Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quinta pars huius

operis cõtinés postillam dñi Hugonis Cardinalis super quattuor evãgelia Scõm Mattheũ Marcam Lucam Johannem

Ex Collegio de la Comp.ª de Jhs de Oñate

Universidad de Deusto
Biblioteca

A Epistola beati Hieronymi ad Damasum papam in quattuor euāgelistas Incipit.

Beatissimo papę Damaso/ Hieronymus. Nouū opus me facere cogis ex veteri: vt post exemplaria scripturarū toto orbe dispsa ḡsi quidā arbiter sedeā: t qz inter se variant/ q̄ sint illa q̄ cum greca consentiant veritate/ decernā. Pius labor: sed pericolosa przesumptio/ iudicare de ceteris ipm ab oibus iudicandū: senis mutare linguā t canescentē iam mundū ad initia retrahere paruuloz. Quis enī doctus pariter vl indoctus/ cum in manus volumen assumpserit: t a silua quaz semel imbibit viderit discrepare qđ lectitat: nō statim erumpat in vocem me falsariū/ me damans esse sacrilegum: qui audeā aliquid in veteribz libris addere/ mutare/ corrigere. Aduersus quā inuidiam duplex causa me consolāt: q t tu qui summus sacerdos es/ fieri iubes: t verum nō esse qđ variat/ etiam maledicoz testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda/ respōdeant quibus tot sunt exemplaria pene quot codices: Sinautē veritas est querenda de pluribus/ cur non ad grecā originem reuertentes/ ea que vel a vitiosis interpretibus male edita/ vel a presumptoribus imperitis emendata peruersius/ vel a librarijs dormitantibus aut addita sunt aut mutata corrigim9. Neqz vero ego de veteri disputo testamēto: qđ a septuaginta senioribus in grecā linguaiū versum tertio gradu ad nos vsqz puenit. Non quero quid aquila: quid symmachus sapiāt: quare theodotion inter nouos t veteres medius incedat: sit illa vera interpretatio/ quā apostoli probauerunt. De nouo nunc loquoz testamento: qđ grecū esse non dubium est/ excepto apostolo matthęo: q̄ primus in iudea euāgelium christi hebraicis litteris edidit: hoc certe cū in nostro sermone discordat t in diuersos riuuloz tramites ducit/ vno de fonte querendū est. Pretermitto eos codices quos a luciano t esychio nuncupatos paucoz hominum asserit puersa cōtentio: quibus vtiqz nec in toto veteri instrumēto post septuaginta interptes emendare quid licuit: nec in nouo profuit emendasse/ cum multarum gentium linguis scriptura ante trāslata doceat falsa esse q̄ addita sunt. Igitur hec ipsa prefatiuncula pollicetur quattuor tm euangelia: quoz ordo est iste: Matthęus/ Marcus/ Lucas/ Johannes/ codicum grecoz emendata collatione: sed t veterū que nec multū a lectionis latine consuetudine discreparent/ ita calamo imperauimus vt his tm̄ que sensuz videbantur mutare/ corrigere: reliqua manere paterem̄ vt fuerant. Canones quoqz quos eusebius cesarien̄sis episcopus alexandrinū secutus ammoniū in decē numeros ordinauit: sicut in greco habent expressim9. Qz si quis de curiosis voluerit nosse que in euangelijs vel eadem vel vicina vel sola sint/ coz distinctione cognoscet. Magn9 siquidem hic in nostris codicibus erroz inoleuit/ dū qđ in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio quia minus putauerint/ addiderunt: vel dum eundem sensum alius aliter expressit: ille q̄ vnum e quattuor primum legerat/ ad eius exemplū ceteros quoqz estimauerit emēdandos. Unde accidit vt apud nos mixta sint oia: t in marco plura luce atqz matthei. Rursum in matthęo plura iohannis t marci: t in ceteris reliquoz que in alijs ppria sunt inueniant. Cū itaqz canones legeris qui subiecti sunt confusionis erroze sublato: t similia omniū scies/ t singulis sua queqz restitues. In canone primo concordant quattuor: matthęus/ marcus/ lucas/ iohannes. In secundo tres: matthęus/ marcus/ lucas. In terno tres: matthęus/ lucas/ iohānes. In q̄rto tres: matthęus/ marcus/ iohānes. In quinto duo: matthęus/ lucas. In sexto duo: matthęus/ marcus. In septimo duo: matthęus/ iohānes. In octauo duo: lucas/ marcus. In nono duo: lucas/ iohannes. In decimo ppria vnusquisqz q̄ nō habentur in alijs ediderunt. Singulis vo euāgelijs ab vno incipiens vsqz ad finem librozum dispar numerus accrescit. Hic nigro coloze perscriptus sub se habet alium ex minio discolorem numerū: qui ad decē vsqz ppcedens indicat prior numerus in quo sit canone requirendus. Cum ergo apto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit: statim ex subiecto numero doceberis: et recurrens ad principia in quibus canonum est distincta congeries: eodēqz statim canone ex titulo frontis inuento: illū quē querebas numerū eiusdē euāgeliste qui t ipse ex inscriptione signatur inuenies: atqz e vicino ceterozū tramitibus inspectis: quos numeros e regione habeāt annotabis: t cū scieris recurres ad volumina singuloz/ t sine moza repertis numeris quos añ signaueras/ reperies et loca in quib9 vel eadē vel vicina dixerunt. Opto vt in christo valeas t memineris mei papa beatissime.

Explicit epistola beati Hieronymi ad Damasum papam.

Incipit prologus sancti Hieronymi ad Eusebium.

P Iures fuisse qui euāgelia scripserūt / t lucas euāgelista testatur/ dicēs: Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationē rerum que in nobis completę sunt: sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderūt sermonem/ t ministrauerunt ei: et perseuerātia vsqz ad ptens tempus monimenta declarāt: que a diuersis auctoribus edita diuersarū hęresum fuere principia: vt est illud iuxta egyptios t thomā t matthiam et bartholomeū: duodecim quoqz apl̄oz

a 2 t basilidis atqz

E Ac.tapellis et basilidis atq; tapollinis ac reliquoꝝ:quos enumerare lõgissimũ est:cũ hoc tñ imꝫsentiaꝫ necesse sit dicere:extitisse quosdã qui sine spũ ꝛ gratia dei conan sunt magis ordinare narrationẽ q̃ historie texere veritatẽ. Quibus iure põt illud prophetic̃ū coaptari: Ue q̃ ꝓphetãt de corde suo:q̃ ambulãt post spiritũ suũ:qui dicũt:Hec dicit dominus/ꝛ dñs non misit eos. Be q̃bus ꝛ saluator in euãgelio Johãnis loquit: Oẽs q̃ ante me venerũt/fures fuerũt ꝛ latrones. Qui venerũt:nõ q̃ missi sunt. Ipse eñ ait: Uenie bãt ꝛ ego nõ mittebã eos. In veniẽtibus ꝟsumptio temeritatis:in missis obsequiũ seruitutis est. Ecclesia aũt q̃ dñi voce supra petrã fundata est:quã introduxit rex in cubiculũ suũ/ꝛ ad quã p foramẽ descensionis occultę misit manũ suã/similis dam ule binnuloq; ceruoꝝ/q̃ttuoꝝ flumina paradisi instar eructuans q̃ttuoꝝ angulos ꝛ anulos habet:p q̃s quasi arca testamẽti ꝛ custos legis dñi lignis mobilibus vehit. Primus omniũ matthęus ẽ publicanus/cognometo leui:qui euangeliũ in iudea bebꝛeo sermone ędidit/ob coꝝ vel maxime causam qui in iesum crediderãt ex iudeis:ꝛ nequaq; legat vmbra secedẽte euãgelij veritatẽ seruabãt. Secũdus/marcus interꝑes apostoli petri/ꝛ alexãdrinę ecclesię ꝑmus episcopus:qui dñm quidẽ saluatorẽ ipse nõ vidit/sed ea q̃ audierat magistrũ ꝟdicantẽ/iuxta fidẽ magis gestoꝝ narrauit q̃ ordinẽ. Tertius/lucas medicus/natiõe syrus antiochẽsis:cuius laus in euãgelio:qui ꝛ ipse discipulus apostoli pauli in achaię:boꝛtiq; partibus volumen cõdidit:q̃dam altius repetẽs/ꝛ vt ipse in prooemio cõfitet/audita magis q̃ visa describẽs. Ultimus/iohãnes apostolus ꝛ euãgelista quẽ iesus amauit plurimũ:qui sup pectus domini recumbẽs purissima doctrinaꝝ fluẽta potauit:ꝛ q̃ solus de cruce meruit audire:Ecce mater tua. Is cũ esset in asia:ꝛ iam tũc hęreticoꝝ semina pullularẽt cherinthi ꝛ hebionis ꝛ cęteroꝝ qui negãt christũ in carne venisse:quos ꝛ ipse in epistola sua antichristos vocat:ꝛ apostolus paulus frequẽter percutit:coactus est ab omñibus pene tũc asię episcopis et multarũ ecclesiarũ legationibus de diuinitate saluatoris altius scribere:et ad ipsum (vt ita dicã) dei verbũ non tam audaci q̃ felici temeritate ꝓrupere: vt ecclesiastica narrat historia/cum a fratribus cogerẽt vt scriberet: ita facturũ se respondisse/si indicto ieiunio in cõmune omnes deum deprecarent. Quo expleto reuelatiõe saturatus/in illud prooemiũ cęlo veniens eructauit: In principio erat verbũ:ꝛ verbum erat apud deum:ꝛ deus erat verbum:hoc erat in principio apud deum. Hęc igitur quattuoꝝ euãgelia multoante q̃dicta ezechielis quoq; volumen ꝓbat:in quo prima visio ita contexit: Et in medio similitudo q̃ttuoꝝ animaliũ ꝛ vultus eoꝝ: Facies hominis ꝛ facies leonis ꝛ facies vituli ꝛ facies aquilę. Prima homis facies/matthęũ significat:qui q̃si de homine exordium est scribere: Liber generationis iesu christi filij dauid filij abrãã. Secũda marcũ:in q̃ vox leonis in deserto rugiẽtis audit: Vox clamantis in deserto parate viã dñi:rectas facite semitas eius. Tertia vituli:q̃ euangelistã lucam a cacharia sacerdote sumpsisse initiũ q̃figurat. Quarta iohannẽ euangelistã:qui assumptis pennis aquilę ꝛ ad altiora festinãs de verbo dei disputat. Cętera q̃ sequunt in eundẽ sensum ꝓficiũt. Crura eoꝝ recta ꝛ pennati pedes:ꝛ quocũq; spũs ibat/ibãt ꝛ nõ reuertebant:ꝛ dorsa eorum plena oculis:ꝛ scintillę ac lampades in medio discurrentes ꝛ rota in rotã: ꝛ un singulis quattuoꝝ facies. Unde ꝛ apocalypsis iohãnis post expositionẽ viginti quattuoꝝ seniorũ qui tenentes citharas ꝛ phiales adorant agnũ dei:introducit fulgura atq; tonitrua:ꝛ septẽ spiritus discurrẽtes:ꝛ mare vitreum:et quattuoꝝ animalia plena oculis/dicẽs: Animal ꝑmũ simile leoni:ꝛ secundũ simile vitulo:ꝛ tertium simile homini:ꝛ quartum simile aquilę volãti. Et post paululũ: Plena inquit erãt oculis/ꝛ requiẽ non habebãt die ac nocte dicẽtia: Sanctus/sanctus/sanctus dñs deus omnipotẽs:qui erat ꝛ qui est ꝛ qui vẽturus est. Quibus cũctis ꝑspicue ostenditur/quattuoꝝ debere tñ euãgelia suscipi:ꝛ oẽs apocryphoꝝ nenias/mortuis magis hęreticis q̃ ecclesiasticis viuis canendas.

Explicit ꝓlogus sancti Hieronymi ad Eusebium.

Sequitur alius Prologus.

M Atthęus cũ primo ꝟdicasset euangelium in iudea/volens transire ad gentes ꝑmus euangeliũ scripsit hebraice:q̃ fratribus a q̃bus ibat ad memoriã reliquit. Sicut eñ necesse fuit ad cõfirmationẽ fidei euangeliũ ꝟdicare: sic ꝛ cõtra hęreticos scribi. Cũ aũt plures euãgelistã scripserint:q̃ttuoꝝ tm̃ habẽt auctoritatis testimoniũ:q̃ ꝓ q̃ttuoꝝ mũdi ꝑtes fidẽ nũciat trinitatis:ꝛ sunt q̃si q̃ttuoꝝ rotę in quadriga dñi/q̃ vehit eũ ꝑ ꝟdicationẽ euãgelij:ꝛ genus humanũ quadrifida morte pemptũ/eoꝝ erat ꝟdicatiõe viuificandũ: vñ ꝛ aliorũ euangelia deciderũt/nec recepta sunt:q̃ nolebãt ꝟfinitũ numerũ cassari ꝓpter virtutẽ sacramẽti. Designant etiã euãgelistę q̃ttuoꝝ figurã/q̃ nõ sunt decęptorię/ꝑ iocũdi mysterij sibi cõscię. Matthęus in hoie intelligit:q̃ circa hũanitatẽ christi ꝑncipaliter imorat. Marcus in leone:q̃ agit de resurrectiõe. Lucas in vitulo/agens de sacerdotio. Johãnes in aq̃lã scribẽs sacramẽta diuinitat. Christus ẏo quẽ describũt:hõ fuit ẏ virgine natus:vitulus in imolatiõe: leo in resurrectiõe:aq̃la in ascensiõe. Uel in hoie hũanitas:in vitulo sacerdotiũ:in leone regnũ:in aquila exꝑmit diuinitatis sacramentũ.

Explicit Prologus.

Prologus auctoris

A Reuerẽdissimi in christo patris ꝛ dñi: domini Hugonis de sancto charo: sacrosanctę ecclesię Romanę Tituli sanctę Sabinę Cardinalis/primi de ordine ꝟdicatoꝝ:in postillam sup quattuoꝝ euangelistas: Prologus.

q Quattuoꝝ sunt minima terrę/et ipsa sunt sapientioꝛa sapientibus: Formicę populus infirmus/qui ꝓparat in messe cibum sibi: Lepusculus plebs invalida: qui collocat in petra cubile suum: Regem locusta non habet:et egreditur vniuersa per turmas: Stellio manibus nititur ꝛ moratur in domibus regum ꝛc. Prouerb. xxx. d. Hęc sunt quattuoꝝ euangelia siue eorum eloquia: quę modica vel nulla reputantur a terrenis:quia ꝛ ea audiunt/non tamen faciunt: q̃ sunt auditores tm̃. Contra quos Jaco. i. d. Estote ergo factores verbi et non auditores tm̃. Et euangelistę dicuntur sapientiores a sapore:et hoc respectu sapientum: de quibus Esa. xxix. c. et in Abdia. i. c. Perdam sapientiam sapientum. Hiere. xlix. f. Sapientes sunt vt faciant malum. Item per sapientioꝛa intellige contemplatiuos: per sapientes actiuos. Hi quattuoꝛ sunt/Matthęus/Marcus/Lucas/Johannes. Per hominẽ matthęus:et sic de cęteris. Matthęus scripsit hebraice in iudea. Marcus grece in italia. Lucas grece in achaia. Johannes grece in asia. Ideo euãgelia numero quaternario recepta sunt:quia per doctrinam quattuoꝛ euangelistarũ a morte quadruplici liberamur. i. trãsgressionis:legis naturalis: legis scripte:legis euangelicę. Euangelia sunt quattuoꝛ diuisim et altero ordine scripta:tamẽ vnũ sunt in vna fidei summa:sicẽ plures sũt ecclesię varietate nationũ ꝛ linguarum: ꝛ tñ vna participatione fidei ꝛ sacramẽtoꝝ. Solet tamẽ queri:quare istorum euangelia recepta sunt ꝛ non aliorꝝ: vt bartholomei/thome/ꝛ pauli/ꝛ nazareorum. Solutio: quia isti euangelicam bistoriam diligentius sunt prosecuti: ꝛ licet diuersa dixerint: nõ tamen aduersa. Dicitur autem euangelium ab eu/q̃ est bonũ: ꝛ angelus/q̃ est nunciare. Et licet tota sacra scriptura possit dici bona nuncians: sola tamen euangelica historia quę est de gestis christi ꝛ doctrina antonomastice dicitur euãgelium. Et sic potest competenter diffiniri: Euangelium est annunciatio humanę salutis/facta ꝓpitio ore saluatoris. Hęc enim sup omnem aliã pollet ꝓrogatiua dignitatis. Materia quattuoꝛ euãgelistarum sunt septem ſignacula quibus ſignatus erat liber: Apoc. v. a. Incarnatio videlicet:baptismus:passio: descensus ad inferos:resurrectio:ascensio:aduentus ad iudicium. Intẽtio eoꝝ est per gesta christi ꝛ doctrinam fidelium vitam instruere. Item omniũ intentionem ostendit iohannes dicens: Hęc autem omnia scripta sunt vt credentes vitam habeatis. Modus siue ordo agendi eorum talis est. Primo enim matthęus texit genealogiam: agẽs de christi natiuitate ꝛ de nutritura eius de aduentu magorum/de fuga in egyptum/ꝛ de morte puerorum. Deinde de baptismate et ieiunio et de tẽptationibus in deserto. Postea de sermone domini in monte. Deinde gesta ꝛ miracula christi exponit. Tandem de passione/resurrectione ꝛ ascensione agit. Et sic terminat liber Matthei. Moraliter/potest elici ex ordine ipsoꝝ euangelistarum ꝛ nominum interꝑtatione. Matthęus primus de humanitate agit: qz primo debet quisq; se esse hominem aduertere/et dignitatem suã attendere. Unde dicit Aug⁹: Utinam homo esses vt matthęus. Dicheq. vj. c. Indicabo tibi o hõ ꝛc. Secundo marcus de resurrectione: quia cum consideret homo quis sit ꝛ qualis et a quo ꝛ ꝑpter quid/resurgit. Eph. v. d. Surge qui dormis ꝛc. Tertio lucas de sacrificio siue de immolatione: quia cum primo sese cognoscit quis per sollicitam sui circũspectionẽ/et surgit a vitiis per mẽtis contritionẽ ꝛ vitiorum detestationẽ: statim immolat semetipm̃ ꝑ bonoꝝ operũ cõsummationẽ. Pã. Uolũtarie sacrificabo tibi ꝛc. Leuit. h. b. Cũ autem obtuleris domino holocaustum coctũ in clibano ꝛc. Quarto iohannes de ascensione: quia postpria ꝓdicta incipit homo eleuari per contemplationem.

Explicit Prologus auctoris.

B Euangelium quid sit

Joh. 20. g

Moraliter

Pã. 53.

Prologus in Mattheũ

Eiusdem reuerendissimi patris: dñi Hugonis Cardinalis/Argumẽti sancti hieronymi in euãgeliũ ſm Mattheum. Expositio. C

a m Attheus:ꝛ sanctoꝝ quidẽ/ꝑcipue tamẽ peccatorũ euangelista: qui nõ solũ sermone sed ꝛ vitę correctione euãgelium prędicauit: vt dicit Chryſ. Ex hoc habetur quis.

Incipit argumentũ sancti Hieronymi in euangelium scõm matthęum.

a Attheus ex iudea sicut in ordine primus
b m ponitur: ita euangeli-
c um in iudea primus scripsit:
d cuius vocatio ad ꝛ deum ex
e publicani actibus fuit: ꝛ duorum in generatione christi
f principia ꝓsumens: vnius
g cuius ꝑma circũcisio in car-
h ne: alterius cui⁹ ſm coꝛ ele-
i ctio fuit. Ex utrisq; eñ ꝑ-
k tribus christus. Sicq; quadrdenario numero triformi
l ter posito principiũ a credendi ꝛ fide in electionis tẽ-
m pus pẽrigens: et ex electo-
n ne/vsq; in trãsmigrationis
o diem dirigẽs: atq; a trãsmi-
p grationis die usq; in christũ
q definiens/decursam aduẽ-
r tus domini ostendit genera-
s tionem: vt ꝑnumero satisfa-
t ciens et tempori: et se qd esset
u ostenderet: et dei in se opus

a Incipit argumentũ sancti Hieronymi in euangelium scõm matthęum.

b Attheus ex iudea sicut in ordine primus ponitur: ita euangelium in iudea primus scripsit: cuius vocatio ad deum ex publicanis actibus fuit: ꝛ duorum in generatione christi principia ꝓsumens: vnius cuius ꝑma circũcisio in carne: alterius cui⁹ ſm coꝛ electio fuit. Ex utrisq; eñ ꝑtribus christus. Sicq; quadrdenario numero triformi ter posito principiũ a credendi ꝛ fide in electionis tẽpus pẽrigens: et ex electione ad dirigẽs: atq; a trãsmigrationis die usq; in christũ definiens/decursam aduẽtus domini ostendit generationem: vt ꝑnumero satisfaciens et tempori: et se qd esset ostenderet: et dei in se opus

1 Alterius cuius ſm coꝛ. i. dei. m qui est electus ſm coꝛ dei. j. Reg⁹. xiij. c. virum iuxta coꝛ suũ. Act⁹. xiij. d. Inueni dauid filium iesse virum ſm coꝛ meũ. Saul enim in ira dei electus est. Osee. xiij. c. Dabo tibi regem in furoꝛe meo. n Ex vtrisq; eñ patribus: patriarchis. i. ꝛ regibus. o Christus/supple natus est. p Sicq; /ſmilis duobus principibus/ patriarchis et regibus/quasi a principiis oꝛtus est ſm carnem: q Quaterdenario numero triformiter positio: id ẽ triplicatoꝛ id est positis in hac genealogia tribus q̃terdenis. r Principium/generationis. s A credendi fide: id est abrãã qui est fides ꝛ via credendi: ꝛ qui ꝓcipue a fide cõmendat. t In electionis tempus: id est ad tẽpus dauid qui primo electus est a deo in regẽ. i. Reg⁹. xvj. a. v Porrigẽs: id ẽ extendẽs vnã q̃terdenã. Ab abrãã eñ incipit ꝑma q̃terdena ꝛ terminat in dauid inclusiue. x Et ex electione. i. a dauid: y Usq; i trãsmigrationis die. xiij. Reg⁹. xxiij. c. z Dirigẽs/alia q̃terdenã. A dauid eñ. i. post dauid incipit q̃terdena ꝛ terminat in trãsmigratiõe. a Atq; a trãsmigrationis die. i. post diem trãsmigrationis. b Usq; in christũ defunctos. i. terminans usq; ad christũ inclusiue. c Decursam. i. cõpletã/aduẽtus dñi ostẽdit generatione. Decursam dicit: qz descẽdendo ꝑcedit: ad differentiã Luce/q̃ eandẽ ponit ascẽdẽdo. d Ut numero satisfaciẽs/q̃terdenario: cuius quattuoꝛ ad nouũ testamentũ: decem ad vetus testamentũ ꝑtinẽt. e Et tẽpoꝛi: triplici. i. ante legẽ/vt abrãã: sub lege/vt dauid: post legẽ/vt ioseph. f Ut ꝛ se ad esset ostẽderet. i. publicanũ: ꝛ q̃re faciẽ hoc habere i visione ꝓphe: Ezech. i. b. g Et dei opus in se monstrans: id est misericoꝛdiam dei per vocationẽ suam. j. iv. a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Etiā in his/patrib⁹: b ¶ Quozū genus posuit,i.q̄ cos q̄z generationē narrauit. c ¶ Christi opantis a p̄ncipio.i.christi q̄ opat a p̄ncipio cuz p̄re. Joh.v.c. P̄r meus vsq; mō opat ⁊ ego opor. d ¶ Testimoniū nō negaret: id ē assereret. Ziptore est. Oēs em̄ p̄es q̄dicti vel in se vel in filijs boni homines fuerūt. e ¶ Quarum omnium rerum.i. quarū q̄dicarū generationū: f ¶ Tempus: q̄ ponit patres triumtemporū. g ¶ Ordo. P̄io ponit eos qui fuerunt ante legez: ⁊ sic deinceps. h ¶ Fluerus: triū telleradecadon: que faciūt quadraginta duo. Quod signifi cat/q̄ sicut filij isrl quadragintaduabus mālionibus terram ꝓmissionis intrauerunt: sic ⁊ nos q̄ virtutes designatas nominibus patrum in genealogia positis intrare possumus in idē regnū. i ¶ Dispositio vl ratio.i.ratiōabilis dispositio ſm mysteriuz: quia omnes dicti p̄res christū significāt. k ¶ Ō fidei necessariuz est.i.ētuz fidei necessariū. Ēñ/ qō.i. ētum. l ¶ Deus christus est.i.omnia que ēgunk per istā: spectant ad christū. Ad christū em̄ spectat quare talibus temporibus: quare sic ordinati: quare tot: quare sic dispositi. f ¶ Tempus: vt ostendat q̄ omniū temporū homines: ante legem/sub lege/post legem/q̄ ipm̄ saluādi sunt. g ¶ Ordo: vt ostendat q̄ sicut abundauit tempus legis a tempe ante legem/⁊ tempus gratie ab vtroq; sic superabundant bñficia eius in nobis de die in diē: vt ostendat q̄ nos primo fuimus filij ire ⁊ quasi ante legē. h ¶ Numerus: vt sic ostendat q̄ sicut populus israel p q̄dragintaduas mālliones ingressi sunt in terrā ꝓmissionis: sic nos p christū qui p q̄dragintaduas generatiōes ad nos descēdit ingressuri sumus terrā saluatiōis. i ¶ Dispositio vel ratio: quare em̄ sic sint dispositi myste ria spectat ad christū. l ¶ Christus/dico/ qui factus est ex muliere: factus sub lege. Gal.iiij.a. m ¶ Natus ex virgine: passus in carne: ad lram. n ¶ Omnia in cruce fixit.i.destruxit. Crucifixa em̄ sunt hec quinq. Caro christi: mortis chirographū: diabolus: detractio vestis: vetustas culpe. o ¶ Et triumphans ea.i.de eis. p ¶ In semet ipso.i.semetipso/resurgens in corpore. q ¶ Et patris nomen in patribus/supra dictis.i.nomē patris faciēdo.s. filios bonos. Et h/ r ¶ Filio.i.ad bonorē filū: vt p̄es possint dicere: nos habemus alios imitatiōe: nec eos p regenerationē amiseramus. Et vt filū similiter possint dicere: patrem habemus abrahā/cuius fidez tenemus ⁊ imitamur. Et hoc est quod sequit: s ¶ Et filij nomen patri restituens in filijs: faciendo patres bonos. Nūc em̄ filij nomen habent filiorū: q̄ habent patres bonos ad quos relatiue dicunk: ⁊ hoc filio: quasi ad bonorē filij: t ¶ Sine principio sine fine ostendens. Apocal'.i.b. Ego sum alpha ⁊ ω. v ¶ Unum se cum patre esse: Joh.x.f. Et.xvij.b. Ego ⁊ pater vnū sumus. x ¶ Quia vnus est: supple cum illo. y ¶ In quo euangelio: Matthei.i. z ¶ Utile est desiderantibus deum/et corde. a ¶ Sic ꝓma: historialia. b ¶ Vel media/allegorica. c ¶ Et perfecta: moralia/ d ¶ Cognoscere/affectu ⁊ intentu attendere. Vel/ a ¶ Prima: ea q̄ continenk a principio vsq; ad ꝓdicationē christi. b ¶ Vel media.i.ꝓdicationem ⁊ miraculoū operationē. c ¶ Vel perfecta.i.finalia christi.s.passionē ⁊ resurrectionem ⁊ ascē

g monstrās: ētiam in his quō
c rū genus posuit: christi ōpe
d rantis a principio testimōni
e um non negaret. Quārū om
f niuz rerum tēpus/ ōrdo/
g numerus/ dispōsitio vl ratio
h quōd fidei necessariū est: dē
us christus est qui factus est
m ex muliere: factus sub lege: nā
tus ex virgine: passus in car
n ne: ōmnia in cruce fixit vt tri
p umphāns eaꝫ semētipso re
q surgens in corpore: ⁊ pātris
r nomen in patribus filiō: ēt fi
t lij nomen patri restituens in
v filijs/ sinē p̄ncipio sine fine:
x ostendens vnūm se cū pātre
y esse: qūia ⁊ vnus est. Jn quō
z euangelio vtilē est desiderā
a tibus deum: sic pmā vl mē
b dia vēl perfecta cōgnoscere:
c vt et vocationem apostoli et

sionem. e ¶ Ut et vocationem apostoli.i.matthei.ſ.ix. a. f ¶ Et opus euangelij.s. gesta ⁊ doctrinam christi/in secunda parte hist'ie. Vocatio em̄ apostoli in prima parte continet. g ¶ Et dilectionem dei in carne nascentis: in fine.s.vbi de passione legit. h ¶ Per vniuersa legen teg.i.intus legētes. i ¶ Intelligant: id est instructi fiant. k ¶ Atq; id in eo/ christo vel euāgelio: m ¶ In quo apphensi sunt/a christo. n ¶ Et apprehendere expetūt/ a christo.s.misericoz diaz/recognoscāt: misericordiā dei apphēdim⁹ ab eo/⁊ hāc ab ipo habere cupimus. Ut/ l ¶ In eo euangello. m ¶ In quo apphēsi sūt: id est in christo qui nos apprehēdit ſm humanitatez. Heb. ij.d. Plusq; em̄ angelos apphendit sz semen abrahe. Esa.xlj.b. Et tu isrl' semē abrahe amici mei in quo apphendā te. n ¶ Et apprehendere expetunt.s.christum. Phil.iij. c. Sequor si quo modo comphendam a quo ⁊ cōphensus sum.s.iesus christum. o ¶ Ho bis em̄ hoc in studio:id est hec intentio: p ¶ Argumenti fuit: id est rationis vel bzuis comphensiōis vel plogi. Hec em̄ tria sepe solet significare arg..mentum. q ¶ Et fidem facte rei tradere: id est de re noticiā legentibus explanare. r ¶ Et operantis dei. Deus em̄ pater: imo tota trinitas operata est id quod in euangelio narrat. s ¶ Intelligendam diligenter: q̄ expositionem facile intelligitur/qō fideliter exponitur. t ¶ Dispositionē grētibus nō tacere: qua nos dispositi saluare in carnē veniendo/ꝓdicando/ miracula faciendo/ moziendo/resurgendo/ ascendendo/spiritūsanctū mittendo/ ⁊ apostolos ad ꝓdicandū destinando.

Explicit exposit'ō argumenti in euangelium ſm Matthēum:

Explicit argumentū.

Incipit euangelium scōm Matthēum. Capitulū. I

Iber generatio

Reuerendissimi in christo patris et domini/ domini Hugonis de sancto Charo: sacrosanctę ecclesię Romanę Tituli sanctę Sabinę Cardinalis primi de ordine prędicatorū/ Postilla super euangeliū scōm Matthēū. Expo. Ca.I.

Iber generatiōis ⁊c. Aug⁹. In ōnciꝑio satis declarat se agere de humanitate christi/cū incipiat a generatiōe carnali. Et dicit encletice: Liber generationis ⁊c. vt oñdat pcordiā veteris ⁊ noui testamēti. In veteri em̄ testamēto.s. in Genesi/agit de generatiōe celi ⁊ alioz elementoz. In ꝑncipio noui de generatione christi ⁊ aliorū. Matth.j.a. Liber generatiōis.i.christi ⁊c. Gen.i.a

Gen.v.a. Hic ē liber generatiōis adā ⁊c. j. Cor'.xv.f. Primo adā de tra terren⁹: secūdus de celo celestis. Gen.ij.a. Iste sūt generatiōes celi ⁊ trę. Gal.iiij.c. Abrahā duos filios habuit.i. duo testamēta: vnū in seruitutē ⁊c. Un Glo. Plenior sensus esset: Hic est liber generatiōis: ſz hic mos est in multis: marime in ꝓphetis: vt Ysaie: subaudi/hec est. Liber generatiōis. Christi. Sicut in apotheca diuitis ois hō qō desiderat inuenit: sic in isto libro ois anima qō necesse habet inuenit.

¶ Intellectus em̄

A ¶ Intellectus em̄ instruitur doctrinis: ⁊ affectus impinguak sacramētis. Hec apotheca parat animę panē virtutū/q̄ iustificat: panē sacramētoz/qui sanctificat: panē angelorz/ qui beatificat. Hiero⁹. Generationis/dicit singulariter q̄uis multi replicenk p ordinē: q̄ vnius tm̄ christi generatio grīt: ꝑter quā ceterę inducunk.

Gen.21.a

Gen.25.c

Quadruplex generatio.

Pſa.131. Pſa.88. B

Gal.4.a 1.Cor'.10.c

Jrē licet parua pars voluminis sit de generatiōe ab ea tamen denoīat moze hebrz/ozū: q̄ voluminibus suis a principijs imponūt noīa: vt liber Gene. is a suo p̄ncipio nominak: vbi dicit Gen.v.a. Liber generationis adę. Et.ij.a. Istę sunt generationes celi ⁊ terrę. Notandū q̄ q̄druplex est generatio. Prima ex de terra: q̄ de terra sumptus est adā. Gen.ij.b. Formauit de⁹ hoiem de limo terrę. Secūda de viro: q̄ de eo sumpta est eua. Jn eodē.d. Edificauit dñs de⁹ costā quā tulerat de adam in mulierē. Tertia de viro ⁊ muliere: qua generatus est cain. Gen.iiij.a. Adā ex cognouit vxorē suam q̄ cōcepit ⁊ peperit cain. Quarta ex de muliere sine viro: vt in virgine q̄ cōcepit christum. Generationis. Chryſ. Quare vocat hunc librum generationis/cū alia multa cōtineat? Rūsio: quoniā totius dispēsationis hoc capitulū fit p̄ncipiū: id est radix omniū bonoz est in illo. Jdē. Quare iohannes in p̄ncipio statim deitatis monstrauit naturā? Rūsio: q̄ greco sermone scripsit causa gentiū q̄ nō cognoscebāt sī deus habet filiū. a ¶ Jesu christi/saluatoris/nō perditoris: vt adā. Christus grece/dicit messias hebraice: saluator latine. Hoc q̄pe retundit infidelitas iudeoz: q̄ messiam: id ē regē suū nondū venisse credūt. At vero euangelista hūc ꝓbat sic esse christum: q̄m hic est qui de patriarcharum ⁊ regum stirpe ꝓgenitus/⁊: virgine mirabiliter est editus/sicut eisdem longe ante fuerat ꝓmissus. Hic ē em̄ spūalis iosue: qui spūalem israel introduxit in terrā ꝓmissionis. s. in cęlum. b ¶ Filij dauid. Propter quattuor causas dauid abrahe ꝓponit. Prima est: q̄ aliter series genealogię turbaret. Secūda: q̄ ꝓfundus fuit peccator dauid: ideo vt ex misericordia ostendat natus/ dauid peccator abrahe iusto ꝓponit. Et est hoc argumentū q̄ actiua ꝓponit ꝑplatiuz: ⁊ penitēs innocenti. Tertia: quia firmiter ⁊ cum iuramento dauid ꝓmissio facta est. Pſa. Jurauit dñs dauid ⁊ nō frustrabit cum ⁊c. Et alibi. Semel iurauit in sancto meo si dauid mētiar: semen eius in eternum manebit. Unde ezā iudei interrogati de christo cuius filius esset: dixerūt dauid. J.xxij.d. Sz si obijcitur q̄ vtriq; iurauit dñs: Ut Luc'.j.g. Jusiurandū q̄s iurauit ad abrahā patrē nostrū ⁊c. Respondendum/q̄ hoc dixit çacharias ad maiorē confirmatiōē: Nō em̄ legit q̄ iurauerit abrahā in veteri testamento. Quartam causam ponit chryſ. Dixo: ponit dauid: quis regni dignitas est maioz q̄ nature. Dauid etiam ⁊ rex eximius fuit ⁊ ꝓpheta. c ¶ Filij abrahē. Chryſ. Quare nō sufficit illum dicere solius abrahe filium/aut dauid solius? Quia christus tres dignitates erat habiturus: Rex: propheta ⁊ sacerdos. Abraam fuit ꝓpheta. Gen.xx.b. Redde vxorem viro suo quia ꝓpheta est. Sacerdos: quia obtulit arietem ꝓ filio suo: Gen.xxij.c. d ¶ Abraam genuit isaac. Ab eo autem cōgrue fit generationis exordiū / cui promissus est primum in quo est benedictio omniū. Matheus aūt posuit/genuit: ⁊ non generauit: vt ostenderet christū esse terminū generationis: De quo dicit: Ego hodie genui te. Jtē Matheus posuit: genuit: qui naturę em̄ filios numerauit: Lucas vero aliquando legales filios interponit. Filij aūt naturales sunt qui ex natura de aliquibus nati sunt: legales qui fratre mortuo sine herede generati sunt vt fratribus suscitare/tur semen: ⁊ ascribunt tales eis q̄ mortui sunt sine heredibus. Et in signū huius nō potuit dicere Lucas: qui genuit: sed qui fuit. Abraam genuit isaac. Interliū. fides/spem. Sed cōtra. Virtutes a deo infunduntur: has enim deus operatur in nobis sine nobis: ergo neutra aliā generat. Preterea: simul sunt/ quę qui habet vnam/habet omnes. Sol. Simul sunt ⁊ a deo infunduntꝫ inquantū habitus: actus em̄ sine vsus frutum libero subiacet arbitrio. Unde actus vnius potest generare actū alterius: licet non habitus habitū. Abraam genuit isaac. Chryſ. Jsaac/risus: typus est christi: qui in victima senectute donatus: nō nature filius/sed gratię: Sic noster isaac christus in extremis temporibus gratis datus est. Oblatus em̄ est q̄ ipse voluit: Esa.liij.c. Et hoc quando venit plenitudo tēporis misit deus ⁊c. Et alibi. Nos sumus in quos fines seculorum deuenerunt. Luc'.ij.b. Angelus ad pastores ait: Ecce euāgelico vobis gaudium magnum ⁊c. Et sicut mater nō cognouit quando isaac est immolatus: sic synagoga nō cognouit quādo christus est immolatus. Si em̄ cognouissent/ nunq; dñm glorię crucifixissent. Item sicut ille dixit: pater liga mihi manus ⁊ pedes/ne quādo insurgam in impugnationem: sic christus patri non renuit venire ad passionem. Unde. J.xxvj.d. Fiat voluntas tua. Oē sīgnificatum est in iona dicente: Sittite me in mare ⁊c. Jonę j.d. e ¶ Isaac autē genuit iacob. Chryſ. Esau asper et hispidus: Gen.xv.c. hoc ꝓpauum ⁊ nequā ꝑculum significat: Jacob lenis ⁊ nitidus: qui terens plantam sequitur/ꝑculum futurum. Et quemadmodum esau persequebatur iacob: sic filij huius ꝑculi filios lucis persequuntur. Sicut iacob euasit manus esau fugiendo: sic filij eius non resistendo/ sēa cedēdo malos superant. Et sicut iacob rebecca mater adiuuit: sic mater nostra diuina gratia nos custodit. Mystice/ autem per istos/virtutes theologice intelliguntur. Per abraam fides: qui dicitur prima via credendi: non q̄ primus crediderit vel q̄ fidem vnius dei solus habuerit: immo noe ante diluuiū et enoch orationem ad vnum deum⁹ direxit: sed hoc dicitur: q̄ sine omni hesitatione ⁊ murmuratione credidit. Unde cum filium vnicum haberet: domino ꝓcipienti immolare parere non dubitauit: de quo tamē sciebat christum nasciturum. Credebat enim ꝓ certo q̄ qui ꝑficiebat immolare: immolatus poterat ꝑficere. Aliter etiam dicitur prima via credendi: q̄ primus hominibus sui temporis publice ꝓdicauit fidē vnius dei. Per isaac/qui interpretat risus/spes intelligitur: per quā in tribulationib⁹ ridemus. Roma.xij.c. Spe gaudētes. Per iacob/charitas: que habetur in via: deinde in visione in patria. f ¶ Jacob autem genuit iudam ⁊ fratres eius. Gen.xxix.et.xxx. Ponitur autem solus iudas: ne numerus vltra quadragintaduo extenderet: et q̄ de eo solum descendit christus. Chryſ. Jacob noster duodecim genuit apostolos: ſz iritu/non carne: verbo ⁊ non sanguine. Et sicut iacob cum suis vt multiplicaretur delectit in egyptum: sic christus cum suis in mundum. Item ille mādducauit medullā egypti: Gen. xlv.c. et christus mundi. Medulla em̄ mundi sunt homines sancti. Sicut em̄ ꝓdiu est medulla in arbore sana semp floret: cum autē ꝓcomesta fuerit tota paulatim marcendo siccat: sic q̄diu sunt fideles stat ille mundus. Nam sicut egredientib⁹ israelitis ext'minata est egyptus: sic sancti cum de isto mūdo decesserint/casurus est mūdus. g ¶ Judas aūt genuit phares ⁊ zarā de thamar. Mora historię Gen.xxxviij. a. q̄ iudas habuit tres filios: her/onā/sela. Primogenito dedit thamar: ſz mortuus est sine semine. Secūdus cū nequam esset/nolens suscitare semen fratri suo/interfectus est a dño. Quo mortuo dixit iudas ad thamar: Sede in domo tua vidua donec adultus sit filius meus sela. Post aliquot dies vidēs thamar q̄ defraudaret eam/ sciēs q̄ iturus erat iudas ad tonsores/assumpto habitu meretricio sedit in biuio: ⁊ inuēta a iuda/pacto inito cognouit eā ⁊ cōcepit. h ¶ Phares ⁊ zarā de thamar. Chryſ. Reuera neq; ex nuru neq; ex meretrice. Ex eretrix em̄ non erat: cū ꝓpter amorem seminis isrl se finxerit meretricē. Rursus etiā nō erat: q̄ nullus filioz iude habuit eā. Mā cū iudas suo experimēto exterrit⁹/noluisset filio suo her accipere vxorē de filiabus chanaan/sed dedisset ei thamar ex filiab⁹ aram: mater eius cū esset chananea hortatur eū de genere suo accipere vxorem: ille cōsilio matris vsus non cōtigit eā/ꝓpter q̄d ꝑcussit eū dñs. Alter sciens non sibi nasci filios/semen fudit in terrā: ꝓpter q̄d a dño ꝑcussus est. Sic factū est vt thamar integra maneret. Hec ita gesta nesciēs iudas/ cū diu lamētaret/astitit ei angelus ⁊ hec oīa exposuit ei. Jtē Chryſ. Secūm dei/ꝓuidentiā hec nomia posita esse credim⁹. Qua aūt causa vel rōne/scīt q̄ posuerūt/⁊ de⁹. Nota q̄ de ipis interꝓtationib⁹ nominū pōt elici sensus mysticus ⁊ moralis. Judas ꝓfitēs: thamar amaritudo interꝓtatur: phares/diuisio: zara/oriēs. Mystice/ ꝑ de thamar.i.sy nagoga amara/ de ira virga matris cuꝫ/ natus est phares .i. christus oues finaliter ab hedis diuisurus. J.xxv.c. Et zara.i. christus: De quo Zach'.vj.d. Ecce vir oriēs nomē eius. Moraliter/exponitur: quia iudas interpretat/confessio. In confessione enim est grauis ⁊ magna amaritudo. Amarum enim est ⁊ molestum crimē suū alijs facere notū. Confessio ergo de amaritudine cordis generat diuisionē vitioꝝ ⁊ ortū virtutū.

Mystice

Mystice

Moraliter

E S a ¶ Phares autem genuit esrom. Iste genitus fuit in egypto. Matthgus em texens genealogiam christi ordinis e eam a tribus principalibus patriarchis: post quos statim descendit ad istos qui nati sunt in egypto: consequenter per ordinem ad eos qui nati sunt in deserto: t demum ad eos qui nati sunt in terra promissionis. Esrom sicut alij/sm nominis interptationem significat christū. Interptat enim sagitta/in amoꝛez dei bomtū vulneras corda. Unde. iiij. Reg'. xiij.c. Sagitta salutis domini contra syriam. Esa. xlix. a. Posuit me sicut sagittaz electam: i pharetra sua abscondit me: id est in nidulo humanitatis. Hec sagitta alijs est salubꝛis: alijs letalis. Esrom etiā interptat atrium: t christus atrium est charitatem/dilatās vsq ad dilectionem inimicoꝛ. f. v. g. b ¶ Esrom autem genuit aram: in egypto. Aram/christus: electus vel excelsus dicit. Electus: de quo Esa. xlij. a. Ecce puer meus quem elegi. Puer a puritate dicit t ab obedientia. Cant'. v. c. Dilectus meus candidus t rubicūdus/electus ex milibus: id est ex vniuersa multitudine hominum t angelozū ad nostram redemptionem. De hoc excelso dicit Ps. Excelsus sup omnes gentes dominus. c ¶ Aram autem genuit aminadab: si militer in egypto. Interptat aūt aminadab spōtaneus vel voluntarius: p quē designat christus: qui dicit: Uolūtarie sacrificabo tibi. Esa. lij. c. Oblatus est qꝛ voluit. Aminadab etiam interptat gens desiderata: quia vsq; nunc qui desiderabiles sunt t voluntarij deo/irritant ad inuidiam sui tenebrarū virtutes. Unde Job. xij. b. Qui parati sunt suscitare leuiathan. d ¶ Aminadab autem genuit naason: in egypto simili ter. Naason interptat/augurium in bono: id est pstitiosum augurioꝛū. Gen. xliij. d. An ignoratis q nō sit similis mei in auguriandi scientia? Hic est christus: in quo sunt omnes thesauri sapientie t scientie absconditi: Col. ij. a. Qui nouit psentia/preterita t futura. Item naason interptat/serpentinus: t christus prudenter more serpentis diaboli t membꝛa ꝗ eius inisdias cauit. f. x. b. Estote prudentes sicut serpētes. Eli t Numeri. xxj. c. significatus est p serpentem eneum. Christus est serpens per mortalitatem: gneus per diuinitatem. Hlo. In egypto phares genuit esrom: esrom aram: aram aminadab: t aminadab naason: t tunc moyses eduxit eos de egypto. Et hoc significatum est Gen. xv. d. vbi dicit: In quarta generatione reuertent huc. Naason fuit dux sub moyse in tribu iuda p desertum: vt dicit Numeri. ij. a. Sed postea sorte suspēdi iussus est cum alijs principibus: vt habet Numeri. xxv. a. t tūc videt filius eius ei substitutus. Uel forsan si nō fuit suspensus: quia cessauit ira domini ꝓpter phineez: cōstat tamē ꝙ mortuus fuit in deserto: quia a vigīti annis t supra nullus intrauit in terrā pmissiōis: vt habet Nūeri. xiiij. e. e ¶ Naason aūt genuit salmō: q interptat sensibil: t christus ꝑm diuinitatem inuisibilis t incōprehensibilis/factus est p nobis visibilis t passibilis. Phil. ij. a. Hoc sentite in vobis qō t in christo Iesu. f ¶ Salmon autem genuit booz de raab: que excepit exploratoꝛes iosue. Scom em Hlo. salmō princeps tribus iude/raab sibi copulauit: t significat ecclesiā de gentibus: que principi ex iuda: id est christo copulat: t sola cum suis saluat/dum iericho: id est ꝑfens seculum septez vitioꝛū muris vallatum/septem dierum tempe tubis ꝑdicationum circūuallat: donec in nouissima tuba muri coꝛruant t nouissima mora destruat. f. Iosuth. xv. d. Raab fames/vel latitudo/vel impetus interptat: t significat ecclesiā gentiliū esurientem t sitientem iusticiam. f. v. a. Hec patiebat famem audiendi t faciendi verbū dei: Amos. viij. d. Hec nunc est dilatata: ꝑm illud Esa. liij. a. Dilata locū tentoꝛij tui. Impetuosa etiam fuit in conuersione. Iuxta illud: Ubi erat impetus spiritus: illuc gradiebant t rote: Ezech. j. e. Ipa enim reges fortes t peritos t magnos philosophos in breui tempoꝛe trahit. g ¶ Booz autem genuit obeth ex ruth. Nota ꝙ salmon genuit booz: ille booz genuit secundū booz: t ille booz secundus genuit tertium: t ita erant tres continui booz. f. pater/filius/nepos: tamen quia istoꝛū trium vnū erat nomē/ matthgus semel posuit: sicut infra iechonias semel ponit ꝓ patre t filio. De booz patre obeth agit Ruth. iij. d. De alijs duobus Iosue. vi. Mystice. Ruth moabitis significat ecclesiā de gentibus: que est ō moabꝛid est patre diabolo: Job. viij. f. Et de petra deserti filios abꝛae suscitauit: vt habetur. j. iij. b. Booz fortis interptat. Et de christo legit: Dominus l foꝛtitudine venient: Esa. xl. c. Et Ps. Dominus fortis t potēs. Chrysostom⁹. Qui ꝑm dei sceptrum accipiūt vꝛores/in virtute generant filios in seipīs virtutē habentes: qui aūt diuitias eligūt t nō moꝛes/pulchritudinem t nō fidē: t qō in meretrie⁹bus solet queri/hoc in coniugibus optant: t generant filios non deo subditos: sed sibi t deo contumaces: vnde filij eoꝛū non sunt fructus iuste coniunctionis/sed pna condigna igreligiositatis eoꝛū. b ¶ Obeth autē genuit iesse. Iste iesse fuit binomius. Dicebat em ille: vt habet. ij. Reg'. xviij. a. Et iesse/vt scires eum venisse: de q Esa. xj. a. Egredietur virga de radice iesse &c. Iesse interptat/incendiū: t christus dicit: Luc'. xij. f. Ignem veni mittere in terram. i ¶ Jesse autem genuit dauid regem: nō ꝙ solus rex in hac genealogia fuit: sed quia ꝑmus rex de tribu iuda/ꝙ quē ordo generationis decurrit vsq; ad christum. Mystice. Dauid manu fortis/christus: qui goliā id est diabolū vicit. j. Reg'. xvij. f. Qui infernum spoliauit. Ps. Quia contriuit portas ereas. Ps. 106. Ipse etiam aspectu desiderabilis. Ps. Speciosus forma ꝑ filijs hominū. j. Pet. j. c. In quem desiderāt angeli ꝓspicere. Ps. 44. k ¶ Dauid autem rex genuit salomonem ex ea que fuit vrie/vꝛor: vt legit. ij. Reg'. xij. f. Nota ꝙ ꝑdicte mulieres tres nominant̄: iuntquia ex generationibus suis laudari meruerūt: hec autem dereliēte nō nominat: quia peccauit ipsa cum dauid t dauid cuz ea: t in viro suo quē interfici fecit. Bersabee/puteus satietatis vel etiā puteus septimus interptat: hec est ecclesia munere septiformis gratie spiritussancti sacrata: a qua haurit fons aq̄ saliētis in vitam ēternam: Joh. iij. b. Urias/lux mea dei interptat: t significat diabolum: qui transformat se in angelū lucis t lucē dei se facit. ij. Cor'. xj. c. Dic etiā dixit: Similie ero altissimo: Esa. xiiij. d. Cui ecclesiā cōiugatā christus ō solario patrie maiestat̄ admauit: t pulchrā sacrā sibi mrimonio coꝛpulauit. l ¶ Salomon aūt genuit roboā: qui ꝓnceps fuit duarum tribuum: vt legit. iij. Reg'. xij. e. Et interptat la/studio populi. m ¶ Roboam autem genuit abiam: qui regnauit sup iudam. iij. Reg'. xv. a. Et interptat pater dñi. Et de christo dicit. ij. Reg'. vij. b. Ego ero illi in patrem. n ¶ Abia autem genuit asa: asa autem genuit iosaphat. Jōsaphat autem genuit ioram: q iōram autem genuit oꝛiam. Ps. 109.

o ¶ Asa aūt genuit iosaphat: q interptat iudicās: Et christus ē iudex. Joh. v. d. Pater nō iudicat quēq̄: sꝫ oē iudiciū dedit filio. Ps. Judicabit orbez terre in eqtate. Ps. 95. t. 97. p ¶ Josaphat aūt genuit ioꝛā: q excelsus interptat. Dic ē christus q ait: Nemo ascendit in celū: nisi q de celo descendit: Joh. iij. b. q ¶ Joꝛā autem genuit oziā. Nota. iiij. Reg'. viij. f. ꝙ ioꝛā genuit ochoziam: ochozias autem genuit ioas: ioas aūt genuit amasiā: amasias aūt genuit oziam. Hi tres reges sunt ptermissi: vel ideo quia ꝓ positum fuit euangeliste tres tesseradecades ponere: vl quia ioram se miscuit generi iezabel. iiij. Reg'. viij. e. vt dictū est ꝙ ppheta. iij. Reg'. xxj. c. in throno regni quēq̄ nō esse sessurum de domo achab nisi in ꝑta generatione: ideo memoria eius a sancta generatiōe tollit vsq; ad tertiā generationem. Purgata ꝺo labe gētil familię in ꝑta ozigo christi nūerat: Oēs aūt q̄s pōit ꝓ aut bōi aut ꝑfect bōi aut filij bonoꝝ fuer̄t. Mystice. Mystice. 2. Reg'. 12. f. †Ps. 23.

A S Ps. 117. Mystice. Oziās robustus dñi interptat: Hic ē christus: de quo Ps. Fortitudo mea dñs. a ¶ Ozias aūt genuit ioathā. De q. iiij. Reg'. xv. a. Et interptat ꝓfectus. f. v. g. Estote ꝓfecti sicut t ꝓ vester ꝓfectus est. b ¶ Joathan aūt genuit achaz. iiij. Reg'. xvj. a. Et interptat comphēdēs. f. xj. d. Manu nouit patrem nisi filī. c ¶ Achaz aūt genuit ezechiam. Iste fuit valde bon⁹ t pi⁹. De q. iiij. Reg'. xviij. a. Et interptat fortis dei. Ps. †Ps. 23. Dñs fortis t potēs. d ¶ Ezechias aūt genuit manassen. De q. iiij. Reg'. xxj. a. Et interptat obliuio sus. Hic ē christus: q petōre ꝙ ersio omniū iniqtatū ei⁹ nō recoꝛdat amplius: Ezech. xviij. c. e ¶ Manasses autem genuit amō. Ecq̄ fuit malus: sicut legitur. iiij. Reg'. xxj. Amō aūt interptat nutritius. Hic ē christus. Osee xj. a. Ego vt nutritius ephraim portabā eos in brachijs meis t&c. f ¶ Amō aūt genuit iosiā. Iste fuit valde bonus. De quo. iiij. Reg'. xxij. a. Josias salus dñi interptat vel incēsum: Hic ē christus: q̄ opatus est salutē in medio tē̄re. Qui dicit: Dirigat oratio mea sicut incēsum in ꝓspectu tuo. g ¶ Josias aūt genuit iechoniā t frēs eius. De q̄bus. iiij. Reg'. xxiij. et. xxiiij. b ¶ In trāsmigratiōe babylonis. ii. ppe trāsmigrationē. Et ponit/in: p ad. q. d. genuit eos vt trāsmigrarēt ad babylonē: ita vt hec dictio/vt/notet cōsecutionez t nō causam. Mota ꝙ iosias tres habuit filios. Joachim q̄ dicens ē iechonias/a filio: secūdus ioachaz: q̄ t sellū dicit/Hiere. xxij. c. Tertius matathias q̄ postea dictus ē sedechias. Rabanus ꝑit ꝙre iechonias dicit filius iosie: cū iosias genuerit ioachim: t ioachim genuit iechoniā. Si aūt eundē iechoniaz bis nūeremus: in fine. f. ꝑcedentis tesseradecadis t in ꝓncipio sequētis: vt cū dicit: Josias genuit iechoniā: ioachim. f. maioꝛē intelligamus. Cū ꝺo dicit: Jechonias genuit salathiel: ioachim. f. minoꝛem intelligam⁹. Joachim pater/scribit ꝓ/m/ Joachin filius ꝓ/n. Augustinus tū dicit ꝙ vnus bis numerat iechonias q̄ t ioachim dictus ē: a q̄ facta est ḡdam in exteras gētes deflexio. i. ꝑma trāsmigratio: q̄. f. in babyloniā transmigrati est. Ubi ergo oꝛdo a rectitudine deflectit t in diuersa tēdit/angulū facit: t id qō in angulo est bis/numerat. Jechonias/ꝓparatio dñi interptat: qō christo cōuenit. Joh. xiij. a. Uado parare vobis locū &c. Transmigratio aūt in babyloniā: significat transitū apostoloꝝ ad gētes: Act'. xiij. g. i ¶ Et post trāsmigratiōē babylonis: iechonias genuit salathiel: q̄ interpꝛetatur petitio mea deus. Qō christo cōuenit̄ q̄ dicit Joh. xvij. b. Pr serua eos q̄s dedisti mihi: vt sint vnū sicut nos. k ¶ Salathiel aūt genuit zoꝛobabel. Hoc legit in multis locis in scriptura. Aggei. i. d. In die illa dicit dñs/assumā te zoꝛobabel fili salathiel serue meus &c. Et. iij. Esdre. v. c. Zoꝛobabel filius salathiel t frēs eius. Lū. j. Paral. iij. c. legit cōtrarium. Filij iechonie: asir/salathiel/melchirā t phadaia &c. de phadaia oꝛti sunt zoꝛobabel t semei. Sz tradūt hebꝛei trinomiū fuisse asir salathiel t phadaia. Sz scimus ꝙ in libro Paral. multa sūt trūcata t vitio scriptoꝝ depꝛauata. Zoꝛobabel aūt magister cōfusionis interptat. Hic est christus magister ꝛeuntiū de cōfusione peccati t mūdi. f. xxiij. a. Unus est magister vester. l ¶ Zoꝛobabel aūt genuit abiud: q̄ pater Ps. 88. meus isse interptat: qō christo conuenit. Ps. Ipe inuocauit me/pat meus es tu. m ¶ Abiud aūt genuit eliachim: qui dñs resuscitās interptat. Joh. vj. c. Qui videt filiū t credit in eū habet vitā ēternā t ego resuscitabo eū in nouissimo die. n ¶ Eliachim aūt genuit azoꝛ: q̄ adiutus interptat. Ps. Ecce ēm deus adiuuat me t dñs susceptoꝛ est anime mee. o ¶ Azoꝛ aūt genuit sadoch: q̄ iustus interptatur. Hic ē christus. Ps. Justus dñs t iusticias dilexit. Sap. x. b. Justū deduxit dñs ꝙ vias rectas &c. p ¶ Sadoch aūt genuit achim: q̄ interptat frater meus iste: Hic est christus q̄ voluit homo fieri vt haberet frēs. De quibus Ps. Nūciabo nomē tuū fratribus meis. Cant'. viij. a. Quis mihi det te fratrē meū sugentē vbera matris mee &c. f. xij. d. Quicūq; fecerit voluntatē ꝑris mei q̄ in cel̄ē &c. q ¶ Achim aūt genuit eliud: q̄ interptat de⁹ me⁹. Hic ē christus: q̄ dicit. f. xxvij. f. De⁹ me⁹ de⁹ me⁹ vt q̄d me dereliq̄sti. r ¶ Eliud autez genuit eleazar: q̄ interptat de⁹ adiutoꝛ me⁹. Hic est christus: qui in ꝑsona hoīs dicit: Deus meus sperabo in eum. Hiere. xvij. b. Benedictus q̄ cōfidit in dño. s ¶ Eleazar aūt genuit matha: q̄ interptat donās vel donatu. f. Hic ē christ⁹ donās dona hoibus. Joh. iij. b. Sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret. t ¶ Matha aūt genuit iacob: q̄ luctatoꝛ t supplātatoꝛ interptat. Hic ē christus: q̄ mundū t diabolū vicit: Qui morte occidit. j. Cor'. xv. g. Ubi ē moꝛs victoria tua? Qui infernus spoliauit. Osee. xiij. d. Ero moꝛs tua o moꝛs: ero morsus tuus inferne. v ¶ Jacob aūt genuit ioseph: q̄ interptat augmentū. De q̄ Eph. j. d. Qui ola in oīb⁹ adimplet. x ¶ Uirū marię: q̄ interptat stella maris: vl amarū maꝛe. Glo. Quid ad christū generatio ex dauid deducta ad ioseph? Nūqd christus ex semine ioseph? Nō supplet: sz nō est ꝙsuetudo scripturaz vt ordo mulieriū in generationibus texeꝛet t ideo nō p mariā sz p ioseph inducit/cū de vna tribu ioseph t maria fuerint: vnde t eā q̄si primā cogebat accipere tribus se in alia cōfunderet. Unde Numeri. xxvj. c. Omnes viri duces ꝓzes t de tribu t de cognatione sua: t cunctę femine maritos de eadem tribu accipiant: vt hereditas permaneat in familijs. Sed contra hoc Exod. vj. d. Accepit aaron soꝛoꝛem naason filiam aminadab: sz helisabet in vꝛoꝛem: de qua constat ꝙ erat de tribu iuda: t aaron de tribu leui: vt dicit Exod. vj. d. Item dauid duxit michol filiam saul que erat de tribu beniamin: vt habetur. j. Reg'. xviij. g. Dauid autem de tribu iuda. Solutio. Sola illa mulier non poterat nubere viro de alia tribu: ad quam deueniebat hereditas parentum. Unde cum ad helisabet non deueniret hereditas patris: quia habebat fratres ꝓzes se/bene potuit nubere viro de alia tribu: quia nulla fichat permixtio sortium. Idem habetur de alijs. Sed quia maria fratres non habuit vel soꝛores/ad eam deuenit hereditas: vnde habuit necesse ꝑm legem nubere viro de cognatione sua. Ex autem ad ritiles fratres traḡret hereditas/habet Pueri. xxvij. b. vbi dicit: Cū moꝛtuus fuerit homo sine filio/ad filias transibit hereditas. Quęrit autem quare matheus dicat iacob patrem ioseph/cum lucas eum filium heli nomīet t heli filium mathat? Sed sciendum ꝙ mathat qui descendit de dauid per mathan/habuit vꝛorē que dicta est hesta de qua genuit heli: post moꝛtē ꝺo mathat/mathan q̄ descendit p salomonem/accepit eādem vꝛoꝛem t genuit inde iacob: fratres fuerunt heli t iacob: heli ꝺo duxit vꝛoꝛem t moꝛtuus est sine semine: iacob autem duxit eandem vꝛoꝛem t suscitauit semen fratri suo/ t genuit ioseph. Iraq̄ ioseph ꝑm legem filius heli/ꝑm naturam filius iacob dicit. y ¶ De qua natus est iesus qui vocat christus. Christus natus est de patre substātialiter/de matre materialiter/de spūsancto potencialiter/siue virtualiter. z ¶ Omnes itaq̄ generationes ab abraam vsq ad dauid/inclusiue: vt in illa generatione tam dauid q̄ abraam contineat: generationes quattuoꝛdecim. a ¶ Et a dauid vsq ad transmigratiōē babylonis: vt dauid non sit de illa generatione/sed trāsmigratio babylonis: generationes quattuoꝛdecim. Similiter/

Al. t conuersatione.

Universidad de Deusto Biblioteca

E N a ¶ Et a trāsmigratione babylonis vsq̄ ad christū: vt christus continet sub hac generatione/ non trāsmigratio babylonis: generationes q̄ttuordecim. Ecce in vniuerso q̄draginta duę. b ¶ Christi autē generatio sic erat: Cū esset desponsata mater iesu ⁊c. Multa p̄termittunt hic: q̄ lucas narrat. Annunciatio. s. dñi p gabrielē: et q̄liter facta annūciatiōe/ exurgēs maria abijt in mōtana cū festinatione in ciuitatē iuda ⁊ intrauit in domū çacharię ⁊ salutauit helisabet: et exultauit infans p̄ gaudio in vtero ei⁹. Et qualiter māsit ibi tribus mensib⁹: ⁊ reuersa est in domū suam. Post reuersionē aūt illam inuenta est habēs de spūsancto: Et ab hoc loco incipit mattheus/ dicēs: c ¶ Cū esset despōsata mater iesu maria ioseph. Desponsatio em̄ fiebat p aliqđ tēpus ante cōmunē cohabitationem: ⁊ interim erat vxor sub custodia mariti/ ⁊ frequēti visitatione donec solēnia nuptiarum celebrarent. Propter multas aūt causas voluit christus matrē suā despōsari. Unā causam ponit Chrys. alię extrahunt a Glosis. Prima est: q2 futurum erat vt oēs sancti de virgine nascerent eccl'ia christo despōsata: vñ christus de desponsata natus est: ne indignius nasceret dñs q̄ serui. Secūda: vt p ioseph genealogia marię texeret: q2 de eadē tribu erāt: et p mulieres genealogia nō texit. Tertia: vt ioseph esset testis castitatis ipsius ⁊ defendēs eam ab infamia suspitionis. Quarta: ne adultera cōbureret: Leuit. xxi. b. De alia tribu lapidabant: Deut. xxij. c. Quintā causam dicit Origenes: vt v̄go viri solatio sustētaret: ⁊ tam puer q̄ mater officio viri sustentarent. Sextam ponit beatus ignacius. s. vt diabolo partus eius occultaret: q̄ nequit discernere an de virili semine an ex v̄gine nasceret. Septima causa: ne fatuis virginibus daret causa vel occasio excusandi de infamia/ dicēdo q ⁊ mater christi infamata fuerit. Octaua causa pōt assignari: vt p hoc q de virgine ⁊ despōsata natus esset/ vterq̄ status approbaret. s. cōiugatorū ⁊ v̄ginū. d ¶ Antequā cōuenirēt: cōmuni cohabitatione. Sed nō sequit q postea cōuenirēt: sicut nō sequit: Iste nō penitebit donec mortuus sit: ḡ post. Et est similis modus loquēdi/ Gen. viij. a. Coruus non est reuersus donec siccarent aquę sup terrā. Neq̄ em̄ postea reuersus est. Et in Ps. Donec ponā inimicos tuos ⁊c. Itē. Oculi nostri ad dñm donec misereat nři. e ¶ Inuenta est/ a ioseph sicut a viro curioso circa vxorem. Ipsa dico/ f ¶ In vtero habēs de spiritusancto. i. ope spūssancti cōceperat. Non q2 hoc ioseph cognouerat: s3 ipa habēs in vtero de spūsancto/ inuenta est a ioseph habēs in vtero. Uel sic distingue. Inuēta est in vtero habēs: et hoc fuit/ de spūsancto. i. de spiritusancto erat habēs in vtero. Chrys. Confundant vani inquisitores: quādo natus est christus de spiritusancto/ cum nesciant naturā suā explicare: Neq̄ gabriel/ neq̄ mattheus amplius potuerūt dicere: q̄ q de spūsancto natus est: ⁊ tu vis linguam tuā sup gabrielē ⁊ mattheum erigere? Esa. liij. c. Generationē eius q̄s enarrabit? Ecce illud nouū: mulier circūdabit virū: Hiere. xxxi. d. g ¶ Ioseph aūt vir eius cum esset iustus ⁊ nollet eam traducere. i. in damnū suum ducere. h ¶ Uoluit occulte dimittere eam. Nota q priusq̄ angelus virginē salutasset ⁊ priusq̄ de mōtanis redijsset: ioseph eā desponsauerat p verba de p̄senti: qđ patet per illud Luc. j. c. Missus est gabriel ad virginem despōsatam ioseph: et diligenter eam custodiēs apprehendit grauidā. Erat ergo in ambiguo: quia poterat res esse bona/ et poterat esse mala. Credebat em̄ ioseph filiū dei de virgine nasciturū / ⁊ poterat esse q de ista: qđ si cōtigisset reputabat se indignū cohabitationē ei⁹. Si aūt aliunde cōcepisset/ videret conscius adulterij et adulterij celare si cohabitaret ei: ⁊ ideo eligēs viam mediā/ voluit occulte dimittere eam. Aliter pōt distingui ⁊ accipit/ traducere/ pro ppalare. Et notant tria circa ioseph. s. iusticia/ pietas/ ⁊ prudētia. Iusticia notat in hoc q volebat innocentē seruare ab infamia. Pietas: quia nolebat eam traducere. i. ppalare. i. publice adulterā p̄mulgare. Prudētia: q2 volebat eam occulte dimittere. i ¶ Hec aūt eo cogitāte: q2 pie ⁊ prudenter p̄cogitat/ consolari meret: ⁊ consiliū suum meliori consilio mutat. k ¶ Ecce angelus ⁊c. Glo. Ne vlterius p̄moret dubietas/ quę cōmendabat equitas. l ¶ Domini: Non ille q̄ trāsfigurat se in angelū lucis. ij. Cor. xj. c. m ¶ Apparuit in somnis: q̄si. corporis ⁊ dubietatis. In somnis. Chrys. Sicut dormienti adā creauit mulierem: sic isti dormienti diuinitus cōsignauit vxorē. Nota q dicit/ apparuit. Apparere enim pprie dicit subita et inuisibilis rei visibilis exhibitio. Et q̄nq̄ apparēt angeli inuisibiliter. i. sine subiecta creatura: vt i somnis/ vbi nihil videt homo: sed videt videre. Et eleganter apparuit ei in somnis/ vt ostēderet eum sopitū q̄si somno ambiguitatis: quodā em̄ mō dormit animus/ cum in ambiguo fluctuat. n ¶ Dicēs: ioseph fili dauid. Notū ⁊ familiarē se ostēdit/ cū genus ⁊ nomē dicit. Exo. xxxiij. c. Ego noui te ex noīe. Filiū dauid vocat: vt reuocet ad memoriā se ⁊ mariā ex eadē tribu esse: ⁊ ideo nullaten⁹ diffidat hāc pmissionē posse cōpleri in maria. o ¶ Noli timere. Nota q quater dixit angelus: Ne timeas. Zacharię: Luc. j. a. Marię: Luc. j. c. Joseph: vt hic. Pastoribus: Luc. ij. b. p ¶ Accipe mariā cōiugē tuā. Glo. Cōiunx erat nō cubitu/ s3 affectu: nō cōmixtione corporis/ s3 in vnione siue copulatione animorū. Unde Aug⁹. Hoc exemplo magnifice insinuat fidelibus cōiugatis seruata pari cōsensu/ cōtinētia posse pmanere artariq̄ cōiugiū nō mixto corporis sexu/ s3 custodię mētis affectu. q ¶ Qđ em̄ in ea natū est/ non de ea. Aliud em̄ est nasci de ea ⁊ aliud in ea. De ea nasci est in lucē produci: in ea vero nasci est concipi. r ¶ De spiritusancto ē. Non dicit de patre vel filio: quia de sola bonitate dei fuit q incarnaretur quod attribuitur spiritusancto. Moraliter. i ¶ Hec autem eo cogitante ⁊c. Quilibet iustus debet habere mariam coniugem. i. amaritudinem penitentię. Accipiēda em̄ est penitentia in vxorē q2 pulchra/ q2 diues/ q2 nobilis: soror em̄ regis celestis est. Dolorē em̄ ⁊ miseriā christus ab vtero habuit. Sed multi dormiūt cum ioseph: Quib⁹ ait aplus Eph. v. d. Surge qui dormis ⁊ illuminabit te christus. Sicut aūt nō curat de verbo dormiētis: sic nō multū edificantur hoies in p̄dicatione p̄lati in pctō iacentis. Multi autē timēt accipe mariā q̄usq̄ timor dñi: q̄si angelus monet eos/ dicēs: Noli timere fili dauid. s. si v̄is esse imitator christi qui fuit irrisus/ flagellatus/ crucifixus. Josue. j. b. Noli timere/ sed confortare ⁊ esto robustus. Hoc matrimoniū inchoat p cōtritionē. Osee. ij. d. Spōsabo te mihi in iudicio. Qñ em̄ hō dolū dicat se p cōtritionē/ tūc cōtrahunt spōsalia. Ratū fit p cōfessionē. Joh. j. f. Rabbi vbi habitas? venite ⁊ videte: ⁊ venerūt ⁊ mānserūt apud eū. Cōsummat aūt p satisfactionē. j. iij. b. ⁊. iiij. c. Facite fructus dignos penitētię: Et tūc qđ in ea natū est de spūsancto est. Tres em̄ filios genuit penitētia. Testimonium cōscientię. ij. Cor. j. c. Gloria nostra hęc est testimoniū cōscientię nostrę. Prelibationē iocunditatis eternę. Ps. Gustate ⁊ videte. Adeptionē glię. Ps. O quā magna multitudo dulcedinis tuę dñe: quā abscōdisti timētib⁹ te. Ps. Filij tui sicut nouellę oliuarū in circūitu mēsę tuę: Quia ducūt ad epulas satietatis eternę. Itē mater iesu. i. salutis/ est religio: q̄ est amarū mare p penitentiā: q2 non pōt in se mortuū pati. Hec habet in vtero de spiritusancto: quādo. s. de inspiratione diuina aliq̄ intrant. Uterus eius cōuentus. Sed hodie habet quosdā similes iacob. i. bonos q̄ luctant cum dño ⁊ habitant in tabernaculis: ⁊ ideo obtinēt benedictionē. Et esau habet: id ē malos: hi inuicem collidunt/ vt dicere possit religio: Si sic mihi futurū erat q̄d necesse fuit cōcipere? Gen. xxv. c. Nota: monachi vel claustrales in cōuentu/ sunt quasi pueri in vtero: q2 nō sunt curiosi de cibo/ ⁊ vili cibo vtunt. Secūdo q2 calidi sunt/ nec timēt frigus/ nec vident/ silentiū tenent. Tunc nascunt: quādo mittūtur ad prioratum/ vel fiunt abbates. Sed multi sunt progenies viperarum/ tempus nascendi non expectantes. Hinc rachel periclitatur in ortu beniamin. Hodie fit contentio quis nascatur prior. Sed esau primo nascitur: quia prius promouentur mali q̄ boni. J. xxvij. c. Non hunc sed barrabam.

generationes q̄ttuordecim: a et a trāsmigratione babylonis vsq̄ ad christū/ generationes q̄ttuordecim. Christi b autē generatio sic erat. Cūm c esset desponsata mater iesu d maria ioseph/ anteq̄ cōueni e rēt inuenta ē in vtero habēs f de spūsancto. Ioseph autē g vir eius cū esset iustus ⁊ nollet eam traducere/ voluit occulte dimittere eā. Hec autē eo cogitāte: ecce angel⁹ dñi appāruit in somnis ioseph/ dicēs: Ioseph fili dauid/ noli timere accipe mariam coniugē tuā. Qđ em̄ in ea natū est/ de spūsancto est.

Margin: 27.q.2.c.prius q̄.⁊.c.inuēta.⁊.c.genuit — De verbo sig. c.4. — Propt multas cās christus matrem suā despōsari voluit — F — Ps.109. — Ps.122 — E — 27.q.2.ca. s. q̄s despōsauerit.et.c.institutū: et.c. genuit ⁊.c. — Moraliter — D — Ps.33. — Ps.30. — Ps.127.

¶ Pariet autem

A N a ¶ Pariet autē filiū: non filios. Chrysostomus. Non dicit: Pariet tibi filium/ sicut dicit çacharię: Luc. j. a. b ¶ Et vocabis nomen eius iesum/ in circūcisione: quoniam tūc imponunt nomina. Uocabis/ dicit/ non impones: quia ab eterno impositū est: Jesum/ saluatorem. Ista vocatio significata fuit Gen. xli. f. vbi legitur ð ioseph: Uocauit eum lingua egyptiaca saluatorē mūdi. c ¶ Ipse em̄ saluum faciet. Causam nominis subdit: q. d. bene dicit iesus: quia saluabit: nō q̄si habet/ sed/ d ¶ Populum suum: quos scilicet p̄destinauit. Roma. viij. f. Quos predestinauit hos ⁊ vocauit: et quos vocauit hos ⁊ iustificauit: ⁊ q̄s iustificauit hos ⁊ magnificauit. Et bene dico: saluum faciet/ in fide ⁊ spe: non ab hostibus corporalibus: sicut iosue ⁊ dauid: sed/ e ¶ A peccatis eorum: quod non est hominum/ sed solius dei. Luc. v. d. Quis potest peccata dimittere nisi solus deus? Esa. xliij. d. Ego sum ego sum ipe q̄ iniquitates tuas deleo ppē me. f ¶ Hoc autem totum factum est. Quod pretaxat erat confirmat auctoritate: vt euangelicę veritati quasi columnę basim supponat testimonium pphetę. Dicit igitur: Hoc autem totum factum est: vt scilicet virgo ppinquo suo desponsaretur/ vt casta seruaretur/ vt angelus p somnium ioseph loqueretur/ vt eam sponsam accipere iuberetur/ vt pueri nomen iesus vocaretur/ vt virgo saluatorem mundi generaret. g ¶ Ut adimpleretur quod dictum est a domino. Istud/ vt/ finē connotat: quasi vt finem acciperet pphetia. Uel etiam consecutionem/ non causam finalem. Simile habetur Gen. xl. d. Suspendit alterum in patibulo / vt veritas coniectoris probaretur. h ¶ Per prophetam dicentem: Esa. vij. c. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium. Mattheus autem sensum sequitur esaie/ non verba. i ¶ Ecce virgo in vtero habebit. Uide q licet non esset presens quod p̄dicebat ppheta/ nec in pximo futurū/ sed longe post: vsus est tñ aduerbio demonstratiuo ad oculum p duobus: tum ad exprimendam admirationem p sibi facta reuelatione: tum p certa spiritussancti demonstratione: qui quasi presens ei demonstrabat/ quod post multa tempora futurum erat. k ¶ Et pariet filium: non filios. Esa. vlt. c. Anteq̄ parturiret peperit: anteq̄ veniret partus eius peperit masculum: quis audiuit vnq̄ tale? l ¶ Et vocabitur nomen eius emanuel. Primo ab angelis psallentibus: deinde ab apostolis predicantibus: post hoc vero a credentibus fidelibus. m ¶ Quod est interpretatum nobiscum deus. Per naturam. Ps. Ephraim susceptio capitis mei. Per cohabitationem. Baruch. iij. d. Post hec in terris visus est/ ⁊ cum hominibus conuersatus est. Per gratiam: infra vlt. d. Uobiscum sum vsq̄ ad cōsummationem seculi. n ¶ Exurgens autem ioseph a somno: dubietatis/ dicit Glo. o ¶ Fecit sicut precepit ei angelus: non solum quod preceperat: sed sicut. In quo notatur perfecta obedientia. Prouerb. xxj. d. Uir obediens loquitur victorias. p ¶ Et accepit/ mariā/ coniugem suam: ppter predictas causas. q ¶ Et non cognoscebat eam. In euangelio naçareorum legitur/ vt dicit Chrysostomus: q ioseph mariam videre facie ad faciem non poterat: quoniam spiritussanctus eam a conceptione penitus impleuerat: ita q non cognoscebat eam ppter splendorem vultus eius. Sicut legitur q discipuli non poterant videre faciem domini propter splendorem: infra. xvij. a. r ¶ Donec peperit filium suum: non q postea cognouerit: sed/ donec/ ponitur pro eterno: q. d. non cognouit ⁊ ita peperit. Uel pro eterno: Sicut hic: Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Et nota similitudinem per contrarium: quasi hic ponitur donec pro nunq̄/ sicut ibi ponitur pro semper. Gen. viij. c. Coruus non est reuersus donec siccata est terra. s ¶ Primogenitum. Glo. Primogenitum dicit omne quod aperit vuluam/ siue aliud sequatur siue non. Et hoc habetur Exo. xiij. c. Hic autem dicitur p̄mogenitus ante quem nullus alius genitus/ post quem nullus. Simile Roma. viij. f. Ut sit ipe primogenitus in multis fratribus. Heb. j. c. Introduxit primogenitum in orbem terrarum. Ps. Primogenitum ponam illum. t ¶ Et vocauit nomen eius iesum: die octaua quo fiebat circūcisio ⁊ nomen imponebat.

a Pariet autem filiū: et voca b bis nomen eius iesum. Ipse c em̄ saluum faciet pōpulum d suū a peccatis eorum. Hoc e autē totū factum est/ vt ad f impleret quod dictum est a g domino per pphetam/ dicē h tem: Ecce virgo in vtero ha i bebit et pariet filium: ⁊ voca k bitur nomen eius emanuel: m quod est interp̄tatū nobiscū n deus. Exurgens aūt ioseph o a somno fecit sicut p̄cepit ei p angelus domini: ⁊ accepit cō q iugem suā: ⁊ nōn cognosce r bat eam dōnec peperit filiū s suū primogenitū: ⁊ vocauit t nomen eius iesum. Ca. ij.

v Um ergo natus esset c iesus in bethleem iu dę in diebus herodis x regis: ecce magi ab oriente

Expo. Ca. II

v Um ergo c natus eēt iesus ⁊c. In hoc capitulo agitur ð natiuitate christi/ de aduētu magorum/ de fuga ioseph cum puero in egyptum/ de interfectione innocentum/ de reditu de egypto in naçareth. De circūcisione mattheus sabticetis3 lucas suppleuit. ij. c. Mattheus de natiuitate transit breuius: s3 lucas narrat diffusius. Nam mattheus tribus breuibus verbis natiuitatē insinuauit: Nā in tribus locis verbo natiuitatis vsus est. In fine scilicet genealogię vbi ait: De qua natus ē christus. Et paulopost ait: Quod em̄ in ea natum est de spiritusancto est. Et hic. Cum natus esset iesus ⁊c. Et ponuntur hic quattuor a pphetis roborata. Natiuitas. Esa. vij. c. Ecce virgo concipiet. Et. ix. b. Paruulus natus est nobis. Nomē cum dicitur/ iesus. Esa. vij. c. Uocabitur nomen eius emanuel. Et. ix. d. Uocabitur admirabilis consiliarius/ deus fortis ⁊c. quę circūloquuntur hoc nomen iesus. Tertium est locus/ cum dicitur: In bethleem iudę: ad differētiam illius quę est in galilea. Michee v. a. Et tu bethleem iudę ⁊c. Tempus: In diebus herodis. Sed potius videretur dicendum: tempore augusti imperatoris: A digniori em̄ fit denominatio. Sed hoc ponitur ad ostendendum pphetiam iacob esse completam: Gen. xlix. b. Non auferetur sceptrum de iuda ⁊ dux de femore eius/ donec veniat qui mittendus est/ ⁊ ipe erit expectatio gentium. Jam ablatum erat sceptrum de iuda: quia iste herodes erat alienigena: ⁊ ideo patet q ille natus erat qui pmissus erat in lege. x ¶ Ecce magi ab oriente venerunt hierosolymam. Non magici vel malefici: vt quidam autumant/ hi fuerunt: sed magi dicunt/ vel quia de stirpe balaam/ scdm quosdā nati sunt: vel magi/ quia fefellerūt herodem. Dicūt autem alij q magi p subtractionē litterę dicunt/ quasi a magnitudie sapientię dicti. Erant em̄ sapiētes ⁊ philosophi: ⁊ reges in terra persarū. Et sicut dicit: distabant a hierusalē itinere vnius anni: q̄ venerūt/ nō post annū: q2 tūc nō inuenissent puerū in p̄sepio/ s3 in egypto: s3 scdm Hiero. die natiuitatis iter aggressi sūt: ⁊ decimatertia die hierlm venerūt i dromedarijs. Ut pōt dici q miraculose venerūt. Chrys. dic: q aggressi sūt iter p annū vnū añ natiuitatē visa stella: ⁊ herodes occidit pueros anno secūdo post natiuitatē. Jō cū sic trāsissent duo āni vsq̄ ad occisionē puerorū/ occidit oēs pueros a bimatu ⁊ infra. Et h videtur cōsonare textui seqnti. Aug⁹ dic q christo nato/ orta ē stella: q̄ visa magi in tredeci dieb⁹ miraculose venerūt. Jō forte ē q armeni i die epiphanię natiuitatē dñi celebrāt. Jō etiā i illa nocte n̄ cātat: Uenite exultem⁹ dño: q2 magi venerūt nō vocati.

¶ Dicētes: vbi est

Moralit. v ¶ Cū ḡ natus esset iesus in bethleē iudę. i. in corde illo qđ ē domus panis doctrinę vel lachrymarū. In tali nascit iesus: id est salus. Sed multi possunt dicere illud Esa. iij. b. Non sum medicus ⁊ in domo mea non est panis. x ¶ Ecce magi/ a magnitudine. Debet em̄ homo magna dicere/ magna facere/ ⁊ magna cogitare. Uel magi/ quasi magici. Unde Ps. Sicut aspidis surdę ⁊ obturantis aures suas: q̄ non exaudiet vocē incantantium. Eccl. xii. c. Quis medebit incātatori a serpēte pcusso? Ecōtra diabolus habet suos magos: q̄ significant p magos pharaōis: Exo. viij. c. q̄ deficiūt in tertio signo. Boni em̄ pponunt ⁊ bonū se facturos dicūt: s3 in tertio signo deficiūt: q2 nihil habēt in ope. S3 magi saluatoris plus habuerūt in ope q̄ in sermōe: Plus em̄ nō dixerūt/ nisi q veniebāt adorare: s3 nō solū adorant/ s3 mūera offerūt. Itē deficiūt in tertio signo: q̄m ad faciendū bonū habent bene scire ⁊ bene posse/ sed nō habent velle: Sed scienti bonū ⁊ nō facienti/ pctm̄ est illi. y ¶ Ab oriēte venerūt:

Margin: F — Ps.88. — Esa.7.c — B — Ps.107. — D — Moraliter — Ps.57. — Jacobi.4.d

* quę ē calida

E ℣ b ¶Dicētes: ybi est ā natus est rex iudeorum. Wira res: bi peregrini natiuitatē ꝑdicāt/etiā locū ignorāt: iudei aūt locū scientes natū negāt. c ¶Vbi est ā natus est rex iudeoꝝ. q. d. ḡrimus regē recēter natū/nō herodē iā dudū i solio collocatū. Nō est credibile cū isti reges fuerint/ꝙ tres soli

a vēnerunt hierosolymam di/
b cētes: Vbi ēst qui nat⁹ est
d rex iudeoꝝ: Vidimús eīm
e stellam eius in oriēte: ēt ve/
f nimus adorare eum. Audi/
ens autem herodes rex tur/
g batus est: ēt omnis hieroso/
b lyma cum illo. Et cōgre/
i gans ōmnes ꝓncipes sacer/
k dotum ēt scribas populi/sci/
l scitābat ab eis ybi christ⁹ⁱ⁹
n nascerēt. At illi dixērūt ei:

venerūt ⁊ multis comitibus stipati fuerūt: Euāgelista tamen tm̄ de tribus regibus ⁊ munerib⁹ mentionē facit ḡm̄ de ꝓncipalioꝛib⁹. Vel quia in ternario/numerus mysticus ē posit⁹. Per istos em̄ tres: gētes q̄ ex trib⁹ filijs noe nate sūt venturę ad fidem ꝓfigurant. d ¶Vidimus em̄ stellā eius in oriente. Hinc gloriant astrologi: ⁊ ex hoc loco dicunt ꝙ lex astrologię sit firma. Contra quos Isidorus. Idem ē semp stellarū cursus: ḡre nō idem boīs status: Idem. Iniustus est deus si ex necessitate stellarum punit. Idem. Que sunt stella q̄ diluuiū adduxit: q̄ oēs homines occidit: Idem. Ante aduētū christi quę stella omnes gētes idola colere cōpellebat: Idem Isidorus. Si stelle est q̄ boni simus vel mali: ergo nec bonū nostrū laudabile nec malū vituperandū. Idem. Si adulter et homicida per stellas fiunt/magna est illarū iniquitas: maloꝛ aūt illius q̄ ad hoc eas creauit. d ¶Vidim⁹ em̄ stellā ei⁹: id est ab eo creatā ad suę natiuitatis indiciū: ⁊ specialiter deputatā ad hoc officiū: ⁊ ideo dicit: Stellam eius: quasi per appꝛopriation⁹: quia etsi cęteꝛę stellę ab ipso creatę a mūdi ꝓncipio: hęc specialiter deputata est ad natiuitatis eius ostēsionem. Solet aūt hic distingui duplex littera: Vidimus stellam eius/in iudea/nos dico existentes/in oriente. Vel/vidimus stellam eius/existentē/in oriente. Hęc stella/sicut dicit Fulgentius differebat ab alijs in situ: quia nō erat fixa in cęlo/sed vicina terrę. Item in fulgoꝛe: quia lucebat de die: q̄ non alię. Item in motu: quia alię immobiles/hęc aūt ꝓcedebat eos: ⁊ creata est de nouo/vt nouū hospem nunciaret: expleto autem officio suo/resoluta est in pristinam naturā. e ¶Et venimus adoꝛare eum. In hoc insinuant ipsum esse deū. Deut'. vi. b. Dominum deum tuum adoꝛabis.

Contra astrologos

F Moꝛaliter ✳ quę est calida ⁊ splendida regio: ⁊ significat intelligentiā/quę splēdet ⁊ charitate ardet. Bern̄. Qui amat ardētius/currit velocius ⁊ peruenit citius. Vel/Ab oriente: id est a glia parentū/⁊ luce mundanę ꝓsperitatis: quę debēt relinq̄re ꝓpter doꝛsum. Eccl̄. viij. f. Viri habentes faciem ad oriētē ⁊ doꝛsum ad templum. Qui sunt aduentes quinq; sensibus: qui habent facię ad oꝛtum suū/sed tergū vertunt christo. a ¶Venerunt hierosolymā: in religionē. Sed sicut dicit Eccl̄. xvi. a. In die oꝛtus tui non est ꝓcisus vmbilicus tuus. Propꝛ hoc petit Job. iij. a. Pereat dies in qua natus sum. b ¶Dicentes: ybi est qui natus est rex iudeoꝝ: Iste em̄ solus natus est rex. Nota autē q̄ tres questiones fiunt de filio dei. s. Vbi est: vt hic. Vbi pascit. Cant'. i. b. Vbi habitet: Joh. i. c. Et sicut quidā querunt de rege terreno vbi est: quādo. s. de nouo regnāti debent facere homagium: sic isti fecērunt magi.

ℑ. 18. c Quidam querūt vbi pascat/qui sunt de mensa eius. Quidam vbi habitet/qui magis familiares sunt. Sic adapta ista ad regem cęlestem: qui dicit vbi habitat: Vbi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo ꝛc. Similiter tres questiones fecit dñs homini. Prima facta fuit ad adam. Vbi es: Geñ. iij. b. Hęc tenet ad spiritū. Secūda cāin quādo dixit: Vbi est abel frater tuus: Geñ. iiij. d. Hęc fit cuilibet homini de ꝓximo suo. Tertia abraam/Geñ. xviij. b. Vbi est sara vxoꝛ tua. i. caro tua. Et ille respōdet: Ecce post ostium. d ¶Vidim⁹ enim stellam ꝛc. Primo stella est gratia ꝓuenies: quę ducit ad perfectionem ⁊ consummationē. Hęc est lucifer: de quo Job. xxviij. d. Nunquid luciferum ꝓducis in tempoꝛe suo: Qui bene significat gratiā: quia sicut lucifer ꝓcedit diem: sic gratia gloriam. Pś. Parauī lucernam christo meo. Geñ. xxxij. f.

Pś. 131. Dimitte me/tam cīm auoꝛa abscēdit: dicit Glo. Am habes gratiam. Sed iste ait: Nō dimittā te/nisi benedixeris mihi ꝓius: Et statim oꝛtus est ei sol. Stella etiam illuminat hominē interiꝛem. Apoc'. ij. g. Qui vicerit ⁊ custodierit vsq; in finē opa mea/dabo illi stellā matutinā. Job. xxxvj. d. In manib⁹ absc̄ondit lucem ⁊ ꝓcipit ei vt rursus adueniat: annūciat de ea amico suo ꝙ possessio ei⁹ sit. Itē lucifer ꝙ quindecim gradus distat a sole: sic ꝓ nouū ⁊ vetus testamētū ꝓuenit ad christū. Eccl̄s. ij. a. Da partes septē necnon ⁊ octo. Et ꝙ illa quindecim ḡ enumerat apostolus. j. Corꝛ. xiij. b. Charitas patiens est/benigna est: nō emulat/nō agit perperam/nō inflat/non est ambitiosa/nō ḡrit ḡ sua ⁊ nō irritat/nō cogitat malū/non gaudet sup iniq̄tate: ꝓgaudet aūt veritati: omia suffert/oīa credit/oīa sustinet oīa sperat. Ūñ ꝓ q̄ndecim stadia diskabat hieruſalē a bethania. Quartoꝛ q̄ sicut añ⁹ oꝛiat̄ sol demittit lux luciferi: sic ad hoc ꝙ ꝓfecti sum⁹ necesse est nos humiliter sentire de ḡra nra. Eccl̄. xviij. a. Cū cōsummauerit hō tūc incipit. Job. xi. d. Cū ce ꝓsūptū puerio/oziꝛis vt lucifer. Eccl̄. xliij. a. Luminare q̄ minuit in ꝓsummatione. Videt ḡ in oriēte stellā: q̄ recognoscit ḡram ḡ data est ei in ꝓncipio: ⁊ gras inde agit. Nā sicut dic Bern̄. ingratitudo est vetus vens/exiccans fontē pietatis/roꝛē misericordię/fluēta grē. e ¶Et venimus adoꝛare eū. Quō aūt adoꝛādus sit: dz Joh. viij. c. Venit hoꝛa ⁊ nunc est q̄n veri adoꝛatoꝛes adoꝛabūt patrē in spū ⁊ veritate. Spū/quātū ad affectū: veritate/quantū ad intellectū. Et nota q̄ in his tribus verbis continet̄ summa salutis ęternę. Vidimus/ recta fides: venimus/ bona opatione: adoꝛare/ mētis deuotiōe. f ¶Audiēs aūt herodes rex turbatus est. Audiens. s. aliū regē iudeoꝝ q̄ se queri. Turbatus em̄ fuit ⁊ ꝓpter se: q̄ timebat exitiū regni sui: ⁊ ꝓpter iꝝ romanoꝝ quā incurreret si cōsentiret nouo regi: decreuerāt em̄ romani/ ne quis rex vel dñs sine cōsilio coꝛ diceret. Turbatus est etiā ꝓpter astantē multitudinē magos cōcomitantē/q̄si erubescens aliū q̄ se regem ḡri. Et nota q̄ herodes rex dicit: vt ex collatione eius q̄ queriꝛ hic extraneus intelligat. Volebat em̄ herodes cū esset alienigena ⁊ de idumeoꝝ genere natus/ legitimus rex videri: ⁊ ob hoc etiā ⁊ ꝓpter amoꝛē mariānes vxoꝛis suę filię hyrcani sese fecerat circūcidi. Ob hoc etiā codices quibus genealogia texebat fecit cremari/ꝛm quosdā. Itē turbatus est timēs ne aliquis de semine filioꝝ suoꝝ quos susceperat de vxoꝛe nobili quę erat de semine regio et sacerdotali quos oēs occideꝛat/aliquis suscitaꝛet in vitionē sanguinis paterni. g ¶Et oēs hierosolymā cum illo. Sed ḡre/cū potius deberent gaudere de rege nato ⁊ regio semine. Dicendum ꝙ in veritate turbati nō sūt: sed turbationē simulauerūt/ vt herodis haberēt fauoꝛem: qui multū iudeoꝝ effuderat sanguinē: ⁊ iugum eis imponebat importabile. Unde dicit quidā sanctus: Solet em̄ plebecula illoꝝ ꝓncipū studijs⁹ captare benivolentiā: quoꝝ importabilē sustinet violentiā. h ¶Et cōgregās: id est simul vocās. Ecce herodis sollicitudo ⁊ formido. Congregans: vt requireret consiliū. Ecce sollicitudo. Congregans: vt ei ferrent testimoniū romanis ꝙ nihil omisisset de contingentibus inuestigando de nouo rege. Ecce formido. i ¶Oēs ꝓncipes sacerdotum. Dā dauid instituti fuerunt ad seruiendum in tabernaculo. k ¶Et scribas populi in moꝛalib⁹ ꝓcepris pplm instruebāt. l ¶Sciscitabat ab eis/palā q̄si ex bono affectu. m ¶Vbi christ⁹ nascerēt. Nota diligentiā inquirētis. A iudeis q̄rit loci/a magis tempus: vt de vtroq; fiat certus: ⁊ sic magis nocere possit. n ¶At illi dixerunt: ꝓius inter se deliberantes.

✠ In bethleē iudę.

Moꝛaliter

Moꝛaliter f ¶Audiens autem herodes rex turbatus est: et omnis hierosolyma cum illo. Per hoꝛdem qui diligenter locum ⁊ tempus inquisiuit/et fraudulēter misit: significatur diabolus: qui turbatur quādo iesus .i. salus nascitur in coꝛde hominis. Et diligenter inquirit tempus ⁊ locum vt occidat adhuc ipsum in infantia: hoc est in ꝓncipio: ne si salus creuerit in virum/auferat ei regnum suū. Thren. i. b. Facti sunt hostes in capite. i. in ꝓncipio. b ¶Et congregans omnes ꝓncipes sacerdotū ꝛc. Hoc facit adhuc diabolus. Unde Pś. Congregatio tauroꝝ in vaccis pploꝝ: Pś. 67. vt excludāt eos qui ꝓbati sunt argēto. Econtra de bonis ꝓlatis. Principes populoꝝ congregati sunt cum deo abꝛaam. Pś. 47. n ¶At illi dixerūt in bethleem iudę: id est in domo panis. Esto igitur domus panis/vt in te nascatur christus. Si dicis: In domo mea non est panis: Esa. iij. b. vade ad amicum et dic ei: Amice accommoda mihi tres panes: Luc'. xj. a.

✠ In bethleem.

A ℣ a ¶In bethleem iudę. Ex hoc patet ꝙ nō ex ignoꝛantia/sed ex coꝛdis duricia credere noluerunt. b ¶Sic enim scriptum est per ꝓphetā: Bicheę. v. a. c ¶Et tu bethleem terra iuda: nequaq; minima es in ꝓncipijs iuda: id est in excellentia dignitatis principum iuda. Matheus ponit veritatem/⁊ si non verba.

Bicheę. 5. a. Joh. 7. f

a ℣ b Jn bethleē iudę. Sic ēnim
c scꝛptū ē ꝙ ꝓphaz: Et tú beth
leē terra iuda: nequaq; mini
mes in ꝓncipib⁹ iuda: Ex
b tē ēnī exiet dux qui regat po
c pulum meum isrł. Tunc he
rodes clam vocatis magis:
k diligēter didicit ab eis tem
b pus stellę quę apparuit eis.
i Et mittēs eos in bethleez/
k dixit: Itē ⁊ interrogate dili
l genter de puero: et cūm in

Littera hebꝛa habet: Et tu bethleē ephꝛata paruul⁹ es in milibus iuda. Bethleem vicus minimus ē. d ¶Ex te enīz exiet dux/ christus: qui regat populum meum isrł. Nota ꝙ scꝛiꝙ qui sic ō oꝛtu christi locuti sunt/qz nō creꝺiderūt ieꝛcusabiles sunt. e ¶Tūc herodes clam vocatis magis: remotis scribis et phariseis siue sacerdotib⁹.

Timebat enim ne iudeę quasi ex dei oꝛaculo ꝓmissum occultarent regem: si se eū velle perimere ꝓsentirent. f ¶Diligenter/vt nō possit falli: g ¶Didicit ab eis: scilicet magis. h ¶Tempus stellę quę apparuit eis: Quia locū didicerat/tempus explorat. i ¶Et mittens eos in bethleem: id est ire ꝓmittens vel ire cōmonens/dixit: k ¶Ite et interrogate diligenter de puero. Nota cognito loco ⁊ tempoꝛe/restat cognitio persone. l ¶Et cum inueneritis renunciate mihi. Ecce ꝓsumptuosa ꝓcęptio. Superbus enim credit ꝙ omnes ei debeant obtemperare. Vel quasi oꝛando loquitur: ⁊ est petitio fraudulenta. Acuit enim interiꝰ nequitiam: scilicet cum exterius ostendat innocentiam. m ¶Ut et ego veniens adoꝛem eum. Rabanus. Finxit se vultu ⁊ verbis adoꝛare eum quem intima mente cogitabat occidere. Adoꝛem cum. Hoc dicit: vt per ipsum magi alacrius redirent: ⁊ ne iudei/quia coꝛum erat rex turus/ eum ab ipso absconderent. n ¶Qui cum audissent regem: vt obedirent/ꝓium estimant⁹: non ꝓpter eum tamen/sed ꝓpter deum. o ¶Abierunt/ in bethleem iudę: alacriter ⁊ velociter. p ¶Et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos/moꝛe viatoꝛis. Chrysostomus. Si peccanti elementa ministrant: quid mirum si christo stella obsequitur? q ¶Usq; dum: id est donec. r ¶Veniens staret supra/ locum supple: vbi erat puer. q. d. stella: hic est quem natum esse testabar. Vnde apparet ꝙ stella in aere posita/ꝛat. s ¶Videntes autem stellam/ magi. Quędam Glo. videtur innuere/ ꝙ magi ingressi iudeam ꝺeseruntur indicio stellę: vt cogantur christum ex ipa lege inquirere: ⁊ ita habeant duplex testimoniū: legis scilicet ⁊ stellę. Dicit etiam ꝙ signum gentilibus datum non debuit apparere domesticis legis ⁊ ꝓphetarum: id est iudeis: quia si moyses ⁊ ꝓphetas non audiunt/neq; si quis ex moꝛtuis resurrexerit credent: Luc'. xvi. g. t ¶Gauisi sunt gaudio magno valde: inuento quod tantum desideꝛauerant. v ¶Et intrantes domum: diuersoꝛum illud: de quo dicitur Luc'. ij. a. Non erat locus in diuersoꝛio. x ¶Inuenerunt puerum cum maria matre eius. Nō dicit cum ioseph: quia diuina dispositione actum est vt ille a boꝛa absens esset: ne crederent de ipo christum natum. Unde dicit Hilarius super locum istum: ꝙ ioseph non legitur post natiuitatem christi vir marię dictus. In quo innuitur ꝙ ante natiuitatem vir eius dicebatur quasi nuncius ad officium: sed post natum puerum non est dictus vir: vt per hoc insinuaretur ꝙ christo nato poterat ei pueri solatium sufficere. y ¶Et ꝓcidentes. Hoc fuit signum humilitatis. z ¶Adoꝛauerunt eum/tam coꝛpoꝛe q̄ mente. Tunc adimpletum est illud Esa. xlv. a. Subijciam ante faciem eius gentes. Pś. Et adoꝛabunt eum omnes reges.

Pś. 71.

✠ Et apertis

Moꝛaliter ✳ a ¶In bethleem. Ecce illi bene docent: infra. xxiij. a. Omnia quęcunq; dixerint vobis facite. d ¶Ex te enim exiet dux qui regat populum meum ꝛc. De studio esse debet exire qui eligitur ad ꝓlaturam vel ad ꝓdicandum/ non semper ibi manere. Unde Esa. xxvij. b. Qui egredientur impetu a iacob/florebit ⁊ germinabit isrł. A lucta em̄ studij debet exire. Eccl̄. vlt'. c. Anima mea colluctata est in sapientia: infra. xiij. a. Exiit qui seminat seminare semen suū. k ¶Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renūciate mihi: vt et ego veniens adoꝛem eum. Iste significat hypocritas qui aliud habent in coꝛde/ aliud in oꝛe. Eccl̄. j. d. Moli esse hypocrita i ꝓspectu hominū. n ¶Qui cum audissent regem/abierūt. Ecce obedientia. Prouerb. xxj. d. Uir obediēs loquitur victorias. p ¶Et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos. Tribus ō cansis ali quis antecedit alium: vel vt viam demonstret: vel viam ꝓparet: vel ad ambulandum alliciat. Sic gratia dei antecedit nos vt viam demonstret. Pś. Vias tuas demonstra mihi. Esa. ij. a. Docebit nos vias suas. Ad ꝓparandum etiam viam. Unde iohannes: id est gratia parat viam domino. Joh. 1. Ꝓcedit etiam nos ad alliciendum. Unde misericordia domini ꝓuenit nos vt velimus: sequitur autem nos ne frustra velimus. q ¶Usq; dum veniens staret supra vbi erat puer. Postq; enim gratia induxit nos in domus veri saluatoꝛis: id est in patriam/ibi stat: quia tunc in gloria confirmamur. Vel supra domum vbi nascitur christus: id est salus/stat gratia: quando confirmat eam in homine. Unde. ij. Thessal. iij. a. Fidelis deus est qui confirmabit vos ⁊ custodiet a malo. s ¶Videntes autem stellam/magi gauisi sunt gaudio magno valde. Naturaliter gaudet mens dominis/ cum succedunt ei ꝓspera: sed gaudio gaudet/cum equanimiter sustinet aduersa: sed valde magno gaudio gaudet/cum ei contūmelię sunt gratę: sicut Act'. v. g. Ibant apostoli gaudentes ꝛc. Primum gaudium habuit isaac/ deo manens gratus in ꝓsperis. Secundum iob: qui innocentiam suam defendit in aduersis. Tertium/laurentius atq; vincentius: qui carnifices irriserunt in tormentis. Item gaudium est in vita naturali: vt per ecclesiam patet: Esa. xxxviij. d. Dozientium est pęna ⁊ tristicia. Bonus autem gaudium est in vita gratię: Sed maximum gaudium est in securitate conscientię: In gaudio esse illius non miscebitur extraneus: Prouerb. xiij. b. ij. Corinth. j. c. Gloria nostra hęc est/testimonium conscientię nostrę. Incomparabiliter maius gaudium est vita glorię. De quo Job. xvj. c. Gaudium vestrum nemo tollet a vobis. v ¶Et intrantes domum/ecclesiam. De qua Esa. lvj. c. Domus mea domus orationis vocabitur. x ¶Inuenerunt puerum cū maria matre eius. Puer mitis est/facile iras ꝓponit/⁊ iniurias remittit/ ⁊ sua libenter tribuit: Sic illi qui libenter venit ad ecclesiam/hęc facit dominus: sed hoc non sine maria: id est sine amaritudine contritionis. Job. vij. c. Confabulabor cum amaritudine animę meę. Vel/ v ¶Intrantes domum: id est religionem: de qua Pś. Domum tuam decet sanctitudo domine. x ¶Inuenerunt puerum/iesum vel salutem: cum maria/amaritudine ꝓnitentię: vt habetur. ij. Timoth. iij. c. Qui pie volunt viuere in christo ꝓsecutionem patiunt. Ecce maria. Act'. xiij. d. Per multas tribulationes oꝛtet nos intrare in regnum cęloꝝ. Ūñ Exo. iij. g. Moyses inuenit domū domini in rubo ardente. Item/ v ¶Intrantes domū/ꝓscientiam. Esa. xxvj. d. Vade populę meus/ int. a in cubicula tua: claude ostia tua sup te: abscōdere modicū ad momētū donec ꝓtrāseat indignatio mea. Intrat autem qui ꝓscrutatur eam. Thren. iij. c. Scrutemur vias nostras ⁊ gram⁹ ⁊ reuertamur ad dñm. Aug⁹. Cōsce/de o homo tribunal mentis tuę/⁊ statue te coram te: sit ratio iudex: accusatrix/ꝓscientia: testis/memoria: toꝛtoꝛ/timoꝛ ꝛc. y ¶Et ꝓcidētes adoꝛauerūt eum: in quo notat humilitas. Eccl̄. xxxv. c. Oratio humiliantis se nubes penetrabit.

Causa quare alius aliū antecedat

Pś. 24.

Joh. 1.

Pś. 92.

D

✠ Et agtis

E B a ¶Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera: aurum/thus ⁊ myrrham. Nec aperuerūt donec venerūt ad christum. Deprędari em̄ desiderat/q̄ thesaurū publice in via portat. Interlū. Fidē suā mysticis profitent̄ munerib⁹. Aurū regi/thus deo/myrrhā mortali. Esa.lx.b. Oēs de saba veni/

unt: aurū et thus de/ferentes. Oēs dicit: qz aliq̄ de oībus. Vel figuraliter / oēs: qz p ipsos significat totū gen⁹ humanū: q̄ de tribus filijs noe ē ꝓ creatum. Quare non nominat esaias myrrham? Quia ei⁹ mortalitas satis erat apta ⁊ manifesta: ꝙ diuinitas q̄ per thus/⁊ regia dignitas q̄ per aurū designat/ erant latentia. Ān ꝓ ꝓphetiam esaię ꝓfundunt

7.q.1.ca.auctoritas.et. 23.q.3.c.1.

iudei q̄ cū puerū bosem credūt. Mota aūt triū magoꝝ hebraice sunt hęc: Appellius/q̄ interpretat fidelis: ⁊ significat p̄itionis fidē q̄ iustificat. Amerus/qui humilis: ⁊ significat cōfessionē. Damasius/qui misericors: ⁊ significat satisfactionē: q̄ p opa misericię fit. Itē grece: Magalaath/q̄ interpretat nūcius: ⁊ significat p̄dicationē q̄ est nūcius dñi. Galgalath/devotus. Sarachin/gratiosus. Vel latine: Caspar/balthasar/melchi/or. b ¶Et responso accepto in somnis ne redirēt ad herodē. In dubio em̄ erāt an ad ip̄m rediret ⁊ de ortu pueri pręnūciarēt: Ūn sup hoc certificari volebāt: ⁊ postulabant a dño/nō vocali sono: ꝙ ardenti desiderio. Glo. aūt dicit: q̄ hęc rep̄sio nō fuit p angelū/ꝙ p ip̄m deum. Sed ārē nō dixit eis puer: Ne videret̄ phārisa. Itē ne p ip̄m puerū iam loquentē deū esse cognoscerēt: ⁊ sic fidei meritū eis diminueret: q̄ non habet meritū/cui būana rō ꝓbet experimentū. d ¶Per aliā viā reuersi sūt i regionē suā. i. paradisum. Si em̄ hō recesserit p superbiā: debet redire p humiliationē: si p inobedictiā p obediētiā: si p luxuriā/p castitatē. Chrys. Venisti p viā luxurię ad herodē: ambula decetero p viam castitatis. Venisti per viā auaricię: ambula decetero per viā elemosynarū. Si em̄ p ēmā viā redieri/iterū sub regnū herodis vadis. Prouer.iij.c. Dię ei⁹ vię pulchrę ⁊ oēs semitę ei⁹ pacifię. Cāt.vj.d. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere vt intueamur te.

e ¶Qui cū recessissent: ecce ągelus dñi apparuit i somnis ioseph/dicēs: Pręterit matheus de circūcisiōe ⁊ oblatiōe pueri i tęplo: q̄ diligēter ꝓsequit lucas. Trāsit etiam

a Et aptis thesauris suis obtulerūt ei mūera: aurū/thus ⁊
b myrrhā. Et rēspōso accepto
c in somnis nē redirēt ad he/
d rodē/ pēr aliā viam reuersi
e sunt in regionē suā. Qūi cū
f recessissent: Ecce ángelus
g dñi apparuit in somnis iō/
b seph/dicēs: Sūrge ⁊ accipe
i puerū ⁊ matrem eius ⁊ fuge

k in egyptum: ⁊t esto ibi vsq̄
l dū dicā tibi: Futurū est em̄
vt herodes querat puerum
m ad perdendū eū. Qui con/
surgēs accepit puerū ⁊ ma/
n trem eius nocte ⁊t secessit in
egyptum: et erat ibi vsq̄ ad
o obitū herodis: vt ādimple/
retur quod dictum est a do/
mino p ꝓphetam dicentem:

6

ei⁹. Chry. Nō dicit: accipe matrē ⁊ puerū/ꝙ em̄ ꝓpē matrē ipse fili⁹ nat⁹ ē/ꝙ ꝓpē filiū hūc illā mr̄ ē ꝓgnata. Nec pueri erat glia illā mr̄ habere/ꝙ illi⁹ erat britudo istū habere filiū. Ūn Luc'.j.e. Ecce em̄ ex p̄ brāz me dicēt oēs generatiōes. Hilari⁹. Nō dix filiū tuū: nec dicit ꝓiugē tuā: post natū em̄ dñm nō legit vir ei⁹. i ¶Et fuge i egyptū. Vira humilitas ꝓ ille q̄ ē refugiū oīm/fugit: vt oīēdat ver⁹hō: q̄ em̄ fugit nō fuit timoris ꝙ exēpli: vt doceret suos fugere. Nō em̄ fugit mortē qui mori venerat. j.r.c. Si vos pśecuti fuerint in vnā ciuitatē fuzite in aliā. De hac fuga dixit Esa.xix.a. Ecce dñs ascēdet sup nubē leuem. i. carnē leuē a pctō/ igredietur q̄ egyptū: ⁊ cōmouebunt simulacra ei⁹. Tradit aūt hist̄oria: q̄ sic dñs ꝓcurante factū est: vt in nocte q̄ egrēi sunt filij israel ex egypto: Exo.xij.c. in qualibet domo morer̄et ꝓmogenitū aliq̄s / vt homo vel pecus: sic eodem ꝓcurante factum est q̄ domino in egyptum ingredienti/nō fuit templū in egypto in quo non corrueret ⁊ confringeret aliq̄d idolum. Dicit autem q̄ in heliopoli steterit: quę interpretatur ciuitas solis.

b

Mota aūt q̄ est fuga

Prudentię. j. Reg'.xx.a. Fugit dauid de naioth ⁊t. j.r.c. Si vos pśecuti fuerint ⁊t.
Cautelę. i. Cor'.vj.d. Fugite fornicationem.
Discretionis. iij. Reg'.xix.a. Fugit helias et petiit animę suę vt moreret.
Pusillanimitatis. Prouer.xxviij.a. Fugit impius nemine persequente.
Humilitatis: vt hic. Chrys. Descendit in egyptū/nō mortē fugiēs: ꝙ vt mortifera idola dissiparet: k ¶Et esto ibi vsq̄ dū. i. donec/dicā tibi. Argumētū q̄ int̄ malos possum⁹ latere. l ¶Futurū ē em̄: vt herodes grat puerū ad p̄dēdū eū. Interlū. Ecce q̄ fraudes nō latent deū. j. Reg'.xvj.d. De⁹ aūt intuet ꝏa. Allegorice: iste trāsit⁹ significat trāsitū ad gētes ⁊t. Mozalr. f ¶Ecce angel⁹ ⁊t. Loquit angel⁹ i somnis: qz hō nescit vtrū a ḡra vl a diabolo inspirēt ei. Zach.iiij.a. Ang'l⁹ q̄ loq̄bat i me. Puer ē ꝓitas vīte: Bar puritas ꝓscię. Puritas em̄ ꝓscię generat ꝓitatē vīte. i ¶Et fuge i egyptū. i. i religionē vl in statū pnię. Esa. l.b. Induā celos tenebris ⁊ saccū ponā opimētū eoz. De hac fuga Zach.ij.b. O/o/o/fugite ō ēra aq̄lonis. Dicit aūt ter/o/ꝓ. tria q̄ impediunt fugere de mūdo. i. timoz/pudoz/amoz.

Allegorice Mozaliter

Adlitterā

Mozaliter

i ¶Futurū ē vt herodes ⁊t. Pharao em̄ ꝓtēpt⁹ surgit in scādala. Hoc significatū ē Apoc'.xij.a. Draco stetit añ mulierē q̄ erat paritura/vt cū pepisset filiū ei⁹ deuoraret. Vt herodes/vana glia: q̄ pśeqt bonū op⁹/vt bonū ꝓpositū. Sz fugiēdū ē in egyptū/i abscōdito facere. j.vj.a. Cū orauer⁹ intra i cubiculū tuū ⁊ clauso ostio ora pr̄z tuū i abscōdito. m ¶Qui ꝙsurgēs accepit puerū ⁊ mr̄em ei⁹ nocte. Puer dic ꝓmo: mr̄em secūdo: q̄ vnū ꝓpē altez/⁊ ñ ecōuerso. Ecce stati mādatū exeqt. In q̄ arguit tarditat̄ p̄ grozꝝ. n ¶Et secessit i egyptū: et erat ibi vsq̄ ad obitū herodis. i. septem annis. o ¶Vt adiplerēt q̄ dictū ē a dño p ꝓphām dicētē: ex egypto vocaui filiū meū. Osee.xj.a. Vt vt q̄dā volūt/ Nūeri.xxiij.b. vbi dixit balaā: De⁹ eduxit illū de egypto ⁊t. Mozalr. m ¶Qui ꝙsurgēs de nocte ⁊t. Hoc ē q̄ occulte debem⁹ fugere de mūdo. Eccl.xxxvij.a. Zelātib⁹ te ñ reueles ꝙsiliū. i. parētib⁹ carnalib⁹: sic iacob nescięte labā recessit: Gen.xxxj.c. Et expecta obitū herodis. Eccl.vij.d. Memo/

Mozaliter

ℌ rare nouissima

A ℌ rare nouissima tua ⁊t ex̄ū ñ peccab⁹. a ¶Tūc herodes vidēs/p⁹ ānā ⁊ ciaphā: q̄ dies a natiuitate christi. Tantū em̄ ī pueros desęuire distulit: q̄ patet ex solēnitate eoz: qz ītermedio tpe romā ꝓfect⁹ ē accusat⁹ a filijs suis aristobulo ⁊ alexādro: q̄ erāt filij mariānes: q̄ erāt nobiles ⁊ ō regio genere. b ¶Quī illusus eēt a magis:

Ex egypto vocaui filiū meū.

c ¶Irat⁹ ē valde. Accumulat ira defacili priusq̄ turbato per natiuitatez. Econtra dicitur de viro iusto: Prouerb.xij.c. Non contristabit iustū q̄cunq̄ quid ei acciderit. d ¶Et mittēs occidit: id est occidere fecit. Ille enim facit/cuius auctoritate fit. e ¶Omnes pueros: vt q̄ natus erat non effugeret. f ¶Qui erant in bethleem et in oībus finib⁹ eius: ōr in rāta multitudine latere non posset. g ¶A bimatu et infra ꝙm tempus quod exquisierat a magis. Hęc dictio/infra: quandoq̄ dicit ordinē numeri: quandoq̄ ordinem temporis. Valoz pars sanctorum conuenit in hoc q̄ hic dicat ordinem temporis. Et est sensus. Occidit a bimatu ⁊ infra: id est a biennio vsq̄ ad vnum ꝑiem: id est omnes qui habebant duos annos vel minus. Baiores em̄ semper sunt posteriores tempore. Chrysostomus ꝓ vult q̄/infra/dicat hic ordinem numeri. Et est sensus: Occidit omnes pueros a bimatu ⁊ infra: id est a biennio ⁊ post natos vsq̄ ad q̄tuor annos. Sed queritur cum sciret christum esse anniculum ⁊ quattuor dierum: quare non occidit anniculos solos? Gregorius determinat: ⁊ ponit ꝓmam causam eius sęuitiam: quia ex effrenata crudelitate excessit numerum annoz. Vel ideo: quia puero nato audierat stellas famulari: ⁊ ideo timebat ne statu ram suum transmutaret in aliam infra vel supra ętatem. Notandum autem ꝙm litteram q̄ licet innocentes descēderint ad limbum: sicut moyses/iob ⁊ alij veteris testamenti: tamen nō agit ecclesia festum illoz⁹ sed istoz⁹. Fuerunt em̄ martyres licet non ꝓprie. Martyr em̄ idē est quod testis christi. Ipsi aūt non loquendo sed moriendo confessi sunt. Fuerunt em̄ martyres actu/non voluntate. Voluntate autem non actu fuit martyr iohannes euangelista: ⁊ hoc magis martyriū. Sz ꝓpriissime actu ⁊ volūtate: vt stephanus. Unde ordinant festa istoz⁹ trium ꝙm maloꝝ ⁊ minoꝝ dignitatez. Quia em̄ dignius est esse martyrē actu ⁊ volōsate q̄ volūtate sola: ideo antecedit festū beati stephani festū beati iohānis euangelistę. Quia etiā plus est esse mr̄ volūtate q̄ actu ⁊ nō volūtate: ideo ꝓcedit festum iohannis festum innocentum. Multis autem de causis fit mr̄. yr. Pro iusticia occisus/vt abel: pro lege/vt machabei: pro salute populi/vt christus: pro fide christi/vt laurentius: pro christo/ vt innocentes: pro libertate ecclesię/ vt thomas cantuariensis: pro assertione veritatis/ vt hieremias/esaias: pro argutione peccati/ vt iohannes baptista.

B Duplex martyrium

Multis modis fit martyr

Mozaliter. a ¶Tūc herodes vidēs qm illusus eēt. Hoc sit q̄n diabolo instigāte aliq̄s intrat religionē: vel aliud bonū facit/vt cū apostataueret petoz fiat. Sed si pseuerat/tūc herodes illudit. Job.xl.d. Illudēs ei quasi aui? Ps. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Et tūc exaggerat diabolus pśecutionē. Unde Glo. sup Exod. viij. Pharao cōtemptus surgit in scandala: Et cū non pōt inuadere pfectos/inuadit minores: sicut herodes pueros. Hiere.lj.d. Repleuit ventrem suum teneritudine mea nabuchodonosor rex babylonis: dicit religio. i. nouicius. In bethleē aūt sunt: q̄ nūero ⁊ merito. In finibus aūt sunt: q̄ nūero tm̄. Sz vtroq̄ occidit herodes. g ¶A bimatu. i. illos q̄ duo mādata charitatis implent: vel q̄ vita ⁊ scientia pollēt. Sz pauci sunt tales. Plus⁹ autem sunt/ b ¶Infra: de quibus Zach.xj.d. Brachiuz eius ariditate siccabit ⁊ obtenebrescet eius oculus dexter. Per ariditatem brachij/amissio boni operis designatur. Per oculum dextrum/vita significat: per sinistrū/scięntia. i ¶Tūc adimpletū est quod dictū est per hie. eniam ꝓphetam dicentem: Hiere.xxxj.c. Interlū. Adimplenum dicit: quia anteq̄ fieret/legētibus erat semiplenū: Nam q̄ in ea sonabat/ aliquid futurū occulte ꝓmittebat. Mota aūt hist̄oriam/vt melius possit adaptari ꝓphetia. Tegitur Judicl.

ꝓpter vrozem leuite ꝓpter fornicationem gemptā: ⁊ ꝙm numerum tribuum in duodecim partes diuisam/omnis israel tribum beniamin ꝓter trecentos viros deleuit. Dicit tamē in fine ciusdem ca. q̄ remanserunt sexcenti viri. Eozum autē qui supfuerunt ploratus ⁊ vlulatus auditus est vsq̄ rama: qui est

C

locus iuxta gaba duodecimo miliario a bethlez. Audita: eraggerat etiā vt byblice rachel iā mortua dolentis affectu filios flere dicat? Per hoc etiam de chaldęis hist̄oria testatur/ q̄ sicut illi ploraueri⁹: sic iudęi fractos/ꝙ fractos a nabuchodonosoz. Sz veritus ꝓ uelāte ꝓ euāgelistam spū ꝓphetia de nece pueroꝝ accipit. Dicit ꝙ: k ¶Vox in rama audita ē. Rama locus ē iuxta gaba. Glo. In rama/in excelso. l ¶Ploraz⁹/lachrymarū. m ¶Et vlulatus multus/singultus siue planctuū. Mota q̄ vlulatus ꝓprie ē irrōnabiliū: in q̄ notat⁹ doloz excessisse modū. n ¶Rachel plorans filios suos. i. bethleē sic dicta ꝓpter rachel ibi sepultam. Sed quare dicit rachel ploransse filios suos/cum tribus iuda q̄ bethleez tenebat nō de ea sed de sorore sua ilia fuerat orta? Risio: quia nō tm̄ in bethleem ꝙ in omnibus finibus eius pueri occisi sunt. Tribus autem beniamin q̄e de rachel orta est ꝓprima fuit tribui iudę: Unde credit̄ potest multos de tribu beniamin fuisse occisos/quos ꝓgenies rachel plorauit. Sed̄m autem q̄ de nece pueroꝝ ꝓphetia intelligit̄/ideo rachel plorasse dicitur: quia iuxta bethleem vno miliario sepulta est: Gen.xxxv.c. Et mozt⁹ propheti/co dicitur egisse illa/ quę in illo gerebant̄ loco. Vel ꝙm quendam modum loquendi. q. d. tantus fuit doloz ⁊ luctus vt etiam mortui lugere ⁊ compati deberent. o ¶Et noluit consolari: quia non sunt: reuocandi supplendi ad vitam. q. d. quia mortui sunt. Allegorice. k ¶Vox in rama audita est ⁊t. Rachel/videns ꝓncipium/eit ecclesia: q̄ ploraz tria genera filioz. Quoslam miserabiliter passos: ꝙ quia scit illos esse beatos/non vult consolari hic: sed omne solatium transmittit ad ęternam vitam. Unde Ps. Renuit consolari anima mea. Allios videt ꝙ immensitate supplicioꝝ apostatasse: ⁊ de his non consolat/sciens ipsos esse damnatos. Osee.xiij.d. Consolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipse inter fratres diuidet. Allios vult parere: ⁊ non potest ꝓpter eoꝝ maliciam: vnde non consolat/quia non sunt: Sūt em̄ socij eius q̄ nō est: Job.xviij.c. Esa.xxxvij.a. Venerūt filij vsq̄ ad partū ⁊ nō est virtus pariēdi. Mozaliter. Rachel/ ꝙlatus videns qualitatem subditoꝝ/ diligenter agnoscere debet vulnus peccatoris sui. Vnde debet flere interfectos populi q̄ mortale. Hiere. ix.a. Quis dabit capiti meo aquam ⁊ oculis meis fontem lachrymaꝝ: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filię populi mei. Hiere.xiij.c. Educet oculus meus lachrymam quia captus est grex domini. Dic regi ⁊ dñatrici: id est abbati ⁊ abbatisse: Humiliamini ⁊ sedete: quia corona de capite vestro descēdit. Corona sunt subditi. o ¶Et noluit consolari. Osee.xiij.d. Consolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipse inter fratres diuidet. p ¶Defuncto autem herode: ascalonita/de quo ꝓdictū est. Defuncto: toto corpe corrupto ⁊ a domino plaga gehēnali pcusso: ita vt de carne eius vermes scaturrent. Unde cum ipemet ꝓ nimio doloze sibimet manum immitteret/ vindicta facta est de innocentū occisiōe/ ⁊ de alijs iniquitatibus eius. q ¶Ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens: surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ vade in terram israel. Quia non distinxit in quā partē ire debeat: intellerit eaz quę digniozem est. s. hierusalē.

Hiere.3.g et.31.c

Allegorice

D

Ps.76.

Mozaliter

Deut.12.d

ℌ Defuncti sūt em̄

Mozaliter. q̄ ¶Ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph: vt nō gramus manifestas apparitiones sic iudei: Si tu es christus dic nobis palā. r ¶Surge ⁊ accipe puerū. i. purificatū animū. s ¶Et matrē eius. i. ꝙscięntiā depuratā. Sicut em̄ mater puerū errantē castigat/ ⁊ quid faciē dū sit instruit: sic ꝙscięntia animū reꝑhendit/ ⁊ quid sit faciendū demonstrat. t ¶Et vade in terram israel. i. in statum p fectoroū: ex̄iens de egypto. i. de imperfectoroū statu. Terra aūt

Mozaliter

Joh.10.c

✳ israel/religio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶ Defuncti sunt eñ ā querebāt ālam pueri: Herodes.l.t fautores eius. Scribę eñ t pharisęi mortem pueri cū herode meditabant: Unde scribę mortui sunt/ quo ad potestatem: quia non audebant istud facere.

Mozaliter †Pō.15. ✳ isrl/religio. Israel vir videns deū vel pncipes cū deo. Pō. Prouidebā dñm in conspectu meo semp. Prouer.xvj.d. Melior ē patiēs viro forti: et q dominat animo suo expugnatore vrbium: ecce pnceps. Nota autē q mō dicit vade: nō dicit/ fuge sicut supra quādo fuit in egyptū: qr ad statū ..temptationis nō debet festinare/ ne fiat ħcipitatio. Prouer.xix.a. Qui festinus est pedibus/offendet. a ¶ Defuncti sunt eñ qui ǧebant ālam pueri.ſ. malę cogitationes et mala desideria. b ¶ Qui consurgens/ mente t corpore. c ¶ Accepit puerū t mr̄em ei⁹:ſ.docilem t officiosum vtriq;. d ¶ Et venit in terrā israel: in terram iudęor. e ¶ Audiens aūt/a cōmuni fama. f ¶ Archelaus regnaret in iudęa: de qua credebat q̄ fuisset admonitus. Nota aūt q̄ interdum dicitur iudęa terra promissionis: et tunc dicitur a iudęis: vt in Pō. Motus in iudęa deus. Aliquādo pro sola sorte iudę: vt .ū. Paral.xx.d. Judęa et hierusalem nolite timere. Pō.75. Aliquando pō terra duarum tribuum: vt in hoc loco: super quas regnauit roboam: hieroboam autē sup decē. g ¶ Pro herode patre suo: non statim patre mortuo regnauit archelaus: quia a superioribus tractus est ī causam t per quattuor menses ventilata est coram augusto: t sic post mortem patris potuit transire dimidius annus. Tunc factus est diarchus super idumęam t iudęam. Herodes frater eius habuit galilęam: Philippus/idumęam t traconitidis regionem. Erat tamen monarcha in spe: quia promiserat ei augustus monarchiam integram si crudelitatem patris deponeret: qō non fecit: et ideo nunc̄ in veritate monarcha fuit nisi opinione tm: quia populus putauit eum futurum monarcham propter promissionē augusti. Et sic intelligenda est illa Glo. quę dicit: q̄ post mortē patris archelaus totius regni monarchiam obtinuit: spe.ſ.non re. Ipse postea insolescens etiam sup̄ er iniquitatem patris/a tyberio cęsare deiectus est t in lugduno siue vienna pm aliquos relegatus est in exilium. b ¶ Timuit illo ire/ vbi archelaus regnabat. i ¶ Et admonitus in somnis/ secessit in partes galilęę. Interliñ. Non mutat angelus pręceptum/sed manifestius corrigit errorem pietatis. Argumentum q̄ peccata errorīs facilius condonant: maxime si intuitu pietatis cōmittunt. l ¶ Et veniens habitauit i ciuitate q̄ dicitur nazareth: quę est terra israel: nam t ipam populus israel incolebat: Erat enim in galilea sita vbi est incarnatio per angelum nunciata: Luc.j.c. Ab ista ciuitate discipuli primo christi dicti fuerunt nazarei: sed post cathedrationem beati petri in antiochia decretum fuit a cōmuni cōcilio/ ne a nomine ciuitatis modicę amplius denominarentur/ sed a nomine capitis: Sicut apud gentiles fieri solet: vt sicut a platone platonici/ab epicuro epicurei: ita a christo christiani dicerentur. Ciuitas erat parua nazareth et raro ibi veniebat rex: ideo securius ibi morari est. m ¶ Ut adimpleretur q̄ dictum est per pphetas. Pluraliter dicit pphetas: quia non est ſtitum in scripturis quantū ad verba/ sed quantum ad sententiā. n ¶ Quoniam nazareus vocabitur. Nazareth/interpretatur germē. Et sicut dicitur Hiere.xxiij.b. Suscitabo dauid germen iustum. Item nazareth/flos. Sic dicit Esa.xj.a. Flos de radice eius ascendet. Item hebręus habet: De radice eius ascendet nazareus. Item nazareus/sanctus. Sic Daniel.ix.f. Inūgatur sanctus sanctorum. Vel nazareus floridus. Cant.ij.a. Ego flos campi et lilium conuallium.

Mozaliter Mozaliter. c ¶ Audiens aūt ⁊c. Archelaus interpretatur cognitio leonis: t significat diabolum t hypocritas qui gloriantur de victoria vitiorum. Grego⁹. Valde timendū est vitium q̄ nascit ex victoria vitiorum. Item regnat: quia diabolus est princeps huius mundi. k ¶ Secessit in partes galilęę: quę transmigratio vel cōmutatio interpretatur vt trāsmigret homo de vitijs ad virtutes: t commutetur t renouet per penitentiā. Sic terra renouat tpe quadragesimę/in signum q̄ penitentia renouat t cōmutat. Sic accipiter mutat colorem oculorum. Oculus intentio.ſ.vj.c. Lucerna corporis tui est oculus tuus: vt q̄ fiebat propter inanem gloriam/ fiat propter de..nr̄. Cant.iiij.a. Oculi tui columbarum. Sicut aquila rostrum mutat: ita detractionem t vaniloquia. Unde claustralib⁹ fit quasi amputatio linguę: qui loquuntur per signa. Pō. Et non loquatur os meū opera hominum.j. Pet.iiij.c. Si quis loquit quasi sermones dei: Ecce mutatio linguę. Sic dominus mutauit linguas apostolorum. Act.ij.a. Loquebantur varijs linguis apostoli magnalia dei. Omnes etiam sensus mutari dicunt a loquela suo modo. Esa.xix.c. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra ęgypti loquentes lingua chananea: id est cōmutata. Mutatur etiam aqila in plumis: t significat mutationem exteriorīs conuersationis: vl mutationem habitus in claustro.j.Reg'.xxviij.d. Mutauit habitum suum vestitus: q̄ est alijs vestimētis. Pō. Renouabitur vt aquila iuuentus tua. Mutant etiam cerui cornua: sic isti superbiam malam in superbiā sanctam: De q̄ Esa.lx.c. Ponam ę in superbiam seculorum. Et Prouerb. xiij.b. Decum sum.ę opes superbę. Debet etiam mutari q̄ prius fuit fortis in seculāribus: vt fortis fiat in spiritualibus: immo qui non pręterat ceumare vel frigus sustinere in mundo/ potens sit ad hęc sustinenda p deo fortis. Tñ Esa.xl.g. Qui sperant in domino mutabant fortitudinē. Sed de multis pōt dici: Non est illis cōmutatio t non timuerunt deum. l ¶ Et veniens habitauit in ciuitate nazareth/in claustro habitando. Hoc dicit contra illos qui non sunt ibi nisi ad horā. Pō. Unam petij a domino hanc requiram vt inhabitē in domo domini. Nazareth virgultum interpretat. Talis est religio propter disciplinam virgarū. Prouerb.xxiij.b. Noli subtrahere a puero disciplinā. n ¶ Quoniam nazareus vocabitur: q̄ interpretat separatus. Sic claustrales. Numeri viij.c. Separate mihi leuitas de medio populorum israel ad ministrandum deō. Sed modo cōmixti sunt inter gentes t discerunt opera eorum. Item nazareus interpretat vnctus: sic religiosi debent habere vnctionē pietatis t compassionis erga fratres. Si enim non habuerint oleum/excludentur cū fatuis virginibus. ſ.xxv.a. Item interpretatur flos: qui redolet et pulcher est: Sic religiosus debet esse vt odore suo occidat vermes in alijs. Eccli.xxiiij.c. Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris.ij. Cor'.ij.d. Alijs sumus odor mortis in mortem: alijs autem odor vitę in vitā. n. Item pulcher debet esse ad videndum. Esa.lxj.d. Omnes qui viderint eos cognoscēt eos: quia sunt isti semen cui benedixit dominus. Item nota q̄ christus nutritur in nazareth: id est in florida cōscientia. Cāt.j.d. Lectulus noster floridus est ⁊c.

Act'.ii.d. ¶ In diebus autem illis ⁊c. Expo. Ca. III

i De his q̄ gessit dñs in puericia pręterierunt euangeliste sub silentio/et nihil ab eis fere traditū est in euangelio. Solus lucas dicit: Cum esset iesus duodecim annorū: Luc.ij.f. De puerilibus factis domini multa quidem tradita sunt in libro qui inscribitur de infantia saluatoris: sed apocryphus est: et incertum a quo conditus. His igitur prętermissis transit matthęus ad prędicationem eius. Et primo ad prędicationem iohannis dicens: o ¶ In diebus autem illis. Non ipsa tempora quibus puero timebatur exprimit: nec dies illos commemorat de quibus supra: habitauit in ciuitate quę dicitur nazareth: sed omnes annos vsq; ad prędicationem iohannis comprehendit. Lucas significantius tempora exprimit: et more historiographi circumstantias apponit cum dicit: Anno quintodecimo tyberij cęsaris ⁊c. Luc'. iij.a. Nota tamen q̄ hoc pronomen illis/simplicem demonstrationem facit. p ¶ Venit iohannes baptista: non iam puer sed quasi annorum triginta. Tūc enim incepit prędicare: nec est tempus idoneum prędicandi. Sic ioseph triginta annorum erat quando constitutus est rex ęgypti siue rector. Et dauid eadem ętate regnare cepit. Et ezechiel in eadem ętate prędicare cepit. Venit: id est manifestauit se qui prius latuerat: baptizando et prędicando/ viam pręparans christo.

Beñ.41.f. 2.Reg'.5.a. Ezech.1.a.

℣ Prędicēs in deserto

L

a prędicans in deserto iudęę/
b et dicens: ¶ Penitentiā agite/appropinquabit enim regnū celorum. Hic est eñ de quo dictū est per esaiam pphetam/dicentem: Vox clamātis in deserto/ parate viā dñi: rectas facite semitas ei⁹.
i Ipe autem iohannes habebat vestimentum de pilis camelorū: et litterā. Aug⁹. Nō de lana: q̄ illud austeritatē in dicū est: p luxurię mollicies. ſ. aliquātulū mollis .pcuratiōis.
k ¶ Et zonā pelliceā circa lūbos suos: q̄ erat de pelle cruda t pilosa: q̄ esset ħdicauit penitentiā/illā etiā ħtendebat in vestitu t victu. l ¶ Esca aūt ei⁹ erat locuste: q̄dā⁹ genꝰ magnarū locustarū/q̄ erat in deserto iudęę q̄ erāt comestibiles. m ¶ Et mel siluestre/de trucis vel herbis. Vel siluestre ęuchiebat in truncī t in arūdinib⁹. Sūt eñ q̄dā arūdines pleng melle naturaliter. Vel sicut dicit Raban⁹ in dict' asimphei galliarū episcopi: in deserto illo erāt arbores habētes folia lata, t rotūda lactei coloris t mellei saporis: q̄ natura fragilia manib⁹ cōfricant t edunt: hoc dicit mel siluestre. Johannes tenet formā ħdicatoris: q̄ non debet vti ęciosis vestibus. Hiere.xv.d. Si separueris pc̄iosū a vili ęs⁹ os meū eris. Eccli. xl.a. In vestitu ne gloriaris vnq̄.j. Timoth.vi.b. Habentes alimēta t q̄bus tegamur/nō onerāmur: his cōtenti simus .iiij. Regl'.j.b. Cuius figurę t habitus est vir ille q̄ occurrit vobis t locut⁹ est verba hęc: At illi dixerūt: Vir pilosus t zona pelliceā accinct⁹ renibus. Qui ait: Helias tesbites est. Helias robustus dño: tesbites cōuertēs. Illi aūt q̄ ęciosis sūt induti nō erogāt panē ħdicatiōis populo: q̄ figurat in diuite q̄ induebat purpura t bysso: Luc'.xvj.c. t nō dabat ō micis laçaro.

l ¶ Esca aūt eius erat locuste: peccatores quos incorporat ecclesię. Act'.x.b. Pacta t manduca. Grego⁹. Esca sctōrū collisio est peccatorū. m ¶ Et mel siluestre: In melle dulcedo ħdicationis vel ptemplatiōis. Prouerb.xxv.c. Mel inueniſti comede quod sufficit tibi. Siluestre est mel: quando recordat ħentis miserię vel peccatorū ħteritorū. Unde bene ħ sequit: n ¶ Tūc exibat ad eū hierosolyma t omnis iudęa. Hic ostēdit in litterā: q̄n/ad quē/qui/quo/ęles/ad q̄d exibāt. Euāgelista ęgpit agere de ħdicatiōe ęuangelis: sed ad eius cōmēdationē interserunt pphetiā esaię: p cuius interpositionē inceptā dimiserat narrationē: q̄ finita redit ad ppositū: Et cōtinuat t̄r eo q̄ dictū est: Venit iohānes in t̄rā iudę ħdicās t dicēs: Agite penitentiā ⁊c. J.23.b Luc'.3.b

Tunc exibat ad eū: audita fama ħdicatiōis. o ¶ Hierosolyma: illi de tribu iuda .pter nouitatē ħdicatōis: quia ħdicabat nouū modū remissionis: cū moyses ħdicauerit de vitulis leui: t .pter asperitatē vestimenti t alimēti. p ¶ Et omnis iudęa: de tribu beniamin: quia proximi erant illis. q ¶ Et omnis regio circa iordanē .ſ. de terra illa que data est duabus tribubus t dimidię tribui ephraim. r ¶ Et baptizabantur ab eo in iordane. Hiero⁹: quia in eo figura baptismi ęcessit/quādo euz filij israel trāsierunt siceo pede: Josue.iij.d. t ¶ Confitentes peccata sua: nouo modo/ cum pius hoc facerēt p sacrificia. In cōfessiōe aūt peccata dimittebāt/nō in baptismo iohannis. Mozaliter. Si talis esset ħdicator: vt supra dictum est: o ¶ Omnis hierosolyma/clausirales. p ¶ Omnis iudęa/clerici. q ¶ Omnis regio/ęcularij: r ¶ Baptizarenturtid est mundarētur: s ¶ In iordane: in humili ħdicatione. t ¶ Confitentes peccata sua: tam mortalia q̄m venialia. v ¶ Videns aūt multos phariseorū t saduceorum venientes ad baptismū suum/nō confitentes peccata sua: Nota aūt q̄ tres erāt secte famose iudeorū. ſ. secta phariseorū/saduceorū/t essenorum. Essei erant religiosissimę vitę t longe arctioris q̄m monachi nostri tēporis: De quibus tamen in euangelio nō fit mentio. Pharisei autē arctę t austerę vitę legunt fuisse/immo superstitiosę: qui in fimbrijs vestimentorū spinas ponebant: ac si p hoc dicerent: Mos punctiōibus t aculeis carnē nostram affligimus. In fronte autē t in brachijs portabant quędā philacteria t chartulas in q̄bus erat decalogus scriptus: vt videretur mandata decalogi obseruare. Isti credebāt resurrectionē/dogmatizantes animas saluandorū statim post obitū transferri ad corpora meliora/t in eis vsq; ad diem iudicij permansuras: animas vo reproborū statim descendere ad infernū. Isti adinuenerūt traditiones pro captando populi fauore quib⁹ determinabant traditionē moysi: immo totū decalogum/et pręcipue illud mandatū de honorandis parentibus. Erant itaq; diuisi ab alijs vita t doctrina/t ideo pharisęos quasi diuisos se vocabant. Saducei autē nō credebāt resurrectionē: ideoq; obijciebant de muliere septem viros habente/ dogmatizātes animas cum corporibus interire: docentes nullū angeluz esse. Qui cū quinq; libros moysi recipiebant: t prophetas respuebant. r ¶ Dixit eis: progenies viperaruz. Interliñ. venenati filij venenatorū. Isti cū sicut patres eorū bonis iuidebant t proximos ledebant. Vipera autem dicit quasi vi pariens. Glo. Rab. Vipera patrē suum occidit: sic iudęi prophetas/qui erant patres eorū. Sed quare maledicebat iohannes patribus eorum: cum in absentia non debeat maledici de aliquo? Chrys⁹. soluit dicens: Laudari debuerant qui ad ipsū de ciuitatibus venerant: quare igitur genitoribus detrahit? Solutio. Quia magna sapiebant in progenitoribus. Job.viij.c. Mozaliter D

b ℣ Pater noster

Pater noster abrāe est ⁊c. a ¶Quis demonstrauit vobis fugere a ventura ira: id est a vindicta sine confessione. De hac ira Soph.j.d. Dies illa dies ire. Hanc iram nō potest fugere quis nisi prius fugerit diuitias cum iacob fugiente labam: Gen.xxx.c. Delitias cū Ioseph fugiente egyptiā: Gen. xxxix.c. Honores cuz

Mt. 1 demonstrabit.

a rarū/ qūs demonstrauit vo
b bis fugere a ventura ira: Fa
cite ergo fructū dignū pe
c tētię. Et nē velitis dicere ira
d vos: pātrē habemus abrāā.

Pō.2.

ieiu: qui ꝓposito gaudio regni fugit: Ioh. vj.b. Item nō effugiet iram venturā nisi qui senserit ꝓsentē. Michęę.vij.b. Iraz dñi portabo qz peccaui ei. Pō. Cum erasserit in breui ira eius. q.d. volumus fugere: dicit: b ¶Facite ergo fructū dignū pnitētię: vt sic effugiatis. Non autē dicit: facite pnitētiā vel opera pnitētię: sed fructū/qui dicit a fruendo. Ille autem fructus pnitentię facit qui inundationes maris: id est pnitētię quasi lac fugit: Deut.xxxiij.c. Vel/Fructum dignū: id est fructuosam pnitentiam: qz scz sit in charitate. Arbor est ipsa pnitentia: radix contritio cordis: rami opera bona: folia confessio integra: fructus satisfactionis pna. Ille ergo facit pnitētiā sed nō dignos fructus: qui dolet tm de cōmissis. Ille vero agit pnitentiā ⁊ fructus sed nō dignos/qui ⁊ dolet ⁊ in parte satisfacit. Sed ille facit dignos fructus/qui in dolore cordis tantū affligit per pnam: quantū deliquit per culpā: sm illud Apocal.xviij.b. Quantū se glorificauit ⁊ in delitijs fuit: tantū date el tormentū ⁊ luctum. Deut.xxv.a. Pro mensura peccati erit ⁊ plagarū modus. c ¶Et ne velitis dicere intra vos/cogitando.s. d ¶Patrē habemus abraam. q.d. q̄ semine abrae nō cōficatis quasi ex hoc sit salus: quia nō filij carnis sunt semen abrae/sed qui filij dei sunt: id est qui imitant fidem christi: Roma.iv.b. Chrys. Quid prodest ei quē sordidant mores generatio clara: aut quid nocet illi generatio vilis quē mores adornant? Quid prosuit cham q̄ filius fuit no. Aurum de terra nascit: sed nō terra est. Et sequitur: Melius est vt in te glorient parentes q̄s tu gloriaris in parentibus. e ¶Dico enim vobis. q.d. nolite gloriari: quia patrē habetis abraam. f ¶Quia potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Ostēdebat iohannes lapides quos fecit de iordane transferri fecit: Iosue. iij.a. et.b. Iosue enim duodecim lapides de iordane transferri fecit et exportari: ⁊ totidem de terra illuc reportari: In quo ꝓfigurata est exęcatio iudeoꝝ ⁊ illuminatio gentiū. Per duodecim sm lapides qui de medio fluminis extracti sunt/significantur gentiles: qui de ꝓfundo cęcitatis in quā emerserant ⁊ quasi de tenebris ad lucem prodierūt: qz cum erāt prius in fluxu confusionis/acceperūt gratiā illuminationis. Per duodecim lapides de sicco in medium fluminis deportatos/ intellige amissa gratię luce exęcatos ⁊ in ꝓfundū cęcitatis vñ gentiles emerserāt/immersos. Dicit ergo: e ¶Dico esse vobis quia potens est deus: Deo enim nihil est difficile vel impossibile. g ¶De lapidibus istis: id est de gentilibus significatis p istos lapides. h ¶Suscitare/tanq̄ mortuos in pctō. Vel/Suscitare: quia abrae ⁊ moyses mortui erant sine semine et paucos reliquerāt filios: ideo christ⁹ semē suscitauit. i ¶Filios abrae: vt sint veri filij abrae. Roma.ix.b. Non filij carnis semē sunt abrae/sed qui filij dei sunt. k ¶Jam enim securis. q.d. cito faciatis. Jam esse securis: id est sententia: l ¶Ad radicē arboꝝ posita est. Arbor dicit iudaicus populus: radix appellat extremitas quę fuit captiuata sub tito ⁊ vespasiano. q.d. sententia dei iam est ad hoc vt radicit⁹ extirpet genus iudeoꝝ vel radix/illi iam ab assyrijs capti erant. Vel securis est christus qui iam ortus erat: radix iudeoꝝ/hierusalē: arbor cerimoniꝝ: quę oia destructa sunt in captiuitate a romanis. Hęc est securis: de qua. iiij. Reg. vj.a. dicit ꝓ ferrum securis cecidit in aquā. Hęc est christi diuinitas siue anima quę descēdit ad inferos. Lignū remansit in manu: qz eius humanitas cōprehensibilis est: ⁊ remansit in sepulchro. Sed postea ferrū superenatauit/cuz dñs eam a mortuis suscitauit. Vel radix adam: arbor genus humanū: securis ſ. ens ca'amitas. Hęc securis nō est audita in templo salomonis. Unde illud satis debet nos terrere: qz iam suscitemus ſ. ens eternę damnationis ꝓlagia. Tach.xiij.c. Adam exemplū meum ab adolescentia mea. Ezech.ix.a. Sex viri veniebant a porta orientali ⁊ vas interitus in manibus eoꝝ. Sex viri/sex defectus: fames/sitis/frigus/estus/infirmitas/mors. Mozalr: c ¶He velitis dicere patrē habemus abraā. Vi sunt qui confidunt in genere suo. Osee.ix.c. Gloria eoꝝ a partu ⁊ ab utero ⁊ a conceptu. Sed si volunt fugere ab ira ⁊ ad christū venire/ oportet eos venire cū magis ab oriente: id est suum orientē relinquere. j. Corinth. xv.f. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebunt. e ¶Dico esse vobis: qz potens est deus de lapidibus istis: id est de ꝓcatibus qui sūt duri ꝓ obstinatione cordis. b ¶Suscitare filios abrae: id ē facere iustos: Jux ta illud Ezech.xj.d. Auferaz a vobis coz lapideū ⁊ dabo vobis coz carneū. Pō. Percussit petrā ⁊ fluxerunt aque. Nō bene in paulo impletū est in via damasci: de quo fluxit torrēs doctrine. De quo Prouerb.xviij.a. Aqua ꝓfunda verba ex ore viri: ⁊ torrens redundans fons sapiētię. Job.xxviij.a. Lapis solutus caloze: id est paulus/vertit in ęs ꝓdicationis. Unde significat per cyphi argenteū qui positus est in sacco benjamin: Gen.xliij.a. Suscitat eos autē ad vocem ꝓdicationis sicut leo.j. Reg'.ij.b. Suscitans de puluere egenum/⁊ de stercore erigens pauperem: vt sedeat cum ꝓncipibus ⁊ solium gloriz teneat. Hos filios suscitatos dñs pascit. Pō. Dominus pascit me ⁊ nihil mihi deerit. Erudit Esa.xl.a. Docebit vos vias suas. Balneat et vestit. Unde Ezech.xvj.b. Laui te aqua ⁊ emūdaui sanguinē tuum ex te: ⁊ unxi te oleo spiritussancti: vel oleo lęticię: ⁊ vestiui te discoloribus: id est varietate virtutū. Unde Pō. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate. Item per duodecim lapides qui de aluco ponunt in siccum/ significant religiosi: qui de cursu mundanę voluptatis transeunt ad religionē. Unde. j. xij. d. Cum immundus spiritus egerit ab homine ambulat per loca arida. Per alios duodecim significant illi qui de sicco religionis ad pręlaturas assumunt ꝓter suam sanctitatē. Esa.xlix.d. Ecce ego suscitabo sup vos medos qui argentū non quęrāt nec aurum velint/sed sagittis paruulos interficiēt. Medi religiosi sunt: qui sunt bene meriturati ⁊ mortigerati. Sed modo contingit illud Thren.iij.a. Quomō obscuratū est aurum: mutatus est color optimus: dispersi sunt lapides: scz religiosi in capite omnium platearum. k ¶Jam enim securis ad radicē arboris posita est. Arbor est vnusquisq; homo. Pō. Et erit tanq̄ lignum qđ plantatum est secus decursus aquarū. Hiere.xvij.b. Benedictus vir qui cōfidit in dño: ⁊ erit dominꝰ fiducia eius: Et erit quasi lignum qđ transplantatū est super aquas qđ ad humorē mittit radices suas: ⁊ nō timebit cum venerit estus: Et erit folium eius viride: ⁊ in tēpore siccitatis nō erit sollicitū/nec aliquādo desinet facere fructū. Hęc arbor debet in fide radicari / in spe erigi/in charitate dilatari: in doctrina verborum frondosa: in bonorū fecunditate fructuosa. Securis est ꝓdicatio. Deut. xix.b. Si abierit vir cum ꝓximo suo simpliciter ad siluam ad ligna cędenda: ⁊ securis fugerit manū: ferrūq; lapsum de manubrio amicū occiderit: ad vnam supra dict⁹ urbium fugiet. Securis ergo ad radicē posita est: quādo homo ꝓdicando fidem defendit. j. Pet. iij.c. Parati semp ad satisfactionē omni poscenti rationem de eo quę in vobis est fide ⁊ spe. Vel quando ꝓdicator arguit/q̄ non seruant fidelitatē deo. Vel securis/ sententia est: ⁊ tunc radix est cogitatio/locutio/et opus: qz pro his damnabit. Vel si per securim intelligat ꝓdicatio: tunc sensus est/ Jam enim securis ⁊c. id est ꝓdicatio in promptu est ad arguendū pro peccato cogitationis/locutionis/⁊ operis Ezech.xxj.c. Duplicetur gladius ac tripliceť. m ¶Omnis ergo arbor ą nō facit fructū bonum excidet. Ecce metuenda cōclusio. Nota autē sex in pędicatione iohannis. Increpatio: ibi: Progenies viperarū. Monitio benefaciendi: ibi: Facite dignum fructū. Dissuasio gloriandi: ibi: Ne velitis dicere ⁊c. Utriusq; confirmatio: ibi: Dico esse vobis ⁊c. Cōminatio de ꝑsenti: ibi: Jam esse securis ⁊c. Cōminatio de futuro: ibi: Omnis ergo arbor ⁊c. Beda.

Sex notant i ꝓdicatione iohannis

✠ Arbor est genus

Mozaliter: m ¶Omnis ergo arbor quę no facit fructum bonū. Sunt tria genera arboꝝ: de quibus Judic. ix. b. Ultis/ficus/et oliua. Ultis pręlati. Eccli.xxiij.c. Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris: suauitatē conscientię: et odorem bonę famę. Sed modo poterit dici illud Hiere.ij.d. Ego plantaui te vineam electam/omnē semen verū: quomodo/

Mozaliter Tria arboris genera

✠ do conuersa

Arbor est genus humanū: cuius rami alij sunt aridi/vt pagani incendio apti: alij virides sed sine fructu/vt hypocritę exterius nitidi/interius vacui: alij sunt fructuosi sed venenosi/ vt hereticiq̄ est ꝓdicando faciūt fructū: tamen reddūt mortiferū: alij faciunt fructum ⁊ bonū/vt catholici qui catholice viuūt. Isti excident ab ecclesia per excōmunicationē/maxime hęretici/anima a corpore per mortez/ anima ⁊ corpus a deo p iudicis sententiā. Daniel.xiij.f. Ecce angelus dei accepta sententia scindet te medium ⁊c.

Luc'.3.c Marci.1.a Joh.1.d

a nō facit fructū bonum/ exci
b det: et in ignem mittet. Ego
c qđē baptizo vos in aqua in
d pęnitentiā: qui autē post me
e venit⁹ est: fortioꝛ me est: cū

Mozaliter

✠ do conuersa es in prauū vinea aliena? Per ficum religiosi: qui debēt habere dulcedinez ⁊ in verbis ⁊ in factis. Cant'. iiij.c. Fauus distillans labia tua sponsa. Hiere.xxiij.b. Quid tu vides hieremia? Ficus bonas/bonas valde: ficꝰ malas/malas valde. Hieroꝝ. Sicut nō inueni meliores ficꝰ eos qui i monasterio ꝓficiunt: sic nō inueni peiores ficꝰ eos qui ibi deficiūt. De hac siculnea Luc'.xiij.b. Ecce tres anni sunt ex quo venio querens fructū in siculnea ⁊ nō inuenio: succide ergo eaz. Ui tres anni sunt: Cōtinentia/obedientia/abrenunciatio ꝓprietatū. Per oliuā/laici/qui debent facere opera misericordię. Sz multi sūt vt salices infructuosę/oliuę similes foliis. a ¶Excidetur/in morte. b ¶Et in ignē mittet/gehennę. Hoc dicit ad differentiā arboris bonę: quę si excidit a morte/nō ramen in ignem mittit. Unde Job.xiij.b. Lignū habet spem: si ꝑcisum fuerit rursum virescit/⁊ rami eius pullulant: Si senuerit in terra radix eius ⁊ in pulvere emortuus fuerit truncus illius/ad odorem aquę germinabit ⁊ facit comā quasi cum primū plantatū est. c ¶Ego quidem baptizo vos. Post habitū sermonē de succisione arboris/redit ad materiā: ⁊ de baptismo agens/modū eius exprimens/⁊ illius ostendit potentiaz a quo cōminandi sumpserat audaciā: Prius tamen suam manifestat impotentiā/dicens: Ego quidē baptizo vos: id ē corpora lauo/nō possum tamen a peccatis soluere. d ¶In aqua/tm/nō spiritu. Sed contrariū dicit lucas: q̄ iohannes ꝓdicabat baptismū pnitentię in remissionē peccatoꝝ: nō ergo solum in aqua. Solutio. Intelligendū est sic q̄ iohannes ꝑfuit suo baptismo baptismū christi qui est in remissionē peccatoꝝ. Uel dicit esse in remissionē peccatoꝝ ꝓpter hoc q̄ pnitentiā ꝓdicabat quę dat remissionē peccatoꝝ. Debat autē baptismus iohannis duabus de causis. Prima ꝓpter deuotionē suscipientiū. Secūda ꝓpter affectiones ad baptismum christi. e ¶In pęnitentiā: id est ꝓpter pnitentiā/vel in signū pnitentię. f ¶Qui autē post me venturus est/ad ꝓdicandū/ad baptizandū/ad rꝛoziendus: g ¶Fortioꝛ me est/⁊ ꝑm deitatē ⁊ ꝑm hūanitatē. h ¶Cuius non sum dignus calciamenta portare. Ubi dicunt: Soluere corrigiam calciamenti eius: Marc'.j.a. Luc'.iij.c. Joh.j.d. Et potuit iohannes dicere vtrūq;/vel cōtinuo vel tēpore diuerso. Ut quia modus loquēdi accipit vtrūq; sensū ⁊ non verba. Unde Aug⁹. Talis est modus ⁊ memorię cōmendandus qui dicit hic ⁊ ab alijs euangelistis: cuius nō tm alia sunt verba sed sententia/vt. ſ. pluribus narrantib⁹ eandem rem nō arguat mendacij si ab altero discrepauerit: qui modus potest exēplo cuiusq; euangelistarū defendi. Per calciamentū significat euangeliū: quia loquit de pelle mortua: id ē morte christi. Itē quia munit pedes. ſ. affectū ⁊ intellectū. Dicit ergo: Cuius nō sum dignus calciamenta portare: id est euangelij sacra verba circūferre. Se autem indignū dicit: quia nō est ad hoc deputatus: sed apostolis est cōmissū istud officiū. Dignus tamen erat ex merito/etsi nō ex officio: quia nō erat apostolis inferior. Allegorice. Calciamētū est incarnationis mysteriū. Pō. In idumęā extendā calciamentū meū. Deut'.xxxiij.d. Ferrū ⁊ es calciamentū eius. Unde venit ad nos calciata diuinitas. Et nota quare dicat calciamentū. Calciamentū est fit de pelle animalis mortui: id est de veritate nostrę mortalitatis. Thren. iij.a. Ueruſ⁹ in fecit pellem meā. Corrigia est mysteriū ligaturę. Solea ꝓ quaz terrena: id est terrenas pnalitates calcauit/ fuit gloria immortalitatis post resurrectionē. Christus resurgens ex mortuis iam nō moꝛit. Filū quo hęc solea assuit calciamento fuit ipsa resurrectio. Pō. Exurge gloria mea: exurge psalterium ⁊ cithara ⁊c. Subula qua facta sūt foramina vt posset intrare filum/angustia passionis. j. Pet. iv.c. Facilius est camelum intrare per foramen acus ⁊c. Seta per quā intromissum est filum/potentia diuinitatis: per quā quādo voluit resurrexit. Potestatē habeo ponendi animā meam ⁊ iterum sumendi eaz. Cultellus cū quo ꝑcisa sunt superflua ab hoc calciamēto/ operatio spūssancti: qui carnē eius ab omni labe mūdauit. Luc'.j.d. Nō essem i ea natum est/de spiritusancto ē. Forma ad quaz facti est illud calciamentū/sunt formatio ade. Uaz sicut ille de terra pura: sic iste de pura virgine. Pō. Ueritas de terra orta est. Surot/pater: cui christus obediuit: sicut suto: disponit de suo calciamento sm suam voluntatez. Phil.ij.a. Christus factus est patri obediens vsq; ad mortē: mortem autē crucis. Sensus ergo est: b ¶Cuius non sum dignus ⁊c. id est nō sufficio mysteriū incarnatiōis enodare. Esa.liij.c. Generationē eius quis enarrabit? Uel hoc dicit iohannes se excusando. q.d. ¶Cuius nō sum dignus ⁊c. id est nomen ſponſi nolo mihi vſurpare: nec ſponſus volo credi vel dici: sed amicus ſponſi. Nos esse erat vt si quis eam quę sibi iure ꝓpinquitatis cōpeteret in vxorē accipere nollet: ille ei calciamentū solueret/q̄ ad banc ſponſus iure ꝓpinquitatis accederet. Eliter. Calciamenta sunt exempla patrū noui ⁊ veteris testamenti. Deut'.xxxij.d. Ferrū ⁊ ęa calciamentū eius. Corrigia/concordia vtriusq; testamenti enodare. De his calciamentis. Cant'. vij.a. Quam pulchri sūt gressus tui in calciamētis filia principis. Hieremie.ij.c. Prohibe pedem tuum a nuditate.

Mozaliter

Mozaliter: b ¶Cuius nō sum dignus ⁊c. Calciamenta sic ꝓ terpotalia. Debet ergo dicere ꝓdicator: Nō cōpetit dignitati meę portare huiusmodi calciamenta. Eccli.xlvj.d. Samuel pecunias ⁊ vsq; ad calciamenta ab omni carne non accepit. Luc'.x.a. Nolite portare sacculū neq; peram neq; calciamenta. i ¶Ipse/discretiue: k ¶Vos baptizabit: quia a peccatis sanctificat. Baptizat autē christus in verbo/vel in se/vel in forma baptismi/vel in verbo ꝓdicationis/ vel invocatiōe trinitatis. l ¶In spiritusancto ⁊ igni: id est in spiritusancto q̄ est ignis in quo sit inflammatio ad bonū. Uel/In spiritusancto: in baptismo. m ¶Et igni triplicitamoris/ tribulationis/⁊ purgatorij. De ꝓmo Luc'.xij.f. Ignē veni mittere i terrā: ⁊ quid volo nisi vt ardeat? De secūdo Pō. Igne me examinasti. Thren.i.e De excelso misit ignem in ossibus meis ⁊ eruditi me. De tertio. j. Cor'. iij.c. Saluus erit sic tamen quasi per ignē. Uel per spiritū/gratia baptismalis. Per ignem/ignis purgatorij: vbi purgabit qđ hic non purgatur. Aqua necessaria est ꝓpter peccata amoris male accendentis: ignis qui terret ꝓpter peccatum timoris male humiliantis. n ¶Cuius ventilabrum: id est discretio iudicij: o ¶In manu sua: id est in potestate: vel in filio. Joh.v.d. Ostendit iudicium dedit filio. Hiere.xv.b. Dispergā eos ventilabro in portis terrę. Ventilabrū est instrumentum in quo grana a paleis excutiunt. p ¶Et pmundabit: id est ꝑfecte mundabit. Quotidie esse mundat ꝓ vbū suū. Joh.xv.a. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem quem locutus sum vobis. Per tribulationes. Aug⁹. Quod lima ferro/qđ fornax auro/qđ flagellum grano: hoc tribulatio iusto. Per fletū. Pō. Asperges me domine hyssopo ⁊ mundabor. Sed nō perfecte mundat: sed in futuro iudicio erit perfecta mundatio: quādo separabit malos a bonis. Thren.iij.c. Facies dñi diuisit eos. q ¶Aream suā. i. ecclesiā in q̄ grana sunt cū paleis. Et bene dicit/suā: qz emit eaz sanguine suo ꝑciosso. j. Cor'. vj.d. Empti estis ꝓtio magno. r ¶Et cōgregabit triticū suum: qđ modo est i pluribus

✠ locis dispersum

Allegorice

Allegorice: n ¶Cuius vētilabrū. i. excōmunicatio. Hiere.xv.b. Dispergā eos vētilabro in portis terrę. o ¶In manu sua. i. in ope. Debet esse seruare ſlatus excōmunicationes suā quā fecit: vt nō loquat cum excōmunicatis. Eccli.xxxiij.d. Unus ędificās ⁊ alius destruens: q̄ vtilitas in vtrisq;? p ¶Et pmundabit aream suā. i. ecclesiā a sordib⁹ peccatoꝝ ⁊ meretricib⁹ ⁊ alijs peccatorib⁹. Osee.xiij.a. Erūt ſsi nubes matutina: ⁊ sicut matutin⁹ ros ſteriens: sicut puluis turbine raptus ex area: ⁊ sicut fumus de fumario. Malach.iij.a. Sedebit cōflans ⁊ emūdans argentū suū: ⁊ purgabit filios leui: Dicitur de ſlato. r ¶Et cōgregabit triticū suum in horreum:

locis dispersum. Ps. Dispersiones isrl congregabit. Triticū dicunt boni: qz cōstantes z īmobiles a fide/ spe/ et charitate.
Ps.146.
a ¶ In horreū: id est in celeste habitaculū. b ¶ Paleas autē: id est malos qui sunt palea: qz sunt sine fructu bonoū operū: leues spiritu exsuflāte. i. aliquo verbo malo. Vel q̄ vento inanisglorię capiuntur / z sunt aridę a deuotiōe z cōpassione. Eccl. vj.a. Mō te
Marc. 1.a Luc. 3.b cretollas in cogitatione aīę tuę velut taurus: ne forte elidatur
Job. 1.b 78.dis.c. pie/ sbyter. virtus tua per stulticiam et folia tua comedat et fructꝰ tuos perdat z relinq̄ris ve
65.dis.c.ecce. lut lignū aridū in he
1.q.1.c.dedit remo. c ¶ Combur
Ps.48. bili/ Ecclesiaste: qz nō oīno extinguit quos punit. Ps. Mors depascet eos. Vel passiue: qz ille ignis nō extinguit. Esa. vlt. g. Vermis eoz nō morietz ignis nō extinguet. Jnextinguibili/ dicit/ ad differētiā illius de quo dicit: Ignę me examinasti z. Ille enī p̄terita tribulatione nō sentitur.
Ps.16.
Allegorice
e id est ad glorificationē in ecclesiā suā. b ¶ Paleas aūt cōburet. i. cōburendos ꝓdicet. d ¶ Igni inextinguibili/ in inferno. Jtē aliter. Area est cōtinentia. Hęc est area omnā vel arcuna biebusci. i. sculceti per peccatū. ij. Reg. vlt. d. Ualabrū est pnitētia. Ps. In te inimicos nostroz ventilabimꝰ cornu. Triticū/ sunt virtutes. Job. v.a. Cuius messem samelicus comedet. Jn codē. Jn abundātia ingredieris sepulchrū sicut infertur aceruus tritici in tpe suo. Paleę sunt petā. Esa. xxiij. c. Palęę quoqz z ignī plurimū est apōs nos. Aliter. Area est scriptura: i qua gedeon. i. flatus excutiebat triticū: Jc. dicl. vj. b. Esa. xxx. c. Virtū migma comedēt sicut in area ventilatum est. Ventilabrū/ studiū vel ꝓdicatio. Triticū/ mozalis vel mysticus sensus. Palea littera vel figurę. Osee. ix. a. Brea et torcular nō pascet eos z vinū mentiet eis: Loquit de iudęis.
Ps.45.
Esa. lxij. c. Si dedero inimicis tuis triticū tuū. i. mozalem sensum iudęis. j. rū. a. Apostoli fricabant spicas. i. spirituālē sensum denudabāt a palea litteralis intelligētię. Jtē aliter. Area/ vterus virginalis: De qua Judic. vj. g. Ponā vellus hoc lanę in area/ si ros in vellere solo fuerit z. id est christus in virgine. Triticū christus. Joh. xij. d. Nisi granū frumēti cadens in terrā z. Palea/ venialia marię: vel etiā tribulationes et dolores eius: quę ipse remouit. e ¶ Tunc venit iesus: quādo iohānes ꝓdicabat z baptizabat: quādo. s. iesus erat triginta annoz/ z tredecim dies habebat. Anno autē reuoluto eadē die mutauit aquā in vinū. Et sequēti pascha iohānes est incarceratus: z in alio anno reuoluto decollatus: Et in pascha ꝑimo christus crucifixus. Sic dns ꝑm Eusebiū z alios sanctos vixit per triginta duos annos z dimidium. i. a natali vsqz ad paschā. Scom Chryl. vixit per triginta duos annos z dimidiū. Dicit ergo: Tunc/ quādo. s. iohānes baptizabat z ꝓdicabat:
Aliter
f ¶ Uenit iesus: qui diu latuerat. g ¶ A galilęa: id est a nazareth: b ¶ In iordanē. Uenit autē vt baptisma iohānis cōsecraret: vt ei robur z auctoritatē ꝓberet: vt omnē iusticiam impleret: vt aquas sanctificās in lauacrꝰ sanctispiritus aduentum visibiliter ostēderet: vt nemo quātūcūqz sanctus baptismi gratiā superfluā reputaret. i ¶ Ad iohannē vt baptizarer ab eo. Dns a seruo: maior a minore: nullus ergo dedignet inferioꝛ. Dicunt autē quidā q̄ tunc incepit sexta etas: quādo. s. christus baptizatus est. Alij dicūt q̄ incepit ab
J.11.b ipso iohāne ꝓpter illud: Lex z ꝓphetę vsqz ad iohānē. Scom autē alios ab incarnatione dni: vnde cōputamus annos ab incarnatione. Scom alios a passione: vt tunc amota rhomphęa
Multiplex baptismus simul currant sexta z septima etas: q̄ tunc ꝑmo incepit. Scom Eusebiū autē cui fere oēs moderni consentiūt/ a ꝑmo anno tyberij cęsaris. s. a quindecimo anno etatis dni. Nota autē q̄ est baptismus in verbo. Joh. xv. a. Uos mūdi estis/ ꝓpter sermonem quē locutus sum vobis. Jn aqua. Joh. iij. a. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spiritu z. Jn spiritu Act. j. a. Johannes quidē baptizabat aqua: vos aūt baptizabimini spiritusancto. Jn igne. i. in pzsenti tribulatione. Esa. xiij. b. Si abluerit dns sordes filiarū sion in spiritu iudicij et spiritu ardoris. Jn
Mozaliter morte. Luc. xij. f. Baptisma habeo baptizari z. Mozaliter. Christus ꝑmo ꝓdicaturus venit ad baptismū: sic q̄liber debet se ꝑius lauare lachrymis pnitentię z tunc ꝓdicare. A

triticum suum in horreū: pāleas aūt cōburet igni inextinguibili. Tunc venit iesus a galilęa in iordanem ad iohannē vt baptizaret ab eo. Johannes aūt prohibebat eum dicēns: Ego a te debeo baptizari: et tu venis ad me.

nazareth galilęe venit: sic ꝓdicator florem mundi debet relinquere: qui dn̄ dicit galilęe q̄: deciduus est. Hiere. xlviij. b. Date florem moab. h ¶ In iordanē/ fluuiū iudicij: vt quilibet iudicet seipsum per pnitentiā. Ps. Feci iudicium z iusticiā z. i ¶ In iohannē: id est ad gratiā dei. k ¶ Ut baptizaretur ab eo. Per baptismū christi cōtem
De conse. dis. 4.c.per aquā platiua: q̄ baptismū iohannis actiua desiguatur. Uterqz vult ab alio baptizari: qz vna alia indiget. Sz baptizati a iohāne re baptizabant: qz actiua per cōtemplatiuā mundat. l ¶ Johānes autē prohibebat eum / pre humilitate/ m ¶ Dicēs: ego a te debeo baptizari. Glo. ab originali mūdari. Sed cōtra. Circūcisus fuit z in vtero sanctificatus. Solo. Scom illos qui dicūt q̄ idem est originale z fomes: sic intelligit ab originali mūdari: qz magis z magis fomes credendus est ab homine debilitari. Vel ab originali mūdari/ quo ad pnam debitam originali. s. carentiā visionis dei. Vel ab originali mūdari/ quo ad apertionē ianuę: qz descendit ad limbū. Vel licet sit mūdus z dign⁹/ reputat se indignū causa hūilitatis. n ¶ Respondēs autē iesus dixit ei: sine modo. i. gmitte impleri id ad qō veni. s. me baptizari. o ¶ Sic enim decet nos: id est me z te. p ¶ Implere omnē iusticiā. i. perfectā humilitatē ꝗm tres sui gradus. Primus est subdere se semetipsi/ et non se ꝓstare equali: hic dicit sufficiens/ z omni iusto necessarius. Secūdus est/ subdere se equali nec ꝓferre se minori: z hic dicit abundās. Tertius est subdere se minori: in quo est omis iusticia. Hunc impleuit christus: Et hic dicit superabundās. Unde dicit: Sic enī decet nos implere omnē iusticiā: id est supremū gradū humilitatis. Beatus autē Bern. ponit tredecim gradus humilitatis. Primus est/ corde z opere bumilitatē ꝓtendere desipis in terra oculis siue aspectibus. Secūdus/ pauca z rationabilia loqui. Tertius est/ nō esse facilis in risu. Quartus/ taciturnitas vsqz ad interrogationē. Quintus/ tenere cōmunē regulā monasterij. Sextus/ credere z pronunciare oibus se viliorē esse. Septimus/ ad ola se indignum z inutilē cōfiteri z credere. Octauus/ humilis cōfessio paccatoz quādo decet z cui debet. Nonus/ in duris facilis obedientia. Decimus/ in asperis hilaris patiētia. Undecimus/ cum omni obediētia subdi oibus. Duodecimus/ ꝓpriā nō habere voluntatē vel nō amare. Tredecim⁹ / se omni tpe custodire ab oīi peccato timore dn̄i. g ¶ Tunc dimisit eū. i. consensit. r ¶ Baptizatus autē iesus cōfestim/ sine mora. s ¶ Ascēdit de aqua. Jn hoc apparet q̄ nō in alio liquore ꝙ in aqua debeat fieri baptism⁹. Sed obūcūt hęretici/ si gratia spiritussancti mundat intrinsecus/ q̄d necesse est aquę tinctio? Solo. Quia homo ex duplō cōstat: corpore. s. et aia z vtrūqz cōtaminatū est per peccatū: vnde aia spiritussancto z corpus aqua debet lauari. Mozaliter. Sic homo post baptismū ꝓdicationis vel lachrymarū statim debet ad cultū virtutū conscendere. Qui em̄ mollis z remissus est in operibus suis / frater⁹ est sua opera dissipātis: Prouer. xviij. b. Uel confestim de aqua voluptatū debet pedē retrahere: Et hoc est cōfestim cōscendere de aqua. t ¶ Et ecce aperti sunt ei cęli. Ad litteram quidā fulgor refulsit sup christū: z durauit q̄diu vox durauit. Aperiē autē cęlum per secretoꝛū reuelationē/ vt Stephano/ paulo/ iohānī: per apertionē aditus/ vt in ascēsione/ splendoꝛē: vt hic. Mystice autē: quia renatus/ patet aditus.
Mozaliter
Mystice
v ¶ Et vidit spiritū dei: iesus vidit et baptista: Joh. j. c. r ¶ Descendentē sicut columbā: id est in specie colūbe. Greg⁹. Jn columba spiritussanctus apparuit: qz nō veniebat vt iam ꝑm cęlum peccata pcuteret: sed adhuc per mansuetudinem toleraret. Mozaliter. Quia qui baptizati sunt per verbum dei vel per lachrymas debent esse columbini. Cant. ij. c. Columba mea dilecta mea. Colūba em̄ sine felle est/ per mansuetudinē. Job. v.a. Uirum stultū interficit iracūdia. Jtē non lędit oze. Hiere. ix. c. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ. Hęc vn guibus: Ecce innocētia. Item minimas auiculas nō inuadit: In quo prohibet rapina. Item puro velat grano: Ecce abstinentia. Jtē alienos pullos rāp̄ suos fouet z nutrit: Ecce charitas. Item gemitū dat pro cantu: Ecce cōpunctio. Item sup
Mozaliter
Columbę ꝓprietates
¶ aquas sedet

Tres gradus perfectę hūilitatis

Tredecī gradus hūilitatis ꝑm Bern.

b

aquas sedet vt visa vmbra accipitris fugiat/ Ecce sollicitudo.
A ¶
a ¶ Et ecce vox de cęlis dicens. Aug⁹. Hec vox nō vt ei indicet qō nesciat: sed q̄ auditoribus ꝓficiat. Rab. Spūs in columba: filius in hoste: pater in voce: ita trinitatis ꝑsentia baptismū cōsecrauit. Ecce/ demōstratiue ad hoies. b ¶ Hic/ singulariter discretionez importat. q. d. hꝰ z nō alius: c ¶ Est filius me⁹/ cōsubstantialis. c ¶ Dilectus: quia vnic⁹: quia p̄ oīa bon⁹. f ¶ In quo mihi cōplacui: id est beneplacitū meū constituit: id est q̄ quē volūtatē meā implere disposuit: saluare. s. humani generis. Prius enim in adam mihi displicuit. Gen. vj. b. Pęnitet me fecisse hominē. Loquit aūt metaphorice ad similitudinez pictoris: q̄ cū videt pictū a suā bonā z pulchrā placet ei. In euāgelio nazarenoꝛum legit hęc vox fuisse: Expectabā te fili mi in ꝓpheti vt in te spūs me⁹ requiesceret. Mozaliter. Postq̄ hō est baptizatus i lachrymis vel in verbo: tūc pōt ei dicere dominus. b ¶ Hic est filius/ p fidem. b ¶ Deus/ per spem. c ¶ Dilectus/ p charitatē. f ¶ In quo mihi cōplacui. Esa. xlij. a. Ecce seruus me⁹ suscipiā eū: electꝰ me⁹: cōplacuit i illo aīa mea. Ybidē. lxij. b. Uocaberis volūtas mea in ea: Et terra tua inhabitabit: q̄ cōplacuit dño habitare in te. i. Cor. vij. f. Qui sine vroze est quę dñi sūt/ cogitat: quō placeat deo z.

Unc iesus ductus est in
e deserū z. Post baptismū christi subiūgit euāgelista de tēptatiōe eius/ vt rectū ordinem ꝑuersandi nobis ostēdat. Ma post acceptā gratiā spūssancti dolens se diabolus derelictū actius insurgit. Un Eccl. ij. a. Fili accedēs ad seruitutē dei z. Agit aūt in hoc capitulo: Primo de ieunio z de tēptatiōe christi. Secūdo de recessu in capharnaū audita incarceratiōe iohānis. Tertio de vocatiōe petri z andreę/ iacobi z iohannis. Quarto de curatiōe multoꝛ z circūitu galilęę. Pzetermittit aūt matthęus multa z nō ꝑsequit rectū ordinē. Nota tamē q̄ ꝑm rectū ordinē post tēptationē quadraz die dixit iohānes videns iesum ambulantē: Ecce agnus dei: et
B secuti sunt iesum andreas z quidā alius discipulus iohannis. Postea andreas duxit fratrē suū simonē ad iesum. Jn crastinū rediens iesus in galilęa vocauit philippū. Philippus aūt eē adduxit ad iesuz fratrē suū nathanaelē. Ducuscp̄ ide est ordo historię apud oēs: ꝙ deinceps variat. Quidā em̄ sic Amonius z alexandrinus z eusebius z theophilus antiochen⁹ dicūt dn̄m post tēptationes statum ꝓdicalē aperte z discipulos cōgregasse. Sz cōmunior opinio est quā tenet ecclesia/ q̄ dns post baptismū suū anno reuoluto eodē die puertit aquā in vinū in nuptijs archytriclini: z in pascha sequēti post miracula ascendit in hierusalē: z eiecit ementes z vendētes de templo: Joh. ij. b. c. Et tūc venit ad eū nicodemus. Deinde rediens in
Joh. 3.a galilęā vocauit quosdā discipulos/ z docuit z miracula ꝓdaz fecit: sed nō ita publice: nondū em̄ erat iohānes incarcerat⁹ ꝙ baptizauit in enon: vt dr Joh. iij. c. Sed paulo post incarceratus est iohānes: z tūc cepit iesus publice ꝓdicare. Et ambulans secus stagnū vocauit petrū z andreā/ iacobū z iohannē. Et hęc fuit secūda vocatio de q̄ agit Luc. v. b. Triplex enim fuit vocatio apostoloꝝ. Prima fuit in cognitionē: secūda fuit in familiaritatē: tertia in discipulatū: de q̄ agit matthę⁹. s. eo. dez. d. et Marcus. j. b. et lucas. v. b. Jn pascha sequēti fuit iohannes decollatus: z in alio pascha dns crucifixus. Et hic est ver⁹ ordo euāgelicę historię. Dicit ē: g ¶ Tūc/ statim post baptismū: b ¶ Ductꝰ est iesus: ductus/ nō coactꝰ. Marc⁹ j. b. dicit/ Expulit. Lucas. iiij. a. Agebat spū. Matthęus dicit hic/ Ductꝰ est: In q̄ ostēdit q̄ indūisa sūt opa trinitatis. Expulsus em̄ est potestate patris: ductꝰ sapiētia filij/ agebat benignitate spūssancti. i ¶ In desertū: ad litterā: In illud qō est inter hierusalē z hiericho vbi ille scidit in latrones: Luc. x. c. k ¶ A spū/ sancto. l ¶ Ut tēptarer a diabolo. Hō dicit vt diabolus tēptaret. Dalus em̄ angel⁹ hoi dat ad exercitiū vt exerceat hōm: nō vt diabolus exerceat: Tēptatiōe em̄ passiua placet deo: vt. s. homo exerceat. Mozaliter. Hic ē
Mozaliter ordo recte cōuersatiōis: vt post acceptā spūssancti gratiā secuz deserentes/ in desertū claustri veniamus: quia ꝙtus dicat desertū a mūdo: tamen in veritate est padisus z hortus deliciarum. Esa. lj. a. Ponet desertum eius quasi delitias z solitudinē eius quasi hortū domini. Hiero⁹. Spūdū mihi carcer est/ solitudo paradisus. Jn deserto autē solent queri tria: Flores/ arbores/ bestię. Flores sunt virtutū z bonoꝝ operū fragrātię in claustro. Eccl. xxiiij. c. Flores mei fructus honoris. Eccl. xxix. b. Obaudite me diuini fructus: z quasi rosę plantate super riuos aquarum fructificate: quasi libanus suauitatē odoris habete: florete flores quasi liliū z date odorem: z frondete in gratiā. Arbores altę sunt viri excellentissimę vitę. Eccl. xxiiij. b. Quasi cedr⁹ exaltata sum in libano. Sed nota q̄ arbores quę sunt secus viam dānificant in folijs z fructibus. Ps. Exterminauit eas aper de silua z singularis ferus depastus est eas. Bestię sunt viri claustrales. Primo q̄ venant. Eccl. xiij. c. Senatio leonis omnes ī heremo. Secūdo: quia est idomabilis: sic z religiosus nō curat de adulatione mundana. Item fugit homines. Fuga est/ vt bona facit. s. familiaritatē dominī: libēter vident ipm̄ homines: pulchrioꝛez conuersionē habet. Tertio: quia corpus negligit/ non curat bestia vbi iaceat. Quarto: pulchriam pellem habet: id est conuersationē. j. Pet. ij. c. Conuersationē vestram inter gentes habentes bonā. Cant. vij. a. Quā pulchri sunt gressus tui in calciamētis filia ꝓncipis. Quidā aūt in hunc desertū compellunt intrare timore mortis vel inopię: quidā ducunt ꝓpria voluntate bonū ꝓpositū ꝑsequentes: quidā spiritu dei agunt/ qui de die in diem crescūt in ꝓuibus. l ¶ Ut tentaret. Permittit autem dominē deus temptari ꝓpter maius exercitiū z cautelā. Ps. Contristatus sum in exercitatione mea. Secūdo vt duram seruitutē diaboli expauescat: quā quodāmodo in temptatione ꝑsentit. Hiere. xvj. c. Seruietis dijs alijs qui non dabunt vobis requiē. Tertio vt diabolus victus confundatur. Ps. Diaco iste quē formasti ad illudendū ei. Nota autem q̄ tēptatio erudit. Judic. iij. a. Uę sunt gentes quas reliquit dns vt in bis erudiret israel. Item humiliat. Grego⁹. Dū vitia nos temptant ꝑficientes virtute humiliant. Tertio negligentias repellit. Glo. super illud: Proba me dne z tempta: q̄ nisi temptares negligentes essemus. Quarto fortiozē reddit. Seneca. Multū adiicit sibi virtus lacessita. Quinto hominē custodit. Glo. super. Ps. Misi per tribulatiōes se meliusseruari nosset/ non dixisset: Proba me domine z tēpta me. Osee ij. b. Sepiā viam tuā spinis. Ubi nō est sepes diripiet possessio. Sexto purgat. Aug⁹. Quod flagellū grano z. Septimo deum glorificat. Ps. Eruam te z honorificabis me. Octauo coronat. Jaco. j. b. Beatus vir qui suffert temptationem z. Sap. x. c. Certamen forte dedit illi vt vinceret. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. ij. Timoth. ij. a. m ¶ Et cū ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus. Nota q̄ moyses z helias ieiunauerunt/ non ex virtute vt christus: sed moyses sustentabatur eloquio dei. Exod. xxxiij. b. Loquebatur dominus ad moysen facie ad faciez sicut loquitur homo cum amico suo. Nec hoc mirum/ cum fabulę hominē delectent/ z aliquando obliuisci faciunt. Helias autē in fortitudine cibi ieiunauit. iij. Reg. xix. b. Nec dicuntur illi esurūsse: sed christus vt homo esurit. n ¶ Et quadraginta noctibus. Hoc addit ne in nocte comedisse putetur. Si enim plus ieiunasset/ eum diabolus non temptaret quē super hominē cognoscebat. Nec minus/ ne hęretici purum hominē assererent/ dicentes: Nec hoc egit quod purus homo egit: sez moyses vel helias. Item vt ostenderet conuenientiam legis/ prophetarum z euangelij. Jn ieiunio enim quadraginta dierum conuenit legi/ quę intelligitur per moysen: z prophetis qui per heliam. Hoc est contra manicheos qui dicunt vetus testamentum a diabolo. Dominus autem ieiunat ante mortem quadraginta diebus cibo indigēs: vt nos instruat in tempore agonis a carnalibus desideriis abstinere: post mortē autem scilicet post resurrectionem comedit quadraginta diebus cibo non indigens. q. d. ego vobis suz consolatio z cibus omnibus diebus. infra vlt. d. Nota autem q̄ quinqz de causis commendatur ieiunium. Primo a sui institutione in statu innocētię in paradiso. Gen. ij. c. De fructu ligni vitę ne comedat⁹. Secundo a ieiunantium auctoritate: a moyse z helia z christo. Tertio ab ordine quem habet in bello spirituali. In bello em̄ agitur contra gulam: quia nisi hęc ꝓius refrenetur/ frustra contra alia laborat. Quarto ab hoste quē deuincit. s. diabolū z carnē. Hiero⁹. Nihil vilius q̄ a carne vinci: nihil gloriosius q̄ carnē vincere. Quinto a multiplici ei⁹ effectu. Fugat em̄ diabolū sicut fames lupuz de nemore. Et multa alia q̄
¶ infra dicunt.

De conse. dis. 5.c.si.
Dist. 19. c. scōz
Ps. 79.
Bestia ē clau strālis
Marci. 1.b Luc. 4.a
De conse. dis. 5.c. quadragesima.
Quare dns permittit tēptari
Ps. 54.
Ps. 103.
Ps. 25.
Ps. 49.
Temptatio vtilis est ad multa
Eccl. 36.d
Ad litterā
Jeiuniū q̄nq̄ de causis cōmendatur

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S infra dicēt. a ¶ Et accedēs temptator.i. diabolus cui⁹ officiū est temptare. Habet etiā vsum temptādi. Vñ Chryſ. Temptatus autē est christus suggestione cū nō consensu vel delectatione. Vñ Prouer.xxx.c. Tria sunt mihi difficilia ꝛc. via colubri supra petrā: id est christū. Et accedens/in specie humana: b ¶ Dixit ei: si filiꝰ dei es. Tēptabat ad dandum: ꝛ explorabat ad sciendū. Nouerat autē venisse in mūdū per ꝓcentū angelos: per aduentū magoꝝ: per iohānis testimonium: ꝛ p patris vocē in baptismo: sed fastu superbię discredit eū eius infirmitatem cernēs. c ¶ Dic vt lapides isti panes fiant. Nota q̄ diabolus suader releuare esurię: nō q̄ curet salutē / sed vt cognoscat virtutē. Chryſ. O cęcitas diaboli: post q̄draginta dies sentit esurietē: ꝛ q̄draginta diebus ieiunātē nō intellexit: Mā sicut esurire hoīs est: sic per q̄draginta dies ieiunare ꝛ nō esurire hoīs nō est. Moraliter. Diabolus pſuadet ꝑdicatoꝛi vt doceat lapidēs.i. cōminationes emollire ꝓpter tpale emolimentū. Prouer.xx.c. Suauis est homini panis mendacij. Modo essē versi sunt in panes: nec inuenit lapis quo pcutiat peccatoꝝ. Si lex adducitur/cerimonialia sunt: iā cessauerūt. Si ꝓphetia: ad pēnā obligat/nō ad culpā. Si euāgeliū: ꝓ silū est/nō ꝓceptū. Job.xlj.c. Versi sūt ei lapides ſ̄ſidę in ſtipulā. Vel lapides sunt austeritas pnitētię. Diabolus dicit ad religiosū: satis fuisti in cōuentu: si filius dei es/vade in infirmariā ad recreandū. Tūc li banus ꝑcutit in chermel ꝛ chermel in saltū. Chermel mollicies vel delitię: ꝛ saltū sterilitas. Vñ filij isr̄l ꝓcupierūt carnes in deserto: ꝛ delitias in religiōe. Vel in bono. c ¶ Si filius dei es ꝛc. Lapides in panes vertūr: q̄ aufferitatē pnitentię sustinēt hilarit. Eccl.xxxv.b. In oī dato hilarē facvultū tuū. ij.Cor.ix.b. Hilarē datoꝛē diligit deus. Ite lapides in panē vertit: q̄ dura ꝓba patiēter implet: vt habeā Thren.iij.d. Saturabit opprobrijs. Q̄n infirmus nō pōt sumere panē: tūc timet de morte: Sed nō est mō q̄ emolliat multitudines lapidū .i.q̄ ꝓsolent ꝓ verba sacrę scripturę illos q̄b⁹ detrahit. Eccl.xj.a. Mitte panē tuū sup trālcūtes aq̄s. Dñticat ille panis q̄n docet q̄d tenendū q̄d faciēdū. In ventrē trajicit: q̄n tenet memoriter. Decoquit: q̄n p seruoꝛē charitatē digerit. Eccl.iij.c. Quę ꝓcepit dñs cogita illa semp. Assimilat/ꝓ sanctoꝝ imitationē. Tertio lapides in panes vertit: q̄ lapides domoꝝ mutat in elemosynas. e ¶ Qui respōdēs dixit: scriptū est: Deut.viij.a. f ¶ Non in solo pane viuit hō. Intētio moysi in ꝙ verbo fuit: q̄ iudęi credebāt q̄ dñs nō posset eos saturare nisi pane materiali. Sed moyses dicit: q̄ in solo ꝓbo potest dñs ꝓcurare eis alimēta. Nota aūt q̄ dñs nō vtit ptāte/ sed scripturarū auctoritate: docēs nos magis doctrina q̄ miraculis pugnare. g ¶ Sed in oī ꝓbo q̄ ꝓcedit ab ore dei. i. de filio vl in bñplacito dñi/q̄ manifestat ꝓ scripturas: q̄ sunt os ꝓ q̄ dñs loquit. Dñs aūt noluit mutare lapides in panes ꝓpter tres causas. Prima est vt diabolo lateret diⁿ diuinitas: q̄ si cognouissent nunq̄ dñm glię crucifixissent. j.Corinth.ij.b. Secūda: vt doceret nos oga bona/malis ꝛ maxime talib⁹ qui nihil inde ꝓficiūt/ abscōdere. j.vij.a. Nō sunt margaritę ꝓcicdę añ porcos. Tertia est vt nihil ad imperiū diaboli faciam⁹. Moraliter: g ¶ Sed in oi verbo ꝛc. Os dei ꝑdicatoꝛ. Piere.xv.d. Si separaueris ꝓciosū a vili q̄si os meū eris. Triplex verbū debet exire de ore eius. i. verbū ꝓfessionis pctoꝝ ꝛ laudis. De hac duplici ꝓfessiōe. Pō. Cōfitebimur tibi de⁹ cōfitebimur. Secūdū est verbū oronis. Vñ scītur: Et inuocabim⁹ nomē tuū. Tertiū est verbū cōrectionis. Vñ sequit: Narrabim⁹ mirabilia tua. i. vindictas alijs cōminando. Dicit aūt os dñi verbū patris. Cant.j.a. Osculet me osculo oris sui: Scriptura sacra. Esa.xxx.a. Os meū nō interrogastis. Prędicatoꝛ. Piere.xv.d. Si separaueris ꝓciosum a vili q̄si os meū eris. h ¶ Tunc/post primā temptationē/licet nō statim. Hęc est temptatio vltima fuit hiſtorialiter / vt narrat Luc.iiij.b. Matthęus cū narrat ꝑm congruentiā ad temptationes adę. Prima temptatio fuit in deserto inter hierusalē ꝛ hiericho iuxta aquas sanatas ab heliseo: secūda duobus miliarijs ꝑpe illum locū: tertia in hierusalē. Nescit tamē vtrū in eadē die. In deserto aūt vbi nō sunt cibi/ q̄si nō posset aliq̄d habere / temptauit eū de gula et iuxta fontē vt biberet. Ite supra montē temptatio fuit de auaricia: q̄ pecunia supbi re facit. Tertia fuit sup pinnaculū tēpli vbi sacerdotes ꝑdicabāt: q̄ spe inaniloquia surgit de ꝑdicatione. i ¶ Assūpsit eum / brachijs suis: Dicit q̄ duxit eū per manū. Diabolus cū incert⁹ remanens in ꝓma temptatione/ dño caute respōdēte: trāsiit ad secundā. k ¶ Diabol⁹/in forma hoīs: hoc fuit ex ꝓmissione nō ex imbecillitate. l ¶ In sanctam ciuitatē. i. hierusalē: quā ideo sanctā dicit/ q̄ templum dñi in ea fuit ꝛ cultꝰ ipsius in ea viguit. Daniel.ix.f. Suppone ciuū tuū ꝛ supvbem tuā sanctā ꝛc. m ¶ Et statuit eū: id est suggessit vt iret: dñs tñ nō suggestione eius/ sed spiritusancto ductus ascēdit: n ¶ Supra pinnaculū templi. i. sup deambulatoria templi/in quo erant quędā appodiatoria vbi ꝑdicabant sacerdotes: vel domus erāt planę ꝓ mōte terrę. Deut.xxij.b. Cū ędificaueris domū nouā facies murū tecti per circuitū ꝛc. Sed nunq̄d videbat christū pplus: Respondet. Chryſ. Diabolus fortitan sic assumpsit credēs vt ab hominibus vidęret: christus aūt ipso nesciente sic agebat vt a nemine videret. o ¶ Et dixit ei. Sed q̄d loquebat diabolus: Aug⁹ dicit q̄ in forma hominis erat. p ¶ Si filius dei es. Ad explorādū dixit hoc. q ¶ Mittet deoꝛsuꝝ: Nō poterat eū ꝓcipitare nec̄ nocere ei. In q̄ notat debilis virtus inimici. Hiero⁹. Debilis est hostis qui nō potest vincere nisi volentē. Sed nunq̄d ꝓpius temptasset de vanagloria/ si dixisset: si filius dei es: ascēde in cęlum? Sed ita affligit diabolus in exaltatione hominis vt nec temptando ascensum velit pſuadere cęlestem. Eccl.xxxvj.b. Extolle aduersariū ꝛ affige inimicū. Oēs enim cadere inimicus optat: vt saltē aliquādo possit dicere: Ꝓualui aduersus eū. r ¶ Scriptū est enim. Interliū. Scripturis vtitur: non vt virtutes instituat sed vt errores ingerat: sic ꝛ sui faciūt. i. hereticī. Nota calliditatem inimici: auctoritatē scripturę sumebat: q̄ supra dñs auctoritate vsus est. s ¶ Quia angelis suis mandauit de te: vt custodirēt te q̄si nihil mali habentē. t ¶ Et in manib⁹ tollēt te ne forte. Hoc dicit/q̄ per hoc dubitare se ostēdebat vtrū esset deus. v ¶ Offēdas ad lapidē pedē tuū: vt nihil mali habeas. Nota q̄ diabolus partē scripturę quę ꝓ se videt/inducit: ꝛ quę cōtra se omittit: Tacet em: Super aspidē ꝛ basiliscū ꝛc. Nota autē q̄ ille psal⁹ partim ꝓuenit in ebrijs: partim capiti. Moraliter/hoc cōuenit viris sctis: q̄z pedes sūt affect⁹: lapis offendiculū tēptatiōis: in qua vri sancti custodiunt ab angelis. x ¶ Ait illi iesus rursum: scriptū est: Deut.vj.c. A quo ꝑfert ola testimonia vt ꝑm legis sacramēta cōfirmaret. y ¶ Nō tēptabis dñm deū tuū. q.d. tu suggeris mihi vt temptē deū: sed non acquiesco/ q̄z homo sum. Est homini dictū est: Nō tēptabis dñm deū tuū: Eccl.xviij.c. Noli esse q̄si homo qui tēptat deū. 3 ¶ Iterū assumpsit eū diabolus. Hęc tēptatio ordine ꝓcessit/ sed ꝓpositione narrat. Nota impudētiā diaboli: qui ter victus ꝛ nō tamē cessat: q̄z cū nō pōt de vno vitio tēptare/saltē tēptat de alio. a ¶ In montē excelsum valde. Locus tēptationi cōuenit ꝛ vitio de quo tēptat: q̄z auaricia ꝛ ambitio semp alta petunt. j. Timoth.vj.d. Ꝓcipe diuitib⁹ nō alta sapere. Moraliter. Nota q̄ multi tulerūt iesum. Maria ꝛ ioseph tulerūt eum in ęgyptū: q̄n ꝑdicatoꝛes vadūt ꝑdicare nomen filij dei. Ide spiritusanctus fert vel ducit in claustrū iesum. i. spiritū hominis in claustrū. Ite asinus fert iesum in hierūm: q̄n ille qui fuit asinus. i. peccatoꝛ ꝛ stolidus fit dñi iumentū ꝛ ꝓmittit se domari dicēs: Ut iumentū fact⁹ sum apud te ꝛ ego semp tecū. Ite diabolus fert iesum sup pinnaculū templi vbi erat cāthedra scribarū ꝛ illoꝝ q̄ docebāt ppl'm: q̄n aliqs sublimat in magistrū/ vt vocet⁹ ab hominibus rabbi/ ꝛ vt habeat ꝑmos recubitus in cęna ꝛ salutationes in foro. j.xxiij.a. Sup

S cathedrā moysi

Deut.8.a. Luc.4.a. De ossi.ordi. c. inter cętera

Moraliter

Esaię.29.f. Numeri.11.a

Pō.74.

Moraliter

Moraliter

Pō.90.

Moraliter

Pō.12.

Pō.90.

Pō.27.

Joh.20.a. A S cathedram moysi ꝛc. De talibus dictū est: Tulerunt dominū meū ꝛ nescio vbi posuerūt eum. Item diabolus fert sup montem excelsum. Mons excelsus/episcopatus vel alia magna dignitas: vbi diabolus defert iesum / cum ambitio honoris vel dominādi ꝛ gloriandi fert hominē vel spiritū hominis in speculam dignitat. Alij portant in vtero cum maria: qui humiliati per fidem habent humilitatē interiorem et exteriorem/facientes amarā ꝓnitentiam. Item alij portant in brachijs cum symeone qui faciunt opera misericordię. a ¶ Et ostendit ei omnia regna mundi: sicut moysi ostēdit dominꝰ in momento totā terram ꝓmissionis: Deut.xxxj.a. Dei ostēdit ei in terram de/pingendo/vt faciunt geometrici: vel verbaliter ostendit ei loquēdo: omnia regna mūdi ꝛ omnia cōcupiscibilia: ꝛ ostēdit ei quomō dominarē ꝑ totum mundū. Chryſ. tamen dicit q̄ solas partes terrę in q̄bus vnūquodq; regnū positū erat ostēdit. Sicut si aliquis super montem dicat: ecce ibi roma: nō ipsam ostēdēdo: sed partē terrę in qua posita est. Similiter franciam/lombardiam ꝛ alias terras. b ¶ Et gloriam eoꝝ: diuitias/delitias/ꝛ honores. c ¶ Et dixit ei: Hęc omnia tibi dabo: nō veretur mentiri pater mendacij. q.d. regem te faciam: nō q̄ hoc possit: sed de arrogātia hoc dicit: Chryſ. Et si alijs mentiebat omnia esse sua: apud se tamē sciebat q̄ non. d ¶ Si cadens adoraueris me. Notabiliter dicit cadēs: nō enim potest adorari sine casu. e ¶ Ihe: vt superiorem. Dic mihi tibi diabolus diuinū cultū vsurpare: q̄a ab initio se volebat similem deo facere. Esa.xiiij.d. Ero similis altissimo. In temptatione aūt christi nostra temptatio significat: q̄z triplici gladio nos ꝛnpugnat diabolus: Gula/ auaricia/ superbia. Chryſ. Diabolus babet apud se tria ꝛgia: de q̄bus se iactat. Hęc expansa sunt super omnē terram: vt quicquid euaserit de ꝛgibus gulę: incidat in ꝛgia inaniglorię: ꝛ quicq̄d euaserit de ꝛgibus inaniglorię/incidat i ꝛgia auaricię. Esa.xviij. c. Et erit qui fugerit a facie formidinis/cadet in fouea: ꝛ qui se explicuerit de fouea tenebit laqueo. Ite est ille ternarius infaustus qui transit coram helia.iij.Reg'.xix.b. in quo nullo fuit dominus: vbi ita dicit: Ecce dominus trānsit et spiritus fortis et grandis subuertens montes et conterens petras: in quo bonoꝝ mundi notatur: nō in spiritu dominus / ꝛ post spiritum cōmotioꝝ: o/gulę vel luxurię. Venter enim ꝛ genitalia sibi sunt vicina: vt dicit Hiero⁹. Non in cōmotione dominus/ et post cōmotionē ignis/auaricię. Non in igne dñs. Job.xxviij. b. Non inuenit in terra suauiter viuentium: ecce gula vel luxuria. Abyssus dicit: nō est in me: id est auaricia: mare loquit/ nō est mecum. Hec est tumultuosa cogitatio superboꝝ: quę fluctus elationū ebullit. Hęc sunt tria media inter nos et deum ne deus videamur: scz Sarrago. Ezech.xiij.a. Murus dauid de quo Pō. In deo meo trānsiliam murum. Nubes hieremię: de qua Theren.iij.c. Opposuisti nubem ne trānseat oratio. Per sartaginē/in qua carnes friꝛnt gula. Murus fit de terra tenaci: ecce auaricia. Nubes in altum volat ꝛ euanescit: ecce superbia. Contra hunc triplicē gladium debemus opponere scutum triangulatū. Ieiunij cōtra gulam: orationē contra superbiā: elemosynā contra auaricię. In his tribus exercetur militia christiana/maxime in quadragesima. f ¶ Tunc dixit ei iesus: vade: id est recede retro/sathana: quia adversarius saluti. Non est dictū: Vade post me sicut petro. j. xvj.d. q̄z petrus ex amore aduersabat ad tēpus: diabolus vero ex inuidia semp ꝛ quantū potest: ideo non addit: vade ante vel post ꝛ Nota autē q̄ audita blasphemia in deum: quasi indignabundus respōdit dominꝰ/ꝛ dure aliquantulum. Unde Chryſ. In duabus temptatiōibus mitis permāsit dñs: in tertia exasperatus est / et quasi iratus dixit: Vade retro sathana. Hoc exemplo discamus nostros magnanimiter sustinere iniurias: dei autē iniurias nec̄ ad auditum sufferre: quoniā in propijs iniurijs esse quēpiam patientē laudabile est: iniurias autē dei dissimulare impiū est. g ¶ Scriptum est enim: Deut.vj.b.et.x.d. ꝑm aliam translationē. h ¶ Dominum deum tuum adorabis. Quędam Glo. dicit/q̄ potest sermo iste ad diabolum dirigi/licet hoc non ex deuotione sit impleturus: sed vt ecclesię cōtra quaz ipse molichat esse scriptū ostēdatur/q̄ nō ipse sed deus sit adorandus. Vel potest in generali sermo intelligi de homine dicti: cui soli de deo adorādo datum est ꝓceptū in lege moysi. In his autē expalmit trinitas personarū. b ¶ Dominū: Ecce pater. i ¶ Deum: ecce filius. k ¶ Tuum: ecce spiritussanctus. l ¶ Et illi soli seruies. Glo. dicit ꝙ/q̄ λατρεια/latria grece/latine dicit seruitus. Seruitus aūt cōmunis q̄ deo ꝛ homini ꝛ cuicūq; grece dicit/ δουλεια/dulia. Illa vero quę soli deo/ λατρεια/latria dicit: vnde idolatria quę q̄ soli deo debet/ dat idol. m ¶ Tūc: iam nō inueniēs quid ageret: n ¶ Reliquit eum: ad tempus / per iudęos postea pugnaturus vsq; ad diem passionis rediens: ꝛ putans ipsum deuocere timore mortis. o ¶ Diabolus/lucifer. p ¶ Et ecce angeli accesserūt: nō q̄ tunc ꝓmū adeuntes: sed quasi ad agonem dñi ꝓcul aspicientes: ne videat eoꝝ ꝓsidio cgnuisse vel vicisse. q ¶ Accesserūt: vt dignitas christi ostenderet. Item vt gloria temptatoꝝ notetur: ita enim faciūt victoriosi. r ¶ Et ministrabant ei: nō dicit adiuuabāt. Heb.j.d. Omnes cōministratorij spiritus in ministeriū missi ꝛc. Daniel.vij.c. Milia milium ministrabant ei ꝛc. Chryſ. Quoniā ministrabāt angeli scimus: in q̄bus aūt ministrabāt scire nō possumus. s ¶ Cū aūt audisset iesus. Odiū seruus ꝑdicabat/expectabat cuz dñs: posito aūt eo in vinculis incępit publice ꝑdicare. Reliqua aūt fecerat ꝓuiatim: q̄z nō locutus fuerat ad turbas / sed quasi in occulto. Tres euangelistę incipiūt a publica ꝑdicatione christi: ex quo captus est iohānes: Johannes ꝓ euāgelista refert multa quę ꝓtermissa fuerant ab alijs: quę facta sunt antequā iohannes traditus esset. Johānes refert. ca.j.q̄ post reuersionē de deserto erat christꝰ iuxta iordanē vbi iohānes baptizabat: tunc dixit iohannes: Ecce agnus dei. Et in crastinū similiter ibidē dixit iterū iohannes: Ecce agnus dei: ꝛ secuti sunt iesum andreas ꝛ alius discipulus. In crastino vel eadē die venit petrus ad iesum. In crastinum fuit iesus in bethsaida et inuenit philippū. In crastino philippus adduxit nathanaelē. His vocatis mansit in galilea. Anno reuoluto mutauit aquā in vinū. Reuoluto iterum anno fuit in capharnaū cū matre et cuz bis discipulis. In pascha sequēte ascēdit in hierusalē: ꝛ eiecit vendentes ꝛ ementes. Jesus aūt remansit in iudea ꝛ baptizabat ibi per discipulos/nō per se: hoc audierūt discipuli iohannis ꝛ dixerūt iohanni inuidētes iesu. Tunc dñs aliquādiu cessauit ꝛ mansit vsq; circa maiū in iudea: ꝛ tunc captus et incarceratus est iohānes: ꝛ venerunt discipuli iohānis ꝛ narrauerūt iesu. Tunc redūt dñs in galilęam et intrauit synagogam in nazareth: Luc.iiij.c. et legit in Esaia: Spiritꝰ dñi super me ꝛc. Tunc ꝑdicauit aperte: Et tunc voluerūt eum sacerdotes ꝓcipitare: Et iuit in capharnaū/ ꝛ in via illa vocauit petrū ꝛ alios: Luc'.v. Tertio vocauit eos binos. De ꝓma vocatione loquitur iohannes: de secunda solus Lucas. v. de tertia matheus hic/et Marc'.j.b. Iohānes vero ꝓbaro euāgelio aliorum/de veritate dictoꝝ vidit aliq̄ deesse: ꝛ maxime q̄ ꝓmo anno ꝑdicationis gesserat iesus ꝓ q̄bus a fratribus rogatꝰ scripsit euāgeliū q̄ alij ꝓterierāt. Hęc fuit vna causa ꝓpter quā scripsit iohānes. Alia causa fuit ꝓpter quasdā subortas hęreses. Dicit ergo. Cū aūt audisset iesus/a discipulis iohānis/vel a fama populari q̄ cito volat. t ¶ Audisset. Moze dom loq̄t: Nihil em̄ latebat eū: q̄z homo deus. Heb.iiij.d. Oia nuda et apta oculis eius. v ¶ Q̄z iohānes traditus esset. Hoc fuit ꝓma die maij post pascha anni tricesimi dñi: ꝛ occisus imminēte pascha sequēte. Mā audita morte ipsius dñs fecit miraculū quinq; panū: vt habet Joh.vj.a. vbi subdit: Erat enim ꝓximū pascha. Idē Marc'.vj.c. r ¶ Tradit⁹/captus ꝓpe euangeliū dicit Glo. Immo verius ꝓpter ꝑdicationem legis moysi: quā obiciebat herodi: qui receperat circūcisionē. Os ergo in Glo. dicit: ad etymologiā nomis refert/ ꝓpter euangeliū. i. ꝓpter bonū nunciū vel bonā nūciationē. j.xix.b. Qui dimissam duxerit mechat. y ¶ Secessit in galileā: quasi fugiens a phariseis sibi insidiantibus: Tum quia maior erat iohanne: tum quia erantes ꝛ vendētes eiecerat de tēplo. Hoc idem fecit hostibus parcendo: discipulis prouidendo: ꝓximum instruendo / vt fugiat ꝓ affectu aliozum. Ezech.xj.a.

Deut.6.b. et.10.d. Luc'.4.b. Marc'.1.b.

Esaię.61.a.

Joh.2.a

E S Fac tibi vasa transmigratiōis. ¶Nota q̄ duę sūt galilęe. Una iudęoꝝ in qua erat nazareth vbi fecessit ⁊ manlit iesus: altera gentiū ꝓpter inhabitationē gentiū: quā partē dedit salomon regi tyri: qui gentes ibi posuit: quā terrā ipse chabul vocauit. iii. Reg'. ix. c. Esa. ix. a. Trans iordanē galilęe gētiū. a ¶Et relicta ciuitate nazareth: ad litteram.

b ¶Venit ⁊ habitauit in capharnaum. Capharnaū opidū est in galilęa gentiū iuxta stagnū genesareth. c ¶Maritima: iuxta mare positam/ad litterā. Capharnaū dico sitam/ e ¶In finibus zabulō et nepthalim.

Marci. 1. b Luc'. 4. e. Esaię. 9. a.

Hoc est: filij iacob: a q̄bus dictę fuerūt regiōes quas inhabitauerūt. Capharnaū aūt erat in cōfinio zabulon ⁊ neptalim. Erat autē neptalim in galilęa gentiū ⁊ in ptę data biram. Zabulon ex ptę hierusalez ⁊ vocabat galilęa iudęoꝝ. Et in cōfinio illo incępit dñs prędicare: vt iudęi ⁊ gētiles cōstituerent ad ꝯdicationez suam ꝓpter mysteriū vocatiōis gentiū ⁊ iudęoꝝ. Ité quia prima fuit ibi captiuitas. iiii. Reg'. xv. f. vñ incępit ibi reparatio. Theglathphalasar em duas tribus ⁊ dimidiā quę ibi habitabant captiuauit ⁊ tantū de alijs q̄ possent facere dimidiā tribum. Unde quādoq̄ legit duas tribus captiuasse/quādoq̄ tres. Postea venit salmanasar ꝑ te ofee: qui totā terram captiuauit. iiii. Reg'. xvij. a. Ubi ergo fuit legis obliuio: ꝓma fuit euangelij ꝯdi catio.

Moraliter Moralit'. a ¶Relicta ciuitate nazareth. Sic ꝯdicator flore mūdi debet derelinquere: De quo Dicre. xlviij. b. Date florem moab. Florem iuuentutis/reputans eā mūrcidam. De qua Sap'. ij. b. Mō ꝑtereat nos flos temporis. Ité florem pulchritudinis ꝑ̄poralis. Esa. xl. b. Exiccatū est fenum ⁊ cecidit flos. Item florem diuitiarum. Ꝙ flori decidenti.

c ¶Et habitauit in capharnaū: villa pulcherrima/ecclesia: quę est/maritima: quia contundit fluctibus mundi. Uel religio. Cant'. v. d. Quo abijt dilect⁹ tuus o pulcherrima mulierū. e ¶In finibus zabulon ⁊ neptalim. Zabulō/habitaculum fortitudinis: neptalim dilatatio charitatis. Deut'. xxxiij. c. Lętare zabulon in exitu tuo: id est religiose in exitu a mūdo: quoniā facta est iudęa: id est cōfessio/sanctificatio tua: ⁊ israel: id est contemplatio/potestas tua: populos ad montem vocabis. f ¶Ut adimpleret. Ut/nō causaliter ponit/sed consecutiue. q. d. vt euentus rei ꝓbaret q̄d dixerat ꝓpheta.

g ¶Quod dictum est per esaiam ꝓphetam: huius rei seriem ꝓsidentē ⁊ dicentez: Esa. ix. g. h ¶Terra zabulon ⁊c. Principiū illius auctoritatis. f. Ꝓmo tēpore alleuiata ē: ⁊ q̄d in medio. f. Et nouissimo aggrauata est/omittit cuāgeli sta: quasi nō curās q̄d ꝓtinet ad ꝓphetiā euersionis: quia ostendere intendit initiū ꝯdicatiōis christi iam ꝓterię captiuitat⁹: ⁊ ideo q̄d mysticū est tangit. Dicit em: In ꝓmo tēpore/ꝑ theglathphalasar: alleuiata est a pessimis habitatoribus: Terra zabulon ⁊ terra neptalim. Et nouissimo: id est in captiuitatis ꝓsūmatiōe/reliquū decē tribuū ꝑ sennacherib captiuatū est. Et terra quę ad litterā dicta est:

i ¶Uie maris: q̄ iuxta mare: ⁊ plaga illa dicta est maritima/ꝑ quā fit trāsitꝰ i mare: aggrauata est ab assyrijs:

k ¶Trans iordanē: ad litteram: id est iuxta iordanē: ⁊ erat trans iordanē existenti in hierusalē.

l ¶Galilęe gentiū/ad differentiā galilęe iudęoꝝ. Primo tpe. f. ꝯdicatiōis christi alleuiata est/

b ¶Terra zabulon ⁊ terra neptalim/ab onere peccatoꝝ. Et nouissimo aggrauata est fides plurimis permanētibus iudęis in errore.

i ¶Uia maris: id est regio eadem iuxta mare existens.

k ¶Trans iordanē/existenti in hierusalem.

l ¶Galilęe gentiū: Nō quia dñs in illa sola ꝯdicauerit: sed hoc dicit ꝓpter mysteriū: quia plures vocandi erant de gētibus q̄s de iudęis.

m ¶Populus/indęoꝝ ⁊ gentiū.

n ¶Qui ambulabat in tenebris/ignorantię ⁊ vitioꝝ.

o ¶Lucem magnā: id est christi doctrinā vel eius miracula. Uel/Lucem: id est credidit.

p ¶Lucē magnā: id est christū: vel iohannis ⁊ aplorꝝ ꝯdicationē.

q ¶Et sedētibus in regiōe vmbrę mortis: id est in peccatis. Pcā dicunt/vmbra mortis: q̄ sicut vmbra ducit ad corꝑ: sic peccata ad mortem ęternā. Uel quia sine corꝑe nō est vmbra: sic nec peccata sine morte ęterna. Qui ergo vult fugere mortez/euitet hanc vmbram.

Item vmbra reddit putridū ⁊ ignorantes. Pō. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices meę. r ¶Lux orta est eis: id est agnitio veritatis: id est ꝯdicatio christi et aplorꝝ. s ¶Exinde cępit iesus ꝯdicare/postq̄m baptizat⁹ est ⁊ temptatus. Exinde/tradito. f. iohanne: quia lege desinente/sequit euangeliū vt sol aurorā.

Pō. 37. B

Ad. 5 sedebat De pęni. dis. 3. c. adhuc

Marci. 1. b.

Ad. ꝑ Appropinquauit

m pplus qui ambulabat i tenebris vidit lucē magnā: et sedētib⁹ i regiōe vmbrę mortis lux orta ē eis. Exidē cępit iesus ꝯdicare/et dicere: Pęnitēmini tiā agite: ꝑ Appropiabit em regnū ęloꝝ. Ambulans autem iesus iuxta mare galilęe:

In hoc autē q̄ dominus nō ꝯdicauit ante traditionez iohannis/innuitur q̄ sermo inferioris nō debet contemni. j. Cor'. xiiij. f. Si cui reuelatum fuerit sedenti: id est minoriꝰ taceat ꝑor. t ¶Et dicere: pęnitentiā agite. Triplex natas curialitas circa

ꝑ Triplex iesu curialitas

iesum: quia non prędicauit aperte nisi ꝑ̄s iohanne incarcerato/nolens impedire fructuz ꝯdicationis eius. Secundo: quia non est dedignatus ab eōdē inchoare ꝯdicationem a quo ⁊ iohannes. Numeri. xx. c. Uia publica gradiemur. Tertio: quia quando venerunt dicentes ad eum q̄ iohannes plures baptizabat/recessit in galilęa/nolens obfuscare famā ei⁹. v ¶Pęnitentiam agite: non dicit/dicite: contra illos qui nolūt facere aliquid/sed dicere psalteria. Contra illos etiā qui volunt facere ꝑ vicarium. Est enim agenda pnitentia. Primo vt hic ęternam damnationē euitet. Luc'. xiij. a. quando nunciatū est de galilęis/dixit iesus: Nisi pnitentiā egeritis: ⁊ vos similiter perbitis. Secundo vt ꝓmū edificet. Tertio vt angelus lętificet. Luc'. xv. Gaudiū est angelis dei sup̄ vno peccatore pęnitentiā agente ⁊c. Quarto vt regnū ęloꝝ appropinquet: vt hic dicit. Quinto vt deum honorificet. Prouerb. xxiij. d. In multitudine populi gloria regis. Agere ergo pęnitentiaz tibi est securum: primo fructuosum: angelo gaudium: deo honorificū. Sūt aūt septē q̄ impediunt pęnitentiā agere. Ignorātia/timoz/mala societas/fiducia viuendi/ꝑ̄nitas/amoz carnalis/larga dei misericordia. Ignorantia quā dominus detestatur. Legitur em̄ ꝓ ignorantia fleuisse/⁊ non ꝓ aliis peccatis. Fleuit enim sup̄ lazarum Joh'. xi. c. Et hoc fuit ideo: quia reuocandus erat ad mulierias. Fleuit ⁊ super ciuitatē/dicens: Si cognouisses ⁊ tu: subaudi: fleres. Secundū est timoꝛ: qui est quadruplex/Pō. Mō timebis a timoꝛe nocturno ⁊c. Tertium est mala societas. Unde. f. xvj. d. dixit iesus petro q̄ volebat eum impedire: Uade retro sathana. Quartum est fiducia viuendi. Luc'. xij. c. Anima mea multa habes bona posita in annos plurimos/requiesce/comede/bibe/ epulare. Eccli. xxix. c. Repromissio nequissima multos perdidit. Quintum est sanitas. Unde. Luc'. xvij. d. Nonne decem mundati sunt: ⁊ nouem vbi sunt? Nō est inuentus qui rediret ⁊ daret gloriaz deo/nisi hic alienigena: id est simplex laicus. Sextum est amoz carnis. Aug⁹. Malos sum ⁊ dū maiora natus ꝙ vt sim mancipiū corꝑis mei. Septimū est larga dei misericordia. Eccli. v. d. Ne dicas: miseratio dei magna est: multitudinis peccatoꝝ meoꝝ miserebit. Misericordia em̄ ⁊ ira cito ab illo ꝓximant ⁊ in peccatores respicit ira illius.

Pō. 9. Luc'. 19. f. Pō. 9.

r ¶Appropinquabit em̄ regnū ęloꝝ: id est christus qui dat regnū ęloꝝ: quasi ꝓpter hoc debetis facere pęnitētiā/nō ꝓpter burſam. Hiero⁹. Amaritudine radicis dulcedo pomi compęsat: picula maris spes delectat: doloꝛ medicinę spes salutis mitigat: q̄ desiderat nucleū/nucē frāgat: siliter iste q̄ vult adhęrere deo/pęnitētiā agat.

Septē pęnitentiaz agere impediunt

y ¶Ambulās aūt iesus iuxta mare galilęe: q̄ dicit stagnū genesareth: mare tyberiadis: lacus salinaruz. Sic ꝯdicatores ꝑ sollicitudinē ⁊ cōpassionē ꝓpe mundanos debēt esse. Pō. Erit tanq̄ lignū q̄ plantatū est secus decursus aquarū: nō in via peccatoꝝ. z ¶Galilęe. i. mundi: Qui dicit mare: q̄. ꝓcit mortuos. i. religiosos. j. Cor'. iiij. c. Tanq̄ ꝑ purgamēta huiꝰ mūdi facti sumus olim peripsima vsq̄ adhuc. Ité tumescit ꝑ fugbiā. Jonę. j. c. Mare ibat ⁊ ꝛtumescebat sup̄ eos. Prouerb. xxx. b. Generatio cuius ecclesi sūt oculi. Ité amarū est. Esa. lvij. d. Cor impij q̄si mare feruēs q̄ dē quiescere nō pōt. Act'. viij. d. In felle amaritudinis ⁊ obligatione iniquitatis video te esse. Ité turbidū. Eccli. xxx. d. Tristiciam repelle a te. Item mare non est locus mansionis/sed motionis. Heb. xiij. c. Non habemus hic manentē ciuitatē.

Pō. 1. Mundus dr mare

y ¶Ambulans ⁊c. Prędicatores em̄ vocat ad ambulandum. Non vos me elegistis/sed ego elegi vos: et posui vos vt eatis ⁊c.

Joh'. 15. c.

S Vidit duos

A S a ¶Vidit duos fratres. In hac vocatione videntur tres euangelistę dissentire: tempoze/loco/ modo. Matthęus post aduentū capharnaū: iohannes ante. Matthęus/macus et lucas in galilęa: iohānes iuxta iordanē. Matthęus dicit vocatos binos: lucas simul istos quattuor. De ꝓtrarietate tēporis veriꝰ solutio qua distinguunt diuersę vocationes. Una vocatio ad discipulatū/et ē secūda: vt hic. Prima vocatio ad familiaritatē: Joh'. j. Tertia fuit ad apostolatum. f. j. a. c ¶Fratres: quia vocat ad charitatē. b ¶Duoꝝ: ꝓpter duo ꝓcepta. a ¶Vidit. Chryꝰ. Uidit/nō ad facies eoꝝ: sed ad corda respicies: Sicut artifex si viderit gemmas ꝑciosas ⁊ nō dolatas/eligit illas / nō q̄s sunt sed q̄s fieri possunt. d ¶Simonē qui vocat petrus. Hic vocatus est quādo andreas duxit eum ad iesu: Joh'. j. f. Et andreā frātrē eius.

Marci. 1. b Luc'. 5. b

Moraliter

Moralit'. Hoc est: Simon/obediēs interꝑetat: andreas virilis. Obedientes enim ⁊ viriliter operātes vult dominus habere. c ¶Mittentes rętę in mare/ad acquirendum victū: erāt em̄ pauperes. f ¶Erant em̄ piscatores: ad litterā. g ¶Et ait illis: venite post me: nō tam pedibus corꝑis q̄ imitatione ⁊ affectu mentis. h ¶Faciam vos fieri: nō dicit/esse: innuens q̄ debet homo laborare ad hoc q̄ sciat ꝯdicare. i ¶Piscatores hominū: nō ꝓbendarum: non rerum temporaliū. ij. Corinth. xij. c. Non grimus vestra/sed vos. Esa. xiij. d. Ecce ego suscitabo super vos medos qui argentū nō q̄rāt nec aurum velint: sed sagittis ꝓparulos interficiēt. De istis piscatorib⁹ Piere. xvj. d. Ecce ego mittā piscatoreꝝ multos ⁊ piscabunt eos. Abacuk. j. a. Facies homines ꝛsi ꝓsces maris: ⁊ quasi reptilia nō habētes ducem. k ¶At illi continuo. Ambr⁹. Mescit tarda molimina spiritussancti gratia. Act'. ij. a. Factus est repente de ęlo sonus. l ¶Relictis retibus. Ecce ꝓfecta obedientia. Ifti reliquerūt rętia: ⁊ si postea resumpserint: nō ex cupiditate sed ex necessitate vitę hoc fecerūt. m ¶Secuti sunt eum. Eccli. xxij. d. Gloria magna est sequi dñm. n ¶Et ꝓcedēs inde: a loco illo ad alium locū: o ¶Vidit alios duos fratres a prędictis. p ¶Jacobū zebedei/filium. Ex vsu em̄ loquēdi ꝓponit genitiuus: sicut cum dicit: Marcia catonis: dalila sansonis: ꝓ⁹ sua vel filia. q ¶Et iohannē frātrē eius: iacobi. r ¶In naui: ad litterā. s ¶Cum zebedeo patre eoꝝ/ꝑm carnē. Ipse erat senex ⁊ tenebat remū. t ¶Reficientes rętia sua: vt piscarent. v ¶Et vocauit eos. Sciendū tamē ꝙ in ista vocatione vocauit duodecim: sed tamen de his solū fa⁊it mentionē: quia ꝑ ipsos dat intelligi ceteros.

a b c vidit dūos frātres: simonez qui vocat petrus: et andreā frātrē eius: mittentes rętę in mare: erāt em̄ piscatores. g Et ait illis: venite post me: fabricā vos fieri piscatores hominū. At illi cōtinuo relictis rętibus secuti sunt eum. Et ꝓcedēs inde vidit alios duos fratres/ Iacobum zebedei

q dei et Iohannē frātrē eius in naui cū zebedeo patre eoꝝ reficientes rętia sua: ⁊ vocauit eos. Illi aūt statim relictis rętibus ⁊ patre secuti sunt eum. Et circuibat iesus totā galilęā/ dōcēs in synagogis eoꝝ et ꝯdicans euangeliū regni: et sanās oēm languoꝛē et oēm infirmitatē ꝑ̄pulo.

Et circuibat iesus totam galilęā: ad litteram. Uocatis enim coadiutoribus ꝯdicationi insistit dominus: docens impigrū esse doctorem ⁊ nō acceptoꝛe personaz. Debet enim circuire totam galilęam: id est ecclesiā: nō solum prędicare in vno loco. Pō. Famem patiēt vt canes ⁊ circuibunt ciuitatem. Job. j. a. Consurgens diluculo offerebat hostias ꝑ singulos. Sic ꝯdicator ꝓ⁹ quolibet orare debet. Cant'. v. b. Inuenerūt me vigiles qui circuibant ciuitatē: contra insidias diaboli: qui circuit quęrens q̄ deuoꝛet. j. Pet. vlt'. b. Deber autē prędicatoꝛ et quilibet alius bonus circuire beneficia dei vt bona naturalia/gratuita cōsilia/ mandata: et ꝓ his laudare deum. Eccli. xxiij. a. Gyrum ęli circuiui sola. Ité. i conscientiā ꝓpriā: ne quid lateat inhonestum. Quod significatū est Judic'. vj. b. vbi gedeon purgabat triticū. Sedeon/circuiens in vtero interꝑetatur. Item opera sua per circumspectionē/ ne per illicitum tradat se diabolo. Esa. xxiij. d. Sume tibi cithară: circuni ciuitatē. Item ecclesiā dei: vt hic.

Pō. 58. Predicator multum circū ire debet

a ¶Docens in synagogis eoꝝ: vbi plures cōuenichāt.

c ¶Et prędicans euangelium regni: per quod sez docemur reghare in prędenti ⁊ in futuro. Argumentū est hic: ꝙ potius prędicādū est vbi sunt plures q̄ vbi sunt pauciores. Sic ꝯdicator debet prędicare: b ¶In synagoga. Glo. Synagoga est cōgregatio irrationabiliū: id est peccatoꝝ: quia non est opus valentibus medicus: sed male habentib⁹. j. ix. b. Pō

D Pō. 39.

Mon abscondi misericordiā tuam ⁊ veritatē tuam a concilio multo. d ¶Euangeliū regni: nō fabulas. Hieronymus. Omne quod nō est ad ędificationē/in periculum vertitur audientiū. Job. xiij. b. Munquid indiget deus vestro mendacio? ij. Timoth. iiij. a. A veritate auditum auertent et ad fabulas conuertentur. e ¶Et sanans omnē languoꝛem/ corꝑorum. Languoꝛ est morbus inueteratus. f ¶Et omnē infirmitatem/aliam q̄ inueteratā. g ¶In populo/in numero pauperum: insinuans q̄ specialiter pauperum medicus est. Pō. Tibi derelictus est pauper. Sunt autem septem infirmitates. Prima est infirmitas naturę. Gen'. iij. d. Puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Secūda pęne. Pō. Sagittę tuę infixę sunt mihi, Job. vj. a. Sagittę domini in me sunt: quarū indignatio ebibit spiritū meum. Tertia est culpę. Pō. Miserere mei dominę quoniā infirmus sum. Quarta ꝓaug confusio tudinis. Pō. Infirmata est in paupertate virtus mea. Quinta fidei. Roma. xiiij. a. Qui infirmus est/olus māducet. Sexta gratię. ij. Corinth. xj. g. Quis infirmat ⁊ ego nō infirmoꝛ? Septima conscientię turbatę. Pō. Pluuia voluntariā segregabis deus hereditati tuę ⁊ infirmata est. Mas sanat dominꝰ. Unde Pō. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Item nota q̄ septem sunt q̄ sanant infirmitates. Primū est baptism⁹. Joh. iij. a. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto nō potest introire in regnum dei. Secundū est elemosyna. Eccli. iij. d. Ignem ardentē extinguit aqua et elemosyna resistit peccatis. Tertium est martyrium. Augustin⁹. Omnia falce martyrij resecantur. Quartum est conuersio fratris errantis. Jaco. v. d. Si quis ex vobis errauerit a veritate: ⁊ cōuerterit q̄s eum/saluabit animā suam. Hiere. xv. d. Si conuerteris/ conuertam te. Quintum est remittere in se peccāti. Luc'. vj. f. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Sextū est fletus ⁊ satisfactio. f. v. a. Beati qui lugent ⁊c. Septimū est perceptio corꝑis christi. Joh'. vj. c. Si quis māducauerit ex hoc pane/ viuet in ęternū.

Pō. 39. Septē sunt infirmitates Pō. 73. Pō. 6. Pō. 30. Pō. 76. Pō. 102. Septē sunt q̄ sanant infirmitates.

S Et abijt opinio

E V a ¶Et abijt opinio eius:id est fama:in totam syriaz: quaz iudei obtinent. Syria est omīs regio ab euphrate vsq; ad mare magnū/a cappadocia vsq; in egyptū/continēs inter alias ,puincias palestinā/in qua iudei habitant. Quādoq; autez strictius sumit. Ūñ Esa.vij.b. Caput syrię damascus: Et

a Et abijt opinio eius in totā
b syriā:et obtulerūt ei oēs ma
c le babētes vārijs languori
d bus et tormentis cōphēsos:
e et qui dęmōnia habebant et
f lūnaticos et pālyticos et cu

bus ascēdit dñs in supciliū mōtis/z erat ibi pnoctans in oratione. Et cū dies esset factus/vocauit ad se discipulos z elegit ex illis duodecim/quos z apostolos nōiauit:in hoc insinuās/ q; nō est facieda electio ex improuiso/z oratio debet pcedere. Unde in electiōibus inuocat spūssanctus. Apoc.xij.a. Mulier amicta sole/z luna sub pedibus eius: z in capite eius corona stellaz duodecim: z clamabat inuocando spiritūsanctū parturiens: vt pareret. Descēdit deinde cuz illis in quandā mōtis planiciem: z tunc stetit ibi donec ad cū cōgregatę fuert turbę:

t rauit eos. Et secūtę sunt euz
k turbę multę dē galilea z de
l capoli ēt de hierosolymis et
m de iudea ēt de trāsiordane.

Capitulum. V.

n V Idēs autem iesus

qđ totū tacet matthęus. Et postea sedit:qđ tacet lucas. Et cū sedisset accesserunt ,ppinquⁱ discipuli quasi familiares: z tūc fecit sermonē suū ad discipulos pncipaliter corā omībus turbis:ad quas secūdario erat sermo. Et ita vnū eundēq; sermonē narrant matthęus z lucas diverso ordine:sed eadē rerū veritate. Antecz̄ acccdamus ad litterā breuiter ēlūdem. Sicut dñs dedit legem moysi in decez pceptis/ quę postea moyses latius explicauit:ita hic dedit apostolis nouū testamentuz in septem ꝑtibus:quę postea ipi latius explicarūt. Notandū ēm q; de singulis septē ꝑtib⁹ ,puenit beatitudo: vt patebit infer⁹. Inter has aūt ꝑtes pmo ponit pauptas spūs: q̄ cōsistit in animi humiliatiōe/in rerū abdicatiōe z in subiectiōe. Huic reddit regnū celoꝝ: Justū est ēm vt qui terram ,pter deū deserit/habeat celum:z qui se humiliat in terra/sublimet in celo. Hanc pauptatē spiritus operat in nobis donū timoris:qđ illa netitiōe impetrat: Sed libera nos a malo:z exulflatur spiritus superbię. De pauptate nascit mititas siue mansuetudo:quę nec iniurijs nec cōtumelijs cōmouet. Uerus ēm pauper/sicut nec habita amauit:ita nec de ablatis dolet. Hāc operat spiritus pietat⁹:qui impetrat illa petitiōe: Et ne nos inducas in temptationē:z exufflat spūs imundię qui pietatem excludit. Has duas virtutes sequit luctus: Quis ēm oēs res abdicaueris z de cōtumelijs vel de iniurijs nō doleas:tamen quia septies in die cadit iustus/necessarius est luctus:qui semper ablut/quia semper peccatur. Hunc luctū operatur in nobis spiritus scientię:quādo cognoscit homo miserias in quibus est:qđ impetrat illa petitiō: Et dimitte nobis debita nostra:sicut z nōs dimittimus debitorib⁹ nostris:z exufflat spiritus irę:qui cōturbat sicut scientia illuminat. Hę tres ꝑtes a seculo nequā educūt: Pauperias diuitias abūcit:mansuetudo iniurias nō sentit:luctus cōmissa diluit. Quattuoz quę sequūtur ad celuz erigunt:quarū prima est iusticia:cuius ē vnicuiq; quod suū est reddere:deo/sibi z proximo. Deo cultū debitum:sibi creationē dei seruare in se p victum z vestitū necessariū/carnē spiritui subiugando; ,primo vt ei facias qđ tu ab illo tibi vis fieri. Sed hęc iusticia in se non dicitur iusticia:sed esuries siue desiderij iusticię:quia in pręsenti perfecta iusticia nō potest haberi donec in patriā veniamus:vbi erit deus omnia in omībus. Sic pythagoras sapiētiā rerū nō sophiaz:sed philosophiā vocauit. Hanc iusticiā operat in nobis spūs sc̄z titudinis quē impetrat illa petitio: Panē nostrū quotidianū da nobis hodie:z exufflat spūs acidię. Fortitudinis ēm donū est ille panis:ī cuius fortitudine iuit helias quadraginta dies vsq; ad montē dei oreb. Sed quia iusticia sine misericordia crudelitas est:sequit misericordia: Cuius tres sunt gtes: Dare/dimittere/cōmodare. Hanc opat in nobis spūs ,filij/ dicēs nobis:Estote misericordes sicut z pater vester miser⁹ coꝝ est:qđ ipetrat illa petitio: Fiat voluntas tua sicut in celo z ī terra.i.vt sim⁹ misericordes alijs/sicut celestes sūt misericordes:z exufflat spūs auaricię. Sexto loco ponitur mūdicia cordis:quā dō ad imaginē dei cōdit⁹ sexta die pdidit:quā christus gtate sexta repauit. Hāc mūdiciā opat spūs ītellect⁹:quę ipetrat illa petitio: Adueniat regnū tuū.i.da nobis spūm itelligētię q̄ mūdat cor:vt videam⁹ te regnare in nobis: z exufflatur vitiū gulę. Septimo loco ponit pazq̄ in sabbato septimę ętatis dabit habētib⁹ ꝑtes supradictas. Hāc opat spūs sapiētię:quę ipetrat illa petitio: Sanctificet nomē tuū.i.det nobis sapiētia qua z filij tui noiemur z simus:z exufflat spūs luxurię. Hę septem ꝑtes beatū faciūt. Octaua ꝑo cōmunis ē omībus. Nihil ēm est nisi probatio supradictarū. Uerus est pauper/verus mitis/verus lugēs/ver⁹ misericors/ver⁹ iust⁹/

F verus mūdus

Matth. 5.c

Moraliter

Tobię.4.c

1.Cor.15.d

4.Regl.5.c

3.Regl.19.b

Luc.6.f

A F verus mūdus/verus pacificus tribulatione ꝓbat:z purior z fortior efficit/sicut aurū in fornace. Et inde sicut accensus est virtutibus/sic z in remunerationibus. Pauperibus datur regnum celoꝝ: qz minus nō potest habere q̄ id qđ est cōmune omnibus bonis/z omniū pręmiū generale. Differēter tamen habēt regnū prima z octaua virt⁹. Prima habet in spe: octaua in re: Qui ēm ꝑ christo cerrena abūciunt/ nō statim cū mozium tur euolant: sed q̄dq; igne purgant: qui vero pto christo moziunt/statim ascendūt in celum:qz falce martyrij resecat quicqđ purgandū inuenit. Uiribus qui se hic recte possederūt/cōgruit possidere regnū qđ plus est q̄ habere. Multa ēm habere dicimur quę nō possidem⁹:qz statim amittimus/vel qz nostra nō sunt. Lugēti/,pmittit cōsolatio:quod plus est q̄ possidere regnū: Plus enim est gaudere in regno q̄ possidere:multi ēm multa cū dolore z timore possident. Esurienti iusticiā/,pmittit saturitas:z hoc etiā plus est:qz maius est saturari in palatio q̄ gaudere ī eo. Misericordi/,pmittit misericordia: vt plus recipiat in pręmio q̄ habuit in merito: z hoc plus est: Ultra ēm saturitatē dabit misericordi gloria: sicut dicit.J.xxvij. Habeti dabit z abundabit. Būdo corde promittit visio dei: vt qui mundū habet oculum mentis/ clare videat deum. Et hoc omnibus ꝑcedētibus maius est: sicut ille qui in curia regis pandet z saturat dignior iudicat:qz facie ad faciē videt regē. Sed inter oēs z summus z maxim⁹ iūdicat:qui regis filius nominat: quā dignitatē habēt pacifici. Item tria ꝑma exuunt veterē hominē / ne sit homo filius ire: quattuor sequētia induūt hominē vt sit filius dei. Que quattuor vltima respōdēt quattuor corporis elemētis: Ut homo ex fortitudine sit stabilis. Eccs.j.a. Terra in ęternū stat. Et misericordia secūdet aridam sicut aqua. Unde elemosyna dicitur aqua. Eccl.iij.d. Ignez ardentē extinguit aqua z elemosyna resistit peccatis. Uerus sit ,pter spiritualē intellectū. Igneus sit per cognitionē z ardorem sapiētię/ vnitus spiritu deo/qui ignis est: Deut.iiij.d. Dñs deus tuus ignis cōsumēs est. Dicit ergo: a ¶Uidens aūt iesus turbas ascēdit in montē/vitans multitudinē. Osee.xi.d. In medio tui sanctus z non ingrediar ciuitatē. Piero⁹. Mons iste fuit mons thabor vel alius in galilea. Et querit christus. Nunqđ nō poterat ibi docere vbi tas erat populus? Sed vt impleret ,phetiā Esa.xl.b. Sup montē excelsum z. Ascendis aūtē christus in desertū/vt temptaret a diabolo. ē. iiij. a. Item in montē/vt doceret z intelligeret:sicut hic. Ytē in mōtē thabor/vt transfiguraret.j.xvij.a. Item asinam/vt humilis z mansuet⁹ inueniret.j.xxi.a. Item montē oliueti/ vt orare t antecz̄ pateretur: Luc.xxi.d. Item crucem/vt exaltaret.j.xxvij.d. Item in celum/vt eleuaret: Luc.vlt.g. Sic ꝑdicator debet ꝓtius ascendere in eminētia vitę:quia cuius vita despicitur restat vt eius predicatio contemnat. Naum.j.d. Ecce super montes pedes euangelizātis z annūciantis pacem:id est affectus ꝑdicatoris sit in alto sancte cōuersationis. Habacuc. Qui corporalib⁹ actibus adhuc inheret/alioꝝ vitam spiritualiter necesse est erubescat. Exo.xix. Moyses ascēdit in montē vt daret legem populo. Et hoc meret⁹/cuz ipsa ꝑdicatio ne pręditor ad maiora ꝓficit:dum sensus audientiū ad dei desiderij prouehit. Hoc super illud Ezech.iij.d. Spiritus domini eleuauit me z assumpsit me. Dicit Naum. Super montes:quasi ad compatiendum/ne eleuet inde. b ¶Et cum sedisset. Ex hoc loco tenetur q̄ quādo sermo fit laicis stat ꝑdicator: quādo cōtemplatiuis/sedet. Unde Luc'.x.g. Martha stat/maria aūt sedet. Act'.ij.b. Stans aūt petrus. Et cū sedisset/tenēs magister. Aug⁹. Sedere ptinet ad dignitatē magistri. c ¶Accesserunt ad eum discipuli eius. Uocati discipuli/significant fideles in christū incarnatū credentes:qui ꝓius dū stabat tm deus/in eum nō crediderūt. Sedit enim christ⁹ per incarnationē: z tunc accesserūt:qđ ante nō audebant. Sicut dicit aplus. ad Heb.xij.f. Nō ēm portabāt qđ dicebat: et si bestia tetigerit montē lapidabit:z ita terribile erat qđ videbat: moyses dixit:exterrit⁹ sum z tremebūdus: Sz postq̄ ꝑparat⁹ est mons/fugerūt ad eum oēs gentes. Ūñ postq̄ dixit: Descēdet sicut pluuia in vellus: post sequit: Et adorabūt eum oēs reges. Sic ꝑdicator sedeat per humilitatē/ostendēdo se subiectū simili fragilitati. Ezech.iij.d. Sedi vbi illi sedebāt.j. Timoth. j.c. Fui blasphem⁹ z ꝑsecutor z ꝓtumelioſus:sed misericor/

B

Pro.24.b.

Pro.71.

dia cōsecutus sum. b ¶Et cū sedisset z. Chryſ. In altitudine spiritualiū virtutū cōsistere debet qui docet iusticiā pariter z qui audit. Nemo potest in valle stare z de monte loqui: sed vbi stas inde loqre: aut vnde loqueris ibi sta. Si in terra est animus tuus/vt qđ de celo loqueris? Si de celo loqueris/ in celo cōsiste. Si iusticiā facere non vis/ vt qđ predicatoꝝ iusticię audis? Quare magistrū vocas/cui nō vis esse discipulus. Et.j. Nunc aūt populus seipsum nō videt/qđ primū videre debet:sed semp sedēs iudicat de mozib⁹ sacerdotū. Ergo hec scriptura docet: vt tā docroz q̄m pplis sup montē ascendāt. d ¶Et aperiēs os suū docebat eos. Aperuit os ,ſi magna dicturus. Job.iij.a. Aperiens iob os suū. Act'.x.e. Aperiēs petrus os suū. Item significat apertionē secretoꝝ. Eccl.xliij.b. Aperti sunt thesauri z euolauerunt nebule.i.secreta aperta sunt:sed q̄si nebule: qz videmus p speculū in ęnigmate.j. Corinth.xiij.d. Preterea supra,primo sermo breuis ꝓmittit:hic,plinioz subiūgit: Unde z dñs os aperire dicit. Penitētia ēm facit homies beatos beatitudine qđā impfecta/quę tñ in spe perficit. Notat hic etiā in apertione oris ,pfunditas dicēdoꝝ/apertio doctrine/reseratio secretoꝝ/ longitudo sermonis/exemplum instructionis: e ¶Dicens. Chryſ. Nō solum ad aplos dicta sunt hęc:sed scripta sunt ad nos. Nō ēm dixit: Beati vos pauperes. Mota in candelabro erant septem brachia:septē lucernę: septē infusoria: z hęc sibi inuicem subseruiētia. Sic hic distinguunt tria:scz septem pętitiones orationis dominicę:septē dona: septē beatitudines: quę dicunt virtutes ꝑbus deuenit ad beatitudines. Et hęc sibi adaptant. Per petitiones venit ad dona:per dona ad virtutes. Nec tamē in hoc faciamus vim q̄ per vnam petitionē petitur vnū tm/immo z oia:sed familiarius vnū. Sed hec retrograde debēt adaptari: vltima petitio z vltimū donū ,primę beatitudini sic: Sed libera nos a malo.i.da nobis timorē qui nos expediat a seculari desiderio:z hoc est a malo: Et qui habet timorē habet pauperatē spiritus:qui cōsistit in animi humiliatione z rerū abdicatione. Lex neminē duxit ad perfectū: ideo christ⁹ addit pfectionē meriti z ,pmij. f ¶Beati pauperes spiritu z. Omnis miseria est ,pter ꝓfectum discōuenientis rei z nocentis: vel ꝓpter absentiam conuenientis z ꝓficientis: sic beatitudo ex absentia mali et ꝓsentia boni. Docens igitur summ⁹ magister viam ad perfectā beatitudinem/ septē ponit virtutes: quarū ,primę tres hominē interiorē mundant a malo: quattuor sequētes mundatū ordināt z informāt. Paupertas ēm purgat cōcupiscibilē: mititas siue mansuetudo quietat irascibilē: luctus aūt ex scientia vim rationabilem illuminātē deriuat. Item esuries iusticię vim cōcupiscibilem ordinat z informat: misericordia irascibilē cōpatiēdo miseris mūdicia cordis per donū intellect⁹ rationabilē illustrat: pax: id est sapiētia oēs quietat z pacificat. Ūñ Pś. Qui posuit fines tuos pacē. Tres ,pmę exuunt veterē hoſem: ſtruoz sequētes induūt nouū: qui ,pm deū creatus est in iusticia z sanctitate veritat⁹. Col.iij.b. g ¶Pauperes. Esa.xliij.g. Pascent ,pmogenita pauperū z paup fiducialiter requiescet. h ¶Spiritu. i. spiritualiter. i. animi reputatione z volūtate. Pauperias ēm spūs vno nō dicit sancta timoratio siue deficiētia de seipso/quę ex timore ,procedit. Ūñ vulgariter dicit: pauper/coꝝ de timidus: q̄ beatū efficit: q̄ quāto magis quis de seipso diffidit z insufficientē se reputat: tāto amplius in deo abundat. Et ita diffidētia sui/,pmus gradus est ascēdendi ad regnum celi. Prouer.xxviij.c. Beatus homo qui semp est pauidus. Item Prouer.xxiij.d. In timore dñi fiducia fortitudinis. Pś. Beatus vir qui timet dominū. Luc'.xij.d. Nolite timere pusillus grex: quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Alio modo dicitur paupertas ipsa virtus humilitatis: quę propriū subiectum euacuat vel ertenuat in nihilum / faciens pulchrum. De quo dicitur Job.xxvj.b. Qui extendit aquilonem: id est diabolum super vacuum:id est hypocrisim:z appendit terram:id est ecclesiam super nihilū:id est super humilitatez. Et est istud nihilum magnificatio z extensio z firmitas terrę: id est ecclesię. Pś. Qui firmauit terrā super stabilitatē suaz: nō ,declinabit i seculū seculi. Ista tota capa? est dei qui est plenissima beatitudo: quia plenitudo nihil recipit nisi quod nihil est. Ideo superbia quę sui reputatione aliquid est/celo nō potuit capi: quia illud impleuerat iam gloria domini. Sed

Pś.147.

Pauptas spiritus quinqz modis dicit

Pś.111.

Pś.103.

F nec in terra

Exo.37

nec in terra locum inuenit: quia z illaz impleuerat gloria domini. Unde Iere. xxiij. c. Cęlū z terram ego impleo. Et Esa. lxvj. b. Plena est omnis terra gloria eius. Nō ergo restat locus superbię nisi infernus. Unde Esa. xxiij. c. dicit de superbo lucifero: Detracta est ad inferos superbia tua. Cedit ergo plenitudini diuinę glorię humilitas/dans ei in seipso locum amplissimū: quā superbia tumore suo a seipso expellit: qz plenitudo in pleno capi nō potest. Prima ergo causa qua humilitas regnū cęlorū suum facit/est eius capacitas: id est veritas. Secūda est eius fidelitas: quia de bonis domini suis manib⁹ nihil adhęrere pmittit: sicut dicit beat⁹ Bern⁹. sed totum deo attribuit/censum debitū laudum z gratiarūac tiones fideliter persoluens. Hic em est census qui deo p omni feudo suo: beneficiorā debetur: quia sola superflua vsurpando. Tide p omnia bona gratiarū superbū quasi furem domini fugiunt. Tertia causa est iusta vicissitudo. Dignū em z iustus est vt diuina maiestas in se recipiat humiliratę quę se euacuauit z annihilauit/vt toto sinu suę capacitatis eam reciperet. Unde Esa. lxvj. a. Ad quē aspiciā nisi ad pauperculū z contritum spiritu? Tertio modo dicit paupertas spiritus mundicias spiritualis: qua pauperes spirituales ipzobos se exhibēt diuitibus spūalibus, p clemosynis spūalibus obtinendis: nūc panem doctrinę/nunc aquā sapientię flagitant: nūc ad ignem orationū calefieri postulant. Istoꝝ est regnū cęlorū ipso iure paupertatis. Omnis em domus dei vbicūq; sit/pauperum est z omnia bona eius. Item omnia quę sunt in regno cęlorum possidet pietas: etiam ipm regem cęlorū. Nō inde apparet: qz ipm vendidit, p redemptiōe captiuoꝝ: ipsum spoliauit, p induitione nudoꝝ: ipm in cruce affixit, p refectione egenoꝝ. Quicquid autem pietas possidet/pauperū est. Patet ergo regnum cęlorū pauperū esse: Et ideo beati pauperes spiritu: quoniam ipoꝝ est regnum cęlorum. Quarto modo dicit paupertas spūs/ipsa temporalis/voluntaria z amata z electa. Unde Glo. dicit. Spiritu: id est voluntate. Istoꝝ pauperū est regnū cęlorū titulo emptionis ex precio iam soluto. j. xix. b. Omnis qui relinquerit domū z. centuplū accipiet z vitam ęternā possidebit. Isti sunt beati: quia eis ad votum succedit quod amant: id est paupertas: ipsam habent quantū volunt z quāu volant/secure z pacifice possidentes. Hic est thesaurus pcio sissimus quo sapientissimus mercator iesus christus regnū cęlorū venaliter exposuit. Quinto modo dicitur paupertas spiritu: id est animo qui omnino nihil habere se reputāt/nec seipōs siue corpe siue animā siue membra: sed omnia cōmodata habent z quasi alienis vtuntur. Hęc est vera paupertas: quę nec linguam/nec oculos/nec pedes/nec sensum/nec voluntatez: z ideo nihil ei molestum est. Solus iste verus est monachus in claustro dominici: si tamen claustrū est regnum cęlorū. Manifestum est regnū cęlorū huiusmodi pauperū esse/z bi beati: quia securi. Seneca. Paupertas est bonū sine calumnia. Adaptat autem paupertas spiritus dono timoris: quia paupertas semp timida est: inopem/indefensam/immunitaz/offidibus odiosam se semp existimans. Item timor custodit z humilitas abscondit. Item habēt quodāmodo beatitudinē quę cōsistit in dotibus corporis z animę. Sunt em impassibiles: quia nō sentiūt dolorē, p amissione mobiliū vel immobiliū: nec etiam carnaliū amicorum. Gregor⁹. Qui nō in mundo habet quō diligit: nihil in mundo est qō pertimescat. Prouerb. xij. c. Nō cōturbabit iustū quicqd ei acciderit. Item agiles sunt per cozundē depositionē: quia nō habent pondus terrenū: sed pōdus spūale qō surſū elevat: sicut dicit beatus Bernā. Eldrę. Ubicūque auri z argenti pondera. Itē sunt subtiles p potestatū z dignitatū abzenūciationē. Ille em q magna pompa famuloꝝ z sociorū stipatus est/p artū forāmen intrare nō potest. Arta em est via q ducit ad vitā. j. vij. b. Isti sunt lucidi p curę abzenunciationē. Et cura em z interiori sollicitudine sunt boies nigri/ad litterā: qō patet in mercatorib⁹. Uel lucidi sunt p bonā opinionē. Itē habent arras animę lucez. s. in rationabili: pacem/in irascibili: saturitatē/i cōcupiscibili. a ¶ Beati mites: qm ipi possidebūt terrā. Mititas z rabies opposita sūt. Sz constat q in corde humano rabies miseria est: ergo z mititas beatitudo. Sedm philosophū: mitis est qui patit z nō deiciturid est lęsiones nō sentit. Hęc est in lecto conscientię hominis culcitra mollis: vbi molliter z suauiter anima requiescit: q etiā lapides cōtumeliarū/detractionū z iniuriarū quarūcūq; inflictis sibi amplexat leuiter z sine sui lęsione recipit. Hęc est armatura fortissima: quę nec lędi nec vulnerari patit deferentem. Hęc est virtus quę, pprię facit hominez sui dīm z possidere seipm. Plato venditus/maioz emente se fuit: sicut legit in, plogo biblię. ca. i. Hęc est q ab oī liberat perturbationū incursu: sicut dicit poeta: Mobile vincendi genus est patientia: Vincit qui patitur: si vis vincere/disce pati. Unde hęc recte facit beatum: quia vere beatus est qui ab omni malo liber est. Per hanc terrā liberi arbitrij quiete z pacifice ratiōi subūcim⁹: q hanc etiam terrenā substantiā pacifica z magnifica dominatiōe possidemus: quia q hanc, p amissiōe tē porali substantię nō dolemus neq; turbamur. Ūñ hic Glo. Beati mites/sine alperitate mentis z sine liuore. Qui em amissionez huius ptimescunt: verius se possideri q̄ possidere fatenť. Amor em amatū possessorē facit amantis. Beati/ergo/mites: quia mititas lapides vitupatiōis conuertit in panes suauissime refectiōis: plagas in medicinā. Hęc est virtus quę terrę viuentiū suos efficit possessores. Aug⁹. Nullius erit deus possessio nisi illius qui ipe possederit. Mites autez ipse quiete z pacifice possidet: ideoq; lege vicissitudinis dīm possidebūt z habitationē terrę viuentiū: De qua Iere. ij. d. Induxi vos in terrā carmeli vt comedaretis fructus eius. Item „merito stabilitatis z quietis placidę mētis/mites possidebūt stabilē terā viuentiū. Justū em est vt merito ,nimū rideat. l. gratia glorię. Joh. j. b. Gratia q, gratia. Zach. iiij. c. Adequabit gratiā. i. gloriā gratię eius. Item/terrā. i. seipos: tracūdi em seipos nō possident. Gen. iij. d. Terra es z in terrā ibis. Itē/terrā: ad litterā. Eccl. x. b. Sedes ducū supboꝝ destruxit deus: z sedere fecit mites, p eis. Ps. Māsueti aūt hereditabūt terrā. Et Beda: Si cęloz regnū paupiḃ⁹ z terra mitib⁹ cōpzomittit: qd q supbis z cōtentiosis nisi infern⁹? Bono: qz dignitas q supbis auferť/mitib⁹ cōferť. Eccl. x. b. Sedes ducū supboꝝ destruxit dīs: z sedere fecit mites, p eis. Bota aūt, pfectū in mercede: Plus em est regnū cęloz possidere q̄ habere? Possūt em alię nra esse ad tēp⁹ z momētance/nō tn possidemus. b ¶ Beati q̄ lugent. Post pacificationē māsuetudinis/recte sequit donū lucē. Nō em vacās z videns se/qd aliud habere pōt nisi lugere seipm/cū nihil in se iueniat nisi mor tē z abyssū pctoꝝ? Luce⁹ em est ecclię spūalis. i. mētis diuāę baptisteriū. Quid est em aliud lauacrū lachrymarū nisi secūdus baptism⁹? Grego⁹ sup Job. Oēs lachrymis baptizara in pētentiā videt limpidi⁹. Hic est labiū siue mare eneū tēpli vel tabernaculi q̄ lauant sacerdotes ostias oblaturi: Exo. xxx. c. Hic ē claustri spūalis lauatoriū: palatij regal' balneariū: horti voluptatis siue gadisi irrigatoriū. Hic est cisterna bethleem: cui⁹ aq̄s desiderat ver⁹ dauid. ij. Reg'. xxiij. c. osa q̄ dixi-

Beati mites: qm ipi possidebūt terrā. Beati q̄ lugēt: quōniam ipsi consolabunt. Beati qui esuriunt et sitiūt iusticiā: qm ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Beati pacifici: quoniam filii dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati estis cum maledixerint vobis homines et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me: gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis.

Mittitas plurbus modis cōmēdat

Luc. 6. c

De pēni. dist. 1. c. sicut.

Ps. 36.

Ps. 24. b

Ps. 13.

Ps. 30.

Mus est mēs humana. s. ecclia spūalis tēplū z tabernaculū regale palatium. Ipsa est hortus voluptatis: De q̄ Cant. v. a. Veniat dilectus me⁹ in hortū suū vt comedat fructē pomoꝝ suoꝝ. Donū ho luctus ē fons illi⁹ horti. Ūñ: Fons hortoꝝ puteus aquaz viuentium ꝛc. Hoc est natatoriū siloe vbi missus cito visū recipit: Joh. ix. b. Dic est ioannis in quo nauigā septies baptizat⁹ mū dat. iiij. Reg'. v. d. Hęc est cella vinaria in q̄ vinū cōtinēdis/cōpūctiōis z deuotiōis cęterozūq; vinoz genera, ppinank. Cant. ij. a. Introduxit me rex in cellā vinariā. Et vmbilicus spōse sicut crater tornatilis nunq̄ indigēs poculis: Cant. vij. a. Hoc est mare rubrū in q̄ pharao. i. diabolus cū toto exercitu suo submergit: Exo. xv. a. Hę sūt aque de q̄bus Ps. Contribulasti caput draconis in aq̄s. Hoc est oīm sacrificioꝝ impinguatoriuz. Gregori⁹ sup Ezech. Holocaustū aridū z bonū opus/qd ozatiōis lachrymę nō infūdit. Hęc est, pbatica piscina in q̄ lauat hostia anteqū dño offerat quę porticus habēs: Joh. v. a. Parū q̄nq; sunt genera. Ps. Lachrymaz q̄nq; genera

Ps. 119. Ps. 79. Ps. 6. Ps. 114. Ps. 136. Ps. 6.

me⁹ „plogat⁹ ē. Hę potāt aīam sitientē. Ps. Potū dabis nobis i lachrymis in mēsura. Secūdę sūt, p cōmissiōe culpe p, pzię: z hę lauāt, z mūdāt. Ps. Lauabo p singulas noctes lectū meū. Tertię sunt, p horroze gehennę. Ps. Eripuit aīam meā de morte oculos meos a lachrymis. Quartę sūt, p desiderio patrię. Ps. Sup flumina babylonis illic sedimus z flauimus. Hęc rigāt z sęcūdāt. Ps. Lachrymis meis stratū meū rigabo. Quintę sūt, p pctis z miserijs, primoꝝ. Eccl. iij. d. Wāsi ibi septē diēb⁹ merēs in medio coꝝ. Hę charitatē aīę demōstrāt. Iere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquā: z oculis meis fontē lachrymarū: vt ploꝛē die ac nocte interfectos filię ppli mei. Tripler est aūt lachrymaz efficacia in deū. Prima: qz deū inebriāt. Ūñ. Esa. xlvj. d. Adipe lachrymarū tuarū nō inebriasti me. i. deuotiōe lachrymaz. Secūda: qz deū pungūt. Ūñ Glo. sup Job. Oratio deū lenit/lachryma pungit. Tertia: qz deo quasi molestiā faciūt. Aug⁹ sup illud Ps. Aurib⁹ pcipe lachrymas meas/dicit: qz violenty sunt in pcibus. Adaptat aūt hęc virt⁹ dono scientię: sicut dicit Aug⁹ i primo de doctrina christiana. Quia sciētia facit hoīem int⁹ lamētantē z fortis lętantē. Et b̄ ostēdit p illud Eccl. j. d. Qui addit scientiā/addit z dolorē. Nō pōt scire vbi sit z q̄d sit/si nō sit in fletu z lachrymis. Adaptat etiā petitioni illi: Dimitte nobis debita nr̄a. i. da nobis donū sciētię q̄ lugeam⁹ p̄cā nostra vt tūc dimittas illa. Quid aūt saporis/q̄d suauitatis habēt lachrymę: nouit ille q̄ gustauit. Sz sicut dicit vulgarit⁹ rusticus nō gustat ide. Prouer. xiij. b. Cor qō nouit amaritudinē aīe suę: in gaudio ei⁹ non miscebit extraneꝰ. a ¶ Cū ipsi cōsolabunť. Ūñ Esa. lxvj. d. Quō si cui mater blādiat: ita ego cōsolabor vos: videbit⁹ z gaudebit cor vestrū. Cōtra fletū em alienoꝝ pctoꝝ cōsolať, pfect⁹ fratrū. ij. Corinth. viij. d. Cōsolatus sū, p tito. Cōtra fletū dilatiōis patrię, pfolať adeptio glorię. Ūñ Apo. xxi. a. Absterget deus oēm lachrymā ab oculis sanctoꝝ. Ubi Bern⁹. Felix lachryma q̄ pia manū conditoris męret abstergi. Cōtra fletū criminū, ppriozū cōsolať plena remissio. Ps. Secūm multitudinē dolorū meoꝝ: in corde meo cōsolatiōes tuę lętificauerūt aīam meā. Cōtra fletū gehennę cuasio pgę. Ūñ Esa. xl. a. Cōsolamini cōsolamini pple meus dicit de⁹ vester. Cōtra fletū tribulationū, pfolabiť depsio inimicoꝝ. Ūñ Ps. Lętabiť iust⁹ cū viderit vindictā. Et Esa. lxvj. g. Et erūt vsq; ad satietatē visiōis oī carni. Ecōtra vero mali nō habebūt cōsolationē. Ūñ Luc. xvj. g. Recordare fili: q̄ recepisti bona ī vita tua/lazarus silr mala: nūc vo h consolať/tu vo cruciaris. Et Thren. j. c. Depolita est vehemēter nō habēs cōsolatorē. Unde aūt, pfectū z augmentū respectu fletū: Magr⁹ em ē cōsolari hierlim q̄ ipam possidere. Beati/ē/qui luget: qm ipsi cōsolabunť. Sequit: b ¶ Beati qui esuriūt z sitiūt iusticiā/maioꝛē. s. et pfectā cū habēt impfectā. De his esurientib⁹ vī. Eccl. xxiij. c. Qui edūt me adhuc esurient. Joh. iiij. c. Me⁹ cib⁹ est vt faciā voluntatē et⁹ q̄ misit me, vt pficiat opus ei⁹. Nō aūt dicit: Beati q̄ esuriunt pfectā vel rēperātiā vel fortitudinē sz iusticiā: qz iusticia est virt⁹ cōis ad oēs alias: q̄ tribuit cuilibet q̄d suum est. Deo em tria debem⁹: Reuerētiā cult⁹ inquātū dñs: timorē inquātū iudex: amorē inquātū hō icarnat⁹. Proximis silr tria: Parib⁹ auxiliū: maiorib⁹ obedientiā: inferioribus cōsiliū. Nobis tria: cordis mūdiciā: carnis subiectionē: vtriq; sollicitudinem.

Deo tria debem⁹

Proximis etiam tria debemus

Tria etiā nobis debemus

Beati, ē/qui esuriūt z sitiūt iusticiā. i. q̄ se reputāt semp insufficientes: sicut dauid q̄ dicebat: Ecce dixi nunc cepi. Eccl. xviij. a. Cū cōsūmaueris hō tūc incipiet. Et Iere. iij. f. Post me ingredi nō cessabis. c ¶ Qm ipsi saturabunť: qm sup mēsam dīi sedentes intellectū cozp lux diuinę veritatis implebit: z affectū lex diuinę bonitatis: vt dicit beat⁹ Bern⁹. Dominus em ebrios nō potat nec cibatos cibat. Ūñ Esa. lxv. c. Serui mei comedēt z vos esurietis: serui mei bibēt: z vos sitietis. Et Luc. j. c. Esurientes impleuit bonis. j. Reg'. ij. a. Famelici saturati sūt. Esa. lv. a. Oēs sitientes venite ad aq̄s. Aptat aūt hęc virt⁹ dono fortitudinis. Ad refectionē em bonoꝝ operū sequit fortitudo fruti. Uel sicut ex fortitudine bellica oꝛit fames certaminū: sic ex fortitu. sine iusticię fames z sitis bonoꝝ operū: q̄ sūt spūalia certamina. Job. vij. a. Militia ē vita hois sup terrā. Sed videt pot⁹ esse aptāda sapientię: in q̄ est delectatio/q̄ dono fortitudinis. Sol. In cibo aliud quęrit gula: aliud natura: aliud voluptas: aliud necessitas. Natura grit sustētari/gula delitiari. Hęc igit virt⁹ cibū bonoꝝ operū appetit inq̄tū nutrit z sustētat/qō ē fm opus fortitudinis: sapientia aūt apperit cibaria inq̄tū delectat. Seneca. Palatū tuum fames excitet nō sapores. q. d. in cibo quęre sustentationē nō delectationē gulę. Aptať etiā illi petitioni: Panē nostrū q̄tidianū da nobis hodie. q. d. da nobis spm fortitudinis q̄ possim⁹ expectare beatitudinē z nō deficere, ppē dilationē. Iste est panis in cui⁹ fortitudine iuit helias vsq; ad montē dei oreb. Mor. pfectū. Plus em est in palatio fatiari q̄ in luctu cōsolari. Sequit: d ¶ Beati misericordes. Misericordia est miseria cordis ō malo alieno: ꝛ ita ordinata/ vt primo misereat de suo, pprio malo: postea de alijs. Hęc facit modo luggētes z miseros de malis alioꝝ: sed in futuro beatos faciet de bonis, pprijs z oīm. Pro eo em q̄ viri misericordes miserias alienas tollūt vel mitigāt vel saltē q̄ passionē portāt: iure vicissitudinis immunes erūt a, pprijs. Cōmēdat aūt hęc v⁹tus. Primo: qz duplicē mercedē sui obsequij obtinet. s. „milli vitę q̄ nūc est z futurę. j. Timoth. iij. c. Secūda: qz dīa ē in regno cęlorū: Ob qm patet: qz ipm regē cęlorū cāp sum, pprijs vendidit, p redēptione captiuoꝝ. Quę maioꝛ dignitas q̄ filium dei hre sui: Ideo em misericordia regni cęlorū est dīa: q̄ sicut dr in vulgari/ipm fecit cubare de cęlo i vtero virginis: de vtero in ꝓsepe: de ꝓsepe in egyptū/in desertū/in crucem/ in sepulchrū/in infernū. Tertio: qz in foro iudiciario dīi locum superiorem obtinet. Jaco. ij. c. Misericordia superaltat iudicium. Et ideo a foro iusticię licitū est appellare ad foꝝ misericordię: z necesse habet iusticia deferre appellationē tāq; legitime: immo etiā necesse est vt sententia sua sl quā tulit iusticia retractet misericordia. In hoc foro nō ferunt nisi sententię absolutiōis: vnde solū refugiū reoꝝ. Quarto: qz ipsa est ostiaria paradisi. Qō patet ex eius officio: Officiū em ostiarij est vnicuiq; facere locū z distribuere mansionē. Et hoc facit ipsa. Eccl. xxj. b. Omnis misericordia faciet vnicuiq; locū ꝛm intellectū peregrinatiōis ipius z ꝛm meritū operū suoꝝ. Hęc est illa ostiaria q̄ in die parasceues ostiū paradisi fregit: z i duo frusta volare fecit: vt vulgo dicit: nos introducens. Hoc ostiū est christus. Joh. x. b. Ego sū ostiū ꝛc. Duo frusta corpus z aīa: q̄rū alterū in sepulchro: alterum. s. aīa fuit in inferno. Hęc ostiaria nulli negat egressę ostiū/imo oēs trāseuntes intrare cōpellit. Unde Luc. xiiij. c. Exi cito in vicos z plateas ciuitatis et cōpelle intrare. Hęc sepit vias ne aliquis alio valeat declinare. Unde Osee. ij. b. Sepiam viam tuā spinis. Hęc est q̄ de cęlo deum deposuit z carnē induit: vt dicit Aug⁹: qz oīm onera vt sua portat: z ideo sola implet legē christi. Ūñ Gal. vj. a. Alter alterius onera portate: z sic adimplebit⁹ legē christi. Omnia em damnis et pdit⁹ cōmunicat: z in oibus lucris est socia z particeps. Nihil pōt facere cū diuitibus. Quinto: qz omes agri steriles z aridi illi fructificāt. In illis em sua semina spargit. Luc. xiiij. c. dicit: Cū facis cōuiuiū/voca pauperes/ debiles/claudos/cęcos: z beatus eris: qz nō habent vnde retribuere tibi valeant: retribuet⁹ em tibi in resurrectione iustoꝝ. In agris pinguib⁹/illius semina suffocāt. Sexto: qz deū debitorem/imo seruuz facit oīm miserentiū. Prouer. xix. c. Fęnerat dño qui miseret pauperis. Sed q̄ recipit mutuū/seruus ē fęnerantis: vt dicit Prouer. xxij. a. Ergo deus seruus est oīm misericordiū/cū ipse mutuū accipiat: sicut ipsemet dicit. j. xxv. d. Qđ vni ex minimis meis feciſtis/ mihi feciſtis. Septimo: qz

Wittitas plurbus modis cōmēdat

Ps. 93.

Ps. 37.

Wisdia a multis cōmendatur

c ¶ poterit dicere

poterit dicere dño: Libera me ab oĩb⁹ tormẽtis: q̃ omni genere tormẽtoꝝ punita sum: Quia sicut dicebat ap̃l's. ii. Cor'. xi. g. Quis infirmat̃ & ego nõ infirmoꝝ? ãs scandalizat̃ et ego nõ vror? Sic ista põt dicere: Quis affligit̃ & ego nõ torqueoꝝ? ãs patit̃ & ego nõ patioꝝ? Octauo: q̃ ipsa assecurata est habẽdę promissionis. Per hoc em̃ q̃ oĩa dimisit/ certa est q̃ ḋcẽ debuit dimittet̃ ei. De ꝟ em̃ habet l'as euãgelij paręt̃es/ Luc'. vi. f. Dimittite & dimittet̃ vobis. Nonne ãs in ipsa est prudẽtia negociãdi: Mã̃ p̃ luto tpalũ quod dat/recipit ęternas diuitias. Decimo: q̃ ipsa oĩs misęias & ãgustias vult releuare: q̃ si non põt facere/ socĩã se exhibet vt sic saltẽ patiẽter cõsolent: Le/ uius em̃ fert q̃ cũ alio fert. Est aũt hois triplex misericordia. Propria: fraterna: paterna. Propria est hominis ad seipsum p̃ contritionẽ. Eccĩ. xxx. d. Miserere anime tue placens deo. Fraterna est fratris ad p̃imũ p̃ cõpassionem: De qua Luc'. x. f. Videns eũ samaritanus misericordia motus est sup̃ eũ. Paterna est patris ad filium p̃ correctionẽ. Hęc dimittit reatũ. Luc'. xv. d. Cũ adhuc longe esset vidit eũ pater suus & misericordia motus ẽ. Dirigat iratũ deũ. Abacuc. iii. a. Cũ iratus fueris misericordię recordaberis. Itẽ cõsolatur amaricatũ. Luc'. vi. b. Cũ vidisset iesus mulierẽ flentem/misericordia motus est super eã & dixit: Nolite flere. Itẽ misericordia ꝑlati in subditos triplex est. In cõpassione cordis: in cõsolatione verbi: adiuuando in opere. Ũs Luc'. viii. f. Maria magdalena pedes dñi lachrymis lauit: ecce cõpassio. Et vnguento vnxit: ecce verbi cõsolatio: & capillis tersit: hoc est subsidiũ in opere. Itẽ misericordia dei triplex est. Prima in iustificatione peccatoꝝ q̃ a culpa liberat: & dicit spaciosa: quia hominẽ qui in carcere peccati iacebat liberãs ampliat et dilatat vsq; ad cęlũ: De qua Pš. Misericordia dñi plena est terra. Secũda in tribulatione liberãs a pęna: & dicit specjosa: quia animã liberãs a pęna efficit speciosã. De hac Eccĩ. xxxv. d. Speciosa est misẽdia dei in tẽpore tribulationis sicut nubes pluuię in tpe siccitatis. Tertia erit in resurrectione liberãs ab omni miseria: & dicit preciosa: De qua Pš. Misericordia ẽdi ficabitur in cęlis. Qui triplicẽ misericordiã hominis habuit in via: triplicẽ dei misericordiam habebit in patria. Et hoc est quod sequitur: a ¶ Quoniam ipsi misericordiã consequentur. Hęc aptatur dono consilij. Bene em̃ sibi cõsulit q̃ misereꝫ. primo. Adaptat etiã illi petitioni: Fiat voluntas tua sicut in cęlo & in tra. Voluntas em̃ dñi ẽ vt misereamur pauperum. Nota profectũ: Saturabunt̃ esurientes iusticiã quasi sacrificiendo necessitati: sed isti habebunt supra/quia fercula ad superabundãtiã: vltra em̃ saturitatem dabitur misericordi gloria: sicut dicitur. f. xxv. c. Habenti dabitur et abundabit. b ¶ Beati mundo corde. Hęc virtus in duobus cõsistit: scz in mundicia intellectus: & in mũdicia affectus. Mundicia intellectus est puritas a tribus. s. a curiositate inquisitionis: ab inutilitate cogitationis: a falsitate opinionis vel erroris. Hęc em̃ tria inquinant intellectũ. Mundicia affectus est puritas a tribus: a primo motu prauę delectationis: a cõsensu noxię delectationis: ab amore carnalis affectionis. Mundandũ autez est coꝝ hominis: vt vas/ vt speculũ/ vt oculus. Ut vas ad recipiendũ pcĩosum liquoꝝ. Esa. lii. d. Mũdamini qui fertis vasa domini. Ut speculũ: vt deo inspectoꝝ faciẽ. s. exhibeat intuendam. Unde Cant'. ii. d. Ostẽde mihi faciẽ tuã. Mundatur autẽ speculũ abstertione: defricatione: ablutione. Abstersio ẽ puritas cõfessionis & orationis: defricatio est disciplinę austeritas: ablutio/lachrymarũ & elemosynaꝝ largitas. Itẽ vt oculus mundandũ est coꝝ a puluere terrenę cupiditatis: a macula carnalis voluptatis: ab albugine mundanę dignitatis. Mundicia oculi & speculi dei faciunt visionẽ: mũdicia valis implionẽ operũ. Bene ergo dicit: Beati mundo corde: quoniam ipsi deũ videbunt. Unde Esa. xxxiii. c. Regẽ in decore suo videbunt. Heb. xii. d. Pacem sequimini cũ omnibus & sanctimoniã/ sine qua nemo videbit deũ. Itẽ Chrysostom⁹. Scõm q̃d quis eripuerit se a malis & fecerit bona: ꝑm hoc et deũ videt aut turbulente aut munde aut modice aut amplius aut interdũ aut semper. Qui autẽ male agit aut cogitat diaboluz videt: quia diabolus in omni opere malo figurat. Hęc virtus aptatur dono intellectus: Mundicia em̃ cordis intellectui cõuenit: sicut puritas pupilli oculi visioni: & mũdicia speculi speculationi. Adaptat etiã illi petitioni: Adueniat regnũ tuum: id est da nobis spiritus intellectus quo mundak coꝝ: vt sez videamus te regnare in nobis. Profectus patet: quia lon

a quõniam ipsi misericordiam
b consequent. Beati mundo
corde: quoniã ipsi deum vi-
c debũt. Beati pacifici: quo-
d mam filij dei vocabuntur.

ge maior est omnibus aliis: sicut ille qui in curia regis prãdet & saturatur dignior iudicatur: quia facie ad faciẽ regem videt. Quia hęc est vita ęterna vt cognoscant te solum deũ & quem misisti iesum christũ. Hęc sexto loco ponitur/quia per ipsam homo ad dei imaginẽ reparatur quem sexta die condidit: perditum: sexta gratę recuperauit. Sequitur:

c ¶ Beati pacifici. Non dicit placati animo: hoc em̃ pertinet ad secundã beatitudinẽ/ quę est: Beati mites: sed dicit/pacifici: quia. s. paci faciẽdę & reformãdę et reseruandę siue in se siue in aliis vigilant. Pax aũt quinq; habet cõtraria: Bella/ lites/ tumultus/ inquietudinẽ/ molestiam. Pacifici ergo sunt qui in bellis sopiẽdis: litibus dirimẽdis: tumultibus sedandis: inquietudinibus quietandis: molestijs mitigandis vigilant et instant. Hęc sunt officia quę pro nobis dei filius exequenda suscepit. De illo em̃ scriptũ est in Pš. Ibi: id est in mũdo vel in carne/ confregit potentias/ arcum/ scutũ/ gladiũ/ et bellum. Quinq; dicit ꝑdictis quinq; respondentia: & ideo ipse nõ solũ pacificus/ sed & pax ipsa nominat. Eph. ii. c. Ipse est pax nostra qui fecit vtraq; vnũ. Bella quę in mundo erant/ ipse veniens sopiuit. Unde ꝑpter ipsum dictũ est/ Esa. ii. d. Conflabũt gladios suos in vomeres & lanceas suas in falces. Item litem quę erat inter nos & deum patrẽ ipse diremit. Eccĩ. iiii. b. Iudicando esto pupillis misericors: vt pater/ & pro viro matri illoꝝ: & eris tu velut filius altissimi obediens: & miserebit tui magis q̃ mater. De vtroq; id est de bello sopiendo & litem dirimenda/ dicit ipse Esa. lxiii. a. Ego sum qui loquor iusticiã/ eccę litis direptor: & ꝓpugnator sum ad saluandũ/ ecce bellorum sopitio. Item tumultus ipse sedauit: verbo facto & exemplo. Exemplo: quia coram tondente se nõ aperuit os suum: Esa. liii. c. Et coram herode nihil omnino respondit: Luc'. xxiii. b. Item facto. f. ix. c. Cum venisset iesus in domũ principis & audisset tibicines & turbã tumultuantẽ/ dicebat: Recedite: & electa turba/ intrauit. Verbo: Esa. xxx. d. In silentio & spe erit fortitudo vestra. Et. xxvi. d. Erit opus iusticię pax & cultus iusticię silentium. Item inquietudinẽ quietare venit. Joh. xv. a. Mancte in me & ego in vobis. Et quare? Quia in mundo pressuram: in me autem pacem habebitis: Joh. xvi. g. In ipso em̃ est vera quies: vt dicit Augustin⁹ in primo libro cõfessionũ. Inquietũ est coꝝ meũ i me donec quiescat in te domine. Item molestias tam corporales q̃s spirituales mitigare venit dominus. Propter quod crucis signum oleo fit in baptigatis & confirmatis & ordinatis & in principibus honore regio sublimatis: ad innuendum q̃ omnes cruciatus per suam passionez mitigantur & dulcorantur. Unde beatus Bernardus. Multi vident nostras punctiones: sed nõ vident nostras vnctiones. Qui igit in his quinq; faciendis in se & in aliis vigilant: pacifici merito ac per hoc filij dei vocabunt̃: quia sunt similes patri suo. Hi sunt cubicularij domini: qui ꝑparant ei lectum. Mens em̃ pacata/ lectus est domini. Unde Pš. In pace factus est locus eius. Et alibi: In pace in idipsum dormiã & requiescã. Item/

Beati pacifici: id est facientes pacem inter carnẽ & spiritũ suum vel alienũ. Gen. xxxi. c. Reuertere agar ad dominã tuã. Item in proprio coꝛde inter cogitatiões & deliderja: quę dicitur pax pectoris. In corde enim iusti misericordia & veritas obuiauerunt sibi: iusticia & pax osculatę sunt. Item inter se & deum. Esa. xxvii. d. Pacem faciet mihi/ hic per pęnitentiam. Item inter deum & peccatores. Pš. Propter fratres meos & primos meos loquebar pacẽ de te. Et. i. Reg'. xxv. f. Abigail pacificauit ꝺ̃ bis dauid. Itẽ inter hominẽ & hominẽ. Pš. Inquire pacem & persequere eam. Roma. xii. d. Si fieri potest quod ex vobis est: cum omnibus pacem habentes. Et tunc tales erunt filij dei q̃ venit in terrã vt pacẽ faceret. d ¶ Quoniam filij dei vocabuntur: id est similes: quia his nihil repugnat: quia similes patri suo suntnin quo summa quies est. Hęc virtus aptatur dono sapientię. Corde em̃ pacifico reuelat dominus secreta sua. Pš. Gustate & videte quoniam suauis est dominus. Eccĩ. xxvii. c. Sapientiam scribe in tempore vacuitat': & qui minoꝝatur actu percipiet eã. Et Eccs. ix. d. Verba sapientũ audiunt̃ cũ silentio. Aptatur etiã illi petitioni: Sanctificetur nomen tuũ. q. d. da nobis spiritũ sapientię: id est saporem de ęternis per quẽ confirmetur nomen tuũ. Judas autẽ fuit filius dei: sed nõ fuit in ipso nomen eius ꝑfirmatũ. Nota ꝓfectũ: Inter oĩa em̃ ꝓcedentia maximã iudicat filius dei vocari. Bene autẽ ponit̃ septimo loco: quia sabbatizat: & septima ętate dabit̃ habentib⁹ virtutes supra dictas. Sequit:

¶ Beati q̃ ꝑsecutionẽ

Pš. 75.

Pš. 4.

Pš. 84.

Pš. 121.

Pš. 33.

Pš. 33.

a ¶ Beati q̃ ꝑsecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã. Non est hęc octaua beatitudo solũ: ꝙ ꝓcedẽtiũ illuminatio & ad singulas referenda. Sic beati pauperes spũ/ si ꝑsecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã: beati mites/ si ꝑsecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã & sic de aliis. Nõ em̃ oĩs q̃ ꝑsecutionẽ patit beatus ẽ/ nec trãsit ad cęlũ: ꝙ ꝙ ꝓpter deũ. Dicit ergo:

Beati q̃ ꝑsecutionẽ patiũt ꝓpter iusticiã: qm̃ ipsoꝝ ẽ regnũ cęlorũ. Beati estis cũ maledixerint vobis hoies & ꝑsecuti vos fuerint: & dixerint oĩne malũ aduersũ vos mẽtientes ꝓpter me. Gaudete & exultate: qm̃ merces vra copiosa est i cęlis. Sic enim ꝑsecuti sunt ꝓphetas

boni & beati. Peccatores em̃ laudant sibi ĩlos. Pš. Laudat peccator in desideriis aĩe sue: & iniquus bñdicit. c ¶ Et ꝑsecuti vos fuerint. Interlin. Persequi est vim inferre vel insidijs appetere. Et potest distingui triplex ꝑsecutio. Cordis/ oris/ & opis. Cordis: ibi: Cũ maledixerint. Maledicta em̃ ex odio cordis ꝓcedit. Opis: ibi: Et ꝑsecuti vos fuerint. Oris: ibi: Aduersum vos mẽtientes. Esa. lxv. c. Nolite timere opprobrium hoĩm/ & blasphemiã eoꝝ ne timeatis. Facta aũt dupliciter. Aut in ꝑsentia: aut in absentia. Si in ꝑsentia: tũc ex violẽtia manifesta: si in absentia tũc insidijs. Dicit etiã dupliciter. In ꝑsentia/ tũc in cõtumelijs: & absentia/ tũc detractionibus. f ¶ Et dixerint omne malũ aduersũ vos. Interlin. Hia genera verboꝝ malignantiũ. Chrys⁹. Qui gloriã cęli cõcupiscit/ opprobrijs nõ timet in terra. Et. i. Et quantũ quis de laude hoĩm̃ ętat' trãsit de eoꝝ opprobrio timet. Mã̃ quę laus extollit/ vituperatio deprimit. Ubi quis ꝙrit gloriã/ ibi timet cõfusionẽ: sed q̃ gloriã quęrit ẽm̃ apud deũ nõ timet cõfundi in cõspectu hoĩm. g ¶ Mentientes ꝓpter me: quasi non ꝓpter peccata: non ꝓpter terrenam: non ꝓpter fauorem hominum. Chrys⁹. Qui mendaciter blasphemat & ꝓpter deum/ beatus est: sed si alterum deest/ nõ est merces beatitudinis. Phus. Si nõ quęris gloriã/ nõ dolebis inglorius. Translatio antiqua habet: Cũ oderint vos homines & dixerint omne malũ & expulserint: Idem tri sensus est in nra. b ¶ Gaudete. Ecce addit nouũ & inauditum. Justi em̃ olim ꝑsecutiones passi sunt: sed fortẽ in habitu gaudij nõ fũt. Gaudete/ mente in illa die qua tribulationẽ patiemini. Illa dicit: quasi desiderabili & iocũda. i ¶ Et exultate/ corde: ꝓpter exemplũ gaudiũ exterius ostendite. Sic apli Act'. v. g. Ibãt apli gaudentes a cõspectu cõcilij &c. Roma. xii. c. Spe gaudentes/ in tribulatione patientes. j. Pet. iiii. c. Cõmunicates christi passionib⁹ gaudete. Heb. xii. a. Ideo & nos tantã habentes impositã nubẽ testiũ: deponentes omne pondus & circũstans nos peccatũ p patientiã curramus ad ꝓpositũ nobis certamẽ: aspiciẽtes in auctorẽ fidei & cõsummatorẽ ihesũ. k ¶ Quia merces vestra. i. iocũditas ęterna: De qua Gen. xv. a. Ego sum merces tua magna nimis. Uel merces est aurcola vel aurea. j. Corinth. iii. b. Unusquisq; ꝑm laborẽ meredẽ accipiet. l ¶ Copiosa est. Magna est merces ꝓ patiẽtia in tribulatione: sed lõge maior ꝓ exultatione. Ũs dicit Interlin. Tanto merces vberior: quãto gaudio & exultatione in tribulatiõe fides erit deuotior. Uel/ Copiosa: q̃ rẽ suã dat in plenitudine. m ¶ In cęlis. i. in cęlo empyreo. Rab. Mõ hic cęlos puto dici supiores ętes aeris: scz de qb⁹ lucifer ẽ ejectus. De q̃bus aplus: Nra conuersatio i cęlis ẽ. Phil. iii. d. Dicit tñ pluraliter/ cęlis: ꝓpter multitudinẽ gaudiorũ. Rab. Nescio q̃s nrm̃ ꝺ̃ implere possit vel sacerek opprobrijs fama nra/ & nos in dño exultem⁹: ꝺ̃ q̃ vanã sectak gloriã/ implere nõ põt. Sed ad hęc sustinẽda ꝓponit eis in exemplũ ꝓphetas. Unde sequit:

n ¶ Sic em̃ ꝑsecuti sũt ꝓphetas q̃ fuerũt ante vos. q. d. nõ est nouũ si vos q̃ serui mei estis patiamini: q̃ & ꝓphetę mei ꝓpter eandẽ causam passi sũt ꝓ⁹. Et si illi libẽter passi sũt ꝓpt̃ me q̃ nõ habuerũt exemplũ necq; me viderũt: & vos libẽti⁹ deberet̃ pati q̃ habetis exemplũ meiꝑm & ꝓphetas: q̃rũ exempla vos inuitãt & ꝺ̃a informãt: quoꝝũ ꝓphetias i me impletas videt': cur q̃ qõ illi sine exemplo potuerũt/ nõ potestis? Aug⁹ sup̃ Pš. Ad dñm cum tribularer clamaui/ dicit: Incipit mihi dicere de⁹: Tu nõ potes: ꝙre ille potest: ꝙre alter potuit? Nãq̃ tu delicatior illo senator? Nãq̃ tu infirmior illo/ aut illo imalido? Nãq̃ tu imbecillior es fęmina? Fęminę potuerũt/ viri nõ possunt: delicati potuerũt & diuites/ pauperes nõ possũt. j. Pet. ii. d. Christ⁹ passus ẽ ꝓ nobis/ vobis reliquẽs exemplũ vt sequamini vestigia ei⁹. Ũs. i. Machab. vi. d.

Pš. 119.

E ostendit elephantib⁹ sanguis vuę.i.exẽpla martyrũ:et sãguis mozi.i.exẽpla alioꝝ q̃ nõ fuerũt martyres. Fruct⁹ mozi/primo candidus:deinde rubicũdus. Cant.v.c. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ ⁊ rubicũdus. Ultimo niger. Cant.i.b. Nigra sũ sed formoh. Sic illi scti candidi q̃ mũdicia vite:rubei charitat⁹ igne:nigri dura ⁊ assidua pscu/

Marc.9.g. Luc.14.g 93.dis.c.sacerdotes.2.q.7.c.nõ oĩes.et 3.q.7.c.si. 24.q.1.c. qñ

tione/vel carnis macerati/ne. a ¶ Vos estis sal trę. Hęc est secũda ps hui⁹ capli. Dñs moze boni exhortator⁹ exhortatio/ne sua miscet lęta tristibus/⁊ tristia lętis. Quia igit̃ prędixerat eis de pgna psecutionũ q̃ poterat cẽ causa desolationũ:subdit remediũ ꝓ desolationũ q.d.nõ debet̃ in tribulationib⁹ deficere:q; defect⁹ vt multis essẽt occasio ruine:q; vos estis sal trę:vt̃ ꝑbo ⁊ exẽplo alios debetis cõdire:⁊ ad tolerantiã psecutionũ aĩare. Vos eĩm habetis tot⁹ orbis legationẽ:vos est̃ cõdimẽtũ vniuersę carnis: videte q̃ ne in aliq̃ piculo vel incõmodo deficiat̃. Vos estis sal terrę.i.humanę nature:q̃ ꝓ vos sapĩa verbi debet cõdiri.

Apli ⁊ ꝓdicatores dicunt sal

Apli aũt ⁊ ꝓdicatores dicunt sal:q; debẽt verbo flugũ peccati exiccare ⁊ vermes vitioꝝ abigere. Marc.ix.g. Ois victima sale cõdiet. Ũn significant̃ ꝓ saphiro q̃ stringit flugũ. Esa.liii.c. Fũdabo te in saphiris. Itẽ sal reddit terrã sterilẽ. Impatores eĩm olim solebãt seminare vrbes sale/ne qđ in eis germen oriret. Ũn Ps. Terrã fructiferã in salsuginẽ ⁊c. Sic apli destructo regno pcti germẽ vitioꝝ cõpescebãt. Itẽ cibus nõ est apt⁹ nisi sit sale cõdit⁹:sic nec vtilis sermo sine aplica doctrina dicẽ⁹. Ideo Lcuit.ii.b.d.b. Quicqđ obtuler⁹ sacrificij sale condies:ne auferes sal fęderis dei tui a sacrificio tuo. Itẽ sal marł solis caloze fit. Vi sunt apli ⁊ ꝑmitiui martyres:q̃ inundationes mar⁹ q̃si lac fuerũt. Sal ex aq̃ tigne fit ꝓ longã decoctionẽ. Vi sunt ꝓlati ⁊ ꝓdicatores q̃ igne tribulatiõis et charitat̃ decocti debẽt alios cõdire. b ¶ Q; si sal euanuerit/in q̃ saliet̃.i.si doctor⁹ vel ꝓdicator⁹ errauerit/aut in tribulatiõe defecerit:ꝓ quẽ pp̃s infirm⁹ cõfirmabił? Silr Eccł.xii.c. Quis medebit̃ vł miserebił incantatori a serpente pcusso? Et.xxviij.a. Ab imũdo q̃ mũdabił? Euanescit aũt ꝓ tribulatiõnẽ. Ante eĩm videbaĩ aliq̃d esse:ꝙ tũc paret ꝙ nihil sit. Job.iij.a. Venit sup te plaga ⁊ defecisti. Itẽ/euanuerit/ꝓ inanẽ gloriam. Osee.x.b. Trãsire fecit samaria regẽ suũ q̃si spumã sup faciẽ aque:q̃ cito euanescit ꝓ ventũ. Itẽ/euanuerit/timoze male humiliãte:vel amoze male inflãmãte. Ps. Incensa igni ⁊ suffossa ⁊c. Itẽ/euanuerit/errãdo a veritate:vt hęretici. Sap. v.a. Errauim⁹ a via veritatis/⁊ iustitię lumẽ non luxit nobis.

Ps.79.

c ¶ Ad nihilũ valet vltra nisi vt mittat foras/ab officio ꝓdicãdi ⁊ ab ecclia ꝑ excõicationẽ si ẽ public⁹ pct⁹: vel hęretic⁹: vł merito eĩ sit/si occult⁹. Esa.xxii.f. Ꝑpellã te de statione tua:ꝙ ẽ de ecclia:⁊ de ministerio tuo deponã te.i.de officio tuo. Hoc eĩm ẽ cõe hęreticis ⁊ ei q̃ cedit tribulationi/ꝙ vtergꝝ ejicit̃: ille ne alios corrũpat:iste aũt quia eĩ⁹ ꝓdicatio cõrẽnit. Eccł.xxvj.d. Qui trãsgredił a iustitia ad pctm/paratus eũ de⁹ ad rhomphęã. d ¶ Et cõculcet ab hoib⁹.i.simul cũ subditis calcet̃:vel subt⁹ oẽs alios in ꝓfundo infern⁹ ꝓiciat̃. Malach.iiii.a. Calcabitis ipios cũ fuerint cinis sub plãta pedum vł oꝝ.f.xv.b. Si ęcclus ęcẽi ducat ambo in fouẽã cadũt. Dux eĩm q̃ ꝓcedit ꝓ⁹ cadit/⁊ alius eũ deprimit. Calcat aũt aĩa ꝓmo in inferno:cõculcabił aũt corꝑ⁹ cũ aĩa. Boni aũt calcant ꝑ ĩfluras ⁊ tribulationes:sed nõ cõculcank:licet eĩi ꝙs in corpore multa suffineat in ęra/mẽte tñ fixus est in ęlo. d ¶ Vos estis lux mũdi. Prędicta particula.f. vos estis sal terrę: sicut ꝑtinet ad septimã beatitudinẽ per donũ sapiẽtię:sic ista/ Vos est⁹ lux mũdi/ad sextã beatitudinẽ ꝑtinet ꝑ donũ intellect⁹. Dicit ẽ: Vos estis lux mũdi. Interł.ꝓcipientes in christo lumen veritatis:ꝑ ꝙs oẽs illuminank a tenebris ignorantię. Joh.viij.d. dicit dñs:Ego sũ lux mũdi.q.d.dñs:ego sũ lux ꝓmitiua:vos aũt estis ĩfi lumina a me deriuata:⁊ ĩfi radiũ ad illuminãdũ ⁊ calefaciẽdũ. Phił.ii.c. Inẽ ꝙs lucet̃ tãq̃ luminaria in firmamẽto. Isti duodecim discipuli possunt dici duodecim hozę diei. Joh.xi.b. Nunquid hozę duodecim sunt dici? Seneca. Nõ licet ꝓncipi plus latere q̃ soli. f ¶ Lux. Secũda causa:quare nõ debẽt deficere:q; illuminati a christo

Ps.31.

ſcunḍ fuerint illati. Ũn Ps. In via hac q̃ gradier⁹ firmabo lug te oculos meos. Ũn sicut sal/q; debẽt corruptionẽ pellere sic q; lux debẽt tenebras effugare. g ¶ Mundi. Hoię mundi vel vniersi vel qui sunt de mũdo electi accipiunk:⁊ male illi q̃ eoꝝ doctrinã fũt mũdati. Chryꝰ. Sal põt carnẽ seruare incorruptã:putridã aũt mũdare nõ põt. Itẽ bona cõuersatio sacerdotũ ẽ cõdimẽtũ ꝑpli/ꝓter ꝙ sunt sal:sed ꝓ verbũ doctrinę sunt lux. Prius sal/postea lux:quia oportet ꝑius bene viuere ꝙm bene docere: Nã ꝑ bonã cõuersationẽ ascenditur ad scientiã sine dubio:ꝑ scientiã aũt nescio si ad bonã oĩno conuersationẽ veniak. Prop̃ter ꝙ sciẽtes multos sine timore dei videmus: timẽtes autem deum sine sciẽtia nul

Marc.4.c. Luc.8.c. cr.11.c. 12.q.2.c. quattuor

los videm⁹. Ps. Ꝙ mãdatis tuis intellexi,ꝓterea odiui oẽm viã iniq̃tatis. Et alibi: Sup senes intellexi:q; mãdata tua quęsiui. Luc.x.d. Abscõdisti hęc a sapiẽtib⁹ ⁊ revelasti ea parvulis. Ps. Initiũ sapię timor dñi. Job.xxviii.d. Timor dñi ipse est sapĩa:⁊ recedere a malo intelligẽtia. h ¶ Nõ põt ciuitas abscõdi supra montẽ posita.q.d.aspicite q̃d sitis ⁊ vbi ⁊ ad q̃d positi sitis:ac si dicere velit: Vos estis ciuitas in ꝓtectionẽ ⁊ defensionẽ alioꝝ:ꝑ ꝙus debetis vos opponere tanq̃ murũ. Et talis ciuitas nõ põt.i.nõ debet abscondi. Hęc eĩm ẽ familiaris expositio hui⁹ verbi põt.ſ.manifestari in regimine existentiũ in ciuitate ⁊ in reprehensione foris impugnantiũ. Hiere.j.d. Ego ꝓpe dedi te hodie in ciuitatẽ munitã. Hęc ciuitas regẽda ẽ interius ꝑ donũ cõsilij:⁊ defendẽda exteri⁹ per donũ fortitudin⁹. Sed q̃d est ꝙ apli dicunt ciuitas/cum non sint ciuitas sed fundamẽtũ ciuitat̃? Siquidẽ ecclia ciuitas ẽ: De qua ps. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: Apli ẽ ei⁹ fundamẽta. Ũn. Fundamẽta eius in montib⁹ sanctis.i.aplis. Sed intelligas noie totius partẽ:noie.ſ.ciuitatis fundamentum. Mons super quem ponit hęc ciuitas/christus: De quo Esa.ij.a. Erit ꝓparatus mons domus dñi in vertice montiũ. Vel eminentia virtutũ dicitur mons vel culmen doctrinarũ. i ¶ Necꝫ accendũt lucernã. Idẽ qđ ꝓius⁹ astruit per similitudinẽ lucerne.i.ꝙ nõ debẽt lucẽ doctrinę abscondere:quia sicut lucerna in eminenti ponit⁹ vt lumen circũquaq; diffundat ⁊ luc⁹ vsũ ꝑbeat:sic ⁊ ipli positi sũt vt doctrina eoꝝ luceat ⁊c.

Mystice

Mystice: Christus lucernã accendit:dũ testã humanę nature/diuinitatis sue flãma impleuit:quã nec credentib⁹ abscõdit: nec modio.i.mẽsura legis q̃ structa erat ĩm superficiẽ litterę terminis vni⁹ gentis inclusit:sed sup candelabrũ.i.sup ecclesiã fidẽ sue incarnationis affixit:vt oẽs possint intueri q̃ in domo id est in ecclesia vel in mũdo sunt. k ¶ Et ponũt eam sub modio:ad litterã. Hoc ẽ eĩm ꝙ lucernę vsum. Docet eos domesticis exẽplis:vt cõmunicẽt lucẽ ꝓdicationis. Prędicatio eĩm auarũ designat̃ possessoꝝ:⁊ dilapsa recipit incrementũ: et ideo venerabilis ẽ thesaurus. l ¶ Sed sup candelabrũ. Interlin. Candelabrum est ecclesia q̃ verbũ vitę ꝓfectus baiulat:quã sicut lucerna diuinũ verbũ illuminat. Lucerna etiã dr christus:crux candelabrũ sup quã erat leuãtus. m ¶ Ut luceat omnib⁹/tã pauperib⁹ q̃m diuitib⁹ sine acceptione personarũ. Malis tñ abscondita ẽ lux: De ꝙbus Ps. Oculos habent ⁊ nõ videbũt. Joh.xi.a. Lux in tenebris lucet:⁊ tenebrę eã nõ cõprehenderũt. Et ideo dicit: n ¶ Qui in domo sunt: id est in ecclesia catholica. Hereticis eĩm/iudeis ⁊ gentilibus: quia extra domũ sunt/abscondit⁹ est dñs. De ꝙbus ipse ait Deut.xxii.c. Abscondã faciẽ meã ab eis ⁊ cõsiderabo nouissima coꝝ. Zach.iiij.a. Vidi ⁊ ecce candelabrũ aureũ totũ/hęc est ecclesia:⁊ lampas eius sup caput ipsi⁹/hic est christ⁹: Corporis eĩm ecclesię caput est christus:⁊ septẽ lucernę.i. vniuersitas doctorũ sup illud:⁊ septẽ ĩfusoria lucernis crant/septem dona spũsancti. Exo.xxv.d. Facies cãdelabrũ ductile ex auro purissimo:facies ⁊ lucernas septem ⁊ pones eas sup candelabrum vt luceãt ex aduerso.i.peccatorib⁹ qui auersi sunt a deo. Soph.i.c. Scrutabor hierlm in lucernis. Cõmendatis aplis in ꝙtuor: In vita ⁊ doctrina:ab vnitate:ibi:

Non potest ciuitas

Non potest ciuitas: ꝓuidentia:subdit: o ¶ Sic luceat lux vestra: sic supple vt ꝓdictũ est in exẽplis euidentib⁹. p ¶ Coꝝ hominibus: vt sęc̃ inf⁹ment̃ tam vita q̃ doctrina. Doctrina eĩm sine vita lucerna est sine oleo:ignis euanescẽs in fumũ: vna detumescens in acino. q ¶ Vt videant opa vestra bona. Bonũ eĩm opus bona doctrina est. Interlin. Bene docet qui facit quod docet. Bona/bono animo facta. Vel bona/deo grata: vel bona vtilia. Charitas cui ab vtili opere non vacat.

Ꝙ Et glorificent

a ¶ Et glorificent/in vobis/nõ vos: b ¶ Patrẽ vestrũ qui in ęlis est: cui soli est gloria. Esa.xlij.b. Gloriã meã alteri nõ dabo.q.d.dñs:Et bona agatis:⁊ finẽ in laudibus hominũ nõ cõstituatis. Opus eĩm a domino requirit vt doctrina cõfirmet. Bern. Lingua magniloquа/manus ociosa: doctrina lucida/vita tenebrosa est res monstruosa. c ¶ Nolite putare. Ostenso qualeꝫ ⁊ quanti sunt apostoli:quia sal terrę:lux mundi:ciuitas ⁊ lucerna:in hac tertia parte hui⁹ capituli instruit eos de modo ꝙdicandi/ostẽdẽs quid debẽt ꝙdicare: q; non solum euangelium/sed etiam legẽ mosayca m. Unde dicit: Nolite putare. Antipophora est̃ responsio ad tacitam obiectionẽ quã nouerat iam dñs in mentib⁹ eoꝝ conceptã: q; audierũt dominũ quędã noua ꝓcipientẽ: ceperunt dubitare/ verũ vellet legẽ soluere ⁊ aliã legẽ introducere. Et quia hęc dubitatio voluebat̃ in coꝝdibus eoꝝ/ꝙidens hoc dñs ꝓcupauit eos ponens solutionẽ/dicẽs: Nolite putare/ne in errorem incidatis. d ¶ Quoniã veni legẽ soluere.i. ne fiat impedire. Soluit eam qui spiritualiter facere vetat. Interł. Christus est legis ⁊ ꝓphetarũ virtus ꝙ quẽ ora spiritualiter adimplenk. e ¶ Nõ veni soluere.i.c.ſtare legẽ. Ps. Necꝫ ꝓphanabo testamẽtũ meũ:⁊ q̃ ꝓcedunt a labijs meis nõ facia irrita. Esa.lv.d. Verbũ q̃ egredieĩ de ore meo non reuertet̃ ad me vacuũ. f ¶ Sed adimplere.i. ꝓfecte implere in meipso ⁊ in alijs docẽdo: vt/ad/fit intẽtiuũ. Adimplere/ſ figurata veritat̃ exhibendo:cõsilia supaddendo:vel quę occulta erant explanãdo. Esa.x.f. Verbũ abbreuiatum faciet dñs sup terrã.i.euangelij. Et.xxviij.f. Cõsumationẽ ⁊ abbreuiationẽ audiui a dño. Nota ꝙ in lege erãt quędã moralia q̃ cõdienda erant sapore charitatis/vt et dilectiõe fierent. Ũn enumeratis ꝓceptis legis cõcludit apl⁹ Roma. xiij.c. Plenitudo legis dilectio. Et ꝑ hoc rndere illi q̃ supra dixit: Vos estis sal terrę. Sal eĩm interiora cõdit ⁊ cõseruat nõ solũ exteriora: Sic doctrina euãgelica cohibet a malo/nõ solũ manũ ſ etiaz animũ:⁊ vtrũq; cõdit⁹ ⁊ inf⁹mat ad bonũ. Itẽ in lege ⁊ ꝓphetis sũt figurę ⁊ ꝓphetię:q̃ adimplenk ꝙ amotionẽ velaminis: ⁊ exhibitionẽ interioris veritatis:qđ fit ꝙ intellectũ fidei coꝝda mũdatis: vt videat deus q̃ abscõditus erat i figuris sacramentoꝝ:⁊ in vmbra ꝓphetarũ. Et põt rndere ei qđ supra dixerat: Vos estis lux mundi. Itẽ in lege sunt ,ꝑmissa ⁊ cõminationes. Promissa.ſ.de se ⁊ de ecclesia:q̃ docet iam ꝑtim impleta/⁊ oĩmodo implenda in patria:quoꝝ ĩpletio ex misericordia. Et ad hoc rndet spũs cõsilij:⁊ cõsilliũ est in eligẽdis ⁊ fugiendis. Et põt ꝑ respicere ad id qđ supra dixit: Non põt abscõdi ciuitas. Ciues eĩm cõsilio sunt regẽdi ⁊ aduersarij fugandi. Itẽ in lege sunt iudicialia:q̃ docet christ⁹ implere ,put valent ad ꝓfectionẽ ⁊ ꝓfessionẽ familię dom⁹ dei: q̃ habet donũ scientię:quo docemur cõuersari in medio ꝓaue ⁊ puerse nationis. Et respicit ad ꝑ qđ supra diceratur: Necꝫ accendũt lucernã ⁊c. g ¶ Amen quippe dico vobis. Amẽ nec grecũ ẽ nec latinũ/sed hebrẽũ:⁊ interꝑtat verũ. Sed ideo nec grecus nec latin⁹ ausus est interꝑtari/ne vilesceret nudatũ. Amẽ q̃si q̃ ponit nominaliter. Apocal.iii.c. Hęc dicit amẽ testis fidelis.i. veritas. Oĩꝫ ponit verbaliter ,ꝑ fiat: vt in orationib⁹. Sed ſpius ponit aduerbialiter: vt hic. Sz questio est q̃are solus Jobes geminat/amẽ/amẽ. Solutio ꝑm Hiero. Amen interꝑtat vere vel fideliter vel fiat:iohãnes aũt cõpleuit euangeliũ ad supplemẽtũ ⁊ mummerũ ꝓra hereticos:⁊ ideo dicit bis/amẽ:quasi vere ad fidelitũ instructionẽ ⁊ ad hereticoꝝ expulsionẽ. Itẽ q; expresse ⁊ cõiunctim loquit̃ de christo ꝑm duas nat⁹as:qui verus est in ,ꝑmittendo: fidelis in reddendo.

Amẽ triplici/ter ponit

h ¶ Donec trãseat ęlum ⁊ terra.i.donec elementa mutabunt̃ de hac mutabili forma in ĩmutabilem: nõ eĩm trãsibũt ꝑm substãtias/sed species ĩmmutabunt̃. Luc.xxi.f. Ęlum et terra transibunt.ij. Petri.iij.c. Aduenit aũt dies dñi vt fur: in quo ęlꝫ cũ magno impetu transient: elementa vero calore soluent̃. i ¶ Jota vnũ.q.d.vere implebił lex: quia non ꝑteribit a legenõ dico vnum verbum quin fiat ꝙe suo: sed nec vnũ iota aut vnus apex. Jota littera grẽca ẽ.ioth ꝙ hebrea. Et licet euãgelista scripserit hebraice:nõ tñ iorh sed iota nominauit: Et hui⁹ ratio est:q; iota apud grecos decima littera ẽ ⁊ significat decẽ:⁊ ita ꝙ iota intelligił decalogus. Dicit ergo: Nõ ꝑteribit vnum iota:idem est ac si diceret nõ ꝑteribit vnũ de decẽ mandatis. k ¶ Aut vnus apex.i. minimũ ſ significatiuum legis. Apex eĩm nõ est littera sed distinctio litterę. Hebrei eĩm diuersa elementa signant eadẽ figura: Verbi gratia: Per aleph reꝑsentant a et e: sed ꝙ quosdam pũctos infra vel supra positos distinguũt: puncti illi dicunt̃ apices. Igit̃ nec ꝙs apex nec ꝙs ita ꝓteribit a lege.i. nec minimũ ꝓceptuz

Jacob.1.d

l non ꝓtẽribit a lege dõnec m omnia fiant. Qui ergo solverit vnũ de mandatis istis minimus:et dõcuerit sic homines/minimus vocabit̃ in regno ęlorum:qui aũt fecerit et docuerit/hic mag̃us vocabitur in regno ęlorum.

nec ꝑs ꝓcepti euacuabił quin cõpleat/vel in capite/vel in corpore tpe suo. Nõ oĩa impleta fuerunt in primo aduentu dñi ſz adhuc quotidie implenk/⁊ in fine ola implebunt. l ¶ Nõ ꝓteribit a lege/quin spũaliter impleank/aut impfecta ꝓficiank. m ¶ Donec omnia fiant/in cõsummatione seculi.ſ. tunc cessabit fieri omnino: vt Deut.xxii.c. Ad esse festinãt rẽpora. Nota ꝙ ad iota referunt moralia:ad apicẽ mystica. Sicut eĩm allegoria locũ alt̃ioꝝ tenet:ita apex tenet in figurarum distinctionibus. n ¶ Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis. Ostendit dominus se nolle soluere legem:modo determinat̃ sentẽtiã cõtra illos qui soluunt. Soluit aũt triꝑliciter: Non agendo/nõ credendo/alios in errorem trahendo. Soluit ſpliciter non implens:non ſpliciter docens: soluit nullum figurale esse putans vel docens. Transgressor qui tñ soluit/malus:qui soluit ⁊ soluere docet/deterior. Facit tñ bonus:facit ⁊ facere docet melior. o ¶ Minimus: vt sunt moralia vel legalia aliqua. Aug⁹. Minima ꝓcepta loquunk aduersus vitia:qualia sunt: Non occides:non mechaberis. Vel minima possunt dici illa mandata legis quibus ſgnificat̃ crux ⁊ passio christi:quę minima sunt ꝙtum ad signum. Vel minima possunt dici:quia quod parvum fuit ⁊ infirmum in christo significabãt,ſ.pati/mori/crucifigi. Vel possunt dici minima:id est cõemptibilia quo ad infideles: q; iudeis scandalũ/gentibus stulticiã.j. Corinth.i.d. p ¶ Et docuerit sic homes.i.male docẽdo quẽterit. q ¶ Minim⁹ vocabit̃ in regno ęlorũ. Glo. despectissim⁹ in ecclesia sanctorũ: vel ab illis qui sunt in ecclesia sanctorũ. Ps. Sup eum ridebunt ⁊ dicẽt:ecce homo ⁊c. Vocabił/dicit: nõ q̃ ibi sit vbi nõ sunt nisi magni:sed ab illis vel inter illos iudicabił vilissimus ⁊ despectissim⁹ illic vbi erit. Qz aũt in ęlo non sint nisi magni/significat piscatio petri posit resurrectionẽ: vbi rẽte legit̃ impletũ cẽtũ quinquaginta magnis piscib⁹: Joh.xxi. c. Cassiodorus. Qui maiora negligens docere ꝙsumpserit/ cõ sequens est vt nec iam minimus in ęlo sed in gehennę supplicio maximus habeat̃: Et ideo cauendũ vt qui peritiã dispurãdi ac sermonis affluentiã consecuti sunt spiritualẽ scientiã habere credank. Itẽ Chryꝰ. Mãdata moysi in actu facilia sũt. Nõ occides:nõ adulterabis: ⁊ iõ in remuneratione modica: in peccato autem magna. Mandata vero christi:id est nõ tracaris neq; concupiscas/ in ipso actu difficilia sunt: et ideo in remuneratione magna:in peccato aũt minima videnk. Et.ſ. Qui ergo docuerit est ſ ab omnibus se abstinuerit magnus ẽ: ſi aũt vel leuia hęc peccauerit/nihil ei ꝓdest sacerdotalis dignitas. Aliter potest intelligi qđ dicit: Docuerit/aũt/ſic.i.q̃ nõ egerit ⁊ tñ bene docuerit. De istis Deut.xxviii.b. Quod si audire noluer⁹ vocẽ domini dei tui vt facias: maledicẽ⁹ eris in ciuitate.i.in ecclesia triumphante:⁊ maledictus in agro:id est in ecclesia militante. r ¶ Qui autem fecerit ⁊ docuerit. Nota ordinem/ prius dicit facere: deinde docere. Eccł. xxiij.d. Quę i manu habes cibꝫ cęteros. Act⁹.i.a. Cępit iesus facere ⁊ docere. Hęc duo significank per duos lapides onychinos in quibus scribebant̃ veritas ⁊ doctrina. Hęc sũt malogranata ⁊ tintinnabula: Exo.xxviij.f. s ¶ Hic/singulariter et demonstratiue:in quo excellentia significat: t ¶ Vocabił/⁊ erit/non tñ nomine sed re. v ¶ Magnus in regno ęlorum/laudabilis ⁊ reuerẽdus quod magnũ est vbi soli magni sunt. Aug⁹. Magnus vocabił ⁊ erit/licet in ſsenti abiectus sit. Ps. Elegi abiectus esse in domo dei mei ⁊c.

Ps.51.

Ps.83.

E S a ¶ Dico autē vobis. Dixerat dñs se venisse iplere legē: qđ z discipulis faciēdū ḡdixit: vt.s.habeāt abūdantioꝛē iusticiā ꝙ scribe z pharisei:q nō solū ꝓcepta moysi/sed etiā supaddītas traditiones iplere se ostēdebāt. Sed ꝫ hoc videt esse illud Deu'.xv.c. Hoc est onus vē. Itē alibi dr: ꝙ man° moysi erāt graues. Dicim° ꝙ man° moysi dicūt esse graues, ꝓter tria: Man° moysi graues dicūt Exo.17.c De ꝓse.dis.4 c. nō dubito

Propē pēnę crudelitatem: ꝓpter cerimonialiū multiplicitatē: ꝓpter spūalis intelligentię obscuritatem. Dicim° etiā ꝙ eadem leg' sit z euāgelū substātialis ꝓfectio. Sic ēm euangelium ꝓhibet manum z animū: ira z ler. Sed dr nō cohibere animū: qz in lege hō infligebat pęna ꝓ peccō animi: qz lator ei° purus hō fuit nō potēs videre cordā: lator vo euāgelij christ° corda videt: z ideo punit vtrazq; pctā: cordis.s.z opis. Debet aūt iusticia nostra in duob° abūdare a scribis z pharisęis. s.in oīm ḡceptoꝝ exterioꝛ observatione/z interioꝛ: quoꝛ neutrū ipsi faciebant: vt patebit in ꝑa. Dicit ḡ: Dico aūt vobis. Certificauit ꝑus de implēda lege: de ꝑlentiū mercēde: de trāsgressoꝛ indignitate. Nūc certificat de mō implēdi z ālitate/ostēdēs ꝙ nō solui/imo magis supaddit. Glo. Dū ait/dico: magnā vim z ꝓfundā intelligentiā cogitandi incullit: ostēdit quō supaddit/z nō ꝙ prius mādauerat abstulit. Plus ēm est nō ꝛpere ḡ nō adulterari: nō irasci ḡ nō occidere. Dico autē. q.d. ego cui° verba mutari nō possunt hęc ḡdico: Et ideo mag' attendite et cauere: b ¶ Tobie: Ḡsi in ꝑte sollicitudinis ꝑcialiē vocatis. c ¶ Quia nisi abūdauerit iusticia vſa. Chryſ. Justiciā hic vocat oīm siue vniuersalē virtutē. d ¶ Pus ḡ scribarum z pharisęoꝝ: quoꝛū iusticia semiplena erat. Erāt ēm tāḡ abcedarū: quos dñs tāḡ rudes z grossa et rudi doctrina eruditos: in ḡ ipsi primaces doctrinę veritatis. s. christo negleco vlteri° ꝓcedere noluerūt. Itē signa exteriora amplectebant. Vñ in materialis tēpli ędificatione z ornatu toto eoꝛ intētio cōsistebat: qđ nō fuit nisi signū z pictura veri templi dei. s. fidelis aīe: de cui° ornatu nō curabant. Erāt ḡ similes alicui imaginē crucifixi honorāti: ipsum vo corpus dñicū conculcanti. Tales sunt z hodie multi christiani: qui bene, ꝑcurāt aſinū suū. s. corpus suū: de aīa vo nō curāt. Itē habebāt exterius speciē pietat': veritatē ei° abnegātes. Vñ erāt ſalsarii: vt 2.timoth.3.a falsum argentū dr: qđ cū videt esse argentū/veritatē argēti nō habet. Christian° aūt nō debet esse cōtent° bis iusticijs: iꝫ tot° debet esse fons iusticię ex omni ꝑte fluēs z reddens virtutū opa. Quelibet ēm ꝛtus fons est: opa sunt riuuli de fontibus emanātes. Debet ḡ in nobis abūdare virtus z gꝛa intantū ꝙ oīa obstacula diaboli dirūpat. Ponit ēm inimicitias/malecta z iniurias ḡsi obstaculū amoꝛinē. ꝓmimū a nobis effluat. Diuitias ponit ḡsi murū: ḡ coꝛ auari detinēt/ne amoꝛ aut beneficiū ad ꝓximū effluat. Ponit etiā superbiā tanḡ montes/a deo z a ꝓximo nos diuidētes/z gratiā a deo ad nos/vel amoꝛem a nobis in ꝓximū defluere nō sinētes. Hęc oīa obstacula debem° dirumpere. Prouer.xv.a. In abundāti iusticia ꝛtus maxima est. c ¶ Nō intrabit/ in regnū cęloꝝ. i. in ecclesiā triūphantē. f ¶ Audistis qz dictū est antiḡs. Ecce ꝓfectionē quā venit supplere/incipit explanare: ostendens ꝓmo quō iusticia coꝛ debet supabūdare. g ¶ Antiquis/ḡb° data est ler. b ¶ Nō occides: Exo.xx.c. Hilarius: Pulchro ingressu opus legis cepit excedere nō dissoluere. Nota aūt ꝙ ē homicidiū volūtat': vt odū. i. Joh.iij.c. Homicidiū multiplex Qis ḡ odit fratrē suū homicida est. Itē otiꝰ. Quidā ēm interficiunt i oꝛe gladi: vt amalechite: Exo.xvii.d. Prouer.v.a. Lingua ei° acuta quasi gladius biceps: hoc de hereticis. De adulatoribꝰ/Prouerb. xxv.b. Est generatio ḡ ꝙ dentib° gladios habet. Job.v.c. Saluum faciet dñs egenū de gladio otiꝰ coꝛ. Itē otiꝰ: vt q faciūt aliq̄d ꝓpter qđ nō viuat: vt onan/Gen.xxviii.b. Vel qui, ꝓcurant venena vt occidant infantes. Amos.j.d. Dissecuerit ꝓcignantes galaad: vel alio modo iniusto occidūt. Itē est homicidiū exꝑli. Osee.v.a. Audite hęc sacerdotes z attendite domus israel z dom° regis auscultate: quia vobis iudiciū ē: quia laqueus facti estis speculationi: z sicut rete expansum sup thabor. Itē scandali. j. Cor'. viij.d. Peribit infirm° in tua cōscientia frater, ꝓpter quē christus moꝛtuus est: sic aūt peccantes in fratres z ꝓcutientes cōscientiā coꝛ infirmā/in christo peccat'.

b Dicō autē vōbis: qūia nisi k erit iudicio. Egō autez dico
abūdauerit iusticia vīa plūs l vob: qūia oīs q irascit fratri
ḡ scribaꝝ z pharisęoꝝ nō in- m suo re° erit iudicio. Qui autē
trābit i regnū cęloꝝ. Audi- n dixerit fratri suo racha: rēus
stis qz dictū ē āntiḡs: Nō oc- o erit cōcilio. Qui aūt dixerit
i cides. Qui aūt occiderit/re° p fatue: rē° erit gehēnę ignis.

Itē negligentię. iij. Regi. iij. c. de illa quę dormiens nocte eꝑcussit filiū suū. Job.xxix.b. Derelinquit ova sua in terra. Et. s. Obliuiscit ꝙ pes cōculcet ea: aut bestia agri cōterat: duratur ad filios suos ḡsi non sint sui. Itē taciturnitatis. Eccli.xxiij. b. Fili hoīs speculatoꝛē dedi te domui israel: Audiēs ergo ex oꝛe meo sermonē/annunciabis eis ex me. Si me dicente ad impiū: impie morte morieris/nō fueris locutus vt se custodiat impius a via sua: ipe impius in iniquitate sua morietur: sanguinē aūt eius de manu tua requirā. Item fraudis. Prouerb.xxvj.c. Sicut noxius ē qui mittit lanceas z sagittas in mortē: ita vir qui fraudulenter nocet amico suo: z cū fuerit deꝑhensus/dicet: ludens feci. Itē auaricię. Aug°. Pasce fame morientē: si nō pauperis occidisti. Prouerb.xj.d. Qui abscondit frumēta maledicet in populis. Itē incautę reꝑhensionis. Deut'.xix.b. Qui percusserit ꝓximū suū nescias vē. si in succisione lignoꝝ securis effugerit manū ferrūꝫ elapsum de manubrio amicuꝫ eius ꝑcusserit z occiderit: hic ad vnā sup.ia dictarū vbiū cōfugiat. i ¶ Qui autē occiderit/reus erit iudicio. Interl. Accusatione legis vt iudicio puniat legis. k ¶ Ego autē dico vobis: plus ꝑono. s. Glo. Supadditis christ: nō irasci: non cōcupiscere: a q̄bus difficile est abstinere. Cōcupiscētię ēm nobis cōtēpoꝛanee sunt z innatę: z ideo laboꝛiosim est eas expugnare. Eccli.xviij.d. Post cōcupiscentias tuas nō eas: z a voluntate tua auertere. Ex hoc arguit quidā ꝙ man° christi graiuoꝛes sūt ḡ moysi. Sed nō est sic: qz charitas adiuuat sacramenta: euangelica doctrina aperta z magna, ꝓmissa etiā z data: quia antiḡs ꝓmittebant z dabant tpalia: christianis aūt ętema. l ¶ Quia oīs qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. i. dignus accusatione. Nota aūt ꝙ est ira ꝑ zelum: vt phinees ꝫ cocuntes. Numeri.xxv.b. Arrogto pugione ingressus ē post virū israelitē i lupanar z ꝓfodit ambos simul. Et. s. xxj.b. de christo: qui electi ementes z vendētes de tēplo. Zelus aūt/qz imūdicias nō sustinet cōparari pōt mari quod ꝓicit cadauera. Itē patellę sancti Germani de ꝓpatis ḡ ꝓicit ova putrida. Itē est ira ḡ est veniale pctm. Pūs. Irascimini z nolite peccare: Et est ḡsi ipuma ḡ ſtatim transit. Itē est ira ḡ est peccatū mortale: z hęc aufert homini rationē. Vñ/Impedit ira animū ne possit cernere verū. Itē senescere facit. Prouerb.xvij.d. Animus gaudēs ętatē florīdam facit: spūs tristis exiccat ossa. Et cōparat furioso qui portat clauā. Itē aeri turbinoso. Itē tēpestati maris. Itē ira hominē interficit. Job.v. a. Virū stultū interficit iracundia. Item infatuat. Eccle.vij.b. Ira in sinu stulti requiescet. Itē societatē aufert. Prouer.xxij. d. Noli esse amicus homini iracundo. Itē exęcęat. Ephe.iij.f. Sol nō occidat sup iracundiā vestrā. Itē concordiā extinguit: Prouer.xxix.d. Vir iracundus ꝓuocat rixas. Itē spiritū extinguit. Esaię. vlt'.a. Sup quē requiescet spūs meus vē. Pūs. In pace factę est locus eius. m ¶ Qui autem dixerit fratri suo racha. i. qui de motu in vocē dānationis ꝓmpit. Racha ēm interiectio est/indignationem significans ꝓferentis. n ¶ Reus erit cōcilio: cōsensu iudicū de danda sentētia in eū. o ¶ Qui autē dixerit fatue. i. qui vsq; ad specialia cōuitia ꝓcesserit cōtra fratrē quem deus salem vocat. s. codē. b. Dos ēstis sal terrę. Glo. Non modicus furoꝛ est quē deus sapientię sale condiuit insatuatum dicere z fallienti derogare. p ¶ Reus erit gehennę ignis/infernalis. s. Nota ꝙ iudicium/cōcilio/gehenna/pena significant infernalē: Sed quia ꝑm qualitatē culpę variat qualitas pnę/voluit dñs nominū varietate/varietatem pnę significare. Minus est ēm ira coꝛdis: plus est racha. i. affectus irę in vocē, ꝓmpens: plus etiā est fatue. i. certa exꝑessio conuitij, ꝓpter quā redditur aliquis infamis: ꝓmo iudiciū: secundo concilium: tertio debetur gehenna. Judiciū est qn cū reo agitur z adhuc locus defensioni concedit. Concilij dicit qn de sentētia danda agitur inter iudices. Gehenna dicit illatio pnę. Graue est de culpa agere: grauius est sententia dare: grauissimū est pnā irreuocabiliter infligere. Racha interiectio est: z significat affectū irę in vocē cōsulam, ꝓmpentē. Gehenna dicit a ge/qđ est terra: z hennon quasi terra. Hennon locus erat iuxta hierusalē valde delectabilis vbi idolis immolabant: sed tēpoꝛe captiuitat'.

Ḡ repler° ē locus ille

A Y repletus est locus ille cadauerib° moꝛtuoꝝ: sm vaticinium Hiere.xix.b. Et versus est in feroꝛē marinū: cui dñs cōparat ignē gehēnalē/vocādo ipm gehennā. Hāc vallē hennon legitur iosias ꝛtaminasse.iij. Regi.xxiij.c. Itē sm quosdā dictio est hebraica: z interꝑtat vacu° latine/z cenos grece: qđ dicimus sine cerebro: qđ est magna ꝛtumelia. Vñ Hilarius. Qui fratri credēti in deuz dixerit fatue seu vacuinpi° est in religione. Qui ḡ quē dominus salē nūcupat vitio ifatuati sensus lacesserit pabulū est ignis eterni nisi pnitentiā ęgerit. Nota aūt ꝙ cōumelia cōparat ollę bullicti. Prouer.xv.a. Os fatuoꝝ ebullit stultitiam. Itē apostemati qđ maturū ꝓcpe nō cōtinet sanię. Item musto feruēti. Itē serrato qđ ventū nō habet z repagula frāgit. a ¶ Si ergo offers. Primo ꝓhibuit, ꝓpter homicidiū irā latentē in coꝛde: z irā, ꝓpentē in cōtumelia: z ꝫ dupliciter vel generalē vel specialē: Vbi trib° solet addi quartū: qđ ex his solet nasci: odiū. s. qđ est ira inueterata: sicut stupoꝛ in carnib° nascit qui solet dici a medicis tumoꝛ siue rancoꝛ ex vetustate. Itē ex vetustate irę quidā rancoꝛ in aīa nascit/ qui dr odiū. Et primo agit de odio tollēdo a fratre quē lęsimus: post ab inimico a quo lęsionē accepimus. Dicit ḡ: Si ergo. Concludit dñs ḡsi a maioꝛi: Si ēm nō licet fratri irasci: multo foꝛtius nō licet in aliō tenere qđ possit in odiū cōuerti. b ¶ Offers. i. offerre ꝓpoueris: c ¶ Munus tuū/boni operis. d ¶ Ad altare: ad litterā/si ꝑsens est z cōpetēꝛ fieri possit debet petere venię. Vel sicut dicit Interliū. in fide/vl ad christū ad quē nisi ꝓ fidem attingat nemo digne offert. Heb.xj.b. Sine fide impossibile est deo placere. Moꝛādū aūt ꝙ vnusq̄/q̄ ꝓius se debet offerre deo ḡ sua: nec placet deo si sua offert z se deo subtrahat: qđ fit ꝙ irā. Heb.x.g. Si se subtraxerit nō placebit aīę meę. Vñ videt ee irrisio siue subsannatio. Unde Eccli.xxxiij.c. Mō sūt dñplacitę coꝛā deo subsannatiōes impioꝝ. Hic ordo notat/Gen.iiij.a. Respexit dñs ad abel z ad munera ei°: ad cain vero z ad munera ei° nō respexit. Vñ dicit Pūs. Lauabo inter inocētes man° meas: me oblatio fiat ō raptu vel mala intentione. Exo.xxx.c. Filij aaron lauabāt manus z pedes qñ ingrediebant tabernaculū ad offerēdū i altari. Pro mari greco habem° cōfessionē. Est aūt altare materiale: De q̄ Pūs. Lauabo iter inocētes man° meas: z circūdabo altare tuū dñe. Itē christus. Thes. ij.c. Repulit dñs altare suū/christū. s. in passiōe. Vñ/Deus me° vt qđ dereliquisti me. Itē fides. Pūs. Tūc imponēt sup altare tuū vitulos. Esa.j.d. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. s. qz infideles estis. Item coꝛdis deuotio. Hoc altare significat p altare thymiamatis: Exo.xxx.a. In ꝫ hymni/cātus ipūales offerunt. Col.iij.c. Cōmonētes vosmet ipos in hymnis z psalmis z cāticis spūalib° cantātes in coꝛdib° vris dño. Itē bona actio: z significat per altare holocaustoꝝ: de quo Exo.xxviij.a. In ꝫ offert mortificatio carnis/vigilię/ieiunia z hmōi. Esa.lviij.a. Ecce in diebus ieiunij vestri inuenit volūtas vra: z oēs debitores vros rpetitis. Et post: Nūqđ tale est ieiunium qđ elegi: q die hoīem affligere aſam suā vē. c ¶ Et ibi recoꝛdat° fueris. i. si in mēte z noticia tibi venerit. f ¶ Quia frater tu°/ quē tu lęsisti. g ¶ Habet aliq̄d aduersum te/ ꝓ ꝛtumelię affectione: ꝓ coꝛpali lęsione: ꝓ fame denigratiōe detrahendo: ꝓ animę lęsione adulādo: ꝓ rēporalij subtractione rapiēdo farando. b ¶ Relinque ibi/ coā altari siue coā deo. i ¶ Munus tuū ante altare/non alienū munꝰ. Tob.iij.b. De tua substātia fac elemosynā. Et Eccli.xxxiij.d. Qui offert sacrificiū de substātia pauperis: Ḡsi q victimat filiū in cōspectu pris. Et Esa.lviij.b. Frāge esurienti panē tuū: Non dicit alienum. k ¶ Et vade ꝓius/nō pedib° coꝛporis/si absens est: s motibus animi ꝓius q̄ offeras. l ¶ Reconciliari fratri tuo/petēdo ab eo veniā: vl si lęserit te/dimittēdo ei rācoꝛē coꝛdis. Ad qđ etiā tenet impfect°/ siue reus petat siue nō petat veniam: ꝓfectus aūt tenet ei dicere/Aue/et si necesse est rēporalia ministrare: impfectus aūt tenet nullū eoꝝ facere nisi in extrema necessitate. m ¶ Et tūc veniēs: quasi ꝓmo dño placēs: qi dona inigrū nō ,pbat altissim°: Eccli.xxxiij.c. n ¶ Offeres munꝰ tuū/tūc ēm ē tps oportunū. o ¶ Esto cōsen-

tiēs. Dixerat dñs qđ ꝓcoꝛdia cū fratribus est habēda: z non tm cū illis imo etiā cū aduersarijs: qz pōt nobis nocere dū sumus cū eo in via hui° ſeculi. Vñ Eccli.viij.d. Cū audace non eas in via: ne forte grauet mala sua in te. Dicit ergo: Esto cōsentiens. i. benign° vel benuolus: p ¶ Aduersario tuo: hoc/ad litteraz. Vñ: Diligite inimicos vestros. q ¶ Dū es in via cum eo: id est dū vadis ad iudiciū cū iniuria/consenti aduersario tuo: s ¶ Ne forte tradat te aduersarius/ qui habet iustaz causam: v ¶ Judici/ ſeculari. Vel aduersarius est sermo diuin° volūtati carnis cōtrarius. ii. Regi.xj. c. De via qui portauit litteras moꝛtis sue. Zach.v.a. Ecce volumen volās in quo iudiciū: id est cōdēnatio. Joh.v.g. Est ḡ accusat vos moyses. Cōsentiat ergo aduersario i spe, ꝓmissi: in timoꝛe supplicii: in opere ḡcepti: in declinatione, ꝓhibiti. Hęc innuunt. ii. Timoth.iij.d. Dis ēm scriptura diuinit° inspirata vtilis est ad docēdū qđ facere debeam°/ad arguendū ꝓ declinatiōe, ꝓhibiti/ad coꝛrigendū/ad erudiēdū in iusticia: vt ꝓfectus sit homo dei ad oīne bonū instructus. q ¶ Citoꝰ. Eccli.v.b. Ne tardes cōuerti ad dñm. Vel aduersarius christus. Hiere.xxix.f. Ego sum iudex z testis dicit dñs. Item aduersarius/cōscientia remordens. Cōsciētia ēm cuiusq̄ intrā tū est fidelis q etiā cōtra se stat, ꝓ aduersario suo. Unde Pūs. Arguā te z statuā cōtra faciē tuā. Unde pacē animi habere nō pōt qui lędit animū: qz cōscientiā habet q semp ꝓtra cū interpellat. Vñ Roma.ij.c. Testimoniū reddente illis cōscientia ipsoꝝ z inter se inuicē cogitationū accusantiū. r ¶ Dux es in via cū eo/innocentię. De qua Pūs. Ambulans in via immaculata: hic mihi ministrabat. Itē/ Beati immaculati in via: qui ambulāt i lege dñi. Prouer.iij.c. Tię ei° vię pulchrę. Item/in via/pęnitentię. Esa.xxx.c. Hęc est via ambulate in ea: z nō declinetis neq; ad dexterā neq; ad sinistram. Pūs. In via hac qua gradieris ſurmabo sup te oculos meos. Exo.xiij. g. Vtā triū dierū pergem° in solitudinē vē. Itē/in via/ sacre scripture. Pūs. Vias tuas dñe demōstra mihi. Itē: Viam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. Item errare fecit eos in inuio z nō in via. Itē/ Dū es in via/sapientię: ḡ est christus. Joh. xiiij. a. Ego sum via/veritas z vita. Item/in via/mūdi. Prouer.xiiij.b. Est via ḡ videt homini recta: z nouissima illius ad inferna deducūt. Osee.ij.b. Sepiā viā tuā spinis. Eccli.xxj.b. Via peccantiū cōplanata est lapidibus. Item/ Dum es in via/inferni. j. vij.b. Lata est via ḡ ducit ad pditionē: z multi ingrediunt p eā. Sap.v.b. Ambulauim° vias difficiles: Lassati sumus in via iniquitatis z pditionis. s ¶ Ne forte tradat te/occasionaliter, i. ne sit causa quare tradat: t ¶ Aduersarius/sermo diuinus/christus/conscientia remordens: v ¶ Judici/christo: Cui pater dedit oīe iudiciū: Joh.v.d. Sed quare dicit/ forte: Me si simpliciter dixisset/ Tradat te aduersarius iudici: putare posset aliqs q̄ postq̄ homo peccauit: posteq̄ nō posset assequi misericoꝛdiam. t ¶ Et iudex. i. christus qui iudicabit fines terrę. j. Regi.ij.b. i. illos iudicabit q ponūt finē in terrenis. v ¶ Tradat te ministro: id est cracoꝛi diabolo: 3 ¶ Et in carcere mittaris. i. in infernū: q dicit carcer: qz ibi inclusi ligabūt: i tenebris erūt: ſgoꝛem habebunt: vermiū coꝛrosionē: pnarum angustiam. Esa. xxiij.d. Et cōgregabunt in cōgregatione vnius fascis in lacū: z claudent ibi in carcere. a ¶ Amen dico tibi: id est vere. b ¶ Nō exies inde donec: id est nūqđ. Vel/donec/id est semp: sicut: ibi: Donec ponā inimicos tuos. q. d. semp sedebis Augustin°. Donec nō significat hic finē pnę: sed cōtinuationē misericę. q. d. semp solues/nūqđ plōues. c ¶ Reddas nouissimū quadrantē. Quadrās gen° nūmi habens duo minuta. Unde Luc'.xxj.a. dicit pauperculā misisse duo minuta in coꝛbonā. Marci.xij.d. dicit quadrantē: qđ idē est. In nouissimo ergo quadrantę intelligit nihil remanere impunitū: sicut dicit/vsq; ad fęces. Sap.iij.d. Dirūpet illos inflatos sine voce: z cōmouebit illos a fundamentis z vsq; ad sūmū desolabunt. Vel p quadrantē voluit intelligi terrena peccata. Primus quadrās midi est ignis/quo charitas significat. Secūdus aer q̄ spirat a nobis: q̄ vitę gꝛa significat p quā viuim°.

Tertius aqua qua renascimur: ⁊ significat baptismalē innocentiā. Mouissimus terra: p quā carnalis vita. Ꝺn̄ Beñ. iū. d. ꝑm aliā translationē: Terra es ⁊ in terrā ibis. q. d. luce quia no luistri igneus esse p charitatē: aereus p boni operis strenuitatē: aqueus p baptismalē innocentiā: sed fuisti terren⁹ inhærendo terrenis. Pō. Humiliata ē in puluere aīa nostra: cōglutinat⁹ est in terra vēter noster.

Ꝺē. 43.

Exo. 20. c 32. q. 5. c. Sicut enim. et. c. si paulus. et. c. qui viderit

a simū q̄drantē. Audistī quia b dictū ē antiq̄s: nō męchabe- ꝯ ris. Egō aūt dico vob: qūa omnis qui viderit mulierem c ad cōcupiscēdū eā: iām mę- chatus est eam in corde suo. ꝯ d Si óculus tu⁹ dexter scān- ꝯ daliçat te: erūe eū et pr̄ōijce k abs te. Expēdit enim tibi vt l pereat vnū membroꝝ tuoꝝ m q̄ tōtū corpus tuū mittatur n in gehennam. Et si dēxtera

manus tua scandaliçat te: ꝯ âbscide eam et pr̄ōijce abs q te. Expēdit eni tibi vt pereat vnum membrozum tuozum r q̄ totum corpus tuum eat s in gehennā. Dictūm est au- t tem: qūicunq; dimiserit vxo- v rem suā: dēt illi libellum re- x pudij. Egō autem dico vo- ꝯ bis: qūa oīm⁹ qui dimiserit vxorē suā/excepta causa fo- a nicationis/facit eā męchari:

o Absside eam/ dimittendo/fugiēdo. p Et. pr̄ijce abs te/ longe abs te ex toto relinquendo. q Expedit enim tibi vt pereat vnū mēbrozū tuozū. i. vel familiar⁊ vel opatio exteriox vel actiua vel sanguine cōiūct⁹. r Q̄ totū corp⁹ tuū eat in gehen- nā: ita cū illis supradict⁹. j. r. d. Qui amat patrē aut matrē plus q̄ me non est me di- gnus. Deut⁹. xxiij. a. Qui dixerit patri suo aut matri sue: nescio vos: ⁊ fratribus suis ignozo illos: ⁊ nescierunt filios suos: bi custodierūt eloquiū tuum. Chrys⁹. autem sic exponit: Dextera ⁊ian⁹/voluntas aīe: sinistra volūtas corporis. Hęc aūt corpo- rea manus oīganū est illi⁹ man⁹. Si dextera scandaliçat/ sinistra quid facit? ꝑt. j. Verbi gr̄a: Erat mulier religiosa/respexit ⁊ dixit: debeo vsitare eā assidue vt instruā illā ⁊ cōfirmē in bo- no. Bon⁹ est iste respect⁹ ⁊ oculos dexter. Sed dū assidue vi- sito/decidi in laqueū desiderij eius: ⁊ ille bon⁹ respectus ⁊ dex- ter factus ē mihi i scandalū: Ejiciā ergo illū bonū respectū qui generatur⁹ est malū. s Dictū est aūt. Adhuc ꝓsequitur dn̄s de additionib⁹ euangelij: sed distat int⁹ ⁊ additionē quam hic subdit ⁊ alias additiones ꝑmissas: q̄n ꝑmisse additiones facte sunt circa ꝓhibitionē: hęc aūt facta circa pmissionē. Mō em̄ pr̄cepit moyses vxores dimittere dato libello repudij: sed ꝓpter ipsoꝝ duriciā pmisit: timēs ne forte vxores q̄ displicerēt eis occiderēt si eas inuiti haberēt. Sed videt ꝫ potī⁹ subtra- ctio q̄ additio: q̄ cū multis causis in lege determinat⁹ pmissū sit iudeis diuoꝝtiū: dn̄s eliminat oēs ꝓter solā causā fornicatio nis: q̄ erat vna de causis i lege determinat⁹: Mō igit⁹ videt ad- ditio ꝫ subtractio. Propter em̄ additio ēq̄ dr̄ pr̄ceptū ē i lege manet ꝫ nō subtractū/⁊ remanēte supaddit aliud. Em̄ si re- manentib⁹ causis determinat⁹ i lege/dn̄s alia supadderet: tūc vere additio esset. Vide ergo cū dn̄s oēs causas excludit ꝓter causā fornicatiōis: eoipso addit ad cumulū pfectionis. Et ita cū videat subtractio magna/tz. est additio: q̄ longe pfect⁹ est non dimittere vxorē nisi sola causa fornicationis q̄ dimittere ꝓpter quaslibet causas. Dicit ergo: Dictū est autem. Non dicit a quo vel cui innuēs ꝫsi a gēnos a deo ⁊ ignotos/q̄b⁹ hoc dictū est: Deut⁹. xxiiij. a. t Quicūq; dimiserit vxorem suā. i. dimittere voluerit. Chrys⁹. Qui ꝑm legē dimittit/ q̄ttuor cōmittit iniq̄tates: q̄ q̄tū ad deū exist⁊ homicida. Ꝓtē q. ia dimittit nō fornicantē. Ꝓtē q⁊ facit eā adulterari. Ꝓtē q⁊ acci- pientē eā facit adulterāri. v Det illi libellū repudij: ꝫ est ꝓceptū: ꝫ dimittere pmissio ē. Marc⁹. j. a. Permisit moy- ses nō ꝓcepit. Ꝺn̄ nota q̄ ē pmissio cōcessionis: q̄n licita conce- dunt. Dilpēsationis: q̄n nō licita fiūt licita: vt q̄n abbas pmit tit monachū comedere carnes. Ꝓtē tolerātię: q̄n licita pmittūt vt hic. Ꝓtē sustinētię: vt deꝰ pmittit mala fieri. Quid aūt sp̄tū esset in libello repudij nō inuenit in bibl̄ia. Sed dicūt q⁊ in eo scripta erat causa diuoꝝtij: ⁊ dos quā dabat ei: ⁊ licētia nubendi ali. x Ego aūt dico vobis: aliē illud moysi explano: q⁊ illud mādatū moysi nūq̄ fuit cōcessū: sed a moyse ne maius malū fieret toleratū. Et ita ꝓbat iudęos errasse ⁊ transgressores: q⁊ aliē intelligebāt ⁊ agebāt. y Quia oīs/nullo excepto: z Qui dimiserit vxorē suā excepta causa fornicationis: supple mulieris vel viri: ⁊ supple corporalis vel spūalis fornicationis. a Facit eā męchari. Chrys⁹. Dic res ꝑm q̄s causas nascit⁊ eas dissoluit. Matrimoniū em̄ non facit coit⁹/ꝫ volūtas: ⁊ ideo nō soluit illud sepatio corporis: ꝫ sepatio voluntatis. Non q̄ dimittit męchat/ꝫ q̄ altera ducit: Sicut aūt crudelis ē q̄ dimittit castā: sic fatu⁹ ē q̄ retinet meretricē. Mā patron⁹ est turpitudinis q̄ crimen celat vxoris. Sic dn̄s agit cū ecclia. Esa. l. a. Quis ē ꝫ liber repudij matris vr̄e

Deut⁹. 24. a j. 19. b. Marc⁹. 1. a Luc⁹. 16. d

quo dimisi eā? Eccl̄j. vij. c. Mulier si est tibi ꝑm animā tuā ne ,piscias illā: ⁊ odibili ne credas te in toto corde tuo. Prouer. xviij. d. Qui expellit mulierē bonā expellit bonū: qui aūt tenet adulterā stult⁹ est ⁊ impiꝰ. Et nota q⁊ adultera ꝗttuor pecca ta cōmittit. Exheredat filios: fidē violat: virū dimittit: fornica tur siue adulterat. Eccl̄j. xxiij. d. Sic omnis mulier relinquens virum suum ⁊ statu/ cens hęreditatē ex alie no matrimonio. Pri mo cm̄ in lege altissi- Leuit⁹. 19. c 22. q. 1. c. ha bem⁹. et. c. si peccatū mi incredibilis fuit: ⁊ secūdo virū suū dere liquit: tertio ꝫ adulte/ rio fornicata est: ⁊ ex alio viro filios stanuit sibi. a Et qui di- missā duxerit/adulterat: q⁊ debet ma nere innupta vel recō ciliari viro suo: sicut dicit⁊ j. Cor⁹. vij. b. b

a ⁊ q̄ dimissam duxerit/adul b terat. Ꝺtērū audistī q⁊ dictū c est antiquis: Nō ꝑiurabis: reddes aūt dn̄o iuramenta d tua. Egō aūt dico vobis: nō e iurare oīno: nēq; ꝑ cęluz/q̄a ꝗ thrōnus dei est: neq; ꝑ tērā/ quia scabellum pedum eius

Ꝺtērū audistis/q⁊ dictū ē antiquis. Adhuc oste̊dit dn̄s se nō soluere legem sed adimplere. Moyses quidē ꝑiurū ꝓhibuit. Leuit⁹. xix. c. Nō ꝑiurabis in noīe meo. Lacta huiꝰ est: q⁊ illū p quē iurāt hortes in reuerētia habēt/ideo ne creaturas adorarent vt deos: ꝓcepit iurare per solū deū. Deut⁹. vj. d. Dn̄m tuū timebis ⁊ per nomē illius iu- rabis. Dn̄s aūt plus facit: oīno iurare ꝓhibet. Juramentum aūt in se nec bonū nec malū: sed sicut cohabitatio mulierū/ꝓ hibet/ꝓpter suspitionē: ita iuramentū ꝓhibet/ꝓpter ꝑiurū q̄ sępe iurantes incurrunt. Unde Chrys⁹. Merito est q̄ frequēter iurat qui nō aliq̄n ꝑiuret. Eccl̄j. xxiij. b. Juratiōi non assuescat os tuū: multi em̄ casus in illa. Permittit autem iurare ꝓpter incredulitatē hominū/ne peccent male suspicando de nobis: quia crudelitas est contenere famā in q̄ credulitas occidit.

Per elemēta iurādū nō est

Concedit aūt iurare

- Pro veritate cōfirmāda. ij. Cor⁹. j. d. Fidelis autē deus: q⁊ sermo noster q̄ fuit apud vos nō ē in illo/est et nō: sed in illo/est.
- Pro pace reformanda: vt iacob iurauit laban: Beñ. xxxi. g.
- Pro amicitia ꝛbenda. Beñ. xxvj. f. dixerunt viri gerare ad isaac: Sit iuramentū inter nos.
- Pro veritate declaranda. Deut⁹. xix. d. In ore duoꝝ vel triū testiū stabit omne verbū.
- Pro calūnia sopiēda. Deb. vj. g. Dis cōtrouer/ się finis est ad cōfirmationē iuramentū.
- Pro fidelitate seruāda: vt pncipes regi. ij. Reg⁹. v. a. Venerunt seniores de israel ad regē: ⁊ per cussit cū eis dauid fędus.
- Pro subiectiōis recognitione: vt abbates epīs. Judic⁹. vj. b. Dīs qui hoc audit mediator ac te stis est: q⁊ ꝓmissa nostra faciemus.
- Pro purgatione. Deut⁹. xxj. a. Quādo inuentū fuit cadauer ⁊c.

- Pro cōsuetudine ecclesię seruanda: vt canonici. Exo. xxiiij. b. Data lege oēs filij isr̄l iurauerūt se seruaturos iu ramentū. Dicit g: Ꝺterū audistis: q⁊ dictū est antiquis Leuit⁹. xix. c. Nō periurabis in noīe meo nec polluas nomen dei tui: ego dn̄s. c Nō ꝑiurabis: reddes aūt dn̄o/nō idolo/nō creaturę/iuramēta tua. Chrys⁹. Qui ñ reddit deo iuramēta sua sed clemētis/duplicit̄ peccat: Primo: q⁊ nō red/ dit deo ius suū. Secūdo: quia deificat per q̄ iurat. Cęlum et terrā creauit deus ad ministeriū sibi nō ad iurādū hominib⁹. d Ego aūt dico vobis: non iurare oīno. Alex⁹. Istud ꝓceptū est aplis solis cū primitiuā ędificarent ecclesiā. Si em̄ tūc iurassent/tūc scandalū oriret: q⁊ reputarent aplī nō tā per fecti. Apl⁹ aūt tpe debito iurauit: Rom̄. ix. a. Testimoniū ꝓhi be de me: si aūt bene/quid me cędis? Et aplī hoc fecisse legun tur. Et ideo exponit aliter: Et per maxillā dexterā intelligitur lęsio aperta in re digna. Per maxillā em̄ quę omnibus patet/ aperta: per dexterā/res digna intelligit⁊. Tā sensus est: Si q̄s improperauerit q⁊ christianus es vel religiosus ⁊ pauper aut stultus/quia nō sequeris alios/aut aliquid hmōi: pcussio ē in maxilla dextera: ⁊ tu ꝓbe ei ⁊ alterā: nō quidē siniſtrā: ꝫ alterā dexterā. i. patere libenter/vel paratus sis aliam pati lęsionem p̄ro dextero opere: vt si improperat q⁊ es papellardus/para- tus sis iterū pati: si vocet te hypocritā aut furiosum aut stul- tum: quia dimisisti redditus tuos aut dignitates. Et hoc est: o Audistis quia dictum est: Exo⁹. xxj. c. Deut⁹. xix. d

Pō. 43. Pō. 76. Jaco. 5. c 22. q. 1. c. ita ergo. et. c. si pctm̄. et. q. 5. c. fina. De electio. c. ligniſicasti De iureiu. c. etsi christ⁹ Ꝺē. 43. Pō. 7. Joh. 18. d. Pō. 16. Patron⁹ turpitudinis

E F a ¶ Oculū p oculo: dentē p dētē. Nota q̄ hoc est p̄ceptū iudici p̄missum tn̄ iniuriato. s. vt agat cū iniuriante si venit ad penā talionis. Sz nō videt q̄ fiat hic aliqua additio a dn̄o: q̄z dicit Leuit. xix. d. Nō queras vltionē nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ. Ad h pōt dici q̄ additio est respectu interp̄tationis iudeoꝝ q̄ putabant vlcisci se posse: sicut adhuc carnales christiani et iudei. b ¶ Ego aūt dico vobis: quasi dicendo sic vos doceo: c ¶ Non resistere malo. Nō dicit peccato: cui vsq̄ ad mortē est resistēdū. Glo. Malū tēporale dicit: Qd̄ tribus modis fit. Cruciatu corporoꝝ. j. Si quis te percusserit ꝛc. Dāno rerū. Unde. j. Ei qui vult tecū in iudicio cōtendere ꝛc. Angarijs operū. Un̄ ait: Et quicūq̄ te angariauerit ꝛc. Ecce iubet nō resistere patiēs ꝛ misericors dn̄s q̄ hoc fecit. Un̄ Thren. iij. d. Dabit percutiēti se maxillam. Esa. l. c. Corpus meū dedi percutientib⁹ ꝛ genas meas vellentib⁹. Chrys. Si incipim⁹ s̄m legis mādatū oībus reddere mala p malis / oēs efficimur mali / ꝛ solutū est p̄positū legis: q̄ dū malos voluit facere bonos: bonos fecit malos. Iracundia em̄ p iracūdiā nō cōpescit. Prouer. xxv. c. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū: si sitit da illi potū aque: prunas em̄ cōgregabis sup caput ei⁹ ꝛ dn̄s reddet tibi. Itez nota q̄ est iniuria triplex: Cordis / oris / ꝛ opis. Cordis qd̄ est odiū: Cōtra quaz est dilectio iniuriātiū. Un̄. j. g. dicit: Diligite inimicos v̄ros. Oris. s. detractio ꝛ hmōi: Cōtra quā est benedictio. Un̄: Bn̄dicite maledicentib⁹ vobis. Operis: Cōtra quā est bn̄ficium. Un̄: Bn̄facite p̄sequētib⁹ vos. Iniuria opis triplex. Corpis: Cōtra quā est: Si q̄s te percusserit in dexteraz maxillā / p̄be ei ꝛ alterā. Indebitū seruitiū exigendo: Cōtra quā est: Et quicūq̄ te angariauerit ꝛc. Rebus p̄prijs spoliādo: Contra quā est: Et ei qui vult tecum in iudicio cōtendere ꝛc. Unde sequitur: d ¶ Sz si q̄s te percusserit i dexterā maxillā: ad litterā. e ¶ Prebe ei ꝛ alterā. Hoc cōgruit solis p̄fectis ill⁹ tpis. Dn̄s em̄ p tpe loquebat: q̄z in vniuersū mūdū missurus erat ap̄los tanq̄ sp̄uales medicos / sciēs q̄ inuenirēt egros phreneticos: p̄cepit eis vt patienter sustinerēt lesiōes corporib⁹ inflictas. Hoc em̄ cōgruit bono medico: vt patiēter sustineat ab egro phrenetico lesiones. Un̄ q̄z ecclesiā in sanguine suo erāt fundaturi ꝛ debebāt sustinere primos impetus p̄secutoꝝ: congruū erat vt in bono humilitatis vincerēt rabiē tyrannoꝝ: q̄ vidētes inopinabilē mētis eoꝝ patiētiā et māsuetudinē / sepe cōuersi sūt ad fidē. Nūc aūt modernis nō cōgruit hmōi patiētia i lesione corpoꝝ: nec habet locū hodie: imo si ita sustinerēt afflictiones corporū / abuterent pagani patiētia eorū: ꝛ ita qd̄ primo voluit dicere ad ecclīe fūdamētū / nūc esset ad ecclīe detrimētū. Prebe ꝛ alterā. Rab. Nō tn̄ nō repcutias: sed si vult alterā ferire patienter feras. Chrys. Qui mandatū legis implet / non simul implet ꝛ christi: q̄ aūt christi / simul implet ꝛ legis. Nā q̄ repcutit legis implet mādatū / nō christi. Sed dicis: dign⁹ est ille repcuti: Etiā / sz tu nō es dign⁹ repcutere: q̄z illius es discipulus q̄ cū malediceret nō maledicebat. j. Pet. ij. d. Si oculū alteri⁹ eruis: nūq̄d tuū recuperasti: Nō: sed cū mēbro etiā patiētiā p̄didisti. Diabolus vulnera corpoꝝ p̄pter vulnera aiarū p̄curat. Si tu nō repcusseris / ab hoīe quidē victus videris: diabolū aūt vicisti. Moraliter. Maxilla ē auctoritas sacre scripture. Cant. iiij. a. Sicut fragmē mali punici / ita gene tue: sic auctoritates exposite albe p misericordiam: rubee p iusticiā. Et Judic. xv. d. de sansone / q̄ maxilla asini occidit mille viros. Qui ḡ percutit in dexterā maxillā. i. in aliqua auctoritate sacre scripture / vt heretic⁹: e ¶ Prebe illi ꝛ alterā / reddendo ꝛ soluēdo ei p aliā auctoritatē. f ¶ Et ei q̄ vult tecū in iudicio cōtendere. i. cōtētiose agere / qd̄ omnib⁹ p̄hibet: allegare aūt imp̄fectis licitū est: g ¶ Et tunicā tuā tollere. i. vestes viliores: q̄ sunt camisia / pellicea / et hmōi corpi p̄ximā: h ¶ Dimitte ei ꝛ palliū. i. vestes exteriores: sicut capā / suptunicale / ꝛ hmōi exteriora. Et ē summa: Si q̄s vult tibi auferre vestes iteriores / priusq̄ p̄tētiose agas dimitte ei vestes exteriores. Ap̄ls em̄ p̄tētionē vitupat in cūctis. j. Corinth. vj. b. Iā quidē oīno delictū est in vobis q̄ iudicia habet͛ iter vos: q̄re nō mag͛ iniuriā accipit͛: q̄re nō magis fraudē patimini: Chrys. Indigna res ē vt hō fidelis stet

Exo. 21. c / Deut. 19. d. / 23. q. 4. c. qui peccat / Luc. 6. c / 13. q. 1. c. 1. / 14. q. 1. c. 1.

a dictū ē: Oculū p oculo: dētē
b p dente: Ego aūt dico vo
c d bis / nō resistere malo: Sed
si q̄s te percusserit in dextram
e maxillā: p̄bē illi ꝛ alterā. Et
f ei q̄ vult tecū in iudicio cō
g tēdere ꝛ tunicā tuā tollere /
h dimitte ei ꝛ palliū. Et q̄cūq̄
k tē angariauerit millē passus
l vade cum illo et alia duo.
m n Qui petit a te / dā ei: ꝛ volē
o ti mutuare a te ne auertaris.

Malū tpale fit trib⁹ mōis — Triplex iniuria — Iniuria opis triplex — Moraliter

in iudicio ante cōspectū iudicis secularis fidelis vel infidelis: Qui em̄ te venerari debuerat p̄pter dignitatem fidei: iudicat te p̄pter necessitatē siue indignitatē cause / ꝛ p̄dis dignitatem christi p̄pter negociū mūdi. Omne iudiciū irritatio cordis ē: si semel iudiciū ingressus fueris / iā nō cogitas vt veritas cause appareat: sed vt q̄cūq̄ modo victor existas. Hec deus illis mādat qui magis diligūt deū q̄ mundū. Nam q̄ lucrū anime magnū estimat: damnū rei modicū putat. Difficile est rem dimittere: sed difficili⁹ est sine pctō de iudicio exire. Nota aūtē q̄ p̄fectis licet sua repetere sine lite sine iudicio: sed nō p̄uenit inde mouere causam corā iudice. Infirmis vero licet sua repetere mouēdo causam ante iudicē ꝛ iudiciū habendo p̄tra fratrē: sed nō cōtētiose vel fraudulēter. Un̄ versus. Expedit infirmis licet absq̄ dolo: sine lite. Prelatis licet hoc nō expedit anachorite. Non licet vt p euz res sint in iure petite. i ¶ Et quicunq̄ te angariauerit. i. officio ꝛ inhonesto seruitio / sine peccato tn̄ seruire coegerit / in p̄prio corpe supple. j. xxvij. d. Angariauerūt simonem cyreneū. Angarie p̄prie dicunt coactio seruitū corpalis in p̄sona alicui⁹ p̄pria. Perangarie vero in rebus alijs: vt in equo vel in asino vel in aliquo tali. Angaria dicit cōpulsio vel iniusta exactio. Uel s̄m papiā: Angaria / publica officia dicūt. k ¶ Mille passus: qd̄ ē iter sabbati. q. d. sicut h nō est cōtra sabbatū legis: ita ꝛ in his que nō sunt contra sabbatū pectoris angarias sustine. l ¶ Uade cū illo ꝛ aliā duo. s. milia. i. patienter feras si ire te oporteat alia duo. Nota aūt q̄ in h hortat nos ad p̄fectionē cū dicit / mille passus: q̄z millenari⁹ est numerus p̄fectionis. Itē notā p hoc q̄ dn̄s millenario addit alia duo / significat q̄ in his tribus cōsistit p̄fectio patiētie. s. corpe / volūtate / ꝛ ratiōe. Ut si hortaris vel cogeris alicui impendere corporale officiū / sit rationabile / sit voluntariū. Unde Roma. xij. a. Rationabile sit obsequiū vestrū. De hoc triplici millenario perfecte patiētie / habet Job. j. a. Erāt iob tria milia cameloꝝ. Camelus vngulam findit / in hoc discretio: Oneribus imponendis se voluntarie submittit / in hoc opus ꝛ voluntas. m ¶ Qui petit a te / da ei. Quia poterat q̄s dicere: nōne oīa que petierit debeo ei dare: Rn̄det Glo. Que honeste ꝛ iuste possūt dari / si deest facultas / da ei affectū verbo vel obsequio. Aug⁹. Ita da vt nec datū tibi noceat nec alij: p̄sanda em̄ ē iusticia. Ita em̄ oīpotenti dabis: etsi nō id qd̄ petat: sed meli⁹ cū iniuste petētē correxeris. Qui petit a te / da ei. Debem⁹ dare de corde cōpassionē. Grego⁹. Plus est cōpati ex corde q̄ dare: q̄z qui cōpatit / de seipso dat lachrymas. s. sanguinē: q̄ de pecunia de alieno. Itē debem⁹ dare de ore verbū. Eccl̄i. xviij. b. In omni dato nō des tristiciā verbi mali. De manu substantiā tpalem. Deut. xv. c. Precipio tibi vt aperias manuz tuam fratri tuo egeno. Tob. iiij. b. Si multum tibi fuerit abūdanter tribue: si exiguū / etiā exiguū libēter impertiri stude. Hec sūt illa tria que dedit maria magdalena pedib⁹ christi. i. paupibus. Capillos: id est bona tpalia: ꝛ lachrymas / cōpassiōis: ꝛ vnguentū / dulcis verbi. n ¶ Da ei; nō vende: Qd̄ facit qui multas preces expectat. Contra qd̄ dicit Cant. v. d. Manus ei⁹ tornatiles auree / plene hiacynthis. Man⁹ tornatilis de leui voluitur. Item vendit qui bn̄ficiū p̄crastinat. Contra qd̄ Eccl̄i. iiij. a. Non p̄trahas datū angustianti. Itē qui improperat pauperi. Eccl̄i. xx. b. Datus insipiētis nō erit tibi vtilis: oculi em̄ illi⁹ septēplices sūt: Exigua dabit ꝛ multa improperabit: ꝛ apertio oris illi⁹ inflāmatio est. Itē vēdit qui dat tristi vultu. Cōtra qd̄ Eccl̄i. xxxj. c. Splendidū in epulis bn̄dicent labia multorū. Itē vendit qui aliud bn̄ficiū expectat. o ¶ Et volenti mutuare a te ne auertaris. i. volēti accommodare a te. Eccl̄i. iiij. a. Oculos tuos ne auertas a paupe. Roma. xij. c. In tribulatiōe patiētes: necessitatib⁹ sanctorū cōmunicātes. Luc. vj. e. Mutuū date nihil inde sperātes. Et volēti mutuare. Chrys. Iubet mutuū dare: nō tn̄ sub vsuris. Qui dat sub vsura videt prima facie dare: sed reuera nō dat sua / sed aliena tollit. Uidetur succurrere necessitati: sed in maiorem immittit. Soluit ab vno vinculo: sed plurib⁹ ligat. Similis est pecunia vsuraria morsui aspidis. Percussus ab aspide q̄si delectatus vadit in somnū / ꝛ p suauitatē soporis morit: venenū latenter

F p oīa mēbra

G — 23. q. 1. c. 1. — Al. mutuari — Versus — H

A F p oīa mēbra discurrit: Sic q̄ sub vsura accipit / sub tpe q̄si beneficiū sentit: sed vsura p oēs facultates ei⁹ discurrit ꝛ p̄utrefacit totū in debitū. Et sicut fermētū totā massā corrūpit ꝛ in se cōuertit: ita cū vsura domū alicui⁹ intrauerit / totā sb̄am cōuertit in debitū. a ¶ Audist͛ q̄z dictū ē ꝛc. Supra satis execut⁹ ē dn̄s de additamento iusticie: q̄ multiplicit͛ fit / vt dictū ē: nūc exequit͛ de additamento charitatis q̄ toti⁹ cumulus est p̄fectionis. Gal. v. c. Oīs lex in vno sermone cōplet͛: Diliges p̄ximū tuuz sic teip̄m. Ro. xiij. c. Plenitudo legis ē dilectio. Dicit ḡ: Audist͛ q̄z dictū ē: diliges p̄ximū tuū: Leuit. xix. d. b ¶ Et odio habebis inimicū. In toto corpore legis nō ē scriptū h: Uide ḡ q̄z noīe legis h intelligit traditio scribarū q̄ totā legē exposuerūt. In quoꝝ traditiōibus dictū ē: Odio habebis inimicū: qd̄ ideo visum est eis addēdū: q̄z dn̄s p̄cepit inimicos p̄seq̄. Precepit em̄ filijs isrl͛ vt delerēt amalech de sub celo. Et saul habita victoria de amalechitis: q̄z reseruauit regē ad vitā / ꝛ q̄dā pecora de p̄da: punitus ē a dn̄o / trāslatūq̄ est regnū ab eo. Uidētes igit dn̄m offensum q̄z parcebāt inimicis / putabāt odio habēdos inimicos: ideoq̄ cū in lege p̄ceptū esset: Dilige p̄ximū: in traditiōibus suis addiderunt odio habebis inimicū. c ¶ Ego autē dico vobis: diligite inimicos v̄ros: ad lrāz / p̄salēdo / auxiliādo / bn̄ficia largiēdo. Diligēdi aūt sūt p̄pter deū / p̄pt̄ nos / p̄pt̄ seipsos: q̄z oīa dilecti diligenda sūt: non solū ꝛ agri ꝛ segetes: sz ꝛ spine ꝛ sepes. Itē q̄z filij dei sūt licet isani ꝛ frēs nostri licet egroti. Itē q̄z deus faber: ꝛ ipsi mallei ꝛ lime. Propt̄ nos: q̄z vtiles nob: q̄z ducūt nos ad portū: q̄z debita nostra p̄soluūt ꝛ rubiginē remouēt ꝛ hmōi. Propt̄ se: q̄z magis indigēt. Deut. xxiij. b. Nō abominaberis idumeū ꝛc. d ¶ Bn̄facite his q̄ oderūt vos: p̄pt̄ duas causas. Propt̄ nature p̄formitatē / q̄z hoīes sunt. Esa. lviij. c. Frāge esurienti panē tuū. Cū videris nudū coopi illū: ꝛ carnē tuā ne despexeris: Ecce nature cōformitas. Et p̄pt̄ charitatē: j. Joh. iij. c. Qui viderit fratrē suū ꝛc. Roma. xij. c. Bn̄dicite p̄sequētibus vos. Chrys. Si bn̄feceris inimico tuo / tibi amplius fecisti. Hiero⁹. Noli negare qd̄ deus nulli negat / Quis sit blasphemus ꝛ impius. e ¶ Et orate p p̄sequentibus ꝛ calumniantibus vos. i. falso criminātibus. j. Cor. iiij. c. Maledicimur ꝛ bn̄dicimus. Grego⁹. Ille suas p̄ces multum inualescere facit: q̄ eas p inimicis effundit. Idē. Iuste qd̄ q̄sq̄ petit adipiscit / cū eius animus nec i petitiōe odio inimici fuscat. Nota q̄ ecclīa trib⁹ modis ipugnat. Odio / v̄bis / ꝛ cruciatu corpis. Ecclīa ecōuerso diligit / orat / ꝛ bn̄facit. f ¶ Ut sitis filij patris vestri q̄ in celis ē. Filij debem⁹ esse imitatores. Imitari em̄ debemus patrē nostrū deū qui diligit inimicos suos. j. Cor. iiij. d. et. xj. a. Imitatores mei estote. Si autem filij ꝛ heredes: Roma. viij. c. Chrys. Filij carnales frequēter sūt similes patribus in facie vel loquela vel risu / aut in aliq̄ corpis signo: filij aūt sp̄uales in sctītate. Et illi q̄dē si similes fuerint / nullā laudē merent: si dissimiles nullū vitupiū: q̄z non est in p̄tāte homis quā q̄litatē corpis accipiat. Filij aūt dei si similes fuerint / laudādi sunt: si dissimiles nimis vitupandi: q̄z in p̄tāte cuiuslibet ē mēsura iusticie faciēde. g ¶ Qui in celis est. In celis dicit esse deus: q̄z ibi marie relucet eius potētia / sapiā / bonitas. Potētia in magnitudine: sapiā in pulchritudine: bonitas in mot⁹ vniformitate. h ¶ Qui solem suū oriri facit sup bonos ꝛ malos. Ad lrām: de sole materiali verū est: vbi notat bn̄ficiū dei. i ¶ Et pluit sup iustos ꝛ iniustos: ad lrām. Ul͛ pluit imbrē doctrine / vt fructificet. Ps. Etenī dn̄s dabit benignitatē: ꝛ terra nostra dabit fructū suū. Heb. vj. b. Terra sepe venientē sup se bibens imbrem ꝛ germinās herbā oportunā illis a q̄bus colit͛ accipit bn̄dictionē a deo: p̄ferēs aūt spinas ac tribulos reproba est ꝛ maledictiōi p̄xima. k ¶ Si em̄ diligit͛ eos q̄ vos diligūt: quā mercedē habebitis: Amare amantē / nature est: inimicum amare / charitat͛ est. Iō dicit: l ¶ Quā mercedē habebitis: Hāc. s. q̄ q̄. j. vj. a. Recepist͛ inq̄t mercedē v̄raz. Chrys.

Leuit. 19. d. / Deut. 23. b / Luc. 6. d / 23. q. 4. c. cū i lege. et. c. ea vindicta / 28. dis. c. si. / De pe. dis. 3. c. tantū / De p̄se. dis. 4. c. nec quēq̄ / Exo. 17. d. / 1. Reg. 15. / Inimici p̄pt̄ tria diligendi sunt / B / Eccl̄ia tribus modis impugnatur / Ps. 84.

a Audist͛ q̄z dictū ē: Diliges
b p̄ximū tuū / ꝛ odio habebis
c inimicū tuū. Ego autē dico
vob: diligite inimicos v̄ros:
d bn̄facite his q̄ oderūt vos: ꝛ
e orāte p p̄sequētib⁹ ꝛ calum
f niantib⁹ vos: ut sitis filij pa
g tris v̄ri q̄ in cēlis ē: q̄ sōlē suū
oriri facit super bonos ꝛ ma
i los: ꝛ plūit sup iustos ꝛ iniu
k stos. Si ēm diligit͛ eos qui
l vos dili gūt: quā mercedē ha
m bebitis: Nōnne ꝛ publicani
n hoc faciūt: Et si salūtaueritis fratres v̄os tm̄: quid amplius facit͛: Nōne ꝛ ethnici
o h faciūt: Estōte ḡ vos p̄fecti
p q sicūt ꝛ pāter vester celest͛ p̄fectus est. Ca. VI.
r a Atēndite ne iusticiaz
s vestrā faciātis corām
t hoībus vt videāmini ab eis:

Qui amicos diligit / p̄pt̄ se diligit: q̄ aūt inimicos diligit / non p̄pt̄ se: sz p̄pt̄ deū diligit. m ¶ Nōne ꝛ publicani hoc faciūt: q. d. nō est h magnū. Publicani sūt / dic͛ Glo. q̄ publica vectigalia exigūt / vl͛ publica secli negocia vl͛ lucra sectant. Et dicūt isti traxisse nomē a publio romāo rege q̄ p̄us cōs͛ istituit. n ¶ Et si salutaueritis frēs v̄ros tm̄: q̄d apl̄i⁹ facit͛: Interlin. Salutatio ē q̄dā sp̄ēs orōnis. q. d. si tm̄ oraueritis p his q̄ aliq̄ affinitate vob͛ p̄iūcti sūt: q̄d ap̄li⁹ habet bn̄ficiū vestrū bn̄ficio ifideliū: Si diligēter ispicias / tria in hac serie rn̄dent trib⁹ p̄dictis. Ei em̄ qd̄ dictū ē: Bn̄facite his q̄ oderūt vos: rn̄det id qd̄ dictū ē: Ut sitis filij patr͛ vestri q̄ in celis est. q. d. benefacite amicis ꝛ inimicis: quia pater vester beneficus ē tā bonis amicis q̄ malis. Ei aūt qd̄ dictū est: Diligite inimicos vestros: respondet id qd̄ p̄us dictū est: Si em̄ diligit͛ eos q̄ vos diligūt ꝛc. q. d. diligite inimicos: Quā em̄ mercedē putatis habere si diligitis amicos: Ei aūt qd̄ dictū est: Orate p p̄sequentibus vos: rn̄det qd̄ h subdit: Et si salutaueritis fratres v̄ros: quid amplius facitis: Nōne et ethnici hoc faciunt: q. d. dn̄s: q̄d plus facitis in h q̄ gētes ex humano affectu h facientes. Ethnos grece: gens latine: inde ethnici a gētibus geniti. o ¶ Estote ergo perfecti. Sz obijcit. Ergo tenemur oēs esse p̄fecti: q̄z ē in p̄cepto vt videt. Ad h dicendū q̄ multiplex ē p̄fectio: Prima ē sufficiētie / ad quā tenent oēs: vt h: ꝛ Luc. vj. e. Ad penitētiā em̄ tenent oēs. Secūda cōpatiōis: vt clerici respectu laicoꝝ. Gen. vj. b. Noe erat p̄fect⁹ in generatiōib⁹ suis. Tertia ē p̄fectio ordinis: vt mūdicia carnis i eunuchis. Esa. lij. d. Mūdamini q̄ fertis vasa dn̄i. Quarta ē p̄fectio p̄fessiōis siue religiōis. j. xix. c. Si vis p̄fectus esse vade ꝛ vēde oīa q̄ habes. Quinta ē p̄fectio p̄latiōis: cui⁹ est p subditis aīas ponere. Joh. xv. b. Maiorē hac dilectionē nemo habet ꝛc. Sexta ē p̄fectio trāq̄llitatis: cui⁹ est habere mortē in desiderio ꝛ vitā i patiētia. j. Joh. iiij. d. Perfecta charitas foras mittit timorez. Phil. j. d. Cupio dissolui ꝛ esse cū christo. Un̄ v̄sus. Sufficit ordo refert claustrū p̄latio turū. p ¶ Sicut: imitationē notat / nō eq̄litatē. q ¶ Et pat͛ vester celestis p̄fectus ē. q. d. ita faciatis vt mereamini effici filij patr͛ celestis p grāz adoptiōis ꝛc. Expo. Ca. VI.

a ¶ Atēdite ne iusticiā vestrā ꝛc. Determinauit. s. d opibus iusticie ꝛ d opibus miscdie / in q̄bus debēt vltra scribas ꝛ phariseos abūdare: Opa em̄ miscdie sūt: inimicis bn̄facere: ꝛ p eis orare. Nūc aūt determinat de ipsoꝝ operū fine. Et q̄z hoꝝ opeꝝ finis est duplex: vnus malus / vt in hypocritis: ali⁹ bonus / vt in sctīs: vtit͛ agricola aīoꝝ n̄roꝝ more prudētis agricole q̄ p̄us extirpat nociua q̄ plātet ꝛ supseminet vtilia: sic p̄us dn̄s tāgit de fine vitādo ꝛ p̄seq̄nt͛ de fine appetēdo. De fine vitādo h cū dic͛: Attēdite ꝛc. De fine appetēdo. j. cū dicit: Tu aūt cū oraueris intra in cubiculuz tuū ꝛc. Nota q̄ prauū finē tollit a tribus: elemosyna. s. ieiunio ꝛ orōne: q̄si s̄m triplicē rōnē ad triplicē vim aīe. Ad p̄mū em̄ fit elemosyna ex cōpassiōe vis irascibilis. Ad deum fit oratio ex deuotiōe / vis rōnabilis. Ad seip̄m ieiuniū ex p̄tinentia cōcupiscibilis. Et h facimus s̄m triplex bonū nostrum: qd̄ circa nos / de q̄ elemosyna: qd̄ nos sum⁹ / in q̄ orō: qd̄ īfra nos est: in q̄ ieiuniū. Et p hec tria opa intelligunt omīa opa bona. Dicit ḡ: r ¶ Attēdite ne iusticiā vestrā. Per iusticiā intellige ieiuniū / elemosynā / orōnē. Ieiuniū p̄ p̄cupiscentiā carnis: elemosynā p̄ p̄cupiscētiā oculorū: orōnē p̄ supbiam vite. Attēdite. q. d. estote attēti ꝛ cauti. Supbia em̄ bonis opib⁹ isidiat vt pereāt. Iō dicebat Job. ix. d. Uerebar oīa opa mea. s ¶ Faciatis corā hoībus. i. ne finē iusticie ponat͛ in hominū laude. Et ne simpl͛r crederet debere abscōdi ab hoībus: subdit: t ¶ Ut videamini ab eis: appetēdo supple laudē eoꝝ. Rab. Qui sua bōa opa faciūt corā hoīb⁹ / siles sunt v̄ginib⁹ fatuis. Aggei. j. b. Qui p̄gregauit mercedes misit eas in saccū p̄tusū. Propt͛ aūt exēplū dādū aliq̄ debem⁹ opa n̄ra manifestare. Chrys. Sic lāpas abscōdi nō pōt: sic nec op⁹ iusticie celari.

F celari. Alioq̄n

C — Luc. 6. c — 23. q. 3. c. sex — De sūma tri. c. dānamus — j. 23. a. — Perfectio multiplex — D

Universidad de Deusto Biblioteca

E ſ celari. a ¶ Alioqn̄ mercedē nō habebit̄ apud ꝓrem vr̄m q̄ in celis ẽ. b ¶ Cū ergo facis elemosynā. Docuerat dñs supra vitare finē malū in operibus iuſticie i generali: Hūc aūt ſpecificat de opibus ſingularit̄. Vñ dicit Glo. q̄dā. Ad oto i ḡtes delectāt: vt exponat q̄ bona non ſint ꝓ boim laude facienda. Et ꝓmo determinat b de elemoſyna: q̄ ẽ ps iuſticie: ſic dicit Interl. Sed 3. Elemoſyna eſt pars miſericordie: non ergo iuſticie: diuerſarum enim virtutum diuerſe ſunt ſpecies. Solutio. Juſticia eſt hic generale nomen ad virtutes. Nota autem q octo ornant elemoſynam.

De pg. dil. 3. c. caueāndū

Octo ornāt elemoſynā

Primū eſt cōpaſſio cordis. Eſa. lviij. c. Cum effuderis eſu rienti animam tuā: z animam afflictā repleueris: oriet in tenebris lux tua.
Secūdū eſt dulcedo ſermonis. Eccl̄. xviij. b. Mōne ardorē refrigerabit ros: ſic verbū melius q̄ datum.
Tertiū facultat̄ quātitas. Tob. iiij. b. Si multū tibi fuerit: abūdāter tribue.
Quartū hilaritas dātis. Eccl̄. xxxv. b. In omni dato hilarē fac vultum tuum.
Quintū büilitas dātis. Eccl̄. iij. a. Fili elemoſynā pauperi ne defraudes: z oculos tuos ne trāſuertas a paupere.
Sextū diſcretio. Eccl̄. xij. a. Si büfeceris: ſcito cui büfeceris: z erit gratia in bonis tuis multa.
Septimū velocitas. Prouerb. iij. d. Ne dicas amico tuo vade z reuertere: z cras dabo tibi cū ſtatim poſſis dare.
Octauū intētio recta. I. codē. Neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera. d ¶ Noli tuba canere. i. noli inoteſcere ad gloriā tuā. e ¶ Ante te: vt glieris i laude tua. Glo. Ante ſe tuba canit̄q̄ ante alios vult laudari vt appareat maior illis. Chryſ. Tuba ẽ oīs act⁹ vel ſermo p q̄ oēs iactātia demōſtrat. Aliquando eñ ipſa abſconſio tuba eſt. f ¶ Sicut hypocrite faciunt in ſynagogis z in vicis. Aug⁹. Hypocrita eſt qui ſimulat quod non eſt: reſpectator alterius ꝑſone. Job. xxix. b. Penna ſtruthionis ſimilis eſt pennis herodij.

Mat. 25. a

Jſtos comparat. Rab. fatuis virginibus dicens: Virgines fatue lampades habēt: nō oleū: gloriam foris nō intus. Hypocrita autem dicit ab hypos q̄ eſt ſub z criſis quod eſt aurū: q̄ſi extra aurati interi⁹ lutei. g ¶ Et honorificent ab hoib⁹. Eo eñ fine p vicos z ſynagogas vocāt ꝓcilij: vt ſi q̄d boni faciūt ſit hoīb⁹ ſpectaculū. Chryſ. Mō ẽ ingrata deo elemoſyna q̄ viſa fuerit: ſz q̄ ip̄o facta ẽ vt viſa ſit. Qui eñ ,ppter deū facit elemoſynā: neminē videt i corde ſuo niſi deū ,ppter quē facit: ip̄o etiā q̄ſentib⁹ aliqb⁹ faciat: tñ animꝰ eiꝰ nō videt illos: z ſi videt ab eis. Pōt tñ z ecōuerſo fieri vt nemo ſit: tñ ille i corde ſuo gerit ꝓpoſitū q̄d⁹ deſiderat oſtētare. b ¶ Amē dico vobis/receperūt mercedē ſuā. q. d. dñs: ſine dubitatiōe ſciat: q̄ merces ſua laus būana ẽ. De his 9. Apocal. iij. a. Scio opa tua q. nomen habes q̄d⁹ viuus z mortuus es.

i ¶ Te aūt faciēte elemoſynā. Poſſet aliq̄s dicere: Ego nō faciā tñ elemoſynā ꝓ fauore hūano ſed mixtū ꝓ cōmodo terreno z ꝓ ꝑmio eterno. Ad h̄ obuiat dñs dicēs/q̄ nō ſic faciēdū ẽ. Interl. Quia ſūt aliq̄ q̄ fauoꝛē aliquē querūt cū mercede eterna. Ideo dicit: k ¶ Neſciat ſiniſtra tua. i. prāua intentio vel appetitus ꝛpalis. Leuit. xix. c. Poma q̄ germināt: imūda erūt vobis/nec comedetis ex eis: quarto aūt anno oīs fruct⁹ eoꝝ ſanctificabit̄/laudabilis dño: ꝛnto aūt anno comedetis fruct⁹. Prim⁹ ann⁹ adoleſcētia: ſecūdus iuuētus: terti⁹ ſenectus; quart⁹ finis/z tūc debet ſāctificari dño: ꝛntus poſt mortē. Jbi Gregor⁹. Nec debet h̄ paſcere animū operantis/ne dū laus ſuauiter capit̄/ fructus operis intēpeſtiue comedatur. l ¶ Quid faciat dextera tua. Dextera ẽ bonū op⁹. q. d. aim facis opus virtutis/caue ne ſe admiſceat puluis inaniſ gloriē vel inepte leticie vel elatiōis. m ¶ Vt ſit elemoſyna tua in abſcōdito. i. in ſecreto cōſcientie. Eccl̄. xxix. c. Cōclude elemoſynā in ſinu pauperi z ipa exorabit ꝓ te ab omni pcō. Vñ cōparat ſemini q̄ occultat̄ i terra. n ¶ Et pater tuus q̄ videt in abſcōdito. Deb. iiij. d. j. Reg⁹. xvj. b. Homo videt ea q̄ parent: ſolus aūt deus intuet cor. Chryſ.

Impoſſibile eſt vt bonū opus in abſcondito dimittat de⁹: q̄ gloria eiꝰ ẽ. Si vis q̄ oēs tuas directiōes videri vel donationes/abſcōde eas. Si ſtudueris nūc latere/tūc te deus famoſe ꝓdicabit orbe terraꝝ ſente. o ¶ Reddet tibi: z ſi nō nūc tamē tēpore opoꝛtuno. Eccl̄. v. b. Altiſſimus eñ eſt patiens redditor. Sap̄. v. d. Reddet deus merce dē laborū ſcoꝝ ſuorum. Nota q̄ duodecim ſūt fructꝰ ſiue effectus elemoſynē.

i receperūt mercedē ſuā. Te autem faciente elemoſynā/ neſciat ſiniſtra tua q̄d faciāt dextera tua: vt ſit elemoſyna tua in abſcondito: et pater tuus q̄ videt in abſcōdito reddet tibi. Et cū orātis

De pg. dil. 3. c. caueāndū

De pctis ſiterit̄ venia ſipetrat. Eccl̄. iij. b. Elemoſyna pris nō erit i obliuiōe. Nā ꝓ pctō mris reſtituetur tibi bonū: z ſic i ſereno glacies ſoluēt̄ pcā tua.

Pcā preſentia purgat. | De his duobus
Eternū ſuppliciū vitat. | dicit Tob. iiij. b.

Elemoſyna ab omni peccato z a morte liberat: et non patitur animas ire in tenebras.
Fomit̄ ardorē mitigat. Eccl̄. iij. d. Jgnē ardētē extinguit aqua z elemoſyna reſiſtit ꝓpeccatis.

Anīmā reficit | Et de his 9. Eccl̄. xvij. c. Ele-
Gram ꝓſeruat | moſyna viri q̄ſi ſacculus cū ipſo/z gratiā boīs quaſi pupillā cōſeruabit.

Elemoſyna cū

Impugnat diabolū. Eccl̄. xxix. c. Sup ſcutū potentis z ſup lāceā aduerſus inimicū tuū pugnabit.
Abſoluit a pena peccati. Dan. iiij. e. Redime pcā tua elemoſynis. Luc'. xi. f. Date elemoſynā z ecce Intercelſores multiplicat. (oia müda ſūt vobis.
Act'. ix. g. Circūſteterunt illū oēs viduę flentes z oſtēdentes tunicas q̄s faciebat ei dorcas.
Prolōgat vitā ſtentē. | j. Timoth. iiij. c. Pie-
Meret vitaz eternam. | tas ad oīa valet ꝓmiſſionē habens vite q̄ nunc eſt z future.
Jnimicos mitigat. Roma. xij. d. Si eſurierit inimicus tuus tē.

p ¶ Et cū oratis tē. Hic docet de prauo ſine vitādo i oratione. Jn medio aūt ponit de oratione: q̄ elemoſyna z iciuniū ſunt quaſi alę orationis. Unde Tob. xij. b. Bona eſt oratio cū elemoſyna z iciunio. Sūt aūt multi fructus orōnis z affectus:

Deſiderij accēdit. Vñ. iiij. Reg'. j. c. et. iij. Reg'. xviij. f. Deſcēdit ignis ad orationē beliē.
Cor ſerenat. Vñ q̄ſi malign⁹ ſpūs agitabat ſaul/ dauid canebat in cithara: z bene erat ei. j. Reg'. xvj. d.
Caſum cuitat. Eſa. xlviij. b. Laude mea infrenabo te ne Diabolū fugat. j. Machab. iiij. b. Tuba ce/ (intereas. cinerēt bi q̄ erāt cū iuda z cōgreſſi ſūt: z cōtrite ſūt gētes z fugerūt i cāpū: nouiſſimi aūt ceciderūt in gladio.
Torporē animi excitat. Eccl̄. xviij. c. Ne impediar⁹ orare. Jeniā peti ſpetrat. ij. Reg'. xij. d. de dauid (re semp. poſtq̄ orauit/audiuit: Trāſlatū eſt pcm̄ tuū a te.
Vitā ad penitentiā faciendā ꝓlongat. Sicut legit. iiij. Reg'. xx. b. de ezechia: cui facta oratiōe/additi ſunt q̄ decim anni vite eius.
Sanitatē corpis impetrat. Eccl̄. xxxviij. a. Fili in tua infirmitate ne deſpicias teip̄m: ſed ora deū/z ipe curabit te. Jaco. vlt'. c. Oratio fidei curabit infirmū.
Deū iratū mitigat. Unde ſup Tob. iij. ibi: Jn oratione pſi/ Gratiā impetrat. (ſtens/dicit Glo. Oīs deū lenit.
Vñ Zacharias orando / iohānē impetrauit: Luc'. j. a.
Sapiētiā z ſcientiā impetrat. iij. Reg'. iij. b. de ſalomone. Jaco. j. a. Si quis indiget ſapientia tē.
A carcere peti liberat. Vñ ionas poſtq̄ orauit euomuit Jonc. 2. d.
Talia multiplicat bona/z aufert mala. (eū cet⁹.
Vñ. iij. Reg'. xvij. a. Helias oſone orauit z clauſa eſt celum. Et iterū orauit z apertū eſt. iij. Reg'. xviij. g.
Cōfortat z audaciā ꝓſtat. Ut Judith. ix. d.
Oppꝛobriū tollit. Tob. iij. d. de anna filia raguelis.
Pacē z quietē ꝓſeruat. j. Timoth. ij. a. Obſecro ꝓmo oīm fieri obſecratiōes/orōnes/poſtulationes/gratiarū actiones ,p oib⁹ hoīb⁹: ,p regib⁹ z oib⁹ q̄ in ſublimitate cōſtituti ſūt: vt q̄etā z trāquillā vitā agamus.

Orō cū

Docet q̄d agendū. ij. Paral. xx. c. Cū ignorem⁹ q̄d agere debeam⁹/h̄ ſoluz reſidui habem⁹ vt oculos noſtros dirigam⁹ ad te. Dicit ergo: Et cū oratis/affectu mētis. Chryſ. Sola

ſ orationē quaſi

A ſ orationē quaſi ſpūale tributū aīa offert deo de ſuis viſceribꝰ. a ¶ Nō eritis ſicut hypocrite: fouis lucētes/int⁹ ſtentes: q̄ pleni ol ſpurcitia. I. xxiij. c. Exo. xxx. d. Talē cōpoſitionē nō facietis in vſus vr̄os/q̄ ſcrīm ẽ dño: hō q̄cūq̄ fecerit ſimile vt odore illi⁹ ꝑfruat/ꝑdit de pplo ſuo. Et loquit de thymiamate q̄d ſignificat oſonē quā in vſū nr̄m ꝓcurtim⁹ q̄ſ eā ,p inaniloria dam⁹. Et nota q̄ fiebat ex ḡtuor: ſtacte. i. gutta myrrhe/ḡ ſeruat cozp⁹ a putredine/ h̄ eſt ad ſalutē: galbano / quia fugat odore ſerpētes/boc ẽ in fide: onycha ſimil vngui/in q̄ ꝓſecutio: et thure lucidiſſimo: q̄d ꝛ: maſculū/ eo q̄ ſit ad modū teſticuli z in h̄ ſignificat vt generet orationē ꝓ ſc.

De pg. dil. 3. c. caueāndum

b ¶ Qui amāt in ſynagogis: vt melius videri poſſint.

b nō eritis ſicut hypocrite: q̄ amāt i ſynagogꝭ z i angulis
c plateaꝝ ſtantes orare: vt vi-
d deānt ab hoib⁹. Amen dico
vob receperūt mercedē ſuā.
s Tu aūt cū orauer⁹/intra i cu-
b biculum tuum: z clauſo oſtio
k orā patrē tuū i abſcōdito: et

c ¶ Et in angulis platearū. Jn h̄ q̄ in angulis/notat abſconditum: in h̄ q̄ ꝛ: platearū/manifeſtatio. q. d. abſcondūt ſe vt appareāt: ſicut ꝑdix q̄ abſcōdit caput ſub aluo/cozp⁹ ponit in apto. d ¶ Stantes orare. Notat morē iudeoꝝ: q̄ ſtantes orāt/q̄ legē ſtādo accepert. Exo. xix. c. Steteꝛt ad radicē montis. Chryſ. Quę rūc ſe abſcōdere vt duplicit̄ laudent. Prīo q̄ orāt: ſecūdo q̄ abſcōſe orāt. e ¶ Vt videānt ab hoibus: Jn h̄ ẽ finis oīonis. Chryſ. Mon intēdūt eraudiri ſed videri.

Cōtra publice orāres.

Daniel. vj. c. q̄ orauit aptis feneſtris/miſſus ẽ in lacū leonuꝝ. Jtē Chryſ. Dic hypocrita q̄d vis vt videaris orās? Mōne q̄ laudabilis res ẽ orare: vt q̄d nō vis eſſe laudabil⁹ ō vis vt laudēris? O infantia vanitatis: eſſe nolūt q̄d deſiderāt apparere. Mendacit̄ orāt cū nō orent: z mēdacit̄ laudāt cū nō ſint laudabiles: ſpecie vacuā religionis vendūt: z verbū vanū laudis emūt: finito vbo finit̄ bonū q̄d poſitū erat in ꝓpoſito. Jtē Chryſ. Orās nihil nouū faciat q̄d aſpiciāt homines: nec voce clamet nec manꝰ expādat: nec ꝑdeāt oculos rollat ad celū/ vt notabilis fiat. f ¶ Amē dico vob receperūt mercedē ſuā. I. laudē hoīm tantū recipiēt mecū. I. ꝑnā inferni. g ¶ Tu aūt cum orauer⁹. Amoto malo ſine ab oſone/docet q̄d orandū q̄ ꝑ quos docuerat q̄d elemoſynādū. Dicit ḡ: Tu aūt cū orauer⁹: intra i cubiculū tuū: in loco ſecreto/ad litterā: vt Judith. ix. a. Act'. x. b. de petro. Tob. iij. b. de vxore tobie/q̄ intrauit cubiculū. Vel/ Jn cubiculū. i. in ſecreto ſpiritie. Pſ. Pā. 4. Et in cubilib⁹ vr̄is cōpungimini. ij. Paral. xx. a. Joſaphat timore ꝑterrit⁹ totū ſe cōtulit ad orandū: vt tot⁹ hō interior colligat in ſe/q̄ deo debet offerri in oſone: vt vis rōnabilis contē plet dei ſapiētiā: vis iraſcibil⁹ magnitudinē: vis ꝛcupiſcibilis bonitatē. b ¶ Et clauſo oſtio: id eſt ſenſibus exterioribus. Vñ. ij. Reg'. iij. b. Jſboſeth fuit occiſus oſtiaria dormiente. i ¶ Ora patrē tuū i abſcōdito: q̄ adorat i ſpū z veritate: Joh. iij. c. Phil. iij. a. Petitiones vr̄e innotoſcāt apud deū. Jſidorus. Loge ẽ a deo anim⁹: q̄ in cogitationib⁹ ſeculi fuerit occupat⁹. k ¶ Et pſ tu⁹ q̄ videt i abſcōdito. Heb. iiij. d. Oia nuda z apta ſunt oculis eius. l ¶ Reddet tibi: fructū oſonis. Reddet: q̄ pr̄ eſt: q̄ benefic⁹: quia dign⁹: quia iuſt⁹. m ¶ Orātes aūt tē. Oſtenſo vbi ſit orādū/q̄ in abſcōdito et q̄ intētione ſiue q̄ fine: q̄ nō vanę laudis gr̄a/vt hypocrite faciūt: docet quō ſit orādū. Et ꝓmo remouet malū modū orandi: Deinde docet bonū modū orādi: vbi dic: Sic ḡ orabit⁄: Pr̄ nr̄ q̄ es in celis tē. Quia ꝓ modus orādi gent: hū malus erat: z ꝙſi tā ab oībus z maxime a ſcribis z phariſeis tenebatur: ideo ꝓmo remouet modū z intētionē coꝝ ab oſone nr̄a.

Gentiles in multiloquio triplici de cā orabant

Gentiles ꝓ q̄ ſeruiebāt demonijs z idola adorabāt: orabant in multiloquio ꝙdictes. Et h̄ triplici de cauſa. Primo vt deos abſentes vel aliud faciētes ad ſe reuocarent: Sicut legitur. iij. Reg'. xviij. c. de ſacerdotib⁹ baal: q̄b⁹ cū orāſſent diu/dicit helias: Clamate voce maiore: de⁹ eñ vr̄ eſt/z forſitan loquit̄ aut in diuerſorio eſt aut in itinere aut certe dormit vt excitet. Secundo vt p multiloquiū/intētionē z deſideriū ipſius dēmonib⁹ indicarēt. Nō eñ intelligūt cogitationes hoīm aut deſideria niſi ſignis exterioribus. Tertio vt verboꝝ cōpoſitione z multiplicatione deos ſuos ad miſerendū z cōpatiendū ſibi inclinarent. Doc ergo remouet dñs ab oratione nr̄a: non multiplicatione orationis: q̄ z ipſe legit̄ in oratione pernoctaſſe: Luc'. vi. c. Et ſiminēre paſſione plixius oraſſe. I. codē. xxvj. d. Luc'. xxij. e. Et apls hoc idē docet. j. Theſſaloñ. vlt'. d. Sine intermiſſio

ne orate. Sed hac intentione fieri longas orationes q̄ ethnici faciebant/ꝓhibet dñs dicens: Orantes aūt nolite multum loqui. i. ne cōfidat⁹ de multiloquio. n ¶ Sicut ethnici facit̄: tribus de cauſis/vt dictū eſt. o ¶ Putant enim q̄ in multiloquio ſuo exaudiāt̄: ſicut inder ſeculares quādoq; verbis perſuaſibilib⁹ z peterntib⁹ flectitur. p ¶ Nolite ergo aſſimilari eis/in multiloquio: vt puteris deū ne-

p: tuus q̄ videt in abſcōdito
l: rēddet tibi. Orantes aūt no
n: lite multū loqui ſicut ethnici
o: facūt. Putāt eñ q̄ in multi-
p: loquio ſuo exaudiant. Nolite
q: ḡ aſſimilari eis: Scit enī pr̄
r: vr̄ q̄d op⁹ vob ſit antē q̄s pe-
s: tat⁄ cū. Sic ḡ vos orabitis:

scire q̄d petituri eſtis/ ſic demones neſciūt.

q ¶ Scit enim tē. Obiciunt hereticꝭ: Cur igitur ſcientē loquimur z precamur? Soluit Glo. Non vt faciam⁹ nr̄e indicium volūtatis: ſz vt excitem⁹ obſequiū pie deuotionis. Hiero⁹ rāmē rīdet ad h̄. Nō narrationes eſſe volum⁹ ſed rogatoꝛes. Dicte ſūt

11. q. 3. c. audi

alię cauſe ,ppter quid orandū: quia in oratione coꝛ accenditur: deuotio augetur: animus in ꝑcibus ſeruat̄ z erā illuminatur. Scit eñ pater veſter q̄d opus vobis ſit. Ergo nō verbis multiplicib⁹ peterndū eſt/ſed deuotione cordis. Jſidorus. Mon in multiloquio eraudiunt̄ homines quaſi plurimis verbis conenk deū inflectere. Aug⁹. Ipſa intentio orationis coꝛ ſerenat/capaciuſq; efficit ad accipiēdū diuina munera. Et hec pōt eſſe vna cauſa quare orandū. r ¶ Antеq̄ petatis eū. Interlū. Ergo docendi eſtis q̄d petatis: z ideo non eſt opus multū narrare ſed obſecrare. Hiero⁹. Aliud ē narrare neſcienti aliq̄ rogare ſcienti. Jn illo iudiciū: h̄ aūt obſequiū. s ¶ Sic ḡ vos orabitis: Pr̄ nr̄ q̄ es in celis. Reprobata hypocritarū oſtentatione z ethnicoꝛ multiloquio z ifidelitate: tradit dñs diſcipulis ſuis rectaꝝ formā orandi breuē z vtile z nouā. Et h̄ ,pter ſeptē. Primū ē/vt deus honoret̄. Malach. j. b. Si ego pater vbi eſt honoꝛ meus? Secundū ē/vt ab ipſo ſolo q̄ neceſſariū eſt poſtulet̄. Unde. iiij. Reg'. j. b. Mūq̄d nō eſt deꝰ in iſrael vt eatis ad cōſulendū beelzebub? Tertiū eſt/vt rogatus q̄ petitur largiat̄. Unde. j. vij. a. Petite z dabit vobis: Jbi dicit Glo. Nō denegat ſe petentib⁹/qui ſponte obtulit ſe nō petentib⁹. Quartū eſt vt q̄d petendū ſit inſtruat. Nā quid oremus ſicut oportet neſcimus: Roma. viij. c. Quintū eſt: vt humiliemur. Omnis eñ petens ei q̄ petit ſe humiliat. Eccl̄ xxxv. c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit. Pſ. Exaudi me dñe q̄ſi inops z pauper ſum ego. Sextū eſt vt noua petamus. Nam nouis ſuperuenientibus vetera ,pficietis: Leuit'. xxvj. b. Septimū eſt: vt cultus dei oſtendatur diſſimilis cultui idolorū. Exo. xx. a. Non habebis deos alienos cora me. Com mendatur autem hec oratio z ꝓcellit in tribus. I. in dignitate/ breuitate/ſecunditate. In dignitate: quia ab ipſo deo qui orat edita eſt z edocta. In breuitate/vt cito ſciatur z facilius memoꝛie cōmendet: vt frequētius dicat̄: vt tediū nō faciat: vt de ignorantia eius nemo ſe excuſare valeat: vt cito deū exaudire innuat. In ſecunditate etiā cōmendatur/quia omnia petenda continet: Unde ſeptē eſſe ibi ſunt petitiones: ſeptim⁹ eſt numerus eſt vniuerſitatis. Et ſunt diſtincte iſte ſeptē petitiones ꝓ duas vitas: id eſt temporalē z celeſtē. De temporali eſt ſic tranſitus ad celeſtem ſi bene vtitur temporali viator. Tres ꝓme petitiones pertinent ad vitam celeſtē. Ubi eſt cōſummabunt et dabunt plenarie: ſed hic inchoant. Tres vltime pertinent ad vitam temporalem. Media quaſi confinium eſt vtrarūq; cōfortans z diuidens tranſeuntē de terrena vita ad celeſtem: Sufficientia aūt petitionū ſic patet. Omnis petitio aut eſt de bonis adipiſcendis z dicitur oratio: aut de malis amouendis et dicit̄ deꝓcatio. Omne aūt bonū aut eſt celeſte aut ſpirituale aut tēporale. Celeſte petitur: ibi: Adueniat regnum tuū. Spirituale: ibi: Fiat voluntas tua. Temporale: ibi: Panē noſtrū ſupſubſtantialē da nobis hodie. Et ita in hac oratione petitur omne bonū. Jtem omne malū aut eſt ſiteritū aut ſſens aut futurū. Amotio ſiteriti petitur: ibi: Dimitte nobis debita noſtra/ſicut z nos dimittim⁹ debitoribus noſtris. Cautela futuri petitur: ibi: Et ne nos inducas in temptationē. Liberatio a ſſenti petitur: ibi: Sed libera nos a malo. Septima petitio. I. Sāctificet nomen tuū: eſt quaſi oīm cōfirmatio. Quidā tñ dicūt q̄ eſt ſſi progressiō nō ponēdo niſi ſex petitiones. Sed hoc eſt ꝙ glo

Orātio iſta cōmēdat̄ et in trib⁹ ꝓcellit

Pā. 85.

ſ ꝓtuces ꝓius

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F virtutes prius numeratas in principio sermonis dñi. Per septē em̄ petitiões impetrauit septē dona veniunt ad septē ꝑtutes/vt dicūt sancti. Sz quō ꝑ fit/ disputatiōi relinq̄m⁹. Anteq̄ dñs veniat ad petitiões/ mōre boni oratoris ꝓmittit q̄si breue ꝓmiū:in q̄ captat benivolētia. Primo a ꝑsona rogata/cū dicit: Pater. Secundo a ꝑsona rogātis/cū dr: noster. Tertio a ꝑsona assessoris/cū dr: Qui es i cęlis. Inducit aūt vnusq̄sq; oraꝫ/ vt nō sibi sz oib⁹ oret: vt charitas ꝛ vnitas ecclę się designet:in q̄ nihil ꝓpriū eē debet:sz oīa cōia/sicut i primitiua ecclesia:Sicut legit Act⁹.iiij.f. Multitudinis credentiū erat cor vnū ꝛ aia vna:nec ꝙsq̄ eoꝝ q̄ possidebat aliq̄d esse suum diceb at:sz erāt illis oīa cōia. Ponit aūt dñs in principio oꝛōnis suę. a ¶ Pater:nō dñe:q; amari appetit/nō timeri. Vñ Hiere.iij.b. Ergo saltē amodo voca me pater me⁹/ dux virginitatis meę tu es. Itē vt darer oratī fiducią impetrādi. Vñ btūs Bern⁹. Oꝛō q̄ ꝑis dulcescit nōie/oīm petitionū me arū impetrādarū fiducią mihi ꝓstat. Vñ Esa.lix.d. Numq̄d obliuisci pōt mulier infantē suū vt nō miserear filio vteri sui? Itē vt vocāo eū patrē/se mōstret filiū ei⁹ q̄ imitatione:nō degenerās a tali ꝛ tāto ꝑe/q̄ affectu ꝛ benivolētia pat⁹ est. Vñ Esa.li.a. Attendite ad petrā vñ excisi estis/q̄ creationē.s.ꝛ ad cauernā lact de q̄ ꝓcisi estis/q̄ recreationē. Vñ sequit: Attendite ad abrahā patrē vestrū.i.ad christū: ꝛ ad saram q̄ peperit vos.i.ad ecclesiā. Itē vt sic excitet ad oraꝺū ꝛ honorandū sc. Vñ Eccli.iij.b. Gloria hoīs ex honore ꝑris sui. Itē vt ostendat sic oratēs illā nō seruos sz filios esse:q̄ nō mobilia cū hilaritate sz immobilia cū isaac pcipere pētūr. Vñ Joh⁹.xv.b. Jam nō dicā vos seruos:q; seruus nescit q̄d faciat dñs ei⁹: Vos aūt dixi amicos:q; oīa q̄cūq; audiui a ꝑre meo nota feci vobis. Itē/ b ¶ Noster/dicit/nō me⁹:vt ostendat q̄ nō vnius sed multoꝝ pater est. Pr⁹ erat pater vni⁹.s.christi q̄ natur⁹: sed ex tpe factꝰ est pater multoꝝ ꝑ grām. Quā differentiā innuit dñs Joh⁹.xx.d. vbi dicit: Ascendo ad patrē meū ꝛ patrē vr̄m. Itē q̄ h̄ imitat nos ad humilitatē vt nemo applaudat sibi de nobilitate generis: Oēs em̄ filij dei sum⁹. Unde Malach.ii.c. Numq̄d nō pater vn⁹ oīm nostrū? nūq̄d nō deus vn⁹ creauit nos? Quare q̄ despicit vnusquisq; fratrē suū? Itē ꝙ h̄ inuitat nos ad fraternitatis amoꝛez:vt q̄libet ꝓ alio q̄si ꝓ se oret. Jaco.vlt⁹.d. Orate ꝓ inuicē vt saluemini. Itē ꝙ hoc innuit dñs/q̄ oratio quāto est cōmunior:tāto est acceptior. Vñ ū.v.g. ꝓcepit eā extendi vsq; ad inimicos: Unde dixit. Orate ꝓ ꝙcequētib⁹ ꝛ calūniantib⁹ vos. Itē ꝙ hoc inuitat nos ad pacis cōcordiā. Non em̄ debet esse iurgiū vel cōtentio inter fratres. Vñ Heñ.xiij.b. Queso ne iurgiū sit inter me ꝛ te: ꝛ pastores meos ꝛ pastores tuos:fratres em̄ sumus. Itē ꝙ hoc inuitat nos ad mutuū honorē q̄ debet esse inter fratres. Roma.xij.c. Honore inuicē ꝓuenientes. j. Timoth⁹.vi.a. Qui fideles habent dños nō cōtēnant:q; fratres sunt/ sz magis seruiant. Itē ꝙ hoc inuitat nos ad mutuū auxiliū q̄d debet esse maxime inter fratres. Prouer.xviij.d. Frater q̄ adiuuat a fratre quasi ciuitas firma. Itē ꝙ hoc tnuit dñs se esse fratrē nostrū: Alioquin nō vere dixisset: Pater noster. Et in hoc subleuat ꝛ cōfortat spem nostrā: vt tāq; simus nobilitatē q̄ sumus fratres filij dei. Unde Heñ.xlv.b. Ego sū ioseph frater vester.s. vlē. b. Ite nūciate fratrib⁹ meis vt eant in galileā/ibi me videbūt. Heb.ii.c. Qui sanctificat ꝛ qui sanctificat cē vno oēs: ꝓpter quā causam nō cōfundit vocare eos fratres/dicēs: Nūciabo nomē tuū fratribus meis. c ¶ Qui es in cęlis. Per h̄ innuit dñs/q̄ potens ⁊ dare quicq̄d petit/sicut pater existens in cellario pleno ꝛ re⁊erto omniū bonoꝝ affluentia. Unde cū dicimus: Qui es in cęlis:idē est ac si dicerem⁹: Da nobis quod petim⁹:quia potēs es in cellario tuo vbi omne bonū redundat ꝛ affluit. Vñ.i. Timoth⁹.vj.c. Beatus ꝛ solus potens rex regū ꝛ dñs dñantiū:qui solus habet immortalitatē et lucem habitat inaccessibilē. Roma.x.c. Idem dñs oīm/ diues in omnes qui inuocant illū. Unde cū sponsa dixisset Cant⁹.i. a. In odore vnguentoꝝ tuoꝝ currimus:ad se puenisse cōgratulans dicit: Introduxit me rex in cellaria sua/ exultabim⁹ ꝛ lętabitur in te. Itē Cant⁹.ij.a. Introduxit me rex in cellam vinariā/ordinauit in me charitatē: videns abundantiā suauitatis cellarū/dicit: Fulcite me floribus. Et cū sit vbiq; deus/ dicit tū/ Qui es in cęlis. In cęlis dicit ꝓpter quinq; Primo vt oret in spiritu sancto ꝛ mundo. Unde Joh⁹.iiij.d. Spūs ē deus:ꝛ oēs q̄ adorant eū:in spiritu ꝛ veritate oportet adorare. Secūdo vt ad cęlestia tendat: vt cū eo sis in cęlo. Cant⁹.i. a. Trahe me post te. Tertio vt spiritualia petas nō terrena. Joh⁹.xvj.c. Usq; modo nō petistis quicq̄ in nōie meo: petite ꝛ accipietis vt gaudiū vestrū sit plenū. Quarto vt cōsidas in altissimo:cui assistūt angeli ꝛ ministrāt. Pō. Qui cōfidunt in dño sicut mons sion:nō cōmouebit qui habitat in hierusalē. Quinto vt sanctū imiteris. Leuit⁹.xix.a. Sācti estote q⁹ ego sanctus sum dñs deus vester. Ecce h̄ est ꝓmiū:in quo docemur captare benivolentiā. Deinde subiungit petitiones sed alio ordine q̄m in nobis impleantur. Primo miteunt em̄ illę petitiones quę in futuro cōsūmabunt/eo q̄ digniores sūt ꝛ ideo ꝓiores in intētione. Silr fecit Esaias:q̄ dona digniora ꝓmisit/descēdēs de sapiētia ad timorē: Esa.xj.a. Sic etiā fecit moyses/ mādata de deo colēdo ꝓponēs mādatis de ꝓximo honorādo: Exo.xx.a. Ut aūt meli⁹ videam⁹ dignitatē petitionū: ꝛ quōvna ex alia quodāmodo nascit/naturalē ordinem ꝑm quē in nobis implenk pri⁹ exequemur:ꝛ postea ad illū ordinē reuertemur breuit ex ponēdo. Prima petitio q̄ hic vltimo ponit est: Libera nos a malo. Hęc prima est:q; homo volēs ascendere post patrē suū/videṡ q⁹ nō pōt ascendere nisi prius liberet⁹ a malis huⁱ mūdi/clamat: Libera nos a malo.i.a peccato originali et actuali ꝛ amore mūdi ꝛ a ꝓprio sensu ꝛ ꝓpria voluntate:quibus depositis fit homo paup spiritu:q̄ totum fit q̄ spiritū timoris/ꝓ quē factus spū paup liberatus es a malo. Et ita hęc petitio petit donū q⁹ efficit virtutē ꝛ cōplet ipam petitionē. Abdicatis aūt his omnibus:tunc fortiores insurgūt tēptatiōes:q; pharao cōtēptus surgit in scādala: vt dicit Glo. Exo.v. Propter q⁹ dicit Ecc⁹.ū.a. Filij accedens ad scrutinū dei sta in timore ꝛc. Ideo necessaria est mānsuetudo:quę nec irritat nec irritatur nec aliquibus iniurijs lacessit. Unde secundo dicit: Et ne nos inducas in temptationē.s. ne permittendo succūbat homo:id est da nobis spiritū pietatis ꝓ quē mites effecti/iniurias cōtemnentes nullis temptationibus succūbamus. Hęc orat vt non veniat⁹ temptationes:sed ne inducak in temptationē:q⁹ est succūbere temptationi. Sz q̄uis homo sit liberatus a malo ne frangak temptationibus: adhuc in multis offendit:quia nemo est qui non pecce:vt dicit salomon.iij. Reg⁹.viij.c.et Eccl⁹.vij.c.et ideo necessarius est luctus:quo peccata quotidiana et etiam ꝑacta abluant: Unde tertio petit: Et dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus nostris:q⁹ fit ꝙ spiritum scientię. Scientia em̄ facit cognoscere quantę sint miserię ꝓsentis vitę:quibus cognitis facit lugere et clamare: Dimitte nobis debita nostra sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus nostris:id ē da nobis donū sciētię quo peccata nostra atq; miserias cognoscamus/ ꝛ cognita lugeamus: et sic lugentibus dimittant. Debitores nostri sūt qui debent nobis pecuniā:vel qui fecerūt nobis iniuriam. Si debeṡ tibi pecuniā et pēitentia ea/dimitte:si imperfect⁹ ea/ licite requirere potes/si ille habeat vnde reddat:si nō habet/dimittere debes. Si facit iniuriam tibi ꝛ veniam petit/dimitte: Si nō petit/in corde dimitte:paragus dimittere etiā ei cū locus fuerit. Hę tres petitiones ad vitam temporalem pertinent: quia liberatio a malis/nō frangi aduersis/lugere ꝓ peccatis/ sepārant a mundo. Sequentes autem ad cęlum: Unde in primis petit panis cęlestis q̄o in via confortatur viator: ne deficiat.

a Pater noster qui es i cęlis: b Pater nōster qui es i cęlis:

c Sanctificet nomē tuum. d Adueniat regnum tuum. e Fiat volūtas tua: sicut in cęlo ꝛ in terra. Panē nostrum c Sanctificet nomē tuū. Aduēniat regnū tuū. Fiat voluntas tua sicut in cęlo ꝛ in terra. Panē nostrū

f Panē nostrū

a ¶ Pater noster ꝛc. Modo breuiter qualiter r Chrys. exponat hāc orationē dñicā videamus: vt melius appareat difficultas litterę ꝛ glosarū. Pater noster. Patrē magis se voluit dici q̄ dñm: vt nobis fiducią daret impetrādi:q; serui nō semp impetrāt. Si filiū dei te credis/illa pete q̄ tibi expediūt accipere ꝛ illū decet dare. Si terrena petas/quō illa tibi libēter ꝓstat/quę etsi habeas ꝓcipit vt contēnas? b ¶ Noster: dixit/nō meus. Libēter q̄udit deus q̄ christianus non solū ꝓ se:sed ꝓ altero orat. Pro se orare/naturę est: ꝓ altero gratię. Pro se orare cogit necessitas: ꝓ altero charitas. Dulcior aūt est ante deū oratio quā non necessitas mittit/sed charitas fraternitatis cōmendat. c ¶ Qui es in cęlis. Erubescant se terrenis substernere/scientes se patrē habere cęlestem. Sicut em̄ degener filios ad opprobriū pertinet generosi patris: ☞ sic ꝛ christian⁹ quia voluntati tuę ꝓ omnia obedire nō possem⁹ nisi viaticū haberemus: Ideo: g ¶ Panem nostrū/supersubstantialem: ¶ Da nobis hodie: ☞ sic ꝛ christianus iniust⁹ ad blasphemiā pertinet dei iusti. Mā sicut ꝓ bonos deus glorificat: sic ꝓ malos blasphemat. Roma.ij.d. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes. a ¶ Sanctificetur nomē tuum. Quō sanctificat ab homīe qui sanctificat oēs? Aut q⁹ sanctū est quō sanctificatur? Sed in se quidē sanctū est:hoc aūt ḡrik vt sanctificet in nobis.i. vt cū nos illū sanctificauerim⁹ in nobis:tūc ille sanctificet nos in se. Mā q̄ nō sanctificat deū/ nō sanctificat a deo. Sanctificamus aūt deū in nobis:q̄n scientes eū sanctū timem⁹:ꝛ sollicite vigilem⁹ ne forte violem⁹ sanctitatē nois eius in nobis ꝓ opa mala: Sicut qui ꝓclara veste indut⁹ est fugit oēm rem sordidā ne perdat gratiā candoꝛis eius:sic q̄ ipsum induit/ Gal⁹.iij.d. sollicit⁹ esse debet ne cōtaminet eū. Ipse quidē incōmutabilis manet:tā contaminationis iniuriā grauiter nostro vindicabit interitu. b ¶ Adueniat regnū tuū. Regnū dei dr terribus iustoꝝ ꝓ iustitia:ꝛ peccatoꝝ ꝓ culpa. Itē regnū diuinum sancti. Unde. j. riū.f. Colligent ex ꝛamia de regno eius.i. de populo christiano. Item regnum dicit sacra scriptura. Unde. j. ꝛꝛ.d. Auferetur a vobis regnum dei ꝛ dabitur genti facienti fructus eius. De omnibus vnus ē intellectus. Aliud est regē esse ꝛ aliud regnare. Ecce de⁹ naturaliter rex est:sed nō in omnibus regnat:nec omnes homines sunt regnū eius:quia nec faciūt oēs voluntatē eius. Nam in omnib⁹ iniquis/nō deus/ sed diabolus regnat:qui faciunt eius voluntatē. Unde Eph⁹. vj.b. Rectores mundi tenebrarum harum. Non dixit mundi tm̄:sed addidit tenebrarū. Tenebrę aurem dicuntur iniquitates sancti. Eph⁹.v.b. Fuistis aliquādo tenebrę/nunc autē lux in domino:quia sicut per sanctos deus ostendit in hoc mundo: sic per iniquos obscurat. Diabolus ꝛ mali homines sunt in potestate deitamē nolunt esse sub deo/non sunt regnū dei. Nam iustū regnū est quādo ꝛ rex vult habere homines sub se/et illi volunt esse sub eo:quādo autē rex cogit per violentiā esse sub se:illud quantū ad veritatem nō est regnū sed tyrānides. Ideo deus q̄si habeat oēs in potestate:tū volentes tm̄ recipit:vt nō sit tyrānus/sed rex. Diabolus plane tyrānus ē/qui etiā nolentes suā compellit facere voluntatē. Quid est ergo q⁹ dicit q⁹ interim duo sunt regna in mundo/dei ꝛ diaboli:id est iusti ꝛ iniqui:ꝛ hic querit vt tollat de medio regnū diaboli.i. iniq vt veniat tm̄modo regnū dei.i.iusti. Qō tunc fiet q̄n oēs iniq cū principe suo mittentur in stagnū inferni:oēs autē sancti resurgent ꝛ cuntes obuiā domino in aere semp cū ipso erunt. j. Thessal.iiij.d. Sic etiā intelligēdū est de iustitia. Modo em̄ ꝛ iustitia ꝛ iniquitas regnāt:tūc extincta iniquitate sola iustitia regnabit. d ¶ Fiat voluntas tua. Munquid nō facit dñs vbiq; q̄ vult? Ps⁹. Omnia q̄cūq; voluit dñs fecit. Sed hoc querit vt in nobis fiat volūtas dei.i. vt eā nos faciamus. Qdiu ergo eius regnū mixtū est in terra/fit quidē volūtas dei sed nō sicut in cęlo. In cęlo em̄ angeli faciūt voluntatē solius dei. Non sic est in terra:sed hoc sit in fine. Cōmuniter aūt accipi debet q⁹ ait: e ¶ Sicut i cęlo ꝛ in terra: Adueniat regnū tuū/sicut in cęlo ꝛ in terra; Fiat voluntas tua sicut in cęlo ꝛ terra. Et vide q̄ caute locutus est. Nō dixit: Pater sanctifica nomē tuū in nobis:adhuc regnū tuū super nos:fac voluntatē tuā in nobis:ne scipsum videat deus in hominibus sanctificare:aut regnū suum super quos vult adducere:aut voluntatem suam in quibus vult facere:et per hoc inueniretur deus personarum acceptor. Hec iterum dixit: Sanctificemus nomen tuum:suscipiamus regnum tuum: faciam⁹ voluntatem tuam sicut in cęlo ꝛ in terra:ne hominum tantū modo videatur esse q⁹ sanctificant deum:aut q⁹ suscipiunt regnum eius:aut q⁹ faciant voluntatem eius:sed medie dixit et impsonaliter: Sanctificetur/adueniat/fiat: vt vtriusq; opus necessarium demonstraret: quia et homo deum necessarium habet: et deus hominem ad iusticiam faciendam. Nam sicut homo non potest facere bonum nisi habeat dei adiutorium:ita nec deus operatur bonum in homine nisi homo voluerit. Sicut nec semen sine terra/nec terra sine semine fructificat: sic nec homo sine deo/nec deus sine homine iusticiam operatur in homine. p ¶ Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Videtur q̄ qui petit quotidianum/ nō habeat in craſtinum: Quomodo enim petit quotidianum ☞ vel diurnum

Pō.124.

Pō.94.

Pō.83.

Aliter

Pō.52.

Pō.113.

Scōm Chrys.

Scōm Chrys.

De ꝛ i cęlis ꝓpter quinq;

E ℣ a ¶Da nobis hodie: q̄diu sumus in hac vita ꝓsenti. Sed q̄ hoc pane sum⁹ indigni q̄diu sumus pctōrū sordibus inquinati: Jdeo: b ¶Et dimitte nobis debita nostra. i. peccata nostra. c ¶Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nostris. i. da vt nos dimittam⁹ alijs q̄ in nos peccauerūt: et tu dimitte nobis q̄ in te peccauim⁹. Sz q̄ nos stare ⁊ resistere hosti nō sufficim⁹/petim⁹: d ¶Et ne nos inducas i tēptationē. i. induci permittas. Et nō tm̄ ꝑ facias nobis: e ¶Sz libera nos a malo. i. a mūdo vel a petō ⁊ a purgatorio. f ¶Amen. i. vere vel fideliter. Vere/q̄ ad intellectū: fideliter/q̄ ad affectū. Et tō dns in fine posuit/ Amen: q̄ hec oratio potissime ex intellectu et affectu dicenda est.

De pē. dis. 1. c. tres sūt. et dis. 2. c. si emi. et dis. 3. c. de quotidianis. et. c. adhuc. De cōse. dis. 2. c. iteratur Marc. 11. d.

Gcom Chrys. ℣ vel diurnū: qui habet ꝓparatū in quinq; vel decem dies: Illud em̄ petit q̄ nō habet. Nō si est: oratio ista paucis potest cōuenire aut fortitā multi. Quis em̄ tam fidelis vt cū possit ample⁹ habere tātū/amplius sibi nō seruat nisi ꝗ tridianum? Fortitan solū cōuenichat apostolis: q̄ oī tpe vagabant/ ⁊ ipa vagatio ample⁹ quotidiano victu possidere nō poterat. Sed ista debem⁹ aptare christi doctrinā vt oēs in ea ꝓficiant. Me forte cōis medicina dū paucis aut nulli ꝑdest/ inueniat̄ superflua: q̄ ad oim salutē est ꝓparata. Ergo nō ideo oramus panē vt habeamus q̄ māducemus: sed vt q̄ manducamus de manu dñi accipiam⁹. Mā habere ad māducandū cōmune est inter iustos ⁊ iniustos/⁊ frequētius habent peccatores q̄ iusti: de manu aūt dei accipere panē nō est cōmune/ sz tm̄ sanctoz. Pz̄parare q̄ nō vetāt hec verba: sed cū peccato ꝓparare. Mā qui cū iusticia panes ꝓparat/illi de⁹ dat panē quē mādicat: q̄ autem cū peccato/nō illi dat deus/sed diabolus. Maz omnia quidem a deo tribuitur: nō tū omnia a deo subministrant. Vel ita/vt dū a deo dat/sctificat⁹ accipiat. Et iō nō dixit: panē q̄tidianū da nobis: sed addidit nostrū: id est quē iam habem⁹ paratū apud nos/illū da nobis: vt dū a te datur sanctificet: Vtputa: laic⁹ offert sacerdoti panē vt benedicat ⁊ pozrigat illi: q̄ panis est/offertis est: q̄ sanctificat⁹ est/ beneficiū sacerdotis. Mundā nō sufficit dicere: Panē nostrū da nobis hodie: quare addit; q̄tidianū? Ut luxuriosos cibos cōpescat: vt tātū quis māducet: quātū natura exigit: nō quantū lasciuia carnis impellit. Si em̄ cu in vno cōiuio tātū expendas: quātū sufficere poterat centū hoibus moderate viuentib⁹: aut tibūpsi cē tū diebus disciplinate viuenti: iam nō quotidianū cibū māducas/sed multoz dierum. Christianus si possibile est panē q̄tidiano nō plus habeat: qō possibile nō est quātū ad possibilitatē humanā. Jtē quare dixit/ nostrū? Propter duas rōnes. Primo: q̄ omnia q̄ dat nobis deus siue arātibus siue militātibus/nō nobis solis dat: sed etiā alijs ꝑ nos. Qui ergo de lautoz⁹ suis indigētib⁹ nō ꝗstat: nō pōt dicere/panem meū da mihi: nec em̄ tm̄ suū panē māducat/suū panē manducat: qui aūt cū peccato/alienū. a ¶Da nobis hodie: vt nō ꝓ crastino simus solliciti. Cum em̄ ignozes si vmes cras: qua de causa ita sollicitus es? Accintos ⁊ alatos nos vult esse tm̄ cedētes nature nō luxui vel auaricie. b ¶Et dimitte nobis ⁊c. Luz qua spe orat q̄ inimicitiā seruat etiaz aduersus ꝑgentē? Eccl. xxviii. a. Homo hoi seruat irā ⁊ a deo ꝗrit medelā? Si ꝑ q̄ qui ꝑ ihesum est fruitra orat nisi indulserit: quō putas orat q̄ ꝑ ihesum nō est si ipse ꝑ iniusticiā alios ꝑdit ⁊ grauat? Sed multi nolētes dare veniā peccātib⁹ in se/fugiūt hāc orationē. Sculti primāq; nō sic orāt vt docuit christus/nec sunt christi. Secundo: q̄ nec pater exaudit oz̄onē quā filⁱ⁹ nō dictauit. Cognoscit enim pater filij sui sensum: ⁊ vba non suscipit/q̄ vsurpatio humana excogitauit: sz q̄ sapia christi exposuit. Nō dixit: Sicut ⁊ nos dimittem⁹/sed dimittim⁹: vt pri⁹ dimittam⁹ ⁊ postea petam⁹ remissionē. Renemorat hic pctōz vt humiliet: iubet remittere vt cōscientiā purget; ꝓmittit veniā vt ſtatuat in ſpe: ⁊ te facit dñm suū: Sicut decreueris inquit de eo/⁊ ego de te decernā: tu cōseruo dimittis/ego seruo: tu obnoxius petō/ ego sine petō. Sed dices: Jniuste passus sum. Hec sunt pcā. Si enz iuste/pcā non sunt: ⁊ tu taliū venis accepturus remissionem. Poterat quidē deus sine hoc dimittere: sed vult saltē nos tristā expellere/⁊ philotropiq occasiones studet dare. b ¶Et ne nos inducas in tēptationē. Quia multa magnifica supra posuit: nūc addit humilitatis doctrinā: vt dū dicit: Ne nos inducas in tēptationē/cognoscāt se esse infirmos: ⁊ cōsideratio infirmitatis causam gloriationis extinguat. Duo ē petimus: vt nos nō inducat: ⁊ vt inductos nos liberet de periculo temptationis. Mā si ꝑm veritatē iusticie hoies examinaret: nullus poterit fieri salu⁹: ideo aut discrete temptat/ aut si tēptat nō tādiu tēptat donec nos vincamus temptationē: sz q̄diu nos vincere velle ostēderim⁹: nō virtutē nostraz temptat/sed volūtatē. j. Corinth. x. c. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet̄ vos temptari supra id q̄ potestis ⁊c. Volens aūt glorificare hominē tēptat eū: nō vt cum magno iudicio glorificet: sed ne sine causa glorificet: docet humiliter timere: agones nō insilire.

De ꝑni. dis. 4. c. dicit dñs De ꝑse. dis. 2. c. panem

Mt. hz̄ quia

De sacra vnctiōe. c. vnico.

c ¶Libera nos a malo/ gnitioso. Pernitiosum diabolū vocat: iubēs nos ad ipm̄ implacabile habere ꝓlium. Et monstrās q̄ nō natura talis est: sed ꝑpter supabundantiā malicie sic vocat: et q̄ a nobis nihil passus nos ꝑsequit. Et nō dixit: a malis libera/sed a malo: vt nō odiam⁹ ꝑ primos/cū ab ipsis mala passi fuerimus: sed ab illis ad istū trāsponamus inimicitias sicut ad causam malorū. Chrys. Tuū est regnū ⁊ virtus ⁊ gloria in ſecula ſeculorū Amen. Tria hec ad tria q̄ superi⁹ dixit introducit. Cm̄ dixerat: Adueniat regnū tuum: Ac si dicat quis: Nō habet deus regnū in terra? Respondet. Tuum est regnū. Nō pōt deus facere in terris q̄ oratio: Fiat voluntas tua ⁊c. Rūdet Tua est virtus ⁊c. Jtē dicit: Gloria est si dimittentib⁹ dimittit. g ¶Si em̄ dimiseritis hoibus. Post positā oz̄onē subdit dns ipius cōmendationē ꝑ inſertā cōditionē. q. d. dns: iusta est hec cōditio vt dimittētib⁹ dimittat ⁊ nō dimittētib⁹ nō dimittat. Eccl. xviii. a. Dimitte primo tuo nocenti ⁊/⁊ tūc deprecanti tibi pctā soluent̄. Et ibidē. Homo hoi seruat irā ⁊ a deo quērit medelā? Dicit q̄: Si em̄ dimiseritis hoibus. Nota q̄ nō ait: Si aūt vos hoies dimiseritis hoibus pctā eoz̄: sed ait simpliciter/ dimiseritis/ nō addēs vos hoies: in hoc ipso innuēs cōdonātes iniurias/ bñfacietes inimicis/orātes ꝑ eis quodāmodo esse supra homines: q̄ peccare in fratrē humanū est: sed rācionē odij dimittere ⁊ ꝑ iniurijs bñficia reddere q̄si diuinū est. Un̄ dicit Interlin. Vos q̄ estis quasi dij. Pō. Ego dixi dij estis. Et Exo. vii. a. Constitui te deū pharaonis. Hec sunt opa q̄ ꝓprie opat in nobis dns. Esa. xxvi. c. Dia opa nostra operatus es in nobis dne ⁊c. Dia. i. ꝑfecta vl excelsa. b ¶Hoibus peccata eoz̄: q̄ in hoc q̄ peccāt/hoies sunt. Heli. vi. a. Non ꝓmanebit spūs meus in hoie q̄ caro est. Nō em̄ ab humo est. i ¶Dimittet ⁊ vobis pater vester celestis delicta vestra. Ecce magna fiducia. ü. Reg⁷. xix. d. dauid defacili dimittit semei ei maledicēti. Jtē. j. Reg⁷. xxv. f. ad petitionē abigail dimittit iniurias illatas a nabal: ⁊t ō ei dns facile dimisit triplex peccatū ꝓra vrīā cōmissum. ij. Reg⁷. xii. d. Luc. vi. f. Dimittite ⁊ dimittet⁷ vobis. k ¶Si aūt non dimiseritis hoibus. Procedit cōditio quasi ab oppositis. q. d. sicut ad dimissionē vestrā dimittit⁷ vobis: ita ad nō dimissionē vestrā nō dimittit vobis. l ¶Hec pater vester dimittet vobis peccata vra: vt sit negatio extinctiua totū negās. q. d. nec pcā vestra vobis dimittet: nec pater vester est. Un̄ dicit/ vestra: q̄ hec ē sola possessio ⁊ opatio hois. In bonū em̄ p se nō pōt/sz in malū potest. Jaco. ii. c. Judicium sine misericordia fiet illi qui non fecit misericordiā. m ¶Cū aūt ieiunatis. Supra admonuit dns de elemosyna ⁊ oz̄one vt recta intentiōe fierent/nō humane laudis appetitu: nūc idē admonet de ieiunio. De q̄ non remouet dns tristiciā oīmodā/sz tristiciā hypocritarū: q̄ nō solū meritū nō habet/sed suppliciū ꝓmerē. Morādū aūt ꝑ ieiuniū aliud est spūale: aliud corporale. Spirituale est q̄ abstinet a pctō. De quo Esa. lviii. b. Nōne hoc est magis ieiunium q̄ elegi? Dissolue colligatiōes impietatis. Jeiunū corporale est abstinere a cibo corporis tpe certo. Q̄ multa bona efficit cū recte fit. Primo pauperē reficit. Tūc em̄ est rectū ieiuniū: qñ q̄ vētri subtrahit pauperi dat. Unde Esa. lviii. c. postq̄ monuit ad ieiuniū subiūgit: Frāge esurienti panē tuū. Jtē intelle tū subtiliat. Dan. i. d. Balasar/qui i tertiat despectio angustiarū/tollebat cibaria ⁊ vinū por⁹ eoz̄/dabatq̄ eis legumia:

Dupler ieiunium

Jeiunij corporale multa bona facit

℣ pueris aūt

A ℣ pueris aūt his dedit deus scientiā ⁊ disciplinā in omni libro ⁊ in omni scientia: danieli aūt intelligentiā omniū visionū. Item gratiā docendi impetrat. Un̄ Exo. xxxiiii. d. legitur q̄ moyses ieiunauit quadraginta diebus: ⁊ tūc suscepit legē qua doceret pplm. Jtē reuelationes secretoz̄ meruit. Un̄ Daniel. ix. f. post ieiuniū audiuit ab angelo: Tu ꝗ aīaduertere sermonē et intellige visionē. Jtē ad visionē dei ꝑducit. Un̄ de. iii. Reg⁷. xix. b. legik de helia q̄ ieiunauit q̄draginta diebus ⁊ q̄draginta noctib⁹ ⁊ venit ad montem dei oreb/ vbi vidit deū. Jtē auctoritatem et grām apud hoies cōfert. Un̄. ii. b. legik de iohanne baptista/ q̄ oēs exibāt ad eū ꝓpter vitę austeritatē ⁊ ieiuniū durū. Jtē pgnā euitat. Un̄ Jone. iii. d. ieiunio misertus est dns niniuitis. Item carnis lasciuiā domat. Un̄ Piero⁹. Oratione sanant̄ pestes mētis: ieiunio pestes corpis. Marc. ix. e. Hoc genus in nullo pōt exire nisi in oratione et ieiunio. Jtē hoiem cū deo seruat. Esa. xxx. c. Dabit tibi dns panē artū ⁊ aquā breuē: et nō faciet auolare a te doctorē tuū. Item sanitatē corpis cōseruat. Eccl. xxxi. c. Vigilia ⁊ cholera ⁊ tortura viro infrunito: somnus sanitatis in pctis q̄diu sumus in hoc corpe. Laua faciem tuā. i. intellectū a curiositate: affectū ab illicito amore. In hac aūt facie inspirat homini aīa viuēs. n ¶Me videaris hominib⁹ ieiunās. Nō ꝓhibet simplicit videri/sz velle videri ⁊ inde laudari. o ¶Sed patri tuo: p creationē: p recreationē: p ꝓseruationē. p ¶Qui est in absōdito. Esa. xlv. c. Vere tu es de⁹ absconditus. q ¶Et pr̄ tuus q̄ videt in absōdito. i. in humili ⁊ pura ꝓscientia: q̄ celū ⁊ terra. vlt. a. ¶Celum mihi sedes est. r ¶Reddet tibi. Sap. x. d. Reddet deus mercedē labor⁹ sanctoz̄ suoz̄. s ¶Nolite thesaurizare ⁊c. Supra ꝓhibuit dns ieiuniū ꝓ humano fauore captādo: ⁊ adhuc idē ꝓhibet fieri ꝑ lucro tpali acquirēdo. Sūt em̄ q̄dā auare ieiunātes vt parāt reb⁹ suis/⁊ multiplicēt sibi thesauros: ⁊ tale ieiuniū ꝓhibet deus. Vel pōt sic ꝓtinuari: vt sit summa ⁊ breuis ꝓclusio oīm q̄dictoz̄. q. d. nolite dare elemosynā/ieiunare/orare ꝓ cōmodo terreno: ⁊ q̄d dicerē per singula: nolite thesaurizare ⁊c. id ē aliū opa miscēdo vel de genere bonoz̄ agere vob in terra: id ē ꝓ emolimento terreno. Dicit ergo: Nolite thesaurizare vobis in terra: id est spem vob collocare in terrenis: diuitias reputādo. t ¶Ubi erugo ⁊ tinea demolit⁷: ad ſam. i. cōsumit et destruit. Jacobi. v. a. Argentū vestrū ⁊ aurū eruginauit. r ¶Et vbi fures effodiunt ⁊ furant⁷: ad ſam ſepe. Un̄ Eccl. xxix. b. Nō absōdas eam. i. pecuniā sub lapide in perditionē. Sicut fecit quidā subscribēs lapidi/ hic sunt: ⁊ alter veniens ⁊ accipiēs/ subscripsit: hic nō sūt/ ⁊ mortuus est ille q̄ absōderat ꝑ dolore. Alius est thesaurus scientię: De q̄ Eccl. xx. d. Sapiētia absconsa ⁊ thesaurus inuisus/q̄ vtilitas in vtrisq⁷? Prouerb. xi. d. Qui absondit frumēta maledicet⁷ in pplis. Jtē gre. Prouer. xxi. c. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleū in habitaculo iusti. Et malus hoīnus culpę. Roma. i. a. Scōm duriciā tuā et cor impenitē thesauriças tibi irā in die irę ⁊ reuelationis iusti iudicij dei. t ¶Ubi erugo. Moraliter. Dis thesaurus/aut ē de metallis/ aūt de veſtib⁹/aut de lapidib⁹ ꝓciosis. Primū demolit erugo: secūdā tinea: tertiū fures. Nō aūt dicē dns ꝑ de his thesaur⁷/ꝓcipue tāgit clericos. Eccl. v. a. Moli attendere ad possessiones imās/mihi em̄ ꝑderunt tibi in die vindicte ⁊ obductiōis. In his q̄dict⁷ trib⁹ triplex notat tēptatio: Mūdi/carnis/⁊ diaboli. Hec sūt tria iacula diaboli. Erugo q̄ in auro ē ⁊ argēto: cupiscētia mūdi. Job. xx. b. Diuitias q̄s deuorauit ꝑ cupiditatē suā/euomet ꝑ amissionē. Prouerb. xxiii. a. Ne erigas oculos tuos ad diuitias q̄s habere nō potes. Tinea q̄ nascit de veste plicata ⁊ in q̄te/gula est: ⁊ luxuria i carne. Fures sūt ſuphia ⁊ demones: q̄ oēs vtutes furant. Inter q̄s occidit descēdēs a hierlim in hiericho: Luc⁷. x. c. Notabilit aūt dicit/effodiūt/ ſmo: ⁊ furant/ secūdo. Effodiunt em̄ per ostentationē: vt demū furent cū appetit humanū fauorē. Joh⁷. j. b. Ficū meā decorticauit. Gregor⁹. Despdari desiderat q̄ thesaurū in via publice deportat. Allegorice. v ¶Tinea/ significat inuidiā: q̄ oēm decorē vtutū obfuscat. Allegorice

y ¶Fures/ hęretici vel demones: q̄ semp ad hoc tēdūt vt spūalib⁹ spolient.

D ℣ Thesauriçate aūt

E F a ❡ Thesaurizate aũt vobis. Nõ dicit mihi: Nihil em̃ ꝓdest sibi ſ; vob. Iob. xxij. a. Quid ꝓdest deo si iustus fuer°/
Ps. 15. aut qd cõferes ei si immaculata fuerit vita tua? Ps. Bonorũ meoꝝ nõ eges. b ❡ Thesauros in celo: qſi in ꝓprio loco. Chryſ. Ibi substãtiã tuã colloca/ vbi patriã habes. In celo/ dicit. q. d. incorrupti/ biles sũt diuitie scḋoꝝ ꝛ in celo vbi nihil cor rũpit sũt qrẽde ꝛ po/ nẽde. Eccl. xliij. c. Omne op° corruptibile in fi/ ne deficiet: ꝛ qui illud opabit ibit cum ipso. Chryſ. Que stulticia
Luc. 11. c. est illic relinqre vnde exiturus es: ꝛ illuc nõ pmittere q̃ iturus es? Quicqd ꝓ aĩa tua fe cer°/ h tuũ est: qd aũt relinqris/ pdidisti. Nã qd corpalit̃ cõgregat/ spũalit̃ dispsum videt ꝛ pditũ: qd aũt corpalit̃ dispgit/ hn spũalit̃ cõgregat in celo. Qui collocat thesauros in terra: nõ habet qd speret in ce lo. Et qd respiciat in celum: vbi nihil habet repositu? Unde
Ps. 72. Ps. Quid em̃ mihi est in celo ꝛ a te quid volui sup terram? e ❡ Ubi nec erugo nec tinea demolitur: ad lrãm: q: ni/
Moraliter hil mali ibi admittit ꝛc. Moraliter. Per eruginẽ supbia: q de bono orit/ sicut erugo de metallo. Per tineã inuidia: q: si/ cut tinea sine sonitu vestẽ corrũpit: sic inuidia virtutes. Fures sunt heretici: q furant veritatẽ sacre scripture: vel demones: q effodiũt in tẽptatiõe: furant in cõsensu. Iaco. v. a. Agite nunc diuites/ plorate vlulãtes. Agite dicit/ ꝯ eruginẽ: plorate/ ꝯ ti/ neã: vlulate/ ꝯ fures: q sunt lupi ꝯ qs vlulandũ ẽ. d ❡ Et vbi fures non effodiunt nec furantur. Chrysostomus. Om/ nia bona mũdi triplex interitus tollit: aut ex seipsis veterascũt: aut dominoꝝ luxu consumunt: aut extraneis dolo/ vi vel calũ/ nia diripiunt: quia omnes fures dicunt/ qui p iniquitatem fe/ stinant aliena facere sua. Uel/ Ubi fures ꝛc. quia ibi aduer/ sus electos dei nulla fraus ꝓualebit. Naum. j. d. Celebra iuda festiuitates tuas: nõ adiciet vltra vt ptranseat in te belial: vni/ uersus interijt. e ❡ Ubi em̃ est thesaurus tuus. q. d. ca/
F ue vbi thesaurizes. Ubi em̃ est thesaurus tuus ibi est et cor tuũ. i. cordis meditatio. Eccs. x. a. Cor sapiẽtis in dextera eius. i. in eternis: ꝛ cor stulti in sinistra. i. in transitoriis. Deut. xxxiij. d. Oculus iacob in terra frumẽti. i. in celo. Prouer. xvij. d. Oculi stultorũ in finibus terre. Eccs. ij. c. Oculi sapiẽtis in capite eius. Ubi est thesaurus tuus ibi est ꝛ cor tuuz. Hiero°. Cor habet gulosus in vẽtre: lasciuus in ludicris: ama
Thesauri zanti tria sunt necessaria tor in libidine: auarus in pecunia. Qui vult thesaurizare tria sibi sunt necessaria. Prouidẽtia in reponẽdo: discretio in con/ gregãdo: diligẽtia in seruãdo. Prouidẽtia: vt ꝓuideat vbi re/ ponat in locũ tutũ. i. in celũ: ꝛ arcã forte: scz christũ vel beataz virginẽ. Corpus est mala arca: quia omnia putrescũt ibi. Ali/ quando diabolus vult auferre thesaurum istum per violenti/ am: scz temptationẽ. Quod significat. ij. Machab. iij. c. ꝙ he/ liodorus qui diabolum significat/ voluit spoliare templum. Sed quid faciẽdum est/ docet ibi optime. Tria sunt que vim eius debilitant: Oratio/ timor ꝛ dolor. De oratione dicit ibi: Inuocabãt de celo eum qui de depositis legem posuit vt his qui deposuerant ea salua custodiret. Si ita fiet: veniet ille se/ dens super equum: habens vt videbatur arma aurea: scz chri/ stus paratus ad pugnandum: quem sequunt duo iuuenes op/ timi decore: scz angeli missi a deo: scz timor de pena futura: ꝛ dolor de pterita culpa. Discretio etiam necessaria est. Roma. xij. a. Rationabile sit obsequiũ vestrũ. f ❡ Lucerna cor/ poris tui. Dixerat vbi thesaurus tuus est: ibi ꝛ cor tuũ: ideo cauendum est in reponendo thesaurum. Sed quia cautela ab intentione incipit: ideo determinat intentionem vt non verta/ tur ad inanem gloriam vt lucrum temporale. Chrysostomus. Post elemosynas cõuenienter docet mentem habere ad deũ. Qui em̃ cor habet ad deũ/ illius oculus lucidus est. Unde. d. v. a. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Eccs. xj. c. Dulce lumen et delectabile oculis videre solem. Uocans ergo intentionem oculum/ comparat eum lucerne. Sicut em̃ oculus membra ad operandum dirigit/ et lucerna gressus am bulantis: sic intentio congeriem operationis. Et sicut nomine oculi duo accipiuntur/ vt dicit Glo. scz intentio ꝛ lux fidei: sic nomine corporis duo similiter: scz congeries operum exterio/ rum/ et congeries operum interiorum siue virtutum. Primo oculo respondet primum corpus: ꝛ secundo secundũ. Lucer/ na igit intentio recta/ vel fides formata: opera dirigũt ꝛ infor mant. Dicit ergo: Lucerna corporis tui. Corpus dicit cõ/ geriem operum exteriorum et interiorum. g ❡ Est oculus tuus: id est fides vel intentio: vt non ad lucernam hominum iudices opera/ sed ꝓ/ prie cõsciẽtie. Apo/ cal. xxj. g. Lucerna ei° est agn°. Quis agn° simplex/ significat re/ ctam intentionem et simplicem. h ❡ Si fuerit oculus tu°. Per hoc ꝙ dic/ ocu/ lus/ singularit: signi ficat ꝙ intẽtio debet esse ad vnũ. iiij. Re/ g°. vlt. b. Sedechias excecatus est in rebla tha. Similiter fides debet dirigi ad deum. Cant. iiij. c. Uul/ nerasti me soror mea in vno oculorum tuorum. i ❡ Sim/ plex: sine errore ad fidem/ sine praua delectatione ex charita/ te informante. Uel/ Simplex: sine duplicitate. k ❡ To/ tum corpus tuum: id est congeries bonorũ operum inte/ riorum ꝛ exteriorũ: l ❡ Lucidum erit: a tenebris peccati remotũ. m ❡ Si autem oculus tuus: id est intẽtio tua: n ❡ Nequam fuerit: id est puersa. o ❡ Totũ corpus tuum tenebrosuz erit: id ẽ opus demeritoriũ erit. Chryſ. Sicut qui graues habet oculos/ si ponas eũ in loco tenebro/ so melius videt: si autem ponas in sole nihil videt: q: oculus nõ suffert soliꝫ cãdorẽ: Sic ꝛ hõ mũ/ dialis: q oculũ. i. mentẽ terrenis desi/ deriis sordidam habet ꝛ turbulentaz: si ponas eũ in rebus mũdialib° sapit ꝛ astutus est: si aũt trahas euz ad res spũales nihil sapit: quia mẽs eius ter/ renis desideriis corrupta iusticie bo/ num non sentit: dico nõ nescit: scit em̃ qd nõ sentit. p ❡ Si ergo lumen: id est intentio que debet esse lumẽ ope rũ. q ❡ Quod in te est/ i libero ar bitrio. r ❡ Tenebre sunt: mala in/ tẽtione facta: q: tũc mala: s ❡ Ipse tenebre: id est ea que p se mala sunt: quãte erunt? Et est sensus in sum/ ma. Si bona q̃ agis: q: mala intentio/ ne fiunt/ tenebre sunt: ea que per se ma la sunt ꝛ male/ etiam intentione fiunt maiores tenebre sunt. Uel fm Aug°. Lumen est intentio praua: dictũ vl fa/ ctũ dicunt tenebre. Unus est sensus. Si intentio corrupta est tenebre: mul to magis dictũ vel factũ ꝓcedẽs ex il/ la intentiõe. Chryſ. Nõ eligeres aux ꝛ sericas vestes vt oculis orbareris: q: nulla reliq̃ vite tibi esset vtilitas: ita in aĩa custodi intellectũ. t ❡ Nemo potest duobus dominis seruire. Adhuc vtit dñs quasi q̃dam antipo/ phora. Posset em̃ dicere aliquis: Si ꝓpter intentionẽ temporaliũ ꝛ hmõi mala fiũt q̃ sũt bona: ego faciam bona simul ꝛ ꝓpter celestia ꝛ ꝓpter tẽpo/ ralia. Et potest hoc respicere tria q̃ ſu/ dicta sunt. s. Nemo potest seruire pro temporalibus simul ꝛ terrenis: vel si/ mul thesaurizare in celo et in terra. Uel/ Nemo potest simplici oculo et nequã facere aliq̃. v ❡ Duobus do minis/ contrariis. Nõ em̃ põt quis exercere opus diaboli et placere deo. iij. Reg. xviij. a. Usquequo claudicat/ in duas ptes? Duo dñi sunt virtutes ꝛ vitia: celestia ꝛ terrena: deus ꝛ dia/ bol°: vana gl̃ia ꝛ vera gl̃ia. x ❡ Aut em̃: distinguit cãm ꝯdictoꝝ: y ❡ Unũ odio habebit/ diabolũ: tãq̃ singula riter maluz: non creaturam sed vitiũ.

❧ Et alterũ

a furãt. Thesaurizate aũt vob
b thesauros i celo: vbi nec eru
d go nec tinea demolit: et vbi
fures non effodiũt nec furã/
e tur. Ubi enim est thesaurus
f tuus: ibi est ꝛ cor tuũ. Lucer/
g na corpis tui ẽ ocul° tu°. Si
h fuerit oculus tuus simplex:
i totũ corp° tuũ lucidũ erit. Si
m n aũt oculus tu° nequã fuerit:
o totum corpus tuum tenebro
p sum erit. Si ergo lumen qd
q r in te est/ tenebre sunt: ipse te/
s nebre q̃te erunt? Nemo po/
v test duobus dominis seruire:
x Aũt em̃ vnum odio habebit

G

Luc. 16. c. 25. dis. c. acutius. 21. q. 1. c. De peni. dis. 5. c.

t ❡ Nemo potest ꝛc. scz deo ꝛ diabolo seruire. Diabol° si/ gnificat p pharaonẽ: q̃ facit seruire suos in luto luxurie: latere cu piditatis: palea vani tatis. Et inuitat ad edificãdum tres ciui/ tates i egypto. Phy ton/ ramesse/ heliopo lis. De duabus pri/ mis: Exo. j. b. De ter tia Esa. xix. c. In die illa erunt quinq̃ ciui tates in terra egypti: ciuitas solis vocabi/ tur vna. Phiton/ in/ terpretatur os abys/ si vl cupiditas. Pro uerb. xxx. c. Tria sunt insatiabilia: Infern°/ os vulue/ et terra que nõ satiat aqua: quar/ tum ꝙo scilicet ignis nunq̃ dicit sufficit. Ramesse/ interpreta tur malicia detinens: Hec ẽ luxuria. Pro/ uerb. ij. d. Omnes q̃ ingrediunt ad eã nõ reuertent. Heliopo/ lis/ ciuitas solis: su/ perbia. Job. xxxj. c. Si vidi solem cũ ful/ geret ꝛ lunam incedẽ tem clare: letatum est in abscõdito cor me/ um. Solez videre cũ fulget est letari d ho/ nore tempali et vani nomis claritate. Lu/ nam videre incedentẽ clare/ est exultare de mũdi ꝓsperitate. Item ꝯuictẽs diabolo i pa/ nib° sũt detractores.

H

† Uñ Prouer. xx. c. Suauis est homi/ ni panis mendacii et postea os ei° imple/ bitur calculo. In po/ tu: predicatores falsi in lecto luxurie. Job. xl. c. Sub vmbra dor mit in secreto cala/ mi in locis humenti/ bus. In vtroq̃: illi q̃ ventri deseruiunt. Phil. iij. d. Quorum deus venter est. Iste dominus grauis ex/ actor est: iurgiosus: crudelis: infidelis. Grauis exactor ope/ rũ ꝛ seruitioꝝ. Exod. v. b. Prefecti operũ instabant dicentes: cõplete opus vestrũ quotidie vt prius fa/ cere solebatis. Item iurgiosus est. Pro/ uerb. xvij. b. Semper iurgia querit malus. Crudelis est qui nec parcere nec misereri potest. Prouer. v. b. Fili ne des alienis ho norem tuum et an/ nos tuos crudeli. In/ fidelis ẽ: q: seductor ꝛ mẽdax. Joh. viij. f.
Phil. 3. d. Ipse mẽdax est ꝛ pa ter eius ꝛc.

A a ❡ Et alterũ diliget. s. deũ. b ❡ Aut vnũ sustinebit: scz diabolũ/ iugũ eius portãdo. c ❡ Et alterũ contenet. s. deũ/ opera eius delitiis ꝛ concupiscẽtiis postponẽdo. Et no/ ta ꝙ dicit/ contẽnet: non odiet. In omni em̃ pctõ mortali cõ/ temptus est. Nota ꝙ nulla creatura deum odit affectu/ etsi ef/ fectu. Nec etiam dia/ bolus odit deum in/ quantũ deus est: sed inquantũ puniẽdus est. Sicut latro non odit iudicẽ quia ho/ mo: sed quia iudex et vindex. d ❡ Non potestis deo ser/ uire et mãmone: Manifestatio ei° est qd dixerat: Non po/ testis duobus domi/ nis seruire. Non di/ cit habere: qd fieri li/ cet vt bene dispẽset. Abraam em̃ diuiti/ as habuit ꝛ iob: sed non eis seruierunt. Seruire enim diuitiis auari est. Nota autem ꝙ syra lingua/ mammone diuitie dicũ/ tur. Scḋm quosdam dicitur nomen demonis/ qui preest di/ uitiis: non ꝙ in eius ditione sint: sed q: laqueis diuitiarum vtitur ad decipiẽ/ dum. Chryſ. Non solum in hoc nocẽt diuitie quia latrones armant contra nos/ ꝛ intellectum obtenebrant: sed q: a seruitute dei nos expellũt in suã ca/ ptiuitatem. Ideo qui vult deum ama/ re/ necesse est vt odiat diuitias: et qui vult mandata auaricie facere necesse ẽ vt contemnat dei mãdata. e ❡ Ideo dico vobis: quia. s. deo ꝛ mammone non potestis seruire: ideo dico vo/ bis. Quia possent forte dicere: Tu ꝓ/ hibes diuitias/ sed saltem indigemus cibis et possumus solliciti esse de illis habendis. Hoc ꝓuenit et remouet cũ dicit: f ❡ Ne solliciti sitis anime vestre: id est vite vestre. Multiplex ẽ
B Sollicitudo multiplex sollicitudo. Est em̃ quedam prouiden/ tie spũalis: Et hec precipit Prouerb. vj. a. Uade ad formicã o piger et disce sapientiam. Est ꝛ sollicitudo tempalis necessitatis: que est tolerabilis. De q Gen. iij. d. In sudore vultus tui vesce/ ris pane tuo. Est etiam sollicitudo su/ perfluitatis et curiositatis: Hec ꝓue/ nit ex amore inordinato terrenorum et diffidentia eternoꝝ: De hac Prouer. xj. a. Expectatio sollicitorũ peribit. De hac etiam dicit Luc. viij. b. super illũ locum: Semen est verbum dei/ Glo. Sollicitudo huius seculi suffocat ver/ bũ dei. Ibi Bern. Circuit sedulus ex/ plorator: sequitur/ obsequit/ simulat/ dissimulat/ pedibus ac manibus repẽs si quo mõ se possit ingerere in patrimo niũ crucifixi. Chryſ. Sollicitudo de/ sperationis est filia. Prima sollicitudo est cõmendabilis: scḋa tolerabilis: ter/ tia vituperabilis. g ❡ Quid manducetis. Hic suggillã/ tur gulosi: quoruz deus venter est: Sicut de guloso esau dici/ tur/ Gen. xxv. d. Aug°. Pascebat contemnentẽ se ꝛ non pascit obsequentẽ. Chryſ. Escam etsi sollicitus non fueris habebis: iusticiam ꝙo nisi sollicitus fueris non habebis. Que ergo sa/ pientia de hoc sollicitum esse qd sine sollicitudine etiam appre hẽdes: ꝛ non esse sollicitum de eo qd nisi sollicitus fueris per/ des? Phil. iiij. a. Gaudete in domino semp. h ❡ Nec cor/ pori vestro quid induamini. De duob° loquitur de qui/ bus est maxima sollicitudo. s. cibo et vestitu. i. Timoth. vj. b. Habentes alimenta ꝛ quibus tegamur ꝛc. De his duob° sol/ licitus erat qui induebatur purpura et bysso et quotidie epu/ labatur splendide: Luc. xvj. e. Habentes igitur victum ꝛ qui/ bus tegamur his contenti simus. Hieronym°. Ornatus pa/ riter et sordes fugienda sunt: alterum enim gloriam/ alterum ignominiam sapit. i ❡ Nonne anima plus est q̃ esca/ et corpus plus q̃ vestimentum? q. d. qui dedit animam que magis est/ dabit et escam que minus est. Quantũ ad escã dat exemplum de volatilibus: quantũ ad vestimẽtũ de liliis. Nonne aĩa plus est q̃ esca. i. vita ve/ stra. Simile Iob. xij. d. Qui amat animã suam perdet eam: id est vitam. q. d. domi/ nus: ne timeatis/ qui dedit animam: dabit escam. k ❡ Et cor/ pus plus q̃ vesti/ mentum? q. d. sicut longe maius: q: hoc ꝓpter illud est datũ vel factum. Chryſ. Luc. 12. d.
Anima nõ moratur nisi in corpore ciba/ to: multi tamẽ de aĩa sunt solliciti parum quid manducẽt. Et maxime theologi: qui cibũ anime ori apponunt nec inde comedunt: dum qd in scho lis audiunt non faciunt: sed pro laude aut temporali mercede vendunt. l ❡ Respicite volatilia celi: que non perpetuo erunt ꝛ ideo minora ꝛ indigniora sũt. Chryſ. Confirmat pri/ mo ab anima/ vt a maiori: deinde a minori/ vt a volatili. m ❡ Quoniã non serunt: ad victum suum curandum. n ❡ Neq̃ metunt/ laborando. o ❡ Neq̃ congregant: laborum sollicitudinẽ addẽdo. In primo sugillant timidi: in scḋo auari ꝛ inquieti: in tertio raptores ꝛ tyranni. p ❡ In horrea: qd fecit ille diues stultus: Luc. xij. c. dicẽs: Quid fa ciam quia non habeo quo congregẽ fructus meos: hoc faciã: destruã horrea mea ꝛ maiora faciã illa ꝛc. Dixit aũt illi deus: Stulte hac nocte animam tuam repetẽt a te. Chryſ. Anima/ lia omnia fecit deus ꝓpter hominẽ: hoĩem aũt ꝓpter seipm. Si ergo animalibus ministrat ꝓpter hoĩem: quõ hoibus nõ ministrabit ꝓpter seipsum? q ❡ Et pater vester celestis pascit illa: non deus meus: sed pater vester: vt illis conside/ ratis multo magis vos pascat: qui estis filij. Ps. Qui dat iu Ps. 146.
D mẽtis escam ipsoꝝ. Job. xxxviij. d. Quis preparat coruo escã? Rab. Quis rex deuotis militibus debitam non procurat ali/ moniã? Quis dñs seruis suis nõ ministrat cibaria? Quis pa ter non dat filiis? Noli homo exacerbare deum pro te taliter cogitando. Dato regno suspiras panẽ/ indutus immortalita/ tis gloria/ plãgis corporis vestimentũ? Aug° et Rab. hec ad litterã intelligunt: Uerisimiliter tñ possunt exponi de religio/ sis: qui nec serunt nec metunt ꝛ nihil in terra querũt ꝛ ab om/ ni mundana sollicitudine semoti/ sola contemplatione in celo degũt. De quibus Esa. lx. b. Qui sunt hi qui vt nubes volãt: ꝛ quasi columbe ad fenestras suas? r ❡ Nonne vos ma/ gis pluris estis illis? Modus loquendi est/ respondens translationi. q. d. maioris enim precii estis. Si igitur de illis curat/ ꝛ de vobis. s ❡ Quis autem vestrum cogitãs/ sollicitudine et studio anime: t ❡ Potest adiicere/ corpo/ rali sagacitate ꝛ labore: v ❡ Ad staturam suam cubitũ vnum? q. d. nullus. q. d. qui dedit corpori augmentum/ dabit ꝛ vestimentum. Alia littera dicit: Ad etatem suam. Et sic probat dominus per rationem augmenti: ꝙ de cibo non de/ bent esse solliciti: quia si cibus est ad augmẽtum vel nutrimẽ/ tum: deus autem vtrũq̃ operatur: ad quid igitur cibus cum tanta sollicitudine acquiritur? Chryſ. Sicut sollicitudo cor/ pori non potest apponere: ita nec cibum congregare. x ❡ Et de vestimentis quid solliciti estis? q. d. si corpori ad/ dere non potestis/ de vestibus non curetis: quia in his ꝛ aliis prouidebit eis qui ea fecit. y ❡ Con/ siderate lilia agri quomodo cre/ scunt: quasi. s. tam coloribus precio/ sis induta sunt. a ❡ Non laborãt: coloribus se ornãdo. b ❡ Neq̃ net/ indumẽta sibi conficiẽdo. Chryſ. Qd dicit/ laborãt/ ad viros ptinet: qd dic/ nent: ad feminas. Item. Cur non dicit pauonem ꝛ cygnum? propter vtilitatem maiorem: Et ideo et lilia fenum vocat.

z ❡ Lilia agri: vir/ gines. Cãt. ij. a. Sicut liliũ inter spinas sic amica mea inter filias.

❧ Dico autem vobis

Moraliter. Per lilia actiuos: per volatilia cõtemplatiuos: per fenum intellige prescitos. Moraliter

a b alterum diliget: aut vnum
c sustinebit et alterum contem
d net. Non potestis deo serui/
e re et mammone. Ideo dico
f vobis ne solliciti sitis anime
g vestre quid manducetis: ne
h q̃ corpori vestro qd indua/
i mini. Nonne anima plus est
k q̃ esca: et corpus plus q̃ ve
l stimentum? Respicite vola/
m tilia celi: quoniam non serũt
n o neq̃ metunt neq̃ congregãt
p q in horrea: et pr vester celestl
r pascit illa: Nonne vos magl
s pluris estis illis? Quis autẽ
t v vrm cogitãs põt adiicere ad
staturã suã cubitũ vnuz? Et
x de vestimẽtl qd solliciti estl?
y z Considerate lilia agri quõ
a b crescũt: nõ laborãt neq̃ nẽt.

C

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō debetis. b ¶Quoniam nec salomon: qui ꝑ alios hominibus floruit: qui dicit Eccl̄s. 9. b. Supergressus sum opibus omnes qui ante me fuerunt in hierusalem. c ¶In omni gloria sua/triplici: diuitiarum/scientiarum/ potentiarū. Alia lra: In omni regno suo. d ¶Coopertus est sicut vnum ex istis: id ē tam pulchre. Vel q̄ in salomone fuerunt vestes aliene: in illo vero ꝓpꝛie vestes quas natura dedit ei. Chrysostomus. Salomoni homines ministrabāt vestes: ishi autē deus. e ¶Si enim fenum agri quod hodie est & cras in clibanum mittitur: id ē in fornacem: vel in acerū factum ad modum clibani. Crastinum/autem ꝓ futuro ponitur. Sile Ecl̄s. xxx. c. Rūdebit mihi cras iustitia mea. b ¶Deuo sic vestit: id est tam pulchre ornat. q. d. si ista que tm̄ ad vsum temporis sunt & tam cito deciduntur ita ꝓpia cras cremabuntur: a dño tā venuste ornant. i ¶Quāto magꝭ vos: supple vestiet: k ¶Modice fidei: qui de ꝓmissione dei dubitatis. Interliñ. Quicunq̄ in aliqua ꝓmissione dubitat/modicus est fide: & q̄to plus dubitat/minus inuenit ea ꝓ quibus sollicitus fuit &c. l ¶Nolite ergo solliciti esse/dicentes: quid manducabimus/ aut quid bibemus/ aut quo operiemur? Hec enī omnia gētes inquirūt. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Quērite ergo primum rēgnum dei & iustitiā eius: & hec oia adicientur vob̄. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enī dies sollicitus erit sibiꝑ ipsi. Sufficit diei malicia sua.

d ¶Coopertus ē sicut vnū ex istis. Ornamentū corporis: purpura et byssus. Mundicia autē & patientia sunt quasi due puelle que vestiunt animam pura & bysso. Byssus ad mundiciam pertinet: purpura ad patientiā. Prouerb. xxxi. c. Purpura & byssus indumentuz eius &c.

e ¶Fenum/ diuites. Jaco. 5. b. Diues sicut flos feni transibit: exortus est sol cū ardore et arefecit fenum: et flos eius decidit et decor vultus eius deperiit: sic & diues in itineribus suis marcescet. ¶Crastid est subito vel instanti die iudicii. g ¶In clibanum/ gehennę. h ¶Deus sic vestit. ō. v. g. Qui solem suum facit oriri super bonos & malos. De hoc ꝙno sic vestito & postea in clibanum ꝓiecto legitur Luc'. xvi. e. Homo quidam erat dives: et induebat purpura & bysso/ecce vestimentum: et postea sepultus est in infernū/ecce clibanus &c.

Dñs sollicitudinē ꝓbibet ꝓpē multas causas

a b Dicō autem vobis quōniā c nec salomon in ōmni gloria d sua cōopertus est sicut vnuz e ex istis. Si enī fenum agri f quod hodie est & crās in cliꝑ bānum mittitur dēus sic vestit: ḡtō magis vos mōdicę k fidei. Nolite ergo solliciti esse l m dicentes: quid manducabimus/ aut quid bibemus/ aut quo operiemur? Hec enī omnia gētes inquirūt. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Quērite ergo primum rēgnum dei & iustitiā eius: & hec oia adicientur vob̄. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enī dies sollicitus erit sibiꝑ ipsi. Sufficit diei malicia sua.

Crastinum/autem ꝓ futuro ponitur. Sile Ecl̄s. xxx. c. Rūdebit mihi cras iustitia mea. b ¶Deuo sic vestit: id est tam pulchre ornat. q. d. si ista que tm̄ ad vsum temporis sunt & tam cito deciduntur ita ꝓpia cras cremabuntur: a dño tā venuste ornant. i ¶Quāto magꝭ vos: supple vestiet: k ¶Modice fidei: qui de ꝓmissione dei dubitatis. Interliñ. Quicunq̄ in aliqua ꝓmissione dubitat/modicus est fide: & q̄to plus dubitat/minus inuenit ea ꝓ quibus sollicitus fuit &c. l ¶Nolite ergo solliciti esse. Supra dixit q̄ sollicitudo curiositatis removenda est: quia cum ꝓfectu temporis deficit/ minora dabit. Et ꝓfuerat ista exempla: Inde concludit: Nolite ergo solliciti esse: quia in voluntate vestra est.

m ¶Dicentes: quia maior est sollicitudo quando ꝓcedit in sermonem: quia tunc datur in exemplum. Threñ. ij. d. Patribus suis dixerūt ubi ē triticū & vinū cū deficerēt. n ¶Quid māducabimus. Pueri. xj. b. Quis dabit nobis carnes ad vescendum: recordamur piscium quos comedebamus in egypto gratis: in mentem nobis venunt cucumeres et pepones/ porri/ cepe/ et allia. o ¶Aut quid bibemus. Ecce sollicitudo stulta. Prouisa enim sunt hec omnia ab eo qui nouit hec ī via esse necessaria. Eccl̄i xxxj. d. Sanitas est alterius et corporis sobrius potus. Seneca. Natura minimis contenta est. p ¶Aut quo operiemur. Hec cura deo relinquēda est. q ¶Hec enim omnia: que supra dicta sūt: r ¶Gentes inquirunt: qui infideles sunt & qui de futuro/cum bonorū ꝓmissione non confidunt. Roma. viij. a. Qui ꝑm carnem sunt que carnis sunt sapiunt: qui vero ꝑm spiritū sunt que spiritus sunt sentiunt. Augustinus. Scit enim celestis medicus quid vobis daturus est ad consolationem: quid vero subtractum ad exercitationem. Non enī homo iumento suo sine causa cibaria detrahit. s ¶Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Quia ergo pater diligit vos filios: & quia indigetis ꝓcurabit vobis hec. Vnusquisq̄ ꝓbibit dominus sollicitudinē ꝓpter multas causas. Prima est: quia verbum dei suffocat: infra. xiij. c. Sollicitudo huius seculi & fallacia diuitiarum suffocat verbum. Secunda est: quia fructificationem bonorū operū exterminat. Piere. iiij. a. Mouete vobis nouale & nolite serere super spinas. Tertio: hominem illaqueat. j. Timoth. vlt. b. Qui volunt diuites fieri incidunt in temptationem & in laqueum diaboli. Cant'. v. b. Expoliauī me tunica mea. Dicit Beda. Recepta sollicitudine temporaliū subsidiorū qualibet eximius ꝓdicator difficile mittit peccatum. Quarto: a spūalibus retrahit. Gregorius. Amor temporaliū ꝰ eternarū vicius ē pnarū. Quinto: ledunt. Thes̄. iij. b. Inebriauit me absinthio: id est sollicitudine pungitiua et amaricante animam. Sexto: animam affligit & quo sperabatur non inducit. Eccl̄s. i. c. Vidi in omnibus vanitatē & afflictionē spūs. Septimo: dormire nō ꝑmittit. Eccl̄i xxxi. c. Vigilia & tortura et cholera viro infructuoso: id est cupido. Octauo vigilando somniare facit. Eccl̄s. v. a. Multas curas sequunt somnia. Et nota q̄ sicut somniāti videt̄ q̄ multa faciat: ita sollicitus multa cogitant & pauca faciūt. Mono animam exercat. Tñ Piere. vlt. b. et. iiij. Reg'. xxv. b. habet de sedechia qui exceccatus fuit in reblatha: q̄ interꝑtat multa hec. Decimo euacuat penitentiam. Gen̄. iiij. d. Cain: id est possessio temporaliū postq̄ eduxit abel: id est lucrū/ in agrū sollicitudinis. s. occidit eum. t ¶Querite ergo primū regnum dei. Nota q̄ tria sūt genera bonorū: Eternū/spirituale/tempale. Primū est maximū bonū: secundū minus: tertiū minimū. Dicit ergo: Querite primū: id est ꝑmo vel ꝓncipaliter. Vel/ Primū/quod est inter alia ꝑmū: v ¶Regnū dei. Hoc vnū & solū cū sollicitudine est ḡrendū. Et ideo dicit: Querite: id est ad ḡrendū attendite. Querite: quia tēpus breue. Deut'. xxxij. e. Ad esse festināt tempa. Ezech. vij. a. Finis venit: venit finis. Itē quia longeuū. Ps̄. Regnum tuū regnum omnium seculorū. Item q̄ locundū. Ps̄. O magna multitudo dulcedinis tue dñe. Esa. xxj. c. Si ḡritis ḡrite. Querite/ozōne & ope. Item q̄ gloriosum & copiosum. Prouer. viij. d. Mecū sunt diuitie & gloria &c. x ¶Et iustitiā eius. Ecce bonū spūale: q̄ est via ad regnū. Chrysostomus. Justicia est via pietatis ꝑ quā itur ad regnū. y ¶Et hec oia. Ecce de bonis temporalibus: que vltima sunt & minima: z ¶Adiciēt vobis. Nō dicit dabunt: ne putent̄ equiparanda regno vel virtutibus. Et nō dicit ḡrēda esse: ne putent̄ terminus esse hūane vite. Adiciēt̄: adiectiuo mō/nō substātiuo. Ze aūt illis qui faciūt de adiectiuo substantiuū & ecouerso. Augustinus. Ze autē illis qui relinquūt te dñe & aberrant in vestigijs: & tuos ꝓte nutus amant: & obliuiscunt̄ ꝗd innuant. Plutus tui sunt omne genus creaturarū. Chrysostomus. Nō dixit/ dabunt: q̄ ꝗsi nihil sunt: & ita ḡre futura & accipies ꝗsentia. Sed ais: None iussit panem petere? J'a. Sed addit: supsubstantialem & hodie. Et ideo bene sequit: a ¶Nolite ergo solliciti esse in crastinū. Supra ꝓhibuit sollicitudinem rerū temporalium ꝗsentiū: nō aūt ꝓhibet sollicitudinem futurorū. In crastinū/ dicit: ꝗsi vltra annū: in quo signel metimus & vindemiamus. Hieronymus. Gratis suscipientes curam futurorū/ ꝗ incerta est deo relinquamus. Chrysostomus. Qui ad fontem vadit non est sollicitus de bibendo: nec qui ad ꝓrandiū copiosū: quid times stulte? Dei ꝓuidentia largior est fonte. Et. j. Nō enī ꝓpter hoc nati sumus vt comedamus: sed vt deo placeamus. b ¶Crastinus enī dies sollicitus erit sibiꝑ ipsi. Nota q̄ in supradictis hoc nomē sollicitus significat anxietatē: hic vo ꝓuidentiā qnā futurū affert secū. Chrysostomus. Si dixeris: oportet me sollicitū esse q̄ necessaria sūt. Contrariū ego aio: q̄ ꝓpter hoc q̄ necessaria sūt ne sis sollicit⁹. Ytes q̄ necessaria sūt/nō oportet dubitare. Qualis enī pater est q̄ nō necessaria tribuit pueris: maxime cū nec ignoret nec egeat? c ¶Sufficit diei malicia sua: id est sollicitudo sua. q. d. ꝑ se suam habebit sollicitudinem. Unde nō expedit aliam addere in ꝗsenti. Chrysostomus. Malicia afflictionem appellat sollicitudinū et laborū ꝗsentiū: non sicut manichei dicūt malā ipam creaturam. Gen̄. xlvij. b. Dies peregrinationis vite mee super terram centū triginta anni parui & mali. Eꝑ. v. d. Redimentes tempus quoniam dies mali sunt.

A n Olite iudicare &c. Supra ꝓhibuit dñs solliciudinē ṫpaliū curiosam: ex q̄ iudicia temeraria & suspitiones prauę ac inordinate corrigones oriunt. Qui enī terrena diligit/ videt̄ aliquē iustum vel religiosum ad vsum suū vel suoꝝ tpalia referuare ad tempus/ vocat eum auarū vel hypocritam: et a se abiicit atq̄ de sua cōscictia iudicat fratrē suū: Nā qualis ē/ putat alios esse. Ista iudicia temeraria ꝓhibet dñs. Ad intelligentiā aūt dicendo ꝙ notandū est/ q̄ est iudiciū dei/ & iudicium hois. Dei multiplex est. s. iudiciū auctoritatis. Esa. iij. c. Stat ad iudicandum dñs. Examinationis. Da. viij. c. Judiciū sedit & libri aperti sunt. Dānationis. Joh. iij. c. Qui nō ḡdit/iam iudicatus est &c. Adiudicatiōis. Ps̄. Quoniā fecisti iudiciū meū & causam meam &c. Officij. Joh. v. d. Omne iudiciū dedit filio. Probationis. j. Pet̄. iiij. d. Tempus est vt incipiat iudiciū a domo dei. Retributionis. Joh. ix. g. Ego in iudiciū veni in mundū. Judiciū autem hois multiplex. s. iudiciū discretionis. i. Cor'. xj. g. Si nosmetipos dijudicaremus: nō vtiq̄ iudicaremur. Itē cōfessionis. Ps̄. Judica me deus & discerne causam meā. Itē cōparationis. J. xij. d. Regina austri surget in iudicio cum gente ista & cōdemnabit eam. Itē approbationis. J. xix. d. Sedebitis & ꝙs sup sedes duodecim &c. Itē certitudinis q̄ est ꝑfectorum. Itē suspitionis. Roma. xiij. a. Tu quis es qui iudicas alienum seruū? Itē temeritatis. i. Cor'. iiij. a. Nolite ante tempus iudicare. Item notandum q̄ iudicium suspitionis ex fragilitate ꝓuenit: et est veniale: quando. s. aliquis suspicat malū de alio in incertis: nō tamen cōsentiendo/ sed potius dubitando. Et est hec temptatio humana. De qua. j. Corinth. x. c. Temptatio non vos apꝛehendet nisi humana. Judiciū temeritatis triplex. Diffinitionis: argutionis: assertionis: q̄ omnia ꝓbibent hic. Judicium diffinitionis est: q̄ de incertis q̄si de certis ꝙs firmat sentēti/ animo: id est quando de malo desperat q̄ non ꝑficit corrigi. Et hoc dupliciter fit. De persona: & de re. Joh. xj. c. Non est hic homo a deo/ ecce persona: qui sabbatum nō custodit/ ecce res. Judiciū argutionis est: q̄si ꝙs iudicat de alio arguendo q̄ malus sit cū ad eum nō pertineat. Judiciū assertionis est: quādo aliq̄s vt appareat bonus iudicat alios esse malos in eo in quo ipse malus est: Et hoc est pessimū. Unde Roma. ij. a. In quo alium iudicas/ teipm cōdemnas. Glo. Qui te nō obseruas ab his vnde alios reprehendis. Diuidit autem istud capitulū in septē partes. In prima agit de cautela habenda in iudiciis et correctionibus faciēdis. In secūdo agit de cautela habēda in dispensatione verbi diuini/ ibi: Nolite sanctū dare canibus. In tertia docet dñs necessaria postulare/ ibi: Petite & dabit vobis. In quarta de iusticia naturali: q̄ est via apta veniēdi ad deū/ ibi: Oia ergo quecūq̄ vultis &c. In quinta agit de impedimentis huius vie/ ibi: Attendite a falsis ꝓphetis. In sexta & vltima ostēdit dñs q̄ qui fecerit ꝑdicta assimilabit̄ christo: qui aūt nō fecerit assimilabit̄ diabolo/ ibi: Omnis ergo qui audit verba hec. Dicit ergo: a ¶Nolite iudicare. De malis iudiciis planū est. s. de incertis reb⁹ & personis. Glo. Jo vna exponit de iudicio bono: vt sit sensus: O vos ꝙsi nolite appetere iudicare. i. iudicando cōdemnare: sed quādo oportet iudicare ex officio/ cōparimini iudicandis: sicut dicit Esa. j. s. Heu consolabor ego super hostibus meis. b ¶Et non iudicabimini/ a deo pro peccatis vestris. Chrysō. Hoc peccatum est sicut in peccatorum dimissione. ō. Dimittite et dimittetur vobis. c ¶Nolite cōdemnare & non condemnabimini: In quo enim iudicio: id est ꝓ quali iusto vl iniusto: d ¶Judicaueritis/ alios: iudicabimini. Largius aūt hic accipit iudicium q̄ ante: vt comꝓhendat voluntates & opera. q. d. in qua voluntate benefeceris/ in ea liberaberis: & in qua mala/ in eadem puniēris. Judic'. j. b. Sicut feci sic reddidit mihi deus. Itē Hester. viij. d. Suspēsus est aman in patibulo q̄ō parauerat mardocheo. Item. iij. Reg'. xxj. f. In quo loco linxerunt canes sanguinem naboth & tuū lambent. Et. ij. Reg'. xij. c. Quia dormisti cū

B

Luc'. 6. f. 2. q. 1. c. deus Roma. 2. a.

Marci. 4. c. Luc'. 6. f. De accu. c. qualiter. 1. Judicium duplex Judiciū dei multiplex

Ps̄. 9.

Judiciuz bominis ē multiplex

Ps̄. 42.

Luc'. 12. d.

11. q. 1. c. habebat

Tria genera bonorum

Ps̄. 30. Ps̄. 144.

C

D

vroze proximi tui/ proximus dormiet cum vroze tua. Zach. iij. c. Exequabit gratiam gratię. e ¶Et in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis: id est ꝑm quantitatem culpę quā habuisti iudicando/ erit quantitas pene qñ iudicaberis a deo. Si parum peccasti/ parū punieris: si parum meruisti/ parum remunerabēris: si multū/ multum. Esa. xxxvij. d. In mensura cōtra mensuram cū abiecta fuerit indicabit eam. Prouerb. xj. a. Statbera dolosa abominatio ē apud deum. Apocal. xviij. d. Quantū glorificauit se et in deliciis fuit: tantū date ei tormentum & luctū.

f ¶Quid autē vides festucam &c. Quoniam ex temerario iudicio sepe orit illicita correctio: ideo sicut ab oībus iudicium temerariū: sic ab oībus hic removet illicita correctionē. Illicita aūt correctio est: q̄ non amore iustitię sed vindictę vel odij vel simulationis fit vt iustus videat̄ qui corrigit malum. Vel q̄ qui corrigit eque vel plus reprehensibilis est q̄ ille q̄ corrigit. Qui enim amore iustitię alium corrigit: prius in se corrigat q̄ malū est: et post in fratre cum lenitate & dilectione persone/ & odio vitij & puritate intentionis. Dicit ergo:

f ¶Quid autē vides festucā. i. minimū vl leue peccatū: Quid. i. quō: g ¶In oculo fratris tui. i. in intentione. b ¶Et trabem. i. magnū peccatū/ i ¶In oculo tuo/ in intentione tua: k ¶Nō vides. q. p. cur habes oculum aptum ad iudicandū alia crimina & claudum ad iudicandum tua maloza? Esa. xxiij. a. Erubesce sidon ait mare. Retorquendū est os ad ascellas. Leuit'. j. d. vt ad se oculis cordis cōuersis prius se corrigat. Chrysō. Qualiter in alienis vides tā parua/ et in tuis tam magna transcurris? Si te magis diligis q̄ proximū: quare ipm̄ ꝓcuras & non magis teipm̄? Si autem teipm̄ cōtemnas/ manifestū est q̄ nō est ꝓcuratio q̄ ipm̄ iudicas. Sicut hydropicus corripit eū cui digitus tumet: & ipse sui ventris immemor est. l ¶Aut quō. i. qua conscientia siue qua fronte: m ¶Dicis fratri tuo/ min⁹ peccāti vel forte innocenti: n ¶Frater/ simulatorie loquēdo: o ¶Sine ejcia festucā/ negligentia vel alia bmōi culpa minima: de oculo tuo. Vide q̄ aliū accusat vt se excusat. Chrysō. Vide festucā & ejcere/ non est oīm sz doctoꝝ. p ¶Et ecce trabes est in oculo tuo. i. magnū aliq̄d peccatum. Nota q̄ festuca cito träsit in cōbustione: trabs magis durat. Wāducat dicit/ q̄ ꝙsi latus q̄ est in peccato mortali non debet corripere: q̄ si corripit/ peccat mortaliter. Ps̄. Peccatori aūt dixit deus: quare tu enarras iustitias meas? Alij dicunt q̄ nō peccat eo q̄ corripit: sed eo q̄ ꝙsi latura nō deponit: aut de peccato non satisfacit. q ¶Hypocrita/ ejce primum trabē de oculo tuo. Hic est ordo: Wūdamini & mūdate alios. Joh. viij. a. Qui sine peccato est vestrum/ primus in illam lapidem mittat. Roma. ij. c. Confidis teipm̄ ducem ceꝯ esse: lumen eoꝝ qui in tenebris sunt/ eruditorē insipientiū: q̄ ergo alij doces/ teipm̄ non doces. i. Machab. iiij. e. dicitur/ q̄ sacerdotes prius seipsos purificarēt. j. Paral. xxj. b. Nō edificabis mihi domum quia multū sanguinē fudisti. Gregō. Supiectas sordes manus tergere non valēt que lutū tenent. Wundus enī in se debet esse qui curat aliena corrigere. iiij. Reg'. j. d. legit de heliseo qui posuit sal in vase nouo. i. mundato: et post boc dulcorate sunt aque. i. homines prius fluxibiles. r ¶Et tūc videbis: q̄ ante boc cecus es nube & caligine peccati ꝑpsus: s ¶Ejcere: id est ad ejciendū: t ¶Festucam de oculo fratris tui. Interliñ. Non enī est prius idoneus doctor alios mederi/ nisi prius se sanauerit. Luc'. iiij. d. Medice cura teipm. v ¶Nolite sanctū dare canib⁹. Dicto de cautela habēda in iudicādo & corrigēdo/ subiungit de cautela habēda in ꝑdicādo vl docēdo. q. d. mūdi debēt mūdare/ sz nō indifferenter q̄ nō oībus oīa sūt dicēda. Et hoc est: Nolite sanctū/ sacrę scripture. Alia littera habet/ ḡtios. i. sine terra. Ps̄. Eloquia dñi/ eloquia casta &c. x ¶Dare: nō dicit/ nō dare: sz nolite dare. Aliquādo enī oportet indignis dare sanctū: sed nunq̄ ex voluntate. Vel/ sanctum/ vocat ecclesiastica sacramēta. Dare. i. ꝑdicare vl credere mysteria publicādo/ dispēsando:

Luc'. 6. f. 11. q. 1. c. multi 3. q. 7. ꝑ itē testatur. M. trabs 32. q. 6. in ꝑn. 11. q. 3. c. noli/ te. et. c. qñ.

Ps̄. 49.

Ps̄. 11.

E ſ a Canibus/hereticis oblatrantibus. Eccl.xix.b. Sagitta intrā in ſmote canis: ſic ꝺ̄bū in corde ſtulti. Vel/canibus: detractorib⁹. Prouerb.ix.b. Qui erudit derisorē/ipe iniurią ſibi facit: ꝛ qui arguit impiū/ſibi maculam generat. Vel/canibus/ſuis cōuerſis ꝛ poſtea labētibus/vel bmōi.ij. Pet.ij. d. Canis reuerſus ad vomitū ſuū ꝛ ſus lota in uolutabro luti.

43.dis.c.2. 23.q.4.c.q̄dā 24.q.1.c. qz ex ſola De.pgni.diſ. 1.c.nōnullis Act.b3 canes Luc.11.b. Joh.16.c.

§ canibus: nēc̄ mittatis margaritas veſtras ante porcos/ nē forte conculcent eas pedibus ſuis: et cōuerſi dirumpant vos. Petite ꝛ dabitur vobis: quērite et inuenietis: pulſate et aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit: et qui quērit inuenit: et pulſanti aperietur.

b Nec mittatis margaritas vras. Idez vocat ſanctū ꝛ margaritam: ꝛ canes ꝛ porcos. Sicut enī margarite inueniunt in conchis/ que poliūtę pciosę ſunt: ita myſteria ſcripturarū de figuris ſumpta ꝛ bene expoſita preciosa ſunt nec cōmunicanda canib⁹ vl porcis: i. indignis. c Ante porcos. i. ptēptores ꝺ̄i dei: licet fideles: q̄ eo ipſo qꝺ audiūt/ fiūt detractores. Vel porcos. i. nondū cōuerſos ſed in luto vitioꝝ adhuc manētes. Vl porcos. i. luxurioſos. Eccl.xxj.c. Verbū ſapiens qꝺcūq; audierit ſcius laudabit/ ꝛ ad ſe adiciet: audiuit luxuriosus ꝛ diſplicebit illi: ꝛ pjcietur illud poſt dorſum ſuū. ꝺ Ne forte conculcēt eas pedibus ſuis/affectū ſatisfactiōis ſue deſpiciendo verbū. Prouerb.xxiij.b. In auriꝝ inſipientiū ne loquaris: quia deſpiciet doctrinam eloquū tui. e Et conuerſi/ad vomitū. Vel/conuerſi/ab eo qꝺ audierūt a vobis. Vel/conuerſi/ad audiendū vos: f Dirumpant vos. i. fidei ſimplicitatem impugnando. Vel hereticī.

Pſ.21. Pſ.32. Pſ. Erue a framea deus animam meam. Tlos/dicit/nō arcana dei ſ̄ incorruptibilia ſūt. Pſ. Conſiliū domini in eternū manet. g Petite ꝛ dabit vobis. Docuerat ꝺ̄ns nō omnib⁹ omnia ꝑdicare: ſed qz nō eſt ab homine q ꝑdicet/oſtendit vbi inueniſ/ ꝛ q̄liter qꝺ valeat ꝑdicari inueniſ in domino/in quo omnis ſapientia. Inueniſ aūt o:atiōe. Jaco.j.a. Si quis

Pſ̄ tria eſſe petēda inuit indiget ſapientia ꝛc. Tria vero innuit dominus eſſe petenda per tria verba q̄ ponit: Peccati remiſſionem: bene operādi facultatem: ꝛ intelligentiam qua veniē ad eternam beatitudinē. Et hoc eſt: Petite/peccati remiſſionem: quia in maliuolā animam nō introibit ſapiētia: Sap.j.a. b Querite/facultatem bene opandi: qz intellectus bonus omnibus facientibus

Pſ.110. eū. k Pulſate/vt ſapiatis guſtu experientię in cōtemplatione. Petite/ptinet ad incipientes. Querite/ad pficientes. Pulſate/ad pfectos: qui iam venerūt vſq; ad oſtiū. Vel ſic/ g Petite/intellectu. b Querite/affectu. k Pulſate/lachrymis. De ꝑmo/Phil.iij.a. Petitiones veſtrę innoteſcant apud deū. De primo ꝛ ſecūdo/ Eph.vj.c. Orantes omni tempe in ſpiritu: ꝛ in ipo vigilantes in omni inſtantia ꝛ obſecratione ꝑ omnibus ſanctis. De tertio ſuper illud Tobię iij.a. Ingemuit tobias cū lachrymis/dicit Bla. Oratio deum lenit/ lachryma cogit: hęc vngit/ illa pungit. Item/Petite/ orando: Querite/elemoſynādo: Pulſate/ieiunādo. Item/ Petite/ coniugati. Veſter.v.b. Quę eſt pcitio tua heſter?

Apocal.14.a Querite/ virgines: Quę ſequuntur agnum qcunq; ierit. Pulſate/ martyres: Quia inter martyrium ꝛ ingreſſum nihil eſt medium. Petite. Nota q̄ petitores eria conſueuerunt facere vt exaudiant. Oſtendunt enim manus ꝛ pedes ꝛ alia membra nuda ꝛ infirma: Sic nos in confeſſione debemus oſtēdere pedes noſtros: id eſt affectus nudos a bonis: ꝛ manus: id eſt operationes. Item petentes ſolent mittere ercnia illis a quibus petere volunt: ꝛ poſtea venire cum maiori fiducia impetrandi: Sic nos orationes/ ieiunia/vigilias/ ꝛ opera miſericordię. Aliꝰ ſolent mittere amicos ꝛ familiares eorū a quibus petunt ad eos/ vt ipi orent ꝑ eis: Sic nos ſanctos ꝛ ſanctas. Job.v.a. Et ad aliquem ſanctoꝝ cōuertere.

Petitores tria faciunt vt exaudiantur

g Petite. Chryſoſtom⁹. Omnē creaturam ſenſibilē deus armataꝝ ꝛ munitam creauit: Alias veloci pedū curſu: alias vnguib⁹: alias pēnis velocibus: hominē ſolū ſic diſpoſuit vt virtus illius ſit deus ipe. Et in eo q̄ infirmioꝛē eū fecit: in ipo fortioꝛē eſſe voluit in ſe: vt ifirmitatis neceſſitate coactus ſemp neceſſariū

Pſ.24. habeat dñm ſuū. Vl ſic: b Querite/viā. Pſ. Vias tuas dñe demōſtra mihi. i Et inuenietis/vitam. Joh.xiij.a. Ego ſū/via veritas ꝛ vita. k Pulſate/charitate: l Et aperiet vobis. Charitas eſt deo ꝑximū facit. j. Joh.iij.d. Deus charitas eſt. m Omnis enī qui petit accipit. Dat cōfidentiā petēdi. Omnis qui petit accipit/nō dicit accipit illud qꝺ petit: ſ̄ vel illud vel ęqle. Omnis enim ꝛc. Chryſoſtom⁹. Iſte nō dicit iuſtus tm̄/ ſed ꝛ peccator: nō ꝺubitet petere/nō negligat quęrere/nō ceſſet pulſare. Et.j. Si enī tm̄ bonos audit deus/di camus de eo ſicut dicit de nobis: Si diligitis diligentes vos quā mercedē habebitis/nōne gētiles hoc faciūt: Si de⁹ tm̄ iuſtos ꝛ inimicos exaudit quam laudem bonitatis merē: nomne ꝛ mali hoc faciunt? Ipe ſolē ſuū facit oriri ſuper iuſtos ꝛ iniuſtos. n Et qui q̄rit inuenit: etiaz in ſtenti. Sed contra/ Cāt.iij.a. Queſiui ꝛ nō inueni illū. Solo. Illud de Cātico ꝛ dicit ꝺ̄ intētione plenę cognitiōis. o Et pulſanti aperiet: qñ ſponſa traducet: cū dicet: Percipite regnū qꝺ vobis paratū eſt ab origine mūꝺi. j. xx.c. Nota, ꝑpter hęc tria dicitur Cant.iij.b. Veni de libano ſponſa: veni de libano: veni coronaberis. Nota autez q̄ petit bonus/bene ꝛ bonū: vt chriſtus/ dicēs: Pater ignoſce illis: quia neſciūt quid faciūt: Luc.xxiij.c. Saluo/ malū/ male: Vt balaam q̄ voluit maledicere populo iſrl: ꝛ mēte male petiit: Numeri.xxj.f. Sanctus malū bene: Vt Paulus bene poſtulan⁹: ſibi auferri ſtimulū carnis.ij. Cor.xij.c. Peſſimus bonū male: Vt ſathan ꝑmiſſus temptare iob: qꝺ fuit ad eius ꝓbationē: Job.j.c. Iſtud bonū fuit iob: ſ̄ diabolo malū: q̄ petijt ex inuidia. Itē nota hęc tria: Recipietis/inuenietis/apiet vobis. Apiē nobis ꝑ cognitionē: inueniē ꝑ dilectionem. Unde Cant.iij.b. Paululū cū ptranſiſſem eos inueni quē diligit aīa mea. Accipiē ꝑ fruitionē: qñ ūmediate poſſidebiē ꝛ videbiē facie ad faciē. p Aut ꝺs eſt ex vobis homo. Oſtendit ꝑ ſile q̄ ꝑ petit accipit: q̄ qꝺ minus ē: ſic eſt in pſe carnali: q̄ cū pſ̄ carnalis nō det pelus q̄ petitū: ſic ꝛ pat celeſtis q̄ multo magis diligit. Aut/ponit ꝑ vt. Vel ſic continua. Supra ꝓcuit ꝑrere regnū dei/ cū ꝺixit: Primū ꝑrite regnū dei. Poſtea horzatus ē ad inſtātiā petitiōis/ibi: Petite/ꝑrite/pulſate. Subdit etiā impetrādi fiduciā/ibi: Omnis qui petit accipit. Quiꝺ⁹ etiā petēdū ſit. ſ. fide/ſpe/charitate. In his enī petendū ē regnū: q̄ ꝑ hęc venit ad regnū. In hoc autem loco docet petitionem iſtoꝝ. Dicit ergo: Aut quis eſt ex vobis homo. q. ꝺ. ſi vos q̄ eſtis homines carnales ignoratēs: q Quez ſi petierit filius suus panē: id eſt charitatē/q̄ dicit panis: quia facit fortē ꝛ firmum. Pſ. Panis cor hominis cōfirmat. Lanc. viij.b. Fortis ē vt moꝛs dilectio. Sine pane men⁹ inops eſt: ſic ſine charitate cętera vacua ſūt. j. Corinth. xiij.a. Si linguis dominū loquar ꝛ angeloꝝ. Et infra parū: Charitatem autem nō habuero nihil mihi ꝓdeſt. Panis materialis reficit ꝛ ſatiat: ſic charitas. Pſ. Et adipe frumenti ſatiat te. r Nūquid lapidem porriget ei: id eſt cordis ꝺuriciam: quę cōtraria ē charitati: q. ꝺ. nō. ē. iij.b. Dorēs eſt dñs de lapidibus iſtis ſuſcitare filios abrahę. s Aut ſi piſcem petierit: id eſt fidē. Sicut enī piſcis in aqua nutrit: ſic fides in baptiſmo. t Nunquid serpentem porriget ei: venenū hereſeos vel pfidię: q̄ ſe nō compatiunt cū fide: q. ꝺ. nō. Chryſoſtomus. Si ſiſtat nocius petenti/nō eſt pater ſed inimicus. v Si ergo vos. Dirigit ſermonē ad illos qui erant in ſermone. x Cum ſitis mali: compatiōe. Vel/mali/conſuetudine vel corruptione nature. Omnis enī creatura aliquo mō malicię ſiue defectui ſubiecta eſt vt in ſe ē. Uſi Job.iiij.ꝺ. In angelis ſuis repperit prauitatē: multo fortius i alijs. Roma.vij.c. Nō habitat in me. i. in carne mea bona. Eſa.lxiiij.b. Omnes iuſticię noſtre q̄ſi pannus menſtruatę. y Hoſti bona. i. vrilia: 3 Parą/vob a deo: a Pare filus veſtris/carnalib⁹. b Quanto magis pat veſter à in celis eſt: q̄ veri⁹ filios ſuos diligit ꝛ ab alio nō recipit. c Dabit bona: temporalia/ſpiritualia/ ꝛ ętna. De ꝑmo bono dicit/Eſa.j.c. Si volueritis ꝛ audieritis me/bona terrę comedetis. De ſecūdo bono. Pſ. Bonū mihi dñe: qz humiliaſti me. De tertio: Exo.xxxiij.ꝺ. Oſtendā tibi omne bonū. ꝺ Petentibus se/non ſua. i. temporalia.

ſ Ola ergo ꝛc.

A ſ a Ola ergo ꝛc. q. ꝺ. ſi vultis vob dari petita ꝛ inuenire q̄ſita: ſi vultē ꝛ vob apiri: facite ē ea aliis q̄ vob vultis fieri ab illis. Interlin. ſic cōtinuat: Quia regnū celoꝝ ꝑrendi ē ꝛ eius iuſticia: Ola ergo q̄cūq; vultis. i. q̄ deberis velle volūtate rationali. Latro enī tenet velle de iure q̄ iudex ſuſpēdat. Seneca. Ab alio expecta qꝺ alteri fac. Tob.

Tobię.4.c. Luc.6.c. 1.diſ.in prin. 50.diſ.c. ponderet. 10.q.1.c. placuit Luc.13.e.

a Omnia ergo q̄cunq; vultis b vt faciant vobis homines: ꝛ ſ vos facite illis. Hęc eſt enī c lex et prophetę. Intrate per ſ anguſtam portam: quia lata b porta et ſpaciosa via eſt d Hęc enī lex ꝛ phetę. i. in ꝺ eſt cōpletio legis ꝛ pphaꝝ. Roma.xiij.c. Qui diligit ꝓximū legez impleuit. Dilectio enī ꝓximi cōpꝺendit ſub ꝺilectiōe ꝺei: ꝛ econuerſo. j. Joh.iiij.ꝺ. Si q̄s ꝺixerit: diligo deū ꝛ fratrem ſuū oderit/ mēꝺax ē. Chryſoſtomus. Lex ꝛ phętę in hoc cōpꝺendunt ſub ꝺispendioſo mandato: q̄ innūerabiles rami in vna radice. e Intrate per angustā portā. Poſtq̄ pulſat ꝛ pulſanti apit/ nō reſtat niſi qꝺ ingrediat: Cū ergo ſupra ꝺocuerit pulſare: hic ꝺocet intrare. Vel ſic continua: Dixi vt oia q̄cūq; vultis vt faciāt vobis hoīes: ꝛ hoc videt anguſtū ꝛ graue: ſed ſi vultis ꝺuci ad vitā: intrate per angustā portam. Dicit ergo: Intrate/ſaciēdo bona opa meritoria in fide ꝛ charitate: faciendo, primo qꝺ vultis vobis fieri ab eo. Sic enī pulſat ꝛ apiē: ꝛ inde intrat. Sz cū ſupra ꝺixerit: Pulſate ꝛ apiet: nō apit: quō ergo ꝺicit: Intrate/in ſtenti. ſ. Ergo q̄ introitus ꝑ meritū ꝛ ꝑ ſtentē iuſticiā ꝓcedit introitū in gloriā. Hic enī introitus incipit: q̄ inceptionē glorię terminābit. Unꝺe Eccl.j.a. Ingreſſus ſapiētię mādata ętna. Iſte introitus anguſtus in ꝑncipio: artus in medio: ſed ąpliꝰ ē in fine. Pſ. Dilataſti greſſus meos ſbtus me. Prouer.iiij.b. Ducam te ꝑ ſemitas ęqtatis: q̄s cū ingreſſus fueris non artabunt greſſus tui. In eodē.c. Juſtoꝝ ſemita q̄ſi lux ſplēdes ꝓcedit: ꝛ creſcit vſq; ad pfectū ꝺiem. f Per angustā portā: id ē chriſtū. Joh.x.b. Ego ſum oſtiū. Chryſoſtomus. Porta pditiōis eſt ꝺiabolus: porta vitę chriſtus. Lata porta ꝺiabolus/ nō magnitudine poteſtatis: ſed effrenate ſuph̄e: ꝺicēria ꝺilatatus. Porta angusta chriſtus: nō paruitate poteſtatis/ſz rōne hūilitatis collectus. Itē latus ꝺicit ꝺiabolus: q̄ apud ipm̄ ſine lege ſunt omnia. Angustus chriſtus: q̄ apud chriſtū ſ̄ legis ratione omnia conſiſtūt. Vel angusta porta eſt charitas: q̄ facit ꝺiligere inimicos/qꝺ anguſtū eſt: ꝛ facit ꝺiligere ꝺeū/ qꝺ eſt latū in fine. Item angusta porta ꝺicunt ſacramenta: q̄ꝛ fides angusta eſt: ſed ꝓmiſſio latū: q̄ ſtuerūt ꝺe angusta porta: id eſt de latere chriſti. g Quia lata porta/eſt erraūtiū via vel ſeculi voluptas ꝓniosa: h Et ſpaciosa via eſt. Chryſoſtomus. Spaciosa eſt via: q̄ omnia q̄ ſūt: vroꝛ/filij/amici/aurū/honoꝛes: ꝛ q̄cqꝺ in hoc ſeculo ē qꝺ ſensus delectat/via pditiōis ſūt. i Que ducit ad perditionē: id eſt ad infernū. Eccl.xxj.b. Uia peccantiū complānata eſt lapidibus: ꝛ in fine illoꝝ inferi ꝛ tenebrę ꝛ pene. k Et multi ſunt qui intrant per eā. Eccl.j.ꝺ. Stultoꝝ infinitus ē nūerus. l Que angusta porta. ſ. in ingreſſu: m Et arta via/in proceſſu: n Que ducit ad vitā/eternā. Chryſoſtomus. Si q̄ vias laboꝛioſam eſtimās/ſuę ꝺeſidię eſt accuſatio. Si enī tēpeſtas pelagi nautis/vulnera militib⁹/frigoꝛa ꝛ glacies agricolis/ꝺoctis ꝛ portabilia ſūt, ꝓpter ſpem ꝓmij tē pozalis: multo magis cū celū placet nullū ꝺebet ſentiri periculū. Maxime laboꝛes mitigat in benignū finē venire. Ille aſpicias inq̄t q̄ aſpera eſt via: ſed q̄ ꝺucit: nec aliā q̄ lata eſt: ſz vbi ꝺeſinit. o Et pauci ſunt qui inueniūt eaz: q̄ nō eſt in ꝑgrendo ſedulitas: q̄ in ꝑgrentibus eſt rationis cęcitas: cōcupiſcibilis puerſitas: ꝺiaboli fallentis ſubtilitas: in nobis cadendi ꝓnitas: reſurgendi ꝺifficultas: reſiſtendi ꝺebilitas: retrahētiū a via multiplicitas. Wichęę. vŋ.a. Ue mihi: q̄ factus ſuz ſicut q̄ colligit in autūno racemos vindemię: nō eſt botrus ad comedendū. Eſa.xxiij.c. Quomō ſi pauce oliue q̄ remanſerunt excutiant ex olea ꝛ racemi cū fuerit finita vindemia. Et tamen mirū eſt q̄ qlibet credit eſſe de iſta paucitate. Sequit: p Attendite a falſis ꝓphetis. Supra ꝺixit ꝺns de angusta via: Hic aūt ꝺicit de ſcipuis et⁹ impeꝺimētis: Que ſ̄t nuoi ſūt. Apta. ſ. pſecutio tyrānoꝝ: deceptio hereticoꝝ: ſimulatio falſoꝝ fratrū: aſtutia ātichriſti ꝛ ſuoꝝ. Hęc ąntuoꝛ ſignificata ſūt Apocal.vi.a. vbi loquit̄ de apertione ſigilloꝝ: Ecce equꝰ albꝰ: id eſt hereticī: ꝛ q̄ ſedebat ſup eū habebat arcū. Aliꝰ equus rufus: ꝛ q̄ ſedebat ſup eū datū eſt ei vt ſumeret pacē de terra: ꝛ datus eſt ei gladius magnus: Ui ſūt pſecutoꝛes. Tercius niger: ꝛ qui ſedebat ſuper eū habebat ſtatheram venditionis ꝛ doloſitatis in mānu ſua: Ui ſūt falſi frēs. Oſee.xij.b. Chanaā/ in manu ei⁹ ſtathera doloſa. Quartus erat pallidus ꝛ q̄ ſedebat ſuper illū nomen eius moꝛs: ꝛ infernus ſequebat eū:

Pſ.90. Hic eſt antichriſt⁹ ꝛ ſui. Pſ. Nō timebis a timoꝛe nocturno: id eſt de tribulatione pſecutoꝛis: a ſagitta volante in ꝺie: id eſt ab hereſi: a negocio pambulante in tenebꝛis: id eſt a falſis frat̄ib⁹: ab incurſu ꝛ ꝺemonio meriꝺiano: id eſt a pſecutione antichriſti. Primū aūt fuit magis ad eccleſię augmentū q̄ impeꝺimentū. Occiſo enī vno capite: id eſt vno martyre/ſurgebāt multa: ꝛ ideo ꝺe ꝑmo omittit: ꝛ 3 alijs trib⁹ ꝺicit. Et ſūt ſignificata hęc tria in libro Regū: per tria bella ꝺauid: cōtra philiſtęū: cōtra ſaul: cōtra abſalonem. Primo ergo ꝺocet quō cauendi ſūt hereticī: ſecūꝺo quō falſi fratres: tercio quō antichriſtus ꝛ ſui. Ꝺicit ergo: Attendite. q. ꝺ. q̄ arta eſt via ꝛ pauci inueniūt eam: ſed q̄ multi volūt retroire ab ea: ꝺico/ Attendite/cū ꝺiligentia: id eſt attente cauete: q Ca falſis ꝓphetis: id ē hereticis ꝺoloſis. Unꝺe ꝺicunt vulpes: Judic. xv.a. De vulpib⁹ ſanſonis/Cant.ij.ꝺ. Capite nobis vulpes parulas q̄ ꝺemoliunt vineas. p Attendite. Ecce vigilantia in cognoſcēꝺo ꝛ cautela: q̄ vt ꝺicit Chryſoſtom⁹ ma gna virtus boni eſt cognoſcere malū: ꝛ firma tutela ſaluris ſcire quē fugias: q Ca falſis pphetis: id eſt falſis ꝑꝺicatoribus/vel hereticis. j. Joh.iiij.a. Uolite omni ſpū credere: ſz pbate ſpūs ſi ex ꝺeo ſint: quoniam multi pſeuꝺo pphętę exierūt in mūꝺū. ij. Pet.ij.a. Fuerūt pſeuꝺo pphętę in populo ſicut iudeoꝝ: ſic ꝛ in vobis erūt magiſtri mendaces/ q̄ introꝺucent ſectas perditionis. Illi comparant falſatoꝛibus litteraꝝ/ſigilloꝝ/monetaꝝ/clauū. Litteraꝝ: q̄ ꝺicant nouas ꝺoctrinas ꝛ nouas traꝺitiōes. Job.xiij.a. Oſtendam vob fabricatoꝛes mendacij ꝛ cultoꝛes peruerſoꝝ ꝺogmatū. Falſatoꝛes litteraꝝ/ ſigilloꝝ/ ꝛ monetaꝝ in occulto fabꝛicant: ſic iſti in occulto ꝑꝺicant. Prouerb.ix.ꝺ. Aq̄ furtiue ꝺulces ſūt: ꝛ panis abſconꝺitus ſuauioꝛ. Falſatoꝛes ſigilloꝝ ſūt q̄ſi ad habitū. Zach.xiij.b. Non operient pallio ſaccino vt mentiāt̄. Uel ſigilloꝝ: id eſt ſacramentoꝝ: q̄ nuptijs detrahūt. j. Timoth.iij.a. In nouiſſimis temporib⁹ diſcedent q̄ꝺam a fiꝺe ꝛc, pbitentiū nubere. Monetaꝝ ſūt bona opera q̄bus emit regnū celoꝝ: que falſa ſunt in eis/licet aurea videāt. Unꝺe hypocriſis ſubauratio. Daniel.xiij.b. Ue erres mi rex: Iſte enī eſt intrinſecus luteus ꝛ foꝛinſecus eneus. Monera autem ſūt ieiunium/elemoſyna/oratio. Et hęc ꝺicunt monetę regis noſtri chriſti: quia in his inuenit imago eius ſm tres ſubſtantias in ipo: carnem/animam/naturam verbi. Jeiunij in quo eſt mortificatio carnis cū chriſti carne conformitatem habet/ q̄ morti tradita eſt. Gal.vj.ꝺ. Stigmata ꝺomini ieſu in corpore meo porto. ij. Corinth.iiij.c. Semper mortificationem ieſu chriſti in corpoꝛe noſtro circūferentes: vt ꝛ vita ieſu manifeſtet̄ in corpoꝛib⁹ noſtris. Hęc monera percutiē in afflictione carnis. Elemoſyna ad animam ptinet: quam q̄ſi in elemoſynā ꝺedit ꝛ in preciū redemptionis noſtre. Eſa.liij.ꝺ. Tradidit in mortem animam ſuam. Hęc gerit imagineꝫ chriſti ad inferos ꝺeſcendentis: vt ꝺe miſeria educeret miſeros ꝛ captiuos. Elemoſyna aūt ꝺicit ab eleos q̄ eſt miſerere. Prouerb.xxiij.b. Erue eos q̄ ꝺucunt ad mortem: qui trabunt̄ ad interitū libere ne celles. Oratio pertinet ad verbū: nam ꝛ ipa eſt verbū mentis. Et ꝺe verbo ꝺicit. j. Joh.ij.a. Aꝺuocatum habemus apud patrem ieſum chriſtū iuſtū. Et oratio eſt aꝺuocatus noſter ad ꝺeū. Luc.j.a. Ne timeas zacharia quoniam exaꝺita eſt oratio tua. Hęc gerit imaginem chriſti ad celum aſcendentis. Quid enim eſt orare niſi mente celum conſcenꝺere? Eccl. xxv.c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrat. Hanc triplicē monetam falſant hypocritę. Unꝺe ſ̄. vj.a. ꝺe elemoſyna: Cū facis elemoſynam noli tuba canere ante te: ſicut hypocritę faciunt in ſynagogis ꝛ in vicis vt honoꝛent̄ ab hominibus. De

ozõne post: Cũ ozaueritis nõ eritis sicut hypocritę tristes ꝛc. De ieiunio post oratione: Cũ ieiunaueritˢ nolite fieri sicut hypocritę tristes: exterminãt eĩm facies suas vt appareant hominibus ieiunãtes. Falsatores etiam sunt clauiũ: qꝫ nõ intrant p ostiũ. Joh. x. b. Quotiẽ venerũt fures sunt ꝛ latrones. Claudum etiã ꝓfessionis: qꝫ licet non sint sacerdotes/tñ audiũt cõfessiones. a ¶Qui veniũt ad vos. Joh. x. b. Quotquot venerũt fures sũt ꝛ latrones. b ¶In vestimentis ouiũ: Ecce quales exterius. c ¶Intrinsecus autẽ sunt lupi rapaces: Ecce quales interius. Chryˢ. Quę sunt vestimẽta ouiũ? Species simulatę religionis. Quis dum viuit sua pelle cõtegitur: mortua aũt oue/ alius cõtegit. Quis viua vere innocẽs: q̃ ꝓpria pelle. i. bona cõuersatione ornat: ꝫ innocẽtia hmõi iustitia in se occisis. c ¶A fructibˢ eorũ cognoscetis eos: qñ. s. sunt in dignitatibus: tũc ex fructu apparet qles pius extiterunt/ verũ hypocritę. Ũñ cũ quidã diceret: Honores mutãt mores: Alius correxit: immo monstrant mores. Ũñ dño illusum est in chlamyde coccinea. j. xxvij. c. vel purpura/ Marc'. xv. b. corona de spinis habens in capite ꝛ arundinẽ in dextra/ vt ibidem: qõ fit qñ ꝙ hypocrisim assumit in ꝑlatũ. Chlamys coccinea/ põtificalis infula: corona spinea/ sollicitudo põtificalis officii: baculus arũdineus/ trãsitoria potestas baculi pastoralis. Vel/ A fructibˢ eorũ cognoscetis eos. i. a filiis. Hi significanẽ p loth q̃ filias suas corrupit: ꝛ ex eis filios genuit: Heſ. xix. g. Hi comparanẽ scorpionibˢ: Apoc'. ix. a. qꝫ i facie id est in ꝓncipio blandiunt: cauda. i. in fine pungũt. Joh. ij. b. Dis hõ primũ bonũ vinũ ponit. Prouer. vij. d. Irretiunt eum multis sermonibˢ ꝛ blanditiis labiorꝫ ꝓtraxit illũ. Falsis: qꝫ impunitatẽ ꝓmittũt peccatoribˢ. Hiere. vj. d. Curabãt cõtritionem filię ꝓpli mei cũ ignominia/ dicẽtes: pax pax: ꝛ nõ erat pax. a ¶Qui veniũt ad vos/ in ꝑsenti. q. d. etsi nõ eatis ad eos/ ipsi ibũt ad vos. b ¶In vestimẽtis ouiũ: ad literam: qꝫ habẽt simplicẽ vestẽ. ij. Timoth. iij. a. Habẽtes ĝdẽ speciẽ pietatis/ virtutẽ aũt eius abnegãtes: ꝛ hos deuita. Vel vestimẽta ouiũ vocat blanda ꝺba innocentiũ: ꝛ alia signa religionis. Ũñ Aug'. Vestimẽta ouiũ sunt blãda verba innocẽtum/ cęteraq̃ religionis signa. Pluraliter aũt dicit/ vestimẽtis: qꝫ multas habent varietates. c ¶Intrinsecus aũt. i. in intentione: d ¶Sunt lupi rapaces: qꝫ volunt vos rapere de ouili. De his dicitur Act'. xx. f. Scio ꝙ intrabũt post discessũ meũ lupi rapaces nõ parcẽtes gregi. i. hereticiˢ. Habacuc. i. b. Leuiores pardis equi eiˢ ꝛ velociores lupis vespertinis. Notat eorũ famẽ de peruertẽdis christianis. Vespertinis dicit: qꝫ aduesperascẽte fide maxime ĝdicant. Chryˢ. Lupus tectus pelle ouina ꝙ vocẽ cognoscit ꝛ per actũ. Quis balat inclinata deorsum: lupus vlulat ꝓtra cęlũ. Hoc supbię: illud humilitatis signum. Quis herbam manducat: lupus carnem. Qui ĝ sanguine gaudet ꝛ bellis: est lupus. e ¶A fructibˢ eorũ cognoscetis eos. i. ab opibˢ. Sed nũq̃d multa bona opa faciũt q̃ sunt fructus eorˢ? Ergo reputãdi sunt boni. Solo. Hic hereticiˢ habẽt duo genera opeˢ: Occulta et manifesta. Manifesta hõ sunt fructus eorˢ/ ꝫ vestimẽta sunt ouium. Occulta aũt sunt fructus eorˢ: qꝫ eos intendunt generare in alijs. Prouer. xxvij. c. Quõ in aquis resplẽdẽt vultus ꝓspicientiũ: sic corda hoĩm manifesta sunt pendẽtibus. Eccl'. xj. d. In filijs suis agnoscẽt vir. f ¶Nũq̃d colligũt de spinis vuas aut de tribulis ficus? q. d. non. Sic neq̃ bona opera ab hereticis debẽt expectari: qꝫ si aliq̃ ornatu verboꝝ vngunt: in fine eĩ pungũt. Jaco. iij. c. Nunq̃d põt fratres mei ficus vuas facere/ aut vitis ficus? Sic neq̃ falsa dulcẽ põt facere aquã. Tamen sicut vitis aliq̃n exuberat sup spinas et facit ibi vuas: sic hereticiˢ quãdoq̃ bona opa. Ũñ/ sicut colligimus vuas intactis spinis: sic opa hereticorũ ꝛ consilia aliq̃n debemus assumere si nobis sunt vtilia: nihil tñ de spinositate hereſio: Sicut Exo. xviij. d. Moyses fecit cõsiliũ ietro qui erat gẽtilis. j. xviij. a. Quę dicunt facite ꝛc. Chryˢ. Sub spinis nullum animal reꝙescit nisi serpẽtes: ita iuxta malos boĩes nemo põt pacẽ habere/ ꝫ dęmones habẽt ibi cubilia. Dicimˢ autem spinę ꝛ tribuli hereticiˢ: qꝫ sauciãt animas ꝙ verboꝝ blãditias.

Hozaliter Quinq̃ spinarũ genera

Hozaliter: f ¶Nunquid colligũt de spinis vuas. Tria sunt genera spinarũ de ꝙbus nõ colligunt vuę: ꝛ duo genera de ꝙbus colliguntˢ. Primũ genus sunt ipa pctã. Secũdũ ipsi peccãtes. Tertiũ diuitię. Quartũ tribulationes. Quintũ spinę quas christus habuit in capite. De his vltimis colligũtur vuę. De primo: Prouer. xxiij. d. Per agrũ bois pigri trãsiui ꝛ ꝙ vineã viri stulti: et ecce totũ repleuerãt vrtice: operuerant superficiẽ eius spinę. Dicunt autẽ peccata spinę: qꝫ pungunt ꝛ adhęrẽt: quia esca sunt ignis ꝛ ędificatio sepis. Peccata enim pungũt vsq̃ ad mortem. Prouer. xxiij. d. In nouissimo mordebit vt coluber. Leuiter adhęrẽt. Leuiter eĩm cõmittunt ꝛ difficile dimittunt. Hiere. xiij. d. Si põt ętbiops mutare pellem suam: ꝛ pardus varietates suas. Ignem cõsciẽtię accędunt. Pś. Pones eos vt clibanum ignis. Edificat sepes/ ne possit aliq̃d bonũ opus transire ad eos. Eccs. x. b. Qui dissipat sepem. i. obstinationẽ peccati: mordebit eum coluber: id ẽ detractor. De his spinis non colligitur nisi vua acerba. Hiere. xxj. c. Omnis homo qui comederit vuam acerbã obstupescent dentes eius. Secũdo per spinas significant peccatores. ij. Reg'. xxiij. a. Preuaricatores aũt quasi spinę euellent. Isti pungũt bonos. Cant'. ij. a. Sicut lilium inter spinas. Facile adhęrẽt ẽpositibˢ. Pś. Adhęsit pauimẽto anima mea. Materia sunt ignis. ij. Reg'. xxiij. a. Ignęm succensę comburentur vsq̃ ad nihilũ. Er Esa. xxxij. d. Spinę cõgregatę/ igni cõburent. Edificatur sepes ędificatoribus. i. obstinata malo congregatio. Ũñ/ Plaũ. iij. d. Custodes tui q̃si locustę: ꝛ par uuli tui q̃si locustę locustarum q̃ consident in sepibus in die frigoris. Quęrit ergo dominus: Nunq̃d ex istis spinis vua colligit. i. colligit aliquis bonˢ? q. d. nõ. Vua eĩm vocat iustus. Osee. ix. c. Quasi vuas in deserto inueni israel. Tertio diuitię vocant spinę: Marc'. iiij. d. De spinę pungũt ꝙ curiositatem: adhęrẽt ꝙ amorẽ. Materia sunt ignis. i. cupiditatˢ. Sic eĩm ligna augẽt ignem: sic diuitię cupiditatẽ. Prouer. xxvj. c. Cum defecerint ligna extinguet ignis. Edificatio sũt sepis. i. fragilis firmitatis. Nunq̃d de istis spinis colligit vua. i. iocũditas? Nõ/ nisi illa: de q̃ Deut'. xxxij. e. Vua eorˢ vua fellis. i. inebriatio iniquitatũ ĝ sequit ex diuitijs. Quartũ genˢ spinarũ sũt tribulationes. Osee. ij. d. Sepiã viã tuã spinis. Isti spinę pungũt sua afflictione: ꝫ tñ ad salutẽ. Eccl'. xxij. c. Pungens oculũ deducˢ lachrymas: ꝛ q̃ pũgit eorˢ ꝓfert sensum. Unde vir iustus vocat hereticos iracundos. Pś. Petra refugiũ herinacijs. Adhęrẽt: Ũñ pęnitẽtia dicit q̃si pęna tenax. Job. xxij. a. Justificationẽ meã quã cępi tenere non deseram. Accendunt ignẽ amoris. Leuit'. vj. d. Ignis i altari meo ꝙ ardebit: quę nutriet sacerdos subijciẽs ligna. Ex his ędificat sepes. i. defensio religionis ꝛ bonę ꝙuersationis. Eccl'. xxxvj. d. Ubi nõ est sepes diripiet possessio. Ex his spinis colligit vua spãalis iocũditatis. ij. Corˢ. xij. c. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. Pś. Scõm multitudinẽ dolorꝫ meorum in corde meo cõsolationes tuę lętificauerũt aiam meam. Similiter ꝓsequere de quintis spinis. i. de corona spinea christi: ꝛ facile est inuenire. g ¶Sic omis arbor bona fructus bonos facit. i. sicut de arboribus malis ꝓdictis vel herbis nõ expectanẽ boni fructus: sic ab arbore bona expectanẽ boni fructˢ.

Petã dicunt spinę

Luc'. 6. g.

Pś. 20.

Pś. 118.

Pś. 93.

Arbor bona/ vir bonus est siue volũtas bona. Piere. xvij. b. Bñdictus vir q̃ cõfidit in dño: ꝛ erit dñs fiducia eius: et erit quasi lignũ qđ transplantat̃ super aquas quod ad humorem mittit radices suas: ꝛ non timebit cum venerit ęstus: ꝛ erit folium eius viride et in tempore siccitatis non erit sollicitũ: nec aliquãdo desinet fructum facere. Radices sunt cogitationes: aquę fluenta gratię: folia verba bona: fructus opa: terra plantationes ecclesię. b ¶Mala aũt arbor fructus malos facit: id est malus homo. j. xij. c. Bonus homo de bono thesauro ꝓfert bona: ꝛ malus homo de malo thesauro ꝓfert mala. Sap'. iiij. b. Fructus eorum inutiles ꝛ acerbi ad mãducandum. Vel arbor mala/ mala volũtas est. Jdeo hereticiˢ mala opera faciunt: qꝫ mala volunt. Ambrosius. Affectus tuus nomen operi tuo imponit. Nota autem ꝙ quidam fructus sunt quorũ medulla comedit ꝛ cortex ejicitur: vt nuces et castanę: isti sunt pęnitẽtes. Quidam quoꝝ cortex comedit et medulla ejicitur: vt sunt pruna ꝛ dactyli: isti sunt hypocritę. Quidã sũt quoꝝ cortex ꝛ medulla torũ comedit/ vt sũt ficus: isti sunt martyres/ quorum aię glorificãtur in cęlis ꝛ reliquię venerant in terris. Quidam quoꝝ nec cortex nec medulla comedit: vt sunt glãdes q̃ cibus sunt porcorꝝ: isti sunt vsurarij.

Pś. 103.

Pś. 93.

Pś. 4. Pś. 147. Pś. 90.

Pś. 36.

Pś. 119. Pś. 141. Pś. 122.

Pś. 115.

Pś. 57.

Pś. 33.

Pś. 93.

Pś. 18.

Pś. 12.

Fructus iusticię in pręsenti sũt duodecim

Fructus iusticię in pace seminat. Fructus aũt iusticię in ꝑsenti sũt duodecim: ꝛ in patria sũt duodecim. In ꝑsenti bonorũ tempaliũ multiplicatio. Esa. j. c. Si hęc fecerit̃ bona terrę comedetis. Prouerb. xiij. d. Custodit iusto substantia peccatoris. Secũdus/ vsus omniũ ad salutẽ taz in aduersis q̃ in ꝓspis. i. Cor'. iij. c. Maledicimus ꝛ bñdicimus. Tertius/ cõtinuũ crementũ spũaliũ bonorꝫ. Prouerb. iiij. c. Justorꝫ semita q̃si lux splendens ꝓcedit ꝛ crescit vsq̃ ad ꝑfectũ diẽ. Pś. Timẽtes dominum nõ minuent omne bonũ. Quartus/ radicatio eorundem. Eph'. iij. d. In charitate radicati. Quintus/ cõsolationũ spũaliũ multiplicatio. Esa. vlt'. d. Ecce ego cõsolabor vos. ij. Corinth'. j. a. Deus totius cõsolationis. Pś. Scõm multitudinẽ dolorꝫ meorum i cordẽ meo ꝛc. Sextus/ secretorꝫ revelatio. Joh. xv. b. Quęcũq̃ audiui a ꝑre meo nota feci vobis. Amos. iij. b. Nõ faciet dominus verbũ nisi revelauerit secretũ suũ ad seruos suos ꝓphetas. Septimus fructus est iocũditas in bñ operando. Pś. In custodiẽdis illˢ retributio multa. Eccl'. xxv. b. Homo qui locundat in filijs. Octauus/ gaudium de diabolo vincto. Jaco. iiij. b. Resistite diabolo ꝛ fugiet a vobis. Pś. Meq̃ndo dicat inimicus meus ĝualui aduersus eũ. Nonus/ debilitatio fomitis. Hoc significatũ fuit Josue. xj. b. vbi ꝓcepit dominus Josue vt equos subneruaret. Decimus/ ꝛperientię eruditio. Eccl'. xxxiij. b. Qui non est expertus/ qualia scit? Undecimus cognitionis dei ĝlibatio ꝙ contemplationem. Heſ. xxxij. g. Vidi dominũ facie ad faciem. Duodecimus/ perfectio in charitate ꝛ confirmatio in spe. Pś. Delectare in domino ꝛ dabit tibi petitiones cordis tui. Gregorius. Tanto ipse in dominum solidior surgit: q̃to quis ꝙ eo grauior sustulit. Fructus iusticię in patria: de quibus Sap'. iij. c. Habebit fructum in respectione animarũ sanctarũ: sunt duodecim. Primus est gaudiũ de exilij egressione. Pś. Deus mihi quia incolatus meus ꝓlongatus est. Piere. xxj. b. In misericordia reducã eos. Secũdus de carceris corporis absolutione. Pś. Educ de carcere animam meam. Roma. vij. d. Infęlix ego homo quis me liberabit de corꝑe ꝛc. Tertius de laqueorũ: id est temptationum cuasione. Pś. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est. Quartus ꝺ vinculorum absolutione: vt sunt fames/ sitis/ frigus/ calor/ lassitudo/ egritudo/ necessitas moriendi. Esa. xxv. c. Pręcipitabit in mõte isto faciem vinculi colligati sup omnes populos. Pś. Dirupisti domine vincula mea. Quintus de diaboli detectione. j. Corinth'. xv. g. Ubi ẽ mors victoria tua? Roma. xvj. c. Deus autem pacis conterat sathanã. Sextus de pęne eterne cuasione. Pś. Lętabit̃ iustus cũz viderit vindictam. Septimus plena liberras: quia modo in seruitute est omnibus indigens. Roma. viij. d. In libertatem glorię filiorũ dei. Octauus desiderata satietas: infra. viij. b. Bulti ab oriente ꝛ occidẽte venient ꝛ recumbent cum abraam ꝛc. Nonus cõsummata charitas. Tunc eĩm ex toto corde diligemus. j. Corinth'. xiij. c. Cũ autem venerit quod perfectũ est euacuabit̃ quod ex parte est. Decimus desideratissima christi fraternitas. Cãt'. viij. a. Quis mihi det te fratrem meũ sugentem vbera matris meę vt inueniam te solum foris ꝛ deosculer te ꝛ iam me nemo despiciat? Undecimus omnimoda pacis tranquillitas. Pś. In pace in idipsũ ꝛc. Et alibi: Qui posuit fines tuos pacem. Duodecimus confirmata securitas. Pś. Nõ timebis a timore nocturno. a ¶Non potest arbor bona fructus malos facere: id est volũtas bona: cuius fructus dicit apostolus Gal'. v. d. Fructus aũt spiritus/ est charitas/ gaudium/ pax/ patientia/ benignitas/ bonitas/ longanimitas/ mansuetudo/ fides/ modestia/ cõtinẽtia/ castitas. Aduersus hmõi nõ est lex. c ¶Malę arbor mala: id est mala volũtas. d ¶Fructus bonos facere/ manens mala. Malę autem arboris fructus/ sũt opera carnis: quę sunt fornicatio/ immundicia/ impudicitia/ luxuria/ idolorũ seruitus/ veneficia/ inimicitię/ contentiones/ emulationes/ irę/ rixę/ dissensiones/ sectę/ inuidię/ homicidia/ ebrietates/ comessationes: ꝛ his similia: quę ĝdico vobis sicut ĝdixi: quoniam qui talia agũt regnũ dei nõ consequent̃. e ¶Omnis arbor quę non facit fructum bonum. Hęc sũt verba iohannis baptistę. Ꝫ. iij. c. Hic suggillant ĝdicatores q̃ dicta aliorũ dedignanẽ dicere. f ¶Excidetur/ de nũero fidelium/ inter quos computat̃ in ecclesia militante: in qua non est merito sed numero. Ꝫ. iij. c. Jam securis ad radicem arborũ posita est. Vel/ Excidetur/ ꝙ excõmunicatione/ ꝙ mortem/ ꝙ iudicij examinationem. Eccs. ix. b. In ĝcũq̃ loco ceciderit ibi erit. g ¶Et in ignẽ mittetur: q̃ paratus est diabolo ꝛ angelis eiˢ: infra. xxv. d. Chryˢostomus. Duę sunt pęne: excidi/ ꝛ in ignem mitti. Qui eĩm comburit̃/ etiam a regno excidit. Multi gehẽnam horrent: ego aũt casum illius glorię multo maiorẽ gehẽna pęnã esse aio. Intolerabilˢ est gehẽna: verũtamen milia aliquis ponat gehẽnas/ nihil tale dicet q̃le est a beata gloria illa excidere/ odio christi habere/ audire: nõ noui vos. Ecẽm decem milia sufferre fulmina melius est q̃ faciem mansuetam videre auersam a nobis: ꝛ tranquillũ illũ oculũ non ferentẽ videre nos. b ¶Igitur ex fructibus eorũ cognoscetis eos. Infere hoc dñs ex ĝdictis. f. quia mala arbor non potest fructus bonos facere ꝛc. Nota ꝙ circa fructũ attendunt multa/ ꝙ quę cognoscit qualis est fructus. Primo requirit̃ in bono fructu vtilitas: vnde arbores sterules solent appellari salices/ fagi/ quercus: quia eorũ fructus inutilis. Quod est cõtra otiosos q̃ senescũt ꝛ vagant̃ p campos licentię ꝛ nihil acquirũt sibi vtile. De talibus dicit Piere. xxij. g. Scribe virũ istũ sterilem/ viz qui in diebus suis nõ ꝓsperabit. Eccl'. xxxiij. d. Multam eĩm maliciam docuit ociositas. Prouerb. xxiij. d. Per agrũ hominis pigri transiui ꝛ p vineam viri stulti: ꝛ ecce totum repleuerant vrtice: quę sunt herbę steriles ꝛ nociue. Jtẽ debet esse fructus integer. Si enim interius est putridus/ extra nitidus: non est bonus fructus. Quod est contra hypocritas: quorum exterius vita est pulchra: interius autem est vermiculosa conscientia ꝛ plena nequitia: infra. xxiij. c. Vę vobis scribe ꝛ pharisęi qui similes estis sepulchris dealbatis: q̃ a foris apparent hominibus speciosa/ interius aũt plena sunt ossibus mortuorũ ꝛ omni spurcitia. Debet etiam fructus esse sapidus: id est ordinabilis ꝛ sociabilis in cõuersatiõe. Nõ est contra acidiosos: quibus q̃ amaritudine mentis alij sunt onerãi/ ꝛ ipe onus alijs. Contra quod Sap'. viij. c. Nõ habet amaritudinem cõuersatio illius: nec tędium cõuictus illius. Eccl'. xxv. d. Trifficiam non des animę tuę ꝛ non affligas temetip/ sum in consilio tuo. Debet etiam fructus esse sapus effectiue: vt nihil dicas/ nihil agas quod non sit ad honorem dei ꝛ instructionem ꝓximi. Quod est cõtra dissolutos ꝛ intrepidos: qui ablq̃ timore dei ꝛ reuerentia hominis omnia agũt. Job. ix. d. Verebar omnia opera mea/ sciens ꝙ non parceres delinquenti. Et. xij. d. Posuisti in nervo pedem meũ: ꝛ obseruasti omnes semitas meas: ꝛ vestigia pedũ meorũ considerasti. Cõtra istos dicit Augustinus in regula. In incessu/ statu/ habitu ꝛ in omnibˢ motibˢ vestris nihil fiat q̃ cuiusq̃ offendat aspectum. Item debet fructus bonus esse durabilis: vt non tñ duret ꝓ hyemem. Quod est contra luxuriosos: q̃ nunc florent/ cras ardebunt. Ꝫ. vj. d. Si eĩm agri quod hodie est ꝛ cras in clibanum mittit̃. Isti sunt qui dicunt/ Sap'. ij. b. Venite fruamur bonis quę sunt: coronemus nos rosis: nullũ pratum sit quod nõ ꝑtranseat luxuria nostra. Eccl'. xiij. c. Omne opus corruptibile in fine deficiet: ꝛ qui facit illud ibit cũ illo. Deu. xij. a. Fornicatores ꝛ adulteros iudicabit dñs. i ¶Nõ omnis qui dicit mihi/ domine domine. Posuit vnũ impedimentũ ad viam vitę. i. hereticos: consequenter subiungit de falsis fratribus: qui deum ore confitenẽ/ factis aũt negant: Titũ. j. d. j. Corinth'. xj. a. Nemo potest dicere dominus ie/ sus nisi in spiritu sancto. Dicit ergo: Non omnis qui dicit mihi/ domine domine. Nota ꝙ semel dicit/ domine/ qui eum habet tñ in ore: bis/ qui in ore ꝛ ope: ter/ qui corde/ ore/ ꝛ ope. Sed multi deficiunt in tertio signo: vt magi pharaonis: Exo. viij. c. Ore ꝛ ope tñ dicunt hypocritę: In quorũ ꝑsona dicit Malach. iij. d. Manus est qui seruit deo: ꝛ qđ emolimẽtũ: q̃ custodiuimus ꝓcepta eius ꝛ ambulauimus tristes coram deo? Hoc supple dicũt quando nõ adipiscunt ea q̃ intendũt. Alij ore tñ. Ũñ Esa. xxix. d. Appropinquat populus iste ore suo ꝛ labijs suis glorificat me: cor aũt eius longe est a me. Hi compananẽ fictis tñ folia habenti: Marci. xj. b. j. xij. b. Exod. xxviij. c. ꝓcipitur ꝙ rationale connunctum sit supbumerali.

Pś. 57.

Malę arboris fructus

Deut'. xxxij. e.

Luc'. 6. g.

De decimis c. Cuis.

Luc'. 6. g.

Circa fructũ multa attendũntur

Pś. 122.

Pś. 115.

Pś. 57.

Pś. 33.

Pś. 93.

Pś. 18.

Pś. 12.

Pś. 36.

Pś. 119. Pś. 141.

Pś. 122.

Pś. 115.

Pś. 57.

Ꝫ Intrabit in

E S a ¶Intrabit in regnū celoꝝ. Cōtra Jobel'.ḣ.g. Ois q̄ inuocauerit nomē dñi saluus erit. Solo. Qui inuocauerit/vt dictum est triplici ter: corde/ore/ope: vel fide/spe ⁊ charitate. Inuocatio ēm parū ꝓdest q̄ tm̄ est in verbis. Beda. Quid folia rectę ꝓfessionis iactatis/ qui bonos fructus non ostēditis?

b ¶Sed qui facit voluntatē patris mei q̄ in celis est. Ille supple intrabit. Voluntas autē dei est vestra sanctificatio: vt ṽ.i. Thessal'.iiij.

†Pō.14. a. Pō. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo ⁊c. Qui ingredi/

1.q.1.c.pro/phetauit tur sine macula.

c ¶Ipse/nō alius/ intrabit in regnū celoꝝ. d ¶Multi dicēt mihi in illa die. Dōmine domine/nōnne in nomīe tuo ꝓphetauimus: ⁊t in tuo nomine dēmonia eiecimus: et in

a domine intrabit in regnum
b celorum: sed qui facit volū
tatem patris mei qui in celis
c est: ipse intrabit in regnum
d celorum. Multi dicent mi
e hi in illa die: dōmine domi
f ne/nōnne in nomīe tuo pro
g phetauimus: et in tuo nomi
h ne demonia eiecimus: et in
k tuo nōmine virtutes multas
l fecimus: et tūc confitebor illis
m †qm̄a nunq̄ noui vos.
n Discedite a me omnes qui
o operamini iniquitatē. Om
p nis ergo q̄ audit verba mea
q hec et facit ea/assimilabitur
r viro sapienti qui edificauit
s domū suam supra petram:

G

Ois ℭ/ vt nō exclu/dat gēri: p ¶Qui audit/auditu interi/ori. Pō. In auditu auris obediuit mihi.

q ¶Verba mea/ q̄ locut⁹ ⁊ supple: hec/ digna demōstratione. Sile/ Apocal'.vlt.ḃ. Brūs q̄ custodit ꝑba prophīe libri huius.

r ¶Et facit ea/affectu charitat'/nō boīm intuitu. s ¶Assimilabit: Pō dicit/assimilat: q̄ nōdū appa/ret quid erimus. t ¶Viro sapienti/ quidē vel ꝑdicatori.

v ¶Qui edificauit domū suā. i. cōscientiā vel ecclesiam:

x ¶Supra petrā. ⁊.Cor'.x.ḃ. Petra aūt erat christus. Pō. Petra refugiū herinacūs. Prou.xxx.d. Lepusculus plebs infirmalida: q̄ collocat i petra cubile suū. Al' p virū sapientē intelligit christ⁹. Esa.xiij.a. Appēdēt septē mīseros virū vnū. Hiere.xxx.d. Mouū faciet dñs sup terrā: femina circūdabit virū. Dom⁹ et ē ecclia. Prouer.ix.a. Sapīa edificauit sibi domū. Huius dom⁹.i. ecclię fundator de⁹ est q̄ ab ęterno ꝑdestinando q̄s erudierit eā. Eph.i.a. Qui elegit nos añ ꝓstitutionē mūdi. Mōne cruderabat eā/q̄ dicebat: Vocabo non plebē meā/ plebē meā: ⁊ nō misericordiam ꝓsecutā/misericordiatā ꝓsecutā: Osee.ij.d. In structurā ordinauit in tempe cōgregādo. Roma.viij.f. Quos ꝑdestinauit/hos ⁊ vocauit: ⁊ q̄s vocauit/ hos ⁊ iustificauit. Quasi q̄s ꝑus cruderauit. i. purgauit/poīta ordinauit. Mōne ordinauit in structura lapides cruderatos: q̄s ambulās iuxt mare galilee vidēs duos fratres simonē ⁊ andreā ⁊ iacobū ⁊ iohannē vocauit eos. ⁊.iij.c. Immo ⁊ q̄s elegit duodecim: q̄s et aplos noīauit: Luc'.vj.c. Deinde incępit structura domus: q̄s vna die cōuersi sunt tria milia: Act'.ij.g. Et alia die quinq̄ milia: Act'.iiij.a. Huius domus fundamentū est christus. i. Cor'.iij.c. Fundamentū aliud nemo pōt ponere ꝑter id q̄ positū est: q̄s est christus iesus. Mōne fundamentū ponebat ipe iesus q̄s dicebat: Tu es petrus ⁊ sup hanc petrā ędificabo ecclesiam meā: ⁊ portę inferi non ꝓualebūt aduersus eā. I. xvj.c. Posuit ⁊ paulus. i. Cor'.iij.b. Ut sapiēs architectus fundamentū posui. Fundamēta etiā huius dom⁹ dicunt apli. Pō. Fundamēta ei⁹ in mōtibus sanctis. Eph.ij.d. Sup/ ędificati sup fundamentū aplōꝝ ⁊ ꝓphārū. Quasi ergo duodecim fundamenta huius fuerūt duodecim aplī: et quasi vni cum fundamentū fuit christus. Unde Apoc'.xxi.d. Vidit iohannes ciuitatē habentē fundamēta duodecim: ⁊ in ipis duodecim nomina duodecim apostoloꝝ et agni. Huius domus parietes sunt duo populi: Gentiles. s. ⁊ iudei. Vel actiui ⁊ cōtemplatiui. Joh.x.c. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vocem meā audiēt: ⁊ fiet vnum ouile ⁊ vnus pastor. Unus a parte posteriori/ fuerūt antiqui patres: qui dum lucem veram aperte videre non poterant: quasi ad occidentalem plagam positi erant. Luc'.x.d. Multi reges ⁊ ꝓphetę voluerunt videre quę vos videtis et nō viderunt. Mōne in occidentali parte erāt illi de quibus dicit. i. Cor'.x.a. Patres nostri oēs sub nube fuerunt: Unus anterior fuerunt patres noui testamenti: qui dum radios veri solis susceperunt: quasi in oriente steterunt. Luc'.vlt.g. Tūc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Tectum quotidie implebat in muro fidelium: qui cum impletus fuerit erit domus perfecta. Apocal'.vj.c. Dictum est illis vt requiescerent adhuc tempus modicū: donec compleant conserui eoꝝ ⁊ fratres eorum qui interficiēdi sunt sicut ⁊ illi. Luc'.xiij.e. Exi in vias ⁊ sepes ⁊ compelle intrare vt impleatur domus mea. Quattuor anguli huius domus/ fuerūt quattuor euāgelistę. Primus angulus matthęus: secūdus/marcus: tertius/lucas: ārtus/iohānes. Job.j.d. Repēte vētus yehemēs irruit a regione deserti: ⁊ ꝓcussit ārtuor angulos dom⁹. Colūne dom⁹ sunt ꝑlati. Cant'.v.d. Colūne ei⁹ marmoreę q̄ fundatę fūt sup bases argēteas. Ostiū dui dom⁹ ē christus. Joh.x.d. Ego sū ostiū: q̄ p̄ q̄ nō itrat i ouile: ⁊ ascēdit aliūde/ille fur ē ⁊ latro.

S Fenestrę sunt

A S Fenestrę sunt doctores: p quos illuminat' ecclesia. Has fenestras fecit in tēplo salomō obliquas ⁊ intrinsecus latiores. iij. Reg'.vj.a. Cortinę ębus ornat' domus sunt decē ꝑceptar/ dus sancti intrinsecus ornant'. Exo.xxvj.a. Decem cortinas de byſſo retorta ⁊ hiacyntho ac purpura coccoq̄ bis tinctovariatas ope plumario fa
Luc'.6.g. cies. Hēsa i hac domo ē sacra scriptura. Exō.xxv.c. Facies ⁊ mensam de lignis set/
†Pō.22. thim. Pō. Parasti i
Alt.ḣ3† firmā ꝓspectu meo mēsam. Libus mense: q̄ttuor sensus sacrę scripturę historicus/allegoricus/ tropologicus/anagogicus. Prouer.xxv.c. Si esurierit īmicus tuus ciba illū. Lect⁹ in domo hac ē clausūm siue religio. Cāt'.i.d. Lectulus noster flōridus. Minister/ꝑlatus: Familia/oēs iusti. Luc'.xij.e. Quis putas ē fidelis dispēsator: ⁊ prudēs quē cōstituit dñs supra familiā suā: Mōne hęc ē familia sancti Iob de q̄ dicit Job.j.a. Et erat ei familia multa nimis: Sūt ⁊ vasa in hac domo. Quędā in honorē/boni ꝑdicatores: q̄dā in cōtumelīā/falsi ꝑdicatores. ij. Timoth.ij.c. In magna aūt domo sunt/nō solū vasa aurea ⁊ argētea: q̄s ⁊ lignea ⁊ fictilia: alia q̄dē in honorē alia vo in cōtumeliā. a ¶Et descendit pluuia. i. aerię prācis impugnatio: vt dicit Interlīn. Inde tio ēm diaboli semp ē vt descēdamus. b ¶Et venerūt flumina: potentū ꝑsecutio. c ¶Et flauerūt vēti: minę siue blāditię vel detractiōes. d ¶Et irruerūt/ꝓcubuerūt potuerūt violētia. Sile/Job.j.d. Repēte vētus vehemēs irruit a regione deserti. Irruerūt. i. simul ruerūt vel cū ꝑcutu. e ¶In domū illā: supra ędificiū virtutū/vl in ecclesiā. f ¶Et nō cecidit. Prouer.x.d. Justus q̄si fundamētū sempiternū. Eccl'.xxvj.d. Fūdamēta sempiterna supra petrā solidā: ⁊ mādata dei in corde mulieris sancte. Chrysostomus. Christianū q̄ se edificat sup christū nulla aduersitas diruere pōt. Roma.viij.g. Quis separabit nos a charitate christi? g ¶Fundata ēm erat supra firmā petrā. i. christū. Mozaliter. Pluuia q̄ venit de
Mozaliter aere/temptatio diaboli habitātis in hoc aere caliginoso. Vel
B pluuia q̄ videt ⁊ mollit terrā/petā carnalia sunt. Uētus q̄ nō videt q̄si sentit/petā spūalia. De ꝑmo/Esa.viij.b. Adducet dominus sup eos aq̄s fluminis fortes ⁊ multas. De secūdo/Esa. xxvij.a. Et erit sicut vir q̄ abscondit a vēto: ⁊ celat se a tēpestate. Ut p ventū/superbia/blāditię/cōminatiōes/⁊ inanis gloria. De ꝑmo dicit/Eccl'.j.a. Uētus turbinis veniebat ab aq̄lone. De secūdo/Amos.iiij.c. Percussi vos in vēto vrēte. i. adulatiōe. De vēto cōminatiōis/Job.j.d. Uētus vehemēs irruens ⁊c. De vēto inanis glorię. Hiere.iij.c. Uētus vrens in vijs q̄ sunt in deserto. Chrysostomus. Pluuiā/flumina/vētos/bōnas dicit calamitates: puta/calumnias/mortes/rerum ablationes. Infra/petrā vocat stabilitatem suę doctrinę. Etesii pera fortiora sunt ꝓcepta. h ¶Et omnis qui audit. Ponit sententiā contrariā supiori/ dicens: Et omnis qui audit verba mea hęc. s. quę loquor ⁊ supra locutus sum. Joh. xv.d. Si nō venissem ⁊ locutus eis fuissem/peccatū nō haberent: nūc aūt excusationem nō habent de peccato suo. Heb.ij. a. Propterea abūdantius oportet nos obseruare ea quę audiimus ne forte ꝑfluamus: Si ēm qui p angelos dictus est sermo/factus est firmus: ⁊ si omnis ꝓuaricatio iustam accepit retributionem mercedis: quomodo nos effugiemus si tantaz neglexerimus salutem? i ¶Et non faciet ea: nō attendēs/
Pō.35. aut non intelligere volēs. Pō. Noluit intelligere vt bñ ageret. k ¶Similis erit viro stulto: iudeo vel gentili vl diabolo qui dicit vir ab homine deuicto: sicut scipio aphricanus ab aphrica deuicta. Similis erit/in pena/sicut filius ē in culpa. l ¶Qui edificauit domū suā super arenam: id est domū cōscientię stabilitā in vitijs quę significant ⁊ in arena: q̄ sterilis est ⁊ fluida. Sup hāc dicit draco stare/Apocal'.xij.d. Chrysostomus. Arena sterilis est/terra minuta est/grana sibi nō cōueniūt nec adhęrēt. Omnes q̄ sub diabolo sunt/nec sunt vnum/nec vnum sapiūt: sed sunt p opiniones dispersi. Sicut dogmata philosophoꝝ docent/q̄ sunt sibi semp cōtraria: sic hęretici nunq̄ sapiūt vnū. Item arena innumerabilis efficitur diaboli populus: dei aūt populus pauci ⁊ electi. m ¶Et descendit pluuia/ cōcupiscētia: a q̄ quisq̄ tenet ⁊ temptat Jacob.j.b. n ¶Et venerūt flumina/abādātia tempaliuz. Apocal'.xij.d. Misit serpēs ex ore suo post mulierē aquā tāq̄ flumē vt eam faceret trahi a flumine. Vel/ Flumina/maloꝝ operū frequētia. o ¶Et flauerūt vēti/ adulationū vel minarū. Chrysostom⁹. Pluuię ꝓprium est emollire: ecce blandi/tię: vēti ex ꝓprio vigore/ecce minę. Itē flumina sunt ex mala p/te ꝑsi: vt philoso/phi ⁊ oratores/⁊ huiusmōi cęteri secular' scientię ꝓfessores: de q̄z vētre exeūt flumīa q̄ morituę. Ex parte bona sūt euāgelistę ⁊ doctores: de q̄z vētre flumīa fluūt aq̄ viuę: Joh.vij.k. p ¶Et irruerūt in domū illā: subito cuz ꝑcutu. q ¶Et cecidit: q̄z in ꝑcto ad ęternā descendūt. Job.xxj.b. Et.xxij.c. Uiri iniq̄ q̄ sublati sūt ante tēpus suū: ⁊ fluuius subuertit fundamētū eorū. Job.viij.c. Innitet sup domū suā ⁊ nō stabit. Pō. Vidi impiū superexaltatū ⁊ eleuatū sicut cedros libani: ⁊ trāsiui ⁊ ecce nō erat ꝛc. r ¶Et fuit ruina eius magna: quia scięs ⁊ prudens male ęgit. Et melius est viam veritatis non agnoscere. ij. Pet. ij. d. q̄s post agnitionē retrorsum cōuerti. Item/ magna: quia loquit de viro: id est de ꝑlato: immo cūto graduz alīoꝝ: tāto casus grauior. Augustin⁹. Ubi in loco alterius: tanto in periculo maiore versat'. Gregorius. Sciant ꝑlati: quoniā tot morituę digni sunt: quot ad posteros ędificationis exempla transmittūt. Contra ꝓuerbiū vulgare: Nō possunt mori nisi vna morte. s ¶Et factum est. Duobus modis potest accipi sententia huius litterę. Si ēm dicamus eundem esse sermonē quem matthęus ⁊ lucas referūt: tūc euidens est littera: Cum consummasset iesus verba hęc admirabantur turbę super doctrina eius: quia interpretor huic sermoni turbę. Si autem intelligunt fuisse duo sermones: tūc dicendū est ad solos discipulos iesum in cacumine montis sermonem habuisse: ⁊ postea ad locum campestrem q̄ erat in latere montis descendisse ⁊ ibi eūdem sermonem recapitulasse populo: q̄dam tamen intermiscendo: ⁊ q̄dam iam dicta ꝑtermittendo. Et hūc vltimū sermonem matthęus ꝑtermittit: ⁊ tamen quasi quodāmodo innuit/ cum dicit: t ¶Cum cōsummasset iesus verba hęc. q. d. cum hęc discipulis semel ꝓtulisset/⁊ eadem repetendo/in secūdo sermone cōsummasset: quę ꝓsummatio ꝑtinet ad locum in loco campestri facta est: v ¶Admirabant turbę/vel aliqui i turba: vel potius oēs de excellētia sapiētię. Chryp. Quicqd digne laudare nō possumus admiramur. x ¶Sup doctrina eius/q̄ aliis dissimilis erat ⁊ ꝑus inaudita. Item Luc'.iiij.e. Marci.j.c. Joh. vij.g. Numq̄ sic locutus ē homo. Chryp. Cōsequēs erat eos dolere ⁊ torpere ad tam alta ⁊ onerosa: Sed tāta erat virtus docentis vt etiam cāpet multos/⁊ etiam totū theatrum secutum est descēdentē. Sensus beniuola facile suadet a sermonibus veritatis. y ¶Erat ēm docens eos sicut potestatem habens: potestatē. s. addēdi vel mutādi: sicut imperator qui addit ⁊ mutat q̄ vult. Vel/ z ¶Sicut potestatem habens/ explanandi figuras/ cōmutādi scripturas/ꝑscrutandi legis enigmata ⁊ soluendi. Et hęc ſſigurata sunt p enigmata reginę saba: De q̄bus.iij. Reg'.x.a. Dic ergo ēm leo de tribu iuda: qui aperuit librū quē nullus alius agere potuit: Apocal'. v.ḃ. Vel/Sicut potestatem habens/ſanandi. Pō. Dabit voci suę vocē virtutis. Sic debet esse sermo ꝑdicatoris ⁊ doctoris ⁊ ꝑlati. Beda. Sermo doctoris i potestate sit/cū ea q̄ docet opat'. Gen.xlvij.f. Salus nostra in manu tua est. i. in ope. Beda. Mōstruosa res est lingua magniloqua ⁊ manus otiosa. a ¶Et non sicut scribę ⁊ pharisei: qui dicunt ⁊ nō faciūt. j.xxiij.a. Chryp. Scriba ⁊ omnis doctor seruus est legis: q̄ nec addere potest nec subtrahere. Hec ēm pōt mens humana vertere q̄d sapientia diuina dictauit. Hiero⁹. Scribę: qui tm̄ ea q̄ sunt in lege infirmis ad instructionē data tractabant. Pharisei: qui tm̄ litteram corrodebant carnaliter. Hęc autem duo respondent illis quę supra dixit: Audit ⁊ facit. Scribę ēm docent superficialiter: pharisei faciebāt opera exterius bona/nō habētia charitatē intus ꝛc.

Cū aūt descēdisset

Universidad de Deusto

Expo. La. VIII

Mozaliter

Plura in lepra notanē

Pš.105.

Pš.118.

Pš.57.

Pš.51.

Pš.23.

Pš.32.

Pš.143.

Marc'.1.d. Luc'.5.c. Vnion hz tiesus

E Tm autē descendisset ie/
c sus tē. Pegerit matthеus potestatem curādi et p̄di/
candi datā discipulis post sermonē habitū in monte.
Postponit etiā vocationē suā: Pręcessit eā vocatio eius mi/
racula q̄ hic narrat: Mā electus fuit cū alijs vndecim in mon/
te vt ellet vn⁹ de du/
odecim. Hoc aūt fe/
cit matthеus: q: con/
tinuo disposuit mira/
cula christi narrare
post sermonē dñi. Ut
etiam cuāgelistę sicut
pphetę/nullū seruāt ordinē in scribēdo: ꝫ gesta ꝛ dicta christi
in laudē ei⁹: ꝑm q̄ spūssanctus mētibus eoꝝ inspirabat scribe/
bāt. Nō notauit salomon: Cant'.ij.d. vbi dixit: Ecce iste venit
saliens in montibus/transiliens colles. Diuiditur autem hoc
capitulum in quattuor partes. In prima agit de curatione le/
prosi: ꝛ serui centurionis: et socrus petri: et multorum demo/
niacorum. In secūda agit de scriba qui dixit domino: Sequar
te/ꝛ non est secutus. Et de alio qui dixit: Permitte me sepeli/
re patrem meum et postea sequar te: et statim iussus es sequi/
ibi: Videns autem iesus turbas. In tertia agit de motu
maris et timore discipulorum/et eius dormitione in nauicula
et saluatione eorum/ibi: Et ecce motus magnus factus
est in mari. In quarta agit de curatione duorum demoni/
acorum: ꝛ de legione intrante in porcos ꝛ precipitante in ma/
ri/ibi: Et cum venisset iesus trans fretum. Recte ergo
post sermonem miracula narrat matthеus: quia per miracula
sermo aquā auditores confirmatur: sicut dicitur Marc'. vlt.
d. Illi autem profecti prędicauerunt vbiq̄ domino cooperā/
te et sermonem confirmante sequentibus signis. Undę Chry/
sostomus. A miraculis transijt ad sermonem: iterum a sermo/
ne transit ad miracula: vt quasi potestatem habens docuit/
quasi potestatem habens curet. Curat autem tres. Primo le/
prosum: secundo seruum paralyticum: tertio socrum petri fe/
bricitantem/non sine magno mysterio. Primo enim sanat iu/
dęum leprosum: secundo seruum gentilem. Tertio socrum pe/
tri. Quia primi credentes fuerunt de iudęis/ post gentiles/in
fine reliquię israel salutę fient. Hoc notatur in fine missę: q: of/
ficium incipit in dextro et transit ad sinistrum et redit ad de/
xtrum. Uel quia lepra hęreticos cōtra fidem: acidia paralysis
contra spem: calor materialis socrus febricitantis per libidi/
nosum amorem contra charitatem: Et ideo sanat p̄m ordinem
virtutum. Primus sanatur tactu ꝛ verbo: secundus solo ver/
bo: tertius tactu: quia gentes quasi per medium facile credi/
derunt. Unde Pš. Populus quem non cognoui seruiuit mi/
hi: in auditu auris obediuit mihi. Unde in epiphania: Uenite
psallendo dicitur/non cantando: sicut in alijs festis/ quando
sit vocatio iudęorum. Dicit ergo: a ¶Cum autem descē/
disset iesus de monte: id est de loco campestri qui erat in
latere montis. b ¶Secutę sunt eum turbę multę: Alij
propter charitatem/vt apostoli: alij sequebantur propter do/
ctrinam: alij ꝓpter admirationē/vt curiosi. Joh.vij.g. Nūq̄
sic locutus est homo sicut hic loquitur. Chrysostomus. Tur/
bę/non principes. Per totum enim euangelium vides eos
esse afflictos. Turba cum silentio audiuit. Pharisei vt calum/
niarentur. c ¶Et ecce leprosus veniens/corpore ꝛ fide:
d ¶Adorabat eum dicens. Notat eum esse deum. Dic
leprosus ad altiora montis non potuit ascendere: nec cum le/
pra tam alta poterat audire. Chrysostomus. Sed ne forte di/
ceret populus apud se: Uerba terribilia/opera nulla: dicere
granditer non est multum: facere vero multum est: ideo exci/
tauit leprosum/ vt mundationis illius miraculo prędecenti/
bus auctoritatem prestet: vt in verbis mirabilis mirabilior
esset in opere. Sed quare igitur non ascendit in montē? Pš.
Quis ascendet in montem domini ꝛc. Innocens manibus et
mundo corde/non leprosus in anima. e ¶Domine: Mo/
tat se esse obedientem: f ¶Si vis potes me mundare.
q.d. de potestate non dubito: sed de tua voluntate: non quia tu
immisericors: sed quia ego indignus: et ideo peto misericordi/
am tuam vt tu velis ꝓter merita mea. Chrysostom⁹. De vo/
luntate christi parata ad omne bonum non dubitat: sed de iu/
dicio voluntatis. Non enim expedit omnibus corporalis in/
tegritas: et ita christus cum sit bonus/ nociua non vult pre/
stare etiam si rogef. Potes. q.d. credo te esse deum/ꝛ sic om/
niporentem. Job.xxiij.c. Anima eius q̄cūq̄ voluit hoc fecit.
Ambro. Uerecundia cōfessionem non repressit: ostendit vul/
nus: remediū postulauit: ꝛ ipsa religionis fidei plena ē ꝓfessio.

Mozaliter: c ¶Et ecce leprosus veniens. ii. Reg'.
iij. f. dicit dauid ad ioab/q̄ de domo ei⁹ non deficiet leprosus.
Joab interpretatur inimicus: id est de domo diaboli non de/
ficiet peccator. In lepra peccati notantur multa. Lepra per to
tum corpus diffunditur: sic peccatum per totum hominem ad
modū cancri/vel mor
bi qui dicitur lupus.
Numeri. xij. d. dicit
aaron ad moysen de
maria quę ꝓpter mur
murationem percus/
sa est lepra: Jam me/
dium carnis eius deuoratum est. Ideo Thren. iij. c. Mise/
ricordia domini quia non sumus consumpti. Item lepra con/
tagiosa est/alios inficiendo: sic peccatum. Eccl'. xiij. a. Qui te/
tigerit picem inquinabit ab ea. Ideo ꝓhibuit dom⁹ famili/
aritatem iudęis cum cuęis ethęis ꝛ hiebusęis tē. Deut'. vij.
a. Pš. Cōmixti sunt inter gentes ꝛ didicerunt opera eoꝝ tē.
Item leprosus habet anhelitum fetidum ꝛ inficientem: sic pec
catoꝝ est fetidus per verba scurrilitatis/detractionis/adulati/
onis. De fetitate/Eccl'. xij. c. Sicut ęramentum eruginat ne/
quitia illius. Prouerb. xv. a. Cor stultorum⁹ ebullit stulticiā. j.
Cor'. xv. c. Corrumpūt bonos mores colloquia prava. Eccl'.
ix. b. Colloquiū eius exardescit quasi ignis. Item leprosus si/
tim patit. Esa. v. d. Multitudo eoꝝ siti exaruit. Nunq̄ enim
est satietas in peccato. Prouer. xiij. d. Uenter impioꝝ insati/
abilis. Hieronym⁹. Libido famę patit sui. Itę abominabi/
lis est sanis: sic peccatoꝝ bonis inquantū talis. Pš. Iniquita/
tem odio habui ꝛ abominatus sum. Eccl'. ix. b. Mulier fomi/
caria quasi stercus in via ab oībus ꝓculcabit. Osee. ix. c. In
trauerunt ad beelphegor: id est ad peccatū luxurię: et abalie/
nati sunt in ꝓfusione peccatoꝝ ꝛ facti sunt abominabiles. Itę
leprosus fetet: ꝛ peccatoꝝ p infamiā. Job. xx. a. Quasi ster qui/
linium in fine perdet. Deut'. xxvij. a. Peccauerunt ꝛ non filij
eius in sordibus. Item amittit pedes ꝛ manⁿ: ꝛ peccatoꝝ affe/
ctiones ꝛ bonas operationes. Quod significatur Judic'. j. b.
Adonibeęcch q̄ interptat doctor egestatis/vel dñs flagitās/
vel diabolus fulgurūs suos per pnā ęternam/ ꝛ ducens etiā
eos in ffensi ad egestatem spūalem: amputauit septuaginta
regibus summitates pedum et manuū. Et. ij. Reg'. xix. e. ha/
betur de miphiboseth: qui claudus vtroq̄ pede noluit venire
ad dauid: Hic peccator ad christum: Et ideo dixit q̄ siba qui
interpretat egressus vehemēs: qđ est mors/ cōdiuideret hęre/
ditatem secū. Mors em̄ sic diuidit delitias peccatoribus: q̄
in ffensi paucas eis dimittit/ etiam in futuro penitus aufert.
Item lepra aufert oculos: sic lepra peccati peccatoribus. Pš.
Supercecidit ignis ꝛ non viderunt solem iusticię. s. christū.
Item amittit aures: ne legem dei audiat vel mandatis obedi/
at: ꝛ nares ne odorem christi ꝛ paradisi sentiat. Ezech. xxiij. d.
Nasum tuum et aures tuas prędicent tibi. De odore christi/
Eccl'. xxiij. b. Ego quasi libanus non incisus euaporaui habi/
rationem meā. Cant'. j. a. In odore vnguentoꝝ tuorum curri/
mus. Item barbam amittit. Et peccatoꝝ virilitatē bene agen/
di vel operandi. Pš. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Esa.
vij. d. In die illa rader dominus in nouacula acuta caput et
barbam. i. cogitationes ꝛ viriles operationes. Item macula/
tur leprosus per varietates vitiorum. Leuit'. xiij. c. de hostia
quę offerri debet in sacrificio: Omnis macula non erit in ea:
Si cęcū fuerit per indifferentiē: si fractū p duplicitatē: si ci/
catricem habuit per antiquę consuetudinis saporem: si papu/
las habuit per contemptum ꝛ superbiam: si scabiosum per in/
corigibilitatem: si impetiginem per obstinationem. Item le/
pra mutat colorem. Thren. iiij. a. Quomodo obscuratum est
aurum/mutatus est color optimus. Itę lepra morbus est in/
curabilis: sic peccatum quantū in se est. Hiere. xxx. b. Insana/
bilis est fractura tua. Unde sicut lepra non curatur nisi per
miraculum: sic nec̄ peccatum. Esa. xliij. d. Ego sum qui deleo
iniquitates tuas ꝓpter me. Augustin⁹. Mains est de impio
facere pium/q̄ de nihilo celū ꝛ terrā. Dicit ergo: a ¶Cum
aūt descendisset iesus de monte/paradisi: De quo Esa.
xxv. c. Faciet dñs exercitum omnibus populis in monte hoc
conuiuiū pinguium/conuiuium vindemię/conuiuium pingui/
um medullatoruꝫ vindemię defecatę. b ¶Secutę sunt eū
turbę multę. i. peccatores. j. Reg'. xxij. a. Conuenerunt ad
dauid in spelunca q̄ erat i anguistia ꝓstituti. b ¶Et ecce le/
prosus veniens/ passib⁹ pnię ꝛ fidei. d ¶Adorabat eū
dicēs: e ¶Dne si vis potes me mūdare: Ecce humilis
deprecatio ꝛ ꝓdicta. Cōstat em̄ q̄ posset eum mūdare si vult.

✳ Et extendēs iesus

Mozaliter

Pš.31.

Confessio debet esse

Pš.4.
Pš.37.

Pš.6.

Pš.50.

Pš.9.et.110.
et.130.

Pš.43.
Pš.54.

Luc'.7.a.

Pš.44.

A ꝟ a ¶Et extendens iesus manū. Nota q̄ ostendit miseri/
cordię affectum. Primo corporali manus extensione: secūdo
voce: tertio opere: id est qua curauit cum iussione. Dicit ergo:
Et extendens ie/
sus manum. Pro
uer. xxxi. c. Manū su
am aperuit inopi ꝛ pal/
mas suas extēdit ad
pauperē. b ¶Te/
tigit eū. Tetigit ꝓ/
pter duo. Ad osten/
dendum q̄ non erat
sub lege. Leuit'. xiij. f. prohibentur leprosi/ꝛ etiā extra castra
iubent: ꝛ immūdus est qui tangit leprosum. Et vt ostēderet
nobis q̄ nullum debemus abhorrere leprosum vel infirmum.
Job. v. d. Uisitans speciem tuam nō peccabis. Exemplum de
sacerdote leprosorum: qui fecerat murum inter se ꝛ leprosos:
ꝛ in muro fecerat foramen p quod audiebat confessiones eo/
rum: ꝛ porrigebat corpus domini. Et accidit: vt narrat can/
tor parrhisiēsis: q̄ parte quā vertebat ad illos remanēte sana/
aliam fieri leprosam. Et quidaꝫ seruus abhorrebat leprosos:
vt nec tū eis elemosynā vellet portare: ꝛ factus est leprosus.
Chrys⁹. iiij. Reg'. v. c. Heliseus noluit videre naamā/ legem
obseruans: retigit autem christus: quia legi nō subiacet. Et q̄
omnia munda mundis: nec manus sit immunda: sed corpus a
manu sancta sit mundum. c ¶Dicens: volo. Contra Fo/
tinum: qui dicebat q̄ voluntas christi erat ineffica: sequendo
illud philosophi: Propter nostrū dicere aut velle nihil in re
mutat. d ¶Mūdare. i. mūdus est⁹: Cōtra Arriū q̄ dice/
bat christū tm̄ deū adoptiuū: et nihil posse imperādo sed ora/
do. Contra Manichęū dicit: tetigit: qui ponebat christum
tm̄ habere corpus phantasticū. e ¶Et confestim mūda/
ta est lepra eius: id est leprosus a lepra. Simile/ Esa. j. c.
Si fuerint peccata vestra vt coccinum: quasi nix dealbabunt.
Pš.32. Omnipotēs sermo tuus domine qui sanat omnia. Pš. Dix/
it ꝛ facta sunt. Chrys⁹. Si blasphemia erat/ nō debebat opus
sequi: sed cessit natura cum maiori velocitate/q̄ dicat euange/
lista. f ¶Et ait illi iesus: Vide nemini dixeris. q.d.
ita manifesta est sanatio tua vt nō oporteat ꝙ alij dicas. Nota
autem q̄ quādoq̄ ponit ſceptum ꝛ aliquādo septuaginta
B Exo. xx. a. et in multis locis sacre scripture. Aliquādo etiā ꝓponit
pręceptum/sed non in pręcepti forma: vt Marci. j. d. Non si
nebat ea loqui: id est imperabat ne loquerentur⁹. Quandoq̄
etiam proponit pręceptum sub pręcepti forma/sed non est ſ/
ceptum: vt hic. g ¶Sed vade ostende te sacerdotib⁹.
Pręcepit dñs leproso vt se sacerdotibus oñderet: mul/
tis de causis
Pręcepit dominus ostendere se sacerdotibus: propter humi/
litatem/ vt eos honoraret: Propter vtilitatem/vt videntes
miraculum credentes saluarentur. Item propter inexcusabi/
litatem/vt videntes nec credentes iuste damnarentur. Item
propter veritatem/ ne legem frangere videretur. Item pro/
pter ostendendam maiestatem: vt non legis ordine/ sed gra/
tia sanatus monstraretur. Item propter eruditionem: vt nos
similiter faciamus. l ¶Et offer munus tuum quod ꝓ/
cepit moyses. scilicet duos passeres viuos: Leuit'. xiiij. a.
m ¶In testimonium illis: id est vt illud sit in testimoniū
in signum mundationis: quia munera testificabant esse cura/
tum. Uel/ In testimonium illis: id est vt illorum testi/
monio mundus habearis. Uel/in testimoniū illis/ sue sa/
luris: vel iuste dānationis si miraculo tā apto nō credūt.

Mozaliter ✳ a ¶Et extendens iesus manum/ gratię: De qua
Ezech. j. a. Facta est super me manus domini. Sed Prouer.
j. c. Extendi manum meā et nō fuit qui aspiceret me. b ¶Te/
Pš.143. tigit eum. Pš. Tange montes et fumigabunt. c ¶Di/
cens/volo: mūdare. Ecce: quia humiliter petiit/obtinuit.
Eccl'. xxxv. c. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Ju/
dith. ix. d. Humilium et mansuetorum semper tibi placuit de/
precatio. e ¶Et confestim mundata est lepra eius.
Postq̄ enim dominus tangit peccatorem per gratiam gra/
tum facientem/statim recedit lepra peccati. f ¶Et ait illi
iesus: Vide nemini dixeris. In hoc docet nos fugere ia
ctantiam. g ¶Sed vade/per contritionem: b ¶Osten/
de te/per confessionem. Prouerb. xxviij. b. Qui abscondit
peccatum suum nō dirigetur: qui autem confessus fuerit et re/
liquerit ea: misericordiam consequetur. Cant'. v. b. Pessulum
ostij mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat atq̄ transie/
rat. Apertio pessuli est propositum cōfitendi. Ostium firma/
tur pessulo: quia plus est aperire ostium q̄ tollere pessulum:
Hoc est/dum mens per confessionem aperitur: sed tamen in
apertione pessuli christus declinat in corde hominis ad quę/
rendum. Unde Pš. Dixi confitebor: ꝛ tu remisisti. i ¶Te
iesus: Vide nemini dixeris:
ſ sed vade ostēde te⁹ sacerdo/
ꝛ tibus: ꝛ offer munus qđ ꝓce/
n pit moyses in testionū illis.
nō alios: peccata tua
nō aliena. k ¶Sa/ 93. dis. c. dns
cerdotibus/ pluri/ 25. q. 1. c. ides
bus confitere: quia De pe. dis. 1.
plures erubescentię ꝟ hoc idē. et.
diminuūt. Uel quia c. voluissent
quod videt vnus nō Al. ꝛ sacer/
videt alius. Nota doti
autem q̄ Leuit'. 24. a.

Voluntaria. Pš. Voluntarie sacrificabo tibi. Pš. 53.
Discreta in circumstantijs exprimendis. Leuit'.
ij. d. In omni sacrificio offeri sal.
Dulcis ꝛ deuota. Cant'. ij. d. Sonet vox tua in
auribus meis: vox enim tua dulcis: et facies
tua decora.
Muda et aperta. Esa. xlviij. a. Denuda turpitu/
dinem tuam.
Integra. Esa. xliij. c. Perdam babylonis nomē
et reliquias et germen ꝛ pgeniem.
Humilis. Gen'. xxiij. g. Rebecca viso isaac: id
est christo per fidē et contritionem descendit
de camelo: id est de gibbositate vitiorū.
Uerecunda. Eccl'. xlij. c. Est confusio adducens
gloriam. Sed Piere. iij. b. Frons mulieris me
retricis facta est tibi: ꝛ noluisti erubescere.
Detestatoria ꝛ indignatiua. Piere. viij. c. Uerē/
di ꝛ auscultauit: nemo quod bonum est loquit'.
Pullus est qui agat penitentiam super pecca/
to suo/dicens: quid feci? Pš. Irascimini/con/ Pš.4.
tra peccata: ꝛ nolite peccare. Pš. Rugiebam Pš.37.
a gemitu cordis mei.
Amara. Esa. xxxviij. c. Recogitabo tibi omnes
annos meos.
Lachrymosa. Pš. Lauabo p singulas noctes Pš.6.
lectum meum. Thren. ij. f. Deduc quasi torren
tem lachrymas per diem ꝛ noctem: nō des re/
quiem tibi: nec̄ taceat pupilla oculi tui.
Accusatoria. Pš. Quoniam iniquitatem meaꝫ Pš.50.
ego cognosco. D
Festina. Eccl'. v. b. Ne tardes cōuerti ad dñm.
Sed Soph. ij. d. Uor cōtantis in fenestra.
Uniuersalis. Pš. Confitebor tibi in toto corde Pš.9.et.110.
Frequēs. Esa. xxiij. d. Sume citha/ (meo. et.130.
ram circūi ciuitatem meretrix: obliuioni tradi/
ta: bū cane: frequēta cāticū vt memoria tui sit.
Dura ab hypocrisi. ē. vj. b. Cū ieiunatis nolite
fieri sicut hypocritę tristes: Extermināt em̄ facies suas vt pa
reant hominibus ieiunātes. l ¶Et offer munus tuū tē.
De quo Leuit'. xiij. a. Offerat ꝓ se duos passeres viuos qui/
bus vesci licitum est: et lignum cedrinum vermiculūq̄ ꝛ hiso
pum. Duo passeres/corpus et anima. Corpus debet mortifi/
cari p penitentiā. j. Petri. iij. c. Mortificatos quidem carne.
Pš. Quoniā ꝓpter te mortificamur tota die. Anima aūt Pš.43.
debet auolare p contemplationē. Pš. Quis dabit mihi pen Pš.54.
nas sicut columbę tē. Per cedrū significat odor bonę opini
onis ad ꝓximum. Per vermiculum seruor charitatis ad chri
stum. Per hisopū humilitas ad seipm. Titū. ij. d. Sobrie/ iu/
ste ꝛ pie viuamus i hoc seculo. Postea leguit in Leuitico: q̄
debet radere pilos corporis sui ꝛ lauare se aqua: et septima
die radere capillos capitis ꝛ barbę ꝛ supercilia ꝛ pilos toti/
us corporis: ꝛ post offerre duos agnos imaculatos: ꝛ ouem
anniculam absq̄ macula: et tres decimas similę conspersas Luc'.7.a.
oleo. Pilos radere est superfluitates temporaliū resecare. Lą/
uare se aqua est flere peccata. Radere pilos capitis ꝛ barbę/
est cogitatiōes supfluas ꝛ locutiōes vanas a se mouere raso/
rio cōfessionis. Esa. vij. d. Rader dominus in nouacula acu/
ta. Caput: id est cogitationes superfluas: pilos pedum affe/
ctiones vanas: ꝛ barbam vniuersam: id est locutiones ocio/
sas. Duo agni sunt duplex innocentia: vt nullum miserum fa/
ciat: ꝛ vt miserum non deserat. Quis autem significat man/
suetudinem. Tres decimę similę/tres compassiones: cordis/
oris/ꝛ operis. Similā farina est imaculata ꝛ mūdata a furfu
re. i. inani gloria. Uge debēt conspergi oleo hilaritatis. Pš.
Unxit te deus de⁹ tuus oleo lętitię. ij. Corinth. ix. b. Hilarem Pš.44.
datorē diligit deus. Roma. xij. c. Qui miseret in hilaritate.

c ꝟ Cum autem

a ¶ Cū autē introisset capharnaū ꝛc. Post miraculum de curatione leprosi/subiūgit de miraculo serui centurionis. Matthe⁹ aūt nō sequit ordinē hystorie/sed mysteriū: sicut dic̄ Aug⁹ in libro de ordine euāgelioꝝ. Mysteriū aūt dictū est. ꝫ. Dicit ē: ¶ Cū aūt introisset capharnaū/accessit ad eum centurio / princeps

Luc.7.a centū militū. Lucas vū. a. refert q̄ centurio nō venit ad iesum/sed misit seniores iudeoꝝ quia gentilis diffidebat p se. Et ideo dixerūt seniores iudeoꝝ: Multa bona fecē gentī nr̄e ꝛ synagogā no bis cōstituit. Sz matheus p fidē eū accessisse dicit. Vel/accessit/p amicos: Qui cū p amicos accedit/ satis dr accessisse. Vel ꝫ dicit: q̄ corpore venit: sed familiares iudei intercesserūt p eo. Iste centurio fuit gētilis alienigena/rogans eū p nūcios: vt dicūt aliqui. Alij dicūt q̄ in ꝓpria ꝑsona interfuit: sed ꝺbū cōmisit seniorib⁹ rogās. ſ. p seruo suo: quod fuit humilitat' ꝛ mīsericie. Chryſ. Post iudeos venit ad gētes centurio p̄m⁹ fruct⁹ er gētib⁹. Origen. Accessit alienigena generatiōe/sz domestic⁹ corde: alien⁹ natione/sz alacri fide: p̄inceps militū/sz soci⁹ angeloꝝ. Et dixit: e ¶ Dñe. In hoc reuerētia: f ¶ Puer. i. seru⁹. In ꝫ būilitas ꝛ pietas. Eccl. xxxiū. d. Si ē tibi seruus fidelis/sit tibi quasi aīa tua: q̄si fratrē/sic eū tracta. g ¶ Adeus: Ecce cōpassio. q. d. morbus ē me⁹. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor? h ¶ Jacet: vñ nō potest venire. q. d. non p̄ surgere. k ¶ Paralytic⁹/qō peius est. l ¶ In domo: Cōtra illos q̄ statim famulos ꝙros eūciunt ꝛ ad hospitale mittūt. l ¶ Et male torquet. i. grauiter afflīgitur. Chryſ. Quare nō addurit eū vel fecit portari: sicut illi Marc. ij. a. qui submiserūt paralyticū per tectū? Responsio. Alios fuit fides sui⁹ ꝫ illoꝝ. Et illos. ¶ Cū aūt introisset capharnaum ꝛc. Capharnaū interp̄at villa cōsolationis: vel ager pinguedinis. Dñs p̄t significare eos q̄ de pinguedine tpalib⁹ cōsolant hic. In capharnaū iacet paralyticus: quia in pinguedine ꝛ cōsolatione glorię tpalis accipit paralysis animā gloriantem/pster nens cs. Dñs Piere. ū. d. In omni colle sublimi ꝛ sub omni ligno frondoso/pſternabaris meretrix. Ad animā superbientis et abundantis diuitiarū loquit̄ per collem sublimē superbia. Dñs signāter dicit/in colle: ꝛ nō sup̄a collē. Humilis ēm sup̄ superbiā sedet: superb⁹ in ea/pſternit. Per lignū frondosū pinguedo siue supabundātia tpalis: sub qua ꝛ nō sup̄a/pſternitur amator diuitiarū. Et nota q̄ dr lignū frondosum: Lignū enim nō dicit nisi cum iam p̄cisum est ꝛ nō recipit iam beneficiū humoris vnde fructus nascat/cum frondes adhuc retinet ſz cito cadent: sic abundās in tpalibus humor: ꝛ charitatis nō sentit: Mā qui viderit fratrē egestatē habentē/ꝛ clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo. i. Joh. iū. c. Et cito cadēt diuitię. Pō. Mane sicut herba trāseat ꝛc. Piero⁹. Amęna ꝛ excelsa semper idolis cōsecrank. Ygit appetitus tpaliū est aīę paralysis: sicut dr Prouer. xxj. d. Desideria occidūt pigrum. Ingredik autē dñs capharnaū cum timore il'. urit. Et nota q̄ iesu ingresso in capharnaū/centurio rogat eū p̄o seruo suo sanando. Iste centurio cui⁹ seruus. i. caro infirmat/iacēs in domo/qui centū milites habet sub se/significat p̄latū cuius caro debet infirmari ꝛ in seruitutē redigi. i. Cor. ix. d. Castigo corpus meū ꝛc. Qui debet habere cētū sub se: id est q̄ntas sensus deo militātes sub se: vt ad imperiū rationis omnes quiescant vel operenk: Et si iubeat ratio/claudat oculus ne videat vana: si iubeat aperiat vt videat bona. Dicit ergo: Cū aūt introisset. Non apponik hic iesus: quia q̄n nōdū timor dei est in aīa/nec est ibi salus. b ¶ Accessit ad eū centurio/fide: c ¶ Rogās eū/opere: d ¶ Et dicēs/in corde p deuotionē ꝛ charitatis ardorem. e ¶ Dñe: ecce fides qua dñm vocat. f ¶ Puer meus. i. caro mea q̄ a me habet'/iacet ꝛ torquet: ideo dico/meus. De hoc seruo Eccl. xxxiū. d. Libaria ꝛ virga ꝛ onus asino: panis/opus ꝛ disciplina seruo. b ¶ Jacet in domo. i. in cōuersatione seculari. De qua domo Amos. iū. d. Percutiā domū hyemalē. i. aduersa: cū domo estiuali. i. ꝓspera: ꝛ peribūt domus eburnee. i. religiones. k ¶ Paralyticus/nō potens aliq̄d operari. l ¶ Et male torquet/iciunijs/vigilijs/orationib⁹. Eccl. xxxiij. d. Seruo maliuolo tortura ꝛ cōpedes. m ¶ Et ait illi iesus: Ego dr iesus: quia post accessum fidei statim adest salus. n ¶ Ego veniam/in die iudicij. Apocal. vlt'. d. Ecce venio cito. o ¶ Et curabo eū: cū mortale hoc induet īmortalitatē. Et nota q̄ dr/Ego/ personaliter: nō per vicariū: q̄d est cōtra quosdā sacerdotes q̄ personaliter ad ęgros suos parochianos ire etiā ad cōmunicandū dedignank: sed si diues esset ꝛ vellet condere testamentum/cūe libenter irent. Et hoc est signū q̄ plus curant de lacte ꝛ lana q̄ de oue a qua recipiūt ꝛ lac ꝛ lanā. Jte/veniā/dicit: nō ibo: quia ire in malo sonat: venire in bono. ſ. xxv. c. Venite benedicti. Jte maledicti. p ¶ Et rndens centurio/ait illi Dñe nō sum dignus vt intres sb tectū meū. Sic debent quilibet sacerdotes se reputare indignos accipiendi eorpus christi. q ¶ Sed tm̄ dic v̄bo ꝛ sanabik puer me⁹/ in futuro: quia in ꝓsenti fomes extingui non potest/nisi deus hoc faceret: sicut in beata virgine. Pō. Dabit voci suę: in die iudicij. ſ. vocem virtutis/vt soluentur corpora. r ¶ Nam ꝛ ego hō sum sub potestate cōstitutus. Sic ꝓlatus debet confiteri se esse sub altero. Nec querit exemptionē: quia nō timet potestatē. Et reuera nō est timēda potestas qui facit bene sicut dr Roma. xiij. a. Vis autē nō timere potestatē? Bonum fac/ꝛ habebis laudē ex illa. Et si nō ostendat tamen laudabite. Roma. xiij. a. Dis anima potestatib⁹ sublimioꝝ⁹ subdita sit ꝛc. Jte dicit/cōstitutus: Sic ꝓlatus/sicut dauid. Ego autem cōstitutus sum rex ab eo super sion montē sanctū ei⁹. Seneca. Sic cū inferioꝝ viuas/quēadmodū cū superioꝝ te vis viuere. s ¶ Habens sub me milites/bonos ꝛ sanctos q̄ militant christo. ij. Timoth. ū. a. Memo militās deo se implicat negocijs ſecularib⁹. Attendāt hic sacerdotes ꝛ clerici qui tot habēt animas ad curādū in quib⁹ fere vix est vnica sana: et ita solliciti sint vt iste centurio: qui centū milites habēs sub se/ ꝛ propter vnū seruum egrum sollicite tam deuote rogabat iesum vt veniret ꝛ sanaret eū: Sic debent ꝛ ipsi facere/ rogare aliquos vel aliquem vt veniret ꝛ verbo p̄dicationis sanaret ℣ egros suos

Mystice Mystice: a ¶ Cū aūt introisset capharnaum ꝛc.

Et ꝛ nō curant de seruis suis? a ¶ Et dico huic vade: ꝛ vadit: ad litterā. c ¶ Et alio: antiqua est grāmatica: d ¶ Veni/esto. ſ. parat⁹ venire: e ¶ Et venit. q. d. obedit. f ¶ Et seruo meo: minoꝝ⁹ quasi de familia: g ¶ Fac hoc/et facit: id est ad impleꝝ opere quod dicit ei. q. d. sic angeli tibi seruiunt: sic ire ꝛ venire ad ꝛceptū tuum parati sunt. i ¶ Audiens aūt hoc/iesus scilicet q̄ subvelamēto carnis agnouisset excellētiam maiestatis: k ¶ Miratus est: id est animū mirātis ꝓtēdit. l ¶ Et sequētib⁹ se dixit: Amē dico vobis: non inueni tantā fidē i isral. Cōtra. Nonne maioꝝ fidē inuenerat in beata virgine: ꝛ in apostolis? Solutio. Maioꝝ dicit in hoc: quia a nullo doctus: Unde dicit p̄mittit q̄ gētium: q̄ primus credidit sine exteriori documento: quia edocti p libꝝos balaam ꝛ p iudiciū noue stelę: Vel tantā/dicit/excludens ad quos loquebat: sicut dicimus: Nemo est in hac domo/excludendo eos ad quos loquimur. Chryſ. Quare leprosus laudatus nō est: qui non dixit/ dic verbo: sed velis tm̄? Solutio. Mō erat ęquale iudęum credere et gentilē. Dr nō erat iudęus/patet: quia centurio. Et q̄ sequit: Non inueni ꝛc. m ¶ Dico aūt vobis: et si non alijs: quia vobis secreta reuelaui. Joh. xv. b. Vos autem dixi amicos: quia omnia quę audiui a patre meo nota feci vobis: n ¶ Q̄ multi ab oriente ꝛ occidente venient. Origen. Pō. 18. dicit: Ex omni parte venient ad fidem. In omnē terram exiit sonus eorū. Malach. j. c. A solis ortu vsq̄ ad occasū magnū est nomen meū in gentibus ꝛ in omni loco: ꝛ offert nomini meo oblatio munda. p ¶ Et recūbent. i. requiescent sc̄liciter: nō solum iste centurio: q ¶ Cum abraā et isaac ꝛ iacob in regno celorum: quia illis specialiter facta est ꝓmissio de verbo incarnādo: ideo principaliter ab illis incipit. B Chryſ. Patriarchas laudat contra manicheos: ꝛ hoc ipsum mordet iudęos. Ideo hoc ꝓphetās dixit de gentibus: Etenim erant ibi sequētes de galilęa gētiū. Sed quare nō genti dicit: sed orientē nominat ꝛ occidentē? Solutio. Quia non credis sanitati serui/crede ꝓphetię quam vides completam bodie: ideo non statim seruum curauit vt ista ꝑscrutaret. r ¶ Filij autem regni: id est iudei in quibus ante regnabat dominꝰ: Pō. 75. id est quorū deus erat p cultum. Pō. Notus in iudea deus. s ¶ Ejcient in tenebras exteriores: quia ꝑcito quis peccat/habet tenebras exteriores. De his tenebris/Exod. x. f. t ¶ Ibi erit fletus/puenites ex affectu mentis angustiato. v ¶ Et stridor dentiū/ex dolore corporis extrinseco. Vel/ Fletus/ꝓpter calorē. Stridor/ꝓpter frigus. Job. xxiiij. c. Ad nimiū calorē trāsiet ab aquis niuiū. x ¶ Et dixit iesus centurioni: id est suis rogatoribus: vel sibi si ꝓsonaliter fuit ibi. y ¶ Vade ꝛ sicut credidisti fiat tibi: id est seruo p te: Ecce quāti meriti est fides. ſ. xvij. c. Si habueritis fidem sicut granum sinapis ꝛc. Et sequit: Nihil impossibile erit vobis. Marci. ix. d. Omnia possibilia sunt credenti. z ¶ Et sanatus est puer ex illa hora: ad litteram/qua rogauit centurio cum fide ꝛ deuotione.

Mystice ℣ egros suos. Et hoc siquidem facerent si ei essent ꝓsosi: sicut centurioni erat pręciosus seruus: vt dicitur Luc. vū. a. a ¶ Et dico huic vade. i. declina a malo: b ¶ Et vadit: id est declinat. c ¶ Et alio veni/fide ꝛ affectu: c ¶ Et venit. i. obedit. Vel/vade/ad actiuam: veni/ad cōtēplatiuā. Prouer. xx. d. Stellio manib⁹ nitit ꝛ in domibus regū habitat: ecce cōtēplatiua. Sic sunt parochiales obedientes bono ꝓlato. f ¶ Et seruo meo/fac hoc/opus purū ꝛ demōstrabile: b ¶ Et facit: id est obedit. m ¶ Dico aūt vobis q̄ multi ab oriente/vt confessores: o ¶ Et occidente/ vt martyres: p ¶ Cenient: ꝛ recūbēt cū abraā ꝛ isaac ꝛ iacob in regno celorum. Per hos tres significank oēs saluandi: qui habēt fidem/spem ꝛ charitatē. Per abraam ēm fides: p isaac spes: per iacob charitas. r ¶ Filij aūt regni ejcient in tenebras exteriores. Mota q̄ est quadruplex regnū. Regnū triūphantis ecclesię: regnū militantis: regnuz diaboli: regnū mūdi. Triūphans/tres habet ꝓuincias. ſ. tres angelorū hierarchias. In ꝓma habitāt seraphin/cherubin/ throni. In secūda principatus/potestates/dōnationes. In tertia/virtutes/archangeli/angeli. Milītās similiter habet tres ꝓuincias. ſ. ꝓuincia cōugatorū/cōtinētiū/virginū. Hi sunt/ Tob/Daniel/ꝛ noe: de quib⁹ Ezech. xiiij. e. Pro his orat ecclesia/dicens: Manifestare coram ephraim beniamin ꝛ manasse. Ephraim/ fructifer: cōugatiuā fructū huius vitę congregant/ꝓpter necessitatē familię. Unde. j. Cor. vū. f. Qui habet vxorem diuisus est ꝛ cogitat ea q̄ mundi sūt. Beniamin/ filij dexterę: cōtinentes: qui in terris vitā ducūt angelicam: ꝛ de sinistra ꝙsentis vitę ita quodāmodo transierunt ad dexterā beatorū. In carne em̄ ēter carnē viuere/angelicus est/nō humanū. Manasse/obliuio: virgines: quę obliuiscunk carnis suę ꝛ domus patris sui. Pō. Audi filia ꝛ vide ꝛc. Regnū diaboli similiter tres habet ꝓuincias: Superbiā/auaritiā/ luxuriā: quę fere totum regnum occupant. j. Joh. ū. c. Omne quod est in mundo ꝛc. Regnū mūdi similiter tres. ſ. diuitias/ delitias/ꝛ honores. Et sunt valde ꝓpinqua hęc vltima regna: vt defacili fiat transitus de regno mundi ad regnum diaboli. Facile em̄ de honoribus trāsit homo ad superbiā: de delitijs ad luxuriā. Dē: de diuitijs ad auaritiā. Filij itaq; regni sunt clerici et religiosi. De ꝓmis duobus regnis sūt filij nominaliter. Unde ꝛ ipi dicunt: Dominus pars hereditatis meę. De duobus vltimis sunt filij realiter. Abundant enim in diuitijs/ delitijs/et honoribus. Sunt etiam luxuriosi/superbi/ꝛ auari. Et ideo/ejcientur in tenebras exteriores/ in infernum.

a ¶ Et cū venisset iesus in domū petri. Ista miracula ꝙ sequunk facta sunt ante sermonem dñi in monte: Sicut Lucas. iiij. g. refert. Marcus. j. c. Sed Matthęus mysteriū sequit: c ¶ Tidit/oculo misericordię. d ¶ Socrū eius iacentē ꝛ febricitantē: ad litterā. g ¶ Et tetigit manuz eius ꝛ dimisit eā febris. Chryſ. Munquid tetigit pulsū? Forte sic: ꝛ refrigerauit cor. Quare nō caput? q̄ leuauit eam. b ¶ Et surrexit ꝛ ministrabat eis: ad litteram. Chryſ. Ministratio signū est ęgritudinis mulierę. Idem. Quia ęgritudo vilis erat/in modo curationis virtutē ostendit ꝛ subito eam fortem fecit. Sic et in mari subito tranquillum fecit: qō solet etiam ventis cessantibus vsq̄ ad tumultum. Moraliter. a ¶ Cum venisset iesus: id est vt esset saluator⁹ gratiam infundens dominus: b ¶ In domum petri: id est in conscientiam agnoscentis peccatum suum. Tunc enim venit iesus: quando quis peccatum suum agnoscit. c ¶ Tidit socrum eius: id est carnem suam: c ¶ Jacentem: per torporem. Caro em̄ est mater vrozis petri: id est carnalis concupiscentię. c ¶ Tidit: id est videri fecit. Hęc est magna gratia quā deus dat boi vt videat ꝛ agnoscat fragilitatez carnis sue. f ¶ Et febricitantē: id est frequēter ad luxuriam inclinantem/vel iam igne multiplici luxurię exustā. Vel febris potest dici auaricia: quę facit non solum febrientem sed febricitantem: id est frequenter trementem timore quem habet auarus ne minuank diuitię/et post calescentem nimio ardore acquirendi ꝛ augendi diuitias. Hęc febris curatur per tactum manus: quando dominus scilicet manū tangit: id est quando facit auarum manum pauperi porrigere elemosynam largiendo. Unde Eccl. iū. d. Ignem ardentem extinguit aqua ꝛ elemosyna resistit peccatis. Item sanatur febris luxurię si iesus tangat manum: id est ociantem faciat operari. Quia: Ocia si collas periere cupidinis arc⁹. b ¶ Et surrexit ꝛ ministrabat eis. Sic caro si mundata sit febre seruit spiritui: et ministrat ei obedientiā ad vigilandū ꝛ ieiunādū. Nota aūt q̄ primo sanauit lepꝛosum extra ciuitatē: secundo seruum in ciuitate: tertio socrū simonis in domo: vt nullus locus: nulla condition: nullus sexus sit īmunis a miscōia dei: ꝛ q̄ ois hō peccat in cōmune/vel in ꝓpria familiam/vel in seipsum. Debet enim homo viuere pie ad deum: ꝛ sic est sanatus a lepra hęresis: iuste ad proximum in ciuitate/ sobrie ad socrū febricitantem in

Quadruplex regnū

Quidā dere medio amor

E ¶ domo. a ℂVespere autē facto: ⁊ ipso nihilominus stante cum populo: b ℂObtulerūt ei multos demonia habentes. Chryſ. Vide fidem/nec tempore impellente recedere patiebantur: nec intempestiuā estimabant in vespere infirmos adducere. Hystice: a ℂVespere autē facto: id est Hystice christo in cruce moriente: b ℂObtulerunt ei/discipuli: c ℂMultos demonia habentes: id est multos conuertērūt ad fidem. Vel/ oraliter Moraliter a ℂVespere autez facto/ecit iesus demonia: Esa.53.b quia cū ꝓsperitas tēporalis iam in mente deficit ꝙ iam temporalia nō nimis amantur: tunc iesus est in mente: ⁊ necesse est demonia exire. Unde Luc'.vlt'.c. Mane nobiscū domine qm̄ aduesperascit ⁊ inclinata est dies. d ℂEt eiiciebat spiritus verbo/ſdicationis. Non dicit verbis: quia omnia verba ſdicatorum a verbo vno virtutē eiiciendi demonia habent. Inde est ꝙ plerīq; nostrum in suis ſdicationibus nō eiiciūt demonia: quia non ſdicant verbo sed verbis ecogitat' ⁊ politis. Jdeo dñs dicebat J.10.c apostolis: Molite cogitare quō aut quid loquamini: dabit' em̄ vobis in illa hora quid loquamini: Jdeo nos sum" sicut canes muti non valentes latrare: id est latratu fures: id est demones effugare: sicut habet Esa.lvi.d. Sed dicet aliquis. Nemo modo languidus/quia dñs oēs sanauit: Jdeo sequitur: e ℂEt omnes male habentes curauit: id est malū suum cognoscentes ⁊ manifestātes. Sed pauci sunt tales. Unde Esa.j.b. Omne caput laguidum ⁊ omne cor mestens: A planta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sanitas. f ℂUt adimpleretur/cōsecutiue. g ℂQō dictū est per esaiā pphetā dicentem: Esa.liij.b. scom aliā translationē: h ℂIpse infirmitates nostras: id est pnalitatum miserias: i ℂAccepit/sponte. k ℂEt egrotationes nostras portauit: id est peccata nostra quę iecerūt eū egrotantē in cruce vbi sanguis guttas sudauit.j. Pet.ij.d. Peccata nostra ī corpore suo sup lignū portauit. Exo.xxviij.f. Aaron iniq̄tates eorū portabit ꝙ Ro.10.a obtulerūt ⁊ sanctificauerūt dño quę obtulerūt. s. hostiā viuā/sanctā/deo placentē. Ipse em̄ est agnus q̄ tollit peccata mundi: Joh.j.d. Nota ꝙ p quattuor ſdictas curationes mōstrat aperte perfecta curatio peccati. Neminē em̄ curat iesus quē perfecte nō curet. Unde Esa.xliij.ē. Perdā babylonis nomē: id est ipsam peccati infamiā: ⁊ reliquias: id est impedimēta ad bene agendū: ⁊ germen: id est prauā voluntatē: ⁊ pgeniem: id est opera prava. Nomen perdidit/quādo lepram curauit: reliquias/quādo paralyticū: germen quādo socrum: progeniē q̄n demoniacos curauit. a ℂVespere autē facto ⁊c. Nota versus. Uersus Vespere stella micat/cęlum rutilat cedit̄q; dies: Sol/noctis aues volitāt/cantāt/reticent̄q; diurn̄q; Fur/lupus exit/ouis/hō tecta petit/canis ancep: Littera parua latet/⁊ adulter/bestia/piscis. Stella micat: id est sancti qui latebant ostendent se antichristo/ad cōtradicendū ei. Judē. v.c. Stellę manentes in ordine ⁊ cursu suo aduersus sisarā pugnauerūt. Baruch.iij.d. Stellę dederūt lumen in custodijs suis ⁊ lętate sūt: vocate sunt ⁊ dixerūt: Assumus: ⁊ luxerūt ei cum iocunditate qui fecit illas. Cęlum rutilat in occidente: quia in francia ⁊ anglia viget fides/⁊ ibi erunt multi martyres eo tēpore. Apoc'.xiij.b. Datū est illi bellum facere cū sanctis ⁊ vincere eos. Credit̄q; dies: id est lux fidei. i. Thessal.v.a. Omnes vos filij lucis estis ⁊ filij diei. Luc'.xvij.b. Filius hominis veniēs/putas inueniet fidem in terra? Sol: id est ordo ꝓlatorū nō erit. Joel.ij.g. Sol cōuertetur in tenebras: ⁊ luna in sanguinē: anteq̄ veniat dies dñi magnus ⁊ horribilis. Sol: id est ordo ꝓlatorum ⁊ luna: id est ecclesia maturabitur. Noctis aues volitant/cantant. Joh.iij.c. Omnis qui male agit odit lucē. Bubo videt habere magnū caput ⁊ nō est ibi nisi pluma: sicut hypocrita. Reticent̄q; diurn̄q; id est clerici tūc nō cantabūt. Amos.vj.c. Finis est: ⁊ dicet ei: Tace: ⁊ nō recordēris nominis dñi. Fur/lupus exit: id est diabolus qui prius latuit. Joh.xviij.c. Nascetur id est in primitiua ecclesia: primo consurgit homicida: ⁊ interficit egenū ⁊ pauperem: per noctē vero: id est in fine mundi erit quasi fur. Lupus est hereticus. Vbacuk.j.c. Equi ei" velociores lupis vespertinis: quia famelici sunt: quia volunt interficere corpus vt deuorēt animas. Quis homo tecta petit: id est rationalis ⁊ innocens intrabit religionem. Esa.xxvj.a. Erit sicut qui absconditē a vento ⁊ celat se a tempestate persecutionis. Vel ad litteram spelunca: ibi homines vbi nō timetur ventus. Canis anceps: id est dubius qui sit lupus. Canis est ſdicator: qui tunc dubitatur cum creda tur quod est nunc/licet vlulent hęretici. J.xxiij.b. Ecce sigs vobis diximus: ecce hic ē christus apud anachoritas: aut illuc: id ē valentes/nolite credere. Littera parua latet: quia tunc nolent audire subtilē expositionem de christo et de sanctis. Et adulter. Luc'.9.g.

Daniel'.xj.f. Et erit in cōcupiscētijs fęminarū ⁊ nullū deorum curabit. i. nullū deū adorabit. Bestia. i. vastia. Job.xl.c. Oēs bestię agri ludēt ibi. Piscis/anrichristi". Esa.xxvij.a. Occidet cetū q̄ ī mari ē. l ℂVidēs aūt iesus turbas mltas ⁊c. Et q̄ oīdit se potentē in ęra: oīdet se potētē ī mari. Un dicit:

Videns autē iesus turbas multas circum se. Hoc facum est tertia die a curatione socrus simonis. Nam in die secunda iuit in desertū: sicut dicitur Marc'.j.d. Et Luc'.iiij.g. Postea in alia die cū eum illuc secuię essent turbę iussit discipulos ire trans fretū. Sed ꝙ iuit in desertū tacet matthęus.

n ℂJussit discipulos ire trans fretū: vt a turbis se ⁊ discipulos expediret. Pś. Ecce elongaui fugiens ⁊ mansi in solitudine. Chryſ. Quare non abegit turbas? Ut nō offenderet Pś.54. Moraliter Argumentū contra baculatores episcoporum. Moraliter. l ℂVidens autē iesus turbas. Turbę sunt multitudo curarum temporaliū: quę turbant animā ex omni parte. Unde sequitur: m ℂCircum se. Sollicitudo em̄ tēporalis turbat a parte anteriori: vt nō quęrat ętērna quę sunt anteriora: sicut dicit apostolus: Posteriora oblitus ad anteriora me extendo: Phil.iij.c. A parte posteriori: vt non recogitet vitam ꝓteritā pro qua dolere deberet quia male vixit. A parte dextera/ne cogitet de gaudijs cęli. A parte sinistra/ne cogitet de pęnis inferni. Turbam docet dominus declinare. Joh'.v.b. Jesus autem declinauit/a turba constituta in loco. Hęc turba non sinit videre iesum. Luc'.xix. a. Zacheus quęrebat videre iesum quis esset et non poterat pę turba. Hęc est turba de qua. J. ix.c. dicitur: Cum ejecta esset turba/ intrauit iesus et tenuit manum puellę/ et dixit: Puella surge: Et surrexit puella. b

n ℂJussit discipulos ire trans fretum: vt turbas fugeret. Seneca. Quotiens inter homines fui/minus homo redij.

o ℂEt accedens vnus scriba: id est legisperitus.

p ℂAit illi: magister sequar te quocunq; ieris. Hoc dixit/non voluntate imitandi vel obediendi: sed cupiditate: vt scilicet disceret quomodo faceret miracula vt posset lucrari: quod patet per hoc ꝙ dicit: Magister sequar te: ac si diceret: Sequar te vt discam a te magistro facere miracula.

q ℂEt dixit ei iesus: vulpes foueas habent et volucres cęli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet: ad litteram. q. d. dominus: cur me propter diuitias et lucra sequi desideras/cum tamen sim pauper ita vt nec habeam hospitiolum? Nota autem ꝙ in tribus locis exprimitur paupertas christi. Dic: Et quando misit petrum vt mitteret hamum in mare ad habendum stathorem. J. xvij.d. Et Marc'.xj.b. cum prędicasset vsq; ad vesperam circumspiciebat vtrum aliquis cum inuitaret in hospitio. Item nota ꝙ christus pauper fuit in ingressu: pauperior in progressu: pauperrimus in egressu ⁊c. Moraliter. Moraliter Iste scriba tenet typum gabaonitarum: Josue.ix.a. qui videntes prosperari israel ⁊ dominari/voluerunt inire fędus cum filijs israel. Hujusmodi sunt hypocrite: qui habent sotulares veteres/panesq; duros ⁊ mulcidos: id est male vestiuntur ⁊ dure viuūt: sed cognita fraude eor/admittēdi sunt aquarij ⁊ lignarij nō vt fratres. r ℂVulpes foueas habent et volucres cęli nidos. Per vulpem quod ē animal rapax ⁊ dolosum/cupidi: qui de cęlo cum aliter non possunt nituntē sibi acquirere diuitias. Per volucres cęli superbi. Et est sensus: Vulpes foueas habent: id est cupidi terram possident: et superbi cęlum: ⁊ ita filium hominis qui et cęlum et terram fecit/volūt ejicere de terra ⁊ de cęlo. Unde sequit: Non habet vbi caput suū

A ¶ bet vbi caput suū reclinet. Vel vulpes sunt meretrices: albe in gutture: in dorso rubee/scarlato vestite: ⁊ caudate fūt ⁊ blando ⁊ cōposito gressu ꝓcedunt: ⁊ de nocte de foueas habent. Prouer.xxiij.c. Profunda fouea est meretrix et puteus angustus aliena. Vel foueę sunt leccatores occulti: qui fouent eas. a ℂEt volucres cęli nidos. Per volucres clerici significant: qui pēnis meditationis debent volare ad cęlum. De quib" dicit ꝙ nidos habēt/nō nidū: id est plures reddit" cū deberet vnus redditus sufficere: sicut Job qui dicebat: In nidulo meo moriar.xxix.c. Nota aūt cur iesus sit filius dei/⁊ filius hominis/non se filiū dei dicit sed filiū hois: quod est valde cōtra nos: qui semp a maiori generis nostri nos nominamus/licet remotiori. Unde quidā dixit cuidam episcopo: q̄ cū diceret se esse de decē regibus qui fuerunt in genere suo/⁊ nō posset inuenire nisi septem: respondit: bene scio: quia tres desūt. s. tres reges colonię. Sic nō faciebat Iob qui cū esset de genere regio dicebat: Putredini dixi/pater meus es/mater mea ⁊ soror mea vermibus: Job.xvij.d. Et Dexter.ij.b. dicit ꝙ nolebat indicare populū ⁊ patriā suā. Eccl'. x.b. Quid superbis terra ⁊ cinis: b ℂAlius autē de discipulis eius: supple futuris: q; nondū erat discipulus: Ait illi. Bene dicit/alius: nō em̄ corpore sed moribus alius a primo. c ℂDśe: honorē conceptum in mente exprimendo/nō em̄ magister vt alius. d ℂPermitte me primū ire ⁊ sepelire patrē meū: qui defunctus erat/volens ei honorē extremū exhibere. e ℂJesus aūt ait illi/animo corripiendi: f ℂSequere me: nō obstāte ſdicta occasione Chryſ. Alius inuerecūde dixit: Sequar te: dic ⁊ sanctā rem petens/ non sinit recedere: quia alia erant qui sepelirent: et hunc a magis necessarijs secedere nō oportebat. g ℂEt dimitte mortuos/in culpa: b ℂSepelire mortuos suos/ morte naturali. Suos/natura cognationis vinculo vel affinitat' sibi cōiunctos. Iste nō cupiditate sed obedientia iesum volebat sequi. Nota aūt ꝙ ingerentē se dñs repulit: illū autē sequi differentē monuit/vtriusq; animum recognoscens vt deus. Pś.

B Pś.7. Scrutans corda et renes deus. J. Reg'.xvj.b. Deus autē intuet cor. Moraliter. Moraliter. Iste tenet typum quorūdam: qui differūt claustrum intrare ꝓpter parentes: vnde volunt eos prius sepelire: id est prius esse mortuos q̄m intrent. Cōtra q̄d Deut'. xxiij.a. Qui dixit patri suo ⁊ matri suę nescio vos ⁊ fratribus suis ignorō illos ⁊ nescierūt filios suos: hi custodierunt eloquū tuū ⁊ pactum tuū seruauerunt ⁊c. Pś. Obliuiscere populū tuū ⁊ domū patris tui. Mirabile est de multis: q̄ mulcet annis conceptū boni ꝓpositi in vtero portant/ et parere non possunt/quia nolunt. Certe sunt multi qui duobus annis vel pluribus portauerūt in vtero monachum vnuz. De his dicit Esa.xxvij.a. Venerunt filij vsq; ad partum ⁊ nō erat virtus pariendi. Forte parerent si diligēter attenderent verba dñi. J. xxiij.b. Ue pregnantibus ⁊ nutrientib" in illis diebus. Sed adhuc magis mirabile est ꝙ quidam assūte partum de monacho nōdum nato sed cōcepto tm̄/faciūt canonicū secularem. i ℂEt ascendente eo in nauiculam. Post miracula facta in terra/ponit euāgelista miracula facta ī mari: vt sic ostēdat iesum potentem in terra ⁊ in mari. Dicit ergo/ ꝙ eo cum discipulis ascendente in nauim et ipso dormiente/ factus est motus magnus in mari vt fere nauis mergeretur: sed discipuli eum euigilauerūt: ⁊ facta est tranquillitas magna. Moraliter. Moraliter. Per nauem significat anima. Prouer.vlt'.b. Facta est quasi nauis institoris. Hęc nauis mediocriter onerata securius incedit: quia nimis onerata a vento tollit. Onus est pęnitentia moderata. J. xj.d. Jugum meū suaue est ⁊ onus meū leue. Nauis modico foramine perit. Jdeo dicit salomō Prouer.xiij.c. Omni custodia serua cor tuū: quia ex ipso vita ꝓcedit. Eccl'.xxviij.d. Sepi aures tuas spinis: et noli audire linguam nequā: ⁊ ori tuo facito ostia. Pś. Auerte oculos meos ne videant vanitatem. Job.xxxi.a. Pepigi fędus cum oculis meis vt nō cogitarem quidem de virgine. Hęc est nauis salomonis quę afferebat de tharsis aurū et argentum ⁊ dētes elephantorum ⁊ simeas ⁊ pauos: vt dicit.iij. Reg'.x.d. Aurum lucidum est/⁊ significat fulgorē bonorū operū. s. v.b. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona: ⁊ glorificent patrem vestrū qui in cęlis est. Item aurū rubeum est ꝙ verecundiā. Eccl'.xxvj.c. Gratia sup gratiā mulier sancta ⁊ pudorata. Thren.iij.b. Rubicundiores eboze antiquo. Item aurum nō corrūpit ꝓpter ignem: in quo significat patientia. Luc'.xxj.d. In patiętia vestra possidebitis animas vestras. Sz Ezech.xxvj.d. Uersa est domus israel in scoriam: Omnes isti es ⁊ stānum ⁊ ferrum ⁊ plūbum in medio fornacis: scoria argenti facti sunt. Es sonat: qz in verbis solum ē religio. Stannū habet speciem argēti ⁊ mētit se argentū ⁊ nō est: ꝙ quod hypocrisis significat. Ferrum ledit: plumbū maculat. Argētū aūt qō afferebat nauis/significat cordis ⁊ corporis mundiciam. Per dentes elephantorū significantur verba casta ⁊ munda. Pś. Eloquia dñi eloquia casta argentum igne examinatum ⁊c. Eph.iiij.g. Omnis sermo malus ex ore vestro non ꝓcedat: sed si quis bonus est ad ędificationem fidei vt det gratiā audientibus. Simię volunt imitari quod vident: sic sancti. i. Corinth'. iij.d. Rogo vos fratres imitatores mei estote sicut et ego christi. Exo. xxv.d. Fac ꝑm exemplar quod tibi in monte monstratū est. Pś. Oculi oculatus est: significat ꝓuisionem. Unde Ezech.j.c. Animalia plena erant oculis ante ⁊ retro. J. r.b. Estote ꝓuidētes sicut serpentes. Hęc debet afferre de tharsis: quia debet considerare cęlestia/vt ꝑm ea viuat. Job.xxxviij.d. Munquid nosti ordinem cęli? Gubernaculum huius nauis/sapiētia. Prouer.viij.d. Qui patiens est multa gubernat sapiētia. Remi/opes ꝓceptorū. Ezech.xxvij.a. Quercus de basan dolauerunt in remos tuos. Uelū/cattitas. Ezech.xxvij.b. Byssus varia de egypto tera est tibi in velum vt poneret in malo. Chorde vel funiculi/tribulationes: Osee.xj.b. In funiculis adā traham eos. Uaritorum/confessio. In hanc nauim ascendit iesus ꝙ gratiam cum discipulis: id est sanctis cogitationibus et affectionibus: Et tunc veniunt temptatiōes. Eccl'.ij.a. Fili accedēs ad seruitutem dei sta in iustitia ⁊ timore: ⁊ prepara animam tuā ad temptationem. Sed tunc euigilandus est iesus precibus ⁊ bonis operib". Prouer.vj.a. Suscita amicū tuū: qui aliquādo in nobis dormit ꝙ torpore/⁊ statim fiet trāquillitas: quia iesus aut talibus dat cum temptatione ꝓuentum: id est fortitudinē resistendi: sicut dicit.j. Corinth'.x.c. Aut etiam tēptationē sedat. Esa.xliij.a. Cū trānieris p aquas tecum ero. Hystice. Per nauiculā intelligit ecclia: qz sicut nauis in principio ⁊ in fine arta est ⁊ in medio lata: sic et ecclesia in principio arta fuit: quia pauci crediderūt: ⁊ in fine similiter cū refrigescet charitas multorū: sed in medio: id est nunc plures credūt. Hęc nauis fluctib". i. hereticorū insultibus sępe cōcutit: sed nunq̄ demergit: quia iesus ꝓcibus sanctorū virorū suscitat. Hanc nauiculā ascēdit iesus in baptismo suo. Baptismus em̄ est ianua ecclesię. Itē per naufragium significat crucem qua mare huius mundi sine periculo ꝓtransit. Unde Sap̄.xiij.a. Exiguo ligno credunt homines animas suas ⁊ transeuntes mare p ratem liberati sunt. Hęc nauis. l. crux/ stricta fuit ī summo: quia iesus nō habuit vbi caput suū reclinaret: ⁊ in imo stabat militer/habens pędē sup pedem. Lata fuit in medio: quia ibi expandit manus suas. Malus deitas. Cant'.ij.a. Sicut malus inter ligna siluarum: sic dilectus meus inter filios. Ueluz humanitas. Ventus ꝓsecutio iudeorum. Ezech.j.a. Ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone. Iste ventus quinq; locis ꝓrauit velū et durit ad litus mortis. Hanc nauem ascendit iesus in paraseeue cum discipulis: non ꝙ tunc ipsi ascenderūt cum eo: sed postea. Tunc em̄ ostendit exemplum ascendendi. Unde. i. Pet.ij.d. Christus passus est ꝓ nobis ⁊c. Hanc nauiculam ascendente iesu ⁊ in ea dormiente: id est moriente: sed citius surrecturo/ factus est motus magnus: qz omnia elementa contra naturā suā mota sunt: sicut habet.j.xxvij.f. De hac dormitione siue somno dicit Jonę.j.b. Descēdit ionas ad interiora nauis ⁊ dormiebat sopore graui: quia nullus somn" nulla mora tam ignominiosa/tam dolore plena. Un Thren.j.d. O vos omnes qui trāsitis ꝑ viā ⁊c. Excitauit aūt gubernatos nauis ionam/sicut ibi dicit: ⁊ deus pater qui est ecclesię sue gubernator excitauit iesum a mortuis: ⁊ sedatū est mare: id est dolor ⁊ amaritudo passionis iesu in discipulis/ ꝓpter gaudiū resurrectionis. Item p nauiculā beata virgo: q̄ parua Aliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

E fuit per humiltatem. Hanc nauiculam ascendit iesus in naçareth: quãdo ipsa dicit: Ecce ancilla dñi: Luc. j. d. In hac naui dormiuit iesus mensibus nouem: sed ipso excitato: id est nato/facta est trãquillitas magna: quia tanta fuit vbiq; pax vt etiã tunc fieret descriptio vniuersi orbis. Et q beata virgo nauis dicat/dicit Prouer. vlt. b. Facta est quasi nauis institoris: id est christi: qui nos in hoc mari venit delonge emere sanguie suo de longe portans panem suum: id est scip/sum: qui est panis noster quotidianus. ℣. vj. b. Tidet ergo litteram. Et ascendente eo in naviculã secuti sũt eũ discipuli ei⁹: ad litterã.

a ℭ Et ecce motus magnus: Et ècce mot⁹ magnus factus est in mari/itã vt nauicula operiret fluctibus: Ipse vero dormiebat. Et accesserũt ad eũ discipuli eius: et suscitáuerũt eum/dicẽtes: Domine: salũa nos/perim⁹. Et dicit èis iesus: Quid timidi estis/modicę fidei: Tũc surgens imperauit vẽtis z mari: et facta est tranquillitas magna. Pòzro hoiesmirati sũt/dicẽtes: Qualis ẽ hic q vẽti z mare obediũt ei. Et cũm venisset iesus trans fretũ in regionẽ gerasenoz/ôcurrerunt ei duo habentes demonia exeuntes de mõnumẽtis sęũ nimis: itã vt nemo posset trãsire p viã illã. Et ecce clamauerũt dicẽtes: Quid nobis z tibi iesu fili dei: Venisti hũc ante tẽpus torquere nos. Erãt autẽ non longe ab illis grex porcoz multoz pascẽs: Demones aũt rogabãt eũ/dicẽtes: Si eijcis nos hinc/mitte nos in gregẽ porcoz. Et ãt illis/Jte. At illi exeũntes ãbierũt in porcos.

Marci. 4. d. Luc. 8. d.

†Pš. 64. Marci. 5. a Luc. 8. d

b ℭ Factus est in mari. Pš. Qui cõturbas profundũ maris sonum fluctuum eius. Ideo autem voluit dominus hanc tempestatẽ fieri in mari: vt rogarent eum discipuli: z rogantibus ostenderet potestatem. c ℭ Ita vt nauicula operiret fluctibus: supple fere: vel quia fluctus transibant nauem. d ℭ Ipse ẋo dormiebat. Hieronym⁹ Hic homo verus ostẽdit. Marc. iij. d. Et erat ipse in puppi super cerutical dormiens. e ℭ Et accesserũt ad eũ discipuli eius. Similiter gubernator: nauis accesit ad ionã: Jone. j. b. Quasi adhuc paruuli dicit Interliñ. Hoc est in fide minus firmi: quia dubitabant eum esse potentem in mari. Mondum enĩ cõfirmauerat eos spiritussanctus. f ℭ Et suscitauerũt eum: vt rogarent eum. Interliñ. Vult eñ dominꝰ sem per rogari. Et hoc quia vult habere occasionẽ dandi/quia largissimus/quia ditissimus. ℣. vij. a. Petite et dabitur vobis.

g ℭ Dicẽtes: dñe salua nos perimus. i. perire timem⁹. Chryꝰ. Typus erat futurarũ temptationũ: postea eñ permisit in difficiliores hyemes incidere. b ℭ Salua nos. Ecce cõfidentia. Chryꝰ. Considere oportet z si magnę surgant/p/cellę/qm vtiliter omnia dispensat. Hozaliter. Nota q in tempestate temptationis tria facienda sunt. Debet eronerari nauis: sicut Jone. j. b. Miserũt vasa que erant in naui i mare. Hoc ẽ eroneare cõscientia. s. per confessionẽ. Secũdo velum dimittendũ est. i. amor terrenoz. Tertio ancora figenda est. i. spes. Heb. vj. d. Qui cõfugimus ad tenendã ppositam spem quã sicut ancorã habemus animę tutã ac firmã z incedentem vsq; ad interiora velaminis. Hęc facit stare nauẽ. i. animã in loco suo. Eccl. xj. c. Confide in deo z mane in loco tuo. Eccs. ꝛ. a. Si spiritus potestatẽ habentis ascenderit super te/locum tuum ne dimiseris. i ℭ Et dicit ei iesus/more arguentis. k ℭ Quid timidi estis modicę fidei: Ecce q dubitabãt eum potentẽ in mari. Chryꝰ. Ecce eos increpat prius q̃m mare. Nam hunc timorem nõ opatur temptationũ inductio: sed mentis imbecillitas. Sed obũcit idem: Qz enim excitauerunt eũ/nõne fuit fidei: Et respõdet. Hon. Credebant eñ q posset saluare vigilando z nõ dormiendo. Marc. iiij. d. Quid timidi estis: nõdũ fidẽ habetis: l ℭ Tũc surgens imperauit ventis z mari. i. fecit ac si imperasset. Obediunt eñ mare ac si sentiret. m ℭ Et facta ẽ trãquillitas magna. Origeñ. Magna potestas: quia de magna potestate fit magna trãqlli tas. Pš. Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas. Naum. j. a. Dñs in turbine z tẽpestate veniet increpans mare z ericcans illud. Eccl. xliij. c. In sermone eius siluit ventus: cogitatione sua placauit abyssum: et plantauit illum dñs iesus. Tob. iij. d. Post tempestatẽ tranquillum facis. n ℭ Pozro homines mirati sunt. Homines vocat discipulos adhuc mortẽ carnalẽ timentes. Hiero⁹. Si quis cõtenciose voluerit eos qui mirabantur fuisse discipulos: respõdebim⁹ recte fuisse homines appellatos: quia necdũ potentiã nouerant saluatoris. Vel homines vocat existentes in litore maris vel nautas. o ℭ Dicentes: qualis est hic quia venti z mare obediũt ei. Chryꝰ. Somnus hominẽ monstrabat: tranquillitas deũ: Jdeo dicunt: qualis est hic. q. d. moyses virgam tendebat z manũ/z nihilominus orabat: hic autez cũ precipit. p ℭ Et cum ventisset iesus trans fretum in regione gerasenoũ. Gerasia est vbs arabię trans iordanẽ iuncta monti galaad: in quo laban comprehendit iacob: Gen. xxxj. c. nõ longe a stagno tyberiadis: in quo porci ẽcipitati sunt: Luc. viij. c. q ℭ Occurrerunt ei duo habentes demonia. Marc⁹. v. a. et Lucas. viij. d. dicũt vnũ occurrisse. Et ꝟ quia vnus eorum fuit clarior z famosior/pro q̃ maxime dolebat illa regio. Demonia. s. legionẽ. Marc. v. a. Quid tibi nomẽ est. Legio. Item Luc. viij. c. r ℭ Exeuntes de monumentis: ad litteram.

Marci. 5. b Luc. 8. d.

s ℭ Seui nimis: sibi z alijs/z in seipsis sęuientes z alijs execrabiles. Unde subdit: t ℭ Jta vt nemo posset transire p viã illã. Lucas viij. c. dicit: Ruptis vinculis agebatur a demonio in deserta. De istis expsse dicit in Pš. Qui educit vinctos in fortitudine similiẽ eos qui exasperant q̃ habitãt in sepulchris. Hozalit. Per monumẽta/claustra significãt: in q̃b⁹ mortui mũdo debent viuere deo. Col. iij. a. Mortui eñ estis z vita vestra abscondita ẽ cũ christo in deo. Demon interp̃tat sciens. Uñ per istos duos habẽtes demonia significant quidã religiosi: q cũ inter alios vident esse sapientiores/nũq; in claustris sunt sed semp i causis: omnib⁹ alijs peiozes. Unde z hic dr: Seui nimis: Oês eñ alios trahũt in causaz/z magꝰ placitat q̃ laici. Unde de his cõqeritꝰ dñs per Micheã. ij. c. Populus meꝰ in aduersariũ consurrexit: desuq tunicã/pallium sustulistis: et eos qui tranidant simpliciter/cõuertistis in bellũ. Uñ volũt habere omnẽ campũ qui coniungit eis. Tũ maledictionẽ incurrunt. Esa. v. c. Ue qui cõiungitis domũ ad domũ z agrum agro copulatis vsq; ad terminũ loci. Nunq̃d habitabitis vos soli in medio terre: In auribus meis sunt hec: dicit dñs exercituum. Dicunt autem duo: quia diuisi sunt voluntate z opere. v ℭ Et ecce clamauerũt/ipsi demones in illis dei virtutẽ sentientes. x ℭ Dicẽtes quid nobis z tibi iesu fili dei: q. d. nihil est commune. Tu enim venis saluare/nos perdere. Interliñ. Ue ergo dicaꝰ quis q̃ in principe demoniozꝰ eiciat demonia. ij. Corinth. vj. c. Quę conuentio christi ad belial: y ℭ Fili dei. Diabolus iesum nominat filiũ dei: ipse aũt̃ iesus nominat se filiũ hominis ꝓpter humilitatẽ. Sed nũquid sciebãt demones ipsũm esse deũ: Hoc nõ videt: quia. j. Cor. ij. b. Si cognouissent nũq̃ dñm glorię crucifixissent: id est crucifigi pmisissent. Responsio. Quãdo videbant eum miracula operantẽ credebant eũ esse deum: quãdo videbant eũ famẽ patientem/comedere z bibere/credebant eũ esse purũ hominẽ. z ℭ Venisti hue ante tps torqre nos. Sed nonne semp torquentur demones: Sic/sed hoc erat eis lęsio q̃ ab obsessis exire cogebant. Uel forte ex ꝑsentia dñi aliquã lęsionẽ sustinebant. Jta etiã ꝑsentia boni/tormentũ est malo. Sap. ij. c. Grauis est nobis etiã ad videndũ. a ℭ Erat autem nõ longe ab eis grex porcoz multoz pascens: demones autem rogabant eũ/dicentes: si eijcis nos hinc: mitte nos in gregem porcorum. Ecce q̃ demones sua potestate nõ possunt nocere hominibus cũ nec etiam porcis. b ℭ Et ait illis/ite. Permissiue dicit: nõ imperatiue. c ℭ At illi exeuntes/de corporibus obsessorum: d ℭ Abierunt in porcos. Chryꝰ. Quare fecit q̃ rogauerunt demones: Propter tria: nõ tamen persuasus ab eis. Unũ vt doceanẽ curati ab eis/magnitudinem iacturę: id est q̃ nocentes fuerunt qui insidiabantur eis. Aliud/vt discant omnes q̃ negz nduer/sus porcos possunt etiam nisi permissi. Tertium: quia diffici/lius afflixissent homines quos plus habent odio q̃ porcos

Quare dominus misit demones ī porcos ꝑm petitionẽ eorũ

ℭ si igitur

A ℭ Illiciusset: quare qui porcis nõ parcebant/nec vno momento: multo magis hominibus hoc operaturi essent quos per solitudines agebant: z ita deus non communiter sed singulariter prouidet vnicuiq;. a ℭ Et ecce magno impetu abijt totus grex ꝓpręceps: id est valde ꝓceps. b ℭ In mare/ꝑpinquum. c ℭ Et mortui sũt i aqs: ad litteraz. Sic porcini homines gulę dediti z luxurię. Unde etiam dicitur de hoc grege quod pascebat irruente hora mortis precipitatur in infernum. Job. xxj. b. Ducunt i bonis dies suos z in puncto ad inferna descendunt. d ℭ Pastores aũt fugerũt eum/et nuciauerũt in ciuitatem/geraseno⁹um/nunciauerũt omnia: et de his q⁹ habuerunt demonia: quomodo scilicet curati erant. Sic boni prelati debent annunciare supplicia damnatorum vt caueantur: et curationem bonorum vt alios ad bonum inuitent. e ℭ Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu. s. vt viderent quod factum est: sicut dicitur Luc. viij. c. f ℭ Et viso eo rogabant vt transiret a finibus eorum: Pro damno enim quod fusti nuerant volebant eum amoueri ab eis. Uel potest dici q̃ hoc non faciebant ex superbia sed consciꝰ fragilitatis sue/presentia domini se videbãt indignos. Et propter peccata sua potius credebant presentiam tanti viri eos grauare q̃ iuuare: Sicut mulier quę propter beliam quem hospitara fuerat credebat deum peccata sua rememorasse: et ideo filium suum amisisse. Quę inquit: Quid mihi z tibi vir dei: ingressus es ad me vt rememorentur iniquitates meę et interficeres filium meũ. iij. Reg⁹. xvij. c. Similiter petrus: Luc⁹. v. b. dixit ei: Exi a me domine quia homo peccator sum. Sed quare non petebant porcorum restitutionem. Fortassis ne demonia rehaberent. Sed quere quare dammificauit porcoruz dominos: Chryꝰ. sic soluit. Dominus dedit/dominus abstulit: Job. j. d. Item ad meliorationem eorum hoc fieri dominus permisit. ij. Petri. ij. Pascuntur demones fetore criminum squalore vitiorũ. Sciant ergo porcorum amissores quomodo querunt mortes hominum: qui sic porcos vt sic perderent quęsierunt ꝛc.

B

Ascendens iesus in nauiculam transfretauit ꝛc. Diuidit autem hoc capitulum in quinq; ꝑtes. In prima agitur de sanatione paralytici. In secũda ỹ euocatione matthei: ibi: Et cũ transiret ꝛc. In tertia de cõquestione discipulorũ iohannis z rẽspõsione domini: ibi: Tunc accesserunt ad eũ discipuli iohannis ꝛc. In quarta de curatione emoroissę z suscitatione filię iairi: ibi: Hęc illo loquente ꝛc. In ꝗrta de illuminatione duorum cęcorum et curatione vnius demoniaci surdi et muti: ibi: Et transeũte inde ꝛc. Dicit ergo.

c

g ℭ Et ascendens iesus in nauiculam transfretauit: quia in fine redibit dominus per fidẽ ad iudeos sicut ꝑm carnẽ. Cant. viij. a. Apphendam eum nec dimittam z ducam in domũ matris meę. Primo ostendit potestatem suam in terra ꝑm omne genus locorum: sanans lepr̃osum foris: paralyticũ in ciuitate: socrum petri in domo: post in mari z aere imperando ventis et mari: post in aeris. s. demonibus qui habitant in hoc caliginoso aere ejiciendo eos ab hominibus: z ꝑmittendo intrare porcos. Hic ostendit diuinam potestatem. s. dimittere peccata quod solius dei est: vt dicit Marc. ij. a. Luc. v. d. Et i re spirituali. s. anima. Unde primo sanauit ab intrinsecis: postea ab illatis. Unde: Ab occultis meis munda me domine ꝛc. Hic sanat a culpa z pena qui dicit omnis creatura. h ℭ Et venit in ciuitatẽ suã/capharnauꝝ metropoli patrię sue in qua nutritus fuit. Aug⁹. Quis dubitet capharnaũ fuisse ciuitatẽ dñi: quã nõ nascẽdo ſ miraculis illustrãdo sua fecerit: Deniq; in comparatione ęterarũ regionuz recte diceret q̃ cunq; opidum galilęe ciuitas domini nedum capharnaum q̃ ita excellebat in galilęa vt ciuitas metropolis haberetur. Uel si non liceret ciuitatem suam aliam dicere q̃ nazareth/ diceremus hic Matthęũ repetere q̃ ꝑtermisisset de paralytico: q̃ antea ve

Marci. 2. b. Luc. 5. e

a Et ecce magno ꝑpetu abijt
b totus grex ꝓpręceps in mare
c re: et mortui sunt in aquis.
b Pastores aũt fugerũt: et venientes in ciuitatẽ nũciauerũt hęc oia: et de his qui demonia habuerãt. Et ecce tota ciuitas exijt obuiaz iesu:
f et viso eo rogabãt eũ vt trãsiret a finib⁹ eoz. Ca. IX
g Ascẽdẽs iesus i naue uiculã trãsfretauit et
b uẽnit in ciuitatẽ suã.
i Et ecce offerebãt ei paraly-

Marci. 2. a. Luc. 5. d. Joh. 5. a.

ticũ iacẽtẽ in lecto. Uidens
k aũt iesus fidẽ illoz/ dixit pãralytico: Cõfide fili/remittũ
l tur tibi pctã tua. Et ecce q̃dã de scribis dixerũt ĩtra se:
m Hic blãsphemat. Et cuz vidisset iesus cogitatiões eoz dixit: Ut q̃d cogitat⁹ mala i
n cordib⁹ vr̃is: Quid ẽ facili⁹
o dicere: dimittũt tibi pctã tua an dicere/surge z ãbula: Ut
p aũt sciat⁹/qñ fili⁹ hois habet ptãte i terra dimittẽdi pctã:
q tũc ãt palytico: Surge tolle

niret nazareth sanat⁹ est in capharnaũ. k ℭ Paralytico/

Primo { Medicus hũores / Agricola fructices / Christus peccata } tollit

l ℭ Peccata. Aug⁹. Potuit quidẽ ita dici: Confide homo/dimittunt tibi peccata tua fili: vel econuerso: moze periti medici causam morbi primo expellit. n ℭ Quid est facili⁹ dicere ꝛc. Job probat/inclinat paulum/sese manifestat: In ceco/purgato; mariam/punit herodem. o ℭ Dimittuntur tibi peccata: quę septem modis dimittuntur.

Petã septez modis dimittuntur

Petã dimittunt
- Primo baptismo. Marc. xvj. d. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit.
- Secũdo martyrio. Apocal. vij. d. Hi sũt q̃ venerũt.
- Tertio elemosyna. Eccl. iij. d. Sicut aqua extinguit
- Quarto abũdãtia charitatis. j. Pet. (ignẽ ꝛc. iij. b. Charitas operit multitudinem peccatoꝝ.
- Quinto in cõuertẽdo hoẽm ab errore vię sue. Jaco. v. d. Qui cõuerti fecerit hoẽm ab errore ꝛc.
- Sexto in remittendo hoibus. Si dimiseritis homi/
- Septimo cũ affligim⁹ nos (nibus ꝛc. ℣. vj. b. vigilijs/ieiunijs z oratiõibus ꝛc. Chryꝰ. Quanto anima est corpore potentior: sic curatio aĩe pluſq̃ corporis: sed q̃ illud occultũ est/addit q̃ manifestũ est. i. verũ leuius ẽ verbo dimittere peccata an curare infirmitatẽ. p ℭ Ut autẽ sciatis q̃m fili⁹ hois habet potestatem dimittẽdi peccata in terra. Si sunt verba dñi interpositio est: Tũc ait paralytico. Si est verbũ euãgeliste supplẽdũ est/ dico. Uel est suppletio. Et est sensus: O vos posteri: Ut aũt sciatis ꝛc. Tũc ait paralytico: z sanauit eũ. q ℭ Tũc ait: id est dicto effectu q̃ surgeret: p visibile, pbãs inuisibile: q̃d visibile mirabilius est quo ad nos nõ tñ maius: q̃ duo paria sũt quo ad deũ. r ℭ Surge tolle lectũ tuum z vade in domũ tuã. Wich. ij. c. Surgite p bona desideria: z ite p bona opera: quia non habetis hic requiẽ: sursum corda. m ℭ Hic blasphemat. Eccl. xiij. d. Paup locutus est z dicũt: quis est hic: Et si offenderit subuertent illũ. Jta hi qui offendebãt in domini verbo interp̃tabãt in malã partẽ. Item de esaia dicerunt: Hic homo blasphemus est: et quia dixerat se deum vidisse. Blasphemare autẽ est deo iniuriam irrogare: q̃d fit cum deo attribuit quod ei non conuenit: z cũ a deo remouetur quod ei conuenit. s ℭ Tolle lectum: id est carnem. Amos. iij. d. Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricu/lę id est molle: sic eruentur filij israel qui habitant in samaria in plaga lecculi z in damasci grabato: q; luxuriosi vix possunt accipi ad hoc vt aliq̃ bene agãt vel saltẽ vt in extremis deo obediãt vel velint audire etiã q̃ mollia sũt de ꝺdicatiõe. Tolle. Job. vij. c. Suspẽdiũ elegit aĩa mea. i. animolitas z mortẽ ossa mea. Pš. Uniuersum stratũ eius versasti in infirmitate eius. Tolle lectum tuum z vade in domum tuam.

Alt. tincre/patio

Pš. 40.

c 4 ℭ Multiplex est

Universidad de Deusto
Biblioteca

E Caro: vt hic.
Abundantia temporalium. Cant. iij. c. En lectulum salomonis ꝛc.
Anima fidelis. Canticoꝝ. j. d. Lectulus noster floridus.
Pſ. 40. Abundantia vel quies. Unde Pſ. Dñs ferat opem illi super lectū doloris.
Pſ. 4. ¶ Multiplex est lectus
Sensualitas. Pſ. Et in cubilibus vestris compungimini.
Pſ. 6. Conscientia. Pſ. Stratum meum lachrymis meis rigabo.
Contẽplatio. j. xxiiij. d. Duo in lecto ꝛc.
Beatitudo eterna. Unde Luc. xj. a. Ecce ego ⁊ pueri mei mecū sunt in cubili.
Pena eterna. Esaie. xiiij. c. Subter te sternetur tinea ⁊ operimentum tuum erunt vermes.

Tolle lectū: id est ostensionem sanitatis/ ad litteram ꝛc.

a lectū tuū: ⁊ vade in domum b tuā. Et surrexit ⁊ abijt in domū suā. Uidētes autē turbe timuerunt: ⁊ glorificauerunt deū qui dedit potestatē talē c hominibus. Et cū trāsiret d inde ihesus/ vidit hominē sedentē in thelonio: matthēū e nomine. Et ait illi: Sequere ¶ me. Et surgēns secutus ē eū: f Et factū est discubente eo in g domo: ecce multi publicani ⁊ peccatores venientes discūbebant cū ihesu et discipulis

Pſ. 100. Unde in domum tuā/ per quatuor dietas: id ē in paradisum. Prima ī bethel/ domus dei: religiose viuere. Secūda in hierich⁹/ defectus: frequentare confessionem. Tertia ad iordanē/ humilis descensus: humiliter viuere: Quarto rapitur i curru igneo feruēter viuere. iiij. Reg'. ij. b. Debet homo primo miserere sibi. Eccl. xxx. d. Miserere animę tuę. Magna crudelitas esset qui videret pauperem nudū/ cęcum/ vulneratum ⁊ nō compateret. Talis est anima tua: Esurit ad dcū fontem viuum/ da ergo ei potū lachrymarum. Item nuda virtutib⁹/ ⁊ non vis eā induere. Sine hospitio/ ⁊ eā neq; paradiso vis collocare.
Pſ. 76. Unde in domum tuam/ vilitatem corporis considerando. Maum vlt'. c. Intra in lutum ⁊ calca: ⁊ subigens tene laterem. Uel conscientiam per sollicitā discussionē. Esa. xxxvij. c. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animę meę. Pſ. Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meę. Uel in eglum per iugem meditationē. Unde Pſ. Annos ęternos in mēte habui. Prouer. j. b. Frustra iacitur rete ante oculos pennatoꝝ. Ibi Beda. Facile vitat laqueos i terris q̄ semper habet oculos i cęlis. Uel sacerdos ad parochiam/ vel canonicus ad canoniam: sed nō redeunt donec fuerint cocti/ vt accipiter quando deiciunt carnes. Prouerb. vij. c. Non est vir in domo sua/ abijt via longissima: Sacculum pecunię secum tulit: in die plene lunę reuersurus est in domum suam. b ¶ Et surrexit ⁊ abijt in domum suam: videntes autē turbe timuerūt et glorificauerūt deū qui dedit potestatē talem hominibus. Dexter vij. d. dicit q̄ aliquę gentes videntes iudęos liberatos timuerūt et conuersi sunt ad iudaismū. Glo. Interliñ. In nazareth/ in quo christ⁹ nutriebat a tempore reditus de egypto: vt sit occasio supple porcos ire in mare per interfectionem hoc miraculo conuersorū: Et sic damnū porcorū profuit suis possessoribus. Uidistī: Ecce porci in abditis: quia non audēt esse idolatrę palam. Fides ꝓpria: Sic in baptismo valet puerīs fides aliena: non tamē fide aliena sanarus est/ sed ꝓpria qua est ei infusa merito alienę. Sanare/ non tamen sine ꝓpria. Dominę q causam. Prophetis multis per'sentiam/ sed per hęc verba/ Esa. lxvij. d. Ego sum qui deleo iniquitates tuas. Ciuitatib⁹ constitutum: in ciuitatē: sicut collectio ecclesiaꝝ dicit vna ciuitas: ⁊ collectio duodecim tribuū domus israel. Rab. Sicut populus in tot ciuitatib⁹ constitutus dicit israel: ita galilęa dicit. Osee. viij. a. Proiecrus est vitulus samarię. Ciuitas metropolis. Hic videtur alligari alia ratio quare dicitur sua: quia metropolis dicitur esse ciuitas omniū quę pertinent ad eius iurisdictionem. Augustin⁹. Confide fili. Nota ordinē. Lucas dicit hō: Luc'. v. d. Quorū fidē vt vidit/ dixit: Homo remittuntur tibi peccata tua. Nota Aug'. vt salus restituat. Argumētū q̄ medicus hortari debet ęgrum ad pęnitentiam ⁊ confessionem: ne per peccatum irritetur medicine effectus: vel per pęnitentiam augeantur iustis merita: vt Job. j. et. ij. Et tobias ⁊ martyres. Tamē iob ꝓ peccato veniali punitus fuit. Unde qui primo dicit: non peccauit: alibi dicit: Supple ergo vt iob plus punitur q̄ meruit/ duplicit: id est pęna duplicis temporis ante mortem ⁊ post. Contra. Maum. j. c. Non iudicabit deus bis in idipsum. Solutio: supple sufficienter. Non surget duplex tribulatio. Solutio: supple vna est continuata. c ¶ Et cum transiret inde ihesus ꝛc. Secunda pars. Hieronymus in originali. Arguit in hoc loco porphyrius ⁊ iulianus augustꝰ hereticus/ vel imperitiam historici mentientis/ vel stulticiam eorum qui statim saluatorem quasi irrationabiliter vocantem quemlibet hominē sunt secuti. Sed respondet Hieronymus. Tantę virtutes tantaq; signa precesserunt: quę apostoli viderunt anteqū crederēt. Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulte quę etiam in humana facie reluceb at ex primo ad se videntes trahere poterat affectū. Si essi in magnete lapide hęc vis esse dicit: vt anulos et stipulam et festucas sibi copulet: quanto magis dominus rerū omniū ad se trahere poterat quos volebat. d ¶ Uidit/ vocationem suam ꝓtermissam. Dic recolendatur: q̄ Luc'. vj. c. duodecim apostoli in mōte electi sunt. Uidit. Sap'. iij. c. Respectus eius in electos eī'. Luc'. xxij. g. Conuersus dñs respexit petrum. Pſ. Dominus de cęlo respexit super filios hominū vt videat si est intelligēs aut requirens deum. e ¶ In thelonęo. Thelonęū/ domus in qua solebantur tributa vel vectigalia. Telonenim species vectigalis quod soluitur pro mercimoniis contractis. Thelonęo. Hic est sacerdos qui recipit tributum animarū: sedens per terrena desideria vel oculum. Prouerb. vj. a. Fili mi si spoponderis ꝓ amico tuo desipisti apud extraneum manum tuam ꝛc. discurre festina. Threñ. ij. c. Sederunt in terra: conticuerunt senes filię sion. f ¶ Sequere. Matthęus/ populus gentium. De quo Pſ. In auditu auris obedijt mihi. Osee. ij. d. Dicam non populo meo populus meus es tu. Matthęus/ donatus. Et pater dicit filio. Pſ. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes ꝛc. Act'. x. b. petro offerunt immūda animalia: id est gentes vt macter et manducet: id est ecclesiā incorporet. q. d. si vultis sedere/ prius bibite calicem domini. Monachi diabolī prius sedēt q̄ bibant. Hiere. xxv. c. Rex sesach bibet post eos. Job. xxiij. c. Uestigia eī' secutus est pes meus: viam eius custodiui: ⁊ non declinaui ex ea. i ¶ Et factum est discumbente eo ꝛc. Job. j. a. Faciebant conuiuia per domos vnusquisq; in die suo: et mittentes vocabant tres sorores: scilicet infirmos/ cogitatione/ verbo et opere: vt comederent ⁊ biberent cum eis. Luc. xiij. c. Cum facis conuiuium voca pauperes et debiles: cęcos et claudos et beatus eris: quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Dexter ij. c. Quartodecimo ꝺo die adimplentes decalogum ⁊ euangelia celebrauerunt conuiuia cum gaudio/ partes sibi inuicem mittentes maiores minoribꝰ. Exo. xxvj. Cortina cortinam trahit ꝛc.

¶ Et peccatores ihesu et discipulis eius. Et videtes pharisei dicebant discipulis eī': Quare cū publicanis ⁊ pęccatoribus mānducat magister vester? At ihesus audiens/ ait: Non est opus valentib⁹ medicus/ sed male habētibus. Euntes autem discite quid est/ misericordiā volo ⁊ non sacrificium: Non enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam. Dixerunt autē qui erant de discipulis iohannis/ dicentes: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequenter/ discipuli autē tui nō ieiunāt? Et ait illis ihesus: Nūqd possunt filij sponsi lugere q̄diu cū illis est sponsus? Uenient autē dies cū auferet ab eis sponsū ⁊ tūc ieiunabūt. Nemo autē immittit cōmissurā pānī rudis in vestimentū

Marci. 2. c Luc'. 5. f. 2. q. 1. c. multi
a Munquid resina non est in galaad aut medicus non est ibi?
b Hiere. viij. g. Munquid manducabo carnes taurorum. Erant autem sacrificia legis instituta/ vt essent signa ⁊ accessus ad sacrificium crucis/ in quo salus mundi: ⁊ vt populum dei reuocaret ab idolatria. Demonijs nanq; si non deo victimas immolarent. Uel sic. Misericordiam volo: peccata condonando. c ¶ Et non sacrificium: id est punitionem peccatorum. d ¶ Sed peccatores. Ezechiel. xxxiij. d. Quod deierat requiram ⁊ quod abiecerum fuerat reducam. e ¶ Tunc accesserunt ad eum discipuli iohānis dicentes. Tertia pars. Quare nos ⁊ pharisei. Sicut ꝓius apud discipulos: ita dominū nūc econuerso arguunt. f ¶ Discipuli autē tui nō ieiunant/ nobiscum in tempore ieiunij.

Pſ. 49.
†Pſ. 39.
†Pſ. 50.

B Detestabile: superstitiosum/ hypocritarū/ vel cupidorū. Esa. lviij. a. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra: ⁊ oēs debitores vestros repetitis.
Cōmēdabile mgrois vel vitę veteris: q̄ cōstitit in maceratione carnis ꝑ absentiā sponsi corporalis: Sic ieiunabāt antiqui patres expectātes primū aduentū christi: Sic apostoli post ascensionem: Et ieiunat ecclesia expectans iudicem venturum in corporali ꝓsentia vel spirituali: sine presentia peccati. Utrumq; remouet a suis cum neutrum sit eis necessarium.
Jeiunium
Corporale
Spirituale
Cōmēdabile exultatiōis. s. nouę vitę ꝑ desiderio vitę ęternę. Et cōstitit in abstinētia cibi corporalis. Sic ieiunat ecclesia post pentecosten in ꝓtruor tēporib⁹. Ān ⁊ tūc canit alleluia in missa q̄d nō in alijs ieiunijs. Uel amoris rei tēporis. s. contemptu mūdi. Sed in his idonei non erant apostoli vt sic inhiarent ꝓlectibus/ et desiderio cęlestiū abstinerent a corporalib⁹.
Detestabile a bonis spūalibus.

Esa. lxv. c. Serui mei comedent ⁊ vos esurietis ꝛc.
b ¶ Et ait illis ihesus: nunād possūt filij sponsi lugere q̄diu ꝛc. Respōdet verbis iohānis magistri coꝝ. Joh. iij. d.
Luc'. 5. g Pſ. 18. Qui habet sponsam sponsus est: vt eos facile⁹ cōuincat. Esa. lvj. d. Quasi sponsam decorauit me corona. Item Pſ. Dominus tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. i ¶ Filij sponsi. Esa. lxvj. c. Munād qui alios parere facio/ ipse nō pariam dicit dominꝰ? Si ego qui generationem alijs tribuo sterilis ero? Hoc ibi: q̄ p legē et euangelia sibi filios generauit. Dicit

† Lucas
† sequeret
† populus

A ¶ a ¶ Et peccatoribꝰ. Gen. xxvij. b. Affer mihi duos hedos optimos vt faciam escas patri tuo quibus libenter vescit ꝛc. b ¶ Non est opus. Hoc addit vt superbos iudicet: id est de valitudine ꝓsumentes exponit. Non est opus: id est nō ē vtile: quia ipsi nō crederent sed respuerēt reputantes se sanos esse. Eccl. xxxviij. a. Honora medicū, ppē necessitatem: etenim illum creauit altissimus. Hiere. viij. g. Munquid resina non est in galaad aut medicus non est ibi? c ¶ Misericordiā volo ⁊ non sacrificium. Prouer. xxj. a. Facere misericordiaz ⁊ iusticiam/ plus placet deo q̄ stultorum victime. Unde Pſ. Uolo cauſhum et pro peccato non postulasti. Item. Utiq; holocaustis nō delectabaris. Item. Munquid manducabo carnes taurorum. Erant autem sacrificia legis instituta/ vt essent signa ⁊ accessus ad sacrificium crucis/ in quo salus mundi: ⁊ vt populum dei reuocaret ab idolatria. Demonijs nanq; si non deo victimas immolarent. Uel sic. Misericordiam volo: peccata condonando. d ¶ Et non sacrificium: id est punitionem peccatorum. e ¶ Sed peccatores. Ezechiel. xxxiij. d. Quod deierat requiram ⁊ quod abiecerum fuerat reducam. f ¶ Tunc accesserunt ad eum discipuli iohānis dicentes. Tertia pars. Quare nos ⁊ pharisei. Sicut ꝓius apud discipulos: ita dominū nūc econuerso arguunt. g ¶ Discipuli autē tui nō ieiunant/ nobiscum in tempore ieiunij.

Pſ. 49. Pſ. 39. Pſ. 50.

Detestabile: superstitiosum/ hypocritarū/ vel cupidorū. Esa. lviij. a. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra: ⁊ oēs debitores vestros repetitis.
Cōmēdabile mgrois vel vitę veteris: q̄ cōstitit in maceratione carnis ꝑ absentiā sponsi corporalis: Sic ieiunabāt antiqui patres expectātes primū aduentū christi: Sic apostoli post ascensionem: Et ieiunat ecclesia expectans iudicem venturum in corporali ꝓsentia vel spirituali: sine presentia peccati. Utrumq; remouet a suis cum neutrum sit eis necessarium.
Jeiunium
Corporale
Spirituale
Cōmēdabile exultatiōis. s. nouę vitę ꝑ desiderio vitę ęternę. Et cōstitit in abstinētia cibi corporalis. Sic ieiunat ecclesia post pentecosten in ꝓtruor tēporib⁹. Ān ⁊ tūc canit alleluia in missa q̄d nō in alijs ieiunijs. Uel amoris rei tēporis. s. contemptu mūdi. Sed in his idonei non erant apostoli vt sic inhiarent ꝓlectibus/ et desiderio cęlestiū abstinerent a corporalib⁹.
Detestabile a bonis spūalibus.

Esa. lxv. c. Serui mei comedent ⁊ vos esurietis ꝛc.
b ¶ Et ait illis ihesus: nunād possūt filij sponsi lugere q̄diu ꝛc. Respōdet verbis iohānis magistri coꝝ. Joh. iij. d.
Luc'. 5. g Pſ. 18. Qui habet sponsam sponsus est: vt eos facile⁹ cōuincat. Esa. lvj. d. Quasi sponsam decorauit me corona. Item Pſ. Dominus tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. i ¶ Filij sponsi. Esa. lxvj. c. Munād qui alios parere facio/ ipse nō pariam dicit dominꝰ? Si ego qui generationem alijs tribuo sterilis ero? Hoc ibi: q̄ p legē et euangelia sibi filios generauit. Dicit

† populus

f res. Tunc accesserunt ad eū discipuli iohannis/ dicētes: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequēter/ discipuli autē tui nō ieiunāt? Et ait illis ihesus: Nūqd possūt filij sponsi lugere q̄diu cū illis ē sponsus. Uenient autē dies cū auferet ab eis sponsū ⁊ tūc ieiunabūt. Nemo autē immittit cōmissurā pānī rudis in vestimētū

Marci. 2. c Luc'. 5. f. 2. q. 1. c. multi
a Munquid resina non est in galaad aut medicus non est ibi?
b Hiere. viij. g. Munquid manducabo carnes taurorum. Erant autem sacrificia legis instituta/ vt essent signa ⁊ accessus ad sacrificium crucis/ in quo salus mundi: ⁊ vt populum dei reuocaret ab idolatria. Demonijs nanq; si non deo victimas immolarent. Uel sic. Misericordiam volo: peccata condonando. c ¶ Et non sacrificium: id est punitionem peccatorum. d ¶ Sed peccatores. Ezechiel. xxxiij. d. Quod deierat requiram ⁊ quod abiecerum fuerat reducam. e ¶ Tunc accesserunt ad eum discipuli iohānis dicentes. Tertia pars. Quare nos ⁊ pharisei. Sicut ꝓius apud discipulos: ita dominū nūc econuerso arguunt. f ¶ Discipuli autē tui nō ieiunant/ nobiscum in tempore ieiunij.

Pſ. 49. Pſ. 39. Pſ. 50.

Allegorice/ de christo mortuo plorauerunt apostoli. Uel dauid carmen lugubre composuit de saule mortuo et ionatha. i. de christo. m ¶ Et tūc ieiunabunt/ ieiunio mgrois.
n ¶ Nemo autē ꝛc. Dic ꝙbat q̄ non debent ieiunare ieiunio exultationis. Et primo q̄ nō debet eis iudici ꝑs huī' ieiunij/ postea q̄ nec rotū. Hinc docuit Montanus/ post pentecosten fieri quadragesimam/ nō ante: Alij ante: scz post pascha. Ecclesię autem consuetudo per humilitatez carnis ad resurrectionem venit. Nemo autē mittit cōmissurā ꝛc. Discrete operans. Et hoc tertia et Glo. videtur q̄ neophytis nō sit iniungēdū ieiunium a cibis neq; ieiunium mgrois. Sed contra. j. xvij. c. Marc'. ix. d. Hoc genus non potest ejici nisi ieiunio et oratione. Glo. Jeiunio sanantur pestes corporis. Solutio. Jeiunium particulare: vt a cibis vel a vino potest neophytis aliquando indici: sed hic intelligit de ieiunio vniuersali quod est abstinentia ab omni sensualitatis delectatione: vt potu/ cibo/ vestitu ꝛc. sicut fit in claustris quod ligat ad semper. Unde signat in Marco. ij. d. per assumentū q̄d est q̄si assutū. De hoc ieiunio habet Luc'. ij. c. q̄ anna nō discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiēs. Judith. viij. a. q̄ ieiunabat oib⁹ dieb⁹ vitę suę ꝓter sabbata et neomenias et festa dom⁹ israel. Secunda pars hui⁹ ieiunij ad interioza refertur: vt dicit illa Glo. ibi: Distat inter nouū ꝛc. Discipuli autem iohannis ieiunauere sed non semper. Sed de integro ieiunio dicitur Esa. lviij. b. Mōne hoc magis ieiunium quod elegi? Dissolue colligationes impietatis: solue fasciculos deprimentes: dimitte eos qui confracti sunt liberos ⁊ omne onus dirumpe: Frange esurienti panem tuum ꝛc. Et Zach. viij. d. Jeiunium quarti ⁊ ieiunium quinti: ⁊ ieiunium septimi ⁊ ieiunium decimi erit domui iude in gaudium ⁊ leticiam ⁊ in solennitates pręclaras: Sed pharisęus Luc'. xviij. b. dicit: Jeiuno bis in sabbato. Nemo autem ꝛc. Hoc contra quosdam claustrales: qui statim recipiunt quoscūq;. Unde. j. xviij. b. Tę vobis scribę ⁊ pharisei hypocrite qui circuitis mare ⁊ aridam vt faciatis vnum ꝓselytum: et cum fuerit factus/ facitis eum filium gehennę duplo ꝙ vos ꝛc. Item hoc contra rigorem et austeritatem prelatorum erga subditos infirmos. Ezechiel. xxxiiij. a. Quod infirmum erat non consolidastis: et quod egrotum non sanastis: ⁊ quod fractum nō alligastis: ⁊ quod abiectum non reduxistis: ⁊ quod perierat non quesistis: sed cum austeritate imperabatis eis ⁊ cum potentia. Et dispersę sunt oues meę: eo ꝙ nō est pastor: ⁊ facte sunt in denorationem ꝛc. Item hoc contra duplices: qui vestem ex teriozis cōuersationis habent multicolorem. Deuteronomij xxij. a. Non induetur mulier veste virili nec vir vretur veste femineꝛ: Abominabilis enim est apud deum qui facit hoc.

¶ Tollit enim ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Tollit eñ ꝛc. i. late dirūpit illud. b ¶Et peior scis/sura fit. i. dānabilior: q ꝛ particula panni rudis. i. noui dam nosa/a reliqua massa scindit/ꝛ in vetere panno sit maius fora men ꝗ prius esset ex dissimilitudine noui ꝛ veteris. c ¶Neq; mittunt vinū nouum in vtres veteres. Hic ꝑbat q

a vet⁹: Tollit eñ plenitudinē
b ei⁹ a vestimēto: ꝛ pēior scissu
g ra fit. ¶Neq; mittūt vinū nō
e uū in vtres veteres: Alioquin rūpunt vtres/ꝛ vinum effunditur/ ꝛ vtres pereunt. Sz vinū nouū in vtres nouos mittūt/ et ambo ꝓseruā
g tur. Hec illō loqnte ad eos:

cōseruant. Eccl. xv. d. Si volueris mādata cōseruare cōseruabunt te. g ¶Hec illo loquēte ad eos: ecce ꝓnceps vnus accessit. Marcus. v. c. et Lucas. viij. f. nomē ꝓsonę ꝛ dignitatis exprimūt. Nominat eñ ab eis iairus archisynagogus. b ¶Defuncta est. Marc⁹. v. c. dicit: Filia mea in extremis est. Luc⁹. viij. f. Et hec mortebat⁹. Sed qñ primo venit iair⁹ ad dñm/nō erat mortua: sed postea erat mortua añq̄ dominꝰ veniſſet ad domū iairi. Matthęus aūt nō scripsit verba patris sed cogitationē: Cogitabat eñ q̄ esset mortua: Sic dicit Glo. Defuncta est. Aug⁹. Nihil in huiusmodi verbis debemus inspicere nisi vo

5. dis. c. ad ciꝰ De pe. dis. 3. c. inter hec

Marci. 5. c Luc. 8. f.

Quid erit nobis? Et alij sperabāt in regno mūdi dñaturum. Prius ergo mens ad eterna est dirigenda ꝛ post grauia inuigenda: alioquin onus iniunctū qđ inuenit destruit. Et est aliud bonū: qđ christo ꝓficiente tēporalia reliquerunt: ꝗuis ad gloriā tpalē adhuc p eū suspirarēt. d ¶Vinū nouū. Hoc ꝓtra eos q̄ dicūt pcōrdiꝰ: Pax pax/ꝛ nō est pax: Ezech. xiij. b. ꝛ ipsi ędificabāt parietē: illi aūt linichabāt eū luto absq; paleis. Itē cōtra eos qui habētes vinū diuine scientię ducūt vitā veteris hois: ꝛ sit p eos vinū auditoribus reprobū: q̄ vulgo dicit: vinū est infuscatuz ꝛ sapit vas. Eccl⁹. ij. b. Feci mihi/ dicit salomon/cyphos ꝛ viceolos ad vina fundenda. Nouū: caliđ p charitatē. Cāt⁹. viij. c. Q̄ue multę nō potuerūt exp̄sgue/re charitatē. Monet se p exercitiū: inebriat p tpaliū oblionē. Vñ apls Phil. iij. c. Posteriorū oblitus in anteriora me extendens. e ¶In vtres veteres. Utres veteres apłos adhuc carnales: vel scribas ꝛ pharisęos. Pś. Factus sum sicut vter in pruina. Josue. ix. a. gabaonitę tulerūt vtres vinarios veteres cōsutos/vt nihil nouū ꝓtenderēt. Gabaonitę/vales mysticę: vel ꝓclines iniquitatis. Interliti. Gen. xxj. b. Abraam dedit agar vtrē aquę. Agar/aduena vel cōuertēs. Sed j. Reg⁹. xv. c. Abigail mittit dauid vtres vini. Abigail/pater meus exultans. Nabus sanat. Chryꝰ. Curū corporis. i. non legit ęgisse: vel tanq̄ indiscreteꝰ ratione sensualitatis: tpales pęnas resoluti corporis sic deflebat/vt eternas pęnas resolutionis animę nō defleret: gratioꝛē iudicās ꝑsentē vitā q̄ futurā. Plus. Ergo nō habebat charitatē: iꝝ sine ea nō sanat aīa nec dimittunt peccata. Sol. Ai plus tenet noīaliter ꝛ adiectiue. Distulit ergo gratias quousq; se deus dilectorum ꝓciperet. i. sanitatē corporis. Vel q̄ hic dicit/plus desiderault: referē ad tempus ante curationē animę. Vel plus desiderat. i. plus mouet ad desiderandū: q̄ tanq̄ qui nouit in se morbū spiritualē sicut corporalē. Vel plus. i. feruenteꝰ ꝓpter dolores quos sentit nō tā intensius. Rab. Ex vobis intelligite q̄d paralyticus iste consequet⁹: Quid est facilius: inter facere ꝛ dicere magna distantia/verū pctā dimissa ipse solus nouit. Surge ꝛ ambula: tam ille q̄ surgebat q̄ alij. Itē Rab. Errāt iudei q̄ christum dicūt esse ꝛ pctā posse dimittere dicūt: ꝛ ieiunū christū negāt. Demētius arrianiꝰ q̄ christū esse ꝛ peccata dimittere dicūt/deum aūt negāt. Quid est facilius. Scom Māducatorē: verus facilius videt vobis vel solo verbo dimittere peccata vel opę efficere vt infirm⁹ surgat. Dicit Aug⁹. Maius est facere piū q̄ creare cęlū ꝛ terrā: q̄ in primo est contradictio bois repugnātis/ꝛ rigore diuine iusticię derogatio: in secūdo non: vel quo ad deū ęqualia. Sed primū dicit maius: q̄ nobis vilius ꝛ in maiori re/quia in anima qua nulla creatura est maior. Vel dit hominē. Aug⁹. Prętermissa. q. d. hoc dicit ꝓ recapitulationē. Cum duodecim. i. qui elegit. Viere. vj. Telos. Aug⁹. Donatus. i. recōciliatus. Munus gratię: q̄ de publicano factus est discipulus: de discipulo aplus: de aplo euangelista. Electio/de massa ꝑditorū. In domo. Ambrosius sup Lucā. Reliquit ꝓpria/q̄ rapere solet aliena. Quia rōnes vectigaliū imꝑfectas reliquit. Contra. j. xxij. c. Reddite q̄ q̄ sunt cęsaris cęsari. Sol. Si debeo ꝑposito ꝛ reddo regi/absolut⁹ sum. Licet ne hodie sic: Nō: q̄ hoc speciale. Sed videt q̄ dñs fecerit cōtra illud Tobie. iiij. c. Nō facias alij q̄ tibi nō vis fieri. Sol. q̄ debes velle fieri/sed quilibet deberet velle q̄ sic vocaret alij tā sunt dispensatores et ipse dñs. f ¶Et ambo

Pś. 118. f

A S Lętare sterilis q̄ nō paris. Bern⁹. Fons sanguinis est origo peccati. i. primordiū cogitationis et q̄ peccatū nascit. Et dñs nō solū mala opa exirpat sed etiā cogitationū nequā radicē. Itē Bern⁹. Fimbrię vestis sunt verba dependētia de incarnatione christi qua diuinitas ē inuestita. a ¶Dicebat enim intra se. Rom. x. b. Corde creditur ad iusticiā. b ¶Si tetigero tā vestimentū ei⁹. iiij. Reg⁹. ij. c. Leuauit beliseꝰ pallium beliꝰ. Estimentum. q. d. si possem aliquod bonū facere. c ¶Salua ero. Nota: credidit/dixit/tetigit: quia bis tribus: fide/verbo/ope/ois salus acq̄rit. Roma. x. b. Corde credit ad iusticiā. d ¶Confide filia. i. habe spem. Pś. Similiter age et cōfortetur cor tuum. e ¶Fides tua. Jō filia: quia/fides tua te saluā fecit. Horaliter. Princeps superior pars rationis: filia caro. Eccl⁹. xlij. b. Sup filiā luxuriosaz cōfirma custodiā. Judic⁹. xj. g. Jepte īmolauit filiā suā. Mulier emorroissa est inferior pars rōnis: cui⁹ sanatio/natura ꝓcedit sanationē carnis. Prouer. xiij. d. Vita carniū sanitas cordis. Vel princeps ratio: dom⁹ cōscientia: gra veniēs cūcit turbas. i. cogitationes ꝛ affectiones inordinatas clamātes. Job xxix. a. Onager clamorē exactoris nō audit. i. carnis vel diaboli. Sed de clamore sanctorū⁹ desideriorū/Esa. xix. d. Clamabūt ad dñm a facie tribulantis. f ¶Tibicines. Tibicines sūt carmē lugubre canētes: illi sunt dęmones carmē lugubre canētes. i. tęptatiões ꝛ delectatiões suggerētes: q̄ luctu ēmināt Prouerb. xiij. b. Extrema gaudii luctꝰ occupat. Vel tibicines mūdi tęptatiões diero⁹. Nos ad patriā tēdētes/mortiferos sirenaꝝ cāt⁹ surda aure ꝑtransimus. Vel tibicines sē adulatores ꝛ detractores. Esa. v. c. Cithara ꝛ lyra ꝛ tympanū et vinū in cōuiuijs vestris. Eccl⁹. xlij. b. Ipsi ędificabant parietē: illi aūt linibant eū ꝛc. Boetius. Quis inquit has scenicas meretriculas ad hunc egrum pmisit accedere? Sūt eñ hęc quę infructuosis affectū spinis vberē fructū⁹ segetē rōnis necānt. Bern⁹. Ad puellā pergens a turba cōprimit: quia indigā visitans a noxia carnaliū consuetudine grauat. Itē quę turbę cōprimunt/vna ecclesia tetigit: quia dñs diuersis hęresibus cōprimit: iꝝ solo fideli corde tangitur. Multi tangētes nō tangunt: sicut videntes nō vidēt: audiētes nō audiunt. g ¶Et turbā tumultuantem. Turba amicoꝝ carnalū. Itē cogitationū īmundarū vel sollicitudo curarū. Itē affectionū libidinosarū. Itē hęresiū. Itē turba dęmonū vel repto/borū. Juuenal. Maxima quęq; dom⁹ seruis est plena ſupbis. Seneca. Multi illū sequunt: mel musęe sequunt/cadauera lupi. h ¶Sed dormit. i. ita facili⁹ possum eā suscitare vt a somno. Similiter Joh. xj. b. Lazarus amicus noster dormit ſz vado vt a somno excitē eū. i ¶Et deridebant eū. Viere. xx. b. Facē sum in derisum: oēs

Lętare sterilis
Peccati
Bernardus
Fimbrię vestis
Verba
Incarnatione
Christi
Diuinitas
Inuestita
Dicebat
Intra se
Corde
Creditur
Iusticiā
Si tetigero
Vestimentū
Eius
Saluā ero
Vt
Videt
Eā dixit
Confide
Fides tua
Te saluā
Horaliter
Princeps
Pars rationis
Filia caro
Sup filiā
Luxuriosaz
Cōfirma
Custodiā
Judic⁹
Jepte
Immolauit
Filiā suā
Mulier
Emorroissa
Inferior
Pars rōnis
Cui⁹
Sanatio
Natura
Ꝓcedit
Sanationē
Carnis
Prouer
Vita
Carniū
Sanitas
Cordis
Vel
Princeps
Ratio
Dom⁹
Cōscientia
Gra
Veniēs
Cūcit
Turbas
Cogitationes
Affectiones
Inordinatas
Clamātes
Job
Onager
Clamorē
Exactoris
Nō audit
Carnis
Vel
Diaboli
Sed
De clamore
Sanctorū⁹
Desideriorū
Esa
Clamabūt
Ad dñm
A facie
Tribulantis
Tibicines
Tibicines
Sūt
Carmē
Lugubre
Canētes
Sunt
Dęmones
Carmē
Lugubre
Canētes
Tęptatiões
Delectatiões
Suggerētes
Luctu
Emināt
Prouerb
Extrema
Gaudii
Luctꝰ
Occupat
Vel
Tibicines
Mūdi
Tęptatiões
Diero⁹
Nos
Patriā
Tēdētes
Mortiferos
Sirenaꝝ
Cāt⁹
Surda
Aure
Ꝑtransimus
Tibicines
Adulatores
Detractores
Esa
Cithara
Lyra
Tympanū
Vinū
Cōuiuijs
Vestris
Ipsi
Ędificabant
Parietē
Illi
Linibant
Boetius
Has
Scenicas
Meretriculas
Accedere
Sūt
Hęc
Infructuosis
Affectū
Spinis
Vberē
Fructū⁹
Segetē
Rōnis
Necānt
Bern⁹
Puellā
Pergens
Turba
Cōprimit
Visitans
Noxia
Carnaliū
Consuetudine
Grauat
Quę
Turbę
Cōprimunt
Vna
Ecclesia
Tetigit
Dñs
Diuersis
Hęresibus
Cōprimit
Solo
Fideli
Corde
Tangitur
Multi
Tangētes
Tangunt
Videntes
Vidēt
Audiētes
Audiunt
Turbā
Tumultuantem
Turba
Amicoꝝ
Carnalū
Itē
Cogitationū
Immundarū
Sollicitudo
Curarū
Itē
Affectionū
Libidinosarū
Itē
Turba
Dęmonū
Repto/borū
Juuenal
Maxima
Quęq;
Dom⁹
Seruis
Est
Plena
Supbis
Seneca
Multi
Illū
Sequunt
Mel
Musęe
Sequunt
Cadauera
Lupi
Sed
Dormit
Facili⁹
Possum
Eā
Suscitare
Vt a somno
Amicus
Noster
Dormit
Vado
Vt a somno
Excitē
Eū
Et
Deridebant
Eū
Viere
Facē
Sum
In derisum
Oēs

† iohannē

subsannabāt me ꝛc. Sic seculares cōtemnūt ꝑdicatores. Nota licz dñs derideatur/nō destitit a ꝓposito. m ¶Puella surge. Argumētū q̄ prius dimittit peccatū ꝛ post intrat gratia. Sed nūq̄d dixerat ꝓmo q̄ venit in domū: q̄ iā intrauerat. Sed nōdū in locū vbi iacebat mortua.

Horalik. Primo venit dñs pulsando/ꝓdicando/inspirādo q̄ gratiā gratis datā: et hoie cessante a malis actib⁹ ꝛ se ꝓparāte/intrat p gratiā iustificāte. Itē ꝓmo dicit: Recedite: post: Cuz ejecta esset turba: q̄ gdā leuius recedūt: gdā nutē vi ejici oporet. ij. Reg⁹. v. b. Nō ingredieris huc nisi abstuleris ceços ꝛ claudos. Et ita ꝓposuerat dauid ꝓmo q̄ ꝑcussisset hiebusq̄ et tetigisset domatum fistulas et abstulisset ceços et claudos odiētes animam dauid. Viebusens ꝓsepe vel ꝓcallatio vel adunator.

Hoaliter

Esa. 22. d

4. Reg⁹. 13. d

Juuenal. 5. satyra

Marci. 5. d. Luc. 8. f.

Ro. 10. b

Pś. 14.

n ¶Et surrexit puella. Marc⁹. v. d. Et ambulabat: vt ꝛ a sceleribus surgat ꝛ bonis opibus ꝓficiat. Ysi. Qui ingredit sine macula ꝛc. Rab. Quartū mortuū iam suscitauit: quia q̄ pro eius suscitatione dep̄carent vini defuerūt. o ¶Et exiit fama ꝛc. Corā autē turbis non suscitauit: quia. j. vij. a. Molitę tū dare canib⁹. p ¶Et transiit inde iesu. Inde. i. de domo ꝓncipis i nazareth. i. q ¶Secuti sunt eū duo ceci. De istis duobus cęcis ꝛ de muto dęmoniaco solus matthęus ponit. Nec sunt illi duo cęci de ꝗbus Marc⁹. x. g. de vno q̄ dicit bartbimeꝰ in hiericho. Luc⁹. xviij. f. de altero in ingressu i hiericho. s ¶Clamantes. Aug⁹. Quid est clamare ad dñm nisi q̄ fe ei⁹ bonis opib⁹ cōgruere? Clamat ad christū: q̄ spernit seculi voluptates. t ¶Et dicētes: miserere nostri fili dauid. Hi duo cęci sūt in q̄b⁹ exceęcati sūt oculi cognitiōis ꝛ affectionis. Quidā habēt tm̄ vnū oculū exceęcatū. Maleri. xxiij. c. Dixit dō cui⁹ obscurat⁹ est oculus: dixit auditor sermonū dei. Et post. Et cadēs aptos habet oculos: quia tales descēdūt in infernū viuētes. j. Reg⁹. xj. a. In ꝑ vobiscū feriā pactū vt eruā oīm vestrū oculos dextros pōnāq; vos opprobriū in vniuerso isrl. v ¶Cū aūt venisset domū. Chryꝰ. Quare ꝓrahit eos: q̄. ꝓpe erat dom⁹/nolebat eos ex multitudine curare/docēs vitare gloriā. In domo sūt cęci. i. in ecclesia. Esa. xlij. c. Quis cęc⁹ nisi sęr⁹ me⁹ ꝛ Hi sūt lamech bigam⁹ q̄ dixit. Occidi virū in vulnꝰ meū ꝛ adolescētulū in liuorē meū: Gen. iiij. d. Lamech genitiꝰ: ꝑ est ꝑfect⁹ exēplo suo alios scādalizā: cū debeat esse nō pcussor. j. Timoth. iij. a. Leuit⁹. xxi. d. ꝓhibet ne sacerdos cęc⁹ offerat hostias dño. Deut⁹. xxviij. c. Nō caligauit oculus moysi nec dentes ei⁹ moti sunt. i. ad ruminādū sacram scripturā. x ¶Creditis q̄ ꝑ possū facere vobis? Queritur plurib⁹ saluris exēplū daret. y ¶Dicit ei: vtiq; dne. Chryꝰ. Nō modo vocāt filiū dauid sed dñm. Corde creditur ad iusticiā ꝛc. z ¶Tūc tetigit oculos eoꝝ. Tāgere oculos est ꝑ ꝑdicatores mentes eorum diuinis verbis illuminare.

a ¶Scom fidē vestrā fiat vobis: ꝛ aperti sunt oculi eoꝝ: vt sicut erāt illuminati interi⁹ ꝓ fidē q̄ est collyriū: ita et exterius essent illuminati. b ¶Videte ne ꝙs sciat: dans nobis exēplū iactantię fugiendę. Horati⁹. Neq; vt miręt turba labores. c ¶Illi aūt exeuntes diffamauerūt eū in tota terra illa. Mota q̄ nō fuit eis ꝓpositum ne dicerēt: sed subforma, ꝓhibitionis datū. Vel ꝓs fuit, ꝓhibitū ꝛ postea reuocatum. Vel exponat. i. nolite me credere vanāgloriā ex vestra qugrere reuelatione. Similis expositio. j. viij. a. d ¶Egressis autem illis: ecce obtulerunt ei hominem mutum

Matthei ix
Lucę xi
Marci iij

L Boraliter

I. 20. d

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ If demoniū habētē. Ideo mutus: q demoniacus. Cañ.ü.d. Sonet vox tua in auribꝰ meis. Naturaliter surdus est mutꝰ. Esa.xxxiij.c. Ubi est legis verba ponderās: vbi est doctor: parvulozū? Jtē.xlj.g. Mō est annūcians necꝫ ſdicans necꝫ audiens sermones vros. Item.xlj.c. Surdi audite ꝛc. Jtē.xlij.b.

De pe. dis.3. c.sūt plures

Educ foras pplm cē/ cum ꝛ oculos habentē: surdum ꝛ aures ei fūt. Mutus/cuiꝰ intellectus non loquit ꝛ affectꝰ bonū. Vnde dicitur: Ne cucurmele disoit bien: cor mihi bene dicebat.

Luc.13.c.

a ¶Et eiecto demonio locutus ē mutus. Nota ordinem. Cañ.iij.d. Surge aquilo ꝛ veni auster ꝛc. Hic implet illud Esa.xxxv.c. Apta erit lingua muto/

Marci.6.e

rū: q scisse sunt in deserto petrę. Ecū.xv.c. Non est speciosa laus in ore peccatoris. b ¶Nūc apparuit sic in isrl. q.d. talia miracula nō sūt vīa inter iudeos. c ¶In principe demoniozum: id est in virtute principis. d ¶Ejcit demones. Quod vult facere: qui vnū vitium vult expellere/ vnū attrahit nō expellit aliud. Pō. Abyssus abyssum inuocat. e ¶Et circuibat iesus ciuitates omnes. In hoc strenuitas sine acceptione personarū: Mō enim solū nobilibus ſdicabat ſz equaliter villis ꝛ vbibus. f ¶Et castella docens in synagogis eoz: frequētans sabbatū in quo conueniebant populi. g ¶Et ſdicans euāgeliū regni: id est ducens ad regnū. h ¶Et curās. In hoc vtilitas et benignitas. De hoc.ß.iiij. d. Simile Marc'. vlt'.d. Illi autē ꝓfecti ſdicauerunt vbiq; domino cooperāte ꝛ sermonē cōfirmāte. Sequit: i ¶Omnem languozē/mozbum diuturniozem. Languozem/ma

Pō.41.

tozem. k ¶Et omnē infirmitatem/minozem. l ¶Videns autē turbas: oculo misericordię. m ¶Afflictus ē eis/viam veritatis aperiendo ꝛ molestias corporales auferēdo. Afflictus est eis: id est cōpassus est eis. n ¶Quia erant vexati/ꝓpter labores. o ¶Et iacētes. i. vana securitate torpentes. Pseudo enī operibꝰ torpebant. Hieroꝰ sup hunc locū. Quotiēs euenerit vexatio ouium/ culpa est pastorū: vitiū est magistrorū. De malis pastoribus: Ezechꝫ.xxxiij. et xxxiiij. p ¶Sicut oues nō habētes pastorē. i. Per.ü. d. Eratis sicut oues sine pastore: nūc autē cōuersi estis ad pastorē ꝛ episcopū animarū vestrarū. Esa.liij.b. Omnes nos ꝙsi oues errauimꝰ: vnusqsq; in viā suā declinauit. Ezechꝫ.xxxiiij. b. Facte sunt oues mee in deuozationē oīm bestiarum agri/eo ꝙ nō esset pastoz.iij. Reg'.xvij.c. micheas ait: Vidi cūctū isrl esi sicut oues nō habentes pastorē. Luc'.xv.a. Quis cētesima erronea humeris pastoris reportat. q ¶Messis quidem multa: quia multi sunt quos potestis metere ꝛ in aream domini cōgregare/ eandē in horreis. Joh.iiij.c. Videte regiōes qm albę sunt iam ad messem. Joel.iij.c. Mittite falces qm maturauit messis. Apocal.xiiij.d. Mitte falcem tuā et mete: qm maturauit messis terrę. r ¶Operarij aūt pauci. Chryꝰ. Quos vocat operarios duodecim apłos/ dicēs paucos esse: quare nō adiecit etsi adiicere noluit quare dixit rogate? Sol. Duodecim exīstētes multos fecit/nō numero adūcēs sed virtutē largiens: ꝛ qz pauci. s ¶Rogate ē dñm messis vt mittat operarios. Messores sunt apli q melliuerūt cōpleta ē ꝓphetę seminauerūt. i. implenda ſdixerūt. Jtē messores sunt angeli: messis electi cū palea in aduentu primo/vt bic: sine palea in aduētu secūdo. ſ.xiij.c. t ¶In messem suā. Chryꝰ. Attenter se dñm ostendit. Si em metere iussit: manifestū est ꝙ nō aliena: sed ꝙ ꝓphetas seminauerat ꝛc. Expo. La. X

v ¶Et conuocatꝭ duodecim discipulis suis ꝛc. Di

c uidit aūt hoc capitulū in sex ptes. In prima agit de data potestate de duodecim aplis ꝛ notatione eoz. In secunda agit de missione eoꝝ in ſdicationē: ibi: Hos duodecim misit iesus ꝛc. In tertia docet eos dñs quales esse debeant: ibi: Nolite possidere aurū ꝛc. In quarta ſdicit eis dñs instantiā tribulationum quas passuri erant: ibi: Ecce ego mitto vos ꝛc. In quinta cōsolat eos dicens tyrannos nō esse timēdos ꝙ tm corpus affligere possunt: ibi: Ne ergo timeatis. In sexta remouet carnalē affectū ab aplis: et quo ad se ꝛ ꝙ ad amicos

a demoniū habentē: ēt eiecto demonio locutus ē mutus: ꝛ miratę sunt turbę dicētes:

b ¶Nūcꝫ apparuit sic i israel. Pharisei autē dicebāt: In

c principe demoniozuꝫ ejcit

d demōes. Et circūbāt iesus

f omnes ciuitates et castella docens i synagogis eozum

g et prędicans euangelium re

h gni: et curans ōmnē languo

k rem ⁊ ōmnem infirmitatem.

l/m Videns autē turbas miſēr

n tus est eis: qūia erant verati

o et iacentes sicūt oues nō ha

bentes pastorem. Tūc dicit

q discipulis suis: Messis qui

r dem multa/ oparij aūt pau

s ci: Rogate ergo dñm messis vt mittat operarios in

e messem suam. Ca. X

v ¶Et conuocatꝭ duode

x e cim discipulꝭ suis/ dē

dit illis potestatē spirituū imundozū vt ejcerent

y eos/ ꝛ curārēt oēm languorē

z ꝛ oēm infirmitatē. Buode

a cim aūt ꝛ discipulozū nōmi

b na sūt hęc: Primus simō

c qui dicit petr⁹: et andreas

suos ꝙ multos impedit ab imitatiōe christi: ibi: Nolite arbitrari ꝛc. Legit Apocal.xxi.d. Murus ciuitatis habēs fundamenta duodecim: et in ipsis duodecim nomina duodecim apostoloꝝ ⁊ agni. Supra exercitus est matheus duodecim miracula christi. ſ. de sanato leproso / seruo centurionis: socru petri/ ⁊ vespere sanatꝰ oībus/imperauit vētoꝭ ⁊ mari: de duob⁹ demoniacis: de paralytico iacēte in lecto: devocatiōe matthei: de emoꝛroissa: de filia principis: de duobus cęcis: de muto demoniaco. Per horū igit sanationes intelligi possunt duodecim virtutes: ꝙ etiā ꝙ duodecim apostoloꝝ nōia intelligi possunt. Primū horū ꝑtm fuit ꝙ inobedientiā/ ꝙ cit cū vr leprosū de paradiso: sicut ibi dr. c ¶Primus simon. i. firma obedientia. Prouer.xxi.d. Vir obediens loquet victorias. Sen. Qui se vincit ꝓtra oīa fortis est. Et ideo frater petri est/ c ¶Andreas: virilis vel respōdes pabulo. Hoc contra paralysim serui centurionis qui non poterat deseruire panem suum. Sed andreas non solum obedit ꝓceptis: sed viriliter superogat. Ecū.xvij.d. Me fueris mediocris in contentione ex ꝙnore. Item/ Viriliter age ꝛc.

Al. taplozā Marci.3.b Luc'.6.c 21.dis.§.1.

Pō.35.

Pō.118.

Pō.26.

✻ Philippus

v ¶Et conuocatis duodecim ꝛc. Bern. Vocauit quos voluit: quia nō illozum studū sed diuinę gratię vt in apostolatum vocarez. Chryꝰ. Mō ab initio misit eos: sed postq̄ viderunt paralyticū curatum/mortuum suscitatū. x ¶Dedit eis potestatem spirituū imundozū vt ejcerent eos. Plenius dedit potestatē/quia ꝓius dederat. Hieroꝰ. Deus potestatiue fugabat lāguores: discipuli vero in nomine eius.

b

y ¶Et curarēt omnē languorē/maiorē. z ¶Et omnē infirmitatē/minorē. Chryꝰ. Celut quosdaz pullos molles ad volandū adducēs/primū medicos corpozū facit. a ¶Duodecim aūt discipulozū: ꝛter paulum: qui christi vocatione/ ꝛ barnabam ꝛ ecclesię ordinatione facti sunt apli. Actꝫ. xiij.a. Segregate mihi paulum ꝛ barnabā. Duodecim discipulozū/ duplex ꝓfectio/in opere. ſ. ꝛ sermone. Jtē tex ꝑtior faciunt duodecim: bi gradus quibus ascendit in thronuꝫ salomonis: Hę septē columnę quibus sapientia edificat domū. b ¶Nomina sunt hęc. Hic ponit catalogus apostoloꝝ. Catalogus est dicēdis enumeratio aliquoꝝ singulos nominatim exprimens. Et ponunt hic nōia eozum: vt ꝛter hos ꝓcudo qui futuri erant excludant. Unde Pō. Deleant de libro viuentiū ꝛ cū iustis nō scribant. Secūda ratio est: vt tam nomina eozum ꝙ eis credentiū in libro vitę scripta esse significent: ꝙ hoc ꝙ nomina eozū in euāgelio scribunt. Hac de causa Exo.j.a. ponunt nōia filioꝝ isrl. Phil.iiij.a. Quoꝝ nomina sunt in libro vitę. c ¶Primus/dignitate nō vocatione. d ¶Simon qui dicit petrus: binomius fuit. Gen.xxij.f. Jacob dicit israel: Sic nomē abrae mutatū est. Et vicario petri. i. papę mutat ab ecclesia nomē. Per facile eiꝰ nōia mutationē notat strenuitas ꝛ facilitas officij eiꝰ. Hieroꝰ. Violent quidā latino vel greco nōse hebrēā quęrentes etymologiā/ dicunt petrū dissoluentem vel discalciantē vel aguoscentem interpretari: cū hebrea lingua. p. nō habeat. Dicit aūt Glo. sup Gen. Tm tribus legūtur nomina mutata a domino. ſ. abrae/ iacob et petro. e ¶Et andreas frater eius/primo scilluminat. Roma.ü.c. Qui ergo alū doces cur teipm nō doces. j. Corꝫ.x.g. Mō ḡro qō vtile ē mihi ſz qō multi'. Abacuk.ij.a. Scribe visū ꝛ explana eū sup tabulas vt ꝙrrat ꝙ legerit eū.

Pō.128.

Pō.33.

Joh.13.c

¶ Philippus.

A ✻ Pō.118. a ¶Philippus: os lampadis vel os manuū. Hic post andreā: quia a mādatis tuis intellexi. Et hic ſdicare pōt verbo ꝛ exēplo. Hoc ſz petri/cuiꝰ manū dñs tetigit vt ministraret: vel cōtra mutū. b ¶Bartholomeus: filius suspēdentis aquas. Job.vij.c. Sulpēdiū elegit anima mea. Josue.viij. f. Suspendit regem

a frater eius: philippus ⁊ bar

b tholomeus: sācꝰ cebedei

c et iohannes frater eius: thō

d mas ⁊ matheus publicanꝰ/

e et iacobus alphei et thade

uertit aquā in vinū: Joh.ü.b. m ¶Et iudas scariothis: id est continens: cui successit matthias. i. donatio dñi prouidi. Qui ⁊ tradidit eū. Simō obediētia cui associat andreas: id est virilitas: ꝛ fit vnū iugū dñi in aratro euāgelij. Secundū iugū est philippus/os lampadis: ꝛ bartholomeꝰ/aquarū suspensio. i. deuota oratio ꝛ cōtēplatio. Tertiū iugū est iacob⁹ et iohānes. i. supplantatio vitiozum ꝛ gratia dei. Quartū iugū est thomas ꝛ matthęꝰ. i. admiratio iudiciozū dei et ętiarūactio de donatione peccatoꝝ.

Quintū iugū est iacobus alphei ꝛ thadęus. i. lucta in studio ꝛ intellectꝰ nō errās. Sextū iugū est simon chananęus et iudas scarioth: id est zelus animarū ꝛ cōfessio laudis. Hęc sola cecidit: quia aliū zelū habuit. ſ. pecunię. Erat em loculos habens ꝛ ea ꝙ mittebant asportabat. ü. Corꝫ.vj.c. Nolite iugū ducere cū infidelibꝰ. o ¶Hos duodecim misit iesus/ſdicare. Secunda pars. In hac prima missione bis duodecim ꝓcipit duodecim respondentia duodecim nominibus apostoloꝝ. Primū ē/ r ¶In viam gentiū ne abieritis. Hoc est qđ. ß. vij. dicit: Nolite sanctū dare canibꝰ: quia iudei reputabāt gentes ꝓ canibus: Hoc cōuenit simoni: qz prima obedientia est: Declina a malo: Et petro qui interpretatur dissoluens vt dissoluat se a prauozū imitatione. Ūñ ꝛ in ꝓmo Pō. ō: Beatꝰ vir qui non abiit ꝛc. Signū autem fuit hoc/ꝙ petrus principaliter ꝛficeret conuersis ex circumsione: ꝑm ꝙ dicit Galath.ij.b. Creditū est mihi euangeliū ꝓpetuū/ sicut ꝛ petro circūcisionis. Secūdū ē:

✻ Et in ciuitates

Jtē nota ꝙ ea quę ibi dicunt septē dominis spūsanctī respondent: ꝙ cū dicit: r ¶In viā gentiū ꝛc. ad domū timoris pertinet quo. ſ. fugit malum. Nō dicit: Jte ad oues ꝛc. ad pietatem. Predicate: ad scientiā. Demones ejcite: ad fortitudinē. Gratis date: ad spiritū consilij: qui cōsulit spernere temporalia ꝓ eternis. Interrogate quis in ea dignus sit ꝛc. ad intellectum: quo conuersamur in cęlis cū sanctis angelis. Pax huic domui: ad sapientiam quę pacificat totum hominem interiorem.

o ¶Hos duodecim/principaliter: ꝓ ¶Misit iesus/ſdicare. Hęc missio differt ab illa ꝙ post resurrectionez facta ē/in duob⁹: quia hic tm mittit ad oues ꝛc. ibi ad oēs gentes. Ūñ. ſ. vlt'. d. Jte docete oēs gētes. Jtē ḥ ꝓhibet ne tollāt necessaria: quia tpe corporaliter ꝑsens corporalit' eis ꝓuidet: in secunda ꝓmisit. q ¶Przecipiés eis ꝛ dicēs: in viā gētiū ꝛc. Ecce vbi nō debēt ire. Notat quo cant/ad israel: ꝙ nō cant/in viā gentiū: qđ faciāt/curare: quō faciāt/grat'. Jtē dcīminat psonas dū dicit: oues ꝛc. locū dū dicit/iudeis: officiū dū dicit/ſdicate: officij vtilitatē dū dicit/curate. s ¶Ne abieritis. i. ne ſdicētis. ß. vü.b. Spaciosa est via quę ducit ad mortē. Gregoꝰ. Erāt de iudea tunc qui vocandi erant/de gentibus nondū: sed post resurrectionē ōr: Jte docete oēs gētes. Hieroꝰ. Primū quidē oportebat euangelizare iudeis/ne haberēt excusationē se esse relectos: Joh.xv.d. Hilariꝰ. Juxtā tropologiā/abstinere a vīs gētiū/ē abstinere ab ope ꝛ vita gētilis: ignorantię. Nō intrare ciuitates samaritanoꝝ: nō adire ecclesias hęreticoꝝ.

Pō.28.

¶ Et in ciuitates

E- ck a ¶Et in ciuitates samaritanorum ne intraueritis. Hoc est qđ. ē. vij. a. dicit: Neq; mittatis margaritas vestras ante porcos. Porcus vngulā findit sicut mūda animalia: sed nō ruminat/ io immūdus: Sic samaritani in gte cōueniebant cū iudeis: Ūn & pentateuchū recipiebāt: in multis aūt dissentiebāt. Di sunt hęretici vel hypocrite: q̄ exterius vngulā fundunt/ sanctitatē exteriorīs cōuersationis ꝓferentes: sed intus nō rumināt/ vitę spiritualis dulcedinem minime sētientes. Ūn dñs samaritani dicūt: q̄ interdrant lana dñi vel custos: qz de oue lanā solā custodiunt. Unde. ē. vij. c. Attendite a falsis ꝓphetis q̄ veniunt ad vos in vestimētis ouiū &c. Cōtra bos andreas: qui interdrat respōdens pabulo vel decoriis in statione: hypocrita autem decorius est sedendo sicut claudus. Tertiū est. b ¶Sed potius ite ad oues q̄ perierūt domus israel. Hoc est qđ. ē. ix. d. dicit: Uidēs turbas miserius est eis &c. Nota in hac prima missione dicit: Ite ad oues: sed in secunda post resurrectionē missi sunt sicut oues in medio luporū: qz prius nō erāt adhuc cōfirmati sicut post. Item vt primo ponerēt colūnam euāgelū sup basim legis/ vt sint tabulę aurate sup bases argenteas in tabernaculo: Exo. xxv. c. Mondū em̄ positus erat lapis angularis in angulo partium: qui ꝑ fidem resurrectionis suę fecit vtraq; vnū. Huic tertio respōdet philippus: qz iam pas in domo poni debet/ vt sic sit israel: id est deum videns. Quartum est. Euntes aūt ꝓdicate dicētes/ quia appropinquabit regnū cęlorū. In veteri testamento terrena/ sed nūc cęlestia ꝓmittunt. Et hoc conuenit bartholomeo: vt aquę ꝑ prius erant sub firmamento suspendant supra per spem. Quintū est: g ¶Infirmos curate. Hoc iacobus: qui motus infirmitatis suę carnis & delectationis reprimit: Gen. xxvi. f. Septimum est: b ¶Hortuos suscitate. Hoc iohannes: id est sola dei gratia. Septimuz: i ¶Leprosos mūdate: id est aperta operis peccata. Hoc thomas: qui timorem significat: vt supra dictum est: quia timor dñi expellit peccatū: Eccl. j. c. Uel leprosi sunt hęretici: quos mundat thomas tangendo christū tactu fidei. Unde Joh. xx. g. dicit: Dominus me⁹ & deus meus. Octauū: g ¶Demones ejicite ,i. peccata cōsuetudinis: quia humanū est peccare/ diabolicuz aūt pseuerare. Hos ejicit matthęus: qz de publicano factus ē apostolus: qui etiā sanatus fuit interius in spiritu/ magis credens cōsilio christi vocantis q̄ scientię ꝓprię. Unde matthęus interdrat donatoz cōsilij. Nonū est: ¶Gratis accepistis gratis date. Hoc iacobus alphei. Iacobus/ iterꝑatur populus victus. Justicia aūt est dare vnicuiq; qđ suū est/ non vendere. Decimū est: n ¶Molite possidere auruz. Hoc thadeus: qui interpretat insignis/ vel apendens principē. De primo. Eccl. xxxj. a. Beatus vir qui post aurū nō abiit nec speravit in pecunię thesauris: Quis est hic & laudabimus eum: fecit enim mirabilia in vita sua. De secundo: quia princeps huius mundi non habeat per quid teneat ipsum. Temporalia enim quasi vestimenta sunt hominis: vt dicit Gregorius.

✠ Undecimum

S a ¶Et in ciuitates samaritanorū ne intraueritis: quibus nō conrebant iudei: Joh. iij. b. Non erant de filijs abrae qui legem & nō ꝓphetas receperunt. ij. Corinth. vj. c. Nolite iugū ducere cū infidelib⁹. b ¶Sed potius ite ad oues q̄ perierunt domus israel. Ecce vbi. Esa. lxj. a. Ad annunciandū mansuetis misit me vt mederer contritis corde et ꝓdicarem captiuis indulgentiā & clausis apertionem. Ezech. iij. b. Nō em̄ ad populū ꝓfundi sermonis et ignotę linguę tu mitteris. c ¶Euntes aūt. Grego⁹. Si mundus cadit ad similitudinē domus ruentis/ & nos cuz amando cōplectimur opprimi volumus potius q̄ habitare: quia nulla nos ratio illius separat quos eius passionibus amor ligat. d ¶Prędicate. Ecce quid facere. e ¶Dicētes/ quia appropinquabit regnū cęlorum: id est ꝓpe est vt homines fiant tales vt in eis regnet christ⁹ ꝑ fidem. Uel/ Appropquabit: id est ,ppe est vt aperiat ianua cęli imminente. ſ. mea passione. ē. in. a. Johannes sic inchoat: Pnitentiā agite: appropinquabit em̄ regnū cęlorū. i. christus dans regnū: vel euāgeliū imitans ad regnū: vel ipsa beatitudo eterna. Idem. ē. iiij. c. dicit dñs. Hic vero dicit regnū quęlibet animā: quę g iusti

ficatione facta est regnū: in qua regnant tres ꝓsonę ꝑ fidem. g ¶Infirmos curate. Hiero⁹. Me hominib⁹ rusticanis & absq; eloquij venustate nemo crederet pollicentibus regnū cęlorū/ dat potestatē miracula faciēdi vt magnitudinē ꝓmissorū ꝓbaret. Infirmos: ꝑ delectationē. h ¶Hortuos: ꝑ consensū: suscitate. Beda. Infirmos curat/ cuz ꝑ sacerdotes suos oleo sacrato infirmitates pungit in nole dñi simul & orationes ꝓ eis fundens ad deum vt recipiant sanitatem. Mecnō et cętera turba fidelium facere idem solet: cum quo libet a statu boni operis infirmari cōspicit: & pia exhortatione atq; exemplo ad statū ꝓistinū reparare satagit. i ¶Leprosos: ꝑ actū q̄ iā apparet: mūdate. k ¶Demones ejicite. i. cōsuetudinē peccādi: qz humanū est peccare: sed diabolicū ꝓfuerare. l ¶Gratis accepistis/ a me/ gratis date. Ecce qualit⁹ ne si sit venalis/ cōtēnat. Ūn petr⁹ simoni mago dixit/ Act. viij. d. Pecunia tua tecum sit in ꝑditionē: qm̄ donū dei existimasti pecunia possideri. Greg⁹. Sūt nō nulli q̄ nūmoz ꝓmia ex ordinatione nō accipiūt: sz̄ ꝑ būana gratia sacros ordines largiunt. Di nimirū non gratis dāt: q̄ nimis fauoris exꝑetūt. Ūn ꝓphęta describit iustū esse q̄ exercitet manꝰ suas ab oī munere. Et dñ adūgit/ ab oī: qz aliud munꝰ est ab obsequio & a subiectione indebite exꝑta: aliud a manu qđ est pecunia: aliud a lingua qđ est fauor. n ¶Molite possidere aurū. Qui em̄ alios ad cōtēptū diuitiarū excitāt/ pauperes esse debēne dicat eis illud Roma. ij. d. Qui aliū doces teip sum nō doces: q̄ ꝓdicas nō furandū/ furaris. Hęc ē tertia ꝓs: vbi docet discipulos quales esse debent. Docet aute ne sint cupidi ꝓsentiū. Molite possidere aurum. Item ne sint solliciti futurorum vię necessariorum: Nō peram. Item a quibus sumant necessaria. Dignus est enim operarius cibo suo. Item de electione hospitandi. Manete. Item de modo intrandi. Intrantes. Item de salute recipientium. Et si quidez Item de cōtestatione non recipientū: Exeuntes. Hec sunt octo in quibus eos instruit. p ¶Neq; argentuz. Act. xx. g. Aurum et argentum aut vestē nullius cōcupiui sicut ipsi scitis. Sz̄ modo auferūt & accepta ꝺda fugiunt sicut aues ratiers q̄ capiūt mures. n ¶Molite possidere aurū. Beru. Tanta prędicatori debet esse fiducia in deo: vt ꝓsentis vitę sumptus non ferat. o ¶Aurum: id est sapientiā. Hieronymus. Prius mittuntur piscatores: id est illitterati/ vt fides i virtute dei esse credatur non in eloquentia. Esa. xlij. d. Ecce ego suscitabo supervos medos qui argentum nō quęrant nec aurum velint. Hieronymus. Aurum &c. Hec historice. Scdm anagogen aurum ,p sensu: argentum ꝓ sermōe: eo ꝓ voce sępe inuenit: q̄ a dño data possidere debem⁹: & nō suscipere a disciplina hereticoz. Hoc ꝓceptū ad litterā impleuit petr⁹/ Act. iij. a. Argentū & aurū nō est mihi. Hūc vero verum aurū & vera signa ab ecclesia recesserūt: quia in potestate succeditur petro/ nō in

✠ paupertate

A ck Undecimū ē de cautela hospitādi. Unde dicētes: r ¶Pax huic domui. Hoc simon chananeus. i. obediētia ex amore. Ūn Aug⁹. Pax dom⁹ ē ordinata cōcordia ſperandi atq; obediendi. Duodecimū ē. a ¶Excutite puluerē de pedib⁹ vestris/ per humilitatē. Hoc scarioth in bono. ſ. cōfessio venialiū cū memoria mort⁹: vt. ē. Jn malo aūt ipse iudas q̄si puluis inutilis fuit ab aplis q̄ sūt pedes dñi excussus & diuisus.

✠ paupertate: et tamen paupertati, pmittitur regnū cęlorū/ nō potestati. a ¶Neq; pecuniā/ appensam. ſ. b ¶Jn zonis vestris/ ad emendā necessaria. c ¶Non peram in via. Hoc in prima trā nō in altera. Ūn Luc'. xxij. d. Qui habet sacculum tollat et peram. q. d. ꝓius ego ,puidi: nūc vos sz̄ post resurrectionē cū absens ero corpore prouidea. is vobis. d ¶Neq; duas tunicas. Hiero⁹. Hoc non dicit in scythię frigore vt qs vna tunica cōtentus esse debeat: sed q̄ in tunica vestimentū intelligam⁹/ ne alio vestitu aliud nobis futurorū timore reseruem⁹. i. Timoth. vlt'. b. Habētes alimēta & q̄bus tegamur bis contenti simus. e ¶Neq; calciamēta: ad litterā. Hiero⁹. Et plato ꝓcipit duas corporis sūmitates non esse velandas nec assuefieri debere mollitiei capit. Cū hęc em̄ habuerint firmitatem cętera robustiora sunt. Ūn necessariū fuit aplis ligare soleas sub plātis: quia palestina terra arenosa est: & nimis calida i estate. Nota/ curam ,pibet q̄ ideo porranda cogitant ne desint. f ¶Neq; virgā. Aug⁹. Ideo posuit/ neq; virgā/ ostendens a fidelib⁹ oīa deberi ministris suis nulla superflua reꝑentib⁹. Exo. iij. b. Solue calciamēta de pedib⁹ tuis. Idē Josue v. d. Sumit em̄ in bono calciamenta. ſ. ꝓ bonis moꝛtuoz exꝑtis. Exo. xij. b. vbi ꝓcipit agnus comedi pedibus calciatis. Et Cant'. vij. a. Qz pulchri sunt gressus tui in calciamentis filia ꝓncipis. Neq; virgā. Esa. xxxj. a. Uę qui descēdūt in egyptū ad auxiliū in equis ſperantes. Sępe colligunt virgā vnde verberant. Hiere. xvij. a. Maledictus homo qui cōfidit in hoie: & ponit carnem brachium sjuū. Qui fert virgā facit de manu dextra quasi pedē. Ecce q̄ minimoꝛū sollicitudinē tollit eis dñs. Lucas. x. a. dicit similit': Neq; ꝑgā. Marcus. vj. b. Nō nisi virgā. Lucas. iij. b. Qui habet duas tunicas det vnam nō habenti. Aug⁹. Non est ꝓter tunicā q̄ indut⁹ est alia portāda. Proinde diaco no deferenti euāgeliū aliꝰ fert puluinar q̄ supponit. Cant'. ij. b. Leua ei⁹ sub capite meo. j. Cor'. ix. b. ordinauit dñs his qui euangeliū annūciant de euāgelio viuere. Gal. vlt'. b. Communicet is qui catheciçat ꝑbo ei qui se catheciçat in oibus bonis. Deut'. xxv. a. Nō alligabis os bouis triturantis. g ¶Dignus ē em̄ operarius cibo suo. i. potestatē habet a deo vt sumat necessaria ab his quibus ꝓdicat. j. Cor'. ix. b. dñs ordinauit his qui euangeliū annūciant de euāgelio viuere. Phil. iij. c. Scitis vos ex debito dati & accepti. Dignus est ,pl. Hiero⁹. Tantū accipite quātū est necessarium in victu & vestitu. j. Timoth. v. c. Presbyteri qui bene ꝓsunt/ duplici honore digni habeant/ maxime qui laborant verbo & doctrina. ij. Timoth. ij. b. Laborantem agricolam oportet ꝓmum de fructibus percipere. Hoc est q̄ diaconus a presbytero procedit ad pulpitum quasi missus a domino ad prędicandum. Cui fert subdiaconus puluinar quo liber sustentatur: quia alij debent ꝓdicatorē sustētare. j. Cor'. ix. b. Qui in sacrario operantur q̄ę de sacrario sunt edunt: Et qui altario deseruiunt cū altario participant. Item Hiero⁹. Considerandū q̄ vni operi nō duples merces debet: Una i via/ alia in patria. Una q̄ nos in labore sustentat: alia q̄ nos i resurrectione remunerat. Berū. Hic merces ꝓdicationis inchoat et in cęlo ꝑficit. Cant'. ij. b. Leua ei⁹ sub capite meo & dextera illius amplexabit me. Deut'. xxv. a. Gal'. vlt'. b. j. Cor'. ix. b. i ¶Jn quācunq; ciuitate aut castel

s mui. Et si qđē fuerit dom⁹ t illa digna: veniet pax vestra sup eam: si aūt nō fuerit diꝛ gna/ pax vra ad vos reuerꝛ tetur. Et quicunq; nō receꝑe s rit vos/ nec audierit sermones vestros: exeuntes foras b de domo vel ciuitate/ excutite puluerem de pedibus vestris. Amē dico vobis/ tole

lum intraueritis. Hic instruit dñs discipulos de iure hospitandi: & ꝓhibet incōstantiā & incōstātiā in hospitio/ a parte & totū. k ¶Interrogate. j. Timoth. iij. b. Oportet diaconū & cęm testimoniū habere ab his q̄ foris sunt. l ¶Quis in ea dign⁹ sit: aduentu vestro & mora. Hiero⁹. Fama ꝓbi & testimonio vicinoz eligēdus est hospes/ ne in eiꝰ infamia ꝓdicatio lędatur: Ergo multo mag' socius.

m ¶Et ibi manete. Bern⁹. Alienū ē a ꝓfectore per dom⁹ cursitare & hospitium mutare. Eccl. xxix. d. Uita nequā hospitādi & domo i domū. n ¶Donec exeatis: supple de ciuitate vel castello. o ¶Intrātes aūt i domū. Hic instruit i modo intrādi hospitiū. Prouer. xv. a. Rēspōsio mollis frāgit irā. p ¶Salutate eā. i. familiā: vt sit lata relatio: quia antecedēs ꝑ continente: relatiuū ꝑ cōtentis. q ¶Dicentes: pax huic domui. i. familię. Hiero⁹. Occulte salutationē hebręi ac syri sermonis exꝑssit: qđ em̄ grece dicit chere: latine aue: & hebraico syroq; sermone salomiach siue salamalach. i. pax tecū. s ¶Et si ādē fuerit dom⁹ illa digna. i. si fuerint ibi ꝓdestinati ad vitā. i. si fuerit familia eiꝰ ꝓdestinata ad vitā. t ¶Veniet pax vestra sup eam: si aūt nō fuerit digna/ pax vestra ad vos reuertetur. i. merces optatę pacis. Uel pax vestra q̄si merces ꝓdicationis vobis a deo recōpensabit: vt dicit Glo. v ¶Et ącunq; non receperit vos/ in hospitio. Hic agit de pena repetitū eos. x ¶Audierit sermones vestros/ exeuntes foras de domo vel ciuitate: excutite puluere de pedib⁹ vestris. Oga iudeoz signa erant: & ideo hęc ꝓcipit in signū. Hoc em̄ signū erat q̄ nihil de terrenis operib⁹ coꝛ ꝑerēt q̄ suas spūales nō ꝑebant. Hiero⁹. Jn testimoniū q̄ ꝓdicatio vsq; ad illā ciuitatem peruenit. Pulueris de pedibus excussio / significat laboris inutilitatem: quia inutilia solent abijci & excuti. Item a ¶Excutite puluerē: id est minima itineris et laboris q̄ę ꝓ illis sustinuistis exponite & annūciate: q̄ occasio erūt maioris damnationis nisi receperint vos: vel maioris amoris si audire voluerint. b ¶Amen dico vobis/ tolerabilius erit terrę sodomoꝛum & gomoꝛreoꝛum in die iudicij q̄ illi ciuitati. Sodomite

✠ inhospitales erāt

L, Marc'. 6. b. Luc'. 9. a

i. q. 1. c. nēc ſ. 11. c Luc'. 10. b

† Quart⁹ cib⁹ patientia. Iste est ,pbatio⁹. Job. x. c. Si iust⁹ fuero non leuabo caput saturat⁹ afflictione et miseria. Thren. iij. d. Saturabitur opprobrijs. Quint⁹ est letificatiu⁹: cōuersio peccatoꝛū ad deū. Ūn et dominꝰ in cruce dixit: Sitio. Glo. Non tm̄ cibū corporalē q̄ veꝛ strum conuersionem. Act'. x. b. Jacta et māduca. Sext⁹: corpus christi. Joh. vj. f. Caro mea vere est cibus. Hic confirmatiu⁹. Ps. Panis coꝛ hominis confirmet. Septimus: quē dñs ministrabit sup mensam suā. r ¶Dax huic domui. Sed hodie tumult⁹: vbi iacebit dñs nr̄. q̄d comedet: q̄ vinū bibet: &c. Isti sūt canes immūdi q̄ dispgunt ad mādūcādū: si vo nō fuerint saturati & murmurabunt et suspendunt. v ¶Dax vra. Sed hi turbāt eā: dicūt q̄ nō valet obolū q̄ ludit & rident. x ¶Ad vos reuertet: sz̄ nō poterit ad eos reuerti: quia non portant pacem: sed odium/ vt habeant carnis primū suum.

Puluis est sterilis: dispergibilis / inforꝛmabilis: inquinat et cęcat &c.

Ps. 71. Ps. 75. Ps. 84. Esa. 33. d Ps. 79. Ps. 103. Joh. 19. f.

E inhospitales erant: sed non ibi tales quales erant apostoli et ppheteerāt hospites. Unde cui plus commitit plus ab eo exigit. Item: Sodomite non frangebant ꝓ nisi legem nature: isti vero legē nature ꝛ legē scripta ꝛ dicta ppheta rū ꝛ apostolorū. a ¶Ecce ego mitto vos. Quarta ps. Posita resolutione equali/ne nimia aduersitas frāgat: hic ꝙ dicit instātia passionū: ne cōtinua ꝓsperitas emolliat: qz iacula ꝙnsa minus lędunt. Ideo etiā ne de prāte sibi data fugbiant. Dicit ē: Ecce ego: deus.

b ¶Mitto vos/ homines: sicut oues in medio lupoꝝ. Simile. Joh. xvi. c. Sicut misit me pat̄/ ad passiones: et ego mitto vos. Exo. iii. c. Ecce ego vadā ad filios israel/ ꝛ dicā eis: Deus patrū vestroꝝ misit me ad vos. c ¶Estote ergo prudētes sicut serpentes. Gen. iii. a. Serpēs erat callidior cūctis animātib⁹ terre. Prouer. xix. b. Doctrina viri p patientiā nosci. Luc. xxi. d. In patiētia vestra possidebit' aias vestras. Ps. Bene patientes erūt vt annūcīet. d ¶Et simplices sicut colūbe. Cāt. v. c. Oculi ei⁹ colūbarū sup riuos aquarū ꝙ lacte sunt lote: id est doctrina christi. Unde Joh. xv. a. Jā vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Esa. lx. b. Qui sūt isti ꝙ vt nubes volant ꝛ quasi columbe ad fenestras suas. i. ad ecclesias i quibus pullos genuerunt. Item dicit: Ecce. Jn hoc notatur celeritas officij. Esa. vi. c. Ecce ego/ mitte me. Quia ecce nūc tpūs acceptabile. i. Reg. iii. a. dicit samuel: Ecce ego quia vocasti me. Dñs em̄ est in lite ꝓtra nos: ideo nūciis eius non debet querere inducias.

a ¶Ecce ego/ deus. b ¶Mitto vos. Roma. x. c. Quō ꝓdicabunt nisi mittant? A solo iesu mittendi: ꝛ semel sufficit mitti. Joh. vii. c. Miserūt principes ꝛ pharisei ministros vt apphenderēt iesum. Piere. xxiij. d. Non mittebā ꝓpheras ꝛ ipi currebant. Si habet quis ꝙ ꝓdixit dñs instrūctio/ dignus est vt sit missus domini. Ahitto vos: vt cursores. Cursor debet bene pirīdē depictā insignis mittēt. Pirīs est cor. Osee. iiii. c. Fornicatio ꝛ vinū ꝛ ebrietas auferunt cor. Tales dimittūt pirīdem in vadio in taberna mūdi. ꝛ. vi. c. Ubi est thesaurus tuus: ibi est ꝛ cor tuū. Multi depingūt arma diaboli in pirīde: ꝙ qđ ostendūt se esse nūcios ei⁹. Multi volūt mitti sine litteris: vel ferūt ſras vtię. ii. Reg'. xi. c. Sigillū est charitas. Hęc est impressio spūssancti. Eph. iiii. g. Nolite contristare spiritumsanctum dei in quo signati estis. Joh. xiii. d. In hoc cognoscent oēs quia mei estis discipuli: si dilectionem habueritis adinuicē. Ideo ꝛ. eodē. a. dicit: Cōuocatis duodecim ꝛc. Jdeo dicit: Vos. s. conuocatos. Itē mittit vt milites. Omnis aūt pugna vnanimiter aggressa parit victoriam: vt dicit Ambrosius. Itē mittit vt aduocatos ad defendendū causam ecclesię suę ꝙsponę. Esa. i. c. Defendite viduā. Itē vt testes. Act'. i. a. Et eritis mihi testes. Itē sicut oues. Cant'. vi. b. Dentes tui sicut greges ouiū ꝙ ascēderunt de lauacro. Oues: qz in se fęcūdi per bona opera. Oues si bene custodiantur pariunt fere per totam vitam suā. Esa. lx. b. Arietes nabaioth ministrabunt tibi. Nabaioth ꝓphetia: id est filia prophetaruꝝ: arietes alios secundantes. Quis mansueta/ patiens/ humilis/ inocēs dat lac doctrine: lanam/ quia nos defendit oratione:

rabilis⁹ erit terrę sodomorū ꝛ gomorreoꝝ i die iudicij ꝙ illi ciuitati. Ecce ego mitto vos sic̄ oues i medio lupoꝝ.

c ¶Estote ꝙ prudētes sicut serpētes: et simplices sicut columbe.

carnes/ quia pro nobis passi sunt apostoli: simum per bonum exemplum. Jn medio luporum. Contra eos qui volunt mitti in medio ouiū. Esa. lxv. d. Lupus ꝛ agnus pascentur simul. Jn medio luporum: vt patientia eorum sit quasi centrum immobile ad omnem iniuriā. Retro mordetur/ cum dicitur: hęc mala fecit. Ante cum dicitur: tē dit ad quęsitum temporalem. A dextris/ cum dicitur: hęc facit vt parentes promoueat. A sinistris/ cum dicitur: occulte agit mala. Jn medio: vt omnibus cōmunis sit. Unde. i. Thessal. ii. b. Facti sumus paruuli in medio vestrum tanq̄ si nutrix foueat filios suos: ita desiderātes vos cupide/ volebamus tradere vobis/ non solum euangelium dei: sed etiam animas nostras. Luporum. Soph. iii. a. Judices eius lupi vespere/ non relinquebant in mane. Glo. alius quod possent rapere. Tamen lupus valde timet ignem ꝓdicationis. Dirabilis venator christus: qui oues mittit ad capiendum lupos. Unde Gen. xxxv. c. Rachel: id est ouis/ parit beniamin. De quo Gen. xlix. d. Beniamin/ lupus rapax. Estote ergo prudentes: contra sapientiam mundi. Simplices: contra concupiscētiam temporalium Chrysostom⁹. Estote prudentes sicut serpentes/ ad intelligendas fraudes: Simplices sicut columbę/ ad ignoscendas iniurias. Nolo semper columbas esse/ ne ꝓpter simplicitatem vestram laqueum incurratis: nec semper serpentes/ ne aliquando venena infundatis: sed ꝑm tempus et personas ꝛ modos immutetis. Item estote serpentes/ ne comꝓhendamini: sed si comꝓhensi fueritis: estote columbę vt non mordeatis. Item. Estote prudentes sicut serpentes. Astutia serpentis in bono commendatur: quia pro capite corpus exponit: ꝛ ad deponendum veterem pellem in arto se ponit: sic et nos corpus pro fide capitis nostri qui est christus exponere debemus: et in arto pęnitentię ad ejuendum veterem hominem peccati ponere. Unde Eph. iiii. c. Deponite vos ꝑm priſtinam conuersationem veterem hominem. Item caudam non curat: et nos natiuitatem nostram ꝛ mortem nō curamus. Eccl'. vi. d. Fili memorare nouissima tua. Itez habet oculos a dextris et a sinistris et non ante: sic nos consideramus aduersa vt cauearmus: prosperа vt habeamus: sed non consideramus iudicium/ infernum/ nec premium bonorum: cum tamen dicatur Prouerb. iiij. d. Palpebrę tuę precēdant gressus tuos. Item: venenum non reputat esse venenum: et nos peccata nostra non reputamus esse aliquid: et irascimur si reprehendamur. Prouer. xii. a. Qui odit increpationes insipiens est. Item habet linguam bifurcatam: ita habent homines bilingues. Ps. Deuerunt linguam suam sicut serpentes. Item pectore et ventre repit: et nos adhęremus terrenis voluntate et opere. Ps. Adhęsit pauimento anima mea. Itē puluerem terrę lingit. Esa. lxv. d. Serpenti puluis panis eius. Ps. Inimici eius terram lingent. Item auibus insidiatur: sicut malus homo predicatoribus. Thren. i. c. Expandit rete pedibus meis: conuertit me retrorsum. Item multum timet sputum hominis ieiuni: sic mali verba boni hominis sobrii. Eccl'. xxviii. b. Et si expueris super illam extinguetur. Sequitur: Et simplices sicut columbę. Chrys. Quid proficiet columba cautis insidiantibus accipitribus? Idem. Hec simplicem solum ꝓcipit esse vt rusticum/ nec prudentē: sed vtrū ꝙ commiscent. Sicut columbę. Quando crescunt pullis plumę fugit masculus terram salsam/ et quod fugit ponit in ore pullorum vt assuescant cibo. Felle caret: circa fluenta residet: rostro non lędit: cadaueribus non insidet: potiora grana eligit. Esa. lx. b. Qui sunt isti ꝙ vt nubes volāt ꝛ quasi colūbę ad fenestras suas: id ē ecclesias vt ibi generēt pullos spūales.

Ps. Cauete aūt

Luc. 10. a

Ps. 91.

2. Cor. 6. a.

Septez sunt simplicitates

Quis ꝓprietates

Ps. 139.

Ps. 118.

Ps. 71.

Proprietes serpentis

Columbę ꝓ prietates

A Ps a ¶Cauete autem ab hoīb⁹: id est cauti estote. In hoc sitis serpentes: id est astuti ab hoīb⁹ fraudulenter ꝓsuadentibus. Prouerb. xii. c. Dolus in corde cogitātiū mala. Ibidē. Qui aūt dissimulat iniuriā/ callidus est. Chrys⁹. Sufferecrat dicere: attēdite vobis: ꝛ addidit ab hominibus: qz ꝙ oīb⁹ malis homo est pessimū malū. Unaquęqs enim bestia vnū ꝛ hunc ꝓ priū malum: homo autem oīa. Deniqs homo malus peior ē ꝙ diabolus. Diabolus em̄ si videt iustum nō audet accedere: homo malus illū non timet/ sed cōtemnit. ſ. Sicut homo sine armis non potest aliqđ contra hostes: sic diabolus sine homie nō potest aliquid contra sanctos. b ¶Tradent enim vos. In hoc sitis colūbę/ nō ad mordendū/ sed manſuete sustinendum: quia in patientia vestra possidebit' aias vestras. c ¶In conciliis. Consuetudo erat iudęoꝝ vt si quis faceret contra eos/ vocabant in conciliū suū: ꝛ nisi vellet se corrigere/ flagellabāt eum: qđ si flagellare nō poterant/ ad ꝙsidem ducebant. De his cōciliis dicit Ps. Dominus dissipat concilia gentiū: id est iudęoꝝ gentiliter viuētiū. Act'. v. g'. Si ex hoībus ē cōciliū hoc aut opus/ dissoluetur: si vo ex deo est/ non poteritis dissoluere. Et sequit ibi: Conuocantes apostolos/ cęsis denunciauerunt eis ne amplius loquerent in nomine iesu. Unde sequit: d ¶Et in synagogis suis flagellabūt vos: ib specie correctiōis. Ibi em̄ erat correctiōis loc⁹. Chrys⁹. Ibi orationes ꝛ sacrificia offerebāt: ꝙsi sacrificiū offerebāt flagitiū: Reuera sacrificiū erat/ nō ad coronā iudęoꝝ/ sed suā. e ¶Et ad reges et ad ꝙsides ducemini/ ꝓpter me. Lra ista respicit ordinē ꝛ ꝓcessus multum timet hoīem nudum: et mali illos qui omnia pro christo reliquerunt. Gen. i. d. Dominamini piscibus maris et volatilibus cęli ꝛ bestijs terrę/ dicitur ad primos parentes antęq̄ haberent vestes. Deponit pellem et non venenum: et homo in egritudine totus depilatus vitia non deponit: cum tamen dicatur Eph. iiii. c. Deponite vos ꝑm priſtinam conuersationem veterem hominem. Item caudam non curat: et nos natiuitatem nostram ꝛ mortem nō curamus. Eccl'. vi. d. Fili memorare nouissima tua. Itez habet oculos a dextris et a sinistris et non ante: sic nos consideramus aduersa vt cauearmus: prosperа vt habeamus: sed non consideramus iudicium/ infernum/ nec premium bonorum: cum tamen dicatur Prouerb. iiij. d. Palpebrę tuę precēdant gressus tuos. Item: venenum non reputat esse venenum: et nos peccata nostra non reputamus esse aliquid: et irascimur si reprehendamur. Prouer. xii. a. Qui odit increpationes insipiens est. Item habet linguam bifurcatam: ita habent homines bilingues. Ps. Deuerunt linguam suam sicut serpentes. Item pectore et ventre repit: et nos adhęremus terrenis voluntate et opere. Ps. Adhęsit pauimento anima mea. Itē puluerem terrę lingit. Esa. lxv. d. Serpenti puluis panis eius. Ps. Inimici eius terram lingent. Item auibus insidiatur: sicut malus homo predicatoribus. Thren. i. c. Expandit rete pedibus meis: conuertit me retrorsum. Item multum timet sputum hominis ieiuni: sic mali verba boni hominis sobrii. Eccl'. xxviii. b. Et si expueris super illam extinguetur. Sequitur: Et simplices sicut columbę. Chrys. Quid proficiet columba cautis insidiantibus accipitribus? Idem. Hec simplicem solum ꝓcipit esse vt rusticum/ nec prudentē: sed vtrū ꝙ commiscent. Sicut columbę. Quando crescunt pullis plumę fugit masculus terram salsam/ et quod fugit ponit in ore pullorum vt assuescant cibo. Felle caret: circa fluenta residet: rostro non lędit: cadaueribus non insidet: potiora grana eligit. Esa. lx. b. Qui sunt isti ꝙ vt nubes volāt ꝛ quasi colūbę ad fenestras suas: id ē ecclesias vt ibi generēt pullos spūales.

Marc'. 13. b. Luc'. 12. b et 21. c.

Luc'. 21. d.

Ps. 54.

Ps. 67.

a lūbę. Cāuete aūt ab hoīb⁹: b ¶Trādēt em̄ vos in cōciliis c ēt i synagogis suis flagellabūt vos: ēt ad reges ēt ad ꝙsides ducemini ꝓpter me in tēstimoniū illis ēt gentibus. i ¶Cum aūt tradent vos/ nōlite cōgitare quōmodo aūt qđ loquamini: Bābit em̄ vobis in illa hora qđ loquamini: Nōn enim vos estis ꝙ loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquit in vobis. Trādet aūt frater fratrez in mortē/ ēt pater filiuz: ēt insurgent filij in parētes/ ēt morte eos afficient: ēt eritis odio oīb⁹ hoīb⁹ ꝓpter nomē meū. Qui aūt

ęclo sonus aduentientis spūs vehementis ꝛc. Luc'. xxi. c. Ego em̄ dabo vobis os ꝛ sapientiā: cui non poterūt resistere ꝛ cōtradicere oēs aduersarij vestri. Ps. Verbo domini cęli firmati sunt: id est apostoli. Hoc impletū est etiam in beato stephano. Act'. vi. c. Non poterant resistere sapientię ꝛ spiritui qui loquebat. Exemplum etiā de beata katherina/ cui non poterant oratores resistere. Exo. iii. c. Quis fecit os hominis: aut quis fabricat' ē mutum ꝛ surdū/ videntē ꝛ cęcum: Nōne ego? Perge igitur/ et ego ero in ore tuo/ docebo ꝙ quid loquaris. Eccl'. xv. c. Sapiętię dei adhabit laus: et in ore fideli abundabit. Chrysosto. Edificator potest ꝙuidere quibus lignis ędificent: sed tu nescis qualis interrogatio futura sit: ꝓpterea cum diabolus in iudicibus loquatur. Jta si ex vobis loquamini/ ꝑm verba respondebitis: si aūt ex spū/ ꝑm cogitatū. Itez Chrys⁹. Qui sollicitus est quid loquatur/ in sua confidit sapientia: quę est prima causa ruinę. r ¶Quid loquamini. Ps. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Zach. i. b. Dixit ad me angelus qui loquebatur in me. Nec mirum igitur si non sitis solliciti de sermone. s ¶Non enim vos estis qui loquimini: id est non vos ex iudustria vestra loquimini. Piero⁹. Vos ad certamen accēditis: sed ego ꝓlio: vos verba traditis/ sed ego sum qui loquor. t ¶Sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis: velut in organis/ dicit Jnterliū. Et est modus loquēdi: quia sicut organa emittūt modulationes ad nutum temperantis: ita homo loquit ad voluntatē patris inspirantis. Rosi. c. Non est volentis aut currentis/ sed dei miserentis. Hec mirū si apostoli loquant a spiritu patris/ cum ipe iesus testet Joh. viii. d. Et ego quę audiui a patre/ hęc loquor in mundo. Et postea: A meipo facio nihil/ sed sicut docuit me pater.

v ¶Tradet autem frater fratrem in mortem. Ecce aggrauatio persecutionis discipulorū specificata. i. qꝫ a domesticis essent passuri. Unde Ps. Si inimicus meus maledixisset mihi/ sustinuissem vtiq̄. Item. Homo pacis meę in quo speraui ꝛc. Micheę. vii. d. Filius contumeliā facit patri: filia cōsurgit aduersus matrē suam: nurus contra socrū suam: ꝛ inimici hominis domestici eius. Sed tanto crescit merces opis quanto eis virtutum lucrū ex alieno ꝓficit damno charitatis. Piere. ix. b. Unusquisqs se a proximo suo custodiat: ꝛ in omni fratre suo nō habeat fiduciam. Micheę. vii. a. Omnes sanguini insidiantur: ꝛ vir fratrem suū venatur ad mortem. Chrys⁹. Cain interfecit fratrem: sed quid ꝙ pater filiū nulla iniuria existente perimit? Ecce fortior est conflictio inimici ꝙ virtus nature. Corruptibilis est enim omnis carnis delectatio/ mendax est secularis amicitia/ quę timoris diuini vinculo non est ligata. Non est fides in seruis diaboli. Diabolus enim nec generat nec generat; nec scit seruare iura ꝓpinquitatis. O ineſtimabile diabolici furoris incēdiū. Itez nemo speret in patronis ꝛ amicis. r ¶Et pater filiū: ad ſram. Moraliter/ hoc hodie fit inter prelatos ꝛ subditos. Alter excommunicat: ꝛ alter appellat: ꝛ mutuo romam vadunt ꝛ redeunt: ꝛ mutuo de suis locis se expellunt. Zach. xii. b. Dicent ei pater eius ꝛ mater eius qui genuerunt eum: nō viues: quia mendacium locutus es. y ¶Et insurgent filij in parentes: id est contra.

z ¶Et morte eos afficient. Hoc totum contigit ad litteram. Qz aūt in tertia persona loquit: significat ꝙ non tm̄ intelligit de apostolis: sed ꝛ de postea missis. ſ. de martyribus. Chrysostom⁹. Si in natura deficit amicitia: quomodo inuenięt extra naturam? Ouidius. Filius ante diem patrios ingrit in annos. Et paulo ante. Fratrum quoqs gratia rara est.

a ¶Et eritis odio omnibus hominibus ꝓpter nomen meum. Joh. xv. c. Si mundus vos odit/ scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si enim de mundo fuissetis/ mundus quod suū erat/ diligeret. Jaco. iii. a. Quicūqs voluerit esse amicus huius mundi/ inimicus dei constituit. b ¶Qui autem perseuerauerit vsqs in finē/ hic saluus erit. Chrysostom⁹. Assueuerunt multi in initio feruentes esse/ in fine remitti ꝛ dissolui: Quę vtilitas est seminū ꝑmo florētiū/ postea

f Ps aūt rabescētiū

Ps. 54. Ps. 40.

Ouidius. 1. metamorph.

a Moraliter

Universidad de Deusto Biblioteca

E G autē tabescentiū? Et post. Ne quis dicat: omnia deus fecit et mirabile nihil factū est: ꝛ si sunt tales nō est mirū. Ideo dicit: Qui autē perseuerauerit. In hoc notat animi fortitudo. Ezech.ix.c. Omnē autē super quem videritis tau / ne occidatis. Tau est vltima littera in alphabeto hebreo: que habet formam crucis: ꝛ significat perseuerātiam in penitentia. Gen.xxxvij.a. Jacob fecit ioseph tunicā polymitam. Alia translatio dicit: talarem / ꝛ significat perseuerātiam. Item Exo.xxviij.b. Sacerdos induebat podere: et sacerdos noster nunc induitur alba. Apocal.j.c. Johannes vidit vestitū podere. Leuit.xxij.c. Bouem ꝛ ouem aure ꝛ cauda amputatis volūtarie offerre potest: votum autē ex his solui nō potest: id est peccatū baptismale.

†Sap.18.d. Luc.6.f. Joh.13.b

a b c perseuerauerit vsqꝫ in finē / hic saluus erit. d Cum autem persequētur vos in ciuitate
e f ista / fugite in aliam. Amen
g dico vobis: nō cōsumma/
h bitis ciuitates israel: donec
i veniat filius hominis. Non est discipulus sup magistrū:
k nec seruus sup dn̄m suum.

b ¶ Usqꝫ in finem hic saluus erit. Chrys. Incipere multoꝝ / finire paucorum. Semp in principio delectatio est / in fine probatio: qđ propter deum fit / eternū est / sicut deus eterne est. Sed nunquid pseuerantia est in precepto? Si sic: Ergo nullus reprobus habet gratiā in presenti: quia trāsgressor est precepti obedientie. Ad hoc dicunt ꝙ duplex est pseuerantia. Una est continuatio in bonis operibus: ad hanc nullus tenetur. Et est perseuerantia propositum siue voluntas bene agendi: ꝛ hec est in precepto: ꝛ de hac fit hic mentio. Et de hac dicit Luc.xxj.d. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Glo. dicit Dum nobis dominari discimus: hoc ipsum incipimus possidere qđ sumus. Mali quidē corda: id est animas quarū vsum non habent amiserunt. Osee.vij.c. Ephraim factus est quasi colūba seducta nō habēs cor. Esa.xlvj.c. Redite preuaricatores ad cor. Beda. Perseuerātia sola meretur viribus gloriā: coronā virtutibus. Prorsus absqꝫ pseuerantia / nec qui pugnat victoriā / nec palmā victor consequit: vigor viriū / virtutum est cōsummatio: nutrix ad meritū: mediatrix ad premiū: soror est patientie: cōstantie filia: amica pacis: amicitiarū nodus: vnanimitat vinculum: sanctitatis ppugnaculum. Perseuerātiā tolle / nec obsequiū mercedē habet: nec beneficiū gratiā: nec laudem fortitudo. Deniqꝫ nō qui ceperit: sed qui pseuerauerit saluus erit. Saul cū esset paruulus in oculis suis: rex est super israel constitutus: Non pseuerans in humilitate ꝛ regnum amisit et vitam. Si cautela sanson: si salomon deuotio perseuerantiā retinuissent: nec hic sapientia priuaret / nec ille viribus. Qui autem: Ecce consolatio. a ¶ Perseuerauerit. In hoc fortitudo. b ¶ Usqꝫ in finem / vite. Chrys. Dicens / in finem: significat omnē vitam: nō duos annos vel tres. c ¶ Hic saluus erit. Idem. j.xxiiij.b. d ¶ Cum autē persequētur ꝛc. Supra eodem dixerat dn̄s discipulis / cum mitteret eos: In viam gentiū ne abieritis: sed potius ite ad oues que perierunt domus israel: postea mala que passuri erāt in mundo predixit: nunc autē quid debeant in pseqcutione facere ostendit / dicens: ꝙ nō debēt desistere sed ad tēpus declinare. Et hoc est: Cum autē persequētur vos in ciuitate ista. Interlin. Non debetis desistere: sed ad tēpus declinare: vt alijs possitis prodesse. Philosophus: Dum furor in cursu est / currenti cede furori. e ¶ Fugite in aliam / vt amplius nomē meum publicetur: ꝛ vestra predicatio cognoscatur. Gen.xxviij.b. Jacob fugit esau. Et.xxxj.c. Idem fugit a facie laban. j. Reg.xx.a. Dauid fugit saul. iij. Reg.xix.a. Helias fugit iezabel. Fugere debemus ppter duo: vt parcamus hostibus: qꝛ magis peccarent nobis nocēdo: ꝛ vt alijs pficiamus. Hoc autē. s. fugere preceptū fuit: tum qꝛ apostoli tunc erāt rudes ꝛ tenelli: tum quia psonalis eorū fuga futura aliorū erat pseqcutio. Cum do querit grex / debet pastor se opponere. Joh.x.b. Bonꝰ pastor animā suam dat ꝛc. Uel mystice: ciuitates iude debēt inhabitari vt domus refugij. Unde. j. Reg.xxiiij.a. Dauid fugit ad tutissima loca engaddi. f ¶ Amen dico vobis. Respōdet dn̄s ad ipsorum antipophorā. q.d. supra dixisti / ne excederemus fines iudee: ibi scꝫ. In viam gentiū ne abieritis: nūc autem dicis: fugite de ciuitate in ciuitatē: fortassis numerus carum quia paucus: nō sufficiet nobis fugientibus. Ad hoc respondet: g ¶ Nō cōsummabitis ciuitates israel do/

Perseuerantia duplex

1. Reg.15.

nec veniat filius hominis. Nō cōsummabitis / predicando fidem. h ¶ Donec veniat / resuscitatus. Ueniat inquā resuscitatus: dicit Interlin. q.d. cōsummatio pdicationis fidei nō fiet donec filius hominis resuscitatus veniat ad succurrendū vobis. j. Corinth.x.c. Fidelis est deus qui non patitur vos temptari supra id qđ potestis: sꝫ faciet etiam cū temptatione prouentū. Uel hoc intelligi potest de ɔsummatione finali: que non nisi in secūdo erit aduentu: quia oīa hec tormenta que supra dixit / nō omnia sunt apostolis audita: sed in eis pro parte / ꝛ pro parte eorum sequacibus: qui eodē modo fugerūt ꝛ consimilia frequenter passi sunt. Chrys. Ad mansuetiora ducit sermonē: nec iubet audacter ire sed fugere. Sed quid ait si de alia ꝛ alia ciuitate pulsant? Respondet: Non explebitis ciuitates israel. Ira non soluit mala: sed abstrahit a periculis. Similiter nec eos simpliciter iussit fugere: sed cū abigerent / secedere. i ¶ Nō est discipulus super magistrū. Consolat eos per exemplum suum / inuitans eos ad patientiā. q.d. nō debetis vim facere de sustinendo: quia ego qui magister vester sum / ampliora sustinebo. Augꝰ. Magna cōsolatio membris ex capite. j.xxiij.a. Unus est magister vester. k ¶ Nec seruus sup dominū suum. Esa.xlij.b. Ego dn̄s / hoc est nomē meum. Joh.xiij.b. Uos vocatis me magister et dn̄e: et bene dicitis: Sum etenim. Et sequit: Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci ꝛ vos faciatis. Unde sbdit: l ¶ Sufficit: id est sufficere debet: m ¶ Discipulo vt sit sicut magister eius: leuiter sustinens iniuriā. Roma.xij.d. Nulli malum pro malo reddētes. Uel non querens vindictā. Deut.xxxij.e. Mea est vltio. Uel / Sicut magister / prius faciens ꝙ docens. Act.j.a. Cepit iesus facere ꝛ docere. s.v.c. Qui fecerit ꝛ docuerit / hic magnus vocabit. Luc.vlt.c. Uir ppheta potens opere et sermone. Exo.xxviij. preponit super humerale rationali. n ¶ Et seruus sicut dn̄s eius. Apostolos ꝛ imitatores eorū vsqꝫ ad finem seculi dicit discipulū ꝛ seruū: se autē magistrū ꝛ dominū. Beda. Si magister nō suas vult vindicare iniurias qui deus est: sed ipsos magis vult insecutores patiendo reddere mitiores: eandem necesse est discipuli qui puri homines sunt regulam sequant. Joh.xv.c. Ego dixi vobis: Non est maior seruus dn̄o suo: si me persecuti sunt / et vos persequent. Sequitur: o ¶ Si patrēfamilias: id est me qui pater vester sum: qui de vobis paternā gero sollicitudinē: p ¶ Beelzebub vocauerūt: id est operari in beelzebub. j.xij.b. Hic nō eijcit demōes nisi ī beelzebub pncipe demonioꝝ. q ¶ Quāto magis domesticos eius. Chrys. Non dixit: quāto magis seruos: sed domesticos. Joh.xv.b. Jam nō dicam vos seruos sed amicos. r ¶ Ne ergo timueritis eos. Ex predictis infert: ex quo domestici estis magni patris / ne timeatis ab inimicis fragilibus. Esa.lj.c. Nolite timere opprobriū hominū: ꝛ blasphemias eorū ne metuatis: sicut enim vestimentum: sic comedet eos vermis. Et eodē.d. Quis tu vt timeas ab homine mortali ꝛ a filio hominis: qui quasi fenum sic arescet: ꝛ oblitꝰ es domini creatoris tui. j. Machab.ij.g. A verbis viri peccatoris ne timueritis: qꝛ gloria eius stercus ꝛ vermis est: hodie extollit ꝛ cras nō inuenietur. s ¶ Nihil est opertum quod nō reuelet. Hoc ad bonos pertinet / dicit Glo. Hierony. Sensus est: Nolite timere persecutorū seuitiam / neqꝫ emulemini simulatores: quia veniet dies iudicij in quo ꝛ vestra virtus ꝛ eorū nequitia demonstrabit. t ¶ Et occultū quod nō sciatur. Hoc ad malos / dicit Interlin. Et potest opertū referri ad cogitationes: occultū ad opera. j. Corinth.iiij.a. Nolite ante tēpus iudicare quousqꝫ veniat dominus: qui illuminabit abscondita tenebrarū: ꝛ manifestabit consilia cordiū. Ps. Cogitatio hominis confitebit tibi ꝛc. Malach.vlt.a. Dies dn̄i non relinquet in eis neqꝫ radicem neqꝫ germen: id est nec impunitam relinquet cogitationē nec opus. Daniel.vij.c. Judiciū sedit ꝛ libri apti sunt. v ¶ Qđ dico vobis in tenebris / dicite in lumine. id est qđ dico vobis obscure ꝛ sub enigmate / pdicate aperte. Ad hoc enim
G misi vos inter

G

l m Sufficit discipulo vt sit si/
n cut magister eius: ꝛ seruꝰ si/
o cut dn̄s eius. Si patrēfami/
p lias beelzebub vocauerunt:
q quātō magꝰ domesticos eiꝰ.
r Ne ergo timueritis eos. Ni/
s hil enim opertū qđ nō reue/
t letur: ꝛ occultū qđ nō sciat.
v Qđ dicō vobis in tenebris/

Al. ꝛ seruus

Marci.4.c. Luc.8.c. et.12.a. 11.q.3.c.nolite.2. De here.c.cū ex iniuncto

h

Ps.75.

A G misi vos inter lupos: vt per aptā pdicationē faciatis agnos. Chrys. Non solū ille pditor est veritatis qui mendaciū pro veritate loquit: sed etiā qui nō libere pnunciat veritatē quam pnunciare oportet: aut nō libere defendit veritatē quā defendere oportet. Istud sacerdotū est: illud autē laicoꝝ. Item tacere veritatē corā infidelibꝰ multi nō putāt peccatū. a ¶ Et qđ in aure audit: id est priuatim ꝛ solitarie. b ¶ Predicate sup tecta: id est palam ꝛ publice. Mos em̄ erat in palestina ꝙ ibi nō sunt tecta cacuminata sed desuper plana: ꝛ inde habere solent pdicatores sermonē ad populū. Et sm̄ hoc morem loquit dominꝰ. Chrys. Non erāt tenebre cum hoc dicebat: neqꝫ in aure loqbatur: sed quia eis solum ꝛ in angulo palestine loquebat: hoc tenebras vocat respectu ppalationis future. Et. j. Hoc nō tm̄ iniungentis est: sꝫ etiam pdicatio est. c ¶ Et nolite timere eos qui occidūt corpus: qđ infidelium est. Hiere.x.a. Nolite metuere que timēt gentes. Seneca. Mors / exiliū / luctus nō sunt supplicia: sed tributa viuendi: qđ debeo soluere paratꝰ sū / vbi me fenerator appellauerit. Eccl.xxix.a. In tpe redditiōis postulabit ꝛc. Strenuus miles nō timet mortē equi vt faciat ingens factū vel pulchrū ictum: maxime cū est de familia / ꝛ scit meliorē equū sibi retribuendum p amisso in bello dn̄i sui. Uñ.ij. Machab.vij.c. Tertius linguā postulatus cito ptulit / ꝛ manꝰ cōstāter extēdit: ꝛ cū fiducia ait: E celo ista possideo: sꝫ ppter leges dei ista despicio: qꝛ ab ipō me ea recepturū spero. d ¶ Animā autē nō possunt occidere. Seneca. In mores fortuna ius nō habet. Augꝰ. Nihil fortius aīa habēte charitatē: q̄ facit se vinci cū vincit. Beda. Duo sunt genera pseqcutoꝝ. Unū palā seuientiū: ꝛ aliud ficte blandientiū: qđ ptinet ad hypocrisim phariseoꝝ. Utrūqꝫ pcipit dn̄s nō timeri: qꝛ nō habēt potestatē in aīas iustoꝝ. Sap.iij.a. Justorū anime in manu dei sunt: ꝛ nō tanget illos tormentū mortis. e ¶ Sed potius timete eū qui potest ꝛ animā ꝛ corpꝰ mittere in gehēnam. Hiere.x.a. Quis nō timebit te o rex gentium? Hieroꝰ. Duplicē gehennā ignis ꝛ frigoris in Job plenissime legimꝰ xxiiij.c. Ad nimiū calorē transibūt ab aquis niuiū ꝛc. Chrys. Eū qui potest animā perdere nō timemus: eū q̄ potest corpus nō perdere sed interficere timemus. Prouerb.xxix.d. Qui timet hominē / cito corruet: qui sperat in dn̄o / subleuabit. Seqtur: f ¶ Nonne duo passeres asse veneunt ꝛc. Remouit ab eis ꝙ timore humano vel mūdano nō debent a pdicatione diuini nominis cessare: nūc idē ostendit eis per exemplū: ꝛ q̄si a minori pcedit. q.d. si passeres nō ɔgnoscunt aut moriuntur sine puidentia patris vestri: multo fortius nec aliqđ sine eius puidētia fiet vobis. Dicit ergo: Nōne duo passeres / aues ꝛ quasi p nihilo morientes: g ¶ Asse veneūt: id ē vendunt. As pōdus est indiuiduū: nō ratiōe quantitatis sed in distinctiōe pōderū. Et potest esse as in pōderibus / qđ vnitas in numeris. Isidorꝰ. Pōdus cōmuniter p libra accipit ꝛ cōpletur duodecim vncijs. Lucas.xij.a. dicit: Nōne qnqꝫ passeres veneūt dipōdio. Nec multū distat dicere: duo / asse: ꝛ quinqꝫ / dipōdio. Dipondius em̄ est ex duobus assibꝰ. Et simile est / si p vno denario tm̄ denē quinqꝫ oua / ꝛ p obolo duo. h ¶ Et vnus ex illis. s. passeribus. i ¶ Nō cadet super terrā: id est non moritur: k ¶ Sine patre vestro: id est sine puidentia patris vestri / in quo sunt omia. Sap.vj.b. Pusillum et magnū ipse fecit: ꝛ equaliter est ei cura de omibus. Ponit autem exemplū de passeribus: qꝛ sunt aues notę ꝛ circūspecte et ciuitatēses. l ¶ Uestri autē ꝛ capilli capitis omes numerati sunt. Numerare duo importat: noticiā ꝛ cōseruationē. Unde dicit Glo. m ¶ Numerati sunt: nō actu cōputatiōis: sed facultate cognitiōis: a similitudine pecunie que numerat vt seruet. Uñ dicit Interlin. Ut taceā de massa corpo

11.q.3.c.nolite.23.q.6.in princi.

a dicite in lumine: et quod in au
b re auditis: predicate super te/
c cta. Et nolite timere eos qui
d occidunt corpus / animā au/
e tē non possunt occidere: sed potius timete eum qui potest ꝛ animā ꝛ corpus perdere in
f gehennā. Nonne duo passe/
g res asse veneunt: Et vnus ex
i illis non cadet super terram
k sine patre vestro. Uestri autē
m ꝛ capilli capitis omes numē/
n rati sunt. Nolite ergo timere:
o multis passeribus meliores

B

tis / etiā minime particule dei puidētia cōseruant. Scđm Augustinū ꝛ Bedā materia capilli redibit in totū corpus ad eandem partē vel aliā: sicut in statua quādo refundit. n ¶ Nolite ergo timere: imo pijcite omnē curā in eū apud quē nec capillus perit. j. Pet.vlt.b. Omnē sollicitudinē pijcientes in eū: quoniā ipi cura est de vobis. Chrys. Timidorū est mortē formidare: Mors em̄ munus est necessariū nature iam corrupte: que nō est fugienda: sed tanqꝫ malorū terminꝰ āplectenda. Cato. Ne timeas mortē que vite est vltima finis. Chrys. Fiat voluntariū qđ futurū est necessariū: Offeramꝰ deo p munere: quod pro delicto redditur. o ¶ Multis passeribꝰ meliores estis vos: quo ad statum nature / quia ratiōe ditati: quo ad statū gratie p adoptionē filij dei in futuro in statu glorie beatificandi. Unde sequit: p ¶ Omis ergo q̄ confitebit me coram hoībus / confitebor ꝛ ego eū corā patre meo qui in celis est. Cōtinuatio hec est: Ex quo non sunt tortores timendi / quia nihil faciūt nec facere possūt sine pmissiōe ꝛ puidentia dei: Ergo qui cōfitebit ꝛc. ore ꝛ ope. Ro.x.b. Corde credit ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Sed adhuc relinquit tertiū: quia fides sine operibus mortua est: Jaco.ij.c. Et hic est funiculus triplex qui difficile rumpit: Eccs.iiij.c. Chrys. Si sufficit christo / quia cognoscis eū: etsi nō cōfessus fueris corā hominibꝰ: ergo ꝛ tibi sufficit ꝙ cognoscit te christus / etsi nō cōfiteat te coram deo. j. Si sufficeret fides tm̄ cordis: tm̄ cor tibi creasset deus ꝛ nō os. q ¶ Qui in celis est: in cōsortio sanctoꝝ. s.vj.b. Pater noster qui es in celis. Ps. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. r ¶ Qui aūt negauerit me corā hominibus. Luc.ix.d. Qui erubuerit me ꝛ sermones meos: hunc filius hoīs erubescet cū venerit in maiestate sua. s ¶ Negabo ꝛ ego eū corā patre meo qui in celis est. Interlin. Ubi maxime pdesse debet mei nois cōfessio / cū dicet: Ite maledicti. j.xxv.d. Chrys. Prius dicit / premiū: post / penā: quia misericors deus paratior est ad remunerandū ꝙ ad puniēdū. Itē / Si magnū est esse testē christi / quāto magꝰ est testē habere christū. Sequit: t ¶ Nolite arbitrari: qꝛ venerim pacē mittere ī terrā. Hic remouet tertiū īpedimētū. s. carnalē affectū. q.d. dn̄s: nō tm̄ volo vt timore mortꝰ nō cessetꝰ a ɔfessiōe nois mei: sꝫ etiā volo vt ppter amorē mei oēz affectū amicoꝝ carnaliū rūpatis. Sꝫ obijcit in Ps. Oriet in diebꝰ eiꝰ iusticia ꝛ abūdantia pacꝰ. Et Eph.ij.c. Ipē est pax nr̄a ꝛc. Ibi loquit de pace spūali: hic d corpali quā vult separi ab apl̄is. v ¶ Nō veni pacē mittere sꝫ gladiū / vbū dei: de q Heb.iiij.c. Uiuꝰ ē sermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior oī gladio ancipiti. Hiere.xlviij.b. Maledictꝰ q̄ phibet gladiū suū a sanguine. Cant.iij.c. En lectulū salomonis. i. ecclīam vel ɔsciētiā / sexaginta fortes ambiunt ꝛc. sup femur: vt. s. oīs lasciuia carnis abscindat. Rusticꝰ nō sup latꝰ gladiū fert / sed retrorsū post humerū. Ps. Proiecisti sermonē meū retrorsū. Histrio aūt fert in ore / vt inde ludat ꝛ lucret. Ps. Et gladiꝰ ī labijs eoꝝ / qm̄ qs audiuit. Mercator aūt fert gladios inuolutos: nō vt pugnet / sed vt vendat. Sic multi scholares ꝛ psbyteri vbū dei habēt inuolutū ī cistis suis ꝛ qternis: q significant p abimelech. j. Reg.xxj.c. qui habebat gladiū golie inuolutū. Sꝫ timēdū est eis: qꝛ gladiꝰ ille fuit ei occasio mortꝰ. x ¶ Ueni em̄ separe hoīem aduersus patrē suū: ad lrām. y ¶ Et filia aduersus matrē suā: illa. s. christiana effecta: illa manēte incredula. Moraliter: Pater diabolus: mater concupiscētia. Ps. Quoniā pater meus ꝛ mater mea dereliquerunt me ꝛc. Ezech.xvi.a. Pater tuus amorreus: id est amaricans: ꝛ mater tua cethea: id est gulosa. s. caro que semp conquerit de insufficientia ciboꝝ ꝛ vestiū. Mystice: y ¶ Filiā aduersus matrē / ecclīaz a synagoga. Moralit. Hodie in multꝰ locis filia separat a ma/
G tre: id est abbatia

p estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram ho/minibꝰ: confitebor et ego eū
q coram patre meo qui est ī ce/
r lis. Qui autē negauerit me
s coram hominibus / negabo ꝛ ego eum coram patre meo
t qui in celis est: Nolite arbi/trari: quia venerim pacē mit/
v tere in terram. Non veni pa/
x cem mittere / sed gladiū. Ue/ni enim separare hominem
y aduersus patrem suū: et fili/am aduersus matrem suam:

C

Marci.8.d. Luc.9.c. et.12.b. De peni.dis.3.c.adhuc pfidi.

Luc.12.g.

D

Ps.122.

Ps.71.

Ps.49.

Ps.58.

Moraliter Ps.26.

Mystice

Moraliter

E ſ tre:id est abbatia ab episcopatu/vt sit exempta: ⁊ huiusmodi.
a ¶Et nurũ aduersus socrũ suã. Scõm Bedã: q̃ mater est filij/socrus est vxoris eius: ⁊ sic eadẽ ꝓtra filiã ⁊ ꝓtra nurũ est diuisa. Esa.xix.a. Cõcurrere facią egyptios aduersus egyptios ⁊c. Moraliter. Murus ratio est: filia sensualitas: cui ſpõsus ⁊ rector debet esse spũs. In his bñplacitũ est deo si cõ
Moraliter cordant. Eccl.xxv.a.
Vir et mulier sibi bñ
ſentiẽtes. b ¶Et inimici hoīs domestici eiº. De his
Luc.14.f. 1.16.d. olbus exponẽdo dicit/
Marci.8.d. Luc.9.c. 11.17.g. Hiche.vij.b. Filia ſurget aduersus matrẽ: ⁊ nurº aduersus socrũ: ⁊ inimici hoīs domestici eiº. Chryſ. Mõ dicit separe filiũ a patre/sed aduersus patrẽ: qr nõ corpora/lẽ iubet separationẽ ſ3 spiritualẽ. Qui em corporaliter separat a patre/separat ꝑa patrẽ: qui aũt ſpualiter separat/ corpe quidẽ cũ patre est: fide aũt aduersus patrẽ. Mõ em credibile est vt corporaliter inbeat relinq̃re patrẽ/qui dixit: Honora patrẽ ⁊c. Exo.xx.b. Sequit:
Luc.10. Marci.9.c. Joh.13.c. c ¶Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃ me/nõ est me dignus: ſc3 vt ꝓpter eos dimittat venire ad fidẽ: vt acceptã dimittat. Deut.xxxiij.c. Qui dixit patri suo ⁊ matri sue nescio vos ⁊c. Ben.xxij.c. Quia fecisti rem hãc ⁊ nõ pepercisti vnigenito tuo ꝓpter me: bñdicã tibi ⁊ multiplicabo semẽ tuũ sicut stellas celi. Ibi Aug⁹. Cõputa christũ inter filios tuos: ⁊ debet esse ꝓmogenitus. d ¶Et qui amat filiũ aut filiã sup me/nõ est me dignº. Ad hꝛam verũ est hoc: Sub deo em et ꝓpter deũ q̃cq̃d amat/amãdũ est. e ¶Et qui non accipit crucẽ suã ⁊ sequit̃ me/nõ est me dignº: qr solę ꝓuationes nõ saluãt. Hic inuitat ad bene agendũ. Nota aũt q̃ trib⁹ modis crux tollit. Aut cũ ꝓter fidẽ christi martyriũ ſustinet: aut cum pnitẽtię onus assumit̃: aut q̃n ds ꝓmissa cõpatit. Primũ pinet ad martyres: ſecundũ ad ꝓfessores ⁊ claustrales sive q̃dicatores: tertiũ ad cõiugatos fideles: q̃lis fuit tobias: qr gabelo indigẽti misertus ⁊ pecuniã sub chirographo cõmisit: Tob.j.c. De pnitẽtibus dicit Ezech.ix.c. Sup quẽ videritis tau ne occidatis ⁊c. Tau interꝑtat̃ errant: ⁊ significat pnitentiã: Et est signũ q̃ pnitens errauit cõtra deũ. Suã/dicit: notãdo virtutis mensurã nõ nimiã: nõ remissam/sed congruã. Vñ Luc.j.d. Simeon accepit pucrũ in vlnas suas. f ¶Et sequit̃: qr ds antecedit ponẽs se exemplũ: sicut gedeon/Judic.vij.c. Et sequit. Mõ bene sequit̃ qui inuitus facit rem: vt simon cyreneus. Aut murmurando: vt filij isrl. Aut ꝓpter lucrũ tẽporale: vt ille scriba.ē.viij.c. Vel ꝓpter inanẽ gloriã: vt simon magus. g ¶Qui inuenit aiam suã pdet eã. Nomine animę vita ſensus significat. Res quę inuenit/quasi ꝓ nihilo ⁊ ſi sine labore habeat: sic ab impijs in hac miseria
Pſ.72. cũ delectatiõe viuit. De q̃bus Pſ. In labore hominũ nõ ſũt ⁊c. Hi sunt qui dicũt/Sap.ij.a. Quia ex nihilo nati sumus: ⁊ post hoc erimus tanq̃ ſi nõ fuerimus. Et j.b. Venite igitur ⁊ fruamur bonis q̃ sunt ⁊c. nõ attendentes qõ dicit: Risus doloꝛe miscebit̃: ⁊ extrema gaudij luctus occupat: Prouer.xiiij. b. Bene q̃ dicit: Qui inuenit animã suã: id est q̃ re inuenta abutit̃: perdet illã. Et quãdo? Cum irruerit repentina calamitas ⁊ interitus ſi tẽpestas ingruerit: Prouer.j.d. Qui ducũt in bonis dies suos ⁊ in puncto ad inferna descendunt: Job.xxj.b. h ¶Et qui pdiderit animã suam: id est vitã hanc abiecerit. Et loquit̃ dñs moꝛe illoꝛũ carnaliũ qui statim q̃ homo religiose viuit/aut de mũdo exit/dicũt: ille pdidit se. Qõ legit̃ Sap.v.a. Vi sunt quos aliq̃ habuim⁹ in derisum ⁊c. Et de christo paupere dicit̃/Esa.liij.b. Vnde nec reputauimus eũ. i ¶Propter me: nõ ꝓpter ſe/vel ꝓpter inanẽ gloriã: sicut legit̃/de diogene: qui nudus manẽs in dolio vitã ducebat austerissimã. Bene q̃ dicit: ꝓpter me/nõ ꝓpter luxuriã/aut auariciã/aut ſuperbiã ⁊ hmõi: qr martyrẽ nõ facit pena sed causa. k ¶Inueniet eam/in vita. ſ. eterna. De qua in-
Pſ.80. uentione dicit Pſ. Ibũt in admũtionibus ſuis. Eccl.xxix.b. Et quasi inuentionẽ reputabit illud. l ¶Qui recipit vos/me recipit. Hic dñs austeritatẽ mandatoꝛũ tẽperat spe ꝓmissoꝛũ. q.d. dñs nõ erit ſuſceptio vestra: qr ego ſum qui ſuſci-

Crux tribus mõis tollit F

pior in vobis. In quo notant̃ duo: ⁊ dignitas apostoloꝛũ/et meritũ recipientiũ. Heb.xiij.a. Hospitalitatẽ nolite obliuiſci: ꝓpter hoc em̃ quidã placuerũt angelis in hospitio receptis.
Moraliter: Apostoli possunt dici infirmitates corporales: flagella/tribulationes q̃s mittit dñs q̃ſi correctores vt ab eroꝛe reuocẽt homines: vel vt eos qui boni sunt efficiant meliores: sicut iob. Sz multi hos aplos non credunt: ⁊ licet credant/tamẽ nolũt recipere/aut cũ murmure recipiũt. Vñ legit̃ Prouerb.j.c. Desperistis omne cõſiliũ meũ ⁊c. m ¶Et qui me recipit/recipit eum qui me misit: quia ego ⁊ pater vnum ſumus: Joh.x.f. Unum dico/per idemtitatẽ essentię/non personę. Moraliter. Qui recipit christũ in altari recipit patrẽ ⁊ ſpiritũsanctũ. Pꝛeparet q̃ vnusquiſq; mũdẽ cõſcientię domũ. Joh.xiiij.c. Ad eũ veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciem⁹. Sequit:
n ¶Qui recipit ꝓphetã in nomine ꝓphetę. Vñ q̃cipit apls Bal.vj. b. Cõmunicet aũtẽ is qui catheçizatur verbo ei qui se catheçizat in oibus bonis. Et respondẽt antipophoꝛe. Possent em̃ dicere: qua ratione vos recipi/entideo subdit/nomie ꝓphetę.q.d. eo q̃ nominat̃ ꝓpheta. Sed ne hoc videat onerosum: subdit pmiũ dicens:
o ¶Mercedem ꝓphetę accipiet. Abdias qr pauit centũ ꝓphetas in tẽpoꝛe achab ⁊ reçabel/meruit habere ſpiritũ ꝓphetię. iij. Reg⁹. xviij.c. Raab qr recepit exploratoꝛes/meruit cõmunicari ꝓplo dei: Josue.ij.c. Bern⁹. Laicus vnũ vel duos ſuſcipiẽdo ꝓphetię beneficiũ impleuit: epiſcopus ſi nõ oẽs recipit/inhumanus est. Ideo docebat aplus j. Timoth.iij.a. episcopũ esse hospitalẽ. Sed qr non oẽs sunt apostoli aut ꝓphetę: ꝓſequẽter ampliat illud q̃ ꝑmo diꝛerat.
p ¶Et qui recipit iustum in nomie iusti/mercedem iusti accipiet: quãdo dñs vnicuiq; ꝑm propria merita retribuet. Esa.lij.b. Dicite iusto quoniã bene: quoniã fructum adinuentionũ suaꝛũ comedet. Chryſostom⁹. Ꝓphetę/doctoꝛes intelligunt̃: nomine iusti omnes ceteri christiani. iij. Joh. j.c. Nos debemus ſuſcipere huiusmodi vt simus cooperatoꝛes veritatis. Sed querit̃: quõ aliquis pseudo ꝓphetam vel pseudo apostolũ ignoꝛãter ſuſcipiens christũ in eo ſuſcipiat/ cum christus in eo nõ ſit? Est enim membꝛũ diaboli et longe ab eo est christus. Responſio. Dicendũ q̃ ẽ̃uis in illo membꝛo diaboli nõ recipiat̃ christus: tamen in receptione illq̃ quę ꝓius ille recepit impium/⁊ christum recipit: nõ tamẽ in ipso christũ recipit/ ⁊ mercede nõ ꝓmiuat̃: quia in eo q̃ non recipit personã/sed nomẽ recipit: ſc3 quia ꝓphetа/iustus/apostolus vel discipulus nominat̃. q ¶Et quicũq; potum dederit vni ex istis minimis/calicẽ aquę frigidę tm̃ in nomine discipuli. Me quis paupertatẽ causaretur vt per eaz ab hospitalitate impediꝛet̃: addit dominus id quod facilius habetur. Ab aqua enim habenda nullus arcetur. Dicit enim philosophus: Cõmunis est vſus aquarũ. Et ideo fortasse dicit/frigidę: ne ſi diriſſet calidę: ignis ⁊ ligna quererent. Chryſostomus. Minimi sunt qui modicę iuſticię vel fidei modicę sunt. r ¶Amen dico vobis: id est vere: s ¶Non perdet mercedẽ suam: imo bene cõſeruabit: nõ in saccum pertusum: vt dicit Aggeus.j.b. Exemplũ de mulliere sareptana. iij. Reg⁹. xvij. quę quia dedit buccellam panis ꝓphetę/ meruit cum filio a fame liberari. Chryſ. Qui aquę frigidę mercedẽ cõſtituit/puto q̃ ⁊ ſine opere/bonę volũtati reddet mercedem. Ex hoc loco satis potest retundi ſumptuositas pꝛedicatoꝛũ/cum potũ ponit aquę ſuis q̃dicatoꝛibus apponi. Timeant ergo archidiaconi ⁊ illi q̃ nimis laute volũt recipi/ tue sint q̃dicatoꝛes bel. Plures aũt sunt mõ q̃dicatoꝛes bel. Daniel. xiij.a. Mõne tibi videt bel deus viuens?

Et factũ est

A a ¶Factũ est cũ cõſummasset ⁊c. Expo. La.XI. Istud capitulũ diuidit̃ in qttuoꝛ partes. In ꝓma agit̃ de interrogatiõe iohãnis per discipulos ſuos/ ⁊ commẽdatiõe iohannis. In secũda agit̃ de exꝓbratiõe iudęoꝛũ: qui nec iohannis q̃dicatiõe nec christi moti sunt ad pnitẽtiã/ ibi: Cui aũt similẽ ⁊c. In tertia agit̃ de exꝓbratione ciuitatũ iudę: in q̃bus multa miracla fecerat dominus/nec tamẽ crediderũt/ibi: Tũc cepit exꝓbrare ⁊c. In quarta de cõmendatiõe humilitatis ⁊ exhortatiõe discipuloꝛ ad mansuetudinez et humilitatez/ibi: In illo tẽpoꝛe respondens iesus ⁊c. Dicit ergo: a ¶Et factũ est cũ consummasset iesus/sermones. Simile. ē. vij. d. Et factũ est cuz cõſummasset iesus verba ⁊c. b ¶Pꝛeciptens/ſ. dicta/duodecim discipulis suis trãſijt inde vt docꝛet: Et sic retorsit os turturis ad ascellas: Leuit.j.d. id est sermonẽ ad opera. Et ſuphumerali rationale cõiunxit: id est opus sermoni/ꝓ catenas aureas .i. duo ꝓcepta charitatis: Exo.xxviij.c. Mystice: c ¶Transijt inde: id est ꝓ eos venit in cognitionez populoꝛ. Act.xi.c. Vas electionis mihi est iste vt portet ⁊c. Moraliter Moraliter: Transit/in nobis de timoꝛe in amoꝛẽ: vt ꝺ statu seruoꝛ trãſeamus in statũ amicoꝛ. Joh.xv.b. Jam nõ dicã vos seruos sed amicos: qr seruus ⁊c. d ¶Vt docꝛet/quę sũt fidei: e ¶Et q̃dicaret/quę sũt moralia. Amb. Per fidez scientia assumit̃: per scientiã disciplina. f ¶In ciuitatibus coꝛũ. Ciuitates discipuloꝛ dicit: in q̃b⁹ erãt vel nati vł eruditi. g ¶Johãnes aũt cũ audisset ⁊c. Johãnes sciẽs se in ꝓmo moꝛinuz/volens oẽm dubitatiõnẽ amouere a cozdib⁹ discipuloꝛ suoꝛ de christo: mittit eos ad christuz vt sic certificent. De hoc aũt euãgelio diuerſi auctoꝛes diuerſimode sentiũt. Hilarius pictauẽſ. dicit iohannẽ nõ dubitasse ſibi/ſz discipuloꝛ ignoꝛãtię cõſuluisse. Hęc em̃ credi debet ſpũſancti gratiaz posito in carcere defuisse. Et ille qui diꝛerat/ Joh.j.d. Joh.3.d. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. Et ꝛterũ: Nõ ſuz dignus vt ſoluã eius corrigiã calciamẽti. Item ⁊ illud: Illum oꝑtet creſcere: me aũt minui. Sed videns ꝓmã moꝛtẽ ſuã/ voluit discipulos ſuos christo cõiungere anteq̃ decederet. Et quia discipuli ſui adhuc dubitabant illũ. ſ. christũ esse messiaz: cui tamen teſtimoniũ ꝓhibuerat iohannes: mittit eos ad iesũ quasi ſub ſpecie ſua/vt interrogarent eis/non ſibi. Duos mittit: quia ſub oze duoꝛũ teſtiũ ſtat oĩe ꝓbũ: Deut.xix.d. Mittit ergo discipulos: quasi discipulus diceret: Si vos dubitatis illũ esse messiã/cui teſtimoniũ ꝓhibuistis ad eum ⁊ querite ſub nole meo: Tu es ⁊c. Gꝛego⁹ refert iohãnẽ dubitasse/q̃ vis nõ dubitaret in ꝓpria ꝑsona ⁊ in mundũ venisse/⁊ baptizatũ esse/alijs q̃dicasse: tamẽ ignoꝛabat verũ esse moꝛiturus ⁊ ad inferos descẽſurus. Cũ ergo iohãnes moꝛtẽ ſibi imminere videret: ⁊ ad inferos descensuruz cognosceret: voluit scire ad/uentũ ad inferos: vt qui q̃curꝛeꝛ fuerat natiuitatis eius/ eiº ſiꝛet nũciatoꝛ ad inferos descenſiõis. Querit ergo iohãnes per discipulos: Tu q̃ venisti in mundũ nascendo/es tu ad inferos vẽturus moꝛiendo: an aliuz expectamus demoꝛãtes in inferis? Dicit ergo: Johãnes autem. Cõtinuatio: quasi trãſiit vt q̃dicaret: ⁊ dũ q̃dicaret iohãnes/audiuit quę faciebat. Et hoc est: g ¶Johannes aũtẽ cũ audisset in vinculis/positus ſuppłe ab herode ad instantiã herodiadis: b ¶Opera christi: id est miracula: i ¶Mittens duos de discipulis suis/ait illi: id est discipulis. Vel/illi: id est ieſu. Et q̃d dixit: Hoc ſz: k ¶Tu es qui vẽturus es: id est q̃dictus esse vẽturus messias in lege ꝓmiſſus. Simile/Joh.j.d. Ipse est q̃ post me vẽturus est ⁊c. l ¶An aliuz expectamus? Chryſ. Ostẽdit duos ee vẽturos: christũ ⁊ antichristũ. Joh. v.g. Ego veni in nole patris mei ⁊ nõ recepiſtis me: alius veniet in nole suo/⁊ illi recipietis. Moraliter: g ¶Johãnes in vinculis/peccati: est gratia christi gratis data: quę i vinculis peccatoꝛ retinet̃ ne ꝓficiat. Ro.j.b. Qui veritatem dei in iniuſticia detinẽt. Vel/in vinculis/carnis nõ põt ita pure accedere ad ieſũ. Sap.ix.c. Coꝛp⁹ qđ coꝛrumpit̃/ aggraꝛat animã: ⁊ terrena inhabitatio deꝑmit ſenſũ multa cogitantẽ. Vel/in vinculis/tribulationũ. Act⁹.xvj.e. Paulus ⁊ ſilas incarceraꝛi: ⁊ pedibus illoꝛ in ligno ſtrict̃ laudabãt deũ. Señ.xxij.b. Isaac i vinculis offert dño: id est riſus ⁊ gaudiũ in tribulatiõibus. De his vinculis Job.xxxvj.a. Si fuerint in catenis ⁊ vinciantur funibus pauptat̃ indicabit eis opa eoꝛ/ ⁊ scelera eoꝛ. Vel/in vinculis/religiõnis: De q̃bus Job. xxix.a. Quis dimiſit onagrũ liberu: et vincula eius q̃s ſoluit? Cuz audisset. Esaię.xxviij.c. Sola verꝛatio dat intellectũ auditui. Eccl.vj.c. Injice pedem tuũ in cõpedes illius: id est ſapientię/pedes affectus: ⁊ in torquees illius: id est doctrinã/collũ tuũ: id est loquelã: subijce humerum tuuz ⁊ porta illã: ⁊ nõ acidieris in vinculis illius. Item audit ieſum in vinculis: qui intelligit ipa diſciplinę vincula esse christi opa. Vel ipa christi opa esse nobis vincula ad cũ amandu⁊ ⁊ obediendũ ei ⁊ adhęrendũ. Osee.xj.b. In funiculis adã trahã eos/in vinculis charitatis. i ¶Mittẽs duos de discipulis suis/intellectũ ⁊ affectũ ad christũ qui est magiſter ⁊ dñs: Joh.xiij.b. k ¶Tu es ⁊c. In deſerto aperte confeſſus est veritatẽ de christo: in vinculis herodis dicit quaſi dubitans: Tu es ⁊c. Sic quidã ſcholares dũ ſũt in deſerto patrẽs/veritatez ꝓfitẽt̃ in moꝛibus: ſed tam ditati/mutant opinionẽ: ⁊ iã dubitant vel negant q̃ ꝓus asserebant. Ro.j.c. Qui mutauerũt veritatẽ dei in mẽdaciũ: Et ſic alligatuz est in eis verbũ dñi. Contra quos.ij. Timoth.ij.b. Verbuz dei non est alligatũ in me. Eph. vlt.d. Legatiõe fungoꝛ i catena ista. Qui aũt in vinculis herodis ſunt: id est mũdi: nõ eunt/ſz mittunt alios ad ieſum. k ¶Tu es ⁊c. id est tu es vẽturus i ſalutẽ noſtrã/ſi aliud nõ expectamus. Pſ. Expectans expectaui dñm ⁊ intendit mihi. Thren.iij.c. Bonũ est q̃ſtolari cuz ſilentio ſalutare dei. m ¶Et respondens iesus ait illis: Pſ.39. b nõ ſtatim: ſed viſis miraculis. Amb. Dño respõdet potius factis q̃ dictis. Unde visa miracula plenum teſtimoniũ dant q̃ ſit filius dei. n ¶Euntes renunciate iohanni q̃ audistis ⁊ vidistis. Hęc omnia q̃ hic dicunt̃ de iohãne: Lucas.vij.c. ponit: ſed nõ eo ordine. Sed q̃s ordinez rei gestę teneat/nõ apparet: ⁊ tamẽ Lucas magis ſequẽdus est: qui magis q̃parat⁹ erat in ſcribẽdo euangelũ hiſtorias: Unde hiſtoria Actuũ autentica est. o ¶Ceci vident. Hęc autez ante euangeliũ rara vel nulla fuerunt. Unde Tobias.xi.c. oculos recepit: ⁊ hęc fuit angeli/nõ hoīs medicina. Helias.iij. Reg⁹. xvij.d. moꝛtuũ ſuſcitauit/ipe tamen rogauit ⁊ fleuit. Heliseus iiij. Reg⁹. v.d. lepꝛoſũ mundari fecit. Non tamen hoc valuit pꝛecepti auctoritas/ſed myſterij figura. Dicit ergo: Ceci vident: claudi ambulant. Hoc ꝓphetauerat Esaias. xxxv. c. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus. p ¶Leꝛoſi mundãtur: ſurdi audiunt: moꝛtui reſurgunt. Hęc ſunt signa ⁊ miracula quę petebat Ecc⁹. xxxvj.a. dicens: Innoua ſigna/immuta miracula/glorifica manũ: ⁊ bꝛachiũ dexterũ. q ¶Pauperes euãgelizant̃: id est euangelio inſtruunt̃ paſſiue. Esa. lxj.a. Ad annunciandũ manſuetis miſit me. Vel/euangelizant̃: vt dicit Hiero⁹: id est euãgelio attrahunt̃/⁊ ad fidẽ cõuertunt̃. Vel actiue: id est euãgeliçant. Vñ Hiero⁹. Et quod bis nõ minus est pauperes euãgelizantes cõmemoꝛat. r ¶Et beat⁹ est q̃ nõ fuerit ſcãdalizat⁹ in me. Hilari⁹. Bei q̃z affert fidei cruz/moꝛs ⁊ ſepultura. Beda. Mũcios iohannis q̃ cũ esse christũ credebat/a pfidie ſcãdalo caſtigat. Gꝛego⁹. Diſis tot ſignis ⁊ ꝓtutib⁹ fidelis nõ potuit de morte eius dubitare ſed admirari: ſed infidelitũ mens ſcandalũ in illo ꝓtulit cũ ⁊ poſt miracula moꝛi vidit. Vñ. j. Cor⁹. j. d. Nos aũtẽ ꝓdicamus christũ crucifixũ: iudęis quidẽ ſcandalũ: gẽtib⁹ aũtẽ ſtulticiã. Vira faciebat dñs: ſed cũ moꝛi nõ dedignat. Scãdalizatus/dubitãdo. ſ. de mea deitate/q̃ vos iuſtis. Job.v.d. In ſex tribulatiõib⁹ liberabit te: ⁊ in ſeptima nõ tanget̃ te malũ. s ¶Illis aũt abeũtib⁹. ſ. discipulis iohãnis. t ¶Cepit iesus dicere ad turbas de iohanne: Hiero⁹. Quia turba circũſtãs myſteria interrogatiõis neſciebat/⁊ putabat

Universidad de Deusto
Biblioteca

C F iohānē dubitare de christo: vt intelligeret iohānē nō sibi sz discipulis suis interrogasse/tm̄ illud ad laudē iohānis. Sicut voluit iohānes discipulos suos de mg̃o certificare: ita magr̃ certificare voluit turbas de suo discipulo. s. iohanne. Chryp. Certificanti iū fuit discipuli iohānis/mō opter saluari plebē. Discipuli eī nihil suspicati fūt de magistro: sed turba. Et ꝛ nō arguit turbā ꝛ discipulos iohānis: sed iudeos. ꝛ. ix. a. Quid cogitatis mala in cordibus vr̃is? Quia non ex malicia sed ex ignorantia querebant.

a C Quid existis in desertū videre:

b Etiām dico vobis/ꝛ plus q̃ pphetā. Hic est eī de quo

Malach. 3. a
Marci. 1. a.

k scriptuz est: Ecce ego mitto

uit. Dicit ꝙ: k C Ecce ego mitto angelum meū. Verba sunt patris ad filiū ꝛ cōmendat a patre. Chryp. Puto si non est audacie dicere/q̃ gloriosior est iohānes/q̃ fuit homo/et q̃ ꝓpter meritū virtutis angelus est vocatus: q̃ si nomine angelus ꝛ natura fuisset. Angelus eī q̃ angelus est/ nō est tm̄ virtutis p̄miū sed ꝓphetas nature: iste obtinuit per gratiaz q̃ nō habuit p naturaz. l C Ante faciē tuam. i. plentiā o tu fili: m C Qui ꝑparabit viam tuā ante te/ꝑdicādo/ baptizando. Mozaliter: k C Ecce ego mitto angelū meū ꝛc. Greg°. Omnes etiā qui sacerdotū nomie censent/ angeli vocantur. Malach. 2. b. Labia sacerdotis custodiunt scientiā: quia angelus dñi exercituū est. Necnō vnusq̃sq̃ fidelis si a p̄sauitate p̄primū reuocat ꝛ ad bonū exhortat: si regnū eternū vel suppliciū erranti denūciat/ pfecto angelus: id est nuncius dñi existit cū hoc facit. Esto igit angelus dei/ vt videas faciē patris qui in cēlis est. ꝛ. xviii. b. n C Amen dico vobis. Hec est tertia commendatio iohannis a christo. o C Mō surrexit inter natos mulierū. Mulier non tat bic corruptionē: q̃ christus eo maior fuit. p C Maior iohanne baptista. In hoc tamē nō ꝓferꝛ patriarchis et cūctis hoīnib°: sed q̃lis ceteris sanctis ostēdit. q C Qui autē minor est in regno cēloz/ maior est illo. A diebus autē iohannis baptiste vsq̃ nūc/regnū cēlorū vim

Mozaliter

Al. diripiūt

x pātur/ꝛ violēti rapiūt illud.

Mozaliter: s C A diebus iohānis ꝛc. Mō est regnū dei esca ꝛ potus: sed iusticia ꝛ pax ꝛ gaudiū in spiritusancto: Roma. xiiii. c. Glo. Si nō pces vel rapere vel emere/ saltem vim patere ꝛ ingredere vel compulsus. Ab oriēte portę tres cōparātibus regnū cēlorū: per opera misericordię: per officia iusticię: per studia sapiētię. Ab occidēte portę tres turāribus per occultas afflictiones: per humiles ꝓfessiones: per secretas orationes. Prouer. xx. c. Malū est/ malū est/ dicit oīs emptor: ꝛ cū recesserit tunc gloriabit. Ab aquilone portę tres patiētibus: cū subtrahit q̃d delectat: imponit q̃d affligat: q̃d terreat intentat. Ab austro portę tres compulsiu: dum p̄sentia vo luntatis: longinq̃tas cōsuetudinis: natura fragilitas fugatur. Patet itaq; regnū cēlorū. Et sibi homines infernū mercant/ rapiunt/ furant ꝛ compellunt intrare. Pusillanimitas cogitur: intēperans animositas rapit: iniq̃tas cōparat: furat: fatuitas oleo carens. v C Regnū cēlorū vim patit: id ēvim pati videt. Et est dictū per simile: Sicut si regnū aliq̃d daretur extraneis/ꝛ filiis regis auferret/ videret esse violēria: sic phariseꝛ ꝛ scribe iusti apparebāt hominibus/et filii regni videbant: publicani ꝛ meretrices ꝛ ceteri pctōres/extranei videbant. Regnū ergo cēlorū vim patit/ cū publicani ꝛ pecca-

✳ torces regnum

a C Omnes enī ꝓphetę ꝛc. Dixi q̃ erat plus q̃m ꝓpheta: ꝛ vere: Omnes enī ꝓphetę ꝛ lex vsq̃ ad iohannē ꝓphetauerūt/ vel/ ꝑdicauerūt. Deut. xviii. d. dicit moyses: Prophētā suscitabit vobis dñs: id ē christū. b C Et si vultis recipere: id est credere verbo meo: c C Ipse est helias qui ꝓtur° est:

Luc. 16. d. De pni. dis. 2. c. si enī. s. paulisper.

a Omnes enim ꝓphetę et lex vsq̃ ad iohannē ꝓphetauerūt: èt si vultis recipere/ ipse est helias qui venturus est.

q̃ venit in spiritu et virtute helię: ꝛ ambo in deserto vixerunt. Cōtra: Joh. i. c. Mō sum helias. Solo. Et rō est p̄sonalis/sz mystica. Iteꝛ ibi: Non sum ꝓpheta. Solo. i. nō annūcio futura sz p̄sentia. d C Qui habet aures audiendi audiat. Cui autē simile estimabo generationē istā: Sz

†Luc. 7. c.

b Qui habet aures audiendi audiat. Cui autē simile estimabo generationē istā: Sz

q̃ hoc mystice intelligendū est. Seneca. Sine aures ꝛc. Iuescere sanioribus verbis. Ecclę. xxiii. d. Masuz tuū ꝛ aures tuas ꝑcident tibi. Quidā aboztiunt: id est adulterāt verbū dei: sicut dicit. ii. Corinth. ii. d. Esa. xliii. b. Educ foras populū cęcum/ꝛ oculos habentē: surdum ꝛ aures sunt ei. Gregor°. Dū aures exterius aperit/interius obsurdescit.

milius est pueris sedentib° in

Mozaliter

✳ rotces regnū dei rapiūt: ꝛ scribę ꝛ phariseꝛ eñciunt. ꝛ. viii. b. Multi ab oriēte ꝛ occidēte venient ꝛ recumbēt cū abraam/ isaac ꝛ iacob in regno cēlorum: filii autē regni ejicient in tenebras exteriores. ꝛ. xxi. d. Auferet a vobis regnū dei/ꝛ dabitur genti faciēti fructū eius. Iteꝛ cū terrigenę cęlū rapiunt/ vñ angeli ceciderūt: regnū cēlorū vim pati videt. Quasi eī rapere est/ vbi nullū ius habemus/ꝛ q̃ angelorū est acq̃rere. Mora quidā rapiāt/vt p̄fectiora ꝛ signo: quidā furant/ vt qui carnē latenter assūgūt ꝛ sub mollibus asperis induunt: quidā emūt p elemosynā. Esa. lv. a. Qui nō habetis argentū ꝙperate emite. De rapiētib° ꝙGen. pennule'. b. Canulus leonis iuda: ad p̄dā ascēdisti fili mi. Ibidē. d. Beniamin lupus rapax: mane comedet p̄dā/reficiēdo se in hac vita bonis operib°: ꝛ vespere dividet spolia. Sup Job. iii. Glo. Oratio deū lenit/ lachryma cogit: hęc vngit/ illa pungit. Terra ꝓmissionis ꝓ violētia occupat: in Josue: Et hierim. ii. Reg'. v. b. Obsidēamus ē cēlū ꝛ intremo° obsidionē: iā sumptim° litteras ꝛ ꝓmū eius baliū: sz ecclesię sacramēta. Greg°. Wachinātis vis amoris/lapides. i. opa mīficordię: stipēdiarios cuios nobis associet. Heb. xii. a. Deponētes oīe pondus et circūstans nos peccatū per patientiā curramus ad ꝓpositū nobis certamē: aspicientes in auctoꝛ fidei ꝛ cōsummatoꝛ iesum/q̃ ꝓposito sibi gaudio crucem sustinuit cōfusione cōtempta. Job. vii. a. Militia est vita hoīs sup terrā. Uncti sum° in reges. ꝛ. xxv. c. Percipite regnū acquisitū: sz p opa misericordię. Iteꝛ Pers. Quattuoꝛ fūt genera hoīm regnū cēloꝛ possidentiū. Alii violēter rapiunt: alii mergunt: alii furant: alii cōpellunt ad illō. Qui relinquūt oīa ꝛ christū sequunt/ violēter rapiunt. Uñ. ꝛ. v. a. Beati pauperes spiritu: q̃m ipsoꝛ est regnū cēlorū: Mercant°: qui dant in p̄senti tpalia pauperibus vt in futuro recipiant ab eis in eterna tabernacula: q̃ nō nisi per eos merent habere. Luc. xvi. c. Facite vobis amicos de māmona iniq̃tatis: vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Necesse est eī oēs qui in iudicio futuro examinādi sunt/ vel esse iudicis amicos/ vel apud iudicē amicos habere intercessores. Habēt ergo ꝓmū locum beatitudinis qui intercedūt: habēt ꝛ hi/ q̃ bus intercedit secundū. Furant: qui bona occulte faciūt/ laudē hoīm vitances/ solo diuino testimonio ꝓtenti. Unde est latro qui pēdet cū dño a dextris/ cui dicit: Amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Compellunt intrare paupes necessarii: quos hic ignis paupertatis dño disp̄sante/ q̃bat: vt in futuro ignis iudicij dāna biliter nō puniat. Hi nimirū varijs necessitatib° ꝛ oppressionibus afflicti cōpellunt intrare. Uñ Luc. xiiii. c. Exi in vicos ꝛ plateas ciuitatis ꝛ paupes ꝛ debiles/cęcos ꝛ claudos introduc huc. Et ait seruus: Dñe/ factū est vt imperasti: ꝛ adhuc locus est. Et ait dñs seruo: Exi cito in vias ꝛ sepes ꝛ cōpelle intrare vt impleat° dom° mea. Hilarius. Regnū cēloꝛ vim patit: q̃ gloria domus isrl a patrib° debita: a ꝓphetis nunciata a christo oblata/ fide gentiū occupat ꝛ rapit/ duz p pēnitētiā quā iohānes ꝑdicauit reuniscūt/ad patriā cęlestē ꝙi t alienū

Luc. 23.

n nō planxistis. Uēnit eī iohannes nec̄ māducās nec̄

o bibēs/èt dicūt/ dęmonū habet: Uēnit filius° homis mān-

r ducās ꝛ bibēs/èt dicūt: ecce homo vorax ꝛ potator vini: publicanoꝝ ꝛ peccatoꝝ amicus: Et iustificata est sapiētia a filijs suis. Tūc cępit

s exprobrare ciuitatib° in quibus facte sūt plurimę virtutes

locum penetrātes. Aug°. Simplices ꝛ indocti regnū cēlorū rapiunt/ nos autē cū litteris nostris descendimus ad inferna.

f C Cui aūt simile ēstimabo generationē istā: Aptat similitudo nō in parte negocii sed in toto: q̃ sicut in illo continent arguēres ꝛ arguti: ita ꝛ in hoc. Iteꝛ q̃ negociū cōtra generationē tpe ꝓpheꝛ factū est: nunc tē

35. dist. c. c.

poze christi simile est negocio q̃d ꝓra pueros vl fit vel fieri potest: ita q̃ totum toti comparet: alioq̃n magis cōparāda ēet generatio ista arguti quā arguētibus. Si etiā pars parti/ incōgruū esset: q̃ pueri sumunt ꝙ i bono: vt patet ex Glo. g C Similis ē pueris sedentibus in foro. Cōparat negociū negociomō p̄sonas p̄so

Mozaliter

nis. i C Qui/pueri/clamātes cōcūlibus/vt ꝑdicatio ꝓm facultatē auditoꝝ temperet. Ps. Equi

Ps. 10.

tatē vidit vultus eius. k C Dicit: Cecinimus vobis et nō saltastis. Esa. lxii. a. Eris corona glorię i manu dñi ꝛ diadema regni in manu dei tui. Hilarius. Qm̄ ad cantantiū/ saltantiū modus officio corpis aptat/ dicēū est: Cecinim° vobis ꝛ nō saltastis: boc est ad p̄fessione p̄sallendo/ puocauimus/ꝛ nō obedistī/ coaptādo ꝛ p̄formādo vos doctrine. Iteꝛ Cecinimus/ꝑmittēdo bona. Osee. xi. b. In funiculis adam trahā eos. i. allicia ꝙ spera ꝛ aduersa. Iteꝛ Cecinimus/vobis nuptiale carmen: vt verbo dei aīa: ꝛ spiritui caro nuberet.

D

l C Et nō saltastis. i. nō estis applausi. Greg°. Saltāt anime ꝙ pennulis virtutū fulte ꝙ cęlestę desideriū salutē ad ꝓtem plationē/q̃uis in se relabant ꝙ carnis fragilitatē. Item/ Nō saltastis. Ad litterā/ in veteri testamēto in laudib° dei soleb̄ant vti q̃busdā gestibus corpis: vt dauid saltabat totis viribus. ii. Reg'. vi. c. Aug°. Nō salutatiōis ꝛbo/nō histrionis motib° corpis rotatis: sed impigri cordis deuotio/ꝛ religiosa mēboꝝ designat agilitas. m C Lamētauim° ꝛc. Dicre. viii. g. Sup ptritiōe filię ꝑpli mei ꝓtriē° suz ꝛ ptristat°: stupoz obtinuit me. Joel. ii. a. Canite tuba in sion. Per canite/cecinim°: ꝙ tuba q̃d est signū belli/lamētauim°. Moyses cecinit b̄ndictiones adimplētū legē: lamētat° est maledictiones trāsgredientiū: Deut. xxviii. a. et. b. Eccli. ii. d. Expandit libū corā me q̃ erat scripꝰ intꝰ ꝛ foris: ꝛ scripte erāt in eo lamētationes carmē ꝛ vę. Suma autē totī° est/ q̃ generatio ista/ nec̄ plorat cū iohāne plorāte/nec̄ gaudet cū christo gaudēte. Cōtra ad Ro. xii. d. Flere cū flentib°: gaudere cū gaudentib°. n C Uenit eī iohānes ꝛc. Exponit ꝓmissam similitudinē/dicēs: Uenit eī iohānes nec̄ māducās nec̄ bibēs: q̃si vn° puerozlamētātiū. i. ꝓphaz ad pniaz ꝙuocātiū ꝛ cōminātiū. o C Et dicūt dęmoniū habet. Idē dixerūt iudei de dño: Joh. viii. i. Reg'. xxi. d. Achis regē dauid furiosū dixit: q̃ impingebat in ostia. p C Uenit filius° hoīs: q̃si vn° puoz gaudentiū. i. ꝓphetaz lęta ꝓmittētiū. q C Māducās ꝛ bibēs. s. ir. b. Quia cū publicanis ꝛ pctōrib° māducabat. r C Et dicunt: Ecce hō vorax et potator vini/ publicanoꝝ et pctōꝝ amicus. Et iustificata est sapia q̃ filyo suis. q. d. q̃cūq̃ de me puteris: ego tñ dei virtus ꝛ dei sapiētia: vt. i. Corinth. i. d. iuste intelligoz facere ab aplis. Hiero°. Dispensatio atq; doctrina a fidelibus cōprobata: quę supbis relisit/ꝛ humilib° dat gratiā. s C Tunc cepit exprobrare ciuitatib°/in specialiū ꝙus exprobrauerat in generali. t C Uñ ābus factę sunt plurimę ꝛ virtutes eius: q̃t nō egissent pnitentiā. Cassiodorus sup. Ps. xliii. Exprobrare est in faciem maledicere: obloqui vero in absentem doloſe mozdere.

Luc.10.c. a ¶ Ve tibi corozaim/erit: b ¶ Ve tibi bethsaida/erit: c ¶ Quia si in tyro et sidone facte essent vtutes q̄ facte sunt in vobis. Corozaim/bethsaida: caput erant iudeoꝝ. In his fecit dñs multa miracula: q̄ sicut legit. ℨ. ix. d. q̄ ie/sus circūdabat oēs ciuitates ⁊ curabat omnē languoꝝ ⁊ omnē infirmitatē: inē quas fuerunt hę ciuitates.

Tyrus ⁊ sidon/ gentiū ciuitates sūt: q̄rū cōpatiōe ille pessimę ostendunt. ℨñ ⁊ eis vę dicit: qō ęternā pęnā inuit. Bene autē cōiūgunt tyrus ⁊ sidon: angustia ⁊ venatio: q̄ ℨ. j. Timoth. vj. d. Qui volūt diuites fieri/incidūt in tēptationē ⁊ i laqueos diaboli. Nota tamē q̄ nō dicit eis cōiunctim vę/sed diuisim/ vę tibi: vę tibi ⁊c. q̄ singulis sua ꝓpria pęna reddetur. ℨ. xiij. d. Colligite cięnias ⁊ alligate i fasciculos ad cōburēdū. Esa. xviij. d. Uisitabit dñs sup militiā cęli in excelso: ⁊ sup reges terrę q̄ sūt sup terrā: ⁊ cōgregabunt in cōgregatione vnā⁹ fascis in lacū. Pręferunt autē tyrus ⁊ sidon: q̄ cū legem naturalē habuerūt. d ¶ Olim in cilitio ⁊ cinere pęnitentiā egissent. Cinis ⁊ cilitiū sūt ad memorādū peccata: ad puniendū: ad cauendū. Job. vlt. a. Mūcōsulus me⁹ videt: et idcirco me ipse reꝓbēdo ⁊ ago pęnitētiā in fauilla ⁊ cinere. Judith. ix. Induit se cilitio ⁊ posuit puluerē sup caput suū. Hiero⁹. Cinis ⁊ cilitiū arma sūt pęnitētiū. Gen. xi. d. Terra es ⁊ in terrā ibis.

Pō.105. Pō. Et in puluerē suum reuertent. e ¶ Uerūtā dico vobis: tyro ⁊ sidoni remissius erit in die iudicij q̄ vob: q̄ minus peccaucrūt: ℨ cū habuerūt legē scriptā/neq; ꝺli catores q̄ monerēt eas q̄ habuerunt ibi ciuitates. Joh. xv. d. Si nō venissem ⁊ locut⁹ fuissem eis/pcm nō haberēt. ij. Pet. ij. d. Melⁿ⁹ erat illis nō cognoscere viā iustię q̄ post agnitionē retrorsū cōuerti. Allegorice: e ¶ Uerūtamen ⁊c. Jaco. iiij. d. Scienti bonū facere ⁊ nō facienti/peccatū est illi. Luc. xij. f. Seruⁿ⁹ q̄ cognouit voluntatē dñi sui ⁊ nō se ꝓparauit ⁊ nō fecit ꝑm volūtatē eius/vapulabit multis. f ¶ Et tu capharnaū. q. d. nō solū corozaim ⁊ bethsaida vę erit: ſz ⁊ tibi capharnaū. g ¶ Nūquid vsq; in cęlū exaltaberⁿ? Usq; in infernū descendes: sicut ⁊ caput tuuz diabolus. Esa. xiij. c. Quō cecidisti de cęlo lucifer qui mane oriebaris? Corruisti i terrā q̄ vulnerabas gētes: q̄ dicebas in corde tuo: In cęlū cōscendā/sup astra cęli exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamēti/in lateribus aquilonis: ascendā sup altitudinē nubiū: similis ero altissimo: Uerūtamē ad infernū detraheris in ꝓfundum laci. i ¶ Quia si in sodomis factę fuissent ⁊c. forte manssissent vsq; in hanc diē: id est subuersę nō fuissent. Forte/notat dubitationē quę possit in aliis esse/non q̄ esset in deo: vel arbitriū libertatē. k ¶ Uerūtā dico vobis: q̄ terrę sodomoꝝ remissius erit in die iudicij q̄ tibi: q̄ minⁿ peccauit: vt. ℨ. Thren. iij. a. Maioꝝ effecta est iniq̄tas filię ꝓpli mei ꝙtō sodomoꝝ q̄ subuersa est in momento. Ezech. xvj. f. Justificata est sodoma soroꝝ tua ex te. i. ex tu cōparatiōe. Allegorice: f ¶ Et tu capharnaū ⁊c. Per coroçaim bethsaida ⁊ capharnaū possūt itelligi reꝓbi gētiles/ q̄ legē naturalē: ⁊ falsi iudęi/q̄ legē dei: ⁊ falsi christiani/q̄ legē euāgelij habuerūt. Tę ꝑmissę vę aliis mag⁹: maxime aūt vę christianis/in eodē genere pcti. Moraliter: Coroçaim/ꝺ secreti mihi iterꝓtat: ꝓpta clericos q̄ secretarii ⁊ de cōsilio dñi sūt/ ⁊ cū vendūt cū iuda. Hiere. v. b. Ibo ad optimates ⁊ loquar eis: Jpi essent cognoscūt viā dñi ⁊ iudiciū dei sui: Et ecce magis ibi simul ꝓfręgerūt iugū: ruperūt vincula. Bethsaida/domus venatoꝝ: ℨ aduocatos vl cupidos. Capharnaū/villa pulcherrima: ꝺ ad milites vl supbos. g ¶ Usq; in cęlū exaltaberis. Job. xx. a. Si ascēderit vsq; ad cęlū supbia eⁱ⁹ ⁊ caput eⁱ⁹ nubes tetigerit: q̄si sterq̄liniū in fine ꝑdetur. Hiere. xlix. d. Si exaltauerⁿ q̄si aq̄la nidū tuū: inde detrahā te dicit dñs. Amos ix. a. Si ascēderint vsq; i cęlū/ide detrahā eos. Abdię. j. d. Si exaltatⁿ fuerⁿ vt aq̄la: etsi inter sidera posuerⁿ nidū tuū/ide detrahā te dicit dñs. Exaltaberⁿ/bona operatiōe ꝓ fama mei bo spiritus tui: ⁊ ꝓ fama signoꝝ meoꝝ. Sed/ b ¶ Usq; in infernū descēdes. i. vsq; ad sūmā pęnarū miseriā. Descendes: ꝙm Hiero. remissiue: ꝙm Rab. interrogatiue: q̄ ꝺnto plus elata: tanto plus humiliata. l ¶ Jn illo tęꝓre. ſ. cum ita ex/probrasset iudęis:

Luc.10.c. a tiā. Ve tibi cōroçaim vę tibi b bethsaida: q̄ia si in tyro et sidone factę essent virtutes c quę factę sūt in vobis/ olim in cilitio et cinere pęnitentiā egissent. Uerūmtamen dico vobis: tyro ⁊ sidoni remissius erit in die iudicij q̄ vobis. Et tū capharnauz: nūquid vsq; in cęluz exaltaberis? Usq; in inferni descendes. Quia si in sodomis factę fuissent virtutes quę factę

1.q.1.c.nonne ß.10.b. k in hanc diem. Uerūtamē dico vobis: q̄ terrę sodomoꝝ remissius erit i die iudicij q̄ tibi. Jn illo tęꝓre respondens iesus/dixit: Confiteor tibi pater domine cęli et terrę: q̄ia abscondisti hęc ā sapientibus ⁊ prudentibus: et reuelasti ea pusillis. Jtā pater quoniam sic fuit placitus ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo: Et nēm o nouit filium nisi pater:

Luc.10.d. m ¶ Respondēs iesus/ tacitę obiectiōi vel cogitatiōi quā vellent interroganteꝝ vidit: quare non ꝓdicauit creditūris/⁊ ꝓdicauit nō creditūris? Huic cogitatiōi vel obiectioni/respondens iesus dixit: Confiteor tibi pater dñe cęli ⁊c. ꝓtra manichęū. Est aūt cōfessio fidei. Roma. x. b. Corde creditur ad iustitiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Cōfessio peccatoꝝ. Jaco. vlt. d. Cōfitemini alterutrū peccata vestra. Jtē cōfessio laudis ⁊ gratiarū actiōis: sicut hic. Et i Pō. Cōfitemini dño qm̄ bonus ⁊c. n ¶ Quia abscōdisti hęc/ sup: radicta. i. illa secreta ā in meo sūt aduētu impletā: o ¶ A sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹. i. a scribis ⁊ pharisęis/⁊ q̄ sibi sapientes vident. Job. v. c. Qui apphēdit sapientes in astutia eoꝝ. Joh. iiij. d. Putⁿ⁹. ſ. scꝑturę alt⁹ est: nec habes i q̄ haurias. ſ. hūilitatē: q̄ intellectuꝫ dat pusillis. Eccl. v. c. Esto māsuet⁹ ad audiēdū vbū dei vt itelligas. Esa. xxvij. a. Cor stultoꝝ itelliget sapientia ⁊ lingua balboꝝ loquet velociter ⁊ plane. p ¶ Et reuelasti ea/ q̄ me. Esa. xxix. d. Erit vobis visio oīm sicut ꝓba libri signati: q̄ cū dederint sciēti lras/dicent: lege istū: ⁊ rīdebit: nō possū/signatⁿ est ēm. Et dabit liber nescienti lras/dicetur q̄: lege: ⁊ rīdebit: nescio lras. Uēo ēm poterat soluere septē signacula/ ſter q̄ leo de tribu iuda: Apoc. v. b. q ¶ Parvulis. i. būilib⁹. j. Cor. j. d. Que stulta sūt mūdi elegit deⁱ⁹ vt ꝓdat sapientes. Jaco. iij. b. Deus supbis resistit: hūlib⁹ aūt dat gratiā. Pō. Intellectū dat pusillis. Beda. Hūilitas essi clauis est scię. Luc. xj. g. Tullius clauē scię. i. humilitatē fidei christi q̄ ad deitatē eⁱ⁹ cognitionē poterat. pucnire. r ¶ Ita pat ēm sic placitus fuit ā ⁊c. Jn q̄ notat q̄ secreta dei discernere nō ꝓsumam⁹. Hō ēm rōnez reddit ꝺre hos eligit ⁊ illos reꝓbat: ſz sic deo placitū esse dixit/ oñdēs q̄ iniustū esse nō pōt q̄ deo placet. Prouer. xvj. a. Uniuersa ꝓpter semetipm operat⁹ est dñs. Hie. i. ꝑm voluntatē. s ¶ Omia mihi tradita sūt a pre meo. i. oēs ꝓfectissimi erudiēdi. Et est accōmodata distributio. Et ꝓtinuat illi tertii/ Reuelasti ⁊c. ⁊ illi Interlin. Et ꝺ q̄ me. Jtē/ Osa. i. oēs creature: Et ē generalis distributio ⁊ ꝓtinuat ꝑme pti illi⁹ Interlin. Gras agos: q. d. cui cūq; ꝙlis: q̄ oīa mihi tradita sūt. Jtē. Omia/ q̄cquid habet pat⁹ ⁊ ego habeo: Et ꝓtinuat secūde pti illius/ Gras ago: vbi sępe: in te exulto. Dicit aūt/ oīa/ ꝓpter diuersas noīm rōnes: q̄ de pre dicunt. Jtē/ oīa. i. oīm prūs nō solū cęli ⁊ terrę/ sed hominū: q̄ ꝑme habēt accessū ad patrē. Joh. xiij. a. Nemo venit ad patrē nisi ꝑme. Jtē/ Omia. i. oīm noticiā. Quecūq; enim nota sūt patri/ ⁊ mihi. e ¶ Omia mihi. Hic aperit quō humilib⁹ reuelauerit ā supbis abscondit. Et ꝓmo ostēdit q̄ possit/ tibi: Oia ⁊c. Jtē q̄ sciat/ sibi: Nemo nouit. Relinqt aūt q̄ velit/ cū dicit: Uenite. Beda. Jō cōfiteor ꝑsi: q̄ oīa mihi tradidit pat⁹. Nota aūt q̄ christ⁹ in eo q̄ hō ē ꝓficit. i. gratias agit trinitati. Jn ꝺ q̄ deⁱ⁹/ nullas refert gras/ licet oīa a ꝑe habeat: q̄ ꝑ naturā habet. t ¶ Et nemo nouit filiū nisi pater: Hō remouet ꝑsonā ſz naturā. Et ē. q. d. nisi natura nouit patrē nisi filiū natura: ſz spūs ⁊ filiū natura est eadē: ⁊ iō nō remouet spūs a cognitiōe ꝑis. Silr itelligę de cognitiōe filii ⁊ spūssci. Cōtinuatio. q. d. ita tradita/ q̄ tū ⁊ nota mihi et ꝑsi. Dicit ā: Et nemo nouit filium/ supple substātialiter ⁊ naturaliter ⁊ plene: v ¶ Nisi pat. Jō ꝺ pmutat ordo: vt oñdat nullⁿ gradus eē i trinitate: nihil ꝓius aut posteri⁹/ aut maⁱ⁹ aut minⁿ ⁊c. Unde. ij. Cor. vlt. d. Gratia dñi nostri iesu christi ⁊ charitas dei: ⁊ cōmunicatio sanctiſpiritⁿ sit cū oibus vobis.

¶ Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis/ ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugū meū

Pō.37. a ¶ Nec⁹ patrē quis nouit nisi filius. Hoc intelligitur de noticia increata qua nouit pater filiū sibi consubstantialē: ⁊ econuerso. b ¶ Et cui filius voluerit reuelare. Unde Joh. xv. b. Omnia quecūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Et hęc noticia est gratię. De gratia ēm filij est/ si ꝺs habet noticiam patris noticia creata. Et hoc est ꝓtra Eunomiū: q̄ volebat ex hoc tertu eandem esse nobis trinitatis noticiā q̄ patri ⁊ filio. c ¶ Uenite ad me oēs: passiⁱ⁹ mētis. d ¶ Qui laboratis/ in peccat. Hiere. ix. b. Ut inique agerēt laborauerūt. e ¶ Et onerati estis/ peccatis vel iugo legis. De quo Pō. Iniq̄tates meę supergresse sunt caput meū: ⁊ sicut onus graue grauate sunt sup me. De quo Act. xv. c. Hoc est onus qō nec⁹ nos nec⁹ patres nostri portare potuimus. f ¶ Et ego reficiam vos. Eccl. xxxiij. c. Tranlite ad me oēs qui cōcupiscitis me: ⁊ a generationibus meis adimplemini. g ¶ Tollite iugū meū super vos. i. euangeliū: qō duas gentes cōiungit. i ¶ Et discite a me. Joh. xiij. b. Exemplū dedi vobis. k ¶ Quia mitis sum/ exterius: l ¶ Et humilis corde/ interius. m ¶ Et inuenietis requiē aiabus vestris: hic per spem: tandē ꝑ rem. Ūñ Apocal. xiij. c. Jam dicit spiritus/ vt requiescāt a laboribus suis. n ¶ Jugū enim meū suaue est. Sed ꝓtra ℨ. vj. b. Arta est via q̄ ducit ad vitā. Solo. Grauat in ꝓncipio q̄ grauę est consuetudinē deserere. Sic erīā in stupore dentiū grauat ꝑmo comedere: sed post delectat: sic, pcessu tęꝓris inessabilis delectatiōis dulcedine fit suaue ⁊ dilatat. Ūñ Prouerb. iij. b. Ducta te per semitas equitatis: quas cū ingressus fueris nō artabunt gressus tui. Et onus meū leue.

Pō.37. Peccatis: quę significant ꝓ vndecim onera Esaię. Pō. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Heb. xij. a. Deponētes oīe pondus ⁊ circūstans nos peccatū per patientiā curramus ad ꝓpositum nobis certamē: aspicientes in auctorē fidei: ⁊ cōsummatoꝝ iesum qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē: ꝓfusione cōtempta. f ¶ Et ego reficiā vos. Ezech. xxxiij. d. Ego pascā oues meas: ⁊ ego accubare faciā eas dicit dñs deⁱ⁹. Qō perierat requirā: q̄ abiectū fuerat reducā: q̄ cōfractū fuerat alligabo: ⁊ q̄ infirmū ꝓsolidabo: q̄ pingue ⁊ forte custodiā: ⁊ pascā illas in iudicio. Pō. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit ⁊c. Prouer. ix. a. Sapięcia ędificauit sibi domū: excidit columnas septē. Immolauit victimas suas: miscuit vinū: ⁊ ꝓposuit mensam suā. g ¶ Tollite/ quantū ad exteriorē ꝓuersationē. b ¶ Jugū meū sup vos/ tanq̄ vobis dominās ⁊ vobis dignū. Eccl. xiij. a. Pondus sup se tollit qui honestiori cōmunicat. Uel/ sup vos. i. in vestro superiore/ q̄ est ratio: q̄si rationabile sit obsequiū: Roma. xij. a. Zach. xiij. c. Homo agricola ego sum: qm̄ adā ex ꝑplū meum ab adolescētia mea. Eccl. vlt. d. Cōparate vobis sine argēto sapientiā: ⁊ collū vestrum subiicite iugo eius. i ¶ Et discite a me/ q̄ mitis sum et humilis corde: q̄ nullā despicio. Beda. nihil aridū humili bus: nihil asperū mitibus: ⁊ facile ſcepta veniūt in affectū/ q̄ Pō.144. ⁊ gratia ſcedit auxiliū. Pō. Suauis dñs vniuersis ⁊ miserationes eius sup oīa opera eius. Et verus: q̄ non fictus. Eccl. xix. d. Est qui nec⁹ ter se humiliat: ⁊ interioꝛa eius plena sūt dolo. Eccl. xxiij. c. Spiritⁿ meus sup mel dulcis. m ¶ Et inuenietis requiē aiabus vestris. Hiere. vj. d. Jnuenietis refrigerium aiabus vestris. Eccl. vlt. d. Modicū laborauī ⁊ inueni mihi multā requiem. Sap. iij. a. In paucis vexati in multis bene disponēt. n ¶ Jugū ēm meū suaue est. ū. Cor. vj. c. Holite iugū ducere cū infidelibus. Exo. xvij. c. Manⁿ⁹ moy si graues erāt. Thren. iij. d. Bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolescētia sua. Bern. Multi vidēt nostras punctiones sed nō vidēt nras vnctiones. Et leue fit qñ bene defertur onus. Eccl. xl. a. Jugū graue sup filios adam. Esa. x. f. Auferet⁹ onus eius de humero tuo: ⁊ cōputrescet iugum a facie olei. i. a

Aliter

Alię cō fessiōis

- Ueritas
- Grationis deuotio
- Satisfactio
- Puritas mētis
- Carnis mūdicia
- Dilectio dei
- Dilectio ꝓximi

Hę sunt

- Integritas: firmitas: būilitas: simplicitas.
- Elemosynarū largitio: carnis maceratio: lachry / marū effusio: peccari abnēciatio
- Affectus sinceri.
- Rectitudo mentis: in dño delectatio: mūda ⁊ ordinata dilectatio: volūtatis sancti: tudo: simplex et pura intēcio.
- Uisus pudicitia ⁊ auditus castimonia: olfactⁿ⁹ modestia: gustus tęperantia: tactⁿ⁹ sanctimonia.

Aliena nō concupiscere: sua distribuere: nihil sibi reseruare: seipsum abnegare in his perseuerare.

E a i Millo tpe abūt ihesus tc̄, In capitulo p̄cedenti egit de miracul'is mortē iohānis a christo facti: ⁊ de post facti. Et q̄ in ⁊ capitulo agit ō mutatiōe sabbati litteralis in spirituale/dicit: In illo tēpore: quia tēpus est mensura motus. Diuidit autē istud capitulū in sex ptes. In p̄ma agit de argutione phariseoꝝ ptra discipulos domini: qui die sabbati spicas vellebant ⁊ manibus cōfricabant. In secūda agit de curatiōe manus aridę/⁊ cuiusdaz

Marci.2.d. Luc.6.a.

a b i Millō tem Ca.XII poze ābijt ihesus p sata sabbāto: discipuli aūt eius ēsurientes cepērūt vellere spicas et mādūcare.

c d e f

6.q.3.c.sc̄tū 25.q.1.c.ideo

demoniaci muti ⁊ cęci/ibi: Et cum inde transisset. In tertia agit de inuectiōe dñi in phariseos: qui ī eū blasphemias dixerūt ꝓpter infirmoꝝ sanationez/ibi: Jesus autem scięs cogitationes tc̄. In q̄rta ō exprobratiōe scribarū ⁊ phariseoꝝ sup petitiōe signoꝝ/ibi: Tunc respondērunt ei quidaz.

g Pharisei aūt videtes dixerūt ei: Ecce discipuli tui faciūt quod nō licet eis facere sabbatis. At illē dixit eis: Nō legistis q̄d fecerit dauid

h i k

1.Regl.21.b.

q̄ndo esurijt ⁊ q̄ cū eo erāt: quō intrauit ī dōmū dei ⁊ panes ꝓpitiōis comedit/q̄s nō licebat ei edere/neq̄ his q̄ cū eo erant nisi solis sacerdotibus. Aut nō legistis in

l m

legē: q̄lia sabbatis sacerdotes in templo sabbatū violant/ēt sine crimine sūt: Dico aūt vobis quia tēplo maioꝝ est hic. Si aūtem scīretis

n o p q

q̄id est: Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū: nūq̄d cōdēnassetis innocentes. Dominus est enī filius hois etiaz

r s

sabbati. Et cū inde trāsisset/venit in synagogam eorū. Et ecce homo manū habēs aridam: ēt interrogabāt eū/dicētes: Si licet sabbatis curare/vt accusarēt eū.

t v a

Ipse aūt dixit illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat ouem vnam: ⁊ si ceciderit hęc sabbatis in foueam: nōne tenebit et leuabit eam: Quāto magis melior est homo oue. Itaq̄ licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini: Extende manum tuam.

b c d

Et extendit/⁊ restituta est sanitati sicut altera. Exeūntes aūt pharisei concilium faciebant aduersus eum/quomō

e f g

perderēt eum. Jesus autem sciens recessit inde: et secuti sunt eū multi/⁊ curauit eos

b i k l m n o

omnes: ⁊ cēpit eis ne manifestū eum facerent: vt adimpleret q̄d dictū est per esaiam prophetā/dicentem: Ecce puer meus q̄lem elegi dilectus meus in q̄o bene

Mattheum

Marci.2.d. Luc.6.a. — Pharisęoꝝ ꝓtra discipulos domini: qui die sabbati spicas vellebant ⁊ manibus cōfricabant. — 6.q.3.c.sc̄tū 25.q.1.c.ideo — demoniaci muti ⁊ cęci/ibi: Et cum inde transisset. — 1.Regl.21.b. — Marci.3.a. Luc.6.b. — Marci.3.a. Joh.10.g. — Esaię.42.a. — Ephę.5.b. — Ruth.2.a. — Mystice — Moraliter — Moraliter Guidō in epistolis

Mystice: Sacra scriptura sata sunt: semen litteralis intelligētia. Per hęc sata christus abūt/dū scripturaz spūaliter exposuit. Et hoc in sabbato pectoris. Aug⁹. Jsrael sabbatū accepit in munere egyptus replet̄ muscarū multitudine. Discipuli euellunt spicas: dū sentētias inde potiozes eligunt. Grana ꝺo comedunt: duz opere cōplent qō corde tenēt. Moraliter: Sata sunt auditoꝝ corda. De hac messe. ē. isa. Joh. iiij. c. Fructus/opera bona reficiūt peccatozes esurientes ea. Discipuli vellunt verbis/fricant exemplis/trajiciūt sacramentis. Leuit'. ij. d. Torrebis ꝑmitias frugū igne: ⁊ cōfringes in mozē farris. i. primi. ūa opa tua bona charitate informabis: vel incipiētes q̄s ad fidē cōuerteris. Et cōfringes. i. mola timozis cōteres: vt palea inanis glorię ⁊ concupiscentię exufflet̄ur. De mola spei ⁊ timozis Deut'. xxiij. b. Cant'. vj. d. Descēdi in hoztū nucū: id est ecclīam /vt viderem poma cōualliū. i. cōfessozes: ⁊ inspicerē si flozuissent vineę. i. ꝑdicatozes: ⁊ germinassent mala punica. i. martyres. c Sabbato. Ecci. xxxviij. c. Sapiētiā scribe in tpe vacuitatis: ⁊ qui minozat actu/sapiētiā ꝓcipiet. e Esurientes. Prouerb. xxvij. a. Ala esurięs etiā amarū ꝓ dulci sumet. f Ceperūt vellere spicas. Sic eleuank a terra. Leuit'. xxiij. b. Feretis manipulos spicarū ꝑmitias messis vestrę ad sacerdotes: q̄ eleuabūt fasciculuz cozā dño. Ruth collegit spicas in agro booz post messozes. i. in agro sacre scripturę. j. Cor'. iij. b. Neq̄ qui plantat neq̄ qui rigat est aliq̄d: sed q̄ incrementum dat deus. g Pharisei aūt videtes dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciūt qō nō licet eis facere sabbatis. De vinea vel fruge licet edere: sed falce nō metere neq̄ foras efferre. Deut'. xxiij. d. Moraliter: Pi sūt q̄ latos reꝑhēdūt ꝙ nimis scīlicet sint circa gregē suū/dicētes: Nō caret alterna reꝙe/durabile nō est. Unde. ij. Reg'. xi. b. dauid dicit vrię: Uade in domū tuā ⁊ laua pedes tuos. Vel q̄ reꝑhendūt eos q̄ exponūt sacrā scripturā. b Cat ille dixit eis: Nō legistis q̄d fecerit dauid. i. Regl'. xxi. b. i Quādo esurijt/⁊ q̄ cū eo erāt: quō intrauit: id est abimelech ꝓ eo: q̄ ipse nō legit intrasse. k In domū dei ⁊ panes ꝓpitiōis comedit q̄s nō licebat ei edere/neq̄ his q̄ cū eo erant nisi solis sacerdotibus. Leuit'. xxiij. b. Eruntq̄ aaron ⁊ filiozū eiꝰ vt comedāt eos in loco sancto: q̄ sanctū sanctoꝝ est. Jte. xxij. b. Qui comederit ō sanctificatis ꝑ ignoranti/addet quintā partē cū eo q̄ comedit: ⁊ dabit sacerdoti in sanctuario. Quidaz dicūt ꝙ abimelech di spensauit q̄ sūmꝰ erat sacerdos: ⁊ necessitas ꝑ se nō excusat sine dispensatiōe. Idem dicunt de matathia qui pugnauit ī sabbato. j. Machab. ij. e. Sed cōtra dicit Beda super Marcū. ij. ō occiso abimelech a saule abiethar filiꝰ eiꝰ post ea regnante dauid sūmi sacerdotū gradū accępit maioris excellentię q̄ ꝑ pater eiꝰ. Jte Beda sup Marcū. ij. Jta sabbatū tc̄. Leo papa. Ubi necessitas fuerit ad vtilitatē ecclesię: q̄ potestatē habet/ea dispēset. Beda. Jniquū est si statuta ꝓ charitate ꝑ charitatē tenerent. Uersus. Hęc sua cuiq̄ facit ī ꝑmittędo q̄ sūt. Hęc ꝑcipiēt auctozitas: vt nō occidas tc̄. Hęc ꝑcepti dignitas vt q̄ in sermōe ī mōte. Mota aūt/q̄ ꝑmę necessitatis sūt/dispēsatiōe solū recipiūt ab eo q̄ fecit: q̄ secundę a deo tis: q̄ ꝺo tertię/a nullo mutari pūt. Bern. de ꝺoctrinā. Nō sū tā rudis vt ignorē vos dispēsatores ēe positos: sed in edificationē/nō ī dēstructionē. Ubi necessitas viget/excusabilis ē dispēsatio: vbi vtilitas, puocat dispēsationē/laudabilis ē dispēsatio. Utilitas dico cōis/nō ꝑtia. Ubi nihil hoz est/nō est dispēsatio/sz crudelis dissipatio. Sensus g̃ literalis expositionis: q̄ ꝺauid ⁊ abimelech nō reꝑhēdunt de trāsgressiōe mādati, ꝙ necessitatē: sic nec apl'i debēt reꝑhēdi. Sup mēsam ēm ꝓpositiōis ponebant duodecim panes ⁊ aliꝰ substitutis tollebant: Numeri. xxviij. a. Leuit'. xxiij. b. Et q̄n dauid comedit erat dies neomenię. l Aut nō legistis. Secūda excusatio: m In lege. Numeri. xxviij. d. Leuit'. xxiij. a. n Quia sabbatū sacerdotes i tēplo sabbatū violāt. i. nō obseruāt. i. ita q̄ violare videnť: o Et sine crimine sūt/ꝺ faciēdo. p Dico aūt vob: q̄ tēplo maioꝝ est hic. i. in loco illo: q̄ iesus christus q̄ erat dño tēpli. q Si aūt scīretis. Tertia excusatio ꝑ misericordię ꝙelectionē. r Quid est. i. q̄d significet hac auctozitate: s Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. Osee. vj. c. ō. ix. b. Eūtes aūt discite q̄d ē/misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. t Nūq̄ condēnassetis innocētes. i. apl'os. Beda. Marci. ij. ꝺ. Sabbatū, ꝓpter hoīem factuz est: ⁊ nō hō ꝓpter sabbatū: iō maioꝝ cura adhibēda est saluti hoīm q̄ custodię sabbati. Sic ēm mandatū est sabbatū custodiri: vt si necessitas esset/nō fieret reꝰ q̄ solueret: hodie si q̄s eger cozruperit ieiuniū/nō tenet reꝰ. v Dūs est ēm filiꝰ hominis etiā sabbati. Quarta excusatio ꝑ dñi dispēsationē. Ūn cuz dñs sit/pōt mutare qō istituit. x Et cū inde trāsisset. i. fatī: aliqn videret ēe factū eodē sabbato. Ūn Luc'. vi. b. Factū est aūt ⁊ in alio sabbato vt iteraret ī synagogā. y Uenit ī synagogā cozū: in altero sabbato: vt ait Lucas. vi. b. z Et ecce nō habēs manū aridā: supple erat ibi vl'aduenit. Hiero⁹ sup hūc locū. Jn euāgelio q̄ vtunk nazarei/hęc vox ꝑcātis: Cemētariꝰ erā manibꝰ victū q̄rēbā: ꝑcoz te iesu/vt mihi restituas sanitatē/ne turpiter medicē cibos. a Et interrogabāt eum dicētes: Si licet sabbatis curare: vt accusarēt eū: Marcꝰ. iij. a. ⁊ Lucas. vj. b. dicūt illos interrogatos esse a dño. Ūn Lucas: Jnterrogo vos si licet sabbato benefacere an male: Sed/ꝺic ꝙ illi ꝑus interrogauerūt a dño. Intelligēs aūt dñs cogitatiōes ⁊ accusatiōes cozū constituit in medio sanandum: ⁊ tūc quęsiuit qō Lucas ⁊ Marcus ait. Et tunc illis tacētibus, ꝓposuit similitudinē de ouę: ⁊ cōclusit q̄ licet sabbato dñi facere. Deinde cū circūspectis illis cū ira:

S vt dicit Marcus

A F vt dicit Marcus: specialiter ꝓtendens vultuositatē quādam ad modū irati: q̄ Esa. xlij. a. Nō erit tristis neq̄ turbulentus/dixit: Extēde. a Ipse aūt dixit illis: Quis erit ex vobis homo q̄ habeat vnā ouem tc̄. Quāto magis melioz est homo oue. Loc⁹ a maiori. Glo. Cōpetēti exemplo soluit quęstionē cozꝰ vt eos oñdat sabbatū violare in opere cupiditatis: qđ est res minima: qui eū violare arguūt in ope charitatis: q̄ est res maxima. b Itaq̄ licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit/⁊ restituta est sanitati sicut altera. Exeūntes aūt pharisei concilium faciebant aduersus eum/quomō perderēt eum. Jesus autem sciens recessit inde: et secuti sunt eum multi/⁊ curauit eos omnes: ⁊ cēpit eis ne manifestū eum facerent: vt adimpleret q̄ꝺ dictū est per esaiam prophetā/dicentem: Ecce puer meus q̄lem elegi dilectus meus in q̄o bene

B Epł.5.b. Pś.33.

Uarus ēm causať a toto ꝓplo: q̄ dona dei cōmunia sibi appropriat. Et auaricia idolatria est: q̄ idolozū seruitus. Addo/seruiens eis: synderesis. Sed dum vult eā capere ⁊ subiugare/eius manus arescit a bono opere. d Et restituta est sanitati sicut altera. Planū est. e Exeuntes aūt pharisei concilium faciebāt tc̄. Ista sūt noctuę diaboli. Joh. iij. c. Lux venit in mundū: ⁊ dilexerūt homines tenebras magis q̄ lucē. Pś. Accedite ad eū ⁊ illuminamini. f Jesus autē sciens/insidias cozū/recessit inde: ꝓpter exemplū: ꝓpter humilitatis indiciū: ꝓpter etiā miseriā parcendū. Recessit ēm vt homo: q̄ hoc erat verū signū humanitatis. Luc'. vj. e. Jpe benignus est sup ingratos. g Et secuti sunt eū multi et curauit eos oēs. Nota simplices sequunť: docti ꝺo persequunť. h Et ꝑcepit eis ne manifestū eū facerēt. Hilarius. Jubēdo secretū dñs gloriandi de se iactātiā declinat: ⁊ per hanc tacendi voluntatē dictozū esaię effectus impletur. i Ut adimpleret/causatiue vel cōsecutiue. Sic pepercit eis/ne inuidia trucidarent: vt impleret illud esaię: Arundinē tc̄. Et ꝑm hoc ꝑcepta in hac auctozitate ex abundanti inducta sunt. k Nō dictū est per esaiā ꝓphetā/dicentē: Esa. xlij. a. Jbi est littera aliter. l Ecce puer meus. Uox patris loquētis de filio. Puer: id est seruus. Phil. ij. a. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs. Electꝰ/ m Quē elegi. Cant'. v. c. Dilectus meus candidus et rubicundus ex electis ex milibus. n Dilectus meus. Cant'. v. c. Qualis est dilectꝰ tuus ex dilecto o pulcherrima mulierū? Glo. Ex dilecto/ex patre. o In quo bene cōplacuit anime mee nihil in eo videns qō displiceret. Simile. ē. iij. d. et. j. xvij. a. p Ponā spiritū meū sup eū. Esa. xj. a. Requiescet sup eum spiritꝰ dñi. Et. lxj. a. Spiritꝰ dñi sup me/eo q̄ vnxerit me. Et hoc inquātū homo. q Et iudiciū/futurū: r Gentibus nunciabit/per ꝑdicationē suā. s Nō cōtendet neq̄ clamabit. Cōtra: Joh. vij. f. Stabat ihesus ⁊ clamabat dicens: Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat. Solo. Nō clamabit: id est nō clamosus erit. Sed in secūdo aduentu: Esa. xlij. c. Tacui: semp silui: patiēs fui: sicut parturiēs loquar. t Nec q̄s audiet aliās in platęis vocē eius. i. Per. ij. ꝺ. Cū maledicerēt nō maledixit: cum pateret nō contaminabat. Hiero.

p cōplacuit animę meę. Pōnam spiritū meū super eum: q et iudicium gentibus nūciabit. Nōn cōtendet neq̄ clamabit: nēq̄ audiet aliquis

q s t v

in platęis vocē eius. Arundinem quassatam non confringet: ēt linū fumigās non extinguet: donec eiciat ad

x y

victoriam iudicium: ēt in nomine eius gentes sperabūt.

a b c d e f g

Tunc oblatꝰ est ei dęmonium habens cęcus ⁊ mutus: et curauit eum: ità vt loqueret et videret. Et stupebant omnes turbę et dicebant: Nunquid hic est filius dauid: Pharisęi autem audientes dixerunt: Hic nōn eijcit dęmones nisi in beelzebub principe dęmoniorum.

b i k

Jesus autem sciens cogitationes eorum / dixit eis:

p Ponam spiritum meum super eum. Jsa. xlij. a. Ecce puer meus q̄lem elegi dilectus meus in q̄o bene cōplacuit anime mee nihil in eo videns qō displiceret. Simile. ē. iij. d. et. j. xvij. a. Ponā spiritū meū sup eū. Esa. xj. a. Requiescet sup eum spiritꝰ dñi. Et. lxj. a. Spiritꝰ dñi sup me/eo q̄ vnxerit me. Et hoc inquātū homo. g Et iudiciū/futurū: r Gentibus nunciabit/per ꝑdicationē suā. s Nō cōtendet neq̄ clamabit. Cōtra: Joh. vij. f. Stabat ihesus ⁊ clamabat dicens: Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat. Solo. Nō clamabit: id est nō clamosus erit. Sed in secūdo aduentu: Esa. xlij. c. Tacui: semp silui: patiēs fui: sicut parturiēs loquar. t Nec q̄s audiet aliās in platęis vocē eius. i. Per. ij. ꝺ. Cū maledicerēt nō maledixit: cum pateret nō contaminabat. Hiero. Ad victoriā. Joh. xij. e. Nunc princeps huius mūdi eiciet foras. Uel iudiciū inter se ⁊ diabolum. Uel iudiciū adhuc hominibus occultū quod vicit mortēꝺo. z Et in nomine eius gentes sperabunt: quia nō est aliud nomē sub cęlo in quo oporteat saluari: Act'. iiij. c. a Cui oblatus est ei/vnꝰ/ dęmoniū habēs cęcus ⁊ mutus. Tria signa simul facta sūt in isto. Moraliter: a Cui oblatus. Oblatio partim erat sacerdotis: partim offerētis. Sic partim sumus nostri quo ad ꝑenda necessaria: sed principaliter dei. j. Cor'. vj. d. An nescitis q̄m membra vestra templū sūt spiritussancti qui in vobis est quem habetis a deo: ⁊ nō estis vestri: b Cęcus. j. Reg'. xj. a. dixit naas obsessis iabes galaad. Jn hoc seriam vobiscū fędus: vt eruam omnū vestrū oculos dextros: ponāq̄ vos opprobriū in vniuerso israel. Naas/serpēs. Pś. Supercecidit ignis ⁊ nō viderūt solē. c Et mutus/a cōfessione peccati. Pś. Molite fieri sicut equus ⁊ mulus: q̄bus nō est intellectus. /Cece cęcus. In chamo ⁊ freno maxillas eorum cōstringe/ꝑmittue: qui nō approximāt ad te/per ꝓfessionem: vel a cōfessione laudis. Pś. Peccatoꝝ dixit deus: quare tu enarras iustitias meas tc̄. Item/Humiliauerūt in cōpedibus pedes eius / donec veniret verbum eius. i. confessionis. d Et curauit eū. Hoc referť ad illō: Donec eiciat ad victoriā iudiciū. Curauit ēm/eiciendo dęmoniū: e Jta vt loqueret. Hoc referť ad illud supra/Arundinē q̄ssatā tc̄. f Et videret. Hoc ad illud/Linum fumigans tc̄. Nota aūt ordinē. Greg⁹. Principiū illuminatiōis est humilitas vere cōfessionis. g Et stupebāt oēs turbę ꝙ dicebant: Nunq̄d hic est filius dauid: Mānsuetus cōtra dęmoniū: desiderabilis aspectu/cōtra cęcū: manuositas ꝓtra mutū. Filius dauid/q̄ misericozs ⁊ briticus fuit. h Pharisei aūt audientes direrūt/in corde. i Hic nō eijcit dęmonia nisi in beelzebub ꝓncipe dęmoniorū: q̄li participiū ⁊ familiaritatē habet cū ꝓncipe dęmoniorū: ⁊ ita ex cōsensu ⁊ auctozitate eijcit minozes dęmones: sicut secretariꝰ regis/auctozitate multi nocet. k Jesus aūt sciēs cogitationes eorū/dixit eis. Hiero⁹. Ad cogitationes phariseoꝝ rūdet: vt vl'ic cōpellerēt credere porētię eiꝰ q̄ cordis videbat occulta. Diere. xvij. b. Ego dñs scrutās corda: ⁊ ꝓbās renes.

S O mne regnū

Alt. in Marci.3.c. Luc.11.c. 25.q.2.c.si ea

a ¶Omne regnum contra se diuisum desolabit. Regnū solidū ⁊ firmū: si p ptes diuidit ⁊ alij ab alijs perimuntur vel opprimunt/in solitudinē redigit/vacuatū ab habitatoribus. Infirmat dñs qđ de eo dixerant pharisei. Primo indirecte dupliciter/ g synecdim vl hypocęsim sumpto quod dixerant: et ex hoc deducens eos ad inconueniens: ⁊ fm ordinem litterę: licet magister ꝑ postillis hoc modo pmuteť tertum: vt sit ꝓpositio maior. Et si sathanas. Assumptio. Omne regnū. Omnis ciuitas/assumptionis ꝓbatio. Vel domus/ꝓbationis suppꝛobatio. Quō ergo: hoc cōclusio: quasi nullo modo stare potest. De ꝑ pleni° Marc. iij.d. Dicit g: a ¶Omne regnū cōtra se diuisum desolabit.

a Omnē regnū tcōtra se diui-
b sum desolabit: et oīs ciui-
tas vel dom⁹ diuisa cōtra se
c nō stabit. Et si sathanas sa-
thanā eīcit/aduersus se di-
uisus est: quō ergo stabit re-
d gnū eius? Et si ego in beelze
e bub eīcio demones/filij vē
f stri in quo eīciūt? Jdēo ipi
g iudices vestri erūt. Si aūtez
h ego ī spiritu dei eīcio dēmo-
nes: igitur puenit in vos re-

i gnū dei. Aūt quomodo po
k test quisq̄ intrare in dōmuz
l fortis: et vasa eius diripere
m nisi ꝓius alligauerit fortē?
n Et tūnc domum illius di-
o ripiet. Qui non est mecum/
p contra me est: et qui non cō
q gregat mecū/spargit. Jdēo
dico vobis: Omne pecca-
r tum et blasphemia remittet
t hominibus: spiritus autem
t blasphemię nō remittetur.

Dicero°. Concordia nāq̄ res puę crescit: discordia maxime dilabunt. Nota regnū christus/dans regnū: euangelū/imitās ad regnū: eterna beatitudo/ipm regnū. b ¶Et oīs ciuitas vel domus: id est familia: diuisa contra se non stabit.

c ¶Et si sathanas tc. quō ergo stabit regnū eius? q. d. nullo modo pōt stare. d ¶Et si ego in beelzebub eīcio demones/filij vestri in quo eīciūt? Exorcistę iudeorū ad nois dei inuocationē eīciebant dēmones. Unde si filius vestris nō ascribitis q̄ in beelzebub eīciāt dēmonia: quare ꝑ mihi imponitis? e ¶Jdeo ipi iudices vestri erunt: cōparatione melioris facti: q̄ deo ascribunt qđ vos beelzebub.

Vel/ e ¶Filij vestri: id est apostoli qui erant de iudeis:

f ¶Jdeo ipi iudices vestri erunt. ſ. xix.d. Sedebitis super sedes iudicantes duodecim tribꝰ israel. g ¶Si aūt ego tc. Altera pars coplexionis. Et infert ex ꝓposito: cū reliq̄ ps sit falsa: ⁊ est ꝓpositio directa. Dicit ergo: Si ego in spiritu dei: Lucas.xi.c. ait: In digito dei: h ¶Eycio demones/igit̄ puenit in vos regnū dei. Aug⁹. Regnū dei idem est qđ potestas/q̄ dānant impi: ⁊ a fidelibꝰ secernunt. i ¶Aut quō tc. Qđ ꝓbauerat indirecte/vult probare directe. q. d. si ego nō in spiritu dei eīcio dēmonia ſz in beelzebub/ quomodo pōt quisq̄ intrare in domū fortis. Job.xli.d. Non est potestas sup terrā quę ei cōparet. Chryſ. Diabolū fortem facit nostra negligētia: nō illius potētia. k ¶Domū/hypocritę maxime. Job.xl.c. Umbrę. i. hypocritę ꝓtegunt umbraz eius: id est peccatū celant: in quo apparet imago diaboli. Piere.xxij.d. Liberabit eū ō manu potētiozis. l ¶Et vasa eiº diripe: id est arma eius. i. homines. Esa.x.f. Apud magnas cōmēdabit vasa sua. Magnas interꝑtat mot°: ⁊ in tactu marina est delectatio: quę custodit peccatoꝛ diabolo. Ro.vj.d. Humanū dico ꝓpter infirmitatē carnis vestrę: Sicut enī exhibuistis mēbra vestra seruire immūdiciq̄ ⁊ iniquitati ad iniq̄tatē: ita ⁊ nūc exhibete mēbra vestra seruire iusticię in sanctificationē. Esa. / in q̄bus habitat: ⁊ q̄bus quasi ministris vtit. m ¶Nisi ꝓius alligauerit fortē: quia tunc minoꝛē vim tēptandi sanctos habuit intrinsecus ꝑ fomitē: etsi forte maiorem extrinsecus. Diabolus enī est religatus in inferno: et manus impellens debilitata est. Manus trahens abscisa: q̄ non trahit simul bonos ⁊ malos. n ¶Et tunc domum illius diripiet: id est ad diuersos ordines rapiet. Eph.iij.c. Ipse dedit quosdā quidē apostolos: quosdā ꝓphetas: alios autem euāgelistas: alios aūt pastores ⁊ doctoꝛes. o ¶Qui non est mecū/cōtra me est: id est q̄ dissimilia meis opera facit/mihi cōtrarius est. p ¶Et qui nō cōgregat mecū/spargit. q. d. opa mea nō possūt opibus beelzebub cōparari: quia ego cōgrego/ille dispgit. Nota opus christi est cōgregare ad cultū vni° dei: ⁊ ad vnitatē fidei ⁊ ad vnū singulare bonū: De quo Ps. Una petij a dño. Ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi/Unde Esa.xl.c. Dispsos iuda colliget a quatuoꝛ plagis terrę. Dispgunt quidā ꝑ nobilitatē: hęc est otiōs. Quidā ꝑ timoꝛē mort̄: hic est occidēs. Alij ꝑ ꝓsperitatē: hęc est auster. Alij ꝑ aduersitatē: hęc est aquilo. Nos cōgregat dñs. Ezech.xxxvij.c. A q̄tuoꝛ vētis veni spūs ⁊ insuffla sup interfectos istos: ⁊ reuiuiscant. Opus aūt diaboli est dispgere mōstra dēmonioꝛ: varietates hereſū/vanitates hreſioꝛ: discoꝛdias fratrū. q ¶Jō dico vobis: q̄ dicitis me eīcere dēmonia in beelzebub ꝓncipe dēmonioꝛ: Jdeo dico vobis: oīne peccatū ⁊ blasphemia remittet hominibꝰ. Hoc cōtra Rouatianū: q̄ lapsis ī martyrio venia negabat. r ¶Spiritus aūt blasphemię nō remittet. Hoc est ꝓpter Origenē: q̄ dicit oēs veniaz ꝓsecuturos: post vniuersale iudiciū translactis multis seculis.

Ps. 26.

Dicit aūt illud peccatū irremissibile octo de causis: sicut potest colligi ex Glo. super Matth. v. ⁊ in ꝑ loco: ⁊ alijs dicit̄ sanctoꝛ. Primo: q̄ adhuc est fonti remissionis. Un Aug⁹ super Matth. v. Peccatū ad mortē est/ cū post

†Petiū dicit irremissibile octo ꝑ causis

Marc.3.d. Luc.12.b.

Alt. blasphemia

agnitionē dei ꝑ gratiā christi oppugnat aliqs fraternitatez: et aduersus gratiā dei qua recōciliatus est deo/inuidię faucibus agitat: qđ fortasse est peccatū in spiritū sanctū. Secūdo: quia nō habet colorē excusatiōis. Unde Richardus de sancto victoꝛe: Quędā peccata hominū ꝓtinent specialiter ad coꝛruptelam ꝓximi/vt ebrietas ⁊ stupra: quędā specialiter ad iniuriam ꝓximi/vt homicidia/furta: quędā specialiter ad diuinā ꝓtumeliam/vt blasphemia. Sed quidā blasphemant ex coactione: ⁊ hi peccant in patrē: alij ex decꝛeptiōe: ⁊ hi peccant in filiuz: alij ex sola malignitate: ⁊ hęc est pessima species in spiritū sanctū. Est aūt ⁊ hoc in genere sceleratissimū: ⁊ in quo malicia creuit vsq̄ ad sūmū: quādo quis ī dei virtutibus delectat̄ ⁊ gloriat. Quid ergo videt aliud spūs blasphemię q̄ affectatio ⁊ desideriū virtutiōis diuinę? Spiritº blasphemię spirat ad odiū dei: spūs aūt sanctus spirat ad amoꝛē dei. Eo igit̄ q̄ hoc maluz nihil habet in se excusatiōis: nō meret habere excusationē remissionis. Tertio: quia talis vir potest se humiliare ad veniā petendā vel ad bonū. Unde Aug⁹ super Matth. v. g. ibi: Oꝛate ꝓ plecutibus vos. Tanta est labes illius peccati: vt dęcandi humilitatē habere nō possit: etsi peccatū suū mala conscientia recognoscere ⁊ enunciare cogat: vt iudas cum dixit/ Peccaui: facilius desperans cucurrit ad laqueū/q̄ humilitatis veniā petijt: qđ ꝓpter magnitudinē peccati iam ex dānatiōe peccati tales habere credendū est. Et huic pęnitentię non ignoscit deus: cū ⁊ se peccasse fateant̄/ ⁊ fecisse mala vehementer eos pęniteat: tamen huiusce modi affectionē mentis habet vt se non humilient ad petendā veniā. Quarto: quia pauci et raro remittit: vt dicit Glo. Ro.ij.a. sup illud: Sedm duriciā tuā ⁊ coꝛ impęnitēs tc. Quinto: quia nunq̄ legit remissū: immo legit cōtrariū in hoc.xij.ca. et Marc.iij.d. Qui blasphemauerit in spiritū sanctū/non habet remissionē in eternū. Ubi Interlin. quia ipse eterne delinquit qui nunq̄ pęniter. Et Luc.xij.b. Qui in spiritū sanctū blasphemauerit/nunq̄ remittet ei. Glo. hic blasphemus exigētib⁹ malis meritis suis: sic nūq̄ ad remissionē: ita nec ad pęnitentię puenturus est. Sexto: quia grauiº punit̄: quasi nihil ō pęnitebita dimittit. Un Richardus de sancto victoꝛe. Peccatū diaboli inexpiabile est: q̄ nullo remedio expiari potest. Illud aūt irremissibile est: cui pene nulla relaxatio fit: quę in peccatis actualiter similibꝰ fieri consueuit. Septimo: quia meret talis non pęnitere. Un Marc. iij.d. Qui blasphemauerit in spiritū sanctū/nō habebit remissionē. Glo. ideo: quia nō meret pęnitentię agere vt recipiat. Octauo: quia etiā post mortē remanet/etiā quo ad actū sicut charitas. Un Richardus de sancto victoꝛe. Sicut nūq̄ excidit amoꝛ dei: ita nūq̄ excidit odiū dei: Et tamen charitas potest amitti: sic ⁊ odiū dei in ꝓsenti admitti. Sicut aūt fides ⁊ spes cessabūt: sic sunt q̄da mala quę locū habent soluz ī hac vita: vt adulteria/furta: quędā ꝓ in hac vita simul ⁊ in futuꝛo: Nam qui cū odio dei ex hac vita discedit/sub eodē morbo in eternū tabescit. ⁊ sic in eternū delinquit: ⁊ sine cessatiōe delinquēdo meret vt sine cessatione puniat. Qui q̄ reº est diuini odii/reº est eterni delicti. Sed blasphemia q̄ est in spūmsanctū nūq̄ est ꝓpter odiū dei. De hoc etiam Ysychius super Luc. ſ.

Alt. blasphemia

¶ et. xxiiij. Hoc sancti patres irremissibile peccatum ⁊ blasphemiam in spiritumsanctum dixerunt: in sceleribus vsq̄ ad finē vitę perseuerare: de salute sua desperare: de misericoꝛdia ⁊ potentia redęptoꝛis diffidere. Ite Aug⁹ in Enchiridion. Qui in ecclesia non credens peccata dimitti/contemnit tantam diuini muneris largitatem/ et in hac mentis obstinatione diem claudit extremum: reus est ille irremissibili peccato in spiritumsanctum/in quo christus pcta dimittit. Versus. Aduersum purū vir raro nō legt vncā. Plene pumic/ remanet/nō pęnitet vncā. Peccatur autem in spiritumsanctuz isto peccato sex modis. Duob⁹ modis in deum: duobus in ꝓximum: duobus in seipsum. In deum/desperando/ꝓsumendo. In ꝓximū/impugnatio agnitę veritatis: ⁊ fraternę charitatis. Duplex est effectus bonitatis diuinę in hoie. Unus q̄ ad intellectus perfectionē: ⁊ q̄ ad hoc est impugnatio agnitę veritatis. Alius q̄ ad affectionē affectus: ⁊ q̄ ad hoc est impugnatio fraternę charitatis. In seipm finalis impęnitētia: et qñ pęnitet de pęnitētia. Ite nota ad hoc q̄ aliq̄d sit peccatū in spiritūsanctū tria exiguntˢ: scz q̄ sit ex certa malicia: q̄ diuinā bonitatē oppugnet: ⁊ q̄ sit cum finali pertinacia mentis indurate in malicia. Spiritus autem blasphemię nō remittetur. Aug⁹. Blasphemia est per quam de deo falsa dicunt. Et ideo ꝓius est blasphemare q̄m periurare: q̄ periurando falsę adhibet testis deus: blasphemando de ipo deo falsa dicunt.

a ¶Et quicūq̄ verbū dixerit cōtra filiū hois remittetur ei: id est ad remittendū facile est ſi pęnitet: q̄ ignoꝛāter hoc dixit. b ¶Qui aūt dixerit contra spm̄sanctum/ verbum: nō remittet ei/nec ꝑ in hoc seculo/nec ꝑ in futuro: vt expositum est. c ¶Aut facite. i. dicite: sicut vulgarię dicit: Iste facit se bonū: id est dicit: Arboꝛē bonam ⁊ fructum eius bonū. d ¶Aut facite. i. dicite: Arboꝛē malam ⁊ fructum eius malū. q. d. ꝑm naturā iudicate ⁊ dicte de arboꝛe bona/scz me: q̄ faciat bonū fructū: aut de arboꝛe mala/scz diabolo: q̄ fructū malū faciat. ē. vij.c. Nō potest arboꝛ bona fructus malos facere: nec arboꝛ mala fructº bonos facere. Oꝛ aūt christus dicat arboꝛ/habet Cant. ij.a. Sicut malus inter ligna siluarum: sic amicus meus inter filios. Sic diabolus/Judic. ix.b. Ligna agri cōstituerūt rhamnū sup se. Hieroº. Christus seipm dicit arboꝛem: suum opus/fructum. e ¶Siquidē ex fructu cognoscit arboꝛ. ē. vij.c. A fructibus eoꝛ cognoscetis eos. Eccl. xxvij.a. Sicut rusticatio de ligno ostendit fructū illius: sic verbū ex cogitatu coꝛdis hoīs. f ¶Progenies viperarū: quia occiderūt christū patrē: sic mali christiani occidūt ecclesiam matrē. Isidorus. Sicut vipera a filijs in vtero positis perimit̄ lacerata: ita nos cogitationes nostrę intra nos positę occidūt: q̄ eas ꝙſi fętus diaboli lactamus ⁊ papillā facim⁹ delectando. g ¶Quō potestis bona loqui cū sitis mali: q̄ſi nō potestis bonū fructū facere/cū sitis arboꝛ mala. h ¶Ex abundantia enī coꝛdis os loquit̄: sicut olla ex plenitudine redūdat. Job.xij.d. Feruescere faciet q̄ſi ollam ꝓfundū maris: ⁊ ponet q̄ſi cū vnguēta bullitū. Prouer.xv.a. Os stultoꝛ ebullit stultitiā. i ¶Bonus hō de bono thesauro. Continuatio. Uere ex abūdātia coꝛdis os loquit̄: q̄/ bonus hō de thesauro bono: id est de bona intēctione: k ¶Proꝛert bona/ verba. l ¶Et malus hō de malo thesauro: id est peruersa intentione. m ¶Proꝛert mala/verba. Prouerb.xviij.d. Moꝛs ⁊ vita in manibus linguę. ſ. xv.b. Quę procedūt de oꝛe de coꝛde exeunt: ⁊ ea coinquināt hoīem. De coꝛde enī exeunt cogitationes malę/homicidia/adulteria/fornicationes/furta/ falsa testimonia/blasphemię. Nota aūt q̄ est triplex thesaurus bonº. Boꝛ cterinę/gratię/⁊ glię. Primus admirabilis: secūdus desiderabilis: tertius inestimabilis. De ꝓmo Esa.xlv.a. Dabo tibi thesauros absc̄ditos ⁊ arcana secretoꝛ. i. sacrę scꝑturę: vt scias q̄ ego dñs. Hoc ꝏ cyro: q̄ interꝑtat hęres/clericus: q̄ dicit: Dñs pars hereditatis meę. De secūdo/ Prouerb.xxj.c. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleū in habitaculo iusti. ij. Cor. iij.b. Habemus thesaurū istū in vasis fictilibus. De tertio/ Deut. xxviij.a. Aperiet dñs thesaurū suū optimū cęli: vt pluuiā tribuat terrę in tpe suo: bñdicetq̄ cūctis operibus manuū tuaz. Hos tres thesauros aperit dñs. De ꝓmo ꝏ Luc. xxj. d. Ego dabo vobis os ⁊ sapientiam/cui nō poterit resistere oēs aduersarij vestri. Ps. Dñe labia mea aperies: ⁊ os meū annūciabit laudē tuā. De alijs duobus: Ps. Gratiā et gliam dabit dñs. Similiter ē triplex thesaurº malus: Cupiditatis: iniquitatis: et pęnę gehēnalis. Primus cōtēptibilis: q̄ de ster coꝛdibus. Secundus miserabilis: q̄ Prouerb.xviij.d. Miseros facit ppłos pctm. Tertius intolerabilis. De primo ꝏ Heb.xj.c. Fide moyses grādis effectus negauit se esse filiū filię pharaonis: magis eligēs affligi cū ppło dei q̄ tpalis pcati habere iocunditatem: maloꝛes diuitias ęgtiacas thesauro egyptioꝛ impꝛoperiū christi. Eccl.xxxj.a. Beatus diues qui inuentus est sine macula: ⁊ qui post aurum nō abijt nec sperauit ī pecunię thesauris. Prouer.xxj.b. Qui congregat thesauros lingua mendacij vanus ⁊ excors ē. De secūdo/ Mich.vj.c. Adhuc ignis ī domo impi: thesauri iniquitatis ⁊ mēsura minoꝛ irę plena. Iste thesaurus sit de subtilioꝛibus/ꝓciosioꝛibus ⁊ durabilioꝛibus sicut alij thesauri. i. de subtilioꝛibus peccatis. ſ. spualibus q̄ ꝓciosa sunt diabolo: q̄ maloꝛis sunt culpę q̄m carnalia. Gręgoº. Carnalia peccata minoꝛis sunt culpę/sed maioꝛis infamię: ⁊ eo durabiliora qz occultioꝛa: quia tunc non possunt reprehendi. De tertio dicit Roma. ē. a. Scom duriciam tuam et coꝛ impęnitēs thesauriças tibi irā in die irę ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei. n ¶Dico autem vobis. Antipophoza est. Ne parulpēderēt verbum blasphemię. o ¶Quoniam omne verbum otiosum qđ locuti fuerint hoies reddent rationem de eo in die iudicij. Sed q̄re nō similiter de opere? Rāsio. Quia verbum ex ratione oꝛitur: quod nō omne opus. Item omne verbum comꝑimere possumus: nō omne aliud opus. Et hoc notat dominus cum dicit/ reddent rationem. Quid autē sit otiosum verbum dicit Gręgoꝛius super Jaco. vltc. Uerbum otiosum est qđ caret ratione iustę necessitatis: ⁊ intentione pię vtilitatis. Hieroº sup Leuit. xxj. Quicquid nō ędificat audientes: in periculum vertitur eloquentiū. Item q̄ scurrilitatem replicat/ ⁊ cachinnis oꝛa dissoluit/ ⁊ aliquid ꝓfert turpitudinis: hic nō otiosi sermonis sed criminosi reus tenebitur. Item in verboꝛum pondere/ ꝓpatio existit humanę vitę. Origen. sup Numeri. xij. Inanis est omnis sermo in quo non est intrinsecus aliquid de deo vel dei mandato. Glo. hic. Quod sine vtilitate loquentis dicit̄ aut audientis. Uerba enī instructionis ⁊ coꝛrectionis vtilia sunt animę: verba recreationis vel consolationis sunt coꝛporis: hęc tamen indifferentia sunt/ nisi fiant eo fine vt mediante coꝛpore ꝓsint animę.

Dñs. 15. L

Luc. 6. g.

† Dñs. 50.

† Dñs. 83. 22. q. 5. c. quotiens

† Thesaurus malus triplex

Verbū otiosum quid sit

p ¶Ex verbis enī tuis iustificaberis: id est mereberis vt iustus remuneraberis. q ¶Et ex verbis tuis damnaberis. Ex verbis enī tuis iustificaberis et ex verbis tuis damnaberis. Unde Prouer.xviij.d. Moꝛs ⁊ vita in manibus linguę. Nota in locutione quinq̄ sunt inquirenda. Quid dicat: cui dicat: vbi quid dicatur: quando quid dicatur: ⁊ qualitas: id est modus loquēdi. Quid dicatur/determinat apostolus Col. iiij. a. Sermo vester semper in gratia sale sit conditus: id est semp sit gratus ⁊ vtilis sine vlla otiositate. Otiosa sunt omnia quę sunt nociua/aut inhonesta/aut inutilia. Inutilia sunt: q̄ nec audientibus/nec loquentib⁹ ꝓsunt. Inhonesta sunt: quę nō conueniunt dignitati illius q̄ loquitur/vel illius cui loquitur/vel illius de quo loquitur. Nociua sunt: quę suis suasionibus animos auditoꝛum/siue ad eroꝛem/siue ad ꝓauitatem ducunt. Senes itaq̄ loqui debent de discretione bene consulendi: iuuenes de instantia benefaciendi: sapientes de mysterijs scripturarū: simplices de exēplo

In locutione quinq̄ inquirenda sunt

Universidad de Deusto

E bonoꝝ operū: hi qui quietā viā ducūt/ de disciplina modi rectē vīuēdi: hi q̄ exterīora tractāt negocia/ de industria acq̄rēdi: filii de ꝓmissiōe: subditi de obediētia ꝓcepto:ꝝ vnusquisq; q̄ loquit/ p̄m q̄litatē psonę siue materię ingrat cōgruā de q̄ loquat materiā. Secūdū ē: cui q̄d dicat. Eccl̄j.xxij.b. Cū stulto ne mul-

† Prou. 9.b. Marci.8.b. Luc.11.b. tū loq̄ris: qz q̄ arguit impiū generat maculā sibi. Qui ergo cuz allo loquit/ primo cōsideret si ꝓ se aut ꝓpter aliū loquat. Si ꝓpter suā vtilitatē loquat/ Luc.11.b. videat vtz ipe sit talis de cuius colloqo vtilitas ei prouenire possit. Si ꝓpter aliū loquat/ caueat ne tal sit ille/ q̄ vel sua exJonę.2.b. hortatiōe nō indigeat: vel ita in malo obstinatus sit vt correctiōe alterius se corrigi nō ꝑmittat: Alioq̄n t sapiētes velle docere/ superbia est: t obstinatos corrigere insipiētię ē. Exhortenť igit ad ꝓhortatiōē timidos: ad temperantiā. pdigos: ad hūanitatē parcos: ad ꝓsilū temerarios: ad silētiū verbosos: ad alacritatē segnes: ad mānsuetudinē impatiētes: ad iusticiā negligētes: ad timorē superbos: ad liberalitatē auaros: ad petitatē gulosos: ad feruorē tepidos: ad ꝑbū exhortatiōis nimis tacitos: ad indulgētiā crudeles: ad q̄rē scipites: ad prudētiā incautos: ad modestiā inuerecūdos: ad solicitudinē obliuiosos. Tertiū ē: vbi q̄d dicat. Est em̄ locus vbi ꝓpterū seruādū ē silentiū: vt sanctuariū/ dormitoriū. Quartū est: q̄n q̄d dicat. Est em̄ tēpus tacēdi. s. si alius loqui cęperit. Eccl̄s.iij.b. Job.xxij.d. Qui me audiebāt expectabāt sententiā meā. Est aūt tacendū ꝓpter infirmitatē auditorū. Job.xvj.c. Tacendū est ꝓpter multa Adhuc multa habeo vob̄ dicere: sz non potestis portare mō. Itē ꝓpter ꝓcipitationē vitandā. Prouerb.xviij.c. Qui pus rīdet q̄z audiat/ stultū se esse demōstrat. Itē Eccl̄s.v.d. Si ē ti bi intellectus rīde, primo tuo: sin autem/ manus tua sit sup os tuū. Itē ꝓpter reuerētiā psonę. Eccl̄j.a. Prius q̄z interroges nō vitupera quēq̄: t cū interrogaueris corripe iuste. Itē ꝓpter malicię auditoꝝ. Eccl̄j.xxij.a. Qui narrat ꝑbā nō audienti: q̄si qui excitat dormientē de graui somno. Cū dormiēte loquit/ q̄ narrat stulto sapiētiā: t in fine narratiōis dicet: q̄s est h̄: Prouerb.xxiij.b. In aurib̄ insipiētiū ne multū loq̄ris. s. vij.a. Nolite spargere margaritas ante porcos. Itē ☩itas. i. modus loquēdi in trib̄ ꝓsistit. Hoc est: q̄ gestu: q̄ sono: q̄ significatione: q̄d dicat. Sit q̄ gestus modestus/ humilis: sonꝰ mitꝭ t suauis: qz de christo dicit in hoc capitulo: Nō ꝓtēdet/ neq; clamabit/ neq; aliq̄s in platęis audiet vocem eius. Significatio verax t dulcis: quia falsus testis nō erit impunitus: t qui mendacium loquit nō effugiet. Dulcis: quia sermo dulcis multiplicat amicos. Isti sunt quinq; digiti linguę.

Modus loquendi in tribus consistit

Prou. 19.a. Eccl̄i. 6.a.

a Tunc respondērunt ei quidā ex scribis et phariseis/ dicentes. Cōfusi pharisei in calumnia tam verboꝝ q̄z factoꝝ conuertunt se ad figmenta. Promptuaria enim eorum plena/ eructuantia ex hoc in illud: quasi tu ex eis demones inuisibiliter/ exhibe nobis aliquod signum visibile. b. ¶ Magister volumus a te signum videre. Lucas. xj b. dicit: Aly temptātes/ signū de celo quērebāt. j. Corinth̄. i. d. Judei signa quērunt: greci sapiētiam. Signum: vt tonitruum tempore samuelis. j. Reg̃. viij. c. Ignem tempore helię. iij. Reg̃. xviij. f. Adhuc autem scribę t pharisei nostri signum petūt de celo: id est signū sublimitatis volunt habere in se/ t in alijs venantur: sed signa paupertatis t humilitatis contemnūt. Unde Luc. ij. e. Positum est hic in ruinam t in signum cui contradicet. Item ibidem. b. Et hoc vobis signū: inuenietis infantem positū in p̄sepio pānis inuolutum. Jam signa ista nō sunt multis credibilia sz suspecta: vnde eis detrahūt. c ¶ Qui respondens ait illis: Generatio mala: p̄ inuidiam. Job. xvij. a. Terra de qua oriebāt panis: id est doctrina: in loco suo igne subuersa est: id est per inuidiam. d ¶ Et adultera: cum idolis. Ezech. xvj. c. Multiplicasti fornicationē ad irritandum me. Eodē. c. Judicabo te iudicio adulterarū. Hiere. iij. a. Tu fornicata es cuz amatoribus multis: tamē reuertere ad me t ego suscipiā te. e ¶ Signum querit/ de celo: f ¶ Et signum nō dabit ei nisi signū Jone ꝓphetę. Cōtra: Nōne signū

b tribus diebus et tribus noc
l tibus. Utri nunūtę resurm gent in iudicio cū generan tione ista/ et cōdemnabunt o eam: quia pēnitentiā egerūt p in ꝓdicatione Jonę: Et ecce q plus q̄z Jona hic. Regina austri surget in iudicio cū generatione ista/ et condemnabit s eā: quia venit a finibus terrę audire sapientiā salomonis:

Jonę.3.b. Luc.11.b.

3. Reg̃. 10.a. 2. Paral. 9.a 8.q.1.c. vercor

obscuratio/ de celo. Vel exponať/ ei: id est ad vtilitatem eius: quo. s. signo conuertatur t credat. g ¶ Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus t tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terrę: id est in sepulchro: i ¶ Tribus diebus et tribus noctibus. Nota/ ab initio mundi vsq; ad resurrectionem christi pręcessit dies/ ad literam t mystice: quia tam angelus q̄z homo cecidit a luce in tenebras. Sed de christi resurrectione nox pręcessit: in cuius figura sabbatum in lege seruabatur a vespera vsq; in vesperam p̄m quosdam: Sic christus fuit in sepulchro sexta feria ꝓ parte et nocte illa quę tunc erat sexta diei: et in sabbato et sequenti nocte quę tunc erat sabbati/ et principio diei dominicę: et tunc nox ꝓcedens christo resurgente/ facta est diei dominicę: et sic computat ꝓ duabus noctib̄. Et merito: quia simpla nocte sua/ duplam nostram abstulit: t ita nox illa fuit q̄si angularis. Quidā tenebras a sexta vsq; ad nonā reputāt ꝓ vna nocte: sed tunc non fuit in corde terrę: id est in sepulchro. Hieronymus. Tribus diebus t tribus noctibus: vt a parte totū intelligas: id est infra tria spacia quę cōstant ex tribus diebus t tribus noctibus dns fuit in sepulchro quasi in corde terrę. Moraliter. h ¶ Sic erit filius hominis in corde terrę: id est christus: id est fides eius in corde eoꝝ/ qui p amorem sunt in cētro terrę. Leo quoq; membro cor ledit: sic lesa quacūq; participatione eius auarus ledit. Ezech. xxvij. a. Ad tyrū: In corde maris sita es: id est amaritudinis. Hic christus mortuus est: i ¶ Tribus diebus et tribus noctibus: id est infantis/ pueritia/ adolescētia: Juuētute/ senectute/ senio. Vel/ Tribus diebus/ in ꝑperitate: quia offerť ille sup eę les/ supiores/ t inferiores. k ¶ Et tribus noctibus: id est in aduersitate deprimit sub omnibus. Hiere. xxxvj. g. Cadauer eius ꝓiciet ad estū per diem: t gelu per noctem. Primū elatiōis: secundum tꝑoris. l ¶ Viri ninuite resurgent in iudicio/ generali: m ¶ Cum generatione ista. i. Corinth̄. xv. g. Omnes quidem resurgemus. n ¶ Et condemnabunt eam/ comparatione: o ¶ Quia pēnitentiam egerunt in ꝓdicatione Jonę; qui solis tribus diebus ꝓdicauit: nec etiam viderūt signa a Jona: fuit etiam minor christo. p ¶ Et ecce plus q̄z Jona hic. Scōm Hieronymum/ hic/ aduerbium est. Hieronymus. Jonas triduo prędicauit/ nihil signoꝝ fecit: acceptus est peregrinus: Christus vero ꝓdicauit multo tempore: fecit tot t tāta/ reprobatus est tādem a suis. q ¶ Regina austri: id est sibylla. ij. Paral. ix. a. venit cum magnis opibus t camelis: qui portabant aromata t auri plurimum gemmasq; ꝑciosas. Idem. iij. Reg̃. x. a. Mirabilia autem in hac regina. Sexus fragilis de remotis cum difficultate relicto imperio cum muneribus ad purum hominem sola fama cognitū venit: econtra pharisei dominū negligunt: vix ꝓsentem/ gratis oblatum/ sui generis bōificū/ deū t hominem miraculis approbatum. r ¶ Surget in iudicio cum generatiōe ista et condemnabit eam. Chrysostomus. Regina austri venit a finibus terrę: t christiani nolunt de platęis vbi nihil agitur venire ad audiendum christum. Multi etiam de ecclesia exeūt/ t christum solum relinquunt. s ¶ Quia venit a finibus terrę audire sapientiam salomonis: Et ecce plus q̄z salomon hic: vt expositū est.

Jonę.3.b. Luc.11.b.

Horaliter

Horaliter

Ꝟ Cū aūt immūdus

A a ¶ Cum aūt immūdus ꝛc. Ostenso quibus nō sunt similes: ostendit quibus sunt similes. Dicit ergo: Cum autē immundus spūs exierit ab hoīe/ in baptismo. Unde ꝺ: Exi immunde spūs. b ¶ Ambulat ꝑ loca arida: q̄ ḡrit male humectare eos/ quos dns siccauit. Un̄. j. Paral. iiij. b. Erat labes inclytus ḡ fratrib̄ suis. Jabes interpretatur exiccās: hic est christus. Ps. Luc.11.c. † Ps.142. Factus sus sicut terra sine aqua tibi. Un̄ dns desiccauit rubrū mare. Ezech. xxix. a. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum. Castrū in terra arida positum nō potest obsideri.

Et ecce plus q̄z salomō hic.

a ¶ Cum aūt immūdus spiritus
b exierit ab hoīe/ ambulat per
c loca arida/ q̄rēs requiē et
d nō inuenit. ¶ Tunc dicit: Reuertar in domū meam vnde
e exiui. Et vēniens inuenit eā
f vacantem scōpis mundatā
g t ornātā. ¶ Tunc vadit t assumit septem alios spūs secū

De pēnit. dis. 4. c. reuertar.

c ¶ Quērens requietem t nō inuenit. Un̄ Job. iij. d. Qui parati sūt suscitare leuiathan. Nota/ Diabolus in quibusdā quasi in priuatis domiciliis. s. ḡsi balneat/ minuit ventosat: et cū magnis luminaribus t ꝛipudio deducūt eum quasi dīm suū per villam: t obuiā ei procedunt tyrocinādo/ hastas frangēdo: t hmōi. Job. xl. c. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētibus. d ¶ Tūc dicit: Reuertar in domum meā vnde exiui. Dīc timeāt sibi incipientes t nouitij: q̄ facilius recidiuāt. Un̄ Judic. vj. g. Madianitę castrametati sunt in valle iezrael. i. semen dei. Madian/ fluxus vel iniquitas. Esa. xxvij. g. Per viā qua venit sennacherib per eam reuertet: t ciuitatē hāc nō ingredietur. e ¶ Et veniēs inuenit eā vacantem. Domus vacans ē: vbi nō sit ignis charitatis: t homines: id est motus rationales non habitant. Hęc ruinosa sit t habitaculū murium/ canum/ t immundiciarū: sicut legitur de templo. j. Machab. iiij. e. Itē ij. Reg̃. xi. a. de dauid otioso. Eccl̄h. xvi. f. Hęc fuit iniquitas sodomę: superbia/ saturitas panis/ et abundantia et ocium ipsius. Prouerb. xxiij. c. Noli esse in conuiuijs potatorum: nec in comessationibus eorum qui carnes ad vescendū conferunt: quia vacantes potibus t dantes symbola cōsumētur. Act̄. xvij. c. Athenienses aūt omnes t aduenę hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid noui. Vel in bono: f ¶ Vacantem/ orationi/ cōtemplationi t lectioni. De primo. j. Corinth̄. vij. a. Nolite fraudare inuicem nisi forte ex consensu ad tempus vt vacetis orationi. De secūdo/ Ps. 33. Ps. Vacate t videte quoniam suauis est dns. De tertio/ Eccl̄j. xxxix. a. Sapientiam antiquorum omnium exquiret sapiens t in prophetis vacabit. g ¶ Scopis mundatam. Ezech. xvj. b. Laui te aqua t emundaui. Vel/ Scopis: id est doctoribus: iuxta illud Hiere. xvij. a. „Erit quasi myrice in deserto. Esa. xiij. f. Scopabo eam in scopis. Vel/ Scopis/ cōfessionis. Ps. Exercitabar t scopebam spiritum meum. Vel/ Scopis/ institutionis t correctionis vel virtutum apparētium. h ¶ Et ornatam: cortina alba: id est mundicia. Cortina viridi. i. fide. Habacuk. ij. a. Justus in fide sua viuet. Cortina coccinea: id est verecundia. Cortina hiacynthina: id ē spe. Ezech. xvj. b. Ornaui te ornamento. Eccl̄j. xxij. a. Ornamentū gratię accipias. Item ornamentum est doctrina. Eccl̄j. xxj. d. Ornamentū aureum prudenti doctrina. Itē virtutes. Eccl̄j. l. b. Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide ꝑciosо. Vel/ Ornatam/ simulata virtute. Ps. Filię eorum compositę. Ps. 143.

i ¶ Tunc vadit t assumit septem alios spiritus secū nequiores se. Non quia nequiores sint diabolo/ sed ab effectu: quia homo eos habens efficitur nequior. Beda. Quę merito dicunť nequiora diabolo comparatione priorū inhabitationis. Septem: q̄: Esa. iij. a. Apprehendēt septē mulieres virum vnum: id est septiformis spiritus sanctus: qui dicit ꝓpter septem operationes septiformis. Prima: quia generat spem: id est certitudinem spei t certitudinem de ęternis/ dicit spiritus sapientię. Secunda: quia certificatam mentem virtutis expulsis illuminat/ dicitur spiritus intellectus. Tertia/ spiritus consilij dicit: quia mentem ne pręceps sit ratione replet. Quarta/ spiritus fortitudinis: dum formidanti animo confidentiam inserit. Quinta/ spiritus scientię: dum a nesciente ęgritudine ignorātię expellit. Sexta/ spiritus pietatis: dum separata impietate/ operibus misericordię fecundat. Septima/ spiritus timoris: dum premens mentem ne de presentib̄ eleuet/ spe illa futurorū confortat. Spiritus etiā nequā septiformis dicitur i malo. Hinc est q̄ septē dęmonia de Maria magdalena dīm eiecisse scriptura testať. Sunt autem vitia in quib̄ aperte velut† fronte spiritus malus bono resistit: Sunt alia deteriora ḡ velut his adiacentia. De his Gregorius sup Job. xxxix. c. Procul odoratur bellū exhortationem ducum ꝛc. Septem vero quos secū assumit/ deteriores dominus dicit: quia sub mētita specie veritatis imprudentes illaqueant. Uidemus ergo malos bonis oppositos aliquos: quia deteriores qui inuisibili fraude seducunt. Spiritus bonus sanctus sapientię/ cui opponiť spiritus insipiētię: Alter peior. s. simulatio sapientię per hypocrisim. Spiritus bonus intelligentię: spiritus malus oppositus/ scz stulticię: Alter peior. s. simulatio disciplinę. Spiritus bonus. s. consilij: malus. s. imprudentię: Alter peior/ scz simulatio prudētię. Spiritus bonus/ scz fortitudinis: cui opponiť malus apertę ignauię: Alter peior/ scz infirmitas fallens obumbratione virtutis mansuetudinis. Spiritus bonus/ scz scięntię: malus ignorātię: Alter peior/ scz vsurpatio scientię. Spiritus bonus/ scz pietatis: malus impietatis: Alter peior/ falsę pietatis obtēctus. Spiritus bonus/ scz timoris: cui cōtrarius est spiritus temeritatis: Alter peior/ dolus fictę religiositatis. Eccl̄j. j. b. Timor domini scientię religiositas. k ¶ Et intrantes habitant ibi. In quo notatur mora eorum. l ¶ Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Unde. ij. Pet. ij. d. Melius est: id est minus malum/ viam veritatis nō agnoscere q̄z post agnitam retrorsum conuerti. m ¶ Sic erit t generationi huic pessimę. Immundus em̄ spiritus exiuit a iudęis: quādo legem receperunt/ t ambulauit ad gentes: quę cū crederēt reuersus est immūdus spiritus ad iudęos: spiritus inq̄ blasphemię. Sed quare totiens dicit/ generatio? Sensus est/ Eccl̄s. j. a. Generatio ꝑterit: t generatio aduenit ꝛc. Tūc vadit t assumit septē alios spiritus. Primus spiritus est ingratitudo venię. Secūdus ruptura fęderis: q̄ nō peccaret mortaliter: nec dīs puniret ęternaliter. Tertius substantia misericordię: q̄ agit cum misericordia quasi cum meretrice. Quartus cōtumelia sacramenti cōfessionis t matrimonij inter se t deum. Quintus iniquitas retributionis eiusdēm dominum. Sextus iteratio passionis: quia acetum fuit ꝓ summario passionis: id est peccatum. Septimus dolus: q̄ reddit diabolo castrum dīi. n ¶ Adhuc eo loquente ad turbas: Ecce mater eius t fratres stabant foris q̄rēntes loqui ei. Dic ostēdit cui bona generatio debet esse similis. Chrysostomus. Uidit diabolus: quia persuadebat christus populo/ q̄ esset filius dei/ dicens: Ecce plus q̄z salomon hic: t plus q̄z Jonas: timens ne derelinquat/ ad impediendos sermones eius introduxit parentes eius carnales: vt per illorum cōtemplationem diuinitatis eius obscuraret ꝑba: Jdeo venit aliquis quasi diaboli aduocatus: qui humano ore ꝑba diabolica loqueretur: Ecce mater tua ꝛc. q. d. quid gloriaris in celo qui radices habes in terra: Non potest esse filius dei quem homines genuerunt. Tunc ielus quasi ad homines aspiciens: sed vere diabolo loquebat: Quę est mater mea ꝛc. non spernens carnalem generationem: sed volēs spiritualem pręponi carnali. Et hoc est: o ¶ Dixit autem ei quidā: Ecce mater tua t fratres tui foris stant quērētes te. Hiero°. Quidam sequentes delyramenta apocryphorum/ suspicantur fratres domini esse filios Ioseph de quadam muliercula. Fratres autem hic vocantur consobrini domini. Quidam volens cum seducere per carnalem affectum: sed dominꝰ nec ab opere spirituali cessat/ nec locum calumnię dat. Nota: quęritur dominus: t per fidem inuenitur. Joh. i. f. Inuenimꝰ messiam. Item inuenitur per bonam operationem. Esa. lv. b. Quęrite dominum dum inueniri pōt: Dum tempus est operandi. Item per rationem: vt philosophi. Act̄. xvij. f. Quęrere deum si forte attractent eum aut inueniant: cuius non longe

Dīs quęrit et inuenitur multis modis

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſit ab vnoquoq; nostrum. Sap.ix.d. Quę in ſpectu ſunt:id est cursus siderum/inueninus cum labore:quę autem in cęlis sunt quis inuestigabit? Item per charitatē vel cultum.ij. Paral.xv.d. In rota voluntate sua quęsierunt deum ⁊ inuenerūt. Item inuenitur per vigiliam. Prouerb.viij.b. Qui mane vigilauerit ad me/ inueniet me. Sap. vi. c. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit:assidentē enim foribus suis inueniet. Item p disciplinam. Cant.iij.b. Paululum cum ptransissem eos/ inueni quem diligit anima mea. Itē p peregrinationem. Baruch.iij.d. Quis transfretauit mare et inuenit illa?:id est sapientiam. Item p introitus religionis.Ē. ij.b.Et intrantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius. a ¶ At ipse respondens dicenti sibi/ait:Quę est mater mea:⁊ qui sunt fratres mei:Et extendens manum in discipulos suos/dixit:Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Hieronymus. Non negat matrem quasi de phantasmate natus: vt volūt martiani ⁊ manichei:sed insidiāti rīdet. b ¶ Quicunq; enim fecerit voluntatem patris mei qui in cęlis est. Hęc est ergo voluntas dei sanctificatio vestra. c ¶ Ipse meus frater et soror/geniti a deo spiritualiter vt ego naturaliter. Ponit autem sexum femineum ne videatur excludi. d ¶ Et mater est:quia in cordibus credentium me generāt verbo ⁊ exemplo.

Expo. La. XIII.

In illo die exiens iesus de domo ⁊c. In ſpeciali capitulo transiit dominus per sata corporaliter: Hic transit spiritualiter/agens in parabolis de spirituali semine verbi dei. Dixerat ergo scribas ⁊ phariſęos contemptores verbi sui quasi a septem spiritibus immundis possideri:hic autem doctrinam euangelicam comparat septes rebus in septem parabolis. Primo semini cadenti in viam/petram/ terram bonam. Secundo bono semini ⁊ sic deinceps: vt sic innuat bonos auditores donis spiritussancti septemplicis eruditi. Primo autem agit de semine quod habet impedimentum ex parte recipientium. Secundo de eo quod habet exterius detrimentum. Tertio de non impedimento. Et post receptionem iudęorū non videntium neq; audientium spiritualiter cōmendat apostolos videntes ⁊ audientes. Diuidit autem capitulum hoc in septem partes ſm numerum septem parabolarum. Et sunt sex rationes quare dominus loquit parabolice. Prima vt studiosi exerceant:secunda vt ieiunent desiderosi ante cibum:tertio vt per cognita trahat ad incognita: quarta vt seruet modum paleſtinę:vbi ſdicebat:quinta vt meliorem memoriaz ponat. Hanc assignat Chrysostomus. Sexta vt veritas indignis celetur. Dicit ergo: e ¶ In illo die/ post sermonem in domo: f ¶ Exiens iesus de domo. Allegorice/a iudęis. Hiere.xij.b. Reliqui domū meā. g ¶ Sedebat secus mare/ gentium: b ¶ Et congregate sunt ad eum turbę multę:id est multitudo gentium ad ſdicationem apostolorum. i ¶ Ita vt nauiculam ascendens sederet:et omnis turba stabat in litore. Littera plana est. Moraliter. Moraliter. Nauis est quilibet iustus/ in quem deus ascendit. Nauis enim in principio ⁊ in fine arta est:sed in medio lata:sic ꝓncipium dominis ⁊ finis artus est:medium vero latum. Salus in hac nauī est spes per quam euadit. Col.iij.a. Si consurrexistis cū christo quę sursum sunt sapite. Telum/charitas est:quę ante per desiderium futuro?:dextro:sux per amorem fidelium:sinistro:sū infidelium exprimitur. Duo ligna veli:quorum vnum superius est/reliquum inferius:rationem ⁊ sensualitatem significant. Charitas enim superius debet firmari per rationem ⁊ immobiliter teneri:inferius vero non solum teneri sed moueri:per sensualitatem em debet bona opa exercere. Chordę sunt ſtutes:humilitas/patientia/cōpassio/modestia/mansuetudo/bonitas/prudētia/fortitudo/iusticia/temperantia. Pę extendantur p exercitationem/ne ma-

a te. At ipe respondens dicenti sibi/ait:Quę est mat mea: et qui sunt fratres mei:Et extendens manum in discipulos suos/ dixit:Ecce mater b mea et fratres mei. Quicuq; enim fecerit voluntatem patris mei qui in cęlis est:ipse c meus frater et soror et mater est.

Ca. XIII

Marci.4.a. d In illo die exiens e ihesus de domo sedebat f secus mare. Et con- g gregate sunt ad eum turbę multę:ita vt nauicula ascendens sederet:et omnis turba h stabat in litore: et locutus est eis multa in parabo- i lis/dicens:Ecce exijt qui seminat seminare semen suum. n Et dum seminat:quędam ceciderunt secus viam:et venerunt volucres cęli et comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa vbi non habebant terram multam: verbum dei. k ¶ Et locutus est eis multa in parabolis. Hieronymus. Parabola est rerum in natura discordantium sub aliqua similitudine facta compatio. l ¶ Dicens: Ecce exijt. Comparat hic persona pſonę:⁊ negotium negocio quod fuit vel esse potuit. Exijt/ de sinu patris in mundo: id est de inuisibilitate patris/ visibilis apparuit. Joh.xvi.f. Exiui a patre ⁊ veni in mundū. Geñ.xij.a. Egredere de terra tua:⁊ de cognatione tua:⁊ de domo patris tui:⁊ veni in terrā quam monstrauero tibi. Hiere.xiiij.b. Quare quasi colonus futurus es in terra:⁊ quasi viator declinans ad manendum? Quare futurus es velut vir vagus ⁊ fortis:qui nō potest saluare? Et per apostolos. Esa.xxvij.b. Qui egredient impetu facient os/bis semine. m ¶ Qui seminat seminare semē suum. Ps. Seminauerunt agros ⁊ plantauerunt vineas:⁊ fecerunt fructum natiuitatis. Item/ Exijt ⁊c. Contra eos qui nolunt ad humiliora descendere vt seminent verbum dei:vel ad extraneos. Geñ.xxvi.a. Exijt isaac in geraram:id est aduena vel ruminās. Item cōtra inueteratos in studio. Hiebęz.iij.a. De sion egredietlex ⁊ verbum domini de hierusalem. Et concident gladios/scz disputationum:in vomeres/ſdicationum moralium siue moralitatum. Qui seminat/qui habet gratiam ⁊ scientiam seminandi. Joh.xvij.g. Pilatus quęsito q̄d est veritas:statim exijt/ non expectans responsionem. Nescientis est querere. Semen suum/per intellectum ⁊ affectuz. Geñ.j.a. Germinet terra herbam virentem et facientem semen:cuius semen sit in semetipso. Eccs.xj.c. Mane semina semen tuum:⁊ vespere non cesset manus tua. Vel semen est christus/ scilicet grayum frumenti:de quo Joh.xij.d. Quod seminatum est in sacra scriptura:et inde creuit messis intelligentię. Leuit.xix.d. Non seres agruz diuerso semine. Quod facit:qui bene prędicat et malum exemplum dat. Eccl.xvij.d. Quid vult seminiuerbius iste dicere? De paulo. Qui seminat palea de grano:voces sine vtilitate enūcias. n ¶ Et dū seminat:quędam/semina/ceciderunt secus viam. Esa.lj.g. Posuisti corpus tuum vt terram et quasi viam transeuntibus:vt mereretur;⁊ propter hoc non potes concipere. Job xix.b. Venerūt latrones ⁊ fecerūt sibi viam p me. o ¶ Et venerunt volucres cęli ⁊ comederūt ea. Eccē. xxxix.a. Ferris ⁊ auibus omnigę volatili et bestijs terrę dedit te ad deuorādum. Deut.xxvij.d. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo: id est ſdicatores in ꝓsenti/vel demones in futuro. p ¶ Et comederunt ea. Judicl.vj.a. Cum seminasset israel/ascendebat madian et amalech et cęteri orientalium nationum:et apud eos figentes tentoria/sicut erant in herbis cuncta vastabant. Osee.viij.b. Culmus stans:non est in eo germen nō faciet farinam. Quod ⁊ si fecerit:alieni comedent eam. Ps. Eindemiauerunt eam omnes qui prętergrediuntur viam. q ¶ Alia autem ceciderunt in petrosa vbi non habebant terram multam:id ē dura corda. Eccē. xxxvj.f. Auferam a vobis coz lapideum:et dabo vobis coz carneū. Item xxvj.c. Dabo te in limpidissimam petram. Et loquitur tyro.

ſ Et cōtinuo

lus vacillando declinet:⁊ nauem ducat ad naufragium. Habeat remos p bonoz operum exhibitionem:qui in aquis emittunt:quia ad omnes bona opera extenduntur a bonis. Bene autem dicunt homines aquę:quia oriunt p natiuitatem:fluūt p seculi vanitatē:effluūt p mortem. A dextris ⁊ a sinistris extendunt. Inimicis extendunt/ iuxta illud: Ps.5.g. Dñsacite vias q̄ oderūt vos. Amicis etiam:iuxta legem moysi. Gubernaculuz est discretio:quę non sinit nos declinare ad Alb.hzsin dextram per prosperam:nec ad sinistram p aduersa:sed in directum ducit. Ancora est humilitas:quę anima dimittitur/ne nauis vento suggestionum diaboli eleuet: vel fluctuatione malarum cogitationum concutiatur/firmiter stabilitur. Pauritorium confessio:Ecce

Parabola quid sit

Ps.106. b

Ps.79.

A ſ a ¶ Et cōtinuo exorta sunt: qz non habebant altitudinem.i.,pfunditatē: b ¶ Terrę.i.patętię: De q̄ Eccs.j.a. Generatio ſterit/ generatio aduenit:terra autē in ętern̄ stat. c ¶ Sole aūt orto.i.feruore pſecutionis. Jaco.j.b. Exortus est sol cū ardore. d ¶ Estuauerūt:p impatientiā. e ¶ Et quia nō habebāt radicem/charitatē firmam. Eph.iij.d. In charitate radicati ⁊ fundati. Item radicē rimotis. Eccl.j.c. Radix sapiętię timere deum. Hę radices radicant in iustis. Eccl.xxiiij.b. Jndelect meis mittę radices. f ¶ Aruerunt. Luc.viij.b. Et hi radices nō habent: quia ad tēpus credunt/ ⁊ in tēpore temptationis recedūt. Esa.xv.c. Fruit herba: defecit germen:viroz eius interijt. Job.xxx.d. Dissa mea aruerunt pręcaumate. g ¶ Alia autē ceciderunt in spinas:id est in corda ambitione diuitiarū sollicita. Job.xxx.b. Esse sub sentibus delitias computabant:filij stultorum et ignobiliū. Hiere.iij.a. Mouate vobis nouale:⁊ nolite serere super spinas. b ¶ Et creuerunt spinę: id est sollicitudines temporales. i ¶ Et suffocauerūt ea:qz plurib⁹ intētus minoz est ad singula sensus. k ¶ Alia vero ceciderunt in terram bonam. De qua/Gerius: Nigra rotunda capax medians circūdata sęta: Integra stans humilis cibat omnia cōtinet aurum. Sic sanctus homo. Nigra. Cant.j.b. Nigra sum sed formosa. Rotūda. Cāt.vj.b. Una est columba mea/perfecta mea. Capax/in visceribus charitatis per compassionē. Si compatimur et cōregnabim⁹. Quis infirmatur ⁊ ego non infirmor? Medians/reconciliando discordes. Unde apostoli ⁊ sancti dicuntur nubes: quę est inter nos ⁊ cęlum. Esa.lx.b. Qui sunt isti qui vt nubes volant. Circūdata/oceano:id est tribulationibus. Ps. Circūdederūt me dolores mortis. Fęta/per bona opa. Geñ.j.a. Germinet terra herbam virentem et facientem semen et lignum pomiferū facientem fructum iuxta genus suum. Integra:quia non patitur sectionem. Jaco.j.a. Et sitis perfecti ⁊ integri in nullo deficiētes. Stans. Eccs.j.a. Terra autem in ętern̄ stat. Qui stat videat ne cadat. Humilis.ō.ri.d. Discite a me:quia mitis sum ⁊ humilis corde. Libat omnia:verbo/exęplo et subsidio: Jdeo Pasce/pasce/pasce:ter dictum est petro: Joh.xxj.c. Lōtinet aurum/diuinę sapientię. Cant.iij.a. Opulchra es amica mea/q̄ pulchra es:oculi tui colūbarum:absq; eo q̄ intrinsecus latet.q.d.pulchrior es intus q̄ extra. Talis est terra bona. l ¶ Et dabant fructum: aliud centesimum:id est virginibus. Geñ.xxvj.c. Seminauit isaac in terra illa:et inuenit in ipso anno centuplum. Job.xlij.c. Dominus autem benedixit nouissimis iob magis q̄ principio eius. m ¶ Aliud sexagesimum/in viduis. n ¶ Aliud tricesimum/ in cōiugatis. o ¶ Qui habet aures audiendi audiat.q.d. hoc mysticum est. p ¶ Et accedentes discipuli dixerūt ei. Dolentes apostoli:quia populus non intelligebat: et quia talium verboz edificatione fraudabantur / moti charitate quę non solum suam sed alienam salutem quęrit/vt potest:sciētes q̄ non sine causa ita obscure populo loqueretur / et alia in corde suo haberent:querunt sibi aperte ostendi. Primo respondit dominus vt sic ostenderet eis se esse deum: et non sine causa ita loqui populo. Et in hoc facto inuitant nos discipuli: vt de aliorū salute plus q̄ de nostra simus solliciti:quia vt dicit Chrysostomus: persecta gratia charitatis est/ quę amplius festinat alijs vtilis ⁊ lucrosa esse q̄ sibi. In hoc etiā instruit nos dominus vt indignis mysteria scripturę non pandant. Ps.ō.vij.a. Nolite sanctum dare canibus:nec mittatis margaritas ante porcos. Dicit ergo: Et accedentes discipuli: ad litteram: vel mente. Ps. Accedite ad eum ⁊ illuminamini. q ¶ Dixerunt ei. Chrysostomus. Cupientes discere/oportet interrogare. r ¶ Quare in parabolis: id ē p enigma-

ta:id est ⁊ obscuram allegoriā: s ¶ Loqueris eis: supple dicentes etiā corde:⁊ nobis nō parabolice ſz apte. t ¶ Qui respondens ait illis/primo eorum quęstioni tacite respōdens: v ¶ Quia vobis datum est nosse mysteria regni cęlorum. Beda. Jllis qui foris sunt: vt Marcus. iiij.b. scribit / in parabolis omnia fiūt. Foris quidem dicit:non solum illos qui nō curabāt intrare nauē nec̄ cognoscere veritatē: ſz etiam oēs illis similes corporis sensum tm̄ sequētes: vt nihil spūaliter intelligant. Jlli enim digni erāt audire mysteria ⁊ intimo penetrali sapiētię:qui remotis cogitationum tumultib⁹ in solitudine virtutum pmanebāt. Hoc aūt q̄d dicit/vobis: significat eos pręsentes esse in naui. Per hoc q̄d dicit/illis:significat non esse pręsentes:sed a remotis. Chrys. Si aliquis desiderium habuerit et studiū/dabunt ei vniuersa q̄ a deo sunt. b ¶ Qui autem nō habet: id q̄d videt habere auferet ab eo. Chrys. Bene dicit/q̄d videt habere: Neq; em̄ hocipm̄ habet. Idē. Quō ,pcedit: Si em̄ tollat ab eo/quō nō habuit? Et si nō habuit/quō tollit ab eo? Sed ita ,pcedit. Qui habet aliquē intellectū ⁊ nō facit cū illo iusticia pertinentē ad gloriā dei:sed econtra circa res terrenas occupat eum/habens nō videtur habere: quia q̄tum ad deum nihil habet/qui deo nihil facit. Sicut homo cuius oculi iniquitatem vident:q̄tum ad deum videns dicit cęcus esse. Unde. ſ.xv.b. Cęci sunt ⁊ duces cęcoz. Et sic peccatis viuēs/mortuus dicit?q: ille talis diabolo/nō deo viuit. Sic q̄ habet intellectū ⁊ nō operat bonū q̄tum ad deum nec habet intellectum: ⁊ ideo tollit ab eo ⁊ ipm̄ q̄d habet: vt nec intelligat q̄d est bonū: ⁊ ideo vt cęcus ducit a dęmonibus p opa opa mala. c ¶ Ideo in parabolis loquor eis:quia videntes/soris miracula: d ¶ Non vident/intus me deum. Esa.xxvj. b. In terra sanctoz iniqua egit:ideo non videbit gloriam dei. e ¶ Et audientes/foris: f ¶ Nō audiūt/int⁹. g ¶ Nec intelligūt/legē moysi ⁊ ꝓphetas/licet exponā eis. h ¶ Ut adimpleatur in eis ꝓphetia esaię/ dicentis .vj.c.

Marci.4.b. Luc.8.b.

Alb.hz ter qđ habet

Aliter

Ps.85.

D

Ps.118. Ps.110.

E ℣ a ℭ Auditu audietis. Hieronymus: ḟdicationē christi/et nō intelligetis. b ℭ Et videtes/oculo corpis. c ℭ Videbitis. Hieronymus: miracula christi. d ℭ Et nō videbitis/oculo interiori. e ℭ Incrassatū est em cor popu-
Pś.72. li huius: id est iudeoꝝ. Pś. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eoꝝ. Deut. xxxij. b.

Esaie.6.c. Joh.12.f. Act.28.g. Incrassatus est dilexit et recalcitrauit. f ℭ Et auribꝰ graviter audierunt. Grauiter audiūt: qui ea ḡ audiūt ꝓtemnūt ⁊ lō sunt molesta eis. Saß.v.c. Grauis est etiā nobis ad videndū. Joh.vj.g. Durus est hic sermo: ⁊ quis potest eum audire: g ℭ Et oculos suos clauserunt. Interliū. Intuitū mentis p imuidiā auertebāt. Hieronym⁹. Jō oculos suos clausisse dicūt/ne arbitremur culpā naturę esse/nō volūtat: Cū em possent cogitare ⁊ intelligere / auerterunt.

Luc.10.b. Mt.tquia Mt.tquia

Marci.4.b. Luc.8.b. b ℭ Neqn oculis videant: id est nunqd: id est nō aliquando: ⁊ ad totū sequēs retoꝝquetur expositio ista. Item/nequando/ nūqd: quo ad hec verba/videant/audiāt/intelligāt. Vel/nequando: id est aliquando: quo ad hec verba/cōuertant/ ⁊ sanem. Simile. ij. Timoth. ij. d. Corripientem eos qui resistunt veritati: nequando deus det illis pnitentiā ad cognoscendam veritatē. i ℭ Et auribus audiant et corde intelligant et conuertant/ nd pnitentiā: k ℭ Et sanem eos: qui sum verus medicus: sanans omnem languorem ⁊ omnem infirmitatē. l ℭ Beati autem beati oculi/interiores ⁊ exteriores: m ℭ Qui vident/oculis interioribus me deum: oculis exterioribus me hominem. n ℭ Et aures vestrę/ interiores ⁊ exteriores. o ℭ Quę audiunt/ ḟdicationē meam. p ℭ Amen quippe dico vobis: quia multi ꝓphetę et iusti cupierunt videre quę/vos/videtis. Esa. lxiij. a. Utinam dirumperes celos ⁊ descenderes: a facie tua mōtes defluerēt. q ℭ Et nō viderūt/nisi a longe p aliquas species. Heb. xj. c. Jurta fidē defuncti sunt omnes istī: nō acceptis repromissionibus: ⁊ a lōge eas aspicientes ⁊ salutātes ⁊c. Abrāā pater vester exultauit vt videret diē meū/vidit ⁊ gauisus est: Joh. viij. g. Itē moyses p rubum ardentem ⁊ incombustum ḟuidit partum virginis: Sed dulcius ex ipō fonte bibunt aquę. r ℭ Et audire quę/vos/ auditis: et non audierunt. Job. xiij. a. Auditu auris audiui te: nunc oculus meus videt te. s ℭ Vos ergo audite parabolam seminantis. Nō singula verba/ sed summā sententię: Nō ommino exponit/ vt habeas in quo desudare possis: more nutricis quę nuces alumnis portans mirantibus frangit/ ⁊ nucleum ostendit. t ℭ Omnis qui audit verbum dei: id est p qō ꝓmittit regnum. Mota autē q est verbū cęli: verbū christi: verbū terre: verbū iustiniani ⁊ gratiani: verbū carnis: verbū galieni. v ℭ Et non intelligit: id est ad opus nō pducit. Hoc em est fideliter intelligere: vnde fides dicit: eo q p eam fiant dicta. x ℭ Venit malus: id est diabolus: y ℭ Et rapit/statim: ita q in verbo nullam delectationē habēt/nec incipiūt dō agere. z ℭ Quod seminatum est in corde eius/granū. i. verbi dei: ⁊ seminant semen carnis: de quo Gal. vj. b. Qui seminat in carne sua/de carne ⁊ metet corruptionē. Aggei. j. b. Seminastis multū/ ⁊ intulistis

Ostriplex verbum

Semen mltiplex parū. Mota q est semen seminatū. i. verbū dei: Hoc christus in iudea ⁊ apostoli in vniuerso mūdo seminauerūt: de quo agitur hic. Item semen inspiratū volūtas vel virtus: Hoc deus in nobis sine nobis seminat: de quo in secūda parabola. Item cooperatum/ seruoꝝ charitatis cooperante gratia/ ⁊ bonoꝝ operum multiplicationem: de quo in tertia. Quartū apponit Cantoꝝ. i. innatum bonū ꝓpositū: qō dicit bonam voluntatē. Item est semē datū/elemosyna. ij. Cor. ix. b. Qui parce seminat/parce ⁊ metet. Itē semen/oratio. Pś. Qui seminat in lacrymis in exultatione metēt. Item semen est quicqd boni feceris. Gal. vj. c. Bonū aūt facientes nō deficiamus: tempore eīm suo metemus/ non deficiētes. Eccs. xj. c. Mane semina semē tuū: ⁊ vespe nō cesset manus tua. Itē semē christus: quē seminauit deus in vtero virginis: quē semināt ḟdicatores in agro ecclesię. Gen. xxij. d. In semine tuo bñdicent omnes gētes. Nota q melius semināt rustici q̄ reges: hic ē à secus viā seminatus est ⁊c. a ℭ Nō habet aūt in se radicē/ charitatis radicatę ⁊ timoris: vt. ℣. b ℭ Sed est tēporalis. Job. xv. d. Nō mittet in terra radicē ⁊ auferet spū oris sui ses ꝓ verbuz iactātię. Glee. viij. b. Ventū seminabūt ⁊ turbinē metent: culmus stās non est in eo germen: nō faciet farinā: qō si fecerit / alieni comedent eū. c ℭ Facta aūt tribulatiōe/in loco suo. De ij. ℣. r. c. d ℭ Et ꝑsecutione/de loco ad locū: e ℭ Propter verbū/fidei: f ℭ Continuo scandalizat/cadēs a statu rectitudinis. g ℭ Qui aūt seminatus est in spinis: hic est qui verbū dei audit: ⁊ sollicitudo ꝙculi istius. i. q semē recipit in corde angustiato sollicitudinibus mūdanis. Et nota q est sollicitudo laboris in acqrēdo: timoris in possidēdo: doloris in amittendo. h ℭ Et fallacia diuitiarū: q̄ ꝓmittūt ⁊ non soluunt. Prouer. x. a. Qui immittit mēdacijs/ hic pascit vētos: idē autē ipe sequit aues volātes. Eccl. xxxiij. a. Quasi q̄ apphēdit vmbrā ⁊ ꝑsequit ventū: sic q̄ attēdit ad visa mendacia. Pś. Fallax equus ad salutē. Boetius. Quid aliō fortuna fallax q̄ inimiū futurę calamitatis: i ℭ Suffocat verbū: q̄si sub fauci bus occat vel necat: vīa spūs ꝓcludēs. k ℭ Et sine fructu: sc̄z boni opis: l ℭ Efficit/ talis. s. m ℭ Qui vō in terrā bonam seminatus est ⁊c. ⁊ intelligit. i. ad opus pducit. n ℭ Et fructū affert/ bonaꝝ cogitationū ⁊ affectionū/ bonoꝝ vboꝝ ⁊ scōꝝ operū. De primo: Esa. iij. b. Dicite iust̄ q̄m bñ: q̄m fructū adinuētionū suaꝝ comedet. Gal. v. d. Fructus aūt spūs est charitas/ gaudiū/ pax/ patiētia/ benignitas/ bonitas/ lōganimitas/ māsuetudo/ fides/ modestia/ ꝓtinētia/ castitas. De fructu oris. Heb. xiij. c. Offeramus hostiā laudis deo semp. i. fructū labioꝝ cōfitentiū nomini eius. De tertio. Pś. De fructu operū tuoꝝ satiabit terra. Hiere. xvij. b. Bñdictus vir q̄ confidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia eius: ⁊ erit q̄si lignū qō trāsplantat̄ sup aq̄s qō ad humorē mittit radices suas: ⁊ non timebit cū venerit estus: Et erit folij eius viride: ⁊ in tpe siccitat̄ nō erit sollicitū: nec aliq̄ desinet facere fructū. Origen. Actus nostri sunt seminū fructus. o ℭ Et facit aliud qdē centesimū. Mota/ centesimus fructus/ triplex ē ꝑfectio: Contemplatio/ virginitas/ martyriū. p ℭ Aliud aūt sexagesimuz. Sexagesimus/ triplex ē ꝑfectio: Actiua vita/ vidualis/ virginitas. q ℭ Porro aliud tricesimū. Tricesimus duplex. s. fides trinitatis: vita cōiugalis. s ℭ Vos ergo audite parabolā seminantis ⁊c. Seminis iteratio est rōne semētis q̄druplicis quā seminauit. Primū seminauit in celo empyreo. s. angelos: qō cecidit secus viam/ christū: cū apparuit esse similis ei in natura/ ⁊ claritate: quod notat Esa. xiiij. d. In celū conscendā supra astra celi exaltabo solium meuz. In pcellare: Sedebo in monte testamenti: in lateribus aquilonis. In scientia: Ascēdam sup altitudinem nubium: ⁊ similis ero altissimo: in plenitudine donoꝝ ⁊ gratiaruz. Sed cecidit.

℣ Luc. x. c.

Aliter

De quadruplici semine

A ℣ Luc. x. c. Videbā sathanā sicut fulgur de celo cadentē. Et cōculcatū est a sanctis. Esa. xiiij. f. In mōtibus meis conculcem eū. Et. xlij. Reg'. xiiij. c. Joas rescripsit amasę regi iudę. Carduus. i. diabolus petūt filiā cedri. i. equalitatem diuinitatis: ⁊ bestię saltus. i. sanctī iꝑm mundū vastātes conculcauerūt carduū. Et volucres cęli. i. ḟdicatores ⁊ contemplatiui comederunt illud. Job. xl. d. Marci.4.c. Concident eū amici: diuidēt illū negociatores. Secundū semē/ adā: qō in paradiso seminauit: quod cecidit supra petram christū/ orto sole tēptatiōis diaboli arūt: qz nō habuit radicem nois dei. Tertiū semē/ iudęi. Pś. Semen abrāā serui eiꝰ. De electio. c. licz de vitanda. Mat.13.d. Pś.104. Hoc seminatū ꝓ in terra ꝓmissionis: sed spine. i. gētiles suffocauerūt/ captiuando eos vltra mōtes caspios: ⁊ p totū mundū dispergēdo. Hiere. xliij. a. Molite fodere sup spinas. Quartū semen/ seipm semina/ uit in terra virginis. Itē in terra crucis fuit seminatū: in terra deserta/ vbi sarrones: inuia/ qz ibi habuit vnū pedē sup alium: inaquosa/ qz sitiit. Itē seminatū fuit p apłos in oꝝbꝰ fidelibꝰ. In prima seminatione fecit fructū tricesimū/ sexagesimū/ centesimū: Mā btā virgo fuit cōiugata/ vidua/ ⁊ virgo. Vel in prima seminatione fecit tricesimū: qz ex cōiugata natū. Sexagesimū in cruce: qz rūc vidua. In tertia aūt seminatione centesimū in ḟdicatoribꝰ/ martyribus/ virginibꝰ. Itē semē est qlibet hō ḡ seipm debet seminare: sic christus seipm. Sz illud secus viā cadit: cū aliqs alterius exēplo/ maxime prelati/ peccat. Esa. iij. a. Corruet ppls/ vir ad virū. Itē supra petrā christū cadit: q̄ de eiꝰ misericordia ḟsumit. Eccl. xl. c. Nepotes impiorū. i. imitatores dęmonū/ nō multiplicabūt ramos: ⁊ radices immūdę sup cacumē petre sonāt. Cacumē petrę christi misericordia/ ḡ superaltat iudiciū: sup hāc radices immūdę. s. cogitatiōes sonāt de misericordia ḟsumēdo. Isti nō habēt radicē timoris dñi: ideo orto sole tēptationis exūrt ⁊ arescūt. Inter spinas cadit: qñ i maIa societate morat. Mali. j. c. Sicut spine seminicē cōplectunt: sic cōiuratio est pariter potantiū: qz q̄libet aliū pūgit ⁊ excitat ad malū. Sz q̄dā est aliqs inē tales sicut lilia inē spinas. Itē in terrā bonā cadit: q̄ religionē intrat: vel qñ pnię humiliatę amplectit. j. Cor'. xv. f. Seminat in corruptione laboꝝ passibilitatis: surget ī incorruptione ipassibilitatis: seminat ī ignobilitate vilitatis/ surget ⁊ ī glia claritatis: seminat in infirmitate tēptationū/ surget in virtute subtilitatis: seminat corpus ąale in statu bestiali/ surget spūale ī agilitate. a ℭ Aliā parabolā ꝓposuit illis/ dicēs: adhuc sedēs in naui. Prouer. ix. a. Sapia ędificauit sibi domū: excidit colūnas septē: ⁊ immolauit victimas suas: miscuit vinum: ⁊ ꝓposuit mēsam suā. Sic

Pś.77. Pś.88. dñs ꝓponit hic septē parabolas. Pś. Aperiā ī parabolis os meū: loquar ꝓpositiōes ab initio. Assumptio erit in iudicio: qz dñi est assumptio nra. Cōclusio cū retributione. Eccl. xvij. f. Fac cōclusionē. b ℭ Sile factū est ⁊c. Expositā parabolā supiori solis apłis: iterū dñs istā parabolā ⁊ alias sequētes dixit ad turbas: qō notat. j. vbi ℣: Hęc oīa locutus ē Iesus ad turbas in parabolis. In hac aūt secūda parabola suadet dñs nob̄ bonā volūtatē ḡ sola remunerat/ cautelā/ patientiā/ discretionē/ lōganimitatē/ iustitiā: vt dicit ꝟ Glo. Docet bonā volūtatē/ ibi: Bonū semē. Cautelā/ ibi: Cū aūt dormirēt. Patientiā/ ibi: Inimicus hō: nō em ęmulat in irā. Discretionē/ ibi: Ne forte. Lōganimitatē/ ibi: Sinite. Iusticiā/ ibi: Et i tpe. Itē/ Sile/ est ꝟ de semine inspirato. Hic aūt nō cōparat pson̄a pson̄ę/ cū regnū cęloꝝ sit eccl̄ia/ ⁊ christus seminās bonū semē: ⁊ negociū cōparat negocio: qō factū fuit vel fieri potuit. c ℭ Factū est. Hoc dicit in hac parabola sola: qz ipe ē semē bonū. s. granū frumēti: Joh. xij. d. ⁊ hoc ꝑm humanitatē ꝑm quā factū est: qz ꝑm diuinitatē infactus erat: Vel qz inspirato sit hō iustus ⁊ habet regnū cęloꝝ. d ℭ Regnū cęlorū: id ē ecclesia. e ℭ Homini qui seminauit bonū semē in agro suo. Gen. xxiij. g. Eo tpe deambulabat Isaac. i. christus ad meditandū in agro p vīa. i. humiliatē ḡ ducit ad puteū. i. ꝓfunditatē scripturę: cuius nomē est videtis et vmētis. i. qua cognoscit ⁊ viuit. Vel/ In agro. i. in mūdo inclinato iā dicit̄ id est sexta etate. Agro suo. Hoc supra non dixit: quia semen seminatū sermo exterior: cōmunis est bonis ⁊ malis: sed inspiratū tm̄ bonis q̄ sunt ager dñi. f ℭ Cū aūt dormirēt homines. i. praui ḡlati. Prouer. vj. b. Vsq̄quo piger dormies? Amos. vj. a. Vę q̄ opulenti estis in sion. Et sequit post: Qui dormitis in lect̄ eburneis. i. mūdi delectationibus/ q̄ nitent ⁊ infrigidāt: tamē dure ⁊ aspere sūt. Ūn Deut. iij. b. legit: lect⁹ og fuisse ferreus. Og interpt̄at cōgregās. Luc. ij. b. Pastores erāt in eadē regione vigilantes ⁊ custodientes vigilias noctis sup gregem suū. Apoc. xij. a. Esto vigilās ⁊ confirma reliqua q̄ moritura erāt. g ℭ Venit inimicus eiꝰ. i. diabolus: h ℭ Et superseminauit zizania: id est hereles. Mozaliter: Seminātę triticū. i. seipm vel virtutes in agro: id est in corde hominū: diabolus supseminat cizania. i. venialia cū viriuribus charitate informatis: vel mortalia cū virtutibus informibus: vel hereles sup semē verbi dei. i. Pet. v. c. Sobrij estote et vigilate ⁊c. j. xxvj. d. Vigilate ⁊ orate ne intretis in tēptationē. i ℭ In medio tritici ⁊ abijt. Mota q̄ cizania in singulari ꝓducit penultimā: in plurali vō corripit. Zizanium nomē est cuiusdā specialis herbę: hic ponitur ꝓ qualibet immūdicia segetū. Gen. iij. c. Inimicitias ponā inter te ⁊ mulierē ⁊ semē tuū ⁊ semē illius. k ℭ Cū aūt creuisset herba. Pś. Qui ꝓducit in montibus fenū ⁊ herbam seruituti hoīm. i. scientiā. Vel/ herba/ sancti. Crescit cū ꝓficit. l ℭ Et fructum fecisset: id ē bona opera ostenderet. m ℭ Tūc apparuerūt ⁊ zizania. i. hereticoꝝ dogmata. n ℭ Accedētes aūt serui patrisfamilias/ q̄ cultoi debāt messem illam. o ℭ Dixerūt ei: Dñe nōne bonū semen seminasti in agro tuo: Ūn ergo habet zizania? Zizania ⁊ lolium idē est. Gen. xxv. c. Dedit dñs cōceptū rebeccę. i. ecclesię in principio: sz collidebant in vtero parturi. i. fideles ⁊ hereticī. Quę ait: si sic mihi futurū erat/ q̄d necesse fuit cōcipere: p ℭ Et ait illis: Inimicus hō hoc fecit. i. diabolus: q̄ vī hō ab hoīe deuicto: sicut scipio aphricanus ab aphrica deuicta. Hiero⁹. Diabolus ideo inimicus homo dicit: qz deus esse desiit. Unde in Pś. ix. scriptū est de eo: Exurge domine/ non confortet homo. Gen. iij. c. Inimicitias ponā inter te ⁊ mulierē. Vel qz primas inimicitias voce significauit: q̄ solius hominis naturaliter est exercuit: ideo dicit / inimicus homo: Vel quia sub similitudine rationis humanę decepit. q ℭ Serui aūt dixerūt ei: Vis/ imus: id est vt eamus: r ℭ Et colligim⁹ ea/ excōmunicādo: vel eos de medio tollēdo. Eodē seruore hoc dicūt serui: quo petrus amputauit auriculam malchi: Marc'. xiiij. c. Itē Luc'. ix. g. Vis dicamus vt descēdat ignis de cęlo ⁊ cōsumat illos. Et rūdit: Filius hominis nō venit animas pdere/ sed saluare. s ℭ Et ait: Nō. Ecce discretio. t ℭ Ne forte colligentes zizania eradicetis simul cū eis ⁊ triticū. Ira erūt primi nouissimi ⁊ nouissimi primi. Deut'. xxviij. d. Ipse erit in caput: ⁊ tu eris in caudam. Gen. xviij. c. Absit a te vt rem hanc faciaꝝ: ⁊ occidas iustum cū impio: fiatq; iustus sicut impius: Nō est hoc tuū qui iudicas oēm terrā. Mota aūt q̄ phibet hic festinata/ damnosa/ suspiciosa eradicatio. Festinata: quia prius debet corrigi. Damnosa: vt cum multitudo sit in causa/ vel principes: nisi fuerit manifesta ⁊ redundās in iniuriā ecclesię. Ūn Augustinus sup illud. ij. Corinth. vj. d. Propter qō exite de medio eoꝝ/ dicit: Exire/ est facere qō pertinet ad correctionem malorum quātum licet ꝓ gradu cuiusq; salua pace: quia aliquādo tolerandi sunt mali ꝓ pace ecclesię. Suspiciosa: quādo latent hereticī: vel de eoꝝ infidelitate dubium est/ excludendi nō sunt/ sed cum contumaces sunt: in cuius figura iudicij nō ꝓpter suspitionem/ sed ꝓpter causam manifestam damnabit. v ℭ Sinite vtraq; crescere. Ecce lōganimitas ḡ est in expectādo: patientia aūt in tolerādo. Ordināte em deo tit ḡdā mirabilis translatio: vt electoꝝ peccata transeant ad detrimenta ⁊ confusionem reprobōrum: ⁊ reprobōrum bona transeant ad honorem ⁊ gloriam electoꝝ. Unde. ij. Reg'. xij. d. cū dauid diceret

Universidad de Deusto
Biblioteca

E Cum dauid diceret: Peccani dño: rñdit nathā: Trāstulit dñs
pctiñ tuū a te. In Genesi. j. cū sola secūda dies careat bñdicti-
one/in tertia die duplicat: Et h̄ innuit: Vidit deus qđ esset bo
nū tē. Utraq; Utricq; ꝓria sepe rosa ē: iacob ⁊ esau fratres
uterini sūt. Sz videt dici ꝑiū huic sentētie/illud. j. Cor'. v. d.
Auferte malū ex vo-
biſipſis. i. fornicatio-
nē. Sz ſra ſe exponit/
vel añcedens: vbi dr:
Si is q̄ frāt nomiāt
inter vos fornicator
aut auarus tē. cū hu
iusmōi nec cibū sume
re noſarus ꝑ noticiā/
vel infamiē notā/ vel
sentētiā. Unde Glo.
Apls h̄ dicit ō mani-
festo: vl volēte pſeue-
rare i malo. a ¶ Us
q; ad messē/iudicii.
Apocal. xiiij. d. Mit
te falcē tuā ⁊ mete: q;
venit hora vt metat
gñs aruit messis terre.
b ¶ Et in tpe mes-
sis/iudicii: c ¶ Di
cā messoribus/an-
gelis/colligite. Esa.
xxxiij. d. Ipse. i. dñs
cōgregabit ea. i. mōstra. i. pctores: ⁊ ipse mittet eis sortē: ⁊ ma-
nus eius diuisit eā illis. Idē. xxxiij. b. Spine cōgregate igni cō
burent. d ¶ Colligite primū zizania. Cōtra. ſ. xxv. c. pri-
mis dicit. i. agnis: Uenite bñdicti. Postea hedis: Ite maledi-
cti. Solo. Ibi subiūgit: Et ibūt hi in supplicū ḡnū: iusti aut
in vitā ḡnā. e ¶ Et alligate ea. Isidorus. Sillis culpe re-
os/ꝑsilis cruciatus ꝑstringet. f ¶ In fasciculos. Interliñ.
nō vnū fascē: q; ꝑ mō quelibet quelibz punict. Cōtra.
Esa. xxiij. d. In die illa visitabit dñs sup militiā celi in excelso:
⁊ sup reges terre q̄ sunt sup terrā: ⁊ cōgregabunt in cōgrega-
tiōe vnius fascis in lacū. Interliñ. Uū dño: Colligite ꝓmū tē.
Solo. Et vnus ⁊ plures erūt fasciculi: q; cōmunit oēs repro-
bi dānabunt. Licet diuersitas sit in pnīs: omniuz tñ vna erit
pena dāni. ſ. visiōis dei carētia: ꝑ criminū aut diuersitate/di-
uerſe erūt actuales pnē. g ¶ Ad comburendū/igne iner-
tinguibili. h ¶ Triticū aut. i. bonos: i ¶ Congregate
in horreū meū. i. in celeſtē gloriā. ſ. iij. c. Triticū congrega-
bit in horreum suum: paleas aut comburet igni inextinguibili.
k ¶ Aliam parabolam ꝓposuit eis/dicens: Simi-
le est regnum celoꝝ tē. Supra de edificatiōe ⁊ ꝓfectu ec-
cleſie: h̄ de dilatatiōe agit. Hora: dicit regnū celoz iustoz vi-
ta. j. codē. c. Simile est regnū celoz fermēto charitatis: q̄ fer-
mento compar. Doctrina euāgelū vel fides ſm Bedam. Itē
eccla: vr. ſ. codē. c. Simile est regnū celoz homini tē. Dicit er
go: Simile est regnū celoꝝ. i. ꝑdicatio euangelij: De q̄. j.
xxj. d. Auferet a vobis regnū: ⁊ dabit genti facienti fructum
eius. l ¶ Grano sinapis. Huic nō tñ gr̄no: sed toti huic
negocio. Grano aūt sinapis compar ꝑdicatio, ꝓpter seruoꝝ.
Sed nota q̄ vulpes absēdit se in fabulo ⁊ extrahit linguā ru
bea: ⁊ ita decipit aues: Sic hypocrita absēdit se in exercitio
penitētie: ⁊ trahit verba ꝑdicatiōis q̄si flāmātia: vt aliq̄ō emo
limentū inde recipiat. Rabanus. Granū sinapis corpus chri
sti seminatū in agro: sepultū in horto: creuit resurgēdo: ramos
expādit cū ꝑdicatoribz ꝑ mundū dispersit. Uel granū sinapis
charitas q̄ calefacit: venenū peccati expellit: purgat caput: id
est mentē doctrina euāgelica. Itē granū sinapis noticia scri-
pturaz/ſm Hieronymū. Christus incarnatus/ſm Bedā. Uñ
dicit: Pōt in grano sinapis humilitas dñice incarnatiōis in-
telligi: q̄ accepto misit in hortū suū homo: q; corpus crucifixi
saluatoris accipit⁹ Ioseph/in horto sepeliuit: Joh. xix. g. Expā
dit ramos in q̄bus volucres celi reſcēderēt: q; ꝑdicatores disp
sit in mundū: in quoz dictis ⁊ cōsolatiōibus fideles ab huius
mūdi fatigatiōe respirarēt. Et facē est in arborē: q; surrerit ⁊
ascēdit in celū. m ¶ Quod accipiēs homo. i. cuius signū
est/scz doctrina euāgelū: n ¶ Seminauit in agro suo: id
est in mundo. o ¶ Quod minimū quidē est omnibus
seminibus. Theologia in pncipio nulla videt: sed post ap-
paret difficillima. Et etiā q; nō habet color: ē rhetorici eloqui
sicut verus alicubi: ⁊ q; ꝑdicat ea q̄ sunt vilia mūdo. p ¶ Cū
autem creuerit maius est omnibus oleribus: et fit ar-
bor. Ipsud ⁊ id qđ sequit nō pōt intelligi ad litterā. Uñ dicit
Beda sup Lucā. xiij. d. Creuit/nō sicut herbe q̄ cito aresc̄unt ⁊
corrūp̄: iz sicut arbor q̄ longa annositate ⁊ optima fertilitate
gaudet tē. Exponit aūt sic: q ¶ Et fit arbor. i. arbori simi-
lis. r ¶ Ita vt volucres celi veniāt: id est viri spūales. Hie-
ronymus: animē cre-
dentiū. Prouer. j. d.
Frustra iacit rete an-
te oculos pennatoꝝ. Luc'. 13. c.
s ¶ Et habitēt in
ramis eius. Ram
diuersitates dogma-
tum/ vt ꝑ varietate
morboz varia sit me-
dicina. Ezech. xlvij. c. Marci. 4. d.
Erit fructus ei⁹ in ci-
bū: ⁊ folia ei⁹ ad me-
dicinā. Pō. Satura-
buntur ligna cāpi ⁊ ce-
dri libani q̄s planta-
uit: illic passeres nidi-
ficabūt. Ibidē. Sup ea volucres celi ha- † Pō. 103.
bitabūt. Eccl'. xiij. d.
Statuet ꝓtatus. ſ. fi-
lios suos sub tegmi-
ne illius. ſ. sapiētie: ⁊ in ramis illius morabunt: Protegēt ſb
tegmine illius a feruore: ⁊ in gloria eius reqescet. t ¶ Aliaz
parabolam locutus est eis: Simile est regnum celo-
rum fermento. Nota fermentū sumit in malo: Exod. xij. b. Pō. 77.
de agno paschali. Qcymū: q; fermēto est cōtrariū/dicit Glo.
hic: q; corrūperet fermentū a feruore. Tyma grece/acredo la-
tine. Itē in bono: q; fermentū passā elevat: sic charitas mentē.
Gregorius. Wachina mētis vis amoris: ⁊ ideo igni compar
cuius ē ascēdere. Itē reddit sapidā: sic charitas. Uñ. Leue fit/
qđ bñ ferē onus. Deut'. xxxiij. c. Inundatiōes maris quasi lac
sugent. Item trahit ad suū saporē: sicut ignis ad suū calorē: q;
est forma virtutū. Itē fermentū in bono sumit hic. Et Exod.
xxxiij. c. Alia Glo. i. feruor charitatis. Item in malo sumit. j.
Corinth. v. c. Mō in fermēto malicie ⁊ neqtie. Gal. v. b. Mo-
dicū fermentū totā massam corrūpit. Itē Leuit'. ij. c. Omnis
oblatio absq; fermēto fiet. Luc'. xij. a. Attēdite a fermēto pha
riseoꝝ. v ¶ Quod acceptū mulier: id est diuina sapientia
vel gratia. x ¶ Absēdit in farine satis tribus. Satū ad
litterā est genus mēsure: iuxta morē palestinoz/modiū ⁊ dimi
diū capiens. y ¶ Donec fermentatū est totū. Tria sata
sunt spūs ⁊ anima ⁊ corpus. In his tribus satis misceit diui
na sapiētia vel gratia charitatē vt anima ⁊ corpus seruiāt spi-
ritui. Uel tria sata sunt ores vires anime: in q̄bus dñs misc̄t
charitatē: vt in vnū cōsonēt. Item tria sata/triplex genus ho-
minū: q̄ p noe/iob/ ⁊ danielē significant. Ezech. xliij. c. Itē/ler/
,ppheţe/ ⁊ euangeliū ſm Hilariū/ Scōm Bedā vel Hieron y
mū: Diligere deum ex toto corde: ex tota anima ex totis viribus.
Hilarius. Fermentū de farina est qđ aceruo sui generis virtu
tem acceptā reddit. Huic se dñs compauit. Quē acceptū mu-
lier. ſ. synagoga/ꝑ iudiciū mortis absēdit arguens legē ⁊ ꝓ-
phetas euangelio dissolui. Ipse autem farine mensuris tribus:
id est legis/ ,ppheta rū ⁊ euāgelij equalitate cooptus omnia fa-
cit vnum: vt quod lex constituit ,ppheţe nunciauerunt ad iſm
euangelij ꝓfectibus expleatur. Fiunt nīq; omnia ꝑ dei spiri-
tum eiusdem virtutis ⁊ sensus. Item Hieronymus. Farina/
deitas: tria sata/tres pſone: q; mēsuralit de eis loquendum est.
Item farina/sacra scriptura: q; reficit/ſm Hilariū. Item po-
pulus: q; ex diuersis/ ſm Hieronymū: q̄ molit spei ⁊ timoris
molis. Item ſm Hilariū: tria sata/genus humanum est ex tri-
bus filijs noe reparatū. Cui sapiētia dei/fidē/dilectionē/sanā
doctrinā cōmēdat: donec totū fermētet. i. donec in fine mūdi
fideles ad gr̄iam pfectę resurrectiōis veniāt. z ¶ Hec oia/su
pra dicta: a ¶ Locutus ē iesus in pabolis ad turbas:
h̄ discipulis agte loq̄bat. b ¶ Et sine parabolis nō loq̄-
bat eis. Chrysostomus: tūc. c ¶ Ut impleret. Et cōsecu-
tiua est. d ¶ Qđ dictū est ꝑ ,ppheta/in Pō. dicentem: Pō. 77.
Aperiā in parabolis os meū: eructuabo absēdita a
cōstitutione mūdi. Col. j. d. Mysteriū qđ absēditū fuit a
seculis ⁊ generatiōibus: nūc autem manifestū est sanctis eius.
¶ Tūc dimissis

A ¶ a ¶ Tūc dimissis turbis venit in domū: et accesserūt
ad eū discipuli eius/ranc̄ familiares ⁊ notū: b ¶ Dicen-
tes: Edissere nobis parabolā zizaniozū agri. Chrysos-
8. co. b. stomus. Cōsiderāt qđ dictū fuerat ad illos: Uobis datū ē tē.
c ¶ Qui rñdens ait: Qui seminat bonū semē ē filius
hois: Ager aūt est
mundus. Joh. j. a.
Mūdus ꝑ ipm fact⁹
est. d ¶ Bonū ꝓ
semen/ hi sunt filij
regni. Zizania au
tē/ filij sunt nequā
tē. Adhesis ꝓ cō-
sūmatio seculi. In
primo aducūt dñs per
discipulos messuit ci-
cania cū tritico: De q̄
ō. ir. d. Rogate domi
num messis vt mittat
operarios in messem su
am. In secūdo aduen
tu ꝑ āgelos messores
sepabit loco/ ea q̄ se-
parata erāt merito h̄.
Quę sepatio erit q̄dā
vētilatio: De q̄ Apoc'. xiiij. d. Mitte fal-
cem tuā ⁊ mete: quo-
niā venit hora vt me-
tat. e ¶ Adhesores
aūt angeli sunt. Sicut ergo zizania collig̃ntur ⁊ igni
cōburunt: sic erit in cōsūmatione seculi. i. in fine mūdi.
Cū igne essi q̄ cōburet facie mūdi cōcludent impij in infernū.
f ¶ Mittet filius hominis angelos. ſ. bonos ꝑ quos ex-
ercebit hec vindicta. g ¶ Et colligent de regno eius. i. ō
ecclesia: h ¶ Omnia scandala: idē est qđ cicania. i. malos.
Unde exponit se cū subdit: i ¶ Et: id est/eos qui faciunt
iniquitatē/nō qui fecerūt. k ¶ Et mittent eos in cami-
num ignis: id est in ifernū. l ¶ Ibi erit fletus ⁊ stridor
dentiū. Pena caloris est fletus: pena frigoris est stridor: vt
trāseat ab aḡo niuiū ad calorē nimiū: Job. xxiij. c. m ¶ Tūc
iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoꝝ. i. in para-
diso. In sole aūt ꝓtuor dotes corꝑis glorificati intelligunt.
In claritate luciditas. Item quia oriens ab oriente statim ap-
paret in occidente: ⁊ in hoc agilitas. In hoc q̄ transit ꝑ vitrū
subtilitas. In hoc q̄ radius eius armis nō lędit/impassibili-
tas. Sap̄. iij. b. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintille in arundineto
discurrent. Eccl'. xxvij. b. Homo sensatus in sapientia sua ma-
net sicut sol. n ¶ Qui habet aures audiendi audiat.
Ezech. xij. a. Oculos habent ad videndū ⁊ non vident: aures
ad audiēdū ⁊ nō audiūt: quia domus exasperās est. o ¶ Si-
mile est regnum celoꝝ thesauro. Thesaurus sciētia chri
sti. Gen. xxvij. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni.
p ¶ Absconditō. Col. ij. a. In quo sunt omnes thesauri sa-
pientię ⁊ scientię absconditi. Job. xxviij. c. Punquid ingres-
sus es thesauros niuis aut thesauros grādinis aspexisti? Scri-
ptura nīr est/ vbi ꝓmittit: grando/ vbi cōminat. Ager scriptu
ra: q; agendo ⁊ laborando acquirit scientia. Job. xxviij. c. Ab-
scondita est ab oculis omnium viuentium. Latet ēm christus
in cortice litterę: vt moyses in fiscella scirpea: Exod. ij. a. Uel
thesaurus est vita eterna. Job. iij. d. Expectant mortem ⁊ nō
venit: quasi effodientes thesaurum: gaudentq; vehementer cū
inuenerint sepulchrū. Et loquit de illis qui mortem habēt in
desiderio ⁊ vitā in ꝑpatiētia. Absconditō. Esa. lxiij. b. Scu-
lus nō vidit de⁹ absq; te/ q̄ ꝓparasti expectātibus te. q ¶ In
agro. i. in celo: quem debemus emere. Prouerb. xxxj. b. Con-
siderauit agrum ⁊ emit illum. Et hic est argumentū q̄ possu-
mus mereri vitam eternam ex cōdigno creatam/nō increatā:
quia nō emit thesaurum sed agrum. Hiere. xxxij. b. Emi agrū
de ananehel filio patrui mei qui est in anathot: ⁊ appēdi ei ar-
gentum septem statheres ⁊ decem argenteos. Ananehel do-
nū vel gratia dei: quia quicquid habes meriti ꝙuentrię gr̄a do
nat: q̄ est filius patrui: id est christi: qui fuit frater patris nostri
adam. In anathot id est obedientia. Septem statheres sunt
septem opera misericordię. Decem argentei/ obseruatio deca-
logi. Thesauro. Hilarius. Quem inuenisse gratuitum est.
Sed quia celestes diuitię non nisi damno seculi possidēt: qui
inuenit cōtēnere secularia debet. In agro. Gregorius. Quę
venditis omnibus cōparat: qui voluptatibus carnis renunci-
at: ⁊ cerrena desideria ꝑ celestia discipline custodiaz calcat vt
liberius se applicet studio intelligentię. Item thesaurus cele-
ste desideriū: ſm Gregorium: ager disciplina studij celestis. Itē
thesaurus christus: ager caro/ vel scriptura ſm Hieronymū.
Itē thesaurus vtrū-
q; testamentum/ ſm
Ambrosium: ager to
ta ecclesia. De hoc di
cit Glo. ista: Thesau
rus potest accipi tē.
Et Anselm. illa: The-
saurus celeste tē.
r ¶ Quem qui in-
uenit homo. Quę
thesaurum. Hora au
tem q̄ solet q̄ri et in-
ueniri res absēditas:
res pditas: res ꝓiectas.
Absēditus fuit chri
stus ꝑ humilitatem.
Esa. xlv. c. Uere tu es
deus absēdit⁹. Per-
ditus ꝑ carnis morti-
ficationē. Qui amat † Joh. 12. d.
animā suam pdet eā.
Abiectus ꝑ paupta-
tem. Pō. Elegi abie- † Pō. 83.
ctus esse in domo dei
mei. Luc'. ij. b. Inue-
nietis infantē positū in ꝓsepio pānis inuolutū. s ¶ Absēon
dit. Quia sicut dicit Gregorius: de pdari desiderat: q̄ thesau-
rū in via publice portat. Unde Esa. xxxix. et. liij. Reg'. xx. Eccle
chias thesauros templi amisit: quia nuncijs regis babylonis
reuelauit. t ¶ Et ꝓ gaudio illius vadit et vendit uni-
uersa quę habet et emit agrum illum. Hoc maxime fa-
ciunt claustrales. Luc'. xviij. d. Omnia quecunq; habes vgn
de ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis thesaurum in celo. Eccl'. vij. Aliter
d. Qui vendit ad id quod vendidit nō reuertet. Augustinus D
in ꝑsona domini. Uenale habeo. Quid? Regnum celoꝝ tē.
Item de virginibus pōt exponi. Thesaurus absconditus est
ꝓgenitus absēdita ꝑ humilitatē in agro carnis. Job. xxxviij.
c. Numq̄d ingressus es thesauros niuis. i. virginitatis? Que
nix dicit ,ppter candorē ⁊ frigiditatē. Aut thesauros grandi-
nis aspexisti/ ,ppter motus carnis quos frequēter habēt isti.
Hieronymus. Libido honestas mentes libentius pſequitur.
De hoc etiam thesauro/ Prouerb. xxj. c. Thesaurus deside-
rabilis et oleum in habitaculo iusti. Dicitur autez thesaurus:
quia de rariis fit: et non omnes capiunt hoc verbum. Item
de preciosis. Eccl'. xxvj. d. Omnis ponderatio non est digna I. 22. c.
continentis animę. Item de durabilibus: Neq; nubent neq;
nubentur: sed erunt sicut angeli dei. Uirgines autem ꝓprię
sunt sponse christi/ ⁊ ideo regine: quarum est habere coronaz.
De qua Apocal. xij. a. Mulier amicta sole/ et luna sub pedi-
bus eius: ⁊ in capite eius corona stellarum duodecim. Pri-
ma stella dicit difformitas. Cyprianus. Quomodo portau-
mus imaginem eius qui de limo est: sic portemus imaginem
eius qui de celo est. Hanc imaginem portat virginitas/non
luxuria: quę limosa est. Secunda angelorꝝ conformitas. Hie-
ronymus. In carne ꝑter carnem viuere angelica est vita/non
humana. J. xxij. c. Neq; nubent neq; nubent: sed sunt sicut an-
geli dei. Tertia/integritas. Cyprianus. Uirginitas est opus
integrū atq; incorruptū/imago dei resplendens ad sanctimo-
niā domini. Quarta/mūdicia. Apocal'. xiiij. a. Hi sunt qui cū
mulieribus non sunt coinquinati: virgines em sunt. Quinta/
fragrantia. Cyprianus. Uirginitas est flos ꝓpter odorē suū.
Cant'. ij. a. Sicut lilium inter spinas tē. Septa est raritas. j.
Corinth. vij. c. De virginibus ꝓceptum domini non habeo:
consilium autem do. Septima/ ꝑfectitas. Eccl'. xxvj. c. Om-
nis ponderatio non est digna continentis animę. Octaua/sol-
licitudinis amotio. j. Corinth. vij. f. Quę innupta est cogitat
q̄ domini sunt vt sit sancta corꝑe ⁊ spiritu. Nona est obseruā-
di ea difficultas. Hieronymus. Libido in ꝓximo maiorē
parit famem: dulcius ꝑtimat quod nescit. Decima/remune-
ratio. Esa. lvj. d. Hec dicit dominus eunuchis: qui custodie-
rit sabbata mea ⁊ elegerit q̄ ego volui ⁊ tenuerit fedus meū:
dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū: ⁊ nomen melius
a filijs ⁊ filiabus. Undecima est eius significatio: quia signifi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cat ecclesiam triumphantē. Ūñ non pōt consecrari nisi virgo/ licet episcopus corruptus cōsecret q̄ significat militantē. Duodecima est q̄ est spōsa christi. ij. Cor. xj. a. Despōdi cū vos vni viro virginem castā exhibere christo. Hec sunt duodecim laudabilia/duodecim stellē in virgine.

a ¶ Jterum simile est regnū cęlorū homini negociatori: qui negociādo laborat vt ditet: Sic sancti vigiliis/ orationibus/ z bonis operibus. Prouer. xxj. c. Gustauit et vidit q̄ bona est negociatio eius. De malis: Apocal. xviij. c. Negociatores eius amare flebunt. Pō. Ūñ non cognoui negociationē. Ezech. vij. d. Qui emit nō lętetur: z qui vēdit nō lugeat. Emētibus tēporalia p cęlestibus lugendū est. Ecōtrario Io gaudēdū. Luc. xix. b. Negociamini dum venio. Esa. lv. a. Venite emite absq̄ argento: z absq̄ vlla cōmutatiōe vinū z lac. b ¶ Quærenti bonas margaritas. Nota q̄ margarita est dulcedo vite ęlestis/ ꝑm Gregoriū. Speciale ꝓceptū charitatis/ ꝑm Augustinū. Intellectus de incarnatione christi vel christus habitus/ ꝑm eundē. Lex z ꝓpheteę/ ꝑm Hieronymū. Sacramentū passionis z resurrectionis/ ꝑm eundem. Apoc. xxj. f. Singule porte ex singulis margaritis erant. c ¶ Inuenta aūt vna ꝑciosa margarita. i. christo. Eph. v. a. Estote ergo imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectione sicut z christus dilexit nos: z tradidit semetipm̄ ꝓ nobis oblationē z hostiam deo in odorem suauitatis. Semetipm̄ hoc est q̄ hic dicitur: Ebūt/ vendit/ emit. Abtenunciādo oibus suis/ q̄si abnō a se z a mūdo. Quādo vero ꝓprię volūtati: tūc vendidit se z sua. Quādo vo ꝓprię rōni: tūc emit quasi suā rōnem dominus deus aliam. Margarita in conchis reperit: Sic christus in eis q̄ clauso ostio in cubiculo orant patrē. Ūñ z christus natus est in diuersorio: Luc. ij. a. Et dñs semp antiquis apparuit in caligine. Fertur etiā q̄ margarita nascit ex roze cęli in conchā maris se aperientē: Sic christus de spūsancto in beatam virginē verbis angeli consentientē. Esa. xlv. b. Aperiatur terra z germinet saluatorē. Item dicit q̄ margarita valet cōtra morbū caducum: sic christi gratia ꝓtra mortale peccatum. d ¶ Abiit z vendidit oia q̄ habuit. Aug⁹. Venditis rebus nostris nihil magis earū accipimus q̄ nosipos: q̄ talib⁹ implicati nostri nō crimus. Rursum nos ꝓprios ꝑ illa margarita demus: nō q̄ intantū valeat: sed q̄ plus dare nō possumus. e ¶ Et emit eā. Prouer. xx. c. Malū est: malū est dicit oīs emptor: z cū recesserit tūc gloriabit. Nota in septē parabolis per ordinē: ędificationē ecclesię: ꝓfectū: dilatationē: seruorem: operū conseruationē: follicitudinē ānoris/ sollicitudinem timoris. f ¶ Iterū simile est regnū cęlorū sagenę. Sagena est ꝓdicatio euāgelica. Hanc sagenā traxerūt apostoli z apostolici viri. Ūñ. iij. Reg. vij. c. dicit q̄ capitella colūnarū vestibuli id est ecclesię militātis erant grea: z erāt reticula supposita. Petre. xxj. d. Mittā piscatores multos dicit dñs/ z piscabunt eos. ō. iiij. d. Venite post me: faciam vos fieri piscatores hoīm. De sagena aūt diaboli dicit Habacuk. j. d. Totum in hamo suo sublenauit: traxit illud in sagena sua. Eccle. vij. d. Inueni amariorē morte mulierē: q̄ laqueus venatoꝝ est: sagena coꝛ eius. Sagenę dico: g ¶ Adisse in mare. i. in mūdum. b ¶ Et ex omni genere piscium congregāti. Ūñ Act. x. b. In disco petri erant animalia munda et immunda. Similiter in arca noe: Gen. vij. a. Moyses non tm̄ boues ducit secū: sed z iumenta: Exo. xij. f. Circa templū etiā nō tm̄ erat atrium mūdoꝝ sed immūdoꝝ. Et sicut non est accęptor personarū deus: ita nec doctrina euāgelica. i ¶ Quā cū impleta esset educētes: Hoc erit in fine seculi. Prouer. vj. c. Nō est vir in domo/ abiit via lōgissima: sacculū pecunię secū tulit: in die lunę plenę reuersurus. k ¶ Et sedens litus. Litus vt dicit Glo. est finis seculi. Gen. xlix. b. Zabulon i litore maris habitabit: z faciet habitaculū fortitudinis in alia vita: z in statione nauiū. i. ecclesiarū ꝓtingens vsq̄ ad sidonē: q̄ tūc spolia diuidet. l ¶ Sedentes. i. iudicātes. Remigius. Angeli officio sibi iniuncto quodāmodo iudicabūt: qđ ꝑ sedere intelligit. m ¶ Elegerūt bonos in vasa sua. i. in ęterna tabernacula. n ¶ Malos aut ē foras miserunt. Apocal. xxj. c. Foris canes et venefici. o ¶ Sic erit in consummatione seculi: Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum. Filius israel transcūtibus diuisum est mare a mari. p ¶ Et mittēt eos in caminū ignis: id ē in infernū. Gen. xv. d. Cum ergo occubuisset sol facta est caligo tenebrosa: et apparuit cliban⁹ fumās z lampas ignis transiens inter diuisiones illas. Pō. Pones eos vt clibanū ignis. Malach. iij. a. Ecce dies veniet succēsa quasi caminus: z erūt oēs superbi et oēs facientes iniquitatē stipula. Nota aūt q̄ est triplex caminus bonus. Tribulationis/ ꝓtra luxuriam: pauꝑtatis/ ꝓtra auariciā: humiliationis/ cōtra superbiam. De primo: Prouerb. xvij. a. Sicut ignę probat argentū et aurū camino: ita corda probat deus. Hic est caminus in quo positi fuerūt tres pueri: nec tamen lesi: Daniel. iij. c. De secūdo: Eccl. ij. a. Omne qđ tibi applicitum fuerit/ accipe: z in dolore sustine: z in humilitate tua patientiam habe: quoniā in igne probat aurū z argentū: homines vero receptibiles in camino humiliationis. De tertio: Esa. xlviij. b. Elegi te in camino pauꝑtatis. Qui autem in hoc triplici camino fuerint bene purgati/ ponentur in camino cęlestis patrię: De quo Esa. xxj. d. Dixit dñs cuius ignis est in sion: z caminus eius in hierlm. q ¶ Ibi erit fletus z stridor dentiū: id est in pena gehēnali nō erit in camino stridor dentiū: sz ex frigore vel indignatione. r ¶ Intellexistis hec oia: Dicunt ei: Etiā. Et ait illis: Ideo ois scribadoctus in regno cęlorū: id est in ecclesia: s ¶ Similis est homini patrifamilias q̄ ꝓfert de thesauro suo: id est de scientia sua. Prouer. xxj. c. ꝑm aliā trāslationē: Thesaurus desiderabilis requiescet in ore sapiētis. t ¶ Noua z vetera: id est auctoritates noui z veteris testamēti. Unde Can. vij. d. Omis poma noua z vetera dilecte mi seruaui tibi. Vel/ Noua z vetera: id est ꝓmissa z minas. Apoc. iiij. b. De throno dei exibant tonitrua z voces. Vel arguit vitia/ monet ad ꝓtutes. Col. iij. b. Expoliātes vos veterē hoīem cū actib⁹ suis et inducētes nouū eū q̄ renouat̄ in agnitionē dei. Nota aūt ꝙ in istis tribus vltimis parabolis tria genera ꝓfectoꝝ significantur: scz ꝯgines/ martyres/ ꝓdicatores. Virginitas est thesaurus absc̄ditus. Secūda q̄ est de margarita: q̄ est lapis ꝑciosus/ et ꝙ multas tonsiones sit ꝑciosus/ martyres significant. Tertia de sagena: q̄ est instrumentū piscatoꝝ: significat confessoꝛes. Hi tres habebunt aureolā: qđ significat in coꝛonula arcę altaris thymiamatis et mensę. Prima significat aureolā ꝯginū. Virginitas enim est arca: Exo. xxxvij. a. Secunda/ lex euangelij approbatur. Lauda sterilis quę non paris: z decanta laudem et hymnum quę non pariebas: quoniam multi filij deserte magis q̄m eius quę habet virum: Esa. liij. a. In lege tm̄ maledicebat sterilis. Item virga disciplinę qua castigat coꝛpus suum et castum agit. Item tabulę: vt sit vna de numero prudentum/ non fatuꝝ. Item manna: dulcis conuersationis. Ista significantur per illos qui dixerūt ad helisnael Iere. xlj. b. Habemus thesaurū in agro frumēti/ quo ad primum: hoꝛdei/ quo ad secundū ꝓpter punctiones disciplinę: olei lucētis/ quo ad tertiū: mellis/ quo ad quartum. Secūda coꝛona altaris thymiamatis significat aureolam martyrum: qui se obtulerunt deo in odorem suauitatis. Tertia aureola ꝓdicatoꝝ: qui debent esse mensa habens panes ꝓpositionis calidos positos in sabbato/ vt in dominica familię domini distribuant. Sed multoꝝ panes sunt iam frigidi z muscidi: sicut gabaonitarum. Hos autem infrigidat vetus tripler: scz sollicitudo temporalium. Eccl. xxxiij. a. Quasi qui apprehendit vmbram ꝙ z persequit

A ¶ z psequit ventū: sic q̄ attēdit ad visa mēdacia. Secūdus ventus ē Iboy. Bers. Quid iſtaris q̄d irascer̄ ad flatū vn⁹ vēti: Job. xv. a. Būqđ sapiēs rndebit q̄si in vētū loquēs: z Tertius vētus ē supbia. Prouer. xxv. d. Vētus aq̄lo dissipat pluuias/ ꝙdicatiōis q̄s pluēt nubes. a ¶ Et factū ē cū ꝯsummasset iesus parabolas istas/ trāsijt inde. Et veniens in patriā suā. nazareth/ b ¶ Docebat eos: nō ꝑ pabolas vt ꝓpus: c ¶ In synagogis eoꝝ/ vbi ꝯgregabātur: d ¶ Ita vt mirarent z dicerēt: Unde huic sapientia hec et virtutes. i. miracula. i. Reg. x. c. Mā z saul inꝛ ꝓphas: Joh. vij. g. Mūqđ sic locut⁹ ē hō. Eccl. xlij. d. Paul⁹ locut⁹ ē sen sate: z nō ē ei pat⁹ locus. e ¶ Nōne hē fabri filij⁹? Marc⁹ vj. a. dicit: Nōne hē ē faber? Hic dicit: Fabri filius. Uerūq̄ potuit dici. Eo tm̄ q̄ erat filⁱ⁹ fabri/ credebat esse faber: ſz in eoꝝ errore ꝓcedit. Hieronymus. Vere tm̄ erat filⁱ⁹ fabri: q̄ ꝑ ipm̄ in ꝓncipio oīa fecit coopante spūsc̄to z igni: q̄ fabricat̄ ē aurora z solē: ecclias ꝓmittit z seqnte. Pō. Tu fabricat⁹ es aurorā z solē. f ¶ Nōne mat⁹ eius dicit maria: z frēs eius iacob⁹ z ioseph z simō z iudas: z sorores eius nōne oēs apud nos sunt: Frēs z sorores dicunt h̄ ꝓsanguinei/ more sc̄pturę. Ūñ Gen. xx. a. dixit sara de abraā: frat⁹ mē⁹ est. Et Gen. xiij. b. Ne ꝙso sit iurgiū inꝛ me z te: z inꝛ pastores tuos z pastores meos: frēs em̄ sumus. g ¶ Unde ḡ huic oīa ista: Et scādalizabant̄ in eo. Hilar⁹. Huic magna/ huic humilia cernēs veritatē iudicij nō recipit/ ſz scādalizat: qđ est impediri mentis arbitrium. B h ¶ Jesus aūt dixit eis: Nō ē ꝓpha. i. ego: de q̄ Deut. xviij. c. Propherā suscitabit dñs vob de fratrib⁹ vr̄is. Vel ꝓpheta dicit q̄libet alius. i ¶ Sine honore nisi in patria sua z in domo sua. Joseph in patria a fratrib⁹ affligit: ſz in egypto ab exteo sublimat. Et Gen. xj. a. Egredere de tra tua z de cognatiōe tua z ō domo pr̄is tui. Deut. xij. a. Locuti sūt maria z aarō ꝛ moyseu ꝓpt̄ vxorē ei⁹ ethiopissam. Numeri. xvj. a. Choꝛ z alij de genere leui surrexerūt ꝛ moyseu: q̄ cognati eius. Nota de illo q̄ noluit adorare imaginē crucifixi: q̄ facta fuerat de piro sua. Hilarius. Inhonorat deus a suis quāq̄ z docēdi z prudētia z opandi ꝓtus admirationē admoneret. k ¶ Et nō fecit ibi ꝓtutes multas ꝓpt̄ incredulitatē illoꝝ. Fecit tm̄ aliās: ſz nō multas. Pauca em̄ fecit miracula de misēdia/ ne ꝛcreduli ꝙplus dānarent. Aliq̄ tm̄ fecit de iusticia/ vt ꝛcusabiles iuste dānaret. Expo. Ca. XIIII

i ¶ In illo tempe audiuit herodes tc. In caplo ꝓcedēti egit euangelista de septē pabolis q̄bus q̄si septē panib⁹ spūalibus dñs pauit turbas: In h̄ caplo agit de q̄nq̄ panibus z duob⁹ piscib⁹ q̄bus coꝛpaliē pauit eas. In quo ostēdit dñs q̄ nō solū pane spūali tenēt ꝙlatus pascere ſbditos/ sed etiā materiali: ſcipue tm̄ de spūali. Ūñ z de tali pus actū est. Diuidit aūt istud caplm̄ in ꝙtuoꝛ ꝑtes. In ꝓmo agit de cōuiuio herodis/ vbi iohānes occidit: vbi q̄nq̄ panes diaboli z duo pisces cōuiuis apponunt. Et hi tūr: Prim⁹ suppletio/ luxus z petulātia saltatricis: secūdus/ illicitū iuramētū: tertius/ fictio vel hypocrisis: q̄rtus/ innocētis homicidiū: q̄ntus/ duo pisces/ vanitas z voluptas. In secūda ꝑte agit de discessu iesu in desertū audita morte iohānis: z de passu q̄nq̄ miliū hominū de q̄nq̄ panib⁹ z duob⁹ piscib⁹/ ibi: Hō cū audisset iesus. In tertia agit de ābulatiōe dñi sup mare/ ibi: Et statī cōpulit discipulos. In ꝙrta agit de curatiōe multoꝝ q̄ ad solū tactū fimbrię eius curabant̄/ ibi: Et cū trāsfretassent. Dicit ḡ: l ¶ In illo tempe. Hoc factū ē in vltimo āno ḡdi cationis dñice. Sz h̄ interserit Matthēus: vt de incarceratiōe iohānis agat quā ꝑterminat. m ¶ Audiuit herodes tetrarcha fama de iesu. Nota ꝙ herodes ascalonita totū regnū obtinuit dolo. Tres em̄ erant herodes. Ascalonita: sub q̄ pueri occisi sunt. Antipas: sub ā christus passus ē: z iohānes decollat⁹. Agrippa: a q̄ iacob⁹ occisus. Iste herodes varietatē fortunę sępe expertus/ tādez ꝙtā tetrarchiā habuit. Job. ix. c. Terra data ē in manus impij. Tetrarcha: q̄ regnāt in delitijs vt q̄draturis. i. carnis. Uel hypocrita: q̄ tm̄ domat carnem/ z nō tres ꝓtutes aię. Antipas pauꝑtat̄ trāsiit/ significat auarici/ am: q̄ fat trāsire pauꝑtatē. Ut supbiā q̄ trāsiit pauper. i. Mathab. vj. a. Exiuit rex antioch⁹ ab ātiochia z pambulabat supiores regiones. Antiochus pauꝑtas silēs. Fama aūt quā audiuit ō iesu/ sūt miracula z doctria. n ¶ Et ait pueris suis. Chryp. Nō ē ausus foras dicere ſz familiſ suis: o ¶ Hic ē iohannes baptista: ipe surrexit a mortuis. Hunc pōt ꝑpēdi malicia iudęoꝝm. Hunc em̄ alienigena resurrexisse dic⁹: quis nullū miraculū coꝛā eo feciſe legat: iudei ꝙ ō q̄ iesum tot miraculis coꝛuscare viderūt/ resurrexisse negauerūt. p ¶ Et ideo ꝓtutes opanť in eo: q. i. ē maioris ꝓtutis q̄ nō resuscitare. Chryp. Uz magnū qđ ē ꝓtus: q̄m z defunctū iohānē formidat z ꝙ timoꝛe de resurrectiōe mortuoꝝ ꝓphetat. Uirtus etiā apd malos admiratiōe z laudib⁹ digna ē. Opanť/ passiue vel actiue. Et est hypallage. i. nūc opat ꝓtutes: sicut dicit: Iste magister habet bonos ꝙternos: z tō bñ legit. q ¶ Herodes em̄ tc. Redit ad historiā. Cōtinua. Herodes opinatus est iohannē resurrexisse: quoniā iam mortuus erat. ‖ Herodes em̄ tenuit iohannem/ et alligauit eū/ et posuit in carcerem ꝓpter herodiadem vxorem fratris sui. Sicut dicit Glo. Herodias ista fuit filia arethę regis. Unde. ij. Corinth. xj. g. Damasci ꝓpositus gentis arethę regis tc. Pater

(¶ aūt eius abstu-

Marci. 6. a. Luc. 4. d. Joh. 4. f. 1. q. 1. c. pauli/ anistę

Marci. 6. b. Luc. 9. a.

Moraliter

Moraliť. q ¶ Herodes em̄ tenuit iohānē. Herodes pellicęus. i. dolosus. Luc. xiij. g. Ite dicite vulpi illi. Hic ē hęretic⁹. Philipp⁹ os lāpadis/ christus. Esa. xl. d. Os dñi locutū ē. Cāt. j. a. Osculet̄ me osculo oris sui. Herodias glia: q̄ debet esse vxor solius dei. Esa. xlix. d. Gloriā meā alteri nō dabo. Prouer. xij. a. Glia viri vxor eius. Hic incarcerat iohannē: q̄ dona grę q̄ habet ad terrena inflectit. Roma. j. d. Qui detinēt veritatē in iniusticia. Aufert ei caput: cū putat eā a se habere/ nō a deo. Uel herodes pellibus gloriās: superbus ē l fatus z ꝓfidēs in libris suis vt ꝙsumat. Aufert vxorē philippi: cū bñ dicta bonoꝛ ꝙdicatoꝝ sua facit inuēta. Ūñ Hiere. xxiij. f. Ecce ego ad ꝓphas dicit dñs: q̄ furant ꝙba mea vnusq̄sq; a ꝓximo suo. Incarcerat iohannē: cū malis exēplis ꝙdicatiōis vel doctrinę grāz obfuscat. Uel herodes: cupidus/ fraudulētus/ superbus et ꝙalibus. Eccl. xj. a. In vestitu ne gloriris vnq̄. Herodias carnis cōcupiscētia. Ista sibi facit pelliceū ad dentes: f. cut eua ꝙ pomi comestionē. Ūñ Gen. iij. d. Fecit eis dñs tunicas pelliceas. Filia eius ē petulātia: q̄ aufert caput iohānis. i. gram inciplentiū. Eccl. ix. a. Cuꝫ saltatrice ne assiduus sis: nec audias illā/ ne forte pereas in efficacia illius. r ¶ Et alligauit eū. j. xxiij. a. Alligāt onera grauia z ipoꝛtabilia: z iponūt in humeris hominū: digito aūt suo nolūt ea mouere. Alligauit. Sic mal⁹ ꝙlat⁹ bonos alligat oneri obedientię. t ¶ Propter herodiadē. i. detractionē vel adulationē ꝓuoꝝ. Uel hoc facit: q̄ iesum flagellat: z barrabā dimittit. Iterū iohānē incarcerat: q̄ talentū absconditi: q̄ libroꝝ inclusit: q̄ bonis ꝙdicatoribus silentiū imponit. s ¶ Et posuit eū in carcerem. Chrysostomus. Considerata ꝓmū lasciuia z ebrietate: secundo inspectores coꝛruptos z dominū cōiuiis omnibus nequioꝛem: tertio puellam postq̄ nuptię miq̄ erāt z occultari opoꝛtebat ꝓpter conuiuium matris/ sed z meretrices supauit virgo: quarto tempus natalis/ ſz quādo ligatos solucre oportebat: tūc vinculis adiecit occisionem. t ¶ Propter herodiadem vxorem fratris sui. Frat̄ vester diabolus. Job. xl. b.

⁂ Ecce behemoth

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ aūt eius abſtulit eā philippo/ ⁊ ad augendū doloꝛ eius dedit eā herodi q̄ erat inimicus illius. ſ. fratris ſui. Egyppus aūt lōge aliter narrat ꝑm Joſephum. Dicit em̄: Herodias fuit filia ariſtoboli ſoꝛoꝛ agrippę. Herodes aūt iſte ⁊ philippus fuerūt filij herodis aſcalonitę: ſub q̄ dños fugit in egyptū. Arguebat aūt eū iohānes: q̄ ſoꝛoꝛem habere non licebat ⁊ ideo eum redarguebat de adulterio. a ¶ Dicebat em̄ illi iohannes: Nō licet tibi habere eā. Et volens eum occidere timuit ppl'm: q̄ ſicut ꝓphetā eū habebāt. Die aūt natalis herodis/ ſaltauit filia herodiadis in medio: et placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcūq̄ poſtulaſſet ab eo. At illa ꝑmonita a matre ſua: da mihi inquit hic in diſco caput iohannis baptiſtę. Et cōtriſtatus est rex: ꝓpter iuſiurādū aūt ⁊ eos q̄ pariter recumbebāt/iuſſit dari: Miſitq̄ et decollauit iohannē in carcere. Et allatum est caput eius in diſco ⁊ datū est puellę: et illa attulit matri ſuę. Et accedentes diſcipuli ei⁹ tulerūt coꝛpus ei⁹ ⁊ ſepelierūt illud: et veniētes nūciauerūt ieſu. Nō cum audiſſet ieſus ſeceſſit inde in nauicula in locū deſertū ſeoꝛſum. Et cum audiſſent turbę ſecutę ſunt eū pedeſtres de ciuitatib⁹.

26.dis.c.vna

22.q.4.c.8 est etiam.et.c. vnuſquiſq.

Moraliter

Marci.6.b

Luc'.9.b. Joh.6.a.

†Mt.†moxte

Moraliter

Allegozice

Moraliter

Trib⁹ de cau ſa ſeceſſit dñs

Allegozice

Eccli.23.d.

✠ Ecce behemoth quē feci tecū. Uꝛoꝛ ei⁹ ſuperbia. Eſa. xiiij.c. Quō ceciſiſti ⁊c. a ¶ Dicebat em̄ illi iohānes: Non licet tibi habere eā. i. uꝛoꝛē fratris tui. Moraliter. Caro ⁊ ſpūs fratres ſunt. Uꝛoꝛ carnis ꝓcupiſcētia. Hāc nō debet ſibi ducere ſpiritus. Filia ꝓcupiſcētię delectatio. Leuit'. xviij. c. Turpitudinē uꝛoꝛis fratris tui nō reuelabis. Eodē. xx. d. Qui duxerit uꝛoꝛē fratris ſui rem illicitā facit: turpitudinē fratris ſui reuelauit: abſq̄ liberis erit: id est filij non hereditabūt. Sic opera talia non ſunt meritoꝛia. Itē iohānes ſyndereſis. Hāc tenem⁹ captiuā: cum contēnimus peccare. Unde Hiero⁹ ſup Ezech. i. Hāc conſcientiā: ſicut dicit Prouerb. xviij. a. Impius cū venerit in ꝓfundū peccatoꝛ cōtemnit ⁊c. ſepe ſcipitari videmus/⁊ ſuū locū dimittere: cum quidā ſine pudoꝛe peccāt. Judic'. xvj. c. Dalila/ſitula. ſ. cōcupiſcentia: p tonſoꝛem diabolum rāſit ſeptē crines. i. ſeptē dona ſpūſancti: quę oꝛnāt caput rationis ſanſonis. ſ. ſolis eoꝛum. ſ. ſynderesis: ⁊ clauſerūt eum philiſtęi in carcerem. i. cōſuetudinē peccādi. c ¶ Et volēs eum occidere. Amos. v. c. Odio habuerūt coꝛripientem in poꝛta: ⁊ loquentē perfecte abominati ſunt. Prouer. ix. b. Noli arguere deriſoꝛem ne oderit te. Hiere. xxviij. b. Siquidem homo iſte nō querit pplo pacē/ſed malū. Et dixit rex ſedechias: Ecce ipſe in manibus veſtris est: neq̄ em̄ est fas regē q̄cq̄ vobis negare. Tulerunt ergo hieremiam ⁊ piecerūt eū in lacū ⁊c. Sap. ij. c. Circūueniamus iuſtum quoniā inutilis est nobis: ⁊ cōtrarius opibus noſtris: ⁊ ipꝛoꝛerat nobis peccata legis. d ¶ Timuit ppl'm. Ad litteꝛā mali timent bonos: ut nero/ſenecā. Gen. ix. a. Terꝛoꝛ ac tremoꝛ veſter ſit ſup cuncta animātia terꝛe: ⁊ ſup omēs volucres cęli: id est ſuperbos. e ¶ Quia ſicut ꝓphetam eum habebāt. Non ſolū populus/ſed herodes. f ¶ Die aūt natalis herodis. Hieronymus. Nullum aliū inuenim⁹ obſeruaſſe diem natalis ſui niſi herodem ⁊ pharaonem: ut quoꝛ erat par impietas/eſſet ⁊ vna ſolēnitas. Rab. Qui mūdi voluptate exęcati tenent de futuris nō cogitāt: ⁊ ob hoc nec ꝓſentia bene oꝛdināt: quod dñi in luxuria ꝓuinoꝛ ſuoꝛ herodes demōſtrauit. g ¶ Saltauit filia herodiadis. Chryſ. Ubi est ſaltatio ibi est diabolus. Neq̄ em̄ deus dedit nobis ad hoc pedes ut cū camelis ſaltemus: Etenim ⁊ illi indelectabiles ſunt ſaltātes: ſed ut cū angelis chorū faciamus. In talibus ſaltāt demones: in talibus lętant dęmonū miniſtri. h ¶ In medio/ut oēs. Uel q̄ talis mediatrix est ad infernū. Uel q̄ ſaltatio eius fuit medium ad habendū caput iohannis in diſco. i ¶ Et placuit herodi. Chryſ. Duplex in cuſatio: ⁊ q̄ ſaltauit: ⁊ q̄ placuit. k ¶ Unde cū iuramēto pollicitus est ei dare q̄cūq̄ poſtulaſſet ab eo. Glo. Ad hoc forte iurauit ut occaſionem pararet/q̄ videret facere inuitus q̄ faciebat ſpōtaneus: Nō em̄ hoc impleſſet de aliquo amato: ut filio vl' cōſanguineo q̄ implcuit de ꝓpheta: q̄ ⁊ ante feciſſet ſi excuſabiliter poſſet. l ¶ At illa ꝑmonita a matre ſua: da mihi inquit hic in diſco caput iohānis baptiſtę. Diſcus ꝺr ſcutella magne capacitatis in ſugioꝛu parte lata. Dicit etiā ſuperioꝛ: mēſa in triclinio: ⁊ dicit menſale ſuperpoſitū menſę. Unde ⁊ petroꝛ Act'. x. b. oblata ſunt animalia in diſco. Dicit etiā aſſer ad ſupportandū libꝛoꝛs ſcꝛ lectrū. Dic ſupponit ꝓ ſcutella. Moraliter. Natalis dies herodis ē creatio mali ꝓlati. Job. iij. a. Pereat dies in q̄ natus ſum. Idē Hiere. xx. d. Tūc ſaltant hiſtriones et huiuſmodi/qui dicūtur filia herodiadis: id est inanis gloꝛię: recipiuntur em̄ ꝓpter famā: ⁊ ſic inſtatur ille vt pellis muſę: q̄ inſtata cātāt ſiſtule: Eccl's. vij. a. Melioꝛ est dies moꝛtis die natiuitatis ⁊c. m ¶ Et contriſtatus est/ſimulatoꝛie cum lętaꝛetur in ⁊ mente. n ¶ Propter iuſiurandum autem et eos qui pariter diſcumbebāt/iuſſit dari. Excuſat ſcelus ſub ſpecie occaſionis ꝓ iuramentū/cū tamē non eſſet obſeruandū: q̄ illicitum. Unde. i. Reg'. xxv. d. iurauit dauid q̄ occideret nabal: nec tū occidit: ⁊ bene fecit. o ¶ Miſitq̄ et decollauit iohannē in carcere. Iohānes apud ſebaſten est occiſus/apud macheronta ſepultus. Sebaſte quondā ſamaria dicebat: vbi herodes fecit domuꝛ regiam. Macheronta opidū est vltra iozdanem in regno duaꝛū tribuū ⁊ dimidię. Hęc gloſa videt concoꝛdare cū ioſepho/⁊ obloqui hiſtoꝛię cuāgelicę ⁊ chꝛonicis Euſebij/vbi dꝛ: Johannes in macheronta occiſus/in ſebaſte ſepultus. De capite nō est dubiū: q̄ fuit tranſlatū in hieruſalē ⁊ ſepultū inter heliam ⁊ abdiam. p ¶ Et allatum ē caput eius/iohānis/in diſcoꝛ datū est puellę: ⁊ illa attulit matri ſuę. Beda. In luxurioſo cōuiuio cruēte epule deſeꝛūtur. Allegoꝛice. Hieronym⁹. Caput iohānis est caput legis: q̄ est chriſtus. Abſcindit a coꝛpoꝛe ꝓpꝛio. i. pplo iudaico/⁊ datur puellę de gentibus. i. romanę eccleſię: ⁊ puella dat matri ſuę adultere. i. ſynagogę in fine creditureę. q ¶ Et accedentes diſcipuli eius tulerunt coꝛpus eius: ⁊ ſepelierunt illud. Coꝛpus iohannis ſepelitur: ſed caput in diſco leuatur: quia littera quaſi humo tegitur: ſed ſpiritus in altum honoꝛatur et ſumitur. Moraliter: Sic diabolus decollat clauſtralē in carcere/ cū aufert ei gratiam: q̄ caput viri chriſtus: caput aūt mulieris. i. ſenſualitatis/vir: id est ſpiritus. j. Coꝛ'. xj. a. ⁊ tamen manet coꝛpus in conſeruatione clauſtrali exterius: vel in carcere pęnitentię exteꝛioꝛis. Job. j. c. Sabęi tulerunt boues ⁊ aſiꝛos iob: ⁊ pueros occiderūt. Nō tamen aſinas: quia innocētia ablata aſſerit omnia alia ſua eſſe. Hoc caput. i. chriſtus abſcondit ꝑ moꝛtale peccatū: in diſco ponit per peccati manifeſtationē. r ¶ Et venientes/diſcipuli. ſ. iohānis: s ¶ Nunciauerūt ieſu: paſſionem. ſ. iohannis. t ¶ Nō cum audiſſet ieſus ſeceſſit inde in nauicula in locum deſertum ſeoꝛſum. Seceſſit autem triplici de cauſa. Prima vt parceret inimicis/ne homicidium ipſius domini tungerent homicidio iohannis. Secunda vt daret eꝛę plum virandę temeritatis. ē. p. c. Si vos perſecuti fuerint ⁊c. Tertia vt ꝓbaret an bene crederent q̄ eum ſequebant. Ūñ/ v ¶ Et cum audiſſent turbę ſecutę ſunt eum ⁊c. Allegoꝛice: in hoc ſignificat trāſit⁹ a iudęis ad gētes. Eſa. liij. a. Letare ſterilis q̄ nō paris ⁊c. Idē/Gal. iiij. d. Seceſſit inde. Chryſoſtomus. Quando traditus est iohannes seceſſit ieſus. ē. iiij. b. Et quando interꝛogatus est iohannes recedit ieſus. Et quando audierunt phariſei q̄ plures diſcipulos facit/in deſertum abiit ⁊ nauigio vt nullus ſequeꝛetur: Cur nō receſſit anteq̄ ſibi nunciarent? Monſtrans carnis veritatem: et vt docęat in locum deſertum fugere. v ¶ Et cum audiſſent turbę ſecutę ſunt eu⁹. Gloꝛia magna ſequi dominum. x ¶ Pedeſtres de ciuitatibus/ oſtēdentes ardoꝛem mētis. Prouer. vj. d. Numq̄ pōt homo abſcondere ignem in ſinu ſuo vt veſtimenta illius non ardeant?

✠ Et exiens vidit

A ſ a ¶ Et exiēs vidit turbā multā. Sic ꝺicatoꝛ exire debet de ꝓcrāſtinatione ad actiuā: de ſtudio ad turbas. Hicheꝛ. iiij. a. De hō exibit leꝛ: ⁊ ꝓbū dñi de hierlm. Uel ꝑ compaſſionem: b ¶ Et miſertus ē eis/ieſus: ⁊ curauit lāguidos eoꝛū. Ecce retributio laboꝛis eoꝛ. c ¶ Ueſpe aūt facto acceſſerūt ad eū diſcipuli eius/dicentes: Deſertus ē locus ⁊ hoꝛa/comeſtiōis/ iaꝫ ꝓterijt ⁊c. Sic carnales mundi tpe cariſtię duriozes ſe exhibent paupibus. His ꝺbis Marcus vj. c. et Lucas. ix. b. ꝓſentiūt. Tū Matheus dic: Jeſus aūt dixit eis: Nō habent neceſſe ire. Johānes vj. a. dicit: ꝑſpectis nūt turb' dñm ꝙſule a philippo tēptā⁹ ꝺo: Ūñ ememus pānes vt māducēt hi? Hoc ſolus iohānes dicit.

Marci.6.c. Luc'.9.b. Joh.6.a.

Mystice

a Et exiens vidit turbam multam: et miſertus est eis: et curauit languidos eoꝛū. Uеſpere autem facto acceſſerunt ad eum diſcipuli eius/dicentes: Deſertus est locus: ⁊ hoꝛa iam ꝓterijt: dimitte turbas/ vt euntes in caſtella ēmant ſibi eſcas. Jeſus autem dixit eis: Non habēt necеſſe ire/dāte illis vos mandūcare. Rēſponderunt ei: Nō habemus hic niſi quinq̄ panes ⁊ duos piſces. Nī aūt eis: Afferte mihi illos huc. Et cūm iuſſiſſet turbam diſcumbere ſuꝑ fenum/ acceptis qūinq̄ panibus et duōbus piſcibus/ aſpiciens in cęlum benedixit et fregit et dedit diſcipulis ſuis panes: diſcipuli autem dederunt turbis. Et mānducauerunt omnes et ſaturati ſunt.

Mystice. c ¶ Uеſpe aūt facto. i. circa finē ſeculi: vl' peracto myſterio paſſionis: q̄ſ verus ſol ꝑ mortē occubuit: tranſiit chriſtus ꝑ aplos de iudęis ad gētes. Idē dicit ē. ē. vbi audita morte iohānis ſeceſſit in locū deſertum. i. ad gētes a deo deſertas. Hūc aūt veſpe facto. i. pacta ꝺfica paſſionis accedunt diſcipuli/dicētes: d ¶ Deſertus ē locus. i. ſꝺi. atoꝛes eccleſię ꝓmittuę/de cōuerſione gētiū deſperātes/dicūt: Hētilitas ſine lege ē. ⁊ ſine dei cognitiōe. e ¶ Et/ideo/iam hoꝛa ꝓterijt: q̄ vſq̄ in finē ſeculi in infidelitate ꝑmāſit. f ¶ Dimitte turbas. i. noli ſcaſſū ad eas ꝑuertēdas laboꝛare. g ¶ Ut euntes i caſtella. i. ad philoſophoꝛ ſuoꝛ rones. h ¶ Emāt ſibi/ſtudio ⁊ laboꝛe: i ¶ Eſcas/a ſuis philoſophis. i. alias ſcētias quaꝛū paſtu delectent: ⁊ poꝛtius inflent q̄ reficiant: ſicut filius ꝓdigus qui comedit ſiliquas poꝛcoꝛum: Luc'. xv. c. k ¶ Jeſus autem dixit eis: Non habent neceſſe ire: id est nō est eis vtile alios ġrere cibos: ⁊ me panem cęleſtē dimittere. l ¶ Date illis vos mādūcare: id est ſcripturaꝝ intelligentiam apite. m ¶ Reſponderūt ei: Non habemus hic niſi quinq̄ panes et duos piſces: id ē quinq̄ libꝛos moyſi: ⁊ pſalmos ⁊ ꝓphetas. Totum vetus teſtamē tum in his comꝛꝑhendit: id est lege/pſalmis/⁊ ꝓphetis. Unde dominus poſt reſurrectionem dixit: Oꝛtet impleri omnia q̄ ſcripta ſunt in lege moyſi ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis ō me: Luc'. xxiiij. f. n ¶ Qui ait eis: Afferte mihi illos huc: id est intelligentiam legis/ pſalmoꝝ ⁊ ꝓphetarum: ⁊ doctrinam a me vos habere cognoſcite: ⁊ ꝓpter me alios inſtruite. o ¶ Et cum iuſſiſſet turbam diſcumbere ſuper fenū: docens calcandam carnem ſtudio abſtinentię. Eſa. xl. b. Omnis caro fenū. Naum. iij. c. Intra in luteū ⁊ calca: ſubigens tene lateꝛē. q ¶ Acceptis quinq̄ panibus ⁊ duobus piſcibus/aſpiciens in cęlū. In hoc inſtruit eos habere coꝛda ſurſum. Job. v. d. Pater diligit filiū ⁊ omnia ei demōſtrat q̄ ipſe facіet. v ¶ Benedixit et fregit: quod ē/quia nō alia ō q̄ dicta erāt ſꝺicauit. r ¶ Et dedit diſcipulis ſuis panes. Jaco. j. c. Omne datum optimum: ⁊ omne donum ꝑfectum de ſurſum est deſcēdens. y ¶ Diſcipuli autem dederunt turbis: id est intelligentiam ſcripturarum expoſuerunt ⁊ ſibi incoꝛpauerūt. Apoſtoloꝛ em̄ miniſterio intellexerunt.

Pſ. 21. a ¶ Et ſaturati ſunt. Pſ. Ędent pauperes ⁊ ſaturabunt.

✠ Et tulerunt

Moraliter

Moraliter. c ¶ Uеſpere autem facto: id est tranſacto die culpę: qui potius noꝛ est. Unde Job. iij. a. Pereat dies in qua natus ſum: ⁊ noꝛ in qua dictum est: conceptus est homo. Hiere. xx. d. Maledicta dies in qua natus ſuꝝ: dies in qua peperit me mater mea non ſit benedicta. Leuit'. xv. d. Immundus ex contactu menſtruatę mozabatur extra caſtra ad veſperum. Hīs poſtea in deſerto pęnitentię conſtitutis dandi ſunt panes verbi dei. Unde Exoꝺ. xvj. c. Pluit dominus manna filiis iſrael. Et. iij. Reg'. xvij. a. Helias eguit pane in deſerto. f ¶ Dimitte turbas/ vt euntes in caſtella emant ſibi eſcas. Diſcipuli qui dicunt hoc/ſignificant ꝓlatos negligentes: qui non docentes ꝓmittunt ſubditos perire ad ꝓpꝛia doctrinam/vel ꝓpꝛia exempla/vel ſecularia ſpectacula ⁊ vanitates. k ¶ Jeſus autem dixit eis: Non habent neceſſe ire: date illis vos manducare. j. Pet. vlt'. a. Paſcite qui in vobis est gregem domini. Joh. vlt'. c. dicit petro/ter: Paſce. Sed econtꝛa fit. Unde Ezech. xxxiij. a. Ue paſtoꝛibus iſrl qui paſcebant ſemetipſos: Nōne greges a paſtoꝛib⁹ paſcunt? Lac comedebatis et lanis opiebamini ⁊c. Zach. xj. a. Paſce pecoꝛa occiſionis: q̄ qui poſſederāt occidebāt ⁊ nō dolebant ⁊ vendebant ea/ dicentes: bñdictus dominus/ diuites facti ſumus. Uеſpere ⁊c. Hilarius. Hoꝛa ordinem myſterii. Poſt deſcitum legis/euangelicus cibus incipit: ſed ꝑ remiſſionē peccatoꝛ/vulneriḃ⁹ medicina tribuit: ⁊ poſtea menſe eccleſtis alimonia expendit. p ¶ Super fenum: ſez tempaliū. q ¶ Acceptis quinq̄ panibus. Dat q̄nq̄ panes/refectionū quinq̄ ſenſuū. Eccl's. j. b. Non ſatiat oculus viſu: nec auris auditu implet. Dat ergo dominus ſcientia/vt panem: ſaturat viſus/aſpiciens omnia eſſe vana. Eccl's. j. c. Uidi cūcta q̄ fiebant ſub ſole: ⁊ ecce omnia vana. Unde dauid q̄/ſi ſatiſfactus dicit: Auerte oculos meos ne videant vanitatez. Saturat auditus ꝑ ſcripta. Unde Pſ. Oꝛa audiuimus ⁊ cognouimus ea. Olfact⁹ ꝑ futura. Job. xxxix. c. Procul odoꝛatur bellum exhoꝛtationem ducum ⁊ vlulatum exercitus: id est diem iudicii. Os ꝺicatiōe ⁊ confeſſione. Cant'. iiij. c. Mel et lac ſub lingua tua: Ecce ꝺicatio. Job. x. a. Loquar in amaritudine animę mee: Ecce confeſſio. Tactus ꝑ flagellū. Cant'. v. b. Uenter meus: id est cōſcientia/cōtremuit ad tactum eius: id est ad flagellū: reputās hoc eſſe ꝑ peccato meo. s ¶ Et duobus piſcibus. Duo piſces/cognitio illuminās intellectū: ⁊ dilectio inflāmās affectū. Cognitione em̄ ꝓſentia vana eſſe cōſpicimus: ꝑ ſterita quaſi ꝑ ḡdam ꝓſagia de futuris cōicimus. Dilectiōe inflāmati/dilecto noſtro recōciliamur ꝑ cōfeſſionē: ⁊ eius laudes attollimus: ⁊ libēter ꝑ eo aduerſa ſuſtinemus. r ¶ Quinq̄ panibus. Hilarius. Quinq̄ panes ſūt quinq̄ libꝛi moyſi: quia in opibus legis tanḡ ex pane erat vita. Per legē em̄ diuinę eternitatis cognitio/mūdi creatio/curſus labētis ſeculi: ⁊ vbiq̄ deo ſeruīdi religio humano generi innotuit. Aliter ſatis diſtinguunt iſti panes ⁊ piſces: Marci. vj. c. t ¶ Aſpiciens in cęlum. Hilarius. Honoꝛē patris a quo erat cōſeſſus: vt q̄ adeſſent intelligētia q̄ tāte virtutis ſumpſiſſent effectū dirigentes ⁊ illuc ipſi oculos mētis. In cęlum: q̄ omne datū optimū ⁊ omne donum ꝑfectum est deſurſum deſcendēs a patre luminū: Jaco. j. c. Johel. j. d. Beſtię agri quaſi area ſitiens imꝛꝛē/ſuſpexerūt ad te: Ecce em̄ benedictio mēſę. In ꝓncipio enim cibus ſanctificatur ꝑ verbum ⁊ oratiōnē. j. Timot. iiij. d. Thzeſ. iij. c. Lucemus coꝛda noſtra cum manibus ad deum. Hiere. iij. a. Leua oculos tuos in directum. Thzeſ. iiij. a. Paruuſ petierunt panem: ⁊ non erat qui frangeret eis. v ¶ Benedixit et fregit: quia oratione impetratur ſcripturę expoſitio. Jaco. j. a. Si quis indiget ſapientia/poſtuler a deo ⁊c. Deſter. xiiij. c. Tribue domine ſermonem compoſitum in oꝛe meo. Col. iiij. a. Orationi inſtate ⁊ē. oꝛantes ſimul ⁊ ꝑ nobis: vt deus aꝑiat nobis oſtium ſermonis ad loquendum myſterium chriſti. Item/benedixit: q̄ ſacit qui ꝑ ſecit bona: ⁊ poſt ꝺicat. Fregit. Hieronymus. Integri nō in fruſta diſcerpti nō alerent tantam turbam: ſic ⁊ lex ſi nō apiret nō paſceret multos/quos aꝑta paſcit. Eſa. lviij. b. Frāge eſurienti panem tuū. y ¶ Diſcipuli autem dederunt: nō vendiderūt. ē. x. a. Gratis acceꝑiſtis gratis date. Ita dñs legem dedit moyſi: ⁊ moyſes ꝑlebi. Pſ. Suſcipiant montes pacem populo ⁊c. Alibi. Illuminans tu mirabiliter a montibus eternis. a ¶ Et ſaturati ſunt. Hoc non facit ſcientia ſecularis. Aggei. j. b. Comeditis ⁊ non eſtis ſaturati: bibiſtis ⁊ non eſtis inebriati. Econtra: Pſ. Paupes ſaturabo panibus. In hoc apparet largitas domini. Prouer. xiij. d. Juſtus comedit ⁊ replet animā ſuā: venter aūt impioꝝ inſaturabilis.

✠ Et tulerūt

Pſ. 118. Pſ. 77. Pſ. 71. Pſ. 75. Pſ. 131.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶Et tulerunt reliquias/duodecim cophinos fragmentoꝝ plenos.i. secretioza scripturę ꝙ nō potuit pplis capere/apli sibi retinuerūt. c ¶Manducantiū autē fuit numerus quinq̄ milia virorū exceptis mulieribus ⁊ paruulis.i. oēs actiui minores ⁊ maiores quinq̄ sensib⁹ būventes. Nota autē de littera ꝙ hoc miraculū panū circa pascha factū: ⁊ sequēti anno imminente pascha christū crucifixum fuisse.

Mozaliter ✕ a ¶Et tulerūt reliquias. Ero.xvi. b. Si quid residuum fuerit/igne comburetis. Ne fūt micę quę cadunt de mensa: ꝙs catelli.i.humiles comedūt. ⁊.xv.c. Prouer.xi.a. Ubi humilitas ibi sapientia.

Mt.†fuisse Luc.5.c. et.6.b. Joh.6.b.

b ¶Duodecim cophinos. Duplex senarius / duplex pfectio: actiuę ⁊ ꝓplatiuę: et post ꝙmū sui corꝑis et aīę: vel cognitionis ⁊ dilectionis.

1.q.4.c.turbat nauicula.et.24.q.1.c.ſi turbat

Ad litterā

d ¶Et statim cōpulit iesus discipulos ascendere in nauiculam. Hic docet nos fugere honores. Job.xxxiiij.b. Qui dicit regi:apostata. Ibi Grego⁹. Supbus rector totiens ad culpā apostasię dilabit: quotiens hoibus ꝓesse delectat. Eccl.xij.a. Moli quęrere fieri iudex/ nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. Luc.xij.d. Nolite in sublime tolli. Perfecti vero ꝙ grām mouent vt deo deuotius viuāt. Prouer.xxiij.c. Moli esse in cōuiuio potatoꝝ:nec in cōmessationibus coꝝ qui carnes ad vescendū conferūt: qz vacantes potibus ⁊ dantes symbola cōsument. Glo. Potibus vacant qui de opprobrio alienę vitę se inebriant. Symbolā dare est confabulationibus verba afferre. Hi faciunt de vbis detractionis inter ferculum: sicut dicit in vulgari. Compulit/ quasi vi: quia imbecillis est natura ad contemnendū potestatem: vt dicit Tullius. e ¶Et ꝓcedere eum trans fretū donec dimitteret turbas. Marcus.vj.f. dic:ꝙ ꝓcesserunt bethsaidam. Ꝓcedere eum. Misericordia enim dei ꝓuenit ⁊ sequit. Unde Exo.xiij.d. legitur ꝙ dōs ꝓcessit filios israel in colūna nubis. Et post.xiiij.c.ꝙ secutus est. Peophytos enim vt a prioribus hostibus defendat ꝓcedit: vnde et pplm euntem de ęgypto dicit ꝓcessisse. Perfectiores do sequit: vt seruet a dęmonū temptationibus. Ūñ quasi anteriora iob exposuit/ posteriora seruans dominus: Ecce omnia q̄ habet/in manu tua sunt: verūtamen animā illius serua: Econuerso.iij. Regl.xvj.a. dixit dōs ad baasa: Suscitaui te de puluere et ambulasti per viam hieroboam: ecce ego demerā posteriora baasa. Hieroboam/temporalitas.

Job.2.b.

f ¶Et dimissa turba ascendit in montem solus orare. Nota ascendit christus in montē vt doceret.ō.v.a. Ascende ⁊ tu in montem tuę cōuersationis vt docere valeas. Esa.xl.b. Ascēde in mōtē tu qui euāgelizas sion. Itē ascendit in montē vt oraret: vt hic: Ascende ⁊ tu in montē contēplationis vt orare valeas. Esa. ij.a. Uenite ascēdamus ad montē dñi ⁊ ad domū dei iacob et docebit nos vias suas ⁊c. Item ascēdit in montē vt gliaz suā trāsfiguratus ostenderet. j.xvij.a. Ascende ⁊ tu in montē perfectionis vt trāsfiguratus gloriosus appareas. Itē ascēdit in desertū vt tēptaret a diabolo.ō.iiij.a. Ascēde ⁊ tu in claustri desertū vt diabolū vincas. Itē asinā ascēdit/vt humilis ⁊ mānsuetus videret. j.xxi.a. Ascēde ⁊ tu asinā simplicitatis: vt humilis appareas ⁊ stultus ꝓpter christū ⁊ euāgeliū. j. Cor.iij. d. Qui vult esse sapiēs/stultus fiat/vt fiat sapiēs. Itē ascēdit in montē oliueti vt oraret anteq̄s pateret. j.xxiij.a. Ascēde et tu cliuum misericordię: vt indigentibus subuenias. Luc.vi.f. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. Itē in crucem ascēdit vt exaltaret. j.xxvij.d. Et tu crucē ascēde pēnitētię: vt etiā post ipm ascēdas. Luc.ix.c. Si ds vult post me venire abneget semetipm ⁊ tollat crucē suā ⁊c. Itē in cęlum ascēdit vt glorificaret. Luc.vlt.g. Ascēde ⁊ tu in cęlū ꝓ desideriū: vt tandē puenias mēte ⁊ corꝑe. g ¶Ascēdit. Aug⁹. Fugit ad exemplū fugiēdę vanę glorię: ⁊ inūas ꝙ altitudo

Dñs ascēdit in mōtē multis de causis

sua non pōt intelligi. Joh.vi.b. dicit ꝙ turbę volebant eum facere regē/trāq̄ nō possent sub tali rege egere. i ¶Solus: spōsa.s.adhuc laborāte in terra. ij. Cor.v.b. Ędm sumus in hoc corꝑe pegrinamur a dño. k ¶Ozare. Interliñ. Nō ꝓ se:id est nō necessitate vel importūna tua:ꝫ nostra. Nō q̄li infirmus/ ꝫ q̄li pius. Item vt forma hoīs exprimeret. h ¶In montē .i. in cęlū: vt ozet ꝓ nobis.j. Joh. ij.a. Aduocatū habemus apud patrē iesū christū iustū: ⁊ ipe est ꝓpitiatio ꝓ pctis nostris. l ¶Uespere autem facto soluī erat ibi: In hoc iformās hoīem plene ad orādū. m ¶Nauicula autē.i.ecclesia in principio.i. tpe martyrū arta/ ⁊ in fine.i.tpe antichristi: in medio ampla. Sap. xiij.a. Trāsēūtes mare ꝑ ratē liberati sūt. n ¶In medio mari iactabat fluctibus. Erāt enī ꝓtrarius ventus. Quarta autem vigilia noctis/ venit ad eos ambūlans supra mare. Et vidētes eum supra mare ambulantē turbati sunt/ dicēntes: qz phātasma est. Et ꝓ timoze clamauerūt. Statim q̄ iesus locut⁹ est eis/ dicēs: Habete fiduciam/ ego sum: nōlite timere. Respondens autē petrus dixit. Dñe si tu es/ iube me venire ad te sup aquas. At ipse ait: Veni.

Marci.6.g.

Marci.6.g.

Dñs.92.

Dñs.92.

Dñs.75.

Dñs.32.

Mozaliter B

Dñs.31.

Mt.†aquā

Marci.7.b.

Exod.20.b. Deut.5.b. Eccl.3.b.

Dñs.136.

o fluctibus. Erāt enī ꝓtrarius p ventus. Quarta autem vigilia noctis/ venit ad eos q ambūlans supra mare. Et r vidētes eum supra mare ambulantē turbati sunt/ dicēntes: qz phātasma est. Et ꝓ timoze clamauerūt. Statim q̄ iesus locut⁹ est eis/ dicēs: Habete fiduciam/ ego sum: nōlite timere. Respondens autē petrus dixit. Dñe si tu es/ iube me venire ad te sup aquas. At ipse ait: Veni.

hus. Ex vna parte impugnant hęretici: ex alia tyranni: ex alia falsi fratres. Primi fidem: secundi substantiā rerū: tertij mores: auferre conantur. ō.ꝓ.b. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Gen.vij.c. Factū est diluuiū et multiplicatę sunt aquę ⁊ leuauerūt arcā in sublime. Dñs. Eleuauerunt flumina: id est tyranni/fluctus suos: id est ꝑsecutiones: a vocibus aquarū multarū: id est a suggestionibus populoꝝ. o ¶Erat enim contrarius ventus/illis. Ventus: id est diabolus: Mere.iij.c. Ventus veens in vijs quę sunt in deserto. Fluctus aūt qui de aqua: hoīes sūt mali: per quos alios infestat. p ¶Quarta aūt vigilia noctis venit ad eos. Marc⁹. vj.g. dicit: Uolens ꝓterire eos: id est vultum ꝓtendens. q ¶Ambulans supra mare: id est mundum. Mundus enim dicitur mare tumens per superbiam: fremens per inuidiam: temptāns per iracundiam. Esa.lvij.d. Impij quasi mare feruens qđ quiescere non pōt. Submergēs per acidiā: scādens per auariciam: absorbens per castrimargiam: spumans per luxuriam. r ¶Et vidētes eum supra mare ambulantem turbati sunt. Tunc impletum est illud. Dñs. Dirabiles elationes maris ⁊c. s ¶Dicentes/ quia phantasma est. Sic quidam audientes de aliquo ꝙ calcauerit illecebras carnis: dicunt hoc nihil esse. t ¶Et ꝓ timore clamauerūt. Clamor enim indicium est timoris. v ¶Statimq̄ iesus locutus est eis dicēs: Habete fiduciam/ ego sum. Non dicit ēm quis. Ex voce enim sibi nota poterant eum cognoscere. Chryſ. A visu non cognouerunt eum ꝓpter noctem ⁊ hyemem ⁊ mirabilem incessum: sed a voce. x ¶Nolite timere. Joh.xvj.g. Confidite/ ego vici mundum. Esa.xliij.a. Cum transieris per aquas tecum ero. Mere.j.b. Ne timeas a facie eoꝝ: quia ego tecum sum. y ¶Respondens autē petrus dixit. Chryſ. Petrus vbiq̄ erat callidus ⁊ semper alios ꝓueniebat. z ¶Domine si tu es iube me venire ad te super aquas. Chryſ. Non dicit simpliciter: iube me venire vel ire sup aq̄s: ꝫ addit/ad te: ꝓpē amorē. s. nō ꝓpter ostēsionē faciēs. At ipse ait: Veni.

Allegorice

Allegorice: l ¶Uespere aūt facto. i. ingruente tribulatione/ecclesia fluctib⁹ tundit. Post ascensum christi in montē. i. in cęlū. ō.ꝓ.b. Tradēt enī vos ⁊c. Joh.xvj.d. Plorabitis ⁊ flebitis vos. Prouer.iij.b. Quē diligit dñs corripit. Esa. xxj.c. Uenit mane ⁊ nox: si quęritis quęrite: cōuertimini ⁊ venite. p ¶Quarta autem vigilia ⁊c. Prima vigilia est persecutio tyrannica: secūda hęretica: tertia falsorum fratrū: quarta antichristi/ex tribus primis cōflata. Post q̄ veniet dominus ecclesiā plene liberaturus. De his aūt vigilijs plenius habet/ Marc. vi.g. Mozaliter. Prima hora/tēptatio infidelitatis. Dñs. Exinanite exinanite vsq̄ ad fundamētū in ea. Secūda/temptatio carnis. Tertia/ concupiscentia oculoꝝ. Quarta/superbia vitę. j. Joh.ij.c. Dñs ambulat supra mare: quia omnes mundi tribulationes volūtati eius subiectę sunt.

✕ Dñs. Congregans

a ¶Et descendens petrus de nauicula ambulabat super aquas. Non sub: quia in diluuio aquarum multarum ad eum non approximabunt. b ¶Ut veniret ad iesum. In hoc ꝓfundunt manichei: qui credūt iesum ob hoc habuisse phantasticū corꝑus: qz ambulauit sup aquas. Sed hoc patet esse falsū: cū etiā ꝑ idē fecit petr⁹. c ¶Uidēs vo ventū validū timuit. Chryſostomus. Tale q̄d ē būana natura: imstoties ꝙ sunt magna dirigens/in minoribus redarguit. iij. Regl. xix.a. Helias fugit iezabel. Exo.ij.c. Moyses fugit pharaonē: ij. Regl.xv.c. Dauid absalō. Petrus sup aquas nō timuit/ vēt timet. d ¶Et cū cepisset mergi ait: Domine saluum me fac. Chryſostomus. Cum ꝙ a nobis sunt defecerint: q̄ dei sunt stant. ij. Paral.xx.c. Cum ignoremus q̄d agere debeam⁹/hoc solū residui habem⁹ vt oculos nostros dirigam⁹ ad te. e ¶Et cōtinuo iesus extendens manum apprehendit eum. Sicut auis pullū de nido casurū ad nidum reducit: sic christus facit/ęsa.xxx.e. Ad vocem clamoris tui statim vt audierit/ respondebit tibi. Et ait illi: Modicę fidei quare dubitasti?

Mozaliter B

a ¶Et dēscēdens petrus de nauicula ābulabat supt⁹ aquas ꝫ vt vēniret ad iesuz. Uidēns vero ventū validum timuit. b Et cūz cepisset mergi/clamauit dicens: Būe saluum me fac. Et cōtinuo iesus extendens manū apprehendit eū. Et ait illi: Modicę fidei q̄re dubitasti? Et cum ascēdisset in nauiculam/cessauit vēs tus. Qui autem in nauicula erant: venerūt ⁊ adorauerūt eum/dicētes: Uere filius dei es. Et cum trāsfretassent venerūt in terram genesar. Et cum cognouissent eū viri loci illius/miserunt in vniuersam regionem illā: et obtulerūt ei omnes male habentes ⁊ rogabāt eum vt vl̄ fimbriam vestimenti eius tāgerēt. Et quicūq̄ tetigerunt/ salui facti sunt. Ca. XV

b Tunc accesserūt ad eū k ab hierosolymis scribę et phārisęi/ dicēntes: Quare discipuli tui trāsgrediuntur traditiōes seniorum? Nō enī lauant manus suas cū panem manducant. l Ipse autem respondens/ait illis: Quare ⁊ vos trāsgredimini mandatum dei ꝓpter m traditionem vestram? Nam deus dixit: Honoza patrem n ⁊ matrē. Et qui maledixerit pri vel matri/morte moziat.

Dñs.31.

Mt.†aquā

Marci.7.b.

Exod.20.b. Deut.5.b. Eccl.3.b.

Dñs.136.

nauerat. Ideo ostēdit euāgelista tps vt eoꝝ malicia ostendat excusabile. i ¶Pharisei. Aug⁹. Pharisei vocant nobiliores ⁊ doctiores iudei. k ¶Dicētes: quare discipuli tui trāsgrediunt traditiōes seniorū ⁊c. Seniores tradiderāt ꝙdā traditiōes. i. de se ⁊ valis abluēdis: itelligētes carnaliter illud Esa.j.c. Lauamini/mūdi estote: ⁊ hmōi. Leuit.xv. vbi ꝓcipit ꝙ lauet: q̄ legalē cōtraxit imūditiā. Chryſ. Ab ipsa iterrogatiōe capiunt. Nō ēm dicūt legē moysi trāsgredīūtur/ ꝫ traditiōes ꝙs moyses fieri ꝓhibuit. Deut.xij.d. Qđ ꝫcipio tibi hoc tm̄ facito dño: nec addas q̄cq̄ nec minuas. Terribiliores esse volebāt: qz ipi legislatores erāt/ vt sic facilebantur sua: q̄ dei erāt nō curātes. Sile.ō.ix.b. Quare nos ⁊ phariseī ieiunamus frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt: dicūt discipuli iohānis. Illi q̄rebāt sicut ilti/ volētes culpā refūdere discipulo⁹ in magistrū. Similes his sūt q̄ magis offendunt ⁊ arguūt si trāsgrediat hō ꝓstitutiōes mūdanas q̄s si mandata dei. j. xxiij.c. Duces ceci excolātes culicē: ⁊ deglutiētes camelū. l ¶Ipse aūt respondens ait illis: quare et vos transgredimini ⁊c. Nō directe rūdet illis/ ꝫ inqsitiua obiicit interrogatione: q̄ suggillat eos tacite/ ostēdēs ipsos ponē esse arguēdos ꝙs discipulos. q. d. nō oportet manus corꝑis q̄ materiali lauari/ ꝫ manus cordis elemosynis. Ūñ Luc. xi.f. Date elemosynā ⁊c. Sic lauāt post prādiū manus/ dātes fragmēta. Arguit itaq̄ eos sic de auaricia. Hiero⁹. Latratū iudeoꝝ furca rationis obtūdit/ moysi ⁊ esaię auctoritatibus. Quare ⁊ vos ⁊c. Ad eos ēm ꝓinet peccata arguere q̄ nec eḡli nec inēḡli nec maiori iuoluti sūt crimīe. Joh.viij.a. Qui sine peccato ē vestrū ꝓmus in illā lapidē mittat. Lapidē obiurgatiōis ⁊ rephensiōis. Eccl.xxij.a. In lapide luteo lapidabit piger. i. arguet ꝓ amoze terreno ꝓ sordida vita. Quare et vos ⁊c. Aug⁹. Hoc etiam cōtra illos q̄ corꝑalia pecca ꝙ gratissima detestant/ spiritualia aūt nō. m ¶Nam deus dixit: Honoza patrem et matrem. Exod.xx.b. et Eccl.iij.b. Honoza patrem tuū. Mota q̄ grues dicunt fouere parētes in senectute. Honorāt autez in duobus: necessaria dādo ⁊ reuerētiam exhibēdo: Quę duo paulus vocat honorem debitū senibus: scz ꝑbyteris. j. Timoth.v.c. Qui bene ꝓsunt ꝑbyteri duplici honoze digni habent. Hieronymus. Honoz in scripturis nō tā in salutatiōib⁹ ⁊ officijs deferēdis q̄ in elemosyna ⁊ munerū collatiōe sentit. Unde. j. Timoth. v.a. Uiduas honoza/ ꝙ verę viduę sunt. n ¶Et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur. Leuit.xx. b. Eccl. iij. b. Maledictio matris eradicat fundamenta.

✕ Dñs. Congregans

¶ Propter traditio

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Propter traditionē vestrā. s. leges humanas vel decretales. Esa. xxix. d. Timuerūt me mādato hominū z doctrinis: ideo ecce ego addā vt admirationē. i. pgnā mirabilē/ faciā pplo. Esa. xxiiij. a. Dissipauerūt vel mutauerūt legdus sempiternū/ trāsgressi sunt legē. Propter traditionē vestrā. Cō similis fraus sit hodie in ecclesia: sic habet sup Marcū. vij. in postillis. Item hi sunt q colāt culicem/ z camelum glutiunt. Threñ. iiij. c. Polluti sunt in sanguine. i. peccato: cū nō possēt intrare tenuerūt lacinias suas. i. vnus tenuit aliū ne intraret: polluti clamauerunt eis: recedite: abite. i. alios pollutos reputate. Daniel. xiij. a. Egressa est iniquitas de babylone a senioribus iudicib⁹. j. xiij. c. Ag vobis scribe et pharisei hypocrite: q mūdatis qd de fozis est calicis et parapsidis: intus autē pleni estis rapina z immūdicia. Sic archidiaconi q̄si lotrices tm inquirunt si linthea z vestimēta altaris alba sint/ z similia: z magis puniūt transgressoē synodaliū pceptoz q̄ dei. a ¶Nos aūt dicitis: q̄si quisq; dicat: vos illos instruitis ad dicendum. b ¶Quicūq; dixerit patri vel matri/ mun⁹ qōcūq; est ex me tibi, pderit. q. d. munus qd a me dat tibi ad victū z vestitū, pderit tibi ad saluandā aīam minime: q; non curas nisi de coꝛpe. Vel/ f ¶Prodesse tibi. Apostolipsis ē. i. defectiua locutio: q̄si hic talis nō trāsgredit. Vel ita legit vr nō sit Apostolipsis. b ¶Quicūq; z. i. vnusquisq;. c ¶Dixerit. i. dicere poterit. d ¶Munꝰ qōcūq; est ex me tibi, pderit. i. qōcūq; munus a me accepēris nō tibi, pdesset/ immo obesset: q; sacrilegus esses si acceperes. Vel/ f ¶Prodesse tibi. Apostolipsis ē. i. defectiua locutio: q̄si ego vouī oīa dño: z quicqd vouī/ tibi, pderit sicut z mihi. e ¶Ex me. i. voluntaria oblatio. Sic quidā sub specie religionis cognatis suis nolūt subuenire. Chryꝰ. Neq; deo offerebāt: z parētes nomīe oblationis priuabāt: genitoꝛes cōiurantes, pter deū: z deo, ppt genitoꝛes. g ¶Et nō honorificabit patrē suū aut matrem suā: z irritū fecistis mādatū dei. i. de patrib⁹ suis tētādis. Prouerb. xxviij. d. Qui subtrahit aliqd a patre suo z a matre z dicit hoc nō esse peccatū: particeps homicidę ē. i ¶Hypocrite bene, pphetauit de vobis esaias, ppheta: pplis hic labijs me honorat/ coꝛ aūt eoꝛū lōge est a me. Nostra littera habet: Prō eo q̄ appꝛopinquat pplis iste oꝛe suo z labijs suis glorificat me: coꝛ aūt eiꝰ lōge est a me z. k ¶Honorat: legē tm superficialiter custodiēs. l ¶Sine causa aūt colūt me z. Sine causa dicit: q; inde nō habebūt mercedē. m ¶Et cōuocatis ad se turbis dixit eis. Simplicib⁹ loquit: q; Prouerb. ij. d. Cum simplicibus sermocinatio eius. n ¶Audite/ mādata deinō traditiones hoīm. o ¶Et intelligite. Apoc. ij. c. z iij. b. Qui habet aures audiēdi audiat. i. intelligat. p ¶Nō qō intrat in os coinquinat hominē. q. d. nō solū nō lotis manibus māducare nō coinquinat hoīem/ sed nec cibus quisq; q; cito cessabunt legalia. Et apte hic babet/ q; dñs oēs legales obseruātias eliminat: quia tollit discretionē ciboꝛ que erat in lege melioꝛ religio: z ita a parte intelligit totū: vt dicit Glo. Titū. j. d. Oia munda mundis.

q ¶Sed qō pcedit ex oꝛe hoc coinquinat hominē. Aug⁹. Hec sententia si tota de oꝛe coꝛporis accipiat/ abſurda est: neq; enim quem non coinquinat cibus/ coinquinat vomitus: sed pro culpa dubio pꝛiora verba pertinēt ad os carnis: posteꝛiora ad os coꝛdis. Chryꝰ. Videmus multos vt intrent ad ecclesiam lauātes manus z os: q̄liter aūt mundā deo q̄sentent aīam nullam curā facientes. Sordes manuū sunt rapina/ homicidiū: sordes oꝛis maledictio/ blasphemia/ pꝛumelia. Stercus in manibus tenens nunq; audeꝛes oꝛare: et nimirum hoc nulla iactura est: quid inaniter irrigas linguā pernitiosaꝫ circūferēs stercus? Si quis stercoꝛe manus implēs tuos teneret pedes supplicās: nō solum nō audires/ sed pedibus conculcares. Qualiter igit audes ad dñm accedere/ z tu manus in lingua oꝛantiū: z p eam deum? genua deiz Esa. j. d. Cū multipli caueritis oꝛōes vestras nō exaudiā: manus em vre sanguine plene sūt. r ¶Tūc accedētes discipuli eiꝰ dixerūt ei: Scis q; pharisei audito vbo hoc/ qō est cōtra discretionē ciboꝛ. s ¶Scādalizati sunt. Esa. liij. b. Impegerūt in meridie. Joh. vj. f. Multi, z discipulis eiꝰ audientes dixerunt z. Aug⁹. Oculis egris odiosa est lux q̄ sanis est amabilis. Scādalon grece/ vl scanda/ lum est obex pedis. t ¶At ille respondēs ait: oīs plantatio z. Quia plātationes dicit mādata z doctrinas hoīm que a deo nō sunt: q̄si pro scandalo nō est omittēda veritas que fit ad edificationem aliozū: quia obstinati sunt z de terra eradicandi. Quia oīs plantatio z. Job. xv. d. Nō dilatabit negs pseuerabit substantia eius nec mittet in terra radicē suā. Sap. iiij. a. Adulterine plantationes nō dabunt radices altas: nec inhabile fundamentū collocabūt. Hec sunt quasi supercrementa arboꝛis q̄ non sunt de arboꝛe: semp virent z nunq; fructificant. Esa. lj. c. Posui verba mea in oꝛe tuo: z sub vmbra manus mee, pteri te: vt plantes cęlos: z fundes terrā. Eccl. xxiij. d. Rigabo hortum plantationū mearū. Pō. Eiecisti pplm z plantasti eos. Alibi. Qui plantauit aurē nō audiet. Querit ex plantis fructum. Jude. j. d. Arbores autumnales/ infructuose/ eradicate/ bis mortue. v ¶Sinite illos: ceci sunt z duces cęcoꝛum. Esa. lvj. d. Speculatoꝛes eius cęci oēs. Ez. xlij. c. Quis cęcus nisi seruus dñi? Eccl. x. a. Qualis rectoꝛ ciuitatis: tales z inhabitantes in ea. x ¶Si cęcus autē si cęco ducatum pꝛestet/ ambo in foueam/ peccati z inferni/ cadūt. Esa. xxiij. c. Formido z fouea z laqueus sup te qui habitatoꝛes terre. ij. Reg. v. b. Non ingredieris huc nisi abstuleris cęcos z claudos. Sic mali ponunt cęcos sup muros ad se defendendū: vt non arguant ab eis. Gregoꝛ. Cū pastoꝛ per abrupta gradit: necesse est vt grex in pręcipitiū ducat. y ¶Respondēs autem petrus/ vnus p oībus/ dixit ei: Edissere nobis parabolā istam. Hoc videt querere petrus vt idiota. Vel forte cum ꝛęcepisset dñs discretionem ciborum/ videbatur q̄ parabolice loqueret renouans eundem: Per hoc significant illi qui legē cōuersioni suę ꝛtrariā peruerse exponūt vel interꝓtantur/ dicētes allegorice vel parabolice dictū qō ad litteram intelligēdum est. z ¶At ille dixit: adhuc z vos sine intellectu estis: quia putatis mystice dictum: qō ꝓprie est dictum. a ¶Non intelligitis q; omne qō in os intrat in ventrem vadit z in secessum emittit. Hieronymus. Omnia euangelioꝝ loca apud hereticos et puerſos plena sūt obiectionibus z scandalis. Ex hac enim sententiola calumniantur quidā q̄ dominus physice disputationis ignarus/ putet oēs cibos in ventrem ire z in secessum digeri: cū statim insuſę esce per artus z venas ac medullas neruosq; diffundantur. Marc. vij. c. Nō intelligitis q; omne intrinsecus introiens in hoīem nō pōt eū coinquinare z. Ibi Beda dicit: q̄ secessus hic appellat oīs euacuatio p q̄scūq; meatus coꝛpis fiat. Nota aūt tres digestiones. Prima in stomacho: secūda in epate: tertia in mēbris. Scōm Auicēnā aūt q̄tuoꝛ: Prima in oꝛe: et postea tres alię. b ¶Que aūt ꝓcedūt de oꝛe: vt verba turpia z nociua. Eph. iij. g. Ois sermo malus de oꝛe vestro F non procedat.

A F nō ꝓcedat. a ¶Coinquināt hominē. Inquinatū em̄ cogitatiōe magis inquinant sordidę locutiōes. b ¶De coꝛde em̄ exeunt cogitatiōes male/ zꝛa seqm. c ¶Homicidia/ zꝛa primū. j. Joh. iij. c. Qui odit fratrē suū/ homicida est. d ¶Adulteria: in idolatria. e ¶Fornicatiōes: i tra ditiōib⁹. f ¶Furta: in auaricia.

g ¶Falsa testimonia: i falsa doctrina. Prouerb. xix. a. Falsus testis nō erit ipunitus z. h ¶Blasphemię/ cōtra deū. Mota autē q̄ hic ponunt septē panes diabolicos: q̄s habebant pharisei. Diffinitiōes aūt boz patēt Marc. vij. c. i ¶Nō lotis aūt manibus mandūcare nō coinq̄nat hoiez. q. d. ex quo nullus cib⁹ coinq̄nat hoiez: q̄ a. natiozi nō lotis manib⁹ z. k ¶Et egressus inde iesus/ pm̄ carnē de iudęis vt nos saluaret: qō ē res hui⁹ nois iesus. l ¶Secessit/ volūtate. m ¶In partes tyri z sidonis. Tyrus fortitudo vl tribulatio. Sidon venatio mgnis. Venit em̄ fortis in tribulatiōibus venari in silua nostra pgnā z bmōi. Un. Tribulationē z doloꝛē inuent. Al/ Egressus/ de obseruantia legaliū venit ad angustiatos. Venit em̄ querere qō pericrat. Sic ꝓdicato: debet egredi vt dño venęt pctores. Gen. xxvij. a. Egredere foras: cunq; venatu aliqd acceꝓis/ fac mihi pulmēta z. Eccli. iij. f. Egredere in campū. Joh. xv. c. Posui vos vt eat/ z. Hiere. xvj. d. Mittā venatoꝛes z venabunt vos: nō bursas vestras. In tyro aūt venat dns: q; angustia est saltus vbi tristes/ vbi capiunt pgnitentes. Osee. ij. b. Sepiā viā tuā spinis z sepiā eaz macerią z semitas suas nō inueniet. Baruch. iij. a. Anima in angustijs et spūs anxius clamat ad te. Unde sequit: o ¶Et ecce mulier chananea. Marcus. vij. c. addit q̄ iesus erat in domo.

p ¶A finibus illis egressa: nō tm̄ a ciuitatibus. Gen. xij. a. Egredere de terra tua z. Lorth/ Gen. xix. d. Ue stes in ossi circa regiōe. j. Reg. xvij. a. Abiit inde dauid z fugit in speluncam odollam: qō cū audissent fratres eius z oēs domus patris eius descenderūt ad eū illuc: z cōuenerūt ad eū oēs q̄ erāt in angustia. r ¶Clamauit dicens ei. Diero⁹. Quia chananea: id est cōmutata/ z verba misericoꝛdię/ pferēs/ non clamans. Un Meemię. ix. c. In tpe tribulatiōis clamauerunt ad te: z tu de cęlo exaudisti eos. Et. viij. d. Egredimini in montez z afferte frondes oliuę z frondes ligni pulcherrimi: frondes myrti: z ramos palmarū z frondes ligni nemoroſi vt fiāt tabernacula. s ¶Miserere mei. Magn⁹ affectus: q; malus filię dicit esse suū. Et i boc notat cōpassio. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat z ego nō infirmoꝛ: t ¶Fili dauid: Cōfitet eū esse messiā, pmissū in lege: q; nasciturus erat ex dauid. v ¶Filia mea male a demonio vexat. Vulnera medico detegit: et qualitatē z magnitudinē, morbi ostēdit/ cū dicit: male vexatur. Qualitatē/ cū subiūgit: a demonio. a ¶Qui nō respondit ei verbū. Mota. Differt dns curationē ne opꝰ doctrinę cōtradiceret. ā. r. a. In viā gentiū ne abieritis: vt fidem orantis ꝓbaret: z vt suos in oꝛādo pseuerare doceret. Item/ o ¶Et ecce mulier chananea z. Joseph de carcere eductus/ mutatoꝛijs indutus est. Gen. xli. b. Jesu sordida vestimenta auferunt: z mutatoꝛijs induūt: Zach. iij. d. Esa. xix. c. In die illa erūt q̄nq; ciuitates in terra egypti loquētes lingua chananea. Sicheq. i. c. Nō est egressa que habitat i exitu. Esa. xxiij. c. Cū glorificatus fuerit dns/ hinniet dominari/ supple egressi/ Esa. xlviij. d. Egredimini de babylone: fugite a chaldęis in voce exultatiōis: quia tales possunt oꝛare. Paſtis/ alij non: Quia cū is qui displicet ad intercedendū mittit/ irati animus ad deteꝛiora ꝓuocat. q ¶Egressa chananea. Uterq; egredit: iesus z mulier: z sic colloquunt z recipit mulier sanitatē. Esa. lxiij. a. Utinaz dirūperes cęlos z descenderes: a facie tua montes defluerent. Cant. vij. d. Ueni dilecte mi: egrediamur in agrū. Gen. xxiij. g. Egressus est isaac ad meditandū i agrū. r ¶Clamauit. Job. xxxv. c. Clamabūt z nō exaudiet. Cūt. v. b. Vocaui z nō respondit mihi. Gregoꝛ. Quo voces medicus egri audire dissimulat: eo finē egritudinis pcurat. Unde. Clamabo per diez z nō exaudies. Differt em̄ vt homo desideret: et etiam/ quia facultas venię incentiuū parit delin quendi. Esaię. xxvj. b. Misereamur impio/ z non discet facere iusticiam. Moraliter: o ¶Mulier chananea: id est anima negociatrix/ vendens cęlū, p peccato. Apocal. xviij. c. Negociatoꝛes trę flebūt. Hec est negociatio pilaz: vnde hec est in finib⁹ tyri: id est angustię. Ezech. xxvij. c. In coꝛde maris z in aquis multis adduxerūt te remiges tui. n ¶Et sidonijs: id est venationis. Threñ. iij. k. Uenatione ceperunt me: quasi auez inimici mei gratis. i. demones: q̄ significant per nemroth robustū venatoꝛē. Gen. x. b. De his finibus egredit anima/ cum detestat peccatū suū: z sic sentit languoꝛē filię: id est carnis. Eccli. xlij. b. Sup filiā luxuriosam firma custodiam. b ¶Et accedētes discipuli eius/ rogabāt eū: Ignoꝛabant em̄ mysteriū: vel misericoꝛdia mouebant: vel importunitate eius carere cupiēbant. c ¶Dicentes: dimitte eam/ q; clamat post nos. Mota. q hec mulier pmo venit in domū z ibi rogauit iesum: et in domo noluit ei respōdere/ ne obijceret ei qō, phibuerat: In viā gentiū ne abieritis. Postq; vo iesus egressus est de domo/ clamauit: sic sancti instāte matre, p filia: id est carne rogant, pea. d ¶Ipse aūt respōdens ait: nō sum missus/ coꝛporali missione. e ¶Missi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israel: id est ad iudęos. Unde ipi dicunt/ Esa. liij. b. Omes nos q̄si oues errauimus: vnusquisq; in viā suaz declinauit. f ¶At illa venit z adoꝛauit eū/ vt deū. Sī. iij. b. Dñm deū tuū adoꝛabis. g ¶Dicens/ Dñe adiuua me. Supra humanitatē cōsessa est/ ibi: Fili dauid: hic deitatē ꝓfitet. b ¶Qui respōdens ait: nō est bonū sumere panem filioꝝ tm̄: id est iudeoꝝ: qui erant filij dei. Exo. iij. k. Primogenit⁹ me⁹ israel. Panē hic vocat operationē miraculoꝝ quaz quęrebat. k ¶Et mittere canibus: id est gentibus immūdis. Supra vij. a. Nolite sanctū dare canibus ne euomant: Quia melius est viam veritatis nō agnoscere q̄ post agnitā retroꝛsū cōuerti. Mota canis vomit z vomitum recomedit. ij. Pet. ij. d. Canis reuersus ad vomitū. Itē nō patit parcu. Un Phil. iij. a. Uidete canes: videte cōsisionē. Item lingit posteꝛiora sua. Ps. Inimici eiꝰ ērā lingēt. Itē rabiosus fit luna plena. Apocal. vlt. c. Foris canes z venefici. Itē asi mordet z latrat/ retro applaudit cauda. Itē gulosus est: luxuriosus/ z mingit ad parietē. i ¶Panē filioꝝ. Vulgariter oīs panis oꝛ hominū vel canū. Punus de similagine: z significat spūalia. Sed

F cādus de furfure

Itē/ o ¶Mulier chananea/ ecclia: q̄ oꝛ mulier, pt̄ viri tuit id ē christi fecūdatiōnē: lemēt. i. sceī, ppositi oceptiōnē, plis: id ē boni opis educationē: dom⁹ dei. i. pscię hūanę, pfessionē. Hec mulier cōmutata est: q; habe in oculis pudicitiā: i auribus obediētiā: i narib⁹ prudētiā: i palato tēperātiā: i oꝛe sapientiā: in coꝛde mūdiciā: i manib⁹ innocētiā/ i pedib⁹ puidētiā. p ¶A finib⁹. Tyr⁹ pctm̄ qō angustiat hoiem, pt̄ castri sui occupationē, pt̄ pfiliam̄ ī carcerationē, pt̄ familię ītersectionē, pt̄ reꝛ oīm dissipationē. Fines aūt peccati sūt voluptuosa recogitatio: dānosa cohabitatio: pigriosa petitio vel recitatio: illecebrosa reciduatio. r ¶Clamauit/ ꝓsidenē/ ibi: Miserere mei. Cōpatienē/ ibi: Filia mea z. Infatigabilis/ ibi: At illa venit. Pūliter/ ibi: Ha z catelli edūt z.

v ¶Filia mea. i. peccatrix aīa: q̄ oꝛ filia, pt̄ sūbiectionē/ sūbministrationē/ dilectionē/ imitationez. r ¶Male/ ,pt̄ diaboli sūsannationē: tipi⁹ cōpassionē: mētalē afflictionē: donoꝛ dānificationē: dei, puocationē: ecclesię curię offēsionē. y ¶A demonio/ q̄ facēs tterꝛtat. Diabol⁹ em̄ scit cogitatiōes mētiū q̄ exteꝛi⁹ iudiciū: viꝛes herbaz, pt̄ antiquū exercitiū: cultū vl statū supęclestiū, pt̄ pstinā societatē. z ¶Uexat. Est veratio

E cundus de furture: qđ exterius est ⁊ vanū/ et significat tpalia.
a At illa dixit: etiā dñe.i. verū est. b Mā et catelli edūt de micis qđ cadunt de mēsa dominoꝝ suoꝝ. Tunc respondens ihesus/ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ei⁹ ex illa hora. Et cū trāsisset inde ihesus/venit secus mare galilee: ⁊ ascendēs in mōtē sedebat ibi. Et accesserūt ad eum turbe multe/habentes secū mutos/claudos/cecos/debiles ⁊ alios multos: m ⁊ proiecerunt eos ād pedes

1.Reg.8.a.

Mystice
Simpler
veratio
Aliter

beneficiatus ꝓcurat p seipsum sua tpalia/⁊ per vicarios spiritualia. Leuit'.xxj.d. Claudus vel fracto pede nō offeret panes deo suo. l Debiles. In greco habet cyllos. i. debiles manibus. Luc'.xiij.c. Cū facis ꝓuisiū voca pauperes ⁊ debiles. ⁊ claudos ⁊ cecos: et beatus eris. m Ad pedes eius. i. doctores. Esa. lij.b. Pulchri sunt super mōtes pedes annūciantis ⁊ ꝓdicātis pacē. Deut'. xxxiij.a. Qui appropinquāt ad pedes eius accipiēt doctrinam. n Et curauit eos ⁊c. Eccli. xxxviij.a. Unguentarius faciet pigmenta suauitatis et vnctiones ꝓficiet sanitatis. o Videtes mutos loquētes: claudos ambulantes cecos videtes. Esa. xxxv.b. Deus ipse veniet et saluabit nos: Tunc aperient oculi cecoꝝ ⁊ aures surdorū patebūt: Tūc saliet sicut ceruꝰ claudus et aperta erit lingua

Marci.8.a.

n eius ⁊ cūrauit eos: ita vt turo bę mirarentur/videntes mutos loquētes: claudos ambulantes: cecos videtes: et p magnificabāt deū israel. Ihesus aūt ꝓuocatis discipulis r suis/ dixit: Miserēor turbę: s qđa triduo iaz perseuerant mecum: et nō habent quod t manducent: ⁊ dimittere eos ieiunos nolo/ne deficiant in v via. Et dicūt ei discipuli: Vnde ergo nobis i deserto panes tātos vt saturemus turbam tātā: x Et ait illis ihesus:

mutos. Et. xxix. f. eiusdem. Audient in die illa surdi. p Et magnificabāt deū isrl: eius magnitudinē ꝓdicando. Pō. Magnificate dñm mecū. Seipsos humiliādo. Pō. Acceder homo ad cor altū ⁊ exaltabit deus. Eius magnitudinē admirando. Luc'.j.e. Magnificat aia mea dñm. Chryſ. Vnde cū tarditate/hos ꝓfectum curauit: qa fideliter illa fuit. Itē. Oēto maius beneficiū quis accipit: tanto magis pēnē obnoxius est ingratus existens. Propter hoc ⁊ diuites magis puniunt qm pauper mali exīstētes: qa nec̄ in copia sacri sunt mansueti. Et nō dicas/dederūt elemosynā: Si cū sm dignitatē substantię nō dederūt/nō effugiēt. q Jesus aūt conuocatis discipulis suis dixit. In hoc instructs eos/dicit Glo. q maiores minoꝝ debēt cōmunicare cōsilia sua. Tūs Eccli. xxxij. d. Fili/ sine ꝓsilio nihil facias. r Miserеor turbę. Sic inuit eos debere cōpati subiectis. Tūs Pō. Seneca mea in misēria vbe ri. ij. Cor'. xj. g. Quis infirmat ⁊ ego nō infirmor? In hoc q miserer/ostēdit se esse verū holem. s Quia triduo iam p seuerāt mecū/in deserto pēnitētię. Triduū/iciuniū/oro/⁊ elemosyna. Tob. xij. b. Bona est oro cū ieiunio ⁊ elemosyna. His dat dñs panes catholicę doctrinę. Esa. xxj. d. Cū panib⁹ occurrite fugiēti a triplici hoste. Piscіculi: triplex spūalis intelligētia. Dñs gratias agit: qz ꝓ his gras agere debem⁹. Fregit: qz Apoc'. v. b. Vicit leo de tribu iuda radix dauid agere libꝝ ⁊ soluere septē signacula eius. Itē triduo: ꝓtritiōis/pnitētię/iustitię. Numeri. xxiij. a. Profecti ē de ramesse. i. tinea: mēse ꝓmo castrametati sūt in sochoth. i. tentoria: ⁊ ō sochoth in ethan. i. ascendēs/vel robustus gratię. i. per ꝓtemptationē. Gen. xl. c. Tres adhuc dies sunt post qs recordabit pharao ministerij tui ⁊c. Exo. v. a. Deus hebꝛoꝝ vocauit nos vt eamus viā triū dierū i solitudinē. Itē triduū: cogitatio/locutio/ opus. t Et nō habēt qđ mādūcēt. Quare nō petebāt cibū a dño? Chryſ. Ob medicinā turbę venerāt/ cibū vel panes petere nō audebāt: sine indigētia nō fecisset dñs mira. Et ne dicerēt apli viaticula portant/ait tres dies ⁊c. Ifinis qđ habuerūt/ꝓsumptū est. v Et dimittere eos ieiunos nolo ne deficiāt in via. Act'. ix. c. Saulus illuminat⁹ cū accepisset cibū ꝓfortat⁹ est. iij. Reg'. xix. a. Surge comede: grādis ēm tibi restat via. x Et dicūt ei discipuli: vnde ergo nobis in deserto panes tātos vt saturemus turba tanta? Esa. xl. b. Nō sum medicus ⁊ in domo mea nō est panis nec̄ vestimentū. Hiere. vlt. b. Obtinuit fames ciuitatē et nō erāt alimēta pplo terrę: ⁊ dirupta est ciuitas. Thren. j. b. Facti sūt ꝑncipes eius velut arietes nō inuenięs pascua. Chryſ. Reputes q ꝓpe esset castellū/noiatus est locus. i. desertū. Vñ dicit: In deserto. Itē Chryſ. Supra dixerūt discipuli: Dimitte turbas: hic post tres dies/nec hoc dicūt. y Et ait illis ihesus: quot panes habetis? Ignorat panes. Gen. xxiij. b Ecce dñs mē⁹ oibus mihi traditis ignorat qđ habeat i domo sua: nec q̄ est qđ non sit in mea pāte/ꝓter re g̃ vnus eius es.

Pō.67.

Pō.33.
Pō.63.

b

Pō.91.

D

Ac illi dixerūt

A F a At illi dixerūt: septem. Septē panes/septē spicę l culmo vno: id est christo: q̃ reddunt vberem egyptum: Gen. xlj. c. Item septē panes sunt septē pnitētię partes: quas enumerat Apls. ij. Cor'. vij. c. dicēs: Ecce eīm hoc ipsum ꝑm deū contristari vos/quātā in vobis operat sollicitudinē/sed defensionē sed indignationē/sed timorē/sed desiderium/ emulationē/ vindictā. Item ꝑmus panis est malę vitę sollicita cmēdatio. Secūdus verę ⁊ hūilis cōfessionis accusatio. Tertius ꝓ cōmisso excessu iugis indignatio. Quartꝰ timoꝛ animus relabēdi. Quintus desiderium amplię ꝓficiēdi. Sextus sanctoꝝ viroꝝ imitatio. Septimus suoꝝ malo⁊ alioꝝ punitio digna. Jō dicit Ezechꝰ xx. d. Est q̃ multa ædimat modico ꝓcio et restituēs ea in septuplum. Hi sunt septez gradus i scala p quā in cęlū ascendit: septē mortaliū culpa diluit: septiformis spūs gratia infundit: septenarius virtutū coaltur: septē graduum rēplū ascendit: Ezech. xl. d. septima die requies acquirit: septē spirituū societas tribuit. b Et paucos piscіculos. s. timorē ⁊ amorē. Primus capit in aquis inferni: De q̃bus Job xxiij. c. Transibūt ab aquis niuiū ad calorē nimiū. Secūdus i flumine paradisi. De quo Apoc'. xxij. a. Ostēdit mihi fluuium aquę viuę splendidū tanq̃ crystallum ꝓcedentē de sede dei ⁊ agni. Dicit aūt timoꝛ pisciculus: quia hūiliat hominē. Amoꝛ etiā dicit pisculus: quia parvus est in ꝓsenti statu respectu futuri status. Esa. xxxj. d. Dixit dñs cuius ignis est in sion: et caminus eius in hierusalē. c Et ꝑcepit turbę vt discumberent super terrā: vt notet cōstantia in contēptu mundi.

B d Et accipiēs septē panes ⁊ pisces. Primo eīm faciebat/⁊ post docebat. Act'. j. a. Cepit ihesus facere ⁊ docere. ij. Thessal. iij. b. Ut nosmetipsos formā darem⁹ vobis ad imitādū. Glo. Amb. Magis suadent opa q̃ verba. e Et gratias agens fregit: aperiendo sacrā scripturaz. Apoc'. v. b. Vicit leo de tribu iuda ⁊c. f Et dedit discipulis suis. Hiere. j. b. Ecce dedi verba mea in ore tuo. g Et discipuli dederūt populo: nō vendiderūt. h Et comederūt omnes ⁊ saturati sunt: vt. ō. Johel. ij. f. Implebunt areę frumēto: ⁊ redūdabūt torcularia vino ⁊ oleo. i Et qđ superfuit de fragmentis. Fragmēta sunt cōsilia: q̃ catelli: id est humiles edūt. Vel subtiles sentētię. k Tulerūt septē sportas plenas. Chryſ. Quare supra cophini duodecim supfuerūt vbi plures manducauerūt? Forte sportę cophinis sūt maiores. Itē differētia memoriā erigit: vt recordent ⁊ illius miraculi ⁊ istius: ideo tūc discipulos equales cophinis facit: nūc aūt panibus sportas. l Erant aūt qui mādūcauerūt quattuoꝛ milia hominū: ꝓpter quattuoꝛ virtutes principales: ꝓpter quattuoꝛ euangelia q̃bus credit: ꝓpter quattuoꝛ ptes mūdi. m Extra pueros ⁊ mulieres: id est exceptis pueris ⁊ mulieribꝰ. Amb. Nō ociosis: non in ciuitate sy nagoge vel secularis dignitatis residētibus: sed inter deserta christū querētibus cęlestis gratię alimonia impertit. n Et dimissa turba ascendit in nauiculam. Chryſ. Ita post refectionē intrauit nauigiū/tyrānidis fugit suspitiones: Joh. vj. b. o Et venit i fines magedan. Joh. xviij. a. Egressus est ihesus trans torrentez cedron vbi erat hortus: id est tristis męroꝛ.

Expo. La. XVI.

Accessерūt ad eū pharisei ⁊c. Post refectionem
c populi agit de refectiōe populoꝝ. Sunt aūt huius capituli quattuoꝛ ptes. Primo confutat phariseos querētes signū de cęlo/occasione ꝓtis miraculi ductos. Secūdo instruit discipulos cauere sibi ab hęresi. Tertio fide diuinitatis suę pascit eos. Quarto fide passiōis: ⁊ quia in hac fide sunt dati ecclesię/interserit de fundatiōe ipsius ⁊ clauibus. Dicit ergo: p Et accessерūt ad eū pharisei ⁊ saducęi. Mota q̃ accedit dñs ad hominē tribꝰ modis: ⁊ similiter hō ad deū.

Accedit dñs ad hoiem tribus modis et conuersо

Accedit eīm dñs inspirādo. Job. ix. b. Si venerit vt accesserit ad me/nō videbo eū: ⁊ si abierit/nō intelligā. Joh. iij. a. Spiritꝰ vbi vult spirat ⁊ nescis vnde veniat vel quo vadat. Sic accessit ad iohānē in vtero matris. i. quādo audita salutatione marię/exultauit infans in vtero helisabet: Luc'. j. c. Item accedit deꝰ ad hoiem eius capacitati cōdescendēdo. Pō. Inclina cęlos tuos ⁊ descende. Sic accessit ad danielē: eius spiritū suscitādo vt susan naz de morte liberaret: Dan. xiij. e. Item accedit a periculo liberando. iiij. Reg'. iij. e. Surrexit helisęus ⁊ secutus est eam ⁊c. Sic accessit dñs ad suscitandū filiam archisynagogi: Luc'. viij. f. Item homo accedit ad deum eius inspirationi acquiescēdo/credēdo ⁊ opando. Pō. Accedite et eū ⁊ illuminamini. Sic accessit nathanael ad iesum: Joh. i. g. vel nicodem⁹: Joh. iij. a. Itez accedit p intelligentiā ⁊ cōrēplationē ascēdēdo. Pō. Acceder hō ad cor altū. Sic accessit paulus ad deū in raptu. ij. Cor'. xij. a. Itē accedit ꝓ sua ⁊ aliorū liberatiōe orādo. ē. rv. c. Accesserūt ad eū turbę multę habētes mutos ⁊c. Sic accessit synamitis ad pedes helisei orans ꝓ filio. iiij. Reg'. iij. c. In ꝑmo accessu emoroissa: id est ecclesia sanat siue peccatrix ala: Luc'. viij. f. In secūdo cęcus illuminat: Joh. ix. b. In tertio ouis pdita reportat: Luc'. xv. a. Itē in ꝑmo populꝰ israel de egypto egredit: Exo. xij. c. In secūdo lex suscipit: Exo. xx. b. In tertio ęra ꝑmissiōis ingredit: Josue. iij. c. In ꝑmo incipit homo: i secundo ꝓficit: in tertio quenit. j. Cor'. xv. b. Gratia dei sū id qđ sum: ⁊ gratia eius in me vacua nō fuit. q Cęptantes: Legez. Deut'. vj. c. Nō cęptabis ⁊c. Et Eccl. xviij. c. Noli esse q̃si bō q̃ cęptat deū. r Et rogauerūt eū vt signū de cęlo ostēderet eis: vt fulgura/vel pluuias/vel hmōi. s At ille rndēs ait eis. Quis esset ira digna hęc interrogatio: philātropos. i. amator hoiis nō irascit/⁊ miseretur ⁊ miseros vocat. Nec eīm grebārer credere/⁊ vt repbēderet: alioqn eīm dedisset. t Facto vespe dicit/ serenū erit: rubicūdū ē eīm cęlū: ⁊ mane/hodie tępestas: rutilat enim triste cęlū. Faciem ergo cęli x dijudicare nostis: signa aūt temporū non potestis scire.

D

Allegozice

Pō.29.

Moraliter

n dimissa turba ascendit in na
o uiculam: et venit i fines magedan. Ca. XVI.
p Et accesserunt ad eum
q e pharisei ⁊ saducei tem
r ptantes: et rogauerūt
eū vt signū de cęlo ostēderet
s eis. At ille rndēs ait eis: Facto vespe/dicit/ serenū erit: rubicūdū ē eīm cęlū: ⁊ mane/hodie tępestas: rutilat enim triste cęlū. Faciem ergo cęli x dijudicare nostis: signa aūt temporū non potestis scire.

† Pō.143.

Marci.8.b. Joh.6.d.

Luc'.12.g.

† Pō.33.

Pō.63.

E F a ¶Generatio mala: qr nō credit mihi. b ¶Et adultera: qr errozi gentiū adhęret. Hiere.ij.c. Duo mala fecit pplis meus ꝛc. c ¶Nisi signū ionę. i. qđ significatū est in iona: sex moris christi/et nō ei⁹ resurrectio. Jdē.s.xij.c. d ¶Obliti sunt panes accipere dulcedine veri panis illecti. Phil. iij.c. Posteriozˢ oblitus ꝛc. e ¶Et cauete a fermento pharisęozū ꝛ saduceozū. ¶Fermētū pharisęozū est legē dei traditionib⁹ hoim postponere. ¶Predicare legē verbis ꝛ factis impugnare. ¶Dim tēptare/nec opibus vl dictis eius credere. ¶Fermētū herodis ē adulteriū/homicidiū/ temeritas iurandi/simulatio religiōis. Chryˢ. Quare nō dic manifeste a doctria? Moluerat eos oblitos ee/ꝛ vult rememozari facto. f ¶At illi cogitabāt inter se dicentes: qr panes nō accepim⁹? q̄si ꝺ tō dicit: qr panes non accepim⁹: nec vult q̄ ꝺ pane phariseoz accipiamus. g ¶Sciens aūt iesus/cogitatiōes eozū. Hiere. xvij.d. Ego dns scrutans coz ꝛc. h ¶Dixit eis: quid cogitatis modice fidei ꝛc. Modice fidei dicit: qr spualis intellectus de facto miraculo fidē nō habuerūt: vel quia timebāt de materialis panis inopia. i ¶Nondū intelligitis/spualiter miraculū. k ¶Venit aūt iesus: vt dns ad seruū libęrandū: vt mgr ad discipulū erudiendū: vt spōsus ad spōsam fęcundandā. l ¶In partes cesaree philippi. Hęc pmo dicta est dan: in qua vitulū aureū posuit hieroboā. iij. Reg. xij. g Interliñ. Quā in bonoꝛē tyberij cesaris philipp⁹ frater herodis extruxit. Iste locus est vbi iozdanis oꝛit ad radicē libani ex ioꝛ ꝛ dan duobus fontibus: vt dicit Glo. Nota tñ q̄ dicit Hiero⁹ qui fuit i terra illa: ꝛ sicut nouit/dicit: q̄ dan est nomē opidi transiozdanē: ꝛ ioꝛ nomē fontis iuxta illud opidum/vt sint duę dictiones ioꝛ danis. Josephˢ dicit esse quendā lacū remotū a radice mōtis libani ꝛ in modū phialę rotundū ꝛ absq̄ bek a terra ꝛ postea emergit ad radicem mōtis libani: q̄ inde compertū est: qr absorbetur a terra: ꝓpter quę signatę et post ad radicē mōtis vbi emerserāt inuentę. m ¶Et interrogabat discipulos suos dicēs: quē dicūt. In hoc inuit q̄ ꝓfecti de fide interrogati debēt respōdere. j. Pet. iij.c. Estote parati omni poscēti vos reddere rationē de ea q̄ i vobis est fide ꝛ spe. Malach. ij.d. Labia sacerdotis custodiūt scientiā. Jdeo habet ępus q̄si duas linguas in mitra/vt sciat. s. nouū ꝛ vetus testamētū. n ¶Quē dicūt homines. i. de christo carnaliter loquētes q̄si de puro hoie: o ¶Filiū hois. Gen. xv.c. Jn q̄rta generatiōe reuertēt huc. s. ij.d. Nolcite a me. p ¶At illi dixerūt: alij iohānē baptistā: sicut herodes. s. xiiij.a. et Marc. vj.b. Johānē quē ego decollaui surrexit a mortuis. q ¶Alij aūt heliā: De quo Malach. iiij.b. r ¶Alij Jo hieremia: Joh. vij.b. Murmur mult⁹ erat ꝺ illo i turba: qđā cū dicebāt: qr bon⁹ est: alij Jo dicebāt nō: sed seducit turbas. Hiere. xv.c. Ue mihi mater mea: q̄re genuisti me virū rixę/virū discordię in vniuersa terra: s ¶Aut vnū ex ꝓphetis: id est helisęū: qr sicut helias iozdanē trāsiuit sicco vestigio in signū vestigū: ꝛ iohānes baptiçauit ꝛ audierūt messiā baptiçatum. t ¶Dicit illis iesus: vos aūt quē/discreti ꝛ nō de mundo: v ¶Quē me esse dicitis: Respōdēs simon petr⁹ dixit. Chryˢ. Supra. xiiij.d. in nauicula dixerūt: Uere filius dei es: ꝛ tū nō sunt beatificati: nō cū tale ꝓfessi sunt filiationē. Jte Joh. j.g. dixit nathanael: Rabbi tu es filius dei: ꝛ nō solum nō est beatificatus/sed etiam redarguitus: Jste beatificat quia ꝓprie cum cōfessus est. Et ne putes petrū adulari: pater traducitur reuelator: r ¶Tu es christ⁹ filius dei viui. Ecce cognitionē fidei sequit ꝓfessio. Roma. x.b. Corde creditur ꝛc. Jōo aūt vnus respōdet ꝛ vni respondet: vt vnitas in oib⁹ obseruet. ¶Viui/ dicit ad differentiā falsozū deozū qui nō viuunt. y ¶Respondens aūt iesus dixit ei Jn petro ꝛ in oib⁹ respondet. z ¶Beatus es simon barıona: Filius columbe syriace: que ligua affinis est hebręe. a ¶Quia caro et sanguis non reuelauit tibi. j. Cor. xv. Caro ꝛ sanguis regnum dei non possidebunt. Eccl. xvij.d. Quid nequius q̄ qđ excogitauit caro ꝛ sanguis? b ¶Sed pater meus qui in cęlis ē. Phil. iij.c. Si qđ aūt sapitis et hoc deꝰ vobis reuelauit. c ¶Et ego dico tibi: qr tu es petr⁹: nō vocaberis sed cephas. Et hoc est argumētū ꝓ eis qui dicunt q̄ modo imponit: sed melius dicit/ q̄ innouat. Un Marc. iij.b. Et imposuit simoni nomē petrus: Jbi ēm imponit: hic cōfirmat. Sed contra. Hiero⁹. Hic ex cōfessione sortit vocabulū. Responsio. i. vocabuli cōfirmationē. s. x.a. Qui dicit petrus. Glo. ꝓmus scribit. Hiero⁹ in fine illius dicit: Jdē est latine et grece petrus: qđ syriace cephas: nomē a petra deriuatū q̄ est christus. Jtez Hiero⁹ sup epistolā ad Gal. Hebrei ꝛ greci cephā vocant petrū. d ¶Et sup hanc petrā. i. sup hoc fundamentū. j. Corinth. x.a. Petra autē erat christus. Eiusdē. iij.c. Fundamentum aliud nemo pōt ponere ꝓter id qđ positū est: qđ est christus iesus. Sup hanc petrā. i. fidei firmitatē. Esa. xxvij.d. Ecce mittā in fundamentis sion lapidē: lapidem ꝓbatū ꝛc. e ¶Et portę inferi ꝛc. Portę pluraliter: qr varia peccata. Portę cęli de cęlo: portę inferi de inferno: Thren. ij.c. Defixę sunt in terra portę eius. Dns infernū fecit ꝛ murū ex mādatis ꝛ laboribus ꝛ sumptibus et aliis difficultatibus ad peccādū: sed peccatoꝛ facit portā. Osee. ij.d. Sepiā viam tuā spinis et sepiā eaꝛ macerią: cum multo laboꝛe ꝛ expensis: ꝛ hęret quādoq̄ portę diu: q̄si infernus ei sit refrigerij domus: nec patit inde se euelli. Hę portę lapidibus bonozū operū ꝛ cemēto lachrymarū: ꝛ spinis asperę pnitētię sunt obstruędę. Sed quidam obstruūt festucis. Josue. x.d. Uoluite saxa ingētia ad os spelunce. Habacuk. j.c. Ipse sup omnē munitionē ridebit. Hieronym⁹. Sed ꝛ prauа infidelių opera ineptaq̄ colloquia portę vtriq̄ sunt inferi / inquantū suis vel auctoꝛibus vel sequacibus iter pditionis ostendūt. f ¶Et tibi dabo claues regni cęlozū. Claues sunt potētia ꝛ scientia discernēdi qua dignos recipere ꝛ indignos excludere debet a regno. Et idē habetur Joh. xx.e. Quoꝛum remiseritis peccata ꝛc. Glo. duabus clauibus: scz discretiōis ꝛ potestatis. Hę sunt significatę per claues ostiariozum templi qui immundos abiiciebant. g ¶Et quodcunq̄ ligaueris super terram erit ligatum ꝛ in cęlis. Sensus est: Quodcunq̄ super terram: id est dum viuit. h ¶Ligaueris/ eliminando ab ecclesia.

¶ Ligatū erit

A F a ¶Ligatū erit ꝛ in cęlis: id est vniuersę ecclesię: q̄bus nō erit vitabūt eiuz. Uel/ Ligatū erit ꝛ in cęlis: id est ecclę/stis sentētia cōfirmabit q̄ ei⁹ ꝓlens ecclia vitet. b ¶Et qđcūq̄ sup terrā/duz vixeris: c ¶Solueris/ab excōmunicatiōe recōciliādo. d ¶Erit solutū ꝛ in cęlis: id est ecclię q̄ hoc scient cōmunicabūt ei. Uel/ Solutū erit ꝛ i cęlis: quia cęlestis sententia cōfirmabit vt a ꝓsenti eccl̄ia recipiatur. Nota aūt q̄ est multiplex vinculū peccati. Et sumitur hęc distinctio ex tractatu magistri Hugonis. Est ēm quoddaz vinculū culpę: ꝛ est qđda vinculum pnę. Primū est vinculū captiuitatis quo quis tenetur vt fugere nō possit. Unde dicit q̄ homo est spiritⁿ vadens ꝛ nō rediens. Secundū est vinculū seruitutis: quo cōpellit reddere vsuras diabolo. De q̄bus. Ex vluris ꝛ iniquitate redimet animas eoꝛ. Tertiū est vinculū ęternę dānatiōis. Quartū est vinculū expiationis. Quintū est vinculū pnę ꝑpetę detestatiōis. Sextū est vinculū pronitatis ad male operandū: vel difficultatis ad bene operandū: Dicit ergo q̄ dns cū dimittit culpā in cōtritiōe/soluit a vinculo captiuitatis ꝛ seruitutis absolute: sed a vinculo ętęrnę dānatiōis cōditionaliter: vt. s. digne ꝓfiteaꝛ si facultatē habeat ꝛ nō absoluit ab illo vinculo. Cū aūt absoluit a vinculo ętęrnę dānatiōis/tenet tamen ad vinculū expiatiōis p pęnitentiā sibi iniunctū. Unde dicit magister Hugo q̄ deꝰ ꝛ sacerdos obligant: ꝛ vter⁊ soluit. Sed in opere dei absolutio est causa obligatiōis: in ope sacerdotis ecōuerso. Hinc est q̄ cuz ad petrū dicit: Qcūq̄ solueris sup terrā ꝑmittit: qcūq̄ ligaueris. Preterea pnitēs de mortali petō ligat⁊ ad vinculuz detestatiōis ꝑpetuę: absoluit aūt a vinculo ꝓnitatis ad male operandū vel difficultatis ad bene operandū ꝓ exercitiū opis gratię: in quo confert ꝑtus cōsuetudinalis. Per iaz dicta patet q̄ dimissio reatus pnę ętęrnę est a deo: sed ꝓpter vinculū expiatiōis ad qđ tenet siue cōfessiōis a quo absoluit suscepta pnitētia ex vi clauiū/a sacerdote ꝺ dimitti a deo p ministrū. Et hęc est causa quare quidā dixerunt q̄ deus pōt sacerdotes dimittit reatū pnę ętęrnę: nō quin reat⁹ pnę ętęrnę esset simpliciter/sed a deo dimissus. Item triplici modo membrū christi esse solemus. Predestinatiōe/ꝑparatiōe/cōpagione. Predestinatiōe: quādo aliquis ad vitā diuinitus ꝓdestinat. Preparatiōe: quādo paganus vel falsus christianus veraciter cōpūgitur ꝛ ad veritatē ꝛ ad charitatē imbuit. Cōpagione: qñ ille per coꝛporis absolutionē/iste p sacerdotis absolutionē ecclesię christi cōsociat. Primū agit ꝓposito diuinę voluntat⁊. Secūdū ꝓposito ꝓnię deliberatiōis. Tertiū officio sacerdotis. Sic de silua lignuz eligit vt in ędificio ponat: postea dolatur/ꝛ ad modū formāq̄ ꝓnię dolando ꝓparatur: ad vltimū ędificatiōi connectit. Jtez. Quodcūq̄ ligaueris. Tripliciter exponit ꝑm triplex genus liganiōis. Ligat ēm peccatoꝛ vinculo culpe: quādo peccat. Ligat etiā vinculo pnę: cuius debitoꝛ efficit. Postea ligat iniuncta satisfactiōe vinculo pnitētię. Uinculo culpę ꝛ pnę debite: nō pōt eū sacerdos ligare vel soluere: sed tm ligatū vel absolutuz ostendere. Sicut sacerdos leuiticus nō faciebat vel mūdabat leproſum/sed tamen infectū vel mundū ostendebat. Ligatū ostendit ad pnitentiā nō admittēdo: solutū/satisfactionē iniungendo: ꝛ sic ligando solutū ostendit. Item sacerdos potest ligare ꝛ soluere pnitentiā iniungendo grandem relaxando. Jtē sacerdos potest ligare ꝛ soluere excōmunicādo ꝛ ab eadē excōmunicandę absoluendo. Una Glo. exponit de ostensiōe alia de pnę iniunctione: tertia de excōmunicatione. e ¶Tunc ꝓcepit discipulis suis. s. in fide/ꝛ cōtra tribulationē ꝓfirmat. f ¶Ut nemini dicerent/quia ipse esset iesus christus. Unde. Jubet taceri q̄ sit filius dei: vt fallat ꝓncipē mūdi: vt declinet iactātiā: ꝛ vt doceat humilitatē: ꝛ ne adhuc rudes ꝛ imꝑfecti discipuli maioris q̄dicatiōis mole oppimerent. g ¶Exinde cepit iesus ostendere discipulis suis: nō oibus sz ꝓfectioꝛib⁹: quia nō infirmis q̄ abierunt retro/nec forte iudę. h ¶Quia oporteret eū ire hierosolymā: vt melⁱ⁹ teneꝛent discipuli ꝙceptū dñi. Cepit ēm iesus ostēdere passiōis articulū ꝛ gloriā resurrectiōis: ne horreant moꝛt⁊ picul⁊. Aug⁹. Sapiēta dei dominē ad exemplū quo recte viuere mus suscepit. Pertinet aūt ad viram rectā/ea quę nō sunt metuenda nō metuere: moꝛs aūt nō est metuenda. Oportuit ergo idipsum hominis qđ dei sapientia suscepit mori. Sunt aūt hoies qui q̄uis moꝛtē ipam nō metuant: genius tamē aliquod moꝛtis hoꝛrescūt. Nihilominus tamen vt ipsa moꝛs: ita nullū genus moꝛtis bono ꝛ recte viuēti est metuendū. Nihilominus ergo ꝺ q̄z illi⁹ hoīs fuit: nihil ēm erat inter oīa genera moꝛt⁊ illo genere exercabilius ꝛ foꝛmidolosius. Jdeoq̄ venit dns in carne: vt spem resurgendi nobis ostēderet: qđ aute nō poterat fieri nisi carnē indueret moꝛtalem: deus ēm moꝛi nō poterat. i ¶Et multa pati: Esce via eundi ad hierusalem. Act. xiiij.d. Per multas tribulatiōes ꝛc. Luc. vlt. d. Nonne oportuit christuz pati. Pś. De toꝛrente in via bibet: q.d. debetis clauē habere in humero/sicut ego q̄ ꝓ vobis ponere volo animā meā. Esa. xxij.f. Dabo clauē domus dauid super humerū ei⁹. Hoc aute eis dicit: ne de poteſtate supbiāt. q.d. ibi est honoꝛ/sed ꝛ onꝰ. k ¶A senioꝛib⁹ ꝛ scribis ꝛ ꝓncipib⁹ sacerdotū. Hiere. v.a. Jho ad optimates ꝛ loq̄r eis: Jpi ēm cognouerūt viā dñi ꝛ iudiciū dei sui: Et ecce magⁿ bi cōfregerūt iugū/ruperūt vincula. Hiere. xij.b. Facta est mihi hereditas mea q̄si leo in silua: dedit ꝓ me vocem. l ¶Et occidi ꝛ tertia die resurgere. Osee. vj.a. Uiuificabit nos post duos dies ꝛ tertia die suscitabit nos ꝛ viuem⁹ in ꝓspectu ei⁹. Primⁿ dies q̄ iesus iterficit/est dies culpę. Secūdus q̄ sepelit est dies placētię. Tertiⁿ dies q̄ resurrexit/est dies pnitētię. Chryˢ. Si in ꝙlibus sensibilib⁹ q̄ ꝓpatus est ad occisionem/ strenuior est vel ꝓbior ꝛ hostibus terribilioꝛ/ cuius eū rex nō possit suscitare post moꝛtez sub q̄ militat: multo magis in his ꝙlibus qñ ꝛ resurrectiōis tanta spes est. m ¶Et assumēs eū petrus/separim⁹ ne coꝛā alijs magistrū arguat. n ¶Cepit increpare illū/ex amoꝛe. o ¶Dicēs: absit a te dñe. Fulⁱ de amicitia. Hec ēm vt ad fabulas redeā: Troiam neoptolemus cape potuisset: si lycomedem apud quē nutritus fuerat multis cū lachrymis iter suū impedire volentē audire noluisset. Hoc est ꝓsiliū dauid ad vxā. ij. Reg. xj.b. Uade in domū tuā ꝛ laua pedes tuos. p ¶Nō erit tibi hoc: vt patiaris. Hiero⁹ dicit/ q̄ in greco habet: Propitⁱ⁹ sis tibi dñe: qđ meliⁿ est. q ¶Qui couersus dixit petro: vade post me sathana. Hiero⁹. Multi putāt q̄ petr⁹ nō sit corrept⁹/sz malignus spūs q̄ hęc dicere aplm suggerebat: Sed mihi hic error aplicus de pietatis affectu venięs nūq̄ incētiuū diaboli vidit. Hoc sat⁊ etiā pōt ꝑpēdi q̄ ꝺba cum dicit dns: Uade post me. Hoc ēm nō dixisset diabolo. Dixit aūt hęc ꝺba petr⁹ ex nimio feꝛoꝛe: qr nō ꝺoꝛat ꝛ passiōe ei⁹ audire. Uel forte ꝺ dixit ex ꝓturbatiōe mētis: sicut amicus audito gradi malo amici dicit: Mūqđ hoc erit? Jtē Chryˢ. Qui reuelationē accepit: q̄ btificat⁊ est: ita cito cecidit: qđ filⁱ dei est didicerat: qđ crucifixi ꝛ resurrectiōis nō nouerat. Si petr⁹ sathanas vocat⁊ ē: qđ patient⁊ q̄ postea infirmi fuit in mysterio crucis? Et nō dixit: sathanas locut⁹ ē p te: Etēm desideriū diaboli erat nō pati christū. q.d. tu ęstimas idignū esse pati: ego dico cōsiliū esse nō pati. r ¶Scādalū es mihi. i. causa offensiōis. Et dicit ꝺ petrus sathanas: qr aduersat dño: sed ex amoꝛe ꝛ zelo. Diabolⁿ: ꝺ. iij.b. q̄ aduersat dño ꝛ suis ex malicia ꝛ odio. Et nota q̄ nō iō repellit petr⁹/sz sequi iubet. s ¶Quia nō sapis ea q̄ dei sūt: sed ea q̄ hominū/carnalia. Cōtra illud Col. iij. a. Que sursū sunt/sapite: nō q̄ sup terrā. t ¶Tūc iesus dixit discipulis suis. Chryˢ. Tūc q̄ petr⁹ audierat: vade. q.d. nō solū nolo/ꝓhibere passiōes: qr etiā oporteꝛ te eas subire si vis saluari. Un subūngit: v ¶Si q̄s vult post me venire. Chryˢ. Si quis aurū daret aut thesaurū ꝓponeret nō voleꝛet cum violentia/sed oēs currerent hostes: multo magⁿ q̄ sūt ꝓmouētia in cęlū. Si eni natura non ꝙuadet tibi currere neq̄ dignⁿ es accipe/si nō rogo: sz si q̄s vult venire/huc voco.

Universidad de Deusto

E F a ¶ Abneget semetipsum: sensum/affectū/ & intellectum Chrys. Non dixit neget: sed abneget: parua hac adiectione multā ostendēs superabundātiam. Usq; ad quātum oportet abnegare se? Usq; ad mortē exprobrabilissimā tollat crucem. Chrys. Nullus verecūdet crucē: circūferamus eā vt coronā. Etenī oīa q̄ fm nos sunt per crucē perficiunt: † regnū cōsecratio: ꝓpter hoc in domo/ in ianuis & in fronte scribamus eā. Nō igit sugillaris/ excogita causam & cōditionem crucis. i. Cor. vj. d. Empti estis precio magno. Preciuz crucē dixit. Nec simpliciter eā digito insignire oportet: sed prius cū multa fide. Si ita insignieris visui tuo/ nullus ꝓpe stare poterit demonū/ vidēs ensem ī quo plagam accepit. Si enī loca horrescimus in quib⁹ incidunt damnati/ excogitare debemus qualiter videns diabolus arma quibus caput eius abscidit. Crux demones non terribiles / sed contemptibiles facit. b ¶ Et tollat crucē suam: non meā: ne putes christi crucē sufficere sine tua. Gregorius. Crux tollitur: vel cum per abstinentiā corpus: vel cum per compassionē ꝓximi animus affligitur. Itē cuz sanguis effundit. c ¶ Et sequat me. Chrys. Latrones et sepulchrorū violatores multa difficilia patiunt: ideo causam adducit vt ꝓpter eum sustineas. Itē vt alias virtutes adducas: ideo dicit/ sequat me: vt nō solū fortitudinē que est in malis: sed & sobrietatē & māsuetudinē & omnē ostēdat philosophiā. Hoc enī est sequi vt oportet. Sunt enī q̄ diabolū sequunt & animas tradūt ꝓpter ipsum: vos autē ꝓpter christū magis aut ꝓpter vos. d ¶ Qui enī voluerit animā suā. i. vitā suaz p̄sentē siue sensualitatē / saluam facere. e ¶ Perdet eam. i. vitā vel animā ꝓprie. Et est simplex relatio. Uel sic: Perdet. i. pditioni exponet/ et psecutioni. Act. xiiij. d. Per multas tribulationes oportet &c. f ¶ Qui aūt pdiderit aiam suā/ hic: g ¶ Propter me: nō ꝓpter aliud h ¶ Inueniet eam/ in futuro: vel etiā in p̄senti. Tēpore enī psecutionis inuenit homo cor suū. ij. Reg. vij. d. Inuenit seruus tuus cor suū vt adoraret te. i ¶ Quid enī ꝓdest homini si mundū vniuersum lucret: anime ꝟo sue detrimentū patiat: emollitus per ꝓspera. k ¶ Aut quā dabit homo cōmutationē pro aia sua? Est cōmutatio retributionis: & est cōmutatio redemptionis. Pro aia saluata. Ps. Calicē salutaris accipiā. Pro aia damnata: nihil. i. quā retributionē potest soluēdo dare pro aia sua redēpta? Certe nō sunt cōdigne passiones &c. Roma. viij. d. Aut ꝓ aia pdita in inferno: Si enī daret ꝓ ea tot⁹ mūdus nō liberaret. Rab. Quasi nō aliā dabit cōmutationē q̄ p̄dictū est. s. vt ponat animā: Calicē salutaris accipiā. Uel nihil terrenū poterit homo ꝓ aia dare. Prouer. xj. a. Nō ꝓderunt diuitie in die vltionis. l ¶ Filius enī hoīs. Hiero⁹. Noli timere q̄ tristibus leta succedūt. q. d. times mortē: audi gloriā triūphātis. m ¶ Uēturus est in glia patris sui cū angelis suis: q̄ prius venit humilis/ ostēdēs signa hūilitatis & infirmitatis. Chrys. Ego semꝑ horresco hoc audiēs. n ¶ Et tunc reddet vnicuiq; fm opa ei⁹. Apoc. xiiij. c. Opa enī illoꝝ sequūt illos. Sap. vj. a. Uirtus ab altissimo interrogabit opa nr̄a: & cogitatiōes scrutabit. o ¶ Amē dico vob. Quia dixerat nullā cōmutationē posse dari ꝓ aia/ subdit ꝯsolationē. Cōsolat enī ꝯtra timorē passiōis: ibi: Tunc reddet. Cōtra tediū dilatiōis: ibi: Amē dico vobis: sunt q̄dā de hic stātib⁹ q̄ nō gustabūt mortē: scz tpalē que est q̄si q̄dā gustus respectu eterne. p ¶ Donec videāt filiū hois venietē in regno suo. i. in claritate quā habiturus est in regno; q̄ statim oñdit eis eā in trāsmigratiōe. Uel hoc dixit q̄tū ad iohānē qui plus alijs vixit/ & vidit ecclesiā dilatatā. Uñ ī regno. i. in ecclia dilatata regnantē. Nota q̄ est regnū/ celū/ vita eterna/ p̄sens ecclia/ claritas quā habiturus erat christus.

† Al. † regnū — Marci. 8. d. Luc. 9. c. — De simo. c. mattheus — Roma. 2. a. — Ps. 115.

a post me venire / abnēget se
b metipm: & tollat crucē suā et
c sequat me. Qui enī voluerit
e aiam suā saluā facere / pdet
f eā. Qui aūt pdiderit animā
g suā ꝓpter me/ inueniet eam.
i Quid enī prodest homini si
mūdū vniuersum lucret: aie
ꝟo sue detrimētū patiatur?
k Aūt quā dabit hō cōmuta
l tionē pro aia sua? Filius enī
m hominis vēturus est in gloria
n patris sui cū angelis suis: et
tūc reddet vnicuiq; fm opa

o eius. Amē dico vobis: sūt
quidā de hic stantib⁹ qui nō
p gustabūt mortem/ dōnec vi
deāt filiū homis venientē in
regno suo. Ca. XVII.
q T post dies sex assum
e psit iesus petrum & ia
cobum & iohannē fra
s trem eius: et duxit illos in
t montem excelsum seorsum:
v & trāsfigūratus est ante eos.
x Et rēsplenduit facies eius
y sicut sol: vēstimenta autem
eius facta sūt alba sicut nix.

Expo. Ca. XVII. G

e T post/ dies sex &c. In hoc capl'o agit de fide & effectu fidei. Et pmo de transitu passiōis ad gloriā inuit. Secūdo ī fidelitat' ad fidē vl culpe ī gratiā. Tertio mort' ī resurrectionē. Quarto scādali alioꝝ ad pacē. Dic ḡ: q ¶ Et p⁹ dies sex. Idē dic Marc⁹. ix. a. Sz Lucas. ix. d. ponit octo dies. Sed Lucas ponit pmū in q̄ ꝓmisit/ et extremū quo compleuit Mattheus & Marc⁹/ medios. r ¶ Assūpsit iesus petrū & iacobū & iohannē fratrē ei⁹. Cōtra Amb. sup Lucā. ix. Qui primus iter aplos soliū sacerdotale accepit: Et ita fuit iacobus alphei. Idē videt sentire Aug⁹ super eplam ad Gal. Solo. Qui pmus iter aplos/ hoc dixit ad differētiā stephani. Solium sacerdotale. i. soliū veri sacerdot'. s. celū in quo est christus sacerdos interpellās ꝓ nobis. Qd autē dicit Aug⁹/ opinio est. Chrys. Quare istos pre ceteris elegit? Propter p̄eminentiā quā habebāt. Itē nō fuit inuidus Matthe⁹: q̄ istos scripsit sibi p̄latos: q̄libet enī inter illos alterius gloriā diligebat. s ¶ Et duxit illos in montē excelsum. i. vitā eternā. Exo. xv. c. Introduces eos et plantabis eos in monte hereditatis tue. t ¶ Seorsum/ a strepitu mūdi. ā. xiij. e. dimissis turbis/ apostolis parabolas aperit. v ¶ Et trāsfigurat⁹ est añ eos. Ioh. xiiij. c. Qui diligit me diliget a patre meo: & manifestabo illi meipm. x ¶ Et resplēduit facies eius. i. diuinitas. Exo. xxxiij. d. Uidebis posteriora mea. i. humanitatē meā: faciē aūt meā videre nō poteris. i. diuinitatē. y ¶ Sicut sol. Chrys. Tantū splēdoris adaperuit: quantū poterant ferre. z ¶ Uestimēta autē ei⁹ facta sunt alba sicut nix. Uestimēta/ humanitas christi q̄bus indutus iacob bñdicit a patre. Et sicut solis splēdor in infinitū splendorē niuis excedit: ita splēdor deitatis splēdorē humanitatis. Bern. Qui vestitus in terra despectus/ in monte refulget. Nota aūt q̄ in hac trāsfiguratiōe significat trāsfiguratio corpis mystici. Facies sunt clerici: q̄ sicut p faciē cognoscit homo: sic p clericos debet cognosci christ⁹. Preterea in nulla parte corpis ita indecens est macula sicut in facie: Leuit. xxi. d. Qui habuerit maculā nō offerat panes deo suo. Hec facies debet trāsfigurari in solē. Uñ Apoc. j. d. Facies ei⁹ sicut sol lucet ī ꝟtute sua. i. in meridie q̄n calet & lucet: Sic debēt lucere p sciētiā: ardere p amorē. Eccl. xiij. d. Cor hoīs imutat faciē illius/ siue ī bona siue in mala. Prouer. xv. b. Cor gaudēs exhilarat faciē. Per vestimēta laici. Esa. xlix. e. Uiuo ego dicit dñs: q̄ oīb⁹ his velut ornamēto vestieris. Et debēt cōsui vnitate fidei & charitatis. Quicūq; ḡ se vel aliū sepat a deo/ dilacerat vestē suā. Hec vestis debet se coaptare christo p imitationē. Eph. v. a. Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Sufficit huic tunice q̄ sit alba in se & mūda: sed hoc nō sufficit faciei: imo oportet vt alios illuminet sicut sol. Sed Esa. xiij. b. Obtenebrat⁹ est sol in ortu suo. Itē q̄n sol patit eclipsim/ cetera discolorata apparēt. Quidā aūt sunt q̄ trāsfigurari nō possunt vel alterari. De q̄bus Hiere. xiij. d. Nunq̄d pōt ethiops mutare pellē suā &c. Amos. vlt. b. Nunq̄d nō vt filij ethiopū estis vos? Itē nota q̄ q̄dā se figurāt: alij defigurāt: alij trāsfigurāt. Figurāt se mulieres/ q̄ se pingūt. Talib⁹ dr Esa. lvij. b. Ornasti te regio vnguēto. Tales volūt dño cōtradicere dicēti. ā. v. f. Non potes vnū capillū albū facere neq; nigrū. Defigurāt se hypocrite & tyranni. ā. vj. b. Extermināt facies suas. Et alij se transfigurāt/ mō de vna forma in aliā. Hi sunt inaniter gloriātes q̄ sunt sicut cameleon. Sic trāsfigurari nō est bonū: sz sicut trāsfigurat⁹ est dñs. Qd fit post sex dies: q̄ sūt figurati p opa sex dierū: & p sex psonas q̄ interfuerūt trāsfiguratiōi. Prima die lux facta est: q̄ significat cognitionē vt hō cognoscat se. Ps. Nescierūt neq; intellexerūt/ in tenebris ambulāt. Huic opationi adaptat petr⁹: q̄ agnoscēs iterp̄rat. In secūda die factū

Marci. 9. a. Luc. 9. d. — Marci. 9. a. Luc. 9. d. — H — Ps. 3.

F est firmamentū

A F est firmamētū & diuise sunt aque ab aquis. Hoc fit q̄n homo separat cor suū a delitijs carnis: Per firmamentū cor q̄d debet esse firmū: Per aq̄s q̄ sub firmamēto/ delitie carnis: Per aquas q̄ sup firmamentū/ spūales delitie intelligunt. Huic iacobus respōdet: qui luctator dr. Ad hoc enī faciēdū magna lucta indigem⁹. Tertia die ꝓtulit terra herbā virētē & faciētē semē. Hec ē bona opatio/ ad quam hō post cognitionē sui & delectationū carnaliū refrenationem se accingit. Huic respōdit iohānes: Sicut enī terra sine semine fructificare nō potest: sic nec cor sine gr̄a. Quarta die facta sunt luminaria vt p̄sint diei et nocti. Hoc est q̄ cor humanū illustrat sapiētia d diuinis q̄ p solē designat: & sciētia de terrenis q̄ per lunā & stellas. Postq̄ enī homo seipm cognouit: & a delectatiōib⁹ se sepauit: & in bonis opibus exercitatus est/ cū his duob⁹ donis ordinat. Uñ Esa. xxviij. c. Quē docebit dñs sciētiā & quē intelligere faciet auditū? Ablactatos a lacte: auulsos ab vberib⁹. Huic rñdet helias. Eccl. xlviij. a. Surrexit helias ꝓpheta q̄si ignis: hoc quātū ad cognitionē de diuinis q̄ inflāmat & illumiāt & trahit ad superiora/ & ꝟbū ipius q̄si facula ardebat/ q̄tū ad sciētiā de inferiorib⁹. Quinta die fuūt pisces & aues de aq̄: q̄ habita cognitione p̄dicta hō fastidit tpalia & desiderat eterna. Auis nunq̄ descēdit ad terrā nisi ꝓpter necessitatē. Huic opationi rñdet moyses/ q̄ sumpt⁹ ab aq̄s. Sexta die hō fact⁹ est ad imaginē & similitudinē dei: In h significat q̄ oīa p̄cedentia fm rōnē debēt fieri. In h enī homo est similis deo: q̄ oīa fecit in numero/ pōdere & mēsura. Huic rñdet iesus: q̄ in filio eq̄litas: vt dicit Hilarius et Aug⁹. Si hō habeat ista sex/ recte trāsfigurat: et facies eius erit sicut sol. Per faciē hō interior. Si enī facies hois turpis/ & ipse totus turpis: Per faciē enī cognoscit hō. Ps. Oīs glia eius filie regis. Et vestimēta eius erūt candida sicut nix. i. corp⁹. Eccs. ix. b. Omni tpe vestimēta tua sint candida. Uel vestimēta sunt opa q̄ calefaciūt: turpitudinē tegūt: & ornāt sicut vestes. Preterea vestes nō debēt multū elōgari in hyeme/ ne lutū ꝯtrahāt: sic opa nr̄a nō debēt elongari vt videant. a ¶ Et ecce apparuerūt illis moyses et helias cū eo loquētes. Sup Numeri dicit Origeñ. q̄ ī hac apparitione orauit moyses ꝓ pplo suo. Itē iohānes Scotus. Helias nō in suo corpe: nō in aliq̄ materia aliūde assumpta apparuit: sed q̄dā ineffabili ꝟtute soli deo cognita inuisibilis spūs p se visibilis factus est. Hiero⁹. Dat signū de celo/ helia inde descēdente quo & ascēderat: & moyse ab inferis resurgēte. Uñ Esa. vij. b. Pete tibi signū a dño deo tuo: siue in ꝓfundū inferni: siue in excelsuz supra. Ideo aūt viuus & mortuus apparēt: vt significēt christū moriturū & iterū victurū: Et vt nos sim⁹ viui deo: mortui mūdo. Col. iij. a. Mortui enī estis & vita vr̄a abscōdita est cū christo in deo. Loq̄bāt aūt moyses & helias cū dño de passione eius & resurrectiōe. Uñ Lucas. ix. d. dicit: Dicebāt excessum eius quē cōpleturus erat ī hierlm. Excessuz vocat mortē in qua eius humilitas oēm excessit: vel ipe omnē hominē per humilitatē. b ¶ Respōdēs autē petrus dixit ad iesum: dñe bonū est nos hic esse. Marcus. ix. a. Lucas. ix. d. dicūt. Nesciebat q̄d diceret. Si stilla compellebat eū ita dicere/ q̄d ḡ erit de abyssali plenitudine? Eccl. xxiiij. d. Cōsiliū illius in abysso multa. j. Cor. ij. c. Oculus nō vidit &c. Stola enī corpis non gustat nisi supflua q̄dā stole anime. c ¶ Si vis. Chrys. Timens increpari sicut supra/ p̄mittit: si vis. Idē si voluerim⁹/ videbimus & nos christū multo splēdidius q̄ tunc illi. Tunc venit cū moyse & helia: post veniet cuz milibus angeloꝝ & plebiū: nō nube sup caput eius/ sed celo cōtracto: sicut vela iudicis retrahunt vt possit audiri tpe cause. d ¶ Faciamus hic tria tabernacula: tibi vnū / moysi vnū/ & helie vnū. Hoc est in lege/ in ꝓphetis & in euāgelio ꝯtemplabimur. Hiero⁹. Unū tabernaculū est euāgeliū: si tria q̄ris/ fac vnū q̄si tria: patrē/ & filiū/ & spiritūsanctū: nequaq̄ cōferēs seruos dño. Bern. Adhuc hodie notat: quicūq; legi ꝓphetis & euāgelio tria facere tabernacula cupit: cū hec neq̄

De conse. dis. 3. c. fi. — Sap. 11. d. — B — Eccl. 19. d. — Ps. 44. — S. 16. d.

a Et ecce apparuest illis moy
ses & helias cū eo loquētes.
b Respōdēs aūt petrus dixit
ad iesuz: Dñe/ bonū est nos
c hic esse: si vis faciā⁹ hic tria
tabernacula: tibi vnū/ moysi
e vnū/ & helie vnū. Adhuc eo
loquente/ ecce nubes lucida
f obūbrauit eos. Et ecce vox
g de nube/ dicēs: Hic ēst filius
h me⁹ dilēct⁹ in quo mihi bñ cō

k placui: ipm audite. Et audi
entes discipuli ceciderūt i fa
m ciē suā: & timuerūt valde. Et
n accēssit iesus & tētigit eos: di
p xitq; eis: Surgite/ nolite ti
q mere. Leuātes aūt oculos su
os neminē viderūt nisi solū ie
r sum. Et dēscēdētib⁹ illis de
s mōte p̄cepit iesus/ dicēs: Ne
t mini dixerit' visionē / dōnec
v fili⁹ hois ā mortuis resurgat.

valeāt ab inuicē separari. e ¶ Adhuc eo loquēte: ecce nubes lucida obūbrauit eos: & ex luciditate obumbrant sicut lupus ex radijs solis. f ¶ Et ecce vox de nube dicēs. Uox de nube/ vox gratie pulsantis & loquētis in corde. Cāt. ij. d. Sonet vox tua &c. g ¶ Hic est filius meus. Hilli. Certe si fili⁹ aliud eēt q̄ pater esset: nō posset pater in filio sibi cōplacere. Quid ē dicere: cōplacui mihi/ nisi sicut placui mihi in meipso: ita placui in filio. h ¶ Dilectus. Cant. ij. d. Dilect⁹ me⁹ mihi & ego illi. i ¶ In quo mihi complacui. Sic notat identitas essentie et diuersitas psonarū: q̄si/ quō cōplacet patri in filio: sic in filio complacet spiritusancto. E conuerso adā sibi displicuit. Uñ Geñ. vj. b. Penitet me fecisse hominē. k ¶ Ipsum audite. Hoc idē p̄cepit moyses/ Deut. xviij. c. Prophetā de gente tua & de fratrib⁹ tuis sicut me suscitabit tibi dñs deus tuus: ipsum audite. l ¶ Et audiētes discipuli ceciderūt in faciē suā: Tum pre fulgoris magnitudine: tum pre voce. Chrys. Supra. iij. d. nullus cecidit: tñ eadez vox est: Et Ioh. xij. e. q̄n tonitruū factū esse dicebant: q̄ altitudo montis & solitudo & silentiū & trāsfiguratio plena erāt horrore hic: & audiētes discipuli ceciderūt in faciē suaz: q̄ discipuli debēt humiliari intellectu & affectu. Prouerb. ij. a. Inclina cor tuū ad cognoscēdā prudentiā. Ezech. ij. a. Uidi & cecidi in faciē meā. Greg⁹. In quātā miseriā cecidim⁹ q̄ ipsum bonū ferre non possum⁹ ad q̄d creati sumus. Daniel. x. b. Uidi visionē hanc grandē & nō remāsit ī me fortitudo. Hiero⁹. Quāto q̄s ampliora q̄sierit: tāto magis ad infima collabit si ignorauerit mensurā suā. Iob. xxvj. d. Cū vix audierimus vnā stillā sermonis eius/ q̄s poterit tonitruū magnitudinis eius intueri? Daniel. viij. e. Pauēs corrui in faciē meā. Iudith. xiij. d. Achior pre pauore cecidit in faciē suā sup terrā. Tob. xij. c. Ceciderūt sup terrā in faciē suā. Isti in faciē. E cōtra heli retro cecidit. j. Reg. iiij. c. m ¶ Et timuerūt valde. Chrys. Nō solū timētes sed adorātes. n ¶ Et accessit iesus. Ioh. xiiij. a. Nemo venit ad patrē nisi p me. o ¶ Et tetigit eos. Daniel. x. b. Manus tetigit me & erexit me sup genua. Ezech. ij. a. Statuit me sup pedes meos. Geñ. xxvij. c. Accede huc vt tangā te fili mi. p ¶ Dixitq; eis: surgite nolite timere: Ecce ꝯsolatio. q ¶ Leuātes aūt oculos suos neminē viderūt nisi solū iesuz. Si enī moyses & helias pseuerassent cū iesu/ vox patris videret esse incerta cui dedisset testimoniū: an moysi/ an helie/ an christo. Allegorice. Ablata nube vidēt iesuz: & moysen & heliā euanuisse: q̄ postq̄ legis & ꝓphetaꝝ vmbra discessit: q̄ velamento suo aplos texerat: apli enī iudei fuerūt/ & eis fuit velata scriptura. Uñ: Operuit cedros vmbra dei. Luc. vlt. g. Aperuit eis sensum: notū lumē in euāgelio reperit. r ¶ Et descēdentib⁹ illis de mōte p̄cepit iesus dicēs: nemini dixeritis visionē/ hāc. Prima cā fuit/ ne incredibilis eēt glia futuri regni quā illis oñderat ꝓpe ignominias passionis q̄s ī ꝓximo erat passur⁹. Secūda cā/ ne apd rudes crux sequēs scādalū faceret. s. maioris culpe. ij. Pet. ij. d. Melius erat illis &c. t ¶ Donec fili⁹ hois a mortuis resurgat: Tunc erit tps narrandi. Eccs. viij. a. Omni negocio tps est & oportunitas. Eccl. xj. d. Ne laudes hoiem ī vita sua. Luc. xij. e. Quis putas ē fidelis dispēsator & prudēs quē ꝯstituit dñs sup familiā suā vt det illi in tpe tritici mensurā. Prouer. xxv. b. Mala aurea in lectis argēteis q̄ loquit ꝟbū in tpe suo. Moraliter: r ¶ Et descēdētibus illis. Ps. Ascēdūt mōtes & descendūt campi: de cōtēplatiua ad actiuā: et hoc cum iesu. s ¶ Nemini dixeritis: quasi nō predicēt transfiguratiōnē qui nō fuerūt trāsfigurati. j. Cor. xv. f. Qualis celestis: tales & celestes. Et hi dicūt christi visionē: q̄ ostendūt in se ad videndum quod predicant auditoribus. Abacuk. ij. a. Scribe visuz et explana eum sup tabulas vt pcurrat qui legerit eū. v ¶ A mortuis. Sic predicator debet resurgere a mortuis vt nouus sit in anima & exteriori cōuersatione. Hec est pfecta trāsfiguratio: vt splendeat facies mētis deo: et vestimēta ꝓximo.

C — Al. fluctus — D — Allegorice — Moraliter Ps. 103.

E B

a ¶Et interrogauerūt eū discipuli eius/dicētes:q̄d ergo scribe? id est legis interp̄tes τ doctores/ b ¶Dicūt φ heliā oporteat primū venire:Credebāt apostoli hāc transfigurationē esse vltimā resurrectionē: τ querūt q̄re si iaʒ venit in gloria:quō ꝓcursor eius helias disparuit? c ¶At ille respondens ait illis:helias quidē venturus est/in ꝓpria ꝑsona ante secūdū aduentū:Sed tamē iam venit helias: id est similis helie:in austeritate viuēdi: in ꝓuentu dñi:in fortitudine animi qua restitit herodi.s.iohānes. d ¶Et restituet omnia. Chryß. Helias restaurabit omnia/ nō tm̄ quia notꝰ est/ sed quia ꝓclat vsq; ad diem illam. Multū em̄ ꝑdicatus ē christus ante hoc: τ ideo facilius ipse suadebit. e ¶Dico aūt vobis quia helias iā venit.s.iohānes.Luc.j.b.Ipse ꝑcedet ante illū in spiritu τ virtute helie. f ¶Et nō cognouerūt/id est desperaverunt herodes τ hi quoꝝ cōsilio decollatꝰ est.ō.xiiij.a. g ¶Sed fecerunt in eo:nō in eū:id est cōtra eū: h ¶Quecūq; voluerunt. In hoc notat' iohānis humilis patientia. Chryß. A passione iohānis rememorat eis passionē suā mitigās exēplo. i ¶Sic τ filius hois passurus est ab eis.s.a iudeis/herode ɔsentiēte. Luc'.xxiij.b.quādo illuserūt ei in veste alba. k ¶Tūc intellexerūt discipuli quia de iohāne baptista dixisset eis:q2 videbāt hoc impletū in eo q̄d dixerat. l ¶Et cuʒ venisset ad turbā. In actiua est turbatio. Luc'.x.g. Martha martha sollicita es τc. Cant'.vij.d. Egrediamur in agrū. Ps. Inclina celos tuos τ descēde. Esa.lxiiij.a. Utinā dirumperes celos τ descēderes. m ¶Accessit ad eū homo genibus ꝓuolutꝰ ante eū. Ecci.xxxij.a. Rectorē te posuerūt noli extolli. n ¶Dicens: Dñe miserere filio meo q2 lunaticus est τ male patit':nā sepe cadit in ignē et crebro in aquaʒ. Exponit incōmoda. Chryß. Infirmus valde erat hic homo/vt patet ex multis. Marc'.ix.c. Attuli filium meū ad te habentē spiritū mutū. In hoc aūt surdo/ꝑm marcū significat' φ populus iudaicus fuit surdus: id est inobediens deo. Esa.xlij.c. Quis surdus nisi ad quem nūcios meos misi? Et mutus. Esa.lvi.d. Uniuersi canes muti nō valentes latrare. Un̄ cōpat eos sodome:q̄ interp̄tat' muta: τ gomorre q̄ interp̄tat' aspera τ distorta τ inobediēs τ surda. Moraliter. o ¶Quia lunaticꝰ. Instabilis est lunaticꝰ vel ex delitijs siue diuitijs furiosus. Crescente luna/mare crescit. Ecci.xliij.b. Mēsis.i.defectus ꝑm nomē eius.i.lune. Bene dr̄ nomē: q2 si noiat' diues/oportet vt multa expēdat. Ecci.xxvij.a. Stultus vt luna mutat'. Luna q̄libet mēse estatē facit τ hyemē:ſʒ stultus q̄libet die. p ¶In ignē/cupiditatis. q ¶Sepe τ crebro in aquā/luxurie. Nota ordinē. Post ignē cupiditatis: aquā luxurie. r ¶Et obtuli eum discipulis tuis: bis q̄ interfuerūt transfiguratiōi.ij. Cor'.iij.d. Nos aūt reuelata facie gloriā dei speculantes in eandē imaginem trāsformamur a claritate in claritatē tanq̄ a dñi spū. s ¶Et nō potuerūt eū curare. Chryß. Discipuli infirmati sūt/sed nō oēs. Colūne em̄ iste nō aderāt:ideo dicit: Nō potuerūt. t ¶Rñdens aūt iesus ait:nō tedio affectꝰ dñs nec iratꝰ homini sed vitio. v ¶O generatio incredula/dictis τ factis meis. x ¶Et ꝑuersa.i.in peiorē ptē versa. Hec sūt ergo duo peccata incredula τ ꝑuersa. Osee.x.c. Corripient' ꝓpter duas iniq̄tates suas. y ¶Quousq; ero vobiscū:ꝑ corpalem ꝑsentiā:ꝑ miraculoꝝ efficaciā:ꝑ necessarioꝝ ꝓuidentiam:ꝑ infirmitatis vestre patientiā. z ¶Usq;q̄ patiar vos.i.vestraʒ sustinebo

Marci.9.b. — Al.turbas — Marci.9.c. Luc.9.e. — F — Ps.143. — Moraliter

a Et interrogauerunt eum discipuli/dicētes: Quid ergo b scribe dicūt φ heliā opor/ c teat primum venire? At illē respōdens/ait illis: Helias d quidē vēturus est ēt restituet e omīa. Dicō aūt vobis:quia f helias iam venit: ēt non co/ g gnouerūt eū/sēd fecerunt in h eo quecūq; voluerūt. Sic τ i filiꝰ hōis passurus est ab eis. k Tūnc intellexerūt discipuli quia de iohāne baptista di/ l xisset eis. Et cūʒ venisset ad m turbā:accessit ad eū hō ge/ n nibꝰ ꝓuolutꝰ an̄ eū/dicēns: Domine miserere filio meo: o quia lunaticus est τ male pa p titur: Nā sepe cadit in ignēm/ q r ēt crebro in aquā. Et obtuli s eū discipulis tuis:ēt nō po/ t tuerūt eū curare. Respon/ v dens aūt iesus/ait: O gēne/ x ratio incredula ēt ꝑuersa:q̄/ y z usq; ero vobiscū? Usq;quo a patiar vos? Affertē huc illū b ad me. Et increpauit illū ie/ c sus:ēt exijt ab eo demoniū/ d ēt curatus est puer ex illa ho e ra. Tūnc accesserūt discipu/ f g li ad iesū secrēto/ēt dixerūt: Quare nos nō potuimꝰ eij/ cere illum? Dicit illis iesus: Propt' icredulitatē vestrā. h Amēn q̄ppe dico vobis: si habueritis fidē sicut granuʒ synapis/dicetis mōti huic: i trāsi hīc/τ trāsibit: ēt nihil i/ k possibile erit vob. Hōc aūt l genꝰ nō ēijcit nisi ꝑ orōnē et

obstinationē. a ¶Afferte huc illū ad me. Hieroꝰ. Propter peccatū suū a salute longe positū vel factuʒ:τ ob hoc demonio traditū. Chryß. Si infidelitas patris fuit causa q̄re nō exijt demon:q̄re accusat discipulos? Quia impossibile est eis sine eis q̄ offerunt cū fide in mult' loc' curare. Ab heliseo nullo credēte mortuꝰ suscitatꝰ est.iiij. Reg. xiij.d. b ¶Et increpauit illuʒ iesus. Luc.ix.videt' i Glo. φ nō puer vim patiens/ ſʒ diabolus vim inferēs/increpet':vel ipse puer vt vult Rabanꝰ. Nota autem φ dñs increpat ꝑ flagella. Uirga em̄ diuisuʒ est marc:quia malicia vniꝰ hore obliuionem facit luxurie magne: Ecci.xi.d. Itē per minas. Ps. Illuxerunt coruscatiōes tue orbi terre. Sup mōtes etiam ɔtēplatiuos quādoq; stabūt aque luxurie. Ps. Ab increpatiōe tua fugient:a voce tonitrui tui formidabunt. c ¶Et exijt ab eo demoniū/clamās τ discerpens/egro ꝑus ɔturbato τ in terrā eliso: Marc'.ix.d. d ¶Et curatꝰ est puer ex illa hora. Hieroꝰ. Puer.i.purus:q2 curatus. Col.iij.b. Expoliātes vos veterē hominē cū actibꝰ suis:τ induētes nouuʒ hominē q̄ renouat' in agnitionē ꝑm imaginē eiꝰ q̄ creauit euʒ. Ecci.xxxviij.a. Honora medicū ꝓpter necessitatē. Hiere.viij.g. Nūquid resina nō est in galaad aut medicus non est ibi τc. e ¶Tūc accesserunt discipuli ad iesum. Post increpationē accedunt τ nō fugiūt arguentē. Job.v.c. Increpationē dñi ne reprobes:q2 ipse vulnerat τ medet':ꝑcutit τ manus eiꝰ sanabūt. Prouerb.xv.a. Stultus irridet disciplinaʒ patris:q̄ aūt custodit icrepatiōes/astutior fiet. f ¶Secreto. Chryß. Forte timebāt ne gratiā ꝑdidissent miraculoꝝ/quā accepant. ō.x.a.ideo secreto interrogabant/non propter verecundiam. g ¶Et dixerunt:quare nos nō potuimus eijcere illum? Dicit illis iesus; ꝓpter incredulitatē vestrā:id est ꝓpter fidei modicitatē. Hilariꝰ. Dño in mōte demorante/τ ipis cū turba residētibus/fides tepuerat. h ¶Amen q̄ppe dico vobis:si habuerit' fidē sicut granū synapis/dicetis huic monti:transi hinc/τ trāsibit. Hinc isultāt quidā heretici fidelibꝰ:q̄si si fidē haberetis hoc possetis:q2 ergo nō potestis/signuʒ est φ fidē nō habetis. Sed mons dicit' hic diabolus. Itē arguūt quidā apostolos fuisse infideles:ꝑenitus male intelligētes. Dicūt em̄: Si habueritis fideʒ sicut granū synapis:id est q̄ modicā.q.d.dñs:vos nullā fidē habetis. Sed dñs grano synapis fidem cōpauit ꝓpter humilitatē τ feruorē.q.d.si habuerit' fidē humilē ad alios:τ feruentē apud vos:tūc potestis hoc facere.j.Cor'.xiij.a. Si habuero omnē fidē ita vt montes transferā: charitatē autem nō habuero/nihil sum. Nota autem φ ad litterā sancti leguntur fecisse hoc:q̄uis dominus intelligat de monte diabolo. Legitur em̄ φ ad preces beati bernardi lapis quidaʒ translatus est qui impediebat eius hortū. Et ad petitionē gregorij naçançene restrictus est mons magnus vt dilataretur eius ecclesia. i ¶Et nihil impossibile erit vobis. Marc'.ix.d. Omnia possibilia sunt credenti. Ps. Transferētur montes in cor maris. k ¶Hoc autem genus;id est peccata quibus impugnat hoc genus demonū.s.luxuria τ cupiditas. l ¶Nō eijcitur nisi per orationem τ ieiuniū. Contra. Luc'.xi.f. Date elemosynā τ ecce omīa mūda sunt vobis. Solo. Omnia que in prandio excessimus.s.in modicis. Uel omnia per orōnē impetrantiū nobis gratiā. Uel in elemosyna ordinata est ieiuniū. Tob.xij.b. Bona est orō cū ieiunio τ elemosyna. Hieroꝰ sup Marc'.ix. Jeiunio passiōes corpis/oratione sanātur

G — Marci.9.c. Luc.9.e. — †Ps.76. — †Ps.103. Luc.17.b. — h — Ps.45.

ꝟ pestes mētis

A B

pestes mentis. Chryß. Nihil est homine potētius ꝓprie orante. Qui orat cum ieiunio/duplices alas habet:neq; oscitat neq; torpet. a ¶Conuersantibus autē τc. Bern. Cōuersantibus in galilea ostendit transmigrationē suā. Galilea em̄ interpretatur transmigratio. b ¶Et tertia die resurget. Leta tristibꝰ miscet. c ¶Et contristati sunt vehementer. Chryß. Neq; moyses/neq; helias/neq; vox patris/neq; resurrectio ꝓnunciata: τ pꝰ paucos tres dies poterat eos cohibere a tristicia. d ¶Et cum venisset capharnaū/accesserunt qui didrachma accipiebat: ad opus augusti cesaris Per augustum enim cesarem: iudea facta est tributaria: prius tamen per pompeiū: τ omnes censi capite tenebant'. Un̄ Luc'.ij.a. Maria cum ioseph profectus est in bethleem vt profiteretur. Pōpeius autē q̄uis eam fecisset tributariā: tamē non redegit eam ad tributū capitale:sed reddebāt singule ciuitates summā pecunie. Didrachma autē dicebatur censi caput: scʒ denariꝰ qui soluebat' ꝓ capite. Beda dicit:φ drachma drachme nummus est certe quātitatis habēs inscriptam regis imaginem τ superscriptionē:τ valebat decem nummos vsuales. Drachma drachmatis nomē est ponderis:et ɔtinet didrachmata:scʒ quattuor statheres. Māducator. Drachma drachme: moneta vt predictū est ꝑm Bedam. De quo Luc'.xv.b. Drachma drachmatis : vel indeclinabile ꝑm Rab. genus est ponderis : scʒ quarta pars statheris vel septem vncie. Item dragma dragmatis:genus est carminis : scʒ canticū persarū: quo composita sunt cantica ꝑm carmē amoris. Unde Mānducator in postillis: Mallem audire q̄ docere quomodo declinetur q̄d dicit':dulcia cantica dragmatis vel dragmis. Itē aliter. Dragma dragme nomē est ponderis: scʒ septima pars vncie:vel cantus qui in choro cantatur:cum scʒ alij precinunt τ alij respōdent. Dragma dragmatis idem q̄d interrogatio. Unde dragmaticū genus loquēdi : q̄d fit per interrogationē τ responsionē. Item nota stather est siclus habēs obolos viginti. Drachma quarta pars statheris habēs obolos quinq;. Didrachma duo drachmata habens obolos decē. Jesus autem libertatem dat. Joh.viij.e. Si filius liberauerit vos/vere liberi estis. e ¶Ad petrū. Pre signorū multitudine non audent ipsum aggredi/sed petrū. Querebant em̄ fideliter vel maliciose / volentes scire an cesari cōtradiceret τ vt caperent denegantē. f ¶Et dixerunt ei: magister vester nō soluit didrachmā. In capharnaū: id est in agro pinguedinis petitur tributum a domino: Ideo dicit Luc'.vj.d. Ue vobis diuitibus qui habetis hic τc. g ¶Ait:etiam/quasi nō. Simile.ʒ.xv.c. Etiam dñe:id est verum est. h ¶Et cū intrasset in domū preuenit eum iesus. Preuenit iesus interrogationē petri/ ne discipuli scandaliçarent' ad postulationē tributi:cū videāt eū scire que eo absente gesta erāt. i ¶Dicens: quid tibi videtur simon? reges terre a quibus accipiunt tributū vel censum?:id est redditus de capite: k ¶A filijs suis an ab alienis? Judex mūdi iudiciū quęrit petri: vt nullus cōtemnet alterius hominis sententiā si bona est. Hoc autē est contra multos qui damnant quicquid ab alio dicit'. l ¶At ille dixit:ab alienis. Dixit illi iesus: ergo liberi sunt filij. Ergo multo magis dñs reguʒ τ eius filij. Apocal.xix.c. Habet in vestimēto τ i femore suo scriptū: Rex regum τ dñs dominantiū. m ¶Ut autē nō scandalizemus eos: Tamē.ō.xv.b.vbi dicit: Omis plantatio τc. nō vitauit scandalum. n ¶Uade ad mare/ contritionis. o ¶Et mitte hamū/cōpunctionis. Uel hamus christꝰ; ferrum deitas:esca caro:tinea generatio christi ꝑm carnem. Job xl.c. An extrahere poteris leuiathan hamo? p ¶Et eum piscem qui p̄mus ascenderit tolle: id est christū qui p̄mus voluit ascendere. q ¶Et aperto ore eius inuenies statherē. Os eius aperit'/cum intentio ꝑsuasionis eius per confessionem reuelatur. Job.xli.a. In mediū oris eiꝰ q̄s intrabit? Stather est cōfessio de cōmissis τ omissis cōtra decalogū. Hoc precio redimit' iesus: id ē gratia recuperat' salutis et peccator liberatur. r ¶Illuʒ sumēs/da eis pro me et ꝓ te. Chryß. Cur nō ex reconditis iubet dare tributum. Ut se ostendat etiam dñm maris. Magnū enim erat ꝑdicere q̄m incidet piscis qui tributū soluet. Origen. Si ille qui nihil in se obtinuit / cesaris soluit tn̄ tributū cum liber esset ex oībꝰ/q̄to magis est necessariū nos tributa carnis expēdere τ negociationis nr̄e vectigalia pēsitare? Sen. Mors/τ exiliū/luctꝰ/dolor/nō sūt supplicia:sed tributa viuendi. Roma.xiij.b. Cui tributū/tributum. ʃ.xxij.c. Reddite que sunt cesaris cesari.

Marc'.9.e. Luc'.9.e. — B — C — 11.q.1.c.magnum.et.q.3.c.inter verba.et.23.q.vlt.c.tributū. — Marc'.9.e. Luc.9.f.

a ieiuniū. Cōnuersantibꝰ aūt eis i galilęa/dixit illis iesus: Filius homis tradēdus est in manus hominū τ occidēt b eū: ēt tertia die resurget. Et c ɔtristāti sunt vęhemēter. Et cuʒ venissent capharnaum: d accesserūt qui didrāchmam e accipiebāt ād petrum/et di/ f xerūt ei: Māgister vr̄ nō sol g uit didrachmā. Ait: Etiā. h Et cūm intrasset in domū ꝑ/ i uenit eū iesus/dicēs: Qūid tibi videt' simon? Reges ter/ re a q̄bus accipiunt tributū k vel censum: ā filijs suis / an l ab alienis? At illē dixit: Ab alienis. Dixit illi iesus: Er/ m go liberi sūt filij. Ut āutē nō n scādaliçemus eos/ vāde ad o p mare/ēt mitte hamū: ēt eum piscem qui primus ascende q rit tolle. Et āperto ore eiꝰ in/ r uenies statherē: illūʒ sumēs da eis ꝓ me τ te. Ca.XVIII

s In illā hora accessert' t discipuli ad iesum/dicentes: Quis putas maior est i regno celorū? Et u v aduocās iesus paruulū stā/ x tuit eum in mēdio eorū/ τ di y xit: Amē dicō vobis nisi cō z uersi fueritis τ ēfficiamini si/ a cut paruuli:nō intrābitis in

Expo. Ca.XVIII.

In illa hora accesserūt τc. Supra egit matthęꝰ de ascēsu τ descēsu discipuloꝝ de mōte cū iesu: hic determinat q̄lia debēt esse opa descēdentiū de mōte ɔtemplationis ad actiuā ꝑdicatiōis:vbi sunt maxime cauēda scādala. Un̄ ꝑdixit: Ut aūt nō scandaliçemꝰ eos τc. Primo q̄ dicit in hoc caplo q̄s possit intrare in regnū sine scādalo.s.vere humilis: Un̄: Nisi ɔuersi fueritis τc. Secūdo ne scandaliçemus:ibi: Qui aūt scādalizauerit τc. Tertio ne scādaliçemur:ibi: Si aūt manus τc. Quarto vt caueamꝰ pusillis ne ab alijs scandaliçent':ibi: Uidete ne contēnatis vnū τc. Quīto vt scādaliçatos.i.lapsos quātū in nobis est reuelemꝰ: ibi: Si aūt peccauerit τc. Sexto de reliquijs scādali a nobis amouēdis:ibi: Dñe quotiēs τc. Dicit q̄ s ¶In illa hora accesserūt discipuli ad iesuʒ dicētes: q̄s putas maior est in regno celorū? Putabāt em̄ apl'i petrū esse ꝑlatū oībus. Chryß. Uide q2 de ꝑmatibus terrenis nō cōtendunt: nos neq; ad infirmitatē eoꝝ ꝑuenimus: Nō em̄ q̄rimus q̄s maior est in regno celoꝝ:sed q̄s maior i regno terre: q̄s potētior: q̄s copiosior. t ¶Et aduocās iesus ꝑuulū; quē ꝑm marcū cōplexus est: Marc'.ix.c. Paruulus dr̄ i respectu ꝑuulus/ qui se humiliat etiā sine respectu aliorū : Tales vocat q̄si sibi similes. Esa.ix.b. Paruulus natꝰ est nobis. Sen. Pueri hos amant cū q̄bus ludere ɔsueuerūt. Ecci.xiij.c. Oīs homo simili sui sociabit'. Luc'.xiiij.b. Recūbe i nouissimo loco: ecce paruulus. Amice ascende:ecce aduocātio. v ¶Statuit eū in medio eorū:q2 vera humilitas stabilis est vt terra: τ ipa est centrū aliarū virtutū: Immo humilitas virtus est/cuiꝰ centrū vbiq; est/circūferentia nusq;. Ubicūq; em̄ sit humilis semp se corde tenet in imo/nunq; reputat se i summo. Phil.iij.c. Ego nō arbitror me cōprehendisse. x ¶In medio.i.in corde q̄d in medio est. Un̄.ō.xj.d. Discite a me τc. Nota φ est puer bonus τ malus. De bono: Uersus. Credulus incultꝰ simplex placabilis insons: Castꝰ ouās plorās humilis retinēs cito credit. De malo. Mare tortuo tinea sordēs ꝑuus perit esca. Debilis insipiēs sine dēte pilo rōne. y ¶Et dixit:amē dico vob: nisi ɔuersi fuerit' /a vr̄a elatiōe.q.d.vos altercamini de prīmatibꝰ:ego aūt nō ingressu regni dignū iudico nisi valde humilē. Nisi ɔuersi τc. Ps. Jordanis ɔuersus est retrorsum. Josue.iij.d. Steterūt aq̄ iordanis descēdētes i loco vno: τ adinstar mōtis intumescētes. Quia q̄ se hūiliat exaltabit'. z ¶Et efficiamini sicut ꝑuuli.i.humiles. a ¶Nō intrabitis in regnū celorū/per ostium ecclesie:id est christū: Joh.x.b.

D — Conditiones pueri i bono et in malo — Ps.113. — Luc.14.c.

ꝟ Quicūq; ergo

E ℣ a ¶Quicūq; ergo humiliauerit se.q.d.paruuli intrant: sed qui intrant sunt magni:ergo quāto minor:tanto maior in regno cęlorū. b ¶Sicut puulus iste: vt talis fiat per gratiā/qualis puer est p̄ naturā. c ¶Hic est maior:id est erit: vel est habēs causam q̄ facit eū maiorē. Maior/aliōs:non sic se habentibus. Luc. xviij.c. Omnis q̄ se exaltat/hūiliabit. Pro uerb. xxix.d. Humilē spū suscipiet gratia: d ¶In regno cęlorū:duplicit/eccle siastica vel euangelica doctrina. Chryp.

a regnū cęlorum. Quicūq; ergo b go humiliauerit se sicut puulus iste/hic est maior i rē c gno cęlor. Et qui suscęperit vnū paruulū talem in nomi
Marci.9.f. Luc.17.a. De renun.c. nili.§.p guī. f ne meo/mē suscępit. Qui au tē scādaliçauerit vnū de pu
g sillis his qui i me credūt: ex
h pedit ei vt suspendat mola asinaria in collo ei⁹ & demer gak in pfundum maris. Hę
l m mūdo ab scandalis. Necęs

Homentanęe inui/ dię apostolorum occa sio/eternum mūdo bu militat: prestat refri gerium. e ¶Et qui suscępit vnū puu lū talē in nomine meo:id est in hono re.q.d.nō soluz h̄ ma ior/sed etiā suscipiēs eum remunerādus/& scādalizās puniēdus ß.r.d. Qui recipit iustuz &c. f ¶De suscipit.ß.r.d. Qui recipit vos/me recipit. g ¶Qui autē scandalizauerit vnū de pusillis his:id est humilib⁹:& tamē infirmis: Magnus ēst nō pōt moueri de facili. Prouerb.xij.c. Mō cōtristabit iustū quicq̄d ei acciderit. h ¶Qui in me credūt: Per qō notat q̄ habet fidē & charitatē:& possunt ita scandalizari in via fidei & charitatis. Et hoc patet q̄ peius est scandalizare stantē q̄m iam lapsum. i ¶Expedit ei:id est multo vtili⁹ est vel min⁹ malū. k ¶Et suspendat mola asinaria i collo eius & demergat in pfundū maris. Loquit̄ p̄m rituz palestinę: vbi est ista pena maior criminū. Et est cōgru⁹ ordo/ vt pęne respōdeāt culpę: vt q̄ fuit aliōs pena scādali in via/pu niat in lapide suspenso ne uiā occupet. Mozaliter: sicut ba bet sup Marcū:p molā asinariā significat̄ pena scandalizāti debita. Mola aūt asinaria multis aliis ꝓficit p laborē assini: sic talis multū debet aliis ꝓficere p exemplū bonę cōuersationis & opa misericordię: vt sic peccatū eius p̄ penitentiā delea tur. Hoc aūt est demergi in pfundū maris. Judic.ix.g. Mulier fragmen molę desuper iaciens occidit abimelech. Apoc. xviij.f. Unus angelus fortis sustulit lapidē quasi molarē magnū & misit in mare &c. Item mola asinaria habet motū vi/ sentū a motu asini voluntario. Eccl. xviij.d. Post cōcupiscentias tuas nō eas. Item asinus crucē habet sup se: vt omnia fiāt i fide crucifixi. Deb. xi.a. Sine fide ipossibile est placere deo. l ¶De mūdo ab scādalis: quasi cū ita sit graue peccatuz scādalizare/ sicut patet p cōminationē pęne: ergo/ vę mūdo &c. id est dānatio gehennę: & tamē nō erit ān veniāt scandala. m ¶Necesse ē ēm vt veniāt scādala. j. Cor. xi.d. Oportet hęreses esse: vt q̄ probati sunt/manifesti fiant in vobis. Piero⁹. Sicut necesse est ignē calere/ niuē frigere: ita necesse est vt iniq̄tas mūdi errorib⁹ pleni scādala pariat: p̄fecto & bo charitas pietatis opibus luceat. Verūtamē/ quia nulla necessitas cogit humana corda esse iniqua: q̄ tamē q̄ iniqua sūt/ scādala mouent. Ideo vę illi cui⁹ vitio veniūt. Leuit. xix.c. Non ponas coram cęco offendiculū. n ¶Verūtamē vę homini p quē scādalū venit. Sed si latro furet capā meā & videā illū scādalizari de repetitiōe/debeo ne repetere vel nō? Ad ꝯ

Quattuor modis repetitio fit

nota q̄ q̄ttuor modis pōt fieri repetitio suarū rerum. Primo modo simplici postulatiōe facta ei q̄ abstulit. Secūdo mō simplici denūciatiōe facta p̄sbytero vel iudici. Tertio modo i foro iudiciali. Quarto modo cuz iurgio & bello. Primo modo & secūdo repetere sua licet oibus. Tertio modo licet imperfectis/religiosis nō. Quarto modo nulli licet. Itē nota q̄ ē duplex scandalū: actiuū & passiuū. Actiuū est dictū vel factū minus rectū quo ali⁹ aliū scandalizat/ dans ei occasionē ruinę. Passiuū dicit dupliciter. Uno modo actualiter quo ruit i peccatū exemplo alterius: & dicit passiuū: non q̄ passio/sed q̄ ab actiōe illatū. Alio modo dicit scandalū passiuū ipa lesio irruentis: Verbi gratia: Cū comedo carnes/alius murmurat & iudicat vel maledicit: & sic amittit vel remittit charitas eius: ipa murmuratio vel iudiciuz vel maledictio vel irritatio sunt

Scandalū duplex

Mozaliter

F

scandalū: vel amissio vel lesio charitatis est scandaluz: vtrūq; passiuū: sed & aliter: quia primū dicit passiuū quia illatū ab actione: secundū dicit passiuū/quia passio est illata: vel ipa comestio qua tu offenderis dicitur scandalū actiuū quo ego te scandaliço. Nota ergo q̄ cum scandalo actiuo omino nihil faciendum est: p̄ter scandalo vero passiuo aliquādo bonū dimittendum est: aliquando non. Tripler est veritas: scz vitę/iusticię/doctrinę: q̄ nūq̄ dimittēda est p̄ter vitādo scādalo. Unde ꝑsus. Vitę/iusticię/ doctrinę/ scādala cedunt. Alia vero bona aliquando dimittenda sunt: aliquā non. Quando enim alicuius boni omissio nulli ꝓficit nec q̄ persone nec reip̄blice/ tunc dimittendū est bonū. Unde si repetitio rerum mearum scandaliçat aliquē & possum dimittere sine repetitione & p̄iudicio persone & reipublice/ salua triplici veritate/ debeo cessare a repetitione. Sunt autez sex cause quibus licet repetere sua etiam cū scandalo passiuo. Prima est refrenatio malorū. Si ēm boni nō repeterent sua/sed dimitterent ꝑpter scandalū: mali semper p̄tenderent signa scandali: & ita boni amitterent omnia bona sua: & mali semper fierēt deteriores: vnde in hoc casu cōsulit etiam malis. Secunda causa est conservatio vnitatis & pacis ecclesię: quia niſi liceret repetere sua/ furtū & rapina dissiparēt pacē ecclesię & vnitatē. Tertia causa est cōsolatio infirmorū q̄bus data sunt rēporalia: nō solum ad sustentatiōnē/sed etiā ad consolationē: q̄bus niſi liceret repetere sua/ pę nimia tristicia desperarent. Quarta causa est zelus iusticię. Justum ēm est: vt quilibet sua habeat: & hoc zelo pōt quis repetere sua/sed non ex cupiditate vel odio. Quinta causa est ignorantia ꝓbabilis. Nescit ēm vtrum ille a quo fit repetitio scandaliçet & ꝓsumendū q̄ non. Sexta causa est subla tio acidię. Dies ēm est amaroni ocio & fierent acidiosi. Cū scandalo aūt actiuo nunq̄ licet repetere. Unde. j. Cor. viij.d. Si esca mea scandaliçat fratrē meū: id est si ego scandaliçando comedero: nō manducabo carnē in ęternū. Item nota q̄ scanda lum dicitur obex vel positio obicis vel casus vel impactio pedis. Obex in via morū est oīe dictū vel factū minus rectum ad q̄ offendi potest spiritualis pes ꝓximi. Positio obicis est scandaliçantis oportio: q̄ dicit scandalum actiuū. Impactio pedis/opatio mala vl affectio mētis. Casus est impletio peccati q̄ dicitur scandalum passiuū. o ¶Si autem manꝰ tua vel pes tuus scandalizat te. De hoc supra.v.c. Supra docuerat ne scandaliçaremus infirmos: hic autem docet vt caueamus illos qui scandaliçare nos possunt. p ¶Abscide eum & proiçe abs te: cum castigatus non vult resipiscere. Eccl. xix.c. Corripe amicum tuū: ne forte non intellexerit & dicat/non feci: aut si fecerit/ne iterum addat facere. Hoc quia non fecit roboam amisit maximam partem regni sui. iij. Reg. xij.d. Prouerb. xxij.d. Noli esse amicus homini iracundo: nec ambules cuz viro furioso: ne forte discas semitas illius: & sumas scandalum animę tuę. Seneca. Qui non curat quid de se alius dicat vel sentiat/aut flagitiosus est aut dissolutus. Docet ergo hic fugere ꝓximum societatem. q ¶Bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum/ & duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem ęternum. q.d. melius est tibi esse sine huiusmodi amicis & esse in paradiso: & habere huiusmodi amicos & esse in Inferno. r ¶Et si oculus tuus: id est aliquis ꝓuisor in cōsilio. s ¶Scandalizat te: volens te inducere in peccatū. t ¶Erue eum & proiçe abs te. De hoc oculo Thren. iij. f. Oculus meus depdat⁹ est anima mea. Job. xxix.c. Oculus fui cęco & pes claudo. Prouerb. xxx.c. Oculum qui subsannat patrē & q̄ despicit partū matrē suę/ effodiant eū corui de torrētibus. v ¶Bonū tibi est cum vno oculo. Cant. iij.c. Vulnerasti cor meum soror mea spōsa in vno oculo tuo tuorum.

℣ In vitā intrare

Quid sit scādalum

De noui operis nunci.c.2.

Veritas triplex j.5.c. Marci.9.f. 28.q.1.c.vtor

Luc.19.b.

Luc.15.a.

Alt. t relinqt

50.dis.c.q2 sanctitas

Sex modis licet sua repetere etiā cum scandalo passiuo

b

Quid

B

A ℣ a ¶In vitā intrare/ęternā: ℞ duos oculos habētem mitti in gehennā ignis. b ¶Videte ne ꝓtēnatis &c. Hic agit de scandalo vitādo: post amouēdo ia facto. s. de fratre corripiēdo: ibi: Si aūt peccauerit. Post de ꝓcordia seruanda: ibi: Ꝑterū dico vobis. Dicit ℣: Videte ne ꝓtēnatis. Chryp. Nihil ita est aduersum charitati vt elatio. Esa. xxviij.a. Tę q̄ spnis: nōne et ipse ignoris? c ¶Unuz ex his: De q̄b⁹.s. vt nō scandaliçetis sīē & nō scādaliçamini. d ¶Pusillis. Chryp. Qualiter paruus ē q̄ toto mūdo dign⁹ est adęri? Qualiē paru⁹ est q̄ dei amicus est? Sz opinioē multoz sūt.

a oculo in vitā intrare: ℞ duos oculos habētē mitti in ge
b hennā ignis. Videte ne ꝓtē
c natis vnum ex his pusillis. Dico enim vobis: q2 angeli
f eoz in cęlis semp videt faciē
g patris mei q̄ in cęlis est. Uenit ēm filꝰ homis saluare q̄d
b perierat. Quid vobis videt

Si fuerint alicui cētū oues
i & errauerit vna ex eis: nōne
k relinquet nonagintanouē in
l montib⁹ & vadet ꝗrere eaz q̄
m errauit: Et si ꝓtigerit vt inue niat eā: Amē dico vobis: q2 gaudebit sup eā magis ℞ su

per nonagintanouē q̄ nō errauerūt. Sic nō est volūtas ante patrē vestrū qui i cęlis est/vt pereat vnus de pusillis istis. Si aūt peccauerit in tē fratrē tuum/ vade & corripe eū inter te & ipsum solū. Si tē audierit/lucratus eris fratrem tuum. Si aūt tē nō audierit: adhibe tecū vnum vel duos: vt i ore duoꝝ vel trium testium stet omne verbū. Qd si nō audierit eos: dic ęcclesię. Si aūtem ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

duobus modis. p ¶In te: id est cōtra te iniurius & contumelijs afficiendo. Uel/ In te: id est cōtra tenus/ malo suo exemplo & corrumpēdo quātum in se est. q ¶Frater tuus/ qui possit tibi materiam scandali ministrare ne scandaliçeris: quod est peccare. r ¶Tace: nō solum per scriptū corripe. Quia vt dicit Hieronym⁹: nescio quid latentis energię viuę vocis actus habet. Energia est vis/ efficacia/effect⁹/ Unde. super Pā. quī timent te videbūt me & lętabunt: Plęriq; iusti aspectus admonitio correctionis est: perfectioribus vero lętitia est. Item/ Tace: vt nouerit te compati sibi et sollicitudinem habere erga se. Ezech. ij.b. Fili hois vade ad domū israel &c. s ¶Et corripe eum. Eccl. xix.c. Corripe amicum tuum ne forte non intellexerit & dicat/ nō feci/ aut si fecerit ne iterum addat. Prouerb. xxiiij.b. Erue eos qui ducunt ad mortem: & qui trahunt ad interitum liberare nec cesses. Exo. xxiij. a. Si occurreris boui erranti vel asino inimici tui: reduc ad eum. t ¶Inter te et ipsum solum. Sed contra. Aut hoc intelligik de peccato occulto: aut de manifesto. Si de manifesto: ergo manifeste corripiendus est. j. Timoth. v.d. Peccantes coram omnibus argue: Non ergo inter te & ipsum solum. Si de occulto: quomodo adhibebit vnū vel duos testes/ cum ipse solus sciat: & quomodo testificabunt illi qui nesciūt? Solutio. Hoc intelligik de occulto & manifesto peccato: id est ali quibus noto: vt postea ostendet. v ¶Si te audierit/lucratus eris fratrē tuum: id est reuocatio eius tibi cedet in lucrum. j. Corinth. ix.c. Omniū me seruū feci vt omnes lucrifacerem. Hiere. xv.d. Si cōuerteris conuertā te. x ¶Si autem te nō audierit: paratus satisfacere. y ¶Adhibe tecum vnum vel duos: vt in ore duoꝝ vel trium testium stet omne verbum. Contra. Deut. xix.d. Non stabit testis vnus contra aliquē: sed in ore duorum vel trium testiuz stat omne verbum: Non ergo vnus testis sufficit. Solutio. duobus modis potest quis agere cōtra ꝓximū: scz per modum denunciationis: vel per modum accusationis. In denūciatione sufficit vnus testis: in accusatione oportet q̄ ad minus sint duo: Et sic intelligitur illud Deut. z ¶Qd si non audierit eos/corripientes & monentes. a ¶Dic ecclesię. Si priuata persona corripit: sic exponendum est: Dic ecclesię: id est coram prelato ecclesię eum cōuince per testes: quos prius audire noluit corripientes. Si vero prelatus corripit: sensus est: Dic ecclesię: id est coram ecclesia illum excommunica: id est coram cōgregatione fidelium. b ¶Si autē ecclesiam non audierit: vt se corrigat: c ¶Sit tibi sicut ethnicus & publicanus: supple volet haberi apud iudeos: qui eis quasi immundis nō communicabāt. Joh. iiij.b. Non enim coutuntur iudei samaritanis. Deut. vij.a. Non inibis fœdus cum eis. q. d. excommunica eum si prelatus es: alioquin cum vita in occulto: vel in manifesto / maxime si excom

municatus est.

L

Luc.17.a. 4.5.dis.c.sed illud. 2.q.1.c.si peccauerit

Deut.19.b. 2.Cor.13.a.

24.q.1.c.oib⁹ 26.q.7.c.ergo 35.q.8.c.si.

D

Pā.118.

E ℣ municatus est. Nota autem q corripere fratrem homini est ꝓceptū: z ad hoc nō tenent oēs semp: sed ꝑo loco z tempore: quādo sc̄z vacat z licet/z credit q sua correctio sit vtilis ei qui corripit. Verūtamen nota q quinq; sunt casus in quibus nō obligat aliquis hoc ꝓcepto. Primus est/cum non est spes correctiōis. Ūñ Hiero⁹ ad Salustiū. Frustra nitī z nihil aliud q̄ odiū q̄rere/extreme dementie est. Et Prouerb. ix. b. Noli arguere derisorez / ne forte te oderit. Secūdus est/cū timet de fectus ꝓbationis z criminaliter agit: vbi. l. obligat actor ad talionem si deficiat in ꝓbatiōe. Tertius est/cum ꝓlato tāq; iudici notum est factū/quia notoriū: vel ille conuictus est vel cōfessus. Quartus/cū meliori operi vel ad minus eque bono vacat aliquis. Quintus est/cū multitudo vel potestas est in culpa: vbi correctio plus nocret q̄ ꝓdesset ecclesię. Quattuor at tenēda i correctiōe fraterna: vñ q̄tuor modis cōtingit male corripere

In q̄nq; casibus nō tenet quis corripere fratrem Joh. 20. c.

20. dis. c. de q̄bus. 1. q. 1. c. cū scriptura 24. q. 1. c. audiumº. et. c. alienis.

Quattuor at tendēda i correctiōe fraterna: vñ q̄tuor modis cōtingit male corripere

a Amēn dico vobis: quecūq; alligaueritis super terram: b erūt ligata z in cęlo: z quecūq; solueritis super terrā: c erunt soluta z in cęlo. Iterū d dico vob: quiā si duo ex vo

uitē. v. a. Si peccauerit anima: dicit Glo. Aug⁹. Videt mihi q̄ a tali peccato se exuit: q̄ talibus indicat qui magis ꝓdesse q̄ obesse possunt cōuincendo vel eyciendo. Si ꝑo aliqui alij sciunt peccatū q̄ tu vis corripere: similiter debes eos ꝑmo in secreto corripere/ne publice correptus verecundiaz pdat: quapdita remaneat i peccato. Si te nō audierit/adhibe secū vnū vel duos de illis qui sciunt: vt qui vnº vocē audire noluit/ multoz admonitiōe corrigat. Si autē tūc nō audierit/multę est dicendū: vt qui pudore saluari noluit/ saluet opprobrijs plurimorum: vt dicit Glo. Si aūt nec te sic audierit: sit tibi sicut ethnicus/vt sequestratiōis pudore emendet. Si ꝑo peccatū manifestum est omnibus: coram omnibus est corripiēdus: sicut docet Aplus. j. Timoth. v. d. Sic facere debes si es ꝓuata persona. Si ꝑo ꝓlatus es z scis per visum: eo ordine ꝓcedere debes. Si ꝑo per famā/debes eū corripere secretę. Si te nō audierit debes adhibere vnū vel duos ad corripiēdū: vt pluriū admonitiōe conuincat. Si ꝑo nec illos audierit/sed iurgauerit/debes de officio tuo inquirere verū ita sit vt fama dicit: et si inuencris sic se habere/debes punire. Et si ille nō vult emēdare se/debes dicere ecclesię: id est coram ecclesia excōmunicare: vt sic tanq; hęreticus cuitet. Si ꝑo nō potes inuenire testes ad ꝓcedendū in inquisitiōe/potes ei indicere purgationē. Intelligit aūt hoc ꝓceptū non solū cū iam factū fuerit/sed etiam quādo est in ꝓmptu vt fiat. Obseruari autē debet iste modus i criminalibus/nō in venialibus. Nō si ꝑtermiserit quis ex simplicitate z zelo/nō credo q̄ peccet mortaliter. Si ꝑo ꝑtermiserit ex malicia/peccat mortaliter. a ¶ Amē dico vobis. Aduenit correctio fraterna ꝑm ꝓcessū in littera vsq; ad sententiā ecclesię. Ne aūt huiusmodi sententiā aliqui cōtemnāt tāq; ab homine factā: ostendit nō esse cōtemnendā: q: robur habet z firmitatē a deo cōfirmāte in cęlo/q̄ minister eius facit in terra: et hoc est: Amen dico vobis: quecūq; alligaueritę su per terrā/iuste z discrete. Si tamē iniuste ligat ꝓlatus: id est excōmunicat: sententia ligat quo ad ecclesiam: etsi nō forte quo ad deū. Unde sup illud Leuit. xxiiij. b. Ecce autē egressus ꝛc. Glo. Intra dū foras quis mittit z intus est. Alia est ligatio i iuste satisfactiōis: q̄ sepe indiscrete fit. De qua. j. xxiij. a. Sup cathedrā moysi ꝛc. b ¶ Erunt ligata z in cęlo: z quecū q̄ solueritis sup terrā/erunt soluta z in cęlo. Hoc expositū est. s. c ¶ Iterū dico vobis. Cōfortat ꝓ similiz: et respicit hoc vtrāq; clausulā ꝓmissam. d ¶ Quia si duo ex vobis. Grego⁹. Ubi sunt qui ecclesię conuentū ꝓsumunt cōtemnere: z venerandę congregationis ꝑces solitarias anteferre: Si duobus vel tribus simul positis/iesus medius se futurum z omnia ꝓmittit quę postulatus fuerit ꝓfuturū: quid non dabit plurimis. Exemplū de moniali. e ¶ Cōsenserint super terram: de corrigendis peccatoribus: vel excōmunicandis rebellibus: vel per charitatis concordiā in qualibet rem. f ¶ De oī re quācūq; petierint/pie/perseueranter/ꝓ se/z ad salutem. g ¶ Fiet illis a patre meo qui in cęlis est. Habebūt em illud vel equale tunc vel quando expedierit. h ¶ Ubi em sunt duo vel tres congregati in nomie meo: id est ad salutē ꝓpriā vel ad alienam quęrendam: vel gloriā nominis eius manifestandam. i ¶ Ibi sum in medio eorum. Petrus Rauen. Amat mediaz mediator dei et hominū: qui in medio doctorū inuentus est: Luc. ii. g. Sedlus stetit ad baptismuz: Joh. j. d. Sedius pependit in cruce: Joh. xix. d. Resurgēs quoq; stetit in medio discipulorum: Joh. xx. c. Sedius etiā ad iudicium veniens segregabit hędos ab agnis. j. xxv. c. Sunt duo vel tres/sed nō cōgregatiq contra semuicē inuebunt/inuicem mordent z ab inuicē cōsumuntur. Sūt cōgregati/sed nō in noīe dñi: quoz cōsensus in fraudulēcia/in malicia/in vanitate/in augendis diuitiis/in cubilibº/ et impudicitijs/z iniurijs suis vlciscēdis. In noīe dñi congregati sūt: q̄ ipi⁹ gliam emulant/ipius spū feruent/ipm in oibus z ꝓ oībus fidei oculis z mūdo corde nō desinūt intueri. Ubi ꝓz sus in medio est/sese omnibus offerens/omes attrahens: z se/ipsum imperiens vniuersis. Unde Joh. xx. c. ¶ Cū fores essent clause/stetit iesus in medio. Item in medio: quasi communis q̄diuoz. Geñ. ii. b. Lignum vitę plantatū est in medio paradisi.

℣ Tūc accedens

A ℣ a ¶ Tunc accedens petrus. Dixerat/ Videte ne cōtemnatis vnū ex ist̄is pusillis: adiecerat/ Si peccauerit/corripe: et ꝓmiū ꝓmiserat/ Si duo ex vobis ꝛc. ꝓuocatus ergo petr⁹ querit quotiens dimittat. Dicit ergo: Tunc accedens petrus: intellectu mentis magis q̄ motu corꝑis. Unde dicit in Glo. ꝓuocatus: z ideo bene dicitur hic petrus: id est cognoscens. b ¶ Ad eum dixit: domie quotiens peccabit in me frater meus. i. cōtra me vel me sciente vel publice: qz omne peccatum publice factū in tota ecclesia est: et dimittaz ei: Et quia videbat ei q̄ satis erat dimittere septies/dicit ipemet: c ¶ Usq; septies? Dicit illi iesus: nō dico tibi vsq; ꝓptes/ sed vsq; septuagiessepties. Hypbole est. i. quotiēscūq; peccauerit: id est semp. Aug⁹ accipit septuagiesseptiēs. i. septuagita taleptē vicibus. Septuagiessepties. Geñ. iiij. d. Septuplū dabit ō cain: de lamech vero septuagiessepties. Cain possessio vel lamētatio. Lamech disciplinatio cordis vel cor: vel humiliatus. Cain peccauit in fratrē corde/ore/ opere. Corde/quia inuidit ei: ore/quia seduxit: ope/qz occidit. Et dñ ficiū ei subtraxit/cū dixit: Nūquid custos fratris mei sū ego? Item qz male tulit/z qz mentitus est: Dñe nescio. Et q: desperauit: Maior ē iniquitas mea ꝛc. Et ita septies peccauit. Inuidendo/seducendo/occidēdo/mētiēdo/ debitū subtrahēdo/ male offerendo/z in desperādo: z tū si pnituisset dimissum ei fuisset. Si quis peccat cōtra fratrē septēpliciter. i. in aiam: intellectū seducendo/affectū corꝛūpendo/corꝑus affligēdo/ necessaria auferēdo/sua nō cōferēdo/famā eius lędendo/z malū exemplō ꝓbendo. Sic z lamech. i. humiliato dimittēdū/quotiens de⁹ dimittit: q: fit nobis disciplina cordis. Esa. xxviii. e. Sola veratio intellectū dabit audituī. Et qz seruit nobis dās patientię nostrę materiaz z misericordię: Geñ. xxv. c. Maior seruiet minori. Prouer. xi. d. Qui stultus fuerit/seruiet sapiēti. d ¶ Ideo. i. ꝑpter hoc z in hoc: e ¶ Assimilatū est regnū cęlorū. i. vita iustorū: vel ecclesia militans. Adaptat negociū negocio/nō oēs circūstātias omnibus circūstantijs. Dñs em̄ reuocat dimissa sicut z hic: z ideo expedit dimittere. Chryſ. Me videak onerosum totiens dimittere/ adiecit parabolā z cōparationē serui. Quātū em̄ gutta aque ad pelagus/ imm⁹ in infinitū multo plus deficit amor hoīs ad infinitam charitatē dei. f ¶ Homini regi qui voluit rationē ponere cū seruis suis. Remigi⁹. Christus meritorū examina tot iam p scripturā rationē cum seruis suis ponit. Allegoria patet ex Glo.

Moraliter

Moraliter/aūt docemur in hoc admuncē cōdonare: alioquin nec deus in quē quotidie peccamus cōdonabit nobis. Eccli. xxviii. a. Relinque ꝓmo tuo nocēti te: et tūc deꝑcanti tibi peccata soluent. Homo homini seruat iram: et a deo querit medelā? Chryſ. Audite hic qui ꝓ pecuniis hoc facitis. Si em̄ ꝓ peccatis hoc facere nō oportet/ multo mag⁹ ꝓ pecuniis. d ¶ Ideo. s. vt sciat fratribus esse cōdonādū: e ¶ Assimilatū est regnū cęlorū hoi regi. i. humano regi. i. oia māsuete regenti. Sap. viii. a. Attingit a fine vsq; ad finem fortiter: z disponit oia suauiter. Eodē. xii. c. Tu dñator virtutis cū trāquillitate iudicas: z cū magna reuerētia disponis nos. Quod est cōtra austeros z immisericordes ꝓlatos: De quibus Ezech. xxxiij. a. Nō perierat non quęsistis: sed cū austeritate imperabatis eis z cū potentia. g ¶ Qui voluit rationē ponere cuz seruis suis. Interlin. Qui merita examinat. s. in iudicio. Luc. xvi. a. Redde rationē villicatiōis tuę. In ꝓsenti ponit rationē dñs cū seruis suis ꝑ scripturas/ per creaturas/per doctores/per confessores/per illuminationē ꝓprię cōscientię. In quo etiam docentur ꝓlati/ vt non sint negligentes inquirere de statu subditorū suoꝝ. Prouer. xxvii. d. Diligenter agnosce vultum pecoris tui ꝛc. b ¶ Et cū ęquisset rationem ponere. Interlin. examinare. i. intus i cōscientia: vel exemplum per alium: vel per doctorem vel cōfessorem. i ¶ Oblatus est ei vnus qui debebat ei decē milia talenta. Interlin. Populus iudaicus qui decalogo instructus/multarum transgressionuz erat reus. k ¶ Cū autez nō haberet vñ redderet. Poterit em̄ homo ꝑ seruere i peccatū/ sed nō relucere. l ¶ Iussit eū dūc venūdari. Joh. viii. d. Qui facit peccatū seruus est peccati. ii. Petri ii. d. A quo quis conuincit/huius z seruus est. Nota aūt q̄ est venundatio duplex: sc̄z spiritualis in seruitutem peccati: vel pene in seruitutē corꝑalem. m ¶ Et vxorem eius/cupiditatem: vel ꝓlatos iudeorū. Remigius Precīū quippe vendiri/suppliciū damnati intelligo. Esa. l. a. In iniquitatibus vestris venūdati estis. iiij. Reg. iiij. a. Ecce credito⁹ venit vt tollat duos filios meos ad seruiendū sibi. n ¶ Et filios/ opera vel subditos. o ¶ Et omnia quę habebat et reddi. Chryſostomus. Terrere vult vt ꝑ minas ad supplicationē ducat. Unde subdit: p ¶ Procidens aūt seruus ille/ꝙ si coactus. q ¶ Rogabat eum dicens: patientia habe in me z omnia reddam tibi. Sic multi ante⁊ infirmitate vel necessitate cogant̄ nolunt incipere pnitentiā: et cum iam nō possint aliud facere/tunc primo incipiunt pnitere. Tarda est ista pnitentia: non tamen contemnenda. Pō. Multiplicate sunt infirmitates eorum/postea acceleraueruēt. Esa. xxvi. b. Cum feceris iudicia tua in terra: iusticiam discent habitatores orbis: Misereamur impio/et non discet facere iusticiam. Timere debent illi qui peccata fecerunt et nondum pniteriam incꝑperunt: quia quanto diutius expectantur ad pniteriam: tanto grauius puniendi in gehenna. Eccl. v. b. Ne dixeris: Peccaui: et quid accidit mihi triste? Altissimus enim patiens redditor est: de propitiatu peccatorum noli esse sine metu: neq; adiicias peccatum super peccatum. r ¶ Miserꝰ autem dominus seruꝰ illius dimisit eum et debitum dimisit ei. Chryſostomus. Quare ante ratiocinationem non dimisit ei debitum? Ut ad conseruum mansuetior fiat. Miserꝰ autem dominus ꝛc. Ecce quātum valet humilis oratio: veniam impetrat et vitę prolongationem/ vt satisfacere possit. Eccl. xxv. c. Oratio humiliātis se nubes penetrat. s ¶ Dimisit eum. Joh. xi. f. Soluite eum et dimittite. t ¶ Egressus autem seruus ille: id est de captiuitate liberatus. v ¶ Inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios ꝛc. Remigius. Cētum denariorum debitor erat: quem de aliquibus commissis in fratrem satisfacere oportebat. Cōseruum autem suffocare/ in fratrem et vindictam exercere. r ¶ Et procidens conseruus eius rogabat eum dicens: patientiam habe in me et omnia reddam tibi: Emendabo consilio vel iudicio ecclesię quę deliqui. y ¶ Ille autem noluit: seipsum considerare vt misericorditer ageret. z ¶ Sed abiit/ a bono gratię quod conceperat. a ¶ Et misit eum in carcerem/dirę tribulationis. b ¶ Donec redderet debitum: id est vt debitum peccati solueret/ne quid in futuro grauius vlciscendum remaneret. Nota vtile est qui mortem meruit vt ꝓmptus sit ad redemptionē et datur ei redemptio. Prouerb. xiij. b. Redemptio animę viri diuitię sue: Chryſostom⁹. Famulus petit dilationem: et accipit dimissionem. Uolebat enim a principio dare/ sed nolebat suum donum esse solum: sed huius serui supplicationem vt non incoronatus ascēdat.

i ℣ Uidentes aūt

Universidad de Deusto Biblioteca

F a ¶Videntes autem conserui eius que fiebant. Conserui sunt angeli: qui nunciant gesta hominū: Tob.xij.c. Vel iudei boni ⁊ gentiles. b ¶Contristati sunt valde. Chrysostomus. Non solum deo/sed ⁊ hominibus displicebat valde. c ¶Et venerūt ⁊ narrauerūt domino suo omnia que facta fuerant.

a bitum. Videntes autē conte
b serui eius que fiebant/cōn
c tristati sunt valde: ⁊ vēnerūt
et narrauerunt domino suo
omnia que facta fuerant.
d Tunc vocauit illum domin⁹
e suus/⁊ ait illi: Serue nequā
g omnē debitum dimisi tibi/
b quoniaz rogasti me: Nonne
ergo oportuit et te misereri
t cōserui tui: sicut ⁊ ego tui mi/
k sertus sum: Et irātus dom⁹
nus eius tradidit eum tortō/
l ribus/ quōadusqz redderet
vniuersum debitum. Sic et
m pāter me⁹ celestis faciet vo/
n bis/ si nō remiseritis vnus/
quisqz fratri suo de cordib⁹
vestris. Ca. XIX.

o ¶Factū est cū con
e summasset iesus ser/
p mones istos/ migrauit
q a galilea: et venit in fines iu/

Marci.10.a

Marci.11.d

| t Dā.93. Deus vltionū. Glo. Moli miscēdę pontē sūbertere quē trāsisti.

ℨ.6.b f ¶Nequā. Chrysostom⁹. Quādo decem milia talentoruz debebat non vocauit eum nequā nec conuitiatus est: quando autem ingratus factus est/tunc dicit/ serue nequā. Audiamus quātus ad nos sermo factus est: audiamus et immisericordes/ quoniam nō alijs sumus crudeles sed nobisipsis. Vis rememorari malorū: tibipsi rememoraris/nō alū. g ¶Omne debitū dimisi tibi quoniā rogasti me. Orationes/ ieiunia/elemosyne/⁊ similia: cū sint directe quęrentibus summum bonū remedia peccatorū: sed de vaga fluctuatione mentis vertuntur in falsę spei securitatē ⁊ in peccati fomitē. Vnde est illud: Et oratio eius fiat in peccatum. Chrysostom⁹. Duo querit a nobis dns: Et nostrā partem recognoscere: ⁊ alijs dimittere. Qui em̄ sua intelligit/facilē cōseruo dimittit. Quanto maiora iniusta tibi fecit: tanto maiorum peccatoz dimissionis causa tibi exitit. Si diabolus factus est tob ⁊ alijs sanctis occasio coronarū: cur o hō ⁊ tu formidas inimicū? b ¶Nōne ergo oportuit ⁊ te misereri cōserui tui? Tob.iiij.c. Quod ab alio oderis ⁊c. Eccl.xxviij.a. Homo homini seruat iram ⁊c. Luc.vj.f. Dimittite ⁊ dimittemini. Jaco.ij.c. Judicium sine misericordia fiet ei qui nō fecit misericordiam. Eccli.xxxj.b. Intellige quę sunt ꝓmi tui ex teipso. Job.v.d. Visitans speciē ruam nō peccabis. i ¶Sicut ⁊ ego tui misertus sum. Chrys⁹. Et si graue videtur damnū: oportebat aspicere lucrū quod factum est. Si graue videtur ꝓceptū: cogita ꝓmiū. Etsi graue est reconciliari ei qui cōtristauit: hoc ē grauius incidere in gehennā. k ¶Et iratus dns eius tradidit eum tortoribus/ romanis. Vel tartareis ministris. l ¶Quoadusqz redderet vniuersum debitū. Vniuersum debitū quidam dicunt nō illud quod iam condonatū est: sed potius misericordia quā alijs impendere debuit ꝓ eo q̄ misericordiā acceperat. m ¶Sic ⁊ pater meus celestis faciet vobis: id est repetet a vobis dimissa. n ¶Si non remiseritis vnusquisqz fratri suo de cordib⁹ vestris: nō solū de ore. Expositio. La. XIX.

e ¶Factū est cū consummasset ⁊c. Docuit discipulos in fide ⁊ moribus: nunc migrat ad passionem docens quę sunt necessaria singulis in suo statu. Primo quid cōiugatis: ibi: Quod ergo de⁹ cōiunxit ⁊c. Secūdo quid omnibus/quoniā mundicia: ibi: Sunt enim eunuchi ⁊c. Tertio quid perfectis: ibi: Si autem vis ad vitam ingredi ⁊c. Vltimo subdit ꝓmiū perfectorum: ibi: Amen dico vobis: q̄ vos ⁊c. Dicit ergo: o ¶Et factum est cum consummasset iesus sermones istos:

quia fecit quod docuit: Act.j.a. p ¶Migrauit a galilea. In hoc docet prędicatores fugere mundū ⁊ mundi curā. ij.Timoth.ij.a. Nemo militans deo implicat se negocijs secularib⁹. Luc.ix.g. Nemo mittens manū suam ad aratrū ⁊c. Esa.xl.b. Super montē excelsum ascende. Joh.xv.c. De mundo nō estis. q ¶Et venit in fines iudee. Cōfessio laudis in contemplatiuis: confessio fidei in prędicatoribus: initium iudee/confessio peccatorum in penitentibus. r ¶Trās iordanem: quia tales non timent iudicij rium. De quo Daniel.vij.c. Fluuius igneus rapidusqz egrediebatur a facie eius. s ¶Et secute sunt eum turbe multe/ et curauit eos ibi. Rab. Hic conueniunt ex pietate vt doceantur/⁊ infirmi sanentur. Vos deuotio pietatis: illos stimul⁹ adduxit. t ¶Et accesserūt ad eum pharisei temptantes eum: vt decipere. v ¶Et dicē/ teos: si licet homini dimittere vxorem suam quacūqz ex causa: supple et vi/ uente et aliam ducere. Plus enim relinquit in subintelligen/

Gen.1.d

Eph.5.d. 1.Cor.7.6.d

Deut.24.a ℨ.5.a.

Marci.10.a.

tia ℭ in superficie sermonis. Eodem.j. Qui dimiserit vxorem suam ⁊ qui aliam duxerit męchatur. Si diceret q̄ dimittenda esset/contra ꝓdicationē faceret: si diceret q̄ non/contra legē moysi faceret. r ¶Qui respōdens ait illis: nō legistis/ quia qui fecit ab initio masculū ⁊ feminā fecit eos: et dixit: per adam.j. in ꝑsona dei. y ¶Propter hoc dimittet homo patrem ⁊ matrem/et adherebit vxori sue/ inseparabiliter: id est ad aliam nō trāsibit ea viuente. z ¶Dimittet patrem ⁊ matrem: quia cum his personis tm̄ contrahere ꝓhibitum ē a domino. a ¶Et erūt duo in carne vna/ꝓcreanda: Vel quia efficitur cum vxore vna caro. b ¶Quid ergo moyses mandauit dari libellum repudij. Deut.xxiiij.a. Si acceperit homo vxorem et habuerit eam ⁊ nō inuenerit gratiā ante oculos eius ꝓpter aliquam fęditatem/scribet libellum repudij/⁊ dabit in manu eius: ⁊ dimittet eam de domo sua. Libellus repudij continebat repudiationem repudiantis/causam repudiatę sufficienter assignatam: ⁊ q̄ nunqz cognouerit eam. c ¶Et dimittere. Chrys⁹. Repudiū malū est: tm̄ cū rōne licitū est. Vir quidez meretricē dimittat: alias aūt male morigeratā castiget/⁊ teneat: tribus modis: primo docendo scōm deum: si timoꝛē dei nō sentit/improperando vt vel sic erubescat: si nec pudoꝛē sentit frequēter cōsuasa/faciat qđ dicit Salomon: Cor durum baculo percute. d ¶Et ait illis: quoniā moyses/nō dns. e ¶Ad duritiam cordis vestri. Chrys⁹. In ipsoꝝ caput retorquet peccatum/⁊ hic ⁊ semper quando accusant. f ¶Permisit vobis dimittere vxores vestras: id est quasi iubet dimitten di modū/nō dimissionē. g ¶Ab initio autē nō fuit sic: q.d. nec sic se habuit lex naturalis. Chrysostom⁹. Si filius dei es inquisit/quare confundis ministrū tuum? Si homo purus es/quare reprehendis tuū auctoꝛē? Si malum est/quare ꝓcepit? Si vero bonū/quare destruis? Respondet. Propter duritiam vestram. Sic hodie multis propter duritiam cordis permittitur dimittere ecclesias de quibus viserunt. Ab initio autem nō sic fuit: quia antiquitus solebant accipi eccleſię ꝓpter celum animarum ⁊ prębendę propter celum dei principaliter. Prouerb.xj.d. Qui suscipit animas sapiens est. Hunc autem non propter animas suscipitur ecclesia sed propter diuitias:

ℨ Cui⁹ signū est/

A ℨ Cuius signū est/q̄ ꝓpter ditiorem dimittit pauper. Hiere.ij.b. Induri vos in terram carmeli vt comederetis fructū ei⁹ ⁊ optima illius: ⁊ ingressi contaminastis terrā meā. a ¶Dico aūt vobis: q̄ quicūqz dimiserit vxorē suā nisi ob fornicationē. Ob fornicationē em̄ corporalē vel spiritualē debet se diuidere.

Marci.10.b Luc.16.d

b ¶Et alia duxerit/dimissa vita: męchatur. Amb. super primā epistolam ad Corinth. Mō gnitrix mulieri vt nubat si virū suū causa fornicationis dimiserit. Idē. Mō subiecit de viro sicut de muliere dominus/q̄ si dimiserit manere sic/quia viro licet ducere vxorem si dimiserit suaz peccantē: q̄ nō ita lege constringit vir vt mulier: caput em̄ mulieris est vir. Raba. Verba sunt ambro/sij opti nō veri: eadē em̄ lege tenet vir et vxor: ⁊ quo ad ℔ pares sunt. c ¶Et q̄ dimissam duxerit mechat. Hiero⁹. Preter cū q̄ dimisit eam. Idē. Viuente viro. Et hoc totū subintelligēdū est quę/stione supra dicta. d ¶Dicūt ei discipuli: si ita est causa hominis cū vxore/nō expedit nubere. Hoc duplicit̄ legit. Si ita est causa: id est si tanta est occasio manendi cum vxore vt nullo modo sit dimittenda nisi ꝓ fornicatione/ nō expedit nubere. Vel: id est si vna est causa tm̄ ꝓ q̄ dimittit vxor. i. fornicatio/non expedit nubere. Hoc vult Glo. Aug⁹.

B e ¶Nō expedit nubere. Genus est ꝑliari ad cōcupiscentiā nature ℭ ad mulierē perniciosam. Hiero⁹. Si fuerit iracūda/si malis moꝛib⁹/luxuriosa/gulosa/vaga/ebriosa/iurgatrix/ et maledica/seu qōlibet huiusmodi: velim⁹/nolim⁹/ sustinēda est. Cū em̄ liberi essem⁹ voluntate subiecimus nos seruituti. Esa.j. Corinth.vij.a. Vir nō habet potestatē corꝑis sui/ sed mulier. f ¶Qui dixit illis: nō oēs capiūt ꝟbū istud: sz ꝓtinēt: quasi acceptū nō habēt ꝓtinere. j. Corinth.vij. b. Melius est nubere q̄ vri. g ¶Non oēs capiūt: vt impatientes libidinis naturaliter frigidi: vel sine instrumēt⁹ nati: q̄bus nō est meritoriū cōtinere. b ¶Sed quibus datū est/ex gratia. i ¶Sunt em̄ eunuchi: Quoruz sunt multa genera. Quidā sunt sine instrumentis nati: hi ꝓprie castrati dicunt: quasi casti nati: horum nullum est meritum vel demeritum. Ite facti ꝓpter captiuitatem vel ꝓpter matronarum delitias. s. spadones a spatha genere ferri. Eccl.xxx.c. Bona abscondita in ore clauso: sic spado complectēs virginem ⁊ suspirans. Et.xx.a. Concupiscentia spadonis deuirginauit iuuē culam. Item frigidę nature/vel senes/vel pueri. Item abstinētes tm̄ ꝓpter politicam iusticiā vel cultura idoloꝝ: vel detestantes omnē cōcubitū: vt q̄dam hęretici. i. Timoth. iiij.a. In nouissimis temporibus discedent quidā a fide/attendētes spiritibus erroꝛis ⁊ doctrinis dęmoniorū in hypocrisi loquētiū mendaciū ⁊ cauteriatā habentiū suam conscientiam/ꝓhibentium nubere ⁊ abstinere a cibis quos deus creauit. Et abstinentes etiam tm̄ ꝓ fauoꝛe humano. Item continentes solo intuitu mercedis ętern̄e/quasi bene vincentes. Eunuchus em̄ dicit ab eu bonū/⁊ nichos victoria. Esa.lvj.b. Non dicat eunuchus: ego lignū aridum ⁊c. Ibidem. Nec dicit dns eunuchis: qui custodierint sabbata mea ⁊ elegerint q̄ volui: dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū ⁊ nomē melius a filijs et a filiabus. k ¶Qui de matris vtero sic nati sunt. i. castrati ꝓprie. i. casti nati: Et cum his cōputant senes ⁊ pueri. l ¶Et sunt eunuchi qui facti sūt ab hominibus: ad litterā: id est fauoꝛe hominū abstinentes et continentes: vt hypocrite: qui licet contineant nō tm̄ ꝓpter deū. Hi sunt claustrales ⁊ obediētiarij mūdi ⁊ inanisgloꝛie. Hiero⁹. Qui persuasione hęretica simulant castitatē/vt mentiant veritatis religionē. Hi ab hoibus ꝓprie dicunt spadones a spatha qua-

Multa eunuchoꝝ genera

si spathones. m ¶Et sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt ꝓpter regnū celoꝝ. Hi dicunt eunuchi/ad eu gō est bonū ⁊ nichos gō ē victoria: quasi boni victores. Chrysostomus. Maledictioni obnoxius ē qui abscindit membrū. Abscindere em̄ membrū demoniacę actionis est: ⁊ diabolicarum insidiarū a prin cipio op⁹ fuit/ vt dei operibus detrahāt: vt homini noceant: vt naturę imputet vi tiū non electioni: vt dupliciter noceant ⁊ mębra abscindant et naturalia putent peccata: Si mens sobria fuerit/naturaliū motuum nocumētū nullum erit. Argumentum ꝓ primi motus non sunt peccata.

Marci.10.d Luc.18.d

n ¶Qui potest capere capiat. sc̄i licet vt sic castus vel intelligat qui dico. o ¶Tunc. Raba. Quando de castitate faciebat sermonēt p ¶Oblati sūt ei paruuli vt man⁹ eis imponeret et oraret: id est voce bñdiceret. q ¶Discipuli autē increpabant eos. Hiero⁹. Nō quo nollent eis saluatoꝛis ⁊ manu ⁊ voce benedici: sed quo necdum habētes plenissimam fidem/putarent eū in similitudinem hominū offerentiū importunitate lassari. r ¶Jesus vero ait illis: sinite paruulos ⁊ nolite eos ꝓhibere ad me venire. Prouer.iij.d. Noli ꝓhibere benefacere eum qui potest: si vales ⁊ ipse benefac. Beda. Herodiana crudelitas ⁊ egyptiaca malicia est nascentem ꝓsequi saluatorem: et allidere paruulos israel. s ¶Talium em̄ est: id est simplicium non superborum. Jaco.iij.b. Deus superbis resistit: humilibus autez dat gratiā. t ¶Est regnū celoꝝ: id est vita ętern̄a. v ¶Et cum imposuisset eis manus abiit inde. Hilari⁹. Bonus em̄ et donum spiritussancti per impositionem manus et ℨdicationem/cessante legis opere dandum erat gētibus. Ande infantes gentis forma sūt: quibus per fidem ⁊ auditum salus reddit: regnum dei: id est doctrinam euangelij sicut pueri accipiamus: quia nec puer in discendo contradicit doctoribus: nec ponit rationes aduersus eos: sed fideliter suscipit/obtemperat et acquiescit. Unde. ℨ.xviij.a. Nisi conuersi fueritis ⁊c.

D r ¶Et ecce vnus accedens ait illi. Marc.x.c. dicit: q̄ iste habebat multas possessiones: Et Luc.xviij.d. Contristatus est quia diues erat valde. y ¶Magister bone quid boni faciam vt habeam vitam ętern̄am? Joh.vj.c. Quid faciemus vt operemur opera dei? z ¶Qui dixit ei: quid me interrogas de bono? Vnus est bonus deus/essentialiter: alij participatiue. a ¶Si autem vis ad vitam ingredi serua mandata: pertinentia ad dilectionem proximi: quod est certus signum dilectionis dei. j. Joh. iiij.c. Si diligimus inuicē deus in nobis manet. Roma. viij. c. Qui diligit ꝓximum/legē impleuit. b ¶Dicit illi: quid Temptando querit: quasi nō legerit: vel ne possit iubere contraria. c ¶Jesus autem dixit: non homicidium facies: non adulterabis: non facies furtum ⁊c. Lucē. xix.d. Diliges amicū tuum sicut teipsum. Interlin. Separauit ꝓximum. Hiero⁹ sup epistolam Eph.v.g. Unusquisqz vxorem suā sicut seipsum diligat. Que est ergo differentia inter ꝓximi et vxoris dilectionem? Solutio. In ꝓximo/ sicut/ est aduerbium similitudinis: in vxore autem approbationem et confirmationem cum pondere quodā sonat. Sicut dicitur: Iste fecit sicut vir. Et illud. Didimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre. Nota autē ꝑm Hiero. iste malus fuit: quia iuxta Lucam.xviij.d. non animo discentis sed temptantis accessit quod colligitur ex eo q̄ fuit iudeus et princeps ⁊ decalogo legis instructus. Sciens etiam q̄ illius obseruantia sufficiebat ad salutez ⁊ ad vitę ętern̄e merita. Videtur etiā fuisse auarus: quia audito domini consilio/abiit tristis tanq̄ molestę

Joh.1.b

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſuſtinens ſua dare. Cuius etiã occaſione dñs ſtatim ſubdit de auaro/dicẽs: q̃ difficilius ꝛc. Beda aliter ſentit de eo/adhęrens ẏbo Marc. x.c. dicẽtis: Intuit⁹ ieſus eũ/dilexit eũ: Sed intelligas prius acceſſiſſe animo cẽprandi/ꝛ poſt cõtritus animo diſcẽdi. Vel nõ eſt curandũ ſi diſſonẽt expoſitores in huiuſmodi q̃ nõ ſunt de articul fidei: nec ſemper tangit ſpũſſanct⁹ corda expoſitorum.

a ¶ Dicit illi adoleſcẽs: omnia hęc cuſtodiui a iuuẽtute mea. Hiero⁹. Dicit: Si eſſi diligeret primũ ſuũ ſicut ſeipſum. i. opere compleſſet: nõ eſſet triſtis cũ ſua dare pauperib⁹ iuberet. b ¶ Quid adhuc mihi deeſt: ait illi ieſus: Si vis perfectus eſſe vade et vende oia quę habes: nõ parti. c ¶ Et da pauperibus: nõ diuitibus. Pſ. Diſperſit dedit pauperibus.

† Pſ.111.

d ¶ Et habebis theſaurũ in cęlo. i. retributionẽ multaꝫ. e ¶ Et veni ſęcẽre me. Chryſ. et Hilarius exponũt de populo iudaico: q̃ adoleſcens erat/nõ ętate ſed leuitate/moribus ſimatur: nõ ãtis: cui⁹ nariuitas fuit a tẽpore abrahã vſq̃ ad exitũ de egypto: vſq̃ tunc ſi infans fuit. Iuuentus a tpe moyſi vſq̃ ad reges. Virilitas autẽ vſq̃ ad trãſmigrationẽ babylonis. Senectus autẽ vſq̃ ad chriſtũ. Ieſus tamẽ intuebaꝫ eũ: vt reliquię ſaluę fiant. Hic vendere cõſidentiam legis ꝛ ſacrificiorũ q̃bus carnaliter vrebat relinquere iubetur ꝛ admonet: Omnia eſſi mandank ſelici cõmertio mutari: vt illa deinceps gentib⁹ ſpũaliter pauperib⁹ ſub ipſius veritate corporis ſint diuidenda. Sed iudaicus populus his auditis triſt⁹ abceſſit.

Marci.10.c Luc.18.c

f ¶ Cũ audiſſet aũt adoleſcẽs verba hęc. Chryſ. Hęc ſunt verba q̃ contẽptũ mũdi in vniuerſo mundo ꝛ volũtariã ꝓfuaſere paupertatẽ. Iſte adoleſcẽs tum ſignificat populũ iudęor: tum laudatores alioꝝ aut imitatores: In quorũ perſona dicit balaam/Numeri. xxiij. b. Moriatur anima mea morte iuſtorũ. Tum etiã eos qui quęrũt conſilia ꝛ cõtriſtank ſi ſibi nõ placeant. Prouerb. xviij. a. Non recipit ſtultus verba prudẽtię niſi ea dixeris quę verſank in corde ſuo. Vel iterũ eos qui volunt melius per viam mandatorũ ire onerati: q̃ leuius ꝛ expeditius currere p̃ viam conſiliorum.

g ¶ Abiit triſtis. Et quare: Erat enim habẽs multas poſſeſſiones: quę ſuffocãt verbũ dñi. Luc. xviij. c. h ¶ Jeſus aũt dixit diſcipulis ſuis: amen dico vobis: quia diues difficile intrabit in regnum cęlorũ. Luc. xviij. c. Of difficile qui pecunias habent in regnũ dei intrabũt. Marc. x. c. Of difficile eſt cõſidentes in pecunijs introire in regnum dei. i ¶ Et iterũ dico vobis: facilius eſt: id eſt min⁹ impoſſibile eſt: quia hoc non repugnat dei iuſticię ꝛ potentię: ſed diuitẽ intrare in regnũ cęlorũ magis repugnat. k ¶ Camelum per foramen acus trãſire. Porta erat in hieruſalem quę acus dicebak: per cui⁹ foramen non niſi inonerati tranſire poterãt: ſic nõ niſi depoſitis diuitiarũ curis intrant in regnum cęlorum. Nota q̃ habere ꝛ amare diuitias malũ eſt: et hoc eſt auari. Nõ habere ꝛ amare deterius: hoc erumnoſi. Habere ꝛ nõ amare bonũ: ſicut abrahã. Nec habere nec amare melius: vt pauli ꝓfecti. n ¶ Q diuitẽ. Diues populus iudaic⁹. Item diuitis mũdi onerat⁹ ꝛ inflat⁹. k ¶ Facilius ẽ camelum: id eſt quẽcũq̃ peccatis onuſtũ. Camelus licet magnũ ſit animal/cũ quaſi adhuc vellet eſſe maius: habet gibbũ in dorſo: in hoc ſuperbia. Jtẽ ſuper camelo ſine ligamine iacet ſarcina: ſic ſup peccatores ſarcina peccatoꝝ. Jtẽ facile ad terrã inclinat/ ꝛ ſurſum non poteſt caput erigere ꝓpter gibbum. Oculi ſtultorum in finibus terrę. m ¶ Per foramen acus trãſire q̃ diuitẽ intrare in regnũ cęlorũ. Per foramen acus: id eſt fidem vulnerũ chriſti: qui in aduentu primo perforatus eſt: ꝛ in ſecũdo perforabit ad modũ acus. Cant. ũ. g. Veni columba mea i foraminib⁹ petrę. Eſa. ũ. c. Ingredere in petram ꝛ abſcondere in foſſa humo a facie timor⁹ dominꝫ ꝛc. De hac acu/Exo. xxvj. a. vbi cortinę tabernaculi leguntur factę ab ope plumario aculali. ſ. filati protegentes ꝛ ornantes eccleſiã/facti ſunt boni ope acus chriſti Prouerb. xi. d. Qui ꝓfidit in diuitijs ſuis corruet. Et. xxviij. c. Qui feſtinat ditari nõ erit innocẽs. o ¶ Audiẽs autẽ hec diſcipuli mirabank valde: ex dei reſponſione/ q̃ ſeruantibus mandata ingreſſus in cęlum: facientib⁹ conſilia theſaurus in cęlo ꝓmittitur. Hęc eſſi mira videnk: et q̃ ſcz ſequẽtes chriſtum iudicabũt. p ¶ Dicentes: quis ergo poterit ſaluꝰ eſſe: cũ pauci ſint qui non habeant vel nõ amẽt diuitias. q ¶ Aſpiciens autẽ ieſus. i. radios gratię ſuę ad eos trãſmittens cõtra temptationem cupiditatis. Videt eſſi dñs extramittendo. Sap. xiij. c. Reſpectus eius in electos illi⁹. r ¶ Dixit illis: apud homines impoſſibile eſt: apud deum autẽ omnia poſſibilia ſunt. Luc. i. d. Non erit impoſſibile apud deũ omne verbũ. Geñ. xviij. b. Nunquid deo quicq̃ eſt difficile? s ¶ Tũc reſpondens petrus dixit ei. Audito prędicto mandata ſeruantiũ ꝛ omnia vendentiũ/ꝓuocatus audire vult omnia ꝛ etiam voluntatẽ habendi relinquentiũ ꝑmia: ſi tamẽ etiã ſequank dñm. t ¶ Ecce nos reliquimus omnia. Interliñ. i. voluntatẽ habendi. v ¶ Et ſecuti ſumus te: quid ergo erit nobis? q. d. qđ ꝓmiũ inde cõſequemur? r ¶ Jeſus aũt dixit illis: amen dico vobis: q̃ vos q̃ ſecuti eſtis me: Non dicit: qui reliquiſtis omnia: ſed cũ duo dixiſſet/petrus alterũ ſumit. Notak autẽ in hac ſerie theſaur⁹ ꝛ theſauri locus. y ¶ In regeneratione: id eſt in reſurrectione. z ¶ Cum ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuę/ſedeb⁹tis et vos ſuper ſedes duodecim. Chryſ. De ſede dei audi ꝓpheram: Regnabit deus ſup gentes: deus ſedet ſuper ſedem ſanctã ſuam. Omnes credentes ſunt ſedes maieſtatis eius. Vide quia nõ hic de tempore futuri iudicij dicit: ſed de vocatione omniũ gentiũ: nõ tñ dixit: Cũ venerit filius hominis ſedens/ſed cũ ſederit. Et eo cępit ſedere in ſede maieſtatis: et quo credere in cũ cęperũt gentes. Et eo etiã tẽpore apoſtoli ſederũt ſuper duodecim thronos: id eſt in omnib⁹ chriſtianis ꝓ̃m diuerſitates animarũ: Suſcipientes verbũ petri/thronus eius fuerũt: ꝛ ſic de aliis. Apoſtoli ſunt ſedes dei: fideles homines ſedes apoſtoloꝝ. Doctrinis itaq; ꝛ exemplis condemnantur quotidie nolentes credere de duodecim tribubus iſrael. Tribus autẽ leui quę duodecima eſt ſubintelligitur in duodecim/q̃ eſt in diuiſione terrę promiſſionis/ nõ accipiens partẽ diuiſa eſt per duodecim tribus quarũ decimas ꝛ oblationes retinuit. a ¶ Judicantes duodecim tribus iſrael. Contra. Joh. iij. b. Qui nõ credit iam iudicatus eſt. Item ꝓ̃m Aug⁹. Infideles nec iudicabunt nec iudicabunk. Solutio. Duplex eſt credere: ꝛ tũc duplex iudicium. ſ. diſcuſſionis ꝛ cõdẽnationis. b ¶ Trib⁹ iſrael. i. reprobos de duodecim tribubus. c ¶ Et omnis qui reliquerit domũ vel fratres/aut ſorores/aut patrẽ/aut matrẽ/aut

Quũ diuitię habẽdę ſũt

Pro. 17. b.

Pſ. 46.

Credere duplex

A vxorẽ/aut filios/aut agros ꝓpter nomẽ meũ. i. nominis mei exaltationem. Vel. i. honorem meũ. a ¶ Centuplũ accipiet/in ſi ſenti ꝓ vno fratre carnali centum ſpirituales: q̃ omnes bonos. Pſ. Particeps ego ſum oĩm timẽtiũ te. Vel gratiã: qđ in centuplũ valet. b ¶ Et vitã eternã poſſidebit: tanq̃ heredi/tatem. c ¶ Multi autẽ erunt primi nouiſſimi: ꝛ nouiſſimi primi: id eſt multi qui erãt in primo ſtatu et eminentiori. omnia ꝓpter deũ reliquẽtes/ erũt i ſtatu nouiſſimo ꝛ inferiori. ſ. a priori deſcendentes: ꝛ ecõuerſo. Vel/primi. i. qui priꝰ fuerũt in charitate labẽtes reperiunk i puerſitate: et ecouerſo. Or ita ſit/ patet p ſequẽtẽ parabolã. Jſto tamen vſq̃quaq; eſt expreſſa ſimilitudo: i parabola enim ponũtur ꝓmi et nouiſſimi.

J. 20. b. Marci. 10. ſ. Luc. 13. ſ.

Expo. La. XX

Jmile eſt regnũ cęlorũ ꝛc. Jſtud capitulũ diuidi tur in tres partes. In prima oſtendit parabolam quã in proximo dixerat. ſ. ſ. q̃ erunt primi nouiſſimi ꝛc. In quo docet fugere ocium: inuitans nos ad laborẽ. In ſecunda ſ̃dicit diſcipulis imminere. ſ. paſſionem/redarguens ibidẽ filios zebedei: in quo iuitat nos ad humilitatem: ibi: Et aſcẽdens ieſus hieroſolymã ꝛc. In tertia agitur de curatione duorũ cęcorum: vbi exhortamur ipſo facto ad conſtantiam orationis: ibi: Et egredientibus ꝛc. Mystice. Paterfamilias eſt deus: operarij ab eo conducti in vinea ſunt ſ̃dicatores ad eccleſiam excolendam conſtituti: quę nomine vineę ſoler intelligi. Eſa. v. b. Vinea dñi ſabaoth dom⁹ iſrael ẽ. Mane/hora tertia: ſexta/nona: intelligunk anteactę ętates in quibus vocatus eſt populus iudaicus: vndecima vo ętas/in qua ꝛ gentilis ꝛ iudaicus populus vocatus eſt. Et exponik de ętatibus macrocoſmi ꝛ etiaꝫ microcoſmi. Et exponik primo mane: id eſt prima ętate mundi vel intelligentię humanę: quę in primis fuit modica ad cognoſcendũ deum. f ¶ Exijt primo mane q̃. id eſt vocauit ſ̃dicatores: vt eos qui adhuc in ętate tenella ſunt vocarent de macrocoſmo. Scom Hiero. Mane vſq̃ ad diluuiũ inundationẽ: operarij adam ꝛ alij patriarchę. Hora tertia vſq̃ ad circũciſionẽ: oparij noe ꝛ ceteri. Hora ſexta vſq̃ ad legis dationem: operarij moyſes ꝛ ceteri. Hora nona vſq̃ ad regũ vnctionẽ: operarij dauid ꝛ ceteri ꝓpheꝛ. Undecima vſq̃ ad chriſti ꝛ apoſtoloꝝ ſ̃dicationẽ: operarij chriſt⁹ ꝛ apoſtoli ꝛ ceteri ſ̃dicatores. Dicit ẽ: d ¶ Simile eſt regnũ cęlorũ. i. ſ̃ſens eccleſia. i. negociũ qđ ſit i eccleſia ꝑſenti/negocio qđ ab homine patrefamilias ſit vel fieri potuit. e ¶ Homini patrifamilias. Chryſ. Paterfamilias chriſtus eſt: cui⁹ domus eſt cęlũ ꝛ terra. Familia omnis creatura. Phil. ü. b. Ut i noĩe ieſu omne genu flectak. Qui quaſi triſtegã ędificauit: Geñ. vj. c. Ut ſup terrã eſſent certantes. Job. vij. a. Militia eſt vita hominis ſup terrã. In inferno vicit: in cęlo victores. Utriuſq; dedit nobis quaſi modicum guſtũ: nocte de inferno: luce de cęlo. Vinea iuſticia eſt: vites cãſtitas/mãſuetudo/patiẽtia/ꝛ ſimilia. Adam poſitus eſt ad colendum: nõ coluit/ꝛ ꝓiectus eſt. Noe poſiti ſumus ad colendum iuſticiã: ſi negleꝛerimus ꝓiciemur/ ſicut et iudei ꝓiecti ſunt. Ruina ꝑcedentiũ admonitio debet eſſe ſequentiũ. Vinus digni venia erunt ſecundi q̃ primi. Scom Greg⁹. Exponitur de microcoſmo. Mane eſt intelligentia puerorũ: q̃ paruz claret/vt lux matutina. Hora tertia/ intelligentia adoleſcẽtiũ: quę ꝓficit in caloꝛe charitatꝭ ꝛ ſplendore cognitionis. Hora ſexta/intelligentia iuuenũ. Hona intelligentia ſenectutis/ qñ ſol. i. calor ętatis deſcẽdit. Undecima/intelligentia ętatis decrepite. f ¶ Qui exijt primo mane. Greg⁹. Quando nõ cognoſcik/in ſecreto eſt: ſz quãdo cognoſcik erit cõducere operarios/ex occulto ꝓgrediens ad noticiã. g ¶ Conducere operarios. Eſa. lxj. b. Filij peregrinoꝝ agricolę ꝛ vinitores veſtri erunt. i ¶ In vineã ſuam. Hiere. ü. d. Ego te plantaui vineã electã. b ¶ Operarios. Chryſ. Mercẽnarij ſumus. Mercẽnarius ſine opere eſſe nõ poteſt. Opera autẽ noſtra ſunt opa iuſticię: nõ vt agros colamus ꝛ vineas: nõ vt diuitias acquiramus: et honores cõgregemus. Et cũ quibus hoc ſine peccato facere poſſumus: tñ nõ ſunt opera noſtra ſed diuina noſtra. Sicut ergo nemo ꝓducit operariũ vt hoc ſolũ faciat quod mãducat: ſic nos non ideo vocati ſumus vt hoc ſolum operemur quę ad noſtrũ ꝓfectũ vſum ſed ad gloriam dei. Et ſicut mercennarij⁹ totã diem impendit circa opus/ modicã horaꝫ circa cibũ: ſic et nos debemus omne tempus impendere circa gloriã dei/et modicã partẽ circa terrenos vſus. Et ſi mercẽnarius ea die qua opus non fecerit erubeſcit intrare domũ ꝛ petere panẽ: quõ tu nõ cõfunderis intrare eccleſiã ꝛ ſtare in cõſpectu dei qñ nihil boni geſſiſti? k ¶ Cõuentione aũt facta cũ operarijs ex denario diurno. Jlle denarius valebat decẽ nũmos vſuales. Allegorice aũt ſignificat vitã eternã. l ¶ Miſit eos in vineã ſuã: vt. ſ. eã colerent ꝛ cuſtodirent. Geñ. ij. c. Tulit dñs deus hoiem ꝛ poſuit eũ in paradiſum voluptatis vt operaret ꝛ cuſtodiret illum. Cant. j. b. Poſuerũt me cuſtodẽ in vineis. Chryſ. Mercennari⁹ poſitus eſt in vinea: ſi negleꝛerit/ nõ ſolũ mercedẽ pdit/ſed ꝛ deſertę vineę damnũ erigek ab eo. Vinea dñi nõ extra nos ẽ/ſed in nobis plãtata eſt. Qui peccatũ facit diſſipat eã: q̃ bona facit/colit. m ¶ Et egreſſus circa horã tertiã vidit alios ſtates ociosos. Chryſ. Peccatores mortui ſunt/ nõ ocioſi. Qui diabolo ſeruit/mortuus eſt: q̃ dei opus nõ operat/ocioſus eſt. Qui aliena tollit/mortuus eſt: q̃ ſua nõ dat/ocioſus ẽ. Coluiſti vitẽ miſericordię ſi das: ꝛ ieiunꝰ ſi ieiunas. Si inuides meliori/mortuus es: ſi nec inuides nec cõgaudes/ociosus es. n ¶ Et dixit illis: ite ꝛ vos in vineã meã/ꝛ qđ iuſtũ fuerit dabo vobis. Uniuſcuiq; eñ reddet ꝓm qđ meruit. Joh. xiij. a. In domo patris mei mãſiones multę ſunt. Jſti aũt abierũt. o ¶ Circa vndecimã vero horã exijt. Chryſ. Jam nos i nouiſſima mũdi margine ſtam⁹. i. Joh. ij. c. Filioli nouiſſima hora eſt. Duodecima hora nõ eſt iã integra. Aũ putas/qz cãdor iuſticię iam receſſit de mũdo/ ꝛ ſol gratiarũ radios reuocauit/ꝛ totã terrã nigredo mẽdaciorũ ꝛ iniquitatũ quaſi nox fuſca cooperuit/niſi qz iã duodecima hora ſunt? Ubiq; tenebras vides ꝛ dubitas dię tranſiſſe? Prius in vallibus ſit obſcuritas die declinante: ſic prius in laicis ꝛ ſecularibus incipit obſcuritas: nũc autem quãdo vides q̃ ſacerdotes poſitos in ſummo vertice dignitatũ/ q̃ montes dicunk apꝑpendit iniquitas tenebroſa/quo dubitek qz finis mũdi ẽ? p ¶ Et inuenit alios ſtantes/ꝛ dixit illis: ąd hic ſtatis. Hic. i. in loco tã periculoſo/laboꝛioſo: tam moſtruoſo/ſuſpicioſo/lutoſo. q ¶ Quid: cũ habetis ꝓductores/ collaboratores/tpis oportunitatẽ/laboris ſuauitatẽ/mercedis ſaturitatẽ. r ¶ Statis: mandatorũ dei obliti/rugitu leonis ſtupefacti/carnis illecebris cõfracti. s ¶ Tota die: id eſt tota vita. t ¶ Ociosi: vobis nihil ꝓficientes/ꝓximis nõ ſubuenientes/deo nõ ſeruientes/ hoſtibus nõ reſiſtentes/ꝑnitentiã non agentes/in poſterũ nõ ꝓuidentes. v ¶ Dicũt ei: qz nemo nos cõduxit. Cõductores ſũt ſ̃dicatores: q̃ debẽt operarios cõgregare: ipſos de mercede certificare: vineã primo intrare. Chryſ. Meliciis qz q̃ nõ operaꝰ in hoc ſeculo nõ mãducat in futuro? Dies iſte dies operationis: dies q̃ ſequit feriaruz eſt. r ¶ Dicit illis: ite ꝛ vos in vineã meã. Chryſ. Qui vocati ſunt in prima ꝛ tertia ꝛ ſexta ꝛ nona nõ dicũt hoc qđ iſti: qz oẽs iſti cõducti ſũt ꝛ ſciuerũt dei ꝓmiſſa: gentes vero non. Idem certum pactũ ex denario nõ fecit niſi cũ primis. Cum adã eñ pepigit/cũ ceteris poſt ei⁹ lapſũ nõ: qz tantũ parat⁹ ẽ tribuere quãtũ mercẽnarij recipere nõ ſperabãt. y ¶ Cũ ſero aũt factũ eſſet. Chryſ. Cõſidera q̃ ſero reddit mercedẽ

E N non mane. Pō. Labores manuū tuarum quia manducabis/ Pō.127. beatus es ⁊ bene tibi erit. Prouerb. xx. c. Hereditas ad quam festinatur in principio ⁊c. Lucifer mane voluit habere mercedem antecēs laborasset. Esa. xiiij. c. Quomodo cecidisti de eglo lucifer ⁊c. Ascendam in eglum ⁊c. Sero autem/est moris hominis: ꝓpter obscuritatem/frigiditatē/obliuionem/recributionem/completorium.

a ¶ Dicit dominus vineę/pater.

b ¶ Procuratori suo: id est filio: qui ꝓpitius curat a spirituali miseria: ꝓtius curat in temporali angustia: ꝓ○ nihilo curat: id ē saluat in gloria. De magistri. ca. si.

c ¶ Uoca operarios. i. fideles qui operantur instanter ne tempus percat: leę/tanter vt opus deo placeat: perseueranter vt ꝑmiū eternum accipiant. Job. xiiij. c. Uocabis me ⁊ ego respōdebo tibi. Fideles vocat dns ꝑ/tuos modis

a autem factum esset: dicit dō/
b minus vineę ꝓcuratori suo:
ꝯ Uoca operarios et redde illis mercedem: incipiēs a
c nouissimis vsq; ad ꝓmos.
d Cum venissent ergo qui circa vndecimam horam venerant/acceperūt singulos de/
e narios. Uenientes autem ⁊
f ꝓmi/arbitrati sunt q; plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus patremfa/
g milias/dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerunt: et pares illos nobis fecisti: q; portauimꝰ pondus diei ⁊ estus.
h At illē respondēs vni eoꝝ/
i dixit: Amicē/non facio tibi
k iniuriam. Nonne ex denario
l cōuenisti mecum? Tolle qd̄
m tuum est ⁊ vade. Uolo autē et huic nouissimo dare sicut et tibi. Aut nō licet mihi qd̄ volo facere? An oculus tuꝰ nequā est: quia ego bonꝰ sū?
n Sic erunt nouissimi ꝓmi: ⁊
o ꝓmi nouissimi. Multi enī sunt vocati/pauci vō electi.

fidelis maritus erat: iste autē ꝓfectus spōsus. Etatē ꝓfecta christū sequebat: qz si nunc; deus senescit ⁊ religio fatigationem nō sentit. Chryꝰ. Inter tēpus vocationis apostoloꝝ ⁊ passionē dñi/mortuus est cebedeus: ⁊ sic illa secura est christū. Itez qui adam spoliauit per mulierem/istos separe volebat ꝑ matrem. Sed iam non poterat ꝑditio intrare ꝑ mulierē/ ex quo de muliere salus nostra ꝓcesserat. Mora aūt quare petijt. Audierat em resurrectionē dominī/ ⁊ statim credidit eū regnaturum: vnde auiditate ꝙmineꝫ hoc petit.

o ¶ Qui dixit ei: quid vis? Non qz ignorat querit hoc.

p ¶ At illi: dic vt sedeant hi duo filij mei/ vnus ad dexterā tuā ⁊ vnꝰ ad sinistrā i regno tuo. Chryꝰ. Alij filios suos militias ꝓdent/alij honores: nemo saluez filijs suis ꝓuidet: ꝑditionē illoꝝ magno ꝓcio cōparant/saluteē aūt illoꝝ nec dono accipere volunt. Si viderint illos pauperes tristant: si viderint potētes/nemo tristat: vt ostendant qz cospoꝝ sunt parentes/nō animarū.

q ¶ Respondēs aūt iesus/ dixit: nescitis q̄d petatis. Chryꝰ. Ego vocaui vos de sinistra ad dexteram: ⁊ vos curritis ad sinistram.

r ¶ Quid: id est quale petatis: id est petere debeatis.

s ¶ Potestis bibere calicē quez ego bibiturus sum. Per calicē fere vbiq; intelligit passiō: quia quasi mensuratur/cū nō permittit hominē temptari supra id qd̄ potest. j. Corinth. x. c. Unde Pō. Potum dabis nobis in lachrymis in mēsura. Itē qz delectat. Roma. xij. c. In tribulatiōe patiētes: ispe gaudētes.

t ¶ Dicūt ei: possumꝰ. Credebant hoc dici sibi de calice materiali.

v ¶ Ait illis: calicē quidem meū bibetis. Cassiodorus sup Pō. Calix dicit a calida potione qua vtunt cōuiuantes. Itē Pō. cxv. calix dicit passio et martyriū: qz cū mensura bibit.

x ¶ Bibetis. Ysaie. xxv. f. Cuꝫ noluerint accipe calicē de manu tua vt bibāt: dices ad eos: hec dicit dns exercituū: Bibētes bibetis: qz ecce in ciuitate in qua inuocatū est nomen meū ego incepi affligere: ⁊ vos quasi innocētes ⁊ inmunes eritis? Nō eritis inmunes. Bibētis/ etī dissimiliter. Alter etiā martyriū sustinendo. s. iacobus ab herode trucatus: Act. xij. a. Alter crucē. s. tollendo. Alter actu: alter affectu. Aug⁹. de bono cōiugali. Sicut etiā nō ē impar meritū patiētię ī petro q̄ passus ē ⁊ in iohāne q̄ passus nō est: sic nec est impar meritū cōtinētię in iohanne q̄ nullas exp/tus est nuptias: ⁊ in abrāā q̄ filios generauit.

y ¶ Sedere aūtē ad dexterā meā vel ad sinistrā nō est meū dare vobis: qz cōsanguineis/sed qz bonis. Uel/ z ¶ Non est meū dare vobis/talibus. s. iupbis ⁊ terrena petentibus et nō ad celestia festinātib⁹. Chryꝰ. Si nō impetrauer/ grauiter ferre non debes nec desperare: qz nec istoꝝ facta est fidentia. Itē Chryꝰ. Mō dixit/nō sedebitis: ne illos confunderet: nec dixit/sedebitis: ne alios irritaret. Itē velle esse sup oēs/ vituperabile: sustinere aūt aliū sup se nimis glorioſum. Isidorus. in originali Heū. xlix. a. Symeon ⁊ leui fratres ⁊c. Hos est sacrę scripturę/dū de adherentib⁹ sibi loquit/ea que nō olim sed quibusdā solent euenire/generaliter ꝓdicere: vnde duobus fratribus dns ꝓdixit: Calicē quidē meū bibetis/ nō tñ iohannes sanguinē fundēdo calicē bibit.

a ¶ Sed ꝑ̄ bus paratū est a patre meo. s. victoribꝰ ⁊ humilib⁹. Pō. Parasti i dulcedine tua pauperi deus.

b ¶ Et audiētes decē indignati sunt de duob⁹ fratribus. Chryꝰ. Si nos petimꝰ/ forsitan dū duobus ꝓuidere volumus: inter fratres scandalū excitamus: nā et sancti sunt/tñ homines sūt.

c ¶ Jesus autē vocauit eos ad se ⁊ ait. Si turbati sunt apostoli quia ipsi sunt auli hoc ꝑ matrē petere: quāto magis turbarent si petitio exaudita vel suscepta fuisset. Itē neq; dixit/ sedebitis: ne illos confunderet ⁊c. Sed tanq; benignus pater/sic respōdit:

A S in limbo.

Mozaliter

a ¶ Et ascēdēs iesus hierosolymā/ꝑm sibi locit. Et ascēdēs ⁊c. Incepat matthe⁹ narrare ea q̄ dns fecerat i iudea. Marrat. q̄ his q̄ fecerat vltra iordanē/ accedit hic ad ea q̄ fecit citra. Mozaliter.

a ¶ Et ascēdens/ scz saltē⁹. De eglo in vterū virginis: de vtero in mundū: de mūdo in patibulū: de patibulo i infernū: de inferno in mundū: de mūdo in eglū. Cant⁹. ij. b. Ecce iste venit saliēs in mōtibus ⁊ trāsiliēs colles. Pō. Exultauit ut gigas ad curendā viā: a summo eglo egressio eī⁹. Primū saltū ⁊ secundus humilitas fecit. Can⁹. j. d. Cū esset rex in accubitu suo/nardus mea. i. humilitas/dicit ecclia: dedit odorē suū: qui trahit filiū de sinu ꝑis. Luc. j. c. Quia respexit humilitatē ancille sue. Tertiū ⁊ quartū fecit charitas. Joh. xv. b. Maiorē charitatem nemo habet ⁊c. Quinetū ⁊ fertū fecit veritas siue deitas. Humilitas essi eduxit de eglo ⁊ induxit in mundū: charitas deduxit ad patibulū ⁊ vsq; ad infernū: veritas vero reduxit ad mundū ⁊ de mundo in eglum. Joh. xvj. c. Exiui a patre ⁊ veni in mundum: iterum relinquo mundum ⁊ vado ad patrē. Pō. Emitte lucem tuam ⁊ veritatem tuam.

Mozaliter

Marci. 10. c. Luc⁹. 18. c

† Pō. 18.

b ¶ Assumpsit duodecim discipulos secrēto/ et ait illis: c Ecce ascendimus hierosolymam: et filiꝰ hominis trādetur principibus sacerdotum ⁊ scribis: et condemnabunt eum morte: et trādent eum gētibus ad deludendum/et flagellandum ⁊ crucifigendum: et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorū zebedei cum filijs suis adorās ⁊ petēs aliquid ab eo. Chryꝰ. Hec est salome vel pacifica: que filios genuit pacis. Magna laus est huius mulieris: Mā relicto viro/secuta est christū: qz ille tyrannidem/ꝓpter quam ⁊ alibi dns hortatur iugos/ ⁊ dicit: Uenite ad me omnes q̄ laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego vobis requiē dabo. Estus vero vrens calor temptationum: quā conflabant maligni spiritus in antiquos ad emulationē gentiū eos irritantes. Item Chryꝰ. Si in homine est qñ nascat ꝓtius aut postea/iusta ratione ꝓmā habebit mercedem qui ꝓtius nasci voluit: secūdā q̄ postea venit ad vitā: Nūc aūt cū dei sit potestatis qñ hominē ꝓducat in mundū: nec ille sibi ꝓtiorē bonē ꝑ defendere debet q̄ ꝓtius natē ē/ nec ille cōtēptibilior esse q̄ postea. Mozaliter: Isti murmurātes figurā tenent quorūdā claustraliū: q̄ eo q̄ diuturnꝰ fuerūt in claustro murmurāt q̄ sibi ꝓponunt iumiores vel parificanē.

Mozaliter

c ¶ At ille rndēs vni eoꝝ dixit. Similiē Marci. xiij. d. Qō vob dico/omnibus dico.

d ¶ Amice/ꝑ fidē: nō amice ꝑ opationē. Simile. j. xxvj. e. Amice ad q̄d venisti:

e q ¶ Mō facio tibi iniuriā. Chryꝰ. De dato eī⁹ nemo murmurat iuste: q̄ amplius dat q̄ ois hō desiderat.

f ¶ Mone ex denario diurno cōueniſti mecū: ysi sic.

g ¶ Colle qd̄ tuū est. Dirigit sermo ad murmurātes: ⁊ exponit totū in malo. i. tollens qd̄ tuū est. s. pēnā eternā quā meruisti.

h ¶ Et vade. i. vades ī ignē eternū. Sic vult illa Interlin. Reddo tibi ⁊c. Uel sit sermo ad eos q̄ nō fuerūt in murmuratione ꝓtinges: ⁊ exponit totū in bono: Ac si dicat dns: Paratus sum tibi reddere mercedē tuā. s. vitā eternā.

i ¶ Et vade. i. vades ī regnū dei. Uel ꝓmū referat ad murmurātes: secūdū ad denariū recipientes. Hiero⁹. Vade. i. ꝓcurera in adepta iusticia.

k ¶ Volo autem et huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi: aut nō licet mihi qd̄ volo facere? an oculus tuꝰ nequā ē? qz ego bonꝰ sum. Mat. vj. c. Si oculus tuꝰ simplex fuerit: totū corpus tuū lucidum erit. Si aūt oculus tuꝰ fuerit nequā: totū corpus tuū tenebrosum erit. Eccl. xxxv. b. In bono oculo adinuentionē facito manuū tuarū: qm̄ retribuens est dns ⁊ septies tantū reddet tibi.

l ¶ Sic erūt nouissimi primi: ⁊ ꝓmi nouissimi. Chryꝰ. Sicut in corona nec initiū ē nec finis: ita inter sanctos quantū ad tēpus in illo seculo nemo nouissimus dicit/nemo primus.

m ¶ Multi enī sunt vocati/pauci vero electi. Chryꝰ. Tandē sentētia repetit vt doceat ꝗre introducta ē parabola. Remigius. Qz tam multi ⁊ tā nouissimi q̄ primi reprobenk/ terribili sentētia subdit: Multi enī sunt vocati ⁊c. Mozaliter. n ¶ Multi enī sunt vocati. Oēs canonici vocanē ad electionē: sed tm̄ vn⁹ eligit in eꝑm. j. Cor. ix. d. Oēs qdē currūt: sed vnꝰ accipit brauiū. In vniuerso q̄ qnq; modis exponit. De ꝓmo murmure: vl ꝑ synchesim: vl ꝑ regulā Ticonij de pētis: de murmuratione admirationis: de gemitu patrū

Mozaliter

Pō. 77. de eadē multitudine nō mutata voce. Sic in Pō. Cū occideret eos/quęrebant eū. Uel potest dici q̄ in ꝑsenti murmurant tanq; in futuro accepturi. Uel per synchesim: id est spontaneā confessionē: quasi: ecce q̄ sic murmurabant: tamen paterfamilias in nullo iniuste egit. Uel in iudicio quasi murmur ⁊ oculis maritus erat: iste autē ꝓfectus spōsus. Etatē ꝓfecta christū sequebat: qz si nunc; deus senescit ⁊ religio fatigationem nō sentit. Chryꝰ. Inter tēpus vocationis apostoloꝝ ⁊ passionē dñi/mortuus est cebedeus: ⁊ sic illa secura est christū. Itez qui adam spoliauit per mulierem/istos separe volebat ꝑ matrem. Sed iam non poterat ꝑditio intrare ꝑ mulierē/ ex quo de muliere salus nostra ꝓcesserat. Mora aūt quare petijt. Audierat em resurrectionē dominī/ ⁊ statim credidit eū regnaturum: vnde auiditate ꝙmineꝫ hoc petit.

o ¶ Qui dixit ei: quid vis? Non qz ignorat querit hoc.

p ¶ At illi: dic vt sedeant hi duo filij mei/ vnus ad dexterā tuā ⁊ vnꝰ ad sinistrā i regno tuo. Chryꝰ. Alij filios suos militias ꝓdent/alij honores: nemo saluez filijs suis ꝓuidet: ꝑditionē illoꝝ magno ꝓcio cōparant/saluteē aūt illoꝝ nec dono accipere volunt. Si viderint illos pauperes tristant: si viderint potētes/nemo tristat: vt ostendant qz cospoꝝ sunt parentes/nō animarū.

q ¶ Respondēs aūt iesus/ dixit: nescitis q̄d petatis. Chryꝰ. Ego vocaui vos de sinistra ad dexteram: ⁊ vos curritis ad sinistram.

r ¶ Quid: id est quale petatis: id est petere debeatis.

s ¶ Potestis bibere calicē quez ego bibiturus sum. Per calicē fere vbiq; intelligit passiō: quia quasi mensuratur/cū nō permittit hominē temptari supra id qd̄ potest. j. Corinth. x. c. Unde Pō. Potum dabis nobis in lachrymis in mēsura. Pō. 79. Itē qz delectat. Roma. xij. c. In tribulatiōe patiētes: ispe gaudētes.

t ¶ Dicūt ei: possumꝰ. Credebant hoc dici sibi de calice materiali.

v ¶ Ait illis: calicē quidem meū bibetis. Cassiodorus sup Pō. Calix dicit a calida potione qua vtunt cōuiuantes. Pō. 10. Itē Pō. cxv. calix dicit passio et martyriū: qz cū mensura bibit.

x ¶ Bibetis. Ysaie. xxv. f. Cuꝫ noluerint accipe calicē de manu tua vt bibāt: dices ad eos: hec dicit dns exercituū: Bibētes bibetis: qz ecce in ciuitate in qua inuocatū est nomen meū ego incepi affligere: ⁊ vos quasi innocētes ⁊ inmunes eritis? Nō eritis inmunes. Bibētis/ etī dissimiliter. Alter etiā martyriū sustinendo. s. iacobus ab herode trucatus: Act. xij. a. Alter crucē. s. tollendo. Alter actu: alter affectu. Aug⁹. de bono cōiugali. Sicut etiā nō ē impar meritū patiētię ī petro q̄ passus ē ⁊ in iohāne q̄ passus nō est: sic nec est impar meritū cōtinētię in iohanne q̄ nullas exp/tus est nuptias: ⁊ in abrāā q̄ filios generauit.

y ¶ Sedere aūtē ad dexterā meā vel ad sinistrā nō est meū dare vobis: qz cōsanguineis/sed qz bonis. Uel/ z ¶ Non est meū dare vobis/talibus. s. iupbis ⁊ terrena petentibus et nō ad celestia festinātib⁹. Chryꝰ. Si nō impetrauer/ grauiter ferre non debes nec desperare: qz nec istoꝝ facta est fidentia. Itē Chryꝰ. Mō dixit/nō sedebitis: ne illos confunderet: nec dixit/sedebitis: ne alios irritaret. Itē velle esse sup oēs/ vituperabile: sustinere aūt aliū sup se nimis glorioſum. Isidorus. in originali Heū. xlix. a. Symeon ⁊ leui fratres ⁊c. Hos est sacrę scripturę/dū de adherentib⁹ sibi loquit/ea que nō olim sed quibusdā solent euenire/generaliter ꝓdicere: vnde duobus fratribus dns ꝓdixit: Calicē quidē meū bibetis/ nō tñ iohannes sanguinē fundēdo calicē bibit.

a ¶ Sed ꝑ̄ bus paratū est a patre meo. s. victoribꝰ ⁊ humilib⁹. Pō. Parasti i dulcedine tua pauperi deus. Pō. 67. b ¶ Et audiētes decē indignati sunt de duob⁹ fratribus. Chryꝰ. Si nos petimꝰ/ forsitan dū duobus ꝓuidere volumus: inter fratres scandalū excitamus: nā et sancti sunt/tñ homines sūt.

c ¶ Jesus autē vocauit eos ad se ⁊ ait. Si turbati sunt apostoli quia ipsi sunt auli hoc ꝑ matrē petere: quāto magis turbarent si petitio exaudita vel suscepta fuisset. Itē neq; dixit/ sedebitis: ne illos confunderet ⁊c. Sed tanq; benignus pater/sic respōdit:

Al. to defecta L

Et inter fratres concordia nō rumperetur ⁊ omnes sperarent: Nam qō vni aut duob⁹ specialiter nō ꝓmittit/a cunctis speratur. a ¶Scitis quia principes gentiū. i. qui inter gentes habent principatū. b ¶Dominant eorū. i. populoꝝ gentiū. Et sit relatio ad intellectum. c ¶Et qui maiores sunt/potestatē exercent in eos: Nō ita erit inter vos. Chryſ. Frequēter dominus patitur discipulos nec recte dicere nec recte petere: vt ex illoꝝ culpa occasiones inueniat docendi et exponēdi regulam pietatis: Nec ē error periculosus ꝑsente magistro. Idē. O error salutaris: q̄ totū mundi soluit errorem. Si isti nō errassent/vnde scire poterām⁹ q̄ non omne qō videt bonū/ bonū est desiderare? d ¶Int' vos. Non solum apostolos demonstrat: sed omnes ecclesię ꝓlatos. Eccl. xxij. a. Rector ē te posuerunt: noli extolli: esto in illis quasi vn⁹ ex ipsis. Chryſ. Qz in hoc sęculo differētia dignitatis facta est inter sanctos/vt vn⁹ sit ego/alter minister/cōtumacia carnis coegit/⁊ puerilitas mūdi/⁊ opatio inimici. Honores vident esse honores: sed reuera nō sunt/ummo ministeria: sicut oculus q̄ illuminat corpus/nō est honor/sed ministeriū ⁊ actus ei⁹. c ¶Sed ącūq; voluerit int' vos maior fieri/sit vester minister. Quasi: nullus erit maior nisi fuerit humilior. Chryſ. q. d. Quicūq; desiderat primatū eglesię: sequat humilitatē terrestrē. Non q̄ maior fuerit in honore ille iustior est: sed qui fuerit iustior ille maior est. f ¶Et qui voluerit inter vos prim⁹ esse/erit vester seruus: nō ex cōditione sed ex charitate. g ¶Sicut filius hominis nō venit ministrari sed ministrare. Eccl. x. a. Scom iudicez populi: sic ⁊ ministri eius. Prouerb. xix. d. Humilē spiritu: suscipiet gloria. Job. xxij. d. Qui humiliat⁹ fuerit erit ī gloria. Chryſ. Bonū opus est desiderare bonum: primatū aūt honoris cōcupiscere/vanitas ē. Primat⁹ fugientē se desiderat: desiderantē ąt se bonet. Qui humilis ē corde oībus se inferiorē arbitrat. Sed cū aliter potuit hoc esse in christo: q̄ falsum nō potuit arbitrari? h ¶Et dare animā suam. Hiere. xij. b. Dedi dilectā animā meā in manus inimicoꝝ. Apoc. j. b. Dilexit nos ⁊ lauit nos. i ¶Redēptionē ꝓ multis. Interl. Non oībus/sed ꝓ ꝗbus predestinatis. Sed ꝑtra. Roma. viij. f. Qui ꝓprio filio suo nō pepercit/sed ꝓ nobis oībus tradidit illum. Sol. Sufficienter/nō efficiēter. k ¶Et egredientib⁹ illis ab hiericho. Hiericho mūdus: qui deficit in sano cōsilio: in ꝓsenti subsidio: in futuro auxilio: in spirituali gaudio: in vero amore: in intimo decore. Prętermittit ingressum in hiericho/⁊ transitū per eā: q̄ cacheus ascendēs sup arborē vidit eum: Luc'. xix. a. Hiericho vbs est quā transgressio iozdane subuertit iosue rege illius interfecto. Pro qua extruxit aliam aram de berbel ex tribu ephraim: quā dīs ac saluator sua ꝓsentia illustrare dignatus est. Sed ⁊ hęc eo tēpore quo hierusalē oppugnabat a romanis/ꝓpter perfidiā ciuiū capta atq; destructa est: ꝑ qua ędificat dicta ciuitas: q̄ adhuc hodie ꝓmanet et vtriusq; nobis ostendunt vestigia vlęq; in ꝓsentē diē. Ad litteram: dīs de hiericho ascendit in hierusalē: qui mystice de hierusalē descēderat in hiericho: alioquin nō sequerent⁹ eū turbę multę. Hiero⁹. Multi latrones erāt in hiericho qui descēdentes de hierusalem in hiericho interficere ⁊ vulnerare cōsueuerant: ideo dīs venit illuc vt vulneratos liberaret ⁊ multā turbam secum traheret. l ¶Secuta est eum turba multa. Chryſ. Amor ſpualis fatigationem nō sentit. Sitere nō habet super terram qō amet/qui bonū celeste in veritate gustauerit. Qui semel de dulcedine christi gustauerit: terrenoꝝ bonoꝝ deceptero nō multū sentit saporē. Gregor⁹. Gustato spū deſipit oīs caro. m ¶Turba multa. Chryſ. Testimoniū studiosi agricolę est mellis fecunda: assidui doctoris signū ē eccle

a Scitis qūia principes gen-
p tium dominant eorū: ēt qui
maiores sunt potestatē exer-
cent in eos: Non ita erit in-
b c tēr vos. Sed qūcunq; vo-
luerit inter vos maior fieri/
f sit vester minister: et qui vo-
luerit inter vos primus esse/
g erit vester seru⁹: Sicut filius
hois nō venit ministrari sed
b ministrare ⁊ dare animā suā
i redēptionē pro multis. Et
k egredientibus illis ab hieri-
l/m cho/secutā est eū turba mul-
n ta. Et ecce duo cęci seden-
o tes secus viā audierūt quia

p iesus transiret/⁊ clamauerūt
dicentes: Domine miserere
q nostri fili dauid. Turba aūt
increpabat eos vt tacerent.
r At illi mągis clamabant di-
s centes: Dñe miserere nostri
t fili dauid. Et stetit iesus: et
vocauit eos/⁊ ait: Quid vul
v tis vt faciam vobis: Dicunt
illi: Dñe/vt apiant oculi nri.
x Misertus aūt eorū iesus/
y tetigit oculos eoꝝ: ⁊ ꝓtinus
a viderūt ⁊ secuti sunt eum.

Cap'm XXI.

b c Tcū appropinquasset hierosolymis ⁊ ve-

sia plena. Prouerb. xiiij. a. Ubi nō sunt boues ꝑsepe vacuū ē: vbi aūt apparēt plurimę segetes/ibi manifesta est fortitudo bouis. n ¶Et ecce duo cęci sedētes sec⁹ viā. Cōiungūt hic duo/ꝓpter mysteriū. o ¶Audierūt qz iesus trāsiret. Chryſ. Rosa antecꝫ videat sentit: cęci antecꝫ viderent/senserūt deitatis fragrantiam. Eccl. xxiij. b. Quasi plantatio rosę i hiericho. p ¶Et clamauerūt dicentes: dñe miserere nostri fili dauid: Ac si diceret tu qui es deus humanatis miserere nostri. Chryſ. Nihil solutū habebāt nisi vocem: ideo q̄ petib⁹ nō possunt/voce sequuntur. q ¶Turba aūt increpabat eos vt tacerent. Chryſ. Videbant fortidas vestes/nō cōsiderabant cōscientię claritatem. r ¶At ille magis clamabat. Chryſ. Talis ē natura fidei quanto magis vetat: tanto magis accendi/

s.9.c

Marci.10.g

tur. Virtus fidei in periculis secura ē: in securitate periclitat. Quid esset aliud sic laxat vigorē fidei: sicut longa trāquillitas? s ¶Dicentes: domine miserere nostri fili dauid. Chryſostom⁹. Abusiue dicuntur homines domini: vere aūt nemo dicitur nisi deus. t ¶Et stetit iesus ⁊ vocauit eos ⁊ ait: quid vultis vt faciam vobis? Chryſostom⁹. Quasi: filius dauid cęcos illuminare nō potest: filius aūt dei potest: ⁊ ideo interrogo quid vultis. Tunc illi iam non dixerunt: fili dauid/sed domine ⁊c. Qz diu dixerunt: Fili dauid/suspensa est sanitas: mox vt dixerunt tm̄ domine/sanitas infusa est. Ad hoc etiā inf̄rogat: vt cor ad oratione excitet. Vel ideo requirit: vt credam⁹ nō nisi ꝑfectos posse saluari. y ¶Tetigit oculos/eoꝝ ¶carnaliter nō verbo/quia dauid filiū eū dixerunt: sanauit vt deus/quia crediderūt. Item Chryſ. O dñe quid interrogas q̄ oculis vides? Infirmitas clamat vt quid vocē pquiris? Nō quero ꝓpter passionē sed ꝓter fidē: Filius dauid cęcos illuminare nō p̄t ⁊c. Itē Rab. Oportebat tamdiu clamare eos: donec resisteētis sibi turbę strepitū vincerēt: id est tā pseuerāter intēdere orando ⁊ pulsando/q̄usq; ꝓsuetudinē carnaliū desideriozū q̄ tanꝫ turbe obstrepūt cogitationi lucem veritatis ęternę videre conanti: vel ipsam dominum carnaliū turbā studia impedientē spiritualia/fortissima intentione superare. v ¶Dicunt illi: dñe vt aperiant oculi nostri: ad te cōtemplandū: ad nos cognoscēdū: ⁊ ad primū. Tcū. ij. d. Sobrie/iuste ⁊ pie viuam⁹ in hoc sęculo. x ¶Misertus aūt eorū tetigit oculos eorum. Chryſ. Misericors est ⁊ tetigit vt filius dauid: ⁊ sanauit vt deus. z ¶Et confestim viderūt: id est cognouerūt deum/se/⁊ primum. a ¶Et secuti sunt eū. Chryſostomus. Non resilierūt post beneficia: quod multi faciunt ingrati. Gregorius. Videt ⁊ sequitur ꝑfectē iesum: qui bonū q̄ intelligit/quātotius operatur: hic talis etiam ⁊ ꝓficit ⁊ ad dei laudē alios accendit.

Expositio La. XXI.

c Tcū appropinąsset ⁊c. Dividit hoc capitulū in sex partes. In primo agit de pullo ⁊ asino ⁊ aduentu dñi in hierusalē. In secūda de electione emētiū ⁊ vendentiū in templo: ibi: Et intrauit iesus in templū dei. In tertia de maledictione ⁊ arefactione ficus: ibi: Mane aūt reuertēs in ciuitatē ⁊c. In quarta de quęstione potestate sug facta sibi a pharisęis ⁊ de baptismo iohānis: ibi: Et cum venisset in templū ⁊c. In quinta de parabola duoꝝ filioꝝ: ibi: Hō quidā habebat duos filios ⁊c. In sexta de parabola cultoris vineę qui nūcios patrisfamilias/tandē filiū occiderunt: ibi: Hō erat paterfamilias ⁊c. Dicit ergo: b ¶Cū appropinquasset hierosolymis ⁊ venisset bethphage ad montē oliueti

Moraliter. b ¶Et cū appropinquasset hierosolymis. Dīs hierosolymā appropinquauit/cum genus humanum qō a dęmonib⁹

Moraliter

La. XXI

A Ge ad montē oliueti. Bethphage erat viculus sacerdotum in monte oliueti vbi alebant pecora sua: nō essi habuerūt portionem hereditariam in terra promissionis: Numeri. xxxv. a. Bethphage domus bucce interpretatur. Et est compositum ex hebręo ⁊ greco. Beth essi est hebręum: ⁊ sonat domus. Phage grecum est ⁊ interpretatur comedere. De hoc Marc'. xj. a. Luc'. xix. c. Job. xij. b.

Allegorice Allegorice. Bethphage/beata ꝑgo in deuota responsione. Luc'. j. c. Magnificat anima mea dominum. Prouerb. xv. a. Responsio mollis frangit iram. Itē in blanda cōquestione. Luc'. ij. g. Fili quid fecisti nobis sic? Item in supplici obsecratione. Job. ij. a. Fili: vinum nō habent. Item bethphage confessio: in qua debet bucca nostra mozam facere: intrare caute ⁊ exire: spiritualeq; epulas sumere: se ab inimicis defendere: filios: id est bona opera ꝓcreare: ꝓcreatos hereditare: ventos ⁊ pcellas declinare: somnū vitę ꝑsentis degustare. b ¶Tūc iesus misit duos discipulos. Duos misit ꝓpter fraternā charitatem. Luc'. x. a. Misit illos binos ⁊ binos. Eccl. iij. c. Melior ē duos esse ꝙ vnū. Prop' ibi auctoritatē. Job. viij. c. Duorum hominū restimoniū verum est. Item ꝓpter duplicē humilitatem. S. xj. d. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Item ꝓpter geminam charitatem. J. xxij. d. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo ⁊c. d ¶Dicēs eis: te. Esa. xviij. a. Ite angeli veloces ad gentem conuulsam ⁊ dilaceratam: ad populum terribilem: post quē nō est alius: gentem expectantē ⁊ conculcatā: cuius diripuerūt flumina terrā eius: Ecce instanter eundū. Ite/religiose. S. v. b. Luceat lux vestra corā hominib⁹. Itē Eccl. xxvj. d. Si est lingua curationis/est ⁊ mitigationis ⁊ misericordię. Ite libēter. Ro. xij. c. Qui miseretur in hilaritate. i. Del. v. a. Prouidentes non coacte sed spontanee ſm deum. Tach. ij. b. Circūdabo domū meā ex his qui militant mihi euntes ⁊ reuertētes. e ¶In castellum. i. mūdū diminutū: qa diminute sunt veritates a filiis hominū. f. veritas vitę/iusticię/doctrinę. Vite. Unde Apocal. xij. a. Homen habes q̄ viuas ⁊ mortuus es. Doctrinę. J. xxiij. a. Multi pseudo ꝓphete surgent ⁊ seducēt multos. Thren. ij. c. Prophete tui viderūt tibi falsa ⁊ stulta: nec aperiebant iniquitatez tuam/vt te ad penitentiam prouocarent. Veritas etiam iusticię. Eccl. iij. c. Vidi sub sole in loco iudicij impietatem: et in loco iusticię iniquitatem. Item dicitur castrum inundus: quia impugnat deum erroribus. Unde Roma. j. c. Qui cū cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt: sed euanuerunt in cogitationibus suis. Item impugnat fictionibus. ij. Timoth'. iij. a. Habentes quidem speciem veritatis/virtutem autem eius abnegantes. Item voluptatib⁹. ij. Timoth'. iij. a. Voluptatum amatores magis q̄ dei ⁊c. Luc'. ij. c. Ecce positus est hic in ruinam ⁊ in resurrectionē multorum ⁊ in signum cui contradicetur. f ¶Quod contra vos est. Dissimili conuersatione. S. xiij. c. Videntes eum super mare ambulantem putauerunt esse phantasma. Sap. xv. c. Estimauerunt lusum vitam nostram. Item pudibunda obiurgatione. Esa. xxx. b. Qui dicunt videntibus nolite videre: ⁊ aspicientib⁹/nolite aspicere nobis ea quę recta sunt. S. viij. d. Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei? Item tumida mentis obturatione. ij. Timoth'. iiij. a. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt. Prō. Furor illis ſm similitudinem serpentis ⁊c. Itē. c ¶Misit duos. Moraliter/ Isti sūt timor ⁊ amor. Timor soluit asinam ⁊ pullum. Nam timor domini expellit peccatum. Eccl. j. c. Amor veniam impetrat/⁊ sic ad iesum adducit. Luc'. vij. g. Dimittuntur ei peccata multa: quoniam dilexit multum. Isti sunt quibus dominus apparuit euntibus in emaus: Luc'. xxiij. c. c ¶Castellum/moraliter eos peccatoris est/ercufationibus quasi muris ⁊ ꝓpugnaculis munitum. Prō. Quis deducet me in ciuitatem munitā?

Prō. 11.

Prō. 59.

Ad quod ꝓdicti discipuli mittuntur vt soluant asinā et pullum ⁊ adducant ad iesum. Asina est caro lasciua/pigra/stolida/onerifera. Pullus/carnalis affectus. Uterq; ligatur: id ē voluptatum illecebris irretitur. Prouerb. vij. c. dicit mulier lasciua: Intexui funibus lectulum meum: strauī tapetibus pictis ex egypto. Et. J. Irretiuit eum multis sermonibus/⁊ blanditiis labioꝝ ꝓtraxit eū. Lectulus meretricis est voluptas: funes qui retinent ⁊ illaqueant sunt lasciuia: iuuentus/sanitas corporalis/ꝓsperitas mundialis: funiculus tripler qui difficile rumpitur: Eccl. iiij. c. Si a prędictis funibus soluti fuerint

asina ⁊ pullus: poterit eis dominus insidere/vestimentis virtutum superpositis: ⁊ turbarum vestibus in via stratis: id est sanctorum martyrum exemplis consideratis. Sicut dicit Jacobi vlt'. b. Exemplum accipite exitus mali ⁊ longanimitatis: id est diuturnę expectationis ⁊ laboris ⁊ patientię tribulationum ꝓphetas qui locuti sunt in nomine domini. Et sic dominus cum asina ⁊ pullo ingredietur supernam hierusalem. Nota autem quantū ad litteram: q̄ domino venienti in hierusalem a hiericho/ ꝑ ter-

L

d discipulos/dicēs eis: Ite in
f castellū quod cōtra vos est:

mittit matthęus quomodo venerit in bethaniam/et parata ꝑ sibi cęna in domo

Moraliter

✳ num qō a dęmonib⁹ fuerat conculcatū misericordię visitauit. Luc'. j. g. Visitauit nos oriens ex alto. Visitauit inquam vt videret angelum pacis: id est ipsum dei filium. De quo Esa. xxvij. a. Quis dabit me spinam ⁊ vepres? In ꝓlio gradiar super eam/succendā eam pariter: an potius tenebo fortitudinem meā: q. d. quis dabit mc misericordē ⁊ impiū/crudelem ⁊ asperū: q. d. iniquitas vestra de misericorde faciet crudelem: in filio diuę correctionis/gradiar super eam deiciendā: succendam eam igne vltionis: an potius tenebo fortitudinē meam: q. d. tenebo: ⁊ mittam angelum meū qui faciet mihi pacem cū vinea mea. Unde Job. xxxiij. c. Si fuerit angelus ꝑ eo loquēs vnū de similibus vt annunciet hominis equitatē: miserebitur eius. q. d. si angelus magni consilij vnus de tribus fuerit locutus deo patri pro homine supplicando: vt annūciet hominis equitatē: id est in se verę naturę humanę veram conformitatē ostendat/miserebitur eius pater. Venit aūt bethphage: qō interpretatur domus bucce: ⁊ significat cōfessionē: vt. d. In qua debemus esse mansionarij/nō hospites vnius noctis ꝑtereuntes: ⁊ sic ad nos venit iesus. Nam veritati confessionis occurrit pax reconciliationis. Prō. Misericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi: iusticia ⁊ pax osculatę sunt. Nam si in ore peccatoris fuerit veritas confessionis: occurrit ei misericordia domini peccata remittentis: ⁊ ira iusticia condēnans ⁊ accusans peccata ⁊ pax remittens ⁊ reconcilians/ſimiter osculantur. Esa. lvij. d. Creaui fructū labioꝝ pacem: pacem ei qui longe est ⁊ qui ꝓpe est. De multis tamē potest dicere dīs: O iuda filium hominis osculo tradis? Luc'. xxij. c. a ¶Ad montē oliueti. Oliua signū est pacis. Unde columba ad arcam rediens in signū pacis ⁊ reconciliationis ramū oliuę portauit: Geñ. viij. b. Mons autem oliueti est excellentia vel cumulus pacis quę offertur cōfitenti ⁊ perseueranti reseruat. Joh. xiij. d. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis ⁊c. Pacem cumulauit dominus/quia iniuriam passus: pacem oblatam non solum non renuit/sed iniurianti eam humiliter obtulit et ad eum personaliter venit: et quod maius est de iniuria sibi facta pacem comparauit. Esaię. liij. b. Vulneratus est ꝓpter iniquitates nostras: attritus ꝓpter scelera nostra: disciplina pacis nostrę super eum. Ut autem veraciter nos deo patri reconciliaret/sozorem nostram sibi matrimonio copulauit. Item per montem oliueti significatur cumulus medicinę: Nam oleum lenitiuū est ⁊ medicinale. Laudabilis est infirmis medicus: qui sanat infirmū sumptibus suis: laudabilior qui ꝓpriis: super laudabilis vero qui de scipso facit medicinam. Sic fecit dīs qui quasi cyriacam carnē suā nobis contulit. De qua medicina Eccl. xliij. c. Medicina omniū in festinatione nebulę ⁊ ros obuians ab ardore venienti. Nebula ardorem solis temperat/refrigerium ꝓstat/terram fecundat/ solem inuisibilem facit: sic christi humanitas. Item per montem oliueti significat cumulus misericordię. Magna quidem misericordia est peccatoꝝ ē non punire/vindictam differre/peccatorem expectare/reuertentem clemēter recipere. Maior ꝑo est offensam in reconciliationem offendentis ex exultationem conuertere. Cumulata est misericordia offendenti semper dimittere ⁊ sua dare. Sic fecit dīs: quia similitudinē dei quam homo perdidit peccando/assumendo carnem reddidit: et sic offensam in exultationem ipsi offendenti conuertit/ipsas iniurias relaxauit ⁊ inimicum secum in gloria sublimauit. Unde Eccl. xxxvj. a. Glorifica manum ⁊ brachium dextrum extolle aduersarium et afflige inimicum. De prima misericordia. Thren. iij. c. Misericordię domini quia non sumus cōsumpti quia non defecerunt miserationes eius. De secūda. Prō. Miserere mei deus ſm magnam misericordiam tuam. De tertia. Ibidem. Et ſm multitudinem miserationum tuarum ⁊c.

Prō. 50.

i 5 ✳ Et si qs vobis

Universidad de Deusto Biblioteca

E ℣ sibi cena in domo simonis leprosi ⁊ ministrante martha/ maria vnxit pedes eius: quod factum est in sabbato ante ramos palmarum. In crastino vero de bethania per bethphagē venit in hierlm. Et cū esset in via misit duos ⁊c. Castellum ad lram vocat hierūt despectiue. a ℂ Et statim inuenietis asinā. Ad lram in hierlm erat asina cōmunis siue deputata cōib⁹ vsib⁹: pauperes em̄ nō poterāt hoc sumēta: ⁊ erat ante domū alicui⁹ ligata: ⁊ q̄ ea indigebat die qua babuit vsum ei⁹ pabulū ei dabat. Scom Rabanum ⁊ Chryſ. asinus asal immūdū est ⁊ ꝙ cetera iumētis magis irrationale ⁊ stultū et infirmū ⁊ ignobile ⁊ magis oneriferū: sic fuerūt homines ante christi aduentū/ ido/ latrię passionib⁹ diuersis immūdi/ ⁊ irrationales/verbi ratione carentes: quantum ad deum stulti. b ℂ Alligatam. Chryſ. Liberū ē nobis anteq̄ peccem⁹/ sequi diaboli volūtatē aut nō: sed si semel peccantes obligauerim⁹ nos ei: iam nostra ꝓtute euadere nō possum⁹. Sicut nauis fracto gubernaculo ducit vbi vult tempestas: sic ⁊ homo pdito dei auxilio non qō vult agit sed qō diabolus: Et nisi de⁹ soluerit eū/in vinculis vsq; ad mortē p̄manebit. Sicut videm⁹ in istis mūdialib⁹ regnis. Nemo potest facere secūm regē/ꝛ pplus creat ipm: cū fuerit rex factus iā habet ptātē in hoibus: ⁊ nō pōt pplus iugū de ceruice sua repellere sic prima volūtas ⁊ necessitatē zuertit: postq̄ boies posuerūt thronū diaboli in cordib⁹ suis/tā nemo pōt eos eripere nisi solus de⁹. c ℂ Et pullū cū ea: Habuerat em̄ asina pullū. d ℂ Soluite ⁊ adducite mihi. Dās hic exp̄mit ptātē quā discipulis tradidit. ℟. xvi. c. et. xviij. c.

Mozaliter ✠ c ℂ Et si ās vobis aliq̄d dixerit. i. in ꝙdicatione aliq̄ impedimentū fecerit. f ℂ Dicite/ꝙdicādo. g ℂ Quia dñs his. i. peccatorib⁹/ opus habet: vt impleat sedes paradisi. h ℂ Et cōfestim dimittet eos. Hoc est q̄ dicit de viro iusto: Et foliū ei⁹. i. verbū nō defluet. Nō sic pharao: qui noluit dimittere populū dñi: Exo. v. a. i ℂ Hoc aūt factū est vt adimpleret q̄ dictū est p̄ pphetam: Zach. ix. b. k ℂ Dicēte: dicite filie sion: ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹. Tibi nequitiae: vel diafyrmice. i. tibi venit/ vt tibi mansuetus. l ℂ Sedēs sup asinā ⁊ pullū: successiue/ filiū subiugalis. Euntes aūt discipuli fecerūt sicut ꝓcepit illis iesus ⁊c. Chryſ. Vis cognoscere māsuetudinē venientis/cōsidera speciē aduentus ei⁹. Nō sedet in curru aureo ꝓciosa purpura fulgens: nec ascendit sup feruidū equū discordię amatorē et litis: qui glorię iactantia pectus habet repletū: qui de longe odorat bellū ⁊ gaudet ad vocē tube: ⁊ cuz videris sanguineā pugnā vel turbā dicit in corde suo/bene fac̄: est/ sed sedet sup asinā trāquillitatis ⁊ pacis amicā. Non aūt vides in circuitu eius splendētes gladios aut cetera ornamenta armoz terribilia. Sed q̄d: Ramos frondētes testimonia pietatis. Venit ꝙ māsuet⁹/ nō vt ꝑpter potentiā timeret: ſz vt ꝑpter māsuetudinē amaret. m ℂ Plurima aūt turba strauerūt vestimēta sua in via: alij aūt cedebant ramos de arboribus ⁊c. Osanna/hebręū est. i. salua obsecro. Ilidorus. Osanna interiectio deprecantis est. n ℂ Filio dauid. Ita exponit ꝑm q̄ ablatiue ponit. Filio. i. a filio vel ꝙ filiū. o ℂ Benedictus q̄ venit in noie dñi. i. ad honorē eius. p ℂ Osanna i altissimis. i. salua in altissimis qui prius saluabis ab inferis. q ℂ Et cū intrasset hierosolymā/cōmota est vniuersa ciuitas. Interliñ. Mirās ire/ quentiā nescies veritatē. Dñe. Sana cōtritiones ei⁹. r ℂ Dicens quis est hic: populi aūt dicebant: hic est iesus pphetą. Deut. xviij. c. Prophetam suscitabit dominus ⁊c. s ℂ A nazareth galilee. Chryſ. Pueri laudē loquebant: viri insaniā. t ℂ Et intrauit iesus in tēplū dei. Ingressus in vrbē primo adūt tēplū: dans formā religionis: vt quoquo imus primo domuz oronis adeamus/si ibi est. v ℂ Et eijciebat oēs vendentes ⁊ emētes in tēplo. Eiecit alia vice/sicut dicit solus iohannes: Joh. ij. c. Sz de hac vltima eiectiōe dicit Marcus xj. b. Lucas. xix. g. x ℂ Et mēsas nūmulariorum. Illa Glo. Mēsas nūmulariorū ⁊c. exponit literā. Hiero⁹. Scom mysticos sensus ꝙti die iesus ingredit tēplum patris/ ⁊ eiecit oēs/tā eos q̄ plby/ tes⁹/ ⁊ tū diaconos q̄ laicos ⁊ vniuersaz turbā de ecclia sua: ⁊ vni⁹ criminis habet vendentes pariter et emētes: Scriptū em̄ est: Gratis accepist⁹ ⁊c. ℟. x. a. Mēsas ꝙs nūmulariorū subuertit ꝓpter auaricia sacerdotū. Altaria dei mēsas nūmulariorū appellari ostendit in templo: quia ꝙdicta ruina maxime ex culpa sacerdotum fuit et inde processit radix perditionis. Unde Ezech. xlv. c. A sanctuario meo incipite. Glo. id est a sacerdotibus. Qui enim in populo fuerunt causa peccati: ꝗmeruerunt supplicia. Item Chryſostom⁹. Cor et stomachus ecclesię sacerdotes: qui si peccauerint: totus populus cōuertit ad peccandū. Unusquisq; enim christianus ꝑ suo peccato reddet rationē: sacerdotes aūt nō tm̄ ꝓ suis sed etiam ꝑ omniū subditorum peccatis. Quēadmodum videm⁹ arborem pallentibus folijs marcidam/intelligim⁹ q̄ aliquam causam habet circa radicem: ita cum videris populum indisciplinatum/ sine dubio cognosce/quia sacerdotium eius nō est sanum. Mensas nummulariorum: id est scripturas. Nouo em̄ testamento succedente priori euerse sunt scripturę eorum. y ℂ Et cathedras vendentium colūbas euertit. Zach. vlt. d. Non erit vltra mercator in domo domini. Eccl. xxvj. d. Duę species difficiles et periculose mihi apparuerūt. Difficile enim negocians a negligentia sua. Chryſostomus. Qui voluerit esse mercator/ ꝓpriat de ecclesia: dicente ꝓpheta: Quia non cognoui negotiationē: introibo i potēcias domini. ij. Timoth. ij. a. Nemo militās deo implicat se secularibus negocijs. Sicut qui ambulat inter duos inimicos volens ambobus placere/sine maliloquio esse nō potest: quia necesse est ve illi de isto vel isti de illo male loquat: sic qui emit vel vendit sine periurio esse non potest. Sed nec stabilis est eorum substantia: aut em̄ ipsis viuentibus peritura est: aut a malis heredibus dissipanda: aut ad extraneos et inimicos ventura. Non potest ad bonū ꝓficere/qō congregat de malo. Sicut cum cribrat triticum/tandem nihil remanet in cribro nisi puluis et stercus: sic substantia negociatorum inter emptionem ⁊ venditionem perit ⁊ nihil remanet nisi peccatum. Unde Eccl. xxvij. a. Sicut in percussura cribri ꝑmanet puluis: sic apostia hominis in cogitatu illius. Antiqui artificia laudauerunt: apostoli piscatores fuerunt: paulus sutor: tabernaculoz. Ego ostendam qui non sunt negociatores/vt intelligas omnes alios esse negociatores. Quicunq; rem comparat nō vt integrā ⁊ immutatam vendat/sed vt opus faciat ex ea: ille nō est negociator: quia nō tm̄ vendit rē sed artificiū: Ut faber nō vendit ferrū/sed artificium. Super omnes negociatores plus maledictus est vsurarius/ꝓpter causas multas/de quibus alibi. Versus. Qui sacrum vendunt vel ꝑ sacris precium dant: Hos ꝓcul expello sacro de fune flagello. z ℂ Et dicit eis: scriptum est/ domus mea domus oronis vocabitur: Esa. lvj. c. a ℂ Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

℣ Hiere. vij. b.

Versus

A ℣ Hiere. vij. b. Munquid spelunca latronū facta ē domus ista in qua inuocatū est nomen meū in oculis vestris? a ℂ Et accesserunt ad eum ceci ⁊ claudi in tēplo ⁊ sanauit eos. Joh. ix. g. In iudiciū ego in hunc mundū veni: vt qui non vident videant ⁊ qui vidēt ceci fiant. Esa. xlij. c. Quis cecus nisi seruus meus? b ℂ Videntes aūt ꝓncipes sacerdotū et scribę mirabilia q̄ fecit/iesus: maxime in eiectione hominuz per se solū. c ℂ Et pueros clamantes in tēplo et dicētes osāna filio dauid. Chryſ. Si voces clamantiū mentiunt: interrogate o sacerdotes sanitatē egrotantiū. d ℂ Indignati sunt ⁊ dixerunt ei: audis quid isti dicūt? q. d. si iustus esses talē famē declinares. e ℂ Jesus aūt dixit eis: vtiq̄ Munq̄ legistis: ex ore infantiū ⁊ lactentium perfecisti laudē? Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem in bethaniā: ibiq̄ mansit. Mane aūt reuertens in ciuitatem esurijt. Et videns ficī arborē vnam secus viā venit ad eam: ⁊ nihil inuenit in ea nisi folia tm̄: Et ait illi: Munq̄ ex te fructus nascat in sempiternū: Et arefacta ē cōtinuo ficulnea. Et videntes discipuli mirati sunt/dicentes: Quomodo cōtinuo aruit? Respondens autem iesus ait eis: Amen dico vobis: si habueritis fidē et non hesitaueritis: nō solū de ficulnea facietis: sed et si monti huic dixeritis: tolle te ⁊ iacta te in mare: fiet. Et oia q̄cunq; petieritis in oratione credentes accipietis. Et cū venisset in templum: accesserunt ad eum docentem/principes sacerdotum ⁊ seniores populi dicentes: In q̄ potestate hec facis? Et quis tibi dedit hāc potestatē? Respondēs autē iesus dixit eis: Interrogabo vos ⁊ ego vnū sermonē: quē si dixeritis mihi: ⁊ ego vobis dicā in qua potestate hec facio. Baptismū iohānis vnde erat: e celo ān ex hoibus?

Pū. 8. Marci. 11. b

a spelunca latronū. Et accesserunt ad eum ceci ⁊ claudi in b tēplo/ ⁊ sanauit eos. Uidentes aūt principes sacerdotum et scribe mirabilia que c fecit/ ⁊ pueros clamantes in templo ⁊ dicentes: osanna filio dauid: indignati sunt et dixerunt ei: Audis quid isti dicūt? Jesus aūt dixit eis: Utiq̄: Nunq̄ legistis: quia ex ore infantiū ⁊ lactentium perfecisti laudē? Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem in bethaniā: ibiq̄ manſit. Mane autē reuertens in ciuitatem esurijt. Et videns ficī arborē vnam secus viā d venit ad eam: ⁊ nihil inuenit in ea nisi folia tm̄: Et ait illi: Munq̄ ex te fructus nascat in sempiternū: Et arefacta ē e cōtinuo ficulnea. Et videntes discipuli mirati sunt/dicentes: Quomodo cōtinuo aruit? Respondens autem iesus ait eis: Amen dico vobis: si habueritis fidē et non f hesitaueritis: non solū de ficulnea facietis: sed et si monti huic dixeritis: tolle te ⁊ iacta te in mare: fiet. Et oia q̄cunq; petieritis in oratione credentes accipietis. Et cū venisset in templum: accesserunt ad eum docentem/principes sacerdotum ⁊ seniores populi g dicentes: In q̄ potestate hec facis? Et quis tibi dedit hāc potestatē? Respondēs autē iesus dixit eis: Interrogabo vos ⁊ ego vnū sermonē: quē si dixeritis mihi: ⁊ ego vobis dicā in qua potestate hec facio. Baptismū iohānis vnde erat: e celo ān ex hoibus?

Marci. 11. a. Luc. 19. c Joh. 12. b

Marci. 11. b. Luc. 19. g Joh. 2. c

1. q. 3. c ex mtis. 16. q. 7. c. et hoc dicitur Esa. 56. c Hiere. 7. b Marci. 11. c. Luc. 19. g

23. q. 3. ℌ. 1.

Zach. 9. b Esa. 62. d.

Job. 39. c

Pū. 59.

Pū. 54.

Pū. 29.

Pū. 67.

Versus

B

Marci. 11. b

Luc. 17. b

Joh. 14. b et. 16. c

Marci. 11. d. Luc. 20. a

D

stulet in fide nihil hesitans. ℟. xvij. c. Si habueritis fidem ⁊c. r ℂ Nō solū de ficulnea facietis: sed etsi monti huic dixeritis tolle te ⁊ iacta te in mare/fiet. Apocal. viij. c. Secundus angelus tuba cecinit: ⁊ ecce mons magnus igne ardens missus est in mare. Hieronymus. Credimus apostolos hoc fecisse: sed ideo scriptū nō esse/ne infidelibus maior ꝺare/tur contradicendi occasio: quando quidem minoribus signis quę scripta sunt nō credunt. s ℂ Et omnia quecunq; petieritis in oratione credētes/non hesitantes: accipietis. Hoc continuatur ad id quod dicit Luc. xvij. b. Domine adauge nobis fidem. Et dixit iesus: omnia ⁊c. Josue. j. a. Omnem locum quē calcauerit vestigiū pedis vestri vobis tradā. Et igitur innitamur foztius vt pes alter enerueţ quo mens ad terrena graditur: iuxta quod angelus benedicens iacob fecisse legitur: Gen. xxvij. f. t ℂ Et cū venisset in templum/ vt oraret ⁊ doceret ⁊ exemplum nobis daret: sicut dixit superius illa Glo. Et intrauit ⁊c. v ℂ Accesserūt ad eum docentem: non vt doceantur cum populo: sed vt docentē capere/ant in sermone: Unde interrogant temptando. x ℂ Principes sacerdotū ⁊ seniores populi. Hiere. xxiij. c. A ꝑphetis hierusalem egressa est pollutio super omnem terram. Daniel. xiij. a. Egressa est iniquitas a babylone a senioribus iudicibus qui videbant regere populū. Chryſ. Cogitabant sacerdotes in dolore apud se: Nos fueram⁹ columne templi: et ecce super eum recumbit tota ecclesia. Nos fuimus tacentiū scripturarū quasi lingua visibilis: ⁊ ecce ille resonat in medio tēpli: ⁊ nos contempti tacemus/quasi cithara dissipata. Nos fuimus patres populi: nimodo ille generat filios ⁊ nos steriles sum⁹. y ℂ Dicentes: in qua potestate hec facis: quasi non dei sed diaboli. ℟. xij. b. In beelzebub principe demoniorum ⁊c. Job. ij. d. Quod signum ostendis nobis quia hec facis? z ℂ Et quis tibi dedit hanc potestatē. Hieronymus. Diuersis verbis eandem calumniā struunt: quā. ℟. xij. b. Hic nō eūcit demonia ⁊c. Jaco. j. c. Omne datū optimū ⁊c. a ℂ Respondens autē iesus dixit illis: interrogabo vos ⁊ ego vnū sermonē ⁊c. Baptismus iohānis vnde erat: e celo. i. a deo: b ℂ An ex hominibus: id est ex fictione hominum. Chryſ. Proposuit eis questionem vndiq̄

℣ catenatā/nō vt

E S catenatā/nō vt respōdentes audiret: sed vt impediti nō interrogarent. Unde.ē.vij.a. Nolite sanctum dare canib⁹. Et non decebat vt ipse transgrederet pceptum quod ipse dederat.

a ¶At illi cogitabāt inter se dicētes: Si dixerim⁹ e cēlo/dicet: Quare ergo nō credidistis illi? Et reuera ipi nō credidērūt ei. Ezech.ē.xj.c. Venit iohannes necq̄ māducās necq̄ bibēs/ & dixerūt: Demonium habet. Et. j. eodē. Mon credidistis illi.

b ¶Si aūt dixerimus ex hoibus: timem⁹ turbā: oēs enī habebāt iohānē sicut ꝓphetā/ ꝑter sacerdotes & seniores populi: q̄ oēs bonos pſequebant.

c ¶Et respondentes iesu dixerunt: nescimus. Chryſ. Mendacia si nō habēt quos decipiāt/ipsa sibi mentiuntur. 8.14.a

d ¶Ait illis & ipe: neq̄ ego dico vobis in q̄ ptāte hec facio. q.d. posteq̄ nō vultis dicere q̄ scit: nec ego dico vobis q̄ scio.

e ¶Quid aūt vobis vidēt. Chryſ. Quis reos proponit in causa: et ipsos iudices petit? Magna fiducia est iusticię vbi aduersario causa cōmittitur.

f ¶Homo quidā habebat duos filios. Ad idem ꝓpōnit hec parabola ad qō illa.ē.xx.a. Simile est regnū celoꝝ homini patrifamilias q̄ exiit primo mane &c. In vtraq̄ eſt insinuat dñs iudeos elatos & supbos/a fide catholica eiectos & exclusos: gentiles vo humiles & pnitētes admissos. Sub parabola ergo arguit eos dñs ostendēs regnū ab his auferēdū/qui aperte veritati obuiant. Et exponit parabola de populo gentiū: id est intelligit ꝑ primū filiū/qui fuit de noe: & de populo iudeorū/qui ꝑ secundū: q̄ fuit de abrā. Exponit etiā de iust⁹ & peccatorib⁹. Scōm hoc expositio ꝓcedit. Chryſ. Raba. Vel prim⁹ fili⁹ populus secularit viuens: alter clerici/qui vident cū cōstituunt ꝑ esse aliis ꝓmittere se vinea colere. Sed melior est laicus qui in prima facie ꝓfitet vitam secularē: reuera aūt plus studet in spirituali q̄ sacerdos qui in prima facie ꝓfitet vitā spiritualē/& reuera cōplectit vitā carnalē. Quis aliquādo videt clericū cito pnitentiā agentē & si rebensus humiliauerit se/ nō ideo doler quia peccauerit: ſz cōfundit/q̄ pdidit gloriā suā. Licius cōuertunt qui desiderīū in mundialib⁹ & voluptatib⁹ carnalib⁹ & ipsos mācipauerūt. Ite Chryſ. Melius est apud deū non ꝓmittere & facere q̄ non facere & ꝓmittere. Eccl̄s.v.a. Si ꝺd vouisti deo ne moreris reddere: displicet enī ei infidelis & stulta ꝓmissio. Duo filij sunt laicoꝝ cōditio & ordo sacerdotum. Prior filij⁹ populus/deinde sacerdotes: alioquin ante creati sunt rectores q̄ regerēt. Nō enī pplus ꝓpter sacerdotes creatus est: sed sacerdotes ꝓpter populū. Iam & mūdus prius factus est: deinde rector homo. Dicit ergo: Homo quidaz. Chryſ. Nemo existimet christū ideo habuisse humanā naturā timēā & pater dictus est homo: vt sic liberaret filius ab hereticoꝝ blasphemijs. Item Chryſ. In parabolis significat pſonas eoꝝ: vt ipsi aduersus se sentētiā dicerent: Sicut dauid ij. Reg⁷. xij.b. g ¶Habebat duos filios: populū gentilem & iudaicū. b ¶Et accedēs ad primū. Interlīa. genti/lem qui a noe. Sed cōtra Exo. iiij.f. Primogenitus meus israel. Responsio. Gentilis est primus tpe/origine/multitudine: iudeus dignitate/fide/familiaritate. Unde Chryſ. Gentiles erant ex tpe noe: iudei ex abraam.

i ¶Dixit: fili vade hodie opare in vineā meā. Chryſ. Quid est opari in vinea? Justiciā facere.

k ¶Ille aūt rndens ait: nolo: Cum natural legi obedit & liberi arbitrij diuitijs abusus &c.

l ¶Postea autem pnitentia motus abijt/in aduentu christi.

m ¶Accedēs aūt ad alterū dixit similiter. Job.xix.c. Seruū meū vocaui & non respondit mihi: ore ꝓprio deprecat⁹ sum illum: halitum meum exhorruit vxor mea.

n ¶At ille respondens ait: eo domine. Exo.xix.b.et.xxiij.a. Omnia quecūq̄ locutus est/faciemus.

o ¶Et non iuit: Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Chryſostom⁹ Aduersus se sentētiam ferūt: quam & ipse confirmat dicens: Amen &c.

p ¶Dicit illi iesus: Amē dico vobis: quia publicani & meretrices pre/cēdūt vos in rēgnū dei. Ite. Al. regno

q nit enim ad vos iohānes in via iusticię: & nō credidistis

r ei. Publicani aūt & meretrices crediderūt ei: vos autez

s videntes/ nec pnitentiam habuistis postea vt crederetis ei. Aliā parabolam au

a dite. Homo erat paterfamilias qui plantauit vineam: & Darci.12.a

b sepem circūdedit ei: & fodit in ea torcular: & ędificauit Lucł.10.b

c turrim: & locauit eam agricolis: & peregre profectus est.

d Cū aūt tempus fructuū appropinq̄sset: misit seruos suos ad agricolas vt acciperent fructus eius.

e ¶Et agricole & apprehēsis seruis eius/ aliū cecideruṫ: aliū occiderūt: aliū vero lapidauerunt.

f ¶Iterū misit alios seruos plures priozibus: & fecerunt illis similiter.

g ¶Nouissime aūt misit ad eos filium suum/dicēs: Uerebūt fortasitan filiū meū.

h ¶Agricole aūt videntes filium/dixerunt intra se: Hic est heres/venite occidamus eū. Gen.xxxvij. d. Ecce somniator: venit. Hiere.xj.d. Mittamus lignū in panē eius. Sap.ij.c. Circūueniamus iustū: quia inutilis est nobis: et contrarius operibus nostris.

i ¶Et habebimus hereditatem eius. Unde Job.xj.f. Si dimittimus eum sic/ omnes credent in eum: & venient romani & tollēt locū nostrū et gentē.

k ¶Et apprehensum eum eiecerūt extra vineam/ & occiderunt. Cū ergo venerit dominꝰ vineę: quid faciet agricolis illis? Darci.12.a Lucł.10.b

l ¶Aiūt illi: Malos male perdet & vineam suā locabit alijs agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis.

m ¶Dicit illis iesus: Nunq̄ legistis in scripturis: Lapidem quē reprobauerūt ędificantes: hic factus est in caput anguli? A domino factū est istud: & est mirabile in oculis nostris. Pſ.117. Darci.12.a Lucł.20.c

n Ideo dico vobis: quia auferetur a vobis rēgnum dei: et

o dabit genti faciēti fructū eius.

p ¶Et qui ceciderit super lapidem istū confringet: sup quē vero ceciderit/ cōteret eum.

q ¶Et cum audissent principes sacerdotū & pharisei parabolas eius/cognouerunt q̄ de ipsis diceret: & grentes cū tenere timuerunt turbas: quoniam sicut ꝓphetam eum habebant.

Ca. XXII.

r ¶Et respondens iesus/ e dixit iterū in parabo/

s lis eis/dicēs: Simile factum est regnum celorum

t hōmini regi q̄ fecit nuptias

u filio suo. Et misit suos seruos

v vocare inuitatos ad nuptias: & nolebāt venire

Expositio Ca. XXII.

¶Et respondens iesus/dixit iterum in parabo/

c lis &c. Hic addit quartā parabolam: que sicut tertia spectat ad iudeorum improperiū: vt de hoc sint similiter due/sicut & de exclusione iudeoꝝ & introductione gentiū. Uerumtamen in hoc est differentia: quia in tertia improperat eis mortem ꝓpriā: in hac vero mortem apostolorū. Huius autem continentia sonsistit in tribus: Quia primo agitur de apostolorū morte de iudeorum futura captiuitate: et de eorum eterna dānatione. Consequenter: ibi: Tunc abeuntes pharisei &c. determinat tres quęstiones. Primā de censu reddendo cesari: secundā de resurrectione: tertiam de maximo mandato legis. Tertio de deitate christi: ibi: Congregatis autem pharisei. Dicit ergo: r ¶Et respondens iesus dixit iterum in parabolis eis dicens. Obscure loquebatur vt non intelligerent qui aperte veritati obloquebantur.

s ¶Simile factū est regnum celorum: id est ꝑsens ecclesia: id est negocij ecclesię/simile est negocio: q̄ salte potuit esse. Chryſ. Supra dixit: Dabitur genti faciēti fructū eius: hic dicit/cui genti. s ¶Homini regi. Chryſ. Homo rex/deus pater: quia nomen hominis ꝓiudiciū non facit diuinę nature. t ¶Qui fecit nuptias filio suo: id est christo. Apoc.xix.b. Uenerunt nuptie agni/et vxor eius ꝓparauit se byssino splendenti et candido. Byssinum sunt iustificationes sanctoꝝ. Et dixit mihi: Scribe beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sunt. v ¶Et misit seruos suos: id est prophetas: & ¶Uocare inuitatos ad nuptias. Chryſostom⁹. Quare nuptias vocat? Et nihil sit triste/nihil calamitosum.

S Iterum misit

a ¶Iterū misit alios seruos plures ꝓpriozibus: id est ꝓphetas: dauid & alios. b ¶Et fecerūt illis similiter/sicut & alijs. c ¶Nouissime autem misit ad eos filium suum/christū. d ¶Dicens: verebunt fortasitan filium meū. Fortasitan dicit: quia in eorum arbitrio est vt reuereātur vel nō. e ¶Agricole autem videntes filium direxit intra se: ||Hic est heres/venite occidamus eū. Gen.xxxvij. d. Ecce somniator: venit. Hiere.xj.d. Mittamus lignū in panē eius. Sap.ij.c. Circūueniamus iustū: quia inutilis est nobis: et contrarius operibus nostris. f ¶Et habebimus hereditatem eius. Unde Job.xj.f. Si dimittimus eum sic/ omnes credent in eum: & veniēt romani & tollēt locū nostrū et gentē. g ¶Et apprehensum eum eiecerūt extra vineam/ & occiderunt. Cū ergo venerit dominꝰ vineę: quid faciet agricolis illis? h ¶Aiūt illi: Malos male perdet & vineam suā locabit alijs agricolis qui reddant ei fructum ꝓpriozibus suis. Dicit illis iesus: Nunq̄ legistis in scripturis: Lapidem quē reprobauerūt ędificantes: hic factus est in caput anguli? A domino factū est istud: & est mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis: quia auferetur a vobis rēgnum dei: et dabit genti faciēti fructū eius. i ¶Et qui ceciderit super lapidem istū confringet: sup quē vero ceciderit/ cōteret eum. k ¶Et cum audissent principes sacerdotū & pharisei parabolas eius/cognouerunt q̄ de ipsis diceret: & grentes cū tenere timuerunt turbas/quoniam sicut ꝓphetam eum habebant.

Ca. XXII.

l ¶Et respondens iesus/ m dixit iterū in parabo/

n lis eis/dicēs: Simile

o factum est regnum celorum

p hōmini regi q̄ fecit nuptias

q filio suo. Et misit suos seruos

r vocare inuitatos ad nuptias:

Expositio Ca. XXII.

¶Et respondens iesus/dixit iterum in parabo/

s lis &c. Hic addit quartā parabolam: que sicut tertia spectat ad iudeorum improperiū: vt de hoc sint similiter due/sicut & de exclusione iudeoꝝ & introductione gentiū. Uerumtamen in hoc est differentia: quia in tertia improperat eis mortem ꝓpriā: in hac vero mortem apostolorū. Huius autem continentia sonsistit in tribus: Quia primo agitur de apostolorū morte de iudeorum futura captiuitate: et de eorum eterna dānatione. Consequenter: ibi: Tunc abeuntes pharisei &c. determinat tres quęstiones. Primā de censu reddendo cesari: secundā de resurrectione: tertiam de maximo mandato legis. Tertio de deitate christi: ibi: Congregatis autem pharisei. Dicit ergo: t ¶Et respondens iesus dixit iterum in parabolis eis dicens. Obscure loquebatur vt non intelligerent qui aperte veritati obloquebantur.

u ¶Simile factū est regnum celorum: id est ꝑsens ecclesia: id est negocij ecclesię/simile est negocio: q̄ salte potuit esse. Chryſ. Supra dixit: Dabitur genti faciēti fructū eius: hic dicit/cui genti. u ¶Homini regi. Chryſ. Homo rex/deus pater: quia nomen hominis ꝓiudiciū non facit diuinę nature. v ¶Qui fecit nuptias filio suo: id est christo. Apoc.xix.b. Uenerunt nuptie agni/et vxor eius ꝓparauit se byssino splendenti et candido. Byssinum sunt iustificationes sanctoꝝ. Et dixit mihi: Scribe beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sunt. x ¶Et misit seruos suos: id est prophetas: & ¶Uocare inuitatos ad nuptias. Chryſostom⁹. Quare nuptias vocat? Et nihil sit triste/nihil calamitosum.

S Et nolebāt venire

E F g et nolebant venire. Iterum
c misit alios seruos/ dicens:
Dicite inuitatis: ecce pran/
d e diũ meũ paraui: tauri mei et
f g altilia occisa sunt: et omnia
h parata/ venite ad nuptias.
i k Illi autem neglexerunt ⁊ abie/
l runt: alius in villã suã: alius
vo ad negociationem suam.
m Reliqui vo tenuerunt ser/
uos ei⁹/ ⁊ ꝯtumelia affectos
n occiderũt. Rex aũt cũ audis/
o set iratus est: et missis exerci

p tibus suis perdidit homici/
q das illos ⁊ ciuitatẽ illorum
r succendit. Tunc ait seruis
suis: Nuptie quidem parate sũt:
s t sed q̄ inuitati erant nõ fuerũt
v digni. Ite ergo ad exit⁹ via/
x rũ/ ⁊ quoscunq̄ inueneritis vo
y cate ad nuptias. Et egressi
z serui eius in vias ꝯgregaue
rũt oẽs quos inuenerũt ma/
b los et bonos: ⁊ implete sũt nu
c ptie discũbentiũ. Intrauit au
d tẽ rex vt videret discũbẽtes

a Et nolebant venire/ credendo operãdo. b Iterũ misit alios seruos/ apostolos ⁊ predicatores. Roma. x. c. Quõ pdicabunt nisi mittant? c Dicens: Dicite inuitatis: Ecce prandiũ meũ paraui. Prouer. ix. a. Sapia edificauit sibi domũ: excidit colũnas septẽ: imolauit victimas suas miscuit vinũ ⁊ posuit mẽsã suã: Misit ãcillas suas vt vocarẽt ad arcem ⁊ ad menia ciuitatis. Esa. xxv. c. Faciet dñs exercituũ oĩb⁹ ppl'is in monte hoc cõuiuiũ pinguiũ: cõuiuiũ vindemie: cõuiuium pinguiũ medullatorũ: vindemie defecate. Chrys. Prandium est doctrina iusticie: multas enĩ ꝓprietates habet sermo ad escã. Sicut enĩ q̄ nõ masticat cibum/ non sentit ei⁹ saporẽ: ita verbũ qḋ audim⁹ nisi masticauerim⁹ tractantes/ nõ intelligimus verbi virtutẽ: Ideo manna interp̄tatur/ quid est hoc: vt quotienscũq̄ audimus/ queramus quid ẽ hoc. Itẽ quod masticatũ est mittit in stomachũ. i. memoriam aliter nõ pdest. Leuit. xi. d. Animal qḋ nõ ruminat immũdũ est: ⁊ ille homo imundus est apud deũ qui nõ recordat aliqñ nec retractat qḋ audit. Itẽ Chrysostomus. Cõuiuiũ parat ex tpe moysi. s. leg. Exo. xx. ex decẽ speciebus. i. ferculis. Ex eo tẽpore exierunt inuitatores. i. ꝓphete: quãdo misit seruos suos iam inuitati erãt. d Tauri mei. i. patres veteris testamẽti/ tauris cõparabiles: q2 in modũ taurorũ ventilabant cornibus inimicos. e Et altilia. Gregori⁹. Altilia saginata dicunt. Ab eo enĩ quod est alere/ altilia: quasi aletilia vocam⁹. s. ab alendo. Altilia ergo sunt patres noui testamenti/ pinguedine charitatis saginati: pennis virtutũ alati: ⁊ ad supna mente erecti. f Occisa sunt. Chrysostom⁹. Pro salute populi occidunt sancti. ij. Cor. xii. e. Libẽter ego impẽdã ⁊ supimpẽdar ꝓ aĩab⁹ vr̃is. Ps. Holocausta medullata offeram tibi ⁊c. Chrys. Sicut nulli⁹ aĩalis viuentis viscera mãducant: ita viuẽtiũ ꝓphetarũ sermones nemo suscipit: sed post mortem eorũ. g Et oĩa parata. Chrys. in scripturis. Ibi enĩ inuenit ignorãs quid discat: contumax qḋ timeat: laborans pmia: pusillanimis mediocris iusticie cibos: qui ⁊ si pinguem nõ faciũt aĩam: tñ mori nõ pmittunt: Qui magni animi est inuenit ibi spirituales escas: cõtinẽtioris vite: que pducant eũ ꝓpe ad angelorũ naturã: qui vulneratus est a diabolo/ inuenit ibi spirituales medicinas vel cibos medicinales ⁊ salutẽ p penitentiã. Et oĩa parata: cibus/ locus/ vestimẽta. De primo. Parasti in dulcedine tua pauperi deus. De secundo. Joh. xiiii. a. Vado parare vobis locũ. Heb. xi. d. Parauit illis ciuitatẽ. De tertio/ Exo. xxviii. g. Filijs aaron tunicas lineas parabis ⁊ balteos ac thiaras in gloriã ⁊ honorẽ. h Venite ad nuptias/ credendo/ operãdo. Vocat dñs voce ꝓpria in euãgelio vel pdicatore: Hiere. xv. d. Si separaueris p̄ciosum a vili ⁊c. Itẽ tuba. i. minis: sicut solent vocari milites ad pugnam. Esa. lviii. a. Quasi tuba exalta vocẽ tuã. Itẽ sibilo ⁊ grandis ꝓmissionib⁹ aut cõsolationib⁹: sicut solent vocari aues. Cãt. ij. d. Sonet vox tua i aurib⁹ meis. Itẽ reclamatorio. i. corpore suo cruentato: sic solent vocari aues nobiles. Prouer. j. c. Extendi manũ meã ⁊ nõ fuit q̄ aspiceret. Itẽ intersignio: vt solent vocari claustrales ⁊ latrones a latronibus/ vt velatione pallij vel hmõi exterior eius cõuersatio ⁊ sanctorũ suorũ. Esa. viij. d. Ecce ego ⁊ pueri mei q̄s dedit mihi dñs in signũ ⁊ portentũ israel. Itẽ exhibitione temporalis beneficij: vt gallina pane: ⁊ aues carne vocari solent. Prouer. j. c. Extendi manũ meã ⁊c. i Illi aũt neglexerũt. Chrys. Nõ dicit/ malignati sunt: sed/ neglexerũt: q2 quidã nõ odio/ nõ inuidia: sed mũdi negocijs impediti nõ venerũt ad christũ. k Et abierũt: alius in villã suã. Chrys. Honestũ quidem est ville cultura. Eccl. vij. b. Nõ oderis laboriosa opera. Honesta res est negociatio/ siue dignitatis/ siue militie: si ipedimentũ religionis nõ facit. Villa nõ est peccatũ: si impedit/ fit peccatum. Nõ ergo ipsa cultura peccatũ est: sed tu facis ipsam peccatũ/

Ps. 65. Ps. 67. Dñs vocat multipliciter

pferendo eam deo. Idem. Villa mundus: negociatio auarorũ pdicatio sacerdotũ. Ergo p villã populares hoĩes separant a deo: p negociationẽ sacerdotes. Illos mundi delectatio: hos lucri ambit⁹ separauit. Ezech. xxviii. c. In iniq̄tate negociatiõis tue polluisti sctificationẽ tuã. Itẽ idẽ. Villa mũdus. Miserrim⁹ mũdus: ⁊ miseri qui sequũt eũ. Item Chrys. In villa intelligit oẽ op⁹ terrenũ/ siue in agro/ siue i vinea/ siue in ligno/ siue in ferro ⁊ quicq̄d manuũ labore fit: qḋ autem nõ labore manuum/ sꝫ alijs lucris cõsequimur: vt in honoribus ꝑmanere/ aut i militia/ aut in mercatiõe: omne hoc negociatio appellat. Nota autẽ q̄ ꝑtermittit hic Mattheus excusationes istorũ: quas Lucas. xiiii. d. ponit. l Alius vo ad negociationẽ suã. Eccl. xxvi. d. Difficile exuit negociãs a negligentia ⁊c. Osee xi. d. Circũdedit me ephraim i negociatiõe sua. m Reliq̄ vo tenuerũt seruos ei⁹: ⁊ ꝯtumelijs affectos occiderũt. Chrys. De morte sua tacet: q2 in priori pabola dixerat. Hiero⁹. Magni criminis rei arguunt q̄ seruos regis occiderũt. Itẽ Chrys. Quare misit ad eos q̄s sciebat iniuriã facturos? doces nos oĩa cõplere q̄ ad nos ptinẽt: etsi nullus aliq̄d lucratur⁹ sit. n Rex aũt cũ audisset irat⁹ est. Nõ i textu apponit determinatio ei⁹ qḋ audiuit: ex quo innuit q̄ manifesta nõ indiget ꝓbatione. Supplet tñ Interlin. vocẽ sanguinis: qḋ sumit ab illo/ Gen. iiij. b. Vox sanguinis fratris tui ⁊c. Heb. xij. f. Accessistis ad sion mõtẽ ⁊ ciuitatẽ dei ⁊c. Et postea: Et sãguis aspsionẽ meli⁹ loquẽtẽ q̄ abel. o Et missis exercitib⁹ suis/ sub tito ⁊ vespasiano: p Perdidit homicidas illos/ captiuitate ⁊ eterna dãnatiõe. Luc. xix. d. Inimicos meos q̄ noluerũt me regnare sup se/ adducite huc ⁊ interficite ante me. q Et ciuitatẽ illorũ. s. hierlm/ succẽdit. Vñ Threñ. ij. a. Succẽdit in iacob q̄si ignẽ flãme deuorãtis i gyro. r Tũc ait seruis suis: Nuptie q̄dẽ parate sũt. Nota historiã assueri. s Sed q̄ inuitati erãt/ iudei. s. p legẽ ⁊ ꝓphas: t Nõ fuerũt digni. Sap. vj. c. Qui vigilauerit ꝓpter illã cito secur⁹ erit: q̄m dignos se circũit ipsa querens: ⁊ in vijs suis ostendet se illis hilariter. v Ite ẽ ad exit⁹ viarũ. i. trãsite ad gẽtes p diuersos errores vagãtes. Vel. i. ad paupes q̄bus deficit q̄d agant. Ad exitus. Chrys. Christus est via generalis: puto q̄ ⁊ sancti q̄ ducũt ad christũ vie sũt. Threñ. j. b. Vie sion lugent. Itẽ diabolus publica via ẽ ad mortẽ: ⁊ vie sunt ꝓfessiones hui⁹ mũdi: ꝓfessio malicie/ ꝓfessio luxurie/ ꝓfessio ludorũ: q̄ oẽs ducũt ad diabolũ viã pditiõis. Dicit ẽ: Ite ad exit⁹ viarũ. i. cuiuslibet conditionis hoĩes vocate ad fidẽ. Itẽ castitas via est ad christũ: fornicatio via est ad diabolũ. Itẽ oĩa opa nr̃a sunt via/ siue ad celũ/ siue ad infernũ. Job. xxxi. a. Nõne ipse cõsiderat vias meas ⁊ cunctos gressus meos dinumerat? x Et quoscũq̄ iueneritis/ vocate ad nuptias: q2 nõ est acceptio ꝑsonarũ apud deũ. Roma. ij. b. Act. x. e. y Et egressi serui ei⁹. Esa. xxvij. b. Qui igredient ipetu a iacob: florebit ⁊ germinabit isrl' ⁊ implebũt faciẽ orbis semine. z In vias. i. i diuersos errores gẽtiũ. a Cõgregauerũt oẽs q̄s inuenerũt malos ⁊ bonos: q̄ modo simul sunt in ecclia: q2 media est inter celũ/ vbi boni: ⁊ infernũ/ vbi mali. Gregori⁹. Mali miscent bonis: q2 nũq̄ pducit ferrũ aĩe ad subtilitatẽ acuminis. si hoc nõ eraserit lima aliene prauitatis. In horreo sũt grana cũ paleis. In arca noe aĩalia imitia cũ mitib⁹: Gen. vij. c. b Et implete sũt nuptie discũbẽtiũ. Hoc erit in fine seculi. Prouerb. vij. c. Vir non est in domo sua abijt via longissima: sacculum pecunie secũ tulit/ in die plene lune reuersurus est in domum suã. c Intrauit autem rex. Chrys. Rex: id est deus itrauit: nõ quin vbiq̄ sit: sꝫ vbi vult aspicere/ ibi dicit p̄sens esse: vbi non vult/ ibi absens videtur. d Vt videret discũbẽtes. i. vt videri faceret. Simile/ Gen. xij. c. Nũc cognoui q̄ timeas dñm/ dicit dñs ad abraã.

G b

Et vidit

A C a b et vidit ibi hominẽ nõ vesti/
c d tum veste nuptiali/ et ait illi:
Amice quomõ huc intrasti
e nõ habens vestem nuptia/
f lem: At ille obmutuit. Tunc
g h dixit rex ministris: Ligatis
pedibus eius et manib⁹ mit/

i tite eum in tenebras exterio/
k res: ibi erit fletus et stridor
l dentiũ. Multi autẽ sunt vo/
m cati/ pauci vero electi. Tunc
abeuntes pharisei ꝯsiliũ inie/
rũt vt caperẽt eũ i sermone.
n Et mittũt ei discipulos su/

a Et vidit. i. videri fecit. Daniel. vij. c. Iudiciũ sedit ⁊ libri apti sunt. j. Cor. iiij. a. Nolite ante tp̃s iudicare q̄adusq̄ veniat dñs q̄ illuminabit abscõdita tenebrarũ ⁊ manifestabit cõsilia cordiũ. b Ibi hominẽ. Singularit dicit/ significans q̄ multi colligentur: sicut vulpes sansonis: Iudic. xv. a. c Nõ vestitum veste nuptiali: id ẽ operibus/ licet fide: cum tamen fides sine operibus mortua sit Jaco. ij. d. Et Gal. v. b. Fides q̄ p dilectionẽ opatur. Item nõ vestitũ charitate: que operit multitudinem peccatorũ. j. Pet. iiij. b. d Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti nõ habẽs vestẽ nuptialẽ? Nota tres q̄stiones quas faciet dñs in die iudicij omnib⁹ p̄latis. Prima erit q̄stio: O hõ quõ in p̄lationẽ intrasti. i. quis introduxit te: nũmus vel deus. Et ad q̄d/ ad onus vel ad honores. Et per quã portã siue ostiũ: quia ego sum ostiũ: Joh. x. b. ⁊ bene scirem si trãsisses p me. f At ille obmutuit: quia nõ cogitauerat de ista q̄stione rñdere in tantis scholis nõ ꝓuisus. Ideo: Jocundus hõ qui miseret ⁊ cõmodat ⁊c. Secũda q̄stio erit: quõ vixisti: sicut ep̃s aut sicut rusticus: vel sicut hõ vel sicut equus: sicut pastor/ aut sicut pecus. Hãc q̄stionẽ recitat Esaias. xxij. c. Quid tu hic: aut q̄si q̄s hic? Zach. xi. d. O pastor ⁊ idolum derelinq̄ns gregẽ: vl' potius: o pastus ⁊c. Ezech. xxxiiij. a. Ve pastorib⁹ israel qui pascebant semetipsos: Nõne greges a pastorib⁹ pascunt? Lac comedebatis: ⁊ lanis opiebamini: ⁊ qḋ crassũ erat occidebat ⁊c. Tertia q̄stio erit: quõ rexisti: in q̄b⁹ pascuis pauisti gregẽ meũ: quõ a lupis ⁊ latronib⁹ custodisti: quantas vigilias ⁊ quãtos labores ꝓ grege meo sustinuisti? Gen. xxxi. e. dixit iacob ad laban: Viginti ãnis tecum fui/ oues tue ⁊ capre tue steriles nõ fuerũt: arietes greg' tui nõ comedi: nec captũ a bestia ostẽdi tibi: ego omne dãnũ reddebã: quicq̄d furtim peribat a me exigebas: die noctuq̄ vrgebar estu ⁊ gelu fugiebatq̄ somn⁹ ab oculis meis. Sed ẽ ne q̄stio hec in biblia facta? Hiere. xiij. d. Vbi ẽ grex q̄ datus ẽ tibi/ pecus inclytum tuum? Queret enĩ dñs gregẽ/ ⁊ ꝑm numerũ/ et ꝑm qualitatẽ. Hiere. xxxiij. c. Adhuc trãsibũt greges ad manus ꝯnumerãtis/ ait dñs. Et ne credas q̄ dñs intelligat de grege pecudũ/ ⁊ nõ potius hominũ: dicit Ezech. xxxiiij. c. Vos greges mei: hec dicit dñs de⁹. Has tres q̄stiones simul habem⁹ Judic. xviij. a. vbi exploratores de dan dicunt sacerdoti miche: Quis te huc adduxit? Quid hic agis? Quã ob causã huc venire voluisti? Et satis competit responsio ei⁹ p̄latis nostri tp̃is. Hoc ⁊ hoc p̄stitit mihi michas: ⁊ mercede me cõduxit vt sim ei sacerdos. Pauci enĩ hodie gratis deo seruiũt in p̄latione. Vñ Malach. j. c. Quis ẽ in vobis q̄ claudat ostia mea/ ⁊ incẽdat altare meum gratuito? Nõ est mihi voluntas in vobis/ dicit dñs exercituũ. e Nõ habẽs vestẽ nuptialẽ. Chrys. Vestimentũ nuptiale ẽ fides vera ⁊ iusticia. Eph. iiij. f. Induite nouum hominẽ qui ꝑm deũ creatus ẽ in iusticia ⁊ sanctitate veritat'. Qḋ dicit/ in iusticia: ad cõuersationẽ ptinet: qḋ dicit/ ⁊ sanctitate veritatis/ ad fidẽ. Vestimẽta veteris hominis pannosa ⁊ sordida. i. opa carnis imũda. Si aliq̄s cũ nigra veste inueniat in nuptijs/ sordidat nuptiarũ gloriã: ita qui habet opa tenebrosa inter christianos/ ipse christianitati facit iniuriã. Hõ igitur aut ꝑm locũ eligat vestẽ: aut ꝑm vestem eligat locũ. i. aut ꝑm opera eligat ꝓfessionẽ: aut ꝑm ꝓfessionẽ faciat opa. Alioquin audiet: Amice quõ ⁊c. Hic celam⁹ inuicẽ corda nostra: in illa vo die celũ ⁊ terra/ aque/ sol ⁊ luna/ ⁊ dies ⁊ noctes: ⁊ totus mũdus stabit aduersus nos in testimoniũ peccatorũ nostrorũ. Et si oĩa taceant/ ipse cogitationes nostre/ ⁊ ipsa opa nostra specialiter stabũt ante oculos nostros accusantes nos corã dño: dicẽte apostolo: Cogitationib⁹ inuicẽ se accusantib⁹ aut etiam defendẽtib⁹ in die cũ iudicauerit dñs occulta hominũ. Rom. ij. c. Audite mulieres: nõ opus ẽ aureis indumẽtis/ dũ hic viuimus defacili illa circũponere: ⁊ cõuenit simul ornare animã ⁊ corpus domũ anime. i. corpus ornas aureis velis: illã autem dimittis sedere in cilitijs. Nescis: quia regem magis oportet ornare q̄ ciuitatẽ. i. intellectũ q̄ carnẽ: cui⁹ ẽ purpura vel diadema? regis. Monachi induti cilitijs pre ceteris habent hec indumẽta nuptiarũ. Vestem. Esa. ix. a. Vestimẽtũ mixtũ sanguine erit in cõbustionem ⁊ cibus ignis. Soph. j. b. Visitabo

Ps. iii. B

super eos q̄ induti sunt veste peregrina. Eccs. ix. b. Omni tpe vestimenta tua sint candida. Apoc. xvj. c. Beat⁹ qui custodit vestimẽta sua ne nudus ambulet. f At ille obmutuit. Gregori⁹. Omnino obmutescem⁹ qui nũc operis mali excusationẽ p̄tendimus: Nec dabit nobis locus audientie: vbi nos arguũt ꝓprie cõsciẽtie. Itẽ Rab. Omne argumentũ cessat excusationis: quippe q2 ille foris increpat qui testis conscientie intusq̄ animã accusat. g Tũc dixit rex ministris. Hiere. xxix. f. Ego sum iudex ⁊ testis dicit domin⁹. h Ligatis pedibus ei⁹ et manib⁹. Hoc de iusticia factũ est. Sap. xi. c. Per q̄ quis peccat p hec ⁊ torquet. Pedes enĩ fuerũt veloces ad effundẽdũ sanguinẽ. Ps. Veloces pedes eorũ. Itẽ manus nõ extendit ad paupes. Eccl. iiij. d. Nõ sit manus tua ad accipiẽdũ porrecta ⁊ ad dandum collecta. Roma. vj. d. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immũdicie ⁊ iniquitati ad iniquitatẽ: ita ⁊ nũc exhibete mẽbra vestra seruire iusticie in sanctificationẽ. Item nota/ ligati erunt pedes ⁊ manus omniũ reproborũ in inferno: quia nõ poterũt benefacere nec bene velle. Eccs. ix. c. Quodcunq̄ potest manus tua facere/ instanter operare: quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erũt apud inferos quo tu ꝓperas. Gregori⁹. Pedes qui visitare egrũ negligunt: manus q̄ nihil indigentib⁹ tribuunt/ a bono opere iam voluntate ligati sunt. Que ergo nũc sponte ligant in vitio: tũc in supplicio ligabuntur inuite. Prouerb. v. d. Funibus peccatorũ suorũ vnusq̄sq̄ cõstringitur. i Mittite eũ in tenebras exteriores: quia hic habuit interiores. Ps. Introibit vsq̄ in ꝓgenies patrum suorũ ⁊ vsq̄ in eternum nõ videbit lumẽ. k Ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiũ. In fletu calor: in stridore frigus notatur. Job. xxiiij. c. Trãsibũt ab aquis niuiũ ad calorẽ nimiũ. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Hoc verbũ in septem locis in euangelio legitur: ⁊ maxime cõtra p̄latos. Considerata enĩ in quolibet loco littera p̄cedenti/ redditur causa quare subiungat. Prima causa: quia male intrant: vt hic. Secũda: quia male vixerũt. Vñ. s. xiij. g. de sagena: Malos foras miserunt. Et subditur: Ibi erit fletus ⁊c. Tertia: quia alios scandalizauerũt. s. xiij. f. in parabola zizaniorũ: Colligent de regno eius omnia scandala: Et subditur: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Quarta causa: quia inutiles/ in docendo fuerũt. Vnde. j. xxv. c. de illo qui talentũ abscondit/ dicit: Inutilẽ seruum ꝓijcite in tenebras exteriores: Et subdit: Ibi erit fletus ⁊c. Quinta causa est: quia subditos oppresserũt. Vnde. j. xxiiij. d. Si autẽ dixerit malus seruus ille in corde suo: morã facit dñs ⁊c. ibi subiungit: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Sexta causa ẽ: quia in his omnib⁹ p̄sumpserũt. Vnde Luc. xiij. f. dicent mali: Manducauim⁹ corã te ⁊ bibim⁹: ⁊ in plateis nostris docuisti: Et dicet vobis: nescio vos vnde sitis: Discedite a me oẽs operarij iniq̄tatis. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Vltima causa impenitencia. Vnde. s. viij. b. dicit de centurione: Non inueni tantam fidem in israel: Dico autẽ vobis q̄ multi ab oriente ⁊ occidente venient ⁊ recũbent cũ abraam/ isaac ⁊ iacob in regno celorũ: filij autẽ regni eijcient in tenebras exteriores: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ ⁊c. l Multi autẽ sunt vocati pauci vero electi. Origenes super Numeri. xiiij. Timẽdũ est christianis ne eo modo introeant in regnũ celorũ: quo filij israel in terram promissionis: sꝫ duo tñ/ p̄ter sacerdotes. j. Corinth. ix. d. Qui in stadio currũt/ omnes quidẽ currũt: sed vnus accipit brauiũ. m Tũc abeuntes pharisei consilium inierũt vt caperent eũ in sermone. Chrys. Quo abeuntes? Ad herodianos. Nec dicit consiliati sunt: sed consilium inierunt: Nam qui habet consiliũ/ nullius consilio indiget nisi dei. Colonus dei consiliũ non querit diaboli: colonus autẽ diaboli etsi dei auxiliũ querat/ nõ inuenit. Vide furẽ euntem ad furtũ orantẽ vt ꝓsperet: ⁊ fornicator signũ crucis sibi facit vt nõ cõprehendat/ ⁊ tanto citius capit: quia nescit iustũ dei iudiciũ patrociniũ criminibus dare. Consilium tale/ quales consiliatores. n Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis. Tunc herodes erat in hierusalem. Chrysostomus. Et si respondisset p herodianis/ illi accusarent/ si p phariseis ecõuerso. Isti discipuli magistris suis erant etate iu/

C j. 25. c. 35. dis. c. ecclie. s. 20. c. Marci. 12. a Luc. 10. d Ps. 13. Ps. 48. D

niores/ sed

Amice quomodo huc intrasti nõ habẽs vestem nuptialem [illegible]

niozes/ sed malicia pares: Nam pulli serpentū natura breuiozes sūt: ꝫ virus equale habent. Catuli lupoz etsi ꝺū adhuc capere nō possūt: cū ꝛ sanguine gaudēt ꝛ morsib⁹ ludūt. Lucē. xi.d. Obseruātes phariseī miserūt insidiatozes/ q̄ se iustos simularēt/ vt caperēt eū in sermone. Marc. xij.a. Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis ꝛ herodianis: vt eū caperēt in verbo.

Stulti q̄ eū volūt capere i verbo/ cū non possit verbū errare i verbo. Prouer. j.b. Frustra iacit rete ante oculos pennatoz.

a ¶Dicētes: Magister scim⁹ q̄ verax es ꝛ viam dei i veritate doces: ꝛ nō ēst tibi cura de aliquo. b Nō enim respicis psonā hominū. Die ergo nobis/ quid tibi videt: Licēt censum dari cesari aut nō? Cognita autem iesus nequitia eoꝝ/ ait:

b Quid me temptatis hypocrite? Ostendite mihi numisma cēsus. At illi obtulerūt ei denariū. Et ait illis iesus:

Cuius est imago hec ꝛ suprscriptio? Dicūt ei: Cesaris

n Tunc ait illis: Reddite ergo q̄ sūt cesaris cesari: ꝛ q̄e sūt p deo deo. Et audientes mirati sūt: ꝛ relicto eo abierūt.

In illo die accesserūt ad eū saducei/ q̄ dicūt nō esse resurrectionē: ꝛ interrogauerunt eū/ dicētes: Magister/ moyses dixit: si quis mortuꝰ fuerit nō habens filiū/ vt ducat frater eius vxorē illius: ꝛ suscitet semē fratri suo. Erant aūt apud nos septē fratres: ꝛ primꝰ vxore ducta/ defunctus est: ꝛ nō habens semē: reliquit vxorē suā fratri suo: silr secundus ꝛ tertius vsq̄ ad septimū. Nouissime aūt oīm ꝛ mulier defūcta ē: In resurrectiōe ergo cuiꝰ erit de septē vxor? Oēs enī habuerūt eā. Respōdens autez iesus ait illis: Erratis nescientes scripturas/ neq̄ virtutem dei: In rēsurrectiōe enī neq̄ nubēt neq̄ nubent: sed sūt sicut angeli dei in cęlo.

Marci.12.b Ro.13.b.

25.q.1.c.militare. et.c.qđ culpat. et.q.fi.ca. si morte et.c.cōueniozes De cle.cōiuga.c.ex parte Marci.12.b Act.23.b

Quattuor in via necessaria

Pō.22.

f

Pō.118. Pō.137.

Cantabiles mihi erāt iustificationes tue in loco peregrinationis mee. Et alibi. Et cātent i viis dñi qm̄ magna est glia dñi.

c ¶Et nō est tibi cura de aliquo: imo de oībus/ i esse cōseruando. Sap. vj.b. Cui cura est de oībus. Vel de rationalibus disciplinādo/ nō de aliis: vt. j. Cor. ix.b. Numquid de bobus cura est deo? d ¶Nō est respicis psonā hoim. Roma.ij.b. Nō est psonarū acceptio apud deū. Gal.ij.b. Deus psonā hois nō accipit. Act. x.c. In veritate cōperi/ qm̄ nō est psonarū acceptor deus. Gregoꝛ⁹ in moralib⁹. Persona hois accipere/ est hoiem nō q̄ homo: sed ꝓpter aliq̄d q̄ circa ipm est honozare. e ¶Dic ergo nobis q̄d tibi videt. Chryꝰ. Nō dicūt/ q̄d est bonū/ vel quid expediens: sꝫ quid tibi videt: f ¶Licet cēsum dari cesari an nō? Rab. et Hieronymus. Oēs reges romani a primo Caio cesare q̄ imperiuꝫ arripuerat/ cesares appellati sūt. g ¶Cognita aūt iesus nequitia eoꝝ. i. dolositate/ ait. Chryꝰ. Sicut nō potest lingua mittendo in ignem extinguere: ita nō potest fieri vt ꝑm rationē placeas homini malo. Eccl. xix.b. Amico ꝛ inimico noli narrare sensum tuū. h ¶Quid me temptatis hypocrite. Hieronym⁹. Hypocrita est q̄ aliud agit/ ꝛ aliud simulat: id est aliud intēdit in corde/ ꝛ aliud agit in opere. Eccl. j.d. Noli esse hypocrita in cōspectu hoim. i ¶Ostendite mihi numisma census: nūmū qui ꝓ censu soluit. Proprie autem ponit nūmisma ꝓ ipso nūmo. Nūmisma enī ꝓprie dicit ipsa exaratio scripturę facta: sez inscriptio imaginis regis: et suprscriptio in regis noīe. k ¶At illi obtulerūt ei denariū. Iste denarius valebat decē nūmos vsuales: qui scribebatur ꝓ censi capite vel pro censu capitis. l ¶Et ait illis iesus: Cuiꝰ est imago hec ꝛ suprscriptio? Hanc questionē attendāt qui putant dñm aliquid ex ignorantia interrogasse: Nā cū nūmū inspiceret/ palā satis patet q̄ nō dubitauit cuiꝰ imago illa esset/ sed interrogat/ vt ad sermonem eoꝝ cōpetenter respondeat. m ¶Dicūt ei: Cesaris/ Tyberij: sub quo passus est dñs. n ¶Tunc ait illis: Reddite ergo q̄ sūt cesaris cesari. i. tributū/ pecuniā. o ¶Et q̄ sunt dei deo. i. decimas ꝛ victimas. Roma. xiij.b. Reddite oibus debita: cui tributū/ tributū: cui vectigal/ vectigal: cui timoꝛē/ timoꝛē: cui honoꝛē/ honoꝛē.

S

31.q.1.c.ſi.

p ¶Et audientes mirati sunt. Luce. xi.d. Mirati i respōso eius tacuerūt. Luce. iiij.d. Mirabant in verbis gratię que ꝓcedebant de oze ipsius. q ¶Et relicto eo abierunt: quasi recedētes mente: q̄d innuit ex recessu in corde. r ¶In illo die. i. secūda seria/ in qua iuxta ꝓsecutionē matthei facta est siculnea:

s ¶Accesserūt ad eū saducei qui dicunt nō esse resurrectionē. Credebāt em̄ saducei animā simul interire cum corpoze: Phariseī aūt credebāt corporis ꝛ animę resurrectionē. t ¶Et interrogauerūt eū/ dicētes: Magister/ moyses dixit: Si quis mortuꝰ fuerit nō habes filiū vt ducat semen fratri suo.

b

cat frater eiꝰ vxorē illius: ꝛ suscitet semen fratri suo. Hoc habet in Deut. xxv.b. Quando habitauerint fratres simul ꝛ vnus ex eis absq̄ liberis defunctus fuerit/ vxor defuncti nō nubet alteri: sed accipiet eam frater eius et suscitabit semē fratris sui. v ¶Erant aūt apud nos septē fratres: ꝛ primus vxore ducta defunctus est: ꝛ nō habens semē/ reliquit vxorē suā fratri suo. Similiter secūdus ꝛ tertius ꝛc. Oēs enī habuerūt eā. Hoc finxerunt saducei: vel ita esse potuit. x ¶Respondens autez iesus ait illis: Erratis nescientes scripturas/ neq̄ virtutē dei. Chryꝰ. Sapienter primo arguit stulticiam eoꝝ: q̄ non legebāt. Secūdo ignorantiā: quia deū nō cognoscebant: q̄ ex dilgentia lectionū nascit scientia dei: ignorantia aūt negligentię filia est. Si enim non omnes qui legunt cognoscunt dominū: quomodo cognoscet qui non legit? Qui enim legens de deo vult inuenire deum/ festinet viuere digne deo/ et ipsa bona cōuersatio fit ei lampas luminis ante oculos cordis eius viam veritatis aperiens. Qui autem legit scientiam dei ad gloriaz vanam: et si semper legat nunq̄ inueniet. Talis est scriptura nolenti viuere ꝑm deum: sicut si quis agricolę nolenti pugnare exponat bellicam disciplinam/ vel militi agriculturam nolenti colere terram. Neuter enim proficit: quia non habet desiderium illius disciplinę. Vbicunq̄ enim fuerit desiderium hominis: illuc sensus illius dirigitur: y ¶In resurrectione enim neq̄ nubent neq̄ nubentur: sed sunt sicut angeli dei in cęlo. id est cęlestes. Phil. iij.d. Nostra conuersatio in cęlis est. Chryſostomus. In hoc seculo ideo morimur/ quia nascimur: ideo ducimus vxores/ vt quod moriendo minuitur/ nascendo suppleatur. Tolle moriendi necessitatem et nascendi vtilitatem: et ducendi causa soluta est. Et. j. Sicut anima in hoc mundo est peregrina: ita caro in illo extranea est. Dic anima carni subiecta est/ quo ad passiones: ibi caro animę. Tanaquę res fortior est in sua patria et dominatur. Hoc modicuz quod anima sapit in hoc seculo nimia potestas animę sibi vendicat: sicut diues hospes i domo pauperis: et si non potest iubere quod vult quia hospes/ magnam tamen fiduciam sumit quia potens. Et econuerso pauper peregrinus nihil sibi potest defendere. Hoc diximus ꝑm rationem mozalem: alioquin in resurrectione mutanda est carnis natura: vt nihil habeat in se carnis nisi formam. j. Cor. xv.f. Seminatur corpus animale: resurget corpus spirituale.

S De resurrectione

A S a ¶De resurrectione aūt mortuoꝝ nō legistis/ qđ dictū est a deo dicente vobis. Chryꝰ. Calūniatoribus in questione aliqua/ primo oportet auctoritatem aliquā afferre/ postea rationē: ꝛ non econuerso: quare ergo hic christus facit ecōuerso? Solo. Interrogātibꝰ prius dicenda est ratio: deinde auctoritas: q̄ calumniatores oportet cōuincere: interrogātes vero docere.

Exod.3.b. Marci.12.c.

b ¶Ego sum deꝰ abraā/ deꝰ isaac/ et deus iacob. Hos nominat: q̄ his facta fuit ꝓmissio de incarnatione filij: ꝛ de vita eterna habēda specialiter. Exod. iij. d. Deus abraam/ deus isaac/ deꝰ iacob/ misit me ad vos. c ¶Nō est/ aūt/ deus mortuoꝝ sed viuētum. Si ergo animę eternę sunt/ cōstat per cōsequens q̄ corpora eoꝝ resurgent. Ezech. xxvij.b. Ossa arida audite verbum domini. Daniel. xij.a. Multi de his qui dormiunt in terrę puluere euigilabūt: alij in vitam eternam: alij in opprobrium vt videant semp. Job. xix. b. De terra surrecturus sum. Esa. xxvi.d. Viuent mortui tui ꝛ interfecti mei resurgent. d ¶Et audientes turbę mirabantur in doctrina eius/ q̄ ita prudenter responderet.

B c ¶Pharisei autem audientes q̄ silentium imposuisset saducęis. Prouer. xxvj.b. Qui imponit silutio silentiū/ mittgat tras. f ¶Conuenerunt in vnum. Hoc conuēticulum malo⁹ significatū est. i. Reg'. xvij. b. vbi dicit/ q̄ philistijm conuenerūt in sochot iudę. Item Judic'. xv.a. ꝓ vulpes sansonis colligatas. Chryſostomus. A veritate se esse nudos ꝓfessi sunt: qui se multitudine armauerūt. g ¶Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor temptans eum. Chryſostomus. Interrogauit temptans a principio: ex responsione ꝺo vtilitatē capiēs laudatus ē: Marc. xij.c. h ¶Magister qđ est mandatum magnum in lege? Chryſostomus. De magno mandato interrogat qui nec minimū obseruat. Ille debet interrogare de maiore iustitia/ qui iam minoꝛē cōpleuit. Et ita si interroget aliquis quę pars est melior in homo/ dicis: fundamentū: sed tamen fundamentum non est nisi domus fuerit subsecuta: sic ꝛ caput dignius est q̄m membra/ tamen nec membra sine capite/ nec caput sine membris: ita hoc mandatū dignius est/ tamen vtilitas vna: quia sibi cohęrent.

i ¶Ait illi iesus: Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. Chryſostomus. q. d. non sicut tu qui deuotionem ostendis in oze ꝛ fraudē meditaris in corde. Et ita diliges inquit/ nō timebis: quia diligere maius est q̄ timere. Incboatio est culturę dei habet timoꝛem: perfectio aūt dilectionem. i. Joh. iiij. d. Perfecta charitas foras mittit timoꝛem. Et ita timoꝛ sub necessitate est: dilectio in libertate. Item Chryſostomus. Nō dicit/ Cognosces deum: sed/ diliges: quia cognoscere deum vnū/ ꝑtium est humanę naturę: diligere aūt eum religiosi cordis ꝛ recti. Item Chryſostomus. Quid ē diligere deum ex toto corde? Et cor tuum ad nullius rei dilectionem magis sit inclinatum q̄m dei: nec delecteris in specie mūdi amplius q̄m in deo: non in honoribus: nō in auro: nō in amicis ꝛc. sed ꝓ his omnibus deum ames. Si autem in aliq̄ horum occupatus fueris amoꝛ cordis tui: iam non ex toto corde deum amas. Pro quanta em̄ parte coꝛ tuum fuerit ad aliā rē: pro tanta parte minus est ad deū. Exemplum de vxore bona.

k ¶Et in tota anima tua. Chryſostomus. Quid est diligere in tota anima? Certissimum animum habere in veritate/ ꝛ firmū esse in fide. Alius est amoꝛ cordis: alius est amoꝛ animę. Amoꝛ cordis quodāmodo carnalis est: vt etiā carnaliter deum amemus: quod facere nō possumus nisi recesserimus ab amoze mundialium: ꝛ ita amoꝛ cordis non intelligitur sed sentitur in corde. Amoꝛ animę intelligit/ non sentitur: quia amoꝛ animę iudiciū eius est: pura intelligis vnū deum: sed si ceperis dubitare: iam non ex tota anima diligis deum. l ¶Et in tota mente tua. Chryſostomus. Quid est in tota mente? Vt omnes sensus tui deo vacent: intellectus/ sapiētia/ cogitatio/ memoria. Qui ergo occupat aliq̄d horum circa tpalia: iam nō tota mente diligit deum. Augustinus. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. i. intellectu sine errore: ex tota anima. i. voluntate sine cōtradictione: ex tota mente: id ē memoria sine obliuione. Bern. Ex corde/ sapienter: ex aīa/ dulciter: mente/ perseuerantēr: toris viribus/ fortiter. Hugo. Corde deuotiōe/ ꝫ ad ꝙies: aīa discretiōe/ ꝫ ad cōfessores: mēte ꝙ euangelia/ ꝫ ad martyres. m ¶Hoc est maximū/ dignitate: n ¶Et ꝓmū/ ordine/ mādatū. Item Bern. Disce christiane quo christū diligas. Dilige dulciter/ prudenter/ fortiter. Dulciter ne illeceꝛ: prudenter ne decepte: fortiter ne depressus ab amoze dei auertaris. Dulciter amādus ē

k Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo: et in tota aīa l/m tua: et in tota mēte tua: hoc n est maximū et ꝓmū mādatum. Secundū aūt silr est o huic: Diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. In his duob⁹ mādatis vniuersa lex pendet r ꝛ pphetę. Congregatis aūt phariseis/ interrogauit eos iesus/ dicens: Quid vobis videt de christo/ cuiꝰ filius s est? Dicūt ei: Dauid. At t illis. Quomō ergo dauid in spiritu vocat eum dominū/

Deut.6.a.

Leuit.19.d. Marci.12.c. Roma.13.c.

L

spōsus i remissione petōꝝ. Pō. Suauis dñs vniuersis. Luce. vij.g. Dimissa sunt ei petā multa: q̄ dilexit multū. Iteꝝ dulciꝰ in recordatione bñficioꝝ dei. Pō. Memoriā abūdātię suauitatis tuę eructabūt. Iteꝝ dulciꝰ in ꝙgustatione eternoꝝ bonoꝝ. Pō. Gustate ꝛ videte qm̄ suauis est dñs. Iteꝝ amandus ē ꝓpter eminūdias diaboli ꝙuidendo. ij. Cor'. ij. c. Ut non circumueniamur a sathana: non enim ignoramus cogitationes eius. Item ꝙuidas insidias ꝙcauendo. Prouer. xx.b. Rex qui sedet in solio iudicij: dissipat omne malum. Item prudēter in ꝙuidēdo ꝛ ꝙcauēdo strenuiter ꝛ fortiter ꝓsecuare. Sap. viij. a. Attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter. Item amandus ē fortiter/ expellendo omnē timoꝛem. i. Joh. iij. d. Perfecta charitas foras mittit timoꝛem. Item in appetendo laborem. Pō. Quoniam ego in flagella paratus sum. Item amandus ē fortiter/ in non fugiēdo opprobrium ꝛ mortem. Luce. ix.c. Qui me crubuerit. Pō. Quoniā ꝓpter te sustinui opprobriū. Iteꝝ amandus est sponsus: quia de nobili stirpe. Prouerb. vlc'. c. Mobilis in portis vir eius. Item quia sapiens. Col. ij. a. In quo sunt omnes thesauri sapientię ꝛ scientię abscōditi. Job. xj. a. Sapiens corde est. Item quia fortis. Pō. Dominus fortis ꝛ potens. Item quia diues. Roma. x.c. Diues in omnes qui inuocāt illum. Joh. xvij. b. Omnia tua mea sunt. Item q̄ largus. Jaco. j. a. Qui dat omnibus affluenter. Item q̄ pulcher. Pō. Speciosus forma ꝓ filijs hominum. Item q̄ benignus. Titū. iij. b. Apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris nostri. o ¶Secundū autem simile est huic: quia de re simili: id est ꝙhomine: quia ad imaginem ꝛ similitudinem dei factus. Item quia de dilectione. Item simile quia de eo sicut de alio pendet ler. p ¶Diliges ꝓximum tuum sicut teipsum. Chryſostomus. Proximus/ christus homo factus. Luce. x.c. Quis est meus ꝓximus? Vel ꝓximus/ omis fidelis. Et ita sicut rex in imagine sua honoraꝛ: sic deus in homine diligitur vel oditur. Non pōt hominē odire qui deum amat: nec potest deum amare qui hominem odit. i. Joh. iiij. d. Qui dicit se deum diligere ꝛ fratrem suum oderit/ mendax est. Et in fine volens dominus ostendere phariseis/ quia non sufficit solius patris cognitio/ requisitus de vno mandato/ respondit de duobus. Item Chryꝰ. Qui diligit ꝓximū nō occidit eum: non mentit ei: non vxorē inuadit ꝛc. q ¶In his duobus mādatis tota lex pēdet ꝛ ꝓphete. Glo. Ideo duę tabulę legis datę sunt: Deut. x.a. in ꝙbus crāt decē ꝓcepta: tria in vna/ q̄ ad deū: septē in altera/ q̄ ad ꝓximū. Scōm quosdam sunt q̄nq̄ in vna: ꝛ q̄nq̄ in alia. Roma. xiij. c. Plenitudo legis dilectio. Gal. v.c. Oīs lex in vno sermone completur: Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. r ¶Congregatis aūt phariseis interrogauit eos iesus/ dicēs: Quid vobis videt de christo/ cuius filius est/ ꝑm carnem. s ¶Dicūt ei: Dauid. Ait illis/ iesus: t ¶Quomodo ergo dauid in spiritu vocat eum dominum? Indirecta ratiocinatione cō-

Pō.144. Pō.144. Pō.33. D Pō.37. Pō.68. Pō.23. Pō.44.

k S fuerat eos/ ostendēs

E ſ futat eos/oſtendẽs ex cõceſſo ſequi dauid falſum diriſſe:quod eſt incõuenies:z ſpiñſanctũ qõ eſt impoſſibile. Eſt aũt hęc ſ/ſtio dñi cũ põdere intelligẽda. Vos putatis chriſtum filiũ dauid z hominẽ purũ:ergo ꝓperã locutus ẽ dauid vocãs cũ dominũ:cũ pater filiũ hominẽ purũ nõ ꝓſueuerit appellare dñm.

a ¶ Dicens: Dixit dñs/pat: b ¶ Do/mino meo.i.chriſto. c ¶ Sede a dextris meis.i.in potioribus bonis. Heb.i.d. Cui angelorũ aliqñ dixit: Sede a dextris meis? d ¶ Donec ponã/excluſiue: e ¶ Inimicos tuos ſcabellum pedũ tuorũ. Eſa.lx.c. Locũ pedũ meoz glificabo.i. Corinth.xv.d. Oportet illum regnare donec ponat oẽs inimicos ſ̃ pedib⁹ eius. Heb.x.c. Sedet in dextera dei dec̃tero expectãs donec ponantur inimici eius ſcabellũ pedũ eius. f ¶ Si ergo dauid vocat eũ dominũ/aũõ filius eius eſt: cũ filius ,ꝑter ,ꝓpagationẽ ſonet in ſubiectionẽ:z maxie ſm vſum antiquoz patz. g ¶ Et nemo poterat ei reſpondere verbũ:neq; auſus fuit ex illa die quiſq; eum amplius interrogare;quia confu tauerat eos verbis. Expo. La.XXIII

Unc ieſus locutus eſt ad turbas zc. docens po t pulũ. Primo arguit ſcribas z phariſeos de ſuperbia/z ſuos ,puocat ad humilitatẽ. Secũdo arguit eoſdẽ de hypocriſi multiplicit:ſicut patet in lra. Impẽcat aũt eis octies vę eternũ:ibi: Vę autez vobis ſcribe z phariſei,. Tertio rationẽ dãnatiõis eoz innuit:ſez occiſionẽ iuſtoz/ ibi: Ita qz teſtimonio eſtis. Prima gs capti eſt cõtra ꝓlatos:ſecunda cõtra magiſtros:tertia contra hypocritas/in q̃ etiã mozs dñi ꝓphetat. Dicit ergo: b ¶ Tunc/ſez impoſito illis ſilentio: Sicut dñs eiecit turbis z tibicinibus/ſanauit puellã/ Marci.v.d. Sic eſaias/mortuo leproſo oꝯa vidit dñm in ſolio excelſo/z dixit: Vę mihi quia tacui: Eſa.vj.b. vbi dicit Glo. Dñ rex leproſue:id eſt diabolus regnat in nobis/nec deũ in ſua maieſtate videre/nec myſteria trinitatis poſſumus agnoſcere. Sic filij iſrael mortuo pharaone potuerũt ad deũ clamare: Exoð. iij.c. Sic ezechiel mortuo impio ꝓncipe phelthia/ excelſa voce clamauit ad dñm: Eẽcẽ.xj.b. i ¶ Jeſus locutus eſt ad turbas z ad diſcipulos ſuos. Chryſoſtomus. Ideo dñs ad ſuos conuertit ſermonem/vt confuſio ſcribarũ z phariſeorum illoz fieret diſciplina: Infructuoſum nãq; eſt verbum in quo ſic alter confundit vt alter non erudiat. Nam z dñs non ꝓpter malos caſtigationem ſup terrã trãſmittit:ſz ꝓpter bonos. Scit em̃ quia malos flagella non corrigũt:ſz malos caſtigat vt bonos corrigat:qz bonus niſi fuerit ꝛdmonitus/p negligentiam euaneſcit: Sic z chriſtus munꝰ potuit eoz interrogationes contemnere:ſed voluit indignos digne docere:vt dignos digne doceret. k ¶ Dicens: Super cathedram moyſi ſederũt ſcribe z phariſei. Chryſoſtomus.q.d. multi ſederũt ſacerdotes:multi in nomine/pauci in opere. Videte ergo quomõ ſedeatis ſup eam:q; nõ cathedra facit ſacerdotem:ſz ſacerdos cathedram. Mõ locus ſanctificat hominẽ:ſed homo locũ. Mõ omnis ſacerdos ſanctus eſt:ſz oĩs ſanctus ẽ ſacerdos. Et ita qui male ſederit/ iniuriã cathedrę facit. Prouer.xxv.a. In loco magnoz ne ſteteris. Itẽ Chryſoſtomus. In iudicio ſedens ſi bñ viueris z bñ docueris/ omnium iudex eris: ſi male viueris z bñ docueris/tui ſolius: Nam bñ docendo oſtendis quõ populus debeat viuere:male viuẽdo deũ inſtruis quõ debeas ꝺdẽnari. l ¶ Oia ergo. Chryſoſtomus. Omnia dicit q̃ corrigunt mozes: m ¶ Quęcũq; dixerint vobis ſeruate z facite:ſm opera vero eoꝝ nolite facere. Chryſoſtomus. Accipite qđ veſtrũ eſt:nolite diſcutere qđ alterũ eſt. Itẽ Chryſoſtomus. Sicut ſacerdotes etiã docẽt infideles ,ꝓpter fideles/ ne bonos negligãt ,ꝓpter malos: ſic z vos etiã malos ſacerdotes honorate ,ꝓpter bonos/ne ,ꝓpter malos etiã bonos ꝓtemnatis. Melius eſt malis iniuſta ſuſtare/q̃ bonis iuſta ſubtrahere. Frequẽter em̃ de malo bona doctrina ꝓcedit. Ecce em̃ z terra vilis/ꝓciosum aurũ ꝓducit. Munqđ ,ꝓter vilẽ terrã ꝓciosum aurũ ꝓtẽnit? Sz ſicut aurz eligit z terra ꝓtẽnit:ſic z vos doctrinã accipite z mores relinquite. Mã z apibus herbę neceſſarię nõ ſunt ſ̃ flores:ideo flores colligũt z herbas relinquũt. Et ita bñ dicere omniũ ẽ/ bñ facere aũt paucoꝝ.

n ¶ Dicunt em̃ et non faciũt. Bi ſunt ficus in q̃ dñs nõ inuenit niſi folia.ſ.rñ. b.z iõ maledicti. Auguſtin⁹ in libro ꝓſperi. Bñ dicere z male viuere/nihil eſt aliud q̃ ſe ſua lingua damnare. Nota q̃ dñs arguit eos hic de dolo z duplicitate. Bi em̃ habent pondus z põdus:aliud in oratiõ/aliud in opere. Contra quos Prouerb.xx.b. Pondus z pondus: menſura et menſura: vtrũq; abominabile ẽ apud deũ. Leuit.xix. g. Statbera iuſta/z equa ſint põdera. o ¶ Alligant enim onera grauia z importabilia. Circa vitam tuam eſto auſterus:circa aliozꝰ benignus. Audiant te homines parua mandantẽ z grauia facientem. Item Chryſoſtomus. Si erramus aliquando modicã pnitentiã iniungẽdo:nonne melius eſt de miſericordia rationẽ reddere q̃ de crudelitate? Ubi paterfamilias largus eſt:diſpẽſatoꝛ nõ debet eſſe tenax. Si deus eſt benignus:vt q̃d ſacerdos eſt auſterus? Item Rabanus. Hęc generaliter cõtra omnes magiſtros q̃ grandia docẽt z faciũt minoza. Similiter ſacerdotes q̃ grande pondus venientibus ad confeſſionem imponũt:z ſic dum pęna ꝑſentis peccati confringit/pęna futuri contemnit. Si em̃ faſcem ſuper humerũ adoleſcentis quem non poteſt baiulare poſueris/neceſſe habet aut vt faſcem reiiciat/aut ſub pondere confringat: Sic ille cui graue pnitẽtię pondus impoſueris/neceſſe eſt vt aut pnitentiã reiiciat/aut ſuſcipiens deferre non poteſt ſcandalizatus amplius peccet. Deinde ſi erramus modicam pnitentiã imponentes:nõne melius eſt ꝓpter miſericordiã dare rationem q̃ ꝓpter crudelitatem deficere pnitentem? Alligant. Contra quos.ē.xv.a. Quare tranſgredimini mandata dei ,ꝓpter traditiones hominum? Tot em̃ conſtituunt q̃ dimidiũ ſuſtinere non poſſunt. Act.xv.c. Hoc eſt onus quod nec nos nec patres noſtri portare potuimus:imo tota die q̃ ꝓſuetudinem abrogant. De his Prouerb.xix.a. Melioꝛ ẽ paup q̃ ambulat in ſimplicitate q̃ diues torquẽs labia ſua. p ¶ Et imponũt in humeros hominũ. Bi ſignificant p regẽ robor am/dicentẽ.iij.Regl.xij.d. Pater meus cęcidit vos flagellis: ego aũt cędã vos ſcorpionibus. q ¶ Digito autem ſuo: id eſt leui motu: r ¶ Nolũt ea mouere. Omnia vo opera ſua faciũt vt videanꝫ ab hominibus. Tales recipiunt ꝑ mercedẽ ſuã: vt.ē.vj.a. Amẽ dico vob:receperũt mercedem ſuã. Hiero⁹. Quicũq; q̃libet facit vt videat ab hominibus/ſcriba z phariſęus eſt. s ¶ Dilatant em̃ philacteria ſua. Philacteria vocat chartulas ,ꝓ ſimulatiõe fróti eoꝝ z miniſtrę manui ꝓpoſitas:in q̃bus erat ſcriptus decalogus. Propter illud Deut.vj.b. Ligabis ea ũſi ſignũ in manu tua. Scõm quoſdã vo/ſz nõ aũtẽtice:philacterię dicunt capſulę in q̃bus reſeruant extremitates ſanctoꝝ:id ẽ articuli manuũ z pedum:a thorax qđ eſt extremitas. Alio mõ dicunt philacteria a philare/ qđ z ſeruare:z thorax/lex:q̃ſi cuſtodia legis. Tempe Hieronymi/vt ipſe refert/aliquid de ſuꝑſtitione iudeoꝝ retinuerunt homines:erantq; mulierculę chartulas ferentes in q̃bus ſcripta erant decẽ uerba euangelia. Multi adhuc hodie deferũt chartulas in quibus ſcripta eſt epiſtola quam detulit angelus domini agaro regi. t ¶ Et magnificant fimbrias. Numeri.xv.d. et Deut.xxij.b. iuſſit moyſes vt in quatuoꝛ angulis palliorum facerent fimbrias:vt per hoc diſcernerẽtur ab alijs populis in habitu exterioꝛi:ſicut erãt natione diſcreti. Illi autem faciebant fimbrias magnas/z in eis ligabãt ſpinas pungentes/vt eundo vel ſedendo quandoq; pungerent:vt ſic cõmoniti recolerent beneficia dei. Propter huiuſmodi autem fimbrias dicit cognouiſſe ſamaritana q̃ dominus iudeus eẽt.

19.diſ.c.ſcõm 1.q.1.c.oſa.et c.ſignificaſtiſt. et.c.non ẽles 3.q.7.ſ.fina. De cõſe.diſ. 4.c.baptiſm⁹ Luc.11.f. 26.q.7.c.al/ligant.

Marci.12.b Luc.11.f. et.20.g.

a Amant autem primos recu b bitus in cẽnis:et primas ca/ c thedras in ſynagogis:et ſa/ d lutationes in foro: et voca/ f ri ab hominib⁹ rabbi. Vos autem nolite vocari rabbi. g Unus est enim magiſter ve/ b ſter: omnes autem vos fra/ t tres eſtis. Et patrem nolite vocare vobis ſup terrã: k vnus eſt enim pater veſter

Jacob.5.a.

l qui in celis ẽ. Nec vocemini n magiſtri: qz magiſter veſter o vnus est chriſtus. Qui maioꝛ ẽ veſtrũ/ erit miniſter ve/ p ſter. Qui aũt ſe exaltauerit/ q̃ humiliabit:z qui ſe humilia/ s uerit/exaltabit. Vę aũt vob ſcribę z phariſei hypocritę: t q̃ claudit⁹ regnũ celoꝝ añ v hoies: Vos em̃ nõ intratis: ſ̃ nec introeũtes ſinitis intrare.

Luc.14.c. et.18.c.

Humilitas triplex

Chryſoſtomus. Vocari volunt/ non eſſe: nomen appetunt/ officium negligunt. Eſa.xli.g. Adducet magiſtratum quaſi lutum. f ¶ Vos autem nolite vocari rabbi. Dominus hic ambitionem q̃ fuit cauſa vitiorum ꝓpter q̃ arguebat phariſeos extirpat a diſcipulis ſuis: Sufficit enim cauſaz extirpare:qua ceſſante ceſſat effectus. Exponitur autem illud dupliciter. De ambitione magiſterij:quam prohibet dominꝰ: non autem honorem vel nomen inhibet: ſed ne quis indebitũ ſibi nomen magiſterij velit vſurpare per ambitionem. Exponitur autem de auctoritate ſciendi: et ſuppletur: Vos autem zc. nec alios vocare:id eſt nolite vobis aſcribere vt alijs attribuere auctoritatem ſcientię: Homo enim magiſter eſt in miniſterio doctrinę:quia ſolus deus animam illuminat luminę ſapientię:ſicut homo pater eſt in miniſterio genituꝛe:ſolus deus auctoritate nature. Exoð.xx.b. Non aſſumes nomen dei tui in vanum. g ¶ Unus est enim magiſter veſter/ auctoritate:qui docet interius. Oſee.ij.c. Ducam eam in ſolitudinẽ/et loquar ad coꝛ eius. b ¶ Omnes autem vos fratres eſtis:quia ab vno patre/ z vnam hereditatem expectamus. Malach.ij.b. Munquid non vnus pater omniũ noſtrũ? Munquid non deus vnus creauit nos? Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; fratrem ſuum? i ¶ Et patrem nolite vocare vobis ſuper terram:id eſt alũ non aſcribatis auctoritatem ſciendi/vel etiam generandi. k ¶ Unus est enim pater veſter/ auctoritate: l ¶ Qui in celis est. Unde. ē.vj.b. Pater noſter qui es in celis. m ¶ Nec vocemini magiſtri. Jaco.iij.a. Nolite plures magiſtri fieri. n ¶ Quia magiſter veſter vnus eſt chriſtus. Joh.xiij.b. Vos vocatis me magiſter z dñe:et bene dicitis: Sum etenim. o ¶ Qui maioꝛ ẽ veſtrum/erit miniſter veſter. Gen.xxv.c. Maioꝛ ſeruiet minoꝛi. p ¶ Qui autem ſe exaltauerit/inquãte ſe eleuando. Prouerb.xvj.c. Ante ruinam exaltabitur ſpiritus. q ¶ humiliabitur: id eſt minimus reputabit. Prouerb.xxix.d. Superbum ſequitur humilitas:z humilem ſpiritu ſuſcipiet gloria. Eccl.xj.a. Sapientia humiliati exaltabit caput illius. r ¶ Et q̃ ſe humiliauerit exaltabitur. Prouerb.xviij.c. Anteq̃ conteratur exaltatur coꝛ hominis:z añq̃ glorificetur humiliatur. Job.xxij.d. Qui humiliat⁹ fuerit/erit in gloria. Nota autem q̃ illud verbum ter ponitur in euangelio:vt hic:et Luc.xiij.c.et.xviij.c. ad denotandum triplicem humilitatem: Coꝛdis/oꝛis/z operis. De humilitate coꝛdis.ē. xj.d. Diſcite a me qz mitis ſum et humilis coꝛde. Judith. viij. b. Humiliemus illi animas noſtras:et in ſpiritu cõrito z humiliato ſeruiamus illi. De humilitate oꝛis/Judith.ix.d. Humilium z manſuetoꝛum ſemp tibi placuit deprecatio. Et Eccl. xxxv.c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrat. De humilitate operis. Eccl.xix.d. Eſt qui nequiter ſe humiliat:z interiora eius plena ſunt dolo. Phil.iij.d. Saluatoꝛem expectamus dominum noſtrum ieſum chriſtum:qui reformabit corpus humilitatis noſtrę configuratum corpoꝛi claritatis ſuę. Eph. iij. a. Obſecro vos ego vinctus in domino:vt digne ambuletis vocatione qua vocati eſtis cum omni humilitate.ſ. coꝛdis/ oꝛis/ operis. Humilitatem autem cuſtodiunt:aſſiduitas ſubiectionis/quam non habuit lucifer: conſideratio ꝓprię fragilitatis/quam non habuit adam:comparatio melioꝛis/ quam non habebit antichriſtus. s ¶ Qui autẽ vobis ſcribę z phariſei hypocritę. De peruerſa doctrina q̃tum ad diſſonantiam oꝛis et operis arguit eos dominus ſupra vbi dixit: Dicũt enim z nõ faciũt: Nunc arguit de iniquitate: quia cum equalitas debeatur ꝓximo/ipſi inique agebant erga ꝓximum: cui doctrina qua negabant aduenti chriſti per quem aperitur aditus celi/claudebãt aditum regni. Unde dicitur eis a domino/ Vę zc. quia iam patimini tenebras interiores/finaliter paſſuri exteriores. Et nota q̃ Matthęus ponit octo vę: quę reſpondet quaſi per contrarium octo beatitudinibus. ē. v. a. poſitis: a quibus priuati ſunt ꝓpter.ſ.octo peccata de quib⁹ reprehẽdit eos dominus per ordinem. Primum eſt exempli pernicies. Secundum caſtrimargia ſiue ſpoliatio ſubditoꝛum ſub pretextu ꝓlixę oratiõnis. Tertium peruerſitas doctrinę. Quartum aſſertio falſitatis. Quintum vitium cupiditatis. Sextum et ſeptimum ſimulatio ſanctitatis. Octauum eſt pietas ſimulata. Luc.vj.d. ponit quattuoꝛ beatitudines:et quattuoꝛ vę illis reſpondentia.xj.f. ponit quinq; vę. t ¶ Qui clauditis regnum celoꝝ ante homines. Arguit hic a malo exẽplo. Erroꝛ enim ſapientis facile trahitur in exemplum. Hoc autem eſt inęqualitas ad ꝓximum. Chryſoſtomus. Clauicularij ſunt ſacerdotes. Clauis eſt verbum ſcientię ſcripturarum per quam aperitur hominibus ianua veritatis. Apertio eſt vera interpretatio. Unde ergo/quia non dixit/ Vę vobis quia non aperitis regnum celoꝝ:ſed quia clauditis. Ergo non ſunt ſcripturę clauſę ſed obſcure: ſicut dixit Petrus. ij. Pet.j.d. Non enim voluntate humana allata eſt aliquãdo ꝓphetia:ſed ſpirituſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines:id eſt non ſicut voluit homo locutus eſt ſpiritus: ſed ſicut voluit ſpiritus locutus eſt homo. Ratio autem obſcuritatis multiplex eſt:ſed duas dicimus. Primum: quia deus voluit alios eſſe doctoꝛes:alios diſcipulos. Si enim omnes ſcirent/doctoꝛ neceſſarius non eſſet: et ideo tunc oꝛdo confuſus. Deut.xxxij.a. Interroga pres⁹ teros et annũciabunt tibi. Et ita ſicut ſacerdos debit rationem in die iudicij ſi nõ docuerit: vt dicitur Eẽcẽ.iij.c. ſic populus ſi nõ didiceꝛit. Prouerb.j.c. Extendebam ſermones meos z non audiebatis:ideo in perditione veſtra ridebo. Sicut paterfamilias non omnibus exponit cellarium ſuum aut veſtiarium ſuum: ſed habet in domo ſua aliquos qui dant:alios qui acciꝑiunt:ira in domo dei/aliqui ſunt qui docent/alij qui diſcunt. Item obſcura eſt/ne ſit contemptibilis. Contemptibilis enim eſt ſi ab illis intelligitur a quibus non amatur: Igitur non clauſa eſt ſz obſcura. Qui querunt inueniunt ad ſuam gloriam/ quia queſierunt:qui non querunt inueniunt ad ſuam condemnationem: quia non queſierunt. Nec poteſt eſſe eius excuſatio veritatis/ quibus fuit inueniendi facultas ſi fuiſſet querendi voluntas: Quomodo claudebant ſcripturas ſacerdotes/ aliud ꝓ alio interpretantes. Chryſoſomus. Perſonę phariſeorum receſſerunt de mundo/non mozes. Quidam nomina hebraica/ quidam partem euangelij ſcribunt et alligant circa collum. Dic ſacerdos inſipiens/nonne euangelium quotidie legitur in eccleſia? Cui ergo euangelia in auribus poſita nõ proſunt:quomodo collo ſuſpenſa ſanabunt? Deinde vbi eſt virtus euangelij? In figuris litterarum/ an in intellectu ſenſuum? Si in figuris:bene ergo ſuſpẽdis in collo:ſi aũt in ſenſu intellectus: ergo melius ꝓſunt in coꝛde poſita q̃ circa collum ſuſpenſa. Clauditis regnũ celoꝝ: myſteria ſacrę ſcripturę nõ aperiendo. Eccs.ij.d. Nomini bono in conſpectu ſuo dedit deus ſapientiam z ſcientiam z intelligentiam: peccatoꝛi aũt dedit afflictionem z curam ſuperfluam zc. Chryſoſtom⁹. Regnũ celoꝝ dicuntur ſcripturę: quia illis inſerrum eſt. v ¶ Vos enim non intratis. ē.xviij.a. Niſi converſi fueritis zc. r ¶ Nec introeuntes: id eſt volentes intrare. y ¶ Sinitis intrare/ſed impeditis. Contra qđ Prouerb.iij.d. Noli prohibere benefacere cum tua poteſt:ſi vales z ipſe benefac.

Universidad de Deusto

E S a ¶ Ue vobis scribę ꝛ phariſei hypocrite. Hic arguit eos de ſimulatiõe ſanctitatis ꝓpter lucrũ vel de caſtrimargia. b ¶ Qui comeditis domos viduarũ/ oꝛãones lõgas oꝛãtes. Chryſoſtomus. Stõnibus q̃li magnis ꝛcibus facultates viduaꝝ piſcatis. Ue igit vobis ꝑmũ: qz eſtis iniq. Alterũ: qz figmentũ aſſumitis ſanctitat. Ite Chryſoſtomus. Qui auariciã veſtrã religionis colore depingitis/ q̃li diabolo armã chriſti ꝓtatis: vt armet iniq̃tas/ duz picta eſtimat. Oſee. iiij. b. Peꝛã ꝑpli mei comedẽt: ꝛ ad iniq̃tatez ſublenabũt alas eoꝝ. Cõtra tales paſtores Ezech. xxxiij. a. Ue paſtoribus iſrl q̃ paſcebant ſemetipſos ꝛc. Seꝛus mulieꝛibus facilis ad decipiendũ. c ¶ Stõnes lõgas oꝛãtes: ſupple ꝛ ſic mulieꝛculas decipiẽtes. d ¶ Propter hoc amplius accipietis iudiciũ: id ẽ maioꝛẽ dãnationem. Sap. vj. a. Judicium duriſſimũ in his q̃ ꝓſũt/ fiet. e ¶ Ue vobis ſcribę ꝛ phariſei hypocrite. Hic arguit eos de falſitate doctrine vel puerſitate. Scribe ſunt ꝓlati: q̃ deberent eſſe ſcripti intus ꝛ foris. Phariſei clerici diuiſi a ſe: qz volũt videri q̃ ſint in tonſura/ ꝛ veſte ꝛ riſibus. f ¶ Qui circũitis mare. Eſa. lvij. d. Impij q̃ſi mare ſeruẽs. g ¶ Et aridam. Beſa. j. a. Congregent ag q̃ ſub cęlo ſunt in locũ vnũ/ ꝛ appareat arida. Circũitis/ ꝑdicãdo legalia: h ¶ Ut faciatis vnũ ꝓſelytũ. Proſelytus dicebat q̃ de gentilitate ad iudaiſmũ cõuertebat. i ¶ Et cũ fuerit factus: ſcz ꝓſelytus: k ¶ Facitis eũ filium gehenne: ꝓpter opa q̃ facit: q̃ ſunt veſtris opibus ſilia/ ꝛ patri gehẽnalis. Ihn Joh. viij. f. Vos ex ꝑre diabolo eſtis. Silr mõ dicit antichriſtus filius ꝑditiõis. ij. Theſſal. ij. a. Gal. v. a. Teſtificoꝛ omni homini circũcidẽti ſe/ qz debitoꝛ eſt vniuerſe legis faciẽdę. l ¶ Duplo q̃ vos: qz viſa prauitate veſtra reꝓſcit: ꝛ tanq̃ canis ad vomitũ redit. Ihn. ij. Pet. ij. d. Belius eſt viã veritatis nõ agnoſcere q̃ poſt agnitionẽ retroꝛſus cõuerti. m ¶ Ue vobis duces cęci. Hic arguit eos ꝺ aſſertiõe falſitatis vel fraudulẽtia. Phariſei enim alliciẽbãt homies ad faciẽdas oblatiões/ dicentes nõ eſſe reũ ꝓiurij q̃ falſum iuraret ꝓ tẽplũ: nec ad executionẽ iuramẽti aſtricti: ſz q̃ ꝓ oblationes factas in tẽplo iuraret ꝛ nõ exeq̃rẽt/ reus ꝓiurij fieret: qz iuramẽto ſtrictus erat. Quos cõfutat dñs: qz accidit oblatiõibus ſanctificatio potius ex eo q̃ oblate ſunt in tẽplo q̃ ecõuerſio. Dicit ergo: Ue vob dulceſ cęci. 3. xv. b. Si cęcus cęco ducatũ ꝓſtet ꝛc. n ¶ Qui dicitis: quicũq; iurauerit ꝑ templũ/ deꝛ/ nihil eſt: quaſi dicitis cũ nõ eſſe reum ꝓiurij ꝛ aſtrictum q̃ iuramentum ſuum. o ¶ Qui autem iurauerit in auro templi/ debitoꝛ eſt: id eſt in pecunia oblata ſacerdotibus. p ¶ Stulti et cęci. Eſa. xlij. c. Quis cęcus niſi qui vernndatus eſt? ꝛ quis cęcus niſi ſeruus dominĩ. Reg. xj. a. In ꝺ feriã vobiſcũ pactũ. q ¶ Quid enim maius eſt/ aurum an templum quod ſanctificat aurum? Maioꝛ ẽ qui ſanctificat euangeliũ q̃ qui ſanctificat ab eo.

Antiqui libri nõ habẽt iſtũ † Ue vobis vlqs ad ꝓximũ Ue. ꝛc.

repente: quicunq; iurauerit in altari nihil eſt: id eſt non eſt reus periurij veſtra reputatione. s ¶ Quicũq; autem iurauerit in dono: id eſt in oblationis: vt victimis ꝛ cęteris q̃ offerebant. Sophꝫ. j. b. Jurant in deo: ꝛ iurant in melchom: quod interꝓetatur reg mꝛoꝛis. Eſa. lxv. c. Qui iurat in terra iurabit in deo amen ꝛc. Hiere. iiij. a. Jurabis/ viuit dominus in veritate et iudicio ꝛ iuſticia. Hieronymus ibi. Dos tres comites habet iuramẽtum: qui ſi defuerint periuriuz eſt. t ¶ Quod eſt ſuper illud/ debet: id eſt tenẽt ad id quod iurauit. v ¶ Cęci/ quid enim maius eſt: donum an altare quod ſanctificat donum? quaſi/ quid eſt maius: ſanctificatum/ an ſanctificans. ij. Machab. v. c. Non ꝓpter locum gentem/ ſed ꝓpter gentem locũ deus elegit. x ¶ Qui ergo iurat in altari iurat in eo: ꝛ in omnibus q̃ ſuper illud ſunt ꝛc. Occaſiõe erroꝛis q̃ẽ introducebant phariſei addit amplius de iuramento dominus: quia eque ſe aſtringit iuramento iurans per vnam ſicut per aliam creaturam: quia qui iurat per creaturam/ iurat per creaturę auctoꝛem. Auguſtinus. Quãto ſanctius eſt illud per quod iuratur: tanto ꝓnalius eſt periurium. Ergo ꝓnalius ẽ iurare per deum q̃ per oculos dei. Solutio. Loquitur Auguſtinus/ paribus alijs: ſed iurans per oculos dei ingratus eſt deo de eõ q̃ factus eſt homo: ꝓterea deum contemnit et membrum dei. y ¶ Et qui iurat in cęlo/ iurat in throno dei: et in eo qui ſedet ſup eum: id eſt in deo. Eſa. lxvj. a. Cęlum mihi ſedes eſt. z ¶ Ue vobis ſcribę et phariſei hypocrite. Quintum vę/ vbi dominus arguit ſpecialiter ſcribas ꝛ phariſeos de auaricia ꝛ ſuꝑſtitione. Nam occaſione decimaꝝ quas dominus leuitis dari iuſſerat/ etiam minutiſſima decimabant/ vel dando/ vel recipiendo. Erãt eñ inter eos q̃dam populares ꝛ q̃dã leuitę vel ſacerdotes: illi decimas dabant: iſti recipiebant etiam de minutijs: vtriq; autem maxima ꝓcepta negligebant. Propter q̃ ꝛeꝑhendit eos dñs/ magis attendens tempa moderna q̃ illa. Hinc eñ omnes fere tam ꝓlati q̃ doctoꝛes q̃ eccleſiaſtici iudices cõtemptis opibus q̃ charitatis ſtudent ambitioſi ꝛ auaricię ꝛ cupiditati. Ihn Eſa. lvj. d. Ihi paſtoꝛes ignoꝛauerũt ſcelligentiã: oẽs in viã ſuã declinauerũt: vnuſq̃ſq; ad auaricią ſuã a ſummo vſq; ad nouiſſimum. Hiere. vj. c. A minoꝛe vſq; ad maioꝛẽ oẽs auaricię ſtudẽt: ꝛ ꝑpheta vſq; ad ſacerdotes cũcti faciũt dolum. a ¶ Hypocritę. De hypocritis/ Luc. xij. g. Job. xv. d. xvij. b. et xx. a. b ¶ Qui decimatis. i. decimã datis vel exigitis. Deus dubius ẽ. c ¶ Menthã ꝛ anethum ꝛ cyminum/ iſta vilia. d ¶ Et reliquiſtis. i. incorrecta relinq̃tis: q̃ grauioꝛa ſunt legis. e ¶ Judiciũ. Eſa. lix. c. Cõuerſum ẽ iudiciũ retroꝛſum. Job. xxix. c. Cauſa quã neſciebã diligẽtiſſime ĩueſtigabã. Hiere. v. a. Querite in plateis hierlm an inueniatis virũ facientez iudiciũ ꝛc. Et. j. ibidem. g. Magnificati ſunt ꝛ ditati: incraſſati ſũt ꝛ impinguati: ꝛ ꝓterierũt ſermones meos peſſime. Cauſam viduę nõ iudicauerũt: cauſam pupilli nõ direxerũt: ꝛ iudiciũ pauꝑ nõ iudicauerũt. Eſa. j. f. Principes tui infideles/ ſocij furũ: omnes diligũt munera: ſequunt̃ retributiões: pupillo nõ iudicãt: cauſa viduę non ingredit ad eos. Micheę. vj. c. Judicabo tibi o homo q̃d dñs req̃rat a te: vtiq; facere iudiciũ ꝛ diligere miſericordiã: ꝛ ſollicitũ ãbulare cũ deo tuo. f ¶ Et miſericordiã ꝛ fidẽ. Prouer. xv. d. Miſericordia ꝛ fide purgant peccata: ꝛ timoꝛem autẽ domini declinat omnis a malo. g ¶ Hęc/ maioꝛa ſcz: b ¶ Oꝛtuit/ vos vel alios/ facere. Hoc addit/ ne videret elemoſynas ſructuum terꝛe reſpuere.

ſ Et illa non

A ſ a ¶ Et illa nõ omittere. Argumentũ q̃ decimę dande ſunt de oĩbus etiã de minutis. Solũ. Sic rũc/ q̃n nõ ſolũ ad ſubſtãtiã decimę tenebant/ ſz etiã ad taxationẽ cũ taxata eſſet tribus cui decimę ſoluebant: ſz nõ ſic mõ: ſicut in cõcilio habet cõſtitutione in aliq̃bus regionibus illę decimę ſunt neceſſario ſolũendę q̃ę debent ex lege diuina/ vl loci cõ ſuetudine approbata. Sed obijciunt hęretici/ oꝛtuit: dicunt/ non oꝛtet: q̃ nunc oꝛtuit/ ſz non modo. Ite obijciũt/ cur nõ dant leuitę decimas decimaꝝ ſum- Al. †ſunt mo ſacerdoti ꝛ Rñſio: q̃ nõ eſt mõ vnicus pontifex nec vnicum templũ: ſz plura loca ſacrificioꝝ: ꝛ ſz̃ules multi q̃ accipiunt. b ¶ Duces cęci excolantes culicem. Luc. xi. f. cem. i. minoza diſcrentes. c ¶ Camelum autẽ glutientes. i. ſubticẽtes maioza. Chryſ. Oẽs ſacerdotes q̃ ꝓter decimas corripiunt: et maioza peccata vidẽtes tacent/ docẽt ꝓpulũ colare culicem et glutire camelũ. i. a modico abſtinere ꝛ maioza cõmittere. Ite beatus Bern. Sic ſlati noſtri tgis culicẽ eliq̃ãt ꝛ camelũ deglutiunt: dum maioza ſtermittentes/ minoza diſcutiunt: optimi ſcz rerũ eſtimatoꝛes: q̃ magnã ĩ minimis/ paruã aut nullã in maximis adhibẽt diligentiã: q̃ẽ facile liquet in exemplis. Sic etiã eſt hodie in clauſtris: Plue punitur aliq̃s ꝓ omiſſione vel tranſgreſſione vnius adminuteꝛ ꝓſtitutionis/ q̃ ipſius regule. Unde. ꝺ. xv. a. arguuntur tales. Quare trãſgredimini mandatũ dei ꝓter traditiões vꝛas ꝛc. B d ¶ Ue vobis ſcribę ꝛ phariſei hypocrite. Quia phariſei faciebãt q̃ꝛ ſimulatoꝛie/ repetit de eoꝝ ſimulatiõe ꝛ mẽdacio ſiue hypocriſi: de qua diffuſius agens arguit eos metaphoꝛice/ cõparãs calici ꝛ parapſidi ſup eo q̃ religionis ſuppſiciem ſtendebãt exterius cũ interius ſpurcitiã ꝑſciẽtię celarẽt. Arguit itaq; eos in tribus: In exterioꝛi mũdicia: interioꝛi immundicia: ꝛ apparẽti miſericoꝛdia. c ¶ Qui mũdatis q̃ deforis eſt calicis ꝛ parapſidis: intus aũt pleni eſtis rapina ꝛ immũdicia. Chryſ. Tales ꝛ multi ſunt nunc: decoꝛati quidẽ exterius: ſterius iniq̃tate pleni. Ite Chryſ. Nũc exterioꝝ purgationum multa eſt cura: interioꝝ vo nulla. Et ſi q̃s ꝓſciẽtias ſcinderet/ multos vermes/ multã ſanie inueniret. ij. Corꝛ. xiij. a. Abdicamus occulta dedecoꝛis. Eph. v. c. Que in occulto fiunt ab ipſis turpe eſt dicere. Ezech. viij. c. Fili hominis fode parietẽ ꝛ vide abominationes quas iſti faciũt. ẽ. viij. c. Attendite a falſis ꝓphetis ꝛc. f ¶ Phariſee cęce. Murat dñs numerũ/ innuens ex hoc a quolibet eſſe intelligẽdum illud ad ipm eſſe dictũ. Jn quibuſdã tñ codicibus hieronymi reperitur in plurali/ phariſei ꝛc. g ¶ Mũda ꝓius q̃ intus eſt calicis ꝛ parapſidis: vt fiat ꝛ id q̃ deforis eſt mundũ. q. d. vtriq; mũdari oportet ꝛ corpus ꝛ animã: ſz mũdatio hęc debet incipere ab interioꝛi. Luc. xj. f. Stulte: nõne qui fecit q̃ deforis eſt: etiam id q̃ deintus eſt fecit? h ¶ Ue vobis ſcribę ꝛ phariſei hypocrite. Chryſ. Dic hypocrita/ vt q̃d nõ vis eſſe q̃ vis apparere? Ihã q̃ turpe ẽ apparere/ turpius eſt eſſe. Ergo aut eſto q̃ appares/ aut appare q̃ eſ. i ¶ Quia ſimiles eſtis ſepulchris. Chryſ. Coꝛpora iuſtoꝝ tẽpla dicunt dei: coꝛpa aute peccatoꝝ ſepulchra: q̃ aĩa mortua eſt in coꝛpore peccatoris. Meq; eñ viues putãda eſt q̃ nihil viuũ/ nihil ſpuale agit in coꝛpe. Chryſ. Si idolũ ꝑtãſiret mortuũ circũferẽs/ nõne oẽs fugerẽt: nõne oẽs reſiliꝛẽt? Nota aute q̃ ſepulchrũ dicit q̃ſi ſemipulchrũ: ſic ſlati ꝛ magiſtri nñi ꝛpis exterius nitidi/ interius fetidi. Unde patet q̃ nõ ſunt filij ſponſę chriſti: q̃ dicit Cant. j. b. Nigra ſum ſz foꝛmoſa. Pſ. Oſs glia filię regis abintus ꝛc. Pſ. 44. Pſ. 5. Pſ. Sepulchrũ patẽs ꝛc. Sepulchrũ nõ ſoleꝛ fieri in ciuitate: vt dicit Chryſ. Ihn certũ eſt ſi ſepulchrũ eos/ nõ poteꝛis eſſe in ciuitate ſuperioꝛi: vbi nullus mortuus ſz oẽs viui: vñ ꝛ ỏ terra viuentium. k Dealbatis. Act. xxiij. a. Percutiet te deus paries dealbate. l ¶ Que a foꝛis paꝛẽt hoibus ſpecioſa: intus vero plena ſunt oſſibus mozzuoꝝ ꝛ omni ſpurcitia. Sic ꝛ vos a foꝛis quidẽ paꝛetis/ ꝓpter ſdictas ſimilitudines/ hoib⁹ iuſti: intus aute pleni eſtis hypocriſi et iniq̃tate. Unde iſti ſignificant̃ ꝓ bel: qui extra gręus/ intus luteus erat: Dan. xiij. b. Pſ. Filię eoꝝ cõpoſite circũornate vt ſimilitudo templi. m ¶ Ue vob ſcribę et phariſei hypocrite. Hic de ſimulatione pietat̃ arguit eos. n ¶ Qui edificatis ſepulchra ꝓpheꝛarum. Sepulchra edificãt: quãdo in ſecoꝛrupti coꝛrũpunt alios vel mozzificãt detrahendo. Coꝛpa iuſtoꝝ templa dicunt̃: peccatoꝝ vero ſepulchra: vt dix Chryſ. Quid eſt ergo edificare ſepulchra aliq̃/ niſi coꝛrũpere ea vel eis detrahere: q̃ꝛ ꝓie eſt hypocrita: ꝛ poſtea ornãt ea: q̃ſi poſtq̃ detraxerũt/ dicũt aliqua bona de eis vt videant nõ cauſa detractionis ſz compaſſionis animo ꝛ affectu hoc diriſſe? o ¶ Et ornatis monumenta iuſtoꝝ. i. honoꝛatis. Simulabant ſe quidẽ ob fauoꝛẽ vulgi caprandũ/ patrũ ſuoꝝ hoꝛrere perfidiã/ monumenta ꝓpheꝛarũ/ q̃ ab eis occiſi ſunt magnifice oꝛnãdo: ſz ipſo opere teſtificant̃ quantũ paterne conſentiant nequitię. Ideo fruſtra ſanctos honoꝛat: qui ſanctoꝝ ſemper ſanctitatẽ cõtemnit. p ¶ Et dicitis: Si fuiſſem⁹ in diebꝰ patrũ noſtroꝝ. Chryſ. Semp iudei fuerũt ſteritoꝝ ſanctoꝝ cultoꝛes/ q̃ſentiũ cõemptoꝛes: qz nõ ſuſtinebãt increpationes ꝓpheꝛarũ/ q̃ occidebãt eos. q ¶ Nõ eſſem⁹ ſocij eoꝝ in ſanguine ꝓpheꝛarũ. Chryſ. Que eſt iſta iuſticia/ ſanctos colere ꝛ cõtemnere ſanctitatẽ? Primꝰ gradus pietatis eſt/ ſanctitatẽ diligere: deinde ſanctos: qz nõ ſancti ante ſanctitatem fuerunt: ſed ſanctitas ante ſanctos. r ¶ Itaq; teſtimonio eſtis vobiſmetipſis. Hieronymus: id eſt contra voſipſos teſtes: Opere eñ vos eſſe imitatoꝛes patrũ veſtroꝝ teſtificamini quoꝝ facinoꝛa deteſtamini verbo: et ideo peioꝛes: quia homicidę ꝛ ſimulatoꝛes. Aug°. Simulata equitas/ non eſt equitas: ſed duplex iniquitas. s ¶ Quia filij eſtis eoꝝ. Chryſ. Regula nature eſt: vt de bonis boni naſcãtur/ de malis mali: ſicut regula nature eſt vt bõ naſcaꝛ habẽs duos oculos ꝛ quinos digitos: aliq̃ſi tñ dñs ſed raro aliter facit: vt oſtendat potentiã ſuã: ꝛ ita ſi de iuſtis paꝛẽtibus iuſti naſcank/ perhibẽt teſtimoniũ: q̃ſ ſunt filij eoꝝ. Item Chryſ. Que ſit arboꝛ ex fructu cognoſcit: ꝛ fructus ꝓ arboꝛem demonſtraꝛ. Pſ. Generatio recto ꝝ benedicetur. Pſ. 111. t ¶ Qui ꝓpheꝛas occiderunt. Et nũc quidẽ multi occidunt/ nõ ꝓmittentes eis dicere veritatẽ. Eſa. xxx. c. Filij nolẽtes audire verba dei: qui dicũt videntibus: nolite videre: aſpicientib⁹ nolite aſpicere nobis ea que recta ſunt: loquimini nobis placentia: videte nobis errores. v ¶ Et vos implete menſurã patrũ veſtroꝝ. i. implebitis: non ſcipit: ſz ꝑdicit. Joh. ij. d. Soluite. i. ſoluetis tẽplũ hoc. i. Theſſal. ij. d. Prohibentes nos gentibus loqui vt ſalui fiant: vt impleant peccata ſua ſemper. x ¶ Serpentes/ genimina viperarum. Chryſ. Serpentes aſtuti ſunt ſed in malo tñ. Semper aſpiciunt quõ mordeant: ꝛ cũ momoꝛderint quõ ſe occultent: ſic hypocrite cum aliq̃ lęſerint: ita ſimpliciter ambulant ac ſi nulli nocuerint. Eccl. x. c. Si mordeat ſerpens in ſilentio: nihil eo minus habet qui occulte detrahit. Item ſerpẽtes varij ſunt: ꝛ hypocrite varioꝛes: quia nunq̃ os conſonat coꝛdi. Ideo eſt dicunt hypocrite: quia aliud habent in oꝛe/ aliud in coꝛde: vt dicit Hiero°. Huic ſerpenti dicitur Geñ. iij. c. Pectoꝛe ꝛ ventre repes: quia hypocrite omnia faciunt ꝓpe ven-

Serpentum conditio

Universidad de Deusto
Biblioteca

trem ⁊ inanem gloriā: quod est sup pectus repere. Phil.iij.d. Quoz deus vēter est. Sed ⁊ eidē dicit: Terrā comedes omnibus diebus vite tue: quia hypocrite nihil aliud ꝺ terrena cō cupiscūt. Itē serpētes venenū portāt in lingua: sic oēs hypocrite detractores sunt. Itē serpētes colūr vmbras/vnde ⁊ coluber dicunt. Job.xl.c. Sub vmbra dormit. Sic hypocrite ocium ⁊ latibula dilī gūt: qz qui male agit odit lucez: Joh.iij.c. Itē viperaz filij rūpunt ventrē matris: ⁊ hoc idē patiunt a filijs suis: ⁊ ita vipere parentes comedūt ⁊ comeduntur a pullis: Sic hypocrite condemnāt ⁊ ꝺdemnant ab alijs. Itez vipera dicit q̄si vi pariēs: ⁊ hypocrite vi: id ē cū magna cordis ⁊ remoroōis āgustia pariūt bona opa. Item Rabanus. Sicut de viperis nascunt vipere: sic de homicidis homicidę: Chrysostomus. Regula nature est/vt de bonis bonis nascant: ⁊ de malis mali. a ℂ Quō fugietis a iudicio gehēne. Chrysostomus. An forsitā nomē vacuum liberabit vos: q.ꝺ.nō: qz ibi ꝑm ea q̄ intus sūt iudicabit. Apocal.xx.ꝺ. Libri aperti sunt: ⁊ alius liber aperus est q̄ est vite: ⁊ iudicati sūt mortui ex his q̄ scripta erāt in libris. b ℂ Ideo: pōt esse cō secutiuū eē vel causatiuū. i. ꝓpter ꝓrogatiuā vite coz bñ meritoz ⁊ vestrā exaggeratā malicīā. c ℂ Ecce ego mitto ad vos ꝛc. Hinc dicit Act'.v.g. Ibāt apli gaudentes ꝛc. Vel ideo: quia dicitis/Nō essemus socij eoz ꝛc. Ideo/ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapientes ⁊ scribas. Apostoli ⁊ ꝓphetę erāt ⁊ sapientes ⁊ scribę. ꝺ ℂ Et ex illis occidetis ⁊ crucifigetis. Deu.xj.g. Lapidati sunt/secti sūt/tẽptati sunt/in occisiōe gladij mortui sūt.q.ꝺ.patres vestri occiderūt eos q̄ annūciauerūt christū vēturū: ⁊ vos eos q̄ annūciāt christū venisse. e ℂ Et ex eis flagellabitis: vt legit ō apostolis: Act'.xxij.f. f ℂ In synagogis vestris. Apocal.ij.c. Blasphemaris ab his q̄ se dicūt iudeos esse ⁊ nō sunt: ſz sunt synagoga sathanę. g ℂ Et ꝙsequimini de ciuitate in ciuitatē. ꝺ.x.c. Cū vos ꝑsecuti fuerint in vnā ciuitatē fugite in aliā. h ℂ Vt veniat sup vos. i. sup omnē cōgregationem maloꝝ. Istud/vt/effectiuū est: q̄si hoc effectū est/⁊ inde cōsecutiuum: non aūt effectiuū/qz nō eo effectu oēs occiderunt vt iudicarent in eos. i ℂ Dis sanguis iustus. i. pena. ꝓ effusione sanguinis iustoꝝ: k ℂ Qui effusus est sup terrā. Chrysostomus. Etū ad homines multę sunt generatiōes: ⁊ tū ad deū due: ſz bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Bonis ꝓmisit deus ꝑ singulas generatiōes christū venturꝫ ꝙstituit aūt nouissimis sanctis: ita ꝑ singulas generatiōes cōminacus ē malis/reddidit aūt generatiōi nouissime. Nunq̄ ab initio mūdi talis gra da ta ē hoibus q̄lis in christo: ⁊ talis iteritus venit sup ipios: sic sup iudeos repulso christo. l ℂ A sanguie abel iusti. Nō dicit zacharię iusti: ſz abel: qz abel iusticia euidērius meruit a deo apte approbata: a deo. ſ. q̄ deus inē manus abel mūera eius inflāmauit: De isto Gen.iiij.a. m ℂ Usq̄ ad sanguinē zacharię filij barachię/quē occidistis inter templū ⁊ altare. Ille nō pōt accipi duodecimus ꝓphaz: q̄ natus ē in trālmigratiōe post templi euersionē: nec de morte zacharię patris iohānis hoc legit: ſz dicit historia q̄ ille fuit filius ioiade vel barachię: qō idē est rōne interpretatiōis. Sz.iiij.Reg'.xij. videt q̄ non fuerit sic occisus. Solo.ij. Paral'.xxiij. in Hiō. n ℂ Amē dico vobis: veniēt hec oia/scelera: o ℂ Sup generatiōnē istā. Pō. Generatio ꝓcua ⁊ exalpans: generatio q̄ nō direxit coz suū ꝛc. p ℂ Hierlm hierlm. Hieronymus ē. Geminat autē: qz duplicit sanctos lapidat/corpalit ⁊ spūaliter: ⁊ duplicē penā meret/corꝑis ⁊ animę: vel sensus ⁊ dāni: vl ꝑsētē ⁊ futurā. Plāgit aūt affectu pietat'. q ℂ Que occidis ꝓphetas: aplos ⁊ alios q̄ vitā veritatis tibi ostēdēbāt. r ℂ Et lapidas eos: vt de stephano legit: Act'.vij.g. Chrysostomus. Nō dicit: q̄ occidisti ⁊ lapidasti: ſz q̄ occidis ⁊ lapidas. q.ꝺ. naturalē consuetudinē habes. s ℂ Qui ad te/instruendam/castigandam: t ℂ Missi sunt/a me. Thu-

barachię/ quē occidistis inē templum ⁊ altare. Amēn dico vobis: veniēt hec omnia sup̄ generatiōnē istā. Hierusalem hierusalē quę occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q̄s ad te missi sūt: quōties volui cōgregare filios tuos q̄ admodū gallina congregat pullos suos sub alas ⁊ noluisti. Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra deserta.

os sub alas/⁊ noluisti. Metaphorice exprmit affectū suuꝫ in colligendo filios hierusalem. Hec eī aūs circa pullos suos ceteris sollicitior est ⁊ affectuosior. Hieronymus. Pulchre qui herodem de morte sua tractante vulpem vocauerat: Luc'.xiij.g. seipm gallinę comparat. Fraudulenta eī vulpes semp insidias auibus tendere non cessat. y ℂ Sub alas: id est ꝓtectione. Pō. In tegmine alarum tuarum sperabū. z ℂ Et noluisti. Act'.vij.f. Dura ceruice ⁊ incircūcisi cordibus ⁊ auribus: vos semp spiritui sancto restitistis: sicut patres vestri/ita ⁊ vos. Item/Quemadmodū gallina ꝛc. Chrysostomus. Ecclesia gallinę tenet similitudiuem multis rationibus. Primo vagantes pullos ꝓpter cibum congregat: sic ecclesia errantes. Esa.xlv.ꝺ. Congregamini ⁊ venite ⁊ accedite simul qui saluati estis ex gentibus. Item Esa.xl.c. Sicut pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos ⁊ in sinu suo leuabit: fetas ipse portabit. Itē nunq̄ cessat vocare pullos: sic ecclia nunq̄ debet cessare ꝙ doctrina. Esa.lxij.c. Super muros tuos hierusalem constitui custodes tota die ⁊ tota nocte in ꝑpetū non tacebūt. Item cuiuslibet auis pullos quasi ꝓprios diligit: sic ecclesia alienos sibi supositos fidei caloꝛe viuificat: ⁊ magna charitate diligit. ō.xj.ꝺ. Venite ad me omnes qui laboratis ꝛc. Item sic afficit gallina ad pullos suos vt ipis infirmantibus infirmet: sic ecclsia compassiōis affectu infirmitates suoꝝ suas reputat. ij. Corinth.xj.g. Quis infirmat ⁊ ego non infirmor? Item alis pullos ꝓtegit: ⁊ cum illis cōtra miluum pugnat: sic ecclesia alios suis verbi ⁊ exempli filios suos defendit: ⁊ ꝑ ipis contra diabolum pugnat. Apocal.xij.ꝺ. Date sunt mulieri alę ꝺuę aq̄lę magne: vt volaret in desertum locum suū. Itē gallina bispida est: sic ecclia bispida vilis. Thren.j.ꝺ. Vide dñe ⁊ ꝓside ra: qm̄ facta sum vilis. Itē gallina q̄ clamoꝛe rauce concitat: sic ⁊ ecclesia. Pō. Laborauī clamās/rauce facte sūt fauces mee. Itē scalpendo grit grana: sic ecclesia inuenicndo tempalia/spūalia querit: ⁊ sub littera sensum spiritualē inuenit. Phil.iij.b. Omnia detrimentum feci ⁊ arbitror vt stercora vt christum lucrifaciam. Item in alto de nocte quiescit: sic ecclesia mente habitat in cęlo/dum coꝛge in terra versat. Phil.iij.ꝺ. Nostra conuersatio in cęlis est. Item in puluere voluptat: sic ecclesia puluere pgnitentię ⁊ humilitatis se inuoluit. Esa.xlvij.a. Desēde sede in puluere filia babylonis. Itē Esa.lij.a. Excutere de puluere: consurge/sede hierusalē. Item. Vulpida rauce scit/scalpit sup alta quiescit. Affectu plena dolet oua foues aliena. Innumeros mota macra closcida puluere plena. n ℂ Ecce relinquetur vobis domus vestra: templum vestrum/vel ciuitas/deserta. Chrysostomus. Sicut ante mortē ꝙcedit insanabilis infirmitas: sic ⁊ ante ruinā aut hois aut loci aut ciuitatis inemēdabilia ꝙcedūt pcā. Itē Chrysostomus. Quia pulli nō audierūt matrē vocantē/venit rex romanus/⁊ ꝑē iudeoꝝ ꝙsi accipiter comedit/ ⁊ ꝑtem gladio disꝑsit ꝑ ꝓuincias. Item Chrysostomus. Sicut coꝛpus anima recedēte ꝓs frigescit ⁊ soluit/deinde putrescit: sic templum vestrum dei spiritu recedēte ꝓs seditiōibus replebit/deide veniet ad ruinā.

℣ Dico eī vob

a ℂ Dico eī vobis/nō me videbitis amodo: q̄si vere dicerā vos: qz post passionē nō videbitis me donec videat⁊ venientē ad iudiciū. Joh.xvj.ꝺ. Modicū ⁊ iā nō videbit me ꝛc. b ℂ Donec dicat⁊: Benedictus qui venit in nōe dñi. i. donec ꝓfiteamini christū venisse i carnē. Esa.xxx.f. Ecce nomē domini ꝺ longinquo venit ꝛc.

Exꝺ.La.XXIIII.

c Egressus ie-
e sus ꝺ templo ibat.

a Dicō enim vobis/nō me vi-
b debitis amodo dōnec dicatis: Benedictus qui venit in nomine dñi. Ca.XXIIII
c Egressus iesus de
ꝺ e templo ibat. Et accesserunt discipuli eius vt ostenderent ei ędificatio-
e nes templi. Ipse autem respondens/dixit illis: Videtis hec omnia: Amē dico vobis/non relinquet hic lapis super lapidem/qui non
f destruatur. Sedente autem
g eo super montem oliuet: accesserūt ad eum discipuli se-
b crēto dicentes: dic nob quā-

Marci.13.a. Luc'.19.g. et.21.ꝺ.

Suffecisset forte dixisse/egressus: ſz addidit/ibat: q̄si offensus ibat: sicut aliqs q̄ ꝺ sperabat nō inuenit. ꝺ ℂ Et accesserūt discipuli eius vt ostenderent ei ędificationes templi. Interlin. Non ignotas ſz tāq̄ admirandas. Ac sic tacite dicerēt: Ędificia soli/da dirui nō poterūt. e ℂ Ipe autem respondēs/ait illis: Videtis hec omnia: Amē dico vobis/non relinquet hic lapis super lapidem qui nō destruat. Hoc factū est in pre ꝺragesimo secūdo āno post passionē dñi a romanis: postea ex toto ꝑ eius hadrianū. Chrysostomus. Si ciuitas aliq̄ regi terreno facta fuerit rebellis: nōne mittit milites vt fiat deserta? Ut qz potestatē regis sui nō cognouit in bono/cognoscat in malo. Hoc est cōtra illos qui pulchra faciūt ędificia/maxime de patrimonio crucifixi. Hiere.xxij.ꝺ. Ue q̄ ędificat domū suā nō in iustitia: ⁊ cenacula sua nō in iudicio: Qui dicit: ędificabo mibi domū latā ⁊ cenacula spacioſa: ꝺ apit sibi fenestras ⁊ facit laqaria cedrina pingit q̄ sinopide: id ē sanguine christi. Ad q̄d ergo tā magna ⁊ sūptuosa ędificia postq̄ destruent? Eccl.xliij.c. Opꝰ opus cor ruptibile i fine deficiet: ⁊ q̄ illud opat ibit cū illo. Habacuk.ij. c. Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignū q̄ inter iuncturas ędificioꝝ est rīndebit. f ℂ Sedente autē eo super montē oliueti. Locus in q̄ sedit: vt habeꝫ sup Mar.xiij.a. dicebat locus ostēsionis: ⁊ erat e regione cōtra templū: vt ipso coꝛpis situ ostenderet ruinā ciuitatis ⁊ templi: ſz eo ipso ꝙ erat oppositus templo. g ℂ Accesserunt ad eū discipuli. Marcus.xiij.a. dicit: Petrus ⁊ Iacobus ⁊ Iohānes ⁊ andreas. b ℂ Secreto dicentes: dic nobis quando hec erunt: et quod signum aduentus tui et consummationis seculi. Nota q̄ idem sit tēpus iudicii: ⁊ cōsummationis seculi: quia tunc trālibit mūdus ⁊ gloria eius: nihilominus ipi adhuc tanq̄ indiscreti tria ꝓponūt. Vident eī ꝛrere signa euersionis ciuitatis: ⁊ aduentus iudicii: ⁊ cōsummationis seculi. Chrysostomus. Illud ꝓmū interrogāt ꝓpter se: sed secundū ꝓpter nos. Nobis eī expedit scire signa cōsummationis. Olim eī labozibus dulcis ē finis: Viator libēter interrogat vbi sit māsio: Mercēnarius frequēter cōputat q̄n annus cōplet: Agricola semp tempa messis expectat: Mulier ꝑgnans de decimo mēse semp cogitat: Et serui dei libēter de cōsummatiōe requirunt: Quia vbi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ coꝛ tuum. ō.vj.c. i ℂ Et respondens iesus/dixit illis. Rādet tāq̄ fugero gans magister q̄monens discipulos ne seducant ab hereticis q̄sentibus vel futuris/crescēte fide vel tepescente. k ℂ Videte ne quis vos seducat. Eph.v.b. Nemo vos seducat inanibus verbis. ij. Timoth.iij.ꝺ. Mali aūt homines ⁊ seductores ꝓficiūt in peius errantes ⁊ in errorem mittentes. Col. ij.b. Videte ne quis vos decipiat ꝑ philosophiā ⁊ inanē fallaciam ꝑm traditionem hominum. Piere.xxiij.b. Non vos seducant ꝓphetę vestri qui sunt in medio vestri ⁊ diuini vestri. l ℂ Multi enim. Vocat in vnum multitudo ⁊ mutua coꝛ contrarietas. Unde significat ꝑ vulpes sanctos: quę facies habent diuersas: sed caudas colligatas. m ℂ Venient/sua auctoritate. Joh.x.b. Quotquot venerūt fures sunt/⁊ latrones.ō.vij.ꝺ. Attendite a falsis ꝓphetis qui veniunt ad vos in

Judic'.15.a.

vestimentis ouiū: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. n ℂ In nomine meo: id est nomē meum sibi vsurpātes. o ℂ Dicentes: Ego sum christus. Sic fecit simon magus cui in samaria omnes auscultabant dicentes: Hic est ꝛtus dei magna: Act'.viij.ꝺ. Et sicut dicit Glo. Imminēte excidio hierusalem/multi ꝓncipes dicebant se esse christos: ⁊ tēpus liberatiōis a tributo romanorum ꝓpe esse ꝛc. p ℂ Et multos seducent. Chrysostomus. Sic cū domus comꝑhēdit incēdio/oēs latrones surgūt ꝛrētes q̄libet q̄d rapiāt: sic q̄ casus iudeoꝝ specialiter vl christianoꝝ generaliter fieri cepit/oēs ꝺmōes insurrexerūt ꝑ ministros suos ꝛrētes q̄d ꝑdant. Unī Pō. Posuisti tenebras et facta est nox ꝛc. Itē homo circa mortē phātasias videt: sic ⁊ mūdus in exitu suo multos patiet errores. Unī. ij. Thessal.ij.a. Rogamus vos frēs ꝑ aduentū dñi vt nō

Marci.13.a. Luc'.21.b. Eph.5.b. Col.2.ꝺ.

Marci.13.a. Luc'.21.c. † Pō.103.

moueamini cito a sensu vestro: neq̄ terreamini/neq̄ ꝑ spiritū/neq̄ ꝑ epistolā tanq̄ ꝑ nos missam quasi instet dies domini: ne quis seducat vos vllo modo. Mota aūt q̄ sunt tria genera hostium. Seductores hereticī/auferentes fidem ecclesię: gladi tyranni/auferētes substantiam ecclesię: coꝛruptores domestici: id est falsi fratres coꝛrumpētes mores. Thren.i.ꝺ. Manū suā misit hostis ad omnia desiderabilia eius: qz vidit gentes ingressas sanctuariū tuū. q ℂ Audituri eī estis: ante excidiū: r ℂ Prelia ⁊ opiniones ꝓeliozū. Chrysostomus. Si volumus hec signa tēꝑ coꝛpaliter intelligere nō ꝓficiūt ad manifestatiōnē cōsummatiōis mūdi: nā bella coꝛpalia semp fuerūt ⁊ erūt ⁊ fames ⁊ terꝛemotus. Hec potest esse signum rei futurę quod semp est in visu: sed quod nouū sit illud dicit signum. Sicut ergo fuit hierusalem coꝛpalis/que tā expugnata est: ⁊ altera spiritualis: id ē ecclesia christi/ quę temptat ⁊ in fine temptabit: sic ⁊ signa quę dominus dicit ⁊ spiritualiter intelligenda sunt ⁊ carnaliter: ergo ad vtrūq̄ ꝓzrige mentē qui audis. s ℂ Videte ne turbemini. Chrysostomus. In auditione siue coꝛpaliū siue spūaliū ꝓziozū sancti inturbabiles manent: quia ea q̄ fiūt in mūdo nō possunt nocere eis qui sunt extra mundū: sicut q̄ est in tabernaculo sonū tēpestatis audit ⁊ vexationes siluaꝝ videt: ipe autem flatum nō sentit. Unde Prouer.xxviij.a. Fugit impius nemine ꝑsequente: iustus autem q̄si leo cōfidēs. Et.xij.c. Non contristabit iustū quicq̄d ei acciderit. t ℂ Oportet eī hec fieri. i. Corinth.xj.ꝺ. Necesse ē vt veniant hereses. v ℂ Sed nondū est finis. i. vbis desolatio finalis: vel dies iudicii. x ℂ Surget eī gens contra gentem: ⁊ regnum in regnū. Esa.xix.a. Pugnabit vir cōtra fratrem suum: ⁊ vir cōtra amicum suum: ciuitas aduersus ciuitatem: ⁊ regnū aduersus regnum. Chrysostomus. Spūaliter heresis cōtra heresim: episcopatus cōtra episcopatū: Et hoc est signum expugnationis ecclesię: sicut tūc fuit ciuitas/ hierusalē. y ℂ Et erūt pestilētię. Pestis dicit q̄cūq̄ q̄ late depalcit homines: ꝓpie pestis a pastu herbę nociuę ꝓueniens/quasi pastulentia. z ℂ Et fames ⁊ terꝛemotus per loca. Chrysostomus. Quales fames ⁊ quales terꝛemotus q̄cesserunt captiuitatem iudeę/scire potest qui iosephum legit. Spūaliter autem in ecclesia pestilentię carnalium vitioꝝ: fames verbi dei: terꝛemotus tribulationū. Si hec nō essent/nō eēnt scḥismata nostra. Et.j. Initia parturitionū sunt hec: sed oppōsito ecclesię. a ℂ Hec autem omnia inicia sunt dolorū. Chrysostomus. Alia ira/parturitionis. b ℂ Tunc. Chrysostomus. Existimo q̄ ꝑ tam defecit expositio carnalis: quia dicit/Tunc ꝛc. Non est tūc ꝛrere pati apostoli quando ciuitas est destructa: sed ab ascēsiōe dñi: sicut dicit Act'.iij.v.vj. Spūaliē plane cōuenit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Tradēt vos in tribulationē. Job. v. d. In sex tribulationibus liberabit te: in septima autē non tanget te malum. b ¶Et occidēt vos/ & eritis odio oibus gētibus: humana sapiētibus. Primo: quia corripitis eos. Prouer. xv. b. Nō amat pestiles eū qui se corripit: nec ad sapiētes graditur.

Secūdo: q̄ dissimiles eis. Exo. j. c. Oderant filios israel egyptij et affligebāt illudentes & inuidentes atq; ad amaritudinē perducebāt vitā eorum. Tertiam rationem assignat Aug⁹. Oculis egris odiosa est lux quę puris est amabilis. Sap. ij. c. Grauis est nobis etiam ad videndū. Esa. xxvij. g. Oderat semper esau iacob p benedictione qua benedixit ei pater. c ¶Propter nomē meum/ nō ppter delicta vestra. Luc'. vj. d. Beati eritis cū vos oderint homines: & cū separauerint vos & exprobrauerint & eiecerint nomē vestrū tāq̄ malū ppē filiū hois. d ¶Et tūc scādalizabunt multi. Luc'. xij. g. Diuident duo in tres: & tres in duos. Chryp. Nō pauci erāt christiani/ nō scādaliçabant/ nec inuicē tradebāt sz erāt vnū cor: Act'. iiij. f. Sed nūc odiunt se adinuicē: ita vt nec in duobus sincerā inuenias charitatē/ ne dicā in multis. Item Chryp. Faciētes psecutiones: quō hęc legere nō erubescunt? e ¶Et inuicem tradēt: Frater insidiabit fratrē fidelem. Nā Hiere. ix. b. Omnis frater supplantās supplātabit. Et. xij. b. Fratres tui & domus patris tui etiā ipsi pugnabūt contra te. f ¶Et odio habebunt inuicē. Luc'. xij. g. Diuident duo in tres & tres in duos. g ¶Et multi pseudo ꝓphete surgent: qui primus quasi mortui erant. Barc'. xiij. c. Exurgent pseudo christi & pseudo ꝓphetę: & dabunt signa & portenta ad seducendos si fieri pōt etiam electos. Chrysostom⁹. Prophetę dicunt doctores. j. Cor'. xiiij. f. Prophetę aūt duo aut tres dicant & ceteri diiudicent. Ergo pseudo prophetę/ pseudo doctores. h ¶Et seducent multos/ per miracula et falsam doctrinam. Unde Chryp. Quę ex parte non mouent antichristus facięs signa christi: mouēt & antichristiani officia christi/ anozum explentes: nisi forte cōsiderantē q̄ ipse sathanas trāsfigurat se in angelū lucis. ij. Cor'. xj. c. & ministri eius tt. quoz finis est ꝑm opera coz: non ꝑm schemata. ē. vij. b. Attendite a falsis ꝓphetis tt. Dicit aūt/ multos/ nō oēs. Unde Chryp. Non omnes: quia nō est seducentium virtus sed negligētia seducto. Ratioquin omnes seducerēt: & ira mendaciū nec rationē nec virtutem habet. Chryp. Videte triplex ꝟlium: a seductoribus/ ab inimicis/ a pseudo fratribus. i ¶Et q̄m abūdabit iniquitas. Osee. iiij. a. Maledictū & mendaciū & homicidiū & furtum & adulterium inundauerūt & sanguis sanguinem tetigit. k ¶Refrigescet charitas multorum. Argumētū q̄ charitas pōt remitti. Sol'o. Feruor remittit: de q̄ Apocal. iij. c. Utinā frigidus esses aut calidus/ sed q̄ tepidus es incipiam te euomere ex oze meo. l ¶Qui autē perseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. Chryp. Sicut non sanis sed egris dat medicina: sic ꝟsolatio nō periculū facientib⁹ sed periclitantib⁹ dat. Est aūt cōmendabilis pseuerātia exemplis sanctoz: testimoniis scripturę: sui cōtrarij detestatione: ꝟtio p hoc q̄ diabolus insidiat ei: quinto a multiplici suo effectu. De ꝑmo. j. xxvij. c. Si filius dei est descēdat de cruce & credim⁹ ei. Christus tūc ꝟmilit pseuerantiā muneri fidei: q̄s iudęi auferebant/ cū eīs fides placeat deo. Eccl'. j. d. Nō beneplacitū ē deo fides & māsuetudo. De testimonio scripturę sufficiat q̄d dicit hic: Qui pseuerauerit tt. Tertio cōmendabilis est sui cōtrarij detestatione: q̄d est desistere ab opę inchoato et nō consummato. Hoc aūt plenū est erubescētia & valde nociū. De ꝑmo. Iste incepit ędificare & nō potuit ꝟsummare: Luc'. xiiij. f. De secūdo/ Prouer. xviij. b. Qui mollis est & dissolutus in ope suo: frater est sua opa dissipantis. Quarto cōmendabilis est q̄ hoc q̄ diabolus insidiat ei. Unde Gen'. iij. c. Tu insidiaberis calcaneo eius. Quinto cōmendabilis est a multiplici suo effectu. Primus est q̄ in oratione impetrat q̄d vult a deo. Luc'. xj. b. Et si ille perseuauerit pulsans tt. Secundus est q̄ succursum merēt a dño. Pō. Uniuersi qui te expectāt nō confundent. Tertio: q̄ merēt consolationē. ē. xv. d. Miserēt turbe: quia iam triduo pseuerant mecū. Quarto: q̄ merēt vitam ętnā. Apocal'. ij. c. Esto fidēs vsq; ad mortē: & dabo tibi coronā vitę. Quinto virtus est q̄ bona acquisita custodit: Econtrario desistere ab opere inchoato/ bonū inchoatum destruit.

a trādent vos in tribulationē
b ēt occidēt vos/ & eritis odio
c oibus gētibus ꝓptēr nomē
d meū. Et tūnc scādalizabunt
e multi: ēt inuicem tradent: et
f ōdio habebunt inuicem. Et
g mūlti pseudo prophetę surgēt: ēt seducēt mīos: ēt quo-
h niā abundabit iniq̄tas: rēfri-
i gescet charitas mīoz. Qui

m finē/ hic saluus erit. Et prē-
n dicabit hōc euangeliū regni
o in vniuerso orbe in tēstimo-
q niū oib⁹ gētibus: ēt tunc ve-
r niet ꝟsummatio. Cūm ḡ videritis abominationē deso-
s lationis q̄ dicta ē a dānie-
t le ꝓpheta stāte in lōco san-
x cto: q̄ lēgit intelligat. Tūnc

Barc'. 13. b. 7. q. 1. c. suggestum
De pēni. dist. 2. c. nō reuertebant. et. c. apūs.
† Prou. 26. b
Dañ. 9. g.
Barc'. 13. b.
Luc'. 21. d

do. Septimo: quia nihil ei resistit. Seneca. Nō despero/ induratū nihil est q̄ nō impugnet pertinax. Quid aqua mollius: quid lapide durius? & tamē gutta cauat lapidē/ nō vi sed sępe cadendo. Octauo: quia pseuerātia q̄si nihil impfectū relinq̄t. Attēde ex q̄ modica nuce q̄ magna arbor ē natura perficiat. In multis aliis exemplis idem inuenies. Nono: quia pseuerātia ad cumulū sapientię pducit. Unde Bern'. Summa sapientię est pseuerātia: summa stultitia est eius oppositio. Tria autem impediūt pseuerātiā. Leuitas: remissio/ & pusillanimitas. De ꝑmo Bern'. Quid tātę leuitati & eternitati? De secūdo Prouer. xij. d. Manus remissa tributis seruiet. Item Prouer. x. a. Egestatē opata est manus remissa. De tertio/ Prouerb. xviij. b. Pigrū deficit timor. m ¶Et ꝓdicabit. Hoc factū fuit ꝑ aplos. n ¶Hoc euangelium regni. i. ecclię/ vel ducens ad regnū. o ¶In vniuerso orbe. Chrysostom⁹. Ante captionem hierosolymis/ dicit Paulus: Et quidē in omnē terram exiuit sonus eoz: Roma. x. d. Col'. j. a. Peruenit ad vos euāgeliū sicut & vniuerso mūdo: Huc aūt nō facię mūdi ꝓdicatur vbiq̄. p ¶In testimonium omnibus gētibus. i. geniliter viuentibus. Chryp. id est in redargutionem: quia q̄ crediderūt condemnabūt incredulos. q ¶Et tunc veniet consummatio/ ciuitatis vel mūdi. Esa. xvij. f. Consummationem & abbreuiationem audiui a domino deo exercituū super vniuersam terrā. r ¶Cū ergo videritis abominatione desolationis. s. finalē: q̄ facta est ab ęlio hadriano. Primo em̄ vastata est ciuitas a tito & vespasiano: postea suscitatę sūt ruinę eius: & q̄ prius aufugerāt & latuerant in mōtibus & speluncis/ reuersis romanis habitauerunt in parietinis ciuitatis. Deinde ęlius hadrianus imaginē suam posuit in muris templi: id est in loco vbi fuerat templum/ vt adorarēt eam: quā iudei cōfregerūt/ nolētes tantā iniuriā sustinere. Et quo indignatus ęlius/ fundituş cuertit ciuitatem: & ibi iuxta ędificauit ciuitatē modicam: quā noīe suo vocauit ęliam/ forte nunc vbi ciuitas sita est: & edictum dedit/ ne q̄s iudęus habitaret vltra mare. Hiero⁹. Abominatio ꝑm veterem scripturam idolum nūcupat: Et idcirco additur/ desolationis: quia in templo desolato atq; deserto idolū positū est: vt dicit illa Glo. Abominationē tt. Uel abominationem vocat antichristum abominabilem: qui stabit in templo extollens se tt. De q̄ Zach⁹. xj. d. O pastor & idolum. Nō est maior abominatio q̄ idolū/ in quo erit maxima potestas diaboli stare in templo sancto dei. ij. Cor'. vj. c. Quę cōmunicatio templi ad idolū? Daniel. viij. g. Dolus in manu eius dirigetur. Contrarium dicitur de christo/ Esa. liij. d. Uoluntas domini in manu eius dirigetur. Christus plenus gratię et veritatis: antichristus cupiditatis & falsitatis. Credo q̄ hęc sint ꝟba Chrysostomi. Moraliter: Abominatio desolationis malus ꝓlatus. Prouerb. xvj. b. Abominabiles regi qui agunt impie. Et. xj. c. Abominabile dño coz ꝓauū. Et etiā vita coz & oblatiōes coz. Prouer. xv. b. Abominatio est dño vita impioz. Et in eodem. b. Uictime ipioz abominabiles. t ¶In loco sancto. i. in ecclia. Eccl'. x. b. Est & malū q̄d vidi sub sole: q̄si p errorē egrediens a facie ꝑncipis: positū stultū in dignitate sublimi. s ¶Quę dicta est. i. ꝓdicta: & ¶A daniele ꝓpha. ir. g. v ¶Stantē in loco sancto. i. in templo dei. Luc'/ y ¶Qui legit intelligat/ ꝓphetiā implerā. 3 ¶Tunc/ tpe obsidionis vel antichristi:

Barc'. 13. c.
Luc'. 21. d
Trīa pseuerātiā impediūt
Moraliter

A F a ¶Qui in iudea sunt fugiant ad montes. Hieronymus. Ad iram tanta erit vbiq̄ obsidio q̄ nulli erit tutum se p̄mittere ꝰcludi in ciuitatē ꝓpē aliquā occupationē. Nā subitāgit: c ¶Et qui in tecto non descēdat tollere aliquid de domo sua. Et q̄ in tecto. Prouerb. xix. b. Tecta pstillātia mulier litigiosa. Et. xxvij. c. Tecta pstillantia in die frigoris & litigiosa mulier cōparant. d ¶De domo sua. Bern'. xij. a. Egredere de era tua tt. e ¶Et q̄ i agro: sęz ecclīastico: vel ꝑdicator cuius est officiū ipm̄ ecolere/ malas herbas extirpare/ & bōas plātare. Hiere. j. b. Ecce ꝓstitui te sup gentes & sup regna vt euellas & destruas & dissperdas & dissipes & ędifices & plātes. Sz Prouer. xxiij. d. Ner agrum oīs pigri trāsiui: & ecce totū repleuerāt vrticę. f ¶Non reuertat tollere tunicam suam: & rē sęcularē qua se exuit vt nudus sequeret christum: vt dicit Interliñ. De hac tunica Cant'. v. b. Expoliaui me tunica mea/ quō induar illa? Luc'. ix. g. Nemo mittit manum suam ad aratrum & respiciens retro aptus est regno dei. b ¶Fugiant. Prouerb. vj. a. Eruere quasi damula: & quasi auis de insidijs aucupis. Esa. xiij. c. Et erit quasi damula fugiens. Zach. ij. b. O o o fugite ō terra aq̄lonis tt. g ¶Ue autem ꝑgnantibus & nutrientibus in illis diebus. Chrysostomus. Pecunias cōtemnere facile est facere & de tunica ꝑuidere: sed q̄ sunt a natura q̄s effugiet? Qualiter pręgnās fiat leuis: q̄liter despiciat nutrix quē lactat? Item/ Ue ꝑgnantibus. Augustinus. Quadruplex est charitas. Incipiēs q̄ nascit: ꝑficiens q̄ nutrit: ꝑfecta q̄ roborat: ꝑfectissima quę mortē desiderat. Ue eternū erit duobus ꝑmis: q̄ impfectis: & ideo stare nō pōtentibus. Pregnātes aūt sunt qui bonū cōcipiūt. Esa. xxvj. d. A facie tua dñe cōcepimus & parturiuimus & peperimus spiritū salutis. b ¶Orate autē vt nō fiat fuga vestra hyeme: quia tūc nō possetis fugere ꝓpter aeris intemperiē. i ¶Uel sabbato: q̄ ex statuto legis nō licebat eis die sabbati vltra mille passus ire. Moraliter, b ¶Orate autē vt non fiat fuga vestra hyeme: id est in peccato. Prouerb. xx. a. Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo estate & nō dabit ei. In hyeme & vētus: id est superbia: obscuritas/ hęc est inuidia: sit ignis/ hęc est ira: frigus/ tristicia: gelu/ auaricia: tūc magis solet cōsumi gula: tunc est via luxuria/ luxuria. i ¶Uel sabbato. De quo Thess. j. c. Uiderūt eā hostes & deriserunt sabbata eius. k ¶Erit em̄ tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mūdi vsq; modo neq; fiet. Chrysostomus. Mira ꝟtus christi & fortitudo apostoloz: q̄ a gentibus habebant odio vt iudei: vel seditiosi a cesare abigebant: a iudeis lapidabant q̄si legi inimici: cōtra apostolos omnes ꝟsurgebant/ ꝟceps/ dux/ idiota/ plebs/ infinita milia iudeoz: tūc eperūt romani/ & duodecim viros inermes nō supauerūt. Duo sunt necessaria docēti: vt sęs sit fidedignus: vt diligat ab his quos docet: & vt liberā rēpus sit a tumultu. Omnia aūt tūc cōtraria erūt. Apocal'. xij. c. Ue terre & mari: quia descendit ad vos diabolus habens irā magnā/ sciens q̄ modicū tempus habet. l ¶Et nisi breuiati fuissent dies illi: quia antichristus non regnabit nisi p̄ tres annos & dimidiū. Uel sicut dicit Gen'. xxij. c. vt debeant illi pauci dies ꝑ amoris magnitudine. m ¶Nō fieret salua omnis caro: quia in illa tribulatiōe caderēt. Mota aūt q̄ ille qui metu mortis vel alterius tribulatiōis deū deserit valde inlipiēter agit. Primo: quia regem in porta regni deserit. Porta regni est tribulatio. Act'. xiij. d. Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei. Luc'. vlt'. d. Nōne oportuit christū pati & sic intrare in gloriam suā? Nō videt regnum ęloz velle intrare/ qui regē ęloz in porta re-

Quadruplex charitas
Moraliter
Duo docēti necessaria

b quī in iudea sunt fugiānt ad
c montes: Et quī in tecto non
d descendat tollere aliquid dē
f domo sua: & quī in agro/ nōn
reuertatur tollere tunicā suam. Uę autem pregnātibus
& nutrientib⁹ in illis diebus.
b Orāte autem vt non fiat fuga vestra hyeme vēl sabba-
k to. Erit enim tunc tribulatio magna / qualis non fuit ab
l initio mundi vsq; modo neq; fiet. Et nisi breuiati fuis-
m sent dies illi/ nōn fieret salua
n oīs caro: sed propter electos

Barc'. 13. b. Luc'. 21. d.
Barc'. 13. c.

o breuiabuntur dies illi. Tunc
si quis vobis dixerit: Ecce
p hic est christus/ aut illic: nō-
r lite credere. Surgent enim
pseudo christi et pseudo p-
phetę: et dabunt signa ma-
s gna et pdigia: ita vt in erro-
t rem inducant si fieri potest
v etiā electi. Ecce ꝺdixi vob.
f Si ergo dixerint vob: ecce
in deserto est/ nolite exire: ec-
x ce in penetralib⁹/ nolite cre-
y dere. Sicut enim fulgur exit
ab oriente & paret vsq; in oc-
s cidentem: ita erit aduentus

Luc'. 17. c. Barc'. 13. c. Luc'. 17. c.
† Pō. 30.

L
D

& implacabilē vadit. Hiere. vj. f. Crudelis est & nō miserebit. Gregorius. Seuitū est seruire diabolo offenso qui nullo placabil officio. Septimo: quia fugiens virgā/ vadit ad gladiū. Job. xix. d. Fugite a facie gladij: quia vltor iniquitatis ē gladius. n ¶Sed ꝓpter electos breuiabunt dies illi. Rabanus. Talis tribulatio tūc erit in circuitu areę domini: vbi omnibus paleis velut cribro examinatōis ad purū sequestratis/ solū frumētū colligendū in horreū domini remaneat. Luius tempis ꝓscios ac cauros quia dñs nos esse voluit/ ꝑtinus addidit: o ¶Tunc: id est in illa ꝟsura & tribulatiōe/ ſi quis vobis dixerit: Ecce hic est christus/ apud donatistas: p ¶Aut illic/ apud arrianos & hmōi. q ¶Nolite credere. i. Joh. iij. a. Nolite credere oi spiritui. r ¶Surgent em̄ pseudo christi et pseudo ꝓphetę/ et dabunt signa magna et pdigia. Apocal. xiij. c. Uidi aliā bestiam ascendentē de terra: & habebat cornua duo similia agni: & loq̄bat sicut draco: & potestatē ꝓtis bestię omnē faciebat in cōspectu eius. Et post parū. Et fecit signa magna vt etiā ignem faceret de ęlo descendere in terram in cōspectu hominum. s ¶Ita vt in errorem inducant: id est in errorē finaliter ducant. t ¶Si fieri potest etiā electi. Gregorius in homelia. ix. sup Ezechielē. Per hoc q̄d dicit: Si fieri pōt/ expūmit q̄ electi in corde tentabunt: Mutāt em̄ ſs nō cadūt. Di cit ergo/ Si fieri potest: id est trepidabūt & tm̄ dicunt electi/ quia nō cadūt. Dubitatio itaq; sermonis a dño in electis exprimit trepidationē mētis: quos & electos nominat: quia certi sunt q̄ in fide & in bonis moribus pfistūt. Job. xli. d. Sub ipo erūt radij solis: & sternet aurū quasi lutū. v ¶Ecce ꝺdixi vobis: & ideo minus debēt lędere vos: q̄ Greg'. testeriacula ꝟsa minus lędunt. x ¶Si ergo dixerit vobis: ecce in deserto est/ nolite exire: ecce in penetralibus/ nolite credere, Prouer. xxvj. d. Quando submiserit vocē suam ne crediderīs ei: quia septē nequitię sūt in corde illius. y ¶Sicut em̄ fulgur exit ab oriente & paret vsq; in occidentem: ita erit aduentus filij hominis. q. d. tempibus antichristi: sęz aduentu iudicis imminente/ nolite credere hęreticis vēl alijs de christo sentientibus: vt ꝺdictum est: quia eius aduentus erit ita manifestus & euidēs q̄ omnibus innotescet in cūctis ptibus orbis. Chrysostomus. Dixit ꝙliter venīet antichristus: nūc dicit ꝙliter veniet christus. Fulguri aūt cōpat secūdus aduētus ꝓpter manifestationē. Esa. liij. d. Uidebit oīs caro salutare dei. Propter subitationē. j. Thessal. v. a. Cū dixerint pax & securitas: tūc repētinus eis superueniet interitus. Itē q̄ nulli pcet. Sap. vj. d. Nō subtrahet pson̄ cuiusq; de q̄ est omniū dñator: nec verebit magnitudinē cuiusq;. Itē q̄ scindet. i. sepabit. j. xxv. c. Cōgregabūt aīas eius & sepabit eos ab inuicē sicē pastor sepat hędos ab agnis. 3 ¶Ita erit aduentus: id est ꝺdicari debet. q. d. sicut manifeste venit ita & manifeste ꝺdicādus est eius aduētus ꝑmus & secundus.

Universidad de Deusto

E S a ¶Filij hominis. i. ita veniet. i. bō verū corpus habens/non phantasticū. Et loquit dns emphatice ad expssionē humane nature: in qua iudicaturus est in extrema die. b ¶Ubicūq; fuerit corpus. i. christus bō/emphatice. c ¶Illuc cōgregabunt aquile. i. sancti qui prius obuiā christo in aere rapti cū eo venient ad locum iudicij: q̄ pacto iudicio subleuabunt ad eum in cęlū empyreum. Nota autē q̄ aquila vel vultur sentit odorem cadauer transmarini & aduolat. Irreuerberatis oculis suis solem in rota sua conspicit et plene intuet. In senectute rostrum alli dit petrę et iuuenescit ita bō in p̄senti vetustatem culpę deponens/ et in futuro pene veniens ad iudicium renouabitur in gloria dei. Pś. Renouabit vt aquile iuuentus tua. Item/ b ¶Ubicūq; fuerit corp⁹. i. christus sub sacramento altaris: aquile. i. sancti. Vel de peccatore q̄ dicatoribus. d ¶Statim autem post tribulationē dierū illorum. i. post aduentū antichristi & mortem eius. Hęc ꝓpositio/ post: notat tribulationem inchoatā/ nondū tamē finitā: quia mortuo antichristo & terminata eius graui persecutione: & alia iudicij signa. Ut aūt ferē Hiero⁹ ponit quindecim signa: q̄ dns breuiter transit. e ¶Sol obscurabitur: ad litteram: non eclipsi natura/ li sed p accidens: vt accidit in passione dñi. Iobel. ii. g. Sol cōuertet in tenebras &c. f ¶Et luna nō dabit lumen suum/et stellę cadēt de cęlo. Chrys. Patrefamilias mortēre/dom⁹ eius turbat/familia plāgit & nigris se vestimētis induit: sic humano genere, xp̄e q̄ sacta sunt oīa: circa finē ꝓstituto/tot⁹ destruit mūdus: cęli misteria lugēt & p cādore tenebris iduunt. Mystice Mystice: e ¶Sol obscurabit. i. noticia christi silebit. f ¶Et luna nō dabit lumē suū. i. ecclia sc̄ientię suę lumē nō demōstrabit. g ¶Et stellę cadēt de cęlo. i. cęlesti puersatione. b ¶Et virtutes cęlorū cōmouebunt. i. angeli. Chrys. Si q̄s rex terren⁹ erit i expeditionē/ tota ciuitas seruet/ exercitus excitat: quāto magis rege cęlesti exurgente iudicare viuos & mortuos virtutes angelice cōmouent: i ¶Et tunc appebit signū filij hois in cęlo. i. crux in aere. Ita Chrys. Crux apparebit sole luculētior existēs: & nō est necessitas accusationis cū viderint crucē. Item Chrys. Quidā putāt crucem christi ostendā esse in cęlo. Verius aūt ipm christū habentē in corpe suo testimonia passionis. i. vulnerū lāceę & clauoꝝ: vt impleat illud Zach. xii. c. Videbūt in quē pupugerūt. k ¶Et tūc plāgēt oēs trib⁹ terrę. i. decedētes cū terrena voluptate: q̄ in ęra scpti sūt. Hiere. xvii. b. Recedētes a te i ęra scribentur. De ꝟ plāctu: Sap. v. a. Nos insensati/ vitā illoꝝ estimabam⁹ insaniā &c. Apoc. xviii. c. Plangēt se sup illā oēs reges ęrę. Ro. ii. b. Tribulatio & angustia in oēm aīam hois operant malū. Chrys. Plāgēt iudei/plāgēt gētiles/ plāgēt christiani q̄ mag⁹ dilexerūt mūdū q̄ christū. Ecōtra/trib⁹ cęli laudabunt deū. Pś. Bti q̄ habitāt i domo tua dne. l ¶Et videbunt filiū hois venientē in nubib⁹ cęli: ad lkam: vt sit ascēdit/ sic veniet. Act. i. b. Quēadmodū vidistī eū &c. Vl/ m ¶In nubib⁹. i. cū scīs. Esa. lxi. c. Dns ad iudiciū veniet cū senatorib⁹ ppli sui. Prou. viii. c. Mobil in portis vir el⁹ q̄n sederit cū senatorib⁹ ęrę. n ¶Cū virtute mlta & maiestate: q̄ dns q̄si infirm⁹ & humilis iudicatus ē. o ¶Et mittet angelos suos cum tuba. Chrys. Per angelos vocat honorās eos. Chrys. Terribiles ministri terribilē dnm ꝓcedētes: cherubin et seraphin ꝓparat ad sedē vnī⁹ & rōnabil⁹ thron⁹: nec est pōt ēre res mortua q̄ baiulat vitā. Ān ipm & cādelabris fulgura viua ꝓcedūt: & p tuba horrēda tonitrua. Qualis rex/tal⁹ & ꝓparatio eius. p ¶Cum tuba. i. Cor. xv. g. Canet enī tuba &c. i. Thessal. iiii. d. Dns i iussu & i voce archāgeli & i tuba dei descēdet ō cęlo. Hiero⁹. Siue mādet/ siue bibā &c. q ¶Et voce magna. Chrys. Vere magē vox tubę scribilis/cui omīa obediūt clemēta: q̄ petras scindit: inferos aperit: portas greas ꝓterit: vicla mortē dirūpit: & de ꝓfundo abyssi aīas liberatas corpib⁹ suis assignat. Hęc oīa citius ꝓsūmat in oge/q̄ sagitta trāsit i aere: dicēte apl⁹. i. Cor. xv. g. In momēto in ictu oculi. In illa voce mare discutitur/ vt si q̄d apō se retinet de hūanis ossib⁹ sine ꝺdictione restituat. Joh. v. d. Mortui audiēt vocē filij dei: & q̄ audierint viuēt. r ¶Et congregabūt electos ei⁹. Chrys. Congregabūt āgeli: & congregatos rapiēt nubes. s ¶A quatuor vētis/cęli. Ergo i figura crucis. q. d. q̄ i figura crucis fuerit congregabunt. Ezech. xxxvii. c. A quatuor vētis veni spūs. t ¶A summis cęlorū. i. ab extremis ęrę finib⁹ p directū. v ¶Usq; ad ultimos eorū/ vltimos: vbi circulus videt ęrę adhērere. q. d. ab oīb⁹ finib⁹ ęrę congregabūt. x ¶Ab arbore aūt fici discite parabolā. Inuitat eos parabolice: vt signis his apparentib⁹ sciāt aduentū dñi imminere: q̄ sicē arboris floritio & foliorū ꝓductio ē signū ꝓxime estatis: ita ꝺdictorū signorū exhibitio erit indiciū iudicij imminētis. Hystice: Per sicū hāc itelligit puersa iudeorū aridita⁹ q̄ fuit tpe christi. Hęc enī ē sterilis illa ficulnea cui male/ dixit dns/ & statī exaruit: & adhuc i eadē ariditate manet. De ꝟ 3. xxi. b. Chrys. Quare pl⁹ de ficu q̄m de alia arbore ponit similitudinē: Quia pene p⁹ oēs arbores ynat: & difficile frig⁹ post ficū ynātē venit. Item Chrys. Ecclia p ficū significat: q̄ ſ vno corticе multa ḡna ink viscera dulcedis hz inclusa. y ¶Cū iam ram⁹ eius tener fuerit. Rami ꝓpter adhęrētes stipiti/ sūt plāti. Isti mō teneri sūt: & iō nihil pōt pati: q̄ delicati vt pueri et fęmine. Esa. iii. a. Dabo pueros ꝓncipes eor⁹ et effęminati dñabunt eis. z ¶Et folia nata. Folia sūt doctores & ꝺdicatores. Hō sūt multa folia: q̄ multa ꝟba. Sz nota q̄ quāto plura sūt folia i arbore: tāto min⁹ fructificat. Osee. x. a. Vitis frondosa ifl⁹ fructu⁹ adeq̄tus ē ei. a ¶Scitis q̄ ppe ē estas. i. seruēs ꝓsecutio. Jonę. iiii. c. Percussit sol super caput ionę et estuabat. Alī bon⁹. y ¶Cū iā ram⁹ eius tener fuerit/ p̄ cō passionē. z ¶Et folia nata: i oratione/ ꝺdicatione & exhortatione. a ¶Scitis q̄ ppe ē estas/ seruor⁹ deuotionis. Pś. Estate & ver tu plasmasti ea. Al⁹/ estas/ ḡnitas: De q̄ Prou. xx. a. Propter frigus piger arare noluit: mēdicabit ḡ estate & nō dabit ei. b ¶Ita & vos cū videritis/ hec oīa/scitote q̄ ppe ē/ chr⁹ in ianuis. Jaco. v. b. Ecce iudex añ ianua assistit. c ¶Amē dico vob. Hoc ꝺdit ad ꝟbor suor⁹ confirmationē/ vt eis fides adhibeat. Et nota q̄ alio ꝟbo ad h vtit dns i veteri testamēto. s. viuit dns: & hoc ad suggillationē gētiū idola colēntiū. Hiere. iii. a. Jurab/ viuit dns. d ¶Quia nō ꝓteribit generatio hec donec oia fiāt. Chrys. Mō ilios homines dicit/ q̄ i illo tpe fuerāt nativ⁹ familiā gētis illi⁹. Hęc ē generatio/ aut facientiū tēptationē/ aut patientiū: q̄ vtraq; nō desistet donec dicet: Ite maledicti. Vel generationē christiano⁹ dicit: q̄ nō trāsibit ad imortalitatē donec fuerit cōsumata. ē. v. b. Jota vnū aut vn⁹ apex nō ꝓteribit a lege donec oia fiāt. e ¶Cęlū & terra trāsibūt: ꝟba aūt mea nō ꝓteribūt. Rab. Trāsibūt p cōmutationē innouationis: sed verba dñi sine effectu cōpletionis nullo mō trāsibunt. f ¶De die aūt illa/ cū notabili. ii. Timoth. iiii. b. Bonū certamen certaui/ cursum cōsummaui/ fidē seruaui: de reliq̄ reposita est mihi corona iusticię: quam reddet mihi dns in die illa iustus iudex. Sophon. j. d. Dies illa dies ire/ dies tribulatiōis & angustię &c.

S Et hora nemo

A S a ¶Et hora nemo scit. i. nihil aliud: vt sit essentialis nō ꝓpriis. Scit/ scia acq̄sita: q̄ ꝓpe dicit scia: ex forte reuelatione. i. scię dono. Scit. Chrys. q. d. io pinate veniet. Idē dicit apls. j. Thessal. v. a. Repētinus supueniet interitus q̄si dolor partu/ rientis. b ¶Neq; angeli cęlorū/ nisi reuelatiōe forte: nō scia nequisita: c ¶Nisi solus pat⁹/ in q̄ filius: & spūssctus itelligit. Act. j. a. Nō ē vestrę nosse tpa vel momēta &c. j. Thessal. v. a. De tpibus aūt & momentis frēs nō indigetis vt scribamus vobis: Ipsi enī diligēter scitis: q̄ dies dñi sicut fur in nocte ita veniet. d ¶Sicut aūt in diebus noe: ita erit & aduentus filij hois. i. ita repentine vēiet. Ān. j. Thessal. v. a. Cū dixerint pax & securitas: tūc repentinus eis supueniet interitus: sic dolor in vtero habentis. Chrysostomus. Non dixit/ cum pax erit & securitas: sed cū dixerint: quia lasciuia erit & nō pax his qui sensibiliter sunt dispositi. Nota aūt q̄ supra aduentus domini fulguri comparat/ quia ad iudiciū manifeste venit: hic ꝟo ostendit q̄ repente. Completis enī q̄dragintaquinq; diebus electis ad pnitentiā concessis: reprobis/ iurta apostolū/ sibi pacē & securitatem pollicētibus/ repente supueniet iudicū tempus: sicut in diebus noe cū fabricaret arcam/ malis eū deridētibus subito diluuij ag̃ superuenit. e ¶Sicut enī erant in diebus ante diluuiū comedētes et bibentes: id est gulę & ebrietati dediti. f ¶Nubentes et nuptui tradētes: & in his rotis dediti: & iudicia dei ꝓtenentes ꝓtriterūt in ꝟ: g ¶Usq; ad eum diem q̄o intrauit in arcam noe et nō cognouerūt: id est cognoscere noluerūt/ tanq; arridente mūdi felicitate: dicentibus impijs: pax & securitas. h ¶Donec venit diluuiū & tulit omnes: ita erit & aduentus filij hominis. id est tam subito. i ¶Tunc: id est in aduentu domini: k ¶Duo erūt in agro. Ꝓmisso ꝺ signis antecedentibus ad iudiciū: adiūgit hic de sequētibus: & hoc vt ꝓmuniat degentes i ꝓsenti. l ¶Unus assumet & alter relinquet. Duo erūt/ molētes in mola: vna assumet & altera relinquetur. Duo in lecto: vnus assumet et alter relinquet. q. d. de omni genere/ aliqui saluabunt/ & alij damnabunt. Osee xiii. d. Cōsolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipe inter fratres diuidet. Chrysostomus. Et serui & domini assument/ & qui in ocio & qui in labore: quia dixerat q̄ diuites difficile saluarent/ mōstrat quia nō omnino pereūt: neq; pauper omnes saluant. Exo. xii. d. Factū est aūt in noctis medio: percussit dns oē ꝓmogenitū in terra egypti: a ꝓmogenito pharaonis q̄ sedebat in solio ei⁹ usq; ad ꝓmogenitū captiui q̄ erat in carcere. Mystice k ¶Duo erūt in agro &c. Mystice/ ꝓ laborantes in agro intelligunt ecclesiastici & actiui agentes candē speciē negotiationis. Per molentes actiui seculares in rota fortunę & superuolubilitate conuersantes. Per iacentes in lecto/ in ocio contemplationis manentes. m ¶Vigilate ergo. Hortat dominus omnes ad vigilandū: & maxime ꝓlatos ad vigilantiam & diligentiam: quos non tm̄ vult esse vigilantes/ sed etiam vigiles: quasi super se & super gregem suum curam habentes. Et causa subdit quare vigilare teneant: n ¶Quia nescitis q̄ hora dominus vester venturus sit/ ad iudicium particulare vel generale. Eccs. ix. c. Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiuntur hamo/ & sicut aues comphenduntur laqueo: sic capiunt homines tempore malo. Chrysostomus. Si noscerent homines quando morerent/ omnino circa illam horam studerent: vt igitur non solum circa illam studeant/ nō dicit/ nec eam q̄ cōmunis est/ nec eam q̄ singulor. Nota autem q̄ ea q̄ dicuntur usq; ad finem capituli/ debēt nobis incutere memoriam mortis q̄ multum valet ad fugandum exercitum vitioꝝ/ vel saltem terrendum. Sicut enī timēt latrones iudicis aduentū: sic vitia mortem. Terribilis est ei locus iste q̄si porta inferni. Theōn. j. c. Sordes eius in pedibus eius: & non est recordata finis sui. Eccl. vii. d. Memorare nouissima tua & in eternum non peccabis. Item valet ad regendum se in ista vita ꝑsenti. Sicut aues cauda regūt se p aera & pisces natādo p aquam: sic gubernator nauem. Stultus esset gubernator: si esset in ꝓncipio nauis/ q̄s debet eam regere. m ¶Vigilate. Quatuor sunt q̄ faciūt hominem vigilare. Gallicantus: id est ꝺdicatio diuini verbi: Solis ortus: id est christi gratia: Timor furis: id est consideratio mortis: Sollicitudo rei familiaris. i. desiderii regni cęlestis. o ¶Illud autem scitote. Probat q̄ debēt vigilare: p ¶Quoniam si sciret &c. Chrysostomus. Hic ꝓfundit desides: qui nō tantum studiū faciūt p anima/ ḡtum illi ꝓ pecunia qui fures expectant. Illi enī vigilant: vos autem non vigilatis vt pari hinc auferam. q ¶Paterfamilias: q̄cunq; tenet sollicitus esse in custodia domus sue: sic homo domicilij mentis sue debet cautius custodire. r ¶Qua hora fur venturus esset/ hereticus vel diabolus. Joh. x. d. Fur nō venit nisi vt furetur & mactet & perdat. s ¶Vigilaret vtiq;. Nota autem q̄ si homo dormiat tribus modis potest excitari. Virga scz diuine iusticię: De qua Hiere. j. c. Virgam vigilantē ego video. Hęc virga est pena ꝓsens inflicta ꝓ peccato ꝓmi parentis: vel pena purgatorij/ vel etiam inferni. Secūdo excitari potest clamore ꝺdicatiōis. Esa. lviii. a. Clama ne cesses. Tertio excitari potest quis cōsideratione periculoꝝ. Ān. j. xxvj. d. Vigilate & orate vt nō intretis in temptationem. Tria genera periculoꝝ solent homines excitare a somno: scz latrones/ ignis/ & aqua. Aque malę cogitationes: q̄ multotiens operūt caput rationis: ignis concupiscentiaꝝ: latrones sensus nostri qui deberent nos custodire. Theōn. iii. f. Oculus meus dēdatus est animā meam. Item nota q̄ hoc exponit Chrysostomus. o ¶Illud autem scitote quoniam si sciret paterfamilias: dicens. Paterfamilias anima: domus corpus: tanua os & aures: fenestre oculi: fur diabolus. Per fenestras & ianuas apertas cito fur ingreditur & spoliat. Ān Hiere. ix. f. Ascēdet mors ꝑ fenestras vestras. Si vis ergo securus esse/ pone seram ori tuo: id est legem diuini timoris: vt dicas cum Pś. Posui ori meo custodiā. Eccl. xxviii. d. Sepi aures tuas spinis: & noli audire linguam nequā: & ori tuo facito ostia. Et quia fragiles sunt serę nostrę sine domino: oremus cū Pś. Pone dne custodiā ori meo. Job. xxi. a. Pepigi fędus cū oculis meis &c. t ¶Et nō sineret ꝑfodi domū suā. Chrysostomus. Non repelleret homo finē suū/ si nō ꝓfoderet sententia: sed vocaret q̄si para tus ad exitus. Qñ animę peccatrices delectant in corpe/ veniens cū sententia dei angelus mortis ꝓfodit corpus: & alam violēter diuellit ab eo. Animę aūt iuste q̄ nō delectant in corpore: sed q̄si in exilio sunt: veniente sententia nō ꝓfodiunt nolentes: sz vocant gaudētes. v ¶Ideo & vos estote parati: sicut spōsus circa spōsam. Item nota q̄ homo debet esse paratus ad pugnandū cōtra diabolū. Prouer. xxi. d. Equus paratus ad diē belli: dominus aūt salutē tribuit. Item debet esse paratus ad reddendū rationē de fide cōtra hereticos. j. Pet. iii. c. Parati semp ad satisfactionē omni poscēti vos rationem de ea q̄ in vobis est fide & spe. Item ad bñ opandū cōtra detractores. Titi. iii. a. Admone illos ꝓncipibus & ꝓtestatibus subditos esse/ dicto obedire: ad omne opus bonū paratos esse. Item parati ad ꝺdicandū cōtra mundū. Hiere. l. c. Prepgamini cōtra babyloné q̄ circuitū: omnes q̄ intenditis arcū debellate ea: nō parcatis iaculis: q̄ dño peccauit: clamate aduersus eā: vbiq; dedit manū. Item paratus debet esse ad recipiendū christū in corde suo: sicut Pś. Paratū cor meum deus. j. Reg. vii. a. Preparate corda vestra domino. Item in flagella. Pś. Quoniam ego in flagella paratus sum. r ¶Quia nescitis qua hora filius hominis venturus est/ ad iudicium generale vel ꝑticulare. y ¶Quis putas. Chrysostom⁹. Quis raritatē notat. Quāto aūt rariores inuenit: tāto beatior ē q̄ inuenit.

S Est fidelis

Universidad de Deusto

E ℣ a ¶Est fidelis. Prouer℟.xx.d. Multi hoīes misericordes vocant: virū aūt fidelem q̄s inueniet: b ¶Seruus.i.Cor℟. iiij.a. Sic nos existimet hō vt ministros christi. Ibidem. Vbi iam quer̄it inter dispēsatores: vt fidelis q̄s inueniat. c ¶Et prudens. Prouer.xiij.d. Acceptus est regi minister intelligēs. Chryſ. Fidelis est q̄ nihil dñi suū fa-
De pn̄i.dist. 1.c.si sacerdos cit: nec inaniter cōsumit: Prudēs q̄ venit ad id q̄ oportet dispēsare. Si alterū abfuerit / alterū claudi-
Luc.12.e. cat. Phil.ij.c. Oēs q̄rūt q̄ sua sūt .i. Corinth.xiij. b. Charitas nō q̄rit q̄ sua sūt. Bern. Fidelis ē seruus q̄ diligit: prudēs q̄ intelligit. Seruus dñi est qui desiderat eius voluntatē habere / audire / et satagit facere. Ista fidelitas
†Fidelitas serui i pluribus attēditur ōmo attendit in b q̄ sibi iura nō vendicet q̄ dñs retinuit in ira sua. s. gliam z vindictā. Secūdo attendit in hoc q̄ tradita sibi ad dispēsandū nō faciat sua ꝓdictorie: q̄ facit ille cui sola administratio tradita est / cū transit ab administratione ad dominium. ij. Cor℟. vj. a. In oibus exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros. Tertio ꝓsistit in hoc vt in dep̄dationib⁹ aut tēptationibus / castrū dñi nr̄i nō reddamus diabolo: cū dicat apostolus. j. Cor℟. x. c. Fidelis deus q̄ non p̄mittit vos tēptari vltra id q̄ potestis. Quarto ꝓsistit in hoc q̄ seru⁹ strenue operet: z opus suū nō destruat postea. Prouer.xviij.b. Qui mollis z dissolutus est in opere suo / frater est sua opa dissipantis. Mollis est q̄ duris cedit: q̄ cū occurrit aliq̄d difficultatis / opⁿ inchoatū imp̄fectum relinquit. Dissolutus est q̄ nō est ligatus ad opus amore. Itē destruit opus / male viuēs et dū docens. Eccl.xxxiij.d. Vnus ędificās z alter destruēs: quid ꝓdest eis nisi labor? Nota aūt q̄ seruus infidelis multū displicet dño. Vñ Prouer.xxv.c. Dens putridus z pes lassus / q̄ sperat sup infideli in die angustię. Dleo angustię ꝓsens tēpus: in q̄ sancti p̄ssuras patiunt. Seruus in q̄ sperare p̄t est clerus: q̄ cum infidelis inuenīt est dens putridus q̄ dolorē infert z fetorē: et sicut ūr: Nō est dolor sicut dolor dentiū. Os etiā ecclesię reddit fetidū: q̄d multū displicet in ore sponsę. Est etiā pes lassus. Multū affligit aliq̄s cū vult peruenire ad aliquē locū et p̄z lassitudine pedis nō p̄r: sic clericoꝝ lassitudo impedit ne chri-
Pś.59. sti nomē deferat p mundū. Vnde ipse dicit in Pś. Quis deducet me in ciuitatē munitā? d ¶Quē cōstituit dñs: non
Pś.2. ipse se. Pś. Ego aūt constitutus sum rex ab eo sup sion montē sanctū eius. Hiere.j.b. Ecce constitui te sup gētes z regna ℟. Christus autem dicit antonomastice dñs: q̄ nos redemit sanguine suo. Esa.xlij.b. Ego dominus: hoc est nomen meum.

c ¶Super familiam suam: id est ecclesiam. f ¶Vt det illis / non vendat. Thren.v.a. Aquā nostrā pecunia bibimus: ligna nostra p̄tio cōparauimus. g ¶Cibum. Chryſ. Libros spirituales z corporales. Item Chryſ. In persecutionib⁹ quādo naturalis intellectus timore deficit: necessarius est sermo doctoris: sicut naui gubernatoꝝ in tempestate maxima.

b ¶In tēpore: id ē habita tēporis opportunitate. Hęc enim est prudentia vt in tempore suo quilibet loquatur. Eccl.xx.c. Ex ore fatui reprobabit parabola: nō ēsi dicit illam in tę suo.
Pś.1. Pś. Et erit tanq̄ lignū q̄ plantatū est secus decursus aquaꝝ q̄ fructū suum dabit in tę suo. Esca aūt extra tēpus oblata nocet. i ¶Beatus ille seruus. Benuolū reddit z attētū / assignādo vtilitatē. Nihil enim est q̄ adeo moueat filios ad̄ / vt ꝓpria vtilitas. k ¶Quē cū venerit dñs eius. i. christus: l ¶Inuenerit sic facientem. i. prudēter z fideliter. Chryſ. Hęc dicta sunt de sermone / de virtute / de pecunijs: et de omni dispēsatione q̄ vnicuiq̄ cōmissa est. Vnūquēq̄ ēsi ad cōmunē vtilitatē vri oportet his q̄ habet / siue sapiētia / siue ꝑn eipatu / siue diuitijs: nō ad nocumentū cōseruoꝝ. m ¶Amē dico vobis: q̄m sup oia bona sua cōstituet eū. Chryſ. Quid huic honori equale? ¶Gloꝝ rex oia habēs / hoīem cōstituit sup oia. Sup oia bona: q̄ habebunt ex ꝓpriis meritis aureā: z ex acquisitione aureolā subditoꝝ. Primum / quia dñs

a est fidelis seruus et prudēs
b quem cōstituit dominus su-
c per familiā suam: vt det illis
d cibum in tempore. Beatus
e ille seruus quem cum vene-
f rit dominꝰ eius inuenerit sic
m facientem. Amen dico vo-
bis: quoniā super omnia bo
n na sua constituet eū. Si au-
tem dixerit malus seruus il-
o le in corde suo: morā facit
p dominus meus venire: et cę
perit percutere cōseruos su-

q os: māducet autem z bibat
r cum ebriosis: veniet dominꝰ
serui illi⁹ in die qua non spe-
rat / z hora qua ignorat: z di-
s uidet eū pārtęq; ei⁹ ponet cū
v hypocritis. Illic erit fletus
x et stridor dentū. Ca. XXV
Tunc simile erit regnū
y a t cęlorū decem virgi-
nibus: quę accipientes
b lampades suas exierūt ob-
ę uiam sponso et sponsę. Quin-
q; autem ex eis erant fatuę:

vixerūt: secundū / q̄ alios bene viuere fecerūt. Chryſ. Omniū bonoꝝ magna est: super omnes aūt maxima est sacerdotalis dignitas: si quis eam immaculate custodiat. Nam si sup omnia opera sua p̄tiosiores estimat deus animas: credibile est vt sup oia bona sit / qui offert deo lucrum animarū. Dominus autem nō solum bonis suis / sed etiā sug impassibilitati ꝑpo-
suit saluāt animarū. n ¶Si aūt dixerit malus seruꝰ ille in corde suo. Explanat p̄cedēs q̄ antitbesim mali seruꝰ. o ¶Morā facit dñs meus venire / ad iudicium. p ¶Et cęperit p̄cutere conseruos suos: id est affligere minores. Vel per cutere verbis falsoꝝ p̄ceptorum: vel exemplo prauę vitę. q ¶Māducet autem et bibat cum ebriosis: id est sicut ebriosi. Nō ēsi iubet nos scriptura p̄ionas maloꝝ abominari: sed voluntates. Nam z christus cum publicanis comedit. ℟. ix. b. ℣ nō quō publicani. Deut℟. xxiij. b. Nō abominaberis idumęū / q̄ frater tuus est: nec egyptiū / q̄ aduena fuisti in terra ei⁹. Hęc sunt duo ꝓpria caliū. i. oppō-
sitio minoꝝ z castrimargia. r ¶Veniet dñs serui illi⁹ in die / illa / qua nō sperat: z hora qua ignorat: z diuidet eū / a ꝑsortio fideliū. Job.xxviij.a. Lapidē caliginis z vmbrā mortis diuidit torrēs a ꝑpo pegrinante. s ¶Partęq; ei⁹. Rab. Partē suam duplicē: t ¶Ponet cum hypocritis. Rab. Quia aduentum desperauit: q̄ ꝑsentibus studuit: quia desperatione iudicij cōmissam sibi familiā fame / siti / cędę vexauit. Et si incipiēs ponet cū hypocritis: vbi ponet qui nunq; cessauit? v ¶Illic erit fletus / p̄z calore: x ¶Et stridor dentium / p̄z frigore. Job.xxiij.c. Transiunt ab aquis niuium ad calorem nimium. Idem.ē.xij.g.z.xxj.b.℟.

Tunc simile erit regnū cę- Expo. La. XXV
z lorum ℟. In fine p̄cedentis capituli exhortatus est dñs ꝓlatos z pastores ad vigilias sup greges suos: z quēlibet sup seip̄m: tria distinguēs hoīm genera: rectores: cōtinentes: cōiugatos: quoꝝ omniū aliquos dixit saluandos / aliōs damnādos. Hāc idē ostēdit parabola decē virginum: quarū quinq; intrauerūt cū sponso ad nuptias: quę significant oēs bonos: alię quinq; exclusę remānserūt: q̄ significāt oēs malos. Secūdo ostēdit idē p parabolā seruoꝝ. Tertio ponitur disceptatio dñi cū vtrisq;. Et ita hoc capitulū diuidit in tres partes. In p̄ma ostēdit quosdā hoīm saluādos z quosdā oānandos p parabolā decē virginū. In secūda ostendit hoc idē p parabolā de talentis q̄ acceperūt pecuniā dñi sui: vt in ea vigilarēt / ibi: Sicut enim hō pegre p̄ficiscens. In tertia ponit disceptatio dñi cū vtrisq; z maloꝝ condemnatio z bonoꝝ electio / ibi: Cū aūt venerit filius ℟. Dicit ergo: y ¶Tūc: id est in die iudicij. z ¶Sile erit regnū cęlorū. i. ecclesia:

a ¶Decē ꝑginibus: q̄ accipientes lāpades suas. i. opa q̄ p̄m p̄tinētia vel p̄scientiā fiunt. Luc℟. xij. e. Sint lūbi vestri p̄cincti / ecce ꝑgines: z lucernę ardentes / ecce lāpades. Chryſ. Decē ꝑgines sunt oēs hoīes quoꝝ vita decē sensib⁹ sustētat: quinq; carnalib⁹ / z quinq; spūalibus: Nā oēs hoīes aut sunt peccatores aut iusti: peccatores p̄m carnales sensus: iusti p̄m spūales ambulāt. Et ita nō possunt iudęi vel hęretici virgines appellari: z soli christiani. Illi etsi oleū operū habebāt: lāpadē tū fidei nō habēt. Irē Chryſ. Lāpas est fides: q̄ sicut lampas illuminat domū: ita fides alam. Decēdit aūt hęc lampas igne vbi det: De q̄ Luc℟. xij. f. Ignē veni mittere i terrā. Hāc lampadē venientes ad christū in baptismo p sacerdotes accipiunt. b ¶Exierūt obuiā sponso. i. christo: c ¶Et sponsę. i. ecclesię: q̄ modo despōlata est christo z nuptui: sed nondū ad amplexū ipōli traducta. d ¶Quinq; aūt ex eis erāt fatuę: In trib⁹ fatuę: q̄ in ꝑsenti opant ad laudē: in aduentu sponsi grūt z testimoniū laudis a prudētib⁹ / sic purātes intrare ad nuptias: z post clausam ianuam quęrunt intrare / dicētes: Domine dñe aperi nobis. Dicunt aūt quinq; quia vanitatē

℣ quinq; sensuum

A ℣ q̄nq; sensuū seruierūt. a ¶Et q̄nq; prudētes / q̄ seruierūt deo mēte z corpe. Et dicunt q̄nq; q̄ abstinent a voluptate: q̄ cōsistit in q̄nq; sensib⁹. b ¶Sz q̄nq; fatuę acceptis lam-
Pś.44. padib⁹: id est ostētionē bonoꝝ operū: c ¶Nō sumpserunt oleū secū. i. leticiā bonoꝝ operū i corde. De q̄ oleo Pś. Unxit te deus deus tuus oleo leticię: supra. vj. c. Unge caput tuum oleo. Eccl℟. ix. b. Oleū de capite tuo nō deficiat. Vel oleū significat charitatē: q̄ est sup oēs vtutes / sicut oleū supenatat. j. Corinth. xij. d. Adhuc excellentiorē viā vobis demonstro. Oleū pietatis / puritat⁹ / intētionis / tocūditat⁹ / mentis. d ¶Prudētes vō acceperūt oleū / gaudij vel charitat⁹. e ¶In vasis suis: id est in conscientijs. f ¶Cū lāpadib⁹. i. cuꝝ bonis opib⁹. q. d. ex charitate seruabāt corpa sua caste: z gaudēter opabant. Chryſ. Sostom⁹. Virgo est q̄ nec habet virū nec habere desiderat. Or si volūtatē q̄dē nubēdi habet: corpe q̄dē vgo est: rāo aūt nuptaꝝ: q̄ corpⁿ sordidat ope / nāa volūtate. Vere fatua: q̄ p carnis sola ꝑginitatē putat placere deo. Sz ne desperare faciam⁹ bonas ꝑgines: sciendū est q̄ aliud est cōcupiscere: aliud velle cō cupiscere. Cōcupiscere passionis est: velle arbitrij. Frequēter em̄ cōcupiscim⁹ q̄ nolum⁹. Si q̄ nō cōsentit volūtas / cōcupiscētia sola nō dānat: magis aūt gloriosiorē facit ꝑginitatē coronā. g ¶Morā aūt faciēte sponso: id est christo differēte extremū iudicū. Sed abacuk.ij.a. Si morā fecerit / expecta eū. b ¶Dormitauerūt oēs. i. infirmitatib⁹ ante mortem languerūt. i ¶Et dormierūt / somno mort⁹. Daniel.xij.a.
B Multi de bis q̄ dormiūt in terrę pulucre / euigilābūt: alij in vitā ęternā: z alij in opprobriū vt videāt semp. Vel / Dormitauerūt oēs z dormierūt: id est in peccatis inuoluti sunt. Dicit aūt oēs: p maiori pte. Vñ Chryſ. Tardante cōsummatiōe sęculi / nō solum peccatores / sed etiā iusti z spūales ad negligētiā sūt deuoluendi / sua ꝑtute relicta / z ad carnalia delectamēta trāsituri: vt implcat illud Pś. Saluum me fac dñe
Pś.11. quoniā defecit sanct⁹: quoniā diminutę sunt veritates a filijs hominū. Et Luc℟. xviij. b. Cū venerit filius hois: putas inueniet fidem in terra? k ¶Media aūt nocte. i. subito / nullo sciente. j. Thessal. v. a. Dies dñi sicut fur ita i nocte veniet. Apoc℟. xvj. c. Ecce venio sicut fur. Vel / Media nocte / cunctis ēsi securis ꝑsecētibus z ebrietati vacāntibus. Vñ. j. Thessal. v. a. Cū dixerint pax z securitas: tūc repentinus eis supuenīet interitus. Judic℟. xvij. g. Generunt in tachis septem viri ad populū ꝑsequēt⁹ atq; securū: z p̄cusserūt eos in ore gladij: vrbēq; incēdio tradiderūt. l ¶Clamor factus est: turbātiū angelor. j. Thessal. iiij. d. In voce archāgeli z in tuba dei ℟. m ¶Ecce sponsus venit / ad sociandā sibi ꝑpetuo sponsam. Et qualis erit clamor iste? Talis: n ¶Exite obuiā ei / occurrite ei in aere. j. Thessal. iiij. d. Rapiemur in nubib⁹ obuiā christo in aera. Exite / nō de domibus / sed de sepulchris. Vodo necesse est exire de mūdo / de carne / de peccato. Hiere. l. b. Recedite de medio babylonis: z de tra chaldeoꝝ egredimini. o ¶Tūc surrexerūt. i. surgēt: p ¶Oēs ꝑgines illę. i. boni z mali. i. Cor℟. xv. g. Oēs q̄dē resurgem⁹. q ¶Et ornauerūt lampades suas. i. ornabūt: id est diligēter cōgirabūt z numerabūt opa sua / p q̄b⁹ remunerationē exp̄ectāt. r ¶Fatuę aūt sapientib⁹ dixerūt: date nobis de oleo vestro. Chryſ. q. d. sanctis: vestra iustitia sufficiens est vos glorificare z nos excusare. r ¶Fatuę autē ℟. Introducūtur ac si faceret: s ¶Dixerūt / in corde suo: t ¶Date nobis de oleo vestro: id est seruatis nobis restimoniū de operib⁹ quę vidistis: id est merita vestra suffragent nobis. Quare: v ¶Quia lampades nostrę: id est opa nostra / extinguunt. Hiero⁹. Quę lāpades suas cōquerunt extingui / ostendunt eas ex p̄te lucere: tamē nō habent lumen indeficiens / nec opa ꝑpetua. Si quis ergo habeat animā virginalē / z amatoꝝ est pudicitię / nō debet mediocribus esse cōtentus q̄ cito ęrolescit z otio caumate arefiunt: sed ꝑfectas virtutes sequat vt lumen sempiternū habeat. x ¶Respon-
derūt prudentes / dicētes: Ne forte nō sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vendentes z emite vobis. Hiero⁹. Hoc non de auaricia / sed de timore respondent. Unusq̄sq; em̄ ꝑ opib⁹ suis mercedem accipiet: neq; possunt in die iudicij aliorum vtutes / aliorū vitia subleuare. Et quō tpe babylōice captiuitatis hieremias peccatores adiuuare nō potuit: z dicit ad Luc.13.e. eū / ne oraueris ꝑ populo isto: sic formidolosa erit dies illa / cuz Marci.13.d. vnusquisq; ꝑ semetipso sollicitus erit. Luc.19.b.
y ¶Ite potius ad vendentes z emite vob. Chryſ. Vendītores olei / sūt sacerdotes: q̄ vendāt doctrinā ꝑ fide populoꝝ: indulgentiā ꝑro peccatis cōfessionis. Alius dicit / venditores / pauperes: quia ꝑ eos oleū: id est misericordię merces acquirit. z ¶Dū autē irent emere: id est dū vellēt facere pęnitentiā. a ¶Venit sponsus ℟. Vñ Chryſ. Cū nō sit docēdi licentia / nec tēpus faciēdę iusticię vel agēdę pęnitęt⁹ / festinatio vacua erit. Hoc q̄tidie videmus: sacerdotes clamāt / finis adest / mors venit: et nemo audit. Cū aūt ęgrotant ad mortē / vocāt sacerdotes / pęnitentiā volunt agere / q̄si ibi locus nō est: z vadūt vacui: q̄ non ꝑpter odiū peccati / sed ꝑpter mortis timorē volūt pęnitētiā agere. Venit sponsus. Grego⁹. Q̄ si sapere possent in pa-
D radiso cordis / q̄d admirationis habet q̄ dicit / venit sponsus: q̄d dulcedinis / intrauerūt cū eo: q̄d amaritudinis / ex clausa est ianua. b ¶Et q̄ parate erant: id est q̄ habebat testimoniū bonę cōscięnę. c ¶Intrauerūt cū eo ad nuptias. De his nuptijs z apparatu dicit Apoc℟. xix. b. Venerūt nuptię agni z vxor eius ꝑparauit se: z datū est illi vt cooperiat se byssino splendēti z candido. d ¶Et clausa est ianua / misericordię. i. nullis ꝑcibus aperiēda / adeo vt eⁱ⁹ misericordia ineffabilis tūc videat inexorabilis. Aug⁹. Nō enim post iudiciū patet p̄cedi aut meritoꝝ locus. Apoc℟. iij. b. Qui habet clauē dauid claudit z nemo aperit. e ¶Nouissime vero veniunt z relique virgines. Nec Hiero⁹ nec Raba. ponit / ꝑo / vel / autē. Nouissime veniūt q̄ tardā pęnitētiā agere z ꝑus nolūt: Cōtra illud Eccl℟. v. b. Ne tardes conuerti ad dñm: z ne differas de die in die. Chryſ. Nihil / ꝑdest ex necessitate repetita cōfessio eⁱ⁹ q̄ ex volūtate nec cōfessus ē semel: Nā volūtaria confessio etiā modica sufficit deo: ex necessitate aūt nec magna. f ¶Dicētes: Dñe dñe aperi nob. Tertiū dñe deest: de quo Apⁱs: Nemo pōt dicere dñs iesus nisi i spūsancto. j. Cor℟. xij. a. g ¶At ille respōdēs ait: Amen dico vobis / nescio vos. i. nō agnosco. Chryſ. Hoc verbū gehenna difficilius est. Ubi sunt q̄ dicūt circa finē dabo q̄ habeo. h ¶Vigilate itaq; quia nescitis diē neq; horā: id est de aduentu iudicis z obitu vestro incerti estis. Vigilate. Propter hoc verbū / totā parabolā dixit. i ¶Sicut enim homo ℟. Alia pabola de eodē. Cōtinua: Quali vere nescit horā neq; diem / sicut peregre ꝑficiscens z seruis suis talenta distribuens incertū est de sui redit⁹ tēpore: Et ꝙ est: i ¶Sicut enim hō: id est christ⁹: k ¶Peregre ꝑficiscens / ad patriā celestē. Vñ Prouerb. vij. c. Nō est vir in domo sua: abiit via longissima: sacculū pecunię secū tulit ℟. l ¶Vocauit / inspirādo / ꝑdicando / ꝑmouendo: m ¶Seruos suos / doctores / prędicatores / ꝑlatos: vt vestrū ꝑsentī sibi z suis. n ¶Et tradidit illis bona sua. Bona fortunę: bona naturę: bona gratię ad dispensandū: tandē traditur⁹ bona glię ad fruendū.

ℓ ℣ Et vni dedit

E F a ¶ Et vni dedit quinq3 taleta. Quinq3 taleta data ꝑla/
tis/sunt officiū instructiōis/coertionis/institutionis/interpel
lationis/sacramētatiōis. Dedit etiā quinq3 talenta: naturā in
operationē/gratiā in cooperationē/scripturas i eruditionē/fi
guras in educationē:exempla sctōꝝ in imitationē. Itē q̄nq3 ta
lēta sūt pauptas/īfir
mitas/ɔtumelia/iniu
ria/mors. b ¶ Alij
aūt duo. Duo data
sunt minorib⁹:officiū
inpellatiōis ꝛ sacra/
mētatiōis. c ¶ Alij
vo vnū. Unū datū
oībus / cura suipsi⁹.
d ¶ Unicuiq3 ꝓm
ꝓpriā ꝟtutē. Eph.
iiij.b. Unicuiq3 enim
nostrū data ē gratia
ꝓm mensurā donati/
onis christi. Scdm
propriā virtutem
Chryſ. Ne supra vir
Luc.19.c. tutē opus iniungēs/
ipe causa ruine existe
ret. Et ꝑfectus est
statim. e ¶ Abijt
aūt qui q̄nq3 talē/
ta accepat et op e/
ratus est in eis:et
lucrat⁹ est alia q̄n
q3. Primi talenti.i.
pauptatis sunt q̄nq3
lucra.s.mūdicia/secu
ritas/pax/humilitas/
expeditio. Secūdi ta
lenti.i.infirmitatis/
sūt q̄tuor lucra: Sui
cognitio: fratris cō/
passio:carnis humili/
atio:spirit⁹ exaltatio.

a Et vni dedit quinq3 taleta:
b alij autē duo:alij vero vnū:
c vnicuiq3 ꝓm ꝓpriā virtutē:ꝛ
d ꝑfectus est statim. Abijt au
e tē qui quinq3 taleta accepe/
rat:ꝛ operatus est in eis:ꝛ lu
cratus est alia quinq3. Simi
f liter q̄ duo acceperat/ lucra/
tus ē alia duo. Qui aūt vnū
acceperat/abiēs fodit in ter/
g ram:ꝛ abscōdit pecuniā dñi
h sui. Post multū vo tpis ve/
i nit dñs seruoꝝ illoꝝ: et po/
k suit rationē cum eis. Et acce
l dēs q̄ quinq3 taleta accepe/
rat: obtulit ei alia q̄nq3 talē/
ta/dicēs: Dñe quinq3 taleta
tradidisti mihi:ecce alia q̄n/
m q3 suplucrat⁹ sū. Ait illi dō/
min⁹ eius: Euge serue bone
n ꝛ fidelis: q2 sup pauca fuisti
o fidelis/ suprā multa te cōsti/
p tuā: intrā in gaudiū dñi tui.

q Accessit aūt ꝛ q̄ duo talenta
acceperat/ꝛ ait: Dñe duo ta
lēta tradidisti mihi:ecce alia
duo lucrat⁹ suꝫ. Ait illi dñs
ei⁹: Euge serue bone et fide/
r lis: q2 sup pauca fuisti fide/
s lis/suprā multa te ɔstituam:
intra in gaudiū dñi tui. Ac/
t cēdēs aūt ꝛ qui vnū talentū
acceperat/ꝛ ait: Dñe scio/q2
v homo durus es: mētis vbi
x nō seminasti/et ɔgrēgas vbi
y nō sparsisti: et timens abij ꝛ
a abscōndi talentū tuū in ter/
ra: Ecce habes qd̄ tuuꝫ est.
b Respōdēs aūt dñs eius/di
c xit ei: Serue male et piger:
d sciēbas q2 meto vbi nō semi
e no: ꝛ cōgrego vbi nō sparsi.
f Opōrtuit ergo te pecuniam
g meā cōmittere nūmularijs:
h ꝛ venies ego recepissem vti/
q3 quod meū est cum vsura.

l ¶ Venit dñs seruorū illorū/ad iudiciū. k ¶ Et posu
it ratione cum eis. Luc.xvj.a. Redde ratione villicatiōis
tue. l ¶ Et accedēs qui quinq3 talenta acceperat ꝛc.
Chryſ. Cōfitent gratifice ꝛ totū ei reportāt/ qm̄ ab ipo sum/
pserūt.q.d.nec modicā iusticiā facere potuissemus/nisi fuisset
gratia tua nobiscū.j.
Corinth.xv.b. Plus
oībus laboraui: Nō
autē ego/ sed grā dei
mecū. m ¶ Ait illi
dñs ei⁹: Euge ser/
ue bone ꝛ fidelis.
Hoc est contra illos
qui etiā post benefa/
cta ꝓuocant seruien/
tes suos. Cōtra quos
s.xxiij.d. Quis pu/
tas ꝛc. Esa.lx.d. Mi
nimus erit in mille:ꝛ
paruulus i gentē for/
tissimā. Euge. Chry
sostom⁹.i.bonū sit ti/
bi. n ¶ Quia sup
pauca fuisti fide/
lis. Ecce q dñs vo/
cat ꝛ dicit parua que
dat homini/licet sint
magna. o ¶ Supra
multa te constitu
am. Esa.lxiiij.b. Nō
oculus non vidit ꝛc.
p ¶ Intra in gau/
dium dñi tui/vt ex
omi parte sit gaudiū.
Sursuꝫ visio dei:de/
orsuꝫ visio inferni:in/
tus gloria cōscientie:
exterius decor omis
creature. Chryſ. Nō
dixit/itra ad gaudiū/

Tertū talēti.i.ɔtumelie sunt tria lucra.s.superbie repressoriū:
patiētie aspsoriū:culpe extersoriū. Quarti talēti.i.iniurie duo
sunt lucra.s.curarū alleuiatio:cordis coadunatio. Quinti ta/
F lenti.s.mortis/vnū est lucrū.s.timor dei. f ¶ Similiter qui
duo acceperat:lucrat⁹ est alia duo. Qui aūt vnū ac/
ceperat/abiēs fodit in terrā. Nota q fodit piger ꝑdica/
Ps.93. tor:sicut hic dicit. Itē felicitas. Ps. Donec fodiat peccatori
fouea. Glo.dicit: Felicitas fouea est. Itē luxuriosus. Prouer.
xxiij.c. Fouea ꝓfunda est meretrix. Itē fur. Job.xxiiij.c. Per/
Ps.79. fodiūt in tenebris domos. Item auarus. Ps. Incensa igni ꝛ
suffossa. Esa.xxxiiij.d. Ibi habuit foueā hericius. Item mors.
Luc.xij.c. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret/vigi
laret vtiq3 ꝛ nō sineret ꝑfodi domū suam. Itē diabolus. Esa.
xxxvij.c. Ego fodi ꝛ bibi aquā:dicit diabolus. Itē iudei. Ps.
Ps.21. Foderūt manus meas. Itē qui addiscūt prudētiā seculi. Exo.
vij.d. Foderūt egyptij per circūitū fluminis aquā vt biberēt.
Itē adulator. Tob.viij.b. Accersiri iussit raguel seruos suos
ꝛ abierūt cū eo vt foderēt sepulchrū. Tobias interptat bon⁹:
serui raguelis adulatores. Itē stultus. Prouer.xvj.d. Uir in/
sipiēs fodit malū. Itē in bono deus fodit. Esa.v.b. Nō puta/
bit ꝛ nō fodiet. Item ꝑdicator ferro increpationis. Luc.xiij
b. Dimitte illā ꝛ hoc anno vsq3dū fodiā circa illā. Ecci.xlviij.
c. Fodit ferro rupē:dicit de ezechia.i.durū cor. Itē scholaris
scrutinio. Gen.xxvj.d. Foderūt in torrente ꝛ repperērūt aquā
viuam. Torrēs sacra scriptura. Sed Luc.xvj.a. Fodere nō
valeo:dicit malus seruus. Itē cōfessor inquisitiōe. Gen.xxxv.
a. Dederūt ei oēs deos alienos ꝛ inaures que habebāt in au/
ribus eoꝝ:at ille fodit eos sub terebintho: q2 peccator dicit sa
cerdoti peccata sua: ꝛ ipse in nomie christi fodit sub terebin/
tho crucis. Itē sacerdos ferro cōpunctionis.iij. Reg.xviij.f.
Fossa aqueductus repleta est. Itē claustralis sepulchrū. Job.
xi.d. Defossus securus dormies. Et eiusdē.iij.d. Quasi effodi/
entes thesaurū/gaudētq3 vehementer cū inuenerint sepulchrū.
Itē expositor. Numeri.xxj.d. Puteus quē foderūt ꝑncipes.
g ¶ Et abscōdit pecuniā dñi sui: Cōtra illud Ecci.xx.d.
et.xli.c. Sapiētia abscōsa ꝛ thesaurus inuisus:que vtilitas in
vtrisq3? Itē Exo.xvj.c. Manna ꝑuatū cōputruit. h ¶ Post
multū vero tpis/qd̄ est ab ascēsione dñi vsq3 ad iudicium.

sed in gaudiū:vt possessor sit gaudij nō spectator:iam nō mini
ster in gaudio:sed particeps gaudioꝝ. Joh.xij.d. Uolo vt vbi
ego sum/illic sit ꝛ minister meus. q ¶ Accessit aūt ꝛ qui
duo talētā accepat ꝛc. Euge serue bone ꝛ fidelis. Est
G euge exultatoriū. Ezech.xxv.a. Pro eo q dixisti:euge euge su/
per sanctuariū meū ꝛc. Irrisoriū. Ps. Dilatauerūt sup me os
suū:dixerūt/euge/euge. Adulatoriū. Ps. Ferāt ɔfestim cōfu/
sionē suā qui dicūt mihi / euge euge. Nec dicāt deuorabim⁹.
r ¶ Quia sup pauca fuisti fidelis.ij. Cor.iiij.d. Id qd̄
in ꝑsenti est momentaneū ꝛ leue ꝛc. Roma.viij.d. Nō sūt cō
digne passiōes ꝛc. s ¶ Supra multa te cōstituā: intra
in gaudiū dñi tui. Similr gaudiū habēt q̄ de q̄nq3 ꝛ duob⁹
lucrū fecerūt:q2 retributor nō ɔsiderat lucri magnitudinē/sed
studij voluntatē. t ¶ Accedēs autē ꝛ qui vnū talētū ac
ceperat/ꝛ ait: dñe scio q2 homo durus es: q2 ardua est
via q̄ ducit ad vitā.s.vij.b. v ¶ Metis vbi nō semina/
sti:ꝑcidens falce iudiciū eos q̄bus legē nō cōmisisti. x ¶ Et
cōgregas vbi nō sparsisti.i.cōgregas in regno tuo genti
les:q̄bus nō sparsisti margaritas scripturarū:sicut iudeis per
te.s. y ¶ Et timens/duriciā tuaꝫ: z ¶ Abij/per liberū ar/
bitriū: a ¶ Et abscondi talentū tuū in terra: Ecce ha
bes qd̄ tuū est. Chryſ. Et si talentū nō pdidit/ tamē re⁹ est
damni: sicut qui causa seminādi semē accipiēs tpe seminatio/
nis nō seminauerit/dño suo damnū facit:ꝛ si semē non pdide/
rit/quantū poterat lucrū facere si oportuno tempe seminasset.
b ¶ Respōdens aūt dñs eius / dixit ei: Serue male.
Chryſ. Uere malus:qui largitatē vocat violentiam. c ¶ Et
piger. Prouer.vj.b. Usq3quo piger dormies? Quādo ɔsur/
ges de somno tuo? d ¶ Sciebas q2 meto vbi non semi
no:multo fortius vbi semino. e ¶ Et congrego vbi non
sparsi. Interliā. Quia ab his exigo q̄bus non cōmisi ad ero/
gandū. f ¶ Oportuit ergo te pecuniā meā.i.sermonē
meū: g ¶ Cōmittere nūmularijs.i.auditorib⁹ qui qd̄ au
diunt operant. h ¶ Et venies ego recepissem vtiq3 qd̄
meū est cum vsura:id est te ꝛ illos quos acquisisses. Pro/
uerb.xix.c. Fenerat dño qui miseret paupis: ꝛ vicissitudinem
suam reddet ei. Ecci.xxix.a. Qui facit misericordiam fenerat proxi
mo suo. Hiere.xv.c. Non feneraui nec fenerauit mihi quisq3.
¶ Tollite itaq3

Ps.34.
Ps.39.
Ps.34.

A F a ¶ Tollite itaq3 ꝛc. Posita duplici culpa serui inutilis.s.
torpore in exequēdo:ꝛ supbia in excusando: subdit de eius du
plici pena. Una in ꝑsenti:q2 talentū intelligentie ei auferꞇ:id ē
ꝑ eius abusu infatuaꞇ:vel.i.ex intelligētia sciētie nullā pcipit
cōsciētie iocūditatē:nō habēs sapiētiā a sapore. Alia in futu/
ro: qm̄ patietur tene/
bras exteriores. Dic
ergo: Tollite itaq3
talentū ab eo.i.in/
s.13.b. tellectū. b ¶ Et da
Marci.4.c. te ei q̄ habet decē
Luc.8.c. talenta. Prouerb.
xx.c. Tolle pign⁹ ab
eo q̄ spopōdit pro ex/
traneo. c ¶ Oi em̄
habēti dabiꞇ/ solli
citudinē mīstrādi ꝟ/
bū dei. Ul/ d ¶ Ha
benti/charitatem:
e ¶ Dabiꞇ/grā vel
augmentū charitatꞇ.
f ¶ Et abūdabit:
id est post augmētū/
ꝑfectionē charitatis
habebit. Eo etiā q di
ciꞇ/ Habēti dabiꞇ
ꝛ abūdabit/notanꞇ
tria.s.habit⁹ charita/
tis:ꝛ ei⁹ augmētū /et
ꝑfectio. Charitas em̄
sine merito habeꞇ:ha
bita augeri meretur:
aucta ꝑficieꞇ. g ¶ Ei
aūt qui nō habet/
sollicitudinem mini/
strādi ꝟbū dei. Uel/
Qui non habet /
charitatem/ h ¶ Et
qd̄ videꞇ habere/
auferet ab eo. Hie
ro⁹. Elegāter etiā qd̄
B videꞇ inq̄t habere/au
ferꞇ ab eo: Quisquis
em̄ sine fide christi ē/
ei debet iputari q ma
le eo vsus ē. i ¶ Et
inutilē seruū eijci/
te in tenebras ex/
teriores ꝛc. Idē.s.viij.b.xiij.f.et.g.xxij.b.xxiij.d. k ¶ Cū
aūt venerit ꝛc. Dicto qd̄ ante iudiciū/dicit qd̄ i iudicio. Di
cit &: Cū aute venerit fili⁹ hoīs. Nota q venit fili⁹ dei in
mūdū p carnis assūptionē ad saluādū. Ait Joh.xij.g. Nō ve/
ni vt iudicē mūdū:sed vt saluificē mūdū. Itē in mentē p grē i/
fusionē ad iustificādū. Job.ix.b. Si venerit ad me/nō videbo
eū. Itē ad iudiciū ad disceptādū. Joh.xvj.b. Cū venerit ille ar
guet mūdū. l ¶ In maiestate sua.i.in diuinitate sua q̄ iu/
dicabit q̄ prius venit in hūilitate. m ¶ Et oēs angeli ei⁹ cū
eo. Esa.iij.c. Dñs ad iudiciū veniet cū seniorib⁹ ppli sui ꝛ ꝑn/
cipib⁹ ei⁹. n ¶ Tūc sedebit sup sedē maiestatꞇ sue.i.su/
per ecclīam in q̄ tūc appebit oīpotētia ei⁹. Esa.lxvi.a. Celū se/
des mea est:ꝛ terra scabellū pedū meoꝝ. o ¶ Et ɔgregabū
tur/p angelos.s. p ¶ Añ eū oēs gentes. Añ Johel.iij.a.
Cōgregabo oēs gētes ꝛ deducā eas i valle iosaphat: ꝛ disce/
ptabo ibi cū eis sup pplo meo ꝛ hereditate mea isrl. Ro.xiiij.
b. Oēs stabim⁹ añ tribunal christi.j. Cor.xv.g. Oēs q̄dē re/
surgem⁹.ij. Cor.v.b. Oēs em̄ nos manifestari oportet añ tri
bunal christi:vt referat vnusq̄sq3 ꝛc. q ¶ Et sepabit eos
ab iuicē:merita oīm discernēdo:loca varia assignādo. Naꝫ
hos a dextrꞇ/illos a sinistris ponet:diuersis appellatiōib⁹ no
minādo. Nā istos oues/illos hedos vocabit. Illos dānando
in inferno:istos glorificādo in ꝑadiso. Osee.xiij.d. Cōsolatio
abscōdita ē ab ocul meis: q2 ipe inꞇ fratres diuidet. Prouer.
xxvi.b. Judiciū determiāt causas. r ¶ Sicut pastor segre
gat oues ab hedis:id ē bonos a malis. Ipe em̄ est pastor:
Job.x.b. s ¶ Et statuet oues q̄dē.i.fetosas.i.opib⁹ fecū/
dos ꝛ simplices sine malo.s.x.b. Ecce ego mitto vos sic oues
inꞇ lupos. t ¶ A dextrꞇ suis. Chryſ. A dextrꞇ sūt q̄ querūt
eterna:a sinistrꞇ q̄ q̄runt ꝑsentia. Nā p dextrā significanꞇ eterna/p

a Tōllite itaq3 ab eo talentū /
b et date ei qui habet decē ta/
c lenta: Omi em̄ hābenti dā/
d bitur et abundabit: Ei aūtē
e g qui nō habet: et qd̄ videꞇ ha
h bere/auferet ab eo. Et inūti/
i lem seruū eijcite in tenebras
exteriores:illic erit flet⁹ ꝛ stri
k dor dentiū. Cūm autē vene
l rit filius hominis in māiesta
m te sua: et omnes angeli eius
n cū eo:tūnc sedebit sup sedeꝫ
o maiestatis sue:et congrega/
p bunꞇ ānte eū oēs gentes :
q et separabit eos ab inuiceꝫ :
r sicūt pastor segregat oues ab
s hedis. Et stātuet oues q̄deꝫ
t v ā dextris suis:hedōs autē a
x sinistris . Tūnc dicet rex his
y qui a dextris eius erunt: Ue
z nite bñdicti patris mei/ pōs/
a sidete pāratū vobis regnuꝫ
b c ā cōstitutiōe mūdi . Esuriui
d em̄ et dedistis mihi mandu/
f care. Sitiui et dedistis mihi
g bibere. Hōspes eram ꝛ col/
h legistis me. Nūdūs/ꝛ coope
ruistis me. Infirmus/ꝛ visi/
i tastis me. In cārcere eram :

k et venistis ād me. Tūnc re/
m spondebūt ei iusti/ dicētes:
Domine quādo te vidimus
esurientē et pauimus/sitien/
tem ꝛ dedimus tibi potum?
Quādo aūt te vidimus ho/
spitē ꝛ collegimus te:aut nu
dum ꝛ cooperuimus te/ aut
quādo te vidimus infirmū/
aut in carcere/ꝛ venimus ad
te? Et respōdens rex dicet il
lis: Amen dico vobis q̄diu
fecistis vni de his fratribus
n meis minimis/mihi fēcistis.
o Tūnc dicet rex ꝛ his q̄ a sini
strꞇ erūt. Discedite a me ma/
p ledicti in ignē eternū:quī pa
rat⁹ ē diabolo ꝛ angelis ei⁹.
Esuriui em̄ ꝛ nō dedistꞇ mi/
hi māducare. Sitiui et non
dedistis mihi potū. Hospes
erā ꝛ nō collegistis me. Nu
dus et nō operuistꞇ me. In/
firmus ꝛ in carcere:ꝛ nō vi/
sitastꞇ me. Tūc respōdebūt
ei et ipsi/dicētes: Dñe qñ te
vidim⁹ esurientē/ aut sitiētē/
aut hospitē/aut nudū /aut i/
firmū/vel i carcere et nō mi/

sinistrā tpalia. Cant.ij.b. Leua ei⁹ sub capite meo : ꝛ dextera C
illi⁹ amplexabiꞇ me. v ¶ Hedos autē a sinistris. Sic no
tat q gliam tpaliū habuerūt. x ¶ Tunc dicet rex/regum.
Apoc.xix.c. Rex regū ꝛ dñs dñantiū. y ¶ His q̄ a dextrꞇ
ei⁹ erūt: Uenite bñdicti patrꞇ mei. Prouer.xxij.b. Qui
ꝓnus est ad mi̅ꝑicor/
diā/bñdiceꞇ:de pani/
bus enim suis dedit
paupi. z ¶ Possi/
dete. Hec possessio
seqꞇ bñdictionē. Sꝫ
Gen.iiij.b. Cain pos
sessionē sequiꞇ male/
dictio. Maledict⁹ erꞇ
sup terrā. a ¶ Pa/
ratū vobis regnū.
Ergo oēs boni erunt
reges? Uerū ē/Apo
caꞇ.j.b. Princeps re/
gū terre q̄ dilexit nos
ꝛ lauit nos a peccatꞇ
nrīs in sanguine suo:
ꝛ fecit nos regeꞇ ꝛ sa
cerdotes.j. Peꞇ.ij.b.
Uos estꞇ gen⁹ electū/
regale sacerdotium .
b ¶ A ɔstitutione
mūdi. Eph.j.a. Bñ/ s.7.d.
dict⁹ deus ꝛ paꞇ dñi Luc.13.f.
nrī iesu christi q̄ bñdi
xit nos in oī bñdicti/
one spūali i celestib⁹:
sicut elegit nos i ipso
añ mūdi ɔstitutionē.
c ¶ Esuriui enim.
Esuriui in me salutēꝫ
hoīm. Joh.xix.f. Si/
tio. d ¶ Et dedistꞇ
mihi manducare/
vosipsos: credendo /
operando . Acꞇ.x.c. D
Macta ꝛ manduca.
Itē/ c ¶ Esuriui/i
meis iusticiā .s.v.a.
Bti q̄ esuriūt ꝛ sitiūt
iusticiā. d ¶ Et de/
distis mihi mādu
care/eos adiuuādo/
inuitādo/ɔgratulāndo. Itē/ c ¶ Esuriui/in meis panē do/
ctrine. Amos.viij.d. Mittā famē in trā:nō famē panis nec si
tim aque/sꝫ audiēdi ꝟbū dei. d ¶ Et dedistꞇ mihi mādu
care/eos erudiēdo. Prouer.xxv.c. Si esurit inimic⁹ tu⁹ /ciba
illū. Itē. c ¶ Esuriui/i meis panē materialē. d ¶ Et de/
distꞇ mihi manducare/paupes reficiēdo. e ¶ Sitiui/in
meis potū sapie. f ¶ Et dedistis mihi bibere. Ecci.xv.a.
Aq̄ sapie salutarꞇ potauit illū. g ¶ Hospes erā ꝛ collegi/
stis me. Ecci.xxix.d. Trāsi hospes ꝛ orna mēsaꝫ:ꝛ q̄ i manu
tua habes ciba ceteros. h ¶ Nudus ꝛ cooꝑuistꞇ me: In
firm⁹ ꝛ visitastꞇ me. Ecci.vij.d. Nō te pigeat visitare infir/
mū. Jaco.j.d. Religio mūda ꝛ īmaculata apd̄ deū ꝛ patrem:
hec ē/visitare pupillos ꝛ viduas i tribulatione eoꝝ. i ¶ In
carcere erā/miserie/culpe: k ¶ Et venistꞇ/mente ꝛ corpe:
l ¶ Ad me/ɔsolādū/liberādū. Sex aūt opa mi̅ꝑicordie h rā/
gunꞇ.s.visitare īfirmos:potare sitibūdos:cibare famelicos:re
dimere captiuos:vestire nudos:recipe pegrinos. Septima ē
Tob.ij.a. Sepelire mortuos. Ait ꝟsus: Uisito/poto/cibo/re
dimo/tego/colligo/cōdo. m ¶ Tunc rñdebūt ei ꝛc. vsq3
ibi:de his ffibus meis minimis. Hoc dic:q2 nō oēs mi/
nimi sunt ffes ei⁹. Ecci.xix.d. Est q̄ nequiter se hūiliat.s.xij.d.
Quicūq3 fecerit volūtatē pris mei q̄ i celis ē/ipe me⁹ fraꞇ ꝛ so
ror ꝛ mat ē. n ¶ Mihi fecistꞇ. Esa.xxviij.c. Hec requies mea
reficite lassū:ꝛ h ē refrigeriū meū. o ¶ Tūc dicet rex ꝛ hiꞇ
q̄ a sinistrꞇ ert: Discedite a me ꝛc. Rab. Si sterilitas i ig
nē mittiꞇ/rapacitas q̄d mereꞇ? Et si iudiciū sine mi̅ꝑicordia ꝑ Jacob.2.c.
et ei q̄ nō fecit misericordiā:q̄le iudiciū erit ei q̄ fecit rapinaꝫ?
Aut q̄d recipiet q̄ aliena tulit/si sp ardebit q̄ sua nō dedit? In
ignē eīnū. Hiero⁹. Prudēs lector itēde q supplicia eterna
sūt:ꝛ q vita eīna nō habet ruinā. p ¶ Qui pat⁹ ē diabo/
l 2 lo ꝛ angelis eius

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ bolo et angelis eī. Esa.xxx.g. Ab heri ꝓparata est tophet a rege ꝓparata. a ¶ Vni de minorib⁹ his. Chryſ. Quid dicis? Fratres tui sunt & eos minimos vocas? Propter hoc ē fratres sunt: qz humiles: qz abiecti. Expo. Ca. XXVI.

T factū est cū cōsummasset ihesus ꝛc. Elegāter

e postq̄ ſmi/sit de aduētu suo in maiestate/sub/dit de passione quam ſustinuit ex ſima hu/militate: conungens gloriā ēternitatis me/rito passionis/ vt effe/ctū causę. Passionis ē effectus vel causa finalis/est gloria eternitatis. Dicit ergo:

Joh.5.c. b ¶ Et factum est cum ꝓsummasset ihesus ſmones hos oēs/quos de cōsum/matione mūdi vel de/discretione iudicij, ꝓferebat. Vel oēs sermones ab initio euan/gelij vsq; ad tēpus passionis sue/docendo vel exhortādo/ scu etiā futura ꝑdicendo in auditu discipulorū aut turbarū ꝓsum mauerat: hoc est faciēdo & ꝑdicando cōpleuerat. c ¶ Dixit discipulis suis/hęc. s. quę sequunt. d ¶ Scitis qz post biduum pascha fiet ꝛc. Sic dicit Joh. xij. a. ante ramos palmarū venit ihesus in bethaniā vbi maria vnxit eum. In crastino venit hierusalē sedens sup asinā. ē. xxj. b. Feria secūda gerunt ea quę narrant post hunc aduentū hierolo/lymis acta vel gesta. Tertia feria ante pascha dixit dñs hoc:

Mozaliter Scitis qz post biduū ꝛc. Littera plana est. Mozaliter. Christus in passione sua typū gerit peccatoris & penitentis. De vtroq; dicit: Scitis qz post biduū pascha fiet. Biduum peccatoris est mala cogitatio: & delectatio noxia. Post qđ biduū fit pascha. i. transitus de terra virtutū & ēternę ꝓmissionis in egyptū peccatorū & ēternę reꝓbationis. Fit etiā immolatio hȳdi per cōsensum peccati. e ¶ Et/sic/filius ho/minis: id est peccator qui a seipso generat in peccato: illa mi/sera natiuitate: de qua Job. iij. a. Pereat dies in qua nat⁹ sum: nox in qua dictum est/cōceptus est homo. Idem Hiere. xx. d.

5 f ¶ Tradetur/diabolo: g ¶ Ut crucifigat/in patibulo infernali. h ¶ Tunc/in quarta feria ante pascha: i ¶ Cō/gregati sunt principes sacerdotū. i. vitia vel peccata in nobis christū ꝑsequētia: quę quasi sacerdotes infernales immo/lant nos diabolo. k ¶ Et seniores populi. Principes sa/cerdotū dicunt tria capitalia peccata. s. cōcupiscentia carnis: cōcupiscentia oculorū: superbia vitę. Seniores populi dicunt septē criminalia. Populus/cęterorū turba vitioꝝ. Hęc ꝓgre/gantur/ l ¶ In atriū principis sacerdotū qui dicebat caiphas: qui interpretat oze vomens: & significat peccatorē qui oia bona tam naturę q̄m gratię a se quasi vomens peccādo ēiecit. Huius atriū. i. domus fetinseca vbi vitia cōgregant est caro vñ fomes onī. m ¶ Et consiliū fecerūt vt ihesum. i. hominē ad salutē creatū: n ¶ Dolo tenerent: quia vitia se palliant & vestimento virtutū: alioquin nunq̄ reciperent. ē. vij. b. Attendite a fallis ꝓphetis ꝛc. Tenerent/dicit: qz postq̄ quis illaqueat⁹ est vinculis peccatoꝝ/vię cuadit. Prouer. v. c. Iniquitates sue capiūt impium & vinculis peccatorū suoꝝ cō/stringit. o ¶ Et occiderent/morte duplici. Primo morte culpę: secūdo morte gehēne: q̄ est secūda mors. Apocal. xx. b. Beatus & sanct⁹ qui habet partē in resurrectiōe ꝓma. In his nō habet potestatē secūda mors. p ¶ Dicebāt autē: Nō in die festo ꝛc. Dies festus peccatoris est gaudiū pctī/ cla/mor vitiorum. In hoc festo est mutua

q ¶ Non in die fe/sto. Nō timēt scāda/lū populi: sed timent ne tollat ab eoꝝ ma/nibus i impetu ꝑpli. Hęc sunt ꝓba Mat/thei ꝑm quosdam.

aduocatio vnius ad alterū. Luxuria q̄/dem aduocat auaritiā vt ab ea pascat: auaritia aduocat superbiā vt p eam ex/tollat: Esa. xxiij. c. Occurrent dęmo/nia onocētaur⁹ & pilosus clamabit al/ter ad alterū. In hoc festo cōcinunt ſi/mul comesatio & ebrietas: triplicat can/tum renū voluptas. Hiero⁹. Venter & genitalia ꝛc. Prouer. xxx. b. Duę sunt filię sanguisugę: q̄ sem/per clamant/affer affer. Affer cibos: affer vina: & statim admi/scet se renū voluptas: vt diximus q̄ triplicat cantum: quadru/plicat exterioꝝ lasciuia: & organicat garrula iactantia: Quę ov/

ganicatio multū displicet deo. Esa. j. d. Iniqui sunt cętus ve/stri. Calēdas vestras & solēnitates vestras odiuit anima mea. In hoc festo legunt lectiones garrulitas et vanilo quiū quasi rane egypti. Respōsoria cantāt cozuus & porcus: id est ꝓcra/stinatio pęnitentię & delectatio peccati. Soph. ij. d. Vox can/tantis in fenestra cozuus in superlimiari. Inuitatoriū cantant mēdacij et adulatio. Soph. ij. a. Lōueni/te cōgregamini gens nō amabilis. Thuri/bulum portat detra/ctio/fumū peccatorū alioꝝ circūferens: & narib⁹ omniū suffu/migans vbiq; dissun/dens per totaz eccle/siā malignantiū. Esa. j. d. Incēsum abomi/natio est mihi. Lętre/os portant simulatio & dissimulatio hypocrisis. Simulatio falli boni: & dissimula/tio veri mali. Crucē eleuatā portat ambitio: sicut dicit beatus Bern⁹. O ambitio ambitiosorū crux: quomō omnibus places quę oēs torques? Aquā maledictā portat oppressio ꝓlatoꝝ: quę lachrymis dolorū aspergit facies subditorū. Eccl. xxxv. c. Wonne lachrymę viduę ad maxillā descendunt: & exclamatio eius super deducentē eas? Job. xxiij. b. De ciuitatibus viros gemere fecerūt: & animę vulneratorū clamabūt: & deus inultū abire nō patitur. Libū ante sacerdotē portat ostentatio: quę omnia bona si qua habeat ostēdit alijs vt laudet. Maledica/mus dño/dicunt ripa & cōtentio. Hoc est festum stultorū: vbi omnia ꝓpostere & inuerse fiunt. Ibi quāto quis inordinatius se habet: tanto melius solēniçat. Ibi enim pro sericis & pallijs virtutū induunt se saccis & notis peccatorū. Esa. iij. d. In die illa auferet dñs ornamētū calciamentoꝝ & lunulas & torques ꝛc. Et erit pro suaui odore fetor/ecce thus: & pro ꝯna funicu/lus/ecce baltheus: & pro crispanti crine calutitium/ecce mitra episcopi. b ¶ Scitis quia post biduū pascha fiet. Se/cunda expositio de pęnitēte. Hoc biduū est bona cogitatio et bonum ꝓpositū. Pascha transitus de egypto vitiorū in ter/ram virtutū/per desertū pęnitentię: vbi fit immolatio agni per carnis macerationē. c ¶ Et/sic/filius hominis: id est ra/tionis cum cū gratia generātis in lucem: id est in sui & dei cog/nitionem: f ¶ Tradet/ꝓditori cęlestis imperatoris: id est sa/cerdoti: g ¶ Ut crucifigat: id est cruci pęnitentię affigat: De qua Gal. vi. b. Absit mihi gloriari nisi in cruce dñi nostri ihesu christi ꝛc. Et Luc. ix. c. Si quis vult post me venire/abne/get semetipsum & tollat crucē suam ꝛc. b ¶ Tunc congre/gati sunt principes sacerdotū: id est virtutes nos deo im/molantes. k ¶ Et seniores populi: qui dant consilia: id est ꝓuidentia/fides/sapiętia/& bonū consiliū: quę consulunt vt vetus homo crucifigat. l ¶ In atriū principis sacerdo/tum q̄ dicebat caiphas: oze vomens: id est in corde pęni/tens/per confessionē omnia peccata vomētis. Ecc. xxxj. c. Si coactus fueris in cęcando multū: surge a medio et vome & re/frigerabit te. m ¶ Et consiliū fecerūt vt ihesum. i. a pec/catis iam pęnitentē saluatū: n ¶ Dolo tenerēt/captū/et li/gatum vinculis ꝓceptorum. o ¶ Et occiderent/peccato & mundo. Dolus virtutū est astutia earū/per quā pęnitentē oc/cultāt intra se: ne aliq̄ occasione redeat ad peccata. De hac cō/gregatione virtutū ad veterē hominē crucifigendum dicitur Esa. xvj. a. Ini consiliū: coge consiliū: pone quasi noctem vm/bram tuā in meridie. p ¶ Dicebāt autē/virtutes: quaz di/ctio est bona affectio: vel bona cogitatio: q ¶ Non in die festo. Dies festus virtutū/est dies festus verorū iudeorū: id est vere confitentiū peccata & laudes deo. In hoc festo habet vnaquęq; virtus diem suū. i. illuminationē et cōfectionē ꝓ/pria: vt dicit Greg⁹ super Job. i. In hoc festo purpura indu/ta intexta carbūculis quasi summ⁹ pontifex rutilat charitas: byſſo induta & margaritis ornata refulget castitas: & albis in/cedit innocētia q̄ dicit puritas: hiacynthoveſtit patiętia: vio/lis decorata ꝓcedit humilitas: fides & spes charitati assistūt: cęteros portant sapiętia & scięntia: aquam benedictā portat lu/crus: crucē portat discipline correctio: thuribulū portat deuo/tio: libū donū intellectus: ħcinunt autē spes venię / spes gra/tię/spes glorię: succinūt timor ꝓpter/timor offense/timor reue/

S rentię: decantāt

A S rętię: decātāt cōfessio & oꝛo: fuitatorū cātat benignitas & patiē/tia ꝑdicātū lectiones legūt prudētia & psiliū: psalmos cārāt pie/tas & fortitudo & misericordia i choꝛo vnoꝛ alio choꝛo ꝓtinē/tia & abstinētia & modestia: choꝛū regit tēperātia / q̄ obseruat ne q̄s nimis vl parū oꝛganicet: bñdicam⁹ dño/dicūt gratiarū/ actio et vox laudis.

Darci.14.a a ¶ Mē forte tumultus fieret in ꝓpło. Cum aūt esset ihesus in bethania i domo simonis le/ꝓsi/accessit ad eum mūlier habens alabastrum vnguē/ti pręciosi: & effudit super ea put ipius recūbētis. Viden/tes autez discipuli/indigna/ti sunt/dicentes: Ut q̄d per/ditio hęc? Potuit em istud vendūdari multo/& dari pau/peribus. Sciēs autē ihesus ait illis: Quid molesti estis

Darci.14.a Joh.12.b. b ¶ Opus em bonū ope/rata est in me/deuotiōis & pietatis q̄ sup̄ius misericordia est ꝓmo. Eccl. xxx. d. Misereꝛe aię tuę placēs deo & cōtine & cōgre/ga coꝛ tuū in sanctitate. i ¶ Mā sp paupes habetis vo/biscū. Deut. xv. b. Nō deerūt paupes in terra habitationis tuę. m ¶ Me aūt nō sp habebitis: ꝑsentia corꝑalis ꝑsen/tē. In cōtēplatiōe dñs querit/& tarde inuenit & cito amittit. Berñ. Fugit hora sed breuis mora. Pessulum ostij mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat atq; trāsierat: Alia mea ligꝛa/cta est ve dilect⁹ locut⁹ est: q̄sui & nō inueni illū: vocaui & non respōdit mihi. n ¶ Amittes em hęc/mulier/ vngu entuz hoc/sanctissimę deuotiōis. o ¶ In coꝛp⁹ meū/ dilcutiēdo passiōes & angustias q̄s ꝓ illa i coꝛpe meo sustinui. p ¶ Ad sepeliēdū me fecit/in coꝛde suo. Wēs em deuota nihil ali/ud est q̄m sepulchrū ihesu. Job. iij. d. Gaudēt vehemēter cū inue/nerint sepulchrū. Itē Job. v. d. Ingredieꝛ in abūdātia sepul/chrū. Ben⁹. xlix. d. dicit Iacob. i. christus: Sepelite me in spelūca duplici: ꝓpter intellectū & affectū: vel ꝓpter diuinitatem & hūanitatē q̄ debēt ibi sepeliri. q ¶ Amē dico vobis: vbi cūq; ꝑdicatū ꝛc. q̄ hęc fecit in memoriā ei⁹. i. obsequiū hoc q̄d mihi fecit. Inde em gloriam acquisiuit ꝓ totū mundū: q̄ ex officio sedulę cōtēplatiōis acquirit/nō solū glia apō deū: sed etiā bona fama ꝓ totū mūdū. Qđiu claustrales clausi ſte/terūr in claustris suis/vacātes oratiōi & cōtēplatiōi/habuerūt gratiā dei & hominū: exercētes ad publicū/vtilitates amiserūt. iij. Reg. ij. f. Edifica tibi domū in hierusalez & habita ibi: & non egredieris inde huc arq; illuc: quocūq; aūt die egressus fueris & transieris torrentē cedron: scito te interficiendū. r ¶ Tūc abijt ꝛc. Finita recapitulatiōe/redit ad cōtinuandū historiā.

Darci.14.b Luc.22.a. Joh.11.g. k huic mulieri? Opus em bo/nuz operata est in me: Nam semp pauperes habetis vo/biscū: me aūt non semp ha/bebit. Mittēs em hęc vn/guentū hoc in coꝛpus meū/ ad sepeliēdū me fecit. Amē dicō vobis: vbicūq; ꝓdicatum fuerit hoc euangeli/um in toto mūdo/dicetur & hęc fecit in memoriam eius.

Darci.14.a Luc.22.a. 11.q.3.c.abijt iudas. r ¶ Tūc abijt vn⁹ de duodecim/qui dicebat iudas scarioth

r ¶ Tūc abijt/spōtane⁹: s ¶ Unus de duodecim/apostolis. In hoc notat & nemo in se cōfidat quātūcūq; bon⁹ sit.

r ¶ Tūc abijt vnus ō duodecim ꝛc. Judas statim post cōsiliū factū. abijt ad ꝓncipes sacerdotū. Audierunt em ꝓn/cipes sacerdotū dñm. s. in ꝓxio dicētē: Nō me videbit/ amo/do ꝛc. Putantes ergo & ꝑ eum manibus eoꝝ elabi: cōgrega/ti sunt vt inirent consiliū quō ieſum dolo traderent. Quos au/diens iudas cōgregatos venit ad eos: Qui em audierat in ꝓ/pino dñm de se dicentē: Filius hominis tradet vt crucifigat: voluit magistrū tradēdo recōpēsare q̄s in vngutū ꝑciosi effu/sione sup caput ipi⁹ fuit inuerat incōmodum. r ¶ Tūc. i. feria

S quarta. Die

Mozaliter. Judas. i. pctoꝛ pęnitēs. s ¶ Unus ex duode/cim. i. vn⁹ ex numeroſa vniuersitate petoꝝ. In q̄ notat pauci/tas pęnitentiū & multitudo ipęnitentiū. t ¶ Qui dicebat iu/

Mozaliter

l 3 ✳ das. i. confitens.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ quarta. Die eñ qua ꝓgregatio ꝓncipũ fuit facta/venditus est dñs a ꝑditore iuda:qđ consuetudo ꝑbat ecclesiastica. Quarta eñ feria ante passionẽ legit ꝑphetia de Esaia. lxij.d. Ecce merces eius cum eo ⁊c.qđ ꝑphetatũ est de iuda. Hinc etiam in ieiunijs secũdũ locum post sextam feriã qua dñs crucifixus est obtinet quarta feria in qua vendit⁹ est.

Iudas aũt gerit hic typum symoniaco:qui de vendẽdo christo et gratia eius laborant. Qui dicunt: Quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradã: Scribit etiã typum ꝓlatorum:qui christũ spũaliter tradũt in mortẽ:qz subditorũ peccata comedũt sed nõ curant:sed vl blandicijs palpãt: vel accepto quouis precio dissimulant. Osee.iiij.b. Peccata ꝑpli mei comedẽt: ⁊ ad iniq̃tẽ subleuabũt alas eorũ. Scribit etiã typũ iudicij: qui christũ in innocẽtibus tradũt obtẽtu pecunię. Principes sacerdotũ ad q̃s vadit iudas dñm tradituꝝ/sunt dęmones vel pctã. Principes sacerdotes minores/sunt alia pctã:q̃ alias peccatoꝝ immolant dęmoniꝰ ⁊ nõ deo. b ¶ Et ait illis/iudas:dęmonijs vel peccatis: c ¶ Quid vultis mihi dare:⁊ ego vobis eũ tradã/occidendũ. e ¶ At illi constituerũt ei triginta argenteos.i. omnimodã voluptatẽ quę argento põt haberi:ꝑm spiritũ:ꝑm animã:ꝑm corpus. Vel sic/oze ⁊ opere. f ¶ Et exinde quęrebat/ꝑditor.i. g ¶ Opportunitatẽ/loci ⁊ tpis ⁊ locietatis. b ¶ Vt eũ traderet. Multa eñ de christo tradendo fiunt cõsilia. Joh.xj.f. Collegerunt pontifices ⁊ pharisęi consiliũ aduersus iesum.

Moraliter ✳ das:id est cõfiteris. a ¶ Ad principes sacerdotũ.i. ad ꝓncipales sacerdotes.i. in potestate iudiciaria vitaq̃ ⁊ scientia ꝛminẽtes. b ¶ Et ait illis/accusans suũ veterẽ hominem in iudicio pnitẽtiali. c ¶ Quid vultis mihi dare: id est quãtã pnitentiã iniungetis mihi:⁊ ꝗd vtilitatis mihi inde cõsequar:⁊ qđ adiutoriũ mihi dabitis:⁊ d ¶ Et ego eũ vobis tradã.i. latronẽ crucifigendũ ꝓ vestro arbitrio. Sacerdotes eñ sunt iudices ⁊ crucifixores latronũ spũaliũ.i. peccatoꝝ ⁊ seipsos accusantiũ. e ¶ At illi cõstituerũt ei triginta argẽteos.i. pmiserũt ei eternã remunerationẽ que ꝓ denario mandatoꝝ debeꝫ ⁊ tripler reddeꝫ in tribus.ſ. viribꝰ animę: vel in corpore ⁊ alia ⁊ spiritu:Et ꝛ̃ter hoc addũt ꝓsolationẽ q̃ in argẽto significat. f ¶ Et exinde ꝗrebat/iudas: g ¶ Opportunitatẽ vt eum.i. veterẽ hominẽ: i ¶ Traderet.i. volũtati sacerdotũ crucifigendũ exponeret. Hęc aũt opportunitas.ſ. tradẽdi suũ veterẽ hominẽ consistit in multis. Primo eñ in idoneitate cõfessoris: vt sit affabilis/discretus/exptus/cõpatiẽs/ humanę fragilitat⁹ gnarus ⁊ exptus:q̃ qui nõ est tẽptatus q̃d scit? Ubi aũt expertus in multis cogitabit multa:Eccl.xxxiij.b. Deinde patiẽs sit ad oẽs/ꝓsolans pusillanimes:vir doloꝝ ⁊ sciens infirmitatẽ:sicut legit de christo. Esa.liij.a. Deinde vngat suauiter/vt donꝰ medicus vulnera peccatoꝝ blandis exhortatiõibus. Liget ea suauiter vinculis faciliꝰ ⁊ vtiliꝰ ꝗ̃ceptoꝝ. Peccatores eñ sit ꝗ̃ si vasa argẽtea fracta:q̃ tradunt ꝓfessori religãda. Vñ Esa.xxij.f. Vocabo hęliachim seruũ meũ ⁊ induã illũ tunica tua:⁊ cingulo tuo ꝓfortabo illũ:⁊ potestatẽ tuã dabo in manꝰ illius: ⁊ erit q̃si pater habitãtibus in hierlm ⁊ domui iuda:⁊ dabo clauẽ domus dauid sup humerũ eius:⁊ aperiet ⁊ nõ erit qui claudat:claudet ⁊ nõ erit qui aperiat:⁊ figam illũ paxillũ in loco fideli: ⁊ erit in soliũ glorię domꝰ patris eius:vasoꝝ diuersa genera. Blãdis ergo ꝓsolatiõibus ⁊ exhortatiõibus velut q̃budã filiis argenteis religandi sunt. Sed sacerdotes impatiẽtes ⁊ inergri hęc dñi vasa q̃ sibi religãda tradunt malleis increpationũ oĩa cõterunt ⁊ cõfringũt:⁊ fit scissura deterior. Itẽ sacerdotes parulos christi ad petrã suę duricię crudelissime allidunt. Pro pane charitatiuę cõsolationis/porrigũt lapidẽ durissimę obiurgationis. Pro pisce exhortatiõis/ porrigũt serpentẽ durę increpatiõis. Pro ouo suauis correctiõis: porrigũt scorpionẽ venenãtis pcussionis. Vñ dñs.ſ. vij.b. et Luc.xj.b. Quis est ex vobis homo quẽ si petierit filꝰ eius panẽ:numq̃d lapidẽ porriget ei ⁊c.q.d. qui talis est/nõ est homo: q̃ nihil humanitatis habet. Secũdo ꝗrenda est opportunitas i bona ꝓparatione ꝓfitentis:quã faciũt/recogitatio peccatoꝝ/⁊ abominatio committẽdi:pudoꝝ de commisso/doloꝝ de amisso: timoꝝ iudicij/amoꝝ dei/ cõceptio boni ꝓpositi. Pſ. Eñ iniq̃tatẽ meã annunciabo ⁊ cogitabo ꝓ peccato meo. Job.vij.c. Nõ parcẽs otimeo:loquar in tribulatiõe spũs mei:cõfabulabor cũ amaritudine aĩe mee. Multi ꝺo veniũt ad cõfessionẽ in nullo q̃dicorũ q̃parati:qui veniũt potius ad ludendũ ⁊ ad deũ ꝓuocandũ ꝓtra se q̃ inuocandũ ꝓ se. Tertio etiã exꝑrẽa est opportunitas loci ⁊ tpis:ꝛ̃pter hoc differri põt saluberiter. cõfessio: q̃ nihil aliud est q̃ veteris hoĩs siue latronis accusatio et traditio. Si nõ est sacerdos qualẽ ꝓscripsim⁹/deest iudex cui tradendus est latro.

Si deest noticia peccatoꝝ:deest accusatio ⁊ testes accusationis. k ¶ Prima aũt die azymorũ. Nõ quintadecima luna aprilis qñ fiebat magnũ festũ:sed hic dicit vespa ąrtadeci/ma lunę qñ comedebat agyma ſm mandatum dñi: Exo.xij.c. Erãt autẽ septẽ dies in ꝙbus nõ licebat comedere fermẽtatũ/vt ꝺr Exo.xij.c. Leuit/.xxiij.a. Numeri.xxviij.c. Deut/.xvj.a. Moraliter: Septẽ dies agymoꝝ sunt septẽ virtutes:quaꝝ opationes sunt veteris hoĩs afflictiões:⁊ noui hoĩs reparationes. Vel dies est timoꝛ. In hac configit vetus hõ. Vñ Pſ. Confige timore tuo carnes meas. Eccl.j.c. Timoꝛ dñi expellit peccatũ. Secũda est iustitia qua tẽptatiõi peccatoꝛ resistit. Eccl.ij.a. Fili accedẽ ad seruitutẽ dei ⁊c. Tertia ę magnificentia:qua ꝓtraria assumunt q̃si ad medicinã. Pſ. Sãctimonia ⁊ magnificẽtia in sanctificatiõe eius. Quarta est odiũ vitioꝝ quo pctã derelicta nõ resumunt/sed potius abominant. Pſ Iniq̃tatẽ odio habui ⁊ abominat⁹ sum. In his q̃tuoꝛ diebus oĩno occidit vetus homo. Quinta dies est cognitio fidei: in qua incipit viuere nouus homo. Abacuk.ij.a. Justus ex fide sua viuit. Sexta est donũ sciẽtię:in qua pascit nouus hõ pane lachrymarũ ⁊ doloꝝ. Eccl.j.d. Qui addit sciẽtiã/addit ⁊ doloꝛẽ. Aug⁹ in lib. de doctrina christiana. Sciẽtia nõ facit hoꝛminẽ iactantẽ sed ĩteriꝰ lamẽtantẽ. Septima est spes veniẽ: in qua roboraꝫ ⁊ pfortaꝫ nouus homo in suis tribulationibꝰ. Roma.xij.c. Spe gaudẽtes:in tribulatiõe patiẽtes. Bene q̃ dicit: k ¶ Prima aũt die azymorũ/hoc est i die timoris: l ¶ Accesserunt discipuli:alii boni/nonnulli das.i. timorate mẽtis cogitatiões. m ¶ Ad iesum dicẽtes: Ubi vis paremus tibi comedere pascha: Bene ꝗrũt discipuli/ vbi vis:q̃ duo loca fũt in aĩa:in quoꝛ vtroq̃ dñs põt habitare: scz intellect⁹ ⁊ affect⁹. Sed intellect⁹ locus tumultuosus est/ velut publicũ ꝓfessoriũ iudiciorũ: vbi oẽs cause et oĩa iudicia ventilant:⁊ ideo nõ est locus aptus refectiõi: Peccata ibi volant passim: Suscę mortẽtes.i. immundę cogitatiões/q̃ cibum maculãt. Eccs.x.a. Suscę mortẽtes ⁊c. Ibi nõ comedunt nisi foliavolantiũ cogitationũ:iõ affect⁹ est aptus refectiõi dñi. Vñ dñs ꝺr discipulis missis a dño: Luc/.xj.b. Magister dic: Ubi est diuersoriũ.i. affect⁹ secretoꝝ:vbi pascha cũ discipulis meis mãducẽ.i. cũ sanctis desiderijs q̃ sũt aliq̃ discipuli dñi. Hoc idẽ ꝗrit sponsa Cant/.j.b. Indica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. Itẽ Deut.xvi.b. Nõ poteris ĩmolare pascha in q̃liber vbiũ tuaꝝ:sed in loco quẽ elegerit dñs. Pſ. Dęc reges mea in seculũ seculi:hic habitabo qm̃ elegi eã.ij. Paral. vij.c. Elegi mihi domũ istã in locũ sacrificij. Idẽ est locꝰ sacrificij ⁊ diuersoriũ ⁊ refectoriũ aĩę.ſ. affect⁹. Vñ Marci.xiiij.b. ꝗrũt discipuli missi: Magister dicit: Ubi est refectio mea vbi pascha cũ discipulis meis manducẽ? Dñs aũt nobiscũ comedit pascha duobꝰ modis.ſ. de nra pnitẽtia gaudendo: ⁊ nos sibi incorporãdo. Nos ꝺo comedim⁹ cũ eo tribꝰ modis. Primo hẽdũ veteris hoĩs ꝓsumẽdo. Secũdo agnũ noui hoĩs/in nostrã reparationẽ assumẽdo. Tertio/agnũ ĩmaculatũ in sacramẽto altaris accipiẽdo. Apoc.iij.d. Ego sto ad ostium et pulso:si q̃s audierit vocẽ meã ⁊ aperuerit mihi tanuã/intrabo ad illum ⁊ cęnabo cũ illo:⁊ ipse mecũ. n ¶ At iesus dixit: Ite in ciuitatẽ.i. in ecclesiã/extra quã dñs pascha nõ facit. In hãc nesciũt ire stulti. Eccs.x.c. Labor stulti oꝛ affligit eos qui nesciũt in vrbẽ pgere. Pſ. Vias ciuitatis habitaculi nõ inuenerũt. o ¶ Ad quẽdã/ indeterminate:q̃ nullus ẽ ad quẽ dñs aliq̃ discipulos suos non mittat. Job.xxxvij.b. Nubes spargũt lumẽ suũ:quę lustrãt cũcta ꝓ circuitũ quocũq̃ eas voluntas gubernãtis duxerit ad oẽ q̃ ꝺ̃ceperit illis sup faciẽ oꝛbis terrarũ:siue in vna tribu:siue in terra sua: siue in quocũq̃

℣ loco misericordię

Pſ.37. b

b

Pſ.131.

Pſ.118.

Pſ.95.

Pſ.118.

Pſ.104.

A ℣ loco misericordię suę eas iusserit inueniri. a ¶ Et dicite ei: Magister dicit/singulis ⁊ autẽtice.ſ. xviij.a. Unus est magister vester. b ¶ Tempus meũ/passionis.ſ. q̃ suũ speciAt ↑cõstituit Marci.14.b Luc/.22.c. Joh.13.c. aliter dicit ⁊ suoꝝ: c ¶ Prope est/mihi ⁊ meis. d ¶ Apũd te facio pascha cũ discipulis meis. Luc/.xix.a. Zachee festinãs descende: q̃ hodie in domo tua oportet me manere. e ¶ Et fecerunt discipuli sicut ꝓcępit illis iesus. Nõ solum q̃d/sed sicut ℣/ceperat: qui nihil ꝺ̃cepit nisi salubre. Ideo faciendũ est sicut ꝺ̃cepit/festinãter/ętãter ⁊ plenarie. Festinanter:quia tẽpꝰ breue est. Ętanter:quia merces magna est. Perseueranter:quia sola perseuerãtia remunerari digna est. ꝺ.r.c. Qui plenarie rit vsq̃ in finẽ/ hic saluus erit. f ¶ Et parauerunt pascha: id est transitũ vl mortem veteris hoĩs: vel trãsitũ de mundo ad eglũ. g ¶ Vespere aute facto:id est lege veteri deficiẽte: vel vero sole ad occasũ mortis appropiãquante: vel seculi consũmatiõe iã instante. h ¶ Discũbebat cũ duodecim discipulis suis:id est cũ vniuersitate electoꝝ: vel virtutũ: vel sanctarũ cogitationũ ⁊ pioꝝ desideriorũ. i ¶ Et edentib⁹ illis/cũ iesu:id est de veteris hominis crucifixione gaudentibus k ¶ Dixit: Amẽ dico vobis:quia vnus vestrũ: ses iudas:id est cõfessor: l ¶ Ade/veterẽ hoĩes: m ¶ Traditurꝰ est/blanditijs ad crucifigẽdũ cruce pnitẽtię. n ¶ Et cõtristati valde/oẽs discipuli q̃ iesu parauerũt pascha :id ẽ oẽs cogitatiões de ouricia pnitẽtię. Bona est hęc tristicia. ij. Corꝝ.vij.c. Cõtristati estis ſm deũ vt in nullo detrimentũ patiamini ex nobis: Quę essẽ ſm deũ est tristicia/pnitentiã operatur ł stabilẽ in salutẽ. o ¶ Ceperũt singuli dicere: Nũqđ ego sum dñe/traditor? ꝑditor veteris hoĩs? p ¶ At ipe respõdens ait: Qui intingit mecũ manũ in parapside: hic me tradet. Bene dicit: Cõfessor enim cũ pnitẽte i eadẽ parapside miserię manũ tingere debet.id est p humanę fragilitatis experientiã similẽ peccatorib⁹ se reputare:⁊ p cõpassionis affectũ miserię eiꝰ sibi ꝓtẽ assumere:⁊ tũc põt saluberiter tradere ⁊ ꝑdere cõfitentẽ:q̃ tali cõfessori libẽter credit. Greg⁹: Inclinare se debet q̃ vult erigere sacerdẽ.ſ. Corꝝ.ix.d. Factus sũ infirmus infirmꝰ/ vt infirmos lucrifaciã: Oĩbus omnia factꝰ sum: vt oẽs facerẽ saluos. q ¶ Filꝰ q̃dẽ hoĩs/q̃ iam ab humana natura nõ degenerat sicut pus. r ¶ Cadit/per viã pnitẽtię: s ¶ Sicut scriptũ est de illo. i. sicut mãdatũ est ei a cõfessore. Quicq̃d enim cõfessor ꝺ̃cipit cõtrariꝰ/debet septũ esse in corde ipsiꝰ: vt nõ negligat p obliuionẽ. Deutꝝ. viij.c. Obserua ⁊ caue ne q̃s obliuiscaris dñi dei tui ⁊ negligas mãdata eiꝰ. t ¶ Ue gutẽ/doloris ⁊ labozis erit in pręsenti: v ¶ Ihoi illi p quẽ filius hoĩs tradet/iudici celestis curię. i. cõfessori crucifigẽdus. Vel aliter: t ¶ Ue aũt/eternę dãnatiõis: v ¶ Ihomini illi p quẽ filius hoĩs. i. pnitens: x ¶ Tradet/deitꝛo infernalis deuozãdus. i. pctis vt dęmonib⁹. y ¶ Bonũ erat ei si natꝰ nõ fuisset hõ ille: natiuitate regeneratiõis:qua hõ semper nascit a seipso. De q̃ dicit Job.iij.a. Pereat dies in qua natꝰ sũ. Hiere.xx.d. Maledicta dies in qua natus sũ:dies in qua peperit me mater mea nõ sit benedicta. Vel sic: y ¶ Bonũ erat ei ⁊c.q.d. bonũ erat ei si christꝰ nõ fuisset natꝰ p notionẽ:q̃ meliꝰ est viaz veritatis nõ agnoscere q̃ post agnitionẽ retroꝛsũ cõuerti.ij. Petꝛ.ij.d. z ¶ Respõdes aũt iudas.i. cõfessio: a ¶ Qui tradidit eũ/cõfessori. b ¶ Dixit: Nũqđ ego sũ rabbi? Ipe respõsiõe sua crimen ꝑdit. Quippe ipa cõfessio nihil aliud est q̃ crimẽ ꝑditio. Vñ cõpetenter sequit: c ¶ Ait illi: Tu dixisti. Ipse eñ peccatoꝝ sua peccata debet dicere:⁊ ꝓfiteri:nõ scripto vel nũcio/si põt.ſ. xij.c. Et verbis tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tuis cõdẽnaberis. d ¶ Cenantibus aũt eis:in triplici cęna dñi.i. sacrę scripturę/eucharistię/beatę vitę. Quaꝝ prima vita sit in cõsũmatione veteris testamẽti: secũda in occasu veri solis: tertia in cõsummatiõe seculi:post quã nõ est alia. c ¶ Accepit iesus panez/angelorũ:id est ꝓpriũ coꝛpus. f ¶ Benedixit:non solũ sanctificãdo/sed etiã virtutẽ sanctificãdi sumẽtibꝰ tribuendo. g ¶ Ac fregit:id est frangẽdũ in cruce signauit. h ¶ Dedit q̃z/non vendidit: i ¶ Discipulis suis. Alit⁹ iudendi nõ habent de illo/nisi q̃ scholas suas intrãr.ſ. humilitatis/mansuetudinis ⁊ charitatis. Duo ꝓma docuit verbo. ꝺ.xj.d. Discite a me quia mitis sũ ⁊ humilis corde. Et exemplo. Joh. xiij.a. lauando pedes discipulorꝝ. Charitatẽ docuit ꝙbo. Joh.

Marci.14.c Luc/.22.b.

Marci.14.c Luc/.22.b. 1.Corꝝ.11.f.

Marci.14.c 44.dist.c.q̃ñ.1. De cõse.dist. 1.c.ꝺ hymnis

si natus nõ fuisset homo ille. z ¶ Respõdẽs aũt iudas qui b tradidit eum/dixit: Nũqđ ego sum rabbi? Ait illi: Tu c dixisti. Cenantibus aũt eis/ d ãccepit iesus panẽ et benedixit ãc fregit/dedit⁹q̃ discipulis suis/et ait: Accipite et comedite: hoc ẽ coꝛpus meũ. n Et accipiens calicẽ gratias egit: et dedit illis/dicẽs: Bibite ex ꝺ oẽs. Hic ẽ enim sanguis meus nouũ testamẽti: qui pro multis effundet i remissionẽ pctoꝝ. Dico aũt vobis: nõ bibã amodo de ꝺ genimine vitis nouũ in regno patris mei. Et hymnõ dicto exierunt in montem oliueti.

Pſ.41.

E S a ¶ Tunc dicit illis iesus. Omnes vos scandalū patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim. Percutiā pastorē: et dispergent oues gregis. Postq̄ autem resurrexero/precedam vos in galileam. Respondens autem petrus/ait illi: Et si omnes scādaliçati fuerint in te: ego nunq̄ scandaliçabor. Ait illi iesus: Amē dico tibi: quia in hac nocte ãnteq̄ gallus cantet/ter me negabis. Ait illi petrus: Etiã si oportuerit me mori tecū/nõ te negabo. Similiter et oēs discipuli dixerūt. Tunc venit iesus cum illis in villam quę dicit gessemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadã illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filijs zebedei/cepit cõtristari et mę-

Marci.14.c. Zach.13.c. Marci.14.c Joh.13.d. Moraliter Moraliter Moraliter Triplex petri iculatio Prophetaꝫ dicti galli. Dñs petrū permisit cadere multiplici de cā. Triplex petri scisatio

a Tunc dicit illis iesus: Omnes vos scandalū patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim. Percutiā pastorē: et dispergent oues gregis. Postq̄ autem resurrexero/precedam vos in galileam. Respondens autem petrus/ait illi: Et si omnes scādaliçati fuerint in te: ego nunq̄ scandaliçabor. Ait illi iesus: Amē dico tibi: quia b in hac nocte ãnteq̄ gallus cantet/ter me negabis. Ait i illi petrus: Etiã si oportuerit me mori tecū/nõ te negabo. Similiter et oēs discipuli k bo. Similiter et oēs discipuli l dixerūt. Tunc venit iesus cum illis in villam quę dicit m †gessemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadã illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filijs zebedei/cepit cõtristari et mę-

Zersus Marci.14.d Luc.22.d. Bt.†gethsemani

gant cũ sint abominabiles affectiõibus/et incredibiles cogitationib⁹: et ad oñe opus bonũ reprobi. i ¶ Ait illi petrus: Etiã si oportuerit me mori tecũ/nõ te negabo. Roma.viij.g. Quis nos separabit a charitate christi? Moraliter. Petrus typũ gerit spei et ꝓfidētię: q̄ ante tẽptationes de statu et pseuerãtia ꝓsumũt defacili: In tribulatiõe ẽo nulla virt⁹ facilius succũbit: nullius virtutis casus facilior: et nullius virtutis status debilior: Dñi etiã motus rarissimos et debilissimos etiã in viris pfectissimis habet spes. k ¶ Similiter et oēs discipuli dixerūt. i. oēs virtutes ad temptatiões pcuerantiã ꝓmiserũt. Sed aduenięte cohorte temptationũ/sępissime fugam arripiũt oēs. Dñi. j. eodē. f. Tunc relicto dño/oēs discipuli fugerũt. l ¶ Tunc venit iesus cũ illis in villam quę dicit gessemani. Hęc erat villa in radice mõtis oliueti: iuxta campũ qui sic dicebat. Et ibi sic vocata: q̄ fertilis valde vallis est et illa villa. Johãnes aũt. xviij. a. scribit: Egressus est iesus trans torrentẽ cedron. Petus q̄dẽ homo semp fotus est/et semp ingredit: vñ homo exterior appellat: q̄ p visibilia. euagat. Et eoũerso homo nouus semp intus est/et semp ingredit: vñ homo interior appellat. Hęc. ij. f. Patrē vocabis me: et post me ingredi nõ cessabis. Pñ. Tota die ꝓtristat⁹ ingrediebar. Sed vet⁹ homo istũ educere semp conat. Sen. iij. b. Dixitq̄ cain ad abel fratrẽ suũ: Egrediamur foras: Cumq̄ essent in agro/abel occisus est. Sic etiã diua egressa/opptella est et corrupta. Itẽ. iij. Reg⁹. ij. f. dixit salomõ ad semei: Quacũq̄ die egressus fueris et trãseris torrẽtẽ cedron/scito te interficiẽdũ. Torrẽs cedron/ꝓsens est tribulatio: quã semp trãsire ꝓtẽdit vet⁹ homo/nõ curat de eo bibere. Eoũerso de nouo ỏr: De torrẽte in via bibet/ꝓpterea exaltabit caput. Belsemani interꝑtat villa pinguedinis. Hęc est hęreditas diuitiarũ: atq̄ deliciarũ: ad quã venit vetus homo p desideriũ. Sed ibi miser peccator caterua vitiorũ cõprehẽdit et ligat in horru voluptatis: vt dicit Joh. xvij. b. Moraliter. Villa gessemani est pnitẽtia. Interpretat enim torcular: q̄ sicut in torculari cõprellis vinacijs/vinũ exprimit: sic in pnitẽtia comprellis peccatis intus coꝛde per contritionẽ vinũ cõpunctionis exterius per oculos eliquat. In hanc venit iesus cũ discipulis: q̄ sicut fugat per peccatũ de coꝛde hominis peccatoris cũ turba virtutũ: sic redit per pnitentiã in coꝛde pnitẽtis cum eadẽ turba virtutũ: q̄ pnitentia oĩa ablata restituit. m ¶ Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadã illuc et orem. Et assumpto petro et duob⁹ filijs zebedei cepit cõtristari et męstus esse. In hoc facto docemur moraliter/tempoꝛe orationis a turba recedere et secretũ ꝑquirere: q̄ ipsemet dominus docet. ã. vi. a. Cũ oraueris/intra in cubiculũ tuũ et clauso ostio et oꝛa ad patrẽ tuũ in absc̃dito. Qz aũt secũ assumpsit petrũ/iacobum et iohannẽ tẽpoꝛe temptationis/significat tribus virtutib⁹ maxime imitendũ. Per petrũ em̃ qui agnoscens dicit/significat prudentia: Per iacobũ qui luctator⁹ vel supplantator dicit/patiẽtia et humilitas: q̄ solę luctãdi et supplantandi diabolũ astutiã habent: Per iohannẽ charitas desiꝛnat. Alijs virtutib⁹ dicit: Sedete hic/tempoꝛe passionis. Vel/Sedete hic. i. sungat vnusquisq̄ officio suo. Maxime

Moraliter Pñ.37. Heñ.34.a. Pñ.109. Moraliter

S autẽ tẽpoꝛe

A S autẽ tẽpoꝛe orationis debẽt sedere virtutes in suis gradibus: Sicut sacerdote accedẽte ad altare vt oꝛet cũ paucis: sedet cõuentus in stallis suis. Et hoc insinuat nobis cũ dicit: Sedete hic donec vadã illuc et oꝛem. a ¶ Tunc ait illis: Tristis est anima mea vsq̄ ad mortẽ. q. d. vltra mortẽ nõ extendet tristicia passionis/sed cũ morte moriet. Eccli. xxxvij. b. Consolare pꝛo pter tristiciã: et fac lucrum ꝑm meritũ eius et. Joh. xvi. d. Tristicia vestra vertetur in gaudiũ. Econuerso gaudiũ huius mũdi cuius morte moꝛitur et finit. Luc. vj. d. Vę vobis diuitibus qui habetis hic consolationem vestrã. Pꝛouer. xiij. b. Risus doloꝛe miscebit: et extrema gaudij luctus occupat. Vel aliter: b ¶ Tristis est anima mea/doloꝛe compassionis qui mũdo cõpatior. c ¶ Usq̄ ad mortẽ: id est quousq̄ pro ipso sustinẽã mortẽ. In quo quid pgnites debeat facere demonstrat. Debet em̃ esse tristis vsq̄ ad mortẽ veteris hominis. Hoc est cõtrã eos qui tm̃ ad mutilationẽ eius ꝓtristant: quales sunt illi qui a pctõ cessant: sed emẽdare nõ curãt. d ¶ Sustinete hic. i. in hac vita dominũ/quãtũcunq̄ graue ꝓponderosum se exhibeat in tribulationibus. Eccli. ij. a. Sustine sustentationes dñi et coniungere illi et coꝛde. Itẽ/Sustinete hic/fasciculũ tribulationũ et tẽptationũ verboũ et necessitatũ: q̄ sustinet sustinẽtes sc. Unde spõsa/Cant. j. d. Fasciculus myrrhę dilectus meus mihi: inter vbera mea cõmoꝛabit. Amos. iij. b. Fasciculũ suum super terrã fundauit: id est sup ecclesiã. Sustinete ergo hic me dicit dñs et onera vobis imposita. Etiã sustinete onera fratrũ. Gal. vj. a. Alter alterius onera portate: et sic adimplebitis legem christi. c ¶ Et vigilate. Bene sequit: q̄ diabolus semp insidiatur laboꝛãtibus. j. Pet. v. b. Sobrij estote et vigilate: quia aduersarius vester diabolus et. Joh. xxx. c. Qui me comedũt nõ dormiũt. Vigilandum est ergo sicut lepoꝛes: id est apertis oculis per timoꝛẽ. Vel sicut leones/apertis oculis ꝓpter foꝛtitudinẽ. Cant⁹. v. a. Ego dormio et coꝛ meũ vigilat. Coꝛpus ergo dormiat et coꝛ vigilet. Sed quidã toti dormiũt/et coꝛde et coꝛpoꝛe: q̄bus dicit Pꝛouer. vj. b. Usq̄quo piger dormies? Alij coꝛde dormiũt/sed coꝛpoꝛe vigilãt: qui coꝛpeni in spũali bus/solliciti de tẽpoꝛalib⁹: q̄bus dicit Esa. lj. b. Leuate in cẽlum oculos vestros. f ¶ Hecij. Cõtra eos qui cũ diabolo vigilant ad faciẽda peccata: De q̄bus Job. xxiij. c. Si subito apparuerit auroꝛa/arbitrant⁹ vmbꝛã mortis: et sic in tenebris quasi in luce ambulãt. g ¶ Et progressus pusillum/pcidit in faciẽ suam. Progressus iste est tẽptationũ/pfectus. Quę ꝓgressum sentiẽs esse prosecutũ: dicit Jacob⁹. j. a. Omne gaudiũ existimate fratres mei cũ in temptationes incideritis. Quippe temptatio est vita gratię. Job. vij. a. Temptatio est vita hominis super terrã: nõ in terrã. Signãter autẽ dicit Lucas. xxij. c. Uuulsus est ab eis quãtũ est iactus lapidis. Ibi em̃ in oratiõe iaculant dęmones lapides temptationũ. In faciem autẽ suam ꝓcidere/est in anteꝛioꝛa se extendere per sanctum desideriũ. Unde Phil. iij. c. Posteꝛioꝛa obliti in ea quę ante sunt meipsum extendẽs. Vel in faciẽ suam pcidere/est in sui cognitiõe humiliari et seipsum ante oculos ꝓsentẽ habere. Et bene sequit: b ¶ Orans: docẽs oratiõnẽ in humilitate esse faciendã. Eccli. xxxv. c. Oratio humiliantis se nubes penetrat. i ¶ Et dicẽs. Orans coꝛde et dicẽs oꝛe: k ¶ Pater mi: qui solus adorãdus et orãdus es. l ¶ Si possibile est/transeat a me calix iste. Nõ erat vt nõ veniat: sed vt transeat: ita q̄ in discipulis suis transeat/nõ remaneat per mortẽ. m ¶ Uerũtamẽ non sicut ego volo/sed sicut tu vis. Uult docet nos dñs in oĩbus volũtatẽ nostrã subiicere volũtati diuinę. Hęc em̃ est pax et gloꝛia voluntatis nostrę: vt sit pro oĩa cõformis volũtati diuinę. Unde Pñ. Doce me facere voluntatẽ tuã: q̄ deus meus es tu. Transeat. Beatus Bern⁹. Agnosco vocẽ egroti in medico/cõsidero charitatẽ/stupeo miserationẽ/expauesco dignationẽ. Chryſ. In dicendo/trãseat: monstrat q̄b humanũ est. In dicẽdo/verũtamẽ: edocuit q̄b virtuosum est: et pñm erudit etiã natura reluctãte sequi deũ.

Pñ.142.

n ¶ Et venit ad discipulos suos/et inuenit eos dormientes. Iurta litterã planum est: Adductus em̃ eius ad discipulos/significat aduentũ quo suos visitat in tribulatiõib⁹. Qz autẽ ter visitat dormiẽtes: et nũc increpat/nunc quietẽ indulget: significat tria beneficia q̄ visitando tribulatos operat in eis. Primũ est admonitio doctrię qua per se inspirando vel per hominẽ admonẽdo illuminat. Secundũ est stimulatio tribulatiõis: qua coꝛpoꝛes et negligẽtes excitat: q̄b insinuat increpatio discipulorum. Tertiũ est cõsolatio: q̄ temptatos et tribulatos refouet: et hęc est quies quã dormientibus idulget. In hoc aũt q̄ semp inuenit dormiẽtes/demõstrat q̄ oĩs in temptatiõe dormiũt per coꝛpoꝛe/vel vt nihil videant spũaliter. Potest etiã ista trina visitatio ad tres vires animę referri. Rationabilẽ em̃ in nocte visitat/dũ bonis cogitationibus in tẽptatione illuminat. Cõcupiscibilẽ ẽo visitat/dũ molestijs vt excitet pulsat. Irascibilẽ etiã visitat/dum ꝓmissionib⁹ cõsolat ne cadat. Et hoc est q̄d dicit Job. xxxiij. d. Hęc oĩa operat⁹ deus tribus vicibus per singulos: vt reuocet aĩas suas a coꝛruptione: vt illuminet in luce viuentiũ.

o et inuenit eos dormientes/et p dicit petro: Sic/nõ potuisti vna hoꝛa vigilare mecũ? Uigilate et oꝛate vt nõ intretis in tẽptationẽ. Spiritus quidem pmptus est: caro autẽ infirma. Itẽrũ secũdo abijt: et oꝛauit dicẽs: Pater mi/si non potest hic calix transire nisi bibam illum: fiat volun-

Marci.14.d Luc.22.e.

Mystice

Moraliter

Moraliter

Pñ.46.

Moraliter

Pñ.56.

for Jor J dam Mucke

l S ¶ Et venit iterũ

Universidad de Deusto Biblioteca

E G a ¶ Et venit iterū/ & inuenit eos dormiētes. Erāt eni oculi eorū grauati/ longitudine vigiliarū. Grauant etiā sumo vanarū cogitationū. Item longa lucis absentia: vt patet in captiuis. Itē nimia lucis vehementia: vt patet in aspicientib' solem. Itē lippitudinis egritudine. b ¶ Et relictis illis/ iterū abijt & orauit tertio eundē sermonē/ dicēs: eūdē sensum.s. in oratiōe. Per hoc q tertio orauit eundē sermonē: ostendit nō esse nugatoriā vel fastidiosam repetitionē eiusdē oratiōis coram dño: quia nihil sonat dulci' i aure dei. Cāt.ij.d. Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. c ¶ Tūc venit ad discipulos suos & dicit illis: Dormite iā & requiescite. Per aliquātulā moram recesserat ab eis: sed sciens quoniā appropinquabat qui eū debebat capere/ venit ad eos dicens: d ¶ Ecce appropinquauit hora & fili' hominis tradet' i manus peccatorū. Hic docet nos dñs omnē horam tēptationis tanq̄ primā expectare: & ideo semper nos deberemus esse parati. Unde Ecci.ij.a. Fili accedens ad seruitutē dei &c. Qui ergo pigri sunt ad p̄parandū se: aut pacem se habere cum temptatore estimant: aut q longe sit temptator putant: aut de salute sua non curant: hi sunt qui nolunt se armare anteq̄ sint vulnerati: cū tamen eis dicatur Ecci.xviij.c. Ante languorem adhibe medicinam. Hi sunt sicut stulti aduocati: qui nolūt parare allegationes suas nisi post latam sententiam: cum etiam eis dicatur/ Ecci.xviij.c. Ante iudiciū para iusticiam. Hi sunt qui amisso equo serant stabulū: quibus dicitur: Cum iam damna feras ostia sero seras. e ¶ Surgite/ de somno/ ad litteram. f ¶ Eamus/ obuiam proditori & persecutorib': In quo q sponte accederet ad mortem demonstrauit. Moraliter/ autem in temptatiōibus surgendū esse demonstrauit: q: stando/ nō iacendo pugnatur. Unde & stephanus in sua lapidatione iesum stantē quasi cū eo pugnare paratum vidit: Act'. vij. g. Eundū est obuiam ipsis temptationibus repellendis et declinandis. Qr autem dicit indistincte/ Eamus: docuit q̄bus temptatiōibus e directo debemus occurrere: vt sunt temptationes de ira/ inuidia/ superbia: auaricia: & generaliter omnes ille que molestiam habent. Alie vero declinande & fugiende sūt: quia sola declinatione fuge vincunt': qualis est temptatio carnis. Un.j. Cor'.vj.d. Fugite fornicationē. Quādo ergo spiritus fornicatiōis temptat/ transeundū est statim ad alias occupatiōes. Vel/ e ¶ Surgite eamus/ in celum per consideratione p̄miorū. Iaco.j.a. Omē gaudium existimate &c. In infernū per consideratione tormentorū. Ps. Ascendunt vsq ad celos: & descēdūt vsq ad abyssos. Hec sunt refugia in quibus eundū est in temptatiōibus. Bene autem dicit/ eamus: quia temptatio stimulus est: qui debet accelerare gressum. g ¶ Ecce appropinq̄bit qui me tradet/ demonib' vl' vitijs. h ¶ Adhuc eo loquente: id est deliberante & p̄parāte armari contra hostem. i ¶ Ecce iudas vnus de duodecim: id est diabolus vel vitium in quo notatur repentinus aduentus hostis. Ideo eni eo loquente: vt nunq̄ nimis securum putes p̄parationē tuam: & vt scias quantū abhorret diabolus cōsiliū salutis: k ¶ Venit: et cū eo turba multa/ vitiorū. Mt.xij.d. Assumit secum septem spiritus nequiores se. l ¶ Cum gladijs: qui sunt res concupiscibiles. Unde Hiero'. Gladius flammeus/ spirit' mulieris. Vel gladij sūt verba detractionū & adulationū. Ps. Filij hominū dentes eorū arma & sagitte: & lingua eorū gladius acutus. Prouerb. xxv. c. Iaculum & gladius & sagitta acuta/ homo qui loquitur contra proximū suum falsum testimoniū. m ¶ Et fustibus: id est terroribus. n ¶ Missi a principibus sacerdotum et

Al. tappropinquabit — Marci.14.c. Luc'.22.c. Joh.18.a. — F — Versus — Moraliter — Ps.106. — Ps.56.

a tas tua. Et venit iterū/ et in-
uenit eos dormientes: Erāt
b eni oculi eorū grauati. Et re-
lictis illis/ iterū abijt & orauit
tertio eundē sermonē/ dicēs:
c Tūc venit ad discipulos su-
os/ & dicit illis: Dormite iam
d et requiescite. Ecce appro-
pinquauit hora et filius ho-
minis tradetur in man' pec-
f catorū. Surgite eamus: Ec-
g ce appropinquabit qui me
h tradet. Adhuc eo loquente
i ecce iudas vnus de duode-
k cim venit: et cū eo turba mul-
l m ta cum gladijs et fustib' mis-
n si a principibus sacerdotū &

o seniorib' populi. Qui autē
tradidit eū: dedit eis signū/
dicēs: Quēcūq osculat' fue-
p ro/ ipse est: tenete eū. Et cō-
festim accedens ad iesum di-
q xit: Aue rabbi: Et osculat'
r est eū. Dicitq illi iesus: Ami-
s ce ad quid venisti? Tūnc ac-
cesserunt & manus iniecerūt
t in iesū et tenuerunt eum. Et
v ecce vnus ex his qui erāt cū
x iesu/ extēdens manum exe-
y mit gladium suum: et percu-
tiens seruū principis sacer-
dotum/ amputauit auriculā
z eius. Tūnc ait illi iesus: Cō-
uerte gladiū tuū i locū suū.

seniorib' populi: id est a demonibus maiorib'. o ¶ Qui autem tradidit eum: dedit eis signum/ dicens: quēcūq osculatus fuero/ ipse est tenete eum. Os diaboli suggestio est noxia. Job.xli.b. De ore eius lampades procedunt sicut tede ignis. Os nostrum/ affectus. Os ergo suum diabolus ori peccatoris coniungit/ dū peccator suggestiōi eius consentit. Istud osculum tanq̄ excōmunicatum & adulterinum spōsa dei: id ē anima debet cauere. Marcus autem .xiiij.c. addit: Et ducite caute. In quo notat' q astute ducit diabol' peccatorem ad patibulū inferni. Exo.j.b. Venite/ sapienter opprimamus eum. Iuxta autem litteralem sensum: dedit ei signum osculi: ne loco illi' caperetur iacobus alphei: qui simillimus erat domino/ & inde dictus est frater domini. Vel quia nox erat: Unde & qui per dies noscerent iesum: non tamē tunc per noctē. p ¶ Et confestim accedens ad iesum/ dixit: aue rabbi. Ecce quomodo blande suggerit diabolus. Prouer.xxvij. c. Qui benedicit proximo suo voce grandi de nocte ɔsurgēs: maledicenti similis erit. ij. Reg'.xx.c. Dixit ioab ad amasam: Salue mi frater: & tenuit manu dextera mentum amase quasi osculans eum. q ¶ Et osculatus est eum. Consuetudo erat iudeorum osculari: ad significandū q ingressus erat pacificus. Unde.ij.Cor'.vlt'.d. Salutate inuicem in osculo pacis. Et propter hoc institutū est q sacerdos osculetur librum accedens ad altare. Sed plerūq ingressus eius non est pacific': quia est in mortali. Quando autem traditus fuit dominus in die iouis in cena dicitur versus ille: Agnus cantatur in cena/ parcq negatur. r ¶ Dicitq illi iesus: amice ad quid venisti? Amicum dicit ironice. In hoc autem moraliter instruit' homo vt consideret finem aduentus temptationis: id est finē peccati qui est mors eterna. Roma.vj.d. Nam finis illorum mors est. Et per hanc consideratione liberat' homo. Ecci.vij. d. Memorare nouissima tua & in eternum non peccabis. s ¶ Tunc accesserunt & manus iniecerunt in iesum. Job.ix.c. Terra data est in manus impij. t ¶ Et tenuerūt eum. In hoc adimpletū est illud Threñ.iiij.d. Spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccat' nostris: Quasi propter latrocinū nostrum. Sap.ij.c. dixerunt impij iudei: Comprehendamus virum iustum. v ¶ Et ecce vnus ex his qui erant cum iesu: id est cetus prelatorū qui per petrū significatur. Unde dicit Johannes: Simon petrus habēs gladium &c. x ¶ Extendens manum exemit gladiū suū: id est verbum dei de vagina venusti eloquij. Ecci.iiij.d. Non abscondas sapientiam in decore ipsius. De hoc gladio dicit' Heb.iiij.c. Viuus est sermo dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. Qui sine hoc gladio incedunt/ ostēdunt se nolle nocere hostibus. Mirū etiam qua temeritate ad preliādum accedunt. Memores esse debent: quia bellatores conducticij quando principibus se offerunt ad agenda bella/ & conueniunt cum eis de stipendijs/ armatos se offerunt/ vnusq̄sq in illis armis in quibus habet vsum & peritiam. y ¶ Et percutiens seruū principis sacerdotum amputauit auriculam eius. Nota q petrus non aliam partē corporis percidit vel percussit q̄ aurem: Verbum eni primo & maxime percutit aurem. Aurem itaq percutere/ est p̄dicare ad aures subditorū. Lucas vero.xxij.e. dicit: Domine si percutimus in gladio? Per hoc significat' q null' debet p̄dicare nisi auctoritate superioris. z ¶ Tunc ait illi iesus: conuerte gladiū tuum in locum suum: omnes enim qui acceperint gladium/ verbi dei ad defendendum errores suos: vel gladium excōmunicatiōis propter iram vel odiū vel gladium vindicte.

G Gladio peribunt:

G — Marci.14.c. — Marci.14.c. Luc'.22.c. Joh.18.b. 23.q.5.c. pro membris. et q.8.c.2.et.24. q.1.c. si petr'. — 23.q.1.§.1. et.q.8.§.1. — H — Joh.18.b.

A G a ¶ Gladio peribūt: id est sentētia diuina. De qua Job.xix d. Fugite a facie gladij: quoniā vltor iniquitatum est gladius. Et Apocal.j.d. Ex ore eius gladi' ex vtraq parte acutus exibat. b ¶ An putas quia non possum rogare patrem meum/ et exhibebit mihi modo plusq̄ duodecim legiones angelorū. q.d. stulte per gladiū passionem meam conaris auertere/ pro q̄ declinanda nec preces volo ad patrem effundere. Legio cōtinet sex milia/ sexcētos sexagintasex. Chrysostomus. Si vnus angelus īterfecit centum octogintaquinq milia armatos: q̄d facerēt duodecim legiones? Moraliter/ autem in hoc arguuntur qui ad vindictam proni sūt: ad patiendum vero tardi. c ¶ Quomodo ergo implebūtur scripture/ prophetarum per quas pax & recōciliatio generi humano p mortem meam promissa est? d ¶ Quia sic oportet fieri: vt patiar. Luc'. vlt'. d. Nōne oportuit christum pati: & sic intrare in gloriam suam? e ¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs et fustibus cōprehendere me. Nec mirum: quia omnia habebat latronis insignia. Vestem: id est carnem. Unde Roma.viij.a. Misit deus filium suum in mundum in similitudinē carnis. Post sacco etiam indutus est/ vt ribaldi. Ps. Concidisti saccum meū et circumdedisti me leticia. Cauteriū etiam latronis habuit: id est signum circumcisionis. Habebat etiam alia insignia latrocinij: scz penalitates toto generi humano pro latrocinio ade et eue inflictas/ velut quedam latrocinij cauteria: et ideo quasi merito īter latrones pependit: et cum sceleratis reputatus est/ vt dicitur Esa.liij.d. f ¶ Quotidie apud vos sedebam docēs in templo: et non me tenuistis. In hoc instruit predicatores predicare in ecclesijs/ non in cauernis: vt heretici faciunt. Ps. In ecclesijs benedicite: deo domino de fontibus israel. g ¶ Hoc autem totum factum est vt adimplerentur scripture prophetarum: de salute generis humani. Totum itaq q̄d factum est circa dominū/ factum est vt salus promissa generi humano in scripturis prophetarū impleret'. h ¶ Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. Tunc impletum est illud Job.xix.b. Obsederunt in gyro tabernaculum meū: fratres meos longe fecit a me. Ista fuga apostolorū in denudatione altariū significatur. Altare christus: altaris ornamenta apostoli: qui christi quodāmodo prima vestimēta fuerūt. Significatur etiam in extinctione lucernarū in matutinis horis. Ps. Dereliquit me virtus mea & lumen oculorū meorum &c. Oculi/ apostoli. Geñ.xlix.b. Pulchriores sunt oculi eius vino. Lumen oculorū: fides apostolorū. Moraliter/ autē per fugam apostolorum insinuat' q domin' paucos socios habet ad compatiendū: etsi multos habeat ad cōregnandū: non attendentes q nō est regressus ad lignum vite nisi per gladiū flammeum atq versatilē: Geñ.iij.d. Neq est transitus in cellariū nisi per torcularis pressuram. Nec grana recipiunt' in horrea nisi per ventilationē et trituram. Act'.xiiij.d. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Quomodo ergo intrabūt qui regni introitū fugiunt: id est tribulationes? Hi sunt qui ciuitatē refugij fugiunt tempore guerre. De qua

Gen.9.a. Apocal.13.c. — Moraliter Marci.14.e. Luc'.22.f. — Marci.14.e — Marci.14.f. Luc'.22.f. Joh.18.c. — B — Ps.29. — Ps.67. — Ps.37. — Moraliter

Omnes enim qui acceperint
a gladium/ gladio peribunt.
b An putas quia non possum
rogare patrē meū/ & exhibe-
bit mihi modo plusq̄ duo-
decim legiones angelorum?
c Quomodo ergo implebun-
d tur scripture: quia sicut opor-
e tet fieri. In illa hora dixit ie-
sus turbis: Tanq̄ ad latro-
nem existis cum gladijs & fu-
stibus comprehendere me:
f quotidie apud vos sedebam
docens in templo et non me
g tenuistis. Hoc autem totum
factum est/ vt adimplerētur
h scripture prophetarum. Tūnc
discipuli omnes relicto eo fu-
i gerunt. At illi tenentes ie-
sum/ duxerunt ad caipham
principem sacerdotum: vbi
scribe et seniores conuene-
k rant. Petrus autem seque-
batur eū a longe vsq in atri-
um principis sacerdotum.

l Et ingressus intro/ sedebat
cum ministris vt videret fi-
m nem. Principes autem sa-
cerdotum et omne cōcilium
querebant falsum testimoni-
um contra iesum/ vt eū mor-
ti traderent. Et non inuene-
runt: cum multi falsi testes
n accessissent. Nouissime au-
tē venerunt duo falsi testes/
o & dixerunt: Hic dixit: Pos-
sum destruere templum dei:
et post triduum reedificare
p illud. Et surgens princeps
sacerdotum/ ait illi: Nihil
respondes ad ea que isti ad-
q uersum te testificantur? Ie-
sus autem tacebat. Et prin-
r ceps sacerdotū ait illi: Ad-
iuro te per deum viuum vt
dicas nobis si tu es christus
s fili' dei: Dicit illi iesus: Tu
t dixisti: Verūtamē dico vo-
bis: amodo videbitis filium
hois sedentē a dextris virtu

Esa.xxvj.a. Urbs fortitudinis nostre sion: saluator ponet' in ea murus & antemurale. Hi sunt dimidij amici dei. De talib' dicitur Ecci.vj.a. Est amicus scdm tempus: & nō permanebit in die tribulationis. Ps. Elongasti a me amicū & proximum et notos meos a miseria: id est propter miseriā. Item per discipulos intelligunt' virtutes: que fugiunt quādo homo in temptatione cadit in mortale. i ¶ At illi tenētes iesum/ duxerūt eum ad caipham principē sacerdotum/ vbi scribe et seniores conuenerant. Nota sicut dicitur.j. Paral'. xxv. Dauid constituit vigintiquattuor sacerdotes et vnum summum: sed postea destructum fuit totum. Sed esdras restituit & durauerunt vsq ad herodem: qui videns dignitates magnas sacerdotij & oblationum/ vendidit illud duob' anne & caiphe. Joh. xviij.b. dicit' q primo ductus est ad annā. Quattuor genera hominum persequunt' christū. Principes sacerdotum: id est episcopi. Scribe: id est doctores legis. Pharisei: id est claustrales separati. Seniores: id est aduocati qui dant consilia. k ¶ Petrus autē sequebat' &c. Ideo sequebatur a longe/ ne videret' esse de suis. Moraliter/ autē per petrum significātur clerici & monachi: qui cum a longe sequuntur tam in conuersatione q̄ in habitu: cum tamen dicat Ecc'.xxiij.d. Gloria magna est sequi dominum. l ¶ Et ingressus intro/ sedebat cum ministris. Joh.xviij.c. dicit' q quidā notus pontifici introduxit eum: vt videret finem. m ¶ Principes autē sacerdotū & omne concilium querebant falsum testimoniū cōtra iesum vt eum morti traderent &c. Hic adimpletur illud Prouerb.xxj.b. Anima impij desiderat malum/ et non miserebitur proximo suo. n ¶ Nouissime autē venerūt duo falsi testes. Hic adimpletum est illud Ps. Insurrexerunt in me testes iniqui. o ¶ Et dixerunt: hic dixit/ possum destruere templū dei & post triduum reedificare illud. Mentiunt'. Non dixit hoc dñs. Sed dixit: Soluite templū hoc: & in tribus diebus excitabo illud: Joh.ij.d. Osee.vij.d. Ego redemi eos et ipsi locuti sunt cōtra me mendacia. p ¶ Et surgens princeps sacerdotū ait illi: nihil respondes ad ea &c. Gregorius. Motus exterior indicat q nulla stabilitate animos subsistat. Ecci.xix.d. Amictus corporis et risus dentium & incessus hominis enunciāt de illo. q ¶ Iesus autē tacebat. Hic adimpletū est illud Esa.liij.c. Quasi agnus corā tondente se obmutuit & nō aperuit os suū. Ps. Factus sum sicut homo nō audiens & nō habēs in ore suo redargutiōes. r ¶ Et princeps sacerdotū ait illi: adiuro te per deum viuū vt dicas nobis si tu es christus filius dei. Prouocat ad respondendū/ vt qualibet occasione locum accusandi inueniat. Hiero'. Quid adiuras impijssime sacerdotū: vt accuses an vt credas? Si vt accuses/ arguit te condemnare tacētem. Si vt credas/ quasi confitenti credere noluisti? s ¶ Dicit illi iesus: tu dixisti: id est didicisti in lege: vt dicit Interlin. Deut.xviij.c. t ¶ Verūtamē dico vobis: amodo videbitis filiū hois sedentē a dextris virtutis dei. q.d. licet ignominiose me tractetis: adhuc tamen me iudicē vestrū videbitis. Zach.xij.c. Et aspicient ad me quem confixerunt.

G Et veniente

C — Ps.87. — Marci.14.f. Luc'.22.g. — Marci.14.f. Joh.2.d. — † Quattuor genera hoim christū persequentium — Marci.14.f. Luc'.22.g. — Moraliter — D — Ps.26. — Ps.37.

Universidad de Deusto

E S a ¶Et venientē in nubib⁹ celi/ad iudiciū. Daniel.vij.d. Ecce cū nubib⁹ celi q̄si filius hois veniebat. b ¶Tunc princeps sacerdotū scidit vestimēta sua/dicēs: blasphemauit. Quo erat iudeoꝝ q̄n horribile factū vel blasphemiā audierunt/scindere vestimenta sua: in signuꝫ q̄ ꝓ corda eorum similiter scindebant.

Al. sacerdotium

†Blasphemia fit dupliciter

c ¶Blasphema/uit. Blasphemia fit dupliciter: Uel q̄n id q̄ dei est attribuitur creaturę: sic videbat

Marci.14.g Luc.22.g.

facere cū dixit: Uide/bitis filiū hois veniē/tē in nubib⁹ celi. Uel quando q̄ est creaturę tm̄/attribuit deo.

d ¶Quid adhuc egemus testibus?

Marci.14.g Luc.22.g.

ecce nūc audistis blasphemiā. Job. xvj.b. Suscitrak falsi/loqui⁹ ꝓra faciē meā contradicens mihi.

e ¶Quid vobis videt? Nota polli/ciū ꝓnūciauit ꝓ filiuꝫ/quęrit: ꝛ ita vel stulte vel inique ꝓnūciauit.

Marci.14.g Luc.22.k. Joh.18.c.

f ¶At illi rndētes dixerūt: reꝰ ē mortis. Hic adimpleturꝫ est illud Esa.v.b. Expectaui vt faceret iudiciū/ꝛ ecce iniq̄tas: ꝛ iusticiaꝫ/ꝛ ecce clamor. g ¶Tūc expuerunt in faciē eius.

Esa.l.c. Faciē meā nō auerti ab ire pantib⁹ ꝛ cōpuētib⁹ in me. Job.xxx.b. Faciē me⁹ ꝓpuere nō verenī. b ¶Et colaphis eū ceciderunt.

Esa.l.c. Corpⁿ meū dedi pcutientib⁹: ꝛ genas meas vellentib⁹. Pō. Cogr. gata sūt sup me flagella ꝛ ignorauit/cauſam. s. id ē peccata.

Pō.34. ꝛ Pō.37.

Nisi ego in flagella paratus sū. Colaphizare est pcutere i collo.

i ¶Alij autē palmas in faciē eiꝰ dederunt/dicentes: ꝓphetiza nobis christe: q̄s est q̄ te pcussit. Uic impietū est illud Thren.iij.d. Dabit pcutienti se maxillā/iudicis. s. israel. Job.xvj.b. Exprobrātes pcusserūt maxillā meā. Prouer. xvij.d. Nō est bonū dānū inferre iusto: nec pcutere principes q̄ recta iudicat. Et nota in hac serie triplicē ignominiā christi. s. q̄ cōspuebāt in faciē eius: ꝛ colaphis eū cędebāt: ꝛ palmas in faciē dabāt. Hā fecerūt cōtra illud ꝓceptū/Exo.xx.b. Honora patrē tuū. Malach.j.b. Si ego pater sum: vbi honoꝝ meus? k ¶Petrꝰ vo sedebat foris in atrio. Recapitulatio est vsq̄ ibi: Mane autē facto. Sequit: l ¶Et accessit ad eū vna ancilla/dicēs: ꝛ tu cū iesu galileo eras. At ille negauit coram oībus/dicēs: nescio. Amb. l.nō approbo. q̄d dicis. Nota q̄ petrus semel intrauit curiā ꝛ ibi vigorem animi pdidit ꝛ christū negauit: quid si dimisisset in curia? Etiā nō ibi/sz foris pœnituit. Unde.j.codē. Et egressus foras fleuit amare. Quid est petrꝰ agnoscēs nisi clericꝰ. ā. h.a. Stella disparuit regibꝰ ingressis ad regē. Sed petrꝰ. i. agnoscens clericus christū sequit de ꝓpe ad beneficia: sed ad passionē de

Pō.72. lōge. Pō. Qui elōgāt se a te pibūt. Job. vi.c. Necessarij mei recesserūt a me. m ¶Exeunte autē illo januā/vidit eū alia ancilla ꝛ ait his q̄ erāt ibi: ꝛ hic cū iesu nazareno erat ꝛc. Judic. ix.c. Ubi est nūc os tuū quo loq̄baris /q̄s est abimelech vt seruiam⁹ ei? ū. Reg. xvij.b. Fortissim⁹ q̄sq; cui⁹ est cor ꝑ sī leonis/pauore soluet. Prima ostiaria quę fuit petrū christū negare in curia principis/est caro. Caro ēm ancilla debet esse de iure spiritui. De hac Prouerb. xxx.c. Per tria mouet terra ꝛ ꝛtū q̄ nō pōt sustinere. Per seruū cū regnauerit: q̄ stultū cū saturat⁹ fuerit cibo: ꝛ p odiosam mulierē cui⁹ in matrimonio fuerit assūpta: ꝛ p ancillā cū fuerit hęres domine sue. Ostiaria aūt dicit: q̄ ostia q̄nq; sensus ꝓtinet: ꝛ p ipsos deus ꝛ diabolus ad spiritū ingrediunt. Secūda ancilla ē spes emerendi aliq̄d a dño. Sed Beñ.xx.b. Ecce ancillaꝫ ꝛ filium eius. Tertij qui faciūt christum negare in curijs sunt ministri: De q̄bus dicit: n ¶Et post pusillum accesserunt à stabant. s. ad. scrutādū: o ¶Et dixerunt petro: vere tu ex illis es. q. d. papelardus es. p ¶Nam ꝛ loquela tua te manifestum facit: quia loqueris de deo. Sed nōne hebręꝰ erat ꝛ galileus q̄ galilęa erat in terra hebręoꝝ? Ueri⁹ est q̄ bręꝰ erat: sed tū galilęa i ꝓnūciatiōe differebat a hierosolymitis. q ¶Tunc cepit detestari ꝛ exprobrare: id ē iurare.

Detestari ēm est obligare se iuramento.

Amos.vj.c. Detestor ego supbiā iacob. i. ꝓsūptionē petri. Prouer. viij.b. Os bilingue detestor. Prouerb.xvij.c. Qui vertit linguā suā/in malū ꝛcidet. r ¶Quia nō nouisset hominē. Prouerb. xvij.c. Qui tpe diligit q̄ amicus est: ꝛ frat⁹ i angustijs cōprobat. Nota autē q̄ ꝑmo dixit/nescio q̄d dicis: secūdo cū iuramēto negauit: tertio cepit detestari ꝛ iurare q̄ non nouisset hominē. Hoc est q̄d dicit Prouer. xvij.a. Peccatoꝝ cū in ꝓfundū pctōꝝ venerit ꝓtēnit. Chrys. Cadit petrus vt consūdat marcion: vt nō ꝑsumat de se? vt c hristo in oīb⁹ credat: vt reliqui caueāt ꝛ christo credant: vt cōpriꝛ mat audacia ꝛ ꝓuincat: vt sciat q̄liter alios parcat. Eccl. vij. g. septē cause. s ¶Et ꝓtinuo gallus cātauit. Post petri negationē statim gallus cātat: q̄ in gallo ꝑdicator⁹ significat: sicut dr Prouerb.xxx.d. Tria sūt q̄ bñ gradiunt ꝛ q̄rtū q̄ bñ incedit felicit. Leo fortissim⁹ bestiarū/ad nullius pauebit occursū. Gallus succinct⁹ lūbos. Nulla igit̄ mora debet cē inē peccatū ꝛ ꝑdic⁹tis exhortationē: q̄si vel int⁹a ꝓscięntia sua reꝛbędit: ꝛ exhortat foris a ꝑdicatorib⁹. Per vo gallus cātasse dr q̄ de trib⁹ ē ois ꝑdicatio. s. de malis culpę vlt̄dis: de mal⁹ pę ne fugiēdis: de bonis q̄ę acq̄rēdis. Et b est q̄ dr Job. xxxix. d. Ecce hęc oīa opat de⁹ trib⁹ vicibus p singulos: vt reuocet alias a corruptiōe ꝛ illuminet in luce viuētiū. Prouerb.xxij.c. Ecce descripsi eā tibi tripliciter. t ¶Et recordat⁹ ē petrꝰ ꝓbi iesu q̄ dixerat: ꝑus cā gallus cātet ter me negabis: ꝛ egressus foras fleuit amare. i. ex amaritudine cordis. Lucas dicit q̄ dñs respexit petrū. Et ꝓrit Aug⁹: quō hoc potuit esse? q: ia exierat foras/ꝛ dñs erat int⁹: ꝛ etiam velatos habebat oculos. Et soluit. Quia respexit oculo misericordię/nō materiali.

Luc.22.g.

Expo. La. XXVII.

v Ane autē facto ꝯciliū ꝛc. Capitulū istud diuidit m in nouē ptes: Prima est de exitu ꝛ fine iudę ꝑditoris.

Secūda de accusatiōib⁹ christi/ibi: Jesus autē stetit ꝛc. Tertia de electiōe barrabę latronis/ibi: Per diē autē solennē. Quarta de sentētia ꝛ illusionib⁹ christi/ibi/ Ille dēs autē pilatus. Quinta de bajulatione crucis ꝛ aceto et vestibus sortitis/ibi: Exeuntes autem inuenerunt ꝛc. Sexta de blasphemijs latronū ꝛ iudęoꝝ/ibi: Tunc crucifixi sunt. Septima de tenebris ꝛ signis ꝛ de morte christi/ibi: A sexta autem hora. Octaua de sepultura domini et officio ioseph ꝛ nicodemi/ibi: Cum sero autez factum esset. Nona de custodia sepulchri/ibi: Altera autez die quę est post parasceuen. Dicit ē: v ¶Mane autē facto. Redit ad seriem narratiōis. Et continuat illi supra: Quis est q̄ te pcussit. r ¶Concilium/vel/cōsilium inierunt oēs ꝓncipes sacerdotum. Ergo nullus bonus in eis. Esaię.lvj.d. Oēs in viā suā declinauerūt: vnus⁹q̄sq; ad auariciā suā a sūmo vsq̄ ad nouissimū. De hoc ꝯcilio Beñ.xlix.a. Simeon ꝛ leui vasa iniquitatis bellantia: in consiliū eoꝝ non veniat aīa mea.

S Et seniores

Allegoriter. Jesus pnītēs vl ꝑfectꝰ. Dic ē: v ¶Mane autē facto/q̄re. Pō. Mane astabo tibi ꝛc. r ¶Concilium inierunt oēs ꝓncipes sacerdotum ꝛc. i. ꝓlati ecclesię

Allegoriter Pō.5.

* Aduersus iesū/

A S a ¶Et seniores ꝓpli aduersus iesum vt eū morti traderēt. De his Daniel.xiij.a. Iniq̄tas egressa est a senioribus iudicibus qui videbant regere ꝓpm. Hiere.xxiij.d. A ꝓphetis hierlm egressa est pollutio sup omnē terrā. d ¶Et vinctū adduxerūt eum. Aug⁹. Ligat qui soluit competitos:

c ¶Et tradiderūt pontio pilato ꝑsidi. Dos erat iudeoꝝ vt quē morti adiudicassent/ligatū iudici traderēt. Quia aūt mane adduc⁹ fuit ad pilatū vt iudicaretur: ideo cantat in prima

Luc.23.a Joh.18.d.

†Pō.53. Pō. iste: Deus in nomine tuo saluum me fac ꝛc.

Allegoriter ✕ b ¶Aduersus iesum/ pnitentē. i. c ¶Ut euꝫ morti traderent. i. mortificationē carnis. De q̄ mortificatione dicit

Pō.115. Pō. Pretiosa est in ꝓspectu dñi mors sanctorū eius. d ¶Et vinctum adduxerūt/vinculis peccatoꝝ. De q̄bus Prouer. v.d. Funib⁹ peccatoꝝ suoꝝ vnusquisq; cōstringit. ij. Tymoth. ij.d. Me resipiscant a diaboli laqueis a quo captiui tenent ad ipsius volūtatē. c ¶Et tradiderūt pontio pilato ꝑsidi. i. cōfessori. Pilatus/os malleatoris/ cōfessor est: qui ore debet cōtundere peccatores cōuictijs ꝛ obiurgationibus ꝛ etiā cōsolationibus. f ¶Tunc videns iudas qui eū tradidit. Judas cōfitens/qui peccādo tradidit: quia de bolspitio suo. i. de corde suo vbi per gratiā habitabat ꝑditiose expulit/ꝛ aduersarijs eius ibidē receptauit. Hic videns.

g ¶Ut dānatus esset. i. merito peccati ęterna dānatione dignus. b ¶Pœnitētia ductus retulit triginta argenteos. i. confessione triplicis trāsgressionis decalogi: vel pcūmortis suę. i. peccatū. i ¶Principibus sacerdotū et se-

B niorib⁹. i. illis qui habēt clauiū potestatē ad iudicandū ꝛ puniendū/ꝑm eoꝝ discretionē. In quo arguunt qui ꝓpria peccata emendari ꝛ iudicari volūt/nō ꝑm arbitriū cōfessoꝝ. k ¶Dicēs: peccaui: in me/diabolo me tradēdo: in deum/rem suā. i. meipsum ei auferēdo: in ꝓximū/malo exemplo corrūpendo. l ¶Tradens/diabolo. s. m ¶Sanguinem iustū. i. pcūi sanguinis iusti. i. meipsum/ꝑ quo effusus est sanguis. Deb. vj.a. Rursus crucifigentes sibimetipsis filiū dei ꝛ ostentui habentes. Nota aūt ad litterā q̄ iudas pœnitentia duce⁹ nō ꝓpter amorē dei: sed magis ꝓpter factū enorme. Itē nota q̄ si iudas resignat pecuniā male acq̄sitā: qua fronte simoniacus retinet ꝓbendā/vel vsurari⁹ vsurā? n ¶At illi dixer⁹t: q̄d ad nos? q. d. nihil: Immo ad te ꝓtinet. o ¶Tu videris. i. tu videris q̄d faceres eū tradēdo/ꝛ pcūi tibi, ꝓpositū approbasti. Et est ꝓteritū subiūctiui. i. tu videbis q̄d inde tibi ꝓdinget. Chrys. Accusatio sacerdotū est in ß/ q̄ pniam nō egerūt etiā iuda pœnitēte. p ¶Et ꝓiectis argēteis in tēplo recessit: ꝛ abiēs laqueo se suspēdit. Uirū autē ipsa die crucifixionis dñice ſtarim. i. exquo recessit a ꝓncipib⁹ sacerdotū vel in crastinū nō est exꝑsum. Or aūt aīi resurrectionē dñi se suspēderit/planū est ex hieronymo dicēte: q̄ post suspēdiū iudę dñs resurrexit. Chrys. Uide veritatē iudę: q̄ sufficienter tradi/tor aduersus semetipm̄ fert sentētiā ꝛ eoꝝ q̄ cōdēnauerāt oīa opilat. Itē Chrys. Cognoscere delictū/ꝑcere argēteos/ nō vereri iudęos: oīa hęc laudabilia fuerūt: suffocari/nō hoc ignobile ꝛ demonis fuit opus. Sile. ij. Reg⁹. xvij. f. ō achitofel. Ideo aūt suspēsus est laqueo: ad innuendū q̄ erat socius demonū qui erāt in aere: ꝛ ꝓpter ß vt arterię q̄ vocē, ꝑditionis eminerēt punirent. Allegoriter: p ¶Et ꝓiectis ꝛc. Bñ dicit ꝓiectis: q. d. ꝑcienda sūt pctā a cordevelut ſtercora ꝛ spurcitię intolerabiles a domo: nō velut thesauri abscōdęda. Qđ faciunt illi q̄ pctā sua nō relinq̄re/sed nec etiā videri volūt fideles/ thesauri diaboli. Eccl. xxix.b. Perde pecuniā ꝓpter fratrē et amicū/ꝛ nō absc̄odas illā sub lapide in ꝑditionē. Pone thesaurū tuū in ꝓceptis altissimi et ꝓderit tibi magis q̄ aurum. Proiicięda sūt pctā velut onera grauissima: q̄ portārē nimis

Pō.37. grauāt ꝛ compⁱmūt: sicut dicit Pō. Iniq̄tates meę supgresse sunt caput meū ꝛ sicut onus graue grauate sunt sup me. Esa. lviij.b. Dissolue colligationes impietatis: solue fasciculos deprimentes. Et ꝓiecięda sunt velut ꝛda a ꝓbonib⁹ vel furtū a subditis ꝛ militibus ꝓuicit/me fugam eoꝝ retardet cū hostes eos sūsequunt. Eccl. xxvij.b. Leo venationi insidiat semp: sic pctā operārib⁹ iniq̄tatē. Proiicienda sunt pctā velut sarcina q̄ nimis onerat nauē periculo imminēte. Prouer. xxvij.a. Graue est sarū ꝛ onerosa est arena: sed ira stulti vtroq; grauior. Itē ꝑiicięda sunt pctā velut viperę manib⁹ adhęrentes: Sicut paulus fecit: Act. xxviij.a. Recte aūt dicit: Proiectis in remplo: q̄ in ecclia nō in cameris faciēda est ꝓfessio pctoꝝ. Uel in ecclia/ i fide sacramentoꝝ: in spe suffragioꝝ ꝛ cōfessię: ꝛ in ꝑfidę tia potestatis clauiū: q̄ soli ecclesię tradite sunt in petro. ē. xvj. c.

De pœni.dis. 6.c.1.et.dis.3. c.inf hęc hic cum.1.et.c.in das.et.c.nihil iudę.et.c.sequēti.1.q.1.c. q̄ studer.23.q. 5.c.si nō licet.

L

q ¶Et abiens laqueo se suspēdit. r ¶Principes aūt sacerdotū accepto argēteis/dixerūt: Nōn licet eos mittere in corbonā/ s cepti argēteis/dixerūt: Nōn licet eos mittere in corbonā/ t q̄ pcūi sanguinis ē. Cōsiliō aūt inito/ emer⁹t ex illis agrū v figuli i sepulturā pegrinoꝝ.

n iustū. At illi dixer⁹t: Quid ꝓ ad nos? Tū videris. Et pię ctis argēteis i tēplo recessit: q ꝛ abiēns laqueo se suspēdit. r Principes aūt sacerdotū ac s ceptā argēteis/dixerūt: Nōn licet eos mittere in corbonā/ t q̄ pcūi sanguinis ē. Cōsiliō aūt inito/ emer⁹t ex illis agrū v figuli i sepulturā pegrinoꝝ.

suo ostēdit q̄d faciendō sit pœnitēti. Abire debet ad confessorē ꝛ recedere a pctō. Prouer. xxviij.b. Qui absc̄odit scelera sua nō dirigēt: qui aūt ꝓfessus fuerit ꝛ reliquerit ea misericordiā cōsequet. Et in patibulo pœnitētię se suspēdere: De quo suspēdio dicit Job. vij.c. Suspendium elegit aīa mea ꝛ mortē ossa mea. Patibulū illud ex tribus lignis fit. i. ex spe ꝛ venię: ex spe gratię: ex spe glorię. Et funiculus quo ligat pœnitēs patibulo suspēdendus/ex tribus restibus fit. i. desiderio recuperādi gratiā/desiderio custodiēdi/ꝑ vtendi ea. De quo funiculo/Eccl. iiij.c. Funiculus triplex difficile rumpitur. r ¶Principes aūt sacerdotū acceptis argēteis dixerūt. Accipere debent gratāter pncipes sacerdotū. i. ꝓlati ꝛ cōfessores / triginta argēteos. i. lucidā ꝛ sonorā cōfessionē peccatoꝝ. Abominanter aūt q̄ sequit: s ¶Non licet eos mittere in corbonā/ q̄ pcūi sanguinis est. Figurat eos qui pctā adeo abominant/ vt auditū ꝓfessionis peccatoꝝ pollutionē auriū reputāt/ ꝛ in corde suo reponere dedignant. Corbonā ēm est arca in q̄ dona siue oblatio sacerdotū reponebat: vbi debēt reponi pecata cōfitentiū: q̄ quotidie debet ꝓfessor deo offerre. Itē. Nō licet eos mittere in corbonā. Prouer. xv.b. Victime impiorū abominabiles dño. Eccl. xxxiij. c. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissimus: nec respicit in oblationib⁹ impiorū. Corbonā/ vt sup. iiij. Reg⁹. xvj. dicit: erat gaçophylaciū in quo reponebant sacerdotū oblatiōes ꝛ leuitarū. Unde ach erat gaçophylaciū in quo oblatiōes regis ꝛ ꝓncipis tribuū reponebantur. Gaçophylaciū appropriato vocabulo erat illud in quo oblationes peregrinoꝝ ꝛ transeuntiū ponebant. De ꝓmo sumptū est pretiū. t ¶Cōsilio aūt inito emerūt ex illis agrū figuli. Figuli pōt esse, ꝓpriū nomē: Uel ad litterā figulus erat. v ¶In sepulturā peregrinoꝝ: ꝓpter hoc vocat⁹ est ager ille/lingua eoꝝ/acheldemach: hoc est ager sanguinis vsq̄ in hodiernū diē. Figulus iste deꝰ est/ fictoꝝ ꝛ formatoꝝ oim: sicut dicit Esa. lxiij. c. Et nūc dñe pat nr̄ es tu: nos vos in manu mea dgnⁱ isti. Ager buⁱ figuli est christ⁹/ ꝑm q̄ hō: sicut dicit isaac de iacob Beñ. xxvij. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni/cui bñdixit dñs. De fructib⁹ ꝛ frugibus huius agri pascunt in ꝓsenti oēs electi p fidē ꝛ spem: i futuro pascent p rem ꝛ speciē. Ille ēm ager est terra illa/de qua dicit Esa. iij. a. Et erit fructꝰ terrę illi⁹ sublimis. Istū agrū emūt q̄t die ꝓncipes sacerdotū trigita argēteis. i. emptā ꝛ emēdū oste dunt ꝓfessiōe triplicis trāsgressiōis decalogi: i sepulturā peregrinoꝝ. i. olim electoꝝ qui se reputāt pegrinos ꝛ aduenas. De q̄bus dr Job. xxvij. a. Lapidē caliginis ꝛ vmbrā mortis. i. reprobos/diuidit torrēs gratię vel pœnitētię vel sentētię diuine/ a pplo peregrinātes: q̄ est ppls cruce signat⁹/ q̄ mare hui⁹ mundi ad cęlestē hierlm tendēs. In hoc agro q̄si in cimiterio bñdicto sepeliunt ꝛ reꝛesciunt solūmodo mortui mūdo. Extra hoc cimiteriū nō est sepultura nisi excōmunicatoꝝ: q̄ sepultura asini sepeliunt: vt dicit Hiere. xxij. c. auibus ꝛ bestijs infernalib⁹ deuorandi. Ager iste vocat acheldemach. i. ager sanguinis: q̄ ꝓpio sanguine irrigatus. Uel ager figuli/est ecclesia: in qua duas sepulturas eligit suo cadaueri: qui duas cupiens habere ꝓbendas: vbi nō sepelit viuus sed mortuus: nō ciuis sed peregrinus. Col. iij. a. Mortui estis ꝛ vita vestra absc̄dita est cū christo in deo. ij. Corinth. v.b. Dū sumus in hoc corpore ꝛc.

S Tunc impletum

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Tūc impletū est qđ dictū est p hieremiā pphetā dicente: Et acceperūt triginta argenteos/principes sacerdotū de gazophylacio. b ¶Preciū appciati: id ē christi quē velut vile mancipiū appciauerūt. c ¶Quē/ christū: d ¶Appciauerūt a filijs israel: id ē a iuda ⁊ a cōplicib⁹ suis. e ¶Et dedерūt eos in agrū figuli sicut cōstituit mihi dñs: id est constitutū reuelauit. Nota aūt qđ Hiero⁹ i minori breuiario super matthеum/dicit de vitio scriptoris ℔ introducta/ subdēs qđ ādā latini codices habent p asaph pphetaz: qđ latini scriptores nō intelligētes emendauerūt ponētes per esaiā: alij per hieremiā: alij simpliciter p pphetā. Verūtamē addit ibidem: se verbo ad vbū hoc legisse in quodaz libro hieremię/ ℔ apocryphoz: ⁊ sibi potius videri de zacharia sūptū sensu/ etsi nō verbis. In Zacharia ēm j.c. ita habet: Appēderūt mercedē meam triginta argēteis: ⁊ ita p cū decozū ironice q̄ appreciatus suz. Vel pōt dici qđ duas pphetias spūsancto reuelante in vnā cōiūxit. Est aūt hec lra Hiere. xxvij. b. Venit ad me ananchel filj⁹ patrui mei ſim vbū dñi ad vestibulū carceris: ⁊ ait ad me: Posside agrū meū q̄ est in anathot in terra beniamin: qz tibi cōpetit hereditas: ⁊ tu ppinquior es vt possideas. Intellexi autez qđ vbū dñi esset: ⁊ emi agrū ab ananchel filio patrui mei q̄ est i anathot. Et appēdi ei argētū septē statheres ⁊ decē argēteos ττ. In hac igit emptiōe agri matthę intelligēs ſſigurarā esse emptionē agri a principibus sacerdotū factā/ posuit p hieremiā pphetā. f ¶Jesus aūt stetit ante ℔sidem: docēs suos stare securos ante tyrannos/ nō cadere p timorem. 8. r. c. Molite timere eos q̄ occidunt corpus. Tribulatio ēm ⁊ persecutio ⁊ mors nō cōtra electos/ sed p eis a deo immittit/ velut flagellum contra amozē ℔sentis vitę: ⁊ velut nuncius gratissimus de ℔senti miseria vocans ad felicitatē eternā: Ideo standū est secure. g ¶Et interrogauit eū ℔ses/ dicēs: tu es rex iudęoz? Lucas. xxiij. a. dicit p duo obiecerāt: p phibebat tributū dari cęsari: ⁊ p diceret se regem. De regno ergo interrogauit pilatus/ qz nesciebat an esset: secundā quęstionē nō interrogauit: qz habuit eā p nihilo. Audierat igit eū respondisse: Reddite quę sūt cęsaris cęsari. 3. xxij. c. b ¶Dicit illi iesus: tu dicis: nō ego. Vel verū est qđ dicis. Hiero⁹. Sic tēperat respōsū/ vt p vno ei⁹ calūnię nō pateat/ ⁊ tū verū dicat. Mozaliter Mozaliter/ g ¶Et interrogauit eū ℔ses ττ. Oz tā credzo iesū interrogat ℔ses/ vt causaz ei⁹ diligēter examinet/ ⁊ ne iniquā sententiā in eū ferat: oēs cōfessores ⁊ iudices instruit/ vt causas quas nesciūt diligēter inuestigēt. Ut aūt dñs respōdet: tu dicis: insinuat q̄ ꝓfitēs sacerdoti interrogāti debet cōfiteri simpliciter veritatē. i ¶Et cū accusarēt a principibus sacerdotuz ⁊ seniozibus nihil respondit. Chryp. Quia corruptū iudiciū erat. Esa. liij. c. Quasi agnus corā tondente se obmutuit. Thren. iij. e. Et oze altissimi nō egredient/ neqz bona neqz mala. Ex hoc accipit cōsuetudo religiosoz q̄ qñ pclamant in capitulis suis nō respōdēt. Lucas. xxiij. a. dicit q̄ accusabāt eū de doctrina: de destructiōe templi: de blasphemia: qz dicebat se esse filiū dei. Preterit aūt hic matthеus q̄ pilatus audito q̄ galileus esset/ eū remisit ad herodē: ne in cōsulto terrarcha suo galileū iudicaret: herodes ꝓ o remisit illū cū veste alba. k ¶Tūc dicit illi pilatus: non audis quanta aduersū te dicunt testimonia ? Chryp. Etenim admiratiōe dignū erat videre silentē q̄ tot habebat dicere. In hoc aūt docet accusatiōes ⁊ criminatiōes etiā falsas silenter ⁊ patiēter esse audiēdas. Hoc ēm patiētia sanctoz reddit mira

ppter hoc vocat⁹ ē ager ille acheldemach: ℔ ē ager sanguinis vsqz in hodiernū di- a em. ¶Tūc impletū est qđ dictum est per hieremiā pphetam/ dicentē: Et acceperunt b triginta argenteos: prēcium ℭ appreciati qūez appręciaue- e rūt a filijs israel: et dederūt eos in agrum figuli: sicut cō- f stituit mihi dñs. Jēsus autē ℭ stetit ante ℔sidem: et interro- gauit eum pręses/ dicēs: Tu b es rex iudęoz? Dicit illi iē- i sus: Tu dicis. Et cūm accusaretur a principibus sacerdotuz ⁊ seniozibus/ nihil re- k spondit. Tūc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersū te dicūt testimonia ? Et nō respondit ei ad vllū verbum: ita vt mirarek ℔ses. l ¶Per diem aūt solennē ꝓsueuerat ℔ses dimittere populo vnū vinctū ττ. In signū ⁊ memoriā eductionis suę de egypto. m ¶Habebat aūt tunc vnū vinctū/ ppter seditionem ⁊ homicidiū: vt Marcl. xv. a. n ¶Insignē. Chrysostom⁹. diffamatuz i malicia. o ¶Qui dicebatur barrabas. Quidā habent barabbas/ ⁊ duplicit pōt cōponi/ a barq̄ est filius/ ⁊ abbas q̄ est pater: ⁊ sic dicitur barabbas. Vel a barq̄ ē filj⁹/ ⁊ rabbi q̄ est magister: ⁊ sic vt barrabas. Moraliter: n ¶Insignē. i. signatū characterе bestię: Apoc. xiij. d. Nō signo taui: Eccl. ix. b. p ¶Cōgregatis ℔ illis dixit pilatus: quem vultis dimittā vobis: barrabam an iesum q̄ dicit christus? Sciēbat enim q̄ per inuidiā tradidissent eum. Sedēnte autē illo prō tribunali/ misit ad eū vxor ei⁹/ dicēs: Nihil tibi et iusto illi. Multa ēm passa sū hodie p visū ppter eū. Marcl. 15. a. Luc. 23. c. Joh. 18. g. Moraliter

magis flagitiosū ꝓponit eis vt eū petere erubescāt. Moraliter/ Barrabas/ ver⁹ homo/ filj⁹ patris. i. diaboli. Joh. viij. f. Vos ex patre diabolo estis. Ezech. xvj. a. Pater tu⁹ amoręz⁹ Jesus nomen hō. Uterq; ligat⁹ ē. Ille vinculis peccātis te vinculis ꝓceptoz. Bon⁹ ℔ses debet absoluere ⁊ dimittere liberū nouū hominē: sed ppls clamat p veteri dimittēdo. Et qs ē ille ppls q̄ nouū cōdenari/ ⁊ veterē boiem petit absolui? Peccatoris in/ amitas/ erubescētia/ inuęctus/ nobilitas/ timor pgnitētię/ societas/ ꝓfusio mūdi/ carnis voluptas. Et ex pte ℔sidis: id est cōfessoris/ similis voluptas/ cupiditas/ ignorātia/ amoz carnalis. Exo. xxiij. a. Nō sequeris turbā ad faciēdū malū: nec in iudicio plurimoz acędes eas. q ¶Sciebat ēm q̄ p inuidiā tradidissent eū. Quare ergo nō liberabat eum? Chryp. Si dicis: nō erat ei tutū dimittere illū cui ꝛponebat q̄ facie bat se esse regē: esto/ oportebat ergo demōstrationes ģrere ⁊ cōiecturas: puta si exercitū colligebat/ si pecunias/ si arma. Per inuidiā. Sen. xxxvij. g. Fera pessima deuozauit filiū meum Ioseph. Glo. ibi. Fera pessima: id est inuidia. Et dicit fera: qz facit hominem crudelem. r ¶Sedente autem illo/ pilato. s ¶Oz tribunali: id est in tribunali. t ¶Misit ad eū vxor eius/ dicēs: nihil tibi ⁊ iusto illi: multa ēm passa sum hodie p visum ppter eū. Diabolus fositan per gaudiū alarum quę erāt in limbo applaudentiū cōiecturauit christū ad inferos descensurū: ⁊ ppter magnā patientiā quaz nō viderat in alio homine: ⁊ quia ℔dicta erat Esa. liij. c. Sicut ouis ad occisionē ducetur: ⁊ quasi agnus coram tondente ττ. timens amittere dominiuz qđ habebat super homines ⁊ animas: cōsideranti q̄ multipliciter crudelitatē viri posset emollire: Unde ymmisit phantasiam aliquaz vxori pilati vt peteret christum nō occidi. Chryp. Cuius gratia pilatus non videt ? Quoniā illa digna erat. Vel forte ipe nō dixisset: nec simpliciter videt: ⁊ si patiē vt vir ei⁹ cōpellat ττ. Moraliter. Vxor ℔sidis pēnitētialis est iusticia: cui toto amoze debet coniūgi. Unde Sap. j. a. Diligite iusticiā qui iudicat terrā. Ex hac vxore debet iuder pēnitētialis generare filios rectoz iudicioru. De qbus Pō. Generatio rectoruz benedicetur. Hęc vxor mittit ad ℔sidem per nunciū: id est rectam cogitationē prō iesu liberando/ dicēs: Multa passa sum hodie p vobis ppter eū. Omnes ēm iniquę allegationes ⁊ iniqua iudicia quę fiunt homini in causis iacula sunt qbus iusticia persoditur vsqz ad mortem. Et omnia patitur per visū: quia omnia illa manifeste fiūt: ⁊ nullus est q̄ clamoze iusticię exaudiat: nec etiā ℔ses. Esa. liij. c. Conversū ē retrorsū iudiciū ⁊ iusticia longe steterit: qz Pō. iij.

℣ corruit in platęis

A ℣ corruit in platęis veritas ⁊ equitas nō potuit ingredi: ⁊ facta est veritas in obliuionē. Spadones ꝓ vel fornicatores reputandi sunt ℔sides: qui hanc vxorē nō habēt: qui nō sobolem rectoz iudiciū gignunt sed voluntatē. Eccl. xx. a. Cōcupiscētia spadonis deuirginauit iuuenculā. a ¶Principes aūt sacerdotum et seniozes. Daniel. xiij. a. Egressa est iniqtas a seniozibus iudicibus. b ¶Persuaserūt pplis vt peterent barrabā. Hiere. l. a Gzex pditus facē⁹ est pplis meus: pastores eorū seduxerunt eos. c ¶Jesuz vo pderet. Jurta litterā istī pplis prędrat vt eos ab iniqtate auerterēt ⁊ iusticiā suaderēt: et ipsi vt salutē abijciāt ⁊ pditionē expectent pfuadent. Quoz nequitiā multi filioruz nostri rpis imitātur: qui subditos suos vel suggestionibus vel exemplis a veritate ⁊ a vita simul auertunt. De qbus vz Daniel. xiij. a. Egressa est iniqtas a seniozib⁹ iudicib⁹ q̄ videbant regere pplm. d ¶Respōdēs aūt ℔ses ait illis: Quē vultis vobis de duobus dimitti? Eccl. xv. d. Ante hominē vita ⁊ mors/ bonū et malū: qđ voluerit dabit ei. e ¶At illi dixerūt/ barrabā. Prouer. xvij. c. Et qui iustificat impiū ⁊ qui ꝛdemnat iustum: abominabilis est vterq; apud deū. At illi dixerūt/ barrabā. Sic est forma electionis in multis capitulis: qz aliq̄ eligūt magis seditiosuz/ crudelē/ clamosum. Et huius facti iudex est pilatus: os malleatoris. i. os litigātis in capitulis: Cū tñ dicat. iij. Reg. vj. a. q̄ in edificatiōe templi nō sit auditus sonitus malei. Similiter in electione episcopi qui debet ędificare templū/ nō debet audiri aliqđ litigiū. Hi sunt qui nō intendunt eligere in episcopū nisi aliquē qui possit cōculcare ⁊ domare oēs: bonum autē recusant. Sed ad vltimū accidit/ q̄ vxor pilati. i. conscientia remordet eū dicēs: quare sui ꝛtra istum, pbum? Quid ēm mali fecit? Nam bene videt q̄ ppter inuidiā voluerūt eligere illū qui bonus est. Si aūt quęrit: qđ fiet de illo bono homine quē aliqui elegerūt? Respondet. Crucifigat. i. agat pgni tentiā. Magis deberēt dicere q̄ pēnitentiā ageret barrabas quē elegerūt. Qui dicat christ⁹. q. d. nō est: vt sic bonitatē eius diminuāt. Qui aūt talem seditiosum eligūt nunqz postea sine seditiōe sunt: imo plus psequit eos q̄ alios: In hoc est qđ habet Judic. ix. b. q: relinquente oliuę pinguedine ττ. f ¶Dicit illis pilatus: qđ igitur faciā de iesu qui dicit christus? Utinā hoc dicerēt iudices nostri qui innocētes cōdemnant: Quid faciā de iesu qui in suis iudicari et cōdēnari testat ē. xxv. d. Qđ vni ex minimis meis feciſtis/ mihi feciſtis. Act. ix. a. Saule qđ me psequeris? g ¶Dicūt oēs/ crucifigat. Jesum crucifigis/ qñcūq; mortaliter peccas. Heb. vj. a. Rursum crucifigētes sibimetipsis filiū dei. Et hoc dicit tota multitudo prauaz suggestionū virtuoz ⁊ demonū: vt christus crucifigat. b ¶Quid ēm mali fecit? Joh. xviij. g. dicit pilatus: Ego nullā in eo inuenio causaz. Quib⁹ verbis manifeste dñm iesuz absoluit. i ¶At illi magis clamabāt/ dicētes: crucifigat. Die est clamor: de quo Esa. v. b. Expectauit vt faceret iudiciū/ iudicās melius esse dimitti iesum ℔ barrabā: ⁊ vt faceret iusticiā/ christū ofino liberādo/ ⁊ ecce clamor. k ¶Crucifigat. Thren. iij. e. Aperuerūt sup me os suū oēs inimici mei. Hiere. xij. c. Facta est hereditas mea q̄si leo in silua: dedit contra me vocē suā. l ¶Videns autē pilatus qz nihil ꝓficeret/ sed magis tumultus fieret/ accepta aqua lauit manus coram pplo: ostendēs hoc signo innocētiā/ sicut aqua operatur mundiciā. In hoc autē insinuat pilatus iudicib⁹ vt manus suas aqua pēnitudinis ⁊ lachrymarū lauent/ ⁊ innocētes a sanguine christi se efficiāt. Cuius quidē rei sunt/ dum iusticiā ⁊ veritatē nō defendūt prō qbus sanguis christi effusus est: dū ecclesiā aut oppūnit aut oppressi patiunt: quę pręcio est sanguinis christi. Sacerdotes i fine missę man⁹ lauāt/ aq̄ hocipso facto dicētes: Innocēs ego suz a sanguine iusti huius. Sed in multis aqua illa reatū nō tollit de manib⁹ eoz/ sicut nec de manibus pilati tulit. Ūñ dicit eis. Esa. j. d. Cū multiplicaueritis

dicētes: Crucifigat. Videns autē pilatus qz nihil ꝓficeret/ sed magis tumultus fieret/ accepta aqua lauit manus coram populo/ dicēns: Innocens ego sum a sanguine huius iusti/ vos videritis. o Et respōdēs vniuersus populus/ dixit: Sanguis eius super nos ⁊ sup filios nros. p q ¶Tūc dimisit illis barrabā: iesū vo flagellatū tradidit eis

Sed ppter hoc bonus medicus non dimittit officiū. In lege etiam sacerdotes qui mundabant eoſipo immūdi fiebant. m ¶Dicēs: innocēs ego sum a sanguine huius iusti. Non satisfecit: debuit enim resistere contra eos. Eccl. iiij. b. Libera eū qui iniuriā patit. Job. xxix. c. Cōtere bā molas iniq̄: et de dētibus illius aufere prędā. n ¶Vos videritis. i. vos videatis q̄ faciat. q. d. summi ministri legis attendite qualē mihi traditis occidendū: vobis tñ imputet. Sic cōfessores debēt dicere ꝓfitentibus: Vos videritis: id est videte qđ dicatis: qz ex dictis vestris oportet vobis ꝓfuli. Sic iudices debēt dicere litigātib⁹. Vos videritis. i. videte q̄lia in iudiciū deducetis: qz ex testimonijs vestris nō ex cōscientijs oportet ꝓferre sententiā. o ¶Et rndēs vniuersus pplus/ dixit: sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nros. Hiero⁹. Optimā hereditatē dimiserunt filij⁹ suis: dicentes: Sanguis ei⁹ ττ. Verbū autē optimū ⁊ salutiferū respondērūt iudei/ sed intētione pessima ⁊ mortifera: sicut sępe accidit q̄ male bonū dicit ⁊ fit. Intellexerūt ēm: Sanguis eius super nos ⁊ sup filios nostros. i. culpa et pęna effusionis sanguinis eius veniat sup nos. Optandū quidē erat immūdis / vt sanguis ille mūdissimus sup illos veniret ad emūdationē: Sicut legit Deb. ix. d. Si sanguis hircoz et taurorū et cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat: quāto magis sanguis christi q̄ per spiritū sanctū seipm obtulit imaculatū deo/ emūdauit cōscientiā nram ab operib⁹ mortuis. Apoc. j. b. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pcīis nris in sanguine suo. Hoc est qđ dixit iacob. Gen. xlix. b. Lauabit iudas. i. christ⁹ in vino stolā suā: et in sanguine vue pallium suū. Stola et palliū christi est ecclesia: q̄ lota est vino ⁊ sanguine vue. i. sanguine christi eliquato in torculari crucis. Hoc est qđ legit Apoc. xix. c. Vidi cęlū apertū ⁊ ecce equus albus: ⁊ qui sedebat sup eū vocabat fidelis ⁊ verax ⁊ cū iusticia iudicat ⁊ pugnat. Et vestitus erat veste aspersa sanguine: ⁊ vocabat nomen eius verbū dei. Ecclesia vestis christi est: q̄ ideo aspersa est sanguine muricis/ vt vestis regalis esset. Sanguis aspsus est sup totā ecclesiā in ablutionē: in sanctificationē in tinctionē: Sed iudei nec in ablutionē cum essent ymūdi: nec i sanctificationē cū essent pctores pessimi: nec in tinctionē vt essent vestis regis/ sanguinē sup sevenire petierunt: sed ꝛſi beluę sanguinē eius sitierūt. Ūñ dīs leones ⁊ canes vocat eos in Pō. Quid est petitio sanguinis nisi rugitus leonis sanguinē sitientis? Hiere. xij. b. Facta ē hereditas mea quasi leo in silua: dedit ꝓtra me vocē/ ideo odiui eā. Pō aūt hęc vor esse vere pēnitentiū: p ¶Sanguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios nros. i. maius est preciū sanguinis christi quē ꝓ nobis obtulit in ara crucis ℔ debitū nrm ⁊ alioz q̄ post nos veniēt. Job. vj. a. Utinā appenderent pctā mea. i. meoz q̄bus iram merui ⁊ calamitas quā patioz in stathera: ℔ si arena maris hęc grauioz apparerent. Et ita fuit: qz posit⁹ in stathera crucis/ lanx suę calamitatis ꝓponderauit ⁊ extulit lancē oīm pectatoruz totius mūdi: ppter qđ dicit agnus dei qui tollit. i. extollit pctā mundi: sicut maius pondus extollit minus positū in altera lance. q ¶Tūc dimisit illis barrabā: iesū vero flagellatū tradidit eis vt crucifigeret. Flagellat⁹ autē fuit manib⁹ ministroz militū/ vt flagellis mitigaret rabies eoz ⁊ pietate sup flagellatū mouerent. Vel ꝑm romanoz morē: crucifigēdi ēm ꝑius flagellabant: vt sic extorqueret ab eis si quis esset socius in scelere. Mystice. Flagellat⁹ christ⁹ in se et in membris suis blasphemijs iniquoz. Prouerb. xiij. a. Virga superbię in ore stulti. Job. v. d. A flagello linguę absconderis/ in pēnitentibus. Flagella sunt pēnitentię.

℣ Qui autē ligatus

Pō. 21.

Mystice

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ Qe autē ligatus ad colūnā credīt/ꝛ in ecclesijs pingit: significat ꝙ penitenciā debet alligari ad colūnā quę est ecclesia vinculis charitatis. De qua colūna./1. Tymoth.iij.d. Ut scias inqt quō te oporteat in domo dei cōuersari quę est ecclesia dei vi/ui colūna ꝛ firmamentū veritatis. a ¶Tunc milites p̄sidis suscipientes ie/sum in p̄torio/ cōgregauerūt ad eū vniuersam cohoꝛtem ꝛ exuētes eū/ ꝓpꝛijs vestib⁹. Tūc adimpletus est illud Beñ.xxvij.c. Exuerūt Ioseph tunica poly/mita. b ¶Chlamydem coccineā circūdederūt eū/i cōtumeliā: quia diꝛerat se esse regē. Hęc em̄ erat vestis regia ꝛc. Moꝛaliter. Willi/tes pilati/sūt mali ꝑlati qui militāt ꝙ suaricia ꝛ rapina. Hi ve/ste sua christū exuūt: id est cęrū fideliū ꝗs suggestiōibus ꝛ exēplis puerūt. Chlamys coccinea ꝗ̄ christum induūt/est multitudo neꝓtū ꝛ cōsanguineoꝝ quos in ecclesia instituunt ad eius illusionē ꝛ cōtumeliā. Ūñ Micheę.iij.c. Audite hęc ꝑncipes domus iacob: iudices domus israel ꝙ abominamini iudiciū ꝛ oīa recta puertitis: qui ędificatis sion in sanguinib⁹. i. in cōsanguineis. c ¶Et plectētes coꝛonaꝫ de spinis: id est iuncis quibusdā asperis ꝛ pungitiuis vt spine. d ¶Posuerūt sup caput eius. Cant.iij.d. Egredimini filię sion ꝛ videte regē salomonē in diademate suo quo coꝛonauit eū mater sua in die desponsatiōis illi⁹ ꝛ in die leticię coꝛdis ei⁹. Beatus Bernh. Nō decet sub spinato capite membꝝ esse delicatū: quare ergo clerici serta de floꝛib⁹ in capite suo poꝛtāt. Esa. xxviij. Pedibus cōculcabit coꝛona superbię ebꝛioꝝ ephraim: ꝛ erit flos decidens. e ¶Et arundinē in dextera eius/ ꝑ sceptro. f ¶Et genuflexo ante eū illudebant ei/di/centes: aue rex iudeoꝝ. Ter fuit dñs illusus. Primo q̄n̄ sputis ꝛ colaphis eū ante pontificē verberauerunt: vt.ꝫ.xxvj. g. Secūdo coꝛā herode: vt dicit Lucas: q̄n̄ indutus fuit veste alba. Tertio aūt quando indutus fuit chlamyde coccinea: vt hic. Ad quā triplicē illusionē̄ a coꝛdibus fideliū extirpandam anteq̄ꝫ diꝛscooperiat̄ crux reꝑsentat̄ tripler glorificatio/cāran/do: Agios: latina lingua/sanctus deus: lingua greca ꝛ latina/ nō hebꝛea ꝗ̄ adhuc siler a laude dei. Et cōtra genuflexiōes illusoꝛias/facim⁹ nos recōpensantes genuflexiōes cū oratiōibus: sed ad oratioñ̄ ꝑ iudęis nō facimus. Moꝛaliter: c ¶Et plectentes coꝛonā de spinis/posuerūt sup caput ei⁹: id est multitudinē auaroꝝ ambitioloꝝ ꝛ alioꝝ peccatoꝝ plus q̄ꝫ spinę pungęriū in ecclesiastica dignitate instituūt. Coꝛ spinas em̄ in coꝛonā christi plectūt ꝑlati: quōt malos in ecclesiasti/ca dignitate instituūt. Oꝛ aūt mali spine dicant/patet. ij. Reg'.xxiij.a. Pꝛeuaricatoꝛes iquit dauid q̄si spinę euellent vni/uersi/quę nō tollent manibus. Esa.xxxiij.b. Spinę cōgregate igni cōburent. e ¶Et arundinē in dextera eius/ posuerūt: ad maioꝛē illusionē̄: id est litteratos intus vacuos ꝛ exte/rius nitentes oīni vento cedentes etiā in regimine ecclesię cō/stituerūt. f ¶Et genuflexo ante eū illudebant ei/ di/centes: aue rex iudeoꝝ. Sic illudūt oīes qui oꝛe laudāt ꝛ opere viruperāt. De q̄bus Esa.xxix.d. Eo ꝙ populus iste appꝛopinquat oꝛe suo ꝛ labijs suis glorificat me: coꝛ aūt eoꝝ lō/ge est a me: ꝛ timuerūt me mandato hominū ꝛ doctrinis: ideo ecce ego addam/vt admiratioñ̄ faciā populo huic miraculo grandi ꝛ stupendo: Peribit em̄ sapientia a sapientibus eius. g ¶Et exuentes in eū/accęperūt arundinē. Hic impleta est illa ꝓphetia: Faciē meā nō auerti ab increꝑatibus ꝛ cōspuentibus in me. h ¶Et ꝓcutiebant caput eius. In quo significatū fuit ꝙ hęretici auctoꝛitatē scripturę eius diuinitatē erāt impugnaturi. i ¶Et postq̄ illuserūt ei/exue/rūt eū chlamyde coccinea/ꝛ induerūt eū vestimenꝫ/ eius. Chlamys christi coccinea/ęst⁹ apostoloꝝ: q̄ modo christū exuerūt iudęi q̄n̄ apl̄os mꝛte christi deterritos fugere cō/pulerūt/sed iterū vestib⁹ suis indut⁹ ad crucē ducit: qꝛ reuersi ad fidē apl̄i cū eo crucis martyrio affigunt. Ūñ seq̄t: k ¶Et duxerūt eū vt crucifigerēt. Chryꝰ. Quę nobis cura cōmelię postq̄ꝫ christ⁹ passus est: Etem̄ vltim⁹ termin⁹ cōtumelię erat q̄ fiebat ei: Hęc em̄ vna ꝓtiu/la sed vniuersū coꝛp⁹ p totū iniurias patie/bat. Caput ꝙ coꝛonā: manus ꝙ arundineꝫ: os ꝙ acetuꝫ: facies in/spuebat: genę velle/bant: l ¶Et eūtes aūt inuenerūt ho/minē cyreneū nomine simonē: hūc angariauerunt vt tolleret crucē ei⁹: vt citꝰ irēt ad crucifigēdū christū. Angariare est aliq̄s seruitiū rusticis imponere: vt ꝙ debēt colere agruꝫ dñi sui: vel aliq̄d huiusmodi. Moꝛalit. Simō/obediēs claustralis: q̄ venit de villa. i. de mūdo: q̄ relinquendo debet poꝛtare in angaria. i. ex debito/crucē ei⁹. i., ꝙ eo. Oēs enī debem⁹ ex debito poꝛtare crucē eius. Deu. vlt.c. Excam⁹ ad eū extra castra. Solus aūt christ⁹ sine angaria tulit: qꝛ nō fuit debitoꝛ alicui⁹ peccati. Crux aūt claustralis cōstat ex tribus brachijs: sicut ꝛ ad litterā crux dñi: q̄ fuit/abdicatio ꝓpꝛietatis/ ꝓtinen/tia/obediēcia. Claui q̄bus affigit fuit votuꝫ ꝛ ꝓmissioēs. Hęc tria cuidēter habit⁹ eoꝝ designat. Cōtinentiā. i. stamina q̄ꝫ carni mortificādę e ꝓmo iunguñt. Pauꝑtat̄ cuculla ꝗ manicis caret: vt eoipo se man⁹ nō habere q̄b⁹ ꝛpalia tractanꝫ ostē/dat/nec ad largiēdū/nec ad recipiēdū. Fluct⁹ obedientię apte figurat: eo enī ipo ꝙ caputio caret obediētiā q̄ caput in se nō habet ostēdit. Sed aliud caput habet: qꝛ obediētia alienū magistrū/sine caput debet habere. Crux ꝺo olim penitētiū est cōtritio/cōfessio/satisfactio. Hę illis quoꝝ sola vestis i cruce pē/det: vt fuit vestes monachoꝝ q̄ in cruce fuit ꝙ similitudinē et figurā. m ¶Et venerūt in locū q̄ dicit golgotha qđ ē caluarię locus. Golgotha syrū est: ꝛ interꝑtat caluarię. Syra lingua erat affinis hebꝛee. Et dicit caluarię: qꝛ decaluata capita dānatoꝝ ꝛ decollatoꝝ ibi videbant ꝛc. Moꝛaliter/ aūt mūdus oꝛ caluarię locꝰ vbi coꝛda maloꝝ decaluata fuit: id est oꝛnatu rectarū cogitationū ꝛ affectionū nudata. Hęc capita fuit amputata gladio tēptatiōis. In mundo itaq; dñs iesus i mębris suis crucifigit. Ūñ Apoc.vj.d. Jacebūt coꝛpa eoꝝ i platęis ciuitat' ꝗ vocat spūaliter sodoma ꝛ egypt⁹: vbi ꝛ dñs illoꝝ crucifix⁹ est. ē. xxv.d. Q̄d vni ex minimis meis fecist⁹/mihi fecistis. Ite nota ꝙ dñs crucifix⁹ est in caluaria: sic ꝙ cuz eo volūt crucifigi debēt crucifigi in caluaria. i. in paupib⁹ religionib⁹/nō in diuitib⁹. Sed multi nolūt intrare nisi capillatas. Caluus ab anteriori parte nō habet capillos/sed a posteriori. Posteriꝰ inqt Apls Phil.iij.c. oblit⁹ ad anteriora me extēdo. ij. Cor. vj.b. Tāꝗ nihil habētes ꝛ tpalib⁹/ꝛ oīa possidētes spūalia. Tpalia enī debent esse a posteriori vt sint in oblionē. n ¶Et dederūt ei vinū bibere cū felle mixtū. Pſ. Dederūt in escā meā fel. Thren. iij. c. Recordare paupta/tis ꝛ trāsgressiōis meę/absinthij ꝛ fellis. Habacuc.ij.c. Vę qui dat potū amico suo fel misces suū ꝛ inebrias vt videat nuditatē ei⁹. o ¶Et cū gustasset. i. ad os apposuisset. p ¶Noluit bibere: Mā sicut Job. vj.a. ait: Bibet ꝗs qđ gustoꝝ aſert mortē? q ¶Postq̄ aūt crucifixerūt eū/ diuiserūt vestimēta eius ꝛc. Joh. xix.d. Dz ꝙ secerunt ꝗtuoꝛ partes. r ¶Et sup vestē meā miserūt soꝛtē. Videt plane q̄ dñs habuit q̄nq; vestimēta: qꝛ Joh. xix.d. dr: Milites ꝗ cū crucifixissent eum/accęperūt vestimēta ei⁹/ꝛ fecerūt ꝗtuoꝛ ptes: vni/cuiq; militi ptē ꝛ tunicā. Nullo enī mō videri pōt pallij ꝗ ꝗtuoꝛ ptes diuisū: eo ꝗ liber ꝙs hui⁹ esset inutilis partitibus. Quia esi sup ℣ terꝰ nihil determiat/nec scti sup ℣ alicubi: nihil remere diffinire ꝑsumim⁹. Moꝛaliter: r ¶Et super vestē meā. i. ecclesiam/miserūt soꝛtē. Sic enī modo in ecclesijs ℣ etiōibus ꝗatoꝛum nuserunt soꝛtē. Et sedēntes seruabāt eū. Et impōsuerūt sup caput ei⁹ causam ipi⁹ scriptā. Hic ēst iesus rex iudeoꝝ. Tūc crucifixi sūt cū eo duo latrones: vn⁹ a dextris ꝛ vn⁹ a sinistris. Pꝛeterēūtes aūt blasphemabāt eū mouentes capita sua ꝛ dicētes: Vāh ꝙ destruis tēplū dei: et ī triduo illo reędificas. Salua temetipm: Si filⁱ dei es/ descēde de cruce. Similiter ꝛ pncipes sacerdotū illudē/tes cū scribis ꝛ seniorib⁹/dicebāt: Alios saluos fecit/ se ipsum nō potest saluū face/re: Si rex israel ē/ descēdat nūc de cruce ꝛ credimus ei. Cōfidit in deū: liberet eum nunc si vult: Dixit enī/ quia filius dei sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi erāt cū eo impꝛoperabāt ei. Moꝛaliter ꝙ dñs in medio crucifixoꝝ crucifixus est/ significat ꝛ docet ꝙ in medio penitētiū est agenda penitentia: inter disciplinatos disciplina seruanda: Aliter em̄ lesionem et scandalū alioꝝ ꝛ periculū ꝓximi nō effugies. Unde Sen. Nihil tam fugiendum ꝗ̄ dissimiliū societas. Eccl.xiij.c. Omnis caro ad simile sui coniungit: et omnis homo simili sibi sociabit. Eccl.xxvij.b. Volatilia ad sibi similia cōgregant. Oꝛ aūt duo latrones cum domino sunt crucifixi/insinuat ꝙ nobis debemus duos latrones: id ē mundū ꝛ carnem crucifigere: Sicut dicit apostolus: de carne Gal.vj.c. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi: per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Caro a dextris: quia ei spiritⁱ cū ea crucifixus per compassionem salutem ꝓmittit dicens: Modie mecum eris in paradiso. Latro sinister mundus est: q̄ christo domino insultare non cessat/ et crucem eius irridere: quia crucem penitentię ad imitationē̄ christi poꝛtāribus exꝓbꝛare nō cessat. Tres igitur cruces sunt: crux carnis: crux mundi: ꝛ in medio crux spiritus. Crux carnis est disciplina: cui⁹ quatuoꝛ ligna/sunt quatuoꝛ partes disciplinę: vigilię/abstinęcię/ laboꝛ manuum/disciplina. Crux mundi/est contemptus eius cuius sunt brachia quatuoꝛ. Primum est cogitatio vrauitatis ꝛ vanitatę eius: et est brachiū illud ramus ꝗ̄cisus de ligno

A ℣ etionibus ꝗatoꝛū: sicut faciūt ludentes ad tarillos: qui plura potest iactare. i. plura testimonia/lucrāę episcopatū. a ¶Et sedentes seruabant eū. i. obseruabant: sicut post in sepulchro positū. b ¶Et imposuerūt sup caput ei⁹ causam ipius scriptā. ꝙ qua causa iudęi eū pilato tradiderūt. Esa. xix.c. Erit altare ī medio egypti ꝛ titulus dñi iurta terminū ei⁹. i. caput. c ¶Hic ē iesus nazarenus rex iudeoꝝ. Hic ē titulus: de q̄ in Pſ. Me coꝛrūpas tituli inscriptionē. Iste titulus est q̄si sigillū/i quo habet reformari imago dominis. Sz nota ꝙ in hoc sigillo transuerse sunt litteręr Plaz ibi scribitur iesus: id est saluatoꝛ ergo perdi nō debuit: perdit tamen hic: ergo transuersa litteraest. Item naçarenus: id est flos: ergo deturpari nō debuit. Rex iudeoꝝ: non ergo debuit crucifigi a iudeis. Si aūt te ponas in cruce/ rectas inuenies litteras: quia inuenies te ꝙditum ꝙ peccatū: sterilem sine floꝛe: ꝛ sine fructu bonoꝝ operuꝫ: ꝛ ideo debere de terra abscidi. Item seruū diaboli: ꝛ ideo debitū ad patibulum inferni. Moꝛaliter aūt pilatus est os mallcatoꝛis. i. confessoꝛ: sup caput penitentis: id est intentionē debet titulū scribere: hunc. s. Jesus rex iudeoꝝ: vt. s. per penitētiam intēdat penitens sibi ꝑstari carnis mundiciam ꝛ regnū ęternū. Causam ipius debet scribere: id est peccata quę fuit causa crucifixionis eius suę penitētię: vt legat ea crebꝛa memoꝛatione: Sicut dauid/qui dicebat: Peccatū meum cōtra me est semp. Et hoc tribus linguis: quia in coꝛde eius debet esse causa scripta ꝙ memoꝛiam: in oꝛe ꝙ confessionem: in spe ꝙ lugubꝛi tacitatem. B Siue in tribus viribus: In rationabili ꝙ memoꝛatione: in cōcupiscibili per doloꝛem ꝛ lamentationē: in irascibili per iram ꝛ detestationeꝫ. In his em̄ tribus quasi triplici scriptura peccata euidenter legunt: id est cognoscunt. Una auꝫ ēm̄ lingua causam suā scriptam habet: qui eam recolit sed non luget/ vel detestat. d ¶Tunc crucifixi sunt cū eo duo latrones vnus a dextris ꝛ vnus a sinistris. Esa. liij. d. Et cū iniq̄s reputatus est. Hi duo significant ꝙ illos duos qui cū ioseph fuerunt in carcere: Beñ. xl. a. Et isti cum vero ioseph in cruce. Mystice. Mystice. Duo latrones/duo populi: qui seipsos furati fuerunt deo: inter quos medius iesus crucifigit: sicut dicit Joh. xix. d. quia ꝙ salute vtriusq; crucē ꝓtulit. Sed alter in cruce pęnitet et cōfitet: id est gentes: alter adhuc blasphemus existit/ vt iudęi. Totum ergo humanum genus in cruce ꝗ̄ sancti⁹ miserię positum: sed altera pars a dextris crucifixa est/ ꝗ̄ ꝓ eternis patit: altera a sinistris/ꝗ̄ ꝙ terrenis. ē. xiij. d. Duo erunt in agꝛo: vnus assumet̄ ꝛ alter relinquet̄. Tunc crucifixi sūt ꝛc. Moꝛaliter ꝙ dñs in medio crucifixoꝝ crucifixus est/ significat ꝛ docet ꝙ in medio penitētiū est agenda penitentia: inter disciplinatos disciplina seruanda: Aliter em̄ lesionem et scandalū alioꝝ ꝛ periculū ꝓximi nō effugies. Unde Sen. Nihil tam fugiendum ꝗ̄ dissimiliū societas. Eccl.xiij.c. Omnis caro ad simile sui coniungit: et omnis homo simili sibi sociabit. Eccl.xxvij.b. Volatilia ad sibi similia cōgregant. Oꝛ aūt duo latrones cum domino sunt crucifixi/insinuat ꝙ nobis debemus duos latrones: id ē mundū ꝛ carnem crucifigere: Sicut dicit apostolus: de carne Gal.vj.c. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi: per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Caro a dextris: quia ei spiritⁱ cū ea crucifixus per compassionem salutem ꝓmittit dicens: Modie mecum eris in paradiso. Latro sinister mundus est: q̄ christo domino insultare non cessat/ et crucem eius irridere: quia crucem penitentię ad imitationē̄ christi poꝛtāribus exꝓbꝛare nō cessat. Tres igitur cruces sunt: crux carnis: crux mundi: ꝛ in medio crux spiritus. Crux carnis est disciplina: cui⁹ quatuoꝛ ligna/sunt quatuoꝛ partes disciplinę: vigilię/abstinęcię/ laboꝛ manuum/disciplina. Crux mundi/est contemptus eius cuius sunt brachia quatuoꝛ. Primum est cogitatio vrauitatis ꝛ vanitatę eius: et est brachiū illud ramus ꝗ̄cisus de ligno Tripler crux

i descēde de cruce. Similiter ꝛ pncipes sacerdotū illudē/tes cū scribis ꝛ seniorib⁹/dicebāt: Alios saluos fecit/ se ipsum nō potest saluū face/re: Si rex israel ē/ descēdat nūc de cruce ꝛ credimus ei. k Cōfidit in deū: liberet eum nunc si vult: Dixit enī/ quia filius dei sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi erāt cū eo impꝛoperabāt ei. Hic impleta est illa ꝓphetia: Faciē meā nō auerti ab increꝑatibus ꝛ cōspuentibus in me. h ¶Et ꝓcutiebant caput eius. In quo significatū fuit ꝙ hęretici auctoꝛitatē scripturę eius diuinitatē erāt impugnaturi. i ¶Et postq̄ illuserūt ei/exuerūt eū chlamyde coccinea/ꝛ induerūt eū vestimenꝫ/ eius. Chlamys christi coccinea/ęst⁹ apostoloꝝ: q̄ modo christū exuerūt iudęi q̄n̄ apl̄os mꝛte christi deterritos fugere cōpulerūt/sed iterū vestib⁹ suis indut⁹ ad crucē ducit: qꝛ reuersi ad fidē apl̄i cū eo crucis martyrio affigunt. Ūñ seq̄t: k ¶Et duxerūt eū vt crucifigerēt. Chryꝰ. Quę nobis cura cōmelię postq̄ꝫ christ⁹ passus est: Etem̄ vltim⁹ termin⁹ cōtumelię erat q̄ fiebat ei: Hęc em̄ vna ꝓtiu/la sed vniuersū coꝛp⁹ p totū iniurias patie/bat. Caput ꝙ coꝛonā: manus ꝙ arundineꝫ: os ꝙ acetuꝫ: facies in/spuebat: genę velle/bant: l ¶Et eūtes aūt inuenerūt ho/minē cyreneū nomine simonē: hūc angariauerunt vt tolleret crucē ei⁹: vt citꝰ irēt ad crucifigēdū christū. Angariare est aliq̄s seruitiū rusticis imponere: vt ꝙ debēt colere agruꝫ dñi sui: vel aliq̄d huiusmodi. Moꝛalit. Simō/obediēs claustralis: q̄ venit de villa. i. de mūdo: q̄ relinquendo debet poꝛtare in angaria. i. ex debito/crucē ei⁹. i., ꝙ eo. Oēs enī debem⁹ ex debito poꝛtare crucē eius. Deu. vlt.c. Excam⁹ ad eū extra castra. Solus aūt christ⁹ sine angaria tulit: qꝛ nō fuit debitoꝝ alicui⁹ peccati. Crux aūt claustralis cōstat ex tribus brachijs: sicut ꝛ ad litterā crux dñi: q̄ fuit/abdicatio ꝓpꝛietatis/ ꝓtinentia/obediēcia. Claui q̄bus affigit fuit votuꝫ ꝛ ꝓmissioēs. Hęc tria cuidēter habit⁹ eoꝝ designat. Cōtinentiā. i. stamina q̄ꝫ carni mortificādę e ꝓmo iunguñt. Pauꝑtat̄ cuculla ꝗ manicis caret: vt eoipo se man⁹ nō habere q̄b⁹ ꝛpalia tractanꝫ ostē/dat/nec ad largiēdū/nec ad recipiēdū. Fluct⁹ obedientię apte figurat: eo enī ipo ꝙ caputio caret obediētiā q̄ caput in se nō habet ostēdit. Sed aliud caput habet: qꝛ obediētia alienū magistrū/sine caput debet habere. Crux ꝺo olim penitētiū est cōtritio/cōfessio/satisfactio. Hę illis quoꝝ sola vestis i cruce pē/det: vt fuit vestes monachoꝝ q̄ in cruce fuit ꝙ similitudinē et figurā. m ¶Et venerūt in locū q̄ dicit golgotha qđ ē caluarię locus. Golgotha syrū est: ꝛ interꝑtat caluarię. Syra lingua erat affinis hebꝛee. Et dicit caluarię: qꝛ decaluata capita dānatoꝝ ꝛ decollatoꝝ ibi videbant ꝛc. Moꝛaliter/ aūt mūdus oꝛ caluarię locꝰ vbi coꝛda maloꝝ decaluata fuit: id est oꝛnatu rectarū cogitationū ꝛ affectionū nudata. Hęc capita fuit amputata gladio tēptatiōis. In mundo itaq; dñs iesus i mębris suis crucifigit. Ūñ Apoc.vj.d. Jacebūt coꝛpa eoꝝ i platęis ciuitat' ꝗ vocat spūaliter sodoma ꝛ egypt⁹: vbi ꝛ dñs illoꝝ crucifix⁹ est. ē. xxv.d. Q̄d vni ex minimis meis fecist⁹/mihi fecistis. Ite nota ꝙ dñs crucifix⁹ est in caluaria: sic ꝙ cuz eo volūt crucifigi debēt crucifigi in caluaria. i. in paupib⁹ religionib⁹/nō in diuitib⁹. Sed multi nolūt intrare nisi capillatas. Caluus ab anteriori parte nō habet capillos/sed a posteriori. Posteriꝰ inqt Apls Phil.iij.c. oblit⁹ ad anteriora me extēdo. ij. Cor. vj.b. Tāꝗ nihil habētes ꝛ tpalib⁹/ꝛ oīa possidētes spūalia. Tpalia enī debent esse a posteriori vt sint in oblionē. n ¶Et dederūt ei vinū bibere cū felle mixtū. Pſ. Dederūt in escā meā fel. Thren. iij. c. Recordare paupta/tis ꝛ trāsgressiōis meę/absinthij ꝛ fellis. Habacuc.ij.c. Vę qui dat potū amico suo fel misces suū ꝛ inebrias vt videat nuditatē ei⁹. o ¶Et cū gustasset. i. ad os apposuisset. p ¶Noluit bibere: Mā sicut Job. vj.a. ait: Bibet ꝗs qđ gustoꝝ aſert mortē? q ¶Postq̄ aūt crucifixerūt eū/ diuiserūt vestimēta eius ꝛc. Joh. xix.d. Dz ꝙ secerunt ꝗtuoꝛ partes. r ¶Et sup vestē meā miserūt soꝛtē. Videt plane q̄ dñs habuit q̄nq; vestimēta: qꝛ Joh. xix.d. dr: Milites ꝗ cū crucifixissent eum/accęperūt vestimēta ei⁹/ꝛ fecerūt ꝗtuoꝛ ptes: vni/cuiq; militi ptē ꝛ tunicā. Nullo enī mō videri pōt pallij ꝗ ꝗtuoꝛ ptes diuisū: eo ꝗ liber ꝙs hui⁹ esset inutilis partitibus. Quia esi sup ℣ terꝰ nihil determiat/nec scti sup ℣ alicubi: nihil remere diffinire ꝑsumim⁹. Moꝛaliter: r ¶Et super vestē meā. i. ecclesiam/miserūt soꝛtē. Sic enī modo in ecclesijs ℣ etiōibus ꝗatoꝛum

Jn ꝓlogo bli. ca. 8.

Pſ. 21. Pſ. 108. Pſ. 68.

Pſ. 21.

Luc. 13. f.

m ℣ B sexta aūt

E F a ¶A sexta autē hora tenebrę factę sunt sup vniuersam terrā vsq; ad horā nonā. Quęadmodū dicit q̄ sollimodo in terra iudeo tenebrę factę fūt: sicut q triduū factę sunt tenebrę p vniuersam terrā egyptioz/nisi in terra gessen vbi erāt hebrei: sic p spaciū triū horaꝝ in iudea. Et hoc visum ē ei: quia si in terra gētiliū aliq̄d mirādū cōtigisset illud in eoꝝ scriptis relictū fuisset. Verū tamen ve in hystoriis habēt: Athenienses visis tenebris his/dixerūt deū naturę pati: z aram ei cōstruxerunt. Hoc prophetatū fuit Amos. viij. c. Occidet sol in meridie et obtenebrescere Marci.15.c facia terrā i die lumi/ Joh.19.f. nis. Job. v. c. Per die incurrēt tenebras z q̄si in nocte sic palpabunt in meridie. Merito aūt sexta hora crucifigi voluit dominꝰ: quia venerat legem pficere. ē. v. b. Et ideo tēpus pfectionis elegit: q̄ p senariū designat. Sexta etate venit/sexto mēse post iohānē. Luc. j. d. Et hic mēsis sextꝰ est illi z. Sexta hora crucifigit et sexta Moraliter feria. Moraliter. Tenebrę fiunt sup vniuersam terrā cordis pnitentis crucifixi: dū tenebras suas agnoscit: z hęc est nona plaga q̄ pcutit nobis egyptus iuxta Origenē sup Ero. Tenebris em̄ tenebras nostras pcutim⁹: dū ignorantię nostrę tenebras in nobis agnoscim⁹ z cōdēnam⁹. Sol in nobis obscuratur: dū mundi gloria a nobis despicit. Job. xxj. c. Si vidi solem cū fulgeret. Pſ. Per die sol nō vret te/nec luna p noctē. Pſ.120. A sexta aūt hora ꝛc. Nota q̄ sole naturali patiente eclipsim/oēs res suum mutant colorē: Sic vero sole eclipsato oēs mutare debem⁹ colorē cōpatiendo z dolendo. h. Reg. i. d. Filię israel sup saul flete qui vestiebat vos coccino in delitijs: qui prębebat ornamēta aurea cultui vestro. i. sacramēta charitate plena. Item debemus mutare colorē/ad similitudinē eius patiendo. Gal. vj. d. Stigmata dñi iesu in corpore meo porto. Ro.5.b. Itē debem⁹ mutare colorē erubescēdo/cōsiderādo q̄ cū inimici eius essem⁹/ipse tot z tanta est pro nobis passus z nos p eo nihil. Esa. xxiij. d. Erubescet luna z confundet sol: id est sancti in die iudicij/videntes q̄ passus est/p eis. Dis modis sacra tenebrosa sponsa dicit Cant. j. b. Nolite me cōsiderare q̄ fusca sim: quia decolorauit me sol. Itē nota q̄ dñs passus est/p nobis in maximo feruore dilectiꝰ ad innuendū q̄ ex maximo feruore charitatis patiebat: z q̄ per hoc maxime accendi debebat terra cordiū nostroꝝ. b ¶Et circa horā nonā: Quia p eius mortē nouē ordines angelorꝝ reparant. c ¶Clamauit iesus voce magna dicēs: Deꝰ. v. c. Cū clamore valido z lachrymis offerens exauditus est/p sua reuerētia. d ¶Heli eli lamma azabtani: hoc ē: deus meꝰ: deꝰ meus vt quid dereliquisti me. i. penis exponi p̄misisti. Esa. liij. c. Ad pun cum in modico dereliqui te. Esaię. lx. c. In indignatione mea percussi te z in reconciliatione mea miserꝰ sum tui. Quidā dicūt q̄ dñs in cruce dixit centū quinquaginta versus psalterij/a vicesimoprimo psalmo: Deus deus meꝰ: vsq; ad hūc versum. In Pſ.30. manꝰ tuas cōmendo spīm meū: z hoc in cōmendatione psalmorum/q̄ tot sunt. Qz quia ibi geminat: deus meꝰ/deus meꝰ/congruit ei: quia ipse erat filiꝰ eiꝰ g̃ naturā z p gratiā. e ¶Quidam aūt illic stantes z audientes dicebāt: heliā vocat iste. Forte ibi erāt aliqui romani: qui nō intelligebant hebraicū/z audierāt aliqñ loqui de helia: ideo crediderūt q̄ tūc ad litterā vocaret heliā in auxiliū. Vel etiā ipsi iudei potuerunt ꝫ Moraliter dicere/nō intelligētes q̄d diceret/pter tumultū. Moralit. Sic multi audita puersę recitāt. Eccl. ij. d. Bona in mala conuertens insidiat: z in electis ponit maculā. f ¶Et cōtinuo currēs vnꝰ ex eis. Prouerb. j. b. Pedes eoꝝ ad malū currunt. g ¶Accepta spongia impleuit aceto. Sed quid cōcordat hoc ad p̄cedentia? Dicendū est sicut habetur in alio Joh.19.f. euangelio/q̄ dixit: Sitio. Vel tę debebat eos ibi tantū mozari/vnde vt citius morerēt dederāt ei acetū in spongia vt sugeret. Dicit em̄ q̄ acetū/ꝑinatū pendentibꝰ in cruce facit eos citiꝰ mori. Vel forte crucifixores detulerūt secū vinū ad bibendum

h bat ei bibere. Cęteri vō dicebant: Sine: videam⁹ an veniat helias liberans eū. Jesus autē iterū clamans voce Marci.15.c. l magna emisit spiritū. Et ecce velum templi scissum est m in duas partes/ā sūmo vsq; n deorsum. Et terra mota est: o et petrę scissę sunt: et mōnumenta aperta sunt: et multa Marci.15.d p corpora sanctoꝝ q̄ dormierant surrexerūt: Et exeūtes Luc.23.f de monumentis post resur- Apoc.6.c r rectionē eiꝰ venerunt in sanctā ciuitatē: et apparuerunt multis.

k ¶Ceteri vō dicebant / Sine: videam⁹ an veniat helias liberās eū: iesus autē iterum clamās voce magna emisit spiritū. Joh. x. d. Ego pono animā meā et iterum sumo eā: nemo tollit eam a me/sed ego pono eam a meipso. Lucas dicit. xxiij. f. Pater in manus tuas cōmendo spiritum meū. Hoc exēplo edocēs quid faciendū sit suis in omni periculo tentationis: et in ipso discrimine mortis.

Tunc em̄ pater vocādus ē: tūc ei filiali amore medullitus adhęrendū est: tūc potissimū est ei spūs cōmendādus: quia tunc dęmones circa nos assistunt tanq̄ leones ꝑparati ad escā. In manus dei patris cōmendat spiritū suū: qui se totum ponit in voluntate eius. Sic claustrales in ꝓfessione/spiritū. i. voluntatem suā cōmendāt in manibus ꝑlati: nec debēt resumere vsq; in die resurrectionis/sicut iesus. Claustralis igit̄ qui suam facit voluntatē/aut nunq̄ deposuit/aut christi resurrectionem nuenit. Saꝑ. iij. a. Justoꝝ animę in manu dei sunt/z nō tanget illos tormentū mortis: Visi sunt claustrales in oculis insipientium mori: illi aūt sunt in pace. l ¶Et ecce velū templi scissum est in duas partes a summo vsq; deorsum. Illud velū q̄d erat inter sanctasancto/z: z etiā illud q̄d erat ante faciē tēpli tē. Mystice: Velū tēpli scissum ē in morte christi: quia p mortē eiꝰ aperta est nobis intelligētia scripturę quę ꝓius erat clausa iudeis. Esa. ij. Cor. iij. d. Usq; in hodiernū diē cū legit⁹ noꝑses/velamē positū est sup cor eoꝝ. Pſ. Revelabit cōdensa/scripturę: z ideo in tēplo eius oēs dicēt gloriam. m ¶In duas partes: quia tūc aperuit ꝑliter nouū testamentū erat in veteri/z ecōuerso. n ¶A summo vsq; deorsum: quia magna z parua sacramēta sunt manifestata. Itē velū peccati diuidit in culpā/dū culpa tollit p pnitētiā/q̄ pęna pnitētialis tenet. Itē velum diuidit/cū totū malū q̄ in nobis ē nobis attribuimus/z deo totū bonū q̄ habemus. o ¶Et terra mota ē. Pſ. Cōmota est z contremuit terra. p ¶Et petrę scissę sūt. Adhuc apparēt scissurę z in eis deponūt pegrini cruces suas. q ¶Et monumēta apta sūt z multa corpora sctoꝝ q̄ dormierāt surrexerūt. Hoc dicit p anticipationē: quia christꝰ ꝑius resurrexit. Vñ sequit. r ¶Et exeuntes de monumentis post resurrectionē eiꝰ venerūt in sanctā ciuitatē z apparuerunt multis. Dicit in euangelio nazareoꝝ/q̄ duo q̄ fuerūt mortui ante circiter ānos q̄draginta/boni z sancti viri: venerūt in tēplū post resurrectionē dñi: z nō loqūtes petierūt pgamenū z incausū z scripserūt/quō illi q̄ erāt in limbo exultauerūt in descēsu dñi ad inferos z dęmones tristabant. Moralit/ o ¶Et terra mota est tē. Terremotꝰ significat terrenoꝝ cordiū mutationē de feudo diaboli in feudū christi: vt mutarēt de malo in bonū. Pſ. Hęc mutatio dextrę excelsi. Et alibi. Terra mota est: etem̄ cęli distillauerūt tē. Itē. Sana dñe cōtritiones eius/ quia cōmota est. Itē terremotꝰ/terreni populi. i. iudaici motū significat: q̄ mouēdus z dispgendus erat inter gentes: Sicut dī. Esa. xxiij. a. Ecce dñs nudabit terrā z dissipabit eā/et afflīget faciē eiꝰ z dispget habitatores eius. p ¶Et petrę scissę sunt. i. corda obstinatione obdurata ad pnitentiā scissa. De quo Joheł. ij. c. Scindite corda vra z nō vestimēta. q ¶Et monumēta aperta sunt. i. corda siue vita gręq; oratione z cōfessione debēt aperiri vt inde ꝑdeant mortui in resurrectionem vitę. Nota ordinē. Terra. i. cor pctōris mouet q̄ timorē: petra scindit q̄ cōtritionē: monumēta aperiunt per ꝓfessionē: corpora sanctoꝝ qui dormierūt resurrexerūt. i. cōgerles sctoꝝ operū z totus cętus virtutū: q̄ cū ꝑ peccatū dormierant per

Mystice Pſ.28. Moraliter Pſ.17. Moraliter Pſ.76. Pſ.67. Pſ.59.

F satisfactionem

A F satisfactionem iterum receperunt. Et venerunt in sanctam ciuitatem: id est in animā sanctificatam vnde exierāt. Item ibi ipsi peccatores mortui fuerunt p peccatum/resuscitati per pnitentiā: venerunt in sanctā ciuitatem: id est ecclesiā. Et tunc debent apparere multis: vt sicut multos per malum exemplū corruperant: sic multos per bonum exemplū ędificēt. a ¶Centurio autem z qui cum eo erant custodientes iesum/viso terremotu et his quę fiebāt: timuerunt valde tē. Chrysostom⁹. Centurio maxie credit ꝑpę hoc/quia cum potestate moꝛtuus est: id est clamans. Centurio est: qui habet sub se centum milites: bu- Marci.15.d ic tradita erat executio crucifixiōis. Marcꝰ sic dicit: Centurio Luc.23.g autem qui ex aduerso stabat videns q̄ sic clamans expirasset/ait: Vere hic homo filius dei erat. Lucas autem sic: Videns autem centurio quod factum erat/glorificauit deum dicens: Vere hic homo iustus erat. Recte autem dicunt: videns vel viso: quia mysteria dominicę passionis videntibus: id est intelligentibus timorem incutiunt z ad glorificandum deū inducunt. Unde Esa. xix. c. Erit terra iudaię est corpus domini egypto: id est peccatoribus in pauoꝛē. Et Abacuk. iij. a. Domine audiui auditum tuū z timui: in medio duū animaliū: id est duoꝝ latronū. Ceci ergo sunt z surdi qui ex lectione dominicę passionis nec timoꝛē concipiunt nec glorificationem. Esa. xlij. c. Surdi audite z ceci intuemini ad videndū: Quis cęcus nisi seruus meus: z quis surdus nisi ad quem missi nuncij mei? b ¶Erant aūt ibi mulieres multę a longe q̄ secutę erant iesum a galilęa ministrantes ei. Chrysostomus. Discipuli fugerūt: iste affuerunt z omnia considerauerūt qualiter clamauit/qualiter expirauit/qualiter petrę scissę sunt. Job. xix. c. Pelli meę: id est mulieribus quę exteriora ministrabant: consumptis carnibus: id est apostolis fugientibus/adhęsit os meū: id est christus sustentamentū ecclesię/sicut os carnis z pellis. Unde versus. Os christus/caro discipuli/pellis mulieres. Os remanet/caro disparet/tu pellis adhęres. c ¶Inter quas erat maria magdalenę: De qua Lucas. vij. f. Et Marcus vltꝰ. d ¶Et maria iacobi: id est mater iacobi minoris. f. e ¶Et ioseph mater: et mater Moraliter filiorum zebedei. f. iacobi z iohannis. Moraliter autem iste mulieres quę christum sunt secutę et ei ministrabāt/significāt ꝑlatos: qui in sacra scriptura mulieres dicunt: quia matrum et nutricum spiritualium debent habere affectum et sollicitudinem. j. Thessal. ij. c. Facti sumus paruuli in medio vestrum tanq̄ si nutrix foueat filios suos. Debent etiam ministri esse totius ecclesię dei. i. Corinth. iij. a. Sic nos existimet homo vt ministros christi et dispensatores misteriorū dei. Debent etiam sequi iesum euntem ad passionem per imitationem z compassionem. ē. iij. d. Venite post me/ faciam vos fieri piscatores hominū. Bene aūt a galilęa dicūt secutę: hoc est a rota/vel reuolutione/vel transmigratione: quia tales assumendi sunt ꝑlati qui reuoluros oculos habent ad spiritualia contemplanda/z transmigrauerunt de veteri conuersatione ad nouam: et mundi circumitus atq; pericula sunt experti. Eccl. xxxiij. b. Vir in multis expertus cogitabit multa: et qui didicit multa enarrabit intellectus. Inter quas prima nominat maria magdalenę. Maria illuminata et illuminatrix z stella maris z amarum mare. Primū em̄ oportet esse illuminatos/deinde illuminatores: Primo doctos/postea doctores. Deinde oportet esse stellas maris: id est in cęlo fixos per amorem z desiderium z contemplationem z p humilitatē paruos videri: longe a terra per contemptum terrenoꝝ: lucidos per doctrinā: portum z patriam huius mūdi venientibus et nauigantibus ostendentes. Deinde mare oportet esse ꝑlatos: id est cōgregationē aquarum/vt omnia fluenta gratiarum et doctrinarum in ipsos fluant: z ipsi non redundent per superbiam vel inanem gloriam: Sicut legit Eccs. j. b. Omnia flumina intrant in mare z mare nō redundat. Omnia etiam flumina temptationū z tribulationū debent in ipsos intrare: et ita tamen vt ipsi nō redundent p impatientiam. Omnia flumina aliorum peccatoꝝ debent intrare in ipsos per alueos confessionis: ita vt ipsi non redundent per contemptum et asperna- L tionem confitentiū. Magdalena interꝑtat magnifica vel ꝑmunita vel turrensis seu defensibilis: quę omnia bene cōgruunt ꝑlatis. Debēt em̄ esse magnifici: id est magna faciētes: non tm̄ magnidici: id est magna dicentes. Debent etiam esse ꝑmuniti: id est ꝑ alios muniti munitione virtutum. Debent etiaz esse turrenses: id est in turre speculationis et prouisionis et vitę eminentia existentes. Esa. xl. b. Super montē excelsum ascēde tu qui euāgelizas sion. Secunda ē maria iacobi et ioseph mater. Jacobus interꝑtatur luctator: vel supplantator: consilij: Sic ꝑlatus debet esse mater omniū luctantium: contra mundum/carnem/z diabolum/z supplantantium eos: hoc est vere pnitētiū: qui cum carne luctant̄ ieiunijs: cum mūdo elemosynis: cum diabolo orationibus. Et sic supplantat festinans: id est diabolus: id est deiciat z eius consilia dissipat: Sicut legit. ij. Regū. xvij. c. Domini nutu dissipatū est cōsiliū achitophel. Debet etiam ꝑlatus esse mater ioseph: id est omniū qui in seipsis spiritualibus dimensionibus crescunt/vel aliorum generationē: sicut sunt doctores z ꝑdicatores. Tertia fuit mater filiorum zebedei: qui interꝑtat donatio vel donatus: z significat claustrales/qui specialiter donati sūt deo. Unde de leuitis dicit Numeri. viij. c. Dono donati sunt mihi. Horū igitur omnium: pnitentium/doctoꝝ/ꝑdicatorum z claustralium/debet esse mater ꝑlatus z eos fouere et nutrire. Hoc etiam admonet tē. Nota q̄ maria bis dicit: vt duplex amaritudo insinuetur quę debet esse in ꝑlatis. Prima est amaritudo zeli: De qua Pſ. Zelus domus tuę comedit me. Secundo est amaritudo compassionis: De qua. ij. Corinth. xj. g. Quis infirmatur et ego non infirmor? z quis scandalizatur et ego nō scandalizor? Similiter mater bis dicitur propter duplicem sollicitudinem quā debent gerere de subditis: spiritualem. i. z temporalem. Vel ꝓpter duplex officium: pariendi. i. et educandi quod debet esse in ꝑlatis. Gal. iij. c. Filioli mei quos iteruz parturio donec formetur christus in vobis. i. Corinth. iij. a. Lac dedi vobis potum non escam. f ¶Cum sero autem factum esset venit quidam homo dives ab arimathia: quę ramatha dicitur. j. Regꝰ. j. c. g ¶Nomine ioseph: qui et ipse discipulus erat iesu: hic accessit ad pilatum et petiit corpus iesu: quia non licebat deponere suspensos: sicut nec modo/nisi de licentia. Nota q̄ datum fuit isti ioseph qui erat nobilis: vt dicit Marcus. xv. d. vt deponeret christum de cruce. Et ideo inoleuit consuetudo/vt noui milites habeant ius deponendi primum suspensum. Quia autem iste erat dives et bonus/non sunt damnandi diuites: quia non res ꝓ vitium sed malefacta cadunt. Dicitur in euangelio nazareoꝝ/q̄ iudei istum ioseph in carcere posuerunt/alligantes eum ad columnam/eo q̄ ita honorifice fecisset eum. Et q̄ ꝑius post resurrectionem apparuit ei in carcere ꝑ marię magdalenę/et liberauit eum de carcere. Moraliter. Marcus. xv. g. dicit: Nobilis decurio: id est de curia. Quę autem sit nobilitas/quę ve diuitię eius/dicit Lucas. xxiij. g. Qui erat decurio vir bonus z iustus qui non consenserat consilio et actibus eorum: Hic accessit ad pilatum z petiit corpus iesu. Corpus iesu est ecclesia: Colos. j. c. quę pendet in cruce miserię z pnitentię: Joseph ꝑlatus: qui debet esse crescens duobus modis: quos diximus/in se et in alijs. Et debet esse nobilis decurio: id est nobilis in decalogi intelligentia et obseruantia. Debet etiam esse dives auro cęlestis sapientię: et argento sacrę eloquentię z margaritę bonorum operū. Debet esse discipulus iesu: id est de schola eius mitis z humilis corde. Debet etiam esse ab arimathia: quę interꝑtatur vigilia donationis: id est vigilās circa subditos sibi datos ad custodiam. Hic petiit corpus iesu a pilato. i. tyrannis ecclesiam quam multis afflictionibus affligunt. Idem est ergo accedere ad pilatū z petere corpus iesu: quod ingredi ad pharaonē z dicere: Dimitte pplm̄ vt sacrificet mihi i deserto. Exo.6.a

m 1 ¶Tunc ꝑpilat⁹

Duplex amaritudo i ꝑlat. Pſ.68.

Universidad de Deusto

E G a ¶Tūc pilatus iussit reddi corpus. Peiores sunt principes ⁊ tyranni nr̄i tpis q̄ pilatus: q̄ ille iussit reddi corp⁹ ihesu: illi aut̄ incessanter afflixerūt ecclesiā. b ¶Et accepto corpore ioseph/posuit illud i monūmēto suo. i. pparato sibi/ nouo. Vnde ꝑ corpus debet poni in pixide imediate q̄ non sit ad alios vsus constitutus. c ¶Quod exciderat in petra. Esaie. xxii. c. Excidisti memoriale in excelso diligenter tibi in petra tabernaculi tui. d ¶Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumenti et abijt. Thren. iii. f. Lapsa ē in lacū. i. in limbū vita mea: Et alia lapsa ō: quia voluntarie ibi descēdit: Posuerunt lapidē sup me. De ꝑ sepulchro ō⁹ Esa. ij. c. Quē gentes deprecabunt: ⁊ erit sepulchr⁹ ei⁹ gloriosū. f ¶Erāt aut̄ ibi maria magdalenę ⁊ altera maria sedēntes ō sepulchr⁹. Altera autē die q̄ ē post parasceue cōuenerūt ꝓncipes sacerdotū et pharisei ad pilatū dicentes: k Bne/rēcordati sum⁹ q̄z seductor ille dixit/adhuc viuēs:

Marci. 15. d
Luc. 22. g
Joh. 19. g.
De ꝓse. dist. 1. c. consulto
Marci. 15. d
Marci. 16. a

a tū/⁊ petijt corp⁹ ihesu. Tūc pilat⁹ iussit reddi corpus. Et
b accepto corpore ioseph/inuoluit illud in syndone mūda:
c et posuit illud in monumēto
d suo nouo qđ excidērat in pe
e tra. Et aduoluit saxum magnum ad ostiū monumēti: et
f abijt. Erāt aut̄ ibi maria magdalenę ⁊ altera maria sedē
g tes ō sepulchr. Altera autē
h die q̄ ē post parasceue cōuenerūt ꝓncipes sacerdotū et
pharisei ad pilatū dicentes:
i Bne/rēcordati sum⁹ q̄z seduc
k tor ille dixit/adhuc viuēs:

l p⁹ tres dies resurgā. Jubē ḡ custodiri sepulchr⁹ vsq̄ in diē tertiū: ne forte veniāt discipuli ei⁹ et furent eū/⁊ dicant plebi: surrexit a mortuis: et erit nouissimus error peior
m priore. Aut illis pilāt⁹: Habetis custodiā. Jte custodi
n te sicut scitis: Illi aut̄ abeuntes: munierūt sepulchrū/si
o gnantes lapidē cū custodi
p bus. Ca. XXVIII.
v Espere aut̄ sabbati q̄ luceſcit in ꝓma sabba
q ti/vēnit maria magdalenę ⁊
r altera maria videre sepulchr.

Custodes sunt cōfessores ⁊ doctores p exhortationes ⁊ ꝓsilia sua. Sic etiā in sepultura religionis/ꝓma traditione quā facit in man⁹ abbatis/seipsū sepelit q̄si monumētū ingredies: obligatio aut̄ voti ē lapidis aduolutio ad ostiū monumēti: signaculum tonsura ⁊ habit⁹: custodes magister nouitioꝝ ⁊ abbas vt prior. Expositio La. XXVIII.

Espere aut̄ sabbati ⁊c. Hoc capm diuidit in ⁊tres partes. In ꝓma pte agit de aduētu mulierum ad monumētū ⁊ apparitione angeli qui misit eas ad apl̄os resurrectionē dn̄i nunciare. In secūda agit de apparitiōe dn̄i ad mulieres iussū angeli pacētes: ibi: Et exierūt cito de monumēto. In tertia agit de fraudulēta princi pum sacerdotum: qui ꝑcio dato corruperūt custodes vt dicerent ihesū furatū a discipul ipsius dormientib⁹: ibi: Que cum abijssent ⁊c. In ⁊rta agit de apparitione dn̄i ad vndecim discipulos in galileā: ibi: Undecim aut̄ discipuli abierūt. Dicit ergo: p ¶Vespere autē sabbati. Nota ꝙ postq̄ dn̄s fuit sepult⁹ sabbatū erat: ⁊ ideo nō potuerunt eū mulieres inungere: sed stellis incipientib⁹ apparere: quia tunc licebat eis operari: sicut econuerso/sexta feria stellis apparentibus non licebat eis cibos amplius ꝓparare. Stellis ergo apparentibus in sabbato ꝓparauerunt se ⁊ vnguenta emerunt/sed quia nox erat dimiserūt vsq̄ mane. Dicit ergo: Vespere aut̄ sabbati que luceſcit in ꝓma sabbati: id est in parte noctis sabbati. i. in initio siue ꝓma parte lucis dominicę. Unde accipitur hic vespera non ꝓ ꝓma parte noctis sed ꝓ vltima. Prima aut̄ sabbati ꝑm. hebr̄os dicit dies dominica: id est prima dies post sabbatū: ⁊ secūda sabbati ⁊ tertia sabbati ⁊c.

Marci. 16. a
Luc. 24. a.
Joh. 20. a

q ¶Venit maria magdalenę et altera maria videre ꝙ sepulchrum:

Moraliter. p ¶Vespere autē sabbati ⁊c. quādo licebat primo operari. i. in iuuentute. Thren. iii. d. Bonū est viro cū portauerit iugum dn̄i ab adolescentia sua. Prouerb. xxii. a. Prouerbium est: adolescens iuxta viam suam ⁊c. q ¶Venit maria magdalenę et altera maria: id est peccatoꝝ habens dolorem ꝓ cōmissis ⁊ omissis: vel ꝓ irriguo duplici. r ¶Videre sepulchrum: id est religionem. De hoc sepulchro dicit. iii. Reg⁹. xii. d. Quidā sepelientes hominē/viderunt latrunculos ⁊ proiecerūt in sepulchrū heliseī: et ad tactū ossium eius suscitatus est. Homo mortuus peccatoꝝ: latrunculi dēmones: sepulchrū vero heliseī: id est dei nostri saluatoris: id est christi/est claustrum. Ossa christi tangere/est fortia opera imitari: vt ꝙ iciunauit quadraginta diebus: ꝙ pauper fuit ⁊ huiusmodi. Sed quidā nolunt tangere ossa/sed carnē/ dicentes contra abstinentiā: dn̄s bene comedebat/quia potator vini dicebatur. Alij tangunt vestimenta dicentes: dominꝰ habuit plures tunicas. Sed videāt ꝙ nō legitur habuisse plures vestes nisi in passione ⁊ hoc ad illusionē. Tangat ergo pector ossa si vult resuscitari. Et nunc stabit super pedes suos: id est dominabitur affectibus conculcans eos. De hoc sepulchro etiam dicitur. iii. Reg⁹. xii. g. de abdo facto prophetar: Cum mortuus fuero inquit: sepelite me in sepulchro in quo vir dei sepultus est. Sic aliqui quando mortui sunt vel per infirmitatem vel per senectutē volunt intrare religionem. Sed nota ꝙ in hoc sepulchro multi suscitantur a phytonissa: vt dicitur de samuele. j. Reg⁹. xxviii. b. Phyton ventriloquus vel abyssus: et significat aliquos claustrales: qui largi sunt in epulis: qui etiam habent abyssum pecunię: per quę suscitāt aliquā duriā in ꝓlationes. Quidam veniunt videre sicut exploratores: quibus potest dici illud Genesis. xlij. c. quod dixit ioseph ſ̄ fratribus suis: Per salutem pharaonis exploratores estis. Alij autem veniunt videre vt intrent. Et hi boni sunt: de quibus

✳ hic dicit. Joh. j. f.

Moraliter

A F sepulchrū: Et ecce terremotus factus est magn⁹. Similiter in crucifixione factus est. a ¶Angelus em̄ dn̄i descēdit de cęlo ⁊ accēdēs reuoluit lapidē. Ergo remouit eū a monumēto. Aug⁹. Or angelus aduenit/obsequiū suę seruitutis qđ dño debebat impēdit. f ¶Et sedebat sup eū.

a Et ecce terremotus factus
b est magnus. Angelus enim
c domini descendit de cęlo/⁊
d accēdens reuoluit lapidē:
e ⁊ sedebat super eum. Erāt
autē aspectus eius sicut ful
gur: ⁊ vestimenta eius sicut
b nix. Pre timōre autez eius
exterriti sunt custodes: ⁊ fa

Ergo non erat intus sed extra. Contrariū em̄ est in Marco. Responsio. Pōt dici ꝙ ibi erant duo angeli: vn⁹ extra ⁊ ali⁹ intra: Vel pōt de eodē angelo intelligi: ſ̄ matheus vocat hic monumentū ipm̄ sepulchrū: ⁊ sic patet ꝙ sedebat extra: Marc⁹ aut̄ vocat monumentū tota illā cameram in qua erat sepulchrū/⁊ sic sedebat angelus intra monumētū. Sepulchrū em̄ dn̄i erat factū ad modū camere ꝓ excisionē in petra. In hoc aut̄ ꝙ sedebat/christū regnātē indicat. Sedere em̄ regnāt̄ ē. g ¶Erat autē aspect⁹ ei⁹ sicut fulgur ⁊ vestimēta ei⁹ sicut nix/ candida. In quo significat ꝙ dn̄s in cōmuni resurrectiōe terrore incutiet reprobis: ⁊ blādus erit electis. Un̄ Pſ. Dulcis ⁊ rect⁹ dn̄s. Malach. iij. a. Quis poterit cogitare diē aduentus ei⁹: ⁊ quis ſtabit ad videndū eū: Ipse em̄ quasi ignis conflans: ⁊ quasi herba fullonum. b ¶Pre timore aut̄ eius exterriti sunt custodes: ⁊ facti sunt velut mortui. Ecce ꝙ terribilis malis. i ¶Respondens aut̄ angelus dixit mulieribꝰ: nolite timere vos/discretiue. q. d. vos estote securę non custodes. l ¶Scio em̄ q̄ ihesum q̄ crucifixum ē ḡritis: Non ē h̄: Surrexit em̄/ sicut dixit. Venite ꝙ ⁊ videte locū vbi posit⁹ erat dn̄s. Et citō eūtes dicite discipulis ei⁹ qz surrexit: ⁊ ecce

Pſ. 24.

m nr̄i sunt velut mortui. ¶Respondens autē angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos. Scio em̄ ꝙ ihesū q̄ crucifix⁹ ē ḡritis: Non ē h̄: Surrexit em̄/ sicut dixit. Venite ꝙ ⁊ videte locū vbi posit⁹ erat dn̄s. Et citō eūtes dicite discipulis ei⁹ qz surrexit: ⁊ ecce

Marci. 16. b
Luc. 24. a

Aliter

præcedet vos in galileā: ibi eū videbitis ⁊c. In mōte thabor eū viderūt q̄ est in galilea.

Moraliter ✳ hic dicitur. Joh. j. f. Magister vbi habitas: veni ⁊ vide.

a ¶Et ecce terremotus factus est magnus: angelus em̄ dn̄i descēdit de cęlo. Hoc est postq̄ intrauit claustrū ⁊ videt quātitatē suoꝝ peccatorū ⁊ pnaꝝ quas meruerat ꝓ illis: tūc mouet cor ei⁹: ⁊ hoc qz angelus dn̄i. i. gra descēdit ō cęlo. Jaco. i. c. Omne datū optimū ⁊ omne donū ꝑfectū desursum est ⁊c. Et hoc est qđ dicit Pſ. A facie dn̄i mota ē terra. Exo. xix. c. Totus mōs. i. cor hois ꝓnus elatū ꝓ superbiā/ cępit fumigare: id est resolui in cōpunctionē ⁊ lachrymas. Pſ. Tange montes ⁊ fumigabūt. Joh. v. a. Angelus dn̄i descendebat in piscinā ⁊ mouebat aquā. d ¶Et accedēs reuoluit lapidē: id est duritiā claustri vt possit eā sustinere. Hoc facit gratia. Job. xxviij. a. Lapidē caliginis: id ē duritiā claustri ⁊ umbrā mortis: qz ꝛptatis de aufferitate claustri videt ꝙ claustrū sit quasi mors: diuidit corꝛēs: id est gratia a populo peregrinātē: id est a claustralib⁹ q̄ nō reputāt se habere hic manentē ciuitatē in gratia inchoāt: vt nō sentiāt aliquā duriam in claustro. Pſ. Inebriabunt ab vbertate domus tue.

Pſ. 113.
Pſ. 143.
Pſ. 55.

f ¶Et sedebat sup eum. Lassus sedet ⁊ quiescit: sic gratia facit hominē sedere ⁊ quiescere in duricia claustri. Job. vj. b. Quę ꝓius nolebat tangere anima mea: nunc ſ̄ angustia cibi mei sunt. g ¶Erat autē aspectus eius sicut fulgur: et vestimenta eius sicut nix/candida. Tangit duplicem effectum gratię: quia mundat: quod notat cum dicit: vestimēta eius ⁊c. Item accendit et inflammat. Unde dicit: Erat aspectus eius sicut fulgur. Dic est ſ̄ spiritus duplex heliseī quem petit fieri in se. iiij. Reg⁹. ij. b. Si abluerit dominꝰ sordes filiarū sion/ et ſ̄ sanguinem hierusalem lauerit de medio eius/ecce mundicia: in ſ̄ iudicij et ſ̄ ardoris/ecce inflammatio: Esa. iiij. b. Alit. b ¶Angelus em̄ domini descēdit de cęlo. Angelus prędicatoꝝ qui debet descende

Marci. 16. b
Luc. 24. a

re per cōpassionem ⁊ corporalem visitationez ad peccatores qui sunt in mundo. c ¶De cęlo: id est de altitudine contemplationis et sanctę conuersationis. d ¶Et accedens/ad monumentum: id est peccatores ꝓ māsuetudinem et affabilitatē. Eccl. iij. a. Congregationi pauperū affabilem te facito. e ¶Reuoluit lapidem: id est velamen ſcripturę et duritiam a cordibus peccatoꝝ per consolationem ⁊ remissionem venię et glorię. Deinde sedere sup lapidem: id est cum peccatoribus moram facere quousq̄ plenius informentur in bono. g ¶Erat autē aspectus eius sicut fulgur: ⁊ vestimenta eius sicut nix. Debet em̄ ꝑdicator luminositate scientię esse coruscans: ⁊ ardore cęli flammeus: puritate autem cōuersationis niueus. Item fulgor fulget/vrit/findit/et ferit: Sic ꝑdicator debet esse fulgens/vrens/findens/et ferens. De doctrina fulgeat/exemplo vrat/discretione findat/sibi ferendo me motia peccatorū. Debet etiam habere vestitum niueum: id est candidum per innocentiam: frigidū per continentiā. Et tunc fiet quod sequit: h ¶Pre timore autem eius exterriti sunt custodes ⁊c. Milites custodes pilati sunt principes et tyranni. Omnes em̄ ad aduentū boni ꝑdicatoris terrenę/ et sunt velut mortui. Roma. xiij. a. Dis nō timere potestatē? Bonū fac ⁊c. i ¶Respondens aut̄ angelus dixit mulieribꝰ. i. pnitentib⁹. k ¶Nolite timere vos. Luc. xij. b. Nolite timere pusillus grex. l ¶Scio em̄ ꝙ ihesū q̄ crucifixus est queritis. Crucifixū queritis: q̄ ꝓ pnitentia ihesum queritis/nō purpuratū/vt quidā. Contra quos Bern⁹. Mimis delicatus est miles q̄ vult gaudere cū mūdo ⁊ regnare cū christo. Sic etiā dicūt ꝑdicatores vel claustrales volentib⁹ intrare claustrū: Scio/qz vos crucifixū queritis. Aug⁹ in libro. iij. de symbolo. Si amat vita: quare non querit? veraz? Querit a quibusdā/ſ̄ nō inuenit: qz vbi nō ē querit. Osee. v. b. In gregibus suis ⁊ in armentis suis vadent ad querendum dn̄m/ et nō inuenięt. Quid mirū? Nō est ipse custos porcoꝝ vel bouꝝ. j. Cor⁹. ix. b. Nūquid de bobus cura est deo? Luc⁹. xxiij. a. dicit: Quid ḡritis viuētē cū mortuis. i. vitā in loco mortis. scz in sepulchro: Os pōt referri ad illos q̄ in claustro qđ est monumētū vel locꝰ mortuoꝝ/delitias mūdi querūt. Hoc em̄ in claustro ḡrere est vitā i morte ḡrere. m ¶Nō ē hic: surrexit em̄ sicut dixit: Hoc veraciter de multis claustralibꝰ pōt dici/ꝙ surrexit dn̄s ⁊ abijt ⁊ nō est ibi: tū locus ⁊ habitus ei⁹ est ibi. Et ꝑ est q̄ sequit: o ¶Venite/operādo. p ¶Et videte/intelligēdo. Pſ. Mandatis tuis intellexi. Et alibi. Intellect⁹ bon⁹ omnibus facientib⁹ eū. Vel/ o ¶Venite/ credēdo. p ¶Et videte/intelligēdo. Esa. vij. b. Nisi credideritis: nō intelligetis. q ¶Locꝰ ubi posit⁹ erat dn̄s. Johānes. xx. b. dicit: corpus aut̄ ihesu nō inuenerūt: ſ̄ em̄ sudariū ⁊ lintheamina q̄ erant signa ꝙ ibi fuerat. Sic est in multis claustralibus/sudariū et lintheamina id est habitū monachalem/ qui est sudariū monachoꝝ: quia in eo sepeliunt: ⁊ claustrū. i. locū ipsum qualēcunq̄ posses reperire: sed ihesum non reperies: quia surrexit nō est hic. j. Reg⁹. xix. c. Porro dauid abijt et ausugit et saluatus est: tulit autem michol statuam et posuit eam super lectum et pellem pilosam caprarum ad caput eius et operuit eam vestimentis: cumq̄ venissent nuncij saul: inuentum ist simulacrū super lectum ⁊ pelles caprarum. r ¶Et cito euntes dicite discipulis eius/quia surrexit: ⁊ ecce ꝓcedet vos in galileam: id est in reuelationem pnitentię vel eternę glorię. Talis enim debet esse finis prędicatiōis.

Pſ. 118.
Pſ. 111.

E ℣ a ℂ Vbi eũ videbitis sicut ꝺixit vobis. Ibi em̃ ois revelabitur. 1. Cor'. xiii. d. Videmus nũc ꝙ speculũ in ænigmate: tũc aũt facie ad faciẽ. Esa. lx. a. Tũc videbis & affluES & mirabitur & dilatabit̃ cor tuũ. Similiẽ videt in mõte thabor in pẽ nitẽtia. b ℂ Et exterũt cito de monumẽto. s. maria mag

daleneꝫ altera maria

Marci. 16. b Luc'. 24. a. Sic claustrales non debent esse ꝓmpti ad exeundũ de claustro qõ ẽ monimẽtũ: sed ad vocẽ gr̃e vel ꝛlationis debẽt exire. Cãt'. v. a. Vox dilecti mei pulsantis &c. c ℂ Cum timore: ne eleuet̃ qñ exhibetur ei honor. d ℂ Et gaudio: ne deprimatur ꝙ contemptũ. Machabei ꝛliabant̃ filia dñi cũ leticia. Ecce duę molę/timor & gaudium: de qb' Deut'. xxiii. b.

℣ Ps. 2. Ps. Seruite dño in timore: et exultate ei cum tremore. e ℂ Currẽtes nunciare discipul': qui pigros significãt qui torpẽt parrhisi' Prouerb. vi. b. Usq; ꝙ piger dormies. Pro uerb. xxiiii. b. Erue eos q̃ ducunt̃ ad mortẽ: & eos qui trahunt̃ ad interitũ liberare nõ cesses. Si dixeris vires nõ suppetũt: q̃ inspector est cordis ipse intelligit: & saluatorẽ alẽ tuę nihil fallit. f ℂ Et ecce iesus occurrit illis. Occurrẽtes mutuo se vidẽt. Esa. lxiii. b. Occurristi lętãti & faciẽti leticiã. Facile potest currere eũ quo via currit & cui illa occurrit. Amos. vi. d. Nunq̃d currere queũt in petris equi: g ℂ Dicens: auete. Sic boos ait messorib' .i. ꝺicatorib' q̃ colligũt frumẽtũ dñi: id est ãias scrãs. b ℂ Et tenuerũt pedes ei': In q̃ notat esse ver' bõ. i ℂ Et adorauerũt eũ. In q̃ ostendit esse ver' Mozaliter deus. ℣. iii. b. Dñm deũ tuũ adorabis &c. Mozalit. Pedes dñi sunt ꝺicatores. Deut'. xxiii. a. Qui appropinquãt pedibus ei' accipiẽt de doctrina ei'. Chry�sᵒ. Vellet aliq̃s vestrũ esse ꝛm illas mulieres/potest nunc nõ solũ pedes tenere: sed & manus & pedes. k ℂ Tũc ait ill' iesus: nolite timere. Prouerb. vlt'. d. Ac clemẽtię in ore ei'. l ℂ Ite nũciate fratri-

Ps. 21. bus meis: De q̃bus Ps. Narrabo nomẽ tuũ fratrib' meis. m ℂ Et eant i galileã/q̃ interꝑtat trãsmigratio. s. vt trãseant de vitiis ad ꝟtutes. Galilęa ẽ est pnia. n ℂ Ibi me vi debũt. Hoc ẽ ꝙ dñs videt i ribo ardẽte. i. in pnia. Exo. iii. a. o ℂ Que cũ abiissent: ecce ãdã de custodib' &c. Custodes/boni ꝛlatores: q̃ videtes sanctitatẽ claustri nũciãt in ciuitatẽ mũdi: vt ꝙ crẽplũ suũ reuocent̃ ab imũdiciis suis. De hac ciuitate Isaie. lx. a. Tę ciuitas sanguinũ/vniuersa mẽdacij dilaceratione plena. Sed nota ꝙ nũciauerũt ꝓncipib' sacerdotũ/nõ turbis. Si em̃ nũciassent turbis/nõ diuerꝛissent eos a veritate & ipsi mansissent in bono. Ad̃ in principio nõ ẽ ꝟdicandũ magnatib' sed minorib'. Ps. In salicib' in medio ei' suspendim' Ps. 136. organa nr̃a. Salices ꝙ supbiã erecti sunt: quia habẽt humorẽ tpaliũ & infructuositatẽ bonoꝝ operũ: q̃ sunt in fluxu delitiarũ. p ℂ Et cõgregati cũ senioribus cõsilio accepto/pecunią copiosam dederũt militib' dicẽtes. Supra emerũt veritatẽ ad gdendũ: modo redimũt fallitatẽ ad gdendũ. Nec dicik ꝓ quãto. q ℂ Dicite q̃: discipuli ei' nocte venerũt & furati sunt eũ nobis dormientib'. Si vellẽt furari/nõdũ custodito sepulchro ꝟ fecissent in ꝑma nocte: q̃ tũc nullus affuit sepulchro. Quid aũt volunt sudaria myrrhę affixa: nõ solũ iniuriã fecissent ei nudãtes corpus: sed & piculo se ĩmisissent tardãtes: q̃ gluten tenax est myrrha. Chry�sᵒ. Meꝝ fouma mendacij habebat q̃ ꝺicebant: ꝟliter furarent̃ hoies pauperes & idiotę neꝝ appropinq̃re audẽtes? Chry�sᵒ. Ad minus Mozaliter cõfortent̃ q̃ nõ erat ibi corpus. Mozaliter/ꝓ incuriã ꝛlatoꝝ multotiẽs furat̃ diabolus aĩas lubditoꝝ. Esa. lvi. d. Dormientes & amantes somnia. iii. Reg'. iii. c. Mortuus ẽ filꝫ mulieris hui' nocte: dormiẽs quippe oppressit eũ. Mora aũt̃ ꝙ dominũ aliqui furanť: alij emunt: alij rapiunt violentia: alijs gratis datur. Furať dñm qui occultã pnitentiã agit sub habitu seculari & pulchritudine vestiũ. De hoc furto. iii. Reg'. xi. a. Tollens aũt̃ ioſaba ioas/furatus est eũ. Ioas/memoria dñi interꝑtat: hic est christꝰ qui infirit in cordib' nostris memoriã dei patris. Iosaba/securitas: & significat pauperiẽ/q̃ est pnitens filꝫ dei patris.

S Aliqui dñm emunt

Aliq̃ dñm violent rapiũt

Aliq̃bus datur gratis

Mozaliter

h

Mozaliter

Dubitatio multiplex

Mozaliter

Aliqui dñm furantur

p ꝓgrẽgati cũ seniorib' cõsilio accepto pecuniaꝝ copiosam dederũt militib' dicẽtes: Bi q cite: q̃ia discipuli eius nocte venerũt & furati sunt eũ nob r dormientib'. Et si hoc auditũ fuerit a ꝟside/nos suadebi- s mus ei: & secũros vos faciemus. At illi ãccepta pecunia/fecerũt sicut erãt edocti. t Et diuulgãtũ ẽ verbũ istud apud iudeos vsq; in hodier- u nũ diẽ. Undẽcim aũt discipuli abierũt in galilęã i mon- x tẽ vbi cõstituerat illis iesus. Et videtes eũ adorauerũt: y q̃dã aũt dubitauerũt. Et ãcce-

lite timere pusillus grex: complacuit em̃ patri vestro dare vobis regnũ. r ℂ Et si ꝟ auditũ fuerit a ꝟside/nos suadebim̃ ei: ne quicq̃ a vobis exigat. s ℂ Et securos vos faciemus: quia erit̃is ablq; periculo. t ℂ At illi accepta pecunia fecerũt sicut erant edocti. Chry�sᵒ. Non mireris si pecunię milites superauerũt: quę apud discipulũ tantã ostenderunt feritatẽ. Eccl'. x. d. Pecunię obediũt omnia. Eccl'. x. b. Mihil iniquius q̃ amare pecuniã. Mozaliter: Sicut dona fecerunt illos custodes a veritate obmutescere: sic pluries de ꝟdicatoribus accidit. Quod significatũ est Daniel. vlt'. c. q̃ daniel posẽt adipẽ & pilos in ore draconis: & sic eum occidit. Os draconis/os ꝟdicatoris: qui flatu suo debet oẽs accendere. In ore cuius aligũ ponitur adeps. i. possessionũ dilatatio. Pilꝰ qui renasciunt̃ sunt redditus annui/& sic mutuo fit a prędicatione. Pix tenax est pecunia: quę adhęret sup̃ omnia. Tales nõ possunt sonare sicut nec chordę vnctę. v ℂ Et diuulgatum est verbum istud apud iudeos vsq; in hodiernum diem. Adhuc modo dicũt iudei ꝙ discipuli furati sint dñm/& dixerunt eũ resurrexisse a mortuis. Hiere. viii. b. Appẽderũt mẽdaciũ & noluerũt reuerti. x ℂ Undeci aũt discipuli abierũt/de hierusalẽ: y ℂ In galilęa in montẽ vbi cõstituerat illis iesus: & videntes eũ/viuũ adorauerunt. Eccl'. xxxv. c. Qui adorat deum in oblectatione suscipietur. Mozaliter. z ℂ Undecim aũt discipuli &c. Undenarius numer' est trãsgressionis & imperfectionis. Trãsgressionis: quia denariũ transit: Imperfectionis: quia ad duodenariũ numerũ nõ peruenit. Per quod duo notant. s. cõmissio & omissio: quę sunt in discipulis dñi. i. in ꝟlatis & doctoribus. j. Esdrę. viii. a. Banus principũ & magistratuũ in hac transgressione prima fuit. Et tamen ipsi laborant vt videant christum in monte cum nondũ abierint in galilęã: id est in transmigrationem: ideo nõ vident eũ glorioſum/sed sicut egyptũ paꝛuulum & profugum. s. ij. c. Claustrales iam in galilęa trãsmigrauerunt de mundo nõ amplius rediturꝰ: Ascendant igitur in montẽ contemplationis & videbunt dominum glorioſum. 3 ℂ Quidã aũt dubitauerũt: putantes eum esse spiritũ quem videbant: vt dicit Lucas. xxiiii. f. Vel sicut alij putabãt phantasma esse/quia ambulabat super aquas. s. xiiii. c. Mota autem ꝙ est dubitatio tarditatis: sic thomas dubitauit. Joh. xx. f. Thomas qui dicit didymus. Item admirationis: sic omnes. Luc'. vlt'. f. Illis autem non credentibus & admirantib' pre gaudio. Item ratiocinationis: sic maria/Luc'. j. d. Quomodo fiet istud/quoniam virum non cognosco. Item erroris: sic iudei. Johis. x. c. Si tu es christus dic nobis palam. Itẽ pietatis: sic iohannes baptista. s. xi. a. Tu es qui venturus es an aliũ expectamus? a ℂ Et accedens iesus &c. Non

℣ solum corporaliter

A ℣ solum corporaliter sed magis spiritualiter. Gen'. xxvii. d. Accede ad me & da mihi osculum. Jacob. iiii. b. Appropinquate deo & appropinquabit vobis. a ℂ Locutus ẽ eis dicẽs: Data est mihi omnis potestas &c. Joh. xvi. c. Omnia q̃cunq; habet pater mea sunt. s. xi. d. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Quare nõ dicit omĩs sapientia vl charitas? Nũquid melior est ptãs ℣ charitas? Nõ: Sz de illa mag' dubitãr. Sap. xii. c. Subest tibi cũ volueris posse. b ℂ In cęlo & in terra &c. Chry�sᵒ. Cur nõ dicit / et in inferno? Quia planum erat. Phil'. ij. d. Ut in nomine iesu omne genu flectat̃ &c. Apocal'. j. d. Qui habet claues mortis et inferni. c ℂ Euntes ergo docete oes gẽtes. Revocat hoc qđ. s. x. a. ꝟceperant: In viã gentiuꝫ ne abieritis.

a dens iesus locutus ẽ eis dicens: Data est mihi omnis b potestas in cęlo et in terra. c Euntes ergo docete omnes gẽtes bapticantes eos in nomine patris & filij et spiritus- f sancti: docentes eos seruare omnia quęcũq; mãdaui vobis. Et ecce ego vobiscum b sum omnib' diebus vsq; ad cõsummationẽ seculi.

Explicit euangelium ꝟm Matthеum.

Dic ergo: Euntes ergo docete: Cõtra ignaros q̃ officium ꝺicationis assumũt. Quid docebunt? Non cõputare in annos: sed/ d ℂ Omnes gentes: cõtra acceptores ꝓsonarũ. e ℂ Baptizantes eos in noie patris &c. Hic datur forma bapticandi. f ℂ Docentes eos seruare oĩa q̃cunq; mandaui vobis. Oĩa dicit: fidem/spem/& charitatẽ. Joh. xiii. c. Qui hz mãdata mea & seruat ea ille est q̃ me diligit. Leuit'. xviii. a. Faciet iudicia mea & ꝓcepta seruabit̃. g ℂ Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus. Chryꝛoſtomus. Quia magna iniunxerat cõfortans ait: Et ecce ego vo-

B biscum sum. Esa. vii. c. Ecce virgo cõcipiet & pariet filiũ &c. Prouerb. viii. d. Delitię meę sunt esse cum filiis hominum. Chryꝛoſtomꝰ. Moyſi dicit dominus: Ego ero tecum: Exod. iii. c. Et hieremię: Ego sum tecum: Hiere. j. b. Ezechielis similiter. ii. c. Illi ad vnam gentem missi sunt: & tamen multotiens recusabãt: nihil tale loquuntur transmissi in ordem terrarum. Monne vna tunica induti & calciati circumeunt et omnes superati sunt? b ℂ Usq; ad consummationẽ seculi. Non dicit: vsq; ad finem vitę: sed/ vsq; ad consummationem seculi: in quo omnes sequaces eorum commemorat. Chryꝛoſtomus. Rememorat eis consummationẽ: ne ꝟsentia solum inspiciant quę simul cum ꝟsenti vita dissoluentur/ siue gr̃ia siue iocunda: sed futura bona sine falsa mensura. Non meminit iudeoꝝ: non improperauit petro negationẽ/ nec ceteris. Leuit'. xix. d. Non memor eris iniurię ciuium tuorum. Gen'. vlt'. c. Pater tuus anteq̃ moreretur ꝓcepit nobis vt hęc tibi verba illius diceremus: Obsecro vt obliuiscaris scelerum fratrum tuorũ & peccati atq; malicię quam exercuerunt in te.

Decem christi apparitiones
- Prima maria magdalene: Joh. xx. c.
- Secunda eidem cum alia. ℟. vlt'. b.
- Tertia petro: Luc'. vlt'.
- Quarta duob' discipulis euntib' in emaus: Luc'. vlt'. c.
- Quinta ipsis reuersis in hierusalem. Luc'. vlt'. f. et decem apostolis absente thoma: Joh. xx. c. Hę quinq; apparitiones fuerunt in die resurrectionis.
- Sexta post octo dies in hierm̃ omnib' apostolis ꝓsente thoma: Joh. xx. f.
- Septima ad mare tyberiadis: Joh. xxi. b.
- Octaua omnib' vndecim ĩ galilęa. ℟. vlt'. d.
- Nona in cenaculo ipsis cenantibus: Marci vltimo. c.
- Decima in monte oliueti: Act'. j. a.

Explicit Postilla domini Hugonis Cardinalis super Matthеum.

L Reuerendissimi in christo patris & dominꝰ/dominꝰ Hugonis &c. Cardinalis in Postillã super Marcum Prologus.

Consummatio abbreuiata inundabit iusticiam. Esa. x. f. Ad litterã/quia q̃ matthęꝰ ꝓphꝰ dicit iste colligit in sũma. Allegorice: Iste hęc ꝓsummatio est filij dei: q̃ abbreuiat̃ in carne cõsumauit scripturas in sua passione dicẽdo: Cõsummatũ est: Joh. xix. f. Inundauit iusticiã in resurrectione: et qñ sctos patres eduxit ĩ sanguine testamẽti: vt ꝛ Zach. ix. c. Ibidem. Eripuit a seruitute. Ad hmõi similitudinẽ liber iste qui de eo scriptꝰ ẽ: cõsumatio abbreuiata ꝛ. Agit igit̃ de ei' incarnatione/licet ppauca: qđ patet/q̃ ꝛ in plogo: Nõ solũ verbũ carnẽ factũ esse &c. Latiꝰ tũ de passione & resurrectione. Nul libri abbreuiatio designata ẽ/ Dan. ix. f. vbi ꝛ: Septuaginta hebdomades abbreuiatę sũt sup̃ ꝑplm tuũ: & supple septuagin ta hebdomades sup vbẽ sanctã tuã: vt ꝓsumet̃ quariatio et finẽ accipiat pctm̃ & deleat̃ iniq̃tas & adducat̃ iusticia sempiterna. In q̃ auctoritate breuiẽ notat̃ cõtinẽtia hui' libri & diuisio. Septuaginta hebdomades: septẽ/ vt ita dicã, ꝑ denoiationes sunt/ duo septenarij sup̃ ꝑplm/ & duo sup vbẽ: & sic tertio seq̃t finis in passione christi. Habet itaq; tres partes liber iste. In ꝑma ponit ꝛtuor decim bñficia siue miracula vsq; ad decimũ capitulũ: & hęc ꝑ modũ abbreuiationis breuiẽ ptrãsiit vsq; ad tricesimũ ũnũ christi: & ꝑ sup̃ ꝑplm: q̃ ptinẽt ad cõfirmationẽ, ꝑ deũ. In secũda ptę ponit ꝛtuor decim ad institutionẽ ciuitatis hierlm̃ ptinẽtia: & ꝑ a decimo capitulo vsq; ad q̃ndecimũ. Di sũt duo septenarij sup vbẽ. In tertia ptę agit de passione christi & resurrectione. In quoq; ꝑmo. s. passione cõsumat̃ quariatio in iudęis reprobis/ & pctm̃ finẽ accepit in electis. In secũdo. s. i resurrectiõe adducit infamiã sempitnã. Causa efficiẽs ẽ ipse marc' /vel gr̃a dei: vel rogat' discipulorũ petri: ad quoꝝ petitionẽ sẽpsit euãgeliũ: q̃ꝫ & petrꝰ ꝓfirmauit. Ad̃ in secũdo libro ecclesiastice historię. Petrꝰ vt ꝓ spũscrim religiose spoliatũ se cõperit/ furto delectarꝰ ẽ/ fidẽ eoꝝ ꝑ bonationẽq̃ cõsiderans factũq̃ cõfirmauit & in ꝑpetuũ legendã sẽpturã ecclesię tradidit. Sic dicit Clemẽs in. vi. disputationũ libro. Causa materialis ẽ christꝰ & opa eiꝰ. Causa formalis/ modus agẽdi: multꝰ em̃ ẽ in sentẽtijs/ sed pauꝯ in vbis. Causa finalis assumit̃ Joh. xx. g. vbi ꝛ: Hęc aũt scripta sũt vt credatis & vt credendo vitã habeatis.

Explicit prologus auctoris.

Eiusdem reuerendissimi patris/ dñi Hugonis Cardinalis &c. Prologi sancti Hieronymi in euangeliũ ꝟm Marcũ: Expositio.

m Arcus euãgelista dei &c. Huic aũt opi ꝓmittit ꝓlogus: q̃ diuidit in q̃nq; ꝑtes. In ꝑma ptę cõmendatur auctoritas. In secũda loc' ostenditꝰ vbi scripsit: ibi: In italia &c. In tertia: quo scripsit: ibi: Ostendens in eo &c. In q̃rta: q̃ de causa: ibi: Deniq; cũ perfecti euãgelij &c. In q̃nta redit ad cõmendationẽ auctoritat': ibi: Deniq; ampurasse &c. In ꝑma ptę cõmendat a q̃nq; . Primo a dignitate: ibi: Euãgelista. Secundo a professione: ibi: Et petri in baptismate filiꝰ. Unde. j. Pet'. vlt'. d. Salutat vos marc' filiꝰ meus. Tertio a statu ante fidẽ: ibi: Sacerdotiũ ĩ israel. Quarto a genere: ibi: Scõm carnẽ leuita. Quinto a fide: ibi: Conuersus ad fidẽ christi. Et notandũ ꝙ hic, ꝓcedit ꝑm ordinẽ artificialẽ: in quo magis dignũ ꝓponit minus digno. Ecõuerso ꝑm ordinẽ naturalẽ &c. Dicit ergo: i ℂ Marcus / qđ interꝑtatur erectus mãdato. Et est cõmẽdatio a nõe. k ℂ Euangelista dei: a dignitate officij in fide. l ℂ Electus: non se ingerens. Deb. v. a. Nemo sibi assumat &c. m ℂ Et petri in baptismate filius / a professione. j. Petri. v. d. Salutat vos marcus. n ℂ Discipulus: ab auctoritate magistri. o ℂ Sacerdotium in israel agens / a dignitate prioris officij vel ab ordine.

℣ Scõm carnẽ leuita

Universidad de Deusto Biblioteca

a ¶Scõm carnez leuita. Voca genere: quia leuiticus fuit. b ¶Conuersus/a fidei ꝓfessione. c ¶Euangelium/ ab officio ministerii. d ¶In italia. Ecce secunda pars/ quę ostendit vbi scripsit: grece/ ꝑm quosdam: cuius signum est/ qz diuersas habet translationes. e ¶Ostendẽs in eo. Ecce ecclia ꝑs. f ¶Quid et generi suo deberet et christo. Quid generi suo. s. reuerẽtię: qz ab isaia incipit. s. ca. s. Supple quid ex genere deberet christo: hoc scz euangelium scribere ꝛ eius veracz naturã aperire credentibus. Vel generi: id est. ꝓphetis: quorum ꝓphetias debet exponere ꝛ alijs ꝓdicare. g ¶Nam initiũ/ quod ꝓprie est rituli ꝛ incipit: ibi: ¶Initium ꝛc. Principij: quod ꝓprie est narrationis: ꝛ incipit: ibi: Fuit iohãnes. Vñ sic exponendum est. ¶Initiũ principij: id est initiale ꝓmissũ principio. Et loquitur metaphorice: Sicut semen ꝓdiu latet sub terra dicit initium: quando emergit principiuz: quando ꝑ articulos distinguitur exordium. Vel per Endiadim ¶Initiũ principij: id est initiale principii vel principale initiũ. Vel/ ¶Initium principij: quia ad cõfirmandũ principiũ narrationis sunt ꝓphetię ꝓmisse summa expositionis. Et hoc/ ¶Initiũ principij in voce ꝓphetice exclamationis instituens. i. a testimonijs ꝓphetarũ incipiens: quibus tanq̃ ꝓconibus cõuenit clamare quasi in modũ tube. b ¶Ordinem leuitice electionis: id est dignitatẽ tribus leuiticę in ministeriũ suũ a deo electę. Vel/ Ordinem leuiticę electionis/ id est electę/ leuitici ordinis: de quo ordine. s. ꝓphete electi fũr: ꝛ ꝓcursoz domini. i ¶Ostendit: hoc ipso: k ¶Et ꝓdicans ꝓdestinatuz iohannẽ filium zacharię: id est sola dei gratia creatũ: sicut ꝓdestinatio est ex sola dei gra. l ¶In voce/ contra vsum ꝛ legem nature: quia vterq̃ parentũ ꝓcesserit in dieb9 suis: Luc. j. a. m ¶Angeli/ gabrieli. s. n ¶Annunciantis emissum: id ẽ edicti vel ꝓmissum. Angeli/ dico annũciantis: quia eius natiuitas vel ꝓmissio ꝓnunciata ẽ ab angelo. Et hęc eadem ꝑ duas ꝓphetias ostendit. s. Ece ego mitto. Et vox clamantis in deserto. o ¶Non solũ verbum carnem factũ: hoc scilicet. Et respicit hoc qđ sequit. s. p ¶Sed et corpus domini/ materiale: quod de virgine sumpsit ꝛ in virgine. q ¶In omnia. s. charismata id est omni charismate ꝓ spiritussancti repletuz. Colo. ij. b. In quo inhabitat plenitudo diuinitatis corporaliter. De cuius plenitudine omes accipimus: Joh. j. b. r ¶Per verbum: id est filium homini assumpto vnitum: qui est/ verbum diuine vocis: id est iohannis: qui est vox diuina. Christus enim verbum est vocis: iohannes vox verbi: id est declarans verbum. Vel/ o ¶Corpus domini: scilicet mysticum: Ande Interliñ. dicit christi vel ecclesię. t ¶Animatum/ quia ecclesia per filium incarnatum omni munere spiritussancti est repleta/ in singulis habens singula etsi non omnia. Et hoc ẽ per verbum dei ꝛc. id est per verbũ iohannis. Vel/ r ¶Per verbum diuine vocis: christi. Matth. iij. b. Facite fructũ dignos pnitentię. Per hanc enim animatum est corpus spirituale domini: id est mysticum/ ad hoc ve sit idoneum ad percipiendũ omnia charismata spiritussancti. Vel sic. k ¶Ut ꝓdicans/ ostendit: id est vt marcus ꝓdicans iohannem ꝓdestinatum filium zacharię. l ¶In voce angeli: id est in nomine angeli/ emissum/ ad ꝓdicandum. Malach. iij. a. Ecce ego mitto angelum meum. Ostendens/ nõ solum verbum carnem factum: id est non solum diuinam naturam: Sed et corpus domini: id est humanam naturam. Per verbum diuine vocis: id est per ꝓdicationem iohannis. Verbum dico animatum in anima: quia iohannes nulli pepercit/ nec militi/ nec herodi/ nec sacerdotibus. s ¶Diuine

a israel agens/ ꝼm cãrnem le
b uita/ cõuersus ad fidẽ chri
c sti euãgeliũ i italia scripsit:
d ostendens in eo qđ et ge
e neri suo deberet et christo.
g Nam initiũ principij in vo
h ce ꝓphetice exclamatio
i nis instituens/ ordinem leui
k tice electionis ostendit: vt
l ꝓdicans ꝓdestinatuz iohannẽ filium zacharię in vo
m ce angeli annunciatis emis
o sum. Non solum verbũ car
p nem factũ/ sed ꝛ corpus do
q mini in omnia pẽr verbũ di
r uine vocis anim̃atum initiõ

euãgelicę ꝓdicationis ostẽ
s deret: vt qđ hęc legens scire
t ret cui initiũ carnis in dõ
u mino: et iesu aduenientis ha
x bitaculum cãro deberet ag
y noscere: atq̃ in se verbũ vo
z cis qđ in cõsonantibus ꝓ
9 diderat inueniret. Beniq̃
k trasset a baptismo domini ꝓ
l dicare deum inchoans: nõ
m laborauit natiuitatẽ carnis
n qua in ꝓzobus viderat di
o cere: sed totus exprimens
p expõsitionez deserti/ ieiuniũ
q numeri/ tẽptationez diaboli

ro testimonium perbibuit cum de aduentu matris eius exultauit: Luc. ij. d. Vel hoc dicit de iohanne: quia sanctificatus fuit in vtero. b ¶Et iesu aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere. Hoc multipliciter exponit. Scõm Interliñ. s. homo vel iohannes. s. quicunq̃ hoc legẽs sciret qđ caro debet agnoscere se esse habitaculum iesu aduenientis per gratiam. c ¶Atq̃ in se verbum vocis: id est christum dei filium. g ¶Quod in consonantibus ꝓdiderat in ueniret: quia eo ipso qđ aduenies inhabitauit carnem/ potuit caro: id est quilibet iustus agnoscere se esse habitaculũ eius. Unde. s. Corinth. iij. d. Templum dei sanctum est. Vel aduenies per ynionem deitatis ad humanitatem: quia per hoc qđ dicit fuit/ miraculose initium conceptionis iohãnis: caro: id ẽ homo posset agnoscere qđ et ipse iesus cõciperet: etsi carnem vniret sibi verbo: id est dei filius: vocis: id est quod secutum est vocem: id est iohannẽ. Quod. s. verbum: ꝓdiderat in cõsonantibus. i. in primis parẽtibus peccato consentientibus. Vel/ c ¶Caro: id est iohannes ostendit habitaculuz per gratiã. Et/ sic/ inueniret in se. s. iohanne nato. Verbũ vocis/ in zacharia patre suo: cui cum natus est iohannes/ loquela reddita est. Quod verbũ. i. loquelã/ perdiderat/ zacharias: vel iohannes in zacharia: in consonantib9/ quas ꝓferre non poterat: sine quibus nõ est verbum. Multi enim et si vocales possint ꝓferre/ nõ tamẽ ꝓsonantes. Vel/ Caro: id est lex vel carnalis intelligentia legis: vel carnaliter intelligẽs legẽ. Deberet agnoscere/ se esse habitaculũ christi spiritualiter: id est in eĩ aduẽtu fuit hoc declaratũ. Et sic inueniret verbum vocis: id est christũ dei filium. Qđ in ꝓsonantib9 ꝓdiderat: id est quod significatũ fuit in amissione consonantis: id est vocis zacharię. Inueniret inquã quod facit in populis credentibus in ortu gratię qđ significatum est in hoc qđ in ortu iohannis vox reddita est zacharię. d ¶Deberet agnoscere. Interliñ. id est ꝑparare se. e ¶In se. Interliñ. zacharia. f ¶Verbum vocis. Interliñ. id est iohannis: immo: g ¶Quod in consonantibus ꝓdiderat/ cõsentiendo diabolo. h ¶Inueniret. Interliñ. i. recuperaret in christo. i ¶Denicz ꝛc. Ostendit vsqđ huc vbi ꝛ quomõ scripsit: Dic ostendit qua de causa: Et est tertia pars. Denicz cũ ꝓfecti euangelij opus: matthei: vel quo ad effectuz. k ¶Intrasset. i. inchoasset ab ipo iohanne qđ fuit a domino. Vel/ Denicz. i. post baptismũ iohãnis: Et sic planũ ẽ qđ sequit. l ¶Natiuitatem carnis: id est christi ꝼm carnem. m ¶Quã in ꝓzobus viderat. s. in matthęo/ ꝛ in multis alijs qui scripserũt euãg: alia: q̃ forte auctoritatẽ habuerũt sed indiscretionẽ habuerũt. n ¶Expositionẽ deserti: historiã. o ¶Jeiuniũ numeri. Hypallage. i. numez ieiunii: vel pensandũ ex numero: qđ numer9 magnũ ꝓtinet mysteriũ. s. sacramentũ. p ¶Temptationẽ diabolꝰ. Matth. iij. a.

¶ Congregationẽ

A ¶ a ¶Congregationẽ bestiarũ: qđ in deserto venerũt ad
Põ. 90. christũ: ꝛ tamẽ expresse nõ legitur. b ¶Angelorum: victo
temptatore christo ministrantiũ. Matth. iiij. b. Et Põ. Angelis suis mandauit de te ꝛc. c ¶Et instituens nos. Antipophora est. q. d. quis: cur dicta a matthęo ꝓferit: Et respondet: vt si omnia dimittere/ videret mõ detrahere: si autem sua ꝓpria nõ apponeret/ perfectũ vel plenum opꝰ nõ ẽet. d ¶Ad intelligẽdũ/ euãgeliũ matthei e ¶Singula in breui compingens/ ne auctoritas factę rei deueret/ ea. s. penitus destituendo. f ¶Et ꝓficiendi opis plenitudinẽ: id est prętermissi ab eo supplet. g ¶Non negaret: ꝓpria addendo. h ¶Denicz. Quinta pars vbi redit ad cõmendationẽ auctoris hieronymꝰ. Et cõmendat eũ ꝓcipue i humilitate dicẽs: Denicz. Et deinum ostendat humilitatem/ narrat quod sequit: i ¶Amputasse sibi ꝛc. Vocat humilitate ꝛ timore/ cõsideras gradus altitudinẽ ꝛ casus grauitatẽ: vnde dicꝰ est in ęgio bodactilus amputasse. Simile dicit Pascasi in libro q dicit Paradisus/ de antonio anachoreta: quẽ cũ vellent ꝓdã ciues vi rapere vt faceret ipsum epm suũ/ cũ ille videret/ sibi nõ ꝓpercuti: sed cũctis videntib9 aurẽ sibi sinistrã ferro secuit/ dicẽs: Jubet ler diuina nullũ aure ꝓcisa/ optare fieri sacerdotẽ. Qui cũ timotheo epo ista dixisset: rndit ille a ludęis lex ista seruat: ego autẽ si vederitis mihi aliquẽ truncatũ narib9/ sed morib9 probũ: nõ eũ epm cõstituere dubitabo. Hoc audito redibant ad antoniũ/ post ꝑces nõ acꝺescẽs/ vim ei inferre tẽptantes: Quib9 iurans ille rndit: si me vlteri9 cogere voluerit/ ꝛ linguã meã quia ꝓpter illã mihi molesti estis abscindã ꝛ reliqrũt cũ. k ¶Post fidẽ. i. cõuersus ad fidẽ. l ¶Pollicem. Dicit qđ peccauit/ vt sacerdotio reprob9 haberetur: quia ꝼm canones nõ ꝓmouent ad sacros ordines mutilati. Sed ꝺ: Iste postea fuit epꝰ alexandrię: vt statim patet in littera. Respõdeo: qz forte nõ fuit lęsio enormis: ꝛ sic fuit cũ eo dispensatũ: ꝛ potuit fieri ꝓpter deuotionẽ populi: Et tũc aliquid licuit qđ modo nõ liceret: erat enĩ suauiter lactãda ꝛ blandienda adhuc tenera ꝛ recens ecclesia. Contra Leuit. xxj. d. Omis qui habuerit maculã de semine aaron sacerdotꝫ nõ accedat offerre hostiã ꝛc. Rursus. Hoc fuit cerimoniale/ vnde bene potuit dispensari cũ isto. m ¶Sed nũ consentiẽs fidei ꝺdestinata potuit electio. Am frustra hoc facit: qz tantũ potuit ꝛc. n ¶Et nec sic in ope. Interliñ. i. in ministerio. o ¶Verbi/ ꝺdicandi. p ¶Aduerat. s. vt esset sacerdos. q ¶In genere. i. cõgruebat. r ¶Ma alexandrię epus fuit. s. primꝰ. s ¶Cui ꝑ singula dicta. i. singulos dictos intelligere veritatẽ: t ¶Opis. i. ꝓpositum: v ¶Scire/ dona/ euangelij in se. Et sic dicta est nomen. Vel/ Dicta: id est intelligentia: ꝛ sic habet vim participij. Est ergo sensus x ¶Euangelij in se dicta disponere. i. ꝼm ea mores infor mare suos. y ¶In se. i. in vita sua legis simplicẽ intellectę. z ¶Et disciplinã in se legis agnoscere: id est obseruare. a ¶Et diuina in carne dñi intelligere naturã. i. intelligere ꝛ credere duas naturas in christo. b ¶Quę in nos: studiũ eius fuit hęc oĩa scire: q̃ ꝛ in nos ꝛc. in cũ: vt ꝓpius faciaꝫ oga bona q̃ doceamus. c ¶Solum9. i. velle debemꝰ agnosci/ ab alijs ꝑ nos: vt Qui audit dicat veni. d ¶Habentes mercedẽ si alijs ꝺdicauerimus libenter. s. Cor. ix. c. Si autẽ volens hoc ago mercedẽ habeo. Hęc merces est aureola q̃ ꝺdicatori debet. e ¶Exhortationis. i. ministerij ꝛ laboris quẽ exercem9 exhortãdo: curę. s. nõ curationis: quia so-

a re: ꝛ diuinã i carne dñi itelligere naturã. Quę in nos pri
b mũ oportet requiri: debinc
c inq̃sita volumꝰ agnosci/ hã
d bentes mercedẽ exhortatio
e nis: qm̃ qui plãtat ꝛ qui rigat
f vnum sunt: qui autem incre
g mentũ ꝓstat/ deus est.

Explicit prologus.

Incipit euangelium ꝼm Marcum. Capm̃ .i.

h ¶Initiũ euan
i gelij iesu christi fi
k lij dei/ sicut scri
l ptum est in ẽsaia
m ꝓpha: Ecce mit
n to ãgelũ meũ ante faciẽ tuã:

nes. In quinto duo: matthęꝰ/ lucas. In sexto duo. s. matthęus marcus. In septimo duo: matthęꝰ/ iohannes. In octauo duo: marcꝰ/ ꝛ lucas. In nono duo: lucas ꝛ iohãnes. In decimo qlibet solus. Marcus/ lucas/ iohãnes/ nullum ternariũ faciunt. Marcꝰ iohãnes: nullũ binariũ. Vñ ysus. Est ꝛtuor ꝑs: primis tribꝰ alter opimꝰ. Marce tribꝰ terno/ luca canone cede ꝛterno. Quinto vir mugit: sexto vir canone rugit. Septimꝰ est vir auis/ octauus bos/ leo mauis. Bos volat in nono: decimo sua cuiq̃ repono.

Explicit expositio prologi sancti Hieronymi.

Reuerẽdissimi in christo patris ꝛ dñi/ dñi Hugonis ꝛc. Cardinal: Postilla sup euangeliũ ꝼm Marcum Jncipit. Expositio Capi. i.

f ¶Initiũ euangelij ꝛc. Diuidit hoc capitulũ in duas ꝑtes. Prima ꝑs agit de ꝓcursore christi. Secũda de christo. Jn prima ꝑte cõmendat iohãnes ꝑ ꝓphetia de eo ꝓnunciata. Secũdo ꝑ opa: ibi: Fuit iohãnes ꝛc. Tertio ꝑ victũ ꝛ vestitũ: ibi: Et erat iohãnes. Quarto ꝑ hũilitatẽ sue ꝓfessionis: ibi: Venit fortior. Marcꝰ in ꝺ libro vt opi suo gratiã ꝓberet ꝛ auctoritatẽ ꝓmittit testimonia ꝓphetarũ: ꝛ illa doctrina euangelica nõ est vana. k ¶Jnitiũ euangelij. i. cõsecratio vel cõfirmatio. Exo. xxix. b. Postq̃ initiauerĩ ꝛc. l ¶Euangelij. Euangeliũ bona annũciatio dr: qđ ꝓprie ad regnũ dei ꝛ remissionẽ peccatoz ꝓtinet. Vñ. Pnitemini ꝛ credite euãgelio: ꝛ appropinq̃bit regnũ celoz. k ¶Jnitiũ: Hoc ẽ: bi est: Fuit iohãnes. m ¶Jesu. Glo. Hiero. Jesus hebraice: soter grece: saluator latine. n ¶Christi. Glo. Hiero. Christꝰ grece: messias hebraice: ꝛ vncꝰ latine. i. rex ꝛ sacerdos dr de genere dauid regis ꝛ leuitico. o ¶Jn esaia. Exclamat porphyrꝰ hereticus/ qp veritas nõ subest euãgelistis/ cũ marcꝰ dicat hãc auctoritatẽ esse esaię q̃ est malachię. Sed solutio duplex: quia esaias idẽ dicit/ licet alijs ꝺbis: ꝛ etiã eisdẽ ab hoc loco: Vox clamantis ꝛc. Secũda: qz oẽs ꝓphete idẽ dixerũt licet vnus exꝑsse ꝛ alius implicite. Hiero. tñ dicit sup Põ. hoc ex vitio scriptoris accidisse. Ponunt autẽ hęc duo testimonia ꝓpter iudęos: ne dicant euangeliũ esse nouã adinuentionẽ. Et ꝓpter gentiles/ ne putent vetus testamentũ reprobatũ fuisse vel esse. p ¶Ecce mitto angelũ. s. Cor. xj. b. Mulier velet caput suum ꝓpter angelos. Malachię. iij. b. Angelus enim dñi est.

¶ Qui ꝑparabit viam

Malach. 3. a
Esa. 40. a.

Malach. 3. a
Matth. iij. b
Luc. 7. b

Deus

E S a ¶Qui ꝑparabit viā. Esa.xxx.c. Hec e via. b ¶Vox clamatis in deserto. i. vox excitāt a somno infidelitat' /ar/guentis de malicia manifesta/imuitāt' ad vbū audiēdū. Vox Vox trūsit sicut Iohannes: vbū manet sicut christ⁹. Hec vox ꝙū naturaliter christū significauit/cū exultauit in vtero obuiā ei. Itē generaliter. Parate viā dñi. Itē spe/cialiter: Ecce agn⁹ dei. Itē discrete. Hic est qui baptizat/digito suo ipm ostendens. Aug⁹. Vox. Item duo vba mediū aīe i/corpale z otiis corpa/le: sic Iohānes venit inter natiuitatē christi diuinā z humanā. Vox/sic legit i lib. Aug'. de ꝓstitutioni bus eccliē: z non eluc/cet an sub ꝑsona sua dicat hec euāgelista: an sub ꝑsona ioban/nis baptistę. Sz ꝑm Hiero. vba sūt ipi⁹ euāgeliste. Hora/liter. b ¶Vox/ꝙdicatorū vocas ad pnitentiā vita z do/ctrina. c ¶Clamātis in deserto. i. pcūrib⁹ p ipam vocē/ q̄ loge sūt z surdi sūt: z iō clamore indigēt. d ¶Parate/ in vobis. e ¶Viā dñi. i. vitā cōuigatorū/vitā Iesu/vitā re/ctorū pcā remouēdo. Hiere. i. d. Tollite de via ꝛc. Prouer. iiij. c. Via impiorū ꝛc. Viā dñi. Hiero⁹. Hec referūt ad sta tus eccliē: via ad statū pnitētię: semita ad statū iusticię q̄ ē in cōsiliis: terti⁹ erit gliē. f ¶Rectas facite semitas ei⁹. i. vitā religiosorū/q̄ debet esse breuis/recta/secura. Prouer. iij. c. Iię ei⁹ vię pulchre ꝛc. Pō. Vias tuas ꝛc. g ¶In deser to. Desertū dr indea. Matth.xxiij.d. Relinquēt vobis do/mus vra deserta. Osee. ij. b. Dies multos ꝛc. Et celū. Luc'. xv.a. Reliquit nonagintanouē i deserto. Itē paradisus terre/stris a q̄ primi parētes expulsi sūt. Tot⁹ mūdus. Luc'. viij. b. Que ē ista ꝛc. d ¶Parate. Parat via ab hoie firmit' cre/dēdo: vel ad ꝙ se ꝑparādo/pctā abiiciēdo: vbū dei libēter au/diēdo. f ¶Rectas facite ꝛc. Rectas facit semitas/ dū vi/uēdo: recta opa faciēdo: nō ꝓ terrenis seruiēdo: mores in me/li⁹ cōmutādo: ꝓsilia sequēdo. b ¶Baptizās z ꝑdicans baptismū pnitētię: q̄ pnitētia ē i relinquēdo pctā: vel i baptizādo dās baptismū pnitētię. i. baptismū suū q̄ pnitēti/bus solis dabat z iō baptism⁹ pnitētię dr: Vel/ i ¶Bap/tismū pnitētię. i. christi: q̄ dr pnię. Vl' ad fam: qz solis pę nitētib⁹ adult' ꝓdest hic. Vel pntiam ꝑdicat q̄ quā ē redit' ab errore z post vitioꝝ pudoꝝ delinēdi ꝓfessio. k ¶In iordanis flumine. Jordanis cōponit' ex ior/q̄ interꝑtat riu⁹: z dan q̄ interꝑtat iudiciū: qz i ꝓfessione debet esse riu⁹ lachry/marū z iudiciū sacerdotis. l ¶Et erat iohānes. Hic dak forma ꝑdicatorib⁹ ne pciosis se induāt. Judicl'. viij. f. Fecit ex eo. s. auro gedeon ephot/z posuit illud i ciuitate sua ephra ꝛc. Gedeon/circuīes i vtero: ꝙ est ꝑdicator/q̄ debet vētrē. i. debi/les z infirmos circuire. Ephot/supindumētū. Ephra/vides. Excessus em̄ ꝓlato⁹ q̄si i ꝓpatulo sūt: Et factū ē ei ꝙ in ruinā. Esa. xx. c. Tade inquit dñs ad ꝓpheta: se lue saccū de lūbis tu is. Jn q̄ patet ꝙ esaias sacco indut⁹ erat q̄ tū nobilissim⁹ erat. Et. iiij. Reg'. j. b. vt de helia: Vir pilosus z accinct⁹ çona pel licea. Et ait rex: Helias thesbites ē. Helias robustus dñator: thesbites/quertēs. Sū em̄ quis ꝓlatum suū tam asperā videt ducere vitā cōuertit'. Zach. xiij. b. Jn die illa cōfudēt ꝛc. Qui em̄ pauptatē ꝑdicat/mētit' nisi vt paup induat'. Et. iiij. Reg'. vj. g. Uidit⁹ ois ꝓplus cilitiū q̄ vestit⁹ erat ad carnē intrinse cus. B. Pilos cameli deponis vt vestias iohannē/ debueras mag' deponere gibbū. Et dicit ꝙ ꝓtra diuites q̄ paupes vestiūt z pctā nō dimittūt. m ¶Et zona pelliceā. Hilarius. Hūle q̄dē ē indiciū austeritat'/nō luxurię. iiij. Reg'. j. b. Vir pilosus ẓona pellicea accinct⁹. Hiero⁹. Ad luxuriā mortificā/dā. Hilari⁹. Ad çonę ꝑfectionē monet: vt ad oē ministeriuz volūtat' christi sim⁹ accincti. n ¶Circa lūbos ei⁹. Luc'. xij. e. Sint lūbi vr̄i ꝑfincti ꝛc. o ¶Et locustas z mel silvestre edebat. Locustę serras habēt iter crura q̄b⁹ herbas secāt: vñ serratę dicūt: z capite amputato esibiles fiūt: z cū re ge careāt bene se regūt. Que locustę in lege nō erāt ꝓhibite: Leuit'. xi. Hic dak ꝑdicatorib⁹ i cibis forma. Hiero⁹. Nō re fert seruo dei de q̄ ꝓciosis cibis stercora cōficiat. Idē. Nō de

a qui ꝑparabit viā tuam ante te. Vox clāmātis in deserto: b Parate viā dñi: rectas fa c cite semitas eius. Fuit iohā d nes in deserto bāptizans et e ꝑdicans bāptismū pnitentię in remissionē peccatoꝝ. f Et egrediebat ad illum ois iudeę regio: z hierosolymitę g vniuersi: z baptizabāt/ ab il h lo i iordanis flumine/ cōfi/

Esa40. a Matth.3.a Joh.1.c

Matth.3.b. Luc'.3.a Joh.3.c

Al. ꝓiordane

Horaliter

Pō.24

cet buccis rubētib⁹ ieiunia ꝑdicare. Pō. Panē tuū cinerem māducabā. i. nigrū sicut cinerē. Ezech. iiij. c. Lib⁹ tuus erit ꝛc. Ubi tria notat: Utilitatē cibi de faba: modicitatē in pōdere: et charitatē de ꝙ ad ipm comede illū. s. semel i die. Sir de po/tu inuit ibidē. Dañ. x. a. Panē desiderabilē ꝛc. Esa. xxx. c. Da bit tibi dñs panē ꝛc. Cōtra. Luc'. x. b. Co medētes z bibētes q̄ apud illos sūt. Pre/terea: ois christi actio nā ē instructio: Ipe autem bona comede bat. Matth. xj. c. Ve nit filⁱ hois mandu cās z bibēs ꝛc. Rū/sio. Johes pctōres i/uitabit ad pnitētiā/ z iō signa pnitentię ostēdebat: Christus vo et illi q̄s mittebat ꝓcipaliter ūuitabāt ad fidē: vñ ne terrerē tur boies ex vitę a/

Matth.3.d. Luc'.3.e

Matth.3.e Luc'.3.c

Joh.1.b

l tētes peccata sua. Et erat io m hannes vestitus pilis came li ēt ẓona pellicea circā lum o bos ei⁹: z locustas z mel sil/ p uestre edebat: z prędicabat q dicēs: Uēnit fortior me post r me: cuius nō sum dign⁹ pro s cumbēs soluere corrigiā cal t ciamentoꝝ eius. Ego bāp/ v tizauī vos aqua: illē vero ba ptizabit vos spiritusancto.

Horaliter

Matth.4.a. Luc'.4.a.

Versus

b

Pō.109.

peritate oīa māducabāt. Prędicatio ꝙ iohannis lamentatio erat: christi vero cantus. Hilarius. Locuste fugaces z in esū electę/significant nos qui ꝓius quasi quibusdā corporum sal tibus efferebamur/voluntate vagi/ operibus inutiles/ad esu queruli/sedium peregrini: nunc autem sumus sanctorum ali/monia z societas ꝓphetarum electi simul israel cū melle sil/uestri: quia dulcissimū cibum ꝑbituri sumus/ nō ex aduēticijs legis: sed ex verbis velut ex truncis siluestrium arborum gē/tilitatis. Et erat iohannes. Versus Baptistę domus hu/milis/sunt esca locustę. Pellis çona pili sūt toga/ por⁹ aqua. Per hęc quattuor circa iohannem distincta: id est pilos ca/meli/çonam pelliceam/locustas/z mel siluestre: significantur quattuor genera hominum ad fidei gratiaz venientiū scilicet diuites/pauperes/sapientes/et idiote. Propter istorū quat/uor cōuersionē/dicit quater reuertere: Cant'. vj. d. p ¶Ve nit fortior. Luc'. xj. c. Cum fortis armatus custodit atrium suum ꝛc. Per iohānē significat hic gratia baptismi: per christum gratia pnitentię q̄ fortior dicit: quia sępe pctā dimittit: alia semel tm̄. q ¶Post me. Johannes ꝓcessit nascendo/baptizando/prędicando/moriendo: sed non resurgē/do. r ¶Cuius nō sum dignus ꝓcumbens soluere corrigiam. Venit ad nos calciata deitas/ dicit aucto/itas: ex qua videtur ꝙ deitas incarnata sit: et ita si filius dei incar/natus fuit/ videtur ꝙ inqualtum est homo non sit quid: ergo nec aliquid: quod est cōtra Alexandrum. Responsio: ꝙ nō est omnimoda similitudo calciamēti ad humanitatē/sed in hoc quia sicut calciamētū vel vestis non mutat hominē quem ve/stit: sed ab eo potius mutatur sicut habit⁹: sic humanitas non mutauit filium dei sed potius econuerso. Prętera vero cal/ciamentum sit de pelle mortui animalis: per quod significa/tur mortalis caro quam christus assumpsit. s ¶Calcia/mentorum eius. Glo. Dos fuit apud veteres: vt si quis eam quę sibi competeret accipere vxorem nollet: ille ei calci/amenta soluebat qui ad hāc sponsus iure ꝓpinquitatis veni/ret. t ¶Baptizauit vos aqua. Glosa. Mondum iohan/nes dicit deum aut dei filium esse aperte: quia rudes erant au ditores: sed paulatim per glorificatam humanitatem / ad fi/dem deitatis ducit dicens: Ille vero vos baptizabit spiritu/sancto. Postea vero cum capaciores iam videret dei filium aperte ꝑdicat: dicens: Testimonium perhibui: quia hic est fi lius dei. v ¶Ille vero baptizabit vos spūsancto.

Multiplex baptismus

- Lotio exterior. Eccl'. xxxiij. d. Qui baptizat a mortuo ꝛc.
- Christi passio. j. x. k. Potestis baptizari bapti/smo quo ego baptizo?
- Exterior figurativa ablutio. Joh. j. d. Ego bap/tizo in aqua. Matth. vlt'. d. Baptizantes eos in nomine patris z filij z spūsancti.
- Interior: sactificatio. Joh. j. Hic est qui bapti/zat ꝛc.
- Augmētū gre. Act'. j. a. Vos aūt baptizabimi/ni spūsancto. Est z alia lra: Vos autem genuit spiritussanctus.
- Perfecta purgatio. Luc'. iij. c. Ipse baptizabit vos in spūsancto z igni. i. igne purgatorij.

S Et factum est.

A S a ¶Et factū est. In hac secūda parte agit specialit de chri/sto. Et primo cōmēdat eū de trib⁹. s. a visione cęli aperti: a spi/ritusancto sup ipm descendēte: a voce patris ipsum cōmen/dante. Secūdo ducit i desertū ꝛsi diabolū impugnatur⁹: ibi: Mystice Et statim spūs. Mystice. Per ꝙ facta significatū ē ꝙ po

a ¶Et factum est in dieb⁹ illis: b venit iesus a nazareth gali/ c lee: z baptizatus est in iordā/ne a iohāne. Et statim ascen/dens de aqua/ vidit apertos cęlos: z spiritū tanq̄m̄ colum/bam descendentem et ma/nentem in ipso. Et vox fa/ d cta est de cęlis: Tu es filius e meus dilectus/in tē compla f cui. Et statim spiritus ex/pu/ g lit eum in desertum. Et erat in deserto quadraginta die/bus et quadraginta noc/ti/ h bus/et tēptabatur a satha/ i na. Erat ꝙ cum bestijs: z an

Mystice

Horaliter

Matth.3.d. Luc'.3.c

Matth.3.e Luc'.3.c

Joh.1.b

tentes de volubili fo/ro seculi transituri el/sent ad gratiā baptis/mi. Et hoc cōsiderat etiam Glo. Interlin. Horalik. b ¶A nazareth. Quivult bapticari: id ē de pec/catis mūdari veniat de nazareth: id de flo/re mundi exeat. Hie/remię. xlviij. b. Date flozem moab. Esaię xxviij. a. Uę flori ꝛc. c ¶In iordane. Bamfredus. Jorda/nis interꝑtatur descē/sus: qz descendit chri/stus vt nos descenda mus. Esa. xl. a. Fluent ad eum omnes gen/tes. Idem. Mec simu lata nec indeuota et tristis humilitas ha/bet gratiā apud deū. Ipse est veritas: nec complacere ei potest vt verbū super eo quod nō placet nobis tanq̄m̄ expressiuū est veritat'. Ipse em̄ fuit vera colūba. Aliqn̄ columba sumit⁹ in malo: quia auis stolida est. Osee. vij. c. Fa/ctus est ephraim quasi colūba seducta ꝛc. Hiere. xxv. g. Facta est terra eo⁹ in desolationē ꝛc. Jn bono vero sępius ꝓpter il/las ꝓpietates. Versus. Ecce vitus pulli gemitus fel basia pu/gna: Jmmunis amās mūdus partus cibus vnda. Jn baptis/mate ecria sunt vitis/bilia: facer dos/ bapticādus/ aqua. Et tria in/uisibilia eis respondentia: spiritus. l. interior/ ablutio/ z fides. Glo. Non q̄ nesciebat docēt: sed nobis q̄d credere debeam⁹ ostenditur: ipsum. s. quia homo cum aliis ad baptismū venit. d ¶Tu es filius: nō iohannes. e ¶In te complacui: id est placitū redemptionis humanę in te cōplacere decreui. Luc'. iij. c. In te complacuit mihi. Pō. Jurauit dominus z nō pęnitebit eum. Augustin⁹ de concor/dia euangelistarū. Intelli/gas euangelistas qui non eandem locutionē retulerint/ eande retulisse sententiam: quę diuersitas locutionum ad hoc etiam vtilis est/ ne vno modo dictū minus intelligatur z aliter ꝙ se/ res habet interꝑtetur. f ¶Expulit eum in desertum. Mō sonat in modi violentiā sed in amoris vehemētiā. Mat/theus. iiij. a. dicit. Ductus est. Lucas. iiij. a. Agebat in deser/to: ad denotandū ꝙ indulsa sunt opera trinitatis. Expellere potentię est: ducere sapientię: agere benignitatis. Horalik autē deserti clausti⁹ est: Sed dubium est a quo spiritu aliqui ducant in clausti⁹. Alij em̄ a spiritu phytonico: vt qui ꝓpter pastum intrant. Phyton em̄ ventriloquus dicitur. Esa. xxix. b. Et erit vox phytonis. Alij a spiritu baal: qui ideo intrāt vt maiores fiant: vel ꝓpter inanem gloriā. Baal em̄ superios in/terꝑtat. Alij a spiritu sancto: qui quosdā impellit/ vt qui ꝓpter infirmitates z necessitates tēporales coguntur intrare. Unde Bern⁹. Felix necessitas que ad meliora compellit. Et Matth. xxij. a. compellunt quidaz intrare ad nuptias. Et Luc'. xiij. c. dicitur. Exi in vicos ꝛc. Aliquos ducit qui solo amore intrant vt frunāt dulcib⁹ sponsi amplexib⁹. Cant'. j. a. Jn odore vn/guentorum tuoꝝ currimus. Pō. Quis dabit mihi pęnas ꝛc. Alios agitat: vt qui de bono in melius ꝓficiunt. Sed multi si/cut filij israel ꝓpinquiores sunt terrę ꝓmissionis primo anno egressionis. Numeri. xj. a. Quis dabit nobis ad vescendū car/nes? Fulgue quippe ꝓmiscuū qō ascenderat cū eis estuabat desiderio carnis sedēs z flens. g ¶Et erat i deserto qua/draginta diebus z quadraginta noctibus. Sita clau/stralium tota debet esse in pnitentia. Sed quidā sunt quadra/ginta diebus/sed nō quadraginta noctibus: qui. s. diebus mo/rantur in claustro/sed noctibus vagant ad ꝓpinquates suas. Et potest fieri hic quadrimēbris diuisio. h ¶Et tempta/batur. Similiter filij israel in deserto multas sustinuerūt tri/bulationes z temptationes. Exod'. xvij. de bellis eorum: Nu/

Horaliter Aliqui i clau/stro ducunt a varijs spiritibus

Pō.54.

meri. xxj. et xxxj. Gregorius. Illos pulsare negligit quos quie/to iure possidere se sentit. Deut'. j. g. Super montes persecuti sunt vos. i ¶Erat cū bestijs. Cōtra illos q̄ dedignant cum turbis z cum malis habitare. Deut'. xxiij. b. Nō abomi/naberis idumęū ꝛc. Et quia superauit. Job in laude dicit. xxx. d. Frater fui draconū z socius struthionū. Ezech. ij. c. dicit do/minus ꝛc. Incredulī z subuersores sūt recū ꝛc. Gen. xxxj. a. Post q̄ audiuit iacob ꝛc. k ¶Postq̄ autez traditus est. Glo. Memo puter traditū iohannē statim post temptationē quadra/ginta dierū z ieiunia domini. Jnuenit essi in euangelio dominū ante multa docuisse et miracula fecisse. Postq̄ ꝛc. Jesus an/norum triginta z tre/decim dierum bapti/zatus est: z per illum annuz totum occulte ꝑdicauit/ vt nō prędi catio diceretur. Jn/no reuoluto mutauit aquam in vinū: post

Matth.4.c. Luc'.3.d

Matth.4.d Luc'.5.d

Al. ꝓstatim

k geli ministrabant illi. Post/ l q̄ autem trāditus est iohan/ m nes: venit iesus in galileam prędicans euangeliuz regni dei/et dicens: Quoniam im/ n pletum est tempus/et appro/ pinquabit regnum dei: Pę/ nitemini et credite euange/ ꝙ lio. Et prętēriens secus mā/ q re galilee: vidit simonem et andream fratrem eius: mit/ r tentes retia in mare. Erant s enī piscatores. Et dixit eis iesus: Uenite post me z faciā/ t vos fieri piscatores hōmi/ ꝙ nū. Et ꝓtinus relictis retib⁹

adhuc per menses tres occulte ꝑdicauit z discipulos cōuoca/ uit. Recursis aūt trib⁹ mēsib⁹ circa pascha decollatus ē iohan nes. Post etiam toto anno iesus aperte ꝑdicauit: z anno reuo luto in pascha passus est. Tres igitur primi euangeliste gesta secundi anni qui incepit ab incarceratione iohānis/ sufficiēter ꝓsecuti sunt: sed gesta primi anni trīū mensiū post baptismū omnia ꝓtermiserūt/ z vltimi anni quędā maiora: vt sermonem ad nicodemū/ z illum quę in cęna fecit/ qui superfuit. Johan/nes vero acta secundi anni ab eis diligenter ꝓsecuta/ penit⁹ di/ D misit. Si ergo repperis iesum trib⁹ annis z dimidio ꝑdicasse/ dic ꝙ tres mēses ꝓ dimidio ano cōputēt. m ¶In galileā. Raban⁹. Prędicauit in finib⁹ zabulon z neptalim/ vbi primo captiuitas fuerat ab assyrijs inchoata. Terrā zabulon intelli/ge galileā que est circa mare cyberiadis z stagnū genesareth. Terra vo in q̄ trib⁹ neptalim vicina tyrijs/terra galilea gen/tium dicta est/ postq̄ salomon in ea viginti ciuitates dedit re/gi tyri de sorte tribus neptalim. l ¶Traditus est iohan nes. Tradito iohanne. i. gratia dei incarcerata/in alia regio/ ne fugere debent ꝑdicatores: Non em̄ egent qui sani sunt me/ dico: Luc'. v. f. Ubicūq̄ fuerit cor ꝓ⁹ ꝛc. Matth. xxiij. c. Cor/pus mortuū peccatores: aquilę ꝑdicatores. n ¶Et appro/pinquabit regnū dei. i. apertio ianue principio euangelij cognito christi. o ¶Et ꝓteriens. Marcus z matthęus vident in electione discipulo⁹ dissentire ab alijs: in tēpore/in loco/in modo. In tempore: quia dicūt vocatos post incarce/rationem iohannis. Jn loco: quia ambulante iesu iuxta mare galilee. Luc'. v. a. quia i magna piscium captura cū sederet ie/sus in nauicula petri. Jn modo: quia isti dicūt binos z binos vocatos: lucas vero simul. Sol. Tres sunt vocationes. Pri/ma ad notificationē: de qua Joh. j. f. Secūda ad familiaritatē. Luc'. v. Tertia ad discipulatū: de qua Matth. iiij. et hic. Si/militer agit hic de vocatione maioꝝ z ꝓmitiuoꝝ. Non em̄ omniū apostolorum vocatio exprimitur in euangelio: sed trīū istorū de quibus hic agitur: z aliorū trīū discipulorū. s. philip pi z nathanael: Joh. j. et Matth. iv. a. p ¶Mare galilee. Osee. xj. c. Disperdam ephraim ꝛc. q ¶Vidit: intuitu mi/sericordię. r ¶Mittentes retia: Ecclesiā ꝓ naue regor tria climata mundi sunt mare: scripturę/retia: piscis/homo. s ¶Piscatores. Hilarius. Et eorū arte opus eorum futu/rum ꝓditur: vt quēadmodū pisces e mari: ita homines e sę/culo in superiorem locum: id est in locum cęlestis habitaculi ꝓtrahendi sunt. t ¶Hominum: non ranarum z prębendarum vel temporalium dignitatum. v ¶Et ꝓtinus. Act'. ij. a. Factus est repente de cęlo sonus. Nescit tarda mo/limina spiritussancti gratia. Augustinus. Uerus obediens ꝛc. Exemplum de marito. x ¶Relictis retibus. In tertia vocatione non solum retia/sed etiam omnia reliquerunt.

S Secuti sunt eum

E F a ¶Secuti sunt eum. Hilarius. In his docemur christū sequi & ad secularis vitę sollicitudinē ad pfnę dom⁹ consuetudinem nō retrahi. Glo. in Matth⁹. Nō irrationabiliter vt arguit porphyrius et iulianus. Aug⁹. Apostoli statim secuti sūt saluatorē: sed credunt plura signa vidisse anteq̄ crederēt.

Maiestas q̄ diuinitatis occultę q̄ est in humana facie relucebat: et quo aspectu poterat ad se trahere q̄s volebat: sicut vis est in adamāte/vt serrum sibi copulet.

b ¶Ingrediunt. Glo. Hiero. Marcus dicta euangelij ī semetipso disponēs/ordinez hystorię non secutus mysteriozū ordinē seruat. Unde in sabbat̄ primā virtutem narrat dicēs: Ingrediuntur &c.

c ¶Et statim. Ambrosius sup Lucam. Quia nescit tarda &c. vt ī actū ingrediunt̄/multa tanq̄ cursus trāsilientes. Marcus nihil agit de sermone in mōte/q̄ trāsit ad miracula: nec seruat ordinē hystorię. Primo de arrepitio ī synagoga sanato loquit̄. Secūdo de socru petri. Tertio de leprosorū ecō trario factū sit. Sed hęc ad nostrā instructionem fecit/ vt ait Beda: q̄ hęc tria significāt pcessū in consensu & opere & plitudine: quod est quasi lepra incurabilis.

d ¶Potestatē habēs. Eccl. viij. a. Sapientia bois lucet in vultu ei⁹ &c. Matth. xxiij. a. Dicūt enī & nō faciūt.

e ¶In synagoga. Hic subdit opus pietatis. Primo posuit marcus opus pietatis ī vocatione discipulorū: postea opus sapiētię ī ḡdicatiōe & doctrina: nūc opus potentię ponit in miraculorū ogatione.

f ¶In spiritu imundo/detentus. s. g ¶Quid nobis & tibi ie su nazarene. ij. Corinth. vj. d. Quę pactio christi ad belial? Eccl. xlij. c. Quę cōciatio sācto ḃoi ad cānē?

h ¶Venisti. Beda. Pręsentia iesu tormenta dęmonū sunt. ij. Petri. ij. a. Si enī deus angelis peccantibus nō pepcit &c. i ¶Perdere nos. Hiero⁹. Magnū tormētū est ei a lęsione bois cessare: q̄ tāto graui⁹ dimittit: quāto diuti⁹ possedit.

k ¶Scio: id est opinor: l ¶Obmutesce. Et si aliq̄d vtile dixerint dęmones/ne eis intēdas. Eccl. xv. c. Non est speciosa laus in ore peccatoris.

m ¶Et exi de hoie. Eccl. xlij. c. Sicut cōcubit lupus agno: sic peccator iusto.

n ¶Et discerpēs &c. Or diabolus discerpit in exitu/vehementem dolorē diabolo ostēdit. Signū aūt/vt dicit Grego⁹/q̄ tęptatio grauior in fine. Un Apocal. xij. c. Uę terrę & mari: q̄ descendit diabolus ad vos habens irā magnā.

o ¶Quid nā est hoc &c. Duo querunt: de facto & doctrina.

p ¶Et pcessit rumor eius. j. Timoth. iij. d. Episcopū oportet habere bonū testimonium &c. Eccl. xlj. c. Curam habe de bono nomine. ij. Corinth. ij. d. Christi bonus odor sum⁹ &c.

q ¶Venerūt in domū simonis. Joh. j. f. dicit/petrū fuisse de bethsaida: q̄ ḡuis verū sit/poterat habere domū in capharnaum ex pte vroris sue.

r ¶Recūbebat autē socrus simonis. Rabanus. Allegorice: domus petri circūcisio eius est apostolatui cōmissa. Allegorice

Socrus est synagoga: q̄ quodāmodo mater est ecclesię petro cōmisse. Hęc fabricitat: q̄ iuidię estib⁹ laborat pleq̄s eccle/siā. Socrus cui⁹ manū tangit dn̄s/q̄s carnalia eius opera in spiritualē vsum conuertit ecclesia erecta ministrat in spiritu.

s ¶Uespere aūt facto. Malach. iij. c. Orieī vobis timētibus sol iusticię &c. Eccl. xv. c. Nō est speciosa laus ī ore peccatoris. Pś. 49. Pś. 49.

t ¶Qui sciebant eū. Phil. j. c. Siue p veritatē siue p occasionē &c. Jtez Luc. ir. f. Nēevidim⁹ quēdam &c. Et ait iesus: Matth. 8. b. Luc. 4. f.

Molite ꝓhibere: qui nō est aduersum vos ꝓ vobis est. Et apostolus & dn̄s loquit̄ de mercennarijs: qui male viuūt & bn̄ docent: qui nō sūt arcēdi nec tamen ample/crendi. Alij vero male viuūt et male docent ybigꝫ nā etiā hi sunt fures cauendi et ꝓhibendi. In quo figurate dn̄s hęc dęmonia loqui ꝓhibet. Luc. 4. g

v ¶Et diluculo. Moraliter. Dis christi actio/nostra ē istructio. Mane igitur nobis surgendū est ad bene operandū. Unde. Mō stivo bis vanū &c. Pś. Et mane oratio mea ꝓueniet te. Esa. xxvi. b. Anima mea desiderauit te ī nocte. Sap. xvj. d. Oportet nāq̄ solem ꝓuenire &c. Moraliter †Pś. 126. †Pś. 87.

x ¶Abijt in desertū. Determinato tēpore/determinat locū. Exo. v. a. Dimitte populū meū vt sacrificet mihi in deserto. Job. xxxix. a. de onagro. Cui dedi in

b

solitudine domum &c. Pś⁹ turbas reficit ī deserto: Luc. ix. b. De quinq̄ panibus Exo. xvi. d. Filij israel manducauerunt manna in deserto. Hiere. xxij. a. Inuenit gratiā in deserto populus &c. Moraliter. Desertum est pnitentia: quia sicut ī deserto nō inueniunt delitię carnis: sic nec in vera pnitentia. Jtē quia a paucis inhabitat̄: et pnitentia a paucis suscipit. Hiere. viij. c. Non est qui agat pnitētiā sup peccato suo/dicēs: quid feci. Moraliter

y ¶Et psecutus est eū simon: id est obediens. Tales apti sūt sequi dn̄m.

z ¶Et qui cū illo erāt. s. andreas frater eius et iohannes & iacob⁹: id est virilis/obediens/& simplicitas/& gratia.

a ¶Omnes querunt te. Surgentes a somno cordis peccati. Eph. v. d. Surge q̄ dormis. Prouer. vj. b. Usq̄quo piger dormis: quando consurges a somno? b ¶Egredi. Egredi docens a carne per cōtemptum delitiarum: a mundo per abiectionem diuitiarum: a diabolo per odium dignitatum. Esa. lv. d. In lętitia egredimini & in pace deducemini. a ¶Omnes querunt te: q̄ tu es omne bonum. Exo. xxxiij. d. Ostendam tibi omne bonū &c. Omnes q̄ sua sūt q̄erunt: sed non omnes bene q̄erūt: Phil. 2. c

& ideo non inueniunt. Osee. v. b. In gregibus & armentis suis vadent ad querendum dominū & nō inuenient. Joh. vj. c. Queritis me &c. b ¶Eamus &c. Luc. vij. d. Egrediamur in agrum &c. Per villas q̄ absq̄ omni munimine sunt/ intelligunt peccatores: qui absq̄ diuina defensione expositi sūt dęmonibus. Esa. v. a. de vinea mala &c. Idem etiam significatur per agros. Debent ergo egredi pdicatores & commorari: quod est contra illos qui statim redeunt. i. Machab. iij. a. Judas perambulauit &c. Pś. Benedicite de fontib⁹ israel: Pś. 67.

¶ id est aquas

A ¶ id est aquas ad bibendū attrahite. Vos porate de fontibus: id ē doctrinis scripturarū. a ¶Ad hoc ēn̄ veni. Esa. lxi. a. Spiritus dn̄i sup me. c ¶Et venit ad eū leprosus. Hoc idē dicit Matth. viij. a. Et Luc. v. c. Lepra est error. Leuit. xiij. Est superbia. ij. Paral. xxvj. d. de ogia regis qui percussus est lepra. Et. iiij. Regl. v. a. de naaman. Erat naamā diues & fortis/ sed leprosus. Per lepram significat cupiditas. Numeri. xij. c. de lepra marię. Et. iiij. Regl. v. g. de lepra giezi &c. b ¶Et erat: qđ refert Matthęus. iij. d. c ¶Si vis. Brevis oratio/ sed magna fides.

Matth. 8. a. Luc. 5. c.

d ¶Potes me mūdare. i. ecclesię ꝓformare. In hoc enim se immundum iudicat. Gręg⁹. Si medicum expectas/ oportet vt vulnus detegas. Carnales ecōuersio vulnera sua tegūt & defendunt. Job. xij. a. Corpus eius ḡli scuta fusilia &c. Sed dn̄s scuta eius comburet. †Pś. 45. Leuit. 14. a.

e ¶Jesus aūt misertus eius extendit manum. Pś. Aperis tu manū tuā. g ¶Et tangēs eū: qui tangebat fide illi⁹. j. Cor. vi. d. Qui adhęret deo/vn⁹ spūs est. †Pś. 144.

B Mūdare: ecce ptās. f ¶Jesus aūt misertus ei⁹/tāgēdo. Tactus leprosi christum nō esse subiectum legi ostēdit: ad humilitatē & opa misericordię ꝓuocat: errorem manichęi cōfutat. i ¶Et cōminatus est ei. Beda. Ubi leprosus mundatur/certus non exprimit locus/vt ostendat non vnū ꝑticularem alicuius ciuitatis sed multos populos fuisse sanatos. k ¶Et dicit ei: vide: id est considera quō curatus es: nec est opus dicere qđ exclamat ei natura rei. J. v. b. dicit: & Luc. viij. f. Narra quanta tibi fecerit deus. Origen⁹. Non iubet sp tacere pncipibus israel q̄ vident leprosum mundatū sanari a lepra peccatorū & offerent se deo si credūt: aut si non credūt/ inexcusabiles sunt. Uel ita/ Munus qđ ꝫcepit moyses illis: id est sacerdotibus offerri/in testimoniū: id est in signū spūalis mundationis: sicut curatio lepręꝫ contestatur curationi peccati: Illi inquam munus offerant/nō solum in signo/sed in re: vt turpis a sordibus peccati mundatus in sacrificium dei transeat: Moyses enim pręcepit. l ¶Memini direris. Hiero⁹. Nunc humilitas iussit latere. Solet ramē sic exponi. Ita euidenter curatus es q̄ nō oportet dicere alicui. Un Hieronymus. Non erat necesse vt sermonē incteret: qđ corpe ꝑferebat. Hilarius. Jactantia vitata facit ne lepra trāsire possit in medicū. m ¶Quę ꝫcepit moyses in testimonium illis. s. duos passeres. Unum in sacrificiū: alterum in agrum. n ¶Jta vt iam non posset manifeste in ciuitatem introire. Osee. ij. d. Ego dominus ī ciuitatē non ingrediar.

Literū intrauit capharnaū. Expo. La. II

c Supra egit de his quę mystice congruunt ordini restaurationis humanę: id ē de increpatione dęmonis: de sanatione mulieris: de curatione leprosi hominis: In hoc secundo capitulo iterum agit de manifestatione potestatis sapientię & bonitatis ipsius christi. Et diuidit in quattuor partes. In prima sanat paralyticū. In secūda vocat matthęū/ibi: Et egressus. Tertio respōdet accusantibus discipulos de ieiunio/ibi: Et erant discipuli. Quarto respōdet arguētibus discipulos super apparenti transgressione sabbati/ibi: Et factum est iterum. In prima/potentia: In secunda/ sapiētia: In tertia/ sapientia & bonitas: In quarta/ bonitas & potestas declarātur. Dicit ergo: o ¶Et iterum intrauit capharnaum &c. Apocal. iij. d. Ego sto ad ostium & pulso. Cant. v. a. Uox dilecti mei pulsantis: aperi mihi soror mea/sponsa mea/amica mea/immaculata mea. p ¶Jta vt non caperet: id est capi non possent: quia nec etiam omnes tangere poterāt ianuam domus: qui significant q̄ domino prędicante in iudea/ nec ad ianuam intrauerūt: id est ad pnitentiā. q ¶Et venerunt ferētes ad eū paralyticum. Paralyticus auar⁹/ quia tremulus. Dan. v. b. Compages renum eius: id est balthasar/absolutus diuitias/ dissoluebant: et genua ei⁹ ad se collidebantur. Jtē quia insensibilis. Hiere. v. a. Percussisti eos et non doluerunt: attriuisti eos et renuerunt disciplinam accipere. Jtez quia dissolutus. Esa. xxxv. b. Confortate man⁹ dissolutas et genua debilia roborate. Item quia piger. Prouer. xxj. d. Desideria occidunt pigrum: nolu/ erūt enim quiescere manus eius opari. Prouerbi. xix. c. Pigredo immittit soporem: et anima dissoluta esuriet. Luc. xv. e. De diuite. Item quia inelo

Matth. 9. a. Luc. 5. d. Joh. 5. a. Luc. 5. d.

D Moraliter Pś. 30.

quęs. Esaię. xxix. a. Erit quasi phytonis de terra vox tua/ & de humo mussitabit eloquium tuū. r ¶Qui a quattuor portabatur. Moraliter. Quattuor: portatores/sunt cognitio criminis/memoria mortis/timor supplicij/ spes pręmij. Isti quattuor dicuntur super Pś. In te domine speraui &c. Uel quattuor portatores sunt: bona operatio/ elemosyna / venia alijs facta/ oratio sanctorum: quattuor baculi. Bona operatio. Gregorius. Intantum faç &c. Elemosyna. Daniel. iij. e. Peccata elemosynis redime. Uenia alijs concessa. Matth. vj. b. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum/dimittet et vobis pater vester qui in celis est. Sanctorū oratio. j. Reg⁹. xv. f. Peccaui: sed nunc porta quęso peccatum meum. Lectus quo paralyticus defertur est dei patientia. Esa. xlvj. b. Usq̄ ad canos ego portabo. s ¶Et cum nō possent offerre eum illi pręturba. De impedimento turbę: quere super Luc. v. t ¶Cum autem vidisset iesus fidem illorum. Glo. Multum valet apud deum fides propria vbi tantū valuit aliena: vt homo interius et exterius sanatus repente exurgeret aliorumq̄ meritis sua ei relaxarent peccata.

v ¶Ait paralytico: fili dimittuntur tibi peccata. Ex textu litterę patet q̄ ex merito fidei illorū/ inspirauit illi paralytico fidem: qua infusa dimissa sunt illi peccata. Subtracta autem causa morbi/statim sanatus est. Et nota q̄ fides nō dicitur prima gratia: quia semper sine meritis infunditur: sed quia sine propriis meritis. Unde Hieronymus. Paralyticū sanauit non pro sua fide cum sensu careret/ sed pro fide offerentium. Item videtur per Anselm⁹. q̄ infirmitas quę venit propter peccata / non sanatur nisi dimisso peccato: ergo furiosus qui propter peccata in furiam incidit nunq̄ sanabitur cum non possit pnitere nisi a furia liberatus. Contra. Daniel. iiij. g. Sic nabuchodonosor redditus est sensui ei⁹. Solutio. Habebat lucida intervalla: et tunc poterat pnitere. Et nota vt dicitur: Eleuaui ego nabuchodonosor oculos ad cęlum et sensus meus redditus est mihi: Jta per merita aliorum posset talis curari. r ¶Erāt aūt illic quidā de scribis sedentes & cogitantes in cordibus suis: dd hic loquit̄. Eccl. xlij. d. Paul⁹ locut⁹ ē/ & dicūt q̄s ē hic? v ¶Blasphemat: q̄s pōt dimittere pcā &c. Hoc dicendo. i. q̄ solius dei est/ sibi vsurpat. Esa. xliij. d. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates &c.

n ¶Quo statim

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Quo statim cognito iesus spiritu suo ꝛc. Heb.iiij. d. Omnia nuda ⁊ apta sunt oculis eius ꝛc.j. Paral.xxviij.b. Omnia corda scrutat dominus ⁊ vniuersas mentiū cogitationes intelligit. Cum tamen Hieremias dicat.xvij.b. Profundum est cor hominis ⁊ inscrutabile: ⁊ quis cognoscet illud: Cognito ꝛc.j. Reg'. xvj.b. Homo videt in facie ea quę parēt: deus autem intuetur cor. Prouerb.xvj.a. Omnes vię hominū patent oculis eius.

Matth.9.a. Luc.5.c. b ¶Quid est facilius dicere ꝛc. id ē dicto sanare paralyticū in aīa. c ¶An dicere: surge ꝛc. id est dicto facere vt surgat ⁊ sanetur in corpore. d ¶Ut autē sciatis ꝛc. Possunt esse verba christi ad iudęos inuidos scribas ⁊ pharisęos. Loquitur autem de se in tertia psona vitando arrogantiam. Et tūc conuertit ad paralyticū sermonem: vnde interponit euangelista: Ait paralytico: ⁊ si ꝑdicta dixit ad iudęos: hęc scz Ut autem sciatis ꝛc. ℌ hoc dixit paralytico: Surge tolle ꝛc. Scōm hoc videt q hęc ,pbatio domini nulla sit: quia maius est sanare animā ꝙ corpus. Solo. Sicut dicit Beda: equalis potentię est vtrūq; sed sanatio corpis ominbus notior est: vnde scientes iām hoc posse/poterāt scire ꝙ illud poterat. e ¶Habet: nō dicit accepit/ſz habet. f ¶Filius: id est christus. g ¶hominis: id est virginis nō hominum. h ¶Tibi dico surge. Interl. A carnalibus deside rijs. j. Pet. ij.d. Obsecro vos tanq̄ aduenas ꝛc. Eph.v. d. Surge qui dormis. k ¶Tolle grabatum tuū. Hieronymus. Ut q̄ fuit testimoniū infirmitatis/sic ,pbatio sanitatis. l ¶Surge tolle grabatum tuū: id est lectū: a graba q̄ ē caput/lectus scz pauperū: vbi scilicet nihil sternit̄ nisi caput.

Moraliter Moraliter. Primū est surgere/peccatū dimittere. Secundum lectū tollere/est delectationē peccati sibi in onus pgnitię conuertere. Tertiū est vt hoc nō agat ,p laude vel lucro tēpozali/ſz spe eglestiū. Hoc est: l ¶Et vade in domū tuā: id est sursum ad patriā eglestē: q̄ est domus tua p fruitionem ⁊ affectionem tuam. Hęc tria signant Matth.xvj.d. Qui vult venire post me abneget semetipm: id est veterē hominē: id est

Gal.2.d. peccata: hoc ꝑmū: vt dicat: Viuo ego/iā nō ego: ⁊ tollat crucē suam/ecce secundū: scz pgnitētia: ⁊ sequat̄ me/ecce tertiū: scz in tentio recta. Quidā lectū suū dimittūt: qui scz de corpore suo nullā curā gerūt. Cōtra quos dicit hic: Tolle lectū tuum. Et Matt.iij.c. Intra in lutū ⁊ calca subigēs tene latere. Eph.v.f. Nemo vnq̄ suā carnē odio habuit. Illi aūt lectum secum tollunt: qui corpus suū tradūt ad seruitiū spīritus. Job.vij.c. Si dixero/cōsolabit̄ me lectulus meus/⁊ releuabor: meeū loquens in stratu meo/terrebis me p somnia. Cant.iij.a. In lectulo meo p noctē q̄siui quē diligit anima mea. Et vade in domum tuam: id est discute cōscientiā. Esa.xxxviij.c. Recogitabo tibi omnes annos meos ꝛc. Pſ. Perambulabam in innocēcia cordis mei: in medio domus meę. Vel/Vade in Pſ.110. Pſ.48. domum tuam: id est cogita de sepulchro tuo. Pſ. Sepulchra eoꝝ domus illoꝝ in ęternū. Ecce vlt.c. Ibit homo in domum ęternitatis suę. Item/Vade in domum tuam: id est cōsidera fragilitatē tuā ⁊ vilitatē. Matt.iij.c. Intra in lutū ꝛc. In ꝑmā domū debes ire: id est in paradisum/ vt spes erigat. In secundā: id est cōscientiam/vt totū q̄ turpe est eiciat. In tertiā id est sepulchri/vt ad peccata ꝑterita reditus timeatur. In quartā: id est vilitatis/vt humilitas cordis cultos virtutū augeat. m ¶Et statim ille surrexit: et sublato grabato abiit coram omnibus ita vt mirarent̄ omnes ꝛc. Luc.v.e. Et stupor apphendit omnes. Ambrosius. Malūt timere ꝙ credere. Ergo non credebant: quomodo ergo dicit hic ꝙ honorificabant deū? Solutio. Nō credebant auctoritati facientis: scz ꝙ christus esset deus: tamen credebant factū ⁊ reuerebāt ⁊ deū magnificabāt. n ¶Et egressus ē rursus: post curationem paralytici i capharnaum. o ¶Ad mare/egredit: quia non solum ciues/sed ⁊ maris habitatores instruit: et fluctuantis mūdi motus fidei firmitate contenere docet. p ¶Omnis̄q; turba veiebat ad eum ꝛc. sicut ad iohannez in desertum egrediebant omnes. q ¶Et cum ꝓteriret. Mat.ix.d. Stetit iesus. Glo. Prēteriens audit vt homo: stans illuminat vt deus. r ¶Vidit leui alphei: scz filium. s ¶Sedentē ad telonēū. Telonēū domus in q̄ solūnt tributa vel vectigalia. Vis ē in visu: q̄ ⁊ caladri⁹ visu sanat: ⁊ struthio visu fouet ouа. Vñ Ambrosius sup̄ Pſ. cxviij. Plerīq; iusti aspectus/admonitio correctiōis ē. Sap.iiij.c. Respectus est in electos illius. Luc.xvij.g. Cōuersus dns respexit petr. Pſ. Dns de cęlo ,pspexit vt videat si est intelligens aut requirens deum. Sedentem ad telonеum. Leui sedens ad telonеū vt recipiat tributa/ est sacerdos recipiens tributa animarū: ⁊ sedens p otium ⁊ torporem: cui dicit̄ sequere me. Prouer.vj. a. Discurre/festina/suscita amicum tuum. Thes.ij.c. Sederunt in terra conticuerūt senes filię sion. t ¶Et ait illi: Sequere me. Job.xxviij.a. Ferrū de terra tollit: id est matthe⁹ de telonеo. Roma.v.d. Ubi abūdauit delictum ꝛc. v ¶Et surgens secutus est eum. iij. Reg'.xix.d. Cū venisset helias ad helisęum/misit pallium suum sup̄ eum: qui statim relictis bobus cucurrit post heliā. Job.xvij.c. Vestigia eius secutus est pes meus. x ¶Et factum est cum accumberet in domo illius ꝛc. j. Corinth.v.d. Si is qui frater nominat inter vos est fornicator/dolosus aut auarus: cuz hmōi nec cibum sumere. Sz iste erat raptor/⁊ auarus. Ambrosius. Reliquit ,ppria qui recipiebat aliena. Solo. Jam pgnitens erat nō excōmunicatus: vñ nec vitādus. j. Corinth.v. Glo. Mos a cōmunione quēcq̄, ꝓhibere non possumus: nisi aut sponte cōfessum aut in aliquo iudicio ecclesiastico vel seculari nominatum atq; convictum. Item ibidem. b. Modicum fermentum ꝛc. Glo. Judicl nō est sine accusatore dānare: vt nec christus iudam abiecit. Item Pſ. Supbo oculo ⁊ insatiabili corde cū Pſ.100. hoc nō edebā. Glo. cōmunicādo in pctō. Hieronymus. Discumbētes viderūt publicanū a pctis ad meliora puersum/locū inuenisse pgnitētię: ⁊ ob id nō desperant de salute/ſz cērtim illi qui iam pgnitētes sequebant. y ¶Cū iesu ⁊ discipulis eius. Job.j.a. Faciebāt cōuiuia p domos/vnusquisq; in die sua/ ⁊ mittētes vocabāt tres sorores suas: id est infirmos cogitatiōe/ꝓbo ⁊ ope vt comederent ⁊ biberēt cū eis. Luc. xiiij.c. Cū facis cōuiuiū/voca paupes ⁊ debiles/cęcos ⁊ claudos: ⁊ beatus eris: quia nō habēt vnde retribuāt tibi. Hester vlt.d. Tertiadecima die mensis ꝛc. id est post impletionem decalogi ⁊ euangelij/celebrauerunt conuiuia cū gaudio/ ptes sibūnicem mittētes/maiores minoribus. Exo.xxvj.a. Cortina cortinam trahit. Apocal.vlt.d. Et qui audit dicat veni. z ¶Quare cū publicanis et peccatoribus māducat ⁊ bibit magister vester: Vadit ad cōuiuiū pctoꝝ: vt occasionē docēdi plures haberet. Item vt cibos ſpuales daret. Item vt humilitatem doceret. Item vt potentiam suā ostenderet.

℣ Nō enī veni

A ℣ a ¶Non enī veni vocare iustos. i. falso se iustificantes/ dum tales sunt. Joh.ix.g. Quia dicitis videmus/pctm vestrū manet in ęternū. b ¶Sed peccatores. i. pcā sua agnoscētes. Ezech.xxxiij.d. Nō perierat reqrā ⁊ qō abiectū fuerat reducā. c ¶Et erāt discipuli iohānis. Glo. Aliū euangeliste: Matthęus .ix.b. Lucas. v.f. dicūt pharisęos ⁊ discipulos iohānis hoc ꝙsisse: Sz hic videt dicere ꝙ alīū ꝙsierūt quos eiusdem rei cura mouisset. Vñ colligit hoc a plurib⁹ fuisse obiectū/ a pharisęis/a discipulis iohānis/ a cōiuiis et a quibuslibet aliis. Et erāt discipli iohānis ⁊ pharisęi ieiunantes ꝛc. Glo. sup̄ Matthęū. In tribus erāt reꝑhēdēdi discipuli iohānis. Primo qz de ieiunio se iactabant. Secūdo/qz christum quē iohānes laudauerat calūniabant/ volētes obliq̄re in eū culpā aliorū. Tertio/ quia erant familiares pharisęis quos iohānes condemnauerat. Matth. iij. b. Progenies viperarum.

Matth.9.b. Luc.5.f. Matth.9.b. Luc.5.f. Matth.9.b. Luc.5.f.

d ¶Quare discipuli iohānis ⁊ pharisęorū ieiunāt ꝛc. Jeiunat hypocrita vt appareat: paup cum egeat: fastidiosus vt

Al. tnouellū ⁊ Diuersi diuersimode ieiunant

appetat: bon⁹ vt proficiat: egrotus vt valeat: auarus vt parcat. Versus. Falsus/inops/plen⁹/bon⁹/abstinet eger/auarus.

Versus B e ¶Et ait illis iesus: nūq̄d ꝑt filij nuptiarū ꝛc. Mota q̄ isti arguentes discipulos christi de ieiunio/tacite crimen obliq̄bāt in magistrū: ideo excusando discipulos excusat pariter scipm: ostendēs eis p partes ieiunij ꝙ nō debēt ieiunare: qz nec ieiunio męroris/nec ieiunio exultationis debēt ieiunare: ē nullo. Est em̄ ieiunij duplex. s. męroris ⁊ exultationis. Jeiunium męroris ē in duobus. s. in abstinētia cibi ⁊ a vitijs. Scōm quos dā ⁊ ꝑ absentia spōsi corpalis: ⁊ ꝑ eiusdē absentia spūali/q̄ fit p pctm. Jeiunij aūt exultationis est in duob⁹/⁊ ꝑ vno: id ē in abstinētia ab alimonia ciborū ⁊ ab amore mūdanoꝝ/et ꝑ desiderio eglestis patrię. Utrūq; repsentat ecclia. Primum scz męroris i qdragesima cū ieiunat ⁊ cātica leticię subticet. s. alla. Jeiunij exultationis in septimana pētecoste/cū ieiunat ⁊ cantica leticię frequētat: Tūc em̄ cantat alla. Primū q̄ ꝓbat dns q̄ nō debēt ieiunare ieiunio męroris/ dicēs: f ¶Nūd ꝑsit ꝛc. i. debēt. q. d. nō: qz nō babēt absentia sponsi corpalem neq; spuālē. Postea ꝑ duas similitudines ostēdit vl ꝓbat/ q̄ nō debēt ieiunare ieiunio gaudij: nec est eis iniungendū simplicit illud ieiuniū: qō ostēdit ꝑ similitudinē de vino nouo. Hec etiam particula est eis iniūgēda: qō ostēdit ꝑ similitudinē de pāno nouo. Per vinū em̄ nouū simplicit ieiunij gaudij significat: ꝑ pannū nouū ei⁹ pars. f. abstinētia a cibis. Si em̄ iniungeretur eis ieiunij exultationis/vel q̄ ab abstinētia cibi vl mūdi amoris/possent cito recedere a fide: sicut q̄dam fecerūt. Joh. vj. g.

Mystice g ¶Et factū est ꝛc. De ℌ Matth.xij.a. Luc. vj.a. Mystice/in sabbato: qz in ocio ⁊ quiete. Eccl.xxxviij.c. Sapiētia scribe in tpe vacuitatis ꝛc. Et factū est ꝛc. Sata sunt codices sacrę scripturę. Semen est spūalis intelligētia. Spicę sunt auctoritates siue sentētię. Per hęc sata christus abut dū scripturā spūaliter exposuit. Et nos similit̄ si volum⁹ esse discipuli eius debemus frequēter ire p hęc sata/studēdo/meditādo/⁊ colligere spicas. i. auctoritates q̄bus pplis reficiat. Esa.xvij.b.

Moraliter Brachiū ei⁹ spicas leget. Moraliter. Sata mūdus q̄ seminatus est triplici semine. i. cōcupiscētia carnis/concupiscentia oculoꝝ/supbia vitę. j. Joh.ij.c. Omne qō est in mūdo ꝛc. Vel certe tot habet semina: q̄t sunt hominū genera. Matth.xij.a.

Exīt q̄ seminat seminare semē suū: Per qō debēt ire discipuli. Spicę/homies: quos debēt auellere a terra: id est ab amore terrenoꝝ ꝑ prędicationē: ⁊ manibus cōfricare per boni exēmpli informationē: ⁊ māducare: id est in corpus ecclesię trāsire ꝑ sacramētoꝝ exhibitionē. De hac messe Joh. iiij.c. Leuate oculos vestros et videte regiones q̄ albę sunt iam ad messem. Luc.x.a. Messis q̄dem multa / operarij ꝙ pauci: rogate dominū messis vt mittat operarios in messem suam. Item/

Matth.12.a Luc.6.a.

b ¶Spicas. Luc. vj.a. Et manibus cōfricātes māducabāt. Non grebāt isti episcopi alimētoꝝ delitias/ferculoꝝ varietates: spicę sate erāt cū sapore clarealensi. Prouer.xxvij.a. Ala esuriēs etiam amarū ꝓ dulci sumet.

Al. ⁊ Munqd i. Reg'. 21. a. Matth. 12. a Luc. 6. a.

i ¶Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatis qō nō licet. Non de cibo accusant/sed de re: qz devinea ⁊ fruge licet edere/sed non falcem mittere. Vñ Deut'. xxiij.d. Si intraueris segetē amici tui/ frāges spicas ⁊ manib⁹ conteres: falce autez non meres. Hi sunt reprehēsores fratrū studentium/ q̄ nimis

D

Dns discipulos quattuoꝝ mōis excusat

Mystice

sunt intenti circa studium scripturarū. Dicunt moxales: nō est bonū in theologia tot questiones implicare. Dicunt questionistę/non est bonū tot moralitates fingere: ⁊ quilibet reprehendit qō nescit. Dicunt alii/nō licet in sabbatis. i. diebus festiuis studere. Apocal. j.c. Ego iohānes fui in spiritu in dnica die.

k ¶Dauid/fugiens saulem. j. Reg'. xxj.b. l ¶Esurijt ꝛc. Quattuoꝛ modis excusat dns discipulos. Primo per famis necessitatē: exemplo dauid. j. Reg'. xxj.b. Secūdo per officij dignitatem/exemplo sacerdotū: Leuit'. xxiiij.b. Tertio ꝑ misericordię ꝛelectionē/auctoritate. Osee. vj.b. Quia misericordiam volui ꝛc. Quarto per dñi dispensationem. Mystice. Dauid christus est q̄ esurijt salutem nostram. Et qui cū eo fuit quasi omnes boni esuriunt salutem aliorum. j. Timoth. ij.b. Qui omēs hoies vult saluos fieri: ⁊ ad cognitionē veritatis venire. Joh. xix.f. Sitio. Matth. xxv.c. Esuriui ⁊ dedistis mihi manducare. m ¶Quomodo introiuit/abimelech ꝓ eo. n ¶Sub abiathar ꝛc. Glo. dicit super Matthęū. xij. ꝙ hoc factum est sub abimelech patre abiathar. Chryſ. soluit: ꝙ binomius erat. Beda dicit ꝙ ambo rūc aderāt abimelech pater ⁊ abiathar filius: sed quia abiathar maioris dignitatis erat sub dauid q̄ pater eius cōstitut⁹ sub saule/ ideo iam dns mentionem facit de eo. o ¶Et panes ,ppositionis ꝛc. Exo. xxv.c. Pones super mensam meam panes ,ppositionis in conspectu meo semp. p ¶Et dedit eis ꝛc. Nota q̄ abimelech vrgente necessitate dispēsauit cum dauid vt posset comedere de sacris panibus: quos aliter nō licuit ei comedere nisi cum dispensatione: nec abimelech qui erat summus sacerdos posset aliter dispēsare nisi ex necessitate vel vtilitate. Vñ beatus Bernh. Non sum tam rudis vt ignorē vos dispēsatores esse positos/sed in edificationem nō in destructionē. Ubi necessitas vrget/excusabilis est dispensatio: vbi vtilitas ,puocat dispensationem/laudabis est dispēsatio. Utilitas dico cōmunis/non ,ppria. Ubi nihil horum est/ non dispensatio sed potius crudelis dissipatio est. Leo papa. Ubi necessitas fuerit ad vtilitatem ecclesię: qui potestatem habet ea dispenset.

q ¶Et dicebat eis: sabbatum ꝓpter hominem factum est ꝛc. Secunda excusatio. Alias duas dimittit: quę sunt in Matth.xij.

Et introiuit iterū in synagogā ⁊c. In caplo ꝓcedēti egit euangelista de ostensione potētie/sapiētie/⁊ bonitatis christi/vt dictū est. Hic agit iterꝫ de eisdē. Mā ꝓ hoc ostēdit ꝙcipue eius deitas/qđ maxime intēdit marcus. Dīn in ꝓncipio dixit: Initiū euangelij Jesu christi filij dei. Prīo agit de sanatione manus aride. Secūdo devocatione discipulorum/ibi: Et ascendens in mōtem: in quo sapientia. Tertio ō mānsuetudine ⁊ celo eius: in quo bonitas/ibi: Et conuocatis. Dicit ergo: a ¶Et introiuit iterū in synagogam ⁊c. Tangit in hoc maxime sacerdotes ⁊ filios quos nimis tenet dīa auaricia. Piere. vj.c. A minore vsq; ad maiorem omnes student auaricie. Zach. xi.d. Brachiū ei⁹ aridita/te siccabit. b Habens manum aridam. Ambrosius ⁊ Origenes supintro/ducūt eum sic clamātem: Domine attramentarius eram arte ⁊ manu victum gre/bam. c ¶Et observabant eum ⁊c. Glo. Quia discipulos ꝓhabiliter excusauerat/ipsum observant: vt si in sabbato curet/trāsgressionis: si nō curet/crudelitatis aut imbecillitatis arguāt. d ¶Et dicit eis: Licet sabbatis ⁊c. Glo. Arguit eos q̄ legis ꝓcepta ꝓtaua intentiōe violabant/ęstimantes in sabbato a bono feriandū esse/cū dicat lex: Omne opus seruile nō facietis in eo. i. ꝓtēsi ⁊c. Glo. Itaq; si dauid rex ⁊ sacerdotes ꝓm alīū euāgelistā ꝓpter tēpli ministeriū sabbatū violantes crimine carēt/ꝛ̄to magis filius hominis verus rex ⁊ sacerdos: ⁊ ideo dīn sabbati in sabbato vulsaꝫ spicaꝫ crimine nō tenēt reus. Itē alia Glo. Ita sabbatū custodiri ꝓcepīt ⁊ est: vt si necessitas fuerit/nō sit reus q̄ violauerit. Sabbato circūcidere nō est ꝓhibitū/q̄ necessariū. Josue muros biericho septem diebus circūiuit: Josue. vj.b. Et machabei in sabbato pugnauerūt. j. Machab. ij.c. Qđ nō est licitū in lege/necessitas licitū facit. Sic ⁊ hodie in ieiunijs/si q̄s ieiunū fregerit egrotus/nō tenēt re⁹. e ¶Cōtristatus/est. Luc. xix.f. Vidit iesus circuitate hierīm fleuit sup illā. g ¶Sup cęcitatē ⁊c. Esa. vi.c. Excęca cor ꝓpli huⁱ⁹. h ¶Et exrēdit. Prou. xxi.c. Manū suā apuit inopi ⁊ palmas suas extēdit ad paupes. i ¶Exeuntes aūt pharisei ⁊c. Interlīn. Silis similē ꝛrit. Eccl. xiij. c. Omne animal sibi simile diligit: sic ⁊ omnis homo ꝓximū suū. Item Eccl. xxvij. b. Volatilia ad sibi similia conueniunt. Glo. Matthęus dicit illos interrogasse: marcus ⁊ lucas inꝛrogatus fuisse. Sed illi ꝓius interrogauerūt: ⁊ iesus cognita nequitia eoꝝ statuit in medio sanandū ⁊ interrogauit/qđ marcus ⁊ lucas dicūt: ⁊ tūc illis tacentibus ꝓposuit similitudinē de oue: ⁊ cōclusit q̄ licet sabbatis bñ facere. Et sic circūspiciēs ⁊c. e ¶Perdere. Glo. Nō q̄ fūme ꝓius q̄cūq; ꝓssit pdere: ⁊ eius nō saluare est pdere: sicut dicit cor pharaonis indurasse/nō q̄ obduraūit ꝛ̄ q̄ obduratū nō enolluit. k ¶Quō eum pderent. Glo. Magnū studiū nequitię: in crimē reputant q̄ ad verbū illius manus sanata est. Nec in sabbato pōt cōuinci laborasse: qui dixit ⁊ facta sunt: cū ipī in sabbatis cibos ꝓtent/ calices ꝓrigant ⁊ cętera victui necessaria. l ¶Et iesus cū discipulis suis. Ostendit facto quod docuit verbo. Matth. x.c. Si ꝓsecuti vos fuerint in vnam ciuitatem/fugite in aliam. m ¶Secessit. Luc. xij.g. Non capit ꝓbe tam perire extra hierusalem. n ¶Secuta est. Rabanus.

Expo. Ca. III.

Sequunt domi num alij ꝓpter

¶Celeste mysteriū: discipuli. Sanationem: infirmi. Mouitatē miraculoꝝ: curiosi. Inuidiā: pharisęi.

Mystice. Hoc signi/ficat q̄ a iudęis ad gentes transitus erat

Mystice

T Intrō/ Ca. III.

e uit iterum in synagogam et erat ibi homo
b hābens manum aridam/ et
c ōbseruabāt eum si sabbatis curaret vt accusarent illum.
Et ait homini habēti manū aridam: Surge in medium.
d Et dicit eis: Licēt sabbatis bene facere an male: animaꝫ
e saluā facere an pērdere? At illi tacebant. Et circūspiciēs
f eos cum ira/cōntristatus su/
g pēr cęcitatem cordis eoꝝ: dicit homini: Extēde manū
b tuam. Et extendit: ⁊ restituta est manus illi. Exēuntes
i autem statim pharisęi: cū herodianis consilium faciebāt
k aduersus eum qūomodo eū
l perderent. Et iēsus cū discipulis suis ꝓsecessit ad mare/
m ⁊ multa turba a galilęa ⁊ iudęa secūta est eum: ⁊ ab hie/
o rosolymis/ et ab idūmęa et trans iordanem/et qui circa
p tyrum ⁊ sidonem: multitudo magna audientes quę faciebat venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis/vt in naꝛicula sibi deseruirent ꝓpter turbā ne cōmprimerent
q eū. Multos enī sanabat: ita vt irruerent in eū vt illū tangerent quotq̄t habebāt plagas. Et spūs immundi cū illū videbāt, procidebāt ei ⁊ clamabāt/dicētes: Tu es filⁱ⁹ dei.
r Et vehēmēter cōminabatur eis/ne manifestarent illū. Et
s ascendēs in mōtē vocauit
t ad se q̄s voluit ipe: ⁊ venerūt
v ad eū. Et fecit vt essent duodecim cum illo: ⁊ vt mitteret eos prędicare. Et dedit illis
x potestatem curandi infirmitates: et ejciendi dęmonia.
a Et impōsuit simoni nomen
o sanguisuga. Osee. iiij.a. Sanguis sanguinē tetigit. p ¶Tyrum/angustiā. Prouer. xj.b. Justus de angustia liberatus ē ⁊c. q ¶Ne cōꝓmerent. Luc. viij.g. Pręceptor: turbę cōmūt ⁊c. r ¶Et vehemēter cōminabat eis. Mozalit/ istruit nos ne velim⁹ laudari a turbis⁹. Pō. Oleū pctōris nō pinguet caput meū. Seneca. Tā turpe ē a turpib⁹/q̄s ob turpia laudari: nec curāda ē laus hoīs: q̄ opa ī fine manifestāt q̄lis q̄sq; fuerit. Dīn Eccl. xj.d. Ante mortē ne laudes hominem quēq̄m: qm̄ in filijs suis cognoscit vir. s ¶Et ascendēs ⁊c. Vbi ꝓmo ⁊ ꝓncipaliꝫ agit de apostoloꝝ electiōe. Secūdo de celo suo ab illis cognito/ibi: Et venerūt ⁊c. Tertio de calūnia pharisęorum in ipsum/ibi: Et scribe ⁊c. Et ascendēs.

Mozaliter

Mozaliter Pō. 140.

Ascendit christ⁹ in
- Desertū vt temptaret: Matth. iij.a.
- Montē vt doceret: Matth. v.a.
- Montē thabor vt trāsfiguraret: Matth. xvij.a.
- Asinā vt humilis videret: Matth. xxi.a.
- Montē oliueti vt oraret: Matth. xxvj.d.
- Crucē vt exaltaret: Matth. xxvij.d.
- Celū vt glificaret: Luc. vlt.g.

t ¶In mōtē.

Dons est christus ꝓpter tria
- Dons solidus est christus firmamentū: Col. ij.a.
- Dons radios solis recipit ꝓmo: sic christus gratiam spūsancti. Joh. iij.d. Nō ei dat ad mensuram.
- De mōte fluūt aq̄: sic de christo ad nos omnes gratię. Unde Joh. j.b. Et de plenitudine ⁊c. Hieronymus. Dons iste est mons thabor vel alius mons in galilęa. v ¶Vocauit ⁊c. Deu. v.a. Qui nō assumpserit sibi honorē: ꝛ̄ vocati a deo tanq̄ aarō. x ¶Et fecit vt essent duodecim cū illo. Duplex ꝓfectio: in vita ⁊ doctrina. Item ter ternio septē colūne ędificat sibi domū: Prouer. ix.a. Apocal. xxi.d. Murus ciuitatis habēs fundamēta duodecim: ⁊ ī ipis duodeci noīa duodecī apłoꝝ ⁊ agni. y ¶Infirmitates/tam corpales q̄ spuales. z ¶Dęmonia. a. c. immutat nomen abzaq̄ ꝓmū dicebat abzam/postea dicitus est abzaū. Et q̄ ꝓius dicebat sarai: postea sara vocata ē.

¶ Ite Gen. xxij. f.

A k Item Gen. xxxij. k. Jacob ꝓius/ postea israel appellatus est. Similiter hic ꝓius simon/postea petrus. Similiter in canonizatione papę ꝓpium mutatur nomen. Ad quid? Ut nominis mutatio vitę mutationē ⁊ officij ostendat celeritatem. Et nota q̄ dīn illis tribus discipulis qui secum fuerāt in transfiguratione: in puelle suscitatione: in oratione: id est petro/iacobo/iohanni nomina mutauit: in quibus tota substantia religionis consistit. Simon obedientia: iohānes/gratia: iacobus/cōtinentia: q̄ plantā a terris lguat abdicatio ꝓpietatis. De sīmone fecit petrum: id est de obedięte agnoscentē. Johannē et iacobū vocauit boanerges: id ē filios tonitrui. Unī Pō. 76. Jor tonitrui tui in rota: id ē in nouo testamēto tonuit Johānes. j. a. In ꝓncipio erat verbum. Tonat iacobus modo/q̄ fratres sancti iacobi tonat. Esa. xxvij. b. Qui egrediuntur impetu a iacob implebūt faciē orbis semine. Et nota q̄ petrū: id ē agnoscentē occidit nero. i. lucens: id ē inanigloria vel lucida sermonis. Unī Eccl. iiij. c. Non absc̄ōdas sapientiam ī decore tuo. Jacobum: id ē scholarē in studio lucrantē/ occidit herodes: id ē glia pellis. Omnia enī quę audit ponit in pelle ⁊ nihil in corde. Quā nos implet/ ⁊ cor vacuū remanet. Job. xxiij. b. Inter aceruos eoꝝ meridiati sunt/q̄ calcatis rocularib⁹ sitiunt. Johannē autem nullus interficit: q̄ qui gratię habendę causa studēt/saluant ⁊ saluant. Tamen in exilio mittit: quia tales hodie contēnuntur/nec libenter audiunt: et in exilio videt apocalypsim. i. reuelationē. Boanerges/vnū nor⁹ē dat duobus: vt unicē vnianꝫ rerum ⁊ cordiū inter fratres. Eccl. iij. f. Multitudinis credentiū erat cor vnū. b ¶Contrui/ qđ ē in nubibus/id est apłis. Esa. lx. b. Qui sunt isti q̄ vt nubes volant. c ¶Et matthęum. Dic ostēdit qualis debet esse pręlatus. Matthęus. i. donatus: id ē gratia electus dei/ nō se ingerens. Deb. v.a. Nemo sumit sibi honorem sed qui vocatur a deo tanq̄ aaron. Vel donatus/vt nō sit suus ꝛ̄ subditorū. i. Cor. ix.c. Cū essem liber ex oibus/ omniū me seruū feci. Roma. j.b. Sapientibus et insipientibus debitor sum. d ¶Et thomam. Thomas abyssus ꝓfunda intelligēs: peccatorē se recognoscēs sine candore veritū. Habacuk. iij.c. Dedit abyssus vocē suam. e ¶Et iacobū alphei. Jacobus luctator cum diabolo: Gen. xxxij. f. Eccl. vlt.c. Colluctata est ira mea cū sapientia. Alpheus/doctus. Esa. xxviij.c. Quē docebit scientiam ⁊c. f ¶Taddeum. Glo. custos cordis. Nunc Lucas in euāgelio ⁊ in actibus apostoloꝝ iudam iacobi nominat: quia frater iacobi fratris domini est: inde frater domini dicit. Unde dicit filius marię matris iacobi ⁊ ioseph ⁊ iudę ⁊ simonis: ad differentiā simonis petri. Taddeus / custos cordis. Prouerb. iiij. d. Fili omni custodia serua cor tuum ⁊c. Osee. vij.c. Ephraim ⁊c. g ¶Simon zelotes. i. zelo dom⁹ dei ponēs sibi testimonia. Roma. ix.a. Optabam anathema esse ꝓ fratribus ⁊c. Judas: glorificās deum/nō se: habēs memoriam mortis ante oculos/nequando superbiat: Unde ante papam comburitur stupa. a ¶Jacobū zebedei. Glo. qui ⁊ frater dicit dīn: q̄ maria alphei fuit soror matris dīn: quā iohannes marīā cleophę dicit: fortasse q̄ idē alpheus et cleophas. Vel defuncto alpheo post natū iacobum cleophę nupsit: q̄ merito filius alphei dicitur, i. docti. Simonē. Glo. Simon chananeus qui zelotes dr̄ a chana vico galileę. b ¶Judā scariotb. Glo. A vico in q̄ ortus est/aut a tribu ıachar. Ysachar interꝓtat merces vel ꝓtium. s. ꝓditionis. Scariotb: a memoria mortis: quia non repēte sed ꝓmeditatus dīn tradidit.

B

Mozaliter i ¶Et veniunt ad domum. Mozaliter. Post laborem actiuę vitę ducit ad quietem cōtemplatiuę iacob: Sic enim de amplexib⁹ lię trāsit ad amplexus rachel ⁊c. Gen. xxix.c. Ecclę. iij. f. dicit: Egredere in campū. Et postea subdit: Ingredere ⁊ includere in medio domus tuę. Docet etiam post promotionem redire ad sui considerationem/ne superbia surrepat cum dignitate. Ezech. iij.d. Fili hominis speculatorem dedi te domui israel. q.d. attende q̄ filius hois es: q̄us speculator ⁊c.

k ¶Et conuenit iterum turba.

Turba impedit
- Languidum ne iesum agnoscat. Joh. v.a.
- Cęcum increpando vt taceat: Matth. xx.d.
- Tacheū obstans ne videat deū: Luc. xix.a.
- Ferētes paralyticū ne añ dīm veniat. S. ij.a.
- Retardans parētes adire iesum. j. eo.d.
- Differēs suscitationē mortuę: Matth. ix.c.
- Prorogās illuminationē cęci. j. viij.c.
- Volēs iesum in regē rapere: Joh. vj.b.
- Jesum comprimens ⁊ affligēs: Luc. viij.g.

Apostolos māducare prohibens: Ut hic.

l ¶Nec panē. In hoc docet pręlatos ⁊ doctores ꝓpter cibū spiritualē debere dimittere corporalem. Joh. iiij. d. Rabbi manduca. Ille autē dixit eis: Cibum habeo mānducare quem vos nescit⁹. m ¶Et cū audissent sui. Utinā cēne sui discipuli q̄ cū tenerēt pcibus ne vlcio eius in furo⁹ē verteret. Esa. lxiij. c. Non est qui inuocet nomen tuum q̄ cōsurgat et teneat te. Placet enim dīo sic teneri. Unī Ezech. xxij. g. Quęsiui de eis virū q̄ intꝑoneret sepē ⁊ staret oppos⁹ō me ꝓ ēra ne dissiparē eā. Exo. xxxij. c. Dimitte me vt irascat furor meus ⁊c. Matth. 12. b Luc. 11. b. c

D

Sui
- Creatione.
- Reparatione. Joh. j.a. Sui cū nō receperunt.
- Origine. Saius ex iudęis est: Joh. iij.c.
- Electione. Deut. vij.a. Te elegit dīn deus tuus.
- Legatione. Matth. xv.c.
- Familiaritate. Esa. v.b. Quid vltra debui facere.

n ¶Tenere eū: trāsp furiosū/ dicit Bern. o ¶Qm̄ i furorem versus est. Ita etiā hodie fit q̄n parētes videt aliquem suorum audire theologiā/dicunt q̄ insanit ⁊ stultus est: vellēt cm̄ potius q̄ audiret lucratiuas scientias: nec curarēt si aiam perderet dum ditaret parētes. Eccl. xxxix. b. Adhuc consilia/bor vt enarrē ⁊c. Nota quidā dicūt dīm furiosum: vt hi. Alij phārasma. Matth. xiiij. c. Et videtes eū sup mare ambulantem turbati sūt dicentes: q̄ phārasma est. Alij potatorē vini ⁊ decuratorē. Matth. xj.c. Venit filius hois manducās ⁊ bibens/⁊ dicunt: ecce homo vorax ⁊ potator vini. Alij seducentem turbas. Alij filiū sabri. Luc. iiij. d. Mōne hic est filius ioseph. Alij hortolanū: Joh. xx. d. Illa exīstimās q̄ hortolanus esset ⁊c. Alij spiritū. Luc. vlt. f. Conturbati vero ⁊ cōterriti exīstimabant se spiritum videre. Sic ⁊ nos ipsum dicimus furiosum: cū eius famulā bene facientē ⁊ bñ prędicantē stultum reputamus. Luc. x.c. Qui vos spernit me spernit. Matth. xxv. d. Qđ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. De hoc dicit. i. Reg. xxi. d. Desluebāt dauid saliuę in barbam: in quo ꝛdicationis abundantia significat. Et dixit achis ad seruos suos: Vidistis hominem insanum? Et. iij. Reg. ix.c. Quid venit insanus iste ad te? Illi vero reputant phantasma: q̄ abstinentem quasi non sit homo admirantur ⁊ irridēt. Matth. xj.b. Venit iohānes neq; manducās neq; bibens: ⁊ dicunt dęmonium habet. Illi vero vorātorem dicunt: qui viros religiosos quos vident/dicunt in occulto vacare delitijs. i. papelardos. Job. xxx.a. Esse sub sentibus delitias reputabāt. Illi reputāt dīm seductorem: qui monentes ad introitum religionis dicūt seductores. Joh. vij.g. Munqđ ⁊ vos seduceri estis? Et bona seductio ista. Diere. xx.b. Seduxisti me domine ⁊ seductus sum: fortior⁹ me fuisti ⁊ ꝓualuisti/ factus sum in derisum tota die. Illi dicunt filium hominis filium fabri: qui ꝓpter generis ignobilitatem contemnunt alios: ⁊ ꝓmouere

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ nolāt.j. Reg.xx.c. Nūqd saul inē ,phas:ꝛ ds pr eius: Itē.ii. Reg.xx.a. Nō ē ps nob in dauid neq; hereditas in filio isai. Illi bortolanū estimāt:ꝙ ,ppē laborē magnū quē in religione habēt/negociatiōes adducūt. Joh.ii.c. Nolite facere domum pris mei domū negociatiōis. Illi spiritū dicūt:q, ꝛpter bonum opus vl sermonē/aliquē spuālē reputant. Act.xviii.b. Aldēribus aūt illis nihil mali fieri i eo:quærētes se dicebāt cū esse deū.

a ¶ Et nō poterit stare. Esaie.xliii.b. Post me nō erit ꝛc.

Matth.12.c Luc.12.b. b ¶ Vasa fortis. Esa.xlix.g. Nūqd tolletur a forti ſda: Job xl.d. Non ē ꝑdes sup terrā ꝛc. 25.dis.c.ſlis. c ¶ Diripiet. Chryp. Nō dicit rapiet ſz diripiet.

d ¶ Amē dico vobis. De b Luc.xii.b. Matthei.xii.c.

e ¶ Non habet remissionē. Nōne dīē auctoritas ō nemine desperandū Matth.12.d Luc.8.c. esse dō viuit: Itē alia petā dimittunt pecūnias si pniteāt:eodē mō ꝛ b pctīm:aut imsericordia esset in deū si pniteret:nec alia petā dimittunt sicut nec illud. Mota ē qꝛ pctīm in spīmsanctū est pctīm ex certa malicia:ſz nō ē tale scz qđ ex certa malicia pctīm in spīmsanctū.i.vt si forte ds scīeter se ꝓuocat ad fornicandū:ſz pctīm in spīmsanctū determinat siue importat in se duo.i.obstinationē ꝛ impugnationē. Et obstinatio in duobus cōsistit:in ſsumptiōe ꝛ desperatiōe. Presumptio/cū ds dicit neminē dānandū:sic esset euacuat misericordiam dei. Impugnatio etiā ꝙ est pctīm in spīmsanctū duplex ē.i. veritatē agnite/vt in hereticis:ꝙ cū in ecclia dei veritatē audierint/eam impugnāt. Et inuidētia grē/ vt in phariseis:ꝙ dicebāt ꝙ dās in ꝓncipe demoniō ꝛ eūceret demonia:cū nō possent ogi detrahere/mō ogandi detrahebāt:sciebāt esse ꝙ nō posset tāta signa facere nisi esset a deo:vt ꝛ Joh.ix.circa finē:ꝛ tñ dicebāt ogabeelzebub. Solo. Ego dico ꝙ istō pctīm etiā dimittit si digne pniteat:ſz qꝛ aut vir aut nūqꝫ pniteat:qꝛ dās non visitat talē/dicit nō habere remissionē aut vir siue difficile habere. Al dicit accidētale ē pctō/ꝙ sit pctīm in spīmsanctū:Pm esse ꝙ importat ipenitētia ē pctīm in spīmsanctū:ꝛ sic nullo mō habet remissionē. In vniuerso ąq; ptiū est pctīm in spīmsanctū: Desperatio/ſsumptio/ſpugnatio veritatis agnite/ſpugnatio fraterne charitatis/,politū nō pnitēdi siue finalis ipenitentia. Dicit aūt irremissibile:qꝛ aduersāt fonti remissiōis. Itē qꝛ nō habet colorē excusatiōis. Itē qꝛ vix se pōt parare talis ad pnitētiā. Itē qꝛ raro dimittit ꝫ pctīm. Itē qꝛ nō legit alicui esse remissum. Itē qꝛ merē talis nō pnitere. Item qꝛ nihil de pena dimittit. Vñ ꝛsus. Aduersans purū vir raro nō legis vsq;. Plene punit nō pnituisse merē. f ¶ Et fortis stātes. Ecce vide ꝙ pr ꝛ mat vellēt nos fortis stāre ꝛ secularibus intendere.

Quinq; parres peccati in spīmsanctum

Versus

g ¶ Quę ē mater mea. Hoc debēt dicere clerici ꝛ maxime plati:ꝙ est mater mea ꝛ fratres mei:sic ꝛ leuitę dixerunt: Deut'.xxxiii.a. Qui dixit patri suo ꝛ matri suę nescio vos ꝛc.

h ¶ Et fratres mei. Pias eīm qui fortis erūt dicet: Nūqꝫ novi vos: Matth.vii.d. Amen dico vobis nescio vos: Matth. xxv.a.

i ¶ Qui enim fecerit voluntatem dei.

Hominū sanctificatio.j. Thessal.iiii.a. Hęc ē voluntas dei/ sanctificatio vestra.

Veritatis agnitio.j. Timoth.ii.b. Qui vult oēs hoīes salvos fieri ꝛ ad agnitionē suę ītat' venire.

Credētiū saluatio. Joh.vi.d. Hęc ē volūtas pris

Discipulorū secū habitatio. Joh.xvii. (mei ꝛc. d. Volo pater vt vbi ego sum ꝛc.

Filij passio. Mat.xxvi.d. Nō sic ego volo ſz sic tu.

Voluntas dei est

Perceptorū impletio. Matth.vi.b. Fiat volūtas tua. Blo. Volūtas dei ꝓceptoꝝ impletio.

Expo. Ca.IIII

6

Iterum cepit iesus ꝛc. Supra egit de electione discipulorū quos elegerat ad ꝓdicandum: In hoc ꝑ to capitulo docet eos officium suum verbo ꝛ exemplo: vt illud exequendo/mereant spiritualiter mater vel sorores vel frater christi vocari. Et diuidit hoc capitulum in quattuor partes. In prima agit ō diuersitate auditorū verbi dei. In secunda agit de modo fructificandi verbi. In tertia de fertili humilitate cibi. In quarta placata mari/discipulis timorē excutit. Tel/In prima docet eos discretionē fidei. In secūda rectitudinem ꝛ erectionez spei. In tertia feruorem charitatis. In ꝑta constantiam securitatis. In ꝓma parte ꝓmo dicit vbi docent. In secūda quomodo/ibi: In parabolis. Tertio quid/ibi: Audite. Quarto exponit parabolā/ibi: Vobis datuz. Quito dicit cur apostolis exposuerat/ibi: Et dicebat. Sexto hortatur ad impletionem verbi in ope/ibi: Si quis habet. Dicit ergo: k ¶ Et iterum ꝛc. quia semp iteranda est ꝓdicationis doctrina. Sapientia eīm clamitat:vt dicit Prouerb.viii.a. l ¶ Cepit:nō puduit dei sapientiam quasi alphabetum ꝛc. Moraliter. n ¶ Docere ꝫ/simplices rudimenta timoris domini:quod est ꝓncipium sapientię: Prouerb.i.a. m ¶ Jesus:in quo notatur recta intentio ꝓdicationis:quia ꝓdicabat ad salutē animarum. Jaco.i.c. Cum mansuetudine suscipite insitum verbum ꝛc. Timor enim laborat sicut bonus miles iesu christi.

k iterum

l Matth.13.a. Luc.8.a. Mr. ꝓcire

Moraliter

h

n ¶ Docere ad mare:id est peccatores/non angelos. Pš. Docebo iniquos vias tuas ꝛc. Et Pš. Dixi iniquis ꝛc. Ecce ꝓfectus simplicis ꝓdicationis. Eccl.iiii.a. Congregatiōi paucorum affabilem te facito. In nauim ascendens:vt exemplo opis doceret eos ascendere. Mccmę.viii.a. Stetit esdras sup gradum ꝛc. Vel/ o ¶ Ad mare:quia dicit Eccl.xliii. c. Qui nauigant mare enarrant pericula eius:id est mundi. Ad mare. Mare mundus. Unde Pš. Hoc mare magnum ꝛ spaciosum. Moraliter. Mare eos significat qui sunt in amaritudine peccati. Isti multum pauperes sunt: vnde talibus est ꝓdicandum. Et hoc est quod dicit Matth.xi.a. Pauperes euangelizant. Et Prouerb.xxxi.a. Date siceram merentibus ꝛ vinū his qui amaro sunt animo. p ¶ Turba multa. Quia multi sunt peccatores. Eccs.i.d. Stultorū infinitus est numerus. q ¶ In mari. Sic ꝓdicatores dum ꝓdicat peccatoribus sedere debet in amaritudine corāis p compassionē. ii. Corinth.xi.g. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor? Glo. Parabola est rerum natura discrepantiū sibi sub aliqua similitudine facta cōparatio. r ¶ In parabolis. Parabola alia metaphorice/quę scz in verbis est:vt cum de aliquo dicimus/Ferreus est. Allegorica/quę in facto:quando ꝙ vnum factum docens aliud:ꝛ vtroq; modo docet dominus i parabolis. Sic eīm sapientes/sermones suos incorporant/ vt sensibiles auditores ex fidei voce ad spiritualium noticiam valeant manuduci. Eccl.xxxix.a. Sapiens in absconditis parabolaꝝ conuersabitur. s ¶ Audite: Ecce exijt seminans ad seminandū. supra.i.d. Eamus in ꝓximas ciuitates vt ibi ꝓdicem: Ad hoc eīm veni. t ¶ Aliud cecidit secus viam:id est in illos qui se viam demonibus ꝛ malis cogitationibus retinent:qui nec ꝓdicatione compunguntꝫ nec bene agere incipiunt. Esa.lj.g. Posuisti corpus tuum vt terram ꝛ quasi viam transeuntibus. Job.xx.d. Cadent ꝛ venient sup eum horribiles. v ¶ Et venerunt volucres. Judic'.vi.a. Cum seminasset israel/ascendebat madian ꝛ amalech ꝛ ceteri orientalium nationū ꝛ apud

Pš.50.

Moraliter

℣ eos figētes

A ℣ eos figentes tentoria sicut erant in herbis cuncta vastabant. Osee.viii.b. Culmus stans nō est in eo germen nō faciēt farinā: qđ si fecerit alieni comedent eam. Aggei.j.b. Seminastis multū ꝛ intulistis parū. Ezech.xxxix.a. Feris auibus omnigs volatili cęli ꝛ bestijs terrę dedi te ad deuorādū. Deut'.xxxii.d. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo ꝛc.

a ¶ Super petrosa ꝛc. Moraliter. Per viā ꝛ petrosa: ꝓ spinas ꝛ ꝓ terram bonam: quattuor genera hominū intelligūtur. Per viā/luxuriosi. Eccl.ix.b. Omis mulier fornicaria ąsi stercus cōculcabit in via. Esa.li.g. Posui/sti vt terrā corpo mū ꝛ quasi viā transeuntibus. Per petrosa superbi:qui duri sunt sicut diabolus. Job. xl.c. Cor eius indurabitur quasi lapis. Et illud frangit de: id est omnē supbum. Per spinas significantur auari: De quibus Job.xxx.a. Esse sub sentibus delitias computabāt. Hiere. iiii.a. Nolite serere super spinas. Patet/qꝛ pungūt multiplicat. In acquisitione/conseruatione/diminutione. Cum labore eīm acquirunt: cū timore possidentꝫ: cum dolore dimittunt vl amittunt. Per terrā bonam / boni: quib' ds Jaco.j.c. Suscipite in māsuetudine insitum verbum ꝛc. De qua terra Heb.vi.b. Terra sepe sup se venientē bibens imbrem ꝛ germinās herbā oportunā his a quibus colitur accipit bñdictionē a deo: ꝓferens aūt spinas ꝛ tribulos reprobus est ꝛ maledicto ,prima: cuius cōsummatio in combustionē veniet. Et de hoc notatur ysr.ē. Matth.xiii. Semē est verbū dei. Seminās ꝓdicator. Act'.xvii.d. Quid vult seminiuerbi' ꝫ dicere? Vic debet exire ab amore mūdi ꝛ ab amore parētū ꝛ ab amore sui. Gen.xii. a. Egredere de terra tua ꝛ de cognatione tua ꝛ de domo pris tui ꝛ veni in terrā quā monstrauero tibi. Hoc est ꝓtra illos qđ nolunt exire ad extraneos vt ibi seminent verbum dei. Gen. xxvi.c. Seminauit isaac in gerara: id est aduena. Item cōtra inueteratos multos in studio parrhisius. Michęę.iiii.a. De sion egredietur lex ꝛ verbum dñi de hierusalem. Et concident gladios.i. subtiles disputationes/ in vomeres.i. grossas moralitates. Est aūt semen multiplex. Semen seminatū.i. verbum dei. Hoc christus in iudea ꝛ aplī in mundo seminauerūt. Esa. xxvii.b. Qui egredient impetu a iacob/florebit ꝛ germinabit israel: ꝛ implebunt orbē semine. Leuit'.xix.d. Non seres agrū tuū diuerso semine: Qđ facit qui bonum ꝓdicat ꝛ malū exemplum dat. Item est semē inspiratū.i. virtus. Hoc seminat solus deus in corde hominis. Gen.xxii.d. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Item semē cooperatū/seruor charitatis cooperante gratia: ꝛ bonor operū multiplicatio.ii. Cor'. ix.b. Qui parce seminat parce ꝛ meter. Item semen datū/elemosyna. Eccs.xi.c. Mane semina semē tuum: et vespere non cesset manus tua. Item semen oratio. Qui seminat in lachrymis ꝛc. Item semen carnalis concupiscentię. Gal.vi.b. Qui seminat in carne de carne ꝛ metet corruptionem. Fructus ꝛo triplex: centesimus/ sexagesimus/tricesimus. Centesimus triplex. s. perfectio cōtēplationis: integritas virginitatis: palma martyrū. Item sexagesimus duplex .s. ꝓfectio actiuę: vita vidualis. Tricesimus duplex: fides trinitatis: vita coniugalis.

b ¶ Ubi nō habuit. Ezech.xxxvi.f. Auferā cor lapideū de carne vestra: ꝛ dabo vobis cor carneū: ꝛ spiritū meum ponam in medio vestri. Amos.vi.d. Nunqđ currere queunt in petris equi aut arari pōt in bubalis? Exo.xxxii.d. Iratus moyses ꝓiecit tabulas lapideas ad radicē montis. c ¶ Et statim exortum est. Hoc mō est ꝓtra similitudinē facti: qꝛ vbi sūt petrę/ibi ē ariditas vbi non statim oriunt segetes: Abūdātia eīs humiditat' facit citius exoriri. Solo. In ꝓncipio veris quādo humor abūdat/citius oriunt segetes in terra petrosa/sed statim deficūt: quia humor statim deficit. Unde dicit:Qm̄ non habebat altitudinē terrę. d ¶ Et quādo exortus est sol. Jonę vlt.c. Percussit sol sup caput ionę et estuabat. Pš. In sole posuit tabernaculum suū. e ¶ In spinas. Hiere.iiii.a. Nolite serere super spinas. f ¶ In terram bonam. Ecce tres partes seminis pereunt ꝛ sola quarta fructificat: In quo docemur non debere desistere a ꝓdicatiōe: etsi pauci proficiāt.

Mr. ꝓcorde

†Pš.18.

g ¶ Ascendētem. Pš. Ascensiones in corde suo disposuit i valle lachrymarū ꝛc. Et ibūt de virtute in virtutem ꝛ videbitur deus deorum in sion. b ¶ Et crescētem. Gen.xxvi.c. Semina/

†Pš.83.

D

uit isaac in terra illa: ꝛ inuenit in illo anno centuplum. Vñ Pm diuersitatē terrarum magis vel minus multiplicatur seges.

i ¶ Centum/in virginibus. Ex hoc videt ꝙ maius ꝓmiū habeāt virgines ꝙm cōiugati. Cōtradicit auctoritas ꝙ dicit ꝙ celibatus iohannis non ꝓferetur coniugio abrae. Dicit ergo ꝙ se habēt vt excedētia ꝛ excessa quo ad essentiā meriti et quo ad essentiā ꝓmi/non status. k ¶ Aures audiendi. Joh. xii.a. Auditu auris audiui te. l ¶ Singulares. Eccl.xxxviii. c. Sapientiā scribe in tpe vacuitatis: ꝛ qui minoratꝫ actu:id est actione: id est non multū est occupatus / sapientia percipiet. Esa.viii.c. Liga testimoniū/signa legem in discipulis meis.

Pš.2.

m ¶ Posse/vel/scire. Pš. Et nūc reges intelligite. Et Sap. vi.a. Audite reges et intelligite: discite iudices finium terrę: ꝓbete aures vos qui continetis multitudines. n ¶ Illis: id est ceteris. o ¶ Et videntes videant. Esa.vi.c. Excęca cor populi huius: ꝛ aures eius aggraua: ꝛ oculos ei' claude:ne forte videat oculis suis ꝛ auribus suis audiat/ et corde suo intelligat/ ꝛ conuertat ꝛ sanem eū. p ¶ Et nō videāt. Hiero'. Ingenio ꝓfumentes se videre/ ꝓmunt ꝫ spirituali intellectu. q ¶ Verbum. Semen est verbū dei. Luc'.viii.b. De quo Esa.j.d. Nisi dns exercituū reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuissemus ꝛ quasi gomorra similes essemus.

Diuersitas semen

r ¶ Qui seminat. i. Cor'.ix.b. Si nos vobis spiritualia seminamus. s ¶ Et non habent radicem. Job.xv.d. Non mittet in terrā radicē: auferet ꝙ spiritu oris sui:id est verbum iacētię. t ¶ Propter verbum. Matth.v.a. Beati qui ꝑsecutionem patiunt ꝛc. v ¶ Deceptio diuitiarum ꝛc. Augustin'. Pes animę timor est: qui si rectus sit dicit charitas: si nō vel tortuosus est/ ꝓcupiscentia est. x ¶ Et sine fructu efficit. Deceptio diuitiarū.i. falsę ꝛ fallentes diuitię:qꝛ falsę/non sunt vere diuitię ꝙ remanent in eternū. Prouer.x.a. Qui nititꝫ mēdacijs hic pascit ventos: idē aūt ipse sequit aues volātes fallētes: qꝛ ꝓmittūt satietatē ꝛ pariūt famē. Eccs.v.d. Auarus nō implebit pecunia. Item ꝓmittunt voluptatem ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

parīūt anxietatē. Ecclꝰ.v.c. Sarietas diuit' nō sinit eū dormire. Jtē ꝓmittūt securitatē ⁊ pariūt timiditatē. Job.xv.c. Sonit⁹ terroris semp in aurib⁹ ei⁹: ⁊ cū pax sit semp insidias suspicat. Jtē ꝓmittūt firmitatē ⁊ pariūt formidinē. Pſa. Posuisti firmamētū ei⁹ formidinē. Jtē dñūt/⁊ pariūt seruitutē. Thren. v.b. Egypto dedim⁹ manū. i. bomagiū fecim⁹ diabolo/sue mūdo. j. Timoth. vlt. b. Qui volūt diuites fieri incidūt in laqueū diaboli. Jtē ꝓmittūt refrigerium ⁊ pariūt ſtum. Eccl. xxiiij. a. Quasi q̄ apꝓhendit umbrā ⁊ pſequit ventū: sic q̄ attēdit ad visa mēdacia. Propt̄ hoc dic̄t Pſa. Diuitię si affluāt nolite cor apponere. a ¶Et dicebat illi ⁊c. Supra dixit marcus/quō oīb⁹ posuit pabolā/⁊ aplis exposuit sensum: hic vo dicit ꝺre eis exposuit: vt. s. p eos alijs inotescat: p hoc inuēs q̄ ipsis quasi secretarijs suis apienda erant abdita scripturaꝝ ⁊ cōmittēda secreta mysterioꝝ: q̄ ⁊ ipi futuri erāt seminatores ꝺbi dei. Per hoc etiā ſtruit eos ⁊ nos: vt sic ipe, ꝓpē malos q̄ aderāt nō desinit ab eoꝝ instructione nec nos. b ¶Nūd venit lucerna. Pſa. Lucerna pedib⁹ meis ꝺbū tuū ⁊c. Et Prouer. vi. c. Mādatū dei lucerna est: ⁊ lex lux. c ¶Ut sub modio. Luc'. viij. c. et. xj. c. Mat. v. b. Nemo accēdit lucernā. Matth. vj. c. Lucerna corꝑis tui est oculus. d ¶Ponat. ij. Cor'. iiij. a. Si optū ē euāgelium nostrū in his q̄ pereūt ē optū. Prouer. xj. c. Qui abſcōdit frumētū ⁊c. e ¶Cādelabrū. Hoc ē q̄ Matth. x. d. 6z: Nō incipiūt ꝺdicare sup tecta. Eccl. xx. c. Melior ē q̄ celat insipiētiā suā q̄m q̄ abſcōdit sapiaz suā. Eccl. xxx. c. Bona abſcōsa in oꝛe clauso q̄si appositiōes epularuꝝ circūpositę sepulchro. Zach. iiij. a. Vidi ⁊ ecce cādelabrū aureū totū ⁊ lāpas sup caput eius ⁊ septē lucernę sup illud. Esa. lxij. a. Saluator eius vt lāpas accēdat. f ¶In palā veniat. Hiero⁹. Nolite timere pſecutionē eoꝝ negq̄ emulemini simulatores: q̄ veniet dies iudicij in q̄ ꝺtus vīa ⁊ eoꝝ demōſtrabit̄ neq̄tia. Vſi. j. Corinth. iiij. a. Nolite añ tēpus iudicare q̄adusq̄ veniat dñs q̄ illuminabit abſcōdita tenebraꝝ: ⁊ manifestabit pſilia cordium. Malach. vlt'. a. Dies dñi nō relinquet in eis radicē neq̄ germen. i. cogitationē vel opus ipunitū. Sap. vi. a. Data ē a dño potās vob ⁊ ꝺtus ab altissimo: q̄ interrogabit opa vīa ⁊ cogitatiōes vīas scrutabit. g ¶Si q̄s habet aures. Nō hoc tā sterro ad ipletionē ⁊ receptionē ꝺbi. h ¶In q̄ mensura ⁊c. Sz culpa est tpalis: q̄ ⁊ pena. Solo. Jn ꝺctu sit tpalis actio ⁊ ius ꝑpetuū emptoꝝ. Jtē vulneratio momentanea dat mortē. Jtē casus ī foueā tempalis detētio ꝑpetua. Jtē ius diuinū ꝑpetuū acq̄rit seruitutē. Jtē Aug⁹ de ciuitate dei lib. xxj. octo genera pnarū esse in legibus scripsit. Damnū/vincula/verbera/talionē/ignominiā/exiliū/mortē/seruitutē. Quid horū est q̄ durius vindicet q̄m cōmissum sit ꝛter talionē? Jtē ꝛterea: peccās offendit infinitū bonū. Jtē Aug⁹. Fatuus ē ⁊ malo dignus q̄no: q̄ in se pemit bonū q̄ poterat esse eternū. Jtē Sap. xiiij. b. Factū cū illo q̄ fecit toꝛmēta patiēt. Sz q̄na erit macula q̄ nō poterit tolliꝛgo ⁊ pena. Vñ Esa. xiij. c. Operimentū tuū vermes. Sicut enī q̄diu humor ē in cadauere vermes nascunt ex putredine: sic ex ipa materia pctoꝝ supplicia gignunt. Jtē Aug⁹. Qua mēsura mēsi fuerit/remetiet vob. Jn voluntate q̄ppe, ꝓpria metit bonus hō bona opa: in eis remetiet ei beatitudo. Jtē in voluntate ꝓpria metit̄ malus mala opa/si eis metiet ei misericordia. Jgit in eadē q̄uis nō ꝑpetuo malo oꝛe q̄na supplicia mereant. Et q̄ voluit q̄nā habere pcatoꝝ seruitutē/q̄ternā inueniet ⁊ vindictę ꝛueritatē. i ¶Et dicebat. Secūda pabola de semine in q̄ compat nō ꝓsona ꝓ-

natī sunt: qui audiūt verbū ⁊ suscipiūt: ⁊ fructificāt/ vnū trigita/ vnū sexaginta/ ⁊ vnū centū. Et dicēbat illis: Nūquid venit lucerna vt sub modio pōnat/ aut sub lecto: nonne vt sup cādelabrū ponat? Nō est enī aliq̄d absconditū q̄ non manifestet: nec factū est occultuz sed vt in pālā veniat. Si q̄s hābet aures audiēdi/audiat. Et dicebat illis: Videte q̄d audiatis. In q̄ mēsura mēsi fueritis: remetietur vob ⁊ adijcietur vob. Qui enī habet dabit illi/ ⁊ q̄ nō habet etiā q̄ videtur habere auferetur ab eo. Et dicēbat: Sic est regnū dei quēadmodū si hō iaciat sementē in terram ⁊ dormiat: ⁊ exurgat nocte ⁊ die ⁊ semen germinet ⁊ increscat dum nēscit ille. Ultro enī terra fructificat ꝓmū herbam: deinde spicā: deinde plenū frumentū in spica. Et cum exposuerit fructus statim mittit falcē: quoniā adest messis. Et dicēbat: Cui assimilabimus regnum dei: aut cui parabolę cōparabimus illud? Sicut granum sinapis/q̄d cū seminatū fuerit in terra/minus est oibus seminibus q̄ sunt in terra: et cum natum fuerit ascēdit in arboꝛē: ⁊ fit māius oibus oleribus: ⁊ fācit ramos magnos:

Matth. 13. c. De pcni. dist. 2. c. dū sctm

Matth. 13. d Luc'. 13. d.

sonę: ⁊ negociū negocio/vbi ecclia dicit regnū dei: q̄ in ea dñs regnat ⁊ q̄ eā regit holes ⁊ vitia calcat. Semē ꝺo dicit verbū dei sicut ꝺus. Et ē sensus. Jta ꝓcedit status ecclię q̄cūdmodū si hō iaciat semē suū ⁊ dormiat: ⁊ eo nesciēte semē crescat: ꝓmo nascit: deinde crescit: deinde maturescit: ⁊ tādē colligit ⁊ reponit in hoꝛreum: Jta ecclia ꝓmo seminat semīe ꝺbi dei: deinde nascit̄ in herbaz ab incipiētib⁹ ꝑ q̄ timorem: deinde crescit in spicā ab ꝓficiētib⁹ ꝑ amoꝛē: in pfectis tandē colligit ⁊ reponit in hoꝛreū dñi. Unde Matth. iij. c. Permūdabit aream suā ⁊ congregabit triticū i hoꝛreū suum: paleas aūt cōburet igne inextinguibili igni. Nō semē iaciēs est filius dei: q̄ corda hominū seminauit ꝺdicādo: desde dormiuit moziendo. Post somnū eius: id ē post obitū eius/ semē surrexit ⁊ creuit ipo nescīte. i. scire nos faciente. Dicit q̄: Et dicebat ⁊c. k ¶Et semen germinet. Eccl. xv. d. Vñ hominē vita ⁊ moꝛs: bonū ⁊ malū: q̄s placuerit dabitur ei. Et modicū ante. Apposuit tibi aquā ⁊ ignē: ad q̄ volueris porrige manū. l ¶Nescit. Eccl. ix. a. Nescit hō an amore an odio dign⁹ sit. m ¶Et dicebat. Hic tertio agit de bumili fructificatione verbi dei. n ¶Cui assimilabimus ⁊c. Tertia pabola est in qua dñs ꝺbū compat grano sinapis. In ꝑma quidē compauit verbū seminis: q̄ sariat affectū. In secunda lucernę: q̄ illuminat intellectū. In hac tertia grano sinapis: q̄ castificat sensum. Et sit hęc compatio sicut alię ꝑm ꝓgressū ecclię: q̄ sicut granū sinapis iactū in terrā minimū est omniū seminū: deinde excrescit in arboꝛē magnā/ vt omniū arboꝛ excedat magnitudinē: ita verbū dei in ꝓncipio nascentis ecclesię minimū erat reputatiōe: sz tandē creuit: quia disseminatū est ꝑ apłos in omni terra: ⁊ factū est maius oibus herbis: id est doctrinis philosophoꝝ: q̄ tanq̄ olera herbaz citꝺ decidēt: quia ꝺcto magis crescūt: tāto magis vilescūt. Diuerse igit scientię diuersa semina. Leuit'. xix. d. Nō seminabis agrū tuum diuerso semine. Inter oēs alias scientias theologia cōgruētius comparat grano sinapis: q̄ in supficie apparet vilissima: sz si cōterat dēte disputatiōis/tūc sentit acumē subtilitatis atq̄ difficultatis. Cōgat etiā ꝺbū spūalit̄ ⁊c. o ¶Sicut granū sinapis ⁊c. Granū sinapis ꝺdicatio euāgelij ē: ex q̄ charitas/q̄ ē maioꝝ oibus: q̄ oīa reputat ſtcoꝛa: vt patet in apło Phil. iij. b. Et ꝑ hāc pabolā dat intelligere q̄ ꝺdicatoꝛes debēt esse humiles. Vñ dñs docuit eos dicere q̄ habet Luc'. xvij. c. Serui inutiles sumus ⁊c. Et ꝑ ꝺdicationem crescit in arboꝛem magnam. Qui enī fecerit ⁊ docuerit/magnus vocabit̄ in regno cęloꝝ: vt dicit Matth. v. c. Et huius arboꝛis: id est ꝺdicationis fructus est in cibum/ ⁊ folia in medicinam: vt dicit Ezech. xlvij. c.

Granū sinapis verbū euāgelij vel coꝛp⁹ christi
- Paruū in humilitate.
- Suppurpureū in patiētia.
- Siccū in abstinētia.
- Soluit paralysim linguę in ꝺdicatiōe
- Dissoluit duritiā cordis cōpassione.
- Attrahit exemplo.
- Extinguit carnē domādo.
- Multiplicatū est semē in spūali ꝓle.
- Contritū dilatat odoꝛem ꝑ bonam famam.

p ¶Et fit maius oibus oleribus: id est aliis scientijs. iij. Reg'. xxj. a. Locutus ē achab ad naboth/dicens: Da mihi vineam tuam vt faciam mihi hoꝛtum olerum. Sic multi theologiam vertunt in alias scientias. q ¶Et facit ramos magnos. j. Corinth. xiij. b. Charitas patiens est/ benigna est: charitas non emulat ⁊c. Ibi quindecim rami sunt charitatis.

℣ Jta vt possint

a ita vt pōssint sub vmbra eius aues celi habitare. Et talib⁹ multis parabolis loquebat eis verbum ꝓut poterāt audire: Sine parabola aūt nō loquebat eis. Seoꝛsum autem discipulis suis disserebat omnia. Et ait illis in die illa cū sero cēt factū: Trāseāmus contra. Et dimittentes turbam āssumunt eum ita vt erat in naui: ⁊ ālię naues erāt cum illo. Et facta est procella magna vēti: ⁊ flūctus mittebat in nauum: ita vt impleret nauis. Et erāt ipe in puppi super cerui cal dormiēs. Et excitant eum ⁊ dicūt illi: Magister/non ad te ptinet quia perimus? Et exurgens cōminatus est vento: ⁊ dixit mari: Tace/ obmutesce. Et cessauit vētus: ⁊ facta ē trāquillitas magna. Et ait illis: Quid timidi estis? Necdum habetis fidem. Et timuērūt timoꝛe magno: ⁊ dicebāt ad alterutrum: Quis putas est iste: q̄ ⁊ ventus ⁊ mare obediunt ei. Ca. V.

t e ¶Venerūt trans fretum maris in regionē

Matth. 8. c. Luc'. 8. d.

Matth. 8. d. Luc'. 8. d.

Pſa. 67.

k gerasenoꝝ. Et exeūnti ei de nauī/stati occurrit de monumentis hō in spū immundo qui domicilium habebat in monumētis. Et nēq̄ catenis iam quisq̄ poterat eum ligare: quoniam sępe cōpedibus ⁊ catenis vinctus dirupisset catenas ēt cōpedes illius. o ¶Et nemo poterat eū domare: eo q̄ erat sine timoꝛe dei. Jaco. iij. b. Linguā aūt nullus hominum domare pōtest. esn inq̄etum malū. Eccl. xxviij. b. Lingua tertia multos commouit ⁊ dispsit illos de gente in gētē. p ¶Nocte/ aduersis. q ¶Ac die/ pspis. r ¶In monumētis/ in seditate opeꝝ. s ¶Et in mōtibus erat/ in fastibus superbię. t ¶Clamans/ per verba duritiemę infidelitatē. v ¶Et cōcidēs se lapidib⁹. Supbi esn duri sūt: frangi possunt/ flecti nequeūt. Hi sunt de q̄bus Eccl. xxj. b. Tria peccantiū cōplātat a lapidibus. Hi sūt eti am q̄ dicunt: Lassati sumus in via iniq̄tatis ⁊ pditionis: ābulauimus vias difficiles: Sap. v. a. x ¶Quid mihi ⁊ tibi iesu fili dei altissimi. Hieronymus. Nō est voluntatis ista confessio: sz necessitatis. ext orsio. Jtē ridiculose putāt q̄dā dęmonia nolle filium dei ⁊ diabolum ignoꝛare: eo q̄ minoꝛis malicię sint satellites q̄m ipe: sz tā dęmones q̄m diabolus magis suspicāt filiū dei esse q̄m noscant. Gregorius in moralibus. Aliq̄n sciebāt ipsum esse filiū dei/ vt audiētes vocē in baptismo ⁊ trāsfiguratione: aliq̄n renouabāt in dubiū/ memoꝛes eius infirmitatis. y ¶Quod tibi nomē est? Vult dñs vt nomē peccati in cōfessione exprimat. Esa. xiij. c. Perdā nomē babylonis. Zach. xiij. a. Disperdā nomina eoꝝ. z ¶Quia multi sumus. Quoꝝ vnū peccatū nō est sine altero. Qui enī in vno offendit/ factus est omniū reus: Jaco. ij. b. Sicut enī vna virtus nō est sine alia: q̄ filius dei solus nō est cū sit nobilis: sic diabolus cū sit nobilis solus nō venit: Jpse enī est rex sup oēs superbos: Job. xli. d. Jta petīt q̄ est filius diabolī cū se nobilez reputet/ solū nō venit si diu maneat. Peccatū enī suo pondere ad aliud trahit/ nisi cito pnitentia diluat. Esa. xxxiij. d. Illic cōgregati sunt milui alter ad alterꝰ. a ¶Erat aūt ibi circa montē ⁊c. Ecce q̄ hic tria genera hominum significant. Per montē/ supbi: in q̄bus habet diabolus prātem. Job. xl. c. Huic montes herbas ferūt. Per illud: Pascens in agris/ suari. De quibus Luc'. xiij. d. Juga boum emi quinq̄. Per porcos/ luxuriosi. ij. Pet. ij. d. Sus lota in volutabꝛo luti. Et de his tribus simul Job. xl. c. Huic montes herbas ferūt/ ecce superbi: omnes bestię agri ludent ibi/ ecce suari: sub vmbra dormit in secreto calami/ ecce luxuriosi: in locis humentibus: id est in luxuriosis dormit/ in aridis requiem non inuenies. b ¶Mitte nos in porcos ⁊c. Sic dicit aduocatus: Non amplius aduocabo/ sed inuabo amicos. Alius dicit: Non ero sodomita/ sed habebo socariam. Esa. xxxiij. c. Qui fugerit a facie formidinis: id est suaricię/ cadet in foueam luxurię: ⁊ q̄ se explicuerit de fouea/ tenebit laqueo supbię: q̄ suspendit homines supbos.

n 5 ℣ Et exeūtes

Matth. 13. c. De pcni. dist. 2. c. sunt ples.

Ar. † exeunte eo.

Ar. † summi

E S a ¶Et exeũtes spũs immũdi ⁊c. Sz quo ꝓcessit eis dñs vt intrarẽt porcos cũ sit pctm: ⁊ dñs nemini ꝯcipit vel mãdet male agere siue impie/vt ꝺr Ecclj.xv.d. Jtẽ nõne sic dãnificati sunt dñi porcoꝝ? Sz dic intrare in gregẽ nõ est pctm/licet diabolo pctm esset. Jtẽ christus est maior dño rerũ ℭ possesso/

a statim ihesus. Et exeũtes spi/ritus immũdi introierunt in
b porcos: ⁊ mãgno ipetu grex
c p̃cipitatus est in mare ad
duo milia ⁊ suffocati sunt in
mari. Qui aũt pascebãt eos
fugerũt: ⁊ nũciauerũt in ciui
d tatẽ ⁊ i agros. Et egrẽsi sũt
videre quid esset factũ: ⁊ ve/
nũt ad ihesum: ⁊ vidẽt ullũ q̃
a demonio vexabat sedentẽ
e vestitũ ⁊ sane mẽtis/et timu/
f erũt. Et narrauerũt illis qui
viderãt qualiter factũ eẽt ei
qui demoniũ habuerat: ⁊ de
b porcis. Et rogare ceperunt
eũ vt discederet de finibus
t eoꝝ. Cũq; ascẽderet nauim/
k ceꝑit illũ depcari q̃ a demo/
nio vexatus fuerat vt eẽt cũ

Moraliter credẽtes. Moraliter/ aũt significat q̃ nõ põt q̃s videre ie/sum/vel facta eiꝰ/nisi p̃us fuerit egressus a carne / a mundo / ab amore parentũ. Ũn Besi.xij.a. Egredere de terra tua ⁊ cognatione tua: ⁊ de domo patris tui: et veni in terrã quã mõstraue/ro tibi. c ¶Testi/

f tum ⁊ sane mẽtis. Luc.j.c. Homo quidã descendebat ⁊c. f ¶Et timuerũt/eũ timore mũdano: ꝓpter damnũ porcoꝝ. Vel potius timore reuerẽtie/ꝓpter miraculũ sanitatis non tñ secuti sunt ihesũ. Ũn significãt illos q̃ videtes alios pnitẽtes ⁊ pnitentiã faciẽtes admirant dei gram: ⁊ illoꝝ pnitentiam nõ assumũt: q̃bus ꝺr Esa.lviij.b. Dissolue colligationes impietatis/ solue fasciculos deprimẽtes. g ¶Et narrauerunt illis q̃ viderãt.i. custodes: p q̃s significãt doctores ⁊ p̃dicatores q̃ peccatorib⁹ narrãt facta dñi: ⁊ vsq; ad ihesum videndũ adducũt: q̃ tñ non curãt. Ũn possunt dicere illud Piere.lj.a. Curauim⁹ babyloñ ⁊ nõ est sanata: derelinq̃mus ergo eã ⁊ eamus vnusquisq; in terrã suã. h ¶Et rogare ceperũt ⁊c. Piero⁹ sup Matth.viij. Mõ ex supbia ſz ex humilitate iudicantes se indignos eius ꝓsentia: sicut petrus Luc'.v.b. Exi a me dñe: q; hõ peccatoꝝ sum.iij. Reg'.xvij.d. Munḋ venisti ad me vt rememorẽr iniq̃tates meę ⁊ occideres filiũ meum? Matth.viij.a. Mõ sum dign⁹ vt intres sub tecrũ meũ. Aug⁹. Dicẽdo se indignũ ꝓfitetur se dignũ: nõ intus parẽtes/ ſz intus cor christus verter. Hoc est ꝓtra multos/q̃ licet immũdi/christi ⁊ sacramẽtoꝝ ei⁹ ꝓsentiã nõ verẽr: q̃ significant p oçam q̃ indignus arcã retigit: ⁊ pcussus a dño interiit. ij. Reg'.vj.b. Significãt etiã p bethsamitas: q̃ vidẽtes arcã nudã / interierunt pcussi a dño septuaginta viri ⁊ quinq̃ginta milia plebis: j. Reg'.vj.d. j. Cor'.xj.g. Qui mãducat ⁊ bibit indigne iudicũ sibi mãducat ⁊ bibit nõ diiudicãs corꝑ⁹ dñi: Ideo inẽ vos multi infirmi ⁊ imbecilles ⁊ dormiũt multi. Hoc est etiã ꝓtra multos q̃ ex tumore supbie expellunt a se pauperes ⁊ humiles in q̃bus ⁊ christus expellit. De quibus Job.xxj.a. Quare ipi viuũt: q̃ dixerũt deo: Recede a nobis/scientiã viarũ tuarũ nolumus. Prouerb.xxix.d. Abominanẽ impũ eos q̃ in recta via sunt. i ¶Cũq; ascẽderet nauim. Mauis ecclia. Beñ.vj. c. Fac tibi arcã ⁊c. Mauis crur. Sap.xiij.a. Exiguo ligno cõmittũt hoies aias suas ⁊ trãseuntes mare p̃ratẽ liberati sũt. Mauis ꝺgo maria. Matth.ix.a. Ascendẽs ihesus in nauiculã/venit in ciuitatẽ suã. Prouer.vlc'.b. Facta est quasi nauis institoris. Mauis religio. Job.ix.d. Pertranslerũt quasi naues poma portãtes. Jn hac naui ihesu/rogat esse liberatus a demonẽ/sed nõ ꝓmittit/ne ꝓpter secretũ cõtemplationis ⁊ impediat officiũ ꝓdicationis. Ũn Glo. Bedę. Quisq; potest remissionem ⁊c. k ¶Qui a demonio vexatus fuerat. Vexatus doctor/vt quilibet qui longo tempe in studio fuit ⁊ laborauit/aptus ꝓdicationi ⁊ regimini aliarũ. Phil.j.d. Cupio dissolui

Mystice nauis

Al.⁊ vili/pendatur

l illo: et nõ admisit eũ/ſz ait illi: m Vade i domũ tuã ad tuos
n ⁊ annuncia illis q̃anta tibi
o dñs fecerit: ⁊ miserꝰ sit tui.
o Et ãbijt et ceꝑit ꝺdicare in
decapoli quanta sibi fecisset
ihesus: ⁊ oẽs mirabant. Et cũ
transcendisset ihesus in nau
rursus trãs fretũ/ꝓuenit turba multa ad⁹ eũ: ⁊ erat circa
p mare. Et vẽnit quidã de archisynagogis nomie iairus:
q et videns eũ procidit ad pe/
r des eius: et depꝛecabat eum
s multum/dicẽs: q̃dom̃ filia
t mea in extremis est: vẽni im/pone manũ tuã sup eam: vt
v salua sit ⁊ viuat. Et ãbijt cũ
x illo: et sequebatur eũ turba
y multa: et cõprimebant eum.

t Pũ.18.

Al.⁊ illum

Matth.9.c. Luc'.8.f.

bet fieri oĩs ꝺdicatio: non in occultis locis/ sicut hereticj faciunt. Joh.vij.a. Nemo in occulto aliquid facit: ⁊ querit in palam esse. Joh.xviij.d. Ego semp docui in synagoga ⁊ in templo quo omnes iudei conueniunt: ⁊ in occulto locutus sum nihil. p ¶Et vẽnit quidã de archisynagogis noie iairus: qui interꝑetatur illuminans vel illuminatus: ⁊ est ꝑfectus. Unde/Illuminãs tu mirabiliter a montib⁹ eternis. Portes eterni sunt ꝑfecti. Per hoc q̃ dicit/ q ¶Et videns eum procidit ⁊c. duo notant q̃ debent esse in ꝑfecto: scientia ⁊ humilitas. i. bona vita: puidens scientia. Procidit. Bona vita. Hoc est q̃ in Pũ.ꝺr: Hoyses: id est lex vel scientia: ⁊ aarõ mõtanus. i. excelsus p opera/in sacerdotib⁹ eiꝰ ⁊c. s ¶Quia filia mea in extremis est. Alia q̃ laborat in extremis. i. turpitudine tpaliũ que extrema. i. vilia sunt. Phil.iij.b. Q̃a hec detrimẽtũ feci ⁊ arbitroꝛ vt stercora. r ¶Et depꝛecabat eũ multũ. Matth.vj.b. Orantes nolite multũ loq̃/ sic ethnici faciũt: Putãt enim q̃ multiloquio suo exaudiant. t ¶In extremis. i. laboratiq; in acquisitione tpaliũ est labor: in cõseruatione timor: in amissione vel dimissione dolor. Hoc est q̃ habet Job.xvj.g. In mũdo ꝑturas: in me pacem habebitis.

Pũ.75.

In ꝑfecto debent esse duo Pũ.98.

Jn extremis. Luc'.viij.f.ꝺr: Et hec moriebat. Matth.ix. c. Modo defuncta ẽ: ⁊ Marcus hic: Jn extremis ẽ. Aug⁹ de cõcordia euãgelistarũ. Nihil in cuiuslibet verbis debem⁹ inspicere nisi voluntatẽ/cui debẽt vba seruirenec mẽtiri queẽq; si alius vbis dixerit q̃ ille voluerit cuius vba nõ dixit/ne miseri aucupes vocũ apicibus quodãmõ litterarũ putent esse ligandã veritatẽ: cum vtiq; nõ vbis tñ/ſz etiã in ceteris oĩbus signis animoꝝ nõ sit nisi animꝰ ipe redꝛẽdus. q. d. illi tres euãgeliste etsi diuersa vba ꝓtulerint tñ eodem sensu: in extremis erat q̃ iairus venit ad christum/vt dicit marcus: ⁊ moriebat/ vt dicit lucas: ⁊ postea mortua ẽ/vt dicit matthẽ⁹. v ¶Veni impone manũ tuã sup eã ⁊c. Sile Job.iij.g. vbi dic regulus: Deicẽde priusq̃ moriat filius meus. Et sicut ibi in Glo. redarguit regulus vt min⁹ fidelis: sic iste ꝯceps videt arguẽdus. Sed centurio cõmendat qui dixit: Nõ sum dign⁹ vt intres sub tecrũ meum: sed tñ die verbo ⁊c. Matth.viij.b. r ¶Et abijt: q̃ missus est ad oues q̃ perierũt domus israel: Matth.xv.c. y ¶Cum illo ⁊c. Ezech.j.d. Rota in medio rotę. z ¶Et comꝑimebant eum. Turba vexat deum. s. turba peccantiũ. Unde Esa.j.d. Laboraui sustinens. Et.xliij. d. Pꝛebuisti mihi laborẽ in iniq̃tatib⁹ tuis. Amos.ij.d. Ecce ego stridebo subter vos: sicut strider plaustrum onustũ ſgno.

S Et mulier que

A N a ¶Et mulier q̃ erat in ꝓfluuio sanguis ⁊c. i. de pctõ in pctm. Osee.iij.a. Sãguis sanguinẽ tetigit. Amb. in tractatu de salomõe. Dñs largũ sãguis flurũ siccauit in martha. Hieronym⁹: in hystoria trigintã li. vj. ca. xlj. dic: q̃ cũ iulian⁹ apostata coguiller in cesarea philippi christi eẽ simulacrũ/qđ sãguinis liberata ꝓfluuio

Matth.9.c. Luc'.8.f.

a Et mulier q̃ erat in ꝓfluuio
b sanguinis annis duodecim/
⁊ fuerat multa ꝑpessa a com
pluribus medicis: ⁊ erogauerat omia sua: nec q̃cq; ꝓfecerat/sed magis deterius habe
c bat: cum audisset de ihesu/vẽ
d nit i turba retro: ⁊ tẽtigit ve/stimentũ eius. Dicebat enim: q̃ si vel vestimentũ eius tetigero/salua ero. Et cõfestim siccatus ẽ fons sanguis eius ⁊ sensit corꝑe q̃ sanata esset a plaga. Et statim ihesus in se metipo cognoscẽs virtutẽ q̃ exierat de illo/conuersus ad turbam/aiebat: Quis tetigit vestimẽta mea? Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbã cõprimentẽ te: ⁊ dicis q̃s me tetigit? Et circũspiciebat videre eã q̃ hoc fecerat. Mulier aũt timẽs ⁊ tremens sciẽs
e q̃ factũ esset in se/vẽnit ⁊ pcidit ante eũ ⁊ dixit ei omnẽ veritatẽ. Ille aũt dixit ei: Fi
f lia fides tua te saluã fecit: va de in pace: ⁊ esto sana a pla/ga tua. Adhuc eo loquente veniũt nuncij ad archisynagogũ/ dicẽtes: quia filia tua mortua ẽ: quid vltra veras magistrũ? Jesus aũt audito verbo qđ dicebat/ait archi/
g synagogo: Noli timere/tãtũmodo crede. Et nõ admi/

Pũ.67. Moraliter

Per puellã mortuã i domo significat pec/cator⁹ occult⁹. Per sãguinariã petõr apt⁹. Theoñ.j.g. Foris inficit gladius ⁊ domi mors silis. Illa ꝓtius sanat: q̃ pctã apta cit⁹ sanat. Pũ. Imple facies eoꝝ ignominia ⁊ q̃rẽt nomẽ tuũ dñe. Michęę.iiij.c. Veni es/vsq; ad babyloñ ⁊ ibi liberaberis. Duodecia hora ẽ vltia hora diei: q̃ ẽ pctm vsq; ad senitũ: qđ etiã sanat dñs. Esa.xlvj.b. Usq; ad senectam ego ipe ⁊ vsq; ad canos ego portabo. Genẽ.vij.c. In articulo diei illi⁹ ingressus ẽ noe ⁊ filij ei⁹ et arcã. b ¶Duodeci.

B

Matth.9.c. Luc'.8.g. Pũ.82.

sit quẽcq; sequi se: nisi petrũ ⁊ iacobũ ⁊ iohanẽ fratrẽ iacobi. Et venũt in domũ archi/
b synagogi. Et vidit tumultũ
⁊ flentes ⁊ eulãtes multũ: ⁊
i ingressus/ait illis: Quid turbamini ⁊ plorat⁹? Puella nõ est mortua ſz dormit. Et
k irridebãt eũ. Ipe vo eiectis oĩbus assumit patrẽ ⁊ matrẽ puellę/⁊ qui secũ erant: ⁊ ingrediunt vbi puella erat iacens: ⁊ tenens manũ puellę/ ait illi: Tabitacumi: qđ ẽ in
l terꝑtatum: Puella tibi dico
m surge. Et confestim surrexit puella/⁊ ãbulabat. Erat aũt annoꝝ duodeci: ⁊ obstupuerunt stupore magno. Et ꝯcepit illis vehemẽter vt nemo
n id sciret: ⁊ tũssit dare illi mãducare. Ca. VI.

o Egressus inde abijt
e in patriam suam: ⁊ se/quebant eum discipu
li sui. Et facto sabbato ceꝑit
p in synagoga docere: ⁊ multi audientes admirabantur in doctrina eius/dicentes: Un
q de huic hec omnia? Et qđę est sapientia que data est illi: ⁊ virtutes tales que per ma/
r nus eius efficiunt? Nõne h
s est faber filius marię frater iacobi et ioseph et iude et simonis? Nõne ⁊ sorores eius

Mathẽ.9.c.

Al.⁊ dixit dari

Matth.13.g Luc'.4.c.

D

dotis interꝛexta erant malapunica ⁊ tintinnabula: Sic ⁊ hic/ post miracula intexit se christi doctrina. Et diuidit hoc capitm in septẽ ptes. Jn prima agit de dignitate ꝺdicationis ⁊ indignitate siue ingratitudine auditoꝝ. Secũdo de missione discipuloꝝ/ibi: Et cõuocauit. Tertio de morte iohannis baptiste/ibi: Et audiuit. Quarto de reditu discipuloꝝ de ꝺdicatione ad ipm/ibi: Et cõueniẽtes. Quinto de refectiõe spũali ⁊ corꝑali q̃cq; miliũ hominũ/ibi: Et ascẽdẽtes. Sexto de liberatione discipuloꝝ a tẽpestate maris/ibi: Et stati coegit. Septimo de cõmuni sanatiõe egroꝝ ipm cõtingentium/ibi: Et trãsfretassent. p ¶Et multi audiẽtes admirabãtur in doctrina ei⁹. Joh.vij.g. Nũq̃ sic locutus ẽ hõ. q ¶Et que est sapia q̃ data est illi ⁊c. j. Reg'.x.c. Nũ ⁊ saul inter ꝓphas: ⁊ q̃s pr eius? r ¶Nõne hic. Despective dicũt: sic ⁊.ũ.ij.a. Quid hic sic loquit. Et Eccl.xiij.d. Dites locutus ẽ ⁊ omnes tacuerũt: ⁊ verbũ eius vsq; ad nubes pducẽt: paup locutus est/⁊ dicũt: quis est hic? s ¶Faber. Malach.iij.a. Sedebit cõflans ⁊ emundãs argentũ. t ¶Marię. Morale qualis debet esse ꝺdicator. Filius marię/p carnis mortificationem. j. Corinth.ix.d. Castigo corꝑa meum ⁊c. Et/faber/

S ꝺdificãs se

edificas se virtuosis opibus: et alios exemplis ⁊ sermonibus. Prouer.xxiiij.d. Prepara foris opus tuum ⁊ diligēter exerce agrū tuū: ⁊ postea ędifices domū tuā: ne sis testis frustra ꝓtra primū tuū. Idem ordo Eccl.xxviij.c. Qui tenet aratrum ⁊c. Et sic omnis saber ⁊ architect⁹ ⁊c. Ergo oportet vt habeāt ꝗ tuo⁹ fratres. i. ꝗtutes illis noīb⁹ designatas. f. Sit iacobus/p fortitudinē/vt lucet ꝫ
Matth.13.g tēptationes et tribulationes. Doctrina cū viri p patiētiā cognoscit ⁊ gloria eius est iniqua ꝑgredi: Prouer.xix.b. Item sit ioseph/addēs superogationē cōsiliorū implerioni ꝰceptoꝝ. Prouer. viij.b. Ego sapiētia habito in cōsilio. j. Reg'.x.d. Saul altior fuit vniuerso populo ab humero et sursum. Itē sit iudas/glorificās deum p humilitatis confessionē. Eccl.iij.c. De⁹ ab humilibus honorat. Itē sit simon/audiēs mꝛoīē p compassionē. j. Machab.xiij. a. Simon ꝗsuit bona gentis suę. Quatuor sorores / scz sapientia/intelligētia.

a hic nobiscū sunt: Et scāndalizabant in illo. Et dicēbat
b liçabant in illo. Et dicēbat
c eis ihesus: qz nō est ꝓpheta
d sine honore nisi i pātria sua:
⁊ in domo sua ⁊ in cognatione sua. Et nō poterat ibi
f virtutē vllā facere/ nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: et mirabatur ꝓpter incredulitatē illoꝝ.
g Et circūibāt cāstella in circuitu docens. Et cōuocauit duodecim ⁊ cēpit eos mitte-
k re binos: ⁊ dābat illis potestatē spirituū immūdoꝝ. Et
l ꝓcēpit eis ne qd tollerent in
m via nisi virgā tm̄/ nōn perā/
n nō panē/neq; i cona ęs: sed
o calciatos sandaliis: ⁊ nē induerent duabus tunicis. Et
p dicebat eis: Quocūq; introieritis in domū / illic manete donec exeatis inde. Et quęcūq;
q nō recepint vos nec audierint vos/exeūtes inde/excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is in
r testimoniū illis. Et exeūtes ꝓdicabāt vt pęnitentiā ageret: ⁊ demonia multa eijciebāt: ⁊ vngēbāt oleo multos
s egros ⁊ sanabant. Et audiit rex herodes: manifestum
v eīn factū ē nomē ei⁹/et dicebat: Quia iohānes baptista
r resurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea vtutes opant in illo. Alij aūt dicebāt/ qz helias ē: alij vo dicebāt/ qz ꝓpheta ē ꝗsi
Matth.10.b Luc'.10.a. Matth.14.a Luc'.9.a.

Transiens audit: stans illuminat: quia p humilitatē misertus per verbi ęternitatem quę non mouet lumen reddit: Et ita diuinitas per quā facit miracula immobilis: ⁊ ita nulli dedit. Dicit ergo: Et dabat illis potestatē spirituū immūdoꝝ: id est dabit eis ꝙ ad ꝑces ⁊ inuocationē nominis christi ejcerentur demonia.

l Cēpit eis ne qd tollerent in via nisi virgā tm̄. Virga potestas accipiēdi necessaria: ita hic. Item auxilij sustentationis/ incitamentum virgarū/instrumētū vltionum. Sic ꝓhibet Matt. x.b. Esa.xxx.a. Qui descēdunt in egyptū in equis sperantes. Hiere.xvij.a. Maledictus qui confidit in hoīe. Beda. Item in alijs euangelistis cōtradicit. Sed illa Glo. soluit. Marcꝰ ⁊ lucas memorant dīm discipulis dixisse: vt nec virgā ferrēt: marcus/ne qd tollerēt nisi ꝰgā tm̄. Sed illi realiter virgam accipiunt: marcus p virgā potestatem accipiēdi necessaria a subditis intelligit.

m Nō perā. Cōtra/Luc'.xxij. d. Qui habet saculū tollat sīr ⁊ perā. Sz distingue tpa ⁊ cōcordabit scriptura: si certi sunt ꝙ nihil deficiat eis illo tpe/nō debēt ferre: alio tpe possunt.

n Neq; i zona ęs. Hieronymus. Si possiderent aurū apostoli crederent non causa lucri ꝓdicare.

o Et ne induerent duabus tunicis. Prohibet duplicitas. Jaco.j.b. Sit duplex animo. Eccl.ij.c. Ve duplici corde: ⁊ labūs scelestis.

p Quocūq; introieritis in domū illic manete ⁊c. Hiero⁹. Volpes fama eligēdus est/ne prędicatio suscipientis infamia deturpet. i. Timoth.iij.b. Oportet episcopum testimoniū habere bonū ab his ꝙ foris sunt.

q Excutite puluerē de pedib⁹ vestris. i. tpalia: qz si volūt in spūalib⁹ vob credere/tpalia ab eis nō recipiatis/cū aliunde vīere possitis.

r In testimoniū illis. i. etiam minima itineris ⁊ laboris vestri quē pro illis sustinuistis exponite ⁊ annūciate: g occasio erunt eis maioris damnationis.

s Et vngebāt oleo multos egros ⁊ sanabantur. Et hoc loco ⁊ ex illo Jaco. vlt'.c. Infirmat quis in vobis ⁊c. trahit originē extrema vncrio.

t Et audiit rex herodes/nō re ꝫ spe. Vt/ Rex: id est filius regis.

v Et dicebat. Matth.xiij.a. notat de hoc.

r Et ꝓpterea vtutes operant in illo. Dō negare nō pōt ex inuidia minuit. Sap.iij.c. Fascinatio nugacitatē offuscat bona. Herodes/ascalonita occidit pueros: Matth. ij.c. Antipas decollauit iohannē: Matth.xiij.a. Agrippa iacobū occidit. Act'.xij.a. Herodes/interꝓtat pelliceus. i. deceptorius: vel pelliceus. i. glorias in pellibus: quia gloriabat de pelle ⁊ morte sancto⁹: ⁊ significat scholarē vel magistrum de libris suis confidentē ⁊ gloriantē. Cui dicit Eccl.xj.a. In vestitu ne glorieris vnq;. Antipas dicit transitio pauptatis: qđ ei bñ ꝓuenit: qz talis quantū pōt videt trāsire pauptatē. j. Machab.vj.a. Exiit antiochus: id est silentiū pauptatis ab antiochia ⁊ pambulabat supiores regiones: et audiit esse ciuitatē nobilissimā ⁊ copiosam in auro ⁊ argēto in persidē: ꝓplīq; in ea locupler valde: ⁊ venit ⁊ quęrebat eā prędari. Tetrarcha ē tal': qz regit ⁊ domat tm̄ carnē/ ⁊ nō tres vires animę. Philippus frater eius/os lāpadis/christus est. Esa.xl.b. Os dñi locutū est. Vxor ei⁹ herodias/glia ḡ solius dei. Prouerb.xj.c. Mulier gratiosa inueniet gliam. Et.xij.a. Mulier diligēs corona est viro suo. Esa.xlij.b. Gloriā meā alteri non dabo. Herodes igit vxorē suā aufert philippo/ cū aliquis de sua sciētia gliat. j. Cor'.iij.b. Quid habes qđ nō accepisti ⁊c. Itē qñ dñ dicta alteri⁹ sua inuēta facit. Hiere.xxiij.f. Ecce ego ad ꝓphas dicit dīs ꝙ furant ꝓba mea vnusq;q; a ꝓximo suo.

℣ Hic herodes

A ℣ Hic herodes alligat ⁊ incarcerat iohannē: quia dona gratię quę habet ad se inflectit. Roma.j.b. Qui detinēt veritatē dei in iniusticia. Postea decollat eū: cū nō a christo sed a se putat habere qđ habet. Itē herodes est ꝓnceps malus: iohānes ꝓdicator veritatis: quē quia redarguit occidit: herodias volebat occidere eum: quia io
Matth.14.a Luc'.3.a. hānes corripiebat eā ⁊ virū eius. Amos.v. c. Odio habuerūt corripientē in porta. Hiere.xxxviij.b. Domo iste non ꝓfit populo pacem: sed malus. Et dixit rex sedechias: Ecce ipe in manibus vestris est: neq; eīn fas ē regem vobis negare quicq;. Tulerūt ergo hieremiā ⁊ ꝓiecerūt eum in lacū. Prouer. ir.b. Qui erudit derisorem ipe sibi iniuriā facit: ⁊ qui arguit impium sibi maculā generat. a Non licet tibi habere vxorem ⁊c. Leuit.xx.d. Qui duxerit vxorem fratris sui rem facit illiciram ⁊c. Glo. ibi determinat cōtrarietatē quę videt esse Deut.xxv.a. Accipiet frater vxorem fratris sui scz cū mortuus est. Dicit tertius ⁊ Glo. nō accipiat vxorē fratris sui nescientis. Vel ita expone vt moraliter cōueniat. Johannes interꝓtat grā: ḡ suadet ⁊ dicit herodi: id est cuilibet fideli ne ducat vxorem fratr' sui.

B Frater noster diabolus est. Vñ Job.xl.b. Ecce behemoth quez feci tecū. Sed diaboli vxor superbia ē: qz ab initio durit eam cum dixit/ Esa.xiiij.d. Ascēdam in cęlū ⁊c. Hanc dicit nobis gratia vt nō ducamus.

b Herodes aūt metuebat iohannē ⁊c. Esa.xix.c. In die illa erit terra iuda egypto in pauorē: Omnis de egypto qui recordatus fuerit illius pauebit. Roma.xiij.a. Vis nō timere ⁊c.

c Et cum dies oportunus: id est dies natalis/accidisset ⁊c. Hieronym⁹. Nullū aūr legimus obseruasse diē natalis suę nisi herodem ⁊ pharaonem: vt quoz erat vna impietas esset vna solennitas.

d Herodes natalis sui cenam fecit principibus ⁊c. Diuites huius seculi diuitibus faciūt cenā. Hoc est qđ dicit Esa.xxxiij.c. Occurrēt demonia onocētaurus ⁊ pilosus clamabūt alter ad alterū. Sed dīs non diuites sed paupes dicit debere vocari: vt Luc'.xiiij.c. Cum facis conuiuiū ⁊c. Vñ diuites sese inuitantes herodiani sunt: qui de sua natiuitate festū faciūt/nō de morte sancto⁹: quia p illam intrarent in gaudiū: sed p natiuitatē tēpalem in pēnam ⁊ miseriam. Sap.vij.a. Ego natus accepi cōmunē aerem: ⁊ in similiter factam decidi terram ⁊ pmam vocem similē omnibus emisi plorans: Tamē esse sub sentibus delitias reputabant: Job.xxx.a. Natalis herodis creatio mali ḡlati/ vbi histriones ⁊ saltatrices ad litterā saltant/ ⁊ iohannes occidit. Unde Job.iij.a. Pereat dies in q natus sum. Eccs.vij.a. Melioꝛ est dies mortis die natiuitatis.

c Cunq; introisset filia ipsius herodiadis ⁊ saltasset. Chrysostomus. Vbi est saltatio/ibi ē diabolus. Neq; eīn deus ad hoc nobis dedit pedes vt cum camelis saltemus: sed vt cum angelis chor⁹ faciamus.

f Et placuisset herodi. Simulq; recūbentibus/rex ait puellę: Pete a me quod vis: et dabo tibi. Et iurauit illi: quia quicquid petieris dabo tibi/licet dimidium regni mei. Quę cum exisset/dixit matri suę: Quid petam:

comedas. g At illa dixit. Per hoc consilium impioꝝ significat/ cū ipa ꝗrit/quid petam. De quo Prouer.i.b. Absc̄damus tendiculas contra innocentē frustra. b Caput iohānis baptistę. Hieronymus. Optabat in potestate linguam habere: q̄ illicitas nuptias arguebat. i Volo vt p
L tin⁹ des mihi. Per hoc significat q̄ quędam mala cum impetu ꝓcipitat⁹ est in mare. Et Hiere.viij.c. Omnes cōuersi sūt ad cursum suū quasi equus vadens impetu ad ꝓliū. k In disco caput Johannis. Discus qñq; vas qđ dicit vulgo/plat. Itē mensa illa in triclinio q̄ vulgo vr couche. Item mappa quę ponit sup mensam: Unde de Petro oblata sūt †Act'.10.b. a fidia diuersa i disco.

g At illa dixit: Caput iohannis baptistę. Hic moraliter instruimur vitare saltationes ⁊ conuiuia luxuriosa. Esa.v.c Citharaz lyra ⁊ tympanū ⁊ tibia ⁊ vinum in cōuiuijs vestris: ⁊ opus dñi nō respicitis. Item instruimur ne cum saltatrice assidui sim⁹: ne caput iohannis: id est gratię/ christū scz amittam⁹. Eccl.ix.a. Cū saltatrice ne assiduus sis: nec audias eam ne forte pereas in efficacia illius. Job.xxxj.a. Depigi fędus cū oculis meis/ ne cogitarē de virgine: Quā eīn ptē haberet in me de⁹ q. d. nullā. Qui eīn adheret meretrici vnuz corp⁹ cuz ea efficit. j. Cor'.vj.d. Et ita nihil cū eo habet de⁹.

l Et contristatus ē rex. i. ad modū ꝓtristati se habet.

m Et decollauit eum in carcere. Hiero⁹. Legim⁹ i romana historia/ Flaminiū dūcē romanū ꝙ accubāti iuxt se meretricule/ ḡ nūq; se vidisse diceret hoiez decollatū/ assensus sit vt re⁹ qđa capitalis crimīs in cōuiuio trucaret/ a cēsorib⁹ pulsū curia ꝙ epulas sanguini miscuerit/ ⁊ morte ḡuis noxij hois in alteri⁹ delitias ꝓtulerit/ vt libido ⁊ homicidiū parię misceret.

n Renūciauerūt ei oia. Argumētū q̄ milites doctores ⁊ ꝓdicatores debēt dicere suis maioribus/ quib⁹ ꝓdicauerūt ⁊ docuerūt. Gal.i.a. Cōtuli cū illis q̄ videbant esse aliq̄d/ euāgeliū qđ ꝓdico ⁊c. Sz si ille edoctus tātū timuit/ qđ ⁊ nos: o Quę egerāt ⁊ docuerāt. Dein egerāt: postea docuerūt. Matth.v.c. Qui fecerit ⁊ docuerit/ h magn⁹ vocabit⁹ i regno cęloꝝ. p Venite seoꝛsum in desertū locū ⁊c. ne mal' ꝓsentiatis. Moraliter. Post actiuā redeūdū ē ad ꝓplatiuā. Mystice. Relict⁹ iudęa ⁊ redūt ad gētes: vt tāgit Glo. q Erāt eīn q̄ veniebāt ⁊ redibāt mlti. Sic patet de his q̄ ibāt ⁊ redibāt: Joh. vj.g. r Et pedestres. In terra syrię venientē vnū solum ꝓphetā inuenimus eqtasse ⁊ a leone deuoratū fuisse. iij. Reg'. xiij.c. Balaā eqtauit ⁊ ei moꝛs eminebat: Numeri.xxij.f. Itē/ Pedestres/nō in curribus ⁊ in equis. Ecce p notat magnū desideriū scz ꝙ pedestres/ ꝙ currebāt/ ꝙ ad locum desertum.

s De omnibus ciuitatibus cucurrerūt illuc ⁊c. Ciuitas ḡnęq; in malo accipit. Unde Glee.xj.d. Ciuitatē nō ingrediar. Hiere.xlviij.c. Relinqte ciuitates ⁊ habitate i petra.

℣ Et ecce⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Et exiēs vidit turbā multā. Sic debet ꝓdicator exire de studio ad turbas/mentem ad cōparicndū. Bieh.iiij.a. De sion cribit lex ⁊ verbū dñi de hierlm. b ¶Quia erāt sicut oues nō habētes pastorē.iij.Reg'.xxij.c. Vidi cūctū israel in mōtibus dispersum q̄si oues errātes non habētes pastorē. Verba sūt.j. Pet.ij. d. Eratis aliq̄n sicut oues errātes: sz conuersi ⁊c. c ¶Et respondēs ait illis: Date illis mādu care ⁊c. Act'.xx.f. Attēdite vob ⁊ vniuerso gregi in q̄ vos spūssanct⁹ posuit epi scopos regere ecclīaz dei. Et .i. Pet .v. a. Pascite q̄ in vobis ē gregem. Joh. vlt'. d. Ter dictū est: pasce. Pasce/verbo: pasce/ exemplo: pasce/tpali Matth.14.b Luc'.9.b. Joh.6.a. præsidio.i.si opus ē. Ezech.xxxiiij.b. Pastores nō q̄sierūt gregē meū: sed pascebāt semetipsos et gregē meū non pascebant. c ¶Et cū iā hora multa fieret. Jā hora ꝓterijt: q̄ vsq; i finē sęculi gētiles i ęternate pstiterūt. Hora fieret.i. vespe facto: sicut dicit Matheus.xiij.b. In quo significat q̄ post occubitū solis mūdane ꝓsperitatis in deserto penitētię apponēdus est ipe panis doctrinę ⁊ eucharistię. Ab iudeis post transitū maris rubri i deserto cōstitutis dicit Exod.xi.a. Ecce pluā vobis panes de cęlo. Et.iij. Reg'.xix.a. Helias in deserto inuenit ad caput suū panem ⁊ aquam: Cui dixit angelus/vt surgens comederet. d ¶Et iam hora ꝓterijt/comedēdi: nescientes q̄d dicerent/ vident loq̄ sicut petrus/cū dixit Luc'.v.b. Exi a me dñe: q̄ hō peccator sum. Et q̄ enim locus desertus erat/oportebat q̄ eos pasceret. f ¶Euntes ⁊c. Joh.vj.a. dicūt: Ducēto⁹ denarioꝝ panes nō sufficiūt his: q̄d q̄ dicit hic: Euntes emamus ducētis denarijs panes ⁊ dabim⁹ illis. Sz hic/q̄si non Mystice sufficiāt emam⁹ tm panes ⁊ demus. Mystice/ bi quinq; panes/sunt quinq; libri moysi: q̄ in opibus legis tanq̄ ex pane erat vita. Aug⁹. Quinq; panes lex/quinq; libros moysi cōtinens: Et duo pisces/ psalmi ⁊ ꝓphete fortissimū legis saporē rēperītes. Berū. Quinq; panes: vilitas vestiū: maturitas sensuum: temperātia gulę: custodia lingue: labor manuū. Duo pisces: fides ⁊ pnitētia. Aug⁹. Quinq; panes: cōtritio/confessio/ satisfactio/bona opatio/pseuerātia. Duo pisces: exempla confessoꝝ: ⁊ exēpla martyrū. Primus elixus: secūdus assus. Augustinus. Quinq; panes: cognitio sui: pudor commissi: dolor amissi: timor inferni: desiderū cęli. Duo pisces: fides ⁊ spes. g ¶Et ꝓcepit illis vt accūbere facerēt oēs ꝑ contubernia. Cōtubernia intellige diuersas hominum societates: q̄ de diuersis villis venerant: Iurta q̄ milites in eodē tabernaculo societatē habētes/cōtubernales solēt dici. b ¶Super viride fenū. Per hoc patet q̄ primū erat pascha: Joh.vi.a. q̄ solēt herbę tūc viresscere. i ¶Et discubuerūt i partes p centenos ⁊c. Sap.j.a. In maluolā animā ⁊c. Eccl.xxxviij. c. Sapientiā scribe ⁊c. k ¶Et acceptis quinq; panib⁹ ⁊c. intuēs in cęlū. Hilarius. In cęlū dñs respexit/honorem patris a q̄ erat ipe ꝓfessus: vt q̄ adessent intelligerēt a q̄ tante virtutis accepissent officiū/dirigentes ⁊ ipi oculos mentis illuc. Sic ⁊ nos facere debemus: q̄n omne datum optimum/et omne donum perfectum desursum ⁊c. Jaco.j.c. Thren.iij.c. Leuemus corda nostra cum manibus ad deū. Joel.j.d. Bestię agri q̄si area sitiens imbrē fuspexerunt ad te. l ¶Benedixit ⁊ fregit panes. Esa.lviij.c. Frange esurienti panē tuū ⁊c. Quia nisi sacra scriptura frangat/minores parum inde edificantur. Thren.iiij.a. Parvuli petierunt panem ⁊c. m ¶Et

a eos. Et exiēs vidit turbam multā ihesus: ⁊ misertus ē sup b eos: q̄r erāt sicut oues nō habētes pastorem: ⁊ cepit illos c docere multa. Et cū iā hora multa fieret/accesserūt discipuli ei⁹/dicētes: Desert⁹ ē loc⁹ h: d et iā hora ꝓterijt: dimitte illos vt eūtes in ꝓximas villas ⁊ vicos emant sibi cibos e q̄s māducēt. Et rndēs/ait illis: Date illis māducare. Et f dixerūt ei: Euntes emamus ducentis denarijs panes et dabim⁹ illis manducare. Et dicit eis: Quot panes habetis: Ite et videte. Et cū cognouissent dicunt: Quinq; et duos pisces. Et ꝓcepit illis vt accūbere facerent oēs g ꝑ cōtuberna super viride i fenū. Et discūbuerūt i partes p centenos ⁊ q̄nq̄genos. k Et acceptis q̄nq; panibus ⁊ duob⁹ piscib⁹ intuēs in cę lū benedixit et fregit panes: l et dedit discipulis suis vt ponerēt ante eos: ⁊ duos pisces m dīuisit oib⁹. Et māducauerūt p oēs/⁊ saturati sūt. Et sustulerūt reliquas fragmētoꝝ duodecim cophinos plenos et de piscib⁹. Erāt aūt q̄ mādu cauerunt q̄nq; milia viroꝝ. q ¶Et statim coēgit discipulos r suos ascēdere nauim/ vt ꝓcē derēt eū trās fretū ad bethsa t idā: dūm ipe dimitteret po v pulum. Et cū dimisisset eos/ x ābijt in montē orare. Et cū y sero esset/erat nauis i medio z mari: ⁊ ipe solus i ra. Et vi a dēs eos laborātes i remigā do: erat enī vent⁹ ꝓtrari⁹ eis. b

Ps.71. b

Ps.131. † Matth.14.c Joh.6.b.

dedit. Sic dedit legem moysi vt daret populo. Ps. Suscipiant montes pacem populo. n ¶Discipulis suis/q̄ sunt dispensatores verbi.j. Corinth.iiij.a. Sic nos existimet hō ⁊c. Unde et in signum huius missus est ananias ad paulum ⁊c. Act'.ix.c. o ¶Et manducauerunt omnes et saturati sunt. Verbū dei scientia theologica expellit famem ⁊ sitim. Ubi Joh.iiij.b. Qui biberit ex hac aq̄ non sitiet in ęternū. Sed alię scientię non satiant: sicut nec siliquę filiū prodigū: Luc'. xv.c. Aggei.j.b. Comeditis et non estis saturati: bibistis ⁊ nō estis inebriati. Prouer.xiij.d. Justus comedit et replet aiam suam: venter autē impiorū insatiabilis est. Ps. Pauperes a⁹ saturabo panibus. Matth.14.c p ¶Et sustulerūt reliquias fragmēt Joh.6.b. rorum duodecim cophinos ⁊c. Hęc sunt vasa vilia.s. apostoli. Ubi dicit apostolus.j. Cor'. iij. c. Tanq̄ purgamenta huius mundi facti sumus omniū peripsima vsq; adhuc. Sed tamen ipsis reuelauit dei secreta vt. ō. iiij. b. Vobis datum est

Ps.100. b

notasse ⁊c. Matth.xiij.b. q ¶Et statim ⁊c. Hic docet nos fugere laudes hoim ⁊ honores mūdi: Joh.v.g. Claritatē ab hoibus nō accipio. Ite Joh.vi.b. Cū vidisset ihesus/q̄ venturi erant vt raperēt eū ⁊ facerēt eū regē/fugit. Ubi Chrysostus fugit eruditos nos mūdanas contēnere dignitates. Quare ergo dicit ꝓpha: Ecce rex tuus venit: Rusio. Quia regnū Zach.9.c. dicit q̄ō in cęlis est. Discamus igit honores mūdi contēnere: q̄ sicut diuitię ad illos sunt inopia/⁊ vita ad illam mors: sic honor iste ad honorem ęternum est derisio ⁊ cōtumelia. Job. xxiij.b. Qui dicit regi apostata. Ubi Grego⁹. Sugbus rector tortens ad culpā apostatię labit: quotiens ęstse hoibus delectat. Esa.iij.b. Nolite ꝓstituere me ꝓncipem ppli. Eccl.vij.a. Noli q̄rere fieri iudex ⁊c. r ¶Coegit discipulos suos ascēdere nauim/quasi vi: q̄ imbecillis est natura hominis ad contēnendū potestatem: vt dicit Tullius. s ¶Et ꝺcederent eū trans fretū. Misericordia ꝓcedit nouitios ꝓtegendo/puectos sequit adiuuādo. Ubi Exo.xiij.c. Tollens se angelus dei q̄ ꝓcedebat castra isrl/abijt post eos ⁊ cū eo pariter colūna nubis ꝓra dimittēs: post tergum steterit inter castra egyptioꝝ ⁊ castra isrl. t ¶Ad bethsaidā. Cōtra dicit Joh.vi.b. Cū ascēdissent nauē venerūt trās mare i capharnaum. Sz nō est cōtra: q̄ de vna ciuitate ad aliā venit. Bethsaida dom⁹ venationis. Per hoc q̄ ad domū venationis mittit/ ostēdit q̄ pastores debēt venari peccatores/sciētia ⁊ doctrina. Hiere.iij.c. Dabo vobis pastores iurta cor meū: ⁊ pascēt vos scientia ⁊ doctrina. Hiere.xvj.e. Mittā eis multos venatores ⁊ venabuntur eos de omni monte/⁊ de omni colle/⁊ de cauernis petrarū. v ¶Dum: id est donec. x ¶Abijt in montem orare: insinuans q̄ qui vult orare/debet ad superna mentē leuare. y ¶Hari: quia post ascensionē dominī in cęlū/ingruente tribulatione/ ecclesia multis tribulationibus est afflicta. z ¶Et cū sero esset/erat nauis in medio: Et vna ꝓ impugnat hereticī: ex alia tyrānī: ex alia falsi fratres: ex alia dęmones. Primi fidē: secūdi substantiā: tertij mores: q̄rit alias auferre nituntur. Matth.x.b. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. a ¶Et ipse solus in terra: q̄ solus sine timore casus siue submersionis. b ¶Et vidēs eos laborātes ⁊c. Quia difficile ē regere ecclīam/ꝑ q̄ excusans se dicebat Hieremias.j.b. A a a dñe de⁹ ecce nescio loqui: q̄ puer ego sum. Et moyses/ Exod.iiij.c. Obsecro

S dñe nō sum

A S dñe nō sum doquens. a ¶Et circa quartam vigiliam.

Quattuor sūt vigilię:
- Conticinium: sero.
- Intempestū. Jdē.j.xij.d. An media nocte.
- Gallicinium: gallicantus.
- Antelucanum: mane.

Matutinū:
- Hereticorum. Funiculus triplex/ q̄ difficile rūpit: sed cū rūpit. Exo.xiiij.f.
- Falsoꝝ fratrū
- Antichristi.

Ps.100. Vigilant:
- Adolescētes. Jā aduenerat vigilia matutina: ⁊ ecce respiciens dominus ⁊c. Ps. In matutino interficiebā oēs pctores terrę.
- Juuenes.
- Senes.

Quattuor vigilię:
- Prima suggestio dęmonū.
- Secūda temptatio carnis.
- Tertia cōcupiscentia oculoꝝ.
- Quarta superbia vitę.

Quattuor vigilię:
- Scrutinium pcti. Thren.iij.c. Scrutemur vias nras. Soph.j.c. Scrutabor hierlm ⁊c.
- Detestatio peccati.ū. Reg'.xiij.c. Baius erat odiū quo oderat amnon thamar.
- Ps.31. Ps.83. Propositū pnitendi. Ps. Dixi confitebor ⁊c.
- Jdem. Cōcupiscit anima mea ⁊c.
- Actus pnitentię:h. c ¶Venit/dñs/ad eos ābulans sup mare. Ad has vigilias tenet cōis stat⁹ hoim.

Quattuor vigilię:
- Cōtemptus tēpaliū. i. Joh.ū.c. Nolite diligere mundū neq; ea q̄ in mūdo sunt. Huius vigilię sunt tres horę: Cōtemptus diuitiaꝝ: cōtemptus dignitatū: cōtemptus delitiaꝝ.
- Mortificatio carnis. Col.iij.a. Mortificate mēbra vra ⁊c. Huius vigilię sūt tres horę: Uicis tenuitas: vestitus aspitas: laboꝝ diuturnitas.
- Appetitus ꝓrutū. Huius vigilię sūt tres horę: Largitio elemosynaꝝ: effusio lachrymaꝝ: institutio orationū. Tobie.xij.c. Ps orabas ⁊c.
- Desiderij ęternoꝝ. Huius vigilię sunt tres horę: Oblatio templiū: cōtemplatio cęlestium. Phil.iij.c. Ea q̄ retro sunt ⁊c. studiū scripturarum. Ad has tenet ꝓfectus status hominū. Ubi notandū q̄ duo sunt status hominū qui vigilare debent. Primus cōis: secūdus ꝓfectus. a ¶Circa ꝑtā vigiliā. Quattuor vigilię distinguunt ꝫ ⁊.ū. Matth.xiij.c. Prīa cōtiniū: Secūda intēpestū: Tertia gallicātus: Quarta antelucanum. Et alijs nominibus nosant. j.xiij.d. Sero/an media nocte/an gallicātu/an mane. In ꝑta vigilia: sz mane interficit dñs pec Ps.100. catores quo ad pctm. Ubi Ps. In matutino interficiebā omnes peccatores terrę. Exo.xiij.f. Jamq; aduenerat vigilia matutina: ⁊ ecce respiciēs dominus sup castra egyptioꝝ ꝓ columnam ignis ⁊ nubis/⁊ interfecit exercitum eoꝝ. b ¶Noctis.

Hilarius. Vigilia:
- Prima legis.
- Secūda ꝓphetaꝝ.
- Tertia corꝑis aductus.
- Quarta in reditu claritatis.

Ps.92. b ¶Supra mare. Ps. Mirabiles elatiōes maris ⁊c. Esa. lxiij.a. Torcular calcaui solus. c ¶Et volebat ꝓterire eos: id est ad modū volētis se habebat. Sic ⁊ Luc'.xxiiij.d. finxit se longius ire: id est ad modū fingentis se habuit: nō tamen duplex erat: quia facile erat vt ita compellerēt eū ad hospitiū. Augustinus de concordia euangelistaꝝ. Quomodo intellexerūt apostoli dominū velle ꝓterire eos: nisi quia in diuersum ibat q̄ ad eliciendū illum clamorem volebat cui subuenirī oportebat. f ¶At illi ⁊c. supra mare. Et hoc voluit quidā dicere q̄ ad tempus sumpsit agilitatē. Sz nō est ita: quia non esset miraculū. g ¶Putauerunt phantasma. Sic multi cum vident aliquem benefacere/ dicūt: phantasma est: nō facit nisi ꝓpter hypocrisim. b ¶Omnes enī viderūt eum et cōturbati sunt. Hieronymus. Magni timoris indiciuz est Ps.33. cōfusus clamor ⁊ incerta voꝝ: ⁊ statim iurta est dominus his Ps.90. qui tribulato sunt corde. Et/ Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eum. Esa.xxx.c. Ad vocem clamoris tui statim vt audierit respondebit tibi. i ¶Et statim locutus est ⁊c. Confidite. Joh.xvi.g. Confidite: quia ego vici mundū. Hiere.j.b. Ne timeas a facie eoꝝ: quia ego tecū sū. Esa.xliij.a. Cum transieris ꝑ aquas tecum ero: ⁊ flumina non operient te. k ¶Ego sum/ nolite timere. Hieronymus. Non subiūgit quis esset: quia ex nota voce poterant eū intelligere. l ¶Et ascendit ⁊c. cessauit ventus. Eccl.xliij.c. In sermone eius siluit ventus. m ¶Non enī intellexerūt de panibus. Prouerb.xx.b. Aperi oculos tuos ⁊ saturare panibus. n ¶Erat enim cor eoꝝ obcecatum: quia non intelligebāt de ꝓpatē. Eccl.xliij.a.

Sol refulgens radijs suis: id est miraculis/ obcęcat oculos. o ¶Et applicuerūt/ post transfretationem ꝓsentis maris. p ¶Cū egressi essent de nauī: militantis ecclesię electi cognoscent christū. Ubi Baruch.iij.d. Quis transfretauit mare ⁊ inuenit illam: q ¶Continuo cognouerūt eū. j. Corinth.xiij.d. Tunc cognoscam sicut cognitus sum. r ¶Et p currentes ⁊c. Sic debērēt plani ⁊ ꝓdicatores discurrere ⁊ infirmos ad christū addu Matth.14.c cere. Prouerb. vj. a. Discurre festina/ suscita amicum tuum. Sic fecit iosaphat.ū. Paral.xvij.b. Docebant populū in iuda habētes librū legis domini: ⁊ circuibāt omnes vrbes iuda atq; erudiebāt populum: milli scz quos iussit iosaphat. s ¶Ceperūt i grabatis eos. Esa.vlt'. f. Afferēt donū domino in cęo ⁊ ꝓdigis ⁊ lecticis ⁊c. t ¶Quisquis male habebāt/ infirmos. v ¶In plateis ponebāt infirmos. Sicut Act'.v. Matth.14.b c. in plateis ponebantur infirmi vt veniente petro saltē vmbra illius obūbraret quēq; illorum ⁊ liberarent. x ¶Et deprecabā tur eum vt vl' fimbriam vestimenti ⁊c. Testimentū christi est caro eius. Esa. lxvij.a. Quare ergo rubrū est indumentū tuum? Fimbria vltima ps vestis/passio christi. Ad tactum eius: id est fidem ⁊ imitationem sanant omnes infirmi. Matth.ix.c. Si tetigero tm vestimentū eius salua ero. Zach.viij.d. Apprehendent fimbriam viri iudęi/ dicentes: ibimus vobiscum: audiuim⁹ enī ⁊c. y ¶Et quotquot tangebāt eū/salui fiebant. J.

Ca. VII.

5 ¶Conueniūt ad eum
a e pharisęi/⁊ q̄dam de scribꝫ venientes ab hierosolymis. Et cū vidissent quosdam ex discipulis eius

vlc'.d. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit.

¶Conueniunt ad eum ⁊c. Expo. Ca. VII

e Eccl.xxxij.c. Qui querit legem replebitur ab ea: ⁊ qui insidiose agit scandalizabitur ab ea. Sic ⁊ pharisęi de odore vitę faciunt sibi odorem mortis. Contra quos Eccl.xj. d. Bona in mala conuertens insidiatur: ⁊ in electis ponet maculam. In hoc igit capitulo agit de trāslatiōe beneficioꝝ christi a pharisęis ⁊ scribis quibus missus fuerat ad gentiles humiles. Et diuidit hoc capitulum in tres partes. In ꝓma agit de accusatione eoꝝdem facta a domino. In secūda de sanatione filię mulieris chananeę: ibi: Et inde surgens. In tertia de sanatione surdi ⁊ muti qui erat de finibus decapoleos: ibi: Et iterum exiens. Dicit ergo: 3 ¶Et conueniūt ⁊c. Et in hoc cōcordes sunt vt christū ⁊ discipulos arguāt. Act'.iiij. c. Principes cōuenerūt in vnū aduersus dñm ⁊ aduersus christum eius. a ¶Et quidam de scribis veniētes ab hie Ps.2. rosolymis: q̄si recedētes a pace. Sic Gen.xj.a. Proficiscentes ab oriēte conati sūt facere turrī 3 deū. Beda. Nō ad ꝑbū audiēdū/nō q̄si medicū: sz q̄si ad ꝓstionū pugnas cucurrerūt.

S Utrupauerūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ b ¶Nitum peruerterūt. Cōtra qđ Eccl.xl.a. Priuscq̄ interroges nō vituperes. Matth.xv.a. Quare discipuli tui trāsgrediunt traditiones seniorū? Sic hodie multi magis mouent si q̄s trāsgrediat humanas traditiones q̄ mādata dei. De q̄bus Matth.xxiij.c. Excolantes culicem t glutientes camelum.

a ¶Lōib⁹ manibus tē. Hoc dic̄q illos dicebāt immundos qui cibis cōibus vescebant/ t non distinguebāt. s. gētiles. Judei em distinguebāt: vt patet Leuit. xj. p totū. c ¶Pharisei tē. Aug⁹ de verbis dñi. Pharisei vocant nobiliores atq̄ doctiores iudei.

d ¶Lauēt man⁹/ suas. In quor plonor: Job.ix.d. Si lotus fuero q̄si aq̄s niues: et fulserint velut mundissimę man⁹ meę: rursū sordid⁹ intinges me. e ¶Et a foro: redeuntes. f ¶Misi baptizent. i. lauentur. Eccl.xxxiij.d. Qui baptizatur a mortuo: et iterū tangit mortuū quid prodest lauatio eius? t c. Baptizenť. Multi extra lauant/ t immūdi sunt interius. Matth. xxiij. c. Vę vob scribe t pharisei q̄ mūdatis quod desoris est: intus aūt pleni estis rapina et immūdicia. Ipsi em intelligebāt carnali/ ter/ qđ dicit Esa.j.e. Lauamī mundi estote. Et quod Esa.lij.d. Mūdamini q̄ fertis vasa dñi/ de exteriori lauatione: cū dñs de interiori lauatiōe intelligat. Ūñ statim post illud Esa.j. Lauamini tē. ℟: Auferte malum cogitationū vestrarū ab oculis meis. Vel pharisei spiritualia ꝟba carnaliter intelligēes: Lauamini t mundi estote: nō recte accipiebāt hāc mundiciam. g ¶Baptismata. Heb.ix.c. In varijs baptismatibus t iustic̄is carnis vsq̄ ad tempus correctionis impositis. h ¶Quare discipuli tē. Seniorum. Tota q̄rimonia est de seniorum trāsgressione: de trāsgressiōe mādator dei/ nullus cōquerit. Esa.xxix.d. Timuerūt me mādato hominū t doctrinis: t ecce ego admirationē faciā populo huic. Jtē Esa.xxiiij.a. Mutauerūt iura: dissipauerunt fœdus sempiternū: trāsgressi sūt leges. i ¶Baptismata vrceorū t calicum. Beda. Calix est vas vitreum: vt ceus ficile de terra. k ¶Et alia similia his facitis/ vt/ fecistis vt traditionē vestrā seruetis. Luc.xi.c. Rogauit iesum quidā pharisęus vt prāderet apud se/ reputās dicere quare nō baptizatus esset ante prādiū. Et ait dñs ad illū: Nūc vos pharisei q̄ deforis est calicis t catini mundatis: q̄d autem intus est vestrum/ plenū est rapina t iniquitate. Stulti nonne qui fecit q̄d deforis est/ etiā id q̄d deintus est fecit? Verūtamen q̄d superest date elemosynā: t ecce omnia munda sunt vobis. Sic docet dñs lauare manus post prandiū/ dando fragmenta pauperibus.

l ¶Honorā tuū tē. Exo.xx.b. Eccl.iij.a. Qui honorat patrē suū iocundabit in filijs. Tob. iiij.a. Honorē habebis matri tuę. m ¶Et qui maledixerit patri tē. Leuit.xx.b. Exo.xxj.b. Prouerb.xxx.c. Oculū q̄ subsannat patrem: t qui despicit partū matris suę/ suffodiant eum corui de torrentibus. n ¶Si dixerit homo patri tē. Consimilis fraus fit hodie a sacerdotibus. Jniungūt em pœnitentibus pro satisfactione/ millarum multitudinē: monēt ad ecclesię fabricationem: non ad compassionem pauperum: non ad elemosynas indigentium. Wich.iij.b. Hęc dicit dñs sup ꝓphetas q̄ seducunt populū meū: qui mordent dentibus suis t ꝓdicant pacem: Et si quis non dederit in ore eorum quippiā sanctificant sup eum pręliū. Similiter canonici suos cōcanonicos morientes monent omia sua dimittere ecclesię sue: eo q̄ male deseruiūt. Esa. j.f. Principes tui infideles / socij furum: Oēs em diligūt munera / sequunt retributiones. o ¶Corban tē. Corban videtur ꝓprie arca in qua oblationes ponuntur: nisi aliud dicaf/ corban t corbonan: De q̄ Matth. xxvij.a. Nō licet eos mittere ī corbonā tē. p ¶Et aduocans iterū turbas dicebat illis: q̄ mādata dei audiebāt/ nō traditiones hominum.

q ¶Audite me oēs et intelligite: nō traditiones pharisęor. r ¶Nihil ē extra hoiem introiens in eū q̄ possit eū coinquinare: sed q̄ de homine ꝓcedunt illa sunt q̄ † coinquinant hominē. Si q̄s habet aures audiendi audiat: Et cū introisset in domū a turba/ interrogabāt eū discipuli eius parabolam: Et ait illis: Sic et vos imprudētes estis. Non intelligitis: q̄ oīe extrinsecus introiens in hoiem non pōt eum cōmunicare: q̄ non

Exod.20.b. Deut.5.b. Leuit.20.b.

Matth.15.a

Esaię.29.d. Matth.15.a

Matth.15.b

† Al. † coinquinant

et adam t iudei sic potuerūt coinq̄nari. j. Timoth.iiij.b. Dis creatura dei bona est: t nihil reiciendū est tē. Titū. j.d. Dia mūda mūdis. s ¶Sz q̄ de hoie ꝓcedūt tē. Propt̄ hoc dicit apls Eph.xiij.g. Dis sermo malus ex ore vestro nō ꝓcedat tē. t ¶Interrogabāt eū discipli ei⁹. Eccl.vj.d. Si videris sentatū cuigula ad eū: t gradus ostioꝝ illi⁹ ꝛterat pes tuus. v ¶Parabolā. i. interꝓtationē ꝟbi q̄ credebāt parabolā. Per q̄s significant illi q̄ scripturas puerse exponunt. Ūñ Beda: vitiosus auditor ē dicit q̄ obscura manifeste aut manifeste dicta obscura vult intelligere. x ¶Sic t vos imprudētes estis: q̄ tanto ꝛpe fuistis mecū: t iā deberetis esse magistri. Heb.v.c. Imbecilles facti estis ad audiendū: etem cū deberetis magistri esse ꝓpter ꝛpm/ rursum indigetis vt doceamini. Joh.xiij.b. Tāto ꝛpe vobiscū sum t nō cognouistis me. y ¶Quia omne extrinsecus tē. Due sunt opiniones/ vt videt in Glo. de hac materia: q̄ dicunt quidā: q̄ nihil de cibis trāsit in veritatē humanę nature: sed in sanguinem t ȳtutē q̄ nō sunt de veritate nature/ vñ crescat hō ꝑm multiplicationē nature suę: sicut panes creuerūt: Joh.vj.b. Sed si sic: in hoie fieret nutrimētum miraculose t cresceret sicut panes creuerūt miraculose. Ab hoc dicūt alij q̄ aliquid de cibis trāsit in veritatē humanę nature: Ūñ dicit: omne introiens in secessum exit/ sz nō totū. Ūñ dicit/ Omne. i. aliquid de omni vt de ꝙlibet aliq̄d. Aug⁹ de ciuitate dei lib.xvij.ca.xx. Si q̄ꝑiā cō fectus fame atq̄ cōpulsus vescat cadauerib⁹ hoim: nō q̄sq̄ cōtēdat totū fuisse digestū ꝑ imos meat⁹: nihilq̄ inde i ei⁹ carne mutatū atq̄ ꝓcessum: cū ipa macies q̄ fuit t nō ē: sanus indicet q̄ ille scis detrimēta supplerā sint. z ¶Introiēs i hoiem. Moraliter. Cibus q̄ vadit i vētrē nō coinq̄nat hoiez/ sz nutrit.

Moraliter

℣ Jn cor eius.

A ℣ a ¶Jn cor eius. Si enim non est voluntariū/ non est peccatum: vt ait Aug⁹. b ¶Jn secessum. Scom Auicennā/ prima digestio fit in ore: secunda in stomacho: tertia in epate: q̄rta in membris. c ¶Abintus enim de corde hominuz. Job.xxvij.b. Ab interioribus ꝓgredief rēpestas. d ¶Male cogitatiōes ꝓcedunt. Matth.xv. c. Ex abūdantia cordis os loquitur.

e ¶Adulteria. Adulterari ē thorū alterī⁹ violare. f ¶Fornications. Fornicatio est amor a legitimo connubio solutus/ t vagus explēdę libidinis consecrādo

† Al. † licentia illicita. Dicitur autem fornicatio a fornicibus in quibus pagani turpitudinē exercebant. g ¶Homicidia. i. Joh.iij.c. Qui odit fratrem suum / homicida est.

h ¶Furta. Furtuz/ est omne quod alterius damno acquirit.

i ¶Nequitię. Nequitia est defectꝰ boni quod nequaz seruꝰ dicit se facere nequire. Aug⁹. Nequitia est intemperātia siue dolus. k ¶Dolus: est occulta malicia / blandis verbis adornata. Aug⁹. Dolus ē quando quis machinatur damnū alteri.

l ¶Jmpudicitia. Aug⁹. Jmpudicitia est impudice viuere. Item impudicitia ē ofnis continentia ad libidinē pertinēs: Velut illicitus carnis tactus: t turpia ꝟba t turpis cogitatio. m ¶Oculus malus/ est iuidia: q̄d est aliena felicitate torqueri. n ¶Superbię/ species sunt velle ꝑesse/ nolle subesse/ velle potestatez habere. Aug⁹. Superbia est amor ꝓprię excellentię. o ¶Stulticia. Jnsipiens est qui dei sapientia priuatur: stultus ꝙ nec in tēporalibus astutiā habet. l ¶Jmpudicitia. Eccl.xix. d. Amictus corporis t risus dentiuz t ingressus hominis annunciant de eo. Et Matth.xxvj.g. Loquela tua manifestū te facit. Et Aug⁹ in regula. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. m ¶Oculus. Eccl.xiiij.b. Nequaz est oculus inuidi t auertens faciem t despiciens animā suam. p ¶Et inde surgens abijt. Secunda pars. Jn fines tyri et sidonis. Sed nonne facit contra hoc q̄d ꝓcedit Matth.x. a. Jn viam gentium ne abieritis? Jstę autem ciuitates gentū erant. Sed dic. Non intrauit ciuitates eorū/ sed in fines eorū fuit vbi iudei erant. q ¶Et ingressus domū neminem voluit scire: id est ad modū non volentis se habuit/ vt exemplū nobis daret. r ¶Et non potuit latere: de misericordia. Sicut dicitur de homine largo qui non potest comedere solus: quia largitas sua quodāmodo compellit eū querere cōmensales. Job.xxxj.b. Si comedi buccellam meā solus t non

Moraliter comedit pupillus ex ea tē. Moraliter: p ¶Et inde surgens tē. Tyrus interꝓtatur angustia: sidon venatio. Est autez angustia bona scilicet pœnitentię: De qua Esa.xxvj.c. Domine in angustia requisierunt te: t in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Est t angustia mala. s. auaricię/ que cor hominis nimis angustat. De qua Esa.xlix.f. Angustus est mihi locus/ fac mihi spaciū vt habitem. Item est venatio bona. s. ꝙdicationis. Hiere.xvj.d. Mittā eis multos venatores: t venabunt eos de omni monte: t de omni colle: t de cauernis petrarum. Item est venatio mala. s. cupiditatis. Eccl.xiij.c. Venatio leonis onager in heremo: sic pascua diuitibus pauperes. Jesus venit in finibus tyri t sidonis: id est in illos in quib⁹ fit nitur mala angustia t mala venatio per bonam angustiam et bonaz venationē. s ¶Erat enim mulier gentilis syrophœnissa genere. Contra: Jmmo erat chananęa: vt Matthęi.xv.c. Ergo erat de terra ꝓmissionis. Solutio. Dic. Chananęi terras in quibus iudea est incoluerunt: qui vel bello cōsumpti/ vel in loca vicina dispersi/ vel in seruitutem conditiōe deuictorum subiecti/ nomen tm̄ sine patria circūferunt. Ex illa ergo dispersione iter cetera contigit q̄ hęc chananęa ē syrophœnissa genere: hoc ē ex syris t phœnicib⁹ orta: etsi indęis admixta / pselytor formaz ꝓferebat. Veritonanq̄ existimabat ex lege coguisse q̄ christus t dominū et dauid filiū confitetur.

r ¶Et rogabat tē. Fides/ patiētia t humilitas in hac muliere cōmendant: vt patet in Glo. Moraliter: v ¶De filia eius. Water ratio rogat ꝓ filia sensualitate/ vt cōcupiscētijs liberetur. Eccl.xxiij. d. Si ꝓgressus animę tuę ꝓcupiscētias ei⁹/ faciet te in gaudiū inimicis tuis. Jtē Eccl. xlij.d. Super filiā luxuriosam cōfirma custodiaz tē. s ¶Mō est enim bonū sumere panē filiorū tē. Sed contra: Mō petebat panem/ sz sanitatē filię: ad quid ergo dominus de pane loquitur? Sed domi

D nus ꝟbū dei panē vocat: q̄ sicut panis corꝓ⁹ rita ꝟbū dei animā sustētat: t ꝟbū dei pcā sanat. Ysa. Sap.xvj.b. Neq; herba neq; malagma sanauit eos: sed ꝟbum tuū dñe q̄ sanat oīa. Et ideo/ q̄ sanitatem petebat de verbo/ respōdit q̄ panē. v ¶At illa respōdit. Mora q̄ hęc mulier erat syrophœnissa. i. tyrophœnissa. t. in angustia: t ob hoc veniebat ad verū dauid. i. pacificū christū. s. sicut oēs q̄ erant in angustia veniebant ad dauid. j. Reg⁹. xxij. a. z ¶Et dixit ei: Vtiq; dñe. Quasi verū est q̄d dicis: sed ideo nō desisto ꝑcari tuaz miseri/ cordiā: quoniā mihi similitudinē canis t panis cōuenienter facere potes. a ¶Nā et/ ꝓ⁹ etiam. i. certe: b ¶Catelli comedunt tē. Ergo si sū indigna cui integrū panē tribuas/ saltē mihi filię meę sanitatē q̄si vnicā cōpatiōe multoꝝ miraculorū q̄ fecisti tribue. c ¶Propter hūc sermonē tē. Ex dñs puerū centurionis t filiā chananęę nō veniēs ad eos/ sanatisignificat gentes ad q̄s nō venit ꝓ q̄sentiā corꝓis/ saluādas per verbum suuz. d ¶Vade/ exijt demoniū a filia tua. Sicut ista saluat in fide matris: sic quuli in fide parētū. e ¶Et iterū exiēs tē. Tertia ꝓ⁹ i qua agit de sanatiōe surdi t muti ꝙ man⁹ impositionē. Surdus t mut⁹ mystice est gen⁹ hūanū: q̄d in adā est surdū ꝙ inobedientiā: t mutū a cōfessiōe laudis diuine: q̄ nō est speciosa laus in ore pcōris: vt dicit Eccl xv.c. Ūñ dicit Pś. Peccatori aūt dixit de⁹: q̄re tu enarras iustic̄ias meas tē. Specialiter surdi sūt clerici: q̄ ꝟbū dei audire nolūt. Et muti: q̄ ꝙdicare nolūt/ nec in eccl̄ia cantare. Et hi etiā cęci sūt/ nō videtes vñ veniūt: vbi sūt: t q̄ vadūt. Esa.xlij. c. Quis cęc⁹ nisi seru⁹ me⁹: t q̄s surdus nisi ad quē misi nuncios meos? Jtez Esa.xlij.b. Educ foras populū cęcū t oculos habentē: surdū t aures ei sūt. Et nota q̄ oīs surdus naturalit̄ est mut⁹: q̄ q̄ nō audit nō pōt loq. Hiere.viij.c. Memo q̄d bo nū est loquit. f ¶Ad mare galilęe tē. Esaię.lvij.d. Jmpū q̄si mare feruēs tē. g ¶Et ꝓcabant eū. Matth.xxj.a. Euntes discipuli fecerunt sicut ꝓcꝑarat illis: t adduxerunt ei asinā t pullū. h ¶Vt imponat illi manū. Et hoc est q̄d ꝛ in Pś. Fiat man⁹ tua. i. christ⁹ vt saluet me. i ¶Et apphędēs eū de turba seorsū. Qui vult sanari a pctis debet

Pś.49.

Pś.118.

ꝙmultū mūdi cultare: q̄ corrūpūt bonos mores colloq̄a ma/

℣ Jn la: vt dicitur

E ℣ la: vt dicit. j. Corinth. xv. d. a ¶Aperi digitos suos i auriculas ei⁹. Esa. l. b. Dñs deus aperuit mihi aurē. b ¶Et expuens tetigit linguā eius. Esa. l. b. Dñs dedit mihi linguam eruditā vt sciam sustētare eū qui lapsus est verbo. Linguam. Hiero⁹. Bona lingua est q̄ nunq̄ nisi de diuinis nouit cōstituere sermonē. c ¶Et suspiciēs in celū. Ois em̄ sapiētia a dño deo est: vt Ecci. j. a. Jaco. j. c. Omne datū optimū ꝛc. desursum est ꝛc. Si quis vestrū indiget sapiētia postulet a deo ꝛc. d ¶Ingemuit. Judic. j. c. Exa cum suspirasset ꝛc. e ¶Et ait illi: Effeta. Prouer. xx. b. Aurē audientē scz sacrā scripturā: ꝛ oculū videntē. i. docentē: scz si q̄s illuminat: vtrūq̄ fecit deus. f ¶Et statim aperte sunt aures eius ꝛc. Esa. xxv. b. Tunc aperient oculi ceco⁹ ꝛ aures surdo⁹ patebūt: tunc saliet sicut ceruus claudus: ꝛ aperta erit lingua muto⁹. g ¶Et loq̄bat recte. Pius audit/post loquit sic faciēdū est: qz qui prius respōdet q̄ audiat/ stultū se esse demonstrat: Prouerb. xviij. c. Jaco. iij. c. Nolite plures magri fieri frēs mei. h ¶Quāto autē eis ꝓcipiebat: tanto magis plus ꝓdicabāt. Quāto enim minus quis appetit gloriā: tanto magis habet: ꝛ q̄nto magis quis appetit: tanto magis fugit. Ut de pecunia. Quāto em̄ q̄s magis ea secutus fuerit: tanto min⁹ appꝛehendet: ꝛ si p̄cucurrerit nō effugiet: Eccl. xj. b.

Expo. La. VIII.

i In illis diebꝰ cū turba ꝛc. Supra in vltima parte de sanatione duoꝝ sentiū: scz surdi ꝛ muti: hic de tribus alijs agit q̄ ptinent ad tres sensus spūales. Ūñ hoc capitulū diuidit in tres partes. Primo de his q̄ ptinent ad gustū. Secūdo q̄ ad visum: ibi: Et venūt bethsaida. Tertio de his q̄ ad odoratū. i. famā: ibi: Et egressus. In ꝑmo ꝓdicit reficiēdoꝝ indigētia. Secūdo refecturi misericordiā: ibi: Cōuocatis. Tertio rationē miserēdi: ibi: Quia ecce. Quarto responsio humanę insufficientię ad reficiendum: ibi: Et respōderūt. Quinto ꝑparatio ad reficiendū: ibi: Et ꝓcepit. Sexto viatici dispēsatio: ꝑmo per se/post per discipulos: ibi: Et accipiens. Septimo fragmētoꝝ reseruatio: ibi: Et sustulerūt. Octauo arguit eos qui indigētes lacte solidū cibū ꝛrehant. i. signū de cēlo: ibi: Et statim. Nono docet a quo cibo abstinendū: ibi: Et ꝓcipiebat. Decimo arguit discipulos de difficultia ꝑ cibo: ibi: Et cogitabāt. k ¶Nec haberēt qđ manducarēt. Et quare nō q̄rebāt cibū a domino? Chryſ. Ob medicinā venerāt turbę: cibum vel panes petere nō audebāt. l ¶Cōuocatis. Hiero⁹. Cōuocat discipulos suos ꝛ qđ facturus est loquit: vt vel magistris exemplum tribuat cū minoribus cōmunicāda esse cōsilia: Vel ideo vt ex collocutione intelligāt signi magnitudinē: m ¶Discipulis: scz suis. n ¶Misereor. Ecce pius pater/misericordia motus est: sicut pater sup filio prodigo: Luc. xv. d. ij. Corinth. j. g. Quis infirmat ꝛc. o ¶Super turbaꝝ ꝛc. Illi enim nonnulli qui dicūt: Exo. iij. k. Ibimus viam triū dierum in solitudinē: videlicet qui pnitent a peccato: scz cogitationis/ locutionis / ꝛ operis: dum nouiter cōuersi sunt nō debent dimitti ieiuni a verbo dei: sed sepe est eis prędicandū. Cum em̄ cibum accipiūt confortant: vt paulus cum tribus diebus nō manducasset/accipiens cibum cōfortatus est: vt habet Act. ix. c. Et ob hoc etiam domin⁹ filię archisynagogi. ā. v. d. iussit dari manducare. Et nota q̄ tunc scitur siquis bene pniteat: scz si sitit in audiēdo verbū dei: sicut scit de eo q̄ accipit medicinam corporalem: quia talis multum sitit. Non tamē multum onerādi sūt tales: qz soror nostra adhuc paruula est: vt Cant. vi. c. In signū huius inter pascha et pentecosten paruū ꝛser/uitium cantatur octauo die paschę: quod habet. j. Dcc. ij. a. Quasi modo geniti ꝛc. p ¶Quia ecce iam triduo ꝛc.

Contritionis/cōfessionis/satisfactiōis. Exo. v. a. Deus hebꝛeoꝝ ꝛc.
Triduum — Jeiunium/oratio/elemosyna. Tob. xij. b. Bona est oratio cū ieunio ꝛ elemosyna ꝛc.
Cogitatio/locutio/operatio. Eccl. xl. c. Trec ad huc dies sunt: post quos recordabit ꝛc.
Cogitatio veritatis: mox boni: detestatio mali. Jone ij. b. ꝑm aliam litteram: Adhuc tres dies ꝛ nineue subuerteretur ꝛc.
Confessio/prędicatio/ cōtemplatio. Luc. xiij. g. Ecce ejcio demonia ꝛc.
Passio christi: scriptura christi: resurrectio christi. Osee. vi. a. Viuificabit nos post duos dies: ꝛ tertia die suscitabit nos. q ¶Et si dimisero eos ieiunos in domū suā ꝛficiet. Thren. j. b. Facti sūt pncipes eius velut arietes nō inuenientes pascua ꝛ abierūt absq̄ fortitudine ante faciē subsequētis. r ¶Invia pgnitētię. Esa. xxx. e. Hec est via/ambulate i ea. Esa. xxj. d. Cū panibus occurrite fugienti. s ¶Quidā enim ex eis de longe venerūt. Longe em̄ a peccatoribus salus. Ps. Beati imaculati ꝛc. Esa. lx. a. Filij tui de longe venient ꝛc. Et hoc est qđ dicit Esaias. xliij. a. Afer filios meos de longinquo: et filias meas ab extremis terre. Eph. ij. c. Nunc autē in christo iesu qui aliq̄n eratis longe facti estis prope in sanguine christi. t ¶Ut istos quis poterit ꝛc. Mystice: Prędicatores immittēt ꝑfectū ecclię/dicūt: Ūñ nobis tāta facūdia / vt tot milibꝰ tanq̄ auidis auditoribꝰ sufficere possim⁹ in hui⁹ seculi deserto? Esa. lij. b. Ps sum medicus: ꝛ in domo mea nō est panis. v ¶In solitudine. Ambꝝ. sup lucā li. vj. ca. xxxvij. Ps ociosis nō in ciuitate q̄si in synagoga vel seculari dignitate residētibus: sed iter deserta christū ꝛrētibꝰ cęlestis gr̄ę alimonia impertit. Jte⁹ in mchi⁹ vt videt qđ dr: Osee. ij. c. Ducā eā in solitudinē: ꝛ loq̄r ad cor ei⁹. Ecci. xxxviij. c. Sapiētia sc̄ribe i tpe vacuitatis. Et Act. viij. f. Eunuchus edoct⁹ est a philippo in deserto. Et in ꝓlogo illo: Frater ambrosius: Plus in deserto ecclię q̄ in aurato synagogę tęplo repperit. x ¶Quot panes habetis. Ignorat deus panes? Heb. xxix. b. Ecce dñs meus oīb⁹ mihi traditis ignorat q̄d habeat in domo sua: nec q̄cq̄ est qđ nō sit in potestate mea vel nō tradiderit mihi/ꝑter te q̄ vtor eius es. Illā nulli vult dare dñs. Esa. xlij. b. Gloriā meā alteri nō dabo. Propter ß mortu⁹ est iohānes: q̄ dicebat herodi: Nō licet tibi ꝛc. Mat. xiiij. a. y ¶Qui dixerunt: Septē. Mystice. Septē dona spūssancti: q̄ sūt septē mulieres: Esa. iiij. a. In die illa apꝛhēdēt septē mulieres virū vnū. Hec sūt septē lucernę sup candelabrū. Zach. iiij. a. Septē lucernę sunt sup caput cādelabri aurei. i. ecclię. Oi sūt filij iob ſ liięq̄: Et pisciculi: ecce filię. Mozaliter. Prim⁹ panis spūalis pauptas: q̄ necessarijs ꝓrēta est. Heb. xxxix. b. Joseph nō q̄cq̄ aliud nouerat nisi panē quo vescebat. Secūdus panis est pnitētię dolor. Ps. Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte ꝛc. Tertius obediētię facilitas. Joh. iiij. e. Deus cib⁹ est vt faciā voluntatē patris mei. Quart⁹ /misericordię largitas. Esa. lviij. c. Frāge esurienti panē tuū. Quint⁹ /abstinētia. Ps. In diebus famis satурabunt. Sextus/doctrina. Ecci. xxj. c. Splēdidā in panib⁹ bndicēt labia multoꝝ. Septim⁹/eucharistia. Joh. vj. e. Ego sum panis viu⁹ q̄ de cēlo descēdi. Hę sūt septē spice vberes: q̄ egyptū a famis periculo liberāt: Heb. xlj. d. Pisciculi sunt tripler intelligentia spūalis: q̄ latet in aquis scripturę: allegoria: tropologia: anagoge. Anagogice septem panes: tres dotes animę: ꝛ q̄tuoꝝ corporis. Pisciculi/gaudia particularia beatoꝝ. z ¶Et ꝓcepit turbę discūbere super terrā/mudā. In quo notat cōstātia in cōtemptu mundi.

Ar. non hꝫ cum iesu

Watth. 15. d

Mystice b

Job. 1. a.

Mozaliter

Pś. 41.

Pś. 36.

Ar. t officiū

Watth. 16. a Joh. 6. d.

Watth. 12. c Luc. 11. d.

B

Pś. 64.

a ¶Et accipiēs ꝛ. Ecce panatarius fuit iesus hic: ꝛ. f. vj. e. Panatarius semel: Joh. ij. b. Piscator⁹ pluries: carnifex nunq̄. Septem panes accipiens: id est in se capiēs. Primo faciens: ꝛ postea docēs. Act. j. a. Cepit iesus facere ꝛ docere ꝛc. b ¶Fregit. Aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas: Luc. xxiiij. g. Apoc. v. b. Leo de tribu iuda aperuit librum.

a Et accipiens septem panes
b c gratias agens / frēgit ēt dabat discipulis suis vt apponerent: ꝛ apposuerūt turbę:
c ēt habebant pisciculos paucos ꝛ ipos benedixit / ꝛ iussit
f apponi. Et mānducauerūt
g ēt saturati sunt: ēt sustulerūt qđ supauerat de fragmentis
i septem sportas. Erānt autē qui manducauerant quasi q̄ttuoꝝ milia: et dimisit eos.
k Et statim ascendens nauim
l cuz discipulis suis/ vēnit in partes dalmanuta. Et exierunt pharisei ꝛ cęperunt cōquirere cū eo/ quęrentes ab
m illo signū de cęlo tēptantes eū. Et ingemiscens spiritu ait: Quid generatio ista signū quęrit? Amē dico vo-
n bis: si dābit generationi isti signū. Et dimittēs eos ascēdens iterū nauim/abijt trās
o fretuz: Et ōbliti sunt sumere
p pānes: ꝛ nisi vnū panem nō habebant secuz in naui. Et
q ꝓcipiebat eis/dicēs: Vidēte ēt cauete a fermento pharisęoꝝ et fermento herodis.
Et cogitabant ad alterutrū
s dicentes: qūia panes nō habemus. Quo cognito/iesus ait illis: Quid cogitatis: qz panes nō habetis? Nondū cognoscitis nec intelligitis? Adhuc cęcatum habetis cor vestrum? Oculos habentes non videtis: et aures habentes non auditis. Nec recōdamini quando quinq̄ panes frēgi in quinq̄ milia: et

Watth. 16. b Luc. 12. a.

Pś. 85.

Pś. 113.

Pś. 102.

Ecci. 30. b.

Pś. 88.

D

fici. Dalmanuta em̄ interp̄tat poma vł nūcia: ꝛ significat horū. i. ecclias siue aias: De q̄ dr Cāt. iiij. c. Hor⁹ p̄clusus. Gen. xxx. d. Justū est vt aliq̄s puides domui mę. Daniel. xiij. b. dixit susanna: Claudite ostiū pomerij vt lauet. Susanna interp̄tat labiū vel leticia rīsibis. i. ſfidicatoꝝ. Bap. viij. c. Intrās in domū meā cōquiescā cū illa. Sic ezechiel post egressum in cāpū ingredit domū: Ezech. iij. g. Sic ruben egressus in agrum quādo messis erat/inuentis mandragoris reuertit in domum suā/dans matri mandragoras suas: vñ rachel secundat. Sic beat⁹ Bern. vt dicit semp post ſfidicationem disciplinabat se. Et gallus post cantū verberat se. De quo Job. xxxix. d. Quis dedit gallo intelligētiā. i. Cor. ix. d. Castigo corpus meū ꝛc. n ¶Si dabit generatiōi isti signū: id est nō dabit. Sisē in Ps. Si dauid mētiar ꝛc. Sed contrariū videtur Watth. xvij. c. vbi dicit q̄ a sexta hora tenebrę facte sunt sup totā terrā vsq̄ ad horā nonā: Et ita patet q̄ sol obscuratus est. Sed dicit q̄ nō fuit de cēlo/sicut ipi quęrebāt. Vel dic/non dabit modo petētib⁹: qz male quęrebāt. Jaco. iiij. a. Petitis ꝛ non accipitis: eo q̄ male petatis. o ¶Et obliti sunt/dulcedine veri panis illecti. p ¶Sumere panes. Ps. Oblit⁹ sū co me eoz. q ¶Videte. Phil. iij. a. Videte canes. r ¶Et cauete a fermēto: qz modicū fermētū totā massam corrūpit: Gal. v. b. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtione fermēti donec fermētaret totū. j. Cor. v. b. Expurgate vet⁹ fermētū: q̄s est hypocrisis. Fermētū q̄dē pastā eleuat/ꝛ modicā facit videre magnam: Sic hypocrisis opa sua facit videri maiora q̄ sint. Osee. vij. b. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtione fermēti donec fermentaret totū: Sic hypocrita quiescit a malis exēplis donec totū corrūpat intus. Exo. xij. c. Septem diebus azyma comedet. In die ꝑmo nō erit fermētū in domib⁹ vestr̄is. Quicūq̄ comederit fermētū/bibit aīa ei⁹ de cętu isr̄l. s ¶Quia panes nō habem⁹/doctrine: De qb⁹ dicit Esa. xxj. d. Qui habitat terrā austri cū panib⁹/occurrite fugienti. Deut. xxiij. a. Ammonites ꝛ moabites nō intrabūt ecclam dei: etiā post decimā generationē in ęternūq̄ nolucrūt vobis occurrere cū pane ꝛ aqua in via q̄n egressi estis de egypto. t ¶Quo cognito/iesus ait illis: Quid cogitatis ꝛc. Piere. xvij. b. Ego dñs scrutās corda. j. Reg. xvj. b. Dō videt ea q̄ parent de⁹ aūt ītuet cor. v ¶Nec recordamini quādo quinq̄

panes fregi in quinq; milia. In hoc miraculo cōueniunt oēs euangeliste. Matth.xiiij.d.3.vj.c. Luc'.ix.b. Joh.vj.a.
a ¶Quō/nōdū intelligitis. Sap.vj.a. Audite ḡ reges & intelligite. Matth.xvj.b. Et nō intelleperūt: nō dixerat eis cauendū a fermēto panū: sed a doctrina pharisęorū & saduceo
3.c.e. rū. Ita Chryso. Quā-
Joh.6.d. tum valet ↄcrepatio:
Matth.14.c dormientē mentē ere-
et.15.d. xit: a iudaic' abduxit/
Luc'.9.b. artētioies fecit/& mo-
Matth.16.b dicitate fidei eruit/vt
† Pś.103. nō formidarent si pa-
nes quādoq; videant
nō habere. Pś. Ab increpatione tua fugerunt: a voce toni-
trui tui formidabūt.
b ¶ Et veniunt bethsaida: & ádo ducūt ei cęcū: & rogabāt eū
c vt illū tangeret. Et ápprehē-
sa manu cęci/eduxit eum ex-
f tra vicū: & ↄpuēs in oculos
s eius impōsitis manib⁹ suis
b interrogauit eū si aliq̄d vide
i ret. Et aspiciens ait: Video
homines velut arbores am-
k bulantes. Deinde iterū im-
posuit manus super oculos
eius & cępit videre: & restitu-
l tus ē: ità vt clare videret oia.
Et misit illū in domū suā/ di-
m cēs: Vade i domū tuā: & si
in vicū introieris nemini di-
o xeris. Et ęgressus est iesus & discipuli ei⁹ in castella cęsa-
ree philippi: & in via interro-
gabat discipulos suos/ dicēs
p eis: Quē me dicūt cē homes:
q Qui respōdert illi/ dicētes: iohānem baptistā/ alij heliā/
r alij vo ąsi vnū de ꝓphetis.
s Tūc dicit illis: Vos vo quē
me esse dicitis? Respōdens
v petrus/ ait ei: Tu es christ⁹.
f Et cōminatus est eis: ne cui
dicerēt de illo. Et cępit do-
ceri oportere filiū hoīs multa pati & reꝓbari a senioribus & a sūmis sacerdotibus & scribis & occidi: & post tres dies rē-
a surgere. Et palam verbū ló-
b quebat. Et apphendens eū
c petrus cępit increpare eum.
f Qui conuersus & videns discipulos suos / cōminat⁹ est
b petro/dicēs: Vade retro me
i sathana: quoniā nō sapis q̄
k dei sunt/ sed quę sunt hoim.
l Et cōuocata turba cū discipul' suis/dixit eis: Si q̄s
m vult mē sequi/deneget semet
n ipsum & tollat crucē suam &
o sequatur me. Qui em voluerit aiam suam saluā facere/perdet eam. Qui aut̄ pdiderit aiam suam propter
p me & euangeliū/saluā eaz fa-
t ciet. Quid em ꝓderit hoi si lucret mundū totū/ & detri-
v mētū faciat aię sue: Aut q̄d
r dabit hō cōmutatiōis ꝓ aīa
y sua: Qui em me & confessus
3 fuerit & verba mea in gene-
ratione ista adultera & pecca-
a trice: & filius hois cōfitebit
b eū cū venerit in glia patris
sui cū angelis sanctis.
c e ¶ Dicebat Ca.IX.
d illis: Amē dicō vob:

Omni negocio tęp⁹ est & oportunitas. Eccl'.xx.c. Et ore fatuꝰ reꝓbabit parabola: nō em dicit illam in tpe suo. a ¶ Et scrips. Diere.xij.b. Facta est hereditas mea mihi quasi leo i silua dedit cōtra me vocē. Diere.v.b. Jho ad optimates & loq̄r eis: & ecce ipi magis cōfregerūt iugū &c. b ¶ Et post tres dies. Post trifidā passionis/gaudiū resurrectiōis adiunxit. Luc'.x.f. Samaritanus infundēs vinū & oleum. c ¶ Resurgere. Osee.vj.a. Viuificabit nos post duos dies & tertia die suscitabit nos. d ¶ Et palam. Eccl'.iij.c. Nō abscondas sapientiam in decore suo. e ¶ Verbum loq̄batur: solus discipulis. f ¶ Et apprehendens eum petrus/ incipit eū increpare. In hoc docet fideles nō debere publice reꝓhendere vl arguere sacerdotes: licut cham/ Gen.ix.d. Cuidisset cham pater chanaan verēda patris esse nudata/ nūciauit duob⁹ fratribus suis foras: ideo autem maledictus seruus effectus est. g ¶ Cepit increpare eū. Diero⁹. Sciat pius lector petro hanc beatitudinē: Nōcūq; ligaueris &c. in futuro, ꝓmissam: nā si statim data esset: nūq̄z in eo ꝓfuę cōfessiōis error locū inuenisset. b ¶ Vade retro me sathana. Ecce q̄ ꝑ reꝓhensus fuit. Silit Joh. xviij. b. Calicē quez dedit mihi pater/ nō vis vt bibam illum? Vic videl facere dns cōtra doctrinā suaz quā dedit Matth. xviij. b. Si peccauerit in te frater tuus &c. Et.9.v.d. in Glo. quę incipit. Moraliter q̄ christus tres mortuos suscitauit /dicit: Publica nora publico eget remedio: leuia autez & secreta possūt deleri pnitētia leui & secreta. Et ita dns qui euz arguit cozā discipulis de occulto peccato videt contra se facere. Sz hic dns fecit sicut paterfamilias: qui filiū suum vult cozā omnibus aliis filiis cozripere vt alij castigent: quia multa loquebatur & nō intelligens/ideo reꝓhensus est. Mō em obseruabat illud Eccl'.v.d. Si est tibi intellectus/respōde ꝓximo &c.
i ¶ Quoniā nō sapis quę dei sunt: cuius volūtas est vi tam cozporalem exponere ꝓ spirituali. k ¶ Sed quę sunt hominū: quoz sapiētia est seruare vitam cozpalem. l ¶ Et cōuocata turba &c. Postq̄ de passione sua discipulos docuit offes ad sui imitationē inuitat/ dicēs generaliter quid faciendū tempore pacis/ quia caro refrenanda: quid tēpore belli: quia mozti ꝓ fide exponēda est. m ¶ Si quis vult. Quidam recedūt: quidā antecedūt: quidā cū eo vadūt: quidā post eum. Recedūt qui via opposita currūt ad inferos. i. per delitias/ diuitias & honores. Diere.ij.f. Verterūt ad me tergum. Antecedunt qui ꝓprię voluntati & sensui ꝓprio renunciāt. s. eodem: Vade retro me sathana: nō sapis ea quę dei sunt: sed q̄ hominū. Prouer.iij.a. Ne innitaris prudentię tuę. Cū eo vadunt: qui de salute sua & alioz solliciti sunt. Michęę.vj.c. Indicabo tibi o homo quid sit bonuz & quid deus requirat a te: vtiq; facere iudiciū & diligere misericordiā & sollicite ambulare cū deo tuo. Sequūtur iesum vere obedientes. Matth.xvj. f. Simon petrus sequebat eū a longe. Si quis. Nota quidā angariant sequi christū: quidā conducunt: quidaz voluntarie sequūtur: Angariant qui timoze seruiūt. Matth.xxvij.d. Exeuntes inuenerūt hominē cyrenēū venientē de villa: hūc angariauerunt vt tolleret crucē eius. Et tulit/sed nō fuit crucifixus in ea: quia tales ꝓ suā crucem nō retardant a malis suis. j. Petri.iij.d. Nemo vestrū patiatur quasi fur aut homicida. Conducunt hypocrite: qui nūmo laudis humane vel cōmodi temporalis pnitentię crucē portant: qui significant per latronez crucifixū a sinistr⁹: qui in cruce dñm blasphemauit: Luc'.xxiij. e. q̄z vita hypocritarū est blasphemia. Volūtarie sequunt q̄ cū gaudio ꝓpr deū pnitētiā agūt: De q̄b⁹ Judic'.v.a. Qui ꝓte obtulistis alas vras: būdicite dño. n ¶ Me: nō mea/ vt

ambitiosi. o ¶ Seq̄/nō ꝑcedere: vt supbi. Seq̄/ eadez via. Pś. In via eius. p ¶ Deneget. Adam cecidit per peccū a libertate: quia a sui potestate effectus est seruus peccati. Joh.viij.d. Qui facit peccatū &c. Item a felicitate recedendo a deo: ad cuius similitudinē facť erat: Sed homo cū in honore esset nō intellexit &c. Item a dignitate: q̄z si sterilisset/ moz comes angelorū futur⁹ erat. Ideo dns hic triplicē casus reparari docet. Libertatez docet posse recuperari per spontaneā sui & suoz abnegationē/ ibi: Deneget semetipsuz. Felicitatē per voluntariā carnis afflictionem/ ibi: Tollat crucem suā. Dignitatē ꝓpter rectā intentionē/ ibi: Et sequatur me. Ita Beda. Misi quis a semetipso desiciat ad deū qui supra ipm est nō apꝛopinquat: & nō valet apphēdere q̄ supra ipm est si nescierit mactare q̄ est. Judic'.v.b. Qui ascēditis sup nitētes asinos & sedetis supra in iudicio & ambulatis in via loquimini. q ¶ Semet ipm: id est se/ suos & sua. De primo Esa.lviij.d. Si glorificaueris eū dū nō facis vias tuas & nō inuenit volūtas tua vt loquar sermonē. De secūdo Deut'.xxiij.a. Qui dixit patri suo & matri suę nescio vos: & fratribus suis: ignozo illos &c. De tertio Matth.xix.c. Si vis perfect⁹ esse vade & vende omnia quę habes &c. r ¶ Et tollat/ supza semō trabat post se. Matth.xj.d. Tollite iugū meū sup vos. s ¶ Crucē suaz/ nō alienam. Matth.xviij.a. Super cathedram moysi &c.

Cruz { Mortificatiōis. in pace. / Cōpassionis. / Passionis. } in persecutiōe.

t ¶ Quid em. ꝓderit homini si lucret mundū totum &c. Prouerb.xj.a. Nō ꝓderunt diuitię in die vltiōis: iusticia aut liberabit a morte. Virū est q̄ homo dat aiam suā ꝓ rebus/ cū ecōtra facere debeat. Prouerb.xiij.b. Redemptio aiame viri diuitię ꝓprię. Eccl'.x.b. Nihil est iniquius q̄ amare pecuniā: hic em & aiam suā venalem habet. v ¶ Aut q̄d dabit hō cōmutatiōis. Job.ij.b. Pellem ꝓ pelle: & cuncta q̄ habet homo dabit ꝓ anima sua. Et Eccl'.xxvj.c. Omnis ponderatio nō est digna cōtinētis animę. r ¶ Pro aia sua/ saluata. Pś. Quid retribuā dño &c. Vel saluanda. Ro.viij.d. Nō sūt ꝓdigne passiones &c. Vel dānata: mihi: q̄ si ꝓ ea daret totus mūdus nō liberaret. Pś.115.
y ¶ Qui em me cōfessus fuerit/ corde/ ore/ ope. Matth.x.c. Qui fecerit & docuerit/ hic magnus vocabit in regno celoz. 3 ¶ Et verba mea in generatione ista adultera &c. Deut'.xxxij.a. Generatio prava atq; puersa. a ¶ Et filius hominis cōfitebit eum. i. Corinth.ix.c. Si euāgelizauero nō est mihi gloria: necessitas em mihi incūbit. Sed si fili⁹ hoīs cōfitet & glia dei pat⁹/ gloria est: & ita ℥ ℔ est. Sed dic: Nō est mihi glia. i. facio q̄d debeo/ ℥ nō superogo: q̄z sapientib⁹ & iustitię⁹ debitor: sū: vt Ro.j.b. sed q̄ talia nō capiebat supererogatio erat. Vn sequit ibidem: Si volēs hoc ago mercedē habeo. b ¶ Cū venerit i gloria &c. i. in statu sine oi miseria. Phil'.ij.b. Christ⁹ in glia est dei patris &c. Expo. La.IX.
1.Cor'.9.c.
c c ¶ Dicebat illis. Prędixerat de passiōe & resurrectione sua: Hic agit de iudicio glię suę in se: & expositiōe ei⁹ in nobis ꝓ merita. Et diuidit ℔ capitulū in tres ptes. In ꝓma agit de ostensiōe glię suę. In secūda de ieiunij & ↄfonis efficacia/ibi: Et ihesus &c. Tertio de humilitate discreta & pacifica. Dicit g: c ¶ Et dicebat illis. q. d. nec duz videak vobis pati hic: Quia nō sūt cōdigne passiōes &c. Ro.viij.d.
d ¶ Amen dico vobis. Cōsolatoria ꝓmissio. Dozaliter etia in istis tribulatiōibus dat deus arras gaudij. Unde Pś. In custodiendis illis retributio multa: scilicet in gustando Pś.18.

Dñs.93. E F eterna. Item Pñs. Scom multitudinē dolorum meorū in cor de meo: consolationes tue lētificauerūt animam meam. ij. Co rinth. j. a. Sicut abundat passio christi in nobis: ita ꝛ per chri stū abundat consola tio nſa. a ¶Quia sunt quidā de hic stantibus/discipu lis/ b ¶Qui non gustabunt mortē/ temporalem. Mors quidē tēporalis qui Watth. 17. a Luc. 9. d. daz modicus gustus est respectu eterne. Eccli. xli. a. O mors q̄ amara est memo ria tua. c ¶Donec videant regnum dei ꝛc.

Regnū dei { Vita eterna. Claritas christi. Ecclesia p̄sens.

d ¶Et post dies sex ꝛc. Ab illo quo dixerat: Sunt quidā de hic stantib⁹. Chryſ. Quare expectat post sex dies? Et ve hemētius desiderarēt ostensionē: que licet corporalis/tñ ꝓ cu piscentia habebat. Prim⁹ dies cognitio sui: tunc creat chaos ꝓfusionis. Secūdus attrito cordis: tunc fit firmamentū: ꝛ di uidunt aque ab aquis. Tertius est cōsideratio status: tunc cō gregant aque in vnū locū ꝛ vocant maria. Quartus cōfessio: tunc fiunt in eclo luminaria. Quintus satisfactio: tunc de aq̄s fiunt aues ꝛ pisces. Sextus cōtemplatio: tunc fit homo: ꝛ in hoc tria significant. Dñs ꝺo in septimo requieſcet. Et post Sex sūt gene ra cōtempla tionum dies sex. Richardus de sancto victore. Sex dies/sunt sex ge nera cōtemplationū: in quorū septimo videt dñs transfigura tus. Primus est in imaginatione ſm solā imaginationē: quā do scz visibiliū imago cōsiderat cum admiratione ꝛ creatoris veneratione. Secūdus est in imaginatiōe ſm rationē: quādo scz mens imaginatione sensus ratio querit ꝛ cū imaginati one inuenit. Tertius est in ratione ſm imaginationē: quādo. s. mens per rerū visibiliū similitudinē/in rerū inuisibiliū specu latione subleuat. Quartus est in ratione ſm rationē: quando scz mens inuisibilibus per experientiā vocis alia ꝛ alia inuisi bilia colligit q̄ per experientiā nō nouit. Quintus est supra rationē/nō tamē p̄ter rationē: quādo animus p̄ metis sublē nationē ita subleuat/q̄ metas capacitatis transcēdit: ꝛ q̄ per intelligētię aciem ratio ei sua attestatione alludit. Sextus est supra rationē ꝛ p̄ter rationē seu etiam cōtra rationē: in hoc animus veraciter exultat atq; tripudiat: quādo illa sublimia ex diuini muneris irradiatiōe agnoscit/ q̄bus ois humana ra tio reclamat. Talia sunt oia q̄ de personarū trinitate crede re iubemur. In hoc genere transfiguraī ihesus in monte sed cū attestatione moysi ꝛ helię: id est scripturarū: sine q̄bus suspe cta esset huiusmodi reuelatio. Hic ad tonitruū diuine vocis auditu: cadit: id est humana ratio deficit. Et per casum trium discipulorū/sensus memorię/rationis defectus ostendit. Ibi mouitur rachel in partu beniamin: Gen. xxxv. c. Rachel vilio: id est ratio videns: Beniamin/filius dexterę. Septimus gra dus contēplationis: cū filius ad dexterā patris videtur: domi no loquēte/nubes lucida obumbrat: sed nubes ꝑpter mentis reuerberationē: lucida ꝑpter intelligentię illustrationem. Et post dies sex. Glo. Post cōminationē crucis/gloria resur rectionis ostendit. Unde sequit: Et post dies ꝛc. vt non ti merēt opprobria crucis: qui oculis suis viduri erant gloriā re surrectionis future. e ¶Assumpsit ihesus petrū ꝛc. Per quod significat ꝙ nullus intrabit in regnū celorū/ nisi qui fue rit de ordine alicuius istorū. Per iohannē/virgines significā tur: per daniel similiter. Per petrū ꝓiugati: similiter per iob. Per iacobū rectores ecclesię: similiter per noe. De istis trib⁹ Ezech. xiiij. c. Si fuerint isti tres viri in medio eius: noe/dani el/et iob: ipsi liberabūt animas suas. Alij nō intrabūt in mon tem excelsum: scz in gloriā dei/nisi qui fuerint de istis. f ¶Et iacobum. Glo. super epistolā ad Gal. j. d. Alium apostolo rum ꝛc. Ibi: Nunc videndū vt dicit: videtur velle ꝙ iste fue rit episcopus hierosolymitanus. Sed dic ꝙ Glo. solum pro pter nominis cōuenientiā hoc dicunt: q: allegoria largas ha bet habenas. g ¶Et iohannē. Hiero⁹. In tribus vocatis apostolis ostendit priuilegiū dignitatis eorum. Bern. Tres secum ducit dñs: vt tribus idoneis mūdus credat: Deut. xix. d. Et propter fidem trinitatis. h ¶Et ducit illos in mon tem ꝛc. Similiter ducit dñs ezechielem in montē excelsum nimis: vt Ezech. xl. a. quia dñs bonos ꝺicatores ducit ad ex cellentiā vitę ꝛ ad excellentiā scientię. Moraliter/enim per montē vitę eminētia significat: per hoc ꝙ dicit/excelsum: emi nentia scietię. Hęc duo debet habere ꝺicator ꝛ ꝓlatus. Esa. xl. b. Sup montē excelsū ascende tu qui euangelizas sion. Ibi sūt ꝓlati dñi. Et si militer diabol⁹ facit suos malos ignaros: vt nabuzardan ꝓin cipem cocorū: id est luxuriosus et gulosus: qui ignorantes sunt: quia fornicatio et vi num auferunt cor: vt dicit Osee. iiij. c. Sic ꝛ nabuchodonosor qui diabolū signifi cat/holofernē: qui interpretat infirmans vitulū: vt patet Ju dith. ij. a. Sic ꝓlati mali sunt qui omnia deuorant: De q̄bus Amos. vj. b. Qui comeditis agnū de grege ꝛ vitulos de me dio armenti. i ¶Et trāsfiguratus est ꝛc. Volunt dicere quidā ꝙ dñs omes dotes ab initio accepit: In natiuitate sub tilitatē: quia exiuit clauso vtero. Unde Watth. i. d. Ecce vir go cōcipiet in vtero ꝛ pariet filium ꝛc. Agilitatē: quando am bulauit supra mare: vt Watth. xiiij. c. Claritatē in transfigu ratione: vt hic et. ē. Watth. xvij. a. Luc. ix. d. Impassibilita tem in cena. Dixerunt enim quidā ꝙ christus naturaliter fuit impassibilis ꝛ immortalis ꝛ splendēs: q̄ hic ostendit/ vtcūq; factum est. Alij dicunt ꝙ splendor iste fuit in aere circumfuso. Alij ꝙ in corpore suo mortali facto. Unde Hiero⁹ i origina li. Transfiguratus est saluator nō substantiā vere carnis ami sit: nec aereum corpus assumpsit: sed gloria creature sue vere resurrectionis ostendit. k ¶Et vestimenta eius facta sunt ꝛc. Vestimenta dñi splendentia/ sunt omes electi glori ficati: quibus in futuro quasi vestimēto pulcherrimo vestiet. Job. xl. a. In sublime erigere ꝛ ēsto glorioſus ꝛ speciosis indu ere vestibus. l ¶Et trāsfiguratus. Beda. in Glo. Nō ve ram substantiā carnis amisit/ sed gloriā future sue vel nostre resurrectionis ostēdit: ꝛ talis post iudiciū cunctis apparebit electis. In iudicio in forma serui bonis ꝛ malis: vt impij que spteuere/quem iudei negauere/milites que crucifixere/pilatus ꝛ herodes quem iudicauere queant iudicē agnoscere. Contra Watth. xxiij. c. Ita erit et aduētus filij hominis/secūdus nō in humilitate vt ꝓmus/sed in gloria dei manifestabitur. Item Apocal. j. b. Uidebūt in quē pupugerunt. Glo. Cum videbūt iudex christum regnantē in sua et patris claritate/ dolebunt. Idem Aug⁹. de trinitate. xiij. Ergo mali videbunt iudicem in claritate in qua iudicabitur: nō in humilitate in qua iudicat⁹ est. Item Aug⁹ super iohannē. Cum forma serui clarificata iudi cantem viderint boni ꝛ mali: tolletur impius vt nō videat dei claritatem. Item Job. vj. c. Venerunt vsq; ad me. Glo. In iu dicio mali ad bonos perueniūt: quia eorum gloriā videbūt vt grauius doleant videntes qō perdiderūt. Ergo ꝛ gloriā christi. Solo. In iudicio nō apparebit in forma serui: id est vt ser uus: qui scz vt male tractetur. l ¶Qualia fullo. Job. xv. b. Homo vt ꝛmaculatus sit ꝛ vt iustus appareat natus de mu liere. Fullo: deus/ꝺicator/ꝓsecutor/q̄libet iustus. m ¶Nō potest ꝛc. id est nō decet eum. n ¶Et apparuit illis he lias cū moyse ꝛc. Tres loquunt: moyses/ helias/iesus: id est lex/prophetia/euangelij. Et tres audiunt: petrus/iacobus ꝛ iohannes: id est/fides/spes/charitas. o ¶Helias. Mo raliter: Per heliam qui vir pilosus erat/ ꝛ ꝯa pellicea ac cinctus renibus. iiij. Reg. j. b. ꝓnitentes significantur. Per moysen autē qui de aqua sumptus est: vt Exo. ij. a. baptizati significant: ꝛ vtrīq; saluabunt. De ꝓnitentibus/Ezech. xviij. c. Si impius egerit ꝓnitentiā de omnibus peccatis que ope ratus est/et custodierit mandata mea: omnū iniquitatū eius non recordabor. De baptizatis. j. vlt. d. Qui crediderit ꝛ ba ptizatus fuerit ꝛc. Chryſ. Quia dixerat: Si quis vult me se qui tollat crucem suā: moysen ꝛ heliam qui ꝓ plebe se tradi derant in medium ducit. Et enim ad tyrannos vterq; liberam ꝓsentiā habuit: et ꝓ ingratis hominibus: et vterq; idiota ꝛ vterq; renuncians possessionibus. Item quia turbe dicebāt alū heliam: alū iohannē baptistam: Watth. xvj. b. Item vt ap pareat seruoꝝ et domini differentia. Item quia dicebant ip sum transgressorem legis/quasi inimicū moysi: ideo inducitur quasi amicus. Helias etiam zelator fuit glorię. Si ergo non esset equalis deo: nō obedisset sicut helias. Item vt discant q̄ mortis et vitę habet potestatem: ideo moysen mortuum ꝛ he

Moralit b

Moraliter

ā. 8. d.

A F liam viuum inducit. Item vt mitigaret gloria crucis scanda lum in apostolis. Item quia volebat apostolos fieri mansue tos vt moysen/ et celantes vt heliam. Item quia vterq; ora bat ꝓ peccatoribus. Moyses: Numeri. xvj. a. Helias. iij. Reg. xviij. a. Item quia moyses ꝛ helias significant omnes qui regnaturi sunt.

Moyses mortuꝰ significat illos q̄ mortui reperientur. He lias viuus / illos qui viui inuenient. Item quia significāt duas generationes. Moyses aquaticus primā que est in baptismo: Helias secūdam que erit in futuro: quādo omnes electi fulge bunt sicut sol Watth. xiij. f. Ité in hoc docuit ꝓlatos qua les socios habere de beant: sicut moyses ꝛ helias. a ¶Et re spondēs petrus / Watth. 17. b stupefactus tanta cla ritate effulsit petrus loco/statu/ędificio. b ¶Ait. Chryſ. La ue ne requiras q̄s in disceret⁹/ sed q̄s ardēs erat petrꝰ qui audie rat cum morituꝝ in hierusalē/dixit: c ¶Bonum est nos hic esse. Nō em audebat dicere manifeste: Propitius esto ti bi domine. Bonum. Bern. Felix hora sed breuis mora. Nu meri. xxvij. b. Ruben ꝛ gad volunt remanere citra iordanem: sed moyses respōdet eis: Munquid fratres vestri ibunt ad pu gnam et vos sedebitis in ocio cōtemplationis? d ¶Et fa ciamus tria tabernacula. Tria tabernacula faciebat arri us/tres gradus ponēs in trinitate. Un statuit est ne in eccle B sia dicere⁊ gloria patri/ gloria filio/ gloria spiritui sancto: sed tm Gloria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Tabernacula. Hie ronymus. Qui deo vult facere tabernaculū/ ꝓparet ei pene tralia cordis sui. Tria tabernacula sunt tres aīe vires. Aug⁹. Quid dicis stulte petre: mūdus perit ꝛ tu secretum queris: vi des tenebras mūdi ꝛ tu lumē abscōdis. Watth. v. b. Nemo accendit lucernā. e ¶Et helię vnum. Ecce largitas petri: Unam solā guttam vini acceperat ꝛ tres tabernas volebat fa cere. Cant. ij. a. Introduxit me rex in cellam vinariā ꝛ ordina uit in me charitatē. f ¶Non em sciebat ꝛc. Watth. xx. c. Nescitis quid petatis. g ¶Erant enim timore exterri ti ꝛc. Watth. xij. d. nullus ꝓterritus fuit quādo vox audita est Et Job. xij. c. quādo tonitruū factum esse dicebāt. Chryſ. Al titudo montis et solitudo ꝛ silentiū et transfiguratio horroꝛe plena erant. h ¶Et venit. Interlin. Patris ꝓ filio respō dentis. i ¶Dor: quod significat/q̄ nunc videmus per spe culum in ęnigmate: tunc autē facie ad faciē. j. Corinth. xiij. d. Ut tunc possimus vere dicere: Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate domini virtutū in ciuitate dei nostri. k ¶Nu be. Nubes lucida est gratia: que mētē illumiat ꝛ refrigerat. Luc. j. d. Uirtus altissimi obūbrabit tibi. Hęc nubes obum brat: dum deus loquit intus in corde per inspirationē: vel ex terius in corpore per flagellationē: vl in aure per ꝺicationē. De prima dicit Job. iiij. c. Noro ad me factū est verbū ab sconditū. De secūda. ij. Corinth. iiij. c. Moys operat in nobis ꝛc. Et licet is qui deforis est ꝛc. De tertia/Cant. ij. d. Sonet vox tua in auribus meis ꝛc. l ¶Neminē amplius vide runt nisi ihesum tm̄ secū: q: ipse solus est de quo lex ꝛ ꝓ phetę vsq; ad iohannē: ꝛ q: ipse est sufficiētia omniū. j. Cor. xv. d. Est deus oia in oībus. Et ne vox patris ad alterū illoꝝ Ps. 103. facta putaret. m ¶Et descēdentibus illis. Ps. Ascen dunt montes ꝛ descendūt campi. Ascendūt ad cōtemplatio nem: ꝛ postea descendunt ad ꝺicationē. n ¶Ꝺcepit il lis ne cui quę vidissent narrarēt: Memole ꝺicationis altissime grauarent: ne incredibile ꝓ rei magnitudine videre tur: ne apud rudes post tantā gloriā crux sequēs scandalū ge neraret: vt exemplū humilitatis nō quęrēdi ꝓ gloriā da ret: vt tēpus ꝺicationis quęrere docerent: vt arcana celāda iu

a cū iesu. Et respondēs petrꝰ/ b ait iesu: Rabbi/bonū ē nos c hic esse: et faciam⁹ tria taber nacula: tibi vnum/et moysi d vnū/ ꝛ helię vnū: Nō enim e sciebat q̄d diceret. Erant em timore exterriti. Et facta est f nubes obumbrās eos: et ve g nit vox de nube dicēs: Hic est filius meus charissimus: audite illū. Et statim circū h spicientes/ nēminem amplius viderūt nisi ihesum tm̄ se m cum. Et descendentibus illis n de monte/ cepit illis ne cui o quę vidissent nārrarent/ ni p si cū filius hominis a mor

q tuis resurrexerit. Et verbum r cōtinuerūt apud se/ cōquirentes quid esset/cum a mor tuis resurrexerit. Et interro s gabāt eum/dicentes: Quid ergo dicūt pharisei et scribe: t quia heliam oportet venire primū? Qui respondens aut v illis: Helias cū venerit pri x mo restituet oīa: ꝛ q̄modo scriptum est in filium ho minis vt multa patiat ꝛ con temnatur. Sed dico vobis: q: ꝛ helias venit: ꝛ fecerunt r illi quęcunq; voluerūt: sicut s scriptum est de eo. Et veni a ens ad discipulos suos/ vidit

tunc ꝓmo sunt apti ad ꝓdicandū transfigurationē dñi: quasi facti impassibiles. Moraliter: o ¶Tarrarēt. Est tēpus Moraliter loquēdi ꝛ tēpus tacendi: Eccle. iij. b. Un Daniel. xij. d. Clauſ sunt sermones ꝛ signati vsq; ad tempus prefinitū. Tu daniel Ibidem. b. claude sermones: signa libꝝ ꝛc. Moraliter/instruit nos ne Moraliter denudemus arcana. De talib⁹ Eccli. xxvij. c. Qui denudat ar cana amici/fidē perdit: ꝛ nō inueniet amicū ad animū suū. Et j. Denudare amici mysteria despatio est aīę ifelicis. p ¶Ni si cū filius hois a mortuis resurrexerit: Tūc est tēpus D narrādi. Eccle. viij. a. Omni negocio tēpus est ꝛ oportunitas Eccli. xj. a. Nō laudes quenq̄ in specie sua neq; spernas pau per ē in visu suo. q ¶Et verbū cōtinuerūt ꝛc. nemini di centes. r ¶Conārentes q̄d esset/hoc. s. s ¶Quid er go dicūt pharisei ꝛ scribe: legū doctores. t ¶Quia he lia oportet venire. Glo. Tradūt scribę ꝛ pharisei ꝑm Wa lachiā vlt⁹: q̄ helias veniat ante aduentū christi saluatoris/ et reducat corda patrum ad filios ꝛ filiorū ad patres: ꝛ restituat omnia in antiquū statum. Est tm̄ abant ergo discipuli hanc ad uentus gloriā esse quā viderunt in monte. De hoc dicit Aug⁹ La. 29. xx. de ciuitate dei. Sic cor patrū conuertet⁹ ad filios/cum intel ligentia patrū perducet⁹ ad intelligentiā filiorū: ꝛ cor filiorum ad patres eorū/dum in id quod senserūt illi consentiant ꝛ isti. Malach. vlt⁹. b. Ecce ego mittā vobis heliam ꝓpheta an teq̄ veniat dies domini magnus ꝛ horribilis. Semp occidit paruulos inuidia/ ꝛ magnos percutiunt fulgura.

Paruulos: Pauperes: Uermis pauperū inuidia. Pusillanimes. Humiles spiritu: quibus inuidēt mali.
Magnos: Hereticos. Diuites. Superbos. Hereticos. Prelatos.
Fulgura: Ignis inuidię. Terribilis iudicis sententia. Altitudo sacre scripture. Fastus et arrogātia hereticorum.

v Cheliag cum venerit. Eccli. xl viij. b. Qui raptus in turbine ignis in curru equorum igneorum: qui inscriptus est in iudiciis lenire iracundiā domini et conciliare cor patris ad filium ꝛ restitue re tribus iacob. x ¶Et quomodo scriptū est in filiū: id est de filio. Vel/ In filiū: id est contra filium. y ¶Sicut scriptum est de eo. Chryſ. A passione iohannis regnauit vsq; ad passionē suā/exemplo mitigās eos. z ¶Et venięs de monte. a ¶Ad discipulos suos: qui nō interfuerunt transfigurationi. Non em omnes secū duxit dñs: Exemplū ꝙ

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ꝟ nō ofnib⁹ reuelanda sūt secreta. Ecci. vj.a. Multi pacifici sint tibi: z cōsiliari⁹ tibi sit vnus ex mille. b ¶ Cū illis: cū discipulis: quos malos reputabant: quia lunaticū nō poterant sanare. a ¶ Cogitantes: id est disputantes. Glo. Bedę. Quid cōquirerēt euāgelista nō dicit: sed pōt itelligi de hoc quęstionē moraz fuisse quare discipuli demoniacū qui in medio erat nō posset liberare. Doctm ex sequentibus pōt cōici. c ¶ Stupefactus: ꝙ subitus. d ¶ Et expauerūt: ꝙ si serui timore/ non charitate. e ¶ Magister attuli ꝛc. ꝙ Mar.17.c Luc.9.c. ꝙ se nō poterat venire vl ire. f ¶ Habentē spm mutum: qui vbicunqz euz apprehenderit/ allidit illum et spumat z stridet dēt⁹ et arescit. Et dixi discipulis tuis vt eicerēt illū et nō potuerūt. Qui respōdens eis/ dixit: O generatio incredula/ q̄diu apud vos ero? q̄diu vos patiar? Afferte illū ad me. Et attulerūt eū. Et cū vidisset eū/ statim spūs turbauit eum: et elisus i terra volutabat spumans. Et interrogauit patrem eius: Quantū temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantiā. Et frequenter eū in ignē et in aquā misit/ vt cūm perderet. Sed si quid potes/ aduua nos misertus nostri. Jesus autem ait illi: Si potes credere/ oīa possibilia sūt credēti. Et cōtinuo exclamās pater pueri cūm lachrymis/ aiebat: Credo dne/ adiuua incredulitatē meā. Et cū vidisset iesus p̄currentē turbā cōmināt⁹ est spūi imūdo/ dicēs illi: Surde z mute spūs/ ego tibi pcipio/ exi ab eo: et ampli⁹ne introeas in eū. Et Mat.17.c Luc.9.c. Matth.17.c Luc.9.c. Pſ.101. Pſ.36. Pſ.68. Pſ.6.

a clamās z multū discērpens eū/ exijt ab eo z factꝰ est sicut mortuus ita vt multi dicerēt qz mortuus est. Jesus autē b tenēs manū eiꝰ eleuauit eū/ z surrexit. Et cū introisset in domū/ discipuli eiꝰ secreto i terrogabāt eū: Quare nos nō potuimꝰ eijcere eū? Et dixit illis: Hoc genus in nullo pōt exire/ nisi in ōne z ieiunio. Et indē pfecti ꝛtergrediebant galileā/ nec volebat quēq̄ scire. Docebat autē discipulos suos z dicebat illis: qm̄ filꝰ hoīs tradet i manus hoīm: z occidēt eū/ z occisus tertia die rēsurget. At illi ignorabāt vbū: z timebāt eū iterrogare. Et venerūt capharnaū. Qui cū domi eēnt iterrogabat eos: Quid i via tractabatis? At illi tacebāt. Siquidē in via iter se disputauerāt/ q̄s esset maior. Et residēs vocauit duodecim/ z ait illis: Si qūs vult primus esse/ erit oīm nouissimus/ z oīm minister. Et accipiens puerū statuit eū in medio eoz. Quez cū cōplexus esset/ ait illis: Quisq̄s vnū ex hmōi pueris receperit in nōie meo/ me recipit. Et q̄cunqz me susceperit: nō me suscipit/ sz eū q̄ me misit. Rndit illi iohannes facit malum p patiētiā sustētat: ego cognoui q̄ erit bonū timētib⁹ deū. o ¶ Statim spūs ꝛturbauit eū. Glo. Quia dū post petīm ad deū cōuerti volum⁹ /magꝫ a diabolo ꝛpugnamur/ vt vel excutiat ꝛutē vel vindicet suā expulsionē. De ipugnatiōe diaboli dr Job.iij.b. Qui pati sūt suscitare leuiathan .s.iusti. Glo. In alijs q̄s secure possidet/ dormit. Itē Job.xl.c. Sub vmbra dormit. Glo. Illos inquietare negligit/ q̄s iure q̄eto possidere se cernit. Eccl.ij.a. Fili accedēs ad seruitutem dei. Matth.xij.d. Cū imundus spūs. Glo. Cū aīa p̄bo dei se sociat patitur inimicos statim q̄s ante habuerat amicos. Josue. p.a. Audito q̄ gabaonite cōfederati essent cū Iosue/ insurgūt cōtra eos omnes reges amorreorum. Cōtra Job.xvj.g. In mūdo pturas/ in me aūt pacē habebitis. Solo. Justi plures habent temptatiōes exteriores / sz pauciores intus: vel si habent vincūt spei fortitudine z q̄mū z sideratiōe. Itē ij. Timoth.iij.d. Oēs qui pie volūt viuere in christo iesu/ psecutionē patienk. Et dicit auctoritas. Pharao ꝛceptus surgit in scādala. Hiero⁹. Lippi: opinquātes ad salutē discerpit diabolus/ q̄s in vētre suū velut escā sibi dilectā trahere desiderat p terrores z dāna. Habacuk.j.d. Incrassata est ps ei⁹ z cib⁹ eius electꝰ. Job.xl.c. Absorbebit fluuiū. p ¶ Et elisus/ i sensib⁹. Matū.iij.c. Paruuli eiꝰ elisi sūt in capite oīm viaz. q ¶ Volutabat spumās: ꝛptatiōe carnis.ij. Pet.ij.d. Sus lota in voluta:bro luti. s ¶ Ab infantia. Mala q̄ nescit de deo fari lacte illecebrarū allidit/ magna cōtēnit/ inutilia z nociua eligit. Prouerb.j.c. Usq̄q̄ puuli diligitꝫ infantiā z stulti ea q̄ sibi sūt noxia cupiēt? t ¶ Et interrogauit ꝛc. Mō qz igno rās iterrogat/ sz vt diuturnitas ifirmitatꝫ curationē gratiozē faciat. u ¶ Ab infantia. Pſ. Et i pctis meis pcepit me mat mea. Eph.ij.a. Eram⁹ natura filij irę. x ¶ In ignē: horror/ irę vel libidinis. De q̄ Job.xxj.b. Ignis vsq̄ ad cōsūptionē ꝛc. y ¶ Ut eū pderet. Prouer.vj.d. Qui adulē est ꝓpter cordis inopiā/ pdet aīam suā. z ¶ Sz si q̄d potes. Bar. viij.a. lepr̄osus dixit: Si vis potes me mundare. Et ideo dns dixit: Volo: mūdare. Jste dicit: Si potes: Jō rndet ei: Si potes credere. q. d. z tu poter⁹ curari si crederēt. a ¶ Adiutoriū casus exaltās aīaz. b ¶ Et i aquā/ cupiditatis. De q̄ Pſ. Saluū me fac ꝛc. c ¶ Oia possibilia sūt credēti: q̄ in nōie iesu postulant: q̄ ad salutē ptinēt. Matth.xxj.c. Si habueritis fidē z nō hesitaueritꝫ/ nō solū ō ficulnea faciet: sz etiā dixeritꝫ mōti. i. diabolo /dic Glo. Tolle te z mitte te in mare/ z fiet. d ¶ Credēti. i. Joh.v.a. Hęc ē victoria ꝛc. e ¶ Et ostinuo exclamās ꝛc. Tob.iij. b. In ōne plisteno/ cū lachrymis depcabat deū. Glo. Ofo vngit/ lachryma pūgit. Osee.xij.a. Jnualuit iacob ad angelū z cōfortat⁹ est/ fleuit z roganit eū z i bethel iuenit eū. d ¶ Cū lachrymis aiebat. Ūñ dicere pōt: Exaudiuit dns vocē fletus mei. e ¶ Credo dne adiua ꝛc. Credebat z in cōpatiōe fidei cōsūmate incredulū se dicebat. f ¶ Cōminat⁹ est ꝛc. Ecce ad vnā cōminationē dñi diabolus obediturnos nec ad multas. Esaij.xxx.g. Terrore⁹ brachij sui ostēdet i cōminatione furoris: a voce enī dñi pauebit assur. g ¶ Surde ꝛc. ab effectu: qz hęc est tota inctio diaboli/ vt hoi auditū ꝛbū dei z confessiōis loquelā auferat. b ¶ Ego tibi pcipio: Cui⁹ pcipe est facere: q̄ dns fecit exitū illū: sed ille exitus fuit pctm: q̄ fecit peccatū. i ¶ Et amplius ne introeas. Moraliter/ formam pgnitendi dat nobis. i. propositum nunqz postea peccandi.

Ꝟ Discerpēs eū. Jdē.3.j.c. b ¶ Mortuus est/ mūdo. Col.iij.a. Mortui estis mūdo z vita vestra ꝛc. c ¶ Jesus aūt tenēs manū ꝛc. Quē nō poterāt curare discipuli saluator: curauit: qz vtrozūq̄ incredulitas impediuit salutem. d ¶ Eleuauit eū. Zach.ix.a. Lapides sancti eleuabūt sup terram. e ¶ Jesus autē tenens. Hoc morale est: qz sus excludit dns diabolus: postmodū tenet manū. Prius em̄ a pctō defendit et post ouit: gō significatū fuit Gen.xxxviij.g. Primo natus est phares .i. diuisio: post zara. i. oriēs. Pſ. Tenuisti manū dexterā meam ꝛc. e ¶ Hoc genus in nullo pōt exire. Sed ꝛgo: aut hoc intelligaꝫ de exitu culpe/ vl pene. Si de exitu culpe: hoc falsum ē: qz sola gratia expellit culpā. Si de exitu pene: hoc falsum est: qz p ꝛtritionē pena delet: imo tāta pōt esse ꝛtritio q̄ delet z culpa et pena. Dicit ē: Non pōt. i. vir pōt et intelligit de exitu pene. f ¶ Nisi i ōne. Ofo est pius affect⁹ mētis i deū. p salute z his q̄ ad salutē ex nimietate sui i vocē minorē. pnpes. Jeiunij ē abstinētia a cibo z potu. p salute aīe. Tob.iij. Sara i ieiunio et ōne meruit erudiri vt dęmonij a\modē⁹ a suis nuptijs amoueret. g ¶ Et ieiunio. Chryſ. Si ieiunare nō potes. s. nō lasciuire nō potes: nō parū est ꝙ negs multū distat a ieiunio. Nō ili dęmoni aliq̄d ꝛta amicū est vt est ebrietas et lasciuia: qz magis oīm mozboz in rōnalib⁹ irrationabiliores sūt sufficiētię terminos exceděteo. Alin⁹ em̄ z equus terminū sufficiētię nouit: z q̄uis cogatur / nō sustinet vltrā bibere vel māducare. Jumētis tuis cauos vñ nō nocent eis superfluitas cibi vel potꝰ: ꝛre tenim illis estimas viliozē? b ¶ Et ide ꝓfecti ꝛc. Ne dicāt q̄ de causa quersamur hic: z tunc dicit eis de passiōe sua: qđ audiētes discipuli neqz videbāt iesū. i ¶ Nec volebat quēq̄ scire. Tūc docēs aliqñ latere: aliqñ i publicū ꝓdire. k ¶ Et occident eū ꝛc. Glo. Hiero. Prosperis miscet tristia: vt cū venerint nō in ꝓmeditatis ferank animis: Si ꝛtristat eos/ qz occidēdus est: debet lętificare/ qz die tertia resurrectur⁹ est. Joh.xvj.d. Tristicia vra vertet in gaudium. Prouer.xiiij.b. Risus doloze miscebit. l ¶ Tertia die resurget. Osee.vj.a. Die tertia suscitabit nos. m ¶ At illi ignorabāt ꝛbū. Bed. Quia p figuras sepe loqbat eis: putabāt ꝛ figuratiue dictū. n ¶ Et venerūt capharnaū. Ad capharnaū ptinebat nazareth: in q̄ dns fuit nutrit⁹: vñ nazarenus appellak. o ¶ Quid in via. Prouer.xxv.b. Causaz tuā tracta cū amico tuo. Eccl⁹. viij.d. Hęc oīa tractaui i corde meo. Eccl.ix.d. Cum prudētib⁹ tracta. p ¶ Tractabatis. Glo. Hiero⁹. In via tractabāt de ꝓcipatu: similis tractatio loco. Principat⁹ em̄ vt ingredit sic deserit: z dū tenet labit: z incertū est in q̄ mānsione. i. in qua die finiat. Ūñ dicit: Qui vult esse ꝓmus. Eccl⁹. vij.a. Quid necesse est homini maiora se ꝛgere: cum ignoret q̄d cōducat sibi in vita sua. q ¶ Quis eoz maior esset. Beda. Hinc orta videt disputatio: qz viderant petrū z iacobū z iohānē seorsum ductos i mōte z aliqd secretū ibi creditū esse eis. r ¶ Siquidē in via iter se disputauerāt. Eccl⁹. vj.d. Verba plurima sunt multā in disputando vanitatē habētia. Luc.ix.f. Jntrauit cogitatio eoz/ q̄s eoz est maior. Marcus hic: disputauerāt. Luc.xxij.c. Facta est ptētio inter ipsos q̄s eoz esse videret maior. Pſ. Ortа est ꝓtentio inter ꝓcipes z errare fecit eos in inuio z non in via. Matth.xviij.a. Jn illa hora accesserūt discipuli ad iesum dicentes: Quis putas maior est in regno cęloꝝ. Chryſ. Pauli sūt aliqđ humanū discipuli. i. imuidiā. Hiero⁹ dicit. Jn illa hora qñ. i. honoratus erat hic. i. petrus. s ¶ Et residēs ꝛc. Prouer.xx.b. Rex q̄ sedet in solio suo intuitu suo dissipat oē malū. t ¶ Si q̄s vult ꝛc. Ergo peccabāt: Quare q̄ nō arguit eos vel q̄uate ꝓm regulā Matth.xviij.b. Si peccauerit in te frater tu⁹ ꝛc. Vel publice ꝓm illud. j. Timoth.v.d. Peccantē cora oībus argue. Sol. Sciebat plus, pdesse eis doctrinā q̄ correctionē. Ūñ Matth.xx.d sup. illō: Vocauit eos ad se ꝛc. ait Glo. Humilis mgr z pius z mitis nec imodice cupi ditatis arguit duos/ nec decē indignationis increpat et iuniores: sed cōuenienter exemplo docet ꝛc. Beda. Rectorē subditi pzebet pietas et patrē exhibet disciplina. v ¶ Primus esse. Bern. Eia nūc segre ducē tuū: multiplica ꝓbendas: accelera ad archidiaconatuz: ad epatū aspira: paulatim ascēdis: sed non paulatim descendis. Videbā inqt dns / sathanaz tanqz fulgur descendentē de cęlo: Luc.x.c. r ¶ Erit oīm nouissimus. Eccl⁹. viij. c. Quanto magnus es: humiliate in oībus. Et.xxxij.a. Rectorē te posuerunt. y ¶ Et oīm minister. Numeri. viij.d. Erūt leuite mi nistri fratrū suoz in tabernaculo fęderis. Matth.xx.d. Filius hoīs nō venit ministrari sed ministrare: Hic sęcula gręcis futuro sęculo glię. Luc⁹. xij.c. Beati sunt serui illi. z ¶ Et accipiens puerū statuit ꝛc. Quia vera humilitas stabilis est sicut terra q̄ est infimū elementoz z villissimū z tū stabilissimū. Ūñ: Qui firmauit terrā sup stabilitatē ei⁹ nō inclinabit in sęculum sęculi. Eccl⁹. j.a. Generatio ītrit z generatio aduenit: terra aūt i ęternū stat: sic humilitas cętrū est ꝛtutū. Jn medio aūt statuit puer: vel qz sedes humilitatis est i corde q̄ est in medio. Ūñ Bar.iij.d. Discite a me ꝛc. Vel qz būilitas cętrū est oīm ꝛtutū vt terra clementoz: sic dictū est. Vel qz oib⁹ se cōformat ętū pōt sine pcō. Ūñ sic stetit iesus in medio discipulo z: Joh.xx.e. Sic paulus in medio subditoz. i. Thessal.ij.b. Facti sum⁹ sicut puuli i medio vrm. a ¶ Huerū: grate z innocētię puritate z cordis būilitate: q̄ dr fuisse marcialis. Hūc statuit i medio. i. in exēplū aplis ꝓposuit. Vel/ Puerū. i. seip sum statuit in medio. i. posuit se in exemplū dicēs: Matth.xx. d. Filius hoīs nō venit ministrari sed ministrare. Joh.xiij.b. Exemplū dedivob⁹ ꝛc. Bar.ij.d. Discite a me ꝛc. Vel/ Puerū/ statuit in medio. i. spiritūsertū puritatis auctorē posuit in corde eoz vt humilitate supbiā cōmutarēt. b ¶ Quē cū cōplexus esset. Beda. Significās humiles dignos suo cōplexu z familiaritate. Pueri em̄ cū puerk libēter sūt z ludūt. Seneca. Pueri bos amāt cū q̄b⁹ ludere z sueuerūt: Si ꝓfanatos videāt expauescūt. Eccl⁹. xiij.c. Ois homo sibi simili sociabit. c ¶ Quisq̄s vnū ex hmōi pueris ꝛc. q̄ mihi sunt sīles in innocētia z būilitate. Sūt aūt deo z octo q̄ bonis puerk z innocētia z christo assimilāt. Primū ē: qz innocētes sūt. Secūdū: qz paruo ꝓfecti sūt. Tertiū: qz in pulvere sedēt. Quartū: qz mortē carnis nō sentiūt. Quintū: qz largi sūt etiā eandus. Sextū: qz obediūt parēt⁹. Septimū: qz amāt se mutuo. Octauū: qz nō ꝓfidūt in se. Nonū: qz clamoꝛē de iurijs sibi factꝰ ab alijs referūt ad parētes. Decimū: qz nō sūt follīciti ō aliq̄. Undecimū: qz cito z de modico placant. Duodecimū: qz hoies ꝓfanatos expauescūt z fugiunt. Tertiūdecimū: qz verecūdi sunt. Quartūdecimū: qz veraces sunt. Quintūdecimū: qz inculti sūt. Sextūdecimū: qz simplices sunt z sine dolo. Decimūseptimū: qz libēter plorāt z libēt rident. Decimūoctauū: qz plorādo nascūt. De ꝓmo dr. j. Cor⁹. xiiij.d. Malicia puuli estote nō sensu. De sco: Eccl⁹. xxij.d. Jnitiū vitę hoīs aq̄ z panis z vestimentū z dom⁹ ꝓtegēs turpitudinē. j. Timoth.vj.b. Habētes alimēta ꝛc. De tertio: Esa.xlvij.a. Desce de sede in puluere virgo filia babylon. De qrto dr: Castitas facit approximare deo. Et Sap̄.vj.c. Custodia legū cōsummatio incorruptionis est: in corruptio aūt

Matth.18.a Luc.9.f. Matth.10.d et.18.a. Luc.9.k. Pſ.109. D Deck et octo que bonis pueris cōuenīt

Universidad de Deusto Biblioteca

E F corruptio aūt facit esse primū deo. De qnto dicit Prouerb. xxij.b. Victoriā ꝛ honorē acqret q̄ libēter dat mūera. S. vij.d. Catelli edūt de micis puerorū. De sexto dr Ecci.iij.a. Filij sapiētie ecclia iustorꝫ: ꝛ natio illorꝫ obediētia ꝛ dilectio. j. Pet.j.c. Quasi filij obediētie nō cōfigurati prioribꝰ ꝛc. De septimo dr Ecci.xiij.c. Oē aial diligit simile sibi. De octauo dicit Hiere. xvij.c. Maledictꝰ hō q̄ cōfidit in hoīe: ꝛ ponit carnē brachiū
Ps.119. suū. De nono dicit in Ps. Ad dñm cū tribularer clamaui ꝛc. De decimo dicit Matth.vj.d. Nolite solliciti esse dicentes: qd manducabimꝰ/aut qd bibemus/aut q̄ operiemur. De vndecimo dicit Eph.iiij.f. Sol nō occidat super iracundiā vestram. De duodecimo dicit Seneca. Pueri hos amant cū q̄bus ludere cōsueuerūt: si psonatos videāt/expauescūt. Et Ecci.ix.c. Longe esto ab hoīe potestatē occidēdi habente/ ꝛ nō suspicaberis timorē mortis.

De tertiodecimo dicit
Luc.9.f. Seneca. Verecūdia bonū est in adolescente signū. Et aliꝰ phs: cū vidisset iuuenē exeūtē de lupanari/erubuisse ad ipm/ dixit: Erubuit/salua res ē.
1.Cor.12.a. Ecci.vij.c. Verecundie illius sup aurum. De quartodecimo dicit Eph.iiij.f. Deponētes mēdaciū/vnusquisq loq̄mini veritatē cū pximo suo. Hi sūt q̄ttuordecim anni pueritie. Alia que sequunt ptinēt ad adolescentiā. De q̄ntodecimo dicit Ecci.xj.a. In vestitu ne glorieris vnquā. De sextodecimo dicit.j. Pet.
F ij.a. Sicut modo geniti infantes sine dolo.

nes/dicens: Magister vidimus quendā in noīe tuo eij-
a cientē demonia qui nō seqtur nos: ꝛ phibuimus eum.
b Jesus autē ait: Nolite phibere eū. Nemo est eñ q̄ faci-
c at vtutē in noīe meo /ēt pos-
d sit cito male loq̄ de me. Qui eñ nō est aduersū vos/ p vo-
e bis est. Quisqs eñ potū dederit vobis calicē aque frigide i noīe meo/ qꝛ christi estis:
f amē dico vobis nōn perdet
g h mercedē suā. Et quisqs scā-
i dalicauerit vnū ex his pusil-
k lis credētibꝰ in me: bōnū est

Matth.x.b. Estote prudētes sicut serpentes. De decimoseptimo dicit Joh.xvj.d. Amē amen dico vobis qꝛ plorabitis ꝛ flebitis vos: sed tristicia vestra vertet in gaudiū. De decimooctauo dicit Sap.vij.a. Primā vocē similē omībus emisi plorans. Supaddit ꝛ decimūnonū: qꝛ nō pudet eos mēdicare panē. De h dicit Thren.iiij.a. Paruuli petierūt panē. a Qui nō sequit nos: id est nō imitat moribus ꝛ vita. Quō ergo miraculū faciebat? Respōsio. Propter salutē aliorꝫ pmittit ꝛ suā cōfusionē. Matth.vij.c. Multi dicēt mihi in die illa/ dñe dñe: nōne in noīe tuo pphetauimus: ꝛ in noīe tuo demonia eiecimꝰ: ꝛ in noīe tuo vtutes multas fecimꝰ? Et tūc cōfitebor illis: qꝛ nunq̄ noui vos. Job. viij.d. Si absorbuerit eū d loco suo/negabit eū ꝛ dicet: nō noui te. b Nolite phibere eū. Prouerb.iij.d. Noli phibere benefacere eū q potest. c Et possit cito male loq̄. Cōtra. Antichristꝰ multa miracula faciet in noīe eius/ ꝛ tamē mala de christo dicet: vt dicit Amb. Respōsio: Ipse homo nō dicet/ sed diabolus quo repletus erit. Vel dic q̄ nō faciet miracula in noīe christi. d Qui eñ nō est aduersū vos. Cōtra. Matth.xij.c. Qui nō est mecū/cōtra me est. Solutio. Augꝰ de cōcordia euangelistarū. Incoeptum est cū illo/incoeptum est aduersus illū: nō est intātū cū illo. e Quisqs eñ potū dederit vobis calicē aque ꝛc. Esa.xxj.d. Occurrētes sitienti ferte aquā. f Non perdet: quia nullum bonū irremuneratū. g Mercede. Exēplū habemꝰ.iij. Reg.xviij.a. Abdias quia pauit cētū pphetas dñi tpe achab ꝛ iecabel: hinc meruit spiritū pphetie. Item abdemelech quia liberauit hieremiā/liberatus est a chaldeis: sicut dicit Hiere.xxxix. Itē Raab meretrix/ qꝛ recepit nūcios iosue ꝛ abscōdit: meruit recipi in populo dei: Josue.ij. h Suam. Exemplū habemus iij. Reg.xvij.c. de muliere in sarepta que buccella panis quam dedit helie liberata est a periculo famis ꝛ filius eius. i Et quisquis scandalizauerit ꝛc. Glo. Licet hoc generale sit/ potest tamē sm cōsequētiā sermonis cōtra apostolos dici: q de pmatu disputabāt: ꝛ eos quos ad fidē vocabāt exēplo suo perdere poterāt. k Credentibus in me: qd iniquius q̄ incredulū scādalicare. l Bonū est ei magis si circūdaret ꝛc. Hierō. Scdm morē puincie: Hec eñ pena maiorū criminū erat. Et reuera melius est innoxiū pena atrocissima tē-

poraliter finire vitam corporalē/ q̄ lędendo fratrē mortē animę mereri perpetuā. m Et si scandalizauerit te manꝰ tua. Si manꝰ. Oculus amicꝰ/ ꝯsiliariꝰ iter demōstrās/ necessaria puidēs/ sensus mētis/ volūtas ppria ꝛ ppriū ꝯsiliū/ vita ꝯtēplatiua vel actiua. Cognati siue ꝯsanguinei siue parentes. G

Scandalicat:
- In heresim vel in peccata trahere volendo.
- Illicita cōcupiscēdo vel cogitando.
- In tedium vel arrogantiā vel tristiciā.
- Vite sanctitatē impediendo.

Erue:
- Reprobrando.
- Contradicendo.
- Comminando.
- Expellendo.

Proīce a te omīa separādo.

Chrys. Dextera manus/volūtas anime: sinistra/volūtas corporis. Hec do corporea manus organū ē manus illius. Si dextera scādalicat: vt dicit Matth.vj.a. Nesciat sinistra qd faciat dextera. Similiter de oculo. Verbi gra. Erat mulier religiosa: respexi ꝛ dixi: Debeo illā visitare assidue/ vt instruam illā ꝛ cōfirmem in bono? Bonus est iste respectus ꝛ oculus dexter est. Sed dū assidue visito/ decidi in laqueū desiderij eiꝰ: ꝛ ille respectus dexter factꝰ ē mihi in scandalū. Eijciā ergo illū bonū respectū qui generaturus est malū. Itē vidi orphanā/dixi: educabo eā donec veni- (Luc.17.a. Matth.5.e. et.18.a. Esaie.66.g.) H

ei magis si circūdaret mola asinaria collo eius ꝛ in mare
m mitteret. Et si scādalicauerit
n te manꝰ tua/ abscide illā. Bonū est tibi debilē itroire in vitā: q̄ duas manꝰ habentē ire
o in gehennā/in ignē inextin-
p guibilē: vbi vermis eorū nō
q r morit: ēt ignis nōn extinguit.
s Et si pēs tuus te scādalicat: amputa illū. Bonū est tibi claudū itroire i vitā ęternā: q̄ duos pedes habētē mitti in gehēnā ignis iextinguibil: vbi vmis eorꝫ nō morit: ꝛ ignis nō
t v extinguit: Or si oculꝰ tuꝰ scā-

at tēpus nubendi. Bona est ministratio ista ꝛ manus dextera est. Sed dū educo/cōcupisco ꝛ vertit opus in scādalū. Eijcio ergo illam: omē eñ opus bonū qd nos vel alios scādalicat p̄scindere debemus. Nā quale est istud bonū ex quo nascit malū? Si scandalizauerit te ꝛc. Glo. Quia supra docuit ne scādalicemus eos qui credūt in eū: admonet quātū debeamus eos cauere q scandalicant. n Abscide illam: Matth.v.e. o In ignē inextinguibilem. Omis ignis q in psenti vita est absumit cūcta que recipit: Ignis do eternus quos susceperit/semper cruciat ꝛ pene sue integros seruat. Proptera eñ ꝛ inextinguibilis dicit: nō solū quia ipse nō extinguitur: sꝫ quia nec eos quos susceperit/extinguet. Ignis ille sicut naturā nō cōsumēdi habet: ita nec illuminādi: sed est ignis obscurus ꝛ flāma tenebrosa. p Ubi vermis eorū nō moritur. Cōsciētia ꝛ sera.f. dolor interius accusans eos. q Et ignis/pena exterius seuiens incōsūpta. (Al. t seua) r Nō extinguitur: Judith.xvj.c. Dabit ignē ꝛ vermes in carnes eorum vt vrant ꝛ sentiant vsq in sempiternū. Ecci.vij.b. Vindicta carnis impij ignis ꝛ vmis. Job.xxj.c. In puluere dormiēt ꝛ vermes operiēt eos. Esa.xiiij.c. Subt te sternet tinea ꝛ opimētū tuū vmes. s Et si pes ꝛc. Glo. Amicꝰ necessariꝰ/cuiꝰ tibi q̄tidianꝰ visus seruit. Scandalon grece/offendiculū vel ruina vel impactio pedis. Vel vt alij/scrupulus. Ille ergo scandalicat fratrem: qui ei dicto vel facto occasionē ruine prebet. t Nō extinguit/pena incōsūpta. Vñ ppheta: Ambulate in lumine ignis vestri ꝛ in flāmis quas succēdistis vobis. v Or si oculus ꝛc. Thren.iij.f. Oculus meꝰ depdatꝰ est aīam meā. Melior est vnus oculus aqle q̄ duo oculi noctue: ꝛ tñ volūt q̄lati magis habere secū oculos noctuarū q̄ non vident nisi in nocte: q̄ oculos aqlarū q̄ vidēt solē in rota. Per aqlā significat sapiēs in spūalibꝰ: q vidit escā suā vltra mare. Job.xxxix.d. Nunqd ad p̄ceptū tuū eleuabit aqla: ꝛ i arduis ponet nidū suū: i petris manet i p̄ruptis silicibꝰ cōmorat: inde cōteplat escā: de lōge oculi eiꝰ pspiciūt. Per noctuā q̄ nō videt nisi de nocte significant sapiētes huiꝰ mūdi: q d spūalibꝰ nihil sciūt/ ꝛ īde plꝰ diligūt. Luc.xvj.b. Filij tenebrarū sapiētiores sūt filijs lucis i generatiōe sua. Joh.iij.c. Magis dilexerūt hoīes tenebras q̄ lucē. Or si oculus tuꝰ ꝛc. Zach.xj.d. Gladiꝰ sup brachiū eiꝰ: ariditate siccabit: ꝛ oculꝰ dexter eiꝰ tenebrescēs
G obscurabitur.

A G. obscurabit. a Eijce eū. Ecci.ix.a. Virginē ne cōspicias/ ne forte scādalicēris in decore illiꝰ. b Ois eñ ꝛc. Quia supra mentionē fecit de igne ꝛ verme /ostendit quō vtrūq valeamus vitare. Omnis eñ ꝛc. Dixi q amputanda sunt mēbra scandalicantia: qd est magna seueritas ꝛ asperitas/tamen necessaria est. Omnis enim ꝛc. id est
Matth.18.b omnis homo ad hoc q sit hostia deo grata: d Sallietur: id est per sapientiā a vitijs cōseruabit amputando mēbrū scandalicās. c Igne sallietur/tribulationis. Ecci.xxvij.a. Vasa figuli pbat fornax ꝛ homines iustos tē-
Matth.5.b. Luc.14.g. ptatio tribulationis. e Et omīs victima sale sallietur. Matth.v.b. dicit de aplis: Vos estis sal terre. Bis ponit sal: vt notet q caro sale ꝯtinentię/ ꝛ anima sale sapientię salliri debent: ꝛ pter duplicem continentiā/ corporis.s. ꝛ anime: quā significat byssus retorta: Exo.xxvj.a.

Sal:
- Continentia: vt in illa Glo. Fetor.
- Sapientia: vt in illa Glo. Mire.
- Predicator: vt in illa Glo. Bonū est ꝛc.
- Correptio: vt in illa Glo. Sal correctionis.

Ignis:
- Gratia spiritussancti: in illa Glo. Mire.
- Tribulatio.
- Ignis purgatorius: vt Interlin.
- Abnegatio carnis/amicorū. Glo. Mire ꝛc.

Victimam salsam diligit dominus. Unde Job.vj.a. An poterit comedi insulsum quod nō est sale conditum? Caro mortua sallitur/aliter nō saluatur: sic caro nostra mortua est propter peccatū: vt Roma.viij.b. debet salliri amaritudine peni-
B tentię sale timoris. f Bonum est sal. Ne discipuli declinarent effectū salliendi/ ꝛ ne viderētur immunes a pena: commendat officium predicandi: post addit de diligen⁹ cautela in hoc adhibēda: scꝫ in p̄dicando vel administrādo. g Or si sal.i. predicator: fuerit insulsum: vel euanescit sm Mattheū.v.b. cupiditate effluens/timore succumbens/errore subuersus/tribulatione victus vel territus/prosperis elatus/aduersis depressus. Sal correctionis insulsum est: quādo sine humiditate est. Gal.vj.a. Fratres si preoccupatꝰ fuerit ꝛc. Sal sapientię fit insulsum: quando nimis inuestigat. Roma.xij.a. Non plus sapere ꝛc. Sal cōtinentię fit insulsum: quādo non propter deum sed propter mundū continet quis: vt fatuę virgines que aptatas lampades habuerunt sine oleo charitatis. Matth.xxv.a. h Insulsum fuerit ꝛc. Questus/amor/ timor mundanus/ caro/ mundus: quē sal insulsum faciunt ab amore repellūt. i Habete in vobis sal. Col.iiij.a. Sermo vester in gratia sale sit conditus. Sal terram facit sterilē. Soph.ij.c. Siccitas spinarum ꝛ acerui salis ꝛ desertum vsq in ęternū. Sal. Hec duo designat Gal.vltꝰ.a. Fratres: si pręoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis huiꝰi instruite: hoc ad sal pertinet: in spiritu lenitatis: hoc ad pacem: cōsiderans teipsum ne ꝛ tu tempteris. Vel sal et pacem: id est scientiam et charitatē: ne scientia inflet si sine charitate sit. Scientia eñ inflat/ charitas ędificat.j. Corinth. viij.a. k Et pacem ꝛc. Eph.iiij.a. Solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis ꝛc. Expo. Ca.X.

Et inde exurgens ꝛc. Sal tria facit: Carnes cōser-
c uat a corruptione: saporem suum condiendo cōmunicat: ꝛ terram sterilem facit. Docet ergo in hoc capitulo quomodo habeatur sal spirituale in tribus. Unde hoc capitulum diuiditur in tres partes. In prima agit de duplici castitate: coniugali ꝛ virginali. In secūda de misericordi temporalium distributione ibi: Et cum ingressus esset ꝛc. In tertia de humilitate sue passionis: cuius humilitatis vox est Luc.xvij.c. Serui inutiles sumus. Hec pars incipit hic: Et assumens ꝛc. Dicit ergo: l Et inde exurgens: id est extra surgens: scꝫ in aliquorꝫ eruditionibus ꝛ pfectibus. Ps.
Ps.43. Ps.101. Exurge dñe. Item. Tu exurgens misereberis sion. m Ul-

a daliçat te: ēijce eum. Bonū est tibi luscum introire in regnū dei q̄ duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eorū non moritur ꝛ ignis nō extingui-
b c tur. Omnis ēnim ignē sal-
d e lietur: et ōmnis victima sa-
f le sallietur. Bōnum est sal.
g h Or si sāl insūlsum fuerit in
i quo illud condietis? Hābe-
k te in vobis sal: ēt pacem habete inter vos. Ca.X.

l Et indē exurgēs venit
m e i fines iudeę vltrā ior-
n danē: ꝛ ꝯueniūt iterū
o turbę ad eū: ēt sic ꝯsueuerat
p q iterū docebat illos. Et accedē-
r tes pharisei ītērrogabāt eū:
s Si licēt viro vxorē dimittere: tēptātes eū. At ille rñdēs dixit eis. Quid vob p̄cepit
t moyses? Qui dixerūt: Moyses pmisit libellum repudij scribere et dimittere. Quibꝰ
v rñdēs iesus/ait: Ad dūritiā

tra iordanē. Quia primo notus in iudea: sed modo in israel magnum nomē eius. n Et conueniūt iterum turbę. j. Machab.iij.a. Judas nominatus est vsq ad nouissimū terrę ꝛ congregauit parentes. In hoc docet predicatores nō semp in eodem loco stare: sed discurrendo predicare vbicūq proficere possūt. Luc.iiij.g. Detinebant eum ne discederet ab eis. Quibꝰ ille ait: Quia ꝛ alijs ciuitatibꝰ oportet me euāgelicare regnum dei: quia ideo missus sum. Prouer.vj.a. Discurre/ festina suscita amicum tuum. Glo. sic continuat. Hucusq ea que in galilea fecit et docuit: nunc narrat que in iudea fecit ꝛ docuit ꝛ passus est. Et primo que trans iordanem ad orientē: deinde q̄ cis iordanē/ qñ venit hiericho et bethaniā ꝛ hierusalē. (Ps.75. C — Matth.19.a — Deut.24.a. Matth.5.c. et.19.a.)

Judea: (Ps.75.)
- Tota terra. Ps. Notus in iudea deus.
- Sors iude tātū: vt.ij. Paral.xx.d. O iuda ꝛ hierlm.
- Sors duarū tribuū iude ꝛ beniamin. Matth.ij.d.

Audiens autē q archelaus regnaret in iudea. Sic sumit hic. Et conueniunt.

Quidam seqbant:
- Ad vite informationē: vt discipuli.
- Ad morborū curationē: vt infirmi.
- Ad obseruationē fidei: vt pharisei.
- Ad corporalem refectionē: vt egeni.
- Ad nouorū miraculorū ꝯsiderationē: vt curiosi.

Morbus/signa/cibus/blasphemia/dogma fuerūt: o Et sicut consueuerat. Beati erāt illi. Ps. Beatus homo quē tu erudieris domine: et de lege tua docueris eum. In bonis dominus occupatus fuerat/ nō in ociosis vel malis. Unde Eph. iiij.g. Omnis sermo malus de ore vestro nō procedat / sed si quis bonus est. p Iterū docebat illos. Job.xxvij.b. Docebo vos per manū dei.q.d. docebo per opera. q Et accedentes pharisei. Ecci.xiij.c. Ex multa loquela temptabit te: et subridens interrogabit te de absconditis tuis ꝛc. r Interrogabant/temptātes/eum: sicut dicit Mattheus.xix.a. et Marcus hic. Semper cū bonis aliqui mali. Job. j.b. Quadam die cum conuenissent filij dei vt assisterēt coram domino affuit inter eos ꝛ sathan. Joh.vj.g. Nonne ego vos duodecim elegi et vnus ex vobis diabolus est? s Si licet viro vxorem dimittere. Hanc questionem sępe faciunt nostri pharisei: et soluunt eam sicut volunt: quando scilicet offertur pinguior prębenda vel parochia: tūc oportet priori dare libellum repudij: cui abstulit florem virginitatis. Et cum dicunt se hoc facere propter maiorem vtilitatem ecclesię dei/ sępe faciunt propter cupiditatem sui. Unde recte potest dici eis illud/ Daniel.xiij.f. Semen chanaan et non iuda: species decepit te. Ecci.vij.c. Noli discedere a muliere sensata et bona quam sortitus es in timore dei. j. Corinth.vij.c. Alligatus es vxori: noli querere solutionem. Prouerb.xix.b. Domꝰ et diuitię dantur a parentibus: a domino autem proprie vxor prudens. Igitur qd deus coniunxit homo nō separet: Matthei.v.e. Qui dimiserit vxorem suam facit eam męchari: ꝛ qui dimissam duxerit/męchatur. t Moyses permisit libellum repudij. Deut.xxiiij.a. Si licet viro vxorē dimittere. Glo. litteralis. Cornuto syllogismo temptant: et quicquid respondeat capere putant. Si dicit/dimittendā ꝛ aliam ducendam/ pudicitię prędicator sibi videtur cōtraire. Si non dimittendam/reus sacrilegij et contra doctrinā moysi: et per moysen contra doctrinam dei facere. Igitur sic dominus responsum temperauit vt transeat decipulam / scripturam sane intellectam in testimoniū adducens et naturalem legem primamq dei sententiam secūdę moyses legi opponens: que nō voluntate dei/ sed peccantiū necessitate cōcessa est. v Ad duritiam cordis vestri. Deut.xxxj.g. Scio contentionem tuam et ceruicem tuam durissimam. Et Exo.xxxij.c. Cerno q populus iste durę ceruicis sit. Act.vij.f. Dura ceruice et incircūcisi cordibus ꝛ auribꝰ: vos semp spirituisancto restitistis. (Versus Ps.93. — D)
G Scripsit vobis.

E S a ¶Scripsit vobis. Hec repudiatio concessa a moyse fuit concausa repudiationis qua dominus erat repudiaturus synagogam: De qua Esa.l.a. Quis est liber hic repudij matris vestre quo dimisi eam? b ¶Masculum et fœminam fecit eos. Modo masculum z fœminam fecit eos: quia z vnus habet plures potestate. c ¶Propter hoc relinquet ꝛc.

Propter hoc { Coniugiū: z est simplex demonstratio. Prozem: z est simplex demonstratio. Prolem de vroze suscepturam.

Relinquet { Contrahendi facultate. Cohabitatione. Affectione.

Chryſ. Fratres z sozores de vno vtero exeunt: sed vir z vxor non. Sed fortior est dei cōstitutio q̄ virtus nature. d ¶Et erunt duo in carne vna. Sed nōne in fornicario coitu eodem modo fiunt coeuntes vna caro? Constat q̄ sic. Unde. i. Cor. vi.d. Qui adhęret meretrici vnum corpus efficitur. In fornicario coitu vnam carnem effici peccatū est: sed matrimonio pręmiū est: id est pręmiū meritorium cum sine debito sit. e ¶Una: id est in vno carnali opere vel carnali delectatione: vt vteroz alteri prouideat: vel faciendo vnam carnem: scilicet prolem: vel quia vna lege astringunt ad carnis debitū soluendum: vel quia mulier ex viro. Hiero°. Propter hoc quia ex viro: quia os de osse. Chryſ. Sicut animę multoz quia spiritualiter se intelligunt quasi vna dicuntur: Act'. iiij.f. Multitudinis autem credentiū erat cor vnū z anima vna: Sic vir z vxor quia carnaliter se diligunt/vna caro dicunt. f ¶Itaq̄ iam non sunt duo/sed vna caro. Chryſ. Una fœmina non potest masculū factum in hoc seculo prꝛter vnum: z vnus masculus non potest fœminā esse factam prꝛter vnam: nō enim duas costas vel tres tulit deus de latere viri /z duas aut tres fecit mulieres. g ¶Adeo hatur. Prouerb.vj.c. Ut eruaris a muliere aliena: z ab exterana / quę mollit sermones suos et relinquet ducem pubertatis suę z pacti dei sui oblita ē. i ¶Ut tągeret. Hiero°: id ē vt manu z voce benediceret eis. Nota tągit dominus flagellādo. Job.xix.c. Miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei: quia manꝰ dei tetigit me. Tangit cōsolidando. Daniel. viij.e. Cum loqꝛer ad me/lapsus suz prꝛonus in terrā: z tetigit me z statuit me in gradu meo. Tangit beneficia cōferendo. Gen. xxvij.c. Accede fili mi vt tangaz te. Tangit autē fide. Luc'. viij.g. Tetigit me aliquis. Tangit oratione. Esa. lxiij.c. Non est qui invocet nomen tuū: qui cōsurgat z teneat te. Vulnerat charitate. Cant'. iiij.c. Vulnerasti cor meū ꝛc. h ¶Paruulos. Chryſ. Infantes z pueros castitate mundos obtulerunt: putabant em̄ vt cor prꝛe tm̄ mundos laudaret z nō volūtate. k ¶Indigne tulit: id est vultum indignātis ostendit: quia ipi malū faciebant. l ¶Et nę phibueritis eos. Chryſ. Si sancti futuri sunt/quid vetat' ad patres filios venire? Si peccatores futuri sunt: vt q̄d sententiā condēnatiōis ꝓfertis anteq̄ culpaz videatis? Quales modo sunt/meū: quales futuri/ipsoꝝ: q̄ meū est honorate: q̄ ipsoꝝ erit misereminī. m ¶Talium em̄ est: quia angusta est via quę ducit ad vitam. Matth. vij.b. n ¶Regnum dei. Q̄ regnū dei regnū cęloꝝ dicitur/sensus est: Talium: id est paruloꝝ: id est spiritu humiliuz est regnum dei. Unde Matth. v.a. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsoꝝ est regnum cęloꝝ. Unde Matth. xj.a. Pauperes: id est mansueti/regnum cęloꝝ/euangelizatur: quod patet Esa. lxj.a. Ad annunciandū mansuetis misit me. Unde Jaco. j.c. In mānsuetudine suscipite insitū vbū: q̄ potest saluare animas vestras. Matth. xviij.a. Nisi conuersi fueritis: z efficiamini sicut parvulus iste/nō intrabitis regnū cęloꝝ. o ¶Regnū dei. Illud male intelligunt qui pueros in ecclesijs introducunt: z ecclesijs prꝛficiunt. p ¶Velut paruulus.

Paruulus { Pur° corde/a malicia. j. Cor'. xiiij.d. Malicia paruuli estote. Sap. j.a. In malivolam animā nō introibit sapientia. Simpler. Prouerb. iij.d. Cum simplicibus sermocinatio eius. Sap. j.a. In simplicitate cordis querite illum. Innocens. Job. xxij.d. Saluabit innocēs i mūditia manuū suarū. Eccl'. j.d. Fili ne cupiscens. Verecūdus. Phs. Erubuit: salua res est. Eccs viij.a. Sapia hominis lucet in vultu eius. Nihil habet pudēdū. Sap. iiij.a. Q̄ pulchra ē casta generatio ꝛc. Osee. ij.c. Deducā eā ꝛc. Nō pseuerat i ira. Eph. iiij.f. Sol n occidat ꝛc. Largus. Gal. ij.d. Tradidit seipm̄ p me. Verax. Apoc'. xiiij.a. In ore ipoꝝm non est inuentum mendacium ꝛc. Castus. j. Timoth. v.d. Teipm̄ castuz custodi. Matth. xix.b. Sūt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝛc. Obtemperat. Prouerb. ix.d. Quis est paruulus declinet ad me. Eph. vj.a. Filij obedite parentibus vestris. Promisso hilarescit. Numeri. xiiij.c. Paruulos introducā in terrā: que displicet vobis ꝛc. Obediens. Deu. xj.b. Accedentē ad deū oportet credere ꝛc. q ¶Et complexans eos. Cant'. viij.a. Lęua eius sub capite meo ꝛc. r ¶Et imponens manus ꝛc.

Manus impositio / gratię operandi collatio: oratio benedictio/ orandi z ꝑdicādi gratię collatio. Quę duo dat dns paruulis: id est humilibus. Jaco. iiij.b. Deus superbis resistit: humilibꝰ autē dat gratiā. Luc'. j.d. Cōfiteoꝛ tibi pat' ꝛc. s ¶Et cum egressus esset ꝛc. De hoc Matth. xix.b. Luc'. xviij.d. t ¶Procurrens quidā genuflexo a. Paral. xxvj. Nunc flecto genua cordis mei prꝛecās ad te bonitatē domine. v ¶Magister bone/quid faciaz ꝛc. Bene querit iste adolescens: quia faciēdo/ non loquendo tm̄ acquiritur regnum dei. Matth. xix.b. Magister bone quid boni faciam vt habeam vitam eternam. Luc'. x.e. Magister quid faciendo vitaz eternam possidebo. Item Luc'. xviij.d. Magister quid faciēs vitam eternam ꝛc. Joh. vi.d. Quid faciem° vt operemur opera dei bona. Sed in hoc errat/quia non deum vel dei filiū vocat: sed magistrum tm̄: quia in prꝛincipio plus volebat donuz q̄ iustificari. r ¶Quid me dicis bonuz. Q̄ bonū me dicis. q. d. non sū ita bonus vt putas. Vel/quid: id est cur me dicis bonum/cum me non credis esse deū? Ita enim non arguit eum/quia dicit magistrū vel bonū: sed quia non credit deū. Aug° de concordia euangelistarū: vtrūq̄ dicit: Quid me dicis bonū. Et ꝑm Matthęū. xix.b. Quid me interrogas de bono: vt alterū referat ad illud quęrētis: Quid boni faciā: alterū ad illud: Magister bone ꝛc. Quid me dicis bonū. Ideo redarguit eū: vt ēducat ad cognitionē deitat'. Job. xlij.d. Mūq̄d hō cōpatiē dei iustificabit? Jdē. xxv.a. Jtē Pſ. Non iustificabit in ꝓspectu tuo: vel ex se vel affectionē q̄: solus deꝰ dat

¶ omnia bona.

A F oia bona. a ¶Nemo bonꝰ ꝛc. Esa. j.c. Bona terrę comedetis. Job. xxv.b. Stellę nō sūt mūde i cōspectu eꝰ: quāto magis hō putredo z filiꝰ hois vermis. Pſ. Non iustificabit in cōspectu tuo oīs viuēs. Esa. lxiiij.d. Facti sumus vt īmūdus omnes nos: z quasi pānus mēstruatę vniuersę iustitię nostrę. Pſ.142.

b ¶Precepta nosti ꝛc. Hoc fac et vives: vt Luc'. x.c. Exo.20. Quia ꝓcepta dei vita sūt inuenietibꝰ ea: z vniuersę carni sanitas: vt Prouer. iiij.c. c ¶Ne fraudē feceris: Exod. xxij.b. Eccl.3.b. c ¶Dilexit eū. i. signa benuolētię ostēdit. d ¶Jesus autē intuitꝰ eū/ arcana cordis eiꝰ oculis Mat.19.c misericordię: q̄bꝰ dignatus est impiū iustificare: q̄bus respexit petrū flētē amare: Luc'. xxij. g. Jtē dilexit in eo nō q̄d prꝛerat ꝓ suphiā: sed q̄d cepit esse ꝓ gratiam. f ¶Vade q̄cunq̄ habes vende ꝛc. oīa oino/nō in ꝑte/ sicut ananias: Act'. v. a. Glosa. Magisterio oīa hęc ꝛc. Nō putā dus ē voto cēptātis/vt q̄dā putāt/dīm interrogasse: z de sua vita mēritū ee: cū se legis mādata custodisse dixerit. Hiero°. sup Matthęū. xix. Meutit: si em̄ diligeret primū sicut seipm̄. i. ope cōpleſſet/nō esset tristis cū sua pauꝑibus dare iuberet. Chryſ. Adolescēs hic/ppls iudaicus: q̄ adolescēs nō ętate/ sz ignorantię: immaturus moꝛib° nō annis: ꝓsidera q̄ nō interrogat q̄d credat/sz q̄d faciēdo vitā ęternā possideat: q̄ iudęus oīno spem habet in opib° sine fide. Hilari°. In eo q̄ bona sua vendere vel dare pauperib° ad ꝓfectionē iubet/ cōfidēt̄ā legis et sacrificioꝝ q̄bus carnaliter vtebat relinquere admonet: oīa mādanꝰ felici cōmercio mutare: z vt meminerit vmbrā veritatis i eis esse: vt deinceps gētib° spūaliter paupib° sit sub ipa vitate coꝛpis diuidēda: ꝫ aūt neminē efficere posse indicat nisi qui sequi cępit christū: Sz iudaicus pplus audit' his tristꝰ recessit: multā em̄ opulētię fiducia habebat ex lege. g ¶Et habebis thesaurū i cęlo. Eccs. xj.a. Mitte panē tuū sup trāseūtes aq̄s. i. paupes: z post multa tpa inuenies illū. Unde Eccl'. xxix.c. Elemosyna viri q̄si saccul° cū ipo/ pecunię. i. quā defert secū marit° i die plenę lunę reuersur° vt Prouer. vij.c. h ¶Et veni: q: ꝫ solū nō sufficit. i ¶Sęgre me: imitādo sicut ego ambulo. k ¶Qui ꝛristat' in verbo. Hilari°. Hęc est tristicia q̄ adducit morte. Caulaq̄ tristicię reddit: q: erat habēs multas diuitias siue possessiones. i. spinas z tribulos: q̄ semēt̄ dnicā suffocāt. l ¶In ꝛbo. Hoc ē verbū q̄d cōtēptū mūdi i vniuerso mūdo z volūtariā oībꝰ ꝓsalit paupertatē. m ¶Abiit mgrēs. Ergo nec habebat gratiā vel odiderat: q̄re ē dr/q̄ dns intuitus arcana cordis sui dilexit eū: Sol. ꝑm Hiero. et Chryſ. In illa vota intuitꝰ. Scōm Bedā Multi diuitias amoꝛe dei relinquūt/dolētes tm̄ z flētes/ deū sibi ꝓferūt: Sic z martyres carnē suā nimirū quā diligūt/ sui- ti martyrio tradūt: ꝫ tm̄ ꝓpter deū tradere nō dubitāt. Unde Pſ.125. Pſ. Euntes ibāt z flebant/mittētes semina sua. n ¶Et circūspiciens. i. radios solis sue gratię ad discipulos suos diri gens cōtra temptationē cupiditatis. o ¶Q̄ difficile qui pecunias habēt ꝛc. Matth. xix.c. Dives difficile intrabit in regnū cęloꝝ. Luc'. xviij.c. Q̄ difficile q̄ pecunias habēt in regnū dei intrabūt. p ¶Discipuli aūt obstupebant ꝛc. Quia si ꝫ dicebat de habētib° diuitias: sciebāt abrāā z iob et dauid: et multos alios diuites fuisse z iustos. Si de amātib° adhuc/mirabanꝰ: q: oēs fere illas amāt. q ¶Filioli q̄ difficile est. Glo. Nō ait impossibile: q̄ em̄ impossibile est/omnino fieri nō pōt: q̄ difficile/ cū labore iuuāte dei gratia. Uel pecunias habētes/vel etiā in eis cōfidētes eruris philargyrię retinaculis/intrare possūt regnū dei. r ¶Cōfidētes ꝛc. i. Timoth. vj.d. Qui volūt diuites fieri incidūt i tēptationē ꝛc.

s ¶In regnū dei ꝛc. Beat° Bern. Excusant se aliq̄ dicentes: abrāā/ isaac z iacob terrenas diuitias habuerunt: sufficit esse sicut illi fuerūt: q̄d rndebim° nouis imitatoꝛibꝰ suoꝝ patrū? Veniāt/imponāt vitulos sup altare: z bircos īmolēt/ sicut abrāā fecit z ꝓphes q̄bus meliores nō sum°. Sz dicūt: vbi veritas reuelata est/ ista trāsiere. Quid si ipsas diuitias ꝛpales vmbrā fuisse diximus futuroꝝ/ denigz q̄d nisi terrena possident: quibus sola terrena ꝓmissa sunt. t ¶Facilius. Tere difficile: q: facilius ꝛc. Hic facili° nō pomꝰ cōpatiue/nec eliminat tūc em̄ remouet ab vno e multis z poneret i alio: ꝫ dic/ facili°. i. min° impossibile. Facili°. Glo. Quō ē in euāgelio/ Matthęi. xj.a. mattheus: z zacheus Luc'. xix. a. z ioseph ab arimathia: z in veteri testamēto: q̄ pluri mi diuites ītrauere? Forte q: diuitias ꝓ nihilo habuere vel ex toto didicerūt cōtemnere. Un dauid: Uni eus z paup sū ego. Et idē. Diuitię si affluāt nolite coꝛ apponere. v ¶Camelū ꝑ foramē. Beat° Bern. Camel° vnus pondus habet/ ꝫ diues duo: vnū terrenaꝝ possessionū: aliud ꝓcoꝝ. Illud deponit: istud remouet. Fozamē. Chryſ. Facili° ē gētes tortuosas aio intrare p angustū ostiū regni cęlestꝝ/ q̄ iudęos diuites visos in lege z ꝓphis. Jtē acus ē filiꝰ dei cui° vna ps subtilis z acuta z nō ꝓforata/ significat diuinitatem q̄z impassibilis est: alia pars q̄ ꝓforata est/ significat humanitatē q̄ passa est ab eo consuta īmortalitatis tunica/ q̄ cōcisa erat in adā. Hęc acus cōsuit ipsū carni z iudaicū populū gētili/ z copulauit diruptā amicitiā angeloꝝ z hoīm ꝛc.

Pſ.24. Pſ.61. Pſ.77. Pſ.18.

Duo { Ad litteram { Porta hierim / Passio christi. / Angusta via.
Duo { Christus. / Ad litteram. / Christus.

Camelus { Peccatoꝛ. / Populus gētilis

b ¶Apud deū: q: nō est impossibile apud deū oē verbū: Luc'. j.d. Sz quero: aut cōfidētē in diuitijs cōiunctim intelligas q̄ dns pōt saluū facere: cōstat q̄ nō. Aut diuisim hoc possibile est apud deuz. Et si sic: ꝫ etiā possibile apud hoies. i. vt ille q̄ modo cōfidit intret. Sed dic q̄ solus deus hoc pōt. Cū em̄ homo sit spūs vadens z nō redies/maculā peccati q se expellere nō pōt nec resurgere ꝛc. c ¶Ecce nos dimisim° oīa. Quę oīa: nauē z regna. Unde q̄ iactat se petrus? Gręgoꝰ q: volūtate habēdi oīa relīquit. Un Hiero°. Grandis fiducia petrus piscatoꝛ erat: diues nō fuerat: victū manu z arte quęrebat: z tm̄ cōsidenter dicit: Ecce nos reliquim° oīa. Bern. Recte petre: vl q: sequi currentē nō poteras oneratus: q̄ exultat vt gigas ad currendā viā. Prouer. iiij.b. Currens nō habebis offendiculū. d ¶Et secuti sum° ꝛc. Glo. Quia nō sufficit sic ꝓmittere/ sūgit q̄ ꝓfectus est: Et secuti sum° ꝛc: q̄si fecimus q̄d iussisti: q̄d q̄ dabit nobis ꝛmū? Securi sum° ꝛc. Bern. Nō eum sequi poterat petrꝰ oneratus: ꝫ nec inutilis cōmutatio ꝓ eo q̄ sup oīa est oīa reliquisse: nā cū eo donauit oīa: z vbi appēdis eū/ erit vnus ipse oīa in oībus. Pro eo oīa reliquerūt apli: oīa inquā/ non tm̄ possessiones ꝫ etiā cupiditates: z eas maxime: plus em̄ mūdi cōcupiscentia q̄ substantia nocet: z hoc fugiendarū diuitiarū causa ꝓcipua: q̄d aut vir aut mulier q̄ abiq̄ auaricia licuit possideri: limosa siqdē z glutinosa nimis/ nō modo exteriꝰ/ verūetiā interiꝰ: substātia nostra videt: z facile coꝛ humanū oībꝰ q̄ frequētat adhęret. Felices q̄ liquet eē/ q̄ exonerati sūt z sequunt

Universidad de Deusto Biblioteca

E F expediti:artissimũ em̃ fore nos expectat:etsi ea q̃ sequmur cõ
seqũ volum̃ q̃ agusta porta igredi necesse ẽ q̃d tu camele gibbũ:
q̃d tu pecuniose ꝓditoris loculos tollis:nõ sic impie/nõ sic in-
gredieris:foramen acus huĩ sarcinas nõ admittit. Et. j. Moli
nãt scipitr̃ agere:diu ꝓsidera/diligẽter intuere:magnũ est
quod ꝓponis t habes
opus magna delibe-
ratione / experire q̃
possis:amicos ꝓsule/
ne post facta pnite-
re cõtingat. Hec e sa-
pientia mũdialis/ter-
rena diabolica/immi
ca saluris/suffocatriꝛ
vite/mr̃ cupiditatis/
eiꝰ q̃ deo solet vomi-
tũ ꝓuocare:sz cũ dñi
ꝓbũ eẽt nõ dubitet'/
q̃d opus est deliberatione: vocat magni
ꝓsilij angelus. Quid
q̃ aliena cõsilia ꝓsto-
laris: q̃s fidelior aut
sapientior illo: A pe-
nis gehẽne eripiꝰ t
ꝓsilio petr̃: Amicos
cõsulat/qui nõ legit:
Inimici hois dome-
stici eiꝰ. a ¶Euan
geliũ ꝓdicandum.
b ¶Cẽties tantũ:
in ꝑsenti ꝓ vino fratre carnali/cẽtũ spũales. i. oẽs bonos. Pũ.
Particeps ego sũ oĩm timẽtiũ te. Gen̄. rũ. a. Egredere de ẽra
tua t de cognatione tua: t crescere te faciã in gentẽ magnã in
ꝑsenti p gaudioꝛũ egleriũ ẽgustatione q̃ excedit oia tgalia bo
nitate. Pũ. Gustate t videte t. Gen̄. xli. g. Crescere me fecit
in ẽra pauptatis meę: i futuro ꝑmiũ multo mag̃ merito. Job
vlt̃. c. Dia ei duplicata fuerunt. Luc̃. vj. f. Mensurã bonã t
cõfertã t coagitatã t supefluẽtẽ dabũt i sinũ vestrũ. ij. Cor̃.
iiij. d. Quę videnꝫ tgalia sũt t. c ¶Multi autẽ erũt t.
F Multi ꝑus feruẽt t postea torpẽt: multi ꝑus frigidi/inarde/
scũt postea. Aliꝫ. Multi i seculo despecti/in futuro sũt gloꝛifi
candi. Apud hoĩes alij gliosi/in futuro dãnãdi. Vel gẽtiles q̃
diu sine lege viẽrãt/ad fidẽ sẽ vocãdi: t iudei exeẽcãdi. Deuc̃.
xxviij. d. Aduena ascẽdet sup te critꝰ sublimioꝛ: tu aũt descen
des t eris iferioꝛ: ipse erit i caput/t tu eris i caudã. d ¶Pri
mi nouissimi. Gen̄. xlviij. d. Ipse q̃dẽ erit in pplos t multi-
plicabit: sz frat eiꝰ minoꝛ maioꝛ eo erit. j. Regl̃. xvj. c. Dauid
vltim̃ fratrũ suoꝝ fact̃ ẽ reꝝ. Eccl̃. xj. a. Multi tyrãni sederũt
in throno t insuꝑcabil̃ portauit diadema. e ¶Erãt autẽ i
via ascẽdẽtes t. ꝓcedebat. Potionẽ ꝓmo bibit medicꝰ:
vt eã nõ abhoꝛreret egroꝰ. Michee. vj. d. Ascẽdet pãdes iter
ante eos. f ¶Hierosolymã. In egyptũ descẽdit. Vñ Esa.
lvij. d. In egyptũ descẽdit ppls meꝰ/vt colonꝰ eẽt ibi. g ¶Et
ꝓcedebat: sicut caput mẽbra: sicut pastoꝛ oues: sicut dux ex-
ercitũ. Michee. ij. d. Ascẽdet pandẽs iter ante eos. h ¶Et
stupebãt. Ideo. f. q̃ meminerãt q̃ se passurũ multa a tumis
sacerdotib̃ t scribis q̃ditrat/t occidẽdũ: metuebant q̃ ne vel
ipsi cũ eo occiderent: vel ille cui ꝰ vita t magisterio gaudebãt
occideretur. i ¶Timebãt. Pũ. Trepidauerũt timoꝛe vbi
nõ erat timoꝛ. Beat̃ Bern̄. Timuerũt q̃ nõ oportet: amarunt
q̃ nõ decet: doleꝝ vane/gaudẽtes vani. k ¶Et assumens.
Glo. Pręuidẽs discipulos a ios ex passione sua cõturbãdos/
lõge ante t passionis pnã t resurrectiõis gloriã ꝓdicit: vt cũ
moꝛiente viderint/resurrecturũ nõ dubitẽt. l ¶Iterũ t.
Iterũ dicit: quia de eodẽ docuerat aplos. 3. ix. c. Matth̃. xx. c.
m ¶Ecce ascẽdim̃. Chryſ. q. d. nemo nos cõpellit. Esa. lvij.
c. Oblatꝰ ẽ q̃ voluit. n ¶Et filꝰ hois tradẽ ꝓncipib̃
t. Chryſ. Christ̃ verbũ veritatis ẽ: q̃ igit̃ vides scripturas
ꝓphetarũ t euãgelij traditas esse i manib̃ falsoꝝ sacerdotũ t
scribarũ: nõ intelligis/quia ꝓbũ veritat̃ traditꝰ ẽ ꝓncipibus
inimicis t scribis. Thren̄. iij. b. Facẽ sũ in derisũ oĩ ꝑplo: cãticũ
eoꝝ tota die. o ¶Principib̃ sacerdotũ t. Gen̄. xxxvij. f.
tradiderũt ioseph bismaelit'. Judic̃. xvj. c. vꝛoꝛ sanſonis. i. ly-
nagoga tradidit eũ allophylis. p ¶Et accedũt ad eũ: q̃a
putabãt eũ futurũ regẽ in mũdo. Sic faciũt multi. Exo. iij. q̃-
diu fuit moyses in egypto i vilitate/nũq̃ ietro t cognati eius
venerũt ad eu: sed q̃ ẽ magnificat̃/submerso pharaone t ho-
stib̃. Esa. vlt̃. c. Munq̃d parturiet ẽra in die t. Tot em̃ siũt
parẽtes clerici alicuꝰ. Prouer. xix. a. Frẽs hois paupis odiũt
illũ: insup t amici, pcul recesserũt ab eo. Et parũ. 6. Diuitiæ ad-
dunt amicos plurimos: a paupe aũt t hi q̃s habuit separant̃.
Judic̃. xj. a. dicit iepte fratrib̃ suis: Nõne eiecistĩ me ō domo
patris mei t odistis/
t nũc venistis ad meꝰ
Et accedũt. Conti-
nuat. Glo. audita re-
surrectiõe ĩmemores
secũdi aduẽt̃ purant
eũ more hoĩm regna-
re. q ¶Filij zebe-
dei. Matth̃ dicit
matrẽ postulasse: sed
marc̃ dicit ipsos/de-
siderium eoꝝ volens
apire/q̃rũ cõsilio mr̃
petebat. Et in vtroq̃
euãgelista matthęo t
marco/dñs nõ mri sz
ipis rñdit. r ¶Ve-
bedei/ vel donati vt
dotati. Pũ. Dextera
eoꝝ repleta ẽ muneri
bus. s ¶Faciasnobis: q̃ sumus co-
gnati tui. t ¶Et
vn̄ ad dexterã. i.
decan̄: v ¶Et alꝰ
cantoꝛ i ecclia tua: ad
sinistrã tuã sedeam̃. Isti sũt de genẽ luciferi: q̃ pus voluit
sedere in mõte ẽlationis q̃ laborasset i valle subiectiõis. Esa.
xliij. d. Exaltabo soliũ meũ: sedebo i mõte testamẽti in lateribꝰ
aq̃lonis: ascẽdã sup altitudinẽ nubiũ: silis ero altissimo: verũ-
tamẽ ad iſernũ detraheris in pfundũ laci. p ¶In gẽa tua.
Chryſ. Quis athleta idoneꝰ ante certamen de ꝑmio pactũ fa-
cit: Gadẽs ad q̃liũ t de q̃da victorię cogitãs difficile vincit: q̃
aũt vadit q̃si ad mortẽ facile supat: Sic t nos nõ debem̃ cogi-
tare q̃le gẽa ꝓsequmur sz q̃lẽ cuadam̃ minas pcti. Qui aũt de
gẽa cogitat t nõ timet magꝰ de casu: ille nec ſirmitatẽ cognoscit
carnis suę: nec ſsutias diaboli considerat: nec intelligit quod
dicit apostolus. Non est nobis colluctatio t. Supra illam
Glo. Latro in cruce.

Paradisus
- Terrestris. Gen̄. ij. b. Plantauerat dñs t.
- Cęlũ empyreũ. Ecclę. xxviij. c. In ꝓlitũ padisi Ecclia militãs. Cant̃. iiij. d. Emissiones tuę.
- Expectatio sctoꝝ patrum. Eccl̃. xliij. c. Enoch translatus.
- Gra. Eccl̃. xl. c. Gra sicut padisus.
- Tertiũ gen̄ visionis. ij. Cor̃. xij. a. Raptꝰ ẽ.
- Pater. Eccl̃. xxiiij. d. Ego q̃si aqueductꝰ.
- Ecclia triũphãs. Apoc̃. xj. b. Dabo edere.

y ¶Nescitis. Honores em̃ exęcant. Pũ. Nõ cũ in honore
esset nõ intellexit. Itẽ honores t diuitię ſstant occasionẽ pec-
candi. Hiere. v. g. Incrassati impinguati. Itẽ momẽtanei sũt
Eccl̃. x. b. Reꝝ hodie ẽ t cras moriet̃. Itẽ erõnosi sunt. Salo-
mon cũ fuit i optima pace/dñs suscitauit ei tres inimicos: vt
iij. Regl̃. xj. Ꝓim̃ ẽ remorsus ꝓsciẽtię. Secũdus cura t solli-
citudo circa suos t sua. Tertiꝰ ẽ casus emergẽs. z ¶Quid
petatis. q. d. illud q̃ petitis: nõ ẽ q̃d. Jaco. iiij. a. Petitis t
nõ accipitis: eo q̃ male petatis. Chryſ. Ego vocaui vos de si-
nistra ad dexterã: t vos curritis ad sinistrã. Prouer. iiij. b. In
sinistra illi' diuitię t gloria. a ¶Calicẽ. ū. Cor̃. j. b. Sicut
socij passionũ estis. Luc̃. xxij. c. Vos estis q̃ pmansistis t.

Eruditionis/sacra scriptura. Pũ. Et calix meus inebrians. Pũ. 22.
Benedictionis/eucharistia. j. Corinth̃. x. d. Calix benedictionis.
Est calix
- Salutationis/pnia. Pũ. Calicẽ salutar̃ accipiã. Pũ. 115.
- Passionis mortis angustia. Matth̃. xxvj. d. Pater mi si possibile est trãseat a me calix iste t.
- Mundanę voluptatis. Hiere. lj. Calix aureus babylon.
- Judiciarię ptãtis/iustitia. Pũ. Calix in manu t. Pũ. 74.
- Ebrietatis. Prouer. xxiij. d. Cui suffossio oculoꝝ

Monne t. Calicem. Interlin̄. passionem. Unde appropin-
quantę passione: Matth̃. xxvj. d. Pater mi si possibile est t.

G Baptismo

a ¶Baptismo. i. tinctura passionis. b ¶Quo ego ba-
ptizoꝛ. Interlin̄. Idẽ q̃d calix. Unde alibi de passione sua di-
cit: Luc̃. xij. f. Baptismo habeo baptizari t. c ¶Possu-
mus. Chryſ. Nõ expertis leuius videt q̃d expti timẽscunt.
Eccl̃. xxxiij. b. Qui nõ est expertus qualia scit: d ¶Calicẽ
quidẽ meũ bibetis/vel/quẽ ego bibo/sm alios libros:
baptizabimini. Hiero̅. i. maioꝛi breuiario. Honachi de-
bẽt habere puritatẽ martyrũ: siquidẽ t ipsi martyres sũt: q̃
em̃ faciũt angeli in cęlis psallẽtes nocte t die: isti faciũt in ter-
ris. e ¶Nobis: pũt notare gratem/dignitatẽ/qualitatem.
f ¶Paratũ ẽ/hũilib̃. Luc̃. xij. d. Nolite timere pusill' grex
q̃ cõplacuit pri vẽo vob̃ dare regnũ. g ¶Indignati sũt.
Quẽadmodũ illi carnalit̃ petierũt: ita isti ꝓturbati sũt carnalit̃.

Chryſ. Est baptismus.
- In verbo. Joh̃. xv. a. Vos mũdi estis t.
- In aqua tm̃. Matth̃. iij. c. Ego q̃dẽ t.
- In aqua t spũ. Joh̃. iij. a. Misi q̃s renatus t.
- In spũ tm̃. Act̃. j. a. Johannes quidẽ t.
- In igne ꝓsentis tribulatiõis. Esa. iiij. b. Si ablu-
erit dñs sordes filiarũ sion.
- In morte. Luc̃. xij. f. Baptismo habeo bapti-

cari. b ¶Nõ ita est. j. Petri. v. a. Necꝫ vt dñantes i clero.

Al. hz quem ego bibo

Mat. 20. d. Al. t ceperũt indignari

93. dis. c. diaconi sũt. 9. q. 3. c. nullus primas

Mat. 20. d

B

Judic̃. viij. c. Dña-
re nobis q̃ liberasti
nos: Quib̃ ille ait:
Non dñabor vobis
sz deus dñabit vob̃.
Chriſ. Principes ec
clesię fiãt/ vt seruiãt
minorib̃: vt suas vti
litates negligãt t il-
loꝝ ꝓcurẽt. Ꝓsuma-
tũ ꝑcurẽt appetere
et sit ratio nõ est/cau-
sa est: ꝓsumatũ aũt ec
clesiasticũ cõcupisce
re/necꝫ rõ ẽ necꝫ cã:
q̃ necꝫ iustũ necꝫ vti
le. Quis em̃ vtero sa
piens sustinet se sub-
ijcere seruituti t tan-
to periculo/ nisi fo-
rte q̃ nõ credit dei iu-
dicium necꝫ timet.
i ¶In vobis. i. in-
ter vos. k ¶Ma-
ioꝛ/in cęlo: minoꝛ in
terra. l ¶Et/ꝓ id
est. m ¶Erit olim
seruus. Luc̃. xiij. c.
et. xvij. c. Qui se hũi
liat exaltabit. Prou-
uer. xv. d. Gloriã ꝓcedit humilitas. Eccl̃.
xj. a. Sapiẽtia humi-
liati exaltabit caput
illi⁹: t in medio ma-
gnatoꝝ cõsedere il-
lũ faciet. Job. xxij. d.
Qui humiliat̃ fuerit erit i gloria. n ¶Mã t filiꝰ hois t.
Hiero̅. Exẽplũ ponit de se: vt si verbis nõ credũt/ erubescãt
ad opa. Joh̃. x. g. Si mihi nõ vultis credere/opibus credite.
Joh̃. xiij. b. Exemplũ dedi vobis. Eccl̃. x. a. Scõm iudicẽ po-
pulũsue t ministri eiꝰ. o ¶Sz vt ministraret/ intantũ vt/
et daret: Joh̃. x. animã suã redẽptione. Hiere. xij. b. De-
di dilectã animã meã in manꝰ inimicoꝝ eiꝰ. p ¶Multis: nõ ꝓ omnib̃/sz bis qui credere voluerũt. Cõtra. j. Joh̃.
ij. a. Ipse est ꝓpiciatio ꝓ peccatis nr̃is: nõ ꝓ nostris aũt tm̃/
sz etiã ꝓ totꝰ mũdi. Ergo ꝓ oibus q̃ad sufficientiã: nõ ꝓ om
nibus quo ad iustificã. q ¶Et venit hiericho: q̃s interꝫ
rat luna: t significat mũdũ: Vñ sic trãseamus ꝓ bona tgalia.
Hiere. xlviij. d. Relinquite ciuitates t. Eccl̃. xliij. a. Luna est
lumen q̃s minuit in ꝓsumatione: sic auarus quãto abũdat ma
gis: tãto magis videt sibi paup. Eccl̃. xxj. a. Qui sequit̃ con-
suptionẽ/replebit et ea. r ¶Et ꝓficiscẽte t. In introitu
hiericho virũ cęcũ illuminauit: q̃s marcus trãsiit: Lucas. xviij.
f. supplet. Itẽ ꝑtermittit marcus trãsitũ ꝓ hiericho/ q̃n̄ cache
us de ficu vidit eũ: q̃s iterꝫ Lucas. xix. a. supplet. s ¶Et plu-
rima multitudine. Apocal. vij. c. Post hęc vidi turbã ma
gnã. Sic christo ĩcarnato t passo/multi secuti sũt eũ. t ¶Fi-
lius thimei barthimeus. Barthimeus filiꝰ floridi. Thi-
meus floridus. Floridi in tgalibus sedẽt t cęci sũt. v ¶Jux-
ta viã. i. bonã volũtatẽ habens. x ¶Mendicus: q̃ semp
guarus eget. Permultis indigent/q̃ pmulta possident. Uel/
Per viã: Sacra scriptura: q̃ est via eundi ad dñm. Esa. xxxv.
c. Hęc erit vobis recta via: ita vt stulti nõ errẽt ꝓ eã. Sz mul
ti iuxta eã cęci sunt. Esa. xxix. d. Cũ dederit scienti litteras/ di-
cit: nescio lras. Mendicans: q̃ nõ impinguat pinguedine
deuotionis: sicut ipsi nõ erant theologi. Eccl̃. vj. a. Nihil de-
est animę suę ex oibus q̃ desiderat. y ¶Qui cuꝫ audisset
q̃ iesus nazarenus esset/vel/est. Matth̃. xx. d. dicit: q̃ ie
sus transiret. j. vlt̃. d. Jesum querimis nazarenum crucifixum.
z ¶Cepit clamare/ꝓ fidẽ. a ¶Fili dauid iesu misere-
re mei/peccatoris. b ¶Et cõminabãt illi multi vt ta-
ceret. Prouer. iij. d. Noli ꝓhibere benefacere eũ q̃ pot̃: si va-
les t ipe bñfac. Per iftos significat̃ cumult̃ cogitatiõũ: q̃ re
tardãt hoĩem a bono: turba diuitiaꝝ: turba carnaliũ amicoꝝ.
c ¶At ille multo magis clamabat. Glo. Cõuenies oꝛ-
do salutis: audimus ꝓmo: deinde clamam̃ ꝓ fidẽ: vocamur
ꝓ apostolos: surgimus ꝓ pnitentiã: eximur per baptismũ:

L

Mat. 20. d. Luc̃. 18. f.

interrogamur ꝓ vo-
lũtatẽ. d ¶Ceus
aũt dixit ei: rab-
boni vt videam.
Beda. Paruipẽdit
em̃ extra lucez cęcus
aliq̃d quęrere: q̃ etsi
habere cęcuꝫ q̃libet
pot̃ sine luce/non po
test videre q̃ habet.
Hiero̅. Considerãs
aũt iesus ꝓmptã vo-
lũtatẽ/ completione
desiderũ remunerat.
Origen̄. sup. Mar-
cũ. Dignius aũt ẽ di
cere: Rabboni/vel si
cut ẽ alijs. dicit̃/ dñe/
q̃ filij dauid. Vñ ꝓ-
pter illud q̃ filius da
uid/nõ ꝓtestitit ei sa-
nitatẽ: sed ꝓpter hoc
q̃ dicit: Rabboni.
Vñ sequit̃: e ¶Je
sus aũt dixit ei:
vade/fides tua sal
uũ te fecit: t cõfe-
stim vidit t seque
batur eũ i via. Chryſ
sostom̃. Grata enim
est aĩa cęci in eo q̃ sa
nus effectus iesum nõ
reliquit: sed secutus
est eũ. Beda.

Al. test

D

Mat. 20. d. Luc̃. 18. g

Mystice

Mystice/aũt hiericho/q̃ interꝫtari dicit luna:
defectũ nostrę mutabilitatis designat. Appropinquãs domi-
nus hiericho/lumẽ cęco reddidit: q̃ veniẽs i carne t passioni
appropinquãs: nõ multos ad fidẽ adduxit: Nõ em̃ primis in-
carnationis suę temporibus: sed paucis anteq̃ pateret annis
mysteriũ verbi mũdo exhibuit. Hiero̅. Cęcitas etiã ex pte fa
cta iudęis illustrabit̃ in fine: quando eis mittet heliã t enoch.
Beda. Qz aũt appropinquãs hiericho/vnũ illuminauit: ac ꝓ
ficiscens de hiericho duos: hoc intimauit: q̃ ante passionẽ su-
am vni tm̃ populo iudęoꝝ ꝓdicauit: post resurrectionẽ vo at
q̃ ascensionẽ suã p apostolos t iudęis t gentib̃ diuinitatis
t humanitatis suę arcana patefecit. Qz vero marcus vnũ illu
minatũ scribit: ad gentiũ salutẽ respicit: vt eoꝝ quos institue
bat ad fidẽ saluationi figura congrueret: Matthęus vo qui
credentibus ex hebrẽis suũ scribebat euãgeliũ: q̃s in gentium
quoq̃ noticiã erat puenturũ: recte duos dicit illuminatos: vt
ad vtrosq̃ ꝑtin fidei gratiã ptinere doceret. Proficiscẽte igi
tur dño t discipulis eiꝰ/t plurima multitudine de hierichoꝛ
cęcus sedebat iuxta viã mendicãs. Beda. Quia ascendẽte ad
cęlos dño t multis fideliũ sequentibus: imo cũctis ab initio
mũdi electis vna cũ illo ianuã regni cęlestis ingredientibus/

mor gentiū pplis cepit sue illuminationis spem habere. Qui medicabat iuxta viā sedēs: quia necdū iter veritatis agnoscēs ad hoc puenire cōtendit. Hiero°. Populus etiā iudeoz q̄ scripturā cōferuat/nec cōplet iuxta mensurā: medicēs esurit. Clamat autē: fili dauid miserere mei: qz per merita patriarchārū iudaic° pplus illuminat. Cōminant autē ei multi vt taceat: qz pctā z demonia compescūt clamoze pauperis. Sed ille magis clamabat: qz igraue/scente bello vitioz̄um man° ad lapidē aduertit: ꝫ est ad iesū nazarenū cū clamoze leuāde fūt. Beda. Populus etiā gētiū agnita fama nois christi/particeps ei° fieri ꝙrebat. Cui ꝫdicebāt multi. Primo iudei: deinde etiā gentiles ne illuminādus mūdus christū inuocare: nec tū impugnantiū furoz eos q̄ ad vitā erāt ꝓordinati valebat salute ptiuare. Clamantē aūt ceci trāsiēs audiuit per humanitatē suā/miserr° ē: q̄ stando per diuinitatis potentiā mētis nr̄e tenebras exclusit. Nō em̄, ꝙ nos nat° z passus ē: q̄si trāsiit iesus: quia hec actio tgalis ē: Stare aūt dei ē imutabilit̄ cūcta disponere. Clamātē aūt ceci dñs vocat: cū pplo gētiū per ꝫdicatores verbū fidei mittit. Qui vocātes ceci animęquioze esse z surgere atq; ad dñm venire ꝓcipiūt: cū ꝫdicādo indoctis/spem eos salutis habere/ac de toꝛpore vitioz̄ū erigi atq; ad ꝓfectū studia se accingere iubēt. Projecto aūt vestimēto exiliť: q̄ abiectis mūdi curis expedito mētis gressu/ad largitoꝛem ęternę lucis ꝓperat. Hiero°. Venit etiā indaic° pplus/exiliēs nudus veteri hoie/vt binnulus saliēs super mōtes: qi signicie deponēs/ꝓphetas z aplos in altis ꝓsideraās ad superna se extēdit. Cū cōuersiēs aūt est ordo salutis. Audim° nēmo per ꝓphas: deinde clamam° per fidē: postea vocamur p aplos: surgim° per pnitētiā: eximur p baptismū: interrogamur per voluntatē. Cęcus aūt interrogatus ꝫ reqrit: vt videat voluntatē dñi. Beda. Imitemur ḡ z nos cū: nō diuitias: nō terrena bona: nō honoꝛes a dño/sz lucē ḡram°: quā videre cū solis angelis possum°/ad quā via fides est. Vñ z ceco rndet: Fides tua te saluū fecit. Videt aūt z sequitur: q̄ bonū intelligit z operat. Jesū em̄ sequit q̄ bonū qō intelligit operat: q̄ imitat: q̄ ꝓsperari in ꝫ mūdo noluit/oppꝛobria/irriliones tolerauit. Et qz rerū coꝛporaliū delectatione a gaudio ęterno recedim°: cū q̄ amaritudine illic redeat oñdit/cū oꝛ: Et secut° est dñm in via. s. in hac vita: qz post hanc excludunt oēs q̄ hic cū nō sequūt ad opanda mādata ei°. Hiero°.

Joh.14.a Vel via ista ē: qui dixit: Ego sū via veritas z vita. Hęc est via angusta q̄ ducit ad ardua hierosolymę z bethanię ad mōtē oliuarū/qui est mons luminis z cōsolationis. Et videā. Pō. Pō.26. Vnā petū a dño zc. Reliqua ꝛba textus exposita sunt superius: Matth.xx.

Expositio Lu. XI.

a T cū appꝛopinārēt zc. In caplo ꝓcedenti narrauit marc°: ꝙliter dñs i exitu de hiericho venięs hierlm sanauit cęcū: In ꝫ caplo ꝙliter venit hierlm z q̄d ibi fecerit. Et diuidit hoc capitulū in ꝙtuoꝛ partes. In ꝓma parte narrat ꝙliter duo discipuli missi a dño pullū z asinā adduxerē ei. In secūda narrat ꝙliter dñs veniēs in hierlm nō inuenit qui reciperet cū hospitio: ita facto vespere redit cū duodecim in bethaniā: ibi: Et introiuit hierosolymā. In tertia parte narrat ꝙliter in crastino rediēs in hierlm maledixit ficum in via z statim aruit: ꝓter q̄ aplos admirātes instruxit in fide z oratione: ibi: Et alia die zc. In q̄rta agit de cōquestione phariseoz z baptismo iohānis: ibi: Et venit rursus. Istud euāgeliū duab° dñicis feruit fm matthęū. s. dñice ramoz quantū ad sensū historicū/z ꝓmę dñice aduent° q̄ntū ad allegoricū. Mā p aduētū christi in hierlm significat aduētus ei° in carnē. Et nota q̄ illa die intrauit dñs tres domos. Bethaniā/bethphage/tēplū dñi. Hęc sola dom° dñi: hęc ē eccl̄ia. In hac vltima inuenit dñs emētes z vendētes z nūmularios. Luc. xix.g. Dom° mea dom° oꝛonis ē: vos aūt fecistī eā spelūcā latronū. Vel certe bethania ē capitulū: bethphage ē refectoriū: dom° dñi oratoriū. Die ḡ: a Et cū appꝛopinārēt hierosolymę. Narrat quō ante passionē venit i hierlm. Sz iohes alio modo narrat: q̄ magdalena ad eū libꝛā vnguenti portauit zc. b Et bethanię zc. Glo. Bethania villa est siue ciuitas in latere montis oliueti: quę stadiis duodecim distat a hierusalē vbi lazarus suscitatus ē. Joh.xi.f. c Misit duos/charitate iunctos/ꝓpter dilectionē dei z ꝓxim. Glo. Binī vocant Matth.iiii.c. Bini mittunt: Matth.x.a. Luc.x.a. Quia charitas nō in vno. s. cōsistit. Vñ: Vę soli zc. Eccs.iiii.c. d Ex discipulis suis: q̄ ei° lectiones erudiūt: quaꝝ prima fuit octo versuū: Matth.v.a. Beati pauperes spiritu zc. Secūda duorū: Matth.xi.d. Discite a me zc. Tertia vnius. Joh.xiii.d. In hoc cognoscent omnes zc. e Ite in castellū: hierusalez: qz murata. Vel ꝫ dicē despectiue: vt Esaię xxii.a. appellat vallis visionis. Mystice/mundū christo z eius discipulis oppositū: ad quē mittit dñs duos discipulos suos. i. ꝫdicatores: vita et scientia decoꝛos: charitatis vinculo cōiunctos/geminā charitatem habentes. Vel duos ꝫdicatoꝛes/duos populos ad christum vocaturos. Sed nota vnde missi fuerint: Certe de monte oliueti. Oliua signū est pacis. Unde colūba ad arcā rediēs in signū pacis z reconciliationis ramū oliuę reportauit: Gen. viii.b. Mons igitur oliueti est excellentia vel cumulus pacis: quā habere in se z in aliis nūciare debēt ꝫdicatoꝛes. Esa.lvii.d. Creaui fructū labioz̄ pacē: pacē his q̄ longe z pacem his qui ꝓpe: z sanaui eū. Joh.xiii.d. Pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis. Pacis cumulū fecit dñs: qui iniuriā passus pacem de suo sanguine comparauit. Esa.liii.b. Disciplina pacis nostrę super eū: cui° liuoꝛe sanati sum°. Ite per montē oliueti significat cumulus medicinę: nā oleū medicinale est. Laudabilis est medicus qui gratis sanat. Sed laudabilioꝛ: qui inimicū suū ꝓpꝛijs sumptib° sanat. Suplaudabilis est: qui de suo sanguine medicinā facit: Ira fecit in festinatione nebulę. Ite per montē oliueti significat cumulus pietatis: quē debēt habere nuncij dñi z alijs ꝫdicare. Luc. vi.f. Estote misericoꝛdes sicut z pater vester celestis misericoꝛs est. Vel certe duo discipuli quos ꝫmittit dñs sunt timoꝛ z amoꝛ. Primus soluit asinum. Eccl.i.c. Timoꝛ dñi expellit pctm̄. Secūdus adducit ad iesū. Luc. vii.g. Dimissa sūt ei pcta multa: quia dilexit multū. Isti sunt illi duo discipuli ꝙbus euntibus in emaus apparuit dñs: Luc. vlt. b. Castellū illud est coꝛ pctoꝛis rōnib° z excusationibus quasi muris z ꝓpugnaculis munitū. Vñ Pō. Quis deducet me in ciuitatē munitā? Et hoc est. Ite zc. f Et statim introcūtes illuc. Esa.xl.a. Loqmini ad coꝛ hierusalē. g Inuenietis pullū. Reuera vt in matthęo habet/primo super pullū: sed quia recalcitrabat/posteā super asinam. h Ligatū. Pullus carnalis affect°/triplici vinculo ligat° est. qō est lasciuia iuuentutis/sanitas coꝛporalis/ꝓsperitas mūdialis. Eccs.iiii.c. Funiculus triplex difficile rūpitur. Tamen duo dicti discipuli soluūt. s. timoꝛ z amoꝛ. i Super quem nemo adhuc hoīm sedit. Quidā asini sunt in aliquib° locis/super quos nullus hominū vnq̄ ascēdit: sed tm̄ super eos defertur aqua z hmōi: et significāt inobedientes qui nolunt recipere disciplinā. Job.xi.c. Sīr vanus in superbiā erigitur et tanq̄ pullum onagri se liberū natum putat. k Soluite illum/corrigēdo. l Et aducite/ꝫdicādo. Vel/ k Solute/cōminando. Job.xxxix.a. Quis dimisit onagrū liberum z vincula eius quis soluit? Matth.xviii.c. Quodcunq; solueritis super terrā/erit solutū z in cęlis. l Et adducite/consolando. Job.xxxix.b. Munquid alligabis rhinocerotem ad arandū loꝛo tuo? m Necessarius est. Job.xxii.a. Quid prodest deo si iustus fueris. Job.xxv.b. Si iuste egeris quid donabis ei? n Et abeuntes: prompta obedientia prędicatoꝛum. Job.xxxviii.d. Munquid mittes fulgura z ibunt et reuertentia dicent tibi: assumus? o Ante ianuā. Janua/christus. Joh.x.b. Ego sum ostium. Janua/fides. Joh.xx.c. Maria stabat ad monumentum foris plozans. p In bivio: id est in libertate arbitrij. Eccl.xv.d. Ante hominem vita et moꝛs/bonum et malum: et quod placuerit dabitur illi. q Et soluunt eum. Pō. Dirupisti domine vincula mea. r Et quidam de illic stantibus. Hi sunt ociosi: qui nihil boni faciunt: sed alios iudicant et condemnant. Prouerb.iij.d. Noli ꝓhibere benefacere cum qui potest zc.

Pō.59. Pō.115.

S Qui dixerūt eis

A S a Qui dixerūt eis sicut ꝫceperat illis iesus. ū. Timoth. iiij.a. Predica verbum: insta oportune importune. b Et imposuit illi vestimēta sua. i. virtutū ornamēta: ꝙbus ipse vestierat dñs. Matth.v.a. paupꝛate/māsuetudine/luctu/iusticia/misꝛcoꝛdia/iudicio/pace/ patientia. Job.xxxvii.c. Mūdā vestimēta tua calida sunt/cū pflata fuerit terra austro z c Et sedit super eū: ꝓius appositis vestimētis. Esa.vlt. a. fm aliaz litteram: Sup quē requiescet spūs me°: nisi sup hūilē z ꝙtū z cōtritū z tremētē sermōes meos? d Multi autē vestimēta sua: id est sua coꝛpa p abstinentiā humiliauerūt in vita sua. Apoc.al.xvi.c. Beat° q̄ vigilat z custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. Vel vestimēta sua sternere/est exempla bona sequētib° relinq̄re. ij. Wachab.vi.f. Vitā ecclędēdo senectute q̄dez dignus apparebo/adolescētib° exēplū forte relinquā. iiii. Regū.ij.c. belias palliū suū reliquit. i. suę charitat̄ exēplū. Eccs. ix.b. Omni tpe vestimēta tua sint cādida. i. exēpla clara z iuncta tione digna. e Alij aūt frondes cędebāt de arboꝛibus. i. sententias veritatis: vel exēpla ꝓfectus de libris patrū. Arboꝛ ē sacra scriptura: cui° fruct° ꝓfectus aſarū/z folia medicina: Ezech.xlvii.c. Apocal. vlt.a. Et virtꝰ ꝓte fluminis lignū vitę afferēs fruct° duodecim. f Et qui pibāt z ꝙ sequebant zc. Numeri.xiii.c. Duo portāt botrū: vn° ꝓcedit alter vero sequit. Mozaliter/aūt iesum veterū in hierlm. i. ad anima pgnitentē: ꝓcedūt synderesis/fides/beneficia christi: ꝙ clamant: osanna. i. salua obsecro. Sequunt: spes/charitas/patientia/longanimitas: ꝙ similiter clamāt osanna. g In nomine dñi zc. s. filij. In nomine patris additq̄ ꝓmissum est patri nostro dauid: cui° regnū sit bñdictū. s. regnū in ecclesia in nomine pr̄is: qō est filij°. Joh.v.g. Ego veni in nomine patris mei z non accipitis: si alij° venerit i nomine suo illū accipietis. Ite. In nomine dñi. i. in honoꝛe pr̄is mei. Joh.viii.f. Ego honorifico patrē meū: z vos inhonoꝛastis me: z ego gloriā meā nō ḡro. Ite. In nomine dñi/qō est seruo°. Esa.xlix.b. Parum est tibi vt sis mihi seruo°? b Regnū patris. i. regnū futuꝝ. Matth. vi.b. Adueniat regnū tuū. Joh.xviii.g. Regnum meū nō est hinc. Regnū bui° mūdi nō est benedictū/sꝛ maledictū: iō cuꝝ quęreret a turba vt fieret rex/fugit: Joh.vi.b. Vic aūt cū pasturus erat nō respuit rex vocari. i Osanna in excelsis. i. inter excelsos angelos. In excelsis: nō tantū in terra dñs christus salutaris fuit: sꝛ infernalib° z celestib°. k Et introiuit hierosolymā in tēplū. Beda. Tēplū dei in ciuita Mozaliter te: vita religiosa in plebe. Mozaliter. Dñs intrauit in hierusalē ꝙ bethaniā z mōtē oliueti. Hierusalē significat sugnā ciuitatē vbi videbit ipse q̄ est pax. Eph.ii.c. Ipse est pax nostra. Gal.iiii.d. Pater nr̄a hierusalē. Bethania/ obedictia: hęc ē via ad paradisum. ſ. Reg. xv.e. Melioꝛ est obedictia q̄ victime. iiij. Reg. v.d. Naaman nō potuit curari donec obediēs fuit helisęo. Sz nullus in hierlm vadit nisi curat°. Per oleum oliuarū intelligit misericoꝛdia z pietas. l Et circūspecta oībus cū iā vespera eēt hoza zc. Dicit ein: Cū iā vespera esset: In vespa mūdi visitat nos dñs. m Et alia die cū exirent a bethania esuriit/salutē hoīm ostēdās ad ꝛebellitatē israel. Joh.xix.f. Sitio. Joh.iii.d. Cibū habeo manducare quē vos nescitis. Et nota q̄ statim vt exiit ō bethania esuriit: qz sola obediētia pascit eū. n Cūq; vidisset a lōge ficū habentē folia/venit si quid forte zc. Sz nunq̄d dubitauit dñs vtrū ficus fructū haberet? Nō: sed ꝙ secū erāt poterāt dubitare/libertatē arbitrij coꝛ q̄ p ficū significauit nouit p forte. o Nō em̄ erat tēpus ficoꝛum: Quare ḡ maledixit ficū? Ite nōne fecit iniuriā dño ficus? Rūsio. Mystica sunt maledictiones: nec iniuriā fecit alicui: qz re sua suo arbi-

L

Mystice

Mat.21.b. † Pō.67.

Mat.21.b Luc.19.g Joh.2.c

Pō.70. Versus

Pō.68.

D

trio ad alioꝛū vtilitatē vsus ē. Ideo tñ maledixit: qz folia sine fructu inuenit. Chryſ. Nō qz maledixit arboꝛē/ideo fructum nō dedit: sed qz nō dabat fructū/ideo maledixit. Nec ideo iudei ꝓditerūt iusticiā/qz dereliquit eos dñs: sed ideo dereliq̄t/ quia ꝓditerūt iusticiā. Mystice. Ficus est synagoga vel ecclesia vel claustrū: qz sicut fic° sub vna coꝛtice multa grana cōtinet: sic synagoga vl ecclesia vel claustruz sub vno iure viuendi multos hoīes habet. Vñ. Pō. Qui habitare facit vni° moꝛis in domo. Jtē folia ficus similitudinē manus habent: z verba synagogę eccl̄ię/claustri debent de bonis ogib° informari. Sz folia sine fructu sunt verba sine operib°. Matth.xxiij.a. Sup cathedrā moysi sedēt scribę z pharisei: quę dicūt facite: sin opa eoꝛ nolite facere: dicūt em̄ z nō faciunt. q.d. folia habent sine fructu. Hiere. viii.c. Nō est vua in vitibus z nō est ficus in ficulnea. Ficus vbi bona est/optima est: vbi mala/pessima est: sic de viris ecclesiasticis: z maxime claustralibus. Hiere.xxiij.b. Quid tu vides hieremia? Et dixit: ficus bonas/bonas valde: et malas/malas valde q̄ comedi non possunt eo q̄ malę sunt. Micheę.vii.a. Ficus ꝓcoquas desideraui aīa mea. Item flozes ficus fructus/sunt: z desideria opibus adequant. Osee.x.a. Vitis frōdosa israel/fruct° adęq̄t° est ei. Cant.ij.c. Ficus ꝓtulit grossos suos. Jtē ficus iuxta via plātata nūq̄ maturos facit fruct°: sic hō in mūdo radicatus nūq̄ bona opa facit. Chryſ. Sicut impossibile est arboꝛē iuxta viā fructus vsq̄ ad maturitatem seruare: sic difficile est hoīem iuxta mūdi viuentē/iusticiā immaculatā vsq̄ ad finē tenere. p Jam nō amplio° i eternū quisq̄ ex te fructū māducet. i. intelleco° iustus in suo opę decꝛetoꝛ delectet. q Et cū introisset i tēplū. Matthęus.xxi.b. narrat maledictionē ficus post electionē vendentiū de tēplo: Marcus ecōtrario: Quare? Sol. Exo.xii. Glo. quędā innuit q̄ dñs bis eiecit/ipso die palmaruz q̄ fuit ante maledictionē ficus/z hoc narrat matthęus: z sequēti die post maledictionē ficus/z hoc narrat marcus. r Cępit eũcere vēdentes zc. ardoꝛe spūs cōcitat°. Pō. Zelus dom° tuę comedit me. Glo. Bede. Esa.lv. ſ. qui de longinquo venerāt ab indigenis offerēda emebāt. Si q̄ hoc ꝓhibet: quāto magis rius z vaniloquiū z hmōi. s Et mēsas nūmulioꝛū z cathedras zc. qui honoꝛes vendūt z gradus emunt. Per vendētes z emētes colūbas in tēplo/significant simoniaci: q̄ emunt vel vendūt sacramēta z bñficia ecclesiastica. Per nūmularios tēpli significāt clerici mercatoꝛes. Ut riq; ab ecclesia expellunt z simoniaci z mercatoꝛes. Chryſ. Qui voluerit esse mercatoꝛ ꝓficiat de ecclia/dicēte ꝓpheta: Quia nō cognoui negociationē: introibo in potēcias dñi. i. in ꝓfectionē ecclesiasticā. ij. Timoth. ij.a. Memo militās deo ꝓplicat se secularibus negocijs. Zach. vlt. d. Nō erit mercatoꝛ vltra in domo dñi. Esa. xlvi. b. Educ foras pplm cęcū: z oculos habētē. Ver sus. Qui sacra vendūt vel ꝓ sacris ꝓcū dāt: Vos/ꝓcul expello/facto ō fune flagello. Sup Joh. iii. d. Illos q̄s parit dñs intra sctām eccl̄iam detestat q̄ ꝓ sacros ordines ad cuꝝ ꝓpinquātes/nō i eisdē ordinib° ꝓtutū merita/sꝛ subsidia vite ꝓsentis exq̄rūt. Aug°. Jta dānabilis negociatio i clerico: sicut vsura i laico. Chryſ. Sicut cū cribrat triticū/tāde nihil remanet in cribꝛo nisi puluis z stercus: sic subtāctia negociatoꝛū inter emptionē z vēditionē perit z nihil remanet nisi pctm̄. Unde Eccl. xxvii. a. Sicut ꝓ cussura cribꝛi remanebit puluis: sic apoꝛia hoīs i cogitatu illi°. Jtē. xxvi. a. Duę species difficiles et periculose mihi apparuerūt: difficile exuit negocijs a negligētia sua zc. t Conuertit. Hoc figuratū fuit. i. Wachab. iii. c. vbi legit: Elegit iudas sacerdotes sine macula zc. Conuertit. Hoc alia vice fecerat in pascha sequēte post baptismū: quod

E F solus iohānes narrat. a ¶Et nō sinebat vt quisq̄ trās/
ferret vas p tēplū. Vas imundū/cor imundū: clericus im/
mūdus: qđ trālferri nō pmittit dñs: quāto magis nec manere.
Esa.xvj.g. Figā illū pallū in loco fideli ⁊ suspendā super eū
oēm gloriā dom⁹ patris ei⁹: vasoꝝ diuersa genera. ij. Timoth.
ij.c. In magna domo
nō solū sunt vasa au/
rea ⁊ argentea: sed et
lignea et fictilia: q̄dā
quidē in honorē: alia
autē in cōtumeliam.
Esa.56.c Theē.iiij.a. Filij sīō
Hiere.7.b inclyti ⁊ amicti auro
primo/ quō reputati
sunt in vasa testea.
b ¶Nonne scri/
Mat.21.b. ptū est: Esaie.lvj.c.
Luc.19.g.et c ¶Quia domus
20.c. et.22.a mea dom⁹ oratio/
nis ⁊c. Esa.lj.b. Gau
diū ⁊ lēticia inueniet
i ea: gr̄aruactio ⁊ vox
laudis. d ¶Vos
Mat.21.d autē fecistis eā ⁊c.
Hiere.vij.b. Mūqđ
spelūca latronū facta
est dom⁹ ista in q̄ in/
uocatū ē nomē meū?
Speluncaꝝ latro/
nū. Gregor⁹. Latro est qui lucra sectat: qui ꝛ nō dantes cor/
poraliter psequit. Tūn Hiebe.iij.b. Si q̄s nō dederit in ore
cor̄ quippiā/sanctificant sup eū filiū. i. secū filiū facit. i. cr̄cō/
municāt. Hiero⁹. Latro ē ꝛ tēplū dei in latronū cōuertit spe/
lūcā: qui lucra de religione sectat/cultuiq̄ nō tā causa dei q̄
negociationis causa ē. e ¶Timebāt eīm eū ⁊c. Raban⁹.
Mirabile est vt flagello vn⁹ ꝛ vilis tot eici/mensas euerti: q̄
nihil egit mirabili⁹ igneū ⁊ sidereū aliqđ radiabat ex ei⁹ oculis
⁊ lucebat in facie maiestas diuinitatis. Hiero⁹. Pleriq̄ dicūt
maximū signoꝝ: q̄ lacarus suscitat⁹/q̄ egenus ex vtero lucē ac/
cepit ⁊ trafiguratꝰ est: mihi inter alia signa mirabilius hoc vi
detur. f ¶Cū vniuersa turba admirabāt super do/
ctrina ei⁹: quia docebat vera ⁊ vtilia/nō solū verbo sed ⁊ fa/
cto. Matth.vij.d. Erat aūt docēs eos sicut potestatē habēs:
nō sicut scribe ⁊ pharisei. g ¶Et cū vespera ēet facta ⁊c.
Primo fit vespera. i. pcess in ciuitate. i. in alā: ⁊ sic egredit sol
ortus/⁊ fit nox obscura in media die. Tūn Amos.viij.c. Occi
det sol in meridie ⁊ obtenebrescere faciā terrā in die luminis.
Esa.lix.b. Impegim⁹ in meridie q̄si in tenebrīs/in caliginosis
quasi mortui. Sol materialis occidēs facit vesperā: ita vespe/
ra spūalis primo facta facit occidere solē spiritualē: quia nisi
peccatū christū expelleret/nūq̄ ab alā exiret. Et hoc est qđ ōr
Osee.xj.d. Deus ego ⁊ non hō/in medio tui sanct⁹ ⁊ nō ingre
diar ciuitatē. h ¶Et cū mane trāsirēt viderūt ficū ari/
dam factā a radicibus. Arefacta ē ficus: quia synagoga a
primis patribus suis cepit arefieri. Cain radix arida: ⁊ sic de
alīs. Irē/A radicib⁹/arefacta est: quia totaliter exiccata est
ab humore gratie. Hō eīm paru modo viuit/modo arida est:
sed tota arida marcescit in infidelitate. Item/A radicibus/
arida est ⁊c: q̄ irreparabiliter exiccata est. Item/A radicibus/
arida est facta: quia nō in cōspectu hoīm qui exteri⁹ vident: sed
in cōspectu dei q̄ interi⁹ videt exiccata ē. Perdidit eīm gratiā
dei ⁊ gratiā hoīm: ⁊ etiā terrā suā. Vel/Radices ecclesie sūt
ꝓlati ⁊ doctores: a q̄bus debet ꝓcedere humor fidei/morū et
intelligētie ad ramos: p quos debet totū corpus ecclesie viui/
ficari: ⁊ in terrā viuentiū radicari. Sed heu ficus arefacta ē/a
radicib⁹ ascēdit vsq̄ ad ramos. Hiere.xxiij.c. B pphetis hie/
rusalem egressa est pollutio super omnē terram. Daniel.xiij.a.
Iniq̄tas egressa est a babylone a seniorib⁹ iudicib⁹ qui videbā/
tur regere populum. Osee.ix.d. Percussus est ephraim: radix
Pū.51. eoꝝ exiccata est: nequaq̄ fructū facient. Pū. Euellet te ⁊ eiet/
grabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicem tuam de terra viuen/
tium. Sap.viij.a. Adulterine plantationes non dabunt radi/
ces altas. Chrysostom⁹. Cor ⁊ stomachus ecclesie sunt sacer/
dotes: qui si peccauerint/totus populus cōuertitur ad peccan
dū. Unusquisq̄ eīm christianus ꝓ suo peccato reddet rationē:
sacerdotes autē nō tm̄ ꝓ suis sed ꝓ omniū subditoꝝ pec/
catis. Quēadmodū videns arborem pallentibus folijs marci
dam/intelligis q̄ aliquā causam habet circa radicem: ita cum
videris populum indisciplinatū/sine dubio cognoscis q̄ eius
sacerdotium nō est sanum. Osee.iiij.b. Et erit sicut populus/
sic sacerdos. i ¶Ecce ficus cui maledixisti aruit. Chry/
sostomus. Sermo eius quasi flāma descendit ad radicē eius.
Pū. Defecerunt sicut fumus dies mei ⁊ ossa mea sicut cremiū
aruerūt. Aruit. Glo.
Hoc fuit factū/quan
do dixerūt apostoli:
Digne transferimur
ad gentes: quia vos
indignos iudicaritis:
Act.xiij.g. k ¶Cha
bete fidē dei. g.d.
miramini quia ficus
maledicta aruit: sed
dico vobis si fidē ha/
bueritis maiora facie
tis. Joh.xiiij.b. Qui
credit in me/opera q̄
ego facio/⁊ ipse faciet
et maiora horum fa/
ciet. l ¶Amen di/
co vobis ⁊c. De h
opponunt nobis hę/
retici/q̄ non habem⁹
fidem: quia nō facim⁹
miracula: Cōstat eīm
q̄ verbū domini ve/
rum est. Sed idē re/
plicatur in eos: quia nec ipsi faciunt miracula. Pręterea ipsi
mentiuntur: quia legitur q̄ Gregorius naçanzen⁹ episcopus
volens ędificare ecclesiā: sed spatiū habens angustum: quia ex
vna parte mons ⁊ ex alia parte artabat mare: venit nocte ad
locum/admonuit dominū istius ꝓmissionis: ⁊ flexis genibus
orauit ad dñm/⁊ mane inuentus est mons tantū spatium reli/
quisse/quantū necessariū erat. Pręterea dñs loquit hic ꝑ in sta
tum ꝓmittuę ecclesię: in quo fides sanctoꝝ indigebat miracu
lis ꝓpter infidelium conuersionem: modo autem nō indiget:
quia multi sunt conuersi. Et forte si modo ꝓdicarent credentes
Sarracenis/credo q̄ facerēt miracula: quia signa data sunt infi
delibus nō fidelibus: vt dicitur. j. Corinth. xiiij. d. Mystice/
aūt per montē significat diabolus: Unde Hiero⁹. Pos mon
tem intell⁹ gimus diabolū: qui de alia hoīs possessa/ab aplis ⁊
eoꝝ similibus transferri potest in mare. i. in loca amara. Pū.
Non timebimus dū turbabitur terra ⁊ trāsferent montes in
cor maris. Dicit aūt diabolus mons ꝓpter sex rationes: vt
dicit Chrys⁹. Primo ꝓpter altitudinē superbię. Unde Esa.
xiij. d. dicit: Sedebo in monte testamēti in lateribus aquilo/
nis: ascendā super altitudinē nubium/⁊ similis ero altissimo.
Secundo ꝓpter immobilitatē malicię: quia obstinatus est in
malo. Unde Job. xlj. c. Cor eius indurabit quasi lapis ⁊ stri/
getur quasi malleatoris incus. Tertio ꝓpter asperitatē et in/
equalitatē: quia nulla planicies est in eo ad quietē. Hiere. vj. f.
Crudelis est ⁊ nō miserebit. Quarto quia arbores infructuo
sas ꝓducit. i. suggbus qui crescunt in hoc monte. Esa. ij. c. Dies
dñi exercituū super oēm superbū ⁊ excelsum ⁊ sup omnē arro
gantem ⁊ humiliabit⁹ ⁊ sup oēs cedros libani sublimes ⁊ ere/
ctas ⁊ super oēs quercus basan. Quinto ꝓpter ꝓcipitiū impel
lentiā. Matth. viij. d. Dęmones rogabant eū dicētes: si eiicis
nos hinc/mitte nos i porcos: ⁊ ecce magno impetu abiit grex
per ꝓceps in mare. Esa. ix. c. Et erūt qui beatificant populum
istum seducentes ⁊ qui beatificant ꝓcipitati. Sexto ꝓpter
foueas seuarum bestiarum quę ibi habitant. Esa. xxxiij. d. Ibi
habuit foueas hericius: ibi congregati sunt milui alter ad alte
rum. m ¶In mare. Pū. In mari via tua. n ¶Fiet ei. j.
vlt. d. Signa eos qui crediderint hęc sequent⁹: in nomine meo
dęmonia eicient. o ¶Omnia quęcunq̄ orantes peti/
tis/credite. Jaco. j. a. Si quis vestrū. Matth. vij. a. Om
nis qui petit accipit. p ¶Et veniēt vobis. Propter hoc
dicit Ecc⁹. xxiij. c. Ne impediaris orare semper: ⁊ ne verearis
vsq̄ ad mortem iustificari/quoniam merces domini manet in
ęternum. q ¶Et cum stabitis ad orandum: recti eoꝝ
stabiles sūt. j. Corinth. xv. g. Stabiles estote ⁊ immobiles.
r ¶Dimittite si quid habetis aduersus aliquē. Hęc
est ꝓparatio orationis: dimittere iniurias sibi factas. Mat
thei. v. d. Si offers munus tuum ad altare: ⁊ ibi recordatus
fueris ⁊c. Eccl. xxviij. a. Relinque proximo tuo nocenti et et
tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Homo homini ⁊c.

S Et ⁊ pater vester ⁊c.

S —

Pū.101.

Mystice

h

Pū.45. Diabol⁹ dicit⁹ tur mons ꝓ/ sex rationes

Pū.76.

A F a ¶Ut ⁊ pāk vester ⁊c. Malach. ij. b. Mūqđ nō pāk vnus
De⁹ pater ē { Dim ꝓ creatione generaliter. (oim nām.
Justoꝝ ꝙ adoptione specialiter.
Christi ꝙ generatione singulariter. Dicēdo pa
ter/roborat fidē: dicēdo/vester/dilatat charitatē: dicēdo/q̄ in
celis ē/eleuat spem.
Per pater significa/
tur spes obtinēdi pe/
titū. Esa. xlix. d. Mun
q̄d obliuisci pōt mu/
lier infantem suū ⁊c.
Ite cautela a pctō:
vt si nō ei degeneret.
Esa. l. a. Attēdite ad
petrā vñ excisi estis.
Ite amor. Malach.
j. d. Si ego pāk vbi
amor meus? Per ve/
ster/iunitat nos ad hu
militatez. Malach.
ij. b. Munqđ nō de⁹
vn⁹ creauit nos: q̄re
q̄ despicit ⁊c. Ite ad
mutuaz charitatem.
Gen. xiij. b. Me gso
sit iurgiū inter me et
te ⁊c. Ite ad mutuū
honorē. Roma. xij. c.
Honore inuicē ꝑue/
nientes. Ite ad mutu
um auxiliū. Prouer.
xvij. d. Frat⁹ q̄ iuuat
a fratre q̄si ciuitas fir
ma. b ¶In qua
potestate: q̄si in be
elzebub eiicis dęmo/
nia. Chrys⁹. Dis hō
ꝑm se estimat alterū: nec pōt min⁹ sentire de alio q̄ sentit de se
ipso. Fornicari⁹ neminē estimat castū: castus de fornicario nō
nō defacili suspicat: sup⁹ neminē putat humilē/humilis ne/
minē supbū: sic q̄ nō est ex deo sacerdos/nulli⁹ sacerdotiū pu
tat esse ex deo. c ¶Hęc facis. Glo. De dei dubitāt ptāte: et
volūt subintelligi diaboli esse qđ facit. Joh. ij. d. Quod signū
ostēdis nobis q: ꝙ facis: d ¶Et q̄s dedit tibi ⁊c. Glosa.
Apte dei filiū negāt: quē putāt nō suis ꝙ alienis viribꝰ signa
facere. Chrys⁹. q. d. de sacerdotis familia nō es: senat⁹ nō con/
cessit tibi: cęsar nō donauit tibi. Si aūt credidissent q̄ oīs po
testas a deo ē: nūq̄ interrogassent/q̄s dedit tibi hāc ptātem.
e ¶Interrogabo vos. Poterat apta rōne calūniā tem
ptatoꝝ cōfutare: ꝙ prudēter iterrogat/vt vel silentio suo/ vel
sentētia cōdemnent. f ¶Unū verbū. Amb⁹. Voluit dñs
secretū suū iudiciū reuelare. Tūn Esa. xxxiij. c. Secretū me⁹ m
mihi. Sz eos arguit puerse rīndendo. Prouerb. xxvj. a. Rīde
stulto iuxta stulticiā suā ne sibi sapiens videat. g ¶Time/
mus/vel/timebāt. Jesu/vel/ei: nescim⁹. Glo. Duab⁹ de
causis sciētia veritatis occultat q̄rentib⁹: cū aut is q̄ q̄rit
minus intelligit. i. min⁹ capax est: aut odio aut cōtēptu verita
tis indign⁹ ē cui debeat apiri. Propter alterū dicit: Adhuc
multa habeo vobis dicere q̄ nō potest⁹ portare mō: Joh. xvj.
c. Propt alterū dr: Nolite sctm dare canibus: Matth. vij. a.
h ¶Ego ⁊ pater ⁊c. Hiero⁹. Uic cū puerso puertit de⁹. Pro
uer. xxvj. a. Rīde stulto iuꝛ stulticiā suā/ne sibi sapiēs videat.

Sciētia ꝓfita tis aliq⁹ q̄/ rentib⁹ dua/ bus de causis occultatur

¶Cepit illis ⁊c. In capło (Expo. Ca. XII
i precedēti narrauit euāgelista q̄liter apprōpinquāte tpe
passiōis/approꝑpinquit dñs loco passiōis: In ꝙ capi/
tulo agit de malicia iudeoꝝ in christi passiōe cōsūmata: quam
passionē ipemet christ⁹ ꝓdicit eis/ne ignar⁹ ad passionē acce
dere videret: loquēs parabolice istis: qz iustū erat vt obscure
eis loqueret/q̄ veritati manifeste obuiabāt. Diuidit aūt ꝙ ca
pitulū in septē ꝑtes. In ꝓma ꝑte arguit iudeos/ maxime scri/
bas ⁊ pharisęos de morte sua ⁊ suoꝝ sub metaphora cultoris
vineę: q̄ seruos patrisfamiliaꝛ ⁊ rādē ⁊ ipm filiū occiderūt. In
secūda agit de dolo ⁊ fastu pharisęoꝝ q̄ missi erāt cū herodia/
nis vt ꝛ̄ltū caperēt in sermōe: ibi: Et mittūt ad eū. In ter
tia ꝑte agit de subdola gr̄stione saduceoꝝ q̄ volebāt ostendere
resurrectionē mortuoꝝ non esse: ibi: Et veniūt. In quarta
ꝑte agit de alia gr̄stione quā fecit vn⁹ de scribis dño q̄ audiuit
filiū bō rīndisse aliis pharisęis ⁊ saduceis: ibi: Et accessit vn⁹.

In ista palā se dīm ostendit dns vt inexcusabiles sint inde: L
ibi: Et rīdens iesus. In septa docet turbā ⁊ discipulos ca/
uere a scribis ⁊ pharisęis: ibi: Et multa turba. In septima
agit de cōmēdatione viduę q̄ duo minuta posuit i gazophyla
tiū: ⁊ plꝰ oibus teste dño dr posuisse: ibi: Et sedēs ⁊c. Digit
aūr ꝺ B. Matth. xxj. d. Luc. xx. b. i ¶Et Ar. ttimebāt
cepit illis i para/
bolis/vl/ parabo
lice loq̄. Gregor⁹.
Qui non agre vole/ Ar. ꝙ vel
bāt rīdere/in paba/
lis capiūt. k ¶Ti
neā. i. synagogā: vel
certe eccliam. De q̄
Esa. v. a. Vinea fa/ Mat. 21. d
cta ē dilecto meo in Luc. 20. b.
cornu filio olei: ⁊ se/ Esa. 5. a
piuit illaz ⁊ lapides
elegit ex ea: ⁊ plātauit vineam electā: et
edificauit turrim in
medio ei⁹: torcular
extruxit in ea: et ex/
pectauit vt faceret
vuas: ⁊ fecit labrus/
cas. Hiere. ij. d. Ego
te plātaui vineā ele/
ctā/oē semē verum:
quō q̄ cōuersa es mi
bi in ꝓuū vinea ali
ena? i ¶Plastina
uit. i. plātauit. Uel
ꝑm alios: Plastina
uit. i. pastum dedit.
Tūc eīm pastinat ꝓ
ptię vinea/cuz fodit D
circa vites/⁊ stercora apponunt: sic pastinauit de⁹ pater vine
am suā. i. ecclesiā: qz primo fodit eā fossorio q̄dicationis: dein
de stercora multa appposuit. i. multas diuitias tpales cōtulit.
Uinea. i. domū israel. Esa. v. b. Uinea dñi sabaoth/ domus
israel est. m ¶Homo. Chrys⁹. Nemo estimet christū habu
isse humanā naturā tm̄/qz dic⁹ est hō: Tā ꝙ pater dic⁹ ē hō:
ve sic liberaret⁹ filiꝰ ab hereticoꝝ blasphemiis. n ¶Et cir/
cū dedit sepē. Sepes q̄ fit ex spinis est cōgeries tribulatio/
nū q̄bus sepit⁹ eccla/ne supbia extollat ⁊ humilis custodiat⁹.
Eccl. x. b. Aut dissipat sepem⁹ mordebit eū coluber. i. diabo/
lus. o ¶Et fodit lacū. i. legem. Lex dicit lacus siue torcu/
lar: quia torquebat transgressores. Heb. x. e. Irritā faciens le/
gem moysi ⁊c. Uel ꝓpter multitudinē ⁊ duritiā ꝓceptoꝝ:
quibus iudei ꝑmebant sicut vuę in torcular⁹/ dans liberū ar/
bitriū operandi nō mutatiōe loci: qz vbiq̄ deus ⁊ oia cōplet:
Sap. j. b. Lacus siue torcular ē crux siue tribulatio. Esa. lxiij.
a. Torcular calcaui solus. Turris: ꝙlatio q̄ debet esse muni/
mentū ecclesię. Michę. iiij. c. Et tu turris nebulosa filia sion
vsq̄ ad te veniet. p ¶Et misit ad agricolas in tpe ser/
uū. i. ꝓphetas: moysen ⁊ aaron. q ¶Et ab agricolis ⁊c.
Agricolę sunt ꝙlati: q̄ agrū ecclesię debent excolere: ⁊ a spinis
⁊ tribulis pctoꝝ mūdare: ⁊ bonis seminib⁹ seminare. Unde
Aug⁹. in lib. ꝓtra q̄nq̄ hereses. Ubi estis o boni agricole: q̄d
agitis: ārē vacatis: videtis q̄ malo plena sit terra: hinc spinę:
hinc tribuli: hinc fenū surgit. Spinas incēdite: tribulos era/
dicate: fenū secate: semīa bona spargite. Sz q̄bus hoc dico?
O vbi estis fontes lacrymarū? Quibus agricolis loquar?
Alij sunt mortui: alij sunt fugati: terra tradita est i manꝰ ispj.
Prouer. xxiij. d. Per agrū hois pigri transiui ⁊ ꝙ vineā viri
stulti: ⁊ ecce totū repleuerāt vrtice ⁊ operuerunt superficiē eius
spinę. r ¶Qui apprehensum eū ceciderūt ⁊ dimiserūt
vacuū. Per istū seruū ⁊ secūdū ⁊ tertiū/ significat bona co
gitatio/bonū ꝓpositū/sctm desideriū: qđ dns sepe immittit ⁊
bonis ⁊ malis: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Sz isti serui occi
dunt: cū p cōtraria suffocant/vel ꝓtumelijs afficiūt/cū dęmo
nū suggestionib⁹ vel detractionū obiurgatiōibus retardant.
Uel/sicut dicit Beda: tres serui sūt: lex/psalmodia/ꝓphetia:
q̄ ad bonū admonēt: q̄si cōtumelijs afficiūt. Uel ceſi eiiciunt/
cū sermo audit⁹ vel cōtēnit⁹ vel vituperat. Filꝰ aūt q̄ vltimo
mittit ⁊ occidit/est gr̄a q̄ a deo mittit: ⁊ occidit/cū pctm ad/
mittit. Hiere. xj. d. Mittam⁹ lignū in panē ei⁹: ⁊ eradam⁹ eū

E S de terra viuentiū. a ¶Illos vo occidētes. Heb.vi.g. Alij ludibria⁊ verbera expti insuper⁊ vincula⁊ carceres: lapidati sunt: secti sunt: tēptati sunt: in occisione gladij mortui sunt ⁊c. b ¶Adhuc ḡ vnū habēs filiū charissimū. i. christum. Glo. Probat iudeoꝝ pncipes nō p ignorantiā christū crucifixisse: quia intellexerunt cum esse de quo dicit: Postula a me, et dabo tibi gentes hereditatem tuā ⁊c. Sed ⁊tra. Act.iij.c. Scio fratres q̄ per ignorantiā fecistis sicut⁊ principes vr̄i. Jer. j. Cor.ij.b. Si cognouissent nūq̄ dominū glorię crucifixissent. Solutio. Ibi innuit Glo. q̄ maiores bñ sciebāt q̄ ipse erat messias ī lege, p̄missus, non tñ credebant q̄ esset deus vel dei filius⁹ naturali⁹ minores aūt nesciebant q̄ esset messias. Forte/ Matthęus.xxi.d. et Lucas.xx.bi habent fossitan. Marc⁹ non habet/forte/nec fossitan. c ¶Quia venient ⁊c. Glo. Interrogem⁹ arriū⁊ eunomiū: q̄ dicebant christū puram creaturā. Pr̄ oz ignorare⁊ sentētiā tēperat cū dicit: Forte: ⁊ quātū in nobis ē. i. quātū ad ea q̄ vident nob⁹ vim ullo⁊ sentētiā/nz esse mētit⁹/dcād, p pr̄e respōderint/ß intelligant, p filio q̄ se dicit ignorare p̄sumatiōis dic̄. d ¶Coloni aūt ⁊c. i. iudei maiores: q̄ vere sciebāt q̄ messias erat, pmissus in lege. Job. viij.d. Et me scitis: ⁊ vnde sum scitis. e ¶Venite occidam⁹ eū. Gen.xxxvij.d. Ecce somniator⁹ venit: venite occidam⁹ eū. Sap.ij.c. Circūueniam⁹ virū iustū: q̄m inutilis ē nobis: ⁊ ptrarius ē opib⁹ nr̄is. f ¶Et nra erit hereditas.

Ps.126. Ps. Ecce hereditas dñi merces fructꝰ vētris. g ¶Et apprehēdētes eū occiderūt⁊ eiecerūt. Glo. Notat ptinaciā eoꝝ q̄ nec crucifixo nec resuscitato dño ad p̄dicationē ap̄lorꝝ credere voluerūt: sed q̄si vile cadauer, piecerūt: q̄ quātū ī se erat/a suis finib⁹ exeludēres gētib⁹ suscipiēdā dederūt. h ¶Extra vineā: ad litterā: extra hierlm. Heb.xiij.b. Propt̄ q̄ ⁊ iesus vt sanctificaret pplm p suū sanguinē/extra portā passus ē. Ecce am⁹ igit extra castra ī properiū ei⁹ portātes. In figurā huj⁹ statuit moyses extra sub dio altare holocaustoꝝ vbi sanguis aialiū fundebat: vt oz. Exo.vlē.c. i ¶Quid ḡ faciet dñs vineę Diero⁹. Non ignorās ḡrit: sed vt ex rnsione sua eos ꝑdēnet. k ¶Veniet⁊ ꝑdet colonos. Matth.xxi.d. habet/ q̄ ipsi scribę q̄b⁹ dñs logbat/ dixerunt ß: Malos male ꝑdet⁊ vineā suā locabit alijs. Luc.xx.c. oz/ q̄ scribę ß audito dixerūt: Absit. Aug⁹ de cōcordia euāgelistarū. Hoc dixit dñs p̄mo: ⁊ q̄dā audientes ß dictū/ꝛ se dixerūt/ Absit: vt dicit Lucas. Alij non intelligētes dixerūt: Malos male ꝑdet: vt dicit Matthęus. Chryś. aliter soluit. Dicit em̄ q̄ ore rnderūt absit: sic dicit Lucas: sed in corde habebant q̄ ita fieret: sicut dicit Matthęus. l ¶Lapidē quē reprobauerunt ⁊c. Hoc dicit, pphetice: Nō em̄ ędificauit tēplū neq̄ tpe suo fuit ędificatū: sed cū ędificarēt a salomone fuit allatus lapis magn⁹ a loco vbi lapides ponebant: nec inuētus ē ei loc⁹ ī toto ędificio: ⁊ ideo q̄si reprobat⁹ ab ędificantib⁹ oz. Sed tandē in summo inuentus est locus idoneus inter duos parietes: ⁊ ideo angularis oz. Et ita q̄ illū lapidem significat christus/ duos populos⁊ duo testamenta/ quasi duos parietes in se cōiungens: sicut oz. Eph.ij.c. Ipse ē pax nostra qui fecit vtraq̄ vnū. Et recte per istū lapidē in summo positū significat christus: Lū em̄ in ędificio corporali fundamentum sit in imo: ⁊ ideo talis ędificatio semp ascendat ad summū. De hoc lapide dicit Job. xxviij.a. Quis demisit lapidem angularē: probatū preciosum in fundamento fundatum.

Esa.28.d. Esa. viij. c. Et erit in sanctificationē in lapidē offensionis⁊ in
1.Pet.2.b petram scandali duabus domib⁹ israel. m ¶Quotiā ad eos. i. ꝑter eos. n ¶Et mittunt ad eū quosdā ex pharisęis. Per pharisęos⁊ herodianos qui mittunt ad seducendum iesum/ significant duo genera temptationū siue cogitationum: quas diabolus sępe immittit vt capiat iesum: id est salutem auferat. Pharisęi interdum⁊ diuisi⁊ significant tēptationes siue cogitationes singularitatis: quas sępe immittit diabolus vt bō a cōmunitate se ꝑparet: vel plus vel minus aliꝰ faciendo. Utrobiq̄ singularitas⁊ vtrobiq̄ periculū. Ero. ix. g. Linū et hordeum lęsa sunt eo q̄ hordeū esset virens et linum folliculos germinaret: triticū aūt et far nō sunt lęsa/ q̄ serotina erant. Deut.xxv. d. Memento q̄ fecerit tibi amalech ī via quādo egrediebaris de egypto: quō occurrerit tibi: ⁊ extremos agminis tui qui lassi residebant occiderit. i. Reg.xvij.a. dic̄ goliath: Eligite et vob virum⁊ descēdat ad singulare certamen. Herodiani/ glorianꝰ in pellibus. i. mortus inanis/ glorię/ q̄ de pelle macerata inlurgūt/ vel de habitu vili qui⁊ iesus: id est salutī ifidiant. Esa.l.d. Omnes quasi vestimentū cōterent⁊ tinea comedet eos. i. inanis gloria/ de vestimentis nascēs. Eccl.xlij.c. De vestimētis ꝑcedit tinea. Act. xxviij.a. Cū cōgregasset paulus sarmētoꝝ multitudinē⁊ ipo suisset sup ignē/ vipera a calore cū ꝑcussisset adhęsit manui ei⁹. o ¶Et herodianis. Scom Josephū: Herodiani dicuntur ducēti milites ex cleopatra regina ęgypti dedit herodi: quoꝝ aliqui forte erāt hierusalē cū herode q̄ venerat tūc in hierusalē vt purificaret: ⁊ purificat⁹ interesset solēnitati paschę q̄ instabat. Quos pharisęi cū suis ad dñm miserūt/ ꝑgentes an iudei deberēt reddere tributū cęsari: q̄d si negaret caperet ab herodianis: si cōgederet/ legi cōtrarius esset. Beda⁊ Diero⁹: herodianos vocāt oēs milites herodis qui cū eo erāt. Tū Diero⁹ alibi dicit. Herodianos vocāt illos iudęos q̄ dicebāt: q̄ tributa erāt cęsari tribuenda. p ¶Et eū caperent in verbo. Stulti sunt qui volunt capere verbū in verbo. Prouerb.j.b. Frustra iacit rete ⁊c. Verbo: vbi deficili capit hō. Jaco.iij. a. Si q̄s in ẏbo nō offendit, hic pfect⁹ ē vir. q ¶Magister scimus ⁊c. Chryś. Hęc ē prima hypocritarū potētia: simulata laudatio. Qui taurū nō pōt viribꝰ subiugare/ mollib⁹ manibus fricat caput ei⁹: vt p blandimēta cōphendat. Et cōplectꝰ pphetia iacob de leui/ de quo erant exituri sacerdotes: Gen. xlix.a. In ira sua occiderūt hoīem: ⁊ in furore suo subneruauerunt taurū. Ps. Molliti sunt sermones eius sup oleū/⁊ ipsi sunt iacula. Prouer.xxvij.c. Qui bñdicit voce grandi, primo suo de nocte ꝑsurgēs/ maledicēti similis erit. r ¶Et nō curas quēq̄. Immo de omnib⁹ curat. Sap.vj.b. Cui cura ē de omnibus. Sed ipsi volunt dicere: nō accipis pſonā hominis. s ¶Nec em̄ vides in faciē hominū: id est nō ꝑm faciem exteriorē iudicas/ sed ꝑm veritatē. Nec em̄ nobilitas generis/ nec diuitię ⁊c. j. Reg.xvj.b. Non respicias vultū eius nec altitudinem staturę eius/ quoniā ⁊c. t ¶Viam dei doces.

Via { Virtutes. Prouerb.iij.c. Uię eius ⁊c.
Via { Mandata. Ps. Viam mandatoꝝ ⁊c.
Via { Penitētia. Esa.xxx.c. Hęc ē via ambulate in ea. Ps. Viam docuit Matth.v.a. Aperiēs ieſus os suū docebat. Secundā/ Matth.xix.c. Serua mandata. Tertiā/ Matth.iij.a. Jesus cepit ꝓdicare⁊ dicere: Penitentiā agite. v ¶Licet dari tributū cęsari ⁊c. Cęsar interꝑtatur possessor principatus vel possidens principes. Juxta primā interꝑtationē significat diabolum: qui principatum quasi deus voluit possidere. Esa. Ascendā super altitudinē nubiū: ⁊ similis ero altissimo. Juxta secundā/ significat mundū vel mundi gloriā: quę omnes fere principes hodie possidet quasi seruos. Habacuk.j.c. Ipse de regibus erūphabit⁊ tyranni ridiculi eius erunt. Duę triplicia cęsari multi soluunt tributum. Primo de feudo superbię quod tenent ab eo/ reddunt triplex tributū: arrogantiā/ iactantiā/ indignationē. Secundo de feudo auaricię q̄ tenēt ab eo/

Ps.54.

Ps.118.

Moraliter

Esa.14.d

B reddunt triplex tributū: ꝓditionē/ ingratitudinē/ impietatē. Tertio de feudo luxurię⁊ gulę q̄b tenent ab eo/ reddunt q̄druplex tributū: ineptā lęticiā/ scurrilitatē/ inconstantiā/ ꝑgicitationē. Thren. j. a. Princeps, puinciarū facta ē sub tributo. Sz ab ß tributo liberauit nos dñs. B primo per exēplū humilitat⁹: a sacrificio⁊ charitat⁹ cūdo p effectū⁊ correctionis: a tertio per mundiciā castitatis. A primo nascēdo humiliter: a secūdo ꝑdicando viriliter: a tertio ꝑdicādo viriliter. Mat.22.c. Luc.20.d Ro.13.b j. Reg⁹. viij.a. Zulit dauid frenum tributi de manu philistęum. Mat.22.c Esa.xliij.c. Quō cessauit exactor: quieuit tributū: cōtriuit dñs baculū impioꝝ: virgā dominātiū cedēte populos. Licet ⁊c. Glo. Blāda et fraudulēta interrogatio ad ß, puocat rnderē: vt magis⁹ deū q̄ cęsarē timeat: ⁊ dicat nō debere tributa solui: vt audientes herodiani vel romani seditionis ℨ romāos auctoꝛ teneāt. a ¶Afferte mihi denariū vt videā. In denario sē q̄tuor sęz veritas materię/ ḡuitas pōder⁹/ imago reg⁹/ ſpa circūscriptionis: Sic⁊ aia sūt q̄tuor: Materia/ pōd⁹/ imago/ supscriptio. Materia aſę ē nihilū: sicut dicit Aug⁹ in lib. ꝑsel. Pondus ē affectio mētis: Imago bona naturalis: Supscriptio bona gratuita. Ex ꝓmo habet aīa humilitatē: Ex secūdo mutabilitatē. Beat⁹ Bern⁹. Timēt q̄ nō oportet: amāt q̄ nō decet: dolēt vane: gaudētq̄ vanius. Ex tertio habet opandi potestatē. Ex q̄rto ꝑficiendi facultatem. Et sicut denari⁹/ licet habeat tria ꝓma/ sine q̄rto tñ nō cognoscitur. Similit⁊ aīa si nō habeat q̄rtū in die iudicij nō cognoscet: sed dicet: Cui⁹ ē imago hęc⁊ supscriptio. Si supbus es vt auar⁹ vel luxuriosus: necesse habes rndere/ Cęsaris: sicut dictū est: ⁊ statim dat ſnia irreuocabil: Reddite ḡ q̄ sunt cęsaris cęsari: ⁊ q̄ sunt dei deo. b ¶Cui⁹ ē imago hęc⁊c. Glo. Qui putāt interrogationē saluatoris ignorantiā esse nō dispēsationē ex ß q̄ dixit: Quid me tēptatis: discāt q̄ potuit scire cuius imago esset: ſz interrogat vt ad q̄stionē illoꝝ cōpetēter rndeat. c ¶Reddite igit⁊c. Hoc ipse fecit, p se⁊ p petro soluēdo tributa. d ¶Et q̄ sunt dei deo. Ro.xiij.b. Reddite oībus debita: cui tributū/ tributū: cui vectigal/ vectigal ⁊c. e ¶Et venerūt⁊c. Pharisęi⁊ saducęi significāt duo genera hoīm ecclię. i. aptos⁊ occultos. Quidā em̄ apte impugnāt ecclesiam: vt hęretici/ q̄ sunt extra ecclesiā. Alij sunt occulti: vt falsi christiani: q̄ sunt intra ecclesiā. Alij fidē: isti mores ecclesię auferre nituntꝰ. Isti sunt domestici: ⁊ ideo magis nociui: sicut dicit Glo. ij. Cor⁹. vij. Nulla pestis efficacior ad nocendū q̄m familiaris inimic⁹. Bichęz. vij.b. Inimici hoīs domestici ei⁹. Diere.ix.b. Unusq̄sq⁹ a ꝓximo suo se custodiat: ⁊ i fratre suo nō habeat fiduciā. Pharisęi interꝑtant diuisi: ⁊ significāt hęreticos ab ecclia diuisos. Saducęi interꝑtant iusti: ⁊ significāt falsos christianos: qui se simulāt iustos. De his oz Deut. xxij.d. Foris vastabit gladi⁹⁊ intus pauor. Diere.xiiij.d. Si egressus fuero ad agros/ ecce occisi gladio: si ītroiero ciuitatē/ ecce attenuati fame. Ezech. vij.d. Gladi⁹ foris/ pestis⁊ fames ītrinsec⁹. ij. Cor⁹. vij.b. Foris pugnę: int⁹ timores. Thren.j.g. Foris interficit gladi⁹⁊ domi⁹ mors similis ē. Et venerunt ad eū saducei ⁊c. Glo. Duę hęreses erāt ī iudęis: pharisęoꝝ⁊ saducęoꝝ. Pharisęi traditionū⁊ obseruationū (q̄s illi vocant deuteroſis) iustitiā ꝑserebāt: Ro.x.a. Ut⁊ diuisi vocāt a populo. Saducęi aūt. i. iustificationis⁊ aſę resurrectionem negant: Act⁹. xxiij.b. f ¶Qui dicūt resurrectionē. Pharisęi credebant resurrectionē/ ramē errabant circa ipsam: quia putabant post resurrectionē se habituros vxores⁊ liberos et vineas⁊ agros⁊ hierusalē aurea⁊ de eglo ventura⁊ mille ānis duraturā: ⁊ post illos mille ānos dicūt se in eglā trāsterēdos. Et hinc habuit ortū questio saducęoꝝ: cui questioni pharisęi nesciebāt rndere. g ¶Magister/ moyses nobis scripsit⁊c. Deut⁹. xxv.b. Quando habitauerint fratres simul et vnus ex illis absq̄ liberis mortuus fuerit vxor⁹ defuncti non nubat alteri. Sz accipiat eā frater eius. Frater oīm nostrū ē christ⁹. Unde Cant⁹. viij. a. Quis mihi det te frem meū sugentem vbera matris mee: Ero⁹ ei⁹ ecclesia. Cant⁹. iiij.c. Oſculabę sūt mamme tuę soꝛoꝛ mea/ sponsa mea. Hic frater mortuus fuit: ⁊ reliqt vxorem sine liberis: et iō qui frater est/ tenet ei ex ea filios suscitare: alioquin frater nō ē. Osee. j.a. Unde fac tibi me tibi vxoꝛ fornicationū: ⁊ fac tibi filios fornicationis. Gen⁹. xxxviij. Fornicata est thamar: q̄ frater viri sui defuncti non volebat intrare ad ipsam. b ¶Septem ergo fratres erāt. Septē fratres/ sūt septē dona spūssancti. Ero⁹ est aīa sterilis/ infrecūda: q̄ amissa spā septiformi/ q̄si septē viris suis mortuis/ mortua⁊ ipsa morte spūali: quia hoc ipso sepat⁹ a vita. Ero⁹ ē ecclia sic dicēda ē. Septē frēs sūt vniuersitas ſlatoꝝ: q̄si nullos filios relinquēt dño moriētes/⁊ iō mortui paulati⁊ ipsa ecclia: Mecelse ē em̄ cito deficere/ exq̄ nulli filij ex ea oriēt⁹ generant. Spadones vt videt sūt oēs filij ecclię: ⁊ iō cotrupe pūt/ ſz generare nō pūt. Sic oz Eccl⁹. xx.a. Concupiscētia spadonis deuirginat⁹ iuuenculā. Deut⁹. xxiij.a. Nō intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis⁊ abscīso veretro ecclesiam dñi. Sūr aūt aliq̄ qui generare pūt q̄ habēt sed fundūt semē suū in terrā: q̄ torā scientia suā terrenis applicāt. Gen⁹. xxxviij.b. Dixit iudas ad onam filiū suū: Ingredere ad vxoꝛ fratris tui: ⁊ sociare illi⁹ vt suscites semen fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios introiens ad vxoꝛ fratris sui fundebat semen in terrā/ ne liberi⁹ nole fratris nascerēt. i ¶Nōne ꝛo errat⁹. Chryś. Primo arguit stulticiā eoꝝ: q̄ nō legebāt. Secūdo ignorātiā: quia nō cognoscebāt deū: q̄ ex diligētia lectionū nascit sciētia: ignorātia aūt negligētię ē filia. k ¶Nō sciētes scripturas neq̄ vtutē dei/ christū. j. Cor⁹. j.d. Job. v.k. Scrutami scripturas in q̄b⁹ vos putat⁹ vitā habere: ipse em̄ loquūt de me. l ¶Cū em̄ a mortuis resurrexerint neq̄ nubēt neq̄ nubent Glo. Greco idiomati latina cōsuetudo nō rnder. Nubere em̄ ꝓprie mulieres dicunt⁊ viri ducere: Sed nos simpliciter dicta intelligam⁹: neq̄ nubēt viri neq̄ nubent mulieres. m ¶Sz sūt sic angeli ⁊c. Glo. Memo ibi morit⁹/ nemo nascit/ nec infans⁹ nec senex ibi. Chryś. In ß seculo q̄ morimur iō nascimur⁊ q̄ nascimur vrores ducim⁹: vt q̄ moriēdo minuit⁹ nascēdo suppleat: Tolle moriendi necessitatē⁊ nascēdi vtilitatē/⁊ ducendi causa sublata ē. n ¶Sicut angeli. i. incorruptibiles⁊ ingenerabiles. Diero⁹. Sine labe corruptionis visione dei fruunt. Rab. Spūalis nobis ꝓmittit⁹ ꝑsuasio. Sūt em̄ vt angeli in eglis q̄ gña resurrectiōis innouati/ absq̄ vllo mortis metu: absq̄ vlla labe corruptiōis: absq̄ vllo ęreni stat⁹ actu ꝓpetua dei visione fruunt: ad quā necesse ē angelicę dignitatis eglitatē q̄s ascēdere desiderat/ minimis fratrib⁹ pie agendo cōdescēdat. Angeli sunt alati: in q̄ notat velocitas obediētie. Heb.i.c. Oēs angeli dei: Jte sunt⁊ ingenerabiles: in q̄ mūdicia vitę. Esa.lij.d. Mundamini. Jte semp vidēt faciē dei: in q̄ rectitudo intētionis. Matth.xviij.b. Angeli eoꝝ. Ps. Qui facit angelos ⁊c. o ¶Et accessit vn⁹ de scribis ⁊c. Cōtatis saducęis ī sua ficta⁊ fallaci questione: et pri⁹ pharisęis

Ps.103.

E ℣ in denarū ostēsione: iterū ꝓuenerūt pharisei ad tēptādū dñm/ malitiolēcia ⁊ liuore lcitati: vt°, p oib° loquēs: ve vō. Matth. xxij.d. Tū ex rīsīe dīi videt q nō tēptādo sz discere volēdo q̄ sierit: ⁊ potuit ee vt q̄ tēptās aduenit/ rīso dñi iit correct°. Al tēptatio illa non fuit mala: q̄ nō ab eo/ deci/ piēdi/ sz ab eo addisce di quēsiuit. Fuit au tē occasio dubitatio nis sue: q̄ scepta ali ter ordinant in pri ma tradītione: Exo. Deuk. 6.c. xx.ct. Leuitk. xix. ali/ Mat. 22.d ter in recapitulatiōe. Luc. 10. e Deut. vj. a ¶Qui audierat illos/ la ductos vel pharise/ os. b ¶Interro gauit iesum. Com Leuitk. 19. c mēdabilis ē ista que stio i duob°. In pru dentia: q̄ a bono ma Al. trancꝰ gistro sit. In mate rię veritate: q̄ de mā dato legis fit. Aggei ij. b. Interroga sacer dotel legē. Malach. ij. b. Labia sacerdo tis custodiūt scientiā ⁊ legē ex ore ei° req/ runt. c ¶Qđ esset primū oim mādatū: cū in diuersis li bris diuerse ordinent. Primū/ dignitate/ primū rōne: q̄ in pri ma tabula scriptū erat/ vbi erāt scripta tria mādata q̄ pīnēt ad dilectionē dei: ⁊ b erat primū inter illa. d ¶Audi israel ⁊c. Deut. vj. a. Roma. x. d. Ex auditu fides. e ¶Et diliges dñm deū tuū ⁊c. De his duob° vberib°. i. b mādat. q̄ tradū cur i exodo ⁊ leuitico/ q̄ directe dicūt vbera: q̄ de illis vbertas lactis. i. doctrinę emanat leuatis sup pectora sponsę. i. sup do ctores ecclesię/ qui dicunt pectora ecclesię: q̄ in pectore est sa pientia. Et alīt de his duobus vberibus. i. fide q̄ tangit: ibi: Audi isrl dñs deus tu° de° vnus est. Et charitate q̄ tāgit ibi: Et diliges ⁊c. leuatis sup pectora sponsę. i. sup docto res ecclesię: in q̄bus ꝑ oibus alijs debēt esse fides ⁊ charitas: q̄ debent in his alios informare. j. Petri. iij. c. Parati omni poscenti ⁊c. Diliges. Fidē cōtigit ⁊ charitatē: q̄ fides sine charitate nihil valet. j. Corinth. xiij. a. Si habuero oēm fidem ita vt montes transferam ⁊c. f ¶Ex toto corde tuo ⁊c.

Hugo de san cto Victore
- Toto corde. i. deuotione: ħ ad virgines.
- Tota aīa discretione: hoc ad cōfessores.
- Tota mēte. i. est pseuerātia: ħ ad martyres.

Btūs Bern.
- Toto corde: sapienter.
- Tota anima: dulciter.
- Tota mente: fortiter.

Aug°
- Toto corde. i. d'est intellectu sine errore.
- Tota anima. i. d est volūtate sine cōtrarietate.
- Tota mente. i. d est memoria sine obliuione.

Chryś.
- Toto corde: vt cor tuū ad nulli° rei dilectionē magis inclinatum sit q̄ dei.
- Tota anima: vt certissimū animū habeas in verita te: ⁊ firmissimū in fide.
- Tota mēte: vt oēs sensus tui deo vacent. Intelle/ ctus/ cogitatio/ sapia/ memoria. (deū.

Qui igit aliq̄d hoz circa tpalia occupat/ nō tota mēte diligit

Aug°
- Toto corde: vt oēs cogitationes tuas i deū reflectas.
- Tota aīa: vt omnes affectiones in deū habeas.
- Tota mēte vl vtute: vt oīa opa tua in deū referas.

Brego°
- Ex toto corde
- Ex tota aīa
- Ex tota mēte

q̄si sup oīa: ⁊ est inculcatio ꝑbox q̄ sigt excellentia amoris.

g ¶Et ex tota virtute tua. i. pseuerantia tua. Hoc refert ad tria ꝑma. b ¶Scom aūt sile est illi: q̄ de hoie ē facto ad imaginē ⁊ silitudinē dei: vel q̄ ē de simili. i. de dilectiōe in q̄ cōsistit lex. Roma. xiij. c. Plenitudo legis ē dilectio. Gal. v. c. Dia lex in vno sermōe cōplet: diliges. primū tuū ⁊c. i ¶Diliges primū tuū sicut teipm. i. ad id q̄ teipm. s. ad gloriā ⁊ gram: vel sine respectu retributiōis: vel citra deū/ ⁊ sup creaturas/ ⁊ supra corpus tuū. Vel/ Sicut teipsū. i. q̄ te ipm. loge ⁊ ꝑfate: q̄ hoie ē facto. Vel/ Sicut teipsū. i. ꝑfecte. Vel/ Sicut teipsū. i. q̄ te ipm. Primū cōuenit militāt°: secūdū triumphantib°. Tū sic solet diuidi: militans diligit militāte/ ⁊ triumphās triūphātē: ⁊ pmutatim/ militās triūphātē/ ⁊ triūphāt militātē. Militās diligit militātem ad id ad q̄d se. i. ad id vt q̄s fruat deo. Triūphās diligit triūphātē i eo i q̄ se. Et alternatim militās diligit triūphātē i eo ad q̄d se: ⁊ triūphans militātē ad id in quo se. k ¶Et ait illi scriba. Glo. Audit scriba hac rīsione inter scribas ⁊ pharisęos grauē gstionē diu ꝑsacā esse/ q̄d eēt primū mādatū ⁊ maximū i lege. Alij em hostias ⁊ sacrificia laudabāt: Alij fidei ⁊ dilectiōis opa ꝑferebāt ⁊c. l ¶Et nō ē alī° ꝑter eū. Esa. xliij. a. Ego sū ꝑm° ⁊ nouissimus ⁊ absq̄ me nō ē de°. m ¶Mai° ē oīb° holocaustomatib°. Glo. Matthę° dicit/ q̄ tēptādo ꝑcebat: cui ꝑm mar cū dr: Nō es lōge a regno dei: cū scptura dicat Sap. j. a. In simplicitate cordis ꝑite illū: q̄m inuenit ab his q̄ nō tēptāt il lū. Sz forte audito rīsone dñi/ mor ad pietatis gram redit. ꝛc. n ¶Et sacrificijs. j. Reg'. xv. c. Melior ē obediētia q̄ victimę. Ps. Sacrificiū ⁊ oblationē noluisti/ aures aūt ꝑfecisti mihi. o ¶Nō es lōge a regno dei. Glo. Quis ad tēptan dū venerit: lōgior nāq̄ est ignoātia q̄ scientia/ vt saduceis dr: Erratis nescientes scripturas neq̄ virtutē dei. Nō longe es. Chryś. Dices: nō lōge/ mōstrat adhuc distātē. p ¶Et nemo iā audebat ⁊c. Glo. Quia in sermonib° ꝑsuasit vltra nō interrogāt: sz apte cōphēsum romanę ptāti tradit. j. xv. a. Aūt patet venena inuidię supari posse sed difficile quiescere. q ¶Interrogare. Joh. xvj. c. In illo die nō interrogabitis q̄q̄. r ¶Doces. s. palā de se loquit vt inexcusabiles sint. s ¶In tęplo. Esa. xlv. d. Nō in absc̄dito locutus sum ⁊c. t ¶Quo dicūt scribę ⁊c. Marcus cū brevitatis ſtermittit de ipa ꝓfectiōe locutionis q̄ Matthę°. xxij. d. vbi ꝑmittit: ꝙgregatis pharisęis interrogauit eos iesus dicēs: Quid vobis videt de christo cui° filī° est: ⁊ dicūt ei/ dauid. Dit illis ie sus: Quō ergo ⁊c. Aīt illud cōtinuat ei q̄d ſtermittit marc°/ q̄d ponit in matthęo. Glo. Scribę nō reꝓhendūt/ q̄r filiū dauid dicūt/ sz q̄r filiū dei esse nō credūt. v ¶Dixit dñs ⁊c. Aug°. Illud dicere ē equalē ꝑi filiū generare. y ¶Sede a dextris meis. Tria notat ꝑbū sedere. Post labore q̄escere: post seruitiū cōregnare: in occulto nō eē. Sedere tūc decēs ē: ante indecēs ē. Sz aīa voluit sedere lucifer. Esa. xiij. d. Supra astra cęli exaltabo soliū meū/ sedebo i mōte testamēti ⁊c. Beat° Bern. O ipudēs ⁊ ipudens / milia miliū mīstrabāt ei ⁊ decies milies ⁊ cētena milia assistebāt ei: ⁊ tu alijs ſtātib° ⁊ mi nistrātib° sol° sedere ꝓsumis? z ¶Donec ponā. Nō ꝛp in firmitatē filij: sz q̄ alē i alco opat. Nā ⁊ filī° ꝓcuit inimicos ꝑi ⁊ ꝑm gstificat sup ēra. Donec. Nūc vsū cātauit eligere seru° abrae reuertēti a cęde qtuor regū: ꝑm hebręos: sz fabula est. z ¶Dño meo/ Heiusdē nois repetitio notat pluralitatē ꝓsonarū ⁊ ēntię vnitatē. a ¶Scabellū pedū. i. donec sub icia tibi oēs rebelles. Bona subiectiōe vt credāt tuā deitatē ⁊ obediāt. Vel mala subiectiōe/ vt i die iudicij puniant ⁊ credāt inuiti tuā diuinitatē. Per pedes em̄ significat diuinitas q̄ portat oīa ⁊ sustētat. Heb. j. b. Portās oīa ꝑbo ꝑtutis sue. Esa. lxvj. a. Cęlū mihi sedes ē: ſra aūt scabellū pedū meoꝝ. i. Corinth. xv. d. Oportet illuz regnare donec ponat inimicos sub pedib° ei°. Pedes etiā dñi sunt ꝓdicatores: q̄ portant eū p mundū. Naū. j. d. Ecce sup montem pedes euāgelizantis ⁊ annūciantis pacē. Dis pedib° subiecit dñs oīa mūdana. Ps. ℣ Dixit

Ps. 8. A ℣ Ps. Oia subiecisti sb pedib° ei°. Sz pleni° subiūcit ī futuro: q̄n erūt cū eo iudices tyrānoꝝ: q̄ mō ꝓsequunt eos. Malach. vlt. a. Egrediemini ⁊ saliet' sicut vitulus de armēto ⁊ calcabitis sup ipios/ cū fuerint cinis sub plāta pedū vr. a ¶Jpe ergo dauid dicit eū dñm/ ⁊ vñ est filī° ei°/ tm̄ ⁊ nō deus: q̄ nō ē cōsuetū patrē filiū dñm appellare: maxime regē qualis erat dauid: et ita vel dauid male dixit: q̄d est incōueniēs: vl spiritussanct° male eum docuit/ q̄d ē ipossibile: vel scribę male dicūt ipm esse purū homine ⁊ nō deū: q̄d ē verū: ⁊ sic christ° ē de°: et ita ꝓbauit eis dñs suam deitatem. b ¶Et multa turba ⁊c. i. minores libenē audiunt eū: sed ꝓncipes et maiores dedignātur vl indignanē audire. Joh. vij. g. Nūq̄ sic locut° ē hō sicut hic hō loquit. Riderūt sic pharisei: nūq̄d et ꝓncipi° aliq̄s credidit i eū aut ex pharisęis? Sed turba hęc q̄ nō nouit legē maledicti sunt. c ¶Et dicebat eis i doctrina sua/ nō aliena. Et q̄lis ē doctrina iesu ni si doctrina salut? Jaco. iij. d. Quę desursū ē sapia: primū quidē pudica ē: deinde pacifica: modesta ⁊c. Esa. xxvj. c. Dñe in tribulatione murmurio ⁊c. Prouerb. xix. b. Doctrina viri: id est christi per patientiā ꝙdicatoris noscit. d ¶Cauete. Matthęi. vij. Attendite a falsis ꝓphetis. Luc. xx. g. Attendite a scribis qui volunt ambulare in stolis primis. Matth. xxiij. a. Amant primos recubitus in cęnis et primas cathedras in synagogis et salutationes in foro.

Luc. 21. a Al. ↑ pau/ percula

Mat. 23. a. Luc. 11. f. et. 20. g

Mat. 22. d Luc. 20. g

Ps. 109.

Ps. 39.

B

Primo
- ¶Pręce ⁊ ordine
- Altiori voce.
- Inclinato capite.

e ¶Et salutari: f ¶Et ꝓmos discubit° in cęnis. Luc. xiij. b. Dicebat aūt ie sus ad inuitatos pabolā intēdes quo eligerent primos recubitus dicēs: Cū inuitat° fueris ad nuptias: nō recūbas in primo loco. Chryś. Quidā in nouissimo loco recūbunt: q̄ videnē sibi mētis elatione in cęnu recūbere: sed sine causa se loco humiliat q̄ se ꝑfert corde. Matth. xj. d. Discite a me q̄ mitis sum ⁊ humilis corde. g ¶Sub obtētu plurę ofonis. Matth. vj. b. Orātes nolite multū loq sicut ethnici faciūt. Ofonię. Modo deuorāt sub obtentu nulli° ofonis/ sed violentia aptę ꝓdationis. Michęę. iij. a. Audite ꝓncipes iacob ⁊ duces domus israel: q̄ violenē rollitis pelles de sup eos. Esa. iij. c. Vos depasti estis vineā meā ⁊ rapina pauꝑis in domo vra. Cōtra tales pastores dr Ezech. xxxiij. b. Nō quęsierūt pastores greges meos: sz pascebant semetipsos: ⁊ greges meos nō pascebant. Zach. xj. c. Pastores eoꝝ non parcebant eis: ⁊ ego non parcā vltra sup habitantes terrā pastorib° illis. ℟. Machab. iij. c. Sacerdotes tā nō circa altaris officia dediti erant: sz cō tempto tęplo ⁊ sacrificijs neglectis festinabāt participes fieri palestrę. b ¶Hi accipient plurius iudiciū. Glo. ℟ qui amant in angulis stantes: Matth. vj. a. orare. Hi em̄ nō solū laudē hominū: verumetiā pecuniā quęrūt. i ¶Et sedēs. Glo. Sicut appetitores ꝓmatus ⁊ vanę glorię cauendos esse dixit/ ⁊ simulatorie orantib°, plurius iudiciū ꝓdixit: sic etiā offerentes iusto examine discernit/ vt retribuat singulis ꝑm coꝝ et opa: q̄d ⁊ hodie facit in ecclia. i ¶Et sedēs iesus. De hoc Luc. xxj. a. k ¶Cōtra gazophylaciū. Glo. Philare grece: seruare latine. Gazophylacium locus vbi diuitię seruant ⁊ arca. s. in q̄ ꝑpū donaria cōgregabant ad vsus tępli. Vñ. iiij. Reg'. xij. b. Tulit ioiada pōtifex gaçophylaciū vnū/ aperuitq̄ fortassē delup. Itē ꝛ portię°/ in q̄b° seruabant: vñ hęc vba dñs locut° ē in gaçophylacio ⁊c. l ¶Cū venisset aūt vna vidua ↑ paup misit duo minuta/ q̄d est q̄drās. Glo. Quadrantē vocāt calculatores quartā partē cuiuslibet rei. s. loci/ tpis/ pecunie. Fortsitan q̄ hic ꝛrs partē sicli. i. quinq̄ obolos significat. m ¶Oēs em̄ ex eo q̄d/ vel/ quo ⁊c. hęc vo de penuria ⁊c. Tob. iij. Quō poterio: ita elto misericors: si multū tibi fuerit abundanē tribue. si exiguū tibi fuerit: etiā exiguū libenē impertiri stude. Hiero°. Nō quantū sed ex quāto deliderio dederis considerat dñs. Gen. iiij. a. Respexit dñs ad abel ⁊ ad munera eius. n ¶Ut cum suuz. Chryś. Nulli° dicat non posse facere. Potes q̄dem/ nō eo illa vidua pauperior: nō es illa iustior.

Al. ↑ quo

Expo. La. XIII

¶ Cū egrederek de tęplo: ait illi vn° ex discipulis suis: p ¶Magister aspice q̄les lapides et q̄lēs structure? Et respondēs iesus ait illi: Vides has oēs magnas ędificationes? Nō relinquetur lapis s sup lapidē q̄ nō destruat. r Et cū sederet in monte olivarū cōtra tęplū/ interrogabant eū seꝑatim petrus ⁊ iacob° et iohānes et andreas:

Mat. 24. a Luc. 21. b

deinde ꝓpria vtriusq̄. Diuidit aūt istud caplm in q̄tq̄ ꝑtes. In ꝑma ponit euāgelista signa cōia euersioni ⁊ aduētui ad iudiciū. In secūda/ ꝓpria aduēt° ad iudiciū: ibi: Et rīdēs iesus In tertia ponit signa ꝓpria euersionis hierl'm: ibi: Cū aūt videritis. In q̄rta agit de ꝑsecutione scōꝝ: q̄ erit tpe antichristi: ibi: Orate vō. In q̄nta oīdit nullū certū tpus aduētus ad iudiciū: licet signa ꝑcedentia sciant: q̄r visis signis nō statim necesse est die iudicij imineꝛe: ibi: De die aūt illa. Dicit ergo: o ¶Et cū egrederet ⁊c. Eccli. x. d. Egressa ē gloria dñi a limine tępli. Bene dicit a limine: q̄ ędificium stabat q̄d ereꝛāt hoies: sz scitas ceciderat/ quā ꝛstituerat dñs. Ecli. vij. b. Trāslato sacerdotio necesse ē vt leg' trāslatio fiat. p ¶Magister aspice q̄les lapides. i. q̄ fortes ⁊ q̄ magni: q̄si tacite dicerēt/ dirui nō ꝑterūt. q ¶Et q̄les structure. Sic i cęnobijs lapides cōgreganē: sz meli° esset eis de lapidib° suis facere filios abrae pauperib° largiēdo. De q̄b° ꝛr Hiere. xxij. d. Edificabo domū latā ⁊c. Berń. Ita dñs ordinauit: vt hi qui euangelicē de euāgelio viuāt: viuāt inq̄t nō inflenē/ nō dicenē nō ampla palacia fabricēt. r ¶Non relinquet. Habacuk. ij. c. Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignū q̄ē ē int' ūcturas ędificioꝝ rīdebit. s ¶Qui nō destruat: ad litterā: q̄r fere totū fuit destructū a tito ⁊ vespasiano: sz postea ab ęlio hadriano/ quia eius imaginē quā in templo posuerat confregerūt iudęi. t ¶Et cū sederet in monte ⁊c. Sessio domini in monte:

Mystice
- Pacifica dñi in humilibus mansio.
- Superboꝝ ⁊ arrogantiū depressio.
- Ecclesię fructifere altitudo.

In monte sedet: significās q̄ montē oliueti/ quoꝝ viscera fluūt pietate ⁊ misęōia. Cant. j. b. Indica mihi vbi cubas in meridie. Et. v. a. Veniat dilectus meus in hortum ⁊c. v ¶Contra templum. Glo. De ruina templi ⁊ excidio gentis disputans. Glo. Ipse situs corporis cōgruit ꝑdis: r ¶Interrogabant eū ⁊c. quia ꝓdixerat oīa esse destruenda discipuli secreto tępus ⁊ signa destructionis grunt: Et cū sederet ⁊c. y ¶Et andreas. Dic significant duo genera hominū dño familiariū. Petrus agnoscēs: iacob° luctator. Hi sunt scholares boni q̄ in studio lucrank cū sapia vt agnoscētes fiāt. Eccli. li. c. Collucrata est aīa mea cū sapięcia: ⁊ in faciēdo illā confirmatus sum: tangit aliā interptationē petri. i. firmus: ⁊ iacob° supplantās: quia nisi firmi sint in studio ⁊ vitia supplantēt/ sapientiā nō acquirēt. Sap. j. a. In malivolā animā ⁊c. Johannes/ in quo est gra: Andreas/ virilis: in quo sunt boni actiui q̄ viriliter insistunt operib° pietatis: ⁊ sic respondent parabole:

℣ Dic nobis q̄n

E ſ a ¶Dic nobis qñ iſta fient ⁊c. q. d. dic nobis tẽpus euersionis ⁊ signũ aduẽtus tui ad iudiciũ. Tẽpus em̃ iudicii non audẽt quẽrere/ſz signa em̃: q⁹ audierãt ab eo: ℳõ eſt veſtrum noſſe tpa vel momẽta q̃ pater poſuit in ſua poteſtate. Chryſ. Omnibus laborãtib⁹ dulcis ẽ finis. Eccl̃s. v. c. Dulcis ẽ ſomnus opanti ſiue parũ ſiue multũ comedat.

Mat. 24. a Luc. 21. b Eph. 5. b

a Dic nobis qñ iſta fiẽt: ⁊ qð ſignũ erit qñ hec oĩa incipient ꝓſummari: Et rñdẽns ie-
b ſus cepit dicere illis: Uidẽ-
c te ne q̃s vos ſeducat. ℳul-
d ti em̃ vẽnẽt i nõie meo dicẽ-
tes/q⁹ ego ſũ: ⁊ multos ſedu-
e cẽt. Cũ aũdieritl aũt bella ⁊
b opiniões belloꝝ/ nẽ timueri-
i tis. Oꝑtet em̃ hec fieri: ſz
k nõdũ finis. Exũrget em̃ gẽs
l ſup gentẽ: ⁊ regnum ſup re-
t gnũ: et erũt terrẽmotus per

Luc. 21. c Mat. 24. b.

m loca ⁊ fames. Initiũ dolꝝ ſũt
n hec. Uidẽte aũtẽ vosmetip-
o ſos. Trãdẽt em̃ vos in cõcilijs ⁊ in ſynagogis vapula-
p bitis: et ãnte q̃ſides ⁊ reges
q ſtabitis ꝓpter me i teſtimo-
r nũ illis. Et i ões gẽtes ꝑmũ
ſ oꝑtet q̃dicari euangeliũ.
t Et cũ dũxerit vos tradẽtes/
nolite q̃cogitarẽ q̃d loq̃mi-
v ni: ſz qð datũ vobis fuerit in
x illa hora id loq̃mini. ℳõ em̃
vos eſtl loq̃ntes/ſz ſpũſcẽtũs.

Mat. 10. b et. 24. a Luc. 21. c

Mat. 10. c Luc. 21. c

ſpũs gemẽtes: Ui ſũr quos aliq̃ habuim⁹ in deriſum. Et q̃cquid eſt materia dolorũ miniſtrabit eis. Sap̃. v. d. Pugnabit cũ eo orbis terrarũ cõtra inſenſatos. n ¶Uidete aũtẽ vosmetipos. Glo. Quare hec oĩa eis inferant dicit/videte ⁊c. Ea em̃ vel ſola vel maxima cauſa ẽ excidũ: q⁹ poſt occiſũ dñi/nois q̃z ac fidei ſ̃icones ſimul ⁊ pfeſſores impia crudelitate verabãt. Uidete vosmetipos: ℳõ ſolũ aplis ſed oĩbus dicit. Hec ẽ em̃ vera ſapia. ſ. cognitio ſui. Uñ Sacrobus. Sapia ẽ ſuipſius cognitio. Aug⁹. Breuiſ ⁊ pfecta oro: Domine nouerim me/ nouerim te. Phs. De celo deſcendit γνῶθι σεαυτόν. i. cognoſce teipm. Eſa. lj. c. Multã i me ipſo inueni ſapiam: ⁊ multũ ꝓfeci in ea. Job. v. d. Uiſitãs ſpem tuã nõ peccabis. Eccl̃. xxxi. d. Intelligẽ q̃ ſunt ꝓmi tui ex teipſo. Cant̃. j. c. Si ignoras te o pulcherrima mulierũ: egredere ⁊ abi poſt veſtigia gregũ tuoꝝ. o ¶Tradẽt em̃ vos in cõcilijs ⁊c. Littera iſta reſpicit ordinẽ i corripiẽdo. Primo em̃ cõmoniebat reus in cõcilijs vbi admonebat: q⁹ ſi nollet reſipiſcere/ deinde data ſnia cõtra ip̃m ducebat in ſynagogã vbi eſt locus correctionis ⁊ ibi flagellabat: ⁊ ita in cõcilijs ducebant apli iudicandi/ ⁊ in ſynagogis flagellãdi. p ¶Et ante q̃ſides ⁊ reges ſtabitis ꝓpter me. i. amore mei vel vice mei vel ꝓcio mei. Luc̃. vj. d. Beati eritis cũ vos oderint boies ⁊c. q ¶In teſtimoniũ illis. i. teſtificãtes me illis. Act̃. j. a. Eritis mihi teſtes ⁊c. Eſa. xliij. b. Uos teſtes mei dicit dñs. Uel in teſtimoniũ/ malicię ⁊ dãnationis. Illis: id eſt ꝑa illos. Uel in teſtimoniũ vr̃i laboris/ q⁹ ipſi nolueri. Ut recipe vr̃am q̃dicationẽ. Uel in teſtimoniũ charitat̃ meę ⁊ veſtrę ſollicitudinis: q̃ miſi vos ad illos vocandos ⁊ adducendos ad me. Luc̃. xiiij. d. ℳõ quidã fecit cẽna magnã ⁊ vocauit multos: et miſit ſeruũ ſuũ hora cẽnę dicere invitatis vt venirent. Prouer. ix. a. Sapiẽtia ędificauit ſibi domũ ⁊ excidit colũnas ſeptẽ: immolauit victimas ſuas: miſcuit vinuz et ꝓpoſuit mẽſam ſuã: miſit ancillas ſuas vt vocarẽt ad arcem.

Mat. 10. b et. 24. a Luc. 21. c

Mat. 24. b.

r ¶Et i oĩs gẽtes. Glo. Quia nouerat dñs corda diſcipulorz de q̃ditione ſuę gẽtis eẽ triſtãda: ℔ modo conſolat/ vt ſciat amiſſis iudęis ſe ſocios regni cęleſtis ex toto orbe habituros.

Mat. 24. b.

s ¶Gentes. Hic ponit ſignũ cõmune euerſiõis ⁊ aduẽtus: Ante em̃ excidiũ iudęe oĩs apli ad q̃dicãdũ p totũ orbẽ miſſi fuerũt ꝑter duos iacobos: quoꝝ alterũ occiderat herodes: alter erat eps hieroſolymitan⁹. t ¶Et cũ duxerint vos tradẽtes: nolite q̃cogitare ąd loq̃mini: vt non ſitis triſtes ſubornati a ſenſu mũdi vel carnis. u. Cor̃. iij. b. ℳõ ſum⁹ ſufficiẽtes cogitare aliq̃d a nobis q̃ſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt. v ¶Sed qð datũ vobis fuerit i illa hora id loquamini. Luc̃. xij. c. Dabo vobis os ⁊ ſapiẽtiã q̃bus nõ poterũt ꝓtradicere oĩs aduerſarij vr̃i. x ¶ℳõ em̃ vos eſtis loquẽtes/ſz ſpiritusſancti⁹. Beda. Uolũtatẽ vr̃am ꝑ chriſto offerte: ⁊ ipſe loquet̃ ꝑ ſe. Pſ. Audiã q̃d loquat̃ in me dñs. Exo. xiiij. d. Dñs pugnabit ꝑ vobis: et vos tacebitis. Uos ad certamẽ accederis: ſz ego ſilor: vos verba editis: ſed ego ſum qui loquor. ij. Cor̃. vlt̃. a. An experimẽtũ quęritis eius qui in me loquit̃ chriſtus? Sicut em̃ organum

Pſ. 84.

ſ modulationem

S

b

A ſ modulationẽ emittit ꝑm q̃ tẽperat̃ ab artifice: ſic q̃dicator loquitur ꝑm q̃ tẽperat̃ a chriſto. Uñ Eſa. xvj. c. Uenter meꝰ ad moab q̃ſi cithara ſonabit. Cithara em̃ nõq̃ ſonaret niſi moueretur. a ¶Tradet aũt frater fratrẽ i mortẽ ⁊c. Hiere. ix. b. Unuſq̃ſq⁹ a ꝓximo ſuo ſe cuſtodiat: ⁊ in oĩ fratre ſuo nõ habeat fiduciã: quia

Luc̃. 21. d

oĩs frater ſupplãtãs ſupplãtabit. Uicheq vij. a. Oẽs ſanguini inſidiant̃/ ⁊ vir fratrẽ ſuũ venat̃ ad mortẽ.

Matth. 10. c et. 24. b.

b ¶Et eritis odio oĩb⁹/hoĩb⁹. i. humũ ſapiẽtib⁹. Oẽs enim amatores mundi inimici ſũt dei ⁊ ſeruorũ ei⁹. Jaco. iiij. a. Qui⁹cunq⁹ voluerit amicꝰ eſſe ſeculi hui⁹: inimicꝰ dei conſtituitur.

Mat. 24. b. Dan̄. 9. g Luc̃. 21. d

c ¶Qui aũt ſuſtinuerit in finẽ ⁊c. Eccl̃s. ix. c. Oẽm ſup quẽ videritis tau/ ne occidatis. Tau ẽ vltima lr̃a in alphabeto: ⁊ formã crucis habet: vñ ſignificat finalẽ penitẽtiã: q̃ ſola ſaluat. Hęc ẽ talaris veſtis quã fecit iacob filio ſuo chariſſimo ioſeph: vt dic̃t Gẽſ. xxxvij. a. Et Apoc̃al. j. c. Uidi ſimilẽ filio hoĩs veſtitũ podere. Matth. x. c. Qui ꝑſeueraverit vſq⁹ in finẽ: hic ſalꝰ erit. d ¶Cũ aũt videritis abominationẽ/antichriſtũ: q̃ aduerſat̃ ⁊ extollit ſupra omne q̃d dr̃ deus aut q̃d colit̃/ita vt in tẽplo dei ſedeat oſtendens ſe tanq̃ ſit deꝰ. ij. Theſſal. ij. a. e ¶Abominationez deſolationis. i. imaginẽ hadriani vel ceſaris: q̃d fuit principale ſignũ euerſionis hieruſm. Et quid eſt idolũ abominatiõis in tẽplo: niſi puer aut ꝓſtatus mutꝰ ⁊ inutilis in eccleſia: qui reuera eſt principale ſignũ deſtructionis eccleſię. Eſa. iij. a. Ecce dñator dñs exercituũ auferet a hierlm ⁊ a iuda validũ ⁊ fortẽ: omne robur panis ⁊ omne robur aquę: ⁊ cõſiliariũ ⁊ ſapiẽtẽ de architectis: ⁊ prudentẽ eloquij myſtici: ⁊ dabo pueros ꝓncipes eorũ. Eccl̃s. ix. b. Poſitũ ſtultũ in dignitate ſublimi ⁊ diuites ſedere deorſum.

B

f ¶Qui legit. Glo. in ꝓphetis q̃ hoc q̃dicrũt Dan̄. ix. g. g ¶Intelligat: q̃ legit hãc ꝓphetiã in Daniel. ix. intelligat eſſe impletã. Uel q̃ legit ipleta/intelligat ſequẽtia eſſe implẽda: q⁹ rerũ ꝓteritarũ exhibitio ẽ futurarũ. p batio. h ¶Tunc. i. tpe euerſionis vel vltimę perſecutionis. i ¶Qui in iudea ſunt. i. in eccleſia vbi ſit cõfeſſio veritat̃. k ¶Fugiãt in montes. i. ad culmẽ virtutũ aſcẽdãt: vt ibi ſaluent̃. Gen̄. xix. d. ℳõ ſtes in omni circa regione: ſed in monte ſaluũ re fac. Eſa. ũ. a. Uenite aſcẽdamus ad montẽ dñi ⁊ ad domũ dei iacob. i. ad religionẽ. b ¶Tũc qui i iudea. Glo. Hęc facta ſunt cũ appropinquãte romano bello ⁊ iudęę exterminio: q̃ in ꝓuincia erant chriſtiani admoniti oraculo: vt eccl̃ſiaſtica narrat hiſtoria: trãſ⁹ ior̃danẽ ſecedẽtes ſub agrippę regno manebãt ad tẽpus in pella ciuitate: qui cũ ea quę ſibi obtẽperare voluit parte iudęoꝝ ſemp parebat imperio romanorũ.

Myſtice l ¶Et qui ſup tectũ. Myſtice per tectũ ſignificat caro q̃ tegit̃ aĩa. Prouerb. xix. b. Tecta iugiter perſtillantia litigioſa mulier. Super tectũ eſt qui carnẽ ſpiritui ſubiicit. Talis non debet deſcẽdere in domũ. i. ad curã carnis vel mundi ſollicitudinẽ inclinari. Chriſtꝰ em̃ noluit deſcẽdere de cruce. ij. Timothi. ij. a. Memo militans deo implicat ſe negotijs ſecularibꝰ. Luc̃. v. b. Expoliaui me tunica mea: quõ induar illa? m ¶Et qui in agro erit. i. in eccleſia: De quo Prouerb. vlt̃. b. Conſiderauit agrũ ⁊ emit eũ. Prouerb. xviij. d. Per agrũ hoĩs pigri trãſiui: ⁊ ecce totũ repleuerant vrticę. n ¶Non reuertatur retro tollere veſtimentũ ſuũ. Hieronym⁹. Ad literam tanta fuit vrbis obſidio ⁊ tam arta q̃ nulli erat licitum intrare ciuitatẽ vel exire aliqua neceſſitate. o ¶Uę autem prẽgnantib⁹ ⁊c. Glo. Quia vel vteri pondere vel filioꝝ ſarcina grauatę fugere nõ poterunt.

*Prẽgnãtib⁹ { Terrenas diuitias ꝓpũſcẽtes/nõ habẽtes. Pondere pcõꝝ graues/ſuperbia turgentes. Propoſitũ bonũ habẽtes/ſed nõdũ ꝑficiẽtes.

*Nutrientes { Diuitias habitas auare cuſtodientes. Pcũ ſua publicãtes/exculantes/defendẽtes. Propoſiti eritũ diffẽrtes oĩb⁹. p ¶In illis diebus. iiij. Reg̃. xv. d. Percuſſit manahem therſam ⁊ oĩa

qui erant in ea: noluerũt em̃ ei aperire: ⁊ interfecit oĩa ꝓgnantes eius ⁊ ſcidit eas. Manahem/cõfulens vel cõfolatio/chriſtus: Therſa pulchra vel placens mũdus. Hiere. xxxj. b. Congregabo eos inter quos erunt cęcus ⁊ claudus ⁊ prẽgnans ⁊ pariens ſimul. Nullum animal vltra nouẽ menſes portat in

L

m ſua: ⁊ q̃ i ãgro erit ñ rẽuertat̃ retro tollere veſtimẽtũ ſuũ.
o Uę aũt ꝓgnãtib⁹ et nutrienti-
q bus in illis diẽb⁹. Oꝛãte vo-
r vt hyeme nõ fiant. Erũt em̃ dies illi tribulatiõis tales q̃les nõ fuerũt ab initio creaturę quã ꝓdidit deꝰ vſq⁹ nũc
s neq⁹ fient. Et niſi brẽuaſſet dominus dies: nõ fuiſſet ſalua ómnis caro: Sẽd ꝓpter electos ąs elegit breuiauit

Mat. 24. b. Luc̃. 21. d.

Mat. 24. b.

vtero frum nili miſer bõ. Eſa. xxxvij. a. Filũ veneriũ vſq⁹ ad partũ. q ¶Oꝛate vero ⁊c. Matthei xxiij. b. Oꝛate ne fuga veſtra fiat hyeme vel ſabbato. i. q⁹ non ſit tanta neceſſitas q⁹ oporteat vos fugere hyeme vel ſabbato: quia frigꝰ ⁊ nix et pluuia et aeris intemperies ꝓhibet fugere in hyeme ⁊ in montibꝰ latitare: ꝑm q⁹ ipſe ꝓdixerat. 3. codẽ. Tũc qui in iudea ſunt fugiant in montes. In ſabbato vero ꝓhibet

Myſtice

fugere lex/ ꝑm quã nõ licet ire vltra mille paſſ⁹ ⁊c. Myſtice Per hyemẽ ſignificat finis pnitentię fructuoſe: quia in hyeme ſinkunt fructus. Per ſabbatũ ſignificatur finis temporis: quia ſabbatũ eſt finis dierum. Unde ſenſus eſt ſm Hieronymũ. Oꝛate vt nõ fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. i. ne fructus veſtrorũ operũ cũ tẽpore finiant: vt nõ dicatur de vobis Amen dico vobis recẽperũt mercedẽ ſuam: Matth. vj. a. Et Luc̃. xvj. g. Fili recordare: quia recepiſti bona i vita tua. Itẽ iudei cõſueuerũt affluere delitijs in ſabbato: hyems ꝺo triſticiam generat. Unde ſenſus eſt: Oꝛate ne fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. i. inutigilare oratioꝛi et ſobrietati: ne grauati crapula vel ebrietate vel triſticia ſeculi/fugere nõ valeatis tribulationẽ futurã. Lucas. xxj. f. aperit illum ſenſum: Attendite vobis ne forte grauentur corda veſtra crapula ⁊ ebrietate et curis huius vitę: ⁊ ſuperueniat in vos repentina dies illa.

D Triplex eccleſię ꝓſecutio

r ¶Erunt em̃ dies illi tribulationis tales ⁊c. Triplex fuit perſecutio in eccleſia. Prima tyrannorũ qui martyres occiderunt. De qua Matth. x. c. Cum perſequi vos fuerint in vna ciuitate fugite in aliã. Secunda fuit hereticorum: qui confeſſores impugnauerũt. De qua Matth. vij. c. Attendite a falſis ꝓphetis ⁊c. Tertia fuit ⁊ eſt adhuc falſorũ fratrũ chriſti: ⁊ ideo omnib⁹ maior erit. Unde Gregorius. Ultima tribulatio multis tribulationibus ꝺuenitur. De qua dicit Eſa. xix. c. Pugnabit vir cõtra fratrẽ ſuũ ⁊ vir contra amicũ ſuũ: ciuitas aduerſus ciuitatẽ: regnũ aduerſus regnũ: ⁊ dirumpet̃ ſpiritus egypti. Uę ſunt ąttuoꝛ venti ⁊ ąttuoꝛ beſtię: de q̃bus dicitur Daniel. vij. a. Uidebã in viſione mea nocte: ⁊ ecce ąttuoꝛ venti celi pugnabãt in magno mari: ⁊ ąttuoꝛ beſtię grãdes aſcendebãt de mari diuerſę iuxta ſe. Prima q̃ſi lena: ſecũda ſimilis vſo: tertia quaſi pardus: hi ſunt hypocrite: quarta terribilis atq⁹ mirabilis ⁊ fortis nimis: dentes ferreos habens ceteris diſſimilis: hic eſt antichriſtus. s ¶Et niſi breuiaſſet ⁊c. Conſolat̃ dñs breuitate tpis hos q̃s terruerat acerbitate tribulatiõis. v ¶Sed ꝓpter electos ąs elegit breuiauit dies. i. potentiã ꝑſequentiũ cõtriuit/ne tantũ nocere poſſent/ quãtũ vellẽt. Job. xxxviij. b. Circũdedi illud. ſ. mare terminis meis: ⁊ poſui vectẽ ⁊ oſtia/ ⁊ dixi: vſq⁹ huc venies ⁊ nõ ꝓcedes amplius: ⁊ hic cõfringes tumẽtes fluctus tuos. Ibi Glo. Greg̃. Dũ electus quilibet temptatur a vitijs ⁊ tamen facere male ſuggeſta renititur: quaſi mare clauſum tenet: ⁊ etſi intus tumultuoſis cogitationũ fluctibus percutit mentẽ/ ſtatuta tamen bene viuendi litora non excedit. Unde Prouerb. viij. d. Circũdabat mari terminũ ſuũ. Hiere. v. c. Poſui arenam terminũ mari ꝑceptũ ſempiternũ quod nõ ꝓteribit/ ⁊ cõmouebuntur ⁊ nõ poterunt: ⁊ intumeſcent fluctꝰ eius: ⁊ nõ tranſibũt illud. Item dies breuiauit. i. iuſtos de medio tulit ne malicia immutaret cor eorũ: Sc̃ũm q̃ dicit Sap̃. iiij. c. Placẽs deo factus dilectus ⁊ viuens inter peccatores trãſlatus eſt: raptus eſt/ ne malicia immutaret intellectum eius. s ¶Et niſi breuiaſſet ⁊c. Glo. Hęc tribulatio quãto ceteris grauior: tanto breuitate moderatior: tribus annis. ſ. cũ ⁊ dimidio: quantum ex daniele ⁊ apocalypſi iohannis conijci poteſt/ eccleſia ꝑ orbẽ impugnatura eſt. t ¶Omnis caro: id eſt nullus vel rarus.

S Et tũc ſi q̃s ⁊c.

E S a ¶Et tūc si qs vō. Glo. Quidā ad captiuitatē iudaicā ꝟ referūt/qñ multi christos se esse dicētes/ppḷm post se decepturos trahebāt. Sz nullus ibi erat fidelis quē de⁹ exhortarel ne p/uersos magistros sequerel: Oēs ꝛ obsidētes ꝛ obsessi alieni a christo obdurabāt. Ūñ melⁿ de hereticis accipiēdū ē: q̄ cōtra ecclesiā veniētes se christos esse mētiū/
Mat.24.b. Luc.17.d tur: quoꝝ primus ē/mon magⁿ / extremⁿ antichristⁿ: Act. viij. d. et. ij. Thessal. ij. a.
b ¶Ecce illic/ne credideritis/q̄ christus sit hic vl illic: vt donatistę dicūt ipm
Mat.24.b. †Pā.75. †Pā.18. Joḥel.3.c Mat.24.c. esse in aphrica tm̄: et iudęi: Mor⁹ in iudea deus: quia in oēm terram exiuit sonus eorum. c ¶Exurgēt enī pseudo christi
Pseudo christi sunt hereticiq̄ se christos esse mentiunt. Pseudo ꝓphetę sūt schismatici: q̄ semp mala ꝓphetiçāt de alijs. Primi diuidūt fidei vnitatē: contra q̄s dicit apḷs Eph. iij. b. Ūnⁿ dōs/vna fides/ vnū baptisma. Secūdi diuidūt charitatis vnitatē: de q̄bus ꝺr Prouer. vj. c. Sex sūt q̄ odie deⁿ ꝛ septimus detestat aīa eius ꝛc. ꝛ eū q̄ seminat discordias iter frēs. Itē pseudo christi sunt
Pā.104. mali ꝓlati. Christus enī idē est q̄ vnctⁿ. Ūñ Pā. Nolite tāgere christos meos. Pseudo ꝓphę sūt mali ꝑdicatores. Ūñ
Ibidem sequit in Pā. Et i ꝓphetⁿ meis nolite malignari. Tales huc usq; venerūt ꝛ venīūt multi. Matth. vij. c. Attēdite a falsis ꝓphetⁿ q̄ veniūt ad vos in vestimētⁿ/ ouiū: intrinsecus aūt sūt lupi rapaces. Hiere. v. g. Prophetę ꝓphetabāt mēdaciū: et sacerdotes applaudebāt manibⁿ suis: ꝛ ꝓplus meⁿ dilexit talia. D ¶Doctēta. Berñ. Prodigia putatiua. e ¶Ad scducēdos. Hiere. v. f. Inuēti sūt in pplo meo impij insidiantes q̄si aucupes: ponētes laq̄os ꝛ pedicas ad capiēdos viros.
F f ¶Etiā electos. Job. xlj. d. Sub ipo erūt radij solis ꝛ sternet sibi murū q̄si lutū. g ¶Ecce ꝑdixi vobis oīa: q: vt dicit Grego⁹: iacula q̄ fuidenť min⁹ ferīūt. h ¶Sol cotenebrabit ꝛc. Nota illā Glo. Bedę. Sidera i iudicio ꝛc. Homine solis ꝛ lunę significat ecclia/q̄ illuminat i ꝓlatⁿ ꝛ illuminat i subditⁿ. Ūñ Cant. vi. d. Quę ē ista q̄ ꝓgredit q̄si aurora cōsurgēs pulchra vt luna electa vt sol. Sol igit ē cęⁿ ꝓlatorū: luna cōgregatio subditoꝝ: stellę q̄ de nocte illumināt sūt ꝑdicatores: de q̄bus ꝺr Judicⁿ. v. c. Stellę manētes in ordine ꝛ cursu suo aduersus sisarā pugnauerūt. Tūc sol luxit: luna resplēduit ꝛ stellę nocte illuminauerūt: ꝛ nūc obtenebrat⁹ ē sol tenebris ignorātię: ꝛ iō luna versa ē in sāguinē añq̄ veniat dies dñi. Joḥel. iij. c. Sol ꝛ luna obtenebrati sūt ꝛ stellę retraxerunt splendorē suū. Esa. xiij. b. Obtenebrat⁹ ē sol in ortu suo ꝛ luna nō splēdebit in lumine suo. Itē Esa. xxiiij. d. Erubescet luna ꝛ cōfundet sol cū regnauerit dñs. Apocal. vj. d. Sol factus ē niger tāq̄ saccus cilicin⁹ ꝛ luna tota facta est sicut sanguis: ꝛ stellę ceciderūt de cęlo sup terrā. i ¶Et virtutes q̄ sūt i cęlis mouebūt. Amb. Tremebūt angeli: quāto magⁱ hoies. Ūñ Job. xxv. b. Stellę nō sūt mūdę i ꝺspectu eiⁿ: quāto magis hō putredo. Sz q̄d ē ꝺ: nūq̄d angeli sunt ꝺfirmati: quō ꝛ tremebūt? Rāsio: ad modū trementiū se habebūt: q: ꝓ nullo tūc rogabūt/christi iusticiā inflexibilē sciētes: vel timoꝝ ꝛ pauoꝝ eoꝝ ꝺr admiratio nouitatis. Job. xxvj. c. Colūnę cęli cōtremiscūt ꝛ pauēt ad nutū eiⁿ. Beda. Quid patiēt virgula deserti vbi ꝺcutiēt cedrus libani? k ¶Et tūc videbūt ꝛc. Glo. Quid mirū tremere hoies cū aspectu iudicij tremāt angelicę ptātes? Job. xxvj. c. Colūnę cęli ꝛc. Videbūt/quē nūc videre nolūt. Saꝑ. ij. c. Grauis ē nobis ad videndū. Esa. liij. a. Vidimⁿ eū ꝛ nō erat ei aspectⁿ neq̄ decor. Sz tūc videbūt decoꝝ. Esa. xxxiij. c. Regē i decore suo videbūt. l ¶Veniētē. Glo. ad ira vindicte q̄ mittent a filio hois veniēte i nubibⁿ cęli cū ꝑtute: q̄ ꝓi⁹ sicut pluuia i vellus descēdit cū hūilitate.
m ¶In nubibⁿ. Ad ira⁹ sicut ascēdit/sic descēdit: sic dicit Actⁿ. j. b. Itē/in nubibⁿ. i. cū sanctⁱ. Esa. iij. c. Dñs ad iudiciū veniet cū senatoribⁿ ppli sui ꝛ ꝓncipibⁿ eiⁿ. Deutⁿ. xxxiij. a. Apparuit dñs de mōte pharā: ꝛ cū eo sanctoꝝ milia. Et dicunt nubes: q: pluūt doctrinis. Ūñ. Esa. v. b. Mādabo nubibⁿ meis vt pluāt imbrē sup eā. Itē tonāt minis. Esa. xlv. b. Rorate cęli desup: ꝛ nubes pluāt iustū. i. iusticiā. Consentāt miraculis: ꝛ alte volāt ꝓ cōtęplatiōnē. Esa. lx. b. Qui sūt hi q̄ vt nubes volāt. Itē aḡs gratiarū pleni sūt. Eccs. xj. a. Si repletę fuerint nubes/imbrē sūp terrā effundēt. Prouer. iij. c. Sapiētia illiⁿ eruperūt abyssi ꝛ nubes roze cōcreuerūt. n ¶Et gloria: q̄ in primo aduētu venit cū humilitate et ignominia. Esa. liij. a. Vidimus eū ꝛ nō erat aspectⁿ: desideraumⁿ eū ꝺspectū ꝛ nouiſſi mū viroꝝ. Pā. Cognoscet dñs iudicia faciēs. Beatⁿ Bernⁿ. q̄ nō sunt agnitⁿ inuriā patiēs. o ¶Et congregabit electos suos. Hieroⁿ Sicut triticū in horreū de area totⁿ terre vētilatū. Ūñ Raba. Talis tribulatio tūc erit in circuitu aręę dñi: vt oībus paleis velut cribro examinatiōis seḡstrat⁹ a grano: solū frumētū i horreū dñi colligēdū remaneat. Ūñ Matth. iij. c. Cuⁱ vētilabrū i manu eiⁿ: ꝛ ꝓmūdabit aream suā: ꝛ triticū ꝓgregabit in horreū suū: paleas aūt cōburet igni inextinguibili. p ¶A q̄tuoꝝ. Glo. Ab oriēte ꝛ occidēte/aq̄lone ꝛ austro: ꝛ nō tm̄ ab his/ꝛ a sūmo ęre vsq; ad sūmū cęli. i. ab extremis finibⁿ ęre ꝑ directū vsq; ad vltimos ęminos eiⁿ: vbi lōge aspiciēt⁹ circulus cęli ęre videť insidere. q ¶Vētⁱ. Aug⁹. i. a q̄tuoꝝ clima tibⁿ ęre: q̄b⁹ ꝑflāt angeli: vel a q̄b⁹ oriunt q̄tuoꝝ venti. Ezechⁱ. xxxvij. c. A q̄tuoꝝ vētⁱ veni spūs ꝛ insuffla sup iterfectos istos ꝛc. Mozaliter. Quattuoꝝ vēti: q̄ duplex ꝺsideratio sui: nascētⁱ/moriētis/i. ꝓsperitate/ꝛ aduersitate existētⁱ. r ¶A ficu q̄ſt ꝛc. Multa signa ponit supra dōs de die iudicij: ꝑ adaptat ꝓ similitudinē fic⁹: vt his signis visis sciāt oēs die iudicij imminere: q: sicut arbor florūit ꝛ folioꝝ ꝓductio certū ē signū ꝓxime estatⁱ: ita ꝑdictoꝝ signoꝝ exhibitio erit certū indicium imminētⁱ iudicij. Ūñ Hieroⁿ dicit q̄ sub exęplo arboꝝ docet ō aducētu ꝓximationis. De ficu aūt potius ponit similitudinē q̄ de alia arboꝛe: q: fere iter oēs arbores vltio ꝓnat ꝛ postq̄ fructificare cępit/vsq; ad hyemē fructificare nō cessat: ꝛ subvnto coꝛtice multa grana ꝓtinet/vt die⁹ Chryś. sic ecclia quā mystice significat fic⁹/sub vno iure viuēdi multos habet filios: ꝛ ita finis tęm cępit/ꝛ vsq; ad finē ſeculi nō cessabit: sic ꝺr Matth. vltⁱ. d. Vobiscū sū oīb⁹ dieb⁹ vsq; ad ꝓximationē seculi. Spiritualiť aūt ꝓ ficū significat mgr theologus: cuⁱ fructⁱ. i. opa debēt eē i cibū alioꝝ/ꝛ folia. i. ꝺba i medicinā. Ezech. xlvij. c. grūt fructⁱ eiⁿ i cibū ꝛ folia i medicinā. Sz ō multⁱ timēdū ē/ ne sint illa ficⁱ maledicta ꝛ sterilⁱ quā dōs sine fructu foliatā inuenit. De q̄ ꝺr. ō. xj. b. Cū exiret iesus ō bethania durit: cuꝝ vidisset a lōge ficū folia habētē venit si q̄d forte inueniret i ea: ꝛ cū venisset ad eā nihil inuenit i ea ꝑter folia. Fic⁹ vbi bona/optima ē: vbi mala pessima: sic theologⁿ. Hiere. xxiij. b. Quid tu vides hieremia? Et dixi fic⁹ bonas/bonas valde: ꝛ malas/malas valde. Bona fic⁹ noluit ꝓmouēri sup ligna siluaꝝ. Ūñ Judicⁱ. ix. b. Dixerūt ligna ad arboꝛe ficū: Veni ꝛ sup nos regnū accipe. Quę rñdit: Nūq̄d possuꝝ deserere dulcedinē meā fructusq; suauissimos/ꝛ ire vt inter cętera ligna ꝓmouear? Sic bonⁿ theologⁿ nō debet deserere suauissimos fructⁿ doctrinę. s. vt ꝓmoueat i mūdo. Et tales theologoſ ḡrit dōs/ Michęe vij. a. Fic⁹ ḡcoḡs desiderauit aīa mea. Sz certe de folijs ficus tęterunt adā ꝛ eua pudēda sua: Sicut ꝺr. Gen. iij. b. Cū cognouissent se eē nudos cōsuerūt folia ficus ꝛ fecerūt sibi periçomata: Sic multi nudi frutibⁿ ꝛ opibⁿ bonis/ꝛbis tegūt turpitudinē suā. Ab hac igit discite parabolā: q: cū florere ꝛ fructificare cęperit/scitote q̄m ꝓpe est estas. s ¶Cū iā ramⁿ eiⁿ tener fuerit ꝛ nata fuerint folia ꝛc. Primo ramⁿ boni opis: ꝛ postea nata folia sermonis. Osee. x. a. Virtis frondosa israel fructⁿ adęquat⁹ est ei. t ¶Sic ꝛ vos cū videritⁱ hęc fieri: scitote ꝙ in primo sit in ostijs: quasi nōdū ē/ sed ꝓpe est: sicut q̄ in ostio domus stat: nōdū est in domo/ sed ꝓpe est vt sit in domo. Jaco. vltⁱ. b. Ecce iudex ante ianuam. Sopḥ. j. c. Iuxta est dies dñi magnus: iuxta est velox nimis.

A S a ¶Qñ ſ trāſibit generatio h: vel oē genⁿ hoīm vl specialiť iudeoꝝ. b ¶Donec oīa ista fiāt. Hieroⁿ. q̄ septa vl dicta a dño. Matth. v. b. Jota vnū aut vn⁹ apex nō ꝑteribit a lege donec oīa fiāt. c ¶De die aūt illa: q̄ſi signa illius dicī ñnūcia diri. d ¶Nemo scit ꝛc. Hieroⁿ oñdit nō de vnigenito ſz de adoptiuo fi/
Mat.24.c Luc.21.f lio hoc dixisse: Nulli eīm sctoꝝ hoīm huiⁿ diei noticiā ꝺcessū est hr̄e qō sol⁹ pr̄ et filiⁿ ꝛ spūsctus/ꝑ ē vnus deⁿ i sua scia hz: alijs incognitū. Ūñ Col. ij. a. In q̄ sūt oēs thesauri sapię ꝛ scię abscōditi. Nō eīm erpedit nob⁹ scire. Unde Actⁱ. j. a. Nō ē vr̄m scire tpa vel momēta ꝛc. Hilariⁿ. Filius et spūsctⁿ q: nō sūt a se/de die illa nesciūt a se: pr̄ aūt q: a se ē/scit a se. e ¶Videte/vigilate ꝛ orate. In his tribⁿ significat officiū totⁱⁿ hois interioris. Videte: qō officiū ē rōnabil: vigilate irascibilis: orate ꝙ piscibilis: q: oro ē pius affectⁿ mētis in deū tēdēs. Visio oꝑ vigilię ꝛ oro⁹: vigilia excitat visionē ꝛ oro⁹: oro ipetrat vigilię ꝛ visionē. Sz nec vacat mysterio q̄ dns in ꝑ caplo instāte tpe passionis ḡter dixit discipulis videte. Primo dixit: Videte ne q̄s vos ꝺducat. Secūdo dixit: Videte vosmetipsos. Tertio dixit: Videte/ecce ꝺdixi vob⁹ oīa. Quarto: Videte/vigilate/orate. Primo ponit videte ad cauēdū malo⁹ ꝺductionē: secūdo ad sui cognitionē: tertio ad ḡsentiū ꝙsiderationē: q̄rto ad futuroꝝ ꝛcōsiderationē. Videte ꝓterita: videte ꝑsentia: videte futura: oīa vana sunt. Eccs. j. a. Vanitas vanitatū. Videte surſū gaudia padisi: videte deorſū supplicia iferni: videte retro q̄lit vitijs: videte ante q̄liter viuat⁽: videte a dextris fallas delitias: videte a sinistris crebras ꝛ veras miserias: videte interi⁹ modicū vl nullū ꝑcciū videre
Ezech.1.c. B cteros⁹ cōtinuū defectū. Apoc. iiij. c. Alia erāt plena oculⁱ añ ꝛ retro: Die ḡ: f ¶Vigilate/vt pastores. Luc. ij. b. Pastores erāt in regione eadē vigilātes ꝛ custodientes vigilias noctⁱ sup gregē suū. Vigilate/vt custodes castroꝝ. Cant. iij. a. Invenerūt me vigiles q̄ custodiūt ciuitatē. Esa. lxij. b. Sup muros tuos hierl̄m constitui custodes tota die ac nocte nō tacebunt. Vigilate/vt faber in fabrica. Eccⁱ. xxviij. c. Faber coꝛ suū dabit in similitudinē picturę ꝛc. Vigilādū ē nūc ꝓpē tria. Ꝓpē latrones q̄ insidiant vt inꝺficiāt ꝛ furent. Ūñ hoīati⁽. Et iugulent hoies surgūt de nocte latrones. Et teip̄m serues nō erpgiscēris. Joḥ. x. b. Fur nō venit nisi vt furet ꝛ mactet ꝛ pdat. Ūñ Matth. xxiij. d. Si sciret pr̄ familias ꝛc. Secūdo q: iuꝛ nos sunt serpētes. Ūñ Hieroⁿ. Nō ē securū inē serpētes dormire. i. in cęu adulatoꝝ q̄ sibilant/vel detractoꝝ qui venenāt. Eccs. x. c. Si mordeat serpēs in silētio/nihil eo minⁿ habet q̄ occulte detrahit. Vel certe ꝑ latrones ꝛ serpētes/significant dęmones ꝛ pctā: q̄ iuxta nos sunt. Eccⁱ. xxi. a. Quasi a facie colubꝛi fuge pctā: ecli accesseris ad illa suscipiēt te. Tertio ꝓter lōgitudinē vię ꝛ tpis breuitatē. Ūñ helię dormiēti dixit angelus. iij. Regⁱ. xix. b. Surge comede: grādis eīm tibi restat via.
Ꝓlati vigilare debēt ꝓpter quinq Sunt aūt q̄nq; causę speciales ḡr ꝓlati debeāt vigilare. Prima est: q: sūt vigiles obsessoꝝ. Secūda: q: custodiūt tabernaculū. Tertia: q: ducūt nauē dñi ꝑ mare ꝓcellosū. Quarta: quia pascūt gregē dñi in medio lupoꝝ. Quinta: q: custodiūt lectulū salomōis. De ꝓmo ꝺr Esa. xxj. b. Vade ꝛ pone speculatorē ꝛ q̄cūq; viderit annūciet: ꝛ vidit currū duoꝝ equitū: ascēsorē asini ꝛ ascēsorē cameli: ꝛ cōsēplat⁽ ē diligēter multo intuitu: ꝛ clamauit vt leo. Et. j. Sup speculā dñi ego sū stās iugit ꝑ diē: ꝛ sup custodiā meā ego sū stās totis noctibⁿ. Cantⁱ. iij. a. Invenerūt me vigiles q̄ custodiūt ciuitatē. Sed q̄d fiet de speculatore si ꝑ eⁿ somnolētiā ꝛ negligētiā ciuitas dñi capiať/ostēdit Ezech. xxxiij. b. Si speculator viderit gladiū venientē ꝛ nō ſsonuerit buccina ꝛ ppḷs se ſi custodierit venerit⁹ gladi⁹ ꝛ tulerit de eis aīmā: ille q̄dē in iniq̄tate sua captⁿ ē/sanguinē aūt eiⁿ de manu speculatoris req̄rā: nō ppḷs certe/ſz ego. De secūdo ꝺr Numeri. i. g. Ercubabūt. s. leuitę i custodijs tabernaculi testimonij. Itē. ij. Paral. xxxv. c. Janitores p portas singulas obseruabāt: ita vt nec puncto q̄dē discederēt ꝛc. Sed q̄d mō. Esa. lxj. d. Speculatores eiⁿ cęci oēs nescierūt vniuersi: canes muti nō valentes latrare/videntes vana/dormientes ꝛ amantes somnia. De tertio ꝺr in Pā. Qui deducēdūt mare in nauibⁿ faciētes opationē in aḡs multⁱ. Hare mūdus: nauis generalis ecclia: naues ꝑticulares ecclię. Rector⁽ pme nauis ē dns papa: rectores ꝺo aliarū sūt alij ꝓlati. Sed heu iā plurib⁹ cōpetit q̄d dicit Prouer. xxiij. d. Eris sic dormiens in medio mari: ꝛ q̄ſi sopitⁿ gubernator⁽ amiſso clauo/ꝛ dices: verberauerūt me sed nō dolui: traxerūt me et ñ sensi: q̄ſ cuigilabo? De q̄rto ꝺr Genⁱ. xxxj. f. Fugiebat somnⁿ ab oculis meis ꝛc. De
L Pā.103. Mat.24. d. et.25.a
Mat.26.a Luc.22.a Joḥ.12.a
q̄nto ꝺr Cantⁱ. iij. c. En lectulum salomonis ꝛc. Job. xxiiij. a. Quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suū: vigilāteſq; ad ꝺdā ꝛparāt panē
b vt vigilet ¶Vigilāte ḡ: Nescitⁱ eīm q̄n dns domⁿ veniat: sero an media nocte/an gallicātu an mane/ne cū venerit repēte iueniat vos dormiētes. Q̄ō āt vob⁹ dico/oīb⁹ dico: vigilate.
k ¶Rāt autē Ca. XIIII
l e pascha ꝛ āçyma pⁿ bi/
m duū/ꝛ q̄rēbāt sūmi sacerdotes ꝛ scribę quō eū dolo tenerēt ꝛ occiderēt. Bicebāt liberis. i. subditⁱ. Dicit ḡ: e ¶Videte/vide. f ¶Vigilate/spe. g ¶Et orate/charitate. h ¶Vigilate ꝛc. Glo. Ꝓmisso patrifamilias exęplo cur ꝓsumatiōis diē reticeat: dicit: Vigilate ḡ ꝛc. i ¶Q̄ō aūt vob⁹ ꝛc. Mō solū rectores ecclię/sed oēs vigilare ꝺcipimur/ianuas cordiū custodientes: ne antiq̄ hostⁱ mala suggestio subintret: ne nos dns dormientes inueniat. Ūñ paulus. i. Corⁱ. xv. c. Euigilate iusti ꝛ nolite peccare. Alia Glo. Hoc fine ꝓcludit sermonē/vt cōe oīm ꝺceptū nouissimi ꝑ primos audiāt. Expo. La. XIIII.

Rat aūt pascha ꝛ azyma ꝛc. Jn fine capli ꝺceden
c tis egit euāgelista de aducētu dñi ad iudiciū: qui erit in gloria ꝛ maiestate oīb⁹ manifestⁿ/cū prius fuerit i humilitate ꝛ mulⁱ occultⁿ: Jn ꝑ aūt caplo adūgit de dñi passione/quā sustinuit ex sūma charitate: ꝓiungēs gloriā maiestatis merito passionis: ꝙ hoc ostēdēs ḡ sit via ad gloriā. s. angustia passionis. Ūñ Luc. vltⁱ. d. Nonne oportuit christū pati ꝛ sic intrare in gloriā suā: quāto magis ḡ oportet nos petōres pati si volumⁿ intrare i gloriā alienā. Ūñ Actⁱ. xiij. d. Per multas tribulatiōes oportet nos intrare i regnū cęloꝝ. Dividit aūt ꝑ capitulū in q̄tuoꝝ ptes. Jn ꝓma pte agit de refectione dñi in domo simonis i bethania ꝛ unctione marię. Jn secūda de agni paschal⁽ māducatione in hierl̄m: ibi: Ite in ciuitatē. Jn tria de dñi oꝛone ꝛ discipuloꝝ dormitiōe: ibi: Et venit i ꝺdiū. Jn q̄rta agit de dñi captione ꝛ illusione ꝛ petri negatione: ibi: Adhuc eo loquēte. Allegorice/aūt post cōsummationē duoꝝ testamētoꝝ ꝑ biduū significatoꝝ/q̄ dns i morte cōtinuauit celebrato pascha typico ꝓsequēter instituit eucharistię sacramentū tropologice oſtendēs per hoc post illuminationē q̄ est ex duobus testamētis ꝛ non ante sumere agnū paschalē: id est corpus domini. Dicit ergo: k ¶Erat aūt pascha.

Est enim pascha
- Vespera q̄rtadecima lunę: Matth. xxvj. a. Scitis quia post biduum pascha fiet.
- Agnus imolatus. Luc. xxij. a. Ubi vis paremus tibi comedere pascha.
- Prima dies açymoꝝ q̄ntadecima luna aprilis. Joḥ. xiij. a. Ante diē festū paschę.
- Açyma. Joḥ. xviij. c. q̄ñ nō introierunt ꝓtoriū ne cōtaminarent: sed manducarēt pascha.
- Christus. j. Corⁱ. v. b. Pascha nostrū imolatⁿ est christⁿ. Est aūt pascha ḥm Aug⁹. hebraicū ꝛ phase similiter: ꝛ vtrūq; interptat trāsitⁿ: Scōm Amb. phase hebraicū ē/ꝛ inꝑat trāsitⁿ: pascha vo greca est/ꝛ interptat passio. l ¶Et azyma. i. dies in q̄ ꝓmo açyma comedebaⁱ. i. decima q̄rta luna ad vesperā: tūc eīm comedi ꝺcipit agnⁿ pascha: q̄ hic ꝺr pascha/cū açymis ꝛ lactucis agrestib⁹: Exo. xij. b. Erat ḡ q̄ hoc dixit dns tertia feria post dñicā palmarū/sicut dicit Aug⁹: q̄a sexta die ante paschā. i. sabbato ante dñicā palmarū venit ie/sus in bethaniā: ꝛ fecit ei simon ꝑ cęuiuū: vbi maria lauit pedes eius lachrymis ꝛ unguēto unxit: sicut ꝺr Joḥ. xij. a. Inde venit hierl̄m in dñica palmarū sup asinā: vt dicit Johānes in eodē caplo. Et ex sabbato usq; ad diē quo hoc dixit/consummatū est q̄triduū/vt dicit Aug⁹. Ūñ patet ꝙ ꝑ dixit die martis post ramos palmarū. m ¶Et q̄rebant sumi sacerdotes ꝛ scribę quomodo eum dolo tenerent ꝛc. i. ad occidendum tenerent. Non sicut sponsa tenet: Cantⁱ. iij. b. Tenui

Universidad de Deusto

E ℣ eum:nec dimittam donec introducā illā ī domū matris meę.
a ¶Hō in die festo ne forte tumultus fieret in popu-
lo. Hō ponit bonā causam. s. vitationē scandali: sed timebat
ne forte tolleret a manibus eorū impetu ppli. b ¶Et cum
Mystice esset bethanię ⁊c. Mystice: Domus simonis est domus
obedientię: in quā venit anteq̄ pateret: p hoc ostēdēs q̄ p obe-
dientiā erat mundū
Mat.26.a redēptur⁹/⁊ ad glo-
riā transiturus. Un-
de Phil. ij.b. Fac⁹
Al. hz tiesus est obedies vsq̄ ad
mortē: mortē aūt cru-
cis: ,pter q̄d et de⁹
exaltauit illum. Eccl̄j.
xj.a. Sapiētia humi-
liati exaltabit illum.
Ibi recūbit dñs: ibi
refician: ibiq̄ peccatri
ci ,ppitiat. Ideo qui
vult eū ,ppitiū habe-
re/necesse est vt i do-
mo obedientię eū que-
rat. Ibi eū inuenit re
cūbētē: ibi eū varijs
ferculis refician. i. ge-
mitib⁹ orationū/ su-
spiriūs meditationū/
gaudijs cōtemplationū: ibi inebriat lachrymis plorātē. Mu-
lier q̄ effudit vnguentū/est anima pēnitētis. Unguētū aūt est
deuotio orōnis. Ūñ Apocal. v.c. Et phialas aureas plenas
odoramētorū q̄ sunt orationes scōrū. Eccs. x.a. Vulcę mo-
rientes pdunt suauitatē vnguēti. Hoc vnguēto pēnitens vn-
git caput ielu: quādo orat ⁊ adorat ei⁹ diuinitatē. Pedes po
eius vngit: q̄n fideliter credit eius humanitatē/vel q̄n paupe-
res refician operib⁹ pietatis. Alabastrū in quo vnguentū/ē cor
pēnitentis: quo fracto p cōtritionē verā/effundit vnguētū de-
uotę orationis: et implet tota dom⁹ paradisi ex odore vnguē
ti: vt dicit Joh. xij.a. Unde Eccl̄j. xxiiij.b. Quasi libanus non
incisus vaporauit habitationē mā: ⁊ quasi balsamū nō mixtū
odor me⁹. Apocal. viij.a. Ascendit fumus incensorū de orati-
onibus sanctoꝝ de manu angeli coram deo. Maxime aūt i ora-
tione ⁊ meditatione frangēdū est alabastrū. i. cor: vt larga sit
effusio/⁊ pfundat tota dom⁹ paradisi. Unde Thren. ij.f. Ef-
funde quasi aquā cor tuū ante cōspectū dñi: Talis oratio asce-
dit libere coram deo: imo quasi mirari facit. Unde Cant̄. iij.c.
Quę est ista q̄ ascēdit p desertū sicut virgula fumi ex aromati
bus myrrhę ⁊ thuris: ⁊ vniuersi puluer⁹ pigmētarij. c ¶Le
prosi. Glo. Nomē pristinū manet vt virtus curatiōis appa
reat: leprosus ēn fuerat/sed a dño curatus erat. d ¶Venit
mulier. Glo. Maria magdalena soror lazari quē suscitauit
dñs. Joh. xj.f. Hoc iohānes. xij.a. dicit esse factū ante ser dies
pasche pridie q̄ asino sedens venit hierusalē. Ipsa est ēn nō
alia que quondam adhuc peccatrix: vt Luc̄. vij.f. scribit: pe-
des dñi lachrymis rigauit ⁊ vnguento vnxit: nūc iustificata ⁊
familiar⁹ facta: nō tm̄ pedes: vt iohānes dicit/ sed ⁊ caput: vt
Matthęus. xxvj.a. et Marcus phibent/ oleo sancto pfudit.
e ¶Habēs alabastrū. Glo. Alabastrū marmor candidū
varijs guttis distinctū/vngūēta incorrupta seruat. f ¶Nar
dispicati ⁊c. Spicata nardus dicit mirta: quia non solū de
radice/sed de spicis ⁊ foliis cōpositum erat: quod est pciosius.
g ¶Erāt aūtē quidā indigne ⁊c. Per synecdochen plu-
rale p singulari posuit. Johannes iudā hoc dixisse dicit: quia
fur erat ⁊ loculos habens/ea q̄ mittebant portabat. Forsitan
⁊ alij discipuli aut senserunt hoc aut iuda dicente persuasi sūt:
⁊ omniū voluntatem matthęus ⁊ marcus verbis expressērūt:
sed iudas quia fur/⁊ alij ,pter curam pauperum. Johannes
autem illū solū cōmemorare voluit/cuius hac de causa furan-
di consuetudinem intimare curauit. b ¶Ut quid pditio
ista vnguenti ⁊c. Perditus de salute pditionez inuenit: vt
in ficu fructifera mor⁹ laqueū nācisceret. i ¶Poterat ēn
vnguentū istud vendūdari ⁊c. Glo. Sub ꝓtextu auaricię
mysteriū loquit fidei. Etem fides nostra trecentis emit dena-
rijs. Fides nostra. i. res fidei. s. vita eterna/trecentis emit de-
narijs. i. trecentis obseruantijs: quę ideo denarij dicunt: quia
in obseruantibus eas nomē ⁊ imago sūmi regis reformat: vt
a christo christiani et a deo dij dicant. Decem autem sensus
sūt: quinq̄ interiores ⁊ quinq̄ exteriores. Per istos decē sen-
sus implet decalogus mandatorū: p quorū implētionē tripli
catā ſm corpus ⁊ animā ⁊ spiritū: per decē sensus emit fides 6
nostra. i. vita eterna. Unde si quis vult emere vitā eternā: im-
pleat decē mandata: sicut dicit Matth. xix.c. Si vis ad vitā
ingredi serua mādata. Oportet aūt vt ad implētionē cuiusli-
bet decē mādatoꝝ applicent oēs decē sensus/⁊ ita ad ipletio
nē decē mādatorū decē sensus decies replicāt et sic fiūt cētū:
q̄ decies decē. Ita/
q̄ decē sensus semel
replicati ad singula
mādata fiūt cētū de-
narij: secundo replica
ti ducenti: tertio re- Mat.28.a
plicati trecenti/repli Joh.12.b.
cant ſm corpus/ani-
mam ⁊ spiritus: hoc
modo oportet vt qui
cunq̄ vult habere vi
tam eternam quā cre
dimus ad implerio- Al. thę
nes decalogi. i. vt ea
impleat: applicet de-
cem sensus ſm cor-
pus. i. ipsa corporis
administratiōe ⁊ ſm
animā: id est ,pmpti-
tudine voluntatis et
desiderū: ⁊ ſm spiri-
tum: id est iudicio rationis. Tūc ēn pfecte implent mādata:
q̄n decem sensus ita applicāt ⁊ corpus ministrat/volūtas de-
siderat: ⁊ ratio iudicando cōprobat. k ¶Et dari pauperi-
bus. Joh. xij.a. dicit solā iudā hoc dixisse. Unde habet ibi:
Dixit ergo vnus ex discipulis eius iudas scariothis q̄ ei erat
traditurus: quare hoc vnguentum non vendit trecentis de-
narijs ⁊ datū est egenis? Ad hoc dicit Rabanus q̄ oēs disci
puli dixerunt hoc/sed diuersis causis. Judas causa cupidita-
tis: alij gratia pietatis. Beda dicit q̄ synecdochice dicit hoc
marcus/attribuens dictum vnius pluribus. Vel certe potuit
esse q̄ quidā corū qui ibi erant verbis iudę ꝓuasi dixerunt/vel
corde vel ore: et quia dixerat iudas q̄ poterat trecentis dena-
rijs vendi: ideo triginta argenteis vendidit ipsum deū: qui va
lēt trecētos denarios vsuales. In hoc facto significat iudas b
multos qui tempus perditū reputant q̄d impendit orationi
aut cōtemplationi. Sic ⁊ martha/ Luc̄. x.g. Domine nō est
tibi cure q̄ soror mea reliquit me solā ministrare? l ¶Bo-
nū opus ⁊c. deuotionis/meditationis/pietatis/ qua primo
miserta sui vocat orationi: q̄d valde placet deo. Eccl̄. xxx. b.
Miserere animę tuę placens deo/et cōtine ⁊ cōgrega cor tuū
in sanctitate eius. m ¶Semp ēn pauperes habet⁹ vo
biscum. Deut̄. xv.b. Nō deerunt pauperes in terra habita
tionis tuę. Hoc enim dispensatiue facit misericors dominus
vt pauperes qui hic inediam patiunt a diuitibus bona ſsen-
tia recipiāt q̄bus sustententur: ⁊ diuites qui hic abundāt bona
sua pauperib⁹ cōmunicent: vt p ea bona eterna inueniāt. Luc̄
xvj.c. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cum
defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. n ¶Me autem nō semp habebitis/ſsentē ſsentia corporali. Nec eti
am in orationibus semp ſsens est nec in cōtemplatione: imo
diu querit ⁊ tarde inuenit: et inuentus cito amittit. Beatus
Bern. Fluit hora sed breuis mora. Cant̄. v.b. Pessulū ostij
mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat atq̄ trāsierat: Ani
ma mea liquefacta est: vt dilectus locutus est: quęsiui ⁊ nō in-
ueni illū: vocaui et nō respondit mihi. o ¶Quod habuit/
in corde: hoc fecit. i. exhibuit in opere: nō vt multi semp pre-
gnantes ⁊ nunq̄ parientes. Esa. xxvj.a. Venerunt filij vsq̄
ad partum ⁊ nō erat virtus pariēdi. Matth. xxiij.b. Sę pre-
gnantibus ⁊ nutrientibus in illis dicēb⁹. p ¶Preuenit vn
gere ⁊c. id est ante diē sepulturę meę parauit sibi vnguentū
vt tunc ungeret me. Unde Joh. xij.b. Sinite eam vt in diem
sepulturę meę seruet illud. Vel/ Preuenit ungere cor-
pus meum in sepulturam: id est vnxit me dum potuit/ti
mens ne tunc non liceret ,pter iudeos. Mystice: q̄ ¶In Mystice
sepulturam. Sepulchrum iesu est mens deuota vbi iesus
multum desiderat sepeliri. Unde Ben̄. xlix.d. dicit iacob fi
lijs suis: id est christus. Sepelite me in spelūca duplici: in in-
tellectu scilicet ⁊ affectu. Spelunca superior est affectus: infe-
rior intellectus. Multi cum mulieribus sepeliunt eum in spe
lunca inferiori q̄ solam cognitionem: habentes eū in spelunca
cordis sui: sed vult etiam sepeliri in superiori p nimiā dilectio

A ℣ nem: ibi ēn viri sepeliunt. s ¶Narrabit in memoriam
eius/celebrandā. Prouerb. x.b. Memoria iusti cū laudibus.
Pō. iii. Eccl̄. xlj.c. Bonū nomen ꝓmanebit in ęuū. Pō. In memoria
eterna erit iustus. Et certe ex officio sedulę cōtēplationis non
solū acquirit⁹ glia apud deū ſz etiā bona fama p totum mūdū.
Odiu claustrales ste-
terunt clausi in clau-
stris suis/vacātes cō
templationi et orati-
Matth.26.a oni/habuerūt gratiā
Luc̄.22.a. coram deo ⁊ corā ho-
minib⁹: exeuntes ad
publicū ⁊ frequētan-
tes curias/amiserunt
vtrūq̄. iij. Reg. ij.f.
dicit salomon semel:
Edifica tibi domū in
hierusalem et habita
ibi ⁊ non egredieris
inde huc atq̄ illuc: q̄
autem die egressus fu
eris ⁊ transieris tor-
Matth.26.b rentem cedron/ scito
Luc̄.22.a. te interficiendum.
b ¶Et iudas sca-
riothis ⁊c. Hoc fu
it in quarta feria. Tunc enim scribę ⁊ sacerdotes intrauerunt
consilium quomodo iesum dolo tenerent ⁊ occiderent. Quos
audiens iudas congregatos/venit ad eos ⁊ vendidit illis ie-
sum triginta argenteis/recompēsans incōmodū q̄ sibi factū
putauit in effusione vnguenti. Et hoc approbat consuetudo
ecclesiastica. Quarta enim feria ante cęnam ante epistolā le-
gitur ꝓpheria/Esa. lxij.d. quę dicit. Ecce merces eius cum eo.
Et ꝓpheravit esaias de iuda. Hinc etiā scōm locum post se-
ram feriam qua dñs crucifixus est obtinet quarta feria in ie-
iunijs ⁊ afflictionibus celebrandis: q̄ in ea fuit dñs venditus.
Moraliter Moraliter. Judas est peccator pnitens/ confiteri volens:
B mortis memoriam vl̄ suā futuram/vel christi ꝑteritam q̄ ocu-
lis habens: hęc ēn maxime operat voluntatem confitēdi pec-
cata. c ¶Unus de duodecim abijt/ sponte: d ¶Ad
summos sacerdotes: id est in potestate iudiciarią vitaq̄ ⁊
scientia pminentes. e ¶Vt ꝑderet eum illis: id est iesu
quem in corde suo gerit occisum. f ¶Qui: scz sacerdotes.
g ¶Audientes/veram peccatoris confessionem. h ¶Ga-
uisi sunt/de salute confitentis. Luc̄. xv.b. Gaudiū est ange-
lis super vno peccatore pnitentiā agente. i ¶Et promise-
runt ei pecuniam se daturos: id est absolutionis benefi-
cium ⁊ orationis suffragium: ⁊ etiam si necesse fuerit tempo-
rale subsidiū. Tunc bene vadit res: quando peccator dicit sa-
cerdoti peccata sua: ⁊ sacerdos dat ei si opus fuerit vitę neces-
saria. Modo fit econtrario: sacerdotes accipiunt pecuniam a
peccatoribus: ⁊ peccata eorum comedunt: ⁊ occidunt per ma-
lum exemplum. Osee. iiij.b. Peccata populi mei comedūt sa-
cerdotes: ⁊ ad iniq̄tates subleuabunt animas eoꝝ. k ¶Pe-
cuniam/triginta argenteos: vt dicitur Matth. xxvj.b. q̄ va-
lent trecētos denarios vsuales. l ¶Et quęrebat quomo-
do illum oportune traderet. Sic peccator confiteri vo-
lens debet querere oportunitatem tradendi sacerdotibus suū
veterem hominē/quasi latronem p⁹ eorum arbitrio torquen-
dum. Ista autem oportunitas cōsistit in tribus. In cōfessoris
sufficientia: in confitentis obedientia: in loci ⁊ tēporis conue-
Conditiones nientia. Est aūtē confessor sufficiens/ si sit discretus/expertus/
boni ꝓfessor⁹ compatiens: vt vngat suauiter: sicut bonus medicus blandis
exhortationibus vulnera peccatorum: ⁊ liget ea vinculis vti-
lium pręceptorum: ⁊ inuoluat panniculis: id est exemplis san-
ctorum: infundatq̄ pariter oleum blandę cōsolationis: ⁊ vinū
asperę increpationis: sicut samaritanus: Luc̄. x.f. Sunt enim
peccatores quasi vasa argentea fracta quę trandunt ꝓfessorib⁹
religanda: quę sacerdotes debent blandis consolationibus et
exhortationibus quasi quibusdā filis argenteis religare. Sed
multi sunt duri ⁊ inexperti: qui dñi vasa quę sibi tradita sunt
religanda/malleis increpationū ⁊ obiurgationum omnino cō
terunt ⁊ confringūt: ⁊ fit scissura deterior. Confitentis obedi-
entia tunc erit: quando confitens paratus est in omnibus obe-
dire cōfessori suo vt vere dicat: detis pnitentiā ego tradam
veterē hoiem puniendum. Sic dixit paulus/ Act̄. ix.a. Dñe
quid me vis facere? Loci ⁊ temporis conuenientia querenda
est in confessione: quia nec in omni loco nec in omni tempore
confitendum est. m ¶Et prima die azymorū ⁊c. Prima L
dies azymorum potest dici dupliciter. Uno modo dicit dies
azymorum quādo prima azyma comedebat: hoc est quartade-
cima luna ad vesperam: sic accipit hic. Unde aliquādo ꝑmam
diem azymorum dicunt eam quę ante azyma est: Assueuerant
enim a vespera nume
rare diem. Alio mo-
do dicitur ꝑma dies
azymorum/ dies in ꝙ
primo nō erat fermē-
tatum in domib⁹ co-
rum: hoc est quītade-
cima luna. A quarta-
decima vsq̄ ad vespe
ram licebat comede-
re fermentatū: sed in
vespere eiiciebat ab
omnibus vsq̄ ad vi-
cesimū primum diem: Moraliter
Exod. xij.c. Prima
die ⁊c. Moraliter. Septem dies azymo
rum sunt septē virtu-
tes: quibus vetus ho
mo exuitur et nouus
induitur: Sicut ꝙce-
pit apl's/Col. iij.b. Expoliātes vos veterem hoīem cum acti
bus suis: et induentes nouū eum qui renouat in agnitionem
dei. Prima dies est timor. In hac die cōfigitur vetus homo.
Unde Pō. Confige timore tuo carnes meas. Secunda ē iu- Pō.118.
sticia/quo peccato restituitur: Peccatū enim confitum adhuc
palpitat. Eccl̄j. ij.a. Fili accedēs ad seruitutem ⁊c. Tertia est
magnificentia: qua contraria assumunt⁹ quasi ad medicinam.
Pō. Sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. Pō.95.
Quarta est odium vitiorum: quo peccata semel relicta nō re-
sumuntur: sed potius abominant. Pō. Iniquitatē odio ha- Pō.118.
bui ⁊ abominatus sum. In his quattuor diebus perfecte oc-
ciditur vetus homo. In alijs tribus reuiuiscit nouus. Quo-
rum primus est cognitio fidei: in hoc incipit viuere nouus ho D
mo. Habacuk. ij.a. Justus autē ex fide sua viuet. Secūdus est
donum scientię: in quo pascit nouus homo adhuc infans pa-
ne doloris: q̄ potat aqua lachrymarum. Eccs. j.d. Qui addit
scientiam: addit ⁊ laborem. De quo Esa. xxx.c. Dabit tibi dñs
panem artū ⁊ aquam breuem. Tertius dies est spes venię: in
quo nouus homo iam grādiusculus factus in suis tribulatio-
nibus confortatur. Roma. xv.c. Spe gaudentes in tribulati-
one patientes. Bene ergo dicit: Prima die azymorum:
hoc est in die timoris/quando pascha immolatur: quia cūc pec
catum occiditur. Eccl̄j. c. Timor domini expellit peccatum.
n ¶Dicunt ei discipuli: id est timorate mentis cogitatio-
nes. o ¶Quo vis eam⁹ ⁊ paremus tibi vt māduces
pascha? Valde bene querunt discipuli: quia duo loca sunt in
anima: in quorum vtroq̄ dñs habitare potest. i. intellectus ⁊
affectus: sed affectus magis quietus est/magis secretus ⁊ ma
gis idoneus refectioni dñi. De quo Pō. Hec requies mea in Pō.131.
ſculum ſculi: hic habitabo quoniā elegi eam. ij. Paral. vij.c.
Elegi mihi domū istam in locū sacrificij. Prudēter aūt ſgunt
discipuli: Quo vis eamus ⁊ parem⁹ tibi vt māduces
pascha. Hoc idem querit sponsa. Cant̄. j.b. Indica mihi vbi
cubas vbi pascis in meridie. Item Deut̄. xvj.b. Non pote-
ris immolare phase in qualibet vrbium tuarū: sed in loco quē
elegit dñs deus tuus. p ¶Et mittit duos ex discipulis
suis. Duos. i. timorē ⁊ amorem. Hi sunt qui addurerunt asi-
num. ē. ri.a. q ¶Ite in ciuitatē: ⁊ occurret vobis hō:
Al. tspūalis ſspiritus rōnalis. r ¶Lagenā aquę bajulās: id est ꝙci-
entiam aquis lachrymarū plenā. s ¶Dicite dño dom⁹:
rationi. Prouer. xx.b. Rex qui sedet ⁊c. t ¶Ubi est refe-
ctio mea/vbi pascha cū discipulis. i. cum sanctis deside-
rijs: quę sunt alij discipuli iesu. v ¶Et ipse vobis demō-
strabit cenaculum. Cenaculum est superior pars domus.
Domus ēn significat legē: pars superior est ſspialis intelle-
ctus: pars inferior ſkalis: q̄ artior est/illa latior. x ¶Grāde/
affectu. Grande/ q̄ pōt recipere dñm cum familia sua tota.
y ¶Stratum/virtutib⁹. Discipuli: timor ⁊ amor. z ¶Et
abierūt discipuli eius ⁊ venerunt in ciuitatem ⁊c. id
est animam rōnalem. a ¶Et parauerūt. Timor parauit
lactucas agrestes: id est amaritudinē pcōz. Amor ꝙ para-
uit agnū ⁊ azyma. i. imētis mālsuetudinē ⁊ sciētię meritoꝝ.

E B a ¶ Vespe aūt facto: nō tm̄ tpali/ sꝫ etiā spūali: qꝛ verus sol iā appropinquerat ad occasū: Qui duplex ē. s. occasus mort' ꝛ peti. Primū sciuit/ qꝛ mortē sustinuit: secūdū nesciuit: qꝛ petm̄ nō fecit nec facere potuit. De hꝯ sole dr̄ Malach. vlt. a. Orietꝰ vob nomē meū timētibus sol iusticie. Dic ḡ: Vespe aūt facto. i. sole iusticie ad occasū mort' appro-
Matth. 26. b Luc'. 22. b. pinqnte: vl' lege veteri deficiēte: vl' veter' hois iteritu iminēte: vl' secli ꝯsūmatiōe iā instāte: fm̄ ꝙ dicit. j.
Joh. 13. c. Joh. ij. c. Filioli nouissima hora ē. b ¶ Venit cuꝫ duodeci: p̄ q̄s vniusitas electoꝝ significat: qꝛ denari' nūer' ē pfect'. c ¶ Et discūbētibus eis. Chryſ. Qualit' discūbebāt si pascha manducabāt: qꝛ dr̄ Exod. xij. b. Sic comedet' illū: renes vr̄os accīgetis ꝛ calciamenta habebit' in pedib' vr̄is

a b pascha. Vespe aūt facto/ vē c nit cū duodecim. Et discūm d bētib' eis: ꝛ mādūcātibus/ ait e iesus: Amēn dico vobis: qꝛ f vnūs ex voƀ tradet me q̄ mā ducat mecū. At illi cepe rūt g cōtristari ꝛ dicēre singillati: h Nūquid ego? Qui ait illis: Vnus ex duodecim q̄ intin git manū mecū in catino. Et i filiūs q̄dē hois vadit/ sic scri ptū ē de eo. Ve aūt hoi illi p k quē fili' hois tradet. Bōnū

tenētes baculos in manib' ꝛ festinānter comedet'. Solo. Post recubuerūt. Discūbētib'/ in domo aliena: qꝛ fili' hois nō habet vbi caput suū reclinet: Matth. viij. c. d ¶ Et māducā tib'. i. de veter' hois ꝯsūmatiōe ꝛ noui repatiōe gaudētib': vl' māducātib' panē āgeloꝝ. De q̄ Luc'. xiiij. d. Btūs q̄ māducabit panē in regno dei. e ¶ Amē dico voƀ. Glo. Sicut de passiōe p̄dixerat/ ita de p̄ditore p̄dicit/ dās locū pnitēdi: vt cū itellexisset cogitatiōes suas p̄sciri a deo peniteret eū facti sui. Nō tn̄ ex noie eū designat/ ne apte redargutus īpudētior fiat. Mittit crimē in nūex vt cōscius pnitētiā agat. f ¶ Vnus ex voƀ ꝛc. Dū falsitas arguit: veritas cōprobat/ ꝛ implet.
Ps. 54. Ps. Tu ꝟo vnanimis: dux me' ꝛc. g ¶ Et dicere singillatim. Chrysostom'. Elegit terrere vniuersos vt vnū saluaret. h ¶ Nunquid ego? Glo. Sciūt vndeci apostoli quia nihil
F mali ꝯ dn̄m cogitauerāt: sꝫ pl' credūt magr̄o q̄ sibi/ ꝛ timētes fragilitatē suā tristes d̄ petō iterrogāt cui' ꝯsciaꝫ nō habebāt.

Vocat dn̄s iudam
- Generalit' qn̄ dixit: Vnus ex voƀ me tradet.
- Specialit' qn̄ dixit: Vn' ex duodeci q̄ intīgit ꝛc.
- Singularit' qn̄ dixit: Tu dixisti: Nūqd tamē ex noīe relinquēs ei locū pnitēdi/ ꝛ aliis dās formam similiter faciendi.

Reuocat autē eū p
- Manifestationē criminis in genere/ ibi: Vnus ex vobis me tradet.
- Cōminationē gēne dānatiōis/ ibi: Ve aūt hoī illi.
- Sacramentū cōionis qn̄ dedit corp' suū cū aliis.
- Respōsionē humilitat'/ ibi: Amice ad q̄d venisti.

i ¶ Et fili' hōīs vadit: p viā rectā in ciuitatē habitationis. i. p tribulatiōes i gloriā. l ¶ Si natus. Simplr dictū est. i. vulgarit': qꝛ ei q̄ nō est nec bn̄ nec male esse pōt. k ¶ Bonū erat ei. i. nullū malū. Hiero'. Multo meli' esset oīno nō esse/ q̄ male esse. Vel/ Bonum erat ei si nō esset natus/ ex vtero. Quia dicit Aug'. Melius ē sic esse q̄ nō esse. Loquit' de puulis. Itē/ Bonū erat ei si nō esset natus/ natiuitate regeneratiōis: q̄ sener nascit' a diabolo ꝛ seipso. Joh. viij. e. Vos ex p̄re diabolo estis. De hac natiuitate dicit' Job. iij. a. Pereat dies in q̄ natus suꝫ. Hiere. xx. d. Maledicta dies in q̄ natus sū. Vel/ Bonū erat ei. i. minus malū erat ei: si nat' nō fuisset christo p notionē. ij. Pet. ij. d. Melius ē viā veritatis nō agnoscere ꝛc. Vel/ Bonū erat ei. i. iude: l ¶ Si natus nō fuisset hō ille. i. christus nō fuisset icarnatus. i. min' malū. m ¶ Et māducātibus illis: vet' pascha terminātibus/ nouū inchoātibus: ꝛ iō post cibū nō an̄: n ¶ Accepit iesus panē ꝛ b̄ndicens fregit ꝛc. Sicut dicit Beda: ip̄e ordo ꝟboꝝ cōuenit mysterio: corpus em̄ suū p panē significatū in cōceptiōe b̄ndixit. i. ꝟtutū ꝛ diuinitatis plenitudine īpleuit: qꝛ in ipo corpalit' habitat plenitudo diuinitat': Col. ij. b. Et postea/ o ¶ Fregit. i. spōte sua frāgēdū ꝛ crucifigēdū exposuit. Esa. liij. c. Oblatus ē: qꝛ ip̄e voluit. Joh. x. d. Ptāte habeo. Et etiā
Ps. 92. idē corpus q̄d induit. Ps. Dn̄s regnauit decorē indutus est. p ¶ Et dedit. i. nō vendidit. q ¶ Eis. i. discipulis. Aliī nō habēt ius edēdi de illo pane: nisi soli discipuli: q̄ ei' scholas intrāt: ꝛ lectiōes ei' rumināt: hūilitatis/ māsuetudinis/ charitat'.

Matth. xj. d. Discite a me ꝛc. Joh. xiij. d. In hoc scient oēs. r ¶ Sumite: edite corde credendo/ ore ꝯfitēdo. Roma. x. d. Corde credit' ad iusticiā: ore autē fit ꝯfessio ad salutē. j. Reg'. xxij. b. Nō est q̄ vicē meā doleat. s ¶ Hoc ē corp' meū. So
G let q̄ri q̄b' ꝟbis dn̄s panē in corp' suū trāssubstātiauit: aut em̄ p̄us cōfecit ꝛ postea formā cōficiēdi tradidit/ aut econuerso/ aut simul. Si p̄us cō fecit/ q̄ p̄usq̄ diceret hec ꝟba: Hoc ē corpus meū/ cōfecit: q̄ ꝟtute illoꝝ ꝟboꝝ nō est facta trāssubstātiatio: q̄ alit' fecit dn̄s q̄ mō faciat eccl'ia. Si p̄us formā tradidit/ sꝫ formā tradidit qn̄ dixit: Hoc ē corpus meū: q̄ tūc nō ꝯfecit ibi corp' suuꝫ: q̄ dixit falsū: Hoc ē corpus meū. Si simul cōfecit ꝛ tradidit formaꝫ ꝯficiēdi: q̄ p̄us fregit q̄ esset ꝯfectū: q̄d mō

l erat ei: si nō esset nātus hō il m le. Et mādūcātib' illis/ acce n pit iēsus panē ꝛ b̄ndicēs frē o git/ ꝛ dēdit ēis/ ꝛ ait: Sūmi q te: hōc est corpus meum. Et r accepto calice grātias agēs s dedit eis. Et bibērūt ex illo t oēs/ ꝛ ait illis: Hic ē sāguis v me' noui testamēti: q̄ p mult' x effundet. Amē dico voƀ ꝙ y iā nō bibā de h̄ genimine vi z tis vsq̄ in diēm illum cūm il a b lud bibā nouū in regno dei.

Matth. 26. c Luc'. 22. b. Joh. 13. c. 1. Cor'. 11. c.

Matth. 26.

nō facit eccl'ia sꝫ ecōtra. Solo. Sup hoc est q̄druplex opinio. Quidā dicūt ꝙ dn̄s bis dixit hec ꝟba: Hoc ē corpus meū. Prīo secreto: ꝛ tūc p illa ꝟba secreto plata confecit: ꝛ postea eadē ꝟba iterauit apte formam ꝯficiendi tradēs ap̄lis. Et fm̄ hos sic cōstruit' l'ra: Jesus accepit panem/ b̄ndixit secreto dicēs: Hoc ē corp' meū: ꝛ fregit ꝛ dedit discipulis suis: ꝛ ait: Sumite h̄: ꝛ iterauit alte: Hoc ē corp' meū. Secūdi dicūt ꝙ dn̄s tm̄ semel dixit illa ꝟba ꝛ semel cōfecit ꝛ tradidit formā cōficiēdi. Scdm̄ hos sic debet fieri cōstructio: Jesus accepit panē ꝛ b̄ndixit aliq̄ signo expsso sup panē sicut mō fit: ꝛ fregit ꝛ dedit discipulis suis: ꝛ ait: Sumite/ hoc est corp' meū: ꝛ hoc dicēdo ꝯfecit simul ꝛ tradidit formā ꝯficiēdi. Scdm̄ hos fractio p̄cessit ꝯfectionē. Tertij dicūt ꝙ dn̄s ꝟtute diuina p̄us cōfecit sine aliq̄bus ꝟbis: ꝛ postea tradidit ap̄lis formā ꝯficiēdi
H ꝛ ꝟbis ꝟtutē. Et fm̄ hos ordo l'rē planus ē. Quarti dicūt q̄bus magis assentio ꝙ dn̄s simul ꝯfecit ꝛ tradidit formā cōficiēdi ꝛ cōtulit ꝟtutē ꝟbis: ꝛ semel tm̄ dixit illa ꝟba: Hoc est corp' meū: nec p̄cessit fractio ꝯsecrationē: imo cōsecratio fractionē: sicut ꝛ mō. Et fit cōstructio hoc mō: Accepit iesus panē ꝛ b̄ndixit dicēs: hoc ē corp' meū: ꝛ fregit ꝛ dedit discipulis suis. t ¶ Et accepto calice: salutari. De q̄ Ps. Calix me' Ps. 22. inebriās ꝛc. v ¶ Gratias agēs/ de officij sui ꝯsūmatiōe: de hūani gener' saluatiōe: de hostis deiectiōe. x ¶ Et biberūt ex illo oēs: qꝛ p oībus ē effusus. Glo. Ebrietas felix salutaris: q̄ q̄to copiosi' sumit': tāto sobrietatē mentib' donare dignat'. y ¶ Hic ē sanguis me': quē do voƀ in potū: sicut corp' in cibū. Joh. vj. d. Caro mea vere ē cib': ꝛ sanguis me' vere ē pot'. Sꝫ iudas ꝛ ei sil'es nō satiant' h̄ cibo/ nec sitis eoꝝ sedat'. Ecc'j. xiiij. b. Sāguis dico noui testamēti dedicat'. Vtrū q̄ em̄ testamentū sanguinis effusione ꝯfirmatū est: Heb. ix. c. z ¶ Amē dico voƀ ꝛc. Hoc expōit' mult' modis. Prīo mō ad l'raꝫ sic. Dedit dn̄s discipul' suis bibere: ꝛ possent ei dicere/ vl' forte dixer't: Dedisti noƀ bibere: ꝛ tu q̄re nō biƀ? Et r̄n dēs dn̄s ait: Amen dico voƀ ꝙ iam non bibā de hoc genimine vit'. i. de vino. a ¶ Usq̄ in diē illū. s. post resurrectionē. b ¶ Cū illud bibā nouū in regno dei. i. inouat' in glīa imortalitat' post resurrectionē/ qn̄ comedit ꝛ bibit cū discipul'. Licet h̄ euāgeliū nō dicat ꝙ dn̄s biberit tūc/ tn̄ h̄ dicit q̄dā Glo. in Act'. Secūdo mō sic. Mystice fm̄ quē modū/ vitis ē synagoga. Vn̄ Esa. v. d. Vinea dn̄i exercituū dom' isrl' ē. Hiere. ij. d. Quō ꝯuersa es mihi in prauū vit' aliena. Genimina vit' sūt cerimonialia leg'. Et ē sensus. Hucusq̄ bibi d̄ genimine hui' vit'. i. delectat' sū in sacrificiis ꝛ cerimoniis synagoge: in q̄ erāt multi boni: sꝫ amodo nō bibā. i. nō erit mihi acceptā: nec delectabor in eis vsq̄ in diē illū cū illud bibā nouū in regno dei. i. donec eodē pplo fonte baptismat' inouato: ꝛ ei' cerimoniis spūalit' inouat' delecter in ill'. Tertio mō fm̄ Ambro. Vit' ē hūana natura: genimen vit'/ mortalitas. Genimen hui' vit' bibit qn̄ corp' mortale assūpsit. Et ē sensus: Nō bibā amodo ꝛc. i. post passionē cuꝫ corp' deposuero. i. ab aīa separo/ nō assumā illud q̄d mō ē mortale: donec resumā illō imortalitat' ꝛ ipassibilitat' glīa inouatū. Et vobiscū dicit/ fm̄ ꝟ Mattheū: signi-

A B Mattheū: significās ip̄os discipulos sua corpa imortalia resūpturos: licet nō eodē tpe. Per h̄ aūt ꝙ dic: De h̄ genimine/ notat eadē corpa resurrectura substātia q̄dē eadē manētia/ sꝫ q̄litas mutabit'. Quarto mō exponit' sic: Vitis ē ppl's iudaicus: genimē ē inueterata malicia illi'. De q̄ bibit dn̄s an̄ calicē passiōis: postea ꝟo bibet de eodē in fine gaudiū de ei' ꝯuersione. Vn̄ sensus est: Jam nō bibaꝫ de h̄ genimine vit'. i.
Zach. 13. d. de malicia iudeoꝝ nō bibā amplius calicē
Matth. 26. c passionis: sꝫ postea i fine mundi bibam de eodē ꝯuerso calicem exultatiōis. a ¶ Et
Matth. 26. d Luc'. 22. d. hymno dicto. Forte aliq̄ psalmo p gratiarūactionib' dicto:
+Ps. 50. sic mō dr̄: Miserere mei de'. In q̄ rep̄hēdunt' multi: qui tanq̄

a b Et hymnō dicto: ēxierūt in c mōtē oliuaꝝ. Et āit eis iesus. d Oēs scādālicabimī in mē in f nōcte ista: qꝛ scptūm ē: Per h cūtiam pastorē ꝛ dispgēntur k oues: Sꝫ pōstq̄ resurrexero l p̄cedā vos i galilēā. Pētr' aūt ait illi: Et si oēs scādali cati fuerint: sꝫ nō ego. Et ait illi iesus: Amē dico tibi: qꝛ m tu hodie in hac nocte p̄ius q̄

bis gallus vocē dederit ter me es negatur'. At ille am n pli' loq̄bat': Et si ōportuerit me sil' cōmori tibi: nō te ne o gabo. Silitēr aūt et oēs di p cebāt. Et vēniūt i p̄diū cui nomē † gethsemani: ꝛ ait di q scipl'is suis: Sēdete h̄ dōnec orē. Et assumit petrū ꝛ iacobū ꝛ iohānē secū: ꝛ cepit pa s uere ꝛ tēdere. Et ait ill': Trist'

dicēs: Nō pugnabitis ꝛc. g ¶ Scriptū est. Chryſ. In hoc
C nos docet scripturis intēdere. Itē mōstrat se nō esse alienum a veteri testamēto. Itē ostēdit ꝙ vetus est ꝯsiliū de crucifixione sua. Itē docet q̄les fuerunt ap̄li an̄ passionē ꝛ quales post. k ¶ Sꝫ postq̄ resurrexero p̄cedā ꝛc. Sic bonus pastor surgēs a terrenoꝝ amore: resurgens etiā in eminentia vite debet subditos p̄cedere ꝛ trāsuehere de mūdo ad celū. Joh. x. b. Bo
Al. tecum nus pastor aīam suaꝫ ponit p ouibus suis: Et cum emiserit oues ante eas vadit ꝛ oues
Al. gessemāi eū sequunt'. l ¶ Petrus aūt ait illi: et si oēs ꝛc. Chryſ. O petre nō timebas ne eēs traditor et cogebas iohannē interro
Matth. 26. d gare q̄s esset: nūc christo clamāte totiēs cōtradicis. Vn̄ hoc? A multo amore. Et in hoc loco gerit petr' typū multoꝝ/ q̄ inexpti tēptationū grauaminis petrinę fortitudinis esse p̄sumūt: sꝫ tēptatio adueniēs q̄les sūt manifestat. Vn̄ Ecc'j. xxvij. a. Vasa figuli pbat fornax: ꝛ hoīes iustos temptatio tribulationis. Item. xxxiiij. b. Qui nō est exptus pauca recognoscit. m ¶ Priusq̄ bis gallus vocē dederit ter me es negaturus. Mattheus/ lucas ꝛ iohannes simplicit' dicūt: Anteq̄ gallus cantet/ ter me negabis: non ponētes bis vel ter: solus marcus dicit. Priusq̄ bis gallus vocē dederit: p q̄d innuit'/ ꝙ trina negatio fuit incepta an̄ primū gallicātū: q̄d tres p̄dicti attendētes dixerūt simplicit': Anteq̄ gallus cātet/ ter me negabis. i. trinā negationē inchoabis: ꝛ ante scdm̄ fuit ꝯsummata: q̄d attendēs marcus ait: Priusq̄ bis gallus vocē dederit/ ter me negabis. i. tertiā negationē ꝯsummabis. Gallus est p̄dicator pugnax/ alatus/ horas noctis determinās vl' doctor ppli/ ppt' galli pprietates q̄ p̄dicatori vel doctori cōueniūt. De q̄bus Matth. xxvj. c. sup illud: Anteq̄ gallus can-
D tet ꝛc. Et sup illud Job. xxxviij. d. Quis dedit gallo intelligētiā. An cantū hui' galli q̄d est in hoīe nisi trina negatio. i. triplicis vis auersio? n ¶ Et si oportuerit ꝛc. Moraliter:
Moraliter Petrus typū gerit spei ꝛ cōfidētię: q̄ an̄ tēptationes de statu ꝛ pseuerātia facile p̄sumit: in tribulatione ꝟo nulla virtus facilius cadit: vn̄ motus rarissimos ꝛ debilissimos habet etiā in viris pfectissimis. o ¶ Silr' aūt ꝛ oēs dicebāt. Oēs ꝟtutes an̄ temptationē pseuerātiā pmiserūt: sed adueniēte nocte tēptationū ꝛ tribulationū fugā accipiūt sepe. Vnde Matth. xxvj. f. Tūc relicto eo oēs discipuli fugerūt. p ¶ Et veniūt in p̄diū cui nomē gethsemani. Hoc est ꝙ Johānes dicit xviij. a. Egressus est iesus cū discipl'is suis trās torrentē cedrō vbi erat hortus. Interp̄tat' autē gethsemani/ torcular: qꝛ sicut in torculari cōpressis vuis vinū exprimit': ita in pnitentia cōpressis peccatis intus in corde p verā ꝯtritionē vinū cōpūctionis exterius p oculos eliquat'. In hāc venit iesus cū discipulis suis: qꝛ sic fugat' a corde petōris p petm̄ cū oīni turba ꝟtutū: sic redit p pniaꝫ i corde pnitētis cū eadē turba: qꝛ pnia oīa ablata restituit. Gethsemani. Glo. i. vallis pinguium: vbi tauri pingues obsederūt illū: ꝛ vituli multi circūdederūt eum. q ¶ Sedete hic donec orem. Hic docemur tpe orationis secretū q̄rere ꝛ tumultū fugere. Vn̄ Matth. vj. a. Cū oraueris intra in cubiculū ꝛ claude ostiū ꝛ ora patrē tuū in abscondito. Q: aūt secū assumpsit petrū/ iacobū/ ꝛ iohānē: significat tpe orōnis trib' ꝟtutib' maxime innitendū esse. i. prudētię/ patientię/ charitati. Petrus agnoscēs interp̄tat': ꝛ significat prudentiā/ q̄ docet q̄d petendū put oportet Jacobus luctator: et significat patientiā q̄ sustinet hostis impugnatiōes in orōne. Johānes grā: ꝛ significat charitatem que orationē informat. r ¶ Donec orē. Cōtra. Esa. xlij. a. Non erit tristis neq̄ turbulentus. Sol'. Duplex est tristicia: passionis/ ꝛ cōpassionis. s ¶ Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē/ exclusiue. q. d. vltra mortē nō extēdet' tristicia mea ꝛ meror: sꝫ in morte moriet'. Vn̄ Joh. xvj. c. Tristicia vr̄a vertet' in gaudiū. Ecōuerso gaudiū huius mūdi in morte moriet'. Vn̄ Prouerb. xiiij. b. Risus dolore miscebit'. Aliter. s ¶ Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē: tristicia cōpassionis: q̄ etiā eis cōpatior vsq̄ ad mortem veteris hoīs. Hoc est cōtra multos qui tm̄ vsq̄ ad muti-

Gethsemani etiā innuēs ꝙ merito orōnis ꝛ ꝟtute sacramēti ascēdit' ad laudes glificati corpis: q̄ p oleū designant': qꝛ oleū supenatat: in h̄ agilitas. Itē penetrat: in h̄ subtilitas. Itē sanat: in h̄ ipassibilitas. Itē illuminat: in h̄ claritas. Vn̄ Esa. lxj. a. Dabo eis coronā p cinere. i. glīam ętnā p carnis mortificatiōe: oleū gaudij p luctu. i. dotes corpis p luctu pnię. c ¶ Et ait eis iesus/ q̄ cū eo exierūt in mōtē. Talib' em̄ q̄ cū dn̄o exeūt vl' ascēdūt in mōtē ꝯtēplatiōis ꝛ se cū dn̄o passioni vel morti p fratrib' nō formidāt exponere: reuelat dn̄s secreta sua. Vn̄ Joh. xv. c. Vos aūt dixi amicos: qꝛ q̄ audiui a p̄re meo nota feci vobis. d ¶ Oēs scādalizabimini. Post egressuꝫ ad montē oliueti: post dn̄ici corpis ꝛ sanguīs susceptionē p̄dicit' eis casus eoꝝ: q̄si p h̄ diceret noƀ q̄ ei' discipuli sum': bona facere incepistis/ iō p̄parate vos ad tēptationē. Vn̄ Ecc'j. ij. a. Fili accedēs ad seruitutē dei sta in iusticia ꝛ timore: ꝛ p̄para aīaꝫ tuā ad tēptationē. Illud etiā notat/ ꝙ nemo quātūcūq̄ bonū faciat/ secur' ē in hac vita. Vn̄ j. Cor'. x. c. Qui se existimat stare videat ne cadat. Oēs/ dicit: qꝛ oēs boni casum cuiuslibet reputāt suum. ij. Cor'. xi. g. Quis infirmat' ꝛ ego nō infirmor? f ¶ In nocte ista/ dicit. i. in vita p̄senti: in q̄ oēs q̄ pie volūt viuere i christo/ psecutionē patiunt'. e ¶ In me. i. ad me q̄si ad lapidē offendetis. Esa. viij. c. Erit aūt in lapidē offensiōis ꝛ in petrā scādali duab' domib' isrl'. Matth. xviij. a. Ve mūdo a scādalis. g ¶ Quia scriptū est. Zach. xiij. d. Sed aliter. Cū em̄ dr̄: Percute pastorē ex psona ap̄hę: imo oīm antiquoꝝ desiderātiū dn̄i passionē. q. d. deo p̄ri: mitte filiū i carnē vt p cutiat'. i. mortē patiat': ꝛ gen' humanū ex morte ei' saluet'. Pr̄ aūt exaudit eoꝝ orōnē: r̄ndens: cui' r̄nsionē ponit euāgelista: h ¶ Percutiā pastorē. i. mittā filiū ꝛ pcussioni exponā. Sꝫ eo pcusso: i ¶ Dispgent' oues. i. ap̄li ab vnitate fidei dissoluent'. Septuaginta habēt: Percute pastorē/ ꝛ eripe oues: q̄d satis ꝯuenīēter peti posset mō: qꝛ ip̄i pastores deuorāt ꝛ dispgunt oues suas. Ezech. xxxiiij. b. Disperse sunt oues mee: eo ꝙ nō esset pastor q̄ pascat. Sꝫ multi sunt q̄ pascunt'. Zach. xi. d. Sume tibi vasa pastoris stulti: qꝛ ecce ego suscitabo pastorem in terra: q̄ derelicta nō visitabit/ dispsum nō q̄ret ꝛ cōtritū non sanabit: ꝛ id q̄d stat nō enutriet: ꝛ carnes pinguium comedet.
Moraliter Moraliter. Percusso p̄lato morte peccati: dispgunt' subditi: ꝛ iō demones maxime insidiant' p̄latis. j. Reg'. vlt'. a. Totū pōdus p̄lij versuꝫ fuit in saul: Et ip̄o mortuo dispsus est populus me'. iij. Reg'. xxij. c. Rex syrię p̄ceperat p̄ncipib' curruū

Universidad de Deusto
Biblioteca

lationem veteris hominis tristant: quales sunt illi qui de vno peccato dolent: vel si de omnibus/ cessant tamen ⁊ emendare non curant. a ¶ Sustinete hic: id est in hac vita ꝓsenti dominum q̄ tumcūq; grauem ⁊ ponderosum se exhibeat in tribulationibus. Item/ Sustinete hic: fasciculum tribulationuz ⁊ temptationuz q̄ tūcūq; graues sunt: ⁊ ḡto graniori tribulatio: tanto copiosior erit postea cōsolatio. Unde Dñs. Scōm multitudinem dolorum meoꝝ in corde meo/ consolatiōes tue lę/ tificauerūt animam meam. Tobie.iii.d. Hoc habet ꝓ certo omnis qui colit te: quia vita eius si in probatione fuerit coronabit: si autem in tribulatione fuerit liberabitur: quia post tempestatem tranquillum facis: ⁊ post lachrymationem ⁊ fletum exultationem infundis. Ideo dicit sponsa/ Cant.i.d. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi ⁊c. Amos.ix.b. Fasciculum suum super terram fundauit dominus: id super ecclesiam. Uel/ Sustinete hic: onera fratrum. Gal.vi.a. Alter alterius onera portate. b ¶ Et vigilate mecum. Mecum dicit: nō cum diabolo: sicut illi qui vigilant ad peccata. Job.xxiiii.c. Sic in tenebris quasi in luce ambulant. c ¶ Et cum ꝓcessisset paululum/ separans se a discipulis suis/ docens secretum querere ad orandum. Unde Matth.vi.a. Cum oraueris intra in cubiculum ⁊c. Item docens fugere laudes hominum. Matth.vi.a. Attendite ne iusticiam vestram ⁊c. Chrysostomus. Consuetudo erat ei sine eis orare: hoc autē faciebat docens secretum querere in oratione. d ¶ Procidit sup terram. Matthęus.xxvi.d. dicit: Et procidit in faciem suam. In quo notantur duo. Extensio mentis in anteriora per sanctum desiderium. Phil.iii.c. Quę retro sunt obliuiscens in ea quę ante sunt meipsum extendens. Et humiliatio mentis in sui cognitione. Unde ⁊ bene sequitur: e ¶ Et orabat/ docens orationem in humilitate esse fulciendā. Eccl.xxxv.c. Oratio humiliantis se nubes penetrat. f ¶ Transfer calicem hunc a me. In hoc verbo exprimitur infirmitas humane nature in christo: ⁊ datur nobis forma orādi ⁊ exemplum/ vt q̄tum possumus omnimodo/ mortem vitem⁹: si non possumus/ voluntatem nostram diuine subiiciamus. Exponitur autem multis modis. Primo sic: Transfer calicem hunc: id est passionem hanc. g ¶ A me: vt scilicet non bibam illum. Et est iste modus nature infirme: sed expressio rationis ad nostram eruditionem. Secundo sic: Transfer calicem hunc a me: nōvt nō veniat/ sed vt cito trāseat. Tertio sic: Transfer calicem hunc a me: id est a meis: scilicet discipulis: vt scilicet nō remaneat: sed transeat scandalum passionis. Quarto sic: Transfer calicem hunc: id est timorem mortis. A me: id est a meis discipulis: vt non timeant mori ꝓ nomine meo. Quinto modo sic: Transfer calicem hunc: id est dolorem mortis. A me: id est muta in gaudium: immortalitatis: quod factum est in die resurrectionis. Sexto modo sic: Trāsfer calicem hunc: id est peccatum illatę passionis. A me/ a meis scilicet iudeis: vt non remaneat in eis finaliter/ sed poniteant ⁊ reuertantur ad me. Idem orauit in cruce. Dicit autem passio vel temptatio vel tribulatio quelibet temporalis/ calix: quia mensurate dat a deo. Beatus Bern. Ignosco vocem egroti in medico: considero charitatem: stupeo miserationem: expauesco dignationem. Chrysostomus. In dicendo/ Transfer: monstrat quod humanum est. In dicendo/ non quod ego volo: edocuit quod virtuosum est ⁊ philosophū ⁊ erudit etiā natura reluctante sequi deum. Eccl.xxiii.d. Gloria magna est sequi dominum. h ¶ Sed quod tu. Ecce vera obedientia. Act.ix.a. Domine quid me vis facere. i ¶ Et venit et inuenit eos dormientes: nō solum corpore sed magis mente: nam somnus corporis ⁊ timoris ⁊ tristicie mētem eorum occupauerat ⁊ oculos cordis opprimebat. Moraliter autem aduentus christi corporalis ad discipulos dormientes/ significat aduentum eius spiritualem: quo suos visitat in tribulatione. Qz autem ter visitat: ⁊ primo ⁊ secundo

Moraliter

est aia mea vsq; ad mortem. k Sustinete hic ⁊ vigilate ˡmecum. l cū. Et cū pcessisset paululū m pcidit sup terrā et ōrabat: vt si fieri posset trāsiret ab eo hora/ ⁊ dixit: Abba pat: oia possibilia tibi sunt: trānsfer calicem hunc a me: sed nō qđ ego volo: sed qđ tu. Et vēnit ⁊ inuenit eos dormientes. Et ait petro: Simō dormis. Nō potuisti una hora vigilare ⁿmecum: Vigilāte et ōrate/ vt nō intretis in tēptationē: Spūs qđē ,pmptus est: cāro vo infirma. Et iterū abiens orauit eundē sermonē/ dicēs: Et reuersus denuo iuenit eos dormientes. Erāt ēm oculi eoz grauati: ⁊ ignorabāt qđ rnderet

Matth.26.d Luc.22.c. Mt.non hz ˡmecum Dñs.93. Matth.26.d Mt.non hz ˡmecum

ptatos ⁊ tribulatos refouet in spa tēptatiōe. Tob.iii.d. Post tempestatē tranquillū facis ⁊c. Et hęc ē reḡes quā dormiētibus indulsit/ dicēs: dormite iā ⁊ requiescite. In hoc aut ꝙ semp inuenit eos dormiētes/ ostendit ꝙ etiā fortissimi in temptatione ꝙsi nihil vidēt. Refert aūt hęc triplex dñi visitatio ad tres vires aię. In nocte cm tribulationis visitat dñs rōnabilē/ bonas cogitatiōes inspirādo: cōcupiscibilē/ sancta desideria inflāmādo: irascibilē/ celū excitādo. Et hoc ē qđ dicit Job.xxxiii.d. Hęc oia ḡpat deus trib⁹ vicib⁹ p singulos vt reuocet aias eoz a corruptiōe ⁊ illuminet luce viuētiū. Mystice. Dormitatio apłoz significat negligentiā ⁊ somnolētia ꝓlatoz: quos dñs ad vigilādū trina visitatiōe hortat. Ꝑmo sollicitans eos supplicioz cōminatiōe. Secūdo ꝓlōs ḡmioz pollicitatiōe. Tertio pulsans succūbēdi pudore/ dicēs ironice: dormite iā ⁊ requiescite. q. d. nō mō tēpus ē dormiēdi aut ḡescendi/ sed potius vigilādi ⁊ laborandi. Eccs.iij.b. Tēpus belli ⁊ tēpus pacis. In hoc etiā qđ dicit/ Dormis/ eadē ḡstio fit ionę. i. ꝓlato: Quid tu sopore depmeris: surge ⁊ invoca deū tuū: Jone.j.b. Prouer.vi.b. Usq; q̄ piger dormis: qn cōsurges e somno tuo. i. Reg.iii.b. Fili mi reuertere ⁊ dormi. k ¶ Nō potuisti una hora ⁊c. Una dicit: q. breuis ē molestia tribulatiōis quę ē in tēptatiōe respectu iocūditatis q̄ erit in ęna remūeratiōe. ii. Cor.iiii.d. Id qđ est in ꝓsenti momētaneū ⁊ leue tribulatiōis nr̄e supra modū in sublimitate ętnū glię pōdus operat in nob. l ¶ Vigilate mecū/ nō cū diabolo. Job.xxiiii.c. Mane ꝓmo ꝓsurgit homicida ⁊c. m ¶ Vigilate. i. Det.v.b. Sobrii estote ⁊ vigilate ⁊c. n ¶ Et orate ⁊c. Clamore orōnis fur ꝓterritus fugit ⁊ magni succurrūt. i. sancti angeli. Qui igit in tēptatiōe nō clamat orādo/ sociū fur: ⁊ dñi sui ,proditorē se esse demōstrat: qz iures videt ⁊ insidias q̄ parant castro dñi sui: ⁊ nō denūciat ei vt custodiat castrū suū. i. Reg.xi.a. Direrūt seniores iabes galaad: cōcede nob septē dies vt mittam⁹ nuncios ad vniuersas ęras isrł: ⁊ si nō fuerit q̄ defendat nos egrediemur ad te. o ¶ Spūs qđē ꝓmptus est. Hic arguit dñs apłoz ꝓsumptuose ,promissionis. q. d. vos dicebatis vos ,pmptos ad moriēdum ,p me qđ fuit facile: qz spūs ,pmptus ē ad ,pmittēdū: sz domitio indiciū ē vre fragilitat⁹: qz caro ē infirma. Unde Hiero⁹: cętū de ardore spūs ꝓfidimus: tātū de carnis fragilitate timeam⁹. Item Hiero⁹ ꝓ euticianos: qui dicūt tm vnā volūtatē ⁊ operatiōnē fuisse in christo. Cū em dicit: Spūs qđē ,pmptus caro aūt infirma/ duas volūtates ostendit: Una humanam ḡ est carnis: ⁊ alia diuinā/ ḡ est deitatis: vbi humana ,pter carnis infirmitatē reculat passionē: diuina ,pmptissima est: qz formidare in passione hoc fragilitatis ē: suscipe aūt dispensatio diuine volūtatis atq; futuris est. Mystice. o ¶ Spūs. i. homo spūalis ,pmptus est ad bona facienda: ⁊ ad mala ꝑ dño sustinēda. Ps. Paratū cor meū deus: paratū cor meū. p ¶ Caro vo infirma. i. homo carnalis infirmus ad vtrūq;. Sen. vi.a. Nō ḡmanebit spūs me⁹ in homine. q ¶ Erant em oculi eoz grauati: interiores timore: exteriores vigiliarum longitudine. r ¶ Et ignorabant quid responderent ei: erubescentes/ qz nō poterant modicum vigilare cum eo/ ꝓ quo se mori paratos iactauerant. Unde Chrysostomus. Qui commori elegerant/ neq; simul tristari neq; vigilare poterant. Job. ix.a. Si voluerit contendere cum eo: non poterit respondere ei vnum ꝓ mille.

Mystice Ps.107.

¶ Et venit tertio

Quare ter orauit dñs

A ¶ Et venit tertio. Rab. Tribus vicibus orauit dñs: vt nos a peccatis ḡteritis veniā/ ⁊ a malis ḡsentibus tutelam/ et a futuris periculis cautelam oremus. Item vt omnē orationem nostrā ad tres psonas: id ē patrē/ ⁊ filiū/ ⁊ spūsanctū diriga/ mus. Item vt cōtra triplicis peccati tēptationē. i. cōcupiscentię carnis: concupiscētię oculoꝝ: ambitiōis sęculi clypeū oꝛōnis opponam⁹. Item vt oꝛō/ nis ꝑtute triplicē timoꝛē. s. mortis/ vilitatis/ doloꝛis abūci/ amus. Item ,ppē trinā tēptationē passionis: caiphę/ pilati/ herodis. Item vt tres vires aię in oꝛōne attentas esse debere doceret: vt rōnabilis accensa sit in meditando: ꝯcupiscibilis feruida in desiderando: irascibilis fortis pcā sua abominando. Item vt tria in oratione esse petā/ da monstraret. s. peccatoꝝ remissionem: virtutū ꝓseruationē: glię adeptionē. Item vt tria genera hoīm orare doceret. s. noe/ daniel/ iob: id est ꝓlatos/ cōtinentes/ ꝓiugatos. Oībus em necessaria est oratio ⁊c. Sequit: b ¶ Surgite eam⁹. Dic docet in tēptatione surgendū esse: qz ifādo nō iacendo pugnat. Un ⁊ stephan⁹ in sui lapidatiōe vidit iesum stantē. i. iuuare paratū: Act.vii.g. Eūdū est etiā obuiā tēptationib⁹. Quia aūt indistincte dic: Eamus/ docet q̄bus tēptationib⁹ e direcro occurrere debeam⁹: vt sunt tēptationes spūales. Un Jaco.iiii.b. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Alię sunt fugiēdę: vt carnales. Un. j. Cor.vi.d. Fugite fornicatiōnē. c ¶ Eamus. Glo. Postq; tertio orauit ⁊ apłoz timoꝛē ꝙnitētia corrigēdū docuit/ securus ad passionē ꝙgit/ dicēs: Surgite eamus ⁊c. ꝙsi nō nos inueniant timētes: ⁊ vltro eam⁹ obuiā: vt passuri gaudiū ⁊ cōfidentiam videāt. d ¶ Ecce q̄ me tradet ,ppe est. Prope dñm sunt q̄ tradūt eū. i. clerici. s. eodē. d. Qui intingit mecū ⁊c. Hiere.xi.c. Quid ē qꝛ dilect⁹ me⁹ i domo mea ⁊c. e ¶ Cū gladijs ⁊c. Nō dicit: cū gladio spūs qđ est verbū dei: qđ reuera decet apłm: ꝑ cū gladijs. i. lingua nequā ⁊ corde maliuolo. De ꝑmo Ps. Lingua eoꝝ gladius acutus. Hiere.ix.c. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ dolū locuta est: vt oꝛe suo pacē cū amico suo loquat⁹: ⁊ occulte ponit ei insidias. De secūdo ꝛ: Prouerb.xv.c. Est q̄ ,pmittit ⁊ ꝙsi gladio pungit cōscientię. In reꝑhensione iudę ꝛ: Et cū illo turba multa. Et certe si ꝛ in iuda ,proditoꝛe reꝑhendit/ in eꝑis q̄ illius locū tenēt nō cōmēdat: Sz sicut dicit Seneca: Del muscę sequunt/ cadauera lupi: turba hęc ꝙdam sequit nō hoīem. Amos.vi.a. Ty vobis q̄ opulēti estis in siō: ⁊ confiditis in mōte samarię optimates capita ꝑploꝝ ingredię/ tes pōparice domū isrł. f ¶ Dissi a summis sacerdotibus ⁊ scribis ⁊ seniorib⁹. Ab istis mittit turba ꝯ iesum: q̄ exēplo istoꝝ. i. ꝓlatoꝝ/ doctoꝝ/ ꝯsiliarioꝝ ꝑpli occidūt i se iesū: id est salutē. Hiere.xiii.d. A ,pphetis hierlm egressa est pollutio sup oēm terrā. j. Esdre.ix.a. Manus ꝓncipū ⁊ magistratuum fuit in trāsmigratione hac ꝓma. g ¶ Dederat aūt traditoꝛ eis signū. Chry�sost. Cur signū dedit? Timebat ne sicut alia vice ꝙ mediū illoꝝ trāsiret: Luc.iiii.b. qđ fecisset si voluisset: Un et exęcauit eos q̄uis haberet lucernas: ita vt ḡreret ipe: Quē ḡritis? Joh.xviii.b. Signum dedit: osculū. Tale est osculū mūdi: Illū em solū decipit ⁊ ,pdit quem osculat. Prouer.xxvii.a. Meliora sūt vulnera diligētis longimi/ q̄ fraudulenta oscula odiētis. i. iude. h ¶ Et ducite caute. Hiero⁹. Timebat ne sicut in mōte se trāsformauerat/ tali modo nūc de eoꝝ manib⁹ laberet. Sed q̄d est ꝛ: nunq̄d putabat eū aliq̄d latere: nūq̄ credebat eū esse dei filiū? discipulus quidē ei⁹ erat ⁊ miracula eius viderat q̄ solus de⁹ facit. Chryꝑ. respondet. Putabat signa quę viderat non diuinitus sed magice facta.

i ¶ Aue rabbi. Matth.xxvi.c. Aue rabbi ⁊c. Ubi Chryꝑ. Pape. Quātā nequitiā demōstrauit aio ,pditioꝛis? Talis est

Eph.6.c. Ps.56.

ista salutatio iniqua/ dolosa. ii. Reg.xx.c. Salue mi frater dixit ioab/ ⁊ tenuit manu dextera mentū amalę q̄si osculās eum: qui pcussit eū. Prouerb.xxvii.c. Qui bñdicit ,primo suo voce grādi de nocte cōsurgēs/ maledicēti similis est. k ¶ Et osculatus est eū. Quare suscepit dñs osculum ,pditoꝛis et ꝓmisit os pollutū ꝓtingere labia sua? Hiero⁹. Nō vt docerat nos simulare ,pditionē/ sed ne ,pditionem fugere videak: ⁊ vt ,ppheti impleret q̄ dicit: Cum his q̄ oderūt pacē erā pacific⁹. Et alibi. Qui edebat panes meos ⁊c. l ¶ At illi manꝰ iniecerūt i eū ⁊ tenuerūt eū: sicut direrat eis proditoꝛ: vt dicit Aug⁹. Tenuerūt eum q̄ soluit compeditos. Significata fuit ista captio et ligatio iesu in ioseph q̄ fuit capt⁹ ⁊ ligatus a fratribus suis: Gen.xxxvii. d. m ¶ Un⁹ aūt ādā de circūstātib⁹ educēs gladiū ⁊c. Dic fuit petrus: q̄ ardore mentis q̄ cętera ꝛlat⁹ est: malchi auriculam

k bi. Et osculatus est eū. At illi manus miecerūt in eum: l et tenuerūt eū. Unus autem quidā de circūstantib⁹ educens gladiū percussit seruū summi sacerdotis/ et amputauit illi auriculam. Et respōdēs iesus/ ait illis: Tāq̄ ad latronē existis cum gladijs ⁊ lignis comprehēdere me: Quotidie erā apud vos in tēplo docens ⁊ non me tenuistis. Sed vt impleantur scripturę. Tūnc discipuli eius relinquentes eū/ omnes fugerunt. Adolescens autem quidā sequebat eum

Matth.26.f

amputauit: sicut phinees q̄ iudeū cū madianitide coeuntē pugione percussit: Numeri.xxv.b. Significat aūt auris dexterę amputatio figuraliū abolitionē: spūalem legis intelligentiā a iudeis auferendā. Un Matth.xxi.d. Auferet a vobis regnū dei. Restitutio aūt ſnificat spūalis intelligentię renouationē: q̄ ablato legis velamine in ꝑmixtiua ecclesia facta ē in quibusdā: ⁊ fiet plenius in fine q̄n helias ꝙuertet corda patrū ad filios: Malach.vlt.b. n ¶ Quotidie erā apud vos ⁊c. Stulticiā ⁊ malicię eoꝝ arguit: q̄ semp ꝙsentē eū habuerunt ⁊ modo q̄si fugitiuū querūt: ⁊ de nocte capiūt: cū ofm die docerat apud eos. Sed facta eoꝝ tēpori consonat ⁊ ꝓphetię: quia ipse tenebrosis in rpe tenebroso facta faciūt tenebrosum. Un Joh.iii.c. Dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucē: erant enim eoꝝ mala opa. Qui em male agit: odit lucē. Luc.xxii.f. Hęc est hora vestra ⁊ potas tenebrarū. o ¶ In templo docens ⁊ nō me tenuistis. In tēplo securus fuit dñs: in horto fuit captus: nō ⁊ in horto ⁊ in tēplo crucifigit⁹. i. inter clericos et rusticos. Hiere.xi.c. Quid est q̄ dilectus me⁹ ⁊c. Hiere.xv.c. Oēs maledicūt mihi dicit dñs. p ¶ Tūc discipuli eius relinquētes eū/ oēs fugerūt: q̄ ꝑus simpliciter ,pmittebāt se cū eo morituros. Et impletū est verbū dñi qđ direrat. s. eodem: Oēs scādalizabimini in me in nocte ista. Impleta est et ,pphetia: Elongasti a me amicū ⁊ ,primum ⁊c. Et Job.xix.b. Simul venerūt latrones ei⁹ ⁊ fecerūt viam q̄ me fratres meos longe fecerūt a me: ⁊ noti mei ꝙsi alieni recesserūt a me. Prouer.xix.a. Fratres hoīs pauperis oderūt eū: insuꝑ et amici ei⁹ ,pcul recesserūt ab eo. Significāt aūt discipli in hoc loco illos q̄ tpe pacis se fortes ad oīa credūt: ⁊ in tpe tēptationis vt etiā aīi/ solo timoꝛe fugiūt: De q̄bus Luc.viii.b. Ui radices non habēt: q. ad tēpus credūt: ⁊ in tpe temptationis recedūt. Qui etiā fugiēdo docēt fugere illos qui se minus idoneos sentiunt ad supplicia sustinēda: quibus tutius est latere q̄ se discrimini opponere: vt dicit Hiero⁹. Un ⁊ eis ꝛ: Luc.vlt.g. Sedete in ciuitate donec induamini ꝛtute et alto. Alius vero discipl⁹ q̄ relicta syndone auſugit: significat illos q̄ mundū ⁊ oīa quę mūdi sūt a se abūciunt ⁊ nudi nudū sequunt⁹ dñm. Un sequit: q Adolescēs aūt quidā sequebat eū amictus syndone sup nudo. i. nihil indumēti habēs nisi solā syndonē. i. sola necessaria vitę: nulla supflua: ⁊ etiā tenuerunt eū. Sed ille relicta syndone nudus ,pfugit ab eis: ostendēs tpalia oīa etiā necessaria tutius dimittere ⁊ nihil habere/ q̄ in mundo aliqua possidere. Unde illi adolescenti qui omnia mandata a iuuētute seruauerat/ ⁊ dixerat: quid adhuc mihi deest: respōdet dominus: Si vis perfectus esse: vade ⁊ vende omnia quę habes ⁊c. Matth.xix.c. Et hic est adolescens: id est in bono crescens qui a multitudine separatus sequitur mente et corpore.

Luc.22.e. Joh.18.b. Ps.119. Ps.40.

Matth.26.e

Ps.87.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Amictus syndone.i.sola vite necessaria in mundo habēs: q̄ p syndonē q̄ est vestis simplex designant. De q̄ Prou. vlt.c. Syndonē fecit fortis mulier.i.asa fortis: & vendidit ad lram: & dedit paupibus & secuta ē saluatorē. b ¶At ille relicta &c. Jurta expōlū iosephq̄ relicto adultere pallio suo ma

luit nudus deo q̄s indutus meretricis cupiditatibus seruire:

Alt. freiecta

Genē.xxix.c. At ille &c. Glo. Quis iste fuerit/euāgelista nō dicit: q̄ fo plus cęterī

Matth.26.f Luc'.22.f. Joh.18.b.

dūm amauerit/ ipa indicauit. Cōtra. Immo petrus: vt dicit Aug⁹. Solo. Forte oēs ęqliē amauerūt iesū: ls petrus ardētius: & iste.i. iohānes vel iacobus ām q̄sdaz naturalius: vt ita dicam: q̄ cognatus erāt. Vel iohannes plus amasse dominū ō: q̄ familiarioz oibus ei fuit: & dns eū plus dilexisse ō: q̄ maiora signa familiaritatis amoris ostēdit. Sequit: c ¶Et adduxerūt iesū ad sūmū sacerdotē &c. Sz pus ad annā/dicit Joh.xviii.b. q̄ domus eius ꝓmo occurrit eis: & q̄ socer erat caiphe pōtifi-

Alt. fromanis

cis. Isti duo a pilato emerāt sibi sacerdotiū in q̄ sibi vicissim succedebāt. Postea adduxerūt ad domū caiphē: q̄ erat pōtifex anni illius & in sacerdotio mīstrabat in illo anno. d ¶Et cōuenerūt oēs sacerdotes & scribę &c. Ad q̄d: Certe vt tractarēt de morte iesu. Adhuc sepe cōueniūt hęc tria genera hominū.l. sacerdotes legis/doctores & abbates tractāres ō morte iesu. Joh.xv.d. Cōgregatio hypocrite sterilis. Eccl.xx.b. Stupa collecta synagoga peccantiū/& ꝑsūmatio coz flamma

Ps.67.

ignis. Ps. Cōgregatio tauroz in vaccis pploz &c. e ¶Petrus aūt a lōge. Glo. Quia negatiōi ꝓmus: li christo ꝓmus fuisset/nō negasset. In ꝑ tñ admirādus ē/q̄ dns nō reliquit/si timeat. Oz autez timet naturę est fragilitatis: q̄ sequit devotiōis: q̄ negat obiectiōis: q̄ pnituit/ miſicordię. Jtē q̄ sequit a lōge ſignificat ecclesiā imitantē christi passionē: ſz longe differūt: quia ecclesia ꝑ se patit: christus aūt nō ꝑ se sed ꝑ ecclesia.

f g ¶Usq̄ intro in atriū &c. vbi christū negauit: & tñ valde modicū fuit ibi: q̄d q̄ fecisset ſi diu pmansisset? Quid ē domus caiphe nisi curia pncipū? Quid petrus.i. agnoscēs/nisi clericus? Matth.v.a. Stella disparuit magis introgressis ad herodē. Ad lram: Atriū sūmi sacerdotis ē curia romana: quā petrus ꝓmus papa habitauit. b ¶Et sedebat cū ministris: Petrus expectās q̄d pōtifex iudicaret de iesu: vel amoze discipuli/ vl̄ p̄uana curiositate. i ¶Et calefaciebat se ad ignē.

Ignis ml/ tiplex

Beda. Est ignis charitatis: de q̄ Luc'.xii.f. Ignē veni mittere &c. Qui descendēs sup apłos/eoz ignorantiā illuminauit: eoz pctā cremauit: eoz tepiditatē inflāmauit: eoz fragilitatez solidauit. Hęc em̄ ſttuoz facit ignis: Illuminat/purgat/inflāmat/solidat. Est & ignis cupiditatis: de quo Ps. Supercecidit ignis & nō viderūt ſolē. Hic ardet in domo caiphę pōtificis. Ad hūc se calefaciūt mīstri pōtifici: imo ardet in eis. Job.xv. d. Ignis deuorabit &c. Hicheę.vi.c. Adhuc ignis in domo ī pij/thesauri iniqtatis. Ad hūc ignē sedit petrus cū mīstris q̄s negauit dōm. Multa alia mala facit ꝑ ignis: multoz domos

Ps.57.

Ignis sua rictę quindecim mala ad min⁹ facit

comburit.i. ꝑsidētias. Ad minus q̄ndecim mala facit. Primo sollicitudinē parit. Eccl. v.c. Saturitas diuit! nō sinit eū dormire: Cūctis diebus vitę suę comedit in tenebris & curis multis & in erūna atq̄ trifticia. Secūdo turbationem mētis facit. Prou. xv.c. Conturbat domū suā q̄ sectat auaricię: q̄ aūt odit mūera viuet. Tertio petitionē aię inducit. Prouer.i.d. Luersio pusilloz interficiet eos & ꝑsperitas stultoz pdet eos. Quarto grauedinem mentis o gat. Genē.xiii.a. Ubi nos habemus: Abiaā descēdit de egypto diues valde. Alia lra habet: grauatus ybemēter. Quinto inq̄nationem mētis facit. Eccl.xiii.a. Qui tetigerit picē inq̄nabit ab ea. Habacuk.ii.b. Uę q̄ congregat nō sua: vsq̄q̄ aggrauat dēlum lutō? Sexto fac inflationē. Job.xx.d. Cū saturatus fuerit arrabit & estuabit: & oēs dolor irruet sup eū. Aug⁹. Diues ex plenus & ſtus vacuus: carne crepat/corde mēdicat. Septio facit ꝓcipitiū. Job.xviij.b. Arta-

5

bunt gressus ſtutis eiº & ꝓcipitabit eū ꝓsiliū sui: similit em̄ in rętę pedes suos. Octauo/mentez lacerat sicut spina. Un dns

Matth.xiii.c. Luc'. viii.b. diuitias appellat spinas. Ubi Gręgo⁹. Profecto spine sūt: q̄ cogitationū sua az aculeis mētē punguntˢ. Un Job.xxx.a. Esse sub sentibº delitias cōputabāt. Prouer.xxiij.d. Perag̃ pigri bois &c. Nono mētez excęcat. Unde Tobias.j.c. excęcatº est stercore hirūdinū: id ē amore tpaliū. Et sedechias in rebellatha: q̄d iterp̄tat multa. liij. Reg'. xxv. b. Ps. Bene astabo tibi & videbo. Glosa.

Matth.26.f Joh.2.g.

†Ps.5.

Mō videt deum q̄ terrenis adhęret. Genē.xx.d. Sare aūt dixit abimelech: Ecce dedi fratri tuo mille argēteos in velamē oculoz &c. Decio spoliat frutib⁹. Job.xxvj.b. Nudus ē coz̄a eo ilern⁹.i. auar⁹. Luc'.xij.c. Qui sibi thesaurizat & deo diues nō est. Apocal.iij.d. Dicī q̄ diues sū &c. Undecio mentē euacuat oi bono. Luc'.j.c. Esurientes ipleuit bonis. Esa.xxix.c. Sicut somniat esurięs. Duodecio ligat dominē vt nō possit recte ābulare.i. Timoth.vi.b. Qui volūt diuites fieri &c. Job vj.c. Inuolutę sunt semitę gressuū eoz: ambulabūt in vacuū & peribūt. Tertiodecio afflictionē & dolorē generat. Eccl.v.c. Est & alia ifirmitas quā vidi sub sole: diuitię cōseruate in malū dñi sui: pereūt em̄ in afflictione pessima. Jtē Eccl.x.c. Labor stultoz.i. amatoz mundi/affligit eos. Quartodecio inuisceat pēnas aię ne possit volare in cęlū p̄ tēptationē. Ps. Letat' sū in his &c. Glo. Amor terrenaz rez multis ē inuisceratio pennaz spūaliū. Genē.xiij.b. Uallis siluestris.i. mundus multos habet puteos bituminis. Quintodecio: multa scandala siue obstacula ponit in via dñi. Seneca. Uētra q̄ fortuna imputant insidię sunt. Job.xviij.b. Abscondita ē in terra pedica eiº & decipula eius sup semitā. Hęc q̄ndecī mala facit ignis auaricię. Un ꝑsus. Sollicitat/turbat/dānat/grauat/inq̄nat/inflat. Precipitat/lacerat/excęcat/mudat/euacuat. Alligat/affligit/insiscat/scādala rēdit. k ¶Sūmi vō sacerdotes & oē ciliū. Chrys⁹. Quis posset credere q̄ tot sacerdotes & tot religiosi viri & pharisei possent pcordare in vnū petiū mortale?

Ps.121.

Versus

Testis falsidicus tribus nocet

Quattuoz ad verū testimoniū requiruntur

Testimoniū iudęoz iuſt falsum triplici de causa

l ¶Querebāt aduersus iesū testionū &c. Glo. Falsus est q̄ nō eodē sensu dicta intelligit q̄ dicunt. Dns em̄ dixerat de tęplo corpis sui: ſz in ipis ꝓbis calūniant paucis additis vl̄ mutatis. m ¶Multi em̄ testionū &c. Jdē ꝫ naboth: de q̄. iij. Reg'. xxj. c. Facite sedere naboth inē ꝓmos ppli & ſbmittite duos viros filios belial ꝫ eū & falsum testimoniū dicāt. Sz vere falsus testis nō est ipunitus: & q̄ loquit mēdacia peribit: Prouerb. xix. b. Aug⁹. Testis falsidicus tribº ꝓsonis obnoxiº est. Dño deo/cuiº ꝓsentiā petēnit. Secūdo iudici/quē mētiēdo fallit. Postremo innocenti/quē fallo testionio lędit vel dicēdo falsitatē vl̄ tacēdo veritatē. Uterq̄ em̄ reus ē q̄ dicit falsitatē & q̄ tacet vitatē: Ille q̄ vult nocere: iste q̄ nō vult pdesse. n ¶Et cōueniētia testionia nō erant: q̄ varia: q̄ aūt variat incertū ē: vt dicit Hiero⁹. Sic testionia sacerdotū ꝫ susanna nō erāt cōueniētia: Daniel.xiij.f. Sic etiā testimoniū adultere contra ioseph nō fuit cōueniēs: Genē.xxxix.d. Quattuoz requirunt ad verz testimoniū. l. q̄ testes sint rogati/ iurati/volētes/sciētes deponāt. Isti etiā nec rogati ꝫ ꝓpter se offerētes: nec iurati nec volētes ꝫ ꝺducti: nec sciētes ꝫ fingētes depsuerī: & iō nō erāt cōueniētia coz testionia. o ¶Et q̄dā surgētes falsum testimoniū ferebāt &c. Propter tria: ꝓpē mutationē/ꝑ additionē/ꝑ discussionē. Propter mutationē: q̄ dns nō dixit: ſoluā/ ſz ſoluite: nec ędificabo/sed ſuscitabo: q̄ em̄ e tęplo viuēti nō materiali cōuenit. Propter additionē: q̄ addiderūt manufactū: q̄ dns nō dixerat. Propter discussionē: q̄ nō eodē sensu quo dns dixerat retulerūt.

Testimoniū iudęoz fuit falsum triplici de causa

p ¶Ego dissoluam templum hoc manufactum &c. Glo. Hoc addunt vt ꝓprie de templo iudaico videatur dixisse.

S Et exurgens

A F a ¶Et exurgēs sūmus sacerdos &c. Glo. Iratus/q̄ nō inuenit locū calūnię: motu corpis insanią mentis demonstrat. Eccl. xix. d. Amictus corpis & risus dentiū & ingressus hominis enunciāt de illo. b ¶Ille autem tacebat & nihil rīdit.

Triplici de causa christus iudęis nō respōdit

Ꝓpt̄ tria. Primo/vt sua taciturnitate loquacitatē adę soneret: hęc fuit sapia. Secūdo/ne calūnią/ do q̄ eiº rīsionē peiores fierēt: hęc fuit misericordia. Tertio vt indignos sua allocutiōe ōsideret: hęc fuit iusticia. Esa. liij. c. Sicut ouis ad occisionē ductus ē: & ſsi agnº coram tondēte se obmutescet & nō aperiet os suū. Ps. Obmutui & humiliatus sū & silui. c ¶Rursum sūmus sacerdos interrogabat eum. Hieronymus. Quid interrogas im pijſſime sacerdotum: an vt accuſes: an vt credas? Si vt accuſes/arguit te cōdemnare tacentem. Si vt credas/quare confitēti credere noluisti?

†Ps.38.

d ¶Tu es christus filius dei bñdicti. Sacerdos iste ad huc christū longe futurū expectabat/ quē iurta se videbat/sed nō cognoscebat: sic pplus. e ¶Jesus aūt dixit illi: Ego sum: vt inexcusabiles sint. Joh.xv.d. Si nō venissem & locutus eis fuissem/peccatū nō haberēt: nūc aūt excusationē nō habēt. Ego sum. Glo. Marcus: Ego sum. Matthęus: Tu dixisti: q̄d idē est. f ¶Et videbitis filiū hois. Glo. Sacerdos interrogat filiū dei: iesus respōdit filiū hois: ne ęternitatē faciamus in trinitate: ſz hō in deo & deus ē hoie ſit. g ¶Filiū hois &c. Daniel. vij. d. Ecce filius hominis cū nubibus cęli veniebat. i. cū sanctis significatis ꝑ nubes: q̄ eleuati a terra & ſuspēli in cęlū ꝑ ꝓtemptationē. Esa. lx. b. Qui sunt isti q̄ vt nubes volāt. Jtē q̄ pleni plumis. i. gratia & doctrina: terrā. i. ecclesiā ſecundāt. Eccl. xj. a. Si repletę fuerint nubes/imbrē sup terrā effundēt. Jtē q̄ pluūt doctrinis. Esa. v. b. Mādabo nubibus meis ne pluāt imbrē sup terrā. Jtē quia cōuiscāt miraculis & tonāt minis: Un & fulgura & tonitrua appellant/ Job xxviij. d. Numq̄d mittes fulgura & ibūt: & reuertētia dicēt/assumus? b ¶Et venientē cū nubibus cęli. q. d. licet me mō ita tractetis vilit: adhuc tñ me videbitis in maiestate mūdū iudicantē. Un Zach. xij. c. Uidebūt in quē pupugerūt. Et vide/sacerdos iterrogauit de filio dei: & dns rīndit de filio hominis. Quare hoc? Triplici rōne. Primo ad ostendendā iēz̄ tatē: vt intelligamus eundē esse filiū hois & filiū dei. Secundo ad cōmēdandā nostrā humilitatē/vt nō erubescamus inferiores nostri generis: Ipe em̄ cū duplex genus habeat: vnū ex pte patris: & aliud ex pte matris: fere vbiq̄ se nominat ex parte inferiori. Tertio ad ostendendū humanę naturę dignitatē: quę talis est vt ab ea filius dei filius hois nominet. i ¶Sūmus aūt sacerdos scindens vestimenta sua. Hiero⁹. Quę de solio sacerdotali furor excusserat/eū rabies ad scindēdas vestes ꝓuocat. Erat aūt mos iudęoz: vt audita aliq̄ blasphemia in deū scinderent vestimenta sua. Un etiam paulus & barnabas cū in licaonia quasi dū adorarent/sciderūt vestimēta sua: Actl. xiij. c. Mystice/aūt in scissione vestis summi sacerdotis/ figurata est amissio sacerdotalis dignitatis: sicut in diuisione pallij samuelis fuit figurata amissio regię potestatis. j. Reg'. xv. k. Et q̄ milites q̄ dominū crucifixerūt nō sciderint tunicam eius/ significat q̄ vnitas ecclesię in ſeculū integra pmanet. Unde Cantl. vi. c. Una est columba mea. Jtem vestimenta sunt virtutes vel opera virtutū. Unde Eccl. ix. b. Omni tempe sint vestimenta tua candida. Apocal. xvj. c. Beatus qui vigilat & custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. Hęc vestimenta scidit: quia virtutes in christum peccando amisit.

Mystice

k ¶Quid adhuc desideramus testes? q. d. sua confessio damnat eum: qui blasphemauit se dicendo filium dei: Et in lege scriptum est: Quicūq̄ blasphemat moriat. Leuitl. xxiij. c. Qui blasphemauerit nomē domini/morte moriat. l ¶Audistis blasphemiam. Blasphemia est attribuere homini quod soli deo conuenit. m ¶Quid vobis videtur. Ecce nequitia & iniquitas: sacerdotes contra dominū iam ꝓnuncia uerūt: & postea querūt consiliū. n ¶Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis: quia blasphemum putauerūt/sequētes arbitrium pncipis sacerdotum. Osee. vij. d.

adhuc desideramus testes:

l Audistis blasphemiam: q̄d

m vōbis videtur? Qui omnes

condemnauerūt eum esse re-

o um mortis. Et cępērūt quidam conspuere eum & velare faciem eius & colaphis eū

p cędere et dicere ei: ꝓphetiza. Et ministri alapis eū cę-

q debant. Et cūm esset petrus

r in atrio deorsum: vēnit vna ancillis summi sacerdotis: & cum vidisset petrū calefaciēte se: aspiciēs illum/ ait:

L

Ego redemi eos: id ē redimere veni: & ipsi locuti sunt cōtra me mendacia. Job. xvj. b. Rugę megid est viri duplices/ testimonium dicunt contra me: & suscitat falſiloquus aduersus faciem meam contradicēs mihi. Hiere. xij. c. Facta ē hereditas mea ſsi leo in ſilua: dedit contra me vocem/ideo odiui eam.

Mat.26.g. Luc'.22.g.

o ¶Et cępērūt q̄daz conspuere eū &c. Hoc fecerūt iniq̄ iudęi in cōemptum christi scientis: ſz nostrā salutē & suā damnationez nescientes.

Mat.26.g. Luc'.22.g. Joh.18.c.

Jpe antez omnia suſtinuit patiēter/dans nobis exemplū: sicut dicit Esa. l. c. Corpus meū dedi pcutiētibus & genas meas vellentibus: faciem meam nō auerti ab increpātibus & conspuētibus in me. Alia ēditio habet: Dorsum meum dedi ad verbera: & maxillas meas ad alapas. Thren. iij. d. Dabit pcutiēti se maxillā/saturabit opprobriis. Michęę. v. a. In ꝺga pcutiēt maxillā iudicis isrl. Job. xvj. b. Exprobrantes peusserūt maxillā meā: saturati sunt pgnis meis. Hiero⁹. Cōspui voluit dns vt nos lauaret: velari voluit vt velamen culpę & ignorātię a cordibus nostris auferret. In capite voluit pcuti: vt caput nostrū. i. adā restitueret sanitati. Alapis voluit cędi & colaphis deuberari: vt nos eis labūs & manibus. i. ꝓbis & opibus applaudamus. Unde Ps.

D Ps.46.

Mystice

Oēs gētes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Mystice aūt colaphi & sputa iudęoz/ significāt blasphemias & opprobria falsoz christianoz: q̄bus frequēter dōm inhonorāt. Un dicit Beda. Qui tūc cęsus est colaphis iudęoz: nunc cędit blasphemijs falsoz christianoz: & qui consputus ē salutis infidelitāte: nunc velantes opprobriis fideliū exhonorat. Unde Job. xx. b. Abominant me & longe fugūt a me: & faciē meam cōspuere nō verent. Prouerb. xvij. d. Non est bonum damnum inferre iusto: & pcutere pncipem qui recte iudicat. Sōm Aug'. Cōspuētes significāt falsos christianos/ christi gratiā respuētes. Colaphizātes significāt ambitiosos/ honores suos christo ꝓponētes. Delantes eius faciem/ significant hereticos christū negātes vel diuidentes. Unde Amb. Erroz hereticoz de christo tribus generibus annumerat: q̄ eius diuinitatē negāt/ aut humanitatē/ aut eas sepant. p ¶Prophetiza. Matth. xxvj. g. Prophetica nobis christe quis est qui te pcussit? Et hoc faciebāt iudęi in christi cōtumeliā & irrisionem: q̄ pseudo ꝓphetā dicebāt. Aug⁹. Nō minus peccant qui nūc blasphemant christū regnantē in cęlis/ cę qui crucifixerūt ambulantē in terr'. q ¶Et cum esset petrus in atrio deorsum. i. remotus a iesu nō apropinquans ei/ ne a ministris aliq̄ suspitiōe q̄ esset eius discipulus crederet. r ¶Venit vna ex ancillis &c. Quęrit Beda: Quare ancilla ꝓmo ꝓdidit petrū/cū viri magis possent eum cognoscere & ꝓdere? Et rīdet: vt ostendat in necē dñi & sexus ſgmineus peccasse: & p eius passionē redemptū esse a morte: ꝫ quosdā hereticos q̄ dicūt dñicā passionis christi ſgminis nō ꝓfuisse. Propt̄ q̄ etiā dns post resurrectionē ꝓmo apparuit mulieribus: vt ostenderet veterē ſguarationem eug abolitam in eius passiōe. Jtē recte ꝓcipem ecclesię ꝓmo compulit ad christi negationē ſęmina: quę humani generis ꝓpagatorē compulit ad trāsgressionē. Secūdo etiā ꝓdidit petrū alia ancilla: vt dicē Matthęus. xxvj. g. Et tertio viri. Mystice/ꝑm Hiero. Prima ācilla/ est titubatio mētis: secūda ꝓfessio: viri sūt opa mala. Aur ꝓma ancilla sūmi sacerdotis/est cupiditas in acq̄rēdo: secunda/ auaricia in retinēdo. Utraq̄ facit negare iesū. Hę duę ancille in domo sūmi sacerdot' famulāt: vl̄ pot⁹ expulsa dña dom⁹.i. charitate dūant & ꝑerant. Genē. xvj. b. dixit sarai.i. cupiditas

Mystice

9 4 S abiaā.i. sūmo

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F abraam.i.summo sacerdoti: inique agis ꝓtra me: ego dedi ancillā meā in sinu tuo.i. ꝓcelli ꝓuidētiā acḡrēdi ꝛ cōseruādi necessaria vitę vsq; ad tēpus: q̄ vidēs q̄ cōcepit filiū.i. multā pecuniā ꝛ multos honores: despectui me habet: iudicet dñs inē me ꝛ ꝛc. Prouer. xxx. c. Per tria mouet terra: ꝛ quartū q̄ nō

Et tu cū iesu naçareno eras.

a At ille negauit/dicēs: Nēq; scio/ neq; noui quid dicas.

Matth. 26. g Luc. 22. f. Joh. 18. c.

b Et ēgr̄it foras añ atrium et

c gallus cātauit. Rursus aūt cū vidisset illū ancilla/cepit dicere circūstātib⁹: q̄ hic ex

d illis ē. At ille iterū negauit.

c Et p⁹ pusillū rursus q̄ astābāt/ dicebāt petro: Vere ex

f illis es: nā ꝛ galilę⁹ es. Ille aūt cepit anathematiçare et

melech vt seruiamus ei: Jtē. ij. Reg'. xvij. b. Fortissimus ḡs cuius cor est quasi leonis pauore soluet. Amos. vj. c. Detestor ego superbiā iacob. i. ꝓsumptionē petri. Prouerb. viij. b. Os bilingue detestor. Prouer. xvj. c. Qui inuertit linguam suam incidet in malū. Et nota ꝓcessum petri. Primo dixit: Mō scio

iurare/q̄ nescio hoiez istum

quē dicit. Et statī iterū gallus cātauit. Et recordat⁹ est

petr⁹ vbi q̄ dixerat ei ihesus: ꝓus q̄ gallus cantet bis/ter

g me negabis: Et cepit flere.

b T cōfestim Ca. XV

i e mane cōsiliū facientes summi sacerdotes

k cū senioribus et scribis et

l vniuerso ꝯcilio vinciētes ie-

m sū duxerūt ꝛ tradiderūt pilāto.

de compungitur ꝛc.

Expositio. XV

e T confestim mane ꝯsiliū faciētes ꝛc. Istud capitulum diuidit in quinq; partes. In ꝑma agitur de christi ligatione ꝛ traditione ꝛ accusatione: quia vincti traderunt ꝑsidi in multis accusantes eū. In secūda agit de christi adiudicatione ad mortē ꝛ multiplici eius illusione/ibi: Pilatus aūt volens satisfacere. In tertia agit de christi crucifixione ꝛ latronū ac iudeoꝝ mltiplici irrisione/ibi: Et postq̄ illuserūt ei. In quarta agit de christi expiratione ꝛ solis obscuratione et alioꝝ miraculoꝝ exhibitione/ibi: Jesus autē emissa voce. In qnta ꝛ vltima agit de officio sepulturę/ibi: Et cū iā sero esset factū. Narrata ḡ serie negatiōis petri/redit marcus ad narrationē dñice passionis ꝛ ꝓsequit ꝓpositi facto/ibi: Et ceperūt quidā cōspuere eū: Et sic ꝑ totaꝝ noctē illuserūt ꝛ verberauerūt ꝛ etiā sine somno: in quo ostēdit immēsitas malicię eoꝝ. qui per totā noctē vigilauerūt ad illudendū ꝛ verberandū iesum. Et mane facto ad idē ꝛ peius cōueniunt. Hiere. xx. b. Docuerūt linguā suā loqui mendaciū: vt inique agerēt laborauerūt. Prouer. viij. c. Nō dormiūt nisi cū malefecerint: ꝛ nō capit somnus ab eis nisi supplantauerint. b T Et cōfestim mane. Hoc est idē mane: de q̄ dicit/ Eccl. x. c. Ṫę tibi terra cuius rex puer est: et cuius principes mane comedūt. Esa. v. c. Ṫę qui consurgitis mane ad ebrietatem. Illi autē iam ebrij erant. Job. xxiiij. c. Mane primo cōsurgit homicida. i T Consiliū facientes: De quo dicit iacob/Gen. xlix. a. Simeon ꝛ leui vasa iniquitatis/in cōsiliū eoꝝ ꝙn veniat anima mea. k T Cū senioribus ꝛ scribis: De quib⁹ Daniel. xiij. a. Egressa est iniqtas a senioribus iudicib⁹ qui videbant regere populū. l T Vincientes iesum. Ista vinculatio christi figurata fuit Judic'. xvj. c. in sansone vincto a dalila ꝛ tradito philistęis occidendum. Dalila enim situla interꝑtat: et significat synagogam: quę ad modum situlę purum liquorē non retinet sed quisquilias trā. Eccl. xj. c. Corruit quasi vas confractum: et omnem sapientiam non tenebit. Et. xxvij. a. Sicut in percussura cribri remanebit puluis: sic apostia hominis in cogitatu illius. Sanson interꝑtat sol eoꝝ: Hic est christus: qui est verus sol omnium electoꝝ. Malach. vlt'. a. Vobis timentibus deum orietur sol iusticię et sanitas in pennis eius. Sanson maxilla asini mille philistęos ꝓstrauit: ꝛ de eadē fontem aque viuę ꝓduxit: ita christus simplici prędicatione sua ꝛ apostoloꝝ/dęmones ꝛ iudęos conuicit: ꝛ sitienti populo fontem doctrinę aperuit. Hic tamē ligatus a dalila traditur philistęis. i. christus ligatus a synagoga tradit gentilibus. m T Pilato. Pilatus os malleatoris interꝑtatur: ꝛ significat hereticos: per q̄s diabolus malleat ecclesiā. De q̄ Hiere. l. d. Cōfractus est ꝛ ꝓtritus malleus vniuersę terrę. Herodes interꝑtat glorians in pellibus: ꝛ significat iudęos: q̄ in lege scripta gloriant: Sicut dicit aplus Roma. ij. d. Qui gloriaris in lege/ꝑ legis ꝓuaricationē deum inhonoras. Ṫerq; iesum illuserūt: ꝛ illudit adhuc in membris. Et vtriq; summi sacerdotes illudendū tradiderunt: quia ipsi sunt causa vtriusq; illusionis/ ꝓpter malum exemplum. Roma. ij. d. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes ꝛc.

F Et interrogauit

Matth. 26. g Luc. 22. f. Joh. 18. c.

Triplex petri inculatio

B. eodē. c.

Mat. 26. g. Luc. 22. g.

† Eccl. 19. a. Matth. 27. a Luc. 23. a. Joh. 18. c.

Mat. 27. b. Luc. 23. c. Joh. 18. g.

Dr. tullum

Dominꝰ pilato respōdere noluit triplici ratione

Mozaliter

A F a T Et interrogauit eū pilatus ꝛc. Joh. xviij. c. legit⁹ q̄ pilatus iesū sibi traditū introduxit in domū suā: iudęis nō intrātibus ꝓtorij ne cōtaminarent: Cui secreto tūc locutus ē pilatus: ꝛ postea exiuit ad iudęos ad ostiū domus dño ꝛtus remanēte/ꝛ dixit eis pilat⁹: Quā accusationē haberēt aduersus hominē istum: q̄ dixerūt: nisi malefactor esset ñ tradidissem⁹ eū tibi. Introiuit ḡ pilat⁹ ad iesū: ꝛ ibi locutus est cū eo: ꝛ egrediēs iterū ad iudęos adduxit iesum foras: ꝛ cotā iudęis dixit: Tu es rex iudęoꝝ: nullū crimen ci ponēs: sic sacerdotes/q̄ etiam falsos testes ꝓ eū cōduxerūt. Qt aūt tm̄ ꝙbo interrogat ḡs iesus/fecit vt causam ipius diligēter examinaret: sic dicē Job. xxix. c. de se ipō: Causā quā nesciebā diligētissime inuestigabā. Vincietes. Glo. Dos erat iudęis vt quē morti adiudicassent vinctū iudici traderent. Et notādū q̄ nō tūc ꝓmo liguerūt: sz mox cōprehēsum nocte i horto: vt Joh. xviij. b. dicit: ꝛ sic adduxerūt eum ad

B

aīam ꝓmū. b T Tu dicis. Mō dicit: Ego sū/ne calūniādi occasionē daret. Nec dicit: Mō sum: q̄ falsum diceret: sz sic temperat rīsum vt vtraq; ps elici possit: sicq; tu dicis. q. d. ego non dico ś tu/ꝛ ego nō nego. Et nota/sacerdoti rēdēs/ait: Tu dixisti: vt dicē Matthęus. xxvj. f. ꝑ pilato rēdens/ait: Tu dicis: Quare hoc? Hilarius. Quia sacerdos legē videbat⁹ q̄ christū futuꝝ ꝓdixerat: Pilatus significat gētilē ecclesiā q̄ legis ignara ꝑ fidē ꝓsenē cōsecuta ē salutē. c T Et accusabāt eū sūmi sacerdotes in multis. Hoc supplet Lucas. xxiij. a. quōd eū accusabāt de doctrina dicētes: Cōmouit vniuersam gentē: incipiēs a galilęa ꝛc. Et quō pilatus audito q̄ galilęus esset: misit eū ad herodē tetrarchā galilęe: ne incōsulto eo galilęum hominē iudicaret. Herodes aūt remisit eū veste alba indutū: q̄ est secunda illusio. Prima erā fuit q̄n opientes facię eius ꝛ pcutientes eū dicebant: Prophetiça christe q̄s est q̄ te pcussit: d T Ecce in q̄ris te accusant. In tribus maxime accusabant eū. Primo: q̄ se filiū dei faciebat: vñ ꝛ ꝑm legē eoꝝ debebat mori. Secūdo: q̄ dicebat se esse regē: ꝛ oīs talis cęsari cōtradicit. Tertio: q̄ ꝓhibebat tributū dari cęsari: hoc tm̄ quasi aptū mēdacio neglexit pilatus: q̄ audierat eū rīndisse: Reddite q̄ sunt cęsaris/cęsari: Matth. xxij. c. Sz tm̄ de regno eū ḡsuit/dicēs: Tu es rex iudęoꝝ: e T Jesus aūt ampliꝰ nihil respondit. Glo. Me crimē diluens a ḡside dimitteret/ꝛ crucis vltiras differret. Secundo/vt sic offenderet eos indignos sua collocutiōe. Tertio/ vt suos doceret criminationes ꝛ accusatiōes falsas magis tacendo q̄ defendendo esse supandas. Thren. iij. e. Ex ore altissimi nō egredient neq; bona neq; mala. Roma. xij. d. Mō vos defendentes charissimi sz date locum ire. f T Jta vt miraretur. Chryſ. Etem̄ admiratione dignū erat videre silentē eū q̄ tot habebat dicere. g T Pilatus. Triplici rōne noluit eis dñs rīndere. Prima fuit: q̄ ea in quibus accusabant ip̄m erāt manifeste falsa: ꝛ ideo respōsione indigna. Secūda ratio fuit: q̄ volebat adimplere scripturā: q̄ de eo erat ꝓphetatū/Esa. liij. c. Sicut agnus coram tondente se obmutescet ꝛ nō aperiet os suum. Tertio: quia noluit impedire suā passionē/vt ꝓtractū est. h T Et cum ascendisset turba ꝛc. Hiero⁹. Idē nomē ꝓpter cōuenientiā soni reputat barrabas ꝛ barabbas: et tū barrabas interꝑtat filius magr̄i: a bar q̄ est filius: et rabi q̄ est magr̄. Barabbas ꝙ filius ꝑris: a bar q̄ est filius: ꝛ abba q̄ est pat⁹: ꝛ significat antichristū q̄ iudęi christo ꝓferēt. Jn Joh. viij. f. Vos ex ꝑre diabolo estis ꝛ vo-

Mozaliter

lūtatē prīo vīi vultis facere. Mozaliter. Barrabas est vetus hō: iesus nouus hō. Ṫerq; ligatus est. Sed ille vinculis

peccatoꝝ: Prouer. v. d. Iniq̄tates sue capiūt impiū ꝛ funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; constringit. Iste vero ligatus est vinculis ecclię. Un Eccl. vj. d. Decor vitę est in illa: ꝛ vincula illius alligatura salutis. Bonus ęs laborat soluere nouū ꝛ dimittere libez: sz turba clamat ꝓ veteri dimittēdo ꝛ nouo ꝓdēnādo. Quę ē ista turba? Certe mala societas/carnis voluptas/mūdi vanitas/dęmonis iniq̄tas/ ꝓpria fa- Dat. 27. b. Luc. 23. c. Joh. 18. g. Act. 3. c.

i tā vobis regē iudęoꝝ: Sciebat em̄ q̄ ꝓ inuidiā tradidissent eū sūmi sacerdotes. Pō tifices aūt ꝓcitauerūt turbā/ vt magis barrabā dimitteret

k eis. Pilatus aūt iterū rīndēs ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudęoꝝ? At illi iterum clamauerūt: Crucifige eū. Pilatus vo dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi

l m mągis clamabāt: Crucifige eum. Pilatus autem volēs populo satisfacere/dimisit illis barrabā et trādidit iesum flagellis cęsum vt crucifige-

o retur. Milites autem duxerūt eum in atrium prętorij et conuocāt totam cohortem ꝛ

Ad minus ponunt tres in lra. Prima est collatio ꝓne. Secunda est dilatio sentētię. Tertia remotio culpę. Primo enim cōtulit barrabā latronē christo innocenti/vt ex ipa collatione ostenderet christū potius esse dimittendū. Secūdo q̄si de sententia hęsitās/ait: Quid vultis vt faciam regi iudęoꝝ? Tertio culpā ab eo remouet/dicēs: Quid em̄ mali fec? q. d. nihil. Triplex inculpatio

nā hoc dicerēt iudices nostri q̄ reos absoluūt ꝛ innocētes condemnāt. Prouer. xvij. c. Qui iustificat impiū ꝛ q̄ dānat iustū/ abominabilis ē vterq; apud deū. l T At illi magis clamabant. Glo. Insanię suę satisfacitēs: nō interrogatiōi rīndētes ꝑsidis. m T Crucifige eū. Silr clamas tu quotiens peccās mortaliter. Hęb. vj. a. Rursum crucifigētes in semetipis filiū dei. Hic ē clamor: de q̄ Esa. v. b. Expectaui vt faceret iudiciū: ecce clamor: ꝛ iniquitas. n T Et tradidit iesum flagellis cęsum. Chryſoſtomus. Quare flagellis cęsum: ꝛ rīdet. Vel gratiā facere volebat: vel iudicij ſchema componere: vel romanis legibus seruire: q̄ crucifigēdos iubēt ꝓus flagellari: vt sic extorqueat ab eis/si quos in scelere socios habuissent: vt vt iudęi ꝓgnis illius satiati mortē illius vltra non sitirent. Ipe aūt christus flagellari voluit: vt nos a flagellis liberaret. Un Esa. liij. b. Disciplina pacis nostre sup eū. o T Milites autē duxerūt eū ꝛc. Hiero⁹ dicit/q̄ obijciebāt dño q̄ vsurpasset imꝑiū i ꝑpło iudęoꝝ. Hiero⁹. Cotā omni ꝑpło illustribus dñm exponūt/exuētes eū vestibus suis: ꝛ indutes eū chlamyde coccinea q̄ reges vsunt: ꝓ diademate imponētes eius capiti coronam ꝑspinam: ꝓ sceptro regali calamū siue arundinem in manu eius dederūt: ꝛ deinde q̄si regi flectentes genua dicebāt: Aue rex iudęoꝝ: ꝛ ꝑcutiebant caput eius arundine: ꝛ conspuebāt in eū. Et post multas illustiones exuerunt eū chlamyde coccinea: ꝛ induētes eū vestibus suis duxerūt eū ad locū crucifixionis. Mystice. Milites pilati sūt dęmones: q̄ spoliauerūt iesum vestibus suis. i. iudęis: ꝛ induerūt occasionaliter eū chlamyde coccinea. i. gentili ecclesia/fide passionis rubricata. Rursus ea exuit ꝛ veste sua induit: q̄: in fine tempoꝝ gētilitate recedēte iudęa cōuertet. Et ꝙ ē q̄d dicit Roma. xj. d. Cęcitas ex parte cōtigit in israel donec plenitudo gentium intraret ꝛ sic omnis israel saluus fieret. Mozaliter ꝙ milites pilati sūt mali ſlati: q̄ pilato. i. diabolo militant ꝓ auaritiā ꝛ rapinam. Vel veste sua christū eruūt. i. cętu fidelium: quos exemplis malis ei auferūt. Chlamys coccinea q̄ christū induit est cętus cōsanguineoꝝ quos in ecclesia instituit ad eius illusionē ꝛ cōtumeliā. Un Michęę. iij. c. Audite q̄ principes domus iacob: ꝛ iudices domus israel q̄ abominamini iudiciū ꝛ omnia recta

Triplici occasione laborauit pilatus christū dimittere

Mystice

Mozaliter

Quare christus flagellatus est

Al. ttema

F guertitis: q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

E V puerticlis:q edificatis sion in sanguinibus.i. eccliam de cõsanguineis. Sed hoc mirum est:qz eunte ad crucẽ eunt cũ chlamyde coccinea:qz tales dñi passionibus cõicare nõ volũt / sed de bonis eĩ° ditari ꝛ delectari volũt:sicut dr Amos.vj.b. Bibentes vinũ in phialis ꝛ optimo vnguẽto delibuti:ꝛ nihil patiebant sup ꝑtritione ioseph. a ¶Et imponũt ei plectentes spineam cozonam ꝛc.i. sic ꝑ chlamydẽ coccineã ꝙtus cõsanguineoꝝ intelligitur ꝙbus ꝓlati christum induunt/eos in ecclesia instituentes: sic ꝑ cozonã spineam ꝙtus ambitiosoꝝ et alioꝝ peccatoꝝ/ plus ꝯ spinę ꝯgregate pũ gẽtiũ accipit. Vñ.ũ. Reg'.xxiij.a. Prędicatores quasi spinę euellent vniuersi. Esa.xxxiij.b. Spinę cõgregate igne comburent. Caput christi est ecclesiastica dignitas.i. locus superior in corpore christi qđ est ecclesia. Quid ergo est cozona spinea in christi capite:nisi ambitiosi ꝛ auari in ecclesiastica dignitate:Et certe tot spinas ponũt prędati in cozona dñi:quot malos constituit in ecclesiastica dignitate. Unde sp̃a christi admirans ꝛ dolens de tali cozona sp̃si fuit:dicit Cant'.iij.d. Egredimini filię sion ꝛ videte regem salomonem in diademate quo cozonauit eũ mater sua. Beatus Bern̄. Non decet sub spina to capite membrum esse delicatum:quare ergo clerici in capite suo ferta de floribus portant in contumeliã saluatoris? Esa.xxviij.a. Ve cozonę superbię ebrioꝝ ephraim flozi decidenti.

a induunt eũ purpura: ẽt imponũt ei plectẽtes spineã co
b ronam:ẽt cęperunt salutare eum: Aue rex iudęoꝝ.Et
c pęrcutiebãt caput eius arũdine: et conspuebant eum:ꝛ
ponentes genua adorabant
d eum. Et pòstq̃ illuserunt ei
eruerunt illũ purpura/et induerũt eum vestimentis su
e is:ẽt educũt illum vt crucifigerẽt eũ. Et ángariauerũt
f pręterẽuntem quempiam simonem cyreneum venientẽ
g de villa/pãtrem alexandri ꝛ
rufi/vt tolleret crucem eius.
h Et pẽrducũt eum in golgotha locum:quod ẽ interpręta
i tũ caluarię locus. Et dã
bãt ei bibere myrrhatũ vinũ
cumq̃derunt me sicut apes: ꝛ erarserũt sicut ignis in spinis. Eccl̃.vj.a. Est amicus ꝑ tempus suum ꝛ non permanebit in tempore tribulationis. Econtrario dum fuit in prętorio erutus fuit vestibus suis:sed vadens ad crucem reindutus est illis:ꝛ quid hoc/nisi quia sancti qui sunt vestes dñi curias ꝓncipũ ꝛ dignitates ꝛ delitias fugiũt: sed dñm crucis martyrio comitant. In veste aliena illudit christus:ſz in ꝓpria ad crucẽ ducit:Et certe qđ hic factũ est ad ĩam/sit hodie spũaliter. Chrys. Quę nobis est cura ꝛtumelię postq̃ christus passus est? Eteni vltim' terminus cõtumelię erat qđ fiebat ei: Hęc enĩ vna particula sed vniuersum corpus ꝑ totũ iniurias patiebatur:caput ꝑ cozonam:manus ꝑ arundinẽ:os ꝑ accẽtum:facies conspuebat:genę vellebantur. c ¶Et eduxit illũ vt crucifigerẽt eũ/extra ciuitatẽ. Deb'.xiij.c. Ereamꝰ ad eũ ꝛc.
f ¶Et angariauerũt ꝑtereuntẽ quẽpiã simonem ꝛc. Mystice: Per istum simonẽ qui portat crucẽ dñi in angaria:significant̃ hypocritę qui labores multos sustinent in hoc mundo ꝙ laude humana: Sicut dicit dñs Matth'.vj.b. Cũ ieiunatis:nolite fieri sicut hypocritę tristes: exterminãt enim facies suas vt appareãt hoibus ieiunãtes: Amen dico vobis acceperunt mercedem suam. Beatus Bern̄. Ue portantibus crucem:nõ sicut saluatoꝛ suam: sed sicut ille cyreneus alienã. Amos.ix.b. Nũquid non ascẽdere feci syros de cyrenę? Crucem igitur alienam portant oĩs qui in hoc mundo nõ ꝙ christo sed ꝓ mũdo laborãt. Suam portant crucẽ:qui ꝙ christo laborãt ꝛ ꝓ suis excessibus diluendis. Vñ Luc'.ix.c. Si ꝙs vult venire post me tollat crucẽ suam/ non alienã et sequatur me. Scõm Hiero. Per simonem significat gentilis populus:tum qz gentilis fuit:ꝛ qz obedicns interpretat. Et de illo populo dicit: Populus quẽ non cognoui seruiuit mihi. Si mon igit crucẽ dñi portat:quia populus gentilis fide passionis susceptą passionẽ ꝙ christo sustinuit. Et hñ oz cyrenęus/ qđ interpꝛat hęres:qz obedięndo hęres dei ꝛ coheredes christi effectus ẽ:Sicut dr Roma.viij.c. Si filij sum' ꝛ hęredes: hęredes qđẽ dei/ coheredes aũt christi. Ephe.ij.a. Jã nõ estis hospites ꝛ aduenę:ſz estis ciues sanctorum ꝛ domestici dei.
g ¶Patrem alexãdri ꝛ rufi:magnę opinionis. h ¶Et pducũt eũ in golgotha locũ. Golgotha nomẽ syrũ est: ꝛ interpꝛatr caluarię:vt dicit Hiero°. Non ꝓpr caluariũ adę/ qđ quidã dicũt ibi sepultũ:ſz ꝓter decapitationẽ dãnatoꝝ. Adam enim iuxta hebron sepultus est:vt dicit Josue.xiiij.d. Caluaria aũt ꝓprie dicit os capitis carne ꝛ capillis ęrutum: quale solet inueniri in sepulchris mortuoꝝ: Sed qz frequẽter hoses ibi decollabant ꝛ remanebãt ibi capita: ideo locus dicebat caluaria. Fuit aũt significata ista eductio christi in golgotha/in lege ꝛ aũ legẽ:sicut dicit Hiero°. Primo ꝑ abel qui edurit cain in agrũ vbi occidit eũ: Gen̄.iiij.b. Secõ per isaac portantẽ ligna sup quibus immolatus est aries: Gen̄.xxij.a. Tertio ꝑ ioseph:cuius tunica tincta sanguine hędi reportat ad patrẽ ipso remanente viuo: Gen̄.xxxvij.f. Quarto per serpentem ęneum suspensum in palo in deserto: Numeri.xxj.c.
i ¶Et dabant ei bibere myrrhatum vinum. Matth'.xxvij.d. dicit:cum felle mistũ. Aug° de ꝓcordia quattuor euãgelistarum. Fel posuit matthęus ꝓ amaritudine:ꝛ marcus myrrhatum similiter: vtrũq enim amarum est et fel et myrrha. Vel potuit esse vt vtrũq̃ miscuissent ꝛ fel ꝛ myrrham: vt
ſ amarissimũ potum

6

Mystice D

Pš.17.

Tripler christi illusio

A trib' christus illuditur

A F amarissimũ potum ei darent:quod fuit signũ maximę malicię. Etiã dicit ꝙ ob hoc portauerũt secum tale vinum: vt pendentes in cruce inde potarẽt/vt citius morerent. Vel forte vinum qđ secũ tulerũt milites crucifixores/,ꝑter calorẽ acuerat:ꝛ illud bederũt ei qđ dixit: Sitio. Et significat illud vinũ amaritudinẽ malicię iudęorũ
Matth'.27.d Luc'.23.c. Joh'.19.d. qua potauerũt eũ in cruce sitientẽ salutem eorum. Unde Beda. Amara vitis/ amarũ vinũ ꝓpinat iesu. Et sumit hoc de Hiere. ũ.d. Quo cõuersa es mihi in prauũ vinea aliena. Pš. Dederũt in escã meã fel ꝛ in siti mea potauerũt me acceto. Adhuc multi christo sitiẽti vinũ charitatis/,ꝓpinant vinum iniqtatis: de quo dicit Prouerb'.iij.c. Panẽ impietatis comedũt: ꝛ vinũ iniqtatis bibũt. Et ideo potabunt ab ipso in fine vino irę ꝛ indignationis:sicut dicit Apocal'.xiij.b. Hic bibet de vino irę dei: qđ mixtũ est mero in calice irę ipsius. Item Apocal'.xvj.d. Date illi calicem vini indignationis irę eius.
a ¶Et nõ accepit/vt biberet. Accepit qđẽ in ore:sed noluit bibere. Unde Matth'.xvij.d. Eũ gustasset noluit bibere. In q̃ significat mystice ꝙ amaritudinẽ mortis gustauerit:ſz cito:id est die tertia resurrexit. Unde Pš. De corrẽte in via bibit:id est in transitu. Significat etiã in hoc ꝙ nõ acceꝑit:quia peccatuz ,ꝑ q̃ punitus est nõ fecit. Unde Pš. Quę nõ rapui exoluebã ꝛc.
b ¶Et crucifigentes eũ diuiserunt vestimenta eius. Joh'.xix.d. expssius ꝛ plenius narrat hãc historiam. Dicit ergo ꝙ ꝑm numerũ militũ diuiserũt sibi vestimẽta domini: vt vnusquisq̃ haberet suã partẽ/ ſter tunicã inconsutilẽ:quę non fuit diuisa/sed sortita cuius esset. Scõm Bedaz: vestis domini q̃ dripitta est ecclesia ꝙ quattuor ptes diffusa/christi nuditate indura/ christi paupertate ditata/ christi morte viuificata. Unde Ezech'.xxxvij.c. Quattuor ventis veni spũs ꝛ insuffla sup interfectos istos ꝛ reuiuiscãt. Qz aũt tunica inconsutilis nõ est diuisa sed integra sortita:significat ꝙ vnitas ecclesiastica erit vsq̃ in finẽ ꝛculi duratura:ꝛ ita ꝛ indiuisa ꝛ quadripartita ẽ corpe.
B Qz aũt ecclesię dicat vestis christi/dicit Esa.xlix.e. Viuit dominus ꝙa his omnibus velut ornamento vestieris. Scõm Hiero. Vestimenta christi sunt mãdata dei:quibus tegit̃ corpus eius qđ est ecclesia. Unde Job.xxix.c. Justicia indutus sum: ꝛ vestiui me sicut vestimento. Quattuoꝛ milites quibus vestimẽta distribuunt:sunt quattuoꝛ genera hominũ:quibus ꝓcꝛpta dominica dant:ſz cõiugati/viduati/ꝓlati/sepati:id est religiosi vel virgines: quia christo vel diabolo militãt:quia vita hois est militia sup terrã: Job.vij.a. Unde.ũ. Timoth'.ũ.a. dicit aplus: Laabora sicut bonus miles christi iesu. Et postea docet ꝓlit ꝛ in ꝙbus debeamus militare: Nemo militãs deo implicat se secularibus negocijs. Job.xxv.c. Munda est nũerus militũ eius? Per tunicã inconsutilẽ indiuisam/ significat vnitas charitatis: de qua Epḥ.iij.a. Solliciti seruare vnitatem spũs in vinculo pacis. Quę recte sorte dat:id est occulte ꝛ sine ꝓsonaz acceꝑtione. Job.iij.a. Spũs vbi vult spirat ꝛ nescis vnde veniat aut quo vadat. Prouerb'.xvj.d. Sortes mittunt̃ in sinum/sed a domino tempant. c ¶Erat autem hora tertia ꝛc. Joh'.xix.c. Erat autem hora quasi sexta:quõ ergo dicit marcus ꝙ erat hora tertia? Ad qđ dicit Beda:ꝙ vtrąq hora crucifixus est dominus:hora tertia linguis iudęoꝝ/qui peiores ꝛ ꝓres in domini crucifixione:ꝛ hoc narrat marcus. Hora sexta fuit crucifixus manibus militum:qđ narrat iohãnes. Sz opponit Hieronymus contra hãc solutionẽ:quia videt ꝙ nõ possit stare:quia hora sexta facte sunt tenebrę vsq̃ ad horã nonam:quia cũ nõ possent milites videre qualiter eum crucifigerent:neq̃ iudęi elationes facere quas ei faciebãt: Unde nõ videt ,ꝓbabile ꝙ tũc fuerit crucifixus. Ad hoc põt dici ꝙ dominus fuit crucifixus inter tertiã ꝛ sextã a militibus ꝛ a iudeis: ꝛ põt ab vtroq̃ extremoꝝ in omnibus respectibus nominari. Verbi gratia. Si aliqua seditio fieret in ciuitate inter tertiã ꝛ sextã:si ꝙrerek ab aliquo qui interfuit ꝓncipio:qñ fuit facta hęc seditio:rñderet/ hora tertia:alius qui interfuisset fini/ diceret hora sexta:ꝛ vterq̃ verę diceret: Ita est hic:ꝛ hoc innuit iohãnes:qui nõ dicit ꝑcise hora sexta:ſz hora quasi sexta. Et ꝙ marcus simpliciter dicit:hora tertia:debet intelligi quasi tertia:tamen dicit tertia simpliciter/quia crucifixionem linguaz iudęorum voluit comꝓhendere simul. Inde est ꝙ in ecclesijs cathedralibus missa maioꝛ de domini passione celebrat̃ inter tertiã ꝛ sextam:ꝛ si forte aliquo casu ꝙueniat hora/debet dici tertia

ante missam. Sequit: d ¶Et erat titulus causę eius inscriptus:rex iudęoꝝ. Titulus dicit:quia continet causam crucifixionis eius:id est rex iudęoꝝ. Hęc ẽm fuit ꝑcipua causa crucifixionis eius:quia dicebat se regem iudęoꝝ. Alius etiã dicit titulus esse:qui ſcz indicat triumphũ christi ꝛ causam triũphi. Per hoc enim ꝙ dicit: Rex iudęoꝝ: ostendit ꝙ nec in morte pdidit regnũ ꝛ dominium iudęoꝝ:imo magis acq̃siuit. Unde ꝛ dicit titulus triumphalis. Hieronymus ẽm sup illã Pš.
tez hora tertia:ꝛ crucifixerũt
d eũ. Et èrat titulus causę eius
e inscriptꝰ:rex iudęoꝝ. Et cũ
eo crucifigũt duos latrones
Eripe me domine de inimicis meis ꝛc. Distinguit triplicem titulũ:ſcz memoriale/ ꝓconiale/ triumphale. Memorialis ẽ: vt epitaphia quę fiũt sup tumulos mortuoꝝ. Et dicit memorialis:quia fit in memoria eoꝝ vt orek ꝙ eis. Ꝓconialis titulus est qui solet scribi in portis ciuitatũ: vel in liminibus domoꝝ in laudẽ ꝛ ꝓconiũ ciuitatũ vel domorũ: vt ciuitas solis/ Esa.lxx.c. vt domus Juliꝛ ꝛ hmõi. Titulus triũphalis est qui cõtinet causam ꝛ ordinẽ triũphi:q̃ solet describi in tarcubus: qđ antiq̃tus solebat fieri:ꝛ describebãt causa ꝛ ordo triũphi: ꝛ illa scriptura dicebãt titulus triũphalis. Talis fuit iste titulus:de q̃ ꝓphetauit Esa.xlv.c. Erit altare in medio egypti:id est crux in medio mũdi:ꝛ titulus domini iuxta terminuz eius. Erat aũt scriptus tribus linguis:ſcz latina/grẽca/ꝛ hebraica: quia hę tres sup alias excellebãt. Grẽca ,ꝓpter sapientiã grecoꝝ:latina ,ꝓpter potentiã romanoꝝ:hebraica ,ꝓpter religionem ꝛ clementiã iudęoꝝ:ꝛ vt omnes q̃ erãt tũc simul possent legere:ꝛ vt ,ꝑ omnibus pati ꝛ omnibus dominari ostẽderet. Unde pilatus dixit: Qđ scripsi/scripsi:id est indelebilẽ titulũ apposui:quia indelebilis ẽ memoria eius. Prouer.x.b. Memoria iusti cũ laudibus. e ¶Et cum eo crucifigũt duos latrones ꝛc. Mystice. Duo latrones/sunt duo populi q̃ seipsos deo furati sũt:inter ꝙs iesus crucifigit:quia ,ꝑ salute veriusq̃ populi mortuus est christus. Sz alter in cruce pnitet ꝛ cõfitet:id est populus gẽtilis:alter adhuc blasphemus remanet ꝛ incredulus:id est populus iudaicus. Unde Abacuk.iij.a. In medio duũ animaliũ cognoscẽris:id est in medio duoꝝ latronũ. Vel ꝑm Aug'.,ꝙ duos latrones significat genus humanũ in cruce ꝑsentis miserię positũ. Sz alter est a dextris:ꝛ alter a sinistris:qz altera ꝙs hominũ ,ꝑ terrenis patit:altera,ꝙ eternis. Unde Matth'.xviij.d. Duo erũt in agro:id est in labore mũdi: vnus assumet̃:ꝛ alter relinquet̃. Prouer.iiij.d. Dias quę a dextris sunt nouit dñs:puerię aũt q̃ a sinistris sũt.

Pš.58. Titulus triplex

Al. crucib'

Mystice D

Moraliter

Pš.58.
Eripe me domine de inimicis meis ꝛc. Distinguit triplicem titulũ:ſcz memoriale/ ꝓconiale/ triumphale. Memorialis ẽ: vt epitaphia quę fiũt sup tumulos mortuoꝝ. Et dicit memorialis:quia fit in memoria eoꝝ vt orek ꝙ eis. Ꝓconialis titulus est qui solet scribi in portis ciuitatũ: vel in liminibus domoꝝ in laudẽ ꝛ ꝓconiũ ciuitatũ vel domorũ: vt ciuitas solis/ Esa.lxx.c. vt domus Juliꝛ ꝛ hmõi. Titulus triũphalis est qui cõtinet causam ꝛ ordinẽ triũphi:q̃ solet describi in tarcubus: qđ antiq̃tus solebat fieri:ꝛ describebãt causa ꝛ ordo triũphi: ꝛ illa scriptura dicebãt titulus triũphalis. Talis fuit iste titulus:de q̃ ꝓphetauit Esa.xlv.c. Erit altare in medio egypti:id est crux in medio mũdi:ꝛ titulus domini iuxta terminuz eius. Erat aũt scriptus tribus linguis:ſcz latina/grẽca/ꝛ hebraica: quia hę tres sup alias excellebãt. Grẽca ,ꝓpter sapientiã grecoꝝ:latina ,ꝓpter potentiã romanoꝝ:hebraica ,ꝓpter religionem ꝛ clementiã iudęoꝝ:ꝛ vt omnes q̃ erãt tũc simul possent legere:ꝛ vt ,ꝑ omnibus pati ꝛ omnibus dominari ostẽderet. Unde pilatus dixit: Qđ scripsi/scripsi:id est indelebilẽ titulũ apposui:quia indelebilis ẽ memoria eius. Prouer.x.b. Memoria iusti cũ laudibus. e ¶Et cum eo crucifigũt duos latrones ꝛc. Mystice. Duo latrones/sunt duo populi q̃ seipsos deo furati sũt:inter ꝙs iesus crucifigit:quia ,ꝑ salute veriusq̃ populi mortuus est christus. Sz alter in cruce pnitet ꝛ cõfitet:id est populus gẽtilis:alter adhuc blasphemus remanet ꝛ incredulus:id est populus iudaicus. Unde Abacuk.iij.a. In medio duũ animaliũ cognoscẽris:id est in medio duoꝝ latronũ. Vel ꝑm Aug'.,ꝙ duos latrones significat genus humanũ in cruce ꝑsentis miserię positũ. Sz alter est a dextris:ꝛ alter a sinistris:qz altera ꝙs hominũ ,ꝑ terrenis patit:altera,ꝙ eternis. Unde Matth'.xviij.d. Duo erũt in agro:id est in labore mũdi: vnus assumet̃:ꝛ alter relinquet̃. Prouer.iiij.d. Dias quę a dextris sunt nouit dñs:puerię aũt q̃ a sinistris sũt. Moraliter aũt ꝙ dñs in medio crucifixoꝝ ẽ crucifixus/significat ꝙ in medio ꝓnitentiũ est agęda ꝓnitẽtia:inter disciplinatos disciplina seruãda: Aliter ẽm lesionẽ ꝛ scandalũ alioꝝ ꝛ periculũ ,ꝓpriũ nõ effugiemus. Unde Seneca. Nihil tã fugiendũ q̃ dissimiliũ societas. Eccl̃.xxvij.b. Volatilia ad sibi simia cõeuniunt:ꝛ veritas ad eos q̃ ogank eã reuertek. Qz aũt duo crucifixi sũt cũ dño/significat ꝙ nobiscũ debemus duos latrones crucifigere:id est mũdũ ꝛ carnẽ: Sicut docet aplus Gal'.v.d. Qui christi sunt carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs mũdi ꝛ cõcupiscentijs carnis. Latro dexter caro est/cui spũs crucifixus cũ ea cõpatiẽdo:id est ꝓsolãdo salutẽ ,ꝓmittit dicẽs: Hodie mecũ eris in paradiso:id ẽ cito trãsibit passio tua ꝛ ,ꝑ ea ꝛnaliẽ remũeraberis in ꝛlo. ij. Cor'.iij.d. Jd qđ in ꝑsenti ẽ momẽtaneũ ꝛc. Latro sinister ẽ mũdus:q̃ christo crucifixo. i. membris ei° christi crucẽ portãtibus insultare non cessat. Sicut dicit Job.xij.a. Deridet iusti simplicitas. Ygit tres cruces hic insinuãtur. Crux carnis/crux mundi/crux spiritus in medio est. Crux carnis est ꝓnitentialis disciplina: Cuius quattuoꝛ sunt brachia: Uestis aspitas/victus tenuitas/vigiliaz instantia/disciplinarũ frequẽtia. Crux mũdi/ est cõtemptus mũdi: Cuius ꝙttuoꝛ sunt brachia. Primũ assidua mortis cogitatio. Hiero°. Facile ꝓtemnit oĩa:qui se semp cogitat moritur. Secundũ cogitatio brevitatis ꝛ vanitas delitiaz mũdi. Paũ.iij.b. Qui videritꝛ/resiliet a te. Tertiũ est cõsideratio miseriaz ꝛ erumnarũ mũdi. Hieronymus. Cũ mundus tot calamitates ingeminat quid aliud nisi vt fugiak clamat: Quartũ est cõtẽplatio eternitatis vel tormẽtoꝛ vel gaudioꝛ:qđ sup oĩa mortificat amorem mũdi. Unde Paulus postq̃ raptus fuit ad tertium cęlum/ dixit: Mihi mundus crucifixus est:ꝛ ego mundo. Crux spiritus/est bona cõuersatio: Cuius q̃ttuoꝛ brachia sũt. Obedięntia ad superiores/charitas ad inferiores/humilitas in ꝓperitate/ patientia in aduersitate: de qua dicit Epḥ.iij. d. In charitate
ſ radicati ꝛ fũdati

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ radicati et fundati vt possitis cōprehendere cū oibus sanctis ḡ ſit longitudo/latitudo/sublimitas/ꝛ ꝓfundū. a ¶Et impleta est scriptura: Esa.liij.d. Et cū iniquis reputatus est.

b ¶Vah/interiectio insultantis ꝛ exultātis. Job.xxix.c. Cū audierit sonitum buccinę dicit vah. Hiere.v.b. Saturaui eos et mœchati sunt.

c ¶Qui destruis tẽplū .j. Cor.iij. d. Si qs violauerit tẽplū dei dispdet illū deus: templū em̄ dei sanctū ē: qđ est vos.

d ¶Et in trib⁹ diebus reędificas. Tres dies reędificationis tẽpli spiritualis/ sunt tres partes pœnitentię: Cōtritio/ confessio / satisfactio: de qbus Luc. xii.g. Ecce eicio dęmonia: ꝛ sanitates ꝓficio hodie et cras: et tertia die ꝓsummor.

Templū. Hiero⁹. Fatuus ppls ꝓcordat voci falsorū testiū: De qbus Matth.xxvj.f. Mouillime venerunt duo falsi testes: ꝛ dixerunt: Hic dixit: Possum destruere templum dei: ꝛ post triduū reędificare illud. Notak aūt in hac serie triplex christi imꝓperiū: Et a tribus. A ꝑterea tribus: a latronibus: ꝛ a sacerdotibus. i.a laicis ꝛ clericis ꝛ ꝑlatis: qui latrones dicunt Esa.j.f. Principes tui infideles socij furū. De oibus his dr in Pſ. Impꝛoperia impꝛoperantiū mihi cecidерunt sup me. Et ex circūstantijs eoꝝ triplex incōstantia notak: id est opis/cordis/ꝛ oris. Operis/ibi: Pꝛeterierunt. Cordis/ibi: Mouētes capita. Oris/ibi: Et dicētes. Chryſ. Sup hoc legamus: multum em̄ lucrum est ꝛ magna vtilitas.

e ¶Saluum fac teipm descendēs de cruce. Credo q̄ a diabolo suggestū est eis vt hoc mō illuderēt ei ꝛ irrideret eū: vt sic ꝙ eoꝝ illusionē de cruce descēderet: nec tñ saluarek genⁿ humanū. Cognouerat em̄ iam crucis mysteriū: qđ ꝓius fuit ei occultū quādo mortē christi persuasit. Sed dñs nō acęcuit eoꝝ illusioni neq; de cruce descēdit/docēs in tribulatione pseuerantiā. De cruce. Beatus Bern̄. Immo si rex israel est tituli regni nō deserat.

f ¶Alios saluos fecit. Hoc verum dicunt nolentes tñ: qz multos saluos fecit a culpa ꝛ a pœna: qz ad hoc venerat: ꝛ ob �varia nomē habet iesus. i. saluator. Matth. j.d. Vocabis nomē eius iesum: ipse em̄ saluū faciet ppm̄ suum a peccatis eoꝝ.

g ¶Seipm non pōt saluū facere. Si de salute a culpa intelligūt/verū dicūt: qz q̄ peccare nō potuit saluari a peccato nō potuit. Si de salute a pœna intelligūt/plane mentiunt: qz q̄ de morte se suscitauit/ne paterek facere potuit. Joh.x.d. Potestatē habeo ponendi aiam: ꝛ ptātē habeo rę.

h ¶Christus rex israel descēdat nūc de cruce/ vt videamus ꝛ credamus. Beda dicit: Fraudulēta ꝓmissio: maius fecit surgēs de sepulchro / nec tñ credūt.

i ¶Et q̄ cū eo crucifixi erāt rę. Luc. xxiij. f. dicit ꝙ vnus latro blasphemabat/dicēs: Si tu es christus: salua teipm ꝛ nos. Alter vero eū redarguit ꝛ dicit: Dñe/memẽto mei dum veneris in regnū tuū. Ponit ergo marcus plurale ꝓ singulari: vt dicit Hieronym⁹. Vel forte vterq; ꝓmo blasphemauit vel ordę vl ore: sed visis signis alter pœnituit. Dñs aūt nō respōdit sinistro latroni dicēti: Si tu es christus/salua teipm ꝛ nos: dextro vero dicenti: Dñe memento mei cū veneris in regnū tuū: respōdit/ dicens: Hodie mecū eris in paradiso. Sic hodie oſs in cruce sumus: id est in miserijs ꝛ erumnis ꝛ infirmitatibus. Sępe a quibusdā rogār ꝛ volūt quidā saluari: vt in ḡsenti gaudeāt: hi dicunt cum latrone sinistro: Si tu es christus salua teipsum et nos: Nō dicūt in futuro sed modo. Sed quid factū est illi latroni? Certe nec a cruce presenti liberatus est: ꝛ crucē ęternam inuenit post mortē. Ita ꝛ hi. Jaco. v.a. Agite nūc diuites: plorate ꝛ vlulate in miserijs vestris q̄ aduenięt vob. Bon⁹ latro/ q̄ se nō petit a ḡsenti tribulatiōe liberari: ꝛ ideo salutē ęternā inuenit. Aug⁹. Dñe hic vre/hic seca: dummodo in futuro parcas.

k ¶Et facta hora sexta rę. Notandū q̄ sol vbiq; ad meridiē ascēdit: deinde vsq; ad vesperam descendit. Or ergo dñs moriturus est ꝛ crucifixus in declinatione/ostendit qz moriturus est ꝓ declinatione: id est ꝓ pctō ad qđ declinauerat homo. Or aūt diluculo resurrexit/ostēdit q̄ ꝑpter iustificationem nostrū: ꝛ q̄ nos mane. i. statim a peccato resurgere debemus. Unde aplus Roma. iiij. d. Mortuus est ꝑpter peccata nostra: ꝛ resurrexit ꝑpter iustificationē nostrū. Item illa hora peccauit adam: id est post meridiem. Gen̄. iij. b. Cum audisset vocē dñi dei deambulantis in paradiso post meridiē/abscondit se adam ꝛ vxor eius a facie dñi. Justum ergo fuit vt eodem tpe ianua paradisi reseraręt dño mortēte: quo fuerat clausa adā ꝓuaricante. Et merito sexta hora tenebrę fiunt: qz cum hō venerit ad vitę perfectionem/q̄ per senarium designat: tunc ei oīa tpalia q̄ ꝓius lucida apparebant/tenebręscūt. Un̄ Amos. viij. c. Occidet sol in meridie et tenebręscere faciā terram in die luminis.

l ¶Tenebre facte sunt. Hieronymus. Hic adest noe inebriatus ac nudatus cęlo ac terra tenebroso pallio tecē ab hoie irrisus: hic stillauit de ligno sanguis. Hic Glo. Ꝑtuor facta circa nos adaptat alijs quattuor q̄ sunt facta circa christum. Inebriatus est/ꝛ nudatus/ꝛ irrisus/ꝛ pallio filioꝝ coopertus. Inebriatio fit ex multiplici potione: ꝛ ideo significat christi passionū multiplicitatē. Un̄ cū dicit: Adest noe inebriatus: id ē christus multipliciter flagellatus. Nudatio noe in qua eius pudēda apparuerūt/significat euidentiā ignominiosę mortis christi. Non em̄ in terra neq; in cęlo occisus: sed inter cęlū ꝛ terrā. i. in aere/vt oībus appareret opꝓbrijs mortis eius. Et hoc est ꝙ dicit: Nudatus cęlo ꝛ terra. i. nec i cęlo nec in terra: sed in medio crucifixus. Ité duo filij eius cooperuerūt pudenda noe pallio: ꝛ duo elementa. i. sol ꝛ luna retrahentes radios suos/operuerūt ignominiā mortis. Et hoc ē ꝙ dicit: Tenebroso pallio tectus. i. sicut noe pallio filioꝝ est tectus: ita christus solis ꝛ lunę tenebris obuolutus. Ité noe fuit irrisus a filio suo cham: ꝛ christus a iudęis. Unde: Cham ridet dum ꝑ ebria videt detecta parentis: Judęi risere dei pœnā patientis. Hic. i. in cruce stillauit de ligno. i. de latere christi: q̄ est lignum vitę: Ꝓuer. iij. c. Sanguinis: Joh. xix. f. nostrę redemptionis.

m ¶Per totam terram: supple iudęā: ū .i. ꝓ totā iudęam. Origenes sup Exo. vbi adaptat plagas egypti operibus recreationis dicit: q̄ sicut per triduū factę sunt tenebrę ꝙ totam terram egypti/non tñ in terra gessen vbi erāt hebręi: sic ꝓ spaciū trium horarū factę sunt tenebrę ꝙ totā iudęā ꝛ non alibi. Hoc ita visum est Origeni: quia si in terra gentilium tam mirandum aliquid contigisset/illud in eoꝝ scriptis ꝙdictū fuisset. Sed in hist⁹ris dicit ꝓtrariū: qz athenięses visis tenebris quęsierūt causam: Et respondit dionysius: qz aut elementa patiebant: aut deus naturę vim patiebat: vñ aram ignoto deo ꝓstruxerūt. Tūc em̄ nō potuit fieri eclipsis/ qz luna plena erat: ꝛ eclipsis nō fit nisi in ortu lunę. Ꝓterea eclipsis non durat tantū. Un̄ Chryſ. Nō erat eclipsis: tribus em̄ horis ꝓmansit: eclipsis tñ in vna tempis raptione. Un̄ Hieronymus. Nulli dubiū est lunā fuisse plenissimā pascha tpe: et ne forte videręk vmbra terrę vel orbis lunę soli fuisse oppositus ꝛ brues ꝛ ferrugineas fecisse tenebras: trib⁹ horarū spacium ponit: vt oīs causantiū occasio tollerek. Et dicit Hiero⁹. Compatiunt elementa cōditori suo: refugit sol/ qz non potuit videre mortem christi: collaborat laboranti/ ꝛ blasphemantibus suę lucis beneficiū subtrahit. Omnis creatura compatit christo morienti: sol obscurat: terra mouet: petrę scinduntur: velum templi diuidit in duas partes: sepulchra aperiunt: solus miser homo nō compatit/ ꝓ quo solo christus patitur. Amos. vj. b. Et nihil compatiebantur sup cōtritione ioseph. De his tenebris dicit Job. v.c. Per diem incurrent tenebras ꝛ quasi in nocte sic palpabūt in meridie. Johel. vltc. c. Sol et luna obtenebrati sunt: ꝛ stellę retraxerunt lumen suū. Amos. viij. c. Occidet sol in meridie: ꝛ tenebręscere faciam terram in die luminis. Sequit:

n ¶Et hora nona exclamauit iesus voce magna. Hiero⁹. Hora nona mori voluit: vt ostēderet per mortem suam nouem angelorum ordines reparari.

o ¶Exclamauit/ prę dolore magno: in quo et veritas humanitatis ꝛ virtus ostendit diuinitatis. Si enim esset purus homo in morte fortiter clamare non posset. Heb. v.b. Cum

ſ clamore valido

A ſ clamore valido ꝛ lachrymis exauditus est. Et est forma pœnitentis: q̄ mortē peccato per cōtritionē: clamat ꝙ cōfessionem/ꝛ ploꝛat per satisfactionē: ꝛ sic exaudit. Osee. xij. c. Directus est Iacob cuꝫ angelo ꝛc. a ¶Et quid dereliquisti me: id est cur meos: id ē apostolos me derelinq̄re ꝓmisisti? Et expꝛimit hic dñs statum ꝛ mētem temptati ꝛ tribulati: q̄ dū est in tribulatione putat se a deo dereliqui: cū tamē dom⁹ nunq̄ ꝓpꝛios sit homini q̄ in tribulatione. Unde Pſ. Cū ipso sum in tribulatione. Esa. xliij. a. Cum transieris per aquas flumina nō operient te. Derelinquit autē dñs amicos suos: id est tribulatiōib⁹ exponit ad tẽpus/vt in ęternū misereat: Sicut dicit Esa. liij. b. Ad punctū in momento dereliqui te ꝛ in miserationibus multis cōgregabo te. Item Esaię. lꝛ. c. In indignatiōe mea ꝑcussi te: ꝛ in reconciliatiōe mea miserē tui. q. d. iuste exposui: sed misericorditer liberaui. Dicit autē ꝙ dñs in cruce anteq̄ moꝛeręk dixit centū q̄nquaginta versus psalterij: id est a vicesimoꝓimo psalmo. i. Deus deus meus respice in me rę. vsq; ad illū versum: In manus tuas cōmendo spiritū meū. Et hoc in cōmendationē psalmoꝝ: q̄ hoc numero cōtinent. Sequit: b ¶Ecce heliam vocat. Hiero⁹. Mō oēs sed quidā quos arbitroꝛ fuisse de romanis militibus q̄ nesciētes ꝓpꝛietatē idiomatis hebraici putauerūt q̄ vocaret in auxiliū heliam. Vel forte iudęi more solito verbū dñi puertētes imposuerūt ei q̄ heliā vocaret in auxiliū/quasi minoꝛ ipso. Et significat q̄plures in ecclesia noie nō re existentes: qui audita puerse recitant: De qbus dicit Ecc⁹. vi. d. Bona in mala puertens insidiat/ꝛ in electis ponit maculā. c ¶Currens aūt vnus rę. Joh. xix. f. pleni⁹ narrat hoc. Dicit em̄ sic: Postea sciens iesus quia oīa iā cōsūmata sunt vt cōsūmaręk scriptura/dicit: Sitio. Vas em̄ erat positū aceto plenum/ad illud cu currit vnus de militibus audito q̄ diꝛerat: Sitio. Et quia in alto erat dñs nec poterat ei miles ille ꝓpinare in manu: ideo accepit arundinē ꝛ in sūmitate ligauit hisopū ꝛ hisopo circūposuit spongiā aceto plenā: ꝛ sic ꝓpinauit ei. Est aūt spongia mollis ꝛ cauernosa mūda arrepta. Unde Marcialis. Tōsorem capiti nō est adhibere necesse: Radere te melius spongia sola potest. Significat aūt arreptus cętū malo ꝛ: qui festinant currere in infernū male viuendo. Unde Ꝓuerb. j. b. Ꝓpbi pe pedem tuū a semitis peccatoꝝ: pedes em̄ illoꝝ ad malum currunt ꝛ festinant vt effundant sanguinē. Per spongiam cauernosam significanť corda maloꝝ iniqua ꝛ dolosa. Per hisopū quę est herba humilis/ꝛ purgat pectus/significatur christi humilitas. Un̄ Pſ. Asperges me dñe hisopo ꝛ mundabor. Recte igit̄ hisopo spongia circūponit: qz dolosis ꝛ cauernosis hoibus christus humilis vndiq; ꝛ vbiq; circūdār. Unde Pſ. dicit. Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obsederunt me. Per hoc aūt ꝙ arundini vtrūq; apponit: id ē spōgia ꝛ hisopus: significat ꝙ sacra scriptura quę noīe arundinis designat vtrūq; cōtinet/ꝛ christi humilitatē/ꝛ in quoꝫ circūuentionē. Sap. ij. c. Circūueniamus virū iustū: quoniā inutilis est nobis. Significat etiā ꝑ hoc ꝙ spongiā arundini apponūt: q̄ multi ad sanctā scripturā/falsam apponūt. Un̄. Esa. j. f. Caupones tui miscent aquam vino. Aug⁹ in lib. de quattuor ꝛtutibus. Ligno suspendit qui erigit elatos: aceto potat fons vitę: disciplina cędit: vita mozit: ad tẽpus vita morti tradit/ vt mors in ęterna vita moꝛiat. Et boc est qđ dicit. i. Cor. xv. g. Absorpta est mors in victoria. Osee. xiij. d. Ero mors tua o mors. Versus. Sputa flagella mingę/crux claui lancea spinę: Felici fine/nostrę sūt meta ruinę. Seqt:

d ¶Jesus autē emissa voce magna expirauit. Lucas. xxiij. f. dicit q̄ fuerit illa voꝛ magna: Hec. i. Pater: in manꝰ tuas cōmēdo spm̄ meū. Hoc dicto/inclinato capite tradidit spm̄: vt ꝛ Joh. xix. f.

Quattuor meruit Christ⁹ morte sua
- Incorruptionē sue carnis.
- Declarationē sui nominis.
- Acceleratione sue resurrectionis.
- Dignitatez iudicandi.

Et reuera magna fuit voꝛ illa: quia magna ostendit. In hoc em̄ quid faciendum sit nobis in omni periculo tẽptatiōis ꝛ in ipso articulo mortis edocuit bonus magister. Tūc em̄ pater vocādus est: tunc ei filiali amoꝛe medullitus adhęrēdū est: tunc potissimū ei spiritꝰ cōmendandus est: quia tūc maxime dęmones circa nos tanq̄ leones rugiētes circūeunt ꝓparati ad escā: sicut dicit Eccl. li. a. Sed quō tunc patrē vocabit qui nūq̄ vidit vt filius? Nec tamē adhuc respuit audire: immo monet sic clamare: Hiere. iij. b. Frons mulieris meretricis facta est tibi: erubescere noluisti. s. in vita tua: ergo saltē amodo voca me pater meus/dux virginitatis meę tu es. In manus tuas pater commēdo spiritū meū. Ille spiritū suū cōmendat in manus pr̄is/ qui se totū ponit in volūtate eius. Sic claustrales spiritū suū: id est voluntatē ꝛ cōsensū suū ponūt ꝛ cōmendant in manꝰ ꝑlati quādo ꝓfitent: nec debēt resumere vsq; in diē resurrectionis/exemplo dñi. Sap. iij. a. Sanctoꝝ animę in manu dei sūt: ꝛ nō tanget illos tormentū mortis: visi sunt oculis insipiētium moꝛi: illi aūt sunt in pace. Claustrales ergo qui volunt facere suā voluntatē ꝛ sequi suū sensū/aut nunq̄ deposuerūt spiritus suū/ꝛ mēdaces inueniunt/aut christi ꝛueniūt resurrectionem/ ꝛ antich: isti sunt.

e ¶Et velum templi rę. Ad litterā/velū exterius qđ appensū erat in introitu tẽpli/ scissum fuit dño moꝛiente: vt dicit Remigius. Item velū interius qđ erat appensum inter sancta ꝛ sanctasanctoꝝ similiter fuit scissum: vt dicit Hiero⁹. Mystice: Veli exteriꝛis scissio intelligitur enigmaticę cognitiōis euacuatio: q̄ erit qđo facies dei nunc velata nobis reuelabit. Unde. j. Cor. xiij. c. Cum venerit qđ perfectū est/euacuabit qđ ex parte est. Interioris ꝙ veli scissio est iudaicę exęcratiōis cōmixtio qę in parte facta est post resurrectionē per apostoloꝝ ꝓdicationē: ꝛ plenius fiet in fine per heliā ꝛ enoch. Ité duo vela/duo sunt testamenta. Utrūq; diuisum est in figurā sensus litteralis ꝛ spiritualis: qui ꝓius ꝑmixti fuerant/sed post per christum ꝛ apostolos ꝛ alios sanctos expositoꝛes discreti fuerūt. Ꝓius em̄ erat calix sacrę scripturę in manu dñi plenus mixto: id est lꝛa ꝛ spū: sed post passionē inclinauit ex hoc in hoc. i. ex veteri expōsit nouū sicut mel ex fauo: fex aūt q̄ nō est exinanita/remansit iudęis quā bibunt adhuc/ꝛ nos bibim⁹ vinū merū. Ité duo vela/duo pctoꝝ genera sūt: spūalia ꝛ carnalia. Velū interi⁹ significat pctā spūalia: velū exteri⁹/pctā carnalia: q̄rū vtrūq; velat in nobis faciez aię/vt nō possit videre ꝑfectē. Un̄ clamat Pſ. Revela oculos meos ꝛ ꝓsiderabo mirabilia de lege tua. Utrūq; velū diuidit in culpā ꝛ pœnā: dū culpa tollit ꝑ gr̄am: ꝛ pœna delek ꝑ pœnitētiā. Ité velū vtrūq; diuidit/cū totū malū qđ in nob est nobis attribuim⁹: ꝛ totū bonū qđ habem⁹/deo attribuimus. Terremot⁹ significat terreni ppli. i. iudaici motū: q̄ mouēdus ꝛ dispgēdus erat int̄ gētes: Sicut dicit Esa. xxiij. a. Ecce dominus nudabit terrā ꝛ diſſipabit eam: euertet ꝛ affliget ei⁹ faciē: ꝛ dispget habitatoꝛes eius. Petre scissę sunt: id est corda dura ad pœnitētiam scissa: De quo Jobel. ij. c. Scindite corda vestra ꝛ nō vestimēta vestra. Monumēta apta sunt. i. peccata in cōfessiōe reuelata.

f ¶Videns aūt centurio. Centurio est miles habēs cētū in potestate: ꝛ significat pectorē q̄ videns tormētū dñice passiōis/cōpūgit ad timoꝛē ꝛ dei glorificationē. Un̄ Esa. xix. c. Erit terra iuda. i. christꝰ/egypto i pauoꝛē. i. pctōi. Thren. iij. c. Memoria memoꝛ ero ꝛ tabescet i me aīa mea.

g ¶Vere hō hic filꝰ dei erat. Hoiem ꝛ deū ꝓfitet centurio audito clamoꝛe iesu. Abacuk. iij. a. Dñe auditū tuū audiui ꝛ timui: in medio duū aīaliū. i. duoꝝ latronū cognoscer⁹. Valde ḡ est surdus q̄ audita lectiōe dñice passiōis/nec timoꝛē ꝓcipit/nec glorificationē. Esa. xlij. c. Surdi audite ꝛ cęci intuemini: ꝛ qs cęc⁹ nisi seruꝰ meꝰ: ꝛ qs surdus nisi ad quē missi nūcios meos?

h ¶Erāt aūt ꝛ mulieres de longe rę. Joh. xix. c. dicit mulieres iuxta crucē dñi stetisse. Matth. xxvij. f. et Luc. xxiij. g. et Marc⁹ hic/dicūt eas a lōge stetisse. Ad ꝙ dicit Aug⁹. Tāto inualuit abērętę ꝛ iuxta dici posset: q̄ ꝓsto erat i ꝓspectu eoꝝ ꝛ lōge i cōgitiōe turbę ꝓpinqbat. Ut forte ꝓmo

r ſ fuerūt ꝑpe

fuerunt ꝓpe cum beata virgine existentes qñ dñs cōmēdauit eam iohanni: ⁊ postea longius recesserunt a turba vt melius possent videre quę fiebant Iesu. Chryſ. Discipuli fugerūt/iſte affuerūt: ⁊ oia ꝑsiderauerūt/ g̃liter clamauit/ g̃liter expirauit/ g̃liter petrę scisſe sunt, ad differentiā iacobi cebedei: q̃ iter p̃mos apl̃os vocat̃ ⁊ electus a dño. b ¶ Et salome. Maria salome dicit filia salome/mater iohānis et iacobi. Maria iacobi ⁊ ioseph mater ēt maria cleophę. i. filia cleophę. Ūñ versus. Et ioachim cleophę salome tres anna marias: Quas iunperat ioseph alpheo zebedeo. Hęc vnius mater est/ hęc ꝗtuor/ illa duorum. c ¶ Et cū esset in galilea seābank eū et ministrabāt el. Glo. Nos erat vt mulieres ꝓceptorib⁹ de subſtātia sua ministrarēt. Moraliter: Mulieres iſte q̃ christū secutę sunt et ei necessaria ministrabāt/significāt ꝓlatos: qui ideo mulieres dicūtur in sacra scriptura: q̃ matrū ⁊ nutricū spiritualiū debēt habere officiū ⁊ affectū atq; sollicitudinē: sicut ille qui dicit: Facti sumus paruuli in medio vestrū tanq̃ si nutrix foueat filios suos. i. Thessal. ij. b. Debent etiā esse ministri totius ecclesię christi. i. Corinth. iiij. a. Sic nos existimet homo vt ministros christi. Debēt etiā sequi iesum euntē ad passionē per cōpassionē ⁊ imitationē. Matth. iiij. d. Venite post me ⁊c. Bene autē dicit eū secutę a galilea. i. a mūdi volubilitate quā debēt cordelinq̃re qui volūt christū sequi. Inter has mulieres prima nominat maria magdalenę. Maria interp̃tat illuminata/vel illuminatrix/vel stella maris/vel amarū mare: q̃ primū oportet eos esse illuminatos: deinde illuminatores: Primo doctos: deinde doctores: Tandē stellas maris: id est in celo fixos/per mare huius mūdi nauigātibus/portū ⁊ patriā ostēdentes. Ad vltimū debent esse amarū mare: id est tales vt in ipsos omnia flumina gratiarū ⁊ scientiarū influant: nec ipsi redundent per superbiā: Sicut dicit Eccs. j. b. Omnia flumina intrant mare ⁊ mare nō redundat. Omnia essent flumina temptationū et tribulationū debent in ipsos intrare/ita tamē q̃ ipsi non redundent per impatientiā. Itē omnia flumina peccatorū aliorū debent in ipsos intrare per alueū confessionis: ita vt ipsi non redundent per aſperſionē confidentię. Magdalena/interpretatur magnifica/p̃munita/turrēsis/defensibilis: quę oia bene conueniūt ꝓlatis. Debēt essi esse magnifici: id est magna facientes: nō tñ magnidici. i. magna dicētes. Debēt etiā esse p̃munīti: id est p̃ę aliis munīti munitione virtutū. Item debent esse turrenses: id est in turre cōtemplationis ⁊ p̃uisionis ⁊ cōuersationis existentes. Esa. xl. b. Sup̃ montē excelsum ascende tu qui euāgelizas sion. Secūda maria est mater iacobi ⁊ ioseph. Iacobus interp̃tat luctator/supplātator/supplātans festinantē/supplātator: ꝑsilij diaboli vitiorū: Sic ꝓlatus debet esse mater omniū luctantiū cōtra carnem/mundū / ⁊ diabolum et eos supplantantiū: hoc est omniū vere pœnitentiū: qui contra carnē luctant ieiuniis: cōtra mūdū elemosynis: cōtra diabolū orationibus: ⁊ sic festinās. i. diabolus deijcit ⁊ supplātatur/ eius ꝑsilij dissipat: Sicut legit. ij. Reg. xvij. c. Domini nutu dissipatū est cōsiliū achitophel. Debet etiā ꝓlatus esse mater ioseph. i. omniū qui in seipsis spūalibus dimēsionibus crescūt vel aliorū generatione: vt sunt doctores ⁊ p̃dicatores. Tertia fuit maria salome: q̃ interp̃tat pacificās cum/ vel retributio eius: ⁊ significat eos qui oia dimittētes pacē fecerūt cū dño: id est claustrales. Horū omniū. i. pœnitentiū/doctorū/p̃dicatorū/claustraliū debet mater esse quicūq; est ꝓlatus: ⁊ eos defendere ⁊ nutrire. Hoc etiā aduertēdū est q̃ maria bis nominat hic: vt duplex amaritudo insinuet q̃ debet esse in ꝓlatis. Prima est amaritudo celi: de qua Pſ. Zelus domus tuę comedit me. Secūda est amaritudo cōpassiōis: de qua. ij. Corinth. xj. g. Quis infirmat: ⁊ ego nō infirmor? c ¶ Et cū iam sero esset factū ⁊c. Post mortē dñi subdit de officio sepulturę eius. Scōm enī legē nō licebat in patibulis remanere corpora damnatorū in sabbato: Ideo facto vespere ioseph christi discipulus sed occultus/diues ⁊ nobilis decurio: id est officio curię administrans/ intrauit ad ꝑsidē ⁊ postulauit corpus dominicū sibi dari: quo obtento diligēter sepeliuit in sepulchro nouo qō sibi exciderat i horto suo hora vespertina parasceue. Est aūt parasceue nomē grecum: ⁊ interp̃tat p̃paratio. Ūñ sexta feria sic appellabant iudei: q̃ ea qę sabbato erāt necessaria p̃parabant: p̃m q̃ de manna dicit Exo. xvj. c. In die autē sexta collegerunt cibos duplices: id est duo gomor per singulos homines ⁊c. Sexta die dñs est crucifixus et mortuus: et septima requieuit sepultus: q̃ sexta die p̃fecit deus mūdi creationē: ⁊ septima die requeuit ab omni opere qō patrarat. Parasceue ergo vitam p̃sentē significat: in qua p̃parari debent necessaria vitę futurę. Unde Prouer. vj. a. Vade ad formicā o piger/ ⁊ cōsidera vias eius ⁊ discе sapientiā: quę cū nō habeat ducem nec ꝓceptorē nec p̃ncipē: parat estate cibū sibi ⁊ congregat in messe qō comedat. Itē Prouer. x. b. Qui cōgregat in messe filius sapiens est: qui autē stertit estate: filius cōfusionis est. Et notandum q̃ sexta feria dñs crucifixus est/septima sepultus/octaua resurrexit in gloria: Sic et nos necesse est in hac vita in cruce pœnitentię crucifigi: ⁊ in septima etate. i. post hanc vitā corpus in sepulchris/animas in celo quiescere ⁊ gaudere: vt tandem octaua etate simul in corpore ⁊ anima cōiunctis accipiam⁹ coronā ⁊ incorruptionē beneditatis eternę. e ¶ Et audacter introiuit ⁊c. Chryſ. Qui p̃mitus occultabat/ nunc denig; aliq̃d magnū audus est. In morte em̄ seipsum tradidit postilatę omnia suscipiēs. e ¶ Et audacter. Mystice. Joseph ab arimathia est ꝑs iudaicus deponēs p̃tinā cōuersationē: qui in fine temporū accedet ad pilatū. i. ad pœnā q̃ ore suo calicis malleū miscet: ⁊ petit corpus iesu. i. viaticum salutare. Esa. x. c. Si fuerit ꝑs tuus israel q̃si arena mar̃ reliquię ⁊c. Moraliter. Joseph est ꝓlatus quilibet crescēs in virtutibus ad se et quantū ad alios. Nobilis decurio. i. nobilis in decalogi obseruātia ⁊ intelligētia expectans regnū dei/gratia ⁊ meritis suffultus. Hic audacter introiuit ad pilatū ⁊ petiit corpus iesu vt sepeliret/spūaliter vt liberaret. Pauci sunt qui ita faciūt. i. qui se opponūt ꝓncipibus ⁊ tyrannis ꝓ ecclesia quę est corpus iesu. Ūñ Ezech. xxij. a. Quasi vulpes in deserto ꝓphetę tui israel erant: nō ascendisti ex aduerso nec opposuisti te murū ꝓ domo israel. f ¶ Pilatus autē mirabat ⁊c. Adhuc sunt multi pilati: qui mirant quādo aliqs moritur mūdo/cū tamē magis mirandū sit q̃ aliqs viuit mūdo: cuius amicitia est inimicitia dei: sicut dicit Jaco. iiij. a. Adulteri nescitis q̃ amicitia huius mūdi inimica est deo: Quicūq; ergo voluerit esse amicus huius mūdi/inimicus dei ꝓstituit. Sic certe quicūq; mūdo vult viuere/deo qui est vita moritur. g ¶ Joseph. Voluit em̄ ei negare pilatus: q̃ ille diues erat ⁊ nobilis ⁊ notus. Ignotus em̄ aut pauper nec accessum posset habere ad ꝑsidē: nec corp⁹ dominicū asportare: ⁊ q̃ iustus erat dign⁹ fuit reponere in sepulchro. h ¶ Mercatus/nūmo vere humilitatis. Ūñ Pſ. Asperges me dñe hysopo et mundabor. i ¶ Et posuit eū in monumēto/ nouo: vt dicit Matthęus. xxvij. g. Quia si in veteri vbi alius positus fuisset: non ipse christus sed alius dicerel resurrexisse. In petra fuit excisus: si ex multis lapidibus edificatū esset suffosso tumuli fundamento ablatus furtim putaret. Lapidē magnū nduoluit ad ostiū monumēti/ne posset aperiri sepulchrū sine auxilio multorū testiū. Erat aūt monumentū dñi q̃si dom⁹ rotunda in rupe q̃dā excisa tantę altitudinis vt homo extenta manu vix tāgeret culmen: habēs introitū ab oriente: in parte autē aq̃lonari erat locus dñici corpis de eadē petra factus/septē pedes habēs longitudinis trib⁹ palmis a terra eminēs: a parte meridiana omnino parēs: vñ corpus inferebat. Marmor: aūt in quo monumentū erat excisum/erat coloze rubeo ⁊ albo p̃mixtū: qō satis bene cōgruit: q̃ ipse dñs ⁊ candidus fuit per innocentiā ⁊ rubicundus p̃ patientiā. Cant. v. c. Dilectus meus candidus ⁊c. Monumenti. Sepulturę dñi interfuit nicodemus: vt dicit ℣ Johānes. xix. g.

Matth. 27. g. Luc. 23. g. Joh. 19. g.

Moraliter

Mat. 27. g. Luc. 23. g. Joh. 19. g. Gen. 2. a.

Mystice

Moraliter

Pſ. 50

Pſ. 68.

Al. tholetis

Mat. 27. g.

Moraliter

Pſ. 57.

Mystice

Johānes. xix. g. ferēs mixturā myrrhę ⁊ aloes ꝙsi libras cētū: ⁊ sicut dr linteamina dbus inuolutū fuit corpus iesu i sepulchro alia a syndone quam emit ioseph: vt dicit marcus: Qui ꝑm Hiero. dicit thobotes: id est cōsiliari⁹: id est homo magni cōsilij: q̃ nō acquieuit prauo cōsilio iudeoꝝ. Traditē etiā licet nō sit autenticū q̃ in dei audita bonitatis sepulturę dñi deti mentur eū in carcere vbi dñi resurrectiōis p̃mus habere meruit visionē. Hic cōmendat a duobus. s. quia nobilis/⁊ quia expectans regnū dei. Significat aūt quelibet iustū qui christū īuolui in syndone mūdā: id est in ꝙsidētia pura: ⁊ ponit in monumēto excīso in petra. i. in corde suo fundato ⁊ firmato in christo: ⁊ aduoluit ad ostiū monumenti lapidē: id est liberū arbitriū qō est cordis ostium/ spei cōstantia ⁊ fidei firmitate obfirmat. Moraliter. Per hoc q̃ in sola syndone fuit inuolutū corpus dominicū/dānat diues ⁊ p̃diosa sepultura diuitū. Unde Hiero⁹. In simplici sepultura dñi/condēnat ambitio diuitū: qui nec mortui diuitijs carent. Esa. xxij. c. Quid tu hic aut quasi quis hic: quia excidisti tibi hic sepulchrū: excidisti in excelso memoriale tuum in petra diligenter. a ¶ Maria autem magdalenę ⁊c. Narrans breuiloquus multa ꝓterit quę alij euangelistę interserunt: scz corpore dñi de cruce depositō ⁊ in sepulchro repositō. Fe- excisum de petra: et aduoluit lapidem ad ostiū monumenti. Maria magdalenę et maria ioseph aspiciebant vbi poneretur. b c ¶ Cū Ca. XVI. trāsisset sabbatū: maria magdalenę et maria iacobi ⁊ salome emērunt aromata vt venientes vngerēt ihesū. Et vālde mane vna sabbatoꝝ venīūt ad monumētū orto iā sole: ⁊ dicebāt ad inuicez: Quis reuoluet nobis

Horaliter Watth. 28. a Luc. 24. a. Joh. 20. a.

rias ad ostium monumenti: ⁊ ecce terremotus factus est magnus. Angelus enim dñi descendit de celo: et accedens reuoluit lapidem: et sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur: et vestimentum eius candidum sicut nix. Prę autem timore eius exterriti sunt custodes: et facti sunt tanquam mortui. Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim quod Jesum crucifixum quęritis: non est hic: surrexit enim sicut dixit: venite et videte locum ubi positus erat dominus. Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit a mortuis. Et ecce præcedet vos in galilea: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis. Et exeuntes cito de monumento cum timore magno et gaudio: currebant nunciare discipulis eius. Et ecce Jesus occurrit illis dicens: Auete. Illę autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adorauerunt eum. Tunc ait illis Jesus: Nolite timere: ite nunciate fratribus meis ut eant in galilea: ibi me videbunt. Hæc Matthæus. Marcus autem dicit: Et cum transisset sabbatum maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata ut venientes ungerent Jesum. Et valde mane una sabbatorum venerunt ad monumentum orto iam sole. Et dicebant ad invicem: Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus nimis. Et introeuntes in monumentum vidimus juvenem sedentem in dextris coopertum stola candida: et obstupuimus. Qui dixit nobis: Nolite expavescere. Jesum quæritis nazarenum crucifixum: surrexit non est hic: ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius et petro quia præcedet vos in galilea: ibi eum videbitis sicut dixit vobis. Et exeuntes fugerunt a monumento: habebat enim eas tremor et pavor: et nemini quicquam dixerunt timebant enim. Hæc Marcus. Lucas autem dicit: Una sabbatorum valde diluculo venerunt ad monumentum portantes aromata. Johannes autem dicit sic: Una sabbatorum maria magdalene venit ad monumentum cum adhuc tenebræ essent. Inter quos videt multiplex contrarietas. Prima inter matthæum ⁊ marcum: quia matthæus dicit q̃ vespere venerunt mulieres ad monumentum: ⁊ marcus dicit: valde mane. Secūda inter iohannē ⁊ marcum: quia iohannes dicit: cū adhuc tenebræ essent: marcus dicit: orto iam sole. Tertia inter iohannē ⁊ alios tres: quia iohannes solam mariā magdalenā dicit venisse: alii dicunt plures. Quarta inter lucā et marcum: quia lucas dicit: valde diluculo: ⁊ marcus dicit: orto iam sole. Has cōtrarietates sic determinat Augus⁹. Matthæus a parte noctis prima: id est a vespera noctē significat: in cuius fine venerūt mulieres ad monumentū: Ideo aūt sic nominat: quia ab ipa vespera sabbati cęperūt venire: id est vngucta parare: ⁊ mane lucente puenerūt: sic determinat p̃mā cōtrarietatē. Et secūda soluit/ q̃ mulieres cū adhuc essent tenebræ cęperunt venire: sed orto sole peruenerūt. Similiter soluit quarta cū dicit Aug⁹ q̃ diluculo valde erat: ⁊ tamē sol iam erat ort⁹/ sed nondū super terram apparebat. Tertia cōtrarietas soluitur: quia etsi iohannes nō dicat venisse nisi mariā magdalenam: tamē nō negat alias venisse. Dicit aūt dñica dies vna sabbati/⁊ p̃ma sabbati/⁊ vna sabbatoꝝ. Una sabbati. i. prima post sabbatū: silr p̃ma sabbati. i. prima a sabbato: silter vna sabbatoꝝ. i. p̃ma post sabbatū: Sz pluraliter dr/ q̃ plures reꝙrentes/ q̃ in sabbato seruabant. Vel dr vna sabbati antonomastice. i. vna dies septimanę: silter p̃ma. i. dñica: silter vna sabbatorū. i. vna dies septimanę: silter p̃ma sabbati. i. ꝙcipua dies septimanę: q̃ a nocte sabbati denotat. b ¶ Venīūt ad monumētū. Mystice: Monumētū est sacra scriptura: in q̃ latebat olim christus q̃si mortu⁹ ⁊ sepult⁹. Ostiū ei⁹. i. christ⁹ p quez solū intrat in ipam. Joh. x. b. Ego sū ostiū: p me si q̃s introierit salvabit ⁊ egrediet ⁊ pascua inuenīet. Lapis ē velamē hęc ac figurarū/q̃b⁹ christ⁹ in scptura celabat. Et dñs p lapidē hr legt ⁊ figurę designant: q̃ lex dura erat ⁊ nemini pcebat. Ūñ ꝛ̃ lapide scpta fuit: Exo. xxxij. d. Mulieres sūt scholares ad stadiū venientes: q̃ videtes scpturę difficultatē ⁊ obscuritatē/ atq; ignij sui tenuitatē/ dicunt: i ¶ Quis reuoluet nob. i. ad no-

Universidad de Deusto
Biblioteca

E is stram vtilitatem: a ¶ Lapidē ab ostio monumēti.i.ob/scuritatē ⁊ difficultatē a scriptura. Thren.iiij.a. Parvuli petierūt panē:⁊ nō erat qui frangeret eis. Cōtra ꝑsumentes/qui nolunt doceri. Act.xvij.b. Quō possum intelligere si nō aliqs ostēderit mihi? Eccs.iij.b. Est tēpus tacēdi et tēpus loquēdi ⁊c. Ibi. Glo. Doce/mus i eccl̄esijs qō ne/scim⁹/oēs artes abs/q; doctore non disci/mus: sola hec tam vi/lis est tam facilis est vt sine preceptore nō egeat.

b ¶ Et respicientes .i.iterū ⁊ iterū aspici/entes forma studēdi: Prouer.ij.a. Si ꝑ/ris sapientiā ꝙsi pecu/niā/⁊ sicut thesauros effoderis illā: tūc in/telliges timorē dñi ⁊ scientiā dei inuenies.

Matth.28.a Luc.24.a.

c ¶ Erat ⁊ppe ma/gnus valde. Joh.

Pś.17. iij.b. Puteus altus est. Pś. Tenebrosa aqua in nubibus ae/ris. d ¶ Et introeūtes in monumentū ⁊c. Mystice/ per monumētū significat ecclesia militās: intra quā sepulchrū christi continetur: q; fides passionis ibi ꝓdicat ⁊ veneral. De quo Heñ.xxiij.a. Nullus te,phibere poterit/quin in monumē/to ei⁹ sepelias mortuū tuū. Per tres mulieres significanť oēs fideles/fide sancte trinitatis insignes/monumentū intrātes.i. passionē dñi ,p modulo suo imitātes. Per iuuenem sedentē in dextris ⁊ coopertū stola candida: significat doctor⁹ vel ꝓlatus ecclesiasticus: qui debet esse iuuenis/nō puer per simplicitatē: q; ve terre cui⁹ rex puer est: Eccs.x.c. Non senex ꝑ imbecillitatē: q; ofte qō antiquat ⁊ senescit ,ppe interitū est. Heb.viij.d. Sed iuuenis: id est fortis ⁊ robustus ad portāda onera subdi

Mystice

Josue.1.b. torū. Unde Iosue cū fieret dux ppli/dictū est ei a dño: Cōforta/re ⁊ esto robustus valde vt custodias ⁊ facias omnē legē quā ꝓcepit tibi moyses seru⁹ meus.i.christ⁹. Et ꝙ est illa lex? Gal. vj.a. Alter alterius onera portate ⁊c. Ideo dicit Ecc⁹.vij.a.

5 Noli ꝙrere fieri iudex nisi valeas virtute irrūpere iniq̄tates. Debet etiā esse hilaris: quia iuuenes semp sunt hilares. Unde Eccs.xj.d. Lętare iuuenis in adolescētia tua/et i bonis sit cor tuū in diebꝰ iuuētutis tue. Item debet esse audax vt audacter se opponat hostibus ecclesię: Sicut dicit Job.xxix.c. Gloria narij eius terror: terrā vngula fodit/ exultat audacter: in occursum pgit armatis: cōtemnit pauorem nec cedit gladio. Debet autē esse iuuenis/nō discurrēs: sicut ille de quo dicit Prouerb.vij.b. Cōsidero ꝙcordē iuuenē qui trāsit ꝑ plateas iuxta angulū: Sed sedēs vt doctor/vt iudex/vt rex. Isi Prouer.xx. b. Rex qui sedet in solio iudicij intuitu suo dissipat omne malum. Sed vir sedēs a dextris/nō a sinistris. Per sinistrā significant tēporalia: ꝑ dextrā spiritualia. Isi Cant.ij.b.et.viij.a. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabit me. Quid est ergo ꝙ angelus sedet i dextris: nisi ꝙ ꝓlatus ecclesię iudex

Pś.109. ⁊ rector⁹ fact⁹ est spiritualis? Unde Pś. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: id est ꝓlato: sede a dextris meis non a sinistris. Ero.xviij.c. Esto tu populo in his quę ad deum ꝓtinent. Item sedere debet in dextris: id est se ꝙ alios regere in ꝓsperis.ij.Reg.xviij.a. Dauid sedēs in cathedra sapientissimus ꝓceps inter tres: ipse est quasi tenerrim⁹ ligni vermiculus. Debet etiā stola candida esse coopertus.i. vita innocēte ⁊ pseueran te esse ornatus. Prouer.vlt.c. Stragulatam vestem fecit sibi: byssus ⁊ purpura indumētū eius: Er.j. Syndonē fecit ⁊ vendidit/⁊ cingulū tradidit chananeo: Si talē viderent homines ꝓlatum/obstupescerēt. e ¶ Viderūt iuuenē sedētem in dextris, Matth.xxviij.a. dicit q angelus sedebat sup lapidē quē reuoluerat ipse ab ostio monumēti: Mō ergo intus sede/bat. Aug⁹ dicit ad hoc ꝙ duo fuerūt angeli: vnus qui reuoluit lapidē qui erat foris: de quo loquit⁹ matthęus. Et alius q̄ erat intus: de quo loquit⁹ marcus. Et eadem dixerunt mulieribus.

Pś.108. f ¶ Et obstupuerūt. Pś. Reuela oculos meos ⁊ contemplabo mirabilia de lege tua. g ¶ Qui dicit illis. Beatus Bernh. Sicut in sepulchro astiterūt angeli: ita ⁊ corpori consecrato quotidie assistūt in altari. h ¶ Nolite expauescere. Luc.xxiij.d. Nolite timere pusillus grex. i ¶ Jesum quęritis. Ideo timere nō debetis. Et bene ihūm: q; ihūs nazarenū ⁊ crucifixū. Multi eī ihūm ꝙrunt tm ihūm nazarenū: id est saluti floridā: Volunt eī hic gaudere cū mundo: ⁊ in futuro regnare cū christo. Sed nō inuenit nazarenus sine crucifixo. Act.xiij.d. Per multas tribulationes ⁊c. Cant.vij.c. Ascēdam in palmā et apprehendā fructus eius. Gal.vj.d. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nostri ihesu christi. Aug⁹ in.iiij. lib. de symbolo. Si amak vita: ꝙre nō ꝙritur vera? k ¶ Ecce locus vbi posue/rūt eum: qui erat in signū ꝙ ibi fuerat dominus. Et linthemina et sudariū inuene/rūt in loco/ in signum ꝙ ibi fuerit dñs. Sic est i multis claustris et in multis ecclesijs: sudariū ⁊ linthemia: id est habitū exterio/rē/q̄ est sudariū clau/stralū/ q; in eo sepe/liunt: ⁊ locū qualēcū q; posses inuenire: ſz

B

a lapidē ab ostio monumenti:
b Et respiciētes viderūt reuo/
c lutum lapidē: Erat quippe
d magnus valde. Et introeun/
e tes in monumentū vidērunt
iuuenē sedentē in dextris co/
f opertū stola cādida/ et obstu/
g puerūt. Qui dicit illis: Mō/
i lite expauescere: Jesum ꝙri/
tis nazarenū crucifixū: surre/
k xit nō est hic. Ecce locus vbi
posuerūt eum. Sed ite dici/
l te discipulis ei⁹ ⁊ petro: quia
ꝓcedet vos in galilęā: Ibi
eum videbitis sicut dixit vo/
bis. At illę exeūtes fugerūt
m ō monumēto: Invaserat eīm
eas tremor et pauor: et nemi
n quicq̄ dixerūt: Timebāt
enim. Sūrgens autem iesus
mane prima sabbati/ appa/
ruit ꝓmo marię magdalenę

Mystice

salutē floridā: Volunt eī hic gaudere cū mundo: ⁊ in futuro regnare cū christo. Sed nō inuenit nazarenus sine crucifixo. Act.xiij.d. Per multas tribulationes ⁊c. Cant.vij.c. Ascēdam in palmā et apprehendā fructus eius. Gal.vj.d. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nostri ihesu christi. Aug⁹ in.iiij. lib. de symbolo. Si amak vita: ꝙre nō ꝙritur vera? k ¶ Ecce locus vbi posuerūt eum: qui erat in signū ꝙ ibi fuerat dominus. Et linthemina et sudariū inuene/rūt in loco/ in signum ꝙ ibi fuerit dñs. Sic est i multis claustris et in multis ecclesijs: sudariū ⁊ linthemia: id est habitū exterio/rē/q̄ est sudariū clau/stralū/ q; in eo sepe/liunt: ⁊ locū qualēcū q; posses inuenire: ſz

†Joh.20.b.

Mystice

iesum nō reperies: surrexit nō est hic. Ideo angelus dicit mulieribus vt eant ⁊ dicāt discipulis eius ⁊ petro.i.cardinalib⁹ ⁊ papę vt apponāt ꝓ illis. Satis bñ significatū fuit hoc.j. Reg.xix.c. Abijt dauid ⁊ aufugit atq; saluat⁹ est: tulit aūt michol statuā ⁊ operuit eā vestimētis ⁊ posuit eā sup lectū ⁊ pellē pi/losam capitarū ad caput eius ⁊c. l ¶ Quia ꝓcedet vos in galilęā. Quare nō cōstituit eis angelus diē certū sicut locū? Quia nō erat causa ventilanda vt cōtumax punirēt. Vel ideo locū determinat ⁊ nō tempus: q; corpus glorificatū extra tempus est/sed nō extra locum. Tempus eīm peribit sed nō locus. Unde Apocal.x.c. Tempus nō erit amplius. Mystice/autem in galilea dñm videndū ꝓdicit angelus: id est in patria post transmigrationē a mūdo isto. Galilea eīm transmigratio vel reuelatio interꝓtat: q; illis qui transmigrant a vitijs ad virtutes se reuelat dñs. m ¶ Et nemini quicq̄ dixerūt: Immo nunciauerūt oīa vndecim discipulis/ ⁊ alijs qui erant cū illis: sicut dicit Lucas. vlt.a. Sed dic ꝙ nemini quicq̄ dixerūt: id est nemini angelorū quid respōderūt ꝓe gaudio. Vel nemini custodū quos iacētes viderūt q̄d dixerūt ꝓe timore: ⁊ ita gaudiū trahebat eas ⁊ timor fugabat. Unde Hiero⁹. Duplex affectus erat eis. s. timoris ⁊ gaudij: timor fugabat/gaudiū trahebat: ⁊ vterq; gradū femineū concitabat. n ¶ Surgens autē iesus mane prima sabbati apparuit ꝓmo marię magdalenę. Sed ꝙre ꝓmo marię magdalenę: quinq; rationibus patet. Primo/q; ardētius diligebat. Luc.vij.g. Dimissa sunt ei peccata multa: q̄m dilexit multū. Secūdo/vt ostēderet ꝙ ꝓ salutis peccatoribus venerat in hunc mundum. Matth.ix.b. Nō veni vocare iustos sed peccatores ad pœnitentiā. Tertio/vt ostēderet ꝙ meretrices ꝓcedent vos in regno dei. Quarto/vt sicut mulier fuerat nuncia nostre ꝑditionis: ita mulier similiter esset nuncia nostre salutis. Quinto/vt vbi abundauit peccatū abundare gratia monstrarēt: ⁊ nulli de cętero peccatori despe/ratiōis locus relinqueret. Et hec fuit ꝓma apparitio dñi: quā Joh.xx.c. plenius narrat. Sciendū aūt ꝙ dñs ipsa die resurrectionis quinquies apparuit ⁊ postea pluries. Sed i vniuer/so decē legunt casu apparitiones in euāgelio. Prima marię magdalenę: Joh.xx.c. Secūda eidē cū alijs mulieribus in via Matth.vlt.b. Tertia petro: Luc.vlt. sed nescit vbi. Quarta duobus discipulis euntibus in emaus: Luc.vlt.c. Quinta omnibus discipulis absq; thoma in hierusalē: Joh.xx.e. Et istas quinq; apparitiones repꝛesentat sacerdos in missa: quia quinq̄ies vertit se ad populū: ⁊ ostēdit eis facię suam: Et tertio vertit se cū silentio: q; illa versio significat apparitionē petri q̄ nescitur vbi fuerit. Et fuerūt ille quinq; apparitiones ipsa die resurrectionis. Sexta fuit post octo dies in hierusalem omnibus discipulis ꝓsente thoma: Joh.xx.f. Septima ad mare tyberiadis septē discipulis. s. petro/thomę/nathaeli/iohānj ⁊ iacobo ⁊ alijs duob⁹ qui nō nominant: Joh.xxi.a. Octaua in galilea: Matth.vlt.d. Mona in cenaculo in hierusalem ipsis cenantibus. j. eodē. Et Act.j.a. Decima fuit in monte oliueti in die ascensionis: Luc.vlt.g. Et Act.j.a. Bene credo ꝙ matri sue ꝓpissime apparuit: sed tamē non legitur. Sed quare? Ut carnalem affectum in his qui sunt mūdo mortui et

Dñs ꝙre ma/rię magdale/nę primo ap/paruit

Decez christi post resurre/ctionē appa/ritiones

b

¶ Deo viui/

A ¶ Deo viui/mortuus oīderet. Un Deut.xxviij.a. Qui dixit pri suo ⁊ matri sue: nescio vos: ⁊ frib⁹ suis/ignoro illos: ⁊ nescierūt filios suos: hi custodierūt eloquiū tuū. Decies apparuit: ⁊ vndecima die post ascēsionē misit spīm sanctū: i linguis igneis: vt mystice ostēderet se ad ꝑ venisse in mūdū ⁊ apostolos misisse: vt ordo decimus ex hominibus ꝙ eius aduentū ⁊ apostolorū ꝓdicationē reparā

Moraliter dus esset. Moraliter/etiam in hoc ostēdit ꝙ per obseruātiā decalogi gueniat ad eius visionem. Unde Matth.xix.c. Si vis ad vitam ingredi/serua mādata. a ¶ De qua ejecerat septē

Luc.24.b. demonia: Luc.viij. a. Septem demonia/sūt septē peccata mortalia: per que dicūtur demones inhabitare corda hominuꝫ/ sicut spiritussanctus dicit ꝑ gratiā inhabitare corda fidelium. Demō qui ꝓcest inhabitat per superbiā: demon inuidię per inuidiam. Inhabitat aūt non per substantiā/sed per effectū: spiritussanctus vero inhabitat ⁊ per essentiā ⁊ per effectuꝫ: id est per gratiā. b ¶ Illa vadens nunciauit ⁊c. sicut dixerant et angeli: ⁊ facta est apostola apostolorum q̄ ꝓius erat fouea peccatorū. c ¶ Lugentibus ⁊ flentibus. Duplicem fletuꝫ vel duplicē causam fletus ostendit marcus fuisse in discipulis. Dolor de morte domini erat vna causa fletꝰ: timor iudeorum erat alia. Unde Joh.xvi.d. Amen dico vobis: quia plorabitis ⁊ flebitis vos. Similiter in nobis est duplex causa flendi: Culpa ⁊ miseria: prolongatio vite ⁊ longatio patrię.

B d ¶ Non crediderunt/ꝙ nimio desiderio ⁊ amore ipsi⁹. Nec tamen discrediderunt: q̄ patet per hoc ꝙ petr⁹ ⁊ iohānes hoc audito cucurrerunt ad monumentū: vt dicit Joh.xx. a. In quo docemur ꝙ narrantibus noua licet bona ⁊ placentia: nō tamen cito sunt credenda: nec tamen omnino discredēda/licet magna sint ⁊ mira que narrant: sed ꝓmo ꝓbanda. Unde.j. Joh.iiij.a. Charissimi nolite credere omni spiritui sed ꝓbate spiritꝰ si ex deo sint. Eccl.xix.a. Qui cito credit/leuis est corde ⁊ minorabit. Seneca. Omni ⁊ nulli credere/ vtrūq; vitiū est. c ¶ In alia effigie: nō in natura sua. Sed quęritur: quid erat illa effigies/⁊ vbi erat: Et dicit quidā ꝙ erat ꝑdaz forma nō glorificata: quā ad tēpꝰ assūpserat vt videri posset: ⁊ erat in aere circūfuso: q; si esset in corpe dñi tūc corpꝰ dñi simul esset obscurū ⁊ clarum. Preterea si esset in corpore: ergo in eo esset ne discipuli eū agnoscerēt: ⁊ ita ,p nihilo diceret oculos eos teneri ne eū agnoscerent. Sed cōtra Aug⁹ ad valentinianū episcopū. Cū ex duobus cognoscat humana natura: scz liniamētis ⁊ colore/ miror ꝙ multos mouet ꝙ dñs post resurrectionē liniamenta ⁊ claritatē suam in forma ꝰmibus visibilem mutauerit: ⁊ multos nō mouet ꝙ ante resurrectionez in tanta excellentiā lucis ⁊ splendoris liniamēta sua ⁊ colorez mutauerit. Et hac auctoritate patet ꝙ illa effigies fuit in corpore dñi ⁊ claritas similiter transfigurationis: Si eīm esset in aere circūfuso/nulla ꝛenutatio fuisset facta in corpore dñi. Jtez si esset in aere/nō videret dñs sub illa forma sed aer: q; aer nō offendit subiectū nisi illud in quo est. Ité si videret sub illo effigie sicut sol sub nube: ergo cū sol videat in natura sua/similer corpꝰ dñi: qđ est ꝓtra Glo. hic/q̄ dicit: In alia effigie/nō in natura sua. Solo. Quidā dicūt ꝙ dñs quādā formā homīs non glorificati assūpsit in corpe suo. Alij dicūt ꝙ in aere fecit illaz. Mihi videt/sine ꝓiudicio tamē/ꝙ nullā formā aliā a sua assūpsit: nec in suo corpe nec in aere: sed habitū pegrini habuit/ꝓpter que videbat alij/nec cognoscebat: q; penitus erāt aurilia: sicut dicit Lucas. Et ꝙ dicit Glo. ꝙ apparuit in alia effigie/nō in natura sua/intelligit quo ad istos quibus apparebat alia/nō sua forma. Vel forte aer circūfusus cōdēsatus erat vt nō videret in sua claritate. Et qđ dicit Aug⁹ ꝙ sua liniamēta ⁊ suā claritatē mutauerit in formā visibilē/intelligit visibilē q; aer imitationē: Nulla eīm mutatio erat in eo post resurrectionez: sicut ꝓbat Grego⁹ ⁊ Aug⁹: q; alteratio q̄dā mors est. De ipso

a dē qua ejecerat septē demo
b nia. Illā vadens nunciauit
c his qui cū eo fuerant lugēn/
tibus ⁊ flentibus: ⁊ illi audi/
entes quia viueret/ et visus
d esset ab ea/nōn crediderūt.
Post hec autez duobus ex
eis ambulantibus ostensus
e est in alia effigie euntibus in
villam. Et illi cūtes nuncia
uerunt cęteris/ nec illis cre/
f diderunt. Nouissime autem
recumbentib⁹ illis vndecim
apparuit et exprobrauit in/
credulitatem illorum et du/
riciam cordis: quia his qui
viderant eum resurrexisse nō
g crediderāt. Et dixit eis: Eūn/
tes in mundum vniuersum
ꝓdicate euangelium omni
p creaturę. Qui crediderit et
k baptizat⁹ fuerit/saluus erit:
l qui vero nō crediderit/cōde/
m nabitur. Signa aūt eos qui
crediderint hec sequent: In
n nōie meo demonia ejicient:

Roma.6.b. L

etiā scriptū est: Woe illi vltra nō dñabit. f ¶ Nouissime aūt ⁊c. Merito nouissime apparuit vndecim. Undenari⁹ eīm numer⁹ est trāsgressionis ⁊ imperfectionis. Trāsgressionis/q; denarij trāsecēdit: ⁊ imperfectionis/q; ad duodenarū nō ꝙuenit. Undecim ꝙ sūt oēs illi q̄ ꝓ singularitatē alios excedere volūt: aut ꝓ ignauiā vltimi sūt. Utrūq; vitiū est/⁊ alios excedere velle per singularitatez/ ⁊ vltimū esse ꝓ ignauię tarditatē/ extrema tenere: virt⁹ aūt in medio est. Cū recūbētib⁹ ad mēsam sacre lectionis vt deuote oronis apparet: exprobrās eoz incredulitatē/q̄tū ad singulares: ⁊ duriciā cordis/q̄tū ad ignauos: q; nec bi nec illi credere volūt illis q̄ dñm viderūt. i. senioribꝰ ⁊ ꝛpt̄is. Luc. vlt.d. O stulti ⁊ tardi corde ad credēduz i oīb⁹ q̄ locuti sūt ꝓphete. g ¶ Eūtes in mūdū vniuersū. Quinq; sūt hic notāda. Primo q̄ dicit eūtes: nō eīm eqs aut palefrędos dedit eis ad eqtādū: sed pedes ad ambulādū. Joh.xv.c. Nō vos me elegistis/ſz ego elegi vos ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructū afferat⁹ ⁊ fructus vester maneat. Eccs.x.b. Vidi seruos in eqs ⁊ ꝓncipes ambulātes q̄si ꝙuos sup terrā. De idolis dr in Pś. Manus habēt ⁊ nō palpabūt/pedes habēt ⁊ nō ambulabūt: nec clamabūt in gutture suo. Si forte aliq̄s clamāt/clamāt i gutture alieno. Secūdo q̄ dicit/in mūdū vniuersū. Totū eīm mundū creauerat/totū redemerat: ⁊ iō totū docere volebat: q; tot⁹ i ignauia iacebat/⁊ adhuc iacet: ⁊ tm pauci volūt ire: nō dico i vniuersū mūdū: ij nec etiā in parochiā vel diocesim suā. Act.i.a. Decimo pietis ꝙutē supueniētis spūsci in vos/in ordinatiōe: ⁊ eritꝰ mihi testes/in ꝓdicatiōe: i hierusalē. i. in claustr⁹: ⁊ i oi iudea: id ē in oi eccl̄ia: ⁊ samaria. i. ꝓpria parochia vel diocesi: ⁊ vsqz ad vltimū ꝛrę. Tertio q̄ dicit/ꝓdicate euāgeliū: nō ꝓbaz vanitates: aut certe ꝓprias ficticias. Hiere.xxiij.c. Usqz q̄ istō ē in corde ꝓphaz vaticinātiū mēdaciū ⁊ ꝓphetāriū seductiōes cordis sui q̄ volūt facere vt obliuiscat ꝓplus me⁹ nois mei ,ꝓpē sōnia eoz q̄ narrāt/vnusq̄sq; ad ꝓximū suū. Propha q̄ habet somniū narret somniū: ⁊ q̄ habet ꝓmonē meū/loquat ꝓmonez meū vere. Ro.j.b. Nō erubesco euāgeliū: vt⁹ eīm dei est in salutē oī credēti. Quarto q̄ dicit/oi creature.i. oī generi hoim sine acceptiōe ꝓsonarū. Ro.j.b. Grecis ⁊ barbar⁹: sapientib⁹ ⁊ insipientib⁹ debitor⁹ sū. Dicit aūt hō oīs creatura: q; finis est oīm creaturę: q; cōmune aliq̄d habet cū oīm creatura. Esse cū lapidib⁹: viuere cū arboribꝰ: sentire cuꝫ pecoribus: intelligere cū angelis. Quinto quādo ꝙcepit illos ituros ⁊ oīm genti ꝓdicaturos. s. post acceptionez ꝙsolāncti. Ante eīm dixerat: In viā gentiū ne abieritis: Matth.x.a. q; fragiles erāt /nec posset sustinere tot molestias/quot oportet sustinere gētiles ꝓdicatores: sed accepto spūsancto cōfirmati sūt/sicut vasa ficti/lia cōfirmant ꝙ ignem. Luc.vlt.g. Ego mitto: id est cito mittam ,pmissum patris mei in vos: vos aūt sedete in ciuitate q̄/usqz induamini virtute ex alto. b ¶ Qui crediderit /fide formata per se/vt adulti: vel q̄ alij⁹/vt pueri. i ¶ Et baptizatus fuerit/baptismo flaminis ⁊ fluminis vel sanguinis.

Nota q̄nqz circa missio/nem apl̄oz

Pś.113.

D

k ¶ Saluus erit/supple si ꝑseuerauerit: qđ notat in/credidit: qđ amplectit ꝓteritū ⁊ futurū. l ¶ Qui vo nō crediderit.i. habitū credendi nō habuerit: vel q̄ in fide non ꝑseuerauerit/cōdemnabit. m ¶ Signa aūt ⁊c. Primo assignauit credentiū eterna remunerationē/cū dixit: Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit/saluus erit. Et infidelium damnationē/cū dixit: Qui vo nō ⁊c. Et ita ꝙ ꝓmissionē ⁊ cōmi nationē inuitat ad fidem. Huc vt facilius homes conuertātur ad fidem/inter eternā remunerationē assignat mercedem tem ꝓalem multiplicē. s. miraculoꝝ operationē/que in exordio ecclesię necessaria fuerūt: vt fides miraculis nutriret. Modo nō sūt necessaria: quia fides ecclesię confirmata est: sed loco signoꝝ debēt esse bona opera ꝓdicatorū: que nō tm sequi prędi cationē/sed eciaz ꝓcedere debent. n ¶ In nōie meo ⁊c. i.

E S in virtute nominis mei: vel in inuocatiõe nominis mei: vel in potestate mea nominabili: Hęc omnia ad litterã impleta sunt. Sępe eñ apostoli dęmones eiecerũt. Paulus a puella: Act'. xvi.d. Linguis nouis locuti sunt: Act'.ii.a. Serpentes tulit paulus: Act'.xxviii.a. viperã quę manui suę adhęserat/proiecit in igne. Uenenum iohãnes bibit/nec ali qđ maliz inde habuit. Multos egros sanauerunt: Act'. fere per totũ. Mystice: nihilominus impleta sunt ꝛ implent quotidie in ecclesia. Nam in virtute nois christi quotidie dęmões ab obsessis corporibus expellunt: ꝛ per crucisimũ virtus eoꝝ ab infantibus exufflatur. Linguis nouis loquit: quãdo verba secularia dimittit: ꝛ laudibus diuinis ꝑdicandis insistit. Serpentes tollit/ dum fraudulentas suggestiones dęmonũ docẽdo elidit. Mortiferum bibit nec nocet ei: duz pluasiones pestiferas audit: sed ad opus vel cõsensum nõ perducit. Super egros manus imponit/et bene habebũt: dum per bona exempla maiorũ/minores instruunt. Dęmoniũ interpretat scientia. Demonium ergo in nomine iesu eiecit: qui scientiã de corde suo docendo vel prędicando ad honorẽ dei ꝛ salutẽ proximi eiecit. Sed certe de multis potest dici illud Matth. xi.b. Dic nõ eiecit dęmonia nisi in beelzebub principe dęmoniorũ: id est ꝑpter ambitionẽ. Baal eñ superiorũ vel deuotatorũ interpretat. Sunt aũt tria dęmonia quę omnino sunt eijcienda: dęmoniũ immundũ/ dęmoniũ mutũ/dęmoniũ meridianũ. Dęmoniũ immundũ est sapientia animalis: dęmoniũ mutũ/sapiẽtia terrena: dęmoniũ meridianum/sapiẽtia diabolica. De ꝓmo dicitur Luc'.iii.c. In synagoga erat homo habens dęmoniũ immundũ. De secũdo dicitur Luc'.xi.b. Erat iesus eijciens dęmoniũ/ꝛ illud erat mutũ. De tertio dicit in Ps. Non timebis a timore nocturno ꝛc.

a Linguis nouis ꝛc. Tres sunt linguę veteres: quibus multi loquunt: ꝛ tres linguę nouę/ꝑbus pauci loquunt. Prima vetus est lingua diaboli: quę ab initio locuta est falsitatẽ: quãdo dixit primę mulieri: Nequaq̃ morieminí. Secunda est lingua mundi: quę loquit vanitatẽ: de qua dicit Prouer.xvii. a. Balus obedit linguę iniquę/ꝛ fallax obtẽperat labijs mendacibus. Tertia est lingua carnis: quę loquit voluptatem: de qua dicit Eccl. xxviii.b. Lingua tertia multos cõmouit. Prouerb.v.a. Fauus distillãs labia meretricis: ꝛ lingua eius acuta quasi gladius. Prima noua cõtraria linguę diaboli/est lingua dei: quę locuta est veritatẽ: quando dixit Heñ.ii.c. Quacũq̃ hora comederitis/morte morieminí. Secũda lingua ꝛ nova cõtraria linguę mundi/quę loquit pacem: sicut dicit Prouerb.xv.a. Lingua placabilis lingna vitę. Tertia est lingua angeli/quę loquit curationẽ: de qua dicit Eccl.xxxvi.d. Si est lingua curationis/est ꝛ mitigationis. Linguis igitur loquuntur nouis: qui veritatẽ vitę/iusticię ꝛ doctrinę: ꝛ pacem tẽporis ꝛ pectoris ꝛ eternitatis: ꝛ curationẽ culpę/ pęnę ꝛ miserię docent ꝛ ꝑdicant. c Et si mortiferũ ąd biberint. Potus mortiferus est detractio/adulatio/guerfa doctrina. Hunc potum bibunt/qui audiunt: sed nõ eis nocet si nõ consentiunt nec applaudunt. Sed nimis difficile est / vel impossibile sine damnio talia audire. Ideo dicit salomon Prouer.xxiii.c. Noli esse in cõuiuijs potatorum: nec in comesatiõibus eorum qui carnes conferunt ad vescendũ: quia vacantes potibus ꝛ dantes symbola cõsumẽt. b Serpentes tollent: id est serpentinas suggestiones dęmonũ a cordibus suis ꝛ aliorum fumo orationis/lectionis ꝛ bonę opationis expellẽt. Job.xxvi. b. Obstetricante manu eductus est coluber tortuosus. Esa.xi b. Sup foramina aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suaz mittet. b Super egros manus imponet. Act'.viii.c. Tunc imponebãt manus super illos ꝛc.

c Assumptus est in celum/vnde venerat. Sic prędicator ꝓstq̃ locutus est populo/debet redire in cęlum sacrę scripturę ꝛ conscientię proprię: ꝛ sedere ibi a dextris dei: scipsum iudicans/postea iudicaturus alios. Job.iii.b. Nemo ascendit in cęlum nisi qui de cęlo descẽdit: filius hominis qui est in cęlo. f Illi autem ꝓfecti: virtute confirmati/ sapientia eruditi/igne celi inflammati/eloquentia prędicti/a superiore missi. g Prędicauerunt vbiq̃. Aliter enim nõ posset: quia sine virtute essent infirmi / sine sapientia stulti / sine celo tepidi/sine missione presumptuosi. Roma.x. Quomodo ꝑdicabunt nisi mittantur? b Domino cooperãte. Esa.xvi.c. Omnia opera nostra operatus es nobis. Joh.xv.a. Sine me nihil potestis facere. i Sequẽtibus signis. Tria signa debent sequi prędicationẽ. Primum est compunctio auditorum. Secundum ꝑuersio peccatorum. Tertiũ confirmatio iustorũ.

a linguis loquẽt nouis/serpẽ
b tes tollẽt: ẽt si mortiferũ ąd
b biberint/nõ eis nocebit: sup
egros man⁹ imponent/et bñ
habebũt. Et dñs qđẽ iesus
e postq̃ locut⁹ ẽ eis/ąssũpt⁹ est
in cęlũ: ꝛ sedet a dextris dei.
f Illi aũtẽ pfecti ꝑdicãuerũt
b vbiq̃ dño cooperante/ꝛ ꝓmo
i nẽ ꝛfirmãte sequẽtib⁹ signis.

Explicit euãgeliũ ꝑm marcũ.

Explicit postilla dñi Hugonis Cardinalis super euangelium ꝑm Marcum.

Reuerẽdissimi in christo patris ꝛ domini/domini Hugonis ꝛc. Cardinalis in postillam super Lucam Prologus.

v Idi ꝛ ecce quattuor ąngeli egredientes de medio duoꝝ montiũ: ꝛ mõtes illi/mõtes erei. Hãc visionẽ reuelauit dño Zacharię. vi. capło.a. Et fuit visio imaginaria ꝛ gruẽs illis tribus: ꝑm q expo
suit zacharię angelus latẽs iter fruteta/ inquiẽs ꝑ q̃ttuor ąđri gas significari q̃ttuor regna/ a qb⁹ passus est ꝛ oppressus populus iudeoꝝ. s. regnũ assyrioꝝ/ regnũ medorũ/greçorũ ꝛ romanoꝝ. Colozibus eñ equoꝝ satis cõgruũt idiomata pploꝝ: vt dicit qđã Glo. sup duodecim ꝓphetas. Per hęc ergo quę ventura erant tpe illo pplo iudaico/reuelauit dñs zacharię: ꝛ nõ tñ hęc/sed ꝑ eadẽ etiã ostdit dño illi q̃ futura erãt ecclesię/ tpe gratię reuelatę. Duo igit mõtes duo testamẽta sunt/ąpẽ eminẽtia spũalis intelligẽtię: ꝛ veritatis imobilitatẽ montiꝝ cõparata. Jurta qđ dicit Esa.xl.b. Sup montẽ excelsum ascẽde tu q̃ euãgeliças sion. Dicunt aũtẽ erei: tũ ꝓter sonoritatẽ/ tũ ꝓpẽ soliditatẽ. Es eñ sonoros⁹ metallũ est ꝛ solidũ: et ꝑ resonantiã duoꝝ testamentoꝝ/solidamur in lubrico huiꝰ mũdi. Quattuor aũtẽ ąđrigę egredientes de medio duoꝝ montiũ/sũt q̃ttuor euãgelistę: quoꝝ doctrina emanat ąb eo de medio duoꝝ testamẽtoꝝ/fluens ꝛ irrigãs q̃ttuor ptes mundi. Prima ąđriga trahebat equis rufis siue rubeis: secũda equis nigris: tertia equis albis: q̃rta equis varijs. Per rubozẽ significat sanguis dñicę passionis: de q̃ Lucas ꝓncipaliter agit: ꝛ ibo recte ꝑ ꝓmã quadrigã ꝑfigurat⁹ est: q̃ eqs rubeis trahebat: Per nigredinẽ quã obscuritas comitat/significat diuinitas humanata/quã nõ nisi obscure ꝛ enigmate cõtemplamur: de qua Iohannes ꝓncipaliter agit: ꝛ ideo cõgrue per secundã quadrigã figurat. Marcus vero qz ꝓncipaliter agit de resurrectione/ per tertiã ꝑfiguratus est: qui trahebat equis albis: Per claritatẽ nanqz albedinis/fulgoꝝ exprimit resurrectionis. Unde ꝛ in resurrectione angeli albis induti vestibus apparuerunt. Matthęus vero qui duas in christo asserit naturas: et varia eius miracula diffusius narrat/elegãter per quartã quadrigã ꝑfiguratus est: q̃ equis varijs trahebat. Mã varietas equoꝝ varietatẽ exprimit naturarũ in christo. Sic ꝑ ꝛ numerus quadrigarũ ꝛ coloꝝ equoꝝ/elegãter cõgruit significationi q̃ttuoꝝ euangelistarũ: ꝛ merito per quadrigas ꝑfigurati sunt: qz per eoꝝ doctrinã q̃si per quandã quadrigã/per q̃ttuoꝝ orbis climata fama christi delata est: ꝛ qz per eoꝝ doctrinã quadramur in ꝑsenti quadratura virtutũ: vt in futuro efficiamur rotundi ẽternitate fruitiõis. Siquidẽ in quadriga est quadratura ꝛ rotũditas: ꝛ q̃dratura soliditatẽ/rotunditas ꝥo ẽternitatem designat. Quadratũ eñ stabile est quocũq̃ vertaꝛ: et rotundo nec finis nec principiũ assignat. Quadratura congruit luctãtibus: rotunditas triũphãtibus. Nobis siquidẽ in lubrico huius vitę ꝓtra carnẽ ꝛ sanguinẽ/pariterq̃ aduersus aereas potestates colluctãtibus: necessariũ est robur soliditatis: ꝑcipue cõtra quattuor affectiones quę mentẽ homis cõcutiũt ꝛ deijciũt in hac vita: scz spes de adipiscendis/gaudiũ de adeptis/timoꝛ de amittẽdis/doloꝛ de amissis. Pulchre ergo per quadrigas ꝑfigurati sunt: per quoꝝ doctrinã q̃dramur ꝛ rotundi efficimur: id est in ꝑsenti virtutibus roboramur/ vt deinde ẽternitate ꝑfruamur. Prędigurati sunt etiã quattuor euangelistę per quattuoꝝ anulos areę mosaicę. Per duos enim a dextris/ figurati sunt illi duo qui domũ iam immortali facto adhęserunt: id est lucas ꝛ marcus. Per alios duos a sinistris

f figurati sunt

A S figurati sũt alij duo/q̃ dño adhuc mortali adhęserũt. s. matthęus ꝛ iohãnes. Secdm q paulus q̃ post ascẽsionẽ dño adhęsit: ponit ą dextris in bulla papę: ꝛ petrus q̃ mortali adhęsit ponit ą sinistris. Prefigurati etiã sunt ꝑ q̃ttuor ąialia in visione ezechielis: ꝛ in reuelatiõe iohannis: ꝑm Piero. Per hominẽ matthęus: q̃ de christi humanitate ꝓncipaliter agit: ꝛ ab ea incipit. Augº dicit matthęũ ꝑfiguratũ in leone: qz ostendit christũ esse de regia tribu. Et varię sunt opiniones de ꝑfiguratiõe euangelistarũ: sed nos seq̃mur hieronymũ. Per vitulũ lucas: q̃ plenius eius passionẽ oñdit/ꝛ a sacerdotio inchoauit. Per leonẽ marcus: q̃ de resurrectiõe ꝓncipaliº agit/ꝛ a rugitu clamãtis in deserto suũ euangeliũ inchoauit. Per aquilã iohannes: q̃ ꝑ ceteris christi diuinitatẽ altius intuit⁹ ab ipa inchoauit. Ordinata sunt aũtẽ euãgelia/nõ ꝑm ordinẽ dignitatis: sz ꝑm tpis rõnẽ. Matthęº ꝓmo: qz ꝓmus scꝑsit in iudea. Marcus secũdo: qz secũdo scripsit euangeliũ suũ in italia/tpe claudij cęsaris. Tertio lucas: qz tertio scꝑsit in achaia. Quarto iohannes: qz vltimo scripsit in asia. Et licet ita distincti sũt euangelistę: tñ cõmunẽ habẽt materiã ꝛ intẽtionẽ ꝛ finẽ. Ad Ezechiel vnã facię vidit in q̃ttuoꝛ rotis. Materia igit oĩm euangelistarũ est veraq̃ natura christi ꝛ facta ei⁹. Intẽtio oĩm/est christũ verũ deũ ꝛ verũ hominẽ demonstrare. Finem autem omniũ ostendit iohãnes. xx.g. vbi dicit: Hęc aũtẽ scripta sũt vt credamus quia iesus est filius dei: ꝛ vt credentes vitã eternam habeamus in nomine eius. Modus ꝺo agendi cuilibet est specialis. De matthęo ꝛ marco iam vidimus: nũc de luca breuiter videamus: Qui fuit natione syrus/patria antiochenus/arte medicus/pauli discipulus/in sacro eloquio/ꝛ eiusdẽ filius in baptismo: historiographus optimus: vnde ei traditi sunt actus apostolici describendi. Qui ꝛ euangelium scribere voluit: vt errores a iudęis seminatos narratione veridica extirparet: ꝛ etiam quędam ab alijs ꝑtermissa suppleret: ꝛ hęc fuit ei causa scribendi euangeliũ. Modus aũtẽ scribendi talis est. Primo ꝓmittit toti operi suo ꝓlogũ: qđ alij euangelistę nõ faciunt: in quo modũ ꝓpheticum imitat. Postea incipit euangeliũ suũ a cõceptione ꝛ natiuitate saluatoris. Tertio agit de ꝑdicatiõe eiº ꝛ miraculoꝝ admiratiõe. Quarto de passiõe ꝛ morte ꝛ resurrectiõe ꝛ ascensiõe eiº. Ad vltimũ ẽminat euãgeliũ in apostolorũ expectatiõe expectãtiũ scripsus aductũ.

Explicit Prologus auctoris.

Prologus sancti Hieronymi in Lucam

Eiusdem reuerendissimi patris/domini Hugonis Cardinalis ꝛc. Prologi sancti Hieronymi in euangeliũ ꝑm Lucam expositio.

Lucas com mendat a tribus

B

Ar.† antiochensis

Ar.† cõsummationem

l Ucas syrus ꝛc. Premittit aũt hieronymus huic euangelio prooemiũ: in quo ostẽdit quis ꝛ qualis fuit auctor: ꝛ vbi scꝑsit/ꝛ quare. Quis fuit auctor? Lucas. Qualis? Medicº. Et vbi scripsit? In achaja. Quare? Ut errores iudeorũ extirparet ꝛ minº explanata elucidaret. Cõmẽdat aũtẽ eũ hieronymº a tribus. s. ab officio/a quietu/a ꝛ. ture. Ab officio ꝛ ante fidẽ ꝛ post fidem. Ante fidẽ fuit medicus: post fidẽ euangelista: vt q̃ fuerat medicus corporum/fieret medicus aiarũ. A cõuictu: qz diu fuit i cõsortio apostolorũ: tandẽ secutus est paulũ vsq̃ ad mortẽ. Ayrture: qz fuit ꝙo. Deinde ostẽdit Hieroº triplicẽ causam/quare post alios scripsit euãgeliũ lucas scz ad ordinẽ/ad cautelam/ad cõpletionẽ. Ad ordinẽ: vt seriatim disponeret q̃ alij direrũt quodãmodo confuse. Ad cautelaz grecis siue achaicis: vt a fabulis iudeorũ/ꝛ erroribº pseudo apłoꝝ caueret. Jã eñ intrãt seducti erãt: vt crederẽt sola legalia sine fide euãgelij sufficere ad salutẽ. Ad cõpletionẽ: qz q̃dã ab alijs fuerãt inchoata/sed nõ plene cõsummata: quędã etiaz ꝑtermissa q̃ lucas apposuit. Sed qz rursus lucas videt cõfundere ordinẽ rei ꝛ tẽporis: Computat eñ genealogiã christi ascẽdendo: in quo videt cõfundere ordinẽ rei/ cũ genealogię descẽdẽdo soleãt cõputari: sicut etiã matthęus cõputat. Et tẽporis: qz genealogiã christi cõputat post baptismũ: ideo subdit causas hieronymº/ꝙre lucas ascẽdẽdo ꝛ post baptismũ texuerit christi genealogiã: Hoc eñ ꝓ significatiõe fecit: vt. s. ꝙ hoc mystice mõstraret/ꝙ in baptismo dant pęnę q̃bus ascendit de cęlo. Dicit ergo: a Lucas/supple fuit: b Syrus natione: id est natus in syria. c Et antiochenus: id est natus in antiochia syrię: Et hoc dicitur ad differentiã alterius antiochię quę nõ est in syria: imo in psida. d Arte medicus. Dic cõmendatur ab officio ante fidem. e Discipulus apostolorũ. Dic a cõuictu: ꝛ intellige peri ꝛ pauli ꝓ excellentiã. Eos eñ antonomastice apostolos itel ligere cõsueuimº: vt cũ dicit: Disposuimº visitare limina apostolorũ. Sed maxime tamẽ adhęsit paulo. Unde dicit: f Postea paulum

Incipit Prologus sancti Hieronymi in euangeliũ ꝑm Lucam.

a
b
c
d
e
f
g
l Ucas syrus nãtione ꝛ antiochenus arte medicº: discipulus apostolorũ / postea paulũ secutus vsq̃ ad ꝛconfessionẽ eius seruiens domino sine crimine. Nam neq̃ vxorẽ vnq̃ habens neq̃ filios: septuagintaq̃ttuor annorũ obijt in bithynia plenus spiritu sancto: id est gratia spiritus sancti. m Qui cum ꝛ. Dic ostendit vbi scripsit euangeliũ. Sic construe. Qui: scilicet lucas.

m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
x
y
z
spiritu sancto. Qui cũm iam scriptã essent euangelia/ꝑ matthęũ quidẽ in iudea/ꝑ marcũ autẽ in italia: sanctõ instigante spiritu in achaię ptibº hĩ scꝑsit euãgeliũ: signi ficãs etiã ipẽ in ꝓncipio anteẽ hoc aliã esse dẽscꝑta. Cui extrã ea q̃ ordo euãgelicę dispositiõis exposcit. i. ęa maxie necessitas laboꝛis fuit: ut ꝑmũ grecis fidelibº oi ꝓphetatiõe vẽturi i carnẽ dei christi manifesta ẽsset hũanitas: significans in ꝓncipio: id est in progmio suo: illo scilicet: Quomã quidẽ ꝛc. qđ dicit/ suũ /ad differentiã huius quod ẽ hieronymi. Illud eñ est progmiũ lucę: istud nõ est progmium lucę/sed in lucã. r Alia: id est aliozꝛ euangelia. y Esse descripta: nõ solũ matthęi ꝛ marci: sed etiã quozundã pseudo euangelistarum: quos in progmio suo tangit. v Ante hoc: id est anteq̃ ipe scriberet istud euangeliũ. Quidã habẽt/ ante/ꝛ nõ/hoc: ꝛ est idẽ sensus. z Cui ꝛc. Subdit causas ꝙre scripserit: ne supflue videret scripsisse post alios. Unde dicit: Cui. s. lucę. a Extra ea q̃ ordo euãgelicę dispositiõis exposcit. i. ꝥer eã causam q̃ est vt euãgelica ordinaret historiã. Vel/Extra ea: q̃. s. sũt ꝓpitas/utilitas/cõpendiũ ꝛ ordo. b Ea maxime necessitas laboꝛis fuit: id est ea maxima fuit et necessaria causa sui laboꝛ: c Vt humanitas christi dei. i. filij. e Venturi in carnẽ oi ꝓphetatiõe. i. de q̃ oibº modis ꝓphetarũ erat q̃ vẽturº esset in carnẽ: nõ tũc venturi qñ lucas scꝑsit/sed q̃tũ ad ꝓphetas. f Esset mãifesta. i. vt christi hũanitatẽ apiret. d Grecis ꝓmũ. i. ꝓncipaliter: Et maxime/fidelibº. Ꝓto fidelibus ẽm solũmodo scꝑsit illud. Vel/Primũ esset manifesta. i. apꝑme. i. solide ꝛ pfecte. Vel ꝓmũ grecę esset ꝓ lucã manifesta q̃ alijs per eum: id est ꝙ eius scriptum: Scripsit enim grece.

Ar.† suum

r 4 S Me iudaicis

E S a ¶ Me iudaicis fabulis attēti/in solo ⁊c. Ecce cautela. d ¶ Vel ne hereticis fabulis ⁊c. Hic ostēdit quare voluit eis manifestare. Sic construe: e ¶ Ut elaborazet: id est laboze suo hoc efficeret. a ¶ Me/ipsi fideles greci. b ¶ Judaicis fabulis attēti: Sumptū est de.ij. Timoth.ij.et ad Titū.i. c ¶ In solo legis desiderio tenerenk: id est crederēt sola legalia ad salutē posse sufficere: qō eis ꝺicebāt pseudo. Vl/ Me excideret a veritate. Illi dico/seducti heretici/fabulis ⁊c. Inculcatio verboū est. f ¶ Dehinc vt in principio euangelij ⁊c. Ecce tria causa ꝙre scripsit euāgelium: scz ad cōpletionē: vt quę ab aliis minus dicta fuerāt/suppleret. Vñ dicit: Dehinc: i.ad scripsit: vt/ g ¶ Presumpta: id est ꝓmissa/natiuitate iohannis in principio euangelij: sui scz. i ¶ Indicaret cui: id est ad honorē cuius.s.christi: scriberet euangeliū. Per hoc enim ꝙ in ꝓncipio euangelij sui agit de natiuitate ꝑcursoris christi: scz iohānis: qui erat eius vox vel pręco/ostēdit se ad honozem christi scribere. b ¶ Et/indicaret etiā/in quo.i.in cuius animalis figura: electus scriberet. Per hoc enī ꝙ a zacharia sacerdote incepit: cuius erat officiū īmolare/innuebat se lucas per vitulū significari: qui solet īmolari. Vel/ In quo: id est ad quid ⁊ ad qō opus esset electus.s.ad euāgeliçandū verbo ⁊ scripto. Vel ꝓ aliam litterā: In quo electus scriberet.s. Theophilo/cui scribit hic: ꝛ in eo oibus electis. Alia nō mutank. Et/indicaret/in quo: id est ad qd scriberet.s.vt quę ab aliis ꝑtermissa fuerant: cōpleret. Ipse dico: k ¶ Cōtestās: in ꝓlogo suo vel etiā in ipso opere. l ¶ Completa: id est ꝑfecte scripta. m ¶ Esse in se: id est in libro suo. n ¶ Quę ab aliis/euāgelistis. o ¶ Essent inchoata: ⁊ nō cōsummata. Nota ꝙ ab hoc loco: Dehinc/vsq; cōtestans: quasi interpositio est: nec est de tertia causa quā incipit assignare/vbi dicit: Contestās in se completa. Et hoc contestat in ꝓlogo suo/dicens. Quontāquidē multi conati sunt ⁊c. Et nota ꝙ nō ait/a se: sed/in se: Nō enī attribuit sibi: sed deo. Unde nō ait/completa/a se/sed a deo in se. p ¶ Cui ideo ⁊c. Quia dixerat lucam ideo scripsisse/vt euangelicā historiā ordinaret: ipse autē videtur ordinē cōfundere: quia genealogiam christi retrograde computat/ascendendo a ioseph vsq; ad deum: Ideo subdit causam hieronymus quare hoc faciat: scz ꝓ10 mysterio Ideo enī genealogiā christi computat post baptismū ⁊ ascendendo: vt per hoc mystice monstret ꝙ post baptismū datur facultas baptizatis ascendēdi ad deū. Et hoc est qō dicit hic: Cui ideo ⁊c. Sic ordina constructionē. p ¶ Cui: scz lucę. q ¶ Ideo ꝓmissa potestas est: supple incipiēdi. s ¶ A perfectione generationis filij dei: id est a ꝑfecta generatione filij dei: quā ꝑfecte describit/ponens septuagintaseptem generationes: ⁊ ita ꝑfecte computat generationē christi/incipiendo inḡ post baptismū. Generationis dico/ v ¶ Simplę: id est cōsummatę: t ¶ In christo: ꝓm matthēū: quia vltra christū non ꝓtendit series genealogię: qz christus nemi/nem genuit ꝓm carnem. Usq; ad christū vero filij succedūt patribus in genealogia ꝓm matthēū. Ultra christū enī non ꝓcessit matthęus: a quo incipit lucas ſiniens in deum. r ¶ Et repetendę: quasi permissa est ei potestas incipiendi post baptismū tęrere generationē christi: quā texuit matthęus ante: ⁊ ita mutare ordinē temporis. Item ꝓmissum est ei/vt ascendendo generationē eius cōputaret: quā matthęus descendendo computauit: ⁊ ita mutare ordinē rei. Et/hęc est ei ꝓmissa potestas/repetendę: id est reuoluēdę: id est ordine ꝓpostero narrandę. Et bene ait: repetendę: qz matthęus genealogiam texuerat recto ordine: et iste repetit: id est retrograde petit. Repetēdę inḡ/ y ¶ A principio humanę natiuitatis: id est retrograde incipiēdo a ioseph qui putabat principiū naturalitatis humanę in christo: quia putabatur pater eius. Vel/ Repetendę a ꝓncipio: id est vsq; ad principiū: quia ascendit a ioseph vsq; ad deum/qui est primū ꝓncipiū. Unde in sine genealogię dicit: qui fuit dei. Vel/ Repetendę a ꝓncipio: id est a deo: quia nō computat descendēdo: tamē ex ipso ꝙ ascendit a ioseph vsq; ad deum/ ⁊ ibi terminat: ostendit ad ioseph deducram a deo. Vel aliter et partim mutat. p ¶ Cui permissa est potestas generatiōis implere in christo: ⁊ repetendę a ꝓncipio: id est retrograde narrandę incipiēdo. r ¶ Post baptismū filij dei a perfectione: id est a primo.s. christo vel ioseph/ vsq; ad vltimum: scz deum. Alia nō mutanť. s ¶ Ut requirentibus ⁊c. Quasi ideo inchoat post baptismū ⁊ computat ascendendo:

a ¶ Ut demonstraret requirētibus: id est scire volentibus. b ¶ In quo: id est per quē ipse lucas ⁊ quilibet alius: c ¶ Erat apprehēdens: id est poterat apprehendere deū: scz per christū a quo in genealogia ascendit vsq; ad deum. Et est sensus. q. d. ideo post baptismū ⁊ ascendendo texuit christi generationē/ vt per hoc ostendat quia in baptismo datur facultas ascendendi vsq; ad deum per christū: sicut in genealogia a christo est ascensus ad deum. d ¶ Per nathan filiū dauid ⁊c. quasi vt demonstraret hoc modo. s. e ¶ Introitu. i. principio: f ¶ Generationes admisso inseparabilis dei: id est filij dei qui est vnū cū patre. Vel/ Indisparabilis: id est nō disparabilis: id est filij qui est deus/ par patri siue qui equalis est patri. Generationis dico/ f ¶ Recurrentis in deum: id est retrograde ꝓcedentis vsq; ad deum. h ¶ Admisso: id est deducto: Et hoc: Per nathā filium dauid. Infra dicit/ dauid patrē: vide: quia matthęus ⁊ lucas conueniūt in patribus ab abraam vsq; ad dauid. Deinde dissentiunt: quia matthęus texuit genealogiā a dauid per salomonem: lucas a dauid per nathan filium eius adoptiuū. Legitur enī ꝙ mortuo sama fratre dauid: cuius filius fuit nathā: ielle pater dauid adoptauit neporem. Itē mortuo iesse/ dauid adoptauit nathan. Item. j. Paral. iij. b. dicit nathan filiꝰ dauid de bersabee. Sama ⁊ sobab ⁊ nathan ⁊ salomō quattuor de bersabee. Alij dicunt eum filiū fuisse dauid. Hoc autem nō vexat a mysterio ꝙ genealogiā computat ascendendo per nathan a dauid/ ⁊ sic vsq; ad deum: sed per hoc mysteriū instruit/ꝙ potes ascendere ad deum per nathan ⁊ dauid: id est per opera ꝓpheteę si ꝓ modulo tuo imiteris ea ⁊ per humilitatem in qua ꝓminebat dauid. Nathan etiam interpretat donans vel donatus gratię: Et talis debet esse qui vult ad deum ascendere. i ¶ Ut predicans hominibus ⁊c. Aliud qō diverat explicat: quasi ideo ꝓmissa est ꝓdicta potestas: siue ideo lucas hoc fecit: vt predicās hominibus christum. Christū dico/suum/luce: scz id est sibi cōcessum ad predicandum: qz eius fidē ꝓdicat ⁊ seruat. Vel/ suū/ hominū. i. eis datum ad saluādū eos. Esa. ix. b. Filiꝰ datus est nobis. n ¶ Faceret/lucas supple. i. ostēderet fieri. k ¶ Opus ꝑfecti hominis. i. hominē. i. adā siue humanū genus: qō est opus ꝑfectum. i. in finali operū cōsummatione conditū. In homine essentia ꝑfecta sunt opera sex dierum. l ¶ Redire in se: id est ad statum ꝑfectionis suę vnde ceciderat. Vel/ in se: id est in deum. m ¶ Per filium/ supple dei. Vel/per filium/dauid: id est per nathan: Et hoc mystice intelligendum. o ¶ Qui: scz lucas. r ¶ Prędebat iter: id est pręderi ostēdebat. s ¶ In christo: id est per christum iter ascendendi in deum. Et quibus: q ¶ Venientibus per dauid: id est per humilitatē. Dauid dico/ p ¶ Patrem/christi vel nathan. Vel/ Prędebat iter in christo: id est ad christum: qui est terminus generationis ꝓm matthęum: ⁊ ꝓncipium ꝓm lucam. Venientibus per dauid: id est descendentibus ꝓm matthęum.

℣ Cui lucę ⁊c.

B Lucas ipse eruditus vt cō/surgensiq; leuat genealogiā vltra adā in deum

Al. ℞ cōpletę

Al. non hꝫ † dauid

Al. ℞ indispārabilis

Al. ℞ dei prędicans in hominibus

Filij dauid sex/quattuor/ nouem: absq; filijs concubinarum

Sed ꝺs docuit Lucā ordinez tot patrū in genealogia nisi ꝺns

Al. ℞ regium

A S a ¶ Cui lucę ⁊c. Subdit ad cōmendationē lucę/ꝙ dati sunt et ad scribendū actus apostolici. Vñ dicit: Cui lucę nō immerito etiā scribendoꝝ actuū apostolorū potestas in ministerio datur. i. vt sit minister illius operis. Et hoc merito: quia bene descripserat euangelicā historiā. b ¶ Ut deo in deum ⁊c. Quasi ideo data est ei potestas describendi actus apłoꝝ: ¶ Ut deo: id est christo ostēso esse/ c ¶ Plenō deo in deū. i. esse plenū deum. i. expolita christi ascensione/ per quā cuidēter innotuit plenus deus q̄ in incarnatione seruus apparuerat. Et nota ꝙ per hanc ꝓpositionē/ in/ intelligitur isti termini/ deo/et/deum/ponit hic personaliter. Significat enī transitū qui est diuersitatis. Oportet ergo ꝙ sit hic diuersitas personarū. Et erit sensus: Deo: id est filio/reuerso supple: in deum: id est ad patrē. Et per hoc/ pleno: qz in ascensione siue reuersione ad patrē ostendebat esse plenus deꝰ: De ꝙ Eccl. j. a. b ¶ Et filio ꝙditionis extincto: id expolita morte iude qui dicit filius ꝙditionis. Joh. xvij. c. Pater quos dedisti mihi custodiui: et nemo periit nisi filiꝰ ꝙditionis. f ¶ Numerus ꝺnice electionis compleret. i. ostenderet quō numerus apostoloꝝ qui a ꝺno electi sunt duodecim cōpletus est matthia subſtituto: qui fuerat īminutus in iuda. Cōpleret inḡ/ c ¶ Sorte/ꝓmo/oratione ab ipsis apostolis facta. Eccl. j. d. Elegerunt nanq; duos: scz ioseph qui cognominatus est barsabas ⁊ matthiā. Deinde sorte/ picta/omes/ pstrati sunt ad oratiōnē: ⁊ cecidit sors sup matthiam. g ¶ Sicq; paulus cōsummationē apostolicis actibus daret ⁊c. Et est sensus. Sicq;: id est executis omnibus istis: scz expolita ascēsione/morte iude/subſtitutiōe matthię: ⁊ reliquis: b ¶ Paulus cōsummationē apostolicis actibus daret. i. liber actuum apostoloꝝ terminaret/in paulo: scz in ꝺdicatione eius romę: qz ꝺns eum tandē per multas ecclesię ꝑsecutiones cōsummauit in bono. Et hoc est qō dicit: Quādiu ⁊c. i ¶ Quod ⁊ legētibus ⁊c. Sic ꝓstrue. Quod. i. quare ꝺns iuda destituī ⁊ matthiā subſtitui: vl pauſum recalcitrantē numero aplico apponi voluerit. l ¶ Etsi: id est ḡuis/ vtile fuerat expediri a nobis per singula: id est singillatim. k ¶ Et legētibus ac quęrentibus ꝺcī: id est hęc scire volētibus. m ¶ Tamē/ego/sciens ꝙ oporteat agricolā operantē. i. quēlibet pro instructione aliorū laborantē. n ¶ Edere primū de fructibus suis. i. de laboze suo fructū ꝓcipere: qō fit cum auditores ex eius doctrina ꝓficiunt. o ¶ Titayimus. i. vitaui mihi ⁊ alijs. p ¶ Publicā curiositatē. i. superfluā verboꝝ multiplicitatē vel ostēsionē. Et exquisite dictū est: Publicā curiositatē. i. cōmunem: Hoc est enī in quo oēs publice. i. cōmuniter fere peccāt. Maxime enī sunt curiosi/sic vt verba multiplicēt ⁊ inculcent vt ex agmine verboꝝ videant sciētes. q ¶ Me nō tam volentibus ⁊c. q. d. ideo nō per singula hęc expedimus. Nec pro vt. r ¶ Nō videremur demōstrare deū: id est dei noticiā tradere: vel dei scientiā: s ¶ Volētibus deū: supple videre. i. ad dei puenire visionē/ ⁊ grere quę ꝓsunt ad salutem. t ¶ Deum/est diuersitū ibi. r ¶ Tam: id est intantū. v ¶ Ꝺ: id est inquātum/ videremur ꝓdesse: id est satisfacere. x ¶ Fastidiētibus. i. curiosis/subtilia ⁊ inutilia ⁊ noua quęrētibus: nō quę sunt ad ędificationē. Aliꝫ libri habent: Ꝓdidisse. i. ministrare siue demōstrare qō ḡrebant. Et est summa. q. d. Dicrº: Licet vtile esset, ꝓpter volētes requirere deum/singula explanare: tamē ne fructū amitterē in fastidientibus volui breuitate sermonis potius ꝑstringere.

Explicit expositio Prologi sancti Hieronymi in euangeliū ꝓm Lucam.

Eiusdem reuerendissimi patris/ꝺnī Hugonis Cardinalis ⁊c. Proemij sci Lucę Expositio.

L Quontāquidē multi ⁊c. Impingua oblationē ⁊ da locū medico: Eccl. xxxviij. b. Hoc sit cum oratio siue lectio condit charitatis affectu. Sic enim effectū habet medicina: ⁊ tūc datur locus medico: id est lucę. Lucas enī medicus ꝺ co: ꝓpoꝛ ad animas/ de herbis transiuit ad ꝺbas: q̄ sicut aromata trita meliozem cōsequunť effectū. Sed qm̄ ꝑparatio medicinā iuuat suo operi ꝓponit ipse lucas, ꝓmū/scribēs theophilo: cā potestis/simus erat in achaia: vl portꝰ cuilibet amāti deum: Hoc enī nomen theophili dicit. Nunc tenēs ordinē: Primo ondit qb⁹ de causis scripserit euāgelium/ne forte videret supflue scripsisse post alios. s. ꝓpter pseudo euāgelistas: q tūc pullulauerūt: et sub nomine thomę ⁊ matthię mlta scripserant/errores multos ꝓtinētia: Et cū ipe lucas peritꝰ esset historiographꝰ/voluit tradere historiā: vt falsas coꝝ traditiōes eliminaret/ ⁊ excluderet ab eis errores seminatos. Secūdo ostēdit modū tractādi: quo. s. mō sit tractaturus euāgelica historiā. Tertio ostēdit quo fine scripserit. Dicit ḡ: Quōn quidē ⁊c. Sed ꝓmo notādū ꝙ sicut ꝓ figuras ⁊ tuor alaliū figuratus est christꝰ: ita ⁊ ꝙ noīa eoꝝ. Est enī matheus. i. donat' in natiuitate. Esa. ix. b. Parnulus nat' est nobis ⁊ filius datus est nobis. Marcus. i. excellius mandato in passione: qz ad mandatū patris exaltari in cruce nō dubitauit. Phil. ij. a. Factꝰ est obediēs ⁊c. Lucas. i. ipse ꝓsurges in resurrectione. Johānes in quo est gra in ascēsiōe ⁊ sancti ꝓfū missi one. y ¶ Quōn quidē multi ⁊c. Cōstructio litterę duplicit pōt ordinari. Primo ita ⁊ ꝑtermittens. Quontā/ad tēpus. z ¶ Multi conati sunt ordinare narrationē rerū: euāgeliū. i. Quę in nobis sunt cōplete. Cōpleta sunt inḡ: sicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipsi viderūt ⁊ ministri fuerūt sermonis. Modo resume/qsi. Et qm̄ conati sunt. i. inutiliter aggressi: vt in leuā partē interpret hoc ꝙ dico/conati: visū est ⁊ mihi assecuto oia a ꝓncipio scribere tibi optime theophile: ⁊ hoc/diligēter ex ordine id est ordinate. Ecce aperit modū tractandi: subsequēter sine.

℣ Diligēter ex

Aliter pōt ordinari vt ꝓstruas ita. c ¶ Visum est ⁊ mihi assecuto a ꝓncipio oia scribere tibi diligēter ex ordine optime theophile. Scribere inquam ex ordine: Sicut tradiderūt nobis qui ab initio ipsi viderunt ⁊ ministri fuerūt sermonis. Visus est inquā mihi. Modo resume a ꝓncipio. y ¶ Qm̄ quidē multi ⁊c. Vali multi sunt: ecōtrario boni pauci sunt. Matth. xx. b. Multi vocati pauci do electi. Eccs. j. d. Stultoꝝ infinit' est numer'. j. Cor. ix. b. Oēs currūt sed vnꝰ accipit brauiū. a ¶ Conati sūt. Valt conāť. ꝓria ꝺrute: iō elaborāt ⁊ sine fructu/nec ꝓficiūt. Hiere. ix. b. Et intq̄ agerēt laborauerūt. Ecōtrario boni facile agūt ⁊ fructuose ⁊ ꝓsumūt. Numeri. xxiij. d. Nō est lassitudo i iacob ⁊ dolor i isral. Alia lra/ vbi nra hꝫ: Nō est augurij i iacob: nec diuinatio in isral. Sacri est sine dolore lucrāť/ ⁊ sine lassitudine ꝓcipiāť. Esa. xl. g. Currēt ⁊ nō laborabūt. Hō spū dei incipit leuiter fit ⁊ pōt ꝓficī: Deus enī operādo nō laborat: qz dixit et facta sunt: Et qō incipit ꝓsummat: quia dei ꝑfecta sunt opera. b ¶ Que in nobis sunt cōplete sunt/vel/redundant. Eccs. j. b. Oīa flumina intrant in mare ⁊ mare nō redundat: id est nō augeť neq; effluit. Sic auarus pecunię/sciētię/librorū multitudine non redundat. Res ille: id est christi mysteria in apostolis abundabāt ⁊ ideo redundabāt: p manus elemosynę: per oculos lachrymę: p ora pceo ⁊ instructiōes. Pō. Sic adipe ⁊ pinguedie repleatur aia mea ⁊c. Nota ꝙ nō ait a nob/ꝫ i nob:

Pō. 62.

r ¶ Deo attribuēs

Universidad de Deusto
Biblioteca

b ¶Diligenter ex ordine: per hoc notat plixitatē tractatus. Nemo em̄ potest cōmode seruare diligentiā in breuitate nimia. Unde Glo. Prolixior ē. Finē notat dicēs: c ¶Vt cognoscas veritatē: id est ordinē. f ¶Eorū verborum de quibus eruditus es: id est euangelicę historię quā sciebat/sed ordinez ignorabat.

deo attribuēs/non sibi: ac si diceret: Nō a nobis impletę sunt/sed a deo in nobis. In nobis redundant/dicit: id est per nos siue per officiū nostrum per vniuersū orbem more vndarum fluentium mentes fidelium irrigant. Ipsi viderunt: intellexerunt/ligēdo. Et ministri fuerūt/oge exequēdo q̄si nō solum intellexerunt/sed etiā ministerio: id est opere impleuerunt. Et bene iungit visionez ministerium. Hiere. xxxj.d. Postq̄ ostendisti mihi percussi femur meū. q.d. sicut vidi/sic feci. Esa. xlij. d. Qui vides multa/nonne custodies?

a ¶Assecuto a principio: ideo potest esse testis idoneus. Joh. xv.d. Vos testimoniū perhibebitis de me: quia ab initio mecū estis: c ¶Scribere. Actula melius scribit euangelium quando q̄ doctor: quia opere exequit z alijs fidei exemplum. Esa. xliij.a. Ite dicet/domini ego sum: z hic scribet manu sua domino. Joh. viij.a. Digito scribebat i terrā. d ¶Optime theophile: scribitur theophilo: quia amicis cōsilia melanc. Prouerb. xxv.b. Causaz tuā cū amico tuo tracta e ¶Vt cognoscas: quia amanti datur cognitio. j. Joh. ij.d. Unctio eius docet vos de omnibus.

Explicit expositio progmij sancti Lucę.

¶Reuerendissimi in christo patris z dñi: domini Hugonis tē. Cardinalis Postilla sup euangelium ſm Lucam incipit. Expositio Ca. I

f ¶Fit in diebus tē. Job. xxxviij.d. Numquid ꝓducis luciferum in tēpore suo? Johānes baptista est lucifer: qui p̄cessit ortum solis. Sed absconsus est orto sole: quia nō erat ille lux/sed vt testimoniū perhiberet de lumine: Joh. j. a.

Nunc lucas ꝓduxit: id est ꝓductū ostendit in tempore suo: id est tempore opportuno. s. diebus herodis regis. Tēpus em̄ luciferi est pars noctis extrema cum instante luce sequētis diei: z tunc quandoq; sunt tenebrę densiores. Sic nato iohanne z instante christi natiuitate fuit cęcitas in populo iudęorum/ita vt ipm̄ luciferū solē esse putarēt. Sed ꝓcessus est iohannes q̄ nō ſū ego christ⁹: z q̄ illū oportet crescere/me autē minui. Joh. iij.d. Jō lucas volēs texere historiā de natiuitate dñi: ſmittit de natiuitate militis: id est iohannis: ostendens quādo z de quibus parentibus natus fuerit/z regionē z regē cui⁹ tēpore natus fuerit: Unde sequitur conuenienter more historiographi/bas determinando circūstantias: sicut dicit Glo. Impleuit tē. Dicit ergo: g ¶Fuit in diebus herodis regis iudee. Iste herodes fuit ascalonita qui fuit alienigena: q̄ primo finito regno iudęorū regnauit in iudea/ſm q̄ ꝓphetarū fuerat a iacob: Geñ. xlix.b. Non deficiet sceptrum de iuda tē. Jam etiā sacerdotiū vendebat a romanis: z ita quodāmodo tam cessabat vnctio sacerdotū. b ¶Sacerdos quidā nomine zacharias. Nota etiā q̄ iohannes ꝓmo cōmendatur a patre: secundo a matre. Sed ad solum patrē mittitur angelus: quia vir caput est mulieris. j. Cor. xj.a. Christus ecōtrario primo cōmendatur a matre: z deinde a patre putatiuo: id est ioseph. Sed ad solam matrem mittitur angelus: quia de illa sola sine patre natus est christus: Et in ꝑ plenissime respondet veritas vmbrę. Duoꝝ quidem in veteri testamento cōceptio z natiuitas fuit per angelum nunciata: id est isaac et sansonis. Duoꝝ in nouo: id est iohannis z christi. Isaac: qui interpretatur risus/figura fuit iohannis: de quo scriptum est infra eodem: Et multi in natiuitate eius gaudebunt. Et in eius: id ē isaac conceptione nūcianda mittit angelus tm̄ ad patrē. Sansonis interpretat sol eoꝝ/figura fuit christi: q̄ et sansonis cōceptio primo per angelū fuit soli mulieri nūciata. Tres herodes fuere: ascalonita/antipas/agrippa. Ascalonita necat pueros: antipa iohānē: agrippa iacobū/claudēs in carcere petrum.

Herodes tres

a ąssecuto a ꝓncipio oia diligēter ex ordine tibi scribē
b re optimē theophile: vt cō
c gnoscas eōrum verborū de
d quibus erudit⁹ es veritatē.

Incipit euāgeliū ſm Lucam: Ca. I

g ¶Fit in diebus bus herodis regi
b iudeę sacērdos q̄
i daz noie çachāri
k as dē vxe abia:
l et vxor illi de filiabus aaron: et nomē eius helisabet.

k ¶De vxe abia. i. de octaua. j. Paral. xxiiij. b. vt sit ideclinabile abia. Uel de vxe abię vt dicat abias abię. Quid ꝑ sit/plenius dicet inferius. l ¶Et vxor: illi de filiab⁹ aaron/z nomē eī helisabet. In cōmēdatiōe alioꝝ ꝓphetarum: vt esaie/hieremię/oseę z alioꝝ/nō ꝓponunt nisi nōia patrū: ꝑ aūt ꝓponit nomen patris z matris: q̄ vterq; ꝓpheta fuit. Helias aūt ꝓco secūdi aduētus introducit subito sine patre z matre. iij. Reg. xvij. a. ideo sit: q̄ iohānes ꝓcursor fuit in testimoniū carnalis generationis. Helias ꝓcursor erit i secūdo aduētu: vbi carnalis generatio locū penitē nō habebit/ſ spūalis: De q̄ dr̄ Matth. xix. d. In regeneratione cū sederit filius hois tē.

Ērāt aūt ambo

Moraliter: g ¶Fuit in diebus herodis tē. Dies herodis suo sole illuminatur. Dies el⁹ est ꝓspitas tpalis: q̄ facit duos dies: potestā opprimentē/sapiētiā decipientē. Hiere. xvij. c. Dīe hois nō desideraui. Herodes interpretat gloriōs in pelibus: z significat diabolū q̄ gloriat in hypocritis: q̄ pellib⁹ ouiū sūt induti: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces: Matth. vij. c. Qui z rex dr̄: q̄ regnat sup oēs filios superbię: Job. xli. d. In dieb⁹ ei⁹ fuit çacharias: q̄ sp dns mis regnātib⁹/aliqs bonos suscitat ad eorū malicią rep̄mendam. Sic helias tēpore achab. Nō em̄ abscit dñs oīno populū suū: q̄ erat malus sit ꝓcepsitq; tm̄ si sacerdos bon⁹ est/pōt esse vt iohānes. i. gratia dei nascatur in pplo. Hiere. xxxj. c. Inebriabo aīas sacerdotū pinguedine/z pplm̄ meū adimplebitur bonis. Tūc est tēpus pessimū/z abiect⁹ pplo: q̄n princeps malus est z sacerdos. Sic fuit tpe passiōis dñi: z forte est modo. Hiere. ij. c. Cōfusi sūt dom⁹ israel: ipi z reges eoꝝ: principes z sacerdotes z ꝓphetę eoꝝ. i ¶Zacharias. Zacharias interpretat memor dñi: q̄ ꝓpria gloria nō ḡrit. ij. Cor. x. d. Qui gloriat/in dño glorietur. Magna laus est sacerdotis: q̄ in diebus herodis. i. ꝑpitatis tpalis/dñi tenet memoriā. Pincerna em̄ liberat⁹ a carcere z ministerio suo restitur⁹/oblit⁹ est ioseph: Geñ. xl. d. Hiere. ij. b. Ambulauerūt post vanitatē sūā z vani facti sūt/z nō dixerūt: vbi ē dñs. Debet aūt sacerdos. i. eps̄ esse memor dñi in triplici statu. i. patiēt⁹/iudicātis/regnātis. Patiētis vt imitet. j. Cor. iij. d. Castigo corp⁹ meū tē. Judicāt⁹/vt timeat: z sic iuste iudicet subditos. Sap. vj. a. Audite reges z intelligite: discite iudices finiū terę: Judiciuꝝ durissimū his q̄ ꝑsūt fiet. Regnātis vt desideret ꝓplām. Cant. j. a. Trahe me post te. Tita. ij. d. Sobrie z pie z iuste viuam⁹ in h̄ sęculo. In trib⁹ aūt maxime debet ee memor: s. in regiminis susceptione: vt ītret p ostiū. i. p christū. In būficioꝝ collatiōe: vt exeat p ostiū ꝓpē christū būficia cōferēdo. In tēporaliū dispēsatione: vt ea distribuat paupib⁹ ꝓpē christū: z sic itet exeat p ostiū. Joh. x. b. Ego sū ostiū: si q̄s p me introierit/ingrediet z egredięt. Et iō dicit introeūtib⁹ in Pā. Dñs custodiat ītroitū tuū z exitū tuū. k ¶De vxe abia. Hoc dr̄: q̄ eps debet attēdere cui⁹ vicē gerat. s. patris dñi: vt se amabilē exhibeat z reuerēdū. Sz primo patrē amabilē: deinde dñm reuerēdū. Sic moyses Exo. xxiij. primo vt pat⁹ p pplo supplicauit: deinde vt dñs pplm̄ iudicauit. Job. xxix. d. Cū sederē q̄si rex circūstante exercituerā tamē mgrentiū cōsolato. Nō est ḡ/de vxe abia/ſ latus. i. nō gerit vicē christi q̄ tm̄ pater est/vel q̄ tm̄ dñs: et sed pater z dñs simul esse debet. Esa. xxij. f. Potestatē tuaz dabo in manu ei⁹: z erit q̄si pater habitātib⁹ hierusalē. In patre cōmendat gratis maturitas: sapiētię dignitas: moꝝ grauitas/charitatis affectus. In dño iustię zelus/animi fortitudo/vt neminez timeat sed timeat/z largitatis ꝑtus. Item/de vxe abia: id est de vxe octaua debet esse: vt oīa fiant p̄ eternis. Eccls. xj. a. Da ptes septem necnon z octo. l ¶Et vxor illi de filiab⁹ aaron tē. Aarō interpretat mōtan⁹. i. christ⁹. Esa. ij. a. Erit in nouissimis dieb⁹ ꝑparat⁹ mōs dom⁹ dñi. Filię aaron oēs scięti. Eccl. j. a. Dis sapientia a dño deo est. Helisabet vna de filiab⁹ aaron est scia sacrę scripturę. Interpretat em̄ dei mei saturitas: q̄ alię scię inflant. j. Cor. viij. a. Ego gi. i. b. Comedistis z nō estis saturati: bibistis z nō estis ebriati. Sz hęc scięcia z satiat z inebriat. Pā. Edent pauper z saturabūtur. Prouerb. xiij. d. Just⁹ comedit z replet aiam suā: venter aūt impioꝝ insaturabilis. Hęc debet esse vxor episcopi: z alię

* debent esse vt

A ¶Erant autē ambo iusti ante deum: qui nō fallit⁹ vt homies. Hoc ideo determinat: q̄ coꝝ hominib⁹ nō videbat iusta helisabeth: q̄ erat sterilis: z omnis sterilis maledicta fuit in lege: Exo. xxiij. d. Nō erit infęcunda tē. Deut. vij. c. Nō erit apud te sterilis vtriusq; sex⁹. Osee. ix. d. Quid dabis eis? Da eis vulū sine liberis z vbera arētia.

b ¶Incedētes in omnibus mandatis: id est obedientes mādatis dei z facientes ea. d ¶Et/incedentes in/iustificationibus dñi: id est in iustitia dei. e ¶Sine querela/proximoꝝ. Iusti/quo ad deū: sine querela/quo ad proximū: q̄ discretus erat zacharias in iudicijs. Phil. iij. b. Scōm iustitiā quę ex lege est cōuersatus sine querela: Quia nec aliąs de ipso/nec ipse de aliquo conquerebat. Ecce multipliciter cōmendat parētes iohānis. Et comprehēdit quędā Glo. cōmendationē in quinq;. Commendatur enim a genere: vbi dicit q̄ zacharias fuit/de vice abia: et helisabet/de filiabus aaron. Ab equitate: vbi dicitur/iusti. Justus em̄ est/qui seruat equitatē: qui reddit sibi q̄ suum est/z deo/z. primo. Ab officio: vbi dicit/sacerdos. A sacro: vbi dicit: incedentes in mandatis. A iudicio: id est a discretiōe inter causam z causam: vel inter bonū z malū: vbi dicit/in iustificationibus et sine querela. Sequitur.

f ¶Et nō erat illis filius eo q̄ esset helisabet sterilis/vt cōcipere nō valeret. Augustin⁹: Et vacare amplexib⁹ non deceret. Gen. xviij. b. Postq̄ senui et dñs meus vetulus est/voluptati operam dabo? g ¶Et ambo ꝓcessissent in diebus suis. Duę causę tangunt hic q̄re nō haberet prolez sc̄z quia erat sterilis et annosa: z hoc ideo/vt maior appareret virtus. Hoc em̄ diuinitus z miraculose factū est: vt z parētes gratiozes essent/et ceteri ex miraculosa iohānis natiuitate euz tangęs prophetā audirēt. Tm̄. j. eodē. f. Quis putas. i. quātus erit puer iste? Procuratū est eum a dño/vt iohānes esset vnigenitus et ꝓmogenit⁹ sicut christ⁹: vt nuncius similis sit dño: q̄ ꝓm iudicē populi: sic et ministri ei⁹: Ecci. x. a. Uterq; sc̄us est in vtero matris: sed iohānes sc̄ificatus: christus ꝑ sc̄tus natus. Hiere. xxiij. b. Susciabo dauid germē iustū tē.

B Moraliter ✳ debent esse vt famulę. Sap. viij. a. Exāsiui sapientiā a iuuentute mea: z q̄siui sponsam mihi eam assumere et amator factus sum formę illius. Sed dicit infra eodem: q̄ nō erat illis filius eo q̄ esset helisabet sterilis: q̄ nondū ꝓceperat angelus çacharię accedere ad eā: sine cuius mādato nō debet aliąs accedere ad hanc vxorē. Sępe tamē accesserat zacharias ad eā: sed frustra: q̄ angelus nondū ꝓceperat. Sed vbi venit mandatū angeli cōcipit helisabet z nascitur iohānes: z multi gaudebunt. Prouer. v. d. Letare cū muliere adolescētię tuę/cerua charissima z gratissimus hinnulus: vbera eius inebriēt te omni tēpore. Interpretat etiā helisabet/deus meus cognouit: id ē fecit cognoscere. Ante iohannē. i. gratiam/cognitio dei sterilis est in clerico: z memoria. i. çacharia muto a laude. a ¶Erāt autē ambo iusti ante deū. Intensiam et occultā et lineā notat iusticiā. Justi em̄ ante deū: id est quos deus iustos reputabat: q̄ in angelis suis repperit ꝓuitatē: Job. iiij. d. In hoc intentio. Item/ante deum: id est in abscondito: vbi dē videt/nō coram hominib⁹. Matth. vj. a. Sit elemosyna tua in abscondito z pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Prouer. xvi. a. Reuela dño opera tua z dirigent cogitationes tuę: Ecce occultatio. Item/ante deū: qui verus est arbiter operis z intentiōis. Prouer. xvj. a. Omnes vię hominū: id est omnia opera hominū patent oculis eius: spiritui: id est intentionū ponderator: est dñs. Deut. xvi. d. Juste q̄ iustum est exequeris. b ¶Incedētes. Recte post q̄ dixit/iusti: dicit/incedentes: in quo ꝓfectus est operis: Sic Pā. Beati imaculati in via tē. Sponsus em̄ nō tam sessionē aut studiū cōmendat in sponsa q̄ incessum. Cant. vij. a. Q̄ pulchri sunt gressus tui in calciamētis filia ꝓncipis. c ¶In omnibus mandatis/incedit: qui singulas virtutes in exercitio habet. Mandata possunt intelligi moralia: iustificationes cerimoniales: hoc magis ad litterā pertinet. Uel ſm Ambro. Mandata sunt ꝓcepta dei: iustificationes iudicia. Et bonus ordo: prius mandata/postea iudicia. Eccli. xviij. c. Ante iudiciū para iusticiam. d ¶Et iustificationibus dñi: nō hominū. Judicium dñi est verū sine personarū z munerū acceptiōe. Deut. j. c. Quod iustū est iudicate: siue ciuis sit ille siue pegrinus: nul/

Pā. 118.

Parentes iohānis mltiplicit cōmendant

la erit distantia personarū: q̄ dei iudiciū est. In hmōi ergo: id est in iudicijs/in cōfessionibus/in beneficijs ecclesiasticis conferendis: deponit homo personā hominis z induit psonā dei: z ideo in his nulla debet esse acceptio personarū. b ¶Proiecissent in diebus suis. Senes fuerūt anteqū generarēt. Oportet em̄ ꝓmo scire i diuina lege q̄ officiū docēdi vel ꝓdicādi assumere: Et tunc primo ꝓmittit angelus frucū z cōsulit concubitū et nō ante. Unde Cant. c. iij. ꝓmo dr̄ sponsa amore languescere: in quo notat diuturnitas z senectus: et postea dicit ei: Surge ꝓpera amica mea. i ¶Factū est autē tē. Nota tēpore dauid multiplicatus est dei pplus: z ideo voluit etiā ipse cultū dei ampliare: Prius erat tm̄ vnus summus sacerdos/qui tunc nō poterat sufficere ꝓpter multitudinē populi: z ideo ꝓstituit dauid viginti q̄tuor summos sacerdotes sedecim de genere eleazar: octo de genere ithamar. j. Paral. xxiij. a. Qui vicissim ministrabāt in tēplo per septimanas. Sz q̄ vna septimana plus valebat q̄ alia/ne esset cōtentio inter sacerdotes/ex ꝓcepto dauid/picta est sors a diuisę sunt septimanę: z cuius sors ꝓmo cecidit/ꝓmo administrauit: et eo defuncto filij eius p successionē. Similiter cuius sors secūdo cecidit/administrauit in secūda septimana/z filij eius p successionē: q̄ nō nisi semel/picta est sors. Cōtigit ḡ q̄ octaua septimana de sorte cōtigit abię/de cui⁹ genere fuit zacharias. Tūc z ei succesſit in octaua vice: ideo supra dicēs est de vice abia: q̄ hmōi vicarię administratiōes dicebant vices: vt sicut abias fuit octau⁹/sic z zacharias: z q̄cūq; ei succederet/octauā ageret septimanā. Tunc ḡ erat sorte victima dies octauę septimanę/z decima dies septębris i qua triplex solēnitas ꝓcurrebat: vñ z trib⁹ nominib⁹ censebat. Dicebat em̄ festū afflictionis/festū expiationis/festū ꝓpitiationis. Afflictionis: q̄ illa die se affligebāt oēs vsq; ad pueros septēnes/ieiunando vsq; ad nocte. Expiationis: q̄ sacerdos illa die intrās in sanctasanctoꝝ. aspergebat parietes z vtensilia tēpli sanguine vitulę rufę: quę asperſio erat quędā expiatio figuralis. Fiebant etiā illa die cineres de vitula rufa cremata: Uñ per totū fiebat aqua expiationis. Itē ꝓpitiationis: q̄ illa die ꝓpitiatus est dñs populo sup petō vituli: z sacerdos banc ꝓpitiationē illa die pplo nūciauit. Intrabat aūt singulis diebus sacerdos in templū bis sc̄z in sacrificio matutino/z sacrificio vespertino: in cuius cōsummatiōe ponebat sacerdos incēsum sup altare. Postea intrabat in sanctasanctoꝝ cū puluere thymiamatis quē ponebat in thuribulo aureo qō deferebat in manib⁹ plenū pruuis: vt sic caligo fumi oculos eius inuolueret: ne sursuz aspiciēs posset intueri duo cherubim: ne si forte gl̄ia dñi inter duos cherubim appareret: z ex ipsa visione statim expiraret. Factū est aūt cū zacharias posuisset incēsuz sup altare incēsoꝝ: z egressus esset de sanctissanctoꝝ z staret a dextris altaris incēsoꝝ qō erat in scīs: vt dicit Joseph⁹ z Beda et Hiero⁹/z oēs sancti ꝑter Augustinū: apparuit ei angelus q̄ exaudirā eius oratiōnē quā. p pplo faciebat z iohannē nasciturū nūciauit: Et ꝑ est qō dr̄ hic: Factū est aūt tē. Hic aūt notāda est duplex opinio. Quidā em̄ dicūt q̄ vn⁹ erat sup illos viginti q̄tuor sacerdotes: q̄s ꝓstituit dauid: q̄ dicebat ꝓceps sacerdotū: quo decedente anteq̄ sepelirēt eligebat sorte alius de eadē tribu. Alij dicūt q̄ nullus erat supra illos viginti q̄tuor sacerdotes: sed ille in cui⁹ hebdomada incidebat decima dies septębris/p totū illū annū erat summ⁹ sacerdos siue ꝓceps sacerdotū: qō tūc ꝓtigit çacharię: In secūdo em̄ tabernaculo nō intrabat nisi sūm⁹ sacerdos semel in anno cū sanguine. Post zachariā facti sunt duo sūmi sacerdotes p ambitionē: q̄ sibi annuatim succedebāt. Hęc opinio secūda magis ꝓcordat glosis. Mystice. Per ingressum zacharię in sancta/significatur ingressus christi in mariā: z p ingressuz zacharię in sanctasanctoꝝ/significat ingressus christi in cęlū. Sicut em̄ sūm⁹ sacerdos intrabat in sanctasanctoꝝ vt interpellaret p pplo sortis stāte: sic christ⁹ impletis oībus introiuit in cęlū: vt interpellet p nobis patrē adhuc stāti⁹ sortis. Uñ Heb. ix. c. Nō in manufacta sctā iesus introiuit exemplaria verozz: sed in ipm̄ cęlū/vt appareat nunc p nobis vultui dei. Et dicit hic Glo. q̄ pulchre ea die descensio eius: id est christi per angelus nunciat/qua cius per legem ascensio figurabat: z caue: quia illa die nō fuit nunciatus aduentus christi: sed tm̄ aduētus ꝓcursoris: in quo quodāmodo

Mystice

ſ intimatus fuit

E N intimatus fuit aduentus saluatoris. Qz dicit/per legem /itel/
lige.l.g introitū sacerdotis legalis in sanctasanctoz. ¶ Factū
est autē cū sacerdotio fungeretur zacharias:id est offi
Moraliter cium sacerdotis exequeret. Simile Eccl.xlv.c. Fungi sacerdo/
Officiū sacer tio. Moraliter: Fungi sacerdotio:id est exercere officiū sa/
dotis cōsistit cerdotis:qđ cōsistit in quinq; s.in oratiōe/ydicatiōe / missarū
in quinq; celebratiōe/cōfessionū auditiōe/vasorum templi cōseruatiōe.

Hec em sunt q̄nq; ta
lēta q̄ tradidit dñs
seruis suis. Matth.
xxv.b. Sunt aūt mul
ti qui adhuc nesciunt
officiū suū qui tamen
dignitate z nomīe sa
cerdotij gloriātur .i.
Reg.ii.c. Pozro fi/
lij beli filij belial ne/
sciētes dominū/ neq;
officiū sacerdotuz ad
populū.ii. Machab.
iiij.c. Sacerdotes nō
tam circa altaris offi
cuz dediti erant/sed templo cōtempto z sacrificiūs neglectis
festinabāt pticipes fieri palestre z pbriōis el' fiusse. a ¶ In
ordine vicis sue:id est p̄m ordinē z vicē suam. j. Cor.xxiij.
g. Omnia honeste z p̄m ordinem fiant. b ¶ Ante deum :id
est gratis/nō p gloria neq; p lucro. Malach.j.c. Quis est ex
vobis qui claudat ostia : z incendat altare meum gratuito ?
c ¶ Scōm consuetudinem sacerdotij:id est sicut de cō
suetudine ptinebat ad sacerdotes. d ¶ Sorte. Non q̄ tunc
mittebat sors quādo incensum erat adolendū:sed in sorte q̄
primo posita fuit/successit abiq. Unde sicut abias fuit octauꝰ
in ordine p sortem electus:sic zacharias z ofnis successor eius.
Et hoc est qđ dicit hic: Sorte:id est diuina gratia. Prouer.
xvj.d. Sortes mittuntur in sinū/sed a domino temperantur.
e ¶ Exiit/de sanctissancto z:rediens ad altare incensi. Vel a
turba quaz foris reliquit:sic caper portans peccata populi in
desertū fugiebat: Leuit.xvj.b. Matth.xij.a. Exit qui semi/
nat. f ¶ Et incensum poneret/super altare incēsi. Ipse
dico/ g ¶ Ingressus in templū domini:et omnis mul
titudo populi erat foris orans hora incēsi:id est quan
do ponebat incensum. Dicit aūt singulariter/hora incensi:
vt specialiter intelligat hora illa decimq diei septembris/quā
do sacerdos intrabat sanctasanctorū cū sanguine vitule rufe z
birci/z ponebat incensum:z tunc orabat vniuersus populus.
Singulis nāq; diebus erāt duę horę in q̄bus ponebat:nec tā
cōueniebat ppls ad oratiōē sicut ad sacrificiū vesptinū/in cu
ius p̄sūmatiōe ponebat sacerdos incensū sup altare:z postea
Moraliter orabat in sanctasanctoz/sicut dictū est supra. Moraliter:
Pō.140. Incensū est deuota oratio. Pō. Dirigat oratio mea sicut in/
censum in conspectu tuo. Quę nō dici/sed poni dicit :quia sī
ne dubio nō valet oratio quę manu nō ponit ante deū:id est q̄
ogibus nō iuuatur. Thren.iij.c. Leuemus corda nostra cum
manibus ad deū in celos. Apoc.viij.a. Ascendit fumus incē
sorū de oratiōibꝰ sanctoz de manu angeli coram deo. g ¶ In
gressus/mente z corpore: qđ debet fieri cū reuerētia z timo/
re. Unde beatus Bernū. Quid aliud cogitare debet qui intrat
Pō.41. ad oratiōnē: q̄ illud qđ dicit in Pō. Ingrediar in locū taber/
naculi admirabilis vsq; ad domū dei. Cū quāta ergo reueren
tia z timoze ascendere debet de palude sua ,pgredies ranucu/
la/miser homuncio. Amos.vj.a. Uę qui opulenti estis in sion
la/miser homuncio. Amos.vj.a. Uę qui opulenti estis in sion
z cōfidītis in monte samarię/optimates capita populoruz in/
gredientes pompatice domū dñi. h ¶ Multitudo foris:
de tēporalibus sollicita : sed q̄ latus intus vacans spūalibus.
Matth.vj.d. Ne solliciti sitis zc. i ¶ Apparuit autē il/
li:expectēti pſonaliter officiū suū/ab amplexibus abstinēti/ p
populo oranti/a turba separato. k ¶ Angelus dñi stans
a dextris altaris incensi. Nota q̄ in templo z iuxta alta/
re z a dextris altaris apparuit angelus. In templo quidez: qz
nūciabat aduentū veri sacerdotis. Iuxta altare:quia nūciabat
mysteriū ab vniuersali ecclesia celebrandū. A dextris:qz gau
diū eterne beatitudinis nūciabat. l ¶ Altaris incensi:nō
altaris holocaustoz vbi alalia imolabant: qz facile z frequē
tius exhibet eglētis visitatio interne deuotiōi/q̄ corpali aflīc
tioni.j. Timoth.iiij.c. Exercitatio corpis ad modicū vtilis est:
pietas aūt ad oia vtilis est. Sed tamē pus occurrit altare ho
locausto:qz p̄mo oportet carnem mactare/q̄ mētis deuotio
possit haberi: vt q̄si post sextā feriā ad sabbatū veniam⁹. Pro/

uerb.xxiij.d. Prepa foris opus tuū z diligēter exercere 'agrū
tuū/z postea edifices domū tuā. Prius em nascit hō exterior
ad laborē:z postea homo interior auis efficit ad volādū: Job
v.b. A dextris apparet angelus q̄ dat cōsolatiōes spūales : a
sinistris q̄ dat tēporales. Prouerb.iiij.d. Dias que a dextris
sunt nouit dñs:puerse vo sūt q̄ a sinistris. m ¶ Et zacha/
as turbatus est videns. Talis turbatio intelligit quedā
alienatio mētis/quaz
patit hō ex improui/
so alicuius incursu:z
tūc quodāmodo per/
stringit homo:id est
quandā angustiā pa/
tit. Un dicit: Et ti/
mor irruit sup eū. Bonī aūt angeli de sui visiōe pauescenti/
bus cōsolatiōis reme
dio timorē excutiūt :
demones timorē am
plius incutiūt. Bre/
gorius. In quantā mi
seriam cecidimus/qui ad bonoruz angelorum p̄sentiam fo/
midamus. Ezechiel.iij.f. Ecce gloria domini stabat quasi glo
ria quam videram iuxta fluuiū chobar:z vidi z cecidi in faciē
meam. n ¶ Ait autem ad illum angelus: Ne timeas
zacharia:qz timor non est in charitate:sed perfecta charitas
foras mittit timorem. j. Joh.iiij.d. o ¶ Zacharia:q̄ es me/
mor domini. Marc.vlt.b. Nolite expauescere/iesum queri/
tis. p ¶ Quoniam exaudita est oratio tua. Glo. Fa
cta ,p populi redemptione:non p̄o sobole quam desperabat
se posse habere. Nun quid enim zacharias orauit p̄o suscipi/
enda sobole? Non:immo ,p populi liberatione: quia tūc erat
populus tributarius romanis. Quid ergo q̄ dicit ange/
lus: Exaudita est oratio tua:tanqē hoc petisset ? Ideo sic
expone: q ¶ Exaudita:id est extra q̄ peteres audita: quasi
amplius q̄ petieris dabitur tibi. Petebas liberationem plę
bis:z p̄ter hoc dabitur tibi susceptio p̄olis. r ¶ Et vxor
tua helisabet pariet tibi filium/et vocabis nomē ei⁹
iohannem. Nota q̄ duozum em in nouo testamento p̄dic
cta sunt nomina ante conceptionez scilicet iohannis baptiste
z iesu. In veteri sex:hismael/isaac /sanson/iosias/cyr⁹z agag.
Gen.xvj.c. de hismaele:et.xvij.c. de isaac. Judic.xiij.a. de san
sone/p̄m aliaz translationē.iij. Reg.xiij.a. de iosia. Esaie.xlv.
a. de cyro. Numer.xxiiij.b. de agag. Beda autez dicit hic/q̄
quotiens alicui a deo nomen imponit ante conceptionem vel
mutatur: ex ipsa mutatione vel impositiōe singulare eius me/
ritum indicatur: vt qui primo dicebatur abram/postea dicere/
tur abraam:ab aba quod est pater:z rama quod interpretatur
excelsum:vt ipsa mutatio nominis indicaret excellentiā meriti.
Unde z nomen iohannis hic p̄dictū est/ob singulare meri/
tum ipius. Et merito interpretatur/in quo est gratia:quia mul/
tipliciter in ipso assignatur gratia . Fuit enim p̄nominatus
a domino: Esaie.xlix.a. Dominus ab vtero vocauit me: de vē
tre matris mee recordatus est nominis mei . Item nunciatus
ab angelo:vt hic. Itē sanctificatus in vtero. Hiere.j.b. Pri/
usq̄ te formarem in vtero ītoui te zc. Item gestiens in vtero:
infra eodem.d. Exultauit infans in vtero eius . Item virgo/z
in vtero sanctificatus. Item martyr: Marc.vi.d. Et decol/
lauit eum in carcere. Item lucerna: Joh.v.f. Ille erat lucerna
ardens z lucens. Item vox verbi. Joh.j.c. Ego vox clamātis
in deserto:dirigite viam domini zc. Item testis: Joh.j.a. Hic
venit in testimonium zc. Itez baptista dñi. Matth.iij.d. Ve
nit iesus a galilea in iordanē ad iohannem vt baptizaretur ab
eo. Item plus q̄ propheta. Matth.xi.b. Etiam dico vobis z
plus q̄ propheta. Item heremita. Marc.j.a. Fuit iohannes
in deserto zc. Item angelus . Malach.iij.a. Ecce ego mitto
angelum meum. Item lucifer. Pō. Ante luciferum genui te .
Item precursor: Infra eodem.b. Ipse precedet ante illum zc.
Item paranymphus. Joh.iij.d. Qui habet sponsam zc. Itez
sagitta. Esaie.xlix.a. Posuit me quasi sagittam electam. Ecce
in quot priuilegiatus. Item in ipo gratia data est parētibus:
Mater videlicet soluta est a maledictione sterilitatis : et pa/
tri redita est loquela. s ¶ Et erit gaudium tibi z exul
tatio. Premissi nominis causaz assignat hic euāgelista: Me/
rito em dicit iohānes:qz in ipo gratia data est sterilibꝰ z pec/
catoribus:quoruz corda conuertit ad dominū. Unde dicit: Et
erit gaudiū /iteri⁹ mēt. t ¶ Et exultatio: exteri⁹ corpis.

Multiplr in Johanne as/signat gra

Pō.109.

S Et multi:quia

A N a ¶ Et multi:quia iusti z peccatores: b ¶ In natiuita/
te eius gaudebūt:qz per eius ydicationē gaudebūt in eter
num. Mato scursore multi gaudebūt: de quo Malach.iij.a.
Ecce ego mitto angelū meū z p̄parabit viam ante faciē me/
am. Hiere.xxxij.b. Erit mihi in nomē z in gaudiū z in laudē
et exultationē cūctis
gentibus. Moraliter:
Magnū z mul/
tum gaudium debet
esse/quādo vnus bo/
nus homo nascitur i
ecclesia dei. Joh.xvj.
c. Mulier : id est ec/
clesia cum parit labo
rando in peccatoribꝰ
cōuertendis/tristiciā
habet : qz venit hora
eius/et adhuc non peperit:cum autē peperit iam nō meminit
pressure ,pter gaudiū : quia natus est homo in mundū. j. xv.
b. Cōgratulamini mihi:qz inueni ouem que pericrat: dico em
vobis : quia gaudiū erit in celo sup vno peccatore pnitentiā
agente. Tunc em nascit iohānes:cū peccator pnitentiā agit.
Concipitur autē iohannes/ quādo peccator conterit. j. xv. g.
Epulari z gaudere oportebat zc. Prouer.xxiij.c. Exultat gau
dio pater iusti:qui sapientē genuit letabit in eo. Et nota q̄ di
cit: Multi gaudebūt. Vulgus em gaudet de pmotione iu
storū/vbi spe maiozes inuident z tristant. Prouer.xxviij.b.
In exultatiōe iustorū multa gloria est:regnātibus impiis rui/
ne hominū. Prouer.xxix.a. In multiplicatione iustorū letabit
ur vulgus. Item nota q̄ dicit/ In natiuitate:nō in conce/
ptiōe/q̄ soli deo nota est:sicut a solo deo facta est. Loquor em
de cōceptione spirituali:que fit per gratiā cōtritionis.ij. Ba
chab.vij.d. Nescio qualiter i vtero meo apparuistis: neq; em
ego spiritū z animā donaui vobis:sed mundi creator qui for/
mauit hominis natiuitatē. c ¶ Erit em magnus coram
domino:qz magne vite z alte fuit:in deserto ydicauit/z pni/
tentiā ydicauit quā magis ipse impleuit. Un sequit: e ¶ Vi
num z sicerā nō bibet. Sicera sicut dicit Glo. interpretat
ebrietas:et designat hic oēm potum qui inebriare potest. Un
de de omni tali abstinuit iohannes. f ¶ Et spiritusancto
B replebit adhuc ex vtero matris sue: id est manēs in vte
ro matris sue. Cuius signū fuit q̄ ad aduentū matris saluato
ris in vtero exultauit. Unde licet nondū esset ei sp̄ūs vite:
id est licet nondū prodisset in lucem per qđ cognosceret habe
re vitam/tamē erat ei spiritus gratie. b ¶ Et multos fili/
ozum israel conuertet ad dominū deum ipsoz. Sed
nō conuertit nisi ad christū: Ipsum em ydicauit/dicens: Qui
post me venit zc. Ergo christus est deus eoz. i ¶ Et ipse
p̄cedet ante illum in spiritu et virtute helie. Precedet
illum nascendo/ydicando/baptizando/moriendo/ ad inferos
descendendo:sed nō resurgēdo nec ascendendo. Michee.ij.d.
Ascendet pandens iter ante eos:diuidet z transibūt portam:
egredient per eam:z transibit rex eoruū coram eis:z dñs in ca/
pite eoruū. k ¶ In spiritu. Glo. sancto. l ¶ Et virtute.
Glo. signoū. Contra Joh.x.g. Signū fecit nullū. m ¶ He/
lie:quia in multis assimilat helie. Sicut enim helias futurus
erit p̄co iudicis:sic iohannes p̄cursor fuit redēptoris. Itē
ambo in deserto.iij. Reg.xix.b. Marc.j.a. Ambo victu par/
ci: vestitu inculti/ambo regum insaniam tolerāt.iij. Reg.xix.
a. Matth.xiij.a. Ille iordanē diuisit tangens pallio suo.iij.
Reg.ij.b. hic ad lauacrum: id est ad baptismum homines cō
uertit. Item iohannes cum domino cōuersabatur in terris:et
helias visus est cum eo in transfiguratione: Matth.xvij.a.
n ¶ Ut cōuertat corda patrum : id est fidem cordis pa/
trum:id est patriarcharū. o ¶ In filios : in successores iu/
deos:id est cōuertet eos ad fidē patriarcharū. Malach.vlt.
b. Ecce ego mittā vobis heliam : z cōuertet corda patrum ad
filios. Unde sicut ydicauit helias:sic ydicauit iohannes. Un/
de hoc verbū malachie satis bene de vtroq; dicitur. p ¶ Et
incredulos ad prudentiā iustoū:supple cōuertet. Pru
dentia iustoū est nō de legis operibus p̄sumere: sed ex fide
salutem querere: Roma.x.b. Et ꝑcedet supple/ r ¶ Parare
domino plebē perfectā: Mam ex p̄dicatione eius multi
Moraliter ad perfectionē le p̄parabāt. Moraliter: c ¶ Erit enim
magnus. Glo. Non virtute corporis:sed animi magnitudi
ne. Hanc magnitudinē triplex dimensio spiritualis operatur.
Prima longitudo lōganimitatis: per quā animus futura bo/
Pō.26. na expectat z ꝑsentia nō curat. Pō. Expecta dominū viriliter

age z confortet cor tuū. Per hanc se extēdit animus semp an/
terius. Phil.iij.c. Que retro sunt obliuiscēs ad ea q̄ sūt poza
extendēs meipsum. Secūda est latitudo charitatis: p quā ani
mus se extendit ad dexterā z ad sinistrā: id est ad amicos z ad
inimicos. Matth.v.g. Dictū est antiquis:diliges ,primū tu
um / z odio habebis
inimicū: ego aūt di/
co vobis/ diligite ini
micos vestros.ij. Co
rinth.vj.c. Os nr̄m
patet ad vos o corin
thij/ cor nostrū dila/
tatum est. Tertia est
,pfundum humilita/
tis : per quā animus
descēdit infra se z co
ram se.j. Reg.xiiij.c. Qui
se humiliat exaltabit. In his tribus est magnitudo animi:de
qua dicit Seneca. Magnus animus est cui magno nihil est
magnum. D ¶ Coram dño/nō coram seculo. Pō. Omnis
gloria eius filie regis ab intus. e ¶ Vinum z siceram nō
bibet. Vinum inanisgloriē:z siceram ineptę leticię. Ab istis
abstinet filius zacharie:id est qui dñi patiētis/iudicātis/ reg/
nantis memoriā tenet. Tunc enim nec apud se inepte letatur:
nec foris inaniter gloriat. Gen.xxix.b.et.c. bis impetit adul
tera ioseph. Primo palā/secūdo clam z sine arbitris. Thren.
iij.c. Memoria memor ero z tabescet in me anima mea. Hoc
vinum nō bibunt rechabite:id est viri religiosi. Hiere.xxv.b.
Non bibemus vinum : quia ionadab filius rechab pater no/
ster ,pcepit nobis dicens: non bibetis vinum vos z filij vestri
vsq; in sempiternū. Numeri.vj.a. Cir siue mulier cum fecerit
votum zc. Prouer.xxxj.a. Noli regibus o lamuel/ noli regi/
bus dare vinum. Job.j.d. Filijs tuis z filiabus vescentibus z
bibentibus vinū in domo fratris sui primogeniti/repente irru
it ventus vehemēs a regione deserti z cōcussit quattuoz angu
los domus que corruens oppressit eos. Est aūt vinum bonū
scz bona gloria : z sicera bona scz moderata letitia: de quibus
Prouer.xxxj.a. Date siceram merentibus z vinum his qui amā
ro sunt animo. f ¶ Et spiritusancto replebit:qz vacuus
fuit a spiritu suo.iij. Reg'.iij.a. Heliseus repleuit vasa va/
cua. Sic maria omni gratia fuit plena:qz omni culpa fuit va/
cua. j. eodem.c. Aue gratia plena. Beda. Cui vini edietas col
litur/spiritus gratia cumulat. g ¶ Ex vtero matris. Ma
ter iohannis est sapientia dei : vterus eius in quo concipit est
ecclesia. Manēs in vtero matris replebit spiritusancto. Act.
ij.a. Erant omes discipuli pariter zc. Judic'.vj.g. Spiritus
dñi repleuit gedeon: qui clangens buccina ,uocauit domum
ableger. Et hoc est qđ sequit hic. b ¶ Et multos filiozum
israel zc. Sic iohannes cum nascitur ex vtero matris: id est
cum promouet in ecclesia/multos cōuertet ad dñm. i ¶ Et
ipse p̄cedet ante illum. Sic ydicator aut p̄latus de/
bet p̄cedere iesum ad peccatores p̄dicando. Unde. j. r.a.
Uiuit illos binos ante faciē suam. Debet etiam ꝑcedere pec/
catores ad iesum orando. Unde Joh.x.a. Bonus pastor cum
propias oues emiserit/ante eas vadit z oues cum sequūtur.
Utrobiq;. k ¶ In spiritu z virtute helie:in spiritu pro/
phetandi z virtute operandi. l ¶ Ut conuertat: verbo z
exemplo. j. Pet.iij.a. Si qui nō credunt verbo per mulierū cō
uersationē sine verbo lucrificant considerantes in timore san
ctam cōuersationē vestrā. o ¶ In filios. Beda. Cor patrū
in filios cōuertit:qui sanctorū antiquoū spiritualē intelligen/
tiam pplis ydicādo infundit. p ¶ Et incredulos ad pru
dentiā iustorum: Non carnis:quia prudētia carnis mors
est. Roma.viij.b. Non mundi. Nam stultā fecit deus sapien
tiam huius mūdi. j. Corinth.i.c. Sed/ q ¶ Justorum:que
in mundo stulticia reputat. Beatus Bern̄. Sapiētia sanctoꝝ
est in ꝑsenti cruciari/z in eternū gloriari. Qui ergo vult esse sa
piens/stultus fiat vt sit sapiens. j. Corinth.iij.d. Sic fecit sa/
lomon/ Prouer.xxx.a. Stultissimus sum virorū et sapientia
hominū nō est mecū: Non didici sapientiā mundi : scz et noui
scientiam sanctorū. r ¶ Parare: increpando/docendo/ex/
hortādo. s ¶ Domino/nō sibi: t ¶ Plebem perfectā:
sicut paratur thalamus regi ad inhabitandū. Unde: Adorna
thalamum tuum sion zc. Item sicut paratur equus militi ad
pugnandū. Job.xxxix.c. Numquid ꝑbebis equo fortitudinez/
aut circūdabis collo eius hynnitum? Item sicut paratur vir/
go sponso suo. Hiere.xxxj.a. Virgo israel adhuc ornaberis
tympanis tuis/z egredieris in choro ludentiū. ii. Corinth.xi.a.

S Despondi vos

Universidad de Deusto

E ℣ Despondi vos vni viro virginem castam exhibere christo.
a ¶Et dixit zacharias ad angelū. Promisit angelus ca
charię filiū nasciturū/ꝛ multa futura circa puerū congessit: vt
in cōceptiōe tanti filij pater exultaret. Ille aūt cōsideras se mi
nus idoneū ad generandū: Cōsideras etiam ꝙ vxor sua infecū
da esset: ꝛ iaz ꝓcessis
ser in diebus suis: cre
didit impossibile qđ
ab angelo ꝓmitteba
tur. Unde sequitur:
Et dixit zachari
as ad angelum: vn
de hoc sciaz? Qua
si/ ꝓpone signuz cui
dens vt acquiescam.
Consuetudo nāq; in
deorum est petere si
gna. i. Cor. j. d. Geñ.
xv. b. abraaz petijt si
gnū: Unde inquit: sci
re possum ꝙ possessu
rus sum eaz? Judic.
vj. d. Gedeon. iiij. Reg. xx. b. Ezechias. Esa. vij. b. Pete tibi
signū ꝛc. ad achaz dixit. Exo. iiij. a. Quid est qđ tenes in ma
nu? Ergūtur aūt in istis zacharias ꝛ emulatores signoꝝ ex
curiositate vł pusillanimitate vel incredulitate: Matth. xij. c.
Generatio prava ꝛ adultera signū quęrit ꝛc. Solet aūt fieri
vel causari huiusmodi dubitatio ꝓpter magnitudinē ꝓmisso
rū: vt Geñ. xv. b. Dñe deus ꝛc. Item ꝓpter difficultatē acqui
rēdi ꝓmissa. Numeri. xiij. d. Dubitauerūt/ sino desperauerūt
de ꝓmissione dñi: qui exploratores terruerūt eos/ ciuitates mu
ratas ꝛ habitatores gigantes esse dicentes. Item ꝓpter cōsi
derationē fragilitatis suę. Judic. vj. c. Obsecro dñe in quo li
berabo israel? Ecce familia mea ifima est in manasse ꝛ ego mi
nimus in domo patris mei. Item ex cōsideratiōe inhabilitat.
Geñ. xviij. b. Postq̄ ego senui ꝛ dñs meus ꝛc. Et hic simili
ter: Unde dicit: c ¶Ego enim sum senex. Ecce causa du
bitatiōis. q. d. impossibile est qđ dicis: quia ego sū senex. Sed
quia senex potest gignere de iuuencula/ subdit: d ¶Et vxor
mea ꝓcessit in diebus suis: id est ꝓcul cessit a tēpore cō
ceptiōis. e ¶Et respondens angelus dixit ei: ego sū
gabriel qui asto ante deum: Quo ergo missus? Respon
det Beda in Glo. dicens: Cū ad nos veniūt angeli sic exterꝰ
implent ministeriū/ vt tamen ante deū interius per cōtempla
tionē assistant: quia etsi angelus spiritus circūscriptus est: id
est ita ens in vno loco ꝙ nō in alio circūscriptus: id est loci ter
mino clausus/ ꝛ interpositiōe sui faciens aeris ad aera distan
tiā: sūmus tamen spiritus qui deus est incircūscriptus est: in
tra quē currit angelus quocūq; mouet vel mittat: quia vbiq;
inuenit eius ꝑsentiā. Item nota ꝙ idem angelus. s. gabriel nū
ciauit cōceptionē ꝑcursoris ꝛ cōceptionē saluatoris. Gabriel:
id est fortitudo annūciat humilitatē christi ꝛ iohānis. Daniel.
viij. c. et. ix. f. Gabriel fac intelligere ꝛc. Per hoc etiā ꝙ annū
ciauit christū: significat ꝙ christus in fortitudine veturus erat
ad debellandū diabolū. g ¶Et missus sum: de cęlo empy
reo. Aliquādo em̄ sunt angeli in cęlo: aliquādo nobiscū in ter
ra: sed vbiq; deo assistunt ꝙ cōtemplationē: nec minuit eoꝝ som
nū oculis tuis. o ¶Egressus autez non poterat loqui
ad illos. Sic Paulus. ij. Cor'. xij. a. Scio hominem siue in
corpe siue extra corpus/ nescio/ deꝰ scit: quoniā raptꝰ est in pa
radisū ꝛc. Exo. iiij. c. Exquo locutꝰ es ad seruū tuū impeditioris ꝛ
tardioris linguę sū. p ¶Et/ p b. s. ꝙ nō poterat loq̄/ cognoscere
uerūt ꝙ visionē vidisset in tēplo. Taciturnitas em̄ cer
tū signū est visionis: qz etiā stultus si tacuerit/ sapiēs reputa
bit: etsi opp̄sserit labia sua ꝓtelligēs. Prouer. xvij. d. q ¶Et
ipse erat innuens illis: id est quibusdā nutibus siue voce
suos actus eis exp̄mere volens: nec tamen valens voluntatez
suam exprimere. Et hoc etiā potest haberi ꝙ surdus fuerit: qz
j. eodē t. Innuebāt ei: id est nutibꝰ loq̄bant. Innuens/ ma
nu. Ubi em̄ deficit vox/ debet loqui factū. Efficacius em̄ ē ver
bū operis q̄ oris. Aggei. j. a. Factū est verbū dñi in manu ag
gei. Act'. xij. g. Paulus stās in gradibus annuit manu ad po
pulū/ ꝛ magno silentio facto allocutus est. r ¶Et permā
sit mutus: post visionē sapiēter visa reseruans: nō iactanter
aut inaniter recitās. Esa. xlv. d. Qui vides multa: nōne custo
dies. i. celabis? Paulus celat ꝙ q̄ttuordecim annos: ꝛ tūc re
uelat fuit. ij. Cor'. xij. a. Si gliari oportet ñ expedit q̄dē: veniā
ad visiōes ꝛ reuelatiōes dei ꝛc. Sic bta ꝟgo nec etiam angeli
salutationē ꝛ cętera secreta legit reuelasse: sed cōseruabat oia

℣ verba hęc

Dubitatio fit duplicit

Al. ꝓthuma/ nitatem

Moraliter

F

Moraliter

b

G

Moraliter

A ℣ verba hęc confer℔ in corde suo. s. ij. c. Prouer. xxv. a. Gloria
dei est celare verbū. Inde patet nō esse visiones q̄ tam cito pu
blicant. Eccl'. xxxij. a. Præcordia fatui q̄si rota carri: q̄ nō pōt
tacere. Job. xxxij. d. En venter meus q̄si mustū absq; ꝑspiracu
lo: qđ lagunculas nouas dirūpit. Eccl'. xxxiij. a. Somnia ex
tollūt imprudentes.
a ¶Et factum est
vt impleti sunt di
es officij eius. i. di
es administrationis
eius. i. finita septima
na. c ¶Abijt i do
mū suam: qz eo tpe
quo erāt diuinis offi
cijs mancipati/ vaca
bāt ab vxorijs amplexib⁹: nec in ꝓpijs domib⁹ habitabāt: sed
habebāt thalamos in tēplo in supiori parte ad orientē/ q̄ dicit
exedręvel pastophoria. d ¶Post hos aūt dies: scz officij
zacharię/ ꝛcepit helisabet vxor eius. e ¶Et occultabat se
mēsibus q̄nq;. Glo. Occultabat se ꝓpter ꝓmptitudinē. i. scie
ter ꝛ ex industria/ nolēs subito reuelare ꝛceptū. Fallunt em̄ se
pe mulieres putantes se cōcepisse/ cū nō ꝛceperint: ꝛ ideo ꝑs
ꝑbare volebat vtrū verū esset eā cōcepisse. Itē vt dicit Amb.
occultabat seq; partus sui erubescebat etatē. i. erubescebat in
tali etate parere: ne videret in senectute operam dare luxurię:
cui etiā in iuuentute nō est vacandū: intellige ꝑncipaliter. Po
test etiā causa vitādi casum vel reddēdi debitū. Occultabat se
ergo: qz in senectute cōcipe quodāmodo erat opprobriū apud
homines: qz videret luxurię operā dare. f ¶Dices/ qz sic fe
cit mihi dñs. Pleonasm⁹ est. Ubūdat em̄/ quia: Et est idio
ma hebręū. Sic ita vt nō sit pleonasmus: dices/ mirū est: qz
sic mihi fecit dominus. Uel merito me occulto: quia sic
mihi fecit dñs: vt respiciat ad hoc qđ dicit Glo. Occulta
bat se: qz erubescit in tali etate parere. g ¶In diebꝰ ābus
respexit auferre opprobriū meū. i. sterilitatē: h ¶In
ter homines. Beda. Gesta sunt hęc mēse iohannes chrysostom⁹
mense septębri octauo calendꝰ octobris iuxta vndecima q̄s ce
lebrat ieiunia scenophegię ꝛ equinoctio autumnali: q̄s incipit
nox crescere. i. incipit esse ꝓductior die: qz ille ꝛc. Minorata
autē fuerat lux a tenebris ꝛc. i. minor: erat lux q̄ nox adhuc q̄s
iohannes ꝛceptus est: ꝛ tunc cepit nox crescere et dies minui.
Sed de hoc dubitat q̄ dicit: vndecima luna ꝛc. Ex hoc elicit
q̄ decima dies septębris/ fuit vltima dies administratiōis za
charię: qua cōpleta in ipsa vespera decimę diei rediit zacha
rias in domū suā: ꝛ in ipsa nocte iacuit cū vxore sua: ꝛ ita vnde
cima luna cōceptus est iohānes baptista in ieiunio scenophe
gię. Haz decimaꝫta die septębris incipiebat festū scenophe
gię/ in quo iudei ieiunabāt: ꝛ decima die septębris erat festum
ꝓpitiationis: ꝛ ita inter illa duo festa erāt q̄ttuor dies q̄ dice
bant ieiuniū scenophegię: sicut ꝛ nos modo ꝓmittimus ieiu
nia vigiliarū solēnitatiꝫ. Sed q̄a instituerit illud ieiunium: nō
habet exꝑssium in lege. Erat etiā tunc equinoctium/ sicut dicit
Chryꝰ. et octauo calendꝰ octobris: Quod videt falsum: qz ꝑm
septęber nō haberet nisi tvigintinouē dies. Sz dicēdū q̄
Johānes chrysostomꝰ cōplectit in hoc loco diuersas mensiū
cōputationes: nostrā. s. ꝛ iudeoꝝ: vt dicat iohannes ꝛceptus
vndecima luna septębris legalis. i. ꝑm legē cōputati. i. ꝑm qđ
cōputāt iudei. s. ꝑm lunationē: ꝛ hoc potuit esse octauo calendꝰ
octobris vsualis. i. nostri. i. ꝑm nostrā cōputationē/ qui nō cō
putamus ꝑm lunationes. Impossibile est em̄ q̄ vndecima lu
na septębris legalis sit octauo calendꝰ octobris legalis: et ita
poterit esse vt referat ad diuersas cōputatiōes qđ dicit septę
bris et octobris. Moraliter: b ¶Dies officij eius ꝛc.
Dies officij sacerdotis/ cōtēplatio ꝛ lectio. Reditus in domū
suā/ custodia sui. Geñ. xxx. d. Justū est vr aliqñ ꝓuidrē etiā do
mui meę. Post illos duos dies ꝛ post reditū in domū suā/ im
pregnat sacerdos vxorē suā: qz tūc ꝓmo. i. post ꝓtēplationē/ le
ctionē/ sui custodiā/ ꝑficit sacerdos in plebe sua: et generat in
ea iohannē. i. gratiāinō q̄dē auctoritate sed ministerio. Ān nō
dz q̄ zacharias inꝓgnauerit vxorē/ sed q̄ ipsa cōcepit: qz totū
gratię attribuendū est. j. Cor'. xv. b. Gratia dei sum id qđ sum.
Hoc aūt notabile est bic q̄ sacerdos mutꝰ impregnat vxorem
ꝛ generat iohannē: sed nō manē/ ad significandū q̄ sacerdos
magis exemplo q̄ ꝟbo edificat plebē suā. In hoc etiā signifi
cat q̄ nō ex virtute verbi vel doctrinę eius est ꝓfectus subdi
toꝝ: sed ex gra spūssancti. Matth. x. c. Nō em̄ vos estis q̄ loq̄
mini ꝛc. e ¶Occultabat se mēsibus quinq;. Exo. ij. a.
occultat moyses natus: hic occultat iohānes ꝛceptus: i signū

Al. ꝑpudi/ citiam

Moraliter

B

Al. ꝑvigin ti septem

℣ temporaliuꝫ

C

1. Cor'. 3. a.

D

Al. ꝑ passionis Quo tpe dñs cōcipi voluit

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ꝺ tēporaliū cōsecrarenꝯ dño. Itē sexta die ꝓcipi voluit: q̄ sexta die hominē creauit: ꝓ cuius repatiōe hō fieri voluit. Bene dicit/in sexto mense: q̄ pfectꝰ hō nō cōcipit. Esa.xlij.a. In die illa apphēdēt septē mulieres virū vnū. In mēse aūt sexto. Hoc videt salūs: q̄ dñs nūciatus fuit in martio vigesimaqnta die: vt dicit Beda. martiꝰ ꝙ septimꝰ est a septēbri. Ūn ō: septēber: q̄si septimus imber a martio. Solutio. Hos septuꝫ est nō curare minutias. Ūn nō cōputanꝯ octo dies finales septēbris: ita illis nō cōputatis patet q̄ a cōceptiōe iohannis martiꝰ est sextꝰ mēsis ꝛc. a ¶ Missus est angelus ꝛc. id est nūcius. De quo Prouerb.xxv.d. Aqua frigida animę sitienti nūcius bonus de terra longinqua: id est de terra viuentiū: quę valde longa est a terra morientiū. Et vere nūcius iste fuit aqua frigida animę sitienti: q̄ sitientibus fontē vitę nūciauit adesse: de quo plus accepit/q̄ plus sitiebat: id est beata virgo. Ūn beatꝰ Bernꝝ. Ethemętia desiderij seruore deuotiōis/ puritate ozatiōis fontem attigit pietatis: vt hauriret sup angelos quā refunderet hoibus aquā viuā. Propterea esn tanto tēpore fluenta gratię defuerūt: q̄ nōdū iter cessserat aqueductꝰ. De quo Eccl.xxiij.d. Ego q̄si fluuius doriꝫ ꝛ sicut aqueductꝰ exiui de paradiso. In tribus aūt hic marię dignitas cōmēdatur. Dignitas marię in trib⁹ cō mendatur Primo: q̄ angel⁹ mittit a deo ad eā. Secūdo in eo q̄ eā salutauit ex nōie. Tertio in eo q̄ ei loquit in conclaui. Et bene ad mariā missus est angelus: q̄ ipa ꝑmo angelicā vitā ducere ꝓposuit in terris. Itē vt sicut eua fuit a diabolo fluenta: sic maria ab angelo se fluentaꝫ valeat gloriari: vt possit vere dicere: Ab alio amatore fluenta sum qui nimio amore custodit corꝑ meū. Nota/duę psonę. i. mulier ꝛ angelus dederūt occasionē pditiōis mundo: Ūn ꝙgruū fuit vt eędē psonę darent ei occasionē salutis: ne mūdus haberet occasionē minus amandi vel bonozandi personas istas. Ūn Glo. Mulier a diabolo seducta mortē intulit: cōtra mulier ab angelo edocta salutē edidit. Bene aūt missus est gabriel: quia illa vel sola vel prima fortis mulier inuenta est. Ante esn dicit Prouerb.xxxi.b. Mulierez fortē quis inueniet? Et respōdet salomon ꝓ sc/Eccls.vij.d. Virū de mille vnū repperi: mulierē ex oibus nō inueni. Quinpotius dicit ibidē sup: Inueni amariorē morte mulierē. Missus est etiā gabriel: q̄ fortioꝛē cōtra fortem pugnaturū nūciabat. De quo.j.xj.c. Cū fortis armatus ꝛc. Hiere.xlvj.c. Fortis impegit in fortē ꝛ ambo ꝛc. b ¶ A deo. Beatus Bernꝝ. Hoc determinat lucas/ne forte vt assolet ab aliquo excellentiozi angelo missus putarek: Forte esn fuit gabriel de supremo ozdine: vl si fuit de iteriozi ozdine/ꝓter duas causas. Prima vt nōie suo demōstraret ad quid veniret dñs quē ꝓnūciabat. Interꝑtat esn gabriel/vno modo: cōfortauit me dñs: quia ad ꝙ veniebat dñs/vt dissolutū ppūn cōfortaret. Esa.lvj.a. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me ꝛc. Secūda/vt oñderet q̄ se maioribꝰ occultaret/ꝛ minozibus reuelaret. Matth.xj.d. Cōfiteoꝛ tibi pater ꝛc. c ¶ In ciuitatez. Ciuitas est collectio hominū sub vno iure/ꝛ loco vno viuentiū. Ūn dicit ciuitas: q̄si ciuiū vnitas. Recte ergo in ciuitate voluit ꝙcipi dñs: quia oēs homines ad vnitatē ecclesię reducere veniebat/vt vnā faceret ciuitatē: sicut dicit Joh.x.c. Alias oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili/ꝛ illas oportet me adducere/ꝛ fiet vnū ouile. Matthęi viij.b. Multi venient ab oriente ꝛ occidente ꝛ recūbent cum abrahā/isaac ꝛ iacob in regno cęlozꝫ: id est in ecclesia: vbi offies sub vno iure viuunt: sicut dicit Act.iij.f. Multitudinis credentiū erat coꝛ vnū ꝛc. Unde recte ciuitas dicit. Esa.j.g. Vocaberis ciuitas iusti/vrbs fidelis. d ¶ Galileę: nō iudęę. In quo significat q̄ ad gētes erat trāsiturus. Galilea esn trāsmigratio facta interꝑtat: vel reuelatio/siue rota: qꝫ totū cōuenit gētilitati. Pō.76. Hoc ꝙiderat dauid quādo dixit: Vox tonitrui tui in rota: id est tua annunciatio ꝛ tua ꝓdicatio in galilea. Unde ad vocem tonitrui turbata est maria: sicut dicit infra eodem. Nota q̄ iohannes concꝑtus est in iudea/ꝛ passus in galilea: christꝰ ecōtrario. Judea quidē locus est eminētio: ꝙ galilea: ꝛ Johānes dicit: Me oportet minui: illum aūt crescere: Joh.iij.d. Nec voluit dñs galileam: id est gentes suo sanguine polluisse/sed missus ad herodē/reductus est ad iudęos: vt sup ipsos esset ꝛ super filios ipsoꝝ sanguis eius: sicut ipi dixerūt: Matthęi.xxvij.c. Sanguis eius super nos ꝛc. e ¶ Cui nomen nazareth: qđ bene ei cōgruit: quia ꝓphetarū erat: Nazarꝰ vocabitur: id est sanctussanctoꝝ. Nazareth esn interꝑtat flos/vel germē/vel sanctitas. Et ꝑm vltimā iterꝑtationē dicit sanctussanctoꝝ. Cui nomen nazareth. Ad litterā ita dicit de ignotis ꝛ humilibus locis. Loca ꝙ nobilia ꝓma fronte nominant: vt/missus est in hierusalē. Fortasse erant multę ciuitates nobiles quas poterat si vellet dñs elegisse: sed ꝓpter hoc a regalibus sedibus venit. Reuera ecclesię dictū est in aduentu domini: Adorna sion thalamū tuū: sed nō tapetibus ꝓciosis egy pti: sed paupertate/humilitate/charitate. In hoc esn ꝙ dñs locū humilem elegit: humilitatē cōmendauit/ꝛ nos edocuit: vt nos illa loca eligamus: que possint de nobis magis ꝙ nos de ipsis gloziari. Beatꝰ Bernꝝ. Jniuria quędā est superiozū/de inferioribus gloziari. Et q̄ se humiliat/exaltabit. j.xiij.c. Cant.c.iij.d. Egredimini filię sion de magna ciuitate hierusalem: ꝛ videte regem salomonē in diademate: id est in sancta carne: quo coronauit cū mater sua in die despōsatiōis: id est conceptionis. Oportet esn ꝙ ereant de magnis palatijs/qui volunt videre iesum in loco humili: id est in nazareth coꝛnatū. Reges terreni magnas eligūt ciuitates in quibus coꝛonant: sed rex cęli elegit ciuitatē humilem nazareth: in qua secꝫ fortę a nazareth pōt aliquid boni esse. Joh.j.g. Jn nazareth ergo rex cęli coꝛonatꝰ est in carne tanq̄ regali diademate: sed in bethlez pannis involutus quasi purpura. Et hęc fuerūt ꝓma insignia regni eꝰ. Apoc.xix.c. Habebat in vestimento ꝛ in femore suo scriptū: rex regū ꝛ dñs dominantiū. Testimēū eius panni: femur/caro. Jn vtroq̄ seuierūt iudei regno ꝓsuere volentes: quia ꝛ vestimēta abstulerūt/ꝛ carnē cruci affixerūt. Sed in hoc magis consummatū est regnū eius: quia additū est sceptruꝫ regni: id est crux: ideo dixit ibi: Consummatū est. Joh.xix.c. Videm⁹ ie sum per passionē consūmari. Beatus Bernꝝ. Nō dicūt iudei: Si rex israel est/descendat nūc de cruce: nihil cōsequentię habetimmo si rex israel est/sceptrū nō deserat regni. Magnitas nazaret adhuc nos transire nō patiꝫ: Nazareth esn interꝑtat flos. Congruū ergo fuit florem cū flore ꝛ in flore concipi/ꝛ de flore nasci/ꝛ in flore nutriri: ꝛ in tēpore florū: id est in vere nūciari. Cant.c.ij.a. Ego flos campi. Jn hoc verbo cōmendat filij charitas/ꝛ mentis integritas. Nam flos campi oībus est cōmunis/ꝛ sine fossione nascit. Matthęi.vj.d. Venite ad me offes q̄ laboratis ꝛc. ꝛ ego reficiā vos: hic odore florisꝫ in patria satis⁹ho sapore ꝛ gustu. Pō. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Item nazareth interꝑtat sanctꝰ. Cōgruū ergo fuit vt in ea cōciperet: de quo dicit Daniel.ix. Cum venerit sanctus/sanctoꝝ ꝛc. Itē interꝑtat mundū/siue mundicia: ideo iustū fuit/vt in ea cōciperet q̄ solus sine oīi imundicia cōceptus est. Itē iesus in nazareth ciuitate patur ꝛ crucifigit. Et q̄d hoc: nisi quia salus in humilitate custodit: in sublimitate periclitatur. Flos esn in alto ventis expositus nō durat. ū. Reg.j.c. Considera israel ꝓ his q̄ mortui sunt sup excelsa tua vulnerati: inclyti israel sup montes tuos interfecti sunt. Mōtes ꝛ excelsa israel: sunt ꝓlationes ecclesię/in q̄bꝰ multi nobiles mortui sunt. Nota maria in nazareth cōcepit iesum: in hierusalē amisit iesus. j.ū.f. Beatus Bernꝝ. Almat flozigerā patriā flos ō radice iesse. Florem te reputat ꝛ ad te diuertit sicut ad nazareth: si tibi vel honestas cōuersatiōis tanq̄ flozis species/vel odoꝛ bonę opinionis tanq̄ fragrantia flozis/vel intentio eternę retributiōis tanq̄ spes fructus nō desit. Hec esn ꝛia sunt in flore: fragrantia/species ꝛ spes fructus: id est honestas cōuersatiōis/odoꝛ bonę opinionis/intentio eternę retributiōis. f ¶ Ad virginem despōsatam. Non dicit/ad despōsatā virginē: sed ad virginē despōsatam. Virgo esn ꝓmittit/vt ostendat virginitas nuptiis ꝓferenda. Despōsata subiungit: ne ꝙ electionē virginitatis nuptię dānari videant. Sed quare de femina: quare de femina virgine: quare de femina virgine despōsata nasci voluit? Nō caret ratiōe. Beatꝰ Bernꝝ. ¶ Gelasii rose dñs terrā rigaturus/cū de viro ꝓduisset fęminā in pnticiem/de fęmina virū ꝓducere voluit in salutē: ꝛ quę principiū fuerat humanę dānatiōis/principiū esset humanę reparatiōis. Hiere.xxj.d. Mouū faciet dñs sup terram/fęminā circūdabit virum. De virgine aūt nasci voluit. Primo/vt sicut ꝓmus adam de terra virgine factꝰ fuerat: ita secūdus adam de virgine homo fieret. Itē sicut ꝙ euaꝫ ꝓginē facta fuit hūani generis pditionis ꝙ mariā ꝓginē fieret eiusdē repatio. Ūn cātat ecclia. Paradisi porta ꝙ euā cūctis clausa est: ꝛ ꝙ mariā ꝓginē iterū patefacta est. Itē vt q̄ in cęlis habebat patrē sine matre/haberet in terris matrē sine patre: vt sic q̄si duobꝰ cęlestibꝰ ꝓbaret christus diuinitas: id est matrꝫ

Pō.16.

Matth.1.c.

Multiplici de causa christus de ꝓgine nasci voluit

Al. natiuitas

A ¶ Quare dominus de despō sata nasci voluit

a virō cui nomē erat ioseph ō b dōmo dauid: ꝛ nōme v̄ginis c maria. Et ingressus angelus

Quare ioseph ōr ab euāgelista de domo dauid

Pō.21. Dat.22.d.

Quattuoꝛ ioseph

Maria ꝓ stella assumit/latur

nitas. i. matris virginitate/ꝛ patris diuinitate. Itē/vt ꝓphetię veritas respōderet. Esa.vij.c. Ecce virgo ꝛcipiet ꝛc. Quare aūt de despōsata nasci voluit/ plures causę siue rationes assignant in Glo. Prima est/vt ꝙ virū generationis ozdo teneret. Secūda/ne innupta prægnās quasi adultera lapidaret: scom q̄ dicit Leuit.xx.b. Sed ibi dicit de filia sacerdotis. Et in hoc est argumentū/q̄ beata virgo fuit de tribu leui. Itez Deut.xxij.d. de qualibet virgine. Tertia ne impudicis virginibꝰ occasio fornicandi daret. Quarta/vt marię infamia vitaret. Quinta/vt virgo viri solatiū ꝛ testimoniū sue integritatis haberet. Joseph esn sibi testimoniū ꝓbibere poterat: qui eā virginē despōsauerat: ꝛ a tpe despōsationis diligēti eā custodia seruauerat. Sponsa esn a tpe despōsationis in manu sponsi est. Septa/vt diabolus partus christi mysteriū ignoraret. Septima/ vt marię verbis maioꝛ fides adhiberet: ꝛ oīs mentiendi suspitio tolleret. Videret esn metiri innupta prægnās: nec̄ crederet ei si ꝙ diceret se esse virginē. Sed causam mentiendi nō habuit despōsata/cū cōiugi ꝓmū partus sit fęminarū. Octaua ratio assignat: vt matrimoniū cōmēdaret ꝓpter hereticos futuros. Nona ratio mystica est. Jn typū esn ecclesię factū est hoc: quę virgo ꝛ mater est carens macula ꝛ ruga: quę copulatur ioseph: id est christo. Unde aplus. ij. Cor.xj.a. Despōdi esn vos vni viro virginē castā exhibere christo. Itē de despōsata virgine nasci voluit: vt sicut prędixerat Ecc.xxiij.c. esset fructus bonoꝝ ꝛ honestatis. Honoris: q̄ filius virginis: honestatis/q̄ filius despōsatę. Itē de fęmina virgine despōsata nasci voluit: vt ab omni gradu mulieris opprobriū tolleret: id est a cōiugatis a viduis/a virginibꝰ. Sequit: a ¶ Ut ro cui nomē erat ioseph. Nō sine ratiōe magna exprimit lucas nomē viri. Magnū siquidē latet in hoc nōie mysteriū. Beatꝰ Bernꝝ. Quattuoꝛ sunt huius nois sancti ꝛ celebres in scriptura. Filiꝰ iacob: vir marię: ioseph ab arimathia: ioseph iustus in actibus apostolozꝫ. Primus i figurā christi ꝓcessit: secundus curā paruulo exhibuit: tertius mortuo sepulturam: quartus testimoniū ꝓbibuit suscitato. Jn primo cōmendatur prudētia: q̄ omnia veraciter expoluit. Jn secūdo tēperātia: q̄ vir cū vxoꝛe continuit. Jn tertio fortitudo: q̄ audacter ad pilatū introiuit vt peteret corpus iesu. Jn quarto iusticia: q̄ iustus etiam nominat. Hi sunt quattuoꝛ fabri qui deterrent quattuoꝛ cornua gētū: id est quattuoꝛ genera vitioꝝ. Tach. j.d. Itē in primo cōmendat ꝓuidētia/cōtra mala imminentia. Jn secūdo/custodia paruulozū. i. matris ꝛ puerinā ad ꝓferēdas molestias/etas paruulozū infirmioꝛ: ꝛ ad illecebras seꝰ muliebris ꝓcliuioꝛ est. Jn tertio cōpassio mortuoꝝ: q̄ mortuū iesum sepeliuit. Jn quarto cōgratulatio ꝛ testimoniū veritatis: q̄ ille testimoniuꝫ ꝓbibuit suscitato. Ad hęc quattuoꝛ tenet ioseph spiritualis: id est ꝓlatus. f. ad ꝓuidentiā futuroꝝ ad curā infirmoꝝ/ad luctū mortuoꝝ/ad testimoniū suscitatoꝝ: id est vere pnitētiū. Sequit. b ¶ De domo dauid. Quid necesse fuit euāgelistā ioseph iustū viꝝ marię de domo dauid aduleri ꝛ homicidę fuisse dicere? Tres sunt ad hoc rationes. Prima: vt ostendat q̄ dñs peccatoꝛes nō respuit: sed recipit pnitētes. Matth.ix.b. Non veni vocare iustos/ sed peccatoꝛes. Secūda: vt ostendat q̄ ꝓmissio cuilibet est implēda: Displicet esn deo stulta ꝓmissio: Eccls.v.a. Tertia: vt ostē dat marię nobilitatē nō carnis: sed magis animi. Maria esn ḃeres fuit humilitatis dauid. Dicit esn dauid: Ego sum vermis ꝛ nō homo. Dicit maria: Ecce ancilla dñi. Quid ergo vobis videt de christo cuiꝰ filius est? Respōderūt dauid: vere: q̄ Esaias attestat. ix.b. Sup solū dauid ꝛ sup regnū eius sedebit. Sic ꝓlatus debet esse de domo dauid. i. de familia dauid: id est humilis ꝛ māsuetus. Eccl.x.a. Scom iudicē populi ꝛc. c ¶ Et nomē virginis maria: stella/domina/amarum mare. Stella fuit in filij natiuitate: Tūc esn emisit radiū totū mūdū illuminantē. De quo dicit Beatus Bernꝝ. Nec fideri radius suā minuit claritatē: nec virgini filius suā integritatē. Item ꝓpter alia quattuoꝛ stellę assimilat. Primo/ quia cū magna celeꝛitate ad modum stellę/modica apparebat ꝙ humilitatem. Secundo: quia sicut stella de nocte lucet: sic beata virgo bis lucet qui sunt in tenebris peccatoꝝ. Tertio in hoc ꝙ naufragātes huiꝰ mūdi ad portū salutis dirigit. Unde ipsa dicit Eccl.xxiiij.c. Jn me oīs spes vitę ꝛ virtutis. Quarto/quia ad modū stellę radios ex se ꝓfert. f. bonoꝝ exemplozū. Et in hiis enī euāgelio possumus quinq̄ radios reperire. Primus ē amoꝛ solitudinis: qui habek ꝙ hoc verbo: Ingressus angelus ꝛ. Secūdus est timoꝛ vel erubescētia virginalis: qui insinuat ibi: Turbata est. Et ite: Ne timeas. Bernꝝ. Solet virgines semp esse pauide: ꝛ vt caueāt timenda/ etiā tuta pertimescere. Tertius radius est/prudentia: q̄ insinuat ibi: Cogitabat ꝛc. Prudens esn est/qui cauet ne fallat. Quartus est amoꝛ castitatis: ibi: Quomō fiet istud ꝛc. Quintus humilitatis: ibi: Ecce ancilla dñi ꝛc. Sextus obedientia/qui insinuatur: ibi: Fiat mihi ꝑm verbū tuum. Bernꝝ. Quia tu dignus nō eras cui filius dei daret/datus est ꝛ marię: vt ꝙ eam acciperes quicq̄d haberes. Itē domina est in filij oblatione: amarū mare in eiusdem passione. Itē stella est: q̄ illuminat: de qua Numeri. xxiiij.c. Orief stella ex Jacob. Domina: q̄ ꝓtegit. Prouerb. xviij.b. Turris fortissima nomē dñi: dicamus dñe. i. marię: ad ipsam currit iustus ꝛ exaltabit. Amarū mare est: quia aqua eius salsa est ꝛ sitim ꝓuocat. Eccl.xxiij.c. Qui bibunt me adhuc sitient. Roganda est aūt maria: vt nomē suū interꝑtet in nobis: vt stella illuminet tenebras nostras: vt domina cōprimat et cōpescat aduersarios nros: vt mare amaꝝ amarificet noꝛias delitias nostras. Beatus Bernꝝ. Si insurgunt venti temptationū/si incurris scopulos tribulationum: respice stellā/voca mariā: si iactaris supbię vndis/si ambitionis/si detractionis/si emulationis: respice stellā/voca mariā in periculis/in angustijs/ in rebus dubijs: mariā cogita/mariā inuoca: nō recedat a coꝛde/nō recedat ab oꝛe: vt impetres ozatiōis eius auxiliū/ ne deseras cōuersationis exemplū: ipsam sequēs non deuias/ ipsam rogās nō desperas/ipsam cogitās nō erras: ipsa tenēte nō coꝛruis/ipsa ꝓtegente nō metuis/ipsa duce nō fatigaris/ ipsa ꝓpitia quenis: ꝛ sic in temetipso experieris ꝙ merito dicti sit: Et nomē virginis maria. Sequit: d ¶ Et ingressus angelus ad eā ꝛc. Oꝛ missus fuerat angelus ad mariā dixit euangelista: Nūc aūt vbi ipsam inuenit demōstrat. Non fozis in plateis ciuitatis vagabundā/ sed intus in domo solitariā. Jlli esn ꝙ fozis sunt. i. in publico/ nō merenꝫ a deo p angelū salutari. Judas dicit dñe: Auc rabbi: nō in domo/sed in agro fozis. Matth.xxvj.c. Et similiter iudei fozis dixerunt: Aue rex iudęoꝝ. Dñs aūt nō fozis in publico/sed intus i domo ꝓcipit salutari. j.r.a. Neminē in via salutaueritis. Qui igit fozis sunt/diuinę salutationis expres sunt. Ūn ciuꝰ vena toꝛ dum esset fozis/isaac benedictionem amisit: Geñ.xxvij. Jacob aūt benedictionē recepit: q̄ domi residebat: sicut dicitur Geñ.xxv.d. Factus est esau vir gnarus venandi: iacob autez vir simplex habitabat in tabernaculis. Venatoꝛ est: qui tēporalia toto oꝛde fugientia coꝛde vel coꝛpore sequit. Et talis nō merek ab angelo salutari. Amos. v.c. Jn oībus plateis planctus: ꝛ in cūctis q̄ fozis sunt dicek/ vę vę: Sed marię in cōclaui dicit/Aue. Geñ.xxxiij.a. Egressa est dina filia lię vt videret mulieres regionis illi⁹: quas cū vidisset ꝛc. Ecce fozis perdidit dina virginitatem: intus manens virgo recepit angeli salutationem. Osee.ij.c. Ducā eam in solitudinem ꝛc. Nota etiā q̄ solus angelus dicit ingressus ad virginez: ꝛ hoc semel. Jn quo innuit q̄ qui nō fuerit angelicę cōuersationis/ frustra vel temere ꝓsumit ad eā ingredi salutādā vel videndā. Quō esn luxuriosus virginem/ vel superbus humilē salutabit? Et si forte salutauerit/nō resalutabit: q̄ indignus est. Unde dicit Esa.xxix.d. Populus hic labijs me honoraꝛ/ coꝛ aūt eoꝝ longe est a me. Pesser.ij.c. erat formosa valde et incredibili pulchritudine/omniūq̄ oculis gratiosa ꝛ amabilis videbat: ducta est itaq̄ ad cubiculū regis assueri. Pesser esn interꝑtat abscondita. Cañ.iij.c. dicit de beata virgine: Hortus cōclusus soꝛoꝛ mea. Et ideo non potuit ad eā ingressus/nisi nuncio desup. i. de cęlo venienti. Bernꝝ. Suspicandū nō est q̄ apertū inuenerit angelus ostiolū/cū nimirū in ꝓpsito erat hoim fugere frequētias/vitare colloquia: ne vel oꝛātis turbarek silentiū/vel cōtinentis castitas turbaret. Et Glo. Bed. Solā sine comite angelus repperit: ne q̄ ō genere hoīs deprauarek assatu. Multū timēt illi q̄ habēt abūdantiā gręe colloquia mala. Ūn beatꝰ iohannes baptista deserta petit: ne leui saltē maculare vitā famine posset. Sꝫ quare sine angeli ministerio nouit dei filiꝰ incarnari? Multiplex est sup ꝫ ratio. Una est/vt modus nostrę reparationis respōderet modo pditiōis. Malus angelus assumpto coꝛpoꝛe eua sermocinādo decepit: Sic bonus angelus assumpto coꝛpoꝛe mariam salutādo edocuit. Eccl.xxiij.b. Cōtra malū bonū est: ꝛ cōtra vitā moꝛs. Prouer.xviij.d. Moꝛs ꝛ vita in manibꝰ linguę. Jn manu. i. in ministerio linguę serpētis moꝛs: Jn manu. i. i ministerio linguę

Quare dñs angeli ministerio voluit incarnari

Matth.15.a

Universidad de Deusto
Biblioteca

gabrielis vita.ij.Cor'.vj.a. Timeo ne sic serpes decepit euam astutia sua:ita corrūpant sensus vri. Eua voluit fieri dea/ꝛ facta ē ācilla:maria voluit fieri ancilla/ꝛ facta ē mr dei. Secūda rō ē:vt int̄ homes ꝛ āgelos pax reformaret/fact' ambob' vnus vnius dñi.i.christi. Apoc'.xix.b. Vide ne feceris/dixit āgelus ad iohānē:Seruus ei tuus sum ꝛ fratrū tuoꝝ habētiū testimoniū iesu. Tertia rō est:vt ostēderet dignitas pueri nascituri/ cui angelus famulat. Malach.iij.a.Ecce ego mitto angelū meū ante te ꝛc. Quarta ratio est:quia celestē regē celestis nūcius debuit p̄uenire/q̄ regē mandaret venturū. Nō ei decuit rancū dñm venire sine magno p̄cursore ꝛ euidenti/qui ei hospitium faceret p̄parari. Primo quidē p̄milit patriarchas ante legē:qui factus fuit regem venturū significauerūt. Secūdo moysen ꝛ pphetas:qui verbis regē venturū clamauerūt. Tertio/p̄milit gabrielē:qui eū iam venturū p̄dixit:ꝛ domina hospitū ei parte dñi saluta/ uit/dicens: a ¶ Aue gratia plena. Et vere plena gratia: quia iam habebis in vtero plenū gratie ꝛ veritatis. Dui⁹ salutationis forma/tanto p̄cipuos est/quanto rarior. Nusq̄ ei in scripturis inuenit antea nec ab alio q̄ ab angelo/nec alū q̄ marie debebat hec salutatio. In omni ei salutatione fiebat p̄us aut vite impētio:vt Daniel.ij.a. Rex in eternū viue. Aut salutis:vt.ij.Reg'.xvj.c.Salue rex. Aut benedictionis:vt mel/ sores ad booꝝ Benedicat tibi dñs:q̄ p̄ius salutando dicerat eis: Dñs vobiscū:Ruth.ij.a. Duas vero salutatiōes delatas ab angelo viris: Judic'.vj.c. Dñs tecum viroꝝ fortissime:Et Tob.v.c. Gaudiū sit tibi semp. Hec salutatio beate virginis ex omnib⁹ est cōstata:ꝛ ideo est digni⁹. Aue sine ve.i. sine dolore. Ecce salutatio tobie:Gaudiū sit tibi. b ¶ Gratia plena. Hic notat salutatio aplī:qui semp in suis epistolis salutando p̄mittit:Gratia vobis ꝛ pax. Dñs tecū. Hec salutatio ad gedeonē facta:ꝛ booꝝ ad ruth. Benedicta tu/a dño: Ecce salutatio booꝝ ad ruth.iij.b. Bene autē p̄mittit: Aue: quia p̄ius erat ve ommib⁹ habitantib⁹ in terra:nec salus locū habere poterat/nisi p̄ius sublato ve. Hec benedictio/nisi p̄us sublata maledictione. Unde gedeon elidens salutationē angeli dixit:Si dñs nobiscū:sic apprehenderūt nos tot mala? Et Tobias:Quale gaudiū erit mihi q̄ in tenebris sedeo ꝛ lumen celi nō video? Merito inuenerūt eos tūc mala:quia nōdū venerat q̄ gratiā inuenisset. Usi beatus Bernā. Fluenta gratiarū multo tpe defuerūt:quia nōdū interc̄sserat aq̄educt⁹. Unde nōdū recte dñs emanuel dicebat̄.i.nobiscū deus. In hoc nomine Aue/sit nomis eius cōuersio. Triplicē quidē habuit eua maledictionē:Corruptionis in cō ceptu/grauitatis post conceptū/doloris in partu. Econtrario maria triplicē in hac salutatione recepit benedictionē. Fuit ei sine corruptione secunda/sine grauedine grauida/sine dolore puerpera: Hoc est aue sine ve triplici: corruptionis/grauitatis/doloris: qō incurrit eua per peccatū:qō ab ea oēs mulieres p̄ter mariā quasi iure hereditario p̄traxerūt. Gen.iij.c. Mulieri dixit: Multiplicabo erūnas tuas ꝛ cōceptus tuos:in dolore paries filios tuos. Et est aliud triplex ve: de quo dr Apocal'.viij.d. Ue ve ve habitantib⁹ in terra.i.ve cōcupiscentie/ve culpe/ve pene eterne. Primo est in carne:secūdū in spiritu:tertiū in viroꝝ. De primo dicit Eccs.x.c. Ue tibi terra.i.caro:cui⁹ rex id est anim⁹/ puer est. Gen.iij.c. Maledicta terra in ope tuo:spinas ꝛ tribulos:id ē carnales motus germinabit tibi. De secūdo Osee viij.d. Ue eis q̄nā recesserunt a me: De tertio dicit Osee.ix.c. Ue eis cū recessero ab eis. Hoc erit/cū in inferno detrusi fuerint: Nam modo quantūcunq̄ malus fuerit peccator: tamen nunq̄ omnino recedit ab eo deus:immo gratiā offert omīb⁹. Apocal'.iij.d. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso. Sine hoc triplici ve fuit virgo gloriosa: Quippe habuit triplex bonū huic triplici ve econtrariū.i.bonū continentie/bonū gratie/bonū perseuerantie. Primū excludit concupiscentiā:secundū culpā: tertiū penā eternā:quia qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit: Matth.x.c. Iterū est aliud triplex ve.s.ve mundi/ve carnis/ve diaboli:de quo dr Apoc'.xviij.c. Ue ve ve ciuitas illa magna babylon. Sine quo fuit omnino maria: Fuit ei paup/contra primū:virgo/cōtra secundū:humilis/contra tertiū. Ideo digna est salutari/nō solū ab angelo:sed etiā ab homine magis:qui p se perditus per eā salutē inuenit. Imitant autē nos ad salutationē marie: Gabrielis exēplū/qui eā primitus salutauit/etiā anteq̄ esset mater dñi. Johannis tripudiū ꝛ resalutationis lucrum: Illā si eā salutauerim⁹/nō est tam rustica vt nos sine resalutatione dimittat. Eccl'.xlj.d. Erubesce a salutantib⁹ de silentio. Qō si fecerit/exultabit i gaudio insans.i.gaudiū ineffabile i vtero mr̄is nr̄e: vt vere possim⁹ dicē: Ecce vt facta ē vox salutatiōis tue i aurib⁹ meis/exultauit infans i vtero meo ꝛc. Hinc dicit aplūs Ro.xvi.a. Salutate mariā q̄ multū laborauit in vobis: Pro vobis orando:in egyptū fugiendo/pauptatē sustinendo. Sed q̄liter salutabis? Frequēter/fideliē/sapiēter. Frequenter:quia tota pulchra ē: Cant'.iij.a. Esa.xxiij.d. Bene cane/frequēta cāticū:vt memoria tui sit. Fideliē:vt corde/ore/ope salutes:ne merito possit dicere drā virgo illud Esa.xxix.d. Populus hic labijs me honorat:cor autē eoꝝ longe ē a me. Sapienter:vt recta intentione salutes. Quidā ei salutant nobiles puellas: vt de illarū familiaritate iactare se possint: Sic multi salutāt frequēter mariā: vt ea diligere videant. Sed tales nō resalutat:q̄ ipsa novit absēdita cordis:sicut dicit ipsa Eccl'.xxiij.d. Penetrabo oēs inferiores partes terre/ꝛ inspiciā oēs dormientes. Nota: nō sunt digni salutari a nobis: Excōmunicat⁹ dō alter⁹ legis: hostis. Diabolus excōicat⁹ est:q̄ falsificat bullā sūmi pontificis.i.formā suā/qui erat signaculum similitudinis dei: vt dicit Eccēh.xxviij.c. Iterū incēdiari⁹ fuit sacroꝝ locoꝝ.i.illoꝝ duoꝝ temploꝝ q̄ fecerat deus.s.adā ꝛ eue. Oēs ei iusti tēpla sunt dei: vt dr.i.Cor'.iij.d.et.vj.d. Templū dei sanctū est qō estis vos. Ire ei manus violentas iniecit in clericū: imo in ipsum papam.i.christū. Et quia nō habet superiorē a quo petat absolutionē ꝛ ab illo nō vult:ideo nō potest absolui.j. Reg'.ij.c. Si peccauerit vir in virū placari ei pōt deus: si autē in deū peccauerit vir/q̄s orabit p̄ eo? Ille excōmunicat⁹ salutat nos: dum peccata spūalia suggerit vt interficiat: Sicut ioab amasam salutando occidit.ij. Reg'.xx.c. Hunc resalutat q̄ ei⁹ suggestioni cōsensum p̄stat ? fit excōmunicat⁹. Roma.i.d. Non solum q̄ faciūt/sed q̄ eis cōsentiūt digni sunt morte. Nō est igit̄ salutandus vel resalutādus excōmunicat⁹.ij. Joh.j.c. Si q̄s venit ad vos ꝛ hāc doctrinā nō affert ꝛc. Nō alterius legis ē caro: cui⁹ lex ctraria est legi spūs. Roma.vij.d. Video aliā legē ꝛc. Nor autē q̄ sunt alterius legis/quidā sunt gentiles idola colentes.s.mot⁹ luxurie:qui in corde suo faciūt masculinas imagines ꝛ femininas:sicut dr Eccēh.xvj.d. Fecisti tibi imagines masculinas ꝛ fornicata es in eis. Alij sunt iudei:q̄ sacrificia et legē carnaliter seruant.i.motus gule. Alij hereticī latēter corrūpentes:id est motus sub virtutis vel necessitatis specie ad peccatū inclinātes. Primi.i. pagani sunt occidēdi gladio ab/ stinentię. Dō. Accingere gladio tuo sup femur tuū potentissime. Judei nō sunt occidendi/sed fame ꝛ miseria cruciādi. Hereticī vero sunt cōburendi igne:quia spiritui sancto cōmittēdū est/vt reuelet in talibus vtrū spūs sint ex deo. Hic hō alterius legis salutat:dū caro voluptatē suggerit. Hunc resalutat:qui consentit ꝛ excōmunicatus efficitur. Eccl'.ix.a. Cum saltatrice ne sis assiduus nec audias illam. Hostis est mūdus. Unde Jacobi.iij.a. Quicūq̄ voluerit esse amicus mūdi huius/inimicus dei constituit. Hic salutat/dū diuitias suggerit vel honores/dicens cū iuda: Aue rabbi:ꝛ osculat eum ꝛ p̄odit simul. Sed nō est resalutandus per cōsensum. Unde Pō. Diuitię si affluant nolite cor apponere. Hoc triū salutationes nō recepit maria: quia humilis ꝛ paup ? fuit/vt dictū est:ꝛ ideo merito dixit ei angelus/Aue.i.sine omni ve. ¶ Gratia plena. Foelitas nomē marie tacet angelus: vt ostēdat se ei nouū nomen ponere.s.gratia plena. Esa.lxij.a. Vocabit̄ tibi nomē nouū q̄d os dñi nouauit/per angelū.s.Tamē postea nomē marie expressit angelus q̄n dixit: Ne timeas maria. Et recte primo/gra plena/dicit:ꝛ postea/maria:quia hoc habet ex gra:vt marie nomē.i.illuminatrix interp̄tet in nobis. Et vide q̄ in salutatione p̄ginis angelus primo appellat: Aue gratia plena: Ecclesia addit:maria. Uelilabet subiūxit:Et benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Et q̄d significat hoc:nisi q̄ in salutatione p̄ginis marie/cōueniūt ecclesia triūphans ꝛ militās ꝛ synagoga q̄ per beliſabet designat? Et ideo:gratia plena/ ad deū p̄ humilitatē:ad angelos/p̄ virginitatē:ad homines/p̄ fecunditatē. Prouerb.xj.c. Mulier gratiosa.i.gratia plena: inueniet gloriā:illā.s.de qua dr Prouer.x.a. Gloria patris filius sapiēs. Et vere hanc gloriā inuenit maria: quia eundē filium cū deo patre cōmunicauit:qō fuit singularis gratie plenitudo. In hoc aūt q̄ dicit/plena:interior nō exterior gratia cōmendat. Exterior ei vana est:vt est pulchritudo/nobilitas ꝛ hmōi. Unde Prouerb.vlt'.d. Fallax gra ꝛc. Hec plenitudo gratie est fomitis extinctio/veritatis agnitio/virtutis dilectio. Primū est fuga vitioꝝ/ꝛ parat animū:secundū perficit intellectū:tertiū cōsummat affectum. Et ideo gratia plena:sed magis q̄ Stephan⁹: de quo dicit Act'.vj.b. Stephan⁹ plenus

¶ gratia ꝛ fortitudine

gratia ꝛ fortitudine ꝛc. Et min⁹ q̄ christus: de q̄ dicit Joh.j.b. Plenū gratie ꝛ veritatis. Stat igit̄ in medio virgo maria. Unde dicit Eccl'.xxiij.c. In me gratia oīs vie ꝛ veritatis: Hoc cum christo cōicat. In me oīs spes vite ꝛ virtutis: Hoc cū Stephano. Stephanus fuit plen⁹ plenitudine capta: christ⁹ plenitudine cumulata. Maria mediū eligens: fuit plena plenitudine equa. Prima sufficit:secūda est fluit. Un Joh.j.b. De plenitudine eius oēs accepimus:tertia p̄fecta est. Ista plenitudo gratie/refert̄ ad quattuor ? rutes:q̄ bus nihil melius est mortalib⁹ in hac vita: vt dicit Sap̄. viij. b. Que sūt ēperantia/prudentia/iustitia/fortitudo. Quas sicut ait quidā sanctus singulas inuenim⁹ tripliciter in maria. Ex temperātia habuit carnis pudicitiā/ sermonis modestiā/ cordis ꝛ corporis mūditiā. Ex prudentia siluit turbata/intellexit audita/rūdit sapiēter ad ꝓposita. Ex iustitia reddidit oībus qō debebat. Duris corde/gessit morē in sua desponsatione:in filij circūcisione:in legali purificatione. Afflictis exhibuit cōpassionē. Joh.ij.a. Fili vinū nō habent. Sanctis reddidit cōmunionē:q̄ erat cū mulieribꝰ ꝛ discipulis in oratiōe p̄seuerans: Act'.j.b. Ex fortitudine ꝓpositi virginitatis assumpsit/assumptā tenuit/rei tam inmēse fidē exhibuit: Fiat inq̄t mihi ſm verbū tuū. Hę sunt duodecim stellę in corona: de q̄bus dicit Apocal'.xij.a. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus ei⁹ ꝛ in capite ei⁹ corona duodecim stellaruꝫ. Quas tñ duodecim stellas dicit beat⁹ Bern̄. duodecim ſrogatiuas virginis:ꝓpter quas etiā dicit gratia plena: Quattuor sūt celi:q̄tuōr carnis:quattuor cordis. Fulserūt ei quasi stellę de eglo/ marię generatio/angelica salutatio/spiritussancti supuētio/ sīlij dei venerabilis cōceptio. Fulserunt in carne quattuor:q̄ fuit virginitas p̄miceria/sine corruptione fecūda/sine grauida te grauida/sine dolore puerpera. Fulserūt in corde quattuor: deuotio humilitatis:reuerētia pudoris:magnitudo credulitatis:martyrīū cordis. Propter primas dicit/dñs tecū: ꝓpt̄ fecūdas/benedicta tu inter mulieres:.ꝓpter tertias/gratia plena. Propter oēs dicit Prouer.vlt'.d. Multę filię cōgregauerūt diuitias ꝛc. Uel/In mulierib⁹.i.inter mulieres: sicut dicit .j.eodē.d.beliſabet: vt/inter/dicat mediū participatiōe. Quę dā ei mulieres sunt benedicte ꝛ virgines/sed insecunde: quędā benedicte ꝛ fecunde/sed nō virgines:sola maria benedicta virgo ꝛ fecūda:ꝛ ideo inter mulieres benedicta. Eccl'.x.g. Inter benedictos benedicet.j.xiiij.a. Maria optimā partē elegit.s.virginitatē ꝛ fecunditatē:q̄ nunq̄ pace habuerunt/nunc in virgine cōcordauerūt. Unde quidā. Partus ꝛ integritas discordes rpe longo: Uirginis in gremio federa pacis habēt. Sciebat beata virgo oēs maledictas esse in matre sua eua:iō audiens se in mulieribus benedici/ turbata cogitabat qualis esset ista salutatio:q̄ mulierem dicebat ꝛ benedicēā. Hucusq̄ durat angeli salutatio:decē dictionibus cōsūmata. Et merito quia p̄ illā erat angelorū ordo decimus reparandus:ꝛ homo habens drachmas decē ꝛ si pdiderit drachmā vnā: nōne accēdit lumen ꝛ euertit domū ꝛ querit diligēter/ donec inueniat? b ¶ Que cū audisset turbata est in sermone eius: ꝓ insolita ꝛ vsq̄ tūc inaudita saluratiōe. Audierat ei angelos frequenter locutos mulieribus ꝛ viris: Audierat etiā benedictiones legis in Deut'.xxviij.a. Sed talē salutationē/talē benedictionē nusq̄ audiuit:ideo turbata est:sed nō est locuta: vt pote filia et imitatrix dauid:qui dicit: Turbatus sum ꝛ nō sū locutus. Et nota ordinem. Primo salutat:ꝛ secūdo audit: tertio turbat ꝛ tñ siler. Or salutat/diuine est dignatiōis. Or audit/virtus est mansuetudinis: Juxta illud Jaco.j.c. In mansuetudine suscipite insitum verbū. Or turbat/virginei est pudoris:que nō modica gratia est. Eccl'.xxvj.c. Gratia sup gratiā/mulier sancta ꝛ pudorata. Or autē tacuit/sapientię fuit: q̄ etiā stultus si tacuerit sapiens reputabit: Prouer.xvij. d. Eccl'.xxij.d. Audi tacens simul ꝛ queręs. Unde ꝛ beata virgo postq̄ audiens tacuit/ꝛ tacens audiuit/quęsiuit: Quō fiet istud. Sed ne fatua putaretur eius quęstio/subiūxit rationem dubitationis suę: Quoniā virū non cognosco.i.me nō cognituꝝ ꝓposui/ꝛ in ꝓposito pseuero. Et norant in hac serie verboꝝ beatę virginis/ser virtutes: quę in beata virgine singulariter emicuerunt. Uerecūdia/cū turbat: prudentia/ cū tacens cogitat quid dicat aut quid respōdeat: Iste duę cōiunguntq̄ſ vna sine altera sępe et multis occasio fuit mali. Sunt ei aliqui ex verecundia indiscreti: vt audita minus discutiant:ꝛ ideo indiscrete respondent. Alij ex prudentia ꝓsumētes/ꝛ inuerecundi odiosi efficiunt: Beata virgo vtrūq̄ seruauit. Tertia virtus est modestia sermonis: quę notatur: ibi: Quomodo fiet istud. Sat' ei modestia fuit hęc quęstio. Et recte post prudentiā sequitur modestia: quia imprudētia ꝑperos facit ad loquendum ꝛ pliros. Quarta virtus est im-

¶ mobile ꝓpositū

me cum esset mundum: quia virginitas socia fuit humilitatis. Sic helisęus impleri fecit vasa vacua. iiij. Reg'.iiij.a. Solitudo meruit secū habere dñm:q̄ ve soli Eccs.iij.c. Sic igit̄ gratia plena/ꝓpter humilitatē: dñs tecū/ꝑpter solitudinē. Sequit: b ¶ Benedicta tu: ꝓpter virginitatem. Et ꝑ meritō: q̄ amote virginitatis maledictus legis ꝛtempsit. Sic dñs vacuos replet: solitarios comitat/ eis qui maledicta hoīm vilipendūt/reddit benedictionē ꝓ maledictione. Econtrario plenos euacuabit. Job. xx.b. Diuitias quas deuorauit euomet:ꝛ de ventre eius extrahet eas deꝰ.j. eodē.c. Eſurientes impleuit bonis ꝛc. Comitatos a turbis solitarios facit. Sap̄.vj.a. Discite iudices finiū terrę ꝛc. Illos qui querūt hominū benedictionē/maledicit.j.vj.d. Ue vobis cū benedixerint vobis oēs homes. Contra hęc tria elegit sibi dnid solitudinē/vacuitatē/maledictionē. Unde in Pō. Respice in me ꝛ miserere mei:q̄m vnicus ꝛ paup sum ego. Unicus: id est solitarius:paup̄:id est vacuus. De tertio dicitur alibi. Maledicent illi ꝛ tu benedices.q.d.solitarium comitare/ vacuū reple/ꝛ benedic maledictū. In his tribus tria nobis ꝛmmolanda ꝓponit angelus. Primū vt placeam⁹ dño: secundū vt dirigamur ab eo:tertiū vt vtiles simus ꝓximo. Bene autem/ dominus tecū/ponit in medio:q̄ gratiā cōsequat ad dcū:ꝛ fructificare facit ad ꝓximū. c ¶ In mulierib⁹.i.supra mulieres:quia oēs alię maledicte fuerunt in matre sua eua: Gen. iij.c. Tu sola in mulierib⁹ benedicta. Judic'.v.d. Benedicta inter mulieres iahel:id est sup mulieres:q̄ opera meliora fuerunt in te q̄ in alijs. Virgo peperisti:patrē tuū genuisti:portantē te portasti:nutrientē lactasti: vacua ꝛ plena: humilis et sublimis:pauper ꝛ diues in vnū fuisti:q̄ ante in nulla mulere potuit inueniri. Prouer. vlt'.d. Multę filię cōgregauerūt diuitias ꝛc. Uel/In mulierib⁹.i.inter mulieres: sicut dicit .j.eodē.d.beliſabet: vt/inter/dicat mediū participatiōe. Quę dā ei mulieres sunt benedicte ꝛ virgines/sed insecunde: quędā benedicte ꝛ fecunde/sed nō virgines:sola maria benedicta virgo ꝛ fecūda:ꝛ ideo inter mulieres benedicta. Eccl'.x.g. Inter benedictos benedicet.j.xiiij.a. Maria optimā partē elegit.s.virginitatē ꝛ fecunditatē:q̄ nunq̄ pace habuerunt/nunc in virgine cōcordauerūt. Unde quidā. Partus ꝛ integritas discordes rpe longo: Uirginis in gremio federa pacis habēt. Sciebat beata virgo oēs maledictas esse in matre sua eua:iō audiens se in mulieribus benedici/ turbata cogitabat qualis esset ista salutatio:q̄ mulierem dicebat ꝛ benedicēā. Hucusq̄ durat angeli salutatio:decē dictionibus cōsūmata. Et merito quia p̄ illā erat angelorū ordo decimus reparandus:ꝛ homo habens drachmas decē ꝛ si pdiderit drachmā vnā: nōne accēdit lumen ꝛ euertit domū ꝛ querit diligēter/ donec inueniat? b ¶ Que cū audisset turbata est in sermone eius: ꝓ insolita ꝛ vsq̄ tūc inaudita saluratiōe. Audierat ei angelos frequenter locutos mulieribus ꝛ viris: Audierat etiā benedictiones legis in Deut'.xxviij.a. Sed talē salutationē/talē benedictionē nusq̄ audiuit:ideo turbata est:sed nō est locuta: vt pote filia et imitatrix dauid:qui dicit: Turbatus sum ꝛ nō sū locutus. Et nota ordinem. Primo salutat:ꝛ secūdo audit: tertio turbat ꝛ tñ siler. Or salutat/diuine est dignatiōis. Or audit/virtus est mansuetudinis: Juxta illud Jaco.j.c. In mansuetudine suscipite insitum verbū. Or turbat/virginei est pudoris:que nō modica gratia est. Eccl'.xxvj.c. Gratia sup gratiā/mulier sancta ꝛ pudorata. Or autē tacuit/sapientię fuit: q̄ etiā stultus si tacuerit sapiens reputabit: Prouer.xvij. d. Eccl'.xxij.d. Audi tacens simul ꝛ queręs. Unde ꝛ beata virgo postq̄ audiens tacuit/ꝛ tacens audiuit/quęsiuit: Quō fiet istud. Sed ne fatua putaretur eius quęstio/subiūxit rationem dubitationis suę: Quoniā virū non cognosco.i.me nō cognituꝝ ꝓposui/ꝛ in ꝓposito pseuero. Et norant in hac serie verboꝝ beatę virginis/ser virtutes: quę in beata virgine singulariter emicuerunt. Uerecūdia/cū turbat: prudentia/ cū tacens cogitat quid dicat aut quid respōdeat: Iste duę cōiunguntq̄ſ vna sine altera sępe et multis occasio fuit mali. Sunt ei aliqui ex verecundia indiscreti: vt audita minus discutiant:ꝛ ideo indiscrete respondent. Alij ex prudentia ꝓsumētes/ꝛ inuerecundi odiosi efficiunt: Beata virgo vtrūq̄ seruauit. Tertia virtus est modestia sermonis: quę notatur: ibi: Quomodo fiet istud. Sat' ei modestia fuit hęc quęstio. Et recte post prudentiā sequitur modestia: quia imprudētia ꝑperos facit ad loquendum ꝛ pliros. Quarta virtus est im-

Qualiꝫ salutanda sit beata virgo

§ ad eā dixit: Aue grā plena

Qui nō sūt a nob⁹ salutādi

Pō.44.

Pō.61.

Versus

Al. charitatis

Pō.15.b.

Pō.76.

Pō.24.

Pō.108.

Versus

Dō

Mota ser virtutes singulariter i beata ꝙ gine emicuerunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mobile ppositū castitat⁹: q̄ notat ibi: Qm̄ virū nō cognosco. Quinta est humilitas/que notat ibi: Ecce ancilla dñi. Sexta fidei magnanimitas: q̄ notat ibi: Fiat mihi sm̄ verbū tuū. Et istę duę similiter recte iunguntur: quia sepe humilitas pusillanimes cōsueuit facere/vel magnanimitas arrogantes.

Istas virtutes marie significauit salomon in. Reg⁹. x.c. vbi dr: Fecit rex salomō thronum de ebore grāde: et vestiuit eum auro fulgo nimis: q̄ habebat ser gradus. Dia iussit sedes sapientię. Sed beata ihu q̄dā singulari priuilegio thronus. i. sedes regia dr: q̄ regū regē concepit in vtero et portauit et peperit. Ex ebore fecit: q̄ in virginis castitate sibi cōplacuit: Ebur em̄ ē os elephātis candidū/carne et cute carens: sic beata ihu cute inanis gloriej et carne carnalis cōcupiscētię carens: tota candida fuit p omnimodā castitatem: Grandē apud deū licet apud se modicā. Et vestiuit eum auro fulgo nimis. i. charitate eximia decorauit: Quę habebat ser gradus. i. sex q̄dictas vtutes: Verecundiā/prudentiā/modestiā/imobile/ppositū castitatis/humilitatē/fidei magnanimitatē. Quattuor primas tangit/Ecē⁹. xxvj. c. Mulier sensata et tacita/nō est imitatio eruditę aię: gra sup gratiā/mulier sancta et pudorata. Sensata fuit bta virgo in discussione salutationis: tacita in dilatione et breuitate responsionis: sancta. i. firma et munda in pposito castitatis: pudorata in motu turbationis. Hic locuta inuenit ihu magna: Sed nunq̄ inuenis/et reuoluat libros ipsam locutam nisi angelo et helisabet cognatę suę et filio suo et ministris nuptiarū: Job. ij. a. Nec⁹ em̄ cū Ioseph viro suo vnq̄ iuenes fuisse locutā: In quo notat q̄ puella inuenis vel sanctimonialis/vel q̄libet claustralis rarissime debet loqui: et tūc cū deo in oone et lectione: aut cū angelo. i. cū sacerdote angelice cōuersationis in cōfessione: aut cū helisabet vetula. i. cū matura et sancta muliere in mutua sed rara cōsolatione: aut cū ministris in necessariorū postulatione. Ecclj. xxij. b. Adolescēs loquere in tua causa vix cū necesse fuerit etc. Ideo turbata est maria: quia silentiū diligebat. Sed q̄ silentium prudens cogitatio comitat vel comitari debet: ne sit cor otiosum ore tacente: ideo sequitur: a ¶Et cogitabat qlis esset ista saluatio. Et merito cogitabat: Sciebat em̄ ihu prudentissima q̄ angelus sathanę sepe transfigurat se in angelum lucis. ij. Cor⁹. xj. c. Et quia nimiū simplex et humilis erat: nihil tale penit⁹ sperabat: et ideo cogitabat qualis esset ista salutatio q̄ venerabilis/q̄ admirabilis/q̄ sublimis/q̄ salutar⁹: per cā em̄ totus sanat⁹ est mūdus: in quo non erat a planta pedis vsq̄ ad verticē sanitas: Esa. j. b. Intuitus angelus virginē dubiā et pauidā despiciens: cōsolatus est pauidā/confirmauit dubiā/ac familiariter vocans ex nomine ait: b ¶Ne timeas maria: inuenisti em̄ gratiā apud deū: quā nemo ante te potuit inuenire. Inuenisti q̄ eua amiserat: inuenisti q̄ ihu visti vbi erat. i. apud deū: q̄ est loc⁹ gratiarū: nō apud mundū/cui⁹ gratia/gratia est fatuo⁹. De qua Ecclj. xx. b. Gratię sapientię tuo⁹ effundent. Sed quā gratiā inuenit beata virgo? Beatus Bern⁹. Dei/et hominū pacē/mortis destructionē/vitę reparationē. Nec dicit angelus: habes gratiā apud deū: sed inuenisti/quia res habita et ppria custodit: res inuenta restituit illis q̄ amiserant. Quia igit nō sibi soli retentura erat gratiā: sed omnibus q̄ eā amiserāt restituturā: ideo dixit angelus/inuenisti. q. d. nō debes tibi abscondere/quia nō est tua: sed in aperto in cōmuni ponere: vt cuiuscūq⁹ fuerit rem suā possideat sicut iustum est. Ideo plena gratia dicta ē supra: quia gratiā omniuz inuenit. Currāt igit peccatores ad virginē: qui gratiā amiserunt peccando: et eam inuenięt apud eā humiliter salutando: et secure dicant: Redde nobis rem nostrā quā inuenisti. Nec negare poterit se inuenisse: quia hoc angelus attestat. Sic enim: c ¶Inuenisti etc. Non meruisti/nō emisti: quia iā non esset gratia: sed gratis accepisti/et ideo gratiā inuenisti. Vlij aurū et argentū inuenit fodientes in terra: sicut dicit Baruch. iij. b. Qui argentū thesauriçant et aurū: in quo cōfidunt homines etc. Sed maria gratiā inuenit quā quęsuit in cęlo. Sed ne dubia

Ar. † pmissionis

gmaneret virgo angelicę† ppositionis signū certissimū et pro pinquissimū dat ei angelus/dicēs: d ¶Ecce cōcipies in vtero et paries filiū: et vocabis nomen eius ihesum: id est omnia saluatorē: Ipse em̄ saluū faciet populum suū a peccatis eorū: Matth. j. d. Ecce/aduerbiū est demonstrandi: q̄ demonstrat indemonstrabilē/inuisibilem/lucem habitantem inaccessibilem: sed iam factum visibilem et demonstrabilem. Quia verbū caro factū est in vtero virginali. Dicens igitur: Ecce: incitat nos ad intuendū aliquid nouū et mirabile. Sō diu ante intuitus Hieremias. xxxi. d. dixit: Nouum faciet dñs super terrā: fęmina circumdabit virum etc. Ecclj. xxxvj. b. Inno/ua signa: innuta mirabilia. Immutata sunt mirabilia. Nō voluit fieri deus: et de⁹ factus est hō. De viro facta est mulier: nūc de mulierę fact⁹ ē vir. Nūq̄ quid nō hęc mirabilia immutata. i. in melius mutata? Sed et signa sūt innouata. Olim virga floruit/modo virgo peperit. Olim serpens eneus in pālo fixus aspicientes sanabat: nunc christus in cruce affixus credentes sanat. e ¶In vtero/dicit. i. ex causa intrinseca: nō sicut alię mulieres q̄ recipiūt ab extrinseco vnde concipiūt. f ¶Et paries filiū: sine parturitione media. In alijs mulierib⁹ parturitio media est inter conceptū et partū: in ihū vo conceptū sequit partus imediate. Esaię. vlt⁹. c. Anteq̄ parturiret peperit: anteq̄ veniret partus eius peperit malculū: quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit huic simile? g ¶Et vocabis nomē eius ihesum. Hoc em̄ est nomen nouū q̄d os dñi nōiauit: Esa. lxij. a. In istius iesu typo duos legim⁹ fuisse iesus: quoz vnus populū israel de babylone eduxit: alius in terram pmissionis introduxit. Uterq̄ populum suū ab hostib⁹ defendit: sed neuter a peccatis saluauit: Hic aūt iesus et de babylone educit/et in terrā viuentiū introducit/et a peccatis saluat populū suum: q̄ magnū est: Et ideo sequit. h ¶Hic erit magnus. Et q̄ magnus? Ita magn⁹: q/i ¶Filius altissimi vocabit. i. dei patris. An nō magnus: cuius magnitudinis nō est finis? Et quis tā magnus sicut deus noster? Et bene dixit: hic erit magn⁹: quia ille idē qui erat deus magnus: futurus erat hō magnus. Bene ergo/erit magnus: magn⁹ deus/magn⁹ hō/magn⁹ doctor/magn⁹ pheta/magnus sacerdos: magnus erit/magna faciet: quia potens est et sanctū nomē eius. Et vere sanctū: quia filius altissimi vocabit. Uel ideo dicit/erit magnus: quia primo fact⁹ ē parvus: sicut dr Esa. ix. b. Paruulus natus est nobis: vt nos magnos efficeret. Et in hoc qualiter possim⁹ magni fieri ostendit. i. si primo fiamus paruuli sicut ipse: Quia qui se humiliat exaltabit. j. xiiij. c. k ¶Et dabit illi dñs deus sedē dauid patris eius. Beatus Bern⁹. Quō dedit deus sedem dauid patris sui cū regnauerit in hierusalē: Quinimmo turbis volentib⁹ eū cōstituere regē aufugit: Joh. vj. b. Et ante pilatū dixit: Regnū meū nō est de hoc mūdo: Joh. xviij. g. Sz nouimus aliam hierusalē multo nobiliorē/multo ditiorem in qua regnauit iesus: De qua dicit Gal. iiij. d. Illa quę sursum ē hierusalem/quę est mater nostra: Illam puto hic significatā/illo vsū loquēdi quo solet poni significans p significato. Sedes ergo dauid: nō figuratiua/sed vera: non tēporalis/sed eterna: non terrena/sed celestis est ecclesia militans et triūphans: quę vtraq̄ dicit sedes dauid: quia significata per illā. Primā sedē dedit ei deus in gentiū et iudeoz conuersione. Unde et in matheo et luca super pullum et asinam legitur sedisse. Secundam sedē dedit ei in ascēsione. De tma dr in Pſ. De fructu vētris tui ponā sup sedē

Dat. 21. a. j. 19. f. Pſ. 131.

Moraliter: Exprimit hic ordo et pgressus hominis a statu culpę vsq̄ ad statū glorię. Primo dicit marię. i. animę peccatrici: d ¶Ecce cōcipies in vtero: per cōtritionē. f ¶Et paries filiū: per cōfessionē. g ¶Et vocabis nomen eius ihesum: per satisfactionē. Non em̄ nomen iesu habere potest/nisi per opera satisfactionis: q̄bus se et alios saluat. h ¶Hic erit magnus: per famā et bonam opinionē. j. Timoth. iij. b. Oportet eū bonum testimoniū habere ab his qui foris sunt. i ¶Et filius altissimi vocabit: per discordantiū pacificationem: per odientiā dilectionē: per indigentiū subuentionez. In his em̄ tribus nomē filij altissimi obtinet. In pacificatione discordantiū: Un Matth. v. a. Beati pacifici etc. In amore odientiū: Unde Matth. v. g. Diligite inimicos vestros vt sitis filij patris vestri qui in cęlis est. In subuentione oppressorum: Unde Eccli. iiij. b. In iudicando esto pupillis misericors vt pater/et eris velut filius altissimi. Et post hęc bene sequitur k ¶Et dabit illi dñs deus sedem dauid patris eius: Quia nisi q̄dicta habuerit q̄ nō debet in glatione pmoueri:

✳ Sicut illi de q̄bus

Moraliter

A ſ tui ponā sup sedē tuā. D: secūda dr Esa. ix. b. Sup soliū dauid et sup regnū eius sedebit. Sed quare potius dicit ecclesia sedes dauid q̄ abraā vel isaac vel iacob: et christus filius dauid potius q̄ abraā vel isaac vel iacob? Credo ppter tria

Dauid christū repsentat ppter tria

q̄ fuerūt in dauid: in q̄bus potissime christū repsentat. Primū ē pietas qua suscepit iopes. j. Reg⁹. xvij. a.

Dieb. 4. c

a ēt regnabit i domo iacob in ęternū: et regni ei⁹ nō erit finis. Locuenerūt ad dauid oēs q̄ erāt i angustia constituti et oppressi ere alieno et amaro

Pſ. 9.

ato: et factus est eoz pincepS: Sic christus. Pſ. Tibi derelictus est paup etc. Secūdū ē humilitas. j. Reg⁹. xviij. c. Quęsieruntis rex isrl etc. Et christ⁹:

Pſ. 21.

Pſ. Ego sū vermis et nō hō. Tertiū est māsuetudo q̄ sustinuit patienter cōtumelias semeii. Reg⁹. xvj. b. Et dñs cōtumelias et blasphemias iudeoz um: Matth. xij. b. In beelzebub etc. Joh. viij. f. Mone bñ dicim⁹ nos etc. Quartū est q̄d dauid rex et pphet⁹: sic christus: q̄d nō alij. a ¶Et regnabit in domo iacob. i. in familia iacob: q̄ est cōgregatio electorū: in q̄bus regnat hic p gratiā/in futuro p gloriā. Per hoc etiā q̄d dicit/i domo: notat paucitas: q̄ multi vocati/pauci vero electi: sed tamen regnū eius manebit in ęternum. b ¶Et regni eius nō erit finis. Esa. ix. b. Pacis eius nō erit finis. Dan. vij. d. Potestas eius potestas ęterna. Beatus Bern⁹. Beati in q̄bus regnabit iesus: q̄ et ipsi cū eo regnabūt: et regni eoz nō erit finis. O q̄ gloziosum est regnum illud/in quo reges cōgregati conuenerunt in vnum ad laudādum et glorificandū eum qui super omnes est: rex regū et dñs dñantiū: et de ei⁹ splēdidissima ꝓtemplatione fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoz: Matth. xiij. f.

Moraliter

✳ Sicut illi de q̄bus Osee. viij. a. Regnauerūt et nō ex me. a ¶Et regnabit in domo iacob in eternū: nō supra domū. j. Petri. v. a. Nō quasi dominātes in clero. Eccl⁹. xxvij. a. Rectorē te posuerūt etc. Sz quō dicit/In eternū/cū omnis glatio sit cessatura i futuro. Un. j. Cor⁹. xv. c. Deinde finis cū tradiderit regnū deo et patri/cū euacuauerit oēm principatū et potestatē et virtutē. Sz in glatione duo sūt: bonoz et onus. Bonis glatis q̄ onus emulant nō bonoz em/tollet onus et remanebit bonoz eternus. Ecōtrario malis qui emulant bonorē et nō onus/ tollet bonoz et remanebit onus. Un Eccl⁹. xxj. f. Prophane impie dux israel/cui⁹ venit dies in tpe iniquitatis finita: hęc dicit dñs deus: auser cidarim/tolle coronā. Et ita etiā cessabit et remanebit glatio et bonis et malis. Propter q̄ dicit salomon. Prouer. xxvij. b. Diligēter agnosce vultū pecoris tui etc. Nō em̄ habebis iugiter potestatē: sed corona tribuet tibi in generatione et generationē: Si bonus fuisti/corona glorię et honoris: de qua Eccl⁹. xxij. a. Rectorē te posuerūt etc. Et. j. Cura illoz habe/vt leteris ppter illos: et ornamētū gratię accipias/coronā: et dignitatē cōsequaris cōgregatiōis. Si malus fuisti/coronā ignominię et tribulationis: de q̄ Esa. xij. c. Coronās coronabit te tribulatiōe etc. Sequit: c ¶Et regni ei⁹ nō erit finis. Hic est fructus et finis fidelis administrationis: vt in ppetuū regnet cū dño q̄ tibi fideliter ministrauit. Joh. xij. d. Si q̄s mihi/nō sibi ministrauerit/me sequatur: et vbi sum ego/illic et minister meus erit. Et notanter hic q̄tuoz circa bonū glatum. Canonica electio: ibi: Et dabit illi dñs. Electi humilitas: ibi: Sedē dauid. Regiminis dignitas: ibi: Et regnabit i domo iacob. Laboris vtilitas: ibi: Et regni eius nō erit finis. d ¶Dixit aūt maria ad angelū. Sicut dicit auctoritas. B. verecūdia sororū est cōtinētię: et adeo fideles sorores sūt vt plerūq̄ malit vtralibet dānum ppriū tcurrere q̄ sororis sue incōmodū sustinere. Semp tñ verecundia cedit cōtinētię. Unde sulamna timēs ꝓtinentię periculū/verecūdia cedente clamauit: Dan. xiij. c. Sic et ego maria audito virginitatis periculo. i. q̄ mater deberet fieri/rupto verecūdię freno ꝓmeditata diu nec modū reperies quō q̄ posset fieri saluo virginitatis ppōsito: nō de re dubitās/ sz de modo: dixit ad angelū: c ¶Quō fiet istud. Glo. Ut cōcipiam et pariā: q̄ pmanere i virginitate disposui? Unde dicit: f ¶Qm̄ virū nō cognosco. Glo. Liquet ergo q̄d faciēdū credit: q̄ quō fieret q̄rit. Nec dubitabat virginē parturā: Legerat em̄ Esa. vij. c. Ecce virgo cōcipiet etc. Sciebat q̄z q̄ impleri oportebat q̄d ab angelo audierat: sed quō fieret nō legerat: nec ab angelo audierat quo ordine impleri debeat/ideo requirit: q̄ hoc mysteriū a seculis absconditū/a pphetis nō fidelibus/angelo est reseruatū. Et ideo dicit ad angelū: Quō fiet istud. In quo verbo satis seruauit verecundiā si quis aduerat cui/quid/vbi/quātum/quotiens/qñ/et quō sit locuta. Cui: nō cuilibet/sed angelo. Ubi: In cōclaui: Nō em̄ debet mulier in publico loqui/sed tacere et domi virū interrogare. j. Corinth. xiij. g. Quotiēs? Septies. Quātū? Breuiter. Bis locuta est angelo: et vtrobiq̄ breuiter: Quō fiet istud: Et ecce ancilla dñi etc. Bis helisabet. Primo salutādo: postea in laudē dñi, pumpēdo: Magnificat aīa mea dominuz etc. Bis filio. Semel in tēplo: Fili q̄d fecisti etc. Semel in nuptijs: Uinū nō habēt. Septimo locuta est ministris: Facite quecunq̄ dixerit vobis. In nullo verbo dicit effluxisse nisi in cātico. Sic mulier raro et domi breuiter loquat/nisi in oratione et diuine laudis cōfessione. Tēpus locutionis inuenies si aduertis: tarde: bis interrogata/diu ꝓmeditata respondit. Q̄ inuite hueniret virū loquēdo vel iret ad eū loqui: quę nec angelo venienti ad se et salutanti et bona ꝓmittenti: et ideo bis allocuto eū vir ac/quicuit loqui vnū verbū. In quo quies et taciturnitas ꝓponitur mulierib⁹ emulanda. Eccl⁹. xxxj. b. Audi tacēs et p reuerētia accedet tibi bona gratia. Erubescat igit mulier salomonis et ci similes: Garrula et vaga etc. Prouer. vij. b. In modo etiam loquēdi seruanda est verecundia: vt tacite nō clamose loquat mulier: siue respondens siue querēs. j. Timoth. ij. d. Docere aūt mulieri nō ꝓmitto etc. Tolerabile est aūt verecundię detrimētū: tū ꝓpter castitatis periculū/tū ꝓpter deuotionis affectū/tū ꝓpter diuini amoris augmentū: Ex quo maria tam amplius nō valens silere: Dixit ad angelū: quomodo fiet istud. Et nota: infirm⁹ anim⁹ sic solet ad laudes ppias q̄tolli/sicut pauo: sic ad magnas ꝓmissiones inani lęticia dissolui/vt sara: Beñ. xviij. b. Uel sue infirmitatis cōscius/ de ꝓmissionis magnitudine dubitare/vt zacharias. Maria vero sup oēs est: q̄ nec ad laudē elata est/sz turbata: nec ad magnā ꝓmissionē inaniter risit: nec infideliter hesitauit/sed modū et ordinē prudēter interrogauit. Eccl⁹. xxxj. b. Audi tacens simul et querens. Audire fidei est: q̄ ex auditu fides: Roma. x. c. Tacere spei. Esa. xxx. d. In silētio et i spe erit fortitudo vra. Quę rere charitatis: q̄ garrula res amor est. Sed q̄ prudens erat virgo: nō solū q̄d loquerē attēdit: sz cui? et q̄d deceret eā loqui ꝓsiderauit: Ideo bñ dicit: d ¶Dixit aūt maria ad angelū: nō illa vel illi. q. d. vt maria et vt ad angelū locuta est. Decebat em̄ mariā breuiter et tacite loqui/et ꝓpositā cōtinētiā/protestari: maxime vbi ei⁹ periculū videbat iminere. Itē vt ad angelū quē interrogari breuiter quasi sapientē oportebat. Eccl⁹. vj. d. Si videt⁹ sensatū/cuigula ad eū. Sic mulier samaritana scięs iesū esse ꝓphetā/gsiuit Joh. iiij. c. Et maria scięs esse angelū dñi dixit: Quō fiet istud/qm̄ virum nō cognosco. Eccl⁹. xij. a. Qui cito credit leuis et corde. Eua leuis fuit corde q̄ cito credidit: nec verbū nec loquētē discutiēs facile ꝓsensit. Quippe duplici funiculo trahebat: q̄ ꝓmittebat sublimitas suadebat voluptas: ad q̄ homies facile inclinant. Sed maria neutrū voluit: q̄ humilis et virgo fuit: sz vtilitatē nō solum ꝓpriā/sz cōem desiderās prudēter queſuit: quō fiet istud/q̄d tu dicis/vt virgo cōcipiā et pariā filiū. Interlū. Ecce tāgit q̄ ipsa vouerat castitatē etc. Qm̄ virū nō cognosco. i. me non cognituram ꝓposui et i ꝓposito pseuero. Felix ꝓpositū istud: in quo firmitas cōuenit puritati. Mā quantūlibet pura fuerit deliberatio: min⁹ habet si defuerit fortitudo et consilij firmitas. Ubi nō ē puritas/nō fruct⁹ obtinet gratiā/sz obstinatiōis incurrit offensam. Sta bona ꝓgo vtrūq̄ habuit et ꝓsiti puritatē et ꝓsilij firmitatē. Prouer. vlt⁹. d. Fortitudo et decor indumētū ei⁹. Decor in ꝓposito cōtinētię: fortitudo in cōsilij firmitate. Cañ. vij. b. Collū tuū sicut turris eburnea. Collum ecclesię/caput iūgens corpori/est beata virgo: turris ꝓpter firmitatē: eburnea ꝓpter castitatē. Mota beata virgo nō in ꝓprio studio cōtenta ē/ quō fieret mater dei: sz credens q̄ oīa possibilia sunt apud deū/gerit modū. Prouer. xij. a. Qui cōsidit in cogitationib⁹ suis/impie agit. Itē. xxviij. d. Qui confidit in corde suo/stultus est. Sicut em̄ ꝓ sunt sensus hominis in malū: ita cogitationes in errorē. Prouer. xxv. a. Gloria regis est inuestigare sermonē. i. interrogare nō cōmentari. Exemplum de heremita q̄ iuit vt interrogaret: et habuit angelus obuium: qui docuit eū q̄d primo p senū potuit iuenire. Eccl⁹. viij. b. Nō te ꝓtereat narratio seniorū etc. Nota hic tria circa mariā matrē iesu: q̄ debēt esse i glato: q̄ debet iesū primo cōcipere in se bñ viuēdo: et postea parere alijs ꝓdicādo. Gal. iiij. c. Filioli mei quos iterum parturio donec christus formet⁹ in vobis. Primū est magnanimitas fidei in credulitate ꝓmissi:

Gen. 8. d

In glato debent esse tria

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S secundū prudētia in interrogatione modi: tertiū stabilitas in firmitate ppositi. Matth.xxiij.d. Quis putas ē fidelis seruꝰ ⁊ prudēs ⁊c. ¶ Paral.xx.b. Viri fortissimi ⁊ optimi pugnatores tenentes clypeū ⁊ hastā: facies eoꝝ ꝙsi facies leonis: ⁊ velociores ꝙsi capreę in montibꝰ. Jn leone magnanimitas: in capra prudētia: p fortissimi stabilitas designat. Jgit nec puuli .i. insipientes: nec senes .i. pusillanimes: nec mulieres .i. instabiles sunt apti ad bellū dñi .i. ad ꝓlationē.

a cognosco. Et rēspōdens angelus dixit ei. Spūssanctus
b supueniet i te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Jdeoq;
c ⁊ qđ nascetur ex te sanctum
d vocabit filius dei. Et ecce
e helisabet cognata tua: et ipa
f concepit filiū in senectute sua.

De pmo vr Egecb.i. Apoc.4.b c. Scta alalia erāt plena oculis ante ⁊ retro. De secūdo Eccl.vij.a. Noli grere fieri iudex nisi ⁊c. i. nisi sis magnanim⁹. De tertio .ij. Paral.xx.d. Cōfidēt state/ ⁊ videbitis auxilium dñi sup vos. Qui ꝙ paruulus vel senex vel mulier fuerit/ si vocet ad ħ vt fiat mater iesu. i. ad ꝓlationē vel ministeriū/ dicat secure: Quō fiet istud qm virū nō cognosco. i. viri, ꝓpietates nō habeo. s. magnanimitatē/ prudētiā/ stabilitatē. Esa.iij.b. Nō sum medic⁹/ ⁊ in domo mea nō ē panis neq; vestimētū: nolite me constituere principem populi. Sequit: a ¶ Et respondens angelus dixit ei. Dixerat angelus virginē paritura filium quę sui, ppositi cōscia ⁊ diuinę potestatis nō ignara/ rem nō dubitans: sed modū nescies/ dixit: Quomodo ⁊c. Et respondens angelus de modo certificauit: ⁊ hoc est: Respondeo ⁊c. b ¶ Spūssanctus .i. gratia spiritussancti. Et idem intelligit p hoc qđ sequtur: c ¶ Et virtus altissimi ⁊c. Vñ dicit Glo. Spūs nomen est omnis gratię ꝙ a deo inspirat. Jdeo merito ḡrit trūs Bern. Supius dicta est/ gra plena: ⁊ nūc quō vr: Spūssanct⁹ supueniet in te: Nunqd potuit impleri gra ⁊ nondū habere spm sctm: cū sit ipse datoꝛ gratiaꝝ? Si aūt ia inerat: quō supuēturꝰ nouiter ꝛpromittit? An forte ideo nō dixit simplicit/ veniet: sed addit/ sup: quia ⁊ prius qđē inerat p multā gratiā: sed nūc supuēturꝰ nūciatur ꝓpter abundātioris gre plenitudinē quā effusurꝰ ē sup illam? Sed cū plena iam sit: quō illud amplius capere poterit? Sed prior gra mentē ei⁹ tm replcuerat/ sequēs etiā vtrē repleuit.

f b ¶ Spūssanct⁹. Chrysostom⁹ exponit de filio dei. Joh.iiij. d. Deus spūs ē. Thren.iij.d. Spūs oris nr̄i ⁊c. c ¶ Supueniet in te. Hoc dicit ad differētiā mali spūs: qui venit de subter. s. vlt⁹. f. Quid turbati estis ⁊ cogitationes ascēdūt in corda vestra? Esa.xlv.b. Rorate cęli desup. d ¶ Et virtus altissimi. i. spūssanc⁹/ siue gra spūssancti. e ¶ Obumbrabit tibi. i. refrigerabit te fomitē extinguēdo. Vñ Glo. Superueniēs spūs in ꝙginē ⁊ mentē illi⁹ a sorde vitioꝝ castificauit. Et nota/ q̄ pōt esse intrāsitio/ vbi dictū ē: a sorde vitioꝝ. i. a vitijs quę sunt sordes: vel trāsitio/ vt sit sensus: a sorde. i. a fomite vitioꝝ. Vñ dicit Jnterlin. ꝙ ola incētiua vitioꝝ. Jtē/ Obumbrabit/ cōtra oēm tribulationē ꝓtegendo. Vñ Glo. Abscondet te in ęgyptū fugiendo. Et nō est adhęrendū verbo ꝙsi eam tm in ęgyptō, pererit: quia positū est, p exēplo: ⁊ est metaphora: ḡa sicut vmbraculo regit aliās a caloꝛe solis ne ei noceat: sic gratia spūssancti virginē ꝓtexit ab omni infectatione. Vñ Jnterlin. Dabit tibi vmbrā ꝙ oēm tribulationē. Item/ Obumbrabit tibi: non legendo: sicut vmbra nec legit/ nec grauat: sed refrigeriū ꝙstat. Beda. Virtus vegetans/ vmbra refrigerans/ spūs eam fęcundauit/ virtus a corruptione seruauit. Jtē/ Obumbrabit tibi. i. de carne tua corpus quasi vmbraculum sibi contꝛperabit. Jtē/ Obumbrabit tibi. i. te vel carnem sumptā in te in vmbraculō ecclesię ꝓparabit. Item/ Obumbrabit tibi: id est secretam hanc generationē te sola conscia operabit. Unde beatus Bern. Alij soli datū est nosse: cui soli datū est experiri. Dicat igit: d ¶ Et virtus altissimi obumbrabit tibi. i. illū modū quo de spūssancto concipies/ dei virtus ⁊ dei sapięcia christus sic in suo secretissimo cōsilio obumbrando cōteget et occultabit/ ḡtenus sibi tm motus habeat ⁊ tibi. Item/ Obumbrabit tibi. i. obiectione carnis vmbrā faciet tibi: ve possis sustinere lumen diuinitatis. Glo. Virtus altissimi obumbrabit tibi: dū incorporea lux diuinitatis corpus in ea suscepit humanitatis: vt sic posset deū pati. q. d. aliter nō posses. Vñ nota q vmbra corporis solet fieri aliū corpore interposito luminoso: veluti cū aliq̄ corpus obūcit corpori luminoso: Sic caro de ꝙginē assūpta obiecta ē ꝙsi nubes luci diuinę: ⁊ hęc obiectio facta ē ope spūssancti: ⁊ ita obumbrauit ꝙginē: q̄ sine hac obumbratione nō posset cū sustinere. Vñ Esa.xxxiij.b. Quis poterit habitare de vobis cū igne de uorante? aut qđ habitabit ex vobis cuꝝ ardoribꝰ sempiternis? Deut'.iiij.d. Deb.xij.g. Deus nr̄ ignis cōsumēs ē. Matth. xvij.a. Pater in nube apparuit: ḡ habet vmbrā ꝙ splendoꝛē/ refrigeriū ꝙ ardoꝛē. Sequit: f ¶ Jdeoq; ⁊ qđ nascetur ex te sanctum vocabit filius dei. Et ecce helisabet cognata tua: et ipa concepit filiū in senectute sua.

B

Esa.6.d.

Esa.j.b. Blasphemauerūt sanctū israel. Esa.xlvij.a. Redemptor nr̄ noster dñs exercituū nomē illius sanctū vel sanctꝰ israel. Piere.xxiij.a. Suscitabo dauid germē iustū. Oēs tibi imūdi sunt in germine. Trūs Bern. Attende q̄ reuerēter dixerit angelus: qđ nascet ex te sanctū. Ut quid em̄ ita simpliciter dixit/ sanctū/ absq; additamēto? Credo q̄ nō habuit qđ ꝓprie diceret nisi illud eximiū/ illud magnificū/ illud reuerendū: qđ de purissima virginis carne cū sua alia vnigenito pris erat vniendū. Si diceret: sctā caro/ vel sanctꝰ hō/ vel sanctꝰ infans: q̄cq̄d tale poneret/ parū sibi dixisse videret. Potuit ḡ indefinite/ sanctū: q̄ q̄cq̄d illud sit qđ virgo genuit/ sctm, pculdubio ac singulariter sanctū fuit/ ⁊ per spūs sanctificationē/ ⁊ per ꝑbi assumptionē/ ⁊ per alioꝛū sanctificationē. i ¶ Vocabit filius dei: ⁊ filiꝰ eius: vt nō sint duo filij/ sed vnꝰ ambo ꝙ filius. Et hęc ē singularis ꝓgratiua marię/ q̄ eūdē filiū habere meruit cū deo patre cōmunē: vt dicit trūs Bern. Esa.vij.c. Ecce ꝙgo ꝓcipiet ⁊c. Sequit: k ¶ Et ecce helisabet. Dixerat ꝙ angelus ꝙginē q̄ cōciperet ⁊ pareret ⁊ modū pariēdi exꝑsserat: Sed ne virgo de partu. i. de modo pariendi desperaret/ accipit exemplū sterilis ⁊ anus pariturę: vt dixerat omnia deo possibilia quę ordini nature videnꝰ ctraria. Et hoc est q̄ dicit: Ecce helisabet ⁊c. Ecce/ notat tria: admirationē/ festinationem/ manifestationē. Et ḡrit trūs Bern. Quare conceptus helisabet virgini nunciat: nunqd vt dubiā adhuc ⁊ incredulam oꝛa/culo recentiori cōfirmaret miraculo? Absit: sed ideo cōceptus sterilis virgini nunciat: vt dū miraculū miraculo addit: gaudiū gaudio cumulet. Et hęc eadē rō ē beati Ambrosij in Glo. Dicit em̄: Credenti ḡ audierat ampliora replicat miracula ⁊c. Et tenet hic amplioꝛa additiue nō cōparatiue. Secūda rō est: quia decebat vt verbū moꝛ diuulgādū vbiq; ꝓius sciret ꝙgo p angelū q̄ audiret ab hoīe: ne mater dei a cōsilijs filij videretur amota/ si coꝛ ḡ tam ꝓpe gereret in terris remāsisset ignara. Bern. xviij.c. Num celare potero abraam ⁊c. Amos.iij.b. Nō faciet dñs deus verbū nisi ꝓius reuelauerit secretū suum ad seruos suos ꝓphetas: multo forti⁹ matri suę. Tertia rō est/ vt dū nūc saluatoris nūc ḡcursoris edocet aduentū/ rerū tempus ⁊ oꝛdinē tenēs/ ipsa melius postmodū scriptoꝛib⁹ ⁊ prędicatoꝛib⁹ euangelū referet verstatē. vñ. s. ij.c. Maria autē conseruabat omnia verba hęc/ conferens in corde suo. Quarta ratio est/ vt audiens cognatam vetulam grauidam/ iuuencula cogitet de obsequio ei impendendo. Jn hoc etiam instruit nos angelus q̄ bonū vnius debet alteri nunciari/ vt communiter gratias agant ⁊ cōmuniter gaudeant ⁊ mutuo se iuuēt. Prouerb.xviij.d. Frater qui adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Quinta ratio est/ vt non dedignetur maioꝛ a minoꝛi doceri. Unde. j. Corinth. xiij.f. Si aliquid reuelatū fuerit sedenti: id est minoꝛi/ ꝓioꝛ taceat. Sexta ratio Bedę est/ vt magis cōfirmaretur exemplo nouo: ⁊ hoc tāgitur in glosa illa: Ne virgo desperet de partu ⁊c. l ¶ Cognata tua. Sed quomodo cognata/ cum maria sit de tribu iuda: ⁊ helisabet sit ꝛoꝛ sacerdotis? Et ita videtur q̄ fuerit de tribu leui: quia Numeri vlt'.c. ꝓhibetur tribuum commixtio. Solutio. Hęc ꝓhibitio fuit ꝓpter possessionū confusionem: sed tribus leui nō habuit possessionem: ideo poterat contrahere matrimonium cum alijs tribubus. Unde etiam sicut dicit Glo. Bedę: legimus Exo. vj. d. q̄ aaron qui erat de tribu leui accepit vꝛoꝛem de tribu iuda/ helisabet filiam aminadab sꝛoꝛem naason. Et ij. Paralipo. xxij. d. Josabeth erat filia regis ioram vꝛoꝛ ioiade pontificis. Mozaliter. Helisabet cognata marię: id est timoꝛ fidei. Eccl̄s. j. d. Qui addit scientiam addit ⁊ dolorem. m ¶ Et ipsa concepit filiū in senectute sua: quę nō tam numero dierū ꝙ maturitate virtutū computat. Sap. iij. b. Senectꝰ venerabilis est nō diuturna/ neq; numero annoꝛ cōputata: Cani aūt sūt sensus hoīs: ⁊ ętas senectutis vita immaculata.

Beda

Mozaliter

S Et hic mensis

A S a ¶ Et hic mensis. i. marcius: b ¶ Est sextꝰ illi. s. a conceptione illi⁹/ c ¶ Que vocat sterilis. Supra videt contrarij: ⁊ ibi solutū ē. d ¶ Quia nō erit ꝑ possibile apud deū omne verbū. i. nullū verbū erit impossibile apud deū: id est nulla res digna ꝑbo. Simile Esa.xxxix.b. Non fuit res quam nō ostenderim eis in thesaurꝰ meis. Quare ergo nō dixit angelus: Nō erit impossibile apud deum omne factū? Beatus Bern. Ut ostenderet: q̄ soli deo idē est facere qđ loqui: idē loq

a Et h mensis est sextꝰ illi que
b vocat sterilꝫ: q̄ nō erit ꝑ possibile apud deū oē ꝑbū. Dixit
c aūt maria: Ecce ancilla dñi

Ps.148. Ps.32. qđ velle. Vñ Ps. Ipse dixit ⁊ facta sunt. Quale igit̄ verbum poterit ꝑ possibile esse ei qui oīa creauit in verbo? Ps. Verbo dñi cęli firmati sunt ⁊c. Herico nō erit ꝑ possibile apud deum omne verbū. Trūs Bern. Quia apud eum nec verbū dissidet ab intētione/ q̄ veritas ē: nec modus a facto/ q̄ sapia est: ac p hoc nō erit impossibile apud deū omne verbum. Gen. xviij. b. Nunqd deo q̄cq̄ ē difficile? Piere.xxxij.c. Nunqd mihi difficile erit oīe verbū? Del ideo dixit: Omne verbū/ ⁊ nō oīs res: q̄ nō solū res aliq̄ ḡ fit nō est ei ꝑ possibilis: sed etiā nec aliqua ḡ possit verbo significari. e ¶ Dixit aūt maria/ ad angelum. Mucusq; surgens adoꝛauit ꝓona in terrā/ ⁊ ait: Ecce famula tua sit in ancillam. Fiat mihi ꝑm verbū tuū: cū magna deuotione angeli ꝓmissum optat impleri. Aug'. in libꝛo de virginitate. Beatioꝛ fuit maria ꝓcipiendo fidē christi: ḡ q̄ concipiendo carnem christi. Beatus Bern. Fiat mihi ꝑm verbū tuū: non ꝑm meū desideriū. Non em̄ auderet hęc virgo petere vt fieret mater dei. Fiat mihi inquit/ non ad me: Multifarie quippe multifq; modis olim deus locutꝰ est patribus: et alijs quidē in aure/ alijs in oꝛe/ alijs etiā in manu verbū dñi sacrum fuisse memoꝛatur: Varię aūt etiā factū est in aure per angelicam salutationē: in coꝛde/ per fidē: in oꝛe/ per confessionē: in manu/ per contrectationē: in ventre/ per incarnationē: in gremio/ per sustentationē: in brachijs/ per oblationē. Jdeo dicit: Fiat mihi ꝑm verbū tuū: nō declamatoꝛie ḡdicatum/ aut ꝛ figuraliter figuratū/ aut imaginarie somniatū: sed simplicit in spiritū/ personaliter incarnatū/ corꝓoraliter inuisceratum. Fiat quidē generaliter omni mūdo: sed specialiter fiat mihi ꝑm verbū tuū. Unde beatus Bern. Fiat/ verbum est oꝛationis: Memo quippe oꝛat nisi qđ credit ⁊ sperat. Tult aūt a se requiri deus etiā quod pollicet: ⁊ ideo forte multa quę dari ꝓmittit ꝓius pollicetur: vt ex ꝓmissione deuotio excitetur: sic paret vt qđ gratis daturus erat/ deuota oꝛatio ꝓmereatur. Jtem beatus Bern. Fiat obsecro mihi verbū/ non ꝓlatum quod transeat: sed conceptū vt maneat: carne indutū/ nō aere formatū. Fiat inq̄ mihi verbū: non tm̄ audibile auribus/ sed etiam visibile oculis/ ⁊ palpabile manibus/ ⁊ gestabile humeris. Sequit: i ¶ Et discessit angelus ab illa/ cōsummato officio sibi iniuncto. Jn quo constantiā nobis commendauit angelus ⁊ ꝓseuerantiā. Matth. x.c. Qui ꝓseuerauerit vsq; in finem ⁊c. Sequit: k ¶ Exurgens aūt maria in diebus illis: quibus conceperat iesum: ⁊ audierat cognate conceptum: ⁊ intellecto quare ei angelus nunciauerat conceptum helisabet. m ¶ Abiit in montana: pluraliter: quia hierusalem est in montanis. Nec retardat eam asperitas itineris: o ¶ Cum festinatione. Glo. Propter gaudium. Del quia non gauderet diu in publico videri. Unde satis patet q̄ nō gauderet diuturna frequentia: quia sola festinabat in montana.

B

b fiat mihi ꝑm verbū tuum. Et
k discessit angelus ab illa. Exurgēs aūt maria i diēb⁹ illis/
l ⁊ abiit i mōtana cū festinatiōe

C Quatuoꝛ sc̄ i bona ancilla

Mat. 10. g 1. 18. g.

Beb. 1. a

D Mt. ⁊ singulariter

Mozaliter

/ℭ In ciuitatē iuda

Mozaliter. Maria cōcipit iesum/ cū anima pnitēs ⁊ dolens cōcipit bonū ꝓpositū ⁊ salubre. Esa.xxvi.d. Fiat tua cōcepimus ⁊ ꝙsi parturiuim⁹ spiritū salutis. k ¶ Exurgēs: a peccato/ a toꝛpoꝛe. Esa.lij.a. Consurge/ consurge. Eph.v.d. Surge q̄ dormis/ ⁊ exurge a mortuis. Prouer.vj.b. Usq; quo piger dormis: qñ consurges e somno tuo? l ¶ In diebus illis: statim post salubꝛia ꝓpositi conceptionē. s. xj.d. Se pregnantib⁹ ⁊ nutrientib⁹ in illis diebus. m ¶ Abiit: ꝓpositum in opus ꝓducendo. Joh.v.d. Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula. o ¶ Cum festinatione. Prouerb.iij.b. Currens non habebis offendiculum ⁊c. Eccl. y.b. Me tardes conuerti ad dominū. Gen.xviij.a. dicitur sarę: Accelera/ tria sata similę commisce: Et in fra: Ipse cucurrit ⁊ tulit ⁊c. et puer festinauit ⁊ coxit. Origenes. Non est piger in domo sapientis. n ¶ In montana: ad vite altitudinem. Gen.xix.d. Me stes in omni circa regione: sed in monte saluum te fac.

E S a ¶In ciuitatē iuda. i. in hierlim: sicut vult Beda in Glo. sup illud: Cū factus esset Iesus annoꝝ duodecim ꝛc. j. ij. f. vbi dicit sic: Merito lucas ꝛc. Et infra: Mariā cōcepto dño hierosolymā mittit ad domū pōtificis. i. çacharię ꝛc. b ¶Et intrauit in domū zacharię. Glo. Et grādeuę ſignāti inuēcula dederuntet. c ¶Et salutauit helisabet: quasi cōgratulās de dono qđ eā accepisse didicerat.

Moraliter ✠ a ¶In ciuitatē iuda: id est i claustrū: qđ est ciuitas cōfitētiū peccata ꝛ laudes dño. Eccs. x. c. Labor stultoꝝ affliget eos: qui nesciunt ire ad vrbē pgere. b ¶Et intrauit i domuꝫ zacharię: vt seruiret helisabet/mater regis matri milit'. In q̄ dedit nobis būilitat' exēplū. Matth. xx. d. Quicūq; voluerit inter vos maior fieri/sit vester minister. i. Cor'. ix. c. Cū liber essem ex oibus/oīm me seruū feci: vt plures lucrifacerem. Ob hoc papa vocat se seruū seruoꝝ dei. Ité dom' çacharię senis ꝛ muti/est dom' infirmoꝝ: ad quā debēt ire sorciores ꝛ sani fratres/vt infirmis ministrēt. Esa. xl. c. Fętas ipse portabit. c ¶Et salutauit helisabet: bono ꝓposito alteri⁹ adgaudendo. Eccl. xli. d. Erubescе a salutātib⁹ de silētio. Glo. Hinc discant sanctę mulieres/quā sedulitatē pregnātib⁹ debeāt exhibere cognat'. Vę q̄ illis q̄ pregnātes spūaliter faciūt abortiri: ꝛ prauis cōsilijs suffocāt partū in vtero. Amos. j. d. Super tribus scelerib⁹ filioꝝ ammon: ꝛ sup quattuoꝝ nō cōuertā eū: eo q̄ dissecuerit ꝑgnātes galaad. Ero. xxi. c. Si rixati fuerint viri/ꝛ percusserit q̄s mulierē pregnantē ꝛ abortiuū fecerit: ipsa aūt suꝑuixerit/ subiacebit damno quātū marit⁹ ei⁹ expetierit. Ité/Salutauit: intus in domo. Mā qui extra vagant/ indigni sunt salutatione marię. j. x. a. Neminē in via salutaueritis'. Amos. v. c. In cūctis q̄ foris fūt dicet vę vę. Ambitiosi amāt salutationes fozenses. Unde Matth. xxiij. a. Amāt salutationes in foro: ꝛ vocari ab hoībus rabbi. Esau q̄ fozis erat/amisit bñdictionē paternā: Gen. xxv. d. Sequit': d ¶Et factū est vt audiuit salutationē marię helisabet/exultauit infans in vtero eius. Glo. Quia sentit aduētū dñi: Quia sicut illa marię: sic iste aduentū dñi sensit. Et quia lingua non poterat/animo exultante salutat: ꝛ suę ꝑcursionis officium inchoat. Unde sic satis apparet ꝙ angelus dixerat de ipso: Spiritusancto replebit adhuc ex vtero matris suę.

3.co.b. Moraliter notak in b qđ solet dici: Virtus laudata crescit. Quando cū aliquis habet bonū ,ppositū ꝛ cōmendat ab aliquo/ipsum,p positū roborat. Infans cū in vtero/est bonū ,ppositū in animo: qui tunc exultat/quādo ab alio cōmēdat. e ¶Et repleta est spiritusancto helisabet: ad vocē salutationis marię: Ideo salutāda est frequenter/vt in eius salutatione gratia repleamur. De ipa cū specialiter dictū est: Dñs tecū est gratia in labijs tuis. Unde gratia ex labijs eius fluit. f ¶Et exclamauit voce magna. Glo. Nō tam clamosa ꝙ deuota. De uotio clamor est: Mā Ero. xiiij. d. moyses: et Dan. xiij. c. susanna. et. j. Reg'. i. b. anna sine voce clamauerunt. Unde non clamor sed amor clamat in aure dei. Exclamauit/autem: id est ex pleno clamauit. Repleta cū tacere nō potuit. Matth. xij. c. Ex abundātia cordis os loquit. g ¶Et dixit: quę sequūtur. b ¶Benedicta tu in mulieribus: id est inter mulieres ꝛ sup mulieres. Inter: qz mulier sexus fragilitate. Job. ij. a. Quid mihi ꝛ tibi est mulier? Et. xix. c. Mulier ecce filⁱ⁹ tuus. Sup: qz virgo cū fecunditate: ꝛ mater cū virginitate. Ité nō solū benedicta inter mulieres: quia hoc parū videret: ſz inter benedictas maiozi benedictione insignis. Eccl. xxiiij. a. In multitudine electoꝝ habebit laudē: ꝛ inter benedictos benedicet. Item/Benedicta tu/singulariter: qz ꝑ omnibus ,plis nobilitate glorificata: qz filium dei genuit: ꝛ multitudine plis fecundata: quia in vnico filio suo mater effecta est specialiter omnium electoꝝ: quoꝝ primogenit⁹ christus. Unde. j. ij. a. Peperit filiū suū primogenitū. Tria vero fuerūt in eā/ꝑ quę ꝙ bñdicta est

Tria fuerūt in bta ꝑgine ,ꝑ quę bñdicta est

pter quę specialiter benedicta. Primum est humilitas: qua se vacuā ostendit: ꝛ ideo impleri meruit. Unde dictū est ei: Aue gratia plena. Secūdū est solitudo: qua frequētias hominū fugit: ꝑpter qđ dominū comitē habere meruit. Unde dictū est: Dñs tecum. Tertiū est virginitas: cui⁹ amore hominū male/

dicta cōtempsit: ꝛ ideo dicit supra ꝛ hic: benedicta. Benedicit ab angelo: quia triūphantē ecclesiā reparauit. Benedicit ab helisabet: quia ecclesiā militātē iam fere mortuā suscitauit. Nos etiā si volum⁹ a domino benedici hęc tria custodiam⁹: Humilitatē/vt gratia repleamur. j. eodē. c. Esurientes implevit bonis. Ité solitudinē/vt dominū comitē habeam⁹. Exo. iij. a. legit ꝙ moyses solus erat quādo dom⁹ apparuit ei: Et agar Gen. xvj. b. Et helias. iij. Reg'. xix. a. Ité castitatez: cui⁹ amore debem⁹ cōtēnere maledicta hominū vt a domino benedicamur. Pś. Male dicent illi ✠ tu benedices. i ¶Et benedictus fructus vētris tui. De q̄ Pś. De fructu ventris tui ponam super sedē tuā. Et alibi. Dominus dabit benignitatem ꝛ terra nostra: id est maria/dabit fructum suum: id est sibi cōgruū scz benedicta/ benedictum: sicut terra maledicta in opere adam fructus parturit maledictos. Gen. iij. c. Maledicta inquit terra in opere tuo: spinas ꝛ tribulos germinabit tibi. Et maledicti sunt qui fructus huiusce modi maledictos ꝛponūt fructui bñdicto. Ecōtrario benedicti sunt illi qui aliam mercedē nō quērūt nisi esum hui⁹ fructⁱ. Unde Pś. Cū dederit dilectis tuis somnum/ ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Beatus Bern. Mō quia tu benedicta/ideo benedictus fructus ventris tui: sed quia ille te ꝛguenit in benedictionibus dulcedinis/ideo tu benedicta. Et vere benedictus fructus ventris tui: in quo benedicte sunt omnes gentes. Dicitur benedictus vir/benedictus panis/benedicta mulier/benedicta terra: vel si quid tale in creatur' benedictum esse memoratur: Sed singulariter benedictus fructus ventris tui: cum sit super omnia benedictus deus in scla: Roma. ix. a. Benedictus ergo fructus ventris tui. Benedictus in odore/benedictus in valore/ benedictus in sapore/ benedictus in specie. Et certe huius fructus odoriferi fragrā/tiam sentiebat isaac cuz dicebat: Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni cui benedixit dominus: Gen. xxvij. d. Valoꝛem huius fructus nouerat dauid cum dixit: Filij merces fructus vētris. De sapoꝛe gustauerat ꝛ ipse cum dixit: Gustate et videte quoniam suauis est dominus. Et alibi. Oꝛ magna multitudo dulcedinis tuę domine ꝛc. Et petrus. i. Petri. ij. a. Si tamen gustastis quoniā suauis est dominus. Et ipse fructus inuitans ad se/de se ait: Qui edunt me adhuc esurient ꝛc. Eccl. xxiiij. c. Utiq; ꝑpter sapoꝛis dulcedinem hoc dicebat: qui gustatus semel magis excitat appetitum. Bonus fructus est qui animarum esurientium ꝛ sitientiū iusticiam ꝛ esca ꝛ potus ē. Audiuimus de odoꝛe ꝛ valoꝛe ꝛ sapoꝛe fructus: audiamus et de specie. Ex sion species decoris ei⁹. Et alibi. Speciosus forma ꝑ filijs hominū. Mora: salutationem beatę virginis ,p maiozi parte angelus/,p minozi helisabet fecit: quia acceptioꝛ est illi laus castoꝝ ꝙ coniugatoꝝ: ꝛ etiā ipsi filio. Apocal. xiiij. a. Et nemo poterat dicere canticuz istud nisi illa centum quadragintaquattuoꝛ milia qui empti sunt de terra: Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati. Sequit': k ¶Et vnde: id est qua mea iusticia: vel quib⁹ meis merit' accidit/ l ¶hoc mihi/steili/seni/maledicte: m ¶Et veniat mater domini mei: virgo fecunda/iuuenis/bñdicta: n ¶Ad me: non ego ad ipsam ,mater regis ad matrē milit'. o ¶Ecce enī vt facta est vox salutatiōis tuę in auribus meis/exultauit in gaudio infans in vtero meo: quia sicut dicit Glo. Bede: ipso momento quo vox intrat ad aures corporis/virtus spiritualis coꝛ intrat audientis: ꝛ nō solum matrē sed etiā sobolem amoze aduenientis accendit. Et reuelante spiritu quo impleta erat/intelligit ꝙd exultatio infant' significet ſz venisse matrē illi⁹ cuius ꝑcursoꝛ erat futurus. Sequitur: p ¶Et beata ꝙ credidisti: sicut dicit Be. ex Amb. Glo. Apparet mariā nō dubitasse/sed credidisse: ꝛ ideo fructū cōsecutam esse. Apparet etiā helisabet ipsa verba angeli ad mariam dicta per spiritum intellexisse. q ¶Quoniā ꝑficient ea quę dicta sunt tibi a domino. Numeri. xxiij. c. Dixit ꝙ et nō faciet/ locutus est et nō implebit? Pś. Quę procedūt de labijs meis nō faciā irrita. Aꝺꝛaliter: Mō soluz maria/ sed etiam beati omnes qui crediderunt. Joh. xx. g. Beati qui

S non viderunt

A S non viderūt ꝛ crediderūt. Qm̄ adhuc ꝑficienē in eis q̄ tam audiunt ꝛ credūt. Pś. Sicut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuitate dñi Pś.47. Frutū: Immo plus. iij. Reg'. x. a. Mō credebā narrātib⁹ mihi/ donec ipsa veni/ꝛ vidi oculis meis/ꝛ ꝑhaui ꝙ media ꝓs mihi nunciata nō fuerit. Esa. lxiij. b. Oculus nō vidit de⁹ absq; te q̄ ſparasti expectātib⁹ te. Seqūtur. a ¶Et credidit maria. Uenienscientia ea quę dicta sunt tibi a domino. Et ait maria: b ¶Magnificat anima mea dō c minū. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. d Quia respexit humilitatem f ancille suę: ecce enī ex ꝺ bea g tā me dicēt oēs generatiōes.

maria in domum çacharię/ ꝓ salutauit helisabet q̄ relaxata/uit helisabet beatam ſdicando/matrē dñi appellando/ de fidei fortitudine cōmēdando/ beneficiū sibi impensum ad eius salutationē humiliter cōsitendo. Iudita igit̄ respōsione cognatę suę beata virgo/nō amplius potēs reticere dona dei iam percepta: q̄ vsq; tūc pudoze virginali celauerat: tā cōgruo tpe patefecit/ꝛ inde dño canticū decātauit. Unde dicit Beda ꝛ Ambros⁹. Glo. Congrue ante iohannē. i. eius natuitatē/helisabet: ꝛ ante dñi generationē ꝓphetat maria. i. laudes decantat: (Simile. j. Reg'. x. b. Insilit spūs dñi in saul ꝛ ꝓpheta/uit in medio coꝛ) vt sicut peccatum in initio a muliere cepit: ita in initio salutis bona a muliere inchoarent. Diuidit autē canticū istud in tres ptes. In ꝓma ꝓfitēt bñficia dei sibi specialiter collata. In secunda cōmemoꝛat beneficia dei cōmuniter toti humano generi collata: vt beneficia etiā appelles flagella q̄bus coꝛripit superbos: ibi: Et misericordia eius. In tertia tangit singulare ꝛ inenarrabile donū dei/quo dignat⁹ est in mūdū venire: ibi: Suscepit israel ꝛc. Dicit ꝙ: b ¶Magnificat anima mea dñm: nō addendo aliq̄d ad eius magnitudinē: quia immēsa est/nec augeri potest vel minui. Unde Eccl. xviij. a. Quis inuestigauit magnitudinē ei⁹? ꝛ Non ē minuere nec addere/nec inuenire magnalia dei. Magnificat/ autem/anima mea dominum.

Pś.65. Seipsam humiliando. Unde Pś. Accedet homo ad coꝛ altū ꝛc. Joh. iij. d. Me oportet minui/illū autem crescere.

B Pś.144. Eum omnibus ꝓponendo. Pś. Exaltabo te deus meus rex.

Pś.33. Eius magnitudinē nunciando. Pś. Magnificate dominū mecum.

Corpus eius mysticū augmentando. Esa. xxxiij. a. Multipliciter. Magnificat' est dño qm̄ habitauit in excelso: repleuit sion iudicio ꝛ iusticia.

Ipsum laudando. Pś. Magnificabo eū in laude. Pś.68. Esa. xxiij. c. Cū glorificat' fuerit dñs hinniet ō mari. Eccl. xliij. d. Bñdicētes dñm exaltate illū quantum potestis: maioꝛ est em̄ omni laudeꝛe q̄s magnificabit eū sicut est ab initio?

Gratias referendo. Eccl. vlt'. c. Danti mihi sapienciam dabo gloriam.

Eius inimicos expugnādo. Exo. xv. a. Cantem⁹ domino: gloriose em̄ magnificat' est. ih'. Reg'. x. d. et. ij. Paral. ix. e. Magnificat' est ꝙ rex salomon. i. pacificus sup oēs reges terre. Contēptores aūt paruificat deū. i. parui pręciū reputāt eū. Anima auari/magnificat aurū: gulosi ꝛ ebriosi vinū: luxuriosi scoꝛtū: Sed alia casta virū ,ppriū. Ité possum⁹ dicere de christo: qz paruificat' est q̄n puer factus est. Bñs Bern. Mō laudat hic magn⁹ dñs ꝛ laudabilis nimis: sed paruus dñs et amabilis nimis. Ité nota ꝙ dicit/anima: quia lingua nō sufficit. Glo. Quia tāto munere dñs me sublimauit vt nullo linguę officio explicare possim: sed totū animi interioris affectū in agēdis gratiarū laudib⁹ offero ꝛc. c ¶Dñm. Cui debet timoꝛ. Malacḥ. j. b. Si ego dñs/vbi est timoꝛ me⁹? ꝛ Mora ꝙ dicit Ambros⁹ in Glo. Magnificat dñs: nō ꝙ humana voxei aliquid adiūgat: sed qz magnificat in nobis/dū aīa nīa quę ad imaginē dei est creata ꝑ iusticia se christo cōformat qui est imago patris: ꝛ sic dū ipsum christū imitādo magnificat/q̄dā participatione magnitudinis ei⁹ sublimioꝛ fit: vt illā imaginē splēdido bonoꝝ coloꝛe factoꝝ/ꝛ q̄dā emulatione virtutⁱ in se videat exprimere. Magnificat ergo deus/nō in se/sed in nobis: sicut dr sanctificari/nō in se sed in nobis. Unde: Sanctificetur nomen tuum. Sequitur: d ¶Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. Magnificatiōnē dei sequitur necessario mentis exultatio: Non em̄ potest quis magnificare deum/quin mente exulter. Unde cum dixisset beata virgo: Magnificat anima mea dominū/subiunxit: Et exulta

Mat.6.b

uit spiritus meus ꝛc. Idem est anima et spiritus: sed anima dicitur inquantū animat ꝛ viuificat coꝛpus: Unde hęc bene viuendo magnificat deū qui fecit eam: Spiritus autē dicit inquantū superceleſtia contēplatur: cuius ,ppria est exultare in deo. Et hęc exultatio mulcū displicet diabolo. Unde. i. Reḡ. iij. b. Philistijm ingemuerūt dicētes: vę nobis: nō em̄ fuit tanta exultatio heri et nudiustertius: vę nobis: quis nos saluabit de manib⁹ sublimiū deoꝝ istoꝝ? Bis dicit vę nobis: quia duplex est exultatio quę displicet eis. Una cōtra tristiciā ſeculi: De qua dicitur. ij. Corinth. vij. c. Tristicia ſeculi mortē operat. Alia cōtra tristiciā carnis quę spiritū deūcit: De qua Prouerb. xv. b. In męroze animi/ad est animę deūcitur spiritus. Propter hoc dicit Phil. iiij. a. Gaudete in domino semper/iterū dico gaudete. Hec exultatio siue hoc gaudiū qđ est in deo: est cōtra gaudiū diaboli/cōtra gaudium mundi/cōtra gaudiū carnis. Gaudiū em̄ diaboli est impietas cōtra deum. Prouerb. ij. c. Lętant⁹ cū malefecerint ꝛc. Gaudiū mūdi/vanitas ꝓtra/primū. Job. xxj. b. Gaudēt ad sonitū organi. Gaudium carnis est voluptas cōtra seipsum. Prouerb. xiij. b. Extrema gaudij luct⁹ occupat. Et in his nō gaudebat beata vgo: sed in deo: Unde dicit: Et exultauit spūs meus: in q̄ mulla simulatio. e ¶In deo salutari meo. i. filio saluatoꝛe/ nō in mūdi honoꝛe/nō in carnis voluptate/nō in generis nobilitate/nō in coꝛporis pulchritudine/nō in mūdi ,pperitate: sed in deo salutari meo. Pś. Coꝛ meū ꝛ caro mea: exultauerūt in deū viuū. j. Reg'. ij. a. Exultauit coꝛ meū in domino ꝛ exaltatū est coꝛ meum in deo ielu meo. Sedm Aug'. exultat in deo qui terrena non curat: quem ,pperitas nō emollit: quē aduersitas tēpoꝛalis nō frangit/quez sola dei memoria delectat. Threñ. iij. c. Memoria memoꝛ ero ꝛ tabescet in me anima mea: id est animalitas mea. Pś. Memoraboꝛ iusticię tuę soli⁹. Potest ꝛ sic distingui. Et exultauit spiritus meus in deo salutari. Deo dico/meo. i. a me ꝑm carnē cōcepto. Un ipsa sola ꝛ specialiter poterat dicere eum suū. Sequit: f ¶Quia respexit humilitatē ancille suę: id est me humilem ancillaꝫ suam. i. quia ei placuit humilitas ancille suę cui displicebat superbia eius: Et sicut per superbiā eius mors intrauit in mūdū: sic per humilitatē marię vitę pandat introitus. Cant. i. d. Cū esset rex in accubitu suo ꝛc. Beū. xxix. g. dicit lia: Vidit dñs humilitatem meā: ndē amabit me vir meus. Habuit autē humilitatem beata virgo a patre suo dauid: qui dixit. ij. Reg'. vi. d. Ludam ꝛ vilioꝛ fiam plusq̄ factus sum: ꝛ ero humilis in oculis meis: ꝛ cū ancillis de quibus locuta es/gloriosioꝛ apparebo. Item a filio. Matth. xi. d. Discite a me quia mitis sum et humilis coꝛde. Aꝺꝛaliter. Nota multipliciter respicit deus hominē. Primo peccata dimittendo: Sic respexit petrum. j. xvij. g. Respexit dñs petrum: ꝛ egressus petrus fleuit amare. Nec mirū si ex respectu dñi petrus fleuit amare: quia oculi ei⁹ sicut flamma ignis: sicut dicit Apocal. j. c. Quoꝛ intuitus necessario dissoluit glaciē peccatoꝛ. Un Pś. Sicut fluit cera a facie ignis ꝛc. Secūdo respicit penam infligendo. Exo. xiij. f. Jamq; aduenerat vigilia matutina ꝛ respiciēs dns sup castra egyptioꝛ interfecit exercitū eoꝛ. Abacuk. j. d. Quare nō respicis sup iniq̄ agētes. Tertio respicit occulta cordis ꝓsiderādo. Cant'. ij. c. En ipse stat post parietē nostrū respiciens ꝑ fenestras/ꝑspicies ꝑ cancellos. Quarto respicit ei⁹ opa acceptādo. Gen. iij. a. Respexit dñs ad abel ꝛ ad munera ei⁹. Quinto respicit gratiam inspirādo. Pś. Respice in me ꝛ miserere mei. Pś.24. Sexto approbādo. Abacuk. j. c. Oculi tui mūdi sunt ꝛ nō poteris respicere ad iniq̄tatē. i. approbare. Jā em̄ nō esset summe bon⁹. Ité nota ꝙ sicut dr/ꝙ cōtraria cōtrarijs curant: ita humilitate marię curata fuit plaga acḗsita ꝑ superbiā eue. Item fortis clauus retundit̄ fortioꝛ clauo: Superbia fuit clauus animę ꝓme mulieris infirius: sed humilitas fuit fortioꝛ/ꝛ repulit illum. Sequit: g ¶Ecce enī ꝛc. q. d. magnifico ꝙ respexit humilitatē meā. Et merito/em̄: quia/ b ¶ex hoc. i. ex humilitate. Uel/ex hoc/ꝙ respexit: i ¶Beatā me dicent. i. beatitudinē meā ꝓdicādo dilatabūt. k ¶Oēs generatiōes: id est oēs gentes. i. iudeoꝛ gentiū: vel viroꝝ ꝛ mulieꝝ: vel diuitū ꝛ pauperū/angeloꝝ ꝛ hominū: quia ofhes ꝑ ipsam saluātore beneficium accꝑerūt. Homines reconciliationem: angeli reparationē. Christus em̄ dei filius/ operatus est salu/

Aꝺꝛaliter Multiplicitē deus hoiem respicit

Pś.67.

S tem in medio terre.

tē in medio terrę. i. in vtero marię: ꝫ quadā mirabili terrę pro/
Ps. 73. pietate mediū appellat. Ad illā em respiciūt ⁊ ꝫ habitāt i ce/
lo/⁊ ꝫ habitāt in inferno. i. in limbo: ⁊ ꝫ habitāt in mūdo. Pri
mi vt relarriant: secūdi vt explenk: tertij vt recōciliēk. Erb;
ergo beatā te dicent oēs generationes o beata virgo: qz omni
bus generationibus
vitis; gratiis; ⁊ glozia
genuisti: Mortuis
vitū; peccatozib⁹ gra
tia: miseris gloziam.
Alii, pgenies Ideo dicit Iudith.
xv. c. Tu gīa hieru/
salē/ tu leticia isrl/ tu
honorificētia pplī nostri: qz feciſti viriliter. Primū est vox an
gelozū/ quozū ruina ꝫ eā reparata est. Secūdū est vox holm/
quozū tristicia ꝫ eā letificata est. Tertiū est vox mulierū/ qua/
rū infamia ꝫ eā deleta est. Quartū est vox mortuozū existen/
tiū in limbo/ quozū captiuitas ꝫ eā redēpta est ⁊ reducta. Itē
Quadruplex generatio tēporalis nota ꝫ est quadruplex generatio tēporalis. Prima sine patre
⁊ sine matre: qua nat⁹ est adā: Gen. j. d. Secūda de patre sine
matre: qua nata est eua: Gen. j. d. Tertia de patre ⁊ matre: ꝫ
natus est abel: Gen. iiij. a. et alij post cū. Quarto de matre si
ne patre: qua nat⁹ est christus. De qua dicit Gen. xv. c. Quar
ta generatione reuertent huc. i. filij isrl de egypti captiuitate
in terrā ꝓmissionis cōputatione facta ꝑm tribū leuiticā. Leui
enim genuit caath/ caath amram/ amram aaron: aaron autez
genuit eleazar. Caath cum leui ingressus est egyptum: elea
zar cum patre suo aaron egressus est de egypto. Quattuoz
igitur generationes sunt a leui exclusiue vsq; ad eleazar inclu
siue. i. caath/ amram/ aaron/ eleazar: ꝫ oēs beatificant mariā
mystice intellectę. Caath em interꝑtat dolans vel dolans: et
significat pnitētes siue incipiētes. Amram interꝑtat popu
lus excelsus: ⁊ significat ꝓficientes. Aaron interꝑtat mons
robust⁹: ⁊ significat ꝑfectos. Eleazar interꝑtat separatio dī: ⁊
significat iam beatos. Oēs isti beatā dicunt mariā. Mun
Ps. 143. dus aūt illos dicit beatos ꝫ diuites sūt. Unde. Ps. Beatū dixe
runt populū cui hec sunt. Sz ꝓpheta dicit: Beatus populus
cui⁹ dñs deus ei⁹. Multo beatioꝛe virginē/ cui⁹ dñs filī⁹ ei⁹.

f Oēs dicūt beatū illū a quo beneficia recipiūt: ideo nos oīes
debem⁹ dicere beatā virginē: qz ab ea multa recepim⁹ benefi
cia: maxime quattuoz. s. ꝑcū nrę redēptiōis. j. Cor'. v. c. We
dicamentū nostrę ꝛgrotationis: Eccl. xxxviij. a. Viaticum nrę
peregrinationis: Joh. vj. c. Premiū nrę retributionis. Gen.
xv. a. Esa. lxij. d. Sequit: a Quia fecit mihi magna.
Glo. Quia in me carnē assumpsit: ⁊ me a peccatis mūdauit:
Duodecim magna fecit dñs ꝫ gini marię matri suę ⁊ dona spiritussancti mihi cōtulit. Possum⁹ aūt videre duo
decim magna quę fecit ei dñs. Primū fuit i vtero matris san
ctificatio: Secūdū angeli salutatio: Tertiū gratię plenitudo:
Quartū filij dei cōceptio: Quintū fecunda virginitas: Sextū
virginalis fecunditas: Septimū honozata humilitas: Octa
uū obedientię ꝓmptitudo: Nonū fidei deuotio: Decimū est
prudens verecūdia: Undecimū verecunda prudētia: Duode
cimū dilium cęli. Gen. xxx. b. Dixit lia: Hoc pro beatitudine
mea: beatā quippe me dicēt oēs mulieres. b Qui potēs
est: essentialiter: qz ꝑ se ⁊ ex se oīa potest. Roma. ij. d. Et quo
oīa/ ꝑ quē omnia/ in quo omnia. Hic vere potens est: quia de
paruis ⁊ infimis magnos facit ⁊ fortes. j. Reg'. ij. b. Paupe
rem facit ⁊ ditat: humiliat ⁊ subleuat. c Et sanctū nomē
*Ps. 110. ei⁹. Ps. Sanctū ⁊ terribile nomē ei⁹. Sanctū vero dicit ab
effectu: qz ꝓcipes sui facit sanctos. i. firmos/ mūdos/ sangui
ne tinctos/ sine terra. Sanct⁹ em ꝑm Isidozū dicit ꝙ sangui
ne tinct⁹ vel firm⁹ vel mūdus vel agios. i. sine terra. Esa. xlvij.
a. Redēptoꝛ noster dñs exercituū/ nomē illi⁹ scīm vel sanctus
isrl. Et invocatio hui⁹ nois/ sicut dicit Glo. participes facit sā
ctitatis. Joel. ij. g. Oīs qui invocauerit nomē dñi salu⁹ erit.
Sequit: d Et misericōdia eius ⁊c. Secūda pars cantici: in
qua beata ꝛgo post singulare bñficiū dei sibi singulariter im
pensum/ cōmemoꝛat generale bñficiū dei/ toti generi humano
cōiter impensum. Et ꝓcedit ascēdendo ꝑm ordinē charitat⁹:
ꝙ semp bona cōmunia ꝓpriis anteponit: vt dicit Aug⁹ super
illud apli. j. Corinth. xiij. b. Charitas nō querit ꝙ sua sunt. Di
cit ergo: Et misericordia eius: i me inchoata/ dilatak ⁊ cō
tinuak ⁊ multiplicak. e A ꝓgenie/ iudeozū. f In ꝓ
genies/ gentiū. i. in omnes ꝓgenies mundi quas creaturas
ꝛuidit. Et hoc est qđ subdit: f Timentib⁹ eū: nō mūdus
nō diabolū. Matth. x. d. Nolite timere eos qui occidūt coꝛ
pus ⁊c. illis em facta est misericordia i effectu. Malach. vlt.
a. Vobis timentib⁹ nomē meū oriet sol iusticię ⁊ sanitas in pē
nis eius. Act. x. e. In veritate cōperi: qz nō est acceptoꝛ ꝑso
narū deus/ sed in omni gente ꝙ timet deū accept⁹ est illi. Eccl.
xv. a. Qui timet deum facier bona. Et notak hic misericordia
dei: cōtinua/ multa ⁊ magna. Cōtinua: qz ex quo incepit a bea
ta virgine/ nō desinit misereri: ꝛ hoc notak ꝓ geminationē dic
tionis. Ps. Mādd obliuiscetur misereri de⁹: aut ꝓtinebit i ira
misericordias suas: q. d. nō. Multa est: qz sepe offensus in/
dulget ⁊ oīb⁹ oīa di/
mittit ꝙ veniā petūt.
Ps. 118. Ps. Misericordię tuę multę dñe. Item. Scom multitudinē
miserationū tuarū ⁊c. Magna: quia quātūcunq; magna fue
Ps. 50. rit offensa/ indulget si ex corde venia petatur. Ps. Miserere
mei deus ꝑm magnā misericordiā tuā. Thren. iij. c. Miseri
cordię dei est/ ꝙ nō sumus consumpti: qz nō defecerūt miseraꝛ
tiones ei⁹. Alia littera habet ꝺ: In ꝓgenies ⁊ ꝓgenies:
Et idē erit sensus. Sequit: b Fecit potentiā ⁊c. Quo
niam vniuersę vię dñi misericordia ⁊ veritas: ideo cōmēdata
misericordia dei in timentib⁹ eū: cōmendat virgo ꝓudens iu
sticiā in contemptoribus/ ostendēs quid mereak/ ⁊ quid fiet il
lis/ dicens: Fecit potentiā in brachio suo. i. potenter per
filium operatus est: ꝑ quē omnia creauit ⁊ recreauit ⁊ glorifi
cabit: potestates aereas debellauit. Dicit aūt filī⁹ brachiū pa
tris: quia sicut a corꝓre exit brachiū et a brachio manus: ita
a patre filius/ et a filio spiritussanctus. Eccl. xxxvj. a. Glorifi
ca manum ⁊ brachiū dextrū. Item qz per ipsuz operat pater:
Est aūt filius vt brachiū figuli qui vasa gloziosa de luto fin
git. Eccl. xxxviij. d. Figulus sedens ad opus suum/ in brachio
suo formabit lutum: ⁊ ante pedes suos curuabit virtutē suā.
Item vt brachium pugilis: qui pugnādo brachiū regis egy
pti: id est diaboli cōfrēgit. Ezech. xxx. f. Fili⁹ hois brachiū pha
raonis regis egypti confregi ⁊c. Item vt brachiū nutricis ad
portandum paruulos. Esa. xl. c. In brachio suo congregabit
agnos ⁊c. Osee. xj. a. Ego quasi nutrici⁹ ephraim in brachijs
meis portabā eos ⁊ nescierunt ꝙ curarem eos. Item fecit ip/
se filius potentiam in brachio suo in cruce extento: quia diabo
lum superauit/ captiuos de inferno liberauit/ ⁊ electos oīes
ad superna leuauit. Ps. Qui percussit egyptum cum ꝓmo
genitis eoꝝm: ⁊ eduxit israel de medio eoꝝ in manu potenti
⁊ brachio excelso. De tertio dicit Joh. xij. c. Cū exaltatus fue
ro ⁊c. Esa. liij. a. Brachiū domini cui reuelatum est. Sequit:
i Dispersit superbos: id est dispergi ꝓmisit. k Mẽ
te cordis sui: id est voluntatum ac sentiuum diuersitate. Si
cut em multitudinis credentium est coꝛ vnum ⁊ anima una:
Act. iiij. f. sic superboꝝ contrarię sunt volūtates ⁊ sensus di
uersi. Prouer. xlij. b. Inter superbos semp iurgia sunt. Unde
recte significantur per cinerem/ Exo. ix. b. vbi dicit: Tulerunt
moyses et aaron cinerem de camino et steterunt coram pha
raone: et sparsit illum in cęlum moyses: factaq; sunt vlcera ve
sicarū turgentium in hominibus ⁊ iumentis. Cęlum est digni
tas ecclesiastica. Cinis ergo in cęlum spargitur: quādo homo
qui cinis est dignitatē ambit ecclesiasticā ⁊ inde quasi vesica
vento inflatur. Uel sic: i Dispersit/ dominus: id est ab
inuicem separauit: vl/ dispersit: id est exules a regno diuisit.
k Superbos mente cordis sui. q. d. nō dico superbos
in exteriozi habitu: sed/ superbos mente cordis sui. i. qui hꝫ
bēt superbiā in voluntate interiozi. Sepe em apparet superbia in
longis ⁊ ꝓciosis vestibus/ nec est tñ in mente: et sepe in curta
tunica est lōga superbia. Unde nota ꝙ est duplex superbia/ interioꝛ
scz ⁊ exteriozi sicut duplex humilitas. Eccl. xix. d. Est qui nequi
ter se humiliat ⁊ interioꝛa ei⁹ plena sūt dolo. Gen. xj. b. Diui
sit eos dñs ex illo loco in vniuersas terras ⁊ cessauerūt ędifi
care ciuitatē: ⁊ idcirco vocatū est nomē loci illi⁹ babel: qz ibi
cōfusū est labiū vniuersę terrę: ⁊ inde dispsit eos dñs sup faciē
cūctaq; regionū. Itē dñs dispgit luxuriosos. i. luxuria dispeꝛ
git illos dño ꝓmittente nō tm mēte cordis/ sed etiā passiōe coꝛ
poris. Unde Ps. Disperierūt in endoꝛ: q interꝑtat fons gene
Ps. 82. rationis. Similiter auaricia dispgit auaros dño ꝓmittente et
mēte ⁊ coꝛpoꝛe. Exo. v. b. Dispsus est ꝑpl⁹ ꝑ vniuersam ter
rā egypti ad colligēdas palcas. Et recte dicit auarus dispeꝛ
sus: qz cuilibet rei quā possidet dat vnā ptē cordis sui. Eccl. x.
b. Auaro nihil est scelestius: in vita em sua ꝓiecit intima sua
Ps. 21. .i. coꝛ suū. Ps. Effusus sū sicut aq; ⁊ dispsa sūt oīa ossa mea.
Sicut em de aq; nihil remanet cū effūdit: ita de coꝛde suo ni
hil remanet auaro: sz totū effūdit exteriꝰ sug reb⁹ suis. Sequit:

B Depositit potentes de sede. i. deponet. j. Achab. ij. g. Glia pcōris sterc⁹ ⁊ vermis. b Et exaltauit. i. exal
tabit. c Humiles. Glo. Supbi sunt ꝙ supra modū se ex
tollunt. i. potētes: qz nō in dei/ sed in sua ꝛtute ꝓfidūt: ꝙ depo
nunk: qz oīs ꝙ se exaltat būiliabik ⁊c. Matth. xxiij. b. j. xviij. c.
Mystice Mystice/ aūt exponik sic. a Deposuit potētes de se
de. i. demones elecit de cęlo. c Et exaltauit humiles. i.
hoīes loco eoꝝ sublimauit. Eccl. x. b. Sedes ducū superboꝝ
destruxit dñs/ ⁊ sedere fecit mites ꝑ eis. Inde est ꝙ demones
ita inuidēt hoīb⁹: qz tenēt ꝙ humilitatē locū eoꝝ quē amiserūt
ꝑ supbiā. Itē/ a Deposuit potētes. i. iudeos. b De
sede/ realis intelligētię in ꝙ ꝛcecebāt nō inuestigātes spūalem
intelligentiā: ⁊ ꝙ si magistri docebāt. Un Matth. xxiij. a. Sup
cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. c Et exaltauit
humiles. i. gentiles ob humilitatē ad spūalem intelligētia/ ⁊
ꝺdicādū fidē euāgelicā sublimauit. Eccl. x. c. Radices gentiū
superbarum arefecit
de⁹ ⁊c. Matth. xxj. g.
Auferek a vob⁹ regnū
et dabit gēti facienti
fructū ei⁹. Hoc signi
ficatū ē. j. Reg'. iiij.
c. vbi ꝺ: ꝙ heli sacer/
dos nō poterat vide
re lucernā spūalis in
telligētię: ⁊ cecidit de
sella capta arca. i. finito sacerdotio. Heb. vij. b. Translato em
sacerdotio/ necesse ē vt ⁊ legis trāslatio fiat. Itē/ a Depo
suit potētes de sede: sicut paulū supbientē de legali docetri
na: c Et exaltauit humiles. i. ipsum humilē iā factū ad
Moraliter ꝺdicādū fidē euāgelij sublimauit. Anthoni: Potētes sunt ꝙ
nō in dei/ sed in sua ꝛtute cōfidūt: De qb⁹ Esa. lix. a. Cōfidunt
in nihilo ⁊ loquunt vanitates. Humiles sūt ꝙ se nihil reputāt
⁊ in solo deo cōfidūt. Illos igit deponit. i. deiicit dñs: hos ꝭo
exaltat. Luc'. xviij. c. Oīs ꝙ se exaltat humiliabik ⁊c. Eccs. xiij.
d. Melioꝛ est puer paup ⁊ sapiēs rege sene ⁊ stulto qui nescit
ꝓuidere in posteriꝰ: Oꝛ ⁊ de carcere catenisq; interdū ꝙs egre
diak ad regnū/ ⁊ alik⁹ nat⁹ in regno inopia cōsumak. Job. xij. d.
Effundit despectionē sup ꝓncipes ⁊ eos ꝙ oppressi fuerāt rele
uans. Jo dicit Esa. v. c. Ue qui potētes estis ad bibēdū vinū.
B Hoc modo dñs deposuit saul de sede regali ⁊ exaltauit dauid
humiles. Un. i. Reg'. xv. f. Dixit samuel ad saul: Scidit dñs re
gnū israel a te hodie ⁊ tradidit illud ꝓximo tuo melioꝛi te. Si
militer deposuit sobnā ꝓpositū de sumo sacerdotio ⁊ exaltauit
heliachim. Un Esa. xxij. f. Expellā te de statione tua/ ⁊ de mini
sterio tuo deponā te ⁊c. Sequit: e Esurientes implevit
bonis ⁊c. Mystice: Gentiles/ vel oēs iusticiā ⁊ gloziā desi
derantes. f Bonis/ nō dicit ꝺbus: vt intelligak omnibus
gratię/ glozię/ spiritualis intelligentię. Matth. v. a. Beati qui
esuriūt ⁊ sitiunt iusticiā. iiij. Reg'. iij. a. Helisęus repleuit va
sa vacua nō pauca. j. Reg'. ij. a. Repleti ꝓius ꝓ panib⁹ se lo
cauerunt ⁊c. Prouerb. xiij. d. Justus comedit ⁊ replet aiam
suā/ venter aūt impioꝛ insaturabilis. Un sequit: g Et di
uites. i. supbos: Uel diuites ad litteram: h Dimisit in
anes. i. vacuos omni bono ⁊ fraudatos a spe sua. Job. xiij. c.
Nō cū dormierit nō resurget ⁊c. Sap. v. c. Spes impi⁹ quasi
lanugo est ꝙ a vento tollit: ⁊ tanꝙ spuma gracilis ꝙ a ꝓcella
dispergit/ ⁊ tanꝙ fumus qui a vento diffusus est. Apoc'. iij. c.
Tu dicis quia diues sum ⁊ locupletat⁹ ⁊ nulli⁹ egeo ⁊c. Et me
rito dimittunt inanes: qz terreni sunt. Terra aūt est inanis et
vacua: Gen. j. a. Uiere. iij. f. Asperi terram ⁊ ecce vacua erat.
Item quia auari. Auarus autē nō implebit pecunia: Eccs. v.
b. Et cōstat ꝙ nec alia re potest impleri: quia nihil aliud amat
⁊ seipsum cuiscerat amoꝛe pecunię vt ea repleat arcā. Eccl. x.
b. Nihil est scelestius ꝙ amare pecuniā: hic em ⁊c. Sequitur.
i Suscepit ⁊c. Hec ē tercia pars cantici/ in qua agit gras
virgo de inenarrabili beneficio incarnatiōis populo israeliti/
co specialiter/ sed toti humano generi exhibito/ dicēs: Susce
pit israel: id est populus iudaicus. k Puerum suum.
id est iesum sibi ꝓmissum ⁊ sibi exhibitū specialiter. Matth.
xv. c. Non sum missus nisi ad oues quę perierūt dom⁹ israel.
Puerum/ dicit/ nō dominū: quia venit ministraturus nō do
minaturus. Matth. xx. d. Filius hominis nō venit ministrari
sed ministrare. Esa. xl. b. Puer natus est nobis ⁊c. l Me
mozari misericordię suę: id est sibi ꝓmisę ⁊ exhibitę. Esa.
xlij. b. Miserationū dñi recoꝛdabo. Uel sic. i Suscepit
israel puerum suum: id est populum iudaicum: vel magis
populum christianum fide videntem deum:

Damandū/ vt medicus infirmuz. Unde Eccl. xxviij. a. L
Honoza medicum ꝓpter necessitatez: etenim illum
creauit altissimus.
Docendū/ vt magister discipulum. Joh. xiij. b. Uos vo
catis me magister/ ⁊ dñe ⁊ bene dicit: sum etenim. Ps.
Ad Qui docet hominē scientiā. Et ibidē. Beatus homo Ps. 93.
quem tu erudieris domine ⁊c.
Regendū/ vt gubernatoꝛ regit nauem. Ps. Dñs regit Ps. 22.
me ⁊ nihil mihi deerit.
Pascēdū/ vt pastoꝛ pascit gregē. Joh. x. c. Ego sum pa
stoꝛ bon⁹. Esa. xl. c. Sicut pastoꝛ gregē suū pascet ⁊c.
Lauandū pollutū. Apoc'. j. b. Qui dilexit nos ⁊ lauit
nos a ꝑcis nostris in sanguine suo.
Solucēdū vinctū de carcere ꝑcī ⁊ inferni ⁊ illuminādū
cęcū. Ps. Dñs soluit cōpeditos/ dñs illumiat cęcos. Ps. 145.
Ditandū pauperē. ij. Corinth. viij. b. Propk nos egen⁹
⁊ pauper factus ē ⁊c.
j. Reg'. ij. b. Domin⁹
pauperem facit ⁊ di
tat. Pauperem facit
pecunia/ ⁊ ditat gra
tia: pauperē facit spi
ritu ꝓprio/ et ditat
spiritussancto: paupe
rem facit ad modicū/
et ditat in eternum. Al. tyslg in seculum

a Deposuit potētes de sede: ⁊
b exaltauit humiles. Esurien
c tes impleuit bonis: ⁊ diuites
d dimisit inanes. Suscepit isrl
e puerū suū: memoꝛari miseri
m cordię suę. Sicut locut⁹ ē ad
n patres nostros: abrahā ⁊ semi
g ni ei⁹ in sęcula. Mansit aūt
maria cū illa ꝛ si mensib⁹ trib⁹:
q ⁊ reuersa est in domū suam.

His modis/ suscepit/ dominus/ israel puerum suum: id Ps. 118.
est seruum suum. Unde Ps. Suscipe domine seruū tuum in
bonum. l Memozari misericordię suę: id est ꝓmissio
nis suę misericorditer factę ⁊ misericorditer adimpletę. Alba
cuk. iij. a. Cū iratus fueris misericordię recoꝛdaberis. Sequi
tur: m Sicut locutus est ad patres nostros. i. sicut
ꝓmisit misericordiā patribus nostris. i. sicut ꝓmisit se daturū
⁊ missurū filiū. Promisit inq; ⁊ specialiter. n Abraam ⁊
semini eius. i. imitatoꝛib⁹ eius. Roma. iv. b. Non q filij car
nis ⁊c. Et nota ꝙ memoꝛās patres q̄bus facta ē reuelatio sa
lutis/ specialiter ⁊ nominatim exꝓmit abraam: quia ei specia
liter facta est ꝓmissio de christo ex eo nascituro. Gen. xviij. b.
xxj. a. xxij. c. Item vidit tres ⁊ vnū adoꝛauit: quē ꝑ spm intellexit
gerere figurā filij dei incarnādi. Ideo ⁊ specialiter exꝓmitur
quia ꝓim⁹ aperte ꝺdicauit fidē: vnde etiā dicit pater fidei no
stre. o Un secula: quia gloria illa nullo fine claudet: vel D
semini duratura i ꝑpetuū. Un hoc qđ dico/ in secula: duplicit
cōstruk. i. bis sumk: sic/ l Memozari misericordię/ di
co durantis. o Un secula. i. in eternū. m Sicut locu
tus ⁊c. i. sicut ꝓmisit patrib⁹ nostris ꝙ haberēt eum in secula.
Posset em rem iugē habere ⁊ nō iugit: ⁊ hoc nō esset magnū
Un est sensus: Memoꝛ misęię suę in secula ꝓmisit eā patri/
bus nris in secula. i. eternaliter. Promisit em antiqs patrib⁹
⁊ seminib⁹ eoꝝ. i. successoꝛib⁹ eoꝝ in fide eternam hereditatē: ⁊
ꝓmissio soluk eis in eternū: quia ⁊ hic ꝙ fidē ⁊ in futuro in re.
Sequit: p Mansit autē maria ⁊c. Maria ascendit in
montana/ vt obsequiū cognatę ꝺberet pręgnāti: ⁊ mansit cum
ea vsqdū pareret: ⁊ obsecuta est ei. Hec fuit causa tantę moꝛ
exbitio obsequij: sed etiā ꝑfectus matris et paruuli: vt dicit
Beda in Glo. Mā cū in primo aduētu ꝺginis ꝓphetauit spi/
ritussancti inspiratione/ cōstat eos multum ꝑfecisse ex diurna
eius mansione. Tūc querit ꝑm Glo. Munqd creuit charitas
iohānis in vtero? Solutio. Quo ad robur aucta est ei virtus:
⁊ simpliciter merito marię vtriusq; charitas creuit. Dicit er/
go: Mansit autē maria cū illa quasi mensibus trib⁹:
id est vsq; ad natiuitatē iohannis. Sexto em mense conceptio
nis eius ascendit: ⁊ nono mense natus est iohannes: quo nato
regressa est in domū suā. Unde sequit: q Et reuersa est
in domū suam: post partum eius: Ad hoc em fuerat vt mi
Mystice nistraret helisabet in partu eius. Mystice: Maria stella ma Mystice
ris/ ꝓlatus: qui debet cū subditis manere tribus mensib⁹: do
cumentis imbuendo/ exemplis cōfortando/ tēporalib⁹ fouendo.
Unde petro dictū est ter: Pasce oues meas: Joh. vlt. c. Po
stea vero debet reuerti in domū suā: ne ꝓpter alienā negocia/
sua negligere videatur. Gen. xxx. d. Justum est vt aliquando
ꝓuideam domui meę. Act'. xx. f. Attendite vobis ⁊ vniuerso
gregi. Item mariā in montanis tribus mensibus mozari: est
animā fidelem in alto contemplationis perseuerare/ quousq;
in ea omnino defecerit amoꝛ mūdi/ amoꝛ sui/ ⁊ amoꝛ fuoꝝm:
Siquidē mensis ꝺz a mene qđ est defect⁹. Et ꝫ est qđ dictū est
abrag/ Gen. xij. a. Exi de ꝛra tua ⁊ de cognatiōe tua ⁊ de domo
patris tui: ⁊ vade in terram quā monstrauero tibi. Sequitur

E Helisabet autem

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶Helisabet aūt impletū est tēpus pariēdi z peperit filiū. Prosequit lucas de partu helisabet z natiuitate ei⁹ cursoris: z est helisabet datiui casus. Et nota vsum scripture: q̄ vtik verbo impletionis in trib⁹: in ortu bonorū/ in obitu/ in actu: vt ex verbo impletiōis notet in bonis esse plenitudinem pfectiōis: Et hec tria distinguunt in Glo.

a ¶Helisabēt aūt impletū ē tēpus pariēdi z peperit filiuz.
b Et āudierūt vicini z cognati ei⁹/qz magnificauit dōs misericordiā suā cū illa: z grā tulabāt ei. Et factū est in die octauo/venerūt circūcidere puerū: z vocabāt eū noīe pris

De ortu. f. ij. a. Impleti sunt dies marię zc. De actu. iij. Reg'. vj. b. Impleunt salomon ędificare domū. De obitu/ Ecc. xxv. a. Defunctus est nbzā plen⁹ dierū. Sed videt cōtrariū huic qđ dicit in Glo. In bonorū tm ortu zc. Ecc. xv. d. Rondū cōplera sunt peta. Esa. j. d. Man⁹ vr̄e plenę sunt sanguine. Respōsio. Tm in ortu bonorū. i. nō in ortu malorū: Non em vtik scriptura verbo impletionis in ortu vel obitu malorū/nec frequēter in ope: vt p hoc notet eos inanes z vacuos a fructu boni opis. b ¶Et audierūt vicini z cognati eius/qz magnificauit dōs misericordiā suā cū illa: dādo ei filiū. Matth. xj. b. Lex z pphetę vsq; ad iohannē. Ab eo em cepit tps gratię z miseri/cordię. c ¶Et cōgratulabant ei/de tāto dono. Johānes gratiā noui testamēti inchoatā significat: z inde est q̄ tēpora/lis ei⁹ natiuitas celebrat z nō alteri⁹ cuiuslibet sancti.

Moraliter. a ¶Helisabet autē impletum est zc. Helisabet interp̄tat dei mei saturitas: z significat ecclesiā: q̄ inte/rim in ꝑsenti pane fidei sustentat/tandē pane apertę visionis plenius satiandā: sicut dicit in Pō. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Tēpus pariendi illi impletū est in aptione lateris christi. Ante siquidē conabat ad partū/sed nō erat ei virt⁹ pa riendi: sicut dicit Esa. xxvij. a. Veneruī filij vsq; ad partū/ et virtus nō ē pariēdi. Hsee. ix. d. Da eis dne. Quid dabis eis? Da eis vuluā sine liberis z vbera arentia: Et si quis nascebat abortiuus erat: quia ad inferos descendebant oēs ante christi aduētū. Unde Job. iij. b. Quare nō in vulua mortu⁹ sum? Nūc aūt dormiens silerem z somno meo requiescerē cū regibus z cōsulibus terrę: aut sicut abortiuū abscōditū nō subsisterem. Sed cum apertū fuit latus dñi/tunc virtus pariendi filios vi nos data est ecclesię: Nā a sanguine emanante de latere christi baptismus virtutem suā habuit: qui est quasi matrix eccle/sie in qua filij generant. Unde Zach. xiij. a. In die illa erit fons patens. i. latus dñi apertū: domui dauid. i. ecclesię: in ablutio/nē pctōris z mēstru... i. actualis z originalis peccati. Et b ē qđ dicit in eodē. xv. a. In die illa exibūt aque de hierlim: mediū earū ad mare occidentale z mediū earū ad mare nouissimum. Ibi ergo virtus pariendi collata est ecclesię: Ideo dicit Esa. lv. a. Filij tui de longe venient: z filię tuę de latere surgent. Est aūt multiplex partus ecclesię. Primus p baptismū: secundus p pnitentiā: tertius p votū siue ingressum religionis: quartus p ordinationē: quinto p martyriū. Hi sūt significati p sex filios lię: Quorū primus est ruben: qui interp̄tat filius visionis: z significat martyres: qui de fide ad visio/nē p martyriū generant: a q̄bus incępit ecclesia/sicut ab abel primo martyre. Ruben dedit mandragoras lię. i. martyres cōtulerūt tēporalia ecclesię. Sz lia dedit rachel. i. ecclesia de/dit religiōi. Antep̄ mandragoras habuerat lia/tota solicitudo iacob. i. ꝑlatorū erat circa rachelē. i. circa cōtēplatiū. Sz mi/sera rachel p mādragoris lię dedit licentiā iacob intrandi ad liam. Ad impletionē tēporis pariēdi baptizatos/ tria requi/runt: Intentio/forma verborū/z elementum. Matth. vlt'. d. Ite baptizate/ecce intentio: in noīe patris z filij z spūssancti/ ecce forma verborū. Joh. iij. a. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua z spiritusancto zc. ecce elemēta. Iste partus figuratus fuit in transitu maris rubri: Exo. xiiij. c. Inchoatus in baptismo io/hannis: impletus est in baptismo christi. Ité ad impletionem tēporis pariendi pnitentes tria requirunt: Cōtritio/confessio/ satisfactio: De quo Joh. xvj. c. Mulier cum parit tristiciā ha/bet: cuz aūt peperit iā nō meminit pressure: qz natus est homo in mūdū. Tristicia dicit contritionē: part⁹ confessionē/q̄ pctā latē/tia pducit i lucē: nat⁹ hō dicit satisfactionē. Ité ad impletionē tp̄is pariēdi claustrales/tria requirūt: Votū castitat'/ votum pauptatis/abrenūciatio ꝑprię volūtat'. i. votū obediētię: q̄ si/gnificank i trib⁹ fact' ioseph. Primū est qñ mulierē impudicā cōtēpsit: Gen. xxxix. b. Secūdū qñ palliū abiecit. i. tpalia. Eo/dē ca. c. Tertiū qñ in carcere reclusus fuit sub alterius prāte. Eodē cap̄lo. d. Ūñ iacob dixit benedicēs ei/ Gen. xlix. c. Filius accrescēs ioseph/filiꝰ accrescens. Ter dicit accrescēs: bis ex/plicite: semel implicite. Joseph em accrescens interp̄tat'. Ter em accrescit aliās qñ intrat in claustrū. Primo subijciendo carnē p volūtat' castitatis explicite. Secūdo ꝓtēnendo mun/dū explicite. Tertio deponēdo seipm p abrenūciationē ꝑprię volūtat': sed hoc im/plicite: qz i voto obe dientię occultę abre/nunciat ꝑpria volū/tas. Ité ad impletio nē tp̄is pariendi ordi natos/ tria requirūt .s. ętas/scientia/ mo/rū honestas. Et cum hec tria habet ordinādus: tūc impletū est tēpus pariendi. Cōtra illos q̄ ante tēpus pariunk in ordinib⁹ dicit Ezech. xvj. a. In die ortus tui nō est ꝑcisus vmbilicus tuus/p gratis matu/ritatē: nec es sale salita/p scientię sufficientiā: nec inuoluta pā/nis/p mozᵇ honestatē. Ité ad impletionē tp̄is pariēdi ꝑfectos/ tria requirunt. s. vitę sanctitas/ scientię sublimitas/ z iusticię zelus. Cū hec tria habuerit quis: tūc poterit eū ecclesia pare/re in ꝑfectionē: ante nō. Ideo multi nascunk abortiui in mūdo: qz ante tēpus pariunk. Alij em nascunk sine manu dextera. i. sine bene operādi virtute. Alij sine pede dextro. i. sine chari/tatis affectu. Alij sine lingua. i. sine gratia ꝑdicandi. Alij sine oculo dextro. i. sine cognitione spūalij: De q̄bus Zach. xi. d. O pastor z idolū derelinquēs gregē: gladi⁹ sup brachiū ei⁹ et gladi⁹ sup oculū ei⁹ dextrū: brachium eius ariditate siccabit z oculus ei⁹ dexter tenebrescēs obscurabit. Esa. lvj. d. Specu latores ei⁹ cęci oēs zc. Joh. ix. a. Quis peccauit/hic aut parē tes ei⁹ vt cęcus nasceret in ꝑfectionē? Respōde secure: hic et parētes ei⁹. i. q̄ eū ꝓmouerūt. Ité ad impletionē tp̄is parien/di martyres/tria requirunt. s. cōtēptus sui/firmitas fidei/cau sa. Nō em pena: sz cā martyrē facit. Heb. xi. f. Sācti p fidem zc. Sic pater moraliter qđ dr: Helisabet impletū est tps pariēdi z pepit. Sequit: b ¶Et audierunt vicini. i. an geli z alij sancti q̄ gratulank aliq̄ ser dictoꝝ modoꝝ. s. xv. a. Quis ex vobis hō habēs cētū oues: z si pdiderit vnā ex illis nōne zc. Ruth. iiij. d. Dicīę aūt mulieres cōgratulātes ei di/cebāt: nat⁹ ē filiⁿ noemi. Et nota. Glo. Habet sctōz editio le/ticiā plurimorū: qz cōe bonū est: Justicia em cōis virt⁹ ē: z iō in ortu iust. i futurę vitę insigne. i. iudiciuz ꝑmittit zc. Simile Gen. ij. Glo. Justicia q̄ significat p euphzaten: qz circūit oēs ꝓtutes: nō dicit ire ꝓtra aliquā regionē. Sequit: c ¶Et fa/ctū ē in die octauo/venerūt circūcidere puerū: scom mādatū dñi/Gen. xvij. b. Infans octo dierū circūcidet in vo/bis: oē masculinū i generationib⁹ vr̄is: cā vernaculus/q̄ em/pticius circūcidet. Fiebat aūt circūcisio i remediū ꝓtra originale pctm: sicut m⁹ baptism⁹. Ūñ Beō. Jdē salutifere cura/tionis remediū ꝓferebat circūcisio suo tpe: qđ nūc baptismus tpe gr̄ę revelatę. Sz quare Johānes fuit circūcisus q̄ fuit i vte/rō sctificat⁹? Rnsio. In exemplū: z qz lex nōdū cessauerat: vñ tenebat adhuc mādato dñi. Jesus aūt circūcisus fuit: qz vene rat legē implere: Matth. v. b. Et i signū spūalis circūcisiōis: q̄ fit interi⁹ in corde spūaliter z i oī sensu. Deut'. x. d. Circūci/dite ꝓputiū cordis vr̄i: z cervicē vr̄am durissimā ne indūretis amplⁱ. Hiere. iiij. a. Circūcidimini viri iuda zc. c ¶Et vo/cabāt eū noīe patris sui zacharią. Recte aūt post circū/cisionē imponit nomē/ad innuēdū q̄ oēs q̄ vere circūcisi fue/rūt/scripti sūt in libro vitę z notati apud deū z nō alij. Ūñ di/ues nō notat'/ꝑs laçarus. f. xvj. c. Octo aūt dies circūcisionis/ sūt octo virtutes q̄bus ꝑfecte circūcidit interior homo. Pri/ma dies ē fides: q̄ illuminat. Secūda est fortitudo: q̄ roborat. Tertia prudētia: q̄ eligit bonū z reprobat malū. Quarta ab/stinentia: q̄ corpus solidat. Quinta patiētia: q̄ in aduersitate ꝓseruat. Sexta pietas/q̄ bona sua alijs cōmunicat. Septima amor: fraternitat'. q̄ bonis alioꝝ cōgaudet. Octaua charitas: q̄ totū cōsūmat: z hac imponit nomē. De his dicit. ij. Petri i. b. Ministrate in fide vestra virtutem: in virtute autē scien/tiam: in scientia abstinentiā: in abstinētia patientiā: in patien/tia pietatē: in pietate fraternitat'/ amorē: in amore fraternita/tis charitatē. Mystice/sicut dicit Glo. p. circūcisionē resur/rectio dñi figurat: qz et octaua die. i. post sabbatū facta ē zc. i. post septē dierū vitā octaua resurrectionis. Mystice. Per illos q̄ filio nomē pris imponūt/significank illi q̄ iustificatio/nē opis⁹ leg'/ attribuūt: nō gr̄ę dei: de q̄bus Roma. x. a. Justi/ciā suā statuere volētes zc. Moraliter. Isti q̄ vocant puerū natū noīe pris sui/significāt q̄sdā q̄ volūt vt filij patres suos ¶ cris in illicitis etiam in illicitis imitenk: sicut dr Ezech. xvj. c. Sicut mater/sta z filia eius. iij. Reg'. xij. d. Pater meus cecidit vos flagellis.

Octo dies circūcisiōis q̄d significēt

Mystice

Moraliter

a ¶Et rndēs mater ei⁹ dixit: nequaq̄ sed vocabit⁹ iohannes: sicut ab angelo erat nūnciatū. Esa. xlix. a. De vētre matris meę recordatus est nomis mei. i. dedit mihi rem nois hui⁹ iohānes. i. gr̄am. Sz quō sciuit mater nūciatū ab angelo? Aīr em ei⁹ mutus ef/fectus nō poterat ei indicare. Sol. i Glo. Spū ꝓphetię didi/cit qđ nō didicerat a marito: non poterat ignorare nūciū. i. no/men filij sui/ zacharię ab angelo nūciatū q̄ ꝓphabat christum.

Moraliter Moralit: Sic boni parētes nō debēt su/stinere vt filij eos ma le imitenk: sed debent eos tradere sanctis viris bonis exercitijs imbuendos: z si boni fuerint/nō sibi s̄z gr̄ę dei ascribāt.

Pō. 118. Quinq; sunt q̄ claudunt ꝑdicatoꝝ os

b ¶Et dixerunt ad illā: qz nemo zc. Pleonasm⁹ ē: vt idioma hebr̄ę. Ut ita ꝓtinua. q. d. nō vocabit ita: vel mirū est qđ dicis: c ¶Quia nemo est in cognatiōe tua q̄ vocet hoc noie. Sic mali vicini vl mali z iniurij arguūt bonos parētes si filios suos scītati et religioni studere faciant/ z non mundanis lucris. Sequitur:

b ¶Innuebāt aūt ꝑi ei⁹. i. q̄busdā nutib⁹ z significabāt/ c ¶Quē vellet vocari eū. Et b patet q̄ zacharias ꝓpter hesitationē nō solū loquelā/ sz etiā auditū amiserat: Si em au/dire posset ꝑbo diceret ei/ nō nutu. f ¶Et postulans pu/gillarē: a pugno pugillus: Ūñ pugillaris/ lapis rēr pugno: vl tabula parua q̄ pugno capi poterit: z b videt innuere Glo. Ūñ etiā in vulgari romanoꝝ/pugillar ē tabula ad scribendū. Dicit etiā aliqn pugillaris/calam⁹ q̄ scribim⁹. g ¶Scripsit dicēs: Johānes est nomē ei⁹: Nō dico erit: q̄ hoc nomen ei iā impositū ē a deo. i ¶Et mirati sūt vniuerſ: de cōue/nientia inf ꝑem z matrē. Ecc. xxv. a. In trib⁹ bñplacitū ē spūi meo: q̄ sunt ꝓbata cora deo z hoīb⁹: Cōcordia fratrū/ z amoꝝ ꝓximoꝝ: z vir z mulier sibi bñ consentientes.

Moraliter Moraliter: b Johānes ē nomē ei⁹. q. d. q̄cūq; boni habet qđ ē dignū noīe/a gr̄a dei habet. i ¶Et mirati sunt. Sic mirank mlti q̄ filij inducunk ad bonū aliq̄s/sic ad religionē vl aliq̄d tale a parentib⁹ suis. Sequit: k ¶Aptū ē gūt ilico os ei⁹. i. cha/rię: z lingua ei⁹ z loḡbat bñdices deū. Ambro. Jam soluit fides linguā quā incredulitas ligauerat. Beda in origi/nali. Oñ vox clamātis in deserto ē nata: merito lingua par/tis ē soluta. Nec em eū silere a laudib⁹ decebat: q̄ verbi ꝓconē sibi natū gaudebat. Ité Ambr. Nemo desperet: nouit dñs mu tare sn̄am/si tu noueris emēdare delictum. Piere. xviij. b. Si pn̄am ggerit gēs ista a malo suo/agā et ego pn̄am sup malo qđ cogitaui vt facerē ei. Moralit: k ¶Aptū est ilico os zc. Haec vox iohāne. i. gr̄a dei data: vel opere bono facto/aperiē os ꝑdicatoris: qđ aī gr̄am z opa bona clausum est. Sola em gr̄a dei vel desideriū gr̄ę dei os aperit ad ꝑdicandū. Ūñ Pō. Os meū aperui z attraxi spm zc. Sūt aūt quinq; q̄ claudūt os ꝑdicatoꝝ. Primū ē peccati p̄scientia. Ezech. xvj. g. Et scies qz ego dñs vt recorderis z ꝓfundaris: z nō sit tibi vltra agere os p̄ ꝓfusione tua. Esa. vj. b. Te mihi qz tacui. Secūdū ē ignorā/tia. Ecc. xx. a. Est taceṡ nō habēs sensum loquelę. Esa. lvj. d. Speculatores ei⁹ cęci oēs: nescierūt vniuersi/canes muti non valētes latrare. Tertiū est timor prātis. Ezech. xiij. a. Nō ascē distis ex aduerso/neq; opposuistis murū p domo isrl vt stare/tis in ꝓlio in die dñi. Et sup hoc iactat se diabolus irridēs ꝑdi catores hmōi. Esa. x. d. Uniuersam terrā ego cōgregaui: z nō fuit q̄ moueret pennā z aperiret os z gānīret. Quartū est ma/licia ppli. Ezech. iij. g. Linguā tuā adhęrere faciā palato tuo: z eris mutus/nec q̄si vir obiurgās: qz dom⁹ exasperās ē. Quin/tū est i memoria bñficioꝝ dei. Pō. Adhęreat lingua mea fauci/bus meis: si nō meminero tui. Sz hęc oīa obstacula remouet gr̄a siue sapia cū dat hoī. Ūñ Sap. x. d. Sapia aperit os mu/toꝝ/ z linguas infantiū facit desertas. Sequit: l ¶Et fact⁹ ē timor sup oēs vicinos eoꝝ: Timor admirationis ꝓpter ea q̄ facta sūt in ortu iohānis: Ut timor penalis horroris. Unde/ tes em sacerdotē virū religiosum ꝓpter hesitationē tā gr̄ę pu/nitū/timebāt sibi oēs: scientes/qz nō esset tutū offendere deū.

m ¶Et sup oīa mōtana iudeę diuulgabant oīa ꝑba hec: de natiuitate iohannis z restitutione loḡe zacharię. Sic miracula dñi z ꝓfectus ꝓmoꝝ sūt diuulgāda ad dei honorē z fratrū edificationē. Tob. xij. b. Sacramē tum regis absc̄dere bonū est: opa aūt dei reuelare honorificum est. Ité in eodē. xiij. a. Confitemini dño filij isrl/ z in ꝑspectu gen/tiū laudate eū: qm iō dispsit vos inf gētes q̄ ignorant eū: vt vos enarretis mirabilia ei⁹. n ¶Et posue/runt oēs q̄ audie/rant in corde suo: miraculū qō euenerat cōsiderātes: z euentū tacitę rei p̄stolantes. o ¶Dicentes/sup/ple intra se vel vnus ad alterū: p ¶Quis putas puer iste erit: Hec est q̄stio plebis. Cui q̄druplicē respōdet. Angelus respōdet: Hic erit magn⁹ cora dño. ū. eodē. b. Ité pater rndet: Et tu puer ꝓpha altissimi vocaberi. j. eodē. c. Ité ipemet Johānes rndet: Ego vox clamātis in deserto: Joh. j. c. Ité ipe dñs: Quid existis in desertū videre? Prophetā? Etiā dico vobis z plusq̄ ꝓphetā. Hic est em de q̄ scriptū est: Ecce ego mitto angelū meū añ fa/cię tuā: Matth. xi. b. In rnsione angeli/ notat in iohāne vitę sctitudo: in rnsione patris/sapiętię ꝓfectio: in rnsione filij/ꝓpria/ ꝓfecta humilitas z eloquētię ꝓmptitudo: in rnsione dñi/testi/ monij bonū z officij celsitudo. q ¶Eteni man⁹ dñi. i. po/testas vel ꝑtus siue ꝓtectio: r ¶Erat cū illo. Ūñ in ꝑsona eius dicit Esa. xlix. a. Sub vmbra man⁹ sue ꝓtexit me. Dicit manus dñi qñq; potestas: vt Piere. xvij. a. Sicut est lutū in manu figuli: sic vos in manu mea estis dom⁹ isrl. Qñq; pena. Job. xix. d. Manus dñi tetigit me. i. pena. Qñq; accipit ꝓ ꝓtectione gr̄ę dei: vt hic: Man⁹ dñi erat cum illo. Sequitur

o ¶Et zacharias pr eius impletus est spūssancto et ꝓphetauit/dicens: Bñdictus zc. Ecce restituit zacha/rię loḡla/nō sola sz supaddit ꝓphetia. Jn q̄ sicut innuit Glo. deꝑhendit immēsitas diuinę liberalitatis: q̄ ablata in duplā restituit: loquēdi facultatem reddidit/ z ꝓphetiā supaddidit. Sic salomoni petēti sapientiā ad regendū ꝑplm suū/dedit il/lam z diuitias atq; potētiā. iij. Reg'. iij. b. Sed qđ est q̄ dicit Glo. q̄ loquela sola ablata est ei/cū ei etiā auditus sit ablatus? Respōsio. Sola dicit respectu ꝓphetię. Ité nota q̄ z helisa/beth impleta spiritusancto ꝓphetauit/sed paucis z in domo: zacharias ꝑo multis verbis vsus est ꝓphetādo siue ꝑdican/do: q̄ ordo disciplinę exigit vt mulier pauca loquat z magis velit discere q̄ docere. Ūñ. i. Cor'. xiiij. g. Mulieres in eccla taceāt: nō em permittit eis loqui: Si quid aūt volūt discere/ domi viros suos interrogēt. j. Timoth. ij. c. Mulier in silen/tio discat cū omni subiectione zc. Et est rectus ordo: q̄ primo repleⁿ ē spūssancto: postea ꝓphetat. Sic apostoli ꝑius repl̄/ tur spiritusancto: postea mittuntur ꝓdicare vbiq;. j. vlt'. g. Sedete in ciuitate quoadusq; induamini ꝑtute ex alto. Act'. ij. a. Repleti sunt oēs spiritusancto/ cęperūt loqui. t ¶Be/nedictus dñs deus israel zc. Istud canticum diuidit in duas partes. Jn prima agitur de beneficio incarnationis/ pas/sionis/resurrectionis/toti generi humano cōmuniter collato. Pro oībus em natus z passus est dñs: z pro oībus resurrexit quantū in se fuit. Jn secūda parte agit de beneficio ꝓcursoꝝi specialiter illato/ ibi: ¶Et tu puer zc. Primo igitur agens gratias de cōmuni beneficio/dicit. t ¶Bñdictus dominus deus israel zc. Bñdictus/est vel sit: id est omni gra/tiarū actione prosequēdus. v ¶Dominus/ omnium/iure possessionis. x ¶Deus/ omniū/iure creationis. Sed: Dominus deus israel: iure beneficij specialis. Deut'. xxxij. a. Munquid nō ipse est pater tuus q̄ possedit te z fecit z creauit

¶ ter Possedit

Aliter legitur z magis specialiter. t ¶Bñdictus dñs. i. gratiarūactione prosequēdus z pro actu z pro agēdis. Pro actis/quia dum oraret zacharias pro ppli liberatione/ datus

Aliter

t ¶ est ei ꝑcursoꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

E VE te: Possedit vt dñs: fecit ⁊ creauit vt de⁹. Dñs dicit vt timeat/ turbeus vt honorificet. Malach.i.b. Si ego dñs/ vbi timor meus? Si ego pat/ vbi honor meus? a ¶Quia visitauit: mũdũ lõga infirmitate tabescentẽ: carnẽ assumẽdo tangẽ pit/ dẽ plenã oĩ genere medicine: q̃ mũdus oĩ laborat infirmitate. Eccl.xliij.c. Medici/ na omniũ ĩ festinati/ one nebule. b ¶Et fecit redemptionẽ plebis sue. Et erexit cõr nu salutẽ nobis/ in domo da/ uid pueri sui. Sicut locutus est ꝑ os sanctorũ: q̃ a seculo

b qz visitauit ⁊ fecit redempti/
o nẽ plebis sue. Et erexit cõr
n nu salutẽ nobis/ in domo da/
s uid pueri sui. Sicut locutus
b est ꝑ os sanctorũ: q̃ a seculo

t sunt ꝓphetaꝝ eius. Salutẽ
k ex inimicis nr̃is/ et de manu
l omniũ qui oderũt nos. Ad
m faciendã misericordiã cũ pa
n tribus nostris: et memorari

tio: quia cornu ⁊ solidũ est ⁊ in altioꝝ pte animalis positum. S
c ¶Nobis. i. ad vsitatẽ nostram. f ¶In domo dauid pueri sui. i. in iudea/ vbi natus/ vbi passus/ vbi resurrexit. Ũ Pã.73.
Pã. Optatus est salutẽ in medio terrę. Secũdo sic: c ¶Et erexit/ dñs deus. i. in carne apparere fecit. Itẽ/ erexit/ in cruce: in resurrectione.
c ¶Nobis/ credẽtibus ⁊ nõ alijs. Ũ. i. Pet.ij.b. Vobis honor credẽtibus: non credẽtibus aũt lapis offensiõis ⁊ petra scãdali. d ¶Cornu salutis. i. christũ porter opantẽ salutẽ. Di

clt aũt christus cornu: q̃ sicut cornu nec caro ẽ nec os/ sed mediũ: sic christus nec hõ nec deus tm̃/ ſ mediator dei ⁊ hominũ. i. Timoth.ij.b. Ũ dicit gigas geminę substantię. i. verus deus ⁊ verus hõ. De hoc cornu dicit in Pã. Cornu eius exaltabit in gl̃ia. f ¶In domo dauid pueri sui. i. in familia dauid de cuius stirpe natus ẽ christus ꝑm carnẽ. Tertio mõ exponit sic: c ¶Et erexit cornu salutis nobis. i. regnum christi in ęnũ durabile. f ¶In domo dauid pueri sui. i. in ecclia. Per cornu intelligit regnũ ęternũ: q̃ carnẽ ⁊ portale: q̃ sicut cornu durius ẽ carne: sic regnũ ęternũ durius est. i. fortius rpali. Ũ ad sign̄icandã firmitatẽ ętemi regni/ dauid ⁊ salomõ sunt vncti cornu olei. i. oleo posito in cornu. i. Reg'.xvj.c.iij. Reg'.j.k. vt ipa soliditas valis exꝑimat dignitatẽ ⁊ regnũ christi/ de ipis nascituri ęternũ esse. Daniel.vij.d. Ptãs eius ptãs ęterna q̃ nõ auferet ⁊ regnũ eius qđ nõ corrũpet. Itẽ in eodẽ. k. Cornua decẽ sunt decem reges. Saul ꝺo. i. Reg'.x.a. fuit vnctus lẽticula olei. i. oleo posito in lenticula: qđ vas ẽ fragile vitreũ: vt ipa fragilitas valis exꝑimeret fragilitatẽ ⁊ ruinã regni saulis. Sequit: g ¶Sicut locutus ẽ ꝑ os sanctorũ qui a seculo sunt ꝓphetarum eius. In hoc notat fidelitas qua ꝓmissa cõpleuit. Pã. Fidelis dñs in oibus verbis suis. Et alibi: Quę ꝓcedũt de labijs meis nõ fa ciam irrita. Cõtinua sic: Erexit/ inq̃/ sicut locutus est per os ꝓphetarũ eius qui a seculo sunt. i. ab initio mũdi ceꝑerũt esse. Per os eĩ adã/ abel/ noe/ abrahã/ moysi/ ⁊ alioꝝ locutus ẽ dñs. Et dicit ꝑ os/ nõ ꝑ ora: ad innuendũ q̃ eodẽ spũ ⁊ eadẽ intentiõe loq̃bant oẽs. Esa.xxx.a. Os dñi nõ interrogauerũt. i. ꝓphetas. Esa.lviij.d. Os dñi locutũ est. i. ꝓphetę. Et nõ solũ ꝑ ora eoꝝ locutus ẽ: ſ ꝙ etiam ꝑ facta. Osee.xij.c. In manibus ꝓphetaꝝ assimilatus sum. i. ꝑ opa eoꝝ ſnũciantis vł ſfiguratus. Ũ ⁊ põt aliter legi. g ¶Sicut locutus est ⁊c. id ẽ sicut ꝓmiserat ꝑ ꝓphetas suos: ⁊ sicut locutus ẽ ꝑ eos q̃. fuerũt/ h ¶A seculo. i. seculi initio: vt ita distinguat inter ꝓphetas ⁊ eos q̃ fuerũt a seculo. Vł neq; ꝓphetę fuerũt a seculi initio/ q̃ de christo ꝓphetauerũt verbis: ꝓphetauerũt de eo ramẽ patres ꝑm factis: Vł in factis eoꝝ ſfiguratũ est mysterium incarnatiõis ⁊ passionis: vt in facto abel. Voe reuit arcam in fluctibus: ⁊ christus ecclesiam in turbatiõibus seculi. Per ꝓphetas ergo itellige quoslibet scriptores veteris testamenti. Sequit: i ¶Salutẽ ex inimicis nostris. Repete/ erexit. i. liberationẽ ex inimicis: vel. i. salubriter nos eripuit ab inimicis nostris. i. a demõibus/ peccatis ⁊ malis hoib⁹: siue carne/ mũdo/ diabolo. Pã. Dñe refugiũ factus es nobis. Esa.xlij.b. Sup omnem esn gloriam ꝓtectio: ⁊ tabernaculum erit in vmbraculum diei ab estu. k ¶Et de manu: id ẽ potentia: l ¶Omnium qui oderunt nos: eripuit nos supple: vel erexit nobis salutem. Idem est. Iste autem versiculus: Salutem ex inimicis ⁊c. explanatio est superioris versiculum quo breuiter idem promiserat. Et erexit cornu ⁊c. m ¶Ad faciendã misericordiã ⁊c. Determinat expĩsius qđ. ã. dixerat: Sicut locutus ẽ. q. d. locutus ẽ ⁊ erexit salutẽ nob: ad faciendã misericordiã cũ ꝓfib⁹ nr̃is. i. vt faceret misericordiã suã cũ eis: eos. s. a limbo liberãdo ⁊ secũ in gloriã trãsferẽdo. De q̃ misericordia dicit Zach.ix.c. Tu q̃z in sanguine testamẽti tui emisisti vinctos tuos de lacu in q̃ nõ est aq̃. Vel sic: Ad faciẽdã misericordiã cũ patrib⁹ nostris/ ꝓmissã. i. vt ipleret misericorditer ꝓmissionẽ ꝑibus nr̃is sacrõ. i. abrahã/ isaac/ ⁊ iacob: ⁊ alijs de liberatiõe nr̃a ꝑ christũ splenda. Titũ.ij.b. Nõ ex opib⁹ iustitię q̃ fecim⁹ nos: ſ ꝑm suã misericordiã saluos nos fecit. n ¶Et memorari. i. vt mẽorẽ se oñderet.

Pã.104. a ¶Testamẽti sui sancti. i. firmę ꝓmissionis sue/ siue pacti qđ pepigit antiqs patrib⁹. Pã. Memor fuit in seculũ testamẽti sui: vbi qđ mãdauit in mille generationes. b ¶Jusiurandũ ⁊c. Sic ꝓtinua. Et item erexit nobis cornu salutis ad faciendũ/ iusiurandũ qđ iurauit. Hoc est ꝺ hereticos qui damnãt iuramentũ.
c ¶Ad abrahã patrẽ nr̃m. Gen.xxj.a. xv.b. xxij. d. In te bñdicent oẽs tribus terrę. Itẽ ꝑ memetipm iurauit dicit dñs: quia feciſti rem hãc ⁊ non pepciſti filio tuo vnigenito ꝓpter me bñdicã tibi ⁊c. Hiere.xj.a. Ego ero voꝭ in deũ vt ſuscitẽ iuramẽtũ qđ iuraui patribus vr̃is daturũ me eis: terrã fluentẽ lacte ⁊ melle. Jurauit inq̃: d ¶Daturũ se ꝓmoh.i.ꝑ daret se nob ꝑ carnẽ vel ꝑ fidẽ. Itẽ vt daret se nobis famelicis in cibũ. Joh.vj.f. Caro mea vere est cibus: ⁊ sãguis me⁹ vere est potus. Et q̃lis cibus/ determinat Sap̃.xvj.c. Paratũ panẽ de cęlo ſtitulisti eis sine labore: omne delectamẽtũ in se habẽtẽ ⁊ oĩs saporis suauitatẽ. Itẽ vt daret se nob egrotis in medicamentũ. Eccl.xxiij.d. Ego q̃si fluuius dozi: qđ interꝑtat medicamentũ generationis. Et ꝺz fluuius: q̃ sanguis et aq̃/ lachrymę ⁊ sudoꝛ q̃ fluxerũt de sacro eius corꝑe/ q̃si q̃tuoꝛ flumina paradisi fuerũt medicina totius generis hũani. Eccl.xxxviij.a. Altissim⁹ creauit de terra medicinã: ⁊ vir prudẽs nõ abhoꝛrebit eã. Itẽ vt daret se nobis captiuis in ꝑcio quo redimeremur. j. Cor'.vj.d. Empti estis ꝑcio magno. Item vt se

Pã.2. daret nobis pauperibus in refugium. Pã. Factus est dominus refugium pauperi ⁊c. Itẽ vt daret se nobis electis in ꝓmium. Gen.xv.a. Ego sum merces tua magna nimis. Esa.ix. b. Puer natus est nobis et filius datus est nobis.

Aliter ✍* b ¶Jusiurandũ testamenti sui scti: qđ iurauit ad abrahã patrẽ nr̃m. Jurauit dico: d ¶Daturũ se nob: id ẽ qđ ipe daret vel qđ daturus esset. Sequit: e ¶Ut sine timore ⁊c. Sic ꝓtinua ⁊ ordina. Promisit patribus misericordiã ⁊ fecit nobis implendo: ¶Ut/ nos/ liberati de manu inimicoꝝ nr̃oꝝ sine timore seruiamus illi: in sanctitate ⁊c. sine timore seruili vel mũdano vel humano. ij. Paral.xx.d. O iuda ⁊ hierlm nolite timere. Alius est timor. s. filij/ alius: in q̃ seruiendum est deo. Pã. Seruite domino in timore.

Triplex demonũ man⁹ Prouer.xxviij.c. Beatus hõ qui semp est pauidus. f ¶De manu inimicoꝝ nostroꝝ: id est demonũ. Est aũt triplex manus demonũ. Prima est potestas nocendi eoꝝ: De qua Job.j.c. Ecce in manu tua sunt omnia que possidet.

Digiti hui⁹ manus sunt potestas
- Dirã faciendi: vt de virgis serpentes. Exo. vij.b.
- Se transfigurandi. ij. Cor'.xj.c.
- Corpus affligendi. Job.j.b.
- Incautos decipiendi. iij. Reg'.xxij. d. Quis decipiet achab regem israel?
- Alias in inferno verãdi. Et ꝺ etiã Apoc'.xij.

Pã.35. Secunda manus est suggestio eoꝝ: De qua Pã. Et manus peccatoꝛis non moueat me ⁊c.

Pã.90. Digiti huius manus sunt ẽptatio
- Occ. Occulta
- Occ. ⁊ aperta
- Grauis ⁊ occulta
- Grauis ⁊ aperta
- Quintus oĩno nõ ẽptari: que grauissima est ẽptatio: vt dicit Aug⁹.

Pã. Non timebis a timore nocturno.

Tertia manus est ictus malorũ: De qua Job.ix.c. Terra data est in manus impij ⁊c.

Digiti huius manus sunt
- Pagani
- Judei
- Heretici
- Tyranni
- Hypocrite

g ¶Seruiam⁹ illi. Quia dignũ ⁊ iustũ est: equũ ⁊ salutare. Dignũ: q̃ pr̃ ẽ. Justũ: q̃ de⁹ ẽ. Equũ: q̃ nob seruiuit. Salutare: quia bñ remunerat seruiẽtes sibi. Seruiam⁹ igit illi tanq̃ filij pr̃i. Itẽ tãq̃ serui dño. Malach.j.b. Si ẽ pr̃ ego sum ⁊c Itẽ q̃ ꝑ⁹ seruiuit nob ꝑ suos/ ꝑ sua/ ⁊ ꝑ se. Per suos angelos q̃s nobis ad custodiã deputauit. Esa.lxij.b. Sup muros tuos ⁊c. Per sua. i. celũ/ terrã/ solẽ/ lunã. Matth.v.g. Qui facit solẽ ⁊c. Per se. Esa.xlij.d. Seruire me feciſtis i ꝑcijs vr̃is. Pã. Wan⁹ eius in cophino seruierũt. Itẽ q̃ bñ remunerat. Joh. xvj.d. Volo pr̃ ⁊c. Esa.lxv.c. Ecce pus mei comedẽt ⁊c. Sequit: b ¶In sctitate ⁊ iustitia cor̃a ipo oib⁹ diebꝰ nostris. Ecce modus seruiẽdi deo. In sctitate/ ꝑ mũdiciã interiorẽ: De q̃ Deu. xij. d. Sequmini pacẽ cũ oib⁹ et sctimoniã sine q̃ nemo videbit deũ. i ¶Et iustitia/ ꝑ bonam opationem. Pã. Ego aũt i iustitia appebo i ꝑspectu tuo. k ¶Cor̃a ipo: ꝑ rectã intentionẽ: non in ꝑspectu hoĩm̃. Deu.xij.d. Gressus rectos facite pedib⁹ vr̃is. Glo. i. rectã intẽtionem adhibete

Pã.80. L Modus seruiendi deo

†Pã.16.

Pã.68.

opib⁹ vr̃is. Matth.v.b. Sic luceat opa vestra cor̃a hoĩbus. l ¶Oib⁹ diebꝰ nr̃is: ꝓtinuatione ⁊ pseuerãtia. Deu.xij. b. In disciplina pseuerate. Titũ.ij.d. Sobrie/ pie/ ⁊ iuste viuamus in h̃ seculo. Matth.x.c.et.xxiij.b. Qui pseuerauerit ⁊c. m ¶Et tu puer ⁊c. Hec ẽ secũda ꝑs cãtici: in q̃ agit cacharias de bñficijs sibi et filio suo specialiẽ collatis. Et apostropbat sermonẽ suũ ad filiũ. Nec mirũ si sacerdos ⁊ ꝓpha ꝑmo/ nẽ dirigit ad infantẽ octo dierũ: q̃z q̃ salutationẽ ꝺginis ĩtellexit in vtero matris: eodẽ spũ q̃ natus potuit intelligere ꝺba patris. Dicit g̃: Et tu/ ꝑ angelũ nũciatus: miraculose ꝺcepe⁹: in vtero sctificatus: cũ gaudio vniuersarũ gentiũ natus. ¶/ n ¶Puer/ a puritate/ ab bũilitate/ a liberalitate. o ¶Pro/ pheta altissimi vocaber⁹: antonomasice. Hiere.j.b. Prophetã in gẽtib⁹ dedi ⁊c. Matth.xj.b. Quid existis in desertũ videre? Prophetam? Etiã dico vobis ⁊ plus q̃ ꝓpheta m.
p ¶Preibis ciu⁹ aũ facie dñi: ꝓnius nascẽdo/ sicut aurora aũ solẽ. De q̃ Job.xxxviij.b. Nũq̃d post ortũ tuũ ꝓcepisti diluculo: ⁊ ostẽdisti aurorę locũ suũ? q ¶Parare. i. ad parãdũ: r ¶Elias eius/ duplicẽ. Una ꝑ qua ipe venit ad nos. s. misericordiã: et alia ꝑ quã nos imus ad ipm̃. s. penitẽtiã. De qbus Pã. Uniuersę vię dñi misericordia ⁊ veritas. Primam parauit bapticãdo: secundã ꝺdicãdo. Matth.iij.a. Penitẽtiã agite. Malach.iij.a. Ecce ego mitto angelũ meũ ꝛ ꝓparabit viã aĩ facie meã. Primo ne sit tortuosa ꝑ obliquã intentionẽ. Esa.xxx.c. Hec est via: ambulate in ea: ⁊ nõ declinabitis neq; ad dexterã neq; ad siniſtrã. Secõ ne sit montuosa ꝑ superbiam ⁊ ambitionẽ. Esa.lvij.d. Preparate viã populo: planũ facite iter. Tertio ne sit lapidosa per impatientiã vel detractionem. Hiere.l.d. Tollite de via lapides. Eccl.xxj.b. Via peccantũ complantata lapidibus. Quarto ne sit lutosa ꝑ luxuriã. Ũ Pã. Eripe me de luto vt nõ infigar. Habacuk.iij.d. Viã fecisti equis tuis in luto aquarũ multarũ. Quinto ne sit spinosa ꝑ auariciã. Prouer.xxiiij.d. Per agrũ hois pigri trãsiui ⁊ per vineã viri stulti: ⁊ ecce totũ repleuerãt vrticę ⁊ operuerãt superficiẽ eius spine. Itẽ nota q̃ ex eo quod hic dicitur: Preibis: ꝓeit in ꝑfectis diebus vnus ceteris euangeliũ/ in figura tohã nis: qui fuit precursoꝛ primi aduentus: In festis vero per quę ſignificatur gaudium ęternum/ duo cereꝛ precedunt in figura helię ⁊ enoch. Preuenient enim helias et enoch secundũ aduentum: in quo suos recipiet ad festum ęternum ⁊ indeficiẽs. De primo Malach.iij.a. Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. De secũdo Apocal.xi.a. Ibi sunt duę oliuę ⁊ duo candelabra lucentia in conspectu dñi terrę stantes. Sequitur: s ¶Ad dandã scientiam salutis plebi eius/ in remissionem peccatoꝝ eorum. Sic ꝓtinua. Preibis inquã: Ad dãdam/ per ministeriũ ꝺdicationis: nõ vendendã. Matth.x.a. Gratis accepistis/ gratis date. t ¶Scientiam: nõ pecuniam. Prouer.iij.b. Beatus homo qui inuenit sapientiã. Scientiam: non seculi: non carnis: non diaboli: sed/ v ¶Salutis. Jaco.iij.d. Non est ista sapientia desursum descẽdẽs ⁊c. Item/ Salutis: nõ corꝑis quã docet hippocrates/ sed aię quã docet christus. Eccl.xxx.c. Salus animę in sanctitate iusticię: ⁊ melioꝛ est omni auro ⁊ argẽto. Sap̃.xiij.a. Vani sunt oẽs hoies in quibus nõ subest scientia dei. Esa.v.d. Propterea captiuus ductus est ꝑ⁹ me⁹: q̃ nõ habuit scientiam ⁊c. Osee.iij.b. Quia tu repulisti scientiã ⁊c. Nota q̃ ad cõmendationẽ nois iesu qđ interꝑtat saluator/ ter facit mentionẽ in cantico suo de salute. Primo/ ibi: Et erexit cornu salutis. Secũdo/ ibi: Salutẽ ex inimicis nostris. Tertio hic: Ad dandam scientiam ⁊c. Sequit: r ¶Plebi eius: id est electis qui libenter audiunt/ non irrisoꝛib⁹ vel detractoꝛibus:

Põt ⁊ aliter cõstrui. m ¶Ad faciẽdã misericordiã cũ patribus nostris: ⁊ memorari. i. ad memorandũ ⁊ implendũ/ Aliter

✍* Jusiurandum

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ¶ qui cōtemnūt. Matth.vii.a. Nolite sanctū dare canibus ⁊c. Eccl.xxxvii.d. Cur sapiēs:id est christus:plebem suam erudit/ p se ⁊ p suos. Et ne putaret forte esse ꝓmissum de tempali sa/ lute:ideo addit: a ¶ In remissionem peccatoꝝ eoꝝ:/ obtinēdam scz p quam sanat anima/ ⁊ sic habet veram salutē.

Esa.xliii.d. Ego sum qui deleo iniquitates tuas ꝓpter me: Quę remittio sit omnibus/ nō meritis ipsoꝝ:sed/ b ¶ Per viscera misericordię:id est p intimam pietatez ⁊ misericordiā. c ¶ Dei nostri.i.filii. Esa.ix.b. Filius datus ē nobis. Beatus Bernā. Et ideo totus in nostros usus expensus.

De ꝓpri. dis. 3.c.adhuc

Daniel.ix.c. Mecę eīm in iustificatiōibus nostris ꝓsternimus ꝑces ante faciem tuam/ sed in miserationibus tuis multis. Esa. lxiii.d. Ubi est zelus tuus ⁊ fortitudo tua:multitudo viscerum tuoꝝ ⁊ miserationum tuarum ⁊c. Col.iii.b. Induite vos sicut electi dei viscera misericordię ⁊c. d ¶ In quibus:id est p quę viscera: e ¶ Visitauit nos/carne assumpta. f ¶ Oriens ex alto:verbum patris verę lucis aperies ortū. Zach. vi.c. Ecce vir oriens nomē eius:dicit de filio. Visitauit inquā/ g ¶ Illuminare:id est vt illuminaret:quia ipse est lux. Joh. viii.b. Ego sum lux mundi. b ¶ His/acquisitiue. Joh.ix.g. Ego in iudicium veni in hunc mundum:vt qui non vident videant:⁊ qui vident cęci fiant. i ¶ Qui in tenebris et in vmbra mortis sedent. Sensus est:vt illuminet corda ipsoꝝ rum qui in longa peccatoꝝ ⁊ ignorancię cęcitate sunt deptesi. Unde in hoc intelligit illuminatio cordium:quę illumina/ tio fit p fidem. Esa.ix.a. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam ⁊c. Job.xxviij.a. Lapidem caliginis ⁊ vmbram mortis ⁊c. Gregorius in moral. Triplex est vmbra mortis. Prima est obliuio: De qua Job.iii.a. Obscurent euz tenebrę ⁊ vmbra mortis. Glo. id est obliuio/quę delet memo/ riam vt mors peccatum. Secunda mors corpis. Pō. Si ambulauero in medio vmbrę mortis ⁊c. Tertia peccatū siue imitario diaboli:quia sicut de corpore nascit vmbra:sic de imitatione diaboli peccatum. Job.iii.a. Obscurent euz tenebrę ⁊c.

Triplex vmbra mortis

Pō.22.

k ¶ Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Hic intelligit illuminatio operum. Et est rectus ordo. Prius illuminant corda:postea dirigunt opera. Exod.xxv.d. Inspice ⁊ fac. Esa.xlv.b. Suscitaui eum ad iusticiam:⁊ omnes vias eius dirigam. Esa.xxvi.c. Domine dabis pacem nobis: Omnia eīm opera nostra operatus es nobis. Esa.xxvii.b. Faciet pacem mihi ⁊c. Esa.lvii.d. Creaui fructum labioꝝ pacez. Job.xxiiii.d. Ipso cōcedente pacem/quis est qui condemnet: Nota in laudibus matutinis canit illud cāticum de ortu luciferi:scz iohannis:qui fuenit solem iusticię. In sexto officio: id est in vesperis ꝓpter beneficia sexte ętatis hymnus beatę virginis. In completorio:ꝓpter septimam quietscentium:si medonis cūtis ad quietem. Sequitur: l ¶ Puer autem ⁊c. Ducuiq; fuerūt verba zacharię:quę sequunt/verba euangeliste. Dicit ergo: Puer autem crescebat/ corpore: m ¶ Et confortabatur spiritu/sancto:quia ꝓficiebat in gratia spiritussancti. n ¶ Et erat in desertis vsq; in diem ostensionis suę ad israel. Dicit q̄ viginticinquinq; annis fuit heremita. Beda. Prędicator pnitētię futurus aspera solitudinis elegit/vbi ꝓmeniam etatem transęgit/ vt iuuenis liberius ab amore mūdi auditores suos reuocaret. Expo. La.II

Actum est autem ⁊c. In ꝓmo capitulo Luce/ Pa
f mo agit de cōceptione ꝑcursoris. Secundo de cōceptione saluatoris. Tertio de assu beatę virginis in montana ⁊ de cāticо eius ⁊ regressu eius in domū suam. Quarto agit de ortu ꝑcursoris/⁊ circūcisiōe eiusdem ⁊ nominis im positione ⁊ cantico zacharię. In hoc secundo capitulo incipit lucas narrare p ordinem natiuitatem saluatoris. Et ꝓmo ostēdit quādo ⁊ vbi natus est saluator:scz in bethleem:vbi ꝓmittit qua occasione venerit beata virgo in bethleem:eo videlicet q̄ de domo ⁊ familia dauid esset ioseph vir marię matris domini. Secundo de angelica annūciatione pastoribus facta ⁊ cāu angeloꝝ auditor:⁊ de visitatiōe pastorum qui dominū visitauerūt ꝓm q̄ ab angelis fuerūt edocti/ibi: Et pastores erant. Tertio de pueri circūcisione:⁊ matris purificatione/

a in remissionem peccatoꝝ eo/ b c d e f g h i rum. Per viscera misericor/ dię dei nostri in quibus visi/ tauit nos oriens ex alto. Il/ luminare his qui in tenebris et in vmbra mortis sedent: k ad dirigēdos pedes nostros l in viam pacis. Puer au/ m tem crescebat et cōfortaba/ n tur spiritu:et erat in desertis vsq; in diem ostensionis suę ad israel. Ca. II

o Actum est autem in p f diebus illis:exijt edictuz a cęsare augusto vt describerek vniuersus orb.

1.Reg.2.c.

tem/ quę emptio fuit/ immo redemptio nostra/ in signum eius ⁊ indicum hęc omnia determinauit. Glo. Vocabulum siue nomen imperatoris ⁊ ꝓsidis:summam census: potestatem gētis.i.multitudinē populi:diem:id est tempus: locū.i.bethleē: causam quare illuc venerat ioseph cum maria.s.vt ꝓfiteretur. Testes sunt apostoli.s.ir.a.et.p.a. qui significauerūt euāgelium:id est signis ⁊ miraculis confirmauerunt.

Mystice: c ¶ Ascēdit aūt ⁊c. Per hoc significat vt dicit Glo. ascēsus galileę:q̄ debēt ascendere de galilea.i. de mundi volubilitate/in bethleem.i.in quietē ꝓtēplationis vbi est veri panis refectio. Est aūt triplex ascēsus galati. Primus est p pnitentia:qō notat p hoc q̄ ioseph ascēdit cū maria vxore sua: quā debet habere socią galatus vsq; ad mortē. Ūñ Josue.vi.b. Ꝓcepit raab exploratoribꝰ vt ascēderēt in solariū:⁊ operuit eos stipula.i.pnitētia.ii. Reg'.xv.f. Ascēdit dauid cliuū oliuarum scandens ⁊ flens nudis pedibus incedens et operto capite. Secundus est p contēplationem: qō significatum est per ascensum petri. Act'.x.b. vbi dicitur: Ascendit petrus in superiora domus vt oraret: Et hic dicitur q̄ ioseph ascendit in bethleem:id est in cōtemplationis refectionē. Tertius ascēsus est per predicationem. Esa.xl.b. Ascende tu qui euangelizas sion. Et significatur per ascensum angeloꝝ in scala quā vidit iacob: Gen.xxviij.c. e ¶ De ciuitate nazareth. Nazareth interpretatur flos. Bethleem/interpretatur domus panis. De odore floris in refectionem panis: sic de floze ad fructum ascendere debemus:id est de ꝓposito ad opus.l.Reg'.xiiij.b. Ascendit ionathas manibus et pedibus reptans: et armiger eius post eum. Amos.ix.b. Qui edificat ascēsionem suam in celo ⁊c. h ¶ Et ꝓfiteretur ⁊c. Glo. Ubi ꝓfitentur iustus ⁊ virgo christi/ntis vbi christus nascitur.l.in pacato corde: Ꝓpe est verbū in ore tuo ⁊ in corde tuo: Deut. xxx.c.q.d. per exteriorem ꝓfessionem quam faciebāt ioseph et maria in bethleem vbi christus natus est corporaliter/exprimitur spiritualis profestio voti virginalis quā vterqꝫ fecerat ibi vbi christus nascitur spiritualiter:id est in corde pacato: et postea vterqꝫ expressit ore:quia ꝓpe est verbum in ore tuo ⁊ in corde tuo:id est cum verbum dei:id est ꝓpositum est in corde tuo:ꝓpe est vt sit in ore. Sequitur: i ¶ Factum ē autem cum essent ibi impleti sunt dies marię vt parer. Euangelista tempus ⁊ locum in quo peperit/⁊ reclinatorium in quo puerum editurn reposuit diligēter ad instructionem nostram ꝓsequitur: vt exemplo christi ⁊ parentum eius de paupertate instruamur. l ¶ Dies marię: id est tempus partus marię. Dies dicitur: quia tunc ortus est sol super terram. Pō. Ortus est sol ⁊ congregati sunt. Or autem sub cę/ sare nasci voluit/eius humilitatem commendat: qui cum esset dominus omnium alij subiici non dedignatus est.s.eodem.g. Et erat subditus illis. Beatus Bernā. Quis: quibus: deus/ hominibus. k ¶ Impleti/qui ꝓius erant vacui. Job.viii. a. Mensęs vacuos ego habui ⁊ noctes laboriosas enumerauit mihi. Sed per christi aduentum omnia sunt impleta. Gal. iiij.a. Ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum. Tunc fuit lex impleta. Matth.v.b. Non veni soluere legem sed adimplere. Uterus virginis impletur.ē.j.c. Ave grā plena. Cor humanum repletum est. Joh.i.b. Gratia ⁊ veritas p iesum christum facta est. Pō. Misericordia domini plena est terra. Sequitur: m ¶ Et peperit filium suum ꝓmogenitum. Beda. Non post quem alius/sed ante quē nullus: In quo eliditur hęresis heluidij. Bernā. Considera q̄ in bethleem iudę christus nascitur: ⁊ sollicitus esto quō bethleem iudę inueniaris. Bethleem iudę es: si corde credas ad iusticiam:

Pō.105.

Pō.32.

t 3 ¶ Ore autem

A ¶ Mec de augusto ita fuit verū ad litteram. Oēs etiā descripti sunt in libro dei:sed quidam ad gl'iam in pagina predestinationis:alij ad gehennam in pagina reprobationis. Ecc'i.xlij.b. Quęcūq; trades munera ⁊ appēde:datū vero ⁊ acceptū ossa describe. a ¶ Hec descriptio ꝓma facta est a ꝓside syrię cirino. Nota q̄ aū hāc descriptionē vident fuisse q̄dā particulares descriptiones: Mā rex quidam egyptius alexāder fecit describere capita hominū in regno suo. Unde ꝓm iosephum/ hęc descriptio dicta ē ꝓma/ nō q̄ fuerit ꝓma: sed q̄ ꝓma generalis.i.ꝓma inter generales: in quibus oēs soluebāt denariū. Erāt aūt alię speciales ptinētes ad allodia:in quibus qui plus tenebāt de allodio/plus soluebant de censu: ⁊ ꝑter hoc exigebatur denarius argenteus ab vnoq̄q; ꝑ capite suo. Alius est sensus ꝓm Bedā:ꝓm quē nō ꝺr hęc descriptio ꝓma i respectu: sed nomē ponit ꝓ aduerbio: vt sit sensus: hęc descriptio ꝓma facta est a ꝓside syrię cirino.i.tunc ꝓmū facta est q̄n cirinus missus est a cęsare in syriā cęsar patrimonioꝝ. Glo. Censor patrimonioꝝ.i.allodioꝝ. Nō eīm exigebat nisi de allodijs: vt si q̄s haberet terrā suā sub feudo vel sub censu diffino/ respōderet ei a q̄ haberet. Si aūt haberet in allodio/ cogebat respondere ꝓsidi romano: ⁊ sic tñ erat censor.i.iudex patrimonioꝝ vel allodioꝝ: vt iudicaret quantū tributi singuli iudeoꝝ deberēt soluere ꝓm quantitatē patrimonioꝝ. Et est intelligendū de speciali patrimonio iudeę:q̄ iudea specialiter tunc ꝓstituta est tributaria. Or eīm generaliter exigebat ab oibus.s. nūmus argēteus nouę monetę/exigebat ꝓ ꝑsione nō ꝓ tributo.l.vt ꝓfiterent se subditos romano impio. Augustus ergo mittēs ꝓsides ad describendū orbē/primo misit cirinū in syriā:m q̄ est iudea:⁊ ꝓcepit vt exigeret tributa a iudeis:et ꝓm quantitatē patrimonioꝝ/maioꝝ vel minoꝝ erat exactio tribu/ toꝝ:ita forte vt vnusquisq; de singulis libris q̄s habebat/ red/ B deret nūmū:⁊ ꝓter hoc tributū exigebat a iudeis generalis ꝓfessio.l.denarius. Ūñ descriptio illa generalis incepit a tributo iudeę/ ⁊ inde ꝓcessit ꝑ vniuersum orbē. Tertius sensus est:q̄ parū differēs ꝓm Glo. q̄ talis est: Syria in qua iudea est media ⁊ q̄si vmbilicus totius terrę. Census q̄ in medio terrę primū exigit: vt inde postea vsq; ad fines terrę exigerek ⁊ redderek.q.d. ideo inchoata est descriptio a syria: q̄ est vmbilicꝰ nostrę terrę habitabilis. Et est q̄si alia sentētia: vt sit ꝓma q̄si: id est ꝓmo incepta in medio terrę. Ūñ bñ inceptū est ī medio: vt inde fieret ꝓgressus vndeq̄q. Nota mystice/q̄ q̄druplex est descriptio: q̄ deus describit electos. Prima ꝑ ꝓdestinationem: De q̄. j.p.c. Gaudete/ q̄ nōia vestra scripta sunt in celis. Esa.xliij.a. Et erit oīs q̄ relictus fuerit in sion ⁊ residuus in hierusalē: sanctus vocabit oīs q̄ scriptus est in vita in hierusalē. Secūda est ꝑ gratię infusionē/ De qua.ii. Cor'.iii.a. Epistola estis christi ministrata a nobis ⁊ scripta:nō atramēto:sed spū dei viui. Tertia ꝑ ꝓdicationē. Matth.xiij.g. Oīs scribadoctꝰ in regno celoꝝ similis est patrifamilias:q̄ ꝓfert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Quarta erit ꝑ glorificationē. Apoc'.xiiij.a. Vidi supra montē sion agnū stantē ⁊ cū eo centū q̄dragintaq̄tuoꝝ millia habētes nomē eius:⁊ nomen patris eius scriptum in frontibꝰ suis. De his quattuor ꝺr Roma. viii.f. Quos ꝓdestinauit/hos ⁊ vocauit:⁊ q̄s vocauit/hos ⁊ iustificauit:⁊ q̄s iustificauit/hos ⁊ magnificauit. Hāc q̄druplicē descriptionem facit cirinus ꝑ ses syrię.i.christus rector ⁊ inde ecclesię. Cirinus eīm interpretat heres:vñ significat christuz. De q̄ Matth. xxj.d. Hic est heres: venite occidam⁹ eū. Roma. viii.c. Heredes q̄dem dei/coheredes aūt iesu christi. Syria interpretat sublimis:⁊ significat ecclīam q̄ in sublimitate virtutum posita est. Matth.v.b. Non pōt abscōdi ciuitas supra montem posita. Denarius q̄ ꝓ censu reddit:significat decalogus legis: in q̄ vultus regis.i.agnitio dei inuenit. Ūñ Pō. Ii mādatis tuis intelligā. Ab hoc censu nullus excipit:q̄ sine obseruātia decalogi nullus saluat. Matth.xix.b. Si vis ad vitā ingredi/serua mādata. Sequit: b ¶ Et ibāt oēs vt ꝓfiterenk singuli in suā ciuitatē: in q̄ ortus erat: Mystice.i. in suā ecclīaz in qua debet quilibet ꝓfiteri.i. ꝓfiteri laudes ⁊ peccata. Cōtra clericos qui in suis nunq̄ aut raro ꝓfitenk. c ¶ Ascēdit autem/ꝑm situm loci. d ¶ Et ioseph a galilea de ciuitate

Quare dñs tempe paca/ to nasci voluit

Mystice Descriptio q̄druplex qua deus electos describit

Pō.118.

a ¶ Hec descriptio ꝓma facta est a ꝓside syrię cirino. Et b ibāt oēs vt ꝓfiterenk singuli c in suā ciuitatē. Ascēdit aūt d et ioseph a galilea de ciuitate f te nazareth in iudeā ciuitatē g dauid q̄ vocat bethleē:eo q̄ h eet de domo ⁊ familia dauid/ i vt ꝓfitērek cū maria desponsata sibi vxore ꝓgnāte. Factū k est aūt cū essent ibi/ipleti sunt l/m dies marię vt pareret:et pe/ nazareth/ubi cōceptus est christus. f ¶ In iudeā ciuitatem dauid: vt iudea sit adiectiuū. g ¶ Que/ciuitas/ vocatur bethleem:eo q̄ esset de domo ⁊ familia dauid/ vt ꝓfiterek cum maria desponsata sibi vxore ꝓgnāte. Elegāter euāgelista historiographi more ꝓcedit. Qui eīm historice describit cōtractus emptionū / et has oēs circūstātias debet describere. s.nomen ꝓsulis sub q̄ emptio ꝓtracta est: ⁊ tēpus in q̄ facta est: ⁊ locum et testes: vt hęc sint signa ⁊ indicia cōtractę emptionis. Be/ ne ꝙ euāgelista describens christi natiuitatem/ quę emptio fuit/ immo redemptio nostra/ in signum eius ⁊ indicum hęc omnia determinauit. Glo. Vocabulum siue nomen imperatoris ⁊ ꝓsidis:summam census: potestatem gētis.i.multitudinē populi:diem:id est tempus: locū.i.bethleē: causam quare illuc venerat ioseph cum maria.s.vt ꝓfiteretur. Testes sunt apostoli.s.ir.a.et.p.a. qui significauerūt euāgelium:id est signis ⁊ miraculis confirmauerunt.

L

Bl.non hz †marię

Mystice

Mystice: c ¶ Ascēdit aūt ⁊c. Per hoc significat vt dicit Glo. ascēsus galileę:q̄ debēt ascendere de galilea.i. de mundi volubilitate/in bethleem.i.in quietē ꝓtēplationis vbi est veri panis refectio. Est aūt triplex ascēsus galati. Primus est p pnitentia:qō notat p hoc q̄ ioseph ascēdit cū maria vxore sua: quā debet habere socią galatus vsq; ad mortē. Ūñ Josue.vi.b. Ꝓcepit raab exploratoribꝰ vt ascēderēt in solariū:⁊ operuit eos stipula.i.pnitētia.ii. Reg'.xv.f. Ascēdit dauid cliuū oliuarum scandens ⁊ flens nudis pedibus incedens et operto capite. Secundus est p contēplationem: qō significatum est per ascensum petri. Act'.x.b. vbi dicitur: Ascendit petrus in superiora domus vt oraret: Et hic dicitur q̄ ioseph ascendit in bethleem:id est in cōtemplationis refectionē. Tertius ascēsus est per predicationem. Esa.xl.b. Ascende tu qui euangelizas sion. Et significatur per ascensum angeloꝝ in scala quā vidit iacob: Gen.xxviij.c. e ¶ De ciuitate nazareth. Nazareth interpretatur flos. Bethleem/interpretatur domus panis. De odore floris in refectionem panis: sic de floze ad fructum ascendere debemus:id est de ꝓposito ad opus.l.Reg'.xiiij.b. Ascendit ionathas manibus et pedibus reptans: et armiger eius post eum. Amos.ix.b. Qui edificat ascēsionem suam in celo ⁊c. h ¶ Et ꝓfiteretur ⁊c. Glo. Ubi ꝓfitentur iustus ⁊ virgo christi/ntis vbi christus nascitur.l.in pacato corde: Ꝓpe est verbū in ore tuo ⁊ in corde tuo: Deut. xxx.c.q.d. per exteriorem ꝓfessionem quam faciebāt ioseph et maria in bethleem vbi christus natus est corporaliter/exprimitur spiritualis profestio voti virginalis quā vterqꝫ fecerat ibi vbi christus nascitur spiritualiter:id est in corde pacato: et postea vterqꝫ expressit ore:quia ꝓpe est verbum in ore tuo ⁊ in corde tuo:id est cum verbum dei:id est ꝓpositum est in corde tuo:ꝓpe est vt sit in ore. Sequitur: i ¶ Factum ē autem cum essent ibi impleti sunt dies marię vt pareret. Euangelista tempus ⁊ locum in quo peperit/⁊ reclinatorium in quo puerum editurn reposuit diligēter ad instructionem nostram ꝓsequitur: vt exemplo christi ⁊ parentum eius de paupertate instruamur. l ¶ Dies marię: id est tempus partus marię. Dies dicitur: quia tunc ortus est sol super terram. Pō. Ortus est sol ⁊ congregati sunt. Or autem sub cę/ sare nasci voluit/eius humilitatem commendat: qui cum esset dominus omnium alij subiici non dedignatus est.s.eodem.g. Et erat subditus illis. Beatus Bernā. Quis: quibus: deus/ hominibus. k ¶ Impleti/qui ꝓius erant vacui. Job.viii. a. Mensęs vacuos ego habui ⁊ noctes laboriosas enumerauit mihi. Sed per christi aduentum omnia sunt impleta. Gal. iiij.a. Ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum. Tunc fuit lex impleta. Matth.v.b. Non veni soluere legem sed adimplere. Uterus virginis impletur.ē.j.c. Ave grā plena. Cor humanum repletum est. Joh.i.b. Gratia ⁊ veritas p iesum christum facta est. Pō. Misericordia domini plena est terra. Sequitur: m ¶ Et peperit filium suum ꝓmogenitum. Beda. Non post quem alius/sed ante quē nullus: In quo eliditur hęresis heluidij. Bernā. Considera q̄ in bethleem iudę christus nascitur: ⁊ sollicitus esto quō bethleem iudę inueniaris. Bethleem iudę es: si corde credas ad iusticiam:

Pō.105.

Pō.32.

t 3 ¶ Ore autem

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F oze autem cõsitearis ad salutem. Bethleem/interstak domus panis: iudas/pfessio: Justicia in corde est panis quē deus eli-
Matth.5.a. rit. Item panis iste mūdicia est. Un. Beati qui esuriūt z sitiūt iusticiā. Item Cāt.ii.d. Qui pascit inter lilia. Bethleem ergo se exhibet: q deo pparat mundiciā in corde. a ¶Et pan-

nis eum inuoluit. Pōdus est in verbo: pānus est vilitatē et vetustatē notat. Un pauper dicimus pānosos: q multiplicita-
Alt. tpresepe tem pānoz inutiliuz cōsuunt. Phil. ii. a. Habitu inuentus vt homo. Job. xxxviii. a. Quis cōclusit ostūs mare quādo erum-
pebat quasi de vulua procedens: cū nubē ponerē vestimentum eius: z caligine illud quasi pānis infantiz obuoluerē? Hare est christus: a quo omnia flumina gratiaz. Eccs. j. b. Omnia flumina intrāt in mare zc. Hoc mare cōclusit ostūs deus pater: quia certos terminos ꝺicādi ei assignauit. Matth. xv. c. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierāt domus israel zc. Rubes caro eius. Esa. xix. a. Accēdit dominus sup nubem leuem. Caligo/paupertas z vilitas eius. Esa. lii. a. Nō est ei species neq; decor. b ¶Et reclinauit eum in presepio: vt cibus
Pō.48. iumētoz. Homo em iumētis factus est. Pō. Homo cū in honore esset nō intellexit zc. Ideo dominus factus est fgnūs: q̄ ci bus est iumentoz: id est caro. Esa. xl. b. Omnis caro fenum. Bern. Si rex est/vbi aula regia: vbi thronus regius: vbi curie regalis frequētia? Patris sciencia. Nota q̄ nō legit eum tetigisse: z hoc ꝓpter reuerentiā pueri quem sciebat de spūsancto
Mystice conceptū esse. Mystice. Ponit in presepio: id ē corpus christi sup altare. c ¶Quia non erat ei locus: supple alius/
in diuersorio. Glo. Eget loco: vt nos i cēlis habeamus mānsiones. Scom aliā Glo. ideo in via nascit: quia via nobis ostē-
surus erat. Un locus natiuitatis cōuenit nato: Ipse em ē via: Joh. xiiii. a. Tertio i diuersorio ideo nascit: vt nos doceat/nō
Tullius de enecute palatia sed diuersoria in hoc mūdo grere. Tullius. Cōmodan di nobis natura diuersoriū nō habitandi dedit. iii. Reg'. iiii. b. Diuertebat ad eam vt comederet panem. iij. Reg'. xviii. c.
f Deus vester fortis loquit/aut in diuersorio ē/ aut in itinere. Gen. xlii. c. Apertoq; vnus sacco vt daret iumento pabulum
in diuersorio. Isidorus. Diuersoriū dicit: quia ibi diuersi conueniūt. Scom Bedam: quia diuersa habet officia: id est ora. Est em platea vacua inter duos vicos habens introitū z exitum ad vtrūq; vicum: z ꝓpter intemperiem aeris cooperta/ vt in festiuis diebus ciues ibi cōuenirent ad cōfabulandum z colludendū. Et dicit Johānes Chrysostomus: q̄ ꝓpter multitudinem coz qui cōuenerant causa faciendę ꝓcessionis/non inuenerūt sibi domū hospitalē/sed nocte illa in diuersorio mānserūt: z ibi peperit/z puerū editū reclinauit in presepe. Oz autē repositus dicit inter bouem z asinū/nō multū inquit de auctoritate habet. Uolūt tamen q̄dam referre ad ꝓphetiam qua dictū est: Bos cognouit possessoz suū zc. Esa. i. a. Et Abacuk iii. a. In medio duum animalium cognoscēris. Et de asino q̄dem ꝓbabile est q̄ adduxerit eum Joseph/super quem sederat sponsa pregnans: z parauit ei presepe in alia parte diuersorii. De boue autem non multum ꝓbabile est/nisi forte habuerit eum quis venalem. Et diuersorium mystice significat ecclesiā: quę quodāmodo media est inter mūdum z paradisum zc.

Ecclesia. Esa. i. a. Bos: id est iudeus cognouit possessorem suum: z asinus: id est gentilis cōuersus/ presepe domini sui zc.
Sacra scriptura. Prouerb. xiiii. a. Ubi nō sūt boues presepe vacuū est: id est vbi non sunt exposito-
res littera vacua est.
Crux domini: in qua cibus angelorum factus est
Presepe domini cibus iumentoz. Job. xxxix. b. Numq̄d volet rhinoceros seruire tibi: id ē christus: aut morabit ad presepe tuū: id est q̄ ꝓ te subūt?
Claustrum. iii. Reg'. iiii. c. Habebat salomō quadraginta milia presepia equorū currilium: z duodecim milia equorum equestriuz: id est quadraginta milia ecclesias clericoz secularium: z duodecim milia claustra viroz claustraliū zc.

Moraliter d ¶Et pastores erant in regione eadem. Moraliter. Eccl. xxxii. a. Rectorem te posuerunt zc. Juxta turrim quandam inter bethleem z hierusalem/ vbi iacob rediens a mesopotamia moratus est cum grege suo: vbi rachel mortua est z

sepulta. Et dicit turris greg': Gen. xxxv. c. Et Micheę. iiii. c. Et tu turris gregis nebulosa filia sion zc. e ¶Vigilantes/ primo ꝓ se: z postea custodientes zc. Dcr'. xx. f. Attēdite vobis z vniuerso gregi zc. f ¶Et custodientes vigilias noctis super gregem suum: non alienum/de quo non requirēt ratio. Dicre. xiii. d. Ubi est grex q̄ datus est tibi: pecus inclytum tuum. j. xvi. a. Redde rationem villicationis tuę/nō alienę. Et eppone d quadruplici grege tuo: id est animarum/virtu-

perit filium suum primoge-
a nitum: èt pannis eum inuol-
b uit èt reclinauit eum in ꝓse-
c pio/qūia non erat ei locus
d in diuersorio. Et pāstores
erant in regione eadem vi-
f gilāntes èt custodientes vi-
gilias noctis supra gregem

tum/cogitationum/operūm. Mystice. Per istos pastores significant boni prelati: qui super grege suo custodiendo pervigilant diligenter tanq̄ reddituri rationem ꝓ grege. Unde Heb. xiii. c. Obedite ꝓpositis vestris z subiacete eis: Ipi em pervigilant quasi rationem zc. Ubi dicit Chrysostomus. O prelate tanto igni submittis caput tuum: miror si quem contigerit saluari de his qui principant in tantis minis z tanta pigritia: Video tamen currentes z sponte se ꝓcipientes in periculā. Sap. vi. a. Durissimum iudicium in his qui ꝓsunt/fiet. Sed hoc de malis pastoribus dicit. De bonis/ Prouer. xii. b. Mouit iustus animas iumentorū suorū: viscera autem impiorū crudelia. Prouerb. xxvii. d. Diligenter agnosce vultū pecoris tui: tuosq; greges considera: Non em habebis iugiter potestatem zc. Merito autem illa hora vigilare dicuntur pastores: quia natus erat summus pastor: qui de suis ouibus vsq; ad vltimum exiget rationem/cuj venerit greges suos visitare/ dicens cuilibet pastori z dicturus in die iudicij: Ubi est grex qui datus est tibi/pecus inclytum tuum? Hiere. xiii. d. iii. Reg'. xx. g. Custodi virum istum: qui si lapsus fuerit/erit anima tua ꝓ anima eius. Debent igit vigilare pastores a quibus tam districta ratio requirēt: z maxime quia lupi insidiant gregi: id est dęmones non dormiunt. j. Pet. v. b. Sobrij estote z vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens zc. Item quia ꝓceptum est eis: Marc'. xiii. d. Uidete/vigilate z orate. Item ibidem. Et iantor ei ꝓcepit vt vigilet. Item quia vigilantibus ꝓmittitur merces: infra. xii. f. Beatus ille seruus quem cū venerit dominus/inuenerit sic facientem: id est vigilantem. Item quia incertum est de aduentu furis vel domini. De fure: infra. xii. c. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq; zc. De domino/ Matth. xxv. a. Vigilate itaq;: quia nescitis diem neq; horam. Sunt autem quattuor vigilię noctis. Conticiniū/intempestū/gallicantus/antelucanū. De quibus dicit Marc'. xiii. d. Vigilate ergo: nescitis em quādo dominus domus veniat: sero/ an media nocte/ an gallicantu/ an mane. In prima vigilauerunt patriarchę super gregem domini vsq; ad moysen. In secunda duces z iudices vsq; ad dauid. In tertia regis z ꝓphetę vsq; ad captiuitatem babylonicam. In quarta sacerdotes vsq; nunc. Sunt similiter quattuor noctes in q̄bus vigilandum est. Prima est malorum tyrannorum persecutio: De qua Cant'. iii. a. In lectulo meo per noctes quę sui quem diligit anima mea. Secunda peccatum. Pō. Lauabo per singulas noctes lectū meum: lachrymis meis stratum meum rigabo. Tertia demonum temptatio. Job. xxx. c. Nocte os meum perforat dolor ibus: z qui me comedūt nō dormiant zc. Quarta quelibet tribulatio. Esa. xv. a. Nocte vastata est arnon: quę interpretatur arca mgroris vel maledictio: id est peccatrix anima. In prima nocte vigilandum est super gregem dominicum: ne diripiatur ab hęreticis/ a tyrannis/ a falsis fratribus/ ab antichristo z antichristianis. Primi siquidem conantur auferre fidem: secūdi substantiam: tertij mores: quarti vitam. In secunda nocte vigilandum est similiter super gregem virtutuz: ne diripiatur a quadruplici genere vitiorum. Quorum primum est nocia delectatio: secūdum ad opus explendum deliberatio: tertium tenax consuetudo: quartum desperatio. Et significantur per erucam/locustam/ bruchum/ z rubiginem. De quibus dicitur Joel. i. a. Residuum erucę comedit locusta: z residuum locustę comedit bruchus: z residuum bruchi comedit rubigo. Eruca est mozosa delectatio: locusta volitans deliberatio: bruchus cōsuetudo: rubigo desperatio. Item in tertia nocte vigilandum est super gregem cogitationum z affectionum: ne diripiatur a quadruplici genere temptationum: id est leui z occulta: leui z aperta: graui z occulta: graui z aperta. De q̄bus in Pō.

Quattuor sunt vigilię noctis

Quattuor noctes

Pō.6.

Quadruplex genus vitioz

¶ Pō timebis

Pō.90. A F ¶Nō timebis a timore nocturno: a sagitta zc. Item in quarta nocte vigilandū est super gregem operū z locutionum: ne diripiatur a quacūq; tribulatione vel aduersitate: siue inferatur a deo/siue a proximo/siue a diabolo/siue veniat a seipso. Hec sunt quattuor coznua quę ventilauerunt iudam z israel z hierusalem: vt ꝺr Zach. i. ꝺ. a ¶Et ecce angelus domini stetit iuxta illos. Nota sicut dicit Beda. Et cōcipiendum/marię. ꝑ. h. c. z conceptū/ ioseph: Matth. i. ꝺ. et natum dominum/
Alt. tannūcio hic ciues cęli testantur: vt z mortales sufficienter imbuant et suum auctoꝛi scruitiū impendant. b ¶Et claritas dei circumfulsit illos: id ē ex omni parte illoꝛum fulsit siue radios sui luminis aspersit: vt sit pondus in verbo: nec tale inuenitur in tota serie veteris testamenti. Et nota q: verbo z luce astruitur ortus domini: quia ipse est z verbū et lux. Joh. i. b. Uerbum caro factum est zc. Joh. viii. b. Ego sum lux mūdi. Et nota quia dupliciter honorantur pastores vigilantes: consortio z allocutione angelorū: z claritatis diuinę illustratione. Un Beda. Uigilantibus pastoꝛibus apparet angelus z eos claritas circūfulgeta: q̄ illi pręteꝛis sublimia videre merentꝛ: qui fidelibus sollicite pręsunt/ super ꝗs diuina gratia largius coꝛuscat. i. Timoth. v. c. Qui bene pręsunt ꝓbyteri/duplici honoꝛe digni habeant. Daniel. xii. b. Qui docti fuerint fulgebūt q̄si splendoꝛ firmamenti zc. Tunc claritas aliquem circūfulget: cum retro per iusticiā punit mala pręterita: ante per pꝛudētiam cauet futuꝛa: a dextris per temperantiā non dissoluit per ꝓsperꝛa: a sinistris per fortitudiem non frangitur per aduerꝛa. Uel claritas illum circumfulget: qui non solum videt pericula q̄ habet ante oculos/ꝛ cetia ea q̄ habet ad doꝛsum: nec solū ea q̄ habet a sinistris/ sed etiam ea q̄ habet a dextris. Quidam videnꝺ solū pericula q̄ habent ante oculos: Doꝛtem habet ante oculos senex vel infirmus: sed sanus z iuuenis habet post doꝛsum quasi in insidijs. Unde Seneca. Juuenes habēt mortē a ꝛeꝛgo z senes ante oculos. Quidam timēt pericula solum a sinistris. i. ab aduersitate: cū tamen maius sit periculum in ꝓsperitate. Unde.
Pō.90. Cadent a latere tuo mille: z decē milia a dextris tuis. c ¶Et timuerūt timoꝛe magno. Sic manue exterꝛitus ad visionem angeli dixit: Doꝛte moꝛiemur quia vidimus dominum: Judic'. xiii. d. Sic mulieres/ Marc'. vlt'. b. In quo apparet liquide quantū sit diminuta dignitas hominis per peccatum/ qui creatus est ad dei visionē z non potest sustinere angelicā. d ¶Et dixit illis angelus: nolite timere. Hic est mos boni angeli pterꝛitos consolari. Marc'. vlt'. b. Nolite ꝛꝛpauescere. Econtra mos mali angeli est ꝛꝛitos magis terꝛere. Unde in aduentu mali semper creꝛcit timoꝛ: in aductu boni semper decreꝛcit: sicut dicit Gregoꝛ. e ¶Ecce enim euangelizo vobis zc. Triplici ratione. Primo nunciat pastoꝛibus natiuitas saluatoꝛis. Prima est: quia pauperes erant: et ꝓpter pauperes venit ipe in mūdum: z ipsoꝛ est regnū celoꝛum.
Triplici ratione salvatoꝛis natiui/ tal ē nūciata
Pō.11. Matth. v. a. Pō. Propter miseriam inopū z gemitū pauperum nunc exurgam dicit domin'. Esa. lx. a. Ad euangelizandum pauperibus misit me. Secda: quia simplices erant z innocentes: z tales faciliꝛ obediunt z credunt q̄ dicit eis. Prouer. xiii. b. Innocens credit omni verbo. Et hic dicit: Et venerunt festinantes zc. Tertia ratio est mystica: ad innuendum q̄ ꝓlatis z doctoꝛibus ecclesię quoꝛum typū gerūt isti pastoꝛes/vigilantib' super gregē sūm: reuelat dūs ꝑmo se z secreta sua/ vt ipsi alios reuelent: sicut montes primo rapiūt radios solis oꝛientis. Pō. Suscipiant mōtes pacē populo.
Pō.71. Matiuitas christi/gaudiū magnū dicit q̄druplici ratiōe f ¶Gaudium magnum: dicit quadruplici rōne. Prima: quia natus est heres in regno ecclesię. Micheę. j. d. Adhuc hęredē adducam tibi quę habitas in maresa. i. in amaritudine: Loquit toti ecclesię. Sic abꝛaam z sara lętati sunt de oꝛtu isaac. Gen. xxi. a. dixit sara: Risum fecit mihi domin'. Secda: q̄ natus est ecclesię ꝓpugnatoꝛ: qui deuicto hoste abstulit oppꝛobꝛium de israel. Esa. xxv. c. Oppꝛobꝛiū populi sui auferet de vniuersa terra. j. Reg'. xvii. e. dixit dauid: Nunc vadam z auferā oppꝛobꝛium populi. Unde angelis quęrentibus: Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Respondit: Ego qui loquoꝛ iusticiam z ꝓpugnatoꝛ sum ad saluandū: Esa. lxiii. a. Tertia

ratio est: quia natus est saluatoꝛ perditoꝛum: sicut dicit hic angelus: Et Zach. ix. b. Exulta satis filia sion: iubila filia hierusalē: ecce rex tuus venit tibi iustus z saluatoꝛ. Quarta ratio est: q̄ salus venit omni populo. Unde sequitur: g ¶Quod erit omni populo: nō solum multis/vt in natiuitate Johānis. ꝺ. j. a.

gnum: quod erit omni popu-
b lo: quia natus est ꝓvobis ho-
k die saluatoꝛ qui est christus
dominus in ciuitate dauid.
l Et hoc vobis signum. In-
m uenietis infantē pānis inuolutū et positum in ꝓsepio.

Et mkī zc. Ul/Omni populo: id est ecclesię de omnib' populis colligendę.
Alt. ꝓnobis
b ¶Quia natus ē vobis hodie saluatoꝛ: vel/ nobis: quia consoꝛtio hominum implendus ē numerus angeloꝛum. Hodie/dicit/cū noꝛ esset: quia gaudiū venerat nūciare. Unde nō ꝓ
Alt. tpresepe qualitate temꝓoꝛis dictum est hoc: sed ꝓ qualitate rei: quia enim rem lętam nunciabat/ cōueniētius dicit hodie q̄ nocte: cum sit vna dies naturalis dies z noꝛ. Ubi em de trisdb' agitur: soler fieri mentio de noctę: vt in negatione petri z egressu iudę: Et Matth. xxvi. c. Omnes scandalum patiemini in me in hac nocte. Alia ratio est: quia sol iam oꝛtus erat super terram: vnde erat vere dies: ideo in nocte illa celebꝛat ecclesia solenniter missam. Pō. Et noꝛ sicut dies illuminabitur. Item. Et noꝛ illuminatio mea in delitijs meis.
Pō.138. i ¶Qui est christus dominus in ciuitate dauid. Sic oꝛdina litteram.
b ¶Natus est nobis saluatoꝛ in ciuitate dauid: id est in bethleem / vnde dauid natus est. i ¶Qui: scilicet saluatoꝛ. k ¶Est christus dominus: id est vnctus dominus: mansuetus. s. z benignus. Per hoc em ꝙ christus sonat vnctus/notatur dignitas eius: quia solum vngebant reges z sacerdotes. Ipse est ergo rex siue messias de quo ꝓphetatum fuerat. l ¶Et hoc vobis signum/ ꝙ natus sit:
m ¶Inuenietis infantem pannis inuolutum z positum in ꝓsepio. Glo. Bed. Signum salutis est humilitas saluatoꝛis quę est opposita superbię/per quā mors in mundū intrauit. q. d. aliquis: quare tota die facis mentionem de humilitate christi? quia signum est salutis adipiscende vel acquirende. Tanta em christi humiliatio/ argumentū est dandę nobis ab eo salutis: signum est salutis nobis acquirendę: id est exemplum est nobis et indicium qua via debeamus querere salutem. Mā per superbiam salutem amisimus: ideo necesse est vt si redire volumus/per oppositam viam redeamus: id est per humilitatem. Et huic sententię magis cōgruit finis Glo. Nota q̄ tria signa dat angelus pastoribus per quę possent dominū inuenire. s. puritatem/paupertatem/ humilitatem. Puritas intelligitur per infantem. Paupertas per pannoꝝ inuolutionem. Humilitas per ꝓsepis reclinationem. Bern. In signum sunt positi panni tui domine iesu: sed in signum cui a multis hodie cōtradicitur. Multi quippe vocati/sed non multi electi: z ideo nec signati. Certum signū est q̄ aliquis sit de populo saluatoꝛis/cum christi humilitatē imitatur. Unde: Tu populum humilem saluum facies.
Tria signa dat angelus pastoꝛibus
Pō.17. Prędicta signa querit populus in vicarijs christi: sed non inuenit. Unde Pō. Signa nostra non vidimus zc.
Pō.73. Hec signa terribilia sunt multis: cum tamen per hęc inueniat dominus.
Pō.64. Unde Pō. Turbabunt gentes z timebunt qui habitant terram a signis tuis. Joh. iii. d. Testimonium eius nemo accipit: id est pauci: qui autē acceperit signauit: id est signo ostēdit: quia deus verus est/qui hęc signa dedit per angelum. De his signis dicit Ecc'. xxxvi. b. Innoua signa z immuta mirabilia. Innouata fuerūt hęc signa natiuitatis in passione: quia in natiuitate fuit infans: in passione clamans. In natiuitate pannis inuolutus: in passione vestibus nudatus. In natiuitate reclinatus in ꝓsepio: in passione affixus in patibulo. Immutata fuerunt z mirabilia: quia ibi oꝛtus est sol in media noctę: hic occidit sol in meridie. Amos. viii. c. Occidet sol i meridie. Ibi ioseph deum pannis inuolutum reclinauit in ꝓsepio: hic ioseph alius deum ſyndone involutum posuit in sepulchꝛo. Ibi ętern' nascitur: hic ęternus moꝛit. Multifarie multisq; modis olim de' loquēs patrib' in ꝓphetis: nouissime locutus est nobis in filio. Locutus est autem in eo nō loquente/cum adhuc infans esset/quinq; verba. s. verbum cōsolationis/increpationis / exhoꝛtationis / consilij/ eruditionis. Uerbis consolationis locutus est: quia sicut dicit Aug': magna consolatio est membꝛis ex capite. Unde in die natalis
Heb. 1. a.

E legitur illud Esa.xl.a. Consolamini consolamini populeme/us/dicit deus vester. Sed non omnes consolatur christi natiuitas. Unde Bern̄. Non consolatur christi infantia garrulos:non consolantur christi lachrymę cachinnantes:non consolantur panni eius ambulantes in stolis:non consolatur stabulum ⁊ presepe amātes primas cathedras in synagogis. Bern̄. Agnosco cer
De conse dis. 1.c.nocte.et.c. de hymnis.et c.hi duo. te agnosco iesum magnum sacerdotez/sordidis opertum vestibus:pannosos ⁊ laborantes christi natiuitas consolatur. Of multa hodie auro ⁊ gemmis fulgent altaria. Et subiungit: Putas ad hoc diuertent angeli:⁊ pānolos homines declinabūt? Si ita:cur magis pastoribus ouium apparuere ḡ regibus terrę ḡ sacerdotibus templi? Idem. Sane ad consolationem accedit ipsa quę pastoribus vigilantibus exhibita est visitatio ⁊ allocutio angelorum. Agnoscant omnes ḡtum placeat supernis ciuibus labor cuius spiritualis intentio est:quando quidem et eos qui ꝓ victu corporis corporali eos vigente necessitate laborant/ suo dignantur eloquio ⁊ alloquio tam felicis. Mirum humanum in eis cognoscunt ordinem/quo constituit deus vt in sudore vultus sui vescatur adam pane suo. Increpat autem christi natiuitas/se laudantes ⁊ se ostentare cupientes. Bern̄. Nocte voluit christus nasci:vbi sūt qui tam impudenter ostentare gestiunt semetipsos? Denicz tacet christus/⁊ ecce annunciat angelos:laudat multitudo celestis exercitus. Laudet te os alienum/ sileat tuum. Exhortatur christi natiuitas ad pnitentiam. Unde Bern̄. Age pnitentiaz:hoc tibi prędicat stabulum illud:hoc presepe clamat:hoc membra illa infantilia alloquuntur:hoc lachrymę ⁊ vagitus euangelizant. Bern̄. O duricia cordis mei: vrinam domine sicut verbum caro factum est:ita ⁊ cor meum carneum fiat. Plorat quippe christus sicut ceteri:at non quęritur sicut ceteri:illi ex passione lugent:christus ex compassione. Ideo lachrymę christi mihi ⁊ pudorem pariunt ⁊ dolorem. Ludebam ego foris in platea/ ⁊ in secreto regalis cubiculi super me ferebatur iudicium mortis:audiuit hoc vnigenitus eius/exuit se potro diademate/sacco vestitus:aspersus cinere caput:nudus pedes: flens ⁊ eiulans ꝓ morte damnatus esset seruulus. Intuco:illum subito ꝓcedentem:stupeo nouitatem:causam percontor:
f ⁊ audio quid facturus sit:adhuc ne ludam ⁊ deludam lachrymas eius? Plane si insanus sum ⁊ mentis inops non sequar eum:nec simul cum lugente lugebo:erit inde pudor:dolor:et timor. Unde? Utiq; ex cōsideratione remedii periculi mei ḡstimo ḡritatem. Filius dei iubetur occidi/ vt vulneribus meis pretioso sanguinis illius balsamo medeatur. Agnosce homo ḡ grauia sunt illa vulnera/ꝓ quibus necesse est christum deum vulnerari. Sic medicinę estimatio ⁊ timoris ⁊ doloris exaggeratio est. Idem. Compatit dei filius ⁊ plorat:homo patitur ⁊ ridebit? Consuluit etiam: christus facto vt molestię ḡ eligerenḡ delitijs. Unde Bern̄. Elegit filius dei tempus quod molestius est:pręsertim paruulo ⁊ pauperis matris filio quę vix pannos haberet ad inuoluendum/⁊ ḡsepe ad reclinandū: ⁊ cum tanta esset necessitas/nullum audio fieri pellium mentionem. Idem. Non est tale iudicium mundi:aut iste fallit:aut mundus errat:sed diuinaz falli impossibile est sapientiā. Idē. Christus vtiq; qui non fallit elegit quod carni est molestius. Id ergo melius:id vtilius:id magis eligendū:⁊ quisquis aliud docet vel suadet/ab eo tanḡ a seductore cauendū est. Docuit etiam christus in natiuitate ḡciosum esse quod a mūdo cō temptibile iudicat. Unde Bern̄. Forte aliquis arbitret filio dei sublimia esse ḡrenda palatia:vt cum gloria rex glorię susciperet:sed non ꝓpter hoc a regalibus sedibus venit ille:bonū omniū eterna in celis affluentia suppetebat:sed pauptas non inueniebat in eis. Uanc itaq; dei filius concupiscens/descendit:vt eam sibi eligeret/⁊ nobis quoq; sua estimatione faceret ḡciosam. Adorna thalamū tuū sion:sed humilitate:sed paupertate. a ¶ Et subito facta est cum angelo multitudo militię celestis/exercitus: Duplici ratiōe sicut dicit Beda scz ne parua videat vnius angeli auctoritas. Itē vno euangeliçante multitudo in consonā laudem ꝓumpit:vt ⁊ officiū suum deo impendat ⁊ nos instruat:vt quotiens sacraz eruditionem fratris ore audimus/deo laudes corde/ ore ⁊ ope reddamus. Item exercitus nominat qui sequebant militię ducē: qui contra malignos spiritus ad tutelam nostram angelorū ordinat exercitū. b ¶ Laudantium deum ⁊ dicentium: Gloria in altissimis deo:et in terra pax hominibus bone voluntatis. In greco tertu est/bona voluntas. Mota quod sequit in hymno hoc angelico:hilarius dicit compossisse ⁊ auctoritate celespari pape/solis episcopis licebat incipere:quod adhuc in die cenę obseruat alicubi. Symmachus vero papa attendens ꝙ sacerdos angelus domini est:vt dicit Malach.ii.b.et.j. Lo.inth.xi.b. statuit vt omnes sacerdotes canerent hunc hymnum in festis:Gloria in altissimis deo. Hic innuit qualis sit celestium ciuium operatio. Noz em̄ operatio est assidua dei laudatio:in quo verbo inhabitantes terram ad dei glorificationē admonent. Deum autem glorificat:qui eū naturaliter laudat:qui operibus suis eū honorat/ea ꝓpter ipsum faciendo:⁊ qui primo suo materiam glorificandi deū ministrat/dando ei bonum exemplum: Juxta illud: Sic luceant opera vestra coram hominibus ⁊c. Et qui gloriam sibi oblatam recusat ꝓpter deum dicens: Non nobis domine non nobis ⁊c. Et hoc valde difficile. Unde Gregorius. Difficile est humanam gloriā nō appetere:sed difficilimū est oblatam respuere. Deū etiam glorificat:qui frequenter cum bonorū suorū auctorem recogitat/ nō seipm̄. Ideo christo nato hoc cantant angeli:quia ipse erat patrem glorificaturus. Unde Joh.xvii.a. Pater glorifica filium tuū: vt filius tuus glorificet te. Merito canit ei: Gloria in altissimis:id est ab altissimis:id est ab angelis:id est merito glorificat ab angelis per reparationem angelice ruine:⁊ canitur:id est nunciatur:pax hominibus cum ipsis angelis.

Mystice. Altissim̄ sūt q̄ in vltimo gradu humilitatis sūt:⁊ in his sedes est dn̄i:⁊ ab his laudat. Pō. Ex ore infantiū ⁊c.

Gloria
- Magnificat anima mea dn̄m.
- Frequens fama eū laude. Tullius. Pō. Benedicam dn̄m in omni tpe ⁊c.
- Ore multo⁊ celebrata laudatio. Pō. Laudate dominū oēs gentes ⁊c.
- Clara cum laude lęticia. Pō. Letamini in domino ⁊c.

c ¶ Et in terra pax hominibus bone voluntatis: qui suscipiunt natum christum:non bis qui audita eius natiuitate sunt turbati ⁊ eū persecuti: vt herodes: Matth.ii.c. Quia nō est pax impijs dicit dominꝰ: Esa.xlviij.d.et.lvij.d. Bern̄. Angelus sic distinguit/vt deo sit gloria:hominibus pax. Sz quia filij adę cupiunt quod dei est scz gloriam:pacem perdūt ⁊ gloriam. Esa.xlij.b. Gloriam meam alteri non dabo. Insinuant autem nobis duo in hoc verbo: scz quis sit fructus bonę voluntatis ⁊ ḡ facile iam sit homini pacem habere. Fructus autem bone voluntatis est pax. Nec est paruus iste fructus. Unde Glo. super illud: Pax sup israel: Uno verbo dicit omnia bona. Econtrario non est pax impijs: non est impijs quin ad minus habeat bellum intestinum/superioze parte rationis inferiozem accusante ⁊ condemnante. Facile etiaz habeḡ iam pax: cum sola bona voluntas ad hoc sufficiat. Unde Augustinus. Nihil tam facile est bone voluntati ḡ ipsa sibi:⁊ hec sufficit deo. Uerissime igitur angeli clamauerunt:
d ¶ Pax hominibus bone voluntatis. Et nota quia quadruplex pax dat hominibus qua indigebant/ ꝓpter quadruplicem discordiam siue guerram quam habebant. Prima erat inter deum ⁊ homines/ ꝓpter ḡcepti transgressionē. Secunda inter angelos ⁊ homines/ ꝓpter adę ⁊ eue electionem. Unde dicit Gregorius. Quando extranei eramus a deo/ extranei nos angeli deputabant ⁊c. Unde quodāmodo naturam humanam despiciebant. Unde antea se ꝓmittebāt adorari ab hominibus:sed post incarnationem nō: vt Apocal.vlc. b.et.xix.b. Tertia guerra erat inter homines ⁊ homines/ ꝓpter diuersarum legum emulationem. Quarta inter carnem ⁊ spiritum/ ꝓpter mutuam altercationē. Primo em̄ spiritus corrupit carnem:⁊ nunc caro corrumpit spiritum. Uenit ergo dei filius ⁊ satisfecit patri ꝓ homine:factus obediens vsq; ad mortem: Phil.ii.a. Et facta est pax inter deum ⁊ homines. De qua dicit Esa.xxvii.b. Faciet pacem mihi: pacez faciet mihi. Et ꝑm hoc dicit: mediator dei ⁊ hominum.j. Timoth.ii.b. Guerrā inter angelos ⁊ homines pacificauit:quia de ipsis hominibus ruinam angelicā reparauit:quod ipi rogant in Pō. Benigne fac domine in bona voluntate tua sion: vt edificentur muri hierusalem. De hac dicit Esa.lvii.a. Ueniat pax/requiescat in cubili suo ⁊c. Uos autem accedite huc:id est in celum filij auguratricis:id est homines. Item in eodem.d. Creauī
ḡ fructū labioz

A ḡ fructum labioz:ū pacem: pacem ei qui ꝓpe est:id est angelo:⁊ qui longe est:id est homini/dicit dominus. Scom hoc dicit salomon:id est pacificus. Et dicit Filo. Bede: quia deus ⁊ homo nascit:hominibus pax cum ipsis angelis canit:id est cum gaudio nunciat:⁊ gloria deo qui ab angelis ꝓ nostra redemptione ⁊ ꝓ sua reparatione glorificatur. Item guerram inter homines ⁊ homines pacificauit:quia omnes in vnam ecclesiā ⁊ fidem vnicam conuocauit. Joh.x.c. Alias oues habeo q̄ non sunt ex hoc ouili:⁊ illas oportet me adducere ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. Ephē. ii.c. Ipse est pax nostra qui fecit vtraq; vnum. Scom hoc dicit lapis angularis. Ecce ego mittam in fundamentis sion lapidem angularem. Item guerram inter spiritum ⁊ carnem pacificauit in se vtriusq; concorditer assumens ⁊ pacifice gerens.
Esaię.28.d.
Pō.48. Pō.75. Unde Pō. Simul in vnum dilues ⁊ pauper:id est spiritus ⁊ caro in christo concordes. De hac pace dicit in Pō. In pace factus est locus eius. Ephē.ii.c. Mediū parietem macerię soluens inimicitias in carne sua:legem mandatoꝝ decretis euacuans vt condat duos:id est spiritum ⁊ carnem/ in semetipm̄ in vnum hominem faciens pacem. Scom hoc dicit emanuel: Esa.vii.c. Sic plene reformata est pax hominum ꝑ christum:
Pō.118. Ideo dicit Pō. Pax multa diligentibus legem tuā. a ¶ Et factuz est vt discesserunt ab eis angeli:id est postq̄ eorum aspectibus se subtraxerūt ascendentes. b ¶ In celum/ consummato negocio sibi iniuncto:in quo instruit homo vt nō
Pō.103. cesset donec impleuerit quod sibi iniunctū est. Pō. Exiuit homo:id est christus/ad opus suum ⁊ ad operationem suaz vsq; ad vesperam. c ¶ Pastores loquebantur ad inuicem/ credentes verbis angeli. Bene congruit ꝙ pastores ḡbent testimonium de christo:quia ipse est agnus. Ad pastores autem ptinet de agnis ⁊ ouibus ⁊ huiusmodi. d ¶ Transeamus vsq; bethleem:et videamus hocverbum quod factū
B est:quod videre est vita eterna. Joh.xvi.a. Hec est vita eterna ⁊c. f ¶ Quod fecit dominus et ostēdit nobis. Mota ꝙ hec dictio (verbum) in sacra scriptura interdum accipit ꝓ re digna recitatiōe. Unde: Mō fuit verbū in domo qō non ostenderim eis. i. res ḡciosa/dixit ezechias: Esa.xxxix.b. Et ita pōt exponi ad lām: e ¶ Uideamus hoc verbum quod factum est. i. rē ḡ facta ē. f ¶ Quod. i. quā rē: b ¶ Dominus fecit et ostendit nobis/ꝓ angelos. Et ō hoc nō habet aliq̄ Glo. Baruch.iii.d. In terr̄ visus ē. Aliter. e ¶ Videamus hoc verbum quod factum est. i. ꝑbū dei qō incarnatū est. f ¶ Quod dominus. i. tota trinitas g ¶ Fecit/ incarnari. i. cuius icarnatiōe tota trinitas opata est. i ¶ Et ostendit nobis. Glo. Bedę. Qō in principio erat apud patrē/factū est caro:⁊ sic ostensum est nobis qō in deitate nō pōterat videri. j. Joh.iiii.c. Deū nemo vidit vnq̄. Sed nūqd potest videri verbū qō incarnatū est? Pōt vtiq;. Glo. Amb. qz cū caro dñi videt/verbū videt qō est filius dei. f ¶ Quod dominus/pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus: g ¶ Fecit. i. incarnari cōstituit:⁊ sic factū ostendit. Nota etiā: quia ꝙ/ factum est/et/fecit/ duplex insinuat in christo natura. Spūalis scz ⁊ corporalis. i. anima ⁊ corpus vtriusq; factū. b ¶ Trāseamus
Mystice vsq; bethleem ⁊c. Mystice. Instruunt hic ꝙ lati ecclesię q̄ significant ꝙ pastores: nam sicut pastores ad verbū angeli festinantes iuerūt b[illegible]eem: ⁊ postea redierūt ad greges suos: ita ꝙ lati aliquando debent ire in requiē cōtemplatiōis: vt ibi pane celesti reficiant: ⁊ postea redire ad subditoz̄ ꝓfectionez. Hoc iacob demōstrauit de lia/trāsiens ad amplexus rachel: ⁊ iterum reuertens ad liam: Et ideo duplici nomine. i. iacob ⁊ israel appellat. Mozaliter/aūt ⁊ anagogice simul/ꝙ bethleem designat celestis patria: q̄ est domus panis: domus refectiōis: q̄ ibi panis vitę plene comedit vsq; ad satietatē: Sicut dicit Eccl̄i.xv.a. Cibauit illum pane vitę ⁊ intellectus: ⁊ aqua
Mozalitē et anagogice sapientię salutaris potauit illum. j. xliij. d. Beatus qui mandu
Pō.83. cabit panē in regno dei. Pō. Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoz̄ laudabūt te. Etiam ipm̄ laudare deum: est comedere panē vel gratias reddere post comestionē. Esa. lxv.c. Serui mei comedent ⁊c. Ad hāc bethleem triplici trāsitu ꝓcuenit. Primus trāsitus est de vitijs ad virtutes: secūdus de virtute in virtutem: tertius de mūdo ad patrē. Et est significatus hic triplex transitus/ꝙ triplicem transitū filiozū israel. Quoꝝ primus fuit de egypto in desertum ꝓ mediū maris rubri. Secūdus fuit ꝓ desertū de loco ad locum. Tertius fuit de deserto in terram ꝓmissionis ꝓ mediū iordanis. Primus est trāsitus de statu peccati ad pnitentiā ꝙ contritionē ⁊ cōfessionem. Mare em̄ rubrū significat contritionē ⁊ confessionez: ꝙ
Triplex transitus filiozū israel
L
e volūtatis. Et factū est vt discesserūt ab eis ageli in celū:
f ctū est: quod fecit dominus et ostēdit nobis. Et venerūt
g festinantes/et inuenerūt mariam et ioseph: et infantē po
h sitū in ꝓsepio. Uidētes aūt
que transiit ad satisfactionē. Mare em̄ est amaritudo q̄ est in cōtritiōe. Rubor est erubescētia q̄ est in confessiōe. Et de isto mari rubro dicit in Pō. Qui diuisit mare rubrū in diuisiōes: qz trā cōritio ḡ cōfessio dobet discrete ⁊ singillatim fieri/nō in vniuersali: sed in singulari sicut fuerūt peccata. Unde Pō. Lauabo ꝓ singulas noctes lectū meū. De isto trāsitu dicit Cant̄.iij.c. Quę est ista q̄ ascēdit ꝓ desertū: id est in desertū pnitentię: sicut virgula fumi: id est humiliter ⁊ deuote: ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris: id est cū cordis amaritudine ⁊ oratiōis deuotione. Secūdus trāsitus est ꝓ desertum pnitentię: id est ꝓfectus de virtute in virtutem. Die est transitus de mari rubro vsq; ad iordanem: vbi occurrerūt multa impedimēta: sicut patet in libro Numerorum. Sed specialiter ibi tria ponunt/q̄ maiora fuerūt: scz tres reges qui trāsitū filiozū israel volebāt impedire. Primus fuit edom/a quo transitū requirentes satis rationabiliter dicebāt: Obsecramus vt liceat nobis ⁊c. Cui rndit edom: Nō trāsibis ꝑ me: Numeri.xx.c. Secūdus rex fuit seon amoreus. Cui mādauit moyses: Obsecro vt trāsire mihi liceat ⁊c. Numeri xxi.c. Tertius rex est og/rex basan. Cui moyses nullū misit nūciū: q̄ ille occurrerat ei pugnaturus cōtra eū: Numeri.xxj.g. Cōtra primū nō pugnauerūt filij israel: sed declinauerūt ⁊ circūeūdo terram eius transierūt/sicut mādauit dñs. Secūdum aūt ⁊ tertiū occiderūt. Edom/interꝑtat sanguineus: ⁊ significat carnem: quę licet transitum ꝙ se denegerit nō est tamē occidenda: sed ꝓdēter declinanda. Item ꝙ edom significat cōsanguinei: qui in multis ꝓmo impediūt ingressum in terram ꝓmissionis: ⁊ bi ꝓdenter sunt declinandi ⁊ per exempla sanctoꝝ patrum. Seon/interꝑtatur germen inutile vel allocutio inutilis: ⁊ significat mundum: qui ⁊ transitum ꝙ se negat sicut ⁊ caro. Og/interꝑtatur congregans seu absconditus: ⁊ significat diabolum qui abscondita congregat: id est peccata. De quibus dicit in Pō. De absconditis tuis adimpletus est
Pō.16. venter eorum. Istos duos ḡcipit dominus penitus expugnari ⁊ occidi. Et tunc sequit̄ tertius transitus: quo trāsito deserto transitur iordanis ⁊ intrat in terram ꝓmissionis: id est in eternam patriam: quę est vere domus refectionis. Jordanis: id est humilis descensus/ significat mortem ꝙ quam oportet transire anteq̄ veniat in bethleem. De secūdo transitu dicit Cant̄.vj.d. Quę est ista quę ꝓgredit quasi aurora consurgens. De tertio dicit Cant̄.viij.a. Quę est ista quę ascendit de deserto delitijs affluens. Sequitur: k ¶ Et venerunt festinantes: pastores supple. l ¶ Et inuenerunt mariam et ioseph/ministros natiuitat̄. m ¶ Et infantem/ christū iā hominē natū: positum in ꝓsepio. n ¶ Uidentes autem cognouerunt de verbo ⁊c. Dupliciter pōt hoc cōstrui. Primo sic. n ¶ Uidentes autem hoc de puero cognouerunt de verbo quod dictum erat illis/id ē cognouerūt illud qō dictū erat eis: de ꝑbo esse dictū: id est de filio dei. Et ē summa. Uidentes circa puerū impleta quę dicta erāt ab angelis/intellexerūt puerū esse filium dei. Et hec distinctio ⁊ sentētia satis competēter elicit ex illa Glo. Bedę. Recto ordine ꝙ cognitionē natiuitatis. i. humanitatis venerūt ad cognitionē verbi. i. deitatis. Aliter pōt cōstrui. n ¶ Uidentes/carnē: q̄ Glo. suppler qō min⁹ē i ira. Uidētes mḡ carnē:
Pō.6
Pō.47.
ḡ Cognouerūt de
Mystice. k ¶ Et venerunt festinantes ⁊c. Beda. Mō cū desidia christi grenda est ḡsentia. Deb.iiii.c. Festinem⁹ ingredi in illam requiē. Ijere.xlviij.b. Maledictus q̄ facit op⁹ dei negligēter. l ¶ Et inuenerunt mariam ⁊c. Maria/ pnitētia: ioseph/augmentū. i. ꝓfectus virtutū. Cū his ꝙ per hec inuenit iesus ihans in ꝓsepio: deus in carne quem inuenire est vitā iuenire. Uel iesus in ꝓsepio/ē salus in sacro eloquio. Joh.v.f. Scrutamini scripturas: vbi vos putatis vitā habere. n ¶ Uidentes autem ⁊c. Uidentes in patria cognoscemus de puero iesu q̄d mō audimus de eo. Pō. Sic audiuimus sic vidimus in ciuitate dei nostri. Jmmo videbim⁹ q̄d
Mystice
c 5 ḡ dicat nobis

E ¶ a ¶Cognouerūt de ꝟbo. i. intellexerūt de filio dei: qđ dictū erat illis de puero hoc: b ¶Et oēs q̄ audierāt/ ab angelis. c ¶Mirati sunt: ⁊ de his q̄ dicta erāt a pastoribus ad ipos. Mirant ⁊ de mysterio incarnationis et de tanta pastoꝝ attestatione qui fingere inaudita nescirēt: sed simplici facūdia vera prędicarent.

Mystice ℣ dicatur nobis. iij. Regl. r.a. Verus est sermo quez audiui in terra mea sup sermonib⁹ tuis ⁊ sup sapiētia tua: ⁊ nō credebā narrātib⁹ mihi donec ipsa veni ⁊ vidi oculis meis / et ꝓbaui q̄ media pars mihi nūciata non fuerit.

a cōgnouerūt de verbo quod
dictum erat illis de puero
b hoc: & omnes qui audierāt
c mirāti sunt: et de his quę dicta erāt a pastoribꝰ ad ipos.
d Maria autem conseruabat
c omnia verba hęc: cōferēs

Luc. 2. c. c ¶Mirati sunt. iij. Regl. r.a. Videſ regina saba omnem sapientiā salomonis ⁊ domū quā ędificauit ⁊ cibos męsę eius ⁊ habitacula seruoꝝ eius: ⁊ ordines ministrantiū vestesq̄ eoꝝ ⁊ pincernas ⁊c. non habebat vltra spm̄. Sequit: d ¶Maria aūt cōseruabat oīa verba hęc oferēs in corde suo. In hoc ꝟbo magna notat discretio beatę ꝟginis. Glo. Amb. Maria nō minus ore q̄ corde pudica: secreta q̄ nouerat nulli diuulgat/ ꝟ tacito corde scrutās cōgruū tēpus q̄ de⁹ hęc velit diuulgari reuerēter exprimit: Iurta illud Eccl. iij. b. Tēpus tacendi ⁊ tēpus loquēdi. Eccl. r.a. Hō sapiēs tacebit vsq̄ ad tēpus: lasciuus aūt ⁊ impudens nō seruabit tēpus. Jaco. j. c. Sit aūt oīs hō velox ad audiēdū: tardus aūt ad loquēdū ⁊c.

c ¶Cōferēs in corde suo: nō solū ꝟba ꝟ facta illa q̄ circa se viderat impleta/ cum his q̄ in ꝓphetis legerat implēda. Sicut em̄ sibi dictum erat ab angelo: Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filiū. ō. j. c. q̄dixerat Esa. vij. c. Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊ pariet filiū. Videbat se de stirpe dauid oriū: Et hoc cōcordat cū Pſ. 131. ꝓphīa. Esa. xj. a. Egrediet ꝟga de radice ieſſe. Pſ. De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Jtē i naçareth de ipsūcto ꝓcipis: se: Et ꝟ ꝓcordat cū illo: Naçareus vocabit: Esa. xj. a. ⁊m altā litterā. Jtē in bethleē peperiſſe. Micheę. v. a. Et tu bethleem ephrata parvulus es in milibus iuda. Unde hęc testimonia in diuersis ꝓphetis legerat. Cōparat ergo ꝟba ꝓphetarū factis: ⁊ in oibus habet argumenta fidei. Sed si maria a pastoribus discit: debem⁹ a sacerdotibus discere. Eccl. vj. d. In multitudine ꝓsb⁹ ytero⁹ ꝓuidētiū sta: ⁊ sapiētię coꝝ ex corde coniungere: vt oēm narrationē dei possis audire. Jtem si maria añ apli ꝓceptū tacet: debemus post ꝓceptum apli magis doceri q̄ docere. j. Timoth. ij. d. et. j. Cor. xiiij. g. Sequit: f ¶Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudantes deū in omnibus q̄ audierant/ ab angelis: g ¶Et viderant/ in bethleem: h ¶Sicut dictū est ad illos. Glo. In hoc glorificant ꝙ nō aliter inuenīt q̄ dictū erat: Vel sicut dictū erat ab angelis ad illos/ referūt laudes ⁊ gloriā deo. Pō ꝙ angeli imperassent laudare/ sj ipsi laudādo offerūt formā deuotionis suę: dum dicūt: Gloria in altissimis deo ⁊c. Mozaliter: Sic pastores animarū debēt trāsire vsq̄ bethleē: id ē parrhisius: vt ibi pane ęclestis doctrinę refician⁹: ⁊ postea reuerti ad ꝓpria/ vt oues suas reficiant pane quē parrhisius emerūt: sicut colūba q̄ emissa ab arca redūt ad arcā portās in ore ramū viretis oliuę: Geñ. viij. b. Sed multi sunt sicut cornus: q̄ emissus adhuc nō redūt: forte quia nō inuenerūt mariā stellā maris: ⁊ ioseph augmentū virtutū/ ⁊ ideo nec iesum: ⁊ ideo si quādo redēūt/ vacui redeūt. Ubere. xiiij. a. Haiores miserunt minores suos ad aquā ⁊ venerūt ad hauriendū ⁊ nō inuenerūt aquā et reportauerūt vasa sua vacua. Nota Glo. Bedę. Sic spirituales ⁊c. Sequitur: i ¶Et postq̄ cōsummati sunt dies octo ⁊c. Tertia pars capitul⁹: in qua agit Lucas de circūcisione pueri: qui licet nō indigeret/ voluit tñ circūcidi multiplici ratione. Prima est ꝓpter hęreticoꝝ confutationē ⁊ legis defensionē: Sciebat em̄ futuros hęreticos qui legē damnarent: ideo voluit eā adimplere. Matth. v. b. Non veni soluere legē sed adimplere. Gal. iiij. a. Misit deus filiū suum natū de muliere factū sub lege. Notandū aūt q̄ ꝓm Geñ. duas leges dedit dñs. Unam adam: aliam abraam. s. circūcisionem. Prima Geñ. 2. c. siquidē fuit ad cautelā: hęc ad medelā. Jbi/ De ligno scientię boni ⁊ mali ne comedas: ꝓhibitio facta est ad ę/ ne supfluitas subintraret: Hic aūt iam inducta est abscisio vt sacramēti remedio etiā qō subintrauerat tolleret. Secūda ratio q̄re voluit circūcidi/ est ꝓpter nostrā instructionē: vt sicut ipse primo circūcisus est ⁊ postea baptizatus: ita a minoꝝ⁹ ad maiora ascēdamus. Circūcisio em̄ fit in parte: baptismus in toto. j. Cor. xiij. c. Cum venerit qō perfectū est euacuabit qō ex parte est. Gal. iij. d. Lex pędagogus noster fuit in chsto. Tertia ratio est ꝓpter humilitatis suę ostensionē. Un dicit btūs Bernū. ꝙ dñs i incarnatiōe minoratus est paulomin⁹ ab angelis: sed in circumcisione multo minus: quia latronis cauterio est signatus. Un Pſ. Ꝓpt ꝟba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias latronū: alia lra. Bernū. Uestigiū nullū vulneris habēs/ alligaturā vulneris nō refugit. Nō sic impij/ nō sic agit puersitas elatiōis humanę: Nos erubescim⁹ vulnerū ligaturā q̄ de vulneribus interdū etiā gloriamur: qui sine pctō est/ nō dedignatus est se peccatorem reputari: nos ⁊ esse volum⁹ ⁊ nolum⁹ estimari. Quarta ratio est exꝑlū ꝓpter quos nos ad spūalē circūcisionē. Deut. r.d. Circūcidite ꝓpucium cordis vestri ⁊c. Quinta ratio est/ vt nobis cōmunitatem ostēderet. Un Bernū. Amatoꝝ cōmunitatis ⁊ cōmēdatoꝝ quō illā deseruerit: Deb. ij. d. Qui debuit fratribus p oīa assimilari. Sexta ratio est figura generalis circūcisionis: q̄ erit in die iudicij: De q̄. j. Cor. xv. g. Cū mortale hoc induerit immortalitatem tūc fiet sermo q̄ scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Un ꝓm sacros expositores: circūcisio figura fuit circūcisionis q̄ fiet cū in resurrectione circūcidemur ab omni culpa ⁊ pena: ⁊ circūcisionis spūalis/ q̄ habet fieri in ꝑsenti. Quę duplex est. Una interior ⁊ alia exterior. Instituit aūt nobis hę duę species circūcisionis/ Ezech. xliij. b. vbi sic legit: Sufficiant vobis oīa scelera vestra dom⁹ Isrl: eo q̄ inducitis filios alienos incircūcisos corde ⁊ incircūcisos carne: vt sint in sanctuario meo. Et post. Ois alienigena incircūcisus corde ⁊c. Item/ mozaliter/ triplex est circūcisio. Prima est nociuoꝝ: id est peccatoꝝ q̄ partim est interior: partim exterior ꝓm diuersitatē peccatoꝝ: secūda supfluoꝝ: tertia necessarioꝝ: q̄ pti nēt ad exteriorē circūcisionē. Prima est pnitentię: q̄ se a peccatis ⁊ ci. cūstantijs peccatoꝝ circūcidūt. Hiere. iiij. a. Circūcidimini dño et auferte ꝓpucia cordium vestroꝝ viri iuda ⁊ habitatores hierusalē. Ad hanc etiā circūcisionē pertinet circūcisio auriū/ nariū/ oculoꝝ/ manuū ⁊ omniū membroꝝ. De hac circūcisione habetur Esa. xxiij. c. Quis poterit habitare cum igne deuorante: id est cum deo? Deus em̄ ignis cōsumens est. Consummēs inq̄ malicię rubiginē. Et subiungitur: Qui ambulat in iusticijs/ ecce circumcisio pedum: ⁊ loquitur veritatem/ ecce circūcisio linguę: qui ꝓiecit auaritiā ex calumnia et excutit manus suas ab omni munere. Interliñ. Uis/ manus ⁊ officij. Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem ⁊ claudit oculos suos ne videat malum: ille in excelsis habitabit. Hanc circumcisionē significat circumcisio ꝓceꝑta abrąꝫ: qui se et filios et familiam circūcidit. Geñ. xvij. d. Ad commendationem vero istius spiritualis circumcisionis facit ꝙ dñs ita districte voluit ꝓceptum de circumcisione obseruari. Unde ibidē dicitur: Masculus cuius ꝓpucij caro circūcisa non fuerit: delebitur anima illa de populo suo. Ideo masculos circūcidi voluit/ ad ostendendū q̄ bona opera nostra indigent circūcisione cum nō sint pure bona. Unde Gręgo⁹. Bona nostra nō sunt pure bona: sed mala nostra sūt pure mala. Un opa mala nō sunt circūcidēda sed abscindenda. Un Joh. xv. a. Omnē palmitē in me non ferentem fructū tollet eum: ⁊ oēm qui fert fructum purgabit eum vt fructum plus afferat. Secunda circūcisio. s. superfluorum est claustralium: qui omnia tempoꝝalia a se abiciunt nihil ꝓpium retinentes. De qua. j. Timoth. vj. b. Habētes alimenta et quibus tegamur his cōtenti simus. Deut. xxj. b. Si egressus fueris ad pugnā contra inimicos tuos/ ⁊ tradiderit eos dñs in manus tuas: ⁊ videris in numero captiuoꝝ mulierē pulchrā ⁊ adamaueris eam: voluerisq̄ habere vxorē/ introduces eam ℣ in domum tuam: Accedam⁹ ad ſam. i ¶Et postq̄ cōsumati sunt dies octo vt circūcideret puer. In natiuitate dicēs ē: Impleti sūt dies marię vt pareret: In circūcisione dr: Cōsummati sūt: q̄ in octaua resurrectionis erit ꝓsummata circūcisio ab omni corruptiōe ⁊ miseria/ q̄ significat ꝓ hāc carnalē circūcisionē. ¶ Uocatum est nomen

Triplex circumcisio

Deut. 4. d.

Expositio lre

Expositio lre

A ℣ in domum tuaz: quę radet ęsariem ⁊ circūcidet vngues ⁊ deponet vestem in qua capta est. Tria tanguntur hic quę in ingressu templi abiciuntur. Primum est ęsaries quę capiti adhęret: id est sensus ꝓprius ⁊ ꝓpria voluntas: q̄ in mente sunt: hęc abiicit votum obedientię. Secūdum est vngues: quę magis carni adhęrēt: id est concupiscētię carnales: ꝙs abiicit votum cōtinentię. Tertium est vestis: id est amor suę ꝓsessionis tē poralium: quod abiicit votum paupertatis. Hanc circūcisionem ꝓhibet fieri antiochus: id est silentiū pugnatis. j. Machab. j. f. Et multi credunt ei: qui hanc circūcisionem vertit in ꝓpucium: pauperes sunt in ſeculo: ⁊ circūcisi ab omnibus diuitijs: ⁊ intrant claustrum vt diuites: id est ꝓpucij fiant. Quorum figuram gerit sichem/ Geñ. xxxiij. c. qui circūcidit se vt liberius frueretur amplexibus dinę: quę interpretatur causa hęc. Cōtra hos ⁊ omnes claustrales ꝓphetarios dicit apostolus. j. Corinth. vij. d. Circūcisius aliquis vocatus est nō adducat ꝓpucium. Etiam abbas debet esse circūcisus. Unde ⁊ timotheus anteq̄ fieret ꝓlatus circūcisus fuit: Act. xvj. a. Tertia circūcisio est martyrum: qui ꝓpter deum non solum nociua/ non solum supflua: sed etiam necessaria a se amputant: id est coꝝpora sua morti exponunt. De qua Roma. vj. d. Infelię ego homo: quis me liberabit ꝙ coꝝpore mortis huius ⁊c. j. Machab. vij. d. sic fuerunt circūcisi septem fratres. Hęc triplex circūcisio significata fuit Exod. iiij. f. vbi dicitur: Tulit sephora acutissimā petram ⁊c. Petra acuta est pnitentia: acutioꝝ/ votum claustri: acutissima/ martyrium: cuius amore abiecerunt a se martyres ꝓpucium carnis suę. Duplici autem ratiōe voluit dominus circūcisionem fieri in membro generationi deputato. Primo: quia in illo membro concupiscētia amplius sęuierat. Secundo ad insinuandum ꝙ illud membrum quod spirituali generationi deputatum est/ multum indigebat circūcisione. Membrum deputatum spirituali generationi est lingua: Nam spūali generationi q̄ mundissima est/ nobile membrum oportuit deputari. Membrū vero deputatum carnali generationi q̄ est immunda/ immūdum est. Lingua autem multū indiget circūcisione: quia sicut legit Prouerb. xviij. d. Mors ⁊ vita in manibus linguę. Unde Bernū. Si sola vita a lingua esset/ non esset circūcisio faciēnda: si sola mors/ non circūcisione sed absc̄isione opus esset. Item ¶Eccl. xxj. d. Quis dabit oī meo custodiaz ⁊ super labia mea signaculum certum? Bernū. Bene dicit/ signaculum certum: vt nec vitalem ędificationem clausura damnet ęterna: nec rursus lętalis pernicies liberum sortiat egressum. Octaua autem die voluit dominus circūcidi. Primo ꝓpter obedientiā: quia sic ꝙperat dominus abrąꝫ/ Bernū. xvij. b. Infans octo dierū circūcidet in vobis. Secundo ꝓpter figuram: quia octaua ętate fiet generalis ⁊ vniuersalis resurrectio: quę per hāc circūcisionem figuratur. Tertio in signum q̄ spiritualis circūcisio habet fieri per octo virtutes. De quibus dicitur. ü. Pet. j. d. Ministrate in fide virtutem ⁊c. Quarto ꝓpter doctrinam nostram. In hoc em̄ docuit q̄ in ꝓncipio vitę suę debet quilibet circūcidi ⁊ bonis moribus informari. Et hoc triplici ratione. Prima: quia bona assuefactio vtilis est. Thren. iij. d. Bonum est viro cum portauerit iugum dominī ab adolescentia sua. Secūda: quia homo ab eo quod didicit in infantia sua defacili nō recedit. Prouerb. xxij. a. Adolescēs iuxta viam suam ⁊c. Tertia: quia sicut cera mollis figurabilis est: ita infantilis ętas disciplinabilis est. Eccl. vij. c. Filij tibi sunt eruditi illos ⁊ curua illos a puericia illorum. Item. xxx. b. Curua ceruicem eius in iuuentute ⁊c. Dies ꝓm beatum Bernū. sunt octo. Primus est dies iusticię: in qua nascitur homo/ quādo sol iusticię ortus in anima peccatoꝝ tenebras illuminat/ horrēdum q̄ dei iudiciuz internis obtutibus offert: addens ad terrorem breuem dierum numerū ⁊ finem incertum. Hęc plane vesperа est ad quā demoꝝabit fletus. Sed necesse ē addi maturinā lętitiā: vt audita faciat nobis dñs mane misericoꝝdiam suam. Sic em̄ fit vespere ⁊ mane dies vnus. Est autez dies ista dies iusticię: reddens vnicuiq̄ qō suū est: nobis miseriam: deo misericoꝝdiā: Jn hac die puer nascit. Secūda dies ē prudentię: Jn hac aduertit ⁊ de ꝙsenti seculo nequā fugere eligit dicens cū ꝓpheta: Odiui ecclesiā malignantiū ⁊c. Sed nondū sufficit hoc: Forte em̄ vult eligere solitudinē/ nō satis attendēs q̄ ꝓpria infirmitatē: Jdeo necessaria est tertia dies/ q̄ est fortitudinis. Jn hac die eligit cōgregationē q̄ ꝓ fortitudine sua terribilis est vt castroꝝ acies ordinata. Ue autem soli: quia si ceciderit nō habet subleuantē se: Jdeo post hoc/ Odiui ecclesiam ⁊c. subiūgit dauid: Lauabo inē innocentes manus meas. Ut luceſcat inde dies temperātię: vt ḡrat quomō refrenari possint incōtinentes motus voluptatis/ cerui cositas elationis. Deinde necesse ē vt eluceſcat dies patientię/ q̄ quem omnia dura ⁊ aspera tacita amplectaris conscientia/ in cogitatiōe tua semp partem magistri ęcclē potes aduersum te metipm̄ iuuare: ⁊ te quidem in omnibus accusare/ illum magis excusare laborans. Dorro iā in hoc caueādū tibi arbitroꝝ a superbia. Pſ. Uerūtamen deo subiecta esto anima mea: quoniaz ab ipo patientia mea. Monne tibi videt occasione patientię temptationē surripisse superbię: Jdeo necessarius est dies humilitatis: Deinde dies deuotionis: in qua nihil est laboꝝiosum/ sed totuz suauc: Et hic dies est paucoꝝ. Si quis videt hanc habere/ non continuo credat sibi: necesse est: maxime si nouicius est: nec ꝓfectos ascendit gradus. Pius em̄ dominus pusillos corde solet blanditijs allicere. Sed nouerint qui huiusmodi sunt gratiam hanc ꝓfectum esse non datam. Hoc autem timendum est ei qui tanta deuotione omnia facit/ ne dum sequitur affectionem: corpus destruat per immoderatam exercitationē. Ergo necessarium est lumine discretionis: quę mater est virtutū ⁊ consummatio ꝑfectionis. Hęc est octaua dies/ in qua circūcidit puer: vt non plus nec minus fiat. At ꝙ q̄ rara ista auis in terrꝝ est: huius discretiōis loco fratres Ivoꝝ supplent ꝙtus obediētię: vt nec plus nec minꝰ nec alit ęq̄ impatū sit faciat.

¶ a ¶Uocatū ē nomē ejus iesus. i. saluator: ad innuendū q̄ ipe circūcisos spūalit saluat tm̄. Geñ. xvij. d. Masculus cuiꝰ ꝓputū caro ⁊c. Esa. xlviij. b. Jsrl quem ego voco/ egoipe. Esa. lxv. c. Uocabit seruos suos noīe alio. b ¶Nō vocatū ē ab angelo ꝙs q̄ in vtero cōcipek. Eccs. vj. d. Qui futurus est ita vocatū est nomen eius. Esa. lxj. a. Uocabit tibi nomē nouū qō os dñi nōlauit. c ¶Et postq̄ ⁊c. Post puri circūcisionem/ subiūgit euangelista de materia purificatiōe. Prętermittit aūt de aduētu magoꝝ: q̄ fuit iter circūcisionē ⁊ purificationē: q: illū plenarie ꝓsecutus ē matheus. ij. Quędā em̄ sciēter ꝓtermittūt euāgelistę quę nouerūt ab alijs tradita. Prętermittit ęz fugā domini in ęgyptū: quę facta est post purificationē: postq̄ herodes intellexit se illusū a magis. Prosequit aūt de purificatione matris: nō q̄ aliq̄d eſſet purificādū in ea: sed vt faceret ꝓm legis cōsuetudinē: q̄ ꝓcepit Lcut. xij. a. vt mulier q̄ suscepto semine peperit masculum/ immunda sit septem diebus a cōsortio hominū sepata: ⁊ die octaua circūcidak infantulus: ⁊ postea trigintatribus diebus maneat mulier in sanguine purificationis suę/ abstinens nō a consortio hominū sed ab ingressu templi: ⁊ sic quadragesimo die offerebak puer in templo ⁊ munera ꝓ eo. Si autem fęminam pepisset/ immūda erat ḡtuordecim diebus ⁊ octogesimo die purificabak similū oblatione. Patet ergo q̄ beata virgo non tenebak lege ista: quia non pepit suscepto semine. Un Bernū. Putas quia dicturus moyses mulierē q̄ pepisset filiū immūdā esse/ nō timuerit suę matrē dñi blasphemię crimē incurrere: ⁊ idcirco fęmiſit: Suscepto semine. Licet ergo beata virgo necesse non habuit/ voluit tñ purificari: sicut lex ꝓcepit multiplici ratione. Primo in exemplū veręe humilitatis. Hęc em̄ est vera humilitas q̄ nō vult humilis ꝓdicari/ sj vilis reputari: vt dicit beatus Bernū. Secūdo in cumulū obedientię: q̄ plus facit q̄ teneat facere. Matth. v. g. Qui petit a te da ei: ⁊ volenti mutuari a te nō auertaris. Btūs Bernū. Uere btā virgo nō habes causam: nec tibi opus est purificatione: sed nūquid filio tuo opus erat circūcisione? Esto inter mulieres tanq̄ vna illaz: nam ⁊ filius ℣ tuus sic est in

Exponamus ergo sic litteram. c ¶Et postq̄ impleti sunt dies purgationis eius. Interliñ. Marię vel dominī: id est vt intelligatur purgatio per ipsum et ipsam paupertatem.

¶ Scōm legē moyſi

Mozaliter. c ¶Et postq̄ impleti sunt ⁊c. Maria significat vitā actiuā simul ⁊ ꝓtemplatiuā. Dicit em̄ stella maris. Stella ad ꝓ̄ꝑlatiuā ꝓtinet: mare ad actiuā. Purgari aūt debet actiua a foędibus operū: ab īmūdicia affectionū: a turpitudine cogitationū. Quę tria dicunt Esa. i. c. Lauamini: supple ab īmundicia affectionū: ⁊ cū hoc mundi estote: id est in ea ꝑseuerate: auferte malū cogitationū vestraz/ quo ad turpitudinē cogitationū: quiescite agere puerse/ q̄ ad foędes operum.

Exposicio lre

Exposicio lre

Mozaliter

℣ Et significat

Universidad de Deusto
Biblioteca

E tuus sic est in numero puerorū. Tertio in exēplū societatis q̄ voluit alijs morē gerere in licitis ⁊ honestis. Quarto i signū futuri ⁊ faciēdi. Cōceptus est̄ marię significat cōceptū fidelis aię: cui⁹ spōsus ē christus. Joh.iij.d. Qui habet spōsam spōsus est. Osee.ij.d. Spōsabo te mihi in fide. Semē spōsi ē gra: qua impgnabit aia.

Esa.vj.d. Semē sanctum erit id q̄ stet/rit in ea. Er ꝺ semine nasc̄unt filij.i. sancta desideria / propositā bona/opa bona. Pś.

Exod.13.a et.34.c. †Pś.127. Et videas filios fili/orū tuorū. Et sic̄ maria voluit purificari/licet nō indigeret: ita post partum bono/rum operum debet se anima reputare immundam. Job.ix.d. Verebar omnia opera mea/ scians q̄ non parceres delinquēti. Et.j. Si lotus fuero q̄si aquis niuis: ⁊ fulserint velut mundissimę manus meę: tamen sordibus intinges me.

Expositio lr̄e

¶ a ¶Scom legē moysi: Leuit.xij. b ¶Tulerūt illū in hierlm vt sisterēt eū dño. i. offerrēt vel consecrarent. c ¶Sicut scriptū est in lege dñi: Leuit.xij. Cōtra hereticos q̄ legē dānāt. d ¶Quia osne masculinū adaperiens vuluā. Exo.xiij.d. Omne q̄d aperit vuluā dño. Pluer. xviij.c. Quicq̄d pmū erūpet e vulua. Ibi. e ¶Adaperiens vuluā. i. pmo aperiēs vl alijs aperiēs. Deut.xv.d. Mō operaberis. Gen.xxviij.g. Quare .ppt te diuisa ē maceria: Beda. Cōsueto naturalitatis more loquit̄ euāgelista: nō q̄ dñs vēteris hospitiū ingrediēs vel egrediēs deurginasset. Ezech.xliij.a. Porta hęc clausa erit ⁊ nō apiet̄ ⁊ vir nō trāsibit p ea: q̄m dñs deus isr̄l ingressus ē p eam: critq̄ clausa p̄ncipi. d ¶Quia osne masculinū ⁊c. Glo. Omne pmogenitū tā hois q̄m pecoris ⁊c. Et erāt oblationes ad vsus sacerdotū q̄ faciebāt redimi pmogenitū hois: ⁊ sic osne aial immundū faciebāt redimi: id ē aliud ab eo cōmutari. Et intellige de illo tm̄ q̄d erat immūdū ad edendū non ad offerendū. Sequit in Glo. Et sacerdos pmogenitū hois/supple nisi esset de tribu leui redimi faceret: ⁊ sic osne aial immundū ⁊c. Cōtra Deut.xxiij.d. Mō offeres mercedē .pstibuli nec ꝺcū canis. Ruffin. Intelligit̄ q̄ hic ꝺr de immūdo ad edēdū/sz nō ad offerendū. f ¶Sanctū dño vocabit̄. i. dño offeret ⁊ sctm̄ erit. Ad osne pmogenitū alalū sacerdotis erat: pmogenitū immūdoꝝ alalū mutabāt in aliud vel occidebāt: pmogenitus aūt leuitarū erat dñi in ppetuū: q̄ reportabant ad .ppria ⁊ postq̄ ad adultā pueritatē ꝛ seruitabat dño in tēplo. Alij pmogeniti deferebant ad templū/ ⁊ offerebant dño ⁊ ex ipsa oblatiōe fiebāt dñi: sz redimebant q̄nq̄ siclis: Exo.xiij.c. et Numeri.xviij.c. Uerū aūt sola pmogenita offerebant/non habet exp̄ssum. Potest esse q̄ ⁊ posterius genita offerebant/ ⁊ fiebāt q̄dam alterius̄modi oblationes .p eis q̄ ⁊ .p primogenitis. g ¶Et/supple tulerūt eū in hierusalē: vt darent hostiā fm q̄ dictū est in lege dñi: Leuit.xij. b ¶Par turturū aut duos pullos columbarū. Hęc erat oblatio pauperū q̄ nō poterāt habere agnū/q̄ erat oblatio diuitū: vt ꝺr Leuit.xij. Erat aūt vnus turtur in holocaustū et alius pro peccato: qui cedebat in partē sacerdotis qui orabat pro muliere ⁊ sic mundabat. Sed quare nō dicit: pullos turturū sicut pullos columbarū? Resp. Mō pullos turturum sed iubet pullos offerri columbarū: q̄ lasciuā aucm in tali ętate of ferri decuit .p saluatore/in qua luxui apta non fuit.

Moraliter ✕ Et significat ista triplex purgatio triū mortuoꝝ suscitationem. Quorū primus in domo suscitat: Marc'.v.d. Sedēs in via.j.vij.c. Tertius in sepulchro: Joh.xi.f. Hanc triplicē suscitationē facit iesus quotidie cū a tribus peccatis mūdat. Fit aūt hęc purgatio p confessionē. Ibi.j. Habac.iij.e. purgatur templū p iudā ⁊ socios eius. Itē fit p tribulationē. Malach. iij.a. Sedebit cōflans ⁊c. Item fit p cōpassionē sue elemosynarum largitionem. j.xj.f. Date elemosynā: ⁊ ola munda sunt vobis. Itē fit p timorē. Eccl.j.c. Timor dñi expellit pctm̄. Itē p cōtemplatiua purgat in affectionibus ⁊ cogitationib⁹ tm̄. Unde Pś.76. Pś. Meditat⁹ sum nocte cū corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ scopebā spiritū meū/notat purgatio affectionū ⁊ cogitationū. Josue.xvij. d. Non habebis sortē vnā sz ascēdes in mōtem p contemplatiōis. s. et succides tibi atq̄ purgabis ad habitandū spacia/fugiendo oia mūdana. b ¶Tulerunt eū in hierlm ⁊c. In q̄ datur forma parentibus vt offerāt filios suos dño cos religiose educando. s. in fide instruendo ⁊ moribus informādo. Eccl.vij.c. Filij tibi sunt/erudi illos ⁊c. Leuit'.xv.d. Docebitis filios isr̄l vt caueāt immūdicias ⁊ nō moriant̄ in sordib⁹ suis: cū pollu/rint tabernaculū meū q̄d inter eos est. Prouer.iiij.a. Nam et ego filius fui patris mei tenellus / et unigenitus coram matre mea et docebat me. Sed multi potius offerunt eos diabolo ornando/et prauis studijs imbuendo. Unde Pś. Immolauerunt filios suos et filias suas demonijs. Nota hic portat̄ ie/sus in hierusalem. Et Matth.ij.c. portatur in egyptum. Matth. iij.a. ducitur in desertum. Eodē.iij.b. portatur in montem excelsum. Itē eodē.iiij.a. portat̄ sup templi pinnaculū. Hierlm est vita ꝓtemplatiua: vbi est verę pacis visio: Egyptus ē vita actiua/vbi est męror ⁊ turbatio. Unde Job.xvj.g. In mundo pressurā habebitis: in me aūt pacē. Et.j.x.g. sedet maria secus pedes dñi ⁊ audit eum: martha aūt sollicita est ⁊ turbat circa plurima. Desertum est claustrū: vbi ieiunat ⁊ diabolus superat. Mons excelsus est fastigiū ꝓfectionis. Pinnaculū tēpli ē sedes magistralis. Inde enim docebāt pplm sacerdotes. In his igit̄ quinq̄ locis est iesus. i. salus. Ibi in his locis quęrendus est iesus. Sed vide q̄s portauit iesum in hierlm ⁊ in egyptum ⁊ in desertū ⁊ quis in montē ⁊ in pinnaculū. Certe maria ⁊ ioseph tulerūt illū in hierlm ⁊ in egyptū: id est stella maris ⁊ augmentū: id est fides ⁊ charitas. Spūs aūt sanct⁹ duxit eum in desertum. In montē vero ⁊ sup pinnaculū tulit eum diabolus: Ideo timendū est tam prelatis q̄m magistris/ne eos diabolus in montē ꝓfectionis portauerit/ ⁊ istos in sedē magistralē. Unde maria flens ⁊ dolēs dixit ad dñm: Tulerūt dñm meū ⁊ nescio vbi posuerūt eū: Job.xx.c.f. an sup montē/ an super pinnaculū: q̄ aliquos facit ꝓfectos ⁊ aliquos magistros. Unde.iiij. Reg'.ij.a. dicūt filij ꝓphetarū ad helisęum: Ecce nunc̄ nosti q̄ dñs hodie tollet dñm tuum a te? Et ait: Ego noui/silete. Sed certe pauci possunt hoc scire. Unde ⁊ ipsemet filij ꝓphetarum sublato helia direrunt helisęo: Ecce cum seruis tuis sūt quinq̄ginta fortes q̄ possunt ire ⁊ ꝙrere dñm tuū: ne forte tulerit eum spūs dñi ⁊ ꝓiecerit eū in vno montiū aut in vna vallium. c ¶Sicut scriptū est in lege dñi: Cōtra sciolos: q̄ non legem/sed sensum suum sibi ducem ⁊ magistrum faciunt. Gal.iij.d. Lex pedagogus noster fuit in christo: vt ex fide iustificemur. Et Matth.ij.b. Stella duxit magos vsq̄ ad iesum. d ¶Omne masculinū ⁊c. sanctū dño vocabit̄. Primogenita sunt inutia bonoꝝ operū: que primo a vulua mētis: id est libero arbitrio erūpunt: que debēt dño sanctificari: id ē eius gratię deputari: In cuius rei signum offerunt ei ꝓmitię: Numeri.xviij.c. Phil.ij.b. Deus est qui operat in nobis et velle et perficere pro bona volūtate: Exod.xiij.a. Sanctifica mihi omne pmogenitū q̄d aperit vuluā in filijs isr̄l tā de hoīb⁹ q̄ de iumētis: mea ēm sunt oia. Ibi Esa.xxvj.b. Dia opa nostra operatus es in nobis. b ¶Par turturū aut duos pullos columbarū. Hęc erat oblatio pauperū: q̄ nō sufficerēt offerre agnū: q̄ erat oblatio diuitū. Nota q̄ dam Glo. Colūba ⁊c. plane dicit vtrūq̄ oblatū fuisse simul. s. turturem ⁊ columbā. Itē alia Glo. Moraliter: siue quis ⁊c. videt velle q̄ fęmine offerrent̄ in tēplo sicut ⁊ masculi: q̄d tm̄ nō est verū: q̄ nō legit̄ q̄ fęmine ꝓsentarent̄ in templo. Sz moralitas laxas habet habenas ⁊ excedit historiā. Rem. Quis mihi tribuat vt oblationē meā dignet̄ maiestas tāta suscipere: Duo minuta habeo dñe: coꝛ⁹ ⁊ animam dico/ vt hęc tibi ꝓferre possim in sacrificium laudis offerre. Bonum ēm mihi lōgeq̄ glorioſiuſ atq̄ vtilius/ vt tibi mag' offerar q̄m deserar mihūpit: Nam ad meipm aīa mea cōturbat̄. Idem. Domine deus in tribulatione mortuas hostias offerebat: sed nunc viuo ego dicit dñs: nolo mortē peccatoris: sed magis vt conuertat̄ ⁊ viuat. Non vult deus mortem meā ⁊ non libenter offero ei vitam meam? Et nota q̄ tribus de causis debemus libēter offerre vitam nostram. Prima est: q̄ nō vult mortē nostrā quā meruim⁹: quā iuste posset adiudicatus morti cōa aliquo ꝓncipe seculari libenter velle dare vitā suā. Seda causa est: q̄ ipe intulit nobis vitā suā. Ibi Rem. Cui iustius viuendū est q̄m ei q̄ si nō moreretur nō viueret? Juste sibi vendicat vitā meā q̄ ꝓ mea posuit suā. Tertia: q̄ ꝓ hac misera vita dabit nobis brāz vitā.

Libenē vitaz nram deo offerre debem⁹

Mystice

Mystice: Per agnū qui offerebat̄/significatur innocentia: quam qui offerre potest deo/ renera diues est: non vanis fz veris diuitijs. De quibus ꝺr Prouer.xiij.b. Redemptio anime

¶ viri .ppię diui-

A ¶ viri .ppię diuitię. Per columbā q̄ gregatim volat/significat vita actiua. Per turturē soliuagū/significat vita cōtemplatiua. Has duas ponit lucas ad innuendum/ q̄ de vtralibet vita oblati deo accepti sūt ei. Diuinctiue aūt ponit eos/nō copulative: ad innuendū q̄ vtralibet sufficit ad salutē: ⁊ vt oftēderet eas equalit̄ placere deo. Ibi Beda. Cōsulte Lucas vtras aues obtulerīt non determiāt/ne altera vitam alteri ꝓferat. Utraq̄ auis. i. turtur ⁊ colūba gemitum habet .p cantu. Igit̄ p duos turtures/significatur duplex gemit⁹ ꝓplatiuoꝝ: Quoꝝ ꝑm⁹ est gemit⁹ amoris. Cāt'.ij.b. Fulcite me floꝛib⁹: stipate me malis: q̄ amore lāgueo. Secūdus gemit⁹ ē deuotiōis. Roma. viij. c. Spūs postulat .p nob̄ gemitib⁹ inenarrabilib⁹. Per duas colūbas significat̄ duplex gemit⁹ actiuoꝝ: Quoꝝ ꝑm⁹ est gemit⁹ doloris .p petis .ppris. Pś. Afflict⁹ sū ⁊ hūiliatus sum nimis: rugiebā a gemitu cordis mei. Ire alibi. Laborauī i gemitu meo ⁊c. Secūdus ē gemit⁹ cōpassiōis .p petis ⁊ miserūs alienis. Thren.j.b. Oēs porte ei⁹ destructe. i. hierlm: ⁊ ideo sacerdotes ei⁹ gemētes. Job.xxvj.b. Ecce gigātes. i. ꝓfati gemūt sub aq̄s. i. sub curis ⁊ sollicitudinib⁹ tēpalibus/q̄b⁹ oppmunt̄ actiui ⁊ maxime ꝓfati. Hūc q̄druplicē gemitū debent offerre pauper q̄ innocētia offerre nō possūt. Sequit: a ¶Et ecce homo erat in hierusalē cui nomen erat Symeon. Dns sciēs multos se habere ꝺictores/multos adhibuit sue incarnatiōis testes. Prio maria ⁊ ioseph: secūdo ągelos: tertio pastores: deide reges: quito Symeonē ⁊ annā senes. Oēs isti nato testimoniū reddiderūt. Johānes ꝺo ⁊ elisabeth nōdū nato ex cōcepto testimoniū suū dederūt. Prophę ꝺo ⁊ pharche ab initio mūdi factis ⁊ dictis/nec cōceptū nec natū sed cōcipiēdū ⁊ nasciturū ⁊ passurū ꝓfagiati sūt. Apli ꝺo natū/passū/ ⁊ glorificatū vbiq̄ ꝓdicauerūt. Oēs isti testes fuerūt ꝺiuīe dispēsatiōis. Unde de oibus dicit Esa.xliij.b. Vere vos testes mei est̄ dicit dns. b ¶Et homo iste iustus ⁊ timoratus. Difficile sicut dicit Beda/iusticia sine timore custodit: nō seruili ꝛ filiali: q̄ iustus q̄to plus diligit deū: tāto solertius offendere cauet. Eccl.j.c. Qui sine timore ē/nō poterit iustificari. Et mirito dictus ē iustus: q̄ potius .p videnda pplī sui liberatiōe desiderabat vitā suā .ꝓlōgari q̄m .p se. Ipe em̄ si ad salutē .ppriā tm̄ respiceret/cupet dissolui/ ⁊ esse cū christo: ꝛ optabat videre cōsolationē pplī iudaici: vt p christū liberaret̄ a dnōe herodis. Unde subdit: c ¶Expectans consolationem israel: sup angustijs ⁊ angarijs q̄bus opp̄imebat̄ pplūs ab herode. d ¶Et spiritussanctus erat in eo. In tribus cōmendat̄ symeon: Ortū ad primū dicit iustus: ꝛtū ad deū timoratus: q̄ tum ad se dicit/et spiritussanctus erat in eo. In ipo aūt dat forma cuilibet sacerdotis: q̄lis debeat esse. Debet em̄ esse homo .p mansuetudinē. Matth.v.a. Beati mites: q̄m ipi possidebūt terrā: id est ecclesiā. Gal.vj.a. Si ꝓoccupatus fuerit homo in aliq̄ delicto ⁊c. Pś. Supuenit mansuetudo ⁊ corripiemur. Secūdo debet esse symeō: id est audiēs mgrorē .p cōpassionē. Ibi spōsus Cāt'.vij.b. dicit spōse sue: id est eccle: Oculi tui: id est sacerdotes/sicut piscinę in ebemon: id est in cingulo mgroꝝ: q̄ sunt in porta filię multitudinis. Ezech.iij.d. Veni ad trāsmigrationē ⁊ sedi vbi illi sedebāt: ⁊ mānsi ibi septē diebus mgrēs in medio eoꝝ. Tertio debet esse iustus: alioq̄n mansuetudo ⁊ cōpassio remissionē parerēt. Sap.j.a. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā. Sz q̄ iusticia sine timore difficile custodit: vt dicit Beda: ideo quarto debet esse timoratus. Eccl. xxvij.a. Si nō in timore dñi tenueris te instāter: cito subuertetur domus tua. Quinto debet esse sollicitus .p cōmuni vtilitate. Ibi dicit hic: Expectans consolationē israel. Eccl.xx. f. Attēdite vobis ⁊ vniuerso gregi. Talis fuit Paulus. j. Corinth.ix.c. Cū essem liber ex oīb⁹/ omniū me seruū feci vt plures lucrifacerem. Et alibi. Nō q̄ mihi vile est: ꝛ q̄ multis. 1. Cor.10.5. Secto debet esse habitaculū spūssancti p humilitatē: q̄ humilibus dat gratiā deus: Jaco.iiij.b. Ibi dicit: Et spiritussanctus erat in eo. Esa.vlt'.a. Sup quē respiciā nisi sup humilē ⁊ q̄tū: Sequit: e ¶Et responsum accepat a spūsancto: id est occultā inspiratione habuit: q̄ certificauit eū super eo q̄ oꝛādo petebat. s. nō visurū se mortē ⁊c. Et ġrit hic Beda: Quō videt illud ąbus⁹ oculis: q̄ cuiuslibet oculos claudit: id est moꝛs? Respōsio. Uidet oculis cordis .p intelligentiā/oculis carnis .p experientiā. Ibi videre mortē/ ē sentire siue experiri mortē. Ibi sic exponit: f ¶Non visurū se: id est nō expturū. g ¶Mortē/carnis. h ¶Nisi prius videret/ oculis cordis ⁊ oculis carnis. i ¶Christū dñi/ messiā in lege .p missum. Ibi patet q̄ alīd vidit oculis carnis: sc̄z hominem: aliud vidit oculis mētis: sc̄z deum.

Mystice. a ¶Et ecce homo erat i hierusalē ⁊c. Hierlm q̄ iter ꝓcat/ visio pacis: significat eminē

Mystice

Qualis debet esse sacerdos

Pś.89.

Ser debent esse in bono claustrali

Barth'.5.a.

tiā vitę claustralis: er q̄ videri pōt pulchritudo pacis celestis/ in quā ascēdit pplūs dei. Qui aūt sūt i imo vitę sęclaris/ nō possūt q̄ remota sūt videre. Symeō ꝺo figurā tenet bonoꝝ claustraliū. Et dicunt̄ ser .ꝺ de eo q̄ in bono claustrali debēt esse. Primū est/ vt sit audiēs tristiciā: q̄d ꝺ nomē symeō sonat: q̄ ad lucrā penitētialē excitāt libēter debet audire ⁊ nō q̄ ad rīsū excitāt. Beati em̄ flētes nō q̄ rident ꝑ q̄ lugēt. Jn ꝺ ergo note symeō/ insinuat nobis amoꝛ disciplinę. Secūdū est amoꝛ obediētię: q̄d notat/ ibi: Justus. Galgarię dicit̄ ille iustus: q̄ nihil vult de alieno habere. Justus q̄ est ille q̄ de se q̄ē a se alienauit cū claustrū ītrauit nihil vult habere. Ibi Berū. Qui vēri curā sei/mel nobis cōmisistis: q̄d rursus de vobis vos intromittitis? Tertiū est timoꝛ vñ/ Timoratus. Ille timoratus ē/ quē timoꝛ dñi occupauit: vt legit̄ de christo: Et repleuit eū spūs timoris dñi. Sequit: c ¶Expectans cōsolationē israel: id est quā debet expectare fidelis q̄ deū videt ꝑ fidē. Mō em̄ videt credere q̄ deus sit deus totius cōsolatiōis: q̄ de cōsolatiōe eius non curat ⁊ vanas cōsolatiōes ġrit: cū ꝺ hę duę simul nō habeant̄. Berū. Delicata ē diuīa cōsolatio/nec dat admittentibus aliēnā. d ¶Et spūssanctus erat in eo. Dic nota: desideriū .pficiēdi: q̄ ꝑm Berū. testis inhabitātis ⁊ trahentis spūssancti bona volūtas ē: sicut apparet in veteꝛ cū vētis seruit: sic ꝺ apparet cū vētus spūssancti coꝛ hominis pcutit. Ibi Pś. Spūs tuus bonus deducet me in terram rectam. e ¶Et responsum accepat ⁊c. Uerūm̄ ē q̄ desideraret videre christū ante mortē suā: sic q̄libet claustralis desiderare debet vt christū videat ante mortem suā: illa visiōe/ de q̄ dicit in Pś. Ulsita nos in salutari tuo/ad videndū in bonitate electoꝝ tuoꝝ. Sicut in iudicio electis dns videbit̄ blādus: malis terribilis: ita in ꝓsenti q̄n cogitat̄ cū tremoꝛe magno. Ibi: Quis nouit potestatē ire tuę: ⁊ ꝑ timoꝛe tuo irā tuā dinumerare? Q̄nq̄ ꝺo electis suis videt̄ ꝑ fidē cū tāta fiducia/ vt q̄si sint certi de salute sua. Ibi Berū. loquēs de hac visione dicit: Subito tanta mihi de me suboꝛta est fiducia ⁊ infusa lętitia: ꝛtus certe in loco horroꝛis nō ꝑcesserat timoꝛ: O si durasset: Iterū/ visita me dne. Tūc dns dicit animę fideli: Salus tua ego sum. Absq̄ hac visiōe nō erit nīa oīno secura de carcere huius coꝛpis: cū nesciat vtrū exeat inde ad dānationē vel ad liberationē. k ¶Et venit in spiritu: id est instinctu spūssancti: l ¶In templum. Esa.lxiij.b. Occurristi lętāti ⁊ faciēti iustitiā. Sic debet iri in ecclesiā/nō spū cupiditatis: sicut illi q̄ tm̄ .ppter denarios ad ecclias vadūt. m ¶Et cum inducerent puerum iesum: id est infantē. Infantia em̄ vsq̄ ad septē annos .ptedit. Frequēter tū in diebus infantię celebrat christus nōie puericię. s. eodē. c. De puero hoc q̄: ꝺ nomē puer nō tm̄ cōgruit ętati/sed humilitati/puritati/ ⁊ seruitio. Puer em̄ qualis a puritate dicit: ⁊ pueri seruientes dicūtur. Bene ergo puer dicit: q̄ humiliauit seipm. Itē q̄ puritatē habuit. i. peccati imunitatē: ⁊ ineffabilē deo exhibuit seruitutē: q̄ fuit obediēs patri vsq̄ ad mortem. Esa.xlij.a. Ecce seruus meus suscipiā eū. Alia ira: Ecce puer meꝰ. n ¶Parentes eius: maria ⁊ ioseph pater putatiuus. j.iij.c. Et putabat filius ioseph. o ¶Ut facerent fm consuetudinē legis .p eo: id est vt offerrēt eū ⁊ redimerēt q̄nq̄ siclis: q̄ pmogenitus erat: Numeri.xviij.c. p ¶Et ipe/ symeon. q ¶Accepit eū in vlnas suas. i. in brachia sua: ad innuēdū q̄ p boa opa venit ad salutē. Mō em̄ sufficit fides habētī tēpus operandi. Jaco.ij.c. Quid .pderit fratres si fidē dicat q̄s se habere/ opa aūt ñ habeat: nūq̄d potest saluare eū? q. d. nō. Ibi .j.d. dicit: Sic̄ corpus sine spū mortuū ē: ita fides sine

¶ opibus ⁊c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S operibus ꝛc.j.Cor.xii.b. Unusquisq; ꝓpriā mercedē accipiet ꝑm suum laborē. Jn Glo. super istud ꝟbū; triplex mysterium distinguit. Per hoc enī q̄ senex accepit infantē; instruimur q̄ deposita vetustate debemus induere nouitatē. Itē per hoc q̄ vlnę iusti senis corpoꝛeę; suscepto puero tegunt; / significat q̄ lex operienda est gra
euāgelica. Itē p̄ h̄ signific at q̄ mūdus in peccato inueteratus; christianę infantię no uitate erat induēdus.
Itē q̄ symeon iesum in vlnis portauit: et tenet figuram bonoꝝ actuoꝝ. Maria in vtero: et tenet figurā bonoꝝ cōtemplatiuoꝝ: qui in corde christum
gestant. Joseph credit cum portasse in humeris in egyptum: ⁊ tenet figuram prælatoꝝ qui magis pro christo laborant ⁊ minus eius visione fruuntur. a ¶Et benedixit deum: id est gratias reddidit de impletione promissi ⁊ exhibitione salutaris. Pś.Benedic anima mea domino ꝛc. Uel: Benedixit deum: id est canticum cantauit domino: quia hęc erit benedictio antiquoꝝm patrum. b ¶Et dixit: nunc dimittis seruum tuum domine: ꝑm verbum tuum in pace. Nunc dimittis: id est dimittes siue nūc potes dimittere in pace. i. nexibus corporis absoluere: ⁊ mittere in requiem cum patrib⁹ meis in limbo. Sicut enī a spiritusancto acceperat se non ꝓius q̄ christum videret moriturum: ita forte ab eodem spiritu acceperat postq̄ cum viderat se non diu victurum: q̄i nunc potes dimittere: d ¶Scom verbum tuum: id ē respōsum quod a spiritusancto accepꝛ: qō iam impletum est. Uel potest legi deprecatiue: c ¶Nunc dimittis: id ē dimitte. q. d. ozo domine vt dimittas seruum tuum vt quiescat. e ¶Jn pace: id est vt soluas de carcere carnis miserū spiritum diutius captiuatū. Et exquisite dictum est: dimittis. Dimitti enī ꝓprie captiuoꝝm est. d ¶Scom verbum tuum. Hoc non mutatur. Tertio modo legitur assertiue. c ¶Nunc dimittis seruum tuum in pace; ꝑm verbū tuum: q̄ complesti eius desiderū. Prouer.xiij.b. Spes q̄ differt affligit animam: lignū vitę desiderium veniēs. Et infra.d. Desiderium si compleat delectat. Hoc dicere ꝓuenit sanctis: q̄ dicit Phil.j. c. Cupio dissolui ⁊ esse cuz christo. e ¶Jn pace. Eccl.xliij. c. Corpora sanctoꝝ in pace sepulta sunt. Et Job.iij.b. Quare
Pś.4. non in vulua mortuus sum: nunc enim dormiens ꝛc. Pś. In pace in idipm: dormiam ⁊ requiescam. f ¶Quia viderūt ꝛc. Sic cōtinua. Uere respōsum impletum est: Quia viderunt oculi mei; interiores ⁊ exteriores. Interiores deum: exteriores hoīem: quia ipm quē tenebat in brachijs; verū deum ⁊ verum hoīem credidit: ⁊ tandem visurum se facie ad faciem sperauit. Job.xiij.g. Abrāā pater vester exultauit vt videret diem meum. j.r.d. Beati oculi qui vidēt quę vos videtis ꝛc.
g ¶Salutare tuum: id ē christum saluatorē tuū. Matth. j.d. Ipse enī saluum faciet populū suum a peccatis eorum. j. ir.g. Filius hominis non venit perdere animas sed saluare.
b ¶Quod.s. saluare: i ¶Paraſti: sicut miles paratur ad bellum. i. carne quasi armis induisti ad debellandū aduersariū
Pś.34. nostrum. Unde Pś. Apphende arma ⁊ scutum ꝛc. Uel sicut parat lucerna ad domus illuminationē. Job.xij.a. Deridetur iusti simplicitas: lampas cōtempta apud cogitationes diuitū parata ad tempus statutum. Et nota quia exquisite dictū est: paraſti: non paras. Si enī visus fuisset verbo ꝓsentis temꝑis videretur nō intelligere de primo aduentu in quo deus pater parauit filium ante faciem omniū populoꝝ. Ut aūt de vtroq; aduentu intelligaꝫ / conueniētius dictum est paraſti. Paraſti inq̄; k ¶Ante faciem omniū populorum: id est in cōspectu omniū populoꝝ: quia omnes ꝑpli deliderabāt ⁊ expectabant. De iudeis / Esa.lxiij.a. Utinam dirumperes cęlos et descenderes. De gentib⁹. Gen.xlix.b. Ipse erit expectatio gentium. Aggei.ij.b. Ueniet desideratus cunctis gentibus. In vtroq; aduentu paratus est ante faciem omniū populorum. i. innotuit populis per fidei cognitionem ⁊ dilectionē. In secō aduentu parabitur per manifestam visionem / vt eū videat oīs oculus: Apocal.j.b. Esa.lij.c. Parauit dōs brachiū sanctum suū in conspectu omniū gentiū: ⁊ videbunt omnes fines terrę salutare dei. l ¶Lumen ad revelationem. Ita iunge: q̄ō salutare paraſti / lumen: id est vt esset lumen: quia non est tm salutare sed etiam lumen: m ¶Ad revelationem: id est ad illuminationē / gentium. Esa.lx.a. Populus gentiū qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. n ¶Et / paraſti vt esset ad / gloriā plebis tuę israel. i. ad glorificationem. i. vt plebs israelitica de eo gloriaret. Pś. Susceptor meus es glia mea. Ob̄ dixerat lucas cōmuniter / diuidit ꝑ partes. Paratū dixerat christum ante faciem oīm populoꝝm: videlicet in lumē gentium ⁊ in gloriā iudeoꝝm: Et recte diuidit / dans lumē gentibus: ⁊ gloriam iudeis: quia gentes erant in tenebris infidelitatis; ⁊ iō lumine ēdigebāt: Esa.lx.a. Et iudei erant in cōfusione ⁊ omnimoda abiectione ꝓpter legis transgressionem / ⁊ ideo gloria indigebant. Ad Roma. iij.d. Omnes peccauerunt et egent gloria dei. Uel ideo dicit / in lumē gentium ⁊ gloriam israel christum esse paratum: quia ad hoc venit in mundum vt oculis cęcis gētiliū veritas ignota reuelaretur / et israel promissum et desideratum excipiens gloriaretur. Aggei.ij.b. Ueniet desideratus cunctis gentib⁹: et implebo domum istam gloria. Pręponitur autem revelatio gentium glorię israel: quia plenitudo gētium ꝓius introducetur q̄; reliquię israel saluę fiant. Unde Roma.xj.d. Cum plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. Nota istud est tertium canticoꝝm euangelij: cetera a prophetis edita sunt ⁊ ab aliis in veteri testamento. Unde ꝓpter reuerentiam euangelij sola hęc tria cantica stando decantamus. Sed non videt in decantandis hmōi canticis ordo ab ecclesia seruari: Pręcessit enim canticum beatę virginis canticum zacharię; q̄ tamē ante illud cantat. Si ergo queris rationem ordinis in decantando / considera quid in singulis canticis cōtineatur. Unde nota q̄ in cantico zacharię dicitur: Fecit cornu salutis. Erectio autem christi facta est in resurrectione. Jn enim iacuerat in infirmitate carnis: sed in resurrectione erectꝰ est: Et ideo in matutinis laudibus quas in memoriam matutinę resurrectionis mane celebramus / canticū zacharię decantamus. Jn cantico aūt beatę virginis mentio habet de respectu ancillę: qui sexta ętate factus est: ideo sexta hora canticū illud decantat. i. in vesperis. Sexta nāq; ętate respectus diuinę misericordię factus est super ancillam. i. ecclesiam. Unde ita exponitur: Ancillę suę: id est marię ⁊ ecclesię. In cantico aūt symeonis fit mentio de pace: ⁊ petebat dimitti vt requiesceret in pace: quę pax ⁊ requies habet in septima ętate: qua spiritus sanctorum requiescunt: de quoꝝ corporibus etiā dicit: quia in Eccl.44.c. pace sepulta sunt / in spe. s. futurę pacis: Mondū enim habent illam pacē. Ōīs ergo in cantico illo mētio fit de pace quę dabitur in septima ętate: ideo cantat in septima hora. s. in cōpletorio. Septem nāq; sunt horę in quibus ecclesia ꝓsens psalle
re instituit in die: Jurta illud Pś. Septies in die laudem dixi Pś.118. tibi. s. mane: qñ maturinę laudes decāt: prima / tertia / sexta / nona / vespere / completorio. Quattuoꝝ versus istius cantici / significant quattuoꝝ dotes corporis quę dabunt electis in fine temporis: in cuius signum cantatur canticum istud in fine diei. Lumen ad revelationē ꝛc. Nota / ab hoc verbo habuit occasionem ecclesia vt cū luminibus faceret ꝓcessionem. Et est candela quasi quidam liber laicoꝝm eis ostendens ista sec. s. ⁊ qualiter ignis charitatis christū in nostrum seruitiū expendit: Un debemus ad hoc accēdi / vt ei vicem repēdamus. Item christus illa die oblatus est q̄ est lumē: qō repsentat ęreus illa die gestatus ⁊ oblatus. Et q̄ de bethleem venerunt maria ⁊ ioseph cū parētibus ⁊ cognatis / hoc repsentātes facimus ꝓcessionē ea die. Sequit: o ¶Et erat pater eius / ioseph. s. qui nutricius pater d̄r: sicut nutrix solet dici mater.
p ¶Et mater / maria. q ¶Mirantes sup his q̄ dicebant / a pastoribus / a symeone / ab angelis. r ¶De illo / iesu. s. s ¶Et benedixit illis symeō / ioseph. i. ⁊ marię. Hic finis ꝓphetię symeonis. Ubi nō habem⁹ formā expssam: sz bñdictio pōt intelligi gratiarū actio. Sic enī bñdicit creatura creatori / ipm gratiarū actione / ꝓsequendo. t ¶Et dixit ad mariam matrē eius. Post bñdictionē cōuertēs sermonē ad matrē ꝓphetauit de puero / dicēs: v ¶Ecce positus ē hic in ruinā ⁊ in resurrectionē multoꝝ in isral. y ¶Hic. i. christus / nō in se tm sed etiā in membris suis: x ¶Positus est / p occasionē.

Ꝟ Jn ruinam

A S a ¶Jn ruinā / nō credētiū. Qui enī eius resurrectiōi ⁊ fidei cauiōi inuidētes detraxerūt / ex hoc ruinę occasionē habuerūt. Qui vo crediderūt ⁊ a pctis se mundauerūt / in aia resurrexerūt. Un. b ¶Et in resurrectionē multoꝝ / credentiū / in israel. Esa.viij.c. Dōs erit vobis in sanctificationē: in lapidē aūt offensionis ⁊ petrā scādali duab⁹ domib⁹ isral. Ut / a ¶Jn ruinā / stātiū. i. stare se reputantiū: vt scribaruꝫ ⁊ phariseoꝝ ⁊ eis similū. b ¶Et in resurrectionē / cadentiū. i. se cecidisse reputātiū. Joh.ix.g. Jn iudiciū ego in hūc mūdū veni: vt q̄ non vidēt videāt / ⁊ q̄ vidēt cęci fiāt. Matth.xv.b. Mō veni vocare iustos. i. illos q̄ se reputāt iustos: ꝛ pctōres. i. illos qui se recognoscūt pctōres. Uel / a ¶Jn ruinā / veteris hoīs: b ¶Et in resurrectionē / noui. j. Reg'.ij.b. Dōs mortificat ⁊ vuiscat: deducit ad ifēros ⁊ reducit. Dōs pauperē facit veterē hominē ⁊ ditat nouū: humiliat veterē ⁊ sublcuat nouum. Item / a ¶Jn ruinā / vitioꝝ. b ¶Jn resurrectionem / virtutū. Ub adā ēm vicꝫ ad christū regnauit peccatū: ꝛ veniente christo destructū est regnū peccati ⁊ renouatum regnum virtutū. Roma.v.d. Sicut ꝓ vnius hoīs inobdientiā peccatores cōstituti sūt multi: ita ꝓ vnius obedientiā iusti ꝛstituent multi. Et sicut regnauit peccatū in mortē: ita ⁊ gratia regnet ꝓ iusticiam in vitam ęternam. Esa.lv.d. Pro salūca ascendet abies: id est ꝓ abiectione terreno ꝝ / cōtemplatio ⁊ exemplū bonę vitę: quo transfretabūt ꝓ mare huius mūdi: ⁊ ꝓ vrtica crescet myrtus: id est ꝓ ardore luxurię virtus temperantię. Zach.vlt.c. Erit ruina equi ⁊ muli ⁊ cameli ⁊ asini. Per equū significat luxuria. Hiere.v.c. Equi amatores in fęminas ⁊ emissarii facti sūt. Per mulū iuꝑbia quę sterilis est vt mulus. Item sicut mulus natus est ex equo ⁊ asina: ita homo ex nobili ⁊ vili natura: id ē ex corꝑe ⁊ anima. Unde sicut mulus nō dicit se filium asinę sed equi: ita iuꝑbus homo se dicit natum de genere dei. Et verum
B dicit: quia creatus est ad imaginem dei q̄tum ad animā. Unde Act'.xvij.f. Genus cū simus dei ꝛc. Sed dominus respon-
Pś.49. det ei: Existimasti inq̄ue: id est iuꝑbe ꝓ ero tui similis: id est ꝓ factus es ad mei similitudinem: arguam te ⁊ statuam cōtra faciem tuaz: id est ostendā tibi ꝓ ea filius asinę: id est carnis imūdę. ij. Reg'.xviij.b. Absalon sedens sup mulū; id est quiescens in iuꝑbia: iuꝑbus est ꝓ capillos: ⁊ interfectus ē a ioab. Per camelū / significat auarus gibbosus: plenus bursis ⁊ fibendis: qui nō potest intrare ꝓ angustā portā. Unde Marc'. x.c. Facilius est camelū intrare ꝛc. Per asinum qui est animal stolidū ⁊ pigrū / significat stultitia ⁊ pigritia. Unde Prouer. xxiij.d. Per agrū hominis pigri transiui ⁊ ꝓ vineam viri stulti. De resurrectiōe autem virtutū dicit Joh.xj.c. Ego sum resurrectio ⁊ vita. c ¶Et in signum cui cōtradicet. Istud ꝑm Glo. tripliciter exponit / ꝑm triplicem accꝑtionem huius nominis signū. Aliquādo ēm accipit signum ꝓ significatione: vt circulus dicit signum vini: id est significatio venalitatis vi-
Act'.6.b. ni. Aliquādo accipit ꝓ miraculo / vt ibi: Faciebant ꝓdigia ⁊ signa magna in populo: id est miracula. Aliquādo ꝓ vexillo: Nam hmōi vexilla q̄ afferunt in cuneis belligerantiū signa dicunt: quia signant: id est discernūt milites vnius ptis a militibus aduersę partis. De ꝑma acceptiōe dicit Glo. Jn signū: id est in euangelio. Euāgelio ēm dicit signū: id est significatio: quia doctrina euāgelica signū est metuētibus vt fugiāt a facie
Pś.59. arcus: id est irę dei. Unde Pś. Dedisti metuētibus te significationē ꝛc. Illud aūt qō sequit in Glo. Jn q̄ dicit Matth.x. d. Ueni hominē separe aduersus matrē ꝛc. nō est Glo. eius qō dictū est / signum: ꝛ eius qō dictū est / contradicet: quasi in euāgelio hoc dicit: Ueni hominē separe aduersus matrem: ⁊ huic verbo cōtradicebat a multis / ⁊ adhuc ꝓtradicit: quia durum videt. De secūda acceptiōe dicit Glo. Omnia q̄ de christo narrant sunt signū ꝓ natus est de virgine / ꝓ resurrexit / ꝓ clausis ianuis itrat: cui signo cōtradicit ab infidelibus. Act'.vlt.c. dicit paulo: Huic secte vbiq; cōtradicit. Pręter hāc triplicē acceptionē signi quā gloſ distinguit / multipliciter positus est nobis
Christus multipſr positus est in signū christus in signū. Positus est ēm in ꝓspio / in signū pauptat⁹ ⁊ humilitatis. Un. s. eodē. b. Et hoc vobis signū: inuenietis infantē pānis involutū ⁊ positū in ꝓspio. Item positus est in cruce / in signū patiētię ⁊ obedientię. Numeri.xxj.c. Fac serpentē eneū ⁊ pone eū ꝓ signo. Joh.iij.b. Sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet filiū hoīs. Esa.v.f. Eleua-
bit dōs signū in natiōibus ꝓcul. Thes.iij.b. Posuit me q̄si signū ad sagittā. Itē positus est in sepulchro / in signū quietis ⁊ cōtemplatiōis. Matth.xij.c. Generatio mala ⁊ adultera signū ḡrit: ⁊ signū nō dabit ei nisi signum Jone ꝓpheteę: Sicut enī ꝛc. Itē positus est in inferno / in signū charitatis. Esa.vij. b. Pete tibi signum a dōo in ꝓfundū inferni siue in excelsum supra. Itē positus est in cęlo / in signū victorię. Apocal.iij.d. Qui vicerit dabo ei sedere mecū in throno meo: sicut ⁊ ego vici ⁊ sedi cū patre meo. Itē Esa.lv.d. Et erit dominus in signū ęternū qō nō auferet. Itē positus est in signū: id est in sigillū / vt in eo imꝑmanur ꝓ meditationē cordis ⁊ imitationē opis. Cāt'.viij. b. Pone me vt signaculū sup cor tuū: vt signaculū sup brachium tuū. Aggei vlt.d. Ponam te quasi signaculū: quia te elegi dicit dōs exercituū. Huic signo multiplici ⁊ vtili cōtradicit hodie a multis. Unde Hiere.xv.c. Uę mihi mater mea: q̄re genuisti me virum ritę / virū discordię in vniuersa terra: omnes maledicūt mihi dicit dominus. Item positus est in signū miraculoꝝ. Unde Joh.iij.a. Nemo potest hęc signa facere q̄ tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Sed huic signo contradicitū fuit a iudeis. Unde direūt Matth.xij.b. Jn beelzebub ꝓncipe demoniorꝝ eicit demonia. Item positus est in signū similitudinis quo distinguit familia dei a familia non dei. Pś. Si-
Pś.4. gnatum est sup nos lumē vultus tui domine. Sed huic signo contradicūt omnes qui in se similitudinem dei destruūr. Job xxiiij.b. Jpi fuerunt rebelles lumini. Item positus est in signū cauterę. Pś. Dedisti metuentibus te significationem vt fugi-
Pś.59. ant a facie arcus. Item positus est in signū rectę vię: sicut crux ponit in biuijs: sic ponit crux in ecclesia. Esa.xj.c. Jn die illa radix Iesse qui stat in signum populoꝝ. Sequit: d ¶Et tuā ipsius animam pertransibit gladius. Hoc multiplicater exponit. f ¶Gladius: id est verbo ꝙ contumelia. Pś. D
Lingua eorum gladius acutus. e ¶Pertransibit tuam Pś.56.
ipsius animam: id est quę est ipsius animā. Item / f ¶Gladius: id est passio. Sed tūc dicēdū est: Tuam ipsius animam: id est statuam ipsius christi quam reputas ⁊ diligis vt tuam. Et sic exponit Chrysostomus / animā. Tertio mō exponit hoc de beata ꝙgine sic: f ¶Gladius: id est dolor dominicę passionis. e ¶Pertransibit tuā ipsius: id est tui / ipsius / animam: vt pollessium resoluat in primitiū. Quia sicut dicit Beda: nō potuit videre filium crucifigi sine affectu materni doloris / etsi speraret resurrecturū ⁊ mortem fugaturū. Et dicit Damascenus: Dolores quos effugit parieno: hoc tempe passionis christi sustinuit. Quarto modo moraliter sic: f ¶Gladius / est verbum dei. Eph.vj.c. Et gladius spiritus qō est verbum dei: qō debet ptransire animam audientis / ita q̄ faciat diuisionem carnis ⁊ spiritus. Heb.iij.c. Uiuus est sermo dei: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: ptingēs vsq; ad diuisionem animę ac spiritus. Sed corpus diaboli ita durum est q̄ penetrari nō potest / aut vix potest. Unde Job.xlj.b. Corpus eius quasi scuta fusilia ⁊ compactum squamis sese ꝓmentibus. Una vni cōiungit ⁊ nec spiraculū ādem incedit ꝓ eas. Debet autem esse iste gladius talis / qualis dicit Apocal.j.d. De ore eius gladius ex vtraq; parte acutus egrediebat: id est bis acutus. Acutus. s. cōminando / vt incutiat timorem qui reuocet a malo: Acutus / ꝓmittendo / vt amorem accēdat qui / ꝓuocet ad bonum. Hiere.xxiij.f. Nōne verba mea quasi ignis ardens ꝛc. De gladio terroꝝ dicit in Pś. Gladium suū vi-
Pś.7. brauit. De gladio amoris dicit Matth.x.d. Non veni mittere pacem in terram sed gladium. g ¶Ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Jurta secundā ⁊ tertiā expositionē / vt / ponit cōsecutiue. Crucifixo ēm dōmino patuerūt iniquę cogitationes iudeoꝝm: quę vsq; tunc latuerunt in cordibus eoꝝ. Ante natiuitatē ēm christi omnes messiam expectabant: sed ipo nato / quidam eius magisterio adhęserūt: quidaz respuerunt: ⁊ ita ꝓnę cogitationes eoꝝm in passione revelatę sunt. Jurta quartam expositionem ponit / vt / finalit. Ad hoc ēm fit verbum ad animam: vt cogitationes ⁊ peccata q̄ in corde latent reuelent ꝑ confessionem. Cant'.ij.c. Tempus putationis aduenit ꝛc. Reuela domino viam tuam. Po-
Pś.36. test autem ⁊ sic continuari. Ut revelentur ꝛc. Repete: Et positus est vt sit in ruinam et resurrectionem multoꝝm: et positus est in signum et etiam positus est / vt revelentur cogitationes ex multis cordibus: id est multorum quę prius erant occultę ꝛc. Idem erit sensus semper. Sequitur:

Ꝟ Et erat anna

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Et erat anna ꝛc. Post p̄ceptū viri/ponit ℣ceptū mulieris. Hec ponunt verba p̄ceptū mulieris ꝫ viri: in signū q̄ mulieres magis debēt tacere ℭ loqui ꝛ docere ℭ docere. Unde. j. Cor. xiij. g. Mulieres in ecclesia taceant: Mō em̄ p̄mittit eis loqui. Et recte in ℣ceptis christi q̄ quē vita reddita est

coniungit anna symeoni: q̄ q̄ virū ꝛ multi/ erē vita totius mūdi perdita est. Quinq; autem fuerunt anne. Prima mater samuelis. j. Reg. j. c. Secunda vxor raguelis: Tob. vij. b. Tertia vxor vel mater tobie: Tobię. j. b. Quarta filia phanuel: vt hic. Quinta mater marię matris dñi: Hec non est in canone. ℣ multis aūt commēdat lucas annā quā inducit dñi laudatrice: in quo ostēdit q̄ laudabilis debet esse ℭ vult laudare dñm. Un Eccl. xv. c. Mō est speciosa laus in ore peccatoris. Primo ergo cōmēdat eā a gratiositate/ cū dicit: Et erat anna: quę interpretat grā dei. Prouer. xi. c. Mulier gratiosa inueniet gliam. Secūdo a sapiētia/ cum dicit: b ¶Prophetissa. Sap. vij. d. Sapiētia in animas sanctas se trāsfert ꝛ amicos dei facit ꝛ pbetas ꝓstituit. Tertio a bonitate parentū/cum dicit: c ¶Filia phanuel. Ezech. xvj. k Qualis mater/talis filia. Quarto a nobilitate generis/cū dicit: d ¶De tribu aser. Hiero°. Hoc solū video in nobilitate generis appetendū q̄ quasi quadam necessitate astringunt/ne a maiorū nobilitate degenerent. Quinto a prudentia/cum dicit: e ¶Hęc p̄esserat in diebus multis. Job. xij. b. In antiquis est sapiētia ꝛ in multo tpe prudentia. Sexto a cōtinentia/cū dicit: f ¶Et vixerat cum viro suo annis septē ꝛc. q̄ donum dei est non modicū. Sap. viij. d. Sciu q̄m aliter nō possem esse cōtinēs nisi de° dederit: et hoc ipsum erat sapiēria scire cuius esset hoc donū. Septimo a vi-
duitate ℭ q̄ donū dei est/cū dicit: g ¶Et hęc vidua/erat/
Pſ. 131. vsq; ꝛc. Pſ. Viduā eius benedicens benedicam. Octauo a gratia ieiunandi ꝛ orandi/cum dicit: h ¶Que non discedebat de templo ꝛc. Tob. xij. b. Bona est oratio cum ieunio ꝛ elemosyna. Qui hęc habet/potest laudare deum.

Quatuor pbetisse i sacra scriptura reperiuntur

a ¶Et erat anna pphetissa. Nota q̄ quatuor inueniuntur pphetisse in sacra scriptura. Prima fuit maria sor. Exo. xv. c. Secūda delbora: Judic. iiij. a. Tertia olda. iiij. Reg. xxij. c. Quarta est hęc anna. Prima legit cantasse. Exo. xv. c. Sumpsit maria pphetissa tympanū in manu sua: egressę sunt oēs mulieres post eam cū tympanis ꝛ chorīs/ q̄bus ℣cinebat dicens: Cāremus dño ꝛc. Secūa legit iudicasse. Judic. iiij. a. Erat delbora pphetes vxor lapidoth: q̄ iudicabat pplm tpe illo. Tertia legitur indulgentiā pmisisse. iiij. Reg. xxij. d. Dicite regi iuda q̄ misit vos: Colligetis ad sepulchrum tuum in pace. Quarta legit deum laudasse: hic: Confitebatur dño. Per istas quattuor pphetissas significant quattuor virtutes cardinales. Maria em̄ interpretat dominatrix: Hęc est fortitudo. Delbora apis: Hęc est temperātia: quę in principio pūgit: ꝫ in fine mel. i. dulcedinē gerit. Deu. xij. c. Ois discipli na in ℣senti quidem videt non esse gaudū sed mgroris: postea aūt fructum pacatissimū exercitatis q̄ eam reddet iusticię. Olda interpretat discretio mea: Hęc est prudentia quę discernit bonum a malo cum electione vnius ꝛ fuga alterius. Anna interpretat ꝛ̄dens: Hęc est iusticia q̄ respōdet cuilibet reddens q̄ suum est. De istis quatuor pphetissis ꝛ Luc. xxj. b. Huic id est philippo erant ℣ quattuor filię pphetātes. Eędem virtutes sunt significate p ℣ quattuor psonas quę legunt interfuisse ℣sentationi dñi. Joseph/maria/symeon/anna. c ¶Filia phanuel de tribu aser: q̄ beatus interpretat: ꝛ significat beatitudinē noui testamēti: quia fuit octauus filiorū iacob: natus. i. de ℭl/
pha: Gen. xxx. b. Per octo aūt nouum testamētū intelligitur.
e ¶Hęc p̄esserat in diebus multis: id est p̄cesserat ętatis erat. Econtrario in multis pcedunt dies qui nō mouent se de loco suo. De quibus Esa. lxv. d. Puer centum annorum male/dictus erit. Johel. ij. d. Cōputruerūt iumenta in ſtercore suo.
f ¶Et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua: id ē a tpe amisse virginitatis. g ¶Et hęc vidua/erat/vsq; ad annos octoginta quattuor ꝙ nō discedebat de templo: Quia circa templū frequens erat/eam non discedere dicit: nō q̄ ad horā nō discesserit: in quo dat exēplū viduis/ne sint vage sicut meretrices. Prouer. vi. b. Exce mulier occurrit ei ornatu meretricio ℣parata ad decipiēdas animas: garrula/vaga ꝛc. iij. Reg. ij. k. Edifica tibi domū in hierusalem ꝛ habita ibi ꝛc. i ¶Jeiunijs ꝛ obsecrationibus. Al. ℣conib° Obsecratio est petitio cū adiuratione. j. Timoth. ij. a. Obsecro ℣mum omnium obsecrationes fieri.

a cordib° cogitatiōes. Et erat
b anna ꝓphētissa filiā phanu/
c el de tribu aser. Hęc ꝑcesse
f rat in diebus multis: et vi/
xerat cum viro suo annis se/
ptem a ṽginitate sua. Et hęc
g vidua vsq; ad annos octo/
b ginta quattuor: quę nō disce/
i debat de templo: ieiunijs ꝛ
k ℣obsecrationib° seruiens no/
l cte ac die. Et hęc ipā hora
m supueniens confitebat dño/
n et loquebat de illo ōmnib°
qui expectabant redēptionē
p ℣hierusalē. Et vt pfecerunt
oia ℣m legem domini/reuer/
si sunt in galileam in ciuitatē
q suā nāzareth. Puer autem

Al. ℣israel

k obsecrationib° seruiens no/
l cte ac die. Et hęc ipā hora
m supueniens confitebat dño/
n et loquebat de illo ōmnib°
qui expectabant redēptionē
p ℣hierusalē. Et vt pfecerunt
oia ℣m legem domini/reuer/
si sunt in galileam in ciuitatē
q suā nāzareth. Puer autem

l ¶Et hęc ipsa hora/q̄ symeon accepit puerū: m ¶Supueniēs ꝓfitebat dño. i. laudabat dñm. Pſ. Cōfitebor tibi dne in toto corde meo: q̄m audisti oia ꝓba oris mei. Glo. Prophetauerat symeon: ꝓphetauerat copulata coniugio. s. helisabet: ꝓphetauerat virgo: ꝓphetauerat ꝛ vidua: ne q̄ aut ꝓfessio deesset aut sexus. Profession die quātū ad annā/q̄ fecerat ꝓfessionē viduitat: ꝛ maria q̄ fecerat ꝓfessionē ṽginitat: ꝛ helisabet q̄ erat ī ꝓfessione ꝓiugū. Seruus dicit: q̄ mlieres ꝛ viri de eo ꝓphauerūt. Seqt ī Glo. Stipēdijs viduitat ꝛc. i. militia: q̄ diu militauerat ī viduitate: Stipendia em̄ ꝑpe militū sūt. n ¶Et loq̄bat de illo. Et iō meruit ipm videre. j. xiiij. c. apputt discipulis ī via de se loquētib°. o ¶Oib° q̄ expectabāt redēptionē hierlm. Glo. Oibus fidelib° qui iugo herodis alienigene grauati/ liberationē ppli ꝛ ciuitatis expectabāt/ ꝓmittebat q̄ aduentū christi in ꝓmo redēptionem a tyrannide alieni. Hoc q̄ dicitur in hac Glo. nō intelligendum est ad litteram/ꝫ magis referendū est ad ſpūalem intelligentiam. p ¶Et vt perfecerunt omnia ℣m legē dñi ꝛc. Perfecerūt oia: ꝛ supple ad monitionē angeli fugerūt in egyptū: ibi manserūt septem annis: ꝛ tandē mortuo herode/reuē/ti sunt in galileam: ꝛ sic in nazareth. Et nota quia sicut euangelista q̄dam ℣termittunt q̄ ab alijs plene dicta sūt: sic tamē eleganter narrationē suam cōtinuant/ vt nulla ℣termittere videant. Matthęus em̄ plenius de fuga pueri in egyptum ꝛ de reditu narrat. ij. ca. Moraliter. Ire in hierusalē/ est ire in celestium cōtemplationē. Reuerti in ciuitatē suam/ est reuersio ad sui cōsiderationē. Que sit duobus modis. Primo q̄ ℣ficio° dei ꝓsiderationem. Act. xii. b. Et petrus ad se reuersus ait: Nūc scio vere ꝛc. Secundo p amissio° inspectionem. j. xv. d. de filio ꝓdigo: Ihe aūt ad se reuersus ait: Quātī mercennarij ꝛc. q ¶Nazareth. Oēs ꝓfecti debēt habitare in nazareth: id est in flore: q̄ semp debent reputare se esse in ꝓncipio. Eccl. xviij. a. Cum consummauerit hō tūc incipiet.

Pſ. 137.

De facto dñi

Pſ. 76.

Pſ. 131.

Moraliter

Nota de festi celebrādis

Pſ. Et dixi nūc cepi. r ¶Mueusq; agit lucas de laudibus pueri ab angelis ꝛ hoībus cōcoditer ꝛ celeriter ob gaudiū natiuitatis eius decātatis: Hic incipit ngere de gestis ipsius pueri. Et quia p̄missis de his quę gesta sūt in infantia: subiungit pauca de his quę gesta sunt in puericia: vt paucis de puericia ꝓlibatis/trāseat ad illa quę fecit in virili ętate. s. ad miracula quę fecit postq̄ ℣ baptizatus fuit. Marrat autem primo quomodo cum parentibus suis ascendit in hierusalem iam duodēnis: quibus repatriātibus remansit in templo in hierusalem: quem post triduum redeuntes in hierusalem inuenerunt ꝛ hoc est de ꝓpria luce. In quo facto instruxit nos dominus in tribus. Primo vt in ipsa puericia ecclesiam frequentem ꝛ laudibus diuinis intendamus. Thren. iij. d. Bonum est viro cum portauerit iugum domini ab adolescentia sua. Secūdo vt temporalibus spiritualia ℣ponam°. Unde dicit: Nesciebatis: q̄ in his quę patris mei sunt oportet me esse. Phil. iij. c. Posteriorum oblitus in anteriora me extendo. Tertio q̄ dies festos debeamus celebrare/et in illis ad ecclesiam ire. Et hoc triplici ratione. Primo ꝓpter legis iussionem. Exo. xx. d. Memento vt diem sabbati sanctifices. Leuit. xxiij. a. Hę sunt ferię domini sancte quas celebrare debetis ꝛc. Secundo ꝓpter domini promissionem. Esa. lvi. b. Qui custodierint sabbata mea ꝛ elegerint quę ego volui ꝛ tenuerunt fedus meum/dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis

℣ locū ꝛ nomē meli° a filijs ꝛ filiab°. Tertio ꝓpter legis cōmixtionē. Numeri. xv. d. ℣cepit dñs colligentē ligna in sabbato lapidari. Quarta etiā ratione voluit ꝛ vult dñs festa celebrari/vt melius cūctis vacare possim° orationi ꝛ contēplationi/ nō comestatiōi ꝛ potationi. Sicut multi faciūt q̄ putāt festorū dñi celebritatē cō
sistere ī comestationū ꝛ ebrietatū amplificatiōe: qō est magis festa violare. Unde Thren. j. c. Uiderūt eā hostes ꝛ deriserūt sabbata ei°. Amos v. f. Odi ꝛ ꝓiecī festiuitates vestras. q. d. non meas. Malach. ij. a. Dispgā sup vultū vestrū ſtercus solēnitatū vestrarū. Ideo ℣ hic ℣ ihesus amissus fuit in die festo: q̄ multi in festiuis dieb° q̄s deberēt se magis cōiūgere deo p cōtēplationē ꝛ orōnē/amittūt ihesum. i. saluter. Qō satis dñ significarū ē. Matth. xiiij. a. vbi legit: q̄ in festo herodis iohes est decapitat°. Jrē Gen. xl. d. legit q̄ in festo pharaonis pistor suspēsus est. i. ḋicator: vel doctor: q̄ facit panes dñi. Dicit aūt christ° puer principaliter ꝓpter ℣tuor. Primo ꝓpter vitę puritatē. i. Pet. ij. d. Qui petiſ nō fecit ꝛc. Secūdo ꝓpter humilitatē. Matth. xi. d. Discite a me q̄ mitis sū ꝛ humilis corde. Tertio ꝓpter obedientię ꝓmptitudinē. Phil. ij. a. Fact° obediēs patri vsq; ad mortē. Quarto ꝓpter ministerij seruitutē. Matth. xx. d. Nō venit ministrari sed ministrare. Puer aūt: ętate/dicit Glo. Et videt hęc Glo. q̄si rīdere Glo. superi° polite: in qua dicebat: puer non ꝓ ętate cū adhuc esset in infantia/sed ꝓ puritate: hic aūt puer dicit ꝓ ętate: q̄ iā excesserat metas ifantię. a ¶Crescebat. Glo. corpore. b ¶Et cōfortabat/spūlancto: vel etiā spū suo: sicut alibi legit. Et astitit angelus dñi ꝓfortās eū: christū hoīem. s. c ¶Plen° sapiētia: q̄ in eo habitat oīs plenitudo diuinitatis corpaliter: Col. ij. b. Et q̄ Joh. j. b. ōr: Plenū grē ꝛ veritatis: hic dicit: Plen° sapia. Et est sensus: Christ° inquātū puer vel inquātū homo/nō inquātū de°/erat plen° sapientia. d ¶Et gratia dei erat in illo: ℣m q̄ homo: q̄ si cut dicit Beda: eidem hoi christo magna gratia donatus est: vt ex quo homo fieri ceperit/ꝓfect° esset ꝛ de°: In illa em̄ gloriosa vnione collatū est ei ꝑ gratiam vt sit homo deus: q̄ vnio sūma gratia fuit: ꝛ sic inquātū hō plenus est gratia: inquātuz em̄ deus est/dator gratiarū. e ¶Et ibant parētes eius. Aug°. Latēter ꝓpter metū archelai. f ¶Per oēs annos in hierlm: ad imolandas hostias. Malach. iij. a. Statim veniet ad templū suū ꝛc. Preceptū em̄ erat a dño vt oīs masculus de vniuersis finibus israel/ter in anno. s. in trib° solennitatib° se ℣sentaret in hierlm/ꝛ offerret hostias determinatas in lege. De mulierib° nō est ℣ceptū: sed si comitabant viros suos/bonū erat. Et inde remoti interuenient: necessitatis articulo/de duab° solēnitatib° se poterāt excusare: ꝫ de solennitate pasche nō poterāt se excusare nisi p infirmitatē: Ideo hic specialiter dictum est: g ¶In die solenni pasche: q̄m in pascha veniebāt singulis annis. Et nota sicut dicit Beda: q̄ lucas frequēter facit mētionē de ptinētibus ad sacerdotiū. s. de hostijs ꝛ hmōi: ideo in figura quattuor animaliū congrue ap tat ei forma vituli: q̄ vitulus ē animal hostijs deputatū. Glo. Merito ꝛc. Et nota: q̄ nō dicit ꝑuersari circa templū/ marime respectu aliorū de quibus tractat/q̄ magis versek eius intentio circa templū ꝛ sacrificia q̄s circa alia tractanda: sed respectu aliorū euangelistarū qui pauca de his dicunt. Nota/ parētes dñi spiritualiter possunt dici vel a parco pares vel a pario paris. Primo modo sunt parētes dñi/oēs qui eius sacrū volūtatē. Un Matth. xij. d. Quicūq; fecerit voluntatē patris mei qui in celis est: ipse me° frater/soror ꝛ mater est. Secūdo modo dicunt parētes dñi ḋicatores ꝛ doctores: qui generāt eū in cordibus auditorū. Un. j. Cor. iij. c. Et si decē milia pedagogorū habeatis in christo/sed nō multos patres: Ista i christo ihesu p euangeliū ego vos genui. Mater eius est: q̄ cōcipit eus in corde p timorem ꝛ parit in opere p amorē. Esa. xxvj. d. alia littera: A timore tuo cōcepimus ꝛ quasi parturiuimus et peperimus spiritū salutis. Sola mater sustinet dolorē in partu: nō pater: nō frater: nō soror. Joh. xvj. c. Mulier cum parit tristiciā habet: quia venit hora eius: Ideo ꝓpie mater christi/

sunt pēitentes: pater/doctores ꝛ ḋicatores: frater ꝛ soror/ cōtēplatiui in q̄bus est solus affectus amoris sine dolore ꝛ labore. Seqt: b ¶Et cuz factus esset annorū duodecim/ascēdentib° illis hierosolymā ℣m consuetudinē diei festi/cōsūmatisq; dieb°. Glo. q̄ octonis ꝓlabatur diebus. Hoc videt esse falsum: q̄ ℣m per septē dies ꝓlabat. Deut. xvj. a. Septē diebus comedes absq; fermento. Solo. In quarta decima luna cōueniebāt ad vesperū ꝛ comedebant agnū paschalem: postea pagebāt septē integros dies. i ¶Cū redirēt/ remansit puer iesus in hierusalē: ꝛ non cognouerūt parētes ei°. Beda. Si q̄rit/quō potuit a parentibus obliuiscendo relinqui: q̄ tanta parentū ꝓpitudinia nutriebat: respondendū est: q̄ filius israel ad festa cōfluentibus/vel ad ꝓpria redeuntib°/mos erat seorsum viros: seorsum fęminas chorōs ducētes incedere (Tacit. xij. d. Familię ꝛ familię seorsum ꝛ mulieres eorū seorsum) pueri cū quolibet parente indifferēter ire poterant: ideo mariā ꝛ ioseph vicissim putasse puerū iesum q̄ secū nō cernebāt/cū altero parēte reuersum. Nota/christus dimisit hic parentes ꝓpter scholas ꝛ postea scholas ꝓpter obedientiā: Prępondus est ergo amor scripturarum amori parentū: ꝛ amori studij obedientia ꝑatorū. Eccl. xiij. d. Multo melior est obediētia q̄m stultorū victime: qui nesciūt q̄d faciāt mali. k ¶Existimātes aūt illū esse in comitatu: id est inter eos q̄ sūt comitabant. l ¶Venerunt iter diei. Hoc factū est ea die qua redierūt a hierusalē. m ¶Et requirebāt eū iter cognatos ꝛ notos: id est vicinos. Hoc factū est secunda die post illā. Sed ad quid ita sollicite requirebāt: Retuebāt em̄ ne q̄ herodes ī infantia ei° q̄sierat patrasse/tūc iam in puericia positum inuenta

℣ oportunitate

Moraliter. k ¶Existimātes aūt illū esse in comitatu ꝛc. Radarguunt hic quidā religiosi: q̄ de fratrū sanctitate nimiū cōfidētes/circa se negligētes: alios orātib° ꝛ vigilantibus vadāt dormire/bibere ꝛ cōfabulari/dicētes: fratres orāt ꝓ me. Jtē redarguunt q̄dā ꝑlati: qui in multitudine comitū et equorū putāt cōsistere honorē dignitatis/ putātes se peccare cōtra honorē dignitat° suę nisi in multitudine comitū ꝛ equorū vel curruū ambularēt. De q̄bus dicit in Pſ. Hi in curribus ꝛ hi in eq̄s ꝛc. Cōtra ℬ dicit Deut. xvij. d. Cū fuerit constitutus rex: nō ꝛc. Hi requirūt iesum ī ter cognatos ꝛ notos: sed nō inueniūt. Parētes dñi sūt ꝑlati. Cognati eor/sunt nepotes eorū/fratres ꝛ cōsanguinei: inter quos reuera nō inuenit iesus: q̄ nō ꝓpter iesum sed ꝓpter carnis cognationē introducunt in ecclesiā/quasi iure hereditario possidere volentes. Unde dicit in Pſ. Hereditate possideamus sanctuariū dei. Et alibi de eisdē dicit: Populū tuū humiliauerūt ꝛ hereditatē tuā vexauerūt. Nullus debet habere hereditatē christi nisi heredes ei°. Heredes aūt nō sunt nisi qui attinēt ei ex illa parte vnde habet hereditatē. Videam° igit vnde christus habeat hereditatē istā. i. bona tpalia. Certe hęc sūt patrimoniū crucifixi. Dicētes igit se esse heredes/ debēt ei attinere ex pte crucifixionis: Alioqn nō sūt heredes. Un Matth. xx. c. Cum mater iohānis ꝛ iacobi peteret a dño vt filij ei° q̄ erāt cognati dñi sederēt in regno ei°: vn° ad dextrā ꝛ alius ad sinistrā: rīdit eis dñs: Potest° bibere calicē quē ego bibitur° sum: q. d. nisi attineat: mihi ex pte crucis: nō potestis habere hereditatē meā quā in cruce acq̄siui. Un Gen. xlviij. d. dicit iacob ioseph filio suo: Do tibi partē vnā extra fratres tuos: quaz tuli de manu amorrei ī gladio ꝛ arcu meo. i. in cruce. Qui igit nō attinēt christo ex pte crucis: q̄les sūt q̄ in diuitijs ꝛ delitijs viuūt: q̄ iure volūt esse ꝑncipes hereditatis q̄. Timoth. ij. c. Fidelis sermo: si cōmorimur ꝛ cōuiuem°: si sustinebimus ꝛ cōregnabim°. Thren. v. a. Hereditas nra versa est ad alienos. j. Esdre. ij. d. legit de q̄busdā q̄ volebāt habere ptē in iure leuiti co: bi q̄sierūt scripturā genealogię suę ꝛ nō inuenerūt/ ꝛ eiecti sūt de sacerdotio. Multi tales inuenirent hodie iter sacerdotes: quoz genealogię si ḡrerent/scriptura nō inuenirek: et tñ de sacerdotio nō ejiciunt. Sz timēdū est ne ejiciant ī tene-

Moraliter

Pſ. 82. Pſ. 93.

Pſ. 19.

℣ bras exteriores

Universidad de Deusto

E S portunitate alij interficerēt. i. archilaus et ipsi ꝓditores eī⁹ inuenirent. i. rei mortis eius essent ꝓpter negligentiā si custodiendo puerō nō tantā diligentiā adhiberent quantā oportuerat. a ¶Et nō inuenientes/tertia die: b ¶Regressi sūt in hierusalē requirentes eum/et inuenerunt.

Mozaliter 36. dis. c. qui ecclīasticis

✠ bras exteriores: vbi erit flet⁹ ⁊ stridor dentium sicut legitur Matth. xxii. b. de illo q̄ inuētus ē i nuptiis sine cōuiuas sine veste nuptiali. Moti sunt theologi: qui nosc̄t dñm p scēturā. Sed negs ine eos inuenit dñs. Ut Job. xix. b.

Moti mei ꝙsi alieni recesserūt a me. b ¶Regressi sunt ⁊c. Sic nō inuenientes iesū ꝙlati in seculo/debēt redire i hierlm. i. ad ꝓtēplationē: ⁊ ibi eū reqrere p oronē ⁊ deliderīū/donec inueniāt q̄ aliquā ꝙgustationē: ⁊ dicāt cū sponsa. Cāt. iii. b. Paulū cū ꝓsāssem inueni quē diligit aīa mea: tenui ⁊ nō dimittam eū. Sic claustrales extra claustrū in domo parentū nō inuenientes iesum/debēt redire ad claustrū: vbi reuera inuenīt.

Pā. 131. Pā. Audiuimus eā in ephrata: inuenimus eā in campis siluę: id est in claustris q̄ sunt in siluis ad litterā: vt sunt cistercienses carthusienses ⁊ grandimontenses. Sequtur: c ¶Et factū ē post triduum/inuenerūt illum in tēplo sedentem ⁊c. Littera plana est. Mystice ꝑm q̄ dicit Beda: Post triduū repit in tēplo/vt ect indiciū/q: post triduū illi⁹ triūphalis passionis i sede celesti ⁊ honore diuino fidei nr̄e se ostēderet resurgens q̄ mortu⁹ credebat. Itē p triduū/significat triplex status scōz. s. patriarchārū ante legē/a q̄b⁹ aduēt⁹ christi expectat⁹/nō ē inuētus. Itē stat⁹ ꝓphetārū ⁊ alioz iustoz sub lege/a q̄b⁹ nec ē inuētus. Itē gentiliū ⁊ alioz venētiū ad fidē christi tpe gr̄e/a q̄b⁹ inuētus ē. ꝙ. r. d. Multi reges ⁊ ꝓphete voluerūt videre q̄ vos videt⁹: ⁊ nō viderūt. Itē p triduū/triplex lex intelligitur. Glo. Dr. i. ecclia: mater. i. synagoga: p tres leges ꝓprias

F Mozaliter christū: ⁊ nō inuenīt nisi p euāgeliū. i. ꝑ tertiū. Mozaliter. Post triduū pnīę. i. ꝑtritionē/confessionē/satisfactionē/inuenit iesus. Ero. viii. g. Ita triū dierū ibim⁹ in solitudinē ⁊c. Item triduū ē triplex cognitio q̄ fecdit ad cōtēplationē/post q̄ inuenit iesus in cōtēplatione. Prima dies ē cognitio sensibiliū: secūda cognitio imaginabiliū: tertia cognitio intelligibiliū. Post hāc triplicē cognitionē/sup oīa sensibilia/imaginabilia intelligibilia inuenit iesus in cōtēplatione: Sic paulus in extasi rapt⁹ vsq; ad tertiū cēlū. ij. Cor. xii. a. Itē est alia triplex cognitio/post q̄ inuenit iesus i tēplo. i. in corde ꝓprio. Prima cognitio q̄ mūdus nihil ē: Sicut ꝛ Hiere. iii. f. Asperi erā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihili. Secūda ē cognitio q̄ ipsemet nihil ē. Eccl. xviii. a. Quid est hō: ⁊ q̄d est glia eius: q. d. nihil. Pā.

Pā. 2. Quid hoc est q̄ memor es eius: q. d. nihil. Tertia ē cognitio q̄ bō cognoscit se esse min⁹ q̄ nihil. Scripsū est enī/Job. viii. d. Qui facit pctm̄/seru⁹ est pcti. Sed cōstat q̄ seru⁹ minor est dño suo: ⁊ pctm̄ nihil: vt dicit Aug⁹. Ergo q̄cunq; facit pctm̄ min⁹ est q̄ nihil. Qui p hoc triduū q̄rit iesum: sine dubio inuenier. Esa. xvi. d. In trib⁹ ānis q̄si anni mercēnarij auferet glia moab. i. diaboli. Et sic inuenit iesus i tēplo. Nota: magi inuenerūt dñm in domo. Matth. ij. b. Et intrantes domū ⁊c. Pastores inuenerūt in ꝙsepio. ꝛ. codē. b. Inuenietis infantē pannis inuolutū ⁊ positū in ꝙsepio. Parentes eī⁹ inuenerūe eū in tēplo. Hic per pastores intelligunt ꝙlati: qui se ⁊ alios debēt pascere pabulo verbi dei. Hi inuentūt iesum in ꝙsepio sacre

Job. 6. a. scripturę. Nunq̄d mugiet bos cū ante ꝙsepe plenū steterit? Per magos intelligunt claustrales siue cōtēplatiui: q̄ mundum/carnē/⁊ diabolū incantare sapienter nouerūt. Et hi inuenīunt iesum in domo ꝓprie cōscientię: De q̄ Sap. viii. c. Intrans in domū meā cōquiescā cū illa. Per parentes iesu intelligunt penitentes: qui per timorē concipiūt iesum: per bonas operationē pariunt. Esa. xxvi. d. A facie tua dñe concepimus ⁊ quasi parturiuim⁹ ⁊ peperim⁹ spūm salutis. Hi inuenīūt iesū in tēplo p orationē: quia scriptū est: Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabitur: Esa. lvi. c. d ¶Audientē ⁊c. Prius audit/postea interrogat. In quo nobis datur exemplū vt prius audiamus discendo/q̄ loqui ꝙsumam⁹ docendo. In quo etiā exemplum humilitatis cunctis ostendit. Unde Glo. Bedę. Quasi fons medius doctorum sedet: sed quasi exemplar humilitatis prius interrogat ⁊ audit q̄s instruat/ne paruuli a senioribus doceri erubescant: ne infirmus docere audeat. Roma. xv. d. Nō audeo aliq̄d loqui eoz quę per me nō efficit christus. Itē per hoc q̄ dicit/in medio: notatur q̄ medīū diligat dominū: quia ibi securitas/in extremitatibus periculū: infans nascens in medio duoz animaliū reponit: puer adolescens in medio doctoz reperit: iuuenis motus in medio duorum suspenditur: immortalis resurgēs in medio discipulorū pacem offert: ⁊ iustus in medio ecclesię sapientia datur. Eccl. xv. b. In medio ecclesię aperuit os eius: et implauit eum dominus spiritu sapientię et intellectus.

Legis { Naturalis / Scripte moysi / Gratie
Fidei { Articuloz / Sacramentoz / Miraculoz
Est triduū { Pnīę { Contritio / Confessio / Satisfactio
Pcti { Cordis / Oris / Operis
Pacis { Temporis / Pectoris / Eternitatis

Seqr: c ¶Stupebāt aūt oēs q̄ eum audiebāt. Esa. lii. d. Sic obstupuerūt sup eum multēsic ingloriis erit inē viros aspect⁹ eī⁹. Stupebāt inquā/ f ¶Sup ꝓudentia et responsis eī⁹. i. sup ꝓudētia respōsoz eī⁹. Esa. lii. d. Iste asşget gentes multas ⁊ sup eū continebunt reges os suū. g ¶Et videntes admirati sūt. Glo. Maria ⁊ ioseph/vel q̄cunq; alū ꝑ videtes. Matth. vii. d. Facū est cū cōsummasset iesus verba hec/admirate sunt turbe sup doctrina ei⁹: erat enī docēs eos sicut ꝓtāt habēs/nō sic scribe ⁊ pharisei. Sed cū vtergq. s. maria ⁊ ioseph sciret ipm esse deū: quō admirati sunt de ꝓudētia ei⁹? Sol. De ei⁹ potētia et ꝓudētia: inime dubitabāt: nesciebāt cū ꝙ vel quot miracula esset factur⁹: q̄ nōdū instructa erat btā ꝟgo de miracul. Nota Glo. Ecce signū diuinitatis ⁊c. b ¶Et dixit mr̄ ei⁹ ad illū: fili q̄d fecisti nobis sic: vt remanerem⁹ nos ignorātib⁹? i ¶Ecce pr̄ tu⁹/putatiue: ⁊ ego/dolentes ḡrebam⁹ te: dolētes de amissione iesu. Sz heu multi hodie plus dolēt de amissione denarij k ¶Et ait ad illos: q̄d ē q̄ me ḡrebatis: nesciebat⁹ q: in his q̄ pris mei sūt oportet me eē? Sz in locis ⁊ i tēplo ⁊ in opib⁹. Tēplū enī nō min⁹ ad se ꝙ ad patrē ꝑtinet. Hic docuit dñs spūalia tpalib⁹ debere ꝓponi: li ¶Et multi ecōtrario faciūt. Esa. lvii. a. Just⁹ perit ⁊ nō ē q̄ recogiteat in corde suo. Brūs Bersī. Cadit aſina ⁊ est qui subleuet: perit aīa ⁊ nō ē q̄ curet. Phil. ij. c. Oēs q̄ sua sunt ḡrunt: nō q̄ iesu christi. l ¶Et ipsi nō intellexerūt ꝟbū q̄d locut⁹ ē ad illos. i. q̄d vellet innuere p ꝟbū. Volebat enī innuere q̄ sicut ad patrē/ita ad ipsum ꝑtinet tēpli cura ⁊ spiritualium gubernatio. Unde Beda. Quoz⁹ est vna maiestas/est ⁊ vna sedes et vna domus: non solum materialis sed et spiritualis. Joh. xvii. b. Omnia mea tua sunt: ⁊ tua mea sunt ⁊c.

Sacerdos/ordo dat eē patrē. Judic. xvii. d. Esto mihi parens ac sacerdos.
Nutritio. Matth. vi. d. Scit pater vester q: his omnibus indigetis ⁊c.
Regula. s. abbas. Esa. lj. a. Attēdite ad abraā patrē vr̄m. i. ad btūm Bndictū/vel btūm Augustinū.
Dogma. s. magister. i. Cor. iii. d. Mā si decē milia pedagogorū habeatis in christo: sed non multos patres.
Dat esse patrem
Etas. j. Timoth. v. a. Seniorē ne increpaueris ⁊c.
Natura. Ero. xx. b. Honora patrem ⁊c.
Adoptio: sic dauid fuit pater nathan.
Fabula. i. putatio: vt hic: Ego ⁊ pr̄ tuus ⁊c.
Gent⁹: boni viri. s. Job. viii. e. Patrē habem⁹ abraā.
Deus miserans est pater. Marc. ij. a. Fili remittuntur tibi peccata tua.
Deus creans est pater. De his duobus vltimis Matthęi. vi. b. Pater noster qui es in celis ⁊c.

F Et descendit cū eis

A S a ¶Et descēdit cū eis. Congrue dictū est/ descēdit: Congruit enī/⁊ quātū ad loci situ/⁊ quātū ad mysticū intellectum. Verbo enī descēsiōis exprimit modus būiliationis. b ¶Et venit nazareth/⁊ erat subditus illis. In quo magister virtutis officiū implet pietat⁹. Et nota ex ꝟbo Glo. q̄ pietas trib⁹ modis accipit. Dicit enī pietas religio siue cult⁹ dei: ḡ grece theosebia dicit. Itē pietas/ misericordia in egenos. i. Timoth. iii. c. Pietas ad oia valet. Itē dicit pietas reuerentia ⁊ obsequiū q̄b⁹ impēdimus parētibus: ⁊ hoc modo accipit ꝟ. Et dicit magister virtutis. i. virtutū: q: doctor ⁊ dator est oīm virtutū: Vel virtutū. i. angelorū. Vel melius pōt dici/vt distinguat inter virtutē ⁊ officiū: vt virtus dicat subiectio interior. s. affectus subiiciendi parentib⁹: officiū est exhibitio obsequii exterior. Unde magister virtut⁹. i. interioris deuotiōis qua debem⁹ nos subiicere parentibus: implet obsequiū pietatis. i. obsequit parentibus in effectu: vt cui⁹ magister est verbo/sit magister exemplo. c ¶Et erat subditus illis. Beatus Bersī. Quis: q̄ bus: Deus/hoibus. In quo cōfundunt q̄dā/marime i clarstris: qui ꝙlaris suis/eo q̄ minus periti videnē eis subesse dedignant. Petrus enī seruo pontificis amputat auriculā. i. scientia clerico vel monacho auferet obedientiā. d ¶Et mater eius cōseruabat oia verba hec in corde suo/ cōferens: id est in arca memorię reponebat oia: nō solū verba/ sed etiaz facta. Uerbū enī interdū ponit ꝓ re. Unde ergo ne restringas demonstrationē tm̄ ad verba q̄ hic dicit: sed ad oia facta ⁊ dicta quecūq; in euangelica historia ꝓtinent: sciens q̄ aliq̄n scribrent/⁊ scriptores ad eā recurrerēt. Amb. Maria nō min⁹ oze q̄ corpore pudica/secreta q̄ nouerat nulli diuulgat: sed tacito corde scrutās cōgruū tēpus quo deus hec velit diuulgari reuerēter expectat. Et hoc est q̄ dicit Eccl. xx. a. Uō sapiens tacebit vsq; ad tps ⁊c. Eccs. iii. b. Est tps tacendi ⁊ tēpus loquēdi. e ¶Et iesus ꝓficiebat etate. Grego⁹. Juxta naturā bois/de infantia ad iuuentutē ꝑcedendo. f ¶Et/ꝓficiebat/sapientia ⁊ gratia apud deū ⁊ hoies. Contra b q̄ hic dicit videt illud Eccs. ii. d. Sapientia ꝑcueraūt mecū. Alia littera: Sapietia mea steterit mihi. Et dicit Hiero⁹: Stetisse sapientiā est: q̄ etiā in carne posito sibi ꝑmansit sapiētia. Qui habet ꝓfectū in sapientia/nō ei stat sapientia: qui aūt nō recipit ꝓfectum/nec p momenta succrescit/sed sang in plenitudine est/iste dicere pōt: Stetit mihi sapientia: Quō ergo dicit dñs ꝓficisse in sapientia? Sol. Grego⁹. Proficiebat sapientia ⁊ gratia/nō p accessum tēporis q̄b nō habebat accipiendo/sed dona gratię q̄ habebat ceteris pādēdo ad dei laudem ⁊ hoim vtilitatē: ⁊ ideo ꝓficiebat apud deū ⁊ homines: id est ⁊ deo ⁊ hoibus. Deo: id est ad honorē dei: hominibus: id est ad vtilitatē hoim. Proficiebat enī in subditis qui p ei⁹ doctrinā ꝓficiebant: ⁊ tanto amplius excitabant⁹ ad laudes dei/quod ad honorē ipsius erat: ⁊ ita ꝓficiebat deo: id est ad honorē dei. Unde nota q̄ sapientię ꝓfectus cōsistit in vera ꝟdicatione: ꝓfectus gratię in sancta cōuersatione. Ista duo requirunt⁹ in doctore ⁊ ꝟdicatore ⁊ ꝙlato. Sapiētia/ vt ꝓficiat verbo: bona vita/vt ꝓficiat exemplo. Mystice/aūt ꝓficere etate/est crescere in virū perfectū in mensurā gratis plenitudinis christi: vt dicit Epł. iii. c. q̄b est dilatari p charitatem: exaltari p cōtemplationē: ꝓfundari p humilitatē. Impedit aūt ꝓfectus sapientię ꝓpter tria. Primū est voluntas vel negligentia addiscendi in iuuentute. Eccl. vi. c. Ue aspera est nimium indoct⁹ habitus sapientia: ⁊ nō ꝑmanebit in illa excors. Aug⁹. Ad discēdū q̄b opus est/nulla mihi ętas sera videtur: q: etsi senes magis decet docere q̄ discere: magis tñ discere q̄ docere ignorare decet. Secūdū est curiositas addiscēdi: q: multi subtilia ⁊ inutilia magis q̄ cōmunia ⁊ vtilia ⁊ discere ⁊ docere laborant. Tertiū Eccl. xvii. c. Athenienses omnes et aduenę hospites ad nihil aliud vacabant/nisi aut discere aut audire aliquid nouū. ij. Timoth. iii. b. Semp discētes ⁊ nūq̄ ad scientiā veritatis ꝑuenientes. Pā. Abominabiles facti sūt in studijs suis. Tertiū est defect⁹ etatis. Eccl. xxv. a. Tres species odiuit anima mea ⁊ aggrauor valde animę illoꝝ: pauperem superbū/diuitē mendacem/senem fatuum ⁊ insensatum.

Pietas triplicat accipit

Mystice

Profect⁹ sapientię ꝓpter tria impedit

Pā. 13.

g ¶Apud deū ⁊ homines. Roma. xii. d. Prouidētes bona/nō tm̄ coram deo: sed etiā coram hoibus. Matth. v. b. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opa vestra bona: ⁊ glificēt patrē vr̄m q̄ i cęlis ē ⁊c. Expo. La. III

a Uno aūt quintodecimo ⁊c. Tertiū capitulū est in quo lucas ꝓtermissis oibus gestis christi a duodecimo vsq; ad tricesimum annū/ transit ad narrationē eoz quę fecit in trib⁹ vltimis ānis vitę suę: ꝓmittens de ꝓdicatione ⁊ incarceratione ꝓcursoris: Non enī dñs aperte legit ꝓdicasse aut miracla publice fecisse quousq; iohannes fuit incarceratus. Diuidit aūt istud capitulū i tres ꝑtes. In prima determinat lucas tēpus ꝓncipes sub quibus iohannes cepit ꝓdicare. In secunda ꝓsequit lucas ꝓdicationē iohannis vsq; ad incarcerationē: ibi: Et venit. In tertia agit de baptismo christi ⁊ eius genealogia/ascēdēdo a ioseph viro marię vsq; ad deū: ibi: Factū est aūt cū baptizarēt. Ad euidentiā aūt ꝓme partis huius capituli notandū q̄ herodes ascalonita cū regnasset in iudea triginta septem annis/mortuus est: sub quo natus est dns/qui pueros iterfecit. Hic habuit ser filios. Antipatrē ex doside: quē ipse adhuc viuens occidit. Alexandrū ⁊ aristobolum ex marianne: ⁊ hos simiter adhuc viuens occidit. Archelaū ex mathaca: Herodē antipā/⁊ philippū ex cleopatra. Tñ quidā dicūt q̄ philipp⁹ fuit ex marianne. Mortuo ergo herode ascalonita/ dissensio fuit inter filios ei⁹ de regno habēdo. Archelaus dicebat sibi regnū deberi/⁊ etatis merito ⁊ secundi testamenti voto. Antipas ecōtra dicebat/ꝓmū testamētū debere seruari: q̄ illud fecerat mētis suę compos: secūdū vero fecerat alienat⁹: ⁊ multa alia hinc ⁊ inde allegabant. Sed tandem cęsar de cōsilio senatus monarchiā herodis ascalonitę distribuit i quatuoz tetrarchias. Duas dedit archelao. i. iudeam ⁊ idumeā: tertiam dedit herodi antipę. s. galileā: quartā dedit philippo. s. itureā ⁊ traconitidē regionē. Et ita archelaus nūq̄ fuit monarcha/ nisi opinione vulgi ⁊ ꝙsumptione sua/sed diarchus. Qui nono anno principatus sui ꝓpter tyrannidē suā missus est vienam in exilio/⁊ ibi mortuus est. Et deinde iudea ꝓcurata est per ꝓsides romanos: quoz⁹ ꝓmus fuit cōponius/ secundus marcus/tertius annius rufus/quartus valerius/quintus pōtius pilatus: de quo hic fit mentio: q̄ tandē vienne exulauit: et ibidem mortuus est. De lisania vero de quo hic fit mentio: q̄dam dicūt ipm filiū fuisse herodis ascalonitę: quidā Jo filium ptolemei de libano ex alexādra sorore antigoni/filij aristobuli/filij alexandri/filij iohannis. Sed cuiusc̄uq; filius sit/nō mutat veritas historię. Et potuit esse q̄ duo fuerūt lisanię: quoz alter fuit filius herodis magni: ⁊ de isto hic agit: alter nepos hyrcani: de quo agit iosephus. Lucas ergo more historiographi tempus ⁊ regē ⁊ ꝓncipes suę narrationis determinans dicit: b ¶Anno aūt quintodecimo imperij tiberij cęsaris: qui successit augusto. i ¶Procurāte pontio pilato iudeam: qui fuit quintus post mortē archelai. k ¶Tetrarcha aūt galileę herode: qui iohannē baptistam occidit: Matth. xiii. a. Et sub quo domin⁹ crucifixus fuit. J. xxiii. b. Nota tetrarchia ē quarta pars regni: a terras q̄b est quatuoz: ⁊ archos q̄b est ꝓncipatus. l ¶Philippo aūt fratre eius tetrarcha ituree ⁊ traconitidis regiōis. Itē philippi ꝓtē abstulerat herodes frater suus: Matth. xiii. a. m ¶Et lisanie abilinę tetrarcha. Abilina regio ē. Et dicit Beda in Glo. Inter quos et iple archelaus decem annis regnauit ⁊c. Sed videt q̄ hoc sit falsum q̄b dicit hic. Costat enī q̄ dominus natus fuit quadragesimo secundo anno regni augusti: ⁊ statim delatus in egyptum ꝓpter herodem: vbi fuit septem annis: ⁊ ita habes quadraginta nouē annos. Postquo herode statim regnauit archelaus: qui quinquagesimo octauo anno regni augusti dāuatus est in exilium lugduni: ⁊ ita nō regnauit nisi nouē annis. Forte vltra nouem annos regnauit aliquot menses qui ꝓ anno cōputant⁹: Sicut dicit q̄ dominus ꝓdicauit tribus annis ⁊ dimidio: ibi dimidius ann⁹ dicit illud tempus quod est ab epiphania vsq; ad pascha. Et de tali computatione annoz⁹ sepe turbamur in historijs. Et dicit Beda/q̄ archelao ꝓpter superbiā remoto/regnū in ꝑtuoz

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ¶ tetrarchias diuisum est: vt sic minueretur superba iudeorum. Prouer.xxviij.a. ℣Propter peccata terre multi principes eius. Et nota q℘ Beda tetrarchiā large accipit/vt sub ea ꝓcuratio nē includat: Pilatus em̄ ꝓcurator erat/nō tetrarcha. Et hoc est inter ꝓcurationē ⁊ tetrarchiam/q℘ tetrarchia iure hereditario contingebat filio

a sub principibus sacerdotuz
b anna ⁊ caipha: factum ē ver-
c bum dñi super iohannem ca
d charie filium in deserto. Et
e venit in omnē regionē iozda
f nis ꝯdicans baptismum pe

tetrarche: ꝓcuratio nō. a ¶Sub principib⁹ sacerdotuz anna ⁊ caipha: qui sibi in sacerdotio succedebāt: nō tm̄ alternatim ꝑ annos singulos: sed fuerūt aliqui medij modico tpe: q̄ hic tacent: de quibus habetur in hist̄oriis.

Matth.3.a. Marci.1.a Joh.3.c

Isti aut̄ ambitione victi/sacerdotiū pecunia emerāt a romanis. Et erat anna socer caiphe: vt ℣ Joh.xviij.c. De his duobus specialiter fit mentio: quia ad dñi passionē pertinēt passionē. Sed quō ptinet anna ad dñi passionē: qui tm̄ tpe quo iohānes cepit ꝯdicare sacerdotiū administrabat? Rādeo: q̄ tūc ꝑ occasionē incepit dñi passio: Ex eo em̄ q℘ iohānea ꝯdicabat eū esse filium dei/ꝓcipue cōcitati fuerūt iudei ℣ Iesum: ⁊ ita tpe administrationis annę incepit dñi passio/⁊ cōsummata fuit tpe administrationis caiphę. ¶Nominant aut̄ reges ⁊ sacerdotes: q̄ christus de q̄ principaliter intendit lucas/fuit rex ⁊ sacerdos. Sub his inq̄ tetrarchis ⁊ sacerdotib⁹: b ¶Factū est verbū dñi: ist̄ud.l. vade ⁊ ꝯdica baptismū: c ¶Sup iohannē.i. ad iohannē/zacharię filiū. Sed q̄re nō dicit ad: cū/sup/ponat. pnd: ℣ Joh. poti⁹ dixit/sup q̄ ad: vt notaret illud ℣ hū ē desup. i. a deo. Joh.iij.d. Qui desursū venit/sup oēs est. d ¶In deserto: in q̄ manebat. Vsi.ē.j.c. Et erat in desertis vsq̄ ad diē ostēsionis suę ad israel. e ¶Et venit in oēm regionē iordanis. i. q̄ erat circa iordanē/vbi erat aq̄rū copia/iuxta ſalim: vt ℣ Joh.iij.c. f ¶Predicans baptismū penitētię in remissionē pcoꝝ: baptismū christi/in quo pcā dimittebant/quē ꝯdicabat iohānes. Et ℣ baptism⁹ penitentię: q̄ tm̄ penitentib⁹ dabat. Vel/ g ¶Baptismū pnię. i. penitentiā ad baptismū: vel q̄ est baptism⁹ in remissionē pcoꝝ. Ñ nota quia baptism⁹ iohānis dicit baptism⁹ penitētię simplicit: hūc baptismū iohannes ꝯdicauit ⁊ dedit: Baptismus christi dicit baptism⁹ pnię ī remissionē pcoꝝ. Hūc iohānes ꝯdicauit: sed nō dedit. In Glo. cū ℣ baptism⁹ christi baptism⁹ pnię simplr: sed tu supple/in remissionē pcoꝝ. h ¶Sicut scriptū ē in libro sermonū esaię ꝓphetę. Cōmēdat iohānis ꝯdicatio ꝓphetę testimonio: vt magꝭ autētica habeat. Et nota q̄ liber esaię ℣ liber sermonū: q̄ moralis ē: ⁊ q̄ pcedit sicut in sermonibus: modo cōsolatorie: modo cōminatorie. Itē q̄ loquit ad ꝯstentes. i. ad cōtribules suos: vel q̄ certitudinaliē loquebat.

5

i ¶Vox clamantis in deserto. q.d. iohānes est vel erit vox verbi. i. christi qui clamauit ꝑ iohānē ī deserto/ad litterā: vel in iudea deserta: q̄ tūc erat quersa medietas. Nota verbū dicit exterioꝛ ꝓlatio: interdū mētis cōceptus: hoc modo dicit dei filius verbū. i. mens patris. Johannes ℣ ℣ vox verbi. i. ſſcedens verbū. i. dei filiū. Præcessit em̄ christū nascēdo/ꝯdicādo/baptiçando/moriēdo: sed nō resurgēdo. Dicit ergo vox verbi q̄si ambulus verbi. Vox dicēs: Parate viā dñi. Vel verbi dico clamātis: quia hic est sensus: Licet christus hec verba nō ꝓtulerit: idē tamen ꝯdicauit. Unde Glo. Matth.iij.a. Hoc ꝓceo nunciat: q̄ō post per ſeipſa veritas. s. Agite pnitentiā. Et quo plurimū cōfirmat eius ꝯdicatio. Nota iohānes dicit vox: quia ꝑcessit verbū: Item quia cito transit gloria eius siue opinio populi de ipso. Itē quia totū q̄ō in ipso fuit/fuit ꝯdictio: sicut quicq̄d est vocis vox est. Item quia vox est via verbi ad cor: ⁊ iohānes fuit via christi ad peccatorū corda. Itē quia vox significat intellectū: ⁊ iohānes notificauit christū. In hoc aut̄ q℘ iohānes dicit vox christi clamātis/cōmendat in duobus. Primo in humilitate: Nihil em̄ est humili⁹ voce quę simul incipit ⁊ desinit esse. Secūdo in christi familiaritate: Nihil em̄ verbo vicinius q̄ vox. Itē vox christi dicitur iohānes: quia quicq̄d de ipso dicit/significat aliquid in christo. Verbi gratia. Annūciatio iohānis fuit vox christi ita fortiter clamatis q℘ fecit obmutescere zachariā: quia lex per euāgeliū obmutuit. Matth.xj.b. Lex ⁊ ꝓphete vsq̄ ad iohannē. Euangelio clamāte/lex pdidit loquelā: Sicut q̄ alicui⁹ potēs alte clamat: ille qui ſſmisse loquit nō audit. Eccl.xiij.d. Dues. i. christ⁹ locut⁹ ē euāgeliū ꝯdicādo: ⁊ oēs tacuerūt: ⁊ ꝓbū illi⁹ vsq̄ ad nubes ꝓducūt: pauper. i. moyses locut⁹ ē/⁊ dicunt: quis est hic? i ¶Vox clamātis ⁊c. ℣Moraliter: Johānes in quo ē gratia/clamās in oratione vel cōfessione vel ꝯdicatione/facit obmutescere patrē suū. i. diabolū qui eū genuerat in pctīs. Joh.viij.f. Vos ex patre diabolo estis. Vel carnalē appetitū. Ecclesiastici.xvj.a. Paterq̄ amorreus ⁊c. De cuius clamore dicitur xxxix.a. Clamoꝛes exactoris nō audit. Hec est vox dñi sup aq̄s: id est sup carnis concupiscētias: Sic fuit vox christi iohannis annunciatio. Itē fuit vox christi sui nomis scriptio: quod scptū fuit in pugillari: Sic timoꝛ vt stilus in cera/facit in corde incisionē doloris: ⁊ tunc fit vox dñi in virtute. Tunc em̄ sortis armatus fortioꝛe supueniēte expellit foras. Mā timoꝛ dñi expellit peccatū: Eccl.j.c. De hac voce ℣ Joh.v.d. Venit hora et nūc est q̄ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ qui audierint viuent. Itē fuit vox christi iohānis natiuitas. i. pnitētis exeuntis foras per cōfessionē. Ad cuꝰ auditū multi gaudēt. Unde. j.xv.b. Gaudiū est in cęlo angelis dei sup vno peccatore pnitētiā agente. Et hec est vox dñi in magnificētia: de q̄ Cant.viij.d. Que habitas in hortis/amici auscultāt te: fac me audire vocē tuā. Itē conuersatio iohānis. i. cuiuslibet iusti/fuit vox christi cōfringētis oēs supbos ⁊ delitijs affluentes: quia si iustus hō tanta pnitentia affligit hic vt saluet̄/quid faciet peccator. j.xviij.c. Si in viridi hęc faciūt: i arido q̄d fiet. i. peccatore. j. Petri.iij.d. Si iustus vix saluabit: impius ⁊ peccator vbi parebunt: Ideo recte ℣ Matth.iij.b. Usq̄ ad iohannē regnū dei vim patitur ⁊ violenti rapiunt illud. Hec est vox dñi confringentis cedros. i. supbos. Quis em̄ nō humiliabit q̄n recordat pnitentię iohānis? Habacuk.iij.a. Dñe audiui auditionē tuā ⁊ timui. Item baptismus iohānis fuit vox christi interius baptiçantis. Unde Matth.iij.c. Ego baptiço vos in aqua in pnitentiā: ipse vos baptiçabit in ſpiritu ⁊ igni. Hec est vox dñi intercidentis flammā ignis. i. fomitē debilitantis nō penitus extinguētis. Item ꝯdicatio iohannis fuit vox christi satis terribilis: quia terribilia ꝯdicauit/que valde pterrent peccatores scz mortis/certitudinē/iudicij seueritatē/ętrnā damnationē. Primū cum dixit: Jam securis ad radicem arboris posita est: Matth.iij.c. Judicij seueritatē/cū dixit: Omnis arboꝛ q̄ non facit fructū bonū/excidet ⁊ in ignē mittetur. Ętrna damnationem/cum dixit: Paleas aut̄ cōburet igni inextinguibili. Hec est vox dñi concutientis desertū. i. peccatores desertos a gra. Itē passio iohānis fuit vox christi animantis alios ad passionem. Ipse em̄ iohānes ꝓtoꝛ trāsiuit vadū martyrij/vt alij sequerentur securi. Hec est vox dñi ꝓparantis ceruos ad saliendum. Ideo recte datus est iohānes puellę saltatrici decollandus: Marc.vj.d. Ecce quomodo iohānes in omnib⁹ fuit vox clamantis: in cōceptione: in sui nois scriptione/in baptismo/in cōuersatione/in ꝓdicatione/in passione/Bene ergo dicit: Vox clamantis. i. christi. Joh.vij.c. In nouissimo die magno festiuitatis stabat iesus ⁊ clamabat: Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat. k ¶In deserto: nō in palatio: ibi non clamat christus/sed iustinianus: vel etiā galienus bene audit ibi vel etiā mimus: sed christo indicium est silentiū: Immo quod peius est legit Hiere.xxxvj.e. q̄ cū volumen hieremię allatum esset in palatio cozā rege/scidit ipsud ⁊ piecit in ignem. Sequitur: l ¶Parate viam dñi. Continua sicut supra. Vel sic: i ¶Vox clamantis: illud. s. Parate viā domini: ad corda vestra/peccata abiciēdo: verbū dñi libenter audiendo: bona opera faciendo: curas mūdi fugiendo. j. Reg. vij.a. Pręparate corda vestra dño ⁊c. Dia dñi. i. p quam dñs venit ad pctores/est misericordia ⁊ iusticia. Prouerb.iij.c. Uię eius pulchre. Item via dñi. i. per quā venit ad dñm/est pnitentia ⁊ innocentia. Esaię.xxx.c. Hec via domini ambulate in ea. m ¶Rectas facite semitas eius. i. nō distortas. i. cauete ne intentiones vestre ad terrena inclinentur. Semite dñi sunt ꝓphetie: q̄ recte fiūt/cū recta intētione implent. Ps. Dias tuas dñe demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. n ¶Omnis vallis. Ad litterā/ꝓphetia ē de secūdo aduētu. Ut Hieronym⁹ in lib. de. xv. signis: ponit ꝑ vno signo/montiū humiliationē.

b

Mystice/de primo aduentu: n ¶Omnis vallis: id est populus gentilis vel quilibet humilis. o ¶Implebitur/

Mystice

A ¶ gratia ⁊ sapientia. Gratia in affectu: ⁊ sapientia in intellectu: q̄ hec duo vasa habet quilibet humilis vacua: Nihil em̄ se reputat scire: nihil se reputat valere: ⁊ ideo impleri debuerūt: q̄ mulier heliseī. i. diuina sapiētia implet omnia vasa vacua. iiij. Reg'.iij.a. a ¶Et ois mons ⁊ collis. i. ꝑpl⁹ iudaicus vel quilibet supbus.

b ¶Humiliabit: id est euacuabit: q̄ amittet gratiā ⁊ sapientiam si quā habet. Jaco.iij.b. Deus supbis resistit humilibus aut̄ dat gratiam. j.xviij.c. Qui se humiliat exaltabit ⁊c. Joh.ix.g. In iudiciū ego veni in mūdū: vt q̄ nō vidēt vidēant ⁊ q̄ vident ceci fiāt. c ¶Et erūt ꝓrava. i. corda ꝓauoꝝ distorta ⁊ incuruata ad terrena. d ¶In directa. i. dirigent ad cęlū ꝑ desiderū ętrnoꝝ. e ¶Et aspera in vias planas. i. limites ⁊ iracūdę mētes/ꝑ gratię infusionē ad mānsuetudinē conuertent: ita vt in eis deus vel ꝯdicator viā planā inueniat vbi ꝓius non potuit figere gressum ꝓpter asperitatē. Ezech.xxxvj.c. Effundā sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimini ⁊c. Vel/Aspera erūt in vias planas. i. ea quę ꝓius erant eis aspera/erūt planа ⁊ leuia ad faciēdū. Eccl.xxj.b. Via peccantiū cōplātata lapidib⁹. Sed in aduentu christi fuit tpus colligendi lapides: Eccs.iij.a. Tū Hiere.l.d. Tollite de via lapides ⁊ redigite in acerꝰos: ⁊ sic aspera facta sūt plana.. f ¶Et videbit ois caro. Hoc exponit ℣ ꝓmo ⁊ de secundo aduentu. Et ꝓm expositionē de primo aduentu/colligit oīa genera: Unde/ g ¶Ois caro. i. ois hō/iudeus ⁊ gentilis: vir ⁊ mulier: iuuenis ⁊ senex. Et dicit hō caro ꝓpter fragilitatē. Gen.vi.a. Nō ꝓmanebit spiritus me⁹ in hoīe quia caro est. Videbit inq̄. h ¶Salutare dei: id est christū. Sic exponit de primo aduentu. De secūdo dicit Be. In hac vita ois homo christum videre nō potuit: sed in die iudicij in sede maiestatis ⁊ electi ⁊ reꝓbi pariter videbūt ⁊c. Sed cōtrarium videt Esa.xxvj.b. Tollat impius ne videat gloriam dei. Sol. Uidebūt impij christi humanitatē sed nō videbūt diuinitatē q̄ est gloria dei. Esa.lxvj.g. Uenient ois caro vt adorent cozā facie mea. i ¶Dicebat ergo. Hic locus dupliciter exponit. Scom Bedā est increpatio impenitentiū. i. scribarū ⁊ phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ. Scom Amb. est cōmēdatio penitentiū. Illos em̄ increpat: quia sine pnitētia ad baptismū accedebant. Istos ℣ cōmendat: q̄ penitentiā agētes accedebāt ad baptismum. Et hoc est q℘ hic dicit: Dicebat ergo ad turbas. Beda: phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ qui pnitētia ⁊ correctione maxime indigebāt. Et nota q℘ dicit turbas. i. ad turbatos ⁊ turbātes: vt sit ꝓdus in verbo. k ¶Que exibāt/de ciuitatibus ⁊ villis. l ¶Ut baptizarent ab eo: baptismo ipi⁹/quo nec peccata dimittebant nec gra cōferebat: sed erat tm̄ q̄dam ꝓparatio ad baptismū christi. m ¶Genimina viperarū. Scom Beda/inuehit ꝓtra phariseos q̄ sine pnitentia accedēbat ad baptismū. Unde dicit: Genimina viperarū: id est q̄ nati estis de viperis ⁊ est⁹ vipere. i. habētes corda plena veneno nequitię. Chryſ. Pulli serpentū statura breuiores sūt: venenū aut̄ habēt equale. n ¶Quis ostendit vobis fugere a ventura ira. i. quō putatis euadere sęculariter futuri iudicij? Certa em̄ ira animaduersio est vltionis extreme: quā tūc peccatoꝛ fugere nō valet q̄ nūc ad lamenta pnitentię nō recurrit. Vel/Quis ostēdit vobis ⁊c. q. d. nemo: cum nō pnitetis. Sed ego vobis viā euadēdi irā ostendo: Facite ergo dignos fructus pnitētie. Vocat aut̄ eos viperas. Primo ꝓpter hypocrisim: q̄ maculosa. Matth.xxiij.d. Si fuissemus in tpe patrū nostroꝝ nō esset⁹ socij eoꝝ in sanguine ꝓpheraꝝ: ita q̄ testimonio estis vobismetipsis: quia filij estis coꝝ q̄ occiderūt ꝓphetas: ⁊ vos implete ⁊c. Secūdo ꝓpter inuidiā. Sap.ij.d. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ ⁊c. Tertio ꝓpter detractiōis venenū. Deut.xxxij.c. Fel draconū vinū eoꝝ/⁊ venenū aspidū insanabile. Quarto ꝓpter aduentum eoꝝ ad aquas/nō cuomito veneno: vt bibe. Quinto ꝓpter sacerdotes patres turbaꝝ: q̄ sibilāt vt susurrones. Apocal.xiij.c. Loquebat sicut draco. Sexto ꝓpter terrā q̄ mādicāt. Gen.iij.c. Esa.lxv.d. Serpēti puluis panis eius. Scom Amb. aliter exponit: Et est cōmēdatio pnitentiū quos cōmēdat iohannes: Et sit cōparatio viperaruꝫ ad pfectoꝛ qui fuerūt mali: nō ad filios q̄ pnitentes ad baptismū venichāt: vt sit sensus: m ¶Genimina viperarū. i. genniti de viperis. i. de parentib⁹ iniquis: n ¶Quis ostendit ⁊c. i quis illustrauit corda vestra ad pnitētiā ꝑ quā futurā vindictam effugiatis? q. d. sola gratia dei. Glo. Quis ostendit nisi prudentia misericordie dei insula ⁊c. Aperu vi parit: sic ⁊ peccatoꝛ. Esa.xxvij.a. Filij venerūt vsq̄ ad partū: ⁊ nō erat virtus pariendi. Glo. Quam ad gēres tr anscrendā ꝓphetat. .s. eo. ibi. Potest de⁹ de lapidib⁹ istis ⁊c. Vel ideo serpentib⁹ cōparat eos. s. filios vt ostendat eos habere naturalē prudētiā, puidendi futura/in hoc. i. q̄ pnitebāt ⁊ ad baptismū veniebant. Mā serpens sicut leo/aliquādo in bono/aliquādo ī malo accipit in sacra scriptura. Matth.x.b. Estote prudētes sicut serpētes ⁊c. Matth.xij.c. Progenies viperarū quō potestis bona loqui cū sitis mali? Cōtra ꝯdicatores blanditores.

Matth.3.b

Mystice

Mystice: m ¶Genimina viperarū/sut ambitiosi: q̄ vt volunt in ecclesia ꝓmoueri. Unde in eoꝝ partu mater eoꝝ. i. ecclesia mozit/significati ꝑ beniamin in cui⁹ partu mater eius moꝛtua est: Gen.xxxv.c. Per phariseos qui interꝑtant diuisi: significanꝫ q̄dam nobiles: qui semꝝ schismata faciūt in capitulis/dicentes illud. iij. Reg'.xij.d. Mō est nobis ꝑs in domo dauid: neq̄ hereditas in filio isai. Per saduceos q̄ interꝑtant iusti: significanꝫ hypocritę: q̄ se iustificant exterius simulātes. Utroſq̄ vocat iohannes viperas q̄ utriq̄ pacē ecclesię turbant: ⁊ correctionē audire nolunt/q̄ō peius est. Ps. Furoꝛ illis ꝑm similitudinē serpentis: sicut aspidis surdę ⁊c. Itē nota q℘ est triplex fuga christi: q̄ nobis ꝓponit in exemplū. Legitur eñ in euangelio ter fugisse. Primo cū ab herode quereret vt occideret. Matth.ij.c. Surge ⁊ accipe puerū ⁊ matrē eius ⁊ fuge in egyptū ⁊c. Secūdo cū a populo quereret vt rex efficeret. Joh.vi.b. Jesus aūt cū cognouisset q̄ venturi essent vt raperent eū ⁊ facerent eū regē/fugit iterū solus in montē. Tertio cū a ꝓcilio iudeoꝛ quereret vt lapidaret. Joh.viij.g. Tulerūt lapides vt iacerēt in eū: ipse aut̄ abscondit se ⁊ exiuit de templo. In primo docet nos fugere mortē: vt nos referiem⁹ ad maioꝛē nostri ⁊ fratrū vtilitatē. In secūdo docet nos fugere sęculares dignitates: vt liberioꝛē habeam⁹ deo vacationē. In tertio docet nos fugere mala cōsortia: vt auferamus peccandi occasionē. Primā fugā fecit paulus ꝑ fenestrā ī sporta ꝑ muruꝫ dimissus. ij. Cozinth.xj.g. Et dominus. j.iij.c. fugit cum vellent eum ꝓcipitare de monte. Unde ⁊ discipulis suis dixit Matth.x.c. Si persecuti vos fuerint ⁊c. Secūdā fugā fecit iohannes baptista/cū fugit in desertū: ne leui saltē macularet vitā famine posset. Et marcus qui sibi pollicem ampurauit. Jaco.iij.a. Nolite fieri plures magistri fratres/scientes ⁊c. Tertiā fugam fecit/⁊ docuit paulus. j. Cozinth.v.c. Scripsi vobis in epistola: ne cōmisceamini fornicarijs. ij. Thessal. iij.b. Denūciamus vobis fratres in nole dñi nostri iesu christi vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate. Qui hanc triplicē fugā habet/poterit effugere irā. Et ita dñs exemplo suo ostendit nobis: o ¶Fugere a ventura ira: id est futuri iudicij vindicta/quando nemini parcet: sed omnibus iurta merita sua reddet. Ab hac ira fugere bonū est. Un de Job.xix.d. Fugite a facie gladij quoniā vltoꝛ iniquitatum gladius est. Ps. Domine ne i furoꝛe tuo arguas me ⁊c. Qui autem vult fugere ab hac ira/oportet fugere pręparatoria ad eam: id est mundi vanitatem: In cuius rei faciē de figuram iacob fugit labau: Gen.xxx.c. Hiere.li.a. Fugite de medio babylonis vt saluet vnusquisq̄ aiam̄ suam. Item carnis voluptatem: In cuius rei faciendę figuram ioseph derelicto pallio fugit egyptiam: Gen.xxxix.c. Eccl.ix.b. Averte faciem tuā a muliere compta. Item mundi honoꝛes: In cuius rei faciendę figuram dominus fugit in montem: Joh.vj.b. Item oīne peccatum. Eccl.xxj.a. Quasi a facie colubri fuge peccata: ⁊ si accesseris ad ea apprehendent te. Item peccatoꝛum occasiones: In cuius rei faciē de figuram dixit angelus ad loth/Gen. xix.d. Noli respicere post tergū tuū: nec stes in omni circa regione. Sed quia multi differunt arripere has fugas: Ideo dicit dominus Matth.xxiij.b. Videte ne fuga vestra sit hyemi: id est in senectute vel sabbato: id est in morte: Et quia alij qui erant qui fugere volebant iram venturam: modum fugiēdi docet/inferendo: quasi si vultis fugere/ p ¶Facite ergo fructus dignos pnitentię: id est pnitentiā fructuosam: vt fiat in charitate. Alitus em̄ nō facit fructum nisi ꝓius putetur: sic nec anima nisi pri⁹ a vitijs purget. Cant'.ij.c. Temꝑ

Luc.9.c

D

Pś.57.

Fuga christi triplex

Pś.24.

Pś.6.et.37.

putationis aduenit: sicus ꝓtulit grossos fuos: vince florentes odozem dederunt. Et non solum fructuosam/sed ⁊ dignā ꝓ qualitate culpę. Non ẽſſi debet esse par fructus boni operis eius qui parum peccauit/⁊ eius qui graniter cecidit. Deut. xxv.a. Pro mensura peccati erit ⁊ plagarum modus. Apoc. xviii.b. Quantū gloꝛificauit se ⁊c. Ex hoc pater q̃ pnitentia'ar boꝛ est vel vinea: aliē ẽſſi nō faceret fructū. Quius arboꝛis radix est cozdis cōtritio: folia/oꝛis confessio: floꝛes/fama bonę opinionis: fructus/ opera satisfactionis. Quidā igitur faciūt pnitentiā/sed nō fructꝰ pnitentię: quia sine charitate. Quidam faciunt fructus pniten tię/sed nō dignos: quia nō faciunt ꝓ culpę qualitate/aut vi rium quantitate. Roma. vj. d. Humanū dico ꝓpter infirmi tatem carnis vestre: sicut exhibuistis membra vestra seruire immūdicię ⁊ iniquitati ad iniquitatē: ita nunc ⁊c. Sequitur:

a ¶ Et ne ceperitis ⁊c. Sic continua. Et quia peccatoꝛes estis. Ne ceperitis dicere/patrem habemus abzaam. q.d. nolite considere in iusticia patris vestri abzaę: vel ne reputetis vos iustos/quia filij abzaę estis: quia nō reputantur filij abzaę/nisi qui fidem eius imitantur. Unde Roma. ix. b. Non enim qui semen sunt abzaę/omneꝫ hi filij sunt: sed in isaac vocabitur tibi semen: id est nō omnes qui filij carnis/hi filij dei: Joh. 8. d sed qui filij sunt ꝓmissionis estimant in semine. Dęc erat speialis gloziatio iudeoꝝ: Semen abzaę sumus: ⁊ nemini seruiimus vnq̃. Similiter gloziantur inaniter quidā religiosi de beato benedicto vel augustino. Sed illis dicit: Si filij abzaę estis/opera abzaę facite: Joh. viii. c. Esaię. i. a. Attendite ad abzaam patrem vestrum ⁊ ad saram quę peperit vos: id est ad regulam quā dimisistis. b ¶ Dico enim vobis: quia potest deus de lapidibꝰ istis suscitare filios abzaę. q. d. nō debetis gloziari de parentela abzaę: quia nō qui nascuntur ex eo carnaliter/sed qui imitant eum spiritualiter: hi filij abzaę sunt. Et dicit iohānes cūc ostendisse duodecim lapidęs: quos iosue fecit asportari de iozdane in siccum: per quos bene signi ficantur gentiles: quia sicut lapides illi de fluxu fluminis eluati sunt ad soliditatem terrę: sic gentiles de fluxu ⁊ varietate idolozum surrexerunt ad cultum vnius dei ⁊ stabilitatē fidei. Uel ideo comparantur lapidibus: quia adozantes idola lapi/dea quasi lapidei facti sunt: id est insensibiles: aliqñ tamen de tenebzis ad lumen gratię educendi. Est igit sensus: c ¶ Potest deus de lapidibus istis: id est de gentilibus ꝓ istos lapides designatos: d ¶ Suscitare filios abzaę: id est imitatoꝛes fidei eius. Lapides etiā sunt laici/dicti a laos qđ ē lapis: qui fuerūt aliqñ filij abzaę: id est imitatoꝛes beati bene/dicti vel augustini naturalibus filiis degenerantibus. Unde possunt dicere illud Ro. xi. c. Fracti sunt rami vt ego inserar. e ¶ Jā enim securis ad radicē arboꝛis posita ē. Sic continua. Ideo agite pnitentiā ⁊ nolite dicere: patrem habemus abzaā: quia/securis ad radicē arboꝛis iā posita est. Securis ē mozs: arboꝛ genꝰ humanū: radix arboꝛis est adā. Jam ergo securis ad radicē arboꝛis posita est: quia iā adā mortuus est: ⁊ nos oēs mozales fecit. Roma. v. c. Unius delicto multi mozui sunt. Ezech. ix. a. Ecce sex viri venieḃt de via portę superioꝛis q̃ respicit ad aquilonē: ⁊ vnusquisq; vas interi in manu eius. Isti sex viri/sunt sex necessitates q̃ncię mozis: sex sitis/fames/frigus/caloꝛ/lassitudo/egritudo: qui tenent in manu sua vas interitus. i. securim. i. mozte ad scindendā arbo rem. De sunt sagitte dñi: Job. vj. a. Jtē Job. v. c. In sex tribu lationibus ⁊c. et in septima. i. in mozte ⁊c. Jtē securis est vita hoīs: arboꝛ est ipse hō: radix arboꝛis natiuitas hominis. Jam ergo securis ad radicē arboꝛis posita est: quia ab ipsa natiuita te incipit hō viuēdo tendere ad occasum. Un Augꝰ in libzo de ciuitate dei. Quid aliud est viuere q̃ de vita trāsire? Job. vii. b. Dies mei velociozes ⁊c. Daniel. iii. b. Succidite arboꝛē et ꝓcidite ramos eius. Jtē securis est christus: qui velut securis tenet ex manubzio humanitat'/⁊ incidit ferro diuinitatis. Arboꝛ est genus humanū: radix est finis vitę. Cū igitur quotidie aliqui moziuntur: quid aliud est q̃ rami arboꝛis absciduntur? Sed cū tota ꝓgenies cum parente tollit: tūc arboꝛ radicitus abscideꝛur. Jtē securis ē sęcuritas iudiciaria: arboꝛ est homo cuiuscūq; cōditionis/siue religiosus/siue secularis/siue ꝓlatus siue subditus: radix arboꝛis vita hoīs. Securis ergo est ad ra

dicem posita: quia sententia iudicis ad extirpandos infructuo sos sunditus ē ꝓparata. iiii. Reg. vj. a. legit q̃ ferrū de securi ceciḋit in aquā. i. duritia iudicij in mollicię misericoꝛdię. Sed behsęus. i. christus extraxit ferrū de aq̃: quia iudicij sine misę ricoꝛdia fiet ei qui nō facit misericoꝛdiā: Jaco. ii. c. Eccs. ij. b. Si ceciderit lignū ad austrū. i. cęlū: aut ad aquilonem. i. ad infer num: in quocūq; loco ceciderit/ibi erit. Bernardus. Si vis scire quo casura sit arboꝛ: ramos attende: vbi maioꝛ ⁊ ponderosioꝛ ramoꝝ copia/illic ca suram nō dubites/si tamē succidat. Rami desideria sunt: spi ritualia ad austrū trahūt: carnalia ad aquilonē. Jtē nota q̃ di cit/posita/nō vibzata vel incussa: In hoc essi terret de moꝛtis icertitudine/⁊ ꝓsequenę de iudicij sęueritate dicēs: f ¶ Omnis ergo arboꝛ ⁊c. Sic cōtinua: Jam securis posita est: Ergo vt effugiatis securim/facite fructū bonū. Enim/quia/omnis arboꝛ: id est omnis homo sine ꝓnarū acceptione: Tūc esse nō accipiet personā dñi: nec parcet alicui ꝓpter nobilita tem/aut diuitias/aut foꝛtitudinē/aut scientiā. Sap. vj. a. Po tentes potenter tozmēta patient: Non esse ⁊c. Prouer. vj. d. Telus ⁊ furoꝛ viri nō parcet in die vindicte. g ¶ Non faciens fructū bonū: id est opus bonū. h ¶ Excidet/a vita. i ¶ Et in ignem/gehennę. k ¶ Abittetur/in mozte. Joh. xv. a. Omnē palmitē in me nō ferentē fructū tollet eū. Potest etiam distingui sm Glo. vt dicatur: Omnis arboꝛ non faciens fructū bonū. Beda. Gentiles ⁊ hypocritę: qui nullū fructuꝫ faciunt: ⁊ hęretici qui malum. Sed tunc quęrit quare potius gentiles ⁊ hypocritę dicunt facere nullum fructum q̃ hęretici: vel quare potius hęretici malū q̃ gentiles ⁊ hypocri tę. Non satis est perspicuum distinguere. Potest tamē solui vt dicatur gentiles ideo nullum fructū facere: quia etsi faciant qđ sit de genere bonoꝝ: nō tamē faciūt opus meritoꝛiū: ⁊ hy pocrite similiter. Hęretici ꝙ nō dicunt fructū nullum facere sed malū. Et dicitur hoc aggrauatio esse ꝓuitatis: quia lon ge grauioꝛ est eroꝛ hęreticoꝝ: quia aperte impugnant eccle siam q̃ gentilium vel hypocritarū. Quid autem talibus arbo ribus faciat dominus/dicitur Esa. v. b. Nunc ostendā vobis quid faciam ego vineę meę: Auferam sepem eius/⁊ erit in di reptionem: diruam maceriam eius/⁊ erit in conculcationē et ponā eam desertam. Piere. ii. d. Ego te plantaui vineam ele ctam/omne semen verū: quomodo cōuersa es mihi in ꝓuum vinea aliena? Nota ergo tria genera arboꝛum: quia quędam arboꝛes faciunt fructum nullum: quędam malum: quędam bo num/⁊ hę nō mittuntur in ignem. Moraliter: Tres sunt ar boꝛes speciales: quarū vna habet fructus dulcissimos. s. ficus: alia habet fructus amarissimos. s. oliua: tertia fructus mixtos sę vinea. De his tribus dicitur Judic'. ix. b. Venerunt ligna sacrus ad ficum/ad oliuam/ad vitem vt facerēt aliquam earū regem: sed noluerunt. Per ficum cuius fructus omnino dul cis est: significant viri religiosi ac contẽplatiui: qui si non fece rint fructum iuxta genus suū excidentur. Unde. j. xiij. b. Arbo rem sici habebat quidam. s. beatus benedictus/ vel beatus au gustinus: plantatam in vinea sua: id est in regula sua: et venit quęrens fructum in illa ⁊ nō inuenit. Dixit autem ad culcoꝛes vineę: id est ad abbatem: Ecce tres anni sunt ex quo veni quę rens fructum in ficulnea hac ⁊ nō inuenio: succide ergo illam. Tres anni sunt illa tria quę sunt in voto: in quoꝛum quolibet debet fructificare religiosus. Et dicit Matth. xxi. b. ꝙ veniēs ad ficum/nō inuenit nisi folia ⁊ maledixit ei: ⁊ statim aruit: Et tamen dicit Marcus. xj. b. ꝙ nō erat tempus ficoꝛum: in quo significat ꝙ omni tempoꝛe requirit dominus fructū a religio sis: Nō enim decet tm̃ dominū ⁊ tam diuitem comedere sine fructu. Piere. xviii. b. Quid tu vides hieremia? Et dixit: Fic bonas/bonas valde: ⁊ ficus malas/malas valde: Quia reli giosi optimi sunt quando boni sunt: ⁊ pessimi sunt quādo ma li sunt. Unde Augꝰ. Sicut nō inueni meliozes q̃ qui i mona steriis profecerūt: ita nō inueni deteriozes q̃ qui in monaste riis defecerunt. Ficus ꝓpius facit fructū q̃ folia: quia religiosi cum silentio operantur. Sed adam ⁊ filij eius de foliis ficuū faciunt sibi periçomata: id est habitu religionis ⁊ verbis bo nis suas operiunt turpitudines. Per oliuā/cuiꝰ fructus amarus est/sed oleū medicinale: significant actiui/operibꝰ miseri coꝛdię intenti: quoꝝ cura ⁊ sollicitudo amara ē ꝓpter laboꝛē:

Moraliter

¶ sed cū medicinalis est

sed cū medicinalis est ꝓpter pauperū ⁊ miseroꝝ refectionē. Piere. xj. c. Oliuā vberem/pulchram fructiferam/speciosam vocauit dñs nomē tuum. De amaritudine sollicitudinis dicit. j. r. g. Martha martha sollicita es: ⁊ turbaris erga plurima. De suauitate refectionis dicit Matth. xxv. d. Q̃d vni ex mi nimis fratribus meis fecistis/mihi fecistis/ Et quid suauiꝰ: quid dulcius q̃ deum pauisse? Per vitem: cuius fructꝰ mixtus est in parte dulcis/in pte amarus: significatur ꝓlati qui et suauitatē contẽplatiuę ⁊ laboꝛem atq; amaritudinē actiuę participāt. Eccl. xviii. c. Ego q̃si vitis fructificaui suauitatē odoꝛis. Et miꝛum videt ꝙ dicitur: Fructificaui odoꝛem sed hoc dicit ab effectu. Odoꝛ: essi bonę famę ꝓlati/fructꝰ ē ⁊ refectio populi. Un. ii. Corr. ii. d. Christi bonus odoꝛ sumus deo: in his qui salui fiūt/⁊ in his q̃ pereūt: alijs quidē ⁊c. Vitis sterilis deteriοꝛ est omni ligno: ad nihil em vtilis est nisi ad ignē. Sic ꝓlatus malus. Eccli. xv. a. Fili hoīs quid fiet de ligno vitis ex omnibꝰ lignis nemoꝝ ⁊c. Ui tres sunt/Noe/daniel/⁊ iob. Eccli. xliii. c. a ¶ Et interro gabant eū turbę. Ex verbis iohānis terroꝛe ꝓcussi notanꝫ q̃ cōsilij grunt: b ¶ Dicētes: quid ergo faciem? ne excida mur ⁊ in ignē mittamur? Nota ꝙ turbę mouent et verbis io hannis ad ꝑgendū cōsiliū de salute sua: sed nō scribę vel phari sęi. Unde Joh. vij. g. Munqđ ex principib' credidit aliquis in eū aut ex phariseis? Sed turba hęc q̃ nō nouit legē maledicti sunt. Simile Act'. ii. f. ꝓdicante petro dixerūt: Quid faciem' viri fratres? Petrus ꝺo ait: ꝓpenitentiā agite ⁊ baptizet vnus quisq; vestrū in nole dñi nri iesu christi. Sequit: c ¶ Respō B dens autē dicebat illis: qui habet duas tunicas. i. superfluas: det vnā non habenti. Interroganꝫ iohānes de salute obtinenda: ab opibus misericoꝛdię inchoat rn̄sponsum suū. Nam ⁊ de illis solis fiet i iudicio disceptatio. i. Timoth. iii. c. Pietas ad oīa vtilis est/ꝓmissionē habens vitę q̃ nunc est ⁊ futuręꝫ. j. xj. f. Date elemosynā: ⁊ ecce oīa mūda sunt vo bis. Dicit autē Hieroꝰ: Quicqđ humano vsui necessariū est/ ꝓ vna tunica habendū est: totū reliquū superfluū est ⁊ paupe ribus largiendū. j. Timoth. vi. b. Habētes alimēta ⁊ quibus tegamur/his cōtenti simus. Quia vero tunica inter oīa indu menta magis necessaria ē ⁊ artius adheret coꝛpoꝛi innuit io hānes q̃ etiā de necessarijs est elemosyna facienda. Prouerb. iii. b. Honoꝛa dñm de tua substātia: ⁊ de primitijs oīm frugū tuaꝝ da pauperib'. Glo. Bedę. Nō solū exteꝛiora ⁊ min'ne' cessaria/sed etiā valde necessaria cū ꝓximis diuidam': vt escā q̃ vnim' ⁊ tunicā q̃ vestimur. Esa. lviii. c. Frange esurienti pa nem tuū ⁊c. Item Esa. xxxii. d. Beati q̃ seminatis sup oēs aq̃s Eccs. xj. a. Mitte panē tuū sup trāseūtes aq̃s: quia post mul ta ꝛpa inuenies illū. Prouerb. xiii. c. Qui credit in dño miseri coꝛdiā diligit. Jtē Prouerb. xix. c. Fęnerat dño qui miseretur pauperis ⁊c. Jtē notat discretio in hoc q̃ dicit: Qui habet duas tunicas det vnā nō habenti. Mensura essi pietatis seruāda est ꝓ possibilitate humanę cōditionis. Un Beda. De duabꝰ tunicis diuidēdis datur ꝛceptū: quia etsi vna diui datur nemo inde vestitur. ii. Corr. viii. c. Non vt alijs sit re missio/vobis autē tribulatio. Notat etiā ꝑ hoc ꝙ dicit: Det nō habenti: ꝙ indigēti danda est elemosyna. j. xiiij. c. t. Cū fa cis cōuiuiū/voca pauperes/debiles/claudos/cęcos ⁊ beatus eris. Jtē notat ꝙ grat' debet dari: ꝑ hoc ꝙ dicit: Det/Matthęi. x. a. Gratis accepistis/gratis date. Seneca. Nihil carius emitur: qđ ꝓcibus emptū est. Jtē super ꝓdictū verbū iohan nis dicit Glo. Bedę. Ecce quantū valent opera misericoꝛdię q̃ ad dignū pnitentię fructū ꝓę ceteris ꝛcipiunt. Argumentū ꝙ ꝛceptū est de tunicis. d ¶ Et qui habet escas similiter fa ciat. Job. xxxi. b. Si comedi buccellā meā solus: ⁊ non come dit ex ea pupillus: quia ab infantia mea creuit mecū miseratio. Job. xx. c. Non remāsit de cibo eiꝰ: ⁊ ꝓpterea nihil ꝑmanebit de bonis eiꝰ. e ¶ Venerūt autē ⁊ publicani vt baptizarent. i. illi qui publica tractabāt negocia: ⁊ qui regis reddi

tus capiebant. Publicani em̃ sunt: vt dicit Beda: qui publica vectigalia exigebant: vel rerum publicarum vectigalia condu cebant. Et in hoc notat magna virtus in ꝓdicatione iohānis: qui etiam publicanos ⁊ alios milites ad quęrendū consilium salutis suę trahebat: ⁊ ab iniuria coercebat et ad pietatis opa cōpellebat. f ¶ Et dixerūt ad illum: magister quid faciemus? Non dicūt quid dicemus: vel q̃d intelligemus: s. Contra clericos qui roꝛam eu ram ad discendum et intelligendum applicant: Sed neq; discere neq; intelligere ad salutem adducit/sed facere: Ideo dic Esa. j. c. Discite bene face re: Non dicit: discire bene dicere vel bene intelligere: quod licet bonū sit/nō tamē sufficit. Eccl. iij. c. Quę deus ꝛcepit tibi cogita illa semp/ad faciendum supple. Unde Ps. Memoreś sunt mandatoꝝ dei ad faciendū ea. Similem questionē facit alius/Matth. xxi. b. Magister bone: quid bo ni faciā vt habeā vitā ętemā? Et respondit dñs: Si vis ad vi tam ingredi serua mādata. Istos autē. s. publicanos nondum hoꝛtat ad sua cū ꝓmiis cōmunicāda: sed ꝓius debeꝛat de iniuria ꝓprium iꝛroganda. Unde sequit: g ¶ Ad ille dixit ad eos: nihil amplius q̃ qđ constitutū ē vobis facia tis. i. quantū cōstitutū est vobis ab imperatoꝛe accipiatis/et nō amplius exigat'. Sic quilibet nō debet excedere fines man dati. Prouerb. xxij. d. Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui. Multi vero hoc male custodiunt: immo vix inuenit aliquis q̃ custodiat. Job. xxiiij. a. Alij termi nos transtulerūt: diripuerūt greges ⁊ pauerunt eos. Esa. x. b. Mandabo illi vt auferat spolia ⁊ diuidat prędā: Ipse autem nō sic arbitrabit: ⁊ coꝛ eius nō ita estimabit: sed ad cōterendū erit coꝛ eius: ⁊ ad interritionē gentiū nō paucarū. h ¶ Interrogabāt autē eū ⁊ milites: sub romanis militantes et patriā defendentes. i ¶ Dicentes: quid faciem? ⁊ nos? vt salui simus? k ¶ Et ait illis: neminē concutiatis neq; calūniā faciatis: timoꝛe vel amoꝛe. n ¶ Et cōtenti estote stipendijs vestris. Istud est expositio ꝓcedens. s. Ne mine concutiatis ⁊c. Non est dānabilis militia: aliqum nō ꝓmitteret eā iohannes. Milites essi debent tueri patriam: ideo etiā institutū est vt de publico debeant accipere salariū: ne imporunius exigerent q̃ oporteret. Nota ꝙ triplex consi lium dat iohānes militibus/cōtra triplex peccatū coꝛ. Quoꝝ primū est oppressio pauperū: Cōtra qđ dicit: l ¶ Neminē concutiatis/vi opprimendo. Esa. lix. c. Rapina pauperis in domo vestra: quare atteritis populū meū: ⁊ facies pauperum cōmolitis? Secūdū est falsi criminis impositio: qđ sępe faciūt ꝓpositi ⁊ officiales ad emungendā pecuniā a diuitib'. Contra qđ dicit: m ¶ Neq; calūniā faciatis. Osee. v. c. Calūniā patiens est ephraim: qm̃ cępit abire post sordes. Leuit. xix. c. Non facies calumniā. primo tuo: nec vi opprimes eum. Esa. xxxiij. b. Quis ex vobis poterit habitare cū ardoꝛibꝰ sempiter nis? Qui ꝓcuit auaricią ex calūnia: ⁊ excutit manus suas ab omni munere. Tertiū est exactio: Contra qđ dicit: n ¶ Et cōtenti estote stipendijs vestris: quę statuta erant eis ꝑ defensione reipublicę. Esa. iii. b. Populum meū exactoꝛes sui spoliauerūt. Et si hoc ꝛcipiāt militib': quid clericis qui gratis stipendia recipiūt de patrimonio crucifixi? Wicheꝫ. ii. a. Uio lenter tulerunt agros ⁊ rapuerūt domos: ⁊ calūniabant virū ⁊ domū eius. Sequit: o ¶ Existimāte autē populoꝝ co gitantibus omnibus in coꝛdibus suis de iohanne: ne: id est an forte ipse esset christus/ꝓmissus in legę ꝓfiguratus a patriarchis: ꝓnunciatus a prophetis. Et in hoc patet iudęis fuisse notum/sm̃ scripturas dominicę incaꝛnationis tempus adesse. p ¶ Respondit iohānes dicēs omnibus: nō tm̃ vni. Et virtute enim ꝓdicationis et vitę asperitate et miraculosa natiuitate/credebant multi iohannē esse christū. Sed cum dicat lucas ꝙ hęc cogitabant in coꝛdi bus suis quomodo sciuit hoc iohannes/cum solius dei sit co gnoscere cogitationes? Sed dicimus ꝙ hoc sciuit ex spiri/

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ tussanctꝰ reuelatione. Item Joh.i.b.dicitur q̄ missis ad eum sacerdotibus ⁊ leuitis querētibus an ipse esset christus: respōdit ad interrogationē eorū: hic vero ad cogitationē. Et vtrūq; esse potuit.i.q̄ rīdit ad cogitata ⁊ interrogata. a ¶Ego quidē aqua baptizo vos/tm̄ Glo. Tm̄.i. tingo corpora aq̄ ⁊ instituo vsum baptizandi donec veniat qui abluat alias ꝓ spm̄. b ¶Veniet aūt fortior me Matth.3.c Marci.1.a Joh.1.d. post me: q; etsi humilis ⁊ magnus ego reputor: ille tm̄ fortior: q; ille deus. In ꝺ apparet humilitas ⁊ veritas iohannis: q̄ cum posset credi christus/soluit de se veritatez celare. Joh.iij. d. Me oportet minui/illū aūt crescere.

a omnibꝰ: Egō q̄dē aqua baptizo vos: veniet aūt fortior
b me post me: cuius nō sū dignus soluere corrigiā calci-
c amentorū eius: ipse vos baptizabit i spūsancto ⁊ igni:
d cuius ventilabrum in manu eiꝰ:
e et mundabit aream suam
m et cōgregabit triticū in horreū suū: paleas aūt cōburet
n igni inextinguibili. ¶Multa quidē ⁊ alia exhortās euāgelizabat pplo. ¶Herodes aūte tetrarcha cū corriperet ab illo de herodiade vxore fratris sui/et de oibꝰ malis q̄ fecit herodes: addiecit et hoc supra oia/et inclusit iohānē i carcerem.

c ¶Cujus nō sum dignus soluere corrigiā calciamētorū eiꝰ.i.ligaturā mysteriorū. Pleonasmus est: Et est idioma hebraicū. Cōsueto quidē locutionis modo iohānes humiliatem suā exprimit. Mystice tamē a sanctis exponit: ⁊ tribꝰ modis. Primo sic: ꝺ ¶Nō sum dignus soluere corrigiā calciamentorū eiꝰ. i.explicare mysteriū incarnationis. Mystice Calciamentū em̄ est humanitas christi. Pō. In idumeā extendam calciamentū meū. Pes intus latens ⁊ calciamentū sustinens est diuinitas. Heb.j.a. Portans omnia verbo virtutis suę. Esa.xlv.c. Vere tu es deus absconditus. Corrigia ē vnio diuinitatis ⁊ humanitat': quā explicare nemo sufficit. Esa.liij. c. Generationē eius q̄s enarrabit? Secundo modo sic: Non sum dignus/illum discalciare ⁊ sponsam eius mihi vsurpare. Et tangit hic legis consuetudinē: quę iubet q̄ si quis deceder̄et nō relicto semine/ꝓpinquioꝛ eius suscitaret ei semen: q̄ō si nollet/alius ꝓpinquioꝛ post illum discalciaret illum ⁊ duceret relictā mortui in vxorē: Deut.xxv.b. Est ergo sensus ꝑm istā expositionē: Nolo sponsus credi/sed amicus sponsi. Joh. iij.d. Qui habet sponsam sponsus est: amicus autez sponsi q̄ stat ⁊ audit eum/gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. Tertio modo sic: Non sum dignus ꝛc̄.i.non habeo officiū reseruādi scripturam ⁊ portandi q̄ mundū: quia non est mihi iniūctū officiū ꝺicandi sed baptizandi. Ecōtra dicit apostolus.j.Corinth.i.c. Non misit me christus baptizare sed euangelizare. Beda. Calciamentū nuptiale est euangelica ꝺicatio: qua calciati sunt apostoli. Unde Eph. vj.c. State ergo succincti ꝛc̄. Est igit sensus ꝑm tertiā expositionē: Non sum dignus.i. non sum apostolus. Sequit': e ¶Ipse vos baptizabit: id est interius mundabit: f ¶In spiritusancto ⁊ igni.i. in spiritusancto qui est ignis/omnē peccatorū rubiginē cōsumens. Deut'.iiij.d. Deus noster ignis consumens est. Vel/ In spiritusancto.i.per gratiam spiritussancti in p̄sentia. g ¶Et igni/purgatorio in futuro. De quo.j. Corinth.iij.c. Uniuscuiusq; opus ꝗle fuerit/ignis ꝓbabit. Vel/ f ¶In spiritusancto: quātū ad baptismū. g ¶Et igni/tribulationis/quātū ad pēnitentiā. Gregoꝰ. Ignē tribulationis admouet/vt in eis rubiginē peccatorū purget. h ¶Cuius vē tilabrū in manu eius. Dupliciter potest fieri constructio. Primo sic. Vere ipse fortior me est: quia ipse est in cuius manu est ventilabrū: id est discretio iusti examinis faciendi. Scriptum est em̄/Joh.v.d. Pater nō iudicat quēq̄ ꝛc̄. Sic est ibi pleonasmꝰ: id est superfluitas dictionis. Secūdo sic sine pleonasmo: Vere ipse est fortior me: quia ipse est: cuius ventilabrum: id est iudicādi officiū sibi a patre traditū est. i ¶In manu eius: id est in potestate eiꝰ. q.d. ⁊ officiū ⁊ potestatē habet discernēdi bonos a malis/⁊ malos a bonis: hic merito in futuro etiam loco/quando cōstituet hędos a sinistris ⁊ agnos a dextris: Matth.xxv.c. Et illis dicet: Ite ꝛc̄. Isti dicet: Uenite ꝛc̄. De hoc ventilabro dicit Hiere.xv.b. Dispergam eos ⁊ vētilabo in portis terrę. k ¶Et permundabit: id est purgabit a paleis. l ¶Aream suā: id est ꝑsentem ecclesiā: in qua sūt grana mixta cum paleis: id est boni cū malis. Hāc mundat dominus in ꝑsenti crebris tribulationibus ventilando. Grana siquidem manent in area ⁊ paleę vēto tollunt. Sz in futuro permundabit: id est perfecte mundabit: quando omnino tollent impii ne videant gloriā dei: Esa.xxvi.b. Nec etiā bonorum consortio perfruant. Tunc triticū: id est corpus sanctoꝝ/in horreum dominī reponet: id est in paradisum: Unde Sequit: m ¶Et congregabit triticū in horreū suum/ paleas aūt cōburet igni inextinguibili. Potest intelligi actiue ⁊ passiue: vt sensus sit. Palez: id est malꝰ igni inextinguibili: id est qui nec extinguere poterit nec extinguī/tradētur perpetuo cruciandi. Ignis em̄ ille nec terminabit/ nec omnino terminabit illos/ nec comburet: Non enim erit finis ardoris eorum. Unde dicū est i Pō. Mors depascet eos/ nō deuorabit. Herba enim quę depascit non radicit' euellit: ꝛ semper ad corrodendum relinquit. Hiere.xxiij. f. Quid paleis ad triticum dicit dominꝰ?

m ¶Et cōgregabit triticū in horreū suū: paleas aūt cōburet igni inextinguibili. ¶Multa quidē ⁊ alia exhortās euāgelizabat pplo. ¶Herodes aūte tetrarcha cū corriperet ab illo de herodiade vxore fratris sui/et de oibꝰ malis q̄ fecit herodes: addiecit et hoc supra oia/et inclusit iohānē i carcerem. Anticipatio est hic: q; post dicet q̄ iohannes baptizauit dñm/qō fuit ante incarcerationē: sed hoc facit ad exaggerationē nequitię herodis. In ꝓximo enim diximus quāta fuit religio iohānis/vt etiam publicani ad eius ꝓdicationem venirent: et statim subiunxit de incarceratione eius ab herode facta: quia corripiebat eum de sceleribus eius. Amos.v. c. Odio habuerunt corripientem in porta: et loquentem perfecte abominati sunt. Potest hic querī: quare post ꝓdicationem iohannis non subiungit de ꝓdicatione christi et miraculis: Sicut enim post natiuitatem iohannis subiunxit de natiuitate christi: sic post eius ꝓdicationem debuit ꝓmo subiungere de ꝓdicatione christi: quare ergo interserit de incarceratione iohānis ante miracula christi? Solutio: vt ostēdat se non descripturum miracula christi nisi quę facta sunt post incarcerationē iohannis. Nō enim dictum est de hiis quę fecit cum esset duodēnis/non fuerant ibi aliqua miracula: ꝛ gesta ⁊ miracula ꝓtius anni. Johānes dixit mutationem aquę in vinū: ⁊ alia. Et nota Glo. Anteqū lucas aliquid narret ꝛc̄. ij. capꝰ. In qua Glo. reddit causam quare incarcerationē iohānis ꝑmittit miraculis christi: Et ē ꝑsima/q̄ ideo ꝑmittit: vt oñdat se desępturū miracula tm̄ eo ūno gesta: q̄ iohānes captꝰ est vel punitus: id est decollatꝰ: quia i principio ūni captus est/ in fine decollat'. Sed hoc videt esse falsū: nō enim tm̄ describit miracula illius anni in cuius ꝓncipio iohānes est incarceratus/⁊ in fine decollatus: sed etiaz sequentis post illum/in quo dominus est crucifixus. Ad q̄ potest dici: q̄ tres euangelistę illius anni miracula ꝛcipue ⁊ plenius ꝓsequunt'/in quo iohannes ⁊ incarceratus est ⁊ decollatus: ideo supple in Glo. ꝛcipue. Uel aliter vt complectat in Glo. vtrūq; annū: vt intelligas quando iohannes captus est iam aliquot dies fluxisse de aprili qui est initiū anni ꝑm legem. Annus em̄ legitimus incipiebat ab aprili. Unde iudęis dictum est: Mensis iste vobis principiū mensiū. Eodēq; modo anno reuoluto q̄n decollat' est iam aliquot dies defluxerāt de āno sequēti: ⁊ ita nō eodem anno capt' est ⁊ punit': ⁊ ita lucas describit miracula vtriusq; anni. Itē querit' quare solus iohannes describit facta ante incarcerationē iohānis: alij aūt ab incarceratione iohānis incęperunt: Causa mystica assignat in Glo. hęc.s. quia iohānes est figura legis: ⁊ iohannes incarceratus/est lex incarcerata. Bene ergo iohānes de deitate agens/ꝓncipaliter incipit ante incarcerationē: vt ostendat christū fuisse deū ante legē incarceratam: alij autem tres qui de humanitate agūt bene post incarcerationē incipiunt: quia nō intendūt describere nisi miracula facta post legis incarcerationē. Et nota quia legis incarceratio nihil aliud intelligit q̄ corruptio per iniustrā interpretationem: Est em̄ lex a iudęis incarcerata.i.in cęcitate erroris quasi tenebrosō carcere inclusa. Et hęc leg' incarceratio signi ficata est per incarcerationē iohānis. Bene ergo tres humanitatem exprimētes/post incarcerationē iohannis incipiunt: quia post q̄dicta legis incarcerationē/quę significat per incarcerationem iohannis: dōs euidenter in carne apparuit ⁊ miracula fecit q̄ ante latuerat. Unde in Glo. habes: Apparentis: id est publice se manifestantis. Johānes q̄ de deitate intendit/ incipit ante incarcerationē iohānis q̄ est figura legis: vt ostendat christū fuisse deū ante legē/quia ętern'. Sequit: a ¶Factum est aūtē ꝛc̄. Hęc est tertia pars capituli: in qua agitur de baptismo christi ⁊ eius genealogia. Ubi questio multiplex oritur. Prima: quare lucas in ꝓncipio libri sui nō posuit genealogiā christi sicut matthęus. Secūda: quare lucas texit genealogiā christi ascēdendo/cū matthęus eam texuerat descendēdo: Tertia: q̄re lucas ꝓdicit genealogiā christi vsq; ad adā/ cū matthę' incipiat eā texere ab abrahā. Quarta: q̄re lucas vtitur ꝥbo essendi: cū matthę' vrat ꝥbo generādi. Quinta: q̄re dñs voluit baptizari/cū nihil in eo purgandū fuerit. Sexta: quare cęlum apertū fuerit/dū christus baptizaret. Septima: quare columba apparuerit super eū. Octaua: quare in baptismo tm̄ ⁊ in trāsfiguratione audita fuerit super eū vox patris/dicens: Hic est: vel tu es filius meus dilectus. Solutio. Ad primū dicim' q̄ lucas ideo post baptismū incipit genealogiā christi et nō ante: ad innuendū q̄ p baptismū fiunt homines de genealogia ihesu christi: matthęus aūt ꝛncipio ponit eā: vt ostenso de qua stirpe natus est christus/patefaceret legem ⁊ ꝓphetias impletas esse in eo. Unde Eccl'.xxxvj.c. Suscita ꝓphationes quas locuti sunt in nōle tuo ꝓphetę ꝓtiores: da mercedez dñe sustinentibꝰ te: vt ꝓphetę tui fideles inueniant'. Ad secundum dicim' q̄ lucas texit spiritualē genealogiā christi q̄ incipit a baptismo quę est ascēsus in deum: matthęus vero texit carnalem christi generationē quę est descēsus. Ad tertiū dicimus/q̄ lucas vsq; ad adam extendit generationem christi: ad innuendū q̄ nō solum filij abrahę: id est iudęi: immo et omnes filij adam/ id est tam iudęi q̄ gentiles possint fieri filij dei: et ascendere cum christo ad deum per baptismū. Unde Joh.j.a. Quotquot receperūt eum dedit eis potestatē filios dei fieri: Matthęus vero qui carnalem christi generationē texit ⁊ iudęis ꝓdicabat/vsq; ad abraam tm̄ extendit generationem christi a quo incępit discerni generatio iudęorum. Ad quartū dicimus/q̄ per spiritualem generationē quę incipit a baptismo/ducimur ad verum esse: ⁊ ideo lucas vtitur verbo essendi: sed per generationē carnalem descendimus a vero esse: ⁊ ideo matthęus vtitur verbo generandi. Ad quintū dicimus/q̄ dominus voluit baptizari quadruplici causa. Prima/vt tactus

Matth.3.c Marci.1.a Joh.1.d. — a cerē. Factū ē aūt cū baptiçaretur: ꝛ
b rex ois pplꝰ ⁊ iēsu baptizato
f dit spūssctūs i corpāli specie

Matth.3.d Marci.1.a Joh.1.d — ꝛ orāte: aptū ē cęlū: ⁊ descendit spūssctūs i corpāli specie

Exo.12.a. — Al.teum

Triplex area mystica

Pō.145.

Pō.107.

Mystice

Multiplices ꝙstiones circa baptismū christi ⁊ eius genealogiam ab euāgelistis descriptā

Quare dñs voluit baptizari

Mystice

Pō.54. Pō.50.

Quid spūssctus operet

Pō.103.

Ꝓphetie impletę in baptismo christi

Verbo. Joh.xv.a. Et vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut' sum vobis ꝛc̄.
Aqua. Joh.iij.a. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu ꝛc̄.
Spiritu.s. codē.c. Act'.j.a. Johānes baptizauit aqua ꝛc̄.j. Cor'.x.a. Omnes in moyse baptizati sunt ꝛc̄.
Ignē tribulatiōis. Esa.iiij.b. Auferā sordes filiorū israel in spiritu iudicij ⁊ cōbustionis: alia littera.
Mortem id ē martyriū. J.xij.f. Baptismo habeo baptizari ⁊ quomō coartor ꝛc̄. Ibidem Chryſ. Quale peccatū in morte dimittit/scit qui intelligit ꝓ quali peccato introducta est mors. e ¶Et descēdit spūssanct'. i. signū spūssancti. s. colūba. Ab instanti em̄ cōceptionis habuit plenitudinem gratiarū. Unde motus verbi columbę tm̄ conuenit. Mota spūs descendēs septē facit. Ventē renouat. Pō. Emitte spiritū tuū ⁊ creabunt'. i. renouabunt'. Item a seruitute liberat. ū. Cor'. iij.d. Ubi spūs dñi ibi libertas. Itē infirmū adiuuat. Roma. viij.e. Spūs adiuuat infirmitatē nostrā. Itē deo reconciliat. Unde Gen. viij.b. Columba reportat ad arcā ramum oliuę. Item gemitū suscitat. Roma. viij.e. Spūs postulat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibꝰ. Itē ad cęlū eleuat. Pō. Quis dabit mihi pennas sicut colūbe ꝛc̄. Item cor mundat. Pō. Cor mundū crea in me deus ꝛc̄. Ideo dicit Apocal.j.b. Gratia vobis ⁊ pax ab eo qui est ⁊ qui erat ⁊ q̄ venturus est: ⁊ a septē spiritibꝰ qui in conspectu throni eius sunt. Nota statutū est vt nullus baptizet in die epiphanię nisi in necessitate/ ꝓpter hereticos qui dicebāt tunc solū venire spiritūsanctū. f ¶Corporali specie. Chryſ. Non in natura/sed in specie columbę. Non em̄ fuit incolūbatus/nec aliter fuit spūssanc'. in illa colūba q̄ in ꝙlibet alia creatura/sed ad aliud: fuit vera

℣ columba nō ficta

columba non ficta. Unde Interliñ. Quia ſpiritusſanctus diſciplinę effugiet fictum ꝛc. Baſ. l. b. a ¶Sicut columba in ipſum. In natura enim diuinitatis a mortalibus non poteſt videri. Et nota q̄ in apoſtolos deſcendit ſpiritusſanctus in linguis ignei: in chriſtum autē in ſpecie columbę: quia in apoſtolis erat aliquid purgandū ꝛ illuminandum: ſed in chriſto nihil ſellis aut defectus erat. Quęrit etiam quid factuꝫ ſit de illa columba vel vnde venerit. Et dicimus q̄ tunc de nouo creata fuit/ et exple/ Alt. ꝛcōplacui to miniſterio ſuo in ꝑiacentē materiā redacta: ſicut ſtella quę duxit magos. Sed quare hoc? Et dicimus q̄ duplici ratione fuit redacta in ꝑiacentem materiam. Prima ne ab hominibus adorarer: ſicut Alt. ꝛputarer iudęi ſerpētem eneum adorabant: ꝓpter quod ęcęchias fregit illū. iiii. Reg. xviii. a. Secunda ad oſtēdendum q̄ ad hoc ſolum creata fuit/ ꝛ fuit vera columba/ nō phantaſtica/ ad ſigni/ Mozaliter Columbe pro/ priatates. ficandum q̄ nihil fictum fuit in chriſto. Mozaliter: In iſto ſignificat q̄ in illos deſcendit: immo eſt ſpiritusſanctus q̄ habent columbę ꝓpietates. Quarum prima eſt q̄ caret felle: ſecunda q̄ nō ledit ozem: tertia q̄ nō nocet vngue: quarta q̄ puro grano paſcit: quinta q̄ alienos nutrit pullos vt ſuos: ſexta quia gemitū habet ꝓ cantu: ſeptima quia reſidet ſuper aquas/ vt vmbra viſa fugiat accipitrem: octaua quia gregatim volat: nona quia in petra nidificat: decima quia cito volat. In primo cōmendat manſuetudo: quę omnem amaritudinem pellit a corde. Heb. xii. d. Ne qua radix amaritudinis ſurſuz germinās impediat. Seruat etiā coꝛ in ſua dignitate. Unde Gregoꝛ. Manſuetudo imaginē dei in nobis ſeruat/ quā iracundia diſſipat. Job. v. a. Virū ſtultū interficit iracundia: Et ibi in Glo. ſa Greg. In ſecūda cōmendat modeſtia: quę eſt oris cuſtodia/ ꝛ omne verbum malum intrare vel exire non ſinit. Eph. iiii. g. Omnis ſermo malus de oze veſtro non procedat. In tertia cōmendat innocentia/ quę cuſtodit manus ab omni iniuria et Pſ. 36. nocumento. Pſ. Cuſtodi innocentiā et vide equitatem. De Pſ. 23. his tribus dicit in Pſ. Quis aſcendit in montē domini: aut quis ꝛc. In quarta cōmendat fragilitas ſiue parſimonia. Eccl. xxxi. b. Utere vt homo frugi bis quę tibi apponunt. In quinta cōmendatur charitas quę aliena bona diligit tanq̄ ſua. Leuit. xix. d. Diliges ꝓximum tuū ſicut teipſum. In ſexta cōmendatur luctus ꝓ peccatis tam ꝓpriis q̄ alienis/ qui mutabitur in gaudium. Prouer. xiii. b. Coꝛ quod nouit amaritudinem animę ſuę ꝛc. Matth. v. a. Beati qui lugent. In ſeptima cōmendatur ſtudiū ſine meditatio ſcripturarum. Cant. v. c. Oculi eius ſicut columbę ſup riuos aquarum. Prouer. iii. a. Fili mi ne obliuiſcaris legis meę. In octaua cōmendat ſocialitas ſiue cōcoꝛdia. Eccl. xxv. a. In tribus beneplacitum eſt ſpiritui meo: quę ꝓbata ſunt coꝛam deo ꝛ hominibus: cōcoꝛdia fratrū ꝛ amoꝛ ꝓximoꝝ ꝛc. In nona cōmendat memoria dominicę paſſionis. Hiere. xlviii. c. Eſtote ſicut columba nidificans in ſummo oze foraminis. Eſa. ii. c. Abſcōdere in foſſa humo a facie timoꝛis domini. In decima cōmendat contempla Pſ. 54. tio ꝛ deſideriū eternoꝝ. Pſ. Quis dabit mihi pennas ſicut columbę ꝛc. b ¶Et voꝛ de cęlo facta eſt/ dicens: c ¶Tu: nō iohannes. d ¶Es filius meus/ conſubſtātia/ Pſ. 2. lis. e ¶Dilectus. Pſ. Dominus dixit ad me: filius meus es tu ꝛc. f ¶In te cōplacuit mihi: id eſt in quo placitum meum hominibus oſtendi. Beda. id eſt placitum meum cōſtituiſti: id eſt per te facere conſtituꝫ quod mihi placet. Uel/ Cōplacuit mihi: id eſt omnino placuit mihi: quia nihil mali in eo fuit. Et dicit hoc ad differentiaꝫ aliorum qui non omnino placent: quia etiam in angelis ſuis repperit ꝓuitatem: Job. iiii. d. Alia littera ē: Cōplacui. Et hoc videt velle Glo. Am broſij. Nō altera in filio ſed ſua laudat. q. d. quęcunq̄ habes tu mea ſunt: Joh. xvii. b. Et loquit hęc Glo. ad ſimilitudinem artificis: qui ſibi placet vel diſpliceꝫ in imagine bene vel male Gen. 6. b compoſita. Ire/ in te complacuit mihi/ ſed in adam diſplicuit. Unde poſtea dixit: Pęnitet me feciſſe hominem ꝛc. Sequit: g ¶Et ipſe ieſus erat incipiens quaſi annoꝝ triginta: id eſt erat triginta annoꝝ: quaſi incipiēs tricesimū ꝓximū annū: quod dicit: quia de tricesimo ꝓximo anno iam habebat tredecim dies: ita exponit Aug⁹ ꝛ Chryſ. Alii expoſitoꝛes dicūt q̄ erat incipiens quaſi triginta annoꝝ: id eſt quaſi incipiens tricesimū annum: q̄ habebat vigintinouē annos plenos ꝛ de tricesimo tredecim dies. Scōm primā opinionē ꝛdicauit chriſtus duobus annis ꝛ dimidio: vt dicaꝫ di midius annus illud tēpus quod eſt ab epiphania vsq̄ ad paſcha. Uoluit aūt dominus anno tricesimo baptizari: miracula operari: ꝛdicatiōis officium inchoare/ duplici ratione. Prima ꝓpter myſterū ſignificationem. In triginta eñ ſunt ter decem: in ternario ſignificat fides ꝛ noticia trinitatis: in decē denarius mādatoꝝum. In hoc ergo oſtēditur q̄ ille qui nititꝫ ꝛdicare debet habere noticiam trinitatis ꝛ decalogi operationē. Unde ꝛ ioſeph tricesimo anno recepit egypti gubernaculum: ꝛ ecechiel ꝛdicationis officium: ꝛ dauid regnum. Secunda ratio eſt ꝓpter noſtrā inſtructionem: vt. ſ. ante virilem ętatem nemo audeat aſſumere officium ꝛdicationis. Unde Deut. xv. d. Non operaberis in primogenito bouis. Dic ergo numerus ad noſtram inſtructionem ponit: vt infra/ docendi cathedram aſcendere non ꝛſumamus. Dic eñ numerus obſeruatus eſt in leuitis: poſt legē in ꝓphetis: niſi forte aliqui infra hunc numerū ꝓphetauerūt diſpenſatoꝛie: vt Hieremias. i. b. Et Daniel. xii. c. Obſeruat eſt etiā i tēpoꝛe gratię in filio dei: qui ante hunc numerum noluit baptizari. h ¶Et putabat/ vel/ putaret filius ioſeph. Sic cōſtrue litteram. Ieſus erat incipiens quaſi annoꝝ triginta. Ieſus dico/ Filius ioſeph vt putabat: id ē ꝓm opinionē hominū. Amb. Quia natura non erat ſed putabat: q̄nia maria eum genuit quę deſponſata erat ioſeph. Et dicit Beda: Nō per mariā quę vere genuit: ſed per ioſeph q̄ alienus eſt a generatione texit ordo generationis. Alienus ſupple ꝓm rectam lineā. Sed quare nō texit per ioachim patrem marię qui nō erat alienus ab eius generatione? Quia ſic q̄ feminā texeret: q̄d nō eſt cōſuetū. Unde Amb. In generationibus nomē viri ꝛ ꝓſona queritꝫ: quę etiā in ſenatu ꝛ in reliquis curiis ciuitatū generiꝫ aſſerit dignitatem. i ¶Qui fuit heli: qui. ſ. ioſeph fuit filius heli. k ¶Qui. ſ. heli: l ¶Fuit/ filius: mathat. Ita ꝓcedendum ꝛ intelligēdum vbiq̄. Mystice Mystice/ autem ſicut dicit Aug⁹ de cōſen. euang⁹. Qui fuit ꝛc. Iſtud/ qui: ſemper refertur ad chriſtum: ꝓm interꝓtationes nominū. i ¶Qui fuit heli: id eſt deus meus: ꝛ ſic de aliis. Interꝓtationes ergo nominū non ſunt ibi poſitę q̄ ibi aliq̄d operentꝫ quantū ad litteram: ſed ne ignorent/ ꝛ vt myſtice ꝛponantꝫ de chriſto. Quantum autē ad litterā nota q̄ duo euāgeliſtę teſtent genealogiā: lucas ꝛ matthęus. Matthęus vtit verbo generationis. ſ. hoc verbo/ genuit: vt hoc ipſo oſtendat q̄ nō ponit filios niſi ꝓm veritatem generationis. Lucas vō non eſt vſus verbo generationis/ ſed hoc verbo/ fuit: vt ꝑ hoc oſtendatur/ quia nō tm̄ ponit filios ꝓm/ ꝓpinquitatem generationis/ ſed etiam filios adoptiōis. Et nota q̄ ab abꝛaam vſq̄ ad dauid nulla eſt differētia in patribus ab vtroq̄ computatis: a dauid autē vſq̄ ad chriſtum differentia: quia matthęus tm̄ ponit filios naturales: lucas mixtim naturales ꝛ adoptiuos. Et nota q̄ filii adoptiui large accipiunt in Glo. vt ſub eis in/ Judenk filii ꝓm legem. Dicit eñ tribus modis filius. ſ. filius Fili⁹ trib⁹ modis dicit naturalis: filius ꝓm legem: filius adoptionis. Et nota q̄ filii ꝓm legem vel legales dicebant filii ſuſcitati a fratrib⁹ ſine ſemine defunctis fratribus. Si quis eñ non relicto ſemine decederet/ frater tenebat ſuſcitare ei ſemē: ꝛ filius quē gignebat nō dicebat filius ei⁹/ ſed filius fratris defuncti ꝛ ſuccedebat i eius hęreditatē. Filii aūt adoptiui dicūt adoptati i hęreditatem: ꝛ poſſunt adoptari etiā extranei. Ire alia differentia. Lucas ideo ponit plures q̄ matthęus: q̄ texit genealogiā ꝑ alias ꝓſonas: ꝛ potuit eſſe vt illi quos cōputat matthęus diuti⁹ viuerent ꝛ tardius generarēt: illi quos cōputat lucas non tādiu viuerent ꝛ citius generarēt: vt ſi duo fratres ſunul ducāt vxorem/ poteſt fieri vt alter diutius viuat ꝛ differat gignere vſq̄ ad ſenīū: ita q̄ filius quē genuit alter ꝓius gignat alium filiū q̄ iſte gignat. i ¶Qui fuit heli. Interliñ. de verbis aphꝛicani ſumpta: ꝓm legem filius heli: ꝓm carnem filius iacob. k ¶Qui fuit mathat. Nota ergo q̄ vt dicit aphꝛicanus: mathan ꝛ mathat fuerūt fratres ꝛ habuerūt vxoꝛes heſta nomine: de qua mathan ꝓius genuit iacob ꝛ mortuus ē ſine ſemine: q̄ ꝓpter vnicū filiū nō dicebat quis relinquere ſemen. Un Deut. xxv. a. pluraliter dictū eſt. Si ꝙs moꝛiꝫ ſine liberis: ſuſcitet ei ꝓpinquioꝛ ſemē. Defuncto mathā: mathat frater ei⁹ de eadē vxoꝛe ſ. de heſta genuit heli: ꝛ ita fuerūt fratres vterini heli ꝛ iacob. Heli vō accepit vxoꝛē ꝛ moꝛtuus eſt ſine ſemine. De eadē vxoꝛe iacob frater ei⁹ genuit filiū ioſeph: ꝛ ita ioſeph fuit filius iacob naturalis: filiꝰ heli legitim⁹. ſ. ꝓm legem.

¶ Qui fuit leui,

A ¶ a ¶Qui fuit leui. Quere alibi interꝓtationes nominum. b ¶Qui fuit melchi/ q̄ fuit iamne/ q̄ fuit ioſeph/ qui fuit mathathie ꝛc. vſq̄ ibi. qui fuit ioſeph. Nota Glo. Amb. Quattuoꝛ genera ꝺtutū (large vō ꝑ ꝺtus) cognoſcim⁹ fuiſſe in ꝛtuoꝛ filiis iacob. ſ. leui/ ſimeon/ iuda/ ioſeph: quoꝝ iſti poſteri ſūt. i. poſt ꝙs iſti de q̄b⁹ ꝑ fit mētio fuerūt. Nō eñ iſti de q̄b⁹ hic fit mentio fuerūt filii iacob niſi iudas ſolus. In iuda ꝑ figurā dñice paſſionis myſterii prophetū eſt, q̄ſ formā benedictionis q̄ vſus ē iacob i eū bñdictiōe. † Gen. 49. b. Dixit eñ ſic: Juda te laudabūt frēs tui. Et tandē ſubiūxit: Pallii ſuū tinget in ſanguine vuę ꝛ alligabit pullum ad vitē. Et in his ꝑbis ꝓpheta ē paſſio chriſti. In ioſeph/ caſtitat⁹ exēplū: quia noluit cōſentire dñe ſuę: Gen. xxxix. b. In ſimeone vindicta leſi pudoꝛis: Geneſ. xxiii. d. In leui officium ſacerdotii: Numeri. iii. De q̄ eñ genere fuerunt ſacerdotes: Nō eñ tantoꝝ noſa patriarchaꝝ lucas ꝛtermittēda putauit/ vt q̄ vn⁹ oīa ē chriſt⁹. i. ꝑ oīa hic ſignificat⁹/ vel habens oēs has virtutes. In ſingulis q̄ṡ maioꝛib⁹. i. in patriarchis a q̄bus deſcēdit/ genera ꝺtutū diuerſa ꝑcederēt. i. ꝓfigurarēt. c ¶Qui fuit iona/ q̄ fuit heliachim/ q̄ fuit melcha/ q̄ B fuit menna/ q̄ fuit mathatha/ q̄ fuit nathan/ qui fuit dauid. Nota q̄ vtrūq̄ cōgruit myſterio. ſ. q̄d matthę cōputat ꝑ ſalomonē/ lucas ꝑ nathan: q̄ ꝑ hoc oſtendit chriſt⁹ fuiſſe ꝛ de tribu regia ꝛ de ſacerdotali. Salomon enim fuit rex ꝛ natha, ꝓpheta: ꝛ ita q̄dāmodo ſacerdos: q̄ quandā affinitatem habēt ꝓphetia ꝛ ſacerdotiū. d ¶Qui fuit ieſſe/ qui fuit obeth/ q̄ fuit booz/ q̄ fuit ſalmon/ qui fuit naaſon/ q̄ fuit aminadab ꝛc. vſq̄ ibi: q̄ fuit cainan. Nota q̄ lucas hic ſequit editionē Septuaginta/ nō hebraicā veritatem. In Geñ. xlvi. b. legit⁹ q̄ arphaxat genuit ſela vel ſale/ nullo intēpoſito: hic aūt interponit cainan. Idem habet. i. Paral. i. b. e ¶Qui fuit arphaxat/ qui fuit ſem/ qui fuit noe/ qui fuit lamech/ qui fuit mathuſale. De mathuſale creditur hebꝛei q̄ poſt diluuiū virit duodecim ānis: Fabuloſū tñ videt cū in arca ſaluat⁹ nō ſit/ vbi nō ſunt ſaluandi niſi tm̄ octo animę. Pōt tñ eſſe myſticū/ licet falſū ſit. Un Amb. Oꝛ āni mathuſale ylera diluuiū numeranf: licet falſo ſupple/ ſignificat chriſtū/ cui⁹ vita ętatē neſcit. f ¶Qui fuit enoch. Nota q̄ cū aſcēdat lucas a chriſto baptizato vſq̄ ad deum/ ponit enoch in ſeptuageſimo gradu: vt ꝑ hoc myſtice ſignificet: q̄ ſicut enoch trāſlatus ē viuus in paradiſū ꝛ ibi requie fruit vſq̄dū in fine ad ęternā beatitudinē trāſferaf: ſic baptizati in morte a coꝛpoꝛe abſoluti in requiē trāſferunf: q̄ ſignificat ꝑ ſeptuagenariū. Septuagenari⁹ eñ ſurgit ex ſeptenario ꝛ denario: iſtoꝝ ſignificat illoꝝ requiē q̄ hic implent decalogū. g ¶Qui fuit iareth/ qui fuit malaleel/ qui fuit cainan/ qui fuit enos/ qui fuit ſeth/ qui fuit adā. Beda. Seth poſteriꝰ⁹ filiꝰ⁹ adę nō ſilet. Cōtra. Geñ. v. a. Bdā poſt ſeth genuit filios ꝛ filias. Sol. Nō ſunt notati: de iſti⁹ pgenie fuit noe q̄ ſaluat⁹ ē in diluuio. Tota pgenies cain diluuio perūt. h ¶Qui fuit dei Nota q̄ vtroq̄ oꝛ filiꝰ⁹ dei ꝛ chriſt⁹ ꝛ adā: ſed alter ꝑ naturam: alter ꝑ creationē. i. adā/ qui oꝛ filiꝰ⁹ ēt: quia nō habuit hominē patꝛē/ ſed de terra materialiter cōditus. Oſee. xi. b. In funiculis adā trahā eos: in vinculis charitatis. Lucas texit longum funiculū/ ꝛ incipit a capite. i. chriſto. j. Coꝛ. xv. f. Qualis ēre⁹: tales terreni. Joſue. ii. d. Funis coccine⁹ in feneſtra ſaluauit domū. Mos aūt debem⁹ eſſe fūabuli. i. imitari iſtos ſctos patres q̄ in hac genealogia recitati ſūt. Eccl. xliii. b. Oēs iſti in generationib⁹ gētis ſue gloriā adepti ſūt. Et. j. Laudē eoꝝ nūciet eccliа. De aliis oꝛ Eſa. v. c. Uę q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculis. Prouer. v. d. Et funib⁹ peccatoꝝ ꝛc. Pſ. Funes peccatoꝝ ꝛc. Nota gloſa Bedę: q̄ legit poſt genealogiā. Glo. Matthęus q̄ regiā inſtituit in chriſto inſinuare ꝓſonā ꝛc. In hac gloſa ſignificat triplex differētia inter genealogiā traditā a matthęo ꝛ traditā a luca. Prima ē: quia matthęus ponit tm̄ q̄draginta ꝓſonas/ ꝛter chriſtū/ iechonia ſemel cōputato: vel q̄dragintaduas chriſto cōputato ꝛ iechonia bis ꝓm aliam opinionē: lucas vero ſeptuagintaſeptē. Secunda: q̄ matthę⁹ cō/ putat deſcēdendo: lucas vō aſcendendo. Alt. ꝛtabrag Tertia: q̄ matthęus cōputat a dauid ꝑ ſalomonē: lucas vō ꝑ nathan q̄ fuit filiꝰ⁹ dauid adoptiu⁹. Bene aūt matthę⁹ ſub q̄dra genario texuit chriſti generationē: quia hic numer⁹ figurat locuꝫ ꝛ tēpus militię chriſtiane. Componit eñ ex ꝛternario ꝛ denario: q̄ternarius locū ꝛ tēpus exprimit. Locum. i. q̄ttuoꝛ partes oꝛbis: in q̄rū qualibet deo militat ab aliquibus. Tēpus. i. q̄ttuoꝛ partes ānі ꝑ quas vniuerſitas voluit: ꝛ ſic q̄ternarius notat q̄ vbiq̄ ꝛ ſemꝑ deo militatur. Denarius ſignificat arma militantiū. i. decē ꝓcepta/ q̄bus armant chriſti milites cōtra diabolū. Quia g̃ matthę⁹ chriſtū deſcēdiſſe oſtēdit vt eſſet dux nr̄e militię: ideo ſub q̄dragenario ei⁹ generatiōnē cōprehendit. Ideo aūt deſcēdēdo/ vt oſtēdat chriſtū ꝓpter peccata noſtra deſcēdiſſe. Ideo vō q̄ ſalomonē/ vt oſtēderet chriſtū eſſe de regia tribu. Et ꝑ hoc etiā innuit chriſtum ꝓpter D peccata noſtra deſcēdiſſe: q̄ ex eo innuit: quia dauid peccauit in matre ſalomonis: nō q̄ eū genuit: iam eñ eam cōfouerat ſed ꝓius. Ecce habes tria q̄bus differt matthęus a luca. Modo cōſidera tria alia in q̄bus differt lucas a matthęo. Lucas ponit ſeptuagintaſeptē/ quo numero olim peccatoꝝ remiſſio deſignat: ſurgit eñ ex vndenario q̄ eſt trāſgreſſionis numer⁹/ q̄ denariū trāſcēdit: nec vſq̄ ad duodenariū pducit: ꝛ ex ſeptenario q̄ ē numer⁹ vniuerſitat⁹. Cōſtat eñ ex ꝛternario q̄ ad coꝛpus referꝛ/ ꝓpꝛ ꝛtuoꝛ elemēta/ ꝛ ternario q̄ referꝛ ad animū/ ꝓpter tres vires ei⁹. Sic g̃ ꝑ hūc numerū pcoꝝ remiſſio intelligit. Matth. xviii. c. Nō dico tibi vſq̄ ſepties ſz vſq̄ ſeptuageſieſ ſepties. Ideo etiā lucas cōputat aſcēdēdo/ vt oſtendat q̄ accepta remiſſione pcoꝝ i baptiſmo fit aſcēſus ad deū. Ideo vō q̄ nathan/ vt oſtendat chriſtū eſſe de genere ſacerdotali: et vt inſinuet q̄ chriſt⁹ venit nobis nūciare pcoꝝ remiſſionē/ ſic nūciauit nathan dauid/ dicēs: Trāſtulit de⁹ a te peccatū tuū. 2. Reg. xii. d Hęc in iſta Glo. inuenies: ſed nō ita ſeriatim. Modo, pſcēdre Glo. Matthęus q̄ regiā inſtituit ꝛc. j. Preter ipſum chriſtū/ q̄dragintа hoies: iechonia. ſ. ſemel cōputato. Iſtud tēpus. i. penitētię: ꝑ laboꝛioſā diſciplinā. i. ꝑ laboꝛē militię chriſtiane. Hecq̄ eñ q̄dragintaduę: Aduerſaf aliq̄ opinioni q̄ dicit matthęū poſuiſſe q̄dragintaduas generationes: q̄d videtur ꝓpter tres ꝛterdenas: ꝛ verū ē ſi iechonias bis numerēt ꝛ chriſt⁹ ibi numerēt: ſed intellige eundē iechoniā bis poſitū/ ꝛ crūt q̄dragintaduę ſi chriſtū numeres. Qui eñ faciunt q̄dragintaduas intelligunt duos iechonias: vt q̄d oꝛ: Joſias genuit iechoniā: intelligaf de patre: q̄d aūt ſequit: Jechonias genuit ſalarhiel/ nō intelligat de ſimilo iechonia/ ſz de filio ei⁹: q̄d alibi in tota genealogia nō ꝓtingit. Un. i. ad idē ſignificādū/ ieiunii ꝛc. In quo. i. in deſceſu ſignificat ſuſceptio pcoꝝ nr̄oꝝ. i. pgnie, ꝑ peccatis nr̄is. Si eñ ita exponeres vt diceres: nr̄oꝝ pcoꝝ tollens oꝛ: nullā haberes differētiā inter matthęū ꝛ lucā. Jā ſequꝛ expoſitio ꝓm lucā. Qui rāḡ vitulus. i. rāḡ ille cui cōgruit vitulina facies. In cui⁹ matre. i. berſabee. ii. Reg. xi. a. Per cui⁹ nominis ꝓpheriā: id eſt nathan. Aliqui innitentes huic verbo dixerunt hunc nathan qui in genealogia ponitur non eſſe ꝓphetam: ſed alium nathan quem genuit dauid oꝛ berſabee.

¶ q̄d tamē inuenit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ qō tā inuenīt in libro Regū. Unde sic dixerūt. Ascēdit ad dauid ꝑ nathan: nec subsequēt ait ꝑ quē ꝓphetā: sed ꝑ cui⁹ nomīs ꝓphetā: ꝑ qō innuit hunc ꝑ quē ascendit nō esse ꝓphetā/sed nomine ꝓphetę appellatū. Sed hic expone: Per cui⁹ nois ꝓphetā. i. ꝑ quē, ꝓphetā sic nominatū deus pcm̄ illi⁹ ꝙ piauit. ii. Regū. xii. d.

Quo in vineā christi cōducti sūt: Matth. xx. a. Et est hic simplex relatio: qz denarius ꝑ ꝛ̄m accipit. Carne sacerdotis. i. christi. Ihte numer⁹. i. septuaginta/septez ꝛc̄. Itē Glo. Bede.

Si intelligamus ꝛc̄. Nota qz hic numerus. s. q̄dragintaduo/surgit ex senario ꝛ septenario: ꝛ ideo significat ꝑsens tempus quo ecclesia laborat. Senarius em̄ ptinet ad laborē quē sustinet ecclesia/dū in terris militat. Septenari⁹ ad sabbatū/ cui⁹ spe laborat. Et nota ꝙ idē significatū est ꝑ quadragintaduas mās̄iones/ꝑ quas venit populus dei in terrā ꝓmissionis. Sicut em̄ postq̄ ventū est ad ultimā: id est quadragesimāsecundā mansionē/agtus est iordanis/ꝛ duce iosue victis hostibus intrauit pplus dei terrā ꝓmissionis: Sic postq̄ ventū est ad quadragesimāsecundā generationē post abraam: cui⁹ tpe genus humanū egressum est de ęgypto. i. de tenebris infidelitatis/christo duce veniente in carne/apta est ianua cęli ꝑ baptismū: q̄ significat ꝑ iordanē. Infra. Sub eiusdē numeri sacramento: id est sicut significat ꝑ dictum numerū. s. per quadragintaduo. Leti fluuium: id est torrentem mortis.

i Esus aūt ꝛc̄. Mar- Expositio Ca. IIII
rata christi generatione atq; baptismo: narrat conseq̄ter lucas christi tēptationē a diabolo/ꝛ eius ꝓsecutionē a iudęis: eiusq; beneficia impensa iudęis tā in doctrina q̄ in miraculis operatis. Diuidit aūt hoc capitulū in quattuor partes. In prima agit de christi tēptatione. In secunda de christi eruditione: quomodo. s. in synagoga legit esaiā: docēs ꝓphetią lectā in eo impleri: ibi: Et regressus est iesus in virtute ꝛc̄. In tertia de eius ꝗcipitatione: id est quomō iudęi dure runt eū in montē/vt ꝗcipitarent eū: ꝙ ipse aufugit: ibi: Et repleti sūt oēs in synagoga ira ꝛc̄. In quarta de curatione demoniaci/ꝛ socrus petri ꝛ multorū aliorū: ibi: Et in synagoga erat homo habēs demoniū ꝛc̄. Dicit ꝙ: b ¶Regressus est a iordane: tā baptizatus. c ¶Et agebat in desertū: ꝑm historiā qō est inter bierusalē ꝛ hiericho: in quo spoliatus ꝛ vulnerat⁹ ille qui incidit in latrones. Luc. x. c. Mystice: id est adam: in quo significat ꝙ ad sanandū adam venit dominus. d ¶A spiritu. Satis patet a quo spiritu: ex eo ꝙ in ꝓmo dictū fuerat: Plen⁹ spiritusancto. e ¶Dieb⁹ quadraginta/naturalibus. f ¶Et tēptabat a diabolo: Et nihil mānducauit in diebus illis: In quo significat ꝙ testimoniū ei perhibent lex ꝛ ꝓphete: quia moyses ꝛ helias tantū iciunasse leguntur. Moyses: Exo. xxxiiii. d. et. xxiiii. d. Helias. iii. Regū. xix. b. b ¶Et cōsūmatis illis esurijt: qō nō legit de moyse vel helia/qui tantundē iciunauerunt: qz dīs eos suo alloquio sustētabat. Moraliter: c ¶Et agebat in desertū a spiritu. Post baptismū ductus est in desertū dominus: ad significandum ꝙ qui ingrediunt desertum religionis/ꝓius debent a peccatis mūdari. Et sicut dubium fuit aliquibus quo spiritu dominus ducerē in desertum: sic potest de multis dubitari. Quidam em̄ aliquādo intrant claustrum aliquod/vt ventrem impleāt: Tales ducuntur a spiritu phytonico: De quo Esa. xxix. b. Et erit quasi phytonis de terra vox tua: ꝛ de humo mussitabit eloquiū tuū. Alij intrant ex ambitione vt promoueant: tales agitātur a spiritu baal. Alij intrant vt laudent: Tales ducunt a spiritu inanisglorię. Alij vt agant pnitentiam ꝛ deo seruiant liberius: Hi ducuntur a spiritusancto. Et nota matthęus dicit: Ductus est iesus i desertum. Lucas. Marcus: Expulit eum spiritus in desertum. Lucas. Agebat in desertu a spiritu. Isti ducunt: qui sponte intrant solo amore/vt sponsi oculis et amplexibus pfruantur. Osee. ij. c. Ducā eam in solitudinē ꝛ ibi loquar ad cor eius. Illi cōpelluntur: qui infirmitate cogente vel timore mortis intrant: Et hoc etiam est a spiritusancto. Pū. Multiplicate sunt infirmitates cōrū ꝛc̄. †Augustin⁹. Fęlix necessitas quę ad meliora compellit. Illi agitantur a spiritu: qui intrant admoniti ab alijs: quod etiam est a spiritusancto. Act. ix. a. Vade in ciuitatem ꝛ ibi dicet tibi quid te oporteat facere. f ¶Et tem

Mt. ii spiritu in desertum

Pū. 15. Mt. †Bernā.

a Esus aū- Ca. IIII
i tem plen⁹ spiritusancto
b cto rēgressus est a iordane: et agebat in desertu
c ā spiritu diēbus quadraginta/et temptabat a diabolo.
f Et nihil mānducāuit i dieb⁹ illis: ꝛ ꝓsūmātis illis esurijt.
g Dixit aūt illi diabolus: Si ℣ filius dei es/dic lāpidi huic vt panis fiat.

Dat. 4. a
Marci. i. b

Tēptatio ſic trib⁹ modis

Pū. 25.
Pū. 94.
Gen. 3. a.

h

Pū. 32.

Moraliter

Moraliter: Sepe ꝓponit diabolus istam temptationē de gula religiosis. l ¶Dic lapidi huic vt panis fiat. q. d. diu laborasti/multum iciunasti: iam perfecisti pnitentiam/ne cesse est aliquando recreari/aliter deficeres. Sic nititur diabolus sub quadam specie discretiōis vel necessitatis ingerere vitium voluptatis: vt dicit Gregorius: ꝛ rigorē disciplinę claustralis cōuertere in mollitiē. Nō satis bn̄ significatur est. iii. Regū. xxi. a. quia achab voluit vineā naboth cōuertere in hortum olerū. Et hoc est qō dicit Esa. xxix. f. Adhuc in modico ꝛ in breui cōuertet libanus in chermel: qō interꝑtat mollis vel tenellus: Ꝓcipuę in diebus festiuis suggerit lapidē. i. pnitentię asperitatem cōmutari in mollitiē causa honestatis vel societatis. Unde et iudęi petierunt a pilato/ne corpora crucifixorum remanerent in cruce i die festo. Hoc bene faciūt multi: quia quantulācunq; pnitentiam faciant in alijs diebus/ in festis deponūt corpora sua de cruce. Et nota ꝙ dicit/dic: nō dicit fac: quia multotiens facit adhuc dici de aliquo frustō panis: vtinam fieret hoc frustum salmonis. Item dicit/panis/ nō carnis: q. d. bene potes hoc facere: quia nō est peccatū comedere panē. Potest etiā in bono itelligi: qō diabolus dixit/ nesciens sicut caiphas discipulus eus. l ¶Dic vt lapideo: id est gētiles vel quicūq; alij peccatores duri ꝛ lapidei:

✳ Panes fiant

ptabat a diabolo. In quo notat ꝙ ꝑficientibus in bonū insidiat ꝛ inuidet diabolus: Unde Eccl. ii. a. Fili accedēs ꝛc̄. Itē nota ꝙ dīs nō in ꝓncipio: sed quasi in fine pnitētię tēptatus est: sic aliquādo diabolus in ꝓncipio religionis nō tēptat/sed in fine quādo homo credit esse securus: tūc subito immittit temptationē. Gen. iii. c. Ipse insidiabit calcaneo eius. Item nota ꝙ nō tem ptauit eu⁹ diabolus donec i deserto fuit. Gregor⁹. Illos diabolus pulsare negligit: quos se quasi iure ꝓpio possidere sentit. Itē nota: tēptat deus vt ꝓbet. Pū. Proba me ꝛc̄. Gen. xxii. a. Tēptauit de⁹ abraā ꝛc̄. Temptat homo vt sciat. Pū. Tēptauerūt me ꝛc̄. Tēptat diabolus vt decipiat. Act. v. a. Cur tēptauit sathanas cor tuū ꝛc̄. g ¶Et nihil mānducauit ꝛc̄. Chrys. Corpis est ieiunia abstinere a malis. Et infra. Sicut adę mānducatio i nobis: ita christi ieiunia i nobis. Nota tria remedia hic cōsequēter posita: q̄ tangit Amb. in Glo. s. sacramētū baptismatis/ꝓtra originale. Desertū/cōtra ꝓcupiscentiā oculoꝝ. Ieiunū cōtra cōcupiscentiā carnis. Sequitur: i ¶Dixit aūt illi diabolus: q̄ apparebat ꝛ loquebat ei in forma humana. k ¶Si ℣ filius dei es ꝛc̄. Hoc dicebat explorādo: sicut qñ tēptauit euā: Quare ꝓcepit vobis ꝛc̄. Nota ꝙ modū ꝛ cautelā tēptationis. Cuz em̄ triplex sit tēptatio: vniuersę diuinitatis ꝓmittit exploratio. Dicit aūt in his temptationib⁹ exploratio/ꝓmissa cōditio. s. Si fili⁹ dei es. Mouerat quidē diabolus: sicut dicit Amb: ꝙ fili⁹ dei fuit in mūdū vēturū: ꝗz nullatenus ꝙ vsq; ad assūptionē infirmitatis nr̄ę se humiliaret. Explorat ꝙ vt vtrū dei fili⁹ sit agnoscat ꝙ experiētia/ tēptat vt hoiem illū deūciat ꝗcipitando in peccatū. Si em̄ ad eius suggestionē de lapide faceret panē/videret sibi ꝙ de facili traheret eū ad īmoderatū appetitū comedēdi/vel ad comedendū ante tēpus. Sed cū diabolus sic exploret vt tēptet/sic tēptat vt exploret: dīs econtra sic decipit vt vincat: sic vincit vt decipiat. Ecce mirabile genus: fallere sine dolo: decipit non acquiescendo explorationi: vincit nō cōsentiendo tēptationi: ꝛ iaculū ꝓstra repellit clypeo auctoritat⁹. Glo. Mouerat ꝛc̄. Infra. Et deo ꝓficit se credere/qō est exploratis: ꝛ homini conat illudere/qō est tēptantis. Si cōuerteret naturā. i. lapidē in panē. Nota sicut dicit Grego⁹: tribus modis fit tēptatio: suggestione/delectatione/cōsensu. Christus aūt temptat suggestione sola: qz delectatio peccati mentē eius nō momordit: nec illū indignū est tēptari/q̄ occidi venerat/vt sua tēptatione nostras vinceret: sicut sua more nostrā tulit. Un̄ valde vtilis fuit eius tēptatio. Tamē caue ne ꝓpię accipias/in Glo. suggestionē: vt intelligas primū motū: sic em̄ nō posses dicere ꝙ christus tēptatus sit suggestiōe: ipse em̄ nō sensit primos motus. Suggestionē ꝗ large accipe. i. exterioꝛē admonitionē diaboli. Hodo reuertere ad ſram. k ¶Si fili⁹ dei es dic. Sciuit scriptum diabolus: Ipse dixit et facta sunt: Et dicit: l ¶Dic lapidi huic vt panis fiat. Hic temptat de gula.

✳ Panes fiant

Moraliter

Deut. 8. a.

Mt. nō hȝt in mōtez excelsū

Moraliter

Pū. 41.
Pū. 101.

Multi varijs respectib⁹ intrāt claustrū.

Pū. 15.
Mt. †Bernā.

A ℣ Modus etiā tēptatiōis cōgruit diabolo: Ipse em̄ tēptat de lapide: Lapis em̄ duriciā diaboli significat. Job. xli. c. Cor eius indurabit⁹ quasi lapis. b ¶Et respondit ad illuz iesus: scriptū est: quasi tēptatio tua est persuasio: quia agit de cibo corpis/ꝛ nō de cibo mentis: cū tamē scriptū sit/Deut. viij. a.

c ¶Quia non in pane solo viuit homo/totus/sed in oī ꝛbo dei. Sap. xvi. d. Nō natiuitatis fructus pascūt homīes: sed sermo tuus hoſ q̄ in te crediderint ꝛseruat. Ro. xiii. c. Regnū dei nō est esca et pot⁹/ꝗz iusticia ꝛ pax ꝛ gaudiū i spūsctō.

✳ Panes fiant: id est emolliescat ꝛ ecclesię incoꝛpozentur. Et ita factū est. Itez/Dic lapidi huicvt panis fiat. i. asperitas ꝛ duricia pęniten

B tię fiat refectio animę. Pū. Fuerūt mihi lachrymę meę ꝛc̄. Et alibi: Cinerē tanq̄ panem manducabā. Itez/Dic/ vt duricia legis conuertat in mansuetudinē ꝛ misericordiam euangelij. Matth. xi. d. Jugū meū ꝛc̄. Act. xv. c. Hoc est iugū ꝛc̄. Itē/Dic lapidi/superfluoꝛ ędificioꝝ: a ¶Et panis fiat: id est conuertant in refectionē pauperū: quia multi econuerso faciunt: panes pauperū vertunt in lapides ędificioꝝ. Un̄ Habacuk. ii. c. Lapis de pariete clamabit: ꝛ lignū qō inter iūcturas ędificioꝝ est respōdebit: Uę qui ędificat ciuitatez in sanguinibus. Sequit: d ¶Et duxit illū diabolus. Quia nō potest cū diabolus in deserto vincere/ducit eum alibi: vt ipa loci mutatio iuuet ad deiectionē. Qō satis bene significatū ē Numeri. xxiii. b. vbi balach ducebat balaam de loco ad locum/vt malediceret filijs israel. Et notādus est locus in quem ductus est a deserto. s. e ¶In montē excelsū: vt locus cōgrueret tēptatiōi. Similiter multi in montē glatiōis ducuntur: qui in deserto claustri fuerant securi. f ¶Et ostendit illi oīa regna oꝛbis terrę in momento temporis: Ecce tēptatio de ambitiōe. Ostendit: id est sua ostensione ꝗbilit oīa regna mundi: id est quędā de oībus per quę regnat in mundanis. Uel ostensionē intellige cōmendationē mundanoꝝ. q. d. vides ꝗ speciosa ꝛ ꝓciosa sunt ista. Chrys. autē super matheum/dicit se ostendisse: sicut aliquis in eminētioꝛ loco constitutus extendens manū ad aliquā oꝛbis partem dicit: hac est italia/hac grecia/hac palestina. Itez nota: momentū est quadragesima pars hoꝛę. Per momentaneē ergo visionē ostenditur momentanea potestas mundialiū. g ¶Et ait illi/diabolus. h ¶Tibi dabo potestatē hanc vniuersam ꝛ gloriam illoꝝum: id est regem hoꝛū te faciam. i ¶Quia mihi tradita sunt: ad temptandu⁹ de illis. Glo. Hęc de arrogantia dicit: nō ꝙ totus mūdus sit eius: sunt em̄ aliqui boni.

k ¶Et cui volo do illa. Hic mentitus est diabolus: quia oīs potestas a deo est: Ro. xiii. a. Hec est mirum si mentit: quia ipse est mendax ꝛ pater mendacij: Joh. viii. f. l ¶Tu ergo si ꝓcidēs adoraueris coram me/erunt tua oīa: id est tibi subdita. Hoc bene cōgruit: quia auaricia de qua hic temptatio est: est seruitus idoloꝝ: Eph. v. b. m ¶Et respōdens iesus/dixit illi: Scriptuz est/Deut. vi. b. Dominū deum tuuz adorabis/ꝛ illi soli seruies. Attende ꝙ dīs illi caute responderit ꝛ se excusauit ꝛ ipm̄ suggillauit: ac si diceret: Ego sum homo: ꝛ cuilibet rationali creaturę ꝗceptuz est: Dominū deum tuū adorabis ꝛc̄. ꝛ sic tu debes adorare cūctis rationalis creatura: Hec tamē sermonē dirigit ad diabolum. De suggillatiōe dicit Beda in Glo. Dicēs diabolus saluatoꝛ: hęc oīa dabo tibi ꝛc̄. ecōtrario audit ꝙ ipe magis eū adorare debeat. De excusatiōe habes expōsium in alio euangelista. Chrys. In ꝓpriis inuriis esse quēpiam patientē laudabile est: dei autem iniurias dissimulare nimis impiū est. Item Chrys. Deus diuitias dare potest: diuitię deum dare nō possunt. Nota Glo. Bede. Lucas sicut res gesta est exequit/mediam ponens auaritiā: vltimā superbiam/ꝑm motes ꝗsentis temporis: quia superbia post omnes virtutes sequit. Superbia enim prima est recedentibus a deo/vltima accedētiō ad deū. Matthęus nō sequitur ordinem historię: sed temptationum

Deut. 6. b.

Pū. 90.

Moraliter

Matth. 27. c

ade. Sequitur: n ¶Et duxit illum in hierusalem. Chrys⁹ sostom⁹. Dixit apud se diabolus: nō delectatur terrenis q̄ fruitur cęlestibus: ꝛ ideo superatis duabus temptationibus duxit illum diabolus in hierusalem. Sed quomodo permisit se dominus duci? Chrys⁹. In sequēte domino nō infirmitas/sꝛ patiētia est: in ducēte diabolo nō ſtus/sed superbia est.

o ¶Et statuit eū supza pinnaculū templi. Nota quia sacerdotes volentes ꝛdicare populo ascēdebant super pinnaculum templi: id est super deambulatoꝛium/quod erat supꝛtam templi: ꝛ ascēdebāt per gradus in illud. Statuit ergo diabolus illuz super illum locū: vbi multos seduxerat ꝑ appetitū humanī fauoꝛis: vt similiter illū deꝛceret/ estimans ꝙ demulceret euz aura humani fauoꝛis sicut alios. Chrys⁹. Qui gloriat quasi cum̄ summatus/ductus est a diabolo super templū. Et infra: Qui nō timet/non cauet: qui nō cauet/supplantat. p ¶Et dixit illi: Si filius dei es. Hęc est exploratio. r ¶Mitte te hinc deoꝛsum. Temptatio est de inanigloꝛia. Mitte te. Glo. Hęc voꝛ ei cōuenit qui oēs ꝗcipitare satagit. In quo diabolus infirmus ostendit/qui nullī possit nocere nisi primus ille se deoꝛsum miserit. Esaię. lj. g. Incuruare vt transeamus. Chrys⁹. Audire voluit: Mitte te deoꝛsum: vt ostendat exaltationis exitū metuendū. s ¶Scriptum est enim ꝛc̄. Nota ꝙ dicit Glo. In oībus temptatiōibus hoc agit: vt intelligat si filius dei sit ꝛc̄. Hoc videt nō posse stare: Nullo enim modo potest ꝓmitti hęc cōditio ꝓmissę temptationi: nihil em̄ esset dicere: Si filius dei es: dabo tibi hanc potestatez: Quomodo ergo in oībus temptatiōibus hoc intelligit? Sic potę videt soluendū/vt dicat in oībus hoc intelligi: qz in duabus ponūtur hęc verba/ꝛ in media licet nō sit dictum: si filius dei es: tamen positū est illud qō dei filio congruit. s. adoratio. Ideo em̄ ait diabolus: Si adoraueris me: quia sciebat soli filio dei esse exhibendā ad oꝛationē. Un̄ putauit ꝙ statim proꝛumperet in indignationē aduersus eum: audiens eū sibi vsurpare qō eius erat. Sed christus sic respōnsum tēperat/vt ambiguz relinquat. Uel etiam putabat diabolus ab eo vinci/ꝛ ꝙ ꝑ victoꝛia ꝓumperet in iactantiam: ꝛ sic ipa victoria esset ei occasio ruinę. Scriptum: quasi bene potes te mittere deoꝛsum: nihil em̄ tibi nocebit. Scriptum est em̄ ꝙ angelis suis ꝛc̄. Hęc ꝓphetia ꝑm Bedā nō est de christo: licet Aug⁹ exponat hoc de christo: quia christus nō indiget custodia angelorum: vnde deceptus est diabolus: sed est de viro sancto. Quę si de christo esset/illud etiam quod sequit in Pū. debuerat diabolus meminisse: Super aspidem ꝛ basiliscū ambulabis ꝛc̄. id est sup diabolū. Hoc em̄ veraciter exponit de christo: Sed diabolus de angeloꝝ auxilio ꝙi ad infirmū loquit/ de sua conculcatione quasi tergiuersator⁹ tacet.

Moraliter: r ¶Mitte te ꝛc̄. Adhuc frequēter dicit idē diabolus viris religiosis: quoꝝ de altitudine cōtemplationis nititur deūcere in vallē mūdanę sollicitudinis: vbi multę sordes cōfluūt. Unde ꝛ iudęi deridētes eū dixerunt: Si filius dei est/ descēdat de cruce. i. Machab. vlt⁹. c. legit ꝙ simon machabeus exiuit de hierusalē vt visitaret fratres: ꝛ receptus est in castro doch: qō interꝑtat sollicitudo: qō est ꝓmū hospitiū eoꝝ q̄ recedūt a cōtēplatiōe. Sed quid accidit ei? Ptolemę⁹ abodit: qō interꝑtat incātator: id est mūdus occidit eū. Similiter legit. iii. Regū. ii. g. ꝙ semei egressus de hierusalē vt quereret seruos suos qui fugerant/occisus est. In bono etiam legitur: q ¶Si fili⁹ dei es/mitte te hinc deoꝛsū: id est hūilia te: quia humilitas maxime deo assimilat. Eccli. iii. c. Quanto magnus es humilia te in oībus. t ¶Angelis ꝛc̄. Angeli sunt ꝗlati ecclesię. Un̄. j. Cor. xi. b. Mulier velet caput suum ꝓpter angelos. Unde mādauit dīs vt custodiāt christū. i. corpus eⁱ⁹ qd̄ ē ecclia. Esa. lxii. b. Sup muros tuos hierusalē cōstitui custodes ꝛc̄. Cāt. v. c. Tulerūt palliū meū custodes muroꝝ. i. rgalia: de tunica ꝗ est interioꝛ habit⁹ aīe non curantes.

F ℣ Et qz in manib⁹

L

Mt. non hȝ † procidens

Deut. 6. b.

Mt. † pinnam Matth. 4. a.

Pū. 90.

D

Universidad de Deusto Biblioteca

E F a ¶Et qz in manibus tollēt te.i.exemplis bonoꝝ operū subleuabūt in cęlum. Hoc mandatū est eis: sed ecquerio fit. Osee.iii.b. Peccata ppli mei comedūt/ꝛ ad iniquitatē sublevabunt animas eoꝝ. b ¶Ne forte offendas ad lapidē pedē tuum.i.ne aliꝗs etiā minimus i via dei offendat: alioquin si pręlatꝰ negligens extiterit / ab eo requiretur. iii. Reg'. xx.g. Custodi virum istum ꝛc. Gen. xxij.f. dicit iacob/p quē ꝓla ti significant: Si dā furti pibara me exigebas. Scēt: c ¶Et respondens iesus ait illi: dictuz est: Deut. vj.c. d ¶Nō tēptabis: o homo: dñm deum tuū. Hoc dictū est cuilibet homini.q.d. christꝰ homo sum: vñ nō debeo tēptare deum: qđ fit qñ habet homo de cōsilio humano q̄d faciat/nec tñ vult facere: Sicut si domo iam incēsa/diceret aliꝗs: nō exibo de hac domo: modo video si deus me velit ꝓseruare: Christꝰ em̄ per gradus poterat descendere. Vel vt fiat sermo ad ipsum diabolū: Nō tentabis.i.nō temptando decipies: vel nō in tēptatione ꝗualebis. Et istā expositionē vult Interlin. Patrē ꝛ filiū: qz ego et pater vnū sumus: Joh. x.f. Nota christū/exemplū tm̄ de Deut. vj.c.et. viij.a. ꝓpositisse: vt secūdę legis.i.euāgelū sacramenta cōfirmet. Deuteronomiū em̄ dicit qñ secūda ler. Et dicit secūda: qz secūdo data.i. renouata ꝛ breuius ꝓscripta: ꝛ ideo testimonia secūdę legis adduxit dñs/vt sacramēta secūdę legis: id est euāgelij cōmendet. Et sicut dauid goliā tribus lapidibus de torrēte pstrauit: ita christus tribus testimonijs de lege diabolū. Et sicut dicit Beda hic: et Aug' sup Gen. in his vincit diabolus/in qbus adā vicit: Quē de gula tēptauit: Gen. iij. a. dum de ligno vetito gustare rogauit. De vana gloria dum dixit: Eritis sicut dii. De auaricia/cū dixit: Sciētes bonū ꝛ malum. e ¶Et ꝓsummata ꝛc. Glo. Bedę. Nota diabolū nō esse ptinacē in studio: sed cedere verę veritati: etsi non desinit inuidere/tamē formidat instare ne frequētius triumphet. Vñ dicit: Et ꝓsummata omni tēptatione. Brūs Ambr. Tribus tēptationibus victis/ omnē temptationē dicit ꝓsummatam: qz his omnib⁹ vorago vitioꝝ continet: qz omne qđ in mūdo est aut cōcupiscētia carnis est/aut cōcupiscētia oculoꝝ/aut superbia vitę. i. Joh. ij. c. Quę aliꝰ nominib⁹: gula/curiositas vanagloria nominant ꝛc. Curiositas hic dicit auaricia: qz maxime curiosi sūt auari. f ¶Diabolus recessit ab illo vsqz ad tēpus. Beda: passionis: quādo nō solū in dolis/sed aperte impugnabat. g ¶Et regressus est iesus i virtute spiritus. i. signis miraculoꝝ/in galilęa. Nota qz quę modo/ps quit lucas: nō sunt continue facta post ieiunij ꝛ temptationē deserti. Prętermittit em̄ de ꝓmo aduētu dñi in galilęa: de quo Joh. j. Et de quibusdā miraculis factis in galilęa ꝛ iudęa: quę narrat Joh. ij. Quę fuerūt media inter temptationē: ꝛ ea q̄ hic dicunt. Hic ergo agit de secūdo aduētu in galilęa iohānē incarcerato. Sequit: h ¶Et fama exiit p vniuersam regionē de illo. Glo. Bedę. Nō tm̄ a ꝑsentibus, ppter visa miracula honorat: sed apud absentes fama diuulgatur. i ¶Et ipse docebat in synagogis eoꝝ: ꝛ magnificabat ab oibus: ppter miracula ꝓcedentia/, ppter q̄ etiā magnificabatur doctrina sua. k ¶Et venit nazareth. Bis venit dñs nazareth. Primo ante iohānis incarcerationē: ꝛ tunc nō ꝑdicauit publice: ꝛ3 aliquos ibi elegit/vt petrū ꝛ nathanael ꝛ etiā aquā in vinū cōuertit: sed tamē occulū tunc fuit: vt apud Johannē legit. Secūdo venit in pascha: quādo iohānes decollatus est. De ꝛmo aduētu loquit Joh. j. et. ij. De secūdo loquūtur alij. Matth. iiij. Marc'. vj. Luc'. iiij. Historiā ergo euangelicę narrationis dñicę operationis inchoant tres euāgelistę a secūdo aduētu dñi in galilęa. Sed quia lucas i figuris quatuoꝛ animaliū figurā vituli sortit: qui est hostia sacerdotalis/ a sacerdotali officio inchoat: vt ipsa inchoatio formę vitulinę cōgruat. Incipit em̄ ab aduentu dñi in nazareth: in quo intrauit in synagogā: ꝛ oibus audiētibus legit in libro esaię. Hoc enim quodāmodo sacerdotale est: scz legere siue ꝑdicare in tēplo vel in synagoga. Vnde ergo: Et venit nazareth. i. in patriam suā. Sed qz dñs vilipendebat a cōtribulibus suis ꝛ cōpatriotis/subiūgit causam dicēs: l ¶Vbi erat nutritus. Glo. Unde illis vilescebat. Beda. Propemodū naturale est/

Deut'. 6.c.

Al. ꝛ virtuti Chryſ. Diabolus cętū in se ē /nūq̄ cessaret: nō manducat: nō adoratione aliud operatur.

Glo. Eccliaz in qua fit hō nō obliuiſcit.

b ¶Et qz in manibus tollēt te/nē forte offendas ad lapidē pedē tuū. Et rēspōdens iesus/ait illi: Dictū est: Mōn tēptabis dñm deū tuū. Et cōsūmata oīni tēptatiōe/diábolus recessit ab illo vsqz ad tēpus. Beda: passionis: quādo nō solū in dolis/sed aperte impugnabat. g ¶Et regressus est iesus i virtute spūs. Et rēgressus est iesus i virtute spūs in galilęā: ꝛ fama exiit p vniuersā regionē de illo. Et ipsē docebat i synagogis eoꝝ: ꝛ magnificabat ab oibus. Et vēnit nazareth vbi ērat nutritus: ꝛ intrauit in synagogā: id est in ecclesiā nazareoꝝ. Et ita primo exponet ad litterā: Ecclesiā supple nazareoꝝ: in qua fit homo: id ē in qua natus est vel nutritus nō obliuiſcit. Vel Mystice/potest exponi hoc modo: m ¶Intrauit in synagogā: id ecclesiam/nō nazareoꝝ ad litterā vt ꝓius: sed ecclesiā in qua fit homo quotidie / cum ab aliquo nō credentiū incipit credi incarnatus. Christus enim in eo fit homo ſpiritualiter/a quo incipit credi eꝰ humanatio

Matth. 4. b. Marc. 1. a. Joh. 6. a.

Matth. 13. g

Mystice

Mystice

Mystice

Pſ. 64.

Moraliter

Moraliter

Mystice

Matth. 4. b. Marc. 1. a. Joh. 6. a.

Matth. 13. g

Mystice

Mystice

Mystice

Pſ. 64.

Moraliter

Moraliter

Mystice

A F ſiue incarnatio: vel i q̄ libet ꝓuersus ad fidē/siue iudeꝰ siue gentilis: q̄ ꝓus erat q̄si iumētū/fit bō .i. rōnalis: illā inquā nō obliuiſcit. Vel potes dimidiare glosam: vt ptim legas historice/ptim mystice: hoc modo: Venit nazareth: i qua fit homo: hoc ad litterā: qz ecclesiam nō obliuiſcit/quę significat per nazareth / qđ interꝓtatur flos vel germē vl' sanctitas. Visitat deꝰ q̄ti die nazareth: id est ecclesiam/cū facit vt fideles in ꝓfectꝰ siue bonis operibus floreāt/germinēt/fructificent. a ¶Scōm consuetudinē suā die sabbati. Dñs non venerat vt ꝓdesset vni: sed vt ꝓdesset multitudini: ideo in sabbato cōsueuerat intrare in synagogā ꝛ ꝑdicare: qz tūc omnes ibi cōueniebant. Unde Glo. Bedę. Quādo oēs conſluebant ad legis monimenta quieto corde meditanda. Et alludit Glo. interꝓtatiōi: Nam sabbatū interꝓtatur requies. Et nota q̄ duo dicit: Intrauit synagogam: ꝛ die sabbati. Mystice. Per synagogā intellige rituz legalem: Per diem sabbati/cumulū cęlestis gratię. Per boc ergo q̄ die sabbati intrauit i synagogā/significauit q̄ ritus legales impleuit cumulo cęlestis gratię in aduentu suo. Unde Matth. v. b. Nō veni soluere legem ꝛc. Ad litterā: die sabbati ideo intrauit/vt doctrina ipsꝰ audirēt a multis. c ¶Et surrexit legere. Glo. Si minoꝛi reuelatū fuerit/seniꝛ taceat. Hęc Glo. nō est de aliquo ibi posito: sed subintellecto, q.d. surrexit/ꝛ ille q̄ legebat dedit ei locū. Et bene fecit iuꝛta verbū Apostoli dicentis. i. Cor'. xiiij. f. Si aliquid reuelatū fuerit sedēti/priꝛ taceat. Dic dñs lectoris officiuz suſcipit: in quo eius humilitas notat: quia hoc est vnū de minoꝛibus officijs. Joh. viij. b. Quō hic litteras scit cū nō didicerit? Hoc em̄ isti sciebant. Prouerb. xxx. a. Nō didici sapiētia ꝛ noui scięntia sanctoꝝ: q̄s ascēdit in cęlū atq; descendit? Quis cōtinuit spiritū in manib⁹ suis? ꝛc.

Mystice B ✻ presbyteroꝝ ꝓudentiū ꝑsta: ꝛ sapientię coꝝ ex corde cōſitēri. Matth. xviij. c. Ubicūq; fuerint duo vel tres congregati in nomine meo ꝛc. b ¶Die sabbati. Per hoc docens q̄ festis diebus vacandū est oratiōni/ꝑdicatiōi ꝛ aliis officijs diuinis. Sed multi tūc vacant potibus ꝛ comeſtatiōibus: Propter qđ dicit Thren. j. c. Viderūt hostes ꝛ derisērūt sabbata eius. Esa. j. d. Sabbata ꝛ festiuitates alias nō feram. c ¶Et surrexit legere. Esa. xxix. d. Dabitur liber nescienti litteras: dicetur q̄ ei/lege: ꝛ respōdebit/nescio. Hoc tam possunt multi dicere: qui tamen satis impudenter ingerūt se ad lectoris officiū. Apoc'. v. c. Dignus est agnus/qui occisus est/accipere librum. Esa. l. b. Dominus dedit mihi linguam eruditā. Hodie a multis magis claudit liber q̄m aperiatur. Matth. xxiij. b. Uę vobis scribę ꝛ pharisei qui clauditis regnū cęlorū coram hominib⁹: vos em̄ nō intratis/nec introeuntes sinitis intrare. Mecmię. viij. b. Legerūt in libro legis dei distincte ꝛ apte ad intelligendū: ꝛ intellexerunt cū legeretur. Contra magistros/cōtra scholares. Sequitur: d ¶Et traditus est illi liber esaię ꝓphetę. Glo. Traditus ab illis ꝛc. id est a ꝓphetis: quia mystice omnes ꝓphetę tradiderunt ei libros suos: id est quicquid in libris suis dixerunt/ei ascripserūt: quia ipse loquebatur in eis. Vel offices tradiderunt ei libros suos ad cōplendum: In eo enim omnes completi sunt. Unde Glo. Ambro. Accepit librum/supple talem. s. Esaię: in quo scriptū erat hoc scz: Spiritus domini ꝛc. vt ostendat se esse qui locutus est in ꝓphetis ꝛc. Dicendo enim, ꝓio oꝛe: Spiritus domini factꝰ est super me: quia specialiter hunc locum elegerat: ostendit se esse illum in cuius persona dixerat esaias: ꝛ quem prędixerunt alij prophetę. In quo etiam ipse ostendit se esse auctoꝛem veteris testamenti: in quo arguitur eoꝝ temeritas/qui docebant initium christi esse ex virgine. Quomodo enim cępit ex virgine/qui ante virginem de se loquebatur per ꝓphetas? Litteraliter exponit sic: d ¶Traditus est illi: id est a ministris quoꝝ erat hoc officium. In hoc etiam significatuz est q̄ ei tanq̄ auctoꝛi traditi sunt libri a prophetis quasi ministris. e ¶Et vt reuoluit librum inuenit locum vbi scriptū erat: Spiritus domini ꝛc. Esa. lxj. a. Sed quomō per hoc q̄ hunc locū specialiter elegit/ L olkēdit se esse illū q̄ locutus est in ꝓphetis: sicut dicit Glo. supra. Nō em̄ per hoc ostendit se deū esse: sz hoiem. Sed nota qz in esaia ante hoc capitulū q̄daz q̄dixerat q̄bus se asseruerat esse deū. Fuerat em̄ locutꝰ de vocatiōe gentiū ad fidē/dicēs: Ego dñs in tpe: id est postq̄ venerit ad tēpus cōgruū ꝛ opoꝛtuno illiꝰ vocationis: subito faciā illud: illam. s. vocationē: qz ergo p ꝓcedentia asseruerat se cē deuz: subiūxit hoc capitulū p qđ astruerat se cē hominē. Unctio em̄ nō cōuenit verbo dei/sed homini illi. Verbū em̄ nō est vnctū spūsancto/sed ei cęle. Dicit q̄: f ¶Spiritus dñi: id est spūs q̄ est dñs. Vel/ g ¶Domini: id est patrī. h ¶Super me: supple factꝰ est. In hoc notanḋ tria: scz q̄ minoꝛ est p̄m qđ homo spiritusancto. Item q̄ requieuit in eo spūssanctus: Sicut etiā dicit Esa. xi. a. Et requiescet sup eū spūs dñi ꝛc. Joh. j. e. Super quē videris spiritū descendentē ꝛc. Itez notanḋ q̄ in oībus spūssancti exhoꝛtatiōibus obediuit. Habuit em̄ super se spiritūsanctū vt auctoꝛez ꝛ ꝓcęptoꝛē. Sed multi sunt q̄ spiritūsanctū nō sup se habent ei obediēdo: sed sub pedibus malarū affectionū ꝛ rebelliuz siue recalcitrantiū voluntatū ꝛculcando. Deb. x. c. Irritam quis faciens legem moysi ꝛc. Et. j. Et spiritui gratię contumeliam fecerit. i ¶Propter qđ vnxit me: spūs dñi. s. q. d. dico q̄ spiritus dñi super me: qz vnxit me. Cant'. j. a. Unguentū effusuz nomē tuū. Dect'. iiij. f. Cōuenerūt em̄ vere ꝛc. Nota q̄ triplex fuit vnctio in christo. Prima fuit in vtero virginis in cōceptiōe: de q̄ dicit in epistola ad quirinū episcopū. In vtero ꝟginis christꝰ homo cōceptus est: ibi ab eodē spiritu vnctus/vbi cōceptus: nec ante cōceptus ꝛ postmodū vnctus: sed hocipm̄ de spūsancto ex carne ꝟginis cōcipi/fuit a spūsancto vngi. Matth. j. d. Qđ em̄ in ea natū est/de spūsancto est. Hęc vnctio cōſistit in trib⁹: In naturarū admirabili vnione: in donoꝛū plenitudine: in peccatoꝛū imunitate. Secūda vnctio fuit manifestatio omniū bonoꝛū in baptismate. Tūc em̄ dictū est ei: Hic est filꝰ meus dilectus: Matth. iij. d. Ubi ergo vnctꝰ est ꝓ manifestationem. Vñ. j. eodē. a. Jesus aūt plenꝰ spūsancto regressus est a iordane. Tertia vnctio fuit collatio siue gratia imoꝛtalitatis i resurrectiōe. Sic ergo cōſtruc: f ¶Spiritus dñi sup me ꝛ vnxit me. Hoc aūt: ꝓpter qđ/debet sumi cū repetitiōe illoruz duoꝝ: hoc modo: Propter qđ. i. ppter q̄ oia. i. q̄ subiūguntur: Spūs dñi sup me ꝛ vnxit me, Et q̄ ita debeat legi/habet ex fine Glo. illiꝰ. In supioꝛib⁹ ꝛc. Et nota qđ sequit in Glo. Prę ceteris sanctis vnctꝰ est spūali vnctiōe: q̄s in iordane sup baptizatū spūs in specie colūbę descēdit ꝛ mānsit cū illo ꝛc. Spūali vnctiōe/supple manifesta: aliter falsū esset: qz i ipa boza cōceptiōis/sicut ꝑdictū est/vnctꝰ est spūsancto. Item sicut dicūt Beda ꝛ Amb. Unctꝰ est virtute eglesti: vt pauperē ꝓditōis huanę thesauro resurrectiōis rigaret eterno. i. genus humanū qđ paup erat/gra ꝛ ꝟtute eglesti q̄ est thesaurus desiderabilis: p quā fit resurrectio aię quasi imbre eglesti rigaret. Pauptas nostra erat q̄ oēs ad inferos descēdebam⁹: nūc ꝛtu tū diuitias habem⁹ p q̄s suscitati in aīa ascendamus in eglos. Uel hoc cōmodius ꝓpriaq̄ gētilib⁹: q̄ solent dici paupes ꝓpter penuriā legis ꝛ ꝓphetarū: iudei diuites/ ꝓpter eloquia legis ꝛ ꝓphetię. Vñ seqū: k ¶Euāgelizare pauꝑib⁹ misit me. Esa. xlviij. c. Et nunc dñs deus misit me ꝛ spūs eius. Pauꝑibus/dicit: nō diuitibus. Hiere. iiij. a. Molite serere sup spinas ꝛc. Matth. xj. a. Pauꝑes euangelizant. Dodo q̄ vult esse euāgelista/opoꝛtet q̄ habeat cētū libros vel alia superflua. Esa. xxix. f. Pauꝑes hoīes in sancto israel exultabūt. Aliꝰ habet: Ad annūciādū mānsuetis misit me. Hos duos ꝟtutes specialiter docuit christꝰ: pauptatē spūs ꝛ mansuetudinez: Matth. xj. d. Discite a me ꝛc. De his dicit Esa. xj. a. Judicabit in iustitia pauꝑes: ꝛ arguet in equitate ꝓ mānsuetis terrę. l ¶Sanare cōtritos corde/misit me supple. Mat. thę. ix. b. Nō est opꝰ valentib⁹ medicꝰ. Corde cōtriti sūt peccatoꝛes: q̄s diabolus cōterit/sicut vas/vt nō valeāt continere aquā sapiētię nec̄ ignīculū charitatis. Esa. xxx. c. Veniet ꝓtritio eius ꝛ cōminuet sicut cōterit lagena figuli cōtritiōe pualida/ꝛ nō inueniet de fragmētis eī testa in q̄ ponat ignīculus de incēdio/aut hauriat parū aquę de fouea. Sz dñs q̄si verus medicus tales cū pnitent sanat. Pſ. Qui sanat ꝓritos coꝛde: ꝛ alligat/sacramētis ꝛ ꝓcęptis/cōtritiōes eoꝝ. Verba em̄

Esaię. 61. a. Al. ꝛco q̄

D

Pſ. 146.

E ℣ ⁊ mãdata christi medicina sunt. Ũ nostra lra habet: Ut mederer ⁊tritos corde. Saꝑ.xvj.b. Mõ herba neq; malagma sanauit eos: sed tuus dñe sermo qui sanat oia. Ita exponit generaliter de oibus. Uel põt specialiter exponi de iudeis, ꝑ q̃bus specialiter venit dñs vt eorũ sarcinã releuaret. Erant eñ onerati interius pctis; exterius mandatis ⁊ cerimonijs innumeris.

a ℣dicãre captiuis remissionẽ
b ⁊ cęcis visũ
c dimittere ⁊frãctos in rẽmissionẽ:
d ℣dicãre
e ãnnũ dñi acceptũ
f ⁊ diẽm retributiõis.
g Et cũ plicuisset
h libz̃ reddidit ministro:
i ⁊t sedit:

a ℣Dicare captiuis remissionẽ ⁊t cęcis visũ. Joh.ix.g. In iudiciũ veni in mundũ ⁊t. Captiui qui pedes affectionũ habẽt cõpeditos illecebris voluptatũ: q̃ voluntatẽ suã imperio diaboli subiecerũt: a quo captiui tenenꝫ ad ipsius voluntatẽ: vt dicit. ij. Timoth. ij. d. Cęci sunt q̃ intellectũ ꝓ ignorãtiã ⁊ infidelitatẽ habẽt obtenebratũ. Christ⁹ aũt captiuis remissiõem ꝑdicat ⁊ cęcis visum: q; sermo eius ⁊ affectus relaxat et dissoluit a culpa: ⁊ intellectus purgat ab ignorãtia. Esa. lix. c. Ut diceres his q̃ vincti sunt exite: ⁊ his qui in tenebris reuela mini. Primũ petiit ad captiuos in vinculis: secũdũ ad cęcos vel cęcatos in tenebris. Et vnũ vel misit me

c ℣Dimittere. i. ad dimittendũ.

d ℣Cõfractos, põt quis dicere sicut ꝑs: ℣cõtritos corde: iudeos. i. ⁊ gẽtiles.

e ℣In remissionẽ. Glo. Gratię spũalis. i. in gratiã ꝑ quã fit remissio. Glo. Judęis de pharaone/gentib⁹ de diabolo. Idẽ est ꝑm mysteriũ: sed ideo dixit de pharaone / vt alluderet illi supremę captiuitati.

f ℣Dicare. i. vt ꝑdicarẽ.

g ℣Annũ dñi acceptũ: id est vt offerẽt tẽpus plenitudinis gratię aduenisse in quo deus placabilis reddit hoĩbus pęnitẽtibus et gentibus cõuerti volẽtibus. Ũ nostra lra: Annũ placabilẽ dño. De ꝺ tpe ij. Cor. vj. a. Ecce nunc tẽpus acceptabile ⁊t. Ũ etiã tẽpus gratię dicit annus iubileus. i. remissiõis: Hã iobel interpꝛtat remissio: ⁊ ideo etiã dicit tẽpus acceptabile: q; aũ tẽpus gratię nõ erat tẽpus acceptabile: q; tunc nõ participabãt homines fructũ oratiõnũ vel bonoz operũ: q; quãtũcũq; deo seruiebãt ⁊ supplicabãt/oẽs tñ ad inferos descẽdebãt. Et misit me ꝑdicare/

h ℣Diem retributiõis. i. iudiciũ: in quo reddet vnicuiq; ꝑm merita sua. Nota moraliter/sex enumerant in hac actoritate q̃ debet facere ꝑdicator. Primũ est miseroz cõsolatio: qđ notat ibi: Euãgelizare pauperibus. Secundũ est pęnitẽtiũ ꝓfectio: qđ notat ibi: Sanare ꝓtritos. Tertiũ est captiuoz visitatio: qđ notat ibi: Ꝑdicare captiuis remissionẽ. Quartũ est imperitorũ instructio: qđ notatur ibi: Cęcis visum. Quintũ est oppꝛssoz releuatio: qđ notat ibi: Dimittere ꝓfractos. Sextũ est pigroz excitatio: qđ fit per ꝓmissiones gr̃e in ꝑsenti/⁊ gl̃ie in futuro: qđ notat ibi: Ꝑdicare annũ dñi acceptũ ⁊ diẽ retributionis. Ecõtrario multi faciũt. Ezech. xxxiij. a. Qđ infirmũ fuit nõ cõsolidastis: qđ egrotũ/nõ sanastis: qđ fractũ/nõ alligastis: qđ abiectũ nõ reduxistis: ⁊ qđ perierat/nõ q̃sistis.

i ℣Et cũ plicuisset libz̃ reddidit ministro. Apoc. v. b. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid ⁊t. Esa. xxxiij. a. Cõplicabunt sicut liber cęli ⁊ oẽs militia eorũ defluet. Apocal. vj. d. Cęlũ recessit sicut liber inuolut⁹. Glo. Bedę. In hoc q̃ reuoluti legit/significat q̃ ecclesiã misso spiritu/omnẽ veritatẽ docuit. Joh. xvj. c. Cũ venerit ille spũs veritatis docebit vos omnẽ veritatẽ. Itẽ in hoc q̃ plicatum reddidit ministro: significat q; nõ oia oibus dicẽda sunt: sed ꝑ captu audiẽtiũ cõmittit doctori dispẽsandũ verbũ. Matth. xxiij. d. j. Cor. ij. f. Quis putas est fidelis seruus ⁊t. Ũ etiã apls. j. Cor. ij. a. Nihil iudicaui me scire iter vos nisi iesum christum ⁊ hunc crucifixũ. Et. j. b. Sapientiam loq̃mur inter ꝑfectos. Daniel. xij. c. Claude sermones ⁊ signa libz̃ vsq; ad tẽpus statutũ. Esa. viij. c. Liga testimoniũ/signa legẽ in discipulis meis. Aperuit aũt christ⁹ scripturã ꝑdicando. Apoc. v. c. Dign⁹ est agnus ⁊t. Itẽ operando: Matthei. v. a. Spiritũsanctũ mittẽdo: Joh. xiij. d. Paracletꝰ aũt spiritussanctus ⁊t.

k ℣Et sedit. Per qđ innuit q̃ ꝑtãdo legerat: stare autẽ laborẽ ⁊ pugnã ⁊ erectionẽ ad cęlũ ⁊ terrę cõculcationẽ ꝓportat: sed postea sedit: q; post expletionẽ officij reddet requies. Primo surrexit/libz̃ aperuit/sterit/legit librum/plicuit/ministro reddidit/sedit: Sic ꝑdicator ꝑbi ꝑmo debz surgere a vitijs et ꝓpoze: vt recipiat illũinationẽ a deo. Eph. v. d. Surge ⁊t. Deinde stare paratus ad pugnã. Eccli. iiij. d. Usq; ad mortẽ certa ꝓ iustitia ⁊t. Postea legere. i. discere ne fiat doctor/imo discipulus: ⁊ postea operet ⁊ ꝑdicet: deinde resideat. i. trãquillitate mẽtis expectet ꝑmia eternę quietis. Apoc. iij. d. Qui vicerit dabo ei sedere mecũ ĩ throno meo. q̃ Timoth. ij. d. Mõ coronabit nisi q̃ legitime certauerit.

l ℣Et omniũ in synagoga oculi erãt intẽdentes in eũ. Pś. Oculi mei sp̃ ad dominũ qm̃ ipse euellet de laqo pedes meos.

m ℣Cepit aũt dicere ad illos: q; hodie impleta est hęc scriptura in auribꝰ vr̃is: ⁊t oẽs testimonũ illi dabãt: ⁊ mirabãt in ꝑbis gr̃e q̃ ꝓcedebãt ꝺ ore ipsius/⁊t dicebãt: Nõne hic est filius ioseph: Et ait illis: Utiq; dicetis mihi hãc similitudinem: Medice cura teipm. Quãta audiuim⁹ facta in capharnaũ/fac ⁊ hic in patria tua. Amen dico vobis: quia nemo ꝓpheta acceptus est in patria sua.

n ℣Et oẽs testimonũ illi dabãt. i. multi de oibus. Quidã em de eodẽ populo dicebãt: Nõne hic est filius fabri: Nõ em intelligẽdũ est hoc dictũ ab illis q̃ testimoniũ tulerãt/licet videat dici: sed de alijs de quo ꝓphete decinerãt: vere spiritussancti gratia pernctũ: vere se pauperes/cęcos/captiuos/ confractos illius egere sup oia munerib⁹. Prouer. xxviij. c. Dir fidelis multũ laudabit: q̃ aũt festinat ditari nõ erit innocẽs. Prouer. x. b. Memoria iusti cũ laudibus: nomẽ impioz putrescet. i. fetet.

o ℣Et mirabãt. Hester. xv. d. Valde mirabilis es dñe: ⁊ facies tua plena est gratiarũ.

p ℣In verbis gratię q̃ ꝓcedebãt de ore ipsius. Non dicit/in gr̃a verboꝝ. Multi em habẽt gratiã verboz: q; expediti sunt ad loquẽdũ/ qđ ⁊ quõ volũt: sed nõ habẽt verbũ gratię: q; nõ gratiã dare ꝛ stumeliã dicere student. Eph. iiij. g. Sis sermo malus de ore vestro nõ ꝓcedat: sed si qs bonus est ad ędificationẽ fidei: vt det gratiã audiẽtib⁹.

q ℣Et dicebãt: scribę ⁊ pharisei inuidẽtes: Chryꝰ. Similis est natura infidelitatis/ terrę arenosę: q̃ quãtũus pluuia suscꝑerit/semp aret.

r ℣Nõne hic est filius ioseph: Chryꝰ. Tanto debuerũt plus mirari. Regula Ticonij est hic. Alij em testimoniũ phibebant mirãtes: alij cõuitiabãt inuidẽtes: Plebs laudabat: scribę ⁊ pharisei inuidebãt ⁊ detrahebãt. Ũ Beda. Magna cęcitas/eũ quẽ ꝺbis ⁊ factis christũ agnoscũt ob solã generis noticiã cõtemnũt: qz apud se nutritũ ⁊ ꝓ ętatũ tpa ⁊ ꝓcesse videãt. Matthęi. xiij. g. dicit: Nõne hic est fabri filius: nõne mater eius dicit maria ⁊ fratres eius Iacobus ⁊ ioseph ⁊ simon ⁊ iudas: ⁊ sorores eius nõne oẽs apud nos sunt: Marcus. vj. a. Nõne hic est faber filius marię frater iacobi ⁊ ioseph ⁊t. Simile. j. Reg. j. b. Videntes oẽs qui nouerãt eũ heri ⁊ nudiustertii q̃ esset cũ ꝓphetis ⁊ ꝓphetaret/dixerũt admiuicẽ: q̃ nã res accidit filio cis: nũ quid ⁊ saul inter ꝓphetas: Tamẽ isti scribę ⁊ pharisei vez dicebãt nescitẽtes: q; ipse est faber ⁊ filius fabri qui fabricat⁹ est aurozã ⁊ solẽ. Et sicut faber diuersi generis vasa facit: ita dñs diuersi generis hoĩes in mũdo ꝓstituit. j. Cor. xij. d. Quosdã quidẽ posuit deus in ecclesia: ꝓmo aplos: secũdo, ꝓphetas: tertio doctores. Et. ij. Timoth. ij. c. In magna domo nõ solũ sũt vasa aurea ⁊ argẽtea: sed ⁊ lignea. Esa. xxij. g. Suspendã sup eũ oẽm gloriã domus patris eius/vasoꝝ diuersa genera. Itẽ sicut faber operat spiritu. i. insufflatiõe. Habet em folles q̃b⁹ conflat/⁊ ignẽ quo materiã purgat: Sic deus pater operatur spiritusancto per quẽ peccata in baptismo cõdonat/⁊ ignẽ tribulatiõis quo examinat.

s ℣Et ait illis. Nota hoc qđ hic interserit lucas post lectionẽ esaię/factum esse in nazareth/sed longe post: qđ euidẽter ostendit ex hoc verbo: Quãta audiuimus ⁊t. Postq̃m em fecerat illa famosa miracula in capharnaũ q̃ obiecerũt ei in hac parabola. Caue q̃ ne intelligas hanc obiectionẽ cõtinue factã post lectionem. Ũ nota q; dñs sępe veniebat in nazareth/⁊ redibat capharnaũ: ⁊ multa miracula faciebat in capharnaũ: pauca in nazareth. Cũ q̃ quadã die veniret de capharnaũ in nazareth: ipsi auditis famosis miraculis frequẽter ab eo factis in capharnaũ indignati sũt erga eũ.

℣ Ipse aũt intuens

Sex q̃ debet ꝓdicator

Matth. 13. g
Marci. 6. a.
Joh. 4. f.
De iureiu. c. etsi christus

Marci. 6. a.
Joh. 4. f.

Matth. 13. g
Marci. 6. a.
† Pś. 24.

Pś. 115.

Pś. 68.

Pś. 118.

Pś. 101.

Pś. 87.

Al. † pcessisse

Pś. 73.

A ℣ Ipe aũt intuẽs corda eoz ait: Forte dicetis mihi hanc similitudinẽ: ⁊ forte obiecerũt ipi: Medice cura teipm: ac si dicerẽt: Tu q̃ curas alienigenas/cura cõpatriotas: qđ subsequẽter exponit/cũ dicit: Quãta audiuimus ⁊t. Illa ergo pars dicti̇õe elaig q̃ ꝓcessit/⁊ sequẽs de obiectiõe pabolę/fut de ꝓphetis luce: q; neutruz illoz in alio euangelistarũ inuenit. Licet q̃ nõ sit factum ꝓtinue qđ in eis continet: ea tamẽ continuauit lucas: q; vtrũq; de ꝓphetis eius est/ ⁊ eodẽ loco facta fuit. s. in nazareth: Hoc est qđ ꝺ dicit: Et ait illis: vtiq; dicetis mihi hãc similitudinem: medice cura teipsum. Patet ex ꝑdictis. Beda. Eadẽ dementia vocãt fabrũ et medicũ irridẽdo: sed veritas latet. Faber em fuit dñs in mũdi creatiõe: ꝛ medicus in recreatiõe. Beda. Per fabrũ christum creatus es vt esses: ꝙ medicũ christũ recreatus es vt post vulnera sanus esses. Quicqđ aũt debet facere bon⁹ ⁊ sapiẽs medic⁹/tpe fecit. Primo egrũ visitauit. ℣. ij. g. Uisitauit nos oriens ex alto. Aug⁹. Magn⁹ venit medic⁹: q; magnus ꝑbicq; in cebat egrotus. Secũdo infirmitatẽ suã infirmo ostẽdit. Joh. ix. g. In iudiciũ ego veni ĩ mũdũ: vt qui nõ vidẽt/videãt. Esa. xxvj. b. Dñe exaltẽt manus tua vt nõ videãt ⁊ ꝓfundant. Pś. Videãt pauperes ⁊ lętent. Dicre. xxj. d. Postq̃ ostidisti mihi pcussi eemur meũ. Econtrario multi faciũt. Threñ. ij. c. Prophetę tui viderũt tibi falsa ⁊ stulta: nec aperibãt iniquitatem tuã vt te ad pęnitẽtiã ꝓuocarẽt. Viderũt aũt tibi assumptiones falsas ⁊ electiões. Tertio dicta ĩpositi/iciunia ⁊ abstinẽtias. Ezech. iiij. c. Cib⁹ tuus q̃ vescẽris erit in põdere viginti satheres in die: a tpe vsq; ad tempus comedes illud. Qui hãc dictã nõ seruat/moriẽt cũ sodomitis: de q̃bus Ezech. xvj. f. Hęc fuit iniqtas sodomę sozoꝝ tuę: saturitas panis/supbia ⁊ abũdãtia ⁊t. Quarto dedit spem salutis. Pś. In quo mihi spem dedisti. Quinto dedit medicinã purgatiuã. i. dolorem ⁊ amaritudinẽ de peccatis ⁊ timorẽ de pęnis eternis. Threñ. iij. b. Replenit me amaritudinib⁹ ⁊ inebriauit me absynthio. Habach. iij. a. Purgabit filios leui. Sexto dat alteratiõ: id est gratiã q̃ alterat volũtatẽ. Pś. Mutabis eos ⁊ mutabunt. Bñ. d. Uno aũt ego: tã nõ ego. Septimo dat ꝓgatiua contra recidiuũ. Joh. v. c. Ecce sanus factus es/tã noli peccare ne deteriꝰ aliq̃d tibi cõtigat. Hoc vere põt dici sacerdoti vel prędicatori: q̃ est vel esse debet medicus animarũ: de q̃ Pś. Mundꝫ mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabũt ⁊ ꝓfitebunt tibi? Hiere. viij. g. Mũdꝫ resina nõ est in galaad aut medicꝰ nõ est ibi? Eccli. xxxviij. a. Honoza medicũ ꝓpter necessitatẽ. Huic reuera cũ ꝺicauerit potest dici: Medice cura teipm primo ⁊ alios. Ro. ij. c. Qui aliũ doces/teipm nõ doces. Eccli. xxxij. a. Ab imũdo qđ mũdabit? Grego⁹. Sordes tergere manꝰ nõ valẽt qui lutũ tenẽt. Jdeo dicit Meemię. xij. c. Mũdati sũt sacerdotes ⁊ leuitę ⁊ mũdauerũt populũ. a ℣Quanta audiuimus facta in capharnaũ/fac ⁊ hic in patria tua. In hoc aperi qđ ꝙmissa similitudo velit. q. d. nõ credim⁹ q̃ certa fuerit fama quã audiuim⁹/cũ nihil apud nos vult tale facere: ꝺbus cõuenẽtius talia erant impẽdenda bñficia: q; vnusq̃q; potius debet esse beneficus cõpatriotis/⁊ alienigenis. Qđ q̃ re dñs nõ fecerit/ Marcus. vj. a. oñdit: ⁊ excusat dñm/ dicẽs: q̃ nõ poterat ibi aliquã ꝺtutẽ facere nisi paucos infirmos sanabat: ⁊ mirabat ⁊t. i. habitũ mirãtis ꝛtẽdebat. Nõ poterat: id est nõ volebat: vel nõ poterat de iusticia: q; nõ poterat ꝺ iusticia nisi qđ debet.

b ℣Amen dico vobis q; nemo ꝓpheta acceptus est in patria sua. Glo. Bedę. q. d. ĩ nõ operoz inter vos/q; vos incredulis: nõ q; patriã oderim cui beneficiũ natiuitatis meę cõtuli. Nõ solũ dñs ⁊ caput ꝓphetaꝝ/ q̃ a moyse ꝓpheta nominat/ Deut. xviij. d. sed helias ⁊ ceteri ꝓphetę minoꝛes minus in patria q̃ in ceteris ciuitatibus sunt honorati. j. Reg. xxv. b. Quis est dauid ⁊ quis est filius isai: Quia ꝓpemodũ: id est sere naturale est ciues ciuiꝺ⁹ inuidere. Nõ em cõsideratꝛ ꝑsentia viri oꝑa/nõ ꝺtutẽ: sed fragilitatẽ recordant infantiã. Ũ facili⁹ ꝓmouent hodie in terra aliena q̃ in sua. Gen. xxxvij. affligit ioseph in terra sua a fratribus suis: et eẽm ꝓmouet in egypto: Gen. xl. Ũ etiã dicit abrae/ Gen. xij. a. Egredere de terra tua ⁊ de cognatiõe tua ⁊ facia te in gentẽ magnã. Maria ⁊ aaron cõtra moysen rixant/cui obediũt alieni: Numeri. xij. a. Itẽ darban ⁊ abiron inuidẽtes ei murmurabãt cõtra ipm: Numeri. xvj. a.

c ℣In ꝟitate dico vobis. Exẽplo ꝓbat qđ dixerat. Dixerat em dñs q̃ nullus ꝓphęta acceptus est in patria: nõ ꝓpter malicią ꝓphetarũ/sed ꝓpter inuidią primoz: ꝓpter qđ ꝓphę plura operati sunt in aliena patria q̃ in sua. Et hoc ostẽdit duoz exẽplo: qđ ꝓphetarũ eximioz exẽplo: id est helię ⁊ helisei. Legit em. iij. Reg. xvij. b. q̃ tempore famis nullũ inuenit helias in patria sua. i. in indea q̃ eũ hospitio recꝑeret: q; nullus diꝺ gnus erat eũ reficere ⁊ ab eo refici: sed missus est ad viduã sareptanã. Itẽ legit. iiij. Reg. v. d. q̃ multis lepꝛosis exist̃entibus in iudea/nullus sanat⁹ est: sed solus naaman syrus: ille curat⁹ est ab helisęo: quia deuote gl̃iuit: Sic dñs inter suos pauca miracula fecit: plura ꝺ apud extraneos. Hoc est qđ hic dicit: In ꝟitate dico vobis: multę viduę erãt in diebus helię in israel: id est in diebꝰ q̃bus ꝓphetauit helias: vel q̃bus mira fecit: vl quos illis faciebat q̃s ad videndũ deũ ꝙertebat. Ũ etiã hoc ipso q̃ dicit: in diebus helię: notat q̃ opera helię dies erãt spũaliter videtib⁹. i. eis q̃ intelligebãt ꝙ gratiã dei defuꝟ datũ ei esse vt talia ꝺoparet.

d ℣Quãdo clausũ est cęlũ ãnis tribus ⁊ mẽsibus sex/cũ facta esset fames magna in oi terra. Sicut christ⁹ ꝺdicauit tribus annis ⁊ dimidio/sic ⁊ antichrist⁹: Ũ hoc numero/fidei ⁊ infidelitatẽ tpa designãt: Ũ Glo. Et apiebat cęlũ videntib⁹ diuina mysteria: claudebat q̃ fames erat: q; nulla erat cognoscendę diuinitatis vbertas. Alludit Glo. hist̃orię: q̃ apertio cęli quãdo. i. ad litterã/ insula est pluuia ętę ad helię petitionẽ: significat reuelationẽ secretoz dei factã his q̃ vitis opibus helię illuminati sũt luce fidei: Clausio cęli tempore famis/signlficat ignorantiã fidei.

e ℣Et ad nullam illarũ/viduarum. i. crisẽtium in israel: fl ℣Missus ẽ helias nisi i sarepta sidonię ad mulierẽ viduã. iij. Reg. xvij. b.

f ℣Et multi lepꝛosi erãt i isra/el sub helisęo ꝓpheta: ⁊ nemo eoꝝ mũdatus est nisi naaman syrus. iiij. Reg. v. d. Mystice. Per viduas sareptanã significat gẽtilitas a ꝺtio viduitate: ad quã missus ẽ verus helias. i. christus/iudea indigna inuenta. Similiter p naamã lepꝛosũ/significat gẽtilis populus: q̃ repudiat⁹ iudeis aqua baptismatis est mundatus a lepꝛa infidelitatis.

Mystice

Moraliter

g ℣Uiduã ⁊ lepꝛosũ/significant laici peccatores/diuersoz peccatoz generibus maculati: q̃ sepe deuoti⁹ recipiũt ꝺbũ dei q̃ clerici/etiã q̃ religiosi. Per cęlũ aũt significat sacra scriptura: q̃ sub littera celat mysteriũ. Quę claudit ꝓpter peccata hoĩs trib⁹ annis ⁊ mẽsibus sex: q̃ nec fides q̃ ꝓ tres annos significat: nec misericoꝛdia ꝺdicat q̃ ꝓ sex menses/⁊ iõ fit fames. Ũ Osee. iiij. a. Nõ est ꝟitas: nõ est misericoꝛdia: nõ est sciẽtia dei in terra. Amos. viij. d. Mittã famẽ in terrã ⁊t. Claudit aũt cęlũ ꝛã, ꝓpter peccata ꝺdictũ q̃ ꝓpter pctã audientiũ. Leuit. xxvj. c. Si nõ obedieritis mihi: addã corectiões vestras septuplũ, ꝓpter peccata vestra: ⁊ cõterã superbiã duricię vestrę/daboq̃ cęlũ ꝺsup sicut ferrũ ⁊ terrã eneã. Itẽ Deut. xxviij. d. Sit cęlũ qđ supra te est eneũ/⁊ terra quã calcas ferrea.

h ℣In sarepta sidonię. Sarepta/incẽdiũ vel angustia panis ĩterꝑtat: Sidon venatio inutilis: ꝙ q̃ recte significat mũdus venatiõi inutili dedit⁹. i. lucri ⁊ negocijs terrenis/incẽdiũ carnalis cõcupiscẽtię patiẽs. Sz ad hãc mittit helias. i. ꝺdicator: q; talib⁹ debet ꝺdicari. Matth. ix. b. Nõ veni vocare iustos/sz pctores.

i ℣Et multi lepꝛosi. i. pctores. Pctũ em lepꝛa dicit/q; inficit. Eccli. xiij. a. Qui tãgit pcẽ/in quinabit ab eo: ⁊ qui cõmunicat superbo/induet supbiã. Itẽ q; facit interiozẽ hoĩs deformat vsq; ad membrozũ mutilationẽ. Ezech. xxiij. d. Ponã cęlũ meũ in tequẽ exercebũt tecũ in furoze chaldęi: nasũ tuũ ⁊ aures tuas ꝺcidẽt. Item quia incurabilis est. Hiere. xxx. c. Insanabilis fractura tua/pessima plaga tua/ad alligandã curationem tuam vtilitas nõ est tibi: id est in te. Multi sunt hodie lepꝛosi in israel: id est in ecclesia: et tamen nemo mundatur nisi naaman: qui decoꝛ interꝑtatur: ⁊ significat confitentes. Pś. Confessionem ⁊ decoꝛem induisti. Esa. xxxv. a. Decoꝛ carmeli datus est ei. Sequitur:

Pś. 109.

℣ Et repleti

E ℣ a ¶ Et repleti sūt oēs in synagoga ira hec audiētes: scz q indigni erāt vt cōrā eis faceret miracula. Tullius de vera amicitia: Assentatio amicitiā/veritas odiū parit. Ecci.xix. b. Sicut sagitta infixa femori canis: sic verbū correctionis: scz in corde stulti. b ¶ Et surrexerūt z eiecerūt illum extra ciuitatē. Prouerb. xv.b. Non amat pestilēs eū qui se corripit. Eccī.xx.a. Et bonum est coreptū manifestare pnitētiam: sic enim effugies voluntarium peccatuz. c ¶ Et duxerūt illuz vsq ad superciliū montis super quem ciuitas illoz erat ędificata vt precipitarēt eum. Beda. Peiores discipuli iudeę diabolo magistro. Ille verbo ait: Mitte te deorsuz: Matth. iiij.a. isti facto mittere conātur. Sed illoū mente mutata/vel subito obstupefacta descendit: qz adhuc illis locum pnitētię reseruat: z quia nondum venerat hora passionis/ nec elegerat hoc genus mortis. Ad litterā/locus ille dicitur saltus vsq in hodiernū diem. Et refert Beda/ q cum dominꝰ de mambus eozum elapsus de rupe ascendisset/z sub rupe vellet latere: rupis ad tactum dominicę vestis subterfugit z quendā sinū esse cit: id est quandā concauitatē. Et sicut testantur qui viderunt/ adhuc apparent vestigia rugarum vestis in rupe: z etiam vestigia pedū eius. Hoc. Deus q̄ multi ꝛcipitant iesum de supercilio montis: omnes scz qui in sublimitatibus dignitatum positi salutē perdunt. j. Timoth. v.d. Nemini cito manum imposueris. Prouer. iiij.d. Oculi tui videāt recta: z palpebre tue ꝛcedant egressus tuos. Nota quidā eiciunt dominū extra ciuitatē ad ꝛcipitandū: alij ad lapidādū: alij ad crucifigendum. Primi sunt ambitiosi: qui de culmine dignitatis quā appetunt in scipsis ꝛcipitant iesum. Esa. xiij.c. Quomō cecidisti de cęlo lucifer qui mane oriebaris: corruisti in terram qui vulnerabas gentes: qui dicebas in corde tuo: in cęlum cōscendā/super astra dei exaltabo solium meū: sedebo in monte testamēti in lateribus aquilonis/ascendā super altitudinē nubium: similis ero altissimo: verūtamē ad infernū detraheris in pfundum laci. Secūdi sunt detractores z maledici: qui iesum lapidāt in oibus bonis. Joh. viij.g. Tulerūt lapides iudei vt lacerēt in iesum. Act. vij.g. Eiecētes eū extra ciuitatē lapidabant. Joh. x.f. Multa bona opa ostendi vobis ex patre meo: ꝓpter qđ illoz me lapidatis? Tertij sunt obstinati et in malo pseuerātes z hypocritę oēs. Heb. vj.a. Rursus crucifigētes sibimetipsis filiū dei z ostētui habētes. Oēs hi dicūt illud. j. xix.c. Nolumus hunc regnare sup nos. Et de dis trib⁹ simul dicit Matth. xx.c. Tradēt eum gentib⁹ ad illudendū z flagellandū z crucifigendū. Sequit: d ¶ Ipse aūt transiens/ ab eis. Joh. x.g. Quęrebāt iudei eum apprehēdere/z exiuit de manib⁹ eoz. Joh. viij.g. Quare nō adduxistis illū? Joh. viij.g. Tulerūt lapides vt iacerēt in eum: iesus aūt abscōdit se z exiuit de templo. Mystice. Iste trāsitus significat recessum a iudeis z transitū ad gentes. Dicre. xij.b. Reliqui domū meā: dimisi hereditatē meam. e ¶ Per mediū illoz ibat. Prouerb. xij.b. Effugiet iustus de angustia. Per mediū ꝛcipitantiū itur per ꝓsilū maturitatē. Prouer. xiij.c. Astutus ofa agit cū consilio. Eccī. xxxvij.c. Ante oēm actū consiliū stabile. Per mediū lapidantiū itur per manusuetudinē. Pō. Factus sum sicut homo nō audiens z nō habens in ore suo redargutiones. Per mediū crucifigentiū itur per fidem z patiētiā. j. xx. d. In patiētia vestra possidebitis animas vestras. f ¶ Et descendit in capharnaū ciuitatē galilęe. Istud nō continuatur ꝓmo. Constat enī q̄ in ꝓcedenti parte continet q̄ dōs erat in nazareth/z postea in galilea. Nō ergo staret qđ in Glo. dicitur: Deseruit iudeam/cū iam deseruisset z mansisset in nazareth/ꝓm ꝓcedentia: ꝓpterea cōtinuabis istud illi superius posito: Regressus est iesus in virtute spiritus in galileā. f. incarcerato iohāne: cui ꝓtinuat hoc: Et descēdit i capharnaū. Qđ aūt est interpositū: parēthesis est: nec in hoc loco facti. Nunc aūt redit ad rectū ordinem/dicens: Et descēdit ꝛc. Beđ. Nō idignatiōe cōmot⁹/nec scelere offensus/ nec iniuria violat⁹ iudā deseruit: sed memor clemētię/nūc docēdo/nūc liberādo/nūc sanādo plebis corda in fide demulcet. Moraliter Capharnaū interpretat villa pulcherrima vel villa pinguedinis: z significat animā viri religiosi: q̄ pulchra fuit in peccatorum remissione: pulchrior in virtutū operatione: pulcherrima in glorię ꝓsummatione. Vel certe pulchra est in egressu mundi: pulchrior in ingressu claustri: pulcherrima in progressu boni. Vel aliter. Pulchra in abiectiōe mūdi: pulchrior in subiectione sui: pulcherrima i dilectione dei. Et ꝓpter hoc dicit Cant. iij. b. Tota pulchra es amica mea z macula nō est in te. Hęc ea dē dicit villa pinguedinis/ in triplici pinguedine impinguata Quaz prima est pinguedo charitatis: de q̄ Hiere. xxxj. c. Inebriabo animas sacerdotum pinguedine. Secūda est pinguedo deuotionis: de qua Pō. Et holocaustū tuū pingue fiat. Tertia est pinguedo contemplatiōis: de qua Judic. ix. b. Munꝺ possum deserere pinguedinē meaz qua z dij vtunt z homines? Gen. xxvij. d. Det tibi deus de rore cęli z de pinguedine terrę abundantiā. Hac triplici pingredine debet pinguescere anima cuiuslibet religiosi. Vñ Pō. Pinguescēt speciosa deserti. Prouenit autē pinguedo ex fertilitate pascuorum. Propter qđ dicit dōs Ezech. xxxiij. d. In pascuis vberrimis pascam eas: in mōtibus excelsis israel erūt pascua earū: id est in altis religionibus. Hęc vel la habet tres vicos: id est rationabilē/concupiscibilē/irascibilem: De q̄bus dicit Tob. xiij. d. Et lapide candido et mundo platęę eius sternent/z pervicos eius alleluia cantabit. In hac villā pulchrā z pinguem frequēter z libēter descendit dominus: ibiq̄ docet: Veritatē/quantū ad rationabilē. Joh. xvj. c. Cū venerit ille spiritus veritatis/ docebit vos oēm veritatē. Bonitatē/quantū ad concupiscibilē. Pō. Doce me facere voluntatē tuam. Humilitatē/quantū ad irascibilē. Matth. xj. d. Discite a me q̄ mitis sum z humilis corde. Per humilitatem possidet cęlum. Unde Matth. v.a. Beati pauperes spiritu: quoniā ipsorum est regnū cęlorum. Per mansuetudinē terra. Matth. v.a. Beati mites quoniā ipsi possidebunt terrā. Unde patet q̄ utilis est doctrina huius magistri. Propter quod dicit Pō. Uenite filij audite me: timorē domini docebo vos. Et Pō. dicit: Bonitatē z disciplinā et scientiā doce me. Bonitatē propter concupiscibilē/disciplinam propter irascibilē: scientiā propter rationabilē. Sequit: g ¶ Ibiq̄ docebat illos sabbatis. In sabbatis docebat dōs z sanabat frequētius triplici ratione. Prima est/ vt ostēderet se nō esse sub lege: sed supra legem qui hoc faciendo nō soluebat legē. Matthęi. xij. a. Dominus est filius hominis etiā sabbati. Joh. vij. c. Si circūcisionem accipit homo in sabbato vt nō soluat̄ sabbatum/mihi indignamini qui totū hominē sanum fect in sabbato. Secūda ratio est: vt ostēderet nouam creaturā ibi incipere vbi vetus desūtit: est sabbato. Gen. ij. a. Die septimo requieuit ab omni opere. Et in hoc ostendit se esse auctorē veteris z noui testamēti z omniū creatorē qui opera operib⁹ iunxit. Joh. v. c. Pater meus vsq modo operat/ et ego operor. In sabbato requieuit ab opere creatiōis: z in sabbato incepit opus recreationis. Tertia est: vt pluribus proficeret: qz plures tunc cōueniebant. Et in hoc exemplū dedit ꝓdicatoribus: vt in ecclesia z diebus solēnibus magis intendant prędicationi. Propter hoc z propter quasdam alias rationes vellet diabolus q̄ nunq̄ esset festum. Vñ filij eius dicunt in Pō. Quiescere faciam⁹ omnes dies festos dei a terra. Baruch. j. c. Legite libꝝ istum quem mittimus ad vos recitari in templo domini in die solenni: id est in die oportuno. Alia ratione libenter vellet diabolus q̄ multi essent festi dies: quia tūc multi cōueniunt vt multa faciant pec.. a. Et ideo dicit dōs Esa. j. d. Neomenias z sabbatum z festiuitates alias non feram: iniquę sunt cętus vestri. h ¶ Et stupebant in doctrina eius. Doctrina dicit quasi dictio trina. i. de trinitate. i ¶ Quia in potestate erat sermo ipsius: Triplici ratione dicit sermo domini esse in potestate. Prima: quia poterat augere/minuere z mutare qđ volebat in lege: vt dicit Beda. Vñ Deut. xxviij. a. In dextra eius ignea lex id est in ei⁹ potestate. Matthęi. vij. d. Tunc erat docens sicut potestatē habēs. Hęc potestas soli christo erat specialis. Secūda: quia verba sua virtutem ꝓpriā habebāt. Pō. Dedit voci sue vocem virtutis.

℣ Et hęc similiter

Matth. 7. d. Marci. 1. c.

Pō. 19.

Pō. 64.

Pō. 142.

Pō. 33. Pō. 118.

Dominꝰ docebat et sanabat sabbatis triplici ratiōe

Pō. 67.

A ℣ Et hęc similiter specialis. Hiere. xxiij. f. Nōne verba mea q̄si ignis z quasi malleus cōterēs petras? Tertia: quia opere adimpleuit qđ docuit. Hęc debet esse generalis cuilibet prędicatori. Unde Beda. Sermo doctoris in potestate sit/ cū ea quę docet/operat. Eccī. viij. a. Sermo illius potestate plen⁹ est. Prouerb. xv. c. Sermo opportunus optimus est. i. Cor. iiij. d. Nō in sermone est regnū dei: sed in virtute. Beda. Qui facto destruit qđ prędicat/ contemnit. Gregoꝰ. Luius vita despicit/ restat vt eius ꝓdicatio cōtemnat. a ¶ Et in synagoga erat homo habens demonium immundū: ab effectu sicut mutū: quia mutū facit quez possidet. b ¶ Et exclamauit: id ē extra clamauit: voce magna/dicēs: Sine: id est dimitte nos. c ¶ Quid nobis z tibi iesu nazarene? Eccī. xiij. c. Quę cōmunicatio sancto hominī ad canē: aut quę pars bona diuisti ad pauperē. Hiere. xxiij. f. Quid paleis ad triticū dicit dōs. ij. Cor. vj. d. Quę conuētio christi ad belial. q. d. nulla est. Est autē aliquid vtriusq/ sicut dicit Glo. de/mombus tormenta/z christo gloria. Qz autē cōsitent iesum/ bonę nature est quę est m ipis: q̄ so aduersant/malę volūtatis est. Unde Aug⁹. Bona natura quę deum confitetur: mala operatio diaboli quę deo aduersat. Hęc autē coniunctio: Jesu nazarene/ꝓmo inuenta est a diabolo. Unde Beda. Nomē iesu nazareni ab euāgelista diabolus ꝓmus dixisse inducit: qz est huius impudentię/vt inter homines aliquid ꝓius vsurpet z ad homines quasi nouū deferat: quo errorē suę potestat⁹ incutiat. Jn Gen. iij. a. etiam diabolus ꝓmus deum nominauit/ dicens: Quare ſcepit vobis deus ꝛc? Erit⁹ sicut dij ꝛc. Summa huius est q̄ diabolus gaudet in nouitate z studet semp in adinuentiōe nouitatis: vt sic homines circūueniat/vt allectos iocunditate nouitatis facilius in errorem inducat. Unde ꝓm⁹ inuenit hanc iuncturā: Jesus nazarenus. d ¶ Uenisti perdere nos. Scio: id est vehementer opinor. e ¶ Quia sis sanctus dei. Nunq̄ cū vere sciuit diabolus ipm esse filium dei vsq in diem passionis. j. Cor. ij. b. Quē nemo principum huius seculi: id est demonū cognouit: Si enim cognouissent/ nunq̄ dominū glorię crucifixissent: id ē crucifigi suggessissent.

Marci. 1. c.

Argumētū q̄ presentia eucharistię turbat diabolum

Pō. 49.

Moraliter: a ¶ Et in ſynagoga ꝛc. Adhuc in qualibet cōgregatiōe est semp aliquis demoniacus ad bonorum exercitū. Unde Job. j. b. Quadam die cum venissent filij dei vt assisterent corā domino/affuit inter eos z sathan. Joh. vj. g. Nūne ego vos duodecim elegi: z vn⁹ ex vobis diabolus est? Jrē ebrij z auari/demoniaci sunt ꝓpter ligati vinculis. Ille ebrietatis: ille sollicitudinis/vt nō possit ire ad ecclesiam vel ad loca sancta/nec in cęlum mente. b ¶ Et exclamauit. Clamat diabolus: quādo acriter temptat. Sed vir iustus clamorē ei⁹ nō audit: quia suggestioni eius nō consentit. Unde Job. xxxix. a. dicitur de onagro. Clamorē exactoris non audit. Peccatoꝝ vero demonū habens/clamat p peccati sui euidentia. Gen. xviij. c. Clamor sodomoꝝ z gomorreorum multiplicatus est. Esaię. iij. b. Peccatum suū sicut sodoma ꝓdicauerunt nec absconderunt. Sequitur: f ¶ Et increpauit illum iesus. Nota diabolus cōfessus est dominū: z quia inuitus z quasi p violentiā cōfessus est: dominus cū arguit: quia vt dicit Beda extorta cōfessio meritum nō habet. g ¶ Dicens: obmutesce. Uolebat etiam a diabolo nominari. Eccī. xv. c. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Pō. Peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iusticias meas ꝛc. Et recte imponit ei dominus ꝓmo silentiū: quia per eius linguam venit mors in orbem terrarū. Sap. xj. c. Per quę peccat quis/per hęc z torquetur. Et quia posset silere ad tēpus: ideo subūrit: h ¶ Et exi ab illo: vt non habeas amplius in eo potestatez. Chryp. Non orat/non inuocat. non erozcizat: sed imperat vt deus. i ¶ Et cum proiecisset illum demonium in medium: id est coram hominibus qui ꝓsentes erant. k ¶ Exiit ab illo/nihilq̄ illum nocuit: nullum membrum amputauit. l nocuit. Et factus est pauor in oībus: et colloquebant ad inuicem/dicētes: Quod m est hoc verbum: quia in potestate z virtute imperat immūdis spiritib⁹ z exeunt. Et o diuulgabat fama de illo in p oēm locū regionis. Surgēs aūt iesus de synagoga/ itroiuit in domū simonis: Socr⁹ aūt simonis tenebat magnis q febrib⁹: et rogauerūt illuz ꝓ illo. Et stans sup illā imperauit febri: et dimisit illā. Et continuo surgens ministrabat eis. Et ꝛc. Hic ꝓsequitur lucas ordinem historię. Dicitur em Matth. viij. a. q̄ post descensū de monte sanauit leprosum: postea petri socrum: tertio demoniacos. Ratio autem ꝓsequtionis triplex est: Alia litteralis/alia mystica/alia moralis. Litteralis est: quia historiā gestorum z dictoꝝ domini eo ordine narrabant euangelistę quo ipse dominus inspirabat eis. Intentio em omniuz erat ostendere christum esse deum: ad quod nihil facit ordo historię. Sicut ergo cuiꝯ fuit reuelata: ita z in illo loco scribebat quilibet: licet longe ante vel post facta sint: semper tamen intercedunt aliquę causę quare ordinē mutent: quas aliquādo ponunt ꝓpositores/aliquando subticent. Mystica ratio est quā tangit Beda: vt primo lingua serpentina cōcludatur/per quā primo moze intrauit in mundū: deinde femina sauetur /quę ꝓmo seducta fuit a serpente: tertio vir leprosus curetur/qui voci contagis male acęquit. Moralis ratio est: vt a minoribus ad maiora ꝓficere nos doceat. Hanc em est febrem z lepraz curare q̄ demones cęcere: vt dicit Beda: q̄ demones cęcere possunt homines: vt legitur Act. xiij. Febrem autem z lepra curare solius dei est. Mystice. Per synagogam cōgregatio malorum qui erunt in fine mundi designat: qui sūt quasi acerui lapidū: quia sine cemento charitatis: Contra illud Apostoli Eph. iiij. a. Supportantes inuicem in charitate/ solliciti seruare vnitatē spiritus sancti in vinculo pacis. Ipez quia vn⁹ alium premit: Contra quod dicitur. j. Thessal. iiij. b. Ne q̄s supergrediatur neq̄ circūueniat in negocio fratrem suū. Eccī. xxj. b. Stupa collecta synagoga peccantiū: et cōsummatio illoꝝ flamma ignis. Per domū simonis z per socrum petri/ idem significat. i. circumcisio. Per vxorem petri significatur ecclesia: cuius pastor fuit petrus: cuius mater fuit synagoga: quę magnis febribus tenebatur: quia inuidię estibus laborabat/frig⁹ infidelitatis primo patiens. Duo em sūt in febre pectoris: frigus z calor: z ideo duo sunt in pgna. Job. xxiij. c. Ad nimiū calorē transiet ab aquis niuium. Introitus ergo in domū simonis z sanatio socrus eius/significat redditus fidei ad iudeos: z conuersionē eoꝝ in fine mundi: De quo Esaię. x. c. In veritate reliquię conuertent: reliquię inquā iacob ad deum fortem. Dicit ergo: p ¶ Surgens autem iesus de synagoga/introiuit in domū simonis: Socrus autem simonis tenebatur magnis febribus. Ambroꝰ. Febre/libido flagrantior est. Eccī. xxiij. c. Anima calida quasi ignis ardens/non extinguetur donec aliquid gluriat. q ¶ Et rogauerunt illum pro ea. In quo datur nobis forma pro infirmis orandi. Jaco. vlt. d. Orate pro inuicē vt saluemini. Alij euangelistę/ Matthęus. viij. b. Marcus. i. c. non dicunt q̄ rogassent. Jtez ire non rogauerat petrus pro socru sua? Quere mysterium. Beda. Modo saluator rogatus/modo non rogatus curat/ostendens se contra vitiorum quoq passiones z ꝓcibus fidelium semper annuere: z ea nonnunq̄ quę ipsi in se

Moraliter Sic diabolꝰ sepe in medij producit peccatū alicuius ad eꝝ infamationem: si ille confusus dimittit peccatum et sic cogit exire diabolus. Eccī. 4. c. Est cōfusio adducens graz. Bich. 4. c. Uenies vsq in babylonē ꝛc. Pō. Imple facies eoꝝ ignominia. Matth. 8. b. Marci. 1. c.

Mystice

E ff nō intelligunt vel intelligenda dare vel pie petentibus etiam
Ps.18. nō intellecta dimittere: vt: Delicta quis intelligit? ab occultis
meis ꝛc. Summa huius Glo. est q dominus quędā miracula
facit rogatus: quędā nō rogatus: per qđ mystice significat/qz
quędā peccata dimittit rogatus/quędā nō rogatus: quę enim
memorię non occur-
runt/vel ad memoriā
reuocat vel nō roga-
tus ꝓdonat. a ¶ Et
stans super illam.
Meminē sanat domi-
nus nisi stet sup eum:
id est nisi timentē sc.
Super eū nanq; stat
dominus/qui timet
eū. Vñ Malach. iiij.
a. Vobis timentibus
deū orietur sol iusti-
cię: et sanitas in pen-
nis eius. b ¶ Im-
perauit/vt domin⁹/
febri/et dimisit il-
lam: ꝛ cōtinuo sur-
gens ministrabat
illis. Per surgēs in-
uitur sanitas: corpo-
ris: ꝙ ministrabat sa-
nitas mentis. Perfe
cta enim datur sanitas a dño: Sic qui curatur a febre peccati/
statim debet dño et eius discipulis ministrare: qđ est signum
perfecte curationis. Roma. vj. b. Sicut exhibuistis membra
vestra seruire imundicię ꝛ iniquitati: ita nunc exhibete mēbra
vestra seruire iustici̊ę in sanctificationē. c ¶ Cum sol autē
ꝛc. Dominus intrans domū simonis cum ipō simone ꝛ duo-
bus filiis zebedei/sicut habek in alio euangelista: sanauit socrū
eius febricitantē: ꝛ in die illa paucos sanauit: sed inclinato die
post occasū solis sanauit multos: Unde dicit: Cum sol au-
tem occidisset/oēs qui habebāt infirmos: per qđ mul-
titudo infirmorū. d ¶ Varijs languoribus: per qđ di-
uersitas morborū/ad litterā: mystice: id est peccatis. Esa. liij.
b. Vere languores nostros ipse tulit. c ¶ Ducebant illos
ad eum: At ille singulis manus imponētes curabat
Mystice omnes/vel/eos: ꝙ hoc facilitas curę. Mystice: Solis oc-
cubit⁹ est passio christi: post quā plures sanauit demoniacos
q̄ ante. Unde Judic. xvj. g. Multo plures interfecit sanson
Moraliter moriens q̄ ante viuus occiderat. Moraliter. Per occasum
solis significat occasus mundanę ꝓsperitatis: post quā multi
sanant spiritualiter: qui sole ꝓsperitatis lucēte grauiter infir-
mant. Quod satis bene significatū est Matth. xvij. f. vbi di-
citur: ꝙ post solis obtenebrationē multa corpora eoꝝ qui dor-
mierant surrexerūt. Morant autē hic tria: scz multitudo infir-
morū: per hoc qđ dicit: Omnes qui habebāt infirmos.
Item diuersitas morborū: per hoc qđ dicit: Varijs languo
ribus. Facilitas curę: per hoc qđ dicit: Singulis manus
imponēs curabat oēs. Manuū autē impositio/significat
cooperationē liberi arbitrij: quę requirit in nostra sanatione.
Vñ Aug⁹. Qui creauit te sine tenō iustificat te sine te. j. Co-
rinth. iij. b. Dei sumus adiutores. Significat etiā manuū im-
positio/gratię dationē: per quā fit sanatio: ꝛ dat potestas de-
ne operandi. j. Corinth. xv. b. Non ego sed gratia dei mecum.
r ¶ Exibant autē demonia a multis/clamantia ꝛ di-
centia: qz tu es filius dei: Et increpās nō sinebat ea
loqui: qz sciebāt: id est suspicabāt: ipsum esse christum.
Simile Act. xvj. d. de phytonissa. Sed quare hoc: cum dicat
aplus Phil. j. c. Sive per occasionē/sive per veritatē christ⁹
annunciet/in hoc gaudeo: sed et gaudebo. Ire. j. ix. Iohanni
imponenti silentiū qui nō sequebat eos/dixit dñs: Nolite ꝓ-
hibere: qui enī nō est aduersum vos pro vobis est. Solo. Hic
est distinguendū: Nam quidā sunt qui male viuunt ꝛ bene do
cent/vt mercēnarij: hi sibi nocent/sed alijs prosunt. Unde Au
gustinus in libro Prosperi. Bene loqui et male viuere: nihil
aliud est q̄ se sua lingua damnare. Talibus nō est imponēdū
silentiū ꝛ de talibus agitur. j. ix. Alij sunt qui male viuunt et
falsa docent/vt heretici: Et tales ꝓhibendi sunt: ꝛ de talibus
agitur hic. Tales em̄ aliquādo veris imiscent falsa. Vñ Joh.
ij. b. Omnis homo ꝛc. Esa. j. f. Caupones tui miscent aquam
vino. Et Beda. Ideo ꝓhibet loqui/ne dum aliqs audit vera
prędicantē sequat̄ postea errantē. Improbus enim magister
veris falsa ꝓmiscet/vt specie veritatis fraudis testimoniū ob-
tegat. Litteralis ratio quare dñs noluit vt diabolus cum ꝓfi-
caret sumit ex hac Glo. scz ne forte audientes eū homines mo
do ꝓdicare veritatē: deinceps acquiescāt ei ꝓdicanti falsitatē.
Si em̄ primo scirent per eum christū esse dei filium/putarent
in omnibus veracem
esse. Hic em̄ est mos
prauī doctoris/vt ꝙ
apposita veritatem
palliet admixtam fal-
sitatem. g ¶ Facta
autē die egressus
ibat in desertū lo-
cum. Littera patet.
Mystice. Be. Ma-
nifestata luce resurre
ctionis a credentiū tur-
bis requirit: in genti-
umq; deserto inuen-
tus ne abeat retinet.
Cant. iij. b. Paulu-
lum cum pertransissem
inueni quē diligit ani
ma mea: tenui nec di-
mittā eum. h ¶ Et
turbę requirebāt
eū/per fidē. i ¶ Et
venerunt vsq; ad
ipsum/per spem. k ¶ Et detinebāt illum/per charitatē
l ¶ Ne discederet ab eis. Zach. viij. d. Apprehendēt de-
cem homines ex omnibus linguis gentiū fimbriā viri iudei/di-
centes: ibimus vobiscum. m ¶ Quibus ille ait: quia et
alijs ciuitatibus. Pleonasmus est: ꝛ est idioma hebreum.
Vel si vis potes ita cōtinuare: Non possum diutius manere
vobiscū: n ¶ Quia ꝛ alijs ciuitatib⁹ oportet me euā
gelizare. In hoc reprehendit pigricia multorū: qui semp in
vno loco morant̄ quasi ciues. Barc. vlt. d. Illi vero ꝓfecti
ꝓdicauerunt vbiq;. o ¶ Regnū dei. Ad litterā. i. qualiter
perueniat ad regnū. Matth. iij. c. Pœnitentiā agite. Vel/re
gnum: id est sacrā scripturā quę docet regnare ꝛ ire ad deuz.
Matth. xx. d. Auferet a vobis regnū dei. Sed multi euange
lizant cōtra regnū dei: De qbus Ps. Narrauerūt mihi iniq
fabulationes/sed non vt lex tua. p ¶ Quia ideo missus
sum. Esa. lxj. a. Spiritus dñi sup me/eo ꝙ unxerit me: ad an-
nunciādum mansuetis misit me. q ¶ Et erat ꝓdicans in
synagogis galilęę. Quidā cōmune hic ponit/qđ non spe-
cialiter ponit in aliquo euāgelistarū. Galilea tota intercalat.
Synagogę galilęę/sunt cōgregationes secularium: qbus etiam
prędicandū est: quia bonis prędicandū est ꝛ malis: vt mali ad
bonum/ꝛ boni ad melius ꝓuocent. Expo. Ca. V.

f ¶ Actū est autē ꝛc. Hoc capitulū ꝛtuor christi mi-
racula cōtinet/et scribarū ac pharisęorū cōfutationē:
Vñ diuidit in quinq; partes. In ꝓma agit de mira-
culosa piscū captione. In secūda de leprosi curatione: ibi: Et
factū est cū esset. In tertia de paralytici sanatione: ibi: Et fa-
ctū est in vna dierū. In quarta de matthei vocatione: ibi:
Et post hęc exijt. In quinta de scribarū ꝛ pharisęorū cōsu-
tatione: ibi: At illi dixerūt. Dicit ergo: r ¶ Factū est au-
tem. Et nota ꝙ istud qđ hic dicit nō cōtinuat ꝓcedenti: qz in
ista ꝓma parte agit etiā lucas de secūda vocatione andreę ꝛ pe
tri. Vñ patet hoc factū esse ante incarnationē iohānis: nā pri-
ma ꝛ secunda vocatio fuit ante incarcerationē iohānis. Prima
quādo ꝓmo vocauit eos: post quā vocationē ad ꝓpria nego-
cia redierunt: Joh. j. f. Secūda in familiaritatē: vt hic. Tertia
quādo vocauit eos in apostolatū: Matth. iiij. d. Et tūc firmis
sime adhęserūt ei nec postea dimiserūt. Cum ꝙ hoc longe con
stet añ incarcerationē iohānis factū/nō pōt cōtinuari ꝓceden
tibus: qz nō est seriatim interserti. Quędā Glo. tū videt cōti
nuare ꝛ plane veritati obuiare. Glo. Qui magna fecit i terra
transit ad mare: vt ꝛ ibi faciat ꝛ dñs maris terręq; appareat.
Per ꝙ qđ dicit trāsit/videt ꝓtinuari ꝓcedēti: io intellige ꝓba
posita in designatiōe tpis ꝓfusi: vt sit sensus: Dñs q qñq; ma
gna fecit in terra/qñq; trānsijt ad mare. s ¶ Cū turbę irrue
rēt in eū. i. currerēt ad eū visis miraculis: Quidā em̄ curre-
bāt vt miracula noua viderēt: hi curiosi. Alij vt sanarent: hi
puidi. Alij vt observarēt: hi inuidi: Alij/ r ¶ Vt audirent
ꝓbū dei: sic hic ois: hi studiosi. In ꝙ ꝙ significat feruēs desi-
deriū audiēdi ꝓbū dei. Amos. viij. d. Mittā i terra famē. i. de-
ff siderium.

A ff siderij. a ¶ Et ipse stabat secus stagnū genesareth.
Beꝺ. Idē ē mare galilęę/mare tyberiadis/stagnū genesareth
Mare galilęę dicit a ꝓuincia adiacēte. Mare tyberiadis vꝺ a
tyberiade ciuitate quā ędificauit herodes in honorē tyberij im-
pera locum ipsum. Stagnū genesareth dicit a ꝓpinquitate lacus/
q̄li generans auras.
Fit autē lacus iste ex
reflectione iordanis:
ꝛ undis ebullientib⁹
primo motu undarū
ex se generat auram
quandā quę in litore
sentit. Dicit autē ma
re sm̄ ritū hebraicū:

a ¶ Et ipse stabat secus stagnum
b c genesareth. Et vidit duas
d naues stantes secus stagnū:
e piscatores autem descende-

qui omnē aquarū congregationē siue dulcium siue salsarū vo
cant mare. b ¶ Et vidit duas naues: vna erat petri: alia
zebedei: stantes secus stagnū. c ¶ Piscatores autem
descenderat/a naui in litus. f ¶ Et lauabant retia: sup
ple ꝛ plicabāt: Quādo enim piscatores lauant retia/solent ea
plicare. Et hoc inuit Glo. mystica: Lota retia plicat ꝛc. My-
Mystice stice: per stagnū genesareth significat mundus: nō a stando:
qz transit mūdus ꝛ ꝓcupiscentia eius. j. Joh. ij. c. sed ab aqua-
rum collectione: qz aquę multę/populi multi: Apocal. xvij. d.
Unde recte dicit steriſſe secus stagnū/nō in stagno post resur
rectionē: quia iam stabilis ꝛ impassibilis erat. Vel iuxta Glo.
Bedę: stagnum significat legē: extra quā iam erat dñs: quia le
galia iam cessare incipiebāt. Duę naues/sunt duo populi: iu-
daicus scz ꝛ gentilis: quos vidit dñs: quia de vtroq; populo
aliquos vocauit. Modo ꝓsequere litterā. a ¶ Et ipse sta-
bat secus stagnū genesareth: id est extra fluxum mortali-
tatis/iam factus imortalis: vel id est extra legem mystice: per
stagnuz genesareth ꝛc. b ¶ Et vidit: visu misericordię: De
quo Joh. j. g. Vidi te sub ficu. c ¶ Duas naues: duos po
pulos vel duas vitas. d ¶ Stantes secus stagnū. Mo-
Moraliter raliter autē/stagnū genesareth significat diuitiarū terrenarū
abundantiā: quę auras inanis glorię ꝛ superbię et ripę atq; di-
scordię generāt ex se. Propter qđ dicit Aplꝰ. j. Timoth. vj. d
Diuitibus huius seculi ꝓcipe non sublime sapere/nec sperare
in incerto diuitiarū. Vbi dicit Glo. Termis diuitū superbia.
B Recte hebręi istarū aquarū cōgregationē vocant mariā: quia
nō est in eis nisi amaritudo: sicut dicit Grego⁹. Nam cū labo
re acquirunt. Eccꝫ. iiij. b. Unus est ꝛ secundū nō habet: nō fi-
lium/nō fratrē: et tamē laborare nō cessat: nec satiāt̄ oculi
eius diuitijs. Item cū timore possident. Job. xv. c. Sonitus
terroris semp in auribus eius: ꝛ cum pax sit semp insidias su-
spicat. Prouer. x. d. Pauor his qui operant malum. Leuit.
xxvj. f. In regionibus hostiū terrebit eos sonitus folij volan-
tis. Item cū dolore deseruńt. Unde Eccꝫ. v. c. Est ꝛ alia infir
mitas pessima quā vidi sub sole: diuitię cōgregate in malū do
mini sui: pereunt em̄ in afflictione pessima. Nō in hoc stagno/
sed secus debet stare ꝓdicator sicut iesus. Unde Gręg⁹. Qui
carnalibus actibus adhuc incubat/vitam aliorū spiritualiter
Ps.1. instituere nec̄e est erubescat. Ps. Et erit tanq̄ lignum q̄
plantatū est secus decursus aquarū: nō in decursu. ij. Timoth.
ij. a. Nemo militās ꝛc. Phil. iij. c. Quę retro sunt obliuiscēs
j. ix. g. Nemo mittens manū ad aratrum ꝛc. Duę naues sunt
duę vię eundi ad deum: scz innocētia ꝛ pœnitentia. Et qui non
fuerit ingressus in vnā istarū/peribit in mari: qui autē ingres-
sus est in alterā/videat vt bene se regat: ne sit sicut guberna-
tor sopitus: De quo dicit Prouer. xxiij. d. Eris sicut dormiēs
in medio mari; ꝛ quasi gubernator sopitus amisso clauo. Ma
1. Petri. 2. d. Ps. 25. lum primū ingressus est iesus: quia peccatū nō fecit/nec inuen
tus est dolus in ore eius: Esa. liij. c. Unde ipse dicit: Ego autē
in innocētia mea ingressus sum. Nihilominus ꝛ secundā fuit
ingressus: nec ante mortē egressus fuit eam. Phil. ij. a. Christ⁹
factus est ꝓ nobis obediens vsq; ad mortē: mortē autē cru-
cis. Item duę naues/sunt duę vię hominū: scz via mandato-
rum: quę est omniū: qz qui per hāc nō incedit/deuiat: De qua Ps.
Ps. 118. Etiam mandatorū tuorū cucurri. Alia est via consiliorū: quę
est claustraliū siue perfectorum: quę est nauis simonis: id est obe
dientia: quā ascendit dñs: quia consilia impleuit. Unde Pro-
uerb. viij. b. Ego in cōsilio habito. Piscatores sunt doctores
ecclesię siue ꝓdicatores. Matth. iiij. d. Faciā vos fieri piscato
res hominū. Unde tales fructuosius piscant homines q̄ pi-
sces. Hiere. xvj. c. Mittā eis piscatores multos ꝛ piscabunt
Retia dicūt eos. Retia sunt scripturę/siue etiam verba sacrę ꝓdicationis.
ęsi retinētia Eccl. vj. c. Inijce pedem tuū in cōpedes illius: id est sapientię.
Pisces sunt hoies. Abacuk. j. a. Facies hominē q̄si pisces

maris: ꝛ quasi reptilia nō habētia ducem. Mare est mūdus:
vt dictū est: quia tumet per superbiā: feruet per auariciā: spu-
mat per luxuriā. Nauis perri est ecclesia/in principio ꝛ in fi-
ne stricta: in medio lata: De qua Matth. xiij. c. Navicula in
medio iactabat fluctibus. Versus. Ecclesiā ꝓ naue rego: mihi
climata mūdi. Sunt
mare/scriptura/retia
pisces/homo. Et sm̄
hoc ꝓsequere myste-
rium: qz littera plana
est. c ¶ Piscato-
res autē descēde-
rant: ab eo qđ erant
per gratiam: in id qđ
erant per naturā: id est in considerationē vilitatis ꝛ fragilita-
tis humanę. Hiere. xviij. a. Descende in domū figuli. Barc.
xiij. b. Videre vos meipsos. f ¶ Et lauabāt retia. Lauare
retia/est maculas peccatorū quę in piscatione id est in ędifica-
tione contrahunt/aqua contritionis delere. De qua lotione
dicit Prouer. xxv. a. Aufer rubiginē de argento. Lotio autē
ista debet esse a tribus ꝓprie: scz a questu temporali/ab inani
gloria/a verbo adulationis. Unde. j. Thessal. ij. a. Neqz ali-
quādo fuimus in sermone adulationis sicut scitis: neqz in oc-
casione auaricię deus testis est: nec quęrentes ab hominibus
gloriā. Et miro modo sequit̄ post descensum lotio: qz ex con-
sideratione ꝓprię vilitatis vitatur peccatū. Unde Job. v. d.
Visitans speciē suam nō peccabis. Eccli. x. b. Quid superbis
ꝛc. Hiero⁹. Facile cōtemnit omnia: qui semp se cogitat mori Hiero. in ꝓ-
turū. Item Glo. Lota retia plicat doctor: qui intermisso ędi logo biblię
cādi officio/qđ alios docuit ipse implere satagit. g ¶ Ascē ca. 8.
dens autē in vnam nauim quę erat simonis. Nauis
simonis: vt dictū est/ecclesia est petri regimini cōmissa. Mat
thei. xvj. c. Tu es petrus et sup hanc petrā ędificabo ecclesiā
meā: ꝛ tibi dabo claues regni celorum: id est ecclesię gubernacu
la. Quę recte dicit vna: qz omniū qui vere sunt in ecclesia: id
est re ꝛ nomine/est vnū cor ꝛ vna anima: sicut dicit Act. iiij.
f. Multitudinis credentiū erat cor vnum ꝛ anima vna: id est
vna voluntas ꝛ vnus sensus. In hanc nauim ascēdit dñs: quā-
do ꝓmos fideles vocauit. h ¶ Rogauit eū a terra. Glo. D
ab amore terrenorū: k ¶ Reducere pusillū: nauē ecclesię Reducere ad
ꝓuitęę/mentis humanę. Fauorabilis est hęc petitio. Vñ ꝛ litterā ne tur-
ipse nauē suam: id est crucem nō in terra/sed in aere. i ¶ A ba itraret cū
terra: triplici scz interiori/exteriori/inferiori. Interior est ꝓ- eo in nauem
pria voluntas: exterior carnalis voluptas: inferior terrena cu
piditas: De qua Apocal. viij. d. Ue ve ve habitātibus in ter-
ra. Zach. ij. b. O o o fugite de terra aquilonis. Hiere. xxij. g.
Terra terra terra audi sermonē dñi. Item q̄ dño rogat dñs
nauem reduci pusillū a terra/tria significat/sicut dicit Beda.
Primū q̄ repente vtendū est verbo ꝓdicationis ad turbas:
Non em̄ statim ꝓdicandū est peccatoribus q̄ penitus relin-
quāt mundū: sed pusillū. i. paulatim ab amore terrenorū retra
hendi sunt. Secūdo significat q̄ ꝓxius in primis regionibus
ꝓdicandū est: qđ significat per/pusillū: ꝛ postea in remotio
ribus: qđ significat/per/duc in altū. Unde aplus ꝓmo dici-
tur: Reducite pusillū a terra: Deinde adiungit: duc in altū:
ꝛ hoc est/q̄ ꝓmo dictū est apostolis: Manete in ciuitate do- Luc. 24. g.
nec induamini virtute ex alto. Postea dictū est: Ite ꝓdicate Marc. 16. d
euangeliū omni creaturę. Tertio significat: q̄ primo dicēda
sunt nouicijs leuia/ꝛ postea ꝓfunda. Unde aplus loquēs no
uicijs dicebat: Tanq̄ parvulis in christo lac potum dedi vo
bis/nō escā. j. Corinth. iij. a. Heb. v. d. Olis qui lactis est par-
ticeps/expers est sermonis iustici̊ę: paruulus em̄ est: perfec-
autē est solidus cibus eorū qui pro ipsa cōsuetudine exercita-
tos habēt sensus ad discretionē boni ꝛ mali. Ire nauis simo
nis est crux dñi: qua descendit ꝓpria voluntate/nō coactus. Crux cōpara
Esa. liij. c. Oblatus est qz ipse voluit. Comparat autem crux tur naui ꝓpt
naui ꝓpter quattuor. Primo: qz sicut nauis transit de vna ri- quattuor
pa maris ad alterā: ita crux de miseria mūdi ad gaudia cęli.
Unde. j. vlt. d. Nōne oportuit christū pati ꝛ sic intrare in glo
riā suam? Sap. xiij. a. Exiguo ligno credūt hoies animas su-
as: ꝛ trāseuntes mare per ratē liberati sunt. Act. xiij. d. Per
multas tribulationes oportet nos intrare in regnū cęlorum.
Secundo/qz nauis in ꝓncipio ꝛ in fine stricta est: ꝛ in medio
lata: Sic crux dñi in ꝓncipio. i. in capite stricta fuit: qz nō ha-
buit vbi caput reclinaret: sicut dicit Matth. viij. c. Volucres
cęli ꝛc. In fine similiter: id est in pedib⁹ stricta fuit: ita vt vn⁹
pes super alium poneretur. In medio lata fuit: Unde expan-
sis manibus in cruce pependit. De artatione dicitur. j. xij. f.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F Baptismo habeo baptiçari: ⁊ quō coarto: vsq; dū perficiar. De latitudine dicit Esa. xxv. d. Extēdet manus suas sub eo sicut extēdit natans ad natandū. Tertio / quia in naui quę transit mare est cibus aridus ⁊ potus: Et christus in cruce clamarū ⁊ aridū ⁊ potū amarissimū habuit. Ūñ Pō. Dederūt

Pō. 68. in escam meā fel / ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Quarto / quia in naui trāseunte mare sustinent multę angustię: Sic ⁊ christ⁹ i cruce opprobria multa ⁊ dura tormēta sustinuit. Ūñ in cruce positus dicit Thren. j. d. O vos oēs q̄ trāsitis p viam ⁊c. Vbi igit quattuor rationibus / crux christi cōparat nauī: id est, ꝓpter officiū similitudinē / ꝓpter facturę assimilationē / ꝓpter cibi ⁊ pot⁹ amaritudinē / ꝓpter angustiarū ꝓpressionē: Quas recolens sponsa dicit Cant. j. d. Fasciculus myrrhę dilectus meus mihi inter vbera mea cōmorabit. De quo beat⁹ Bernū. Ego fratres ab itinere mea cōuersatione ꝓ aceruo meritoz quē mihi dedisse scieb / hunc fasciculū colligere curauit: ⁊ inter vbera mea collocare: collectū ex omnibus iūr imitatibus ⁊ anfractibus dñi mei. Primū quidē infantiliū illoz necessitatē: deinde laboz quos ptulit in ꝑdicando / fatigationū in discurrendo / vigiliarū in orando / ꝛptationū in tentādo / lachrymarū in cōpatiendo / insidiarū in colloquendo: postremo periculoz in falsis fratribus / cōuitioz / sputoz⁹ / colaphoz / subhannationū / exprobrationū / clauoz⁹: horuq; similiū quę in salutē nostri generis in silua euangelica copiosissime legitur ptulisse. Hanc nauem ascendit christus ad mandatū patris: ⁊ ideo dicit nauis simonis: vel quia obedientibus ꝓponit in exemplū. Ūñ Matth. xvj. d. Si quis vult venire post me / abneget semetipm ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me. De hac nauī docuit dñs turbas quasi de cathedra magistrali. Unde. ü. Reg⁹. xviij. a. Dauid sedēs in cathedra sapiētissimus inf treo. Docuit aūt quattuor magis facto q̄ verbo. Primo obedientiā. Heb. v. c. Didicit obediētiā ex his quę passus est. Ō⁹ exponit beatus Bernū. Didicit in corpe obedientiā ex his q̄ passus est. In capite. Nam illa mozs / illa cruc⁹ / opprobria / sputa / flagella: quę oīa caput tuū christe ptransiit: quid aliud cozpi tuo: id est nobis q̄ ꝓclara obediētię documēta fuerūt? Secūdo docuit patientiā ⁊ humilitatē. Matth. xj. d. Discite a me / quia mitis sum ⁊ humilis corde. Prouerb. xix. b. Doctrina viri ⁊c. Tertio docuit charitatē pfectā / ozando ꝓ inimicis / cum dixit: Pat ignosce illis ⁊c. j. xviij. c. Quarto ꝑseuerātiā. Jac⁹. vlt. c. Sustinentiā iob auditis ⁊ finē christi vidistis: id est finalem ꝑseuerantiā. Ītē caro christi ⁊ beata virgo ⁊ pnēctia ⁊ ecclesia ⁊ mens humana dicit nauis: sed de his omittamus. Sequit: a ¶Et sedens docebat de nauicula: ⁊ ideo efficax instructio. b ¶Turbas: nō pncipes / non scribas / non

Pō. 33. pharisęos. Pō. Venite filij audite me timorē domini docebo vos. c ¶Vt cessauit aūt loqui / dixit ad simonē: Duc in altum: nauem ecclesię / pnētię / mentis humanę. Nauis cū securioz est in medio mari q̄ iuxta litus. c ¶Et laxate retia vestra: id est in ꝑdicatiōibus vestris infirmis cōdescēdite. Hec dicit / laxate / tm: sed / f ¶In capturam. Multi cū laxant rigoz scripturę: nō in capturā / sed in deceptionem. Vel si in capturā laxant retia: id est explicāt scripturas: hoc faciunt in capturā nō piscū: id est hominū: sed ranarū: id est diuitiarū vel dignitarū: De q̄bus dicit Esa. lix. a. Telas araneę texuerūt. Osee. viij. b. In araneaū telas erit vitulus samarię. Ītē Esa. xix. b. Egrebūt piscatozes ⁊ lugebūt oēs mittentes in flumen hamū ⁊ expādentes rętę. Et. j. Qui faciebant lacunas ad capiēdos pisces: id est sermones obscuros. Habacuc. j. d. de diabolo. Immolabit sagenę ⁊ sacrificabit ręti suo: q̄ in

Mystice ipis incrassata est pars ei⁹. Mystice: d ¶Duc in altū: ad christū ascendentē in cęlū. e ¶Et laxate retia vestra i

Pō. 67. capturam: Transeat ad gētes ꝑdicatio. Pō. Ascendisti in altū cepisti captiuitatez. Retia sicut dicit Beda ⁊ Amb. sunt verboū cōplexiōes: ⁊ dicunt q̄si retinentia. Ūñ verba ꝑdicatoz bene dicunt rętia: q̄ in eis q̄si q̄busdā laqueis capiunt homines ⁊ tenent. Vtunt em q̄si q̄busdā cōplexiōibus in modū disputantiū hinc inde reducendo auctoritates veteris ⁊ noui testamēti. Licet etiā alijo dicat⁹ vt laxent rętia: tū soli petro dicit / Duc in altū: p q̄d significat / q̄ sicut soli petro ꝓcipit vt ducat nauē in altuz: ita solis excellentioribꝰ ꝓcipit vt ꝑdicent ꝓfunda mysteriozū. Sequit: g ¶Et respondens simon dixit illi: Preceptoz. Dñs dixerat petro: Duc in altum ⁊c. Petrus ad verbū dñi humilians se respōdit / dicens: quia totam noctez laborī derat ⁊ operaz inutilem: sed tm in ꝑbo. i. in ꝑtute verbi ei⁹ ad huc laxaret rętę. Et ē planū ad litterā. Ūñ ꝓsequere mystice et moraliter. h ¶Per totā noctem: id est p veterē legem / laborantes. Lex vet⁹ nomine noctis intelligitur. Ūñ habet Gen. j. d. Posuit de⁹ duo

luminaria magna in firmamēto cęli. s. luminare minus / vt ꝑ esset nocti. s. moysen vt ꝑ esset legi: ⁊ luminare maius vt ꝑ esset diei. i. christū vt ꝑ esset euāgelio. Mystice / ergo dicit petr⁹: b ¶Per totā noctē laborauim⁹: id est cerimonialia inutiliter exercuti sumus. Ūñ dicit: i ¶Nihil cepimus: id est nullū durim⁹ ad vitā. Deb. vij. c. Lex neminē ad pfectū adduxit. k ¶In verbo tuo: id est in ꝑtute verbi dei. l ¶Laxabo rętę / ꝑdicatiōis. Job. xviij. b. Immisit in rętę pedes suos / ⁊ i maculis eius ambulat. In verbo tuo / dicit: nō meos: Cōtra illos qui fabulas suas narrāt in ꝑdicatiōe: vel sibi asciscūt q̄ legūt ⁊ ꝑdicāt. De q̄bus dicit Hiere. xxiij. c. Prophetā q̄ habet somniū narret somniū: ⁊ q̄ habet sermonē meum / loquat sermonē meū vere. m ¶Et cū hoc fecissent / cōcluserūt piscium multitudinē copiosam. Pisces sunt: qui hanc vitam enauigant. Ītē pisces dicunt curiosi. Prou. xj. a. Expectatio sollicitoz⁹ perdit. Mora Glo. Bedę. Missi in verboꝰ est interioꝛ inspiratione: gratię / superne: laxata fuerint: id est emissa: instrumenta disputationum: id est verba ꝓdicationum: qui vtuntur q̄busdam cōplexiōibus in more disputantiū frustra: id est inutiliter: ꝑdicatoz vocis suę iaculum mittit: id est suam vocē quę est iaculū vel sagitta vulnerās corda auditoz: q̄ frustra laborat exterius lingua doctoris / nisi mentem interi⁹ ꝓparet q̄a redēptoris: q̄ fides populoz nō in sapientia ꝑbi cōsistit: sed diuinę vocationis munere ꝓueniat. O vacua ꝑsumptio / o humilitas fructuosa: q̄si petr⁹ se humiliās laxans rętia in ꝑbo dñi capit piscū multitudinē. Ūñ apparet q̄ fructuosa sit būilitas: vñ admirādo dicit glosator. O būilitas fructuosa. Qui nihil aīi ceperāt / magnā in ꝑbo dei cōclusdūt multitudinē. Per cōtrariū intellige: infructuosa ꝑsūptio. Si em ꝑdicatores de se ꝑsūmāt / vel aliq̄d eloquētię suę ascribāt / nullos capiūt. i. ad fidē ꝓuertunt. Sequit: n ¶Rupebaḳ autē rętę eoz⁹. Beda. Rūpit rętę pte multitudine piscū: q̄ modo cū electi / tot reprobi iterāt / q̄ ipaz ecclīam hęreseōꝰ scindāt. Hic aliī intelligit ruptio rętis q̄ in alia Glo. In ecclia circūcisiōis ⁊c. Hereticī rętę rūpūt: qui cōcutiūt latera matris ecclesię: ⁊ eā hęresib⁹ ⁊ scādalis scindūt. Rūpit rętę / ꝙ nō labit piscis: q̄ dñs suos etiā inf psequētiū scādala ꝑuat.

Mozaliter. Per malā vitā ꝑdicatoris rūpit rętę ꝑdicationis ⁊ fit inutile. Grego⁹ sup Ezech. Ad ꝙ vt seruet vitas ꝑdicādi / teneat necesse ē altitudo viuēdi. Beda sup Exo. Qui ad sacerdotū magisteriū q̄ ꝑ pli / ꝓmouet: ꝓmo ei⁹ oga cognoscātur: vt dū ꝙ q̄ doctis patet oib⁹ irreꝓhensibile patuerit / integritas cordis ⁊ sinceritas fidei / ꝓbet. Ītē sicut dicit Interlin. ilerūpit ꝙ diuitias ⁊ pauptatē nō sustinet. Grego⁹. Pusillanimitatis est / nō posse sustinere diuitias: impatiētię est / nō posse sustinere pauptatē. Prouerb. xxx. b. Mēdicitatē ⁊ diuitias ne dederis mihi: tribue tm victui meo necessaria. Phil. vlt. c. Scio ⁊ abūdare ⁊c. Sequit: o ¶Et annuerunt socijs q̄ erāt in alia naui vt venirēt ⁊ adiuuarēt eos. Duę naues / sunt duę vitę: actiua. i. ⁊ cōtēplatiua. Actiua intenta ꝑdicationi petit soꝛozis oratiōibus adiuuari. Tunc em ꝓficit ꝑdicatio: q̄n martha ꝑdicat fideliter: ⁊ maria orat instāter. j. g. Ūñ nō est tibi curę ⁊c. Prouerb. xviij. d. Frater q̄ iuuat a fratre ⁊c. p ¶Et venerūt ⁊ impleuerūt ambas naviculas. Mystice: id est ecclīam de gētibus ⁊ synagogā: id est ꝓmitiuā ecclīam de iudeis cōuerterūt. q ¶Ita vt pene mergerēt. Ecclia em ꝓmitiua ō iudeis ⁊ gētib⁹ collecta / multis tribulatiōib⁹ ꝓmebat: ⁊ nō submergebat: q̄ nūq̄ defecit. Et dic Beda in Glo. Hęc ipletio vsq; ad finē sęcli crescit ⁊c.

S Qō cū videret

H Glo. De ꝓfluētibus donis spūssancti id est de excellentioribꝰ sacramentis

Mozaliter

Expositio Glo. Bedę.

b

i. Cor. 2. d.

Mystice

B

A ¶Quod cū videret simon petrus: sc⁹ q̄ cepisset tantam multitudinē piscium ad primū verbum dñi: b ¶Procidit ad genua iesu / dicens: exi: id est recede. c ¶A me dñe / q̄a homo peccator sum. q. d. nō sum dignus cohabitare tecum. Grego⁹. Immo si te peccatorē consideras / oportet vt a te dominum nō expellas. Augustin⁹. Ut piscator loquit petrus: deum ⁊ dñm salutis secum habebat / ⁊ ei dicebat Exi a me dñe: stulte ⁊ simpliciter locut⁹ est: ac si infirmus medico accedēti ⁊ eum curare volēti diceret: Exi a me q̄ egroto. Exi a me. Beda. Nō tamen exiuit dñs: quia nō deseruit humilitatē. Excusat petrus nō studio malicię: sed ex humilitatis affectu hoc dixisse: Stupor enim circūderat eum / et oēs qui cū illo erant in captura piscū quā ceperant. Mozaliter: a ¶Quod cū videret simon petrus. Simon petrus / nō dicit petrus simon: quia nō scientia obedientiā: sed obediētia generat scientiā. Pō. Amā datis tuis intelleri. b ¶Procidit ad genua iesu. Sic ꝑdicator / post captionē multoꝝ hominū debet se humiliare. j. xvij. c. Cum omnia bene feceritis ⁊c. Item debet christo totū ascribere / nihil sibi. Hoc est enim / cadere ad genua. Job. xxxviij. d. Mundū mittes fulgura ⁊ ibunt / ⁊ reuertētia dicēt tibi assumus? c ¶Exi a me. Matth. viij. a. Domine nō sum dignus vt intres sub tectum meū. iij. Reg⁹. xvij. d. Ingressus es ad me vt rememorarent peccata mea. d ¶Stupor enim circūdederat eum ⁊c. Hiere. v. g. Stupor ⁊ mirabilia facta sunt in terra: ꝓphetę ꝓphetabāt mendacia: / ⁊ sacerdotes applauserūt manibus / ⁊ populus meus dilexit talia. Duę autem tanguntē causę stuporis. Prima est ex ꝓsideratione dominicę pietatis: ibi: Quod cū videret simon petrus. Secūda ex cōsideratione ꝓprię fragilitatis: ibi: Exi a me ⁊c. Sequitur: e ¶Similiter autē iacobum ⁊ iohannē filios zebedei / circūdederat stupor supple / qui erant socij simonis. Tales etiā debēt esse socij simonis: q̄ in obce⁹tia cōcurrere debēt simul liberū ar bitriū et gratia dei. j. Corinth. xv. b. Non ego sed gratia dei mecū. j. Corinth. iij. b. Adiutores dei sumus. f ¶Et ait ad simonē iesus: noli timere. Humilitas petri quę licet fuerit erronea / tamē quis quodāmodo ex pio timore, pcessit / meretur dñi piam cōsolationē. Nota Glo. Bed. Non recedit / iesus: q̄ petrus dixerat: Exi a me dñe: sed dñs ab eo nō recedit: sed ad litus ꝓducit: id est ad soliditatē fidei: nō modo / sed postea cum electus est in apostolū: ⁊ viuificandi potestatē tribuit: id est potestatē ligandi atq; soluendi. In quo ⁊c. id est in bocipso q̄ dñs, ꝓpter errorē petri ab eius cōsolatione nō desistit / datur exemplū doctoribus q̄ nō, ꝓpter peccata subditoz⁹ vel timiditatē, ꝓprię conscientię dimittere debēt munus ecclesiasticū. i. officium ꝑdicationis. Sequitur: g ¶Et hoc iam homines eris capiēs. Beda. Nonduz in apostolatū eligit / sed prędicit q̄ aliquādo sit eligēdus. Ūñ de nota q̄ tres fuerūt vocationes apostoloz. Prima in simplicem noticiā. Joh. j. c. Secūda in familiaritatē: vt hic. Tertia in apostolatū: Matth. iiij. d. Ītē dicit / homines: nō aurum nō argentū / nō prębēdas / nō laudes hominū. ij. Corinth. xij. c. Nō quęro quę vestra sunt sed vos. Esa. xlij. d. Ecce ego fusci / tabo sup vos medos: qui argentū nō quęrant nec aurū velint / sed sagittis paruulos interficiāt. Hiere. xvj. d. Mittā ad vos piscatozes. Job. xij. b. Loquere terrę ⁊ respōdebit tibi: ⁊ narrabunt ea pisces maris: id est ꝑdicatores. Prędicator debet esse vt ioseph: qui cōgregauit triticū / vt oēs ęgyptios subiceret regię seruituti: Gen. xlvij. c. Sequit: b ¶Et subductis ad terrā naubus. Glo. Quia adhuc habēt voluntatē redeundi: Post illā enim vocationē adhuc redierūt ad propria: sed in tertia vice vel vocatione / ꝑfecte ei adhęserūt. Ūñ tunc nō est dictū: subductis ad terrā naubus: sed / i ¶Relictis oibus secuti sunt eum: Hoc fuit adimpletū in tertia vocatione. Aliter reuera nō possent eum sequi nisi oīa reliquissent. Unde. j. xviij. g. Omnis ex vobis qui nō renūciauerit omnib⁹ quę possidet / nō potest meus esse discipulus. Jdeo dicit petr⁹ Matth. xix. d. Ecce nos reliqmus oīa ⁊ secuti sumus ⁊c. Ubi dicit beat⁹ Bernū. Recte petre fecisti: q̄ currentē sequi nō po-

teras oneratus: qui exultauit vt gigas ad currendā viam. Sequentes dñm oīa relinquūt duplici de causa. Prima / vt in eo omnē sufficientiā ostendāt: q̄ ipse est oīa in oībus. j. Cor⁹. xv. d. Aug⁹. Diues est christiana religio: quę in omniū possessore oīa possidet. Beatus Bernū. Nō est inutilis cōmutatio, p christo oīa reliquisse: nā cum eo donanť oīa: et vbi apprehēderis eū / erit vnus ipse omnia in oībus. Secunda causa est: vt cui cū rependāt: q̄ ipse oīa reliquit suo modo, ꝓpter eos. Hiere. xij. b. Reliqui domū meā: dimisi hereditatē meam. Relictis omnibus: retrahētib⁹ / retardātibus / retinē /

tibus. Retrahentia sunt diuitię temporales / delitię / sęculi dignitates: ⁊ hmōi / quę mūdi sunt: quę multos retrahūt ⁊ resilire faciunt a bono ꝓpositō: tm̄ presentia diligētes: futura vero nō timentes / nec sperantes: De q̄bus dicit Sap. ü. a. Dixerūt impij apud se cogitātes nō recte: exiguum ⁊ cū tędio est tēpus vitę nostrę: ⁊ nō est refrigerium in fine hominis: ⁊ nō est q̄ agnitus sit reuersus ab inferis: q̄ ex nihilo nati sumus: et post hoc erimus tanq̄ nō fuerimus ⁊c. Esa. xxij. c. Comedamus ⁊ bibamus: cras em̄ morientur / et toto. Numeri. xxij. d. Mō quicq̄ grimus trans iordanē: id est post mortē: quia iam habemus possessionē nostrā in orientali eius plaga: id est in ꝑsenti vita. Retardantia / sunt filij / parētes / ꝓsanguinei / vxores / carnales / amici: Quod significatū est Gen. xxiij. f. vbi de famulo abrae qui iuerat ꝓ quęrēda vxore isaac / legitur: Surgēs mane locutus est puer: dimitte me vt vadam ad dñm meū: Respōderunt q̄ fratres ⁊ mater puellę: Maneat puella saltē decem dies apud nos: ⁊ postea ꝓficiscēt. Item Gen. xxj. c. Laban insecutus est fugientē iacob: ⁊ quantū potuit retardauit. Item Judic. xix. a. Mansit gener in domo soceri tribus diebus comedens ⁊ bibens cū eo familiariter: die aūt quarto de nocte cōsurgens ꝓficisci voluit: quē retinuit socer / ⁊ ait ad eū: Hospta ꝓius pusillū panis ⁊ cōforta stomachū / et sic ꝓficiscēris: tantū retinuit q̄ in via mortua est vxor eius. Ideo dicit Eccli. xxvij. a. Noli cōsiliari cum socero tuo: nec a gelaturibus te absco de consiliū. Hiero⁹. Per calcatū perge patrem: per calcatam perge matrem: hęc crudelitas / pietas est. Retinētia sunt stulta securitas qua aliquis credit se esse in securo statu: vel timoꝛ perseuerandi: vel cozpoꝛis debilitas. Quę bene significant. ij. Reg⁹. xix. f. per berçellai / cui dixit dauid: Qlent mecū vt requiescas securus in hierusalē. Et ait berçellai ad regem. Quot sūt dies annoꝝ vitę meę vt ascendā cum rege in hierusalē? Obsecro vt reuertar seruus tu⁹ et moriar in ciuitate mea. Ira dicūt multi quādo verus dauid vocat eos ad ascensum meliozis vitę: Sufficit nobis status noster / bene sumus / bene possumus sic mori. De his tribus generibus vinculoꝝ dicit Esa. lij. a. Solue vincula colli tui captiua filia sio. Ītē Esa. lviij. b. Solue fasciculos deprimētes. Hiero⁹ ad Paulinū. Egredi in salo nauicule / funem magis fiscinde q̄ solue. k ¶Et factum est ⁊c. Hęc est secūda pars capituli: in qua agit de curatione leprosi. Ō⁹ miraculū ꝓm lucā quarto loco ponit / nō ꝓm ordinē historię: sed potius ꝓm mysterū rationē. Legit enim Matthei. viij. a. q̄ cum descēdisset dñs de monte vbi elegerat apostolos ⁊ secerat sermonē dicens: Beati pauperes ⁊c. inter montem ⁊ capharnaū occurrit ei leprosus / ⁊ sanauit eum: postea ingressus capharnaū struit synagogā ⁊ sanauit dęmoniacū: tandē in hospitio socrū simonis febricitantē. Lucas aūt vltimo ponit ꝓmū miraculū: potius insistens mysterio q̄ ordini historię. Sicut em̄ deus primo die diuisit lucem a tenebris: sic lucas primo narrat dęmoniū ab hominę separatū. Secunda aūt die fecit firmamentū: ⁊ lucas secūdo dicit socrū simonis ad firmitatē salutis reductā. Tertia die cōgregauit aquas in vnum: ⁊ lucas tertio loco narrat multitudinē piscū captam. Quarta die fecit luminaria: ⁊ quarto loco narrat leprosum curatū: q̄ cęteris miraculis clarius elucescit. Et ꝓ hoc ipm̄ ostē dit gratia esse supra legē / q̄ post datā discipulis nouā legē in monte sanat leprosus a dño: q̄ nō poterat sanari ꝑ legē. Istud ergo dicit quartū signum ꝓm ordinē lucę. Dicit ergo: Et factum est cum esset in vna / vel / cum venisset in vnam ciuitatem. i. capharnaū: quę dicit ciuitas sua: Matth. ix. a.

S Et ecce vir

Pō. 18. L Sequentes dñm omnia relinquūt duplici de causa

Matth. 4. d. Marci. 1. b.

Matth. 8. a. Marci. 1. d. Lu. 5. † venisset in vnam

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ꝟ a ¶Et ecce vir plenus lepra. i. valde leprosus / vt maius appareat miraculū. c ¶Et videns iesum ⁊ pcidēs i faciem suā. Tria notat: cognitionē / humilitatem / cōfusionem. e ¶Rogauit eū: nō cōfidēs de meritis. f ¶Dicēs: dñe si vis potes me mūdare. Amb. sup būc locū. Didēs q̄ dubitari nō pōt: q̄ volūtas dei potestas est: voluntati potestatē tribuit: nec ꝟsli incredulus dubitat: sed suę collusionis. i. indignitat. i quā ceciderat cōsci / nō ꝟsumit. i. nō ꝟsidit de merit.

Mystice

Mystice: b ¶Vir plen⁹ lepra / significat gen⁹ humanū / diuersoꝝ peccatoꝝ maculis infectū: qđ p exēsionē man⁹: id ē p vbi dei incarnationē a lepra spūali sanatū est. Specialit aut ē lepra significat peccatū carnis / multiplici rōne. Prima est: q̄ p totū corp⁹ diffundit. Numeri. xij. d. Ecce iā medū carnis ei⁹ deuoratū est a lepra. i. Cor. vj. d. Qui fornicat in corpus suū / peccat. Secūda:

Lepra peccatum carnis significat

q̄ cōsumit totū hominē / ⁊ q̄quid boni habet. Job. xxj. b. Ingnis est vsq̄ ad cōsumptionē deuorās. Tertia: q̄ fetet. Eccli. ix. b.

De pēn. dist. i. c. voluisset

Omnis mulier ꝟ fornicaria est ꝟsi stercus i via ab oībus ꝟterēr / tib⁹ p̄culcabit. Quarta: q̄ sitire facit. Esa. v. d. Multitudo ei⁹ siti exaruit. Quinta: q̄ membra aufert. i. oculos intelligentię. Iudic. xvj. c. Sanson excęcat⁹ est / ꝓpter meretricē. Item aures obedientię / nares discretiōis / capillos bonę cogitatiōis / barbā fortitudinis / supcilia sanctę indagatiōis / man⁹ bonę operatiōis / pedes sanctę affectiōis / linguā cōfessiōis ⁊ oratiōis ac ꝟdicatiōis: q̄ nō est speciosa laus in ore peccatoris. Eccli. xv. c. Sanatio ergo leprosi est curatio generis humani vel cuiuslibet peccatoris. Dicit ergo: Et factū est cū esset in vna ciuitatū: p quā significat ecclia: vbi est ciuiū vnitas. a ¶Et ecce vir plenus lepra. Per virū / notat peccādi potēta: p plen⁹ / peccatoꝝ multitudinē: q̄ lepra peccati diffamationē. c ¶Et videns iesum / oculo fidei ꝟ purificat eos: Act. xv. d. d ¶Et pcidēs i faciē / p humilitatē ⁊ discretionē. Mali cū retro corruunt: sed boni in facie. e ¶Rogauit eū / post: q̄ ore humiliātis se nubes penetrat: Eccli. xxxv. c. f ¶Dicēs / corde ⁊ ore: g ¶Dñe si vis potes me mūdare. q. d. de potestate nō dubito / sed de volūtate: nō q̄ imisericors sis / sed q̄ ego indign⁹. Job. xxiij. c. Via ei⁹ gressus voluit fecit. Sequit. h ¶Et extēdens manū. Rab. Extēsio man⁹ miserationis ꝟtendit affectū. i ¶Tetigit eū. Nō q̄n sine tactu sanare posset: sed vt indicet se non

Glo. Non timet cōtagiū: id est cōtactū leprosi qui reputat ꝟmundicia ꝟm legē id ē nō timet mutare pręcepta legis: quia penes eū auctoritas mutandi est

subiectū legi ꝟ phibet tāgere leprosus ⁊ extra castra manere: Leuit. xiij. Chryp. Pietię noluit videre naaman leprosū legē obseruās: Christ⁹ tāgit: q̄ legi nō subiacet. Nec ēm timuit dñs cōtagiū ꝓpter ꝓtactū leprosi. Sap. vij. d. Attingit vbiq̄ ꝓpter suā mūdiciā / ⁊ nihil inq̄natū incurrit in eā. Tetigit ꝟ eū, k ¶Dicēs: volo. In hoc pietas. Chryp. Infirmitas aīe nō est miserāda sed odienda: infirmitas corpis miserāda ē / nō odienda. l ¶Mūdare. In hoc maiestas potētia: q̄ dixit ⁊ facta sunt. Nota sicut dicit Amb. Eo modo sanat dñs quo obsecrat. i. eodē ordine verbo quo leprosus rogat. Vel eodē ordine. i. ꝟbo / volūtate / opere. Verbo / in dicens: voluntate / in volo: opere / in mūdare. Itē nota tria: Tetigit / volo / mūdare. Tetigit / in hoc humilitas: volo / in ꝟ pietas: mūdare / in hoc potestas. Itē tetigit / volo / mundare: hęc tria sunt contra tres hereticos. Vñ Amb. et Beda. Tetigit ꝓpter humilitatem / vt nos doceret nullū spernere ꝓ aliqua corpis maculatione. Job. v. d. Visitans speciē tuā nō peccabis. Tāgit nō dedignat⁹: impat nō diffisus: adhibet opis testimoniū. Volo dicit ꝓpter sotinū: impat ꝓpter arriū: tangit ꝓpter manicheos. Sotinus dicebat deū sęuerum esse: eo q̄ vindicaret peccata patrū in filios vsq̄ in tertiā ⁊ quartā generationē: ⁊ quia ꝟcipiebat aliquādo lapidari colligētę ligna sabbato. Per hoc ergo q̄ ait: volo / arguit sotin⁹. i. hęretic⁹. Hoc ēm ꝟbo affectus pietatis exprimit. Per hoc qđ impat dicēs: mūdare in eo potentia exprimit: in quo arguit arrius / q̄ asserebat christum nō esse deū naturaliter / sed purā creaturaꝝ ⁊ ita impotentē. Per hoc q̄ tangit / arguit manicheē q̄ asserebat eū habere corp⁹ phantasticū. Tangit aūt ꝓpter quinq̄ rationes. Prima ꝓpter suā humilitatē. Secūda ꝓpter exemplū: vt. i. doceret nullū ꝓpter maculā corpis esse spernendū. Tertia ꝓpter hęresim ꝓfutandā: vt dictū est. Quarta ꝓpter suę potētię demōstrationē: vt

Quinq̄ de causis tetigit christus leprosum

sci q̄ hoc ostēderet se nō esse subiectū legi ꝟ phibet leprosum tangi. Ipse autem tetigit sine sui contaminatiōe: vt dictum est. Quinta / vt sic oīderet tps gr̄ę iā venisse ⁊ legalia cessare ⁊c. 6

Extēdit dñs manū suā ad

Persecutiēdū. Esa. lx. c. Adhuc man⁹ ei⁹ extēta: ⁊ ppls nō est reuersus ad penitentē.
Pandū. Prouerb. xxx. c. Manus suam aguit pauperi ⁊c. Pś. Aperis tu manū ⁊c. Pś.144.
Dimittendū. Job. i. c. Extēde paululū manum Retribuendū. Pś. Extendit ma- (tuam ⁊c. Pś.54.
num suam in retribuendo.
Amplectendus. Prouerb. j. c. Extēdi manum meam ⁊ nō fuit qui aspiceret.
Patiendū. Esa. xxv. d. Extēder man⁹ suas sub

eo sicut natans ad natandum. m ¶Et confestim lepra discessit. Amb. Nihil mediū inter opus ⁊ pceptū: q̄ in pcepto est opus. Sap. xvj. b. Nō herba neq̄ malagma / sz oīpotens sermo tuus dñe q̄ sanat oīa. Pś. Qui velociter currit sermo ei⁹. Dixit ēm ⁊ facta sūt. Beda. Vbi lepr⁹ mūdat nō exprimit locus vt ostēdat nōvnū po pulū alicui⁹ / specialis

† Pś.147.

cuitatis: sz oīm pplos fuisse sanatos. i. de oīb⁹ aliis. n ¶Et ipe pcepit illi vt nemini diceret. Istud ē nō pceptū, ppotiū ut i forma pcepti. Si ēm pceptū fuisset / arguēdus est trāsgressiōis / si ꝟ dñi pceptū miraculū diuulgaret. Sic q̄ itelligēdū est: Pręcepit. i. forma pcipiēdi vsus est. Sicus ē ēm ꝟbo impatiois / dicēs: Vide nemini dixeris: Matth. viij. a. Ac si diceret: cuidēs ē in te restitutio sanitat⁹: ipa cuidētia sanitat⁹ sufficit ad mūifestationē miraculi sine tua ꝟdicatiōe. Beda. Nō erat necesse q̄ sermone iactaret / qđ corpe ꝓferebat. Lucas aūt ꝓtermisit ꝟbū: Vide nemini dixeris: qđ matthe⁹ ponit. Glo. Docet nō diuulgāda esse nr̄a beneficia. Est est sūma / q̄ dns ꝓhibet q̄ nemini dicat: nō q̄ manifestatio miracloꝝ ei displiceat: sed vt declinādi fauoꝝ hūanū nobis exēplū ꝟbeat. Sz ꝟmenda. i. subticenda supple intuitu hūani fauoris: Nō ēm, phibet opis exhibitio / sed inanis gl̄ię intentio: Ut nō solū a mercede abstinea⁹ / pecunię: sed etiā gr̄e. i. laudis hūane. Jactātia vitata. q. d. ꝟmoge vitāda est arrogātia: Qui ēm grām in bēficijs deuitat / oia vitia facile declinat: Et ꝟ est: tactū tia vitata facit ne lepra. i. aliqđ vitiū vel etiā fauor hūan⁹ possit transire in medicū. i. in illū q̄ bñ alios instituit: vel alio mō eis bñficia impertit. Jō etiā ꝟperat silentiū: q̄ meliores putabat q̄ fide magis ꝟōranea ex q̄ speratis bñficijs credidissent. q. d. iō dñs ꝟmperat fieri silentiū / ne alii audientes miraculū spe silis beneficij traherent ad fidē / ⁊ nō grat. Dns aūt mauult vt veniāt ad fidē, ppria volūtate ducti ex bñficijs excitati. o ¶Sed vade ostende te sacerdoti. Leprosi nō nisi ad abitriū sacerdotum ejciebant extra castra: nec sine eor arbitrio i cōmune cōsortiū ꝛmittebant: iō pcepit ei dns vt oīdat se sacerdotib⁹. i. iuxta decretū legis faciat oblatiōes, p restitutiōe sanitatis ⁊c.

Pręcipit nō dicere / sed ostendere ꝓpter

Humilitatem: vt sacerdotes honorarent.
Utilitatē: vt vidētes. i. credētes saluarent.
Inexcusabilitatē: vt videntes ⁊ non credentes iuste damnaret.
Veritatē: vt legē nō frāgeret q̄ sic pcepit.
Eruditionē: vt tacrantiā fugere doceret.
Dtāt⁹ oīsionē: vt nō legis ordine. i. q̄ sacrāmēta legalia / sz gr̄a sanatū leprosū ostēderet
Rei manifestationē: q̄ nō erat necesse vt sermō iactaret qđ corpe ꝓferebat. (ret ⁊c.

Quinq̄ ꝓponitur

Pceptū in forma pcepti: Honora patrē tuū:
Pceptū nō i forma pcepti: Nō fornicaberis: Exo. xx. b.
Nō pceptus in forma pcepti. Matth. viij. a. Vide nemini dixeris.

Item est pceptū

Ꝓpter executiōis obligans ad agendū. Exo. xx. c.
Dign⁹, ppter phatiōis ob. (Nō facies furtū ⁊c.
ligās ad volendū. Gen. xxij. a. Immola mihi.
Imꝓpriē instructiōis nō obligās sz docens ad

sciendū: vt ꝟ: ⁊ Matth. viij. a. Vide nemini dixeris ⁊c. Sequit: p ¶Et offer ꝓ emūdatiōe tua sicut pcepit moyses i testimoniū illis. Istud pluribus modis ꝟstruit. Primo sic: o ¶Vade ostende te sacerdoti i testimoniū / tuę sanatiōis: vt ipa oblatio sit indiciū sanitat⁹. p ¶Et offer illis: Repete in testimoniū tuę sanatiōis: id

A ꝟ monij tuę sanatiōis. i. vt ipa oblatio sit testimoniū ⁊ signū tuę sanitat⁹ suę curatiōis. Aliter ꝓstruit hęc dictio / illis / cū dictione testimonij. Et ē sensus: a ¶In testimoniū illis. i. vt iloz testimonio mūdus habeat. Vel / In testimoniū illis / acq̄sitiue: id est in testimoniū salutis eoꝝ si credāt: vel dānationis si nō credant. Beda. Pro emundatione offerebāt tortā panis: turtures duos ⁊ sextarium olei. Mystice sensus ē: Torta panis / soliditas dilectionis. Duo turtures / gemitus contritionis. Sextarius olei pietas compassiōis. Offer pro emundatione tua sicut pręcepit moyses / fieri oblationes ab eis qui sanabantur a lepra: vt hoc esset

Matth. 4. d. Marci. 3. a. Joh. 6. a.

Mystice

a ¶Illis in testimoniū: id est vt ipa oblatio si spiritualiter se offerrēt esset testimonium q̄ sanati essent a lepra spūali: id ē a pcō. Matth. viij. a. Offer munus tuū qđ pcepit moyses. Munus: sz cordis / veram contritionē: munus oris verā confessionē: munus operis veram satisfactionem. b ¶Perambulabat autē magis sermo dē illo: c ¶ cōuenichāt turbę multę / vt audirent ⁊ curarentur ab d infirmitatib⁹ suis. Ipse autem secedebat in desertuz et e orabat. Et factuz est in vna dierum: et ipse sedebat dos cens: Et ērant pharisei sedentes et legisdoctores qui

pro emundatione tua sicut a pręcepit moyses in testimo/ b nium illis. Perambulabat c autem magis sermo dē illo: d ⁊ cōuenichāt turbę multę / vt audirent ⁊ curarentur ab e infirmitatib⁹ suis. Ipse autem secedebat in desertuz et f orabat. Et factuz est in vna dierum: et ipse sedebat dos cens: Et ērant pharisei sedentes et legisdoctores qui

venerāt ex omni castello galilee et iudee et hierusalem: et virtus dñi erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in lecto hominez qui erat paralyticus: ⁊ quęrebant eum inferre et ponere ante eum. Et nō inuenientes qua parte illum inferrēt pre turba / ascenderūt supra tectū ⁊ per tegulas submiserūt eum cum lecto in mediū

b

t

nis de terra vox tua: ⁊ de humo eloquiū tuum mulsibit. Lectus in quo iacet / est corpus vl carnalis voluptas. Viri portātes sunt ecclesię doctores: qui paralyticum debent ad ęclestia subleuare ⁊ ante iesum ponere: monendo ipsum vt pęniteat ⁊ satisfaciat ⁊ intercedendo ad iesum vt indulgeat ⁊ sanet. Mo/ tantur autē hic tria officia prelatorū. Quoꝝ primum est portare patiendo / compatiendo / subueniendo. Gal. vj. a. Alter alterius onera portate. Secundū est ad deū subleuare increpando / exhortando / intercedēdo. Tertiū est inferre id est intra ecclesiam ferre ⁊ ꝓponere ante iesum per consolationē / per eruditionem / per reconciliationē. Multi vero prelati magis student efferre subditos: id est ferre extra ecclesiā per excōmunicationem q̄ inferre: sicut dicit Job. xxj. a. Ejcias synagogis faciunt vos. Et eodem. ij. c. Jam cōspirauerāt iudei vt si quis cōfiteretur eum christū / extra synagogā fieret. Tertium dicit obseruantia consiliorū: ad qđ debent ascēdere portitores ⁊ leuare infirmos. Matth. xxiiij. b. Qui in tecto est non descendat. Item tectū dicitur sublimitas sacre scripture: sc̄z sensus allegoricus ⁊ anagogicus siue etiā mysticus: ad quē debēt ascendere portitores: id ē prelati: ⁊ secū trahere paulatim infirmos eruditendo ipsos. Item tectū dicit litteralis sensus sacre scripture / qui tegit mysticū ⁊ moralē. Supra quem debēt ascendere prelati ⁊ leuare infirmos vt perueniāt ad sensum mysticum ⁊ moralē. Item tectū dicit caro qua tegitur anima. Supra quā debent ascēdere prelati / domādo ac spiritui subiciendo: ⁊ sic post se trahere infirmos. Sic faciebat ille bonus portitor paulus. j. Cor. ix. d. Castigo corpus meū ⁊c. Aliter. Paralyticus est anim⁹ dissolutus. Quattuor portitores sūt quatuor virtutes cardinales: quę semp eleuāt animū ad superna: ⁊ inferunt ante iesum. De qbus dicit Zach. j. d. Ostēdit mihi dñs quattuor fabros ⁊ dixi: Quid isti veniūt facere? Qui ait dicens: Hęc sunt cornua quę ventilauerūt iudam per singulos viros. Lect⁹ in quo iacet paralyticus est caro: in qua iacet torpens animus. Tectū est charitas: q̄ est eminētior pars spiritualis ędificij: cui⁹ fundamentū est fides: paries / spes: rectum / charitas. Tegulę tecti sunt opera charitatis. Et per tegulas intromittit infirmus ad iesum: q̄ per opera charitatis venit ad salutē. Unde de cornelio Act. x. a. legit q̄ per opera venit ad fidē: id est ad fidei distinctionē. Turba impediens tripler est. s. turba strepens interius. s. cogitationū ⁊ desideriorū. De qua dicit. j. viij. g. Turbę cōpriműt te. Itē turba inquietans exterius curarū ⁊ sollicitudinū. De qua dicit. j. x. g. Martha martha ⁊c. Item turba circūstans vndiq̄ cognatorū ⁊ nepotum. De qua dicit Job. xxj. a. Semen eorū permanet coram eis: propinquorū turba ⁊ neporū in conspectu eorū. Hęc triplex turba impedit paralyticū: ne ante iesum inferatur: hic / et Matth. ix. a. Languidū ne iesum agnoscat: Job. v. b. Ecce qui increpando vt tacerat: Matth. xx. d. Zacheo obstando ne iesum videat. j. xix. a. Returdās parentes adire iesum: Marc. iij. d. Differens suscitationem mortuę: Matth. ix. c. Prozogant ceci illuminationem: Marc. viij. c. Volens iesum rapere in regem: Joh. vj. b. Sic exponitur mystice. Sequitur:

Mystice

i ¶Et ecce viri portantes in lecto hominē qui erat paralyticus: ⁊ querebant eum inferre ⁊ ponere ante eum. Paralyticus est quilibet peccator. Sed ꝓprie peccatum luxurię dicit paralysis animę. Hiere. xxxj. d. Elsquo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et ecce vir qui habebat paralysim: et rogabant eum ut introferret illum et ponere ante eum. Et non inuenientes per quas partes illum inferrent præ turba: ascenderunt super tectum et per tegulas demiserunt eum cum lectulo in medium ante Ihesum. Qui videns fidem illorum dixit homini: Remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt scribæ et pharisæi cogitare dicentes: Quis est hic qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Ihesus autem cognoscens cogitationes eorum respondens dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua: an dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, dixit paralytico: Tibi dico, surge et tolle grabatum tuum et vade in domum tuam. Et protinus surgens coram illis tulit lectum in quo iacebat et abiit in domum suam magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes et magnificabant deum. Et repleti sunt timore dicentes quia vidimus mirabilia hodie.

Luce. v.

a Et ecce vir qui habebat paralysim. Chrys. Non vbique a laborantibus gratis cereat: tu homo purus es: ego deus sum qui peccata remitto. b Et rogabant eum ut introferret illum et ponere ante eum. c Et non inuenientes per quas partes illum inferrent præ turba: ascenderunt super tectum et per tegulas demiserunt eum cum lectulo in medium ante Ihesum. Qui videns fidem illorum. Quorum fidem vt vidit. Glo. Ms paralytici q̃ sui curebãt. d Dixit: Homo: fili discretiue dicit: ac si diceret: tu homo purus es: ego deus sum qui peccata remitto. e Remittuntur tibi peccata tua. Matth. ix. a. dicit: Cõfide fili remittunt tibi peccata tua. Aug. Utrũq; dixit ihesus: qõ vterq; euangelista testatur. Sed hõ peccant filio remittuntur peccata. Glo. Vult̃ valet cuiusq; fides ꝓpria: cũ q̃ alienaz fidem homo interius/exteriusq; sit saluat. Beda. Quia pro cuiꝑ pa animi etiaz corpore infirmabatur: ideo sanaturus corpus ꝑius sanat animam.

Matth. 9. a.

d Et cœperũt cogitare scribæ et pharisæi dicentes: Quis est hic qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Ihesus autem cognouit cogitationes eorum respondens dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: dimittunt tibi peccata: an dicere: surge et ambula? Ad fidem pertinentiũ paralytici dñs respicies/ꝑmo sanauit paralyticũ in anima remittendo ei peccata: quia causa exterioris morbi erat ifirmitas animę. Sanatur er/go morbum: ꝑmo sanat causam morbi. Sed pharisæi audientes eũ dicentes: Remittunt tibi peccata: indignati arguunt eũ de blasphemia tãq̃ sibi vsurpet qđ solius dei est: quia soli⁹ dei est dimittere peccata. Nota ergo quia nõ errãt in cõfessione oris: quia cõtinent solum deũ dimittere peccata: errãt autẽ in infidelitate cordis: quia nõ credunt hominẽ illũ deum esse. Dñs aũt misertus erroris eorũ: ex duobus se asserit deus esse: et sic peccata posse dimittere. i. quia nouit eorũ ꝓsciẽtias: et quia iam sanauit paralyticũ in corpore quẽ sanauerat i aia. Solius em̃ dei est scrutari renes et corda/vel facere opa miraculosa. Quoniã ergo cogitatiões intuet/et paralyticũ sanat i corpe: satis ꝓbat eis: qz potest peccata dimittere. Hoc est qđ dicit hic: Et ceperunt cogitare scribę et pharisęi/dicentes: quis est hic qui loquitur blasphemias? Blasphemat qui qđ dei est vlurpat. Chrys. Multi deũ cogitantes vlcisci ꝓpias cõplent passiões. e Quis est hic qui loquitur. Chrys. Prope nihil loquit/sed emulatores aliorũ insidiant beneficijs. Eccli. xiij. d. Pauper locutus est et dicunt: quis est hic? Et si offenderit/subuertent illum. f Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Esa. xliij. d. Ego sum qui deleo iniquitates ꝓpter me. g Et aũt cognouit ihesus cogitatiões eorũ. Chrys. Et hoc solꝰ dei est/scire cogitationes. h Respondens dixit ad illos: quid etc. Chrys. Si nõ esset deus/respõdisset sicut iohannes: Nõ sum ego christus vel deus. i Quid cogitatis/mala/in cordibus vestris? Chrys. Manluetudo omniũ potentior est. Prouerb. xvi. d. Melior est patiens viro forti: et qui dominatur animo suo etc. k Quid est facilius dicere: dimittunt tibi peccata: id est peccata solo dicto dimittere. Beda. Qđ solus q̃ dimitto noui: quasi ego solus noui qđ istorum sit facilius. l An dicere: surge et ambula: id est corpaliter curare/qđ et vos videre potestis: q. d. vtrũq; est mihi facile. Hiero⁹. Utrũ sint paralytico peccata dimissa/solus nouerat q̃ dimittebat: surgere aũt et ambulare omnibus manifestum erat qui videbant. Fit ergo visibile signũ vt ꝑcetur inuisibile. Chrys. Paralysim corpis soluit et animę/vt ostendat se vtriusq; conditorem. Unde sequit: m Ut autem sciatis. Verba sunt christi: n Quia filii hominis habet potestatem in terra dimittẽdi peccata/ait paralytico: tibi dico: surge etc. Sic ꝓstrue. Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatẽ in terra dimittendi peccata: et sunt verba christi dirigentis sermonem ad eos. p Tibi dico surge: statim cõuertit sermonẽ ad eũ. Hoc/ o Ait paralytico. Verba sũt euãgelistę. Aliter: m Ut sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: id est ego habeo potestatem dimittendi peccata: qui sum filius hominis. Et tunc/ o Ait paralytico: dico tibi surge: vt qđ sequit: dico tibi/sit Glo. ei⁹ qđ ꝓcedit: ait paralytico: filius hominis habet potestatem: non tamen quia filius hominis: sed quia filius dei: qz idem est filius et deus. Itẽ nõ dicit accepit/sed habet: vt ostendat se equalem patri. Sequitur: r Tolle grabatũ tuũ. Hiero⁹. Ut quod fuit testimoniũ infirmitatis/sit probatio sanitatis: scilicet grabatum in quo diutius decubuisti. t Et ambula/et vade in domum tuam: Et confestim surgens coram illis etc. Beda. Magna virtus verbi/sine mora imperiũ salutis comitatur ihm verbum supple. Matth. 9. a. Marci. 2. b. Joh. 5. b. z Et stupor /admiratiõis de nouitate miraculi: a Apprehendit omnes et magnificabant deum. Ulso miraculo cõuertũtur ad laudẽ tãte maiestatis. Al. Hectum Al. nõ hȝtet ambula b Et repleti sunt timore/dicentes quia vidimus mirabilia hodie. Sicut dicit Ambr. Adhuc erãt i/creduli/ et ideo time/bant: nam si crederẽt non timerent/sed diligerent. Perfecta em̃ dilectio foras mittit timorem: seruilem sci licet. j. Joh. iiij. d.

Matth. 9. a. Marci. 2. b. Joh. 5. b. Al. Hectum Al. nõ hȝtet ambula

Moraliter: q Surge/dicitur sedenti/iacenti/dormienti. Sedet autem homo per consensum: iacet per operationez: dormit per consuetudinẽ. De sedente dicit in Pñ. Surgite postq̃ sederitis etc. De iacente dicit Josue. vij. b. Surge cur iaces pronus in terra? De dormiente dicitur/Eph. v. d. Surge qui dormis. Surgere ergo est triplex peccatum dimittere.

Moraliter

Pñ. 126.

r Tolle. In peccato duo sunt. In actione delectatio: post actionem pœnitentia. Et in verbo tollendi duo similiter: remotio et portatio. Unde notabiliter dicit: r Tolle: id est peccatum delere et pœnã sustine. s Grabatum. Grabati nomine significat caro: Nam sicut eger in grabato iacet: sic peccator in carne/dum eius concupiscentijs fauet. Amos. iij. d. Quõ si equat pastor de ore leonis duo crura aut extremuz auricule: sic eruent filij israel qui habitant in samaria i plaga lecteuli et in damasci grabato. q. d. luxurioti viꝝ possunt ad ꝙ induci vt aliqua bene agant/vel saltẽ in extremo vite suę obediant. Pñ. Dñs opem ferat illi sup lectũ doloris eiꝰ. Itẽ: Uniuersum stratũ eius versasti in infirmitate eius. Joh. v. d. dicũt scribę et pharisęi: Nõ licet tibi tollere lectũ tuũ: qz sabbatũ est: id est nõ licet abstinere a carnali voluptate: qz festũ est. Similiter dicit ꝙ iudeis qui dñm crucifixerũt/Joh. xix. f. Judei qm̃ parasceue erat vt nõ remanerent in cruce corpa sabbato: Erat em̃ magnus dies sabbati: rogauerunt pilatum vt frangerent crura eorũ. t Et ambula/de bono in melius ꝓficiendo: vel locum peccati fugiendo. Gen. xix. d. Loth egresso de sodomis dicitur: Noli respicere post tergum: nec stes in omi circa regione. v Et vade in domũ tuam: id est in ecclesiam p sacramentorũ perceptionẽ: quia offers qui extra fuerint/peribunt. Gen. vij. d. Omnes qui extra arcam inuẽti sunt diluuio perierunt. Et Exo. ix. f. Quicquid fuit in agris grandine percussum periit. Quicquid extra domũ inuentũ est/gladio interfit. Uel/ r In domũ. i. in cœlum per iugẽ meditationẽ. Prouerb. j. b. Frustra iacit rete etc. Ibi. Beda. Facile vitat laqueos in terris qui semp habet oculos in cœlis. Uel/In domũ. i. in ꝓpria cõscientia/nõ aliena: per sollicitã discussionez. Sap. viij. c. Intrans in domũ meã cõquiescã: id est nõ curiosita do q̃ aliorũ cõscientias: quia dicit Eccli. xxix. d. Uita nequã hospitandi de domo in domũ. Item Eccli. xxj. d. Pes fatui facilis in domũ ꝓximi. Item Eccli. xxij. c. Pręcurre ꝓtior i domũ tuã et illic adiuocare et age cõceptiões tuas. Uel/In domũ tuam/vilitatẽ ac fragilitatem corporis ꝑsiderando. Haum iij. c. Intra in lutum et calca subigens tene laterem. Breuiter ergo dicit paralytico: Surge/peccatũ deserendo: tolle grabatum/carnẽ affligendo: ambula bene operando: vade in domũ tuam/vilitatem ꝓpriam considerando: quod multuz valet ad cõseruationẽ humilitatis. Job. v. d. Uisitans speciem tuã nõ peccabis. y Et confestim consurgens coram illis: vt sicut coram oibus peccauerat/coram oibus pœniteat. Nõ ẽ contra multos q̃ nõ erubescũt peccare publice: et ñ. publicam pœnitentiã nullo modo facere volũt. De reliq̃ planũ est. Sequit:

Pñ. 40.

Et post hęc

Et post hęc exijt etc. Quarta para: in qua de vocatiõe matthei agit̃ quę reuera facta fuit ante sanationez paralytici: qđ patet per hoc ꝙ lucas. j. vj. c. dicit duodecim apostolos in monte electos: quãdo fecit sermonẽ illũ: Beati pauperes etc. Ũñ patet recapitulationẽ esse/qđ hic dicit de vocatione matthei. Et ita dicit Augustinus. Et nota ꝙ marcus et lucas vocant eum leui subticendo nomẽ eius vsitatũ: id est matthęũ. Idem enim est leui et matthęus. Et hoc faciunt ꝓpter reuerentiã apostoli/ ne quodãmodo diffamaret eum: qz si poneret nomẽ qđ oibus erat notum/ quodãmodo diuulgaret crimẽ eius notoriũ. Ipse em̃ erat exactor publicoꝝ vectigaliũ: et ossibus erat notum ꝙ dicebat matthęus: Unde subticẽt nomẽ eius: qđ erat quasi infame ꝓpter reuerentiã apostoli. Matthęus aũt in ꝓncipio sermõis sui/accusator est sui: vñ matthęũ se nominat: qđ facit matthęus vt nemo de salute desperet ꝓ peccatoꝝ imanitate: qđ ipse de publicano apl⁹/de telonario sit euãgelista factus. Mystice. Electio matthei significant electionẽ gentium: quę ꝓius lucris tẽporalib⁹ inhians/postea dñm in sua domo sedula deuotione refecit. Moraliter/aũt matthei vocatio est peccatoris cõuersio: qz sicut matthęus post vocationẽ nõ est reuersus ad ꝓfitinũ officiũ: sic peccator cõuersus nõ debet reuerti ad peccatũ dimissum. Sed quẽrit aliqs: quare petr⁹ redijt ad officium suũ post vocationẽ et matthęus nõ? Ad qđ dicimus ꝙ officiũ petri absq̃ peccato impleri poterat: sed officiũ matthei aut vir aut mulier sine peccato poterat exercere. Eccli. xxvj. d. Difficile exuit negocians a negligẽtia sua: et nõ iustificabit̃ caupo a peccatis labioꝝ. Et sicut matthęus cõuiuiũ fecit domino post vocationẽ suam: ita peccator post conuersionẽ suã in domo sua facit conuiuiũ christo. In quo ꝛ tres ꝓncipaliter apponunt ei. Primũ est aqua lachrymarũ et vinũ cõpunctionis. Secundũ panis hordeaceus: id est amara recordatio peccatoꝝ. Tertiũ lacte est dulcedo pietatis. Quartũ butyrũ: id est pinguedo charitatis. Hęc ꝛ tres apposuit abrahã angelis Gen. xviij. a. Modo ꝓsequere litteram. a Et post hęc exijt et vidit publicanũ nomine leui sedentẽ ad teloneũ etc. Quãtũ ad litterã nõ videt bene dici: Post hęc. Mãsi diceret: Factũ est in illis diebus/ vt frequẽter alibi solet dici: aliquo modo posset stare: qđ aũt dicit/post hęc: nõ videt stare posse/cũ cõstet ꝙ curationẽ huius paralytici longe pręcesserit vocatio matthei: qui electus fuerat cum alijs in mõte. Ergo ante vocatus: postea inter montẽ et capharnaũ sanatus est leprosus: postea in capharnaũ in synagoga dęmoniac⁹: postea socrus simonis in hospitio: postea transfretauit in regionem gerasenoꝝ: et ibi fecit quędã miracula: postea redijt in capharnaũ et sanauit hunc paralyticũ. Mota ergo qz de vocatione repetit: vt cõmodius transeat ad aliud: scz ad conuiuiũ solenne qđ fecit ei matthęus in domo sua. Qđ ergo dicit de vocatione recapitulatio est: qđ aũt de conuiuio sequit̃ recte historię ꝓsecutio. Et potest sic ordinari littera: Et post hęc/fecit ei leui conuiuiũ magnũ in domo sua. Modo reuertere retro: qz b Exijt: id est exierat dñs ante de iusticia ad misericordiam. c Et vidit. i. viderat oculis misericordie. Eccli. xxxiij. c. Oculi dñi in diligẽtes se. Sap. iiij. c. Respectꝰ eius in electos eius. j. xxij. g. Cõuersus dñs respexit petrũ etc. Hec mirũ. Si ad respectũ solis soluat gelicidiũ aquę: cur ad respectum christi peccatoꝝ montes nõ defluant? Esa. lxiij. a. Utinã cęlos dirũperes et descẽderes etc. d Publicanũ nomine leui. Leui interpretat assumptꝰ per gratiã de stercore quinto peccatoꝝ. Pñ. Misit de summo et accepit me et assũpsit me de aquis multis. e Sedentẽ: nõ est referendũ ad situm corporis: sed vsualis locutio est: sicut solet dici/ ꝙ biennium sedit ibi. Et dicit Glo. Interlin. Sedentẽ. i. pertinaciter lucris inhiantẽ. f Ad telonęũ. Telonęũ est dom⁹ in qua soluunt tributa siue vectigalia. Magis ꝓprie dicit̃ telonęum mensa in qua cõputant vectigalia. Telos grece/vectigal latine. g Et ait. i. dixerat/illi: b Sequere me. Chrys. Uoce licut paulũ nõ desistentẽ a malis vocat. Item Chrys. Quare de vocatione aliorum apl̃oꝝ tacet/nisi petri et andreę et iohãnis et iacobi et philippi et matthei? Quia nec telongo aliqđ deterius/ nec piscatione aliqđ vilius. Dis igitur oportebat credere/cũ prędicta narraret. Sequere me. Beda. Non lucra. Job. xxiij. c. Uestigia eius secutus est pes meus.

Matth. 9. a.

B

Publicani

i Et relictis omnibus/ꝓpius scz et alienis rebus/ de quibus dominis suis debuit reddere rationẽ: sed ꝓpter promptitudinẽ obedientię rationes vectigaliũ incõputatas reliqt. Quia ergo reliqt vectigalia administrationẽ/meruit dominicoꝝ talentorum fidelis fieri dispẽsator. Mat. xxiij. d. Quis putas est fidelis seruꝰ et prudẽs. j. xij. c. Quis putas est fidelis dispẽsator. De talẽtis aũt habet Matth. xxv. b. Et. j. xix. c. Uel aliter. Et relictis oibus sicut supra/retrahẽtibus retardãtibus/retinẽtib⁹. k Et surgens/abiicẽdo terrena desideria. l Et secutus est eũ: vt ferrum adamantẽ. Joh. xij. b. Cum exaltatus fuero a terra etc. Porphyrius hereticus atq; iulianus arguũt in hoc loco/ vel imperitiã historici mentiẽtis/vel skulticia eorũ qui statim secuti sunt saluatorẽ/qui quẽlibet hominẽ vocãt irrationabiliter. Quib⁹ respõdet Hiero⁹ in originali sup matthęũ. Tantę inãt virtutes tãtaq; signa ꝓcesserũt q̃ apli antequã crederẽt viderũt ꝙ minime dubitare potuerũt: Certe fulgor ipse et maiestas deitatis occultę q̃ etiã in humana facie relucebat ex ꝓmo aspectu ad se poterat trahere videntes. Sic etiã in magnete lapide hęc esse vis dicit vt anulos et stipulas et festucas sibi copulet: quãto magis dñs rerũ oim̃ ad se trahere poterat qui volebat. Patet iam ordinatio litterę ꝑm historię ꝓsecutionẽ: Modo ꝓsequitur litterã ꝑm qđ iacet. m Et fecit et cõuiuiũ magnũ letui/assumptus. n In domo sua: ad ifam. Moraliter: In domo sua. i. in corde suo. Apoc. iij. d. Si qs aperuerit mihi introibo et cenabo cũ illo. Job. j. a. Filij iob faciebãt cõuiuia p domos: vnusq̃q; in die sua et mittentes vocabãt tres sorores suas. i. infirmos corde/ore/ope: vt comederẽt et biberẽt cũ eis. Hester vi⁹. d. Quartadecima die. i. decalogũ et euãgelijũ implẽtes celebrauerũt cõuiuia cũ gaudio: pres sibimuicẽ mittentes maiores minoribus. Magnũ/dicit: qz intrantũ q̃ etiã de reliquijs comedunt angeli. j. xv. b. Baudiũ est angelis dei sup vno peccatore pœnitentiã agẽte etc. o Et erat turba multa publicanoꝝ et alioꝝ qui cũ illis erãt discũbentes. p Et murmurabãt pharisęi et scribę eorum/dicentes ad discipulos eius etc. Amb. Dupliciter peccãt: qz putant se iustos cũ sint supbi: et illos reos/cũ iã pœniteãt. Matth. ix. d. dicũt: Quare cũ publicanis et pctõibus mãducat mgr̃ vester? Et certe nõ tã cũ eis q̃ ipsos spũaliter mãducabat. Gen. xxvij. b. Affer mihi duos hedos optimos vt faciã escas patri tuo q̃bus libenter vescit. Chrys. Misi sustineat medicus sanie laborantiũ/nõ eruet eos a morbo. r Et respõdẽs ihesus dixit ad illos: nõ egent qui sani sunt medico. Pharisęi particulã interrogationis subticebãt. q Quare cum publicanis et peccatoribꝰ manducatis et bibitis? Iuple et vos facitis iustos et nõ nobiscũ qui iusti sum⁹? Huic extreme parti ꝓmo respõdet dñs dicẽs: s Nõ egẽt etc. q. d. vobiscũ manducare recuso: vestrãq; cohabitationẽ declino: quia/ t Qui sani sunt: id est qui reputant se sanos: id est iustos: ꝙ arrogantia de se ꝓlumentes/sicut vos qui de iusticia vra gloriamini: s Nõ egẽt medico. Et hoc dicit Glo. Ihũ vos declino: qz putatis vos nõ indigere. Joh. ix. g. Quia dicitis videmus/peccatũ vestrũ manet. v Sed q̃ male habẽt. q. d. ideo mãduco cũ publicanis et peccatoribus: quia male habẽt: id est reputãt se male habere: id est infirmos esse:

Publicani dicebant qz publice peccabant: vl qz recipiebant publicani vectigalia: vl qz merces suas vendẽdo ostendebant se publicanos et peccatores

Moraliter D

Mystice

(Ꝑ id est qz non

Mystice. q Quare cum publicanis et peccatoribus mãducat/ et bibitis. Per b ꝙ publicani et pctores cũ dño mãducãt: pharisęi et scribę nõ/sed cluriũ: significãt duo.

Ulterũ in statu

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S id est quia nō diffitentur se peccatores esse/egent medico. Unde dicit Beda. Vos iuuo: quia pnitendo dant locum gratie.
a ¶ Nō em̄ veni vocare iustos: id est de iusticia ꝓsumentes. b ¶ Sed peccatores: id est q̄ nō diffitent peccata sua ⁊ cōuerti volentes ad pnitentiā.

Mystice

¶ Alterꝫ in statu huius vite: alterū in futuro. Pharisei nāq; ⁊ scribe gerunt figuram iudeorum qui in hac vita famem patiuntur. Iudeus nāq; ad mēsam sedet ⁊ esurit: id est scripturas habet/ sed non intelligit. Nos autem spiritualiter reficimur: qui spiritualiter scripturas intelligimus. Vel pharisei detractores/gerunt figuram reprobozū: qui epulantibus in regno dei fidelibus/in inferno torquebunt. Esa. lxv. c. Ecce serui mei comedent ⁊ vos esurietis: ecce serui mei bibent ⁊ vos sitietis: ecce serui mei lętabunt ⁊ vos cōfundemini. Vocat autez dñs se medicū. Et vere est medic⁹: q̄ mirabili genere medicaminis sanauit genus hūanū. Nō em̄ est audit⁹ medic⁹ ipso excepto q̄ ꝓpriis vulneribus sanauit egrotos. Esa. liij. b. Vulnerat⁹ est ꝓpter iniquitates nostras. Chrys. Misi sustineat medicus sanare labozantiū/nō eruet eos a morbo. De hoc medico Eccli xxxviij. a. Honoza medicū ꝓpter necessitatē: etenim illum creauit altissimus. Hiere. xvij. g. Munqd resina nō est in galaad aut medicus nō est ibi? Sequitur: c ¶ At illi dixerunt ad eum: quare ⁊c. Matth. ix. b. dicit ipos discipulos iohānis hoc quęsisse. Sed sciendū q̄ vtriq; quęsierunt. Aug⁹. Discipuli iohannis tribus de causis reꝑhendendi sunt. Primo q̄ de ieiunio se iactabant. Secundo: quia christuz quē magister eorum: id est iohannes cōmendauerat/calūniabantur. Tertio: quia pharisęis quos magister eoꝝ iohannes cōdemnauerat familiares erant. Dicunt ergo dñmo: d ¶ Quare discipuli iohannis ieiunant frequenter: id est sepe: e ¶ Et obsecrationes faciunt/similiter ⁊ pharisęoꝝ: tui autem edunt ⁊ bibunt? Verum erat: quia illi ieiunabant: et illi comedebant: non tm̄ corpaliter/sed magis spiritualiter: q̄ illi inuidia tabescebant: isti carne ⁊ sanguine christi reficiebā/tur/⁊ cōsolatiōe interna eius; colloquio. Unde tunc ad litteram impleta fuit ꝓphetia Esa. lxv. c. Ecce serui mei comedent ⁊ vos esurietis ⁊c. f ¶ Quibus ipse ait: Nunquid ⁊c. Pharisęis siue discipulis iohannis domino obviantibus q̄ discipuli eius nō ieiunarent: sed comestationi operam darent: et essent quasi epulones: dominꝰ ex verbis iohannis magistri eorū respondet eis: qui dixit Joh. iij. d. Qui habet sponsam sponsus est: vt facilius inclinaret eos ad se/⁊ vt apertius conuinceret de superstitione ⁊ falsa iusticia eozū: et discipulos redderet excusatos. Discipuli em̄ iohannis ⁊ pharisei frequēter ieiunabāt. Unde vnus dicit. Luc. xviij. b. Jeiuno bis in sabbato. Et super hoc arguebant discipulos dñi q̄ nō ieiunabant. Excusat autem eos dñs/ꝓbans q̄ non debet eis indici ieiuniū/distinguens ieiuniū: Duplex est em̄ ieiuniū: corpale ⁊ ieiuniū spirituale. Item corpale duplex. Unū bonū aliud malū. Malum est q̄ sit ex mala causa. s. auaricia vel hypocrisi vel leccacitate vel huiusmodi. Bonū cōsistit in vno. s. in abstinentia ciboz corpaliū. Et sit ꝓ duobus. Pro absentia corpali spōsi. Sic ieiunabant antiqui expectantes primū christi aduentū: fuerūt em̄ in mgroze ⁊ afflictiōe expectantes messiam futuruz. Hoc etiam ieiunio vsa est ecclesia: excepto illo modico tęporis in quo sponsus corpaliter conuersatus est cum ea. Item ꝓ absentia spirituali: quę fit ꝓ quolibet peccato mortali. Sic ieiunant peccatores pnitentes. Hoc ieiuniū vocat ieiuniū mgroꝛis. Unde Matth. ix. b. Munquid possunt filij sponsi luge/re dū sponsus est cū illis? Vocat ⁊ alio nomine in sacra scriptura/ieiuniū veteris vitę: vel quia semp fit ꝓ vetustate peccati: vel quia habuit initiū a veteri testamento. Item ieiuniū spirituale duplex ⁊c. Unū malū: quo ieiunat a bono: de quo Esa. lxv. c. Serui mei comedent: ⁊ vos esurietis. Aliud bonū ⁊ cōmendabile: quod fit pro vno: id est pro desiderio ętornoum. Et consistit in duobus. s. in abstinentia ciboꝝ corpaliū: ⁊ in abstinentia delectationū temporaliū siue cōtemptu mundi. Sępe em̄ rapitur animus humanus in extasi cōtemplatiōi va cans: ⁊ adeo locatur q̄ pz dulcedine ꝓtemplatiōis obliuiscitur necessario: quia locunditas cōtemplationis quodāmodo pręgustat suauitatem future beatitudinis: ⁊ dicit ieiuniū istud ieiuniū exultatiōis. Primū ieiuniū. s. corpale repsentat ecclia in quadragesima ⁊ in alijs tempozibus afflictiōis/quando nō cantat alleluia. Secundū ieiuniū: id est spirituale repsentat ecclia in septuagesima pentecostes/quando frequenter cantat alleluia. Probat ergo dominus q̄ neutro istoz ieiuniozum debebant apostoli ieiunare. Jeiuniū q̄dem mgrozis non erat eis indicenduz adhuc: q̄ ꝓsentia sponsi vtriq; habebāt: sz post passionē ieiunabant substantia ꝓsentia corpali: ⁊ iterum post ascensionē expectātes visitationē spiritualem. Sicut ecclesia modo ieiunat expectans venturi iudicis ꝓsentiam corpalez: sicut etiā antiqui patres expectabant in carne venturū. Item ieiuniū nouę vitę siue exultatiōis nō erat eis imponendū/nec in parte nec in toto: quia adhuc rudes erant nec poterant adhuc oīno eglestribus inhiare/⁊ a corpalibus abstinere. Et primo ostendit q̄ istud ieiuniū nō est eis imponēdū in parte: per exemplū cōmissure noui vestimenti: Quia sicut particula noui vestimenti si assuat veteri/nō conuenit/sed ⁊ scissuram facit: sic si aliqua pars ieiunij exultatiōis. s. continuū ieiuniū a cibis corpalibus: quale fuit ieiuniū Judith. viij. a. Et anne. ē. ij. c. nō conuenit hominibus adhuc veteri vitę deditis ⁊ scissuram facit si aliquid noui hominis habebant amittunt. Secundo ostēdit q̄ nec in toto est eis indicendū istud ieiuniū/ꝓ exemplū vini noui ⁊ vtris veteris. Erant em̄ apostoli adhuc quasi vtres veteres: vinū nouuz cōtemptus mundi vel abstinētia vniuersalis ab amore rerum temporaliū. Sicut em̄ vinū nouū si ponat in vtres veteres effunditur ⁊ vtres dirumpit: sic si tale ieiuniū apostolis rudib⁹ iniungeretur: non esset vtile sed apostolos dirumperet ⁊ bono q̄ habebant ꝓuiaret. Et hoc est: g ¶ Nūquid potestis filios sponsi'. Supra se medicū vocauit: hic sponsum: quia animā quam curat sibi desponsat. b ¶ Dum cum illis est sponsus/corpaliter ⁊ spiritualiter. i ¶ Facere ieiunare? Aug⁹ id est ieiunio mgroꝛis affligi? Chrys. Triste est ieiuniū non naturę/sed his qui philosophari nolunt. Illis em̄ qui volunt philosophari voluptuosum est. Esa. lviij. b. Munqd hoc est ieiuniū. Matth. vj. c. Tu autem cum ieiunas/ vnge caput tuuz ⁊c. Filios sponsi vocat apostolos imitatores christi/ ⁊ ab eo in vera fide generatos. De quo Joh. iij. d. Qui habet sponsam sponsus est. Et Esa. liij. d. Quasi sponsum decozauit me corona. Item Esa. lxvj. c. Si ego q̄ alijs generationē tribuo/sterilis ero. q. d. nō ero. k ¶ Veniēt aūt dies/passiōis vsq; ad resurrectionē: ⁊ iterū ascensiōis vsq; ad pentecosten. l ¶ Cū ablatus fuerit ab illis sponsus: vt quando mortu⁹ ⁊ sepultus fuit: tunc em̄ fuerunt in mgroze donec reddita fuit corpalis ꝓsentia in die resurrectionis. Item post ascensionem ablatus fuit corpaliter em̄/⁊ tunc iterū fuerunt in mgroze ⁊ timoze donec p spiritū sanctū ꝓsolationē receperūt. m ¶ Tūc ieiunabunt in illis diebus/ieiuniū mgroꝛis. Can. sic distinguit ⁊ bene. Tunc/tpe passiōis. s. ⁊ post ascensionē: ieiunabunt/ieiunio mgroꝛis. Et/ n ¶ In illis diebus. s. post resurrectionē ⁊ post spūsancti missionē: ieiunabūt ieiunio exultatiōis renouati in vitam spiritualez. Et hoc videnꝫ innuere duę Interliñ. Prima est sup hoc: Tūc ieiunabūt. Glo. In būilitate tribulatiōis. Secūda: Ab amore mūdi nō solū a cibis: referꝫ ad ꝑ: In illis dieb⁹. Si liter ⁊ i Glo. marginali. Cū ablat⁹ fuerit spōsus: pōt referri ad illā ꝛam: Tūc ieiunabunt. Quo dono pęptor/refertur ad illam litterā: In illis diebus. Sic ⁊ anima cuz auferꝫ ei spōsus ꝓpriualiter ꝓ peccatū/debet flere ⁊ dolere donec reddat ei spōsus. Un Joel. j. b. Plange quasi virgo accincta sacco super virū pubertatis sue. Ruth. j. d. Non vocetis me noemi/qđ est pulchra: sed vocate me marath/qđ est amara: quia amaritudine repleuit me oīpotens: Egressa sū plena: ⁊ vacuā reduxit me dñs. Anima em̄ sine deo vacua est: quia animā deo capacem nihil potest replere quod deo minus est: vt dicit Aug⁹. o ¶ Dicebat autem et similitudinem ad illos: quare. s. nondum ꝓueniat apōs ieiuniū. s. exultationis. p ¶ Quia nemo ⁊c. Dic ostendit q̄ nō debet eis indici adhuc ieiuniuz exultatiōis siue nouę vitę.

Matth. 9. b. Marci. 2. c.

Matth. 9. b. Marci. 2. d.

Jeiuniū duplex

Blo. spōsus christus: spōsa ecclia: de ꝑ sctō cōubio apōli sunt creati ꝓ lauacrū regenerationis ⁊c. Ad Titū 3. ex hac Glo. habeꝫ auctoritas q̄ apostoli fuerꝫ baptizati: de q̄ tñ solet dubitari.

A N siue nouę vitę. Et per ꝓmā similitudinē ostēdit/ q̄ nec in parte indicendū est eis: per secundā q̄ nec in toto. Et est progressus talis. Si enī particula nouę vitę imponeretur apōlis adhuc in vetustate manētibus. i. in veteri ꝓsuetudine imbutis: ipsa noua doctrina scinderet. i. diuideret in se: nec eō particula vetustati congrueret: ve si

a nemo cōmissurā a vestimēto b nouo imittit i vestimētū vetus: alioqn ⁊ nouum rūpit/⁊ veteri nō cōuenit cōmissura c a nouo. Et nēmo mittit vinum nouū in vtres veteres: alioquin rumpet vinū nouū

q̄s cōmissurā. i. particulā separet a nouo pāno vt assuat veteri/scissura fit in nouo ⁊ veteri: q. d. nouꝰ vetere suo pōdere rumpit: Dicit ē: Quia nemo cōmissurā: id ē ꝑticulā ablatā. a ¶ A vestimento nouo. Glo. i. a ieiunio vitioz. b ¶ Imm̄ittit in vestimentū vetus: alioquin ⁊ nouū rūpit/⁊ veteri nō ꝓuenit cōmissura a nouo/sumpta. s. Glo. quia incipit displicere etiā si ante placuerat. q. d. ideo nouitas non est admiscēda vetustati: q. d. ipsa nouitas introducta statim ruet et antiq̄ cōsuetudine imbutis incipit displicere. Beda. Veteri vestimēto cōparanꝫ discipuli/q̄ adhuc sunt vetus bōdus nouus pānus: id est aliqua particula nouę vitę nō debet immitti: qđ si fit/etiā ipsa noua vestis: id est doctrina nouę vitę quodāmodo scindit: cui⁹ particula q̄ ad ieiunia ciboꝝ valet ꝓmptune tradit: cū illa doceat generale ieiuniū: nō a cōcupiscentia ciboꝝ tm̄: sz ab omni lęticia ꝛpalū delectationū. Cuius generalis ieiunij illa pars q̄ ad cibos ꝓtinet/ nō debet impariri boibus adhuc veteri ꝓsuetudini deditis: q. d. illic videtur quasi scisso fieri: ⁊ ipsi vetustati nō ꝓuenit: q. d. timendū est ne ꝓ nimiā austeritatē etiā fidē quā habebāt amittāt: q. d. nō debent misceri actⁿ veteris ⁊ noui hoīs. Nō em̄ placet sponso discoloz vestis. Un aplus Eph. iiij. f. Exuite veterē hoiem cū actib⁹ suis: ⁊ induite nouū cū actib⁹ suis. Sz caue ne itelligas aplos ee ī vetustate pcti mortalis. Nō em̄ credo q̄ ī hmōi vetustate cū ee int: sz ī vetustate ꝓsuetudinis: qđ satis determinat ī fine Glo. Vetustatē hāc intellige ꝓsuetudinē q̄ndā legaliū/⁊ obseruationē sabbati: ⁊ q̄ ꝓsueuerē frequēter māducare/nō ieiunare: Usi eis nō erat ipōnēda abstinētia ciboꝝ: q. d. rudes a cōsuetudine difficile auelluuk: q. d. abhoꝛrēt ⁊ refugiūt tāq̄ austeritatē. Moraliter. In hoc dat forma ꝓfessoꝛib⁹ ⁊ ꝓlatis/q̄ de nouo egressis a peccato/non est iniungenda grauis pnitētia: triplici ratione. Primo ne timoze grauis pnitētię resiliāt a bono ꝓposito. Secūdo ne contemnāt ⁊ peccent cōtemnēdo pnitentiā. Tertio ne scandalizent/videntes illos q̄ talem pnitentiam iniungunt/ nihil tale facere. Unde Matth. xviij. a. arguit dominus tales: Super cathedram moysi sederūt scribę et pharisei: quę dicunt facite: sm̄ vero opera eoꝝ nolite facere: dicunt em̄ ⁊ non faciunt: imponunt enim onera grauia et importabilia in humeros hominū: digito autem suo nolunt ea mouere. Item Matth. xviij. a. Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credunt ⁊c. Ibi Glo. Pusilli non sunt scandalizandi: sed vt crescant nutriendi. Joh. xi. f. Soluite eum ⁊ sinite abire. Primo ergo debet auferri vetustas peccati/et postea paulatim debet iniungi pnitentia quę facit ad renouationem hominis. Zach. iij. b. Ecce abstulī a te iniquitatem tuam et indui te mutatoriis. Gen. xli. b. Totonderunt ioseph ⁊ veste mutata ꝓsentauerunt regi. Et hoc totum est contra rigoꝛem et austeritatem ꝓlatoꝝ ⁊ cōfessoꝝ. De quibus Ezech. xxxiij. a. Quod infirmum erat non consolidastis: et quod egrotum non sanastis: et quod fractum non alligastis: ⁊ quod abiectum non reduxistis: ⁊ qđ pericrat nō quęsistis: sed cum austeritate et potentia imperabatis eis: et dispse sunt oues meę. Item hoc est contra duplices: qui vestem exterioris conuersationis ex nouo et veteri panno consuunt: Cōtra illud Deut. xxij. b. Non induēris vestimēto qđ ex lana liqoꝛ cōtextum est. Sequit: c ¶ Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres ⁊c. Hic probat dominus q̄ ieiunium exultationis sue nouę vitę/ non erat apostolis indicendum ex toto: quia adhuc rudes erant: ⁊ ideo quasi vtres veteres: qđ patet ex petri negatione et filiozum zebedei petitione. Unde indicto tali ieiunio deficerent: ⁊ ieiunium iniunctū irritum esset vel fozte nociuum. Prima pars huius ieiunij pertinet ad exteriozes obseruantias: vnde per vestimentum significatur qđ deforis tegit. Secunda pars pertinet ad obseruantias interiozes: ⁊ ideo per vinum qđ mētem lętificat designat. Et est hoc exemplum contra duo genera hominum. Primo contra illos qui habent vinū diuinę scientię quo alios inebriant: et ipsi vitam veteris hominis ducunt. De quibus dicitur Roma. ij. d. Qui predicas non furandu/ furaris? Qui dicis: non męchandu/ męcharis? Qui abominaris idola/sacrilegium facis? Qui in lege gloriaris per pręuaricationē legis deum inhonozas? Secundo contra illos q̄ in peccato manentes audiunt sacram scripturam. Ipsi em̄ volunt ponere vinū nouum in vtres veteres: qđ non potest esse nec decet: quia in malitiosam animam non introibit sapientia: Sap. j. a. Item Eccl. xxj. c. Qoꝛ fatui q̄si vas confractum et omnem sapientiam non tenebit. Item est contra doctoꝛes qui nouis et rudibus secreta scripturarum mysteria pandunt. Unde Rabanus. Cauendum est doctoꝛi/ ne animę nondum innouatę sed in vetustate malicię perdurantī nouoꝛum mysteriozum secreta cōmittat. Dicit ergo: Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin rumpit vinum nouum vtres et ipsum effundetur et vtres peribunt. Beda. Ueteribus verbis etiam comparantur apostoli: qui vino nouo: id est spiritualibus pręceptis facilius dirumpuntur q̄ contineant. d ¶ Sed vinum nouum. Respondet antipophoze quę posset ei fieri. Deus erat ⁊ in momento poterat eos innouare ex toto: ⁊ ad tale ieiuniū exequendum idoneos reddere: ideo occurrit ostendens nō sic esse faciendum: quia qui consuevit vetera/ nō subito sed paulatim promouendus est ad maioza. Necdum etiam erat tempus innouationis apostolozum. Ipsi enim sicut dicit Beda: erant noui vtres/cum post ascensionem accepto spiritu/ desiderio consolationis eius ⁊ orando ⁊ sperando innouabunk. Dicit ergo: Sed vinum nouum: id est nouę vitę ieiuniū: e ¶ In vtres nouos: id est apostolos in resurrectiōe domini ⁊ pentecoste innouatos: f ¶ Abittendum est: id est eis indicendum: et vtraq; conseruantur. g ¶ Et nemo bibens vetus: id est nemo veteri consuetudine imbutus: h ¶ Statim: id est subito. i ¶ Uult nouum: id est nouā omnino ingredi consuetudinem. k ¶ Dicit enim: vetus melius est: id est placet ei magis priſtina consuetudo. Per veterē pannū ⁊ vtres veteres intelliguntur etiam/ sicut dicit Hiero⁹/scribę ⁊ pharisei. Per nouum autem pānum vel nouum vinum/intelligitur pręcepta euangelij: ac si diceret dominus scribis ⁊ pharisęis: Ideo declino vestrā cōuersationē ⁊ vos nō illustruo: q. nouus pānus non est assumendus veteri: nec vinū nouū mittendū in vtres veteres: id est nouitas ꝓceptorum euangelij nō est communicanda vobis antiqua legalium consuetudine imbutis: ne maioꝛ scissura fiat/ si doctrina euangelica legali admisceatur: quia vtraq; scinderet ⁊c.

Matth. 9. c. Marci. 2. d.

f ¶ Actū est aūt in sabbato ⁊c. Expo. La. VI

f Supra redarguit dñs vanam superstitionem scribarum et pharisęoꝝ qui contra dñi discipulos indignabanꝫ/eo q̄ non ieiunarent frequēter/sicut ipsi et discipuli iohānis: excusans discipulos duplici similitudine: Adhuc in principio huius capituli excusat dñs discipulos suos sup alia indignatione pharisęoꝝ. Dividit autem istud capitulū in sex partes. In prima ponitur responsio dñi pro discipulis contra pharisęos indignātes super spicarum vellicatione ⁊ cōfricatione: quę videbatur ipsis pharisęis sabbati violatio. In secūda parte ponit manus aridę sanatio facta in alio sabbato: qđ qđ ⁊ cōtra dñm indignati sunt pharisei/ibi: Factum est autem ⁊ in alio sabbato. In tertia ponit sermo dñi habitus post noctis orationē ⁊ duodecim apostolozum electionem in monte ad discipulos ⁊ ad turbas: in quo pauperibus consolationem/⁊ ecōtra diuitibus imprecat ęternā damnationē/ ibi: Factū est aūt in illis diebus. In quarta ponitur exhoꝛtatio dñi ad discipulos suos: in qua inuitat eos ad culmē pfectionis/ibi: Sed vobis dico. In quinta ponit hypocritarum redarguti: q̄ cū pleni sint peccatis grauioꝛib⁹/ieiunia in fratrib⁹ aspere reꝑhendūt: in q̄ ostēdit dñs q̄ peccatoꝛ peccatoꝛē non valet iuste corrigere/ibi: Quid autem vides. In sexta bonos auditoꝛes verbi assimilat sibi dominꝰ: malos vo diabolo/ibi: Omnis qui venit ad me ⁊c. Dicit ergo:

y ¶ Factū est autem

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ a ¶Factum eſt autē in ſabbato ſecundo primo. Hoc tribus modis exponit. Primo ſic: Factum eſt in ſabbato ſecundo primo: id eſt in ſabbato ſecūdo a primo: id eſt ſequēte ꝑcedēs ſabbatum. In ꝑcedēti eñ ſabbato intrauit ſynagogam vbi ſanauit demoniacum. ℣. iiij. k. In ſequēti ibat per ſata: vbi apoſtoli vellebāt ſpicas. Secūdo ſic: Factum eſt in ſabbato ſecūdo ꝓmo: id eſt in ſabbato euāgelico legali ꝓlato. Et dicit ſabbatum euangelicum primus reſpectu legalis ſabbati & dignitate & tēpe. Dignitate: q3 ſabbatū euāgelicū eſt feriare a vitijs: legale vero ſabbatū ē feriare ab opibus ſeruilibus. Tempe: q3 ꝓpus fuit obſeruatū ab antiqs patribus q̄s legale fuerit inſtitutū. Utroq3 mō/ ſecūdo ꝓmo/ ſūt duę dictiones. Tertio ſic: Factum eſt in ſabbato ſecūdo ꝓmo: id ē in ſabbato euāgelico q̄ eſt ſecundū & ꝓmū. Primū: q3 ante legale ſabbatū a patribus obſeruatū. Secundū: q3 poſt legale a chriſtianis q̄ſi nouiſ obſeruatuz: & in euāgelio q̄ſi nouiſ inſtitutū. Statutū eñ erat & ꝓceptū ſabbatū euāgelicum: q̄ ē ceſſare a vitijs/ ſz naturaliſ tñ. Uñ antiq3 ductu naturaliſ rōnis ꝟ obſeruabāt: poſtea ꝟo ſtatutū erat & ꝓceptū die ſalutaroris in euāgelio: & ita ſaluatoriſ ſabbatū pectoris pōt dici/ ꝓmo ꝓmū/ inq̄ſitū ē naturale: & ſecūdo ꝓmū inq̄ſitum eſt euāgelicū: & ſic ē vna dictio cōpoſita ex obliq3 & recto. b ¶Cū trāſiret ꝑ ſata/ dñs/ vellebāt diſcipuli eius ſpicas. Hoc eñ licitū erat ꝑm legē. Deut. xxiij. d. Si intraueris ſegetē amici tui/ frāges ſpicas & manu cōteres: falce aūt nō metes. Hoc aūt faciebāt diſcipuli fame vrgēte: q3 nō habebāt ſpaciū māducādi ꝓpē hominū frequētiā. In q̄ facto duo notanť. ſ. q̄ ꝓlati & ꝓdicatores debēt poſtponere cor/poraliē refectionē ꝓpē ppli eruditionē. Itē q̄ poſt eruditionē ppli nō debēt ḡrere lauta cibaria: ſz comedere gratāter q̄ minuūt in domibus ſacerdotū. ſ. r. a. Edētes & bibētes q̄ apud illos fūr. c ¶Et manducabant confricātes manibus. Myſtice. Per aplos deſignanť ꝓlati eccliē & ꝓdicatores. Et hoc generale ē vbiq3: q3 electi: q3 edocti: q3 miſſi. Per agrū ſiue p ſata/ ſignificat mūdus/ multis hominū generib⁹ q̄ſi multe granoz generibus ſeminatus. Uñ Joh. iiij. c. Leuate oculos veſtros & videte regiōes: q3 iā albę ſūt ad meſſem. Spicę ſunt boīes: In ſpica eñ ſūt duo. ſ. granū & palea: Et in boīe duo. ſ. corpus & aīa. Per ſata trāſeūt ꝓdicatores: q̄ tranſeūt p mundū ꝓdicādo & cōfeſſiōes hominū audiēdo. Spicas vellūt/ mētes hominū a terrenis ſegando. Hiere. xv. d. Si ſegaueris ꝓciosum a vili/ q̄ſi os meū eris. Leuit. xxiij. d. Feretis manipulos ſpicaz ꝑmitias meſſis veſtrę ad ſacerdotē q̄ eleuabit faſciculū coram dño. Itē ſpicas cōfricāt manibus/ pnitentiā impoēdo: nō ſolū verbo/ ſz etiā exēplo: vt p pnitentiā q̄ſi p cōfricatiōē palea ſepeť a grano. i. vitiū a virtute. Uñ Beda apud Marcū. ij. et Matth. xij. Diſcipuli ꝓcēdētes dñm hoc egiſſe referunt: q3 neceſſe eſt vt doctoris ſermo ꝓcedat: & ſic coz audiētis gra ſuppt iuſtificatiōis illuſtret. Deinde poſt cōfricatiōē manducāt: id eſt eccliē incorporāť in coz cōuerſiōe delectādo. Dic eñ ē rectus ordo: Primū ē auulſio a terrenis: ſecūdā cōfricatio pnitētię & tribulatiōis: tertiū eſt incorꝓatio eccliē. Uñ Act'. x. b. Uincta & māduca. Spicę virides nō poſſūt fricari/ niſi ꝓius igne torreanť: nec homines agere pnitentiā niſi a peccatis ſepeñ anteq̄s cōminatiōe extremi iudicij vel igne tribulatiōis exurant. Leuit'. ij. d. Si obtuleris munus ꝑmitiarū frugū tuaz dño de ſpicis adhuc viręntibus: torrebis eas igne & cōfringes in modū farris: & ſic offeres ꝑmitias tuas dño/ ſūdens ſup ea oleū: quaſi tempamentū cōminatiōis. Itē ꝑ ſata ſignificanť hominū corda: Per ſpicas ſignificanť ꝟtutes. Uñ Eccl. xli. a. Septē ſpicę pullulabāt in culmo vno. i. in chriſto: in quo ſunt & eſt omniū ꝟtutū plenitudo plene & pulcherrime: alię quoq3 ſeptē tenues & peuſſe viridine oriebanť de ſtipula: quę poz pulchritudinē deuozauerunt: q̄ ſunt ſeptē criminalia peccata/ q̄bus ꝟtutes deſtruuntť. Per ſata vadūt ꝓdicatores/ corda hominū diligēter cōſiderādo. Spicas vellūt/ ꝟtutes a terrena intētione ſepando. Cōfricāt/ opa opa ſua diiudicādo: vt Job. ix. d. Uereb̄ar opa mea. Et Judic'. vj. b. Gedeon excutit & purgat frumēta: vt fugiat madiā: id ē diabolū. Mādūcāt in bonis opibus delectādo. Pō. Labores manuū tuaz quia māducabis &. Itē ꝑ ſata ſignificat ſacra ſcḗtura: q̄ multis ſentētijs q̄ſi multis ſeminibus ē ſeminata. Spicę ſūt diuina eloq̄a/ palea hiſtorię & granuz ſpūalis intelligētię cōtinētia. Et ꝑ hęc ſata vadūt ꝓdicatores in ſcripturā ſtudēdo/ meditādo/ legēdo. Uñ Joh. v. f. Scrutamini ſcripturas in q̄bus vos putatis vitā habere. Spicas vellūt/ dū ſentētias potiores eligūt. Manibus cōfricāt/ dum opę & exēplo vez a falſo: bonum a malo diſcernunt. Mādūcāt: dū ſentētias veras memorię cōmendant. De iſtis ſpicis ſcripſit in lege/ vt meſſores eas nō colligāt: ſz paupibus colligēdas relinquāt. Leuit'. xxiij. d. Poſtq̄ meſſueritis ſegetē terre veſtrę/ nō ſecabitis eā vſq3 ad ſolū: nec remanētes ſpicas colligetis: ſed paupibus & pegrinis dimittetis eas. Uñ & booz ſcripſit meſſoribus ſuis vt ex induſtria relinquerēt ſpicas: quas ruth colligere poſſet abſq3 rubore. Et doctores eccleſię multa inerpoſita reliquerūt/ nō verecūdātes ſi minores poſt eos poſſunt aliq̄d de ſuo ingenio exponēdo inuenire. Uñ moyſes dicit Numeri. xj. f. Quis tribuat vt omīs ppls ꝓpheteť Daniel. xij. b. Pertrāſibūt plurimi & multiplex erit ſcia. Non eſt ſtereundū q̄ ſabbatis dicunť diſcipuli ire ꝑ ſata & vellere ſpicas: Marc'. ij. d. Quia in ḡete & pace ſtudendū ē in ſcḗtura. Eccl. xxxviij. c. Sapientiā ſcribe in tempe vacuitatis: & qui minorať actu/ ſapientiā ꝓcipiet. Sequiť: d ¶Quidam autem phariſeoꝝ dicebat illis: quid facitis quod non licet in ſabbatis: ꝑm ſcḗptū legis: Exod. xvi. et xxxv. Sup Marcū habeť q̄ erat ſabbatum & neomenia ſimul: quia crāt calendę cuiuſdam menſis. Q3 aūt dicit/ ſabbatis/ pluraliter: forte ad illud poteſt referri: quia erat duplex ſabbatum: id eſt ſabbatū & neomenia. Per iſtos ſignificanť illi qui doctores & ꝓdicatores reꝓhendūt/ quia in feſtis diebus ſtudent: cū in iohānes in dñica die viderit apocalypſim ſuā: vt dicit Apocal'. j. c. Nota q̄ matthęus & marcus dicūt: hęc ipſi dño fuiſſe obiecta. Sz a diuerſis: & ipſi dño & diſcipulis potuerūt obūci: & cuicūq3 obiectum ſit/ ad ipm maxime ꝓtinet. Si eñ transgrediunť diſcipuli/ videť in eum culpa redundare: qui habet eos corrigere. Eſa. xl. a. Arguet in equitate & manſuetis terrę: id eſt reſpondebit & diſcipulis. Unde ſequiť: e ¶Et reſpondens ieſus ad eos dixit: Nec hoc tē. Tripliciter excuſat dñs diſcipulos ſuos. Primo ꝑ famis neceſſitatem/ ponēs exemplum de dauid qui erat inferior apoſtolis. Secundo/ ꝑ ſacerdotis diſpenſationem: qui erat inferior chriſto. Unde dicit: Quia dñs eſt filius hominis etiaz ſabbati. Nota ergo cū dauid fugeret a facie ſaul/ venit in nobe ciuitatē: & intrauit domū abimelech ſacerdotis: & cum vrgeret fame petiit ab eo panes ꝓpoſitionis quos non licebat edere niſi ſolis ſacerdotibus: quos & dedit. Si ergo dauid excuſať ꝓpter famis neceſſitatem & ſacerdotis diſpēſationem: q̄nto magis apoſtoli debent eſſe excuſati ꝓpter famis neceſſitatē & chriſti diſpēſationem. Tertia excuſatio eſt Matth. xij. a. ꝑ miſericordię ꝓelectionem. Unde inducit illam auctoritatem Oſee. vj. c. Miſericordiam volo & non ſacrificium. Dicunt autem quidam/ q̄ abimelech diſpēſauit cum dauid qui erat ſummus ſacerdos: Neceſſitas eñ ſola non excuſat ſine diſpenſatione. Idem dicunt de matathia qui pugnauit in ſabbatis. j. Macha. ij. c. Unde leo papa. Ubi neceſſitas fuerit ad vtilitatem eccleſię: q̄ poteſtatem habet ea diſpenſet. Sed beatus Bern̄. diſtinguit tria. Quędam ꝑmę neceſſitatis: vt vota quę cuiq3 neceſſaria facit/ ꝓtia in ꝓmittendo voluntas. Quędam ſecundę neceſſitatis: vt ꝓcepta q̄ neceſſaria facit ſcipientis auctoritas. Quędam tertię neceſſitatis: vt ea quę dominus docuit in ſermone ſuo in monte: quę facit neceſſaria ꝓcepti dignitas. In primis poť diſpenſare ille q̄ ſteſt ex cauſa/ alii non. Uñ Bern̄. de cōſideratiōe. Nō ſum tā rudis vt ignorē vos diſpēſatores eſſe poſitos/ ſz in edificatiōē nō in deſtructiōē. Ubi neceſſitas vrget/ excuſabilis ē diſpēſatio: vbi vtilitas/ puocat diſpēſatio laudabilis ē diſpēſatio: vtilitas dico cōis/ nō ꝓpria: vbi nihil horz eſt/ non eſt diſpenſatio ſz crudelis diſſipatio. Dicit ergo:

Ⓕ Nec hoc legiſtis

Matth. 12. a Marc. 2. d. — Ibe conſe. diſt. 5. c. diſciplos — Myſtice — Ruth. 2. c. — Triplr dñs ſuos excuſat diſcipulos de euulſiōe ſpicarum in ſabbato

A Ⓕ a ¶Nec hoc legiſtis qđ fecit dauid/ cū eſuriret ipſe & q̄ cū eo erāt. ſ. Reg'. xxj. b. b ¶Quō intrauit in domū dei. i. abiathar vel abimelech ꝑ ipſo: q3 nō legit ipſe dauid intraſſe. Glo. dicit ſup Matth. xij. q̄ hoc factum eſt ſub abimelech. Marc'. ij. dicit q̄ hoc factū eſt/ ſub abiathar. Chryſ. ſoluit dicēs q̄ binomi⁹ erat. Al' aliter: ambo tunc aderāt ꝓſentes/ abimelech pr̄ & abiathar filiꝰ ei⁹: ſed abiathar maioris dignitatis erat ſub dauid q̄s fuiſſet abimelech ſub ſaule: ideo dñs facit mentionem de ipſo. c ¶Et panes ꝓpoſitionis ſūpſit: id ē q̄ ꝓnebant coram dño ſingulis ſabbatis: vt legit Leuit'. xxiiij. a. & Exo. xxv. c. d ¶Et manducauit & dedit eis qui cū ipſo erāt/ q̄s non licebat māducare niſi tñ ſacerdotib⁹: ꝑm legē Leuit'. xxiij. b. Uñ lex nolebat aliqs perire. Beda. Si dauid & abimelech ꝓbabili excuſatione famis/ legis mādatū trāſgredientes ſupple ſupficialiť nō ſimpliciter: ois eñ lex data eſt cū ꝓceptiōe neceſſitatis nō rebendunť: cur eandē in aplis nō ꝓbatis famē. i. famis excuſationē? Fames eñ ꝓbāda nō eſt. Alia eſt Glo. hic dubitabilis. Ambr. Magna hoſpitalitatis gr̄a/ ꝓpoſito periculo mortis/ nō declinat hoſpitē animꝰ ſacerdotis. Et hoc videť q̄ abimelech ſciebat dauid eſſe fugitiuū: qđ falſum eſt: q3 dauid dixerat ei q̄ ſaul miſerat eū. Rūdeo: ꝓpoſito. i. imminēte: imminebat eñ ei periculū mortiſ/ licet ipſe ignoraret: Uñ & pauloꝑoſt inſectus eſt & ſacerdotes alij in nobe a ſaule. e ¶Et dicebat illis: q3 dñs eſt filius hois etiā ſabbati: q̄ſi non ſint arguēdi/ q3 vellūt ſpicas in ſabbato: q3 aūcte mea hoc faciunt/ q̄ ſum dñs ſabbati. Matth. xij. a. Sacerdotes ſabbatū violant. Joh. vij. c. Si circūciſionem accipit hō &c. Marc'. ij. d. Sabbatū ꝓpter hoīem factū eſt. Chryſ. Cur & punit q̄ ligna legit: ꝑ Numeri. xv. d. Quia ſi leges in ꝓncipio eſſent ꝓcepte/ viꝝ eēnt poſtea cuſtodite. f ¶Factū eſt aūt &c. Secūda pars capituli in q̄ agit de curatione manꝰ aride quā curauit dñs in ſynagoga coram oībus in alio ſabbato: ꝓpē q̄s ſacerdotes & phariſei indignati ſūt ꝓtra eū: ſicut in ꝓcedēti ſabbato indignati fuerāt ꝓtra diſcipulos q̄ ſpicas vellebāt in ſabbato. Dicit ergo: Factū eſt aūt & in alio ſabbato vt intraret in ſynagogā & doceret. Propter duo docet & curat dñs in ſabbato. ſ. ꝓpē inſinuandū ſpuale ſabbatū: & ꝓpē celebritatē ꝓpli ꝓuētū: Sicut hi q̄bus venādi ars vbi feras aut volucres aut piſces abūdare didicerūt: ibi rętia tendūt. g ¶Et erat ibi homo/ & manꝰ eiꝰ dextera erat arida: obſeruabant aūt ſcribę & phariſei/ ſi in ſabbato curaret vt inuenirent vñ accuſarēt eū. Si curaret arguerēt eū de ſabbati trāſgreſſione: ſi nō curaret/ accuſarēt eū de crudelitate vel imbecillitate. b ¶Ipſe vero ſciebat cogitationes eorum: vt deus. i. Reg'. xvj. b. Nō videt ea q̄ parēt &c. i ¶Et ait homini q̄ habebat manū aridā: surge & ſta in medio: vt omēs videāt infirmitatē & laudēt deū de bñficio ſanitatis. Uñ & dñs poſt reſurrectionē ſuā ſteterit in medio diſcipulorꝫ/ & oſtēdit eis vulnerū cicatrices. l ¶Et ſurgēs ſteterit: ait aūt ad illos ieſus: Interrogo vos ſi licet ſabbato bñ facere an male: Chryſ. Quid ſabbato opus eſt ei q̄ ſp feſtū facit? Hoc ē feſtū ſi intēdant ſpūalia et ſecedant terrena: & ita nihil differim⁹ q̄ aurū cōgregam⁹ ab his q̄ in luto & latere opabant i egypto. Quid enim ē aliud aurū q̄ lutum?

Ⓕ Iam ſaluā

Mystice

g ¶Et erat ibi hō. Mystice: Sic dicit Beda/ hō iſte ſignificat humanū genꝰ/ in ſęcūditate boni opis arefactū/ ꝑ manu in ꝓmo parēte ad pomū exētę/ ſa: quā ſanauit innocēs manꝰ in cruce extenſa. Per hoc etiā q̄ homo habēs manū aridā erat in ſynagoga: myſtice innuiť: q3 quāto ꝓuēctiores: tāto aridiores: ad ē magis ſteriles a fructu boni opis: Et hęc ſentētia redūdat ſuper capita ſua. Uñ Beda. Ubi donū maioris ſciē tię: ibi trāſgreſſor maioris ſubiacet culpe. Hō iſte: ſicut dicit Hiero⁹: ſignificat auaros: q̄ nolētes dare volūt accipere: Contra illud Eccl'. iiij. d. Non ſit manꝰ tua ad accipiendū porrecta & ad dandum collecta. Notandū aūt q̄ quidā habēt coz aridū ſine devotione/ ſine affectione/ ſine compaſſione/ ſine bona cogitatione. In quoz ꝑſona loquitur dauid/ vbi dicit: Percuſſus ſum ſicut fęnū & aruit coz meū: quia oblitus ſum comedere panē meū. Alij aūtem habēt linguā aridam quātū ad bonas locutiones: quia nec orant/ nec prędicant/ nec cōfitentur/ nec exhortanť alios ad bonum: nec deū laudāt in eccleſia cārūdo cū alijs. Thren. iiij. a. Adhęſit lingua lactētis ad palatū ei⁹ in ſiti. Eſa. xlj. d. Egeni et pauperes quęrūt aq̄s & nō ſunť: lingua eoz in ſiti aruit. Alij habēt manū aridā nō ſiniſtrā ſz dexterā: q3 ad mala opa faciēda ſunt potētes: bona aūt facere nolūt. De quibus dr Zach. xj. d. Brachium eius aridū erit: & oculus eius dexter tenebreſcēs obſcurabit. Inuidi habēt coz aridum: detractores habēt linguā aridā: auari habēt manū aridā & hoc vel q3 nihil dant/ vel q3 parū dant/ vel q3 cum triſticia & litigio dant. Donū eoz ſine cōdimento eſt. Eccl'. xx. b. Datus inſipiētis nō erit vtilis tibi: oculi eñ illius ſeptēplices ſūt: erigua dabit & multa imꝓoperabit: & apertio oris illius inflāmatio eſt. Eccl'. xvij. c. Datū indiſciplinati tabeſcere fecit oculos, Et. ō. b. In omni dato ne des triſticiā mali ꝓbi. Alij ſunt tori aridi: & in coꝛde quantū ad bonas cogitationes: & in lingua quantuz ad bonas locutiones: & in manu quātū ad bonas opationes: De quibus dr in Pſ. Aruit tanq̄ teſta virtus mea. Teſta tora arida eſt. Et alibi. Et olla mea ſicut cremium aruerūt. Et alibi. Fiant ſicut fęnū tecto⁹: qđ puſq̄ euellat/ ꝑ mortē: exaruit/ & in uidiā in coꝛde: ꝑ detractionē in lingua: & auaritiā in manu: de q̄ nō implebit manū ſuā q̄ meter. i. chriſtus in die iudicij. Tales ſunt ſicut arbores arefacte in radice & in ſtipite & i ramis: q3 ſine ſucco/ ſine fructu/ ſine foliis ſunt. Marc'. xj. c. Cū mane trāſirēt ieſus. ſ. & diſcipuli eiꝰ/ viderūt ficū aridā factā a radicibus. Areſcit aūt arbor ꝓpter ꝙtuor. Primo ꝓpter decorticationē: Sic hō ꝓpter ſui oſtētationē. Johel. j. d. Uēs aſcēdet ſup terrā meā: fortis & innumerabilis poſuit vineā meā in deſertū/ ficū meā decorticauit. Et poſtea ſequiť: Uinea cōſuſa eſt: ficus elanguit: malogranatū & palma & malum & oia ligna agri aruerūt. Secūdo ꝓpter aquę defectionem: Sic hō ꝓpter doctrinę defectū. Amos. iij. c. Pars vna ciuitatis cōpluta ē: & pars ſup quā nō pluit aruit. Tertio ꝓpter radicis corroſionem: Sic hō aliqs ꝓpē detractionē areſcit a bono. Qđ ſignificatū eſt in Jona. iij. c. ꝙ hederā virentē & vermē corrodentē. Per hederā eñ q̄ viret in hyeme/ ſignificanť boni: q̄ gaudent in aduerſitate: ꝙ vermē/ ſignificanť detractores: qui corrodunt radicē. i. guerrūt intentionē: & ſic ar ere faciūt hederā: quia bonos q̄nq3 ceſſare faciunt a bono. Uñ dr/ ibi: Lętatus eſt Jonas lętitia magna ſup hedera: & ꝑarauit dñs vermē in aſcēſu diluculi in craſtinō: & peuſſit hederā & exaruit. Quarto ꝓpter euulſionē aut frequentē tranſplātationē: Sic hō ꝓpter ſtatus ſui frequentē mutationē. Job. xliij. b. Lignum habet ſpem/ ſi ꝓciſum fuerit rurſus vireſcet. Sic multi ſemper putāt q̄ ſi mutarent ſtatum ſuum melius ſe haberent: Sed arbor antiq̄ poſt tranſplātationē aut vir aut mulier rurſus vireſcet. Ab iſta aridītate ſpirituali ſanat dñs per tria quę ſunt in littera. Primū eſt cōtemptus terrenoz & cęleſtium appetitus: qđ notatur vbi dicit: Surge. Nam qui ſurgit a terra/ ſurſum ſe eleuat. Eph'. v. d. Surge qui dormis. Secundū eſt ceſſatio a peccatis: quod notať/ ibi: Sta in medio. Eſa. j. c. Quieſcite agere pueſe. Mali. ij. c. State ſtate: & nō eſt q̄ reuertat. Tertium eſt bona opatio: qđ notať/ ibi: Extende manum tuam. Dicit ḡ:

f ¶Factū eſt aūt &c. k ¶Surge. i. terrena contēne: cęleſtia ḡre: & a pctō quieſce. l ¶Et ſurgēs ſteterit. Celer & perfecta obedientia non quęrit inducias faciendi pnitētiā. Eccl'. v. b. Non tardes cōuerti ad deū & ne differas de die in diem.

Arbor areſcit ꝓpē quatuor

Pō. 21. Pō. 101. Pō. 128.

Matth. 12. a Marc. 3. a. — † Pō. 101.

Ar. † eſuriſſet 1. Reg'. 21. b — Matth. 12. a Marc. 2. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Animam saluam facere:id est hominem curare. Nomine animę: sicut dicit Beda: totus hō significat: vt Deut. xx. d. Jacob intrauit in egyptū cū septuaginta aīabus. b ¶An perdere: id est non curatum dimittere. Aliter exponit solum de ipa anima. Unde dicit Beda. Corpus curaturus de animę saluatiōe interrogat: quia illa miracula p̄pter animę salutē faciebat: & ipa sanatio manus/salutem animę significabat. Sēsus ē: sanaturus manum ideo de salute animę fecit mentionem: vt ostēdat se nō sanare corpora nisi p salute animarū: vt sc̄z curati ad fidem cōuertant: & alii audientes & videntes miracula. Vel ideo: quia sanatio manus aridę/significat animę sanationem p illicitam extēsionem a bonis gratuitis arefactę: ꝙ sanatio facta est p extēsionem manuum christi in cruce. Quęrit ergo dns: Si licet/ animam saluam facere an perdere? Glo. i. a pditiōe saluā nō facere/gr̄am supple apponēdo: Sicut em̄ defectus gubernatoris cuertit nauē: ita gr̄ę subtractio: id est nō appositio. c ¶Et circūspectis omnibus: quasi tratus illis obmutescētibus: d ¶Dixit homini: Extēde manum tuā: et extēdit et restituta est/sanitati/manus eius: qr̄ stati dei impiū sequit miraculū. e ¶Ipsi autē repleti sunt insipientia. i. inuidia ꝙ facit insipientes. b ¶Et colloquebant adinuicē ād nā facerent de iesu. i. quō cum perderēt. Amb. Quia solo liuore pmoti sūt nō illius culpa fuit vl hominē manū extēdere vel iesum sanare: & magna insipientia ē nece eius tractare/cuius bñficijs plurimū indigebāt.

Mystice ℣ e ¶Extende manū tuā. Deut. xv. b. Non obdurabis cor tuū: neq; manū cōtrahes: sz apies eā paupi. f ¶Et extendit & restituta est/sanitati. Ecce effectus clemosynę. i. restitutio sanitatis: nō tm̄ corpalis/ sz magis spūalis. Daniel. iiij. c. Redime petā tua clemosynis. Tob. iiij. b. Clemosyna ab omni petō & a morte liberat: & nō patiet aīas ire i tenebras. Eccli xxix. c. Cōclude clemosynā in sinu paupis: & hęc p te exorabit ab oī malo. Uerūtm̄ extēdit manus ad deū p̄ pura orōnem. Thren. iij. c. Leuemus corda nr̄a cum manibus ad dm̄ū &c. i. Timoth. ij. c. Uolo viros orare in oī loco leuātes puras manus. Exod. xvij. c. Cūq; leuaret moyses manus suas vincebat isrl. Iteꝝ ad p̄mū etiā inimicū liberādum. Prouerb. xxiiij. b. Erue eos ꝙ ducunt ad mortē: & ꝙ trahunt ad interitū liberare ne cesses. Matth. v. g. Būfacite his ꝙ oderūt vos. Prouerb. xxv. c. Si esurierit inimicus tuus/ciba illū &c. Iteꝝ extēdi debet manus ad paupes extraneos/nō tm̄ vicinos. Deut. xv. b. Nō obdurabis cor tuū/neq; &c. Eccs. xi. a. Mitte panē tuum sup trāsēutes aquas. i. sup paupes pegrinos. Dare em̄ vicinis tm̄/ aliqñ inanē gloriā habet. I. xiiij. c. Cū facis p̄rādiū aut cenam noli vocare amicos tuos neq; fratres tuos neq; cognatos neq; vicinos. iij. Joh. j. b. Charissime facis fideliter quicq̄d operaris in fratres & hoc in peregrinos. Multi p̄latorū nesciunt extendere manum suam: quia nesciūt & nolūt dare beneficia ni si cōsanguineis & nepotulis vel seruientibus suis. De domino vero dicit Prouerb. xxx. c. Manum suam apuit inopi: & palmas suas extendit ad paupem. b ¶Et colloquebantur adinuicem quid nam facerent de iesu. Sic multi offendunt: quia alii benefaciūt. Tales de lumine solis excęcantur. Unde Amos. viij. c. Occidet sol in meridie: & tenebrescere faciam terram in die luminis. Tales sunt sicut bufones: ꝙ odore vineaꝝ moriunt. Et similes iudę ꝙ odore vnguēti moztuus ē spūaliter: vnde maria reuixit: Joh. xij. a. i ¶Factum est autem &c. Tertia pars/vbi agitur de electione duodecim apostolorum per recapitulationem. Ante em̄ p̄dicta miracula elecri fuerunt apostoli: & sermo factus est ad eos in monte: vt patet Matth. v. a. Recapitulat ergo lucas vt aliquid addat. Alij nāq; electionem apostolorum in supercilio montis asserunt sacram: iste quasi de proprio addit de pernoctatione domini in oratione. Orauit em̄ nocte quę p̄cesserit electionē apostolorum: non tanq̄ impotens sibi p̄stare quod orabat: sed instruit te: quia non nisi p̄missa oratione facienda est electio in ecclesia. Omnis em̄ actio christi/ instructio est christiani. Dicit ergo lucas: Factum est autez in illis diebus. Intellige autecq̄ hęc fierēt. Scl/ k ¶In illis diebus/quibus. s. p̄dicabat & miracula faciebat. l ¶Exijt/a ciuitate vel a turba. m ¶In montē orare/et erat pnoctās in oratione dei/nō ſcęli. Item nō p se q̄si indigēs: sz p me q̄si clemens. Amb. Quid te p tua salute oporteat facere/qñ christus p te pernoctat in orōne? Prescribit aūt nobis forma orādi quā debemus imitari. Prio/vt p alijs oremus. Uñ Jaco. vltc. d. Orate p inuicē vt saluemini. Secūdo/vt tēpore orōnis a turbanos segem̄. Matth. xvj. d. Sedete h̄ donec vadā illuc & orē. Tertio/vt p eternis oremus/suppeditantes nobis mūdum & carnē: hoc em̄ significat altitudo montis. Iteꝝ fiducialiē sine hę sitatiōe: hoc significat firmitas mōtis. Jaco. j. a. Qui indiget sapiētia postulet eā a deo q̄ dat oibus affluēter & nō improperat & dabit ei: postulet aūt in fide nihil hęsitās &c. Iteꝝ monsnō colligit sordes: in q̄ notat q̄ mūda debet esse mēs orātis: aliē nō exaudit. Esa. j. d. Cū multiplicaueritis orōnez nō exaudiam: manus em̄ vr̄ę sanguine plenę sunt. Iteꝝ nocte orauit: qr̄ nor secretior: nō orōni aptior. Pś. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi &c. Et alibi. In die mādauit dns misericordiā suā. i. opa misericordię: & nocte cāticū. i. orōnē. Thren. ij. f. Cōsurge lauda in nocte: in p̄ncipio vigiliaꝝ effunde sicut aquā cor tuū &c. Iteꝝ de nocte infestat acrius p̄ncęps tenebraꝝ: & tō magis instandū est tūc orōni. Pś. In matutino/officio. s. interficiebam oēs petōres terrę. Iteꝝ in nocte orandū vt viteꝝ hypocrisis. Matth. vj. a. Cum oraueris intra in cubiculū tuū: & clauso ostio ora patrē tuum in abscōdito &c. Iteꝝ in nocte orauit: qr̄ in nocte aduersitatis recurrendū ē ad suffragium orōnis. j. xj. b. Quis vestrum habebit amicū & nō ibit ad illū media nocte aduersitatis. s. Esa. xxvj. b. Ira mea desiderauit te in nocte. Sequit: n ¶Et cū dies factus eēt vocauit discipulos suos: nō se ingerūt. Deb. v. a. Nec quisq̄ sumit sibi honorem &c. o ¶Et elegit duodecim ex ipis. Iste numerus sacratus est in euangelio p̄pter numez apostolorū: sicut denarius sacratus est in lege p̄pter decalogū. Dicit aūt sacratus p̄pter significationē duoꝝ numerorū ex q̄bus surgit. s. ternarij & quaternarij. In hoc ergo nūero electi sūt/ vt p hoc mysticē significaret q̄ fidē sanctę trinitatis p q̄tuor mūdi climata essent delaturi: vel vt fide trinitat̄ insigniti/q̄tuor mūdi ptes illuminarēt. Hi em̄ sūt duodecim horę dieī totū mūdū illuminātes: Joh. xj. b. Iteꝝ hi sūt duodecī patriarchę. i. p̄ncipium spūalis generationis: Gen. xxix. et. xxx. Iteꝝ hi sūt duodecim p̄ncipes tribuū: Numeri. ij. q̄cepta salutaria p̄mulgātes. Iteꝝ bi sunt duodecim fontes in helim: Exod. xv. d. doctrina salutari mundū irrigātes. Item hi sunt duodecim lapides p̄ciosi in veste sacerdotali: Exod. xxviij. c. vitę sanctitate splendentes. Item hi sunt duodecim panes p̄positiōis: Leuit. xxiiij. a. pane verbi dei ecclesiā nutriētes. Item hi sunt duodecim exploratores terrę p̄missionis: Numeri. xiij. a. viam vitę alijs ostendentes. Item hi sunt duodecim lapides altaris: Exo. xxiij. a. fidem dominicę passionis p̄dicantes. Item hi sunt duodecim viculi quos moyses imolauit dño: Exo. xxiij. b. seipos dño sacrificantes. Item hi sunt duodecim lapides eleuati a iordane:

(℣ Josue. iij. a.

Moralitер. n ¶Et cū dies &c. In hoc loco datur forma electionis faciēdę. Dia em̄ q̄ sūt necessaria ad electionē cano-

Moralitер

✳ nicā celebrandā

6

a b ānimā saluam facere ān perc dere: Et circūspectis omnid bus dixit hōmni: Extēnde f manū tuā. Et extendit: et reg stituta ē manus eius. Ipi āu b tē repleti sūt insipiētia: & cōl-

k loq̄bant adinuicē ād nā face l rent de iesu. Factū est aūt in m illis diēb̄: exijt in mōtē orare: & erat pnoctās i orōne dei. n Et cūm dies factus esset/ vo o cauit discipl̄os suos/ & ēlegit

2. q. 7. c. plerumq̄

Matth. 10. a Marci. 3. c. Act. 1. b.

Pś. 118.

Pś. 41.

Pś. 100.

b

B

Prou. 18. d. Frater q̄ iuuatur a fratre &c.

D

Quinq; faciunt discipulū

Y 3 ℣ Qui nō baiulat

L

A ℣ Josue. iiij. a. duodecim articulos fidei ꝓdicantes. Iteꝝ hi sunt duodecim boues sub mari eneo. iij. Reg. vij. d. baptismi gratiā nūciātes. Iteꝝ hi sunt duodecī leones in throno salomonis: iij. Reg. x. c. aduersarijs fidei viriliter resistētes. Item hi sunt duodecim portę ciuitatis ꝓphetice: Ezech. xlviij. d. ptāte claruit regnū cęlorū nobis aperiētes. Iteꝝ bi sunt duodecim funda mēta ciuitatis supn̄e: Apocal. xxj. f. ecclesiam p̄cedentes et meritis suis & doctrina sustentantes. Item hi sunt duodecim stellę in corona spōse: Apocal. xij. a. morū honestate ecclesiam ordinantes. Hos ē elegit dns. a ¶Quos & aplos noiauit. i. missos. Roma. x. c. Quō ꝓdicabūt nisi mittant̄. j. Machab. iij. c. Elegit iudas sacerdotes sine macula habētes volūtatē in lege dei & mūdauerūt sanctā. b ¶Simonē/supple vocauit. Simon/obedies. c ¶Quē cognominauit petrum: ad differentiā simonis chananęi. Petrus cognoscēs: q̄ ex obediētia cognitio. Pś. Ā mādatis tuis intelleci. Glo. Bedę. Cognominauit/ non mō p̄mū/sz lōge pius: cū ab andrea adducto dr̄: Tu vocaberis cephas: qd̄ interpt̄atur petrus: Joh. j. f. &c. Nota q̄ hęc Glo. videt̄ p̄traria textui Marci. iij. c. Ibi em̄ habet̄ plane in ſra: Et imposuit simoni nomē petr̄: in electione qñ elegit eū apostolū cū alijs: Hic habet̄ in Glo. q̄ nō tūc p̄mo cognominat̄ est petrus: sz cū adductus ē ab andrea dicēte: Uidim̄ messiaz. Sz q̄ melius est ſrę adhęrere & glosam exponere q̄ ecōuerso: ſequimur ſram/dicētes/q̄ in electione p̄mo cognominat̄ est petrus: & exponam̄ Glo. q̄ dicit: nō mō p̄mū cognominatus &c. id ē nō mō primo facta est mētio huius cognominis/sz qñ adductus ē ab andrea: qñ dictū ē ei a dño: Tu vocaberi cephas: id ē petrus: Tūc em̄ facta est mētio hui⁹ cognominatiōis: nō impositio/sz tm̄ impositionis ꝓdictio. Marci. iij. c. imposuit: Matth. xvj. c. cōfirmauit. Cum necesse haberet. q. d. ꝓpē mysterij q̄ non hoc nōie antea vocaret: Ecce finis glosę ꝓcedat veritati ſrę marci. Et nota q̄ cōmutatū est nomē: vt ex ipsa cōmutatione sacramētū petre. i. firmitatis innuerei: vt p hoc intelligeret/ q̄: de obediēte fieret firmus. Sequit: d ¶Et andream fratrē eius. s. vocauit. Nota q̄ numerus aplorū ponit cōbinādo: sup hoc em̄ nō habet causa ab expositoribus assignata. Andreas virilis vl rūdens pabulo: fortitudo em̄ fuit obediētię. Prouer. xxi. d. Uir obediens loquet victorias. e ¶Jacobum/supplātatorē: pauptas. s. f ¶Et iohannē/ gratia: charitas. s. g ¶Philippū: os laudis. i. affabilitas: Ecci. iiij. a. h ¶Et bartholomeū: suspēdēs aq̄s. i. ꝓtinētia. i ¶Mattheum: assumptus vel additus: id est socialitas. k ¶Et thomā: abyssus. i. humilitas. Glo. Bedę. Matthęus compari suo thomę in ordine humilitatis causa sese supponit/ cū a cęteris euāgelistis sit ꝓlatus. s. Marci. iij. c. Luc. hic. &c. Parē intellige rōne cōbinationis. Et est summa/ q̄ marcus et lucas ꝓsiderātes excellentiā matthei: q̄ fuit aplus & euāgelista/ ꝓponūt cū thomę: & ipse matthęus humilitatis causa se postponit ei. l ¶Jacobū: luctator. i. patientia. m ¶Alphei: docēs vl fugitiuus. n ¶Et simonē: ponēs tristiciā. s. spes: qui vocaī zelotes: o ¶Judā iacobi: p quē ꝓfessio laudis: q̄ etiā dr̄ corculus/lebeus/thadeus. p ¶Et iudā scarioth/ p quē ꝓfessio peccati. q ¶Scarioth/memoria mortis. r ¶Qui fuit pditor. Argumētū q̄ ꝓpter occultū petm̄ qd̄ scit ꝓlatus vt dr̄/ nō debet aliquē repellere de bñficio.

Moraliter De electiōe facienda.

✳ nicā celebrandā hic determinanē. Primū est q̄ debet esse circumspecta: vt melior & vtilior ecclesię eligat: qd̄ notat/ibi: In illis diebus exijt in montē: vñ pōt lōge latere circūspici. Deut. iij. d. Ascēde cacumē phasge: & oculos tuos circūfer ad occidentē & ad aq̄lonē & austrū & orientē. Sed multi hodie in electione nō in mōte sctitatis/ sz in valle vilitatis existentes/tm̄ se vel cognatos aut familiares suos respiciūt et illos nomināt/cū tm̄ dicat Exo. xxv. b. q̄ cherubin se respiciebāt mutuo ꝑis vultibus in ꝓpitiatorio. i. in christū. Job. xxix. a. dr̄ de onagro: Circūspicit montes. i. viros sctitate sublimes: et virētia quęq; ꝙquirit/vt. s. de bonis melior eligat. Hoc em̄ dicit nomē electionis: Eligere em̄ est extra alios aliquē legere: sicut dicit Damascenus. Uñ Cant. v. c. dr̄ ad sponsam: Qualis ē dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierū: q̄lis est dilectus tuus: q̄ sic adiurasti nos? Dilectus meus cādidus & rubicundus/electus ex milib⁹. Sz hodie nō de bonis melior: sz de malis pessimo eligit frequēter. In q̄ eligētes sibi sūt demonibus: q̄ ꝓtorē diabolū sibi caput ꝓstituerūt. Et Judic. ix. b. dixerunt olea ligna siluarū ad rhamnū/ veni & impera sup nos. Ecōtrario dr̄ moysi/Exod. xviij. d. Prouide tibi de omni plębe viros sapientes & timētes deū in q̄bus sit veritas: & q̄ oderint auaricia: & constitue ex eis tribunos & centuriones & q̄ñq̄genarios & decanos. i. archiepos & epos & archidiaconos & decanos. Iteꝝ debet esse libera/ non coacta vel conducta p̄ce vl minis vl ꝓcio vel timore: qd̄ notat/ibi: Et erat pnoctās in orōne dei: nō in collisione vel in colligatione mutua. Ideo aūt oratio debet ꝓcedere electionē: q̄ solus dr̄ videt corda hoīm & scit q̄s sit idoneus. Cōtingit em̄ sępe q̄ ille q̄ austerus vel fatuus apparet exteri⁹ in facie/benign⁹ & sapiēs sit interius in corde. Unde dr̄ Eccl. xiij. d. Ueſtigiū boni cordis & faciem bonā difficile inuenies & cū labore. Uñ & samuel volēti inungere p̄mū filiū isai/eo q̄ magn⁹ & elegās esset: dixit dns: ne respicias vultū eius nec altitudinē staturę eius: qm̄ abieci eū: nec iuxta hoīm intuitū ego iudico: Hō enim videt ea q̄ parēt: dns aūt intuet cor. j. Reg. xvj. b. Et Eccl. xj. a. dr̄. Nō laudes virū in specie sua: nec spernas hoīem in vltu suo. Ideo semp orādus est dns añ electionē: vt ostēdat q̄s sit idoneus. Uñ Act. j. d. cū apli vellent eligere vnū aplm loco iude/orātes dixerunt: Dne qui nosti corda omniū/ostēde nobis quem elegeris ex his. Sed hodie frequētius p̄mittit fraudulenta collisio q̄ deuota oratio: et ideo plures p collisionē in fraudē eliguntˊ/ qualicūq; electione q̄ oratione. Uñ dicit dns Osee. viij. a. Ipsi regnauerūt & non ex me: p̄ncipes extiterūt & nō cognoui. Ideo debet fieri in die/nō in nocte: q̄ q̄ male agit odit lucē: Joh. iij. c. Nō notat/ibi: Et cum dies factus esset. Et nō quolibet die sz die assignato: qd̄ notat per hoc q̄ dicit singulariter: Et cum dies factus esset. Toto tpe aī debet ecclesia esse in oratione dei: sicut hic dicit: Erat pnoctans in orōne dei. Iteꝝ die assignato debent venire canonici ad electionē pure ꝓpter deū: qd̄ notatur/ibi: Uocauit dns discipulos suos. Sed certe hodie multos vocat ꝓpria ambitio: multos carnalis affectio: multos pecunia: multos inuidia. Uñ pōt dici illud Matth. xxiij. c. Ubicūq; fuerit corpus episcopi mortui: illuc cōgregabunt̄ & aquilę: id est canonici: vt sibi vel suis rapiāt dignitatē. Esa. xxxiij. c. Occurrēt dęmonia onocētauris/ & pilosus clamabit alter ad alterū: illic congregati sunt milui alter ad alterū. Demoniū interpretat scientia. Et tūc currūt scioli ꝙ ꝓpter suam scientiā ambiunt ꝓmoueri. Sed scientia minimū est inter illa tria/ q̄ faciūt hoīem idoneū eligi: sz vita: celus: scientia. Sed heu hodie de bis tribus nulla fit mētio siue inquisitio: sed magis si est nobilis genere: si bonus māducator: si strenuus bellator: & huiusmodi: quę significant p onocētauros. Per pilosos significant papelardi: q̄ simulāt sanctitatē/ & p hoc volunt ꝓmoueri. Per miluos q̄ mures & cętalia animalium rapiunt/ significant aduocati & pueri: qui etiā illuc cōueniūt ad litigādum/alter ꝓtra alterū. Uñ Esa. iij. a. Unusquisq; ad ꝓximum suū tumultuabit: puer ꝓtra senem: ignobilis ꝓtra nobilē: apprehendet enim vir fratrem suū &c. Item debet eligi de canonicis ecclesię si est ibi idoneus: qd̄ notat/ibi: Et elegit duodecim ex ipsis quos & aplos nominauit. Uñ Act. j. d. Oportet ex his viris qui nobiscū iunt cōgregati/testem resurrectionis eius nobiscū fieri vnum ex istis. Osee. ij. c. Dabo ei vinitores eius ex eodē loco. Deut. xvij. c. Constitues regē eū quē dns deus tuus elegerit de numero fratrū tuorū. Item foꝛmicę formicā eligūt sibi ducem: & apes apem: & grues gruem. Item qui eligitur debet esse de discipulis dñi. Uñ dicit: Oportet discipulos suos & elegit ex ipsis. Quinq; vero faciūt discipulū dñi. Primū humilitas. Matth. xj. d. Discite a me &c. Scōm charitas. Joh. xiij. d. In hoc scient oēs quia discipuli mei estis si dilectionē habueritis adinuicem. Tertiū abiectio carnalis affectionis ad parentes suos. j. xiij. f. Si quis venerit ad me & non oderit patrem suum & matrem &c. Quarrum est promptitudo exponendi se morti ꝓ fratribus. j. xiij. f.

E ℣ Quī nō baiulat crucem suā ⁊ venit post me/non pōt meus esse discipulus. Quintū est abrenūciatio oīs cupiditatis. ſ.xiiii.g. Qui nō renūciat omibus q̄ possidet/nō pōt meus esse discipulus. Itē debet esse apls. i. missus ad ministrandū/nō ad dominandū. Matth.x.b. Ecce ego mitto vos ⁊c. ℣ Corinth.iiij.a. Sic nos existimet ⁊c.

Matth.xx.d. Filius hois nō venit ministrari ſz mi/strare. Sequitur: a ¶ Et descendens cum illis de mōte ⁊c. Electurus aplos ascēdit in montē: docturus turbas descēdit in campum. In q̄ mystice innuit infirmitas capacitat turbaꝝ: q̄ sublimia in telligere nō sufficiūt.

2.q.7.c. plerūq; a ¶ Et descendens cum illis de mōte ⁊c. Electurus aplos ascēdit in montē: docturus turbas descēdit in campum. In q̄ mystice innuit infirmitas capacitat turbaꝝ: q̄ sublimia in telligere nō sufficiūt.

Ostēdit ergo in hoc dñs q̄ pfectioribus sunt altiora dicenda: minoribus leniora. Vñ. i. Cor. iij. a. Mō iudicaui me scire inē vos nisi christū iesum ⁊ hūc crucifixū: Sapientiā aūt loq̄mur inē pfectos. Deb. v. d. Oīs q̄ lactis est ꝓticeps/expers ē sermonis iusticie: paruulus em̄ est: pfectoꝝ aūt est solidus cibus. Vñ raro legit turba dñm in montē seq̄: vel q̄ dñs aliōs infirmos in mōte sanauerit: ſz post sanationem q̄nq; legunt secuti dñm in montē: Sic ⁊ nos extincti motibus illicitis/luce scie tię illustrati/culmē virtutū possumus attingere. Instruit etiam hic dñs ſlatos ⁊ p̄dicatores: vt aliq̄n ascēdāt in montē contēplationis ozaturi: ⁊ sibi ⁊ deo vacaturi. Aliq̄n descendant in campū turbis p̄dicaturi. Vñ Joh. j. g. Videbitis q̄lū agtū ⁊ angelos dei ascendētes ⁊ descendētes sup filiū hois. Grego. rius. Prędicatores p̄us in cōtemplatiōe hauriūt: q̄ postmodū alijs in p̄dicatione effundūt. Itē discipuli ꝓmoti/ cū dominō descenderūt in campū/ ⁊ ibi steterūt cū turba: sic ꝓmoti in dignitatibus debēt descēdere ad turbas p̄ compassionē ⁊ humilitatē: ⁊ stare cū illis p̄ bonę vitę cōformitatē. Eccl. xxxii. a. Rectorē te posuerūt/noli extolli: ecto in illis ſsi vnus ex ipsis. Seneca. Ola sint intus dissimilia frōs pplo conuenat. Pō. Ascendūt mōtes ⁊ descendūt cāpi: in loū ⁊c. Eccl. iij. c. O tu magnus es/humilia te in oibus: ⁊ coā deo inuenies gratiam. Ad talē ſlatū libēter veniūt subditi: ⁊ libēter audiūt: ⁊ libēter cōfitent ei. Qō significat q̄ hoc q̄ subdit: Et turba discipulorum: et multitudo plebis ⁊c. Joh. x. a. Bonus pastor cū ꝓprias oues emiserit: ante eas vadit ⁊ oues illū sequūtur: quia sciūt vocē eius. Itē notandū est q̄d dicit/ c ¶ Stetit in loco campestri: qui ē locus cōmunis: sic ſlatus in loco cōmuni debet stare vt possit ab oibus q̄ eo indigent facile inuenīri. Cāt. ij. a. Ego flos cāpi. Deut. xvj. d. Judices ⁊ magistros cōstitues in oibus portis tuis/vt iudicēt populum iusto iudicio. Dicit ergo: a ¶ Et descendens de monte: q̄ ascēderat ozaturus ⁊ aplos electurus. b ¶ Cum illis: q̄s scz vocauerat. Et sciendū q̄ dñs dicit ascēdisse in montem vt doceret: Matth. v. a. Itē vt se transfiguraret: Matth. xvii. a. Itē vt ozaret: Matth. xxvj. d. Itē dicit ascēdisse desertum/vt diabolum suparet: Matth. iiij. b. Itē dicit ascēdisse asinaz/vt humilis appareret: Matth. xxi. a. Itē dicit ascēdisse crucē/vt oēs ad se trahēdo exaltaret: Joh. xii. e. Itē dicit ascēdisse in cęlum/vt nobis locū ꝓpararet: Joh. xiiij. a. c ¶ Stetit in loco campestri. Chrysostomus. Nemo pōt in valle stare ⁊ de mōte loqui: ſz aut vbi stas/inde loq̄re: aut vnde loq̄ris ibi sta. Et ita ꝓmo debet pplis se cōsiderare q̄lis sit: postea qualē habeat sacerdotē. Hūc autem seipm nō videns/semp iudicat de moribus sacerdotū. d ¶ Et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis: stent supple cum eo: vel sedit circa eū/sicut solet fieri ad sermones. e ¶ Ab omni iudea et samaria et hierusalem et maritima et tyri et sidonis: supple a pribus. Caue ne intelligas maritimam illam q̄ ē iuxta mare galilęe: siue stagnum genesareth/⁊ ab eo sic dicit: ſz de remota maritima intelligēdū est: quę ē iuxta tyrrhenum mare: in quo sunt tyrus/⁊ sidō. Glo. Bedę. Mō a. ꝓximo mari galilęe: quia hoc nō miraculi loco ponerēt/quasi hoc nō cēt miraculosum/si de parua maritima cōflucrent ad dominū. Et nota quia miraculū ꝓprie dicit quod ꝓter naturę cursum euenit. Interdum tamen miraculum dicit quodlibet insuetū vel inusitatum/licet ꝓter naturam non eueniat: ⁊ hoc modo accipit hic. Sed a mari magno cognominat: in quo etiam tyrus ⁊ sidon comphendi poterant. Sed quia ciuitates sunt gentiū/ consulte nominatim ponunt: vt ꝯta sit virtus christi intimetur: q̄ etiā exteras ciuitates excitat. Quasi respōsio est ad hoc quod posset obiici. Posset em̄ dici: cum in maritima misceant tyrus ⁊ sidon: quare post ꝯ dixerat: a maritima/addit tyri et sidonis. Et hęc est ratio quę subiungit in Glo. q̄ ille ciuitates ideo suis nominibus exprimunt: quia sunt ciuitates gentiū: ⁊ et hocipso cuidētius appareat virtus christi: quę remotissimas ciuitas alienigenaꝝ excitat. Ad hos nō iuit dñs: ſz ipi venerūt ad dominum: vt magis cōfunderentur iudęi. f ¶ Qui venerant vt audirent eū et sanarent ą lāguoribus suis. Sicut dicit Rabanus: q̄dā sc̄ḡbant dominū ad informationē/vt discipuli/q̄dā ad curationē/vt infirmi: q̄dam ad obseruationem/vt inuidi: quidam ad refectionem/vt famelici: q̄dam ad videndum noua/ vt curiosi. De iudea ⁊ hierusalē veniūt discipuli cōfitētes: de samaria veniūt pharisei inuidentes ⁊ obseruātes: de maritima veniūt infirmi salutē ꝓpetes: de tyro famelici esurientes: de sidone curiosi noua venantes. g ¶ Ut audirēt eū. Chrysostom⁹. Si iusticia facere nō vis: vt q̄d ꝓdicatorē iusticię audis? Quare magistrū vocas/cuius nō vis esse discipulus? h ¶ Et sanarent. Vñ dicit: q̄ et auditu vbi dei dat sanitas. Pō. Silit pbū suū ⁊ sanauit eos. Sap. xvi. b. Mō herba neq; malagma ⁊c. i ¶ A lāguoribꝰ suis/corpalibus ⁊ spualibus. k ¶ Et qui vexabantur a spiritibus immūdis: ab effectu/ curabant. l ¶ Et omis turba querebat eum tangere: quia virtus/curationis: m ¶ De illo exibat/tāq̄ de fonte riuulus: et sanabat omnes. Mystice. Sicut dicit Beda: tangit christū qui fideliter credit in eū. Heretici autem comprimunt eū. Vñ dixisse legit turbę comprimēti se: Quis me tetigit? De cuiusmodi tactu. i. tactu infidelitatis dicit ē magdaleng. Joh. xx. d. Noli me tangere ⁊c. q. d. ei dñs: Mondū em̄ ꝓfecte de me credis. Itē Exo. xix. b. Bestia q̄ tetigerit montē lapidabit. Itē Beda. Tangit a christo qui confirmat ab illo. Qui sic tangit ⁊ tangit spūs ipius virtute sanat. Sequit: n ¶ Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat: Beati ⁊c. Omnibus loqui volebat: tū specialiter in discipulos oculos leuat: vt attentius audiāt ⁊ altius intelligant. Eleuatio etiam oculoꝝ significat/ qm̄ erat de cęlestibus locuturus: sicut ozis apertio: Matth. v. a. significat/qm̄ erat ꝓfunda tū apte docturus. Utrum autem fuerit idē sermo qui narrat hic ⁊ q̄ narrat Matth. v. a. dubitatio est. Quidā dicūt ꝙ fuerūt duo: Unus solis discipulis in mōtis cacumine sedendo factus: quē narrat matthęus. Alius ꝓstea in cāpo siue planicie mōtis ad oēs: ⁊ hūc fecit stando: quē narrat Lucas. Alij dicūt ꝙ tm̄ vn⁹ fuit sermo. Turbis em̄ irruētib⁹ ascēdit dñs in supciliū mōt⁹: vbi vocat ad se discipulis elegit ex eis duodeci q̄s aplos noīauit. Deinde descēdit cū illis in quādā planicię eiusdē mōt⁹: ⁊ stetit ibi donec turbę cōgregatę cēnt: q̄b⁹ cōgregatis sedit: ⁊ accesserūt ad eū ꝓpinqus discipuli: ⁊ tūc fecit sermonē suū discipulis/ ⁊ turbis parit: quē narrat matthęus ⁊ lucas diuerso ordine: ſz eadem rei veritate. Nota etiā ꝙ matthęus plenarie ponēs sermonē habitum ad discipulos/vm aliā opinionē/ponit octo beatitudines. Lucas ponēs sermonē habitum ad turbas/ponit tm̄ q̄ttuoꝝ: q̄bus in Glo. elegāter adaptant q̄ttuoꝝ cardinales ꝙtutes. In his etiam q̄ttuoꝝ q̄s ponit lucas/intelligunt illę q̄ttuoꝝ quas tacet. Dicit ḡ: o ¶ Beati pauperes: rebus ⁊ ſpū. Rebus p omnimodā abdicationē/vt apostoli: vel ad minus ꝑ omnimodā subiectionē/vt patriarchę. Spū p volūtatis ꝓpię abiectionē: ⁊ sensus singularis depositionē. Tales sūt beati: q̄ eis ad votū succedit q̄s amāt. i. ipa paupras volūtaria quā secure ⁊ q̄te possidēt q̄tū ⁊ q̄diu volūt. Vñ dicit Seneca. Pauptas ē bonū sine calumnia. Item beati sunt qui iam habent in se stolam corpis glorificati: Sunt em̄ impassibiles tam ad verba q̄ ad verbera ꝑ omnimodā sui abiectionē. Hęc est vera pauptas q̄ nihil habet: neq; cor/neq; corp⁹ /neq; res de q̄ amittīe doleat. Grego⁹. Qui nihil habet in mūdo q̄d diligat: nihil est in mūdo q̄d timeat: ⁊ iō nihil ē ei molestū. Tales sūt vere monachi in claustro dñi. Vñ q̄ regnū dei claustruꝫ dñi est/recte dicit: Beati pauperes: quia vestrum est regnum dei.

℣ sicut monacho⁹

A ℣ sicut monachoꝝ est claustrum. Item sunt agiles ꝑ obedientię ꝓmptitudinem: De qua dicit Augustinus. Uerus obediens mādatum nō ꝓcrastinat ⁊c. Item sunt subtiles ꝑ dignitatum ⁊ honozum abrenunciationem. Item sunt lucidi ꝑ mūdanę cure depositionem: quę nigrum facit. Uis ergo ⁊ talibus dicit:

Beati pauperes: quia vestrū est regnum dei. Matth. v. a.

a est regnum dei. Beati q̄ nūc

b ęsuritis: q̄z satūrabimini. Be

c ati q̄ nūc fletis: q̄z ridębitis.

f Bti ęritis cū vos oderit hoies

tas sanctoꝝ ad peccatores est/ ⁊ luctus est. Harū lachrymaꝝ est triplex efficacia in deuz. Prima est inebriatio. Esa. xlii. d. Adipe lachrymaꝝ tuaꝝ inebriasti me. Secūda ē pūctio. Glo. sup Tobiā. Oratio deū lenit: lachryma cogit. Hęc yngit: illa pungit. Tertia est violentia. Pō. Auribus pcipe lachrymas meas. Ibi Aug⁹. Uiolentę sunt in pcibus lachrymę. Raban⁹. Semp luctus inter duas lętitias cōsistit: mundi ꝑcedentem: et cęli ꝓpinquantē: Beatus cui temporalis tristicia ꝑcurrit eternā lętitiā. Itē Rabanus. Quattuoꝝ modis sit plāctus sāctorum: Cum ⁊ ꝓpria peccata deplorāt: cū in infernum cadentes plāgūt: cum in peccatis viuētes lugēt: cum ꝑ desiderio regni gemunt. Et quattuoꝝ species lachrymarum natura continet: Sunt em̄ humide: vt abluāt soꝛdes peccatoꝝ: ⁊ restituant ꝓditum baptismum. Sunt salse: vt carnis flurum ⁊ dulcedinē temperent voluptatum. Sunt ⁊ calidę: vt ꝓgualeant contra infidelitatis frigus. Sunt ⁊ pure: vt mundatis pūctis erroribus/in puram restituāt cōuersationem. Notādum etiā q̄ prudentia congruit flentibus: id est dolentibus: dum considerant infelicitatem huius vitę: ⁊ felicitatem futurę. Prudentia em̄ dicit quasi ꝓuidentia. Ille autem sibi sapienter ꝓuidet: q̄ huius vitę miserias attēdit: Quę etiā facit pacē pectoꝛ: q̄ est septima bītudo: quā ponit matthę⁹/dicēs: Bti pacifici ⁊c. Sic ergo patet qualiē illa tellig̃ in hac tertia quā ponit lucas ꝑ.

Luctus
- De malo ꝑsentis miserię
- De malo vię
- De desiderio patrię
- De peccatis ꝓprijs
- De peccatis alienis
- De detrimento virtutū
- De tcolatu seculi ℣ Irrigui inferius Josue
- De dilatione cęli ℣ Irriguū supius ry. d.

qđ est
- innatū nobis.
- cōmissū a nob
- amissū a nob.

Qđ facit beatū.
Qđ facit beatitudē.

Matth. v. a.

Pō. 16.

Pō. 106.

Pō. 125.

Pō. 115.

Pō. 118.

Pō. 79.

Pō. 6.

Pō. 114.

Pō. 40.

Cōsolatio
- De pcti plena remissione. Esa. lvi. c. Adducam eos in montem sanctum meum ⁊ lętificabo eos ⁊c.
- De vera retributiōe in rep⁹b. Esa. vlt. g. Erūt vsq; ad satietatē vitiōis omni carni.
- De liberatione ꝓsentis miserię. Apocal. xxi. a. Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum.
- De adeptiōe cęlestis patrię. Matth. xxv. b. Euge serue bone. Esa. vlt. d. Gaudete cū ea gaudio vniuersi q̄ lugetis sup eā ⁊c.

D

Tertius. Fle si lętari/serui si vis dominari:
Da si ditari/ ieiuna si satiari.

Sequit: f ¶ Beati eritis cum vos oderint ⁊c. id est cū homines corde/ore/ōpere vos pśecuti fuerint: nō merito peccatoꝝ vestroꝝ: ſz ꝓpter filiū hominis: id est quia in ipm credetis ⁊ ipm p̄dicatis: beati eritis supple ſl̄ patiēter ⁊ equanimiē ⁊ lętāter sustinuerit is. Vbi em̄ sunt tres digiti/de quibus dicit Esa. xl. c. Quis appendit tribus digitis molē terrę: Primi q̄ dem parentes vendiderunt regnum cęlorū ꝙ lenocinio vnius pomi: Isti vero redimūt ꝑcio odiorū/ cōtumeliarum/iniuriarum. Isti quidem cum christo comedūt in vigilia/ ⁊ ideo cum eodem comedent in festo. In hac vigilia comedit panis artus ⁊ bibit aqua tribulationis: sicut dicit Esa. xxx. e. Dabit tibi dominus panem artum ⁊ aquam breuem. In festo ꝙ omnia pinguia ⁊ omnes delitię comedent. Unde Esa. xxv. c. Faciet dominus exercituū omnibus populis in monte hoc cōuiuium pinguium ⁊c. Isti sunt socij passionū in via: ideo erūt ⁊ cōsolationū in patria. Scriptum est em̄. ij. Cor. i. b. Sicut socij passionum estis: sic eritis ⁊ cōsolationis. ſ. xxii. c. Vos estis qui ꝑmansistis mecum in temptationibus meis ⁊c. Ideo dicit Eccl⁹. vj. a. Si possides amicum/in temptatione posside illū. Ad istos deuolutū est onus cęlestis hereditat⁹: id est ꝓsentes tribulationes: quare necesse est vt ad ipos deuoluat ipa hereditas. Isti soluūt debitū quo obligata erat cęlestis hereditas: ideo iure est eoꝝ: Ergo/Beati eritis cum vos ⁊c. Adā si quidē peccauit corde/ore/ope: ⁊ ideo cęlestē hereditatē triplicit obligauit. i. odijs: cōtumelijs: iniurijs. Corde peccauit nimis vroꝛē amando: ⁊ ideo induxit sup nos odiū dei: angelorꝝ ⁊ hominū. Peccauit ore/pomū comedēdo ⁊ se male excusando: ⁊ induxit sup nos obligationem contumeliarū. Peccauit ope siue manu pomum accipiendo ⁊ obligauit nos molestijs ⁊ iniurijs. Dicit ḡ: Bti eritis cū vos oderit hoies/corde.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ℭEt cū separauerint vos/opere:pellēdo.ſ.de ſynagogis. Unde cū recelliſſet iudas ,pditor a ſocietate/ dixit ieſus:
Joh.13.d. Nūc clarificatus eſt filius hois. b ℭEt exprobrauerint/ ore/vos.i.nomē crucifixi vobis. Hoc cū improperabāt fidelibus in p̄mitiua eccleſia q̄ adorarēt crucifixum. Uel/ exprobrauerint vos/ ſi
ipm chriſtū ⁊ iohannē baptiſtā. Matth. xi.c. Uenit iohannes nō māducās neq; bibēs/⁊ dicunt: dem̄o niū habet Uenit filius hois manducās ⁊ bibēs/⁊ dicūt: ecce
23.q.4.c.q8 chriſtus hō vorax et potator vini. Joh.xv.c. Non eſt ſeruus maior dño ſuo: Si me p̄ſecuti ſunt ⁊ vos p̄ſequent. c ℭEt eiecerint nomē veſtrū: chriſtianū.ſ. Sepe cū nomē chriſtianū vigadeo in defectū venit/ vt nemo auderet illud ꝓfiteri. Beda. Quantū ad iudeos ⁊ gētiles nomen chriſtianū ſepe abraſum a memoria ⁊ ab oīb⁹ eiecum eſt. Uel/ Eiecerint nomen veſtrū.i. vos chriſtianos a ſocietate ſiue collegio ſuo. Joh.ix.c. Jam eſſi cōſpirauerāt iudei ve ſi q̄s confiteret eū chriſtū/extra ſynagogam fieret. Eſa. vlt.b. Audite verbū dñi q̄ tremitis ad verbū eius: dixerūt fratres veſtri odiētes vos ⁊ abiicientes ,pter nomē meum ⁊c.
d ℭTanq̄ malū.j.Cor.iii.c. Tāq̄ purgamēta hui⁹ mūdi facti ſum⁹. Eiecerint inquā/ e ℭPropt filiū hois.i. eius amorē/ p̄cio:ei⁹ vice. Beda. Cui⁹ nomē veſtrū facit/ cognomē:q̄ a chriſto dicunt chriſtiani. Jtē/ Propter filiū hois:
Matth.5.a. nulla alia de cauſa. Nota etiā q̄ in hac beatitudine q̄ hic ponit/ intelligit ſēa beatitudo quā ponit Matthęus.ſ. Beati mites. Fortitudo eſſi cōgruit huic beatitudini q̄ hic ponit: q̄ etiā facit manſuetudinē. Mitis eſt: qui nullis mouetur moleſtijs. Fortis eſt/qui vincit irā/⁊ alios motus animi. Prouer. xvi.d. Melior eſt patiēs viro forti. Laudabilius ē ſeipm vincere.i. ꝓprios motus animi q̄ reſ mere: q̄ aliū vincere ⁊c.

Amātes diuitias. Prouerb.xiii.a. Eſt q̄ſi diues cū nihil habeat: et eſt q̄ſi paup ⁊c. Eccl. xxx.a. Qui aurū diligit ñ iuſtificabit. Job. xxxvii.d. Ab aquilone aurū venit. Hiere.j.c. Ab aq̄lone pādet oīe malū. Ergo vñ aurum inde malum ⁊c.

Si dti { Pauperes / Eſurientes / Flentes / Patientes } ergo miſeri

Comeſatores. Prouer. xxiii.c. Noli eſſe i cui⁹ potator⁹: nec ⁊c. Riſores. Jaco.iii.c. Diſeri eſtote ⁊ lugete. Jaco.v.a. Plorate vlulātes in miſerijs vr̄is ⁊c. Impatientes. Jaco.v.c. Ecce beatificamus eos qui ſuſtinuerūt. Prouerb.xiii.b. Qui paup ē / increpationē nō ſuſtinet. Sequit: f ℭGaudete in illa die ⁊c. Tribus modis hortat dñs diſcipulos ſuos ad ſuſtinentiā aduerſor. Primo p oſtenſionē ꝑmij/vbi dicit: Ecce eſt merces veſtra. Secūdo p exemplū ꝓphetarū/ vbi dic: Secundū hęc eſt. Tertio per pḡne cōmunionē/ cū dicit: Eteruntq̄ ⁊c. Dicit ergo: Gaudete: interius ,pter ſtolam aie. g ℭIn illa die.i. ſentis tribulationis/ q̄ illuminat vt collyriū: Apocal.iij.d. h ℭEt exultate: exterius/,pter ſtolā corp⁹. Nō eſt hoc datū oībus.i. gaudere in tribulatiōe: ſz quibuſdā ⁊ paucis: de q̄bus ꝺ Act.v.g. Ibāt apli gaudētes. Phil.i.d. Donatum eſt vobis p̄ chriſto/non ſolum ⁊c. i ℭEcce eſt merces ⁊c. Jōo gaudete: eſt/ q̄: merces veſtra multa eſt/⁊ magna. Magna p̄ciositate: multa innume-
Pſ.30. roſitate. Pſ. O magna multitudo dulcedinis tue. k ℭIn celo: in loco tuto: ⁊ amęno ⁊ quieto. Eſa.xxxii.d. Sedebit populus me⁹ in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducię: in requie opulēta. Matth.vi.c. Theſaurizate vobis theſauros in celo. Jtē magna eſt merces: q̄ p̄ pauptate temporali q̄ eſt modica ⁊ momētanea dabit regnū eternū: p̄ fame horaria/ſatietas perennis: p̄ luctu momētaneo lętitia ſempiter-
Pſ.126. na: p̄ vilitate modica/gloria ꝓpetua. Pſ. Cū dederit dilectis ſuis ſomnū/ecce hęreditas dñi filij merces fructus ventris. Geñ.xv.a. Ego ſū merces tua magna nimis. ü. Cor.iiij. d. Id q̄ eſt in ꝑſenti momētaneū ⁊ leue ⁊c. Jtē multa ē merces: q̄ duodecim ſūt gaudia paradiſi ſignificata p duodecim fructus: de q̄bus ꝺ Apoc.xxij.a. Saſ.iij.a. In paucis vexati in multis bñ diſponent. Beda. Inter odia coꝛdij: inter ,pba linguarū: inter manſ ꝑſequētiū/legiꝛi coꝛde verſamini intrītu ſupnę mercedis. Hie-
Amos.6.a. gonius. Conſideratio p̄mij minuit vim flagelli. Sequitur:

a ℭEt cum ſeparauerint vos ⁊c
b
c exprobrauerint ⁊t eiecerint
d nomen veſtrum tāq̄ malū
e
f ꝓpter filiū hois. Gaudete i
g illā die ⁊t exultate: ecce enim
k merces vr̄a multa eſt i celo.
l Scom hec enim faciebant
m ꝓphetis patres eoꝛ. Uerū-
n tamē vē vobis diuitib⁹ q̄ hā-
o betis conſolationē vr̄am.

ℭScom hec eſt ⁊c. Aug⁹. Exemplo ꝓphetarū tēperat riꝛ goꝛē tribulationis. q.d. nō eſt nouū ſi vos q̄ eſtis ſerui mei patimini a iudeis: q̄ ꝓphę mei ,pter eandē cauſam paſſi ſunt a patrib⁹ eoꝛ. Et ſi illi q̄ nō habuerūt exēplū/ cōſtātes fuerūt in tribulationib⁹: ⁊ vos q̄ iā habetis exēplū cōſtantioꝛes eſſe debetis. ij. Timoth.iij.c. Oēs q̄ pie volūt viuere in chriſto p̄ſecutionē patient. Dicit g: Scom hec eſt ⁊c. Sic continua. Ne turbemini ſi vos p̄ſequent: Enim: quia/ ſm hec faciebāt ꝓphetis: qui timoꝛe non deficiebāt a veritate: patres eoꝛū. Sequit: m ℭEteruntſi ve vobis diuitib⁹. Lucas ponēs temperatū ſermonē ad turbas/licet admixti erant diſcipuli/ q̄ſi p antitheſim q̄ttuoꝛ ,pmiſſionib⁹ opponit q̄ttuoꝛ cōminationes. Sicut eſt q̄ttuoꝛ beatitudines poſuit q̄ttuoꝛ ſtitibus reſpondentes: ita ponit q̄ttuoꝛ vę/ q̄ttuoꝛ vitijs reſpōdētia. Primū eſt ℑ cupiditatē diuitū: q̄ opponit pauptati. Secūdū ē ℑ voluptatē epicuroꝛum: q̄ opponit eluriei. Tertiū eſt ℑtra vanitatē lętantiū: q̄ opponit luctui. Quartum eſt ℑ placentiā mūdi: q̄ opponit vilitati ſiue contęptui. Matthęus octo ponit beatitudines/⁊ octo vę: non tñ in eodē capitulo: ſed poſtea. xxiij. Lucas vero eſſi q̄ttuoꝛ beatitudines ponit/⁊ q̄ttuoꝛ vę: ſz reducunt octo beatitudines ad q̄ttuoꝛ: ſicut ex ꝺmiſſis patet. Aliter etiā reducunt/ſz parū differenter. Nā pauptas ꝓtinet māſuetudinē. Qui eſſi vere paup eſt/ nihil habet vnde dolere valeat: ⁊ ideo nec irritat nec irritat/ q̄ eſt māſuetudinis. Item eluries cōplectit miſericoꝛdiā. Nam qui eſurit: eſurienti cōpatitur/⁊ cōpatiendo largit: q̄ eſt miſericoꝛdię/vt dicit Ambꝺ. Jtē luctus cōtinet mūdiciā coꝛdis. Nam lachryma ,p peccatis ,pꝛijs ⁊ alienis oculū mūdificat rōnis. Jtē ſub vilitate ⁊ cōtemptu cōprehendit pacificatio ⁊ patiētia: q̄ ſunt duę vltimę btitudines in matthęo. Nam qui vere cōtemnit ⁊ ſe ⁊ mundū ⁊ etiā ſe cōtemni/ pacem habet ⁊ patientiā. Referunt etiā hę q̄ttuoꝛ beatitudines ad quattuoꝛ virtutes cardinales: vt dicit Ambꝺ. Nā pauptas temperātia: eſuries iuſticiam: luctus p̄udentiā: cōtemptus fortitudinem gignit. Sz q̄re nō ponunt in matthęo ſtatim poſt btitudines ſua/ vę/reſpōdentia ſicut in luca? Riſio: q̄ in matthęo loquit̄ ꝑfectis/q̄ nō indigēt cōminatione: quia ꝑfecta charitas foras mittit timoꝛē. j. Joh.iij.d. In luca vero loquit̄ imperfectis: q̄bus neceſſaria eſt cōminatio pḡne: q̄ timoꝛ dñi expellit peccatū: Eccl.j.c. Et initiū ſapię timoꝛ dñi: In eodē.b. Dicit ḡ:
n ℭUe.i. eterna dānatio parata ē o ℭVob diuitib⁹: q̄ amatis diuitias tales ſiue ꝛenas: vel iniq̄ habetis vel habere cupitis: vl vos diuites reputatis/ tumētes ⁊ alios ꝓtēnentes/ vl ſperatis i diuitijs. Jaco.v.a. Agite nūc diuites/ plorate ⁊ vlulate i miſerijs q̄ eueniēt vob. Eccle.v.b. Qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Jtē Eccl.v.c. Quid ꝓdeſt poſſeſſori niſi q̄ cernit oculis ſuis diuitias? Jtē Prou.xj.d. Qui cōfidit i diuitijs ſuis coꝛruet. j. Timoth.vj.d. Nolite ſpare in incerto diuitiarū. Et bñ dic: Ue: q̄ ē interiectio: ⁊ nō dicit: ęna dānatio diuitib⁹/q̄ tñ idē eſt. Sz interiectio ſignificat affectū mētis: nomē vo ꝓceptū. Ad innuēdū q̄ q̄ diuites iam p affectū nō ſolū p intellectū ſentiūt in ſe q̄ paſſuri ſunt in inferno: ideo dicit vę. Unde Piere.ij.d. Scito ⁊ vide q̄ malum ⁊ amarū ē te dereliq̄ſſe dñm deū tuū. Sz q̄ multi habēt diuitias: q̄ in eis nullū habēt ſolatiū nec amoꝛē ad eas: q.ſ. habēt vt diſpēſatoꝛes: ⁊ ad q̄ cuſtodiūt tñ vt bñ diſpenſent: ideo ſ̄dicit:
p ℭQui habetis conſolationē veſtrā. Glo. ℑ neceſſarias tpis miſerias. Miſeriē eſſi tales neceſſarię.i. vtiles ſunt ad coercēdas carnis illecebras. q ℭUeſtrā/non diuinā.i. quā ḡritis ⁊ amatis vob: ⁊ nō vę vob. Conſolatio eſſi talis via ē ad perpetuū cruciatū: ſicut ecoꝛrario tribulatio tpalis via eſt ad eternā conſolationē. Unde.ſ.xvj.g. dicit abraam diuiti in inferno. Filt recoꝛdare ⁊c. nūc aūt hic conſolatur: tu vero cruciaris. Siquidē calix in manu dñi vini meri plenus mixto: et

Bētus Bern. Delicata eſt diuina cōſolatio nec concedit admittentib⁹ alienā

Pſ.74.

℣ inclinauit ex hoc

A ℣ inclinauit ex hoc in hoc ⁊ facta eſt commutatio: quia triſticia pauperis verſa eſt in gaudium: ⁊ gaudium diuitis in mḡoꝛē. Unde dicit Jaco.iiij.c. Lugete diuites ⁊ eſtote miſeri: quia riſus veſter vertetur in luctum: ⁊ gaudium in mḡoꝛem. Ue ergo vobis diuitibus: quia perdetis vſum temporaliū quē nūc diligitis: ſcilicet p̄ſentez conſolationē.

a Ue vobis qui ſaturati eſtis:
b q̄ia eſuriet. Ue vobis qui
d nunc ridetis: q̄ia lugebi-
e tis et flebitis. Ue cū be-

nedixerint vobis omnes ho
f mines. Scom hec facie-
bant ꝓphetis patres eoꝛ.
g Sed vobis dico q̄i audit:

Sunt autez tria q̄ iſtam conſolationem operātur: diuitię/delitię/⁊ honoꝛes. Omnis enim conſolatio mundi ad hec tria refertur. Hi ſunt tres conſolatoꝛes Job: de quibus ipe dicit. xxi.a. Cōſolatoꝛes oneroſi omnes vos eſtis: quia onerant conſolatum onere grauiſſimo/ſcilicet deſolatione eterna. Hec eſt conſolatio ſomniantis quam habent diuites huius mundi. De qua dicitur Eſa. xxix.c. Sicut ſomniat ſitiens ⁊ bibit: ⁊ poſtq̄ fuerit exp̄rgefactus laſſus adhuc ſitit/ ⁊ vacua eſt anima eius: Sic erit ⁊c.
Pſ.75. Pſ. Dormierūt ſomnium ſuum ⁊t. Et alibi. Velut ſomnium ſurgentium domine in ciuitate tua imaginem ipoꝝ ad nihilum rediges. Optime dicit imaginem: quia ſicut ſomnians non videt res/ ſed imagines rerum: ⁊ tamen credit ſe videre res: ita diuites credunt ſe habere diuitias veras/cum tamen non habeant niſi imaginarias ſiue phātaſticas diuitias. Eſt etiam diuitibus triplex vę in p̄ſenti. Ue laboris in acquirendo: vę timoꝛis in cuſtodiendo: vę doloꝛis in deſerendo. Et ,pter hoc forte dicitur Apocal.viij.d. Ue vę vę habitantibus in terra. Et hoc triplex vę p̄tuabitur in inferno: quia erit ibi labor ſine requie: timoꝛ ſine ſpe: doloꝛ ſine cōſolatione: ⁊ ideo nō dicit: eſt vel erit. Myſtice. Sicut dicit Glo. per diuites intelliguntſ iudei de diuitijs legis gloriantes: ſiue hęretici ſiue philoſophi: qui de ſapientia ⁊ ſua torrente eloquij ſui cōfidentes veritatem expoſitionis vilipendūt: ⁊ ſm regulas philoſophicas de chriſti generatione ⁊ alijs fidei articulis nituntſ diſcutere. Quibus in futuro erit vę/cum manifeſtum erit eos erraſſe/⁊ theſauros iniquitatis qui non p̄oderunt ſibi collegiſſe. Sequit: a ℭUe vobis qui ſaturati eſtis: id eſt crapule ⁊ ebrietati vacatis. Contra quod dicit. ſ. xxi.f. Videte ne grauent̄ corda veſtra crapula ⁊ ebrietate. b ℭQuia eſuri-
B etis/eternaliter. Eſa.lxv.c. Serui mei comedent ⁊ vos eluri-
etis. Ideo etiam vę his in p̄ſenti: quia talis ſaturitas aufert ſomni requiem. Eccl⁹.v.c. Saturitas diuitis non ſinit eum dormire. Item quia ſanitatem aufert. Job.xx.d. Cum ſaturatus fuerit/ artabitur: ęſtuabit/⁊ omnis doloꝛ irruet ſup eum. Item quia pudicitiam aufert. Hieronymus. Uēter vino eſtuans cito deſpumat in libidinem. Hiere.v.b. Saturaui eos ⁊ mechati ſūt. Item quia famem parit ęternam. Eſa.lxv.c. Ecce ſerui mei comedēt/⁊ vos eſurietis ⁊c. Et hāc rationē aſſignat hic dominus quaſi fortiſſimam: quia totum damnum hominis eſt fames eterna: id eſt defectus boni eterni. Jtē/ Ue vobi-
qui ſaturati eſtis/deſideioꝛ veſtroꝝ adimpletiōe ⁊ peccatoꝝ delectatiōe: quia talis ſaturitas coꝛrumpit palatum animę: ⁊ aufert ſapoꝛem ęlectium aboꝛū. Prouer.xxvj.a. Anima ſaturata calcabit fauum. Item/ Ue vobis qui ſatura-
ti eſtis/ carnibus draconum: id eſt defectibus ⁊ vitijs aliorū detrahēdo. Job.xix.d. Quare me ꝑſequimini ſicut deus ⁊ carnibus meis ſaturamini? Prouer.xxiij.c. Noli eſſe in cōuiuijs poratoꝛū. Sequit: c ℭUe vobis qui nunc ridetis: de mūdi felicitate nūc in modico. Roma.vj.d. Quem fructū habuiſtis tūc in illis in quibus nūc erubeſcitis? d ℭQuia lugebitis et flebitis: de inferni calamitate. Prouerb.xiij.b. Riſus doloꝛe miſcebit. Eccl⁹.vij.a. Coꝛ ſapientis vbi triſticia: ſz in ſenti: coꝛ ſtultoꝛ vbi lęticia. Jtē/ Ue vobis qui ride
tis/nimia facilitate: quia lugebitis in inferno/cogēte neceſſitate. Eccl.xix.d. Riſus dētiū ⁊ igreſſus hois enūciāt de ſilo. Jtē/ Ue vobis qui ridetis/cū nimia diſſolutiōe: quia
Pſ.106. lugebitis/in inferno oꝛis opilatiōe: ſicut dicit in Pſ. Iniquitas opilabit os ſuū. Eccl.xx.c. Fatuus in riſu ialtat vocē: vir aūt ſapiēs vix tacite ridebit. i. raro. Et tūc modeſte: ſicut Job xxix.d. Si q̄ ridebam ad eos nō credebāt. Ubi dicit Grego⁹. Prelatus debet ſe habere taliter ad ſubditos vt ridēs timeri ⁊ iratus poſſit amari/ne nimia lętitia vilem vel ſmoderata ſeuitia reddat odioſum. Item/ Ue vobis qui ridetis: id eſt gauderis de mūdi voluptatibus ⁊ riſui ⁊ vaniloquijs operam dans: quia lugebitis/in ſternalibus miſerijs ſbito aduenientibus. Job.xxj.b. Tenēt tympanum ⁊ citharam ⁊ gaudēt ad ſonitum oꝛgani: Ducūt in bonis dies ſuos/⁊ in p̄cto ad ſeroa deſcēdūt. Item/ Ue vobis qui ridetis/ de mūdana ,pmotiōe: quia lugebitis/de ſternali demerſiōe que vos occupabit. Et q̄to gradus altioꝛ: tāto caſus erit ,pfundioꝛ. Unde cū lucifer diciſſet: Aſcēdam in celum ⁊ ero ſimilis altiſſimo/ dictū eſt ei: Uerūtamē in ſternū detraheꝛ⁹ in ,pfundū laci: Eſa.xliiij. d. Merito illis vę: q̄ ridēt de ſua ſuſpēſione/ō maris ſubmerſione/de ꝓpria illuſione. Omnis eſſi pura/omne ſceptrū/ omnis coꝛona illuſio eſt ⁊ ludibriū poſtq̄ in his dño ieſu fuit illuſum. Unde dicit Auguſtinus. Riſus illoꝝ riſus eſt phrenetiꝛ coꝛū: ſed ſapiētes malūt ſe habere ſanos plāgētes q̄ phrenēticos ridētes. Unde Eccl⁹.ij.a. Riſum reputaui errorem ⁊ gaudio dixi: quid fruſtra decipis? Dño ter fleuiſſe legit. Sup hieruſalem euerſiōe. ſ. xix.ſ. Sup laçari ſuſcitatiōe: Joh.xj.c. Et in cruce: Heb.v.b. Riſuſſe autē nuſq̄ legit. In quo notat q̄ vir iuſto/nō ē bie tēpus ridēdi ſed flēdi: In futuro ꝺo erit tēpus ridēdi. Unde Eccl⁹.iij.a. Tēpus flēdi ⁊ tēpus ridēdi. Primo dicit flēdi/poſtea ridēdi. Prouerb.vlt.d. Ridebit in die nouiſſimo. Ecoꝛrario malus flebit in die nouiſſimo: q̄ riſit in die ꝓmo. Fletus aūt ille ętnus erit dupler.i. de duobus.ſ. de carēcia oīs boni/⁊ de ꝑſentia oīs mali. Hęc eſſi duo erūt in ſerno/vt dicit Aug⁹. Ideo dicit dñs: Ue vobis qui nunc ridetis: quia lugebitis et flebitis. Nō dicit/nūc/ꝙ quod dat intelligere in ętnū. Sequit: e ℭUe cum benedixerint vobis omnes homines: id eſt cum vobis adulatoꝛibus ſauoꝛibus arriſerint laudādo in malis: ſicut dicit in Pſ. Laudat peccatoꝛ in deſideriꝭ anime ſue: ⁊ iniquus bñdicit. Pſ.9.
Uel adulādo in bonis: quod nō eſt minus malum q̄ vituperatio. Unde Sen. Lauda parce/vitupera parcius. Similiſ eſſi reꝑhenſibilis eſt nimia laudatio vt immoderata vituꝑatio. Illa ſiquidem adulatiōe: iſta malignitate ſuſpecta eſt. Prouer. xxvii.c. Qui bñdicit ,primo ſuo voce grādi: id eſt nimia laudando: ecce illi/vel mala eius diminuēdo/vel bona plus equo laudādo: be nocte cōſurgēs: id eſt circa hoc ſollicitus/vt eſt omnis adulatoꝛ: maledicēti ſimilis erit: id eſt detractoꝛi: quia vel mala diminuēdo cōfidētiam ꝑſtat: vel bona laudādo intētionem inclinat/vt quod ,pter deum inceꝑat: ,pter humanum fauoꝛem finiat. Unde Eſa.iij.c. Populе meus qui beatum te dicūt/ipi te decipiūt. Legit Matth.xxvj.g. q̄ iudei velabāt domino faciem ⁊ dicebāt/ Aue rabbi. Sic adulatoꝛes laudando
ecęcāt. Unde ſignificanſ p philiſtęos qui ſanſonem exęcauerūt: Judic'.xvi.c. Ęcus bñ audit quod ei dicit ſed nō videt quod et ſit: ſic ille qui decipit adulatiōe bene ſcit q̄ falſum eſt quod ei dicit: ⁊ tamen quaſi non videns libēter audit. Unde Horatius dicit. Falſus honoꝛ iuuat ⁊ mēdax infamia terret. Quem niſi mēdoſum ⁊ mēdacem? Et nota q̄ dicit: Horatius in epiſto.
Cum benedixerint vobis omnes homines. Nō eſſi malum eſt bñdici a bonis: ſed a malis benedici/maledici eſt. Unde Seneca dicit: Si cōtinēs es/adulatiōes deuita: ſitq; tibi tam triſte laudari a turpibus q̄ laudari ob turpia. Sz q̄ culpa mihi ſi boꝛes mihi bñdicāt? Nulla/ſi nō recipio: id eſt ſi inde nō gaudeo mihi. Sz ſi appeto ⁊ mihi cōgaudeo/ pecco. Pręcea bonum bñdictio hęc extollētię ⁊ ruine occaſio ē: Eſt etiā ętnitio ⁊ euiſceratio iuſtoꝝ ⁊ laqueus q̄ pauci ſciunt declinare: ⁊ q̄ declinat ſapiēs cōprobat. Unde Prouerb.xxvii.c. Quō ꝓbat in conflatorio argentū ⁊ in fornace aurum: ſic ꝓbat homo oꝛe laudātium. f ℭScom hec faciebant ꝓphetis patres eoꝛum: ſuppleꝛid eſt pſeudo ,pphetis q̄ adulteri/ no fauoꝛe demulcebāt: qui nō ꝺicebāt niſi ,p captādo humano fauoꝛe. Glo. Bedę. Bñdicebāt pſeudo ,pphetis qui ob captādum vulgi fauoꝛem de coꝛde ſuo ,pphetabant: Eęech. xiij. a. Piere.xxiij.c. Et in ,pphetis ſamarię vidi fatuitatē ⁊c. Sequit: g ℭSed vobis dico. Locutus eſt dñs ad turbas: hic cōuertit ſermonē ad apoſtolos. Et hęc eſt quarta ps/in q̄ imitat dñs diſcipulos ad culmē ꝑfectiōis. Nō eſt ſufficit ꝙfectis nō odire inimicū vel diligere amicum: ſz oꝛtet diligere inimicū: Et hoc eſt: Sed vobis dico: quaſi omnibus dixi: Beati pauꝑes: beati ſitientes: beati flentes: beati patientes:
Sed vobis/ ſpecialiter: dico qui auditis: vt diſcipuli ex amoꝛe ⁊ manſuetudine vtraq; aure: id eſt coꝛporis ⁊ coꝛdis/ ⁊ auditum facitis vel facere vultis. Ut ſit pondus in verbo.
h ℭQui auditis: id ē intelligitis ⁊ intellectū facere vultis.

℣ Diligite inimicos

E ☞ a ¶ Diligite inimicos vestros. Loquit hic dñs pfectis: nec solũ huius tpis sed etiaz pmitiuis pfectis qs instruebat .s. apostolis: q p patiẽtiã tormẽto℞ ⁊ ppꝛij sanguinis effusionẽ erãt ecclesiam fundaturi. Quedã g q hic dicunt/ cõgruunt primitiuis pfectis: qdã etiã impfectis: quedã pfectis huius tpis. Unde notãda est hic quedã distinctio pfecto℞. Sunt enĩ aliqui qs cõtẽplatiuos dicimus: qui omnib' omnino postpositis/ nudi nudũ christum sequunt: ⁊ est summa pfectionis eo℞ habere vitam in patientia ⁊ mortẽ in desiderio. Sunt ⁊ alteriusmodi perfecti/ scz prelati maiores: qui non tenent habere mortẽ in desiderio: immo tenent desiderare vitã p salute ⁊ pfectu subdito℞: ⁊ est summa pfectionis eorũ paratos esse mori si necessitatis articulus interueniat/ anteq̃ pericliteĩ fides subdito℞. Sũt ⁊ alteriusmodi pfecti minores sacerdotes ⁊ diaconi: quorum summa perfectionis est votũ cõtinẽtie. Sũt etiã perfecti cõiugati: quorum summa pfectionis est sibi reseruare necessaria ⁊ oĩa superflua erogare. Notãdũ rursus/ q2 in lege erat talio bñficio℞ ⁊ talio iniuriarũ. Dñs pma fronte excludit talionẽ iniuriarũ: sz ne videaĩ oĩno legẽ soluere reseruat talionẽ bñficio℞/ ⁊ cũ cumulo docet ⁊ pcipit cumulare bñficia. Iniurijs etiã pcipit reddi bñficia: vt .s. iniurijs lacessiti bñficia reddamus. Et vt intelligaĩ qbus iniurijs q bñficia reddanĩ: notandũ q iniuria triplex est: scz iniuria cordis: iniuria oris/ et iniuria opis. Iniuria operis diuidiĩ in iniuriã ppꝛij corpis ⁊ in iniuriã rerũ. Iniuria rerum diuidiĩ in iniuriã rerũ necessariarũ ⁊ rerũ supfluarũ. Iniuria cordis est odiũ. Huic iniurie debeĩ dilectio cordis et exhibitio bñficij exterioris: ⁊ hoc tã a pfecto q̃ ab impfecto: q2 tam pfectus q̃ impfectus teneĩ inimicũ diligere corde: nec pꝑter odium cordis ab exteriori bñficio debet desistere. Ecce habes q2 hic quedã dicit q congruũt etiã impfectis. Iniuria oris est detractio: Cui debet duo pfect': scz optationẽ/ et †oratione: debet enĩ optare bonũ detractoribus ⁊ orare vt desistãt a malis. Iniurie ppꝛij corpis debet patientiã sine vltione/ q̃tuz ad pmitiuos pfectos: qbus illud cõgruit: Qui te pcusserit in dextera maxilla/ pbe ei ⁊ aliã. Perfecti huius tpis nõ teneĩ prebere aliã: sz parati esse: q2 nec christus legiĩ pcutiẽti alterã pbuisse. Quib' etiã pfectis huius tpis licita est vltio iniuriarũ ppꝛij corpis: Alioquin minime pmitteret hoc ecclesia tẽplarijs ⁊ hospitalarijs/ q sunt viri religiosi. De iniuria rerum superfluarũ nemo pfectus põt aliquid impetere. De iniuria rerũ necessariarũ adherendũ est verbo apostoli dicentis: Oĩa mihi licent sed nõ oĩa expediunt. Cũ itaq̃ nullus hodie sit pfectior/ vel eque perfectus apostolo/ omnibus generaliter licet sua repetere: sed quibusdã nõ expedit. Sic ergo distingue: Perfectis minoribus sacerdotibus/ coniugatis/ licet sua repetere et sub iudice/ ⁊ expedit: tamẽ nõ cum lite vel contentione: Prelatis licet repetere sua etiam sub iudice sed nõ expedit: Potius enim deberent vacare instructioni subditorum vel cõtemplationi. Speculatiuis licet repetere sua/ sz non sub iudice nec eis expedit. Ita distinguit Cant. ⁊ bñ. a ¶ Diligite inimicos vestros: actiue .i. q vob inimicanĩ nõ vosipsis. Sic enĩ amicus dr qui amat ⁊ qui amaĩ: sic inimicus q odit et q odiĩ. Sed ppꝛie amicus est q amat ⁊ inimicus q odit: ⁊ sic accipiĩ hic. Inimici aũt diligẽdi sunt: q2 ad deũ ire cõpellũt: sicut dicit Grego'. Mala q nos hic premũt ad deũ ire compellũt. Item q2 faciunt exire a peccato ⁊ qñq̃ a mũdo. Exod.xij.c. Urgebãt egyptij populũ exire de terra velociter. Itẽ q2 seruiũt sicut instrumẽta fabrilia vasis fabrilibus: Nã illorum bñficio formatur. Unde Aug'. Quod lima ferro/ qd fornax auro/ quod flagellum grano: hoc tribulatio iusto. Item sicut dapifer seruit prandentibus: Qui enim iniuriã vel cõtumeliam irrogat: dapes patientie seu mansuetudini ministrat. Sic seruiunt esau iacob. Geñ.xxv.c. Maior seruiet minori. Sic stulti seruiunt sapientibus. Unde Prouer.xi.d. Qui stultus est seruiet sapienti. Beatus Berñ. Quid nisi seruire dicam/ qui mihi caput radit vel calciamenta tergit vel terram meam rorat? Caput radit: qui temporalia tollit. Calciamenta tergit: qui verbera infligit. Terram rorãt: qui contumelias irrogat. Sed quia non sufficit corde diligere nisi dilectio probeĩ operis exhibitione: ideo sequitur: b ¶ Benefacite his qui vos oderũt: ministrando cibum mẽtis: id est doctrinam vel bonam instructionem: Ministrando etiam necessaria corpoꝛis .j. Ioh.iij.d. Fratres non diligamus verbo ⁊ lingua sed opere et veritate.

⁊ †Perfecto℞ multiplex differentia.

Triplex iniuria

Al. †orõnem

1. Cor.6.c.

Ad litterã

a Diligitẽ inimicos vestros: b benefacite his qui vos oderũt. Bñdicite maledicẽtib' c vob: orate p calũniantibus f vos. Et q te †pcusserit in ma g xillã vnã: pbe illi ⁊ alteram.

Nam talis dilectio inimicum mutat in fratrem. Prouer.xxv.c. Si esurierit inimicus tuus ciba illum: et si sitierit potum da illi: sic ⁊c. Quid si benefeceris inimico? Tibi amplius benefecisti q̃ illi: Dando ⁊ accipiendo omnis inimicitia compescit. Hieronym' super epistolam ad Roma.xij. Noli negare qd de' negat nulli: Quis sit blasphemus ⁊ impius: qui facit solem suum oriri super bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super gratos ⁊ ingratos. Sine discretione oĩbus tribuam'/ nõ qrentes cui: sz qre demus. Quisq̃ enĩ in q̃cũq̃ necessitate moriĩ/ q succurrere põt si nõ fecerit/ occidit. Docuit dñs qd debeaĩ iniurie cordis: subsequẽter oñdit dñs qd debeaĩ iniurie oris/ dicẽs: c ¶ Bñdicite .i. bona optate ⁊ grãs agite. d ¶ Maledicẽtib' vob: Sic dauid/ semei. ij. Reg.xvj.b. Roma.xij.c. Benedicite psequẽtibus vos: benedicite ⁊ nolite maledicere .j. Cor.iiij.c. Maledicimur ⁊ benedicimus: persecutionem patimur et sustinemus: blasphemamur ⁊ obsecramus. Et hoc est qd sequiĩ hic. e ¶ Orate pro calumniantibus vos: cõuertendis ⁊ reconciliandis vt fratres fiant. Gregori'. Ille preces suas multum valere facit: qui eas pro inimicis effundit. Posset obijci/ quare non liceret inimicis imprecari/ cum prophetis hoc licuerit? Legiĩ enĩ helias imprecatus fuisse q̃nquagenario .iiij. Reg.j.b. dicẽs: Si homo dei sum ⁊c. Ideo soluit Beda in Glo. dicens q nõ fuerũt imprecationes: cum legãtur pphete pro inimicis orasse: sed futuro℞ pdictiones. Sed quia perfectorum est nõ solũ orare pro inimicis: immo ⁊ paratos esse ad scdas ⁊ tertias et quartas ⁊ quintas iniurias: ideo subdit: f ¶ Et qui te percusserit in maxillam vnam ⁊c. qd tribus modis exponiĩ. Primo sic: Qui te percusserit in maxillam vnam: id ẽ in quãcũq̃ partẽ corpoꝛis: sed maxilla poniĩ que est nobilissima pars. g ¶ Prebe ei et alterã: id est paratus sis sustinere percussionem aliã. Uñ Aug'. Nõ tm̃ non repcutias/ sed si vult alteram ferire/ patienter feras. Sic exponendo conuenit istud etiam pfectis nostri temporis. Scdo per maxillam intelligitur auctoritas sacre scripture. Unde sanson cum maxilla asini legitur occidisse philisteos: Iudic.xv.c. Et pm hoc est sensus: f ¶ Qui te percusserit in maxillam vnam: id est disputãdo vel respondendo eliserit vnam auctoritatem: appone ei alteram. Tertio per maxillam que omnib' patet ⁊ est nobilior pars corpoꝛis intelligitur apta lesio in re digna. Unde sensus est: Si quis improperauerit tibi q begardus vel papelardus sis vel stultus quia prebendas tuas dimisisti/ vel aliquid huiusmodi/ percussio est in maxillam: ⁊ tu prebe ei alteram: id est paratus sis pati aliam lesionem pro consimili causa: vt si improperat tibi q sis papelardus/ paratus sis pati iterum si vocat te hypocritam aut furiosum. Qui talis ẽ pacem habet cum omnibus. Unde Beda. Quid tam mirum q̃ pcutienti prebere maxillam? immo omnis indignantis impetus frangitur/ ira sedatur et per patientiam ille qui iniuriatur ad penitentiam prouocatur. Et Rabanus. Perfecta pax est nullam velle vindictam. Ad hanc pacem sex gradibus ascenditur: qui tangũtur in littera hic: sed plenius Matth.v. Primus est in vindicando/ se non plus reddere. Secũdus minus reddere. Tertius nihil reddere. Quartus equanimiter portare. Quintus bonum pro malo reddere. Sextus ad omnẽ aliam iniuriam sustinendam paratum esse ⁊ de omnibus gratias agere. Hi sunt sex gradus quibus ascenditur ad thronum salomonis .iij. Reg.x.c. Item/ Qui te percusserit in maxillam: id est in presentia tua tibi iniuriam fecerit: Prebe ei et alteram: id est paratus sis sustinere in absentia tua aliam iniuriam. Sic dominus Esa.l.c. Faciem meam non auerti ab increpantibus ⁊c. Threñ.iij.d. Dabit percutienti se maxillã: saturabitur opprobrijs. Mich.v.a. In virga percutient maxillam iudicis israel. Hec expositio accipitur ex illo loco: Sustinetis si quis in faciem vos cedit .ij. Cor.xi.d. Ibi Glo. In faciem ceditur cui in presentia iniuria irrogatur. Chrys. Qui repercutit legis implet mandatum/ non christi. Sed dicis: dignus est ille repercuti. Etiam/ sed tu non es dignus repercutere: quia illius discipulus es qui cum malediceretur non maledicebat: cum pateretur non comminabatur. Si oculum alterius eruis/ nunquid tuum recuperasti? Non: sed cũ membro etiam patientiam perdidisti. Diabolus vulnera corpoꝛum propter vulnera animarum procurat. Si tu nõ repcusseris/ ab hoĩe quidẽ victus videris diabolũ aũt vicisti. Sequit: ☞ Et ab eo ⁊c.

G

Al. †pcutit †Matth.5.g

H

Sex gradib' ad verã pacẽ ascenditur

1. Petri.2.d.

A ☞ a ¶ Ab eo ⁊c. Supra monuit dñs discipulos ad patientiam odio℞/ cõuitio℞/ pcussionũ: hic armat ad patientiam iniuria℞ in rebus/ docens nõ solum resistere iniurianti sed ablata non repetere. Licet autem imperfectis sua repetere sub iudice sine cõtentiõe ⁊ scãdalo: perfectis vero nõ licet sub iudice/ sed simpliciter possunt repetere vel maiori denũciare. Unde super illud .j. Corinth. vj.b. Iam quidez omnino delictuz est in vobis/ q iudicia habetis inter vos: quare nõ magis iniuriam accipitis? quare nõ magis fraudez patimini? dicit Augustinus. Ex h patet q peccatuz est habere iudicium contra aliquẽ. Idẽ. Perfectis licet sua repetere simpliciter: id est sine lite/ sine iudicio: sed nõ conuenit inde monere causam ante iudicem. Infirmis vo licet mouere causam ante iudicẽ/ ⁊ iudiciũ habere cõtra fratrẽ: sed nõ cõtẽtiose vel fraudulẽter. Uñ Aplus. Expedit ifirmis licet absq̃ dolo sine lite. Prelatis licet hoc/ nõ expedit anachorite. Nõ licet vt g eã sint res in iure petite. Cõsiliũ g dat oĩbus/ vt sua nõ repetãt in iudicio: sed pceptũ pfectis .i. pfectionem pfessis. Nunq̃ enĩ iudiciũ sine peccato termĩari põt aut raro. Uñ Chrysostomus. Primo res ĩdigna ẽ vt hõ fidelis stet in iudicio ante cõspectũ iudicis secularis. Qui te venerari debuerat ppẽ dignitatẽ fidei: iudicat te ppẽ necessitatẽ mũdi: ⁊ pdis dignitatem christi ppẽ negociũ mũdi. Oẽ iudiciũ irritatio cordis est. Si semel in iudiciũ ĩgressus fueris: iã nõ cogitas vt veritas cause appareat: sz vt quocũq̃ mõ victor existas. Hoc deus illis mãdat q magis diligũt deũ q̃ mũdũ: Nã q lucrũ anime magnum estimat: dãnũ rei modicũ putat. Difficile ẽ rẽ dimittere: sz difficilius ẽ de iudicio sine pctõ exire. Sz si hoc pceptũ ẽ religiosis: q peccãt mortaliter repetẽdo sua. Dicũt ad hoc/ q nõ repetũt sua: sz bona paupe℞. Sed si nõ licet repetere sua: quõ licet repetere aliena? Itẽ dicũt q ante iudicẽ ecclĩasticũ possũt repetere sua: sz nõ ante secularẽ. Sz qs ẽ iudex secularis? an ille q iudicat secularia? Dicũt q hoc nõ ẽ pceptũ nisi illis q ad hoc se astrinxerũt voto. Sz ad qd voto addiĩ pceptum? Dicũt q tũc fuit pceptũ: sz crescẽte malicia mũdi/ pmissũ ẽ repetere sua. Sz qs potuit dispẽsare cõtra pceptũ christi? Dicũt q si nõ liceret repetere sua/ pderet oĩs religio sua oĩa. Melius ẽ pdere res q̃ obediẽtiã ⁊ veritatẽ. Dicũt: sic periret oĩs religio. Immo aliĩ nõ seruaĩ. Fugiẽda aũt sũt iudicia. Primo ppẽ honestatẽ. Prouer.xx.a. Honor ẽ homini q separ se a cõtẽtiõibus. Secũdo ppẽ pacis ɔseruationẽ .j. Cor.vj.b. Iã oĩno delictũ est in vob: q2 iudicia habetĩ. Ibi Glo. Litigare pctm̃ ẽ cũ pax esse debeat. Tertio ppẽ iurgio℞ declinationẽ. Geñ.xiij.b. Ne queso sint iurgia inter me ⁊ te ⁊ inter pastores. Prouer.xvij.b. Semp iurgia qrit malus. Quarto pꝑter scãdali vitationẽ. Matth.xviij.a. Ue mũdo a scãdalis. Ibi Glo. Quãtũ potes sine peccato vitare scãdalũ pximi debes. Quinto ppẽ aduocato℞ malignitatẽ. De qbus dicit Sidonius. Hi sũt q causas moranĩ admissi/ impediũt pt̃ermissi/ fastidiũt admoniti/ obliuiscunĩ rogati/ dedignanĩ locupletati. Sexto quia litigare est opus demonũ: ⁊ hoĩes demonibus assimilat: vt dicit Aug'. Dicit g: Et ab eo qui aufert tibi vestimentũ/ etiam tunicam noli prohibere/ repugnãdo/ vl tua auctoritate: sicut nec dñs phibuit in passiõe. Uestimẽtũ corpis diciĩ oĩa res tempalis/ p cuius ablatiõe nõ est pugnandũ vel litigandũ/ sz sustinẽdũ. Matth.v.f. Qui vult in iudicio tecũ ɔtẽdere ⁊ tollere tunicã/ dimitte ei ⁊ palliũ. Est aũt vestimentũ anime virtutes: De quo Eccs.ix.b. Omni tempe sint vestimẽta tua cãdida. Pro huiusmodi vestimẽti ablatiõe pugnandũ ẽ vsq̃ ad mortẽ. Eccĩ.iiij.d. Usq̃ ad mortẽ certa p iusticia: ⁊ deus expugnabit p te inimicos tuos. Sz quia charitas nõ tm̃ patiẽs est ad sustinẽda dãna sz etiã benigna ad cõicãda bona sua: Ideo addit. b ¶ Omni autẽ petẽti te tribue: Manũ: linguã: cor. Manũ/ donãdo .j.xi.f. Date elemosynã ⁊c. Cõdonãdo .j. eodem.f. Dimittite ⁊c. Mutuãdo. Deut.xxiij.d. Fratri tuo cõmodabis id quo ĩdigebit/ absq̃ vsuris. Linguã/ orãdo: Iaco.vlt.d. Docẽdo. Hieronymus. Nõ solũ de elemosynis hoc ĩtelligiĩ: quia etiã diuites nec semp dare possunt: sed de pecu-

Tobie.4.c. Matth.7.b.

Matth.5.g.

B

Iudicia fugienda sunt

Tribuere debemus manũ linguã et cor

a Et ãb eo q aufert tibi vestimentũ: etiã tunicã noli phi b bere. Omni ãutem petẽti te c tribue: ẽt qui aufert que tua d sunt nẽ repetas. Et pũt vul e tis vt fáciãt vobis hoĩes: ẽt f vos facite illis siIr. Et si di g ligitis ẽos qui vos diligũt: q h vobis est gratia? Nãm ⁊ pec i catores diligẽtes se diligũt. k Et si bẽnefeceritis his q vobis benefaciunt: que vobis est gratia? Siquidem ⁊ pec l catores hoc faciũt. Et si mũtuũ dederitĩ his a qbus spe m ratis recipe: q grãtia †est vobis? Naz ⁊ pctõres pctõrib' fenerant vt recipiant eqlia.

nia q nũq̃ deficit .i. d sapiẽtia: quã tãto plus retines: q̃to plus eam p deo petẽtibus tribuis. Corrigẽdo. Eccĩ.xix.c. Corripe amicũ ne forte nõ ĩtellexerit ⁊ dicat: nõ feci: aut si fecit ne iterũ addat facere. Cor/ diligẽdo: Leuit.xix.d. Compatiẽdo. Iob xxx.d. Flebã quõdã sup eo q afflictus erat ⁊ cõpatiebaĩ anima mea paupi. Ibi Gregorius. Largiẽs sua ea que extra se sũt/ tribuit: sz q fletũ impendit aliqd de se dare videĩ. Cõgaudẽdo. Roma.xij.c. Gaudere cũ gaudẽtibus. Prouer. iiij.a. Fili da mihi cor tuũ. c ¶ Et qui aufert que tua sunt: id ẽ esse dicunĩ: vt domus/ fũdus/ pecunia/ ⁊ hmõi. d ¶ Ne repetas/ cũ lite aut scãdalo. Sed si vere aduertis/ nihil tuũ est nisi pctm̃. Naturalia qdẽ bona ⁊ gratuita ⁊ tempalia que habes dei sũt qui cõmodauit tibi .j. Cor.iiij.b. Quid habes qd nõ accepisti .j. Timoth.vj.b. Nihil intulimus ⁊c. Si qd ergo tuũ est/ peccatũ est. Uñ religiosi nihil dicũt meũ: nisi peccatũ. Osee.xiij.c. Perditio tua ex te isrĩ. Ab eo ergo qui aufert q tua sũt .i. cõfessore vel pdicatore: vel christo q aufert monẽdo/ rogãdo/ docẽdo/ cõdonando: ne repetas iterũ peccãdo. Eccĩ.v.b. Nõ adijcias pctm̃ sup pctm̃. Nota q2 ẽ psecutio ex corde .s. odiũ: cui opponiĩ/ diligite. Itẽ psecutio ex ore .s. cõuitiũ: cui opponiĩ/ bñdicite. Itẽ ẽ psecutio ĩ corpore: cui opponiĩ/ pbe ei alterã. Itẽ in rebus ablatio: cui opponiĩ/ ne repetas. Sequiĩ: e ¶ Et put vultis ⁊c. Dñs exclusa talione iniuria℞/ vt dictũ ẽ: ne videaĩ oĩno legẽ soluere reseruat talionẽ bñficiorũ/ ⁊ cũ cumulo: pcipit enĩ nõ simpliciter bñficia reddi/ sed etiam cumulari: Uñ nõ dicit: put faciũt vobis hoĩes/ sz put vultis vt faciãt vobis hoĩes: quasi cũ cumulo reddite bñficia: vnusquisq̃ enĩ melius vellet sibi fieri: q̃ fiat ei. Dicit ergo: Et prout vultis/ volũtate ratiõabili siue cõsiliata: vt cesset oĩs obiectio. f ¶ Ut faciant vobis homines: quibus potest repẽdi vicissitudo. A deo aũt ⁊ ab angelis multa volumus fieri nobis/ q nõ possumus facere illis: Ideo bñ dicit: Prout vultis vt faciant vobis homines: nõ deus vel ãgeli: qbus tñ reddiĩ vicissitudo/ solo charitatis affectu. g ¶ Et vos facite illis similiter: loco ⁊ tẽpore. Duo pcepta legis naturalis cõplectiĩ lucas in hoc q dicit: Prout vultis ⁊c. Unũ affirmatiuũ. Matth.vij.b. Oĩa q̃cũq̃ vultis ⁊c. Alter℞ negatiuum. Tob.iiij.c. Qd ab altero oderis tibi fieri/ vide ne tu aliquãdo alteri facias. Hãc duplicẽ regulã dedit de' in padiso monachis suis .i. ãgelis ⁊ hoĩb': ⁊ vult q seruẽĩ ab oĩbus: nec aliquis absoluiĩ ab his regulis. Uñ oẽs hoĩes sũt regulares: nec intrabit aliqs in paradisum nisi q hãc regulã seruauerit .i. qui cõtra nõ fecerit: qd dico ppẽ paruulos qui nõ possũt eã adhuc seruare: sed dicunĩ eam seruare/ q2 nõ faciũt cõtra. Señ. Ab alio expectes/ alteri qd feceris. Sequiĩ: h ¶ Et si diligitĩ eos qui .i. ideo q2 vos diligunt: que vobis est gratia? Nulla: q2 hoc est naturale. Uñ Beda. Amare amãtem nature est: nõ amãtem vero bñficiũ: cogere ad amorem pfectiõis christi est. Et hãc docet dñs hic/ cũ dicit: Diligite inimicos vestros: bñfacite: mutuum date. Hãc docet ⁊ salomõ Prouer.xxv.c. Si esurierit inimicus tuus ⁊c. Et tñ bonũ ẽ diligere diligẽtes. Prouer.viij.b. Ego diligẽtes me diligo. Sed certe dñs plus diligit q̃ diligaĩ .j. Ioh.iiij.b. In h apparet charitas dei: nõ q̃si nos dilexerimus eũ: sz q2 ipe pior dilexit nos. Dico q nulla ẽ grã si diligitis diligẽtes vos: i ¶ Nã ⁊ peccatores/ publicani/ ethnici/ diligẽtes se diligũt/ natura duce. k ¶ Et si bñfeceritis his q: id ẽ iõ q2 vobis bñfaciũt: q vobis est gratia? Siãdẽ et pctõres hoc faciũt. Chrys'. Nos igiĩ dicamus de deo: Si deus tm̃ iustos ⁊ amicos audit ⁊ adiuuat: quã laudem mereĩ bõitat? Nõne ⁊ hoĩes mali ⁊c. l ¶ Et si mutuũ ⁊c. Hoc dicit dñs de dãdo mutuo: Sũt enĩ duo genera bñficij: vl cum beniuole donam' qd dam': vel cũ redditũro vicẽ cõmodam'. Dicit g: Et si mutuũ dederitis his a qbus speratis recipere .i. ex h solo q2 sperat recipe/ nõ p deo daĩ. m ¶ Que gratia est vobis? Nã ⁊ peccatores pctõribus feneranĩ vt recipiant equalia. Deut.xv.b. Nõ obdurabis cor tuũ: nec cõtrahas manũ: sz apies eã paupi: ⁊ dabis mutuũ quo ☞ cũ indigere

C

Al. †eris

Quadruplex persecutio

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F eũ indigere ꝓsperꝛis. Et.ſ. Nec ages ꝙpiã callide in eĩ⁹ neceſſitatib⁹ ſubleuãdis. Et.ſ. Ego ſcipio tibi vt aperies manũ pauperi. Deut'.xxiij.d. Fratri tuo abſq; vſura id q̃ indiget cõmodabis vt bñdicat tibi dñs de⁹ tuus in oĩi ope. a ¶ Veruntamẽ ꝛc. Poſtq̃ dilectionẽ ꝛ bñficiũ ꝛ pcẽz mutuũ reddarguit/ q̃ſi infructuoſa: q̃ ſola natura ducẽ vel cupiditate diligãt ꝛ bñfaciũt: Hũc ꝙliter a fidelib⁹ fructuoſe ℔ fieri debeat oſtendit / dicens:

a Veruntũ diligite inimicos
b vestros/ et bñfacite et mutu-
c um date nihil indẽ sperãtes:
d et erit merces vestra multa:
e et eritis filij altissimi: quia
f ipse benignus est super ingratos et malos.
g Estote ergo misericordes sicut ꝛ pr̃ vester misericors est.
h Nolite iudicare: et nõ iudicabimini: nolite cõdemnare: et nõ condemnabimini. Dimittite ꝛ dimittẽ vobis. Date ꝛ dabit vobis. Mensurã bonã et confertam et coagitatã/ et ſupefluentem dabũt in ſinũ veſtrũ. Eadem quippe mẽſura qua mẽ ſi fuerit/ remetiet vobis. Bi
i cebãt aũt illis et ſiſtitudinẽ.

Veruntamẽ diligite inimicos vestros. Ecc̃i.x.a. Dis iniurię ꝓximi ne memineris: ꝛ nihil agas in operibus iniurię. Roma.xij.d. Nulli malũ ꝙ malo ꝛc. Prouer.xxv.c. Si eſurierit inimicus tuus ꝛc. Leuit'.xix.d. Nõ ġras vltionem: nec memor eris iniurię ciuiũ tuoꝝ. Chryſ. Odiũ eſt ſpũs tenebrarũ: ꝛ vbicũq; deſederit/ ſordidat pulchritudinẽ ſanctitat'. Et.ſ. Si diligueris quũ diabolus implet volũtatẽ ſuã ꝙ miniſtriũ eĩ⁹: nõ ſolũ nõ iraſceris/ ſz etiã miſereberis eĩ⁹. Itẽ Chryſ. Deus non vult eſſe amicus fidelium q̃dũ ipſi fuerint inimici. Chryſ. Si doctor memor ſit iniurię/ ſoluit totus eccl̃ia ſtat⁹. Itẽ/ Chryſ. Generaliter vniuerſis cũcta mãdauit: ꝙ ſpecialiter ſacerdotib⁹. Quẽdã eñ ſũt mãdata q̃ ſpecialiter ſacerdotib⁹ indicunt. b ¶ Et bñfacite. Expone ſicut ſupra. c ¶ Et mutuum date: nihil/ tpale: d ¶ Inde ſperãtes/ vltra ſorte ab hoĩe: ſed a deo ꝙr̃ quẽ fit: ſi bñ fit mutuũ/ debet ſperari remuneratio. Ecc̃i.xxix.a. Fenerare ꝓximo tuo in tpe neceſſitatis illi⁹. Prouer.xix.c. Fenerat dño q̃ miſerẽt pauꝑis. Item Prouer.xxij.a. Qui accipit mutuũ ſeruus eſt fenerãtis. Ergo q̃ miſerẽt pauperis/ facit deũ ſeruũ ſuũ. Prohibẽt aũt vſura. Primo: qr̃ charitatẽ euacuat: cui⁹ eſt oĩa cõicare.i. Cor'.xiij. b. Charitas nõ grit q̃ ſua ſunt. Secũdo: qr̃ facit chriſtũ mendacẽ: ꝛ ap'm ei⁹ mẽdacẽ. Vter⁹ dixit/ q̃ granũ nõ facit fructũ niſi ꝑus moriat'. Chriſtus/ Joh'.xij.d. Apl's.j.Cor'.xv.e. Sz vſura multiplicat granũ et denariũ ſine morte interueniente. Tertio: qr̃ ℨ naturã trãſmutat ſpecies/ facies de argento aurũ: de auena frumẽtũ. Quarto: qr̃ tẽpus q̃ eſt in ſola dei ptãte/ vendit. Si eñ dictũ eſt diſcipulis: Non eſt veſtrũ noſſe tpa q̃ pater poſuit in ſua ptãte: Act'.j.a. multo fortius ℔ vſurarius: Nõ eſt veſtrũ vendere tpa q̃ pater poſuit in ſua ptãte. Quinto: qr̃ vſura nullũ feſtũ colit: qr̃ vſura ſemp operat: ita ſ feſtis dieb⁹/ ſicut ſ. pfeſtis: ita de nocte ſicut de die. Vñ Geñ.viij.d. Frigus ꝛ eſtus: eſtas ꝛ hyems: nox ꝛ dies nõ requieſcẽt. Peccatur aũt circa mutuũ tripliciter. Primo: qñ nõ fit indigenti. Leemię.v.a. Factus eſt clamor magn⁹ ꝑpũ ꝛ vꝛor⁹ ei⁹ aduerſus fratres ſuos iudeos: ꝛ erãt q̃ dicerẽt: filiũ noſtri et filię nr̃ę multę ſunt nimis: accipiam⁹ ꝓ precio eoꝝ frumentũ ꝛ comedamus ꝛ viuam⁹. Aliꝫ dicebãt: mutuo ſumam⁹ pecunias ꝛc. Et ſequit ibi: q̃ hoc multũ diſplicuerit Leemię. Secũdo qñ repetit ab indigenti: qñ nõ pot reddere ſine grauamine. Eſa.lviij.a. Oĉs debitores veſtros repetitis. Ibi Glo. Qui repetit nõ habentẽ/ deo facit violẽtiã. Leemię.v.b. Ego ꝛ frãtres mei ꝛ pueri mei cõmodauim⁹ plurimis pecuniã et frumentũ: nõ repetam⁹ in cõmune iſtud ex: alienũ cõcedamus q̃ debeꝫ nobis. Ero.xxij.d. Si pign⁹ a ꝓximo tuo acceperis veſtimentũ/añ ſolis occaſum reddes ei ꝛc. Tertio: qñ cõmodat res vilis vel inutilis ꝙ bona. Amos.viij.a. Audite hoc q̃ conteritis pauperẽ ꝛ deficere facitis egenos terrę dicẽtes: Qñ transibit meſſis ꝛ venũdabim⁹ merces ꝛ ſabbatũ: ꝛ aperiem⁹ frumẽtã vt imminuam⁹ mẽſurã ꝛ augeam⁹ ſiclũ: ꝛ ſupponam⁹ ſtatheras doloſas vt poſſideam⁹ in argẽto egenos: ꝛ pauꝑes ꝙ calciamẽtis: ꝛ quiſquilias frumẽti vendam⁹? ꝛ e ¶ Et erit merces vestra multa: in cẽlo. Glo. Bedę. Siue enim reddat hõ qđ cõmodatis/ reddet tũ ꝛ de⁹/ q̃ iubẽte feciſtis: ſiue non reddat/ hõ ſupple/ hereditas veſtra in ẽternũ erit. Ecc̃i.xl.a. Bene facite ꝓximo: ꝛ inuenies retributionem: ꝛ ſi nõ ab ipſo/ certe a deo. Eccẽs.xj.a. Mitte panẽ tuũ ſup tranſeũtes aq̃s: qr̃ poſt multa tpa inuenies eum. f ¶ Et eritis filij altissimi q̃ adoptionẽ. j. Theſſal.v.a. Oĉs filij lucis eſtis ꝛc. Itẽ filij ꝑ imitationẽ. Eph'.v.a. Eſtote imitatores dei ſicut filij chariſſimi. Itẽ ꝑ hereditatis ẽternę adoptionẽ. Roma.viij.c. Filij dei ſum⁹: ſi aũt filij/ ꝛ hęredes: hęredes quidem dei/ cohęredes aũt chriſti. De miſeria aũt q̃ faciat filiũ dei/ dicit Eccl'.iij.b. In iudicando eſto pupillis miſericors vt pr̃/ ꝛ eris tu velut filius altissimi. g ¶ Quia ipe benign⁹ ẽ: qr̃ peccatores lõganimiter expectat ad pnitẽtiã vt fiãt filij eĩ⁹: ꝛ reuertẽtes clemẽter ſuſcipiat ad veniã. Vñ Roma.ij.a. An diuitias bonitatis ei⁹ ꝛ patientię ꝛ lõganimitatis contẽnis? Ignorãs qñ benignitas dei ad pnitẽtiã te adducit? Itẽ/ b ¶ Benign⁹. i. largus. Nõ patet ex ꝙnq̃. Primo qr̃ dat oĩbus q̃ volũt accipe. Matth'.v.g. Qui facit ſolẽ ſuum oriri ſup bonos ꝛ malos. Vñ ꝛ hic ſequit: i ¶ Et pluit ſuper ingratos ꝛ malos. Chryſ. Carnalia bñficia prẽſtat dignis ꝛ indignis: nõ gratiam ſpũalẽ. Argumẽtũ q̃ panes non eccl̃ias. Chryſ. Vere miſericors eſt q̃ inimicis miſereꝫ. Sic de⁹ pluit ſup ingratos. Roma.v.b. Cũ inimici eſſem⁹ reconciliati ſum⁹ deo ꝙ morte filij ei⁹. Act'.xvij.f. Dat oĩbus/ vitã ꝛ inſpiratiõnẽ. Scõo cognoſcit benign⁹ eſſe ex hoc ꝙ dat oĩbus abundãter. Jaco.j.a. Qui dat omnibus affluenter ꝛ nõ improperat. Matth'.xxv.b. Dedit vnicuiq; ſm ꝓpriã ꝓtutẽ. Tertio: qr̃ rogat alios petere: qr̃ vult dare. Matth'.vij.a. Petite ꝛ accipietis. Pſ. Dilata os tuũ ꝛ impleb⁹ illud. Quarto: qr̃ dat plus q̃ petat. iij. Reg'.iij.b. Salomoni petẽti ſolã ſapiẽtiã/ dedit etiã diuitias. Et.ſ.j.a. Zacharię petẽti pacẽ ꝑpũ/ dedit ꝛ filiũ. Zach.x.a. Petite a dño pluuiã in ꝛpe ſerotino: ꝛ dñs faciet niues ꝛ pluuiam imbres. Quinto: qr̃ gratis dat ſine ſpe remunerationis. Job.xxxv.b. Si iuſte egeris: q̃d donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Sequit'. k ¶ Estote q̃ misericordes: ſicut ꝛ pater veſter misericors eſt. Non dicit: Eſtote potẽtes ſicut pater: vel ſciẽtes vt filius: hoc eñ libẽter audiret: ſed miſericordes/ vt ſpũſancẽ⁹. Matth'.ix.b. Miſericordiã volo ꝛ non ſacrificium. Misericordia peccata relaxat. Prouer.xvj.a. Misericordia ꝛ veritate redimit iniq̃tas. Itẽ miſericordia locũ ꝓparat vnicuiq; in cẽlo q̃ſi oſtiaria. Ecc̃i.xvj.b. Omnis miſericordia faciet locum vnicuiq; ſm meritum operũ ſuoꝝ. Amb. Non ſunt hominis quę ſecum afferre nõ poteſt: Sola miſericordia comes eſt defũctorũ. Dicit q̃: Eſtote ergo misericordes ſic et pat̃ veſter misericors eſt: Qui miſericors eſt in expectãdo. Sap'.xj.d. Diſſimulans peccata hoĩm ꝛc. Eſa.v.d. Expectaui vt faceret ꝛc. Itẽ in recipiẽdo. j.xv.a. Cũ adhuc lõge eſſet/ vidit eũ pater ei⁹ ꝛ occurrẽs cecidit ſup collũ ei⁹. Itẽ in cõdonãdo. j.vij.ſ. Nõ habẽti/ bus illis vñ redderent/ donauit vtriſq;. Itẽ in reuocãdo. Eſa.xxx.e. Et erũt aures tuę audientes vocem poſt tergũ monẽtis. Itẽ in donãdo. Pſ. Miſericors ꝛ miſerator dñs/ eſcã dedit timẽtib⁹ ſe. Itẽ in puniẽdo/ ꝛ remunerãdo: qr̃ punit citra meritũ ꝛ remunerat vltra. Eſa.lvj.a. Et ꝑdicare annũ placabilẽ dño ꝛ diẽ vltionis deo nr̃o. Estote ġ misericordes/ ꝛ vos in expectando debitores vr̃os. Matth'.xviij.d. Serue nequã/ ãone oportuit te miſereri cõſerui tui. i. expectare? Itẽ in cõdonando. Matth'.vj.b. Dimittite ꝛ dimittẽ vobis: Et hic idẽ ſubiũgit'. Itẽ/ estote misericordes/ infirmos viſitãdo: non ſolũ corpe ſz etiã fide. Roma.xiij.a. Infirmũ in fide aſſumite in cura: ſz cũ pitiditb⁹ ſacrę ſcripturę. Itẽ/ estote misericordes/ famẽ luxurię/ ꝛ ſitim auaricię extinguẽdo. Prouer.xxv.c. Si eſurierit inimicus tuus ꝛc. Itẽ a ſeruitute iracundię redimẽdo. Eph'.iij.ſ. Sol nõ occidat ſup iracundiã veſtrã. Job.xxxvj.c. Nõ ġ te ſuperet ira. Itẽ nudos veſtiendo ꝓtra frigus triſticię. Job.xxij.b. Si deſpexi ſtercuntem eo qđ nõ haberet indumentũ ꝛ abſq; operimẽto pauperẽ: ſi nõ bñdixerunt mihi latera eius: ꝛ de velleribus ouiũ mearũ calefactus eſt? Itẽ in hoſpitio cordis colligẽdo/ cõtra inuidię diſperſionẽ. Eſa.lviij. c. Egenos vagoſq; induc in domũ tuã. Itẽ mortuos ſepeliẽdo/ ꝓtra pompã ſuperbię. Eſa.xxij.a. Erit ſicut vir qui abſcõdit a vento ꝛ celat ſe a tẽpeſtate. Hę ſunt ſeptẽ partes miſericordię/ ꝓtra ſeptẽ vitia generalia. Viſito/ poto/ cibo/ redimo/ tego/ colligo/ condo. Item/ estote misericordes/ vobis: a peccatis ceſſando. Ecc̃i.xxx.d. Miſerere animę tuę placens deo. Prouer.xj.c. Benefacit animę ſuę vir miſericors. Ecc̃i.xiij.a. Qui ſibi nequã ꝛc. Nõ credo q̃dicatoꝛi/ q̃ miſereat mei qui non miſeretur ſui. Sed quia miſericordia tam poteſt eſſe in iudicando q̃z in largitate beneficioꝝ: ideo ſubiungit: l ¶ Nolite iudicare. Beda. Sine miſericordia etiam quędam aperta. Jaco.ij.c. Judicium ſine miſericordia ꝛc. m ¶ Et non iudicabimini: a deo. Glo. Bedę. Sunt quędam media et incerta quo animo fiãt: quia ꝛ bene ꝛ male poſſunt fieri. Neſcimus etiam qualis futurus eſt/ qui nũc apparet malus: de cui⁹

Usura mlꝫis de causis ꝓhibetur

Tripliciter circa mutuum peccat

Argumentũ q̃ mutuũ eſt in ꝓcepto. Deut'.23.d. Fri tuo absq; vſura ꝛc.

Judiciũ multipler

a cabimini. Nolite cõdemna-
b re: et nõ condemnabimini.
c Dimittite ꝛ dimittet vobis.
d Date ꝛ dabit vobis. Men-
e surã bonã et confertam et
f coagitatã/ et ſupefluentem
g dabũt in ſinũm veſtrũ. Ea-
m dem quippe mẽſura qua mẽ
n ſi fuerit/ remetiet vobis. Bi
o cebãt aũt illis et ſiſtitudinẽ.

Primo modo ſic: Quaſi diligite inimicos veſtros: ꝛ nolite iudicare: ꝛ dimittite debitoꝛib⁹ veſtris: qr̃ ipſi / k ¶ Dabunt. i. erunt cauſa quare dñs dabit/ in ſinum veſtrũ menſurã bonã ꝛc. Chryſ. Supfluſa menſura datur ei qui nec iudicat: cõmota aũt ei qui iudicat quidẽ/ ſed nõ cõdemnat: bona aũt ei qui cõdemnat ſed dimittit: Quoniã ſicut maioꝛ eſt menſura ſupefluſa q̃ cõmota et cõmota q̃ bona: ſic maioꝛ eſt q̃ nec iudicat. Ad primo poſitum ꝓximum ſic: Ita dixit: Date/ pauperib⁹. ſ. l ¶ Mensurã bonam. i. legitimã ꝛ magnã: Sunt eñ paruę menſurę in ciuitate: q̃ ꝓpter modicitatẽ ſunt illegitimę. Item bonam: quia de re bona ꝛ vtili. Pſ. Qui replet in bonis deſiderium tuũ. g ¶ Et cõfertã. i. plenam. Singula verba pondus habẽt. Poſſet eñ menſura eſſe legitima ꝛ ſemiplena: ꝓpter hoc ponit vtrũq;: ꝛ bonã ꝛ cõfertã. i. bene plenã. Tunc eñ confertur menſura: quando granũ in modio manibus deprimit'. Et qđ plus eſt: h ¶ Coagitatã. i. calcatã ſiue conquaſſatã. Hoc ſolet fieri cum modius hac ꝛ illac agitat. i ¶ Et ſupefluentẽ. i. nõ raſilem ſed cumulatẽ. Et his verbis plenitudo remunerationis exprimit'. k ¶ Dabũt/ pauperes. ſ. quibus vos dedikis elemoſynas. Beda. i. erunt cauſa vt de⁹ det: quia occaſio ꝓmerendi fuerũt. Dabunt inq̃. l ¶ In ſinus veſtrũ. In ſinũ quidem nõ tunicę ſed animę. Sinus aũt animę/ eſt intellectus qui implebit gloria viſionis aperte: ꝛ affectus qui implebit lętitia dilectionis pfectę. Septẽ notant' hic circa remunerationẽ. Primus eſt diſcretio remunerantis: qđ notat' per menſurã. Secũdũ eſt fidelitas eius: qđ notat' q̃ bonã. Tertiũ eſt veritas eius: qđ notat' q̃ cõfertã. Quartũ charitas: qđ notat' p congitatã. Quintũ largitas: qđ notat' p ſupefluentem. Sextum liberalitas: qđ notat' q̃ dabunt. Septimũ ſinũ vtilitas: qđ notat' p ſinum veſtrũ. Item q̃ ſinũ notat' q̃ ſimilem illud abſconditũ eſt modo. Eſa.lxiij.b. Oculus nõ vidit deus abſq; te q̃ ſparaſti expectantibus te ꝛc. Item notat' ſecuritas. Nam res quę habet' in ſinu ſecura ẽ. Eſa.xxxij. d. Sedebit ꝑplus ꝛc. Item iuſta retributio. Nam qui in ſinu pauperis abſcõdit elemoſynam: iuſtũ eſt vt deus abſcõdat in ſinum illius elemoſynã ſuam Ecc̃i.xxix.c. Cõclude elemoſynã in ſinu pauꝑis: ꝛ ipſa ꝓ te exorabit ab oĩ malo. m ¶ Eadẽ quippe mẽſura. Iſtud generaliter ſicut dicit Beda/ de omnib⁹ pot accipi/ q̃ mẽte/ manu/ lingua agunt'q: ꝑ ſm opa ſingulorũ reddit de⁹: Roma.ij.a. n ¶ Qua mẽſi fueritis: i bono ꝛ in malo. o ¶ Remetiet vobis: Quãtitati ꝙpe meriti rñdebit ġtitas ꝑmũ/ in genere. i. magnũ ꝑmiũ magno merito: ꝛ paruũ paruo. Eſa.iij.b. Dicite iuſto qñ bene ꝛc. Eſa. xxvij.b. In mẽſura ℨ mẽſurã. Apocal'.xviij.b. Qtũ glificauit ſe ꝛc. Sequit': p ¶ Dicebat aũt ꝛc. Hic loquit' dñs ꝓtra ſcribas ꝛ phariſeos: ſicut patet p Matth'.xv.b. vbi diſcipuli dixerũt ad dñm. Scis qr̃ audito ℔ verbo/ phariſei ſũt ſcandaliçati? Et ait dñs: Dimite illos: cęci ſũt ꝛ duces cęcorũ: Cęcus aũt ſi cęco ducatũ ꝑſtet/ ambo i foueã cadũt. Cõtra ꝙs dicit ℔ ſupra: Nolite iudicare ꝛc. Ipſi eñ hypocritę erãt oĉs alios iudicãtes: ꝛ volẽtes eſſe duces alioꝝ cum eſſent cęci. Sicut ꝛ mõ multi volũt duces eſſe ꝛ ꝑlati alioꝝ q̃ ſeipſos nõ vidẽt: qr̃ cęci ſũt ꝛ idiotę. Cõtra ꝙs dicit Chryſ. Si habere ducẽ cęcus periculoſũ eſt cęco: multo magis velle alĩ ducẽ eſſe. Nota ġ qr̃ in ꝓmo dixerat dñs: Nolite iudicare ꝛc. ꝛ nolite cõdẽnare ꝛc. Deinde ſubiũxit: Dimittite ꝛ dimittẽ vobis. Et poſtea addidit: Date ꝛ dabit vobis: ad hęc ꝓbãda inducit duas ſilitudines. Et ꝓma ſilitudo de ducatu cęci primo ad extrema. ſ. ad dimiſſionẽ iniuriarũ: ꝛ datione bñficiorũ. Et ſecũda reſpicit ad ℔ qđ dixerat dñs: Nolite iudicare ꝛc. Licet autez hę duę ſilitudines generaliter ad oĉs ptineãt: ſpecialiter tñ congruũt ꝑlatis: q̃ ſũt doctores ꝛ ductores gregũ: q̃ cęcis ſubditi debẽt ꝛbere ducatũ. Vñ ꝛ eis ſpecialiter cõgruit dimiſſio iniuriarũ ꝛ datio bñficiorũ: alioq̃n nõ poſſũt cęcos ſubditos ducere verbo ꝛ exẽplo: imo cęci ſũt cũ eis. Vñ ſi ſubditus iniuriat ꝑlato vel negat beneficia petenti/ eſt cęcus: qđ ſi ꝓlatus nõ dimittat ei iniurias vel etiã negat beneficia petẽti: iam cũ eo cęcus eſt/ ꝛ eſt ei occaſio erroꝛis. Reſpiciũt eñ ſubditi vitã ꝑlatoꝝ/ ꝛ eis in erroꝛibus ſe facile cõformãt: q̃ erroꝛ ſapientis facile trahit in exẽplũ. Dicit ġ: Dicebat aũt illis ꝛ ſi militudinẽ. Beda: ꝙ quãtumlibet ad dandũ elemoſynam: et

correctiõe deſperare

ad dimittẽdũ

Universidad de Deusto

ad dimittendā iniurīā. Et hoc intellige generaliter de oīb⁹; specialiter tñ de ꝓlatis/sicut patebit. a ¶Nunād pōt cē/cus cecum ducere? Nōne ambo in foueā cadūt? Glo. Bedę. Si cōtra violentū vel violentiā ira te cęcaueris: si cōtra petentē auarus eris: nunād vitiata tua mēte/vitiū eius curare poteris? Non solum qui tibi iniurīā fecit: sed etiam tu qui ferre nescis reus eris. Et ē sensus: Si ꝗs de subditis tuis te ꝓ violentiam exasperaueris: et ira vsq; adeo cęcaueris: et oculū mentis tuę/vt nō dimittas ei iniurias: Jtē si petenti beneficia negaueris: nunād tu cū cęcus sis illuminare poteris? Sed sicut ille: ita ⁊ tu reus. i. cęcus eris: Unde ⁊ ducatū ꝓ/bere nō poteris. Si autē impōbitas illi⁹ te tranquillū inuenerit. i. mitē ad sustinēdas iniurias: ipse cęplo tui ad pnitentiā illustrabit ⁊ tu inde habebis coronā. Jtē/ ¶Nūquid potest cęcus cęcum ducere? Glo. Stultus stultū docere? q. d. nō. Ex hocipso q̄ hoc verbū docere in Glo. ponit/palam est quia similitudo specialiter doctoribꝰ cōgruit. b ¶Nōne ambo in foueā. i. in perditionē/cadunt? q. d. sic. Esa. xxiii. c. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueus sup te: qui habitator es terrę. Modo reuera multi sunt cęci duces cęcorum: qui in ꝓlationibus sunt constituti. Numeri. xxiii. a. Dixit vir cuius obturatus est oculus. ii. Reg⁹. v. a. legit q̄ hiebusq; posuerunt super muros hierusalem cęcos ⁊ claudos in despectū dauid. Sic multi ad defensionē ecclesię faciūt ꝓlatos cęcos scientia: ⁊ claudos virtute: qui nec sciūt nec valent: Unde Esa. lvi. d. Speculatores eiꝰ cęci oēs/nescierūt vniuersi/canes muti non valentes latrare. Sed quid diremus hiebusq; ad dauid. ii. Reg⁹. v. a. Nō ingredieris huc nisi abstuleris cęcos ⁊ claudos. Et verum est hoc: quia nō plenarie possidebit christus ecclesiā/donec abstulerit desup muros eiꝰ cęcos ⁊ claudos. Quō ergo vel ꝗs specula/tor erit cęcus: ⁊ ꝗs ductor erit claudus? Grego⁹. Dū pastor ꝓ abruptis vitioꝝ gradib⁹ necesse est vt grex in ꝓcipitiū ducat. Sequit: c ¶Non est discipulus sup magistrū. Quasi si cęcus ꝓlatus cęco subdito ducatū ꝓbeat/ambo ruunt: quia cęcus ꝓlatus cęco subdito est occasio ruinę: Quia/nō est: id est nō cōsueunt esse: d ¶Discipulus sup magistrū. i. ꝓlatū suū. Videt em̄ subdito/q̄ sufficiat ei si imitet ꝓlatū suū. e ¶Perfect⁹ autē omnis erit si sit sicut magister eiꝰ. i. ꝓlatus. Et ita pōt istud legi: ⁊ sic erit de ꝓcedenti similitudine: ꝗuis hoc nō habeat ex Glo. Glo. tamē legit hoc ꝓ se hoc modo. c ¶Non ē discipulus: apostolus. s. vel quilibet aliꝰ homo: e ¶Sup magistrū. i. supior magistro suo christo. Et est sensus. q. d. si christꝰ patiēter sustinuit iniurias ⁊ eas dimittat: nō dedignēt apli vel alii eas patienē sustinere ⁊ dimittere. Chryſ. Discipulus ⁊ seruus nō dicit vm̄ hoīs naturam. f ¶Perfectꝰ autē omnis erit si sit sicut magister eiꝰ. Matth. xxiii. a. Unus est magister vester. Joh. xv. c. Non est seruus maior dño suo. Matth. v. g. Perfecti estote sicut pater vester celestis ꝓfectus est. g ¶Quid autē vides festucā. i. leuius quiddā: b ¶In oculo fratris tui. q. d. cur habes oculū apertum ad iudicandū aliena crimina/et clausum ad iudicandū tua maiora? Unde sequit: i ¶Trabē autē. i. grauē crimen: k ¶Quę in oculo tuo est. i. intentione/nō cōsideras? Esa. xxvi. a. Erubescet sidon &c. Jta exponit istud ꝑm̄ q̄ primo expositū est: Nolite iudicare &c. i. de incertis diffinitiuū sententiam/ꝓferre: vel nolite dubia temere diffinire. Magis autem ꝓprie exponit istud hic de temeraria subditoꝝ reꝓhensione. Sunt em̄ nōnulli qui nimis sęuere arguunt subditos ⁊ eos exasperant/sed nō castigāt. Vi nō sunt benigni correctores sed acerbi reꝓhensores: ⁊ hoc ex odio vel ex inuidia vel simulatione. Sed cum hoc generaliter cōgruat ꝓlatis qui huiusmodi sunt: q. d. nimis sęuere arguūt subditos: specialiter tamē congruit hypocritis: qui alios dure arguere cōsueuerūt: ne in aliquo videant notabiles. Isti sunt qui trabem nō vident in oculo ꝓprio/festucā autē vident in alieno. i. grauia in se nō cōsiderant: ꝓter leuia altos exasperāt. Et hoc mirū nō est: quia ipsi habēt oculū cęcatū: illi quos arguūt habēt turbatū. Trabes em̄ vel baculus/pertica grauis oculū cęcat: festuca. i. peccatum leue/oculum turbat nō cęcat. Contra hos ergo inuehitur dns/dicēs: g ¶Quid autē vides festucam &c. q. d. tu qui habes oculum cęcatum: quomodo vides festucā eius qui habet tm̄ turbatū? Chryſ. Laicus etsi magna fecerit peccatā/festuca est ꝯtū ad peccata sacerdotum. Roma. ii. c. Qui aliū doces/cur teipsum non doces? Prouerb. xxviii. a. Vir pauper calumnians pauperes similis est imbri vehemēti in quo paratur fames. Chryſ. Si ī veritate argueres vt saluares: ꝓius teipsum saluares. Nunād potes aliū beniuolēt̄ioꝝ esse ꝑ tibi? Eccl. xiii. a. Qui sibi nequā ē: cui aliū bonꝰ erit? Jtē Chryſ. Qualiter in alienis oculis vides tā parua: ⁊ in tuis tā magna trāsurris? Si te magꝭ diligis ꝑ primū: quare ipsum ꝓcuras/⁊ nō ꝓius teipsum? Si autē te/ipsum cōtemnis/manifestū est q̄ nō est ꝓcuratio q̄ aliū iudicas: Sicut hydropicus corripit eū cui digitus tumet/ipse sui ventris īmemor. Si malū est sua nō videre peccata/duplex et triplex malū est alios iudicare. Non ꝓhibet dns corrigere et arguere: sed sua cōtemnentē alios iudicare: Hoc peccatū grauius ē trabe. Jtē Hilarius. Qui inuenit aliquis ab hoc vitio alienꝰ: quia vnusq̄sq; suis vitiis fauēs aliena facile reꝑhendit: ⁊ aliena grauiꝰ tolerādo ꝑ sua/sumit auctoritatē arguēdi sine exēplo suę emēdationis. l ¶Aut quō potes dicere fratri tuo: frater sine ejciā festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabē nō vides? Beda. Nō potes min⁹/vt irā in fratre emēdare: donec maius/vt odiū vel inuidiā pepuleris de corde tuo. O diū ⁊ inuidia sunt tenebrę q̄ reddūt oculū cęcatū. Grego⁹. Improbꝰ ⁊ imperit⁹ est medicꝰ qui alios medere appetit ⁊ ꝓprium vulnus nescit. Chryſ. Omnis sacerdos si vult docere populū/ꝓius doceat seipsum. Et ideo sequitur: m ¶Hypocrita. &c. Uic docet dns ordinē mūdandi alios. Primo mūda te: postea munda alios. Aliter nō mundas/sed inquinas. Joh. viii. a. Qui sine peccato est vestrū ꝓmꝰ in illā lapidē mittat. ii. Reg⁹. vii. a. scdm aliā trāslationē: Non ędificabis mihi domū: quia vir sanguinū es. Ibi Glo. Sordes tergere nō valent manꝰ q̄ lutū tenēt. Eccl. xxxiii. a. Ab imūdo q̄d mundabit? q. d. nihil. Jdeo dr. j. Machab. iii. c. Elegit iudas sacerdotes sine macula voluntatē habētes in lege dñi: ⁊ mundauerūt sancta. Dicit ergo: Hypocrita ejce ꝓmū trabē de oculo tuo/⁊ tūc ꝓspicies vt educas festucā de oculo fratris tui. Beda. Non est ꝓius doctor aliꝰ idoneus mederi: qui nondū se sanauerit. i. iii. d. Medice cura teip̄m. Potest tamen alium arguere ex officio sed non idonee q̄tum ad se ex merito. Sequitur: n ¶Non est arbor bona &c. Quia scribę ⁊ pharisęi sicut hypocritę exterius ostendebant sanctitatē hoībus: interius autē pleni erant dolo ⁊ auaricia et iniquitate: Jdeo dño cōparat eos arbori: quę non a foliis sed a fructib⁹ cognoscit̄ ꝗlis sit. Cōmuniter em̄ ea arbor bona q̄ mala folia habet: sic verba bona ⁊ bene cōposita ⁊ etiā quędā opa exteriora: vt est iciunium/oratio/habit⁹/vilitas ⁊ huiusmodi habēt ea boni q̄ mali: Un nec ab his ꝺisceri possunt. Sed docet Aug⁹/q̄ a tribus maxime cognoscunt hypocrite qui vt dentur exterius boni/interius aut mali sūt. Primū est bonoꝝ oppressio: quos opprimūt vel ꝓsecūdo factis vel detrahēdo verbis. Oēs em̄ hypocritę detractores sunt. Secūdū est facilis reꝑhensio aliorꝝ: qō faciūt/vt videant habere ꝯlū. Tertiū est impatientia in aduersis. Supra oēs em̄ mouent ⁊ offenduntur ad cōtumelias sibi dictas: quia gloriā quęrūt: ideo dolent ad cōtumeliā. Hiero⁹. Nō queras gloriam ⁊ nō dolebis cū ingloriosus fueris. Qui laudē nō appetit nec contumelias sentit. Nō ideo bonū te estimes/q̄ bonꝰ ꝓdicaris. Seneca. Sis es quem te multi intelligūt: introrsus bona spectent. Nota etiā q̄ sup Matthęū habet: q̄ arbor bona vel mala ē ipse hō: hic aut habet q̄ voluntas. Sed nō est cōtrariū: hoc em̄ voluntati attribuit̄ per causam: quia ipsa est causa ꝙre opus bonū vel malū dicat̄ bonū vel malū: vel ipse hō dicat̄ arbor bona vel mala. Dicit ergo: Nō ē em̄ arbor bona. i. voluntas. o ¶Quę facit fructꝰ malos. i. opa mala. Arbor ergo &c. voluntas: mihilominꝰ potest dici ⁊ ipse hō. Unde grece dicit̄ anthropos: ꝙ id est arbor cōuersa: id est arbor: cōuersa: quia radices habet superius. i. capillos in capite. i. cogitationes in cęlo siue in deo. Hiere. xvii. b. Beatus vir q̄ cōfidit in dño: ⁊ erit dns fiducia ipsius: ⁊ erit tanq̄ lignū qō trāsplantat̄ sup aquas: qō ad humorē mittit radices suas. Radices sunt cogitationes ⁊ affectiones/q̄ nō vident; aquę sunt fluenta gratię ⁊ doctrinę: humor: deuotio: folia sunt verba: cortex habitꝰ exterior: flores fama ⁊ opinio: fructus sūt opera: terra plātationis ecclia. a ¶Nec ꝙ arbor mala faciens fructū bonum/est supple. Jn Matthęo: Nō pōt arbor mala fructus bonos facere: intelligē manēs mala. Sicut ꝑ simile ostendit Aug⁹ de niue/dicēs: q̄ nō potest calefieri/scz manēs nix: ter quo em̄ calefit iam est aqua. b ¶Unaquęq; em̄ arbor de fructu suo cognoscit̄. Hoc sicut dicit in Glo. intelligendū est de manifestis. Nō em̄ ꝺictū est: Nō est arbor bona &c. tā de occultis q̄ de manifestis intelligit. Sz hoc: ¶Unaquęq; arbor &c. tm̄ de manifestis intelligit: Ex manifestis em̄ fructib⁹ nō occultis cognoscunt arbores malę: Nec solū a fructib⁹ cognoscunt sed etiā a cortice/a foliis/a flore: ⁊ maxime a fructu: Sic ⁊ homo cognoscitur a cortice. i. exteriore gestu ⁊ habitu. Eccl. xix. d. Ex visu cognoscit vir/⁊ ab occursu facici cognoscit̄ sensatus: Amictus corporis ⁊ risus dentiū ⁊ ingressus hoīs enūciāt de illo. Beatus Bernā. Solent dicere boues: Nōne de vestibus cura est deo ⁊ nō magis de moribꝰ? An forte hęc vestiū forma deformitatis morū aut vitioꝝ indiciū est. Aug⁹ in libro de sancta virginitate. Nō improbet te vultus/nō vagi oculi/nec infrenis lingua: nō petulans risus/nō nitentes habitus/ nō tumidus aut flurus incessus. iii. Reg⁹. i. b. Qui figurę ꝙ habit⁹ est vir qui occurrit vobis/⁊ locutus est verba hęc? At illi dixerunt: Vir pilosus ⁊ cona pellicea accinctus renibus. Qui dixit: helias thesbites est. Ecce quomodo cognouit eum rex a cortice. Item cognoscit a foliis. i. a verbis. Matth. xxii. g. Et tu galilęus es: nā ⁊ loquela tua manifestū te facit. Judic. xii. b. Quid ephrateus es tu? Quo dicente: nō sum: interrogabāt eū: Dic ergo sboleth quod interꝑtat spica: Qui respondebat chebo leth &c. Joh. iii. d. Qui de terra est de terra loquit̄. Item cognoscit a flore. i. a fama ⁊ opinione: quę reuera nō sunt contemnenda. Aug⁹. Crudelis est qui famam negligit. ii. Cor⁹. ii. d. Christi bonus odor sumus deo in his qui salui fiūt ⁊ in his q̄ pereūt. Roma. xii. d. Prouidētes bona &c. Jdeo dicit sponsa/Cant⁹. ii. a. Fulcite me floribus. Jtē cognoscit a fructu. i. ab opere. Apocal. xiii. c. Opera illorū sequūt illos/quasi testes. Beda. Jeiunia ⁊ orationes ⁊ huiusmodi sunt simulatis vt et bonis: sed nō debent oues pelles suas deponere: et si aliqñ ꝓpi se eis contegunt. q. d. pellibus ouinis induunt lupi. s. hypocritę/specie bonorū operū induti in supficie: sed non ꝓpterea debent oues suas deponere. i. a ieiunijs ⁊ orationib⁹ ⁊ cęteris bonis operibus vacare. Si em̄ dicat ouis: nō induar amplius vellere meo: q̄ nescio qua die vidi lupū indutū vellere ouino: stultum esset. Chryſ. Quare nō dedit doctrinā qua cognoscerent? Quia voluit nos esse in agone semp. Sequit: c ¶Neq; em̄ de spinis colligunt ficus: nec de rubo vindemiant vuā/ad litterā: Mystice. q̄ spinas intelligunt hęreticī siue hypocritę: q̄ sicut de spinis nemo colligit fructus vbertatē: sic ab hę reticis nemo accipit doctrinę veritatē. Moraliter: Spinę sunt diuitię tęporales q̄ pungunt ⁊ lacerāt possidentē: ⁊ viā impediūt ne libere trāseat: ⁊ suffocant semen verbi dei/ne fatū oriatur. Matth. xiii. a. Alia ceciderūt inter spinas ⁊ creuerūt spinę et suffocauerunt ea. Job. xxx. a. Esse sub sentib⁹ delitias cōputabāt. Hiere. iii. a. Rouate &c. Prouer. xxiii. d. Per agrū pigri hominis &c. Per ficū aūt q̄ dulcis est intelligit opus misericordię: qō dulce ē ⁊ suaue pauperib⁹. Sicheę. vii. a. Ficus ꝓcoquas desiderauit ala mea. Ergo de spinis ficus colligit/cū opⁿ misericordię de diuitijs ozit. Ad ꝑ dant diuitię vt ī vsus pauperū expādant: ⁊ sic de spinis ficus colligant. Per rubū q̄ pungit/tribulatio ⁊ angustia hui⁹ vitę intelligit. Per vuā ꝙ spūalis lętitia significat. Dic q̄ duo genera hoīm reꝑhēdit dns ꝓncipaliter q̄ suis donis abutunt. i. diuites et pauperes. Diuites de impietate: qō ꝺ spinis nō colligunt ficus. i. de suis diuitijs pauperib⁹ nō succurrūt. Pauper de impatientia: qz de rubo nō colligūt vuas. i. ꝺ tribulationibus suis ⁊ angustijs spiritualē lętitiā nō acq̄runt. Zacheus ꝺ spinis ficus collegit/cū dimidiū bonoꝝ suoꝝ pauperib⁹ dedit: ⁊ si quę defraudauerat restituit. J. xix. b. De rubo verovuas collegerūt illi/de q̄bus dicit̄ Act⁹. v. g. Ibāt apli gaudentes &c. Jacob. i. a. Omne gaudiū &c. Ecōtrario q̄dā de ficis colligūt spinas. i. hypocritę: q̄ de opibus misericordię q̄ faciūt sibi cōgregāt diuitias ⁊ ꝓbendas. De q̄bus dicit Matth. vi. a. Amen dico vobis recepērūt mercedē suā. Sequit: d ¶Bonus homo &c. Diximus supra arborē bonā fructꝰ malos nō facere: ⁊ arborē malā bonos: ꝛ bona arbor bonos fructus facit ⁊ mala malos: Jdē dicit hic: ꝛ alia similitudine: idē vocās thesaurū qō ꝓr radicē: ⁊ id qō ꝓfert idē qō fructū. Radix ⁊ thesaurꝰ intentio est vel voluntas: fructꝰ siue id qō ꝓfert opus vel verbū. Dicit g̃: Bonus hō &c. Sic cōtinua. Jta dixi q̄ de spinis nō colligūt ficus &c. sed/bonꝰ hō de bono thesauro cordis sui/intentiōe cogitationis: ꝓfert bonū/⁊ entiō opis: et malus hō de thesauro malo ꝓfert malū. c ¶Ex abūdātia em̄ cordis os loquit̄. In thesauro em̄ cordis si loco auri cupīt̄ est/cupīt̄ ꝓfert. Chryſ. Supemanās int⁹ neq̄tia effundit ex/tra ꝓ os verba. Et. J. Si tārū est in riuo q̄tū putas ē in fonte? Et. J. Exēplū de vomēte ⁊ hypocrita. Prouer. xv. a. Os stultoꝝ ebullit stulticiā. Ecōtrario dicit̄ iust⁹: Eructauit cor meū verbū bonū. Beda. Per oris locutionem vniuersa q̄ accu vel cogitatu de corde ꝓferunt dns significat: Nā ⁊ verbum ꝓ facto soleт poni. Un: Nō fuit ꝑbū q̄d nō ostenderet eis. iii. Reg⁹. xx. c. Esa. xxxix. b. alia trāslatio. Jtē Ex abūdātia cordis os loquit̄. Interlii. Deo ⁊ si nō hoībus. Sensus est: q̄ ipse veraciter intelligit ex qua intentione verba ꝓcedant: licet aliī nō possūt q̄dꝫ ita vt est intelligere. Nota thesaurus bonꝰ triꝑlex. Primus ē thesaurus pecunię. De quo Eccl. xxix. b. Pone thesaurū tuū in ꝓceptis altissimi/⁊ ꝑderit tibi magis ꝙ aurū. Secūdus est thesaurus scientię. De q̄ Eccl. xx. b. et. xli. c. Sapiētia abscōsa ⁊ thesaurus occultus q̄ vtilitas in vtrisq;? Tertiꝰ est thesaurꝰ gr̃ę. De q̄ Prouer. xxi. c. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleū ī habitaculo iusti. Sz multi amittūt hos thesauros ꝓ insipiētia suā aut ꝓ incautā ostensionē: vt ecchias/Esa. xxix. c. Quid viderūt viri isti in domo tua &c. Grego⁹. Desiderari &c. Alij amittūt ꝓ stultā abscōsionem. Eccl. xxix. b. Perde pecuniā ꝓpter fratrē ⁊ amicū tuū ⁊ nō abscondas illā sub lapide ī pditionē. Exēplū. Alij amittūt ꝓ furū subtractionē/aut ꝓ tineę corrosionē/aut ꝓ cruginis ꝓsumptionē. Fures dico adulatores: Tineā/vanāgloriā: Eruginē inuidiā. Matthęi. vi. c. Nolite thesaurizare vobis thesauros &c. De hoc ē triplici thesauro pōt dici: Bonus hō de bono thesauro &c. De primo/ꝓfert bonū misericordię. i. elemosyna. De secūdo/bonū doctrinę. De tertio/bonum opus. Un Matth. ii. b. Apert⁹ thesauris suis obtulerūt ei munera/aurū thus ⁊ myrrham. Similiē ē malus thesaurꝰ triꝑlex. Primꝰ ē thesaurus pecunię male acq̄sitę/vel male retētę. Jaco. v. a. Aurū vestrū ⁊ argētū eruginauit. Hiere. i. f. Gladi⁹ ad thesauros eiꝰ. Secūdus ē thesaurꝰ culpę. Roma. ii. a. Thesauriças tibi irā ī die irę dñi. i. ꝓtīm. Tertiꝰ ē thesaurꝰ erroris. Pō. Ponēs ī thesauris abyssos. Malus ꝙ hō de ꝑmo thesauro ꝓfert ineptas exꝑēsas. De secūdo malū opus. De tertio falsa dogmata &c.

In thesauro bono habet
- Firmitas
- Preciositas
- Secretū
- Pulchritudo
- Sollicitudo
- Confidentia

f ¶Quid autē vocatis me dñe dñe: et non facitis q̄ dico? q. d. vos habetis folia sine fructu. i. verba sine opere: similes salicibus q̄ habent folia similia oliuis/sed fructu carent. De q̄bus dicit̄ Job. xl. c. Circūdabunt eum saliceꝫ torrentis. Sūt

Mystice

Glo. Spina ⁊ rubꝰ &c. J. i ii. Quō si q̄ꝫ facta vel dicta malorū &c. quasi obiectio est ad ꝺictā: ac si diceret: Nūquid ex opib⁹ malorū siue hypocritarū sequunt bona? Nunād nō ex opere iudę secuta est salꝰ humani generis? Ergo hypocritę vel ꝗlibet mali faciūt bona. Jō soluit Glosa: q̄ mali nō faciūt boc ꝙ sit de illis cōsilio dei.

Mat.15.b. Mat.10.c Joh.13.b. Mat.7.a

Mat.7.c

Mat.12.c.

Mat.7.c

Pō.44.

Pō.32.

Tripler thesaurus bonꝰ

Tripler thesaurꝰ malus

Universidad de Deusto Biblioteca

E ⁊ etiã similes struthionib⁹:q̃ pẽnas habẽt accipitris:sicut dicit Job.xxxix.b. Pẽna struthionis similis ẽ pẽnis herodii ⁊ accipitris. Tales sunt oẽs hypocrite q̃ abũdãt verbis/opib⁹ vacui. De q̃bus dr Matth.vii.c. Attẽdite a falsis,pphetis ⁊c. Et nota q̃ quidã semel vocãr dñi:illi videlicet q̃ tm habẽt eũ in ore. De quibus Esa. xxix.d. Populus h̃ labiis me honorat ⁊c. Quidã vocãr bis:illi videlicet qui credunt corde ⁊ confitent ore sed ope cõtradicunt. De q̃bus dr Titũ.j.d. Confitent se nosse deũ/factis aũt negãt. Alij ter vocãr.i. corde/ore/opere. De q̃b⁹ dr.j.Cor.xij.a. Hemo põt dicere dñs ihesus. Blo. corde/ore/opere/nisi in spũsancto. Alij aũt nec corde/nec ore/nec ope vocant:qui.s.tm̃ vana cogitãt ⁊ loquunt:⁊ mala semp operant. De q̃bus Esa.lix.a. Non est q̃ invocet iusticiã:nec est q̃ iudicet vere:sed cõfidũt in nihilo ⁊ loquunt vanitates:cõceperũt laborẽ ⁊ pepererũt iniq̃tatẽ. Sequit: a ¶Ois qui venit ad me ⁊c. Hec ẽ tertia similitudo ad idẽ ptinẽs. Prima q̃dẽ fuit de arbore:secũda de thesauro:tertia ẽ de edificio. Et ẽ hic finis sermonis sui ⁊ cõmẽdatio:p q̃ inuitat nos ad ei⁹ implemonis buc⁹malos ꝺo diabolo. Et nota sicut haberi potest ex Blo.triplex ẽ architect⁹.i. generalis/partialis/singular⁹ tam sapiẽs q̃ insipiẽs. Generalis architect⁹ est ecclẽ christus: qui fundator est toti⁹ ecclesie generalis. Partialis architectus est quilibet ꝓlatus:q̃ fundator est ecclesie sue specialiter. Singularis architect⁹ ẽ q̃libet hõ ad quẽ spectat edificiũ anime sue: debet cũ fundare cum in virtutibus. Itẽ est diabolus generalis architectus ecclesie maligna ntiũ:⁊ malus ꝓlatus est architectus partialis:q̃libet malus ẽ singularis architectus. Dicit ergo:Omnis qui venit ad me/per fidẽ. b ¶Et audit sermones meos/cum deuotione ⁊ intelligit. c ¶Et facit eos/in ope:ostẽdã vobis cui similis sit. Mõ cũ sufficit audire. Ro.ii.b. Non auditores legis iusti sunt apud deũ ⁊c. Jaco.j.d. Estote factores verbi ⁊c. j.xj.d. Beati qui audiunt. [illegible]xpp. Scientia q̃ ex solis dictionib⁹ est ex ore ꝓcedit:⁊ q̃ de , ũscrõ est de corde ꝓcedẽs. Et iõ spũalis scia nõ solũ dr sz etiã sentit:⁊ ideo si alios terret/ipse plus timet. Sequr: d ¶Similis est hoi.i.christo. c ¶Edificãti domũ.i.ecclesiam. Prouer.ix.a. Sapiẽtia edificauit sibi domũ/⁊ excidit columnas septem:doctor ac ꝓlator vniuersitatẽ. Chrys. Qui edificat se in charitate ⁊ mitericordia/edificat supra petrã christũ. q̃ omne bonũ christus ẽ. g ¶Qui fodit/terrã abnegãdo.i. terreno⁹ amore de cordib⁹ eo⁹ q̃s ponit in edificio. h ¶In altũ/humilitatis. Vel/In altũ.i. in cęlũ. Vel/Fodit in altum.i.locat fundamẽtũ ecclesie i ꝓfundo vt sit imobile. Altũ cũ interdũ ponit ꝓ sublimo:interdũ ꝓ ꝓfundo. i ¶Et posuit fundamentũ/fidei: k ¶Supra petrã.i.christum. j.Cor.x.b. Petra aũt erat christ⁹. Apoc.xxj.f. Fundamentũ primũ iaspis. Scõm q̃s de partiali architecto legit:tũc ponit fundamẽtũ ꝓ fundatione hoc modo: i ¶Et posuit fundamentũ.i.fundamẽtũ ecclesie sue. k ¶Supra petrã:id est christũ. Sequit ꝟm primã expositionẽ. l ¶Inundatione autẽ facta.i.persecutione insurgente. m ¶Illisum ẽ flumen domui illi.i.abundãtia impulsionũ. n ¶Et nõ potuit eã mouere. Põt cũ irruere,sed nõ diruere. Ro.viii.g. Quis nos separabit a charitate christi? Tribulatio an angustia ⁊c. o ¶Fundata cũ erat supra firmã petrã. Blo. Qs ergo cadit nõ ẽdificat in christo:intellige finaliter cadere ⁊ ẽdificari. Nota sicut dicit Beda:nõs appellat hic inundationem fluctus persecutionũ:quas alibi Matth.xvi.c. appellat portas inferi:quia q̃q̃ sunt causa ruẽdi in infernũ.i.murmurantib⁹:qui nõ patienter sustinẽt/sed succũbunt. Scõm aliam Blo. inundatio intelligitur districta futuri iudicij examinatio: q̃ vtrq̃ ecclesia cõsummata erit.i.militans ⁊ triũphans:vel ecclesia bonoꝝ ⁊ malignãtiũ:q̃ omnis superbus.i.reprobus ducetur siue ꝓcietur in tenebras exteriores.

Aliter legit totũ. d ¶Similis est homini.i.viro iusto. e ¶Edificãti/ex viuis lapidib⁹ bonoꝝ operũ. f ¶Domũ: id est ꝓcietiũ. Aggei.i.b. Ascẽdite in montẽ/portate ligna et ędificate domũ ⁊ acceptabilis mihi erit. g ¶Qui fodit in altũ:humilitat⁹ vsq̃ ad abiectionẽ ,ꝓpriq̃ volũtatis. Hec est ,pfundissima fossio.i. voluntatis abiectio. De q̃ dicit quidã.j. xxj.a. Fodere non valeo ⁊c. i ¶Et posuit fundamentũ: recte intentionis. k ¶Supra petrã: id est christũ.j.Cor. iii.c. Fũdamẽtũ nemo aliud põt ponere ꝓter id qđ positum est:qđ est christ⁹ iesus. Esa. xxviij.d. Ponã in fundamẽtis sion lapidez angularẽ.i.christũ. Prouerb.xxv.d. Lepusculus plebs inualida ⁊c. l ¶Inundatione aũt facta:tẽptationũ aut vitiorum. De qua Osee.iiij.a. Maledictũ ⁊ mẽdaciũ ⁊ homicidiũ ⁊ furtũ ⁊ adulteriũ inundauerũt. m ¶Illisum est flumẽ/temptationũ: De quo Apoc.xij.d. Et misit serpẽs ex ore suo post mulierẽ aquã tanq̃ flumẽ ⁊c. n ¶Et nõ potuit eam mouere: a loco suo.i.a christo: De quo Eccs.x.a. Si spũs potestatẽ habẽtis ⁊c. Sed ꝓ re nõ potuit moueri: o ¶Fundata erat supra firmã petrã.i. supra christũ: cui attribuendũ ẽ q̃ nõ cadit. Prouer.x.d. Justus q̃si fundamẽtũ sempiternũ. Vñ paulus Roma.viij.g. Quis nos separabit ⁊c.q.d. nihil. Eccl.xxvi.d. Fundamẽta eterna supra petrã solidam:et mandata dei in corde mulieris sancte.i.fidelis animę. Chrys. Christianũ qui se edificat sup christũ nulla res eruere potest. Sequr: p ¶Qui aũt audit ⁊c. Comparauit dñs bonũ auditorẽ verbi/bono architecto.i.sibi:nũc cõparat malũ audi torem malo architecto.i. diabolo:qđ homine appellat:sicut et Matth.xiij.d. Inimicus hõ hoc fecit. Dicit ergo:Qui autem audit/exterius ⁊ nõ facit. q ¶Similis ẽ homini.i. diabolo: r ¶Edificanti domũ sua.i.ecclesiã malignãtiũ. s ¶Domũ suã.i.mundũ in maligno positũ. Ble intelligas tamẽ mundũ sensibilẽ in maligno.i. potestate maligni positũ:sed mundũ.i.amatores mũdi. De quibus alibi: Mũdus eũ nõ cognouit: Joh.j.a. Et nota duo:q̃a diabolus supra terrã ędificat ⁊ sine fundamẽto:quia in amorẽ terrenoꝝ ptrahit:⁊ in peccata ruere facit:q̃ fundamẽto carẽt: quia nõ habent naturalẽ subsistentiã: Semp tamẽ peccatũ est in natura bona:quia malũ nõ potest esse nisi in re bona/angelo vel homine. Vel sine fundamẽto.i. sine fundo: vt specialiter intelligaf de peccato desperationis. Et est tractũ quasi ꝓ similẽ sententia achademicoꝝ dogmatiçantiũ veritatem latere in puteo qui carer fundo:quia quãto ,pfundi⁹ inuestigaf veritas tanto secreti⁹ later. Nec aliquis veritatis fundũ potest attingere:quia inquirẽdo veritatẽ nemo potest terminũ inuenire. A simili ergo qui cadit in peccatũ desperationis dr cadere in puteũ sine fundo:quia nõ constituit sibi terminũ in peccando. Sequit: r ¶In qua/domo.i.ecclesia malignãtiũ/vel mundo. s ¶Illisus est fluuius:cõcupiscentia carnis:cõcupiscẽtia oculoꝝ:superbia vitę. Chrys. Flumina sunt seculares scientie ,pfessores:de quoꝝ vętre flumina exeũt aq̃ mortuę. t ¶Et cõtinuo cõcidit. Intellige cõcidit ꝓsens:qz ois in ꝓsenti cadit/q̃ in solo deo spem nõ ponit. Vel intellige/cõcidit:ꝓteritũ positũ ꝓ futuro:vt intelligaf de casu vel ruina tpe iudicij futuri. a ¶Et facta ẽ ruina dom⁹ illi⁹ magna:qz eterna. Istud silr exponit de architecto partiali malo. p ¶Qui audit ⁊ nõ facit:silis ẽ hoi/peccatori.s. Ecc. vi.a. Põ remanebit spũs me⁹ i hoie ⁊c. r ¶Edificãti domũ sua.i. ꝓscietiã. Gregoꝝ. Qualis apud se q̃sq̃ lateat/illata ꝓtumelia ꝓbat. s ¶Supra terrã.i.amore terenoꝝ. t ¶In q̃ illisus est fluui⁹:tẽptationũ. u ¶Et ꝓtinuo cõcidit. Prouerb. x.d. Quasi tẽpestas transiẽs nõ erit ipius:iust⁹ aũt q̃si fundamẽtũ sempiternũ. a ¶Et facta ẽ ruina dom⁹ illi⁹ magna. Job.xxij.c. Viri iniqui q̃ sublati sunt ante tẽp⁹ suũ:⁊ fluui subuertit fundamẽtũ eoꝝ:q̃ dicebãt deo:recede a nobis. Chrys. Si fornicat⁹ vel adulterat⁹ fuerit christian⁹/ruina ẽ:sz surgere põt sicut dauid. Sed si fidei aliqd̃ quaricat⁹ fuerit:tũc ẽ ruina

¶ eius magna:

A ¶ eius magna:quia funditus ruit. Potest ⁊ intelligi de eterna ruina. De qua Matth.xxv.d. Ite maledicti in ignẽ eternum. Nota/est domus demonis:⁊ dom⁹ hoꝝ ⁊ dom⁹ dei. Dom⁹ demonis est cõgregatio peccatoꝝ/vel coꝝ cuiuslibet pctoris. De qua.j.xj.d. Reuertar in domũ meã vnde exiui. Dom⁹ hominis ,ꝓpria cõscientia. Sap. viii.c. Intrãs in domũ meam cõquiescã cũ illa. Domus dei quintupler. Templũ materiale. Joh.ij.c. Nolite facere domũ pris mei domũ negociatiõis. Et Matth.xxi.b. et Marci.xi.c. Dom⁹ mea dom⁹ orationis vocabit. Ite domus hospitalis. Matth.xxvi.a. Erat iesus in bethania i domo simonis lepꝛosi. Ite alia fidelis. Pũ. Dñe dilexi decorẽ domus tue.j. Corinth.iii.d. Templũ dei sanctũ est qđ estis vos. Ite ecclesia militãs. Pũ. Domũ tuã dñe decet sanctitudo. Ite ecclesia triũphans. Joh.xiiij.a. In domo patris mei mãsiones multe sunt. Prima dom⁹ est oim:Secunda pauperũ: Tertia dei:Quarta iustoꝝ:Quinta beatoꝝ. Quartę dom⁹.i. ecclę militantis fundatoꝝ ⁊ fundamentũ est christ⁹. Fundatoꝝ q̃dẽ. Vñ Matth.xvi.c. Tu es petr⁹ ⁊c. Fũdamẽtũ vero. Unde j. Cor.iii.c. Fũdamẽtũ aliud ⁊c. Parietes sũt duo pplꝰ: Gentiles ⁊ iudei:actiui ⁊ cõtẽplatiui. Eph.ij.c. Ut duos cõdat in semetipm. Quattuoꝝ anguli/quattuoꝝ cuãgeliste. Columnę. ,ꝓlati. Cant.v.d. Crura ei⁹ colũne marmoreę q̃ fundatę sunt sup bases argẽteas. Ostiũ christus. Joh.x.b. Ego sum ostiũ. Et infra. Qui nõ intrat ꝓ ostiũ ⁊c. Janitores q̃ ferunt claues sunt sacerdotes. Matth.xvi.c. Tibi dabo claues regni cęlorũ. Fenestre ꝓ quas lumen intrat in domũ/sunt doctores: q̃s fecit salomon in tẽplo obliquas.i.exteri⁹ strictiores ⁊ interi⁹ latiores.iij.Reg.vi.a. Muc aũt in loco lucis tenebra intrat i domũ ꝓ fenestras. Ysiere.ix.f. Ingressa ẽ mors ꝓ fenestras in domos vestras. Corinę sunt dece ꝓcepta q̃bus omnẽ interi⁹ ecclesia. Exo.xxvi.a. Decem cortinas de bysso retorta et hyacyntho ⁊c. Bensa/sacra scriptura. Exo.xxv.c. Facies ⁊ mensam de lignis setthim ⁊c. Lectus/religio siue claustrũ. Cant. iij.c. Lectulum salomõis ⁊c. Ite Cant.j.d. Lectulus noster floridus. Minister/ꝓlatus.j.xũ.f. Quis putas ⁊c. Famuli/ omnes iusti: Job.j. Dominus/christus. Pũ. Constituit eũ dominum domus sue ⁊c. Expositio Ca. VII

Um aũt implesset ⁊c. Istud capitulũ diuidit in quinq̃ partes. In prima parte sanat seruus centurionis. In secunda suscitat adolescẽs:ibi: Et factum est deinceps. In tertia mittit iohannes discipulos suos ad iesum:⁊ dñs cõmendat iohannẽ ad turbas:ibi: Et exiit hic sermo. In quarta increpat dñs phariseos qui ei⁹ cõsiliũ contemnebant/publicanis accedentibus ad baptismum: ibi: Et omnis populus: In quinta laudat peccatrię mulier rigãs pedes domini:⁊ phariseus indignãs redarguit:ibi: Rogabat aũt illũ. Dicit ergo: a ¶Cũ aũt implesset omnia verba sua.i. cõpleto sermone satis breui/ꝟm lucã. b ¶In aures/vel/in auribus plebis:ad quã descẽderat de cacumine montis: c ¶Intrauit capharnaum. Non statim intrauit:quia anteq̃ intraret/leprosum sanauit: ⁊ alia fecit q̃ ꝓtermittit lucas. Mystice. Capharnaum interpretat villa cõsolationis/villa pulcherrima:villa pinguedinis. Unde merito significat eccl̃ empyreũ:vbi pater consolat/qui est pater misericordiaruꝝ ⁊ deus totius consolationis.ij. Corinth.j.a. Ubi filius est:cuius pulchritudinem sol ⁊ luna mirant:i quẽ desiderant angeli,pspicere.i. Petri.j.c. Quia ipse est speciosus forma ꝓ filijs hominũ. Ipse cũ est candor lucis ętne et speculum sine macula. Sap.vii.d. Immo ipse est splendor et figura substãtię patris: Heb.j.a. Ibi etiam est spiritussanct⁹: qui est vnctio qua omnia impinguant. Hanc capharnaũ intrauit dominus in die ascensionis/ꝓ dicationis officio cõsummato. Sequit: d ¶Centurionis aũt cuiusdam/qui gẽtilis erat: e ¶Seruus male habens:id est infirmus. f ¶Erat moriturus/ꝟm naturã. g ¶Qui illi erat ꝓciosus:id est ꝓcio emptus vel charus. Iste centurio ⁊ alũ q̃dam/iusticiã legis quã in libris nõ legerant/in corde senserũt ostendentes in se quoniã scripturę ad ꝓiudicium peccatorum facte sunt:nõ ad necessitatẽ sanctorũ:dicente paulo: Justo nõ est lex posita.j. Timoth.j.b. Magistra essi omnis iusticię ipa natura est hominũ:⁊ scriptura infallibilis de deo creatura est omniũ rerũ: Sap.xiii.b. Mystice. Per seruũ centurionis significat populus gentilis. Et recte post sermonẽ domini est seruus sanatus:qz post ꝓdicationem domini populus gentilis est ad fidem vocatus. Cęturio similiter significat populũ gẽtilẽ/sz quo ad maiores: seruus vero q̃ ad minores ⁊ debiliores. Unde recte centurio rogat pro seruo:quia maiores debent pro minoribus rogare. Moraliter autẽ ꝓ centurionem significat ꝓlatus. Per seruum populus sibi commissus:p cuius salute spirituali ita debet esse sollicitus ꝓlatus/ vt centurio fuit pro salute corporali serui. Contingit autẽ quãdoq̃ infirmari in capharnaum:q̃ interpretat ager pinguedinis/vel villa pulcherrima: quia abundantia temporalis ⁊ amgnitas loci/multis est causa infirmitatẽ spiritualis:id est peccati. Unde Hiere.ix.d. In omni colle sublimi ⁊ sub omni ligno frondoso prosternabaris mererris. Ezech.xvi.f. Hec fuit iniquitas sodomẽ:ocio ⁊ abũdantia. Sequitur: b ¶Et cum audisset de iesu/centurio scilicet. i ¶Misit ad eũm seniores iudeoꝝ rogans eum/p illos:vt veniret ⁊ sanaret seruũ eius. Chrysostomus. Omnis petitio populi per sacerdotes debet transmitti ad christum: Leuit.xvij. Matthęus dicit centurionem accessisse. Et potest intelligi q̃ per nũcios accessit nõ in ,ꝓria persona: Sicut dicit rex venire ad obsidendum castrũ/licet nõ veniat in ꝓpria persona/sed quia per ministros. Vel sicut dicit Beda in Glo. intelligitur de accessu fidei/ quod dicit matthęus. Porro lucas ordinem quo gestum est exequitur: vt intelligere cogeremur quomodo eũ accessisse discerit matthęus. Matth.viij.a. Quia vbi inuenim⁹ dissonantiã cuãgelistarũ: in supficie cogimur querere consonantiã spiritualis intelligẽtię. Hinc autem amicos cẽturio ad dominũ/sicut dicit Ambrosius/quia noluit personaliter venire:ne si in ꝓpria persona veniret ad ipsum/ipso aduentu meruisse videret obtinere a domino quod petebat:⁊ dominus q̃ verecũdia nõ posset ei negare:⁊ ita videret dominum grauare. Et ꝟm hoc est mysterium:q̃ sicut centurio qui gentilis erat ad dominũ personaliter nõ venit:sic nos qui de gentibus sumus dominũ in carne nõ vidim⁹:sed sedentẽ in dextera patris videbimus. Aug⁹. in lib. de cõcor. euan. Nõ est cõtrariũ q̃ matthęus dicit centurionem accessisse ad iesum ⁊ rogasse vt veniret:⁊ lucas dicit eũ misisse seniores iudeos:cum p amicos soleamus venire ad alq̃ẽ. Est etiã matthei locutio mystica:ꝟm quã scriptum est in Pũ. Accedite ad eũ ⁊ illuminamini. Itaq̃ venit cẽturio. Dici tamẽ potest q̃ etiã cor:poze venit:sed iudeis quasi familiaribus christi commisit verbum:vt quotidie fieri solet ante potentes. Sequitur: k ¶At illi cum venissent ad iesum rogabant eũ sollicite dicentes ei:quia dignus est vt hoc illi ꝓstes: Diligit enim gentẽ nr̃am:⁊ synagogã ipse edificauit nobis. Duo allegant quare debet venire: sz dilectionẽ ⁊ operationẽ. Chrys. Non acquieuit dominus ,ꝓpter sacerdotũ merita:sed ,ꝓpter centurionis fidem: vt sciamus quoniam in omni causa/non intercedentium merita: sed interpositorum conspicitur fides. Quid primum miramur in centurione:humilitatem/an fidem:sapientiam/ an bonitatẽ? Puto q̃ ille centurio inter dominum ⁊ seruum nullam differentiam estimabat:quia et si in seculo est dignitas diuersa/eadem est natura: Ideo magis imaginem dei honorabat in homine:cũ̃ opus captiuitatis contemnebat in seruo. Tu preciũ dedisti pro seruo:deus spiritũ plantauit in eo. Quanto ergo maior est spiritus dei q̃ pecũ hominis:tanto magis est quod amek q̃ quod contemnak in seruo. Iudiant ⁊ serui. Sicut em̃ habent domini qđ imitenk in centurione: ita habent serui qđ imitenk in puero. Qualis putas erat puer qui sic amabatur? Nõ erat possibile vt sine ꝓcio bonoꝝ morũ talẽ sibi dilectionẽ cõparasset. Dñi ergo debent amorẽ seruis ,ꝓpter cõmunẽ naturam: serui debent timorem dñis ,ꝓpter ordinationẽ diuinam. Et in seruis christus amak a dominis:⁊ i dominis christus timek a seruis. Eccl.vij.c. Ueru⁹ sensatus sit tibi dilec⁹. Eccl.xxxiij.d. Si ẽ tibi seru⁹ fidelis:sit tibi qsi aia tua. Sequit

E G a ¶ Jesus autē ibat cū illis. Centurio p seniores iudeoꝝ rogauerat dnm vt descēderet ad sanādū seruū eius: ꝛ dns ad petitionē eoꝝ descēdebat cū eis. Sed ad petitionē reguli noluit descēdere ad sanādū filiū eius: Joh.iiij.g. Ad intimādā q̄ nobis humilitatē/spontane⁹ descēdit ad sanandū seruū centurionis: ad tollendam arrogantiam ꝛ adulationē nō descēdit ad petitionē reguli/ne p psonatu videref descendere: ꝛ sic videref esse psonarū acceptio apud eū. Itē ne videretur diuitias honorare/ꝛ non magis naturā. b ¶ Et cū iā non longe esset a domo: centurionis/ c ¶ Misit ad eum cēturio amicos dicens: Dñe ꝛc. Hic patet q nō fuerat centurio cū seniorib⁹ iudeis ad iesū corporeꝫ fide tm̄ ꝛ desiderio.

Matth.8.a

23.q.1.c.noli

De 9se.dis.2.c.quotidie

Mystice

Mystice: Centurio iste significat/sic pdictū est/gentilē pplm.

a edificauit nobis. Jēsus aūt
b ibat cū illis. Et cū iā nō lōn-
c ge eēt a domo/misit ād eum
d cēturio amicos/dicēs: Dñē
e noli vexari. Nōn em̄ sum di
gn⁹ vt sub tectū meū intres:
f pptēr qd̄ ꝛ meipsum nō sum
dignū arbitrat⁹ vt venirē ad
te: sed dic verbo ꝛ sanabitur
g puer me⁹. Nām et ego hō sū
sub potestate 9stitut⁹/habēs
sub me milites: et dico huic
vade/ꝛ vadit: et alio veni/et
venit: ꝛ seruo meo fac hoc: ꝛ

b facit. Quō audito iesus mi-
i ratus ē: ꝛ cōuērsus sequenti-
bus se turbis dixit: Amē di-
k co vobis: nec i isrl' tāntā fidē
l inueni. Et rēuersi q̄ missi fue
rant domū/inuenerūt seruū
m q̄ languerat sanū. Et fāctū ē
deinceps/ibat iesus in ciui-
n tatē q̄ vocaf naim: ēt ibāt cū
o illo discipuli ei⁹/ēt turba co-
p piosa. Cūm autē appropin-
quaret porte ciuitatis: ecce
defunct⁹ efferebaf fili⁹ vnic⁹
q mris sue. Et hēc vidua erat:

uersus sequentib⁹ se turbis dixit: Amē dico vobis: nec in israel tantā fidē inueni. Intellige in israel psentis tpis: Inuenit em̄ in antiqs. Vn̄ nō pfert fidē centurionis fidei patriarcharū ꝛ pphetarū/sed modernoꝝ iudeoꝝ q̄ erāt puersi. Sed nunqd btā virgo maiorē fidē habuit: Habuit qdē. Vn̄ dicendū cū Augustino: q cū de huiusmodi agif/nullam de ea volo haberi mētionē. Sed qd de aplis dicetur: Dicēdū q non est ibi mētio d aplis: q: cum dño erāt: ꝛ est vsus dns cōsueto locutionis modo: vt si qs cū trib⁹ vel q̄ttuor intret aliquā domū: ꝛ neminem inueniat in domo/dicit: Nemo ē hic int⁹: licet ipse et q̄ cū eo sunt sint intus: Sic dns nō respiciēs eos q̄ cū eo erant/ait: Non inueni tantam fidē in israel. Vel sic pōt exponi. k ¶ Tantā.i.tā facilem. Simile Roma. G

Matth.8.b.

Sed situs loci facit quādā distinctionē. Per hoc em̄ q centurio habet dnm domui sue ppinquū: significat nō q̄slibet gentiles sed ppe deū habētes nō a via moꝝ aberrantes: sed recte incedētes: Sūt nāq nōnulli gentiliū: qui p viā moꝝ recte incedūt: ꝛ ductu naturalis rōnis q̄ sibi bona videnf/faciunt: vt philosophi quondā: quoꝝ multi pauptatē: multi moꝝ seruauerūt honestatē. Huiusmodi ē gentiles intelligunf hic p centurionē: q̄ eoipso q bona faciūt ducti naturali rōne/deo appropinquāt. Sed sunt alij qb⁹ nō sufficit q cōtaminati sint idolatria nisi ꝛ defluāt p vitia: q̄ significanf p illos de qb⁹ alibi dr: Quidā ex eis de longe venerūt: Marc.viij.a. Esa.lx.a. Filij tui de longe venient. d ¶ Dñe/noli vexari/veniēdo ad domū meā corporaliter. e ¶ Nō em̄ sū dign⁹ vt sub tectū meū intres. Scdm Hiero. pptēr idola q̄ nondū abiecerat: timēs aliqd ibi esse qd oculos saluatoris offenderet. Itē pptēr priorē 9uersationē: ꝛ q: nōdū imbut⁹ erat sacramētis. Chrys. Quia indignū se fecit suscipiēdi in domo/dign⁹ fact⁹ ē regno. Aug⁹. Dicēdo se indignū/pstitit se dignū: nō in cui⁹ parietes/ sed in cui⁹ cor christ⁹ intraret. Et nota moraliter q dic/tectū/ nō dicit palaciū/cum tn̄ esset centurio. Ecci.xxix.d. Initiū vite hōis aq ꝛ panis ꝛ dom⁹ ptegens turpitudinē. Item nō dicit tecta sed tectū singulariter: 9 multiplicatores domoꝝ. Esa.v.c. Ve q̄ cōiungitis domū ꝛc. Hiere.xxij.d. Ve q̄ edificat domū suā in iniusticia ꝛc. pingitq synopide. Hiero.i.sanguine christi. Sequif: f ¶ Propf qd ꝛ meipm nō sū dignū arbitratus vt venirē ad te: sed dic verbo ꝛ sanabif puer meus. Beda. Magna fides/que dei dicere credit esse facere. Amb. Militari tumore deposito/reuerētiā sumit/ad fidē facilis/ad honorificentiā prompt⁹. Nota tria in hac Glo. que respondēt trib⁹ positis in lrā.s. q centurio exhibet dño reuerentiā/vbi dicit: Nō sum dign⁹. In se exprimit fidei magnitudinē/vbi dicit: Dic verbo. Dño exhibet honorē/qn̄ dicit: Nā et ego hō sū ꝛc. Probat q̄ p locū a minori q dns pōt sanare seruū suū. Et est sensus: tu sub nulli⁹ potestate es/sed sup oīa: ego sub alteri⁹ potestate sū. Et sicut ego ipero ministris meis: ita tu iperas angelis: q̄ sunt famuli tui. Et sicut dico vni: vade ꝛ vadit: ꝛ alij veni ꝛ venit: ita ꝛ tu potes p ministeria angeloꝝ sine psentia corporis tui impare febri vt recedat: ꝛ recedet: ꝛ sanitati vt veniat ꝛ veniet. Et h ē qd dr h: g ¶ Nā ꝛ ego hō sū sub ptāte/tu sub nulla/9stitut⁹: habēs sb me milites et dico huic vade ꝛ vadit: ꝛ alio/sm antiqs: veni ꝛ venit: ꝛ seruo meo: fac hoc ꝛ facit: ita angeli tibi faciunt.

Moraliter

f

Chrysostom⁹. Cōmendatur in seruo { Humilitas/cū dicit: Nō sum dignus. / Fides/cum dicit: Verbo. / Sapientia: cū dicit: Nā ꝛ ego hō sum. / Bonitas: quia pro seruo petit. }

Sequif: b ¶ Quo audito iesus mirat⁹ est.i.habitū mirantis ptendit. Nō em̄ affectio admirationis cadit in deū: sed dr mirari/vt ex h verbo instruamur: q: debem⁹ q̄dā pia admiratione moueri/cū audim⁹ dei miracula pdicari. i ¶ Et conuersus sequentib⁹ ...

j.a. Gaudeo q fides vestra.i.facilitas fidei vestre predicatur. Ideo facilis: quia nullus hō eū docuit: nec etiā tā facilē fidem inuenit i apostolis: tamē exclusit eos/sicut pdictū est. l ¶ Et reuersi qui missi fuerāt domū/iuenerūt seruū q̄ languerat sanū. Matthe⁹ pleni⁹ psequif.viij.capło. m ¶ Et factū est deinceps ꝛc. Nota q lucas non sequif hic ordinē historie: nec istud sequitur post illud. Sed quare miraculū de defuncto suscitato ponaf post miraculū de languido sanato: Glo. reddit rōnē.s. q: infirmitas pcedit mortē. Moraliter. Naim interptaf mot⁹ vel motio/ꝛ significat mūdū motū ad penitētiā in aduētu iesu ꝛ discipuloꝝ ei⁹. Matth.ij.a. Audiēs aūt herodes rex.s. q iesus nat⁹ esset: turbat⁹ ē ꝛ ois hierosolyma cū illo. Ps. Cōmouisti terrā ꝛ 9turbasti eā ꝛc. Vel motū pietatis dñi q̄ mouit eū ad incarnādū. Vidua est ecclesia: q̄ a sponso suo nunc pegrinaf in terra: De q̄ Ps. Viduā ei⁹ bñdicens benedicā. Job.xxix.b. Cor vidue cōsolat⁹ sum. Itē Job xxiiij.a. Abstulerūt p pignere bouem vidue.i.plātū. Et.j.d. Vidue nō benefecit. Baruch.iiij.c. Nemo gaudeat super me viduā ꝛ desolatā. Et.j.d. Ambulate filij ambulate ꝛc. Filius vidue: ppls christian⁹. Hic defunct⁹ effertur: cū pctm̄ 9sensus pferf in opus. Quattuor portitores mortui: sunt q̄ttuor affectiones.s. gaudiū/tristicia/spes ꝛ timor: De q̄bus Zach.j.d. Hec sunt q̄ttuor cornua q̄ ventilauerūt iudā p singulos viros ꝛ nemo eoꝝ leuauit caput suū. Hec portant mortuū p abusū. Vn̄ btūs Bern. Amant qd nō decet: timēt qd nō oportet: dolēt vane: ꝛ gaudent vani⁹. Vel q̄ttuor portitores/sunt amor peccati: timor pgnitētie: spes emēde: psumptio de miscdia dei. De q̄bus dr Esa.v.e. Ve q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculis vanitatis: ꝛ q̄si vinculū plaustri pctm̄. Locul⁹ q̄ efferf mortu⁹/est securitas stulte 9scientie. Iuxta h psequere litterā. Dicit ergo m ¶ Et factū ē deinceps/ibat iesus in ciuitatē q̄ vocatur naim.i.p mundū pdicādo: infirmos curādo. Matth.iiij.d. Circūibat iesus totā galileā docēs in synagogis eoꝝ ꝛc. Sup q̄ verbo dicit Rab. Circūit/vt doceat doctorē esse expeditū/ꝛ nō acceptorē psonarū. Ad litterā. Naim ē ciuitas galilee: sicut dicit Beda: in secūdo miliario montis thabor iuxta endor q̄ est vicus grandis in quarto miliario eiusdē montis. n ¶ Et ibāt cū illo discipuli ei⁹. Ergo q̄ iacent ꝛ nō circūeunt parochias vel dioceses: vel 9scias subditoꝝ/nō sūt discipuli eius. Prouerb.vj.a. Fili mi si spopondisti p amico ꝛc. o ¶ Et turba copiosa. Adhuc turba copiosa iret cū iesu/si discipuli ei⁹ irēt cū illo: ꝛ n̄ dormirēt i camer' vitioꝝ. p ¶ Cū aūt appropinq̄ret porte ciuitatis/ecce defunct⁹: p 9sensum: efferebaf/i opus: fili⁹ vnic⁹ matris sue. Licet em̄ ecclesia collecta sit ex multis: tn̄ vna ē: ꝛ quēlibet peccatorem defleet q̄si vnicū filiū. Porte etiā p q̄s peccator efferf: possunt dici sensus. Hiere.ix.f. Ascēdit mors p fenestras vestras ꝛc. Ecci.xxviij.d. Sepi aures tuas spinis: et linguam nequā noli audire: ꝛ ori tuo facito ostia. q ¶ Et hec vidua erat: ꝛ turba ciuitatis multa cū illa: ibat supple ad litteram. Beda.

Moraliter

H

Ps.59.

Ps.131.

G Turba multa

A G Turba multa cum domino/multa cū vidua: vt viso miraculo multi fiant dei laudatores ꝛ testes. Allegorice. Filius vnic⁹ matris sue: est primus homo filius terre. Ipse em̄ solus plasmatus est de terra: ceteri omnes de carne parentū. Quattuor a quibus portaf/sunt quattuor elementa: ex q̄bus conditus ē homo: A q̄bus mystice portaf ꝛ sm animam et sm corpus. Scdm aiam portaf a terra: qn̄ cogitat sola terrena. Scdm corpus: qn̄ egrotat ꝛ ambulare nō potest. Ab aqua portaf: sm animā: qn̄ appetit desluere p luxuriā. Scdm corpus: cū nimio frigore vigetur: Aqua em̄ naturaliter frigida est. Ab aere sm animā: cū intuitu humani fauoris rapif: Aura nihil est nisi auriuꝫ inflatio magna. Scdm corpus: qn̄ egrotās adeo fit inualidus vt anhelare nō possit. Ab igne portaf sm aiam: cū estu cupiditatis inflāmaf. Scdm corpus: cū febricitat et calor in eo dominaf. In huiusmodi adaptatione nō queras aliquā necessitatē: Nō est em̄ nisi quedā elegās adaptatio. a ¶ Quā cū vidisset dns/misericordia mot⁹ sup eā: q: vidua: ꝛ q: filiū amiserat vnicū quē habebat. Ecci.xxxv.c. Nō despiciet pces pupilli/nec viduā si effundat loquelam gemitus. b ¶ Dixit illi: Noli flere: q: cito suscitādus est. Alioquin licet plorare. Ecci.xxxviij.b. Fili in mortuū produc lachrymas ꝛc. Ecci.xxij.b. Supra mortuū plora/ defecit em̄ lux eius. c ¶ Et accessit ꝛ tetigit loculum. Beda. Loculus est conscientia peccatoris: quam christus tāgit triplici/ter.s. flagello aduersitatis: verbo pdicationis: gratia inspirationis. De primo dicit Job.xix.c. Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei: q: ꝛc. Ad hūc tactum sepe surgit mortuus. Quod significaf.iij. Reg'.xix.a. vbi ad tactū angeli surrexit helias. Et Act'.xij.a. Erat petrus dormiēs ꝛc. Signa aūt huius suscitationis sunt tria: q̄ significanf p tria verba q̄ ponunf hic: Resedit: cepit loq: dedit illū matri sue. Per resedit notaf cōtritio/vbi nōdum est statio. Per cepit loqui confessio. Per dedit/satisfactio. Similiter mortis spiritualis sunt tria signa. Primū est carētia motus ad bene operandū. Exo.xv.b. Fiant imobiles quasi lapis. Hiere.xlviij.b. Fertilis fuit moab ab adolescentia sua ꝛ requieuit in fecibus suis. Scdm signū ē carentia sensus. Prouer.xxiij.d. Verberauerunt me ꝛ nō dolui ꝛc. Tertiū signū est rigor.iij. Reg'.xiij.b. Obriguit manus hieroboā sup altare. Motuꝫ aufert acidia: sensum luxuria: rigorem facit auaricia. d ¶ Hi aūt qui portabant steterunt. Portatores peccatoris/ sicut dicit Beda/sunt imunda desideria vel adulantiū blādimēta. Prouer.xxvij.c. Quō pbatur in cōflatorio argentum ꝛ in fornace aurū: sic pbaf homo ore laudantiū.i. si scoria est aduritur. Alij portatores pdicti sunt. e ¶ Et ait/dns/adolescēs tibi dico: imperando: surge. Quare nominauit sic dicendo adolescēs: Propter duo. Primo vt innuaf q inueterati in peccatis vix resurgūt. Prouer.xxij.a. Adolescēs iuxta viā suā ꝛc. Esa.lxv.d. Puer centū annoꝝ morief. Secūdo vt ostēdaf q peccator p gratiā fit adolescēs. Roma.xij.a. Reformamini i nouitate sensus vestri. Ps. Renouabif vt aquile iuuentus tua ꝛc. Tres mortuos suscitauit dominus. Filiā architecti: Mathei.ix.c. Filiū vidue: hic. Laçarū: Joh.xj.f. Et exprimunf hi tres in his versibus: Mens mala mors intus/ malus actus mors foris/ vsus. Tumba puella puer laçarus ista notant. f ¶ Et resedit qui erat mortuus. Nō statim surrexit: vt notef difficultas surgendi a peccatis. g ¶ Et cepit loqui. Glo. Eis q̄ p peccatū luxerāt vitā reducere indicās. Et est sensus: q p hoc q defunctus suscitat⁹ incipit loqui: mystice significaf flentibus peccata vitā spiritualem restitui. h ¶ Et dedit illū matri sue. Datio filij defuncti matri sue est recōciliatio penitentis ecclesie. i ¶ Accepit aūt ꝛc. Suscitauit dominus filiū vidue defunctū: q̄ cū multa frequentia ppli portabaf. Et q̄to de eius vita desperabāt: tanto amplius p ei⁹ suscitatione deū magnificabāt. Et q̄to miraculū famosius: tanto gloriosius. Similiter q̄to magis desperaf de conuersione peccatoris q̄ ab errore cōuertif: tāto plures eodē corrigunf ꝛ

Allegorice

De peni. dis.1.c. sicat. et dis.3.c. adhuc et.dis.6.c.1.

B

Tria signa mortis spiritualis

Ps.102.

Tres mortuos dominus suscitauit

ꝛ turba ciuitatis multa cū il
a la. Quām cum vidisset dns/
miscdia motus sup eā: dixit
b illi: Nōli flere. Et āccessit et
c tetigit loculū. Hi āutē q̄ por
d tabāt steterūt: ꝛ āit: Adole-
e scēs/tibi dico surge. Et rēse
f dit q̄ erat mortu⁹: ꝛ cepit lō-
g qui: ꝛ dēdit illum matri sue.
h Accēpit āutē oēs timor/ et

k magnificabāt dēū dicētes:
l Quia ppha magn⁹ surrexit
m in nob: ēt q: de⁹ visitauit ple
n bē suā. Et ēxijt hic sermo in
o vniūersā iudēā de eo/ꝛ oēm
p circa regionē. Et nūciāue-
q rūt iohāni discipli ei⁹ d oib⁹
r his: ꝛ 9uocauit duos d disci
pulis suis iohēs: et misit ad
s iesum/dicēns: Tū es q̄ ven-

pietas dñi maior intelligif. Dicit ergo: Accepit aūt oēs timor/admirationis. k ¶ Et magnificabāt.i. magnū pdicabāt: l ¶ Deū dicētes: q: ppheta magnus surrexit in nobis. Magnus sapientia potētia: clementia. De primo ꝛ secūdo. Job.ix.a. Sapiēs corde est ꝛ fortis robore. De tertio. Ps. Patiens ꝛ multum misericors. Itē de paruo factus est magnus. Dañ.ij.e. Lapis q̄ pcussit statuā factus est mons magnus. m ¶ Et q: deus visitauit plebem suā: vt pastor gregē: vt medicus infirmū. Scdm Bedā/ē visitatio duplex.s. visitatio incarnationis/qua semel visitauit: ꝛ visitatio quotidiana/q̄ p inspirationē spūsancti visitauit corda fideliū. Sequif: n ¶ Et exijt hic sermo.i. de hac re: o ¶ In vniuersam iudeā de eo ꝛ oēm circa regionē. Moraliter: Sermo pdicatoris deberet exire d ope.i. de doctrina ꝛ d vita: alioqn iefficax erit. Greg⁹. sup Ezech. Sermo dulcedinē nō habet: quē vita reproba intra cōsciētiā remordet. Prouer.xxv.a. Aufer rubiginē de argēto ꝛc. Osee x.a. Vitis frōdosa isrl fructus adequat⁹ est ei. Act'.j.a. Cepit iesus facere ꝛc. p ¶ Et nunciauerūt ꝛc. De h loco aliter sentiūt Amb. ꝛ Aug⁹: aliter Grego⁹ sup Ezech. ꝛ Bed. Volūt em̄ Amb. et Aug⁹/iohānē nō dubitasse nec misisse discipulos p sua hesitatione: sꝫ p certificatione ipoꝝ discipuloꝝ: qui quasi çelantes p magistro suo: christo iuidētes detrahebant. Unde ex inuidia iohanni dixisse legunf: Joh.iij.c. Rabbi qui erat tecum trans iordanē ꝛc. Nō tamē ex malicia inuidebant domino: sed ex nimio amore magistri. Sic iosue p moyse çelauit: Numeri.xi.f. Heldad et medad cū pphetarēt in castris ꝛc. Vidēs ergo iohānes eos de christo hesitātes: nec credere ipm esse quē pdixerūt pphete: misit eos ad ipm vt viderēt miracula facientē: vt visa attestatione miraculoꝝ: recurrerēt ad testimonia pphetarū: ꝛ ita crederēt ipm esse messiā in lege pmissum. Grego⁹ sup Ezech. dicit iohannē nō dubitasse de christi aduentu: sed de descensu ad inferos: Ideo querit p discipulos dicens/ t ¶ Tu es qui venturus es ꝛc. q.d. es tu in ppria psona ad inferos descensurus/an aliū ad hec sacramenta missurus es: Et q: incōueniens est q iohānes in aliquo articuloꝝ fidei hesitauerit: Est em̄ articulus fidei descēsus ad inferos: potest dubitatio intelligi quidā horror de pietate pueniēs: ꝛ forte fuit pctm̄ sed veniale: abhorrebat em̄ ex pietate q dei filius ad infernū descēderet. Qd ergo an descēderet dubitauit/intellige.i. ex pietate dubitare se ostendit. Et nota q pcedens pars in Glo. 9tinet sentētiā Amb. ꝛ Aug'. sequēs cōtinet sentētiā Bede ꝛ Greg'. Modo psequere lrām. p ¶ Et nūciauerūt iohāni/iā incarcerato: Matth.xj.a. q ¶ Discipuli eius/inuidentes seu dolentes: q iesus plura faceret q̄ magister eoꝝ. Nunciauerūt inquā: r ¶ De oibus his: ꝛ cōuocauit duos de discipulis suis iohānes ꝛ misit ad iesum: vt cognita veritate de iesu: nō amplius dubitarēt/ ꝛ ne alium a se pdicatum putarent. Chrys. Johannes fuit puidus pater moriens: discipulos vt filios assignat fideli tutori: ꝛ ita spiritualem hominē spūalis facile intelligit: carnalis aūt non intelligit spiritualē/sed intelligif ab eo: q: spūalis oīa dijudicat. s ¶ Dicens/supple dicite hoc. t ¶ Tu es qui vēturus es.i. q̄ pdict⁹ es vētur⁹.i. quē pphete pdixerūt vēturū: siue messias i lege pmissus. Simile Joh.j.d. Ipse ē qui post me vētur⁹ est.i. pdict⁹ venire post me. Itē alibi. Adā est forma futuri. Vel/Vēturus.i. ad inferos descēsurus. Nec G dubitauit hoc

C

Ps.144.

Mat.11.b

Visitatio duplex

Moraliter

D

1.Cor'.2.d

Ro.5.c

Moraliter. Johānes in vinculis herodis: Matth.xj.a. Petrus in carcere ligatus catenis: Act'.xij.a. est gratia vel sciētia in vinculis carnis aut mundi ligata/ne pficiat aliis. Roma.j.b. Qui veritatē dei detinēt in iniusticia. Vel iohānes in vinculis est ipe homo habēs gratiā aliquā vel sciētiā in pctis vel mūdi curis: qb⁹ ligat⁹ nō pōt ire ad iesum: sed mittit duos discipulos suos.i. intellectū ꝛ affectū: q: aliqn̄ cogitat de christo ꝛ aliqn̄ desiderat esse cum christo/ nisi oino sit subuersus. Sed quid dicit iohannes incarceratus: t ¶ Tu es qui ꝛc.

Moraliter

 * dubitare videf

Universidad de Deusto
Biblioteca

dubitault hoc sibi: sed discipulis/vt dicit Hilar⁹ t alij sancti. Dñs fuit dubitatio pietatis. Et est sile. iiij. Reg'. ü. c. Licet eñ helisę nō dubitauerit heliā raptū: tñ ad tollendā dubitationē filioz ꝓphetarū: t ad instātiā coz misit viros q̄ quererēt eū in montib⁹. Qz aūt nō dubitauerit helisęus: satis patet ibi i lra.

Dñs btūs Gregorius videtur velle q̄ iohānes dubitauit vtrum christ⁹ in ꝓpria persona descēderet ad inferos/sicut ꝑdictus est. Forte dubitauit an i corpore t in aſa vl' in alia tñi descēsur⁹ esset. Hoc enim pie potuit dubitare. a ¶ An aliū expectamus? Hoc patet ex ꝑdictis. Chrysꝰ. Ostendit q̄ duo venturi erāt: ꝯs et antichristus. Joh. v. g. Ego veni i nōie ꝑris mei t ñ recepistī me: si alius &c.

Moraliter ✳ dubitare videtur. In deserto plene ꝓfessus fuerat veritatē: Joh. j. d. Ecce agn⁹ dei &c. In carcere herodis ꝯsi dubitās dicit: Tu es &c. Sic petrus adhuc cum discipulis iesu cōfessus est veritatē: Tu es christ⁹ filius dei viui: Matth. xvj. c. sed intro ductus a iohāne in domū pontificis totam veritatē negauit: Matth. xxvj. g. Et tu cū iesu galileo eras? At ille negauit coram oībus dicēs: Nescio q̄d dicis. Nunc multi scholares dū sunt in deserto pauptatis t in scholis cū socijs suis/agte confitenē veritatē t vbo t exēplo: sz ditati vel in dignitatib⁹ ꝓmoti mutant opinionē: t q̄s ꝓius sciebāt t asserebāt incipiūt dubitare vel oīno negare. De q̄bus dr Roma. j. c. Qui cōmutauerūt veritatē dei in mēdaciū: t coluerūt &c. Sic ligatū ē in eis t cū eis verbū dei. Contra q̄s dicit paulus. ij. Timoth. ij. b. Laboro vsq; ad vincula ꝯsi male operans: sed tñ verbū dei nō est alligatū. Eph. vj. d. Pro christo legatione fungor in catena &c. Baruch. ü. d. Vide quia non mortui q̄ sunt in inferno

Si noluerūt credere mgro quoꝝ ꝑ suo poterant audire etiam demones cōfitentes &c.

quoꝝ ipsū &c. Sequit: b ¶ Cū autē venissent ad eum viri dixerūt: iohānes baptista misit nos ad te/dicēs: tu es qui venturus es/an alium expectamus? Chrysꝰ. Qualiter ꝓpheta magnus erat ſi hoc ignorabat q̄s etiā minores sciebant t ꝑdixerāt: Esa. xlij. c. Sicut ouis ad occisionē ducet &c. Zach. ix. c. Tu q̄z in sanguine testamēti. Pſ. 2. Quare fremuerūt gētes. Thren. iij. f. Lapsa ē in lacū vita mea.

Mystice Videt q̄ Chrysꝰ. velle q̄ iohannes nō dubitauerit. Mystice. Johānes baptista est gra baptismalis: q̄ mittit ad iesum: id est ad salutē. Joh. iij. a. Nisi quis renatus fuerit &c. Marc'. vlt'. d. Qui crediderit t baptizatus fuerit salu⁹ erit. Sequit:

c ¶ In ipsa aūt hora curauit multos. Hiero⁹. Cessent ꝑba/loquant opa. Nota q̄ quia ad verba coꝝ nō rndēs dñs verbis sed factis/rndet ad cogitata. Ipsi enim quęsierūt: Tu es qui venturus es &c. Ipse ad hoc non rndet eis verbo: sed statim videntibus illis illuminat cęcos: erigit claudos: ac si dicat: operibus credite. Ad cogitationē vero coꝝ respōdet verbo/dicēs: Beatus qui non fuerit scandalizatus in me: in quo tangit eos. q. d. vos inuidetis mihi t detrahitis et ita scandalū sustinetis in me: sed beatus qui hoc nō facit. Ita

Moraliter plana est. c ¶ In ipsa aūt hora curauit multos a languoribus t plagis t spiritibus malis. Languoꝝ dicitur quasi longus angor. Hoc est ꝓpie peccatū acidię vel auaricię: quia vtrūq; facit languere: t nō defacili sanatur. Eccl'. x. b. Languor ꝓlixior grauat medicū: breuē &c. Plaga est peccatum ire vel inuidię: q̄ ꝓmo plagat t occidit ſiliectū ꝓximum. Prosper. Impossibile est vt iniquitas prius lędat hominē iustū in quē tendit: q̄ coz iniustū vnde ꝓcedit. j. Joh. iij. c. Omnis qui odit fratrē suum homicida est &c. Spūs mali sunt male cogitationes t mala desideria q̄ suggerūt demones. Sed ab his omnib⁹ curat iesus. d ¶ Et cęcis multis donauit visum: vt se videant. Hoc est ꝓmo in cōuersione vt peccatoꝝ se videat. Hiere. v. a. Vide vbi nūc prostrata sis. Unde Marc'. x. g. Quid vis vt faciam tibi? Rabboni vt videam. Esa. xxxv. a. Non caligabūt oculi videntiū. e ¶ Et respondēs dixit illis: euntes renūciate iohānī q̄ audistis t audistis. q. d. si essetis m ꝓphetis periti/scīretis me esse messiā in lege ꝓmissum q hęc signa: Hęc cū ꝓphetauerat Esa. xxxv. b. Deus ipse veniet t saluabit nos: tunc aperientur oculi cęcoꝝ t aures surdoꝝ patebunt: tūc saliet sicut cervus claudus t aperta erit lingua mutoꝝ. Dñs sequit: f ¶ Quia cęci vident/claudi ambulant/leprosi mundant/surdi audiūt/mortui resurgūt: ad litterā. g ¶ Pauperes euangelizant. Beda. i. intus illuminant. Hiero⁹. i. euangelio ad fidē attrahunt vel euangelio instruunt. Vel actiue: id ē

6

euangelicant. Unde Hiero⁹. Et quod his nō minus est/pauperes euangelizantes cōme morat. Dñs Matth. v. a. Beati pauperes spiritu: q̄m ipsoꝝ est regnuz cęlorū. i. sacra scriptura: q̄ ꝺr regnū cęlorū quia docet ire ad regnum cęlorum. Matth. xxj. d. Auferetur a vobis regnū dei &c. Horaliter: f ¶ Quę vidistis et audistis. Prędicatio christi videbat t audiebat: quia faciebat t dicebat: t ita facit/t verbo ꝑdicat. Et nota ordinē. Primo dixit: nunciate q̄ vidistis: postea quę audistis: quia cępit iesus facere t docere. Facere primo/t postea docere: Act'. j. a. Sic omnis prędicator prius debet facere/postea docere. Job. xxxix. c. Numquid ꝑbebis equo fortitudinē operandi. s. et circūdabis collo eius hinnitū. s. ꝑdicationis. j. Machab. viij. c. Elegit iudas eupolemum. Ibi Glo. Qui nō habet charitatē non debet suscipere legationē ꝑdicationis. Item nota q̄d dicit: Renunciate iohanni. i. gratię dei: cui attribuere debet ꝑdicator quicq̄d boni facit aut dicit. j. Corinth. xv. b. Gratia dei sum id q̄d sum. Nota per sequentia quid facit ꝑdicatio christi. h ¶ Cęci/in tęporalibus. i ¶ Vident/in spiritualibus. Cant'. v. a. Ego dormio t coz meū vigilat. Esa. xxxij. a. Non caligabunt oculi videntiū: t aures audientiū diligenter auscultabūt: t coz stultoꝝ intelliget. k ¶ Claudi/ad malū: l ¶ Ambulant/ad bonū. Claudus est qui tñi vno pede innititur terrę: alterū suspendit a terra. Duo pedes sunt necessitas t voluptas. Ille bonus claudus est t bene ambulat: qui pede necessitatis tñi terrę innititur: t pedem voluptatis suspensum tenet. Dñs Pſ. 17. In fluminē pertransibimus pede: ibi lętabimur in ipso. Hoc modo claudus effectus ē iacob ꝑcussus ab angelo. Genē. xxxij. g. Sed multi sunt qui econtrario faciūt: pedē voluptatis terrę infigunt/t pedem necessitatis omnino suspendūt: quia terrenis vtuntur ad voluptatē nō ad necessitatem. Hi sunt mali claudi: hi nō ambulant nisi forte in infernū. De his dicit Leuit'. xxj. d. Qui habuerit maculā nō offeret panes deo suo: nec accedet ad ministerium eius. s. si cęcus fuerit: si claudus. Prouerb. xxvj. a. Quomodo fruſtra pulchras tibias habet claud⁹: sic indecens est in ore stultoꝝ parabola. Aliqui sunt qui claudicant vtroꝝ: quia pedē voluptatis omnino suspendūt: pedē necessitatis modicū terrę inclinant. Et hi sunt boni claudi. Hi nō solum ambulant in via mandatoꝝ/sed currūt per viā consiliorum. Esa. xxxv. b. Tūc saliet sicut cervus claudus &c. Esa. xxxiij. d. Claudi diripiēt rapinā. Vel sic: b ¶ Cęci. i. qui reputant se cęcos/vident. k ¶ Claudi. i. qui se reputāt claudos: illi/ambulant. m ¶ Leprosi/sua opinione seu reputatione: mundant: vel potius mundi sunt: eo ipso cūm q̄ immūdos se reputāt mūdi fiunt. Basilius. Tanto eris apud deū ꝑciosior: quāto iueris ante oculos tuos despectior. Sic publicanus mūdatus est: quia leprosum se esse cōfessus est. Pharisęus autez qui se mundum dicebat/recessit leprosus. j. xviij. c. n ¶ Surdi/ad detractiones t mundi vanitates: o ¶ Audiunt/legē dei: vel pauperes clamātes. Ecēs vlt'. b. Cōsurgent ad vocem volucris &c. p ¶ Horaliter: mundo vel peccatoꝝ q ¶ Resurgūt/de bono in melius ꝑficiēdo. Esa. xxvj. d. Viuent mortui tui/interfecti mei resurgent. j. Corinth. xv. c. Oīa seminas nō viuificat nisi prius moriatur: Joh. xij. d. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit &c. r ¶ Pauperes euangelizant. Esa. lxj. a. Ad euangeliçādū pauperib⁹ misit me. Sequit: s ¶ Et btūs ē qui nō fuerit scandalzatus in me. Beda. Hic pcurit nūcios. Sensus patet ex prędictis. Vel/In me/moriente in cruce. Crux eñ fuit scandalū nō credentib⁹: ac si latenter dicat: Ego quidē patiar in cruce/t multi scandaliçabunt in passione mea. Sed beat⁹ qui nō patietur scandalum in cruce vel passione mea. Vel/In me. i. in meis patientibus. Econtrario ipſgliz est qui fuerit scandaliçatus in

7 Ꝺ eo vel in suis

A Ꝺ eo vel in suis. ſ. ipſ. c. Qui erubuerit me &c. Seqtur: a ¶ Et cū discessissent nūcij &c. Audierāt turbę iohannē dicentē: Ecce agnus dei: modo audierāt eū quęrentē ꝑ discipulos/Tu es qui venturus es: Quia ergo ex hoc possent moueri t putare iohannē sibi cōtrariū/loquitur ad turbas de iohāne. Hiero⁹. Quia turba circumstans mysteriū interrogationis nesciebat t putabat iohannem dubitare de christo: vt intelligerēt iohannem nō sibi sed discipulis dubitasse/inꝺt illud ad laudē iohannis. Et certe sicut iohānes voluit discipulos certificari de magistro: ita magister voluit certificare turbam de suo discipulo. i. iohāne. Chrysꝰ. Jam certificati sunt discipuli iohannis: nūc oportet saluari turbā. Discipuli enim nil mali suspicati sunt de magistro sed turba. Sed quare non arguit dominꝰ turbam t discipulos iohānis qui iudęos arguit: Matth. ix. a. Quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quia non ex malicia sed ignorantia errabant. Dicit ergo: Et cum discessissent nuncij iohānis/cępit dicere de iohāne. Chrysꝰ. Blanditoꝝ in facie laudant vel coꝝ domesticis: vir autē sapiens q̄s laudatur in facie/flagellat in corde. b ¶ Ad turbas. Chrysꝰ. Sanauit turbas quarū occulta cordis videbat: q̄ ꝓbat deus.

a me. Et cūm discessissent nūcij iohannis/cępit dicere de b iohāne ad turbas: Quid existis in desertū videre: arundinem vēto agitatam? Sed quid existis videre: hominē mollibus vestimētis indutū? Ecce qui in vēste ꝑciosa sūt

c ¶ Quid existis in desertū videre: arundinem vento agitatam? Arundo exterius niter/intus vacua est: sic hypocrita: sed nō sic claustralis. Pſ. Omnis gloria filię regis abintus. Cant'. iij. a. Genę tuę sicut fragmē malipunici: absq; eo quod intrinsecus latet. Item arundo omni vento cedit: non sic claustralis. Hiere. j. d. Dedi te in columnam ferreaz. Item arundo fragilis est: claustralis fortis. Esa. xl. g. Qui sperāt in dominō mutabūt fortitudinē. Nota ꝓprietates arūdinis. Longa/lutosa/leuis/fragilis/caua/plana/sonora: Gentis cedit/alit vermes/gracilis/ꝑpe cęlum. Lect⁹ diaboli de calamo. Job. xl. c. Pin aliam litteram: Secus calamum in papyrum requiescit. Sequitur: c ¶ Sed quid existis videre hominē mollibus vestimentis indutū: id est adulatorem? f ¶ Ecce qui in veste ꝑciosa sunt

b ꝯ in delitijs/in dōmibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetaz? Etiā dico vobis: ꝯ plꝰ q̄ ꝓphetā. i Hic est de q̄ scriptū ē: Ecce mitto ángelū meum ante faciem tuā: qui ꝑparabit viam tuā ante te. Dico enī vobis:

d ¶ Arundinem: id est hominē leuem/fragilem/hypocritam? q. d. nō. Quia talis nō debet habitare in claustro: licet multi suspicent tales esse claustrales. Contra quos dicit Eccl⁹. xxxvj. b. Qui pessimant plebem tuam/inuenient perditionē. Dominus etiā talibus indignādo dicit: c ¶ Quid existis in desertū videre: arundinem vento agitatam? Arundo exterius niter/intus vacua est: sic hypocrita: sed nō sic claustralis. Pſ. Omnis gloria filię regis abintus. Cant'. iij. a. Genę tuę sicut fragmē malipunici: absq; eo quod intrinsecus latet. Item arundo omni vento cedit: non sic claustralis. Hiere. j. d. Dedi te in columnam ferreaz. Item arundo fragilis est: claustralis fortis. Esa. xl. g. Qui sperāt in dominō mutabūt fortitudinē. Nota ꝓprietates arūdinis. Longa/lutosa/leuis/fragilis/caua/plana/sonora: Gentis cedit/alit vermes/gracilis/ꝑpe cęlum. Lect⁹ diaboli de calamo. Job. xl. c. Pin aliam litteram: Secus calamum in papyrum requiescit. Sequitur: c ¶ Sed quid existis videre hominē mollibus vestimentis indutū: id est adulatorem? f ¶ Ecce qui in veste ꝑciosa sunt

Desertū claustrū significat

Pſ. 135.

Pſ. 77.

Pſ. 44.

et in delitijs/in domibus regum sunt. Gregorius. Nota: rigida vita t ꝑdicatio debet declinare molliū palacia: quę frequentant mollibus induti adulantes. Nota ergo quia adulatores semper solent esse in domibus regum siue diuitum/vt eis adulando aliquid venentur. Hi sunt de quibus dicit Ezechielis. xiij. c. Vę qui cōsuunt pulvillos sb omni cubito manus: et faciunt cervicalia sub capite vniuersę ętatis ad capiendas animas: id ē vę eis q̄ adulatoribus fauotib⁹ demulcent homines. Solent eñ ad litterā hoc facere adulatores. s. ponere pulvinaria sub capite diuituz dormientiū/vt placeant eis. Beda. Johannes non fuit mollibus indutus: qui vitā peccātiū nō blandimētis fouit sed aspere increpauit. Matth. iij. b. Progenies viperarū ꝙs demōstrabit vobis. Eccl'. xij. d. Verba sapientū quasi stimuli. Johannes non fuit adulator pro dapibus: quia comedebat locustas: id est destruebat adulatores. g ¶ In veste ꝑciosa. Hieronym⁹. Nemo putet in fluxu &c. Gregoriꝰ. Nemo existimet in studio ꝑciosarū vestium deesse peccatū. Unde. j. Pet. iij. a. Non in veste ꝑclara. Soph. j. b. Ultabo super omnes qui induti sunt veste peregrina. b ¶ In domibus regum. Petrus in atrio ꝑsidis mollis effectus flevit se ad vocē ancillę. Exo. x. d. Auster: id est ꝓsperitas adducit locustas quę omnem virorem coꝝ deuorauit. Osee. xij. a. Oleum in egyptum ferebat. Beatus Bernardus ad eugeniū papam. Apostoli fortes fuerunt in bello nō molles in serico: Si filius es ꝓphetarū: t tu fac militer. Sequitur: i ¶ Sed quid existis videre: ꝓphetam: vtiq; dico vobis et plus ꝙ ꝓpheta. Beda. Ostium ꝓphetę ventura prędicere nō etiam demōstrare: Maior ꝓphęta in quo finis ꝓphetarum. Matth. xj. b. Lex t ꝓphetę vsq; ad iohannē. Chrysostomꝰ. Johannes ceteris ꝓphetis sicut ꝓmior christo tempore: ita iustitia. Nam multę ſtelię precedunt ortum solis: sed nulla earum luciferi nomen accepit: quę cum ipsa luce procedit/supple nisi iohannes. Job xxxviij. d. Numquid ꝓducis luciferum in tempore suo? Sic etiam religiosus debet esse ꝓpheta t plus q̄ ꝓpheta/bona et vera dicendo: sed plus ꝙ ꝓphęta/meliora faciendo: Ille qui minus facit ꝙ dicit est minus ꝙ ꝓpheta: qui autē plus facit ꝙ dicit est plus ꝙ ꝓpheta. Talis fuit iohannes: et talis debet esse omnis claustralis. Thren. iij. d. Sedebit solitarius t tacebit &c. k ¶ Hic est &c. Recedentibus discipulis iohannis/conuertit dominus sermonē ad turbas/commendans iohannem: t commendando ipsum appellauit eum ꝓpheram t plus ꝙ ꝓphetam: quia quem ꝓphetę prędixerunt venturum/ipse ꝓsentem digito demōstrauit. Ad commendationem eiusdem aliud subdit: scilicet q̄ dictus est angelus a ꝓpheta. Malach. iij. a. Et est commendabilis multū in hoc persona iohannis/quia dicitur angelus: non tamē ꝓprietate nature/sed officij dignitate: Sicut sacerdotes dicuntur angeli. j. Corinth. xj. b. Et ꝓpter angelos: id est sacerdotes. Item Malach. ij. b. Labia sacerdotis custodiūt sciētiā &c. Continuatio. Vere iohannes plus ꝙ ꝓpheta est: quia/Hic est de quo scptū ē: Malach. iij. a. l ¶ Ecce mitto: Verba sunt patris ad filiū. m ¶ Angelū/nuncium/ n ¶ Faciē tuam. i. manifestationē. Chrysꝰ. Prophetę est vt de deo ꝓpheret. Nunquid ꝓphetę est vt de illo ꝓpheter deus? Johannes christū dicit agnum: christus iohannez dicit angelum. Item Chrysꝰ. Puto sed non audeo dicere q̄ gloriosior est iohannes/quia homo fuit et ꝓpter meritū virtutis angelus est vocatus: q̄s si nomine angelus t natura fuisset. Angelus eñ hocipso q̄ angelus est: non tam est virtutis ꝙmiū ꝙ nature ꝓprietas. Gregorius. Omnis etiā sacerdos angeli nomine censetur. Malach. ij. b. Labia sacerdotis custodiunt scientiam &c. Necnō vnusquisq; fidelis si a prauitate ꝓmiū reuocat t ad bonum exhortatur. s. eternū regnū: vel suppliciū errantri denūciat: profecto angelus domini existit cū hęc facit. Esto ergo angelus dei vt videas faciem patris qui est in cęlis Matth. xviij. b. o ¶ Qui ꝑparabit viam tuam ante te: ꝓpenitentiam prędicando/ad baptismum assuefaciendo. p ¶ Dico eū vobis: vt summā virtutū eius cōprehēdam.

Be. Qui me venturū non tñ ꝑdixit: sed etiā digito demōstrauit

D

3 5 Ꝺ Maior inē natos

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶ Maior inter natos mulierū ꝓpheta iohāne baptista nemo est. Nō ꝑfert pharchis ⁊ ꝓpheꝭ/ꝗ sanctificat: sicut dicit Beda. Itē nota: q nō dr maior simpliciter/sz addit ꝓpheta: In euāgelio matthei simplicie dr: Itē q nemo sanctorū illi⁹ tpis vel ꝓcedē tiū fuerit maior iohā ne/exprimit habem⁹: Sed an aliqs de posteris qui secuti sunt post eū fuerit maior eo nō habem⁹ discussum vel ab euangelista vel ab aliquo euāgelistarū. Et nota q mulier ꝑ accipit ꝑ mi idioma latinū/a fractione quasi a mollicie: vt nulla sit obiectio de filio virginis.

Mat.11.b

a māior inter natos mulierꝫ ꝓpheta iohāne baptista nemo
b est. Q̄ui aūt minor ē i regno
c dei/maior ē illo. Et ois pp̄l⁹
b audiēs/⁊ pūblicani iustifica
c uerūt deū/bāptiçati baptis
f mo iohānis. Pharisei aūt ⁊

Cōstātia: qr nō est arūdo: vt hic. Et qr repḡdit herodē: Marc.vj.c. (thes.iij.a.
Acta austera: quia comedebat locustas. Mat/Veste aspera: quia pilis camelorum vestiebatur: Matth.iij.c.
Cōmendat iohannes
Deserto: qr posset esse filius sūmi sacerdotis in domo herodis vel pilati: Marc.j.a.
Prophetię dono: vt hic.
Propinquitate regis christi: nobiliores esse solēt esse ꝓpinquiores.ē.j.
Sua auctoritate ⁊ gr̄a.ō.j.

b ¶ Qui aūt minor est in regno dei/maior est illo. Hoc exponit tribus modis in Glo. Amb. primo sic: Qui autē minor ꝛc.i.ois sanct⁹ q iā ē cū deo maior est illo q adhuc in mūdo ē. Sz quō dicit ꝑ cū adhuc nullus esset cū deo: nemo enī ante christū in cēlū ascendit: Sol. Pōt ita determinari: Ois q iā cū deo est spe. Sz nūq̄d et iohānes erat cū deo spe? Erat vtiq̄: sed tñ nō ita certa sicut illi q iam decesserāt ⁊ in sinu abrae erāt: de q̄bus ꝑ melꝰ intelligit: q ꝓter certitudinē ⁊ pḡne carentiā dicunt esse i regno cęlor. Vel loquit respectu sui tpis. Amb. Secunda expositio in Glo. Vel ego quē minorē facit multor opinio i ecclia sctor illi ꝓlatus fū. i. ego q minor sum hoīm reputatione ꝛc. Tertia expositio. Vel nouissim⁹ angel⁹ cęli melior est q̄uis hoīe. Et cū sensus est: q minim⁹ angelorū maior erat iohāne. Sequit: c ¶ Et ois pplus ꝛc. Laudato iohāne trāsit ad increpādū scribas ⁊ phariseos: q etiā publicanis credētib⁹ nec iohānis nec christi ꝓdicationē susceperunt. Dicit g̃:

Et ois pplus audiēs/⁊ publicani iustificauerūt ꝛc.

Istud pōt legi tāq̄ a dño cōtinue ꝓlatū/vel tanq̄ ab euāgelista intersertū. Si legaē quasi a dño dictū/vt adhuc dñs ꝏmoret in cōmēdatiōe iohannis/dicet ita: Ois pplus: suppleio iohannē, i. ei⁹ ꝓdicationē olim antеq̄ incarceraret/

iustificauerūt ꝛc. Si legaē quasi ab euāgelista insertū/supplebit/ dñm. q. d. euāgelista: Ois ppls audiēs/dñm ita cōmendantē iohannē: d ¶ Et publicani iustificauerūt deū. i. iustū esse dixerūt: vel pot⁹ facto ostenderūt petā cōfitendo ⁊ baptismū susciptēdo. Nō enī de⁹ in se pōt iustificari/sz in pctōre cū pḡnitet/iustificat. Vñ Beda. Qui cōfitet deo pctā/iustificat deū sperās ab eo veniā pctōrū. Vñ Josue. vij.c. Fili cōfitere peccata tua ⁊ da glām deo. c ¶ Baptizati baptismo iohannis: i q̄ nulla gr̄a interi⁹ ꝓstabat: sz tñ corpus exteri⁹ tingebaē aq̄. Vñ Matth. iij.c. Ego q̄dē baptizo vos aq̄ in pḡnitētiā. Quare g vel ad q̄d baptizabant? Rūdeo, ꝓter deuotionē suscipiētiū ⁊ ꝓter affectionē ad baptismū christi. Sicut enī ꝓdicatio iohānis fuit via ad christi ꝓdicationē: sic baptisma iohānis fuit via ad baptismū christi. Dicit aūt baptisma iohānis: q̄ q̄d ibi fiebat ipse faciebat: nō sic i baptismo apostolor. f ¶ Pharisei aūt ⁊ legisperiti cōsiliū dei spreuerūt in semetipos. i. ad seipsos missum vel ꝛtra seipsos: qr in ꝑ ꝛ se fecerūt q dei ꝛsiliū q̄d ꝑ ꝓphetas primo: postea ꝑ christū: deinde ꝑ apl̄os misit nō suscꝑerūt: q ꝑ morte filii mūdū saluare decreuit. De q Roma. xj.d. O altitudo ꝛc. Et Augustin⁹ i lib. ꝑsel. Nec satiabit illis. d. dulcedine mirabili: considerare altitudinē ꝛsilii diuini sup salutē generis hūani. Sed pharisei ingrati istud ꝛsilium repulerūt: Vñ ꝑ Pś. dicit dñs.

Pś.61. Cogitauerūt ꝛsilia mea repellere. Prouerb. j.c. Vocaui ⁊ renuistis ꝛc. Nō baptizati ab eo. Sequit: g ¶ Cui g̃ ꝛc. q. d. publicani ⁊ peccatores iohānis monita recꝑerūt: pharisei ⁊ scribe cōtēpserunt: Cui g̃ siles sunt? Et nota q nō pueris cōparant hic pharisei: q̄ pueri hic sumunt i bono. Intelligūtur essi hic ꝑ pueros ꝓphetę vel quilibet boni doctores.

b

Hoīes g̃ puerile generatiōis nō cōparat sanctis virt: q̄ sic non argueret vel vituparet eos. Nō ē g̃ cōparatio iter psonā ⁊ psonā: sz totū negociū toti negocio cōparat: sic dicit q̄dā Glo. sup Matthęum. xj. Quia sicut in illo cōtinent arguētes ⁊ arguti: ita in ꝟ. Pharisei g̃ arguēdi sūt qui tot monita audierūt ⁊ nihil fecerūt. Johānes ꝓdicauit eis austerā vitā ⁊ verbo et exemplo/nec credide runt ⁊ nihil fecerunt: Christ⁹ ꝓdicauit eis vitā molliorē ⁊ ꝟbo ⁊ exēplo ⁊ cōtēpserūt. Ideo infert dñs:

Cui g̃ siles dicam hoīes generatiōis huiꝰ/iudaice: tot monita salutē audientes ⁊ nō obedictes? b ¶ Et cui siles sunt? Replicatio interrogationis innuit ipsos valde fuisse puerilos. i ¶ Siles sunt pueris ꝛc. q. d. dñs: facꝫ horū puerilor hoīm simile ē hmōi facto pueror ludētiū ⁊ inuitantiū ad ludū alios nolentes ludere: ⁊ lamentantiū ⁊ inuitātiū alios ad lamēta ⁊ nolentes flere. Ad l̄ram enī sepe ludūt pueri in foro vel in platea: ⁊ inuitāt cōpares suos ad ludū quos videt circūstare q̄ nolunt eis colludere: sepe etiā pueri flentes inuitant cōpares suos ad lamēta: q̄ tñ ꝑ eis nolūt flere: ⁊ postea obiciūt ꝑ eis. Vel potuit esse q pueri haberēt quędā cātica lętię ⁊ quasdā lamēta tiones q̄s cantādo ꝑm modū cātandi tripudiabāt: ⁊ q̄si aliquā nō faciebāt sic/dicebāt alij pueri: nos cātauim⁹ in hūc modū ⁊ vos nō tripudiastis illo modo. Per pueros significat hic hominus ꝓphetas ⁊ apl̄os/iohannē ⁊ seipm ꝓpter puritatē ⁊ hūilitatē. Esa. vlij. d. Ecce ego ⁊ pueri mei q̄s dedit mihi dñs in signū ⁊ in portētū in isr̄l. Quidā istoꝝ puerorū cecinerunt cātica lętię/bona ꝓmittēdo/ad gaudia inuitādo: vt dauid. Exultate deo adiutori nr̄o ꝛc. Et Esa. lxij. a. Eris corona glorię i manu dñi ⁊ diadema regni i manu dei tui. Alij lamētauerūt/ad lucrū ⁊ pnīam ꝓuocando/trīstia vel supplicia cōminando: vt iohes: Matth. iij. b. Genimina viperar̄ q̄s demōstrauit vobis ꝛc. Hiere. xj. a. Sup ꝛtritione filię ꝓpli mei ꝛc. Et Thren. ꝓ totū. Moyses cecinit bñdictiōes adimplētib⁹ legē: ⁊ lamētauit maledictiōes trāsgredictib⁹: Deut. xxviij. Ecclē. ij. d. Vidi librū scriptū int⁹ ⁊ foris: in q̄ erāt scripte lamētationes/carmē ⁊ vę. Isti etiā sūt q̄si pueri imꝓperātes cōtribulib⁹ suis. i. iudęis/ꝙ ad eor exhortationes nolūt gaudere vel lamentari. Et nota q est duplex via salutis. s. via gaudij ⁊ męroris. Gaudēdū est ꝑ duob⁹. s. ꝑ liberatiōe aię in ꝑsenti: ⁊ ꝑ spe futurę liberationis. Dolēdū est etiā ꝑ duob⁹. s. ꝑ pęna et ꝑ culpa. Ideo essi ꝓpue debet dolere hō quia nō pōt vitare culpā: saltē venialē i vita ꝑsenti. Ad vtrāq̄ viā spe inuitauit ꝓphetę iudęos: sicut ꝓdictū ē: nec eis acquieuerūt. Chryś. Cū ꝓdicat iohānes ⁊ nō audis: quō suscipies inopē q̄ nō suscipis aplm? Dicit g̃:

Siles sūt pueris. j. Corinth. xiij. d. Mole pueri effici sensib⁹ ꝛc. k ¶ Sedentib⁹ in foro. Forū ꝓpie dicit locus i quo iura dicunt: sic dictū a phoroneo q̄ primus instituit hmōi locū. Sedentib⁹/ad docēdū inscios/ad puniendū reos/ad defendēdū innocios. Matth. xxiij. a. Sup cathedrā moysi ꝛc. Mystice. l ¶ In foro. i. in ecclesia vbi causę animarū discernūt a iudicib⁹. l. a ꝓlatis. Deut. xvij. b. Si difficile ⁊ ambiguū apud te iudiciū esse, ꝑspexeris iter sanguinē ⁊ sanguinē ⁊ causam ⁊ causam ⁊ lepra ⁊ nō lepra: surge ⁊ ascēde ad locū quē elegerit dñs de⁹ tuus: veniesq̄ ad sacerdotes leuitici generis ⁊ ad iudicē q̄ fuerit illo tpe/quęresq̄ ab eis: q̄ indicabūt tibi iudicii veritatē. Forū etiā locus est rerū venaliū: ad l̄ram: vt dicit Aug⁹: ⁊ ecclia similiter. In ea vē dūt ꝓdicatores vbū ꝓdicatiōis ꝑ fidē ⁊ pnīam audientiū. j. xix. b. Vocat⁹ seruis suis dedit illis decē mnas/⁊ ait ad illos: Negociami dū venio. Esa. lv. a. Oēs sitientes venite ad aq̄s: et qui nō habetis argētū ꝛc. Itē i ea emit ꝙ pauptate regnū: ꝑ luctu gaudiū: ꝑ fame satietas: ⁊ huiusmodi. Matth. v. a. Beati pauperes ꝛc. Ideo dicit Prouer. vlt. b. Facta ē quasi nauis institoris. i. negociatoris. Esa. xxiij. d. Erūt negociationes ei⁹ ⁊ merces eius sanctificatę dño. Sed quidā sunt stulti negociatores: q̄ merces ꝓciosas dant ꝓ re vilissima. Hypocrite opera misericordię ꝑ humano fauore: Ambitiosi doctores laborem suū ꝑ aliqua dignitate. Quibus dicit Esa. lv. a. Quare appēditis argentum nō in panibus ꝛc. Alij sunt falsi negociatores/

A S negociatores/hęretici: qui prauū vinū ꝑ bono vino vendunt. Esa. j. f. Caupones tui miscēt aquam vino. Joh. ij. b. Omnis hō ꝛc. Eccl. xxvj. d. Difficile eruit ꝛc. Modo cōtinua litterā. Similes inquā sunt pueris sedētib⁹ in foro: a ¶ Et loquētibus adinuicē ⁊ dicētib⁹: cantauim⁹. q. d., ꝓphetę ⁊ doctores ad iudeos: Cāt-

Al. nō habet ⁊ tibijs

tauimus vobis tibijs emūciando, ꝓmissa dei gaudia paradisi. Jobelis. ij. d. Canite tuba in sion ꝛc. Vel/

Mat.11.c

b ¶ Cantauimus vobis tibijs. i. nuptiale carmen cecinimus/ nuptias vobis ꝓdirim⁹ ꝙbus aīa copulat deo/q̄si sponsa sponso. Cant⁹ enī huiusmodi qui fit cum instrumētis/ꝓcipue in nuptiis solet fieri.

Pś.80.

c ¶ Et nō saltastis: mēte gaudēdo ⁊ ope ad ꝓmissa currēdo. Pś. Et nō audiuit ꝓpl⁹ me⁹ vocē meā: ⁊ israel nō intēdit mihi. Hilari⁹. Q̄si ad cantātii modū saltātiū modus officio corporis coaptat: ⁊ dicit ē: cantauim⁹ ⁊ nō saltastis: hoc est ad ꝓfessionē psallendo, puocauim⁹: ⁊ nō obedist? coaptādo vos ⁊ ꝓformādo doctrinę. Esa. xxij. d. Jn die illa vocabit dñs ad fletū ⁊ ad plāctū ⁊ ad cingulū sacci: ⁊ ecce gaudiū ⁊ lętitia. Greg⁹. Saltant aię q̄ pēnulis ꝛrutū fulte ꝑ cęleste desideriū saliūt ad cōtēplationē/ꝙuis in se relabant, ꝓpter carnis fragilitatē. Ad litterā/in veteri testamēto solebāt vti ꝙbusdā gestibus corporis in laudes dei: vt dauid ante arcam. ij. Reg. vj. c. Sz gestus illi figurales erāt. j. Cor. x. c. Sic cōtingebāt illis in figura. Aug⁹. Saltatiōis ꝟbo: nō histrionis motib⁹ simulati corporis rorat⁹/sed impigri cordis deuotio ⁊ religiosa memor̄ designat agilitas. j. Reg. x. a. Cū abieris hodie a me inuenies duos viros iuxta sepulchrū rachel in finibus beniamin in meridie saliētes magnas foueas. Moraliter: Multi de facili saliūt ⁊ ꝓter cordis leuitatē ad sonū organoꝝ. Contra quos dicit Job. xxj. b. Tenēt tympanū ⁊ citharā ⁊ gaudēt ad sonitū organi ꝛc. Esa. v. c. Cithara ⁊ lyra ꝛc. Chryś. Si nō est abominabile assidere histrionib⁹/descēde in lutū ⁊ fac q̄ laudas. Et. j. Cur ꝑbes honorē ei quē leges etiā grecoꝝ volūt eē infamē? Si famulus aut fili⁹ dixerit turpe verbū/offenderis: si scurra dixerit tibi/laudas ⁊ lętar? si ipse nō loḡris ꝗre audiēs rides? Si domū redīs hinc dei verba nō recitas: illa ꝟo q̄ in theatro. Seqūtur: b ¶ Lamētauim⁹/vobis/dicūt ꝓphetę ⁊ doctores. i. ad lamēta vos inuitauim⁹ vel excitauim⁹: suppleꝛ cia cōminādo: ad pnitētiā inuitādo: Et Joel. ij. c. Cōuertimini ad me in toto corde vestro ꝛc. Et alū. Sed stult⁹ ꝓpl⁹ nō cognouit dñm. Esa. j. Noluit cognoscere. Vñ sequit: c ¶ Et nō plorastis/de pctis pnitendo, ꝓ venia obtinēda: cū tñ dicat dñs ꝑ Hiere. xviij. b. Si pnitētiā egerit gēs illa sup malo suo q̄ locut⁹ sū aduersus eā/agā ⁊ ego pnitētiā sup malo q̄ cogitaui vt facerē eis. Hiere. viij. c. Nullus ē q̄ agat pnitentiam sup pctō suo dicēs: q̄d feci. f ¶ Venit enī iohānes. Sicut oēs erāt de dñs de ꝓphet⁹ q̄ cōtribulos suos ad vtrāq̄ viā salut⁹ incitauerūt: Ita ꝑ oēs dr de iohāne ⁊ de seipso: Mā iohānes lamēta pnię ꝓdicās ad viā męroris ꝛcitauit: christ⁹ ad viā gaudii q̄ nō ieiunabat: sed cū publicanis ⁊ pctoꝛib⁹ manducabat. Comessationes enī solet comitari lętitia. Chryś. Venit iohānes. q. d. ego ⁊ iohānes cōtrariā alterutrū venim⁹ viā ⁊ ideo fecimus: sicut duo venatores difficile occupabile aīal amb̄ vn⁹ ꝑ alterū stās vt in alterū incidat. Et. j. Vniuersum hoīm genꝰ ieiunio laudat. Et. j. Christ⁹ ieiunauit ꝑ q̄draginta dies. Et. j. Dimittēs iohānē a ieiunijs fulgere: ipse q̄trariā incessit viā. Et. j. Si bonū ē ieiunio ḡre nō credit? iohānī: sinautem ḡre nō credit? christo? Et. j. Qui tristē cōmedat/hilarem nō laudat: ⁊ ecōuerso. Versus: Odērūt hilarē tristes/tristēq̄s iocosi. Ideo dicit: tibicinauim⁹. i. ego remissam vitā ostēdi⁹. Et lamētauim⁹. i. iohānes graue ⁊ durā egit vitā. Dicit ergo:

Venit enī iohānes baptista: q̄si vn⁹ puerorū lamētantiū/ exēplo abstinētię suę ad pnīam inuitās. g ¶ Hęq̄ māducans panē. Matth. iij. a. Johānes habebat vestimēta de pilis camelorū ⁊ cona pellicea circa lūbos suos: esca aūt ei⁹ erant locuste ⁊ mel siluestre. b ¶ Hęq̄ bibēs vinū. s. j. b. Timō ⁊ sicerā nō bibet. i ¶ Et/q̄ nō vultis humiliari cū illo: dicitis: demoniū habet. Sic de christo contrariā virā agentes/ dixerūt iudęi: Joh. viij. f. Nōne bene dicim⁹ nos: quia samaritanus es tu ⁊ demoniū habes? Sic dauid reputatus est ipsa-

k Venit filꝰ hois māducās et
l bibēs/et dicit⁹: Ecce hō de
m uorator/⁊ bibēs vinū/ămic⁹
n publicanoꝝ et pctoꝝ. Et iu-
stificata ē sapia ab oīb⁹ filijs
o suis. Rogabat aūt illū qui-
dam de pharisęis vt mādu-

Matth. ix. b. Quare cū publicanis ⁊ pctoꝛib⁹ māducat ⁊ bibit mgr vr̄? m ¶ Amic⁹ publicanoꝝ ⁊ pctoꝝ. Et vere: qr ꝓ illos venerat. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos sed pctores. Quos nō tñ vocare venit: sz etiā comedere. i. sibi incorporare. Ben. xxvij. b. Affer mihi duos hedos. i. pctores et publicanos: ⁊ faciā escas pr̄i tuo ꝙbus libenē vescāt. n ¶ Et iustificata ē sapia ab oīb⁹ filijs suis. q. d. ꝺcīd vos dicatis de meo ego tñ q̄ fu dei ds ⁊ dei sapia. j. Cor. j. d. iuste facere intelligor ab oīb⁹ iustis: qr pctores expecto ad pnīam et reuertentes suscipio ad veniā. Sic exponit de sapia increata. Itē sapia creata. i. doctrina euāgelica iustificat a filijs suis: q̄ ꝑ opa iusticię sibi eā acꝙrunt: Jurta illud Eccl. j. d. Fili ꝺcupiscēs sapiētiā serua iusticiā: ⁊ habebit ꝑ te ꝓtinuat ꝓcedētib⁹ doctor̄: qr q̄si incidēter ē introducta. Et ꝙ in galilea factū sit/habem⁹ expressum: q̄ aūt tpe vel q̄ ciuitate galilęe factū sit nō habemus discussū. Quidā dicūt esse factū in nazareth: sz nō ē auctenticū. Sed q̄uis nec tpe nec loco seqūtur ꝓcedētia: cōmode tñ continuat. Dñs enī i primo diterat sapiētiā iustificatā a filijs suis. Q̄ō q̄ ꝓposuerat ꝟbo ostēdit exēplo in vna filiarū. l. magdalena. Mā si ante peccatrix ⁊ recēter iustificata: ostēdit in ꝺ iustificata sapia. i. dei filꝰ. Et intellige iustificata duplicit expositū sic ꝑ pus. Recte etiā post cōmēdationē iohānis baptistę sequit cōmēdatio pnitētis: qr gratiā baptismalē sequit gr̄a pnitentialis. Illa in iohāne: hęc i magdalena cōmendat. Et qr ꝑ amorē fatuū peccauerat: ideo de amore sctō cōmēdat. Vñ ꝺr: Dimissa sunt ei pcā multa: q̄m dilexit multum. Sed q̄m fatue mulieres in trib⁹ maxime peccāt: fatuos iuuenes attrahēdo. s. oculis/capillis/⁊ osculis. Oculis aspect⁹ illicitos facendo ⁊ luxuriose amādo. Unde Esa. iij. c. Et nutibus oculoꝝ ibāt. Et Prouer. vj. b. Air inutilis gradit ore puerso/annuit oculis. ij. Pet. ij. c. Jn cōiuijs suis luxuriātes ꝛc. Itē capillis peccant eos ornādo margaritis ⁊ cōponēdo ⁊ tingendo. Contra q̄ō. j. Pet. iij. a. Mulieres subdite sint viris suis: q̄rū nō sit extrinsecus capillatura aut circūdatio auri. j. Timoth. ij. c. Mulieres in habitu ornato cum verecūdia ⁊ sobrietate/⁊ ornātes se nō in tortis crinib⁹ aut auro aut margarit⁹. Itē osculis peccāt turpiter ⁊ luxuriose osculādo. Vñ Prouer. vj. b. Ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio/ ꝑparata ad decipiendas aīas. Et. j. Apprehensumq̄ deosculat iuuenē/⁊ ꝓcaci vultu blandit: Ideo tria ponit lucas in ꝟbis magdalena obsequiū exhibuit christo: Mā oculos ꝙs ad lasciuiēdū ⁊ ad videndū nō vidēda obtulerat/mō ad bonū vsum. i. ad effusionē lachrymarū exhibuit. Capillis ꝺ quos sepe ad lenocinia ornaueral iam pedes dñicos terſit. Os ꝺ q̄ sepe nō dicēda dixerat: ⁊ quo sepe impudenter osculata fuerat: tā ad osculandos pedes dñicos humiliat: Sicq̄ adimpleuit ipsa illud apl̄i Roma. vj. d. Sicut exhibuistis mēbra vra ꝛc. Et Sap. ij. c. Per q̄ peccat quis ꝛc. Dicit ergo: Rogabat aūt illum quidā pharisęus vt manducaret cū illo: et ingressus domū pharisęi discubuit. Nota inuitatus venit hic dñs. s. v. f. ipsemet inuitat se cū leuit. et. j. xix. a. cum zacheo: Et quid est hoc/misi quia dñs aliquādo tribuit gratiā aut cōsolationē nō rogatus: aliquando rogatus. Docet etiā per hoc ꝙ inuitatus accelit ad prandium pharisęi/q̄ ad extraneos nō debemus ire nō inuitati: sed inuitati aliquādo possum⁹ ire. Ire nō vocatus est impudentię: nūq̄ ire vocatus ē imprudentię. Eccl. xiij. b. Adduocatus a potentiore discede: ex hoc enim te magis aduocabit: et non sis

S improbus ne

Universidad de Deusto
Biblioteca

improbus ne impingaris:⁊ ne lōge sis ab eo/ ne eas.i. vadas in obliuionē. Per B aūt q cū leui ⁊ cacheo imitauit se/ docet q cū familiarib⁹ suis pōt se inuitare aliqs. Sic dns libet dicimo fere libet hora inuitat se vt comedat nobiscū cū magna familiaritate. Cant.v.a. Vox dilecti mei pulsantis:aperi mihi sozor mea/amica mea/colūba mea/im/maculata mea. Apoc.iii.d. Ecce sto ad ostiū ⁊ pulso ⁊c. Sz pauci audiūt vocem eius. Unde cōqueritur Joh.viii.f. Quare loqlā meā ⁊c. a ¶Et ingressus domuz pharisei. Moraliter. Per pharisęum istū intelliguntur claustrales. Pharisęus em̄ interpretat diuisus ⁊ claustrales ab alijs sunt diuisi loco ⁊ merito. Pręterea iste vocabat simon:qđ interpretat obediēs:qđ bñ conuenit claustralib⁹:qz ipi veniūt ad obediētiā. Cū talibus libenter egnat vel prādet dns. Prouer.viii.b. Ego sapientia habito in cōsilio ⁊ eruditis intersū cogitatiōib⁹. Et.j.d. Delitię meę eē cū filijs hoim. Sz vide cui simonis domū ingressus ē iesus vt prandeat seu egnet. Est em̄ simon magus:simō cyrene⁹:simō zelotes/⁊ simō leprosus. Simō magus ē claustralis ambitiosus vel simoniacus: Nō in domo illi⁹ recūbit iesus. Simon zelotes ē claustralis inuidus vel iracūdus. Nec i domo illi⁹ recūbit iesus. Simō cyrene⁹ q̄ ī angaria portauit crucē/ē claustralis:q crucē religiōis cū murmure portat: Nec i domo ei⁹ recūbit iesus. Simon leprosus ē claustralis/q cā agendi pgnētia claustrū intrat ⁊ pcā sua hūiliter cōfitet. In domo hui⁹ recūbit iesus. Un Matth.xxvj.a. Cū esset iesus i bethania in domo simōis leprosi/accessit ad eū mulier ⁊c.i.aia peccatrix habēs cōgerię bonoz operū cū suauitate deuotę oīonis. Blabastrū em̄ est cōgeries operū:⁊ vnguentū oīo. De q̄ Eccl.x.a. Muscę morientes ⁊c. Sequit: b ¶Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix. Ecce notat admirationē. Et notādū q̄ mirabilis erat ista mulier i peccādo:sz mirabilior fuit i pnitendo. c ¶Mulier.s.maria magdalena. De q̄ Esa.xviii.d. Sume citharā/circui ciuitatē mererix obliuioī tradita: bñ cane/frequēta cāticū vt memoria tui sit. Nota q̄ttuor in aīa pnitente: Esa.xlvij.a. Descēde sede i puluere ꝺgo filia babylonis. Et Esa.xxj.b. Babylō dilecta mea posita ē mihi i vmbraculū: alia lra: i miraculū. Quattuor ꝯcurrūt i miraculo. Bñficiū/stupor/cōcursus/laus dei. Eccl.xxxvj.g. Terra illa inculta.i.magdalena/facta ē vt horꝝ voluptat⁹. Sz vide q̄ nō noīat hic:qz i pcō erat adhuc: sicut. j.xvi.e. nō noīat diues. Sz i statu gr̄ę iā puecta noīat: Joh.xj.a.et.xii.a. d ¶Que erat in ciuitate: vbi multi sūt: ꝓpter qđ cōuincit q̄ multos traxerat ad pctm̄. e ¶Peccatrix: intellige publica ⁊ cōsueta peccatio. Dos em̄ sacę scripturę est pctōres q̄si specialē vocabulo appellare peccātes publice. f ¶Et cognouit q̄ iesus accubuisset i domo pharisei/attulit alabastrū vnguēti. i. pixidē alabastrinā in q̄ erat vnguētū. Beda. Alabastrū gen⁹ marmoris:in q̄ incorrupta seruant vnguēta. Ambrosius. Cōtēdit ꝓripere gratiā hospitis. Un nota/qz q̄ antiquitus suscipiebāt hospites/multa eis exhibebāt būficia: ablucbāt em̄ eis pedes/ministrabant eis necessaria ipa. Festinauit q̄ maria abluere pedes eī⁹ vt hospitē q̄uiret i hmōi obsequijs. Un Eccl.vj.d. Si videt lenstarū/cuigilia ad illū:⁊ gradus oſtioꝝ illi⁹ exterat pes tu⁹. Chryſ. Post multas mulieres accessit:post samaritanā/post chananeā/post emorroissā/⁊ multas alias:⁊ nō i publico ſz in domo. Chryſ. Corpe nō erat infirma nec accessit corpis gr̄a vt aliq̄s ꝓ honore dei et aīę directiōe nec sicut ad holem nudum accessit:neq; em̄ capillis terxisset. Eccl.xvij.d. Qui⁹ ⁊ sanus ⁊c. Eccl.xviii.c. Ante lāguorē ⁊c. g ¶Et stās/parata seruire deo: q̄ iacendo sepe offenderat eū. b ¶Retro/ꝓpter verecūdiā. i ¶Secus/ꝓpter cōfidentiā. k ¶Pedes ei⁹. Deut.xxiii. a. Qui appropinquāt pedib⁹ ei⁹ accipiēt de doctrina illi⁹. ſ.r.g. Sedebat sec⁹ pedes. l ¶Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. Beda. Oculos ꝺbus terrena ꝺcupierat:tā ꝓ pnitētiā conuertēs ploraī. m ¶Et capillis capitis sui tergebat: ꝺs ad cōpositionē vult⁹ exhibuerat. n ¶Et osculabat pedes ei⁹. Beat⁹ Grego⁹. Ore q̄ supba dixerat. o ¶Et vnguento vngebat. Grego⁹. Qđ sibi ꝓ odore carnis sue adhibuerat. Bis sicut dicit Beda hoc fecit: Primo hic: secūdo in bethania. Joh.xii.d. Marc.xiiij.a. Matth.xxvj.a. Moraliter.

g ¶Et stans retro secus pedes ei⁹. Pedes dni sūt misericordia ⁊ iustitia:qb⁹ venit ad pctōres. Per misericordiam pctā dimittit:ꝓ iustitiā aliquā pnā infligit: Quia vt dicit Aug⁹: aut hō punit:aut deus punit. Juxta hos pedes stat aia peccatrix:sz diabolus vadit ante eos:quia qđ dns itrat i aīam/ stat diabolus tanq̄ latro fugit. Un Abacuk. iii. a. Egredietꝫ diabol⁹ ante pedes ei⁹. Retro etiā bene dr stare:qz aia peccatrix a gr̄a ꝺsuenit et ab ea ꝓtegit. Unde Ps. Sub vmbra alarū tuarū ꝓtege me ⁊c. Idē sunt alę dñi ⁊ pedes dñi. Itē ꝓ pedes q̄ sunt infima pars corpis/significant pauperes q̄ sunt infimi in mystico corpe christi qđ est ecclesia: De q̄bus dicit Matt.j.d. Ecce sup montes pedes euāgelizātis ⁊ annūciāt⁹ pacē.i.christi. Stat retro secus pedes dñi q̄ ꝓtinus pauperuz ꝓprio cōmodo anteponit: Sicut dr Prouer.xi.d. Qui negligit dānū ꝓpter amicū iust⁹ ē. Nos pedes rigat:q̄ pauper tribulatiōib⁹ cōicat:q̄ illoꝝ tristiciā suā putat:q̄ illis ex affectu cō passiōis inclinat. Et bonū ē rigare hos pedes: qz pauper sūt terra fertilis:q̄ si bene rigata fuerit ⁊ seminata/ fructū reddit multiplicē. Semē est elemosyna:q̄ iacit in bonā terrā:qñ ponit i manu pauperis:q̄ stultis q̄ nihil sciūt de agricultura terrę videt amitti. Sz nō est ita:imo quāto magis manet in terra: tāto amplius multiplicant fructus. Eccs.xi.c. Mane semina semen tuū ⁊c. Et hęc etiā elemosynaruz largitio significat p tersionē capilloꝝ q̄ corpori supfluūt. Et nota q̄nq; officia q̄ maria exhibuit pedib⁹ christi. Stetit retro/sec⁹ rigauit lachrymis/tersit capillis/osculata fuit/ vnguēto vnxit. Hęc eadē debēt diuites paupib⁹ ꝓstare. Debēt secus stare.i.parati eē pauperū ꝓpositum:sicut abraā Gen.xviii.a. Cui sedēti in ostio tabernaculi sui apparuerunt tres viri: q̄s cū ⁊c. Et Job.xxx.d. Foris nō mansit peregrin⁹ ⁊c. Secūdo debēt lachrymis rigare.i.ex affectu cordis cōpati: Sicut paul⁹.ii.Cor.xi.g. Quis infirmat ⁊c. Dicere.ix.a. Quis dabit capiti meo aquā ⁊c. Job. xxx.d. Flebā quondā sup eo q̄ afflict⁹ erat. Tertio debēt capillis tergere.i.de suis supfluis misereri:qz nō sufficit cordis cōpassio/nisi sequat opis subuectio si adsit facultas. Greg⁹. Pro dilectiōis/exhibitio est opis. Sz quidā nō tergūt capillis suis pedes dñi:sz illis potiꝰ suspēdūt/sicut absalon.ii. Reg.xiiii.f. Cui capilli semel tondebant i anno/⁊ vendebant ad pōdus publicū: vt dicit ibidē. Ad pōdus publicū semel in anno capillos suos vendūt:q̄ frumētū/vinū ⁊ alia bona sua seruāt vt cari⁹ vendāt:nec paupibus erogāt/sicut vsurarii:⁊ etiam quidā canonici q̄ ꝓuētus ꝓbēdarū suarū seruāt/vt carius vendāt/⁊ videt pauper indigentes nec erogāt. Tales ꝓculdubio capillis ꝓprijs suspēdunt ad patibulū infernale. Ideo ꝓcipit Eccl⁹.v.a. Fili hois sume tibi gladiū acutū radēte pilos:⁊ duces q̄ caput tuū ⁊ barbā tuā. Quarto debēt osculari i.amare. Osculū em̄ signū est amoris. Amor autē facit ne sit grauis tribuenti necessitas pauperis.ij. Corinth.ix.b. Unusquisq; det ꝓut destinauit in corde suo/nō ex tristicia aut ex necessitate: Hilarē em̄ datorē diligit de⁹. Quinto debēt vnguē to vngere.i.bonę opinionis odore alios recreare. Sicut apl⁹ ij. Cor.ii.d. Christi bon⁹ odor sum⁹ in oī loco. Unguētū etiā est dulce ꝺbū cū clemosyna. Eccl.xviii.b. Ja oī dato non desit tristicia mali ꝺbi: Nōne ardor re frigerat ros? Eccl.xxviii. a. Impingua oblationē ⁊ da locū medico. Sequit: p ¶Ut dēs aūt pharisęus ad ⁊c. Iste pharisęus de falsa iustitia.i. de putatiua iustitia:qua.i.putabat se habere/supb⁹ nulla cōpassione mot⁹ suę fragilitatis oblitus:sicut dicit Ambr. quod vere hypocritas significat:q̄ pctōres abominat. De q̄bus Esa.lxv.a. Qui habitat i sepulchris ⁊ i delubris idolorū dormit:q̄ comedit carnē suillā ⁊ ius ꝓphanū in vasis eoꝝ: qui dicit pctōri.s.recede a me nō appropinques mihi q̄: immūdus es. Erat autē in q̄nq; reprehensibilis iste. Primo de ꝓscriptione falsę iustitię. Secūdo de incōpassiōe. Tertio ō infidelitate:qz credidit christū ignorare q̄lis esset mulier. Quarto de ꝓmi sui accusatiōe. Quinto de sui supiorꝭ reprehensione.i. christi. Dicit ergo lucas: Videns aūt pharisęus qui vocauerat eum:sed nō inuocauerat/quod melius esset: quia omnis qui cunq; inuocauerit nomen dñi saluus erit: Joel.ij.g.

¶ Dixit intra se

Multi ꝺ nomine simon vocati

Quattuor in miraculo cōcurrunt

Quinq; officia exhibuit maria pedibus christi

Pharisęus in quinq; reprehensibilis

a ¶Dixit intra se dicēs: Hic si esset ꝓpheta scīret vnqs q̄ tangit eū: qz peccatrix ē. Et rēspōdēs iesus dixit ad illū: Simon: habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister dic. Duo debitores erant cuidā fenerator: vn⁹ debebat denarios q̄ngēt os: ⁊ alt⁹ q̄nq̄ginta. Nō habentib⁹ illis vñ redderēt: donauit vtrisq; Quis ergo eū plus diliget: Ruđens simō dixit: Estimo qz is cui plus donauit. At ille dixit ei: Rectę iudicasti. Et cōuersus ad mulierē dixit simōni: Uides hāc mulierē: Intrāui in domū tuā: aquā pedibus meis nō dediſti. Hęc aūt lachrymis rigauit pedes meos: ⁊ capillis suis tersit. Osculū mihi nō dediſti: hęc aūt ex q̄ intrauit: nō cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxisti: hec aūt vnguēto vnxit pedes meos: Propt̄ qđ dico tibi: Remittunt ei pcā multa: quī dilexit multū. Cui aūt min⁹ dimittit min⁹ diligit.

¶ Dixit ad illū: simon: habeo tibi aliđ dicere. At ille ait: magister dic. Doceri vult/ ideo vocat eū magistrū: si seruire vellet/vocasset eū dñm: si honorare vel amare vocasset eū patrē. Dis em̄ crib⁹ nolb⁹ sępe vocat. Magister/rōnabilis: dñs irascibilis: pater concupiscibilis. b ¶Duo debitores erāt cuidā fenerator. vn⁹ qui debebat denarios quingētos: ⁊ alius quinq̄ginta. Nō videt esse fenerator/cui se cōparat dns ⁊ etiā qui condonat. c ¶Nō habentib⁹ illis vnde redderēt/donauit vtrisq;: quis ergo eū plus diliget. i. diligere debet ex hoc: f ¶Rudens simon/dixit: estimo qz is cui plus donauit. Nota donare interdū ꝓ dare ponit: interdū ꝓ cōdonare: Dic q̄ vtrāq; significationē importat: vt ita intelligatur. i. cui plus donauit ⁊ cōdonauit. Et hoc q̄ sensu verū ē: cui plus donat plus diligit. i. cui plus dat ⁊ cōdonatur/plus diligere tenet. Mystice. Duo debitores significāt duos populos: iudaicū. ſ. et gentilē. Duo etiā debitores sunt clerici et laici vel claustrales sęculares. Fenerator est christus: de quo Matth.xxv.c. Oportuit q̄ te pecunią meā cōmittere nūmularijs/vt ego veniēs reciperē c vtiq; qđ meū est cū vsuris. Uterq; debet fenerator nummū regis imagine insignitū. i. animā sibi ad seruādū cōmissā. De q̄ Matth.xxi.b. Ostendite mihi nummisma cēsus: Et illi obtulerūt ei denariū. Et ait illis iesus. Cuius ē imago hęc ⁊ supscriptio? Dicūt ei cęsaris. Tūc ait illis: Reddite ⁊c. Hoc ē debitū cōmune oīb⁹. Sed ꝑter hęc debet vn⁹ q̄ngētos denarios ⁊ alt⁹ q̄nq̄ginta. Et certe vterq; numerus ꝓ quinariū multiplicat.i. q̄ngies centū ⁊ quinqies decē. Un idē p vtrūq; numerū significat. ſ. officiū q̄nq; sensuū. Sed q̄ vn⁹ numer⁹ supat alium significat q̄ vn⁹ magis obligat q̄ alius: qz magis est obligat⁹ clericꝰ q̄ laicꝰ: ⁊ claustralis q̄ secularis. Oz aūt dr: Nō habentib⁹ illis vñ redderēt: significat q̄ neuter suis viribꝰ pōt ꝑfecte officiū sibi cōmissū adiq; gr̄a dei. Un Job.xv.a. Sine me nihil potest⁹ facere. j. Cor⁹.xv.b. Nō aūt ego sed gratia dei mecū. Sequit: g ¶Ait ille dixit/dns. ſ. b ¶Recte iudicasti. Beda. Sua sententia pharisęꝰ ꝓuincit: qz sicut ꝓtinus ꝓphetę⁹ fuit⁹ pōt ꝓtari ex q̄ ligat. ii. Reg⁹.xii.b. simile. i ¶Et cōuersus ⁊c. Judita sententia pharisei: cui plus dimittit plus diligit: opq; mulieris cōfert dns opib⁹ pharisei. Et est collatio q̄si ꝓ antithesim. Jō aūt cōfert opa vtriusq; inē se: vt hūc improbet/illā approbet: vt ex sententia ab ipso pharisęo lata/ipm arguat/⁊ mulierē plus ipo diligere ostēdat. Dicit q̄: Et conuersus ad mulierē: nō tā de corporis ꝺsuersione intelligendū q̄ de respectu: misebit/quia oculo misebię ea respexit. k ¶Dixit simoni. Interiū. ꝓ iudiciū. i. reꝓhensionē arguit. l ¶Cides hāc mulierē. Nō de corporali visione ꝛgit: sed tale est/ac si dicat: deb⁹ videre. i. cōsiderare opa mulieris. Et hoc ē qđ dicit Ambr. ē. corporalit̄ qđē vides. i. opa exteriora: sz mysteriū nō vides. i. ꝺuotionē quam habet mulier in secreto cordis. m ¶Intrau/ in domū tuam: nō in mentem. n ¶Aquā pedib⁹ meis nō dediſti: qđ modicū erat/⁊ de facili poterat fieri. p ¶Hęc aūt lachrymis rigauit ⁊c. qđ fuit opus mirādę pietat⁹. Moralit. n ¶Aquā. i. elemosynā. o ¶Pedib⁹/paupib⁹. Eccl.xi.d. Sicut aq̄ extinguit ignē ⁊c. p ¶Hęc aūt lachrymis rigauit. i. cōpassa est ex affectu. q ¶Et capillis suis tersit: id est subuenit effectu. r ¶Osculū mihi nō dediſti. Morat antiquā ꝺsuetudinē. Antiq⁹ em̄ q̄ suscipiebāt hospites/suscipiebāt eos in osculo pacis/⁊ i limine mutuā sibi ꝓmittebāt securitatē. s ¶Hęc autē ex q̄ intrauit non cessauit osculari pedes meos: ad litteram: vel moraliter: id est amare pauperes. t ¶Oleo caput meum nō vnxisti. Hoc forte tūc hospitib⁹ exhibebat: ⁊ hoc non erat magnum. v ¶Hęc autē vnguēto/qđ chare emerat: ꝛ ¶Unxit pedes meos/mystice: id ē suauiter allocuta est. Eccl.iii.d. Congregationi pauperum effabilem te facito. y ¶Propt̄ qđ dico tibi: remittunt ei peccata multa. Ro.v.d. Ubi abūdauit delictū ⁊c. z ¶Cui dilexit multū. Ust/tenet ostēsiue vel signatiue/nō causatiue. In B etiā ondit se dns scire q̄ ⁊ q̄lis erat int⁹ ⁊ exteri⁹: ꝺ hoc q̄ pharisęus dixerat: Si ꝺ esset. ꝓpha ⁊c. Gregoꝰ. Ardor charitatis i ea rubiginē pctōrū cōbussit: q̄ pctā cremabilia sunt: ⁊ ad facię ignis stare nō pñt. Amb. Enumerāt bona peccatricis/ mulieris: ⁊ mala falsi iusti. i. habētis putatiua iusticiam. Mystice. i. mala iudicię/⁊ gētilis eccl̄ię bona. Mora q̄ dix: Remittūt: B nūqd nō ꝺus ꝓtrita erat: Ergo pctā erāt ei remissa: Quid ē q̄ dix: remittūt: Pōt legi pñs ꝓ hęterito. Remittunt. i. remissa esse ostēdit: sicē pnitēs ꝓmo cōterit ⁊ i momēto cōtritiōis pctm̄ ei remittit: postea ꝓfect̄ sacerdot⁹: ⁊ tunc etiā ei remittit. i. remittit. Dicerat essi simon: qz cui plus donat plus diligit: si q̄ iuxta ordinē solitudinis, pcederet/diceret i hūc modū: qz plura pctā sunt ei remissa/plus dilexit: Dic aūt ecōuerso: qz multū dilexit remissa sunt ei pctā multa. Deserit q̄ via solitudinis/ vt intelligat/qz dilectio ꝓcedit remissionē: qz forte putar⁹ q̄ dilectio sequeret remissionē ⁊ nō ꝓcederet. Nota q̄/qz est dilectio quę ꝓcedit remissionē: ⁊ est dilectio q̄ sequit. Est em̄ dilectio ꝓmaria ⁊ secūdaria. Tria em̄ sunt in q̄b⁹ ꝓma iustificatio ꝓsistit. ſ. ꝓmarię gr̄ę infusio/ꝓtritio cordis/pctī remissio. Prima iustificatione/cū iustificat impius. i. fit de impio pius: iustificari nō pōt sine fundamēto. Primo q̄ infundit ei fundamētū. i. fides. Sed q̄ fides sine charitate nō iustificat/infundit ei fides cū charitate: ꝓcito gr̄a infundit/tācito cōterit/tamcito pctm̄ ei remittit. Unde q̄ hęc tria nō se ꝓcedūt tpe sed causa: nā infusio gr̄ę est causa ꝓtritionis: ꝓtritio ē causa remissionis. Sic habes qz ꝓmaria dilectio ꝓcedit ⁊ ꝓtritionē ⁊ remissionē. Est et alia dilectio q̄ sequit remissionē: nā postq̄ iustificat⁹ ē hō: ⁊ remissū ē ei pctm̄/amplī⁹ diligit: ⁊ ꝑm gratiā sibi collatā operatur bene. Un pōt intelligi hęc secūdaria dilectio opis exhibitio q̄ ꝓpharię ē ꝓmarię dilectiōis. Ut ergo notaret dns ꝓmariā dilectionē ꝓcedere ait: qz dilexit. ſ. ꝓmaria dilectio remissa sunt ei pctā. a ¶Cui aūt ⁊c. q̄si ipsa multū dilexit ⁊ multa pctā sunt ei dimissa: sed ille/cui min⁹ dimittit min⁹ diligit: ꝑm sententia tua poterat etiā ꝓcludere. Ergo tu minus diligis: sed more elegātis tractatoris tacuit cōclusionē: qz manifesta erat. Sed qđ dicet de hāc ꝛgine ⁊ de aliis scīficatis ab vtero qb⁹ nihil oīno videt esse dimissū: nunqđ q̄ beata ꝺgo min⁹ dilexit q̄ magdalena? Solutio. Magdalena plus diligit ex dimissis: hāc ꝺgo plus diligit ex cōmisso. Inquārit q̄ magdalenę plus dimissa est: plus diligit ⁊ diligere tenet. Cui q̄ min⁹ dimittit ⁊ cōmittit/minus diligit. i. diligere tenet. Soluit etiā aliter. ſ. de gentili populo ⁊ iudaico. Plus em̄ debet gentilis ꝑ ꝺs diligere: qz plus ei dimissū est q̄ iudaico: pctm̄ em̄ idolatrię ei dimissum est: ⁊ reuera ꝑ ꝺus gentilis magis dilexit q̄ iudaicus.

¶ Dixit aūt ad illā/

a ¶Dixit aũt ad illã/dñs: remittũt tibi peccata: Nõ dicit dimitto/sz dimittunt: vt tolleret ab eis occasionẽ maledicendi aut cogitãdi. b ¶Et ceperunt ą simul accũbebant dicere intra se: ąs est hic ꝛc. Beda. Sanata egrota de ei⁹ salute alij egrotant: quasi sanatio ei⁹ est eis occasio egritudinis. Aug⁹ super Joh. xij. ō iuda. Iste de bono odore morit̃r quo alij viuunt. c ¶Quis est hic ą etiã peccata dimittit: ꝛ Intellige/bãt hoc esse opus solius dei. Rñdet Esa. xliij. d. Ego sum ego sum ipse ą deleo iniquitates tuas ꝓpter me. Heminatio ꝓ nominis duplicẽ naturã in christo ostẽdit. d ¶Dixit aũt ad mulierẽ: fides tua te saluã fecit. Beda. Fides saluam fecit: qz qđ petũt se posse accipere nõ dubitauit: qz iã spem ab illo accęperat/a quo saluẽ quęrebat. Sed quare potius hic dicit de fide q̃ de spe: De vtroq; põt notari dictũ in Glo. vt repetas: nõ dubitauit: hoc modo: nõ dubitauit/qz credidit: ꝛ etiã nõ dubitauit/qz sperauit. l. qz iã spẽ ꝛc. e ¶Vade in pace/pectoris/vt amplius habeas quietẽ a vitijs. Beda. Me a vin veritatis in viã scandali viterius labaris. Roma. v. a. Justificati ex fide pacẽ habeamus ad deum ꝛc. Expositio. La. VIII

f ¶Factum est deinceps ꝛc. Glo. Bedę cõtinuat istud capitulũ nõ solũ ad ꝑcedẽs: sed a quarto incipiens ꝓtinuat vsq; ad decimũ infra. Diuidit aũt istud capitulũ in sex ꝑtes. In prima ostẽdit ą fecerit dñs post marię curationẽ. l. circũibat quidẽ ciuitates ꝛ castella ꝓdicans ꝛ dum deo: in quo circũitu pauerũt eũ cũ duodecim aplis mulieres curate ab eo. In secũda paucitatẽ facientiũ verbũ dei ostẽdit ꝓ parabolã seminis: cui⁹ tres partes pereiunt ꝛ tm quarta pars fructũ fecit: ibi: ¶Cũ aũt plurima turba. In tertia ostendit mysteriũ fidei ꝓ aplos toti mundo reuelãdũ: ibi: Nemo aũt lucernã ꝛc. In quarta ostendit cęcitas iudęoꝝ qui tm̃ litterę insistũt: ibi: ¶Venerũt aũt ad illũ. In quinta dormit iesus/surgit tẽpestas/cuigilat/ tẽpestas sedat: admirant

a ¶Dixit aũt ad illam: Remittũt tibi peccata. Et cęperũt ą simul accũbebãt dicere i
c tra se: Quis ẽ hic ą etiã pctã
d dimittit: Dixit aũt ad mulierẽ: Fides tua te saluã fecit:
e ¶Vade in pace. Ca. VIII
f ¶Factũ ẽ deinceps ꝛ
g e ipse itẽr faciebat ꝓ ciuitates ꝛ castella ꝓdicans ꝛ euã/
gelizans regnũ dei: ꝛ duodecim cũ illo: ꝛ
h mulieres aliquę q̃ erãt curate a spiritib⁹ malignis ꝛ infir
m mitatibus: Maria q̃ vocat
n magdalenę dẽ qua dęmo
o nia septem exierãt: ꝛ Johanna vxor chuze procuratoris
p herodis: ꝛ susanna/ ꝛ alię multę/ quę ministrabãt eis

nauteː arguunt apostoli: ibi: Factum est aũt. In sexta ponunt tria miracula: primo liberatio dęmoniaci a legione: secundo curatio emorroissę: tertio suscitatio puellę. Hęc pars icipit: ibi: Enauigauerũt autez. Dicit ergo:
f ¶Et factum est deinceps: post hęc. l. g ¶Et ipse iter faciebat ꝓ ciuitates ꝛ castella ꝓdicãs ꝛ euãgelizans regnũ dei: formã dans ꝑfectis ꝛ ꝓdicatoribus: vt ꝛ ipsi discurrant ꝓdicando ꝛ docẽdo. Ün Chrys. Nos qui sumus vnius regionis pastores singulas populi passionũ species circũire debemus. Nam studiosus medicus circũit grauiter egrotãtes: et sic faciũt boni ꝓfati. Pś. Famẽ patientur vt canes: et circũibunt ciuitatem. Job. j. a. Cõsurgẽs iob diluculo offerebat holocausta ꝓ singulos. Cant. iij. a. Inuenerũt me vigiles qui custodiũt ciuitatem. Itẽ Cant. v. c. Inuenerũt me custodes qui circũierũt ciuitatem. Prouerb. vj. a. Fili si spopondẽris ꝓ amico tuo ꝛc. h ¶Regnũ dei/ dicit: nõ fabulas philosophorũ aut somnia fictionũ. Hiero⁹. Omne qđ nõ est ad ędificationẽ morũ i periculũ vertit audiẽtiũ. Job. xiij. a. Plũquid nõ habem⁹ potestatẽ mulierẽ sororẽ circũducendi sicut ꝛ ceteri apostoli: Quis militat vnq̃ suis stipendijs: Verũtñ quia hoc posset esse scandalum apud gentes/paulus abstinuit. Unde. j. Cor. ix. b. Dño ordinauit his qui euangeliũ annũciant de euangelio viuere: ego aũt nullo hoꝝ vsus sum.

A B j. Thessal. ij. b. ij. Thessal. iij. c. Dñs ꝑo accepit ministeriũ mulierũ/dans formã ꝑdicatoribꝰ ꝙ necessaria vitę possunt accipe ab his q̃bus annũciãt verbũ dei. Unde Matth. x. b. Dignus est operarius cibo suo. Per istas tres mulieres significat ecclesia collecta ex gentibus: in qua sũt tria genera hoĩm saluandorum. l. ꝓnitentes/ cõiugati/cõtinentes.

Maria magdalena significat ꝓnitentes, Interpretat ẽm maria amarum mare: et magdalena interp̃tat turris: quia ꝓnitẽtes fortes debẽt esse in sustinẽdo amaritudinẽ ꝓnitẽtię. Vel potius quia ipsa amaritudo debet eis esse turris fortitudinis. Cant. vij. b. Nasus tuus sicut turris libani q̃ respicit ꝛtra damascũ. Johãna vxor chuçe/significat bonos ꝰiugatos. Interp̃tat ẽm iohãna/dñs misericors: ꝛ ad tales ꝓprie ꝑtinet esse misericordes: quia cũ illis dñs misericors ẽ. Susanna significat cõtinẽtes. Interp̃tatur ẽm lilium. Cant. ij. b. Sicut lilium inter spinas/ sic amica mea inter filias. a ¶Cũ aũt turba plurima cõueniret. Beda. Nomine turbę/sicut diuersitas hoĩm: ita diuersitas innuitur voluntatũ: quia diuersi diuersis cauſis sequebant eum: vt dicit Rab. Quidã causa recipiendi sanitatẽ: alij causa discipline: alij vt comederẽt de panibus: alij vt viderẽt noua miracula: alij vt obseruarẽt eũ. b ¶Et de ciuitatibus ꝓperarent ad eũ/dixit per similitudinẽ: Exijt ꝛc. In hac secũda parte parabolice monet dns discipulos suos non esse desides ad ꝓdicandũ verbũ dei: licet in paucis capiat verbũ cozũ: quia hoc idẽ sibi cõtingit: cui⁹ ꝓdicationis tres partes asserit perijsse. Lucas aũt breuiꝰ trãsit/q ꝑm aliũ euãgelistã Matth. xiij. a. dñs de domo simonis venit ad mare/ ꝛ ascẽdit in nauiculam: ꝛ inde loquebat turbis. Proponit ergo eis similitudinem de seminatore q̃ exijt vt spargeret semina in agro: et dum spargeret/aliud cecidit in terrã bonã: aliud in terrã malã. Qđ aũt cecidit in terrã malã: aliud cecidit secus viã: aliud supra petrã: aliud inter spinas. Distingue ergo triplicem ꝑtem malę terrę. Semen qđ cecidit secus viã/nõ potest nasci: quia vel pedibus trãseuntiũ cõculcat/vel auibꝰ deglutit. Semen qđ supra petrã cadit/nascit defacili. Citius ẽm nascit q̃ qđ in ꝑfundo terrę iactũ est: sed natũ petrę colliditur: ꝛ deficiente humore terrę/ardor solis statim arescit illud. Qđ cadit inter spinas nascit: sed simul spinę nascunt ꝛ pariter cũ eo cõsurgũt: nec illud ꝛ surgere ꝓmittit: quia suffocãt illud. Cõparat aũt se dns seminãti: ꝛ verbũ suũ cõparat semini: cozda ꝙ audituꝝ cõparat terrę: cui⁹ vna pars est petrosa: alia pars spinosa: alia ꝙ lutosa: quarta ꝙs bona. Petrosa pars terrę/significat supbos ꝛ inuidos ꝛ iracũdos. Dura quidẽ petra est supbia: dura petra inuidia: dura plane iracũdia. De q̃bus Amos. vj. d. Nunquid currere queunt in petris equi: aut arari põt in bubalis: ꝛ Terra spinosa significat auaros et ambitiosos et acidiosos. Mala quidẽ spina ꝛ fortiter radicata acidia: pungẽs spina ẽ auaricia: mala spina ambitio. De qb⁹ dr. ij. Reg. xxiij. a. Prę/uaricatores q̃si spinę euellent vniuersi. Prouer. xxiij. d. Per agrũ hoĩs pigri ꝛc. Sed multi spinas istas pungitiuas estimant molles flores: sicut dicit Job. xxx. a. Esse sub sentib⁹ delitias cõpurabant. Terra lutosa significat luxuriosos et gulosos. Lutũ quidẽ vile ꝛ fetidũ est castrimargia: vilẽ ꝛ fetidius lutum est luxuria. De quo Pś. Ut lutũ plateaꝝ delebo eos. Abacuk. iij. d. Uiã fecisti ꝛc. In his terris periit semẽ: qđ ẽm ī petrosã terrã cadit absq; humore arescit. Job. viij. b. Nũq̃d virere põt scirpus absq; humore: aut crescere carectũ sine aq̃? Qđ cadit in spinosam: suffocãt a spinis. Gen. iij. b. Maledicta terra i ope tuo: spinas ꝛc. Qđ ꝙ cadit in lutosam terrã/ conculcat ab oib⁹. Eccl. ix. b. Mulier q̃ est fornicaria q̃si stercus ꝛc. Esa. lj. g. Posuisti corp⁹ tuũ vt terrã/ ꝛ q̃si viã trãseuntibus: sicut meretrix: ꝛ ideo nõ põt concipere ꝓpter nimiã frequentiam trãseuntiũ. Hęc est terra maledicta: quę totiens seminatur et nunq̃ facit fructũ. Sed quarta pars est bona: quę facit fructum triceſimũ in bonis cõiugatis: sexagesimũ in continentibus seu viduis: centesimũ in ꝛginib⁹: sicut dr. Matth. xiij. a. Uerũtñ sciendũ ꝙ tres sunt seminatores: quoꝝ quilibet erit vt seminet semen suũ. Deus/diabolus/hõ. Dei semen triplex est. Unũ increatũ: secundũ innatũ siue cõcreatũ: tertiũ inspiratũ. Semẽ increatũ ẽ dei filius. De q̃ Gen. xxii. d. In semine tuo bñdicent̃ oẽs gẽtes. Hoc semen seminauit deus pr̃ in terrã optimã. l. in beatã mariã. De q̃ Deut. viij. b. Benedicas dño deo tuo ꝙ terra optima quam dedit tibi. Pś. Dñs dabit benignitatẽ. l. filiũ benignũ: ꝛ terra nr̃a dabit fructũ suũ. Hoc semen fuit purũ sine palea/dũ fuit in sinu seminatoris. l. dei patris: Sed seminatũ in terrã natã est de terra/vestitũ palea humanitatis. Ün paulus Titũ. iij. b. Apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris nr̃i dei. i. hũanata benignitas/q̃si vestita diuinitas. Ün in ascensione mirãtes angeli dicerũt: Quis ẽ iste q̃ venit de edõ tinctis vestibus de bosra ꝛc. Illud semen postea fuit seminatũ in aliuz agrũ. i. in sepulchrũ: aliter nõ fructificasset Joh. xij. d. Nisi granũ frumenti ꝛc. Seminatũ est q̃ ꝛ excreuit seges multa: qz multa corpora scoꝝ q̃ dormierũt/surrexerũt: ꝛ facẽ ꝛ fructẽ rę sublimis: vt dicẽ Esa. xiij. a. qz illa corpora ascenderũt cũ eo in cęlũ. Tertio fuit seminatũ in magnũ agrũ. i. in totũ mundũ ꝙ aplos. Esa. xxvij. d. Egredient ipetu cũ iacob ꝛ iplebũt facie orbis semine: ꝛ florebit ꝛ germinabit israł. Itẽ semen inatũ seu ꝰcreatũ/qđ seminat deꝰ: tripler ẽ. l. posse/nosse/velle. Hoc seminat deꝰ/in rã bonã. i. i animã cuiuslibet hoĩs: qz vellet colligere fructũ de oĩ hoie. Posse/seminat pr̃: nosse/filiꝰ: velle/spũs ctus. Sed aliqđ istoꝝ seminũ cadit secꝰ viã/ ꝛ a volucribꝰ cęli comedit: Aliud inꝰ spinas/ ꝛ a spinis suffocat: Aliud in petrosã rã ꝛ arescit/qz nõ habet humoꝛẽ. Posse/qđ semiaꝰ a pꝛe suffocat a spinis: vt pater i ꝓfat: qđ⁹ datũ ẽ posse ꝛ auctoritas mitta bona faciędi ꝛ mala cohibẽdi/sz curę ꝛ solliciudinib⁹ mũdi suffocat. Ün cũ dr eis: Nõne bona habet⁹ ꝑtẽ faciędi ꝙ bonũ vl cohibẽdi ꝙ malũ: rñdet: habem⁹/sz curę ꝛ sollicitudines seculi ꝙ ñ ꝓmittũt. Et nũq̃d iste sollicitudines spinę sũt: Certe sic. qz ita dicit dns ꝙ: et Matth. xiij. c. Hiere. iij. a. Molite serere sup spinas. Secũdũ semẽ. i. nosse/qđ seminat a filio/cũ gaudio suscipit: sz qz nõ habet humoꝛẽ gr̃e ꝛ deuocionis/eo ꝙ cadit i petrosã rã. i. in cor supbũ ꝛ indeuotũ/arescit: vt pater i multꝰ clericꝰ: q̃ cũ magno gaudio recipiũt scięciã: sz qz nõ habẽt humoꝛẽ deuotionis/nec figũt in rã. i. in christũ radicẽ intẽtionis: io arescũt ꝛ sine fructu efficit: qz scia sola iflat. j. Cor. viij. a. Tertiũ semen. i. velle/qđ seminat a spũsctõ/qui cadit secꝰ viã. i. circa ꝛgalia q̃ trãsitoria sũt et caduca/comedit a volucribꝰ cęli. Uolucres cęli sũt homines seculi: q velle multoꝝ comedũt. Sunt aliq̃ illã ꝛgendã/illã ꝛgaturã/illã cęlestiã: Ecce ꝛgat aues deuorãt illud vnicũ granũ qđ seminauerat spũs sanctꝰ. Deut. xxij. d. Cõsumẽt fame ꝛ deuorabũt eos aues morsu amarissimo. Ecce potẽtia suffocat i ꝓfat: scia arescit in clericꝰ: volũtas deuoꝛat fere i cũctꝰ: Ubi q̃ habebit messẽ suã dñs? Posse debuit surgere i boni operationẽ/ ꝛ mali cohibitionẽ: nosse in dei ꝛ sui cognitionẽ: velle i dei ꝛ ꝓximi dilectionẽ. Sz heu nõ ẽ sic. Posse ẽ suffocatũ: nosse arescitũ: velle deuoratũ. Tertiũ semẽ dei/ẽ semẽ ispiratũ. i. bona ꝛ fructus. De q̃ Gen. xxvj. c. Seminauit isaac i ęra illa: ꝛ fecit i ipso ano centuplũ. Matth. xiij. c. Sile ẽ regnũ cęloꝝ hoĩ q̃ seminauit bonũ semẽ in agro suo. Hec solũ dona ꝛ fructus fuit semina: sz q̃ bona tibi ꝓtulit deꝰ: tot semina elecit i te. Unde ẽ quę fructũ reddes ei de tot ꝛ tãtis seminib⁹ i te iactꝰ. Si bona ęra es: reddes fructũ multiplicẽ/ ꝛ bñdicer̃ a dño: si aũt nõ fecer̃ fructũ/aut si malũ fructũ feceris: ęra reꝓba es/ ꝛ maledicer̃ a dño. Ün Heb. vi. b. Terra sepe veniẽtẽ sup se bibẽs imbrẽ. Et j. Cui⁹ ꝓximatio i cõbustionẽ. Ita seminat deꝰ agrũ hoĩs/ ꝛ tm̃ modi/cũ fructũ recollitꝰ. Seminauit aũt ꝛ seminat sp aliũ agrũ magnũ m̃ltiplici semie. l. mũdũ. Cui⁹ semia sũt vniuersę creature: inẽ q̃ nobili⁹ semẽ ẽ hoĩm m̃ltitudo. j. x. a. Messis q̃dẽ multa: operarii ꝙ pauci. Joh. iij. c. Leuate oculos vꝛos ꝛ videte regiones: qz iã albe sũt ad messẽ. i. hoĩes habiles ad colligẽdũ in horreũ dñi. O q̃ manipuli colligũt de ꝛ agro: sz pauci reportant i grangiã dei: qz diabolus totũ reportat i grangiã suã/q̃ nimis magna ẽ: in quã põ ꝛtrare plenꝰ curꝰ. Dilatauit ẽm infernꝰ animã suã: Esa. v. d. Itẽ semiat diabolꝰ/nõ triticũ ꝛ furũ sz ciçania vitioꝝ ꝛ iniq̃rũ suggestionũ: qđ semẽ nimis m̃ltiplicat. Ün Matth. xiij. d. Dñe nõne bonũ semẽ seminasti i agro tuo? Unde q̃ hz ciçania? Et ait: Inimicꝰ hõ ꝑ fecit. Itẽ seminat hõ q̃libet i agro suo: Aliꝰ q̃dẽ i carne: aliꝰ q̃dẽ in vẽto siue in aere: aliꝰ ꝙ i ꝑa ꝛ veritate. Cogitatiões/locutiões/operationes sũt semina. In carne q̃ seminat: q cogitatiões ꝛ locutiões ꝛ operationes ad carnis dirigit voluptates. Sz qui messẽ ꝑ colligat/ dicit apꝰ Gal. vj. b. Quę seminauerit hõ/hęc ꝛ metet: Ita q̃ seminat i carne sua: de carne ꝛ metet corruptionẽ. Ün vento seu i aere seminãs: q̃ ꝓ fauoꝛe hũane laudis faciũt expensas/ vel legũt/aut ꝓdicãt/vel alia opa faciũt. De qb⁹ ꝙ Osee. viij. b. Ün vẽtũ seminabũt ꝛ turbinẽ metẽt. Hiere. xij. c. Seminauerũt triticũ ꝛ messuerũt spinas. Reuera triticũ seminãt. i. opa

(S de genere bonoꝝ

[E S] de genere bonoꝝ: sed qz in ventū seminās/ideo metūt eternas
punctiones ⁊ cōscientię miserę remotiones. Aggei.j.b. Se-
minastis multū ⁊ intulistis parū. ſ. modicū vanę laudis: qō ni
hil est. Michęę.vj.d. Tu seminabis ⁊ nō metes: tu calcabis
oliuā ⁊ nō vngeris oleo: et mustū ⁊ nō bibes vinū. In spē et
veritate seminant: q̄
omnis ḡ cogitāt/ḡ lo
quunt/quę faciūt: re-
Matth.13.a Marci.4.a. ferūt ad spiritus vti-
litatem/nō ad carnis
voluptatem vel mun
di vanitatem. De q̄
bus dicit Osee.x.d.
Seminate vobis in
ſtitate iuſticiā ⁊ me-
tite in oze misericor-
dię. Ager iſte fructū
bonum reddit. De quo Beſ.xxvj.d. Ecce odor filij mei sicut
odor agri pleni cui benedixit dñs. Hic ager fossus/aratus/si-
matus/rigatus: ⁊ ideo bonū fructū ⁊ multū ⁊ verū facit. Lon
gus ager aratur: sed breuis fodit: Sic dorsum christi virgarū
furculo fuit cęsum: ⁊ latus lancea pforatū: sicut dicit Joh.xix.
ſ. Manus vero ⁊ pedes/sicut modici agri fuerūt clauis fossi.
Psā.21. Ūſi in Psā. Foderunt manus meas et pedes meos. Esa.ij.c.
Ingredere in petrā ⁊ abscondere in fossa humo. Firmatus ni-
hilominus fuit sputis fetidis iudęorum. Esa.l.c. Non auerti
faciem meam ab increpatione ⁊ conſpuctibus in me. Item ri
gatus fuit roze sanguineo. ſ.xxij.c. Factus est sudor eius sicut
guttę sanguinis decurrentis in terram: Et pluuia lachrymaꝝ:
quia cuz clamoze valido ⁊ lachrymis ozauit: Heb.v.b. Pro-
pter hoc clamat ipse per Hiere.ij.f. Numquid solitudo fact⁹
sum/aut terra serotina israeli? q.d.non. Solitudo cū terra i-
culta est: ⁊ nullum fructum facit: Christus autē fructum mul-
tiplicē ⁊ donū reddit cultoribus suis. ſ. gaudia paradisi. Gal.
vj.b. Qui seminat in spiritu/de spiritu meret vitā eternā. Itē
non est terra serotina: quia aliqui heri seminauerunt et hodie
messuerūt vitā eternā. Beſ.xxvj.c. Seminauit isaac in terra il
la ⁊ inuenit zc. Immo latro in cruce in eade die seminauit: et
messuit. Eccl.xj.c. Benedictio dei in mercedē iuſti festinat et
in honoze veloci ꝓcessus illius. Considereat ḡ quilibet in quo
agro seminet semina sua. i. cogitatus/sermones ⁊ actus suos.
Si in carne/metet corruptionē: si in aere/metet turbines: si in
spiritu/metet benedictionē. Fructus eſt spiritus sunt: Chari-
tas/gaudiū/pax/patiętia/benignitas/bonitas/lōganimitas/
manſuetudo/fides/modestia/continentia/castitas: Gal.v.d.
Si bos fructus inuenis in spiritu tuo/in bono agro semina-
sti/⁊ metes vitā eternā. Itē semen est elemosyna. Ūñ Grego-
rius. Semē tuū est quicquid boni feceris. Et dicit elemosyna
semen ꝓpter quinq̄ rationes. Primo: qz debet occultari sub
terra: aliter nō faceret fructū. Eccl.xxix.c. Cōclude elemosynā
in sinu pauperis: ⁊ ipa orabit ꝓ te ab omni malo. Matth.vj.
a. Te aūt faciente elemosynā nesciat zc. Secūdo: qz debet cō-
mitti terrę spinis purgatę ⁊ tribulis. i. pauperibus: q̄ nullas
habent spinas. i. diuitias. Hiere.iij.a. Nolite serere sup spi-
nas. Eccl.xij.a. Da bono ⁊ nō receperis peccatoꝛē. Tob.iiij.
c. Panē tuū cū esurientibus comede. Esa.lviij.c. Frange esu
rienti panem tuū zc. ſ.xiij.c. Cum facis cōuiuiū zc. Tertio:
quia debet rigari roze cōpassionis et hilaritatis. Esa.lviij.c.
Si effuderis esurienti aiam tuam oziet in tenebris lux tua.
Thes.ij.g. Effunde sicut aquā coꝛ tuū. Job.xxx.d. Cōpatie-
batur anima mea pauperi. Eccl.xxxv.b. In omni dato hilarē
fac vultum tuū zc. Quarto: quia de ipsa recipit fructus mul-
tiplex in alio anno. i. in alia vita: seu quia in hyeme seminat. i.
in ꝓsenti vita: ⁊ in ęstate colligit. i. in futura vita Eccs.xj.c.
Mane semina semen tuū: ⁊ vespere ne cesset manꝰ tua. Qui-
to: qz tria sunt impedimenta elemosynę/sicut et seminis q̄ hic
tangunt. Primū est iactantię ꝓpię ventus vel detractionis
alieni: qđ notak in semine qđ cecidit supra petraz. Eccl.iij.d.
Coꝛ durū male habebit in nouissimo. Secūdū est luxus vitę:
qđ notak in semine qđ cecidit secus viam. Eccl.xxj.c. Audiuit
luxuriosus ⁊ displicebit ei. Tertiū est amoꝛ diuitiarū: qđ no-
tak in semine qđ cecidit inter spinas: q̄ simul ezorte suffocae
runt illud. Prouer.xv.c. Iter pigrozū quasi sepes spinarum.
Iobel.iij.d. Fons egredięt de domo domini: ⁊ irrigabit tor-
rentē spinarum. Est aūt triplex semen quod ꝓpie ptinet ad
doctoꝛes ⁊ ſdicatoꝛes quod ipsi debēt seminare in agrum ec-
clesię qui vocak acheldemach: id est ager sanguinis. Primuz
est semen boni operis. De quo Prouer.xj.c. Semiganti iu-

Quare elemosyna dicitur semen

Triplex semē qđ debēt doctoꝛes ⁊ ſdicatoꝛes seminare in agrū ecclesię

[a] Exīt qui seminat seminare
[b] semen suū. Et dū seminat:
[c] aliud cecidit secus viam: et
[f] cōculcatū est: ⁊ volucres cę
[g] li comederūt illud. Et aliud
[b] cecidit supra petram: et na-
[t] tū aruit/qz non habebat hu
[k] morē. Et aliud cecidit inter
[l] spinas: et simul exortę spinę
[m n] suffocauerūt illud. Et aliud
[o] cecidit in terram bonā: et oz
tū fecit fructum centuplum.

sticiā merces fidelis. Eccs.ij.c. Mane semina zc. Jaco.iij.d. Fructus iuſticię in pace seminat. Secūdum est semē oziōis. De quo Pā. Euntes ibāt ⁊ flebāt mittētes semina sua. Ter- Pā.125.
tiū est semen ꝑdicationis. De quo Leuit.xix.d. Agrum nō se-
res diuerso semine. Et hęretici qui veris admiscent falsa: vel
mali doctoꝛes q̄ bo-
nū verbū semināt et
malū exemplū. Hoc
triplex semē semina-
uit christus hō. Esa.
j.c. Nisi dñs reliquis-
set nobis semē/ qua-
si sodoma fuissemus
.i. muti. Et de isto ex-
ponam⁹. [a] Exīt
qui seminat. i. q̄ ha
bet officiū seminādi.

scz filī dei/de sinu patris in mūdū. Ūñ Joh.xvj.f. Exiui a pa
tre ⁊ veni i mūdū. [b] Semiare. i. ad seminādū. [c] Se-
men suū: nō alienū. i. exemplū/oratione/ ⁊ verbū. ſ. euāgelū.
Chryſ. Aliqñ ꝓdibit vt incidat malas herbas. Item Chryſ.
Unde exit qui vbiq̄ ꝓsens est? non loco sed habitudine. Et
quid exiuit facere? Perdere terram spinis plenam? Punire
agricolas? Non/sed seminare. Et quid igitur de semine isto
tres partes depereunt etiam christo seminante? Solo. Non
est hoc vitio seminis vel seminantis sed suscipientis: id est ani
me: ⁊ ita monet discipulos nō desides esse: etsi multi pereant
suscipientiū verbū: quia hoc ⁊ domino contigit qui cuncta ꝓ-
uidit. Esa.v.c. Triginta modū semētis facient modios tres.
Unde ergo ꝑdicationum multitudinem ⁊ rarităt⁊ fructus. Moraliter
Moraliter/oportet ⁊ ꝑdicatoꝛē exire. Hiere.xlviij.b. Mo-
ab requieuit in ſcibus suis. Beſ.xij.a. Egredere de terra.
Michęę.iiij.a. De sion egredięt lex ⁊ verbū domini ō hieru-
salem: Et concidēt gladios suos. i. subtiles queſtiones: in vo-
meres: id est in grossas ꝑdicationes. Debet etiā ꝑdicator et
doctoꝛ seminare semē suum ꝓ intellectum ⁊ affectū ⁊ effectū.
Beſ.j.a. Germinet terra herbā virentē ⁊ facientem semen: cu
ius semen sit in semetipso. Prouer.v.c. Bibe aquā de cistер-
na tua ⁊ fluēta putei tui: diriuent fontes tui foras zc. Chryſ. b
Qui seminat/sine diiudicatione mittit semina: sic et ꝑdicatoꝛ
christi nō diuidit diuitē vel pauperē: sapientē vel insipientem:
studiosum aut desidem. Roma.j.b. Grecis ⁊ barbaris: sapi-
entibus ⁊ insipiētibus debitoꝛ sum. j. Cozinth.ix.c. Cū essem
liber ex omnib⁹/omniū me seruū feci. d [c] Et dū seminat:
aliud cecidit secus viā: id est sup coꝛda vanis cogitationi-
bus et demonū suggestionibus peruia. Job.xix.b. Venerūt la
trones ⁊ fecerūt sibi viā ꝓ me. e [c] Et cōculcatū est/a ma-
lis cogitationib⁹ ⁊ prauis affectionib⁹. Glo. vt nec in memo-
ria mea teneat/qđ opere exercere neglexit. f [c] Et volu-
cres cęli comederūt illud. i. demōes: qui dicunt volucres
cęli: qz sunt cęlestis naturę: vel qz ꝓ aera discurrūt. Judic.vj.
a. Cū seminasset israel. i. christus ꝓ se et suos/ascendebant ma
dian ⁊ amalech ⁊ ceteri oriētaliū nationū apud eos ponētes
tentoria: ⁊ sicut erāt in herbis cuncta vastabant. Ezech.xxxix.
a. Feris ⁊ auib⁹ omniq̄ volatili ⁊ bestię terrę dedi te ad deuo
randū. g [c] Et aliud cecidit supra petrā. i. coꝛda indomi
ta ⁊ supba/nullo vomere fidei penetrata. Chryſ. Nō dicit ꝓ
iecit/sed cecidit. h [c] Et natū/ad horā: i [c] Aruit/qz nō
habebat humoꝛē/deuotiōis aut gręe. Osee.viij.b. Culm⁹
stās nō est in eo germen nō faciet farinā: qđ si fecerit alieni co-
medent eā. k [c] Et aliud cecidit inter spinas. i. in coꝛda
diuitū sollicitudinib⁹ ⁊ curis laceraꝛa ⁊ cruciata. l [c] Et si-
mul exortę spinę. i. sollicitudines ⁊ curę. m [c] Suffoca-
uerūt illud. Beda. i. ita occupauerūt mentē ꝙ verbū fructū
spūalē in ea facere nō potuit. Chryſ. Qualiter habet ratiōē
seminare in spinis vel petris? Sol. In seminibus quidē nul-
lam/in animab⁹ aūt multā. Agricola incusaret merito: qz nō
pōt de petra facere nō petrā: aut de via nō viā: aut de spinis
nō spinas. In rōnabilib⁹ aūt possibile est de petra fieri terrā
pinguē zc. Chryſ. Dia desides/petra imbecilles/ spinę iniq.
n [c] Et aliud cecidit in terrā bonā. i. in coꝛ humile ⁊ cō
cauū: qz tumoꝛ insita repellit: cōcauitas retinet. Vel in coꝛ mi
te ⁊ docile. Jaco.j.d. In mānsuetudine suscipite insitū verbuz.
o [c] Et oztū fecit fructū cētuplū. i. ꝑfectionē virtutū q̄ ꝙ
cētenariū numerū designat. Mora multiplicē cumulū ꝑfecti-
onis. Est em̄ ꝑfectio minoꝛ: maioꝛ: cōsūmata: qđ habet qui in
vtraq̄ vita est ꝑfect⁹. i. in actiua ⁊ contēplatiua. Beſ.xxvj.c.
Seminauit isaac in terra illa ⁊ inuenit in ipso anno cētuplū.
[G] Hęc dicens

[A S] [a] Hęc dicens clamabat: id est euidenter ad spiritualez
intelligentiā inuitabat. Cōtrariū huic videt Esa.xlij.a. Non
clamabit nec accipiet persona nec audiet vox eius foris. So-
lurio. Nō clamabit clamoze cōtentiōis: sed clamabit clamoze
charitatis ⁊ deuotiōis. Clamab at aūt/quia surdis loquebat.
Esa.xlij.c. Surdi au-
dite. Joh.vij.e. In no
uissimo die magno se
stiuitat⁹ stabat iesus
⁊ clamabat: Si quis
sitit/ veniat ad me et
bibat. Idez est quod
dicit hic: [b] Qui
Matth.13.b habet aures audi
Marci.4.b. endi/audiat. Tri-
Auditus triplex plicē auditū notat ḃ:
qui est necessarius au
ditoribus. ſ. auditus
naturę quo verbū su-
scipit. Auditus intel
Matth.13.c. ligentię q̄ sensus ver
Marci.4.b. bi discernit. Audię
Al. ⁊ Quod obedientię q̄ res ver-
bi efficit. De q̄ Job.
vlt.a. Auditu auris
audiui te. Quidā nul
las habent aures au-
diendi aliquid ō deo.
Ezech.xxiij.d. Malū
tuū ⁊ aures tuas ꝑcidēt tibi. Prouerb.xxviij.b. Qui declinat
aures suas ne audiat legē: oꝛō ei⁹ erit execrabilis. Alij habēt
aures: sed nō habēt aures audiēdi: id est intelligēdi. Esa. xlij.
d. Qui apertas habes aures/nōne audies? Alij habent aures
audiendi: id est intelligēdi/sed nō audiunt: id est nō obediunt:
vt faciant qđ intelligunt. Esa.vj.c. Excęca coꝛ populi huius ⁊
aures eius aggraua. [c] Interrogabant aūt eū disci-
puli eius quę esset hęc parabola. Sicut dicit Chryſ. cu-
pientes scire/oportet interrogare: maxime vbi aliquid obscu-
rū ⁊ difficile ꝓponit⁹ a magistro. Ideo discipuli nō intelligen
tes parabolā de semine/interrogauerūt dñm querentes expo
B sitionē: nō tamen statim/sed in domo soli cum illo: sicut dicit
Marcus.iiij.b. Ubi sicut dicit Beda/moraliter instruimur:
vt si intelligentiam diuinoꝛ assequi volumus/sepositis curis
mundi/domū sacrę scripturę soli cū solo domino meditādo ⁊
orādo intremo⁹. Eccl.xxxviij.c. Sapiętiā scribe zc. d [c] Qui-
bus ipe dixit: vobis zc. Discipuli interrogantes docent
auditoꝛes vt nō crubescant vel pigrescāt ġrere qđ ignoꝛāt. Et
dñs benigne respōdens docet doctoꝛes vt benigne respōdeāt
ġrētibus. Ūñ Matth.x.a. Gratis accepistis/gratꝫ date. Di
cit ergo: e [c] Vobis datū ē nosse mysteriū regni dei:
ceteris autem in parabolis. Vobis qui libēter auditis ⁊
fidem adhibetis. Joh.xv.b. Omnia quecūq̄ audiui a pr̄e meo
nota feci vobis. Glo. Quia fideles estis: sed phariseis incre-
dulis sancta nō sunt danda: Matth.vij.a. f [c] Datum est/
tanq̄ magnū donū. Magnū quidē donū est intelligentia scri
pturę. ſ.x.d. Multi prophetę ⁊ reges voluerunt videre zc.
g [c] Nosse mysteriū regni dei: id est intelligentiā: siue oc-
cultа mysteria sacrę scripturę? De qua Matth.xij.d. Aufere-
tur a vobis regnū dei. h [c] Ceteris autem/qui foris sunt:
vt ait Marcus.iiij.b. q̄ nec intrare nec cognoscere curant ve-
ritatē/ i [c] In parabolis. Matth.vij.a. Nolite sanctū da-
re canibus. Prouerb.xviij.a. Nō recipit stultus verba prudē
tię nisi zc. Eccl.xxj.c. Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit ei.
k [c] Ut videntes: id est videre se reputātes: vel videtes so-
ris humanitatē/ l [c] Nō videant/intus diuinitatē. Vel/
videntes/foris miracula: nō videant/intus virtutez ope-
rantē. Item/videntes/exterius asperitatē pnitētie: nō vi-
deant/interius gloriā consolationis. Beatus Bernā. Multi vi-
dent nostras cruces q̄ nō vident nostras victiōes. m [c] Et
audientes/foris verbū. n [c] Non intelligant/intꝰ spiri-
tualem sensum. Esa.vj.c. Audite audientes ⁊ nolite intellige-
re. Nota ꝙ idē significat ꝓ audiētes ⁊ ꝓ videtes: ⁊ ꝓ videant
⁊ intelligāt. Chryſ. Heretricalia carnia ⁊ narratiōes nego-
cioꝛ seculariū siue rumoꝛ/lutū sūt siue sordes auriū nr̄arum/q̄
claudūt auditū verbi dei. Immo oī sordē difficilius obturant
mēt⁊ auditū vsura/mutuū vel sillia. o [c] Est aūt hec pa-
bola. Nota ꝙ dñs hāc pabolā iō discipulis exposuit/vt se mysti
ce loq̄ ostēderet/⁊ mystice exponēdi scripturas exēplū daret.
Glo. Bedę. Nota hāc esse ꝑmā zc. Me vel aliud vel plus vel
minus intelligere velimus. i. ꝙtrariū vel supfluū. Deut⁊. iiij.a.
et.xij.d. Nō addetis ad verbū qđ locutus sū vobis. Job.xxix.
d. Verbis meis addere zc. Prouerb.xxx.a. Ne addas quicq̄.
Eccl.xviij a. Non est minuere. Apoc.vlt⁊.d. Si q̄s apposue
rit ad hęc zc. Jō nul-
lus expositoꝛū ausus
est manuz apponere
vt aliq̄d adderet dñi-
cę expositiōi: quia ipe
dñs cam exposuit.
p [c] Semē est ver-
buz dei. De q̄ Hie-
re.xxxj.c. Seminabo
domū israel ⁊ domū iu
da semine hoīm ⁊ se-
mine iumētoꝛum. i. sapi
entū ſdicatiōe ⁊ insi-
pientū: tā rustici melі-
us seminat q̄ reges.
q [c] Qui aūt sec⁹
viā: hi sūt q̄ audi-
unt: deide zc. Mo-
ta q: hic ē duplex lit-
tera. Mā in ꝓmis du-
abus clausulis i qui-
busdā libris est/qui:
in alijs libris est/qō:
sicut in duab⁹ extre-
mis. Modo lege/Qui/hoc modo. Semē est vbū dei: qō
seminak in coꝛdib⁹ boīm. r [c] Aūt: sed illi boies. ſ. q̄ semi-
nank: s [c] Sec⁹ viā sūt q̄ audiunt/exterі⁹ sensu corporis.
Mā seminari equiuocū est: Mā terra seminak. i. semē iactū su-
scipit: ⁊ semē seminak. i. in agro spargit. Hoc est quod dicit:
q [c] Qui aūt secus viā/supple seminank. i. homies q̄ semē
vbi dei suscipiūt in coꝛdib⁹ qui semen qō spargit sec⁹ viaz. Et
nota ꝙ dicit/Secus viā: nō in via veritatis aut pgnitentię:
Uel/Secus viā. i. iuxta trāsitū mūdi/nō sepati a mundo.
Sequit: t [c] Deinde. i. postq̄ audierūt: v [c] Venit dia
bolus/ꝑ multiplices suggestiōes: ⁊ tollit verbū de coꝛde
eoꝛū: ne credētes salui fiāt. r [c] Mā q̄ supra petram:
supple seminant: sicut ꝑus: Hi sunt/ y [c] Qui cum audie-
rint cū gaudio suscipiūt vbū: ⁊ hi radices nō habet.
Job.xv.d. Nō mittet radicē in trā: auferet spūs oris sui. Sap.
iiij.a. Adulterinę plantatiōes nō dabūt radices altas. Beda.
Multi audiētes disputationē cōtra auariciā vel luxuriaz/di-
cūt cōceptores seculi ⁊ cattos boies esse beatos: sed vbi speci-
es ꝓcipiscibiles eoꝛ obtutib⁹ ꝑsentant/moꝛ recedit ab eis q̄
quid recte cogitauerūt. Ūñ sequit: z [c] Quia ad tēp⁹ cre-
dūt/⁊ in tpe temptatiōis recedūt. Eccl.xviij.d. A mane
vsq̄ ad vesperā imutabit tēp⁹. a [c] Qđ aūt in spinas ce
cidit: hi sūt q̄ audierūt zc. vsq̄ ibi: et nō referūt fructū.
Ro.vj.d. Quę fructū zc. Sic ꝛstrue. Semen est vbū dei: qđ
cecidit in spinas: ⁊ hi/qui suscipiūt semen cadēs in spinis/
sūt/illi/q̄ audierūt ⁊ a sollicitudinib⁹ zc. Sikter lege se-
quentē clausulā. Et ad hūc modū poteris legere/ qō: si fuerit
in duab⁹ ꝓmis clausulis. Posset qrі/cū diuitię possessoꝛes su-
os oblectēt ⁊ voluptatib⁹ resoluāt/q̄re ꝓ spinas significent?
Respōdet Beda. Quia cū aculeis curarū possessoꝛ mētes cō
fodiūt: q̄ auide quęrunk/sollicite seruank. Uersus. Dives di- Uersus
uitias nō cōgregat absq̄ laboze: Nec tenet sine metu/nec de-
serit absq̄ doloze. Suffocak aūt sicut dicit Gregoꝛ ⁊ Beda:
qz voluptates ⁊ diuitię suis ꝓportunis cogitationib⁹ guttur
mētis ne bonū desideriū ad coꝛ possit intrare q̄si aditū vitalis
flatus strangulāt. Mora ꝙ dicit suffocare/q̄si sub faucib⁹ oc-
care. Est aūt q̄si metaphoꝛice dicuz: qz sicut ꝙ suffocationem
gutturis suffocak spūs. i. sub faucib⁹ occatur ⁊ artak ne possit
exire: sic amoꝛ diuitiarū guttur mētis suffocat ⁊ claudit ne bo
nū desideriū possit ꝙ illud intrare. Itez nota versus de spina. Prouētates
Serpētina domus/laceraꝛa/odiosa colonis: Horrida/densa/ spinę
tenet/riget/ardet/spina cruentat. Hiere.xij.c. Nō est pax vni-
uersę carni: seminauerūt triticū/ ⁊ messuerūt spinas zc. Esaię.
xxxij.c. Super humū populi mei spinę ⁊ vepres ascēdēt. Esa.
xxxiij.b. Spinę cōgregatę igni cōburent. Sequit: b [c] Qđ
aūt in terra bonā. Cōstrue sicut ꝑus: in bonos. ſ. auditoꝛes
qui vbū dei audire satagūt ⁊ in ventre memorię recondūt: et
sic oportuno tpe fructū opatiōis ꝓferūt/ inē ꝓspera ⁊ aduer-
sa seculi huius patiētes. c [c] Hi sunt q̄ in coꝛde bono et
A [S] optimo audiētes

optimo audiētes ihū retinēt/z fructū afferūt in pa
tiētia: Jaco.i.a. Patiētia op9 ꝓfecrū habet.f.xvij.d. In pane
ria vra possidebit/ aīas vras. a ¶Nemo aūt lucernā zē.
Tertia ps capituli: in q̄ ostēdit mysteriū fidei q̄ multi occul
tū est/p aplos reuelādū. Ista cōtinuat et q̄ dictū est.5. eodē.
Vobis datū est nosse mysteriū regni dei: nō q̄dē vt absc̄dat
sed vt manifestetis.
b ¶Aut̄. i. q̄ nemo zē. Cōparat aūt lucernę ihū ꝓdicatio
nis: q̄ sicut i lucerna duo sūt: lux z testa: sic i ihū ꝓdicatōib⁹ duo
sunt: sensus spiritua
lis et historia. Pro
uerb⁹.vj.c. Mandatū
lucerna est/ et lex lux.
Et sicut lucerna illu
minat domum: ita verbū ꝓdicationis ecclesiā. Pſ. Lucerna
pedibus meis verbū tuum: z lumē semitis meis. Candelabrū
aūt dicit ecclesiā. De quo Exo.xxv.c. Facies candelabrū du
ctile ex auro purissimo. Facies z septē lucernas z ponēs super
candelabrū vt luceāt ex aduerso. i. peccatorib⁹ qui sunt ex ad
uerso. Zach.iiij.a. Vidi: z ecce candelabrū aureū totū z lam
pas eius sup caput ipsius. i. christus. De quo dicit Esa.lxij.a.
Saluator eius vt lampas accendat. Vas dicit timorē huma
nū vel mundanū: Lectū carnis voluptatē: sub q̄bus nō debet
absc̄di lucerna: q̄ nec timore mortis nec amore carnis debet
absc̄di verbū ꝓdicationis. Prouer.xi.d. Qui absc̄dit fru
mentū maledicet in pplis. Eccl.xxix.b. Me absc̄das pecuniā
sub lapide in ꝑditione. Nam Matth.xxv.c. reprehendit ser
uus qui absc̄dit in terra pecuniā dñi sui. Hoc est ergo q̄ di
cit: Nemo lucernā accendēs. i. nemo habēs scientiā z gra
tiā ꝓdicandi/ c ¶Operit eā vase. i. timore vel cupiditate
seu negocio seculari. Matth.x.d. Nolite timere eos qui occi
dunt corpus. ij. Timoth.ij.a. Nemo militās deo implicat se
secularib⁹ negocijs. Deut.xx.b. Quis est homo q̄ plātauit vi
neā z necdū fecit eā cōmunē de qua vesci oibus liceat: vadat
z reuertat zē. Quis est hō formidolosus z corde pauido va
dat z reuertat zē. Tales q̄dē nō sunt idonei ad p̄liandū. f. cu
pidi z timidi. d ¶Aut subtus lectū ponit: Lectū. f. desi
dię/vel cōtēplationis/vel carnalis dilectationis. Hęc est tria
sc̄z desidia/ p̄tēplatio/carnalis delectatio/ noīe lecti intelligun
tur. De ꝑmo dicit Prouer.xxvj.c. Sicut ostiū vertit̄ in cardi
ne suo: ita piger in lecto suo. De secūdo dicit Matth.xxiij.d.
Duo in lecto vnus assumet̄: z alter relinquet̄. De tertio dicit
Matth.ix.a. Surge tolle lectū tuū. Qui ꝙ timore mortis vel
implicatione negocij secularis ꝓdicationē dimittit / sub vase
absc̄dit lucernā: qui ꝑo desidia vel ꝓtēplatiōe vel carnali vo
luptate dimittit/sub lecto absc̄dit. Et vterq; male facit/si ha
bet officiū: vt est ꝓlatus vel sacerdos vel doctor: vel ꝓdicator.
e ¶Sed supra cādelabrū ponit. i. in manifesto. Matth.
x.c. Q̄d in aure auditis ꝓdicate sup tecta. f ¶Vt intrātes
videāt lumē/doctrinę z vitę. Vita debet audiri i doctrina:
z doctrina debet videri in vita. Apocal.j.c. Conuersus sum vt
viderē vocē. Abacuk.ij.a. Scribe visum zē. Ille ꝓprie super
candelabrū lucernā ponit: qui q̄d ore docet in ecclesia/ g vitę
nititudinē ostēdit. Esa.xl.b. Sup montē excelsum ascende tu
qui zē. Matth.v.b. Sic luceat lux vestra. i. doctrina/ coram ho
minib⁹: vt videāt opa vra bona/nō tm audiāt ꝙba. Doctrina
sine vita ē lucerna sine oleo. Et q̄dā. Lingua magniloqua/ma
nus ociosa: doctrina lucida z vita tenebrosa/res est mōstruo
sa. Itē lucerna est christus. j. Reg'.iij.a. Nō poterat heli vi
dere lucernā anteqū extingueret. i. iudeus cognoscere christū
anteqū moreret. Candelabrū est crux sup quā posit⁹ fuit dñs
q̄n fuit crucifixus. Sub vase vel sub lecto lucernā ponit: q̄ ti
more vel voluptate a ꝓdicatione dñicę passiōis deliſtit. Job.
xvj.d. Terra ne operies sanguinē meū. Itē lucerna est intētio
f.xj.c. Lucerna corpis tui est oculus tuus. Hanc sub vase vel
sub lecto z nō sup candelabrū ponit: qui in ope vel ꝓdicatione
sua ad tpalia cōmoda vel carnalia oblectamēta nō ad christū
intentionē reflectit. Matth.vj.a. Ītē dico vobis recepērūt
mercedē suā. g ¶Non cīs est occultū zē. q̄si dicat ꝓpho
ra est. Ipsi essent ei obijcere: imo debem⁹ occultare ꝙbū
dei: q̄ viles reputamur z abiecti z nō audem⁹ apparere in cō
spectu nobiliū. Ad hoc ꝙ obuiat dñs. q. d. nō ꝓpter malā opi
nionē quā de vobis habēt debetis deliſtere: q̄ licet mō viles
appareatis in facie hoim: tamē q̄d sitis innotescet ꝙ opationē

miraculorū in vita ꝓsenti/z ꝓcipue in regnō dei: cū dñs reue
labit absondita tenebrarū. i. Corinth.iiij.a. Dicit ꝙ: Nō cīs
est occultū qō nō manifestek: nec absc̄ditū qō non
cognoscak: supple adhuc in vita ꝓsenti: z tūc ꝓcipue cū dñs
reuelabit abscondita cordiū. i. cū oia erunt manifesta. Aliter.
Nō cīs est occultū/de actib⁹ nostris vel aliorū. b ¶Nō
nō manifestetur.
Soph.j.c. Scruta
bor hierūm i lucernis
i ¶Nec absc̄di
tum / de intentioni
bus z cogitationib⁹.
k ¶Quod nō co
gnoscak. j. Corinth.
iiij.a. Veniet dñs z il
luminabit absc̄dita
tenebrarū: z manife
stabit cōsilia cordiū.

Matth.10.c
Marci.4.c.

Pſ.118.

Prouer.xxvj.d. Qui operit odiū fraudulēter: reuelabit mali
cia eius in cōcilio. Nicre.xx.c. Confundent̄ verēmini: q̄ nō
intellexerūt opprobriū sempiternū q̄d nunq̄ delebit. l ¶Et
in palā veniat. Daniel.vij.c. Judiciū sedit z libri aperti sūt.
m ¶Videte ergo: q̄n quidē scientię lumē acceptistis ad ali
os illuminādos. Videte ergo quō auditis. i. q̄ diligēter
z qua intētione. q. d. dñs: attētius z diligēter audite: qui enim
alios debēt instruere studiosius debēt audire z magis labo
rare. n ¶Qui cīs habet: supple desiderīū seu amorē ver
bum audiēdi. o ¶Dabit illi: sensus intelligēdi. Eccl.vj.c.
In omni animo tuo accede ad illā. i. sapientiā z manifestabit
tibi. Itē qui habet iusticiā vitę/dabit ei intelligētia scripture.
Pſ.Lux orta est iusto. Et alibi. Mandatis tui intellexi. Itē Pſ.96.
qui habet voluntatē benefaciēdi/dabit ei facultas bene ꝑfici Pſ.118.
endi. Phil.ij.b. Deus est qui operat in nobis velle z ꝑficere.
Itē qui habet gratiā/dabit ei gloriā. Pſ. Gratiā z gloriā da Pſ.83.
bit dñs. p ¶Et ācīq̄ nō habet: amorē verbi. q ¶Etiā
q̄ putat se habere auferet ab illo. i. sensus intelligendi
siue intelligētia quā ex naturali ingenio se posse habere putat:
q̄ etsi naturali ingenio vel studio suo aliq̄d intelligat: hoc est/
licet aliquā habeat scientiā: nullā tamē verę sapiētię dulcedinē
gustat: quę dicit quasi a sapore. Eccl.vj.c. Sapiētia doctrinę
sm nomē eius z in multis nō est manifesta. Itē qui nō habet
exercitiū doctrinę/auferetur ab eo intelligētia. Matth.xxj.d.
Auferet a vobis regnū dei et dabit genti facienti fructū eius.
Chrys. Quomō, ꝓcedit: Si cīs tolluntur ab eo quō nō habuit:
aut si nō habuit quō tollit ab eo? Sed ita ꝓcedit: Qui habet
aliquē intellectū z nō facit cū illo iusticiā operantē ad gloriaz
dei: sed ecōtra circa res terrenas occupat eū/habens nō videt
habere: quia quantū ad deū nihil habet qui deo nihil fert: Si
cut homo cuius oculi iniquitatē vidēt/ipse videns quantū ad
deum cecus dicit̄ esse. Esa.xlij.c. Quis cecus nisi qui vernūda
tus est sub peccato suo? Nota q̄ dicit i Glo. Ingeniosus ne
gligendo sapiētia vera se ꝑtuat: q̄ q̄uis habeat scientiā non
tm̄ habet sapientiā: q̄ vere sapiētia dicit quasi a sapore z io
cunditate: Qui cīs negligit operari bene/nec delectat̄ i eo qō
scit. Sed q̄d est q̄ deus pigris z negligētibus audire verbum
dei sępe acumē z subtilitatē ingenij ꝓstat/z studiosę audienti
bus negat? Ut hoc illis sit materia laboris z corona amplio
ris: illis occasio pęne iusticiaris. Vñ Beꝺ. Ideo desidiosus in
genium sępe accipit: vt de negligētia iustius puniat: qui scire cō
tempsit/qō sine labore assequi potuit: z aliq̄n studiosus tardi
tate intelligētię ꝑmiſ/vt eo maiora ꝑmia inueniat quo studio
sius elaborat. j. Corinth.iij.b. Unusq̄sq; ꝓpriā mercedē acci
piet sm suū laborē. Itē nota q̄ hoc qō hic dicit/pōt intelligi
specialiter dictū aplis z iudęis: vt qō dictū est: Qui habet da
bit ei/referat specialiter ad aplos: qō autē dictū est: Qui autē
nō habet zē. referat specialiter ad pharisęos. Sed generaliter
de oibus potest intelligi. Sequit: r ¶Venerūt autē ad
illum mater z fratres eius zē. Quarta pars capituli vbi
qō dixerat verbo ostēdit mystico exemplo. i. q̄ iudei soli litte
rę adhęrētes etiam sensum quē videbant habere amittēt. Vñ
Matth.xxj.d. Auferet a vobis regnū dei zē. Et nō solū iudei
sed oēs iudaizātes: De ꝙbus dicit Job.xxx.a. Egestate z fame
steriles q̄ rodebāt in solitudine squalētes calamitate z miseria
z mandebāt herbas z cortices arborū. Et sicut dicit Chrys. q̄
diabolus vidit q̄ christ⁹ ꝓuadebat ꝓpło q̄ esset filꝰ dei: introdu
xit parētes eius carnales: vt ꝑ illoz ꝓtēplationē diuinitat̄
eius obscuraret naturā. Et cū nō possent intrare ad eū/ venit
vnus ex illis diaboli aduocat⁹: qui humano ore verba diabolica

Matth.12.d
Marc.3.d.
Lu.b3† ad
Hoc aliter

a illuz mater et fratres eius: et
nō poterant adire† eū ꝓ tur
ba. Et nūciātū est illi: Mā
tua z fratres tui stāt fōris vo
lentes te videre. Qui respō
dens dixit ad eos: Mater
mea z fratres mei hi sūt qui
verbū dei audiūt z faciunt.
g Factū est aūt in vna dierū /

scipuli ferunt̄ inter ꝓcellas maris/significat crucē: cui⁹ tripli
ci beneficio de hmōi naufragio enauigat ecclia ad portū eter
ne beatitudinis. Nā ꝙ passionē redimit: ꝙ fidē passiōis fūda
tur: vexillo crucis munit. Discipuli cū eo ascēdentes nauē/ si
gnificāt oēs vestigia christi sequētes. Vñ Matth.xvj.d. Si
quis vult venire post
me zē. Trib⁹ aūt mo
dis tollitur crux chri
sti: Vel ꝙ cōpassionē
primi. Vñ Apls.ij.
Cor'.xj.g. Quis infir
mat̄ zē. Vel ꝙ mar
tyrū tolerantia: Vel
ꝙ ꝓprię carnis mace
ratione. Mauigantibus igit discipulis. i.
fidelib⁹ q̄busq; fluct⁹
seculi calcātib⁹/ z ad
portū eterne beatitu
dinis tēdentib⁹/spiri
tussancti flatu vel ꝙ
ꝓprio conatu: vt sit gra spūssancti q̄si ꝙ velo/ liberū arbitrium
q̄si ꝙ remo. Bis nāq; duob⁹ nauis impellit̄: dūs obdormit in
cruce. i. tēpus dñice passiōis aduenit. Cui cōgruit qō Marc'
iiij.d. dicit/hoc nocte factū mystice significans occasum veri
solis ihū in naui dormiēte. Procellę in mare descēdūt: quia co
in cruce mortuo/ꝑsecutiōes in discipulos insurgūt: z in eccla
scandala emergūt: de eius morte discipuli turbabant̄ timētes
ne resurrectio differret: q̄d si fieret/fides in ꝓpetuum periclita
ret: Memo cīs crederet hominē mortuū deuz esse/nisi cito re
surgeret. Tēpestatē aque facit cessare: q̄ rabiē iudeorū morti
ei⁹ insultātū resurgēs labefacit. Discipulos timentes in naui
de fidei modicitate dūs arguit/q̄damodo eis ꝓdicēs qō post
resurrectionē increpādo ait: O stulti z tardi corde ad credendū zē. Dicit ꝙ: g ¶Factū est aūt in vna dierū/notabili
z venerabili: b ¶Et ipse: ꝓpaliter/nō ꝙ vicarii: ascēdit
in nauiculam: id est in crucē: cuius beneficio ad litⁿ cęlestis
patrię guemit. Jn q̄ christ⁹ vna cū suis passus est. Vñ sequit:
i ¶Et discipuli eius. Matth.xvj.d. Qui vult venire zē.
Sap.xiij.a. Exiguo ligno cōmittūt hoies aīas suas/z trāseū
tes mare ꝓ ratem liberati sūt. Beda. Cū iesu nauē ascēdit: q̄ si
gno dñice crucē imbuit⁹ seculū relinq̄re dignū est. k ¶Et ait
ad illos: trāffretem⁹ trās stagnū: z ascēderūt/in mare:
vel stagnū ad trāsfretandū. Moraliter: l ¶Trāffretem⁹
trās stagnū. i. trāseam⁹ mūdū mētis ꝓtēplatione: sicut aqla q̄
vltra mare ꝓcēplat escā suā: sic ꝺ Job.xxxix.d. In arduis po
net nidū suū aqla. s. z inde ꝓcēplat escā suaz. i. christū: z de lon
ge oculi ei⁹ ꝓspiciūt. Ad hūc trāsitū spūale iuitat nos dūs/cū
dicit: Trāffretem⁹ trās stagnū. i. trāseam⁹ mūdū mēte/vel
etiā corpe deseram⁹: q̄d cēt ꝓfecti⁹. Matth.iij.d. Venite post
me: faciā vos fieri piscatores hoim. Eccl.xliij.c. Qui enauigāt
mare. i. calcāt mūdū/enarrāt picula ei⁹. Per stagnū aūt signi
ficat mūdus: q̄r sp stat in malo. Vñ.j. Joh.v.d. Mund⁹ in ma
ligno posit⁹ ē. Per vētos aūt significant mūdi vel carnis vel
cordis vel dęmonū q̄nq̄ tēptatiōes: De q̄b⁹ ꝺ Daniel.vij.a.
Ecce q̄tuor vēti cęli pugnabāt i magno mari: z q̄tuor bestię
grādes ascēdebāt de mari. Job.j.d. Repēte vēt⁹ vehemēs ir
ruit a regiōe deserti/z ꝓcussit q̄tuor angulos dom⁹. Ibi Gre
go⁹. In domo mēt̄ vehemēs vēt⁹ q̄tuor angulos ꝓcutit: cū
forte tēptatio q̄tuor ꝑtes q̄rit. Sequit: m ¶Navigātib⁹
aūt illis obdormiuit. In q̄ facto ver⁹ hō mōstrat. Mystice dormiuit i cruce. Pſ. Ego dormiui z soporat⁹ sū z somnū cepi. n ¶Et descēdit procella venti. i. tēptatio seu affli
ctionū aut ꝑsecutionū/in stagnū. Sic christ⁹ si obdormiat i
corde tuo ꝙ forsꝑ aut tepore: statim descēdit procella cogita
tionū: sicut in poto frigido vbi fuit aliq̄ pinguedo ꝓgregātur
muscę: sic tūc oportet ꝓcutere potū/z diffugiēt muscę. Gen.xv.
c. Abraā abigebat aues zē. o ¶Et cōplebāt. Ad ill'am na
uicula fluctib⁹. Mystice. i. ecclia ꝑsecutiōib⁹. p ¶Per icli
tabant̄/discipuli in naui. Nota Glo. Bedę. Merito turbat̄
nauis in q̄ ꝑdit⁹ est cū bonis: z q̄ suis meritis firmi fuerant/
turbant̄ alienis: quia quandoq; ꝓpter merita malorū turbant̄
boni. q. d. discipulis nauigātib⁹ vacillat nauis here vsq; ad sū
mersionē. Et nō mirū ē cū inter discipulos cēt ꝑditor. i. iudas q̄
iā ꝑditiōis q̄rebat aīo ꝓdere: q̄d inde patet: q̄ in Glo. ꝺr ꝑdi
tor: nō q̄ futur⁹: sz q̄ tā cēt: q̄ neminē dānat de⁹. i. ꝑcti arguit
aliq̄ peccet. q ¶Accedētes aūt/ꝑcib⁹ z deliciis atq; su
spirijs: suscitauerūt eū/dicētes: ꝓcepto ꝓ perimur.

Allegorice

Mystice

Mystice

Moraliter

Dñe.

loq̄rek: Mater tua z fratres tui foris stant. Tunc iesus
quasi aspicięs ad hominē: sed vere diabolo loquebatur. Quę
est mater mea zē. nō spernēs neq; erubescens carnalē genera
tionē: sed volēs ꝓponi spirituālē generationē carnali. Alle
gorice gozice. Mater iesu/synagoga: fratres/iudei: qui veniūt vsq
ad ipm/sed nō trrant:
quia litterę insistētes
spūalē intelligentiaz
nō habēt. Moraliter/ mater iesu/ē
omnis q̄ verbo vel exē
plo in cordibus ꝑrio
rū generat deum.
Frater aūt est q̄ facit
voluntatez patris q̄ in
cęlis est. Et sicut tūc
diabolus ꝓ ꝑsentiam
parentū carnaliū vo
luit obscurare diuinitatē christi z impedire eius ꝺdicationem.
sic modo multoz ꝓfatoz obscurat dignitatē seu sanctitatem ꝙ
amorem parentū quos adducit ad illos/vel de nouo inuenit.
Multi cīs clerici sunt qui nullos habēt parētes q̄dū/pauperes sunt: sed ecclesiā ꝓmouent in aliquā dignitatē/incipiunt ve
nire ex oīi parte parētes. Vñ mirat Esa.lxvj.c. Mūquid par
turiet terra in die vna/aut pariet gēs simul? Et.j.f. Adducēt
offica fratres vestros de cūctis gētibus donū dño in equis et
quadrigis z in lectīcis z in mulis z carrucis ad montem san
ctū meū: id est ad ecclesiā/vel ad domū episcopi. Sed quid di
cit ecclesia sup hoc/Esa.xlix.f. Quis genuit mihi istos: ego ste
rilis z non pariēs: z istos q̄s enutriūt? ego destituta z sola: et
isti vbi erāt/ante. s. ꝓmotionē episcopi? Sed certe bonus ꝑla
tus facit sicut christus fecit: spūalē cognationē ꝓponit carna
li/maxime in beneficioz collatiōe: Sicut dicit Pſ. Nō ꝓgre
gabo cōuēticula eoz de sanguinib⁹. Altioꝙ incurrit illaz ma
ledictionē Abacuk.ij.c. Vę q̄ edificat ciuitatē in sanguinibus
z ꝓparat vibem in iniquitate. Quare autez spūalis cognatio
debeat ꝓponi carnali/dicit Chrys. Carnalis cognatio nō vo
lentib⁹ nobis neq; scientibus cōtingit: nullus cīs elegit cū⁹ sit
filius aut cognatus. Job.xxxviij.c. Sciebas tūc quādo nasci
turus esses? Spirituālē aūt cognationē vnusq̄sq; sibi acq̄rit:
z ita in cognatiōe spūali est nihilomn⁹ maria: q̄ ꝙ gratiam fi
dei credēdo facta est mater christi. Dicit ergo: Venerūt au
tem ad illū mater z fratres: id est cognati/eius. a ¶Et
nō poterant adire eū ꝓ turba. Sic turba carnaliū co
gitationū aut sęculariū negociationū impedit ire ad iesū. Vñ
nota: Turba retardat parētes adire iesum: vt hic / z Marc'.
iij.d. Item impedit cęcū ne iesū cognoscat: Joh.v.b. Itē ob
stat cacheo/ne videat iesum. j.xix.a. Item viā ꝑcludit ferētib⁹
paralyticū: Marci.ij.a. Item obstat cęcitati illuminationē cęci: Marc'.viij.
c. Item vult iesū rapere in regē. Joh.vi.b. Itē cōpunit et al
figit christū. f. eodē.g. b ¶Et nunciatuz est illi. Chrys.
Venit alicui. i. diaboli aduocat⁹ q̄ hoc ei nūciaret. c ¶Ma
ter tua et fratres tui stant foris volentes te videre.
Mystice. Mater/synagoga ē. d ¶Fratres/iudei. Job.
xxx.d. Frater fui draconū zē. e ¶Stant foris: in littera so
la cōfidētes. Vel ꝙ stati z subditi in tpalibus ibi volētes vide
re iesū: nec tū volūt intrare. Prouerb.xvij.a. Vult z nō vult pi
ger. f ¶Qui respōdens dixit ad eos: mater mea zē.
Ro.ij.b. Nō auditores legis sed factores iustificantur apud
deū. Joh.xiij.b. Si hęc scitis/beati eritis si feceritis ea. f.j.d.
Beati q̄ audiunt verbū dei z custodiūt illud. g ¶Factum
est autē. Quīta ps: in q̄ mare z vēti cōpescunt: z apli arguū
tur ꝙ ꝑsente dño timuerūt. Sed nō est mirū si tūc timuerunt
q̄ postea plurib⁹ visis miraculis eū dimiserūt: sicut dicit Job.
xix.b. Noti mei q̄si alieni recesserūt a me: tęe. s. passiōis: ō qua
mystice hic agit sub typo nauiculę. Utrū aūt hęc trāsfretatio
discipulorꝫ sue nauigatio z dñi obdormitio cōtinue sequatur
post ꝺdicta: nō habet exꝑssum ab euāgelista: Sz quō intromi
sit/elegāter dictū est: Factū est aūt in vna dierū. In hac
aūt trāsfretatiōe agit christ⁹ opa q̄ ipm verū deū z verū homi
nē. ꝑbat. Per obdormitionē cīs ꝑtas ꝺuanę nature in eo cui
dēter apparuit. Per sedationē vēcoz z tēpestatū portēta dei/
tatis innotuit. Mystice: Mare mūdū exꝑmit inter ꝑspera
z aduersa fluctuantē: q̄ tenebrosus est q̄tū ad ꝑfspitatē/in qua
min⁹ sibi hō ꝓuidet: z amar⁹ q̄tuz ad aduersitatē. Nauis q̄ de

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ E ¶ a ¶ At ille surgēs increpauit vētū.i.diabolū. b ¶ Et tempestatē aquę.i.tribulationis: De qua Pš. Mō me demergat tēpestas aquę. c ¶ Et cessauit/tēpestas/ et facta est tranāllitas. Eccl.xxxix.c. In verbo eius sterit aqua sicut congerics: & in sermone oris illius sicut exceptoria aquarū: qm̄ in ꝓcepto illi° placor fit. Hiere. v. c. Qui posuit arenam termi nū mari.i.tribulatio/ni ꝓceptū sempiter/num. Job. xxxviij.a. Quis cōclusit ostijs mare. Et.j. Posuiue etēt ostia/& dixi: vsq; huc venies & nō ꝓce Matth .8.c. des ampli°. d ¶ Di Marci.4.d. xit autē illis: vbi est fides vra: q.d. si haberetis fidē non timeretis: sed potius ventos & mare placaretis. j.xvij.b. Si habueritis fidem sicut granum sinapis &c. e ¶ Qui timētes mirati sunt adinuicē dicētes: ās putas &c. Bed. Non discipuli: sed nautę mirant et alij q̄ in naui erāt. Ūñ Matth. viij.b. Pozro homes illi mirati sunt/dicētes: ālis est hic: Qō & si discipulos dicim° fuisse turbatos: merito & ipsi homes fūt appellati. f ¶ Quis putas est hic: qz & vētis imperat & mari: & obe Marci.4.d. diunt ei. Enāuigauerūt autē ad regionē gerasenoz quę est ꝓtra galilęā. Et cū egressus esset ad terrā/ m occurrit illi vir quida

a At illè surgens increpauit
b & ventū & tèpestatē aquę: ét
c cessauit/ & facta est trāquilli/
d tas. Dixit āutē illis: Ubi est
e fides vestra: Qui timentes
mirati sūt ad inuicē/dicētes:
f Quis putas hic est: Quia &
g vētis impērat & mari: & obe/
i diunt ei. Enāuigauerūt au/
k tē ād regionē gerasenoz quę
est ꝓtra galilęā. Et cū egres/
m sus esset ad terrā/ occurrit illi

Matth .8.d. Marci.5.a.

stagno tyberiadis. Ūñ sequit: l ¶ Quę est ꝓtra galilęā: & cum egressus esset ad terrā / occurrit illi vir quida. Matth. viij.d. dicit q̄ duo occurrerūt ei. Ad hoc dicit Amb. q̄ vnus erat clarior & famosior ꝓ quo maxime dolebat illa regio: & quo sanato fama exiuit latior: & hūc solū cōmemorat lucas et Marcus. v.a. Matthę° ꝑo vtrūq; cōmemorat. Et vtrobiq; mysteriū est idē: Nā sicut pynū significat pplus gentilis: ita et per duos. Per vnū quidē ꝑpē vnionē in errore: ꝑ duos ꝑo qz de duob° filijs noe. i. cham & iaphet ꝑdicēt: Et vn° & duo sanant: qz ppls christianus q̄ a gentibus venit & vn° est & duor vnus est ꝓpter fidei vnitatem: Act'. iiij.f. Multitudinis credētiū.j. Cor'. ix.d. Oēs q̄dē currunt &c. Joh. v.a. Unus descēdit in piscinā & sanabat. Duo ꝓpter geminū mandatū charitatis: vel ꝓpter actiuos & cōtēplatiuos. Moraliter. Per vnū demoniacū q̄ occurrit iesu/significat peccatoz astrictus q̄ occurrit ſlato suo volēti sanare ihm/ q̄drupliciter ꝑ appellationē/ꝑ munerū largitionē: ꝑ fallam excusationē/ ꝑ similiū vel maioꝝ criminū oppositionē. Nā cū ſlatus vult corrigere peccatorē clericū/statim appellat dicēs cum paulo: Act'. xxv.c. Cęsarē appello: & ſlati defacili deserūt appellationi: Respondēt ēm sicut festus rūdit paulo, Cęsarē appellasti/ ad cęsarē ibis: Itē ꝑ munera occurrit aliq̄n ſlato et derelinq̄t correptio. Eccl. xx.d. Exenia & dona excęcāt oculos iudicum & ſli mutus in ore auertet correctiões eoꝝ. Itē ꝑ fallam excusationē. Job. xxxj.d. Si abscōdi ſli hō peccā meū &c. Per similū vel maioꝝ criminū oppositionē. Eccl. xxij.c. Hō peccator vitabit correptionē &c. Dicit g. m ¶ Occurrit illi vir q̄da qui habebat demoniū. Alien° modus habēdi sicut hō fedē habet. n ¶ Jā ꝑ tribus multis: in quo notat peri diuturnitas. Ūñ etiā maius ostendit miraculū. Seū. Petā senū ꝓdicank in q̄d. o ¶ Et vestimēto/ virtutū.l.nō induebat: De q̄b° Eccs. ix.b. Omni tpe vestimēta tua sint cādida. Apocal. xvi.c. Beat° qui vigilat & custodit vestimēta sua ne nudus ambulet & videāt turpitudinē eius. p ¶ Hęc i domo manebat. i. in rōne seu in scientia/ Prouer. xxvij.c. Expellūt hominē de domo stillicidiū/fumus/litigiosa mulier. Prouer. vij.b. Deretrix garrula & vaga quietis impatiēs nec valens in domo ꝓsistere pedib° suis. q ¶ Sed in monumētis: vt doceret diabolus hęresim q̄ animę fuit dęmones. Moraliter: r ¶ In monumētis. i. in fetore malicię vel cū pctōrib°. Baruch. iiij.b. Quid ē isrl q̄ in ēra inimicoꝝ es: ꝺ inueterasti i terra aliena coinq̄natus es cū mortuis: deputat° es cū descēdētib° in infernū. Pš. Qui educit vinctos i fortitudie &c. s ¶ Js vt vidit iesum/ꝑcidit ab illum: inuitus nō ex humilitate. t ¶ Et exclamās: coact° nō ſpōtanee. v ¶ Eloę magna dixit: Quid mihi et tibi est iesu fili dei altissime: q.d. nulla ꝓcordia mei & tui: video nō venisti pacifice. Hil'. Non est volūtatis ꝓfessio: sed necessitatis extorsio: qz timet ei° ſsentiā. Et in hac dęmonis ꝓfessione cōfundit arrius & iudęi. Arrius ēm dicit christū esse purā creaturā/ & diabolus dei filiū ꝓfitet. Itē iudei dicūt: In beelzebub ꝑncipe dęmonioꝝ ēicit dęmones: & diabolus dicit: nihil sibi & illi cōmune. ij. Cor'. vj.d. Quę pactio christi ad belial: Et q̄ ad ꝑ peiores sūt arri° & iudę & diabol'. In ꝑ aūt notat q̄ supb° vł pctō: scio! nō vult recipe correctionē a ſlato. Eccl. xxj.b. Qui odit correctionē vestigiū ē pctōris. r ¶ Obsecro te ne me torqas. Forte ex ſsentia rei fetiebat tormētū. Ut ꝺ erat ei tormētū/cessare a lesiōe hois & exire ab hoie. y ¶ Precipiebat ēm spūi imūdo vt exiret &c. Sz exeūdo peccauit diabol°: q̄ ꝓcepit vt peccaret. Sol. Hō sequit: Ut dic q̄ exire nō ē pctm ei: ſz cū pctō. Moralit. Spūs imūdus/ cui ꝓcepit ab hoie exire/ est sapia carnis/sapia mūdi/sapia vanitat': q̄ homes faciūt imūdos: de q̄b° ꝺz Jaco. iij.d. Hō est ista sapia desursū descēdēs: ſz terrena/ animalis/diabolica. Apoc'. xvj.c. Vidi de ore pseudo ꝓphę exire tres spūs imūdos in modū ranaꝝ: sūt ēm &c. 3 ¶ Multis ēm tpib° ¶ arripiebat illū

Moraliter

Moraliter

Moraliter

Moraliter

Pš.67.

b

A ¶ arripiebat illū: id est diu fuerat in corpore cuz maiore difficultate exibat. Beda. Tāto facilius iugū diaboli rūpit: quanto citius ei° dominū cuitat. Ecclī. v.b. Ne tardes cōuerti ad dñm & ne differas de die i diē. a ¶ Et vinciebak catenis & cōpedib° custodit°: ad litterā. Mystice: catenę q̄b° dęmoniacus erat ligat° significat leges q̄bus gentiū populus vtebat. Habuit ēm ꝓpzias leges q̄bus ruptis effrenata libertate in ſlibet scelera ruebāt. Dicit ergo:

Mystice

a ¶ Et vinciebāt catenis: pręceptis. b ¶ Et cōpedib°: ꝓhibitionibus/custoditus. c ¶ Et ruptis vinculis: hęc ꝓpzie & ꝓhibitiones. Hiere. v.g. Ecce hi simul cōfregerūt iugū/ruperūt vincula. d ¶ Agebak a dęmonio in deserto. Allegorice. Amb. in loca spūaliū ꝑtubatū infecūda: sicut ꝓfugus a lege: discretus a ꝓphetis/remot° a gratia. In talē locū libēter ducit diabolus. Deut'. xxij.b. Invenit eū in loco horroris & vastę solitudinis. e ¶ Interrogauit aūt &c. Un° dęmoniac°/illeitd est de quo ait lucas: qz erat celebrioris famę/grauius vexabat: & dęmon vexans eum rogabat dñm vt nō torqueret eū. Dño exaudita petitiōe eius ģrit ab eo q̄b sit nomen eius. Quęrit aūt nō q̄si ignorās: sed qz in ſlato dęmoniaco nouerat esse multitudinē dęmonum/ vult extorquere ab eo cōfessionē multitudinis/vt audita liberatiōe dęmoniaci ab obsessiōe tāte multitudinis/maior appareat virtus liberātis. Unde dicit: Interrogauit aūt illū iesus dicens: Qō tibi nomē est: At ille dixit: Legio. Nō erat legio nomen diaboli: nec respōdit diabolus iudicium interrogatiōi dñi: sed. q.d. frustra vis me eiicere: qz plures sumus: cessi vn° exit/ alij remanebūt. Quodāmodo etiā arguit dñm ex responsiōe sua/ cū dicit: legio. q.d. legio sumus: id est multi sumus: & multitudinis nō est ģrendū nomē. g ¶ Quia intrauerūt dęmonia multa in eū. Verba sunt euangelistę. q.d. cuāge listā: ideo dicit/ legio sumus: Quia &c. Similiter cōfessor genus & nomen peccati debet inquirere a peccatore: nō ꝑmo nominare/ ne forte addisceret q̄b° pus nesciebat. In quo arguunt quidā cōfessores: q̄ dicūt cōfitēntibus: fecisti hoc peccatū aut illud/ & nimis inquirētes quādoq; faciūt nouos peccatores: q̄s debebāt facere nouos hoies. Deut'. xxiij.d. Cū repetes a ꝑmo tuo rem aliquā quā debet tibi/ nō ingredieris domū ei° vt pignus auferas: sed stabis foris & ille ꝓferet tibi q̄b habuerit. f ¶ At ille dixit: legio. Similiter respōdit quidaꝝ q̄ postea factus episcop°/ cuidā q̄ quęrebat ab eo: quot ꝓbēdas haberet & in quot ecclesijs esset beneficiatus: & respōdit: q̄d vultis? Legio mihi nomen est. Multi possūt adhuc respōdere similiter. Apoc'. xiij.d. Faciet oēs habere characterē bestię i manu dextera aut in frōtib° suis: & ne q̄s possit emere vł vendere nisi habeat characterē nois bestię aut nomen aut numerū nois ei°. g ¶ Quia intrauerūt dęmonia multa. Multa dęmonia in vno hoie/ſūt multa pecata i vno peccatore. Ūñ. ē. co/dē. a. dę magdalena de q̄ exierāt septē dęmonia. Glo. id est vitia vniuersa q̄bus plena fuerat. Sed cū multa dęmonia erant in' vno solo hoie: ārē nō fuerūt in vno porco solo? Rńsio: Ut plus nocerēt intrauerūt in multos porcos: ꝑ plures i vno homine vt magis torquerēt. Vel qz vn° diabolus nō poterat expugnare hoiem: nisi plures venerūt simul. Itē multa dęmonia in vno hoie/ſūt multę scięties q̄ ipm faciūt insanire: sicut dixit rex agrippa paulo/ Act'. xxvj.f. Sequitur: h ¶ Et rogabāt illū ne imperaret illis vt in abyssum irent. Nouerāt ēm dęmones in secūdo aduētu dñi se mittēdos in gehēnā: nec nouerāt istā cōiecturādo vel futura ꝓdiuinādo: sed ex testimonijs ꝓpheticis. Zach. xiij.a. Spiritū immundū auferā de terra. iij. Reg'. v.a. Nō est sathan &c. Waum. j.d. Nō adijcet vltra vt pręsumat in te belial: vniuersus interit. Itē videt q̄ dęmones se humiliauerūt dño rogādo ipm. Contra. Pš. Superbia eoꝝ qui te oderūt ascendit semp. Item Esa. xiij.d. Ascendā in cęlum &c. Ubi dicit Glo. q̄ adhuc idem sibi arrogat. Ergo nūq̄ se humiliat aliq̄d rogando dñm. Solutio. Ista rogatio nō fuit nisi desiderij nocendi & exprobrandi hominib° & ex quo oriebat timor amittendi potestatē hoc faciēdi & descē/

Mystice

Allegorice

B

Pš.73.

dendi in infernū: quę duo exprimunt hic per verbum rogādi. i ¶ Erat aūt ibi grex porcoꝝ multoꝝ pascentiuꝫ in monte. Marcus. v.b. dicit porcos circa mōtē fuisse. Aug°. De tanto grege alij in monte/alij circa montē. Erant ēm duo milia: vt dicit Marcus. k ¶ Et rogabant eū vt permitteret eis in illos i/gredi. Nō ergo poterant nocere porcis nisi ꝑmissi: multo fortius nec hominibus possūt nocere sua potestate. Unde Esa. lj. g. dicit dęmones homini: Incuruare vt trāseamus. Hiero°. Nō est timēdus hostis qui nō pōt vincere nisi volētē. Beda. Missi qui more porci viuerit/diabolus i eū potestatē nō accipit:

Matth. 8.d. Marci. 6.d.

Al. † illis

C

l in abyssum irent. Erāt aūtē ibi grex porcoꝝ multoꝝ pascentiū in monte: & rogabāt eū vt permitteret eis in illos
m ingredi. Et permisit illos.
n Exierunt ergo dęmonia ab homine/et intrauerūt in porcos: & impetu ābijt grex p
o ceps i stagnū/ & suffocat°
p est/ & mortua sūt
q
r

nisi forte ad tēptādū: vt dicit Amb. vt patet in Job. Itez nota q̄ nō nisi ꝑmissa petitiōe permittit dñs dęmones in porcos ingredi in quo significat q̄ neminē damnat nisi ipe ꝓpter sua meruerit/ & dominū ad sui dānationē ꝓuocauerit. Unde habes de ꝓmissis parētibus & manibus & pedibus sibi mortē accersiūt: Sap. j.d. Multi dicūt ſlato sicut diabolus dixit dño: Si tu eūcis nos a dęmoniaco/ibimus in porcos: id est si tu auferas a nobis fornicarias/crimus adulteri vel forte peiores. Si autem feras negociatiões/crimus vsurarij: quasi necesse sit ipos esse malos: & nihil sit mediū inter duo mala. Esa. xviij.c. Qui fugerit a facie formidinis/cadet in foueā &c. l ¶ Et permisit illos/intrare in porcos. Chryś. Quare fecit q̄b dęmones rogauerūt? Rńsiō. Nō persuasus ab eis: Sed ꝓpter tria. Quare dñs ꝑmisit dęmones i porcos intrare

Primo vt ostēderet hominis dignitatē: quia ꝓpter duos homines duo milia porcoꝝ perire voluit. Hęc est ratio Hiero°. Secūda est: quia dñi porcoꝝ meruerunt amittere porcos: qz nimis diligebāt eos. Itez vt porcoꝝ pditio fieret dominis & aliis salutis occasio. Hęc est ratio Bedę. Damnificauit ergo dñs dños porcoꝝ: sed in tpalib° cōmodis ſtulit hominū cōmodū q̄b ex ſcipitatiōe porcoꝝ in mare secutū ē. Pastores ēm nunciabant hoib° ciuitatis/ & audito miraculo multi crediderūt. m ¶ Exierūt ergo dęmonia ab homine/ & intrauerūt in porcos. Chryś. Qui porcini sunt homines ab actiōibus dęmonū facile capiunt. n ¶ Et impetu abijt grex/porcoꝝ/ꝑceps: id est valde ꝑceps: vt sit vna dictio: vel possūt esse duę dictiões. q ¶ In stagnū & suffocatus est: id est submersus. Ambros° dicit/ꝑ porcos significari homines lutulentis actib° deditos: id est luxuriosos: in quos dęmones maxime recipiūt potestatē, ꝓpter peccati vilitatem: et quāto peccatū vilius est: tāto diabolo gratī° est. Ūñ Job. xl. c. dicit de behemoth: Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētib°. Et merito ꝑ porcos significant luxuriosi. Porci ēm nō delectant nec ęscūt nisi in luto: sic & luxuriosi. Unde. ij. Pet. ij.d. Cōtigit illis illud veri ꝓuerbij: Canis reuersus ad vomitum/ & sus lota in voluta6ro luti. Prouerb. xj.g. Circulus aureus in naribus suis/mulier pulchra & fatua. Quia sicut sus in lutū figeret circulū aureū si haberet in naribus: ita luxuriosus pulchritudinē quā deus dedit ei figit in lutū luxurię & de dono dei deū infestat. Un Ezech. xvj.b. Perfecta eras in decore meo quē posuerā sup te: & habēs fiduciā in pulchritudine tua fornicata es in nōie tuo. Sūt aūt tria genera porcorū. Sunt ēm porci domestici/porci siluestres q̄ vocant apri/& porci spinosi. Porci domestici/sunt publici fornicarij: Porci siluestres/q̄ ō die latēt in silua & de nocte exeūt/sūt sacerdotes fornicarij & hypocritę: q̄ in die latēt/sed nocte faciūt q̄ nō ꝓsunt. Joh. iij.c. Qui male agit/odit lucē & nō venit ad lucē vt nō arguank opa ei°. Eph. v.c. Nolite cōmunicare operibus ināfructuosis tenebrarū. Quę ēm in occulto fiūt ab ipis/turpe ē dicere. Triplex genus porcoꝝ

Dicit ergo: n ¶ Et impetu. Origen. Virtus lenta/vitium ꝑceps. o ¶ Abiit grex/porcoꝝ: id est luxuriosoꝝ: qui sicut porci adinuicem cōgregank vt faciant quę nō cōueniunt: sicut dicit Ro. j.d. p ¶ Perceps: nullo ordine obseruato: nō ibunt/immo ꝓcipitabunt in locū vbi nullus ordo/ sed semp̄ ternus horror inhabitat. q ¶ In stagnū: id est in infernū. Apoc'. xx.d. Qui nō est inuēt° in libro vitę scripť/ mittit est in stagnū ignis. r ¶ Et suffocat° est/ morte subita corruēs. Expositio lr̄ę

Job. 10.d.

E cere. Porci spinosi sūt sodomitę qui ex obliquo ex se sagittas detractionis emittunt/contra canes qui insequunt eos:id est
Pś.57. contra p̄dicatores. Pś. Alienati sunt peccatores a vulua: errauerunt ab vtero/locuti sunt falsa. Et ideo quia pauci sūt qui velint sustinere detractiones:pauci sunt qui hoc vitium perse
quant: quod iter omnia magis displicet
Matth.8.d. deo. Unde Aug⁹. Ex
Marci.5.b. pter hoc vitiū qua
si erubescens filiꝰ dei humanā naturā fere
desiit assumere ipsaz. Gen.xviii.c. Clamor sodomorū ⁊ gomor/
reorum multiplicatꝰ est et peccatū eorum aggrauatū est nimis:
descēdam ⁊c. Ubi di
cit Hiego⁹. Quanta
enormitas vitij quę
sciētem oīa dubitare
coegit? Scōm leges
falsi monetarij mor
te plectūtur. Ergo et
tales q̄ monetā sum
mi regis fallant: Re
linquunt enim fabri
cam naturalē maris
in fęminā: quę est coniunctio naturalis. Unde Gen.j.d. Ma
sculum ⁊ fęminā ⁊c. et benedixit eis/dicens: Crescite ⁊ multi
plicamini. Isti autē se mutuo turpiter abutentes/ genus hu
manum quantū in ipsis est diminuunt: ⁊ ideo contrario sunt
maledicti. Gen.xlix.a. dicit ruben: Effusus es sicut aqua/non
crescas. Leuit.xviii.d. Cum masculo nō cōmiscearis coitu fę
mineo: quia abominatio est. Thren.v.c. Adolescētibus im
pudice abusi sunt ⁊c. Justinianus. Si vir nubat in virū insur
gāt leges/arment iura/vltroę gladio feriant. Gen.xix.c. Plu
it dñs sup sodomā et gomorrā sulphur et ignē a dño de celo.
Justud peccatū maxime assimilatur gehenne: Nam in gehēna
tria sunt: scz odor fetoris/vermis rodens/flamma vrens: Sic
⁊ hoc peccatū fetet per infamiā: rodit per caueriatā p̄scientiā:
Pś.10. vrit per malā p̄cupiscentiā. Un Pś. Ignis sulphur ⁊ spiritꝰ
procellarū pars calicis eorū. Roma.j.d. Tradidit illos deꝰ in
passiones ignominię: Nā fęminę eorū ⁊c.

Expositio lr̄ę ¶ a ¶Quod vt viderūt factum qui pascebant/pos
cos: fugerunt/ pastores scz/ et nunciauerunt in ciuita
tem et in villas. Sic hodie multi pastores:id est p̄lati fu
giunt a ielu per malam vitam: et tamen nunciant p̄dican
do et docendo. Matth.xviii.a. Super cathedram moysi ⁊c.
b ¶Exierunt autem videre quod factum est. Exierūt
inquam de ciuitate et de villis in quibus pastores fugientes
nunciauerunt. Sic multi etiam ad p̄dicationē malorum cō
uertuntur ad pnitētiam/⁊ veniunt ad iesum: idest ad salutē.
Et ideo recte comparantur campanę: quę alios ad ecclesiā vo
cando/ipsa nunq̄ intrat: sed magis vocando consumit. Un
de.j. Corinth.xii.a. Si linguis hominum loquar et angelo
rum: charitatem autē nō habeam/factus sum velut es sonans
aut cymbalum tinniens. c ¶Et venerunt ad iesum et
inuenerunt hominē: mystice:id est pnitentē. d ¶Se
dentem: per humilitatem ⁊ sui considerationē. e ¶A quo
demonia: id est peccata. f ¶Exierant vestitum: virtu
tum vestimentis. g ¶Ac sana mente: per fidem. Act.xv.
b. Fide purificās corda eorum. h ¶Ad pedes eius. Deu
terono.xxxiii.a. Qui appropinquāt pedibus eius. Similiter
magdalena curata sedebat ad pedes eius. j.r.g. i ¶Et ti
muerunt: timore admirationis. k ¶Nunciauerunt au
tem illis et qui viderāt quomodo sanus factus esset
a legione. Tales congrue possunt nunciare: quia de visis fer
tur testimoniū/nō tantū de auditis. Act.xiii.d. Non possumꝰ
quę vidimus ⁊ audiuimus non loqui. Deu modo loquuntur
multi quę nec audierūt nec viderunt. j. Joh.j.a. Quod audi
uimus ⁊ vidimus oculis nostris quod perspeximus ⁊c. Do
minus etiam dicit Joh.iii.b. Nos quod scimus loquimur: et
quod vidimus testamur. q.d. alij non sic. l ¶Et rogauer
unt illum omnis multitudo regionis gerasenorum/
vt discederet ab ipsis: quia timore magno tenebā
tur: Uel reuerentię seipsos reputantes indignos eius p̄sen
tia: vt petrus. j. v.b. Exi a me domine/quia ⁊c. Et sicut vidua

S iii. Reg.xvii.d. Nunquid venisti ad me vt rememorarentur
iniquitates meę et interficeres filiū meum? Uel timore mun
dano / timentes ne sicut in porcis damnificauerat eos: ita in
alijs rebus damnificaret. Job.xxi.b. Qui dixerunt deo: rece
de a nobis/ scientiam viarum tuarum nolumus. Hoc dicunt
multi deo/nō in se sed
in suis membris quę
fugant a se. Matth.
xxv. d. Quod vni ex
minimis meis fecistꝭ
⁊c. m ¶Ipse au
tem ascendēs na
uim reuersus est.
Chrysostomꝰ. Reli
quit eis pastores: do
ctores: scz porcorum
⁊ curatos. n ¶Re
uersus est/ supple i
iudęam: acquiescens
precibus eorum. Sed
quare fecit hoc domi
nus cum ſtirmi:id est
peccatores erāt: ⁊ ita
medico indigebat: si
cut ipsemet dominus
dicit Mat.ix.b.et.ē.
v.f. Nō egent qui sa
ni sūt medico: sed qui
male habent. Sed dicimus q̄ ꝓpter tria acquieuit eis. Pri
mo/quia si remansisset nō acquiescerent ei: ⁊ peiores efficeren
tur ⁊ pepercit eis. Secūdo vt pluribus locis p̄dicaret ⁊ mi
sertus est alijs. Tertio/vt exemplum daret p̄dicatoribus: vt
quando nō proficiunt in vno loco/transeant ad alia loca. Al
legorice: Transitus domini de galilea in terram gerasenoꝝ
rum/ significat transitū domini pumum de iudęis ad gentes:
Nunc enim transit dominꝰ de iudęis ad gentes de terra nati
uitatis in terram alienam. Reditus autē domini de terra ge
rasenorum in galileam/significat reditum fidei de gētibus ad
iudęos in fine/posq̄ intrauerit plenitudo gentiū. Unde Esa.
r.c. Si fuerit populus meus ⁊c. o ¶Et rogabat illum: scz
iesum: vir a quo demonia exierant vt cum eo esset. Di
misit autē eum iesus dicens: redi in domum tuam ⁊
narra quanta tibi fecerit deus. Sed quare nō voluit do
minus vt veniret secū? Similiter Matth.viii.c. repulit quen
dam qui volebat eum sequi? Respondeo: Illum de matthęo
repulit/ quia volebat cū causa cupiditatis sequi. Unde domi
nus dixit ei: Vulpes foueas habent et volucres cęli nidos: id
est dolositas latet in te/et elatio nidum suuz fecit in corde tuo:
filius autem hominis non habet in te vbi caput suum reclinet.
Isti autem non concessit vt eum sequeretur / triplici ex causa.
Prima/vt iactantiā vitari doceret: quia si curatos circumdu
ceret secum/ videretur captare fauorem humanum. Secunda/
vt ille compatriotis suis infidelibus exemplum credendi pre
beret. Tertia/quia plus poterat proficere p̄dicando alijs q̄
christum sequendo. Unde dictum est: Narra quāta tibi fe
cerit deus. Sic multi in principio / conuersionis suę statim
vellent cum domio esse: Uel per carnis dissolutionē cum pau
lo. Phil.j.d. Desiderium habens dissolui et esse cum christo.
Uel per contemplationē cum petro: Matth.xvii.a. Bonum
est nos hic esse: faciamus tria tabernacula. Sed dominus di
cit ei: p ¶Redi in domum tuam: id est inquire conscien
tiam tuam ⁊ considera fragilitatē tuam. q ¶Et/postea/nar
ra/p̄dicando alijs: Quanta tibi fecerit deus: a pecca
tis liberando/scientiam conferendo. Pś. Redde mihi lętitiā
salutaris tui ⁊ spiritu principali confirma me: ⁊ sic docebo ini
quos vias tuas. Sequitur: r ¶Et abijt per vniuersam
ciuitatem p̄dicans quanta illi fecisset iesus. In quo
patet eius obedientia ⁊ fidelitas: quia honorē dei ⁊ aliorū vti
litatem quęrebat. s ¶Factum est autē cum redijsset ie
sus/trans fretum ad iudęa: excepit illum turba. Hoc est/
q̄ in fine mundi multitudo iudęorum qui adhuc expectāt mes
siam/per fidei confessionem recipiet christū. Osee.iii.b. Dies
multos sedebunt filij israel sine rege ⁊ sine principe ⁊ sine sa
cerdotio ⁊ sine altari: ⁊ post hęc reuertentur filij israel et quę
rent dominū deum suum. Sic ꝑdicatorem si post sanationē
suam rediret in domum suam: ⁊ postea narraret ꝑdicando be
neficia dei/multa turba reciperet. t ¶Erāt enim omnes
expectantes eum. Gen.xvii.a. Expectate hic cum asino.

S

Quare dñs sanatū a legione demoniorū nō permisit se sequi

Pś.50.

Allegorice

b

¶Et venit vir cui nomē iairus: et ipse p̄ncēps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu rogās eum vt intraret in domū eius: qz filia vnica erat illi fere annoz duodecim: ⁊ hec moriebat. Et dum vadit/turbe comprimebant eum. Et mulier que erat in fluxu sanguinis duodecim annis: que in medicos erogauerat omnem substantiam suam: nec ab vllo potuit curari: accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius: et confestim stetit fluxus sanguinis eius. Et dixit dominus: quis me tetigit? Negantibus autem omnibus dixit petrus et qui cum illo erant: preceptor turbe te comprimunt et affligunt: et dicis quis me tetigit? Ait tamen dominus: tetigit me aliquis: ego enim noui virtutem de me exiisse. Et mulier videns quia non latuit: tremens venit et procidit ei: et ante omnem populum causam exposuit eius: quare tetigerit eum: et quemadmodum continuo sanata sit. Ipse autem dixit illi: filia fides tua te saluam fecit: vade in pace. Adhuc eo loquente venit quidam ad principem synagoge dicens ei: quia mortua est filia tua: noli amplius vexare magistrum. Jesus autem audito hoc verbo respondit patri puelle: noli timere: tantum crede: et salua erit. Et cum venisset domum non permisit intrare secum quemquam nisi petrum et jacobum et johannem et patrem puelle et matrem. Flebant autem omnes et plangebant eam. At ille dixit: nolite flere: non enim mortua est puella sed dormit. Et deridebant eum scientes quia mortua esset. Ipse autem eiecit foras omnes et apprehensa manu puelle clamauit dicens: puella surge. Et reuersus est spiritus eius et surrexit continuo: et iussit illi dari manducare. Et stupuerunt parentes eius: quibus precepit ne alicui dicerent quod factum fuerat.

Mystice

B

Pś.75.

Allegorice

Hoc est/ q̄ in fine mundi multitudo iudęorum qui adhuc expectāt messiam/per fidei confessionem recipiet christū. Osee.iii.b. Dies multos sedebunt filij israel sine rege ⁊ sine principe ⁊ sine sacerdotio ⁊ sine altari: ⁊ post hęc reuertentur filij israel et quę rent dominū deum suum. Sic ꝑdicatorem si post sanationē suam rediret in domum suam: ⁊ postea narraret ꝑdicando beneficia dei/multa turba reciperet. t ¶Erāt enim omnes expectantes eum. Gen.xvii.a. Expectate hic cum asino.

S Et ecce venit vir

A S b ¶Et ecce venit vir. Post reditū dñi in galileā addit lucas de suscitatione filię archisynagogi: et in medio de sanatione mulieris emorroisse: Et quāuis hęc forte nō sibi cōtinuentur/elegāter sibi continuant quantū ad mysteriū. Lucas autē potius querit continuationē mysterij q̄m historię. Quia ergo hęc mysteria cōmia sunt/elegāter ꝓtinuauit ea lucas. Dicit ē: Et ecce venit vir cui nomē iairus: et ipse p̄ncēps synagoge erat. Hic nominat iairus cuiꝰ filia sanāda erat. Similiter Job.xi.d. noiat lazarus suscitatꝰ. Et alius lazarꝰ medicus. j. xvi.c. sed diues nō noiat. Silr. ē. eodē. d. nō nomiat demoniacus sanatꝰ. Quare hoc: Sol. Pōt dici q̄ p illos q̄ nominant in sacra scptura significāt causę ꝓpter ēs hō est nominabilis: Per illos ro q̄ nō noiant: significant causę ꝓpter ēs hō nō est nominādus. Uel pōt dici/q̄ iō q̄dā nominant ⁊ q̄dā nō: vt ostendat semp causa specialis subesse ēre sic fiat: Nihil enim fit vel dicit/maxime in euāgelio sine causa. Hic aūt iairus nominat: qz maximus erat inter doctores iudęoꝝ: ⁊ magnum exemplū fuit alijs sua cōuersione. f ¶Et cecidit ad pedes iesu/rogās eum vt intraret in domū eiꝰ. Chryꝰ. Quid si nō intraret? Chryꝰ. Sensibilibus rebus indigēt qui grossius dispositi sunt. b ¶Quia filia vnica erat illi fere annozū duodecim. Quia vnica: ideo magis diligebat eā: vñ ⁊ magis dolebat de infirmitate eiꝰ. k ¶Et hec moriebat: id est laborabat ad mortē. Matthę. ix.c. dicit: Filia mea mō defuncta est. Sed nō est cōtrariū: qz p diuersis tpibus loquūt matthęus ⁊ alij duo. Matthęus loquit ex tpe quo iairus venit ad dñm: alij ꝓ tpe quo recessit a domo sua: q̄ adhuc viuebat filia: sed in extremis erat: Uñ voluit vt si mortua esset/susci
Mystice taret eā: si nōdū mortua/sanaret illā. Mystice: Jairus significat p̄latū ecclesię: Tum ꝓpter officij dignitatē: Erat em̄ princeps synagogę: Tum ꝓpter nois interpretationē. Interpretat em̄ illuminatus vel illuminās: Et ꝓ latus p̄mus debet esse illuminatus a deo per gratiā ⁊ intelligentiā: ⁊ postea illuminans alios per doctrinā ⁊ bonā vitam. Uñ ꝓ latus dicit Matth.v.
Pś.75. b. Vos estis sal terrę: ⁊ vos estis lux mūdi. Et in Pś. Illuminans tu mirabiliter a mōtibus eternis. Filia eius/plebs subdita. Eccl.vii.c. Filię tibi sunt ⁊ circumda corpus illarū. Et infra parū: Trade filiā tuā ⁊ grande opus feceris: ⁊ homini sensato da ilam. Bene docet in hac auctoritate ꝓ latus cui debeat dare parochias suas: ⁊ q̄ nō debet vendere nec retinere sed dare. Sz q̄d fecit iairus? Moriente filia iuit ad iesum: cecidit ad pedes eius: rogauit ꝓ illa vt sanaret eā: Sic ꝓ latus ꝓ quolibet subdito infirmāte vel moriēte vel mortuo / debet orare humiliter ⁊ p̄seuerāter/⁊ sine dubio impetrabit. Unde. j. ij. a. Quis vestrum habebit amicū et ibit ad illū media nocte ⁊c. Et sequit: Amen dico vobis si perseuerauerit pulsans/surget et dabit ei quotquot habet necessarios. Amicus iste est christus: ad quez debet ire ꝓ latus/cum amicus: id est subditus venit ad eum de via. i. cū venit ad noticiā eius peccatū subditi. Et debet petere tres panes. i. triplicē grattiā: scz operantē/cooperantē ⁊ p̄seuerantē. Operantē quę iustificat: cooperātē quę adiuuat: p̄seuerantē quę cōsummat. Uel per tres panes: veniā: gratiā ⁊ gloriam. Uel per tres panes: veniā peccatoz/noticiā credendoz/ gratiā faciendorū. Sic moyses cū peccasset ppłus suus p̄seuerāter orauit ꝓ ipso. Uñ Ero.xxxii.g. Obsecro dñe/peccauit populus iste peccatū magnū: fecerunteq̄ sibi deos aureos: aut dimitte illis hāc noxā: aut si nō facis/ dele me de libro tuo quē scripsisti. Sic Daniel.ix.d. Auertat obsecro dñe ira tua ⁊c. Sic paulus/Roma.ix.a. Tristicia mihi magna est ⁊ ꝓmanus dolor cordi meo: optabā em̄ ⁊c. Modo aūt libere peccat populus ⁊ misere moriē: ⁊ nō curat ꝓ latus. Unde Esa.l.a. Justus perit ⁊c. Beatus Bern. Cadit asina ⁊c. Itē Esa.lxiij.c. dicit populus cōtra p̄latū: Iniquitates nostrę quasi ventus abstulerūt nos: ⁊ nō est qui inuocet nomē tuū: qui cōsurgat et teneat te. Recte ē dicit hic: a ¶Erant em̄ oēs expectantes eū: id est iesum. i. salutē. b ¶Et ecce: admirationē ⁊ demonstratiuū ad oculū. c ¶Uir: nō puer/nō mulier/nō adulter/nō meticulosus: sed/vir/tēpore/ cōugio/ sexu/virtute ostendit. Esa.iiij.a. In die illa apprehēdent septē mulieres virum vnū: id est septē virtutes. i. pauertas/māsuetudo/lucrus/iustitia/misericordia/mūditia/ pax. Uel vniuersitas angustiarū ⁊ dolorꝭ ꝓ se ⁊ ꝓ suis. Esa.liij.a. Desideravimus eum despectum ⁊ nouissimū virorū: virum dolorū ⁊ scientē infirmitatē. Talem p̄latū desiderāt subditi: quia talis bene scit compati ⁊ affectu ⁊ effectu. Talis erat paulus. ii. Corinth.xi.f. Jn labore ⁊ erumnis in vigilijs multis ⁊c. d ¶Cui nomen iairus: id est illuminatus et illuminans. Hoc debet esse nomen p̄latī: quia nominabilis debet esse in vita ⁊ doctrina. Exod. xxiii. d. Jnueniſti gratiam coza me: et teipsum noui ex nomine. Itē Ero.xxxv.d. Vocauit dñs ex nomine beseleel ⁊c. e ¶Et
L ipse p̄ncēps synagoge erat: id est ecclesię: Et merito: Talis em̄ debet p̄esse ecclesię/nō pueri vel idiotę. Sed heu temp
oribus nostris impleta est ꝓphetia Esa.iii.a. Auferet dñs a hierusalē ⁊ iuda validum ⁊ fortē ⁊c. Et. j. Dabo pueros p̄ncipes eoz ⁊c. f ¶Et cecidit ad pedes iesu. In hoc notatur humilitas ⁊ cōtemplatio boni p̄latī: qui cadens p humilitatē/pedes christi. i. diuinitatē ⁊ humanitatē diligēter cōtemplat. Deut.xxiii.a. Qui appropinquāt pedibus eius ac/
cipiant de doctrina eius. Et bene cōiungunt humilitas ⁊ contemplatio: qz virtus humilitatis aperit oculos cōtemplationi. Unde Numeri.xxiii.c. Dixit auditor sermonū dei: qui nouit doctrinā altissimi et visiones omnipotētis videt: qui cadens apertos habet oculos. g ¶Rogans eū vt intraret domū eius. i. ecclesiā/siue plebē sibi comissam. Jn quo notatur charitas ⁊ sollicitudo p̄latī: qui diligēter rogat ꝓ populo suo/optans ei iesum: id est salutē eternam. h ¶Quia filia vnica erat illi: id est vnica ecclesia chara vt filia: nō subiecta vt serua. i ¶Fere annozū duodecim: ⁊ hec moriebat. Jn hoc notat patiētia p̄latī: qui nō statim in subditos peccantes fulminat: sed patiēter ad pnitentiā expectat. Duodecima enim hora est vltima hora diei. Unde ꝙ duodecimo anno moriebat/significat peccatū vsq̄ ad senium. Esa.xlvi.d. Usq̄ ad senectam egoipse ⁊ vsq̄ ad canos ego portabo. Moraliter. Jairus est spiritus illuminatus a gratia: ⁊ illuminans totam animā. Pś. Signatū est super nos lumē vultus tui dñe. Item Pś. Facię tuā illumina ⁊c. Glossa littera in anima/est christi imago ⁊ similitudo: sed diabolus quādoq̄ carbone superscribit. Filia eius est caro. Eccl.xlii.b. Super filia luxuriosam confirma custodiā. Judic.xi.f. Deus me filia mi decepisti me/⁊ ipsa decepta es: aperui enim os meū/⁊ aliud facere non potero quin. i. imolem te deo: q̄ fit ieiunādo/vigilando/orando/manibus laborādo/disciplinas recipiendo / ⁊ huiusmodi. Hęc filia infirmat/cum ad peccandū sollicitat. Tunc iairus: id est spiritus/debet orare ꝓ ipsa: quę si mortua fuerit etiam suscitat/si ille p̄seuerauerit orās. Et bene dicit esse duodecim annozū: quia tunc incipit caro moueri ad peccandū. Sequit:
Moraliter P Pś.4. Pś.118.

l ¶Et contigit dum iret/a turbis comprimebat. Je
Quattuor turbę iesum cōprimunt sus comprimit a quattuor turbis. Pā in ecclesia comprimit a turbis hereticoū/tyrannoū/falsoū christianoū. Itē in capitulis/a turbis aduocatoū/malorū theologorū/ nobiliū canonicoū. Item in claustris/a turbis dissidentiū fratrū inobedientium murmurantiū. Jn corde comprimit/a turbis malarum cogitationū/p̄lauoū desideriorū / curarum temporaliū/ blasphemiarū/iniquarū suggestionū: quas ingerūt demones inuidentes nobis pacem pectoris quā non habent. Sequitur:

M Et mulier quędā

Allegorice Allegorice. Filia iairi est plebs iudaica: Mulier emorroissa est gentilitas: q̄ dum iesus q̄dicaret iudęis occurrit ei p fidē ⁊ ante sanata est. Uñ Beꝺ. Dum ad sanandā puellā. i. synagogam carne assumpta ꝓpter filius dei: mulier. i. ecclesia de gētibus cōgregata: q̄ interiorū lapsu criminū deperibat/ paratā alijs p̄cipit fide salutē. Et bene dicit: paratā alijs: qz ad iudęos specialiter venit. Uñ Matth.xv.c. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. Esa.ix.b. Verbū misit dñs in iacob. i. in populū iudęoꝝ: ⁊ cecidit in israel: qz gentes eū receperūt. Recte aūt annis duodecim dicit passa: quot annoz erat puella: qz ex quo synagoga cepit deo famulari/cepit gentilitas idolatria maculari. Et parū añ. Hęc mulier oēm substantiā suā medicis erogauit/nec curari potuit: qz ēgritudines vires naturalis ingenij in pbos disciplinis expēdit: qui recte viuendi ꝓcepta se dare dominiꝰ ꝓmittebant: nec a peccatis poterant liberare: Sed ad tactū fimbrię iesu est sanata: qz p fidē humanitatis christi est a peccatis mundata.

A 4

E F a ¶Et mulier quedā erat in fluxu sanguinis ⁊c. Mota ꝙ dñs suscitatur⁹ filiā archisynagogi in cundo sanat emoroissam: vt fidē faciat iairo de filia sua suscitanda: sicut gabrihel annūciaturus virginē paritura ꝛ nūciauit helisabet sterilem cōceptura ⁊ paritura: vt partus sterilis esset argumentū partus virginis. De hac muliere dicit Eusebius in ecclastica historia lib. vij. ꝙ postea ꝑ sanata est/fecit statuas ad imaginē christi in curia sua: ꝙ vestē habebat ⁊ in veste simbrias isculptas vt viderat christū habere: ⁊ hanc habebat i magna reuerētia. Contigit aūt ꝙ herbe sub illa statua crescentes ꝙ ante nullius virtutis erant: cū ad simbrias statue attingerent: tā tēptutis erāt: vt multi infirmi inde sanarē tur. Ambrosi⁹ videt velle ꝙ ista mulier fuit martha sozor marie. Unde dicit in tractatu de salomone. Christus largum sanguinis fluxū siccauit in martha: ⁊ demones expulit de maria.

Matth̄ .9.c. Marci.5.c.

Ar.tillo 5.dis.c.ad ei⁹ De pēi dis. 3.c.inter hec hircum.1.

a cōprimebat: Et mulier que b dā erat i fluxu sanguinis ābc annis duodecim: quē in medicos erogauerat omnē substantiā suā: nec ab⁊ vllo potuit curari: accessit retro ⁊ tetigit fimbriā vestimēti ei⁹: d ⁊ cōfestim stetit fluxus sanguis ei⁹. Et āit iesus: Quis e est q̄ me tetigit: Negātib⁹ autē oīb⁹ dixit pet⁹ ⁊ q̄ cū illo erāt: Pręceptor turbę te cōprimūt ⁊ affligūt/⁊ dicis: Quis me tetigit: Et dixit iesus: Tetigit me āliq̄s: Nām et ego nouī virtutem de me exijsse. Videns aūt mulier q̄ nō latuit: trēmēs venit ⁊ procidit ad pedes ei⁹: et ob quā causam tetigerit eū/ indicauit cōram omni populo: et quēadmodum cōfestim sanata sit. At ipē dixit illi: Filia/fides tua te saluā fecit: Uade in pace.

Matth̄ .9.c. Marci.5.c.

aMoraliter

aMoraliter. Mulier emoroissa est manifest⁹ peccator. Puella in domo mortua/est occultus peccator. Sanguis in corpore/est peccatū in corde: Sanguinis fluxus/est peccati act⁹. Thren.j.g. Fortis interficit gladius ⁊ domi mors similis est. Esa.lix.b. Pedes eor ad mala currūt ⁊ festināt vt effundant sanguinez. Quid est ergo ꝙ ꝑus sanat emoroissa in publico: ꝙ puella mortua in domo: nisi ꝙ ꝑpe facilius curant pctōres aperti ꝙ occulti. Unde Prouerb.xxviij.b. Qui abscondit scelera sua/nō dirigēt: ꝙ aūt cōfitet⁹ et dereliquit ea: miserebit⁹ ei⁹. Ecclesiastici.iij.d. Benedictio ꝑris in habitatione filiorum firmabit⁹. Ysa.xlvij.a. Denuda turpitudinē ⁊c. Bicheę.iij.d. Benedictio ꝑris in babylonem: ⁊ ibi liberaberis. Pś.82. Pś. Impleas facies eor ignominia. Dicit ergo: a ¶Mulier quedā erat in fluxu sanguinis: id est peccator⁹ aliās in peccato manifesto. b ¶Ab annis duodecim: id est lōgo tēpore. Ecce duo. s. peccati manifestatio: ⁊ peccādi ꝑsuetudo: quor vtrūq; peccatū aggrauat: ⁊ tñ qz peccatū manifestū est/citius curat. Esa.j.e. Si fuerint peccata vestra vt coccinū: q̄si nix dealbabunt: id est si fuerint manifesta/cito sanabunt. Ut/ duodecim annis: qz talis peccat ꝑtra decalogū legis moysi ⁊ cōtra legē naturę ⁊ cōtra legē euāgelij. Esa.xxiij.a. Trāsgressi sūt leges: mutauerūt ius: dissipauerūt fędus sempiternū. c ¶Que i medicos ⁊c. Beda. Medicos dicit/ siue falsos theologos/siue pħos/legūq; seculariū doctores: q̄ multa de fructibus ꝓmittunt: sed nullum animabus remediū cōferunt. In hos medicos omnē substantiā suā expendit: q̄ vires naturalis ingenij in studio pħoꝝ ⁊ legū seculariū cōsumit. Quib⁹ dicit/ Esa.lv.a. Quare appenditis argentū vestrū nō in panibus ⁊c. Hiere.xxij.f. Omnes pastores tuos pascit vētus: id est vanitas pħoꝝ seu loquacitas legū. Osee.xij.a. Ephraim pascit ventū.

f.15.c. Hi significant ꝙ filiū iuniōrē: q̄ omnē substantiā suā cōsūpsit cū meretricibus: id est pħis ⁊ legibus: viuēdo luxuriose/cupiens implere vētrē suū de siliquis porcoū. Prouerb.x.a. Qui nititr mendacijs/hic pascit vētos: idē sequit aues volātes: id est volatiles ⁊ vanas rationes. d ¶Nec ab vllo potuit curari: qz nec pħi nec leges peccata curāt/sed aggrauant. Unde Marcus dicit. v.c. Deterius se habebat. e ¶Accessit retro. i. ꝓsiderauit vitā ꝑteritā quā expēderat in peccatis ⁊ i vanis/⁊ erubescēs resiliit a peccato. Hiere.ij.c. Uide vias tuas in cōualle scito q̄d feceris ⁊c. f ¶Et tetigit fimbriā vestimēti ejus. Uestimētū christi/est caro ei⁹. Esa.lxij.a. Quis est iste q̄ venit de edom. i. de mūdo tinctis vestib⁹. Bło.i. mēbris corporeis sanguīe tinctis in cruce. Fimbria q̄ est finis vestimēti/est passio christi. Tāgere q̄ fimbriā vestimēti christi/ē credere ⁊ imitari passionē christi: ⁊ ex hoc tactu est oīm⁹ peccati curatio. Tach̄. viij. d. In diebus illis appħendēt decē homines fimbriā viri iudei/dicētes: eamus vobiscū: audiuim⁹ enim q̄m deus vobiscū est. Numeri. xv. d. Ut faciāt sibi fimbrias per angulos ꝓtuor pallioꝝ ponētes in eis vittas. Ite vestimētū dñi/est charitas ꝓfecta: Fimbria vestimēti/est aliq̄s mādatorū. Tāgere q̄ fimbriā vestimēti dñi est aliq̄s mādatoꝝ etiā minimū adiplere. Et ꝫ etiā narrat Matth̄. v.c. Qui fecerit vnū de mādatis istis minimis ⁊ docuerit: hic magn⁹ vocabit⁹ regno celoꝝ. Uñ ⁊ hic sequit: g ¶Et confestim stetit fluxus sanguinis ei⁹. i. cessauit pctm. Est aūt duplex fluxus sanguinis. Un⁹ mēstrualis: ꝙ significat pctm ex ifirmitate: de q̄ Leuit. xv.c. Mulier q̄ redeūte mēse patit fluxū sāguinis/ sepтē diebus sepabit: et imūda erit vsq; ad vesperū. Alius est ꝓtinuus q̄ quez significat peccatū ex certa malicia. De quo Leuit. xv.d. Mulier q̄ sāguīe fluere nō cessat/q̄ diu huic passioī subiacebit/ imūda erit. Hiere.ü.e. Oēs q̄ grūt eā i mēstruis luenter. Sequit: h ¶Et ait iesus: quis eā me tetigit ⁊ Mō grit dñs q̄s eum tetigerit/eo vt ipsum aliq̄d lateat/sed vt ad ei⁹ iterrogationē mulier ipa se cōfiteat tetigisse: vt quāta sit ei⁹ fides cuidēt⁹ appareat. i ¶Negātib⁹ aūt oīb⁹. i. oibus dicētib⁹ se nō tetigisse eū. k ¶Dixit petr⁹ ⁊ q̄ cū illo erāt: Pręceptor turbę te cōprimūt ⁊ affligūt: q̄si multi sūt q̄ tetigerit Et dicis q̄s me tetigit. Hoc licet petr⁹ nō itelligat mysteriū/ꝑba tñ ei⁹ ꝓgruūt mysterio. Nā turbę q̄ nō tāgūt sed cōprimūt/sūt hereticī/turbarū noīe merito designati: qz iūe mēti ce citante turbati/q̄ hereslē ⁊ scādalis dñm cōprimūt: nō vnitatē ecclię scindūt. Catholici tāgūt/nō cōprimūt: qz nō eor vita gravat sicut vita infideliū. Hereticī ē q̄ cōprimūt tangētes malo tactu/nō tāgūt bono tactu: sicut videtes. i. q̄ vident videre/nō videt: ⁊ audiētes/nō audiūt: vt ꝺr Esa.vj.c. Uñ marię ꝺr Joh. xx.d. Noli me tāgere tactu corporali: q̄ etiā indigna es: qz nō tāgis me tactu spūali. i. tactu fidei: nōdū em ascēdi ad patrē meū supple i corde tuo. l ¶Et dixit iesus: tetigit me aliās: nā ego nouī ꝟtutē de me exijsse. i. effectum ꝟtutis. s. sanationē. Hęc ꝟtus recte ꝺr a christo exijsse/nō ex illa: qz ex sola misericordia sua sanat dñs infirmitates nostras nō ex meritis nostris. Uñ Titū. iij. b. Nō ex opib⁹ iusticię q̄ fecim⁹ nos ⁊c. Uel sic: m ¶Aliās me tetigit: q̄si de tactu corporis nō gro/sed de tactu fidei. Nā ⁊c. Simile Joh. xj. b. Lazar⁹ amicus noster dormit/sed vado vt a somno excitē eū. Dixerunt ē ei discipuli ei⁹: dñe si dormit/saluus erit. Dixerat aūt iesus de morte eius: illi aūt putauerūt ꝙ de dormitione somni diceret. n ¶Nā ego. Uere tetigit me aliās tactu fidei. Nā ego/ ad tactū quendā spūalē: o ¶Nouī virtutē/supple spūliāneti. p ¶De me exijsse. i. miraculosam opationē factā ꝑ spiritū sanctū: quasi ad tactū mulieris spiritualē nouī me operatū esse in spiritu aię sanationē: quia iam sanata est interius ꝑ fidem ⁊ corporalē a fluxu sanguinis. q ¶Uidēs aūt mulier: quia nō latuit/eū. Sed quomodo vidit hoc mulier: Respōdeo: qz respexit eaz iesus ⁊ dixit ei: Cōfide filia: fides tua te saluam fecit: sicut dicit Matth̄. ix. c. r ¶Trēmēs venit et ꝓcidit añ pedes ei⁹. Ex verecūdia ⁊ reuerētia timuit: ex fide venit: ex humilitate ꝓcidit. s ¶Et ob quā causam tetigerit eū/indicauit cōrā oīm populo: id est mozbuz coram oībus ꝓpalauit. Et ita quattuor notant q̄ requirunt in vere pnitēte. s. timor/fides/humilitas/cōfessio. Timor peccatū fugat: fides cor purificat: humilitas deo reconciliat: cōfessio deū glorificat. De primo Eccl. j. c. Timor dñi expellit peccatū. De secūdo/ Act̄. xv. b. Fide purificās corda. De tertio/ Jaco. iiij. b. Deus humilib⁹ dat gratiā. De quarto Josue. vij. c. Fili da gliam dño deo: ⁊ cōfitere atq; indica mihi q̄d fecer/. t ¶Cōrā oī pplo. Chryś. Cur nō ꝓmisit eā latere: Me videret gliari: ꝓpt q̄nq;. Primo soluit timoꝛ: ne furti se arguat. Secō ꝓmedat fidē. Tertio publicat fidē ei⁹ alter⁹. Si latenē recessisset his laudib⁹ caruisset. Quarto oñdit se scire oīa. Quinto ꝓfortat archisynagogum: ibi ⁊ mozem captat: sicut Joh. xj. v ¶Et quēadmodū ⁊c. Sz quō scuit b mulier eā cito/cuz hmōi mozb⁹ aliq̄n cesset ad tps: Rndeo q̄ sensit se roboratā ⁊ leuē/sic nūq̄ fuisset ifirma: q̄ nō potuit facere cessatio ꝑsit: vl etiā curatio naturaliter/sz tñ miraculosa siue gratuita. x ¶At ipe dixit illi: filia. Bed. ꝙ fidē. y ¶Fides tua ⁊c. Chryś. Fides filiā fecit. z ¶Uade i pace. Idē dixit. j. vij. g. magda/

Quare nō ꝓmisit dñs mulierē emoroissam post cuationē latere

¶ F lenę sanatę.

A F lenę sanatę. Ille Joh. viij. b. Uade ⁊ iā amplius noli peccare. a ¶Adhuc illo loquēte/ venit quidā/de domo iairi ad ipsum qui erat cum dño. b ¶Principē synagoge/dicēs ei: quia mortua est filia tua noli vexare illum. Mystice. Iste nuncius significat omnes illos qui credūt iudęos a deo destituros vt recuperari nō possint: Ideo dicunt nō esse orandū ꝓ illis: ideo dicit: Noli vexare illum. Sed quę impossibilia sunt apud hoīes/possibilia sunt apud deū. Bar. xiij. d. j. xviij. c. Sic multi putant vexare dominum frequēter orando: ⁊ vel parū vel nūq̄ orant: Deus vero orationibus non fatigatur sed pctis. Esa. xlij. d. Seruire me fecisti in peccatis tuis: ꝓbuisti mihi laborez in iniquitatibus tuis.

Mystice

a Adhūc illo loquente/venit b quidā ad ꝓncipēm synagoge/dicēs ei: quia mortua est filia tua: noli vexare illum. c Jēsus aūtē audito hoc verbo respondit patri puellę: Noli timere: crede tñ/et salua erit. Et cūm venisset ad domum/ nō permisit intrare secum quēq̄/ nisi petrum et iacobum et iohannē/⁊ pātrē

c ¶Jesus aūt audito hoc verbo/rospondit patri puellę: Noli timere timore diffidētię: sed/crede tñ et salua erit. d ¶Et cum venisset ad domū non permisit intrare secum quēq̄ nisi petrum ⁊ iacobū ⁊ iohannē. Hos tres similiter tñ elegit dominꝰ interesse suę transfigurationi: Matth̄. xvij. a. Et oratiōi: Matth̄. xxvj. d. Et hic puellę suscitatiōi. Quare hoc: Respōdeo: Primo ꝓpter eminentiā quā habebāt. Hęc ratio est Chryś. Unde et Hieronym⁹ dicit. In tribus vocatis ostendit ꝑuilegiū dignitatis eorū. Secūdo: vt tribus idonei testibus/mundus credat. Item ꝓpter fidē trinitatis. Hec est ratio Bedę. Tertio qz per hos tres significant oēs status electorū. Per petrum clerici: per iacobum laici: per iohannem religiosi. Uel significant per petrum incipiētes: per iacobum proficiētes: per iohannē perfecti. Uel sicut dicūt alii: per petrum qui habuit vxor/ significatur cōiugati: per iacobum cōtinentes: per iohannē virgines. e ¶Et patrē et matrē puellę. Ambro. Ex paucos arbitros resurrectiōis puellę accipit/significat ꝙ a paucis ꝓtinuo credita est resurrectio eius:

Mystice

id est puellę vel christi. Mystice/autem quinq; personę quę interfuerūt suscitationi puellę: scz petrus/iacobus/iohannes/ mater/et pater puellę: significāt quinq; quę ꝓcurrunt in iustificatione peccatoris. Petrus fidem: iacobus spem: iohannes charitatē: pater sacerdotē: mater ecclesiam. Uel per petrum significat peccati cognitio: per iacobum corditis contritio: per iohannē gratię infusio: per patrem satisfactio: per matrē confessio. Per puellam vero mortuā recte significat peccator. Et hoc quinq; rationibus. Primo: quia a deo qui est vita separatur. Esa. lix. a. Iniquitates vestrę diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrum. Osee. vij. d. Uę eis quia recesserūt a me. Secūdo: quia nō sentit flagella domini. Prouer. xxiij. d. Traxerūt me ⁊ non sensi: verberauerūt me ⁊ nō dolui: Tertio: quia fetet per insaniam. Job. xj. c. Ascēdet fetor eius ⁊ ascēdet putredo eius: qz superbe egit: Job. xj. c. Domie iam fetet: quatriduanus enim est in monumēto: id est ꝟtuos habēs peccata: scz cordis: oris operis: cōsuetudinis. Quarta ratio est: qz vermibus cōsciētię roditur. j. Machab. ij. g. Gloria peccatoris sterc⁹ et vermis. Hiere. ü. d. Arguet te malicia tua. Sap̄. xvij. c. Cum sit timida nequitia/data est in omnia condemnationē. Quinta ratio est: quia sepelit per contemptū aut desperationē. Thren. iij. f. Lapsa est in lacum anima mea/⁊ posuerunt lapidē super me. Prouer. xviij. a. Peccator cū venerit in profundū peccatoꝝ/ contemnit. f ¶Flebant aūtē omnes ⁊ plangebāt illā. Dominus cū paucis arbitris intrauit domū archisynagogi. Erant aūt ibi plurimi flentes ⁊ plangentes sup puellā defunctam: quos eliminauit: qz indigni erant videre miraculū/ cum potius deriderēt ꝙ crederēt. Matth̄. ix. c. Siecit tibicines ⁊c. Inuenit enim dñs tibicines iuxta mozē terrę lamentabile carmen cantātes: quia iudęi in funeribus ꝓpinquoꝝ multā adhibebant diligentiā ⁊ faciebāt magnas expensas/ita ꝙ vt tradit Iosephus/ multi depauperati sunt ꝓ expensis funerū. Sed omnē turbam exclusit dñs retinens tñ secum ꝙ dictos quinq;. Eccl. xxij. a. Supra mortuū plora: defecit enim lux eius: et super fatuū ploza/defecit enim sensu. g ¶At ille dixit: Nolite flere. i. Thessal. iiij. d. Non ꝓtristemini sicut ⁊ ceteri qui spem nō habēt. b ¶Nō est mortua puella/ supple mihi: i ¶Sed dormit: mihi id est eque facile possum eam a morte suscitare q̄si a somno. Beda. Mortua quidē erat hominibus qui suscitare nō possunt: nō deo/cui anima viuit ⁊ caro suscitāda quiescit. Dormit. Chryś. Portꝰ trāquillus est mors plena em malis est ꝙ ens vita. Pś. Cōuertere anima mea in requiē tuam: qz dominus bñfecit tibi. De beneficiū vocat/et tuguges: Joh. xj. b. Lazarus amicus noster dormit ⁊c. k ¶Et deridebāt eū. Tanquam subdit quare dominus excluserit eos. l ¶Scientes quia mortua cēt. Moraliter: Sic mali dederident bonos: ⁊ diuites huius mūdi pauperes huius mundi. Job. xij. a. Deridetur iusti simplicitas lampas cōtępta apud cogitatiōes diuitū. Hiere. xx. b. Factus sum in derisum tota die: omnes subsannāt me. Et tamē licet dñs derideret/ nō tamen desistit a bono ꝓposito: sic boni cum deridenť a malis nō debent desistere a bono ꝓposito vel bene incepto: qz per hoc eorum meritū duplicat. Aug⁹ in libro Prosperi. Omnes qui in christo volunt pie viuere/necesse est vt ab impijs ⁊ dissimilibus patiant opprobria ꝙ despiciant tanquā stulti et insani/ qui ꝑsentia bona pdāt ⁊ inuisibilia ac futura perquirāt. Sed hęc despectio ⁊ irrisio in ipsos impios retorquebit: cuz ⁊ abundantia eorū in egestatē ⁊ superbia transierit in confusionē. Prouer. xix. d. Parata sunt derisoribus iudicia: ⁊ mallei percutientes stultoꝝ corporibus. m ¶Ipse autē tenens manum eius: id est puellę. n ¶Clamauit dicēs: Puella surge. Quare clamauit/ maxime cum sit scriptū de illo Esa. xlij. a. Nō clamabit nec̄ accipiet ꝙsonā ⁊c. Respōdeo. Ideo clamauit vt ostēderet se ꝓpria virtute mortuā suscitare/ non occulto maleficio. Similiter clamauit Joh. xj. f. in lacari suscitatione. Significat enim in clamore miraculi magnitudo. Qz autē dicit Esaias: Non clamabit: intelligit de clamore cōtentioso. o ¶Puella surge. Marcē. v. d. dicit: Tabita cumi: qđ interpretat puella surge. Quod autē ab euangelista interponit: Idi dico: forte nō est de verbis dñi. p ¶Et reuersus est spiritꝰ eius/⁊ surrexit cōtinuo: et iussit illi dare māducare: vt hoc esset indicium vere suscitationis: Nā plerię magicis artibus suscitāt mortuos/ponēdo quasdā chara cteres sub ascellis: id est scribēdo quasdā litteras/⁊ faciūt ambulare ⁊ ꝓfabulari: sed nō possunt facere vt manducēt. Iussit ergo illi dare māducare: vt dicit Ambro. ad testimoniū vitę: vt nō phātasma sed veritas crederēt. Mystice: m ¶Ipse aūt tenēs manū. Nota ꝙ nisi dñs teneat manū synagoge ipa nō potest a morte resurgere: qz manus iudęoꝝ plenę sunt sanguine. Ipsi em dixerūt: Sāguis eius sup nos et sup filios nostros. i. pęna sanguinis christi redūdat in filios eoꝝ. Moraliter: Merito tenet manū suscitādo: qz ꝑpter opa manuū suarū cōprehensus est peccatoꝝ. Esa. j. d. Manus vestrę sanguine plenę sunt. i. peccato. Sed tangit dñs manū: id est mundat opa/⁊ ita suscitat peccatorē. Pś. Tenuisti manū dexteraz meā ⁊c. Pś. Emitte manū tuaz de alto ⁊c. Marcē. v. c. Bñe veni ⁊ ipone manū sup eā vt sana sit ⁊ viuat. q ¶Et iussit illi dare māducare. Nota reuertētes ad christum fide iustitiā bonis operib⁹ ambulant: celesti pane satiant. Primū est surgere. i. pctā dimittere: terrena despicere: celestia desiderare. Hęc tria importat ꝑbū surgēdi. Eph. v. d. Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis. Secūdo est ambulare: bonis opib⁹ insudare. Bar. ij. a. Surge ⁊ ambula. Tertiū est māducare panē doctrinę: panē eucharistię: panē glię. Primꝰ panis reficit intellectū. Eccl. xv. a. Cibauit illū pane vitę ⁊ intellectꝰ. Secūdus pascit affectū. Pś. Panis cor hoīs ꝓfirmet. Ben̄. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo: id est in deuotione mentis tuę. Tertius viuificat: imo beatificat vtrūq; i. intellectum ⁊ affectū. j. xiij. d. Beatus qui manducabit panē illum. Di sunt tres panes quos petit amicus ab amico. i. vir iustus a christo. j. ij. a. Amice accōmoda mihi tres panes. Sequit:

¶ Et stupuerūt:

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Et stupuerūt: stupore admiratiōis. b ¶ Parentes ei⁹: ꝙb⁹ ꝓcepit ne alicui dicerēt ꝙ factū erat. Propt duo. i. ꝓpter mysteriū ⁊ exēplū. Propter mysteriū: q⁹ secreta culpa secreta indiget pnitētia. Eccl. vij. d. De negligētia tua purga te cū pauc⁹. Et publica culpa/publica indiget pniten-tia. j. Timoth. v. d. Peccātē co: am oīb⁹ argue ⁊c. Itē ꝓpt exēplū: vt in magnis factis doceat fugere gloriam. Eccl. iij. c. Mōceles gloriam ⁊c.

Expo. La. IX.

Mr. non hz Iesus

c Onuocatꝫ autē ihesus ⁊c. Bonum capitulū ꝙ diuidit i decem ptes. In ꝓma mittunt duodecim apl̄i in ꝑdicatione⁊. In secūda ponit falsa opinio herodis ō iesu/ibi: Audiuit aūt. In tertia ponit mi-raculū de ꝙnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ ꝙb⁹ maxima turbā sati auit/ibi: Et assūpt⁊ illis. In ꝙrta ꝗrit Iesus ꝙd de ipo sentri-ant hoies/⁊ cria ipi apl̄i/ibi: Et factū ē cū solus esset. In ꝙnta inuitat apl̄os ad sui imitationē/ibi: Dicebat autē ad oēs. In sexta ponit trāsfiguratio iesu/ibi: Factū ē aūt post hec. In septima sanat a dēmone puer quē nō potuerāt sanare apl̄i/ibi: Factū est aūt in sequēti die. In octaua ꝑdicit dīs apl̄os passionē suā/ibi: Ponite vos in cordib⁹ vr̄is. In nona ꝓhibet discipuli dēmones cūcere nō sequentē eos: ⁊ petūr vindicari in illos ꝙ nō receperūt eos: ⁊ sup vtrocꝫ incre-pant a dīo/ibi: Rndēs aūt. In decima repellit ꝙdā ne seq̄-tur: aliter inuitat vt sequat/ibi: Factū ē aūt ambulātib⁹. Dicit ḡ: c ¶ Cōuocatis. Sz occurrit duplex ḡstio. Prima cū sint tres vocatiōes apl̄oꝝ: Una. i. in cognitionē: de q̄ Joh. j. f. Secūda in familiaritatē: de q̄. ē. v. b. Tertia i discipulatū: de q̄ Matth. iiij. d. Marc. j. b. ē. vj. c. Querit⁊ de q̄ vocatiōe hic dicat. Secūda ḡstio est: ⁊re duodecim tm vocauit. Respō deo ad ꝓmā ḡstionē/dicēs/q⁹ nō loquit hic ducas de aliq; triū vocationū: sed de q̄dā ꝓuata q̄ vocauit eos ad se ⁊ vt mitteret i ꝑdicationē/data ptāte ꝑdicādi/⁊ miracula faciēdi ac dēmōes expellēdi. Ad secūdā dicit⁊/q⁹ dīs septuagintaduos discipu los habuit/q̄s misit i mūdū ꝑdicare regnū dei: vt ꝛ. j. a. Et ꝗter hos habuit duodecim q̄s apl̄os nōiauit: vt ꝛ. vj. c. Se ptuagintaduos aūt discipulos misit: q⁹ tot erāt linguaꝝ gene ra. Duodecim aūt apl̄os elegit duplici rōne. Prima est: quia duodenarⁿ cōstat ex ternario ⁊ qternario: dīs ꝙ hūc numerū ostēdit: q⁹ ipsos apl̄os erat vocatur⁹ ad fidē trinitat⁊ hoies de ꝙtuor ꝙtib⁹ orbis. Secūda rō est: q⁹ duodenarⁿ cōstat ex duplicato senario. Senarⁱ⁹ aūt est ꝓfect⁹ numer⁹. Dīs ꝙ duo decim duplex ꝓfecto designat: vitę. s. ⁊ scīe ꝙtis: siue opis ⁊ ser monis/q̄ in ipis fuit: ⁊ reḡit in ot̄ ꝑlato ⁊ ꝑdicatore q̄ eoꝝ vi cē ⁊ officiuꝫ gerūt. Vl aūt duodecim ꝓpriꝰ noīb⁹ nomīauit: Matth. x. a. duplici rōne/vt dic⁹ Hiero⁹. Primo vt post hos/ q̄ pseudo futuri erāt/excluderent. Secūdo vt rē nota coꝝ q̄ si bi credētiū in libro vitę scpta esse ostēderent. Dīs. j. x. d. dicit: Gaudete q⁹ noīa vr̄a scpta sūt in libro vitę. Dicit ḡ: Conuo catis aūt. i. simul vocatis ad se/⁊ ad vnū officiū piter exercē dū. Vel/Cōuocatis. i. sil interi⁹ ⁊ exteri⁹ vocat⁊. d ¶ Je sus. Dic notāt iesus/nō magist⁹/nō dīs: q⁹ nō ad docendū ꝓncipaliter/neq; ad dominādū/sz ad saluādū corpa ⁊ aīas mi sit apl̄os. e ¶ Duodecim apl̄os dedit illis ⁊ potē-statē sup oīa dēmonia. In q̄ differūt ꝗtus ⁊ ptās: ⁊ Re-spōdeo. Virt⁹ est in miraculis faciēdis: potestas in dēmōib⁹ ejciēdis. Itē ꝗt⁹ ad sustinēdū grauia: ptās ad faciēdū ardua. f ¶ Et vt lāguores curarēt. i. lōgos ⁊ iueteratos morbos: q̄s nec poterāt physici sanare. Chryſ. Telut q̄dā pulsos mol les ad volādū adducit. Primū iterim medicos corpoꝝ facit: postea cōmittēs eis animę directionē. g ¶ Et misit illos. Chryſ. Nō ab initio misit illos: sed postq̄ viderāt paralyticos curatos ⁊ mortuos suscitatos. h ¶ Prędicare regnū dei: id est euāgeliū q̄ docet regnare hic ⁊ ire ad regnū dei. Mat thei. xxj. d. Auferēt a vobis regnū dei. Vel/Regnū dei. i. vitā beatā. Et est cōgruus ordo. Primo em̄ oportuit eis dari virtutē. i. ptātē faciēdi miracula/ejciēdi dēmones/curādi lan guores: vt exhibitio miraculoꝝ attestaret magnitudꝰ ꝓmis soꝝ. Vñ Hiero⁹. Quia hoīb⁹ rusticanis ⁊ ablꝫ eloquij venu state pollicētib⁹ regnū cęloꝝ nemo crederet/dat eis ptātē mi racula faciēdi. Aug⁹. Ut fidē daret ꝑdis ꝗ⁹ ostēsis/⁊ nous fa cerēt q̄ noua ꝑdicarēt. Eccl. xxxvj. a. Innoua signa ⁊ inuta mi rabilia. Et nota q⁹ ꝗ⁹ regnū dei ecclia militans/Matth. xiij. f. Sile est regnū cęloꝝ sagenę misse ī mari. Itē eccl̄a triūphās. Matth. xiij. f. Sile ē regnū cęloꝝ thesauro absc̄odito in agro. Itē gra. j. xvj. c. Regnū dei intra vos est. Itē vita brā. Joh. iij. a. Misi q̄s renat⁹ fuerit denuo/nō pōt ītrare regnū dei. Itē sacra scptura. Matth. xxj. d. Auferet a vob regnū dei. De ālibet regno pōt ꝫ itelligi. k ¶ Et sanare ifirmos. Differt i firmitas ⁊ languoꝝ. Ifirmitas ē morb⁹ inueterā tus: Vñ ꝗ⁹ q̄si long⁹ an goꝝ. Eccl. x. d. Languoꝝ p lixio: grauat medicum.

i Et mittit illos ꝑdicare rē-gnū dei: et sanare ifirmos.

Mozaliter Matth. x. a Marci. 6. b.

j Et ait ad c ¶ Cōuocatis aūt ⁊c. Mozaliter. Per duodecim apl̄os signifi cant filatia ⁊ ꝑdicatores

B

6

a Et stupuerūt pārētes ei⁹: q̄ bus ꝓcepit ne alicui dicerēt ꝙ factū erat. Ca. IX

b Et vocatis duodecim apl̄is: dedit illis virtutē et potestatem super oīa dēmonia: et vt languores curarent.

c Onuocatis aūt ihesus duodecim apl̄is: de

atq; doctores q̄ debēt ee duodecim. i. pfecti vita ⁊ scientia: q⁹ significāt coznua mitre ep̄alis. j. Reg. x. d. Secrit saul in me dio ppli: ⁊ altior fuit vniuerso pplo ab humero ⁊ sursū. Et ait samuel ad oēm pplm: Ecce videt⁊ quē elegit dīs q⁹ nō sit ei si milis in oī pplo. Grego⁹. Tāti debet distare a plebe vita ꝑsu lis quāti differt a grege vita pastor. Esa. xl. b. Sup mōte ex celsū ⁊c. In hui⁹ rei figurā pār duodecim p̄larchaꝝ duplici noīe. i. Iacob ⁊ isr̄l appellabat: Gen. xxxij. f. Et ꝓceps apl̄oꝝ siliter duplici noīe appellat: simō ⁊ petr⁹: In altero vita: in al tero sciētia cōmēdatur. Vlta ꝺo ꝓcedere debet. Vñ Eccl. j. d. Fili ꝓcipiēs sapiētiā ꝑua iustificā. Aug⁹ in lib. Prosp. Ta lis ē sine ope itelligēria: talis ē sine timore sapia/cū scptum sit: Initiū sapię timor dñi. Pi debēt ee ꝓuocati. i. piter ⁊ ꝓcedē ad officiū filatiōis aut ꝑdicatiōis siue magisterij vocati: nō in truſi violēter/aut scipos igerētes ipudēter. Heb. v. a. Nemo assumit sibi honorē ⁊c. Pō. Qui vocat nubes ab extremo ter rę. Amos. v. c. Quivocat aq̄s maris ⁊ effudit eas sup faciē trę/ dīs nomē est eius. Ro. viij. f. Quos ꝑdestinauit ⁊c. Dicit ḡ: c ¶ Cōuocat⁊ aūt. i. ꝓcedit ⁊ ad vnū vocat⁊. d ¶ Jesus duodecim apl̄os/dedit illis ꝫtutē ⁊ ptātē sup oīa dē monia/ejciēda ⁊ coercēda. Sūt aūt tria dēmōia q̄ debēt eij cere filati ⁊ ꝑdicatores atq; doctores. Primo a se: postea ab aliis. Primū ē dēmoniū ſcupi: Mat. viij. d. Secūdū dēmoniū im mūdi: Marc. j. c. Tertiū dēmoniū murū. j. xj. b. Primus ſi gnificat ſupbiā q̄ ē ſęua nimis: q⁹ oēs vult ſb ſe cōmere ⁊ oī bus impare. Hoc dēmoniū ejcit ꝑ mānſuetudinē ⁊ hūilitatez. Vñ Matth. xj. d. Discite a me q⁹ mit⁊ sū ⁊ hūilis corde. Secū dū significat luxuriā: q̄ imūda ē nimis ⁊ hoiez facit imūdū: iu xta illud Jobel. j. d. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Hoc dēmoniū ejcit carnis afflictio. i. ieiunium/oꝛo/vigilię ⁊ hmōi. Eccl. xxxj. a. Vigilia honestat⁊ tabefaciet carnes. Marc. ix. c. Hoc genⁿ in nullo pōt exire nisi i oꝛone ⁊ ieiunio. Tertiuꝫ dē monū significat auariciā: q̄ reddit hoiez mutū. Vñ Eccl. xx. d. Erenia ⁊ dona excęcāt oculos iudicū: ⁊ q̄si mut⁹ in oze quertit correctiōes coꝝ. Hoc dēmoniū ejcit pauptas: q̄ oīa q̄ mūdi ſūt abiicit: iuxta documētū Joh. i ꝓma Canon. ca. ij. c. Nolī te diligere mūdū neq; ea q̄ ī mūdo sūt. Jgit⁊ filat⁹ /ꝑdicator et doctor ſpm̄ ſuū hūilias/carnē affligēs/mūdū ꝺrēnēs: ptātē ha bet sup oīa dēmōia. Et hāc ptātē offert noꝛ Hiere. Thren. iij. c. vbi dic⁊ ī ꝑsona dīi: Recordare pauptat⁊ ⁊ trāsgressiōis meę absinthij ⁊ fellis. q. d. accipe ptātē sup oīa dēmōia ejciēda: aut etiā coercēda. Sz hodie nō pōt filari aut ꝑdicatores aut etiam doctores ejcere dēmōia. Quare? Quia ipi dēmonia habēt: sic ꝺr in Pō. Oēs dij gētiū dēmonia. Et nō pōt dēmō ejcere dę monē: sic ꝺr Matth. xij. d. Vñ Act. xix. b. Faciebat de⁹ ſtutes ḡs/liber p manū pauli sup lāguidos: ⁊ recedebāt ab eis lāguo res/⁊ ſpūs nequā egrediebant. Cęptauerūt aūt q̄dā de circite untib⁹ iudeis inuocare sup eos q̄ habebāt ſpūs malos: nomen dīi iesu/dicētes: Adiuro vos ꝑ iesū quē ꝑdicat paul⁹. Rndēs aūt ſpūs nequā/dixit eis: iesū noui/⁊ paulū scio: vos aūt q̄ estis? Et insiliēs hō i eos q̄ habebat dēmoniū pessimū/dñat⁹ eoꝝ/sua luit ꝺ eos: ita vt nudi ⁊ vulnerati effugerēt. Scīt: f ¶ Et vt lāguores curarēt. i. illos q̄ diu fuerāt ī pctis. Eccl. x. b. Lā guoꝛ plixio: grauat medicū: ꝺeuē lāguorem ꝓcidit medicus. g ¶ Et misit illos ꝑdicare: alię nō debēt ire. Ro. x. c. Quō ꝑdicabūt nisi mittant⁊? Hiere. xxiij. d. Ipi currebāt ⁊ ego non mittebā eos. i ¶ Regnū dei: nō regnū mūdi: q⁹ ꝑdicāt am bitiosi: etsi nō ꝺbo: tm̄ facto. Joh. xviij. g. Regnū meū nō est ō ḥ mūdo. k ¶ Et sanare ifirmos: in aīa/nō carne. Frequē ter em̄ ifirmitas carnis vtilis ē ad sanitatē aię recipiēdā. Joh. xj. a. Dīe quē amas infirmat⁊: Dixit aūt⁊ iesus eis: Infirmitas hęc nō ē ad mortē/sz ꝓ gl̄ia dei. Eccl. xxxj. a. Infirmitas grauis

✳ sobriā facit aīam Et ait

A

a ¶ Et ait ad illos: Nihil tuleritis ī via: neq; virgā ⁊c. Chryſ. Cur ꝺ ꝓcepit? Propt̄ tria: Ne sint suspecti q̄si ambi tiosi. Ne sint solliciti q̄si pusillanimes: Nihil em̄ ita facit gau dere vt a sollicitudine erutū ee. Et ꝺ⁹ mittet⁊ eminent. Vñ. j. xxij. d. Quādo misi vos sine sacculo ⁊ sine pera: numq̄d defuit vobis? c ¶ Neq; virgā. Idem dicitur Mat. x. b. Sz Mar ci. vj. b. dicit: Nihil tuleritis ī via nisi vir gam. Itē. j. xxij. d. di cit: Qui habet saccu lū tollat ⁊ perā simi liter: Dic aūt vtrūq; prohibet. Solo. Ad ꝓmū dicimus/q⁹ no mine vḡe aliq̄ signi ficatur potestas acci

a Et ait ad illos: Nihil tuleritis ī via: neq; virgā neq; pe rā neq; panē neq; pecuniā: neq; duas tunicas habeat⁊. b Et ī quācunq; dōmū introe ritis ibi manete: ⁊ idē ne ex eatis. Et q̄cunq; nō recepe

piendi necessaria vitę: ⁊ sic accipit in Marco: q⁹ hanc potestā tem dedit dīs discipulis suis q̄n misit illos. Vñ. j. Cor. ix. b. Dīs ordinauit his q̄ euāgeliū annūciant de euāgelio viuere. Et Matth. x. b. Dignus est operarius cibo suo. Hac potestā te poterāt vti vl nō vti discipuli, put eis videbat expedire ad cōmodū animarū. Vñ Aug⁹. Q̄n aliq̄d ꝓcipit a deo ⁊ nō fit/ inobedientię culpa est: cū vero potestas dat/licet nō vti/et q̄si de suo iure credere. Item noie virge accipit aliq̄n sollicitudo vitę siue sollicitudo acq̄rēdi. Itē ꝑfidētia aurilij humani: Sic accipit hic/⁊ in matthęo. Meutrū em̄ habuerūt apl̄i: sez vitę sollicitudinē/vel humani aurilij ꝑfidentiā: imo vtrūq; phibu it dīs hic ꝑ hoc q̄d dixit: Neq; virgā. De ꝓmo ꝺ⁹ Matth. vj. d. Nihil solliciti sitis animę vestrę q̄d manducetis: aut coz pori vestro q̄d induamini. De secūdo Hiere. xvij. a. Maledi ctus homo qui ꝑfidit in homine ⁊c. Esa. xxxj. a. Vę qui descen dunt in egyptū ad auriliū in equis ⁊c. Est ergo sensus: Neq; virgā: Dic si diceret dīs: Precipio vt tollatis virgā. i. pmit to potestatē accipiēdi necessaria: phibeo ne tollatis virgam. i. phibeo sollicitudinē acq̄rēdi/ vel in aurilio humano ꝑfidere. Sic patet solutio ad ꝓmū. Ad secūdum dicit ꝙ duplex fuit

B

Duplex apostoloꝝ missio

missio discipuloꝝ: Una ante dīi mortē: de qua hic agitur/et Matth. x. et Marc. vj. Alia post dīi resurrectionē: de qua agit Matth. vlt⁹. d. et Marc. vlt⁹. d. Tempore ꝓmę missionis erat pax ⁊ nulla ꝓsecutio: imo libēter audiebant discipuli: ⁊ satis inueniebāt necessaria vitę: ⁊ ideo tūc ꝓcepit vt nihil fer rent secū. Tempore aūt secūdę missiōis erat grauis ꝓsecutio cōtra discipulos: ⁊ ideo tunc ꝓmisit ferre secū vitę necessaria. Vñ Beda dicit. Nō eadē viuendi regula ꝓsecutionis qua pa cis tpe discipulos dīs insormauit. Itē ꝑ hoc ꝙ virgā, phibet incitamēta lurgioꝝ et instrumenta amputat vltionū. Roma. xij. d. Nō vosmetipsos defendētes charissimi: sed date locum irę. Dicit ergo: b ¶ Nihil tuleritis in via: neq; virgā/ ad defendendū. Vel sicut dīs expositū est. d ¶ Neq; perā/ ad victū reseruandū. e ¶ Neq; panem: ad manducandū. f ¶ Neq; pecuniā/ad victū ⁊ vestitū emendū. g ¶ Neq; duas tunicas habeatis: Una tpe frigoris: alterā tpe estā tis. Hiero⁹. Hoc nō dicit in scythię frigore vt q̄s vna tunica ꝓtentus esse debeat/sed ꝙ in tunica vestimētū intelligam⁹: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruem⁹. Bed. Sim plex vestimētū est q̄d necessariū est alicui ꝑm ḡitatē loci vel tpis: duplex est q̄d extra necessitatē est. b ¶ Et in quācunq; domū itraueritis/ibi manete ⁊ inde ne exeatis. Glo. Quādiu in illa ciuitate ꝑdicabitis. i. ne cursiteris ꝑ domos et inuiolabilis hospitij iura mutetis ⁊c. Nota ꝙ dicit inuiolabi lis: Antiq̄tus em̄ erat opprobriū mutare hospitiū: Maz si ille qui intrauerat exiret/imputaret⁊ eius crudelitati. Eccl. xxix. d. Ci ta nequā hospitādi de domo ī domū. Vñ dīs ꝓcepit apl̄is vt anteq̄ villas intrarēt ꝑnitterent nunciū qui diligēter ingre ret q̄s hospitiū acciperēt/ vt mutādi hospitij occasionē auferet. Et si forte esset ibi vir religiosus amator hospitalitatis/ei⁹ hospitiū intrarēt. Vñ Matth. x. b. In quācunq; ciuitatē aut castellū intraueritis/interrogate q⁹ in ea dign⁹ sit⁊ ibi mane te. k ¶ Et quicūq; nō receperint vos/ excūtes de ci uitate illa etiā pulueꝛē pedū vestroꝝ excutite in te stimoniū supra illos. i. etiā minima itineris ⁊ laboris quę ꝑ eis sustinuistis exponite in testimoniū maioris dānationis si non receperint vos: vel maioris amoris si receperint. Vel/ Pulueꝛē excutite. i. ab eis qui ꝑdicationē cōtemnunt nihil terrenū recipite. Dupliciter ḡ pōt intelligi q⁹ dictum est: In

testimoniū: sez in testimoniū inutilitatis: vel in testimoniū indignitatis: Ac si dicerent apl̄i: ad vos vsq; fatigati sumus/ ꝑdicauimus ⁊ nihil ꝓfecimus: Excutimus q̄ pulueꝛē qui inu tiliter adhęsit pedibus nostris: vt ipsa excussio sit testimoniū q⁹ laboꝛ noster fuit inutilis: ⁊ hoc testimoniū sit sup vos. Vel in testimoniū idignitat⁊: ac si diceret apl̄i: Nos excutim⁹ pulue rē: vt ipa excussio pul ueris sit ī testimoniū vestrę idignitatis: q⁹ nec pulueꝛē a vob⁹ re tinem⁹: Indigni em̄ estis a q̄b⁹ aliq̄d reci piam⁹. m ¶ Egressi aūt/apl̄i/circūi bāt ꝙ castella euā gelizātes ⁊ curan tes vbiq;. Marci. vj. b. Sz ꝙ ⁊ oleo vngebāt multos egros ⁊ sanabant: q⁹ vnctio infirmoꝝ introducta est ab apl̄is.

rint vos/excūtes de ciuitate illa: etiā pulueꝛē pedū vestroꝝ excutite in testimoniū supra illos. Egressi aūt circūmi bant per castella: euāgeli zantes ⁊ curātes vbiq;. Au diuit aūt herodes tetrarcha

l
m
n
o
p

✳ sobriā facit aīam. a ¶ Et ait ad illos: nihil tuleritis in via. Merito tale mādatū recipiūt q̄ alios ad ꝓtemptū mūdi hortāt. Bed. Tāta ꝑdicatori debet ee fiducia ī deo: vt ꝑsent vitę sumpt⁊ nō ferat. c ¶ Neq; virgā. i. strumēta defensio nis aut impugnatiōis. d ¶ Neq; perā/neq; panē/neq; pecuniā. Tria sunt genera necessariorū quo ad victū. s. cibus ⁊ illud quo cibus emit/⁊ illud vbi custodit. Hęc tria phibet hic. Per panē omnē cibū: per pecuniā omne illud quo emit: per perā illud in quo reponit seu custodit: Et sic oēm sollici tudinē tpalis vitę tollit a ꝑdicatoribus ⁊ filatis. Hiero⁹. Hic arguit dīs philosophos: qui vulgo appellant ꝺtractopolitę: qui ꝓmptores seculi: ⁊ oia ꝓ nihilo ducētes/ cellariū secum vehunt. Tales sunt oēs hypocritę: mundū ꝓmptt verbo ⁊ habitu: sed necessaria vitę oppiose volūt habere. g ¶ Neq; duas tunicas habeatis. i. corꝺis duplicitatem. Eccl. ij. c. Tę duplici corde ⁊ peccatori terrā ingredięti duab⁹ vijs. Jaco. j. b. Vir duplex aīo incōstans est in oibus vijs suis. ē. ij. d. Qui habet duas tunicas ⁊c. h ¶ Et in quācunq; domū intraueritis/ibi manete: si volūt vos recipe. i ¶ Et in de ne exeatis: causa grendi melius hospitiū: ⁊ ꝑdicabitis in illa villa. Hoc dicit ꝓpter ꝑsonā: q̄ curſitabāt de do mo in domū: q⁹ hospes semp in aduētu lautius pcurat. Eccl. xxix. d. Dita nequā hospitādi de domo in domū. l ¶ Pulue rē pedū vestroꝝ excutite. Mystice. Puluis in pedib⁹ ꝑdicatoꝝ est vanagloria in affectib⁹ eoꝝ ex ꝓfectu ꝑdicatiōis/ vel ira ex ꝓtemptu. Puluis vanaglorię excutit ex ꝓsideratiōe sui. Matth. vj. d. Humiliatio tua ī medio tui. Eccl. x. b. Quid suphis terra ⁊ cinis? Puluis irę excutit ex christi ꝓsideratio ne: Nā si ei nō receperūt/nō debet indignari discipulus si nō recipiat. Mat. x. c. Non est discipulus sup magistrū. Scōm Amb. ꝓcipit dīs vt excutiāt pulueꝛē. i. vt nō cōmunicēt pctis aloꝝ. Alibi ꝓcipit vt abolcāt pulueꝛē. i. venialia pcā, primoꝝ cū ait Joh. xiij. b. Et vos debetis alter alterius lauare pedes. Debet em̄ ꝑdicator venialia subditoꝝ abolere: ⁊ ea quasi sua portare/oꝛone/cōpassione. ij. Cor. xj. g. Quis infirmatur ⁊c. m ¶ Egressi aūt/ab amore sui/ab amore parentū/ab amore mūdi. Bed. xij. a. Egredere de terra tua ⁊ de cognatiōe tua et de domo patris tui. n ¶ Circūibāt q⁹ castella: nō tm̄ q⁹ ci uitates. Cant. vij. d. Egrediamur in agrū/ cōmoremur in vil lis. o ¶ Euangelizātes ⁊ curātes vbiq;/ sine ꝑsonarū acceptiōe. Jaco. ij. a. Frēs mei nolite in ꝑsonaꝝ acceptiōe ha bere fidē dīi nr̄i ihesu christi. Marc. vlt⁹. d. Predicate euāge liū omni creature. Sequit: p ¶ Audiuit aūt. Hęc est secū da pars capituli: in q̄ recitat falsa opinio herodis ō iesu: Mā ꝓpter diuersos rumoꝛes hoīm ꝑus hęsitauit an esset helias: Postea credidit q⁹ esset iohānes baptista: q̄ surrexisset a mor tuis: ⁊ iō ꝫtutes operant⁊ in eo: vt ꝺ⁹ Matth. xiij. a. Et licz ꝫ fuerit factū vltimo anno ꝑdicatiōis dīi: tū hic interserit a lu ca. Vñ patet q⁹ euāgelistę nō seruāt ordinē historię: sed sicut inspirabant⁊ a dño ita narrabāt⁊ scribebāt. Sed ḡrit Chryſ. Quare nō audiuit ab initio herodes? Et rndet. Qui in porē tatib⁹ sunt tarde addiscūt⁊ nō multā curā faciūt addiscendi. Dicit ḡ: Audiuit aūt herodes tetrarcha oia q̄ fiebāt ab eo. Hic ē herodes antipas ꝫb q̄ passus ē dño/ ⁊ iohānes ꝫ decollat⁊: ⁊ fuit

Mystice

Ad litteꝛā

Mozaliter: p ¶ Audiuit aūt herodes ⁊c. Herodes interpretat⁊ glorians in pellibus: ⁊ significat litteratū superbum qui gloriat⁊ in pellibus quaternoꝝ vel librozum suozum:

Mozaliter

✳ quia sunt bene

Universidad de Deusto
Biblioteca

decollatus: et fuit filius herodis ascalonite sub quo natus est dominus ⁊ quem occisi. Tertius herodes fuit agrippa qui occidit iacobū/⁊ petrū incarcerauit: filius aristoboli fratris illi⁹ herodis tetrarche. Dicit aūt tetrarcha a tetras qđ est quartus: ⁊ archos qđ est princeps: id est p̄nceps in quarta parte regni. Vaz mortuo herode ascalōita q̄ erat rex/diuisū est regnum eius in quattuor tetrarchias. Archela⁹ habuit duas: philippus tertiā: iste herodes quartā: ⁊ iō dicit tetrarcha. b ¶Et hesitabat/eo q⁹ diceret a quibusdā/ quia iohānes surrexit a mortuis.

a dñia q̄ fiebāt ab eo: ⁊t hesitabat/eo q⁹ diceretur a q̄busdā qz iohānes surrexit a mortuis: á q̄busdā vo q̄a helias apparuit: áb alijs aūt qz ꝓpheta vnus de antiq̄s surrexit. Et áit herodes: Jōbā

b

c

d

e

f

g

nem ego decollaui: quis est autem iste de quo ego audio talia? Et quer̄bat videre eum. Et reuersi apostoli⁺ narrauerunt illi quecunq̄ fecerūt. Et ās̄umptis illis secēs/sit seorsum in locū desertum

Matth.14.b Marci.6.c. Matth.14.b Marci.6.b ⁺nuncia. uerunt

In p̄ncipio ꝓpter diuersos rumores hesitauit: sed postea firmato animo/dixit ipm esse iohannē: Matth.xiiij.a. Marc.vj.b. In hoc etiā cōfundit inuidia iudeoz: qui christū negant surrexisse/tot miraculis approbatū: ⁊ hic alienigena iohannē qui nullū miraculū fecit: vt dicit Joh.x.g. cōfitetur surrexisse. c ¶A quibusdam vero/supple dicebat: d ¶Quia helias apparuit: nō dicit/surrexit: quia nō est mortuus/sed in paradisū translatus. iiij. Reg.ij.b. e ¶Ab alijs aūt/dicebat: quia ꝓpheta vnus de antiquis surrexit: id est heliseus. Matth.xvj.b. Aut vnū ex ꝓphetis. Glo. id est heliseum: qui dicit de antiquis/ad differentiā esaię/hieremię ⁊ aliorū. Sed quare de illis tribus magis credebat q⁹ ihesus esset vn⁹ illoz q̄ de alijs? Respōdo. De iohanne credebat ꝓpter sanctitatē: ⁊ quia idē p̄dicabat: Agite pnitentiā: Matth.iij.a. et iiij.c. De alijs duobus quia mortuos suscitauerūt sicut ihesus. Jrē isti tres baptismū christi p̄figurauerūt. Johānes baptizādo/helias ⁊ helise⁹ iordanē diuidendo. iiij. Reg.ij.c. f ¶Et ait herodes: iohannē ego decollaui ⁊c. Chrys. Omnū quid est virtus: iohannē detruncū formidat/⁊ p̄ timore ō resurrectiōe philosophat. Virtus apud malos etiā est admiratiōib⁹ ⁊ laudi bus digna. b ¶Et querebat videre eū: vt forte si ipe sit iohannes possit agnoscere. i ¶Et reuersi apostoli narrauerūt illi quecūq̄ fecerūt: supple insup ⁊ mortē iohannis. Et hac de causa allūptis discipulis secessit in locū desertū. Ūñ sequit: k ¶Et assumptis ⁊c. Hec est tertia pars capituli: in qua ponit miracula q̄ ꝓ q̄nq̄ panib⁹ et duobus piscibus/q̄bus turbā maximaz dñs satiauit: quia p̄ miraculū cōfutauit falsę opiniones de ipo in parte p̄cedenti ꝓmo recitatę. Ad hoc enī recitauit miracula christi: id est ad errozū illuminationē ⁊ fidei cōfirmationē ⁊ moz informationem. Quia vero apostoli redeuntes de p̄dicatione/nuncia/uerūt ei q⁹ herodes decollasset iohannē: statim assumptis discipulis recessit de iudea in desertum iuxta bethsaidaz in galilea: Trib⁹ de causis christ⁹ recessit ō iudea in desertum

g

h

i

k

Primo ꝓpter misericordiā parcens inimicis: id est iudeis/ne homicidiū ipius iungerēt homicidio iohānis: Mouerat enim iudeos sitire sanguinē suū: ideo timebat ne quia herodes virū sanctū occiderat/inde sumpta occasiōe manus iniceret in eū: ⁊ sic duplex homicidiū ꝑpetrarēt. Secūdo ꝓpter doctrinam/ dans exemplū vitādę temeritatis. Matth.x.c. Si p̄secuti vos fuerint ⁊c. Tertio ꝓpter experientiā: vt.s. ꝓbaret fidē sequentiū. Sed q̄re nō recessit anteq̄ apostoli nūciarēt ei mortez iohānis? Chrys. Vt carnis ḋitatē mōstraret: ⁊ vt doceat. Carnis quidē veritas in hoc mōstrat: qz naturaliter mortē horret: nō tamē modo p̄ timore mortis aufugit. Mystice/autez q̄ hūc secessū/significat recessus christi a iudeis ad gētes: que significant p̄ desertū. Ūñ Esa.liij.a. Multi filij deserte magis q̄ eius q̄ habebat virū. Dicit ergo: k ¶Et assūptis illis. i. discipulis audita morte iohānis. l ¶Secessit seorsū i locū desertū q̄ est bethsaidę. Videt lucas hic eē marco cōtrari⁹: cū dicat marcus: qz cōpleta refectione assumpsit dñs discipulos vt secederet cū eis de loco ad bethsaidā: Ūñ patet locū desertū nō esse bethsaidę. Videt etiā cōtrari⁹ esse iohāni/cū hmōi refectionē dicat factā esse iuxta tyberiadē. Solutio. Q̄ dicit locus desert⁹ esse bethsaidę/nō intelligit dictū ꝓpter loci vicinitatē/sed qz ptinet ad eius iurisdictionē. Ūñ Interlin. dicit: ptinēs: id est subdit⁹ ei⁹ iurisdictioni. Ō aūt sequit in Interlin. ⁊ vicinus/caue ne intelligas de vicinitate loci.

Mystice

Mystice

Mystice

Moraliter

Moraliter/aūt ꝓ desertū significant pctōres deserti a gratia dei: ad quos debēt p̄dicatores declinare: qđ notatur ꝑ hoc quod dicit hic: k ¶Et assumptis illis: id est discipulis: l ¶Secessit in desertū locū. Matth.ix.b. Non veni vocare iustos/ꝫ pctōres. Ezech.xxxiij.d. Ō pierat reḋraz ⁊c.

Moraliter

✠ ✠ Et hoc idem qz sunt bene postillati ⁊ bene emēdati. De q̄bus pōt intelligi illud Deb. ij.g. Circūierūt in melotē ⁊ pellibus caprinis egentes ⁊c. Bene dicit/egētes: qz quaterni plent sunt/sed corda vacua. j. Timoth. vi.a. Si quis alię doctrinā acquiescens sanis sermōibus domini nostri iesu christi/ ⁊ ei⁹ que secundum pietatem est doctrine: tumefactus est nichil sciēs: sed languens circa q̄stiones ⁊ pugnas verboz ⁊c. Cōtra quos Deut.xxx.c. Iuxta te est sermo valde in ore tuo ⁊ in corde tuo: non tm̄ in cęlo. Jtē Deut.vi.b. Erūt verba hec q̄ ego ꝓcipio tibi hodie i corde tuo: ⁊ ligabis ea quasi signū in manu tua. Item Prouerb. iij.a. Circūda eas gutturi tuo ⁊ describe in tabulis cordis tui: q̄ sūt itelligētia capaz ⁊ memoria tenax. Hic herodes recte ḋ tetrarcha: qz tm̄ q̄rtā pt̄ regni sacrę scripture possidet. Prima ps est intelligētia: q̄ habet in corde. Secūda ps ē doctrina: q̄ habet i ore. Tertia ps ē bona vita: q̄ habet in ope. Quarta ⁊ minima ps est scriptura: que habet in codice. Hanc habet herodes: ⁊ ideo tetrarcha dicitur. Hic herodes philippo fratri suo aufert vxoꝛē suaz. Philippus: id est os lampadis/christ⁹ est: de quo dicit Esaię.lxij.a. Egrediat vt splēdor iustus eius: ⁊ saluator eius vt lampas accendat. Eius vxoꝛ est gloria. Ūñ j. Cor.xj.a. Gloria viri mulier: id est vxoꝛ ei⁹. Esa.xlij.b. Gloriam meā alteri nō dabo. Hic herodes incarcerat iohannem: quando malis exemplis doctrinę gratiam obfuscat. Vel iohannem incarcerare/est sciētiam in quaternis: ⁊ quaternos in arca recludere. Ro.j.b. Qui detinent veritatez dei in iniusticia. Hic herodes dicit hic audire ⁊ hesitare: quia quanto plus audit: tanto plus dubitat. Ūñ.ij. Timoth.iij.b. Semp discētes ⁊ nūq̄ ad sciētiā veritatis puenientes. Item semp audit ⁊ nū q̄ docet vel facit audita. Unde vere potest dicere illud satyrici: Semp ego auditoꝛ tm̄ nūq̄ ne reponam. j.xj.b. Beati qui audiūt verbū dei ⁊ custodiūt illud. Nō sicut herodes in corde: sed in corde ⁊ opere. Dicit ergo: Audiuit autem herodes tetrarcha: id est clericus glorię in pellibus: id est in q̄ternis. a ¶Omnia que fiebant ab eo: id est a iesu: cui⁹ facta narrant in scriptura: nō tm̄ ad sciendum/sed magis ad imitandū. Exo.xxv.d. Inspice ⁊ fac ꝑm exemplar qđ tibi in monte: id est in sacra scriptura monstratum est. Joh.xiij.b. Exemplū dedi vobis vt quēadmoduz ego feci ita ⁊ vos faciatis. De ꝑmo dicit Deb.xij.a. Hospitalitatem nolite obliuisci. De secūdo/Matth.vlt.d. Euntes docete oēs gentes. De tertio/Matth.x.a. Infirmos curate. De vltimo/Esa.xxxiij.c. Hec est requies mea reficite lassum. Primū p̄cipit religiosis: secundū theologis: tertiū medicis: quartū ḋlatis. Nota etiam q⁹ turbę studiose dñm sequunt ⁊ a dño curant. Ūñ instruimur: q⁹ qui vult sanari a dño studiose sequat eum. Unde Ambro. Nō otiosis. i. octo torpētibus: nō in ciuitate synagoge. i. in infidelitate synagoge manēribus/vt in malo accipiat: vel secularis dignitatis residētibus. i. in ambitione dignitatū: sed inter deserta christum quęrētibus/ cęlestis gr̄ę alimonia impertit. i. qui studiose eū quęrūt: ⁊ q̄ libenter verbū dei audiūt ⁊ auditum nō fastidiūt. Et nota q⁹ ꝓgrue p̄cedit passio iohānis turbarū refectionem: qz defectus legis p̄cedit euangelicam ḋicationem. Item nota congruū ordinem. Pręcedit enī mulieris curatio. g. viij.g. postea apostolorum missio: deinde sequit turbarū refectio. Et hic ordo mysterio congruit: quia primo ecclesia in anima suscitatur: deinde ḋicatores ad eam mittunt qui veram ei nunciant refectionem verbi dei. f ¶Dies autem cęperat declinare. Contra senes qui tarde incipiunt audire theologiam et facere pęnitentiā. Dicit. vj.a. Tę vobis quia declinauit dies: qz longiores factę sunt vmbrę vesperi. Mystice. Declinata die reficit dñs turbas: quia circa finem seculi: vel post mortem suam dñs gentiles per apostolos pane spirituali pauit. Et nota ordinem mysterii. Turbę primus verbis ⁊ doctrina curantur: postea reficiunt. Qui ordo mysterio congruit: Primus enim pecata remittuntur: ⁊ deinde cibus dominicę carnis ⁊ sanguinis participatur. Moraliter. Declinata die culpę: de q̄ Hiere. xx.d. Maledicta dies ⁊c. dandi sunt panes verbi dei vel dominici sacramenti in deserto pęnitentię constituto. Unde iudeis non datur māna ante desertum. Exo.xvj.a. Ecce ego pluam vobis panes de cęlo. Item helias in deserto pastus ab angelo pane ⁊ aqua. iij. Reg.xix.b. Discipuli autem qui dicunt: Dimitte turbas ⁊c. significant prelatos negligentes: qui permittunt subditos suos ire ad vana spectacula: vel clericos suos ad scientias vanas. Sed dominus dicit illis: Dos date illis manducare. i. Pet. v.a. Pascite qui in vobis est gregę domini. Joh. xxj.e. dicit petro ter: Pasce/pasce/pasce: Exemplo/verbo/trē/ pozali subsidio. Sed econtra fit a multis. Zach.xj.a. Pasce pecora occisionis q̄ qui possederant occidebant ⁊ non dolebant ⁊ vendebāt ea/dicentes: benedictus dñs/ diuites facti sumus. Eccęh. xxxiij.b. Nō

Matth.14.b Marci.6.c.

Psa.77.

Aliter

Joh.5.a.

Moraliter

Mystice

Quinq̄ genera hoim veniunt ad sermonem

Mystice

A ✠ Et hoc idē significat q̄ hoc qđ sequit: a ¶Qui ē bethsaide: q̄ interp̄tat domus pecudū seu dom⁹ venatoz. Dom⁹ pecudū est cōgregatio pcoz: ad quā debēt ire venatores. i. ḋicatores: ⁊ facere domū suam. Matth.xxiij.c. Ubicūq̄ fuerit corpus. i. cadauer peccatoris: cōgregabunt ⁊ aquile. i. ḋicatores. Nō sunt boni venatores/q̄ nō vadūt vbi ferę sunt. Hiere. xvj.d. Mittam eis multos venatores et venabunt eos de oi mōte supbię: ⁊ de oi colle auaricię/ et de cauernis petrarum. i. de peccato luxurię. Sequit: b ¶Qđ cuz cognouissent turbę/secutę sunt illum. Turbę. i. mīnores sequūtur dñm: ⁊ tales saluāt. Matth.xix.b. Sinite parvulos venire ad me ⁊c. Maiores vero nō sequunt/ꝫ persequunt eū quantū possunt. Ūñ recte significant p̄ herodē: q̄ in pueris p̄secut⁹ est christū. Ūñ bñs Bern. Herodiana malicia est nascentē velle extinguere religionē. Si q̄d q̄ad salutē ptinens: si q̄d religionis orit: q̄cūq̄ relisit/cū herode nascentē p̄sequitur saluatorē. c ¶Et excepit illos/fatigatos obuiā veniendo illis. Sap.vj.b. Inuenit ab his q̄ grūt illā: ꝓoccupat eīs eos ⁊c. Dñs ꝓdesc̄dēs infirmitati tubaz ad ḟam/de medio desti in q̄ erat ꝓcessit eis obuiā/ne fatigarent q̄ inuia deserti. Nota etiā qz vbi lucas dicit/ Secutę sunt illū: ali⁹ euāgelista addit/pedestres: q̄ vbo in turbis feruētius desiderū exprimit. d ¶Et loḋabat illis de regno dei. Beda: non de secularibus. Ecōtra. Joh.iij.d. Qui de terra est/de terra loquit. Esa. xxx.b. Erit q̄si phytonis. i. vētriloqui de t̄ra vox tua. Est aūt tripler regnū dei de q̄ debet loq̄ ḋicator: ⁊ doctor: vbicūq̄. s. regnū sacrę scripture: De q̄ Matth.xxj.a. Sisę est regnū cęlor homini regi. Jtē regnū gr̄e: de q̄. ſ. xvij.c. Regnū dei ītra vos est. Jrē regnū glorię: de q̄ Joh.iij.a. Nisi quis renatus fuerit/ non pōt intrare in regnū dei. e ¶Et eos qui cura indigebant sanabat. Ecce tripler opus misericordię qđ dñs faciebat in istis. Primo fatigatos recepit: secūdo inscios docuit: tertio egros curauit: ⁊ tandē famelicos satiauit. Per hoc docens nos quid agere debeamus: qz oīs christi actio nostra est instructio. Joh.xiij.b. Exemplū dedi vobis vt quēadmodum ego feci ita ⁊ vos faciatis. De ꝑmo dicit Deb.xiij.a. Hospitalitatem nolite obliuisci. De secūdo/Matth.vlt.d. Euntes docete oēs gentes. De tertio/Matth.x.a. Infirmos curate. De vltimo/Esa.xxxiij.c. Hec est requies mea reficite lassum. Primū p̄cipit religiosis: secundū theologis: tertiū medicis: quartū ḋlatis. Nota etiam q⁹ turbę studiose dñm sequunt ⁊ a dño curant. Ūñ instruimur: q⁹ qui vult sanari a dño studiose sequat eum. Unde Ambro. Nō otiosis. i. octo torpētibus: nō in ciuitate synagoge. i. in infidelitate synagoge manēribus/vt in malo accipiat: vel secularis dignitatis residētibus. i. in ambitione dignitatū: sed inter deserta christum quęrētibus/ cęlestis gr̄ę alimonia impertit. i. qui studiose eū quęrūt: ⁊ q̄ libenter verbū dei audiūt ⁊ auditum nō fastidiūt. Et nota q⁹ ꝓgrue p̄cedit passio iohānis turbarū refectionem: qz defectus legis p̄cedit euangelicam ḋicationem. Item nota congruū ordinem. Pręcedit enī mulieris curatio. g. viij.g. postea apostolorum missio: deinde sequit turbarū refectio. Et hic ordo mysterio congruit: quia primo ecclesia in anima suscitatur: deinde ḋicatores ad eam mittunt qui veram ei nunciant refectionem verbi dei. f ¶Dies autem cęperat declinare. Contra senes qui tarde incipiunt audire theologiam et facere pęnitentiā. Dicit. vj.a. Tę vobis quia declinauit dies: qz longiores factę sunt vmbrę vesperi. Mystice. Declinata die reficit dñs turbas: quia circa finem seculi: vel post mortem suam dñs gentiles per apostolos pane spirituali pauit. Et nota ordinem mysterii. Turbę primus verbis ⁊ doctrina curantur: postea reficiunt. Qui ordo mysterio congruit: Primus enim pecata remittuntur: ⁊ deinde cibus dominicę carnis ⁊ sanguinis participatur. Moraliter. Declinata die culpę: de q̄ Hiere. xx.d. Maledicta dies ⁊c. dandi sunt panes verbi dei vel dominici sacramenti in deserto pęnitentię constituto. Unde iudeis non datur māna ante desertum. Exo.xvj.a. Ecce ego pluam vobis panes de cęlo. Item helias in deserto pastus ab angelo pane ⁊ aqua. iij. Reg.xix.b. Discipuli autem qui dicunt: Dimitte turbas ⁊c. significant prelatos negligentes: qui permittunt subditos suos ire ad vana spectacula: vel clericos suos ad scientias vanas. Sed dominus dicit illis: Dos date illis manducare. i. Pet. v.a. Pascite qui in vobis est gregę domini. Joh. xxj.e. dicit petro ter: Pasce/pasce/pasce: Exemplo/verbo/trē/ pozali subsidio. Sed econtra fit a multis. Zach.xj.a. Pasce pecora occisionis q̄ qui possederant occidebant ⁊ non dolebant ⁊ vendebāt ea/dicentes: benedictus dñs/ diuites facti sumus. Eccęh. xxxiij.b. Nō

Tripler regnū dei: qđ ḋicatores debent annunciare

Juuenalis satyra.1.

Matth.14.b Marci.6.c.

Psa.77.

Aliter

Joh.5.a.

Moraliter

Mystice

Quinq̄ genera hoim veniunt ad sermonem

Mystice

sunt diuertant et inueniant escas: quia hic in loco deserto sumus. Aut áutem ad illos: Dos date illis mánducare. At illi dixerūt: Nō sunt nobis pluſq̄ quinq̄ panes et duo pisces: nisi forte nos eam⁹ ēt emam⁹ in ōmnē banc turbam escas. Erant autem fere viri quinq̄ milia.

i

k

l

m

n

o

p

q

r

quęsierūt pastores gregē meū: sed pascebant semetipsos/⁊ greges meos nō pascebant. Dicit ergo: Dies aūt ⁊c. Sequit: g ¶Et accedentes duodecim ⁊c. Pō. Plusquid panem poterit dare: aut parare mēsam in deserto? Propter hoc ducit in desertum. Moralitas patet. Vel aliter: b ¶Dimitte ⁊c. Hoc dicunt prauī cōsiliarij ḟlatis tempore cariſtię/ vt dimittant pauperes quos prius sustentabāt/⁊ minuant familiam suā. Et multi libēter acquiescūt sub fallo pallio ꝓuidentię/sug auaricię consulētes: quia vt dicit Hiere. vi.c. Omnes auaricię ſtudent a ꝓpheta vsq̄ ad sacerdotē cuncti faciūt dolum. Sed bonus prelatus reuera dicit/ sicut iacob Gen.xlix. a. Simeon ⁊ leui fratres vasa iniquitatis bellantia: in cōsiliū eoꝝm nō veniat anima mea. i ¶Ait aūt ad illos/dñs: vos date illis mānducare. Jn Johāne dicit/ dñs locutus esse philippo: ⁊ philippus ei respōdisse. Potuit esse q⁹ philippus ei respōdit ꝓmo: ⁊ alij postea. Hoc qđ hic dicit ad litterā intelligit. Sed mystice hic insinuat dñs q⁹ eozum doctrina in spūali cibo reficiēdi erāt oēs: hodie nāq̄ coꝛ doctrina reficimur. Moraliter. i ¶Ait aūt ad illos. i. ihesus ad ḟatos. k ¶Dos date illis. i. pauperibus. l ¶Manducare: q̄ habetis bona coꝛ. Et ad hoc. j. Cor.iij.a. Sic vos existimet hō vt ministros christi ⁊c. ſ. xij.f. Quis putas ē fidelis dispēsator ⁊c. m ¶At illi dixerunt: non sunt nobis pluſq̄ quinq̄ panes ⁊ duo pisces. Sic fuit ad litterā. Littera satis facilis est. Mystice. o ¶Non sunt nobis pluſq̄ ⁊c. i. nō sunt nobis redditus sufficientes. Jta se excusant multi ḟlati/immo suā auaricię: sicut illa mulier cui dixit helias: Affer mihi obsecro buccellā panis in manu tua: q̄ respōdit: viuit dñs deus tuus: qz nō habeo panē nisi quantū pugillus capere pōt farinę i hydria ⁊ paululū olei in lechito. iij. Reg.xvij. b. Ut de pane spūali dicit dñs ḟlat⁹ ⁊ oīb⁹ curat⁹: Dos date illis mānducare. Esa.xxj.d. Occurrētes sitiēti ferte aquā qui habitatis terrā austri/cū panib⁹ occurrite fugiēti. Ebreū. iij.a. Paruuli petierūt panē ⁊c. Nō sunt nob pluſq̄ ⁊c. Hoc est qđ dicūt excusantes se: modicā sciētia habem⁹/ non sufficimus ḟdicare. Prouer.xxiij.b. Erue eos qui ducunt ad mortē: ⁊ q̄ trahunt ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris vires nō suppetunt: q̄ inspector est cordis ⁊c. o ¶Nisi forte nos eamus/ parrhisius ad scholas. p ¶Et eam⁹: vigilando/⁊ studēdo ⁊ audiēdo. q ¶Jn oēm hāc turbam escas. i. scientiā vñ possum⁹ pascere oēs q̄ veniūt ad ꝑmonē. r ¶Erāt aūt fere viri quinq̄ milia: Per q̄s significant quinq̄ genera hoim/q̄ veniūt ad sermonē: qđ vt doceant scire: quidā vt doceant viuere: quidā vt videant boni esse: quidā obseruādi gr̄a: alij causa societatis ⁊ ꝓfuetudinis. Item nota mysteriū. Quinarius est numer⁹ q̄nq̄ sensuū. Mystice/q⁹ q̄nq̄ milia intelligunt: q̄ in ſculari habitu q̄nq̄ sensib⁹ licite vtunt: Ūñ q̄nq̄ panib⁹ reficiunt. i. ſceptis legis moralib⁹ instruunt: q̄ dicunt legali timore cōprimi. i. timore quē lex incutiebat. Timor enī incutiēdus ē rudib⁹ ⁊ impfectis. Per q̄nq̄ q̄ milia significant q̄ solū legis ſcepta obseruāt. Per ſtruoz aūt milia q̄ septē panibus reficiunt: Matth.xv.d. significantur ꝓfecti q̄ doctrinā euangelicā implēt in cōsiliis. Et nota q⁹ q̄nq̄ milia dicunt sup̄ ſgnū discubuisse: Joh.vj.b. ſ⁹ quattuor milia in alia refectione sup̄ nudā terrā: ⁊ plus ē terrā p̄mere. i. terrena oīa cōtemnere/q̄ sup̄ ſgnū iacere. i. mollib⁹ delectari.

B ✠ Ait autem ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Mystice

¶ a Dixit autem ad discipulos suos: Facite illos discūbere. Mystice/ad mensam sacre scripturę vt comedāt ⁊ bibāt. Comedant vbi difficilis est scriptura: bibant vbi facilis. Cāt. v. a. Comedite amici ⁊ bibite/⁊ inebriamini charissimi. Chrysostomus. Loquor ars nusq̄ vtilis est: sz corpi ⁊ animę

a Dixit autem ad discipulos suos: Facite illos discumbere
b per cōuiuia qūnquagenos:
d ⁊ ita fecerūt.
e cerūt oēs. Accepit aūt q̄nq̄
f panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹: rēspe-

panem quo saturak odoratus: id est timorem. Ūñ Job. xxix. c. Procul odorak bellum: id est diem iudicij quē timet antecō veniat. Item dat bona spūalia/⁊ pmittit ecclesia quo satiabit

G

Pś.33.

gustus in futuro: hic aūt ꝓuocak. Pś. Gustate ⁊ videte quoniam suauis est dñs. Item saturak tactus p flagella. Ūñ Cāt. v. d. Uēter meus: id est cōscientia mea intremuit ad tactū ei⁹: id est ad flagellū dñi/ reputans illud mihi accidere ꝓ peccatis meis. Duo pisces sūt cognitio illuminās intellectū: ⁊ dilectio inflāmans affectū. Cognitio tribus primis panibus dat saporē:

g xit in cęlū ⁊t benedixit illos:
h ⁊t fręgit ⁊t distribuit discipulis suis: vt ponerēt ante turbas. Et mādūcauerūt oēs ⁊
l saturati sunt. Et sublatū est qđ supfuit illis fragmentoꝝ

quia cognitio ſſentia ſtrelligit: futura ſuider: ſterita recozdak. Dilectio ꝺo duobus vltimis dat saporem: qz qui diligit deuz ſgustatiōe bonoꝝ celestium etiam in flagellis dñi delectatur. Ūñ. ū. Cor. xii. c. Libēter gloriabor in infirmitatibus meis ⁊c. Job. vi. b. Qui cępit ipe me conterat. f ¶ Reperit in cęlum. Quare: Chrysostomus. Docet nos anteꝯ tangamus mēsam gratias agere. Item docet totum deo ascribere. Unde Hilarius. Reperit in celum honorem patris a quo erat conſſus: vt ꝙ adessent intelligerent a quo tāte virtutis assumpsit effectū/dirigentes ⁊ ipi illic oculos mentis. Item vt ostenderet a deo omne bonum esse. Jaco. i. c. Omne datum optimuz ⁊c. Johel. i. d. Omnes bestię agri ſſi area sitiens imbz fusce/perūt a te. g ¶ Et benedixit illos: fcz panes ꝓus. h ¶ Et fregit/postea. q. d. cum dñs frāgeret panes miraculose/multiplicati sunt in scipis sine aliq̄ intrinsecus addita substantia.

Mystice

Mystice. Fractio panis est expositio legis: q̄ dum exponit multiplicat. In lege essi Exod. xx. c. dicit: Nō mechaberis: qđ nō solū de actu/sz de voluntate intelligit. Ūñ hoc ꝓceptus dñs in euāgelio ita frāgendo multiplicauit: nihil tñ aliūde ꝙ ꝺ suo apposuit: Sz de suo addidit dicens: Matth. v. c. Qui viderit mulierem ad cōcupiscendū eā ⁊c. Et hoc intelligit de carnali fornicatiōe. De eodē ſcepto amplius addidit dicens: Si oculus tuus dexter scādaliçat te ⁊c. id est amicus tuus/quē quasi oculum diligis ⁊c. Hoc intelligit de spūali fornicatiōe. Nam spūaliter fornicaris/si te amici dilectio vel ꝓsuasio ad idolatriam impellat. Item Matth. xix. b. Qui dimiſſam a viro ducit męchat. Sic ergo ex hoc ſcepto: Nō męchaberis/multa sur/gūt ſcepta quasi multiplicia fragmenta.

h

Moraliter

Moraliter. Ille ꝓmo benedicit ⁊ postea frangit: qui prius facit bonum ⁊ postea docet illud. Act. i. a. Cępit iesus facere ⁊ docere. Hinc est ꝙ in principio mēse dak benedictio. Unde. i. Timoth. iiii. b. Nihil reūciendū qđ cū gratiarūactiōe pcipit: sanctificat em per verbū dei ⁊ orationem. Hinc est ꝙ in principio sermonū pctē oratio auditorū. Col. iiii. a. Orate ꝓ nobis vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium christi. Deker. xiii. c. Tribue dñe sermonem cōpositum in ore meo.

i ¶ Et distribuit discipulis suis vt ponerent ante turbas. Per hoc notak ꝙ ꝺicator: debet vri expositōe sacrę scripturę facta p sanctos. Chrysostomus. Apostoli paucos panes habuerūt: ⁊ hos libēter dederūt. Tobię. iiii. b. Si multuz tibi fuerit/abūdāter tribue: si aūt exiguum ⁊c. Prouer. xi. d. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores fiūt: alij rapiūt nō sua ⁊ semper in egestate sunt: nam anima ꝙ bñdicit impinguabit ⁊c. Qui autem abscondit frumenta ⁊c. In eodem. c. k ¶ Et mādūcauerunt omnes et saturati sunt: qđ nō facit scientia sęcularis ſz magis inflat. Eccl. i. b. Comedistis ⁊ nō estis saturati: bibistis ⁊ nō estis inebriati. Esa. lv. a. Quare appēditis argentū vestrum nō in panibus? J. xvi. c. Filius ꝓdigus cupiebat implere ventrem suum de ſiliquis porcoꝝ: qđ nō pōt esse. Sz ecōtra Pś. Edent pauperes ⁊ saturabunt ⁊c. Prouerb. xiii. d. Justus comedit ⁊ replet animam suam: venter aūt impioꝝ insaturabilis. l ¶ Et sublatum est quod superfuit illis fragmentoꝝ cophini duodecim. iiii. Reg. ii. g. Comedērūt ⁊ supfuit. Ambrosius. Cur quinq̄ milibus hominū plus redūdat/quattuor ꝺo minus? Matth. xv. d. Quia quattuor milia triduo cuz christo fuerūt: ⁊ ideo amplius egestis pabuli acceperūt. Illis ergo qui sunt modicę capacitatis plura supsunt intelligenda ꝙ illis qui sunt altioris intelligentię/sz tñ aliqua.

Moraliter

Moraliter. Per fragmenta significant ſſ. tiliora ⁊ secretioza scripturę: q̄ a rudibus capi nō possūt. Hec sunt negligēda/sz a ꝓfectoribꝰ diligēter colligēda. Exo. xvi. d.

¶ Si q̄d reliduū

A ¶ Si q̄d reliduū fuerit igne cōburetis. Hę sunt micę q̄ cadūt de mēsa dñi: ꝺs cathedrā comedūt: Matth. xv. c. i. humiles. Prou. xi. a. Ubi humilitas: ibi sapiētia. Hę sunt spicę ꝺs apli manibus cōficāt ⁊ māducēt: Matth. xi. a. Per duodecim cophinos significant duodecī apli ⁊ eoꝝ successores. i. ꝺicatores.

Cophinis essi sterco/ra deportank ad mūdandū domū. Et hoc ꝓprie est officiū ꝺicatoꝝ sterczora deportare. i. pcā ejicere vt

Matth. 16. b mūdet domus dei. i. aīa vel ecclesia. Esa. xxiv. b. Parū ē vt sis mihi seruus ad fuscitādas tribus iacob ⁊ feces isrl̄ puertēdas: Hec debet erubescere ꝺicator: de tali officio: qđ est curare latrinas: q̄ idē officiū

a cophini duodecim. Et fāctū
b est cū solus eēt ꝺās: erāt cū
o illo ⁊ discipli: ⁊ interrogauit il
e los/dicēs: Quē me dicunt
f esse turbę? At illi rndērūt et dixerūt: Johannē baptistā:
g alij aūt beliā: alij vo qz ꝓpheta vnus de ꝑoꝛb⁹ surre-
b xit. Dixit aūt illis: Vos aūt

buisse a turbis. Sic debet ꝓlatus querere a collateralib⁹ suis. Sed deceꝛeꝛo non haberet prębendā qui diceret veritatem: si quis diceret ei: tu es herodes aut pharao occidēs seu mergēs pueros in aquis diuitiarum/prębendas eis cōferendo: statim exiret aulam qui vult esse pius: id est verax. Prouerb. xxix. b.

Princeps qui libenter audit verba mendacij/ oēs ministros habet ipios. Matth. xi. a. Ecce qui mollibus vestiunt in domibus regum sunt.

f ¶ At illi respōderunt et dixerunt: Johannem baptistam/ supple dicunt aliq̄ re esse. g ¶ Alij autez heliam: alij vero quia ꝓpheta vnus de ꝑoꝛb⁹ surrexit. i. heli-

Pś. 80. habuit filius dei. Ūñ Pś. Manꝰ eius in cophino seruierunt. Esa. xliii. d. Seruire me feciſtis in pctis vestris ⁊c. Sequitur:

a ¶ Et factū est ⁊c. Hec est ārta pars: in qua ꝺ de ipo sentiāt apli ārit/ vt vera rnsione eoꝝ falsę vulgi opiniōes destruantur. Lucas nō dicit in q̄ loco fecerit dñs hāc questionē: continuat tñ ea sic refectioni: q̄si cōtinue secuta sit post refectionē. Matthęus aūt. xvi. b. dicit ꝙ facta est in partib⁹ cęsareę philippi/ iuxt locū vbi iordanis oritꝰ: vt dicit Hiero⁹/ad radicem mōtis libani. Marcus. viii. c. dicit ꝙ facta est in via cum dñs veniret in partes cęsareę philippi. Potuit autē eadē iterari: ⁊ hęc facta est statim post refectionē/⁊ postea in via. Ut q̄ hic ꝺi nihil repugnat q̄n facta fuerit sel tñ in via: sz lucas q̄si breuiloquius alia quę facta sunt inter refectionē ⁊ aduentū dñi in partes cęsareę philippi ꝑtermittēs: tñ facit mētionē de interrogatione facta in via. Per hāc interrogationē quā fecit discipulis innuit ꝙ ꝑlati aut ꝺicatores parati debent esse quotiēscūq̄ ⁊ vbicunq̄ interrogant de fide: Mā hęc interrogatio fuit de fide. j. Pet. iii. c. Parati semp ad satisfactionē omi poscenti vos rationē de ea q̄ in vobis ē fide ⁊ spe reddere. Malach. ii. b. Labia sacerdotū custodiunt scientiā ⁊c. Aggei. ii. c. Interroga sacerdotes legē. Dicit q̄: Et factū est cū solus esset. Fugerat em facto miraculo: qz volebāt eū rapere vt facerēt eū regē: sicut dicit Joh. vi. b. Videbat em eis ꝙ sub tali rege egere nō possent. Chrys. Quāta castrimargię tyrannis: non vltra vendicant legē ⁊ sabbata: oīa eiecta sunt ventre eis repleto. Fugit etiā vt doceret de factis ꝓprijs nō grere gloriam hominū. Ūñ Aug⁹ sup Joh. Fugit dñs ad exemplū fugiendę vanegloię: ⁊ insinuās ꝙ altitudo sua non pōt intelligi.

b ¶ Orans. Chrys. Pro illis quos pauerat/ vt ⁊ discipuli eius sibi interrogāti verā ꝓfessionem ꝑferrēt de eo quis esset.

c ¶ Erant cū illo ⁊ discipuli: Quō q̄ solus? Rndeo/ sine turba: vel ꝺmo fuit solus in oꝛōne: postea venit ad discipulos quos dimiserat. Aliq̄ mouēt hāc questionē taliter: quō potuit esse solus in via cū essent cū eo apli? Aug⁹ in li. de cōcoꝛ. euangelistarū dicit: ꝙ hęc q̄stio pōt mouere illū qui nūq̄ oravit in via. Christus em solus potuit orare. Hęc em q̄stio hic non habet locū: non em erāt cū eo discipuli q̄n orabat: sicut ꝺictū ē: et sicut in Joh. vi. b. legit. Nota Glo. Amb. Post miraculū aūt ⁊c. Infra. Ipse aūt solus orat patrē. Possunt em essi facti ⁊c. Quasi hęc duo quantū ad mysteriū cōuincta sunt: licet diuisa sint quantū ad historiā. Sed mystice sancti possunt esse cū dño. i. ei adhęrere fide ⁊ dilectione/ita tñ ꝙ ipse solus sit cum oraꝛ: qz solus paterna nouit arcana: ita solus qđ orandū nouit orat. Roma. viii. c. Nescimus q̄d oremus/ put oporteꝛ. Sequit ibidē. Cū discipulis aūt nō reperit orasse ⁊c. Cōtra. Immo ꝺr hic: Facta est cū esset solus oraꝛ erat ⁊ discipuli eius cū eo. Item Matth. xxvi. d. Rndeo: ad primū dicendū ꝙ facto miraculo panū ascendit in montem solus: ⁊ ibi solus oravit: vt ꝺr Joh. vi. b. Postea ꝺo venit ipse ad discipulos qui ia ascēderāt nauiculā et ei⁹ tussione: vt ꝺr Matth. xiii. c. Ad secūdū dicendū ꝙ q̄si oīs oravit in monte/assumptis petro/iacobo ⁊ iohāne/separauit se ab illis per iactum lapidis: vt ꝺr. J. xxi. d. Sequit: d ¶ Et interrogauit illos: intellige longe post orationē: ⁊ post redītū ad eos. e ¶ Dicens: quem me dicunt esse turbe? Bene dicit turbę: quia varias de christo habebant opiniones. Seoꝛsum aūt vult audire sententiā turbarum: ⁊ seoꝛsum discipulos: ne videant discipuli sententiā habentium de eo.

1 quē me esse dicitis? ¶ Rndēs
k simō petrus/ dixit: Christum
l dei. At illē increpās eos ꝺ/
cepit ne cui dicerēt ꝺ/dicēs:
m qz ꝺoꝛtet filiū hois ml̄ta pa
n ti ⁊ rēꝓbari a senioꝛib⁹ ⁊ ꝑn
o cipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurgere.
p ¶ Dicēbat aūt ad oēs: Si q̄s

Pś. 118. tur. Pś. Narrauerūt mihi iniq̄ fabulatiōes: sz nō vt lex tua. Sz ſm beatū Beſi. Quinq̄ panes sunt: cōtritio coꝛdis/confessio oꝛis/ieiuniū/elemosyna/⁊ oratio. Et qz hęc dura sūt: iō dicunt hoꝛdeacei. Joh. vi. a. Est puer vnus hic q̄ habet quinq̄ panes hoꝛdeaceos ⁊ duos pisces. Duo pisces sunt: vnus exęmpla cōfessoꝝ/hic est ligus: alius exempla martyrum. hic est alius. Bi duo pisces dāt saporē quinq̄ panibus. Ūñ Grego⁹. Si exempla antiquoꝝ patrū recolimus/nihil graue est qđ sustinemus. Jtē quinq̄ panes sunt cognitio sui/pudoꝛ cōmissi/doloꝛ amissi/timoꝛ iudicij/doloꝛ inferni. Duo pisces sunt spes ⁊ fides: q̄ ſdictos panes comestibiles faciūt ꝙ saporē quem apponunt. Quia em illos panes comederet nisi de venia ⁊ gloria sperareꝛ? Et quō speraret nisi dñm benignū crederet? Et recte fides ⁊ spes pisces dicunk: qz sicut pisces ꝑ⁹ exquamank ⁊ postea mādūcank: ita fides ⁊ spes euacuabunk anteq̄ plena satietas

Moraliter babeak. Moraliter. Dñs dat quinq̄ panes: id est quinq̄ sensuū refectionē. Dat em ſſentia q̄si panē/q̄ satiak visus/omnia vana esse ⁊ caduca cognoscēs. Eccs. i. d. Uidi cūcta q̄ fūt sub sole: ⁊ ecce vniuersa vanitas. Hiere. iiii. f. Aspexi terram ⁊ ecce vacua erat.

Pś. 118. Uiuerte oculos meos ne videāt vanitatē. Jtē dat ſterita tāq̄ panem quo satiak auditus: cū audit nō esse q̄ fuerūt. Ūñ Pś. Pś. 77. Quāta audiuimus ⁊ cognouimus ea. Item dat futura tanq̄

D Quare ꝓhibuit dñs discipuli negare ei cereꝛ cum filium dei

B 2 ¶ Abneget semet/

E B a ¶ Abneget semetipsum.i.p me vitā ppriā vilipendat.
b ¶ Et tollat crucem suam quotidie.i.martyriū subeat. Chrysostomus. Nō dixit/neget/sed abneget:pua hac adiectione multā ostendens supabūdantiā vlq; ad ꝙ̄ tū oportet abnegare se? Usq; ad mortē exprobrabilissimā tollat crucē. Sic exponit ꝙ̄ tempe martyriū. l ¶ Et se
Matth.16.d Marci.8.d. quatur me. Chrysostomus. Sunt qui diabolum sequunt? patiunt ꝓpter ipm ? animas traduntꝫ? Al.tillam ꝙ̄ verēdum ē christi ꝓfessorib⁹ nō ēadez offendere fortitudinē.
Aliter Aliter exponitur.
n ¶ Abneget semetipsum:id ē vultatem suā abiiciat et seipm excedat vt sic ad deum accedat.
Aliter nō potest quis ad deum ascēdere/nisi sup seipm ascendat. Sicut aliquis nō potest rem ꝙ̄ supra se est localiter attingere nisi supra seipm ascēdat. Ūñ Glo. Misi ꝺs ?. Col.iij.b. Expoliātes vos veterē hominē cū actibus suis. Itē/Abneget semetipsum:se/sua/suos. Hoc innuit ꝓ duplex ꝓnomē ? syllabicā adiectionē. Vel sensum/affectū/? intellectū. Chrysostomus. Abneget/nihil cōmune habeat ad seipm:? sic alto faciēte sic disponat. b ¶ Et tollat/supra se ꝓ celestibus/nō trahat iuxta terrā ꝓ temporalibus. Itē/Tollat/spōtaneus nō portet inuitus. Matth.xi.d. Tollite iugum meum sup vos.
c ¶ Crucem/mortificatiōis ? compassiōis tempe pacis:crucem passionis tempe ꝓsecutiōis. Gal.v.d. Christo cōfixus sū cruci. d ¶ Suam:nō alienam. Gal.vj.b. Unusquisq; onus suū portabit. Chrysostomus. Suā dicit:ne putes christi crucē sufficere sine tua. e ¶ Quotidie:id ē ꝓseuerāter. Matth.
2.Cor.4.c. Gal.5.d. x.c. Qui ꝓseuerauerit vsq; in finem/hic salvus erit.i.Cor.xv.d. Quotidie morior ꝓpter gloriā vestrā fratres. Chrysostomus. Nullus verecūdet crucem:circūferamus eā vt coronā:Etem oīa ꝙ̄ ꝑm nos sunt ꝓ crucem ꝓficiunt/regeneratio/cōsecratio. Propter hoc in domo ? in muris ? in ianuis/? in frōtibus ? in mēte scribamus eā. Itē Chrysostomus. Nō simplr digito crucem insignire oportet:ſz electiōe ? fide. Si ita insignaueris vultui tuo:nullus ꝓ te stare poterit dēmonū vidēs ensem in ꝙ̄ vulnus accepit. Et ita crux demones nō terribiles ſz cōtemptibiles facit. f ¶ Et sequat me:faciēdo qđ facit: vel sustinendo qđ sustinet ex charitate. Chrysostomus. Sobrietatē ? mānsuetudinē ostendere ? omnē patientiā:hoc est seq; christū vt oportet. Quidā portāt crucē ꝓpter ambitionē:? significant ꝙ̄ absalō suspēsum in ꝗrcu. ii. Reg'.xviij.c. Btūs Bernū. O ambitio ambitiosoꝝ crux:quō oēs torques ? omnibus places? Alij portāt ꝓpter laudē hominū: vt hypocritę/significati ꝙ̄ pistoꝝ pharaonis: Gen.xl.d. Alij ꝓpter erubescentiā vel invidiam/significati ꝙ̄ amū: Hester.vii.d. Alij inuiti/significati ꝙ̄ simonē cyrenēū: Matth.xxvij.d. Alij cū murmuratiōe/significati ꝙ̄ latronē sinistrū. ?.xxiij.c. Nullus ergo sequit? nisi ille qui ꝓpter dei gloriā ? salutē ꝓximi ? primi vtilitatē. Eccl.xxiij.d. Gloria magna est seq; dñm. Adā ꝙ̄ eum ligni tria ꝓdidit. Libertatē:q; ꝙ̄ facit peccatū/seruus ē peccati: Joh.viij.d. Itē ꝙ̄ licitatē:q; miseros facit peccatū ꝓpōs: Prouer.xiiij.d. Item dignitatē:q; si stetisset/futurus erat comes angelor sine morte media. Hęc tria docet hic dñs recuperari si volumus. Libertatem/ cū dicit: Abneget semetipsum. Felicitatem/cū dicit: Tollat crucem suam. Dignitatē/cū dicit: Et sequat me. Grego" in Glo. Misi ꝺs a semetipo deficiat/ ad eū ꝙ̄ sup se est nō appropinquat. Itē nota breuiter in his tribus ꝓbis: Abneget/tollat crucē/? sequat me:est ꝓfectio christianę religionis: q.d. declinet a malo ? faciat bonū:? hoc ex charitate. Hoc vltimū dico ꝓpter quosdā ꝓbos ꝙ̄ mundū cōtemnebāt:ſz non ex charitate: Ideo duobus ꝓmissis addēdū est tertiū.s.seq; dñm. Itē abneget se in ꝓspitate:tollat crucē in aduersitate patiēter sustinendo:? sequat dñm in vera dilectiōe. Sequit: g ¶ Qui
Matth.16.d Marci.8.d. a vult post me venire:abneget semetipm:? tollat crucē suā ? sequat me. Qui enim voluerit animam suam salūam facere pdet? eam. k Nām qui pdiderit animā sua ꝓpter me:salūā faciet illā. m Quid enī ꝓficit hoi si lucret n vniuersū mūdū:seipsum aūt
o pdat ēt detrimētū sui faciat: p ¶ Nām ꝙ̄ me erubuerit ēt meos sermones/hūc filius hois r erubescet cū vēnerit in maiestate sua ? patris ? sanctorū s angelorum. Dicō autem vo t bis vere sunt āliqui hic stantes qui non gustabunt mor x tē dōnec videant regnū dei.
Matth.16.d

enī voluerit animā suā ꝙ̄ saluam facere/is futuro: i ¶ Perdet eā:ſz vitā ꝑsentē.i.pditiōi exponet in ꝑsenti ꝓpter deū. Eccl'.xx.c. Paratus sum nō solum alligari ꝙ̄ christo ſz ? mori:nō enī facio animā meā ꝑciosiorē me. k ¶ Nam ꝙ̄ pdiderit animā suā ꝓpter me:id est vitā ꝑsentē pditioni exposuerit. l ¶ Salvā faciet illa:id est animā ꝓpriē sumptā. Hilariꝰ sup Matth. xvj. Frumentū si seminas renouas. Chrysostomus. In ꝙ̄ ꝑsonā sensibilibus ꝙ̄ paratior ? ad occisionē/ꝓbior est ? hostibus terribilior/ ꝙ̄ is rex nō possit ēt suscitare post mortē: ēto magis ꝗ vbi tāta spes resurrectiōis est. Sz nos sumus similes bis qui metalla fodiunt suo ꝑiculo sed alioꝝ vtilitate. m ¶ Quid enī ?c. Cōtinua.q.d. dñs:ꝓ me debetis aſſz ponere tpe ꝓsecutiōis:? debetis etiā vitare lucra tpalia: Quid enī ꝓficit homini si lucret vniuersū mundū? Chrysostomus. Milites sumus:qđ ea ꝙ̄ cauponum sūt tractamus? n ¶ Seipm aūt pdat:ꝑm ꝙ̄ rōnalis hō ē pditus sensualitati. Chrysostomus. Si videris famulū in delitijs teipm in malis qđ lucrar? Et ita nihil ad dñam nō ꝗrētē ancille ꝓpritas: id ē carnis. o ¶ Et detrimētū sui faciat:q.d. nihil ei ꝓdest: limo nocebit ei:q; ēto ditior fuerit/magꝭ torqbit in morte ? grauius puniet in ifernō:q; magnę diuitię nō possūt habere ab hoīe ablaq; pcō. Ūñ Aug⁹. Dis diues aut iniquus aut iniq; heres.i. aut male acq̄siuit aut male possidet. Eccl'.xi.b. Si fueris diues nō eris ꝛmunis a pcō. Job.xxvij.d. Diues cum dormierit nihil secū auferet:sapiet oculos suos ? nihil inueniet. Pſ.48.
Pſ. Me timuerī cū diues factus fuerit hō:qm ?c.1. Timoth. vj.b. Nihil intulim⁹ in hūc mūdū:haud ?c. Jō dicit Jlid. Si haberes sapiētiā salomōis/si pulchritudinē absalonis/si fortitudinē sansonis/si lōgeuitatē enoch/si diuitias anchi/ptātem octauiani:qđ ꝑdesset tibi si tādē caro daret vermibus/aſa de monibus cū diuite cruciāda sine fine? Aug⁹ in libro Prosp. Multa nos in facultatib⁹ nr̄is habere ſupflua ꝓbabim⁹: ſi ne cessaria sola retinem⁹:nā vana ꝗrētibus nihil ſufficit:alioqn ꝓ quodāmō detector ē/q; ꝓtura pauperibus inutilit retinet. p ¶ Nā qui me erubuerit.i.erubescibilia de me ꝓfiteri noluerit. Beda. Nō ſufficit ad ꝓbationē fidei vox ꝓfessionis quā defendit a verecūdia ꝓfessio generalitatis. Summa est: q; nō ſufficit ea ꝓfiteri ꝙ̄ oēs generaliter ꝓfitent. Nā generalitas ab eis erubescētiā excludit: Nunq; fuit erubescibile ꝓfiteri deū vnū: ſz q̄q; fuit erubescibile ꝓfiteri deū trinū ? hūanatū. Hęc ē erubescibilia ꝓtrēda sūt. q ¶ Et/q supple erubuerit/meos sermones:hūc filius hois erubescet. Glo.i. abijciet/p ſile.i.expellet a ꝓsortio bonorū. r ¶ Cū venerit in maiestate sua ? patris ? sanctorū angelorū:in secūdo aduentu/qñ veniet cum prāte magna ? maiestate:vt dicit Matth.xxiiij.c. Et āgeli ? apli ? oēs sancti cum eo. Esa.iij.c. Dēiet dñs ad iudiciū cū senioribꝰ pplī sui. Beda. Sūt q̄ dicūt: nos nō erubescimus deū ꝓfiteri. Sz ad ꝓbationem fidei non ſufficit vox ꝓfessiōis dū dedignant iniurias tolerare dū erubescūt si iurgiū cōtigerit ꝓtes satisfacere. Chrysꝰ. Si ſufficeret fides cordis ꝗre creasset deus os? s ¶ Dico aūt. Quia inuitauerat ecclesiā ad tolerātiā martyrū ꝓponit ei solatiū refrigerij:q; ēm dur erat tolerare martyriū cōdignū erat vt ꝛderet solatiū. Ecclia ēm ꝑus patit martyriū: deinceps habitura refrigeriū. Ūñ/Trāsiuimus ꝙ̄ ignē ? aquā? iduxisti nos in refrigerium. Pſ.65.
Promittit ꝗ eis dicēs: Dico aūt vobis vere sunt alīq ?c. Vere sūt:q; habēt esse naturę sine diminutiōe/ ? esse ꝗre cū bona volūtate ? vitaci rōne. t ¶ Aliq. Chrysostomus. Nō designat eos ex noīe/ne ceteri būanū qđ patiant.
v ¶ Hic stātes qui nō gustabūt mortē/tempale: ꝗ est ꝙ̄ si qđa gustus respectu mortis ętne. Amb. Ā sancē? mors ꝑsi libando gustat: vitā ꝑ possidēt in futuro. x ¶ Donec videant regnum dei. Glo. Glorificationem corporis in transfiguratione in monte:id est quandā imaginariam repręsentationem futurę beatitudinis. Vel/Regnum dei:id est ecclesiā regnantē ? dilatatā. Quidā ēm ex eis hoc viderūt.s.Johannes: qui multo ꝛge post oēs alios vixit:? vidit ecclię dilatationes.

¶ Factū ē aūt

A F a ¶ Factū est aūt. Sexta pars capitulī: i qua ponit christi trāsfiguratio. Et cōgruo ordine:qr in ꝓcedēti ꝓte suitauit dñs discipulos ad sui imitationē: vt sit ipe positurus erat aiam suā ꝓ ipsis: ita et ipsi parati essent aiam morti exponere ꝓ ipo. Nō q; durū videbat infirmis: coz infirmitatē ꝓfortat glię suę demōstratione. Ulsa enim specie futurę glię licet i trāsitu/fortiores tū redduntur videtes ꝛ aduersa. Promisit aūt eis/ibi: Vere sunt alīq ?c. Hic autē croluit eis ꝓmissum. Dicit g: Factū est aūt ?c. Chrysꝰ. Disputās de gehēna et regno: regnū ostēdit/gehennā non adūt.
Factū est aūt post hęc ꝟba/ꝗ ꝓdicta sunt.s. Vere sunt hic aliqui ?c.
Matth.xvij.a. et Marc'.ix.a. dicunt:

Btūs Bernū. Cogitatio est impetuosa animi aspect⁹ ad euagationē ꝓnus. Meditatio/est studiosa mentis intētio circa aliqđ inuestigādū diligēter insistēs. Contēplatio/ē libera mētis ꝗspicacia in sapię speculo cū admiratione suspensa.

b ¶ Fere dies octo. Post sex dies:ab illo sex die ꝗ ꝓmisit discipulis: Dico aūt vob: vere sunt hic aliq ?c. Sz matthęus ? marcus tm̄ sex dies medios numerāt: Lucas ꝟo addit ? ꝓmū ꝗ ꝓmisit:? vltimū ꝗ ꝑsoluit⁹ dicit/fere. Et vtrobiq; idē mysteriū designat. Nā matthę⁹ ? marcus p⁹ sex mūdi ętates ꝗlecēdū esse ab ol labore significāt:ꝙ̄ ꝟo dicunt: Post sex dies: Lucas ꝟo octaua ętate innuit resurgēdū. Sz ꝗrit Chrysꝰ. Quare tātū expectauit ducere dñs discipulos in montē? Ut vehemētius desideraret ꝓfessionē: ꝗ licet corpalis: tm̄ cōcupiscētiā habebat. c ¶ Et assūpsit petrū ? iacobū ? iohānē. Chrysꝰ. Quare hos elegit ꝙ̄ ceteros? Propē eminētia. Et Hieroꝰ. In trib⁹ vocat⁹ aplis ꝓdigiū dignitatis. Et ꝙ̄ dicūt tres Interliñ. d ¶ Petrū: q̄ claues cęlorū accepit: Matth.xvj.c. e ¶ Jacobū: q̄ primus soliū sacerdotale accepit: Matth.xvj.c. f ¶ Et Johānē: cui mat cōmittit: Joh.xix.e. Beda. Tres tm̄ ducit: qr mīsti vocati/pauci ꝟo electi: Matth.xx. b. Et q̄ fidē sanctę trinitatis inuiolatā seruāt: ętna merent visione ętari. De petro ? iohāne nō est ꝗstio: ſz de iacobo videt ambigui: qr dicit Interliñ. Qui primus soliū sacerdotale accepit: Ergo ille fuit iacobus alphei q̄ fuit epūs hierosolymitan⁹. Idē dicit Aug⁹ sup epłam ad Gal. Contra Matth. xvij.a. dicit iacobū ? iohānē fratrē ei⁹: Ergo fuit iacobus zebedei. Solo. Amb. vocat soliū sacerdotale cęlū. qđ ē soliū sacerdotale. i. veri sacerdotis .s. christi: q̄ oēs suos facit ? reges ? sacerdotes: Apoc'.i.b. q̄ inē aplos primus ascendit iacobus zebedei: Act'. xij.a. Et dico primus inē aplos: qr stephanus añ oēs aplos pertyriū increuit i regnū cęloꝝ. Alij appellāt soliū sacerdotale martyriū. Et eodē mō verū ē: qr primus inter aplos iacobus zebedei martyriū subijt. g ¶ Et/assumptis illis: ascēdit in montē vt oraret. Locus solitarius aptus ē oōni. h ¶ Et facta ē dū oraret ſpecies vultus eius altera. Glo. Aplis dat ſignū de cęlo/ vt fides eoꝝ augeat: scribis tēptatib⁹ dare noluit vt idurarent: Matt. xij.c.
Hic cōpetenter potest legi illa Glosa. Potest esse filius ?c.

Allegoraliter Nota qr nec numer⁹ dicz: nec numerus testiū: nec locus ipe in quo trāsfiguratio facta est a misterio vacat.

Sunt opiniones: Aliter.s. tāta gliа immortalitat⁹ potuit apparere in corpe dñi adhuc mortali. Sed breuiē dicēdū: Credēdū est ē: q̄ sic p⁹ resurrectionē miraculose ostēdit cicatrices in corpore immortalitis miraculose ostēdit gliaz immortalitatis i corpe mortali. Moralit. Trāsfiguratio christi significat boīs trāsfiguratione triplicē: ad quā nos iuitat h:? tō tm̄ secū tres discipulos assūpsit/coꝝ qbus trāsfiguratꝰ ē. Prima ē susceptio pnię: p quā fit trāsitꝰ de statu culpę ad statū gręˉ: Hęc est inicipientiū. Secūda ē ꝓfectꝰ iustitię: p quā fit trāsitꝰ de ſtute i ſtutē: Hęc ē ꝓficientiū. Tertia ē ināstitio ꝓtemplatiōis: p quā fit trāsitus de mūdo ad claustrū. Hęc ē ꝓfectoꝝ. In ꝓma trāsfiguratur bestia i boīem. In secūda trāsfigurat⁹ puer in senē. In tertia trāsfiguraꝫ hō in angelū. Quęlibet istarū transfigurationū fit post octo dies. Primus dies ꝓme trāsfigurationis est stat⁹ sui ꝓsideratio. Hęc ē ꝓma dies mūdi: in q̄ fit chaos. i. ꝓfusio mentis. Secūdus dies ē cordis ꝓtritio. Et hęc est secūa dies mūdi: in q̄ fit firmamētū diuidēs aq̄s ab aq̄s. Tertius dies est bonā ꝓpositū. Et hęc ē tertia dies mūdi: in q̄ aq̄ inferiores ꝛgregāt in vnū/? vocant maria. Quartꝰ dies ē oris ꝓfessio. Et hęc est ꝗrta dies mūdi: in q̄ fiunt i cęlo luminaria ꝙ̄ ꝓfessoris instructionē. Quintꝰ dies ē operis satisfactio. Et hęc ē q̄nta dies mūdi: i q̄ fiūt pisces mar? aues aeris. i. amari corporis gemit⁹? deuote orōnes: q̄ fiūt pres satisfactiōis. Sextꝰ dies ē cautela ꝓuidētię ꝛ recidiuū ? diaboli astut.as: qr pharao ꝓtēptus surgit in scādala: ? ꝓsequit filios ist⁹ de egypto in rubrā ꝓmissionis fugientes. Et hęc ē sexta dies mūdi: in q̄ fit hō rōnalis. Septima dies ē cōtemplr⁹ olim terreno ꝛ. Et hęc ē septima dies mūdi: in q̄ dñs requiescit ab oi ope qđ patrarat. Octau⁹ dies ē mētis securitas/coadis locūditas/ꝓscię trāqllitas. Quę seinuicē cōplectunt ꝙ̄ mō: Secura locūditas atq; trāqllitas. Itē iocunda securitas atq; trāqllitas. Itē trāqlla securitas atq; locūditas. Et in hac die trāsfiguratꝰ ē hō ? dñm trāsfiguratū videt. Octo dies secūde trāsfiguratiōis: sūt octo ꝟtutes: q̄rū admīstratio ē vera trāsfiguratio. Ūñ. ii. Pet'.i.b. Ministrate i fide vra ꝟtutē: in ꝟtute sciętia/in scia abstinętia/in abstinętia patientia/in patiętia pietatē/in pietate fraternitat⁹ amoꝝ/in amore fraternitat⁹ charitatē. In hac vltia die trāsfiguratꝰ ē hō ? vidit dñm trāsfiguratū coram se. Ūñ dicit petrꝰ in eodē capło. Hęc ſi vobiscū assunt nō vacuos nec sine fructu vos ꝓstituet in dñi nr̄i cognitiōe. Octo dies tertię trāsfigurationis sūt octo genera cognitionū. Primū ē in sensu ꝑm imaginationē: q̄ vult mūdo ad dei cognitionē ętās ꝓcedit: vt qđ ꝛsiderat creaturas mūdi ? i illis speculat porętia ? sapiętia ? clemętia creatoris cū admiratiōe ? veneratiōe. De q̄ loquit aplꝰ Roma.i.c. Invisibilia dei ?c. Et Sap'.xiij.b. A magnitudine speciei ? creaturę poterit cognoscibiliter creator: hoꝛū videri. Secūdū ē in imaginatiōe ꝑm imaginationē q̄ nō mūdo ſz mūdi imagine vtit vt speculo ad dei cognitionē ? admirationē: vbi mēs libere huc illucq; discurrit q̄ in ꝟ speculi genere cogitatio ? admiratio rapit. Ad ꝟ genꝰ ptinet imaginaria visiones ꝓphārū. Tertiū formal⁹ imaginatiōe ꝑm rōnē: qđ fit q̄ ratio imaginatiōis ꝗrit ? cū admiratiōe iuenit. Quartū formal⁹ in rōne ꝑm imaginationē: qđ fit q̄ ꝙ̄ rerū visibiliū ſiitudinē i rerū inuisibiliū speculatiōe ratio ſbleuat. Quintū formal⁹ i rōne ꝑm rōnē: qđ fit q̄ ex ꝙbusdā cognit⁹ alia incognita rōcinando colligit mēs hūana. Sextū ē supra rōnē/nō tū ꝑter rōnē: q̄ñ. i. animꝰ ꝙ̄ mētis ſbleuatione cernit qđ naturę metas trāsicēdit: et ei qđ ꝙ̄ intelligētię acię cernit ratio acqescit. Septimū ē supra rōnē ? ꝓ rōnē. Hęc ē speculatio fidei: Octauū est extasis siue raptus: vbi diuina reuelata facie cū q̄dā tū nubilo speculant. In ꝟ genere trāsfiguratꝰ ielus in mōte ꝓspicit cū attestatione moysi ? helię. i. septurarū aucte attestāte/sine qb⁹ suspecta eēt hmōi reuelatio. Hic ad tonitruū diuinę vocis auditoꝛ cadit. i. humana ratio deficit ? sensus atq; memoria. Ūñ ꝛ Matth. xvij.a. Audiētes discipuli ceciderūt in facie suā. Per cauꝛ trium disciploꝛ: sensus/memorię rōnis defect⁹ significat: ibi mortuę rachel in partu bēiamin: Gen.xxv.c. Rachel/interꝑtat videns ꝓncipiū: hęc est ratio. Beniamin filꝰ dextrę/intuit⁹ cōtemplatiōis. Jbi paulus lucis circūfulgētia ercęcat: Act'.ix.b. Ūñ ꝛ Matth.xvij.a. ꝙ̄ adhuc loquēte nubes lucida obūbrauit eos. Nubes ꝓpē mētis reuerberationē: lucida ꝓpē intelligētię illustrationē. Dicit g: a ¶ Factū ē aūt ?c. assūpsit petrū ? iacobū ? iohannē: ꝓ hos tres oēs electi significant. Per petrū ꝛiugati: p iacobū ꝓtinētes seu ꝓgnitores: p iohānē ꝛgines seu claustrales. Hos solos assumit i mōtē ? ducit in montē: qr hi soli saluabunt? i mōtē glię deducent. Exo.xv.c. Introduces eos ? plātabis in monte hereditatis tuę ?c. Ezech. xliij.f. Si fuerīt hi tres viri i medio ei⁹ noe/daniel/iob: ipi ?c. Petrus/ꝓlati: iacobus/actiui: iohānes cōtēplatiui. Itē ꝓ hoc innuit ꝙ̄ vult trāsfigurari i mōte glię/oportet ꝙ̄ habeat secū petrū. i. cognitionē dei/sui ? primi. Cognitio dei cauet desperationē: cognitio sui vitat ꝑsumptionē: cognitio primi mouet ad cōpassionē. Itē oportet ꝙ̄ habeat iacobū. i. lucrā ꝛ mūdi: ꝛ carnē: ꝛ diabolū. Exo. iij.f. Scio q̄ rex egypti non dimittet
Jꝟ vos nisi in manu
Aliter b ¶ Et facta ē dum oraret / species vultus eius altera. Sic cuilibet oratis veraciter facies alterat: qr ipa oratio pars est spūalis trāsfigurationis: vt diximus. Exod. xxxiij.d. Ignorabat moyses ꝙ̄ cornuta eēt facies sua ex ꝓsortio sermonis dñi. Duo cornua q̄ assumit hō in oratione/sunt cōtemptus terreno ꝛ desiderij eterni. Aliter ¶ Et vestitus ei⁹ albus refulgens. Mystice. Species vultus christi est diuinitas. Exo.xxxiij.d. Videbis posteriora mea: facię aūt meā videre nō

E F vos nisi in manu valida. Mec iacob ageli bñdictionē habuit nisi post luctā: Gen. xxxij. g. ij. Timoth. ij. a. Mō coronabit nisi q legitīe certauerit. Itē oportet q habeat iohānē. i. grāz: sine q nec cognitio nec lucta aliq̄d valet. Vñ. j. Cor. xiij. a. Si habuero ꝓphetiā ⁊ nouerim my steria oīa ⁊ omnē scientiā: e ti habuero omnē fidez ita vt mōtes trāsferā: charitatez aūt ⁊c. Et infra. Si distribuero oēs facultates meas ⁊c. ⁊ si tradidero ⁊c. Hoc q̄ad luctā. Itē p hoc q̄ dicit: Alcēdit i mōtē vt oraret: innuit q̄ q̄ vult efficacē orare: debet mentem ad superna leuare: ⁊ gloriam non in mundo sed in celo quērere. Col. iij. a. Si consurrexistis cum christo ⁊c.

Mystice ✠ peteris. Vestitus eius ē hūanitas. Esa. lxiij. a. Quare rubrū est indumentū tuū ⁊c. Moraliter. Spēs vultus christi est cetus sanctorū: qui in oratione debēt fieri sicut sol feruentes ⁊ lucentes. Eccl. xxvij. b. Mō sensatus in sapia manet sicut sol. Eccl. viij. a. Sapia hois lucet in vultu eius. Vestitus eius ē cetus omniū iustorū: q̄bus q̄si vestimento vario vestit dñs. Varietates sūt vestis ruben: Cōfessores vestis lucida: Virgines vestis alba. Esa. lxiij. c. Tuo ego dicit dñs: q̄ bis oībus velut ornamēto vestieris. Est ⁊ dñs vestis iustorū. Bal. iij. d. Quotq̄ baptizati estis christū induistis. Job. xl. a. Esto gloriosus ⁊ speciosus induere vestibus. Est autē vestitus dñi albus p innocētiā: refulgēs p bonū exemplū. Job. xv. b. Quis est hō vt ūmaculatus sit ⁊ vt iustus appareat natus de mulere: Lāt. v. c. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus. Sequit:

a ¶ Et ecce duo viri loquebant cum illo. Erant autē moyses et helias visi in maiestate. i. in trāsfiguratione: vel in loco in q̄ apparuit maiestas dei: non q̄ ipi in maiestate apparuerūt. De moyse ⁊ helia varię sūt opiones: quō apparuit alia in suo corpe vel alieno. Rab. Tua mēs trā ex 7 loctio corpis inuenit in loco. Johānes scotus. Helias nō in suo corpe/nō in aliq̄ sensibili materia aliūde assumpta apparuit/ sz q̄dā ineffabili ⁊ tute soli deo cognita/inuisibilis spūs visibilis factus ē. Elit Ambr. in Glo. Scidā nō corpa vel aīas helię ⁊ moysi apparuisse sz ex aliq̄ subiecta creatura illa corpa fuisse formata. Pōt etiā credi āgelico ministerio illud factū esse: vt angeli corp ꝑsonas assumerēt. Chrysostomus. Nulla aīa in iferno locata inde exiuit/nisi christo ad iferos descēdēte: Itaq̄ credibile ē animā laçari ad iferos nō descēdisse iam suscitādi. Sz āre bos magis assumpsit q̄ alios? Chrysostomus. Quia dixerat: Si q̄s vult venire post me tollat crucē suā: Moysen ⁊ heliā q̄ p plebe se tradiderāt in mediū ducit. Et sm ad tyrānos vterq̄ liberā ꝑsentiā habuit/⁊ p ingratis hoibus vterq̄ idiota/vterq̄ renūciās possessiōibus. Hiero°. Dat dñs signū de celo/helia inde descēdēte q̄ ascēderat/⁊ moyse ab inferi resurgēte q̄ descēderat. Esa. vij. b. Pete tibi signum a dño deo tuo in,profundū iferni sue in excelsū supra. Ecce multe rōnes q̄re cū dño apparuerūt moyses ⁊ helias. Prima: q̄ p plebe se morti exposuerūt. Secūda: q̄ simplices fuerūt. Tertia: q̄ omnibus abrenūciauerūt. Quarta in testimoniū/ alē de celo/alē de inferno/tertius testis sūt de terra. i. apli. Et oēs isti venient ad iudiciū: de celo/de inferno/de mūdo. Phil. ij. b. Ut in nomine eius omne genu flectat: celestiū/terrestriū/⁊ infernoz. Quinta ratio est: q̄ turbę dixerāt christū esse/alij heliā/alij iohannē baptistā. ij. eodē. Sexta/vt appareat seruoz ⁊ dñi differētia. Septima: q̄ dicebāt christū esse trāsgressorē legis q̄si inimicū moysi: ⁊ ideo legislator moyses ⁊ legis celator helias q̄si testes ⁊ amici cū eo apparuerūt. Octaua: q̄ volebat apl̄os fieri māsuetos/vt moyses/⁊ celātes vt helias. Nona: vt discerēt apli ipm christū mortis ⁊ vitę habere potestatē: ideo vnus viuus ⁊ vnus mortuus cū eo apparuerūt. Decima: vt ostēderet christus moriturus ⁊ iterū victurus: ideo vnus viuus ⁊ alter mortuus apparuerūt. Apocal. j. d. Ego sum viuus ⁊ fui mortuus: ⁊ ecce sum viuēs in sęcula sęculoz. Undecima: vt nos si volumus esse cum eo in mōre simus viui ⁊ mortui simul: viui deo/mortui mūdo. Col. iij. a. Mortui estis ⁊ vita vestra abscōdita est cū christo in deo. Duodecima: q̄ vterq̄ ozauit p peccatoribus ⁊ psecutoribus suis. Moyses: Numeri. xij. d. Helias. iij. Reg. xviij. g. Tertiadecima: q̄ moyses ⁊ helias omnes regeneraturos significāt: moyses mortuus/iam mortuos: helias vivos illos qui viui reping. Quartadecima: q̄ significāt duas regenerationes. Moyses eīm aquaticus interpretat: ⁊ significat illā q̄ fit in aqua baptismi. Helias interpretatur ascendēs dñs: ⁊ significat secundā: q̄ fiet in fine mūdi in q̄ omnes boni ascendēt cū dño. Quintadecima: vt doceret q̄les socios debent habere sancti. Pō. Ambulās in via imaculata ⁊c. Seneca. Cū bis versare qui te meliorē facturi sūt. b ¶ Et dicebāt excessum eius. id est excellentē eius humilitatē: qua vsq̄ ad mortē crucis se humiliauit. Thren. iij. c. Recordare pauperta tis ⁊ transgressiōis meę. c ¶ Quem completurus erat in hierusalem: vt sic implerēt illud ꝓphet̄icum: Opatus ē salutē in medio terrę. d ¶ Petrus vero et qui cum illo erant/grauati erant somno: Forte cum eo pernoctauerant in oratiōe. Scōm Chrys. ⁊ Ambr. somnū vocat lucas reuerberationē seu repressionem oculoz discipulorū ex splēdore incomprehensibilis claritatis demōstratę. Vñ Chrysostomus. Oculi ex superabundātia luminis obtenebrant. Et ꝓphe. Excellētia corrumpit sensus. In quo notat fragilitas humanę cōditionis/ quā p peccatum primoz parentū incurrit. Unde Grego°. In ętatum miseriam cecidit homo: lumē ad qō natus est videre nō potest. Dicit ergo: e ¶ Grauati erant somno: id est depsi ti somno splendore demonstratę claritatis. f ¶ Et cuigilantes: id est a dño cōfortati: qui erexit eos: vt dicit Matth. xvij. b. g ¶ Viderunt maiestatem eius: id est formam glorificatam ipius christi. Chrysostomus. Si voluerimus/videbimus ⁊ nos christū multo splendidius q̄m tūc illi. Tūc venit cū moyse ⁊ helia: post veniet cū milibus angelorū ⁊ plebibus: non nube sup caput eius: sed celo cōtracto/sicut vela iudicis retrahunt vt possit aditi tempe causarum. b ¶ Et duos viros qui stabant cum illo: viderūt supple. Hie. Helias ꝓphetarum eximius ⁊c. Contra in ,plogo Pō. Dauid ꝓphetaꝝ eximius. Respōdeo. Dauid eximius/,ꝓphetię sublimitate/regia dignitate/vera būilitate: Helias eximi° vitę aspitate/vitę diuturnitate/redarguēdi auctoritate seu audacitate ⁊c. Mystice. c ¶ Grauati erant somno. Somnus est vita ꝑsens: q̄ grauant oculi interiores: q̄ corpus q̄ corrūpit aggrauat animā: Sap. ix. c. Ab hoc somno cuigilat hō cū mouit: ⁊ tūc pōt videre maiestatem dei/ante nō. Ezo. xxxij. d. Mō videbit me homo ⁊ viuet: id est dum viuit vita ꝑsenti. Cant. ij. c. En ipe stat post parietem nostrum. i. Cor. xiij. d. Videmus nūc p speculum in ęnigmate: tūc autem facie ad faciem. Item somnus ē mors spiritualis qua homo mortē mundo: in quo anima euigilat p celestem cōtemplationē. Cant. v. a. Ego dormio/mundo sczi ⁊ cor meū vigilat/deo scz. In hoc somno grauant oculi aliquando ꝑ nimia claritate visorū. Sicut ēīm ad litterā tantum splendorem nō sustinent oculi corporis: sic in deitatis contemplatione deficit fragilis acies humanę mētis. Unde Esa. xxxviij. c. Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelso. Tamen in hoc somno videt maiestas. Unde Pō. Cum dederit dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi ⁊c. Sel/Somno grauant: id est grauamen somni sustinent: vt p hoc significet/q̄ post somnum: id est quietem corporū in sepulchris/ dei maiestatē intuebunt. Et duos viros ⁊c. Hoc erit in resurrectione: quia tūc plecte videbūt quomodo lex ⁊ ꝓphetę impleta sūt in christo/vt nec vnum iota remanserit inexpletum. Matth. v. b. Donec transeat celū ⁊ terra: iota vnum aut vnus apex nō ꝑteribit a lege donec omnia fiant. Item: Nō veni soluere legem/sed adimplere. i ¶ Et factum est cum discederent/moyses scz ⁊ helias. k ¶ Ab illo: id ē christo. l ¶ Ait petrus ad iesum/stupefactus: nec aduertēs q̄ illi discessissent: m ¶ Bonum est nos hic esse. Chrysostomus. Quia audiuit eū morituꝝ in hierusalez: ideo dicit: Bonum est nos hic esse: Nō erat audebat manifeste dicere: Propitius esto tibi: q̄ redargutus fuerat sup hoc: Matth. xvi. d. Itē Chrysostomus. Caue ne q̄ras q̄ circūspectus ⁊ q̄ ardēs circa christū erat petrus. Et dicit Interlin. Nō improbum petri votum sed inordinatum: q̄ non in carne mortali intrāt ad gloriam. Moraliter. Beda. Qui ad mōtana cōscendere: non vult amplius ad terrena descendere: sed semp in sublimi/gloriari. Et quo patet q̄ nunq̄ montana celestia conscēdit: qui ✠ terrenis negocijs

Multe rationes q̄re moyses et helias cum dño apparuerunt

Moraliter

Mystice

Moraliter

Mystice

Quare dominus ꝓcepit ne ei° trāsfigurationē diceret ante ei° resurrectionem

✠ terrenis negocijs libēter incūbit. ⁊ eodem. g. Nemo mittens manū ad aratrū ⁊c. Multi etiā claustrales postq̄ semel cuimē ꝓtemplationis ascenderūt/⁊ aliq̄d de celestiū sapore gustauerūt: postea nolūt ad laborē actiuę descēdere. Quos significat petrus dicēs: Bonū est nos hic esse: sed nesciebat q̄d diceret: q̄ aliq̄n oportet ad actiuā descendere ꝓpt̄ primū. Nūeri. xxiij. b. Filij rubē voluerunt remanere vltra iordanē/ ⁊ moyses rndit illis: Nūqd fratres vestri ibūt ad pugnā et vos hic sedebitis. ⁊. in ocio cōtēplationis? a ¶ Et faciam° tria tabernacula: vnum tibi/et vnum moysi/ ⁊ vnum helię: Nesciens quid diceret. Hec autem illo lōquēte/facta est nubes ⁊ obūbrauit eos: ⁊ timuerūt intrāntibus illis in nubē. Et vox facta ē de nube/dicēs: Hic est filius meus dilectus: ipsum audite. Et dū fieret vox: inuentus ē iesus solus: et ipi tacuerūt/⁊ nēmini dixerūt i illis diebus quicquid ex his

sępe legitur dñs apparuisse. Exo. xix. b. Jam nunc veniā ad te in caligine nubis ⁊c. Item Esa. xix. a. Ascendet dñs sup nubē leuem et ingredietur egyptum ⁊c. Act. i. a. Videntibus illis eleuatus est ⁊ nubes suscepit eum ab oculis eorum. Pō. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius. Itē Pō. Qui ponis nubem ascensum tuum ⁊c. Mystice. In istis auctoritatibus per nubem significatur caro christi: triplici rōne. Prima est: q̄ a mari oriūt nubes: ⁊ caro christi de maria. iij. Regl. xviij. g. Ecce nubecula parua quasi vestigium hominis. Secunda: quia nubes ardorem solis mitigat per sui interpositionem: ⁊ caro christi irā patris compescuit per suaz oppositionem: quia in se sustinuit ictus. Esa. liij. b. Disciplina pacis nostrę super eum ⁊ liuore eius sanati sumus. Tertia quia a nube pluuia emanat: ⁊ a carne christi duplex pluuia emanauit. Pluuia aquę ad nostram ablutionē: ⁊ pluuia sanguinis ad nostrā redemptionē. Eccl. xliij. c. Medicina omnium in festinatione nebule. Quarta etiam ratio est: quia sicut sol sub nube abscōditur: ita christus in carne. Esa. xlv. c. Vere tu es deus absconditus/deus isrl̄ saluator. Moraliter/ aūt per nubem significatur hic gratia refrigerans. ō. j. d. Virtus altissimi obumbrabit tibi. Hęc nubes obumbrat: dum petrus loquitur: quia dum prędicator loquitur/gratia dei cordibus subditorum frequenter infundit. Act. x. g. Adhuc petro loquente/ cecidit spiritussanctus sup omnes qui audiebāt verbum ⁊c. g ¶ Et timuerunt/apostoli bis visis. b ¶ Intrantibus illis/quinq̄: moyse. i. et helia ⁊ apostolis. i ¶ In nubem: id est dum a nube prozegerentur. k ¶ Et vox facta ē de nube dicens: hic ē ⁊c. id est quādo fuerūt sub nube audita voce patris timuerunt de insolita visione: ⁊ etiam ceciderunt: vt dicitur Matth. xvij. a. Sed cum eadē vox audita fuerat in baptismo: Matth. iij. d. quare hic ⁊ non ibi timuerūt ⁊ ceciderūt apli? Chrys°. respondet q̄ altitudo montis ⁊ solitudo ⁊ silentium ⁊ trāsfiguratio horroze plena erāt. Hic Grego°. In quantā miseriā cecidimꝰ qui ipm bonum ferre non possumus ad qō creati sumus. Daniel. x. d. Vidi visionem hanc grandē ⁊ nō remansit in me fortitudo. l ¶ Hic: nō moyses nō helias. Hiero°. Moyses et helias sunt terui: q̄ nobiscū debēt in cordibus dño tabernaculum ꝑparare: ⁊ ideo dicit discretiue: Hic est filius meus dilectus. Chrys°. Dilectus: quia ὁ μονογενὴς υἱὸς. i. eiusdem mentis. m ¶ Ipsum audite: non alium. Et reuera alius non est audiēdus nisi dilectus a deo. Mota Glo. Tot patris ⁊c. Et est summa: q̄ in baptismo et in monte mysteriū trinitatis ostendit: ex quo nobis mystice insinuat: q̄ sicut in baptismo confitemur trinitatem: sic in resurrectione intuebimur. Itē in baptismo spiritussanctus in columba: in transfiguratione in nube apparuit: in quo insinuat: quia sicut hic tritatem confitemur in simplicitate: ita eam contēplabimur manifesta veritate. Et nota q̄ duplex fuit visus nubis: Nam in nube tanq̄ in subiecta creatura spiritussanc° apparuit: ⁊ de nube vox patris intonuit. n ¶ Et dum fieret vox/inuentus ē iesus solus: vt sciretur de quo facta est vox: et quia ipse est sufficientia omnium. j. Cor. xv. d. Ipse est omnia in omnibus. Beatus Bern̄. Rationabili/plenitudo lucis: concupiscibili/abūdantia suauitatis: irascibili/multitudo pacis: et quia euanuit vmbra legis ⁊ ꝓphetię: lumen verę intelligentię apparuit ⁊c. Mystice: per hoc q̄ in transfiguratione/modo tres/ modo vnus cū videtur: significantur duo/ sicut in Glo. ostenditur. Per hoc q̄ primo tres/postea vnus christus videtur/significatur mystice: quia omnes fideles in fide christi vniuntur. Ut per hoc q̄ primo vnus postea duo: deinde vnus videtur/significatur mystice quia christus fuit in lege ⁊ ꝓphetis tanq̄ caput legis ⁊ ꝓpheratum ⁊ in ipso christo consummant: ⁊ sic a christo incipiunt ⁊ in christo desinunt. Roma. x. a. Finis autē legis christus est ⁊c. o ¶ Et ipsi tacuerunt. Chrys°. Difficile est silere q̄d delectat. p ¶ Et nemini dixerunt in illis diebus quicq̄ ex his quę viderant: domino iubēte/vt nemini diceret donec a mortuis resurrexisset: vt dicit Matth. xvij. b. Sed quare ꝓcepit hoc dominꝰ? Triplici ratione. Prima: ne gloria futuri regni prōtensa incredibilis esset ,ppter ignominias in ipso futuras. Secūda: ne apud rudes sequens

E ꝙ crux scādalū faceret. Tertia/vt doceret nos neminem laudare dū viuit. Eccl.xj.d. Ante mortē ne laudes quenq; qm̄ in filijs suis agnoscit vir. Eccl.xij.b. Est tēpus tacēdi ⁊ tēpus loquēdi. Hieronymus. Utiq; doctoris ē audientium cōsiderare ps̄onas/ne pus irrideat ꝙ audiat. Quarta ratio ē moralis: q; nō debēt christū fidicare

Matth.17.c Marci.9.c. Al. illis

trāsfiguratū: q̄ nōduz sūt trāsfiguranti: q̄ nō ostēdūt in se videndū qđ dicūt audiendū. j. Cor.xv.k. Sicut portauimus imaginē terreni: sic portem⁹ imaginē celestis. Sequit:

a ¶ Factum est autem tē. Lucas scribit hic aliqua ꝓ ponit Matth.xvij. Sz hoc facit causa breuitatis. Or autē discipuli nūc cū christo ascēdūt in montē/nūc descendūt de mōte: significat ꝙ doctores ⁊ ꝓdicatores ⁊ ꝓlati/nūc debēt ascēdere ad culmē cōtemplatiuę/nūc descēdere ad laborem actiuę. Joh.j. g. Āmē amē dico vobis: videbitis cęlum apertum ⁊ angelos

Ps. 103. dei ascendētes ⁊ descendētes sup filium hominis. Ps. Ascēdunt montes ⁊ descendunt campi: id est prędicatores qui in ascensu cōtemplationis sunt mōtes: in descensu actionis sunt campi. Determinat autem Beda satis breuiter officia cōtemplatiuę ⁊ actiuę dicens/ꝙ dominus in mōte orauit ⁊ docuit: maiestatem suam mōstrauit: patris vocem apostolis pandit: descendens a turba excipit: miserorum fletu pulsat: infideli/tatis peccata exprobrat: malos spiritus expellit: etiam apostolis descēdētibus turba multa occurrit. Similiter si doctores ⁊ ꝓdicatores vellent descendere p humilitatem: multi occurrerent illis. Unde Ps. Inclina cęlos tuos ⁊ descende. Sz

Ps. 143. quia semp ista in alto p elationem vel p ambitionem aut p curiositatem: ideo pauci occurrūt eis: ⁊ pauciores cōuertunt vt sanent ab eis. Hec legit dominus in monte aliquos sanasse. Dicit ergo: Factum est autem in sequenti die: nō post trāsfigurationem/sed post ascensum in mōtem. b ¶ Descendentibus illis de mōte occurrit illi turba multa. Rabanus. Quia alij sequebant dominum causa disciplinę ⁊ amoris/vt discipuli: Alij causa inuidię ⁊ obseruationis/vt scribe ⁊ pharisei: Alij causa curationis/ vt infirmi: Alij causa curiositatis: id est causa videndi noua miracula/vt leues ⁊ curiosi: Alij causa experientię/volētes experiri vtrum verum esset quod de ipo dicebat: Alij causa ventris: quia comedebant de panibus/vt pauperes ⁊ egeni: Alij causa societatis alioz⁹/vt pueri: Alij causa pietatis/vt mulieres: quę ministrabant ei ⁊ discipulis.

c ¶ Et ecce vir de turba exclamauit: id est ex corde clamauit: d ¶ Dicens: Magister. Sic vocat eū: quia credebat eum esse purum hominem. Ūñ Chrysostomus. Valde infirmus fuit hic hō: vt patet ex multis. e ¶ Obsecro te respice in filium meum: respectu miseriordię: De quo Sap. viij.c. Cōsa dei ⁊ misericordia eius in sanctos eius: ⁊ respectus sup electos illius. f ¶ Quia vnicus est mihi: Ideo plus diligēdus a me: ⁊ citius sanādus a tē. g ¶ Et ecce spiritus: id est demonium: h ¶ Apprehendit illum ⁊ subito clamat: filius meus scz: vel spūs clamat: id est filium meum clamare facit. i ¶ Et elidit et dissipat eum cum spuma: id est tā grauiter elidit eū ꝙ spumare facit. k ¶ Et vix discedit: id est vix cessat a vexatione ⁊ elisione. l ¶ Dilaniano eum. Matthęus.xvij.c. dicit ꝙ lunaticus erat. Dęmō esse ex industria vexat homines horis lunaribus/vt ita faciat eos infamare lunā: ⁊ eius creatorē faciat blasphemari. m ¶ Et rogaui discipulos tuos. Beda. Latēter discipulos accusat ipossibilitat: cū ipossibilitas aliqñ nō ad curatorē sz ad curādū referat. Ūñ ad significādū ꝙ qñq; vitiū curādi impedit curationē: dñs ait Matth.viij.b. Fiat tibi sm̄ fidē tuā: ac si diceret: si nō crederes infidelitas tua eēt impedimētū tuę sanatiōis. ē. codē.a. Dedit eis potestatē sup oēs demonia tē. Chrysostomus. Infirmati sūt discipuli/sed nō oēs. Columnę esse ille nō aderant.

Causa tardę curationis.
- Infidelitas petētis. Marc.ix.d. Si potes credere tē.
- Vitium egri. Marc.viij.c. Homines video sicut arbores.
- Magnitudo morbi. Joh.xj.c. Infremuit spū ⁊ turbauit seipm̄ tē.
- Incredulitas curatoris. Matth.xvij.c. Quare nos nō potuimus tē.

Moraliter b

g ynicus ē mihi. Et ecce spūs b ąpphēdit illū: ⁊ subito clamat i ⁊ elidit ⁊ dissipat eū cū spuma: ⁊ vix discēdit dilanians m eū. Et rogaui discipulos tuos n vt ejicerēt illū: et nō potuerūt.

Moraliter b

a ¶ Respondens autem iesus/ dixit: O generatio infidelis k ⁊ peruersa: vsq; quo ero apud b c vos ⁊ patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet/elisit illū demonium f ⁊ dissipauit. Et increpauit iesus spm̄ immundū ⁊ sanauit puerū: ⁊ reddidit illū pri eī. b Stupebāt aūt oēs in magni i tudine dei. Oibus q; mirāti-

Matth.17.c Marci.9.c.

bus i oibus ḡ faciebat/dixit k ad discipulos suos: Ponite vos in cordibus vestris ser- l mones istos. Filius enī hominis: futurum est vt tradat in manus hominum. At illi m ignōrabant verbum istud: et o erat velatū ante eos vt nō p sentirent illud: et timebāt eū q rogare de hoc vbo. Intrauit autez cogitatio in eos

Matth.18.a Marci.9.c.

1.Cor.15.c.

1.Cor.15.f.

Matth.17.d Marci.8.d. et.9.e.

teris omnibus prefer̄edum: ⁊ ideo modo disputant quis videret esse maior: id est quis esset prefer̄endus. Et nota quia in duobus errabāt: scz in ambitione primatus: ⁊ in eo q̄ putabant illum qui modo inter eos esset maior ceteris: similiter in regno cęlorum fore maiorem: cum iurta verbum apostoli: omnis prelatio tūc sit euacuāda: quia ibi nō erunt primates: non erūt subditi: erūt tamē alij alijs excellētiores: quia differt stella a stella in claritate. Hāc tamē disputationem bis iter se habuerūt apostoli: sicut dicit Beda. Semel ante tributi solutionem i via: ⁊ semel postea. Quādo esti videbāt petrum dño perfectum in tributi solutiōe/arbitrati sunt ipm̄ oibus prefer̄endum. Et dicit Beda. Illi eūtes disputauerūt in via de principatu: dominus autem in domo docet eos supbiam in humilitatem mutare. Principes esti laborāt: humiles quiescūt. Uerūtamē excusabilis est apostolorū disputatio: quia nō est de principatu terreno: sed magis de celesti eorum erat cōrentio. Unde Matth. xviij.a. dicit: In illa hora accesserūt ad iesum discipuli dicētes: Quis putas maior est in regno cęlorum? Ubi dicit Chrysostomus. Side quia de principatibus terrenis nō cōtendūt: nos autem nec⁹ ad firmitatem eorum peruenimus: Nō esti quęrimus quis maior est in regno cęlorum: sed quis maior est in regno terre: quis copiosior: quis potentior. Et recte sicut tūc factum est inter apostolos: sic fit modo inter canonicos: Audita esti episcopi morte ꝓsenti vel futura/ statim fit disputatio quis eorum videat esse maior: id est quis sit dignus fieri episcopus. Nec⁹ fit hęc disputatio vt dignior eligat: sed quia quilibet ambit episcopatum ⁊ vellet eligi. Eccl. xj.a. Multi tyrāni sederūt in throno/episcopali mortuo episcopo desiderio ēm̄: sed iusipicabilis portauit diadema. Sed eoip̄o q̄ quis desiderat ⁊ aspirat fieri episcopus indignus est. Deū. v.a. Hec quisq; sumit sibi honorem tē. Numeri.xx.d. Ostendit dominus moysi quis deberet aarō mortuo succedere: scz eleazar ipsius vestibus idutus: id est eisdem ornatibus scz innocētia/humilitate/ patientia/charitate. Hę sunt quatuor gemmę in corona aaron. De qua dicit Eccl.xlv.b. Coronauit eum i vasis virtutis gemmis preciosis figuratis in ligatura auri ⁊ opere lapidario sculptis: corona aurea sup mitram eius expressa signo sanctitatis tē. Sed vnde est q̄ omnes fere volunt esse prelati/cum ipi plus omnibus laborent ⁊ citius moriant: vt [illegible] Eccl.x.b. Omnis potentatus breuis vita. Et Hieron[illegible] sup Marcum.ix. Principatus vt ingredit sic deserit/cum teneat labit: ⁊ incertum est qua die finiatur. Item in maiori periculo sunt. Unde Augustinus dicebat fratribus suis ⁊ omnibus regulam suam ꝓtitibus: Nō solum vestri sed potius ipius: id est prelati misereminī: qui ēpto in loco superiore: tanto in periculo maiore. Unde Numeri.xxv.a. Tolle cunctos principes populi ⁊ suspende eos in patibulis cōtra solem. Quare hoc? Quia peccauerat populus. Ubi dicit Glo. Hoc homines si attenderēt/principatus nō ambirēt. Beatus Bern̄. Age nūc: sequere ducē tuum: multiplica prebēdas: accelera ad archidiaconatum: ad episcopatum aspira: paulatim ascendes sed non paulatim descendes. Videbam inquit dominus/sathanam sicut fulgur desce- Luc.10.c. dētem de cęlo. Dicit ergo: Intrauit autem cogitatio in eos. Diabolus immisit hāc cogitationem qui per superbiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S corruit ⁊ ideo per inuidiam quam habet/nostri ad appetitum honoris nos inclinat quantū potest. Matth. iiij. b. Assumpsit eum diabolus in montē excelsum valde: ⁊ ostēdit ei oīa regna mundi ⁊c. Ibi Chrys. Cum volueris fieri magnus ⁊ altus: et ante oculos mentis ista vniuersa ꝓponis: scito ꝙ diabolus tibi regna mūdi ostēdit: si volueris illa cōsequi/necesse est vt diabolum adores.

Matth. 18.a Marci. 9.c. a ¶Quis eorum maior esset. Ait eoꝝ esset ꝓferendus. Chrys. Nihil ē elatione deterius: hāc etiā naturalem prudentiam aufert. Ite Chrysostom⁹. Bonū opꝰ desiderare bonū est: primatum autem honoris ꝓcupiscere vanitas est. Primatus fugientem se desiderat/desiderantem se horret. Item Chrys. Principes sēculi ideo fiunt vt dominent minoribus: principes vō ecclesię vt seruiant minoribus: vt suas vtilitates negligant ⁊ illorum procurent. Primatum secularem appetere etsi ratio non est/tñ causa est: primatum autem ecclesię concupiscere/neq; ratio est neq; causa: quia neq; iustum est neq; vtile. Quis enim sapiens festinet se subijcere seruituti ⁊ tanto periculo: nisi forte qui nō credit dei iudicium neq; timet. b ¶At iesus videns: id est intelligens. c ¶Cogitationes cordis illorum: id est causas erroris eorum: Sciebat enim quia propter ambitionem primatus cogitabant inter se quis alio esset maior. Deus enim non solum intuetur cogitationes sed etiam causas cogitationum. j. Reg'. xvj. b. Homo videt ea ꝙ parent: deus autem intuetur cor. Beda. Intelligēs causas errorum/vult desiderium glorię eorum: id est ambitionem primatus contentione humilitatis sanare: vt fortior clauus fortiorem clauum retundat: id est humilitas superbiam excludat. Et hoc contentione humilitatis: vt sicut ipsi inter se cogitabant alter alteri ꝓferrit: ita inter se cōtendant/alter altero plus humiliari. d ¶Apprehendēs puerum statuit cum secus se: id est iuxta se. Puerum istum testantur quidam fuisse marcialem: qui fuit apostolus et episcopus lemouicarum: qz prędicabat lemouicensibus. Et ait illis: f ¶Quicūq; ⁊c. Chrys. Frequēter dominus patitur discipulos nec recte dicere nec recte petere: vt ex illorum culpa occasiones inueniat docendi regulam pietatis: nec est error periculosus ꝓsente magistro. Et. j. O error salutaris qui totius mundi soluit errorem. Si isti non errassent: vnde poteramus scire ꝙ non omne quod videtur bonum/bonum est desiderare? Quicunq; susceperit puerum istum in nomine meo: id est quicunq; ꝓ me receperit humiles: id est pauperes: me recipit. Et est sensus: Quicūq; ꝓ nomine meo pauperib⁹ benefecerit/ mihi in pauperibus benefacit. Matth. xxv. d. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Vel aliter: vt puer sit nomen gratis: nec tamē fiat demonstratio ad substantiam pueri/ꝫ ad qualitatem/hoc modo. Quicunq; susceperit puerū istū: ⁊ supplebis in se: id est quicūq; puerilem innocentiam quā habet puer iste beneficio gratis siue humilitatem transformauerit in se beneficio virtutis. g ¶In nomine meo: id est ꝓpter me me recipit. Chrys. Non dicit regnum recipit/sed me qđ maius est. Versus. Versus. Est puer incultus/ simplex/ humilis/ cito credit: Nō meminit lesus/timet ⁊ tacet estq; pudic⁹. b ¶Et quicunq; me recipit: supple ꝑm humanitatem ⁊ deitatem: id est qui habet fidem vtriusq;. i ¶Recipit eum qui me misit: quia idem sum cum illo. k ¶Nam qui ⁊c. Dns ab ambitione primatus discipulos verbo ⁊ exēplo reuocat et ad humilitatem inuitat. Postq; ergo docuit eos exemplo: docet eos verbo. q. d. nolite ambire primatū/ꝫ estote humiles. Nā qui minor: id est humilior/ l ¶Est inter vos omnes/ex subiectione seruitutis: hic maior est. j. Reg'. xv. d. Homne cū paruulus esses i oculis tuis/ caput in tribus isr'l factus es? Chrys. Quicūq; desiderat primatū celestē: sequat humilitatē terrestrem. Non est qui maior fuerit in honore/ille iustior ē: sed qui iustior/ ille maior. Job. xxij. d. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Eccl'i. iij. c. Quanto maior es/humilia te in omnibus. Ideo dominus papa nuncupat se seruum seruorū: quia quanto humilior est: tanto maior est in conspectu domini.

Moralitter Moraliter. c ¶Statuit eū secus se: id est iuxta se. Similiter qui vult iuxta iesum collocari/oportet ꝙ sit puer: id est humilis. Prouer. xxix. d. Humilē spū suscipiet glia. Matth. xviij. a. Nisi conuersi fueritis ab elatione: dicit Interlin. ⁊ estis sicut parvuli: id est innocentes ⁊ humiles: dicit Glo. non intrabitis in regnū cęlorum. j. xviij. c. Qui se exaltat humiliabit: ⁊ ꝙ se humiliat exaltabitur. Sunt autē quattuordecim ꝓphetates boni pueri: quę significantur per quattuordecim annos pueritię: Tantū em durat puericia. Prima ꝓphetas est ꝙ paucis contentus est: in hoc sobrietas. Eccl'i. xxix. d. Initium vitę hominis aqua et panis et vestis ⁊ domus protegens turpitudinez. j. Timoth'. vi. b. Habētes alimēta ⁊ quibus regamur: his cōtenti simus. Secūda est: quia sedet in puluere: in hoc humilitas. Esa. xlvij. a. Descende sede in puluere virgo filia babylon/ sede in terra. Tertia est: quia non sentit motus carnis: in hoc castitas. De qua dicit Grego⁹. Castitas facit appropinquare deo. Heb'. xij. d. Pacem sequimini cum oībus ⁊ sanctimoniā/ sine qua nemo videbit deum. Quarta est: quia libēter dat de pane suo etiā canibus: in hoc largitas. Prouer. xxij. b. Victoriam ⁊ honorem acquiret qui dat munera. ē. vj. c. Omni petenti te tribue. Quinta est: ꝙ parētibus statim obedit: in hoc vera obedientia. Aug⁹. Verus obediens mandatum non ꝓcrastinat: sed parat aures auditui/pedes itineri ⁊ manus operi: ⁊ se totum intra recolligit vt mādatum peragat imperātis. j. Pet'. j. c. Sperate in eam quę vobis offertur gratiam in reuelatione iesu christi: quasi filij obedientię non configurati ꝓtioribus ignorātię vestrę desideriis: sed sm̄ eum qui vocauit vos sanctum ⁊c. Eccl'i. iij. a. Filij sapientię ecclesia iustorum ⁊ natio illorum obedientia ⁊ dilectio. Prouer. xxj. d. Vir obediēs loquetur victoriam. Sexta est: ꝙ amant se mutuo: in hoc mutua charitas. Eccl'i. xiij. c. Omne animal diligit simile sibi: sic ⁊ omis homo ꝓximum sibi. Aug⁹. Vita nostra dilectio est/odium moris: hominē vincis humana felicitate diabolum vincis inimici dilectione. Nihil deo specialius est virtute dilectionis. Unde Joh'. xiij. d. In hoc cognoscent omnes ꝙ discipuli mei estis ⁊c. Septima est/quia non confidit in se/sed in patrem: hoc ad quem omnem clamorem reportat: in hoc confidētia in deo. Hiere. xvij. a. Maledictus qui confidit in hoie. Et. j. Benedictus vir qui confidit in domino ⁊c. Pś. In domino confido ⁊c. Octaua est/ꝙ non est sollicitus de aliquo. Matth'. vj. d. Ne sitis solliciti animę vestrę quid manducetis: aut corpori vestro quid induamini. j. Pet'. v. b. Humiliamini sub potenti manu dei: omnem sollicitudinem vestram ꝓiicientes in eū: quoniā ipsi cura est de vobis. Nona est/quia verax est: in hoc veritas quę falsitatem ⁊ vanitatem excludit. Eph̄. iiij. f. Unusquisq; loquimini veritatem cum ꝓximo suo. Prouer. iij. a. Misericordia ⁊ veritas non te deserant. Prouer. xij. c. Labium veritatis firmum est in perpetuum. Decima est/quia citio placatur et ꝓ minimo: in hoc benignitas quę cito iniurias remittit. Eph̄. iiij. f. Sol non occidat super iracūdiam vestrā. Matth'. v. b. Dimittite et dimittetur vobis. Eccl'i. xviij. a. Relinque ꝓximo tuo nocēti te ⁊c. Undecima est: quia personatos homines erpauescit: in hoc verecundia siue reuerentia. Seneca. Pueri hos amant cum quibus ludere consueuerunt: si personatos videant erpauescunt. Eccl'i. xlij. b. Aduocatus a potentiore discede. Seneca. Uerecūdia bonū in adolescente signum. Duodecima est/quia non puder eum mendicare vel rogare panem: in hoc recogitatio ꝓptię pauperta-tis. Thren'. iiij. a. Paruuli petierunt panem. Tertiadecima ē/ quia simplex est. Roma. xvj. c. Volo vos esse sapientes in bono et simplices in malo. Matth'. x. b. Estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbę. Prouerb'. xj. a. Simplicitas iustorum diriget eos. Quartadecima est/quia hilaris ē. Eccl'i. xxvj. a. Diuitis et pauperis cor bonum/in omni tempore vultus hilaris. Prouerb. xvij. d. Animus gaudens floridā facit ętatem. Hi sunt quattuordecim anni puericię spiritualis: quos qui habet vere puer est: Et hunc dominus apprehendit et statuit iuxta se. Esa. lij. d. scdm aliam translationem: Ecce puer meus exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde. Et signanter dicit lucas: Statuit eum secus se: quia vera humilitas stabilis est vt terra: q̄ est infimū elementorum: ⁊ in medio q̄si centrū qđ ē minimū. Humilitas em̄ fundū tenet: ędificū spūale: ⁊ est q̄si cētrū vtutū: immo humilitas est vtus vt circulus/cui⁹ cētrū vbiq; ē/circūferētia nusq̄. Ubicūq; em̄ sit humilis/semp cor suū est in imo ⁊ nusq̄ in supmo. Sequitur:

h Pś. 100.

Quattuordecim ꝓphetates bōi pueri

A S a ¶Respondens autem iohānes. Notaynde hęc respōsio iohānis traxerit originē: dū dns argueret discipulos de primatu disputātes: inuitās eos ad humilitatē: iohannes rūdit/ nō dño sz suę cogitatiōi: Audierat em̄ ꝓceptū a dño/humiles recipiēdos: ideo p cōtrariū putat oēs nō humiles excludēdos: nec tales debere vti bñficio/q̄ nō vtebant christi obsequio. Videbat ergo ei ecclesiā deuz esse a bñficio discipulorū/q̄ nō esset discipulus: vñ quēdā eiicientē dęmones ꝓhibuit. Et errauit: q̄ nemo a bono qđ iā in pte habet ꝓhibēdus est: sz vt ꝓficiat adiuuādus. Prouerb. iij. d. Noli ꝓhibere bñfacere eū qui potest: si vales ⁊ ipe bñfac. Phil. j. c. Quid em̄? dū omni mō siue p occasionē siue p veritatē christus annūciet: ⁊ in hoc gaudeo sed ⁊ gaudebo. Nota q̄ ille q̄ in nole christi eiiciebat dęmonia ⁊ faciebat alia bona/potest gerere pśonā quorundā maloꝝ in ecclesia. Sūt em̄ quidā mali in ecclesia nō ꝓlati: q̄ in criminalib⁹ sunt/ ⁊ ideo mali sunt: tñ vt dicit Augustinus/a pūs ꝓcib⁹ nō recedūt: nec a bonis operibus desistūt. Nec est eis ꝓdicandū ꝙ nō ꝓsint illis opa illa: q̄ si nō ꝓsunt ad vitā/ꝓsunt ad venią. Ista a bonis q̄ faciūt nō sunt reuocādi/sz ad ampliora ꝓuocādi: ⁊ paulatim a malis trahēdi. Uel potest gerere pśonā malorum ꝓlatorū: scz mercēnariorū: q̄ ꝓpter cōmoda ⁊ lucra temporalia ꝓdicāt veritatē: nec tñ ꝓpterea ꝓhibēdi sunt. Et nota quia tria genera sunt. s. pastores/mercēnarij/lupi: pastores diligēdi sunt: mercēnarij tolerādi: lupi fugiēdi. Uel potest gerere pśonā impfectoꝝ in ecclesia: quia licet nō sint ap'lici ē ꝓfecti: tñ nō sūt excludēdi. Istas tres sentētias distingue in duabus Glo. Johānes diligens deum ⁊c. Infra. Ideo docetur neminē a bono qđ ex pte habet arcendō esse ⁊c. Neminem scz malō/qui nō sit ꝓlatus. Infra in Glo. Tales etiā ob aliox salutem admittēdi esse censēt. Tales intelligēdi est ꝓlati mercēnarij: qui tales sunt q̄lis erat ille qui in nomine christi dęmonia eiiciebat: ⁊ tñ malus erat: Ita ipi bona ⁊ bñ dicūt ⁊ tñ mali sunt. Tertiā sententiā distingues in illa Glo. Nō reprehendit iohānes ⁊c. Johānes gerit ꝑ typū illoꝝ q̄ oēs sibi dissimiles putāt esse malos: De q̄bus dicit Esa. lxv. a. Qui dicūt: recede a me/nō appropinques mihi: q̄ immūdus es: Isti fumus erūt in furore meo: ignis ardēs tota die. Recte aūt ponit hic errorē petri ⁊ johānis: qui interfuerāt trāsfiguratiōi dni: ad significādum q̄ sepe post cęlestiū visionē ⁊ etiā in ipa cęlestiū visione cōtingit errare vel peccare. Ibi em̄ in ipa ꝓcutiēde trāsfigurationis posuit lucas errorē petri: ⁊ post errorē Johānis. Paulus etiā post raptum in tertium cęlum/carnis stimulo ⁊ angelo sathanę colaphizat. ij. Cor'. xij. d. Helias etiā post mortui suscitationem: ꝓbetaꝝ baal interfectionē: ⁊ ignis cęlestis imperationē/timore mulieris fugit. iij. Reg'. xvij. d. et. xviij. f. et. g. et. xix. a. Et nō cōsidat homo de cęlestiū cōtemplatiōe aut miraculorū ogatione. Utrūq; em̄ habuit iudas: ⁊ postea tñ tradidit saluatorē ⁊ laqueo se suspēdit. Ideo lucas inuitans nos ad humilitatē/q̄ est custos virtutū: errorē tāti discipuli: id est iohānis ꝓlibās/ait: Respondens autem iohannes: supple cogitationi suę: b ¶Dixit/ad iesum. c ¶Preceptor. Pręceptorem vocat: quia paratus est facere pręceptum eius. d ¶Uidimus quendam. Nō nominat eū ꝓ indignum/ e ¶In nomine tuo: id est inuocatiōe nominis tui/ejicentem dęmonia. Nō ꝓpter hoc bonus erat: quia etiam malis hoc dat ꝓpter aliorū veritatem. Matth'. vij. c. Multi dicent mihi in die illa: dñe/dñe nōne in nomine tuo ꝓphetauimus: ⁊ in nomine tuo dęmonia eiecimus: ⁊ in nomie tuo virtutes multas fecimus: ⁊ tunc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. Ibi Glo. Ꝓphetare: virtutes facere/dęmones eiicere interdum nō est meriti illius qui hoc opat: sed inuocatio nominis christi hoc agit ad damnationem inuocātis: vel ob vtilitatem eorum qui videt vel audiūt. Et licet isti despiciant qui facūt: deus tamen cuius inuocatio facit/honorat. f ¶Et prohibuimus eum: quia non sequitur/te. Roma. x. c. Quomodo ꝺicabūt nisi mittant ⁊c. Pś. Petrū dixit de⁹ ⁊c. g ¶Nobiscum: id est sicut nos/mente sz ⁊ corpe omnibus relictis. h ¶Et ait ad illum iesus: Nolite ꝓhibere: qui est non est aduersum vos ꝓ vobis est: vel/ qui non est aduersum nos ꝓ nobis est. Duplex littera est ibi nos vel vos. i ¶Qui enim non est aduersum vos: id est qui non facit vel docet contraria doctrinę vestrę/sed eadem licet contraria intentione: k ¶Nō vobis est: quia iohan facit qđ vos: vt hypocritę ⁊ aliquādo hereticī. Auctoritas. Cuz etiam malis deus in bonum vtatur/vt ꝓ eos sicut per bonos crescat ecclia: nisi cōtraria fidei prędicent errorem seminando/ ad instructione nullatenus prohibeant: quia quorum verbis ⁊ opibus pariter ꝓficit ecclia: pauci hodie doctores inueniunt. Unde christus: Quod dicunt facite ⁊c. Matth'. xxiij. a. Et

Marci. 9.f.

a maior ē. Ridēns aūt iohānes dixit: Pręceptor: vidimus quendā in nole tuo ejicientem dęmonia: et prohibuimus eum: quia nō sequitur nobiscū. Et ait ad illum

b c d e f

l iesus: Nolite ꝓhibere: Qui enim non est aduersum vos ꝓ vobis est. Factū est autem dū complerent dies assumptionis eius: et ipe faciē suā firmauit vt iret i hierlm.

m n

Ar. ꝓ nos Al. ꝓ nobis

contrario qui mala facit vel docet/licet bona intentione/contra nos est: sed maxime qui male facit mala intentione: vt aperti hereticī. Matth'. xij. c. Qui non est mecum contra me est. Nota Glo. Bedę. Igit in hereticis malisq; catholicis/nō sacramenta cōmunia in quibus nobiscum sunt ⁊ aduersum nos non sunt/sed diuisionem pacī veritatiq; contrariam qua aduersum nos sunt ⁊ dominum non sequunt nobiscum/detestari ⁊ ꝓhibere debemus: quia etsi in fide ⁊ in doctrina idem videat/intentiōe tamē ⁊ opibus discrepat. l ¶Factum est autem ⁊c. Adhuc ꝓsequitur lucas de indiscreto zelo iohannis: quo ⁊ secundo errauit/ ⁊ volens se vindicare: quod non ꝓfuit ad ꝺicatorem: nunquid nec ad christianum. Roma. xij. d. Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. Eccl'i. xxviij. a. Qui vindicari vult/a dño inueniet vindictam ⁊c. Dicit ergo: Factum est autem dum complerentur: id est appropinquāret. m ¶Dies assumptionis eius: id est passionis: in qua vel ꝓ qua assumptus est de mundo ad patrem. Resurrectio etiam dicitur assumptio. Unde Pś. scribitur ꝓ assumptione manuna: quia agit de resurrectione. n ¶Et ipse faciem suam firmauit vt iret in hierusalem: id est impterrita mēte vo luit ire in hierusalem vbi passurus erat ꝓ suis audito consilio pontificum ⁊ pharisęoꝝ/vt eum dolo tenerent ⁊ occiderent: nolebat palam ambulare inter eos: sed deambulabat latenter per desertum iuxta ephrem: Sed modo firmata facie volebat ire i hierlm. Beda. Obstinata ⁊ impterrita mēte locū in q̄ pati decreuerat petijt. Obstinatū sumit ꝑ in bono/sic Ruth. j. d.

Pś. 21. Pś. 37.

(ℵ Et misit/dns

Moraliter Moraliter. Diem assumptionis vocat lucas diem passiōis: quia passio ⁊ tribulatio ⁊ dies est quia illuminat. Unde Pś. Et nox sicut dies illuminabitur. Esa. xxviij. e. Tantummodo sola vexatio dabit intellectum auditui. Est ⁊ assumptio: quia ex ea assumit quis a deo in gloria. Unde Pś. Misit de summo ⁊ accepit me ⁊ assumpsit ⁊c. Unde ⁊ moyses/ assumptus ex aquis interꝑatur. Dies autem assumptionis complentur: quando tribulatio ꝓlongatur: ⁊ tamen patienter/ libenter ⁊ letanter sustinet: Sicut Paulus. ij. Corinth'. xij. c. Libenter gliabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virtus christi: ꝓpter quod placeo mihi in ifirmitatibus meis/in cōtumeliis/in necessitatibus/in ꝑsecutionibus/in angustijs ꝓ christo. n ¶Et ipse faciem suam firmauit vt iret ⁊c. Sic quilibet qui vult ire in hierusalem cęlestē aut in claustrum aut qđlibet bonum ꝓfectum facere: debet faciem obfirmare cōtra impedientes ⁊ retrahentes: q̄ sunt multi. Impediūt em̄ ⁊ retrahunt a bono derisores. Pś. Uidentes me derisērūt me. Job xij. a. Deridet iusti simplicitas. Item detractores. Pś. Qui retribuebant mala ꝓ bonis detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem. Aug⁹ in libro Prosperi. Omnes qui in christo pie volūt viuere/necesse est vt ab impijs ⁊ dissimilibus patiant opprobria ⁊ despiciant tanq̄ stulti ⁊ insani. Ite adulatores. Matth'. viij. c. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Ibi Glo. Greg'. Mortuos sepelire est peccatores in peccato fouere. Ezech'. xiij. c. Ue qui consuūt pulullos sub omni cubito manus: ⁊ faciūt cerulcalia sub capite vniuersę ętat' ad capiendas animas. Ibi Glo. Greg'. Quisq̄s male agentibus adulat/pulullū sub cubito vel cerulcal sub capite ponit. Augustinus in libro Prospi. Adulātium lingue alligāt animas in peccatis: Delectat em̄ facere in quibus nō solum nō metuitur reprehensor: sed etiam auditur laudator. Item carnales parentes. Hiere. xij. b. Fratres tui ⁊ domus patris tui etiam ipi pugnauerunt aduersus te ⁊ clamauerunt post te plena voce: ne credas eis cum locuti fuerit tibi bona. j. xviij. d. Mulieres

⁂ lamētabant post

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Et misit/dominus.s. b ¶Nunciog:iacobum.s. 7 io-
hannē: vt vult Ambr. c ¶Ante cōspectū suum: vt ꝑparet
hospitium. d ¶Et euntes intrauerūt in ciuitatem sa-
maritanoꝝ vt pararēt illi. Glo. hospitium: 7 supplet qđ
minus est in littera. e ¶Et non receperūt eum: qz faci-
es eius erat eūtis hierusalē: id est ꝓ-
tendebat similitudinē eundi in hierusalem:
7 ideo non receperūt eū: qz samaritę dice-
bant ꝙ locus oīonis erat apud eos 7 nō in
hierlm: ꝙpropter oēs eūtes in hierlm odie-
bāt. Joh.iiij.c. Pres nostri in mōte ꝭ ado-
rauerūt: 7 vos dicitis qz hierosolymis ē lo-
cus vbi adorare opoꝛ-
tet.

23.q.4.c.ꝙ christ⁹.et.c. ea vidicta.

Mozaliter ✕ lamētabant post iesum euntē ad crucem: sed ꝓpter hoc nō dimisit deinceps ḡn
irct ad crucē. Itē dēmones. Plume.xx.et.xxi. Idumei 7 amoꝛ-
rei impedierūt filios israel ne transirēt in terram ꝓmissionis.
Contra hos oēs debet ꝙlibet q̄ vult aliqđ bonū inchoare ob-
firmare faciē suā. Ezech.iij.b. Ecce dedi faciē tuam valentio-
rem 7c. a ¶Et misit nuncios ante conspectū suum:
iohannem.s. 7 iacobum: ꝙ quos significant ꝓdicatoꝛes: qui
debēt esse/iohānes.i.gratiosi: 7 iacobus.i.luctatoꝛes: et duo
ꝓpter scientiā veritatis 7 mundiciā operis: vt dicit Beda. Et
tales ꝓmittunt vt ꝓparēt dño hospitiū in coꝛdib⁹ pctoꝝ.J.
x.a. Misit illos binos 7 binos ante faciē suam in oēm ciuita-
tem 7 locū in quo ipe erat venturus. Sic qui vult ire in hieru-
salem cęlestem debet ꝓmittere nūcios suos qui ꝓparēt ei lo-
Ps.87. cum.s. oratiōnē 7 clemosynā. De ꝑmo vt in Ps. Intret ora-
tio mea in conspectu tuo. Ibi Glo. Magna virtus orationis
hic notat: q̄ quasi quędam persona ad deum intrat et manda-
f tum peragit: quo caro peruenire nequit. Eccl.xxxv.c. Oratio
humiliantis se nubes penetrat 7c. De secundo dicit Prouer.
xvij.c. Donū hominis dilatat viā eius 7 ante principes spaci-
um ei facit. Seneca. Aliquid quotidie aduersus pauptatē: ali-
quid aduersus mortē tibi ꝓpara. c ¶Et non receperunt
eum 7c. Sic bodie qui habet faciē cuntis in celestē hierusalē
a paucis recipitur et a multis contēnitur. Ezē.xlvj.d. Dete-
stantur egyptij omnes pastoꝛes ouium: id est custodes virtu-
tum: id est viros iustos. Ezē.xliij.g. Illicitum est egyptijs co
medere cum hebrēis. Eccl.xiij.c. Sicut cōmunicabit lupus cū
agno 7c. f ¶Cum vidissent autem discipuli eius ia-
cobus et iohannes. s. ꝙ nolebant eos recipere in hospiti-
um. g ¶Dixerunt: domine vis dicimus: id est vis 7 di-
camus: b ¶Ut ignis descendat de cęlo et consumat
illos. Hoc dixerunt non ex amoꝛe correctionis/ sed ex liuoꝛe
vindictę: et ideo increpauit eos dominus. Dixerunt autē hoc
in similitudinem helię: quia sicut legitur. iiij. Reg.j.b. sedens
in vertice mōtis carmeli/ duos quinquagenarios ad se missos
igne de cęlo impetrato consumpsit: cum tertio ad regem desce
dit. Similiter et.iij. Reg.xviij.f. legitur: ignis ad petitionem
eius descendisse 7 consumpsisse holocaustum: 7 ipse post om-
nes prophetas baal interfecit. Similem vindictā modo quę-
rebant apostoli. Et dicit Ambro. in quadam Glo. ipsos non
peccasse. Beda autem in alia Glo. vult ipsos peccasse. Et si in
hoc dissentiant/non multum videtur inconueniens: facile ta-
men potest determinari. Ambro. enim dicit: Non peccāt apo
stoli qui legem sequunt: id est quia lege vtuntur. Lex enī vin-
dictam quęrebat: quia talio erat in lege. In hoc ergo ꝙ zelo le
gis 7 intuitu iusticię vindictam quęrunt/non peccant. Et hoc
dicit Ambro. Sciebāt etiam phineos reputatum esse ad iusti-
ciam ꝙ sacrilegos interfecerat: Numeri.xxv.c. Beda vo dicit
eos peccasse in hoc ꝙ ex odio quęsierunt vindictam. Et ita non
est ibi contrarietas/cum alter dicat peccatum / alter non pec-
catum in hoc. In hoc autem facto significant iacobus 7 iohā-
nes quosdam prelatos nimis ꝓnos ad excommunicationes
faciendas. Contra quos dicitur Matth.xiij.d. Sinite vtrasq;
crescere vsq; ad messem/ ne forte colligentes ziçania eradice-
tis cum eis simul et triticum. Ibi Glo. Ecce longanimitas ḡ
vsq; ad finem necessaria est in ecclesia. ij. Cor.vj.d. Exite de
medio eoꝝ 7c. Ibi Glo. Aug⁹. Exire est facere qđ ptinet ad
correctionem malorum quātum licet ꝓ gradu cuiusq; salua 16
pace: quia tolerandi sunt mali quandoq; ꝓ pace ecclesię. Be-
da. Non semper in eos qui peccant est vindicandum: quia nō
nunq; amplius ꝓdest clemētia: tibi ad patientiam/lapso ad
correctionem. Deniq; sic samaritani citius crediderunt: Joh.
iiij.f. a quibus hoc loco ignis arcetur. Se-
quitur: i ¶Et cōuersus increpauit illos/ 7 di-
k xit: Nescitis cuⁱ spūs estis.
l m Filius hois nō venit aīmas perdere/ sz saluare. Et Matth.18.b.
abierunt in aliud castellum.
n Factum est aūt ambulanti- Matth.8.c.
bus illis in via/dixit quidaz
o ad illum: Sequar te quo-
cunq; ieris. Et ait illi ihesus:
Vulpes foueas habent: et
volucres cęli nidos: filius
autem hois nō habet vbi ca
p put suū reclinet. Ait aūt ad
q alterū: Seqre me. Ille autē
dixit: Pmitte mihi pmū
ire 7 sepelire patrē meū. Di-
xitq; ei ihesus: Sine vt mor-
r tui sepeliāt mortuos suos: tu
aūt vade 7 ānūcia regnū dei.
k Et ait alt: Sequar te dne sz
pmū pmitte mihi renūciare
domui meę. Dixit aūt ei ihesus: Nemo mittēs manū suam ad aratrum 7c. Per illū q̄ bono affectu
vult sequi dominū/sed pius vult sepelire patrem suum/mysti-
ce instruunt humiles recepti a dño: quia debent eligere potio-
ra 7 postponere minora. Est em bonū opus sepelire: 7 septimū
est in ogibus misericoꝛdię: sed potius est euangelizare. Per
istū vo qui dixit vult sequi nō imitatus: sed ꝓmo vult renun-
ciare domui suę/mystice instruunt humiles recepti a domino:
qui postq̄ incęperūt dominum sequi nō debent respicere vel
quasi cantu ad vomitum redire/ne cum vxoꝛe lotꝛ mutent in
statuam salis. Matth.xxiij.b. Qui in tecto est non descendat
tollere aliquid de domo sua: et qui in agro est/non reuertatur
tollere tunicam suam. Talis cogitatio qua reuera diabolus
immittit sub q̄dam discretionis specie/multos auertit a bono

S ꝓpositū

A S a ¶Vulpes foueas habent: et volucres cęli nidos:
filius autem hominis non habet vbi caput suum re-
clinet. Exponit dupliciter. Primo ad ipam sine oi metaphoꝛa:
q. d. dñs: errās q̄ me vis seq̄ ꝓpter multiplicādas diuitias. Qui
em volūt multiplicare opes. i. diuitias/ nō debent seq̄ paupes
sz diuites: ego autem
sum pauperrim⁹ om-
niū aliorū: vt cuz ḡg
aliis ꝓpter hoc habeāt
māsiones: ego nō ha-
beo domuncūlam vbi
caput reclinem. Eccl.
xxxvj.d. Cui credit q̄
nō habet nidū? 7 de-
fleetes. Hiere.xliij.d.
Quasi colon⁹ factus
es in terra 7 q̄si via-
toꝛ declinās ad manēdū. Chrysostomus. Rūdet dñs ad men
tē eius. q. d. q̄d me seq̄ris ꝓpter pecunias: q̄ vides neq; tātū mi
hi diuersoꝛiū ee q̄tū auib⁹? Et. J. Ille nō rūdit: seq̄r te paupe-
rē: Hoc em cōcessisset. J. xiij.g. Dicite vulpi illi. g. d. q̄ insidiat
mihi galline: Matth.xxiij.d. Alit exponit. Et sequit idioma
palestine regiōis: cuius ē ꝓpriū loq̄ p metaphoras. Iste forte
miraculoꝝ magnitudie motus volebat eū seq̄ cupidie inanis/
glię/qs significat p aues: 7 ita p istuz significant hypocritę 7
auari 7 fraudulenti 7 inanisglię cupidi: qđ patet p aues 7 vul-
pes: vt p vulpes hypocritę/auari/fraudulēti: p aues inanisglo
rię cupidi siue elati accipiant. Animus em elatus quodāmō ē
auis 7 sup se volat. Est ḡ sensus: Vulpes 7c. c ¶Filius
aūt hois 7c. i. in hmōi vulpulosis 7 fraudulētis p supbiā 7
inanēglioꝛiā elatis/nō habet vbi ḡscat. i. delectet: qz nō ḡscit
nisi in mālueꝛ. Esa. vltꝰ. a. Ad quē respicia nisi ad pauperculū 7
cōtritū spū 7 tremētē sermones meos: Vulpes 7c. Hiero⁹.
Iste hac intētiōe volebat seq̄ iesum q̄ simō magus desiderabat
habere ptātē miracula faciēdi: Act. viij.c. vt. J. de miracul di-
uitias lucraret. Et iō recte significat hypocritas 7 hereticos q̄
erterius vident seq̄ iesum: sz interius ꝓsequunt. Dñ recte com-
parant vulpi: q̄ dolosa ē/ 7 tortuose incedit. Matth. viij.c. Itte
dite a falsis ꝓphetis 7c. Pi fūt gabaonite q̄ videtes filios isrl
ꝓpari 7 dñari: ḡdus iniert eū eis: sotulares veteres 7 ex pita-
cijs cōsutos habētes: panes q̄ duros 7 muscidos portātes: Jo
sue.ix.a. Ita hypocrite aspere induunt exterius 7 viuunt: sed
cognita eoꝝ fraude admittendi sunt sicut aquarij 7 lignarij
non sicut fratres: hereticī vero omnino destruendi.

Mozaliter a ¶Vulpes foueas habent. Mozaliter. Vulpes sunt
stultę mulieres: in collo albe: in dorso rubee: circa pedes cauda
tę. Rubore 7 cādore attrahūt 7 allicīt incautos: sz cauda cō-
burūt: qz ignis ē in caudis eaꝝ. Judic.xv.a. Cepit samson tre-
cēras vulpes caudalos eaꝝ iunxit ad caudas 7 faces ligauit in
medio: quas igne succendēs dimisit vt huc illucq; discurreꝛēt:
que statim ꝓpreꝛūt in segetes philistinoꝝ 7 succenderūt eas. e
Et nō solum mulieres caudas gerūt: sed etiā q̄dam clerici eti-
am theologi. Ezech.xiij.a. Quasi vulpes in deserto ꝓphete
tui. Cant.ij.d. Capite nobis vulpes paruulas que demoliun-
tur vineas: id est ecclesias. Iste vulpes foueas habēt: id est oc-
cultas domos 7 occultos fornicatoꝛes qui fouent eas. Itē ve-
rule stupri cōciliatrices/vulpes sunt. Prouerb.xxij.b. Profun
da fouea os alienę: cui iratus ē dñs incidet in eam. Et iste vul
pes foueas habent: id est domos subterrancas 7 occultas in
quibus iniqua fiunt. Eccl.xij.d. In labijs suis indulcat inimi/
cus 7 in coꝛde suo insidiat vt subuertat te in foueam: id est in
domū vetulę. b ¶Et volucres cęli nidos. Volucres cę-
li sunt clerici: qui deberent volare in cęlum: sed ipi quasi pulli
sine pēnis virtutum tenent se in nidis suis: id est in pluribus
beneficijs: quę recte nidis comparant: quia in alto nāt. In hoc
notat supbia clericoꝝ beneficiatoꝝ. Abdię.j.b. Si exaltatus
fueris vt aquila 7 inter sidera posueris nidum tuum: inde de-
trahā te dicit dominus. Item ibi generant pulli cadaces: in q̄
significat eoꝝ gulositas. Item ibi fūt stercoꝛa: in quo notat
eoꝝ luxuria. Jobel.j.d. Computruerūt iumēta in stercoꝛe suo.
Item nidi molles sunt interius 7 asperi exterius: in quo notat
eoꝝ hypocrisis. Matth.xj.a. Ecce q̄ mollibus 7c. c ¶Filius
aūt hominis nō habet vbi caput suum reclinet: q̄
si paup hō q̄ vir recipit in hospitio: sz si dues ē apte ei veraꝝ
tianua. Jaco.ij.b. Deꝰ elegit pauperes in ꝑ mūdo: vos aūt exho-
noratis pauperes: q̄si electioi diuine rebelles. Itē in eodē.a. Si
introierit in cōuētū vīm vir anulū aureū habēs in veste cādi-
da: introierit aūt 7 paup 7c. Et vota q̄ dic: Filius hois. In ꝑ
esti notat christi hūilitas: qz ex pte inferiori notat se 7 parēte-
lā suā. Ex̄s q̄dā tactabat se hr̄e decē reges i genere suo: 7 cōpa
tatis septē/ nō potuit inuenire plures: 7 dixit q̄dā: Ego scio qz
tres defūt. s. tres reges colonię. Eccl.x.b. Quid supb terra 7 ci
nis: Hester. ij.b. noluit indicare patriā suā 7 ꝓpm.

D ¶Ait aūt ad al-
terū: Seqre me. De
isto q̄ hic vocat 7 se-
quat dominum/apud
Matth. viij.c. legit:
Alⁱ⁹ aūt de discipulis
eius ait illi 7c. Et di-
cūt q̄dā q̄ fuerit phi-
lippus: sz nō ē aut̄ci-
cū. Ambr. Attēde do-
minū nō culpas asꝑ-
natū sz fraudes: q̄ re-
pudiat fraudulētū/ elegit innocētē 7c. i. nō ꝓpē qualibet culpā
dñs cū respuit sz ꝓpter fraudem. Et q̄ mystice pōt intelligi q̄
nō ꝓpter culpas veniales respuit dñs pctōes: sz ꝓpē crimina
les. Et nota q̄ nō q̄libet elegit dñs: sz cū cuius pat mortuus
est. i. in q̄ mortuus ē mūdus vel diabolus: q̄ dicit pat/ Eccl⁹.
xxj.a. Pater tuus amoꝛeus. Joh. viij.f. Vos ex pre diabolo
estis. c ¶Ille autem dixit: Dñe pmitte mihi primū
ire 7 sepelire patrem meum. Isidorus. Nō respuit esse di-
scipulus sz expleta pietate paterni funeris vult liberius sequi.
Simile. iij. Reg⁹. xix.d. Vilit helias palliū suū sup heliseū: q̄
statim relictis bobus cucurrit post heliā/ 7 ait: osculer oro te
patrē meum 7 sic sequar te. Sic multi dicūt: dilpsonem de pa-
tre meo: vel post mortem parētum intrabo claustrū. Chrysо-
stomus. Multi ex his qui viuere estimant/a mortuis nihil dif
ferūt: etsi corpus corruptum nō vides/anima saniem sustinet
amplioꝛem. Corpus em ꝑ paucos dies fetet: is autem est os
cloacis immūdius. f ¶Dixitq; illi iesus: Sine vt mor-
tui sepeliant mortuos suos: tu autem vade 7c. Non
renocat eum a sepultura nisi quia erant qui sepelirent patrem
eius: ideoq; non vigebat necessitas. Item nota q̄ pater istius
infidelis erat. Est ergo sensus: g ¶Sine vt mortui/in aīa:
id est infideles/ b ¶Sepeliant mortuos: scz infideles ali
os. Chrysostomus. Mundū nō est mirię ingratitudinis abel-
se cū sepelit pater: Nō ꝓhibuit honoꝛare parētes: ꝙ mōstrat
celestibus negocijs nihil esse ꝓponēdū. Nota duas Interliñ.
sibi ex equo rādētes. Ambr. Hoc cōsoꝛtibus relinquit: id ē in-
fidelibus vt sepeliāt infideles. Alia. Hoc mādat electis: intel-
lige annūciare. i. ꝓdicare regnū dei. Diego⁹. Mortuus mo
tuum sepelit: q̄n peccatoꝛ peccatoꝛem blandimentis 7 adula-
tionibus allicit armis in peccatis. t ¶Tu autem vade et
annuncia regnum dei. Ambr. Docet dñs minoꝛa bona ꝓ
vtilitate maioꝝ esse ꝑtermittenda. Baius em est aīas mo
tuoꝝ ꝓdicando suscitare/q̄m corpus mortui in terra absconde
re. Jeut.xxiij.a. Qui dixerit pri suo 7 matri sue: nescio vos:
7 fratribus suis ignoꝛo illos: 7 nescierūt filios suos. Pierony
mus ad Paulinum. Festina queso 7 hr̄e in salo nauicule fu-
nem magis ꝓscinde q̄m solue. Nemo renunciaturus seculo bñ
pōt vendere q̄ cōtemplat vt vendeꝛet. Chrysostomus. Necz
cōtingens tempus pdere oporteꝛ. Et nota q̄ dicit Regnum
dei: nō fabulas Ouidij/nō vanitates philosophoꝝ/non inge
nij tuij: sz regnū dei q̄druplex. Sacra scriptura. Matth.xxj.d.
Auferet a vobis regnū 7c. Gratia. J. xvij.c. Regnū dei intra
vos est. Milites ecclesię. Marc.xij.d. Nō lōge es a regno
dei. Gloria. Marc.x.b. Sinite pueros venire ad me 7 ne ꝓ-
hibeatis: Talium em est regnum celoꝝ. Matth.xj.b. Regnū
dei vim patit 7 violenti rapiūt illud. k ¶Et alter ait: Se-
quar te domine/sed primum permitte mihi renunci-
are his qui domi sūt. Ait ad illum ihesus: Nemo mit-
tēs manuz suam ad aratrum 7c. Per illū q̄ bono affectu
vult sequi dominū/sed ꝑius vult sepelire patrem suum/mysti-
ce instruunt humiles recepti a dño: quia debent eligere potio-
ra 7 postponere minoꝛa. Est em bonū opus sepelire: 7 septimū
est in ogibus misericoꝝdię: sed potius est euangelizare. Per
istū vo qui dixit vult sequi nō imitatus: sed ꝓmo vult renun-
ciare domui sue/mystice instruunt humiles recepti a domino:
qui postq̄ incęperūt dominum sequi nō debent respicere vel
quasi cantu ad vomitum redire/ne cum vxoꝛe lotꝛ mutent in
statuam salis. Matth.xxiij.b. Qui in tecto est non descendat
tollere aliquid de domo sua: et qui in agro est/non reuertatur
tollere tunicam suam. Talis cogitatio qua reuera diabolus
immittit sub q̄dam discretionis specie/multos auertit a bono

S ꝓpositū

In ꝓlogo bi
blię. ca. 8.

Regnuz dei
quadruplex

E F ppositor: ⁊ multis fuit occasio ꝓditionis. Hiero° cuidam tali: Si habes in potestate rem tuā/vēdere nō habes ꝓpce: Tolenti tunicā ⁊ pallium relinquendū est. Totū deo dedit qui seipsum obtulit. Apostoli tm̄ nauē ⁊ rēcia reliquerunt. Et postea subdit: Facile relinquit oīa q̄ se semp cogitat moriturū.

In prologo bibliæ c.8.

De pēn. dist. 2.c. penultima

Hoc etiā est contra claustrales: q̄ sine magna necessitate frequenter visitant domos parentū suorū. Glo. Bedę. Si discipulus dn̄i secutur° arguit q̄ domui renunciare velit: dd fuit illis qui nulla vtilitate spe visitāt domos suoū quas reliquerāt: Quasi si tam dure arguit q̄ nondū fuerat dominum secutus: dd erit de regularibus illis q̄ tota die quibuscā modicis occasionibus visitāt domos parentū: Talibus ergo dicit dn̄s: a ¶ Memo mittēs manū suā ad aratrū/ꝑdicationis. Osee.x.d. Arabit iudas: confringet sibi sulcos iacob. b ¶ Et aspiciens retro aptus est regno dei/ꝓdicando vel babendo. ij. Timoth.ij.a. Memo militans deo implicat se secularibus negociis. Phil.iij.c. Ea quę retro sunt obliuiscens. Vel aratrum religionis. iij. Reg'.xix.d. Heliseus in aratro coxit carnes/mactauit boues: id est religionis votū fecit. Glo. Manum ad aratrum mittit ⁊c. Et est summa: quia manum ad aratrum mittere/est per compunctionē ⁊ dominę passionis memoriam cor ꝓparare. In aratro enim est stiua/lignum. s. cui arans innititur: et aliud lignum cui vomer infigitur. Per lignum ergo cui arans innititur/intelligitur cōtritio cordis: per vomerem qui terram scindit/intelligitur memoria dominicę passionis: quę quodāmodo cor hominis scindit. Memo enim tam saxei pectoris est/cuius cor non emolliat memoria dominicę passionis. Et eam ꝓcipue debet homo habere in memoria: quia cum tantum beneficium ad memoriam reducitur/ad amorem benefactoris amplius animus accenditur.

¶ Qui vero ad relicta vitia desiderio rapitur/retro aspicit. Et de talibus dicitur Osee.x.d. Arastis impietatem: iniquitatem messuistis: comedistis frugē mendacij. Quidā colāt agrū/superbi: quidā boūreum/auari: quidā ventrē/luxuriosi ⁊c.

Est hęc autē ⁊c. In ꝓcedenti capitulo egit lucas de missione duodecim apostolorum: in hoc autem agit de missione septuaginta/duorum discipulorum: et ꝓsequitur hic satis historiam. Dividitur autem istud capitulum in quattuor partes. In prima docentur discipuli qualiter eant et qualiter se habeant in prędicatione. In secūda agitur de reditu discipulorum ad dominum et eorum humiliatione: ne superbirent de factis miraculis/ibi: Reuersi sunt autem. In tertia agitur de commendatione humilitatis/ibi: In ipsa hora ⁊c. In quarta agitur de hypocrisis condemnatione per parabolam sauciati ibi: Et ecce quidam legis ꝑitus ⁊c. Ad litteram autem Septuagintaduos discipulos misit dn̄s: q: tot erāt genera linguaꝝ: vt sicut ꝑ̄us miserat duodecim apostolos ꝓpter duodecim tribus israel: ita secūdo misit septuagintaduos ꝓpter septuagintaduo genera gentium vel linguarum. Unde ⁊ Numeri. xj.d. constituit moyses septuaginta viros duces populi. Item per hunc numerum ostendit dominus/q̄ per hos et eorum sequaces erat annūciaturus mundo fidem trinitatis. Sol enim per triduanum ambitum suum septuagintaduas horas facit. Christus ergo qui se diem appellat: apostolos autem horas: Joh.xj.b. septuaginta duos discipulos ad ꝓdicandū mittit: vt ꝑ hoc mystice significaret se ꝑ hunc numerū ꝓdicantiū fidem trinitatis mūdo annūciare: sicut sol triduanū cursum solet ꝑficere septuagintaduas horas complere. Unde cum dominꝰ ambularet in hierusalē: discipuli quęsierūt ab illo quare illuc iret/cū vellent eum occidere: Dies autē ait: Nunquid duodecim sunt horę diei: qui ambulat in die non offendit. q.d. ego sum dies/vos estis horę: sequimini me ⁊ nō inuenietis offendiculū. Nota ergo q: vigintiquattuor horę sūt diei naturalis: qui numerus triplicatus facit septuagintaduo: ⁊ ita dies. s. christus per septuagintaduos discipulos quasi per septuagintaduas horas fidem sancte trinitatis mūdo nūciauit: sicut sol ꝑ totidem horas cursum suū peragit. Dicit ergo: c ¶ Post hęc autē/quę ꝓdicta sunt: d ¶ Designauit dn̄s. i. ab aliis distinxit. Uel. i. de multitudine q̄si signatos elegit. Joh.xv.c. Ego elegi vos ⁊c. e ¶ Et alios septuagintaduos. Matth.x.a. mittunt duodecim. Et. s. ix.a. similiter. f ¶ Et misit illos/septuagintaduos. g ¶ Binos ante faciē suā in oem ciuitatē et locū quo erat ipse venturus. Joh.xx.c. Sicut misit me pater ⁊ ego mitto vos. Per hoc ꝙ bini mittuntur ad ꝓdicandum/annuit ꝙ debēt charitate vnīri: q: charitas est glutinū q̄ fideles combinantur. Uel in hoc ꝙ bini mittunt signifi/catur ꝙ sicut in arcā noe alalia immunda bina missa sunt: sic in arcam. i. in vnionem ecclesię/missuri erant apl̄i: ⁊ collecturi per

Matth.9.b. 21.dist.c.in nouo.

sacramentū baptismi ⁊ ꝓdicationē hoīes a cōeptione immūdos ⁊ in peccatis defixos. Glo. Bina alalia immūda ꝓius in carnali generatione ⁊c. i. significātia hoīes ꝓus immūdos in carnali generatiōe ⁊c. b ¶ Et dicebat illis: Messis quidē multa. Beda. Turba credētiū. k ¶ Operarij aūt. i. apl̄i ⁊ eoꝝ sequaces: pauci. Et est sensus: Licet multi sint q̄ fidem recipiūt ⁊ receperūt: tñ indigēt operāriis/ne aues cęli sparsa semina dissipent. ō. viij.a. Matth.xiij.a. Mozaliter: Messis multa est ꝓpls multus. Hęc messis fuit seminata in ꝑmis patribus: irrigata in diluuio: Gen̄. vij. creuit in herbā in patriarchis añ legē: ꝓcessit in culmē in ꝓphetis sub lege: maturauit in messem in aplis sub euāgelio: Joh.iiij.c. Tollite regiones: q: tam albę sunt ad messem. Apoc'.xiij.d. Mitte falcē tuā et mete: q: venit hora vt metat: qm̄ aruit messis terrę. Ad hanc igit̄ messem colligendā mittunt hic messores. i. ꝓlati ⁊ ꝓdicatores: vt falce ꝓdicationis eā ꝑficiāt a terrenis: ⁊ recondāt in horreo dn̄i. Hiere.xv.d. Si ꝑseparaueris ꝓciosum a vili: q̄si os meū eris. Esa.ij.b. Conflabit lanceas suas in falces. i. disputationes ⁊ lectiones cōuertēt in ꝓdicationes. Falx recurua est: sic ꝓdicatio debet recuruari in se: vt ꝓdicator ꝙm̄ considerat. Job.v.d. Uisitās speciē tuā nō peccabis. Gal.vj.a. Considerans teipm̄ ⁊c. Ware'.xiij.b. Videte vosmetipsos. Eccl'. xxj.b. Intellige q̄ sunt ꝓmi tui ex teipso. Ite falx manu tenetur/aliter nō valet: sic ꝓdicatio inutilis est nisi opere impleatur. Gregoꝰ sup Ezech. Ad hoc vt seruet veritas ꝓdicandi/teneatur necesse ē altitudo viuendi. Osee.x.a. Uitis frondosa israel: fructus adęquatus est ei. Ite qui metit falce inclinat se: sic ꝓdicator debet se inclinare per compassionē ⁊ humilitatem. Job.xxix.a. Nunqd̄ parturientes ceruas obseruasti: incuruantur ad fętū ⁊ pariūt. Ibi Glo. Prędicatores sancti ꝑsi cerue in partus dolore sunt: quia nūc in rugiēdo in lachrymis semināt. Qui incuruantur vt pariāt: q: nisi ab immēsitate cōtemplationis eterne ad infirmitatē nostrā descenderēt: nūq̄ filios ꝓcrarēt. Tñ Ps. Inclina cęlos tuos ⁊ descende. Ite qui metit falce si retro aspiciat seipm̄ vulnerat et male secat: sic ꝓdicator si ad temporalia aspiciat ⁊ seipm̄ vulnerat et alios male docet. ō. ix.g. Memo mittēs manū suā ad aratrū ⁊c. Ubi dicit Glo. Omnis arans si retro respiciat: aut inutilem aut tortuosum facit sulcum: aut arantium boum suorum vestigia vulnerabit: Ita ⁊c. Phil.iij.c. Unum quidem ea q̄ retro sunt obliuiscens ⁊c. Dicit ergo: i ¶ Messis quidem multa: scz totum genus humanum: in quo multi sunt parati conuerti ad dominū: si esset qui meteret: id est instrueret eos. k ¶ Operarij aūt ꝑpauci: licet locutores multi: pauci enim faciunt qđ docent. iij. Reg'. v.b. Scis quia non est in populo meo vir qui sciat ligna scindere/sicut sidonij: dicit salomō: id est sacram scripturam exponere/ad edificium faciendū salomonis id est christo. Prouer.xix.d. Abscondit piger manū suam sub ascella. Contra hos dicit Job.xxj.d. Si fructus eius comedi absq̄ pecunia. Ibi Glo. Fructus terrę absq̄ pecunia comedere: est ecclesię sumptus accipere: et eidem ecclesię ꝓdicationis pręcium non ꝓbere. ij. Thessal.iij.c. Si q̄s non vult operari nec mādūcet. Gregorius. Quid ad hoc nos doctores dicimus: qui aduentum ꝓcurrētes ecclesiasticum officium suscipim° et muri pariē comedimus? Beatus Bern̄. Uenient venient ante tribunal viuentis: vbi erit pauperum allegatio dura: accusatio grauis: quorum vitere stipendijs: nec diluere peccata. Ecc̄. v.c. Tulit dominus deus hominē: et posuit eum in paradisum voluptatis vt operaretur ⁊ custodiret illum. Matth.xx.a. Uoca operarios et redde illis mercedem ⁊c. Operarios iubet vocari ad mercedē: non otiosos.

F Rogate ergo

A F a ¶ Rogate ergo. q.d. q̄ operarij sūt pauci: Ergo rogate dn̄m messis. i. christū: b ¶ Et mittat operarios in messem suā. Interl. vt vineā. Operarios. i. ꝓdicatores magl operę q̄ ore ꝓdicates. Efficacior ē em̄ ꝓdicatio opis q̄ oris: vt dicit btūs Bern̄. Est em̄ ꝓdicatio gladi°: q̄ nisi teneat manu nō ₹ret aduersarios. De bonis ꝓdicatorib⁹ ꝺz in

ꝑPs.149. Ps. Exultatiōes dei in gutture eoꝝ: ⁊ gladij ⁊c. Cāt'.iij.c. Lectulus salomonis ⁊c. Sz de ill' q̄ dicūt multa ⁊ faciūt pauca ꝺz in

ꝑPs.58. Ps. Et gladius in labijs eoꝝ: qm̄ q̄s audiuit. Sz cre se vult rogari dominus vt mittat operarios in messē suā: imo rogat vt rogef: ⁊ rogat operarios vt rogēt eū: Rndeo. Per ꝺ oñdit desiderij suū circa alias cōuertēdas: q: rogat vt rogef. Per qđ etiā oñdit desiderij ꝓdicatoꝝ circa salutē aliaꝝ: vt etiā rogēt mitti: nec alit̄ debere ꝓdicare nisi missi. Roma.x.c. Quō ꝓdicabūt ⁊c. Per ꝺ idē oñdit dn̄s q̄ grā ꝓdicādi donū dei ē: qđ ꝓcib⁹dat: nō studio vel ingenio hūano. Jaco.j.a. Si q̄s vꝝ indiget sapīa postulet eam a deo. c ¶ Ite: ecce ego ⁊c. Ego discretiue. Dn̄s messē dixerat parata. i. coꝛda hominū ad recipiēdū ꝺū: ꝛ iō ꝓcpat discipulis vt rogarēt dn̄m messis vt mittat operarios in messem. Sz q̄ ipse erat dn̄s messis: vt ꝺ oñdat/stari illud facit. p q̄ fa/cilēdo ꝓcpat vt rogarēt. Un̄ subdit: Ite. Et leges ita ſfaz: vt dicat iterato: Mittte nos: q̄ Ite. Modo repete: f ¶ Mitto vos/inquā/sicut agnos inter lupos. Matthęus.x.b. dicit hęc ꝺba post electionē dicta aplis: Lucas asserit esse dicta septuagintaduobus. Possunt q̄ intelligi dicta esse vtrisq̄. Est tñ ibi modica mutatio ꝺboꝝ. Mā aplis dictus ē: Mittto vos sicut oues: Septuagintaduobus discipul⁹: Mittto vos sicut agnos. i. tāq̄ simplices ⁊ māsuetos. b ¶ Inter lupos: inter doctratores scribas. s. ⁊ phariseos. Chryp. Fortior est dei gra q̄ rex natura. Chryp. q.d. mōstrabo ꝑtes: cum oues lupos fugauerint. Chryp. Dū fuerimus oues vicimus/⁊ si mīsti sint lupi: si aūt efficimur lupi/vicimur ⁊ cessat a nob⁹ pastoris auxiliū. Nō em̄ oues: si lupos pascit. Chryp. Unaq̄q̄ bestia vnuꝝ habet ⁊ ꝓpriū malū: hō aūt malus oīa. Mora/Ite/dicit non

ꝑPs.125. cētate. Ps. Eūtes ibāt ⁊c. Ezech.j.d. Hialia ibāt ⁊ reuertebātur ⁊c. d ¶ Ecce. In ꝺ notat celeritas prędicatoꝝ. Esa.vj.c. Ecce ego/mitte me. Prouer.vj.a. Discurre/festina/suscita amicū tuum. e ¶ Ego/deus q̄ vos elegi: q̄ vos docui: q̄ sum dn̄s messis. f ¶ Mitto vos: hoīes/seruos/discipulos/electos: ideo debetis ire. Ero.iij.d. Ecce ego vadā ad filios isrl: ⁊ dicā eis: Deus patrū vꝝ misit me ad vos. Mittto vos: aliē nō debetis ire. Hiere.xxiij.d. Nō mittebā ꝓphas ⁊ ipi currebāt. Joh.x.b. Quotūt venerūt/sua volūtate/ nō missi a dn̄o: fures sūt ⁊ latrones. Mittto vos. Mittit vt aduocatos ad defendendū causam sponse sue. i. ecclię. Esa.j.c. Querite iudicium ⁊c. Ite vt testes in causa sua ⁊ ecclię. Esa.xliij.b. Uere vos testes mei dicit dn̄s. Act'.j.a. Et erit' mihi testes. Testes aūt debēt esse certi/iurati/nō cōducti/nō subornati/nō ifames/nō pueri: certi de visu ⁊ auditu. Matth.xj.a. Renūciate iohānī q̄ audistis ⁊ vidistis. Act'.iiij.d. Nō possumus q̄ vidimus ⁊ audiuimus ⁊c. j. Joh.j.a. Qđ vidim⁹ oculis nris ⁊c. Joh.iij.b. Qđ scimus loq̄mur: ⁊ qđ vidimus testamur. Ite iurati: vt nec ꝑ/nec ꝓcio/nec amore/nec odio/nec timore dicāt falsitatē vel ta-

ꝑPs.118. ceāt veritatem. Ps. Juraui ⁊ statui custodire iudicia iusticię tuę. Ite nō cōducti mercede tēpali. Esa.xiij.d. Suscitabo sup eos medos q̄ argētū nō ḡrāt ⁊c. Matth.x.b. Nolite possidere aur̄ neq̄ argentū neq̄ pecuniā. Si ꝓhibent habere: multo fortius accipe. Ite nō subornati/sepore ꝺboꝝ. Eccl'.iiij.d. Nō abscōdas sapiam tuā in decore eius. j. Cor'.ij.a. Predicatio mea nō in ꝑsuasibilibus hūanę sapię ꝺbis ⁊c. Ite nō ifames. j. Timoth.iij.b. Oportet illū habere testimoniū bonū ab his qui foris sunt/ vt nō incidat in oppꝓbriū ⁊ in laqueū diaboli. Ite nō pueri ſz adulti. Exod.xxiij.d. Prouide de oi plębe viros sapientes ⁊c. Ite/Mittto vos/vt cursores. Cursor aūt debet habere ꝑpidē pictā insignis mittētis: ⁊ ſas sigillatas. Piris est coꝛ: ſę duo testamēta: sigillū charitas: sigillator: spiritussanctus. Eph.iiij.g. Nolite cōristare spiritūsanctū dei in quo signati estis. Joh.xiij.d. In hoc cognoscēt oēs q̄ discipuli mei estis: si dilectionē habueritis ad inuicē. Cāt'.viij.b. Pone me vt signaculū sup coꝛ tuū. Pictura ꝑpidis est pauptas/

m ciamenta: Et neminem per viam salutaueritis. In quāmcunq̄ domum intraueritis/

n primum dicite: pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis/requiescet sup illum pax

tribulatio/fames/⁊ hmōi: in qbus ē imago christi in ęra ꝑsentis. Gal.vj.d. Stigmata dn̄i iesu in corpe meo porto ⁊c. Ite/Mitto vos/ vt milites pugnaturos ꝓ fratribus. Josue.j.d. Trāsite armati ⁊c. g ¶ Sicut agnos. i. innocētes/humiles/mansuetos ⁊c. Esa.lxv.b. Arietes nabaioth ministrabunt tibi. Nabaioth ꝓphecia. i. filij ꝓphetę. Cant'.iiij.a. Dentes tui: id est ꝓdicatores: sicut greges tonsarū quę ascenderūt de lauacro. b ¶ Inter lupos. Ambrosius: id est hereticos: qui gregē dn̄i diripiunt nocte tribulationis seu aduersitatis. Beda dicit: Lupi sunt scribę ⁊ phariseī: qui sunt clerici iudeoꝝ. q.d. Lupi sunt clerici. Sophon.iij.a. Judices eius lupi vespe: nō relinquebāt in mane. Esa.lxv.d. Lupus ⁊ agnus pascentur simul. Eccl'.xiij.c. Sicut cōmunicabit lupus agno aliq̄n ⁊c. Glo. Lupi ⁊ agni simul pascent: ⁊ de lupis ad quos mittent agni cōuertent: ⁊ ita qui pius erāt lupi/eodē cibo refici ent cū agnis. s. cibo verbi dei. i ¶ Nolite ergo portare sacculum/ad reponēdū pecuniā. k ¶ Neq̄ peram/ad reponēdū cibā. l ¶ Neq̄ calciamenta. Omnē sollicitudinē tempalē amputat a ꝓdicatore. Mā qui cōtemptum mūdi ꝓdicāt: debent ⁊ ipi primi cōtemnere. Un̄ Beda et Ambrosius. Tāta debet ꝓdicatori esse fiducia in deo: vt ꝓsentis vitę sumptus etsi nō ꝓuideat sibi: tñ certissime nō defecturos sciat: id ē credat: nedū occupat mēs ad tempalia/minus ꝓdicet ęcta. s. ꝓxij.d. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera: nūqd̄ defuit vobis aliquid? Et illi dixerūt: Nō. Mystice. Pecunia in sacculo est sapiętia clausa in anima: qua nō erogat ꝓpter: ⁊ ideo vel inutilis vel noxia est. Eccl'.xx.d. et.xli.c. Sapiętia absc̄dita ⁊ thesaurus inuisus ⁊c. Prouerb.xj.d. Qui absc̄ondit frumēta ⁊c. Per pera significant negocia seculi: sicut dicit Ambrosius: q̄ nō debent portare ꝓdicatores christi: qui cōtemptum mundi prędicāt. ii. Timoth.ij.a. Memo militans deo implicat se secularibus negocijs. s. ix.g. Memo mittēs manum suā ad aratrū: id est ꝓdicatiōis assumēs officiū: ⁊ respiciens retro/aptus est regno dei/ꝓdicādo. Per calciamēta significant mala exempla: q̄ ꝓcedūt ex malis opibus: sicut calciamēta fiūt ex mortuis pellibus. Exod.iij.b. Solue calciamēta de pedibus tuis: locus em̄ in q̄ stas terra sancta est. m ¶ Et neminem per viam salutaueritis. Ad ſkam/nō ꝓhibet salutationē cū sit officiū humanitatis: ſz obstaculum ꝓdicatiōis ⁊ deuotiōis impedimentū ꝓhibet. i. ne causa cōfabulādi aliq̄s in via salutēt: ne ipa cōfabulatio eoꝝ deuotionē impediat: ⁊ a destinato negocio retrahat. Un̄ Amb. Festinato iubet cōscēdere: ne alicuius obuij cōfabulatiōe reflectant ab iniūcto officio vel mūere ⁊c. Et. j. Ut q̄ mādant diuina: paulisper seqstrent humana. Alit. Neminem per viam salutaueritis. i. nemini salutē vię optaueritis. i. mundanā ꝓpitate: q̄ multis est causa mortis. Uel/Neminem per viam salutaueritis. i. nolite salutare quēq̄ eo mō quo cōsueuerūt homines facere salutatiōes in via. i. tm̄ ex cōsuetudine nō ex salutis optatiōe. Et hāc exposition̄ habes in Glo. Bedę ⁊ Amb. quę talis est: Omnis qui in via salutat/occasiōe itineris salutat: id est tm̄ ex cōsuetudine nō ex intētione habendę eiusdem salutis. Uel alit. Neminem per viam salutaueritis. i. ꝓpter viā. i. ꝓpter tēpalia ne ꝓdicetis siue nemini salutē ꝓdicabitis occasiōe lucrādi tpalia: sic q̄ in via salutat aliq̄n ꝓfabulādi vel alia causa salutat: nō ex eius saluti intēdat. Hāc silr exposition̄ pores habere ex ꝓdicta Glo. Silē. iiij. Reg'. iij.c. Et si occurrerit tibi hō ne salutes eū. Salus aūt patrię olbus est optāda ⁊ ꝓ illa ꝓdicādū. Eccl'.xxij.d. Amicum salutare ne cōfundaris. Ps. Tu es rex meus ⁊ deus meus q̄ mandas salutes iacob. Chrysostomus. Nō est sola salutatio ſz bñdictio. Un̄ epi scribit: Salutem ⁊ bñdictionē. Ps. Et nō dixerūt q̄ hereditabit: bñdictio dn̄i super vos ⁊c. n ¶ In quamcūq̄ domum intraueritis/causa hospitādi. o ¶ Primum dicite: pax huic domui: id est pacem hospiti ⁊ familię ꝓdicentis: vt appareat vos esse nūcios ⁊ baiulos pacis. Esa.lij.b. Q̄ pulchri sūt sup montes pedes annunciantis ⁊ ꝓdicantis pacem. Matth.v.a. Beati pacifici. p ¶ Et si ibi fuerit filius pacis/requiescet super illum pax vestra: id ē oblatio pacis. i. si aliq̄s fuerit ibi ꝓdestinat' ad pacē eternā habendā/suscipiet pacifice vestrā ꝓdicationē.

S Sinaūt. i. si

Ps.44. Ps.128.

L

Matth.10.b

D

Mystice

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶Si nauſū.ſ. ſi noluerit aliquis audire vos nec acquieſcere vobis. b ¶Ad vos reuertet.i. nō erit vobis inutilis: quia ſdicationis ⁊ laboris veſtri merces vobis a deo recōpēſabit. c ¶In eadē aūt domo manere. Hic ꝓhibet dñs diſcurſum ſdicatorū: q̄ aliq̄n mutar: ſolent hoſpitia cauſa ventris. Beda. Alienum eſt a ꝓdicatore ꝓ domoſ curſitare ⁊ hoſpitiuz mutare. Eccl̄i.xxi.d. Pes fatui facilis in domū ꝓximi. Prouer.xxv.c. Subtrahe pedē tuum de domo ꝓximi tui. d ¶Edē tes ⁊ bibētes q̄e apud illos ſūt: nō q̄rētes diuerſa fercula. Eccl̄i.ix.a. Oſſe q̄ tibi applicituz fuerit accipe.ſ. Corinth.x.f. Oſſe q̄ apponitur vobis māducate nihil interrogātes ꝓpē cōſcientiā. e ¶Dignus eſt enī oparius merce de ſua: duplici. Una in via ad ſuſtētationē: altera in patria ad remunerationē. Matthęus dicit: Dignus ē cibo ſuo.i. ꝓtāē habet accipiēdi neceſſaria vitę: ab his q̄bus ꝑdicat.i. Cor. ix.b. Dominus ordinauit his q̄ euāgeliū annūciāt: de euāgelio viuere. Gal. vj.b. Cōmunicet is q̄ ⁊c. Deut. xxv.a. Nō alligabis os bouis triturātis ⁊c. Vñ diacono deferēti euāgeliū: alt' defert puluinar. Cant. ij.b. Leua eī ſub capite meo. Beda. Qui facum ⁊ perā ꝓhibuit: ſumptus ex ꝓdicatione cōcedit: ſic tñ vt oblato cibo ⁊ potu ſint cōtenti.i. ne grāt ſuſtua. f ¶Nolite trāſire de domo in domū. Ideo hoc ꝓhibet dñs: quia ſepius mutatio hoſpitioꝝ murabilitatē idicat animoꝝ. Bmb. Nō eſt de domo in domum vaga facilitate demigrandū: vt in hoſpitali amore ſeruet cōſtantia: nec collata amicitię neceſſitudo facile diſſoluat. Nota q̄ dicit: neceſſitudo: q̄da em neceſſitate aſtringimur erga amicos. Eccl̄i.xxix.d. Neceſſitudine domus meę hoſpitio mihi factus es frater. g ¶Et in quācūq̄ ciuitatē intraueritis ⁊ ſuſceperint vos ⁊c. Hiero⁹. Quia hoſibus ruſticanis ⁊ abſq̄ eloquiū venuſtate nemo crederet pollicētibus regnū cęloꝝ: dat poteſtatē miracula faciēdi. h ¶Et dicite illis: appꝛopinābit in vos regnum dei.i. chriſtus vel vita eterna/vel ſacrarū ſcripturarū ſcięntia. Matth. iij.a. Agite pnitentiā ⁊c. i ¶In quācūq̄ aūt ciuitatē intraueritis ⁊ non ſuſceperint vos/exeūtes in plateas eius dicite: etiā puluerē/pedū/ qui adheſit nobis de ciuitate veſtra extergimꝰ in vos: vt ſic oſtendatis q̄ nihil terreni cōmodi grātis/ſed tm animarū ſaluteē. ij. Cor'. xij.c. Non quęro q̄ veſtra ſunt ſz vos. Hiero⁹. In teſtimoniū q̄ ſdicatio ipſoꝝ q̄uenit vſq̄ ad illā ciuitatē: ⁊ ita non habeat excuſationē. Joh. xv.d. Si nō veniſſem ⁊ nō ſdicaſſem eis/pcām nō haberēt: nūc aūt ⁊c. Itē in ſignū laboris maniter expenſi. Puluis eſt in pedibus ſignū eſt itineris ⁊ laboris: excuſſio ꝙ ſignificat laboris inutilitatē: q̄ inutilia ſolent excuti ⁊ abijci. Itē ſic: Excutite puluerē de pedib⁹ veſtris .i. minima itineris ⁊ laboris veſtri q̄ē ꝓ illis ſuſtinuiſtis exponite illis: vt ſi vos recipere noluerint/ſit eis in teſtimoniū maioris damnationis. Si aūt receperint: ſit maioris dilectiōis occaſio ⁊c.

Mystice Mystice. Per pedes apſoꝝ ſignificant affectus ſdicatorū: q̄bus aliq̄n adheret puluis vanę gloriationis. Plemo eſt tāte eſt pfectionis cuius animo nō ſurrepat aliq̄ātula affectio humanę laudis. De q̄ puluere ꝙ in Pſ. Vniam meā in puluere deducat. Aliq̄n puluis ſupbę indignationis: aliq̄n puluis cupiditatis. De q̄ Michęę. vij.d. Lingēt puluerē ſicut ſerpentes. Primus puluis adheret pedibus ſdicatorū/ q̄ libenter audiunt. Ex hoc em ſępe gloriant. Pmōi puluere dñs excutiendū docuit/vbi pedes diſcipulorū lauit: ſignificans affectus mentiū/vel puluere inānatos. Excutit aūt puluis iſte per ſui conſideratione: q̄ nihil habet a ſe: Etiā q̄ libēter audiſ/non eſt a ſe.i. Cor'. iiij.b. Quid habes q̄ nō acceꝑiſti ⁊c. Matth. x. c. Nō vos eſtis q̄ loquimini ⁊c. Hiere. ix.g. Nō gloriet ſapiens ⁊c. Eccl̄i.c.b. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis? Secūdus puluis adheret: q̄n nō libēter audiunt. Ex ꝙ em aliq̄n indignant ſdicatores. Vñ Grego⁹. Prędicatio viꝝ ſine aliq̄ admiſſo ꝑiclo: aut em indigne feret ſi contēnit ſdicator: aut gloriaꝰ ſi veneraberit. Sz hic puluis excutit̄ ꝓ chriſti cōmemoratione: cuius ſdicatio ꝓcepta fuit. Et certe non debet indignari diſcipulus ſi ꝓtēnit/ex q̄ chriſtus q̄ eſt ſummꝰ mgr contēptus fuit. Joh. xv.c. Memētote ſermonis mei quē dixi vobis: Nō ē ſeruus maior dño ſuo: Si me ꝑſecuti ſūt ⁊ vos ꝑſequent: Si ſermonem meū ſeruauerūt ⁊ veſtrum ſeruabūt. Tertius puluis adheret: q̄n prędicator doctrinā vel ſdicationē inclinat ad cōmodū tpale. Quem maxime excuti voluit dñs a pcib⁹ apoſtoloꝝ. Vñ Matth. x.b. Nolite poſſidere aurū ⁊c. Et etiam in huius ſignū lauit pedes eoꝝ: Joh. xiij. a. k ¶Si hoc ſcitote ⁊c. ſi licet non recipiatis nos: tñ ꝙ annūciam⁹ vob.ſ. q̄ appꝛopinquat regnū dei. Tñ: ¶Si hoc ſcitote q̄ appꝛopiąbit regnū dei.i. cito veniet dies iudicij q̄n regnū dei dabit electis: ⁊ tunc velletis vos recepiſſe nos. l ¶Dico vob q̄ ſodomis i die illa.ſ. die iudicij. m ¶Remiſſius erit ⁊ illi ciuitati. Remiſſius ſupple in ꝙ: q̄ nō intantū de inhoſpitalitate ſūt arguēdi. Nō em tales ⁊ tātos hoſpites reſpuerūt/ ſles ⁊ quātos iudei.ſ. aplos ⁊ ꝓphas. Licet etiā magni peccatores fuerūt: tñ ꝑdicationē vbi dei nō ꝓcēſperunt: q̄ nec tales ſdicatores habuerūt ſles iudei. Joh. xv.d. Si nō veniſſem ⁊c. ij. Pet. ij.d. Melius eſt vią ⁊c. ſ. xij.ſ. Cui plus committit ⁊c. Jaco. iiij.d. Sciēti bonum facere ⁊ non facienti ⁊c. n ¶Vę tibi corozaim ⁊c. Ad ira⁹: Corozaim ⁊ bethſaida ⁊ capharnaū erāt ciuitates iudeoꝝ: q̄bus cōminat dñs: q̄ auditis multis ſdicationib⁹/⁊ viſis multis miraculis chriſti: nō pnituerūt de pcis ſuis. In illis em multa legit feciſſe miracula in initio ſdicatiōis ſuę: ⁊ q̄ nō receperūt/iō ſpecialiter illis cōminat. Matthęus ꝙ magis ſequit hiſtoriā: Lucas dimiſſo ordine hiſtorię/ſequit magꝭ ordinem myſterij. Dicit ē: Vę tibi corozaim.i. pēna dānatio ē tibi vētura. o ¶Vę tibi bethſaida/ſimiliter: ꝙ ¶Quia ſi in tyro ⁊ ſidone factę fuiſſent ⁊c. vſq̄ ibi: in cilitio ⁊ cinere ſedētes pęnituerēt. Tyrus ⁊ ſidon ciuitates erāt gētiliū: in q̄bus ſi ꝓdicaſſet dñs ⁊ feciſſet miracula q̄ fecit in alijs/egiſſent pnitētiā. Quare q̄ nō ſdicauit eis dñs? Roma.xj.d. O altitudo diuitiarū ⁊c. Vis aūt ſdicauit ꝓpꝛ ſtruoz. Primū diuina volūtas: ſecundū ꝓmiſſi veritas: tertiū latēs vtilitas: quartū pau-

Mystice ¶ cozum bonitas. n ¶Vę tibi corozaim. Mystice/cōminat hic dñs clericis ⁊ religioſis q̄ durioꝝ ſūt laicis. Vñ Eſa.j.a. Bos cognouit ⁊c. Hiere. v.a. Dixi forſitan pauperes ſūt ⁊ ſtulti/ ignorantes vią dñi ⁊ iudiciū dei ſui: ibo igit̄ ad optimates ⁊c. Corozaim/interꝑtat myſteriū meū: vel ſecretū mihi: ⁊ ſignificat clericos q̄bus reuelat dñs in ſcripturis ſecreta ſua. Amos. iij.b. Nō faciet dñs deꝰ vbū niſi reuelauerit ſecretū ſuū ad ſeruos ſuos ꝓphas ⁊c. Joh. xv.d. Jam nō dicā vos ſeruos ſed amicos ⁊c. Matth. xiij.b. Vobis datū eſt noſſe myſterium regni dei: cęteris aūt in parabolis. Bethſaida/interꝑtat domus frugū/vel domus venatoꝝ: ⁊ ſignificat clauſtrū: vbi illis ꝙs pōt venari dñs fruit ꝙſi fruge ꝓpꝛia. Eſa. xxiij.a. Semen nili meſſis fluminis.i. ſpūſancti fruges eius. Tyrus/interꝑtat angustia: ⁊ ſignificat ruſticos: qui multis anguſtijs opprimunt. Sidon interꝑtat venatio: ⁊ ſignificat milites: q̄ ſūt venatores ad ira⁹: ⁊ ꝓ rapinā multa venant. Et certe ſi iſtis tantū ſdicaret/quantū ſdicat clericis: ipſi pēnitētiā agerēt de peccatis ſuis: ⁊ plura bona facerēt q̄ clerici faciūt. Matth. xij.d. Viri niniuite ſurgēt in iudicio cū generatiōe iſta et ꝓdēnabūt eā: q̄ pnitentiā egerūt in ſdicatione ionę: ⁊ ecce plus q̄ ionas hic. Idcirco: Vę tibi corozaim: vę tibi bethſaida.i. vobis o clerici ⁊ vobis o religioſi. ꝓ ¶Quia ſi in tyro ⁊c. Hic dicit: Vę vob corozaim ⁊ bethſaida/ſz diuiſim: Vę tibi corozaim: vę tibi bethſaida: quia ſingulis ſua ꝓpꝛia pena reddet. Gal. vj.b. Unuſquiſq̄ onus ſuum portabit. Matth.

¶ xij.d. Colligite

A ¶ eorū bonitas. b ¶Uerūtñ tyro ⁊ ſydoni remiſſiꝰ erit in iudicio q̄ vobis. Sequit: o ¶Et tu capharnaum vſq̄ ad cęlū exaltata: id eſt famoſa miraculis ⁊ inſignita. Et q: his credere noluiſti: iō/ c ¶Uſq̄ ad ifernū demergeris. Uel/exaltata/ſuperbe reſiſtendo mę ꝓdicationi: et ideo ⁊c.

Mystice ¶ xiij.d. Colligite ęcania ⁊ alligate in faſciculos ad cōburēdū. Itē nota q̄ bene iūgunt cyrus ⁊ ſidō. Beda. Apud alios ē vſus diuitiarū: diuitib⁹ nomē tm̄ cedit ⁊ ſollicitudo. a ¶In cilitio ⁊ cinere ⁊c. Nota tria. Cilitiū/cinerē/ſeſſionem. Dęc em tria pęnitētib⁹ cōgruunt. ſ. vt induaūt cilitio: ſedeāt in cinere. i. ad terram. Non em debent diſcūbere ad menſam/ſed in terra habentes mātile ſup genua. Hiero⁹. Limis ⁊ ciliciū arma ſunt pnitentiū. Per ciliciū peccati memoria intelligit: Nam punctio veſtimenti reuocat in memoriā punctionē peccati: q̄s ſemp debet habere homo in memoria ad volendū. Per cinerē/mortis memoria exprimit. Unde ⁊ capita pęnitētiū cinere aſpergunt: vt reducāt ad memoriā: quia mortales ſunt ⁊ incinerabunt. Unde Eccl̄i.x.b. Quid ſuperbia terra ⁊ cinis? Hiere. vj.g. Filia populi mei accingere cilitio: ⁊ aſpergere cinere: luctū vnigeniti fac tibi plāctū amarum. Sellio humilitatem exprimit: quam ſcipue debet homo chriſto exhibere. j. Petri. v.b. Humiliamini ſub potenti manu dei ⁊c. c ¶Remiſſius erit in iudicio ⁊c. ſ. xij.ſ. Seruus ſciens volūtatē dñi ⁊c. d ¶Et tu capharnaum ⁊c. Capharnaū/villa pinguedinis/ vel villa pulcherrima: cęteris ęlatoꝝ. Abdię. j.b. Si exaltatus fueris vt aquila ⁊ inter ſidera poſueris nidū tuū inde detrahā te. Amos. ix. a. Si aſcenderit vſq̄ ad cęlos inde detrahabit eos. Job. xx. a. Si aſcenderit vſq̄ ad cęlum ſuperbia eius ⁊ caput eī⁹ nubes tetigerit: quaſi ſterquilinium in fine perdetur. Hiere. xlix.d. Qui habitas in cauernis terrę ⁊c. Sequit: f ¶Qui vos audit ⁊c. Ne videret alicui ex ꝓcedentib⁹ q̄ illis tm̄ ciuitatibus cōminarēt dñs vę eternū q̄ ipſum reſpuerunt in ꝓpria ꝑſona/ſed etiā illis qui diſcipulos ⁊ alios ſdicatores ꝓtemnūt ſit illa cōminatioiō ſubiūgit: Qui vos audit me audit/ qui loquor in vobis. ij. Corinth. xij.a. In experimentum quę ritis eius qui in me loquit chriſtus: qui nō infirmat̄ in vobis: ⁊ g ¶Et qui vos ſpernit: nō recipiendo ad ſdicationē vel ad hoſpitalitatē/vel faciēdo iniurias/vel inferēdo cōtumelias. Eccl̄i. iij.b. Domus iſrl noluit audire te: q̄ noluit audire me. b ¶Me ſpernit. Matth. xv.d. Odiu nō feciſtis vni ex minimis hīs: nec mihi feciſtē. i ¶Qui aūt me ſpernit: ſpernit eū qui me miſit: quia ego et pater vnum ſumus: Joh. x.f. k ¶Reuerſi ſūt ⁊c. Secunda pars. Poſt ſdicationē ⁊ facta miracula reuertunt ad dñm. Unde dicit: Reuerſi ſunt aūt ſeptuagintaduo cum gaudio: de ꝑfectu ſdicationis ⁊ conuerſione peccatoꝝ. Gaudebant etiam de poteſtate miraculoꝝ ſibi collata: Unde ſequit: l ¶Dicētes: dñe etiaz demonia ſubijciunt nobis in nomine tuo. i. in inuocatione ⁊ virtute nominis tui: q̄s nō fiebat in lege vt in noie alicui⁹ eijcerent demones. Adozalit. k ¶Reuerſi ſunt aūt ⁊c. Hic docent ſdicatores ⁊ omnes bñ agētes in tribus. Primo/vt de bono facto ꝓ eos non ſuperbiant meritis ac viribꝰ ſuis aliquid aſcribēdo: ſed reuertunt ad dominū eius gratię totū attribuendo ⁊ gratias referēdo. Eccl̄s. j.b. Ad locū vnde exeūt flumina reuertūt. Job. xxviij.d. Nūquid mites fulgura ⁊c. Ibi Glo. Uadūt fulgura/cū ſdicatores miraculis coruſcant: ⁊ fugna reuerentia auditorum corda tranſſigunt. Reuertentia vero dicūt aſſumus/cū nō ſibi ſz dei virtutibus attribuant quicquid ſe fortiter egiſſe cognoſcunt. Talis erat Eſaias. xxvi.c. Omnia opera noſtra operatus es in nobis dñe. Talis Dauid. Nō nobis dñe nō nobis: ſed nomini tuo da gloriā. Talis Paulus. j. Corinth. iij.b. Neq̄ qui plantat neq̄ qui rigat aliquid eſt: ſed qui incrementū dat deꝰ. Talis ipſe chriſtus. Joh. vij.b. Mea doctrina nō eſt mea ⁊c. Secūdo vt nō ceſſent donec ꝓfecerint opus ſuū. Matth. x.c. Qui perſeueraverit ⁊c. Gal. vj.c. Bonū faciētes nō deficiamus ⁊c. Tertio vt de bono gaudeāt. Roma. xij.d. Gaudere cum gaudentibus. m ¶Demonia ſubijciunt nobis: id eſt ſapientes philoſophi. n ¶In nomine tuo. i. in ſdicatione nominis tui/vel ad honorē nois tui. ij. Corinth. x.b. Arma militię noſtrę nō ſunt carnalia ſed potentia deo ad deſtructionem munitionuz cōſilia deſtruentes ⁊ omnē altitudinē extollētem ſe aduerſus ſcientiam dei: ⁊ in captiuitatem redigentes omnē intellectuz in obſequium chriſti. Sequit: o ¶Et ait illis: videbam ſathanam ſicut fulgur de cęlo cadentē. Berū. Age nunc: ſequere ducē tuum/ multiplica ſbendas/ accelera ad archidiaconatū/ad epiſcopatuz aſpira: paulatim aſcēdis/ſed nō paulatim deſcēdes. p ¶Videbā ſathanā quaſi fulgur de cęlo cadentē. Bene cōſtrebant diſcipuli in hoc. ſ. q̄ fatebant demonia ſibi ſubiici in noīe chriſti: Sed q̄ vidit dñs aliq̄ālā elationē ſubortā i animis eoꝝ/ex ſubiectione demonū ⁊ miraculis: ideo hortat eos ad humilitatē exemplo luciferi: q̄ ꝓ ſupbiam corruit de cęlo. Unde dicit: Videbā. q. d. me ſſente factus eſt. Preſens em eram/ qñ lucifer corruit. Et poteſt dupliciter ſtrui q̄ ſequit: Primo ſic: Videbam ſathanā cadentē de cęlo ſicut fulgur. i. velociter/terribiliter/irreuocabiliter. Et eſt ſenſus. q. d. dñs: ne ſupbiatis de poteſtate vobis data/ ne cadatis ſicut ſathanas. ij. Petri. ij.a. Si deus angelis peccantib⁹ nō pepcit: ſed rudentibus inferni detractos in tartarū tradidit cruciandos: ſupple nec vobis parcet ſi peccauerit/ ſuperbiēdo. Eſa. xiij.c. Quomodo cecidiſti ⁊c. Apocal. xij.b. Proiectus eſt draco ille magnus. Et. ō. Et angeli eius. Aliter. Videbam ſathanā ſicut fulgur. i. qui eſt ſicut fulgur: de cęlo cadentē. Fulgur em̄ lucidum eſt: ⁊ diabolus aliquādo ſe trāſligurat in angelū lucis. ij. Corinth. xj.c. Itē fulguri nihil reſiſtit: ⁊ diabolo pauci poſſunt reſiſtere. Job. xli.d. Non eſt poteſtas ſup terram que poſſit ei cōparari. q ¶Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſup ſerpentes ⁊ ſcorpiones. Serpentes. i. demones qui habēt venenum in ore vt ſerpentes: ⁊ in cauda vt ſcorpiones: q: actione bonā nituntē corrūpere in principio et in fine. In principio/intentionē corrūpendo: in fine vanā gloriam ſuggerendo. Apocal. ix.d. Poteſtas equoꝝ in ore eoꝝ ⁊ in caudis eoꝝ. Thren. j.b. Facti ſunt hoſtes eius in capite. Deu. iij.c. Tu inſidiaberis calcaneo eius. r ¶Et ſup omnē virtutem inimici: q: mulc' alijs modis nocet: s ¶Et nihil vobis nocebit. Per ſerpentes ⁊ ſcorpiones/ſicut ꝓdictum eſt/intelliguntē maligni ſpiritus: quos ſubiecit dñs diſcipulis: ita vt ad eoꝝ imperiū ab obſeſſis corporibus exirēt: nec eis nocere potuerūt. Uel poſſunt intelligi ſerpētes ⁊ ſcorpiones ad litterā: qui eis nihil nocere potuerunt: ſicut nec vipera paulo: Act. xxviij.a. Nec venenum nocuit iohāni: ſicut legit in eccleſiaſtica hiſtoria. Unde Marc. vlt.d. Si mortiferum quid biberint nō eis nocebit. Item ſerpentes ſūt detractores: ſcorpiones adulatores quos boni cōculcant. Pſ. 90. Super aſpidem ⁊c. Eccl̄. ij.c. Fili hominis increduli ⁊ ſubuerſores ſunt tecū ⁊ cum ſcorpionibus habitas: ne timeas verba eoꝝ. t ¶Uerūtamē in hoc nolite gaudere: q: ſpiritꝰ vobis ſubijciunt: quia hoc non eſt a vobis. j. Corinth. iiij. b. Quid habes q̄ nō acceꝑiſti: ſi aūt acceꝑiſti: quid gloriar⁹: quaſi non acceperis? Item non eſt gaudendum de hoc: q: hoc parum eſt reſpectu ſdeſtinationis: de qua ſubdit: v ¶Gaudete aūt ꝙ noīa veſtra: que mundo vileſcūt. x ¶Scripta ſunt/ꝓ ſentem iuſticiā ac ſdeſtinationem in libro vitę. y ¶In cęlis. Apocal. xix.c. ¶Habēs nomē nouū ſcriptū: q̄s nemo nouit niſi ipſe. Liber vitę ē chriſtus. Apocal. xx.d. Aliꝰ liber apertus eſt: qui eſt liber vitę. Pręter hunc eſt alius quadruplex liber. ſ. liber natur. Pſ. In libro tuo omnes ſcribēt. Pſ. 138. Roma. j.c. Inuiſibilia dei a creatura ⁊c. Itē doctrinę. Apocal. v.a. Uidi in dextera ſedētis in throno lib.m. Apocal. x. d. Ezech. iij.d. Uolumine cibauit me. Itē ꝓcietię. Dan. vij.c.

¶ Liber agni ſig

Universidad de Deusto
Biblioteca

Libri aperti sunt. Itē ꝺscientię. Et hic dupler. s. ꝺdestinatiōis Exo. xxxij. g. Aut dele me ꝛc. Uel ꝺsent' iusticię. Pō. Deleantur de libro viuentiū. Econtrario scribunt mali. Hiere. xvij. b. Recedētes a te in terra scribent. Eccch. xiij. b. In cōcilio ppli mei nō erūt ꝛc. Apoc. vj. Signati. a ¶ In ipsa hora ꝛc.

Pō. 68.

Dñs supra locut' est de subiectione demoniū: de scriptura nominū in libro vite: Hic aūt cōmēdat humilitatē: q̄ p eā acquirit hec celsitudo. Ūn dicit: In ipsa/autem/hora/q̄ loquebat discipulis de subiectiōe demoniū: ꝛ de scriptura nominū. b ¶ Exultauit in spūsctō de salute humiliū ꝺ bus loquebat. Et dicit: In spūsctō: q̄ ḡm̄ fecit christus/ hoc fecit opatione spūssancti. Itē in spūtancto solū exultandū est: nō in viribus ,ppriis nec in alijs. c ¶ Et dixit: confiteor tibi dñe pater. i. gratias ago tibi: vel i te exulto: nō in me. Et ē triplex ꝓfessio. s. pcti. Jaco. vlt'. ꝺ. Cōfitemi alterutrū ꝛc. Itē fidei. Roma. x. b. Corde credit' ad iusticiā: ore aūt ꝛc. Itē laudis: vt hic. Et in Pō. Cōfitemini dño q̄m bonus.

Matt. 11. d.

Cōfessio triplex

Pō. 117.

- Incipientis. Jaco. vlt'. ꝺ. Confitemini alterutrum peccata vestra ꝛc.
- Proficientis. Pō. Cōfitemini dño q̄m bon' ꝛc.
- Gratificātis. Pō. Cōfitebit tibi cū bñfeceris ei.
- Congredientis. Matth. x. d. Qui me cōfessus fuerit coram hominibus.
- Remunerāt'. Matth. x. d. Confitebor ꝛ ego eū ꝛc.

Pō. 117. Pō. 48. Bona ꝓfessio

Sequit: d ¶ Dñe pf celi ꝛ terre. i. creator illoꝝ ad litterā. Beda. Mō pater sed creator. Uel, Mystice. e ¶ Celi et terre. i. celestiū ꝛ terrenoꝝ. Hiere. xxiij. c. Celum ꝛ terram ego impleo. Itē. Celi ꝛ terre. i. aīe ꝛ corporis. Esa. vlt'. a. Celum mihi sedes ꝛc. Itē/Celi et tre. i. ecclesię triūphantis ꝛ ecclesię militantis. Matth. vj. ꝺ. Fiat voluntas tua sicut in celo ꝛ in terra. f ¶ Quia abscōdisti hec a sapientib' ꝛ prudētib'/ sua reputatione. i. ab illis qui se reputāt sapientes: vt scribę ꝛ pharisei ꝛ multi alij: de q̄bus Esa. v. c. Ue qui sapientes estis in oculis vestris. Joh. v. b. Qui appēndit sapiētes in astutia sua. Esa. xxix. ꝺ. Erit vobis visio oim sicut verba libri signati: quē cū dederint scienti litteras/dicent: lege illū: ꝛ respondebit: nō possum signat' est enī. Chryſ. Sapia est nō eloquia dei scire/sed ſm eloquia dei viuere. Sapientia ē de celestib': pruꝺentia de terrenis. Non aūt de hoc agebat christ' gr̄as: q̄ pater ab istis abscōderat hec. i. sacramēta suę incarnationis: immo potius sup hoc fleuit. J. xix. f. Uidens iesus ciuitatē fleuit sup illā/dicens: si cognouisses ꝛ tu: supple fleres: nūc aūt abscondita sunt ab oculis tuis. De quo igitur referebat gratias? De hoc q̄ sequit: g ¶ Et reuelasti ea paruulis. i. humilib'. h ¶ Paruulis. Ambr. Qui se exaltare nō nouerūt. Jaco. iiij. b. Deus superbis resistit: humilib' aūt ꝺat gratiā. Pō. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ꝛ intellectū ꝺat paruulis. i. Corinth. j. c. Quia non cognouit mūdus p sapientiā deū/placuit deo p stultitiā ꝓdicationis saluos facere credentes. Et. j. Nō stultū est deo/sapiētius ē hoibus. Et. j. Quę stulta sunt mūdi elegit deus vt cōfundat sapiētes. Esa. xxxij. a. Cor stultoꝝ intelliget scientiā ꝛ lingua balboꝝ loquetur velociter et plane. Prouerb. ix. a. Si q̄s est paruulus veniat ad me. Joh. iiij. b. Puteus altus ē ꝛ in quo haurias nō habes. i. humilitatē/quę est hauritoriū sapientię. Prouer. xj. a. Ubi humilitas/ibi sapientia. Ideo dicit Eccl'. v. c. Esto māsuet' ad audiēdū verbū dei vt intelligas. Beda. Non ait insipientib' et hebetib': sed paruulis. i. humilib'/vt ꝓbet se tumoꝛē ꝺamnasse nō acumen. Beda. Humilitas est clauis scientię: de qua. j. xi. g. Ue vobis scribę ꝛ pharisei q̄ tulistis clauē sciētię: id est humilitatē fidei christianę: qua ad diuinitatis eius cognitionē peruenire poteratis. i ¶ Etiam pater: supple sic feci ſti. k ¶ Quia sic placuit ante te. s. paruulis reuelare mysteria scripturarū et a sapientib' ꝺabscondere. Nec reddit rationē quare sic fecerit nisi voluntatē dei. Prouer. xvj. a. Uniuersa ,ppter semetipsū operatus est dñs. Glo. i. sola voluntate. Et certe iniustū esse nō potest: q̄ iusto placet: vt ꝺicit Beda. Itē iusto. i. iustificanti: id est deo q̄ ex se iust' ē ꝛ suos iustificat ꝛc. In hoc aūt ꝺat nobis exemplum humilitatis: ne temere discutiamus secreta dei. Prouerb. xxv. ꝺ. Perscrutator maiestatis oppimet a gloria.

Pō. 118.

Ecclj. iij. c. Altiora te ne quesieris ꝛc. l ¶ Omnia mihi tradita sunt a meo. Chryſ. Non dicit omnes: sed omnia. Hic per omnia rationalē creaturam accipimus: nō q̄libet sed humiles tm̄. Unde Ambrosi'. Cū omnia sibi tradita ꝺicit nō elementa q̄ ipse creauit: sed ipsos paruulos q̄bus pater sacramenta reuelauit intelliget. Exemplo autez ostendit q̄ pater humilibus reuelat sacramenta: q̄ supbis abscondit: quia sibi omnia reuelauit/q̄ paruulus est. Esa. ix. b. Paruulus natus est nobis. Sunt aūt omnia tradita christo. i. omniū potentia: omniū noticia: omniū regimē ꝛ gubernatio: nō solū q̄ rēpore inquantū hō est: sed ab eterno inquantū patri cōsubstantialis est: quia sicut habet a patre generationem: ita omnipotentiā ꝛ noticiā ꝛ cooperationē ꝛ essentiā q̄ deus est de deo. In hoc aūt q̄ ꝺicit se omnia habere a patre: ꝺocet discipulos vt quicq̄ habent boni/nō sibi sed deo attribuant. Matth. vlt'. ꝺ. Data est mihi omis potestas in celo ꝛ in terra. In hoc etiā ostendit coequalitas ꝛ coomnipotentia ꝛ cōsubstantialitas filij ad patrē. Omnipotentiā aūt filij notificant tria. s. nulla indigentia extrinseci auxilij: remotio ꝓhibitionis extrinsece: remotio coactionis extrinsece. Uersus. Non eget omnipotēs/nō cogitur aut ꝓhibet. Equalitatis aūt scientię filij ad patrē/signū est mutua cognitio: De qua subdit: m ¶ Et nemo scit quis sit filius nisi pater ꝛc. Non excludit spiritussanctus a noticia patris ꝛ filij/sed tm̄ creaturę: q̄ p(nisi) sit exclusio nō personalis sed essentialis. Et est sensus: nisi natura seu essentia: ꝛ ita cū eadem sit essentia spūssancti gō essentia patris ꝛ filij/nō excludit sed ponit. Sequit: n ¶ Et q̄s sit pater. supple nemo scit: o ¶ Nisi filius et cui voluerit filius reuelare. Chryſ. Non ꝺicit: cui ꝓceptū est: sed cui voluerit reuelare. Et in hoc notat' eadē volūtas patris et filij ꝛ ita pfecte ostendit coequalitas patris ꝛ filij in potentia/in sapientia/in volūtate. Item Chryſ. Philosophi de deo querere cōtendentes/nihil aliud se inuenisse cōfessi sunt nisi q̄ incognoscibilis est de': Sicut q̄ innauigabilē oceanū vsurpat nauigare/ꝺū non pōt trāsire necesse est vt p eandē viā reuertat: sic illi ab ignorantia ceperūt ꝛ in ignorantiā finierūt. Et. j. Non ad discussionē suā: sed ad honoꝛē suū te creauit: nec iudicē te voluit esse actuū suoꝝ/sed serui ꝓceptoꝝ. Eccl. iij. c. Altiora te ne quesieris ꝛc. Breuiter potes hic notare tria in textu: q̄ sunt ad fidei nostrę roborationē. s. filiū oīpotentē: per hoc q̄ ꝺicit Omnia. Itē a patre genitū: p hoc q̄ ꝺicit/A patre. Itē incōprehensibilē sicut patrē: p hoc q̄ ꝺicit/Nemo scit q̄s sit filius ꝛc. Chryſ. Incōprehensibilē naturā cōprehendere nō pōt cōprehensibilis creatura. Et. j. Non ꝺicit oēs ꝺeū ignorare sed cognitione q̄ filij eius nouit. Nullus ēm̄ scit q̄ etiā ꝺe filio ē ꝺicere. Dñs ergo cōmēdauerat humilitatē cōuenienter subiūxit aliqua de fide: quia per humilitatē venitur ad fidem. p ¶ Et conuersus ad discipulos suos/ait: Beati oculi ꝛc. Supra reddidit dñs gratias patri: quia sacramenta q̄ supbis abscondit/humilib' seu paruulis reuelauit: Hoc ostendit qui sunt illi paruuli. s. discipuli ꝛ sequaces eoꝝ. Nec est cōrēnenda illa reuelatio: quia beatum facit. Unde ꝺicit: q ¶ Beati oculi/interiores ꝛ exteriores: nō solum vestri sed ꝛ omnium. r ¶ Qui vident que vos videtis. i. recte cognoscunt illa sacramenta q̄ vobis paruulis sunt reuelata. Et vere beati: t ¶ Dico enim vobis/paruulis quibus me ꝛ patrem reuelaui. v ¶ Et multi ꝓphete/futura ꝓdicentes. Hic copulat nouum testamentum veteri. r ¶ Et reges/se et alios bene regentes. y ¶ Voluerunt videre/oculo corporali.

Matt. 13. c

Uersus

¶ Que vos videtis

Mystice/etiā: q ¶ Beati oculi qui vident/in scriptura vel p rectā intelligentiā vel p fidē. s ¶ Que vos videtis: modo in gloria p speciē. Unde regina saba. iij. Reg'. x. b. ꝺixit salomoni. Beati viri tui: ꝛ beati serui tui: hi qui stant coram te semp ꝛ audiūt sapientiā tuā. r ¶ Et multi reges ꝛc. Istud potest ꝺici theologis q̄ multa bona audiūt ꝛ pauca faciūt. Et multi sunt in mūdo reges ꝛ comites: qui si audirēt partē/plura facerent. Esa. xlij. ꝺ. Qui vides multa nōne custodies? qui ✱ apertas habes aures

Mystice

b

A ¶ Que vos videtis. s. me ꝛ miracula q̄ ego facio vobis. Et nota q̄/que/nō est ibi subst'atiuū tm̄/ſ ꝛ tenet' etiā qualitatiue. Que videtis. i. qualia ꝛ qualiter videtis. Abraā cū vidit q̄ ipse/sed nō eo ꝺē mō. Ūn Joh. viij. g. Abraā ꝺesiderauit videre ꝺiē meū: vidit ꝛ gauisus est. b ¶ Et audire q̄ audiūtis. s. ꝺoctrinā ꝛ ꝺictionē meā. c ¶ Et nō audierūt. Reuera beati fuerūt omnes illi q̄ veraciter et humiliter viderūt et audierūt iesum ꝑsentialiter loquētē: ꝛ miracula facientē: gō nulli antiquoꝝ cōcessuz fuit quātuis meriti ꝛ tm̄ multū ꝺesiderabant. Numeri. xxiij. c. Orietur stella ex iacob ꝛc. Et postea. Beu q̄ victur' ē q̄n̄ ista faciet dñs? Esa. lxiiij. a. Utinam dirūpes celos ꝛc. Exo. iiij. ꝺ. Mitte dñe ꝛc. Aggei. ij. ꝺ. Ueniet ꝺesideratꝰ cūctis gētibus. Cant'. j. a. Osculet me osculo ꝛc. Et. viij. a. Quis mihi det te fratrē meū. Et quis ita ꝺesideraret tm̄ tū viderūt nisi alōge p q̄ꝺā species visionū. Heb. xj. a. Abraā tres vidit et vnum adorauit. Joh. viij. g. Abraā exultauit vt videret ꝛc. Exo. iij. a. Uidit rubū ardētē nō cōburi. Exo. xxxiij. ꝺ. Moyses vidit posteriora ꝺñi. Sic beati ꝺicūt apli: q̄ viderūt ꝺñm ꝑsentialiter. Beati etiā q̄ nō viderūt ꝛ crediderunt: Joh. xx. g.

Dat. 22. d
Marci. 12. c

✱ apertas habes aureo nōne audies? ꝺ ¶ Et ecce ꝛc. Quarta ps capituli in q̄ agit de cōdēnatione hypocrisis. Dicit g: Et ecce quidā legisperit'. Amb. Uerba leg' tenēs: vim legis ignorās. Ūn nō ꝺicebat' perit' quātū ad spirituale legis intelligētiā/ſ quātū ad lr̄alē peritiā. e ¶ Surrexit: vt melius audirēt: vel vt iustus videret. f ¶ Tēptans illū/ ꝺicēs: Magister ꝛc. In hoc surrexit q̄ magistrū fatebat: in q̄ nō surrexit q̄ ꝺeū tacebat. Magistrū aūt vocauit nō ꝺñm: q̄ ꝺoceri volebat nō seruire: ꝛ tm̄ nolebat esse ꝺiscipulus eī' q̄ magistrū vocabat. Unde in principio sermonis sui suā fallaciam manifestauit. Chryſ. Significat laudatores sanctoꝝ nō imitatores. g ¶ Quid faciēdo vitā eternā possidebo? Chryſ. Nō ꝺixit: q̄ꝺ credā: Prima iusticia est cognoscere ꝺeum: nouissima facere bona opa. Et. j. Uirtus faciendi cognitio est ꝺei. Joh. vj. ꝺ. Quid faciem' vt operemur bona opera ꝺei? b ¶ At ille ꝺixit ad eū: In lege q̄ scriptum est? Quō legis? Iste legisperit' ꝛo tergiuersandi ꝺirerat: Dñs autē interrogat/ vt ex eius responsione probet an iustus sit.

B

Mystice

Matth. xij. c. Ex ꝓbis tuis iustificaberis ꝛc. Mystice: Per istū legisperitū significant' arrogantes: qui sepe sub specie humilitat' laudē venant humanā. Ūn Grego' sup Job. xxviij. a. Sepe arrogātes se fugere arrogātiā simulāt: ꝛ priuate singulis quasi latenter loquunt': vt sicut de sensu: ita de conceptu arrogātię gloriet'. Ita facit iste legis ꝺoctor quasi humilis interrogat/q̄ faciēdo vitā eternā possideat. Chryſ. Precipuū vitiuz iuuenile gloriatio: q̄ amplius vult videri q̄ esse: in toto vult videri nō esse. Chryſ. Iuuenis hic pinguis terra erat: sed spinarū multitudo semen suffocabat. Per hoc aūt q̄ ꝺicit/q̄ꝺam: ꝛ nō notat ipsum: ostēdit eius indignitatē. Per hoc q̄ ꝺicit/surrexit: ostendit eius leuitas. Grego'. Motus ꝛo poris ostēdit leuitatē mētis. Eccl. xix. ꝺ. Ab occursu faciei cognoscit' sensatus. g ¶ Quid faciēdo vitā eternā possidebo? Mō ꝺicit qualiter ꝺisputādo aut qualiter loquēdo vel audiēdo: cū tū hec bona sint: sed bona operatio necessaria est ad salutē vbi eam necessitas nō excludit. Roma. ij. b. Mō ēm̄ auditores ꝛc. Jaco. j. ꝺ. Estote factores verbi ꝛc. Sap'. x. b. Justū ꝺeduxit ꝺñs p vias rectas: ꝛ ostendit illi regnū ꝺei. Et nota q̄ ꝺicit/possidebo: p q̄ nō notat vitā eternā esse hereꝺitatē hoīm iure hereꝺitario possidendā: nō in ꝑsenti sed in futuro. Pō. Labores manuū tuarū q̄ manducabis ꝛc. in futuro. i ¶ In lege quid scriptū est? De lege q̄ā ꝺocebat interrogat eū ꝺñs: vt legis ignarū ostēdat: cui' se magistrū faciebat/et grauiꝰ puniendum: q̄ q̄ nesciebat/ꝺocere ꝑsumebat. Jaco. iij. a. Nolite plures magistri fieri fratres mei/ scientes ꝛc. k ¶ Quō legis? Modū legēdi querit ꝺñs a magistro legis: innuens nō eundē modū legēdi ineſſe oībus magistris. Quidā ēm̄ legūt legē/seu ꝺocent ore tm̄. Ūn Matth. xxiij. a. Sup cathedrā moysi ꝛc. Ꝺicit ēm̄ ꝛ nō faciūt. Alij legūt siue ꝺocent manu tm̄: vt simplices iusti ꝛ bonę mulieres: quoꝝ vita magistra est multis: ꝛ efficacius ꝺocent q̄ multi magistri.

Pō. 117.

Deut'. 6. a
Leuit'. 19. ꝺ.
Ro. 13. c
Jacob. 2. b

Quattuor rationibus diligere ꝺebem' ꝺeum

Aliter

Lol. 3. ꝺ

Beatus Berñ. Efficacior est ꝺicatio exempli q̄ verbi. Act'. xxj. g. Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem. ij. Thessal. iij. ꝺ. Salutatio mea manu pauli ꝛc. Alij legunt seu ꝺocent ore ꝛ manu: vt magistri q̄ faciunt q̄ꝺ ꝺocent. Matth. v. c. Qui fecerit ꝛ ꝺocuerit sic ꝛc. Matth. vij. ꝺ. Admirabāt oēs sup ꝺoctrina ei': Erat ēm̄ ꝺocens eos sicut potestatem habēs/nō sicut scribę ꝛ pharisei. Hoc tertio mō non legebat iste magister legis: ideo querit ꝺñs: Quō legis. i. quō ꝺocea ꝺiscipulos tuos: q̄ adhuc nescis p q̄ꝺ veniatur ad vitā? Matthei. xj. c. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. l ¶ Ille ꝛ ꝺicens ꝺixit: Diliges ꝺñm ꝺeū tuū ꝛc. Bene ꝛ ꝺixit q̄ legerat/sed nō q̄ꝺ scierat: q̄ꝺ pater p hoc q̄ vocat eū magistrū nō ꝺē aut ꝺñm: q̄ nec colere vt ꝺeū/nec venerari vt ꝺñm volebat: sed potiꝰ ꝺocere vel ꝺoceri. Et nota lucā ponere quatruor ī modo ꝺilectionis ꝺei: Ūn moyses Deut'. vj. a. Et Matth. xxij. ꝺ. non ponūt nisi tria. Sed forte lucas attēdit quattuor rationes ,ppter quas ꝺiligendus est ꝺeꝰ ꝛ ,ppter quāliber/supra oia. Primat q̄: est creator ad esse. Secūꝺat q̄: cōseruator in esse. Tertia: q̄: recreator in bene esse. Quarta: q̄: glorificator in optimo esse. Uel quattuor ad tria reducunt': vt istud mēbrū/ ex toris viribus referat ad q̄libet alioz triū ſſi modus: vt sit sensus: Diliges ꝺñm ꝺeū tuū/ex totis viribꝰ/totius cordis. Ex totis viribꝰ/totius animę. Ex totis viribus/totius mentis. m ¶ Ex toto corde: q̄ ꝺñs. n ¶ Ex tota aīa: quia ꝺeus. p ¶ Ex omni mente: q̄ tuus: Aliter exponit. m ¶ Ex toto corde. i. ex toto intellectu: vt omnis intellect' tuus subꝺitus sit intellectui ꝺei. n ¶ Ex tota anima. i. tota volūtate: vt ois volūtas tua subꝺita sit voluntati ꝺiuine. p ¶ Ex omni mēte. i. tota memoria. Qz aūt sequit: o ¶ Ex oibꝰ viribus tuis: Hoc modo implet in via. Uel sic ſm Aug'. m ¶ Ex toto corde. i. toto intellectu sine erroꝛe. n ¶ Ex tota anima. i. tota volūtate sine cōtrarietate. Ibi voluntas se totā colligit: vbi ei nihil est cōtrariū. p ¶ Ex tota mente: id est memoria sine ꝺifficultate/vel sine obliuiōe. Hec nō possunt impleri in via. Beat' Berñ. m ¶ Toto corde. i. sapiēter. n ¶ Tota aia. i. ꝺulciter. p ¶ Tota mēte: fortiter. Chryſ. m ¶ Toto corde: vt coꝛ tuū ad nullū rei ꝺilectionē magis sit inclinatū q̄ ꝺei. n ¶ Tota aia: vt certissimum animū habeas in veritate ꝛ firmissimum in fide. p ¶ Tota mente: vt oēs sensus tui ꝺeo vacent: intellectus cogitatio/sapientia/memoria. Quiꝺā sic: m ¶ Toto corde: vt oēs cogitationes in ꝺeuz ꝺirigas. n ¶ Tota aia: vt oēs affectiones ad ꝺeū retorqueas. p ¶ Tota mēte: vt oēs operationes ,ppter ꝺeum facias. Grego'. m ¶ Ex toto corde/ex tota aia/ex tota mente. i. sup oīa: ꝛ est inculcatio verboꝝ: q̄ significat excellētiā amoris. Hugo ꝺ sctō victore. m ¶ Ex toto corde. i. ꝺeuotiōe/quo ad virgines. n ¶ Ex tota anima. i. discretione/quo ad cōfessores. p ¶ Ex tota mente: id est pfecurantia/quo ad martyres. Sequit: q ¶ Et proximū tuū sicut teipsum. Leuit'. xix. ꝺ. Diliges amicū tuū sicut teipsum. Septuaginta: Proximum ꝺicit. Interliñ. ibi: r ¶ Sicut teipsum. i. ex quo. s. ex charitat' affectu ꝛ effectu. Jrem in quo teipsum. s. in ꝺeo. Itē ,ppter q̄ꝺ teipsuz. s. ,ppter ꝺeū. Itē ad q̄ꝺ teipsum. i. ad gratiā in ꝑsenti ꝛ gloriā ī futuro. Itē quō teipsum. s. supra res ꝛ corpus ,ppriuz ꝛ citra ꝺeum. Qui sic ꝺiligit ,primuz/legē implenit: Roma. xiij. c. Matth. xxij. c. In his ꝺuobus mādatis tota lex pēꝺet ꝛ pphete. Romine autez ,primi intelligit oīs homo: vt ꝺicit Aug'. Solet ꝺistingui sic. Militans ꝺiligit militanteꝰ ad id ad q̄ꝺ seipsum. Triūphans ꝺiligit triūphanteꝰ in eo in quo seipsum. Et alternatim: militans ꝺiligit triūphantē in eo ad q̄ꝺ seipsum: ꝛ triumphās ꝺiligit militantē ad id in quo seipsum. Epħ. v. c. Uiri ꝺebēt ꝺiligere vxores suas vt corpora sua. Ibi Hiero'. Ari ꝺiligant vxores suas sicut seipsos: Que q̄ ꝺifferentia inter vxoris ꝛ primi ꝺilectionē? Sol. In ,primo/sicut: aduerbiū ē similitudinis: in vxore ꝺo ,ster similitudinē ꝺicit approbationē ꝛ cōfirmationē ꝛ inꝺiuiꝺuē. s ¶ Ꝺixit: illi/ ꝺñs/ recte respondisti: hoc fac ꝛ vives. q. ꝺ. hoc ꝺoceo/sed nō facio: si vis viuere vita eterna/hoc fac ꝛ viues. Ūn q̄ ꝺñs ꝺicit:

Recte respondisti: nō factū eius sed respōsum laudauit: sicut multoꝝ verba laudabilia sunt/sed facta vituperabilia. Hen. xxvij.c. Vox quidē vox iacob ē: sed manus manus sunt esau.
a ¶Ille aūt volens iustificare seipsum. i. iustū demonstrare/putans se ante boiem q̄ fm exterius videt/nō ante deū q̄ videt interius/stare. Et multos habet cōsimiles: q̄bus dicitur Matth. vj. a. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coram hoib⁹ vt videamini ab eis. Item Matth. xxiij. c. Ve vobis scribe et pharisei q̄ ektis similes sepulchris ꝛc. b ¶Dixit ad iesum: Et q̄s est me⁹ prim⁹? Beda. Memo ē primoꝝ hoi q̄ de⁹/ q̄ intrinsece⁹ ꝛ extrinsece⁹ nouit ꝛ oīa curare pōt. Sed ois incredulus vel tēptator: nec deū nec boiem primū habet. c ¶Suspiciēs autē iesus dixit: Hō quidā ꝛc. Legisperit⁹ ḡlie/rat a dño q̄s esset suus ꝓxim⁹. Hoc aūt ḡrebat vt iustificaret seipm. i. se iustū ostēderet. Vlā si dōs rīderet ei: Iudę ē ꝓximus tuus: ipse statim rīderet dño se diligere omes iudeos: et ita oēm ꝓximū. Proxim⁹ reuera ē ois hō: sed iudę⁹ neminē sibi ꝓximū reputat nisi iudeū: imo de aliis natiōib⁹ oēs appellabāt alienos. Et inde illa fba sic interptant: Hō ḡnerab ꝓximo tuo. i. iudęo sed alieno. i. gētili vt christiano. Dño ḡ prima frōte rīdere poterat: Proxim⁹ tu⁹ est ois hō: sed pręelegit per quandā similitudinē. id latenter insinuare. Vnde primo ostēdit legisperito inimicū ꝓximū esse inimico: vt q̄si a maiori cōuincat omnē hoiem ꝓximū esse oī hoi. Inducit ḡ similitudinē de eo/q̄ descēdit a hierusalē in hiericho ꝛ incidit in latrones: ꝛ hoc potuit esse ad litterā. Est em ad litterā iter hierlm ꝛ hiericho ōsertū a latronib⁹ frequētatū/boies trāseūtes inf̄icientib⁹ vn etiā appellatū est domin: q̄ interptat sanguis: ꝛ videt sonare sanguinis effusionē. Intelligēdū est ḡ q̄ ille q̄ descēdit de hierlm i hiericho ꝛ spoliat⁹ ē a latronib⁹ ꝛ vulnerat⁹/fuerit hierosolymita. Sacerdos ḡ ꝛ leuita fuerūt hierosolymite: licet ꝑ ex textu euāgelij nō habeat. Ex rīsione ḡ legisperiti arguit dōs samaritanū esse ꝓximū hierosolymitano: ꝛ ita inimicū inimico. Samaritani enim inimicabantur hierosolymitanis: Nam sicut habek in hist̄oriis: ḡcūq̄s alię gētes infestabāt iudeos: samaritani adhęrebāt eis nec vnq̄ ab eoꝝ infectione desistebant nisi cū nō habebāt oportunitatē. Sic ḡ ex rīsione ipsi⁹ legisperiti p̄obat dōs samaritanū ē ꝓximū iudęo: ꝛ ita iudęū samaritano. Proxim⁹ em relatiue dr: vt dicat ꝓxim⁹ ꝓximo ꝓxim⁹: ꝛ sic tacite ꝓbat dōs q̄ ois hō ꝓxim⁹ est oī hoi. Sed quō leuita ꝛ sacerdos ꝛ samaritan⁹ q̄ transibāt p illud desertū nō fuerūt occisi a latronibus sicut ille? Forte in societate erāt: ꝛ ille solus. Propter q̄d̄ Eccl̄s. iiij. c. Ęg soli. Itē quō trāsierūt leuita ꝛ sacerdos/nulla facta misēdia/ꝛ samaritan⁹ q̄ erat alienigena ꝛ laic⁹ fecit in illū misericordiā? Rādeo. Iudęi naturaliter auari sunt: ꝛ clerici auariores: q̄si cōsueti semp accipere ꝛ nūq̄ dare: et tamen dicit Act'. xx. g. Multo beati⁹ ē dare q̄ accipere ꝛ ifti. s. facerdos ꝛ leuita iudęi erāt ꝛ clerici: ꝛ ideo nō est mirū si sine misericordia trāsierūt. Itē quō dicit samaritan⁹ alligasse vulnera sauciati ꝛ oleū ꝛ vinū infudisse/cū ꝓius debeat infundi vinū ad lauandū vulnera: ꝛ postea oleū ad mitigandū: ꝛ deinde fit alligatio? Sed pōt dici q̄ multas plagas habebat ille: ꝛ quędam est plaga q̄ nō indiget lotione: banc alligauit. Alia q̄ indiget mitigatione ꝛ nō lotione/vt est tumor: ꝛ sup banc infudit oleū. Alia quę indiget lotione simul ꝛ alligatione ꝛ mitigatione: ꝛ sup hanc infudit vinū ꝛ oleum/et postea alligauit. Vel potest dici q̄ lucas nō fecit vim in ordine dictionū: vel q̄ respexit mysteriū ordinē ꝛc. Mystice. Per istū boiem significatur adā/vel gen⁹ humanū: q̄ peccando descēdit a statu ęgle/stis felicitatis ad miserias ꝛ defect⁹ hui⁹ vitę mutabilis: et per hoc incidit in latrones. i. in potestatē dęmonū ac malox motuumq̄ malox ꝓlatox ꝛ hęreticox vel malorū theologox. Itē superbox. Itē detractox. Oēs q̄ppe isti dicunt latrones vt patet in notula. Qui miserū adā in filijs suis spoliatū vestimentis ỹtutū ꝛ substātia rerū ꝛ plagis multis peccatox impositis semiuiū relinquūt. Et ꝑ est: d ¶Hō quidā. i. adā/ ꝛ in eo totum genus humanū: e ¶Descēdebat/peccando: f ¶Ab hierlm. i. a paradiso terrestri ꝛ statu felicitatis ꝛ immortalitatis. g ¶In hiericho. i. in miserias ꝛ defect⁹ hui⁹ vitę mūdanę. h ¶Et incidit in latrones: in dęmonū potestates: qui dicunt latrones: quia clam insidiantur.

Latrones
- Dęmones. Job. xix. b. Simul venerūt latrones ei⁹ ꝛ fecerūt ꝛc. Esa. i. f. Principes tui infideles ꝛc.
- Prelati mali. Matth. xxiij. a. Sup cathedram moysi ꝛc. Hiere. vij. b. Munquid spelunca latronū facta est domus ista: Joh. x. a. Qui nō intrat per ostium ꝛc.
- Theologi mali. Rom. ij. c. Qui alij doces ꝛc. Osee. vj. d. Galaad ciuitas operantiū idolū ꝛc.
- Hęretici. ij. Reg'. iiij. a. Duo viri principes latronum erant filio saul.
- Superbi. iij. Reg'. v. a. De syria egressi fuerāt latrunculi ꝛ captiuam duxerant de terra israel puellam. i. animam.
- Detractores Osee. vj. a. Fur ingressus est spolians latrunculus foris. Sequitur: i ¶Qui etiā despoliauerūt eū. i. indumēta fidei et imortalitatis ꝛ innocētię abstulerūt. Vñ Job. xix. b. Spoliauit me gl̄ia mea/dōs. s. i. spoliari me permisit: et abstulit mihi coronam de capite meo: destruxit me vndiq̄ ꝛ pereo.

k ¶Et plagis impositis. i. naturalib⁹ vulnerat⁹ ꝛ debilitat⁹ ꝓ pctīs. l ¶Abierūt: nō cessando ab insidijs. Vñ. j. Petri v. b. Aduersari⁹ vr diabolus ꝛc. m ¶Semiuiuo relicto. i. vita naturę tm relicta: vitā ḡę abstulerūt: ꝛ ita cū ꝓus viueret duplici vita. s. vita naturę ꝛ vita ḡę: nūc vnica tm viuit/amissa similitudine imaginē retinuit miserandā. Vñ Pś. Verūtm in imagine ptransit hō. Pś. 38. n ¶Accidit aūt vt sacerdos q̄dā descenderet ꝛc. Mystice

Moralit: o ¶Hō q̄dā descēdebat ab hierlm i hiericho. i. a diuitijs in pauptatē/a ꝓspitate i aduersitatē. Hoc q̄tidie fit: q̄ rota fortunę ꝓtinue voluit: ꝛ q̄dā ascēdūt ꝛ alij descendūt. Eccl̄j. x. b. Sedes ducū sup hoꝝ ꝛc. j. Reg'. ij. a. Dño mortificat ꝛ viuificat: deducit ad inferos ꝛ reducit. Dōs pauperē facit ꝛ ditat: humiliat ꝛ sublcuat/ꝑ diuersis. Ideo dicit Eccl̄. xviij. c. Memēto pauptat⁹ in tpe abūdātię: ꝛ necessitatē pauptat⁹ in die diuitiarū. Et subdit causā: Et mane vsq̄ ad vesperā imutabile tps: ꝛ hęc oīa citata in oculis dei. Satis bene depingit rota fortunę. p ¶Et icidit i latrones. i. in manū medicoꝝ/q̄ ad ifirmitatē: ꝛ i manū diuitū/q̄ ad pauptatē: i manū aduocatoꝝ/q̄ ad aduersitatē. Paup em̄ indiget auxilio diuitū: infirm⁹ auxilio ꝛ ꝓsilio medicoꝝ: terti⁹ indiget auxilio aduocatorū ꝓ aduersarios suos. Sed oēs. i. diuites mūdi ꝛ medici ꝛ aduocati/latrones sūt: q̄ diuites pauper spoliāt ꝛ opēmūt. Vñ Eccl̄j. xiij. c. Venatio leonis onager i heremo: sic pascua diuitū sūt pauper. Silr medici infirmos spoliāt pecunia ꝛ occidūt: q̄ magna salaria accipiūt ꝛ sepissime nihil, psunt: imo aliq̄ obsunt. Marc'. v. c. Erat mulier in ꝓfluuio sanguis ꝛc. ij. Paral'. xxj. d. Egrotauit asa doloze pedum ꝛc. Silr aduocati oēs q̄s pnt spoliāt ꝛ pauper ꝛ diuites. Prouerb. xxj. a. Qui ꝛgregat thesauros lingua mēdacij/van⁹ ꝛ excors ē: ꝛ ipingunt ad laqueos moꝝ. Jō de oīb⁹ cōqrit dōs Esa. iij. b. Dns meū exactores sui spoliauer. Et ꝑ est q̄ seqū: i ¶Qui etiā despoliauerūt eū. Osee. vij. a. Fur ingressus ē ꝓ spoliās/latrūcul⁹ foris. iiij. Reg'. xxiij. a. Immisit dōs latrūculos chaldęoꝝ ꝛc. k ¶Et plagis ꝓ posit'. i. multiplici tristicia cordis inflicta. Eccl̄j. xxv. c. Ois plaga tristicia cordis ē. l ¶Abierūt: sic lupi satiati recedūt a cadauere. Eccl̄. xxij. f. Principes in medio ei⁹ q̄si lupi rapientes ꝓdā ad effundēdū sanguinē ꝛ ad pdendas aias ꝛ auare sectādo lucra. m ¶Semiuiuo relicto. Substātia em̄ rei ꝛ legē vitę ꝛ disciplinę docere iacob testamentū ꝛ iudicia sua israel. q ¶Et vidit eū: pauperē ꝛ infirmū: ꝛ ita ꝛc. Prou. 19. c

o ¶Et viso illo ꝑteriit: nulla facta misēdia: cū tū ꝛō inungant man⁹ sacerdotū vt affluāt misēdia. Eccl̄. xxix. d. Quę habes in manu ciba ęteros. p ¶Similit ꝛ leuita cū esset sec⁹ locū. i. nōdū ꝓmotus. q ¶Et videret eū/pauperē ꝛ infirmū: ꝓ rā fuit: Jn q̄ notat auaricia oim clericoꝝ ꝛ sacerdo

✳ tum: quia nec

descēderet ꝛc. Sacerdos legē significat: q̄ descendit in mūdū q̄ moysen. Leuita chorus ꝓphetarū: q̄ post moysen venerūt. Hi viderūt sauciatū: sed nulla impēsa misericordia trā sierūtq̄: lex ꝛ ꝓphetę vulnera languentis mūdi ꝛ peccata generis humani mōstrauerunt ꝛ arguerunt sed nō sanauerunt.

a ¶Samaritan⁹ aūt quidā iter faciens venit secus vią/vel/eum: et vidēs eū/misericordia motus est. Et ꝛ appropiās ꝛc. Forte in deserto erat ad litterā stabulū: q̄s fecerāt forte pastores.

b Samaritanus aūt q̄dā iter faciēs venit secus eū: et videns eū misēdia mot⁹ ē. Et

c ꝛ appropiās alligauit vulnera ei⁹/ ifundēs oleū et vinū: et imponēs illū in iumentū suū duxit in stabulū/et

m ¶Et curā eius egit. i. circa egrotuꝝ sollicit⁹ fuit/ne medi

n ei⁹ egit. Et altera die prōtulit duos denarios/ et dedit

o stabulario/ et ait: Curā illi⁹

p habe: et q̄cūq̄ superogaueris/ego cū rediero reddā

q tibi. Quis horū truz videtur tibi ꝓxim⁹ fuisse illi q̄ icidit i

Pś. 126. ci⁹ cdus est dōs. De quo dicit Pś. Nisi dōs custodierit ciuitatē ꝛc. Et Esa. xxj. c. Custos q̄d de nocte: custos q̄d de nocte? Hic descēdit: q̄ ꝓpter nos in mūdū venit. Joh. xvj. f. Descēdi a patre ꝛ veni in mūdū. Venit aūt secus vulneratū: q̄ in similitudinē carnis peti venit. Roma. viij. a. Mittēs de⁹ filiū suū in similitudinē carnis pcti/ꝛ de pctō dānauit pctm̄. Hic vidit sauciatū oculo misericordię: Et alligauit vulnera eius sacramentoꝝ appositione. Infudit oleū ꝛ dicationis cōsolatorię. Matth. iiij. c. Agite pnitētiā: appropinquabit enī regnū cęloꝝ. Vel Oleū: id est spem beatitudinis ętern̄: q̄ oleū lene quiddā est ꝛ iocundū vulnerib⁹: Sic spes quandā lenitatē ꝛ iocūditatē ꝛ statū fidelių mētib⁹. Vinū/ infudit increpatiōis cōminatiōe. Matth. xxiij. Ve vobis scribe ꝛc. Vinū mordax ē vulneribus: sic terror ętern̄ pęnę mordax est humanis mentibus. Vel/ f ¶Alligauit vulnera/pctā dimittendo: vel peccati cōsuetudinem cohibuit: vt qui alligat vulnera cōstringit. g ¶Infundēs oleū: gratiā cōferendo. h ¶Et vinū/ spiritualē lętitiā tribuendo. k ¶In iumētum suū/ vulneratū imposuit. i. sup carnem ꝓpriā vulnera nostra ptulit. i. pnā ꝓ pctis nostris. Vñ. j. Petri. ij. d. Qui pctā nostra ptulit in corpore suo sup lignū: vt peccat⁹ mortui iusticię viuam⁹. Jumentū carnē significat: cui ꝑsidet alia quasi iumentū. Illuz etiā iumento suggponit/cui fidē incarnationis infundit. Stabulū in q̄ portauit eū/est ꝑsens ecclia: in qua sancta alialia. i. fideles ī ꝑsepe sacrę scripturę. i. pane verbi dei reficiunt. Prius aūt in iumentū ponit q̄m in stabulū ducat: q̄ anteqū aliq̄s in ecclesiā inducat/oportet vt prius baptizet ꝛ corpori christi. i. ecclesię ꝓ fidē incarnatiōis vniat. Sz q̄ nō vacabat christo diuti⁹ in terra morari ꝛ obsequi egrotoꝝ: q̄ ad patrē eū redire oportebat: ideo sequit: n ¶Et altera die. i. post resurrectionē: vt q̄si vnū diē intelligas tps quo cōuersat⁹ est dei filius in terra: cui⁹ respectu dicat altera dies tps post resurrectionē. Non em̄ ꝙcesserat ad q̄d fieret relatio ꝓ altera: nec erat mētio habita de die. o ¶Protulit duos denarios/ et dedit stabulario. i. duo testamēta edidit ꝛ coꝝ intelligentiā aplis dedit/ vt essent stabularij. i. custodes stabuli. i. ecclesię. Stabulari⁹ etiā est ḡlatus cui ecclesia est cōmissa: ꝛ illi tradit sauciat⁹ in curā ꝛ custodiā. ij. Reg'. xx. g. Custodi virū istum. Prouer. xj. d. Qui suscipit alias sapiēs est. i. esse debet. Prouer. xvij. c. Homo stultus plaudet manib⁹ cū spopōderit ꝓ amico suo. Per duos denarios designant duo testamēta: in q̄bus nomē reg' ꝛ imago. i. imitago cōtinet. Jn vtroq̄ em̄ exꝑssa imitationis christi ꝓponit. Jn duob⁹ testamētis tota sacra scriptura cōsistit: ideoq̄ solet designari nole arcus. In arcu em̄ sūt duo: lignū ꝛ chorda. Et sicut mollicies chordę duricią ligni iflectit: sic lenitas noui testamenti veteris austeritatē ꝛperat ꝛ emollit. Vñ si q̄s colligeret ligna i sabbato/ꝓ modico. s. delicto sine misericordia lapidaretur: modo i maximis sceleribus reis parcit. Hos duos denarios. i. hęc duo testamenta dedit dōs ḡlato ad faciendū ꝛ docendum. Eccl̄j. xlv. a. Dedit moysi dōs coꝛ ad ꝛcepta ꝛ legē vitę ꝛ disciplinę docere iacob testamentū ꝛ iudicia sua israel. q ¶Et ait: Curā illi⁹ habe. Hoc patet. r ¶Et q̄cunq̄ superogaueris. i. supaddideris. s ¶Ego cū rediero reddā tibi. Ac si diceret dōs aplis et alijs ḡlatis: Ego tradidi pauca vobis: sed vos ꝓ vestrę discretionis arbitrio supaddite: ꝛ reddet vobis merces tāq̄ seruis fidelibus. Matth. xxv. b. Euge serue bone ꝛ fidelis: q̄ super pauca fuisti fidelis ꝛc. t ¶Quis horum triū videt tibi ꝓximus fuisse illi q̄ incidit in latrones? Beda. Jurta litterā patet q̄ alienigena hierosolymitę: cui misericordia impendens ꝓmiore tum: q̄ nec sacerdos nec leuita mot⁹ est misēdia i pauperē ꝛ infirmū. Hiere. vj. c. Extēdā manū meā sup habitātes terrā dicit dōs. A minore ąppe ꝛc. Et a ꝓpheta vsq̄ ad sacerdotē cūcti faciūt dolū: q̄ ea q̄ habēt pauperū sūt/ꝛ dolose ea retinēt. Eccl̄. iiij. a. Declina pauperi aurem tuam et ne tristicia ꝛ redde debitū. Prouerb. xxviij. d. Qui dat pauperi nō indigebit ꝛc. a ¶Samaritanus autē quidā. i. laicus ꝓpta dei custodiens.

Moraliter

D

Pś. 72.

b ¶Iter faciēs. i. legē q̄ ē via siue iter veniēdi ad deū. Prouer. xiij. a. Ambulās recto itinere ꝛ timēs deū despicit ab eo q̄ infami gradit via. i. custodiens legē dei despicit ab implis. Eccl̄j. j. d. Exēcratio pctōz cultura dei. c ¶Venit secus eū/visitans corpaliter infirmos. Jaco. j. d. Religio sancta ꝛ imaculata apud deū ꝛ patrē ꝛc. Job. ij. d. Audiētes tres amici iob oē malū ꝛc. d ¶Et videns eū misericordia mot⁹ est: q̄s nō sacerdos aut leuita. Prouer. iij. a. Misēdia ꝛ veritas nō te deserāt. e ¶Et appropiās/mēte ꝛ coꝛe: non ꝓtrāsiēs sicut sacerdos ꝛ leuita. f ¶Alligauit vulnera ei⁹: necessaria tribuendo. g ¶Infundēs oleū/compassionis. b ¶Et vinū/cōsolationis. Tria dicit: Appropiauit: alligauit vulnera: infudit oleū ꝛ vinū. In ꝓmo notat subuctio coꝛporis: in secūdo cōpassio coꝛdis: in tertio ꝓsolatio oris. De hō mo 3ª Esa. lviij. c. Frāge esurienti ꝛc. De secūdo in eodem ca. ¶Cū effuderis aīam tuā esurienti ꝛ repleueris ꝛc. Prouer. xxj. c. Thesaur⁹ desiderabilis ꝛc. De tertio/ Eccl̄j. xviij. b. Mōne ardoꝛe ꝛc. Prouer. xxv. a. Vate sicerā merētib⁹ ꝛc. i ¶Et imponēs illū in iumētū suū. i. ꝓcās ꝓ cōpassionē ꝛ subuctionē onus ei⁹: q̄ certe laici vbi clerici nihil faciūt portāt onera pauperū ꝛ infirmoꝝ: ꝑm ꝙ dicit aplus Gal. vj. a. Alter alterius ꝛc. Roma. xij. d. Jnuicē supportātes. Vñ laicus talis vere pōt dicere cū Pś. Ut iumentū fact⁹ sum apud te ꝛc. Jō dicit Job. xij. b. Interroga iumēta ꝛ docebūt te/et ꝙcēpto. s. melius ꝛ clerici verbo. Eccl̄s. iij. d. Quis nouit si spūs filioꝝ adā. i. clericoꝝ ascēdat sursum ꝓ elationē vel ambitionē: ꝛ si spūs iumentoꝝ. i. laicoꝝ descēdat deorsum ꝓ cōpassionē ꝛ mīseratione? q. d. hoc nouit dōs. l ¶Duxit in stabulum. i. in domū suā. Esa. lviij. c. Egenos vagosq̄ induc in domum tuā. Dicit autē domus viri misericordis stabulū a stabilitate: quā opat misēdia. Eccl̄j. xxj. b. Stabilita sūt bona illi⁹ in dño ꝛc. Itē q̄ iumenta ꝛ vues. i. pauper ibi reficiunt. Mūeri. xxij. c. Accedētes ꝓpe filij ruben. s. ad moysen/dixerūt: Caulas ouiū fabricauim⁹ ꝛ stabula iumētoꝝ. m ¶Et curā ei⁹ egit. i. sollicite ꝓcurauit eū. Hō sicut multi/cū aliq̄n pauperes i domo sua receperint/quō postea ꝓcurent nō curāt. Jaco. ij. c. Si frater ꝛ soroꝛ nudi sunt ꝛ indigeant victu quotidiano: dicat autē aliq̄s de vobis illis: ite in pace caleficimini ꝛ saturamini: non dederitis aūt eis q̄ necessaria sunt coꝛpori q̄d ꝓderit vobis? n ¶Et altera die: q̄ nō semel; sz frequēter: imo semp faciendū est opus misericordię ꝓ pauperes q̄ semp indiget. Job. xx. b. Pauperes semp vobiscū habebit. Deut. xv. c. Nō deerunt pauperes in terra habitatiōis tuę. Eccl̄s. iv. b. Oleū de capite tuo nō deficiat. i. pietas de mēte. o ¶Protulit duos denarios. s. voluntatē ꝛ facultatē. ij. Corinth. viij. c. Si voluntas ꝓmpta est ꝑm id q̄d habet/accepta est. p ¶Et dedit stabulario. i. christo q̄ est custos stabuli ꝛ natus in stabulo: Cui dat quicquid pauperib⁹ dat. Matth. xxv. d. Qđ vni ex minimis meis ꝛc. q ¶Et ait: curā illi⁹ habe. Hoc ē: oꝛatuit etiā ꝓ paupere christū/vt ei⁹ curā haberet. Pś. Tibi derelict⁹ est paup: oꝛphano tu eris adiutoꝛ. r ¶Et q̄cūq̄ superogaueris. i. sup me erogaueris. Sępe em̄ hō incipit pauperes adiuuare ꝛ deus ꝑficit q̄d nō pōt homo. i. dat sanitatē vel ꝓsperitatē: q̄d vir misericors sibi factū reputat. Dñs sequit: s ¶Ego cū rediero/ad facultatē tribuēdi vel subueniendi. i. cū locus ꝛ tēpus fuerit reddā tibi in aliis paupib⁹/vel gratias referendo: ꝛ ita vir misericors se obligat ꝓ bonis aliox christo. t ¶Quis horū triū. i. sacerdocis/leuitę/ꝛ samaritani. i. ḡlatoꝝ/clericoꝝ/ꝛ laicoꝝ: v ¶Videt tibi ꝓximus fuisse illi q̄ incidit in latrones/ ꝙdictos. i. in ꝑtē

✳ medicorum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et ꝙ pendens ꝓmio⁹ fuit ꝙ sacerdos vel leuita gentis eiusdem. Unde subditur: a ¶At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Ambrosi⁹. Cognatio nō facit ꝓximū/sed misericordia: quia misericordia ꝑm naturā est. Nihil em̄ tam ꝑm naturam est ꝙ nature iuuare consortē. Et nota ꝙ dominꝰ hic aliter videtur accipere ꝓximū ꝙ nos soleamus accipere. In illo em̄ mādato: Diliges ꝓximū: nomine ꝓximi omnis homo intelligitur. Dñs aut̄ hic stricte ꝓximū accipit: vt cū primū dicat/qui implet legem naturalē: id est qui facit alū quod sibi vult fieri. b ¶Et ait illi iesus: vade ⁊ tu fac similiter.

Et concludit hic dñs ꝙ omnis homo ꝓximus est. q. d. si samaritanus et alienigena tantā impendit diligentiā misericordiam: ⁊ ex hoc ei ꝓximus fuisse creditur qui ante fuerat inimicus: ⁊ amicus ꝓximus est amico: patet ꝙ omnis homo proximus debet esse omni homini. Dicit ergo legisperito.

a latrones: At illē dixit: Qui b fecit miscōiā i illū. Et ait illi

d ¶Vade ⁊ tu fac similiter: id est vt vere te ꝓximū sicut teipsum diligere manifestes: ⁊ nō solum iudeo sed ⁊ alius benefacias ⁊c. Mystice. Christus noster ꝓximus ē ꝓpter naturę cōsortiū: qui vulnera nostra curauit sicut ꝑdictū est. Diligēdus ē ergo vt deus ⁊ dñs ⁊ diligēdus vt ꝓxim⁹.

Mystice ✠ medicoru⁊/ꝓpter infirmitatē: in potestatē aduocato⁊/ꝓpter aduersitatē: in potestatē diuitū/ꝓpter necessitatē. a ¶At ille dixit: qui fecit misericordiā in illū. s. samaritan⁹. i. laicus nō facit dos/non leuita: Ideo dicet eis: Infirm⁹ fui ⁊ in carcere ⁊c. Ire in supplicū ęternū ⁊c. Matth. xxv. d. b ¶Et ait illi. i. magistro legis. c ¶Jesus: qui sp vult saluare. Ezech. xxviii. c. Nolo mortē impij ⁊c. Ezech. xviii. g. Nolo mortē morientis. i. Timoth. ii. b. Doc est bonū et acceptū coram saluatore. d ¶Vade ⁊ tu/magister legis. e ¶Fac similiter. q. d. nō tm̄ doceas ore misericordiā/sed facias opere. Matth. vii. c. Non oīs qui dicit mihi dñe dñe ⁊c. i. Cor. xiii. a. Si linguis hominū loquar ⁊ angelorū/charitatē aut̄ nō habeam ⁊c.

f ¶Factū est aut̄ dū irēt ⁊c. Nota est historia/cū dñs amularet de galilea in hierlm/susceꝑt⁹ est in hospitiū marię et marthę. Būficus fuerat dñs eis: q: septē dęmonia ejecerat de maria: ⁊ fluxū sanguinis restrinxerat in martha. Hęc ē em̄ ꝑm Amb⁹. mulier illa emorroissa ꝙ tactu fimbrię dñici vestimenti/n ꝓfluuio sanguinis ē sanata. Propter būficia ergo eis collata habebat familiare hospitiū in domo ⁊ in castello carū. Qū aut̄ ista susceꝑtio facta sit/ex serie euāgelicę hist⁹ię nō pōt haberi. Qz autē ꝓcedentib⁹ quantū ad hist⁹iā non continuetur/ipse glosator videtur sentire. Reddit em̄ causam quare ꝓcedentibus cōtinuet: quod nō solet facere quantū ad serię hist⁹ię/vbi recte aliud post aliud sequit: sed quantū ad mysteriū. Supra inuitauit dñs legisperitū ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi: ponens exemplū de samaritano qui fecit misericordiā in saciatum: Sed quia hoc exemplū tm̄ ad dilectionē ꝓximi pertinere videtur: nunc ponit aliud exemplū apertius de vtraq; dilectione in duab⁹ forozib⁹: quarū altera dñm recepit hospitio scz martha: altera recepto astitit audiēdo/⁊ iuxta pedes illius sedendo. Per istas duas forores significant duę vitę spirituales. Per mariā sedentē ⁊ audientē dñm/significat contēplatiua. Hęc quasi specialiter refertur ad dilectionē dei: licet dilectionē ꝓximi nō dimittat. s. contēplatiua: quę omnib⁹ exteriorib⁹ postpositis/solis sponsi amplexib⁹ ⁊ osculis vacat: ipm videre et audire delectat. Per marthā ministrantē significat actiua: quę quasi specialiter refert ad dilectionē ꝓximi: et charitate ꝓximo sociat. Distinguit aut̄ ꝑm officia/nō ꝑm personas. Nemo em̄ est contēplatiuus qui q̄dq; nō fiat actiuus: et sic est referenda dilectio ad diuersitatē officiorum. Nam alia sunt officia actiuę: alia contēplatiuę. Officiū actiuę est opera misericordię ꝓximo misericorditer exhibere. Actiua em̄ esurienti panē corporalē/signoranti panē spūalē tribuit: errantem corrigit: ꝓficiētē adiuuat: deficientē subleuat: singulis necessaria ꝓ posse dispensat. Officiū cōtēplatiuę est soli deo vacare: de solo deo meditari. Quę aut̄ sint partes ⁊ ꝓpriętates vtriusq; vitę: ⁊ quę sit dignior: patet in notula subiecta.

Actiuę pars { Superior { Prędicatio / Nectio. } Inferior { Exhibitio misericordię / Dispositio familię. }

Et nota ꝙ lectio ad doctrinā/vel oratio ad tutelā: non est meditatio cordis. Nam lectio ad doctrinam/oratio ad tutelam: potius ad officium pertinent actiuę ⁊c.

Cōtęplatiuę ps { Superior { Consideratio signoꝝ. / In spiritusancto gaudiū. } Inferior { Scripturę ꝙ meditatio. / Vocal decantatio vel laus. }

Actiua { Feruentior / Fructuosior / Laboriosior / Periculosior / Prior } Contemplatiua { Diuturnior / Securior / Jocundior }

Versus. Tpe/germine/caumate/ple/labore. Practica vita fit secura diuina lęta. Patet itaq; ꝙ b ꝙ dr ꝓcedētib⁹ ꝓtinuat: ⁊ ꝙ post ꝑdicta sequę quantum ad hist⁹iā.

g iesus: Vade ⁊ tu fac similiter.

h ¶Factū est autem dum irent:

ꝑm mysteriū. f ¶Factū ē aut̄ dū irēt: iesus ⁊ discipuli ei⁹ ¶Et ipse intrauit

f ¶Factum est autē ⁊c. Sed quia beata virgo ꝓfecta fuit in vtraq; vita: idco hoc euangelium legit in assumptione eius quādo recepta fuit in castro dñi: quę eū ꝓius receperat in castello suo: Licet ergo nihil ꝓtineat ad eā quantū ad hist⁹iam: specialiter tamē pertinet ad eā quantū ad mysteriū. Ipsa est em̄ castellū qd̄ iesus intrauit: id est in quo tabernaculū posuit cōtra diabolū pugnaturꝰ. In ea em̄ carnē assūpsit: in qua diabolū expugnauit. Ipsa est etiā ꝙ vtriusq; vitę officia specialiē exercuta ē: ⁊ etiā opa misericordię exhibuit: tanq; ꝙ mūdi redēptor lactauit: ⁊ multā ei diligētiā in educādo ꝓdidit: ꝙ etiā magr ꝓpterea vocauit. De ꝙ dictū ē: Maria ꝓfuabat oia ꝟba hęc ⁊c. ū. c. Oia em̄ ꝟba dñi ⁊ facta diligenter in secreto cordis reposuit: ⁊ postea scriptores euāgelicos docuit. Vnā matthę ꝙ ꝑm⁹ scꝑsit euāgeliū/mlta ab ea didicit. In ꝙ aūt euāgelio multiplicię cōmēdat ꝟgo brillima. Et qz oīs laus in fine canit: ideo ꝙ euāgeliū in ei⁹ fine legit. In ꝙ euāgelio ostendit btā ꝟgo: Primo ꝓnulegio⁊ excellētia singular⁊. Secūdo oīm ⁊tutū genere munita. Tertio ostendit i studio actionis sedula. Quarto i cōtēplatiōis ocio ꝙcta. Quito i optimę ꝓtis electiōe discreta. Sexto i eiusdē inamissibili adoptiōe btā. Singularē excellētia beatę ꝟginis innuit ibi: Intrauit iesus i q̄ddā castellum. Quoddā em̄ notat singularitatē: vt dicē dñs Greg⁹. In castello notat ⁊tutū munitio. In martha studiū actionis. In maria ociū cōtēplatiōis. Discretio electiōis ostendit ab ipso dño dicēte: Maria optimā ꝑtē elegit ⁊c. Inamissibilitas adeptę bꝛitudinis exꝓmit vbi subiūgit: Quę nō auferet ab ea. Beata ergo ꝟgo maria ꝛ q̄ddā castellū ꝓulegiū singularitate: castellū ⁊tutū munitione: martha i actione: maria in cōtēplatione: discreta i electiōe: btā in adeptiōe. In ꝓmo ē admirabil⁊ venerāda: ꝙ octo ꝓulegia i q̄b⁹ supat oēs seros. Primū ē imunitas pcti. Secūm gr̄ę plenitudo. Tertiū/ꝙ ē dei mr̄. Quartū/fecūditas ꝟginalis/seu ꝟginitas fecūda. Ista q̄tuor ꝓulegia notant in salutatiōe angelica. Primū in hoc ꝙ ꝛ: Aue. i. sine vę. Secūdū in hoc: gr̄a plena. Tertiū in ꝟ: dñs tecū. Quartū in hoc: benedicta tu inꝛ mulieres: inter quas tu sola es virgo mater. Un Prouerb. xxxj. d. Multę filię congregauerūt diuitias ⁊c. Quintū ꝓiulegiū fuit excellentia humilitatis: De q̄ ē. j. d. Ecce ancilla dñi. Sextū fuit ꝙceptio sine libidine. ē. j. d. Et virtus altissimi obumbrabit tibi. Hęc est enī virga aaron. Numeri. xvii. a. Rubus moysi: Exo. iii. c. Vellus gedeonis: Judicū. vi. g. Septimū fuit partus sine dolore. Octauum fuit glorię supeminēs magnitudo: quia exaltata ē sup oēs choros angelorū. Tria quippe sunt genera sanctorū qui habent gloriā ꝓulegiatā: Virgines/martyres/doctores. Et hęc tria habuit beata virgo. Fuit em̄ virgo. Esa. vii. c. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiū ⁊c. Martyr fuit. Unde ū. ii. c. Et tuā ipsius animā ptransibit gladius. Doctor seu doctrix fuit. Esa. viii. a. Accessi ad ꝓpheti̇ssam ⁊ concepit ⁊ peperit filiū. In secundo est laudabilis ⁊ amanda. In tertio ⁊ quarto ⁊ quinto ⁊ sexto ⁊ septimo ⁊ octauo spectabilis ⁊ adorāda. Quia igitur in sexto assumptionis consummata est gloria virginis: recte tunc legitur hoc euangelium in quo sic commendatur. Dicit ergo:

Beata virgo castellū dicit

Octo ꝓulegia ꝟgo alios sāctos superat

Mystice ✠ a ¶Et ipse/iesus. s. b ¶Intrauit in q̄ddā castellū: id est in beatā ꝟginē: in quā venit dñs ad pugnādū vel ꝑtā ad expugnādū diabolū. Circa ꝙ castellū q̄tuor attendunt. s. situs ⁊ munimēta/fluui⁹ ⁊ alimēta. Sit⁹ castelli in alto debet esse: ⁊ bꝛā ꝟgo i alto suit fundata: ita vt oīno diabol⁹ accedere nō valeret. Un ipsa dicit Eccl. xxiiii. a. Ego in altissimis habito. Matth. v. b. Non pōt abscondi ciuitas supra montē posita. Munitio castelli in q̄tuor cōsistit: In muris ⁊ turribus ⁊ fossatis ⁊ armaturis. Hęc oia fuerūt in bꝛā ꝟgine. Muros ꝟginitas: turris humilitas: fossatū pauptas: armatura pietas Cant. iii. b. Sicut turris dauid collū tuū q̄ ędificata est cum

Mystice

Mystice

Mystice

Mystice

A ꝟ a ¶Et ipse intrauit i quoddā castellū: ⁊ mulier q̄dā martha noie excepit illū in domū suā: ⁊ huic erat soror noie maria. Glo. Intrāte iesu in domū ⁊c. q̄si in domo quā intrat iesus sunt duę sorores: ꝙ qd̄ mystice innuit: q: si alicui⁹ ꝓficientiā dē⁹ intrauit: inde ꝓuenitas vitę si ibi fuerat ejecta dicitur: et duplex vita introducit. s. actionis et cōtemplationis: et inꝛ eas est christ⁹ medius. i. vtriusq; cōis. Vel si vis potes hoc specialiter referre ad mariā: q̄ olim fuerat peccatrix et publica: ⁊ intrāte iesu domū: id est ꝓficientiā ei⁹ ꝓuenitas vitę eliminata ē: ⁊ duplex vita introducta. s. actionis et cōtēplationis. Et nota ꝙ ꝛ in Glo. Ociosa: Hoc em̄ est ꝓprium nomē ꝓtēplatiuę. Et antiq̄tus ꝑhi dicebantur ociosi: Unde adhuc laici habēt in vsu vt clericos appellēt ociosos. e ¶Que. s. maria. f ¶Etiā sedēs sec⁹ pedes dñi audiebat verbū illi⁹. Status sessionis/expōlio ē humilitatis: ⁊ quāto ē humilior: tanto fit ꝑspicacior. Vnā quāto q̄s amplius humiliat: tanto ampli⁹ ei dei arcana reuelant: qđ natura docente poterat discere. Videt em̄ ꝙ de monte⁹ descēdit irrigua fontiū ad cōualles: ⁊ quāto vallis ꝓfundior: tāto plures ad eā cōfluūt irrigatiōes. Hęc expositio notat⁊ in illa Glo. Quāto humil⁊ sedet: tanto ⁊c. Itē alia Glo. Maria sedet ⁊c. Distingue tres stat⁹. s. stationē/sessionē/accubitū. In statione totū corpus laboratiquia hic situs corporis laboriosior ē. In sessione ꝓ corpotia superior laborat: relīq; quiescit. In accubitu totū corpus ꝙscit. Per stationē q̄ labor actionis exꝓmitur q̄ sudat in agonie. Per statū sessionis/q̄es cōtēplatiōis in via: vbi nō quiescit plene. Per accubitū/quies ciusdē in patria: vbi plena fruet quiete. g ¶Martha aūt satagebat circa frequens ministeriū. Sic cōstrue: Satagebat frequēs circa ministeriū. Glo. Ministrāo necessaria mortali carni: q̄ induē erat filꝰ dei. Greg⁹. Intēta erat maria ⁊c. Et ē sūma: q: diuersę sunt intētiones earū: q: altera obsequit vt eū reficiat: altera vt ab eo reficiatur. b ¶Que stetit. Per stationem labor actiuę exꝓmit. Martha stat: maria sedet: vos cubat: Hęc est maior quies. i ¶Et ait: cōquerēs de sorore. k ¶Dic nō ē tibi curę ꝙ soror mea reliq̄t me solā ministrare: dic ꝙ illi vt me adiuuet. Martha gerit hic ꝑsonā q̄rundā actiuoꝝ pie errantiū. Sūt em̄ nōnulli boni in ecclesia/q̄ opib⁹ insūāt studiose: ignorāte⁊ quātū bonū sit ꝓtēplatio. Hęc si q̄s eos ad cōtēplationē inuitaret ei acq̄escerēt: quia nō ampli⁹ possent facere elemosynā: imo putarēt oēs contēplatiuos errare. l ¶Et rndens dixit illi dñs: Martha ⁊c. Ecce martha volebat constituere dominū iudicē: sed ipse iam fit aduocatus marię. Glo. Maria nō respondet: sed causam suā tanq̄ otiosa iudici cōmittit. Si em̄ pararet respōdēdi sermonē/remitteret audiēdi intentionē. m ¶Martha martha sollicita es ⁊ turbar⁊ erga plurima. Repetitio signū est dilectiōis: Vel forte mouēdę intētionis vt audiret inrēti⁹. Vel certe/q: sollicita debet esse ita de aliis vt se nō obliuiscat. n ¶Porro vnū est necessariū. Glo. Bede. s. deo iugiter inhęrere. Pō. Mihi adhęrere deo bonum est. q. d. dominus: necessaria sunt ea circa quę laboras: sed ꝓter illa/ vnum ꝙcipue dili est necessariū scilicet vt vni adhęreas: De quo vno dicit ꝓpheta. Unam petij a domino hanc requiram. Glo. Dr̄ ponitur vnū multis. s. adhęrere deo: Non em̄ a multis vnū. i. illō vnū nō appetit⁊/qđ alia cū sit suprem⁹ finis: ⁊ mlta ab vno. i. alia multa appetūtur ꝓter illud vnū. Gregorius in moral. lib. v. Magna sunt actiuę merita: sed cōtemplatiuę potiora.

Pō. 72.

Pō. 26.

B ✠ Maria optimā ꝑtē

Mystice ✠ a ¶Et ipse/iesus. s. b ¶Intrauit in q̄ddā castellū: id est in beatā ꝟginē: in quā venit dñs ad pugnādū vel ꝑtā ad expugnādū diabolū. Circa ꝙ castellū q̄tuor attendunt. s. situs ⁊ munimēta/fluui⁹ ⁊ alimēta. Sit⁹ castelli in alto debet esse: ⁊ bꝛā ꝟgo i alto suit fundata: ita vt oīno diabol⁹ accedere nō valeret. Un ipsa dicit Eccl. xxiiii. a. Ego in altissimis habito. Matth. v. b. Non pōt abscondi ciuitas supra montē posita. Munitio castelli in q̄tuor cōsistit: In muris ⁊ turribus ⁊ fossatis ⁊ armaturis. Hęc oia fuerūt in bꝛā ꝟgine. Murus ꝟginitas: turris humilitas: fossatū pauptas: armatura pietas Cant. iii. b. Sicut turris dauid collū tuū q̄ ędificata est cum ꝓpugnaculis: mille clypei pendēt ex ea oēs armatura fortiū. Fluuius gratiarū q̄ abundāter fluit in castello isto: De q̄ Pō. Fluminis ꝛ ꝛ. Gen. ii. b. Fluui⁹ egrediebat de loco voluptatis ad irrigandū paradisū. Alimēta sunt panis vitę: de q̄ dr̄ Prouer. xxx. b. Facta est q̄si nauis institoria ⁊c. Sed dicet aliq̄s: Nō in solo pane viuit hō: multo fortius nec btā ꝟgo quę est delicata puella. Et ipsa habet fructus spūs: Ascendit em̄ in palmā sile⁊ ei⁹: ⁊ appendit fructꝰ ei⁹. De q̄bus vrīq; dicit mater sua. Fructꝰ aūt spiritus sūt gaudiū/pax/patiētia ⁊c. Felix castrū vbi tales fructus

Gal. 7. d

abundāt. Pō. Quis deducet me in ciuitatē munitā. i. ad beatam ꝟginē? Ipūssance⁊/cui⁹ opatione facta ē incarnatio verbi. Pō. Spūs tuus bon⁹ deducet me in terrā rectā. i. in beatā virginē. Sequit: c ¶Et mulier q̄dā martha noie excepit illū in domū suā. i. btā maria in vterū suum. Hiere. xxxi. d. Mouū creauit dñs sup terrā: fęmina circūdabit virū. d ¶Et huic erat soror noie maria. Btā ꝟgo/martha ē ⁊ maria. Martha ꝓpt studiū bonę actionis: maria ꝓpt ociū scrē cōtēplationis. Martha fuit ei cognata/ꝟgnāti/ꝟgnāe ⁊ ipa tribꝰ mēsib⁹ ministrauit. Martha fuit: q: oia pietatis opa q̄ solent aliis pauperib⁹ exhiberi/ipsa filio suo pauperi exhibuit. Ipsa em̄ recepit eū in vtero suo q̄si hospitē in domo/nudū vestiuit carne: ⁊ postea pannis inuoluit: esurientē ⁊ sitientē lacte suo potauit ⁊ pauit: infirmū ex infantia nō solū visitauit: sed etiam fouēdo/arridēdo/gestādo frequētauit: crucifixo q̄si in carcere posito affuit: vt vere ꝓueniat ei qđ sequit: Martha aūt satagebat ⁊c. Itē maria fuit audiēdo ipm: ꝛtendo in corde suo q̄ videbat ⁊ audiebat/eis q̄ ꝑdixerant ꝓphetę. Unde sequitur:

Pō. 59.

Pō. 142.

f ¶Que etiā sedēs secus pedes dñi ⁊c. Deut. xxiii. a. Qui appropinquat pedib⁹ ei⁹ ⁊c. b ¶Que stetit. qđ̄ās in fide. Job. xix. c. Maria autem stabat iuxta crucē iesu. i ¶Et ait: dñe nō ē tibi curę. Quid est hoc ꝙ martha cōqueritur de maria sorore sua? Quę ē ista maria q̄ sororē suā reliq̄t in ministerio laborare? Martha ē volūtas marię: q̄ attendēs ⁊ videns filiū suū cōprehendi/ligari/cōspui/flagellari/irrideri/spinis coronari/crucifigi/sepeliri: inter hęc sollicita: quia naturali cōpassione q̄si satagebat eū liberare: sed rō sororis ei⁹ cōtēplās diuinā voluntatē: quā sedendo iuxta pedes audierat/confortans se illi/cōsentiebat vt ita fieret. Sed quid rndit dñs ꝓ maria? Ecce. l ¶Et respondens dixit illi dñs: Martha ⁊c. Reuera sollicita ⁊ turbata fuit erga plurima btā virgo: q̄n herode ꝑsequente fugit in ęgyptū: quando iudeos machinare in mortē filij sui cognouit. n ¶Porro vnū est necessarium. s. vt vnus moriatur ꝓ populo ⁊ non tota gens

D

Pō. 32.

✠ pereat: Joh. xi. g. ✠ lachrymarū. Zach. xiii. a. Erit fōs patēs domui dauid ⁊c. Alimēta sūt ibi vigilię/ieiunij/disciplina: qb⁹ caro attenuat/sed aia ipinguat. Pō. Oculi dñi sup metuētes eū ⁊c. Turris ꝓtēplatio. Esa. v. a. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei: ⁊ sepiuit eā: ⁊ lapides elegit ex ea ⁊ ędificauit turrē in medio ei⁹. In ꝙ castello sūt martha ⁊ maria. Martha sūt officiales: q̄ solliciti sūt ⁊ turbāt circa plurima. Maria sūt claustrales/in claustro iuxta pedes dñi residētes. In ꝙ castellū venit iesus: qđ aliq̄s causa hospitalitat⁊ declinat ad domū religiosam ⁊ suscipit: Un dicitur⁊ ē i iudicio: Hospes fui ⁊c. Mat. xxv. c. Dicit ꝙ: Factū ē aūt dū irēt: iesus ⁊ discipuli ei⁹ q̄ mūdū in se ⁊ in mēbris suis. b ¶Intrauit in q̄ddā castellū. i. in religionē/vt ibi recipeā ⁊ refici⁊ret. c ¶Et mulier quedā martha ⁊c. Signant⁊ bꝛ martha mulier: q: officiales q̄ru est recipe hospites/debēt cē molles ⁊ mānsueti ⁊ seduli circa hospites. d ¶Et huic erat soror: nō dña/nō ācilla: q: officiales ī claustris nō debēt cē dñi claustrali⁊/nec cōuersi: ⁊ oēs fratres: q: vn⁹ ē ꝑ christ⁹: vna mr̄ regula. Malach. ii. b. Nūqd nō ꝑ vn⁹ oīm nr̄m? e ¶Que etiā sedēs ⁊c. Hic describit officiū claustraliū. s. sedere/tacere/meditari/audire dominū loquentē in scꝓtura ⁊ in cordib⁹ eoꝝ. Job. iii. c. Ad me dictū est verbū abscōditū ⁊ q̄si furtiue ⁊c. Thren. iii. d. Sedebit solitarius ⁊c. j. vlt⁊. g. Sedete in ciuitate ⁊c. Eccl. v. c. Esto mānsuetus ad audiēdū verbū dei ⁊c. g ¶Martha aūt satagebat ⁊c. Bernardus. Felix domus ⁊ beata congregatio: vbi

E ſ a ¶ Maria optimam partē elegit quę nō auferetur ab ea/in ęternū. Glosa. Ex oppoſito itelligit q̄ a martha auferęt pars quā elegit: q̄ tranſit labor multitudinis: id eſt multitudo laboris: ⁊ remanet charitas vnitatis. i. vnitas charitatis. Beda. Non reprehendit pars marthę: q̄ ⁊ ipſa bona: ſed laudatur pars marię ⁊c. Unde nota quia nō vſq̄quaq; ſſere/da eſt actiuę contemplatiua: alioquin ſpōſus in Canticis videręt iniuriari ſponſę/ reuocans eā ab otio contemplationis ad laborē actiōis. Spō

a ro vnum ē neceſſariū: ¶ Mā/
b ria optimā partē elegit quę
nō auferęt ab ea. Ca. XI
c ¶ Factū eſt cū eſſet in
d e loco quodā ozāns: vt

Cantī.5.b

ſa eſt ingreſſa thalamum/ ſponſus eam excitat dicens: Egrędere. Cui ipſa reſpondit: Laui pedes meos ⁊c. Ipſe tamē cōpellit eam egredi. Nota ergo quia cōtemplatiua non p̄ferēt actiuę quātum ad p̄ſonas: immo excedentia ſūt ⁊ exceſſa quātum ad perſonas. P̄ęferēt autē ei: q̄ actiua eſt terminabilis: cōtemplatiua interminabilis. Actiua eſt cū vita deficit: cōtemplatiua poſt hāc vitā, pficit. Quia ſicut dicit Beda ignis amoris q̄ ꝫ ardere inchoat: cū ipſe quē amat viderit/ ſ amoze amplius ignęſcit. Unde Eſa. xxx. d. Cui⁹ ignis in ſion ⁊ camin⁹ in hieruſalē: quaſi modicus ſeruo⁹ eſt ī via: ītēſus ī patria.

De dīā fgie

✻ pereat: Joh. xi. g. a ¶ Maria optimā partē elegit: ꝓſentire. ſ. p oia diuiną volūtati. Greg⁹. Quid de deo nō ſapiebat: in q̄ ſapīa dei latebat ⁊ cui⁹ ueteꝛ cozp⁹ ſibi aptabat.

Moraliter Pō. 89.

✻ de maria martha conquerit. In plumbus ſit econuerſo. a ¶ Maria optimā partē elegit. Pō. Elegi abiectus eē in domo dei mei. Quare ergo non omnes eligūt eam? Quia nō ſunt dauid vel maria. b ¶ Quę nō auferęt ab ea: q̄ nullus appellat vt ſit clauſtralis relidens. Pō. Rogate quę ad pacem ſunt hieruſalem. Expoſitio Ca. XI

. Pō. 121.

¶ Factum eſt cum eſſet ⁊c. Superius actum eſt
e de perfectione duplicis vitę: id eſt actiuę ⁊ contemplatiuę ſub figura duarum ſoꝛoꝛuꝫ. Sed quia homo hanc perfectionem non poteſt habere a ſe/niſi detur a deo/ a quo eſt omne bonum ideo inducit lucas dominum oꝛaſſe ⁊ diſcipulos ad oꝛandum inſoꝛmaſſe: vt ſic per oꝛationem vtriuſq̄ vitę perfectionem obtineręnt. Et cum gloſaoꝛ reddit cauſam quare hęc ſcędentibus continuenť: non quantū ad hiſtoꝛiam ſequi videnť: ſicut nec primo ſimiſſum. Diuidit autem hoc capitulum in octo partes. Primo docet domin⁹ formā oꝛationis. Secundo docet inſtantiam ⁊ frequentiam oꝛandi: ibi: Quis veſtrū ⁊c. Tertio dat fiduciam impetrandi: ibi: Et ego dico vobis. Quarto eūcit dęmonia ⁊ conuincit iudęoꝛum inuidiam qui ſuper hoc blaſphębabant: ibi: Et erat eūciens dęmoniū. Quinto laudat maria quę talem filium generauit: ibi: Factum eſt autem. Sexto oſtendit domin⁹ iudęos perituros niſi pęniteāt duplici ſimilitudine: ibi: Lurbis autē cōcurrentibus. Septimo oſtendit dominus lumen ꝓdicationis nec amoze vite nec timoze mortis eſſe occultandum ſed omnibus ꝓpalandū: ibi: Nemo lucernam accendit. Octauo arrogātiam ⁊ ſupſtitionem phariſeoꝛum ⁊ ſcribaꝛum redaꝛguit: qui veꝛę doctrinę ſotis pꝛętendunt ſpeciem: ſed male vitę intus occultant fęditatem: ꝓpter quod impꝛecatur eis multiplex veꝛ: ibi: Sed vę vobis phariſeis ⁊c. Dicit ergo:

e ¶ Et factum eſt cū eſſet in loco quodā: id eſt ſolitario et ſecreto. d ¶ Oraꝝ/ vt nō tm̄ verbo/ſed etiam exemplo doceret eſſe oꝛandum. ſ. xviij. a. Opoꝛtet ſemper oꝛare ⁊ non deficere. e ¶ Vt ceſſauit/oꝛare: vt quod docuerat exemplo/docęret ⁊ verbo. Adhuc enim rudes erant diſcipuli et vtroq; documento indigebant. f ¶ Dixit vnus ex diſcipulis eius ad eū: dñe doce nos oꝛare. Roma. viij. c. Quid oꝛem⁹ ſicut oꝛtet neſcim⁹: ſ ipſe ſpūs poſtulat ꝓ nobis gemitib⁹ ęnarrabilib⁹. g ¶ Sicut ioh̄ānes docuit diſcipulos ſuos. Hoc dicit/vt dñm citi⁹ inclinaret ad facilēdū q̄d petebat: ⁊ q̄ non petebat niſi bonū: q̄ ioh̄anes idē faciebat. Sꝛ quare ad oꝛationē mag⁹ inuitanť diſcipuli q̄ ad alia opa pietatis? ¶ Rādeo: q̄ maxime placet deo⁹ et fugat diabolū. Chryſ. Solā oꝛōnē ſſi ſpūale tributuꝫ aſa offert deo de ſuis viſceꝛib⁹. Magna q̄ppe dignitas oꝛōnis: mox vt ab oꝛe, pceſſerit/ſuſcipiūr eā angeli manib⁹ ſuis ⁊ offerūr eā ante deū: ſicut angel⁹ ad tobiā dixit: Ego oꝛōnē tuā obtuli ante deū: Tob. xij. c. Et nō ſolū magna eſt dignitas oꝛōnis/ſed ⁊ magna ⁊ multa vtilitas. Primo ignem cęleſtē impetrat/quo deſideriū accędit. Unde. iij. Reg. xviij. f. et. iij. Reg. j. b. legit q̄ oꝛauit helias ⁊ cecidit ignis de cęlo. Secūdo diabolū eſſugat. j. Machab. iiij. b. Tuba cecinerūt et q̄ erāt cū iuda ⁊ cōtrite ſūt gētes ⁊ fugerūt. Tertio coꝛpoꝛē animi excitat. Eccl. xviij. c. Ne ſpediaſ oꝛare ſemp. Quarto a tēptatiōe liberat. Matth. xxvj. d. Oꝛate ne intret⁊ ī tēptationē. Quinto veniā pecōꝝ impetrat. Unde ij. Reg. xij. d. Dauid poſtq̄ oꝛauit/ audiuit: trāſlatū eſt pcm̄ tuū a te. Hiero. Oratione ſanant peſtes mentis. Sexto vitā ad facilēdā pęnitētiā ꝓlōgat. Unde iij. Reg. xx. a. legit/q̄ ęge

B

Mat. c. b

chię facta oꝛōne additi ſūt q̄ndecim anni vitę. Septimo ſanitatē coꝛpis ipetrat: Eccl. xxxviij. a. Fili ī infirmitate tua ne deſpicias teipm̄: ſz oꝛa deū ⁊ ipe curabit te. Jaco. vlt. c. Oꝛō fidei curabit infirmū. Octauo grām impetrat. ſ. j. a. Oꝛauit charias ⁊ genuit iohānē. Nono ſapiam ipetrat. Jaco. j. a. Si q̄s vr̄m indiget ſapīa/poſtulet a deo q̄ dat oib⁹ affluēter ⁊c. Exēplū de ſalomone. iij. Reg. iij. b. Decimo cęlū claudit malis ⁊ apit bonis. iij. Reg. xvij. a. Et Jaco. vlt. d. Helias oꝛōne oꝛauit ⁊ clauſū ē cęlū: ⁊ iterū oꝛauit ⁊ aptū eſt. Undecimo pacē ſeruat. j. Timoth. ū. a. Obſecro ꝓmū oim fieri oꝛōnes/ poſtulatiōes/gr̄aruactiōes: ꝓ oibus hoib⁹: ꝓ regib⁹ ⁊ oib⁹ q̄ ī ſublimitate ꝓſtituti ſūt: vt q̄etā ⁊ trāq̄llā vitā agam⁹. Duodecimo docet q̄d agēdū ſit ī dubijs. ū. Paraſ. xx. c. Cū ignoꝛem⁹ q̄d agere debeam⁹: ħ ſolū habem⁹ reſidui: vt oculos nſos dirigam⁹ ad te. b ¶ Et ait illis: cū oꝛaſ/dicite: non ſolū coꝛde ſz etiā oꝛe. Eſt em̄ oꝛō pius affect⁹ mētis ī deū/oꝛis rōne direct⁹. Unde ⁊ ipſa vocalis oꝛō ſpecialiter valet ad ſer. ſ. ad memoriā ſuſcitādā. Itē ad coꝛpoꝛe ⁊ ſomnolētiā excutiendā. Itē ad deſideriū accędēdū. Itē ad deuotionē augēdā. Itē ad obſequiū implēdū. Itē ad exēplū ſtandū. i ¶ Pater ſcīfice

Quinq; de cauſis tra/dit dñs diſcipulis ſuis oꝛādi

tur ⁊c. Formā oꝛādi breuē ⁊ vtilē tradit hic dñs diſcipulis: Et ħ ꝓpter ānq̄. Primo vt de⁹ honoꝛet. Honoꝛ em̄ pri deb⁊ a q̄ incipit hęc oꝛō. Malach. j. b. Si ego pater vbi honoꝛ me⁹? Secūdo: vt a ſolo deo q̄ neceſſariū ē poſtulet: q̄ ipe eſt pater ad quē ꝓtinet cura ꝓuiſiōis. Sap. vj. a. Æqliter cura ē ill ſcipulis ſoꝛ li de oib⁹. iiij. Reg. j. b. Mūq̄d nō ē de⁹ ī iſrł/ vt eatis ad ꝓſulēdū beelzebub deū accaroꝛ? Tertio vt rogat⁹ q̄ petit largiatur. Matth. vij. a. Petite ⁊ accipiet⁊. Ibi etiā Glo. Mō denegat ſe petēdū q̄ ſpōte obtulit ſe nō petētib⁹. Quarto vt q̄d petēdū eſt doceret. Mā q̄d oꝛem⁹ ꝓut oꝛtet neſcim⁹: Roma. viij. c. Quinto vt doceret eos ſe humiliare: q̄ oīs oꝛans ſe hūiliat ei quē oꝛat. Pō. Exaudi me dñe q̄m̄ inops ⁊ paup ſum ego. Eccl. xxxv. c. Oꝛō hūliātis ſe penetrat nubes. Cōmēdat aūt hęc oꝛō ⁊ ſcellit ī trib⁹. ſ. ī dignitate/ī breuitate/ ⁊ ī ſęcūditate. In dignitate: q̄ ab ipo dño q̄ oꝛat ędita eſt ⁊ edocta. In breuitate: vt cito addiſcat: ⁊ facili⁹ memorię tradat: ⁊ vt fre/

Pō. 35.

h

Aliter

✻ quēt⁹ dicat: ī ¶ Pater ⁊c. Sꝛ q̄ iacob vidit ī hac ſcala angelos nō ſolū aſcēdētes imo etiā deſcēdētes: breuiē trāſcurram⁹ eaſdē ſeptē petitiōes ꝓm ordinē deſcēdēdi: Jn q̄ oꝛdine/ꝓma ē Paſ ⁊c. ſcificet nomē tuū: ō q̄ noīe itelligēdū ſit/ex ſimilib⁹ pōt ī/telligi. ſ. de ħ noīe paſ: ac ſi deo dicāt fideles: Oꝛādo petimus dñe vt nomē tuū fiat ſcīm ſiue ſanctū ī nobis. Nō em̄ ſum⁹ filij adoptiōis: ſz adhuc poſſum⁹ amittere nomē filiatiōis: nā ⁊ iudas fuit fili⁹: Petim⁹ ergo vt immutabiliter ſim⁹ filij tui.

Moraliter

✻ Eſt ergo ſenſus ī ¶ Paſ ⁊c. Chryſ. Hūc oꝛōnē exponit ī originali ſup matthēū ſat⁊ moraliē ⁊ ſat⁊ ſubtilit: q̄liber ỹbū pōderās ⁊ expones/ħ mō. Paſ. Chryſ. Patrē ſe mag⁊ voluit dici q̄ dñm: vt nob fiducia daret ipetrādi: q̄ fui nō ſꝛ ipetrāt. Si filiū dei te credis: illa pete q̄ tibi expediūt accipe: ⁊ illū decet dare. Si frena petas: quō illa libēter ſiſtat: q̄ etſi habeas ſcipiryt ꝓtenaſ: Noſter. Mō dic me⁹: q̄ ſoli chriſto cōpetit: q̄ fili⁹ē p naturā. Libēter audit de⁹ q̄n chriſtian⁹ nō ſolū ꝓ ſe/ſz ꝓ altero oꝛat. Pro ſe oꝛare naturę ē: ꝓ altero gꝛę. Pro ſe oꝛare cogit neceſſitas: ꝓ alio charitas. Vulcio⁹ aūt ē oꝛō añ deū quā nō neceſſitas mittit ſz charitaſ fraternitaſ cōmēdat. Qui ęs ī cęl. Erubeſcāt ſe ęrenis reb⁹ ſubſternere: ſciētes ſe ꝓm̄ hr̄e cęleſtem.

Scōm Chryſ.

✻ Sicut enim ī ¶ Paſ: cui⁹ nos filios ꝓfitemur: cui amoꝛē ⁊ bonoꝛē debem⁹. Malach. j. b. Si ego paſ: vbi bonoꝛ me⁹? Si dñs: vbi timoꝛ me⁹? Exo. xx. b. Honoꝛa patrē tuū. Paſ: cui⁹ē filios coꝛripe. Prouer. iij. b. Quē diligit dñs coꝛripit/ ⁊ ſſi paſ ī filio

Moraliter

✻ cōplacet ſibi

A ſ quēt⁹ dicaſ: vt tędiū nō faciat: vt de ignoꝛātia nemo excuſare ſe valeat: vt cito eraudiędā īuat. Jn ſecūditate etiā cōmēdat: q̄ oſa petēda ⁊ neceſſaria ꝓtinet. Unde ſeptē petitiones cōtinet ꝓm matthēū: Septenarius autem numerus eſt vniuerſitatis. Sed lucas cauſa breuitatis dimiſit duas: vt dicit Beda: vt patebit inferius. Et ſunt diſtinctę iſtę ſeptē petitiones ꝓm duas vitas: temporalē. ſ. et cęleſtem: de quib⁹ ꝓius actū eſt in fine capituli ſcędentis. Tres primę petitiones pertinēt ad vitam cęleſtem: Ibi em̄ cōſummabunť: ſed hic inchoanť. Tres vlti/mę ad vitam temporalē: Media. ſ. Panem noſtrū ⁊c. eſt cōmunis ⁊ quaſi confiniū vtrarūq; cōſortans ⁊ dirigēs trāſeuntem de vita tēporali ad cęleſtem. Sufficientia aūt petitionū ſic patet. Omnis petitio aut eſt de bono adipiſcendo/ ⁊ ꝓpie dicitur oꝛatio: aut de malo amouēdo/ ⁊ ꝓpie dicit depcatio. Omne aūt bonū/aut eſt bonū cęleſte/aut ſpirituale/aut temporale. ſ. aut bonū glorię/aut bonū gratię/aut bonum nature: Nam bonū fortunę ſub bono nature cōtinet. Bonū cęleſte petitur ibi: Adueniat regnū tuū. Bonū ſpirituale ibi: Fiat voluntas tua. Bonū tēporale: ibi: Panē noſtrū: ſicut patebit infra: Et ita in his tribus petitur omne bonū. Itē omne malū/aut eſt ꝓteritū/aut ꝓſens/aut futurū. Amotio mali petitur: ibi: Dimitte nobis ⁊c. Cautela cōtra futurū petit: ibi: Et ne nos inducas ⁊c. Liberatio a ꝓſenti petit: ibi: Sed libera nos ⁊c. Septima petitio. ſ. Sanctificef nomen tuū: eſt quaſi cōfirmatio omniū. Inchoauit aūt ieſus tanq̄ bonus magiſter oꝛationē ſuam a nomine patris/nō a nomine

Matth. vi. b

tōñ: quia magis amari appetit q̄ timeri: ⁊ pater nomen eſt amoꝛis. Unde Hiere. iij. b. Saltē amodo voca me pater meus ⁊c. Item vt daret oꝛantibus fiduciā impetrandi. Unde beatus Bern⁹. Oratio q̄ę paterno dulceſcit nomine: omniū petitionum mearū impetrandarū fiduciam mihi ꝓſtat. Eſa. xlix. d. Mūnq̄d poteſt mater obliuiſci infantē ſuū vt nō ⁊c. Item vt vocantes patrem ſe filios recognoſcant: non degenerantes a tanto ⁊ tali patre qui affectu ⁊ benīuolētia pater eſt. Eſa. lj. a. Attendite ad abꝛaam patrem veſtrum. i. chriſtū: ⁊ ad ſaram q̄ peperit vos: id eſt eccleſiā. Item vt ſic excitet nos ad oꝛandū ⁊ honoꝛandū ſe. Eccl. iij. b. Gloria hominis eſt ex honoꝛe patris ſui. Itē vt oſtenderet vere oꝛantes ſe/nō eſſe ſeruos q̄bus dantur mobilia: ſed filios q̄bus debentur hereditas. Joh. xv. b. Jam nō dicam vos ſeruos ⁊c. Matthęus apponit/noſter:

B Lucas nō. Per hoc innuit lucas q̄ eſt pater omniū per creationem. Matthęus aūt per hoc q̄ dicit/noſter: innuit q̄ eſt pater fideliū ſpecialiter per recreationē. Et dicit/noſter: non meus: vt oſtenderet q̄ nō vni⁹ſed multoꝝ pater eſt. Prius erat pater vnius per naturā. ſ. chriſti: ſed ex cępoze factus eſt pater multoꝝ per gratiā. Item per hoc inuitat nos ad humilitatem: vt nemo ſibi applaudat de nobilitate generis. Malach. ū. b. Mūnquid nō vnus pater omniū noſtrū eſt? ⁊c. Item per hoc inuitauit nos ad fraternitatis amoꝛē: vt q̄libet ꝓ alio quaſi ꝓ ſe oꝛet. Jaco. vlt. d. Oꝛate ꝓ inuicē vt ſaluemini. Item per hoc innuit dñs q̄ oꝛatio quanto cōmunioꝛ: tanto deo acceptioꝛ. Unde Matth. v. g. ħcepit oꝛare ꝓ inimicis. Item per hoc inuitauit nos ad pacē ⁊ concoꝛdiā: quia nulla diſcoꝛdia debet eſſe inter fratres. Heb. xiij. b. Me queſo ſit iurgium inter me ⁊ te: fratres em̄ ſumus. Item per hoc inuitauit nos ad mutuū bonoꝛē: qui debet eſſe poniſſime inter fratres. j. Timoth. vj. a. Qui fideles habēt dños nō contēnant: ſed magis ſeruiant/quia fratres ſunt. Roma. xij. c. Honoꝛe inuicē pręuenientes. Item per hoc inuitauit nos ad mutuū auxiliū. Proꝛuerb. xviij. c. Frater qui adiuuatur a fratre ⁊c. Item in hoc q̄ dñs dixit/noſter: oſtendit ſe eſſe fratrem noſtrū: alioquin nō vere diciſſet: Pater noſter. Et in hoc oſtendit noſtra nobilitas: quia fratres ſumus filij dei. Heb. xiv. b. Ego ſum ioſeph frater veſter. Matth. vlt. b. Nunciate fratrib⁹ meis vt eant in galileā/ibi me videbunt. Item Matthęus addit: Qui es in cęlis: Lucas nō. Uterq; bene facit. Lucas nō apponēdo innuit eum eſſe vbiq; per potentiā/per ſcientiā/per eſſentiam. Matthęus vero addit hoc/ꝓpter ſeptem cauſas. Primo: vt oꝛes in ſpiritu ſecreto ⁊ mundo: quale eſt cęlū. Joh. iiij. d. Deus ſpūs eſt ⁊ eos qui adoꝛant eū/oꝛtet adoꝛare in ſpiritu ⁊ veritate. Secūdo: vt cęleſtia petas nō terrena. Joh. xvj. c. Uliq; modo nō petiſtis quicq̄ in nomine meo: petite vt gaudiū veſtrum ſit plenū. Tertio: vt ad cęli habitaculū tendas. Cant. j. a. Trahe me poſt te. Quarto: vt in altiſſimo cōſidas: cui aſſiſtunt angeli. Pō. Qui cōfidunt in dño ſicut mons ſion: non cōmouebit in ęternum qui habitat in hieruſalem. Quinto: vt ſanctū uniteris. Leuit. xix. a. Sancti eſtote: quia ⁊c. Sexto: vt oſtendat q̄ potens eſt dare quod petitur: quaſi paſt⁊ exiſtens

Pō. 124.

C in cellario pleno ⁊ referto omniū bonoꝝ affluentia. Unde cū dicimus: Qui es in cęlis: idem eſt ac ſi diceremus: Da quod petimus: quia potes. Es em̄ in cellario tuo: vbi omne bonum affluit ⁊ redundat. j. Timoth. vi. c. Beatus ⁊ ſolus potēs rex regum ⁊ dñs dominantiū: qui ſolus habet immortalitatem ⁊ lucem habitat inacceſſibilem. Roma. x. c. Idem dñs omniuꝫ/ diues in omnes qui inuocāt illū. Unde ſponſa congratulans ait Cant. j. a. Introduxit me rex in cellaria ſua: exultabimus ⁊ lętabimur in te. Item Cant. ū. a. Introduxit me rex in cellam vinariā ⁊c. Et ſtatim videns ſuauitatis abundantiā dicit: Fulcite me floꝛibus/ſtipate me malis. Septimo vt oſtenderet q̄ lis locus pręparat nobis ⁊ vbi. Joh. xiiij. a. Uado vobis parare locū. Joh. xvij. d. Quos dediſti mihi volo vt vbi ego ſū ⁊ illi ſint mecū. In his trib⁹ verbis. ſ. Pater noſter qui es in cęlis/captatur benīuolentia. Primo a perſona rogāti: cū dicitur: Pater. Secūdo a perſona rogātis/cū dicit/noſter. Tertio a perſona aſſeſſoꝝ cum dicit: qui es in cęlis. Deinde ſequunť petitiones ꝓm matthēū. Ipſe em̄ primus ſcripſit euangeliū: et ab ipſo oꝛe domini acceꝑit. Erat em̄ vnus ex trib⁹ ad quos habitus eſt ſermo in monte. Unde plꝛius ⁊ diffuſius ponit dominicā oꝛationem: Lucas trāſit breuius: quia viderat matthēū plene proſecutū. Scōm matthēū nāq; oꝛatio dominica octo partibus cōſtat. Pręmittitur em̄ captatio benīuolentię: Sequunť ſeptem petitiones: quarum duplex eſt oꝛdo: Un⁹ ꝓm q̄ in nobis implenť. Alius ꝓm dignitatē rerū petitarū: ⁊ huc tenet matthęus: ⁊ lucas ſimiliter: quia pręmittunt dignitates. Similiter fecit Eſa. xj. a. qui dona digniora ꝓpoſuit: deſcendēs de ſapientia ad timoꝛē. Sic etiā fecit Moyſes: mandata de colendo deo ꝓpoſuit mandatis de ꝓximo diligendo: Exo. xx. a. Ut aūt melius videam⁹ dignitatē petitionum: ⁊ quomodo vna oꝛiatur ex alia: oꝛdinem per quē in nobis implentur primo exequamur: ⁊ poſtea ad oꝛdinem euangelicū reuertemur. Prima ergo petitio eſt: Libera nos a malo: quam ponit matthęus: ſed lucas tacet: quia intelligit eam ſub illa: Et ne nos inducas in tentationē. Conſidera/ uit em̄ quia matthęus nō dixerat: ⁊ libera nos a malo/repetendo/et: Sic enim videręt facere duas petitiones repetendo copulatiuam cōiunctionē: Immo ait: Sed libera nos a malo: ponēdo cōtinuatiuā coniunctionē. Unde viſum eſt velle vnam tm̄ eſſe petitionem. Verūtamen iſta. ſ. Libera nos a malo/prima eſt petitio: quia homo volens aſcendere in cęlū: vidēs quia nō pōt aſcēdere niſi prius fuerit liberatus a malis ſentib⁹/clamat oꝛando: Libera nos a malo/multiplici. i. a pcō originali/a pcō actuali/ab amoze mūdi/a ꝓpio ſenſu/a ꝓpria volūtate/a diaboli poteſtate. Dis depoſitis ſit hō pauper ſpiritu: q̄ totum ſit ꝓpter donū timoꝛis: quia timoꝛ dñi

D

(¶ expellit peccatum

Moraliter Pō. 102.

✻ cōplacet ſibi. Pſ: cui⁹ ē filioꝝ errātiū miſereri. Pō. Quā miſerę⁊ pater filioꝝ ⁊c. Pater: qui debes filiū reuertentem ſuſcipere gratulanter. ſ. xv. d. Surgā ⁊ ibo ad patrem meum. Et. ſ. Et cum adhuc longe eſſet ⁊c. Pater: qui theſauriꝛas filius nō filiū tibi. Sal. iiij. a. Aſſit de⁹ ſpūs filij ſui ⁊c. Noſter: nos creans/nos recreans/nos erudiēs/nos heredes faciens. Roma. viij. c. Spiritus teſtimoniū reddit ſpiritui noſtro q̄ ſumus filij dei ſumus: Si autem filij ⁊ heredes ⁊c. Beda. Pater noſter/dicitur: quod cōmune eſt omnibus ſed differenter. Pater/generaliter omniū per creationē. Eſa. lxiij. c. Et nunc pater noſter es tu: nos vero lutū. Pater/ſpecialiter iuſtoꝝ per adoptionem. Matth. xxiij. c. Unus eſt pater veſter. Pater/ ſingulariter chriſti per generationē. Eph. iij. c. Flecto genua mea ad patrem domini mei ieſu chriſti. Joh. xx. d. Aſcēdo ad patrem meū ⁊ patrem veſtrū. Diuiſim dixit: meū et veſtrum: vt differentiā demonſtraret. Pater noſter/ergo dicit: vt deꝛtetur ab elatione/ab indignitate/ a perſonarū acceꝑtione. Item vt penſemus aliam in nobis gratiā q̄ in antiquis. Itez vt patri filialem rependamus affectū. Item vt recoꝛdemur fraternitatem in ꝓximū. Item vt impetrandi fiduciā habeamus. Un Aug⁹. Cū dicit/ Pater noſter/monetur nobilis ⁊ diues non ſuꝑbire contra minoꝛes. Mō enim vere poſſunt dicere: Pater noſter/ niſi fratres. Cauendū eſt etiam cuiq; a ſoꝛdibus: ne tanto patre ſit indignus. Antiquis vt ſeruis dicit domin⁹: Unde ſepe dicitur in pꝛopheris: Hec dicit dñs: Nobis vt filijs dicitur/ Pater. Unde Matth. xxiij. a. Unus eſt pater veſter qui in cęlis eſt. Nunc per gratiam dicitur pater: in quo fiducia nobis datur. Quid enī negabit filijs qui iam dedit quod pater eſt? Dicro⁹. Muſcę inuenitur pręceptū populo antiquo vt dicerent pater ꝓ/aut oꝛarent patrē deū: ſed ꝓpheta oſtendit eos

✻ filios eſſe potuiſſe

Universidad de Deusto
Biblioteca

expellit peccatum: Eccl.j.c. Unde cum dicimus: Libera nos a malo: rogamus nobis dari donum timoris: per quod effecti pauper spiritu/liberamur a malo: Et ita prima petitio petit donum timoris: qđ efficit virtutem pauperta/tis/ꝛ expellit peccatum superbie ꝛ complet ipsam primā petitionē. His aūt omnibus abdicatis: insurgant tunc fortiores tempta/tiones: quia pharao cōtemptus surgit in scandala. Propter qđ dicit Eccl'.ii.a. Fili accedēs ad seruitutem dei ꝛ. Ideirco obtenta hac petitione/ necessaria est man suetudo: quę nec irritat nec irritat: nec aliquib⁹ iniurijs lacessi tur. Unde recte sequit: Et ne nos inducas in temptatiōnē; id est non permittas nos succūbere in temptationē: id ē da nobis donū pietatis per quod mites/ effecti contemnamus iniurias: ꝛ sic nullis temptationibus succūbamus. Sicut efficit donum timoris efficit paupertatē: sic donū pietatis efficit mā suetudinem. Et sicut in prima petitiōe petit donum timoris: ita in secunda petit donū pietatis/ꝛ expellit inuidia. Nec ota mus vt nō veniāt temptationes: sed ne inducamur in tempta/tionibus: quod est succumbere temptatori. Sed q̄uis homo sit liberatus a malo per donum timoris ꝛ virtutem pauperta tis: nec frangat aduersis per donum pietatis ꝛ virtutem mā suetudinis: adhuc in multis offendit quotidie: quia nemo est qui non peccet: vt dicit .iij. Regl'.viij.c. et Eccs.vij.c. ideo nec cessaria est virtus luctus: quā efficit donum scientię quo pec/cata quotidiana lauant: Unde tertio sequit: Et dimitte nobis debita nostra ꝛc. Hoc est/da nobis donū scientię quo illuminati peccata ꝛ miserias nostras videamus seu cognosca mus ꝛ cognita lugeamus: ꝛ sic lugentibus dimittamur: ꝛ expellit ira. Debitores nostri sūt qui debent nobis pecuniam/ vel qui fecerunt nobis iniuriā. Si debet tibi pecunia ꝛ perse/cutus es/dimitte si petit: si imprecutus es/ licite potes require re si ille habeat vnde reddat: si aūt nō habet/ debes dimitte/re. Item si fecit iniuriā tibi ꝛ veniā petit/dimitte: si non petit/ adhuc corde dimitte/paratus dimittere etiam ore cum locus affuerit. Hę tres petitiones pertinent ad vitā temporalē: qꝛ liberatio a malis: non frangi aduersis: lugere/p peccatis quo/tidianis/separant nos a mundo: vel custodiūt in mūdo a malo. Tres sequentes eleuant ad cęlū. In prima q̄ sequit/ quę est quarta petitio ascendendo: petit panis: quo in via consortet viator: ne deficiat. Et hic panis de cęlo dat: sed in terra man/ducat: ꝛ ideo illa petitio est quasi cōfinium congruens transe unti de vita temporali ad vitā cęlestē. Hic panis a matthęo dicit supersubstantialis: quia sup omnes substantias/ꝛ super omnē intelligentiam est/ꝛ quia cęlestis est. Unde Joh.vj.c. Ego sum panis viuus qui de cęlo descendi. A luca dicit quotidianus: quia quotidie necessarius est: ꝛ quotidie comedim⁹ illum: quidam sacramentaliter: quidā spiritualiter: quidā vtro q̄ modo. In hebręo ho dicit sogolla: id est egregius seu pe/culiaris: Egregius: hoc est supersubstātialis. Peculiaris: hē ḡtidian⁹. In greco ho dr: ἐπιον ἄρτον ἡμῶν ἐπιούσιον: quod idem est. Per istū panē: quāto plus manducat/ fit esu/ries iusticię. Acquirit aūt p donū fortitudinis. Unde sensus est: Panē nostrū quotidianū. i. panē nostrū supersubstan/tialē: Da nobis hodie: hoc ē: da nobis donū fortitudinis: quo tuā iusticiā esuriamus: ꝛ esurientes eodem reficiamur et roboremur: et acidia repellat quousq; esuries nostra plenius satiet: qđ erit in patria: sicut dicit Matth.v.a. Beati qui esu/riunt ꝛ sitiunt iusticiam: quoniā ipsi saturabunt. Sed nota q̄ hic nos sugillat grecus dicens arguendos ꝑsumptionis ꝛ temeritatis. Formā cēsi verborū ab eo in orando accepimus/ q̄ a deo non accepit immediate: Eius aūt verba ꝑtermissimus qui ab ore domini dominicā orationē accepit: id est matthei/ qui dicit supersubstantialem: Lucas vero quotidianū. In alijs vo sequimur matthęum: ꝛ ita ex vtroq; quasi cōflauimus no/bis dominicā orationē. Hiero⁹. Nos liberat attendens nos non esse arguendos ꝑsumptionis vel temeritatis: Utrūliber cēsi dicamus: cōgruit hebraicę veritati. Ubi cēsi matthęus di/cit supersubstātialē: lucas/quotidianum: hebraica veritas ha/bet sogolla qđ interp̄tatur egregius vel peculiaris: id est do/mesticus. Matthęus ad alterā rēspexit interp̄tationē/ dicēs: supersubstantialem. q. d. panem nostrū egregium. Lucas al teram/dicēs: quotidianum: ac si diceret: panē nostrū peculia/rem. Sequit quinta petitio: Fiat voluntas tua ꝛc. Et bene sequit: Homo cēsi pastus illo pane supersubstantiali sentiens dulcedinem cibi cęlestis/petit vt voluntas dei fiat in terra sicut fit in cęlo. i. sicut fit in ciuibus cęli: sic fiat in ciuibus terrę:

¶ Hoc est: vt sicut angeli

℣ Est ergo sensus: a ¶ Sanctificeť nomē tuū: id est Aliter
da vt nomen tuū sanctū ꝛ firmū sit in nobis: qđ nō implek B
nisi ī patria. Quod vt fiat plenarie: Adueniat regnū tuū:
id est ecclesia militans vnīat triumphanti: id est ecclesia in
qua regnas per fidem/ veniat ad te per speciem. Hec illud
implek nisi ī patria. Uel aliter. a ¶ Sā/
ctificeť nomen tuū: id est sanctum ap
pareat in nobis per triplicem noticiam:
Quarum prima est credere q̄ deus ē: vt
dicit Heb.xi.b. Accedētem ad deū opor
tet credere/quia est. Secunda est/scire qđ nō est deus. Aug⁹.
Si nō cōphendis quid sit deus/ multū cōphendis si nō comp Pš.52.
hendis quid non sit deus. Tertia est scire quid sit deus ꝛ quo
modo sit: quod erit quando videbimus eum sicut est. Prima
liberat ab insipientia: qua dixit: Inspiēs in corde suo non est
deus. Secunda liberat ab idolatria: quę ligna ꝛ lapides vene
rak vt deū. Tertia liberat ab omni miseria: hęc erit in patria.
Unde. j. Joh. iij.a. Filij dei sumus ꝛ nondum apparet qđ eri
mus: Scimus aūt ꝛc. Ideo sequit: Adueniat regnū tu
um: id est regnum veniat qđ regnum. Sed hoc nō potest esse
nisi omnino cōsentiamus volūtati diuinę: ꝛ ideo sequit: Fiat
voluntas tua ꝛc. Et hanc tacet lucas: quia sub precedenti cō
prehēdit: vt dicit Beda. Ista tertia petitio nō est nisi ꝑmissa
rū duarū quodāmō expositio. Ita cēsi exponit: Sctificek nō
mē tuū/in alia. i. nomē filiationis cōfirmek in nobis ꝑm aliam:
vt ꝑm aliam simus imutabiliter filij tui: qđ iā habemus sancti.

℣ Aduenīat regnū

℣ Sicut cēsi degener filius ad opprobriū ptinet generosi pa/ Scom
tris: sic ꝛ christianus iniustus ad blasphemiā ptinet dei iusti. Chrys.
Hā sicut p bonos de⁹ glificat: sic p malos blasphemat. Unde Roma.ij.d. Nomen dei blasphemat p vos inter gentes.
a ¶ Sanctificeť nomen tuū. Quo sanctificat ab homine
q̄ sanctificat/ꝛ es: aut qđ sanctū ē quo sāctificat: Ez in se qui
dē sanctū est: quęrit aūt vt sāctificek in nobis. i. vt cū nos il
lum sanctificauerimus in nobis: tunc ille sanctificat nos in se.
Hā qui nō sanctificat deū: nō sanctificat ab eo. Sanctificam⁹
autem deum in nobis: quando scientes eum sanctum timem⁹
et sollicite vigilamus ne forte violemus sanctitatem nominis
eius in nobis per opera mala. Sicut qui preclara veste indu
tus est: fugit omnem rem sordidam ne perdat gratiam cando
ris eius: sic qui christum induit: Gal.iij.d. sollicitus debet esse
ne contaminet eum. Ipse quidem incōtaminabilis manet: ta/
mē cōtaminationis iniuriā grauiter nr̄o vindicabit interitu.

℣ Aduenīat regnū

℣ filios esse potuisse/si boni essent. Esa.i.a. Filios enutriui ꝛc. Mozaliter
Qui es in cęlis. i. in sanctis per gratiam. Pš. Cęli enarrant Pš.18.
gloriam dei. Item Qui es in cęlis. i. in scripturis sanctis per
intelligentiā. Joh. v.f. Scrutamini scripturas ꝛc. Gen.vij.b.
Rupti sunt fontes abyssi magne: id est sacramenta ecclesiasti/
ca apparuerunt: quia cataractę cęli: id est scripturę aptę sunt.
Item In cęlis. id est ī secretis. i. in sinu patris. Cant.j.d. Dū
esset rex in accubitu suo. Item In cęlis cęlorum ad differenti/
am aliorum deorum: qui sunt in terra ſm. Hiere.x.b. Dii qui
cęlos ꝛ terram nō fecerunt/pereant. Aug⁹. Cum ad orationē
stamus ad orientem conuertimus nos: vt admoneat animus
ad naturam excellentiorem: id est ad deum se conuertere: sicut
corpus conuertimus ad excellentius corpus. s. cęlum ꝛ partē
vnde lumen venit. s. orientem. Pš. Psallite deo qui ascendit Pš.67.
super cęlum cęli ad orientem. Pater/cōfortat fidem. Noster/
dilatat charitatem. Qui es in cęlis/eleuat spem. a ¶ San/
ctificeť/in nobis per efficaciam/per psecutantiā/per augmē
tum/per mundiciam/per ostensionem/ per confirmationem/
per consummationem. b ¶ Nomen tuum: qđ est pater:
vt vere filij tui ꝛ nominemur ꝛ simus. j. Joh. iij.a. Aug⁹. No
men patris in nobis est qui filij dicimur qđ petimus sanctifi/
cari: non vt ipse sanctior sit in se/sed in nobis per efficaciam/ꝑ
augmentū ꝛ per apparentiā. Itē Nomē tuū/quod est de⁹: Pš.81.
vt a deo simus dū: Jurta Pš. Ego dixi dij estis. Item No/
men tuum/qđ est dominus: vt nos quasi boni serui te solū
timeamus. Malach.j.b. Si ego dñs: vbi timor meus? Esa.
viij.c. Dñm exercituum ipsum sanctificate: ipse pauor vester
et ipse terror vester: ꝛ erit vobis in sanctificationē. Pater cha
ritatem: deus fidem: dominus timorē nutrit. Item Nomen
tuum/quod est magister: vt tui solius discipuli simus: in mi
ter ꝛ sincere. Matth.xxiij.a. Vos nolite vocari rabbi: vnus
est magister vester. Joh.ix.f. Nunqđ ꝛ vos vultis fieri di
scipuli eius: id est christi? Et dixerunt ꝛc. Item. Nomen tu
um: qđ est iesus: vt a te saluatore simus saluati. Act'.iij.c.

℣ Non est aliud

A ℣ Hoc est: vt sicut angeli conformant voluntatem suam volun/tati diuinę: sic faciāt homines. Item: Fiat voluntas tua/sicut in cęlo ꝛ in terra: id est sicut fit in christo: ita fiat ī ecclesia. Itē Sicut in cęlo: id est in anima viri iusti: ita in terra: id est in car ne eius. Item: Sicut in cęlo: id est in viro sancto: ita in terra: id est in peccatore. Item: Sicut in cęlo. i. in syndere si: ita in terra: id est in libero ar bitrio. Hoc autem totum fit per donum consilij: quo nobis cōsulitur/ vt simus mi sericordes si volumus misericordiam con sequi. Unde sensus est: Fiat voluntas tua sicut in cęlo ꝛ in ter ra: id est da nobis donum cōsilij: quo misericordes effecti/ tuā voluntatem impleamus in terra p̄o modulo vię: sicut imple/uit in cęlo p̄o modulo patrię/ auaricia relegata. Postq̄ vero homo consecutus est misericordiam: et omnino subiecit se di/uine voluntati/ statim ad altiora suspirat: vt scz illum videat cui⁹ voluntati obtemperat remotis oīb⁹ nebulis phantasma/tum: quod nō potest esse in presenti: Ideo sequitur sexta peti/tio in qua hic petitur. l. a ¶ Aduenīat regnum tuum: vbi plenarie fit voluntas dei. Unde lucas sub hac petitione reposuit precedentem. Merito autem sexto loco ponitur hęc petitio: in qua petitur visio dei: quia homo sexto die conditus sexto die visione dei se priuauit: sed dominus sexta ętate ꝛ sexto die ad visionem suam eum reformauit: ꝛ idcirco sexto loco postulat homo visionem dei quam sexto die amisit/ꝛ sexto die recuperauit: quod fit per cordis mundiciam/ quam donum in/tellectus operatur in nobis. Unde sensus est: Aduenīat regnum tuum: id est da nobis donum intellectus quo mundi corde effecti: b ¶ Regnū tuum: id est te regnantem in san ctis videamus/ gule vitio penitus abdicato. Uisionem autez dei ꝛ regni eius sequitur pax ꝛ quies ꝛ delectatio summa: quę fit per donum sapientię/ quo in cognitio delectamur: quod po stulak/ cū dicit: Sanctificeť nomē tuū/ in nobis. l. vt tu pater noster dicaris/ꝛ nos filij tui in ęternū. Hoc ē: da nobis donū sapientię quo pacati mēte filij dei nominemur ꝛ sim⁹ sine fine/
Ecc. 28.c luxurię volupteate penitus abiecta. Ecce scala iacob q̄ ascendit
Pš. 83. de terra in cęlū. Ubi Pš. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarū in loco quem posuit.

Aliter ℣ a ¶ Aduenīat regnum tuum/ in corpore: quia in resurre/ctione corporum regnum venīet ad regnum. Fiat voluntas
B tua sicut in cęlo ꝛ in terra. i. sicut in anima: ita ꝛ in terra: id est in corpore. Ecce ꝑm hanc expositionē non est tertia nisi prędi/ctarū repetitio. Ubi lucas stati post illā petitionē: Aduenīat regnū tuū: quia in via tanta necessariū est viaticū/ adiungit:

¶ Panē nostrum

Sedm Chrys. ℣ a ¶ Aduenīat regnū tuū. Regnū dei dicitur ꝛ retri/butio iustoꝝ p̄o iusticia/ꝛ peccatorū p̄o culpa. Uel regnum dicuntur sancti. Unde Matth.xiij.c. Colligent cięcia de re/gno eius: id est de populo christiano. Uel regnū dicitur sacra scriptura. Unde Matth.xxi.d. Auferetur a vobis regnū dei et dabitur genti facienti fructus eius. De omnibus vnus ē in/tellectus. Aliud est regem esse/aliud regnare. Ecce deus natu raliter omniū rex est: sed nō in omnibus regnat. Hec omnes hoies sunt regnū el'': qz nec faciūt oēs volūtatē ei⁹. Hā in iniquis nō de⁹: sed diabolus regnat: qui faciūt eius voluntatem. Unde Eph.vj.b. Rectores mundi tenebrarū harū. Nō dicit mundi tm̄: sed addidit tenebrarū. Tenebrę autē dicunt inīq: sancti iur. Unde Eph.v.b. Fuistis aliquādo tenebrę: nunc ꝛc. Diabolus ꝛ mali homines sunt in potestate dei: tamē nolunt esse sub deo: nō sunt regnum dei: nā iustum regnū est: quando ꝛ rex vult habere homines sub se: ꝛ illi volunt esse sub eo. Cū autem rex cogit per violentiam esse sub se: illud quantū ad ve/ritatem nō est regnum sed tyrannis. Ideo deus quis omnes habeat in potestate: tū volentes tm̄ recipit vt nō sit tyrānus/ sed rex. Diabolus plane tyrānus est: qui etiā nolētes compel/lit suam facere voluntatez. Quid est ergo quod dicit: quia in/terim duo sunt regna in mundo/ dei ꝛ diaboli: id est iusti ꝛ iniqui: ꝛ hic quęritur vt tollatur de medio regnum diaboli: id est iniqui: vt veniat regnum dei tm̄modo: id est iusti. Quod fiet tunc quando omnes iniqui cum principe suo mittentur in sta/gnum inferni. Sic intelligendū est de iusticia: Modo enim et iusticia ꝛ iniquitas regnant: tunc extincta iniquitate/ sola iusti/
Pš. 113. cia regnabit. Fiat voluntas tua. Nunquid nō facit dñs vbicq; quod vult: Omia quecunq; voluit dñs fecit. Sed hoc ḡtiē vt in nobis fiat voluntas dei. i. vt eam nos faciam⁹. Ideo ergo regnū mittū ē in terra: fit q̄dē volūtas dei: sed nō sicut in cęlo. In cęlo cēsi angeli faciūt volūtatē dei sol⁹: nō sic est in ęra: sed hoc fiet in fine. Cōiter aūt accipi debet qđ ait: Sicut in cęlo ꝛ in terra: aduenīat regnū tuū: sicut in cęlo ꝛ in ęra: fiat volūtas tua sic in cęlo ꝛ in ęra. Et vide q̄ caute locut⁹ ē. Nō dixit: Pa ter sanctifica nomen tuū in nobis: adduc regnum tuum super nos: fac voluntatē tuā in nobis: ne seipsum videat deus in ho minib⁹ sanctificare: aut regnū suū super quos vult adducere: aut volūtatē suam in quibus vult facere: ꝛ per hoc inueniretur deus personarū ac/ceptor. Nec iterū dixit: Sctificem⁹ nomē tuū: suscipiamus regnū tuum: faciam⁹ vo luntatē tuā sicut in cęlo ꝛ in ęra: ne hoim tm̄modo videak esse q̄ sctificāt deū: aut q̄ suscipiūt regnū ei⁹: aut q̄ faciūt volūtatē ei⁹: sed medie dixit et impsonalit': Sanctificeť: aduenīat: fiat: vt vtriusq; op⁹ necessariū demōstraret: qz et hō deū necessariū habet ꝛ de⁹ hoīem ad iusticiā faciendā. Hā sicut hō nō pōt facere donū nisi habeat dei adiutoriū: ita nec deus bonum operatur in homine nisi hō voluerit. Sicut nec semē sine terra: nec terra sine semine fructificat: sic nec hō sine deo/nec deus sine homine iusticiam operatur in homine.

℣ Panē nostrū q̄tidianū

℣ Non est aliud nomē sub cęlo datū hominib⁹ in quo opor/teat saluos fieri credentes. Esa.lvj.d. Dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis locū ꝛ nomē melius a filijs ꝛ filiab⁹: ꝛ nomē sempiternū dabo eis qđ nō peribit. Itē Nomē tuū/ qđ est christus: vt nos veri christiani sim⁹. Pš. Volite tāgere chri/stos meos. Apocal.ij.d. Scio vbi habitas: vbi sedes ē satha/nę: ꝛ tenes nomē meū ꝛ nō negasti fidē meā. Quodlibet istoꝝ nominū sanctificak in nobis/per vitę sanctitatē: sicut ecōtra/rio blasphemak per vitę peruersitatē. Esa.lij.b. Dñatores ei⁹ inique agunt ꝛ iugiter tota die nomen meum blasphematur.
Mozaliter
Pš. 104.
a ¶ Aduenīat regnum tuum. Aduenīat: id est ad nos veniat: b ¶ Regnum tuum: quadrupler: Scripturę/gra/tię/militantis ecclesię/triumphantis ecclesię. Primum peti/mus venire ad nos per noticiam/per operationem. Matth. xxj.d. Auferetur a vobis regnum dei/ꝛ dabitur genti facienti fructum illius. Matth.xviij.a. Misi conuersi fueritis ꝛ efficia mini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum. Secun dum petitur venire ad nos vt destruat in nobis regnum pec/catt. Roma.vj.b. Non regnet peccatū in vestro mortali cor/pore. De quo.j.xvij.c. Regnus dei: id est gratia intra vos est. Tertium petitur venire ad quartum vt fiat vnum. Sec.j.d. Cōgregabunt filij iuda: id est ecclesię militantis: ꝛ filij israel: id est ecclesię triumphantis: ꝛ ponent sibimet caput vnum.
Quadru/plex regnū
D
Pš. Cōgrega nos de nationibus vt gloriemur in laude tua. Joh.x.c. Alias oues habeo ꝛ illas oportet me adducere ꝛ fiet vnum ouile ꝛ vnus pastor. Ambrosius. Cum dicimus: Aduen iat regnum tuum/desiderium nostrum excitamus ad futurū regnum: vt nobis veniat ꝛ in eo regnare mereamur. Fiat vo/luntas tua: quę est hominū sanctificatio. j. Thessal.iij.a. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra. Item: Fiat voluntas tua: quę est peccatorum iustificatio ꝛ saluatio. Joh.vj.d. Hec est voluntas patris mei vt omnis qui videt filium ꝛ credit in eū habeat vitam eternam. j. Timoth.ij.b. Qui vult omnes ho/mines saluos fieri. Item: Fiat voluntas tua: quę est p̄cepto/rum adimpletio: sicut dicit Glo. super Matthęū. vj. Volun/tas dei semper fit.
Pš. 105.
Pš. Omnia quecunq; dominus voluit fe/cit. Job.xxiij.c. Ipse solus est ꝛ nemo potest auertere cogita/tiones eius: ꝛ anima eius quecunq; voluit hęc fecit. Sed ora/mus vt libertas nostri arbitrij/ societur per gratiam voluntā/ti sue: quę est sanctificatio nostra ꝛ vita eterna. Sicut in cęlo ꝛ in terra: id est sicut in christo: sic in ecclesia. Item sicut in ec/clesia triumphante: sic in militante. Item sicut in spiritu: sic in carne. Item sicut in angelo: sic in homine. Item sicut in iusto: sic in peccatore. Itē sicut in syndere si: sic in voluntate. Itē si/cut in cōtemplatiuo: sic in actiuo. Itē sicut in claustrali: sic in sęculari. Item sicut in clerico: sic in laico. Itē sicut in prelato: sic in subdito. Hęc est tertia petitio: quę regitur ꝛ impletur p charitatem: secunda per spem: prima per fidem. Fides prima est virtutum: ideo primo petitur sanctificatio nominis patris in nobis: quod fit per fidem. Fides enim nos facit filios dei. Joh.j.a. Dedit eis potestatē filios dei fieri ꝛc. Secūdo petit nduentus regni futuri in nobis: quod fit per spem. Spe enim speramus regnū illud aliquando futurum in nobis. Roma. viij.c. Spe salui facti sumus. Tertio petitur impletio volunta tis dei in nobis: qđ fit per charitatē: quę est ordinata volūtas ꝛ impletio legis: Roma.xiij.c. Qui enim p̄orinum diligit: legem adimpleuit. Sanctificetur ergo fide nomen dei: vt cre/dat rationabilis. Aduenīat regnum eius spe: vt obediat irasci bilis. Fiat voluntas eius charitate: vt diligat cōcupiscibilis.

℣ Panē nr̄m q̄tidianū

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Panē nostrū quotidianū da nobis hodie: id est
q̄diu sumus in hoc die: id est in hac vita p̄senti. Sed q: ℏ pa-
ne sumus indigni/q̄diu sumus peccatorū sordibus inquinati:
Ideo sequit: c ¶Et dimitte nobis peccā nostra: siqui-
dē & ipsi dimittim⁹ omni debēti nobis. Sed q: hostis
semper insidiat: cui nō possum⁹ sine deo
℣ adiuuante
Scom Chryp. a ¶Panē nostrū quotidianū. Videt q: qui petit quotidianū nō habeat
in crastinum: Quō cm̄ petit quotidianū
vel diurnū qui habet p̄paratū in quinq;
vel in decem dies? Aliud cm̄ petit qđ nō
habet. Nō si ita: oratio ista paucis potest
conuenire: aut forsitan nulli. Quis cm̄ tam fidelis vt cum pos
sit amplus habere tantum amplius sibi non seruat nisi quoti-
dianum? Forsitan soluz cōuenebat apostolis: qui omni tpe va
gabant: & ipa vagatio ampli⁹ quotidiano victu possidere nō
poterat: Sed ita debemus aptare christi doctrinā/ vt oēs in
ea p̄ficiant: ne forte cōmunis medicina dū paucis aut nulli p̄
desit: inueniat supflua: q̄ ad oīm salutē est p̄parata: Ergo non
ideo orамus panē vt habeam⁹ qđ mādūcemus: sed vt qđ mā
ducamus/de manu dñi accipiamus. Hā habere ad manducā
dum/cōmune est inter iustos & iniustos/& frequētius habent
peccatores q̄ iusti: De manu aūt dei accipere panē nō est cōe/
sed tm̄ sācto⁹. Preparare q̄ nō verā hec ℏba: ls cū pctō p̄pa
rare: Mā qui cū iusticia panes p̄parat: illi deus dat panē quē
mādūcat. Qui autē cū peccato/nō illi dat deus sed diabolus:
Al.t creanł Nam omnia quidē a deo? dank: non cū omnia a deo submini-
strank. Vel ita/vt dum a deo dak sāctificatoz accipiak: & ideo
nō dixit: Panē q̄tidianū da nobis: ls addidit/ nr̄m. i. quē
iā habem⁹ paratū apud nos/illū da nobis: vt dū a te dak sāc-
ficet: vt puta laicus offert sacerdoti panē vt benedicat & por-
rigat illi: q̄ panis est/offerētis est: q̄ sanctificatus/būsticū est
sacerdotis. Hunquid nō sufficit dicere: Panē nostrum da
nobis hodie: quare addidit/quotidianū? Vt luxuriosos
cibos cōpescat: vt tantū q̄s mādūcet: quantū natura exigit: nō
quātum lasciuia carnis impellit. Si cm̄ tu tantū in vno cōsu
mis expendas/quantū sufficere poterat centū hominib⁹ mode
rate viuentibus: aut tibi ipsi centū diebus disciplinate viuenti:
iam nō quotidianū cibū manducas: sed multorū dierū. Chri
stianis si possibile ē pane quotidiano nō plus habeat qđ pos
sibile nō est/quantū ad possibilitatē humanā. Itē quare dixit
nostrū? Propter duas rationes. Primo/q: omnia q̄ dat no-
bis de⁹ sine arantib⁹ siue militantib⁹: nō nobis solis dat ℏ etiā
alijs p nos. Qui ergo de laboribus suis indigentibus nō
p̄stat/nō potest dicere: Panē nostrum da nobis hodie: sed
mendaciter dicit: panē meum da mihi. Nō cm̄ suū tm̄ panez
manducat sed & alienū. Item qui iuste acquisitū panē mandu
cat/suū manducat: qui de peccato/alienū mādūcat. c ¶Da
nobis hodie: vt nō p̄ crastino sim⁹ solliciti. Cū cm̄ ignores
si viues cras: qua de causa ita sollicitus es? Accinctos & ala-
tos nos vult esse: tm̄ naturę satisfacientes nō luxui vel auaricię.
c ¶Et dimitte nobis &c. Cū q̄ spe oret qui inimicitiā ser-
uat/etiā aduersus ledētē? Eccl. xxviij. a. Homo ho⁹ seruat irā
& a deo querit medelā? Si q̄ ℏ ipse ℏ iniusticiam alios
ledit & grauat? Sed multi nolētes dare veniā peccantibus in
se/fugiūt hāc orationē. Stulti primū: quia nō sic orant vt do-
cuit christus nec sunt christi discipuli. Secundo: q: nec pater
exaudit orationē quā filij nō dictauit. Cognoscit cm̄ pater fi-
lij sui sensum: & verba nō suscipit q̄ vsurpatio humana excogi-
tauit sed q̄ sapiētia christi exposuit. Non dixit: sicut & nos di-
mittemus: ls dimittim⁹: vt prius dimittam⁹ & postea petam⁹
mittemus: ls dimittim⁹: vt prius dimittam⁹ & postea petam⁹
Al.t remissi / onem dimissionē. Rememorat ℏ dñs peccatoz vt humilier: iubet
remittere vt cōscientia purget: p̄mittit veniā vt statuat i spe.
Te facit dñm suum: sicut decreueris inquit de eo: & ego de te
decernā: tu cōseruo dimittis/ego seruo: tu obnoxius peccato:
ego sine peccato. Sed dices: iniuste passus sum/hec sunt pec-
cata. Si cm̄ iuste/peccata non sunt: & tu taliū venis accipere re-
missionem?
Mozaliter ✳ a ¶Panē nostrū quotidianū. i. necessaria p̄sentis vi
te: intelligētia sacrę scripturę: sacramētū eucharistie: refectio-
nē grē: firmamētū obediētię. c ¶Da nobis hodie. i. dum
dicit hodie. Hi sūt q̄nq; panes qb⁹ dñs q̄nq; milia hoīm sa-
tiauit in deserto: Joh. vi. b. De p̄mo ℣ Eccl. xxix. d. Initiū vi
te hoīs aqua & panis. Hunc etiā petim⁹ nobis dari: q: p nos
habere nō possum⁹: in q̄ manifestat nr̄a pauptas. Aug⁹. Qui
panē q̄tidianū petit/diues est an paup? Hūc dat christus no-

A ℣ adiuuante resistere: Ideo sequit: b ¶Et ne nos inducas
in temptationē: id est induci nō permittas: id est ita iuues
nos vt nō inducamur. Et nō tm̄ hoc facias nobis: Sed libera
nos a malo: id est a diabolo/a peccato/a mūdo/a purgatorio/
ab inferno. Amen: id est vere vel fideliter. Vere quo ad intel-
lectū: fideliter quo ad
affectum. Ideo autē
dominus in fine po-
suit/Amen: quia hec
oratio potissime ex i
tellectu & affectu ti-
enda est. Lucas ℣o
sicut p̄dictū ē/hanc
vltimā petitionez nō
posuit: quia sub p̄cedēti reposuit: vt dicit Beda. Per hoc em̄
vnusquisq; se a malo liberari intelligit: q̄ nō inducit in tēpta-
tionez. Scōm Bedam in Glo. istę petitiones distinguunt hoc
modo. Tres p̄me pertinent ad ecclesiā triūphantez: quattuoz
sequentes ad ecclesiam militantē. Quattuoz enim eorū quę in
oratiōe dominica petunt/petit sibi ecclesia fieri in via duz mi-
litat: Tria petit sibi fieri in patria vbi triūphat. Et licet tēpo
re p̄cedant quę sunt in via: matthęus tamen p̄posuit petitiōes
quę implent in patria: quia bona in patria potioza sūt bonis
vię. Et est prima petitionū pertinentiū ad ecclesiam triūphan
tē: Sanctificetur nomē tuū. Et exponе sicut p̄ius. Pa-
nem nostrū quotidianū: Hęc est prima petitionum perti
nentiū ad ecclesiam militantē. Et intelligitur de pane ad sustē
tationem vitę necessario & de viatico. Ūñ ℏ p̄m q̄ etiā p̄dictū
est potest esse/imo est cōmunis vtrięq; s. vię & patrię: licet Be
da hoc nō dicat. Quęrit hic: cur petitiōes pertinentes ad pa-
triam cōp̄hense sunt sub ternario? Respondeo: quia summa
beatitudinis in patria est trinitatis visio siue perfruitio. Ytez
cur pertinentes ad viā sub quaternario? Quia forma quadra-
tum est stabilitas necessaria est in huius vitę lubrico.
Scom Chryp. & missionē? Poterat q̄dē de⁹ sine ℏ dimittere: sed vult falsi-
tatē nostram expellere: & philatropię occasiones studet dare.
b ¶Et ne nos inducas in temptationem. Quia mul-
ta magnifica supra posuit: nunc addit humilitatis doctrinam:
B vt dum dicunt: ¶Et ne nos inducas in temptationem:
cognoscant se esse infirmos: & cognitio infirmitatis gloriatio-
nis causaz extinguat. Duo q̄ petimus: vt nos nō inducat in tē
tationē: & vt inductos nos liberet de periculo temptationis.
Mā si ℏm vitatē iusticię hoīes examinaret/ nullus posset fieri
salu⁹: ō difficile tēptat/aut si tēptat/nō tamdiu tēptat donec
nos vincamur tēptatione. Sed q̄diu nos velle vincere ostē-
dimus: nō virtutē nostram temptat sed voluntatē. i. Cor'. x. c.
Fidelis deus &c. Volens autem glorificare hominē/temptat
eum: nō vt eū magno iudicio glorificet/sed ne sine causa glori-
ficet: docet hūilit timere agones/nō insilire. Libera nos a ma
lo pernitioso. Pernitiosuz diabolū vocat: iubens nos ad ip̄m
implacabile habere p̄ęliū: & mōstrans q̄ nō natura talis ē: ls
ap̄t supabūdantiā malicię sic vocat: & q: a nobis nihil passus
nos p̄sequit. Et nō dixit: a malis libera nos/sed a malo: vt nō
odiam⁹ p̄mos cū ab ip̄is mala passi fuerim⁹: sed ab illis ad
istū erāsponam⁹ inimicitias sicut ad causam malozū. Tuū cm̄
est regnuz & virtus & glia in ſcula ſculoz amē. Hic est textⁿ:
Chryp. In vtroq; regno ad tres p̄mas petitiones pertinent
hęc tria. Ac si dicat quis: Nō habet deus regnū in terra. Re-
spondet: Tuū est regnū. Non potest deus facere in terris qđ
oratis: Fiat voluntas tua & Respondet/tua est virtus. Item
dei gloria est: si dimittētibus dimittat.
Mozaliter ✳ solueret: volebat filios suos vendere/sed helisę: id ē chri-
stus dedit oleū gratię/vnde soluit/misericordiā in alios facie-
do. Eccl. xxviij. a. Relinque p̄mo tuo nocenti &: & tunc dep̄-
Ps. 71. canti tibi peccata soluent. Ps. Et vsuris quas requirit diabo
lus ex hoc debito: & iniquitate/ecce soza: redimet dñs animas
eorū: & postea honorabile erit nomen eorum coram illo. j. Re-
gl'. xxij. a. Cōueneraē ad dauid offices qui erant in angustia con
stituti &c. a ¶Siquidē & ipi dimittim⁹ omni debēti no
bis. Aug⁹: Aliter nullus tot⁹ oratiōis est fructus. ō. vi. s. Di
mittite & dimittemini: Eadē q̄ppe mēsura qua mensi fueritis/
remetiet vobis. Eccl. xxviij. a. Nō homini &c. q. d. incōueniēs
est p̄. Matth. xviij. d. Serue nequā &c. Aug⁹. Nulla alia ora-
tiōe sic oramus: q̄si palcamur cū dño: Et bene post cibū petit
venia peccatoz: q: in cibo de facili peccat. Unde Job. j. a. Cū
trāsissent in ordē dies cōuiuij/mittebat Iob ad illos & sanctifi-
cabat eos: & surgēs & diluculo offerebat holocausta per singu
los/dicēs: Ne forte peccauerint filij mei. Ubi dicit Grego⁹ in
moral. Corp⁹ dū refectiōe resolutū/animā ad inane gaudiū re-
laxat. Peccat autē defacili in pane materiali/abusu voluptā
te/tenacitate/p̄digalitate/nimia saturitate. Eccl. xvj. f. Nec
fuit inigtas sodome/ociū &c. In doctrinali peccat de facili: ne-
gligētia/curiositate/tenacitate/ociositate. Prouer. xj. d. Qui
absconditꝰ frumenta: ma
ledicet in pplis. Eccl.
xxvj. d. Difficile exui-
tur negocias a negli-
gentia sua: & nō iusti-
ficabit caupo a pctis
labiorū. In sacramē-
tali peccat: irreueren
tia/indignitate & insi
delitate. j. Cor'. xj. g. Qui mādūcat indigne &c. In oibus pec
cat ingratitudine. Eccl. xxix. d. Pascit dñs. s. & potabit ingra-
tos: & adhuc amara audiet. Hiero⁹. Quasi dñs petat symbo
lū de pane/orandū est: dimitte nob. Sequit: b ¶Et ne nos
inducas in temptationē: id est nō p̄mittas nos in tēpta-
tiōe sugari: sine q̄ nullus ℏbatus est. Ps. Proba me de⁹ & &
pta me. Eccl. xxxiij. b. Qui nō est tēptat⁹/ pauca recognoscit. Ps. 25.
Sed libera nos a malo. Aug⁹. In mala q̄ nōdū sumt/nō p̄mit
tas nos induci: & ab eis in q̄bus sum⁹ inducti libera nos. Ps.
Eripe me de iniq. & peccato tenaci & vili: vt nō infigar p cōsue Ps. 68.
tudinē & obstinationē. Amē. Hiero⁹. Hoc est signaculū ora-
tiōis. i. vere/fideliter. Tres p̄me petitiōes sine cōtrarie ponū
turz: & tuoz vltimę sunt cōtrarię. Quare hoc? Quia tres p̄me
ptinent ad statū vbi trinitas erit omnia in omnibus: veritas ra
tionabili: securitas in irascibili: suauitas in cōcupiscibili. Quat
tuoz vltimę ptinēt ad statū vię: vbi multis simul indigem⁹. ō.
p. g. Martha martha sollicita es &c. Ité via lubrica est: ls fir-
mitas cōtractiōis & societatis necessaria est. Eccl. iij. c. Me-
lius est duos simul esse q̄ vnū &c. In patria ℣o nihil est tale: et
ideo nō est ibi necessaria cōtractio. Sequit: c ¶Et ait ad il-
los: Quis vestrū &c. Secūda ps: posq̄ discipulis tradi-
dit formā orandi: subdequitur in hac parte instruit eos de ista
tia & frequētia orādi. s. vt nō sit momentanea oratio: p̄ sile pul-
santis ad ostiū amici: q̄ importune pulsat/& p instantiā impe-
tra: q: multo mag⁹ impetrat alię⁹ a deo si p̄seueranter petat
ab eo. Dicit ergo: d ¶Quis vestrū. Et legit hoc interro-
gative. Sed ℣terlin. vult vt legat remissiue. Quę. i. si ḋs vt
alię⁹. c ¶Habebit amicū & ibit ad illū media nocte:
qñ ia oēs dormiūt & volūt q̄escere. Hoc dicit ad innuēdū q̄ &
tali hora dat/gratis est dare sp. b ¶Et dicet illi: amice cō
moda mihi tres panes: nō tm̄ vnū. ¶Quoniam &c.
Aptalis sensus satis patet. Mystice: d ¶Quis vestrū Mystice
&c. Amic⁹ ℣ q̄si animi custos. Hic custos est christ⁹: q̄ solus Ps. 126.
animū custodit & suū & nostrū. Ps. Nisi dñs custodierit ciui
tatē &c. Prouerb. xviij. c. Amic⁹ est q̄ oī tpe diligit. Eccl. vj. b.
Amic⁹ fidelis p̄cio fortio: q̄ inuenit illū/inuenit thesaurum.
Quid mirū? Quia i ipo sūt oēs thesauri sapiētię & scientię dei
absconditi: Col. ij. a. Jō sequit in Eccl. Fideli amico nulla ē cō
paratio: & nō est digna pōderatio auri & argenti ↄtra bonitatē
fidei illi⁹. Amic⁹ em̄ fidelis est medicamētū vitę & imortalita
tis. De ℏ amico ℣ hic: Quis vestrū habebit amicū. q.
d. pauci sūt q̄ habeāt hūc amicū. Quare? Quia paup ē. Pro-
uerb. xix. a. Fratres hois paupis oderūt eū: insup & amici eius
recesserūt ab eo. Et dicit: Habebit: nō habet: in q̄ notat lōgi
tudo amoris: q: nō cito rūpit amoz ei⁹ ex pte illi⁹. Ūñ beatus
Dionysi⁹. Benignissim⁹ ihesus p̄mus est in adueu/vltim⁹ i rece-
ssu. f ¶Et ibit ad illū/mēte & desiderio. g ¶Media
nocte: id est in p̄fundo aduersitatis. Esa. xxvj. b. Alia mea de-
sideraui te in nocte. Osee. vj. a. In tribulatione sua mane p̄sur
gēt ad me. b ¶Et dicet illi: amice/q̄ amas ḋus & amer'.
j. Joh. iiij. b. In hoc est charitas dei nō q: nos dilexerim⁹ deū:
sed q: ipe ℣ dilexit nos. i ¶Commoda mihi/ad vsuram:
k ¶Tres panes. Glo. intelligentia sancte trinitatis. Vel/
Tres panes. s. fidē/spem & charitatē q̄bus pascit tota ala.
Mā fide rationabilis: spe irascibilis: charitate pascit cōcupi-
scibilis. De his tribus panib⁹ dicit. i. Regl'. xj. a. Cuz veneris
ad quercū thabor inuenies te tres viri ascēdētes ad deū in be-
thel. Unus portans tres hedos: alius portās tres tortas pa-
nis: alius portans lagenā vini. Ité tres panes vocat tres gra
tias. s. gratiā operantē/cooperantē/cōsūmantē siue p̄seueran-
tē. Item tres panes sunt ratiōis discretio: voluntatis rectitu-
do: cozpotis fortitudo: quos dominus cōmodat ad vsurā quā
inde vult habere. s. opera bona vel animas ip̄orum quibus cō
modat. l ¶Quoniā amic⁹ me⁹. i. cor/siue animus meus.
D ℣ Venit de via

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F b ¶ Venit de via ad me. Animus noster de via: id est de inuio venit ad nos: q̄ cotiens deuiat: quotiēs temporalibus amore iuoluit/nec ad celestia anhelat/ꝛ sic exorbitat. Ad nos autē venit/cum ad supernoꝝ meditationē recurrit: ꝛ celesti cibo satiari q̄rit. Cui debemus tunc offerre tres panes: id est ad fidē trinitatis ipsum dirigere: ꝛ hos a deo debemꝰ petere. Dicit ḡ a ¶ Amicus meꝰ venit ad me de via/huius seculi: in qua euagatur ⁊ si fugitiuꝰ huc atq; illuc curiose discurrens. Pō. Multiplicate sunt super capillos capitis mei: ꝛ coz meum dereliquit me. Watth. vj. d. Ubi ē thesaurus tuus: ibi est ꝛ coz tuum. Ergo in multis locis. Osee. x. a. Diuisum est coz eoꝝ nunc interibunt. Huius autē euagationis causa est cupiditas vel curiositas. Cupiditas trahit coz per diuersa desideria. Prouer. xxj. d. Desideria occidūt pigrū: noluerunt enī quicq̄ manus eius operari ⁊c. Curiositas trahit p varias cogitationes. Job. xvij c. Cogitationes meę dissipatę sunt coz q̄rentes coz meū. Hunc amicū errabundū reducat ad domū aliquādo spiritussanctus. Gen. xxxvij. c. Missus Ioseph de valle hebron/venit in sichem ꝛ inuenit eum virtūte est spiritussanctus errantem in agro. Illi quādo tribulatio reducit eū. Osee. ij. d. Sepiam vias tuas spinis ⁊c. Et. j. Dadam ꝛ reuertar ad virum meū priorē: quia bene mihi erat tunc magis q̄ nunc. Aliquādo inedia. j. xv. c. Facta est fames valida ⁊c. Et. j. d. Surgā ꝛ vadā ad patrē meū. c ¶ Et nō habeo q̄ ponam ante illū: scz epulas consolationū aut virtutū: quas libenter comedit coz humanū: quas nequaq̄ potest habere/nisi ab alio dētur ei. d ¶ Et ille de/intus: id est christꝰ qui modo deintus est et nos desoris: sed in futuro scribit ad nos vt nos introducat secum ad nuptias. e ¶ Respondēs dicat: noli mihi molestus esse: id est tuis peabus non debeo de cetero inquietari: quia tarde siunt. f ¶ Jam ostiū clausum est. Ostium. s. glorię. Watth. xxv. a. Media nocte venit sponsus: ꝛ q̄ parate erant intrauerūt cum eo ad nuptias ꝛ clausa est ianua. Vel ostiū: id est intelligentia verbi diuini: q̄ paulus sibi rogauit aperiri. Col. iiij. a. Orate pro nobis vt deus aperiat nobis ostiū sermonis ad loquendū mysteriū christi. Johānes vero vidit hoc ostium sibi apertū in cęlo: Apocal. iiij. a. Ecce ostium apertū in cęlo: ꝛ vox prima quā audiui q̄si tube loquētis mecū/dicēs: Ascende huc ꝛ ostendā tibi quę oportet cito fieri: non tm̄ dici. Item ostiū: id est christus. Joh. x. b. Ego sum ostiū. Hoc tripler ostium claudit peccatoribꝰ dum in peccato sunt: sed aperit eisdē cum per penitentiā reuertunt. g ¶ Et pueri mei. i. oēs humiles puritatē vitę seruātes. Vel/Pueri: id est ḡdicatores: h ¶ Adeō sunt in cubili/quietis eternę. Vel. i. in quietę eternę beatitudinis: quidā spe/quidā re. Esa. viij. d. Ecce ego ꝛ pueri mei quos dedit mihi dñs ⁊c. i ¶ Nō possum surgere ꝛ dare tibi. i. nō debeo ex merito tuis. Et hoc dicit oēs vt ḡsumptio tollat ꝛ desideriū amplius accendat: q̄ facilitas venię incētiuū est delinquēdi: ꝛ q̄ qō maiori labore acquirit/plus amat. k ¶ Et ille si pseueraverit pulsans/dicibus: nō pudore territus nec tedio fangat⁹: l ¶ Dico vobis: et si nō dabit illi surgēs eo q̄ amicus eius sit: amās etiā nō amatus. Christꝰ cū nō amātes amat: q̄ semp amat. Prouerb. xvij. c. Omni tpe diligit qui amicus est. m ¶ Propter improbitatē tamē eius. i. instantiā ꝛ ardorē. n ¶ Surget/de misebia ad miserationē. o ¶ Et dabit illi quotq̄t habet necessarios/ panes: q̄ dñs dat ad necessitatē: nō ad voluptatē vel superfluitatē sua dona. Et dabit illi. Glo. Vel per se inspirādo: vel ḡdicatorē mittendo. Dic aperte ostēdit dñs q̄ tantū debet homo instare oroni vt impetret apud deū q̄ petit ꝛ q̄ impetrabit si instet. Esa. lxij. c. Qui reminiscimini dñi ne taceatis ꝛ ne detis silentiū ei donec stabiliat ⁊ donec ponat hierusalē laudē in terra. ij. Paral. xv. a. Si q̄sieritis dñm inuenietꝰ: si aūt dereliq̄ritis eū/ derelinquet vos. Hiere. xxij. c. Ibitis ꝛ adorabitis me: ꝛ exaudiam vos: q̄retis me ꝛ inuenietis: cum ḡlieris me in toto corde vestro. Esa. xxx. c. Ad vocem clamoris tui vt audierit respondebit tibi ⁊c. Glo. Si digna audiri. Esa. lxv. d. Eritq̄ antequā clamēt ego exaudiā ⁊c. p ¶ Et ego dico vobis/discipulis meis: q ¶ Petite/bonum tēporis in solutiū: bonū virtutis in meritū: bonū eternitatis in premium. Chrys. Armauit dñs cętera/nō hominē: vt virtus eius sit ipse ꝛ necessitate coactus roget. r ¶ Et dabitur vobis. Joh. xvj. c. Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. s ¶ Quērite: vias/veritatē/ꝛ vitā. Joh. xiij. a. Ego sū via/veritas ꝛ vita. t ¶ Et invenietis. Esa. lv. b Quērite dñm dū inuenirī pōt. v ¶ Pulsate: ad ostiū miseri/cordię/intelligētię/gloriq̄ dē christꝰ. Joh. x. b. Ego sum ostium. r ¶ Et aperiet vobis/pseuerātibus. Watth. x. c. Qui pseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. Jterū. Petite/veniā. Quērite/gratiā. Pulsate/ad gloriā. Zach. x. a. Petite pluuiā a dño in tpe serotino: ꝛ dñs faciet nubes ꝛ pluuias imbris: ꝛ dabit singulis herbam in agro. Miz extinguit malas herbas: ecce venia quę petit. Pluuia terrā fecundat: ecce gratia q̄ q̄rit. Verba in agro est gloria in cęlo: ad quā pullat. Item/Petite/sapientiā ad intelligendū. Jaco. j. a. Si quis vestrū indiget sapiētia ⁊c. Quērite/gratiā ad operandū. Pō. Quērite dñm: ꝛ viuet anima vestra/vita gratię. Pulsate/ianuā cęli ad ingrediēdū. Esa. xxvj. a. Aperite portas ꝛ ingrediet gens iusta. Item/Petite/intelligentiam veritatis. Phil. iij. a. Petitiones vestrę innotescant apud deum. Quērite/ vbi sit: id est in qua facultate: in quo libro: in qua auctoritate: Et ea inuenta: Pulsate/studendo/orando/interrogādo. Col. iij. a. Si cōsurrexistis cum christo ⁊c. Item/Petite/incipiētes. Quērite/,pficiētes. Pulsate/perfecti. Item/Petite/ cōiugati. Pelter. v. b. Quę est petitio tua pelter? Quērite/cōtinentes. Judith. ix. a. Suscipe/ueni quęso domīe deus meus mihi viduę. Pulsate/virgines ꝛ martyres: q̄ inter virginitatē/martyriū ꝛ ingressus nihil est medium. Item Glo. Petite/orando. Quērite/operando. Pulsate/perseverando. Eph. vlt. c. Quantes omni tēpore ⁊c. Quodlibet tamē istorū cuilibet potest adaptari. Item/Petite/orando. Quērite/ieiunando. Pulsate/elemosynas faciendo. y ¶ Omnis enī. Ecce largitas dei: qui dat omnibꝰ affluēter: Jaco. j. a. Chrys. Dis nō dicit iustus tm̄. z ¶ Qui petit: pie/pseueranter/pro se/ad salutē. Pie/cum fidei ,pfessione. Perseueranter: id est instāter bonis ꝛ temporibus cōstitutis: ꝛ nihil contrariū suę petitioni faciendo. Pro se/digno. Ad salutē: id est illud q̄ tuuat ad salutē eternā ꝓsequendā: vt sunt virtutes. Tēporalia enī magis aliquādo nocent. Chrys. Si tēporalia petas: quō ille libēter pręstat: quę etiā si habeas ḡcipit vt cōtemnas? Dę autē quattuor differētię oronis effectum operant: ꝛ sumunt Joh. xv. a. Si manseritis in me/ḡ fidem/spem/ꝛ charitatē/q̄d est pie: ꝛ verba mea in vobis manserint/per rectā intelligētiā: q̄ iterū pertinet ad pietatē: quicquid petieritis/vbi notat perseuerātia ,pter modū ꝛ tempus in noie meo: id est ad rem nominis mei/ecce ad salutē: fiet vobis/ecce pro se. †Diasyrticū enī est. i. quicūd petieritis vobis: fiet vobis. Bene ḡ dicit: Omnis enī qui petit/hoc modo: a ¶ Accipit/illud vel equiualēs. Ergo si nō accipit cōstat q̄ nō bene petiit. Jaco. iiij. a. Petitis ꝛ non accipitis: eo q̄ male petatis. Nota q̄ petit aliqñ bonus bonū bene vt christus. j. xxiij. c. Pater ignosce illis. Aliquādo malus malū male: vt baalam qui mēte petiit maledicere populo israel: Numeri. xxiij. Aliqñ bonus malū bene: vt paulus petiit amotionē stimuli. ij. Cor. xj. c. Aliqñ malus bonū male: vt sathan qui petiit vt tēptaret: Job. j. b. Jtē nota supra dicerat: Petite ꝛ dabit vobis in futuro. s. modo dicit: Omnis qui petit accipit: in ḡsenti sc̄z q̄ hoc ḡm q̄ petit donū est. Roma. viij. c. Spūs postulat ꝓ nobis. i. facit nos postulare. Jtē in ipsa petitione dū fit/ est quędā mentis eo cūditas ꝛ fiducia: sicut in oratione bona. Unde Pō. In custodiēdis illis retributio multa. Glo. Quia nō tm̄ in futuro pro illis reddet pręmiū: sed etiā hic in coz custodia est magnū gaudiū: ꝛ hęc est arra habendi pręmiū. Vel ne ergo dicit: Accipit. q. d. vere petenti dabit pręmiū in futuro: q̄: ꝛ ¶ Omnis qui/pie/petit accipit/arrā in pręsenti:

(F Et qui querit

A F a ¶ Et qui querit/diligēter/sapiēter/pseuerāter: b ¶ Invenit/leētr/patēter/vtiliter quę quęsiuit. Sed cōtra. Cantic. iij. a. Quęsiui ꝛ nō inueni illū. Item Osee. v. b. Uadēt ad quęrendū dñm ꝛ nō inuenient. Item Joh. vij. c. Quęretis me ꝛ nō inuenietis. Solutio. Spōsa incaute quęsiuit quando nō debuit: id est nocte: ꝛ ideo non inuenit. In Osee vbi nō debuit: id est in armentis: et ideo non inuenit. In iohāne qualis nō debuit: quia in mūdo et malicioso: ꝛ ideo non inuenit. c ¶ Et pulsanti: fortiter/delidęrāter/perseueranter. d ¶ Aperiet/sęlicit er. Et nō dicit: aperitur: quia manifestatio ḡmij in futurū seruat. Et nota q̄ cum dicit: Petite/ḡrite/pulsate: nō determinat quid vel ad q̄d: ad significandū q̄ istud q̄ petit et querit/ꝛ ad q̄ habendū pulsatur/innotabile est. Esa. lxiiij. b. Oculus nō vidit deus absq; te ⁊c. Glo. sup. Watth. vij. Petimus fide per eaz ad christuz euntes: querimus spę qua attingim⁹ vsq; ad interiora: pulsamus charitate: dū laboribus insudamus: vt q̄ petimus ꝛ q̄rimus cōsequamur. Primū petere debes vt habeas: post quęrere vt inuenias: inucta q̄rentia ḡ querit. Verba in agro est gloria in cęlo: ad quā pullat. Item/Petite/sapientiā ad intelligendū. Jaco. j. a. Si quis vestrū indiget sapiētia ⁊c. Querite/gratiā ad operandū. Pō. Quērite dñm: ꝛ viuet anima vestra/vita gratię. Pulsate/ianuā cęli ad ingrediēdū. Esa. xxvj. a. Aperite portas ꝛ ingrediet gens iusta. Item/Petite/intelligentiam veritatis. Phil. iij. a. Petitiones vestrę innotescant apud deum. Quērite/ vbi sit: id est in qua facultate: in quo libro: in qua auctoritate: Et ea inuenta: Pulsate/studendo/orando/interrogādo. Col. iij. a. Si cōsurrexistis cum christo ⁊c. Item/Petite/incipiētes. Quērite/,pficiētes. Pulsate/perfecti. Item/Petite/ cōiugati. Pelter. v. b. Quę est petitio tua pelter? Quērite/cōtinentes. Judith. ix. a. Suscipe/ueni quęso domīe deus meus mihi viduę. Pulsate/virgines ꝛ martyres: q̄ inter virginitatē/martyriū ꝛ ingressus nihil est medium. Item Glo. Petite/orando. Quērite/operando. Pulsate/perseverando. Eph. vlt. c. Quantes omni tēpore ⁊c. Quodlibet tamē istorū cuilibet potest adaptari. Item/Petite/orando. Quērite/ieiunando. Pulsate/elemosynas faciendo. y ¶ Omnis enī. Ecce largitas dei: qui dat omnibꝰ affluēter: Jaco. j. a. Chrys. Dis nō dicit iustus tm̄. z ¶ Qui petit: pie/pseueranter/pro se/ad salutē. Pie/cum fidei ,pfessione. Perseueranter: id est instāter bonis ꝛ temporibus cōstitutis: ꝛ nihil contrariū suę petitioni faciendo. Pro se/digno. Ad salutē: id est illud q̄ tuuat ad salutē eternā ꝓsequendā: vt sunt virtutes. Tēporalia enī magis aliquādo nocent. Chrys. Si tēporalia petas: quō ille libēter pręstat: quę etiā si habeas ḡcipit vt cōtemnas? Dę autē quattuor differētię oronis effectum operant: ꝛ sumunt Joh. xv. a. Si manseritis in me/ḡ fidem/spem/ꝛ charitatē/q̄d est pie: ꝛ verba mea in vobis manserint/per rectā intelligētiā: q̄ iterū pertinet ad pietatē: quicquid petieritis/vbi notat perseuerātia ,pter modū ꝛ tempus in noie meo: id est ad rem nominis mei/ecce ad salutē: fiet vobis/ecce pro se. †Diasyrticū enī est. i. quicūd petieritis vobis: fiet vobis. Bene ḡ dicit: Omnis enī qui petit/hoc modo: a ¶ Accipit/illud vel equiualēs. Ergo si nō accipit cōstat q̄ nō bene petiit. Jaco. iiij. a. Petitis ꝛ non accipitis: eo q̄ male petatis. Nota q̄ petit aliqñ bonus bonū bene vt christus. j. xxiij. c. Pater ignosce illis. Aliquādo malus malū male: vt baalam qui mēte petiit maledicere populo israel: Numeri. xxiij. Aliqñ bonus malū bene: vt paulus petiit amotionē stimuli. ij. Cor. xj. c. Aliqñ malus bonū male: vt sathan qui petiit vt tēptaret: Job. j. b. Jtē nota supra dicerat: Petite ꝛ dabit vobis in futuro. s. modo dicit: Omnis qui petit accipit: in ḡsenti sc̄z q̄ hoc ḡm q̄ petit donū est. Roma. viij. c. Spūs postulat ꝓ nobis. i. facit nos postulare. Jtē in ipsa petitione dū fit/ est quędā mentis eo cūditas ꝛ fiducia: sicut in oratione bona. Unde Pō. In custodiēdis illis retributio multa. Glo. Quia nō tm̄ in futuro pro illis reddet pręmiū: sed etiā hic in coz custodia est magnū gaudiū: ꝛ hęc est arra habendi pręmiū. Vel ne ergo dicit: Accipit. q. d. vere petenti dabit pręmiū in futuro: q̄: ꝛ ¶ Omnis qui/pie/petit accipit/arrā in pręsenti:

a ¶ Et qui querit/diligēter/sapiēter/pseuerāter: b ¶ Invenit/leētr/patēter/vtiliter quę quęsiuit. Sed cōtra. Cantic. iij. a. Quęsiui ꝛ nō inueni illū. Item Osee. v. b. Uadēt ad quęrendū dñm ꝛ nō inuenient. Item Joh. vij. c. Quęretis me ꝛ nō inuenietis. Solutio. Spōsa incaute quęsiuit quando nō debuit: id est nocte: ꝛ ideo non inuenit. In Osee vbi nō debuit: id est in armentis: et ideo non inuenit. In iohāne qualis nō debuit: quia in mūdo et malicioso: ꝛ ideo non inuenit. c ¶ Et pulsanti: fortiter/delidęrāter/perseueranter. d ¶ Aperiet/sęlicit er. Et nō dicit: aperitur: quia manifestatio ḡmij in futurū seruat. Et nota q̄ cum dicit: Petite/ḡrite/pulsate: nō determinat quid vel ad q̄d: ad significandū q̄ istud q̄ petit et querit/ꝛ ad q̄ habendū pulsatur/innotabile est. Esa. lxiiij. b. Oculus nō vidit deus absq; te ⁊c. Glo. sup. Watth. vij. Petimus fide per eaz ad christuz euntes: querimus spę qua attingim⁹ vsq; ad interiora: pulsamus charitate: dū laboribus insudamus: vt q̄ petimus ꝛ q̄rimus cōsequamur. Primū petere debes vt habeas: post quęrere vt inuenias: inucta q̄rentia ḡ querit. Verba in agro est gloria in cęlo: ad quā pullat. Item/Petite/sapientiā ad intelligendū. Jaco. j. a. Si quis vestrū indiget sapiētia ⁊c. Querite/gratiā ad operandū. Pō. Quērite dñm: ꝛ viuet anima vestra/vita gratię. Pulsate/ianuā cęli ad ingrediēdū. Esa. xxvj. a. Aperite portas ꝛ ingrediet gens iusta. Item/Petite/intelligentiam veritatis. Phil. iij. a. Petitiones vestrę innotescant apud deum. Quērite/ vbi sit: id est in qua facultate: in quo libro: in qua auctoritate: Et ea inuenta: Pulsate/studendo/orando/interrogādo. Col. iij. a. Si cōsurrexistis cum christo ⁊c. Item/Petite/incipiētes. Quērite/,pficiētes. Pulsate/perfecti. Item/Petite/ cōiugati. Pelter. v. b. Quę est petitio tua pelter? Quērite/cōtinentes. Judith. ix. a. Suscipe/ueni quęso domīe deus meus mihi viduę. Pulsate/virgines ꝛ martyres: q̄ inter virginitatē/martyriū ꝛ ingressus nihil est medium. Item Glo. Petite/orando. Quērite/operando. Pulsate/perseverando. Eph. vlt. c. Quantes omni tēpore ⁊c. Quodlibet tamē istorū cuilibet potest adaptari. Item/Petite/orando. Quērite/ieiunando. Pulsate/elemosynas faciendo. y ¶ Omnis enī. Ecce largitas dei: qui dat omnibꝰ affluēter: Jaco. j. a. Chrys. Dis nō dicit iustus tm̄. z ¶ Qui petit: pie/pseueranter/pro se/ad salutē. Pie/cum fidei ,pfessione. Perseueranter: id est instāter bonis ꝛ temporibus cōstitutis: ꝛ nihil contrariū suę petitioni faciendo. Pro se/digno. Ad salutē: id est illud q̄ tuuat ad salutē eternā ꝓsequendā: vt sunt virtutes. Tēporalia enī magis aliquādo nocent. Chrys. Si tēporalia petas: quō ille libēter pręstat: quę etiā si habeas ḡcipit vt cōtemnas? Dę autē quattuor differētię oronis effectum operant: ꝛ sumunt Joh. xv. a. Si manseritis in me/ḡ fidem/spem/ꝛ charitatē/q̄d est pie: ꝛ verba mea in vobis manserint/per rectā intelligētiā: q̄ iterū pertinet ad pietatē: quicquid petieritis/vbi notat perseuerātia ,pter modū ꝛ tempus in noie meo: id est ad rem nominis mei/ecce ad salutē: fiet vobis/ecce pro se. †Diasyrticū enī est. i. quicūd petieritis vobis: fiet vobis. Bene ḡ dicit: Omnis enī qui petit/hoc modo: a ¶ Accipit/illud vel equiualēs. Ergo si nō accipit cōstat q̄ nō bene petiit. Jaco. iiij. a. Petitis ꝛ non accipitis: eo q̄ male petatis. Nota q̄ petit aliqñ bonus bonū bene vt christus. j. xxiij. c. Pater ignosce illis. Aliquādo malus malū male: vt baalam qui mēte petiit maledicere populo israel: Numeri. xxiij. Aliqñ bonus malū bene: vt paulus petiit amotionē stimuli. ij. Cor. xj. c. Aliqñ malus bonū male: vt sathan qui petiit vt tēptaret: Job. j. b. Jtē nota supra dicerat: Petite ꝛ dabit vobis in futuro. s. modo dicit: Omnis qui petit accipit: in ḡsenti sc̄z q̄ hoc ḡm q̄ petit donū est. Roma. viij. c. Spūs postulat ꝓ nobis. i. facit nos postulare. Jtē in ipsa petitione dū fit/ est quędā mentis eo cūditas ꝛ fiducia: sicut in oratione bona. Unde Pō. In custodiēdis illis retributio multa. Glo. Quia nō tm̄ in futuro pro illis reddet pręmiū: sed etiā hic in coz custodia est magnū gaudiū: ꝛ hęc est arra habendi pręmiū. Vel ne ergo dicit: Accipit. q. d. vere petenti dabit pręmiū in futuro: q̄: ꝛ ¶ Omnis qui/pie/petit accipit/arrā in pręsenti:

Bona multiplicia B

quid porriget illi scorpionē: i ¶ Si ergo vos cum sitis mali nōstis bona data dare filijs vestris: quanto magis pater vester ꝛ de cęlo dabit spiritum bonum petentibus se. Et erat ēijciēs demoniū/ sed spes ḡtus: nā foueēdo sperat: sic spes nō de habitis est/sed de habēdis. Per scorpionē/desperatio: quę a cauda pungit: id est retro aspicere facit ad petenda tēporalia. Pręmittit autē hic charitas fidei ꝛ spei: cū in aplo fides vtriq; ꝓponat. Ut de tamē quia nō sibi obloquitur veritas euangelica ꝛ doctrina apostolica: Fides in apostolo ḡmittit: quia est fundamentum charitas in euangelio: quia mater est aliarum. Pater ergo quod hic dicitur: e ¶ Quis: id est si quis: f ¶ Autem ex vobis patrē petit panem: nunquid lapidem dabit illi? q. d. nō. Littera sacris paret/ꝛ mysteriū ex ḡdictis. g ¶ Aut/si quis petit: h ¶ Piscem: nūquid ꝓ pisce serpentem dabit illi? aut si petierit ouū: nūquid porriget illi scorpionem? q. d. nō. Et est hic argumentū a minori. Si a patre carnali petatis aliquid/nō dabit vobis ꝓtrariū: nec patiemini repulsam: Ergo si a patre celesti aliquid pie petatis/nō patiemini repulsam. Moraliter. Sunt etiam oua pestifera/mala exempla maiorū. Esa. lix. a. Ova aspidū ruperunt: ꝛ telas araneę texerūt: ꝛ qui comederit de ouis eorum/morietꝛ q̄ confotū est/crūpet in regulū. i ¶ Si ergo ⁊c. Beda. Malos vocat seculi amatores: qui reuera mali sūt dulcedine malicie: id est pęne ꝛ culpę. Prima mali sūt: quia solliciti de acq̄rēdo/de custodiēdo/de nō amittendo. Watth. vj. d. Sufficit diei malicia sua. Gen. xlvij. b. Dies peregrinationis vitę meę centū triginta annoꝝ sūt parui ꝛ mali. Secūda mali sūt: q̄ vel male acquirūt/vel male expēdūt/vel male retinent. Eccl. xj. b. Si diues fueris/nō eris immunis a delicto. Aug⁹. Omnis diues aut iniquus aut hęres iniqui. Jaco. iiij. a. Quicūq; voluerit esse amicus huī⁹ seculi/inimicus dei constituet. Iſti bona tpalia iudicāt bona: q̄ licet plus debito amēt ꝛ dādo minus habeāt: tamē dāt filijs suis/quia amant eos. Ergo multo fortius pater celestis q̄ omnia bona habet: ꝛ dando non minus habet: nec nimis diligit ea: dabit ea filijs suis: quos verius diligit ḡ pater carnalis: ꝛ hoc est: Si ergo ⁊c. Jtē malos vocat apostolos: qui licet boni erāt in se/ꝛ alijs hominibꝰ meliores: tamē respectu diuinę bonitatis sunt mali. Job. xxv. b. Stellę nō sūt mūdę in cōspectu eius: id est in cōparatione: quāto magis hō putredo ꝛ filius hoīs vermis. j. xviij. d. Memo bonus nisi solus deus. Esa. lxiij. b. Facti sumus vt immūdus oēs nos: oēs iusticię nostrę quasi pānus mēstruatę. Ezego⁹. Sępe iusticia nostra ad examen diuinę iusticię deducta/ iniusticia est: ꝛ sordet in districtione iudicij/ q̄ in oculis fulget operantis. Iſti similiē dant bona sibi data seu spūalia seu tpalia: ergo multo fortiꝰ dabit dñs cū a nullo accipiat: sed omnes ab illo: Uñ oēs dant nō sua/ solus deus dat sua. i ¶ Si ergo vos cū sitis mali, Loquit aliqbus q̄ admixti erāt discipulis: vel etiā ipsis apostolis: sicut exposuī est: k ¶ Nostis bona data. i. vobis ad vsū data/nec ,ppie vestra: l ¶ Dare filijs vestris: quāto magis pater vester de cęlo dabit spiritū bonū petentibus se. i. spiritūsanctū q̄ est plenitudo ꝛ fons oim bonoꝝ. Pō. Emitte spiritū tuū ⁊c. Et alibi: Spūm sanctū tuū ne auferas a me. q. d. dñs: si isti dāt: lōge magis ille dabit. Et nota q̄: Mat. vij. d. dic: Dabit bona petentibus se: In q̄ ondit spūm sanctū ex plenitudine bonoꝝ oim. Lucas ait: Dabit spūs bonū: ondens ꝓ quē bona dant. m ¶ Et erat ⁊c. Hęc est ḡta ps capituli in q̄ post ḡdicationē/adiuuāt miraculoꝝ operationē: vt q̄ nō credūt ꝛbis/credāt miracul. Mā vt dicit beat⁹ Bern⁹. mel⁹ mouēt facta q̄ ꝛba. Et poeta. Segnē irritāt animū ⁊c. Et sic ḡdicationē calūniari sūt pharisei: sic ꝛ operationē. Sz vtrobiq; puincit eos dñs. Dicit ergo: Et erat. Cōtinuationē notat ḡteritū ipfectū. n ¶ Ejiciens

D 2 (F demoniū: ibi

Pō. 39.

Matth. 7. a. Joh. 16. f. Jacob. 1. a.

Pō. 68.

Pō. 18.

Al. †Diasyrticum

Ezech. 36. f.

Al. teglestis

Al. hystiesus Watth. 9. d. et 12. b.

Moraliter

Pō. 103. Pō. 50.

Pō. 103.

L S demoniū: ibi eoꝝ illis a corporibus obsessoꝝ: quę intrare animā nunqꝫ possunt nisi quando permittunt. a ¶Et illud erat mutū. Glo. id est mutos faciēs: ⁊ ęcum/vt dicit Bathę. xij. d. Sed quare hos sensus potius qꝫ alios impedit diabolus? Chrys. Odit nequitia demonis alterutrū ingressum per quē rediturꝰ erat opilauit auditū ⁊ visum ⁊ tertiū id est linguam ne confiteatur. b ¶Et cum ejecisset demoniū locutus est mutus: Et audiuit similiter. Unde tria miracula simꝫ facta sunt in eo. Ejcius vidit mutus locutus est: ⁊ demon expulsus est: ⁊ demoniacus liberatus est. Mystice. Demoniū est peccatū primo a demone inuentū: id est faciēs mutum a confessione fidei ⁊ peccati. Eccl. xv. c. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Eccl. xvij. d. A mortuo quasi nihil perit cōfessio ⁊c. Hoc demoniū ejcit ihesus/gratiā infundendo quę illuminat: ⁊ ora tacentia ad confessionē relaxat: et sic demonē effugat. Et hoc est. b ¶Et cum ejecisset demoniū: id est peccatū: c ¶Locutus est mutus. Esa. xxxv. c. Aperta erit lingua mutoꝝ: qꝫ scisse sunt in deserto aquę: id est in peccatore gratię vel lachrymę. Et nota/loquela data est homini ad laudandū deum: ad ędificandū proximū: ad accusandū seipsum. Primā loquelā aufert luxuria. Esa. j. d. Cum multiplicaueritis orationē ⁊c. Secundā aufert auaricia: quę sibi soli intendit. Matth. xxv. c. Qui autē vnum talentū acceperat abiēs fodit in terrā ⁊c. Tertiā aufert superbia: quę non vult videri rea in aliquo. Prouerb. xxviij. a. Viri mali nō cogitant iudicia. Ecce triplex demoniū qō triplicē aufert loquelā. Apocal. xvj. c. Vidi de ore bestię/ ⁊ de ore draconis/ ⁊ de ore pseudo prophetarū exire tres immundos spiritus in modū ranarū. Tach. xij. a. Euerā de terra pphetas ⁊ immundū spiritū. Primū demoniū ejcitur per ieunia. Marc. ix. d. Hoc genus ⁊c. Secūdū per recordationē dominicę passionis. Tob. vj. b. Cordis piscis particula si sup carbones ponatur extricat omne genus demoniorū. Tertiū expellit marime p orationē. j. Reg. xvj. d. Tollebat dauid citharā ⁊c. Nota ordinē. Primo ejcitur demoniū: et postea loquit mutus: Cant. iij. d. Surge aquilo ⁊ veni auster perfla hortū meū ⁊c. Naturaliter omnis mutus/surdus. Esa. xlij. g. Nō est annūcians ⁊ nō est fidicans negq audiēs sermones meos. Esa. xlij. c. Quis surdus ⁊c. Sequit: d ¶Et admirate sunt turbę: id est minores: Illi admirant facta dñi: ⁊ multis fuit causa salutis admiratio. Sed maiores blasphemant: Unde sequitur: e ¶Quidam aūt ex eis: id est scribę et pharisęi qui erant maiores synagoge: f ¶Dixerunt in beelzebub principe demoniorū ejcit demonia. Nota q̄ iudęi vnius dei cultores irrisionis causa idolum sidonioꝝ qui erant eis vicini appellabāt beelzebub: cui. s. idolo dicebāt przesidere principē demoniorū luciferū. s. Hoc etiā eodē nomine. s. beelzebub/dictus est deus acharon. Nomina do omniū idoloꝝ a belo babucrūt originē. Ninus essi qui niniuen cōdidit ⁊ nole suo denominauit patrē habuit belum/quē tenerrime diligebat: p cuius morte valde dolens fecit fieri aureā statuā/quę similitudinē eius exprimeret: quā in tanta habuit reuerētia/ vt sui serui fugitiui vel quilibet facinorosi possent ad eam cōfugere/ nihil amplius timerēt: vñ statim ceperunt ei thurificare ⁊ diuinos honores exhibere/videntes q̄ placeret nino. Ad huius exemplar ceteri de circūstantibus finibus in honorē patrū suoꝝ ceperūt facere statuas aureas/ ⁊ eas adorare: ⁊ sic pullulauit idolatria. Ante aūt idola sortita sunt nōia a belo/vt esset quasi vnum cōmune nomē omniū idoloꝝ: sed ꝑm diuersa idiomata postea variata sunt: Mā babylonij idolū suū vocabāt beel: alij baalim: alij baal scz palestini: alij moabitę beelpbegor: Sic essi dicit idolū tentiginis. i. priapi. Judęi vero ob derisionē gentiliū appellabāt idolū beelzebub/quasi virum muscarū. Baal essi vir: zebub musca interpretat: q̄ muscę congregabant sup idolum illud/ꝑter cruoris ferorē immolati. Et hoc nomine vocant hic principē demoniorū: quasi dicerēt: cōfederatus vel familiaris est principi demoniorū: ideo cōsensu ⁊ auctoritate illius minores demones obediūt ei/vt exeāt quādo vult. Hoc aūt ex sola inuidia dicebāt qua cōtra ipsum ardebant. Chrys. Mō quādo magna dicebat/ sed quādo faciebat salutes dominū: tūc insiterūt pharisęi: ⁊ ita magis demones molestabant. Itē Chrys. Inuidia nō ꝑit quid dicat: sed solū vt dicat. Itē Chrys. Emulatiōe nō est malicia alia deterior. Adulter em̄ in bzeui cōplet peccatū suū: emulator ꝑo nunqꝫ quiescit. Et. j. Sicut porcus gurgite/ ⁊ demōes iaccura nostra: ita hi primi malis lętant: alienas calamitates ꝓpria gaudia estimantes. Et. j. Sicut scarabei nutriunt stercora: ita hi alioꝝ infortunijs. Job. v. a. Paruulū occidit invidia. Inuidia aliena bona nō loquitur: ibi muta est: circa mala loquax. Ideo qñ hoc euangeliū legit/ cantatur de ioseph vendito ex inuidia fratrū in tertia dñica q̄dragesime. Ex hac abel innocēs occidit. Ex hac bathā ⁊ abiron ⁊ maria cōtra moysen insurgūt. Ex hac sunt lites ⁊ bella: q̄ inuidia nō patit alterius ꝑeminētią. Ex hac sit hō imitator diaboli: Cuius inuidia mors intrauit in orbē terrarū: Sap. ij. d. Uīc legit ꝑla ad Eph. v. a. Imitatores dei estote/ nō diaboli. g ¶Et alij tēptantes: ad ꝓbandū ⁊ decipiendū. Matth. xij. b. Quid me tēptatis hypocrite? Ps. Tēptauerūt me patres vestri ⁊c. h ¶Signū de cęlo quęrebāt ab eo. Sicut tonitruū tpe samuelis. j. Reg'. vij. c. Aut ignis emissionē tēpore helię. iij. Reg'. xviij. f. liij. Reg'. j. c. Chrys. Semp discere/signū est nunqꝫ posse ꝓficere: sic semp testimoniū ꝑere signum est nunqꝫ velle credere. Hoc propꝫium est iudeorum semp quęrere signa a dño. j. Corinth. j. d. Judęi signa petunt. Abrā: Gen. xv. b. Gedeō: Judic'. vj. g. Unde et dñs dixit ad achaz: Pete tibi signum a dño ⁊c. Esa. vij. b. Unde etiā Petrus q̄ prędicatur in miraculorū operatione/ad fidicandum in deis missus est. Paulus vero ad prędicandū gentibus: q̄ prędicauit in ꝓfunditate ingenij ⁊ torrēte eloquij. Isti aūt qui petebant hoc signū de cęlo erant scribę ⁊ pharisęi: Hec tamē exhibet eis dñs hęc signa visibiliter: q̄ si ea miraculose ostenderet: ipsi tamē deꝑauarēt ⁊ dicerent aliunde ꝓuenire. Adhuc scribę nostri ⁊ pharisęi petunt signa de cęlo: id est signū sublimitatis volunt habere in se ⁊ in aliis veneranť: signa vero humilitatis/vilitatis et paupertatis nolunt videre/ ad minus in scripturę tamē sunt propię signa christi nobis nati. ō. ij. d. Ecce euangeliço vobis gaudiū magnum ⁊c. et hoc vobis signū ⁊c. Pastores bene crediderūt huic signo: sed multi cōtradixerūt ⁊ contēpserūt: ⁊ adhuc faciunt. s. ij. c. Ecce hic positus est ⁊c. Ps. Signa nostra nō vidimus ⁊c. Matth. xvj. a. Generatio mala ⁊ adultera signum quęrit: ⁊ signum nō dabit ei nisi signū Ps.73. ione prophetę: id est signum humilitatis ⁊ vilitatis ⁊ mortis. i ¶Ipse aūt vt vidit cogitationes eoꝝ: Intellige singulas singuloꝝ. Possunt enim homines quasdā hominū cogitatiōes cognoscere: de quibus agnoscēdis plato libꝝ composuit: sed nō singulas singuloꝝ. j. Parali. xxviij. b. Mia corda scrutat dñs/ ⁊ vniuersas mentium cogitationes intelligit. Eccl. xlij. c. Abyssum ⁊ cor hominū inuestigabit. Et. j. d. Mō ꝑterit illū ois cogitatus. k ¶Dixit eis: omne regnū ⁊c.

Syllogismus quē fecit dominus cōtra iudęos
- Omne regnum in se diuisum desolabitur.
- Sathanas: id est regnum/in se diuisus est.
- Ergo regnū nō stabit: cōclusio sub interrogatione.

Quidam temptātes quęrebant a domino signum de cęlo: id/ipsum habentes in cordibus/ qō et scribę et pharisęi blasphemantes: id est in virtute demoniorū dominū ejcere demonia mentiēres. Domin⁹ aūt si diligēter attendere vellent/statim dedit eis signum de cęlo: nō ad verba eorū/sed ad cogitata respondendo. Ubi enim ostendit se nosse secreta cordis/dat euidēs signū dicitatis. Solius enim dei est renes ⁊ corda scrutari: id est cogitationes hominū intueri. Sap. j. d. Cordis scrutator. j. Reg'. xvj. b. Deus intuetur cor. Nō ergo hic respondet verbis signa quęrentiū: sed blasphemantiū. Quibus obuiat dupliciter. Primo ꝓtitur indirecta ratiōe: postea directa: sicut et ipso textu euāgelij patebit. Et est indirecta ratiocinatio: cum pars aduersarij sumpta/ ⁊ ad inconueniēs ducta falsa esse ostendit / et sic deinceps ad veritatē reditur. Procedit ergo indirecte hoc modo: vt/ Si dicitis in virtute ꝓncipis demonum ejcit alios demones: ⁊ sic sathanas sathanā ejcit: et si sathanas sathanā ejcit: sathanas a sathana est diuisus/ ⁊ regnum eius stare nō potest: ⁊ ita est incōueniens ꝑm eos. Constat ergo q̄ falsum est qō vos dicitis: constat ergo: quia non

S ejcio demones

A S ejcio demones in virtute diaboli: sed in virtute spiritussancti. Oꝛ autem ex diuisiōe demonū sequatur euersio regni eorum: ostendit duplici similitudine: videlicet quia si ꝓncipes regni diuidant inter se/regnuꝫ patiť dissolutionem: ⁊ si domus pugnet cōtra domū: id est habitatores vnius domus cōtra habitatores alterius/tota ciuitas desolať. Postea directe, ꝑbat hoc idem. Si ejcisti ve Matth. 12. b Marci. 3. c. a Omnē regnum in seipsuꝫ di b uisuꝫ/desolabitur: ēt domus c supra domum cadet. Si aūtem et sathanas in seipsuꝫ di d uisus est: quōmodo stabit re e gnū ipsi⁹? qūia dicitis in beelzebub ejcere me demonia. f Si aūtem ego in beelzebub ejcio demonia: filij vestri g in quo ejciunt? Ideō ipsi p iudices vestri erunt. Sꝺ si in digito dei ejcio dę k monia: profectō puenit in l vos rēgnū dei. Cūm fortl m armat⁹ cūstodit ātriū suū / n in pace sunt ea q̄ possidet.

t Al. thomo 21. dis. §. 1. stri qui inter tēpli ministros erant minores/quibus. s. maiores erant leuitę et sacerdotes/ si ꝑtute spiritussancti ejcitis demonia: multo magis tego in virtute spiritussancti. Hoc est qō dicit: a ¶Omne regnū in seipsum diuisum/desolabitur: ad litterā verum est. Hiero⁹. Cōcordia paruę res crescūt: discordia maxime diuitum. Osee. x. a. Diuisum est cor eorum/nūc interibunt. Dicheę. vij. d. Filius ꝓtumeliā facit patri ⁊c. Prouerb. xviij. a. Propter pcta terrę multi principes eiꝰ. b ¶Et domus supra domū cadet: id est regno diuiso/familia contra familiam insurget. Matth. xviij. a. Surget gens cōtra gentem ⁊c. c ¶Si autem ⁊ sathanas in seipsum diuisus est: id ē regnū eius/qō est cōgregatio demonū ⁊ malorꝝ hominū: q̄ reuera nullam habent pacē adinuicē vel concordiā. Sap. iij. a. Multigena impiorū multitudo non crit vtilis. d ¶Quomodo stabit regnum ipsius: q. d. nō stabit: ⁊ ita nulla est eius potestas: ⁊ ita nec potest dęmon dęmonem ejcere ⁊c. e ¶Quia dicitis in beelzebub ejcere me demonia. Illud debet ꝓcedere. Unde sic ordina complexionē siue argumentuꝫ ex littera: Quia dicitis in beelzebub ejcere me demonia: Sathanas in se diuisus est. Modo assume. Sed ossa regnum in seipsum diuisum/desolabit ⁊c. Debuit cōcludere: Ergo regnū eius stare nō potest. Hanc cōclusionem sub interrogatiōe posuit/dicēs: Quomodo stabit regnū ipius. Mystice/etiā exponit illud Glo. de regno ecclesię/ ⁊ de regno synagoge: quorū alterū diuisum est: alterum manet indiuisuꝫ. Regnū enim legis: id est lex ipa a iudęis scindit. Caput em̄ legis: id est christum a lege diuidūt. Ubi mētio est de christo/verba legis calūniat: cętera recipiūt. Probat ergo regnū ecclesię nō esse diuisum: ⁊ est quasi argumētum a destructiōe cōsequētis. Si regnū est diuisum/desolatur: ergo si nō desolat/nō est diuisum. Sed regnū ecclesię nūqꝫ desolatū est: quia ecclia pulsantibus vndiqꝫ molestijs semp incōcussa manet: ergo regnuꝫ eiꝰ nō est diuisum. Daniel. ij. g. Suscitabit deus cęli regnū qō in ꝑternū nō dissipabit. De hoc regno ait dñs pilato. Joh. xviij. g. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Regnū dei est in hoc mūdo/nō de hoc mūdo. Hic nō hinc: quia nō est de amatoribus mūdi huiꝰ. Sedť: f ¶Si autē ego in beelzebub ejcio demonia: filij vestri in q̄ ejciunt: Beda. q. d. Si expulsio demonuꝫ facta p filios vestros ejcistas deo attribuit et nō diabolo: quare in me idem opus eandē nō habet causam? Vel ꝑm Aug'. et Bedā: Filij eorū sunt apostoli: qui inter alia miracula dęmones expellebāt: quā expulsionē iudei nō diabolo/sed deo assignabant: ⁊ eandem expulsionem dęmonibus in christo assignabant. Unde patet q̄ ex inuidia mouebantur. g ¶Ideo: scz: quia ipi nō ex diabolo vt vos dicitis: scz ex deo eiciūt dęmones: h ¶Ipsi iudices vestri erunt: scz apostoli per approbationē sententię. Et non tm̄ iudices erunt/sed ⁊ testes nequitię vestrę: ⁊ veritatis mee: quia a me habent illā potestatem/nō a diabolo. Esa. xlij. b. Uere vos testes mei dicit dominꝰ. Sēm q̄ exponitur de exorcistis sic dicit: Ideo ipsi iudices vestri erunt: nō a sessione vt apostoli: sed comparatione. Hoc modo iudicabunt mulierculę reges ⁊ imperatores: id est comparatiōe operū ipsarū ipsi ostendent damnabiles. i ¶Digito dei: id est in virtute spiritussancti: ejcio demonia. q. d. Si veruꝫ est quod dico ⁊ falsum est quod dicitis: Profecto ⁊c. Matthęus. xij. c. dicit: In spiritu dei. Idem est. Manus enim vel brachiū patris dicit filius. Unde Esa. liij. a. Et brachium domini cui revelatuꝫ Ps.143. est? Ps. Emitte manuꝫ tuam de alto. Dicitur autem manus vel brachiū: quia per ipm pater operat. Et sicut man⁹ vel brachium eiusdē est substantię cū corpore: ita filius cū patre. Digitus vero dicit spiritussanctus: quia ꝓcedit a patre ⁊ filio: sicut digitus a manu ⁊ corpore. Uel ꝓpter distinctionē donorum quę per spiritū sanctū dantur hominibus: quia sicut varij sunt digiti ⁊ vna tamen manus: sic varia sunt dona spiritussancti: vnus tamen atq; idem spiritus. Nec obest inęqualitas digiti/ ⁊ manus. Licet em̄ maior sit manus q̄ digitus: tamen q̄ digitꝰ a manu est ⁊ eiusdem substantię cuꝫ illa: ideo significat spiritussanctus per digitū. De hoc digito dicitur Exo. viij. c. Digitus dei est hic. k ¶Profecto puenit: ꝓteritū ꝓ futuro: id ē peruenier/in vos regnum dei: id est iudiciaria potestas: ⁊ dabitur in vos sententia damnationis, ꝓ culpa mendacij. Uel alit: l ¶Regnum dei: id est superna beatitudo. q. d. Si in spiritu dei ejcio dęmonia: iam puenit aditus regni dei ad ecclesiā: quia in ꝓmo offeretur hostia quę aperiet ianuam regni dei: ⁊ idipm erit in vos: id est cōtra vos. Uel/Regnum dei: id est christus. j. xvij. c. Regnū dei intra vos est: id est inter vos. m ¶Cum fortis armatus ⁊c. Supra probauit dominus q̄ nō ejciet dęmonia in ꝓncipe dęmoniorū: adhuc ꝓbat idez hic directe sub metaphora pugnatorū. Sicut enim fortior vincit minus fortem ⁊ distribuit spolia eius: sic christus vicit diabolū/quia fortior eo: quia cū diabolus ante eius aduentū mūdum possideret tripe fortio: supuenit ⁊ ei abstulit potestatē: et spolia eius: id est peccatores quibus ecclam spoliauerat fraudulenter: distribuit in diuersis officijs ecclesiasticis ordinādo. Unde Eph. iiij. b. Ascendens christus in altum captiuā duxit captiuitatem dedit dona hominibus: Et dedit quosdā quidē apostolos ⁊c. Fortem dicit ergo diabolum: de quo Job. xli. d. Nō est potestas super terram ⁊c. Sed per superbiā suā debilitatus est in tantū vt neminē possit vincere nisi ille velit. Unde Hiero⁹. Debilis est hostis qui nō potest vincere nisi volēs. Sed christus fortior est. Unde Joh. xij. c. Si fortitudo ꝙritur ⁊c. ⁊ ideo vicit eum in cōgressu: de quo dicit Hiere. xlvj. c. Fortis impegit in fortem ⁊ ambo pariter ceciderūt. Sed diuersimode: quia diabolus irreparabiliter: christus autem surrexit. Unde Micheę. vij. b. Nō lętere inimica mea/synagoga: quia cecidi: consurgam: cū sedero in tenebris dominus lux mea est: educet me in lucem ⁊ videbo iusticiā eius ⁊c. Aerium siue castrū diaboli/erat mundus: quē tanqꝫ dominus ante aduentū christi in pace possidebat/nullo cōtradicente. Un Joh. xliij. d. Princeps mūdi appellatur: sicut dñs antiochię appellat ꝓncipa antiochię. Arma diaboli sūt diuersa genera peccatorū. Et ecōtrario arma christi diuersa genera iustoꝝ. Ro. vj. c. Neq; exhibeat membra vestra arma iniquitatis peccato ⁊c. Luxuriosi sunt lorica diaboli. Eccl. xlij. c. Super omnē ꝙgrationē aquarū: id est voluptatū/requiescet: ⁊ sicut lorica induet se aquis. Galea eius in capite/sunt superbi ⁊ ambitiosi. j. Reg'. xvij. a. Egressus est vir spurius de castris philistinorum ⁊c. Arcus diaboli/sunt detractores. Osee. j. b. Conteret arcum israel in valle iezrael. Scutū eius sunt hypocritę. Job. xlj. a. Corpus eius quasi scuta fusilia ⁊c. Ps. Arcum cōteret ⁊ confringet arma ⁊ scuta comburet igni infernali. Ps.45.

Chrysosto⁹. Dominus tres solutiones ponit/
- Exemplum/ regni ō regno.
- Aplōꝝ virtute: quā nō accusabāt /ibi:
- Si aūt ego ⁊c
- Fortitudinez diaboli. Job xlj. d. quā si diuisus eēt nō haberet/ibi:
- Cū fortis armatus

Dicē ḡ: m ¶Cū fortis armat⁹: id est diabol⁹ his armis q̄ diximus armat⁹. n ¶Custodit: ad dānationē. o ¶Atrium suum: id est mūdus: sicut lupꝰ custodit ouile ad deuorationē. Aliter enim lupus custodit ouile aliter canis. Lupus ad deuorandū: canis ad defendendū: sic christ⁹ ⁊ diabolus. p ¶In pace sūt ea quę possidet: id est omnes peccatores: quia illos nō vult inquietare diabolus: q̄ sibi fauent. Grego⁹. Illos pullare negligit: quos se possidere iure quieto sentit. Ista pax guerra est mortalis. Matth. x. d. Nō veni mittere pacē in terrā/sed gladium. Uel/In pace: id est

E ℣ in ocio quę iterū mala pax est. Sicut vinea quę nō fodit in pace est ⁊ deteriorat: ⁊ lotica quę nō induitur conterit rubigine: sic anima ociosa. Eccl. xxxiij. d. Multā maliciā docuit ociositas. Bonam vero pacem nō habēt id est pectoris. Esa. lvij. d. Nō est pax impijs dicit dñs. a ℭ Si autē fortior illo. i. christus: ō quo Pō.

†Pō. 23. Dominꝰ fortis ⁊ potēs in prelio. Chryſ. Non debēt hostē timere fortē/qui habēt principem fortiorem.

b ℭ Supueniens: id est de supernis veniēs. Joh. iij. d. Qui desursum venit super omnes est. Matth. xij. c. Alligauerit ⁊c. Si dicis: quia fortis est diabolus/ non valeo cōtra cum/ frat aduersum te scriptura hęc/ ⁊ dicit: q⁹ mentiris: q⁹ ligatus est aduersarius tuus. c ℭ Ui cerit eum: multiplici temptatiōe: viriliter resistēdo: ⁊ in passione equanimiter sustinēdo. d ℭ Vniuersa arma eius: id est peccatores ꝓbis armatus erat. i. de vniuersis aliquos. e ℭ Auferet in ꝓbus cōfidebat. Esa. xlix. g. Munāt tollet ur a forti prędaꝝ aut qō captū fuerit a robusto saluum esse poterit: q⁹ hęc dicit dñs: equidē et capturas a forti tollet. Joh. j. d. Ecce agnus dei ⁊c. Osee. xiij. d. Diripiet dominꝰ thesaurū omnis vasis desiderabilis: f ℭ Et spolia eius: id est peccatores diabolo ablatos: g ℭ Distribuet: id est diuersis officijs ecclesiasticis assignabit: sicut dictū est. Esa. viij. a. Vocā nomē eius accelera: spolia detrahe. Chryſ. Nō solū dęmones vasa sunt diaboli: sed etiā homines qui quę illius sunt agunt. h ℭ Qui nō est mecū: id est qui dissimilia opera meis operibus facit. i ℭ Cōtra me est. i. mihi ꝓtrarius est. Talis est diabolus ⁊ oīs peccator. k ℭ Et qui nō colligit mecū. i. sicut ego/ad cultū vnius dei/ad vnitatē fidei/ ad vnitatē dilectionis dei et ꝓximi: l ℭ Dispergit: ꝙ heresim ⁊ schismata diuersitates. Hoc est officiū diaboli/ cōgregata dispergere: officiū autē christi est dispersa cōgregare. Esa. xj. c. Vt ipsos iuda colligat a quatuor plagis terrę. Quidā em dispersi sunt ad orientē per nobilitatē generis: alij ad occidentē ꝓ nimiū timorē mortis: alij ad austrū ꝑ ꝓsperitatē: alij ad aquilonē ꝙ aduersitatē. Ezech. xxxvij. c. A quatuor ventis veni spūs ⁊ insuffla sup interfectos istos ⁊c. Sequit: m ℭ Cū immundus spūs ⁊c. Duo sunt genera tergiuersantiū siue dño insidiantiū: ꝓponit euāgelista alios blasphemātes: alios signum de celo quērentes. Blasphemātibus obuiauit dupliciter. Primo indirecte/ ⁊ postea directe: ostēdēs q⁹ nō ciceret dęmones in virtute ꝓncipis dęmoniorꝫ vel dęmonū: qui nullū habet cū eo participiū societatis adhuc obuiat eisdē. i. blasphemātibꝰ. Modū em tangit quērentibus signa: quibus etiā specialiter respōsurus est. Arguit q̄ scribas ⁊ phariseos: imo oēs iudeos ꝓpter puersitatē ipsoꝝ/ ostēdens peiores esse q̄ fuerūt ante legē. Ante legē em thuri/ficauerūt idolis in egypto quēadmodū egyptij: Tandē interuentu moysi ⁊ aaron seruoꝝ suoꝝ misert⁹ est dns ppli sui/ dedit ei legē ꝑ quā reuocat⁹ est a via idolatrię siue a cultura idolorū ad cultū vnius dei: Tādē tpe incarnatiōis/ nō cognouit ppls ille visitatorē suū: q⁹ miluus ⁊ hirudo ⁊ ciconia ⁊c. Hiere. viij c. Itaq⁹ peiores facti sunt iudei q̄ erāt ān legem: q⁹ sicut dicit Beꝺ. maior infidelitas est venīrē nō suscipere: q̄ venturū nō credere. Melius etiā est via ꝟitatis nō agnoscere: q̄ post agnitā retrorire. ij. Pet. ij. d. Inuehit q̄ dns cōtra iudeos/ ostēdēs q⁹ eos possederit diabolus ān legez: ⁊ mō plenius possidet: q̄ expulsus a iudęis postea validiꝰ aggressus est eos: sicut ꝓcepsa expulsus ab aliq̄ castro obsesso: postea cū maiori fortitudie redit ad idē castrū impugnādū. Hoc aūt ostēdit dns q̄si ꝑ quādā similitudinē/ dicēs: Cū immundus spūs exierit ab hole. i. a iudęis. o ℭ Ambulat ꝙ loca inaquosa: ⁊ arida. i. trāsūt ad gentes q̄ sunt q̄si riuus siccus ⁊ inaquosus: q⁹ a pingue dine charitatis steriles ⁊ q̄busdā dcutis errorib⁹ pambulāteo. Postea dō facte sūt aquose. i. fructuose ꝙ suscēptionē fidei: et ideo i eis requiē nō inuenit diabolus: Vñ sequit: ꝙ ℭ Querens requiē/in eis diabolus: ⁊ nō inuenies/dicit reuertar in domū meā vñ exiui. Expulsus em diabolus a gentibus redit ad iudęos/ nō cognoscētes visitatorē suū: ⁊ tūc validius aggressus est eos q̄ an. r ℭ Et cū venerit inuenit eā scopis mūdatā: intellige ꝓius: q⁹ plebs iudaica legalibus ꝓceptis q̄si virgeis instrumētis ꝓmo fuerat mūdata. Scopa em dicit virgeū instrumētū quo mundant⁹ dom⁹. t ℭ Et tūc vadit ⁊ assumit septē alios spūs secū nequiores se: i. vniuersitatē oim dęmonū. Septenarius cū numerus est vniuersitat⁹. x ℭ Et ingressi habitant ibi: ⁊ fiūt nouissima hois illius peiora ꝓbis: q⁹ iudei iā peiores sunt q̄ fuerūt olim i egypto ān legē: q⁹ maior infidelitas est ⁊c. Blasphemāt em cū ih̄u in ꝓuēticulis suis: q⁹ semel in hebdomada in synagogis suis solēt excommunicare christianos. Aliter legit istud de quolibet baptizato/ sic: m ℭ Cū immundus spūs exierit / in baptismo vel pnitētia. n ℭ Ab hoie/ pompis diaboli abrenūciante. o ℭ Ambulat ꝙ loca inaquosa. i. explorat corda si delia ab oīb malo humoze siccata si quo mō intrare valeat. l. Pet. v. b. Aduersari⁹ vester ⁊c. p ℭ Quērēs requiē ⁊ nō inueniēs/ dicit ⁊c. Nota q⁹ ꝑm hanc lectionē i bono accipit q⁹ dictū est: inaquosa/ siue arida: q⁹ hęc nōia terris ⁊ aureis notis scribunt. Vñ diabolus ꝺz habitare i locis humidis: q⁹ ad mysticū sensū referēdū est: vt ꝙ hoc significet ꝙ habitat in mollib⁹. i. ꝙ humoze luxurię destruēt⁹. Job. xl. c. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētib⁹. Ezech. xxix. a. Dra co magne q̄ cubas in medio fluminū. In locis ꝺo aridis nō ꝺz habitare: q⁹ nō habet locū in mentib⁹ firmis. Prouerb. xxv. c. Via colubri sup petrā. i. in sicco nō apparet. q ℭ Reuertar in domū meā vñ exiui. i. ad ām a qua ꝑ baptismū vel pnitentiā eiect⁹ fui. Esa. xxxvij. g. Per via q̄ venit sennacherib ꝑ eā reuertet ⁊c. Chryſ. A virtute desolati/ dęmonū actiōib⁹ facile erūt occupabiles. r ℭ Et cū venerit inuenit eā scopis. i. baptismo vel pnitētia. Esa. xxxij. l. Scopabo eā in scopa ⁊c. Pō. Exercitabar ⁊ scopebā spiritū meū. s ℭ Abundatā/ a vitijs. Esa. j. c. Lauamini: mūdi estote: sed nullo bono ope cumulatā. v ℭ Septē alios spūs. i. septē simulatiōes q̄ sevirtutes mētiunt: ⁊ iō nequiores se. i. agris vitijs. Vñ Aug⁹. Simulata ꝟtutes/ nō est ꝟtus sed duplex iniqtas. Tres q̄ sunt septenarij. Primꝰ est bonus: q⁹ ꝓtinet septē dona spūssancti. i. spūs sapiētię ⁊ intellect⁹. Secūdus septenarius cōtinet septē spūs nequā. i. septē vitia capitalia vl ꝓncipalia: septē donis cōtraria: q̄ sūt luxuria/ q̄ sapiētię opponit: gula/ intellectui: auaricia/ cōsilio: acidia/ fortitudini: ira/ scientię: iuidia/ pietati: superbia/ timori. Tertiꝰ septenarij ꝓtinet septē simulatiōes: q̄s dns nequiores vocat ipsis vitijs manifestis: q⁹ sub mētita specie bonitatis illaqueāt imprudētes. Vę ergo sunt: Simulatio sapientię: simulatio intelligētię/ simulatio consilij seu ꝓuidētię/ simulatio fortitudinis/ seu patiētię: simulatio scientię: simulatio pietatis: simulatio timoris/ seu humilitatis. Pas oēs simulationes facit hypocrisis. Vñ ⁊ dns septies dicit: Vę vobis hypocritę/ Matth. xxiij. Octauo addit: Vę: sed nō ponit ibi: hypocrite. x ℭ Et ingressi habitāt ibi/ sub ꝓtectione hypocrisis. i. simulatę sanctitatis. y ℭ Et fiūt nouissima hois illiꝰ peiora ꝓbis⁹. Chryſ. Difficilior erit pena posteriorꝫ pctoꝝ. Joh. v. c. Sanus factꝰ es: iā noli peccare/ ne ⁊c. ij. Pet. ij. d. Melius erat illis nō cognoscere viā iusticię ⁊c. z ℭ Factū est aūt ⁊c. Supra blasphemauerūt pharisei dñm/ dicentes in beelzebub ipsuz ciecere dęmonia: q⁹ audiēs q̄dā mulier/ ancilla. i. martha ⁊ pampili viri eius stella nolę/ nō valēs tantas iniurias saluatoris portare: in ꝓfusionē phariseoꝝ ⁊ laudē filij laudauit matrē. Cōmunis em est laudatio mris et filij eius. Et q⁹ hęc mulier nec diues nec nobilis erat/ sed de cōmuni plebe: iō hoc euāgeliū cōmuniter in ꝓsciis diebꝰ legit i honorē virginis ⁊ filij eius: ⁊ iudęoꝝ ⁊ hereticoꝝ ꝓfusionē. Cōmendat aūt in hoc euāgelio/ beata ꝗgo particulariter. i. in duplici parte sui corꝑis. i. in ventre/ ⁊ in vberib⁹. In vētre q⁹ portauit dñm nouē mēsib⁹ ⁊ sex diebꝰ: q̄ ꝓ vno mense accipiunt.

℣ Sap. vij. a.

3 ℭ Factū est aūt ⁊c. Mystice: Mater christi ecclia. Cant. i. b. Filij matris mee pugnauerūt ꝓtra me. Venter ei⁹ egtus ꝓlatoꝝ. Cant. v. d. Venter eius eburneꝰ distinct⁹ saphiris.

℟ Hiere. iiij. c.

A ℣ Sap. vij. a. In vētre matris figurat⁹ sum caro decē mēsiū tpe. In vberib⁹: q⁹ lactauerūt eū. Cāt. viij. a. Quis det mihi te fratrē meū sugentē vbera matris meę. Et in ꝓ ꝓfutat manichę⁹: q̄ dicit christū corꝑus habere phantasticū/ ⁊ nō verū. Cōfutātur etiā alij hęretici: q̄ dicūt dñm sibi fecisse corꝑ⁹ ex ethere puro: ⁊ postea se trāsfudisse in vterū ℣ginis. Sō nō esse verū ꝓbat hic ꝙ hoc ꝙ dicit/

vbera: Et eisdem em emanat lac puerꝑ nutriētis ⁊ materis germinis. Vñ cum de lacte virginis fuerit nutritus/ sicut hic dicit: q̄ de carne eius est factus. Dicit q̄: Factū est aūt cū hęc/ q̄dicta: b ℭ Diceret/ iesus iudęis: c ℭ Extollēs. i. ex corde tollēs. d ℭ Uocē: i. christi cōmendationē ⁊ iudeoꝝ blasphemantiū confusionem. e ℭ Quędā mulier de turba. i. nō diues aut nobilis: q⁹ de cōi plębe. f ℭ Dixit illi. i. christo quem iudęi blasphemauerāt. g ℭ Beat⁹ vēter ą te portauit. i. q̄ ad nos te beatum portauit: vel. i. beatū te portauit: Nō em a vētre filꝰ/ ꝫ vēter a filio btificatiōis honorē suscepit: sicut vas nouū a bono vino saporē ⁊ odorē accipit/ nō vinū a vase. Cant. vij. b. Vēter tuꝰ sic⁹ aceruꝰ tritici. Aceruꝰ/ q̄ ꝑgnans. Tritici: de q̄ Joh. xij. d. Nisi granū frumēti ⁊c. Dallat⁹ lilijs. i. duplici castitate interioꝝ ⁊ exterioꝝ: imo q̄druplici: cordis/ oris ⁊ corꝑis: oculorū ⁊ cibo⁹ ⁊ vestiū. In his oībus attēdit castitas ⁊ luxuria. De corde ⁊ oculis dicit Aug⁹. Impudic⁹ oculus/ spudici cordis est nūci⁹. ū. Pet. ij. c. Habētes oculos plenos adulterij ⁊ incessabilis delicti. Matth. xv. d. De corde em exeūt cogitationes malę: homicidia: adulteria: fornicatiōes furta ⁊c. De ore Eph. v. a. Fornicatio ⁊ oīs imūdicia nec nocet in vobis. De corꝑe/ Sap. iiij. a. O q̄ pulchra est casta generatio ⁊c. De vestibus/ Esa. iij. d. In die illa auferet dns ornamēta calciamētoꝝ ⁊ lunulas ⁊c. Ibi notat Esaias vigintiunū ornamēta mulierū ꝓ uocātia ad luxuriā. De cibis/ Eph. v. d. Nolite inebriari vino i q̄ est luxuria. Dicit aūt beat⁹ vēter ℣ginis specialiē ꝓpē tria mirabilia q̄ in eo facta sūt. Primo: q⁹ ibi de⁹ factꝰ est hō: ꝫ duo infans: eternꝰ tpalis: immortalis mortalis: imēsus pusilus: creator creatura. Joh. j. d. Verbū caro factū ē. Hiere. xxxj. d. Nouū creauit dns sup terrā: fęmia circūdabit virū/ pfectū sciētia ⁊ ꝟtute. Secūdo: q⁹ ą fecit vētrē/ factꝰ est in eodē vētre. Hoc est mirabile: sicut si ą̄s faceret ꝑus domū ⁊ postea nasceret in eadē domo. Pō. Gliosa dicta sūt de te ciuitas dei. Nō natꝰ ē in ea ⁊ ipe fūdauit eā altissimꝰ. Esa. lxvj. c. Quis audiuit vnq̄ tale: ⁊ ą̄s vidit huic sile? Tertio: q⁹ venter ille maiꝰ se ꝓtinuit: id est deū quē totꝰ nō capit orbis. Esa. xlv. c. Vere tu es deus absc̄ditꝰ. Sz q̄re nō dixit mulier illa: beata mater q̄ te portauit: potiꝰ q̄ beatꝰ vēter? Ad innuēdū cōpassionē ⁊ charitatez ℣ginis: q̄ oēs miseros in vētre suo portat ꝑ cōpassionē: ⁊ sua oīb⁹ cōicat ꝑ charitatē. Vñ ꝺz de ea Cant. vij. b. Vēter tuus sicut aceruꝰ tritici vallatus lilijs. Nota ꝺo q⁹ dis dicit beata. Primo ab helisabet. ē. i. e. Beata q̄ credidisti: q̄m ꝑficient ea q̄ dicta sūt tibi a dño. Secūdo a seipa. ē. j. e. Beatā me dicent oēs generatiōes. Tertio dicit hic vēter ciꝰ beatꝰ/ ꝓpter tria ꝑuilegia q̄ habuit: vt dicit beat⁹ Bernꝝ. Fuit em sine corruptiōe fecūda: sine grauedine grauida: sine dolore puerpera. Sequit:

b ℭ Et ybera q̄ suxisti. Ex hoc relinquit q⁹ tm̄ vbera virginis ⁊ nō alicui⁹ alteri⁹ mulieris suxit. Sō figurauit moyses q̄ lactari voluit ab egyptiaca muliere vt dicūt. Quare aūt hęc duo cōsuxit. i. ventrem ⁊ vbera: Glo. reddit rationē: q⁹ scz ex eodē fonte ꝓcedit semen ad gignēdos pueros/ ⁊ lac ad nutriēndos. Utrū aūt ab vberibus ꝓcedat: quere a physicis. Sed q̄tū ad ꝓsentē locū ꝓtinet: ita exponе: Ex eodez fonte: id est ex carne matris. i ℭ At ille: id est iesus: k ℭ Dixit/ illi mulieri vel oīb⁹. l ℭ Quin imo. Nota q⁹ hic ꝑ soler fieri q̄dam erronea distinctio in q̄busdā ecclesijs: q̄ ita distinguūt: Quin immo: vt legat interrogative. Hęc distinctio nō valet. Nota ergo q⁹ dupliciter pōt legi. Pōt em poni/ quinimo/ ꝓ vna dictiōe. i. ꝓ imo. q. d. nō tm̄ est beata maria/ q⁹ me beatū portauit: imo magis est beata/ quia verbū meuz audit/ ⁊ custodit illud. Vel ita/ vt sint duę dictiones: ⁊ hęc dictio/ quin/ nihil ibi operet ꝗter q̄ determinet/ imo esse supadditiuū/ nō ꝓuatiuuz. Quādoq⁹ em ꝓuatiuū est: vt cū dicit: Nō faciā hoc/ imo illō: q. d. nō faciā hoc/ sed illud. Supadditiuū est: vt cuz dicit: Nō tm̄ faciā hoc: imo etiaz illud. Ita ergo distingue: quin: id est quasi nō est tm̄ beatus venter q̄ me portauit: imo/ beati qui audiūt verbū dei ⁊c. Et ita quin notat immo nō esse supfluuz.

Si enim simpliciter dicerek: Beatus venter qui te portauit: ⁊ dns adderet: immo beati qui audiūt/ videretur/ immo/ esse ꝓpatiuuz. Unde tenet hic additiue: Et est sensus: C ℭ Quin imo. q. d. q⁹ beatus est venter q̄ me portauit: ⁊ beata vbera q̄ me lactauerunt: Sed/ m ℭ Beati/ sunt/ qui audiunt: audre cordis: n ℭ Verbum dei/ ab ore meo vel cuiuslibet.

o ℭ Et custodiūt illud: fide ⁊ opere. Jaco. j. d. Estote factores verbi ⁊c. Ad Roma. ij. b. Non auditores legis iusti sunt ⁊c.

℣ Hiere. iiij. c. Ad trem meū/ ventrē meū doleo. Pō. Conglutinatus est in terra venter noster. Vbera eius/ sunt ꝺicatores: qui lacte simplicis doctrinę lactant paruulos ecclesię. j. Cor. iij. a. Tanq̄ paruulis in christo lac potū dedi vobis nō escam. Osee. ix. d. Da eis dñe ⁊c. Mulier quę dominū laudauit/ q⁹ de turba erat/ significat simplices ⁊ minores: qui maioribus ⁊ litteratis blasphemātibus laudant dñm. Unde Pō. Ex ore infantiuz ⁊c. ꝓpter inimicos tuos cōfundēdos. Qui etsi aliquādo lingua laudāt/ semper vita blasphemant: vt dicit Aug⁹. Interdū aūt ⁊ vita ⁊ lingua simul blasphemant. Dicit ergo in laudē simplicium laicoꝝ/ q̄ inter clericos blasphemantes laudāt deū: a ℭ Factū est aūt cū hęc diceret: iesus. c ℭ Extollens vocē: confessiōis: orationis ⁊ laudis. c ℭ Quędā mulier de turba/ nō de senioribus. Matth. xij. a. Turbe quę ꝓcedebāt ⁊c. Joh. vij. d. et. g. De turba aūt multi crediderunt ⁊ dicebant: nunq̄ sic locutus est homo. Et respōdert ergo ⁊c. g ℭ Beatus vēter ą te portauit. Hic est vēter marię: q̄ interꝓtat illuminata vel illuminatrix: stella maris: vel amarū mare. Uō bene cōuenit ꝑ istis. Primo em oportet q⁹ sint illuminati: deinde illuminatores. Primo docti: postea doctores Matthei. v. b. Uos estis lux mūdi. Deinde oportet q⁹ sint stellę: id est parui ꝑ humilitatē: lucidi/ ꝑ doctrinā ⁊ bonā famā: in celo fixi/ ꝑ contēplationē. Phil. ij. c. Inter quos luceris sicut luminaria in mūdo verbū vitę cōtinentes. Remoti a terra/ per cōtemptū terrenoꝝ. Deinde oportet eos esse mare: vt oīa flumina gratiarū ⁊ scientiarū intrent in eos/ ⁊ ipi nō redundēt ꝑ elationē. Sicut dicit Eccl. j. b. Oīa flumina intrāt in mare ⁊c. Ité oīa flumina tēptationū ⁊ tribulationū debēt intrare in ꝓfatos: ita tñ q⁹ ipi nō redūdent ꝑ impatientiā aut murmurationē. Ité oīa flumina peccatoꝝ alieno⁹ debent intrare in eos ꝑ alueū ꝓfessiōis: ita q⁹ ipi nō redundēt ꝑ aspernationē cōfitentiū. Ité oīa flumina miseriarū omniū subdito⁹ debent intrare in eos ꝑ alueū cōpassiōis: ita q⁹ ipsi nō redundent ꝑ tactantiā aut ostentationē. b ℭ Et ybera que suxisti: id est ꝺicatores qui lacte simplicis doctrinę lactant christuz in paruulis. Matth. xxv. c. Esurijui ⁊c. Cant. iij. c. Pulchriora sunt vbera tua vino. i ℭ At ille dixit: Quin imo: beati q̄ audiūt verbū dei et custodiūt illud. Duobus modis audit verbum dei. s. auditu interiori: ⁊ auditu exteriori. Et de vtroq⁹ ꝺz Ro. x. d. Fides ex auditu. Et in Pō. Auditui meo dabis gaudiū ⁊ lętitiā. Eccl. xxiij. c. Qui audit me/ nō cōfundet. Tribus aūt modis custodit. In corde/ ꝑ iugē meditationē. In ore/ ꝑ vtilē expositionē. In manu/ ꝑ opis exercutionē. ē. ij. c. Maria aūt cōseruabat ⁊c. Joh. xiij. c. Qui habet mādata mea ⁊ seruat ea/ ille est q̄ diligit me. Quidaz vo custodiunt sicut frumētū i arca. i. in ętemis ⁊ libris/ nūq̄ seminātes ⁊ nūq̄ inde comedētes: ⁊ iō nūq̄ metēt: q⁹ nunq̄ metit q̄ nō seminat: ſz potius maledicet cū seruo nequā q̄ abscondit pecuniaz dñi sui: Matth. xxv. c. Uñ Prouerb. xj. d. Maledicet in populis q̄ absc̄dit frumēta. o ℭ Turbis aūt cōcurrentib⁹. Sexta pars. Quidaz iudęoꝝ calūniabant opera dñi: quibus hucusq⁹ respondit: Alij ētrantes cū/ signa de celo quęrebant: quibus modo respōdet/ ostendens nisi pęniteant in ꝓximo perituros: si aūt pęniteant/ misericordia habituros: Ponēs exemplū de niniuitis: qui peccatis suis exigētibus perituri erāt: Sed quia ad ꝺicationē ione fecerunt pnitentiā: ideo misericordia inuenerūt. Et ex hoc patet iudęos fuisse peiores niniuitis: qui ad ꝺicationē tone egerūt pnitentiā: ipi aūt ad prędicationē ipius filij dei pnitere noluerūt: sed potius ipm prędicatorē occiderunt. Et hoc est: Turbis autem concurrentibus: ad audiendum verbum dei occasione eius q̄ dixerat: Beati qui audiunt verbum dei ⁊c. Uel ad videnda miracula quę ab eo fieri audiebant. Quidam tamen veniebant ad ipsum causa sanitatis recuperandę: quidā causa famis pellendę:

E ſalū causa videndi miracula: alij ad illudendū: alij ad ministrandū: alij ad discendū. a ¶ Cepit dicere: Generatio hec/iudeorū. i. generatio nequa est. Matth. xij. c. Mala ⁊ adultera: Mala qdē ꝓpter operū puerſitatē: adultera ꝓpter idolatriā ⁊ infidelitatē. Ezech. xvj. c. Judicabo te iudicio adulteraruꝫ.

b ¶ Signum nō dabit: de celo. i. ſi illo q̄ videbāt nō iuſſent ſigna. Chryſ. Sillis eſt natura infidelitatē terre arenoſe: que quātā vis pluuia biberit/ſꝑſitet. Talis ē cōditio febriū. c ¶ Et ſignū nō dabit ei: de celo: q̄ eo idigni ſūt. Diſcipulis ꝙ dedit ſignū ō celo: q̄ digni erāt eo/in trāſfiguratione: Matth. xvij. a. Sed nunq̄d nō Joh. xij. c. audita eſt vox de celo ſi tonitruū: Itē. j. xviij. f. Sol obſcuratus eſt: Sol. Nō dabit ei. i. ad vtilitatē eius: q̄ viſis his ſignis nō ꝛediderit. Ut ſic/Nō dabit ei ſignū. i. deitatis meę. i. in ꝓprio corꝑe nō oſtēdā eis ſigna deitatis: ſicut diſcipulis in trāſlīguratiōe: ⁊ in aſcēſione. Nota aūt q̄ in terra dedit multa ſigna ptātis ſue: ſ̄le fuit ſuſcitatio lazari: Joh. xj. f. Curatio icꝛoſi: Matth. viij. a. ⁊ alia hmōi. Itē ſi/fuit eſuries poſt ieiunū q̄draginta dieꝝ: Matth. iiij. a. Petrarū ſciſſio: monumētoꝝ aptio: Matth. xxvij. f. Solis obſcuratio ſignū fuit ptātis ⁊ ō celo: Et ꝙ eſt: Et ſignū nō dabit ei niſi ſignū ione ꝓphetę. i. nō dabit a ſignū de ptāte ſed de infirmitate. i. humanitatis ⁊ mortis: cuiuſmodi ſignū datū eſt ione: q̄ ꝓ idipſum q̄ fuit in ventre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctibus ſignificatū eſt/ꝙ filj⁹ dei erat in corde terre triduo manſurus. d ¶ Mā ſicut ionas fuit ſignū niniuitis/ꝓnitētię ⁊ liberatiōis. Nota ꝙ ionas ſignū fuit niniuitis ꝓbo ⁊ ope. Ipſo ꝛōdo: q̄ vna voce ſignificauit eis/ q̄ ſubuerterent⁹ niſi ꝓuerterent⁹. Exēplū etiā fuit eis in ꝓpria ꝑſona. Ac ſi diceret tacite: Cōſiderate de me q̄ volui fugere a facie dñi ne exeq̄rer mādatū ei⁹: ideo ꝓiect⁹ ſum in mare: abſorꝑt⁹ ſum a cete: ibi mot⁹ ſum ad cōpunctionē ⁊ aſſecut⁹ veniā/⁊ ſaluauit dñs animā meā. Ita erit de vobis: e ¶ Ita erit ⁊ filj⁹ hois generationi iſti. Jonas trib⁹ diebus fuit in ventre ceti: ſed q̄ ꝓnituit/cuomit⁹ fuit: ita niniuite in ventre diaboli fuerūt: ſed q̄ ꝓnituerūt/cuomiti. i. liberati fuerūt. Sīr chriſt⁹ trib⁹ dieb⁹ fuit in ſepulchro ⁊ tertia die reſurrexit. Sed iudei nō credidērūt: Ūñ patet q̄ peiores fuerūt niniuitē. Jonas eſt ſūt triduo ꝓdicauit: chriſt⁹ multo ꝛpe. Itē ionas nullū ſignū fecit: chriſt⁹ multa. Itē ionas erat alienigena: chriſt⁹ indigena. Itē ionas purus hō: chriſt⁹ deus ⁊ hō. Chryſ. Niniuite infra tres dies facti ſunt ꝓpⁱs deiq̄ tū, ꝓphetas nō habuerūt: iudei infra tres dies crucifixiōis dñi/facti ſunt ꝓpⁱs diaboli. Illi euaſerūt vindictā imminentē: iſti ꝓtulerūt atrocissimā. Adhuc aūt ad maiorē ꝓfirmationē ponit aliud exemplū ad idē dicēs: f ¶ Regina austri ſurget in iudicio. Nō mille annis aſſ iudiciū/vt iudei fingūt de fabula mille annoꝝ: ſꝫ i ipſo iudicio. g ¶ Cū viris generatiōis huius. i. cū iudeis. Beđ. Ecce cōmunis oſtēdit reſurrectio tā bonoꝝ q̄m maloꝝ. h ¶ Et ꝓdēnabit illos. De hac regina nō ambigit q̄n fuerit mulier religioſa et electa: nō tū tāti meriti/vt cū aplis auctoritate ſit iudicatura. Ūñ Glo. determinat: Cōdēnabit illos: nō ꝑtē iudicii: ſꝫ cōparatiōe melioris facti. i ¶ Quia venit: relicto ſuo imperio. k ¶ A finib⁹ terre: cū magna difficultate. l ¶ Audire ſapiētiā ſalomonis: que ſola fama nouerat. ij. Paral. ix. n. Regina ſaba cū audiſſet famā ſalomonis/venit vt tēptaret eū in hicrſlm in ænigmatib⁹ cū magnis opibus. Idē. iij. Regl. x. a. m ¶ Et ecce plus ſalomone hic. i. inter vos. Ūñ nō oportebat vos ire lōge ad audiēdā ſapiētiā eius q̄ plus eſt q̄m ſalomō: q̄ deus ⁊ hō. In ſeptē ꝓdēnat iudeos regina austri. Primo: q̄ ſemina erat/⁊ ipſi viri. Secūdo: q̄ de lōginquo venit: ipſi ꝓſentē habebāt. Tertio: q̄ cū difficultate venit ⁊ ſumptibus multis: ipſi gratis oblatū habebāt. Quarto: q̄ relicto imperiū ſuū: ipſi in terra ſua. Quinto: q̄ cū muneribus venit: ipſi bñficiū chriſti negauerūt. Sexto: q̄ ad purū holem venit: ipſi deū ⁊ hoīem. Septimo: q̄ ſola fama nouerat ſalomonē: ipſi multis miraculis approbatū ꝓtēpſerūt. n ¶ Viri niniuite ſurgēt in iudicio cū generatiōe hac/iudicabūt: nō ad

Matth. 12. d
Marci. 8. b.

3. Regl. 10. a.
2. Paral. 9. a
8. q. 1. c. vere:

Regina austri iudeos ſeptem condemnat

a cepit dicere: Generatio hec
b generatio nequā est: signum
c quęrit: ⁊ signum nō dabitur
ei nisi signū ione ꝓphetę.
d Nām sicut ionas fuit signum
e niniuitis: ità erit ⁊ filius ho
f minis generationi isti. Re
gina austri surget in iudicio
g cum viris generationis hu
ius: ⁊ cōdemnabit illos: quia
h venit ā finibus terrę audire
m sapientiā salomonis. Et ec
ce plus salomone hic. Viri
n niniuite surgēt in iudicio cū
o generatiōe hac & cōdēnabit
p illā: quia pnitētiā egerūt in
q ꝓdicatiōe ione. Et eccē pl⁹
r q̄ iona hic. Memo lucernā

Jone 3. d.
Matth. 12. c

Mystice

Moraliter

pnitētibus. Innocētes per reginā designant: pnitētes p niniuitas. Per ionā ⁊ salomonē significat chriſtus. Jonas em̄ donū columbę interꝑetat: salomon pacificus: ⁊ chriſtus donū columbę. i. ſpiritus ſancti eſt. Eſa. ix. b. Filius datus eſt nobis. Et nō tm̄ pacificus: imo ⁊ pax nostra q̄ exꝑerat oēm sensum ⁊ fecit vtraq̄ vnum: Eph. ij. c. Moraliter: Per iudeos clerici: per reginā ⁊ niniuitas mulieres ⁊ laici designant. Illi de longinquo partibus cū labore multo veniunt audire sermones: isti ꝓsentes cōtemnūt. Ūñ Chryſ. Regina austri surget cum christianis ⁊ cōdemnabit eos: q̄ venit a finibus terre: et christiani nolūt de domibus suis vel de platęis vbi nihil agūt venire vt audiāt chriſtū. Multi etiā de ecclesia vbi chriſt⁹ docet exeunt: ⁊ chriſtū docentē solū relinquūt. De hoc ergo dicit hic. Turbis aūt cōcurrentibus. i. mente ⁊ corꝑore currentibus ad chriſtum: et clerici tacent ⁊ torꝑent in lectis suis. Amos. vj. a. Vę qui opulenti estis in sion: qui dormitis in lectis eburneis ⁊c. a ¶ Cepit dicere: generatio hec neq̄m est. Deut. xxij. c. Generatio ꝓuersa est ⁊ infideles filij. Prouer. xxx. b. Generatio q̄ patri suo maledicit et q̄ matri suę nō benedicit. Generatio ⁊c. b ¶ Signū querit. i. Corinth. j. d. Judei signa petunt ⁊c. Pſ. Turbabunt: qui habitāt terminos a signis ⁊c. c ¶ Nisi signū ione, ꝓphetę. i. chriſti. Ō̄ est triplex. Primū est pauꝑtatis ⁊ humilitatis. ō. ij. b. Et hoc vobis signū ⁊c. Secūdū patientię. Joh. iij. b. Sicut moyses exaltauit ⁊c. Tertiū resurrectiōis. Pſ. Fac mecū signū in bono. Ibi Glo. Signū in bono est resurrectio. j. xxi. c. Erūt signa i sole ⁊ luna. Chryſ. Hęc ⁊ ad chriſtianos ꝑtinēt. Quos Viri niniuite exurgēt cū obaudierīt⁹ christianis: ⁊ ꝓdēnabūt eos: q̄ ad ꝓdicationē ione ignoti ⁊ semel ꝓdicātis/ꝓuersi sūt: nō dñs tota die clamat: Pnitētiā agite: ⁊ bi a petis nō recedūt. Sequit: r ¶ Memo lucernā ⁊c. Diserat dñs reginā austri ⁊ niniuitas surgere ꝓtra generationē iudeoꝝ: ⁊ eos iudicare: nō auctoritate iudicij sed comꝑatiōe melioris facti. Sicut ē exēplo reginę austri ⁊ niniuitarū ſtulit ecclesia synagogā: ita docet sacramēta ecclię nō esse admiscēda cerimoniis synagogę: vt faciebāt q̄dā hęretici/ dogmatizātes ⁊ post christi passionē nō esse salutem sine circūcisione/sabbato ⁊ neomeniis. Jd aūt ostēdit ꝑ metaphorā lucernę. Et ꝑmo ostendit de seipso: q̄ hoc nō facit vt auctoritate sua ostēdat: q̄ nemo id facere debet/dicēs: Memo lucernā ⁊c. Lucerna ꝓpie dicit lux in testa. Lucerna ergo. i. lux in testa est verbū dei in natura humana. Per lucernā ē fides incarnatiōis ītelligit. q. d. dñs: Ego lucernā accēdo ⁊ sub modio nō pono. i. nō ītra angustos fines iudeę coarto: imo volo q̄ vbiq̄ diffundat⁹ per oēs ptes orbis. Et pono sup candelabrū. i. ecclesiā septiformi spiritu illustratā: q̄ in candelabro erant septē lucernę: ꝙbus significantur septē dona spūſancti. Et q̄ ego id non facio: Ergo. Memo lucernā accēdit ⁊ in abscondito ponit: id est debet accendere ⁊ in abscondito ponere. Q̄ autem ꝓdicto modo ꝓius de ipso

Aliter

Signū christi triplex
Pſ. 64.
Pſ. 85.

Aliter exponit. Ūñ nota q̄ hic est septima pars capituli: in q̄ ostēdit dñs ꝓdicationis lucernā nō esse occultādā / sed oībus manifestandā. Et cū sit multiplex lucerna: vt patet in notulā superiori: de quarū ālibet posset exponi hoc verbū: tamē ſpecialiter de lucerna ꝓdicationis: quę sicut lucerna domū: ita ipsa illuminat ecclesiā. Lucerna lumē habet in testa: sic ꝓdicatio spūalē sensum in littera. Dicit ē: r ¶ Memo lucernā accē
dit: studendo

A ſus de ipso dño legendū sit: innuit illa Interliñ. De seipso hoc dicit. Et Ambro. in Glo. In signum huius rei etiam signum crucis ponitur in eminentiori parte corꝑoris: scz in fronte: vt per hoc significet⁹ quia fides incarnationis debet poni in eminenti ⁊ omnibus manifesti.

Pſ. 118.

Lucerna
- Verbum dei. Pſ. Lucerna pedibus meis verbū tuū. Prouer. vj. c. Mandatū lucerna est.
- Prędicatores. Phil. ij. c. Lucetis sicut luminaria in mundo.
- Johannes. Pſ. Parauī lucernam christo meo. Joh. v. f. Ipse erat lucerna.

Pſ. 131.

Intentio: vt hic: Lucerna corꝑoris tui est oculus tuus.
- Dona spiritussancti. Exo. xxv. d. Septē lucernas ponces super candelabrū.
- Opera. j. xij. c. Sint lumbi vestri ꝑcincti ⁊ lucernę ardentes in manibus vestris.
- Inanis gloria Job. xviij. b. Lucerna quę sup impium est extinguetur.
- Vel prosperitas ⁊c.

Aliter

dit: studēdo seu addiscendo: a ¶ Et in abscōdito ponit. Eccl. xx. d. Sapiētia absconsa ⁊c. Doctrina sinevita: lucerna sine oleo. Btūs Bernh. Lingua magnuloꝝ et manus ociosa/doctrina lucida ⁊ vita tenebrosa: res est mōstruosa. b ¶ Nec sub modio: timoris humani vel amoris mūdani. Mat. v. c. Nolite timere eos qui occidūt corꝑus. Chryſ. Modi⁹ supra vacu⁹/subter plenus: significat mūdiales. Idem. Modius reuersatus est in terrā aspiciēs: qui timore tēptationis abscondit verbum dei. c ¶ Sed supra candelabrū. Beda. i. sup ecclesiā: in qua septiformis gratia relucet. Tach. iiij. a. Vidi ⁊ ecce candelabrū aureum. i. ecclesia: ⁊ lampas eius sup caput ipsius. i. chriſtus. Eſa. xij. a. Saluator eius vt lampas accendat. Et septē lucernę. i. septē dona spiritussancti sup caput eius. Et septē infusoria. i. vniuersitas doctorū lucernis erant. d ¶ Vt qui ingrediunt: ecclesiā per ostium qui est chriſtus: Joh. x. b. Ego sum ostiū ⁊c. e ¶ Lumen videāt: bonę vitę ⁊ sanę doctrinę. Aliter. Lucerna chriſt⁹ habēs flammā diuinitatis in testa humanitatis: quę ꝑtinet oleū pietatis. De quo ꝛd Prouer. xxx. c. Nō extinguet in nocte lucerna ei⁹. Candelabrū/crux est: sup qđ sunt posita lucerna ad illuminationē totius ecclesię. Et per hoc inuitat discipulos ad passionē/ponēs se in exemplū. f ¶ Lucerna ⁊c. Quos instruxerat de fide incarnatiōis: instruit de puritate ⁊ simplicitate intētiōis: quę imponit nomē ogibus/dicēs: Lucerna corꝑis tui. i. totius opatiōis tuę. Corꝑus em̄ q̄dq̄ totalitatis nomē est. Unde corꝑus legum et canonū dicimus cōtinere vniuersam legē vel canones. Roma. vj. a. Ut destruat⁹ corꝑus peccati: id est congeries. Ita corꝑus dicit hic vniuersitas operū. g ¶ Est oculus tuus. i. mētis intētio. Oculus dicit intentio: q̄ sicut oculus mēbra ad operādū dirigit/⁊ lucerna gressus ad ambulandum: ita intētio cōgerię operū dirigit ⁊ informat. Beatus Bernh. Sanū vas ⁊ secretū ꝓscięntia/⁊ secret⁹ seruādis idoneū: quicqđ in eo reposuero securus suꝫ q̄ nō perdā: seruabit⁹ vīuo: defuncto restituet. Mā quocūq̄ ego vado/ ipsa est mecū: secū deferens depositū qđ seruādū accepit. b ¶ Si oculus tu⁹ fuerit simpler: id ē intētio pura ⁊ recta solius dei respectu. i ¶ Totū corꝑus tuū: id est tota cōgeries bonorū vel operum tuorū: lucidum erit. k ¶ Si aūt nequā fuerit ⁊c.

Simplex sine plica
- Errotis.
- Duplicitatis.
- Hypocrisis.
- Simulationis.
- Adulationis.
- Seruiēdi mūdo ⁊ deo.
- Vel legi ⁊ euāgelio.

Chryſ. Si de oculo corꝑali loquere tur/dixisset⁹ Sanꝫ ⁊ infirmus/nō simplex ⁊ necꝫ. Quid em̄ si benignū habet oculuꝫ ⁊ infirmum? Sanson oculos amīsit ad molay: Judic. xvj. c. Exęcatur sedechias in reblatha/qđ interpretat multa hęc. iij. Regl.

L

n tenebrę sint. Si ergo corꝑ⁹ tuū totū lucidū fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū: o erit lucidum totū/ ⁊ sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

p ¶ Et cūm loqueretur: rogauit illū quidā phariseus vt prandere t apud se. Et ingressus s recubuit: Phariseus autem cepit intra se reputās dicere:

D

luntatē patris sui: vt dicit Matthę⁹. xij. d. et. ō. viij. c. Exiens inde intrauit ad ꝓtuitū phariſei. Ūñ nō dicit lucas: Cū loqueret hęc: sed/Cum loqueret: innuens q̄ post verba dicta nūcio/intrauit ad conuiuiū phariſei: Cuius superstitionē in ipso cōuiuio dñs reꝑrehēdit, ꝓpter duo. Primo: q̄ mādatis dei traditiones holm ꝓferebat: ⁊ discipulos arguebat qui mandata hominū dimittebāt ⁊ mādata dei custodiebāt. Secūdo: q̄ fordes suoꝝ cordiū negligētes/ablutiōes vasoꝝ summo studio obseruabāt. Huic phariſeo multi sunt similes in vtraq̄ superstitione. In ꝑma quidē: q̄ magis offendunt⁹ si quis trāſgrediat cōstitutionē humanā/quę tota die mutatur: q̄m si mandatū dei trangrediat. De qbus dicit Matth. xxiij. c. Vę vobis scribę ⁊ phariſei hypocritę: q̄ decimatis mētham ⁊ anethū et cyminū: ⁊ relinq̄tis quę grauiora sunt legis: iudiciū ⁊ misericordiā ⁊ fidē: duces ceci: excolātes culicē/camelū aūt glutientes. In secūda superstitione sunt similes phariſeis/archidiaconi: q̄ ſi lotrices in suis visitationib⁹ inquirūt/si lintheа vel palle altaris alba sint: de alabus aūt ālles sint dissimulādo/ꝓcerunt: munḡ punitū trāſgressores synodaliū ꝓceptoꝝ: q̄m ꝓceptorum dei. Matth. xxiij. c. Vę vobis scribę ⁊ phariſei qui mundatis qđ deforis est calicis ⁊ parapsidis: intus aūt plenī estis rapina ⁊ īmūdicia. Dicit ē: Et cū loqueret: Forte de eadē sentētia de qua ꝓus: sed aliquo interuallo: Vel sicut ꝓius dictum est.

q ¶ Rogauit illū quidā phariseus vt prāderet apud se: Forte causa curiositatis/vel obseruatiōis/vel hypocrisis ⁊ simulationis. Sic etiā plęriq̄ bonos inuitant ad cōuiuia sua: Vel causa simulatiōis: vt p hoc boni appareāt. Matth. vj. a. Attēdite ne iustitiā vestrā ⁊c. Vel causa obseruatiōis/vt reꝑbendāt. Eccl. xiij. b. Ne credas multis verbis potētis: ex multa em̄ ⁊c. r ¶ Et ingressus recubuit. Sed quomodo consensit dñs prādere cū tali quē sciebat q̄ iuitabat eū malo fine: Videt em̄ facere cōtra doctrinā suam Matth. x. b. In quācūq̄ ciuitatē aut castellū intraueritis/ interrogate quis in ea dignus sit: ⁊ ibi manete. Respōdeo, ꝓpter tria. Primo vt exemplū daret q̄ a malis posſut accipi elemosynę q̄ sunt necessarię vitę. Secūdo: q̄ nō erat apte malus. Tertio: q̄ ex ꝓsentia sua aliā melioꝛādi erant. s ¶ Phariseus aūt cepit intra se reputās dicere/quare no baptizatus esset. i. q̄re nō lauisset manus/ante prandiū. Matth. xv. a. Quare discipuli tui trangrediunt traditiones senioꝝ? Nō em̄ lauāt manus

D 5 ſuas cū p ante

E ⁊ suas cuz panem manducant. Vbi Chryſ. dicit. Ab ipa interrogatiõe capiunt. Nõ em dicit: legem moyſi transgrediunt: ſed traditiões quas moyſes fieri ꝓbibuit: Deut. xiij. ꝓ totu. Terribiliores eſſe volebant: quia ipi legiſlatores erãt/ vlciſcebãtur ſua: que dei erãt nõ curantes. a ¶Et ait dominꝰ ad illum: Nunc vos phariſei quod deforis eſt calicis et catini mundatis: id eſt mũdiciã carnis exterius obſeruatis.

Matth. 23.c b ¶Quod aũt intus eſt veſtrũ /plenum eſt rapina et iniquitate. Aug⁹. Hoc cõtra illos/qui peccata corpalia ꝗſi grauiſſima deteſtantur: ſpiritualia autez nõ. Grego⁹. Peccata carnalia maioris ſũt infamie: ſed minoris culpe: ſpũalia eõuerſo. Quod autem ⁊c. Chryſ. Oſtendit q̃ p calicẽ ⁊ catinũ de hominibus loquit. Et. j. Deus corporum neq; mũdiciã laudat neq; ſordes cõdemnat. Pone tu: en ſi ſordes odit vaſoz: quanto magis ſordes ꝓſciẽtię odit. Et infra. Nõ vaſa lauãda ſunt aquis: ſed conſcientia ꝓbibus.

c ¶Stulti/nonne qui fecit q̃ deforis eſt: etiã id q̃ intus eſt fecit: id eſt qui fecit corpus ⁊ animã. Hoc contra manicheos. Beda. Quaſi/qui fecit vtrãq; naturã: vtrãq; mũdari voluit. Eſa. j. c. Lauamini/mũdi eſtote. d ¶Verũtamen. q. d. Nõ oportet manus cordis lauari aqua materiali: ſi manus cordis lauent elemoſynis: Nam ſicut aqua materialis mundat ſordes materiales: ita elemoſyna mũdat ſordes ſpirituales. Vnde Eccl. iij. d. Ignẽ ardentẽ extinguit aqua: ⁊ elemoſyna reſiſtit peccatis. Sed quia homo debet primo ſibi ꝓuidere neceſſaria/ ⁊ poſtea alijs: determinat dominꝰ quãdo ⁊ quõ debeat fieri elemoſyna/ dicens: d ¶Verũtamẽ/ ſupple de eo/ q̃ ſupereſt/ victui neceſſario. e ¶Date elemoſynã: id eſt q̃ reliquũ eſt vltra neceſſaria victui. Idipm cõlucit Apoſtolus. ij. Cor. viij. c. dicens: Non vt aliis ſit remiſſio vobis aũt tribulatio ⁊c. Iſtud ſimiliter intelligendũ eſt de veſtimento. Vñ. ſ. iij. b. Qui habet duas tunicas / det vnam nõ habenti. Vel ſic: b ¶Q̃ autem intus eſt veſtrũ/ plenũ eſt rapina ⁊ iniquitate: nõ poteſt⁹ p vos ſaluari: Verũtamen/ ꝑ ſiliũ do: quod/ ſolũ/ ſupereſt: id eſt reſtat poſtãta ſcelera. i. date elemoſynã/ ꝓpter deum. f ¶Et ecce omnia munda ſunt vobis. Verũtamẽ ad hoc q̃ ordinata ſit elemoſyna ⁊ vtilis/ oportet q̃ incipiat a ſeipſo. Vnde Eccl. xxx. d. Miſerere anime tue placẽs deo. Eſt aũt duplex elemoſyna. Vna ſpũalis qua ſubuenit animabꝰ. Alia corpalis qua ſubuenit corpibus. Vtraq; opus miſericordię eſt ⁊ bona: ſed ꝑma melior. Fit aũt vtraq; elemoſyna ſeptẽ modis/ iuxta ſeptem opa miſericordię: que notant hoc verſu. Viſito/ poto/ cibo/ redimo/ tego/ colligo/ cõdo. De ꝑmo dicit Jaco. j. d. Religio ſancta ⁊c. Supra. j. g. Vtilitauit nos oziens ex alto. De ſecũdo ⁊ tertio dicit Prouerb. xxv. c. Si eſurierit inimicus tuus ⁊c. De quarto Prouerb. xxiij. b. Erue eos qui ducuntur ad mortem ⁊c. Pſ. Redime me dñe ⁊ miſerere mei. De quinto/ Eſa. lviij. c. Cũ videris nudũ operi cũ. De ſexto/ Eſaię. lviij. c. Egenos vagoſq; duc in domũ tuam. De ſeptimo/ Tob. iiij. a. Cũ acceperit deus animã meã/ corpus meũ ſepeli. Eſt autem fructus ſiue effectus elemoſyne multipler. Primus eſt/ q̃ de peccatis ꝓteritis veniam impetrat. Eccl. iij. b. Elemoſyna peccatis: id eſt chriſti nõ erit in obliuione: Nam ꝓ peccatis matris reſtituet tibi bonũ: ⁊ ſicut in ſereno glacies ſoluentur peccata tua. Secũdus: quia a futura morte ⁊ a gehenna liberat. Tob. iiij. b. Elemoſyna ab oĩ peccato ⁊ a morte liberat ⁊ non patitur animas ire in tenebras. Terꝰ: quia abſoluit a pena debita ꝓ peccatis. Danie. iiij. c. Redime peccata tua elemoſynis. Quartus ſurgit ex his tribus. i. q̃ animã mundat. Vnde dic: Date elemoſynã ⁊ ecce ⁊c. Quintus: quia fomitis ardorem mitigat. Eccl. iij. d. Ignem ardentem extinguit aqua: ⁊c. Sexꝰ: quia gratiaz cõſeruat. Eccl. xvij. c. Elemoſyna viri q̃ſi ſaculus cũ ipo: ⁊ gratiã hominis quaſi pupillã conſeruabit. Septimus: quia diabolũ expugnat. Eccl. xxix. c. Conclude elemoſynã in ſinu pauperis ⁊ hec exorabit ꝓ te ab oĩ malo. Et infra. Super ſcutũ potentis ⁊ lanceam aduerſus inimicũ tuũ pugnabit. Octauus: quia multiplicat amicos ⁊ interceſſores. j. xxvj. c. Facite vobis amicos ⁊c. Act. ix. g. Circumſteterunt eũ omes viduę flentes ⁊c. Nonus: quia vitam ꝓlongat. j. Timoth. iiij. c. Pietas ad oĩa vtilis eſt ꝓmiſſionẽ habens vite que nũc eſt ⁊ future. Decimus: quia deo aſſimilat. Act. xx. g. Ipſe dixit: Beatius eſt multo magis dare q̃ accipe. Vnde cimus: quia deũ facit ſeruũ ſibi. Prouerb. xix. c. Fenerat dño qui miſeret pauperis: qui aũtez accipit mutuũ/ ſeruus eſt fenerãtis. Ergo ⁊c. Duodecimus: quia fiduciam dat babendi gloriaz. Tob. iiij. b. Fiducia magna coraz ſummo deo elemoſyna oĩbus faciẽtibus eam. Fit aũtez elemoſyna dando/ cõmodando/ dimittendo. Vñ Beda. Nihil maius elemoſyna/ q̃ ⁊ cor de dimittimus quod in nos quiſq; peccauit. Sũt autem multa que ornant elemoſynã. Primũ cordis cõpaſſio. Eſa. lviij. c. Cũ effuderis eſurienti animã tuã ⁊c. Secũdũ/ dulcedo ſermonis. Eccl. xviij. b. Nõne ardoreꝫ refrigerabit ros: ſic ⁊ verbũ melius q̃ datum. Tertiũ hilaritas dãtis. Eccl. xxxv. b. In oĩi dato hilarem fac vultũ tuũ. Quartũ q̃ritas dati. Tob. iiij. b. Si multuz fueris ⁊c. Quintũ diſcretio largientis. Eccl. xij. a. Si benefeceris/ ſcito cui feceris ⁊c. Sextũ velocitas dandi. Prouerb. iij. d. Ne dicas amico tuo ⁊c. Septimũ eſt rectitudo intentiõis. Matth. vi. a. Neſciat ſiniſtra tua q̃d faciat dextera tua. g ¶Sed vꝫ vobis phariſeis. Octaua pars ⁊ vltima capituli: vbi dñs redarguẽs hypocriſim ⁊ arrogantiã phariſeoꝝ impcat eis: ꝑmo triplex vꝫ: ⁊ poſt alia tria. Primũ ꝓpter auariciã: ſecũdũ ꝓpter ambitiõnẽ: tertiũ ꝓpter hypocriſim. Primo ergo reꝑhẽdit auariciã: q̃ ipa ẽ radix oĩm maloz: vt. ſi. j. Timoth. vi. b. Phariſei eñ ⁊ ſacerdotes occaſione decimarũ q̃s dñs iuſſerat dare leuitę ad coz ſuſtẽtationẽ/ etiã minutiſſima decimabãt vel dãdo vel recipiẽdo. Erãt eñ inſ eos q̃dã populares/ q̃ dabãt decimas: q̃ etiaz de vilib⁹ ⁊ inutilib⁹. ſ. mẽtha ⁊ ruta ⁊ cymino dabãt decimas ꝓ ſimulatiõe religiõis: ſiue ꝓ captando fauore hũano. Quidã erãt ſacerdotes q̃ accipiebãt. Et riq; minuta decimabãt ⁊ pcã maxima negligebãt. Et ſup ꝑ reꝑhẽdit eos dñs: magis attẽdẽs/ vt credo/ tpa nra q̃ illa: Nũc em oẽs fere tã ſlati q̃ ſubditi: tã laici q̃ clerici cõtẽpt⁹ opiꝫ⁹ charitat⁹/ ſtudẽt auaricię ⁊ cupiditati. Vñ Eſa. lvj. d. Ꝑi paſtores ignoz: auerũt ſ/ telligẽtiã. Hiere. vj. c. A minore vſq; ad maiorem ⁊c. De decimis aũt habem⁹ Ero. xxij. d. Leuit. vlt. d. Numeri. xviij. d. Deut. xij. c. xiiij. c. xviij. a. xxvj. c. Malach. iij. c. Matth. xxiij. c. et hic. Et nota q̃ tres erãt decimatiões i lege. Una debita: q̃ dabãt leuit⁹ ꝺ oĩb⁹ frugib⁹. Altera media. i. ꝓtim ſpõtanea: ꝓtim debita: vt ille oblatiões q̃ fiebãt i ſcenophegiã paſcha/ ⁊ in pẽtecoſte. Que iõ dicebant medię: q̃ ꝓ libito ſuo licebat eis offerre. Ergo q̃ aliq̃ forte plus offerebãt/ cũ liceret eis minus offerre: ꝑm ꝑ dicebãt ſpõtanee. Quia ꝺo oblatione ꝓtermittere nõ licebat: iõ debitę. Quedã ꝺo ſpõtanee erãt: vtpote q̃ ſola gra dabant. Jn oĩb⁹ bis decimatiõib⁹ excedebãt alios phariſei: ſz nõ itẽtione bõa ꝑ faciebãt. Quia q̃ dixerat dñs: Date elemoſynã ⁊ oĩa mũda ſũt vob: me crederet aliãs phariſeos q̃ miſtas elemoſynas dabãt eẽ mũdos/ oñdit eos eẽ ĩmũdos: q̃ nõ pura intẽtiõe ꝑ agebãt: ſz ex auaricia ⁊ ambitiõe ⁊ ꝓ fauore hũano: Et ꝑ eſt: Sz vę vob. q. d. Oĩa ſũt mũda facientibus elemoſynã: Sz vę. i. eterna dãnatio imineꝫ/ vobis phariſeis: licet multas elemoſynas deris: quia non pure datis.

h ¶Qui decimat⁹. i. decimas reqrit⁹. Vel/ Decimat⁹. i. decimas dat⁹. ſ. xviij. b. dicit phariꝰ. Decimas do oĩa q̃ poſſideo. i ¶Mentha ⁊ ruta ⁊ ome olus. i. glibet minuta.

k ¶Et ꝓteritis iudiciũ ⁊ charitate dei. Chryſ. Judiciũ ꝓtũ ad iudices: charitas ꝓtuz ad ꝓuatos. Chryſ. In cauſam ſcribarũ ⁊ phariſeoꝝ cadere videnꝫ multi: q̃ videnꝫ eccleſiaz honorare: auariciã ꝓponẽtes charitati/ litigãtes ſuicẽ. Et. ſ. Sicut meretrix adulterũ/ idipm putat ⁊ virũ. l ¶Hęc aũt: ſcz iudicium ⁊ charitatem: m ¶Oportuit facere/ ꝑmo loco: n ¶Et illa: ſcz elemoſynas fructuũ/ non amittere. Chryſ. Juſticiã/ miſericordiã ⁊ fidẽ ꝓpter ſuã gliam mãdauit deus: decimas aũt ꝓpter ſacerdotes. Et. ſ. Sacerdotes de ſuo lucro ſollicite agebãt: de glia dei ⁊ ſalute hoĩs negligebãt: iõ dicit: Vę. Et. ſ. Oẽs de ſuo honore ſolliciti ſũt: ꝺ honore dei nullus ſuas poſtiões vigilanꝫ deſẽdũt: obſequiũ eccle ñ attẽdũt.

℣ Ve vobis phariſeis

A ℣ a ¶Ve vobis phariſeis qui diligitis primas cathedras in ſynagogis. Hic redarguit arrogantiaz qua ꝑmatus appetunt. Pſ. Beatus vir qui nõ abiit in conſilio impiorum ⁊c. Matth. xxiij. a. Sup cathedrã moyſi ſũt ⁊c. Eccl. vij. a. Noli ꝑgrere ab homine ducatũ neq; a rege cathedrã honoris.

Pſ. 1.

b ¶Et ſalutationes in foro. Raba. Culpa non caret ſi idem in foro litibus intendũt qui in cathedra moyſi ⁊ ſynagoge magiſtri cupiunt appellari. Jaco. iij. a. Frẽs nolite plures magiſtri fieri. Eccl. vij. a. Noli ꝑgrere fieri iudex ⁊c. Chryſoſtomus. Vocari volũt/ nõ eſſe: nomẽ appetunt/ officiũ negligunt. Ero. xx. b. Nõ aſſumes nomẽ dei tui inuanum. Sequitur:

† Prou. 22. c 12. q. 1. c. qz tua 16. q. 1. c. Deci mas. De pẽn. diſ. 1. c. medicamentum.

a Vę vobis phariſeis/ qui diligitis primas cathedras in
b ſynagogis ⁊ ſalutationes in
c foro. Ve vobis qui eſtis vt monumenta que nõ parent:
d et hõmes ambulãtes ſupra
e neſciũt. Reſpõdẽs aũt quidam ex legiſperitis/ ait illi: Magiſter hec dicẽs etiã cõ
g tumeliã nobis facis. At illẽ ait: Et vobis legiſperitis vę/

Matth. 23. a

Matth. 23. c

c ¶Ve vobis phariſeis. Beda. Hic ſuperſtitionẽ ipſoꝝ doctoꝝ redarguit: qui ſozis ſpeciẽ recte doctrine pretendunt: fediratẽ vero quã intus gerunt occultant. Argunt ergo hic de hypocriſi. Et dicit Chryſ. Quanta hinc eccleſiꝰ dei orta ſunt mala: Et ideo comminat eis dñs dicens: Ve vobis qui eſtis vt monumenta que nõ parent: qualia intus ſint. d ¶Et homines ambulãtes ſupra neſciunt: ⁊ ideo credũt deſacili doctrine vekrę. Chryſ. Sepulchrum q̃dũ clauſum eſt pulchrũ videtur: ſi vero apertum fuerit horribile: ſic ſimulatores q̃diu non cognoſcũtur laudabiles ſunt: cum aũtẽ cogniti fuerint abominabiles ſunt. Pſ. Sepulchrũ patens eſt. Mota ſepulchrũ dicit quaſi ſemi pulchrũ: Tales ſunt hypocrite exterius nitidi/ interius fetidi. Unde patet q̃ nõ ſunt filij ſpõſi: id eſt eccleſie: que dicit Cant. j. b. Nigra ſum ſed formoſa ⁊c. Chryſ. Juſtorum corpora templa dicunt. j. Corinth. vj. d. Membra veſtra templũ ſunt ſpiritus ſancti ⁊c. Corpora peccatorũ ſepulchra dicunt: q̃ anima mortua eſt in corpore peccatoris. Nec eñ viua putanda eſt: q̃ nihil viuum: id eſt ſpirituale agit in corpe. Et motu ꝓpendit q̃ viuat animal. Chryſ. Dic hypocrita: ſi bonũ eſt bonum eſſe: Et quid nõ vis eſſe q̃ vis apparere: Et. ſ. Aũ turpe eſt apparere / turpius eſt eſſe. Et. ſ. Ergo aut eſto q̃ apparez/ aut appare q̃ es. e ¶Reſpondens autẽ quidã ⁊c. Dñs imprecatus eſt phariſeis eternũ vę: ꝓpter tria: ſicut patet ex ꝓmiſſis. Audiẽs ergo quidam ex legiſperitis q̃ dñs ſic eos argueret/ vrgente ꝓpria cõſcientia/ nõ potuit cõtinere quin dño reſpõderet: quaſi cõqueꝛens dño q̃ cõtumelioſa verba loquat contra eos. Unde dñs quaſi indignatus imprecat eriã ipſis legiſperitis vę. Et hoc eſt q̃d hic dicit: Reſpõdẽs autẽ quidã ex legiſperitis: que cõſcientia accuſabat ⁊ cõuincebat eſſe reum. f ¶Ait illi: Magiſter hec dicẽs etiã contumeliã nobis facis. Non faciebat cõtumeliam ſed veritatẽ dicebat. g ¶At ille ait: Et vobis legiſperitis vę: quaſi nõdũ ſpecialiter ⁊ nomine expreſſo imprecatus fueram vobis: ſed modo imprecor.

b ¶Qui oneratis homines oneribus / ſupple legis: i ¶Que portare nõ poſſunt: id eſt ſcipitis hominib⁹ vt impleant oĩa legis ꝑcepta/ cum nõ impleatis etiã minima. Ve em doctori qui que ſcipit/ in propria ꝑſona nõ facit. Ideo autem ſcipiebant oĩa: quia in lege continet/ Deut. xxvj. d. Maledictus qui non audierit et fecerit omnia verba legis huius. Que portare nõ poſſunt/ quantũ ad litterã: Deficiãt portantur quantũ ad ſpirituale intelligentiã. Act. xv. c. Hoc eſt onus ⁊c. k ¶Et ipſi vno digito veſtro non tangitis ſarcinas/ legis: id eſt nec in minimis ꝓficitis: q̃ lex ſine gratia nequit impleri quã nõ habetis: quia a me nõ queritis. Gratia ĩpetrat/ q̃d lex ĩperat. Vel/ Oneratis onerib⁹/ ꝓgnitentie: q̃ iniungũt ita grauem penitentiã q̃ portari nõ poteſt. Vel ſignificant per roboã. iij. Reg. xij. c. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aũtẽ ⁊c. l ¶Nõ tangitis ſarcinas/ penitentię: quã iniungitis. Rab. Hoc generaliter cõtra oẽs magiſtros qui grandia docẽt/ ⁊ minora faciunt. Similiter ſacerdotes qui grande pondus vementibus ad confeſſionẽ ĩponunt: ⁊ ſic dum pena peccati ꝓſentis fugitur/ pena futuri contemnit. Si em faſcem ſup humeros adoleſcẽtis quem nõ poteſt baiulare poſueris / neceſſe habet vt aut faſcẽ reꝛicitat aut ſub pondere confringat. Sic ille cui graue pondus impoſueris/ neceſſe eſt aut penitentiã reꝛiciat aut ſuſcipiens dum ferre nõ poteſt ſcandaliçatus amplius peccet. Chryſ. Si erramus modicã penitentiã imponentes: nõne melius eſt ꝓpter miſeri cordiã dare rationẽ ꝗ ꝓpter crudelitatẽ: Ubi paterfamilias largus eſt/ diſpenſator nõ debet eſſe tenax. Si deus benignus: vt q̃d ſacerdos eſt auſterus: Uis ap parere ſanctus: Circa tuam vitã eſto auſterus: circa alioz be nign⁹. Audiant te homines parua mandãtem/ ⁊ grauia facientem. Talis eſt ſacerdos qui ſibi indulget et alios grauat: que admoduz malus deſcriptor tributi in ciuitate / qui ſe relenat et onerat impotẽtes.

b qui oneratis homies oneribus qꝫ portare nõ poſſũt:
i ⁊ ipſi vno digito veſtro nõ
l m tangitis ſarcinas. Ve vobis
n q̃ ędificatis monumẽta ꝓphetarũ: patres aũtẽ veſtri
o occiderunt illos: Profecto teſtificamini q̃ ꝓſentius ope
p ribus patrum veſtroꝝ: quõniãquidẽ ipi eos occiderũt:
q vos autem ędificatis eoꝝ

Contra hos dicit Deut. xxv. c. Nõ habebis in ſacculo tuo diuerſa pondera ⁊c. Leuit. xix. g. Statera iuſta ⁊c. Prouerb. xx. b. Pondus ⁊ pondus ⁊c. Joſ. xj. f. Soluite eũ ⁊ ſinite abire. m ¶Ve vobis qui ędificatis: ambitioſe ornando et ſeruãdo: monumẽta ꝓphetarũ. Hic arguunt ſcribę et phariſei de vana gloria: q̃ omnia opera ſua faciebant ob laudes hominũ. Ponitur aũtẽ exemplum de vno opere q̃d faciebant: in quo ſe magis culpabiles per conſequẽs oſtendebant. Edificabant em ſepulchra ꝓphetarũ quos patres eoꝝ occiderunt. Et hoc quidẽ bonũ erat/ ſed nõ bona intẽtione/ nec in bono ſtatu faciebant: q̃ ſola laude hominũ hoc faciebant ⁊ in peccatis. Erant em patrũ ſuoꝝ imitatores factis/ licet dicerẽt ſe non conſentire patribus in nece ꝓphetarũ. Quod aperte falſum eſt: q̃ ipſi occiderũt dominũ ꝓphetarũ. Unde Act. thei. xxiij. d. Teſtimonio eſtis vobiſmetipſis: q̃ filij eſtis eoꝝ qui occiderũt ꝓphetas: ⁊ vos implete menſurã patrũ veſtrorum. Nec ſolum ꝓpter illos ſcriptũ eſt hoc: imo ꝓpter multos q̃ mõ ſunt. Roma. xv. a. Quecũq; ſcripta ſunt ⁊c. Chryſ. Patres iudeoꝝ mortui ſunt/ filij aũtẽ viuunt: mortuoꝝ ſanctoꝝ cultores/ ⁊ viuoꝝ ꝑſecutores. Fiete ſimulabũt quidã ſe ob fauoꝛe vulgi captandũ/ patrum ſuoꝝ honorare perfidiã / monumenta ꝓphetarũ qui ab eis occiſi ſunt magnifice ornando: ſed ipſo opere teſtificant quantũ paterne nequitię cõſentiant. Item Chryſ. Quidã ędificant martyria: qui violentiã faciũt aliis: ſed nõ gaudent martyres quãdo illis pecuniis honoraꝛ tur pro ꝗbus pauperes plorant. Qualis eſt illa iuſticia munerare mortuos et expoliare viuẽtes: Eccl. xxxiij. d. Qui offert ſacrificiũ ex ſubſtãtia pauperũ quaſi qui victimat filiũ in conſpectu patris. n ¶Patres aũtẽ veſtri occiderũt illos. Chryſ. Que eſt iuſticia ſanctos colere ⁊ ſanctitatẽ cõdemnare: Semp iudei fuerunt ꝓteritorum ſanctoꝝ cultores: ꝑſentiũ contemptores: quia nõ ſuſtinentes increpationes ꝓphetarum occidebãt eos. Primus gradus pietatis eſt ſanctitatem colere/ deinde ſanctos: quia nõ ſancti ante ſanctitatẽ fuerunt: ſed ſanctitas ante ſanctos. o ¶Profecto teſtificamini. Chryſoſtom⁹: qui eſtis filij homicidarũ: eo q̃ conſentitis operibus patrum veſtroꝝ. Teſtificamini exemplo operum. Unde Hiero⁹. Contra voſmetipſos teſtes eſtis. Opere enim vos eſſe imitatores patrum veſtroꝝ teſtificamini: quoz facinoꝛa verbo deteſtamini. Matth. xxiij. d. Si fuiſſemus ⁊c. Chryſ. Alter alterius culpam facile intelligit/ ſuam difficile. Et. ſ. Exemplum de epiſcopis. Et. ſ. Ille vere iuſtus ⁊ ſapiẽs eſt: qui ſibi iudex eſſe poteſt. Nota ergo quia dupliciter teſtificabant ſe eſſe imitatores patrũ ſuorum: in malis ſcz: quia chriſtum ⁊ apoſtolos perſequebant: ſicut illi ꝓphetas. Item q̃ hoc bonum q̃d faciebant: ſcz ornando ſepulchra nõ bene faciebant: quia ꝓ vana gloria. p ¶Quoniamquidem ipſi eos occiderũt: Et nunc multi occidunt ꝓphetas/ nõ permittẽtes veritatẽ ⁊ iuſticiã ꝓ qua mortui ſunt ꝓdicari. Eſa. xxx. b. Filij nolentes audire verbum dei qui dicunt videntibus/ nolite videre. q ¶Vos autem ędificatis eoꝝ ſepulchra: ambitioſe ornando. Et in hoc eſtis accuſatores paternoꝝ facinoꝝ. Sepulchrum dicitur quaſi ſemi pulchrum: et ſignificat hypocritas: qui habent pulchritudinem exteriorem

℣ ſed carẽt interiori

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed caret interiori. Sepulchra ergo edificat: q̄ cūq; vult apparere bonus exterius/cū sit malus interius. Dicit aūt Chrys. q̄ sepulchra nō fiunt in ciuitate/sed in inferno/ppric: vbi est locus eoz. Esa. xxvij. d. Cōtriti sunt in sion peccatores: possedit timor hypocritas. a ¶ Propterea t sapiētia dei dixit:

a sepulchra. Propterea et sapientia dei dixit: Mittā ad illos ppbetas t apostolos: et ex illis occident et psequētur vt inquirat sanguis omnū ppbetarū qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista: á sanguie abel vsq; ad sanguinez zacharię: q̄ū perijt inter altare et edē. Itá dico vobis/requiret ab hac generatione. Vę vobis legisperitis/ qui tulistis cla-

Matth. 23. d

Matth. 23. b

b ¶ Mittam ad illos ppbas t apostolos. Idez ē ergo auctor veteris t noui testamenti. Dentir ergo hereticē dogmatizās vet̄ esse datū a diabolo. c ¶ Et ex illis occidēt: Ut iacobū: Act. xij. a. d ¶ Et psequent: vt nō recipiā ab eis/trāsirēt ad gentes: Act. xiij. g. Matth. x. c. Cum vos psecuti fuerint in vnam ciuitatē/fugite in aliam. Chrys. Verba diuina q̄nis rustica t incōposita/viua sunt. Joh. vj. g. Verba viua habeo. Oīa aūt ꝑba secularia q̄uis cōposita t ingeniosa mortua sūt: quonia in venis nō habent vitatē dei. Prouer. x. b. Vena vitę os iusti. Et. j. Quotiens veritatē verborū gladio maligni verbi corrūpunt: occidūt ꝑphetas t apostolos: t sanguinē eoū verboz t veritatē effundunt: illi lapidant qui blasphemant. e ¶ Vt inquirat sanguis omniū ꝑphetarū qui effusus est a cōstitutiōe mundi a generatione ista. Chrys. Quid ergo alioz peccata vindicat de⁹ i istis? Si soli passi fūr talia/cū nō soli peccassent: sicut multis seruis peccātibus castigat vnus ꝑ suo peccato: t videt ꝑ omnib⁹ flagellatus: quia pertulit solus qđ t alijs est ꝑmissū. Chrys. Ut inquiratur. q. d. vos audistis de cain t de cęteris malis sacram vindictā: t nō estis per exempla eoū correcti: vnde grauioz pena feriemini: t venient sup vos exempla priozū q̄ non timuistis. Tempore abel iusti/iudei nō fuerūt: mali autem fuerunt. Quantū ad homines/multę sunt generatiōes: q̄tum ad deū/duę: bonozū vna: altera malozū. Bonis ꝑmisit deus per singulas generatiōes christum venturū/fistitit autem nouissimis sanctis: ita per singulas generatiōes cōminaⁿ est malis/reddidit aūt generatiōi nouissime. Plunq; talis gratia ab initio mūdi data est hominibus qualis in christo: aut talis interitus venit super impios sicut super iudęos. Sicut pū cōmunicant meritis christi ita impij t maxime inuidi demeritis diaboli. Diabolus autem pro oīi peccato punit qđ suggerendo suū fecit: t inuidi similiter q̄bus bona displicēt t mala placēt. Nota quia per hoc ꝑnomen/ista/non fit demōstratio ad generationē iudęoz: quia nō oīes occisi sunt a iudęis: sed Glo. determinat: generatiōe ista. i. malozuz: Oīes em̄ mali vna generatio sūt: sicut dicit Beda. f ¶ A sanguine abel vsq; ad sanguinē zacharię. Iste zacharias filius fuit ioiadę sacerdotis: t mortuo patre suo occisus est a ioas rege Israel/ qz corripiebat eū. ij. Paral. xxiiij. f. g ¶ Qui perijt: id est occisus est. h ¶ Inter altare: holocaustoz. i ¶ Et edem: id est templū. Duo erāt altaria in templo: Exo. xxx. a. Vnū incensi interius: aliud holocaustoz exterius. Exo. xl. c. Inter qđ templū/zacharias occisus est. Sed cur iste specialiter nomiatus est quasi fuerit vltimus: cū tamē multi post ipm occisi fuerint a generatione illa ante christi natiuitatem/t christo nato moꝛ pueri occisi? Ideo isti duo specialiter positi sunt: quia alter fuit laicus/alter sacerdos: vt per eos significent duo genera martyz: alij laici/alij diuinis obsequijs mācipati. k ¶ Ita dico vobis/ requiret ab hac generatione. Repetit in maiozē cōfirmationē. Moraliter. Cain occidit abel: id est possessę diuitię luctū pęnitentię. Cain possessio: abel luctus terꝑatur. ū. vj. d. Vę vobis diuitibus rē. Lugere em̄ necesse est/vel hic/vel in futuro. Boni modo lugent: sed rideb⁹ in futuro sine fine. Joh. xvj. d. Plorabitis rē. Ecōtrario mali modo rident cum mūdo: sed lugebūt in futuro sine fine. Prouer. xiij. b. Extrema gaudij luctus occupat rē. Item ioas occidit zachariam: id est abundantia temporalis domini memoriam. Joas em̄ interꝑetat temporalis. Zacharias/memoz domini/vel memorās domi-

n

o

p

q

r

s

t

m

num. Gen. xl. d. Succedētibus prosperis prępositus pincernarū obliuius est interꝑtis sui. Job. xvj. d. Terra ne operias sanguinē meū. l ¶ Vę vobis rē. Hic arguit sapientes de malo suo exemplo q̄ corrumpūt alios: quia etiam error sapientū facile trahitur in exēplū. Sapientes autem dupliciter peccabāt: t peccant adhuc. Primo: q̄ prauis expositionibus aut obscuris tanuaz intelligentię claudunt auditoribus: t ita nec ipsi intrant nec alios sinūt intrare in regnū cęloz: Matth. xxiij. b. Vę vobis scribę t pharisei hypocrite q̄ clauditis regnū cęloz añ homines rē. Secūdo regnū cęloz claudūt boib⁹/si q̄s vbo ędificāt/exēplo scādalizāt: t ita nec ipi intrāt/nec alios intrare ꝑmittūt. Vñ dicit: l ¶ Vę vobis legisperitis q̄ tulistis: id est abstulistis: m ¶ Claue sciętię. i. būlitatē. Prouerb. xj. a. Vbi būlitas/ibi t sapiētia. Job. xlij. b. Putē⁹ alt⁹ est z̄in q̄ haurias rē. Beda. Clauis būlitas christi: quā q̄ habēt scripturas/intelligūt. Esa. xxij. f. Dabo clauē dom⁹ dauid sup humerū ei⁹. Hāc legisꝑiti/nec ipi in lege ac ꝑphetis intelligunt/nec alios intelligere volūt/nec ad alios ꝑtingere volūt. Vñ sequitur: n ¶ Ipi nō introistis/intelligēdo. o ¶ Et eos qui introibāt ꝑhibuistis. Chrys. Mō dicit vę q̄ nō ꝑmittis/sed q̄ claudūtis. Chrys. Aut t ꝑphetę christi aduētū manifeste ꝑdicabāt: sed hāc ianuā ītellect⁹ ꝑauis expositiōib⁹ claudebat. Chrys. Clauiculariū sunt sacerdotes. Et. j. Claues scripturarū verbū sciętię quo aperiē ianua ꝑfatis. Nota Matthęus xxiij. ponit octo vę. ū. ponunt. vj. capitulo quattuor: hic autez ser. p ¶ Cū aūt hęc ad illos diceret/cęperūt pharisei t legisperiti grauiter insistere: id est sustinere. Tales em̄ grauius ferūt correctiōes. Eccli. xxj. b. Qui odit correctionez/vestigiū est peccatoris. q ¶ Et os ei⁹ oppimere: quia dixerat veritatē. Adhuc q̄ diceret veritatē aptę inuentret q̄ os ei⁹ oppzimeret. Multos em̄ habet aduersarios veritas/t paucos defensoꝛes. Esaię. lix. c. Facta est in obliuionē veritas: t q̄ recessit a malo ꝑdę patuit. r ¶ De multis insidiātes ei/et quęrētes capere aliquid ex oze eius vt accusarent eū. Matth. xxij. b. Abeuntes pharisei cōsiliū inierūt vt iesum caperēt in sermone: q̄ turbis injecere in eum manus aperte nō audebant rē.

Expo. La. XII.

s Ultis autez turbis rē. Supra redarguit dñs scribas t phariseos de mulc: In hoc aūt capitulo instruit discipulos suos in multis. Diuidit aūt istud capitulū in septē ptes. In ꝑma hoꝛtat fugere hypocrisim q̄ maculat intētionē. In secūda hoꝛtat fugere timoꝛē hūanū q̄ ꝑcipit veritat⁹ ꝑdicationē/ibi: Dico aūt vobis amicis. In tertia hoꝛtat auaritiā t sollicitudinē tpalē/ibi: Aut aūt illi ądaz. In quarta hoꝛtat eos ad ꝑtinētia t sollicitudinē spualē/ibi: Sint lūbi vri ꝑcincti. In q̄nta hoꝛtat discipulos ad tolerātiam passionū/agēs de aduētu ad iudiciū t passiōe sua/ibi: Ignē veni rē. In sexta arguit turbas: in q̄bus erāt pharisei q̄ nec ꝑmi nec secūdi aduētus dñi tēpus attenderūt vel signa: cū ex ꝑphet⁹ certū indiciū verius q̄ aduēt⁹ habere potuissent/ibi: Dicebat aūt t ad turbas. In septima t vltima ꝑte ī uitat oēs ad cōculcādas mūdi illecebras t ꝑstolandū secūdū aduentū/ibi: Cū aūt vadis cū aduersario tuo. Dicit ergo: s ¶ Multis aūt turbis circūstātib⁹: q̄ ad dñm veniebāt ex diuersis causis: vt sepe dictū est. t ¶ Ita vt sein-

u

uicē cōculcarēt. Oīes em̄ volebāt esse ꝑpinquiores ei/vel tangere eum: quia ad tactum eius multi curabantur. Unde. ū. vj. c. Oīis turba q̄rebat cū tangere: quia virt⁹ de illo exibat.

Ⓒ Cepit dicere

A Ⓒ a ¶ Cepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento phariseoꝛū quod est hypocrisis: id est cauete ne sitis hypocrite sicut pharisei. Multiplicē etiā phariseoꝛū superstitionē generali nomīe appellat fermentū: id est corruptionem. Dicit aūt hypocrisis fermentū: quia minoꝛa opera facit maioꝛa videri: et

Matth. 16. a Marci. 8. b.

Matth. 10. c.

† Fermētū duplex.

a rent/cępit dicere ad discipulos suos: Attēdite a fermēto phariseoꝛ qđ est hypocrisis. Nihil aūt opertū est qđ nō reuelet/ neq; absconditū qđ nō sciat. Quoniā quę in tenebris dixistis/ in lumine dicent: et qđ in aure locuti estis in cubiculis/ ꝑdicābitur in tectis. Dicō aūt vobis amicis meis/ nē terreamini ab his qui occidūt corpus: t ꝑ hoc non habent amplius qđ faciant. Ostēdā aūt vobis quē timeatis. Timete eum qui postq̄ occiderit habet potestatē mittere in gehennā. Itá dico vobis hunc timete. Nonne quinq; passeres vendūt dipōdio:

b

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

tinet hoīem cito corruet: t q̄ sperat k dño sbleuabit. k ¶ Et post hoc nō habēt amplius qđ faciāt: qz aię nihil possunt nocere. Chrys. Si gratis post modicū moꝛituri sum⁹: q̄re nō t añ modicū in causa dei cū glia moꝛimur: vt fiat voluntariū qđ futurū est necessariū: Et. j. Si mutuo acceperis bouē aut equū/oparis instanter t dicis: fortę cras tollet a me: q̄re hoc nō facis t in corpore: l ¶ Ostēdā aūt vobis quē timeatis: Timete eū. i. ei seruite in timoꝛe filiali. f. de quo Eccli. j. b. Timoꝛ dñi sciētię religiositas. Chrys. Hāc cēotratio fit. m ¶ Qui postq̄ occiderit/ cōꝛpaliter: n ¶ Habet potestatē mittere in gehennā. i. in ęterna supplicia. Chrys. Qui occidi nō timet: multo magis carnalia ꝑtēnit. Et infra. In natura ęranie timere carnalia mala/t diligere bona: vt p timoꝛē carnaliū magis timeam⁹ spualia. o ¶ Ita dico vobis: hunc/nō aliū/timete. Esa. lj. c. Nolite timere opꝓbriū hoīm t blasphemias eoꝛ ne metuatis. Esa. viij. c. Dñm exercituū ipm̄ sanctificate t ipse sit pauoꝛ vester t ipse terroꝛ vester. Chrys. Propter aliam de⁹ fecit coꝛpoꝛa/t mulcū hāc celat/t hanc psequit inimicus: ꝑter hāc venit christ⁹. Corpus vestimētū est aię. Vñ. ij. Cor. v. a. Volum⁹ expoliari sed superuestiri. Sic ē sicḥs scindat vestē alterī/ ille q̄dē iniuriā sentit dānū nō patit in natura: Sic aīa occisōis sentit doloꝛē/damnū nūe nō patit in natura. p ¶ Nōne quinq; passeres rē. Dño discipulis suis cōtra rabiē ꝑsecutoꝛ t contra tyrannos terrarū fortitudinē indixerat dicēs/ ne terreamini: Sed qz durū videt homini/nō timere occisoꝛē/nō timere moꝛtē imminentē: adhuc ꝑsuadet idipm eis: Nā qz illud/abhoꝛrere solet humanę nature fragilitat⁹ t hūana ꝛdition: necessaria erat multipler ꝑsuasio. Persuadet ē discipulis tolerātiā moꝛtis t ꝑsurā/ex trib⁹. Primo ꝑsuadet eis q̄ hęc timere nō debēt: qz nō patiunt ea ꝑter ꝛsciētiā t volūtatē patris sui dei: q̄ circa eos talia fieri nō ꝑmitteret/ nisi sciret eis expedire. Tyrāni q̄dē inferūt eis passiōes ꝛtra volūtatē dei: Nō em̄ actiones tyrānoꝛ approbat: sed passiones sanctoꝛ/q̄ ꝑciose sunt in ꝛspectu ei⁹. Secūdo ꝑsuadet eis q̄ nō debēt hęc timere: qz ex his corpoꝛa coꝛ nihil patient incōmodi. Licet em̄ hic varijs tormētis distrahant: t ꝑ q̄scūq; mortes hic trāseāt corpa humana/nō est dubiū de veritate humanę nature: q̄n totū restituat in resurrectione. Tertio ꝑsuadet eis hęc ex ꝑmissione ſmā. Primo q̄ ostēdit: qz nō patiunt hęc ſter voluntatē t ꝛscientiā dei: Habet em̄ deus in memoria passiōes coꝛ. Q̄s ꝑbat ex minoꝛib⁹. Si em̄ nō sunt in obliuiōe vilia: multo min⁹ ꝑciosa. Glo. Nolite timere moꝛtē coꝛꝑis: q̄ moꝛi nō poterūs sine nutu dei: q̄ minoꝛib⁹ liquet. Vñ dicit: Nōne ąnq; passeres veneūt dipōdio. Isidorus. Dipōdius dicit q̄si duo pondera: pondus aūt ꝑ libra accipit cōtinens duodecim vncias: hic aūt ꝑ moneta. Nota q̄ qz as solet ee nomē pōderis: qđ nō recipit

Duo persecutoꝛū genera

Moraliter

Tolerantiaz mortē et ꝑsurā: christus triplicit suis persuadet

ſ diuisionē: nō dico

p ¶ Nōne quinq; passeres rē. Moraliter/ per quinq; passeres significant omnes pęnitētes/quinq; sensibus coꝛporis vtētes. Qui/ q ¶ Veneunt dipondio. i. duplici pręcio. s. gaudio spei/qđ dom⁹ dat in psenti ad cōsolandum: t gaudio rei/qđ dabit in futuro ad fruendum et beate viuendum. Pro hoc duplici pręcio debet ſvendere quilibet pęnitens ipsi domino. Et hoc ipse ꝑmittit Matth. xix. d. Omnis qui reliquerit domū rē. ꝑter nomen meū/centuplū accipiet/

* t vitam ętern̄

E ſ diuiſionē:non dico ꝓ ſui paruitate q̄ per particulas nō poſſit diuidi:ſed ītum ad nomina ⁊ pondera:quia nō ſunt nomina poſita partibus eius:nec ponderatores ſolent illud diuidere. Ex duobus autē aſſibus cōficitur dipondius: ⁊ hoc ꝓmus in pōderibus recipit diuiſionē:ſicut principiū numerorū indiuiſibile eſt .ſ. vnitas:
ab ea tamen ſurgit binarius qui diuidit in duas vnitates. Bed. Dipondius eſt pondus ex duobus aſſibus compoſitū: Nō autez in numeris eſt vnū/hoc in ponderibus as:qđ duo/hoc dipōdius:id eſt quaz ꝓprietatē habet vnitas in numeris/candē habet as in ponderibus. Item nota q̄ Matth.x.d. dicit: Duo paſſeres aſſe veneūt:hic dicit q̄ duo veneunt dipondio: Sicut videz q̄ ſi denr quinqz oua ꝓ obolo/tamen ſi quis nō velit emere niſi dimidiā obolatā/nō datur ei niſi duo. a ¶ Et vnus ex illis nō eſt in obliuione coram deo. Beda. Sed ſunt omnia ſub ꝓuidentia dei: quanto magis nos ad imaginez dei facti. Chryſ. Si paſſer q̄ dei creatura eſt nō eſt in euentu:multo magis nec iuſtus qui imago eſt dei. Sed đđ eſt qđ hic dr curā eſſe deo de paſſeribꝰ/ cū Apoſtolus dicat:quia nō eſt cura de bobus deo.ſ. Corſ.ix.b. Vide ergo quia cura dei dicit ſcientia dei:z ſic de omnibus habet curam. Cura etiā dei dicit doctrina ⁊ regula viuēdi:⁊ ita de ſolis boibus habet curam:quia diuitis animalibus nō dat curā ⁊ ꝓcepta viuendi. De paſſeribus autē poſuit dominꝰ exemplū:quia ſunt aues ciuitatēſeu ⁊ notę ⁊ circūſpectę. Dicit etiā Raba.q̄ maſculi paſſeres non viuūt niſi vno anno:fęminę vo plus. Item a pueris occidunt. Item in lege immolabātur. Unde Leuit.xiij.a. ꝓcipit vt leprōſus mūdandus duos paſſeres offerret:vnꝰ imolat/alter auolare dimittit. Immo/landus autē in vaſe ficteli offerebat:alter in eius ſanguine tinMyſtice gebat. Myſtice: Paſſer in vaſe fictili oblatus ⁊ poſtea immolatus/chriſtus eſt in carne fragili captus ⁊ crucifixus. Alter paſſer eſt pęnitēs in ſanguine:id eſt memoria ⁊ imitatio dominicę paſſionis tinctus cū hiſopo fidei/⁊ cedro ſpei/⁊ cocco charitatis:⁊ ſic viuus dimittit auolare in agrū eccleſię: vt
Pſ.101. Pſ.83. in eo laborando ꝓficiat ad vitam. Pſ. Factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto. Et alibi: Paſſer fuenit ſibi domū ⁊c.
Mozaliter ✳ ⁊ vitam eternā poſſidebit. Vel dipondius ꝓ quo ſe vendit pęnitēs/eſt duplex ſtola quā dns dabit oibus pęnitentibus. Prouer.xxx.c. Oēs domeſtici eiꝰ veſtiti ſūt duplicib⁹. Eſa.lxj.c. In terra ſua duplicia poſſidebūt ⁊c. a ¶ Et vnꝰ ex illis nō eſt in obliuione coram deo. Eſa.xlix.d. Mū
Pſ.9. quid poteſt mulier ⁊c. Pſ. Quoniā nō in finem obliuio erit ⁊c. Chryſ. Si paſſer euentu nec cadit nec mozit:quanto magis homo iuſtus nō eſt poſitus in euentu. Si ſine ratiōe nihil agitur in his quoꝝ ꝓcciuz eſt vnus as: quanto magis in his
Myſtice quoꝝ ꝓcciū eſt ſanguis chriſti. Myſtice/per duos paſſeres ꝑm matthęū ſignificant corpus ⁊ anima. Et ſatis cōuenienter per volatilia ſignificant:quia naturaliter eis inditū eſt a deo/vt volent ad ſublimia. De anima cōſtat q̄ naturaliter cēdit ad ſuperna. Corpori etiā datū eſt os ſublime vt intueat cęlum. Proſequere hoc myſtice ꝑm Glo. b ¶ Sed ⁊ capilli capitis veſtri oēs numerati ſunt. Beda. Et de maſſa corporis taccā: Nam ⁊ minimę particulę dei ꝓuidentia conſeruant. Et perſuadet eis dns hic ex ſecūdo.ſ. quia huiuſmodi pōſſurus nihil incōmodi patient corpora eoꝝ:quia oēs capilli:id eſt oēs particulę hūanę nature numerate ſunt a deo: vt nihil de ſtitate humanę naturę poſſit deperire. Per capillos/particulas humanę naturę intellige: quę dicunt numerari a deo/vt per ipm notenr qui ſunt in dei cognitiōe:⁊ diligenter cōſeruat eos deus. Pecunia em̄ ideo numerat vt diligentius cōſeruet. Numeratio ergo nō tm̄ hic ꝓ cōputatiōe accipik:ſed in numeratiōe duo intelliguntf. dei cognitio et diligens cōſeruatio. Terū quidē eſt q̄ nouit numerū humani capitis capillorꝝ:qui nouit numerū arenę maris. Chryſ. Chriſt⁹ caput:inde ꝓdeunt capilli omnes.ſ. fideles. Chryſ. Illud numerat deus qđ vult poſſidere. Numeri.i.a. nō numerant paruuli. Eccl.o.j.d. Stultoꝝ infinitus eſt numer⁹. Chryſ. Fęmina
Mozaliter ſancta etſi in corpore fęmina eſt/anima vir eſt. Mozaliter: ꝓ capillos qui ex capite ęcunt ⁊ caput ornant/ſignificant cogitatiōes ⁊ deſideria quę a mente ęcunt ⁊ mentē ornant cuz
bona ſunt:ſed cū mala ſunt/potius deturpant. Omnes ergo capilli numerati ſunt:quia oēs cogitatiōes ⁊ cuncta deſideria noſtra deo manifeſta ſunt. Tñ Saꝑ.j.c. In cogitatiōibꝰ impiꝝ interrogatio erit:ſermonū autē illius auditio ad deū veniet:quoniaz auris cęli audit omnia/⁊ tumultus murmuratiG onū nō abſcōdetur. Deb.iiij.d. Oia nuda ⁊ aperta ſunt oculis eiꝰ ad quez nobis ſermo. Unde Boetius. Magna nobis ꝓbitas bene agendi indicit/niſi diſſimulare velimus/ cū oia agam⁹ ante oculos iudicis cuncta cernētis. Beatus Berñ.
Sicut non perit capillus de capite: ſic nec perit momentum de tempore. Nihil carius ętę: ſed heu nihil hodie vilius reputat. Nō ſunt ergo vilipēdende cogitatiōes de q̄bus oportebit reddere rationē. Aug⁹. Iſta parua noli cōtēnere: ſi cōtēnis quādo appēdis/expauęſce quādo numeras. Hiego⁹. Sic dns vias noſtras cōſiderat/⁊ greſſus dinumerat: vt nec minutiſſimę cogitatiōes ac verba minutiſſima quę apud nos vſurpatur/eius iudicio indiſcuſſa remaneant. Idco dicit Eccl⁹. v.a. Sume tibi gladiū acutū radentē pilos ⁊ duc per caput ⁊ barbam:id eſt amputa a corde ſuperfluas cogitatiōes/⁊ ab ore ſuperflua verba. Dis em̄ capillis ſuſpenſus abſalon occiſus ē a Ioab:id eſt a diabolo. ii. Regꝝ.xviij.d. Idco legit Iudith.x. a. Diſcriminauit crinem capitis ſui ⁊ poſuit mitram ſuper caput ſuū. c ¶ Nolite ergo timere. Aug⁹. Omnē curam in eū ꝓicite:apud quē capillus nō perit. d ¶ Multis paſſe 1. Petri.5.b.
ribus pluris eſtis vos:id eſt maioris ꝑciꝝ:quia rationales/ qz eterni. e ¶ Dico aūt vobis ⁊c. Ecce ꝑſuadet eis idipm qz tertio.ſ.cz ꝓmiſſione ſimū. Et qz ſup:a docuit rectificationē intētiōis ⁊ opis qđ ſit ꝓ fidez:⁊ qz nō ſufficit ſola fides cordis ſine ꝓfeſſione oris:ſicut dz Ro.x.c. Corde creditf ad iuſtitiā ⁊c. iō addit ꝝ de ꝓfeſſione fidei q̄ neceſſaria ē tpe pſecutiōis/dicēs: Dico aūt.q.d. nō ſufficit ſola fides. f ¶ Aūt/ſed/dico vobis:ois q̄cūq; ꝓfeſſus fuerit me:coꝝ/oz/ope. Hęc em̄ ē cōfeſſio chriſtiana. i. Corſ.xij.a. Memo pōt dicere dns ieſus niſi in ſpūſcto. Chryſ. Si ſufficit chriſto qz tu cognoſcis euz/ etiā ſi ꝓfeſſus nō fuer/ſufficiat tibi q̄ cognoſcat te chriſtꝰ etiā ſi ꝓfeſſus nō fuerit. Et.ſ. Si ſufficeret fides cordis/ em̄nō coꝝ tibi creaſſet deus:nūc aūt ⁊ os creauit ⁊ q̄qz ſenſus. Dō. In Pſ.32. pſalterio decē chordarū pſallite illi:nō dicit vni⁹. g ¶ Coꝝ hoib⁹. Chryſ. Nō dicit:q̄ ꝓfeſſus fuerit in corde/ſz coꝝ hoibus:q̄ coꝝ hoib⁹ non ꝓfitek/nō,pdeſt ei q̄ in corde credit:q̄ vtiq; nō pōt fieri:vt q̄ oze negat/corde credat. Chryſ. habet hūc textū: Qđ ois q̄cūq; ꝓfeſſus fuerit me/ſz in me:mōſtrās q̄ nō ꝓpria ſtute/ſz dei adiut⁹ cōfitek. Et.ſ. Ne negāte nō dixit/in me/ſed/me: Ecce ſimꝝ ꝓmiſſio. b ¶ Et filiꝰ hois ꝓfitebit illū coꝝ angel dei: ſcz eū eſſe bñdictū patrē ſuū. Matth.xxv. Uenite bñdicti. Dicet ſile/vt q̄ ſilencat clericū ad ſacros ordines/ꝓfitek eū lr̄atū ⁊ peritū. Chryſ. Si magnū eſt teſtē eē chriſti:q̄nto maiꝰ ē teſtem habere chriſtū. i ¶ Qui aūt negauerit me. Chryſ. Pri⁹ dicit ſimū/poſtea pęnā: qz patior eſt ad remunerādū q̄ ad puniēdū. Dicit ergo: Qui autem negauerit/ſi timoze. h ¶ Me. Glo. Deū vel hoiem cē. i ¶ Coꝝ hoib⁹. Glo. Dī ,pdeſſe debet mei noſs ꝓfeſſio. m ¶ Denegabit coꝝ angelis dei. i. non gducet ad viſionē ꝑris/q̄ ꝑfruunt ſcis. Iſa.lx.c. Qui me erubuerit ⁊ ꝓmōes meos/huc filiꝰ homis erubeſcet cū venerit in maieſtate ſua ⁊ ꝑris. Beꝺ. Sūt q̄ dicūt:nos nō erubeſcimus deū ꝓfiteri: Sz ad ,pbationē fidei nō ſufficit vor ꝓfeſſiōis chriſtianę:dū dedignant iniurias tolerare:dum erubeſcūt ſi iurgiū ꝓtigerit ꝑ⁹ fatiſfacere. n ¶ Et ois ⁊c. Hic eſt parēthęſis. i. interpoſitio. Incepat em̄ ꝑſuadere diſcipulis ne timeāt ꝑſſuras:idipm ampli⁹ ꝑſuadebit:ſed modicā interpoſitionē facit vſq; ibi: Cū aūt. Poſt negationē q̄ chriſti agit lucas de blaſphemia ſpūſſancti:q̄ nec hic neq; in futuro remittit. De q̄ Elim⁹ ſup Leuit.ſ.r. Hoc ſancti patres peccatū irremiſſibile ⁊ blaſphemiā in ſpiritūſancti dixerūt: In ſceleribus vſq; in finē vitę pſeuerare:de ſalute ſua deſperare: de miſericordia ⁊ potentia dei diffidere. Et hoc verbo volunt magiſtri q̄ perſeuerantia ſit quaſi cōplementū omniū ſpecierū peccati in ſpiritūſanctū. Qđ etiā videtur velle Aug⁹ in enchiridion: vbi dicit: Qui in eccliā nō credens peccata dimitti
ſ cōtēnit tantam

A ſ cōtemnit tantā diuini muneris largitatē:⁊ in hac mentis obſtinatione diem claudit extremū:reus eſt illo irremiſſibili peccato in ſpiritūſanctū:in quo chriſtus pcā nō dimittit. Sz eodem mō poſſet dici đ quolibet pctō cū quo moꝛit homo q̄ eſt peccatū in ſpiritūſanctū. Rich. de ſan. vic. Quędā pcā hoim ſpecialiter ptinēt ad
Matth.12.c Marci.3.d. cozruptelā ,ppriā: vt ebrietas et ſtupra: q̄dā ſpecialiter ad ,primi iniuriā: vt homicidia/furta: q̄dā ſpeciaMatth.10.c. Marci.13.b. liter ad ꝓtumeliā diuinā: vt blaſphemia. Sed quidā blaſphemat ex coactione / et hic peccat in patrem: alius ex deceptiōe/et hic in filiū: alius ex ſola malignitate/ ⁊ hęc peſſima ſpecies i ſpiritūſanctū. Eſt aūt in hoc genere ſceleratiſſimū et i quo malicia
a qđ dicit verbū in filiū hois/ b remittek illi:ſi aūt qui in ſpiritūſcti blaſphemauerit nō c remittek. C Cū aūt iducēt vos in ſynagogas:⁊ ad mgiſtatus et ptātes/ nolite ſollicite eſſe d q̄liter aūt q̄d reſpōdeatis: e aūt q̄d dicatis: Spiritūs em̄ f ſanctus docebit vos in ipſa g hoza q̄d oporteat vos dicere. h ¶ Reſpōdeatis/interrogātib⁹. i ¶ Aut q̄d dicatis/ volentibus diſcere. k ¶ Spiritus em̄ ſanctus docebit vos in ipſa hoza q̄d oporteat vos dicere. Beꝺ. Volūtatē veſtrā ꝓ chriſto offerte:chriſtꝰ vo loquek ꝓ ſe. Hiero⁹. Vos ad certamē acceditis/ego prelio:vos verba editis/ ſed ego ſuz qui loquoꝝ. ſ. xxj.c. Dabo vobis os ⁊ ſapientiā:cui nō poterunt reſiſtere. Oīa reuera impletū eſt in ſtephano: Act⁹.vj.c. Matth.x.c. Nō vos eſtis qui loq̄mini:ſed ſpiritus patris veſtri qui loquit in vobis. l ¶ Ait aūt ei q̄dā ō turba: magiſter ⁊c. Tertia paro capituli: in qua deh⁹ tat auaritiā. De pace ſuperne hieruſalē ⁊ vnitate eiuſdē tractauerat dns in ꝑcedētib⁹ 7.diſ.c.ſicut hi in titulo.
m ba:¶ Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei: Homo/quis me ꝓſtituit iudicē aut diuiſo n rem ſup vos: Dixitq; ad illos: Uidēte ⁊ cāuete ab omo ni auaricia:q̄nta nō in abundantia cuiuſq; vita eiꝰ eſt ex p his q̄ poſſidet. Dixit aūt ſimilitudinē ad illos/ dicēs: q Hominis cuiuſdā diuitis vbi dixerat: Quis dei filiꝰ ꝓfitebit coꝝ angelis dei ꝓfitēt ſe. Ubi aūt tractabat de vnitate:q̄dā rogauit eū vt ꝑueniret frātrē eiꝰ de diuidēda ſibi hereditate. Qui redarguit a dño:⁊ ꝓ duobꝰ:tum qz loco cōgruo nō interſerit hmōi ġſtionē: tum qz iter fratrē ⁊ ſe ġrit mediū diuiſorē/cū pictas cognatiōis ⁊ vinculū ſanguinis deberēt ad ꝝ ſufficere. Jure etiā arguit a dño q̄ in tali loco interſerit hmōi ġſtionē: qz vbi de vnitate tractatur/nō eſt interſerēda ġſtio ętinens ad vnitatis diuiſionē: qui aūt cū fratre diuidit hereditatē/iter fratrē ⁊ ſe quodāmō ſcindit vnitatē. Dicit ġ: m ¶ Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei: ho ās me ꝓſtituit iudicē aut diuiſorē ſup vos: Ambr. Non dignat iudex eſſe litiū/aut arbiter facultatū:q̄ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ iudex ⁊ meritoꝝ arbitriū. j. Corſ.vj.a. Seculariā iudicia ſi habueritꝭ ⁊c. Preterea diuidere cōmunitatē/officiū eſt diaboli/nō chriſti. Oſee.xiij.d. Ipſe inter frēs diuidet.ſ. infernus.ſ. diabolus. j. Corſ.xiij.g. Nō em̄ diſſenſiōis eſt deꝰ/ſed pacis. n ¶ Dixitq; ad illos. Beꝺ. Tā ad turbas q̄ ad diſcipulos. o ¶ Uidete. Chryſ. Memo cauet niſi vidēs: ſz ſicut viſi ecauē ere. p ¶ Et cauete ab oi auaricia. Sz nūq̄d diuidere patrimoniū auaricia ē? Ita. Quędā diuiſio hereditatꝭ auaricia iudicāda eſt:illa.ſ. q̄ intuitu auaricię fit. Glo. Beꝺ. Memo putaret crimē eſſe hereditatē diuidere: fructꝰ in horrea cōgregare:ſz ⁊ ꝝ auaricią indicat intern⁹ iudex in q̄ueſtā/maxime in clericis:q̄ habēt fructꝰ renaſcētes:quoꝝ debēt eſſe diſpēſatores nō dñi. j. Corſ.iij.a. Sic nos exiſtimet hō vt miniſtros chriſti. Oī/aūt dicit:qz eſt auaricia pecunię/ſcięrię/⁊ honoꝝ. Eſa.xxxiij.c. Brūs q̄ ꝓuicit auaricią ex calūnia. q ¶ Quia nō in abūdātia cuiuſq; vita eiꝰ eſt ex his q̄ poſſidet. Sic ordinaꝝ. Nō in abūdātia cuiuſq; ex his q̄ poſſidet vita eiꝰ eſt/ſpūalis vt̄ talis. Certū em̄ eſt q̄ nō,ꝓt ſolā multiplicē diuitiarū abundātiā pōt ſibi q̄s vitā ętērnā cōparare: nec etiā vitā tpalē ,plōgare. Glo. Nō in ſolo pane vt̄.q.d. aliq̄s: Proba q̄ nō p abūdātiā poſſeſſionū poſſideat q̄s vitā eternā: Ecce ,pbatio:qz nō in ſolo pane viuit hō ⁊c. Deut.viij.a. Bat.iiij.a. Sen. Quis ſit diuitiaꝝ modus q̄riſ:primo habere q̄ naturę eſt:ſecūdo q̄ ſat eſt. Nulli pōt ſecura vita ꝓtingere q̄ de ,puidēda re nimis cogitat:nullū bonū adiuuat habēt ni ſi ad cui⁹ amiſſionē ꝑparatus eſt anim⁹. Sequit: r ¶ Dixit aūt ſimilitudinē ad illos/dicens: Hois vt̄. Glo. Poſt ſceptū ſubdit exēplū. s ¶ Hominis cuiuſdā diuitis vberes fructꝰ ager attulit. Ba. Si difficile putas o hō magnificētiā diuinę largitatis imitari/imitare vel terrā: ſi leuare ſurſum oculos nō potes/ſaltē q̄ ſub pedib⁹ ſunt intuere: aſſer tu fructū ſicut terra. Moli cē deteriꝰ inſenſibili elemēto: illa fructꝰ q̄s affert nō ſuis vſib⁹ vēdicat:ſz tuis miſtrat:tu ꝺo fructꝰ illi⁹ ſolus tuadis. Or ſi te intrā auiditatē mozdꝰ ꝓſtringit/ve oia velis tua facere: accipe adhuc ſalutare remediū. Bñficiū largiēt/ſpēi magꝝ pmanet q̄ ſuſcipięnti: Elemoſyna em̄ ſemē eſt: ſemē aūt magꝝ ad ſeminātis q̄m ad ſuſcipięntis lucrū ġinet. Welꝭ ē te mille filioꝝ.i. pauperꝝ q̄s nutris q̄ mille aureoꝝ pater dici: illi em̄ teſtificabūt coꝝ tribunali. Et.ſ. In theatris athlete vt laudēt expēdūt pſimoniū ſuū. Et nota ſic dic Beꝺ. qz nō repēdit iſte diuerſ:qz ērā colueritꝭ vl̄ q̄ i horrea fructꝰ ꝓgregauerit: ſed qz in illis ſpem vitę poſuit nec paupib⁹ erogauit.
ſ Et cogitabat/

Sequitur: d ¶ Cum aūt ⁊c. Finita parēthęſi redit ad ꝓpoſitū/ ponēs cōſolationē cōtra terrores. q. d. cū ad publicos conuētus ⁊ ante reges ⁊ ꝑſides trahemini: nolite ſolliciti eſſe quid ad obiecta reſpōdeatis:qz ſpiritusſanct⁹ dictabit et calamo ſuo ſcribet in cōſcięntis veſtris reſponſionē ⁊ mouebit intellectū veſtrū ⁊ linguam. Et ideo hoc ꝑdicit:qz terroꝛ talium conuentuū ſolet auferre libertatē loquēdi. Dicit ergo: Cum autē inducēt vos in ſynagogas. Glo. id eſt publicos cōuentus in ſynagogis. e ¶ Et ad magiſtratus ⁊ poteſtates: nolite ſolliciti eſſe/de hoc.ſ. f ¶ Qualiter: quātum ad modū ꝓferendi. g ¶ Aut q̄d: quātū ad modū inueniēdi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Et cogitabat/ille diues: b ¶Intra se dicēs: quid faciā ꝛc. Ecce ex nimia auaricia sollicitudo. Beda. Angustatur ex opulentia infelix in ꝑsentib⁹ bonis/infelicio: in futuris. Et. ſ. Ager ei nō tā redditus largiores q̄ gemitus attulit grauiores. Deniq; egeni vox ista est: c ¶Quid faciā q̄ non habeo quo cōgregem fructꝰ meos: Bene mentif. Beda. Horrea parata/sunt esurientium ventres. Prouerb. iij. b. De p̄mittis frugū tuarum da paupibus/ ꝛ iplebunt horrea tua saritate. Beda. i. auaritu cogitas abundantiā dei/humanā facere penuriā. Ambro⁹. Nō sūt bois bona q̄ secū auferre non pōt: id est asportare. Vñ pbs ait qui euaserat de incēdio: Oia mea mecum porto. ſ. Timoth. vj. b. Nihil intulimus in hunc mundū ꝛc. Sola ēm misericordia comes est defuncto: id est sola opa misericordię q̄ hic fecerūt/suffragabunk eis. d ¶Et dixit: hoc faciā: destruā horrea mea. Ecce ex sollicitudine deliberatio: qz deliberat de modicis horreis destruēdis: ꝛ de maiorib⁹ cōstruendis. Vñ dicit: e ¶Et maiora faciā. Ecce nimia sollicitudo ex auaricia. Ba. Quid est q̄ multis ꝓfatus es: Nō vtiq; sine causa a iusto dño tibi officiū tribuit largiēdi ꝛ alijs necessitas imponit indigendi. Dispensatorez te cognosce: nec existimes q̄ omnia ventri ꝛ delitijs tuis terra ꝓducat. Et. ſ. In terribili iudicio dicet tibi: Pecunia mea fructus mei/quid apud te vtilitatis habuere? Tu sine dubio respōdebis: Claustris validissimis ꝛ signaculis cōmuniui: nulli q̄ꝫ tribui: quinimo ad custodiendū vigilias addidi. Et respōdebit tibi: Stulto cōsiliario vsus es de temetipso. Debebas dicere: Aperiam horrea ꝛ dabo indigētib⁹: sicut ioseph. Ex cōmuni fonte hauriat vnusquisq;. f ¶Et illuc cōgregabo oīa q̄ nata sūt mihi: id est meo labore: vel ꝓpter me solū. g ¶Et bona mea. Ba. Hęc passio: id est auaricia similis est his qui gulę tantuz indulgent vt dirumpi cibo magis eligant q̄ alicui indulgere reliquias. h ¶Et dicā animę meę. Glo. id est animalitati meę. i ¶Anima/mea. Ba. Animę loquit statim auferende ꝛ de opulentia. k ¶Habes multa bona. Eccs. v. d. Quid ꝓdest q̄ laborauit in ventū: cūctis diebus vitę suę comedit in tenebris ꝛ in curis. l ¶Posita in annos plurimos. Matth. vj. d. Nolite solliciti esse in crastinuz: Crastin⁹ ēm dies sollicitus erit sibi. m ¶Requiesce/a labore: Ecce desidia. n ¶Comede bibe: esurię ꝛ sitim pelle. p ¶Epulare/magno apparatu. Ba. Si dici pōt: muti animalis vox ista est: ita totus animalis est homo vt animā putet escia pascere. m ¶Requiesce/negligētia vel desidia. n ¶Comede/gula. o ¶Bibe/ebrietas. p ¶Epulare/luxuria.

q ¶Dixit aūt illi de⁹: Stulte ꝛc. Nota q̄ cū anim⁹ humanus ad vitia ſclinat/ ꝛ devoluptatib⁹ exercēdis deliberat/sępe scintilla rōnis ꝙ nec in cain potuit extīgui reclamat/ ꝛ temerarijs deliberationib⁹ obuiat: ꝛ tūc de⁹ dicit dicere homini: q̄ ꝙdāmodo inspirat homini. Ba. Dicere dei ad hominē/est ꝓnuas ei⁹ machinatiōes ſbita aūaduersiōe cōpescere. r ¶Stulte: q̄ tibi longa tpa diuitiarū ꝓmittebas. Ba. Ihis ętnis crudelitat⁹ maior est stulticię nota. Itē Ba. Oportebat ḡfas agere te deo q̄ nō tpe mēdicans circuis alienas fores. s ¶Hac nocte animā tuā repetūt a te. Glo. Exactores. Job. xx. d. Cū satiat⁹ fuerit artabit/ęstuabit: ꝛ oīnis dolor irruet sup eū. Job. xxvij. d. Diues cū dormierit ꝛc. j. Timoth. b. Nihil intulim⁹ ꝛc. t ¶Quę aūt paraſti cui⁹ erūt: Eccl. xj. c. Est q̄ locupletat parce agēdo: ꝛ hęc est ꝑs mercedis illius in eo q̄ dicit: inueni requiē ꝛc. Eccl. xliij. b. Fili si habes/benefac tecū: ꝛ deo dignas oblatiōes offer. Eccs. iiij. b. Unus est ꝛ secūduz nō habet: nō filiū/nō fratrē ꝛc. Eccs. v. b. Qui amat diuitias/fructū nō capiet ex eis. Et. ſ. c. Diuitię cōgregate in malū dñi sut. Eccs. vj. a. Est ꝛ aliud malū q̄ vidi sub sole: vir cui deus dedit diuitias ꝛc. v ¶Sic/stultus ꝛ in nocte rapiendus:

p ¶Est ą sibi thesaurizat ꝛ nō ēi deū diues. Job. xxvij. b. Quę est spes hypocritę si auare rapiat ꝛ nō liberet de⁹ animā eius: Job. xxj. c. Quid ēm ad eum ꝓtinet de domo sua post se: Ba. Tu misericordia in crastinū differs: cū hodie crudelis ꝛ immisericors fias. Job. xxvij. c. Si cōportauerit quasi terrā argentū ꝛ sicut lutū ꝑparauerit vestimēta: ꝑparabit quidē/ſz iustus vestiet illis: ꝛ argētū innocēs diuidet. Ba. Pō est minus criminis habenti tollere q̄ cū possis ꝛ abundes indigēti denegare. Et. ſ. Tuor⁹ re scias bona inuadere: quāt⁹ possis ꝓstare si velis.

y ¶Et non est in deum diues: quia diues est in arca /nō in ꝓsciētia. Glo. Bene determinat q̄s dicat diues i deo: ꝛ q̄s diues in mūdo. Beda. In deum diues ē: q̄ trāsitoria cōtēnit: paupibus distribuit: cui⁹ expectatio est dñs. De q̄ ait Pō.

Beata gens cuius est dñs deus eius: cuius substātia: id est cō sciētię possessio qua sustentat ꝛ qua pascat est apud deum. Et supple nō ille cuius substantia est in sacculis terrę. De quo ōr in Pō. Beatū dicerūt populū cui hęc sūt. Deut. iij. d. Tu dicis quia diues sum ꝛ locupletat⁹ ꝛc. Prouerb. xiij. b. Est q̄si diues ꝛc.

z ¶Dixitq; ad discipulos suos. Beda. Quos specialiē ad cōceptū mūdi inuitat. a ¶Ideo dico vobis: nolite solliciti esse animę vestrę: id est vitę q̄ cibo sustentatur/quid manducetis. Ideo. Chryſ. Et quid? Ut elemosynas faciatis. Eccl. xiij. d. Bona est substantia cui non est peccatū in cōscientia. Eccs. vj. b. Utilior est sapientia cum diuitijs ꝛ magis ꝓdest videntibus solem. Seneca. Fames ventris nō magni cōstat: sed ambitio. Isidorus. Tota die epulas in cogitatiōe ruminat: q̄ ad explendā gulam vespere sibi delitias parat. Hiero⁹. Quid ꝓdest oleo nō vesci ꝛ molestias q̄s difficultates q̄ cibo⁹ querere: tota horto⁹ cultura verat⁹ vt cribrario nō velcamur pane: ꝓ hpudor/nō erubescimus ist⁹modi inopias/nec⁹ tędet ſupstitiōis: insuper etiā ꝓfamē abstinētię in delitijs grimus. Chryſ. Propter peccata hominū maledicit terra vt nō germinet. Eccl. xlij. c. Maledicta ęra in ope tuo: spinas ꝛ tribulos germinet tibi. Benedicit aūt cum bona fecerimus. Pō. Benedixisti dñe terrā tuā ꝛc. Tu q̄ fre iusticiā ꝛ nō deerit tibi panis. Propter mala opa fruct⁹ terre subducit: ꝓpter bona abūdat. b ¶Necq; corpi/vestro/quid vestiamini. Duo sunt necessaria ad sustentatiōnē vitę hūanę. s. alimentū ꝛ vestimentū. Uerlusq; sollicitudinez dehortat hic dñs. j. Timoth. vj. b. Habentes alimenta ꝛ quibus tegamur his contenti simus. Chryſ. Nō dixit: Nolite laborare. Eccl. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et. ſ. Solliciti esse vetamur: laborare iubemur. Chryſ. Sollicitudo desperatiōis est filia. Prouerb. xj. b. Expectatio sollicitoꝝ ꝑibit. Chryſ. Sed dicis: Nō possum sperare in deū: cor meū nō me audit. Respōdeo. Langues ꝛ causam languoris ignoras/ fac bonū ꝛ non desperabis. Pō. Spera in dño ꝛ fac bonitatem. Nō dicit spera tm̄/sed addit: ꝛ fac bonitatē. Et nota quia est sollicitudo spūalis. Hęc ꝓcipitur Ro. xij. c. Qui ꝓcest in sollicitudine. Temporalis. Hęc permittit. ō. p. g. Martha martha sollicita es ꝛ turbaris erga plurima. Item curiositatis siue cupiditatis. Hęc ꝓhibet Matth. xiij. c. Sollicitudo hui⁹ ſeculi suffocat verbū. Hęc est mala ꝛ ꝓhibet septē ratiōibus Primo quia verbū dei suffocat: Matth. xiij. c. Secūdo: quia impedit fructuz boni operis sicut spinę in agro. Hiere. iiij. a. Rouate vobis nouale ꝛ nolite serere super spinas. Prouer. xiiij. d. Per agrum hominis pigri transiui ꝛc. Tertio: quia hominez illaqueat. j. Timoth. vj. d. Qui volunt diuites fieri/ incidunt in temptationē ꝛ in laqueū diaboli. Quarto: quia retrahit mentem a spiritualibus studijs. ij. Timoth. ij. a. Memo militans deo implicat se negocijs ſcularibus ꝛc. ij. g. Nemo mittens manū suam ad aratrū ꝛ aspiciēs retro ꝛc. Aug⁹. Amor rerū temporaliū viscus est alarū spiritualiuz. Quinto: quia illusionē somnioꝝ inducit. Eccs. v. a. Multas curas sequūtur somnia. Sexto: quia hominē interiorē excęcat. iiij. Reg. vlt. b. Sedechias excęcatur in reblatha: quod interpretat⁹ multa hęc. Septimo: quia luctū pęnitentię necat. Besi. iiij. b.

E S Cain occidit abel.

Sollicitudo cupiditatis siue hui⁹ ſecłi septez rōnib⁹ prohibet

b

Alt. ſ fames

A S Cain occidit abel. Cain possessio: abel vo luctus interꝓtatur. Ambro. in Glo. Indecorū est homini curare de cibo vł de veste q̄ militat regno. i. ꝓ rege tpali ad ſram: vł ꝓ regno eterno: Monit rex tpalis vel eternus quēadmodū familiā suā pascat/ aiat/vestiat. a ¶Aia plus est ꝛc. Cōtinua. Molite solliciti esse ꝛc. qz/ aia plus ē q̄ esca. i. Corinth. vj. c. Esca vētri ꝛ vēter escis: de⁹ autem ꝛ hunc ꝛ hāc destruet.

Alt. tinduammi.

b ¶Et corp⁹ plus ē q̄ vestimentū. Si ergo deus dat aiam ꝛ corpus sine tua sollicitudine/ dabit cibū ꝛ vestimētū. Hiero⁹. De carnali cibo ꝛ vestimēto hoc intelligē dū est: qz de spūalibus semp debem⁹ esse solliciti. Chryſ. Qui intelligit q̄d est hō/nō desperat de deo: q̄ aut ē desperat/ nescit q̄d est. Itē Chryſ. Si ꝓ necessarijs nō oportet esse sollicitos: qua venia erūt digni q̄ ꝓ o supfluis neq; dormiūt sed ꝛ aliena rapiūt: Sequit: c ¶Cōsiderate ꝛc. Duplicē sollicitudinē phibuerat dñs. i. de duobus. s. de esca ꝛ vestimēto: Nūc ostēdit duplici exēplo q̄ nō oportet esse sollicitū de bis q̄ dns dabit/q̄ dat oibus necessaria. Un Sap. xij. b. Nō est alius deus q̄ tu/ cui cura est de oibus. Tamē contrariū videt dicere apostolus. j. Cor. ix. b. Munq̄d deo cura est de bobus. q. d. non. Dicim⁹ q̄ est cura ꝓuidētię/ ꝛ ē cura doctrinę. Prima ꝓuidet oibus necessaria: ꝛ de illo loquit pbs in libro Sapię. Secūda ꝓcurat tm̄ rōnalia: ꝛ de illa loquit apls. Aug⁹ de agone christiano. Nūdas rōnales aias ꝓ seipm de⁹ curat ꝛ angelos: cętera ꝑ ipos gubernat. In scripturis ēm sanctis de⁹ boues docet quō cū hoibus agāt/ ꝛ ipi deo seruāt. Quō aūt agant cum pecoribus suis/ipsi sciunt vsu ꝛ peritia aut rōne naturali. Probat q̄ dns q̄ nō debēt esse solliciti super bis. Et pōt ita colligi modus ꝓbationis. Uia plus est q̄ esca: corpus plus q̄ vestimentū. Assume longe inferius. Pater aūt vester scit q̄m indigetis. s. esca ꝛ vestimēto. Ergo hęc oīa adūcient vobis a pre: A maiori. Idipm ꝓbat ꝓ simile a minori: et a duplici minori. Et est summa ꝓbationis hęc. Si de⁹ ꝓuidet escā coruis: multo magis pater: q̄ maius est esse deū ꝛ patrē q̄ esse deū ita q̄ nō patrē. Et sic ꝓbat: q̄ nō debēt esse solliciti de esca: q̄ ꝓmū simile sue exemplū: q̄ si deus ꝓuidet coruis: multo fortius hominib⁹ ꝓuidebit quoꝝ aīa immortalis. Ūñ Chryſ. Oia fecit deus ꝓpter hoīem: hoīem aūt ꝓpter se. Et. ſ. Oia fecit deus in sapiētia: hoīem aūt nō solū in sapiētia/ ſz etiā ꝑm sapientiā suā. Quanto ḡ ꝓciosior creatio: tāto maior cura deo de hoīe. Chryſ. Deus te nesciēte quotidie incrementa tui corpis et sapientię facit: quō ergo in necessarijs tuis cessabit? Dicit ergo:

B

c ¶Considerate coruos. Matth. vj. d. dicit: Respicite volatilia ꝛc. Ubi hic ponit species ꝓ genere. s. coruos ꝓ volatili. Exquisitius tamē dicit de coruis: q̄si cum vniuersis volatilib⁹ deus escā ꝓuideat/specialiter tū dr pascere coruos: q̄ sine labore parentū educant/ cū ceteris vniuersis volatilib⁹ labore parentū. s. ministerio eibus ministret. Ferē ēm esse natura corui/ vt in ortu suo destituat a parentibus. Uidētes enim parentes corui coruū natū albescere/ putāt non suū esse fętum: ideoq; ipm destituunt: nec ei ꝓuidēt alitū. Interim aūt donec augmentent ꝛ nigrescāt/ rore cęli pascunt: liquore etiā tenuissimo nutritiuo. Hanc corui naturā ꝛ ꝓpietatē hic nō habes exꝓessam: ſz sup illā locū Pō. Qui dat iumētis escā ipsoz et pullis coruoꝝ ꝛc. Cōparant aūt apli siue sancti volatilibus ꝓpter volatū ꝛeꝓlationis/quo volant in cęlū. Esa. lx. b. Qui sunt isti qui vt nubes volant ꝛc. Job. v. b. Homo nascitur ad laborē ꝛ auis ad volandū. Coruis aūt cōparant ꝓpter nigredinem exterioꝛē. i. carnis mortificationē/ ꝛ ꝓpter vitę longitudinē: viuunt ēm q̄ secula. Corui etiā nihil in terra laborant/sed solo volatu ferunt in cęluz ꝛ dns pascit eos. Unde Pō. Qui dat iumētis escam ipsoz ꝛ pullis coruorum ꝛc. Job. xxxviij. d. Quis ſparat coruo escā. Sic viri sancti nihil agunt in terra: ſz sola ꝛeꝓlatione degūt in cęlis/ ꝛ dns pascit eos. Pō. Dns pascit me ꝛ nihil mihi deerit: in loco pascuę ibi me collocauit. Dicit ḡ dns: c ¶Cōsiderate coruos: quoz aīa mortalis est. Chryſ. Sed illi nō laborātes inueniūt escas. Considerate inq̄. d ¶Quia non seminat neq; metūt. Chryſ. Non dicit: Qui volant: q̄ hoc tibi esset impossibile: ſz q̄ nutriuntur sine sollicitudine: q̄ nobis esse possibile mōstrauerunt q̄ exꝓlerunt. e ¶Quibus nō est cellariū neq; horreū/ ꝛ de⁹ pascit illos. Sed cum volatilia nō habeāt inde sollicitudinē neq; cibi patiant inopiā: vñ ē q̄ plerūq; hō cibi penuriā sustinet ꝛ fame artat? Solo. Ex iusto iudicio dei/ ꝛ ex hoīm auaricia ꝓ pena infligit homini talis indigentia: q̄ cū oīa cōmunia eēnt iure nature/ auaricia duce introduxerunt meū ꝛ tuū: ꝛ quę deus fecerat oibus cōmunia/ sibi vēdicauerunt tanq̄ ꝓpria: volatilia vero nō sibi vēdicāt. f ¶Quanto magis vos pluris estis illis: ꝓpter rationē: ꝓpē immortalitatē q̄ vob ꝓmittit/et q̄ maiori ꝑcio empti. Matth. 6. d.

j. Pet. j. c. Nō corruptibilib⁹ ꝛc. Aug⁹. Nō appēde te ex ꝑcio. Chryſ. Meminē sine volūtate ꝛ iudicio dei fames ꝛ nuditas occidit. Pō. Iunior fui etenim senui: ꝛ nō vidi iustū derelictū ꝛc. Pō. 36.

Christian⁹. Cant. v. c. Comę eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus: lucens nigredo qua/ si vncta videtur ꝛc.

Apls. Pō. Qui dat iumentis escam ipsoꝝ ꝛc. Pō. 146.

Coruus

Monachus niger. Prouerb. xxx. c. Oculum qui subsannat patrē: id ē abbatem: fodiant eū corui de torrētib⁹: id ē monachi scholares ꝛc.

Pgnitens. iij. Reg⁹. xvij. a. Corui ꝓcepi vt pascant te ꝛc.

Monachus apostata. Gen. viij. a. Noe: id ē requies/emisit coruum q̄ nō est reuersus.

Detractor exemplo corui. Job. xxxviij. d. Quis ꝓparat coruo escam ꝛc.

Procrastinans. Leuit. xj. c. Omne coruini generis in similitudine suaz ꝛc. Sed de his tribus vltimis dicunt versus ꝛc. Versus. Eras crocitat/ vivit per ſecula/ non timet vngues. Pullos odit amat nummos / oculos fodit ater. Versus

g ¶Quis aūt vestrū ꝛc. Ostēso q̄ nō debeāt esse solliciti de cibo/ostēdit q̄ nō debeāt esse solliciti de vestimēto: ſz illam sollicitudinē referuare deo: q̄ si deus ꝓ suę voluntatis arbitrio quātitatē corpis humani mēsurat ꝛ augmētat: sine dubio nec quātitatē vestis ignorat q̄ necessaria est ad corpis indumētū: immo scit quot vlnis vnusquisq; egeat ad corpus induendum q. d. ei cui relinquitis sollicitudinē corpis ꝓducēdi: eidē relinquite sollicitudinē corpis induendi. Dicit ḡ: Quis aūt vestrum cogitando potest/ sua sollicitudine vel fagacitate/ b ¶Adjicere ad staturā suā cubitū vnū. q. d. nullus nisi deus. Chryſ. Sicut sollicitudo corpoꝛi non pōt apponere: ita nec cibū ꝓgregare. Ala aūt nō mutat/ corpus ꝓ o crescit et alterat: ideo nō dicit/ q̄s pōt addere animę/ ostendēs q̄ nec cibus auget corpus ſz dei ꝓuidētia. Beda. Illi ḡ tegendū corpus relinquite: q̄ illud ad hanc mensurā fecit puenire. i ¶Si ergo neq; qō minimū ē potestis: quid de ceteris solliciti estis? Infert a minori: ꝛ arguendo eos de sollicitudine vestis/tacite arguit eos quia sunt solliciti de ꝓductione vitę. Augmētatio corpis q̄si mini mū reputat inter opa dei respectu creationis aīę. Glo. Bedę. Si nec in augmētatione corpis vestri opari potestis: ḡ opatio est eo minima ad cōparationē spūalis creaturę: q̄d solliciti estis de ceteris maioribus: id ē de aię cōservatione? Chryſ. Esca etsi sollicitus nō fueris inueniēs: sufficiā aūt si sollicitus nō fueris/nō appbendes. k ¶Cōsiderate lilia ꝛc. Adhuc ostendit q̄ non debet hō sollicitus esse de vestimēto/ exēplo florū. Et ad ꝓbandū ḃ/inducit de liliis: sicut exēplite inductū fuit de coruis: q̄ sicut corui educunt sine labore parentū ꝛ ministerio: sic lilia crescunt sine labore humano. Per cādorē q̄s lilii significat candor eterne beatitudinis: ac si latēter instruat eos ne sint solliciti de vestimēto: sed potius de eterna beatitudine. Dicit ḡ: Cōsiderate lilia/ agri/ quō crescūt/ colorib⁹ se ornādo. l ¶Nō laborāt: vt faciāt sibi indumēta: neq; nent. Chryſ. Laborāt ad viros/ nēt ad mulieres ptinet. Exo. xxxv. c. Mulieres docte dederūt quę venerāt. Beda. Quę purpura regū: q̄ pictura textricū pōt florib⁹ cōparari? Ihe color ꝺr vestimentū floris: sicut ꝺr in vulgari: Operuit istū rubor. Pō. Operuit ꝓfilio facię meā. Est ḡ sensus. q. d. ꝓsiderate pulchritudinē lilioꝝ: cui nec etiā cōparari valet purpura imperatoꝝ: q̄ ſ tā decoro ornatu induunt lilia q̄si quodā vestis operimēto: ne dubitetis q̄n etiā vob deus Pō. 68.

E S ꝓuideat in

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ꝟ puidcat in vestimēto. Qui esī ꝓ veste tā speciosum dat lilijs ornamētū: multo magis vobis ꝓuidebit indumētū. a ¶ Dico autē vobis quia nec salomon in omni gloria sua: id est in oī gl'oso apparatu suo: b ¶ Vestiebatur sicut vnum ex istis. Legit esī ꝙ salomō sūmoꝝ operā dedit ambitiosis apparatibus ⁊ vestib⁹ ꝓciosis: semper esī icedebat egregie purpuratus/ auro ⁊ lapidibus ꝓciosis ornatus: ⁊ ḡāt in eius comitatu erāt ⁊ equi eoꝝ: ꝟ licet adeo studuerit in ambitioso apparatu: nūq̄ tñ indutus ē eque speciosa ornatu sicut lilia. Chrysostomus. Salomoni hoīes ministrāt vestes/ de⁹ istis. c ¶ Si autē fenuz ⁊c. Adipm adhuc ꝓbat ꝓ loco a minori.

a necꝫ nent. Dicō autē vobis qz nec salomō i omni gloria b sua vestiebat sicut vnum ex ꝟ istis. Si autem fenum quod c hodie in agro ē ⁊ cras in clid bānum mittitur deus sic vestit: quāto magis vos pusilꝟ lę fidei: Et vos nolite quere re quid māducetis: aut quid ꝟ bibat⁊: ⁊ nolite i sublimē tolm li. Hec em omnia gētes mū

o di querūt. Pater autem ve/ p ster scit quonā his indigēt⁊. q ¶ Verūtā querite ꝑmū re/ s gnum dei ⁊ iusticiam eius: ⁊ t hec omnia adijcient⁊ vobis. v Nolite timere pusillus grex: ꝟ quia cōplacuit patri vestro ꝟ dare vobis regnum. Vendite q̄ possidetis/ ⁊ date elemo/ b synā. Facite vobis saccūlos o qui nō veterascūt/ thesaurū

quam itur ad regnum dei. ſ. Parat. xxviii. c. Si quesieris eū inuenies: si autem dereliq̄ris eum/ ꝓcitet te in eternum. Sed q̄rendus est in luce gratię/ nō in nocte peccati. Esa. xxi. c. Si q̄rite querite: cōuertimini ⁊ venite. s ¶ Et hec omnia adjcientur vobis. Beda. Nō dabunt quasi ꝓpter se: sed superaddent⁊ quasi necessaria ad illud. Augustinus. Dic apte ostendit tempalia non esse petēda tāq̄ bona nostra/ ⁊ si necessaria: regnum autē dei petendum est/ ⁊ in eo finis noster ponendus est: ꝓpter quod omnia faciamus. Unde ſ. Corinth. x. g. Omnia quecūq̄ facitis in gloriam dei facite.

t ¶ Adjcientur: ⁊c si adiectiua ⁊ accidētia. Augustinus. Eg qui derelinquūt te duce ⁊ oberrant in vestigijs tuis: qui tuos ꝓ te nutus amant ⁊ obliuiscuntur quid innuas. Plutus autem tui sunt omne creaturarum genus. Tales sunt vt pueri qui nescientes significationes litterarum/ pulchras litteras admirantur: ⁊ nihil aliud faciūt nisi litteras admirari. v ¶ Nolite timere pusillus grex. Ezech. xxxiiii. g. Vos greges mei greges pascuę meę homines estis: ⁊ ego deus vester. Pusillus/ sicut dicit Beda/ dicitur vel ad comparationem maioris numeri reprobrorum: vel potius ob humilitatis deuotionem: ꝓ quam humilitatem crescit ecclesia: ꝓ quam peruenit ad regnum. Prouerb. xxix. d. Humilem spiritu suscipiet gloria. ſ. xviii. c. Qui se humiliat exaltabit. x ¶ Quia complacuit: Quasi ne dubitetis de volūtate patris: Quia complacuit patri vestro: qui etiam ꝓpter regnum adjcit temporalia. y ¶ Dare vobis regnuz: doctrinę/ gratię/ glorię. z ¶ Vobis/ ⁊ vestris similibus: id est humilibus. Matth. xix. b. Sinite parvulos venire ad me/ ⁊ nolite ꝓhibere: talium em est regnū cęlorum. Beda. Regnum querite ⁊ de regno nō diffidatis: quia pater complacita bonitate dabit vobis non vestris meritis. a ¶ Vendite quę possidetis/ et date elemosynam. Istud tripliciter potest exponi. Juxta primam expositionem est consilium/ sed minus. Juxta secundā est consilium/ sed maius. Scōm tertiam/ partim consilium/ partim ꝓceptum. Primo sic. Vendite que possidetis: ⁊ oibus venditis/ de omnibus facite vnam elemosynam. Beda. Non tñ nō timeatis ne ꝓpter regnum militantibus vitę necessaria desint/ sed etiā possessa vendite ꝓpter elemosynam: quę est via ad idē regnū dum per eam peccata redimuntur. Daniel. iii. c. Peccata tua elemosynis redime. Aliter. Vendite/ omnia: quę possidetis/ et omnia date: et omnibus venditis datis/ ꝓprijs manibus laborate ⁊ de labore manuuz elemosynas date. Ecce consilium altius et artius. Hoc impleuit apostolus Act. xx. g. Beda. Non tñ cibos vestros communicate pauperibus/ sed etiam vendite vestras possessiones: vt omnibus vestris semel ꝓ domino spretis/ postea laboze manuum operemini vnde viuatis vel elemosynam faciatis. Item Beda. Qui ꝓ cęlo mūdana spernit/ vendat quę habet ⁊ distribuat: qui nō est tantę virtutis/ de his quę habet elemosynam det. Hęc Glo. diuidit: vt illud quod dictum est: Date elemosynam/ ꝓceptum sit: quod ꝓmittitur: Vendite quę possidetis/ cōsilium: et sic est tertius sensus. Sequitur: b ¶ Facite vobis saccūlos qui non veterascunt/ thesaurū ⁊c. Intertiū. satis competenter continuat illud sic. q. d. date elemosynam: et operando elemosynas: Facite vobis saccūlos: quasi elemosynas ꝓmittite: vt ꝓ vobis intercedant opes vestrę ꝓmisse: in thesauro celesti reponite. Vobis dicit/ non mihi: cui non prodest/ sed vobis. Job. xxxv. b. Si peccaueris quid ei nocebis? Et si multiplicatę fuerint iniquitates tuę: quid facies contra eum? Porro si iuste ⁊c. Job. xxii. a. Quid prodest deo si iustus fueris: c ¶ Saccūlos/ repositiones quarum merces in eternuz durat. Eccl. xxix. c. Elemosyna viri quasi saccūlus cum ipso: ⁊ gratiaz hominis quasi pupillam conseruabit. Unde sequitur: d ¶ Qui non veterascunt/ thesaurum non deficientem in cęlis. Glo. In spualibus ⁊ eternis: id est ꝓmium eternum. Thesaurz dico/

ꝟ Nō deficiętē

A ꝟ a ¶ Non deficientem: quo fur ⁊c. Glo. id est quia ibi nulla aduersus electos dei ꝓualebit diaboli fraus. Aug⁹. Non iussit dominus vt thesaurum perderemus: sed locum ostēdit vbi poneremus. Eccl. xxix. b. Perde pecuniam ꝓpter fratrē ⁊ amicum: ⁊ non abscondas sub lapide in perditionē. Chrys⁹. Quę stulticia illic relinquere tua vnde exiturus es? Quicquid ꝓ anima tua fecerīs/ hoc tuum est: qđ autez reliqueris perdidisti: nam qđ corporaliter congregaꝫ: spiritualiter dispersum videtur: id est perditum. Qđ aūt corporaliter bene dispgitur: spūaliter bene congregaꝫ in cęlo. Unde Pś. Dispersit dedit pauperibus ⁊c. Qui congregat in terra/ non habet qđ sperat in cęlo: vt quid enim respiciat in cęlum vbi nihil habet repositum? Pś. Quid enim mihi est in cęlo: ⁊ a te quid voluī super terram? b ¶ Quo fur non appropiat ⁊c. Chrys⁹. Omnia bona mūdi tripler interitus tollit. Aut enim ex seipis vetera̅scunt. Eccl. viii. d. Omne qđ antiquatur ⁊ senescit ꝓpe interitum est. Aut dominoz luru consumunt⁊ ⁊c. Jaco. v. a. Egite nunc diuites: plorate vlulantes in miseriis vestris ⁊c. Aut ab extraneis dolo/ vi vel calumnia diripiunt⁊: quia omēs fures dicantur qui per iniquitatem festinant aliena facere sua.

a b non deficientē in cęlis: quo fur non appropiat: necꝫ tic nea cozrumpit. Ubi em thesaurus vester ē: ibi ⁊ coz vestrū erit. Sint lumbi vri ꝑ/ d cincti ⁊ lucernę ardentes in e manib⁹ vrīs: ⁊ vos similes hoibus expectātib⁹ dm suū

Matth. 6. c.

Matth. 6. d.

Pś. xii.

Pś. 72.

Mystice Joh. x. b. Quotāe venerunt fures sunt ⁊ latrones. Mystice. Beda. Fures sunt hęretici ⁊ demones: qui ad hoc intenti sunt vt spiritualibus nos spolient. Tinea quę latenter vestes rodit inuidia est: quę studium bonum lacerat ⁊ compactionē vnitatis dissipat: sicut tinea compactionem vestimentoꝝ. Vel ꝙ tinea vana gloria significatur. Eccl. xlii. c. De vestimēto nascitur tinea: quę tamen consumit vestimentum: ita vanagloria de opere bono nascitur ⁊ consumit illud. Act. xxviii. a. Cum congregasset paulus sarmentoꝝ aliquantulam multitudinem ⁊ imposuisset super ignem/ vipera a caloze cum ꝓcessisset adhesit manui eius. Vipera: id est vanagloria. Qui ergo facit aliquod opus bonum ꝓpter commoda terrena vel ꝓpter inanem gloriam/ edificat sibi thesaurum/ non in cęlo sed deficientem in terra: quia opere illo friuolam ⁊ momentaneā mercedem homo recipit. Et de talibus dicitur Matth. vi. a. Receperunt mercedem suam: hic in ꝓsenti. Per thesaurum intellige hic meritum. ſ. boni operis: cuius hic recipiunt ꝓmiū. Aliquando etiam aliqui bona opera faciunt non intuitu fauoris humani: sed ꝓ quadam interiori iactātia ⁊ elatione: quia placent sibi ⁊ quodāmodo efferuntur ascribentes virtuti suę: ⁊ hmōi interiorz vanagloria magis ꝓprie hic per tineam intelligitur. Matth. vi. c. Thesaurizate vob thesauros in cęlo vbi nec⁹ erugo nec⁹ tinea demolitur. Ibi Glo. Erugo superbia/ q̄ decorem virtutū obfuscat. Tinea inuidia/ quę studium bonū lacerat. Aug⁹. Cęli in hoc loco nō corporale: quia omne corpus ꝓ o terra habendum est: sed spirituale accipitur. Totum mundum contēnere debet: qui thesauriçat in cęlo. Unde Pś. Cęlum cęli domino: terram aūt dedit filijs hoim. c ¶ Ubi em thesaurus vester est: ibi ⁊ coz vestrum erit. Nō solum de thesauro pecunię intelligendum est: sed etiam de qualibet ꝓtaua voluptate. Unde Glo. Uniuersaliter et de pecunia ⁊ de omnibus voluptatibus: gulosi thesaurus est venter/ vbi habet coz: ⁊ sic de alijs. Piero⁹. Coz habet gulosus in vētre: lasciuus in ludicris: amator in libidine: auarus in pecunia. Coz autem dicitur coꝛdis meditatio. Eccl. x. a. Coz sapientis in dextera eius: id est in eternis: ⁊ coz stulti in sinistra illius: id est in temporalibus. Piere. i. f. Gladius ad thesauros eius qui diripient. Ubi em thesaurus ⁊c. Chrys⁹. Si in terra coz ē deorsum: si in celestibus est in christo fixum. Necesse em est vt quo ꝓcesserit dilectionis thesaurus: illuc et cogitationis sequatur effectus. Deut. xxiii. d. Oculus iacob in terra frumenti: id est in cęlo. Eccl. ii. c. Oculi sapientis in capite eius: id est in christo. Prouer. xvi. d. Oculi stultoꝝ in finibus terrę. Sequitur: d ¶ Sint lumbi ⁊c. Ut adimplenda cōsilia ⁊ ꝓcepta inuitaret dns discipulos/ subdit vtilitatē quā ex implete sunt consecuturi: quia vtilitas solet ꝓcipue animos humiles excitare. Sed Quis maxima esset vtilitas/ posset tamen eos deterrere difficultas: ideo ostendit facilitatē. q. d. ne videatur vobis difficile implere ꝓdicta/ quia facile potestis implere: tñmodo habete lumbos ꝓcinctos et opera lucentia: Sic potest cōtinuari ꝑm Glo. Vel aliter. Dns inuitans discipulos ad contemptū mundi/ superius eodem capitulo monuit

b strū erit. Sint lūmbi vrī ꝑ/ d cincti et lucernę ardentes in e manib⁹ vrīs: et vos similes hoibus expectātib⁹ dm suū de auaricia ⁊ supbia fugiendā/ ⁊ sic ad pietatē et humilitatem per consequens inuitauit eos: nunc inuitat ad castitatem: ⁊ sic monet eos fugere luxuriā. Et sic plene docet contemnere mūdum: quia omne quod est in mundo: aut est cōcupiscentia carnis ⁊c. ſ. Joh. ii. c. Dicit ergo: Sint lumbi vestri ꝑcincti: id est motus carnalis desideriozū refrenate. e ¶ Et lucernę ardentes in manib⁹ vestris: id est opa ardentia ꝓpter deum: ⁊ lucentia aliis in exemplum. Lucerna enim duo facit: Ceram siue oleum cōburit ⁊ lumen diffundit. Ad hoc ergo vt bonū opus sit lucerna: oportet vt ardoze diuini amoris fiat: ⁊ aliis ꝓbeat exemplum. f ¶ Et vos: q̄si vt ꝓhibitiones ⁊ ꝓcepta obseruetis intuitu eternoꝝ/ semp etiore solliciti de aduētu redēptoris. Et hoc est: Et vos/ supple sitis: g ¶ Similes hominibus expectantibus dm suum: id est sitis vigilantes ⁊ solliciti: sicut illi qui expectant dm suum: quando reuertatur a nuptijs. Hoc euangelium legit de ꝓfessoribus: quoꝝ vitam recolit ecclesia quasi qđam cōmentię ⁊ iusticię atq̄ patiętię speculum ⁊ exemplar. Et hę tria in tribus ꝑmis verbis huius euangelij exprimunt⁊. Continentia/ cum dicitur: Sint lumbi vestri ꝑcincti. Justicia/ cum sequit⁊: Et lucerne ardentes in manibus vestris. Patientia seu longanimitas/ cū sequitur: Et vos similes hoibus expectāt/ ibus dm suum quando reuertatur a nuptijs. Sūt autē duo genera lumboꝝ: quoꝝ qualibet debet in se ꝑcingere. Sunt em lumbi mentis/ affectus. ſ. ⁊ intellectus: ex quib⁹ cogitationes ⁊ desideria quasi quędam soboles generantur. De ꝗbus dicit in Pś. Quomā lumbi mei impleti sunt illusionibus: id est malis desideriis ⁊ malis cogitationib⁹/ ꝗbus diabolus illudit animę: ⁊ ideo nō est sanitas in carne mea. Horū lumboꝝ cincztorium siue repressorium est assidua meditatio legis diuine: Nihil em adeo reprimit hmōi mētis illusiones. Dñs petrus ad clementē. Incessanter debet quisq̄ quę dei sūt cogitare ⁊ loqui: quia si in his bonis fuerit mens occupata in aliis nō inuenit locū ad mentem. Unde ꝙ Piero⁹ ad quendā. Anima studia litterarū/ ⁊ carnis vitia non amabis. Ad hoc monet petrus apls. i. Pet. i. c. Propter qđ inquit succincti lumbos mentis vestrę sobrij et perfecti sperate in eam quę offert vobis gratiam. Esa. xxxv. c. Accingite lumbos vestros super vbera vestra. Item sunt lumbi carnis/ vbi sedes generatiōis: de quibus oriunt carnales cōcupiscentię: De quibus dicitur Job. xl. b. Fortitudo eius in lumbis eius: ⁊ virtus eius in umbilico ventris eius. Lumbos dicit ꝓpter viros: umbilicum ꝓpter fęminas: vt dicit Grego⁹. Horum lumboꝝ cinctoꝝ ium est iusticię disciplina. Sicut dicit Esa. xi. b. Et erit iusticia cingulum lumboꝝ eius: id est disciplina iusticię. Sint igit⁊ his duobus cingulis lumbi vestri ꝑcincti: vt per primū fluxus cogitationū ⁊ desideriozū inutiliū restringa⁊ in mente: per secundum fomes concupiscentiarū reprimat⁊ in carne. Job. xxxviii. a. Accinge sicut vir lumbos tuos ⁊ interrogabo te. Piere. i. d. Accinge lumbos tuos ⁊ surge ⁊ loquere. Hoc dicit Jheremię ⁊ tñ virgo erat. Ubi bñ dicit hic: o ¶ Sint lumbi vestri ꝑcincti. i. ab casum ꝓcupiscentię cincti. e ¶ Et lucerne ardētes in manibus vestris. Tria dicit q̄ debet ꝗlibet ꝓximo suo: maxime ꝓlati ⁊ ꝗdicatores. Primū est lumen eruditionis/ qđ debet ignaris. Ubi dicit: Lucerne. i. doctrina lucens: ita vt omēs videant. Matth. v. b. Non potest ciuitas abscondi super montem posita: necꝫ accendunt⁊ lucernam ⁊ ponunt eam sub modio/ sed super candelabrū ⁊c. Secundū est ardor compassionis: qđ debetur infirmis. Unde dicit: ardentes. Hoc ardore ardebat paulus. ii. Corinth. xi. g. Quis infirmatur ⁊ ego non infirmor? ⁊c. Similiter ⁊ belias. Eccl. xlviii. a. Surrexit belias ꝓpheta quasi ignis: ⁊ verbum ipsius quasi facula ardebat. Sic etiā iohānes baptista. Joh. v. f. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens. Ardēs per compassionem: lucens ꝓ eruditione. Beatus Bersi. Ardere parum est: lucere vanū est: lucere ⁊ ardere perfectū est. Tertiū est subsidium manuale/ qđ debet egenis. Unde dicit: In manibus vestris. Prouerb. xiii. c. Manus suas aperuit inopi: ⁊ palmas suas extendit ad pauperē. Diualiter aūt dicit/ lucerne; quę portari debent in manibus. Prima est pura mentis intentio: quę portatur in manu/ cum bonę intētioni opus bonum adiungit. De hoc. ō. ſ. c. Lucerna corꝑis tui est oculus

E 2 ꝟ tuus. Glo. id est

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ tuus. Glo. id est mētis intētio lumē est totius opationis tue. Pō.118. Secūda lucerna est ꝓbum ꝓdicatiōis: De qua in Pō. Lucerna pedibus meis ꝓbū tuū. Itē Prouerb. vi. c. Mō extingue/tur in nocte: id est in aduersitate/ lucerna eius. Hec lucerna in manu portat: quādo ꝓdicator facit quod dicit: sicut apostolus Roma. xv. d. Mō audeo loqui aliquid eorum que p me nō efficit christus. Tertia lucerna est exemplū bonestę conuersationis: Ma. 24. d. De qua Pō. Parauit lucernā christo meo: r Pō. 131. id est prælato vncto. Job. j. a. Et vita erat lux hominū. Vita in/quā ꝓdicator erat lux auditorū: r vita ꝓlatorū lux subditorū. Sunt autem quattuor in lucerna que debēt esse in vita ꝓdicatoris r ꝓlati. Primum est testa: id est fragilitas ꝓprię cōditionis: quaz iugiter debet habere ꝓ oculis ne supbiat. Job. v. d. Misericās specie tuam nō peccabis. Secundū est oleū: id est cōscientię nitor: sine q nūq debet esse ꝓdicator qui debet alios consolari. Ūñ Eccls. ix. b. Oleū de capite tuo nō deficiat. Tertiū est ignis: id est charitas: q totus debet ardere ꝓdicator. Ūñ Gregorius. Qui charitatē ad ꝓximū nō habet: officiū ꝓdicationis assumere non debet. Et de hoc igne dicit. j. eodem. f. Ignē veni mittere in terram rc. Quartū est lichinius siue licinia quod igne cōsumit: r significat peccata ꝓpria: quorū recordationem debet habere iugiter ꝓdicator/ ne sibi iustus videat r alios reputet peccatores. j. Timoth. j. c. Blasphemus fui r persecutor r cōtumelio/sus. Sequit: Et vos similes homibus expectantibus dominum suum: id est solliciti/ cōganimes r timentes. Tales esse sunt famuli qui expectant dominū suū. Solliciti/ cōtra negligētes ꝓdicatores: De quibus Hiere. xlviij. b. Maledictus qui opus dei facit negligēter. Longanimes/ cōtra pusillanimes: qui in ꝓsenti volūt remunerari. De quibus Matth. vj. a. Amen dico vobis: receperūt mercedez suam. Eccl. xx. b. Hodie generak quis r cras expetit/ r odibilis est homo huiusmodi. Timentes/ contra ꝓsumētes: De quibus dicit in Pō. F Pō. 13. Nō est timor dei ante oculos eorū. Expectauerūt autem dominū suum antiqui sancti venturum in carnem vt saluatorem. Gen. xlix. c. Salutare tuū expectabo domine. Expectāt modo peccatores venturū in mentem/ vt iustificatorem. Hiere. xliij. b. Tibi peccauimus expectatio israel: saluator noster in tempore tribulatiōis. Expectant omnes iusti venturū ad iudiciū: vt remuneratorem/ vt glorificatorem. Sophon. iij. b. Expecta me dicit dominus i die resurrectiōis mee rc. Phil. iij. d. Saluatorem expectamus dominum nostrum qui reformabit corpus humilitatis nrę rc. Ecce triplex expectatio bona: de q dicit Prouerb. xvij. b. Gemma gratissima expectatio ꝓtolātis: Christus gēma dicitur id est christus qui dicit gemma/ ꝓpter solicitudinem/ ꝓpter virtutem/ ꝓpter ꝑfectissimā. Hec gemma fuit grata in primo aduentu: gratior in secundo: gratissima in tertio: quia tunc erit omnia in omnibus: vt dicit. j. Cor. xv. d. a ¶ Quando reuertatur a nuptijs: id est a domo nuptiaz celestiū: ad quā iuit in die ascensionis. Duas nuptias fecit dōs. Primas/ qñ sibi desponsauit humanam naturam. Istas fecit in vtero virginis: De q̄bus dicit Matth. xxij. a. Simile est regnum celorum homini regi qui fecit filio suo nuptias. Ad istas nuptias iuit dōs in die cōceptionis: r rediit in die ascensionis. Secundas nuptias fecit: qñ angelos sibi ꝑm naturam humanam associauit in die ascensionis. De q̄bus dicit Apocal. xix. b. Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Ab istis nuptijs redibit dōs in die iudicij: vel etiam reuertit qñ venit ad vnūquēq; in obitu suo. De vtrisq; nuptijs exponit hoc: Nam sancti patres expectauerunt cū desiderio magno reuertentem a primis nuptijs: quia tūc fuerūt liberati a limbo. Esa. xxv. d. Beati oēs qui expectant eū: populus essi sion habitabit in hierusalē. Et vos/ sitis/ similes/ illis/ hominibus expectantibus dominum suum. Itē sancti q̄ adhuc sunt in mūdo vel in ecclo sine corpore expectāt dōm suū qñ reuertat a nuptijs. Et vos si Pō. 36. miles/ sitis illis. Pō. Expecta dominū r custodi viā eius rc. Glo. Bedę. Ad nuptias rc. Nouus homo: id est homo de nouo sibi angelos copulauit: quia hoc tūc nouū fuit/ vt homo in corpore bono sociaret angelis. Vel/ Nouus homo: id est immortalis. b ¶ Ut cum venerit/ ꝑpetuādo ad iudiciū. s. generale vel particulare cuiuslibet. c ¶ Et pulsauerit. Beda.

Per egritudines quas infligit mortem ꝓpinquā designando. Prouerb. xvj. b. Nūcij mortis indignatio regis. d ¶ Confestim aperiant ei. Beda. Leti eum suscipiendo. Tales em̄ domino pulsanti libenter obediunt: quia securi cum expectāt: qui autem eum offenderunt r sibi sunt conscij/ aperire ei formidant. Jaco. v. b. Ecce iudex ante ianuā assistit. Apoc. iij. d. Ego sto ad ostiū r pulso. Cant. v. a. Vox dilecti mei pulsantis: ap̄i mihi soror mea. Glo. Bedę. Nō vult aperire iudici pulsanti/ q timens videre iratuz Mat. 24. d. quem cōtempsit / de Marci. 13. d. corpore exire metuit.

Aperit: qui iudex letus r securus sustinet r de ꝓpinq̄ morte gaudet. Unde subdit: e ¶ Beati serui illi: quos cum venerit dominus inuenerit vigilantes: id est sibi r subditis vigilanter attentos r oculos apertos in vera luce tenētes: j. Cor. xv. c. Euigilate iusti r nolite peccare. Cant. v. a. Ego dormio r cor meum vigilat. Nota ergo quia serui expectātes dominum tenent vigilare cōmuniter/ sed differenter: q̄ vnusquisq; ꝓ modulo suo. Nam ꝓ modulo suo tenent vigilare viri contemplatiui: ꝓ modulo suo actiui: ꝓ modo suo ꝓlati. Hoc distingue in Glo. Bedę. Vigilat rc. f ¶ Amen: id est vere beati: quia/ g ¶ Dico vobis q̄ ꝓcinget se: ꝑparans se ad retributionem. Pō. Dominus regnauit decorem indutus est rc. b ¶ Et faciet illos discumbere: id ē in eterna beatitudine refoueri. Beda. Mostruz recumbere est in regno quiescere. Eccth. xxxiiij. d. Ego pascam oues meas r ego accubare eas faciā dicit dominus deus. i ¶ Et transiēs ministrabit illis. Quomodo ministrabit transiens/ stabilis manens r cuncta mouens: De ipo em̄ dicit: Stabilisq; manens dās cūcta moueri. Glo. soluit: Quia pōt intelligi trāsiēs in se vel transiens in nobis: Transibit em̄ in se ꝑm naturā humanam de loco ad locum: quia de celo descensurus est ad iudicium in aera sup vallem iosaphat: postea rediturus cū electis. Vel transibit cū de noticia humanitatis quā omnes habebūt in iudicio ad deitatis noticia electos sublimabit: r ꝓtelligē noticiam ampliorem. Glo. Transiens ministrabit rc. Job. x. b. Per me si quis introierit/ ingrediet r egrediet r pascua inuenet. Ingrediet ad cōtemplationem diuinitatis: r egrediet ad cōtēplationē hūanitatis: r vtrobiq; pascua inuenīet. k ¶ Et si venerit rc. Forte dicerent serues: Nō ministrabit nobis: q̄ nos nimiū dormiumus/ semp fuimus pigri in corpe vitioz: nō ꝓdesset nobis modo vigilare: q̄ serū est: imo in q̄cūq; etate inuenerit seruos vigilātes: beati sunt/ q̄ ministrabit illis. Ūñ dicit: Et si venerit in secunda vigilia: id ē in adolescētia. l ¶ Et si in tertia vigilia: id est in senectute/ venerit. Alānus. Satis alienus ē a fide: q̄ ad agendā pēnitētiā rēpus senectutis expectat. m ¶ Et ita: id ē vigilātes saltē tūc/ inuenerit: n ¶ Beati sunt serui illi: q̄s. s. inuenerit vigilantes in ꝓma vel secūda vel tertia vel q̄rta vigilia. Sz beatiores sūt illi q̄ semp vigilasse inueniunt: q̄les sūt q̄ innocētiā suā vsq; in senectutē custodierūt. Ideo dicit Eccl. v. b. Ne tardes cōuerti ad dōm. Alānus. Dissoluta ē cogitatio de crastina cōuersione cogitare/ r hodiernam negligere. Seneca. Quilibet dies vite nostre ordinādus ē vltimus. Et nota q̄ metaphorice loquit ꝑ dōs ad similitudinē excubantiū in nocte: quā in q̄ttuor partes distinguūt: r qualibet vigiliā appellāt: q̄ in qlibet oportet alt quos vigilare. Prima dicit canticinīū: secūda intēpestū: tertia gallicinīū: q̄rta antelucanū. Prima vigilia ē custodia puericię: secūda custodia adolescētię: tertia custodia iunēcutis: q̄rta custodia senectutis. Si quis ergo primā r secundā vigiliaz negleserit nō desperet: q̄ adhuc vsq; in tertiū motaz nostram pius iudex expectat. Ūñ Esa. xxx. d. Expectat nos dōs vt misereat nostri: imo q̄ ꝓ plus est/ etiam in quarta vigilia: id est in senio recipit venientē/ r venit vt recipiat. Ūñ Matth. xiiij. c. Quarta vigilia noctis venit ad eos. Marc. xiij. d. Vigilate: nescitis em̄ qñ dōs veniat: sero an media nocte/ an gallicantu/ an mane. Lucas tñ nō facit hic mētionē nisi de tribus vigilijs: sz puericia/ adolescētia/ senectute: nec facit mentionem de prima. s. puericia: sed de secūda. s. adolescentia: quia scriptum est Thren. iij. d. Bonū est viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Et ꝓ hoc q̄ dicit: secunda r tertia/ innuit prima. Sequit: o ¶ Hoc autem rc. Probat q̄ simile exteriorū damnoū q̄

℣ debeāt vigilare/

A ℣ debeāt vigilare: q̄ si vigilāt ꝓ terreno incōmodo vitādo: amplius deberēt vigilare ꝓ eterno cōmodo adipiscēdo. Ūñ dic: Hoc aūt scitote: qm̄ si sciret paterfamilias qua hora fur veniret/ vigilaret vtiq; : illa hora q̄ sibi esset suspecta. Chryp. exponit hoc dupliciter. Primo vocat furē diabolum: domū vocat mentem quā si intrauerit ꝓ negligentiā ianitoris. i. rōnis/ spoliat domū illā vestimētis iusti/cie/ auro sapiētię/ argēto eloquētię seu innocentie. Ūñ subdit Chryp. loquens homini sic spoliato. Nudus quid facies? Adam nudus abscondit se inter ligna/ sz inuētus est: Gen. iij. b. Necesse est ergo vt per pnitentiā alteras vestes tibi texas. Prima vestis gratis ꝓstatur: secūda cū labore nimio reparat. Igit̄ ꝑm hāc expositionē monet dōs cōtra diaboli insidias vigilare. j. Pet. v. b. Sobrij estote rc. Secūdo modo vocat furem mortē siue diē mortis: q̄ occulte venit sicut fur. Ūñ. j. Thessal. v. a. Dies dñi sicut fur ita in nocte veniet. Apoc. iij. a. Si non vigilaueris venia tibi tanq̄ fur. Domū vocat corp̄. de q̄ Hiere. xvij. a. Descende in domū figuli. Et Job. iiij. d. Qui seruiūt ei non sunt stabiles: quanto magis qui habitant domos luteas. Fur ergo domū intrat r perfodit: quādo spiritu dormiente/ mors carnis habitaculum irrumpit et animam violenter extrahit. Unde Hiere. ix. f. Ascendit mors per fenestras vestras: ingressa est domos vestras. Scōm hanc expositionem monet dominus contra mortis incertitudinem vigilare: vt quādocūq; venerit inueniat nos paratos ad exitum: ita q̄ nō oporteat perfodi domum: id est cum violentia animam extrahi/ sed sponte exire. ij. Reg. iiij. b. Venientes rechab et baana: id est mors r diabolus: ingressi sunt feruēte die domum hisboseth qui dormiebat super stratum suum meridie: r occiderunt eum in inguine r fugerūt. Ideo ratio purgans triticum obdormiuit: ingressi sunt autem dominum latenter: r percusserunt eum in inguine r fugerūt. Ideo bonum est vigilanter contra mortis incertitudinem vigilare. Unde Plato. Summa philosophia est assidua mortis cogitatio. Eccl. xviij. c. Ante iudicium para tibi iusticiam. Item/ Eccl. xxxviij. c. Memor esto iudicij mei: sic enim erit r tuum: mihi heri / r tibi hodie. a ¶ Et non sineret perfodi domum suam. Scōm primam expositionem: id est mentem suam: que perfoditur cum suggestioni consentiens virtutibus spoliatur r in viribus leditur. Secūdo modo sic. Chryp. Nō sineret: non repelleret furem a se vt non perfoderetur quasi ignorans: sed vocaretur quasi paratus ad exitum. Quando animę peccatrices in corpore quasi in ꝓprio domicilio delectantur/ veniens cum sententia dei angelus mortis ꝓdit corpus r animam violanter diuellit: animę autem iustę que quasi in exilio sunt/ veniente sententia non perfoduntur nolentes/ sed reuocanē gaudentes. b ¶ Et vos estote parati. Post similitudinem supponit exhortationem Beda. Parati/ sine macula et ruga: Eph. v. f. Sicut sponsa expectans sponsum. Matth. xxv. a. Et que paratę rc. c ¶ Quia qua hora nō putatis. Glo. Ultimam horam semper ignorari voluit dominus: vt semper sit suspecta et ad eam semper ꝓparemur. Matth. xxiiij. c. De die illa nemo scit rc. Eccs. ix. c. Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiunt hamo r aues laqueo: sic homines capiuntur in tempore malo. Nihil certius homini morte: nihil incertius hora mortis. d ¶ Filius hominis veniet. Matth. xxv. a. Et que paratę erant intrauerunt cum eo ad nuptias. Augustin⁹. Paratę sunt animę quibus conscientia dat bonum responsum. ij. Cor. j. c. Gloria nostra hec ē/ testimonium conscientię nostrę. Eccl. xiij. d. Bona est substātia/ cui non est peccatum in conscientia rc. Greg⁹. O si saperes in palato cordis/ quid admirationis habet: venit sponsus: quid dulcedinis: intrauerunt cū eo ad nuptias: quid amaritudinis: r clausa est ianua: quia decetero non aperietur.

e ¶ Ait autē et petrus: domine rc. Duo ꝓdixerat dominus. s. se improuise venturum/ et seruis expectantib⁹ necessarium esse vt se ꝓpararent: Sed quia in ꝓparatu ꝓposuerat multa difficilia: quędam parabolice/ quędam aperte. Dixerat enim ad hoc vt sint idonee parati/ necessarium eē eis deponere omnem sollicitudinem: vendere omnia que possident et dare elemosynas: facere sacculos qui non veterascunt: habere lumbos ꝓcinctos et opera lucentia r vigilare: querit petrus an ꝓmissa ad oēs generaliter/ an specialiter ad apostolos sint dicta? Dominus autem ad questionem petri non statim respondit: sed tamen statim innuit petro: quia ꝓdicta eis specialiter congruunt: quibus credita est dispensatio verbi. Postea subdit de ꝓmio bene/ r supplicio male dispēsantium gregi. Qui differenter punientur: alii plus alii min⁹. Sicut enim differt stella a stella i claritate: ita differt reꝓbus a reꝓbo i pena. Seruus em̄ sciens voluntatem domini r non faciens vapulabit multis: Nesciens et non faciens vapulabit paucis. Postea respondet ad questionem petri/ ibi. s. Ignem veni mittere in terram: id est spiritum sanctum: qui omnium corda inflāmet ad implerionem ꝓdictoz. Hoc est qđ hic dicitur: f ¶ Domine ad nos dicis hanc parabolam: an r ad omnes: supple/ ne adhereas singulari tanq̄ vnum tm̄ diuisit r parabolice: sed intellige ita: g ¶ Parabolam hanc: id est hęc ꝓdicta que sunt parabolice dicta. Glo. Audite rc. hoc. i. vendite non est parabolice dictum. b ¶ Dixit autem dominus: quis putas est fidelis dispensator r prudēs rc. Sermo de quolibet confessore doctore: qui commendatur hic in structuris/ que requiruntur in quolibet ꝓlato et ꝓdicatore. Primum est fidelitas: per/ fidelis. Secundum est humilitas: per/ dispensator. Tertium est discretio: per / prudens. Quartum/ charitas: per/ det tritici mensuram. Fidelitas autem consistit in tribus: sc̄z in legitima rerum domini sui cōgregatione: in tuta earundem rerum conseruatione: in vtili earundem dispensatione. Si aliquod horum trium desit: non est fidelitas. Res autem quas congregare debet ꝓlatus et ꝓdicator domino suo: sunt animę subditorum/ copia meritorū/ scientia faciendorum et credendorum. De primo dicit Eccth. xxxiiij. d. Congregabo oues meas de terris et inducam eas in terram suam: r pascam eas in montibus israel. De secundo dicitur Prouerb. xxxj. d. Multę filię congregauerunt sibi diuitias: id est multę animę copiam meritorum. Prouerb. vj. a. Vade ad formicam o piger rc. De tertio dicitur Eccs. ij. b. Coacerauī mihi argentum et aurum et substantias regum. Primum impedit austeritas ꝓlatorum: que non congregat/ sed dispergit oues congregaras. Eccth. xxxiiij. a. Cum austeritate et potentia imperabatis eis: et dispersę sunt oues mee. Secundum impedit inanisgloria. Tertium impedit immunditia vitę. Sap. j. a. In maliuolam animam non introibit sapientia. Eccl. xlvij. c. Collegisti quasi aurichalcum aurum rc. Qui ergo fidelis est domino suo seruat ista tria: congregat fideliter/ conseruat sapienter/ dispensat viriliter. Duo vltima: id est merita et scientiam debet dispensare primis: id est animabus: et tunc reuera fidelis erit. Debet autem esse et humilis: vt se dispensatorem non dominatorē sciat r ostendat. i. Pet. v. a. Non dominantes in cleris rc. j. Cor. iiij. a. Sic nos existimet homo vt ministros christi rc. Humilitas autem ꝓdicatoris in tribus cōsistit. Primum est de se minima r de alijs magna sentire. Secundum est seipsum et nullum alium sperner e. Tertium est de contemptu gaudere. Beatus Bern⁹. Verus humilis nō vult humilis predicari/ sed vilis reputari. Exemplum de Iohanne baptista qui nō fuit. Hanc autem humilitatem tria nutriunt. Unde dicit Basilius. Tria sunt que radicata nutriunt humilitatem: scilicet assiduitas subiectionis/ consideratio ꝓprię fragilitatis/ consideratio viri melioris. Item prudentia ꝓdicatoris in tribus cōsistit: sicut patet in Glo. Primum est/ vt sibi ipsi ꝓuideat in futuro. Secundum/ vt ꝓuideat populo vtilia. Eccl. xx. f. Attendite vobis et vniuerso gregi. Et. j. Timoth. iiij. d. Attende tibi et doctrine: insta in illis: sic enim faciens et teipsum salvum facies et eos qui te audiūt. Tertium est vt ꝑm capacitatem audientium de ammona verbi cis ministret. Gregorius. Ꝓ qualitate audientium formari debet sermo doctoris: vt et sua singulis congruenter tribuat/ et tamen a cōmunis edificationis arte nunq̄ recedat. Itē charitas ꝓdicatoris aut ꝓlati erga subditos in tribus cōsistit. Primum est vt corde compatiatur miseris. Secūdum vt verbo et exemplo edificet omnes. Tertium est vt se r sua libenter ꝓ eis tribuat. De primo. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat r ego non infirmor? quis scandalizat r ego nō vror? De secundo. j. Timoth. iiij. c. Exemplū esto fidelium in verbo r conuersatione. De tertio. Joh. xv. b. Maiorem hac dilectionem nemo habet: q̄ vt aliam suam ponat quis ꝓ amicis suis. Nunc legetur litteram.

Sermo de cōfessore et doctore.

Prędicatoris humilitas in trib⁹ cōsistit

Prudētia ꝓdicatoris in trib⁹ cōsistit

Charitas ꝓdicatoris in trib⁹ cōsistit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Quis putas ꝛc. Glo. Bedę cōtinuat sic: Quasi vob̄ q̄ dispēlatores estis instituti/hoc mysteriū specialius cōuenit ꝺ custodia ⁊ ꝓparatiōe: vt ⁊ vos ⁊ alios ꝓparetis in aductū iudicis: q̄ pauci sūt q̄ cōmissam bñ administrent dispēlationē. Et hoc ē: Quis putas est fidelis dispensator ⁊ prudens. Mora ꝙ p/quis/raritatē notat ⁊ etiā difficultatē: quaꝫ facilitatē: quaꝫ facilitas. Ad hoc ēm̄ vt alīs sit bonus dispēsator/tria cōcurrūt. f. vt sit fidelis/discretus/vocatus a dño. Fidelis/si res suas ad cōmodū dñi/nō suū dispōnat. Discretus/ si put singulis de familia distribuēdū est recte discernat, p modulo singulor̄ ⁊ capacitate. A dño vocatus/ si non sit intrusus.

De pȝni. dis. x. c. si sacerdos

Ar. ꝓpra

Tria concurrentia ad hoc vt aliquis sit bonus dispensator.

Ar. ꝓpra

b ¶Fidelis. Beda. Bñ erogādo pecuniā dñi sui: nō ad suā. Prouerb. xx. a. Multi hoīes misericordes vocant: virū aūt fidelē q̄s inueniet? f. Cor. xiij. a. Hic iā ꝙrie inter dispēlatores vt fidelis q̄s inueniat. c ¶Dispensator. Chrysostomus. Plerūq; sacerdotes mali obdormire faciūt populum in peccatis: boni aūt excitāt a somno negligētię assidua tuba doctrinę. d ¶Et prudens. Beda. Discernēs capacitatē singulorū. Amos. v. d. Prudēs in tempe illo tacebit: quia tēpus malū est. Prouerb. xiij. d. Acceptus ē dño minister intelligēs: iracundiā aūt eius inutilis sustinebit. Chrysostomus. Qui prudētes sūt/difficile inueniunt ⁊ deū timētes. Et. f. Deo cōsiciia placet: hominibus sapiētia ꝓdest. Si fuerit q̄s tm̄ fidelis/laicū q̄dē facit: sacerdotē aūt nō facit. e ¶Quē constituit dominus super familiam suam/ecclesiam: ⁊ ipe se nō ingessit. Heb. v. a. Nec q̄sq; sumit sibi honorem ꝛc. f ¶Ut det: nō vendat nūmo hūanę laudis/aut mūdanę cupiditatis. Matth. x. a. Gratis accepistis/gratis date. Sz nō ē sic in oībus: imo sic ē in paucis. Malach. j. c. Quis ē ex vobis q̄ claudat ostia mea ⁊ incēdat altare meum gratuito? Phil. ij. c. Omnes ꝙ sua sunt q̄rūt: nō q̄ ihesu christi. Ideo nō babēt charitatē. j. Corinth. xiij. b. Charitas nō q̄rit q̄ sua sunt. g ¶Illis: id est suis q̄bus tenet potius q̄ alienis. Prouerb. xxvij. d. Diligenter agnosce vultū pecoris tui: tuosq; greges cōsidera. b ¶In tempore. Chrysostomus. Quid est in tempe? Eccl. xxij. a. Flagella ⁊ doctrina in omni tempe sapiētia. Eccl. xx. c. Ex ore tatui reprobabit parabola. Eccs. viij. a. Omni negocio tēpus ē ⁊ oportunitas ꝛc. Esa. xlix. c. Tempe accepto ex audiui te: ⁊ in die salutis auxiliatus sum tui ꝛc. Chrysostomus. Qui semp ęgrotat semp illi ars medici optīa videt. Et. j. Doctrina ⁊ cōsolatio sacerdotis semp optima ē: maxime aūt in tē pore tribulatiōis: sicut naui gubernator/semp quidem: sz maxime tempe tempestatis. Et. j. Mā semp in pśecutiōibus naturalis intellectus deficit. i ¶Tritici mensuram. Gregorius. Pro qualitate auditorū mēsurant cibi diuini verbi vel exēpli vel subsidij temporalis. Chrysostomus. Huic similes sunt q̄ pecunias habēt ⁊ dāt indigentibus. Eteīm ⁊ tu ęconomus es ⁊ dispensator tuarū pecuniarū nō minus ꝙ qui ea ꝙ sunt ecclesię dispensat. Tu si dediśti aliq̄d ad vsus pauperū/vis illud cū diligentia dispensari/deum autem nō putas cuius sunt vehementius expectituꝫ. Et. j. Me tua esse existimes: sua ei tribues. k ¶Beatus. Beda. Quasi/pauci sunt fideles: ille autem qui reptius fuerit fideliter annonā verbi ministrās ⁊ in cura gregis vigilans/eterna beatitudine glorificabit. Et hoc est: Beatus ille seruus/a seruicdo ⁊ seruādo sic dictus. Matth. xxv. c. Euge serue bone ⁊ fidelis: quia sup pauca fuisti fidelis ꝛc. l ¶Quem cum venerit dominus inuenerit ita facientem: id est fideliter/humiliter/prudēter/vtiliter tritică dñi familię sue dispēlantem. Chrysostomus. Hęc dicta sunt de sermone/de virtute/de pecuniis: ⁊ de omni dispensatione q̄ vnicuiq; cōmissa est. Vnūquęq; eīm ad cōmunē vtilitatē vti oportet bis q̄ habet: siue sapiētia/siue principatu/siue diuitiis/non ad nocumentū cōseruoꝝ. m ¶Vere dico vobis: quia super omnia quę possidet constituet illum. Super omnia. Beda. ¶Letitia regni gaudia: nō vt solus sed vt ꝙ ceteris habeat gaudia ēmanū. ꝓ sua vita: tū ꝓ gregis custodia. Chrysostomus. Bñ agēte populo/vnusq̄sq; ꝓ suo bono remūerat: sacerdos aūt ꝓ bonis omniū. Habebit eīm ꝓ bonis ꝓpriis aureā ⁊ ex acquisitiōe aliorū aureolā. j. Thessal. ij. d. Quę ē spes nostra aut gaudiū aut corona glorię? Nōne vos ante dñm nostrū iesum christū in aduentu eius. Nota quia maior corona ꝓmittit bonis dispēsatoribus q̄ alijs vigilātibus. Alijs ꝓmissum est: q̄ faciet illos discūbere ⁊ transiēs ministrabit illis: istis ꝓmittit: quia sup omnia bona sua cōstituet eos. Sicut ꝙ dixerūt in meritis: ita ⁊ in ꝓmijs. n ¶Ut si ꝛc. Hic subdit male dispensantiū ⁊ q̄si exꝑlanat ꝙdicta de seruo bono ꝙ ātithesim mali serui dicēs: Ut si dixerit seruus ille in corde suo: morā facit dñs meus venire

6

Ar. ꝓseruos

23. q. 4. c. ca vindicta

37. dist. c. idco

23. q. 4. c. ea vindicta.

Joh. 8. d. Qui fac̄ pec̄catum ꝛc.

o ꝙ cępit ꝑcutere ꝓ pueros ⁊ ancillas ⁊ edere ⁊ bibere et inebriari: vēniet dominꝰ serui illius in die qua non sperat et hora qua nescit et diuidet eū ꝑtemq; eius cum infidelibus ponet. Ille autē seruus qui cognouit voluntatē domini sui/et non se ꝓparauit: et non fecit ꝓm voluntatem eius/vapulabit multis: a ¶Qui autem non cognouit le in corde suo: moram facit dominus meus venire: id est si cogitauerit q̄ iudicii aut mors adhuc lōge ē: q̄d multi cogitant: ⁊ q̄ peius est cogitationi acquiescūt. Deut. xxij. c. Juxta est dies q̄ditionis. Abacuk. ij. a. Si morā fecerit expecta illū: quia veniēs veniet ⁊ nō tardabit. Sophon. j. c. Juxta est dies dñi. Eccę. xij. f. Qđ est/puerbiū istud in terra isrl/dicentiū: in lōgum differenk dies ⁊ peribit oīs visio. Esa. xxviij. c. Wanda/ remanda ꝛc. o ¶Et cęperit percutere: id est ad vitia incitare vel cōscientia infirmoū ꝓauo verbo vel exemplo laniare. j. Corinth. viij. d. Peccantes in fratres ⁊ ꝑcutientes conscientiam eorū infirmam/in christo peccatis. Vel/Percutere/spoliando pauperes. Esa. iij. c. Quare atteritis populum meum. p ¶Pueros et ancillas. Glo. Quorūcūq; ętas vel sexus/quanto infirmior: tanto ad ruinam facilior. q ¶Et edere et bibere et inebriari. Mystice: id est cunctis sceleribus ⁊ illecebris sęculi quę mentem errare facūt occupari. Vel ad litteram: si sit deditus gulę et ebrietati. Eccl. xix. a. Operarius ebriosus non locupletabitur. Esa. xxviij. b. Sacerdos et ꝓpheta nescierunt ꝓ ebrietate. Eccl. xxj. a. Infirmitas grauis sobriam facit animam. r ¶Veniet dominus serui illius: in quo sz seruo/omnes mali ꝓpositi intelliguntur. Veniet inquam/ s ¶In die qua non sperat: sz iudicij vel mortis. t ¶Et hora qua nescit. Matth. xxiij. c. De die illa nemo scit: neq; angeli nisi solus pater: quod sit vt semp simus parati. v ¶Et diuidet eum. Beda. A consortio fidelium segregando: ⁊ eis qui nec fidem habuerunt sociando: quia qui non habet curam suorū ꝛc. j. Timoth. v. a. Osee. xiij. d. Infernus int̄ fratres diuidet. Matth. xxv. c. Seꝑabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hędis. Vel/Diuidet: diabolo animam/mundo pecuniā/vermibus corpus. Eccl. x. b. Cum mortuus homo hęreditabit serpentes ⁊ bestias et vermes. x ¶Partemq; eius cum infidelibus ponet. Rabanus. Quia aduentum iudicis desperauit: quia ꝓsentibus studuit: quia cōmissam sibi familiam sibi ⁊ fame vexauit. Et si incipiens ponitur cum infidelibus: vbi ponetur qui nunq; cessauit? Apocal. xxij. c. Foris canes ⁊ venefici ⁊ impudici ⁊ homicidę ⁊ idolis seruientes: ⁊ omnis q̄ amat ⁊ facit mēdaciū: id est hypocrita. y ¶Ille autem. Hic subdit de differētia pęnę malor̄. Et hoc est: Ille autem seruus q̄ cognouit voluntatem domini sui/et non se ꝓparauit/ad faciendum eam. Prouerb. xvj. a. Homis est animum ꝓparare ꝛc. z ¶Et non fecit ꝓm voluntatem eius/vapulabit multis: quia deliquit in multis. ij. Pet. ij. d. Dominus est viam veritatis ꝛc. Sap. vj. a. Judicium durissimum in his q̄ ꝓsunt fiet. Eccs. j. d. Qui addit scientiā addit ⁊ dolorē. Jaco. iij. d. Scienti bonum ⁊ non facienti/peccatum est illi. a ¶Qui autem non cognouit: id est simpliciter ignorauit/non ex contemptu addiscendi: Multi eīm nolunt addiscere: quia putant se minus puniendos si nescientes peccent. De quibus. j. Corinth. xiiij. g. Si quis ignorat ignorabitur. Osee iij. d. Populus nō intelligens vapulabit. Glo. Bede. Multi estimantes se minus vapulaturos si nesciant quid operari debeāt/auertūt aurem ne audiāt veritatem: sz cū possent scire

Mystice

b

¶ Si vellēt studiū

A S si vellēt studiū adhibere/nō nescirēt es cōceptores iudicabūtur. Prouerb. xxviij. b. Qui declinat aures suas ne audiat legē ꝛc. ij. Timoth. iiij. a. Auditū auertēt a veritate. Sic ergo intelligēdū ē: Qui autem non cognouit: id est simplicit̄ ignoranit: nō ex ꝓcēpti additscēdi. a ¶Et fecit digna plagis: i. pcūs. b ¶Vapulabit pauc⁹. Osee. xiij. d. Ipe filius nō sapiens: nūc eīm nō stabit in cōtritiōe filioꝝ: de manu mortis liberabo eos. Beda. Quo ad sensuꝫ/nō q̄ ad dānū. Districtissima ē omniū pęna eorū q̄ ꝓter originale nullū insuper addidēr. Hęc Glo. non videt multū ꝓficere ad expositionem eius qđ hic dicit: pōt tū sic cōtinuari. Qui cognouēr volūtatē dñi ⁊ nō fecērūt/vapulabūt multis: q̄ nō cognouērūt vapulabūt paucis: sz inter eos q̄ nō cognouērūt/mitius punient illi qui originali nullū actuale supaddidērūt. Sequit: c ¶Omni autem/siue ꝓlato siue subdito: d ¶Cui multum datum est/de bonis naturalibus/ de bonis gratuitis/de bonis temporalibus. De his eīm oībus oportebit reddere rōnē ꝑm ętatē cōmissi. e ¶Multum quęretur ab eo/in die iudicij: q̄si vnusquisq; reddet rōnem villicatiōis suę: vt dicit. j. xvj. a. f ¶Et cui cōmendauerunt multum: sz diuina iudicia: g ¶Plus petent ab eo. Istud ē inculcatio: q̄ idē ē q̄ ꝓdixit: Omni autem ꝛc. Ūñ Beda. Merito malus cognoscēs plus/⁊ nō cognoscēs minus vapulat: q̄ illi plus/ isti minus cōmissum ē: ⁊ ab omni cui plus cōmittit plus exigit. Vel ita vt nō sit inculcatio: sz ꝑmū referak ad subditos: secūdū ad ꝓlatos: q̄ subditis daf/ ꝓlatis cōmendat. Plus petent ab eo: q̄lis est ois ꝓlatus: cui cū salute sua cōmittit cura subditorum. iij. Reg'. xx. g. Custodi virū istū ꝛc. Et hāc lectionem innuit alia Glo. Utrūq; ordinē ꝛc. Sequit: h ¶Ignem veni mittere in terram ꝛc. Hic rūdet ad q̄stionē petri/dicēs: quia ꝓdicta generaliter oībus cōgruit/licet specialiter apostolis: vt dictū est. Ūñ Glo. Bedę. Tu ꝓbas ꝛc. Et alia Glo. aliter cōtinuat: sz sententiā nō mutat. Quasi inuito vos ꝛc. vt in aduētu iudicis sitī idonee parati. Sz licet ita diximus ad inducendū timorē/malo tū vt ex amore impleatis. Et ē hic ętas capitulū: in q̄ hortat discipulos ad tolerātiā passionū/timorē incutiēs ex aductu iudicis inꝑato: ⁊ exemplum ponēs de seipō: q̄ ꝓ nobis tantā ac talē sustinuit passionē/q̄ q̄si igne q̄dā nos istāmauit ad amorē suū/ vt ꝓ eo nihil pati timeamus. Ūñ dicit: Ignem/amoris/ i ¶Veni mittere in terram/ ad eā illuminandā/inflāmandā/⁊ cōsolidandā. Hęc eīm tria facit ignis: Illuminat obscura/inflāmat frigida/cōsolidat mollia. Et terra obscura erat ꝓ ignorantiā: frigida ꝓ malitiā: mollis ꝓ impatiētiam seu ꝓ insolentiā. De primo dicit Osee. iiij. a. Nō est veritas/nō est misericordia/nō est scientia dei in terra. Gen. j. a. Terra erat inanis ⁊ vacua: ⁊ tenebrę erāt sup faciem abyssi ꝛc. De secūdo dicit Hiere. vj. b. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā facit malicia/ suam. De tertio Esa. xlvij. a. Nō vocaberis vltra mollis ⁊ tenera. Ideo ad hęc tria facienda datus ē spūsanctus in specie ignis: id est vt ignaros erudiēdo illuminaret: frigidos calefaciēdo inflāmaret: molles ⁊ dissolutos cōsolidaret. Ūñ Threñ. j. e. Ignem misit in ossibus meis ⁊ erudiuit me. Itē sermo dei dicit ignis: quia illuminat ⁊ inflāmat ⁊ cōsolidat. Hiere. xx. b. Factus ē sermo dñi in derisum ⁊ in opprobriū tota die: ⁊ dixi ꝛc. Itē eiusdem. xxij. f. Nunqđ nō ꝺba mea sunt q̄si ignis ardēs? Itē ignis dicit ipa sentētia diuini iudicij: ⁊ ipa gehēna. Unde Sophon. iij. b. In igne zeli mei deuorabī ois terra. Esa. xxxiij. b. Quis poterit habitare de vobis cū igne deuorante? Unus ignis noticia ante christi aduentū vel nulla vel modica erat: ideo dei filius venit in mundū/ vt hoc triplici igne totū mūdū inflāmaret. Ūñ dicit: h ¶Ignem/triplicem: i ¶Veni/carnem assumendo: k ¶Mittere in terram: nō in cęlū: quia ibi satis abūdabat. l ¶Et quid volo nisi vt accendatur/in cordibus peccatorū mediāte sufflatorio ꝺdicatiōis/aut diuinę inspiratiōis: aut certe secretę meditatiōis: Juxta illud Pś. Et in meditatione mea exardescet ignis. Ut aūt facilius ⁊ amplius accēdi valeat ignis iste: id ē ardor charitatis in cordibus hominū/subiūgit de passiōe sua: quia nihil ē q̄ adeo accēdat ardorē charitat̄ in cordibus humanis sicut mors siue passio christi: quā nō solum sustinuit ꝓ salute hominū/sed etiā desiderio desiderauit: ꝓm q̄ dicit. j. xxij. b. Desiderio desideraui hoc pascha mādūcere vobiscū anteq̄ patiar. Ūñ dicit: m ¶Baptismo autem habeo baptizari ꝛc. Et cōtinuat hoc mō: Revera volo vt accędat ignis. n ¶Autem: id ē q̄ ꝛc. Vel sic: Ita volo vt accędat/ignis. Autem: id ē sed vt facilius fiat: Baptismo habeo baptizari/ꝓpius: id ē sanguie ꝓpo vniuersaliter q̄si baptismo ꝑfundi. Nota ꝙ mors christi dicit baptismus: id est tinctio ꝙ quādā silitudinē: quia sicut lana in tinctura margit ⁊ ꝺcioꝺ: emergit: ita christus passus ē mortalis: ⁊ resurrexit ꝺcioꝺ/quia immortalis. Baptismus etiam habet efficaciā ⁊ frutū a ꝺñi passiōe. Itē passio siue martyriū dicit baptismus: quia mūdat ⁊ liberat a culpa ⁊ pena sicut baptismus. Distinguit aūt Chrysostomus sex genera baꝑtismorū: Quorū primus ē in verbo. Ūñ Joh. xv. a. Vos mūdi estis ꝛc. Secūdus est in aqua tm̄. Tertius est in spūsancto tm̄. De vtroq; dicit Act'. j. a. Johānes qđē baptizauit aqua: vos aūt baptizabimini spūsancto ꝛc. Quartus in aqua ⁊ spū. Joh. iij. a. Nisi q̄s renatus fuerit denuo/nō pōt videre regnum dei. Quintus in igne tribulatiōis ⁊ pęnitentię. Esa. iij. b. Si abluerit sordes filiarū sio: ⁊ sanguinē hierusalē lauerit de medio eius ꝛc. Sextus in morte: vt �sequitur. Baptismo autē habeo ꝛc. o ¶Et quomodo ꝛc. Vis verbis exꝑimit affectus charitatis dñi erga nos: Et quomodo coarto: vsq;dum perficiatur/ipa passio: id est ętum: id est ex ętto ꝺsiderio appeto ⁊ ꝺsidero ipam passionē meā ꝓ salute humani generis cōsummari. q. ꝺ. multū affecto mor̄ ꝓ salute hominum. In hoc maximā ostēdit suā charitatē ad homines. Joh. xv. b. Maiorem hac ꝺlectionē nemo habet q̄s vt animā suā ponat quis ꝓ amicis suis. Et ꝓ hoc ad mutuę charitatis obsequiū nos inuitat: vt sicut ipe ꝓ nobis: ita nos ꝓ inuicē pari nō recusemus. j. Joh. iij. a. In hoc cognoscimus charitatē dei: quoniam ille ꝓ nobis animā suā posuit: ⁊ nos ꝺbemus ꝓ fratribus animas ponere. p ¶Putatis quia ꝛc. Hic removet vnū magnus impedimentū: id est carnalē affectū siue carnalē amorē qui facit cōcordiam in malū in pluribus opibus: Et ideo nō facere/ sz ꝺstruere hāc pacem seu cōcordiam venit dei filius: Sicut Gen. xj. a. legit de volētibus ędificare turrim: ꝙ dominus diuisit eos ⁊ dispsit eos in orbē. Et hoc est qđ ꝺ dicit: Putatis quia pacem veni dare in terram. Chrysostomus. Est pax bona: ⁊ ē pax mala. Bona inter fideles ⁊ iustos: mala inter infideles ⁊ iniustos: quia fidelitas ꝓ pacem seruat. q ¶Non/ vt ibi fiat pactus: dico vobis sed separationem. Chrysostomus. Malū ꝺ diu mixtum fuerit bono/ viuit ⁊ stat: sepatū cadit ⁊ moritˉ: ⁊ ita semp ꝺsiderat diabolus suos infideles cū fidelibus esse: quia malum coinquinat bonum: non ecōuerso. Unum eīm nō corrumpit acetum: nec farina sordidat lutum: sz ecōuerso. j. Corinth. xv. d. Nolite seduci: corrūpūt mores bonos colloquia mala. Matth. x. c. dicit: Sz gladiū: verbi dei. s. de q̄ Heb. iiij. c. Uiuus est sermo dei ꝛc. Hiere. xlviij. b. Maledictus qui ꝓhibet gladium suum a sanguine. Sz quidam sicut rustici portāt būc gladium retro pendentem supra dorsum. Ūñ Pś. Tu ꝓ o odisti disciplinam: ⁊ ꝓiecisti sermones meos retrorsum. Alij portant in ore vt ludāt: vt histriones. Pś. Ecce loquent̄ in ore suo: ⁊ gladius in labijs eorū ꝛc. Alij portant inuolutum/ non vt pugnent in eo: sed vt vendant eum: vt mercatores. j. Reg'. xxj. c. Achimelech gladium golię babebat inuolutum: ⁊ quia dedit dauid occisus est a saule. Alij portāt in manibus ad pugnandum: vt milites. Cant'. iij. c. Lectulum salomonis ꝛc. Roma. xiij. b. Non sine causa gladium portat ꝛc. r ¶Erūt enim ex hoc quinq; in domo vna diuisi: tres in duo et duo in tres diuidentur. Nec adhęreas verbo tanq̄ nō fuerint plures vel pauciores in eadem domo. s ¶Pater/diuidet/in: id est contra/filium. Sed quomō ꝺñs ꝺ ꝺcipit honorare parentes/Exoꝺ. xx. b. ꝺic videtur inhonorare: ex eo ꝙ hic approbat separationem filij a parente? Sed istud nō est cōtrarium illi. Ibi eīm ꝓcipit parentes honorare sub deo: hic approbat separi a parentibus/ sz ꝓ

Pś. 49.

Pś. 58.

Pś. 38.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ deo. Chryſ. Solus deus animarū pater eſt: carnalibꝫ patribꝫ ℏbe carnis obſequium: ſpūali ℣o patri aīę ſancitatē. a ℂ Et filius in patrē ſuū. Chryſ. Nō dicit ſeparare filiū a patre/ ſz aduerſus patrē: quia ſpūalem dicit ſeparationē nō corpalē: ⁊ ita q̄ longe eſt nō pōt ſtare ꝑtra. b ℂ Mater in filiam: ⁊ filia in matrem: ſocrus in nurū ſuaz/ ⁊ nurus in ſocrū ſuam. Hic oritꝫ queſtio: quia dicit eſſe in domo quinq; perſonas q̄ ꝑtra ſe diuidūtur: et tñ ſex enumerat. ſ. patrem et filiū: matrem ⁊ filiam: ſocrū ⁊ nurum. Reſpōder Beda. Quę mater eſt filij/ ſocrus eſt vxoris eius: ⁊ ſic eadem in filiā ſuam ⁊ in nurum ſuā ꝺ diuiſa. Unde quinq; ſunt ꝓſone: ſz ſex ſunt noīa ꝓſonarū. Beda. Tres in duo. i. filius et filia ⁊ nurus/in patrē ⁊ matrē: ⁊ duo in tres. i. pater ⁊ mater: vbi. ſ. in matre etiam ſocrus intelligit/in filiū et filiā et nurū.

Matth.16.a

Mystice

Mystice: Per tres ſignificant omnes boni: qui fidē trinitatis corde/ore/⁊ opere confitent. Per duo ſignificant oēs malos/q̄ ab hoc ternario ſunt diminuti. Tres g̃ in duos diuidunt: q̄ boni ⁊ mali ꝓtraria ⁊ ſentiūt ⁊ operant ⁊ ſe inuicem perſequunt. Zach. viij. b. Diuiſi oēs hoies in vnū quęq; ℨ ꝓmum ſuū. Eccl. xxxiij. b. Intuere in oīa opa altiſſimi: duo ꝓtra duo ⁊ vnum contra vnū.

Moraliter

Moraliter: Pater/mūdus: mater/caro. Eccl. xvj. a. Pater tuus amoꝛ eius. i. amaricans: ⁊ mater tua cethea. i. garrula.

Pſ. 26.

Pſ. Pater meus ⁊ mater mea dereliq̄runt me: dñs aūt aſſumpſit me. Filius ⁊ filia diſcipuli ſeu imitatores noſtri ſunt. Un pater in filiū ⁊ mater in filiā diuidit: quia mundus. i. amatoꝛes mūdi oēs bonos ꝓſequunt. Et mater in filiam: q̄ caro. i. carnales/ſpirituales unpugnāt ⁊ manu ⁊ lingua. Hiero°. Deo creſcit perſecutoꝛ rabies: vt nullus ſit inter eos affectus/ quoꝛū diuerſa eſt fides. Matth. x. c. Tradet frater fratrē in mortē ⁊c. Wicheꝯ. vij. a. Oēs in ſanguine inſidiant: vir fratrē ſuū venatur in mortē. Et. j. Nolite credere amico: ⁊ nolite cōfidere in duce ⁊c. Un Hiere. ix. b. Unuſq̄ſq; a ꝓximo ſuo ſe cuſtodiat ⁊c. Eſa. xix. a. Pugnabit vir ꝓtra fratrem ſuū. c ℂ Dicebat autē ⁊c. Sexta pars capituli: vbi poſt tractatū de vtroq; aduentu dñi: arguunt phariſei qui ex ordine elementoꝝ ⁊ aeris qualitate dies diſcernūt ⁊ tempoꝛa iudicant: Utrūq; aūt aduentū dñi non attendunt: quia nec primum factum credunt: nec ſecundū recte expectant/cū tamen ex dictis ꝓphetarū ⁊ qualitate operum chriſti certum iudicium vtriuſq; aduentus poſſent habere ſi vellent attendere. Unde Hiere. viij. c. Miluus in cęlo cognouit tempus ſuum ⁊c. Sic aūt dñs phariſeos de negligentia arguit q̄ de morte ⁊ paſſione ſua inſtruit ꝑm exemplum quod ponit: ſicut planius patet/ Matth. xvj. a. vbi agitur de eodē. Dicit ergo: Dicebat aūt ⁊ ad turbas: in quibus erāt phariſei/ ſigna de cęlo petētes: ſicut dicit Matthęus. xvj. a. nō ad credendū ſz ad tēptandū.

d ℂ Cum videritis nubem orientē ab occaſu/ ſtatim dicitis: nimbus venit/ ⁊ ita fit: ⁊ cum auſtrum flantē/ dicitis quia eſtus erit/ ⁊ fit: hypocrite ⁊c. Ira patet. Dicitis quia eſtus erit. Nubes eſt caro chriſti. Eſa. xix. a. Aſcendet dñs ſuper nubem leuē ⁊ ingredietꝫ egyptum. Et dicit nubes triplici ratione. Primo: q̄ ex roꝛe/pluuia: ⁊ ex carne chriſti ſanguis aqua: q̄ eſt pluuia benedictionis: De qua Ezech. xxxiij. f. Deducā imbꝛem in tempoꝛe ſuo ⁊ pluuię benedictionis erūt. Secundo: quia nubes occultat ſolem: ⁊ caro chriſti diuinitatem. Eſa. xlv. c. Uere tu es deus abſcōditus: deus iſrael ſaluator. Habacuk. iij. a. Ibi abſcondita eſt fortitudo ei°. Tertio: q̄ nubes de mari oriunt: ⁊ caro chriſti de maria. iij. Reg'. xviij. a. Ecce nubecula parua quaſi veſtigium hominis aſcendebat de mari. Occaſus eſt paſſio ſiue moꝛs chriſti. Pſ. Qui aſcendit ſuper occaſum: dñs nomē illi. Quid eſt ergo nubes ab occaſu oriens/niſi caro chriſti a morte reſurgēs. Poſt aſcenſum aūt nubis fuit nimbus: quia poſt domini reſurrectionem euangelū prędicatio toti mundo illuxit. Unde. iij. Reg'. xviij. g. Ecce nubecula parua quaſi veſtigium hominis aſcēdebat de mari: id eſt de amaritudine mortis: ⁊ facta eſt pluuia grandis. Per auſtrum vero flantē/ꝓſens tribulatio ſanctoꝝ ſignificat: per eſtum aūt tribulatio futuri iudicij. Auſter igit flans/ſignū eſt eſtus futuri: id eſt ℏſens tribulatio ſanctoꝝ certū indiciū ē futurę tribulationis maloꝝ. Si eſſ dñs in ℏſenti nōgcit bonis quin patiant: certū eſt q̄ in futuro non ꝑcet malis q̄n patiant. Un Prouer. xj. d. Si iuſtus in terra recipit: quāto magis ipe ⁊ pctoꝛ. Eſa. xxxij. c. Sup humū pplī mei ſpinę ⁊ vepres aſcēdēt: quāto magis sup oēs domos gaudiū ciuitatis exultātis. j. Pet. iij. d. Tempus eſt vt incipiat iudiciū a domo dei. Si aūt primū a nobis: quis finis eoꝝ qui non credunt dei euangelioꝛ? Et ſi iuſtus q̄dem vix ſaluabitur: impius ⁊ peccatoꝛ vbi parebūt? Moraliter: Per nubem ſignifi/catur dolor: ſeu triſtitia q̄ mentē obnubilat: per occaſum vero ſignificatur caſus peccati: per nimbum pluuia lachrymarum: per auſtrum vero ℏſens ꝓſperitas: per eſtum futura calamitas. Quid eſt ergo nubes ab occaſu oriens/et poſtea nimbus ſequēs/niſi doloꝛ ſeu triſtitia de peccati cōſideratione ꝓueniens: ⁊ poſtea pluuia lachꝛymarū ſubſequens? Et ſicut pluuia ipſius nubis obſcuritatē diſſoluit ⁊ ſerenitatem inducit: ita lachꝛyme triſtitiā mentis expellūt ⁊ cōſcientię ſerenitatē inducunt. Un Tob. iij. d. Poſt tēpeſtatē tranquillū facis/ et poſt lachꝛymationē et ſletū exultationę infundis. Similiē ſtatū auſtri ſequit ferꝺoꝛ eſtus: q̄ ℏſentē ꝓſperitatē ſequit ętema calamitas. Un Prouer. xiij. b. Riſus doloꝛe miſcebit: ⁊ extrema gaudij luctus occupat. Job. xxj. b. Ducūt in bonis dies ſuos: ⁊ in pūcto ad inferna deſcēdūt. Sequit: e ℂ Hypocrite faciē cęli ⁊ terrę noſtis ꝓbare: hoc aūt tēpus. i. mei aduētus. f ℂ Quō nō ꝓbatis. ſ. certę argumēta ſcḧturarū ⁊ opeꝝ Aug°. Laudabiliꝰ ē anim°/cui nota ē ꝓpria infirmitas: ℨ q̄ cęloꝝ cōſtellationes ⁊ terrarū fundamēta ſcrutaꝝ. Eſa. xlvij. d. Saluēt te augures cęli q̄ ꝺcēplabant ſidera ⁊ ſupputabāt mēſes: vt ex ipſis annūciarēt futura tibi. Gal. iij. b. Quō ꝑtermini ad infirma ⁊ egena elemēta: dies obſeruatis ⁊ menſes et annos: ⁊ vos ipſos negligitis. Eccl. iij. c. Quę ſcępſit tibi deus ſp cogita: ⁊ in plurib° opib°ei° ne fueꝝ curioſus. g ℂ Quid aūt. Uiderent excuſabiles legē ⁊ ꝓphas ignoꝛātes: ideo ſubditur per quid oſtenduntur inexcuſabiles: quia natura vel ratio poterat eis dicere illū eſſe deū: qui faciebat etiaꝫ opa ſupra hoīem: Job. xv. d. Et q̄ poſt tot iniuſticias ſeculi/ iuſtū creatoꝛis iudicium eſſet venturum. Dicit ergo: Quid autem et a; vobiſipſis: id eſt ex naturali ratione. Eccl. xxxj. b. Intelligę que ſunt ꝓximi tui ex ipſo. h ℂ Non iudicatis qō iuſtum eſt. ſ. me eſſe deum/⁊ iudicium venturum. Wicheꝯ. vj. b. Ira dñi portabo q̄n peccaui ei ⁊c. Job. xiij. c. Etiam ſi occideꝝ me ſperabo in eū. Job. vj. a. Terꝛoꝛes domini cōtra me militant. i ℂ Cum autem ⁊c. Septima ⁊ vltima pars: in qua inuitat nos dñs ad conculcādas mūdi illecebras/ et ad ꝑſtolandum ſecundū aduentū dñi/monens obedire verbo dei qō docet mundi illecebras conculcare et pacē cum oībus habere. Un dicit: Cum aūt vadis ⁊c. q. d. cōſtat iudicium eſſe venturū. k ℂ Autem: id eſt ideo.

i ℂ Cum vadis cum aduerſario tuo: id ē ſermone dei/ tuis carnalibus deſideriis aduerſanti. Uel cum quouis homine tibi aduerſanti. l ℂ Ad ꝓncipem: id ē ad chriſtū iudicē. De q̄ Eſa. xxxij. b. Princeps eaque digna ſūt principi cogitabit: ⁊ ipſe ſuper duces ſtabit. m ℂ In via: id eſt in hac vita: q̄ ducit ad cęlum ſi bona eſt: vel ad infernū ſi mala. De q̄ Pſ. Reuela dño viam tuā. ſ. vitam tuam. Uerumtamen tripler eſt via qua itur ad cęlū. Prima eſt via innocētię. i. ipſa innocentia per quam ambulant innocentes. De qua Pſ. Ambulans in via immaculata hic mihi miniſtrabat. Itē. Beati immaculati in via. Item Prouerb. iij. c. Uię eius vię pulchrę. Secunda eſt via pnitentię: id eſt ipſa pnitentia per quā ambulant pnitentes: De qua Eſa. xxx. c. Hęc via ambulate in ea: neq; ad dexterā exceꝺēdo: neq; ad ſiniſtrā diminuendo. Exo. viij. g. Uiam trium dierum ibimus. Tertia eſt via ſapientię: id eſt ipſe chriſtus per quem venitur ad patrem. Joh. xiij. a. Ego ſum via/ veritas ⁊ vita: Nemo venit ad patrem ℨ n niſi per me.

Mystice Caro chriſti dicit nubes triplici rōne

Moraliter

Pſ. 67.

Pſ. 36. Tripler via q̄ ad cęlū itur Pſ. 100. Pſ. 118.

Pſ. 106. A ℣ Pſ. 24. niſi p me. Pſ. Uiam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. Prouerb. iiij. b. Etiā ſapiētię mōſtrabo tibi. Uias vias ābulare volebat dauid/cū dicebat: Uias tuas dñe demōſtra mihi. Sap. x. b. Juſtū deduxit dñs p vias rectas ⁊c. Cū g vadis cū aduersario tuo ad ꝓncipē in hac triplici via: a ℂ Da operam liberari ab illo: im/plendo ħecpta: decli/nādo ,pbita: sperā/do ,pmiſſiōes: timendo cōminatōes. Qui hęc ⁊ruo: facit/ſecurus ē ab aduersario: id eſt ſermōe diuino. De q̄ Eccl. xxxvj. b. Extolle aduersariū ⁊ afflige inimicū: id eſt exalta ꝓbū diuinum: ⁊ ſic affliges triplicē inimicū: id eſt mūdū/ carnez/ ⁊ diabolum. b ℂ Ne forte trahat te: id ē cauſa ſit cur trahar. c ℂ Ad iudicem/ chriſtū: cui pat dedit omne iudicium: Joh. v. d. d ℂ Et iudex: id eſt chriſtus. e ℂ Tradat te: p diffinitiuā ſentēciā. f ℂ Exactori: id eſt diabolo q̄ pęnā exigit ,p culpa quā ſuggeſſit: in q̄ deſp̄ hendit eius malignitas: q̄ culpā ſuggerit: ⁊ ꝑ ea pęnam inſtigit. De hoc exactoꝛe Eſa. xiij. d. Quomō ceſſauit exactoꝛ. Job iij. c. Nō exaudierūt vocē exactoꝛis: id eſt ſuggeſtionē diaboli nō receperūt. g ℂ Et exactor: id eſt diabolus: b ℂ Abittat te in carcerem/ inferni. De quo Eſa. xxiij. d. Cōgregabū tur cōgregatiōe vnius faſcis in lacum: ⁊ claudent ibi in carcere vbi demones cruciāt animas vſq; ad diem iudicij: Sed poſtea ſolo igne ⁊ verme animę pariē cū dęmonibus cruciabuntur: quia rūc ceſſabit omnis ꝓpęrio: vt dicit. j. Corinth. xv. c. i ℂ Dico tibi/non exies inde donec etiam nouiſſimū minutum reddas: id eſt nunq; exies inde. Mora quia/ donec/in ſrequētiori vſu ponit inclusiue: quādoq; ponit excluſiue: vt cum dicit: Iſte nunq; pęnituit donec obijt: id eſt nunq;. Ita ponit hic ſcz ,p nūq;. De hoc habes Interliñ. id eſt nūq;. Sed caute intelligas quod ſequit in Glo. Interliñ. ſicut: Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedū tuoꝝ: ne intelligas q̄ ibi ponat ,p nunq;. Ibi eſſi ponit ,p ſemp: quaſi: Dixit dñs domino meo: id eſt pater filio: ſede a dextris meis: id eſt regna mecum/donec ponam inimicos tuos: id eſt modo ⁊ poſtq; ꝓ/ſuero ſcz ſemp. Ergo quaſi ex oppoſito intellige quod ſequit: ſicut: donec ponaz: quaſi hic ponat excluſiue: ſicut ibi. Et ſicut hic eſt abnegatiuū omniū tēpoꝝ: ita ibi ꝓſignificatiuū omniū tempoꝝ. Uic ergo ponit ,p nunq;: ibi ,p in ętęrnū. Glo. Bede. Reddit ſemp pęnas ,p peccatis patiēdo: ſed nunq; veniaz cōſequēdo. Auguſtinus. Donec hic nō finem pęnę ſignificat/ ſed ſemp ſolues ⁊ nunq; ꝓſolues. Un Chryſoſtomus. Si ſemel cōdemnatus miſſus fueris in carcerē: iam nō ſolū de grauibus peccatis/ſed etiam ꝑ ꝺbo otioſo quod locutus es ſunt exigenda a te ſupplicia. Argumentū q̄ peccatū veniale punit in inferno. k ℂ Etiam nouiſſimum minutum reddas: id eſt ꝓ minimis peccatis puniꝛis. Matth. v. d. Nouiſſimū quadrātem. Aug°. Sic ſolemus dicere vſq; ad fęcem: cū volumus exꝓimere aliquid ita exhauſtum vt nihil relinquat ⁊c.

Aduerſarius
- Scām apoſtolū: Caro ſpūi. Gal. v. c. Hęc eſſi ſibi/ inuicem aduerſant ⁊c.
- Diabolus. i. Pec. v. c. Aduerſarius veſter diabolus tanq; leo ⁊c.
- Cōſciētia mala. Roma. ij. c. Teſtimonium reddēte illis cōſciētia ipoꝝ ⁊c.
- Uitiorum vſus ſiue improbus actus. Eccl. xxxiij. a. Timenti deum non occurrent mala: ſcz vt aduersarij eius ⁊c.
- Sermo dei. Matth. v. d. Eſto conſentiens aduersario tuo. Wicheꝯ. ij. c. Nonne verba mea bona ⁊c. Ecōtrario ⁊c. De quolibet poteſt exponi quod dicit. ā. Cū vadis cū aduersario tuo.

Derant autem quidam Expo. Lu. XIII. a ⁊c. In fine ꝓcedētis capū docuit dñs q̄liter vnuſq; ad aduentū iudicis ſe debeat ꝓparare: Nūc oſtendit oēs qui ſe nō ꝓparauerint eſſe dāmādos: triplici exꝑplo hoc demonſtrāo. Primū exemplū eſt de galileis: q̄ ſeno ꝓparauerūt: ⁊ ideo dānati turpiter perierūt. Secundū ē de decē ⁊ octo hieroſolymitis: q̄s turris ſyloa cadēs oppꝛſit. Tertiū ē de ſicu ſterili quā dñs maledixit. Et hęc tria cōtinet prima ꝑs huius capli. In ſecūda/mulier curua decē ⁊ octo annis erigitur/ ibi: Erat autem docens. In tertia oſtēdit omnes fideles q̄ hic deſpecti ⁊ humiles habē. f/in futuro eſſe exaltādos duplici ſimilitudine. Prima ſumit a grano ſinapis. Secunda a tribus ſatis farinę/ibi: Dicebat ergo ⁊c. In ſrta oſtēdit locū pnitētię in die iudicij tollēdū eſſe repꝛobis q̄ nūc miſericoꝛdię tempe cōceditur cunctis pie pulſantibus/ibi: Et ibat p ciuitates et caſtella ⁊c. In q̄nta oſtendit dñs ſe paſſurū in hieruſlm vbi alij ꝓphętę lapidati ſūt ⁊ occiſi/ibi: In ipſa aūt die ⁊c. Dicit ergo:

l ℂ Aderant autem quidam ipſo tempoꝛe/q̄ docebat omnes q̄ ſe nō ꝓparauerūt ad aduentū iudicis eſſe damnādos. m ℂ Nūciantes illi de galileis. Uoluerūt forte eū terrere. n ℂ Quoꝝm ſanguinem ⁊c. Iſtud ē de, ꝓpꝛius lucę/ qō hic interſerit de galileis/ ⁊ qō ſecūdo addit de parabola ſi ci: ⁊ qō tertio addit de muliere incuruata. Transierat dñs de iudea in galileā iobāne incarceraro/illi iudeis mortē minanti/bus ſicut habeꝝ apud alīā euangeliſtā. In galilea ergo docuerat ſ̄dicta/ſimonēs q̄ ſimunirēt ſe hoies ad ꝓparationē ſecūdi aduēcus. Inde ſumpta occaſiōe q̄dā q̄ ℏſentes aderāt/nūciauerūt ei mortē galileoꝝ: quoꝝ ſanguinē ſuderat pilatus inē ſacrificia. q. d. iſti nō ſe dñ ꝓparauerūt: Non eſſi alia de cauſa nūciauerūt ei mortē iſtoꝝ/ niſi quia putabāt iſtos peccatoꝛes eſſe grauioꝛes omnibus alijs/ et acerbitate mortis pēſantes i/manitatē criminis. Dñs aūt nec diffitet peccatoꝛes eos fuiſſe/ nec cōſitet grauioꝛes fuiſſe omnibus alijs. De galileis iſtis dubiū eſt q̄ fuerint: quia nec euāgelica determinat hiſtoria. Joſephus dicit ⁊ in hiſtoꝛijs habet: q̄ q̄dam erat in galilea faciēs ſe filiū dei meſſiam ,pmiſſum in lege: ⁊ multi de galileis ſequebant eū adhęrētes ei q̄s ſeduxerat: ⁊ aſſignauerat eis diē qua erat aſcēſurus in cęlū/ videntibus illis de mōte gariçim. Uidēs aūt pilatus: q̄ multos ſeduxerat de tetrarchia herodis: id eſt de galilea/timuit ne poſt eos ſeduceret eos q̄ erāt ō tetrarchia ſua. ſ. hieroſolymitas. Cū ergo die aſſignato eſſent in mōte garigim/ ⁊ illi q̄s ſeduxerat adoraꝛēt eū ⁊ ſacrificarēt ei: repente ſuguenit pilatus ⁊ interfecit eos inē ſacrificia: ⁊ inē alios occidit filiū dei. Iſtud aliq̄tulū tāgit Glo. modica ſup euāgeliū: vbi habeē q̄ ea hoꝛa pacificati ſūt/herodes ⁊ pilatus/q̄n. ſ. pilatus miſit hominē galileū. ſ. chriſtū ad herodē/ ,p reuerentia nolens iudicare hominē de tetrarchia ſua: ſed remittens ad eū vt iudicaret. Pꝛo qua reuerētia herodi exhibita ab ipo pilato/ ſtatim pacificatus eſt herodes q̄ moleſtus erat pilato/quia ociderat hoīes de tetrarchia ſua. Et Act. v. g. vbi dicit: Poſt hūc extitit iudas galilęus in diebus ꝓfeſſiōis ⁊ auertit populū poſt ſe ⁊ omnes quotq̄t cōſenſerūt ei diſpſi ſūt ⁊ ipſe perijt. Dicit ergo: Quoꝝz: ſcz galileoꝝ: o ℂ Sanguinem pilatus miſcuit cum ſacrificijs eoꝝ: interficiēdo eos inter ſacrificia: ſicut dictū eſt. Mystice. Per iſtos galileos q̄rum ſanguis eoꝝ ſacrificijs eſt immixtus/ſignificant hypocrites: q̄ ſanguinē ſimiſtrę intētiōis miſcēt ſacrificijs bonoꝝ opeꝝ/ faciētes bona exterius ambitioſe laudis humanę vel cupiditatē mundanę: Contra illud Matth. vj. a. Neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat ⁊c. id eſt bonum opus quod p dexteram deſignat non iungat ꝓauę intentioni: q̄ę per ſiniſtram ſignificat. Hoc autem facit pilatus/os mallearoꝝ: id eſt diabolus: qui ſemp intentioni operum iuſtōrū inſidiat vt eam puertat: Nam quicquid ex mala intentione ꝓcedit/malum eſt. Et ideo moꝛs corpalis galileoꝝ/mortem ſpūalem hypocritarum ſignificat: qui inē ſua ſacrificia moꝛiunt. Sequit: p ℂ Et reſpondens dixit illis: Putatis q̄ galilei pꝛę omnibus galileis: q̄ non ita ſunt puniti: q ℂ Peccatoꝛes fuerint qui talia paſſi ſunt? Non: vt hic fiat diſtinctio: r ℂ Dico vobis: ſed ſupple/quia peccatoꝛes erant nec pnitebant. s ℂ Sed niſi pnitēciam habueritis. Glo. Hic apte notat eos eſſe peccatoꝛes. t ℂ Omnes ſimiliter peribitis/ſicut illi decē et octo ſupra quos cecidit turris in ſyloa et occidit eos. Syloa/fons eſt in hieruſalem. Eſa. viij. b. Aq̄ ſyloę ⁊c.

Mystice

℣ Putatis q̄ ⁊

Universidad de Deuto
Biblio

E S a ¶Putatis ąz et ipsi debitores/ vel/ pctores fuerint ꝑ cēteros oēs. i. plus ꝙ oēs/ hoies habitātes i hierlm? Ro: dico vobis/ sed/ vos etiā/ si non pēnitentiā habueritis oēs similiter pibitis: vel/ simul/ alia littera: ⁊ nō erit locale ſz similitudinis. Iſti decē ⁊ oc.o hierosolymite erāt qui ad

decem ⁊ octo supra ąs ceciMt. dit turris in ſyloa et occidit a eos. Pūtatis quia ⁊ ipi⁹ debitores fuerint / ꝑ cēteros omnes hoies habitantes in hierlm: Non: dico vobis sed si non pēnitentiam habueritis omnes ſimiliť peribitis. Bicē bat autē hanc ſimilitudinē:

n ¶Ecce anni tres sunt ex ą̄ venio ārēs fructum in ficulnea hac/ ⁊ nō inuenio. Per tres annos intellige tria tpa. i. tēs circūcisionis añ legem/ ab abrahā vſq; ad moysen. Et tēpus legis/ a moyse vſq; ad christū. Et tēs gratię. Sz ꝙ hos tres ānos fructꝰ in eis inueniri nō potuit: q; nec tpe circūcisionis purificari poterant qui circūcisionē animi non quærebāt: Deut. x. d. Et intelligę de adultis. Nec ꝙ legē ſanctificabant ą̄ carnalia in lege ēm ſęābant. Nec in gra iuſtificabāť ą̄ de peccatis pnitere nolebant: ⁊ ideo ſequit:

o Arbōrē fici hābebat ądam ꝑ plāntatā in vinea ſua: ⁊ vēnit qērens fructum in illā: ⁊ non inuenit. Dixit autem ād cultorē vineę: Ecce anni tres sunt ex ą̄ venio quęrens fructū in ficulnea hac: q et non inuenio: Succide ꝙ r illam: vt quid etiam terram

q ¶Succide ergo illā. i. annūcia. i. annunciate vos apſi ꝙ perdituri ſunt locum ⁊ gentē: Joh. xi. f. pro quo seruando christum occiderūt ⁊ ſuos. r ¶Et quid etiam terram occupat: Glo. Cur etiā tempori copia vtit: quasi nec etiam dignum eſſet vt iudęi in ꝛgalibus abūdarent.

S At ille respō Moraliter

Moraliter. Ficus est claustrū qlibet siue religio: q; sicut ficus sub vno cortice multa grana pacifice continet: ita religio sub vno iure viuendi. i. sub vna regula multos hoies habet. Pō. 67. Vñ Pō. Qui habitare facit vnius moris in domo. Jtē folia ficus habēt ſimilitudinē manus humanę: ⁊ ꝙba claustralium debēt bonis opibus informari ⁊ adęqri. Osee. x. a. Vitis frōdosa israel/ fructus adęqtus est ei. Sz heu nō sic in multis: q; multa loquunť ⁊ pauca faciūt. Dicere. viij. c. Non est vna in viribus: ⁊ nō ſunt ficus in ficulnea. Item ficus: vbi bona est/ optima est: vbi mala/ pessima: ſic viri claustrales. Dicere. xxiij. b. Quid tu vides hieremia? Et dixit: Ficus: ficus bonas/ bonas valde: ficus malas/ malas valde ą̄ comedi nō possunt eo ꝙ sint malę. Vinea in qua plātata est ficus est ecclesia. Esa. v. b. Vinea dñi sabaoth dom⁹ israel est. Dñs vineę est christus: qui eā plātauit. Marc. xij. a. Vineā pastinauit hō. i. christus ecclesiam plātauit. Cultor vineę est cętus doctorū ⁊ prelatorū: quoꝝ officiū est sarmenta amputare/ vites bonas ꝓpaginare: ſpinas euellere: bona semina plantare. Unde Ambro. Mouit cultor vineę terram excolere: qui nouit vtilia dephēdere. Auguſtin⁹ in li. contra quinq; hereles. Vbi eſtis o boni agricolę? quid agitis/ ąre vacatis: videtis ꝙ malo plena ſit terra: hinc ſping/ hinc tribuli/ hinc ęgnum surgit. Spinas incēdite: tribulos eradicate/ fœnū siccate/ semina bona spargite. Sed quibus hoc dico: O vbi eſtis fontes lachrymarū: ꝙbus agricolis loquar: Alii sunt mortui/ alii sunt fugati: terra tradita est in manus impū. Prouerb. xxiij. d. Per agrū hois pigri transiui: ⁊ per vineā viri ſtulti: ⁊ ecce totū repleuerūt vrtice: operuerunt superficiē eius ſping. Jxta hoc ꝓsequere littera. c ¶Arbo rem fici. i. religionem. d ¶Habebat quidā. ſ. christus. e ¶Plantatā/ per antoniū/ bñdictū/ augustinum. f ¶In vinea ſua. i. in ecclesia sua. g ¶Et venit querēs fructū: id est religiositatis ⁊ sanctitatis ꝓfectū. i ¶In illa/ ficu. i. in religione. k ¶Et non inuenit. Marc. xj. b. cū exiret iesus a bethania ciurit: cūq; vidisset ficū a longe habentem folia/ venit si forte inueniret in illa: ⁊ cum veniſſet ad eam/ nihil inuenit ꝑter folia tm̄. i. nihil de veritate religionis ꝑter ꝓba ⁊ exteriorē habitū. i. Reg'. xix. c. Eusigit dauid ątq; saluatus ē: tulit aūt michol statuā ⁊ posuit sup lectum ⁊ pellē pilosam ca prarum posuit ad caput ⁊ operuit eam vestimentis: misit aūt saul ⁊c. Sequit: l ¶Dixit autem/ christus. m ¶Ad cultorem vineę. i. ad prelatum ecclesię. n ¶Ecce anni tres sunt. Tempus antonij/ tempus bñdicti/ tempus augustini.

o ¶Ex ą̄ venio ārens fructū: operū ⁊ virtutū. p ¶In ficulnea hac/ ⁊ non inuenio. Et quare nō inuenit christus fructū in ea? Nunq̄d qz male querit? Non: ſz quia nō est ibi. Joel. j. b. Gens alecdet sup terrā meā fortis ⁊ innumerabilis: posuit vineā meā in desertū: ficū meā decorticauit: nudās spoliauit eā ⁊ abiecit. i. abiectā fecit. q ¶Succide ꝙ illā. i. succidendā annūcia: qz infructuosa est. Matth. iij. c. Jam ſecuris ad radicē posita est: Omis ꝙ arbor/ que non fecerit fructū excidet ⁊ in ignem mittet ⁊ ardet. r ¶Ut quid etiā terram occupat: Ambro. Terram occupat: qui locum quē tenet/ bonis opibus nō exercet: q exēplo prauitatis ꝑdimentū

* ſtat cęteris.

A S a ¶At ille respondens dixit illi: Domine ⁊c. Dñs dixerat cultori vineę de ſterili ficulnea succidenda. i. de ſynagoga euertēda: ⁊ dictū ē ꝙ p cultorē vineę itelligaṫ apſi: ſz qz intelligebāt apſi/ qz aliꝰ ą̄ de pplo suo ą̄ mō erāt ficus ſteriles ⁊ ifęcūde ąſi p poſſionē ⁊ ſtercorationē ſ̄dicātiū fierēt fructifereę ſi/ cus ⁊ fęcūde: ſiō petit

b occupat: At illē respōdēs c dixit illi: Dōmine dimitte il/ d lam ⁊ hoc anno vſq; dūm fo e diam circa illā ⁊ mittā ſtērco f ra. Et si qūdē fecerit fructū g ſin āūt in futū; succides eā. h ¶Erāt autem dōcens in ſynā i goga eoꝝ ſabbātis. Et ēc k mce mulier ꝙ habebat ſpiri

p tūm infirmitatis ānis de/ q cem et octo: Et erat inclina/ r ta/ nēc omnino poterat ſursū s respicere. Quā cum vidiſ/ t set iesus/ vōcauit ad ſe/ ēt ait illi: Mulier/ dimissa es ab i/ x firmitate tua. Et impōſuit y illi manus: ēt confestim ere/ 5 cta est: ēt glorificabat deum.

gelista: quia hoc est de ꝓphīs luce. Lucas ꝙ multa ſibi cōtl/ nuat ꝓ mysterio: ą̄ nō ſibi cōtinuaṅ ęctum ad hiſtoriam: ꝙ si nō cōtinuet ſ̄miſſis ęctum ad seriem hiſtorię: Ad idē eſſi mystice referunt succiſio ficulnę ſterilis ⁊ erectio mulieris incuratę: id ē ad ſynagogā. Mā sicut succiſio ficulnę ſignificabat aliquos ꝺ iudęis esse excidēdos: ſic erectio mulieris aliōs erigē dos esse: quia sicut ꝑ ficulneā ſuccīſam ſ̄figurabaṫ extirpatio ſynagogę: ita ꝙ muli erem erectā liberatio reliquiarū eius. Vel glia rōne sequit hęc ꝙs post ꝓmā. In prima ſiḋem sub ſimilitudine ficus actum est de maledictione ⁊ reꝓbatiōe ſynagogę: hic aūt sub specie

Mystice sanatę mulieris agit de eccl'ię institutiōe. Sicut ēm ficus ſynagogā: ita mulier ſignificat eccl'iā. Recte aūt post decē ⁊ octo ānos erigit mlier: qz ꝑ obſeruātiā decalogi ad fidē resurrectionis ą̄ octaua grate fier/ erigit eccl'ia in ꝑſenti ꝙ grātā ⁊ in futuro erigeṫ ꝙ gloriā. Moraliter/ aūt ꝙ iſtā mulierē ſignificaṫ Moraliter ḡlibet mens auara: ą̄ a rectitudine ſua incuruata ad terrena ꝙ amorē nimiū declinat. Et iurta hoc exponaṫ lr̄a. Dicit ḡ: Erat autem/ iesus. ſ. k ¶Docens/ ſidē ⁊ mores. l ¶In ſynagoga eoꝝ: vbi erat locus publicus ⁊ cōmunis: nō in cameris ⁊ cauernis/ vt hęretici. Joh. xviij. d. Ego semp docui in ſynagoga ⁊ in templo quo omnes iudęi cōuenīť ⁊ in occulto locutus sum nihil. m ¶Sabbatis: quia tūc plures cōueniēbāt ad sermonē: ⁊ in figurā ꝙ anima quę ꝑ verbū ſ̄dicatiōis a terrenis ad cęlestia erigitur/ ad quietem ętternitatis ꝓducitur. n ¶Et ecce mulier quę habebat ſpiritum infirmitatis: ad lr̄am: id est infirmitatē ex ſpiritu maligno ſibi ꝓcurata. Vel Moraliter. o ¶Spiritum infirmitatis: id est cupiditatis: quę est grauis ifirmitas animę. Est ēm ſpūalis ſi/ britis corꝑali cōtraria. In corꝑali nāḡ febre ꝓius est frigus ⁊ postea calor: in ſpirituali ecōtrario: quia cupiditas ꝓius habet calorem in acquirēdo: post frigus timoris de amittendo. Beſi. viij. d. Frigus ⁊ ęstus nō reꝑiet. p ¶Annis decē ⁊ octo: id est tribus tempibus dñice visitationis: Senarius ēm significat ꝓfectionem: quia multiplicatus ꝙ ternarū reddit decē ⁊ octo. Dñi significat omnes illos qui tribus tempibus: id est ante legem/ sub lege/ sub euāgelio ꝓfectionem opęr habuerūt. Sed in his tribus tempibus fuit aliq̄ mulier in hac febre: quę inclinauit eam. Unde sequitur: q ¶Et erat inclinata/ ad terram. Banc inclinationem ꝓcurat diabolus ḡtū ꝓtest. Esa. lj. g. Diterunt animę tuę: incuruare vt trāseamus. r ¶Nec omnino poterat ſursum respicere: ſed semper in terram ad modum pecudis: quia quodāmodo typum pecudis gestat/ qui semper terrenis inhiat. Matth. vj. b. Ubi est thesaurus tuus ⁊c. Prouerb. xvij. d. Oculi ſtultorū in finibus terrę. s ¶Quam cum vidisset iesus. Glo. ꝓdestinando ꝙ gratiam. t ¶Vocauit ad ſe: illustrādo ꝙ doctrinam. v ¶Et ait illi: Mulier dimissa es ab infirmitate tua: id est tuo merito tibi inflicta. Vel/ Tua: id est qua tu bñ vteris. Multi habent infirmitatem non ſuam: quia non ſuo merito ſibi inflictam: aut quia non bene vtuntur ea: aut quia murmurant ⁊ impatiētes sunt. x ¶Et impoſuit illi manus. Beda. Spūalibus bonis adiuuando: id est gratiā bene operādi cōtulit. y ¶Et confestim erecta est. Beda. Ad glorificandum deum. Act'. ij. a. Factus est repente de cęlo sonus ⁊c. Ibi Glo. Nescit tarda rerum molimina ſpūſancti gratia. Nota quattuor: vidit/ vocauit/ dimiſit/ erexit. Vidit/ ꝓdestinationem. Sap. iij. c. Misericordia ē in ſanctos eius ⁊c. Vocauit ꝙ ſ̄dicationem. Prouerb. j. c. Vocaui ⁊c. Dimiſit ꝙ iuſtificationem. Matth. xv. c. Dimitte eā ⁊c. Erexit ꝙ magnificationem. Luc'. xxvi. b. Ego dominus qui confregi catenas ⁊c. Hęc quattuor: respōdet quattuor verbis apostoli/ Roma. viij. f. Prędestinauit/ vocauit/ iuſtificauit/ magnificauit: id est magnificabit. Et licet in apoſtolo ponaṫ verbum ſteriti tempoꝛis/ intelligendum est futuri. Sequit: z ¶Et glorificabat deum. Glo. vſq; in finem pſeuerando in bonis opibus. Hęc est ēm gloꝛificatio dei: bona conuerſatio viri iuſti. j. Corinth. vj. d. Glorificate ⁊ portate deū in corꝑe vestro. Sequit:

S Respōdēs ⁊c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ Deut.5.b. a ¶Respondēs ꝛc. Moyses legislator ꝓhibuit opationē sabbatī/sed determinauit dicēs: Omne opus seruile nō facies in eo: neq; tu neq; filius ꝛc. Leuit'.xxiij.a. Ideo nō coquebant panes: q; nō tm̄ peccata dicta sunt opa seruilia: sed et quedam alia. Unde.j.Reg'.viij.c. dictū est iudgis de saule: Facict filias vestras focarias/ vnguentarias / panificas: Opa em̄ coḡne seruilia sunt. Ignorabat ḡ archisynagogus determinationē a moyse: ḡ nō nisi semel vel bis posita est a moyse: vbiq; tamē subintelligēda: q; nō ꝓhibuit moyses hominē curari in sabbato/ꝛ seruilia opa fieri. Dicit ꝫ: ¶Respōdens aūt archisynagos' indignās: vt emulator litterę legis: sic̄ paulus. Gal.j.c. Abundantius emulator existens paternarum traditionū. b ¶Quia sabbato curasset ihesus: dicebat turbe: commutando ꝫ terendo ac debortando. c ¶Sex dies sunt in quibus oportet operari: in his ergo venite ꝛ curamini: ꝛ nō in die sabbati. Quia si esset eger ipe archisynagogus/ diceret ne: nolo curari hodie? Certe non. Matth.xij.a. Nō legistis in lege q; sabbatis sacerdotes in templo sabbatū violant: ꝛ sine crimine sunt. i. se dicunt esse. Adhuc indignanē ꝛ dolēt multi archisynagogi: q; ihesus curat in sabbato. Act'.iij.a. Loquētibus illis ad ꝑplm videlicet petro ꝛ iohanne/ superuenerunt sacerdotes ꝛ magistratus tēpli ꝛ saduccī dolentes ꝙ docerēt ꝑplm ꝛc. Adhoc aliter. Sex dies ḡbus operari oportet: sunt sex opa misericordię: in quib⁹ oportet nos in hac vita exerceri: vt sic ad sabbatū eternę quietis possimus puenire. Un̄ Leuit'.xxiij.a. Sex diebus facietis opus: dies septim⁹/ quia sabbatū requietionis est/ vocabiē sanctus: oīe opus nō facietis in eo: intelligendū est seruile. Marc'.ij.d. Sabbatum ꝓpter hoīes factum est/nō homo ꝓpter sabbatum. Ibi Glo. Ita sabbatū cultodiri ꝓcꝑtum est/ vt si necessitas fuerit non sit reus qui violauerit. Sabbato circūcidere nō est ꝓhibitum/ quia necessarium. Unde Joh.vij.c. Si circūcisionem accipit homo in sabbato ꝛc. Josue muros iericho septē diebus circūit: Josue.vj.b. Machabei in sabbato pugnauerūt.j. Machab.ij.c. Sed q; nō est licitū in lege/ necessitas licitum facit. d ¶Respōdens/cogitatis: ḡ videbant religiosa in supficie ꝛ intuitu legis dicta. Respondēs aūt ad illū dns dixit: Hypocrite/vnusquisq; vestrū sabbato nō soluit bouem suum aut asinū a ꝓsepio ꝛ ducit adaquare? Beda. Merito hypocritam vocat; cum magister plebiū videri apperat: sanationē hoīs non verek postponere curę pecoris. Esa.lvij.a. Justus perit et non est qui recogitet in corde suo. Beatus Bernā. Perit anima ꝛ nō est q; curet: cadit asina et est qui subleuet. Mystice: In his duobus animalibus vocatio duoꝝ populoꝝ significatur. Per bouem em̄ ḡ ruminat ꝛ ungulam findit/significat iudaicus populus: per asinum populus gētilis. Ui duo populi absoluti vinculis peccatoꝝ/ p apostolos adaquare ducunk: q; sacrę scripturę potu cōtra sitim ꝛ estum seculi refrigerank. Esa.j.a. Bos cognouit possessorē suum ꝛc. Esa.xxxij. d. Beati qui seminatis sup oēs aquas inuentes pedem bouis ꝛ asini. e ¶Hāc autem filiā abrae quā alligauit sathanas: ecce decem ꝛ octo annis: nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati? Mystice: Filia abrae ē ecclesia de vtroq; ꝑplo collecta: ḡ a vinculo peccatoꝝ quo eam sathanas alligauerat soluta quotidie p discipulos dñi ad fontē dominicū ducit adaquāda. Et ita est idem bouē ꝛ asinū a ꝓsepio soluit: q; est filiā abrae ab inclinatiōe noxia erigi. Un̄ Pſ. in ꝑsona ecclesię dicit: Dirupisti vincula mea. Esa.lij.a. Solue vincula colli tui captiua filia sion. Filia etiam abrae est ḡcuncq; fidelis anima. Sequit': f ¶Et cum hęc/monisset vera ꝛ ad salutem populi pertinctia/ diceret. g ¶Erubescebant omnes adversarij eius. i. scribę et phariseiq; qui ex sola inuidia aduersabant: ꝛ cum apte veritati nō poterāt ꝓtradicere/nec ꝓpter inuidiā volebant credere. h ¶Et omnis populus. i. minores quos ambitio vel inuidia non affligebat: i ¶Gaudebat in vniuersis ḡ gloriosę fiebant ab eo. Et ita est hodie: quia maiores/dico ḡ ad plures/veritati aduersant' cui minores aggaudent. Un̄ Esaiꝛ.c. Corruit veritas in plateis ꝛ equitas ꝛc. Mystice: per istos q̄ de miraculis saluatoris erubescūt: ꝛ veritati ꝓtradicūt/ significank iudei: q; sp fuerūt rebelles veritati. Un̄ Job.xxiij. b. Ipsi fuerunt rebelles lumini: nescierunt vias eius/nec reuersi sunt p semitas illius. Per aliosꝫ q̄ miraculis christi aggaudent/ significank gentiles: q; iudęis exęcatis ad fidē venerunt. Un̄ illi sicut sterili et maledicte assimilantur: isti ꝙ ad filiam abrae pertinēt de sua expectatiōe deū glorificantē: ꝛ ideo gratulantur in synapis cōparant in parabola ꝓ seḡnti. k ¶Dicebat ḡ ꝛc.

a ¶Respondens autē archisy-
b nagogus indignans / quia
sabbato curasset ihesus/dice-
c bat turbę: Sex dies sunt in
quibus oportet operari: In
his ergo venite et curamini:
d et nō in die sabbati. ¶Respō-
dens autē ad illum dns dixit: Hypocrite: vnusquisq;
vestrum sabbato non soluit
bouē suū aut asinum a ꝓse-
pio: ꝛ ducit adaquare? ¶Hāc
e autem filiam abrae quā alli-
gauit sathanas: ecce decem
et octo annis: non oportuit
solui a vinculo isto die sab-
f bati? Et cum hęc diceret:
g erubescebant omnes aduer-
h sarij eius: ꝛ omnis ꝑplus gau-
debat in vniuersis ḡ gloria-
k se fiebant ab eo. Bicebat ḡ:
l Cui simile est regnum dei:

Mystice

Mystice

Mystice

Mystice

Mystice

Mozaliter

Pſ.115.

Matth.13.d Marci.4.c.

Tertia para: in qua ostēdit dns ꝑ similitudinē grani synapis/ sanctos q̄ hic humiles ꝛ despectos habenk/in futuro esse exaltādos: Juxta illō qd̄ 2. j. xviij. c. Qui se humiliat exaltabit. Un̄ nota ḡ cū dns ḡdicta diceret: erubescāt oēs aduersarij eius. i. scribę ꝛ pharisei: ꝛ gaudebāt simplicitatis amatores. Uidēs ergo dns eos gloriosis operibus aggaudētes/ad eoꝝ instructionē subdit parabolā de grano synapis. Jn q̄ tria notantur ad ędificationē. Granū em̄ synapis quantū offert se humanis aspectibus/vile est/modicū est/ꝓcꝑtibile est. Sꝛ si terak/ seruidum habet saporē: ita q; odor feruoris eius diffundit. Item cū seminat in arborē magnā excrescit ꝛ dilatak in ramos/ ita q; in eis requiescūt aues. Tria ḡ sunt q̄ notanē in grano synapis: Quia vile est visui repręsentatū: feruet attritū: exaltat seminatū. In his ḡ tribus: mystice instruunt humiles ꝛ simplices: quia ꝑ humilitatē ꝛ fidei deuotionē exaltabunt in regno dei. Et nota q; ꝓprie parabola vel similitudo dr/ vbi res refert: vel negociū tm̄ negocio cōparat: Negociū dico qd̄ vel fit vel fiet. Qnq; aūt cōparat negociū negocio: non qd̄ fuerit vel fit vel futurū sit: sꝛ cōparat tali negocio si fieret: vt habebis in sequēti parabola: ꝛ talis ꝓprie parabola dr. Scdm Rab. granū synapis est noticia scripturarū seu ḡdicatio euāgelij: ḡ docet venire ad regnū dei: Un̄ et regnū cęloꝝ dr/ Mat.xxj.d. Auferet ꝛc. Jtē ꝑm Bedā: granū synapis dr fides/ ꝙ quā venit ad regnū. Que bene cōparat grano synapis: quia ei conueniunt tres ꝓprietates assignatę grano synapis. Primo em̄ fuit vilis/modica/ cōtemptibilis: quia incepit ab infirmitate. Congruē em̄ erat vt ꝑmtię ḡdictionis ab humanitate christi inciperēt: vt sic q̄li a pedibus vsq; ad capur ascēderet ḡdicatio: Exēplo marię magdalene: q̄ primo unxit pedes/ postea caput: Per infirmitatē em̄ surgim⁹ ad maiestatē. Sed licet in ꝑncipio modica fuerit: tm̄ post resurrectionē ꝛ ascēsionē/odorem suū. i. famā ꝛ bonā opinionē/vbiq; terrarū diffudit. Item granū synapis integrū nō sentit: sed tritū ꝑm suā effundit: sic fides in pace nō apparet/sed trita aduersis. i. in ꝓssuris sanctoꝝ seruoꝝ suū ostendit. Jn hoc em̄ ḡcipue apparuit seruor fidei/ q̄ sanctos ad ꝓssuras animabat. Item granū synapis venenū expellit ꝛ caput purgat: ꝛ fides ꝑcm expellit ꝛ mētē purificat. Act'.xv.b. Fide purificās corda eoꝝ. Jtē granū synapis ꝑm Amb. dicunk martyres: sicut granū frumenti dicit̄ christus. Joh.xij.d. Nisi granū frumēti ꝛc. Item ꝑm Chryſ. granū synapis dicunk discipuli: q̄ hic sunt modici ꝛ despecti: sꝛ ꝛtus eoꝝ magna. Dan.iij.b. legit de arbore magna quam vidit nabuchodonosoꝛ in somnijs: in cuius ramis ḡscebant aues: sicut ꝛ in ista in quā creuit granū synapis. Sꝛ illa potest significare doctrinā hereticoꝝ/ḡ est decidua: Un̄ ibi vigilxid ē christus descēdēs de cęlo dixit: Succidite arborē. Hic aūt significat sacrā scripturā seu doctrinā catholicoꝝ: ḡ exterꝰ vilis videt sꝛ interius maximā ꝛtutē habet: quā exposita demonstrat. Et iuxta hāc acceptionē exponemus totam parabolam. k ¶Dicebat ḡ: dns. s. ꝑplo gaudēti. l ¶Cui sile est regnū dei. i. sacra scriptura q̄ regnare docet. i. tripler regnū regere. i. regnū manꝰ/cuiꝰ ciues sunt oga: regnū oris/cuius ciues ℣ sunt verba: re-

A ℣ Pſ.67. sunt ꝺba: regnū cordis/ cuius ciues sunt cogitationes ꝛ desiderią: de ḡbus in Pſ. Regna terrę cantate deo. a ¶Et cui simile esse estimabo illud? Primo dicit: Cui simile ē: postea dicit: Cui simile estimabo illud: vt ostendat nihil esse assimilandū alicui nisi ei cui in veritate est simile. b ¶Simile est grano synapis: ꝓpter vilitatē ꝛ paruitatē exteriorem ꝛ virtutem interioręz.

c ¶Ꝺ acceptū: id est acceptabile habens: d ¶Homo: id ē christus humilis ꝛ māsuet'. e ¶Mist/p se ꝛ discipulos suos. f ¶In hortū suū. i. in ecclesiā. De quo ¶Cant'. v. a. Veniat dilect⁹ meus in hortū suū vt comedat fructū ꝛc. Eccl. xxiiij. d. Rigabo hortū plantationū ꝛc. Uel sic: c ¶Quod acceptū/ a christo: d ¶Homo/recipiēs: misit in hortū suū. i. recōdidit ī cor suū: vbi crescit germina virtutū. Pſ. In corde meo abscōdi eloquia tua. Scdm primā expositionē dicit/ acceptū/ab excepto. tas. Scdm secundā/ab accipio accipis. g ¶Et creuit: granū synapis: id est sacra scriptura in toto mūdo ꝑ ḡdicationē: vel in corde cuiuslibet ꝑ cognitionē ꝛ operū multiplicationē. b ¶Et factū est in arborē magnā. i. fructiferā/ ꝛ vbi sunt folia cū fructu. Ezech.xlvij.c. Non defluet foliū ex eo/ꝛ nō deficiet fructus ei⁹. i ¶Et volucres cęli. i. spiritus ales viri. k ¶Requieuerūt in ramis ei⁹. i. sententijs ei⁹: De ḡbus Eccl.j.c. Radix sapientię rimere deū: rami em̄ illi⁹ longeui. Et notādū est ꝙ dicit: requieuerūt: iugiter meditādo memoriter retinēdo: opere adimplendo. Sequit: l ¶Et iterū dixit: Cui simile ꝛc. Uic subdit dns aliā parabolam quasi aliā medicinā: tanq̄ bonus medicus habens varietatē medicinarū ꝑ varietate morboꝝ: oportebat em̄ vt magnus esset medicus: sicut magnus egrotus. Hiero⁹. Ꝑro varietate morborum varia sit medicina. q. d. ideo subdit hanc parabolā vt ꝓro varietate ꝛc. Mota ergo quia ifrud nō solet frequēter fieri/neq; factū est ad litterā q̄ mulier aliqua posuerit fermentum in tribus satis farinę simul: sed tale negociū fit ī ecclesia/ qd̄ cōparabile est tali negocio si fieret. Beda. Satā ad litterā genus est mensurę iuxta morē palestinę/modiū ꝛ dimidiū capiens. Mystice exponit hoc: ꝛ multipliciter. Primo ꝙ hāc mulierem ecclesia intelligitur: que mater est/et filios prouidet materno affectu. Per farinam intelliguntk fideles/quia etiam sunt ecclesia: qui bene farinę cōparant: quia sicut granum inter duas molas atterit̄/ꝛ attritum in farinā redigit vt de eo fiat panis: sic fideles inter molā superiorem ꝛ inferiorē debent poni vt fiant de vnione panis: id est ecclesię que est vnus panis. Hola superior/spes: inferio/timor: De qua dicit': Servite dño in timore. Et beatus qui semp est pauidus. Ergo inter duas molas: id est inter timorem et spem/debet homo poni: q; ꝛ deum debet timere ꝛ in spe futurę beatitudinis exultare. Per fermentū soler intelligi corruptio: quia fermentuz est pasta vetus ex vetustate corrupta et in acredinē versa: que reliquā massam corrūpit ꝛ in acredinē vertit. Hic aūt ꝑ fermentum charitas intelligit: quia feruētes animos reddit: sicut fermentum reliquam massam calefacit. Per tria sata farinę intelliguntur tria quę continenk in ḡcepto dilectionis dei: scilicet diligere toto corde/tota anima/tota virtute. Tria ergo sata farinę possunt dici tres modi diligēdi deum: id est ex toto corde id est sapienter: ex tota anima: id est dulciter: ex tota virtute: id est fortiter: scdm q̄ exponit beatus Bernā. In his tribus satis farinę fermentū absconditꝫ dum charitatē actus/vel sanctę doctrinę: quę etiā fermēto comparank/adimpletio/his tribus modis cōtinet/scdm q̄ dicit Roma. xiij. c. Plenitudo legis est dilectio. Dicamus ergo: m ¶Cui simile estimabo regnū dei. i. charitatē vel sanctā doctrinā/quę regnare facit: n ¶Simile est fermento: qđ eleuat pastam ꝛ sapidā facit: sic charitas ꝛ sancta doctrina mētē eleuāt/ ꝛ sapidas faciunt ei ꝓsentes tribulationes. Deut'. xxxij. c. Inundatiōes maris quasi lac sugent. o ¶Quod acceptum/ a deo siue a gratia dei: q; tale fermentū. i. charitatē nō nisi a gratia dei habet: a quo est omne bonum. Jaco. j. c. ꝑ ¶Mulier/ ecclesia vel quęlibet alia fidelis ḡ potest dici mulier ꝓpter mansuetudinem ꝛ fecunditatem ꝛ pariendi. i. bene operandi difficultatem. Joh.xvi.c. Mulier cū parit tristiciā habet ꝛc. q ¶Abscondit in farinę sata tria. Chryſ. Non dicit miscuit sed ℣ abscondit.

q ¶Abscondit in farinę sata tria. Jtem tria sata farinę sunt: tres viros anime. i. rōnabilis/concupiscibilis/irascibilis. Jn ḡbus fermentum abscondit/cū charitas ꝛ doctrina totis viribus adimpletur. Uel sic. Jn tribus mulier fermentū abscondit: dū anima ꝑ rationē prudenter agenda a nō agendis discernit: ꝙ concupiscentiā agenda cōcupiscit: ꝙ iram nō agēdis irascit. His eniꝝ quasi tribus dotibus dotata est anima humana: vt ꝙ rationem virtutes a vitijs discernat: per concupiscentiam virtutū desiderio ferueat: vitijs per iram succenseat. Jtē hęc tria sata farinę/ sunt tria ḡ sūt in hoīe. i. corpus/aīa ꝛ spiritus. j. Thessal. v. b. Et p animā intelligit sensualitas: ꝙ spiritū ratio: nō em̄ intelligendū est de illo spiritu visibili quē dicūt philosophi vehiculū aīę. Mystice ergo/mulier in tribus satis farinę fermentū abscondit: cū homo in se carnem ꝛ sensualitatem rōni in vehiculo dilectionis cōcorditer vnit: vbi licet caro siue sensualitas rationi submurmuret/nō tamē recalcitrat: Multę em̄ homo tantā habet pacem pectoris in hac vita: quin cōtra rationem sentiat submurmurationē carnis: tamē dicit habere pacē pectoris/ licet caro remurmuret/sed nō recalcitret: Sicut rex dicit habere pacem in regno suo/licet multos habeat murmurantes/ si nullos obuiantes. Item tria sata farinę/ sunt tres partes scripturę/ ꝑm Bed. s. lec/ ꝓphetę ꝛ euāgeliū. Jn q̄b⁹ fermētū abscōdit: q; in his trib⁹ charitas ꝛ sapientia docet ꝛ cōtinet. Uel aliter ꝑm Bed. q̄ dicit sic. Dns fermento se cōparat: qđ acceptū mulier videlicet synagoga/ ꝙ iudicij mortis abscondit/arguens legē ꝛ ꝓphetas ab euangelio dissolui. Ipse autē farinę mensuris tribus: id est legis/ ꝓphetaꝝ ꝛ euangelij equalitate cooperť/ omnia vnū facit: vt qđ lex instituit/ ꝓphetę nūciauerunt: id ipsum euangelij ḡdicationib⁹ explicat: Fiūt nāq; ꝑ dei sp̄m eius/ dē virtutis ꝛ sensus: nihilq; aliud ab alio mēsuris fermētatis dissidēs repiek. Farina secūdo dr sacra scriptura: q; reficit legētes. Jtē fermentū ex farina vim nō speciē generi suo ꝛstat: christ⁹ aūt ex ꝑtib⁹ equalis coꝝ/diuinitate incōparabilis ꝛminebat. Jtē ꝑm Amb. Mulier/ecclia: cui⁹ farina nos sum⁹/ dñm iesum vt fermētū in interioribꝰ nostris abscondit/donec ea calor cęlestis sapiētię obdulcar. Glo. Amb. Mulier/ecclia cui⁹ farina nos ꝛc. ꝛ nos etiā sum⁹ ecclesia: sꝛ ꝑm diuersas cōsiderationes intellige distinctionē inter nos ꝛ ecclesiā/ q̄si inter matrē ꝛ filios. Jtē tria sata farinę sūt tres status ecclię seu triplex gen⁹ hoīm saluādoꝝ. i. noe/daniel ꝛ iob: Ezech.xiij.c. i. ꝓbati vel cōtēplatiui/ꝓinētes ꝛ cōiugati. Jn ḡbus fermētū abscōdit: qz in his ꝛ ab his charitas adimplet. Per noe q̄ arcā rexit tpe diluuij/ significank ꝓbati: ꝙ daniel ꝓinentes: ꝙ iob/ cōiugati. Jtē tria sata sūt tria genera meritoꝝ seu ꝑmiorum seu fructuū. s. tricesim⁹/sexagesim⁹/cētesim⁹. Et i his satis sermentū abscōdit: qz in his trib⁹ totū charitatis ꝑmiū cōtinet: Matth.xiij.c. Jtē tria sata sunt tres filij noe: sem/cham ꝛ iaphet/ Gen. vj. a. ꝛ oēs q̄ ab his durerūt originē. i. totū genus humanū. Et in his satis fermētū abscōdit mulier: qz toti mundo ḡdicauit ꝛ ḡdicat ecclia charitatē. Marci. vlt'. d. Prędicate euāgeliū oī creaturę. Jtē ꝑm beatū Hieronymū: Farina est diuinitas: Tria sata tres ꝑsonę: qz mēsurabiliter ē loquendū de his. Jn ḡbus fermētū abscōdit: qz charitas in trib⁹ ꝑsonis pleni⁹ cōtinet ꝛ habet. Gen. xviij. a. Festinauit abrae ī tabernaculū ad sarā/dicitq; ei: Accelera tria sata similę cōmisce. Uel etiā scdm ꝺ ꝑ fermentū intelligit fides. Jn trib⁹ q̄ satis farinę mulier fermentū abscōdit: qz ecclia in trib⁹ ꝑsonis fidē suā ponit: vt totū fermentet. i. quasi in vnū fermentū redigat: ne sꝛ fides extendat vsq; ad tres deos: ꝙ tres ꝑsonas vnius ℣ deitatis esse

Mozaliter: Mulier. i. ḡdicatores/ꝓpter fecūditatē. Tria sata: vita/sapiētia/eloquētia. Jn his debēt abscōdere fermētū. i. charitatē: vt ex ipa tria ḡdicta calefaciāt. Et dicit Chryſ. de primis ḡdicatoribus. i. aplis sic. Si hoīes duodecim totum orbē fermētauerūt/excogita quāta est nra malicia/q̄ tot sum⁹ ꝛ nec subditos corrigere possum⁹: qs oportebat decē mūdis sufficere. Si dicis: Illi apli fuerūt: nūq̄d ego descēdere? nūq̄d angeli fuerūt? Et. j. Si dare ꝛ tibi optio mortuū suscitare/vel ꝑ christo mori/ vtrum eligeres? Osee. vj. b. Quicunq; ciuitas paululum a cōmixtiōe fermenti ꝛc.

Mystice

Mystice

Mozaliter

Dꝰ

Universidad de Deusto

E M abscondit. a ¶Donec fermẽtarẽt totũ. i. donec tota charitas fermentet. i. oino seruet. Dic cũ seruet aliqũ rulũ: sed in futuro tota fermẽtabit. i. tota in dei amore accendet: vt nihil diligat nisi de⁹: Charitas cũ in via ignis modic⁹ est/in patria erit camin⁹. Beda. Tamdiu charitas in mente recondita crescere debet/donec mentẽ totã in sui p'fectionẽ cõmutet: vt nihil ẽt deũ diligat: recolat/quod hic incipitur/in alia vita perficietur.

Aliter

Matth.9.d. Matth.7.d.

a dõnec fermentaretur totum. b Et ibãt per ciuitates ⁊ castella docens/⁊ utẽr faciẽs in hierusalem. Dit aũtẽ illi quidã: c Dñe deitat⁹ ẽ cognoscat. Scõm beatum Bern⁹. Mulier ẽ maria: fermẽtũ fides ei⁹: tria sata/tria in persona christi. s. caro/anima et diuinitas: siue antiquũ/nouũ ⁊ eternũ. Supra expositũ est/q̃ p mulierẽ intelligatur ecclesia: q̃ fermẽtũ charitas: Quedã aũt Interlin. aliã faciũt sentẽtiã/sic: Fermẽto. Interlin. sancta doctrina. Mulier. Interlin. sapientia. i. christ⁹ q̃ est sapiẽtia patris. Abscõdit: Interlin. cõmendat christ⁹. i. hominib⁹ ⁊c. Et intelligunt per tria sata/holes de tribus filiis noe disseminati. Sequit in Interlin. Quos cadẽ ecclesia ad fidei vnitatẽ colligit. Ecce ex ꝟ etiã verbo videt potẽ⁹ esse de prima sententia: scõm quã mulier intelligebat ecclesia: ꝟ nõ est: quia sic põt intelligi: Quos ecclesia colligit. i. christ⁹ in ecclesia: a ¶Donec fermentaretur totũ: ad vtrãlibet ꝟ dictarũ expositionũ põt hoc satis bene cõtinuari: quasi ecclesia abscondit fermẽtũ. i. charitatem in tribus satis: vt expositũ est diuersimode. Vel christus commẽdat sanctã ecclesiã hominib⁹: Donec fermẽtaret totũ: id est donec tota charitas fermentet ⁊c. sicut prius. Sequit:

b ¶Et ibat p ciuitates ⁊c. Quarta p⁹: vbi ostendit dñs locũ penitentie auferendũ reprobis: qui nũc concedit electis: Ideo dicit dñs Joh. ix. a. Opamini dum dies est. Dicit ergo:

Et ibat p ciuitates ⁊ castella docens ⁊c. Glo. vbiq; indifferenter ꝟdicabat: nõ ꝑsonas discernẽs/sed salutẽ credẽtiũ querẽs. Per ciuitates/quo ad maiores: p castella/quo ad minores. Et est hoc ℨ pigros ꝟdicatores qui tm̃ in vno loco ꝟdicant/aut in nullo. Matth. iii. d. Circũibat ielus totaz galileã docẽs in synagogis. Rab. Circũit/vt doceat doctorẽ esse expeditũ ⁊ nõ acceptorẽ personarũ. Chryſ. Studiosus medic⁹ circũit grauiter egrotantes. Prouer. vi. a. Si ſponderis ⁊c.

c ¶Et iter facies in hierlm. i. ad visionẽ eterne pacis. Sic ẽm. i. docendo vbiq; itur in patriã: sed oportet adũgere opus q̃ per ambulationẽ designat. Matth. v. c. Qui fecerit ⁊ docuerit/hic vocabit⁹ magn⁹ in regno celoz. Vel/Docẽs ⁊ iter faciens in hierlm. i. docuit iter facere in hierusalem: sicut prius. Itẽ/docens/verbo/faciẽs/exemplo.

d ¶Ait autẽ illi quidã: dñe ⁊c. Dñs ꝟdicauerat de regno dei simplicib⁹/libenter ⁊ attente audiendũ⁹. Et quia saluẽ ꝟdicabat/prumpit quidã in questionẽ/q̃rens an multi an pauci sint saluandi. Dñs aũtẽ rñdit: quia pauci: ⁊ hi nõ sine labore: Ideo consilit vt laborent intrare per angustã portam. e ¶Dñe: si pauci sunt qui saluantur? Respõdet dñs/Matth. vii. b. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Sicut oẽs canonici vocanẽ ad electionẽ: sed tm̃ vnus eligitur. j. Cor⁹. ix. d. Oẽs quidẽ in stadio currunt/sed vnus accipit brauiũ. Matth. vii. b. Arta est via q̃ ducit ad vitã ⁊ pauci inueniũt eã. Glo. Vere pauci ⁊c. Quia nisi mentis intentio feruerat/vnda mundi. i. voluptas/ꝓsperitas vel aduersitas/nõ vincitur: per quã anima ad ima semp reuocat: Ad similitudinẽ illi⁹ qui mergit in aqua quem aqua deprimit nisi uuetur. Itẽ Interlin. Tamẽ amantib⁹ ⁊c. rñdet Glo. ad obiectionẽ q̃ poterat fieri. Possent ẽm dicere: quandoquidẽ difficile est ⁊c. põt vos deterrere difficultas. Ad hoc rñdet Glo. quia hmõi difficultatẽ vertit charitas in facilitatẽ.

f ¶Ipse aũt dixit ad illos. Un⁹ ꝟsideratur: ⁊ dñs rñdet ad oẽs: quia ille vn⁹ ꝑ oibus ꝟsideratur: q̃ dñm non latuit. Dicit ẽ:

g ¶Cõtendite/sine contentione. h ¶Intrare: ad vitã eternã. i ¶Per angustã portã. i. per iciunia ⁊ labores. Et ⁊c. xiiij. d. Per multas tribulatiões oportet nos intrare in regnũ celoz. q. d. vere pauci saluant/⁊ illi cũ magnis laboribꝰ. Matth. vii. b. Angusta est porta ⁊ arta via ⁊c. pauci sunt q̃ inueniũt eã. Et pauciores qui intrãt per eã. Wicheꝫ vi. a. Ue mihi q̃: facẽ⁹ sum sicut q̃ colligit ẽ autumno racemos vindemiẽ. Et mirũ est/quia oẽs credũt se de illis paucis: ⁊ tamen nolũt ire per viã q̃ ducit ad portã. Prouer. xiij. a. Vult et nõ vult piger. Chryſ. Nisi ambulauerit q̃s per viam/nõ põt peruenire ad portã. Si nec suffti nec es in via iusticiẽ ⁊ putas te cognoscere christũ/mentiris: Sicut qui mel audit esse dulce ⁊ non gustat: nomẽ mellis scit/gratiã autem saporis ignorat.

6

5

h

Per angustã portam. Chryſ. Porta angusta/christ⁹. Joh. x. b. Ego sum ostium q̃ nõ potestis penetrare sine humilitatis rõne. Et ⁊. Christus in se nõ recipit nisi q̃ se exuerint a peccatis et deposuerint omnẽ sarcinũ mundi ⁊ facti fuerint subtiles ⁊ spirituales. Diabolus latus est/quia apud illum omnia sine lege: christus angustus/quia omnia sub lege consistunt. Et ⁊. Voluntas malorũ lex est ipsorum. Sap. ii. c. Sit aũt fortitudo nostra lex iniusticie. Tõtẽdite:

k ¶Quia multi dico vobis/salutis ⁊ premiorum amore prouocati:

l ¶Querũt intrare ⁊ nõ poterũt/itinera asperitate perterriti. Vel/Querũt intrare ⁊ nõ poterũt: da vl male vel tarde querunt. Jaco. iiij. a. Petitis ⁊ nõ accipitis/eo q̃ male petatis. Olsec. v. b. In gregibus suis ⁊ in armẽtis suis vadũt ad querendũ dominũ ⁊ nõ inuenient.

m ¶Cum autẽ. q. d. moneo vos vt contendatis intrare/dũ adhuc tẽpus ⁊ locus ẽ pnitentie: quia in futuro nõ erit tempus aut locus intrandi: quia sera erit tũc pnitentia. Claudet ẽm ianua misericordie/deinceps nõ reserabilis. Matth. xxv. a. Que parate erant intrauerũt cũ eo ad nuptias. Dicit ergo: Cũ autẽ intrauerit/in domũ suã finito iudicio:

n ¶Paterfamilias. i. christ⁹: cui⁹ familia sunt oẽs electi. Job. j. a. Dir erat in ẽra hus/nomine/⁊ erat vir ille simplex ⁊ rect⁹ ac timẽs deũ ⁊ recedẽs a malo: ⁊ fuit possessio eius septẽ milia ouiũ. i. oẽs innocẽtes: ⁊ tria milia camelorũ. i. oẽs pnitẽtes: ãgenta ãz iuga boũ. i. oẽs ꝟfecti: ⁊ quingentæ asine. i. oẽs subditi: ⁊ familia multa nimis. s. oẽs boni tam homines q̃m angeli.

o ¶Et clauserit ostium: id est introitũ paradisi vt decẽtero nemo introeat. ẽ. xj. b. Moli mihi molestus esse: tam ostium meũ clausum est ⁊ pueri mei mecũ sunt in cubili. Vel ostiũ ꝟdicationis: de quo Col. iiij. a. Quantes simul ⁊ pro nobis vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquẽdũ mysteriũ christi: quod claudet omnino in die iudicij. Hiere. xxxi. f. Non docebit vir vltra ꝓximũ suũ/et vir fratrẽ suum: omnes ẽm cognoscent me a minimo vsq; ad maximum.

p ¶Et incipietis foris stare. Apocal. vlt. c. Foris canes ⁊ venefici ⁊ impudici ⁊ homicide ⁊ idolis seruientes.

q ¶Et pulsare ostiũ. Chryſ. Mihil ꝓderit diligentia quam generat timor/nõ fides.

r ¶Dicẽtes: dñe aperi nobis. Multi pulsant studendo/orando ad ostiũ sacrẽ scripturẽ: q̃bus dicit: nescio vos: quia nõ pulsant bene vtuendo: neq; recta intentione. Quicunq; ẽm sacram scripturã audit/debet intendere: primo dei honorẽ: secundo suã rectificationẽ: tertio ꝓximi ędificationẽ. Si aũtẽ aliud intendit: verbi gratia: honores vel diuitias vel aliq̃d huiusmodi: curua ⁊ vana ẽ intẽtio. Ũi btus Bern⁹. Scire vt sciaꝫ/vanitas: scire vt scias curiositas: scire vt ędificeris/prudentia: vt ędifices/charitas. Sed quia non sufficit pulsare: ideo sequit:

s ¶Et rñdens dicet vobis: nescio ⁊c. Sub hypothesi intelligendum est. q. d. si illi pulsarent ad ostiũ paradisi/diceret eis dñs: nõ noui vos. Simile Matth. xxv. a. Nouissime veniũt et reliqꝫ virgines dicentes: Dñe dñe aperi nobis: ⁊ ille rñdens ait: Amen dico vobis: nescio vos: cõtra Job. xij. c. Ipse nouit decipientẽ ⁊ eum qui decipit. Solutio. Oẽs cognoscit noticia simplicis cognitionis: sed tm̃ bonos noticia approbationis. De prima loquit Job: de secũda dicit hic ⁊ in Matthẽo. Unde. j. Cor. viij. a. Si quis diligit deũ hic cognitus est ab eo. ij. a. Timoth. ij. c. Novit dñs q̃ sunt ei⁹. Oẽs alios dicit nõ cognoscere: id est reprobare. Job. viij. d. Si absorbuerit eũ de loco suo/negabit eũ/⁊ dicet: nõ noui te.

t ¶Nescio vos vnde sitis. Beda. Fidei ⁊ dilectionis meę characterẽ nõ approbo apud vos. Scõm hanc Glo. potest exponi tm̃ de infidelibus: Ut sit sensus: nõ approbo. i. nõ inuenio. Vel de malis christianis: ⁊ tunc ponetur approbo in ꝓpria significatione: quasi in vobis quidẽ fidei meę sacramenta inuenio: sed ea nõ approbo in vobis: quia verboten⁹ ea seruastis. Nescio vos. Chryſ. q. d.

¶ imaginẽ meam

A ¶ imaginẽ meã nõ cognosco in vobis. Et ⁊. Nõ potestis meoꝝ militũ stipẽdia accipe/q̃ tyranni verilla portatis. Itẽ Chryſ. q. d. nolo vos cognoscere: nõ ꝓpter extraneas ꝑsonas: sed ꝓpter odibiles malicias. Aug⁹. Nõ nouit eos dñs apud quos characterẽ fidei ⁊ dilectiõis nõ inuenit:

a ¶Tunc. Chryſ. In sua die/q̃n opera loquent et ozа tacebũt.

b ¶Incipietis dicere: mãducauim⁹ coꝛã te et bibim⁹. Coꝛã te. i. latrio tẽpli/de victimis oblatis: vel te ꝑsente/cũ turba de ãgs panib⁹ multiplicatis: Joh. vj. b. Sed neutrũ ꝓdest: q̃ nihil dabãt. Job. xx. c. Nõ remãsit de cibo ei⁹: ꝓpterea nihil remanebit ꝛ bonis ei⁹.

Ps. 6. Mat. 7. d

Ps. 75.

Ps. 75. Dormierũt somnũ suũ ⁊c.

c ¶Et i plateis nostris docuisti. Glo. quasi vicini tui fuim⁹/⁊ inter nos cõuersatus es. Beda. Nõ festiuitatũ epulatio iunat/quẽ fidei pietas non cõmẽdat. Quidã ẽm in ꝛ gloriant: q̃ in festiuis diebꝰ lautius comedũt/delicati⁹ viuũt: sed hoc cõmendabile nõ est nisi pauperes de residuo sustentent. Sequit in Glo. Nõ scientia scripturaꝫ notũ deo facit: quẽ operũ iniquitatis indignũ ostẽdit. Unde nihil eis ꝓderit q̃ in plateis eoꝝ docuit: eo ipso quo ipi mali fuerũt.

Mystice

c ¶Hãducauim⁹ ⁊c. Mystice/coꝛã dño mãducare ⁊ bibere est pabulũ sacrę scripturę vel sacrosanctę eucharistię suscipere. Scriptura ẽm vbi difficilis est/ cib⁹ dicit: nec põt mãducari nisi ꝓius exponẽdo frangat. Matth. xiiij. b. Acceptis ielus quinq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ aspiciens in celum/benedixit ⁊ fregit ⁊ dedit discipulis: discipuli aũt dederũt turbis. Ubi aũt facilis est/nec indiget expositiõe/ dicit potius: q̃ de facili absorbet. Multi mãducãt ⁊ bibunt coꝛã dño: q̃ occulta ⁊ aperta scripturarũ studẽdo intelligũt/ vñ ⁊ gratiius dãnabunt. Jaco. iiij. d. Scienti bonũ facere ⁊ nõ faciẽti: peccatũ est illi. Sic etiã multi comedũt sacrosanctũ panẽ eucharistię/⁊ bibunt sanguinẽ dñi coram eo/q̃bus dicet: nescio vos/q̃ indigne comedũt. i. Cor⁹. xi. g. Probet seipsum homo ⁊c.

B

d ¶Et dicet vobis: nescio vos vnde sitis. Nõ intelligit dñs linguam barbarorũ.

e ¶Discedite a me oẽs operarij iniq̃tatis: q̃ iniqui nec post mortẽ desinũt esse iniq̃: q̃ etsi peccare nõ possunt/peccãdi ꝓpositũ tenẽt: q̃ autẽ in ꝓposito mendax est/nũq̃ desinit esse mendax: nec post mortem. Ũã mors animã a carne separat: sed anima ꝓpositũ nõ amittit.

g ¶Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Duplex pena inferni notat hic: Ardor/vnde fletus: algor/ vñ stridor: Job. xxiiij. c. Ab aquis niuiũ transibunt ad calorẽ nimiũ. Itẽ fletus erit ex dolore ꝓ sero pẽnituerũt: stridor ex indignatione ꝓ ita luent. Itẽ flebũt oculi/q̃ in vanis fuerũt vagi: stridebũt dentes/q̃ edaces fuerũt. Ũñ per hęc duo notant duo genera culparũ ꝓ quib⁹ puniunt. s. concupiscentia oculorũ. i. auaricia/q̃ per fletum: ⁊ gulositas ũue garrulitas: quia collactanea vitia sunt/quę g stridorẽ dentiũ designant. Itẽ fletus ꝓuenit de intus: stridor defoꝛis vñ ꝓ fletũ significat tormẽtũ alẽ: ꝓ stridorem tormẽtũ coꝛporis. Itẽ ꝓ fletũ oculorũ et stridorẽ dentiuꝫ vera resurrectio coꝛporũ designat.

h ¶Cũ videritis abraam ⁊ isaac ⁊ iacob: a quibus carnis nõ fidei successionẽ trahitis. Dis tribus primo ⁊ specialiter facta fuit promissio de filio incarnãdo: ideo noibus ꝓpriis exprimunt: q̃ quos etiam tres virtutes theologicę. s. fides/spes/charitas designant: sine q̃bus nemo saluat.

i ¶Et oẽs ꝓphetas i regno dei: quiescentes supple.

k ¶Vos aũtẽ expelli foras. Apocal. vlt. c. Foris canes ⁊c.

l ¶Et venient ab oriente. Act. viij. c. Ethiops eunuchus.

m ¶Et occidente ⁊ aquilone ⁊ austro: q̃ ex omni pte mundi veniẽt aliqui.

n ¶Et accubent in regno dei: mãducaturi. j. xxij. c. Dos estis q̃ permansistis mecũ in tribulationibus meis ⁊ ego dispono ⁊c.

Mozaliter raliter: Ab oriẽte veniũt: qui ex cõsideratione natiuitatis humiliant. Ab aquilone: q̃ aduersitate vrgente cõpungunt. Ab austro: q̃ faucẽte ꝓsperitate vacant operibꝰ pietatis. Esa. xl. c. Disperdos iuda colliget a quattuor plagis terrę. Esa. xlix. a. Ab oriente adducã ⁊c. Itẽ ab oriente veniũt nobiles: ab occidente ignobiles: ab austro diuites: ab aquilone pauperes. Haz de his oibus aliqui saluabunt. Ezech. xxxvij. c. A quattuor vẽtis veni spiritus ⁊ insuffla sup interfectos istos ⁊ reuiuiscant. Hilb. Ab occidẽte portę tres: p quas furantes regnũ. s. occultę afflictiones: hũiles cõfessiones: secretę orationes. Ab aquilone portę tres: p quas intrãt vatiẽtes/dũ subtrahit q̃ delectat: imponit q̃ affligat: intẽptat quod terreat. Ab austro portę tres: p quas intrant pnitentes/ dũ prauitas voluntatis: longinquitas cõsuetudinis: naturę fragilitas superat. Ab oriente portę tres: per quas intrant cõparãtes regnũ dei. s. opera misericordię: exercitia iusticię/ studia sapiẽtię. o ¶Et ecce sunt nouissimi/ qui erãt primi: vt iudas: p ¶Et sũt primi q̃ erant nouissimi: vt latro. Hil. Judei qui primi fuerũt verterũt in caudã: ⁊ gẽtiles q̃ fuerũt nouissimi erũt in caput. Deut. xviij. d. Aduena qui tecũ morat/ascẽdet sup te: ille erit in caput/ ⁊ tu eris in caudã. Beda. Multi pri⁹ feruentes/⁊ postea torpent: ⁊ multi pri⁹ frigidi/subito inardescũt. Chryſ. Qui stat videat ne cadat: nec desperem⁹ q̃ cecidimus/ſz dicam⁹: Nunquid q̃ cecidit nõ adiiciet vt resurgat: Wicheꝫ. vij. b. Ne lęteris inimica mea/q̃: cecidi: resurgã. Itẽ primi in seculo erunt nouissimi in iudicio: ⁊ nouissimi in seculo erũt primi i iudicio ⁊ in seculo. Matth. xix. d. Vos q̃ secuti estis me ⁊c. Eccl. xj. c. Mane in loco tuo: facile est ẽm in oculis dei subito honestare pauperẽ. Chryſ. Sicut i corona nec initiũ est nec finis: ita inter sanctos in illo seculo nemo primꝰ/nemo nouissimus. Sequitur:

Ps. 6. Mat. 7. d

Ps. 40.

Versus

Dies

q ¶In ipsa die ⁊c. Quinta pars vbi ostẽdit dñs se passurũ in hierusalẽ vbi ⁊ alij ꝓphetę sunt occisi. Dicit ergo: In ipsa die accesserunt quidã pharisęorũ/dicentes illi. Aliq̃ forsitan coꝛã bono celo: alij ꝓbantes verum metu coꝛporis finem suę doctrinę imponeret.

r ¶Exi ⁊ vade hinc: de galilea. s. vbi dominat herodes: ⁊ transi in aliũm locum vbi nõ habet potestatem.

D

s ¶Quia herodes vult te occidere. Dominus trãsiuit de iudea in galilęa incarcerato iohãne: ⁊ in galilea multos habuit detractores: q̃ forte ex inuidia dicebãt ei vt exiret de galilea: quasi dicerent: herodes occidet te sicut iohãnẽ.

Mozaliter

Mozaliter. Herodes occidit pueros: Matth. ij. c. Occidit iacobũ: incarcerauit petrũ: Act⁹. xij. a. Decollauit iohãnẽ: Matth. xiiij. a. Persecutus est pueꝫ nostrũ in egyptũ: Matth. ij. c. nũc vult occidere adultũ. Interꝑtat autem herodes pelliceus. i. dolosus: ⁊ significat iniquos ꝓncipes ⁊ ꝓlatos: qui ielum ⁊ in se ⁊ in membris/⁊ vi et dolo psequunt. Un de beatus Bern⁹. Patet quantũ noceat iniqua potestas: quõ caput impiũ subiectos quoq; sue conformat impietati. Misera plane ciuitas in qua regnat herodes: q̃m herodianę particeps erit malicię. Herodiana vero malicia est nascentem vel le extinguere religionem. Si quid ergo ad saluẽ pertinens: si quid religionis orit: quicũq; resistit/ cum herode nascentẽ ꝓsequit saluatorem. Sed quare vellet herodes christũ occidere? Forte q̃ vt dicit in libro qui dicit: vnum ex quattuor: continue ante hoc diꝛerat: Helias iam venit ⁊ fecerũt i eo ⁊c. tũc intellexerũt discipuli q̃ de iohanne baptista diꝛisset: ⁊ sic crimen herodis publicabat. Uersus Alcalonita necat pueros: antipa iohannẽ: Agrippa iacobũ/ claudens in carcere petrũ.

Christus. Joh. xj. b. Mõe duodecim sũt hoꝛę diei:
Maria. Ps. Dies diei eructat verbũ. Ps. 18.
Gabriel.
Sacẽ⁹ ꝺlibet. Ps. Annũciate ꝺ die i diẽ salutare ei⁹. Ps. 95.
Tẽporis. Gen. j. a. Factũ ẽ vespe ⁊ mane dies ũnⁿ⁹.
Penitentię. Roma. xiij. d. Hor ꝓpe est dies aũt ⁊c.
Justicię. Ps. In die mãdauit dñs misericordiã suã. Ps. 41.
Joh. xj. b. Qui ambulat in die nõ offendit ⁊c.
Glorię. Ps. Melior ẽ dies vna i atrijs tuis Zach. xiiij. b. Et erit dies vna q̃ nota est dño. Ps. 83.
Pectoris. Ps. Reliquię cogitatiõis diẽ festũ agẽt tibi. Exo. xx. b. Memẽto vt diẽ sabbati sctifices ⁊c. Ps. 75.
Terrenę ꝓsperitatis. Joh. iij. a. Pereat dies ⁊c.
Paschа. Ps. Hęc est dies quã fecit dñs ⁊c. Ps. 117.
Tempus gratię. j. xix. f. Et quidẽ in hac die tua quę ad pacem tibi ⁊c.

f 2 ¶ Sequitur:

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ⁊ Sequit: a ¶Et ait illis: Ite ⁊ dicite vulpi illi. i. hero/di qui cōparabilis est vulpi ꝓpter fraudulentiā suam. Et nota vulpes dolosa est ⁊ fetens: latet in foueis: tortuose incedit: magnā caudā habet q̄ tegit vestigia sua ne appareant: Sic mali principes ⁊ ſlati dolosi sūt. Dicit. vj. c. A maiore vsq; ad minimū cuncti faciunt dolū. Ite fetent infamia. Esaie. xxviij. a. Furor sup vniuersas malicias eoꝝ ⁊c. et decadauerib⁹ eoꝝ ascendet fetor. Ite latēt in foueis insidiādo simplicibus. Pō. Sedet in insidijs cū diuitib⁹ in occultis ⁊c. Item tortuose incedunt: qz nō recte viuūt nec recta faciūt. Esa. xxvij. a. In die illa visitabit dñs ⁊c. Ite magnā habēt caudā socioꝝ qui cooperiūt turpitudines eoꝝ. Esa. ix. c. Disperdet dñs ab israel caput ⁊ caudā incuruātē ⁊ deprauantem die vna. Item vulpes habitant in desertis: ⁊ ſlati ꝓpter auariciā visitant frequēter abbatias. Ezech. xiij. a. Quasi vulpes in desertis ⁊c. Ite caudā habet albā: pallet aūt i gutture/ sed posterioza rufa. Ite vulpis dicit hereticus: quia trāsgredi tur doctrinā a patrib⁹ datā. Mecmiç. iij. a. Si ascenderit vulpes/ trāsiliet murū eoꝝ lapideū. Ite hoc idē ꝺ de trāsgressore ecclesiastico vel claustralis obedientiç: quē fit per ascensum superbię ⁊ dignitatū. Item detractor qui neophytos ⁊ infirmos rodit. Cant. ij. d. Capite nobis vulpes puulas ⁊c. Bene dicit puulas: qz detractio ē ex inuidia: de q̄ Job. v. a. Paruulū occidit inuidia ⁊c. Ite auarus q̄ se incaueat in terrā. Pō. Introibūt in inferiora terre: partes vulpiū erūt: quasi participes rapinantiū. Ite comedit gallinas: hic est ecclesię p̄ceptor vel gulosus. Thren. v. d. Propter montē sion quia disperiit: vulpes ambulauerūt in eo. Hoc ſcipue pōt dici cōtra eos q̄ luxuriose viuūt de patrimonio crucifixi. c ¶Ecce eiicio demonia et sanitates perficio hodie ⁊ cras. Redde aduerbia verbis: hodie eiicio: cras perficio: ⁊ ponenꝫ/ hodie ⁊ cras pro ꝑmo ⁊ postea: alioquin nō esset grāmatice dictū: vt sit sensus: Primo eiicio demonia: postea perficio sanitatē. c ¶Et tertia die cōsummoz. Dñs hic ambigue locut⁹ ē: ⁊ huic qō dicitur exponēdo ad litteram/ nemo exp̄sitorū apposuit manū: Sic tñ exponi pōt. q. d. dñs: herodes deliberat de morte mea: sed inanis est deliberatio: quia nō est in manu eius mozs mea: quia nemo tollet animā meā a me/ sed ego pono eam ⁊ sic moriar. b ¶Ite ⁊ dicite illi: Ecce: q̄si in imminenti est mozs mea: qō notatur per aduerbiū demonstratiuū/ ecce: qō notat iminētiā. c ¶Hodie demonia eiicio: tiā q̄si ꝑmo die mozs tis meę ad infernū descēdēs/ demonū prātē deuictā: captiuos q̄ ibi tenēt educā. d ¶Et cras sanitates pficio: q̄si eductos i crastino ꝑstinę sanitati restituā: q̄si reddēdo sanitatē hoi quā ꝓdiderat/ dū paduū tanū ei apta esse oſtēdā. Vel ponēdo eos in extremis mar'. i. padūs ⁊restriꝫ: ad litterā ē in extremitate orbis ad orientē. Vel in extremis mar'. i. infra amplissimos fines seculi/ vbicūq; locoꝝ mihi placuerit: quia terra habet q̄ndam circūuolutionē maris: quę dicit extrema maris. e ¶Et tertia die cōsumoz. i. tertia die resurgā cōsumatus. i. glorificatus gloria imortalitatis indutus. f ¶Verūtamen: q̄si ipse putat me sub eius dominio moriturū: sed sicut incertus ē ei mortis meę modus: ita locus: Non enim moriar in eius terrarchia: immo locus in quo moriar distat ab hoc loco itinere triū dierū. Et hoc est ꝙ dicit: Verūtamen oportet me hodie/ ⁊ cras. i. in secunda die. g ¶Et sequēti: id ē tertia/ die ambulare: quia ad litterā ibat in hierusalem. h ¶Quia nō capit. i. nō cōuenit: i ¶Prophetā perire extra hierusalē. Et ponit/ capit absolute: vt id est nō capiet herodes me ꝓphetā perire: id est ad perendū extra hierusalē. Et nota quia vocat dñs se ꝓpheram/ licet sit domin⁹. Unde moyses Deut'. xviij. c. Propheta suscitabit vobis deus de fratribus vestris ⁊c. Heb. xij. b. Jesus vt sanctificaret ꝑ suū sanguinē pp̄m/ extra portā passus est: ream⁹ igitur ⁊c. Ite sic exponitur: Hodie ⁊ cras ⁊c. ℞m Bedā. Hodie siue ꝓma dies ē abrenunciatio vanitatis: in hac demonia eiiciunt. Secūda amoz ⁊ cognitio veritatis: in hac sanitas pficit. Tertia vltima glorificatio: in q̄ ecclesia cōsummabit. Prima est dies penitentię secūda iustitię: tertia cozonę. Joh. ii. d. Soluite templū hoc ⁊c. Item prima dico lex naturalis: secunda dies lex moysi: tertia dies est lex euangelij. Hec. vj. a. Dimificabit nos post duos dies: ⁊ tertia die suscitabit nos. Ite prima dies ꝓtritio: secunda cōfessio: tertia satisfactio. Prima dies demonia. i. peccata a corde eiicit: secūda medicinā sanatiua apponit: tertia sanitatem cōsūmat. Exo. v. a. Deus hebreoꝝ vocauit nos/ vt eamus viam triū dierū in solitudinē. Item prima dies bona cogitatio: secūda bona locutio: tertia bona operatio: Jone. iij. b. Adhuc tres dies ⁊ niniue subuert etur: alia littera: Ite prima dies cognitio veri: secūda amoz boni: tertia detestatio mali. Heñ. xl. c. Tres dies adhuc sunt post quos recordabit pharao ministerij tui. Ite prima dies/ bona conuersatio: secunda quieta contēplatio: tertia vera ꝓdicatio. Matth. xv. d. Misereor turbę: quia triduo iā ꝓseuerāt mecū. Ite prima dies ieiunij: secūda oratio: tertia clemosyna. Tob. xij. b. Bona ē oꝛo cū ieiunio ⁊ clemosyna. f ¶Verūtū ⁊c. q. d. nec mali principes nec mali ſlati: quorum figura est heroꝝ des/ poterunt impedire meā intentionē qua intendo vt expulsis demonibus homines vanitates relinquāt. Ite vt recepta sanitate iuxta ꝓcepta mea viuant. Ite vt glorificati corpore ⁊ anima ad cōsortiū angeloꝝ pueniant. Hęc tria intendit christus vt homines declinent a malo ꝑ penitentiā: ⁊ hęc est prima dies. Ite vt se exerceant in bono per iusticiā: ⁊ hęc est secunda dies. Ite vt cōsummenꝫ in cęlo per gloriā: ⁊ hęc ē tertia dies. Sequitur: k ¶Hierusalē/ hierusalem ⁊c. Prędixerat de morte sua in hierusalē futura/ per quam hierusalē erat destruenda: huidens ergo euersionem morte pū patris prozumpit in planctū: nec plangit ruinā murozū vel ędificiozuꝫ/ sed potius ruinā animarū. Geminatur autem hierusalē/ triplici ratione. Primo quia ꝓphetas ⁊ dominū ꝓphetarū occidit. Secūdo quia sanctos dupliciter lapidauit. i. spiritualiter et cozporaliter. Tertio quia duplicē pœnā ꝓmeruit: ꝑsentem euersionem ⁊ futuram damnationē. Loquit autem metonymice/ ponens cōtenens ꝓ contentis. q. d. O vos hierosolymitę: Ecce relinquetur vobis domus vestra ⁊c. Sed interserit causam duplicem euersionis eoꝝ. i. quia sanguinarij: ⁊ quia inuidi. Nam ⁊ sanguinē ꝓphetarū effundebant: ⁊ saluti cōuersorum inuidebant: ⁊ forte etiā ꝓpter hoc geminat/ hierusalem. Et hoc ē: Hierusalem/ hierusalē quę occidis ꝓphetas et lapidas eos qui mittunt ad te. i. qui occidis ⁊ lapidastis ꝓphetas: ⁊ ita sanguinarij fuistis/ sanguinē ꝓphetarū sitientes. Vel/ mystice: l ¶Occidis ꝓphetas: veritatez nunciantes. Modo pauci nunciant veritatē: ⁊ ideo pauci occiduntur. Pō. Jam nō est ꝓpheta ⁊c. Esa. ix. c. Propheta docens mendaciū/ ipse est cauda/ tegens turpitudinē magnatū. Hiere. vj. c. A ꝓpheta ⁊c. Ezech. xiij. a. Quasi vulpes in deserto ⁊c. m ¶Et lapidas: coꝛdis duricia a te repellis. Deut'. ix. c. Cerno ꝙ populus iste durę ceruicis sit. Act'. vij. f. Dura ceruice ⁊ incircūcisi aurib⁹ ⁊ coꝛdibus/ vos semꝑ spiritui sancto restitistis. Adhuc quotidie ꝓphetę lapidant in hierusalem/ ⁊ a hierusalē: nō solum lapidibus detractionū q̄ sunt durissimi lapides: sed etiā lapidibus afflictionū: de quibus dicitur Ezo. xix. b. Omnis qui tetigerit montē/ mozte morietur: manib⁹ nō tangent eū sed lapidib⁹ opprimet. Sed qō peius est/ multi ꝓphetę lapidibus stercoꝛū. i. diuitiarū ꝛpaliū in hierusalē lapidant. Eccl. xxij. a. In lapide luteo lapidabit piger/ ⁊ oēs ⁊c. Forte lapides torrētis nō fuerūt ita dulces stephano/ sicut istis dulces sunt lutei lapides. Sed certe scriptū est Matth. xxi. d. Qui ceciderit sup lapidē confringetur ⁊c. Pō. Ām placuerūt seruis tuis lapides ei⁹ ⁊c. Seqꝫ: n ¶Quotiens volui ⁊c. Ecce ostēdit ꝙ inuidi. Nec ē intelligendū ꝙ dñs voluerit ⁊ ea renitēte nō fecerit: sed q̄tū cōgregauit. Dicit ergo: Quotiēs volui cōgregare: in vnitatē fidei ꝑ me ⁊ meos: o ¶Filios tuos. i. ꝓphetarū ⁊ patriarcharū hęredes. p ¶Queadmodū auis: aqla vel gallina vel pellicanus vel nycticoraz vel passer ꝓtegit: q ¶Nidum suū sub pēnis/ ⁊ noluisti. q. d. Ego volui/ ⁊ tu noluisti: ⁊ q̄tū cōgregauī/ te nolente feci: sicut ⁊ modo fit. In b aūt ꝙ dicit: quotiens volui/ innuit se frequēter misisse ꝓphetas ad ipsā hierusalē instruēdā: qs ipsa lapidauit vel occidit vel repulit. Cōparat se dñs gui: ⁊ rūdet hęc comparatio ꝺicte quę hęrodens

S cōparauerat vulpi

A ⁊ Quinq; aui/bus christus cōparatur

a Ecce relinquetur vobis domus vra deserta: Dico aūt
b vobis: quia non videbitis
c me donec veniat cum dice/
e tis: benedictus qui venit in nomine domini. Ca. XIIII

f ¶Factū est cū intra/
e ret iesus in domū cu/

Mt. nō habet iesus

iusdam principis ⁊ pharisęo/
g ruꝫ sabbato mānducare pa/
h nem: ⁊t ipsi obseruabāt eū.
k Et ecce homo quidam hy/
dropicus erat ante illū. Et
l/m rēspondēs iesus dixit ad le/
gisperitos et pharisęos/ di/
n cēs: Si licēt sabbato curare:

bzoꝝ in ramis palmarū: Matth. xxj. a. cogimur mystice ea exponere. Et dupliciter. Primo ita: Non reuertar amplius ad vos ꝓ m hominē nec videbitis me donec veniat hora iudicij: in qua dicetis: ille qui venit in nomine dñi. i. ad glorificandū nomē patris sui. s. christ⁹: quē nos insensati derisim⁹: ille erat benedictus. i. deus. Aliter vt ponatur donec ꝓ nisi: quasi: Nō videbitis faciem. i. deitatem meā in iudicio nisi hic videritis me per fidē. i. nisi credatis me esse illū benedictū qui venit in nomine dñi. i. filiuꝫ dei patris a patre. Vel. l. nisi penitentiā egeritis ⁊ cōfessi fueritis me dei filiū/ nō videbitis facie meā in die iudicij: quā soli boni videbūt. Esa. xxvj. b. Tollat impius ⁊c. Humanitatē aūt videbūt oēs ⁊ boni et mali. Apocal. j. b. Videbit eū oīs oculꝰ ⁊ q̄ eū pupugerūt ⁊c.

T Factū est cū intraret ⁊c. ℞ Expo. La. XIIII
e Istud capm diuidit i q̄nq; ꝑtes. In prima sanat hydropicus sabbato: ⁊ cōuincunt obseruatores dñi de auaricia/ ⁊ sabbati violatione/ de qua dominū acculabāt. In secūda arguit scribę ⁊ pharisei de supbia: qz in ꝓuiuis locū superiozē eligebāt: ⁊ docenꝫ alij quē locū eligere debeāt ad conuiuiū inuitati: ibi: Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos. In tertia docet quales ꝓsonę debeant inuitari: ibi: Dicebat aūt ⁊ ei. In quarta oſtēdit dñs quales excludenꝫ a cęna dñi/ ⁊ quales recipiēt: ibi: Homo quidā. In quinta docet dñs qualiter et q̄ pure debeat appeti regnū dei/ vbi fiet cōuiuiū inuitat⁹: ibi: Ibant aūt turbę ⁊c. Dicit ergo: f ¶Et factū est cum intraret iesus in domū cuiusdā principis pharisęorū manducare panē. Mō fercula voluptatis/ sed panē necessitatis. Mystice. Domus principis sacerdotum est synagoga. Nam ꝓnceps sacerdotum moyses est. Hanc domuꝫ intrauit iesus: qñ carne assumpta venit in mundū. g ¶Mā ducare panem. i. obedientia ⁊ penitētia iudeoꝝ delectari. h ¶Et ipsi/ pharisei: i ¶Obseruabāt eum/ si sabbatum solueret. i. ex iuidia insidiabant ei/ si ꝓssent eū in aliquo accusare. Sed frustra iacit rete ante oculos pennatoꝝ: Prouer. j. d. Et sicut tūc factū est dñō: sic fit modo discipulis ei⁹: ꝑm ꝙ dicit Joh. xv. c. Si me ꝑsecuti sūt ⁊ vos ꝑsequent: si sermonē meū seruauerūt/ ⁊ vestrū seruabūt. k ¶Et ecce homo quidā hydropicus erat ante illū: qz nō erat repositus in camera: sed in domo cōi. Isidorus. Ꝓpriū hydropici est/ vt quāto plus bibat: tanto plus sitiat. Vñ recte significat auaz: qui quāto plus habet: tāto plus cupit habere. Eccl. v. b. Auarus nō implebit pecunia. Eccl. xiij. a. Uiro cupido ⁊c. Et dicit Beda: Uitiū qō ille gestabat in coꝛpore: pharisei gestabant in coꝛde. i. auaritia: ⁊ ideo coram ipsis curauit eum coꝛporaliter: vt hoc exemplo discerent curari ꝙliter. Per hōc etiā significāt luxuriosi: qz sicut hydropicus/ quāto plus bibit: tāto plus sitit: ita q̄ se luxurię immergit/ ampliꝰ eā appetit. l ¶Et respōdens iesus: insidiosis obseruatoribus. i. cogitationib⁹ eoꝝ q̄ sibi soli patebāt. Juxta illud. i. Regl. xvj. b. Homo videt ⁊c. m ¶Dixit ad legisperitos ⁊ pharisęos: q̄ maxime inuidebāt ei ⁊ obseruabant eū/ vt sua rāsione cōsutarer. Glo. A legispit/ legꝫ iudiciū quęrit. n ¶Dicēs: si licet sabbato curare: Opa charitatis facere sine sabbati violatione: Dñs in sabbatis liberꝰ ⁊ frequētꝰ docebat et curabat duplici rōne. Una est/ vt plures lucrifaceret: qz tunc plures cōueniebāt. Secūda ꝓpter ꝙsdale sabbatū/ ad qō docēdo ⁊ sanādo iuitabat. Sz scribę ⁊ pharisei infirmozū sanationē dicebāt sabbati violationē: ex iuidia male interꝑtātes illā legē Exodi. xxiij. a. Sex diebꝰ facieris opus ⁊c. Adhuc hodie multi aut iuidia aut auaricia dictāte/ male interꝑtant scripturas: vt vel alios mordeāt: vel sua vitia tegāt: vel aliquod emolimētū acq̄rāt. Cōtra ꝓmos dicit Gal. v. c. Oz si inuicē mordet⁹ ⁊c. Sz ego⁹ nacągen⁹. Oēs ex ꝺ docti ⁊ catholici volum⁹ videri/ si alios reꝑhendam⁹: ⁊ illos solos optimos iudicamus/ q̄cūq; poterunt de fratrib⁹ latī ⁊ acerbi⁹ obtrectare: vel certe q̄ subtiliter ⁊ figuraliꝰ momorderūt. Cōtra secūdos q̄. i. male exponūt sc̄pturas vt tegāt ꝑcā sua. Esa. ix. c. Ꝓpheta docēs mēdaciū ⁊c. Cōtra tertios/ Eccl. xij. c. Uiolabāt me ⁊c. Mich. iij. b. Hęc dicit dñs sup ꝓphas q̄ seducūt ⁊c.

Dñs libentiꝰ ꝓdicabat ⁊ curabat sabbatis duplici ratione

Mystice

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶At illi tacuerũt: quia quicquid dixissent ꝺ eos esset. Si esset dicere: ꝙ licet: ãre ergo obseruãr: si nõ licet: quare ipsi pcoza sua curãt? Ecci. xx. a. Est tacẽs nõ habẽs sensum loquelę.
b ¶Ipse vero apphensũ sanauit cũ: cozã pharisęis: ꝺa sicut ille hydropisi corporali laborabat: ita ipsi spũali. i. auaricia grauit' laborabãt.
Matthei. xxiij. c. Eę vobis scribę ꝛ pharisęi hypocritę: ꝙ estis similes sepulchris dealbatis ꝛc. c ¶Ac dimisit. Glo. abire sanatuz corporaliter: vt se trãsferret ad salutem aiarũ. ꝺ ¶Et rndẽs ad illos: insidiosos obseruatores.
e ¶Dixit: cui⁹ ꝛc. Vic arguit eos ꝺ violatiõe sabbati: ꝛ tacite de auaricia/dicẽs: Cui⁹ vestrũ. Pluraliꝫ dicit/vestrũ: vt ꝙ hęc innuat eos ocs auaricia laborare.
f ¶Asin⁹ aut bos in puteũ cadet ꝛ nõ cõtinuo. Beda: nõ animali sed suę auaricię cõsulẽs. g ¶Extrahet illũ die sabbati: nõ intelligẽs in hoc violentiã sabbati. h ¶Et/sic cõuicti/nõ poterant ad hęc rndere illi. Mystice: Per asinũ stultus ꝺliber: per bouẽ sapiẽs designat. Ẽ Deut. xxij. b. Non arabis in boue simul ꝛ asino. Ibi Glo. i. fatuũ sapiẽti in ꝺdicatione nõ sociabis/vt equali potestate verbũ dei annũcient. Per puteũ significat luxuria: seu carnis concupiscentia. Ẽ Prouer. xxiij. c. Fouea ꝓfunda est meretrix ꝛ puteus angustus aliena. Asin⁹ ergo ꝛ bos in puteũ cadit: quia tã sapiẽs ꝯ stulꝫ in luxuriã aliqñ ruit. Exẽplũ i salomone: de quo Eccĩ xlvij. c. Collegisti ꝛc. Eccs. vij. d. Inuenі amariozẽ morte mulierẽ ꝙ laqueus venatoz est. i. ꝺmonũ: ꝛ sagena coz eius. Bagena oẽs pisces ꝛ magnos ꝛ puos capit: sic mulier oẽs. Eccĩ. ix. b. Propter spẽm mulierẽ multi perierũt. Quid aũt sit faciendũ cũ ceciderit bos vel asin⁹ in puteũ? Non est ibi dimittendus: sed cõtinuo extrahendus. Exo. xxiij. a. Si occurreris bouі inimici tui aut asino errãti: reduc ad eum.

Mystice

Cõmunia accidentia hydropici

- Tumor corporis: in quo superbia notat: quę sanatur per repressionẽ humilitatis: quod significatũ est/Judicꝫ. viij. a. quia gedeone humiliter respondente ad viros ephraim/dicit: Cum locutus fuisset requieuit spiritus eoꝝ quo tumebant contra eum ꝛc.
- Fetor oris: peccati infamia. Esa. xxxiij. a. De cadaueribus eoꝝ ascendet fetor ꝛc.
- Sitis auaricię. Job. xvij. b. Exardescet contra eum sitis.
- Genitaliũ inflatio. i. luxuria. Col. ij. d. Inflatus sensu carnis suę.
- Pigrities pedũ. i. affectus ad bonum pigrescentes. Titũ. j. c. Cretenses semp mendaces/malę bestię/ventris pigri. Sap. xv. d. Pedes eorum pigri ad ambulandũ.
- Spiritualiũ cõpressio: per quã inuidia ꝙ bona cõprimit/ne cõmunicent: cõtra qõ Sap. vij. d. Quã sine fictione ꝛc. Prouer. xiij. d. Putredo ossium inuidia.
- Cutis infectio. i. exteriozis cõuersationis defozmitas. Bern. Hęc forma vestiũ/deformitatis mentium ꝛ morum est indicium ꝛc.

i ¶Dicebat aut ẽ. Secũda pars: in ꝙ conuictos de auaricia ꝛ sabbati violatione: videʒ quõ ꝺ primis accubitiꝺ obtinendis laborarẽt: inuitat eos parabolice ad hũilitatẽ. Vel postꝫ pharisęos supbos arguit/simplices ꝙ aderãt ad idem cõuiuiũ inuitati/de humilitate instruit tanꝯ idoneos ꝛ instructiõe sua dignos. Et nota ꝙ: humilitas ꝓprie ꝺ ꝑtus euãgelica. i. ꝺbis ꝛ exẽplis in euãgelio specialiꝫ insinuata: Cõmẽdata quidẽ est in veteri testamento: Asi ꝛ ꝺns legit' dixisse de dauid: Inueni virũ ꝑm cor meũ: ꝓpter eminẽtiã humiliratꝫ quã habuit: Sed specialiꝫ in euãgelio. Hã magꝝ hũiliratꝫ/ꝺbo hũilitatẽ insinuans ait: Discite a me ꝙ mitis sũ ꝛ humilis corde: Matth. xj. d. Et alibi. Si ąs pcusserit te in maxillã ꝛc. Matth. v. f. Eãdẽ insinuauit facto: ꝙ de pauꝑcula ꝑgine nat⁹/in ꝑsepe reclinat⁹ ꝛ sicut in oꝺus actibus suis patet. Infert ꝯ hic de humilitate ꝓponẽs eis exẽplũ hũilitatis in ꝺã facto. Et hęc instructio/exẽplũ est: nõ parabola ꝓprie. Parabola ẽm ꝓprie ꝺicit/ubi

[pãrabolã/intẽdẽs quomo/
m dõ primos accubitꝰ eligerẽt/
n o dicẽs ad illos: Cũ inuitatꝰ
p fuerĩ ad nuptias/nõn discũ
q r bas in ꝓmo loco: nẽ forte hõ
s t noratior ꝛe sit inuitatꝰ: ab illo:
u x et veniens is qui te et illum
y z vocauit/ dicat tibi: dã huic

res rei cõparatur: vt regnũ eloꝝ grano sinapis. Põt tñ hoc exemplũ dici parabola/ꝯ hic ꝺns parabolice non loquat. Ideo. s. quia ꝓprie nos inuitat ꝺns ad sectandã humilitatẽ in hoc facto: vt exemplo huius in omnibꝰ factis humilitatẽ exhibeamus. Nam si ideo parabola ꝺicit quia mystice exponit: sicut videtur innuere Interliñ. sic oĩs historia põt ꝺici parabola. Hoc ẽ ergo quod ꝺicit: Dicebat aũt et ad inuitatos/ab ipso principe pharisęorũ: k ¶Parabolã/istã. Glo. ozdinaria: aliud mystice significantẽ. l ¶Intendẽs. i. intelligẽs: m ¶Quõ primos accubitꝰ eligerẽt. i. quomõ ad hos laborarent. s. pharisęi. Vel/Intendens ꝛẽ. id est per doctrinã suã mystice intendẽs persuadere/quomodo in ecclesia debeamꝰ sedes eligere. Ideo superiozes personę in humiliozibus sedibus sedent. i. remotioꝛibus ab altari: quę tamen ex vsu modo reputant digniozes. n ¶Dicens ad illos: Cũ inuitatus fueris ꝛẽ. Prosequere litterã ꝙ plana est. Mystice. Nuptię sunt christi ꝛ ecclesię cõiunctio: De ąbus Apocal. xix. b. Venerũt nuptię agni: ꝛ vxor eius pręparauit se byssino splendenti ꝛ candido. Byssinũ ẽm sunt iustificationes sanctoꝝ. Gregorius. Nuptialis thalamus est virginalis vterus: de quo Pã. In sole posuit tabernaculũ suum: ꝛ ipse tanꝯ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Sed quare vocantur nuptię? Chrys. Ut nihil sit triste/nihil calamitosum. Has nuptias celebrauit ꝺeus pater: quando humanã naturã suo filio copulauit. Matth. xxij. a. Simile factũ est regnũ cęlorum homini regi. i. ꝺeo patri: vt ꝺicit Glo. qui fecit nuptias filio suo. Ad has nuptias inuitank/quicũq; ad fidẽ christi inuitantur. In his nuptiis conuiuium fuit/ꝛ adhuc est: doctrina euangelij. Unde Chrys. Conuiuiũ nuptiale est doctrina iusticię. Dulcis ẽm ꝓpietatis habet sermo ad escam. Sicut ẽm qui nõ masticat cibum/nõ sentit eius saporem: ita verbũ quod audimus nisi masticauerimus tractanter/nõ intelligem⁹ verbi virtutem. Ideo manna interꝑtatur/quid est hoc: vt quotiensc/unq; audimus quęramus quid est hoc. Item qõ masticatum est mittitur in stomachũ. i. in memoriã: aliter nõ ꝓdest. Leuit. xj. d. Animal quod nõ ruminat immundũ est: ꝛ ille hõ immundus est apud ꝺeũ qui nõ recoꝛdatur ꝛ retractat aliqñ quod audit. Ad has nuptias vellet ꝺns oẽs venire: ꝛ inuitat Prouer. ix. a. Sapientia ędificauit sibi domũ: ꝛ excidit colũnas septẽ: immolauit victimas suas: ꝛ miscuit vinũ ꝛ ꝓposuit mensam suã: ꝛ misit ancillas suas vt vocarent ad arcem. Matth. xxij. a. Simile rex seruos suos vocare inuitatos ad nuptias. Apoc. xix. b. Beati qui ad cęnam nuptiarũ ꝛc. Ad has nuptias non solum inuitat nos ꝺns: sed qualiter recumbere ꝺebeam⁹ ostendit ꝺicens: o ¶Cum inuitatus fueris ad nuptias: id est cũ vocatus a christo per inspirationẽ vel ꝺdicationẽ exteriozem vnitati ecclesię sociatus fueris. p ¶Non discumbas in ꝓmo loco: id est nõ te extollas ꝓ cęteris de scientia vel de meritis gloriando. Eccĩ. vj. a. Non te extollas in cogitatione animę tuę velut taurus. Eccĩ. xj. a. In vestitu ne gloricris vnq̃: nec in ꝺie honoꝛis tui extollaris. Eccĩ. iij. c. Quanto magnus es ꝛẽ. q ¶Ne forte ꝛe. quia potest contingere/ꝙ/r ¶Honoratioꝛ te: id est ꝺeo inuitanti gratiosioꝛ: etsi alius sit occultus: s ¶Sit inuitatus: id est ad fidem vocatus. t ¶Ab illo. i. a ꝺeo qui omnes vocat/aut per inspirationem/aut per ꝺdicationẽ/aut per flagellorũ visitationẽ/aut per beneficiorũ collationẽ. Et hoc facit: quia vellet omnes homines saluos fieri. j. Timoth. ij. b. Hoc ẽm bonũ est et acceptũ cozã saluatoze nostro ꝺeo: qui oẽs hoẽs vult saluos fieri. Et tamẽ pauci veniunt. Matthei. xx. b. Multi sunt vocati pauci vero electi. v ¶Et/tũc. i. cũ te extuleris. i. melioꝛẽ cęteris reputaueris. x ¶Veniens is qui te tibi vocauit. i. ꝺeus qui coꝛda singulorũ ac merita intelligit: Juxta illud Prouer. xvj. a. Spirituũ ponderatoꝛ est ꝺns. y ¶Dicat tibi/interꝰ occulte: vel exterius manifeste. Sępe ẽm ꝺeus videns aliquẽ ꝺe se ꝓsumentẽ ꝛ se alii ꝓferentem: per misericoꝛdiã ei intimat/ꝙ ille cui se ꝓfert/ei ꝓferendus est: vt reuocet eum ab erroꝛe suo. z ¶Da huic locum. Glo. id est intellige te minoꝛem: et alios maioꝛes ac melioꝛes. Eccĩ. iij. c. Quãto magn⁹ es ꝛẽ.

Mystice

Ꞩ Et tunc. i. qñ

A ℣ a ¶Et tunc. i. qñ cognoueris meliora ꝺe alijs: quibus te ꝓpius melioꝛẽ putabas: b ¶Incipias cum rubore nouissimũ locũ tenere. i. tũc confunderis/ꝙ te alijs ꝓtulisti. Eccĩ. xxij. b. Atteñe ne seductus in stultitia humilieris ꝛẽ. Prouer. xxix. c. Vidisti hoiem velocẽ ad loquẽdũ ꝛẽ. c ¶Sed cũ vocatus fueris: ꝛ veneris: ad nuptias. i. ad fidem incarnationis: vel certe ad cõuiuium sacrę lectionis/vbi panis vitę ꝓponit: ꝛ aqua sapientię ꝓpinat: ꝑm ꝙ ꝺicit Eccĩ. xv. a. Cibauit illum pane vitę et intellectus: ꝛ aqua ꝛẽ. ꝺ ¶Vade/ꝓficiẽꝺo. e ¶Recũbe i nouissimo loco: te minoꝛẽ oĩbus reputando. Hoc nõ faciunt qui in ecclesia appetũt dignitates ꝓlationũ: aut i claustro se reputãt sanctioꝛes: aut in scholis sapiẽtioꝛes: volẽtes audiri ꝛ nũquã audire. Cõtra quos Eccĩ. xxxj. b. Supra mensam magnã ꝛẽ. Ite Eccĩ. vij. a. ꝓtra primos. Noli quęrere ab homine ducatũ: nec a rege cathedrã honoris. Non te iustifices ante ꝺeum: qm̃ agnitoꝛ coꝛdis ipse est: ꝛ penes regẽ noli velle videri sapiẽs. Prouer. xx. a. In loco magnoꝝ ne steteris/ꝛẽ. Sępe ẽm ꝙ triginta annis vel eo amplꝰ mãsit in claustro/reputat se melioꝛẽ eo ꝙ recẽter intrauit: sꝫ qñq; puer intrat claustrũ: ꝙ prima ꝺie seruentioꝛ est eo. De tali ꝺicit: Gaudiũ ẽ angelis ꝺei sup vno peccatoꝛe pnitẽtiã agẽte. s. tã subito cõuerso ꝛ feruente. f ¶Ut cũ venerit: in morte vel ad iudiciuꝫ: vel quotiꝺie p inspirationẽ: qui te inuitauit: ꝺicat tibi: g ¶Amice: ꝙ amaꝛi ꝛ amas semp. (Prouer. xvij. c. Qui oi tpe ꝺiligit amicus est) h ¶Ascende superi⁹: in ꝑsenti ad maius meritũ: in futuro ad maius ꝑmiꝺ. j. Timoth. iij. c. Qui bñ ministrauerint/gradũ bonũ sibi acquirẽt. Vel/ ¶Dicat tibi ꝛẽ. i. ex humilitate amicũ te recognoscat/qui ex ꝑsumptione ꝓtius alijs postponebat. Ꝺns ẽm semp exaltat humiles et deiicit supbos: sicut ꝺicit beata virgo. ē. j. c. Deposuit potentes ꝛẽ. Eccĩ. x. c. Memoriã supboꝝ ꝓdidit ꝺe⁹ ꝛẽ. Jaco. iiij. ꝺ. Deus superbis resistit ꝛẽ. i ¶Tũc erit tibi gloria coꝝ ãsimul discũbẽtibus. i. in eadẽ side manentibꝰ: vel eadẽ lectionẽ audientibꝰ: vel in eadẽ beatitudine quiescẽtibus: qui oẽs cũ admiratiõe glozificabũt te ꝓtius hũiliatiõ/ꝺicẽtes:

Pã. 198.

Wibi aũt nimis honozificati sũt amici tui ꝺeus ꝛẽ. Hester vj. c. Hoc honoꝛe cõdign⁹ est quẽcũq;. Prouer. xxix. ꝺ. Humilẽ spiritu suscipiet gloꝛia. Et vtiq; ꝺns verbo futuri tpis: ꝺicẽs/erit. ex quo instruit te: ne ġras hic mercedẽ. k ¶Quia oĩs qui se exaltat ꝛẽ. Istud est ꝺclusio parabole: quasi ꝺiceret: ꝙ ad ꝺd induristi hãc parabolã: ad ostendẽꝺũ: ꝙ oĩs ꝙ se exaltat: ꝺe se ꝑsumendo: l ¶Humiliabit. i. vilis reputabit a ꝺeo/etsi nõ coꝛã hoĩbus. m ¶Et ꝙ se humiliat exaltabit/a ꝺeo. Prouer. xxix. ꝺ. Supbũ sequit humilitas. i. humiliatio. Exemplũ ꝺe lucifero: Esa. xiiij. c. Et bũlẽ spũ susciꝑet gloꝛia: Prouer. xxix. ꝺ. Exẽplũ ꝺe ꝺauid: ꝙ minim⁹ inter fratres factus est rex ifrl. i. Regl. xvj. c. Et ꝺe saule ꝺicit. j. Regl. xv. ꝺ. Nõne cũ parvulus eẽs ꝛẽ. Job. xxij. ꝺ. Qui humiliatus fuerit erit in gloꝛia: ꝛ ꝙ inclinauerit oculos suos ꝛẽ.

Conuiuium

- Misericoꝛdię ꝓ ꝺeo: vt ꝫ. Esa. lviij. c. Egenos vagosꝫ ꝛẽ. Tob. ũ. a. Vade ꝛ adduc alios ꝛẽ.
- Familiaritatꝫ: in hoc bonũ naturę. Job. j. a. Faciebãt cõiuia ꝛẽ. Gen. xliij. ꝺ. Joseph ꝓcepit dispẽsatoi ꝺom⁹ sue ꝺicẽs: Introduc viros ꝛẽ.
- Mercimonię: ꝫ indifferẽs: vñ hic: Noli vocare ꝛẽ. ij. Regl. iij. ꝺ. Fecit ꝺauid abner ꝛ viris eiꝰ ꝙ venerant cum eo cõiuium. Et ꝺixit abner ad ꝺauid Surgam ꝛ cõgregeꝝ ꝛẽ.
- Castrimargię: ꝫ malũ. Roma. xiij. ꝺ. Nõ in cõmessationibꝰ ꝛ ebrietatibꝰ. Jaco. v. a. Epulati est sup terrã ꝛẽ. j. xvj. c. Homo ꝙꝺã erat ꝺiues. Prouer. xxiij. c. Vacãtes potibꝰ ꝛ ꝺates symbola ꝛẽ.
- Dolositatis. ũ. Regl. xiij. c. Fecerat absalon conuiuiũ. j. Malach. vltꝫ. c. Surrexit ptolemeus ꝛẽ.
- Jactãtię. Marc. vj. c. De herode. Dañ. v. a. Balthasar rex fecit cõiuiũ grande ꝛẽ.

a ¶Dicebat aũt ẽ. Tertia ꝓs: i qua ꝺocet ꝺns quales ꝓsonę debeãt inuitari. Glo. Scõm ordinẽ litterę postꝫ monuit inuitatos qualiter ꝺebeãt accũbere: monet ꝛ inuitatoꝛẽ ãs ꝺebeat inuitare/ne tẽpoꝛalis exꝑsio bonoꝛũ quã facit in vacuũ cedat. i. nõ ad meritũ vitę ętęrnę/vel forsan augmẽtet pecatũ: sed ita exꝑẽꝺat tpalia vt ꝙ hoc pateat via ad ętęrna. Ũñ ꝺicit ordinẽ charitatis. Cañ. ij. a. Ordinauit ī me charitatẽ. ¶Ꝺoc est qõ hic ꝺicit: Dicebat autẽ ꝛ ei qui se inuitauerat: Glosa. principi pharisęoꝝ ꝛẽ. o ¶Cũ facis prãꝺiũ: quacunq; ꝓsa ꝺici: p ¶Aut cęnã/vespe. q ¶Noli vocare amicos tuos nec̃ fratres tuos: supple tm̃/ qz amici sunt: vt nõ tollat substãtiã sz causam. r ¶Nec̃ cognatos. i. carnali affectu vel cognatione cõiũctos: s ¶Nec̃ vicinos nec̃ ꝺiuites: ꝓpter ꝙ ꝙ ꝺiuites. t ¶Ne forte ꝛ ipsi te reinuitẽt/ꝛ fiat tibi retributio. Beda. Nõ ait: Et fiat tibi pctũ: sꝫ retributio fiat. Quãqꝫ tãgit ꝙ euacuãt bonũ opus merito ꝛ. naturalis amicitia: sanguinis cognatio: carnalis affectio: laudis ambitio: mercẽnaria inẽrtio. Primũ tangit: ꝺicit: Noli vocare amicos. i. aliũꝫ tm̃ intuitu naturalis amicitię: Non qz ꝫ malũ sit/sꝫ qz ꝛmio caret apud ꝺeũ Matth. v. g. Si ꝺiligitis eos ꝙ vos ꝺiligũt quã mercedẽ habebitis? Nõne ꝛ ethnici ꝫ faciũt? Secũꝺ tãgit: ꝺicit: Nec̃ cognatos. Pociterũ ꝓhibet: nõ qz malũ sit/sꝫ qz ꝛmio caret apꝺ ꝺeũ. Tertiũ tãgit ꝺicit: Nec̃ fratres. Et ꝫ simꝫiter non malũ est/sꝫ ꝛmio caret. Ꝓpẽ hęc ꝺuo ꝺicit Matth. xj. ꝺ. Extẽꝺe manũ tuã. Quartum tãgit: ꝺicit: Nec̃ vicinos. Hoc malũ est: Multi ẽm ꝺãt elemosynas vicinis suis vt laudent tãq; boni. Ꝓpter ꝙ ꝺicit. iũ. Joh. ꝺ. Charissime fideliter agis quicqꝺ operaris in fratres: ꝛ ꝙ in peregrinos. Eccs. xj. a. Mitte panẽ tuũ sup transeũtes aquas: qz post multa ꝛpa inuenies illũ. Quintũ indifferẽs est: ꝛ tñ plus habet mali ex̃ boni: ꝛ tangit: ꝺicit: Nec̃ ꝺiuites. Esa. lviij. c. Frange esurienti panẽ tuũ ꝛ egenos/nõ ꝺiuites: vagosꝫ induc in ꝺomũ tuã. Prohibet etiã ꝺns ꝙ iuuitꝰ ꝺiuitũ: ꝓpter supfluitates/ ꝺetractiões/cõfabulationes/ꝛ cęteras inhonestates: ꝫ ibi solẽt fieri. Prouer. xxiij. c. Noli esse in cõuiuijs potatoꝝ nec in comestationibꝰ ꝛẽ. ſ. xvj. c. Homo quiꝺã erat ꝺiues qui epulabat' quotiꝺie splẽꝺide. Docet etiã mystice in hoc/nõ irritare cõniuates/ne fiat litigiũ. Eccĩ. xxxj. c. Noli ꝓ vocare ꝺiligentes in vino: multos ẽm exterminauit vinum. v ¶Sed cum facis cõuiuiũ voca pauperes:

Ꞩ a quibus in

Moraliter

Moraliter. o ¶Cũ facis prãꝺiũ aut cęnã ꝛẽ. Cõuiuium potest ꝺici oratio/vbi homo interioꝛ reficit: licet exterioꝛ ieiunet/imo ipm̃ ieiunio hoĩs exterioꝛis est refectio interioris: scõm ꝙ ꝺicit Apłs. ũ. Cor. xiij. ꝺ. Licet is qui foꝛis ẽ noster hõ coꝛrũpat ꝛẽ. Ipsa etiã oratio ꝺe macie coꝛpis impinguat. Ũñ Hiero⁹. Sacra ẽ oratio/quã macies coꝛporis nõ impinguat. Oratio vero ꝙ fit ꝙ bonis vię/ꝺicit ꝓ prãꝺiũ: illa vero ꝙ fit ꝙ bonis patrię ꝺicit cęna: qz post prãꝺiũ restat cęna: post cęnã vero nullũ restat cõuiuiũ. Vel prãꝺiũ est oratio ꝺiei: cęna vero oratio nocteꝝ: sicut innuit. Glo. Prãꝺiũ ergo vel cęnã facere/ẽ ad oratiõnẽ accedere. Quales ergo ꝺebeat vnusquisq; ad suũ cõuiuiũ inuitare: ꝺocet hic ꝺns ꝺicẽs cuilibet. Cũ facis prandiũ aut cęnã. i. cum accedis ad orationẽ vt reficiaris pane lachrymarũ ꝛ inebrieris vino cõpunctionis: q ¶Noli vocare amicos tuos ꝛẽ. i. noli orare tm̃ ꝓ amicis ꝛ cognatis ꝛ iustis: ꝙ sunt ꝺiuites in virtute: sed etiã ꝓ inimicis ꝛ peccatoribꝰ ꝙ sunt pauꝑes apud ꝺeũ. Pro his magis oꝛãꝺũ ẽ: qz magis indigẽt. Et hęc oꝛõ ponoꝛ est apud ꝺeũ. Ũñ Matth. v. g. Orate ꝓ psequentibꝰ ꝛ calũniantibus vos: vt sitis filij patris vestri ꝙ in cęlis est: ꝙ facit solẽ suũ ꝛẽ. In hoc multi deficiũt: qz raro ꝓ inimicis ꝛ peccatoribꝰ oꝛant: sed ꝓ amicis ꝛ viris sanctis ꝛ ꝓ seipsis: qõ idẽ est ac si quis reliquias mẽsę suę mitteret regi vel comiti. Ꝺns oꝛauit ꝓ inimicis in cruce. ſ. xxiij. c. Esa. liij. ꝺ. Sic etiã Stephan⁹ ꝓ lapidantibus se: Actꝫ. vij. g. Esa. lviij. c. Frange esurienti panẽ tuũ ꝛẽ. Et hoc est qõ subꝺit ꝺns: v ¶Sed cũ facis cõuiuiũ voca pauꝑes. i. pcõres. Et postea ꝺiuiꝺit in tres species sc̃z.

Ꞩ 4 ✳ Debiles. i.

E ℣ a quib⁹ in ℟senti nihil potes expectare. a ¶Debiles/claudos et cęcos:id est qui nō habent vnde sibi possint ℟parare nec etiam valent laborare. b ¶Et beatus eris. Eccl.ix.d. Viri iusti sint tibi cōiuges et in timore dei sit tibi gloriatio. Tob.ij.a. Cum esset dies festus dñi:⁊ factum esset prandium bonū in domo tobie/dixit filio ſuo: Vade ⁊ adduc aliquos de tribu nostra timentes deum vt epulentur nobiscū. Eccl.xij.a. Da misericordi ⁊ ne suscipias peccatorē. Eccl.x.c. Noli despicere iustum hominē pauperē:⁊ noli magnificare virum peccatorem diuitem. c ¶Quia nō habēt/vnde possint supplere retribuere tibi: ¶Retribuetur enī tibi/a deo.ſ.in resurrectione iustorum:vel/retributione. Eccl.xij.a; Benefac iusto/⁊ inuenies retributionē magnam:⁊ si nō ab ipso/certe a deo. Et nota q̄ nō faciūt sancti mentionē de resurrectione reprobor̄:licet tamen vera sit eor̄ resurrectio sicut saluandor̄. Sed ideo nō faciūt de ea mētionē:q̄ nō curāt de ea.

Moraliter ✠ a ¶Debiles.i.peccantes ex impotentia. b ¶Claudos:id est peccantes ex malicia:qui habent pedē intellectus sanū:sed pedem affectus infirmū. c ¶Et cęcos:id est peccantes ex ignorātia. Sequitur: ſ ¶Hęc cū audisset &c. Dominus instruxerat inuitatorem suū de modo inuitationis: vt quoscunq; inuitaret/ex misericordia inuitaret:⁊ diceret p̄o tali inuitatione reddendam esse mercedem in resurrectione. Vnde quidam ex eis qui intererat cōuiuio/hoc simpliciter intelligens putauit q̄ quali equa vice redderetur ei merces: vt p̄o refectione egenorum quos ex misericordia refeceret in p̄senti: in futuro refice retur alimonia corporali. Vnde ait: Beatus qui manducabit panem in regno dei. Dicit ergo: ¶Hęc cum audisset quidā de simul discumbentibus/dixit illi: Beatus ą manducabit panem in regno dei:quia hoc ipsum manducare panem est esse beatum. Augustin⁹. Die errauit corinthus hęreticus:quia adam iussus est manducare: Gen.ij.c. De omni ligno paradisi comede &c. Beda. Panis in regno cęlorum nō est corporalis iuxta corinthum. Iste ex hoc errauit:quia putauit homines immortales resurrecturos/nō tamen sine corporali alimonia victuros:sumens argumentū ex primis parentibus:qui in primaria conditione creati sunt immortales:tamen cibi alimonia egentes. Sed reuera erant huiusmodi:non attendentes/quia longe aliter erunt homines immortales in resurrectione:q̄z ante peccatū fuerūt immortales:id est potentes nō mori. Intelligitur autem nō de pane materiali/vt mentitur corinthus hęreticus: sed de pane cęlesti ⁊ spirituali qui est ipse filius dei. Vnde Joh.vj.c. Ego sum panis viuus qui de cęlo descendi. Vnde verba ista trahenda sunt ad alium sensum q̄z forte habuerit ille qui hoc ait: vt dicat: Beatus erit qui manducabit panem in regno dei:id est christū sumpsit eo modo manducationis: de quo dictum est Joh.vj.c. Si quis manducauerit ex hoc pane &c. Nota ergo q̄ iste panis tripliciter māducatur: dupliciter in via: ⁊ simpliciter i patria. In via siquidem manducatur sacramentaliter. i. sub sacramēto quod cōmune est bonis ⁊ malis. De qua manducatione dicitur. j. Corinth.xi.g. Probet seipsum homo &c. Item in via māducatur spiritualiter a vere credētibus in eum. Hoc enim est manducare cum spiritualiter vere credere in eum:q̄d conuenit tm̄ bonis ⁊ se corpori eius mystico incorporare. Est etiā corpus christi materiale:quod sumpsit de virgine:et corpus christi mysticum. Item econtrario est in manducatione spirituali ⁊ in actuali. Qui enim cibū actualem manducat/cibum sibi incorporat:qui autem cibum spiritualiter manducat/incorporat se ipsi cibo:id est mystico corpori:id est fit de vnione ecclesię. De hac manducatione dicitur Joh.vj.c. Si q̄s manducauerit ex hoc pane/viuet in ęternum. Beda. Si quis incarnationis sacramento perfecte incorporatus/diuinę maiestatis visione frui meruerit:hic ęterna beatitudine gaudebit. Sacramento/intelligeitur est rei sacramentū. vnionis ecclesię. Et nota q̄ sacramentum eucharistię p̄prie dicitur sacramentū incarnationis. Tertio modo manducatur in patria:quod fit videndo facie ad faciem sicuti est. Hoc enim est manducare/ipsum videre facie ad faciem ⁊ cōtemplari/quod est frui deo. De hac māducatione dicitur Eccl.xxiij.c. Qui edunt me adhuc esurient &c.

a uium voca pauperes/debiles/claudos ⁊ cęcos/et beatus eris: q̄a non habent retribuere tibi: ¶Retribuetur enim tibi in resurrectione

Al. ℣nde retribuant Al. tretributione

Panis christi tripliciter manducat

Dolorꝭ ⁊ penitentię. Pō. Fuerunt mihi lachrymę mee. Item: Surgite cum sederitis qui manducatis panem doloris. Gen.xxj.b. Abrā dedit agar panē penitētię ⁊ vtrem aquę ⁊ abijt in desertū. Pō.126.
Labous. Gen.iij.d. In sudore vultus tui vescēris pane tuo. Pō. Labores manuū tuarū &c. Pō.127.
Panis Verbi dei. Thren.iiij.a. Paruuli petierūt panē &c. Diuinę consolationis.j. Reg⁹.xxx.c. Cū ęgypti⁹ comedisset panē/reuersus est spūs &c.
Eucharistię. Joh.vj.c. Panis quē ego dabo &c.
Contemplationis. Gen.xlix.c. Aser pinguis panis eius:⁊ ꝓbebit delicias regibus.
Refectionis ęternę/vt hic: Beatus qui māducabit panē in regno dei. Sed multi sunt qui nō possunt venire de vno pane ad alium.

Sequit: ℣ ¶At ipse dixit ei: Hō quidā. Mystice:iste hō q̄dā/est christ⁹ dñs:qui hō vel homo filius vult appellari/cum tñ sit de⁹ ⁊ dei filius:in cōfusionē multor̄ q̄ cū sint inferiores genere/volunt tñ denominari ab accidente:⁊ tñ dicit p̄s⁹ q̄ difficile ē denominationē cōuerti. Cū enī sint filii fabror̄ vel carpentariorū/volūt appellari nepotes ex̄orum/vel archiep̄or̄:si aliq; sint vel fuerint in tota parentela eorū etiam a remotis. Soli pape solet mutari nomen cū fit papa: Huc autē si vn⁹ hat ex̄us/tori .pcenici mutatur nomē sui:q̄ ipso episcopante tota sua .pcenici episcopal cū illo. Vñ Esa.lxvj.c. admirās de tā subita ⁊ de tot filiorū generatione/ait: Nunq̄d parturiet terra in die vna:aut parietur gens simul:quia parturiuit ⁊ peperit sion filios suos? Immo etiā ipsa ecclia admirat tā subitū partum/Esa.xlix.f. Quis genuit mihi istos:ego &c. Dicit etiā/hō quidā.i.vn⁹/nō multiplex: vt pompos⁹. Ire⁹ vn⁹/non diuitiue:⁊ cupidos ⁊ ambitiosos:quoꝝ cor in tot partes diuisum est:quot bonores/aut q̄s ꝓbendas habere cōcupiscūt:ideo vicini sunt morti. Osee.x.a. Diuisum ē cor eorū/nūc interibūt. Ire⁹ dicit/hō quidā.i.singularis cōceptus sine semine patris:nat⁹ sine dolore matris:immunis a pctō:mortuus ꝓ pctō. Iste hō fecit cęnā:nō vnā tm̄ sed triplicē:⁊ qualibet magnā:⁊ ad qualibet vocauit multos:⁊ multiplicit.ſ.p inspiratiōē:p ꝑdicationē:p flagella/p beneficia. Prouerb.j.c. Vocaui ⁊ renuistis:extēdi manū meā ⁊ non fuit q̄ aspiceret: despexistis omne cōsiliū meū ⁊ increpationes meas neglexistis. Prima cęna ē doctrina euāgelica: Secūda sacrosancta eucharistia: Tertia vita btā. De prima dr Esa.xxj.b. Pone mensam &c. Et dr magna ꝓpter ūtuos. Primo:qa dñs cęne magn⁹ est.ſ.christ⁹. Secūdo:q̄z cōiuię magni.ſ.oēs q̄ audiūt theologiā. Eccl.ix.d. Viri iusti sint tibi cōiuię. Tertio:q̄z seruitores sunt magni.ſ.doctores theologi:de q̄bus dr ibi. Reg⁹.x.a. Videns regina saba oēm sapientiā salomonis et domū quā ędificauerat &c. Quarto:q̄z fercula sunt magna q̄ ibi apponunt.ſ.ūtuor sensus sacrę scripturę.i.bistoric⁹/tropologic⁹/allegozic⁹/anagogic⁹. Prouerb.viij.a. Intelligite parvuli astutia:audite ex̄ de magnis locutura sū. Hāc cęnā fecit dñs in monte thabor:vbi vocatis discipulis ꝓposuit eis septē inter fercula satis bona. Primū ē pauptas:secundū est mānsuetudo:tertiū luct⁹:q̄rtū iustitia:q̄ntū miscōdia:sextū cordis mūdicia:septimū pax. O q̄z felices sunt q̄ illis ferculis satiant. Sz certe multi apponunt:q̄ nec modicū gustāt de illis. Multi etiā cū vocant ad cęnā vt comedāt de illis ferculis/nolunt venire/excusantes se sicut p̄ dr. Alius villā emit: p̄ est ambitiosus. Alius iuga boū emit q̄ntū: p̄ ē curiosus. Alius vxorē duxit p̄ est luxuriosus. Hęc tria.ſ.ambitio dignitatū: curiositas vanitatū:a nor̄ voluptatū ita replet multos: vt p̄dicta fercula fastidiant māducare. Vñ dicit: Desit panis:nō sunt ag;aia nr̄a iā nauseat sup cibo isto leuissimo: Numeri.xxj.b. Hāc cęnam ipediit tria/maxime parvilius. Primū ē frequēs ꝓgregatio magistror̄:ꝓpter q̄ multę lectiones ⁊ disputationes omittunt. Scōm est/q̄ de cęna fit prādiū. Vlā post auditū sacrę lectiōis vadunt multi ad lectionē scientię secular⁹:vbi q̄si suffocati a nimio vino obdormiūt in morte:sicut dr Piere.ij.g. Inebriabo magistrat⁹ ei⁹ ⁊ dormiēt somnū sempiternū ⁊ non exp̄gisc̄nt. Q̄d sat⁹ elegant̄ significat Judic.iij.c. vbi legit q̄ iahel aguie vtrē lactis ⁊ dedit lisare ad bibēdū/⁊ operuit eū pellib⁹ ⁊ dormiēte occidit clauo tabernaculi ꝓpria fixo vsq; ad terrā. Dex

Mystice

Prima cęna

Secūda cęna impediūt tria

Tertia cęna

Tria impedimenta tertię cęne

Octo ꝓpt q̄ cęne p̄dicte inuitatis plācere debēt

Primā cęnā impediunt quattuor

A ✠ lac q̄ de carne mulgek/significat scięt̄ia secularis. Jahel aut̄ interp̄tat ascēsio/⁊ significat ecclesiasticam dignitatē. Sisara vo interp̄tat visio ęgr̄atis/⁊ significat illos q̄ dicūt se audire scięt̄ias seculares vt videāt ęgr̄atē. Sed q̄cd ipsi dicāt/tabel ꝓpinat eis. Tertiū ꝑpedimētū ē indiscreta dispēsatio p̄bi dei quia vbi magis ē necesse/nolūt venire ad p̄dicandū vel ad docendū. Thren.iiij. a. Paruuli petierūt panem &c. Jtē Thren.ij.d. Paruuli diruēt matrib⁹ suis.i.ſlatis: vbi ē triticū ⁊ vinum cū deficerēt q̄si vulnerati in platęis. Hęc tria ꝑpedimēta isti⁹ cęne tangit Aplus.j. Cor⁹.xj.c. Vobis cōuenientib⁹ in vnū iā nō est dominicā cęnā māducare: Ecce primū. Vnusquisq; em cęnā suam ꝓsumit ad māducandū: Ecce secundū. Alt⁹ q̄dē esurit/alius vo ebrius ē: Ecce tertiū. Secundā cęnā fecit dñs in die cęne in hierusalē in cenaculo magno straro/sicut dr.j.xxij.b. Vbi discūbēs cū discipulis suis ꝓposuit eis ūtuor fercula satis bona/⁊ bene parata. Primū fuit panis ącym⁹. Secūdū/agnus typicus. Tertium/lactucę agrestes. Quartū/caro sua⁹ sanguis suus. Per hęc ūtuor significant alia ūtuor fercula multo meliora ⁊ domino charioza. Primū est vitę puritas:q̄ in pane ącymo desygnatur. Secūdū/pfecta humilitas:q̄ per agnū anniculū signi/ficatur. Tertiū/vera obedięt̄ia:q̄ figurat̄ p lactucas agrestes. Lactuca enim tenera est ⁊ feruēs:⁊ talis debet esse obedięt̄ia. Quartū ꝓsummata charitas:q̄ p corporis ⁊ sanguinis dispēsationē significat: Juxta illud Joh.xv.b. Maiorē hac dilectione &c. Primū appos/uit nobis dñs nobiscū conuersando. Secundū/discipulor̄ pedes lauādo. Tertiū/crucē ascēdendo. Quartū/in omnib⁹ factis ⁊ dictis suis:quia q̄cd fecit ⁊ dixit/totum fuit plenū charitate. Hęc ūtuor fercula requiret dñs a quolibet nostrū:ꝑm q̄ dr Prouer.xxiij.a. iuxta aliā editionē. Ad mensam diuitis sedūti:scito q̄ſi talia oportet te ꝓparare. Primi ferculi duplex est ꝓparatorū.ſ. odium peccati/⁊ amor ūtutis:q̄ hec duo habꝫ pure viuit. Secūdi ferculi ſil⁹ duplex ē ꝓparatorū.ſ. ꝓsideratio būane ꝓditiōis:q̄ tā vilis ē ⁊ ꝓncipio sperna ferendā:in medio vas stercor̄:i fine esca vermiū ⁊ ꝓsideratio meliorꝭ. Vñ Grego⁹. Sic incēciuū clatiōis ē ꝓsideratio deteriorꝭ:ita cautela hūilitat̄ ē ꝓsideratio melior. Tertij ferculi ſil⁹ duplex ē ꝓparatorū.ſ. impartis aucēas:⁊ rei impte vtilitas. Quarti ferculi ſil⁹ duplex ē ꝓparatorū.ſ. ꝓsideratio bñficioꝭ christi/q̄b⁹ meruit diligi:⁊ ꝓsideratio ꝑmioꝭ q̄ ꝓmittit diligęt̄ib⁹ se.j. Cor⁹.ij.c. Oculus nō vidit &c. Hāducatio/nē hui⁹ cęne impediūt tria.ſ. pctī ꝓscięt̄ia: sumētis irreuerēt̄ia: suptoris ꝓhibitio. Propt̄ q̄ dicit Aplus.j. Cor⁹.xj.g. Probet seipsum hō &c. Hec cęna dicitur magna: sicut ⁊ ꝓma/ꝓpter ūtuor. Primo: quia dñs magnus.ſ. christ⁹. Secūdo: quia cōuiuę magni.ſ. oēs fideles qui digne accipiūt: Tertio: quia seruitores sunt magni.ſ. angeli qui credunt assistere ⁊ seruire sacerdoti ⁊ omnib⁹ cōiuantib⁹ in hac cęna. Quarto: quia fercula apposita magna sūt.ſ. corpus ⁊ sanguis ipsi⁹ dñi. Prouer.xxiij. a. Quādo sederis vt comedas cū ꝓncipe/diligenter attende q̄ sunt posita ante faciē tuā. Tertiā cęnā faciet dñs in cęlo omnibus amicis suis: sicut dr Esa.xxv.c. Faciet dñs omnib⁹ populis in monte hoc cōuiuiū pinguiū/conuiuiū vindemię/pinguium medullatorū/vindemię defecatę. Hec cęna dicit magna sicut ⁊ alię duę/ꝓpter ūtuor. Primo: quia dñs magnus est.ſ. archytriclin⁹.i. de trinitas. Secūdo: q̄z magni ⁊ multi cōuiuę.ſ. oēs electi. Tertio q̄z magn⁹ ē ibi seruitor.ſ. christus. Sapiē. Beati sunt serui illi quos cum venerit dñs inuenerit vigilantes: Amen dico vobis/q̄z faciet illos discumbere ⁊ trāsiēs ministrabit illis. Quarto: q̄z magna fercula.ſ. gaudia ętern̄a: De q̄bus Esa.lxv. dicit̄ i sion laudātes ⁊ lętitia sempiterna sup capita eorū: gaudiū ⁊ lętitiā obtinebūt: et fugiet dolor ⁊ gemitus. Hāc cęnā impediūt tria.ſ. macula peccati: debitū pęne: defect⁹ charitatis: q̄ est vestis nuptialis: sine q̄ nemo recipitur in nuptiis. Vñ Matth.xxij.b. Quō huc intrasti nō habens vestē nuptialē? Sūt autē octo ꝓpter q̄ ſlibet istarū cęnarū debet placere inuitatis: q̄ tangit dñs. j.xxij.c. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi p̄ me⁹ regnū vt edatis ⁊ bibatis sup mēsā meā in regno meo. Primū ē seruitoris nobilitas: q̄d tangit p hoc q̄ dr: Ego. Secūdū ē ordinata ferculorū positio: q̄d tangit vbi dr: Dispono. Tertiū est cōiuarū bone stas: q̄d tangit ibi: Vobis. Quartū ē vult⁹ hilaritas: q̄d tangit ibi: Sicut disposuit mihi. Quintū est inuitātis auctoritas: q̄d notat ibi: Pater me⁹. Sextū ē mense fecūditas: q̄d notat ibi: Sup mēsam meā. Septimū ē loci amenitas: quod tangit ibi: In regno. Octauū ē loci securitas: q̄d tangit ibi: Veo. Prima cęna māducatur in scholis: Secūda in ecclesijs: Tertia in cęlis. De ꝑ libet igit̄ ilarā cęnarū dicit lucas: Hō quidā. Sz exponamus de tertia Glo, sic cōtinuat ad p̄sens: Quasi vere beatus q̄ comedet panem in regno dei/sed dediti vitijs terrenis vel curiositati vel voluptatib⁹ hui⁹ mūdi/nō comedēt. Vñ ſb dik parabola: a ¶Hō quidā.ſ. christ⁹: sicut ꝓius exposuit ē. b ¶Fecit cęnā magnā.i. parauit oib⁹ refectionē ętern̄ā: q̄z ianuā regni aperuit. Matth.xxij.a. habet de prandio:⁊ aliud ibi p prādiū q̄ſi hic p cęnā. Per prandiū em̄ ibi intelligit ꝑfecta refectio viatici/a q̄ multi excludūt. Vñ ille exclusus ē/q̄ nō habebat vestē nuptialem. Per cęnā hic intelligit refectio ętern̄e beatitudinis: quasatiabunt electi gustantes ⁊ videtes q̄ſi suauis ē dñs. Ad hāc inuitant oēs: ⁊ veniūt alię libenter: alię inuitant ⁊ nō veniūt: alii veniūt tracti. Recte/cęnā: q̄z in vespere.i. in vltima ętate dormitante moyse.i. deficiente lege. Vñ Johāne incarcerato/cępit dñs p̄dicare. Unde dicunt discipuli.ſ. vlt⁹.c. Vbi ne nō bibā dñe: q̄m &c. c ¶Et vocauit multos: ad cęnā. Nota Glo. Bedę. Verbū incarnatū &c. d ¶Et misit seruū suū: Glo.i. ordinē p̄dicatorū: qui censent nolle seruū singulariter: q̄z oēs p̄uenīt in idipsum. e ¶Hora cęne.i. vltima ętate siue in fine ſculi.j. Cor⁹.x.c. Nos sum⁹ in quos fines ſculi deuenerūt. j. Joh.ij.c. Audistis q̄ antichrist⁹ venit: nūc autē antichristi multi facti sunt: vñ scim⁹ q̄ nouissima hora ē. f ¶Dicere.i. ad dicēdū/inuitat̄. vt venirēt: q̄z iā parata sunt oīa &c. Fercula p̄mę cęne parata sunt: ſſto ē pauptas/ſſto ē mānsuetudo ⁊ luctus &c. Sic ⁊ fercula aliarū cęnarū parata sunt: q̄z filij dei oīa parauit. Per ipm iā patet introit⁹ regni cęlorū. Joh.xiij.a. Vado vobis parare locū: ⁊ si abiero ⁊ ꝓparauero vobis locū/iterū veniā &c. g ¶Et cęperūt oēs simul excusare: q̄ venire noluerūt. Et ꝓ maiorꝭ parte dictū ē: sicut dr: Deus currit ad bellū: multis tū remanētib⁹. Grego⁹. Excusat oīs qui plus terrena q̄ſi celestia diligit/etiā si ad cęlestia se tendere dicat: hoc ipsis dictū &c. Amb⁹. Ideo se excusant: q̄z nemini intercludit regnum/nisi quē sue vocis ꝑfessio excludit. Intellige, ꝑfessio exterior vel interior. Nemo em̄ excluditꝭ/nisi ꝓ peccato exteriori: vel interiori. h ¶Primꝰ dixit ei: Villā &c. Quasi multi ad cęnā dominicā inuitari ei⁹ epulas fastidiūt: alij derenti ſpbia vite: alij curiosit̄ate: alij carnis voluptate. Primā excusationē refert Aug⁹ ad superbiā vite: Jn emptione em̄ ville notat acquisitio dominij. Qui em̄ villam emit: bolbus appetit dominari ⁊ ꝑesse: q̄d ex radice ſſpbie ꝓcedit. Ac si dicat: malo dominari in terrenis q̄ſi venire ad cęnā ętern̄ā. Eccs. vlij.d. Interdū dominat̄ hō homini i malū suū. Dicit ergo: Villā em̄.i. appetitū dominādi habui: vel dominatū ipsum multo labore acq̄siui: vel ꝑcio aīe mee cōparaui. Quicunq; em̄ dominatū appetit/animā suā ꝑdit: q̄z gratiā amittit/q̄ est vita aīe. Hāc villā emit lucifer: q̄z ꝓ dominatione quā appetiit/regnū ętern̄ū amisit. Sille ꝓim⁹ hō dñari voluit/⁊ in seruitutē oīm ⁊ etiā pulicū cecidit/q̄ dñs oīm factus fuit. k ¶Et necesse habeo/ambitione cogēte/q̄ nō potest cōa dño ꝓmanere/nec in cęlo habitare. l ¶Exire/ab ętern⁹ cōtęplatione/a mei ꝓsideratione. Oīs em̄ ſpbus extra se est: q̄z ſupra se est. Pō. Dñe nō est exaltatū cor meū: neq; elati sunt oculi mei: neq; ambulaui &c. m ¶Et videre illam: totū studiū ad illā applicare. Hoc em̄ ē ſpbor̄.ſ. toto studio laborare ad hoc ꝙ possint dñari. Vel ꝓ villā pōt ītelligi sollicitudo necessarior̄ corporis: vt nō videat̄ se excusare ꝓ ſpbia sed ꝓ sollicitudine necessarior̄ corpis.i. victualū. Ac si dicat: habeo mihi villā emere.i. ęrem ī ſſbam cōparare ad necessitatē corpis. Grego⁹. Villā erit videre q̄ſi sola exteriora cogitat, ꝙ ſubstātiā.i. corpus/⁊ totū studiū ad illā applicat. Et hoc est q̄ ab amatorib⁹ mūdi pus grit.ſ. substātia corporis.i. necessaria corpori. n ¶Rogo te habe me excusatū. Interlin. Ora ꝓ me quia hō pctōr sum. ā. v.b. In superficie verbor̄ ſtendit humilitatem: vbi dicit: rogo: sed ex superbia venire contemnit. Gregorius. Dum dicit: rogo te habe me excusatū/humilitas longat in voce: dū venire contēnit/superbia in actione.

E F a ¶ Et alter dixit: Juga boum emi quinq: Excusatio
ille refert ad cōcupiscentiā oculoꝝ/vnde curiositas ꝓcedit.
Quidā sūt q̄ talibus delitijs delectari/ oīa q̄ vident cōcupi-
scunt. Iste q̄ dū ad eternā eternā inuitat: ꝓtendit excusationē di-
cēs: b ¶ Juga boū emi quinq: i. curiositatē q̄nq; sensuū
inuestigando vana/
multo labore acquisi-
ui. q. d. potiꝰ sollicite
sum de his q̄ p quin-
q; sensus administrā
tur. i. de exterioribus
q̄ curiositatē faciūt:
eē ō eternā eternā. Ta
les in cenis tēporaliū
quasi sues nutriunt:
& dominicā cenē eē fa
stidiūt: cenū eē eē
rētes. Tales frequē
ter in tantā decidūt curiositatē: vt potius scrutent vitia alie-
na eē sua. Mā curiosus etiā est: q̄ vitā alioꝝ inuestigat: & sua
interiora ignorat. Grego⁹. Curiosus animꝰ: quāto est peritus
alieni: tāto est ignarus sui. Eccl. xij. d. Des fatui facilis in do
mū ꝓximi sui. Prouer. xxvij. b. Domū fratris tui ne ingredia
ris. Quinq; aūt sensus p quīq; iuga boū bene intelligunt: q;
ad terrena nos trahūt: vt circa ea versemur/ sicut boues terrā
versantes: Ideo etiā p iuga significant: q; sicut in iugo sūt bo
ues cōbinati: ita vnusquisq; sensuuꝝ habet duo mēbra officio
suo deputata. Duę eē sunt aures: duo oculi: duę nares: in gu
stu etiā duo instrumēta/lingua & palatū: in tactu gemina vo
luptas carnis interiꝰ & exteriꝰ. c ¶ Et eo ꝓbare illa. Mo
ta q; ipm verbū istiꝰ exprimit vitiū ei⁹: q; ꝓbatio ad curiosita
tem ptinet. Tales habent q̄nq; iuga: sed christus vnū. ē. s. q.
Unum est necessarium. Rogo te habe me excusatum.
d ¶ Et alius dixit: vxorē duxi. i. carnalē voluptatem: ꝓ
pter quā multi a regno excludunt. De hac vxore dicit Pro
uer. xxvij. c. Tecta perstillātia i die frigoris: & litigiosa mulier
cōparant. e ¶ Et ideo nō possum venire. Excusatio isti⁹
us refertur ad cōcupiscētiā carnis. Iste etiā nō rogat excusa
ri: q; solū peccatū carnis non palliat in cōfessione. Huic loco
adherent hereticī qui nuptias damnāt: q; excusatio istius re
ꝓbatur/ q̄ se excusat p cōiugiū. Hoc dupliciter soluit. Primo
q; nō reꝓhendit cōiugiū simpliciter/ sed in cōparatione: vt sic
ostendat virginitas ei ꝓferenda. Un Ambro. Cōiugiū nō re
ꝓhendit: sed integritas ad maiorē honorē vocat. Uel ideo re
darguit excusatio ei⁹ q̄ se excusat p cōiugiū: q; multi cōtrahūt
. i. ducūt matrimoniū/nō causa plis/ sed causa explendę libidi-
nis. Un Glo. Bedę. Quia multi nō ꝓpter fecunditatē/ ꝛ ꝓ
pter desideria carnis vxores ducūt: & ideo q rem iustā. i. p cō
iugiū iustū carnalis voluptas designat: ꝓpter quā carnalē. s.
voluptatē/ad cenā dei studiosius recusat venire. Allegorice
ꝑm Ambr. Per primū/qui ait: Villā emi: intelligunt gentiles/immoderato affectu tēporalib⁹ inhiantes. Secūdus qui
ait: Juga boum emi quinq: significat iudeos iugo legis
pressos. In qua lege sunt q̄nq; iuga. i. mādata decē/ vel quin-
q; libri moysi: q̄ duplicant in spiritu & litteram. Per tertiū qui
ait: Uxorē duxi: intelligūt hereticī: q̄ semp attemptāt rigo-
rem fidei: sicut mulier prima attēptauit virū & seduxit. Solēt
etiā mulieres se ornare & artificiose sicetitium sibi colorē appo
nere vt ita fallāt oculos intuentiū: sic hereticī solent verba or
nare quibusdā verbis phaleratis: & fallitatē palliare vt sedu-
cant corda simpliciū/affectātes falsuꝝ decorē/nō pulchitudi-
nē interiorē: de qua dicit: Omis gl̄ia filię regis abinte⁹. Versus
Dō. 44. Uxor/villa/boues cenā clausere vocat: Būdus/cura/ caro/
cenā clausere renatis. Sequit: f ¶ Et reuersus seruꝰ nū-
ciauit hec dño suo. Tūc iratus &c. Parata cena. i. aditu
paradisi reserato misit paterfamilias seruū. i. christus chorū
ꝓdicatorū dicere inuitatis vt veniret: q; parata sūt oīa. Jam
aperta est regni ianua & nō venerūt inuitati: aliꝰ detēti supbia
vite: aliꝰ curiositate: aliꝰ carnis voluptate. Q̄ō postq̄ renūcia
uit chorus ꝓdicatorū christo/iratus est paterfamilias. Et est
anthropopathos. i. humana ꝓpassio. In deū eīm nō cadit mo
tus ire: sed dicit irasci: q; opa facit q̄ congruit iratō. Dudito
eīm q̄ primo inuitati venire cōtēpserant: quasi iratꝰ misit ser-
uū: vt i vicos & plateas exiret: & quoscūq; inueniret cōpelleret
Moraliter intrare. Dicit ergo: Et reuersus &c. Moraliter. Seruus:
id est ꝓdicator: postq̄ iuitationē. i. ꝓdicationē/ debet reuerti ad
dōm p gratiarūactionē: & ad se p sui ꝓsiderationē. Primo de
bet reuerti ad deū: vt ei/nō sibi attribuat fructū ꝓdicationis.

Ad se vero debet reuerti/ne de fructu suę ꝓdicationis suppli-
cat. De primo dicit Job. xxviij. d. Unquid mittes fulgura et
ibūt & reuertētia dicēt tibi assum⁹? Ibi Glo. Tadūt fulgura/
cū ꝓdicatores miraculis cozuscant: reuertētia dicūt assum⁹ cū
nō sibi sz deo tribuūt q̄cq̄ se fortiter egisse cognoscūt. Eccl.
j. b. Ad locū vnde ex-
eunt flumina reuertā
tur vt iterū fluāt. De
secūdo vr Act. xij. b.
Petrus ad se reuer-
sus ait nunc &c. Job.
v. d. Uisitans speciē
tuam non peccabis.
g ¶ Tunc iratus
paterfamilias: id
est christꝰ: cui⁹ fami-
lia sūt oēs electi: qui
irascēt malis i die iu-
dicij. Esa. xxviij. f. Irascet dñs vt faciat opus suū: peregrinū
est opus eius ab eo. Irascet aūt de illoꝝ ingratitudine/ & la-
boris sui frustratiōe. Esa. xlix. a. Ego dixi: inuacuū laboraui/ si
ne causa & vane fortitudinē meā cōsumpsi. Pō. Quę utilitas Pō. 29.
in sanguine meo &c. b ¶ Dixit seruo suo: Exi cito i pla
teas. i. ad illos qui sunt in via lata & spaciosa/ q̄ ducit ad mor
tem: Matth. vij. d. k ¶ Et vicos ciuitatis. i. ad illos q̄s
rerū tēporaliū coartat inopia. Cant. iij. a. Circuibo ciuitatē
p vicos & plateas quęrēs quē diligit aīa mea. Quidā sunt/ vt
innuit in Glo. Amb. & vt dicit Aug⁹: q̄ vagant p campos li
centię/purātes licitū quicq̄ est libitū: q̄ latas sibi fecerunt ha
benas: effrenata libertate vtētes frenū cōtinētię arcētes. Isti
vocant de latitudine voluptatū ad artiorē vitā: isti significan
tur p eos q̄ vocant de plateis. Per eos vero q̄ vocant de vi
cis/moraliter intelligunt illi/qui penuria necessariozū artati/
intrāt clausūra: & ita ad dcū cōuertunt. Dicus eīm artior est eē
plateā: q; inter domos q̄ sunt a latrinsecus/nō est nisi strata an
gusta vt possint hoies cōmeare. Un bene ꝓcū angustia pau
pertatis exprimit: tales eīm veniūt coacti. Sequitur: l ¶ Et
paupes ac debiles & cęcos & claudos introduc huc.
Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos &c. Paupes/ spiritu/
vel sui reputatiōe. Prouer. xiij. a. Est quasi paup cū in multis
diuitijs sit. m ¶ Ac debiles/ad malū vel ad bonū sui repu
tatione. Esa. xl. g. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē ma
lā/i bonā debilitatē. ij. Cor. xij. d. Cū infirmor tūc potēs sum.
j. Reg. xxx. d. Dereliquit me dñs meus: q; egrotare cepi &c.
Glo. Christꝰ manu fortis quos despectos a mūdi gloria repe
rit/ i suū amorē cōuertit & cibo pauit. Uel cōunge ista duo:
Paupes ac debiles. i. pauper debiles. i. humiles: ad diffe-
rētiā supboꝝ pauperū. n ¶ Et cecos. i. simplices idiotas:
q̄ lumē ingenii nō habēt: vel qui se reputāt nihil scire. Job. ix.
g. Si cęci essetis/ peccā nō haberetis: nūc aūt q; dicitis vide-
mus peccā vestrū manet. o ¶ Et claudos/ gressus suos in
bonū dirigere q̄ se insufficientes. Uel: Claudos. i. q̄ bona sci
unt/ sz mala faciūt: vel q̄ simul bona & mala faciunt. iij. Reg.
xviij. d. Usq; q̄ claudicat⁹ in duas ptes? Uel/ Claudos/ sui
reputatiōe. Esa. xxxv. b. Tūc saliet sicut ceruꝰ claudus. Mat
thei. ix. b. Nō veni vocare iustos/ sui reputatione: sz pctores.
Ezech. xxxiij. a. Qz abiectū &c. p ¶ Et ait seruꝰ. i. ordo ꝓdi
catoꝝ. q ¶ Dñe factū est vt impasti: & adhuc locus ē.
. i. multos quales dixisti/ vocauim⁹: sz isti nō implēt locū cōi
uij tui. r ¶ Et ait dñs seruo: Exi in vias & sepes. Scōm
Amb. q̄ illos q̄ vocant de vijs/ significant illi qui licet adhuc
sint extra viā q̄ ducit ad vitā: tn quodāmodo in via se ꝓparāt.
Nam ꝓpe viā est/ qui habet fidē voluntatē bōfaciendi: & nullis
cupiditatib⁹ suggillat: de quo. s. nō triūphat cupiditas. Per
eos qui de sepibus vocant/ significant illi qui mala a bonis
secernunt et temptationi diaboli muniren fidei et patientię

F opponunt.

i ¶ Exi cito &c. Allegorice: Distinguunt hic duo genera Allegorice
hoim: videlicet ciues & agrestes: vt p illos q̄ vocant de vicis
& plateis itelligant iudeos. i. tāq̄ ciues. i. legē ac ꝓphetas & elo
quia dei habētes. Per eos q̄ de vijs & sepib⁹/ intelligant gētes
nisi abūciant inculti & agrestes. i. legē & ꝓphetas & eloquia dei ig
norantes. Ciuiū eīm est nosse legē & ꝓphetas & institutā agri-
colarum ignorare. Ad iudeos primo misit dñs ꝓdicatores. s.
apostolos: qui multis de iudeis cōuersis redeuntes ad domi-
num dixerunt: q ¶ Domine factum est &c. quia primitia
ecclesia de iudeis/ iam intrauit. Sed adhuc vacant loca ad
mensam tuam: vt adhuc possit introduci ecclesia de gentib⁹.

F Cōpelle intrare

A F opponunt. Eccl. xlvj. d. Ubi nō est sepes diripietur possessio.
Chryſ. Christus via est generalis. Joh. xiij. a. Ego sum via
veritas & vita. Puto q̄ & sancti q̄ ducunt ad christū/ vię sunt.
Thren. j. a. Uię sion lugent &c. Jte diabolus/ publica via est
ad mortē: & vię eius sunt ꝓfessiones hui⁹ mundi: ꝓfessio philo
sophię/ꝓfessio mili-
tię/ꝓfessio ludozum:
q̄ oēs ducūt ad diabo
lū. Matth. xvi. c. Et
portę inferi nō ꝑuale-
bunt aduersus eam.
Dicē ergo: a ¶ Exi
in vias. i. cuiuslibet
cōditionis hoies vo-
ca ad fidē. Item casti
tas via: fornicatio via
est. Illa ad christum:
ista ad diabolū. Jtez
oīa opa nr̄a sunt vię/ siue in cęlū/ siue in infernuz. Job. xxxj. a.
Uias meas ipse considerat. b ¶ Et cōpelle intrare. Dñs
quosdā cōpellit: quos. s. aduersitate vel infirmitate vel paup-
tate vel tēptatione ad pnitētiā vocat. Aug⁹. Felix necessitas
q̄ ad meliora cōpellit. Seneca. Infirmitati meę grātias ago: q̄
cogit me nō posse q̄ nō debeo velle.

Allegorice c ¶ b ¶ Compelle intrare: supple pauperes & debiles/ cę-
cos & claudos. Hoc eīm iterato intelligendum est: quia tales
de vtroq; populo vocati sunt. Hoc q̄ sequitur vtriq; exposi
tioni cōuenit. s. et allegorice & primę. c ¶ Et impleat do
mus meą. Glo. Numero ꝓdestinatoꝝ fidelū: q̄ numerꝰ in-
expletus nō remanebit: Quia nouit dñs qui sunt eius. Apoc. 2. timoth. 2. c
vj. c. Tempus adhuc modicū est: donec impleat numerꝰ con-
seruoꝝ eorū/et fratrū eorum qui interficiendi sunt sicut & illi.
d ¶ Dico aūt vobis q̄ nemo virozū illoꝝ/ exculsan-
tium. s. c ¶ Qui vocati sunt: supple & noluerunt venire.
f ¶ Gustabit cęnā meā: etiā si per feram pnitentiā aliq̄
intrare querant: Matth. xxv. Distinguunt ergo tria genera
vocatoꝝ. Quidā veniunt/sed coacti: qui. s. tertio sunt vocati: Tria genera vocatorum
q̄ notatur per boc ꝙ dictū est: compelle. Aliꝰ venire cōtem
nunt: vt qui primo sunt inuitati. Aliꝰ inuitanē & spontanei ve-
niunt. s. secūdo vocati. Jtē primo & secūdo inuitati in hoc con
ueniunt: q̄ vtriq; sunt peccatozes: superbi: secundo vocati hu-
miles. Hanc cōuenientiā & differentiā assignat quędam Glo.
g ¶ Jbant aūt turbę &c. Quinta pars vbi docet dñs q̄
sincero amore debeat appeti regnum dei/vbi fiet cena: de qua
supra actū est. Unde turbę q̄ sequūtur eū euntē in hierusalez:
significant illos qui vel inuitati vel compulsi veniunt ad cenā
& tota imitatione imitant iesum in hierusalem. i. ad ęternę pa-
cis visionē ꝓcedentē. Unde Michęę. ij. d. Ingredient portā
& transeūt per eā & rex eoꝝ transibit coꝝ eis: & dñs in capite
eoꝝ. Dicit ergo: Jbant aūt turbę multę/ captę dulcedi-
ne ꝓdicationis & miraculoꝝ. Job. vj. g. Dñe ad quē ibimus:
verba vitę ęternę habes. h ¶ Cum eo/descendente a domo
cōuiuij. Proficiscens eīm dñs hierusalem/ad petitionē ꝓnci-
pis phariseoꝝ qui eum ad cōuiuiū inuitauerat/in domū eius
declinauit: de conuiuio so. ꝓficiscebat iter destinatū. Uidens
aūt dñs turbas sequentes se/instruit eas de modo sequendi:
immo in turbis non vere sequentib⁹ instruit veros sequaces: q̄
regia via incedūt/christū sequentes passibus operū: nō pas-
sibus corporum. Instruit ergo dñs generaliter omnes qui sunt
in via ad patriā tendentes. Et est hic ordo doctrinę. Primo
docet cauere ea quę possunt esse impedimēta viā ingredienti-
bus. Secūdo addit de suffragijs q̄ sunt necessaria venientib⁹.
Tertio agit de lege q̄ ꝓposita est & data ꝓuenientib⁹. Addet
adhuc necessariū hęc oīa implentib⁹. s. misericordiā dei: vt his
omnib⁹ impletis/dicāt: Serui inutiles sumus: vt postq̄ impe-
dimenta abiecerint: suffragia cōparauerint: legē viantib⁹ ꝓpo
sitam cōseruauerint: tandē implorent speciale suffragiū. s. dei
misericordiā: q̄ est vnicū & singulare refugiū. Primū ergo in-
struit de vitandis impedimētis: quia maximū est vianti nosse
impedimēta multiplicia. i. exteriora & interiora: q̄ sunt impedi
mēta arduę vię ducētis ad vitā. Hec sufficit abūcere exteriora
nisi abūciant interiora: ideo dñs nō tm ait: Odit patrē suum
& matrē: sed addidit: adhuc & animā suam. Et quia multa sunt
impedimēta exteriora/ hortatur dñs. s. abūcere grauiora. s. car-
nales affectus: qui ꝓpue homines retrahūt ab ardua via. Le-
gitur eīm de multis quos nō terrebat angustia ꝓfessurarū: re-
uocabat tamen eos a martyrio affectus vxorū & matrū ofter-
dentiā eis vbera. Unde multi parati martyrio/ retinebantur

carnali affectu vel cura vxoris vel liberoꝝ. Hęc ergo sūt ꝓci- C
pua impedimenta exteriora. s. carnales affectus: Ideo domi
nus specialiter docet ea amputanda: & similiter interiora. s. de-
sideria carnis. Dicit ergo: i ¶ Et conuersus dixit ad il-
los/qui sequebantur eum. k ¶ Si quis venit ad me et
non odit patrem
suum. Chryſ. Non Matth. 10. d
simplicit̄ iubet odio 28. q. 1. §. 1.
habere: quia hoc val-
de iniquū esset: si vo
luerit plus me diligi:
in hoc odio habeat.
l ¶ Et matrem et
vxorem/ & filios/ & fratres: id est eorum
vitia & carnales affe-
ctus. m ¶ Adhuc Dat. 10. d
autē & animā suā: Marci. 8. d.
id est vitę animalis desideria/ siue concupiscentiam: non po-
test meus esse discipulus. De primo dicit Chryſostom⁹.
Omne quod de terra suscipimus/in terra dimittitur: nemo re-
cordatur carnalem affectum cum de carne recesserit. De secun
do dicit Eccl. xviij. d. Post concupiscentias tuas non eas &c.
Gregorius. Tunc bene animā nostrā odimus: cū eius carna-
libus desideriis nō acquiescimus/sed reluctamur & frangim⁹.
Joh. xij. d. Qui odit animā suam in hoc mundo/in vitā ęter-
nam custodit eam. Esa. xlix. Sanctificate euz qui despicit ani-
mam suam. Judicl. v. c. Tabulon & neptalim obtulerunt ani-
mas suas morti i regione moromę: quę interpretatur sublimi-
tas aut celsitudo: id est religio. Item de primo dicit Grego⁹.
Simul & odisse & diligere possumus: vt & cognatione conius
ctos & nosipsos ex precepto diuino diligamus: & quos in dei
via aduersarios patimur odiam⁹. De quo odio dicit in Pō.
Perfecto odio oderam illos. Ibi Glo. Hoc ē perfecto odio Pō. 138.
odisse: vt nec ꝓpter vitia homines odias: nec ꝓpter vitia ho-
mines diligas. Item Beda. Diligam⁹ parentes q̄ sunt: odio
habeamus q̄ in dei itinere nobis obsistunt. Ero. xxiij. f. Occi-
dat vnusquisq; fratrē & amicū & ꝓximū suū: id est affectū car
nalem eoꝝ extinguat in se. Chryſ. In illis est sanctū obedire/
quę nō nocent pietati. n ¶ Et qui nō baiulat &c. Quia D
nō sufficit vitare impedimenta si desint suffragia: ideo subiun-
gitur hic quoddā speciale suffragiū in via. s. baiulatio crucis.
Si quis eīm vult rutus incedere per viam in qua sunt latro-
nes/defere secum sigillum imperatoris sui: & ita multo tīcs tu-
tius incedit: ita cum nobis cōtingat transire viam plenā offen-
diculis. s. viam regiam per quā debemus sequi regem nostrū
ꝓcambulum nostrū nō possumus tuti transire sine imperato
ris nostri sigillo. s. sine crucis vexillo: quod semp in periculis
ꝓtendimus. Crucem autem portat: qui ꝓ christo sanguinez
suum effundit. Ꝓter hūc modum duobus modis baiulatur
crux: sicut dicit Gregorius. Uel cū per abstinentiā caro affli-
gitur: vel per compassionē ꝓximi/animus afflictur. Debe-
mus eīm crucifigere membra nostra: manus ne ad percutien-
dum moueri possint vel ad sanguinē effundendū: sicut ille qui
habet manus affixas cruci/nō potest eas mouere: et ita cętera
membra. Debemus quoq; nos crucifigere ꝓximis cōpatien-
do: quia mala ꝓximoꝝ sunt frixorium sanctoꝝ. Dicit. xxx. d.
Flebam quondā super eo qui afflictus erat &c. Glo. Plus est
de seipso dare q̄ de suis: & plus est compassio q̄ datū. Dicit
ergo: Et qui nō baiulat crucē suam. Chryſ. Suam/non
meā: ne putes christi crucē sufficere sine tua. Jtē Chryſ. Cru-
cem tollit: qui parat⁹ & ad omne periculū ꝓpter deū: sicut pau
lus. Act. xxj. c. Ego aūt nō solū alligari &c. Beda. Crux a cru
ciatu dicitur: q̄ semp est portanda/vt amor christi ostendat. ij.
Cor. iij. c. Mortificationē christi iesu semper in corpore no-
stro circūferentes: vt et vita iesu &c. Chryſ. Nullus verecun-
detur crucē: circūferamus eam vt coronam: Etenim omnia quę
ꝑm nos sunt per crucē perficiuntur: regeneratio/ consecratio:
ꝓpter hoc in domo/in ianuis/in muris/in frontibus & in men
te scribimus eam. Quādo igitur sigillaris/excogita causam &
cōditionē crucis. Empti eīm estis ꝓtio magno: dicit apostо-
lus. j. Corinth. vj. d. Augustin⁹. Pretiū crucis dixit: nec sim-
pliciter eam digito insigniri oportet: sed prius electione cum
multa fide. Si ita insigniueris visui tuo/nullus dęmonū ꝓpe
stare poterit/videbis enīm quo plagam accepit. Si enim loca
horrescimus in quibus inciduntur damnati: excogita qualiter
patitur videns arma quibus christus caput eius abscidit.
Cruz dęmones/non terribiles sed contemptibiles facit.

F Et venit post me

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ a ¶ Et venit post me: bñ operādo. b ¶ Nō potest me-
us esse discipulus. Grego°. Nulli ḡo a semetipso deficiat/
ad eū q̄ semp est nō appropinquat: nec valet apphēdere qđ su-
pra ipīm est ſi nesciat mactare qđ est. Judic°. v.b. Qui ꝓpria
volūtate obtulistis vos discrimini/būdicite dño: q̄ ascēditis
sup nitētes asinos/ꝛ
sedetis supra in iudi-
cio ꝛ ambulat⁹ i via/
loquimini. i. vos qui
carnē vestrā mortifi-
catis ꝛ vosipsos iudi-
catis ꝛ in via virtutū
ꝓficit⁹: loquimini. i.
predicate vel docte.
c ¶ Quis est⁹ ꝛc.
Dñs turbis se sequē-
tib°/ꝛ ipīs oībus ex-
istentibus in via ꝛ ad patriā festinātib°/dedit documentū de
vitādis impedimēt⁹: necnō ꝛ de suffragūs vię. Sz q̄ nō suffi-
ciūt ḡmissa nisi pseuerem°/subdit de lege pseuerātie: sine qua
nulla virtus coronat⁹: ſm q̄ dicit. j. Corinth. ix. d. Sēs qui in
stadio currūt ꝛc. Unus. i. pseuerās. Nec solū hortat de pseue
rantia: verūetiā de cautela: ḡ q̄ necessaria est viantibus: ne dū
in via sunt/ardua supra vires aggrediant: sed pro modulo vi-
riū suarū sese intra se metiant. Aliq̄ em minus cauti vitā au-
steriorē eligūt: ad quā sustinēdā insufficientes/in medio vię de-
ficiūt. Inducit ḡ dñs similitudinē p quā instruit⁹ de vtroq; de
pseuerantia. ſ. ꝛ de cautela. Sicut em aliq̄s turrim ędificatur⁹
si ꝓuide agat/ḡmeditat⁹ secū ꝛ tacite cōsideret si sufficiant ei
opes ad ędificū cōsūmationē: ita vnusquisq; anteq̄ aggredia-
tur ardua debet ḡmeditari si sufficies sit ad vitā auster[illegible]. Lo-
quit ḡ dño p simile ędificātis: Et merito: q̄ mūdū cōtemnere
parētes odire/seipm abūcere: est ędificiū cōstruere p qđ ad eę
lū ascēdit. Differt aūt ędificiū spuale ꝛ trenū: sicut dicit Be-
da. Nā ad corpale ędificiū necesse est diuitias cōgregare: ad
ędificiū spuale dispgere. Ūñ Pś. Dispsit dedit pauperib°: iu-
sticia ei⁹ manet in seculū seculi. Est aūt turris mala/ꝛ turris
bona. Turris mala tripler. Prima turris babel: Gen. xi. b. i.
superbia. Secunda turris ęgypti magdalū. Exo. xiiij. a. id est
luxuria. Tertia turris lignea sup elephantē. j. Machab. vj. d.
id est spes in pecunia seu auaricia. Esa. ij. c. Dies dñi sup om-
nē turrim excelsam. Istę turres nō sunt ędificandę sed diruen
de: ꝛ ideo de his nō sumik similitudo. Est aūt turr⁹ bona mul-
tipler. Prima est spes in deū ꝓuenięs ex bonis meritis. Pś.
Spes mea de° turris fortitudinis. Sumptus ergo ad ędifi-
candum hāc turrim sūt ꝓpria merita bona. ij. Paral. xiiij. b.
Dixit asa iude: Ędificem⁹ ꝛc. Sūptus nō habet/sed ex alienis
expensis vult ędificare hāc turrim: q̄ bona nō exercēs/cōsidit
in alienis ꝑcibus ꝛ meritis: q̄m spes taliuz frustrabit. Et hoc
est qđ dicit. 3. xiij. a. q̄ turris cecidit sup decē ꝛ octo in siloa.
Eccl. xxj. b. Qui ędificat domū suā impendēs alienis/quasi q̄
colligit ꝛc. Itē sumptus nō supputat/nec habet: q̄ ēt in sub-
operib° cōsidit: ꝛ nō plus in dei misericordia: q̄ ipsa dat sum-
ptus bono ędificatori. j. Esdre. vj. a. Sumptus de domo re-
gis dabuntur. j. Machab. x. d. Ad ędificanda vel restauran-
da opera sanctorum sumptus dabunt⁹ de ratione regis. i. dei.
Itē sumpt⁹ habēt ꝫ nō ędificant turrim spiritualē: qui bona
nature vel fortunę expēdūt in negocūs carnis vel diaboli vel
mundi. Est etiā turris bona secūda. ſ. turris dauid. i. humili-
tas. Cant. iiij. b. Sicut turris dauid collū tuū quę ędificata ē
cū ꝓpugnaculis. Tertia turris eburnea. i. castitas. Cant. vij.
b. Collū tuū sicut turr⁹ eburnea. Quarta turris libani. i. inno-
centia. Cant. vij. b. Nasus tuus sicut turris libani: quę respi-
cit ꝓtra damascū. Quinta turris gregis. i. charitas fraterna.
Michęę. iiij. c. Et tu turris gregis nebulosa filia sion: vsq; ad
te veniet. Sexta turris vineę. i. defensio ecclesię. Esa. v. a. Plā
tauit dñs vineā electā: ꝛ ędificauit turrim in medio eius. Se-
ptima turris vberū. i. facię doctrinę. Cant. viij. c. Ego mur⁹
ꝛ vbera mea sicut turris. Octaua turris fortitudinis. i. chri-
stus. Prouer. xviij. b. Turr⁹ fortissima nomē dñi. De his tur-
ribus dicitur in Pś. Fiat pax in virtute tua: ꝛ abundantia in
turrib° tuis. Licet ḡ hęc parabola de qualibet istarū turrium
posset exponi: tñ dicem⁹ hic turrim/virtutū congrię seu vitę
sanctę altitudinē: ḡ multis sumptib° ḡ laborib° ędificat ꝑ quā
solā ascendit in cęlum. Dicit ergo: Quis est⁹. q. d. ita debe-
tis odire parētes/ꝛ vosipsos abūcere/ꝛ mūdū cōtenere/ꝛ cru
cē baiulare: q̄ ita cōsūmat ędificiū ꝑ qđ venit⁹ ad regnū. Qđ
patet: Quis est⁹. i. aliq̄s/ex vobis. Et notat quis raritatē

Pś.111. Est turris bona et turris mala

Bona turris multipler

Pś.60.

sicut ibi: Quis ascēdet in montē dñi. d ¶ Volēs ędificare turrim. i. virtutū cōgerię vel vitę sublimitatē. Aug°. Fundamētū est fides christi. Ūñ. i. Cor. iij. c. Fūdamētū aliud nemo ꝛc. Parietes sūt spes ꝛ timor: q̄ e regione cōsurgūt ꝛ ęq̄liter: nā si alter amplⁱ°/soluerēt ędificiū. Eccl. ij. b. Qui timetis dñm sperate in illū. q. d. ędificate vtrū q̄ paricte. Tectū superius est charitas: De q̄ Matth. xxiij. c. Qui ī recto ē nō desēdat ꝛc. e ¶ Turrim. Glo. Humilitas: q̄ bene turri comparat: q̄ quanto q̄o humilior/ tāto excelsior: quāto minor in oculis suis/tanto maior in oculis dei. f ¶ Nōne ꝓius sedēs. i. a mūdi tumultib° quiescēs: Qui em ꝛecularib° negocūs se implicat/nō militat expedite. Vel/ g ¶ Sedēs. i. se ipsum ꝓsiderādo humiliās. Esa. xlvij. a. Desēde sede in puluere ꝰgo filia babylōis. h ¶ Cōputat sūptus q̄ necessarij sūt. i. cōsiderat diligēter q̄bus operib°/q̄busq; laboribus possit ꝓstitui ędificiū q̄ puenīat ad regnū. Et ponit Glo. tria q̄ sunt principalia. i h ędificio. Primū est clemosynarū largitio. ſ. xj. f. Date elemosynā ꝛc. Secūdū: cōtēptus ꝛeculi. Pś. Diuitię si affluāt nolite cor apponere. j. Joh. ij. c. Nolite diligere mūdū nec ea q̄ ī mūdo sūt. Tertiū est ꝑparatio animę ꝰtra aduersa mūdi: q̄ semp mūdus ꝑsequit ꝓtēptores suos. Ūñ ꝛ pharao ꝑsequit⁹ ist⁹ fugientē: Exo. xiiij. b. Eccl. ij. a. Fili nęcedēs ꝛc. Vel/ Cōputat sūptus si habeat ad ꝑficiēdū. i. ꝓt⁹ cōsiderat vires suas vtrū sufficere possit ad hoc qđ inchoare ꝓponit. Eccl. xviij. c. Ante iudiciū interroga teipm ꝛ in ꝑspectu dei inuenies ꝓpitiationē. Cōputat. Glo. q̄ oē qđ agim⁹ ꝛuenire p studiū ꝓsiderationis debem⁹. Prouerb. iij. d. Oculi tui ꝛc. Cōtra Prouer. xx. d. Vidisti virū velocē ꝛc. Sol. Velocē. i. strenuū ꝛ sollicitū ꝛ follerē: sic nō excludit⁹ ꝓsiliū. Pś. Dirupt⁹ incipias cōsulto: ꝛ postq̄ ꝓsileris mature facto opus est. i ¶ Ne postq̄ posuerit fūdamētū ꝛ nō potuerit ꝑficere: nō habēs cōsūmationē operū/ q̄ fidei cōueniūt. k ¶ Oēs qui vident/vel/ viderint. i. inuiderint. ſ. insidiatores inimici nostri carnales vel spirituales. Beda. Maligni spūs/inimici nostri: q̄ de nr̄o defectu gratulant ꝛ irridēt deficientes. Ūñ Amb. In oē qđ agimus occultos aduersarios cōsiderare debem°: q̄ nr̄is opibus insidiant: ꝛ nisi ꝓtra eos vigilem°/patimur irrisores q̄s habem° ad ma-
lū ꝓpositores. Pś. Dē° me° in te cōfido nō erubescā: nec irri-
deant me inimici mei ꝛc. Oēs est⁹ tā boni q̄ mali angeli conspiciūt nos laborātes. Illi. i. boni de bono gratulant/ ō malo quasi dolent: mali ꝛo de bono tristant⁹/de malo irridēt. j. Corinth. iiij. b. Spectaculū facti sum⁹ mūdo/ꝛ angelis ꝛ hoib°. Mūdo. i. amatorib° mūdi: q̄ sedulo circūspiciūt viros religiosos: vt si in aliquo deḡhendant lapsum eor: statim insultēt ꝛ dicāt: Hypocrita erat iste. Angelis/mal. De his dicit: Omnes qui viderint incipiant illudere ei/dicētes: q̄ hic homo cepit ędificare ꝛ nō potuit cōsūmare. Sequit: l ¶ Aut quis ꝛc. Hic docet dñs quartū q̄ necessariū ē viantibus. ſ. de imploratione misericordię dei: sine qua inutilia sunt ꝑdicta. Nullus em saluari posset nisi deus misericorditer ageret cum eo. Posita ergo similitudine de turre ędificanda/ supponit hic aliā similitudinē ō rege pugnaturo. Ūn qua duo ostendunt. Primū est q̄ pugnādo oportet puenire ad regnū: quia vita nostra militia est. Job. vij. a. Militia est vita hominis sup terrā. ij. Timoth. ij. a. Non coronabit⁹ nisi q̄ legitime certauerit. Secūdū est⁹ q̄ nullus p sua merita potest puenire ad regnū: nisi iusticia dei p misericordiā tēperet⁹: quia omnis homo in cōparatione dei impfectus est. Unde Job. xiij. d. Mūquid homo cōparatione dei iustificabit⁹. q. d. nō. Ecce qui seruiunt ei nō sūt stabiles: ꝛ in angelis suis repperit prauitatē. Pś. Non iustificabit⁹ in conspectu tuo omnis viuens. Esa. lxiij. c. Facti sumus vt ī mūdus oēs nos ꝛc. Grego°. Sępe iusticia nostra ad examen diuine iusticię deducta iniusticia est: ꝛ sordet in districtione iudicis qđ in oculis fulget operantis. Ideo dicit Job. ix. d. Verebar omnia opera mea. Quia ergo de turre meritorū locutus fuerat/ ne crederet aliquis per hęc posse ascendere in cęlum: ideo de ſgueritate iudicis adiungit dicens: Aut quis rex iturus cōmittere bellum aduersus alium regem. Regem dicit quemlibet sensus suos et

¶ membra tam

6

Al. ꝛ viderint

Tria necessaria ad ędificiū quo quis nil ad regnū

Pś.61.

b

Pś.24.

Pś.142.

A membra tam hominis interioris q̄ exterioris bene regentem ꝛ peccata grauiter puniente. De quo Prouerb. xx. b. Rex qui sedet in solio iudicii/intuitu suo dissipat omne malū. Alū regem dicit christum: de quo Esa. xxxiij. d. Deus rex noster ipse veniet ꝛ saluabit nos. Rex igitur cōtra aliū regē cōmittit bellum quādo aliquis ex meritis suis se posse saluari confidit. Sed necesse ē q̄ omnis talis victus succūbat: quia nō sunt cōdigne passiones hui⁹ temporis ad futurā gloriaz quę reuelabitur in nobis. Job. ix. a. Vere scio q̄ nō iustificetur hō cōpositus deo: si voluerit cōtendere cū eo nō poterit respondere ei vnum ꝑ mille.

Al. ꝛ nōne

ꝛ Ro. 8. c.

Pś. 115. Ūñ Pś. Quid retribuam dño ꝓ omnibus q̄ retribuit mihi. a ¶ Non sedens ꝓius cogitat. Sicut ꝓius docuit ḡmeditari ad cauendam irrisionē iminentis: ita ī nūc docet ḡmeditari ad impetrandā misericordiā christi. Ūñ Prouer. iiij. d. Oculi tui recta videant ꝛ palpebrę tuę ꝑcedant gressus tuos. b ¶ Si potest cū decem milib° occurrere ei/qui cū viginti milibus venit ad se. Beda. Cū decē milibus occurrit deo: qui offert ei opera decē mādator⁹ solo opere ea adimplendo. Sed dñs cū viginti milib° venit: quia nō solū de opere exteriori/sed etiā de intentione ratione exigit. Ūñ Pś. Intende, ꝓspere ,pcede ꝛ regna. Vel certe cū viginti milib° venit: quia plura ꝑ nobis q̄ nos ꝑ ipso fecerimus se fecisse ostender/ꝛ plura mala sustinuisse. Michęę. vj. b. Quid dignū offerā dño? Curuabo genua mea deo excelso. i. interi° ꝛ exterius me illi humiliabo. c ¶ Aliquin. i. si videt se insufficiētē/ꝛ q̄ nō pōt deo ex equo occurrere. d ¶ Adhuc illo longe agente. i. morte⁹ vel iudiciū. ꝑ pęnitentiā differente. Sap. xij. b. Bone spei fecisti filios tuos: q̄m iudicans das locū ī peccatis pęnitentię. c ¶ Legationem mittēs/orationū/suspiriox/lachrymarū/bonox opex.

Pś. 121. f ¶ Rogat ea q̄ pacis sunt. i. reconciliationis. Pś. Rogate q̄ ad pacē sunt bierusalē. i. aīe. Multi em rogant q̄ ad pacē sunt carnis: q̄ est mala pax. De q̄ dicit Matth. x. d. Nō veni pacē mittere in terrā. i. in carnē. Pacē vo animę illā ḡrit ꝛ expectat a nobis dñs. Esa. xxvij. a. Quis dabit me spinā et vepres ꝛc. Et. ſ. Faciet mihi pacem ꝛc. Beda: Mittere legationē ad faciendā pacē: nihil aliud est q̄ oibus renūciare. Ūñ infert: g ¶ Sic q̄ oīs ex vobis qui nō renūciat oībus q̄ possidet: nō pōt me° esse discipulus. Nota vnde inferat. Duo, ꝓpposita sūt in ḡmissa similitudine. ſ. ędificare turrim/ ꝛ cōputare sumptus. Duo similiter ,ppositā sunt in secūda. ſ. sedere/occurrere: siue pacē facere ꝛ mittere legationē. Sume ergo vnū de vtraq; parabola ꝛ concurrent illa duo q̄ ꝓpposita sunt. ſ. ędificare turrim/ꝛ cōputare sumpt⁹. Duo in secunda. ſ. pacē facere/ꝛ legationē ḡmittere. Idē est em ędificare turrim ꝛ pacē facere ꝛ esse discipulū christi. Qui em turrim humilitatis ędificat ꝛ pacē pectoris habet: discipulus christi est. Similiter idē est ꝓparare sumptus vt in spūali edificio expendat: et ḡmittere legatos. ſ. pauperes quos facit ,amicos de māmona iniqtatis: ille omnib° renūciat. Est ergo sensus: Sic ergo ꝛc. q. d: ex quo nō bene turrim ędificat qui sumptus nō ꝓparat: nec secure occurrit qui legatos nō ḡmittit: ergo nec potest esse meus discipulus qui nō renūciat omnib°. Unde Petrus q̄ volebat esse discipulus eius/dicit Matth. xix. d. Ecce nos reliq̄mus omnia ꝛc. Ubi beatus Bern°. Recte fecisti petre: quia sequi nō poteras oneratus eā qui exultauit vt gigas ad currendam viam. Prouer. iiij. b. Currēs nō habebis offendiculum.

Chryſ. Delius ē in reb° māsuetudinē videre/ q̄s in verbis.

Pś. 18.

Quid inē renūciare ꝛ relinq̄re differt.

Beda. Hoc distat inter renūciare omnib° ꝛ relinquere omnia: quia renūciare omnib° cōuenit omnib° q̄ licite mūdanis vtuntur: sic renēt q̄ mundi sunt/ vt tamē ,ppterea nō teneant a mundo. Relinquere vero omnia/ pfectoū est: qui omnia tēporalia abiciunt ,ppter deū. b ¶ Bonū est sal. Diperat dñs neminem posse fieri discipulū suū nisi renūciaret omnib°: Ūñ posset aliquis dicere: q̄ nō sit bonū esse discipulū christi: quia non est bonū omnib° renūciare: ideo ostendit q̄ verūq; bonū est. ſ. renūciare omnib°: ꝛ discipulū christi esse: his verbis: Bonū est sal. i. bonū est omnibus renūciare: ꝛ discipulū christi esse. Sal em tria facit. Primo terrā facit sterilē: ꝛ ideo salē esse est

Sal tria ſignificat

,ex vobis qui non renunciat omnibus que possidet/non potest meus esse discipulus.

b Bonū est sal. Si aūtem sal
f quoq; euānuerit: in quo con
m dietur? Neq; in terrā neq; in
n sterquilinū vtile est/sed fo-
o ras mittetur. Qui habet au-
p res audiendi audiat.

iturus cōmittere bellum ad-
a uersus aluz regem: nōn se-
b dens ꝓius cogitat si possit
cum decem milibus occurre-
re ei qui cum viginti mili-
c bus venit ad se? Aliōquin
d adhūc illo longe agente/le-
f gationē mittens rogat ea q̄
g pacis sunt. Sic ergo omnis

L

Mat. 5. b
Marci. 9. g.

ſine documento apostolicę sapientię. Job vi. a. Numq̄d poterit comedi insulsum qđ nō ē sale cōditū? q. d. nō. Ideo Leuit. ij. d. ꝓcipit in omni sacrifi-
cio sal offerri. Chryſ°. Sal carnem tenet ne putrescat: putridā autem seruare non pōt. i ¶ Si aūt sal ꝛ ꝓdicator: h ¶ Euanuerit/cupiditate et fluctus: vel timore succumbens/ vel erroze subuersus: vel cōmitione ꝑterrit°/ vel ,plperis elevatus/vel aduersis deꝑssus/ vel curiositate seductus: sicut illi de ḡbus dicit Roma. j. c. Euanuerūt in cogitationibus suis. l ¶ In quo condiet/ipsum sal. Aug°. Si doctor sapoꝛ sapientię amiserit: ꝑ quē fatuitas eī⁹ emēdabit? q. d. per nullū: quia nō recipit correctionē. Eccl. xij. c. Quis medebitur incantatori a serpente percusso? Sal infatuatum colore seruat/ sapoꝛ perdit: sic prelatus. j. xvij. g. Memores estote vroxis loth. Vel/ In quo condietur/ecclesia: que debet condiri vita ꝛ doctrina maiorum. m ¶ Neq; in terrā neq; in sterquilinium vtile est. Per terram significantur hic boni/bonis operibus fecundi. Per sterquilinū significant⁹ mali: qui in se inutiles et fetidi sunt: sed tamen alios ꝓsunt/quos persequendo faciūt fecundos. Vel per sterquilinū peccatores: qui memoria peccati resipiscunt. Est ergo sensus: q̄ ꝓlatus aut ꝓdicator aut etiā doctor infatuat⁹ nec bonis nec malis ē vtilis: ſs magis inutil. Ezech. xv. a. Fili hois quid fiet de ligno vitis? Ecce ignī datum est in escam: vtrāq; partem cius consumpsit ignis: Numquid non vtile erit ad opus etiā cū esset integrū ꝛc. n ¶ Sed foras mittetur: id est a dignitate sua deponetur. Esa. xxij. f. Expellam te de statione tua: et de ministerio tuo deponam te.

Vel/ Foras mittetur: id est a consortio electorum excludetur. Apocal. vlt°. c. Foris canes et venefici ꝛc. o ¶ Qui habet aures audiendi: quibus verbum dei percipere possit. p ¶ Audiat. Beda: obediendo et faciendo quę dicit. Triplex auditus innuitur hic. ſ. auditus sentiendi/ auditus intelligendi/auditus obediendi. Job. vltⁱ. a. Auditu auris audiui te.

D

Expositio Ca. XV.

Rant autē appropinquātes ꝛc. Supra instruit⁹ dñs turbas in multis: inter quę docuit q̄ renunciatis omnib° pōt q̄s fieri ei° discipulus: ꝛ de discipulatu ꝑ moueri ad apostolatū: q̄li vicē apli habeat fact° doctoꝛ alioꝝ: hoc ē sal bonū. Sed ne ad hāc sublimitatē ꝑuecē sibi videret esse in tuto: ꝓsequenter addidit dñs de sale infatuato: Postq̄ēm puentū ē ad vitę eminentia/summā debet adhibere diligentiā ne in apostasiā cadēs/fiat sal infatuatū: q̄ cū debeat ꝓdire alios/nō erit vñ accipiat condimētū. Audiētes aūt publicani ꝛ pctōres dñicā doctrinā seq̄bant eū: ꝛ dñs benigne recipiebat eos q̄ sepe ꝓfuerat recipere pctōres: nō tñ doctrina sed etiā in mēsa: sicut legit ꝙ leui fecit ei cōuiuiū in domo sua: cui interfuerūt publicani ꝛ pctōres. Pharisei aūt de puritiua iusticia ḡsumētes: putabāt pctōres indignos cohabitatiōe sua: ideo nolebāt eis cohabitare. Ceperūt ḡ murmurare tacite de minū arguētes q̄ pctōres reciper⁹ dedignabant⁹ ex ꝙ q̄ debebant gaudere. Sed falsa iusticia nō cōpassionē ſs dedignationē habet: vt dicit Greg°. Hęc aūt obmurmuratio phariseoꝝ facta ē post egressum de cōuiuio. Cuius ꝓcedētia: ꝑsus ꝓcedētib° cōtinuata. Et certū ē q̄ lucas multa cōtinuat mystice q̄ sibi nō cōtinuant historice: q̄ licet nō ,psequat ordinē historię: sequit⁹ ordinē mysterii: q̄ hoc qđ hic dr ꝙ ſs p antithesim rādet ꝓcedēti. Prędixit em de futura ruina iudeoꝝ/ꝙ aūt de erectione pctōꝝ: quia sicut iud⁹ per inertia pōt cadere/ꝛ p pctm repelli a deo ꝛ fieri sal infatuatū: sic p pnitentia pctōr resurgēs a deo recipit/ꝛ fit sal deo acceptū: ideo hic post electionē infatuati salis/ cohors pnitentię admissa describitur: ꝑpter quod pharisei indignant⁹ sed eglestis medicus nulli spem venię negat. Unde ad eos reuocandos: tres per ordinē parabolas ponit:

¶ Quis/ordinę/filij.

Universidad de Deuto
Biblio

Quis/drachmę/filiū. Parabolā ouis/ꝑtra superbiā: drachmę/cōtra auaritiā: parabolā filiū ꝫ luxuriā obūcit: ⁊ sic ab omni pctō reuocat eos: q̄ omne qđ est ī mūdo/ aut ē concupiscētia carnis ⁊t. i. Joh. ij. c. Ista ipsa caplm diuidit ī tres ptes. In prima obūcit parabola ouis ꝫ superbiā phariseoꝝ. In secunda obūcit parabola drachmę cōtra auaritiā eorūdē: ibi: Aut quę mulier ⁊c. In tertia obūcit parabola filiū ꝫtra luxuriā eorūdē: ibi: Hō ądā habuit duos filios ⁊t. Dicit ḡ: a ¶ Erāt aūt appropinquātes/eorpore ⁊ corde. b ¶ Et: id ē christo. c ¶ Publicani ⁊t. Publicani/hebraeum nomē tūc in vsu erat.

a Erant aūt Ca. xv
b appropinquātes ei pu
c blicani ēt pctores vt
d audirēt illum. Et murmura-
e bant phārisei ⁊ scribe/dicēn
f tes: quia hic peccatores re-
g cipit ēt manducat cuz illis.
h Et ait ad illos parabolam
i istā/dicēns: Quis ex vobis

Mat. 9. b

40. dist. c. quia sanctitas tua

Glo. Bedę: q̄ publica vectigalia exigūt vel cōducūt: ⁊ q̄ lucra sęculi negocia sectant. Exigūt/vt pcdagiū vel telonęū. Conducūt/vt veniāt ī domos eoꝝ q̄bus debent. Et q̄ lucra sęculi ⁊t. i. q̄cūq; sequūt negocia vel lucra q̄ nō possunt exercęri sine pctō. b ¶ Et pctores. i. publice peccātes: q̄ hic est vsus sacre scripturę vt simplicit pctores appellet publicos. Vñ. ē. vij. f. Mulier q̄ erat ī ciuitate peccatrix. i. publica peccatrix. Itē pctores/rei ī sui reputatiōe. Tales ēm ipse querit. Mat. ix. b. Nō veni vocare iustos ꝫ pctores. Appropinquātibus aūt christo corde ⁊ corpe veniā postulādo: appropinquat ⁊ ipe gram infundēdo. Vñ Jaco. iiij. d. Appropinquate deo: ⁊ appropinquabit vobis. Sz multi ore tm̄ appropinquāt: et corde se elōgāt. Et talib⁹ nō appropinquat de⁹ ꝫ elōgat. Dicit. xij. a. Prope es tu dñe ori eoꝝ: ꝫ lōge a renibus eoꝝ. Esa. xxix. d. Populus ḡ labijs ⁊t. Ad q̄d aūt appropinquāt pctōres subdit: c ¶ Et audirēt illū. Verbū ēm illi⁹ medicinale erat ꝫtra oēm morbū ipūale ꝫ ētia corpale. ē. vj. c. Descendēs iesus de mōte stetit in loco cāpestri ⁊ turba discipulorum ei⁹ ⁊ multitudo copiosa: q̄ venerāt vt audirēt illū ⁊ sanarent a lāguoribꝰ suis. Sap. xvj. b. Nec; herba nec; malagma sanauit eos: ꝫ sermo tuus dñe q̄ sanat oia. f ¶ Et murmurabāt/ex indignatiōe. g ¶ Pharisei ⁊ scribe: q̄ deberēt congaudere ⁊ cōpati illis cū essent magistri ī lege: ⁊ iusti crederētur a pplo. Sz falsa iusticia nō cōpassionē ꝫ dedignationē habet. Dupliciter aūt peccabāt isti pharisei. Primo: q̄ se reputabāt iustos cū ēent iniqui. Secūdo: q̄ illos credebāt reos cū iā pęniterēt. b ¶ Dicētes: q̄ hic peccatores recipit: q̄si ꝑrari⁹ est legi: q̄ ꝓhibet: q̄ separabat iudęos a cohabitatione aliarū gentiū. Deut. vij. a. Nō inibis fędus cū eis: nec misereberis eaꝝ: neq; sociabis cū eis cōiugia. i ¶ Et manducat cū illis/corporaliter: ꝫ mādūcat eos spūaliter. i. sibi incorporat. Et de hoc indignant etiā nr̄i scribę ⁊ pharisei. Matthei. ix. b. Factū est discūbēte iesu in domo/multi publicani et pctores veniebāt ⁊ discūbebāt cū iesu ⁊ discipulis ei⁹: ⁊ vidētes pharisei discipulis eius dicebāt: Quare ⁊t. k ¶ Et ait ad illos parabolā istā: vnū ꝓtendēte exteri⁹/ꝛ aliud significāte interi⁹. l ¶ Dicēs: ąs ex vobis hō ⁊t. Ista parabola dupliciter introducit. Primo vt tm̄ sit introducta ad repzmēdā superbiā phariseoꝝ: q̄ dicentes ꝓmos errare dedignabant a via erroꝛis eos reuocare. Quos arguit dns ꝑ parabolā introducta. Secūdo ostendit intātū se būiliat vt oue errabundā ad ouile dignet reducere: imo ꝓpriis būeris reportare ad gregem: lōge magis ipsi debēt ꝓmos errātes reuocare. Alia Glo. aliter introducit hāc parabolā/vt nō cōtinuet specialiter ꝓme murmuratiōi phariseoꝝ: ꝫ toti dñicę doctrine ab illo loco: Cū iuitat⁹ fueris. Mā in multis instruxerat dns

S. 14. b

turbas ⁊ discipulos. Sz q̄ ī lubrico bui⁹ vitę nemo pōt ee ꝺn lubricet pes ei⁹ sp̄eriō insufficiēs est impletio ꝺdictoꝝ sine misericordia: Et ideo lucas subdit tres parabolas ad misericordiā spectātes. f. q̄bus insinuat q̄m misericorditer agat deus no biscū: vt. s. speremus de misericordia dei q̄si de vnico refugio. Itē nota: q̄ pdita oue cētesima dimittit pastor nonagintanouē: sicut mater decē habēs filios/si decim⁹ ęgrotat magis est sollicita de eo q̄ de alijs nouē: non tñ pl⁹ illō diligit: iō distingue inter affectū charitatę ⁊ effectū. Nō ēm de affectu charitatis est q̄ de ęgro magis ē sollicita q̄n maiori affectu diligat alios aliorū: de effectu tñ charitatis est: q̄ licet aliōs aliorū maiori affectu charitatis diligat: charitas tū id efficit vt q̄ videt

m homo qđ habet cētū oues:
o Et si perdiderit vnā ex illis:
p nōne dimittit nonaginta
q nouē in deserto Et vadit ad
r uenit illā: Et cūm inuenerit
ē imponit in humeros suos
s gāudens/Et veniens domū
t ꝙuocat āmicos et vicinos/

hūc egrotātē/magis de eo sit sollicita. Bern. Meliori⁹ maior affectus: magis indigēti/maior tribuēdus effect⁹. Mystice. Homo iste christus est mitis ⁊ mānsuetus. Vñ Matth. xj. d. Discite a me/q̄: mitis sum ⁊t. Oues ei⁹ sunt oēs tā angeli q̄ homines: q̄ dicunt cētū. i. nonaginta nouē ⁊ vna. Nonaginta nouē/ sūt nouē ordines angelorū: vna est hō. Deserti aūt nōie significat eglum: q̄ abundāt angelo peccāte derelictū. Una igit ouis de. c. centū perit: q̄si hō ꝑ primo peccauit. Unde Pś. in ꝑsona primi hominis: Erraui sicut ouis q̄ perijt. Sz ad hāc ouē quęrēdā ⁊ reducēdā venit pastor: q̄ ꝓpter hoiem reuocandū venit christus in mundū. Joh. xvj. f. Exiui a patre ⁊ veni in mundū: et iterū relinquo mūdū ⁊ vado ad patrē. Quia mortua est. i. hoīe reparato ꝑ pęnitentiā: redijt christus ad cęlū: vbi cōuocat amicos suos. i. angelos ad cōgratulādū sup eue inuenta: q̄ ipsos angelos facit gaudere dns de hoīe reparato: Et ita manifestę redarguit scribas ⁊ phariseos: q̄ de hoc murmurabāt q̄ dns cū peccatorib⁹ mādūcabat. Hoc est ḡ qđ dicit: m ¶ Quis ex vobis homo/est. i. aliquis eyrobis homo est. i. christus: qui ex nobis est: q̄ verus homo est sicut nos: ⁊ ōes defectus humanos ꝓpter nos patiens ſter ignorantiā ⁊ pctm. Unde Deut. xviij. c. Prophetā de gente tua ⁊ de fratrib⁹ tuis sicut me. i. verū hoiem suscitabit tibi dns deus tuus/ipm audies. n ¶ Qui habet cētū oues. i. angelos ⁊ hoies quos cōdidit innocentes. Pś. Mos aūt populus ci⁹ ⁊ oues pascuę ei⁹. Ezech. xxxiij. g. Vos greges mei: greges pascuę mee homines estis. o ¶ Et si perdiderit vnā ex illis: nōne ⁊t. q. d. Vos murmuratis quia recipio peccatores: sed ego nō veni nisi vt dispersos ⁊ errantes colligā: sicut vnusquisq; vestrū aberrātem ouē reducere ad ouile laborat. Et si ob hoc nemo vestrū rēprehendit: multo magis nec ego debeo rēprehendi: q̄ hoiem errātē reduco multo meliorē oue. Vñ. ē. xiij. c. Cū archisynagog⁹ indignat⁹ fuisset de hoc q̄ dns sabbato curasset mulierē: dixit ei dns: Hypocrite: vnusquisq; vestrum ⁊t. Hanc filiā abrahę: id est christi. q. d. magis oportuit q̄ bouem. Una igit ouē dns pdidit: quādo homo pascua vitę peccādo reliquit. Et dns nonagintanouē in deserto reliquit: q̄ nouē ordines angelorū in cęlo dimisit/vbi ⁊ ipse cū eis remānsit: q̄ vbiq; est cū sit de⁹: sed dicit dimisisse sicut pastor oues in ouili quasi in tuto/ ⁊ vadit vt redeat errabūdā. Dicit ḡ: p ¶ Nōne dimittit nonagintanouē in deserto. Beda. i. in cęlo: q̄ desertū est ab homine peccāte: nō q̄ cęlū adhuc habitaret: ꝫ q̄ habitaturus erat sine peccare: sicut q̄s dicit amittere q̄ nōdū habet/sed habiturus erat ab angelo aūt ꝓprie desertum est qui inde corruit. q ¶ Et vadit ad illā quę perierat donec inueniat illā. Just christus ad quęrendā ouē: quādo carnē assumpsit: quęsiit pęnitentiā ꝺdicando/miracula faciendo: inuenit q̄n alięs cōuersus est ad pęnitētiā. Ezech. xxxiij. c. Ecce ego requiram oues meas: ⁊ visitabo eas sicut pastor visitat gregem suum. r ¶ Et cū inuenerit eā imponit in hūeros suos. Beda. Ouē christ⁹ in būeris suis posuit: q̄ humanā naturā suscepit ꝑ nostra. i. pęnā ꝓ peccatis nostris ipse portauit. i. asportauit siue abstulit. Vel pctā nostra. i. pęnā ꝓ peccatis nostris ipse portauit. Unde. j. Petri. ij. d. Peccata nostra ipse ptulit sup lignuz in corpore suo: vt pctis mortui iusticię viuamus: cui⁹ liuore sanati sum⁹. Esa. liij. b. Vere lāguores nr̄os ⁊t. Nō deberet ergo aliquis erubescere ipm portare. j. Cor. vj. d. Glificate ⁊ portate deū in corpe vestro. Bmb. Humeri christi/crucis brachia sunt: illic pctā mea deposuit: in illa nobilis patibuli ceruice requieuit. s ¶ Gaudēs/de humani generis liberatiōe: de hostis superbi sugatione: de angelicę ruine reparatiōe: de mādati ꝓpis adimpletiōe. t ¶ Et veniēs domū. i. in cęlū empyreū in die ascēsionis. v ¶ Conuocat. i. simul vocat/nō vocaliter ꝫ realiter. x ¶ Amicos ⁊ vicinos/suos. i. angelos q̄ amici dicūtur: q̄ ei⁹ voluntatē incessanter custodiūt: ⁊ q̄ ipse eis sua secreta reuelat. Joh. xv. b. Vos amici mei estis si feceritis quę ego ꝓcipio vobis. Et. j. Vos aūt dixi amicos: q̄ omnia quęcunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Uicinit: quia ꝛmediate ei⁹ claritate fruunt. Matth. xviij. b. Angeli eoꝝ semp̄ vidēt ⁊t.

ꝫ Dicēs illis

a ¶ Dicens illis: cōgratulamini mihi: q̄ inueni ouē
b mea q̄ perierat. Bicō vobis q̄
c ita gaudiū erit in cęlo super
vno peccatore pęnitentiam
agente: q̄m sup nonagintano
uem iustis q̄ nō indigēt pnia.
d Aut q̄ mulier habēs drach-
e mas decē si pdiderit drach-

a dicēns illis: Cōgratulamini
b mihi: quia inueni ouem meā
c quę perierat. Bicō vobis q̄
ita gaudiū erit in cęlo super
vno peccatore pęnitentiam
agente: q̄m sup nonagintano
uem iustis q̄ nō indigēt pnia.
d Aut q̄ mulier habēs drach-
e mas decē si pdiderit drach-

Et ita ꝑm hoc/idem est mulier ⁊ lucerna: nisi q̄ mulier ōr simpliciter dei sapientia: lucerna vō ōr sapia incarnata. Aliter lucerna ōr doctrina ꝺdicationis. Uñ Prouer. vj. c. Mandatū lucerna est/⁊ lex lux. Hanc igit lucernā accendit iesus: q̄n legem exponēdo illuminauit. Domi. aūt euertit: q̄n corda hoīm ꝺdicando de pctis suis turbauit: Et sic drachma reperit/dū similitudo dei in hoīe reparatur. Amicę ⁊ vicinę sunt supnę seu angelicę potestates: quę de vicino deū contemplant/⁊ ei amicabiliter famulant. Quas ad congratulandū sup drachma inuēta conuocat: q̄ de reparato hoīe ipsas lętificat. Uñ dicit: n ¶ Ita dico vobis ⁊t. Decem aūt drachmas ōr habere mulier: quia dei sapia nouē ordines angelorū ⁊ hoīem ad imaginē ⁊ similitudinē suā cōdidit. Sed vnā pdidit: q̄n hō peccauit. Et hoc est. o ¶ Aut q̄ mulier. q. d. quęuis mulier si amisisset vnā de decē drachmis/diligenter ꝛqreret eā donec inueniret: ⁊ sup inuētione ei⁹ gauderet. Sic dei sapia. i. christ⁹ hoīem pditū diligenter ꝛquit donec inueniret: ⁊ sup inuēto gaudet/⁊ angelos gaudere facit. Unde Esa. xliij. d. Jubilate extrema ęrę: resonate montes laudationē: qa redemit dominus iacob. i. dominē: ⁊ israel gloriabit. i. angeli. o ¶ Aut q̄ mulier ⁊t. Moraliter: Per mulierē significatur ꝓlat⁹, ꝑ tria. Primo, ꝓpter sedulitatē. Uñ Prouer. vj. a. Si spopondisti ꝓ amico tuo/incidisti in manꝰ primi tui: discurre ⁊t. Itē Prouer. xxvij. d. Diligenter agnosce vultum pecoris tui: tuos q̄q; greges cōsidera: Nō ēm habebis iugiter potestatē. Secūdo, ꝓpter ꝛquisitatē. Uñ Esa. lxvj. c. dicit de ꝑlato: Nūq̄d ego q̄ alios parere facio ipse nō pariam: ꝫ ego ⁊t. q. d. non ero sterilis. Tertio, ꝓpter pariēdi difficultatē. Job. xxj. c. Mulier cū parit ⁊t. Per drachmā ꝺo significat quelibet anima dei imagine insignita: quę etsi per peccatū deturpatur/nō tamen annihilat. Unde Pś. In imagine ꝑtransit hō. Pś. 38. Et aūt dicit alibi: Imaginem ipsorum ad nihilum rediges: Pś. 72. intelligitur de imagine fictionis quā fingit homo i corde suo: vel de imagine acquisitionis siue adeptionis quā male viuendo acquirit homo: non de imagine creationis ad quam vel in qua creatus est homo. j. Cor. xv. f. Sicut portauimus imaginem terreni/portem⁹ imaginē cęlestis. Lucerna aūt est verbū ꝺdicationis. Pś. Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen ⁊t. Dicit ergo: e ¶ Que mulier. i. aliqua mulier. i. aliquis ꝑlatus. f ¶ Habens decē drachmas. i. decem animas sibi ad regendū cōmissas. g ¶ Si perdiderit drachmam vnā. i. vnā animā sibi cōmissam. h ¶ Nōne accendit lucernam/ꝺdicationis/orando/meditando/sancte viuēdo. Oratio ēm ⁊ sancta conuersatio ac pia meditatio/accensio est ꝺdicationis. Unde Pś. Et in meditatione mea exardescet ignis. i. verbum. Jhere. xxiij. f. Nunquid nō verba mea sūt quasi ignis? Idem Hiere. v. d. Ecce dedi verba mea in ore tuo in ignē: ⁊ populū istū in ligna. i ¶ Et euertit domū. Ad litterā: ea q̄ sūt in domo. Moraliter. i. ꝺdicādo circuit parochiā suā. Pś. Circūdate sion ⁊ cōplectimini eā ⁊t. Cant. iij. a. Surgā ⁊ circūibo ciuitatē. Glo. Domū euertit: q̄n conscientias hominū de reatu suo perturbauit. i. cōminatione pęne ętęrne pterruit: quia plęrię hominū nō pucabant se damnandos ętęrnaliter ꝓ o peccatis: ⁊ sic deterriti pęnituerunt: et sic drachma est inuēta. i. imago dei in homie reparata. k ¶ Et quęrit diligenter donec inueniat/drachmam perditam: id est reducat animā peccatorē. Hic describit diligentia dominī ꝛlati: qui ꝓ vna aīa ita sollicit⁹ est. Et quid mirū: Dns ꝓ ea sanguinē suū fudit. Econtrario reprehenditur negligentia mali ꝓlati: qui nō quęrit pditas oues. Ezech. xxxiij. b. Erraueruntgreges mei in cūctis montibus ⁊ in vniuerso colle excelso: ⁊ super omnē facię terrę dispersi sunt greges mei: ⁊ non erat qui requireret ⁊t. l ¶ Et cum inuenerit conuocat amicos et vicinas: id est supernas potestates. m ¶ Dicens: congratulamini mihi: quia inueni drachmam quam perdideram: Ita dico vobis: gaudiū erit coram angelis dei super vno peccatore pęnitentiā agente. Ista satis patent ex ꝺdictis. Gregor⁹. Pęnitentiam agere est

* perpetrata mala

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ✳ pbetrata mala plangere/ꝛ plangēda nō ppetrare. Er quo verbo volunt quidā dicere q̄ vera pēnitentia nō possit iterari sicut nec baptismus. Certū est autē: quia pēnitentia iterat̄ ſpter solemnē: ꝛ hoc in quibusdā ecclesijs. Ideo sic intelligendū est: nō ppetrare. i. nō velle ppetrare. Sequit: a ¶ Ait aūt: homo quidā ꝛc. Tertia ꝑs capituli. Supra posuit dñs duas ſabolas. Una ouis/ cōtra ſuperbiā. Altera drachmę cōtra auariciā: Hic ponit tertiā filij ꝓdigi/ contra luxuriā. Pastor ouē ꝓpijs humeris reportauit: quia christus pēnā ꝑ peccatis nostris in se ſuscepit/ do nos ad vnitatē fidei reuocauit. Unde Esa. liij. b. Uere langores nostros ipe tulit: ꝛ dolores nostros ipse portauit. Disciplina pacis nostrę sup eū: ꝛ liuore ei⁹ sanati sum⁹. Mulier drachmā quęrēdo inuenit: quia eccl'ia ḧdicatione ꝛ oratione ꝛ exemplo nos adiuuit. Filⁱ⁹ ꝓdigus ꝑ se rediens/ a patre honorifice recipit: quia deus peccatorē ꝑ pēnitentiā reuertentē clemenˢ ſuscipit ꝛ honorat. Matth. xj. d. Uenite ad me omnes qui laboratˢ ꝛc. Et tāgit hic triplex via reuertēdi ad deū. Triplex via ad deū reuertendi

a pctōre pniam agēte. Aīt aūt ad illū: ¶ Ho ąd̄ habuit duos filios: ⁊ dixit adolescētior ex illis pri: Pater dā mihi portionē substātię q̄ me ꝓtingit.

s ¶ Et diuīsit illis substātiā. Et b nō post multos dies/ congrè k gatis omnibus ādolescentu- l or filius pèregre profectus m est in rēgionem longinquā:

t ionē substantię quę me cōtingit: id est dūmitte me ſentiſu ꝓprio ⁊ volūtate ꝓpria me regere. g ¶ Et diuīsit illis ſubſtantiam: omnibus bona naturalia concedendo. Eccl. xv. c. Deus ab initio constituit hominē: ⁊ reliquit illum in manu cōſilij ſui. Matth. v. g. Qui ſolem ſuum facit oriri ſup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: id est beneficia ſua tam tēporalia q̄ naturalia omnib⁹ impertit. b ¶ Et nō post multos dies ab institutione generis humani imo fere ſtatim post creationē hominis. i ¶ Congregatis omnibus. i. consideratis ꝓpijs viribus: ⁊ in illis confidens: k ¶ Adolescentior ſi lius. i. gentilis populus/ vel quilibet malus. l ¶ Peregre ꝓfectus est: nō locū ſed animū cōmutādo: quia nō locis ſed actionibus elongamur a deo qui vbiq̄ est. Item/ Peregre ꝓfectus est/ per viā latā ⁊ ſpaciosam quę ducit ad mortē: vt dicit Matth. vij. b. Osee. ij. b. Sepiam viaꝝ tuam ſpinis. Eccl. xxj. b. Uia peccantiū complanata lapidibus. Sap. v. a. Laſſati ſumus ⁊ꝛ. m ¶ In regionem longinquam: id est vſq̄ ad dei obliuionem: quę est regio peccatorum: De qua ✠ Esa. ix. a.

Moraliter: b ¶ Homo quidā habuit duos filios: q̄ ſunt duo genera hominū. Quidam ēſſ occupant circa ſtudia contemplatiuę: hi ſunt filius maior natu. Alij occupant circa exercitium actiuę: ⁊ hi ſunt filius minor natu. Licet ēſſ exercitia actiuę ꝓiora ſint q̄ ſtudia ꝓtemplatiuę: vnde ⁊ Iacob ꝓius duxit liam q̄ rachelem: tamē quo ad ordinē dignitatis ꝓior est cōtemplatiua: vnde rachel ꝓius fuit ꝓmiſſa. Et hoc est quod dicit Prouer. iij. d. Palpebrę tuę ꝓcedant greſſus tuos. i. cognitio actionē. Pater bonū christus est: qui dicit virtus ⁊ ſapientia. j. Corinth. j. d. Uirtus ꝓtinet ad actiuam: ſapientia ad cōtemplatiuā. Iſte ſolus ꝓprie pater est/ a quo omnis paternitas nominat in cęlo ⁊ in terra: Eph. iij. c. Portio ſubſtantię quę cōtingit minorē filium. i. actiuū est donū ſcientię: quo regit actiua. Portio quę cōtingit maiorē filiū. i. contemplatiuū est donū ſapientię quo regit cōtemplatiua. Filius ergo ſuis diuidit pater ſubſtantiam: quādo deus hęc dona diſtribuit. Unde. j. Corinth. xij. a. Alij dat̄ per ſpiritū ſermo ſapientię: alij ſermo ſcientię ꝑ eundē ſpiritum. Non est bonum iſtos fratres ſeparare: quia vę ſolitnam ſi ceciderit non habet ſubleuantem ſe: et ſi dormierint duo fouebunt mutuo: Eccl. iiij. c. Et Prouer. xviij. d. Frater qui iuuat a fratre quaſi ciuitas firma. Contēplatiua ēſſ est quaſi oculus: actiua quaſi pes vel manus. i. Corinth. xij. c. Nō potest dicere oculus manui/ opera tua nō indigeo: aut iterum caput pedibus/ non eſtis mihi neceſſarij. Oz autē filius adoleſcentior dicit patri vt det ei ꝑtionē ſubſtantię quę eum contingit/ ſignificat q̄ aptitudo vniuſcuiuſq̄ requirit vt ipſi deꝰ qđ̄ eius aptitudini cōgruit. Sic intelligit illud Matth. xxv. b. Diuiſit illis talēta vnicuiq̄ ſm̄ ꝓpriam virtutem. i. ſm̄ ꝓpriā aptitudinē. Sic patres ſpuales debent imponere vnicuiq̄ officium qđ̄ magis ei congruit: aſſignātes ei q̄ ſcit cantare/ officiū cantandi: ei qui ſcit ꝑdicare/ officiū ꝑdicandi: ⁊ ſic de alijs: ⁊ illis qui prudentiores ſunt in agendis negocijs gerenda cōmittant negocia: illis qui apti ſunt cōtemplationi cōmitti debet ſtudiū ꝓtemplationis. Et hoc est q̄ Gen. xxiij. a. diſtinguunt tabernacula ancillarū rachel et lię. Sed q̄ periculoſa ſit actiua apparet ꝑ hoc qđ̄ dicit: b ¶ Et nō post multos dies. In actiua ēſſ duo ſunt ſcz labor ⁊ cōtagium. Unde lia interꝑtat laboriosa: ⁊ lippa esse deſcribit. Uñ experti ſordes actiuę nō libenter redeunt ad illā ſi ſemel fuerint ſeparati. Cāt. v. b. Laui pedes meos: quō ⁊ꝛ. Equi tunicā meā. i. exteriorem occupationē: quō induar illa? Odioſa est hęc tunica exptis. Judę. g. Odientes cā q̄ carnalis est maculatā tunicaꝫ. Et nota q̄ dicit: Nō post multos dies ꝛc. Potest ēſſ aliquis per aliquot dies gerere occupationē actiuę: ⁊ quoquo modo peccatum effugere: ſed nō diu: ſi cut tunica nō potest diu indui ſine pollutione. Bene ergo dicit: Et nō post multos dies adoleſcentior filius congregatis omnibus. i. applicitis omnibus viribus ⁊ ſenſibus ſuis: l ¶ Peregre ꝓfectus est in regionē longinquā. Regio animę ē cęlum. A quo pegre proficiſcit: qui terrenis negocijs occupatur. De hac peregrinatione dicit Eccl. xxix. d. Miniml̄ ꝓ magno placeat tibi. i. modico ſis cōtentus ✠ ⁊ imꝓperiū

Moraliter

Ad litterā

Pſ. 43.

Tres ciuitates in regiōe peccati

Mystice

Pſ. 137.

Mystice

Moraliter

A ✠ Esa. ix. a. Habitantibus in regione vmbrę mortis lux orta est eis. Prouerb. xv. d. Longe est dñs ab impijs. Micheę. iij. c. Nunc egredieris de ciuitate ⁊ habitabis in regione/ ⁊ venies vſq̄ ad babylonem/ ibiq̄ liberaberis. Gētilis etiam populus in regionē longinquā abijt: id est ſe a deo elongauit/ ad idola declinauit/ opus manuū ſuarū adorauit: i quo deprehendit mira temeritas gētiliū. Uirū est ēſſ q̄ naturalis rō potuit adeo excęcari q̄ opus manuū ſuarū deuz putaret. a ¶ Et ibi diſſipauit ſubſtantiam ſuam viuendo luxuriose. Et

a et ibi diſſipauit ſubſtantiam ſuam viuendo luxuriose. Et b poſtq̄ omnia cōſummaſſet: c facta est fames valida in rē- f gione illa/ et ipe cepit egere. g Et abijt et adhęſit vni ciuiū

k regionis illius: et miſit illum l in villā ſuā vt pąſceret porm cos. Et cupiebat implere ventrē ſuū de ſiliquis q̄s porci manducabāt: n ducabāt: et nemo illi dabat: o ✝ Ipe aūt i ſe reuerſus dixit:

m ¶ Et cupiebat implere ventrez ſuū de ſiliquis q̄s porci manducabant. Siliqua genus est leguminis. Alibi habetur q̄ est fructus arboris: ⁊ est legumen ꝓcauū habēs ſolles ſicut faba vel piſa. Mystice. Per ſiliquas porcorum cibus dęmonū: id est vitia: vt ebrietas/ fornicatio ⁊ huiuſmodi: in q̄bus delectant dęmones. Sepe ēſſ cibū dicimus in quo delectamur. Unde in euāgelio. Cibus meus ✝ est vt faciā voluntatē patris mei. Et pēnitens in Pſ. Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Glo. Bedę. Cibꝰ dęmonū ē ebrietas ꝛc. ✝ Joh. 4. c. ✝ Pſ. 41. Aſt. ✝ In ſe ac

Quę blanda ſunt: id est q̄buſdam blanditijs alliciūt: Sed eis nō potest ſaturari: quia voluptas ſp̄ habet famē ſuā: id est voluptas ſemper experit voluptatem. Ambro⁹. Siliqua est genus liguminis ſonoris follibus ⁊ vacuis: quod magis ventrē onerat q̄m reficiat. Unde etiaꝫ recte ſignificat ſcientias ſęculares vel carmina portarum/ ſuauitate ſterili reſonantes: inflantes magis q̄m reficiētes. j. Corinth. viij. a. Scientia inflat. Uel diuitias terrenas: quas porcis: id est auari ⁊ cupidi libenter mandūcant: nec tamen ſatiant. Eccl. v. c. Auarus nō implebit pecunia. n ¶ Et nemo illi dabat: quaſi gētilis populus peterbat a ꝓpheris cibū ſalutarē: id est cibum fidei: ⁊ nemo eoꝝ illi dabat. Uel aliter: Nemo illi dabat: q̄ cū diabolus alijq̄ ſuū facit/ vltra diuitiarū abundantiā nō ꝓcurat: ſciēs euz esse iam mortuū. o ¶ Ipe aūt/ minor filius iam eſuriens. p ¶ In ſe reuerſus dixit. Amb. Bñ i ſe reuertit: q̄ a ſe recesſit. Esa. xlvi. c. Redite ꝓuaricatores ad cor: ⁊ recordamini ꝓris ſeculi q̄m ego ſū. Act. xij. b. Petrus ad ſe reuerſus ꝛc. ✠ Quāti mercēnarij ✠ ⁊ imꝓperium peregrinationis nō audies. a ¶ Et ibi diſſipauit ſubſtantiam ſuā viuendo luxuriose. Subſtantia patris diſſipatur: quando quis dono ſcientię quod datur ad bene viuendum abutitur: vel in prudentiam carnis aut mūdi aut diaboli cōmutatur. De qua dicitur Jaco. iij. d. Nō est ſapientia iſta de ſurſum deſcendens: ſed terrena/ animalis/ diabolica. Sequitur: b ¶ Et poſtq̄ omnia cōſummaſſet: facta est fames valida ꝛc. Hic oſtenditur effectus peccati/ ⁊ maxime luxurię: q̄ omia bona naturalia/ gratuita ⁊ tꝑalia cōſumit/ per q̄ ſubſiſtit anima/ ⁊ ideo dicitur ſubſtantia. Naturalia conſumit cor rūpendo: gratuita auferēdo: tꝑalia annihilando. f ¶ Et ipſe cepit egere: oīm bono eius conſumpto. Signanter dicit/ ¶ cepit egere: quia ſemper renouatur fames luxurię: ſicut viatoris labor poſt modicam quietem. Osee. iiij. c. Comedent ⁊ nō ſaturabunt: fornicati ſunt ⁊ non ceſſauerunt. Ubi Glo. Hiero. Uires fornicationum deficiunt/ ſed deſideria inardeſcunt. Sequitur: g ¶ Et abijt et adhęſit vni ciuium regionis illius. In regione peccati tres ſunt ciuitates. ſ. concupiſcentia carnis/ concupiſcentia oculoꝝ/ ſuperbia vitę. In qualiber ſunt multi ciues. Quot ſunt luxuriosi ⁊ guloſi: tot ciues ſūt in prima. Quot autem ſunt auari ⁊ cupidi/ tot ſunt ciues in ſecūda. Quot autez ſunt ſuperbi ⁊ ambitioſi: tot ſunt ciues in tertia. De iſtis ciuitatibus dicit Hiere. xlviij. d. Relinquite ciuitates ⁊ habitate in petra: id est in chriſto/ habitatores moab. Uni ergo ciuium adhęret homo: quando plus vni vitioꝝ intendit q̄ alijs. Primo dicit/ abijt: poſtea/ adhęſit. Ubire eſt peccatū pctō addere: vel de ſpecie vna peccati ad aliā trāſire. De ꝓmo dicitur Hiere. ij. g. Q vilis facta es nimis iterans vias tuas. De ſecūdo Osee. iiij. a. Sāguis ſanguinē tetigit. Iteratio pcti ꝺucit cōſuetudinē: cōſuetudo ꝺo facit firmiter adhęrere. Sequitur: k ¶ Et miſit illū in villam ſuam vt pąſceret porcos. Per hoc pater cui ciui adhęſit. ſ. ſpiritui luxurię: cui⁹ villa ē carnalis voluptas. In q̄ pascit porcos: qui motus nutrit imūdos bñ comedēdo ⁊ bibendo/ diu dormiēdo/ molliter veſtiendo. Eph. v. d. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. m ¶ Et cupiebat ſplere vētrē ſuuz de ſiliąs q̄s porci mąducabąt. Siliq̄ q̄bus porci paſcūt ſūt tꝑalia i abūdātia q̄z imūdi mot⁹ nutriūt. n ¶ Et nemo illi dabat: q̄ ſuit ad bonū ſuū. Uñ ſeqūt: o ¶ Ipe aūt i ſe reuerſus dixit. Hic deſcribit ordo reuertendi ad deū. Primū ē reuerti ad ſe deinde videre defectū ſuū ⁊ abūdātā alioꝝ: deide arripe iter ad patrē: ⁊ tūc pꝛ occurrit. Tūc aūt reuertit peccator ad ſe:

B ✠ q̄ incipit

B

D

Pſ. 16.

Porcus
- Dęmon. Hic Glo.
- Luxuria. Pſ. Saturati ſūt porcina. Alia littera.
- Inſidiatores. Matth. vij. a. Nolite ſpargere margaritas veſtras ante porcos ne conuerſi diſcerpant vos.
- Cupidus. Matthęi. viij. d. Mitte nos in gregez porcorum.
- Sapientia ſecularis. Prouerb. xj. c. Circulus aureus in naribus ſuis ꝛc.
- Apoſtata. ij. Pet. ij. d. Sus lota i volutabro luti

E F a ¶Quanti mercennarij in domo patris mei abundant panibus. q. d. gentilis pps: Multi ex iudeis, p merce de tpali seruiūt z bonis tpalibus affluūt. Glo. Bede. Quanti ex iudeis ob ꝓsentia bona tm̄ legē custodiūt z nō ex dilectiōe. d ¶Ego aut̄ hic fame pereo: in idolatria omni veritate destituor. Scōz bas Glo. mercēnarij sunt oēs iudei / ꝓ tpalib⁹ seruiētes: q̄ in domo dei abūdāt panib⁹. i. rebus tpalibus vel legalib⁹ institutionib⁹. Aliter aut̄ mercēnarij sunt oēs tam clerici q̄ ꝓlati: qui nō gr̄ūt in ecclesia salutē animarū sed laudē popularē vel cōmoditatē tpalem. De q̄bus dicit Joh. v. b. Mercennarius z qui nō est pastor 2c. J. Et nō ptinet ad eum de ouibus: sed de lana z lacte bene ptinet ad eū. Vñ Ezech. xxxiiij. a. Fili hoīs ꝓpheta de pastoribus isr̄l. Lac comedebatis 2c. In hoc q̄ differt pastor a mercēnario: q̄ pastor salutē aliarū gr̄it / nō cōmodū tpale. Vñ. ij. Cor'. xj. c. Non quero q̄ vestra sunt sed vos. Mercēnarius aut̄ nō gr̄it alias / sed res vl laudes vel honores: licet aliq̄n simulet se gr̄ere fructū aliarū z non curare de tpalibus. Vñ beat⁹ Bern̄. vbi ostēdit q̄ difficile diſtingua tur inter bonos pastores z mercēnarios / dicit: Pabet sanam doctrinā in ingressu: mundā cōuersationē in ꝓgressu: amant z quer̄ūt pacē ecclesiæ: vriliter z viriliter ecclesiasticis implicant negocijs: nō refugiūt grauedines oneris. Sed hęc oīa: q̄ amb̄iunt gloriā honoris. Sepe etiā pascunt pane lachrymarum: Juxta illud: Quāti mercēnarij in domo patris mei abūdāt panibus. Frequēter em̄ hoc accidit ꝙ mercēnarij. i. mali in oratione etiā secreta lachrymant: z silu. i. boni siccis oculis z arido corde orāt. Vñ magis optāda est in oīone attētio q̄ lachrymę etiā q̄ deuotio: q̄ attentio sine deuotione valet: deuotio aut̄ sine attētione nihil ꝑdest. Qui mercēnarij būficia ecclesiastica possidēt: z tñ de alabus nō curāt. Alij vo q̄ celū habēt ad litterā nihil habēt in ecclesijs: q̄ ꝓlati libēt⁹ dāt ecclias z ꝓbendas illis q̄ tpalia bñ ꝓseruāt q̄ illis q̄ salutē aliarū ꝓcurāt. Similiter canonici libēt⁹ eligūt in epos illos q̄ sapiētia mundi pollēt q̄ qui sapientiā cęli habēt: cuj tñ dicat Sap. xiij. a. Vani sunt oēs homines in q̄bus nō subest sapiētia dei. Dicit ergo alios de istis mercēnarijs: a ¶Quāti mercenarij. i. q̄ solā mercedē querūt: b ¶In domo patris mei. i. in ecclia dei. c ¶Abundāt panib⁹. i. ecclesiasticis redditib⁹. d ¶Ego aut̄ / qui vere filius. e ¶Hic fame pereo / in scholis / nihil habens de ecclesia. Vel hoc dicit christus: Ego aut̄ hic. i. in ecclesia / vbi sunt tales mercēnarij z nō veri pastores: e ¶Fame. i. defectu verbi dei z boni exempli. f ¶Pereo / in membris. Amos. viij. d. Sitiā famē in terrā 2c. Potest etiā exponi de bonis mercēnarijs: qui scz futurę mercedis intuitu domino famulant: quos dñs in ecclesia pascit gratię z doctrinę sue alimētis. Filius ꝺo ꝓdigus est: q̄ circa vanitates philosophorū vitā suā expendit: z ideo fame perit: q̄ scięntia illa cum sit vana / nō reficit. Dicit ꝙ talis se errasse cognoscēs: Quāti mercennarij in domo patris mei panib⁹ abundāt / gratię z doctrinę verę reficiētis: Ego aut̄ hic. i. circa vanā philosophiam. e ¶Fame pereo. i. defectu gratię z doctrinę. Prouerb. xij. d. Multi cibi in noualibus patrū / z alijs cōgreganť absq̄ iudicio. g ¶Surgā / per pnitentiā qui iacui p culpā z ignauiā i grabato malę voluptatis. Matth. ix. d. Surge tolle lectū tuum z vade in domū tuā. Eph. v. d. Surge qui dormis. b ¶Et ibo / per affectū in operatiōnē bonā. Vl / Et ibo / fide z opere. i ¶Ad patrē meū. i. christū a quo lōge recessi per malā vitā. Cant'. iij. a. Surgā z circuibo ciuitatē querēs quē diligit aīa mea. k ¶Et dicam illi: pater 2c. Videt temeraria deliberatio istius qui deliberat se dicturū deo / tanq̄ id deo possit insinuari vel notificari. Sed nō temere deliberat: q̄ etsi ꝑcedat in pnitētę motus cōtritionis: adhuc tñ expectat deus vocē cōfessionis. l ¶Pater / ex natura cōdita z ex substantia aliq̄ habita: m ¶Peccaui: male viuendo / inaniter studendo. n ¶In celum: q̄ amisi per culpā: q̄ nō q̄ſſui p ſtulticiā meā. Vel / In zelum. i. corā angelis z sanctis qui sūt in patria: q̄ deus vult eos cognoscere. o ¶Et corā te: qui omnia vides. Heb. iij. d. Omnia nuda z aperta sunt oculis eius ad quē nobis sermo. Prouerb. xvj. a. Omnes vię hominū patent oculis eius. Vel / Corā te / ineꝑ corde: vbi tu solus vides. j. Reg'. xvj. b. Homines vident ea q̄ parent: deus aut̄ intuet cor. Vel / n ¶In celū: id est cōtra bona ecclesiæ: scz bona spiritussancti mihi collata / quę per peccata imminuta sunt. p ¶Et iam nō sum dignus vocari filius tuus: q̄ offendi te patrē meū peccādo: z homagiū diabolo faciēdo: z ita de filio factus sum seruus: q̄ qui facit peccatū / seruus est peccati: Joh. viij. d. q ¶Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis. Non audet dicere: sicut vnū de filijs tuis / quoꝝ sunt oīa quę patris sunt: sed sicut vnū de mercēnarijs / q̄ ꝓ mercede futura seruiūt: de q̄bus Job. vij. a. Militia est vita hominis sup terram: z sicut mercēnarij dies eius. Non dicit: fac me vnum de mercēnarijs tuis / sed sicut vnum: quasi testāt se nec ꝑmeruisse vt sit mercēnarius: nisi dignē eū pater facere mercēnariū.

a Quāti mercēnarij in domo
b patris mei abūdāt panib⁹:
c ego autem hic fame pereo.
d Surgā et ibo ad patrē meū
e et dicam illi: Pater peccaui
f in celum et coram te: et iam nō
g sum dign⁹ vocari fili⁹ tuus:
h fac me sicut vnū de mercen-
narijs tuis. Et surgens vē-
i nit ad patrem suū. Cum au-
k tem adhuc longe esset / vidit
l illum pater ipsius: et miseri-
m cordia motus est: et accur-
n rens cecidit super collū ei⁹:
o et osculatus est eū. Dixitq̄
p ei filius: Pater / peccaui in
q celum et coram te. Jam nō
r sum dignus vocari filius tu-
s us. Dixit aut̄ pater ad ser-
t uos suos: Cito ꝓferte stolā
u primā et induite illū: et date
x anulū in manu ei⁹: et calcia-
y menta in pedes: et adducite
z vitulum saginatum / et occidite / et manducemus et epulemur: quia hic filius meus mortuus fuerat / et revixit: perierat / et inuentus est. Et cęperunt epulari.

Et surgens. Moraliter

✠ q̄n incipit cogitare de se z ꝓsiderare statū suū in quo est et in quo fuit. Ad q̄d monet dñs p Esa. xlvj. c. Redite ꝙuaricatores ad cor. Eccl. xxvij. c. Pręcurre prior: in domū tuā / z ibi age ꝓceptiones tuas. Tūc aut̄ videbis turpitudinē tuā z indigētiā tuā ait: a ¶Quāti mercēnarij 2c. Vbi mercēnarij sūt: qui bona op̄a faciūt intuitu terrenę mercedis vel humanę laudis: sicut auari z hypocrite: De q̄bus dicit Sap. ij. d. Exceca uit illos malicia sua: nescierūt sacramēta dei: nec; mercedē iusticię sperauerunt: nec iudicauerūt honorē aliarū sanctarū. De his etiā dicit Matth. vj. a. Amē dico vobis: receperūt mercedē suā. Vbi aut̄ nō saturank̄ in domo patris panibus: q̄ cōmodū tpale z fauor humanus / nō est panis / sed ventus. Osee. xij. a. Ephraim pascit ventū z sequit̄ estum. Ideo dicit Esa. lv. a. Quare appenditis argentū vestrū nō in panibus. Boni aut̄ mercēnarij sunt: qui bona faciūt intuitu futurę beatitudinis. Vl sunt isachar / qui interpretat̄ merces: De quo Gen. xlix. c. Isachar asinus fortis: vidit requiem ꝙ esset bona: et terrā ꝙ optima z supposuit humerū suū ad portandū. Filij aut̄ sunt qui tm̄ ꝓpter amorē dei bona faciūt. Utriq; abundāt panib⁹ in domo patris / sed filij magis. Ipsa enim opera panes sunt. Opera pnitētię sunt panes subcinericij: De q̄bus. ij. Reg'. xij. a. Jnuenit helias ad caput suū panem subcinericium z vas aquę. Opera misericordię sūt panes de simila qui oleo ꝓsperg̃unt: Leuit. ij. b. Sequit̄: g ¶Surgā z ibo ad patrem meū. Surgere est mentē ad cęlestia erigere. Col. iij. a. Si cō surrexistis cū christo: q̄ sursum sunt q̄rite. Jre ad patrē / est bonū velle z bonū facere ꝓpter deum. Primus pes est voluntas secūdus operatio. De q̄bus Ezech. j. b. Pedes eorū pedes recti. k ¶Et dicā illi: pater / peccaui in cęlū z coram te. Peccat in cęlū: qui terrena ꝓponit cęlestib⁹ z transitoria eternis: quia quantū in ipso est ponit terrā sup cęlum / cū dicat salomon Prouer. xxv. a. Cęlū sursum z terra deorsum. De hoc dicit pnitēs. Quid mihi est in cęlo: z a te quid volui sup terram: q. d. cur reliqui tam magnū / ꝓ tam modico? Qr aut̄ addit̄ / o ¶Et coram te / aggrauat peccatū. Maior em̄ ꝓtem ptus videt esse peccare libere coram rege q̄ si occulte peccetur. Propter hoc dic̄ Boet⁹. Magna nobis / nisi dissimulare velimus iudicta est necessitas / ꝑbitatis / cum oīa agamus ante oculos iudicis cūcta cernētis. p ¶Et iam nō sum dign⁹ vocari filius tuus: q̄ deturpaui in me imaginē tuā: z ideo indignus sum hęreditare. Eccl. x. d. Fili in mansuetudine serua animā tuā: z da illi honorē ꝓm meritū suū. Tria notant̄ p ordinē / ex q̄bus integrat̄ pnitētia. s. cōtritio / cōfessio / satisfactio. Cōtritio ꝓ hoc ꝙ dicit: Surgā z ibo. Surgit z vadit / qui de peccato cōterit: q̄ recedit a malo z appropinquat deo. Vñ Eph. v. d. Surge qui dormis 2c. Cant'. iij. a. Surgā z circuibo ciuitatē. Confessio notat̄ per hoc ꝙ addit: Et dicam illi: pater peccaui. Esa. xlij. d. Narra si q̄d habes vt iustificeris 2c. Satisfactio notat̄ p hoc ꝙ sequit̄: q ¶Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis: qui vsq; mō sui mercennarius diaboli: vt operādo in vinea tua z in agro tuo / merear ęternā mercedē apud te. De hoc dicit Esa. xxj. d. In tribus annis ānī si anni mercēnarij auferet̄ gloria moab. i. diaboli cuius gloria est hominē opprimere seruitute peccati. Scz hęc gloria auferet̄ in tribus annis: id est in tribus partibus pnitentię: quę sunt ānī anni mercēnarij. Nota tres ꝓsonas. Seruū / mercennarij / filij. Seruus est qui solo timore abstinet a pctō. Mercēnarius est q̄ intuitu mercedis seruit. Filius est q̄ solo amore seruit z cauet offensā. Dñs aut̄ ordinate ꝓmouet suos. De seruis facit mercēnarios: de mercēnarijs facit filios

✠ Unde sequit:

Moraliter

Boetius de consol. lib. 5. Prosa. 6.

Pō. 72.

A F a ¶Et surgēs. Sicut deliberauerat: ita ꝑpler. b ¶Venit ad patrē suū: id est venire cępit. c ¶Cū aūt adhuc longe esset / in regione peccati. Pō. Longe a peccatoribus salus. Esa. lvij. d. Creaui fructū labioꝝ pacē: pacē his q̄ longe z pacē his q̄ ꝓpe. d ¶Vidit illū pater ipsius / oculo misericordię. J. xxij. g. Respexit dñs petrū z fleuit amare. e ¶Et misericordia motus est. Beda. Duz ꝓ homine redimēdo verbū in carne missit / q̄ fuit maxima misericordia: ꝓ quā oīs misēria releuat. Thren. iij. c. Misericordię dei est quia nō sumus cōsumpti. f ¶Et accurrēs cecidit super collum eius. Ambr. Accurrit / ne q̄s impediat venientē. Jn occursu ꝓficientia: in amplexu clemētia demōstrat. Accurrit aūt dñs ꝓ gratiā ꝓuenientes: cecidit sup collū ꝓ gratiā comitantē: osculat̄ ꝓ gratiaꝝ subsequentē. Brachiū aūt suū: id est filiū humiliauit deus pater in amplexu filij reuertētis. Et hęc humiliatio est filij gloriatio z nostra exaltatio z inimici deiectio. Eccl. xxxvj. b. Glorifica manū z brachiū dextrū: effunde irā / extolle aduersarium: z affl ige inimicū. Glo. Ambr. Pater sup filij collū cecidit: dū leue iugū suę dilectiōis sibi posuit. b ¶Et osculatus est eū. Cant'. j. a. Osculet me osculo oris sui. Beda. Redīs osculū charitat̄ a patre accipit: dū ꝓ gr̄az certificat̄ de indulgētia. Gen. xxvij. d. Accede ad me z da mihi osculū fili mi. Accessit z osculat̄ e eū: stariq; vt sensit vestimētoꝝ ei⁹ fragrātiā. i. famā bonoꝝ operum 2c.

Ar. † ꝓsentia

Differunt seruus / mercenari⁹ / et filius.

Mystice

B Collum
- Scptura. Cant'. iiij. b. Sicut turris dauid collum
- Patientia. Hiere. xxvij. a. Fac tibi (tuū 2c.
- vincula z catenas z pone in collo tuo.
- Prędicator. Cant'. j. c. Collum tuū sicut monilia.
- Mens sub iugo diaboli. Esa. lij. a. Solue vincula
- Supbia. Jsaie. x. c. Ponite pedes ve / (colli rui.
- stros sup colla regū istoꝝ. i. q̄nq; sensuū.
- Ambitio. Leuit'. xj. c. Cygnus 2c. quia querit prę
- dam de profundo. Job. xv. c. Cucurrit aduersus eū erecto collo 2c. Gracile colluꝫ habet / bene cātat. Leo habet grossum.
- Pnitētia. Job. xxix. c. Mānā ꝓbebis equo fortitudinē / aut circūdabis collo eius hinnitū: id est confessionē circūstantiarū. i ¶Dixitq; ei filius: in ecclesia cōstitutus / incipit cōfiteri peccata: q̄ ꝓfessio peccati initiū est recōciliatiōis ad deū. Esa. xlij. d. Narra si q̄d habes vt iustificeris 2c.

k ¶Pater peccaui in cęlū: quia cęlestem hierusalem reliqui. l ¶Et coram te: q̄ te deserto / idola colui. m ¶Jā nō sū dignus vocari filius tuus: q̄ gratiā q̄ facit filiū / ꝓ culpā meā amisi. Nō dicit q̄d cōgerat. s. ¶Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis. Suscepto em̄ osculo patris / iā dedignatur fieri mercēnarius / q̄ pōt esse filius: multo magis dedignat esse seruus. Distat aūt inter seruū z mercēnariū z filiū. Seruus em̄ est q̄ timore pnę abstinet a peccato. Mercennarius est / q̄ spe remunerationis seruit. Filius / q̄ solo amore patris facit bonū z declinat a malo. n ¶Dixit aūt pater ad seruos suos. i. angelos vel apłos seu q̄scūq; ꝓdicatores / q̄ sūt coadiutores eius in excolendo vineā. i. ecclesiam. j. Cor'. iij. b. Dei agricultura sumus. o ¶Cito ꝓferte. i. ꝓferendā seu restituendaz ꝓmittite. p ¶Stolam primā. Stola / ad litterā / genus est longę vestis. Primā. Argumētū ꝙ pnitētia restituit innocentiā z omnia. Mystice. Jn creatiōe duplici stola indutus est homo. s. stola animę z corpis. i. innocētia aię z imortalitate quodāmodo corpis. Ab vtraq; exutus est ꝑ peccatū. Si ergo intelligit̄ de stola corpis / videt dñs gentilē populū ita humiliari z venire ad fidē / dicit seruis suis: id est ꝓdicatoribus: o ¶Cito ꝓferte stolam primā: id est manifestate ei ꝙ im mortalitatē corporis in qua ꝓmus homo quodāmodo cōdit⁹ fuit est habiturus. Si aūt intelligat̄ de innocētia animę: idem est ac si dicat eis: ꝓ pnitentiā ei restituite innocētiā. q ¶Et induite illū: id est induendū imortalitate ostendite. q. d. certificate illum de gloria imortalitatis aię z corpis ꝓpetuo possidenda. r ¶Et date / illi / anulū in manu eius: id est docete eū habere fidē in opę. Fides em̄ ꝙ se nō sufficit: quia fides sine opibus mortua est: Jaco. ij. d. Similiter opus sine fide nō sufficit: q̄ sine fide impossibile est placere deo: Heb. xj. a. Mo

L ta anulo despōsatio fit: integer / pnus / ꝓciosus / lucēs / gēmat⁹ / sigillat / digito fertur manus sinistrę ꝑm lapidarios: dextrę ꝑm ecclesiā. Versus. Anule despōsas ꝓciose pusille sigillas: Clare teres dextrū digitū gēmate venustas. s ¶Et calciamēta in pedes: id est sanctoꝝ exępla in affectū z intellectū eōꝝ. Exo. xij. b. Calciamēta habebitis in pedibus / tenētes baculos i manibus. Hiere. ij. c. Prohibe pedē tuū a nuditate. Cāt'. vij. a. Quā pulchri sūt gressus tui 2c. Esa. xxxiij. c. Nuniētia sarcinā sublimitas ei⁹. Glo. bic: Pie coluber inuadat / vt sup scorpiōes eat. Marc'. xvj. d. Et

Pō. 24.

Pō. 74.

Pō. 90.

Moraliter

ē. ꝑ. c. Dedi vobis potestatē 2c. Vt ei conueniat: Qr ꝙ speciosi ¶ pedes 2c.

✠ Vñ sequit: a ¶Et surgens venit ad patrem suum / iaz factus filius. c ¶Cū autem adhuc longe esset. Dic notat ordo quo deus venit ad peccatorē / ꝑm / ꝓpter q̄ z similitudinē vulturis: q̄ primo videt cadauer a longe / deinde adualat / postea insidet / tandē incorporat: Jta facit hic dñs: Cū adhuc longe esset filius / ꝓdigus in regiōe peccati: d ¶Vidit illū pater ipsi⁹ / oculis pietat̄. e ¶Et misericordia motus est: id est miseria cordis ipius pęnitēt̄. f ¶Accurrēs / vt vultur aduolans alis misericordię z veritatis: quia vniuersę vię dñi misericordia z ꝑitas. g ¶Cecidit super colluꝫ eius / quasi vultur cadaueri insidens. h ¶Osculatus est eū: quasi vultur cadauer incorporās sibi. Jn hoc ꝙ dicit / Videt: notat gratia ꝓueniens qua respicit peccatores: Job. xxxix. d. Jn petris manet z in ꝓruptis silicibus cōmorat. Jn hoc ꝙ dicit / Accurrens: notat gratia coadiuuans sue cooperās: q̄ nō patit morā vel dilationē. Sicut em̄ cū nutrix videt puerum inualidū conari ad ambulandū / statim accurit ne cadat: ita deus cū aliquis nitit̄ ꝓ libez arbitrio ambulare ad eū / statim deus accurrit ꝓ gratiā. Job. xiij. d. Operi manuū tuaꝝ porrige dexterā. Jn hoc ꝙ dicit: ¶Cecidit super collum eius / notat gratia cōseruās quę fouet z amplectit̄ pnitentē duobus bracchijs charitatis. Aqua est dimissio culpę: dextera ꝑmissio glorię. Osee. xj. a. Ego quasi nutritius ephraim in brachijs meis porto eū. Esa. xl. c. Jn brachio suo cōgregabit agnos 2c. Jn ꝙ dicit: Osculatus est / notat gratia alūnās sue perficiens: quia osculū est signū perfectę recōciliatiōis z pacis z dilectiōis: z ideo vltimo ponit̄: quia nō habebitur nisi post tres gratias ꝓdictas. Qd bene figurat̄ est. ij. Reg'. xiij. g. vbi legit ꝙ absalon nō fuit admissus ad osculū patris nisi post tres annos. Jn osculo cōiungunt̄ labia osculantiū. Duo aut̄ sunt labia animę pnitentis. s. confessio peccati z confessio laudis. Jstud osculuꝫ desiderat anima / Cant'. j. a. Osculet̄ me osculo 2c. Sequit̄: n ¶Dixit aūt pater ad seruos suos: cito 2c. Serui patrisfamilias sunt angeli: qui dolent de lapsu filiorū. Unde Esa. xxxiij. b. Angeli pacis amare flebūt. Et gaudēt de reparatiōe lapsorū. ē. eodem. b. Gaudiū est in cęlo 2c. Custodiunt etiā filios. Esa. lxij. d. Super muros tuos hierusalez 2c. Defendunt etiaz ab angelis malis. Pō. Angelis suis mādauit de te 2c. Et in oībus his sunt serui. Heb. j. d. Omnes sunt administratorij spiritus 2c. Serui etiā sunt ministri ecclesię: de quibus. iij. Reg'. x. b. Beati viri tui z beati serui tui 2c. Hoꝝ officiū est ꝓfitētes absoluere: id est absolutos ostēdere: z hoc est: ꝓferre primā stolam. Nō enim dicuntur dare primam stolam / sed ꝓferre. Dare quidem primā stolam est peccata dimittere: ꝓferre vo est ex officio absolutum ostendere. r ¶Et date anulum in manu eius: per quā significatur gratia operandi: quę recte sequit stolam primā. Nam primo remissio peccati / deinde operatio boni. Esa. i. c. Quiescite agere puerse: discite bene facere. s ¶Et calciamēta in pedes eius: q̄ significat patiētia ꝓ perēdo aduersa: q̄ nō sufficit gratia bene operādi / nisi assit gratia mala ꝓpērēdi. Vñ comedētes agnū paschalē describunt calciamēta habere in pedib⁹ z baculos tenere in manib⁹. Exo. xij. b. Calciamēta muniūt pedes ꝓ tra duriciā vię: z ideo recte significat patiētia seu gratiam ꝓpērendi aduersa: Baculus vo significat gr̄am op̄andi bona.

✠ Sequit: Et adducite

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶ Et adducite vitulū saginatū et occidite. i. ꝺdicate eis christi passionē. Beda. Christ⁹ vitulus saginat⁹ omni spirituali virtute optimus: vt pro totius mūdi salute sufficiat. i. Joh. ij. a. Ipse est ꝓpitiatio ꝓ peccatis nr̄is: nō ꝓ nr̄is tm̄: sed & ꝓ toti⁹ mūdi. Gen. xxiij. a. Tulit abraā vitulū teneruīq; &c.

b ¶ Et manducemus & epulemur. Pluraliter dictū est: i quo notat/ qz salus peccatoꝝ refectio est dei & sanctoꝝ. Beda. Nō solū filj⁹/ ꝓ quo vitul⁹ occisus est refficit: sed & pater & serui ei⁹: qz refectio dei & sanctoꝝ est salus peccatoꝝ. c ¶ Quia hic filius meus mortuus erat: ꝑ infidelitatē vel quālibet aliā iniq̄tatē. Peccatū em̄ mors est animę. Sap. j. c. Deus mortē nō fecit. Glo. id est peccatū. c ¶ Et reuixit/ ꝑ fidē. Habacuk. ij. a. Justus ex fide sua viuet. f ¶ Perierat/ recedēdo a cōsortio iustorum. g ¶ Et inuētus est/ redditus matri ecclesię. b ¶ Et cepērūt/ oēs/ epulari. i. gaudere. Parū epularum festiuitas non solū in terra sed etiā in cęlo celebrat. i ¶ Erat autē &c. parabola de duob⁹ filijs iam tm̄ ꝓcessum est ꝙ filj⁹ ille ꝓdigus de regione longinqua venit ad patrē. i. gētilis pplꝰ venit ad fidē: quē pater ꝓma stola induit: vt immortalitatē aīę ei restituat: anulū dedit. i. fidē infudit: calciamēta dedit. i. ipsam fidē opibus munijt: vitulū saginatū occidit. i. gētilis pplꝰ eucharistiā in sacramēto suscepit. Hucusq; ꝓsecuta est parabola de filio iuniore: ꝓsequit̄ deinceps de filio seniore: ꝙ quē mystice iudaicus pplꝰ intelligit. De quo Exo. iiij. f. Filj⁹ me⁹ ꝓmogenitus isr̄l. Hic nō lōge a patre recesserat: qz idola nō colebat: tm̄ nō in domo erat: qz interiora legis mysteria nō penetrabat: solo sensu litterali ꝓtent⁹. Un̄ Matth. xij. d. Pater tu⁹ & mater tua. i. iudeus & synagoga foris stant: ꝙrentes te. Erat aūt in agro. i. intētus terreno negocio/terrena operās & terrena expectās. Nota tm̄ qz in ꝓsecutione parabolę de iudaico populo/ loquit̄ de eo ꝑm diuersa tpa & ꝑm diuersas ꝑsonas: ꝑm regulā Ticonij: Modo em̄ loquit̄ de iudaico pplo ꝑm statuz quozūdā qui sūt inter modernos iudeos: q̄ altius ꝓscrutantur ꝓphetas/ & ad spiritualē intelligētiā aliq̄tenus accedūt: modo ꝑm statū eoꝝ qui christi aduentū ꝓcesserūt nec idola coluerūt: modo ꝑm statū eoꝝ qui fuerūt tpe christi. i. scribarū & pharisęoꝝ: mō ꝑm finales qui ꝓuertēt̄ ad ꝺdicationē helię & enoch. Hęc mirū si ꝑm tot diuersitates loquit̄ de eodem pplo: qz sic etiā ꝓ singulis de pplo romano loq̄. i. mō ꝑm eos q̄ leges & instituerūt: q̄s factū est sub romulo & numa pompilio: mō ꝑm eos qui instituerūt ꝓsules: q̄s factū est sub bruto: vbiq; tm̄ loquimur de eodē pplo. Distingue ergo diligēter in ꝓsecutione parabole: q̄n loquit̄ de iudaico pplo ꝑm hunc statū/ q̄n ꝑm illū: alioq̄n errares. Primo sermo est de iudeis q̄ sunt in agro id est in cortice/ & nō in domo. i. in spūali intelligētia: quorum em̄ nemo idola colit: qz post incarnationē nemo idola coluit.. Dicit ergo: Erat autē filius eius senioꝝ. i. pplus iudaię⁹. k ¶ In agro/ nō in domo: qz interiora legis nō penetrāt: Et hoc quo ad plures. l ¶ Et cū veniret & appropinquaret domui/ audiuit ſymphoniā & chorū. Hoc legit de iudeis ꝑm statū quozūdā & illo pplo qui aliq̄tulū ad spūalē intelligentiā accedūt. Illi audiūt symphoniā & chorum id est ꝺdicatores euāgelij sibi cōsonātes. i. ꝓcorditer vnū ꝺdicātes.

Scom i Erat autē filius eius &c. Scom Chryſ. Duo fratres sunt ordo clericoꝝ & cętus laicoꝝ. Senioꝝ. i. sapientioꝝ & honorabilioꝝ est ordo clericorū. Minoꝝ frater est cętus laicoꝝ qui virtutū suarū substantiā corā luxuriose viuēdo cōsumpsit: sed pœnitētia ducē⁹ redūt ad patrē: qui eū cū gaudio suscipiens et amplexās ducit in domū/ dona plurima eidē ꝓferēs. Un̄ frater senioꝝ. i. clericus ꝙ inde lętari debuerat cōtristat̄ inuidia cōscirante. De qua Basilius. Inuidia ſepe iter ipſa fraterne germanitatis iura grassat. Et sicut rubigo ꝓpria frumēti corrumpit eſt: ita et amicitiarū ꝓpria corruptela pestis est inuidię. Sic fratres ioſeph seruū fecerūt. Et supra. Inuidus ąnto plura fuerit ꝓfecut⁹: trāo maioꝝ⁹ incēdit⁹ ꝓflagrabit &c. Sicut erugo ferrū: ita inuidia aīam in qua est interimit & ꝓsumit. Dicit ergo: Erat aūt filj⁹ eius senioꝝ. i. clericꝰ: k ¶ In agro terrenę negociatiōis: ꝙ ꝑm Aug⁹. dānabilis est i clerico/ sicut vsura in laico. Un̄ Chryſ. Qui voluerit esse mercatoꝝ ꝓiciat de ecclesia: Dicēte ꝓpheta: Quia nō cognoui negotiationē: introibo in potēcias dn̄i. Et. ij. Timoth. ij. a. Nemo militans deo &c. Sicut ęſſi qui ambulat inter duos inimicos/ sine oblocuto esse nō pōt: q̄ necesse est vt isti de illo/ vel illi de isto male loquat: sic q̄ emit & vendit/ sine piurio esse nō pōt. Eccl. xxvj: d. Duę species mihi difficiles & periculose apparuerūt: difficile equitur negocias a negligētia sua: & non iustificabit caupo a peccatis labioꝝ. Item Eccl. xxvij. a. Sicut i medio cōpaginis lapidū palus figit̄: sic & inter mediū empti onis & venditiōis an gustiabit peccatū. Un̄ legit de Chryſ. Nō pōt ad bonū ꝓficere q̄s cōgregat de malo. Sicut em̄ cū cribrat triticū/ tandē nihil remanet in cribro nisi puluis & stercus: sic substātia negociatoꝝ in emptiōe & venditiōe perit & nihil remanet nisi peccatū. Un̄ Eccl. xxvij. a. Sicut in p/cussura cribri remanebit puluis: sic aporia hoīs in cogitatu illius. Ego ostēdā q̄ nō sūt negociatores/ vt itelligas oēs alios esse negociatores. Quicūq; rem cōparat nō vt integrā & immutatā vendat: sed vt opus faciat ex ea/ ille non est negociator: qz nō tā rem vēdit q̄m artificiū: vt faber nō vendit ferrū sed artificiū. Hic est ille q̄. 8. xiij. d. agrū emit et q̄ndā iuga boū & duxit vxorē: ꝙē q̄s nō venit ad nuptias: ad q̄s fuerat inuitat⁹. Et hic filj⁹ nō vult intrare ad ꝓuiuiū. Sequit: l ¶ Et cū veniret/ senioꝝ filius. m ¶ Et appropinq̄ret domui. i. ecclesię: in qua videt pctōres ad pnām recipi. n ¶ Audiuit symphoniā & chorū. i. legis & euāgelij ꝺdicationē ꝓsonā. Ad litterā: symphonia ꝓprie dicit̄ ꝓcoꝝ melodia boīm cantantiū: Un̄ & locus in quo cantāt/ chorus ꝺr. Piero⁹. Symphonia est collatio quorūcūq; sonoꝝ: chorus vocū. Per symphoniā q̄ legis ꝺdicatio: ꝙ chorū ꝺo euāgelij ꝺdicatio figurat. De hoc q̄ indignant clerici ꝙ lex & euāgelium ꝓcoꝛditer laicis ꝺdicat. Act. xiij. g. Missemiabat aūt ꝓbū deꝰ a paulo & barnaba ꝑuniuersā regionē: Judęi aūt excitauerūt ꝑsecutionē i paulū et barnabā & eiecerūt eos de finib⁹ suis. j. Thessal. ij. d. Deo nō placent & oībus hoīb⁹ aduersant: phibētes nos gētib⁹ loqui vt saluę fiant vt impleāt pcā sua semp. Potest etiā sic exponi. l ¶ Et cū veniret/ minoꝝ filj⁹. Laicus de regiōe dissimilitudinis pęnitēs de pctis. m ¶ Et appropinq̄ret domui. i. ecclesię: incipiēs esse de illa/ numero & merito p pcti detestationē & virtutis amorē. n ¶ Audiuit symphoniā & chorū: siē ꝓus.

✻ Et vocauit/

✻ Sequit: a ¶ Et adducite vitulū saginatū et occidite. Jn vitulo saginato notat̄ hilaritas & iocūditas ꝓscientię: q̄ est ex pinguedine virtutū. Prouer. xv. b. Secura mēs q̄si iugę cōuiuiū. Vitulus saginat⁹ occidit̄ vt comedat: qđ fit q̄n de pinguedine gratiarū/ nulla ꝑmittit̄ gloria dānari. Un̄ Pſ. Et ꝓfringet dn̄s cedros libani. Cedrus libani est clatio de candore virtutis: quā ꝓfringit dn̄s incutiēdo timoꝛē vel infligendo doloꝛē. Un̄ sequit: Et cōminuet eas tanq̄ vitulū libani: qđ cōuenit cū eo q̄s hic ꝺr. Et occidite. s. vitulū saginatū. b ¶ Et manducem⁹ et epulemur. i. gaudeam⁹. c ¶ Quia hic filius me⁹/ olim p gratiā/ et semp p naturā: d ¶ Mortu⁹ erat/ ꝙ pctīs. e ¶ Et reuixit/ ꝑ pœnitētiā. f ¶ Perierat/ per infidelitatē. g ¶ Et inuentus est/ per fidei restitutionē. b ¶ Et cęperūt/ oēs/ epulari. i. gaudere. i ¶ Erat aūt filius ei⁹ senioꝝ in agro. Sicut dixim⁹: senioꝝ filj⁹/ sūt ꝓpter pauci: qui lōgo studio ꝓplationis intēti suę fragilitatis obliti/ aliq̄n erga lapsos et infirmos plus debito inueniunt̄ austeri. Jste recte dꝛcribit esse in agro. Sicut em̄ ager ꝺr exercitium actionis: ita & studiū ꝓplationis ꝺr ager. In ꝑmo quidē affectus: in secūdo ꝺo exercit⁹ intellect⁹. Et de ꝑmo ꝺr Prouerb. xxiiij. d. Diligēter exerce agrū tuū. De secūdo ꝺo dicit̄ Eccl. xxiiij. g. Exit isaac ad meditādū in agro. Sequit: l ¶ Et cū veniret & appropinq̄ret domui &c. Dom⁹ hęc est ecclesia: in qua sunt & fortes & infirmi & ſtātes & lapsi: sicut i bethania ꝺr fuisse maria & martha & lazarus: Joh. xj. a. Ad hanc domū appropinq̄t: qui de studio ꝓplationis veniēs in ecclia diuersos status ꝑsiderat. Videt em̄ ibi stantes & lapsos reparatos & ꝑmiscebiaꝛ: de quoꝝ reparatiōe nō modicū gaudet ecclesia: Un̄ ꝺr q̄ ille audiuit symphoniā & chorū. Son⁹ symphonię fit in regyratiōe: chori aūt sonus fit in cōcordia multarū vocū. Un̄ symphonia significat gaudiū de reditu pctōris: chorus ꝺo ſignificat gaudiū de ꝓsono statu bonoꝝ. Mōnulli aūt videtes in ecclia gaudiū esse/ nō attendūt causam gaudij/ vñ admirāt

✻ & ex admiratione

Moraliter

Pſ. 28.

Alt. pœnitentiam.

Pſ. 70.

A F a ¶ Et vocauit vnum de seruis: et interrogauit que hęc essent. i. cōsulit aliq̄ de ꝓphetis/ subtilꝰ inspicēdo: ac si grat ab eo: qđ est ꝙ ita ſpūaliter solēniçat ecclia: q̄bus solenn⁹ videt se nō interesse. Del & symphoniā & chorū potes itel ligere cōcordiā diuersarū ꝑtū & ętatū in ecclia. Et interrogat vnū de senis. i. vnum de ꝓdictib⁹ christianis q̄d ꝺ sit. b ¶ Jſtę: id est ꝓphēticus sermo: c ¶ Dixit illi/ frater tu⁹. i. gētilis pplus. g ¶ Venit/ ab extremis trę: id est de longinq̄ regiōe peccati. Esa. xlij. b. Laus ei⁹ ab extremis terrę. b ¶ Et occidit ꝑ tu⁹ vitulū saginatū. i. christū mori ꝑmisit. k ¶ Quia saluū illū recepit. i. vt saluū illū reciper. Ad ꝺ em̄ de⁹ ꝑ filiū morti tradidit: vt pplꝰ saluaret. Ro. iiij. d. Qui tradit⁹ est ꝓpt̄ delicta nostra: & resurrexit, ꝓpter iustificationē nostram.

Scom Chryſ. ✻ a ¶ Et vocauit/ senioꝛ frater. s. b ¶ Unū de puis/ patris sui. i. vnū de libris sanctoꝝ legēdū accepit. c ¶ Et interrogauit q̄ hęc essent. i. scrutat in illo libro q̄ sit festa ecclesię de ꝓfectu laicoꝝ. Del ad litterā: vnus interrogat aliuz q̄d sit hoc/ ꝙ ita modo publice ꝺdicat vbiq;. De hoc admirāt clerici/ & dicūt ꝙ vilescit ꝺdicatio/ quia frequēs: sed si vilescit/ apud eos vilescit. Apud laicos em̄ nō vilescit/ sed ꝓficit: quia multi cōuertunt̄ ad pœnitētiā: & cognoscūt peccata q̄ prius nesciebāt. d ¶ Jſcę. i. liber assūpt⁹ vel socius vocat⁹. e ¶ Dixit illi. i. clerico vocāti & admirāti. f ¶ Frater tu⁹. i. gētilis vel laicus. g ¶ Venit/ ad fidē vel pœnitētiā de regione peccati. b ¶ Et occidit pater tuus: id est deus. i ¶ Vitulū saginatū. i. christū oīm ſpūali ꝺtute opimū. k ¶ Quia saluū &c. sicut ꝓus. Sequit ꝑm ꝓmā exꝓsitionē. l ¶ Jndignatus est aūt/ maio: frater de hoc ꝙ pater ꝓ reditu minoris filij facietbat cōuiuiū. m ¶ Et nolebat introire/ ad cōuiuiū ex inuidia & indignatiōe. Sic iudęi indignabantur ꝙ ie sus cū gentibus māducaret. Specialiter intelligit hoc de his q̄ fuerūt tpe christi. s. scribis & pharisęis: q̄ indignabant ꝙ cū publicanis & peccatoꝛib⁹ māducaret. Adhuc etiā de salute gē tiū indignat iudę⁹: nec vult in ecclam intrare/ vel ad ſpūalem legis intelligentiā: sed semp foris in lſa & extra ecclesiā manet vsq; in finē: q̄n christ⁹ ꝑ ꝺdicationē helię & enoch egrediet̄ ad iudęos/ & introducet in ecclesiam: iuxta q̄d dicit Malach. vlt. b. Ecce ego mittā vobis heliā ꝓphetā anteq̄ &c. Un̄ hęc clausula q̄ sequit/ exponit̄ de finalib⁹ iudęis. n ¶ Pater q̄ illi⁹. i. christus/ pater iudęi & gētilis. o ¶ Egressus cepit rogare illū. s. finales iudęos: quos rogabit dn̄s in fine ꝑ ꝺdicatoꝛes: Jlla modernos iudęos nō: qz nemo eis ꝺdicat: nec vocatur modo ad fidē. Ad q̄d significādū in festo epiphanię subtilet̄ iuitatoriū: q̄ psalmus ille ꝓtinet ad vocationē fidei. Ut/ sic: n ¶ Pater q̄ illius. i. christus: o ¶ Egressus/ de sinu patris in ꝑnūdi. p ¶ Cepit rogare illū/ ꝙ se & aplos/ vt intraret ad nuptias. Job. xix. c. Seruū meū vocaui & nō respondit mihi: ozē, ꝓptio deꝑcabar illū. q ¶ At ille respōdens dixit patri suo: ecce &c. Hoc de illis iudęis ꝺtelligit q̄ idola nō coluerūt. Jsti q̄ indignātes de vocatiōe gētiū/ dicūt: qđ est ꝙ ita gētes recipis q̄ ad idola declinauerūt: nos aūt abiect q̄ nūq̄ mādatū ſteriuimus de vno deo colendo. Glosa nq̄ ergo de iustitia ad litterā executa: q̄ tamē aptę iustitię dei obuiabāt: qz inuidebāt alioꝝ saluti & imisericordes erāt: qz colligēs ligna in sabbato lapidabāt. Dicūt ꝙ r ¶ Ecce tot annis seruio tibi: iustitiā legis sectādo. s ¶ Et nūq̄ mandatū tuū ꝑteriui: qđ est de vno deo colēdo. Del iactantia est/ & nō veritas. Ro. ij. d. Qui in lege gloriaꝝ ꝑ huaricatione legis deū inhonoras. Piero⁹. Nō mirū si patri mentit̄ q̄ fratri inuidet: cū & in iudicio impudēti⁹ mentiens/ dicētes: Nōne in nōie tuo demonia eiecim⁹ &c. Matth. vij. c. t ¶ Et nūq̄ dedisti mihi hędū. i. te in sacramēto ad refectionē nunq̄ mihi dedisti: quē hędū. i. legis ꝓphanatoꝛē & peccatoꝛē reputauī. Joh. ix. e. Nos scim⁹ qz hic hō pctōr est. Et intelligit hoc de ꝓsona crucifigēntiū. i. ꝓncipū & plebis. Del/ Nūq̄ dedisti mihi hędū. i. pctoꝝ exꝓbrationē. v ¶ Et cū amicis meis epularer. i. cū angelis & aplis q̄ de pctoꝝ ꝑuersione lętant. 8. eodē. b. Gaudiū est in ęlo &c. Del sic/ ac si dicāt ex i uidia: t ¶ Nūq̄ dedisti mihi hędū. l. ꝓpterā vt sacerdos aliquē q̄ me morte sua a romāo impio liberaret: & ꝓ gētib⁹ idolatris tuū filiū imolasti. v ¶ Et cū amicis meis. i. dęmonib⁹ q̄ vitijs amicant/ epularer. Nota/ vt/ ꝓsecutiuū/ nō causatiuū: ac si dicat: tu nūq̄ dedisti mihi hędū & cū amicis meis epulabor: Sic ꝺr: Lex subitrauit vt fugabūdaret delictuz. Roma. 5. d.

L

Pater ergo illius ęgressus cępit rogare illuz. At illę respondēs dixit patri suo: Ecce tot annis seruio tibi & nūq̄ mandatum tuū pręteriui: & nunq̄ dedisti mihi hędū vt cūz amicis meis epularer.

Jniuste cōprik⁹ iudęus: qz nō solū ꝙ gentib⁹/ sz ꝙ iudęis tradidit ꝑ filiū. j. Joh. ij. a. Ipse ē ꝓpitiatio ꝙ pctis nr̄is: nō pro nr̄is tm̄ /sz & ꝙ totis mūdi. Jtē pōt ꝺ ꝺbi ecclesiastici iusti q̄si ꝺ ꝺño cōprik⁹: q̄ aliq̄s peccatoꝛi cōpūctionis et deuotiōis gram tribuit: & viro iusto cordis duricia & mēt⁹ arditate. Un̄ dicit: r ¶ Ecce tot annis seruio tibi: in te/ & in tuis. Jn te/ aduersa ꝓpt̄ te q̄nimiter/ libēter/ gaudēter sustinēdo: sicut dicit Pſ. Propter te mortificamur tota die &c. Jn tuis/ septē opa misericordię exhibendo: q̄ sūt vestire nudos/ potare sitibūdos/ cibare famelicos/ visitare ifirmos/ redimere captiuos/ recipere pegrinos/ sepelire mortuos. Uersus, Visito/ poto/ cibo/ redimo/ tego/ colligo/ cōdo. t ¶ Et nūq̄ dedisti mihi hędū. Hęc est altera ꝑs iusticię: q̄ ē declinare a malo. q. d., ꝓpter te declinaui a malo & feci bonū: Et nunq̄ dedisti mihi hędū. i. peccatoꝛuz exꝓbrationē & cordis cōpunctionē. v ¶ Et cum amicis meis

✻ epularer/ in cęlo.

Pſ. 43. Uersus

Moraliter

✻ & ex admiratiōe iterrogāt. Un̄ sequit ꝑ: a ¶ Et vocauit/ ille senioꝛ filj⁹/ vnū de puis: et iterrogauit q̄ hęc essent. Hęc iterrogatio magz ē admiratiōis q̄ dubitatiōis. Jn ꝑ aūt est admiratio ꝙ ecclia magz videt gaudere ꝺ reparatiōe lapsoꝝ q̄ de statu inocētiū: cū maz⁹ bonū sit ꝙare inocētiā q̄ post lapsū reuerti. Seruꝰ aūt q̄ sup ꝑ iterrogat/ & ordo ꝺdicatoꝝ secundū doctoꝝ: a q̄ causa admiratiōis & ꝓbatio ꝺdicte Malach. ij. d. Labia sacerdotis &c. Jō aūt magz gaudet ecclia ꝺ reparatiōe lapsoꝝ: qz magis de lapsu eoꝝ doluit. Sic q̄n nauis ꝓrima fuit piculo/ & postea salua recipit/ mai⁹ gaudiū ē ꝺ illa q̄ de oīb⁹ aliis q̄. ꝑsque euenerūt ad portū: licet alię pl⁹ valeāt & pl⁹ ament̄. Sic messores gaudēt cū cuaserint pluuias & grādines imminētes. Sic victores erepta q̄da hostili⁹. Un̄ Esa. ix. a. Lętabūt coꝝ te sic q̄ lętant̄ i messe &c. Sz qz ꝺdicatoꝛ aut doctoꝛ causaz gaudij nō ignoraꝛ/ respondit seruꝰ. Un̄ sequit: d ¶ Jſtę dixit illi &c. Et ꝺ ē ꝺ hō: Ecclj. xlij. c. Qui enauigāt mare/ enarrāt picula ei⁹. Seqūt: l ¶ Jndignat⁹ est aūt &c. Tales qz videt eis q̄ de ipis. i. de statu eoꝝ magz cēt gaudēdū/ alīq̄n idignant sic ille. m ¶ Et nolebat introire: id ē aliꝺ ꝓgaudere. Jntrare em̄ i domū gaudij/ ē gaudio aliorum cōicare. Un̄ Eccl. vij. a. Uelꝰ ē ire ad domū luct⁹ q̄ ad domū ꝓuiuij. Un̄ vbi ē bona causa gaudij/ gerēdus ē mos aliꝺ. Un̄ Ro. xij. d. Gaudere cū gaudētib⁹ &c. Jndignatio aūt hu iusmōi solet ꝓuenire ex q̄ttuoꝛ. s. ex ꝓsideratiōe sui statꝰ. Jtē ex ꝓsideratiōe fracni lapsus. Jtē ex collatiōe meritoꝝ. Jtē ex ignoratia diuinoꝝ iudicioꝝ. Ex ꝓsideratione nāq; sui statꝰ q̄nq; nascit̄ elatio mēt⁹/ & etiā iactātia oris. Un̄ pharisęus dicebat. Luc. xviij. d. Gras ago ꝺ⁹ &c. Jtē ex ꝓsideratiōe fracni lapsus oriꝛ tur ꝓpt̄ꝛ: vt patet i pharisęo: q̄ dicebat. 8. vij. f. Nec si cęt ꝓpheta/ sciret &c. Jtē ex collatiōe meritoꝝ oriꝛ inuidia. Exēplū habem⁹ Matth. xx. b. de operarijs q̄ murmurabāt/ dicētes: Hi nouissimi &c. Jtē de igratia iudicioꝝ dei nascit̄ pura admiratio. Un̄ Ro. xj. d. O altitudo diuitiaꝝ &c. Primus dicit̄ Apls j. Cor. j. c. Qui se exiſtimat stare/ videat ne cadat &c. Secundus dicit Wicheas. vij. b. Nō lętet̄ inimica mea sup me qz cecidi & surgā. Ecclj. viij. a. Nō despicias boies auertēt̄ se a pctis. Tertius dicit ipe de⁹ Mat. xx. b. Amice nō facio &c. Quart⁹ ꝺr Ecclj. iij. c. Altioza te ne q̄sieꝛ. Seqūt: n ¶ Pat ꝙ &c. Jn hoc oñdit officiū boni ꝓlati seu solliciudo: q̄ tales debet blādis et hortatiōib⁹ iducere ad ea q̄ sūt charitat̄ & cōpassiōis. o ¶ At ille rndēs dixit ꝑi suo: ecce &c. Hic patet q̄liter collatio meritoꝝ parit arrogātiā & iuidiā. Pl⁹ placuit deo illa vor mea nor⁹: Pat peccaui &c. Nō aūt seqūt: s ¶ Et nūq̄ mādatū tuū ꝑteriui: fallitas ē & iactātia: qz nō ē sctūs q̄ faciat bonuz & nō peccet: vt dicē Eccl. vij. c. Prouer. xx. b. Quis pōt dicere: mūdū ē cor meū/ pur⁹ sū a pctō? q. d. null⁹: qz i angel⁹ suis etiaz reppit prauitatē: Job. iiij. d. Un̄. i. Joh. i. c. Si dixerim⁹ quia pctm̄ nō habem⁹/ nosipos &c. Seqūt: t ¶ Et nūq̄ dedisti

 ✻ mihi hędū.

epulacr/in celo:vbi oēs electi pariter epulabunt. Esa.lxv.c Serui mei comedēt ⁊ bibent ⁊ letabūt ⁊c. Sequit: a ¶ Sz postq̄ filius tuus ⁊c. Incipit accusare fratrē suū in sui excusatione:qđ facit ex inuidia. Unde Basilius. Vultures suaues odores transuolāt/in tetris nidoribus residēt. Item muscę omisso sano corpore/sicubi vuln⁹ est conueniunt: Ita ⁊ inuidi si quid bene gestum est/illud non videt nec retractāt:sed quod male gestuz est hoc ventilant in noticiam aliozum. Dicit ergo iudęi ex inuidia: Sed postq̄ filius tuus hic qui deuozauit substantiā suā ⁊pozalē ⁊ spiritualē. b ¶ Cum meretricibus:carnalibus vel spiritualibus:qui sez fornicatus est spiritualiter a vero sponso recedēs/colendo ydola: Interdū enim fornicatio pro quolibet peccato generaliter ponit

Pš.72. Al.⁊ iudgi

vt in Pš. Perdes omes qui fornicant abs te. c ¶ Venit/ per fidem: vel per penitentiā redit ad te: ꝑm q̄ sunt verba⁊ viri iusti. d ¶ Occidisti illi:id est occisum propter illū ostendisti. e ¶ Vitulum saginatū:id est christū. Ecce quanta dementia ⁊ cecitas iudęoꝝ:christum venisse confitent:⁊ tamē saluē respuunt: Vel ꝑm q̄ sunt verba iusti loquētis de peccatore. d ¶ Occidisti ⁊c. sicut ꝓxius. e ¶ Vitulum saginatum:id est christū/dando illi compunctionē et deuotionē in recordatione dominicę passionis: qđ non datur omnibus: Multi em̄ etiā iusti recordāt̄ur corde sicco et arido dominicā passionē:dolētes qđ nō possunt habere deuotionē. Aliqñ autē qui fuerunt magni peccatores statim ad memoriaz dominicę passionis liquescūt in deuotionē. Thren.iij.c. Memoria memor ero:⁊ tabescet in me anima mea. Vel/ d ¶ Occidisti illi:id est ad illius vtilitatē: e ¶ Vitulum saginatū:id est occidisti in illo totam lasciuiam carnis:quod multoties nō fit iustis. Unde Job.xxx.c. conquerēdo dicunt: Nocte os meum pforatur doloribus: ⁊ qui me comedunt:sez motus carnales/ nō dormiunt:⁊ in multitudine eoꝝ consumitur vestimentū meum:id est caro mea. f ¶ At ipse:sez domin⁹: g ¶ Dixit illi:id est iudęo:vel viro iusto de cordis ariditate vel carnis lasciuia conquerēti. Posset etiam pater ei dicere/ mentiris:sed ex benignitate parcit ei/ad perseuerantiā ⁊ ad profectū inuitādo/dicens: b ¶ Fili tu semper mecū es/ per obseruationem iusticię/ licet ego sim absens per subtractionē ꝓsentię/ vel quo ad defectū deuotionis interne. i ¶ Et omnia mea: bona gratię ⁊ glorię: k ¶ Tua sunt:quędā spe:quędā re.i. Corinth.iij.d. Omnia vestra sunt:siue paulus/siue apollo/siue mundus/siue vita/siue mors/siue ꝓsentia/siue futura. Omnia enim vestra sunt. Paulus et apollo ad magisteriū.i. Corinth.iij.d. Ego plantaui apollo rigauit. Mundus in ministerium. Deut'.xij.c. Quę deus creauit in ministeriū cūctis gentibus. Vita ad laborandū. Job.v.b. Homo nascitur ad laborem. Mors ad humiliandū.ij. Corinth.iij.c. Mors in nobis operatur: vita autē in vobis. Ꝓsentia ad sustentationem in

Pš.8. seruitio dei. Pš. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Futura ad fruitionem in regno dei. Matth.xxv.b Euge serue bone ⁊ fidelis: quia super pauca fuisti fidelis ⁊c. Roma.viij.f. Qui ꝓprio filio suo nō pepercit: sed pro omnibus nobis tradidit illum: quomodo nō etiam cū illo nobis omnia donauit? q.d. immo. Item quilibet sanctoꝝ qui sunt in patria potest istud dicere alteri: i ¶ Omnia mea tua sunt: quia bonum peri/lint est ad gaudendū: quia tantundez gaudet de bono eius sicut de suo: quia bonum filij dicit esse patris: quia ita gaudet de eo sicut esset suum: ⁊ ita singula sunt omniū ⁊ omnia singulorum. Vel ita vt istud/omnia colligat genera nō singula: vt ita loquat homini deus/dicens: Omnia mea tua sunt: qz nō sunt nisi tria genera rerum: sez superiora ⁊ equalia ⁊ inferiora. Superiora sunt tres personę:quę nostrę sunt ad fruendū. Equalia angeli:qui nostri erunt ad cōiuuandū. Inferiora dęmones:qui nostri erunt ad dominādum. Beda. Sicut cupiditas nihil sine angustia:ita nihil cum angustia charitas tenet. Hiero⁹ sic exponit in Glo. Omnia mea tua sunt: ꝓ mea tou parte dictū est:sicut dicit: Omnes homines castri huius currunt ad bellum:multi tamē remanēt. Multa ponit de hoc

Pš.13. exemplo: vt in Pš. Omnes declinauerūt ⁊c. Certum est:quia nō omnes iudęi declinauerūt:immo aliqui in fide remanserūt: vt apostoli. Item Joh.x.b. Omnes quotquot venerūt fures sunt:id est fere oēs. j. Corinth.ix.d. Omnia oibus factus sum: id est fere oīa. Phil.ij.c. Omnes quę sua sunt quęrūt:id est fere oēs. B Simili dicit: Omnia mea tua sunt: quasi nō angeli:sed ꝛc ⁊ ꝓphete:quia legem ⁊ ꝓphetas dedit deus iustis. Isto modo potest dici q vniuersalis enūciatio habet vim fere vniuersalis:q̄uis eo modo posset dici quo dicit in aposto-

a Sed postq̄ filius tuus hic qui deuozauit substantiam suam cū meretricibus vēnit / occidisti illi vitulum sa-

lo: deus oīa nobis dedisse: quia filiū suū vnigenitū dedit pro nobis: Roma. viij.f. In hunc modum nihil ei negat quem ad eius viruli saginati imitat. l ¶ Epulari autē et gaudere

f ginatum. At ipse dixit illi: g Fili tū semper mecum es/ et h omnia mea tua sunt. Epulari autem et gaudere oportebat: In quinq̄ solem⁹ gaudere. In hoc expmit gaudium qđ est in regno dei: qz sicut in inferno erit fletus et stridoz dentium ⁊ omnimoda angustia: sic in regno dei omnimoda leticia. Unde Beda in Glo. Sicut enim cupiditas ⁊c.

Moraliter ✳ Quia frater mihi hedum. Nota quibusdā dat dñs hędum: id est remissionē culpę: quibusdā dat agnum: id est cōseruationē innocentię: quibusdā vitulū saginatū: id est abundantiā spiritualis leticię. Primū magnum: secundū maius: tertiū maximū. Iste ergo quasi parū reputans secundū donum: ⁊ quodāmodo de eodem superbiens dicit: Nunq̄ dedisti mihi hedū. q.d. nunq̄ feci vnde debeā venia impetrare. Certe magna iactantia est: sed maioz est ingratitudo. Oblitus em̄ est ꝙ maius dederit ei. s. agnum: id est conseruationē innocentię: quā modo amisit indignādo contra fratrē ⁊ contra patrem. Unde addit: a ¶ Sed postq̄ filius tuus ⁊c. In duobus videt arguere patrē. Primo ꝙ sibi digno nō dederit qđ debuit. Unde dixit: Nunq̄ dedisti mihi hedum ⁊c. Secūdo ꝙ fratri suo indigno dedit qđ non debuit. Unde dicit: Sed postq̄ filius tuus ⁊c. Et hoc apparet ꝙ dñs lapso et per pęnitentiā bumiliato/maioꝛe gratiam cumulat quādoq̄ q̄ illi qui nunq̄ ceciderunt per pęnitentiā et gratia ⁊c. Hoc idem plęrumq̄ fit in monasteriis: quia abbas illis qui post lapsum cōmendabiliter cōuersantur/⁊ qđ male secerunt strenue emendauerūt maiora cōmittit. Unde sępe illi qui sibi videtur maiozis meriti/quia nunq̄ ceciderūt/murmurāt contra abbatem: sicut iste contra patrē. Hoc autē facit abbas: qz sępe contingit ꝙ illi qui non ita ceciderunt negligentes sunt: ⁊ alij qui post lapsum redierūt magis sunt studiosi. Unde Grego⁹. Quidam sunt iusti qui tanto minus se exercēt in bonis operibus: quāto se minus obligatos sentiūt in malis grauioꝛib⁹. In isto ⁊ similibus eius multa notāt̄ur reprehensibilia. Primū est improperiū seruitij sui/cuz dicit: Ecce tot annis seruio tibi: qđ non cōgruit bono viro. Unde Eccl.xx.b. Datum insipientis nō erit tibi vtile: oculi em̄ illius septemplices sunt: Erigna dabit ⁊ multa improperabit ⁊c. Domin⁹ ecōtrario. Jaco.i.a. Qui dat omnibus affluenter ⁊ nō improperat. Secūdo iactantia/ cū dicit: Nunq̄ mandatū tuū ꝓterigi. Contra qđ dicit Prouer.xxviij.d. Qui se iactat ⁊ dilatat: iurgia concitat ⁊c. Tertio ingratitudo/ cū dicit: Nunq̄ dedisti mihi hędum. Contra qđ dicit Eccl. xxij.c. Bona repromissionis ⁊c. Quarto stulta indignatio/ cū dicit: Sed postq̄ filius tuus ⁊c. Dedignatur vocare fratrem: quasi fraternę charitatis obliuiscat: in quo valde ostenditur alienus a charitate et humilitate christi. De quo dicit apostolus. Heb.ij.c. Propter quā causam nō confundit vocare fratres ⁊c. Quinto cōtemptus/cuz dicit: Hic: quasi despectiue ostendens. Demonstratio enim ipsa notabilē facit illum qui ostendit. Propter qđ dicitur Esa. lvij.c. Si deseris digitum extendere/⁊ loqui qđ nō ꝑdest ⁊c. Sexto stultū improperiū/cum dicit: Deuozauit substantiam suā ⁊c. Contra qđ dicit Eccl. viij.a. Ne despicias hominē auertēte se a peccato/neq̄ improperes ei ⁊c. Septimo inuidia/ cū dicit: Occidisti vitulū ⁊c. Videt em̄ dolere de hoc ꝙ frater suus ꝑfert i hoc ei. Contra qđ dicit Job.v.a. Virū stultū interficit iracundia/⁊ parvulū occidit inuidia. Sequit: k ¶ At ipse dixit illi: fili tu semp mecū es. In his ꝓbis ostēdit differētia inter lapsos qui reparant̄/⁊ semp stātes. Circa illos ꝓmutat dolor in gaudiū: qz sicut de lapsu nou⁹ dolor est: ita de reditu nouū gaudiū. Circa istos vero ꝓtinuat gaudiū: qđ notat ꝙ hoc qđ dicit: Fili tu semp mecū es: ⁊ oia mea tua sūt. Et licet de istis nō sit nouū gaudiū: tamē plus diligunt ⁊ beatiores sunt. Uñ. iij. Reg'.x.b. Bei viri tui ⁊c. k ¶ Epulari autē ⁊ gaudere oportebat. Epulari ꝓtinet ꝙ ad mensam/

A ꝙ a ¶ Quia frater tuus: licet peccauerit. Malach.ij.c. Nūquid nō vnus pater oīm nr̄m est? Quare ꝙ despicit vnusq̄sq̄ vestrū fratrē suū? b ¶ Mortuus erat/per pctm̄. Sap.j.c. Deus mortē nō fecit ⁊c. c ¶ Et revixit/ꝙ gratiā. d ¶ Perierat/ꝙ scipsum. Pš. Erraui sicut ouis q̄ perijt. e ¶ Et inuentus est/a meipso. s. eodē.b. Inueni ouē q̄ perierat. Huc usq̄ expositio huius gabole ꝑm Glo. vbi etiā aliqua apposui-

a mus.

Moraliter ✳ ad mēsaz/ ⁊ significat interiozē aīe refectionē: gaudere ad musica instrumēta/⁊ significat exteriozem

Pš.41. exultationē. De vtraq̄ dicit in Pš. In voce exultatiōis ⁊ cōfessionis sonus epulātis. Causam autē gaudij ponit/ cū dicit: a ¶ Quia frater tuus ⁊c. Signāter dicit: Frater tu⁹: nō filius meus. Sic em̄ expressius cōmēdat cōmunionē gaudij:⁊ magis inuitat ad ꝙ gaudendū. Sic dñs dixit ad moysen/ Exo.xxij.b. Descēde/peccauit ꝓpl⁹ tu⁹. Et moyses ad dñm: Cur dire irasciē furoz tuus ꝓtra ꝓplm tuū. Sic vterq̄ vtrūq̄ ad cōpassionē ꝓpl⁹ inuitabat. In his aūt duob⁹/ Mortuus erat/⁊ perierat: ostēdit ꝙ peccatū est moꝛs ⁊ ꝑditio. De ꝑmo dicit Roma.vj.d. Stipendia peccati mors. De secūdo/ Osee.xiij.c. Perditio tua israel: supple ex te est/ tātūmodo in me auxilium tuum ⁊c. Expo. La. XVI.

b Jcebat aūt ⁊ ad discipulos suos ⁊c. Quia pharisei supbi ⁊ auari pęnitētibus veniā et egētibus elemosynā denegabāt: ideo nūc de pęnitētia/nunc de elemosyna sermonē ꝓficit dñs. In ꝓcedenti aūt capitulo actū est de pęnitentia vbi redarguit dñs pharisęos murmurātes de hoc ꝙ pęnitētes recipiebat ad colloquiū ⁊ cōiuuiū. In hoc caplo pharisęis audētibus imitar discipulos suos ad elemosynā facien dā. Et recto ordine post pęnitētiā agit dñs de elemosyna: qz pęnitētia est homo sibi ꝓpitius/ꝙ elemosynā. primo. Et ordo charitatis requirit: vt quilibet ꝓmo se diligat. Eccl.xxx.d. Miserere aīe tuę placēs deo. Mā quō alteri bon⁹ est qui sibi nequā

B est: dicit Eccl⁹.xiij.a.q.d. nulli. Itē per pęnitētiā culpa/per elemosynā pęna relaxat: ⁊ ꝓpter est culpa ꝙ pęna. Itē pęnitēs iuste misericoꝛdiā expectat a deo: qui misericoꝛdia facit ꝓmo: ⁊ ideo vt pęnitētia sit fructuosa/ post pęnitētiā agit de misericoꝛdia seu elemosyna. Ad quā faciendā/imitat duplici parabola. Una de villico iniquo: altera de diuite purpurato. Dixit aūt hoc capitulū in tres partes. In ꝓma monet ad misericoꝛdiā ⁊ coꝛripit auariciā/docēs amatoꝛes pecunię/ deū amare nō posse. In secūda: qz disputando cōtra auariciā videbat cōtra legē multa dixisse: vbi multi diuites deo placuerūt/ostēdit ꝙuenientiā ⁊ differentiā legis ⁊ euāgelij: ibi: Audiebant aūt. In tertia ostēdit ꝑ parabolā laçari ⁊ diuitis fructū elemosynę: Nā si diues dedisset lazaro elemosynā/ fuisset cuz eo receptus in celo: sed qz non dedit: sepultus est in inferno: ibi: Homo quidā erat diues ⁊c. Dicit ergo: f ¶ Dicebat aūt et ad discipulos suos: Homo q̄dā erat diues q̄ habebat villicū. i. dispensatoꝛē siue ęconomū. Villicus em̄ ꝓprie dicit custos ville: ęconomus vero familię dispensatoꝛ. k ¶ Et hic diffamat̄ est apud illū q̄si dissipasset/ male cōgregando/vel stulte seruādo/vel infideliter expendēdo/bona ipsius. Uñ Glo. Dissipatio est qñ male ꝙgregat vel non bene expendit. Per hoc pōt haberi/ qz de mystico est: nō em̄ ad litterā dissipat pecunia si male ꝙgregat. l ¶ Et vocauit illū: vt redderet ei rationē villicatiōis suę: ⁊ vt sciret ipse an verū esset qđ audiebat de illo. In quo ostendit ꝙ nō est facile credendū dicęti malū de alio. Hen.xviij.c. Descēdā ⁊ videbo ⁊c. Et. j. Joh.iij.a. Nolite oi spiritui credere. m ¶ Et ait illi: ad hoc audio de te: redde rationē villicationis. i. ✠ dispēsationis/ tuę.

Mystice q ¶ Homo quidā erat diues ⁊c. Mystice: Per villicū qui est custos ville ⁊ pastoꝛ pecoꝛ/intelligit ꝓlatos: qui est custos ecclesię ⁊ pastoꝛ animarū. Uñ Act'.xx. f. Attendite vobis ⁊ vniuerso gregi in quo posuit vos spūssanctus episcopos regere ecclesiā dei/quā acq̄siuit sanguine suo. Cōmēdat aūt dñs istū in nouē in q̄bus imitādus est spūaliter: non in fraude quā fecit ꝓtra dñm suū: ⁊ tñ multo plures imitant eū in fraude q̄ⁿ in illis nouē. Primū est in quo cōmendat eū dñs: quia ꝓuidit villicationē suā esse finiendā. Uñ dixit: Dās meus auferet

a me villicationē. Sic quilibet ꝓlatus debet ꝓuidere prę lationē suam cito esse finiendā. Prouer.xxvij.d. Diligēter agnosce vultū pecoꝛis tui: tuosq̄ greges considera: Nō enim habebis iugiter potestatē. Eccl.x.b. Omnis potēratus vita breuis. Secundū est qz ꝓcogitauit quō sibi succurreret in futurū. Uñ dixit: Quid faciaz ⁊c. Sic ois ꝓlat⁹ deberet facere: id ē sibi in posterū ꝓuidere. Prouer.vj.a. Vade ad formicam o piger ⁊c. quę cōgregat estate qđ comedat hyeme. s. Tertiū est: quia cōsiderauit statū suū ⁊ posse suū. Uñ dicit Fodere nō valeo

De accusa. c. qualiter. 2.

k habebat villicū: et hic diffamatus est apud illum/ quasi l dissipasset bona ipsius/ ⁊ vocauit illum/ et ait illi: Quid m hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuę:

⁊c. Sic ꝓlatus debet posse ⁊ statum suum attēdere. Job.v.d. Tristitans speciē tuam ⁊c. Gal.vj.a. Si ꝓoccupatus fuerit homo in aliquo delicto ⁊c. Quartū est: qz amicitiā primoꝛū iudicabit esse remediū malorū. Uñ dixit: Scio quid faciā ⁊c. Sic ꝓlatus cōtra mala sibi ꝓminētia debet quęrere amicitiam pauperū. s. omniū. Unde. j. eodē.c. Facite vobis amicos ⁊c. Quintū est: qz dñm suū largū ꝓdicauit/ cuius bona largiter dedit ⁊ debita cōdonauit. Unde dixit: Quantū debes ⁊c. Sic ꝓlatus nō debet esse auarus in dando vel cōdonando: cū dñs suus. s. christ⁹ in vtroq̄ sit largus. Jaco. j.a. Qui dat omnib⁹ affluēter ⁊ nō improperat. Supra.vj.f. Dimittite ⁊ dimittemini: date ⁊ dabit vobis. Sextū est: qz dedit exemplū aliis puldendi sibi in posterū ⁊ cōsiderādi statū suum: Unde dicit: Laudauit dñs villicū iniqtatis: qz ⁊c. Unde statim infert: Et ego dico vobis ⁊c. Sic ꝓlatus debet aliis dare bonum exemplū. Matth.v.b. Luceat lux vestra cora hominib⁹ ⁊c. Septimū est: qz discreuit inter dona dñi. Plus em̄ de oleo q̄ⁿ de tritico cōdonauit. Uñ dixit: Scribę quinquaginta. Sic ꝓlat⁹ discernere debet inter dona dei ⁊ ea discrete distribuere indigētibus ꝑm gradus ⁊ necessitates eoꝝm. Pš. Dispersit dedit pauperib⁹ ⁊c. Octauū est: q̄ cautionē ⁊ scripturā receperat a debitoꝛibus de bonis traditis eis. Sic ꝓlatus sub testimonio scripturę debet tradere bona dñi sui. Dicere. xxij.c. Appendi argentū in statbere ⁊ accepi libū possessiōis signatum ⁊c. Job.xxj.d. Libū scribat ipse qui iudicat vt in humero meo portē illū. Nonū est: quia scuit ⁊ ꝓfessus est se habere dñm: Unde dixit: Dās meus auferet a me villicationē ⁊c. Sic ꝓlatus licet aliis ꝓsit/debet tñ scire se habere dñm superiozē cui reddet rationē villicationis suę in die iudicij: quando dicet ei. Obi est grex qui datus est tibi ⁊c. Dicere. xiij.d. Et ne intelligas de grege pecoꝛū/ dicit Eccl⁹.xxxiij.g. Clos greges mei: greges pascuę meę homies estis. Propter hęc nouē laudat dñs villicū/⁊ tamē iniquū vocat: in quo docet nos nō oīa debere vituperare que sunt in homine vitupe-

Pš.85. rabili/sed ita laudare vt mala detestemur: ⁊ econuerso. Dicit ergo: g ¶ Homo quidā erat. i. christus vn⁹/nō multiplex vñ in modico hospitio pōt recipi: qđ est cōtra ꝓlatos pompos os: qui tantā pompā ducūt q̄ vix inueniūt hospitiū qđ capiat eos. Amos.vj.a. Uę qui opulenti estis in sion ⁊c. Domū israel. i. ecclesiā: b ¶ Dives/nō pecunia: qz de illa parū aut nihil habuit. Uñ: Pauper ⁊ inops ego sum: sed misericōdia: in q̄ Pš.1. multū abūdauit. Pš. Patiēs ⁊ multū misericoꝛs. Pš. Glo Pš.111. ria ⁊ diuitię in domo eius. Prouer.iij.b. In sinistra illius diuitię ⁊ gloria. i ¶ Qui habebat villicū. i. ville suę. i. ecclesię custodē. s. quēlibet ꝓlatū. Uñ Cant'.j.b. Posuerūt me custodē in vineis: vineā meā nō custodiui. k ¶ Et hic diffamatus est apud illū q̄si dissipasset bona ipsius. i. populū sibi cōmissū malo exēplo corꝛupisset: ⁊ bona ei⁹ violenter auferēdo dispersisset. Dicere.xij.c. Pastoꝛes multi demoliti sūt vineā meā: cōculcauerūt partē meā. Jtē. l. a. Dicit ꝑditus ⁊c. l ¶ Et vocauit illū: dñs villicū/ rimoꝛē eternę damnatiōis incutiēdo: vel flagellis atterēdo: vel beneficiis attrahēdo: aut ꝙ dicatoꝛes monendo. Ibis em̄ quattuoꝛ modis vocat dñs. Prouer.j.c. Vocaui ⁊ renuistis ⁊c. Job.xix.c. Seruū meū vocaui ⁊ nō rndit mihi. n ¶ Redderationē villicationis tuę. i. dum viuis cogita ꝗliter debeas operari ⁊ regere gregē tuū: alioqn in die iudicij oportet te reddere cōputū ⁊ rationē vitę ⁊ administratiōis tuę. Tuc em̄ grec a quolibet ꝓlato triꝑlex ꝗstio. Prima erit. Ad vice quō huc intrasti. i. in ꝓlationē: Matth.xxij.b. Quis te introduxit? Mūnus vel christus. Ad qđ venisti? Ad honores vel ad onus. Per quā portā intrasti?

Triplex quęstio fiet ꝓlato in die iudicij

B 4 ✠ Charitatis

ispēsatiōis/tuę. a ¶Jā cū nō poteris villicare/ post reddītā cōputationē. Ostēdit neminē esse puniēdū pus q̄ fuerit cōuict⁹ aut ꝓfessus. c ¶Ait aūt villicus /timore pterritus/intra se: d ¶Quid faciam. Glo. vt pgnas euitem. e ¶Quia dñs meus aufert a me villicationē ⁊ fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Jncipit deliberare: Et ē sūma deliberationis: q̄ dño nesciēte dimittit debitozib⁹ ptē debitoz: vt amissa villicatiōe recipiāt eū. Dicit ē: b ¶Scio q̄d faciā/tpe huj⁹ villicatiōis. i ¶Et cum amot⁹ fuero a villicatiōe/recipiant me in domos suas: illi q̄b⁹ misericoꝛdia ipēdero. l ¶Cōuocatis itaq̄ singulis debitozibus dñi sui/dicebat ꝓmo: quātū debes dño meo: At ille dixit: cētū cados olei. Bed. Cados grece/amphoza latine: ⁊ cnēs vnas tres. Chozus modus triginta implet. Jsido⁹. Drna mēsura ē quā quartariū vocāt. Proprie aūt est vas ad cineres mortuoꝝ. De choro Exech. xlv. d. n ¶Dixitq̄ illi: accipe cautionē tuā. i. chartā in q̄ cautū. i. scriptū erat debitū. Charta ēm ꝓ cautiōe dabat. Et cautio a caueēdo dicit. p ¶Et sede cito/scribe quinquaginta: dimidiā ptē dimittit. r ¶Dei de alio dixit: tu vo quātū debes: ā ait: centū chozos tritici: Ait illi: Accipe lras tuas: q̄b⁹ supza diceat cautionē: nūc dicit lras. v ¶Et scribe octoginta: q̄ntā ptē dimittit. s ¶Et laudauit dñs villicū iniq̄tatis. i. villicū iniquū: nō de fraude/sz de pudēcia. i. ō ,pudēcia. y ¶Quia pudēter fecisset. i. q̄ sibi ,puideꝛat in posterū. Et ō ,pbatio est a mioꝛi ⁊ ā li ī ptrariū: nā si ille q̄ sibi ,puidit de re minima cōmēdat⁹ est a dño suo: lōge ampli⁹ cōmēdabit q̄ in re maxia sibi ,puidet. Jtē si fraudulēt⁹ lōge amplius cōmēdabit q̄ sibi ,puidet legitime. z ¶Quia filij huj⁹ seculi pudētioꝛes filijs lucis in generatiōe sua/carnali/sūt. Beda. Cuius q̄s opa agit/ei⁹ ⁊ filij⁹ dicit: Ūñ filij seculi dicunt. i. tenebzarū: ⁊ filij lucis. i. ęternę visiōis.

Mystice ✠ Charitatis aut cupiditatis. Ego cū sū ostiuz: Job. v. b. Et si p me intrasse/vtiq̄ ego scirez. Et ille obmutuit: q̄ nō cogitauerat de ista q̄stiōe: ⁊ nō poterat respōdere in tantis scholis ipꝛouisus. Secūda q̄stio erit: Quō vixisti: scz sicut episcopus aut sicut rusticꝰ: sicut hō vel sicut equꝰ: sicut pastoꝛ vl sicut pecus: Hāc q̄stionē recitat Esa. xxii. c. Quid tu hic: aut q̄si quis hic: Zach. xi. d. O pastoꝛ ⁊ idolum. Ezechiel. xxiiii. a. Oę pastoꝛib⁹ israel q̄ pascebāt semetipos. Nec ad istā q̄stionē datur ibi respōsio. Job. ix. b. Si repēte interroget: q̄s respōdebit ei? Tertia q̄stio erit: Quō rexisti? In q̄bus pascuis gregē meuz pauisti: quō a lupis ⁊ latronib⁹ custodisti: quantas vigilias ⁊ laboꝛes ,p grege meo sustinuisti? Hāc q̄stionē recitat Hiere. xiii. d. Ubi est greꝛ q̄ datus est tibi: pecus inclytū tuū: ād diceꝛ cū visitauerit te dñs? Queret ēm gregem suū. Hiere. xxxii. d. Adhuc trāsibūt greges ad manū numeraīt. Neq̄ etiā ad hāc q̄stionē ponit respōsio ibi. i. in hieremia. Job. ix. d. Nō possū metuēs respōdere. Hāc triplicē q̄stionē fecerūt exploratoꝛes de dan sacerdoti michę: Judic. xviii. a. dicentes: Quis te huc adduxit: q̄d hic agis: quā ob causam venire voluisti: Et satis cōpetit respōsio ei⁹ q̄latis nostri xpi. Hęc ⁊ hęc inquit q̄stitit mihi michas ⁊ mercede me cōduxit vt sim ei sacerdos. Pauci ēm hodie gratis seruiunt deo in q̄latione. Ūñ Malach. i. c. Quis est in vobis q̄ claudat ostia mea/⁊ incēdat altare meum gratuito? q. d. vel nulli vel pauci sūt. a ¶Jā ergo/a tpe moꝛtis. b ¶Nō poteris villicare: q̄ deinde cessabit omis q̄latio. i. Cor. i. c. Cū tradiderit xpus⁹ regnū deo patri/⁊ cuz euacuauerit oēm pncipatū ⁊ potestatē. Eccl. xli. a. O mors q̄ amara est memoꝛia tua. c ¶Quia dñs me⁹ aufert a me villicationē. i. q̄latiōis administrationē: Quā aufert dñs in moꝛte cuiuslibet: ⁊ in iudicio plen⁹ auferet p ostēsionē: Tunc ēm deponent q̄lati q̄ nūc ponunt: Modo est tēpus positiōis: tūc dicet/cedat tēpus. Eccl. xxii. a. Rectoꝛē te posuerūt: noli extolli ⁊c. f ¶Fodere nō valeo. Tūc nemo valebit fodere. i. operari salutē suā. Nūc est tēp⁹ operandi: tūc erit tp⁹ recipiē di. Eccle. ix. c. Quęcūq̄ pōt man⁹ tua/istāter operare: q̄ nec op⁹ nec ratio/nec sapiētia/nec sciētia erūt apud ifeꝛos ⁊c. Joh. ix. a. Me oportet operari opa eius q̄ misit me donec dies est: venit noꝛ q̄n nemo pōt operari. g ¶Mendicare erubesco: ⁊ tamē necesse erit ei tūc alienū suffragiū iplorare: q̄ nō habebit suum: sicut fatuę virgines/Matth. xxv. a. Prouer. xx. a. Propter frigꝰ piger arare noluit. Eccl. xl. d. Fili in tpe vitę tuę ne indigeas: melꝰ est enim moꝛi q̄m indigere. h ¶In domos suas. Oportet q̄ q̄ clerici q̄ modo recipiūt multoꝝ elemosynas: mktas habeāt domos in cęlo: in q̄b⁹ recipiant illos q̄ bona illa q̄ habēt ꝓtulerūt: Sz q̄d faciet q̄ ibi nullā ędificauit? l ¶Conuocatis itaq̄ ⁊c. Sic q̄lat⁹ debet ꝓuocare singulos pctōes q̄ sūt debitoꝛes dñi sui: iuxta q̄d ꝺ: Matth. vi. b. Dimitte nobis ⁊c. ⁊ eoꝝ indigētiā ex pte aliq̄ relenare. Debet etiā iterrogare singulos quātuz debeāt dño. Prouerb. xxvii. d. Diligēter agnosce vultū pecoris tui. m ¶Cētū cados olei. i. opa pietat⁹: quę ministerio q̄ntę sensuū exhibent/vl pgnā ,p omissiōe. o ¶Accipe cautionē tuā. i. sacrā scḣuꝛā in q̄ cauet de ꝓtractib⁹ int deum ⁊ hoiem. Deut. iiii. d. Caue ne q̄n obliuiscaris pacti dñi dei tui q̄d pepigit tecū. p ¶Et sede cito: ꝓ tui būlliationē. Esaię. xxvi. a. Delcēde sede ⁊ puluere. q ¶Scribe octoginta: id est fac vt habeas debiti tui remissionē: q̄ p octoginta significatur ⁊ scribēdo acḣrit. Qui ēm scribit/lras ,ppria manu facit. Ūñ scribere: est scḣuꝛā ope adiplere. i. Cor. xvi. d. Salutatio mea manu pauli. Jtē p ꝑ q̄dimidiā ptē dimittit/istruimur q̄ q̄ nō pōtit releuare necessitatē ,primi ex toto/releuet saltē ex dimidia pte vel ī q̄nta. Per ꝑ etiā istruimur q̄ iusticia nra debet abūdare pl⁹ q̄m scribaꝝ ⁊ pharisęoꝝ: vt cū ipi dederint decimas: nos dare debeam⁹ dimidia bona nostra. s ¶Centuz chozos tritici: id est ꝺdicationez verbi diuini: qua reficiunt populi. Per oleū quippe opera pietat⁹ delignant: quę debēt laici qui bona tēporalia a dño receperūt pauperibus ministrare. Unde Matth. xxv. a. dicit quinq̄ fatuę virgines prudentibus. Date nobis de oleo vestro. Per triticū ꝺo designatur verbū dei quo reficiunt animę. Zach. ix. d. Quid est bonū ei⁹ ⁊c. Hoc debēt clerici: q̄ scientiā receperūt a dño/ vt eā laicis ꝺdicando ministrent. 3. xii. f. Quis putas est fidelis dispēsatoꝛ ⁊ prudens ⁊c. Joheł. j. d. Demolita sunt boꝛrea: id est libri/vt coꝛda: dissipatę sunt apotheę: id est scholę vel ecclesię: quoniam confusum est triticū: id est verbum dei adulteratum. Apoc. vi. b. Bilibris tritici denario vno. iiii. Regł. vii. a. Hodie similę ⁊c. t ¶Accipe lras tuas ⁊c. Lręsūt decretales quę nihil aliud sunt ꝙ quędam compilatio litterarū quas dominus iubet accipi manu ⁊ scribere octoginta: quia qui facit ea quę cōtinent⁹ in litteris istis/possit ad octo beatitudines peuenire. Multi sciūt ⁊ audiunt litteras istas: sed pauci faciūt. Jdeo dicit Pś. Quoniā non cognoui litteraturam: introibo in potentias domini. Alia translatio habet: Quoniā non cognoui negociationē: quia illa litteratura bodie facta est negociatio. Propter quod dicit Apostolus. 1. Cor. iii. d. Littera occidit. Josue. xv. b. Qui percusserit cariathsepher: quę ciuitas litterarū interꝑetat⁹: id est decretales: habebit axam filiaz meam vxoꝛē: quę interꝑetatur furoꝛ vel furibundia: cępitq̄ eā othoniel: id est respondens deo: id est papa: qui reuera percussit eas: quia omnes decretales in vnū redegit: vnde multi quasi furibūdi ꝓtra ipm insaniūt. Osee. vlt. a. Tollite vobiscum verba ⁊c. r ¶Et laudauit ⁊c. Dę sunt indulgentię pontificū etiā maloꝝ/q̄ laudant a dño. Sed ei q̄ debebat oleū. i. laico/multū dimittit: ei ꝺo qui debet triticū. i. verbū dei/parū. s. clerico. Jndulgētię ēm parū ,psunt clericis: q̄ ꝑtenūe eas: nec querūt/sed laicis multū ,psunt q̄ in eis ꝓfidūt. z ¶Quia filij huj⁹ seculi. Filij seculi sūt amatoꝛes seculi: filij lucis sunt amatoꝛes cęli. Illi sūt prudētioꝛes i generatiōe sua carnali q̄m isti in sua spirituali. Diligētius ēm ⁊ ardētius studēt clerici

✠ ad prudentiā

ad prudētiā secularē q̄m spiritualē. Sed quō videt clarius filij tenebzarū q̄m filij lucis/cū nihil videri posset nisi ī luce? Respō deo. Bubo ⁊ murilegus clarius videt in nocte q̄m boues: nō litteras ad legendū/sed mures ad capiendū. Secularia ēm grossa sūt et palpari possunt etiā de nocte/spiritualia aut̄ subtilia sunt/⁊ vix videri possunt etiā in luce. Sequitur: a ¶Et ego vobis dico: facite vobis amicos: angelos. s. et oēs sctos. c ¶De māmona iniq̄tatis. i. de pecunia tā coꝛpali q̄m spirituali inequaliter possessa/ eā indigētibus distribuēdo. Sciētia ēm ⁊ virtus est pecunia: q̄ quanto plus distribuit⁹: tanto amplius crescit. Et ipsa distributio acq̄rit amicitiā angelorū dei. Prouer. xi. d. Alij⁹ inopia tuā, ꝑpria ⁊ ditioꝛes fiūt: alij rapiūt nō sua: ⁊ semp in egestate sūt. Et hāc pecuniā q̄cipit etiā dñs ad vsurā dari. d ¶Ut cū defecerit⁹/a vita vel a meritis ,ppriis/ recipiant vos in ęterna tabernacula. Vel sic: b ¶Facite vobis amicos/pauperes. s. Et dicit Glo. Nō q̄uislibet pauperes: sed eos qui possūt vos in ętema tabernacula recipe. Nō q̄ leccatoꝛes. c ¶De māmona iniq̄tatis. Jste locus aliquos subduit in gehennā. s. male intelligētes: adhęrēt ēm huic loco/rapientes ⁊ de rapina elemosynas facientes: cū habeat auctoꝛitas: q̄ idē est elemosynā facere de rapina pauꝛis: ⁊ mactare filiū in ꝓspectu patris: Nō est q̄ intelligendū de māmona iniq̄tatis: id est pecunia iniq̄ acq̄sita: ⁊ iniusto titulo possessa. Sed intelige/de māmona iniq̄tatis. i. de diuitijs q̄ solēt facere iniquos. i. solēt esse materia iniq̄tatis. Ut pōt sic exponi: De māmona iniq̄tatis. i. de diuitijs iniq̄ acq̄sitis vel inique detentis/eas restituēdo. Aug⁹. Otis diues aut iniquus est/ aut iniq̄ heres. Vel/Jniq̄tatis. i. inq̄litatis. Sic Eccl. xlij. c. Melioꝛ est iniq̄tas viri. i. actus q̄m mulier benefaciēs. i. ꝓtemplaciua. Nota etiā q̄ q̄nq̄ inuenit māmona māmonę ꝑmę declinationis: q̄nq̄ mammon māmonis tertię. Et volūt quidā distinguere: vt māmona māmonę/nomē sit diuitiaꝝ: Māmon māmonis/nomē sit demonis/qui sęst diuitijs. i. q̄ decipit ꝙ diuitias: q̄ singuli demones habēt officia sibi deputata. Et est magistralis distinctio. Glo. Bedę. Māmona lingua syroꝝ/diuitię iniq̄tatis: q̄ de iniq̄tate collectę sunt. i. q̄ collectę sępe faciunt iniquos. Beł. in homel. Mammon lingua punica lucrū dicit. Sequit: d ¶Ut cū defecerit⁹: sicut ꝑus. e ¶Recipiant vos/pauperes. s. i. sint causa vel occasio q̄re recipiamini: f ¶In ęterna tabernacula Chryś. Si gloriosus est recipere pauꝑes coꝛpaliter pauperes: quāto magis spualiter indigentes. De his tabernaculis ꝺr Numeri. xxiii. a. Oę pulchra tabernacula tua iacob. Sequit: g ¶Qui fidelis ⁊c. Loquēs dñs de pecunia egenis erogāda cōtra auaricię phariseoꝝ/dederat similitudinē in ꝓtrariū: Si ēm cōmēdatus est a dño q̄ sibi ,puidit fraudulēter longe amplius cōmēdabit q̄ sibi legitime ,puidebit. Quia ē ,pmiserat in parabola de dispēsatione pecunię coꝛporalis: subdit sine parabola de dispensatione pecunię spualis. i. de talētis sciētię verbi dei: q̄ sunt eroganda subditis. Et est q̄st antipopboza. i. responsio ad tacitā obiectionē. Quia ēm lo q̄dā de erogāda pecunia/posset dicere petrus vel alię⁹ alioꝝ: Nos nō habem⁹ pecuniā. Et ipsi reuera poterāt se excusare: q̄ nec etiā q̄ ,piciebant ad pedes eoꝝ dispēsabāt: Jmmo sicut habeē in actibus apłoꝝ/elegerunt septē leuitas q̄ ea dispensarēt/vt ipsi ꝺdicatiōi libere vacarēt. Possent q̄ dicere apli: Nihil ad nos ō pecunia erogāda. Jmmo multū ad vos dicit dñs vt p idipsum insinuet vobis: q̄ si fideles fuistis in dispēsatiōe munerū ⁊c. Ūñ in epła ad Timotheū ⁊ ad Titū/hoc ħcipue cōsiderāt circa eōm eligēdum: an fuisset fidelis in dispēsatione rei familiaris. Dicit q̄: Qui fidelis est in minimo. i. in carnalib⁹ in vsus fratrū dñi erpensis. b ¶Et maioꝛi fidelis est. i. in spualibus erogandis. Matth. xxv. b. Ybi Glo. Greg⁹. Pauca sunt bona ꝙ sentis vitę q̄ius multa videant: q̄ nō sine alicuꝰ molestię admixtione sunt: multa aūt bona ęterna/q̄ sunt sine oīi coꝛruptiōis molestia. Vel sic vt legat/iii/. p pro. q. d. dño aplis: Vere debet laborarent fideliter dispēsetis pecuniā spiritualē: q̄: i ¶Qui fidelis est in minimo. i. p minimo. l. qui fidelis a dño reputat⁹ p dispēsatione minoꝛ: ampliꝰ reputabit⁹ fidelis p dispēsatione maioꝛ. Ūñ Glo. Bedę. Si iniq̄tas bene dispēsata vertit⁹ in iusticiā: quāto magis ꝓpulę diuini sermonis in quo nulla est iniq̄tas bonū dispēsatoꝛē leuāt in cęlū. Et est sensus: Si ,p diuitijs q̄ solent facere iniquos: bene dispensatis/iust⁹ reputat⁹ ḳs a dño: quanto magis ⁊c. Item alia Glo. Bedę de eadez expositione. Qui fidelis ē in minimo id est, p pecunia bene erogata: multo mag⁹ b ¶Et i maioꝛi. i. ꝑo maioꝛi: i ¶Fidelis est. i. reputat⁹ a dño. Jtē/Qui fidelis est in minimo ⁊c. i. q̄ minimā ecclesiā vel administrationē fidelię regit/ ⁊ maioꝛē fideliter regeꝛet ad quā prouehi meret. Esa. lx. d. Diminus erit in mille ⁊c. j. Timoth. iii. c. Qui bene ministrauerit/gradū bonū sibi acq̄rent. Sequit: k ¶Et qui in modico iniqꝰ est ⁊ in maioꝛi iniquus est. i. qui in sciētia seculari vel philosophica est infidelis/⁊ in spuali sciētia seu theologia erit infidelis. Ut qui in pecunia coꝛpali pauperib⁹ diuidēda est infidelis: ⁊ in pecunia spuali diuidēda erit infidelis. Ūñ Glo. Qui nō dat fratribus ad vtendū q̄ a deo oibus est creat⁹: iniquus erit in spirituali pecunia diuidēda: vt nō ꝓ necessitate/sed ꝓ ꝑsonis. i. accipiēdo ꝑsonas dñi diuidat doctrinā: q̄ qui nō dat minus/ quō libenter dabit maius? Missi forte q̄s estimet maius pecunia coꝛporalē q̄m spiritualē. Argumentū est q̄ auarus non pōt esse bonus ꝺdicatoꝛ: q̄ nō habet viscera charitatis: Jurta illud. j. Joh. iii. c. Qui habuerit substantiā huius mūdi ⁊ viderit fratrē suū egentē ⁊ clauserit ⁊c. Greg⁹. Qui charitatē ad ꝓximū nō habet: officiū ꝺdicatiōis assumere nō debet. Amb. Auaricia tēptat vt seruiamus idolis. Job. xxiii. d. Jnter aceruos coꝛū. i. pauperū meridiati sunt: qui ⁊c. Sequit: l ¶Si ergo in iniquo māmona. i. in diuitijs q̄bus ḳst iniquus māmō/vt ō eis tēptet boies/fideles nō fuistis. m ¶Ō verū est. i. verę vitę gaudia: vel virtutes q̄bus ad vitā venit/ q̄s credet vobis: Sensus est. i. si in fallsis diuitijs nō fuistis fideles: q̄s dabit vobis veras diuitias? q. d. nullus. Ūñ Glo. Si diuitias carnales q̄ labunt nō bene dispēsatis: veras et ętemas diuitias quis dabit vobis? n ¶Et si in alieno fideles nō fuistis. Beda. Alienū est a nobis quicquid seculi est: q̄ ꝓter naturā/q̄ ad hoc nō sumus nati. Pręter naturā: id est ꝓter id ad q̄d natus est homo. i. creatus. s. vt deū cognosceret/cognitū diligeret/dilectο fruerē. o ¶Quod vestrum est. Beda. Ea q̄ ,pprie homini deputata sunt. s. bona spualia ⁊ ętema: q̄s dabit vobis? q. d. nullus. Sequit: p ¶Nemo seruus ⁊c. Cōtinuatio. Jdeo boꝛtoꝛ ad liberaliter erogā dū pecuniā egenis/ne apponatis coꝛ diuitijs/ ⁊ ita sitis serui earū ⁊ nō sitis serui dei: q̄: Nemo seruus pōt duob⁹ dominis: inter se dissidētib⁹/seruire: q̄ duob⁹ dominis quoꝛū alter sub altero esset/bñ posset q̄s seruire: sed oīno ꝓtrarijs nō pōt: deo. s. qui vult bonū: ⁊ diabolo/ q̄ nō vult nisi malū. Ecce q̄ ꝓtrarij sūt. q ¶Aut ēm vnū. i. diabolū: odio habebit. r ¶Et alterū. i. deū/diliget: q̄ nihil mediū. s ¶Aut vni ⁊c. diabolo/adhęrebit. t ¶Et alterū ꝓtēnet. s. deū/cui⁹ mādata postponit/etsi diligat naturaliter. Et nota q̄ non ait: aut vnū diliget ⁊ alterū odiet: q̄ nemo diabolū diligit: q̄ hoste generis humani nō posset natura humana diligere. Item duo dñi sunt deus ⁊ pecunia. Beda. Coꝛripiēs auaricię dicit amatoꝛes pecunię deū amare nō posse: qui ergo deū amat cōtemnit pecuniā. Chryś. Qui nō facit elemosynas nec coꝛ habet in cęlo: neq̄ spem in deo/neq̄ mentē mundā ⁊ spualē: nec pōt coꝛpus suū seruare sine pcō. Nota q̄ duo dñi q̄bus non pōt simul seruiri/sunt vitia ⁊ virtutes: ecclesia ⁊ terrena: deus ⁊ diabolus: vera gloria ⁊ vana gloria: caro ⁊ spūs. Multi tñ sunt qui veritus seruire laboꝛāt: De q̄bus dicit. iii. Regł. xvii. g. Fuerūt gentes deū timētes: ⁊ nihilominus idolis seruiētes. Soph. j. b. Disperdā eos qui iurant in dño et iurant in melchon. Eccl. ij. c. Oę duplicꝺcoꝛde: ⁊ labus scelestis ⁊ manibus malefacientibus ⁊ peccatoꝛi terrā ingredienti duab⁹ vijs. Jstis dicitur. iij. Regł. xviij. d. Usq̄quo claudicatis ī duas partes?

Duo dñi q̄b⁹ non potest⁹ simul seruiri.

✠ Si dñs ⁊c.

E ℣ Si dñs ꝛc. Si baal ꝛc. Utrūq; em̄ seq̄ impossibile est. Esaię. xxviij. c. Coāgulatū est stratū ꝛc. j. Cor'. x. c. Nō potest' mē se dñi pricipes esse ꝛ demonioꝝ. Leuit'. xix. d. Deste q̄ ex duobus testa est nō inducēris. ij. Cor'. vj. d. Quę ꝛuctio christi ad belial? Et sicut nemo pōt duob⁹ dñs seruire: ita nec duab⁹ dominabus. i. duab⁹ q̄bēdis: imo multo minus: Quis em̄ vn⁹ ex istis/diuersoꝝ corporuꝫ ps est: Una auis quō pōt duob⁹ nidis incubare simul? Una rota quō pōt duobus currib⁹ iseruire? Un⁹ bos quomō portabit duo iuga sil quō arabit? Reuocās q̄ dñs a curiositate ꝛ solicitudine hui⁹ vitę/dicit: Hemo pōt ꝛc. Hui⁹ autē impossibilitatis q̄truor sūt rōnes. Prima est cōtrarietas officioꝝ: quia dñs vult sibi seruiri dispergēdo. Un̄ Ps. Dispsit dedit pauperibus. Matth. xix. c. Si vis pfectus esse ꝛc. Diabolus ꝫo ꝛ mūdus vult sibi seruiri cōgregādo: Sicut patet in diuite. s. xij. c. q̄ dixit: Destruā horrea mea ꝛc. Exo. v. b. Dispsus est populus p vniuersaꝫ terrā egypti ad colligēdas paleas. Ite seruitiū dei est in exercitio virtutū. s. j. g. Seruiam⁹ illi in sanctitate ꝛ iustitia cōā ipo oibus diebꝫ nostris. Ps. Seruite dño in timore. Seruitiū ꝫo diaboli est in cogitatiōe. s. xv. c. Filiꝫ pdigus adhęsit vni ciuiū. i. diabolo: q̄ misit illū in villā suā vt pasceret porcos. i. motus immūdos/seruiēdo gulę ꝛ luxurię. Ite diabolus ſcipit staruas adorari. Daniel. iij. a. Nabucho donosoꝝ rex fecit statuā auream ꝛc. ꝛ ſco ꝛc. Deus ꝫo vult eas cōfringi. Deut'. xij. a. Dissipate aras ꝛ pfringite statuas. Secūda rō est diuersitas locoꝝ. Diabolus em̄ in loco immundo habitat. Job. xl. c. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētib⁹/sicut porcus. Dñs ꝫo habitat in montib⁹ sicut ceruus. Ps. Qui in altis habitat ꝛ humilia respicit in celo et in terra. Cant'. ij. b. Ecce iste venit saliēs in mōtibus: trāsiliēs colles. Un̄ dagon ꝛ arca dñi simul esse nō poterāt. i. Reg'. v. a. Arca dñi/christ⁹ est: Ma in arca erat māna ꝛ tabulę ꝛ vga: id est dulcedo charitatis: rectitudo iusticię: discretio sapiętię. j. Cor'. j. d. Pdicam⁹ christū dei virtutē ꝛ dei sapiętiā. Tertia rō ē diuersitas ministroꝝ. Dño em̄ vult habere ministros vni⁹ cōpositiōis. Ps. Qui habitare facit vni⁹ moris i domo. Prouerb. xxxj. c. Oēs domestici eius vestiti sūt duplicib⁹. Un̄ regina saba sup oīa mirata est officia ministroꝝ salomonis et vestimēta eoꝝ. iij. Reg'. x. a. et. ij. Paral. ix. a. Diabolus autez vult habere seruitētes diuersoꝝ habituū. Unde rex filioꝝ ammon ſcidit seruis dauid vestes vſq; ad nates: ꝛ rasit dimidiā barbā. ij. Reg'. x. a. Vult etiā diabolus seruitētes habere monoculos. Un̄. i. Reg'. xj. a. dixit naas iabitis. In hoc feriā vobiscū pactū ꝛc. Quarta rō est vnitas tpis: q: vterq; dñs vult sibi seruiri toto tpe. De diabolo dicit Hiere. xvj. c. Seruietis dijs alienis q̄ nō dabūt vobis requiē die ac nocte. De dño. s. j. g. Seruiam⁹ illi in sanctitate ꝛ iustitia cōā ipo oibus diebꝫ nr̄is. Sed multi conant ꝛtra hāc ipossibilitatē/volētes arare in boue ꝛ asino: quoꝝ alter est mūdus/alter imūdus ꝛtra legē ꝓhibitionem. Deut'. xxij. b. Nō arabis in boue simul ꝛ asino.

a ¶ Nō potestis. Hic exponit q̄ sint duo dñi/dicēs. Non potestis deo seruire ꝛ māmonę: id est dęmoni q̄ ſcit diuitijs: nō q: potestatē habeat dare illas cui voluerit: sed quia aliq̄ dimittit tēptare p ipas. Seruit aūt q̄s diuitijs auare accrēdo: q̄ est neq̄tia. Ecci. x. b. Auaro nihil est sceleris⁹: hic em̄ aiam suā vēnalē habet: q̄ecit em̄ intima sua in vita sua. i. ſtutes. Nō sicut amissis viscerib⁹ corpus deficit: sic amissis ſtutibus aīa nō viuit. Et sicut vno vlcere corrupto oīa corrūpūtur: sic vna ſtute pdita oēs pdunt. Ite seruit q̄s diuitijs cupide retinendo: q̄ ē homicidiū. Prou. xxviij. b. Qui coaceruat diuitias vsuris ꝛ fenore liberali in pauper. s. i. mortē pauperū vel cōtra paupes ꝛgregat eas. Un̄ pauper fame ꝛ egestate afflicti clamāt. Apoc. vj. c. Uindica dñe sanguinē nostrū ē manu diuitū q̄ pmittūt nos fame cruciari. Ps. Em̄ reḡens sanguinē eoꝝ recordat⁹ est ꝛc. Hec dicit: nemo pōt seruire deo in diuitijs/sed ꝛ diuitijs. Pōt em̄ q̄s seruire deo in diuitijs acq̄rēdo ꝓpter deū vt habeat vñ subueniat paupib⁹. Eph. iij. f. Qui furabat iā nō furet ꝛc. Ite fuit q̄s i diuitijs cas ꝓpē deū ꝛ primū qdēdo. Ecci. xxix. b. Per ꝛe pecuniā ꝛc. Non ait: habere diuitias/sed fuire: Seruit q̄ diuitias custodit vt seruus: ſs q̄ fuitus! excussit iugū/distribuit vt dñs. Qui māmonę seruit/illi vtiq; seruit q̄ merito suę gręi sitat? reb⁹ istis ꝓpositꝰ/ꝓceps a dño huiꝰ mūdi dicit: Joh. xiij. d. b ¶ Audiebāt autē oīa ꝛc. Secūda ps in q̄ ostēdit dñs ꝓueniētiā ꝛ differētiā legi ꝛ euāgelij. Supra aūt. xiij. arguit eos dñs de superbia/s. ꝓximo de auaricia. Intelligētes q̄ ꝛdicta esse dicta a dño ſ suggillatione eoꝝ/deridēt cū ꝛ duplici de causa: Cū q: ꝫ amorē diuitiaꝝ loq̄bat: ꝛ q: ꝫ legē loq̄ videbat/q̄ ꝓmittebat terrena: Cū q: iuriliter ꝛ q̄si supflue imperaret facere elemosynas/ cuꝫ sine ei⁹ ꝓcepto subuenirēt ꝓximis egentibus. Quia q̄ disputās cōtra auaricia/ videbat diuitias reprobasse q̄s lex suis obseruatoribꝰ ꝓmittebat: nō oc currēs dño q̄ lex amisit statū suū: Ma lex ꝛ ꝓphetę vſq; ad iohānē q̄ est finis legi ꝛ initiū gr̄ę: q̄ pnitētiā ꝛ vitę austeritatē ꝛho ꝛ exēplo docuit arripe ꝓter celestia tm̄. Un̄ iudei indignātes deridebāt eū. Ait q̄: Audiebāt autem oīa hec pharisei q̄ erāt auari: ꝛ ideo dolebāt ꝛ indignabant q̄ cōtra diuitias disputaret. Sicut modo indignant multi cōtra illos q̄ loquunt ꝛtra multitudinē ſbēdarū: q: vel ipi habēt vel habere volūt. Grego⁹. Oēs suis vitijs fauent: c ¶ Et deridebāt illū. Job. xij. a. Deridet iusti simplicitas lāpas ꝓtępta apō cogitationes diuitū/pata ad tps staturū. d ¶ Et ait illis: vos estis q̄ iustificatis vos: q̄si vos arguitis me de pctō suscepto: Sed magi vos arguēdi est' de simulatozia abiectiōe q̄ q̄si sub specie recti pctōres abūcit' vt videamini iusti esse. e ¶ Cozā hoibus. Cōtra q̄ dicit dñs Matth. vi. a. Attēdite ne iustitiā vestrā faciat' cozā hoibus vt videamini ab eis. Ro. x. a. Ignorātes dei iustitiā ꝛc. Hoc faciebāt pharisei: q̄si ex q̄dā ſecuritate/q̄ comes est iusticię. f ¶ Deꝰ aūt nouit cozda vſa. i. Reg'. xvj. b. Hoies videt ea q̄ parēt: deꝰ aūt intuet cor. Prouerb. xxj. a. Spiritū pōderator est dñs. g ¶ Quia q̄ hoibus altuz est/abominatio est ante deum. Prouerb. xvj. a. Abominatio dñi est omis arrogās. Ps. Alta a longe cognoscit. Esa. ij. c. Incuruabit altitudo viroꝝ. j. Cor'. iij. d. Sapiętia hui⁹ mūdi stulticia est. j. Cor'. j. d. Q̄ stultū est dei/sapiętius est hominibus ꝛc. Ps. Quis sicut dñs deus noster q̄ in altis habitat ꝛc. Prouerb. xj. a. Ubi humilitas/ibi sapiętia. Beda. Uestra altitudo displicet deo: ꝛ i hoc nec defendatis vos p legē: quia lex vestra iaz amisit statū. Un̄ subdit: b ¶ Lex ꝛc. quasi vos arguitis ꝛ deridetis me: quia ꝓdico cōtemptū terrenoꝝ/cū lex ꝓmittat: sed iā cessant legis ꝓmissa: Quia/ Lex: vbi. s. tpalia dabant': ꝛ ꝓphetę vſq; ad iohannē. Potuit autem dñs dicere: Lex ꝛ ꝓphetę vſq; ad me: q: ipe finis fuit leg': sicut dicit Ro. x. a. Sz cōpolenter ait: Usq; ad iohannē: q: fuerūt cōtēporanei. Et est/ Lex vſq; ad iohānē: q: vſq; ad iohānē locū habuerūt legi ꝓmissa. Sed iohānes ꝑmus statim in initio ꝛdicatiōis suę cepit euacuare illa. Cui⁹ ꝛdicatio incboat in hūc modū: Pnitētiā agite: appropinq̄bit em̄ regnū celoꝝ: q̄si de cętero nō ꝓmittūtur terrena/sed regnū celoꝝ. Et ꝓsonat christ⁹ iohāni: Bti inquit paupes spū: quoniā ipoꝝ est regnū celoꝝ. Similiter vſq; ad iohannē ꝓphetia: q: cęteri ꝓphetę ante iohannē ꝛnūciauerūt christū venturū: iohannes nō ꝛnunciauit/sed ſsentem digito demostrauit: ꝛ ita vſq; ad iohannē prophetia. Nota quia cessant in lege cerimonialia sacrificia. Item figuralia: vt circūcisio/ꝛ similia. Item pdicatiua christi. Item iudicialia rigorē ꝓmissiones terrenoꝝ. Nō cessant autem historialia/moralia significantia morum ꝛ factoꝝ: vt thus/vestis ꝛc.

Altitudo mala
- Diaboli — Esa. xliij. d. Exaltabo solium. Et. ſ. Ero similis altissimo.
- hoīs
  - Ꝓsperitas. Ps. Ab altitudine dici timebo ꝛc.
  - Ꝓteruia. Job. xxxix. c. Cū tępus fuerit in altū alas erigit. Prouer. xliij. d. Qui impatiēs est ꝛc.
  - Extollentia. Abdię. j. b. Si exaltatus fueris ꝛc.
  - Ambitio. Hiere. xlix. d Arrogātia decepit te ꝛc. Exo. xx. d. Nō ascendes p gradus ad altare. i. dignitatē. Grad⁹ sibi facit q̄ pecunia vel ꝓbus vel amicis ꝓgredit.
  - Supbia. Ps. Nolite in altū extollere cornu vestrū ꝛc.

Altitudo idifferēs
- Mobilitas carnis — Esa. ij. c. Incuruabitur altitudo ꝛc.
- Potētia ꝛlatiōis — Ps. Alta a lōge cognoscit
- Diuitię

Sequitur: a ¶ Ex eo. i. a tpe eius. b ¶ Regnū dei. i. vita ęterna: gratia iterna: euāgelica scriptura.
c ¶ Euāgelizat. i. ꝛdicat. d ¶ Et oīs supple tendēs/in illud vim facit: ſs. p prię naturę. Aliē em̄ nemo puenit ad regnū celoꝝ. Phil. iiij. c.
a ęr eo rēgnū dei euangelizat
b et omnis in illud vim facit.
f Facilius est aūtē cęlū et terram ꝛterire: q̄ dē legeynū
b apicem cadere. Omnis q̄ſi
i dimittit vxorem suam/ ꝛ dū
k cit alterā/męchātur: ꝛ qui dimissaz a viro ducit/męchat.

Matth. 5. b.

Oīa possum in eo q̄ me cōfortat. Chryſ. In gr̄a dei oīa possumus/sine gr̄a nihil. Et est triplex vis faciēda. i. in aggrediendo in patiendo: i reprimendo. Quia arduū est q̄s aggredit ꝛ supra hoīem: ꝛ q: vir bō aggredi pōt vt faciat vim naturę suę: quia difficile terren⁹ aspirat ad cęlū. Postq̄ aūt aggressus est/multos habet detractores: vñ oportet vt vim faciat in patiendo: vt. s. frontē suam induret ꝛtra detractores patiēter sustinēdo ipsos. Adhuc aūt incūbit/vt sibi vim faciat in seipso reprimendo. i. in carne ꝓpria: q: potī est timēdū ab hoc domestico: q: nulla pestis efficacioꝛ ad nocēdū familiari inimico: Hęc est caro: q̄ nisi reprimat lasciuit. Duplicē vim distinguit Beda in Glo. dicēs: Magnanimis est cū terra genit⁹ cęlū ꝛrit possidere gvirtutē: q̄s nō potuit tenere q̄ naturā: cū linguas etiā derideritū ꝛtenit: sicut dñs irrisus a iudęis vel pharisęis. Tertia vis distinguitur in illa Glo. Amb. Dis q̄ vim facit ꝛc. Ite expone sic. Uim facit sibi carnali/carnē spiritui ſsiugādo. Matth. xj. b. Regnū dei vim patit ꝛ violēti rapiūt illud. Sup qō verbū dicit beat⁹ Bernh. Quattuoꝛ sūt genera hoīm regnū celoꝛ possidētiū. Alij nāq; violēter rapiūt: alij mercant': alij furant': alij cōpellunt' ad illud. Rapiūt q̄ relinquūt oīa et sequūt christū: vt boni religiosi. Mercant q̄ dāt in ꝓsenti tpalia pauperibus: vt in futuro recipiāt ab eis ętterna q̄ nō nisi q̄ eos mereꝛtur habere. Un̄. s. eodē. c. Facite vobis amicos ꝛc. Necesse ē em̄ oēs q̄ in futuro iudicio examinādi sunt vel esse iudicis amicos vel apud iudicē habere amicos intercessoꝛes: Habent q̄ ꝓmū locū beatitudinis q̄ intercedūt: secūdū ꝺo hi. p q̄b⁹ intercedūt. Furant q̄ bona occulte faciūt/laudē humanā vitantes/ solo diuino testimonio ꝓtenti. Hic est latro q̄ pendet cū dño a dextris/ Cui dicit: Hodie mecū eris in paradiso. Cōpellunt intrare pauperes necessarij: quos hic ignis paupertatis deo dispsante, pbat/ne in futuro ignis iudicij dānabiliter ſmat. Hi mirū varijs necessitatib⁹ ꝛ oppressionib⁹ afflicti cōpellunt intrare. Un̄. s. xiij. c. Exi cito in vicos ꝛc. Item/ vim facit ꝛc. Hilb. Nō est regnū dei cisca ꝛ potus: sed iusticia ꝛ pax ꝛ gaudiū in ſpiritusctō: Roma. xiiij. c. Q̄s ſ nō potes rage vel eme re/saltē vim patere/ ꝛ ingredere vel cōpulsus. Ab oriente em̄ portę tres cōparātibus regnū celoꝝ/ q̄ opera misericordię/ q̄ exercitia iusticię/q̄ studia sapiętię. Ab occidēte portę tres/ furātib⁹ occultas afflictiones/ q̄ humiles cōfessiones/q̄ secretas orationes. Ab aq̄lone portę tres/patiētib⁹/dū subtrahit q̄s delectat/imponit q̄s affligit/q̄s terreat intentat. Ab austro portę tres cōpulsis: dū prauitas voluptatis/longinq̄tas ꝓsperitatis/naturę fragilitas superat. Patet itaq; regnū celoꝝ. Et ſsi hoīes infernū mercant/rapiūt/furant' ꝛ cōpellunt intrare Pusillanimitas cogit: intēperans animositas rapit: iniq̄tas cōparat: facilitas oleo carēs furat. Igit in ſsima: q̄dā rapiunt/ vt pfecti/ vita et signo: De q̄bus Hen. xlix. b. Catulus leonis iuda: ad prędā ascēdisti fili mi. Et ibidē. d. Beniamin lup⁹ rapax mane capiet ꝛdā ꝛ vespere diuidet spolia. Alij furant': vt qui latēter carnē suā macerāt ꝛ affligūt ꝛ sub mollib⁹ asperis induunt: De q̄bus Matth. vj. c. Cuz ieiunas vnge caput tuū ꝛc. Alij emūt: vt illi q̄ largas elemosynas largiunt ꝛ absoluūt a pctis. De q̄b⁹ Esa. lv. a. Oēs sitientes ꝛc. Aug⁹. Uenale habeo. Et q̄d: Regnū celoꝝ. Quo emit? Pauptate regnū: vilitate gloria: doloꝛe gaudiū: laboꝛe reqūs: morte vita. Hilari⁹. Uel dicit regnū celoꝝ vim pūri: q: gloria dñi ſsrl patrib⁹ debita/a ꝓphetis nūciata/a christo oblata/ fide gentiū occupat ꝛ rapit: dū p pnitētiā q̄s iohānes q̄dicauit reuiuiscūt/ad cę lestē patriā q̄s in alienū locū penetrātes. c ¶ Facilius est ꝛc. Disputāt dñs ꝛtra auaritiā pharisęoꝝ q̄ illaserat eis/vt faceret amicos sibi de māmona iniq̄tatis. Pharisei aūtē auari deridebāt eū tanq̄ legis ignarū/ q̄ obseruatoꝛibus suis ꝓmitebat bona terrena/quę ipse ꝓhibebat ꝛgregare: vñ videbat vel ignoꝛare legē vel ꝛterire. Ad coꝛū irrisionē rīdet dñs dicens: q: lex vtiq; ꝓmisit obseruatoꝛib⁹ suis bona tpalia: sed ad tēpus. i. vsq; ad iohannē: Ma ibi legalia cessauerūt. i. terminū habuerūt: nec deinceps ꝓmittunt tpalia/sed ętterna. Et q: dicerat: Lex ꝛ ꝓphetę vsq; ad iohannē/ne videret ibi ponere terminū legis ꝛ ita destructoꝛ esset legis ostēdit se nō soluere legē: sed adimplere. Et q̄uis figurę legis cessauerūt/ nō ideo legē cessare/ dicēs: facilius esse buiꝰ mundi machinā elemēta perire q̄ modica legis ꝓcepta. Et hoc est: Facilius est aūt cęlum ꝛ terrā ꝛterire ꝛc. q̄si vos arbitraminī me destructoꝛē: sed impossibile est legē destrui. f ¶ Aute. i. q: facilius ꝛc. Et pōt dupliciter legi q̄ dictū est/facilius ꝛc. Si em̄ ꝓprie accipiat/ ꝛterire/ ꝓ definere esse: tunc intelligit hyperbolice dictū: sicut dicit: Frigidius glacie pectus amātis erat. Si aūtē accipiat/ ꝛterire/ sicut ibi: Cęlū ꝛ terra trāsibūt. i. species eorū mutabit: tūc ponet cōparatiuū absolute: Facilius. i. possibilius est hoc q̄ illud. i. hoc est impossibile/istud nō: Sicut dicit. Iste est prudentioꝛ asino. g ¶ Q̄ de lege vnū apicē cadere. i. sine effectu cōpletionis esse. Matth. v. b. Amen dico vobis: donec cęlū ꝛ terra transeat / iota vnū aut vnus apex nō ꝛteribit a lege donec oīa fiant. Et nota q: nō ait: q̄ vnū littera: sed expressius ait: q̄ vnum apicē: vt expresse ostenderet nec etiā minimū mandatū legis ꝛteriri. Apex em̄ ꝓprie dicit' summitas litterę q̄ apponit ad decoꝛē ipsius litterę: ꝛ est q̄si minimū quidda in littera. Rab. Cęlū ꝛ terra trāsibūt ꝓ cōmutatione innouatiōis/depsita ꝓtoꝛi forma: manēte ꝓtoꝛi substantia. Sed verba dñi sine effectu cōpletiōis nullo mō transibūt. Ps. In ętternū dñe gmanet verbū tuū. Matth. xxiiij. c. Cęlū ꝛ terra trāsibūt: verba aūtē mea nō trāsibūt. Esa. lj. b. Cęli sicut fumus liquescēt: ꝛ terra sicut vestimentū atterit: salus aūtē mea in sempiternū erit: et iustitia mea nō deficiet. Sequit:
h ¶ Omnis qui dimittit ꝛc. Hic ostēdit dñs q̄ nō est cōtrarius legi nec destructoꝛ ipsius sed potius cōfirmatoꝛ. Et cōtinuat sic. Quasi vos arbitramini me destructoꝛē legis: ſs in hoc ꝓcepto apparet/ q: legē nō soluo: imo q̄ in lege minus plene dicta sunt supadditionibus euāgelij supplco. Hoc em̄ ꝓcepti est q̄si minus plene in lege datū: ꝛ moyses ꝓpter duritiā iudęoꝛum ꝓmisit eis dimittere vxoꝛes dato libello repudij ob multa. s. si inuenirēt eā coꝛruptā vel fetidā/vel nō bñ sibi ministrāt: dñs aūt ꝓceptū hoc in euāgelio plenius tradidit/ oīno ꝓhibēs dimoꝛnū ab vxoꝛe. Un̄ dicit: Omnis qui dimittit vxoꝛē suā. Matth. v. c. dicit: Excepta fornicationis causa.
i ¶ Et ducit alterā/mechat: ꝛ qui dimissam a viro ducit/mechat. Amb. aliter videt exponere. q. d.
h ¶ Qis qui dimittit vxoꝛē suā. i. sibi cōgruā ſm legem. s. vxoꝛē eiusdē cultus.
i ¶ Et ducit alterā: vt si iudęus ducat christianā/ vel ecōuerso: k ¶ Mechat/ ſpūaliter: non em̄ est matrimoniū in dispari cultu. Glo. Amb. Nō omne coniugiū. i. nō oīs cōiunctio psonarū est a deo. Nō em̄ gentilibus christianę copulanť/cū lex ꝓhibeat: Deut'. vij. a. Ubi est impar cultus cōiugū/lex dei nō est. Cōtra. j. Cor'. vij. b. Si q̄s frater habet vxoꝛē infidelē nō dimittat eā. Solo. Ibi agit de ante copulatis: hic de copulatis in impari cultu. Moraliter. b ¶ Qis q̄ dimittit vxoꝛē suā ꝛc. i. spūalē. i. ecclesiā siue parochiam:
i ¶ Et ducit alterā/ pinguiozē: q: ꝓ pinguioꝛi mechat. Ergo multi mechant: q: mlti dimittūt ecclias pauperes vt habeāt ditioꝛes: q: moyses permittit hoc Matth. xix. a. Moyses ad duritiā coꝛdis vestri ꝑmisit vobis dimittere vxoꝛes. Sequit:

Quattuoꝛ genera hominum regna celoꝝ possidētiū

Moraliter

Matth. 5. e et. 19. b.

Ps. 118.

Ps. 137.

Ps. 112.

Ps. 11.

Ps. 143.

Ps. 81.

Ps. 111.

Ps. 90.

Matth. 11. b

Matth. 5. a.

Ps. 111.

Ps. 2.

Ps. 112.

Deu. 9. a.

Ps. 137.

Ps. 67.

Ps. 9.

Matth. 5. b.

Ps. 55.

Ps. 74.

Ps. 137.

Matth. 5. b.

Ps. 118.

Ps. 9.

Matth. 5. e et. 19. b.

Ps. 118.

Matth. 5. b.

Ps. 55.

Ps. 74.

Ps. 137.

Matth. 5. b.

Ps. 118.

Ps. 9.

Matth. 5. e et. 19. b.

Ps. 118.

℣ Homo quidā ꝛc.

E ℣ a ¶Homo quidam ⁊c. Tertia pars: in qua ostendit̃ virtus clemosyne: ⁊ damnū auaricie/exemplo seu parabola diuitis ⁊ lazari. Vbi etiā perfectio euangelū respectu legis demōstratur. In lege eñ rapina damnat/non tenacitas. Hec etiaz nomine expſſo ibi/phibetur: sed nomine furti intelligitur omnis illicita vsurpatio rei alteng: Non enim rapinaz concessit/qui furtum phibuit. In euangelio vero q̄ sua

a b c ¶Homō q̄daz erāt diues qui

nō tribuit/condēnat. Sic ergo supplet dominus in euangelio quod minus dictum erat in lege. Et hoc est qđ dicit Matth. v.b. Nō veni soluere legem/sed adimplere. Potest autez hec parabola cōtinuari tam ad litterā imminentē q̄ ad suprapositę parabolę cōclusiones. Dixerat eñ in ꝓximo: Lex ⁊ ꝓphete vsq̄ ad iohannē: vbi ostendit iam cessare statū legis/vbi ꝓmittebant mmoza: ⁊ succedere statum euangelū/vbi maioza. Et q̄ maioza ꝓmittantur/ostendit per parabolam ꝓpositā de diuite: qui cruciabat in inferno: nō quia rapuisset aliena/qđ ꝓhibitū est in lege: sed quia nō dederat sua/ qđ ꝓceptū est ℓ euāgelio. Vnde patet maioza ꝓcipi in euāgelio/ q̄ sub lege: quia maius est erogare sua/q̄ nō rapere aliena. De hac continuatiōe Glo. Bedę. In lege nō tenacitas est ⁊c. Vel ad ꝯclusionē suprapositę parabolę potest trahi ad id qđ dictū est: Facite vobis amicos ⁊c. quasi nisi feceritis/similiter ꝓmiget vobis sicut cōtigit huic diuiti. Vnde Glo. Bedę. Cōtra derisores auaros ⁊c. Et hocipo etiā q̄ lazarus nomine expmit̃/potius viderek esse narratio quā parabola: supple tm̃. Fuit eñ parabola ℊ tamen fieri potuit. Dicit ergo: a ¶Homo quidā ⁊c. Nō designat ex nomine diues/sed pauper. Cui⁹ quattuor assignātur ratiões. Prima ponit in Glo. ad innuendum. l. q̄ diuites apud deū sunt ignoti/⁊ paupes noti. Jaco. ij.b. Nōne elegit deus paupes in hoc mūdo/diuites in fide ⁊ coheredes regni: qđ ꝓmisit deus diligētibus se? Secūda ratio est/ad ostendēdū q̄ ipse est cōrarius mūdo/qui nō nouit nec reputat nisi diuites. Eccl. xiij.c. Sicut exercratio est ſupbo humilitas: sic abominatio diuitis pauper. Tertia ratio est: quia diuites hui⁹ mūdi non quęrunt nisi nomen. Gen. ꝓj.a. Faciente ędificemus nobis turrim/cuius culmen pertingat vsq̄ad celuz/⁊ celebrem⁹ nomen nostrū in vniuersas terras. Pſ. Vocauerunt nomina sua in terris suis. Et quia in hoc peccant: in hoc puniunk: et iō tacetur nomen eoz. Sap. xi.c. Per quę quis peccat ⁊c. Quarta ratio est/ad significandū q̄ diuites nomē suū qđ hic habuerūt/amittent/⁊ paupes inuenięt. Prouerb. x.b. Memoria iusti cū laudibus: nomen impioꝝ putrescet: id est deficiet. Esa. lvj.b. Dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū: ⁊ nomen melius a filijs ⁊ filiabus/⁊ nomē sempiternū dabo eis: qđ nō peribit. Sequit: b ¶Erat dines. Dupliciter dicit̃ diues habere vel amare diuitias. Primo modo nō reprobat de⁹ diuites. Job. xxxvj.a. Deus potentes nō abūcit cum ⁊ ipe sit potens. Gen. xiij.a. Erat abraam diues valde: nō sibi sed paupęribus. Vnde interſtat pater multarū gentiū: id est pauperū: qui sunt multi. Job. xxix.c. Pater eram pauperū. Secūdo modo reprobat deus diuites ⁊ abūcit a regno suo. Matth. xix.c. Facilius est camelū transire per foramen acus q̄ diuitē intrare in regnū celoꝝ. j. Timoth. vj.b. Qui volūt diuites fieri/incidūt in temptatiōē ⁊ in laqueū diaboli ⁊ in desideria vana ⁊ inutilia quę mergūt hoīes in interitū. Signāter aūt dicit mergūt: q̄ diuites ad modū naufragātū qđ tenent/vix dimittūt.

Diues diuitias amare vel habere dupliciter dicit

c ¶Qui induebat purpura ⁊ byſſo. Beda. Purpura est color regū habitus e cōchis marinis ferro circūcisis emisſa. Soli eñ reges vel imperatores hoc genere vestis vtebantur. Et latet piscis inter conchas marinas /de cuius sanguine tingit purpura. Byssus sicut dicit Beda/genus est lini cādidissimi ⁊ mollissimi: ⁊ tm̃ nascit in egypto/sicut dicit. Arguit aūt hic diues: Primo de auaricia: vnde dicit: Diues. Aug⁹. Omnis diues aut iniquus aut iniqui hęres. Jtē de luxu vestiū: vnde dicit: Induebat purpura ⁊ byſſo. Jtez de gula: vnde dicit: Epulabat quotidie splendide. Item de miseriordia: vnde dicit: Et nemo illi dabat. Item de loquacitate: vnde dicit: Ut refrigeret linguā meā. Luxus vestium duo vitia cōpręndit. s. inanem gliam: qđ notat/ purpurą: ⁊ mollicię carnis: qđ notat/byſſus/genus lini candidissimi qđ iuxta carnez habet: purpura ℞/exterius ostentat. Grego⁹ in homel. Si cultus subtiliū preciosarūq̄ vestiū in culpa nō eēt/ nequaq̄ sermo diuinus tā vigilanter exprimeret: q̄ diues purpurą ⁊ byſſo indutus in inferno sepultus esset. Arguit autem quis de luxu vestiū: ꝓter quinq̄: id est sumptuositatē/ multiꝓlicitatē/curiositatē/indecentiā/ostentationez. Sūptuositas respicit ꝓciū: vnde dicit vestis ꝓciosa: De qua. ℊ. vij.d. Quid existis in desertū videre hominē mollibus vestimętis indutū? Ecce qui in ꝓciosa veste sunt ⁊ in delitijs /in domibus regum sunt. Indignū quidē est putriduz cadauer preciosa veste ornari: vñ possent multi pauperes sustētari. Eccl. ꝓj.a. In vestitu ne glorieris vnquā. Grego⁹. Nemo ꝓciosis vult indui vbi a nemine possit videri. Plus diligunt alios ęſe/qui tanto ꝓcio pascunt oculos alienos. Excusāt tamen vestis multipler: preciosa ꝓpter cōsuetudinē/ vt variū episcopoz in teutonia: ꝓter dignitatē ꝓsonę/vt griſiū ⁊ purpura papę: ꝓpter necessitatē/vt monachi nō habętes alia: ꝓter cautelā/ vt quādo aliquis magnus vult ꝓ bono latere/vt sebastian⁹. Multiplicitas respicit numerum. Habent eñ multi mutatoria vestiū iuxta numez diez: ⁊ de pauperū mditate nō curāt: De q̄bus Job. xxiij.b. Nudos dimittūt hoīes indumēta tollentes. Vere tollentes. Piero⁹. Aliena rapere cōuincit qui vltra necessitatē sibi retinere cōprobat. Contra ℊs d: Jaco. v.a. Vestimēta vra a tineis ⁊c. Curiositas respicit studiū. Multi eñ magis student ad ornatū vestium: ℊ virtutū. Cōtra ℊs

Boer⁹ de cōsol. lib. 2 Prosa. 5.

Precioſitas vestiū quinq̄ modis excusari potest

Diuitię multiplices.

Quattuor rationibus nomen diuitis tacetur: pauperis aūt nominat.

℣ dicit Matth.

Mystice. a ¶Homo quidā ⁊c. Diues indutus purpura ⁊ byſſo/significat populū iudaicū/exterius vitę cultuz habentē ⁊ legis acceptę diuitijs ⁊ delitijs vtentē ad nitorem/ nō ad vtilitatē. Lazarus vlceribus plenus/significat gentilē populū/peccatis plenū. Cupit aūt de micis cadētibus saturari: sed nemo illi dabat: quia iudaicus populus de lege supbiens/ nō vult gētilē populū ad legis cognitionē admittere. Canes lingētes vulnera sunt ꝓdicatores curātes prędicādo peccata. Et sic canes in bono accipiunt. Accipiunt etiā in malo. s. adulantes: q̄ peccatores in erroze fouent/dū fauent eis. Cętera inueniunt in Glo. Moraliter: a ¶Homo quidaz erat diues. Nota sunt diuitię tęporales: De q̄bus Pſ. Diuitię si affluant/nolite cor apponere. Item diuitię spuales: id ē dona ⁊ ꝓtutes atq̄ scięties. De q̄b⁹ Prouer. viij.b. Mecū sūt diuitię ⁊ gloria. s. nitor ꝓsciętię/opes supbę ⁊ iusticia. Supbę: sancta supbia ℊ facit ire sursum ⁊ indignari peccatis. Thesauris istarū diuitiaꝝ ē timor. Esa. xxxiij.a. Diuitię salutis sapiętia: ⁊ scia timor dñi ipse est thesaurus ei⁹. Et sicut nullus debet superbire de tpalibus diuitijs ꝓpter casus q̄ de facili possūt cōtingere/nec paup insultare: q̄ modo est diues/cras erit pauper/⁊ ecōuerso. Similiter ꝓtingit in diuitijs spualibus: q̄nq̄ q̄ de ꝓtutibus ⁊ scięties extollit/cadit in aliquod graue peccatū: ita q̄ postea nunq̄ resurgit: ⁊ aliqs qui diu fuit in peccat⁹: postea pęnitet ⁊ pseuerat in bono. Exemplū de iuda ⁊ paulo. Primi sūt ℘sciti/significati ꝑ iudā: secūdi ℘destinati/significati ꝑ paulū. Primi significant ꝑ diuitē: secūdi ꝑ lazā. Jtē per diuitē significant supbi ℘lati: ꝑ lazarū subditi/vel q̄libet peccatores peccata sua hūiliter ℘fitentes. Ideo lazarus nolaꝝ/⁊ diues nō: q̄ nouit dñs q̄ sūt eius. ij. Timoth. ij.c. Bonos fiualiter nouit ex noie. Exo. xxxiij.d. Ego noui te ex noie. Malos aūt finaliē nō nouit. Vñ Matth. vij.c. q̄busdaz dicet̃⁹: Dñe dñe/in noie tuo ꝓphetauimus ⁊ ꝓtutes multas fecimus/ respōdebit: Nō noui vos. Signāter ergo dicit: b ¶Erat diues: ꝑ ſteritū imperfectū: q̄ talis q̄ nō est finaliter bonus imꝑfecte ē diues: q̄ eius diuitię ſtereūt ⁊ pereūt. c ¶Qui induebat purpura ⁊ byſſo. Purpura vestis est regia: ⁊ sanguine tingit̃: ideo significat iusticiā: quaz debēt ꝑlati in viros sanguinuz exercere: id est in peccatores. Vñ Cant⁹. vij.c. Caput tuū vt carmelus: comę tuę sicut purpura regis iuncta canalibus. Caput est mens: q̄ debet prudēter circūcidi a prauis cogitatiōib⁹ ⁊ malis desideriis. Comę/cogitatiōes sunt ⁊ affectiōes. Purpura reg⁹/rigoꝝ iusticię. Canalis q̄ est vas a quę est humilitas in qua sapiętia cōtinet. Prouerb. xj.a. Ubi humilitas/ibi sapientia. Et sicut purpura ponit in canali vt tingat: ita iusticię rigoꝝ debet misericordię sociari: vt iusticia per misericordiā cōdiatur. Byssus quia candida est/significat cōtinentiā. Apoc⁹. xix.b. Datū est ei vt se operiat byssino splendenti ⁊ candido. Vñ frequēter misericordia iusticię sociat in scptura. Prouerb. xx.d. Misericordia ⁊ ſitas custodiunt regē/⁊ roborat clemęntia thron⁹ ei⁹. Et debēt sp cōiūgi in illis q̄ sunt reges. i. in ꝑlatis ⁊ ꝓfessoribus. Quia ℊ q̄dā ꝑlati ꝓfessores de ꝓtinętia elati rigide obiurgāt ⁊ exasperāt peccatores pcā sua ꝓfitētes: bñ d: Qui induebat purpura ⁊ byſſo: id ē ✻ cādore cōtinętię

Pſ. 48. F

Pſ. 61. B

Ib

A ℣ dicit Matth. vj.d. De vestimętis quid solliciti estis: Respicite ⁊c. Grego⁹ sup Lucam. vij. Nemo putet in luxu ⁊ studio vestium desse pcm̃: Alioquin de asperitate vestium nō laudarek iohānes. Indecentia respicit ordinē ⁊ statū ꝓsonę: quia nō decet clericū vestiri vt militē: nō dicā meretricē vel histrionē. Vestis eñ militaris aut meretricia vel histrionalis alię ē a clerico. Deut. xxij.a. Non induetur mulier veste virili / necꝫ vir veste feminea: abominabilis eñ est q̄ facit ꝟ. Sophon. j.b. Visitabo sup viros indutos veste peregrina. Ostentatio respicit vanitatē ⁊ laudē/cū potius sit vituperiū. Oporteret eñ ouem de lana gloriari non tex ⁊ vermē de serico. Grego⁹. Nemo vestimēta ꝓcipua nisi ad gloriā grit: vt honorabili/ oz habeat. Boetius. Gemmarū fulgor oculos trahit: ſz si qđ est in hoc splendoze ꝓcipuū/gemmarū est. Purpuram aūt ⁊ byssum nominat dñs/nō solū quia delicata ⁊ sumptuosa sunt: sed ꝓter latens mysteriū. Purpura enim sanguine tingitur/ ⁊ significat beneficia ecclesiastica christi sanguine comparata vel de sudoze pauperum acquisita. Multi enim ea vnde pauperes deberent viuere/ponūt in vestibus suis preciosis. Hiere. ij.ġ. In alis tuis inuentus est sanguis animarū pauperū et innocentum. Byssus ꝟo ꝓpter candoꝛē significat innocentiā: quā allegāt ad palliandā iniquitatē suā. Dicunt eñ q̄ ex causa rōnabili hoc faciūt/vt innocentes videant. Item christo illusum est in purpura ⁊ veste alba: vt legit Matth. xxvij.c. et. j. xiij.b. Similiter isti ⁊ sibi ⁊ christo illudūt in purpura ⁊ byſſo. Sed certe purpura ℊ tingit sanguine/ ꝓuertet illis in sanguinē: quia sanguis culpę requirit sanguinē pnę. Osee. iiij.a. Sanguis sanguinē tetigit. Esa. lx.a. Vestimentuz mirrh sanguine erit in combustionē ⁊ cibus ignis. Et candoꝛ byssi conuertet in obscuritatē abyssi. Nūc vestiunt byſſo/tūc vestient abyſſo. Exo. xv.a. Submersi sunt in mari. l. in amaritudine peccatoꝝ: abyssi operuerūt eos: id ē operiēt. a ¶Et epulabat quotidie splendide. Ecce vocacitas. Epulatio est comestio lęticię sociata vere vel vane. Vere. ē. xv.g. Epulari oportebat ⁊ gaudere. Vane. Jaco. v.a. Epulari estis ⁊ in luxurijs enutriti. Et de ista dr hic: Epulabat quotidie splendide. Verū tamē est splendoꝛ mense: quē nō sibi sed alijs. s. pauperib⁹ facit misericordia. De quo Eccl. xxxj.c. Splendidū in panibus benedicēt labia multoꝝ ⁊c. Iste splendoꝛ cōsistit in facici hilaritate ⁊ elemosynarū largitate. ij. Cor⁹. ix.b. Non ex tristicia aut ex necessitate: Hilarem eñ ⁊c. Jtē est splēdoꝛ quē sibi soli facit luxuria. Zach. vij.b. Nunq̄d nō vobis comedistis ⁊ vobismetipsis bibistis? Iste splēdoꝛ extendit nō solū ad fercula artificialiter ꝓparata: ꝫ etiā ad vasa argentea ⁊ aurea ⁊ supellectilia cādida/ad luminaria multiplicata. De hoc loquit Lucanus: O quę sitoꝝ terra pelagoq̄ ciboꝝ: Ambitiosa fames/ ⁊ lautę gloria mensę. Beatus Bern̄. Cęterum voluptas gutturis quę hodie tanti emitur vix duoꝛum obtinet latitudinem digitoꝛum. Huius tam modicę partis/tam exigua delectatio: quanta parat sollicitudine/ quantā deniq̄ molestiā parit? Vñ quidā leccator dixit: Utinam haberē collum gruis. Sequit:

Lucan⁹ li. 4.

b ¶Et erat quidam mendicus. Diuiti adiungit̃ paup: quia vterq̄ alteri confert: ⁊ vterq̄ a dño est. Voluit eñ dominus alios paupes/alios diuites esse: vt illi sustinendo/ isti largiendo proficerēt in virtute. Prouerb. xxij.a. Diues ⁊ pauper obuiauerunt sibi: vtriusq̄ operator est dñs. Jtē Prouer. xxix.b. Pauper ⁊ creditor obuiauerunt sibi: ⁊ vtriusq̄ illuminator est dñs. Lazarus est pauper: diues est creditor: Habebat eñ qđ credere poterat lazaro si vellet. d ¶Homine lazarus. Glo. Pauper humilis per approbationē ex noie scitur. Unde ⁊ dñs ait moysi: Noui te ex noie. Bern̄. Quātos lazaros hodie videris: ⁊ plus de equoꝛū phaleris q̄s de ꝓmoꝛū miseria cogitatis. Pater abraā dic sententiā. Et ille: ꝓo malis ꝑsentibus nunc consolat lazarus: ꝓo bonis ꝑsentibus diues cruciatur. Aggrauat aūt peccatū ⁊ auaricia diuitis: Primo in hoc qđ dicit: c ¶Quidam mendicus: id est vnus. Qui enim vni nō dabat/multo minus daret multis. j. Joh. iij.c. Qui habuerit substantiā ⁊c. Eccl. iiij.a. Declina pauperi sine tristicia aurem tuā ⁊ redde debitū. Secūdo aggrauat peccatū diuitis per hoc q̄ dicit/nō pauper/sed mędicus. Sunt eñ pauperes qui nō sunt mendici: q̄ nō pulsant: ⁊ ideo nō ita excitant pietatem. Clamoꝛ enim pauperis multū quādoq̄ excitat pietatem diuitis. Propter qđ dicit Eccl⁹. iiij.a. Clamoꝛem contribulati ne despęxeris. Tertio aggrauat peccatum diuitis per hoc qđ additur: c ¶Qui iacebat ad ianuam eius. Nam quomodo quęreret absentem qui non respiciebat ante ianuā suam iacentem? O q̄ dissimilis erat. Job. xxxj.d. Foris non mansit peregrinus/ ⁊ ostium meū viģ ori patuit. Et dissimilis erat abrahā: q̄ stabat in ost⁹ tabernaculi vt susciperet peregrinos: Gen. xviij.a. Et super illud. j. vlt⁹.c. Loęrūt eū: dicit Grego⁹. Hospites et pegrini nō solum vocādi sunt ad hospitiū: ſz trahēdi. Notat etiā hic arrogātia diuitis: q̄ nō tm̃ mendicū nō respiciebat/nec etiā eum videre sustinebat: ⁊ ideo non ꝓmittebat eū iacere intra ianuā/ne videret eū. Et dicit Chryſ. sup hunc locum. Jacebat ante ianuā lazarus/vt crudelitatē diuitis in suo corpoze demonstraret. Jacebat ante ianuā/ vt diues dicere nō posset: non vidi/in angulo fuit: aspicere non potui. Jacebat añ ianuam: vt diues eū videret exiens/ ⁊ reuertens. Glo. Bedę. Grezorius. In vna re duo iudicia dei explenk: Et visione pauperis diuiti nō miserenti cumulus dānationis inserk: ⁊ rursuz ex visione diuitis rēptatus quotidie paup ꝓbak quē ad ipsius ꝓbationē pauptas simul ⁊ egritudo ⁊ visa diuitis copia ⁊ nulla sibi adhibita consolatio/afficiunt. Unde multa erant huius pauperis conflatoria: sicut ⁊ alioꝛ pauperum sunt multa. Quarto aggrauatur peccatum diuitis per hoc qđ dicitur: f ¶Ulceribus plenus. Solent eñ vlcera infirmoꝛum visa magis prouocare affectū intuentium. A quibus qui auertit oculos impius est. Eccl. iiij.a. Oculos tuos ne transuertas ab vllo paupere. Prouerb. xij.b. Uiscera impioꝛum crudelia. Sup hunc locū dicit Petrus Rauen. Auribus diuitis obduratis/nihil esset vnius vox clamantis: Uñ dominus ad aperiēdum coꝛ eius/totū corpus pauperis vulneribus operuit: vt ꝫt essent vulnera/tot eēnt oza clamātia. Glo. Ambro. Huius vlcera ⁊c. Unguētatosq̄ conuiuas: tangit consuetudinē quarūdam terrarū/in quibus ꝓo balneis vsunt vnguētis. Sequit:

Epod. 33. d.

Moraliter

D

✻ candoꝛe ꝓtinentię ⁊ rigore iusticię. a ¶Et epulabatur quotidie splendide: ante casum. Virtutes eñ ⁊ dona sicut sunt vestimentū/ita sunt cibus ⁊ refectio animę. Vestimentum eñ exterius ornat/cibus interius reficit: et virtus exterius ornat per bonā conuersationē/ ⁊ sic est vestimentū: ⁊ interius reficit ꝑ deuotionem/ ⁊ sic est cibus. Per primum placet homo hominibus: per secundum placet deo. Utrūq̄ est necessarium: ꝓpter qđ dicit apostolus. ij. Cor⁹. viij.d. Prouidemus enim bona ⁊c. Quotidie/dicit: quia singulę virtutes ꝓpriam illuminationē ⁊ refectionē habent. Uñ Job. j.a. Ibant filij iob et faciebant cōuiuia per domos vnusquisq̄ in die suo. Ubi Grezorius. Unusquisq̄ in die suo conuiuium facit/ dum vnūq̄q̄ donum mentem ꝓpria illuminatione pascit ⁊ reficit. Unū dic̃ habet timoꝛ: maioꝛem diem pietas: ⁊ maioꝛem scientia: adhuc maioꝛem consilium: ⁊ sic de alijs. Unde Eccl⁹. xxiij.a. Quare dies diem superat: ⁊ iterum luꝛ lucem ⁊c. Splendide/dicit: quantū ad exterioris exempli exhibitionē. Matth. v.b. Luceat luꝛ vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona ⁊c. b ¶Et erat quidam mendicus nomine lazarus. Sicut diximus: lazarus pauper ⁊ mendicus/ figura est peccatoris/tamen prędestinati. Et dicitur mendicus/nō solum pauper. Mendicus enim est qui quęrit ostiatim: ⁊ dic est peccatoꝛ qui quęrit suffragia sanctoꝛum/ et consilia peritoꝛum quibus ereat a peccato. Unde Eccl⁹. vj.d. Si videris sensatum/euigila ad eum: et gradus ostioꝛum ⁊c. Quidam autem sunt paupere/nō mendici. Isti sunt pauperes superbi: De quib⁹ Eccl. xxv.a. Tres species ⁊c. Jtē quidā sunt mendici non paupes: q̄ dicunt̃ trutāni. Isti sunt hypocrite ⁊ falsi claustrales: qui videntur pauperes spiritu ⁊ rebus: ⁊ non sunt/ sed habēt ꝓpriū in rebus/in sensu/in voluntate. Unde significantur per achoꝛ Josue. vij.d. qui furatus est de anathemate hiericho ducētos siclos argenti ⁊ palliū coccineū ⁊ auream regulam. Furtū siclorum pertinet ad ꝓpriętatē sensus/quo palliant peccata quę per coccinū significantur: Juxta illud Esa. j.c. Si fuerint peccata vestra vt coccinum ⁊c. Furtum regule aureę pertinet ad ꝓpriam volūtatem: quę regulatur/quasi lo ex toto subūcitur voluntati ꝓlati. c ¶Qui iacebat ad ianuam eius. Jacere ante ianuam alicuius/est coram eo quem iustum reputat se humiliare. Sicut de publicano legitur. Luc. xviij.c. qui non audebat etiā oculos leuare in cęlum ⁊c. f ¶Ulceribus plenus: et ideo misericordia indigēs et medici bonitate: vlcera enim ℊ exteri⁹

✻ in cute virtus

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ℂ Cupiens saturari. In hoc fames paupis demonstrat/ ⁊ peccatū diuitis aggrauat. Esa.lviij.c. Frange esurienti panem tuum: ⁊ egenos vagosq; tc. Ecc̄i.iiij.a. Animam esurientem ne despexeris: ⁊ ne exalperes pauperē in inopia sua. Glo. Greg'. Si qua reprehensibilia videmus in pauperibus/non debemus despicere: q; fortasse quos motū infirmitas vulnerat: hos medicia paupertat' curat. b ℂ De micis quę cadebant de mēsa diuitis. Et in hoc etiam aggrauat peccatum diuitis. Si em̄ peteret pauper delicias/non esset audiendus. Prouerb.xix.b. Non seruum delitię: id est pauperem. Augustinus de verbis domini. Non cogant diuites pauperum cibis uti: utant consuetudine infirmitatis suę/ ⁊ dolcant se aliter non posse: quia si cōsuetudinem mutant/ egrotant: edant supflua/dent pauperibus necessaria: edant p̄ciosa/dent pauperibus vilia: ⁊ q̄dem pauperum sunt reliquię/non delitię/ nō oblectamenta: ꝫ fragmenta. Job.xxij.b. Aquam lasso non dedisti/ ⁊ esurienti subtraxisti panem. O diues: Econtrario Job.xxxi.b. Si negaui pauperibus q̄d volebant/ ⁊ cor viduę expectare feci? c ℂ Et nemo illi dabat: nec dominus neq; famulus. Crudelis dominus/crudelem habet famulum. Ecc̄i.x.a. Scōm iudicem populi: sic ⁊ ministri eius. Chrysostomus. Infeliꝛ/ ⁊ si dei p̄cepta non cōsideras/saltem miserere conditionis tuę/ ⁊ time ne tu talis efficiaris. Job.v.d. Visitās speciem tuam nō peccabis. d ℂ Sed et canes veniebant et lingebant vlcera eius. Hos nec ipe poterat removere a se: nec visitator erat q̄ removeret. Tria notanť hic cōtra diuitē/ p̄m Petrum Raven. Primū est/ q̄ canes sūt mitiores paupi q̄ diues. Vñ dicit: Canes pauperis vlcera curāt magisterio nature: diues pauperē negligit natura accusante. Secundū est/ q̄ diues est mitior canibus suis q̄ paupi. Vñ dicit: Diues miser/ si paupi micā nō dedisti: saltē ꝫre canes abigere neglexisti? Ex canes tui mitiores te: imo tu immitior eis/ ⁊ mitior canibus tuis q̄ paupi fuisti. Canes tui aliq̄n pinguia: ꝫ nec micā de mēsa tua paup recepit. Tertiū est/ q̄ paup largior fuit canibus diuitis: q̄ diues ipi paupi. Vñ dicit: Diues pauperē de micis cadētibus nō pascit/ ⁊ paup canibus diuitis de carnibus suis humanus exist̄it: ⁊ miro mō paup canes diuit' suis vulneribus pascit in vulnus diuitis. Sequit: c ℂ Factum est autem vt moreretur mendicus. Nō dicit: mortuus ē mēdicus: quia taliū mors nō est mors: ꝫ trāsitus ad vitā. Vñ Sap.iij.a. Ti si sunt oculis insipientiū mors: illi aūt sunt in pace: id est in sinu abrag. Dicit aūt: Factum est vt moreret mendicus. A q̄ factū est? A deo vocāte ad gloriā ⁊ a miseria liberante. Vñ p̄t dicere: Vita nostra sicut passer erepta est tc. g ℂ Et portaretur ab angelis: q; forte non habuit alios portatores. Petrus Rauen. Nō dedignanť cum portare angeli/cui p̄rius ministrabāt. Heb.j.d. Oēs sūt administratorij spūs in ministeriū missi tc. Baruch.v.c. Exierūt a te pedibus suis ducti ab inimicis: adducet aūt illos dns ad te portatos in honorem sicut filios regū. Petrus Rauen. Scribo paupi angelica deputanť officia: cui tā crudeliter denegata sunt hūanitat' obsęa. h ℂ In sinum abrag. Tradūt sancti ad lram: q; in loco pn̄ag est ps supior/ q̄ ora inferni dicit: id est extremitas: sicut ora vestimēti dicimus extremitatē. Tradūt etiaꝫ q; pars illa supior aliquantulā modicā habet lucē. Cui tñ videť obuiare q̄d ait Job: In tenebris straui lectulū meum. Ibi em̄ quieuit Iob cū ceteris sanctis. Sz locū illū dicit tenebras/nō simpliciter/ ꝫ respectu visionis dei. Locus ille sinus dicit p quiete vel p trāq̄llitate: vt sinū maris dicimus locū in mari secretū vētis ⁊ tēpestatibus minime perituū. Et licet ibi requieuerit ceteri sancti/sicut abrahā: specialiter tñ dicit sinus abrag eo q̄d abrahā fuit p̄ima credēdi via: ⁊ primus apte p̄dicauit fidem vnius dei. Sic ad lram sinus abrag intelligit ps superior inferni. Mystice aūt sinus abrag intelligit requies beatorū. Vñ oramus animas defunctoꝝ collocari in sinu abrag: id est in requie beatoꝝ. Dicit ergo: In sinum abrag: id est in loco quietis. In sinu q̄dē abscōdit ⁊ fouet res: sic animę sanctę in quiete abscōdunť/ ne diabol' ꝫ tāgat eas/ vel videat ad nocendū. Ibi securę sūt ab oī turbine ⁊ tēpestate/ sicut res in sinu. Esa.xij.b. Sup omnē gloriā p̄tectio: ⁊ tabernaculum in vmbraculū diei ab estu: ⁊ in securitate ⁊ in absconsione a turbine ⁊ a pluuia. Col.iij.a. Vita vr̄a absc̄dita est cū christo ī deo.

a cūpiēs saturari dē micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis/ ⁊ nēmo illi dabat. Sz ⁊ cānes veniebāt ⁊ lingebāt vlcera eius. Fuit aūt vt mōreret mendicus ⁊ portaret̄ ab āgelis in sinū abrae. Hoc iterū facū est a deo. Sunus abrae est par ⁊ ḡes p̄scientię vel tranq̄llitas vitę cōtemplatiuę. Heb.j.d. Oēs sūt administratorij spūs in misteriū missi, pter eos tc. Vel angeli dicunť sacerdotes: q̄ ad hoc debēt inuare. De q̄bus.j. Cor.xj.b. Mulieres velēt caput suū, p̄ę āgelos: id est, p̄ę sacerdotes. Item āgeli sunt ordines/clemosynę/ieuunia/ disciplinę/ ⁊ oia bona merita q̄ sūt ad ꝫ nūcij nr̄i ad deū. Mā ⁊ ipe mittit aliq̄n nūcios suos ad nos. i. inspiratiōes/ p̄solatiōes/

✳ gaudia/timores/ quasi pus p̄fractę. Vñ dns se compat galline: q̄ sub alis fouet pullos suos: Matth.xxiij.d. Vñ ⁊ p̄m Damascenū: deus triplicē habet interp̄tationē. Interp̄tat em̄ currēs/ q̄d ptinet ad patris porcētia: Videns/ad filij sapientia: Fouens/ad spūssancti bonitatē. Illa aūt q̄es dicit sinus abrae potius q̄ alios: q; sicut dictū ēpimus q̄dā cauit fidē: ⁊ etiā p̄pē officiū hospitalitat'. Vñ Petr' Rauen. Paz se btm̄ crederet ℣ abrā/ si in curevirus ostē dūt/ pctā sunt p cōfessionē apta: ⁊ istoꝝ maxime ē miserendū/ q̄ pctā, p̄pria cōfitenť. Illi em̄ sanari appetūt: q̄ vulnera detegūt ⁊ ostēdūt. Vñ Boetius. Necesse ē vt vulnus detegas: si operā medicātis exp̄ctas. Prouer.xxviij.b. Qui abscōdit scelera tc. a ℂ Cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. Fercula plena sūt diuitū: ꝫ micę sūt paupeꝝ: de q̄b' Joh.vi.b. Colligite q̄ supauerāt fragmēta tc. Matth.xv.c. Mā ⁊ catelli edūt de micis q̄ cadūt tc. Mēsa diuitis est scripturaꝝ opulētia ⁊ ꝫtutū: de q̄ debēt micę seu reliquię aliq̄ ad infirmos ⁊ paupes redūdare: Juxta illud apostoli.ij. Corinth.viij.c. Vestra abūdātia tc. Bene.xxxj.c. Inebriabo animas sacerdotū tc. Una mica huius mēsę ē affectus cōpassionis: quā omnis diues libēter debet dare paupibus: sicut apls: ij. Cor'.xj.g. Quis infirmat tc. Alia est affectus cōgratulationis: De q̄ Roma.xij.c. Gaudete cū gaudentibus. Tertia est verbū pię cōsolationis aut cōsilij vel sustentatiōis. De primo dicit Job.xxix.d. Cū sederem quasi rex tc. Eccl.xviij.b. Nonne ardorem tc. De aliis duobus dicit Job.xxix.c. Oculus fui ceco/ ꝫtum ad cōsiliū: ⁊ pes claudo/ ꝫtum ad sustentationem. Quarta mica est ⁊ bū doctrinę ⁊ instructiōis. Quinta ē exemplū sanctę cōuersatiōis. Sexta subsidiū corpalis sustentationis. Et de his tribus dicit Petro/ Joh.xxi.d. Pasce/ pasce/ pasce agnos ⁊ oues. i. maiores ⁊ minores. Sz q; pauci sunt q̄ istas micas fidelit dēt paupib': Jdeo sequit: c ℂ Et nemo illi dabat: q̄d, puenit vel ex nimia gulositate vel nimia cupiditate. Nimis gulosus est diues: qui totū comedit ⁊ de cuius copia nihil ad paupes puenit. De quo Eccl.xj.c. Jmueni mihi requiem ⁊ nunc manducabo de bonis meis solus. Econuerso Job.xxxi.b. Si comedi buccellā meā solus. Auarus autē aut nullas micas facit: aut vendit eas: et ideo nemo illi dabat. Matth.x.a. Gratis accepistis/gratis date tc. i. Timoth.vj.d. Precipe diuites fieri in bonis operibus: facile tribuere tc. d ℂ Sed et canes veniebant et lingebāt vlcera eius. Sicut diues significat ꝫlatos īmisericordes: sic canes isti significāt ministros mansuetos: quos aliquādo cōtingit inuenire in domo diuitis: id est in ecclesia seu monasterio duri ꝫlati. Hi vlcera paupis lingūt/ dū infirmis obsequiū pietatis impēdūt. Habet aūt canis m ore latratū/ in dentibus morsū/ in lingua medicamētū: Sic bonus p̄dicator ⁊ bonus p̄fessor ⁊ q̄libet spūalis bonoꝝ administratoꝝ/ debet habere hęc tria. Latratus est verbū exhortatiōis. Titū.ij.d. Hęc loqre ⁊ exhortare. Sz de malis canib' dicit Esa.lvj.d. Speculatores tc. Morsus est verbum obiurgationis seu increpationis: q̄d aliq̄n necessarium est. ij. Timoth.iiij.a. Argue/increpa/obsecra. Lingę medicamentū est verbum consolationis. Eccl.xxxvj.d. Si est lingua curationis/ est ⁊ mitigationis ⁊ misericordię. Prouerb.xij.c. Lingua sapientū sanitas. Pś. Lingua canū tuorū ex inimicis ab ipso. Ecce q̄ lazarus inuenit canes diuit' meliores q̄ ipm diuitē. In quo significat q̄ infirmi ⁊ pauperes spūales: id est pctores in ecclesia dei aliq̄n inueniūt ꝫdicatores ⁊ cōfessores simplices meliores sibi q̄ diuites ꝫlatos. Eccs.ix.b. Melior est canis viuus leone mortuo. Canis viuus est ꝫdicator bonus: Leo mortuus/ ꝫlatus supbus ⁊ austerus: De quo Eccl.iij.d. Voli esse sicut leo in domo tua euertens domesticos tuos tc. e ℂ Factum est autem/ a deo. f ℂ Et moreretur mendicus: id est peccatoꝝ morte spūali: q̄ ds mortē peccato ⁊ incipit viuere deo. Unde.ē.xv.g. Mortuus fuerat ⁊ reuixit. Col.iij.a. Mortui estis tc. g ℂ Et portaret̄ ab angelis in sinū abrae. Hoc iterū facū ē a deo. Sunus abrae est par ⁊ ḡes p̄scientię vel tranq̄llitas vitę cōtemplatiuę. Heb.j.d. Oēs sunt administratoꝝ spūs in misteriū missi, pter eos tc. Vel angeli dicunť sacerdotes: q̄ ad hoc debēt inuare. De q̄bus.j. Cor'.xj.b. Mulieres velēt caput suū, p̄ę āgelos: id ē, p̄ę sacerdotes. Item āgeli sunt ordines/clemosynę/ieuunia/ disciplinę/ ⁊ oia bona merita q̄ sūt ad ꝫ nūcij nr̄i ad deū. Mā ⁊ ipe mittit aliq̄n nūcios suos ad nos. i. inspiratiōes/ p̄solatiōes/

✳ gaudia/timores/

Pś.122. Pś.50. Pś.67. Job.17.d. Mystice

A ℣ Sinus multiplex abrahām/si in supna gloria a pio cessaret hospitalitatis officio. Est aūt multiplex sinus/in q̄ mali mō foueńt: ⁊ ideo nō merētur foueri in sinu abrae. Primo est voluptatis: de q̄ Prouer. v.d. Quare seduceris fili mi ab aliena: ⁊ foueris in sinu alteriꝰ? Aliena/est caro q̄ aīam q̄ de cęlo est trahit ad terrā vnde ipa est/ ⁊ sic alienat a deo. Secōs sinus ē cupiditatis: de q̄ Prouer. xvij.d. Munera de sinu impius accipit vt peruertat semitas iudicij. Tertius ē sinus vanitatis: de q̄ Ecclesiast.xliij.d. In sinu eius erat cubitus: ⁊ definitio eius vsq; ad labiū. Cubitus ē mēsura pfecta. Vñ cubitus est in sinu eiꝰ: q̄ opinione sua sibi videť esse pfectus. Et definitio vsq; ad labiū: q̄n ꝺba iactātię de sua pfectione, pferunt. Exo.iij.b. Cū misisset moyses manū suā in sinu suo, p̄tulit leprosam. Quartus sinꝰ est impęnitentię: de q̄ Job.xxj.d. Si abscōdi quasi bō pctm̄ meū: ⁊ celaui in sinu meo iniq̄tatē meam. Quintus est negligētię: de q̄. iij. Reg'.iij.c. Tulit filiū meum de latere meo ⁊ posuit in sinu suo: suū aūt filiū q̄ erat mortuus posuit in sinu meo. Per istas mulieres significanť ꝫlati: q̄ in sinu negligētię filios suos q̄s deberēt foucre p diligentiā/ opprimūt p negligentiā. Sextus sinus est malę cōscientię: de quo Esa.lxv.a. Remetiar opus eoꝝ p̄mū in sinum eoꝝ. De bona p̄scientia ꝺr Job.xix.d. Reposita est hęc spes mea in sinu meo. a ℂ Mortuus est aūt diues. Preterito perfecto vtit dns/ad innuendū q̄ diues pfecte est mortuus: nō vna sed triplici morte. Prima ē culpę: q̄ de' separať ab aīa. Hac mortuus fuit diues dū viueret. De q̄ 1. Timoth.v.a. Vidua.i. aīa a christo separata/in delitijs viuēs mortua ē. Secūda est natura: q̄ separať aīa a corpe. Tertia est gehēne: q̄ separať aīa a glia. De his duabꝰ ꝺr Apoc'.xx.d. Infernꝰ a meos missi sūt in stagnū ignis: hęc est mors secunda. Hoc est tripler vę: de quo Apoc'.viij.d. Tię/vę/vę/habitātibꝰ in terra. b ℂ Et sepultus est in inferno. Esa.xiij.c. Detracta ē ad inferos supbia tua: cōcidit cadauer tuū. Job.xxj.b. Ducūt in bonis dies suos tc. i. in inferno sepeliunť. In hoc cimiterio sepeliunť parochiani diaboli: in cęlo ꝺo sepeliunť parochiani christi. Unde legitur aūt de q̄libet cuius parochianꝰ sit: eius. i. a q̄ baptizaťur est: ⁊ cui decimas ⁊ p̄mitias reddit a q̄ audit missas ⁊ bozas. Qui baptizať aqua pnitētię/ est parochian' christi. Joh.iij.a. Nisi q̄s renatus fuerit tc. Qui aūt baptizať in aq̄ cōcupiscentię/ parochianꝰ est diaboli. Exo.j.d. Precepit pharao omni pplo dicēs: q̄cūd masculini sexus natum fuerit in flumē p̄icite. Ibi character christi imprimit: de q̄ Ezech.ix.c. Dēm sup quē videritis tau/ ne occidatis. Hic ꝺo imprimit character diaboli: de q̄ Apoc'.xiij.d. Me q̄s posset emere vel vēdere nisi tc. Item qui p̄mitias ⁊ decimas. i. initia operū ⁊ p̄summationē reddit diabolo/ eiꝰ parochiani sunt: vt diues ille. Item q̄ missas diaboli audiūt/ eiꝰ parochiani sunt. In missa christi panis transsubstantiaťur i corpus christi. Similit in missa diaboli/ panis trāssubstantiatur in corpus diaboli. Quis panis ille? Esa.lxv.d. Serpēti puluis panis eius. i. ꝺ leuis ⁊ dissolutus: q̄ trāssubstantiaťur in corpus diaboli: dū peccādo fit membrū eiꝰ. Item ꝺr q̄ diaboli sūt vanę cārilenę: q̄s qui audit/ parochianū diaboli se ostēdit: ⁊ ideo in morte sepeliet in eius cimiterio. i. in inferno. Sequit: c ℂ Eleuās aūt oculos suos. Prosequitur dns parabolā de diuite/ dicēs: q̄ de loco pnarū. i. de inferno/ ri parte inferni/ vidit abrahā ⁊ lazarū in sinu eiꝰ. Quinq; autem notanť hic ad lram. Primo status diuitis ⁊ lazari pmutatio/ cū ꝺr: Eleuans aūt oculos suos. Secūdo/ tormētorum cumulatio/ cū ꝺr: Cū esset in tormētis vidit lazarū. Tertio diuitis vana ꝫsumptio/ cū dicit: Pater abrahā miſere mei. Quarto/ stulta petitio/ cū dicit: Mitte lazarū. Quinto pęnę ad culpā puenięs ordinatio/ cū dicit: Ut refrigeret liguā meā tc. Fuit aūt pmutatio status q̄ ad tria. ſ. q̄ ad locū. Lazarus em̄ sursum erat/ diues deorsū. Econuerso fuerat ante: Mā diues sedebat ad altā mēsam: lazarus iacebat ad ianuā. Et hoc est q̄d ꝺr Prouer.xiiij.c. Jacebūt mali ante ꝺnos ⁊ impij ante portas iustoꝝ. Item Prouer.xxix.d. Supbū sequit humilitas: id ē decictio: ⁊ humilē spiritu suscipiet glia. Item q̄ ad delitias: Solebat em̄ lazarus esse in tormētis/ diues in delitijs: nūc aūt econuerso. Et hoc ē q̄d ꝺr Esa.lxv.c. Serui mei comedēt/ ⁊ vos esurietis. Item q̄ ad dignitatē: Solebat em̄ lazarus mendicare a diuite: nūc aūt econtrario. Et sicut diues nō audiebat lazarū: ita nec ipe mō audit. Prouer.xxj.b. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis: ipe ꝯ tc. Scōo notat tormētoꝝ ei' cumulatio/ ck ꝺr: d ℂ Cū esset in tormētis/ vidit abrahā a lōge ⁊ lazarū in sinu eiꝰ, Gregoꝰ. Diues ñ abrahā fuerat qui lazarū in sinu habebat. Et nota q̄ reprobi a lōge sūt ab electis ⁊ loco ⁊ merito: q; vltra nō possunt habere locū merēdi. Nec est hoc ad releuationē doloris/ q̄ lazarū videt in gaudio/ ꝫ magis ad cumulū dānationis: sicut nō est ad diminutionē gaudij/ ꝫ potius ad augmētum q̄ lazarus videt diuitē in tormentis. Vñ Gregoꝰ. Credēdum est q̄ ad retributionē extremi iudicij iniusti ī requie ꝺdā conspiciāť/ vt eos videtes ⁊ cōspiciētes in gaudio/ nō solū de suo supplicio/ sed etiā de illoꝝ bono crucient. Justi ꝺo in tormentis semp iniustos intrueńt/ vt hinc eoꝝ gaudiū crescat: q; malū conspiciūt q̄ misericorditer cuaserūt. Ut q̄ peccatores in iudicio amplius puniant/ ⁊ eoꝝ videt gloriā q̄s p̄cepserūt/ ⁊ de illoꝝ pena torquenť quos inuriliter amauerūt. De ꝺ etiā Esa.vlt'.g. Egredienť ⁊ videbūt cadavera virorū qui p̄uaricati sunt in me. Cadauera dicit corpus ⁊ aīam reprobox q̄ sunt data vermibus corrodēda. Eccl.x.b. Cum moriť ꝺ tc. Tertio notat eius ꝫsumptio/ cum ꝺr: e ℂ Et ipe clamans dixit: Pater abrahā/ miserere mei. Hęc est illa sera pęnitentia in qua fatuę virgines clamāt: Aperi nobis: Matth. xxv.a. Modo vocat patrē/ q̄ē noluit imitari. Petrꝰ Raven. Si pius/ si hospitalis in pauperem fuisses/ filius abrahę esses. Qui genitoris opa nō facit: negat genus: dicēte dño: Si filij abrahę estis/ opa abrahę facite: Joh.viij.c. Quarto notat stulta ꝫ petitio/ cū dicit:

✳ gaudia/timores/ desideria bona/ ⁊ ꝺnōt. Nunc̄ nr̄i sunt ascēdētes: sui ꝺo descēdētes. Vñ Iacob vidit in scala angelos ascēdētes ⁊ descēdētes: Heb.xiij.c. Ab his angelis portat moriꝰ in sinū abrahę: q; p hoc puenit pctōr pęnitens ad pacē cōsciētię/ ⁊ aliq̄n ad trāquillitatē vitę p̄cplatiuę. Sinus aūt nō pōt fieri nisi duo ꝯcurrāt. ſ. ampla vestis ⁊ cingulū: sic pax p̄scientię vel trāq̄llitas vitę p̄cplatiuę nō pōt fieri nisi due ꝗtutes ꝯcurrant. ſ. charitas q̄ est ampla vestis aīe: de q̄ Matth. xxij.b. Quō huc intrasti: Ut ꝯtinētia q̄ ē cingulū carnis: de q̄. ij. c. Sint lūbi tc. Verūtn̄ ē sinus moysi ⁊ sin' abrahę. Sinus moysi q̄ fuit legislator ē latitudo intellectꝰ/ quā facit scia. Sinus abrahę ē latitudo affectꝰ/ quā facit ꝺtus. Non ꝺ q̄ angeli portēt in sinū moysi: q; inde extrahit manꝰ leprosa/ q̄ sana intrauerat: Exo.iij.b. In q̄ significat q̄ scia inflat. i. Cor'.viij. a. In sinū ꝺo abrahę portāt āgeli: ꝫ nō nisi pauperē spū ⁊ mortuū mūdo. Mortal' q̄ aia mea morte iustoꝝ tc. Mūeri.xxiij. b. a ℂ Mortuus est aūt ⁊ diues. i. iustus supbus/ vt ꝺna tus austerus morte culpę: de qua Pś. Mors pctōr pessima. b ℂ Et sepultꝰ ē in inferno. i. in ꝑfundo pctōr demersus. Mā pctm̄ taliū ꝗuissimū est: et vix aut nūquā resurgunt. Qđ significat casus luciferi: de q̄ Esa.xiiij.d. Ad infernū detraheris ad ꝑfundū laci. De ꝺ inferno dicit Pś. In inferno q̄s confitebit tibi. Jgit nō gloriet diues in diuitijs suis: vt ꝺr Piere. ix.g. i. nō supbiat ꝯtinēs de ꝯtinētia sua: neq; iustꝰ de iusticia sua: q; cito pōt mori. i. Cor'.x.c. Qui se existimat stare videat ne cadat. c ℂ Eleuās aūt/ diues depauperat': d ℂ Oculos suos cū eēt in tormētis. i. in flagello consciē: qđ fit ex trib' funiculis. Quoꝝ ꝑmus ē p̄sideratio dāni: Tolerabilius em̄ ei eēt/ diuitē. i. iustū nō fuisse q̄ a cātis diuitijs cecidisse. Et ex ꝺ q̄ videt se tot diuitias amisisse/ magis affligit ⁊ torquet. Vñ Job.iij.d. Quare misero data est lux. i. cognitio suę miserię. Sap.v.b. Quid ꝑfuit nob tc. q.d. nihil nisi pnā et tormentū. Secūdus est condēnatio ꝑ p̄sideratio dānī: Tolerabilius em̄ ei eēt/ diuitē. i. iustū nō fuisse q̄ a cātis diuitijs cecidisse. Et ex ꝺ q̄ videt se tot diuitias amisisse/ magis affligit ⁊ torquet. Vñ Job.iij.d. Quare misero data est lux. i. cognitio suę miserię. Sap.v.b. Quid ꝑfuit nob tc. q.d. nihil nisi pnā et tormentū. Secūdus est condēnatio ꝑ p̄ iudicii: q; scia ipsum accusat ⁊ ꝺdēnat. Roma.ij.c. Testimoniū reddēte tc. Sap. iiij.d. Veniēt in cogitatione tc. Tertius ē timor periculi: certus ē ꝺ cū ceciderit de pena eterna/ si in hoc ꝺhendat. Vñ ꝺr Sap.xvij.c. Cū sit timida nęqtia dat testimoniū ꝺdēnationi: Semp em̄ ꝫsumit ignia: perturbata p̄scientia. c ℂ Dixit abrahām. i. deū patrē olim ⁊ receptorē bonoꝝ. f ℂ Aloge: q; pctm̄ lōge facit bonum a deo. Pś. Lōge a pctōrib' salus. Esa.lix.a. Iniquitates vestrę tc. g ℂ Et lazarū in sinum eius. Hoc addit ad augmētū ⁊ cumulū tormētoꝝ ei'. Sicut em̄ in inferno magis dolebūt reprobi: quia videbūt bonos in gloria: ita pctōr q̄ p̄ superbiā cecidit a statu felicitatis et amisit diuitias q̄s habebat/ ⁊ videt illū q̄ pus fuit magn' pctōr in sinu abrahę. i. in statu gr̄ę/ in pace p̄scientię ⁊ trāq̄llitate vitę p̄cplatiuę/ magl torquet. b ℂ Et ipe clamās/ ꝺr: tacēs cor/ de: i ℂ Dixit: pr̄ abrahā miſere mei/ pctm̄ ꝺmittēdo.

Pś.6. Pś.33. Pś.118. Mystice

Universidad de Deusto
Biblioteca

petitio/cū dicit: a ¶ Et mitte lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam. Petrus Raueñ. Adhuc dū ultē suā malicia nō deserit: q nō se ad laçaz duci postulat/sz ad se laçaz vult deduci. Ūñ t q². Ad ifernū de gremio pīs: ad p fundū chaos de solio sublimi: ad stridorē tormētoz de sancta

a miſere mei: t mittē laçarū vt intingat extremū digiti sui in
b aquā vt rēfrigeret liguā meā
c qz crūcior in hac flāma. Et

bonis tempalibus abūdasse: nō tñ p recompēsatiōe meritorū
B
sūt eis collata a deo/sz gratis. Sequit: i ¶ Et lazarus si/
militer mala. Quia sicut diues ex aliq̄ merito bona in vita
sua recepit q̄ cū vita transierūt: ita laçarus ex aliquo demerito
mala in vita sua recepit q̄ cū vita sua finita sunt. k ¶ Nunc
autem hic conso/latur: gēna ꝓsolatio/ne p breui t momēta
nea tribulatiōe. ii. Co/rinth. iiii. d. Id qđ in
ꝓsenti ē momētaneū et leue tribulationis
tē. Hūc sūt ei nuptie archi/triclinio: in q̄bus

De pēn. dist. 3. c. cauendū

dixit illi abrāā: Fili rēcorda
re/qz rēcepisti bona i vitā tua:
t lāçarus sim̄r mala. Nūc aūt
hic ꝓsolat/ris vero cruciaris.

aq̄ doloris versa ē in vinū gaudiū t ꝓsolatiōis: Joh. ii. b. Hoc
est qđ dicit Joh. xvi. d. Tristicia vestra vertet in gaudiuz tē.
Chrysostomus. Si egrotamus/si paupes sumus: gaudeam⁹:
accipiamus mala in vita nostra/vt postea recipiamus bona.
l ¶ Tu vo cruciaris/ gēno cruciatu p modica voluptate.
Grego⁹. Domētaneū ē qđ delectat: sz eternum ē qđ cruciat.
Prouerb. xiii. b. Risus doloze miscebit t extrema gaudii lu/
ctus occupat. Ecce q̄ fuit in delitijs tempalib: nūc ē in pena eter
nali. Hec mutatio miro mō figurata ē Gen. xlviii. c. vbi dicit
q² Iacob manū dexterā posuit sup minoz: ē filiū Ioseph q̄ erat ad
sinistrā suā: t ecōuerso manū sinistrā posuit sup maioz: ē filiū q̄
erat ad dexterā suā. Per dexterā in scriptura significat ꝓspe/
ritas: p sinistrā vo aduersitas. Et certe q̄ sūt hic in aduersitate
ꝓpter deū/ erūt in futuro in ꝓspitate. Et ecōuerso/q̄ sunt h̄ in
ꝓspitate/erūt in futuro in aduersitate. Nūc em̄ dñs crucifixus
stat ad occidētē vocās pctōres ad pnitētiā: sz tūc vertet se ad
orientē ducēs suos ad gloriā: t ita q̄ modo sūt in dextera erūt
in sinistra: t econuerso. Beatus Bern̄. O quātos laçaros tē.

Prouū. 10. c.

Flamma du/plex

¶ Et in his oībus
✳ a ¶ Et mitte lazarum vt intingat extremum: id est
extremitatē/digiti sui in aquam tē. id est cōcede mihi mi/
nimū meritū eius ad meū refrigeriū. Hec orat diues vt ducat
ad laçaz. sz q² lazarus ad ip̄m veniat: in q̄ significant q̄dā pec
catores q̄ cū in peccatis suis remanebāt/alios ꝓ se ozare implo
rāt: t ip̄i seipsos iuuare nolūt. Sz sicut diues manēs in iferno
nihil impetrauit: ita qui remanēt in pctō nihil impetrāt apud
deū: qz pctōres nō exaudit deus: Joh. ix. f. Isti sunt siles fatuis
virginibus: q̄ nolētes emere oleū/direrūt alijs: Date nobis: t
dictū ē eis: Ite tē. Matth. xxv. a. q. d. si vultis iuuari ab alijs
vel a deo/vosipi coadiuuate. i. Cor. iii. b. Dei coadiutores su/
mus. Debet ergo diues laborare vt veniat ad laçaz: nō tñ ro
gare vt laçarus veniat ad ip̄m. Cū aūt digitus sit spūssanctus/
vt dicit Exo. viii. c. qđ est extremū digiti nisi gra in extremis:
Ūñ extremū digiti intingit in aq̄ t dat pctōri/cū pctōri dat fi
nalis seu in fine gra. Iste q̄dē digitus habet tres iūcturas/si
ue tres ptes. Prima ps est gra iustificās: secūda est gra cōser/
uās: tertia est gra cōsummās: id est finalis. Multi nō multuz
curāt de primis duabus: sed tertiā postulāt. Hrum possunt: id
est bonū finē/seu finalē gratiā: Hoc em̄ est petere extremū di/
giti. Sic petit balaā nō pnitens: Moriaꝰ aīa mea tē. Nu/
meri. xxiii. b. Sz dicit Aug⁹. Nō pōt bene mori q̄ male vixit.
b ¶ Ut refrigeret linguam meam: q̄ cōtinuo motu agi/
tata quasi rota inflammat. Ūñ Jaco. iii. f. Lingua nra ignis
est. Et gehenna: id est a diabolo/vel a ꝓpria concupiscētia:
ideo bene indiget refrigerio. c ¶ Quia crucior in hac flā
ma. Est duplex flamma. Una ꝓsens: sz flamma malę con/
cupiscentię. Altera est flamma gehenne. De quibus Esa. l. d.
Ambulate in flāmis quas succēdistis vobis: ligna: id est pec
cata cōgerēdo t adipē voluptatū desup infundendo. Hiere.
vii. d. Filij colligūt ligna tē. Eccl. xxiii. c. Nō nequā in ore tē.
Ambulare in flāmis est de flāma ad flāmā trāsire. De flamma
cōcupiscētię ad flāmā gehēne. d ¶ Et dixit illi abrāā: id ē
deus q̄ loquit homini intus in cōscientia t foris in scriptura.
e ¶ Fili recepisti bona: fortune: bona nature: bona gratię.
b ¶ In vita tua: q̄bus male vsus es supbiēdo. i ¶ Et la/
zarus similiter mala/culpę: q̄bus bñ vsus ē pēnitēdo t cō
fitēdo: t mala pene/q̄bus bñ vsus ē se hūiliādo t patiēter su/
stinēdo. k ¶ Nūc aūt hic cōsolaꝰ: in sinu abrāę. i. in pace
ꝓscię vel tranq̄llitate vitę ꝓfectus: ad quē locū pctōr pacta
pnitētia portaꝰ ab angelis/ vt ꝓdictum est. Esa. lxi. a. Dabo
oleū gaudii p luctu t palliū laudis p spū mgroris: l ¶ Tu
vero cruciaris/in inferno: intus. i. in ꝓscientia flagellante. Et
merito talis sine misericordia cruciaꝰ: q̄ noluit ipe cū posset
indigenti pauperi misereri. Matth. xviij. d. Serue nequā tē.

Moraliter

b

¶ Et in his oībus

A
a ¶ Et in his oībus tē. Nota quia abrāam iam ostende/
rat eum talē esse/cui nō deberet subueniri: mō ostendit q̄ non
pōt ei subuenire t si vellet: q² forsitā adhuc diues instāter ro/
garet/nec clamare desisteret. q. d. abrāam: Recepisti bona in
vita tua/in voluptate t aliū spem posuisti: dedisti operā am/
bitiosis t superfluis oc/
natibus t cōuersati/
onib⁹ t vanıloquijs:
quia epulones solent
dare operā loq̄cita/
ti/t ita multa sunt q̄
me excusant ne sub/
uenīā tibi: q² talis es
cui non debet subue/
niri. Et in his om/
nibus. i. inē hęc oīa
q̄ me excusant: vnū ē
qđ oīno me absoluit. s. q² nullo modo possum tibi subuenire:

a Et in his ōmnibus inē nos
b et vos chaos mągnū firma/
c tum est/ vt hi qui volūt hinc
transire ad vos nō possunt:
neq² inde huc transmeare.
d Et ait: Rogo q̄ te pater/vt

b ¶ Quia magnum chaos firmatum est inter nos t
vos. s. impossibilitas cōmeandi: q² nemini de nobis est facul/
tas cōmeandi ad vos: vel ecōuerso. Notat t hic distantia lo/
corum ꝓ differentiā meritorū. Hō significat Exo. viij. f. vbi
dicit: Ponā diuisionē inter pplm meū t pplm tuū. Hęc diui/
sio fuit in terra gessen/vbi erant filij Israel: vbi erat semp lux et
pax: in terra vo egypti q̄ erant tenebrę t tumultus. Vel istud
chaos dicit ex vna parte inscribilis iusticia dei: ex altera par/
te immutabilis exigentia meritorū. s. quia nec ibi possunt me/
reri vitā eternam: nec boni mortem eternam. Hęc confusio nō
est in hac vita. Hā t boni possunt fieri mali t mali boni. Am/
broſius. Inter pauperē t diuitē chaos est: quia post mortem
nequeūt mutari merita. Unde sequit: c ¶ Et hi qui volūt
hinc transire ad vos non possunt: neq² inde huc trās/
meare: id est si vellent non possent. Et nota quia principium
Hlo. Greg⁹. Sicut reprobi tē. innuere videt q̄ electi q̄ vidēt
reprobos in tormētis cōpatiunt eis: Hō stare non pōt: q² id/
ipsum eorū beatitudinem obfuscaret: Non enim potest esse cō
passio miseri sine angustia animi. Item si ex affectu compassi/
onis condescenderent/ non in omnibus voluntati diuine con/
cordarent. Nota ergo quia Hlo. seipsam determinat: finis ꝓn
cipium. Et ergo dicitur in ꝓncipio: volunt/ sed non possunt:
intelligendum est/volunt de natura/non tamen simpliciter vo/
lunt: sicut angeli de natura possunt peccare: id est in ea natura
creati sunt in qua possunt peccare nisi confirmarentur: ita electi
ad reprobos de natura transire volunt: id est in natura huma/
na compassionē habuerūt: t adhuc haberēt nisi adeo dei iusti/
cię astricti cēnt. Licet ergo electi naturaliter sint misericordes
t cōpassibiles: tamē erunt adeo coniuncti diuinę iusticię t cō/
formes diuinę voluntati/ vt nulla cōpassione ad reprobos mo
ueantur. Modo potest esse transitus de malis ad bonos t de
bonis ad malos: tūc nullus erit transitus. Hūc enim dicit do/
minus transire percutiens egyptios: Exo. xii. d. Tunc immo/
bilis erit censura iusticię dei. Unde Esa. xxx. g. Erit transitus
virgę fundatus quā requiescere faciet dominus super eum. Et
de bonis dicit Joh. xvi. e. Gaudiū vestrum nemo tollet a vo/
bis. d ¶ Et ait/ diues ad abrāam. e ¶ Rogo ergo te pa/
ter: ex quo nemo ex vobis pōt huc venire. f ¶ Ut mittas
eum: id est laçarū/in domum patris mei tē. Hō est cre/
dendum q̄ hoc dicat ex charitate/ quā ante non habuit: t ꝓstat
q² nec modo habebat. Unde dicit auctas. Non potest q̄s post
mortem illum quē prius habuit immutare affectum. Hoc igi/
tur dicebat ex timore pene: Sciebat em̄ q² ex ꝓsortio fratruz in
pena/augerē pena sua. Unde Beda. Seruaꝰ diuiti/ t cogni/
tio pauperis quē despexit/t memoria fratrū quos reliquit: vt
de visa gloria despecti/ t de pena inutiliter amatoruz amplius
torqueatur. Et notanē hic multa ad ifam. Primo importuni/
tas diuitis respectu abrāę quē iterum frustra sollicitat. Secū/
do eiusdem diuitis crudelitas respectu laçari: quem petit exire
de requie/qui semp fuit in labore. Nec est credendum q̄ vellet
laçarus suscitari ad vitam mortalē: cum dñs fleuisse legat q̄n
laçarum suscitauit iterum moriturū: Joh. xi. c. Tertio notatur
in fratribus diuitis cōformitas culpę/ sicut nature: per hoc q̄
dicit: Habeo em̄ quinq² fratres. Ideo forsitan quinq² : q²
quinq² sensuum voluptatibus intendebant fratres eius/ sicut
ipse ꝓius. Sic mulier samaritana dicit se habuisse quinq² vi/
ros: Joh. iiii. c. Et quidā alius emisse quinq² iuga boū. Luc. xiiii.
d. Quarto notaꝰ: q² fratres diuitis nondū emancipati erant a
patre iniquo: p hoc q̄ dicit: In domo patris mei. Et quō
mitteret abrāā ad tales seruū dñi: qui nō recipit nisi derelictos

Dū. 26. L

a patre? Unde Dñs. Pater meus t mater mea dereliquerunt
me: dñs aūt assumpsit me. Quinto notaꝰ diuitis fatuitas: qui
non putabat eos soze socios in pena: qui fuerāt socij in culpa.
Sicut em̄ socij passionū sunt. q² socij cōsolationū: vt dicit apo/
stolus. ij. Cor. i. b. sic socij culpę ꝓm iusticiā dei erunt socij pe/
ne. Eccl. xiij. c. Om
nis caro ad similem
sibi cōiungek. Secto
notaꝰ tuno: seruitis
adhuc esse in diuite:
non em̄ dicit vt teste/
tur illis ne peccēt vel
vt pniteant: sed/ vt
testetur illis: ne et
ipsi veniant in lo/
cum tormentoz.

f mittās eum in domū patris
mei. Habeo eni quinq² fra/
tres: vt testeꝰ illis/ ne et ipsi
veniāt in hūc locū tormēto/
rū. Et ait illi abrāam: Hā
bent moysen et ꝓphetas:

Bene dicit locū tor/
mentoz: Ubi em̄ omnia genera tormentoz sunt congregata:
sicut aque maris in alueo suo. Eccs. i. b. Oia flumina intrant
in mare. Septimo notaꝰ cumulus supplicij: p hoc idē: Nouū
enim genus tormenti est solliciti esse de parentibus suis. Ūñ
ꝗter ꝓpria tormēta dupliciter torquebat diues: t q² videbat
laçarū in gloria quē male desperit: t q² timebat de supplicio
fratrū quos male amauit. Ifiam pena portabāt secū in infer/
no p̄clari. s. sollicitudine parentū quos male amant. Grego⁹.
vt peccatores in supplicijs amplius torqueantur/ t ex hoc vide/
bunt gloriam quos contēpserunt/t de illoz pena torquebun/
tur quos inutiliter amauerunt. Sequit de responsione abrāę.
g ¶ Et ait illi abraam tē. In qua primū notaꝰ mansuetu/
do sua. Non em̄ respōdit sicut iratus: noli mihi molestus esse:
sz vrens mansuetudine sua docuit quid deberēt facere dicens:
b Habent moysen t ꝓphetas/audiant illos. Nam
moyses docet moralia q̄ sunt facienda: prophetę tradunt my/
stica que sunt intelligēda. Per hoc idem notaꝰ cōmendatio t
concordia legis t ꝓpheţe. Unde t in transfiguratione domi/
ni sociantur moyses t helias: Matth. xvii. a. Sed adduntur
petrus/iacobus t iohannes: vt significetur noui t veteris te/
stamenti concordia. Item audit moysen: qui implet manda/
ta. Audit prophetas: qui credit ꝓnunciata. Qui autem no/
lunt audire/nec eozum oratio audietur. Prouer. xxviii. b. Qui
declinat aurē suā ne audiat legem: oratio eius erit execrabilis.

D

¶ Et ille dixit: nō
✳ a ¶ Et in his oīb⁹ magnū chaos firmatū ē inter
nos t vos. i. magna distantia ꝓmioz iuxta distantiā meri/
torum. Diues/quia de bonis dñi supbiuit/demersus est in in/
fernū: Laçarus vo quia de peccatis suis humiliter pnituit/
sublimatus est in cęlum. Job. xxviii. a. Lapidē caliginis t vm
bram mortis. i. reprobos/i peccatis induratos: diuidit torres
pnitētię vel diuine sententię/a pplo peregrināte. i. ab electis:
qui se reputāt pegrinos in mundo. Ūñ. ii. Cor. v. b. Quādiu
sumus in hoc corpe tē. Deb. xiii. c. Non habem⁹ hic manen/
tem tē. Bene dicit: Firmatum est vt hi qui volunt tē.
q² nō possunt post mortē merita pmutari. d ¶ Et ait: Ro/
go ergo te pater tē. Diues depauperatus ꝑ̄s vocauit abrāā
patrē: Hunc dicit se habere fratres in domo patris sui. In q̄
ostendit peccatoz duos habere patres. s. deū qui est pater om
niū ꝑm generationē nature: ad quē quotidie clamamus: Pa/
ter noster qui es in cęlis: Matth. vi. b. Et diabolū qui est pa/
ter maloz ꝑm generationem culpę. Unde Joh. viii. f. Vos ex
patre diabolo estis. Omnes igit boni sunt tñ de vna domo/
t vnius patris. s. dei: t oēs mali sunt de duabus domibus et
duoz patrū. Sunt em̄ de domo dei patris/cuius sunt filij ꝑm
naturā: non ꝑm imitationē. Sunt etiā de domo diaboli/ cui⁹
sunt filij ꝑm imitationē/non ꝑm naturam. Et in vtraq³ domo
habet diues iste fratres multos. Oēs em̄ boni q̄ sūt in domo
dei/fratres eius sunt ꝑm naturā. Item oēs mali qui sunt in do
mo diaboli/fratres eius sūt. i. similes in culpa. Eccl. xxiiij. d.
Qui effundit sanguinē t qui fraudē facit mercēnario/ fratres
sunt. Sz cū plurimi sint fratres in hac domo: q̄re dicit q̄nq²?
Forte ad inuendū q̄ ab oībus miscdię diminuti sunt q̄ p se/
nariū designāt: Matth. xxv. c. Uel ideo quinq²: q² voluptati
quinq² sensuū dediti sunt sicut ipe. g ¶ Et ait illi abraam/
habēt moysen t ꝓphetas/audiāt illos. Lex moysi dat
sicepta t ꝓhibitiones: ꝓphe facūt ꝓmissiones t cōminatio/
nes. Igit audire moysen/est seruare mādata legis t ꝓhibiti/
ones cauere: Audire ꝓpheras/est timere cōminationes t am/
plecti ꝓmissiones. Sic dñs discipulis eūtib⁹ in emaus inter/
pretabaꝰ scripturas: incipiēs a moyse t ꝓphetis. s. vlt. d.

Mystice

D 3 ✳ Et ille dixit:

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶At ille dixit: Non pater abraam: sed si ꝙs ex mortuis ierit ad eos/pēnitentiam agent. Iste diues ex ingenio suo alios iudicat/recolēs qꝫ dū viuit noluit audire moysen ⁊ ꝓphas: ⁊ putat frēs suos esse sīr obstinatos. Item notāt in hoc stulticia diuitis ⁊ omniū mundanoꝝ. Putāt esse plus esse credendū mortuis ꝙ̄ viuis/vel ꝙ̄ scripturis: illōs fauī/ꝙ̄ ꝑ phyto/nissam petūt suscitari samuelē a ꝙ̄ reqreret fitatē.j.Regū.xxviii. b.Cōtra illōs Esa.viij. d. Mundū nō ꝑpls a deo suo reqret visiōnē ꝑ viuis ⁊ mortuis ⁊c. b ¶Ait autez illi: Si moysen et ꝓphetas nō audiunt: neq; si quis ex mortuis resurrexerit credent.

a audiant illos. At illē dixit: Nō ꝑ abraā: sz si ꝙs ex mortuis ierit ad eos pēnitentiaz b agent. Ait aūt illi: Si moysen ⁊ ꝓphetas nō audiūt: neq; si ꝙs ex mortuis resurrexerit credent.

Ca. XVII

Per locū a maiori terminat abraā risiōnē: qz maior ē auctoritas moysi ⁊ ꝓphaz/ꝙ̄ aliquis mortuus ⁊ ideo si illos nō audiunt: nec mortuū. Et ꝙ vez dixerit abraā/patet: qz aliqs ex mortuis imo ꝑmogenitus mortuoꝝ. i. christus resurrexit/⁊ cū nō ē creditū ei. Ūñ Chrysostomus. Christus a mortuis resurrexit ⁊ ꝙ̄ mala in inferno erāt nūciauit. Defecēdit ⁊ de cęlo ⁊ ꝙ̄ bona ibi erāt ꝑdicauit/nec ē creditū ei. Introducit etiā mortuus loquēs: Eccl.xxxviii.c. Memor esto iudicij mei/sic erit ⁊ tuum: mihi heri ⁊ tibi hodie. Marrant etiā mortui apparuisse ꝗbusdā dño faciēte. Ut magro selloni apparuit ꝗdā discipulus suꝰ idutꝰ capa de pergameno/exteriꝰ scripto ⁊ iteriꝰ ardētis: statim iuit ad religionē/dicēs: Linq croaz ranis/cras cozuis/vanaq; vanis: Ad logicā pergo: ꝙ̄ mortis nō timet ergo.

Moraliter ✳ a ¶At ille dixit: Nō pater abraam: sed si quis ⁊c. Duo genera ꝑdicatoꝝ distinguunt ꝫ. Quida sūt seculares in mūdo cōuersantes: ⁊ hi significant ꝑ moysen ⁊ ꝓphas. Sicut em ꝑ moysen mādata ⁊ ꝓhibitiōes/⁊ ꝑ ꝓphas cōminatiōes ⁊ ꝓmissiōes significant: ita ⁊ illi ꝙ̄ ꝑdicāt ⁊ docēt ista. Alij sunt religiosi claustrali lege viuētes: ⁊ hi significant ꝑ mortuos. Prio misit deus moysen ⁊ ꝓphas. i. seculares ꝑdicatores. Sz mūdus nō credidit eis: dicēs se potꝰ velle credere factis ꝙ̄ verbis: ⁊ nolle audire ꝑdicatores ꝙ̄ nō faciūt ꝙ̄ docēt: nō attēdēs ꝙ̄ dño dixit/Matth.xxiii.a. Sup cathedrā ⁊c. Volēs ꝙ̄ tollere oēz excusationē ⁊ occasionē murmurādi/misit postea mortuos. i. frēs minores: ⁊ frēs ꝑdicatores: ꝙ̄ sūt mortui mundo. Ūñ Col.iij.a. Mortui estis ⁊ vita vꝝ abscōdita ē cū christo in deo. Hos petūt mūdus: ⁊ ꝫ ē ꝙ̄ dicit: Non pater abraā sed si quis ex mortuis ierit ad eos pēnitentiā agent. Sz qz mūdus etiā ꝑ istos mortuos parum ꝓficit: ideo sequit:

Ait autem illi/ abraā.ſ. Si moysen ⁊ ꝓphetas non audiūt ⁊c. Et hoc ē ꝙ̄ dicit Matth.xi.c. Venit filius hois mā ducās ⁊ bibēs/⁊ dicūt: ecce hō vorax ⁊ potator/ vini: Hoc ē ꝙ̄ diues nō vult audire moysē ⁊ ꝓphas. Itē venit iohes nō mā ducās neq; bibēs/⁊ dicūt: dęmoniū habet. Per quē iohānē significant illi mortui. Ūñ oēs cōiē dicūt: Dñe ꝙs credidit auditui nr̄o. q. d. nullus vl rarus: Esa.liij.a.

Expo. La. XVII.

c a Tad discipulos suos ait ⁊c. Dñs disputans de auaritia phariseoꝝ ⁊ de pecunia erogāda paupibus/ ꝑdicauit eis cōtemptū terreno: Pharisei aūt ꝙs dominus tagebat irridebāt eū/ex eo sumētes occasionē irrisiōis: qz lex obseruatoribus suis diuitias ꝓmittebat: ꝙs ipe despiciēdas esse docebat: ꝙ̄si dicerēt: qñāde; lex ita magnificat tempales diuitias/vt eas obseruatoribus suis ꝓ mercede ꝓmittat: ꝙ̄ tu arguēdus es/ꝙ̄ ita vilipēdis eas. Intrā aūt irridebāt cū vt quida de pusillis ꝙ̄ aderāt scādaliçarent/⁊ ꝑba eius vilipēderent/⁊ ita mortaliter peccabāt. Cū em audimus aliquē nobis aliq; ꝑdicārē/⁊ videmus doctores ꝙs arbitramur peritos/doctrinā eius irridere ⁊ parui ꝑpendere: statī doctrina eius in negligentiā cadit. Videꝫ ꝫ dñs pusillos scādaliçatos irrisiōe phariseoꝝ/impcat vę eternū phariseis/loquēs specialiē apostolis. Ideo aūt specialiē dirigit sermonē ad apłos loquēs de scādalo infirmoꝝ/vt ꝙ̄si tacite exhortet eos ad fortiter scādala fugiēnda. q. d. ꝓmittite infirmos scādaliçari: vos aūt ne hmōi irrisiōibus blasphemārū moueamini: ꝙs vobis incūbit tolerare: qz impossibile ē ne veniāt scādala. Dicit aūt istud caplm in ler ptes. In ꝓma impcat dñs vę phariseis pusillos scādaliçātibus. In ſecūda ostdit quō pōt scādalū euitari/ibi: Si peccauerit in te ⁊c. In tertia ptē: qz dicerat. ō. Qui fidelis ē in mīmo ⁊ i maiori fidelis erit: ⁊ apli in mīmo iā fuerāt fideles: id est in ꝓtemptu terrenoꝝ: ideo postulāt sibi fidē augeri: vt in maiori fideles inueniant: ⁊ dñs determinat ꝙ̄lē fidē debeāt habere/ibi: Et dixerūt apostoli. In ſrta monet ne ꝙs de ꝙ̄ibus suis gloriet/ibi: Quis autem vestrū: ⁊ ita inuitat ad hūilitatē ꝑ quā fides augef. In ſnta regꝫ hēdit ingratitudo nouē leprozorū: ꝙ̄ sanati nullas ḡras retulerūt/ibi: Et factū est dū irent. In ſexta determinat diē secundi aduētus oībus esse īcertuz: ⁊ ꝙ̄lis sit futurus ſtatus dominū oñdit/ibi: Interrogatus autem. Dicit ergo:

b ℣e aūt illi ꝑ quē vēīt. Utilius ē illi si lapis molarꝭ iponat circa collū eiꝰ: ⁊ ꝓiciat i f mare: ꝙ̄ vt scādaliçetur ynū de

Matth.18.a
Marci.9.f.

c ¶Et ad discipulos suos ait: Impossibile est. Chrysostomus. Insuseptibile. Vt non veniant scandala. Beda. i. offendicula. Chrysostomus. Si oēs correcti essent: nūq; nō argueret sermo ꝫ. Meq; ꝙ̄: neq; em dictus esset. Chrysostomus. Quid sūt scādala? Prohibitiōes recte vię ⁊c. Et. ſ. Nō qz ꝺixit ꝫ fit: sz qz futuꝝ erat esse ꝓpē hoc ꝺixit. Nūeri.xxij. Glo. Origen. Scādalū ē vbi recte ambulāti deceptio ad peccandū subiūcit. Et. ſ. Lōge grauius ē causaz pcti ꝑbere ꝙ̄ peccare. Matth.xviii.a. Necesse ē vt veniāt scādala. j. Cor. xi. d. Necesse ē ḥereses fieri: vt ꝙ̄ ꝑbati sūt ⁊c. d ¶Ve autez illi. Nota ꝙ̄ scalō vel scādalō grece/latine dicit/vl obex ad quē offendimus in via nō ꝓiudicētes pedibus nr̄is/vel lęsio ipa ꝙ̄ in offendēdo lędimur/vel ruina ipa. Ūñ vsus: Scādalō ęquocū/obex ipactio casus. Hic aūt accipit ꝓ ruina vl casu: vbi dicit: Ve autem illi per quem scandala veniunt: id ē vę illi ꝙ̄ primū in mortale peccatū ruere facit. Si ꝙs em ꝓimum faciat venialiē peccare/nō ꝓpē hoc minaī ei dñs vę eternum. Hieronymus. Sicut ignē calere/niuē ꝺo frigere: ita necesse ē vt iniqtas erroribus plena scandala pariat: ꝓfectoꝝ ꝺo charitas pietatis oģibus luceat. Verumtn qz nulla necessitas cogit būana corda esse iniq: ꝙ̄ em qz iniq sūt/scādala mouēt: ideo vę illi cuius vitio veniūt. Chrysostomus. Venire qdē scādala necesse ē: perire aūt nō est necesse: sicut si dicat medicus. Sequit:

Versus

Ib

c ¶Utilius est illi si lapis molaris imponatur circa collum eius et proiciat in mare ⁊c. Nota qz lapis molaris nō hic ꝓ mola accipit: sz ꝓ alibet grādi lapide: ⁊ ſignificat hic compatiuū idē qꝺ positiuū sui. Sru/cū minus aduerbio. Et loquit iurta morē palestine regiōis: in ꝙ̄ affligebat hęc pęna parricidaꝝ: vel qbuslibet facinoꝛosis. Nō em talis pęna infligebat nisi ꝓpē facinoza. i. ꝓpter grauioza scelera: ꝙ̄ nō esset fas dicere vl cogitare. Et erit sermo de innocēti: ꝙ̄si minus inutile esset innocēti homini pęnā subire ⁊ ita obire ꝙ̄ fratrē scādalo mortē ętnā mereri. Beda. Lapis. Scōm ritū ꝓuincię vbi erat ista pęna crimiū: vt ligato saxo in ꝓfundū demergerēt. Et vere ē vtilius innoxiū grauissima pęna vitā finire: ꝙ̄ lędendo fratrē mortē mereri ꝑpetuā. Alia Glo. Bede. Utilius ē illi. i. multo melius ꝓ culpa breuē recipe pęnā: ꝙ̄ ętnis cruciatibus seruari: ꝙ̄si vtilius ē alicui subire tempalē pęnā sufficiētē ad delendā culpā: ꝙ̄ ꝓ scādalo fratris releuari ad ęternam pęnā. Et ponit compatiuū electiue/nō sicut ꝑus: ꝙ̄si hoc ē vtile siue bonū/illud nō. Chrysostomus. Si natura esset mala/superflua esset custodia.

Deus de correctiõe

f ¶Qui vt scandalizet unum de pusillis istis. Beda. Magnus em moueri nō pōt: id est qui magnifici animi est/⁊ robustus deficili nō mouet. Itē: Utilius ē ⁊c. Scōm Hilariū sensus ē. Melius eēt christiano ꝙ̄ cuius scādalū fratres sui vel subditi sibi pereūt/si paganus esset: qz nō tātā pęnā pagani patiunt in inferno/ꝙ̄tā falsi christiāni. Roma. xiiij. d. Malū ē homini ꝙ̄ offendiculū māducat: bonū est nō māducare carnē ⁊ nō bibere vinū: neq; in quo frater tuus offendit aut scādaliçat aut infirmat. Glo. Offendit qui a fide discedit: scandaliçat qui trillat: infirmat ꝙ̄ dubitare incipit. j. Corinth. viij. d. Si esca scādaliçat fratrē meū: nō mādcabo carnes in ęternū. Chrysostomus. Si mēbra abscidimus cū incurabilit sc habuerint ⁊ reliq̄ obfuerint: multo magis in amicis ꝫ facere oportet. Chrysostomus. Nihil ita nocuū ē vt cōuersari cū gnticosis. Itē Beda. Nota ꝙ̄ inq̄tū sine peccato potes vitare scādalū ꝓrimi/debes: ꝙ̄ si de veritate est/ꝓ scādalis veritas relinq̄ nō debet. Sensus est: dño expōsse ostēdit ꝙ̄ mortale sit scādaliçare ꝓximū. i. ei ꝑbere occasionē ruinę: id est mortalis peccati. Ergo ſtimope vitandū est scādalū ꝓximi/mq̄tū sine pcto pōt vitari. Si em scādaliçaret

℣ ꝓximus ꝓ veritate

A ℣ Triplex veritas. ꝓximus ꝓ veritate/nō ꝓpterea cessandum est a veritate. Est aūt veritas triplex: scz doctrinę/vitę/iusticię. Si habeā veritatem ⁊ scandaliçetur ꝓximus/nisi furer vel rapiam: non ꝓ eius scandalo cessare debeo a veritate vitę. Item si sane doceam articulos fidei ⁊ inde scandaliçetur/non desistam a veritate doctrinę. Itē si sedeo iudex ⁊ scandaliçetur/ quia non ꝑ/co ci in iudicio: non desistā a veritate iusticię. Versus. Iusticię vitę doctrinę scādala cedunt. Itē nota Glo. Bedę. Vel ꝓ lapidem molarē secularis vitę labor et circūitus exprimit: ꝓ mare damnatio extrema. Quicunq; ergo speciem sanctitatis habens/verbo vel exemplo cęteros destruit/melius esset ei vt sub exteriori habitu: id est seculari ad mortem terrena acta cōstringerent: qui si solus cadaret/tolerabilioꝛ eum pęna cruciaret. Mota ergo mola semper in circūitu agitur. Per molę ergo circūitum secularis vitę ambitum siue rotam: id est volubilitatem: per ꝓiectionem in mare/ęternam damnationem intellige. Et erit sermo de nocētę: ⁊ ponetur comparatiuū sicut ꝓius: Utilius: id est minus inutile. Et est summa: quia melius est: id est minus malum peccare mortaliter in secularis vitę habitu ꝙ̄ in religioso habitu. Qui enim peccat in habitu seculari damnabitur: qui autem in religioso habitu peccat/multos malo exemplo lędit: quia error talium facile tractur in exemplum. Item Glo. Bedę. Pusillis non grate sed fide ⁊ animo/qui occasiones querunt quomodo scandaliçentur. Est em familiare exemplum. Sępe enim qui in claustro est/querit occasionem exeundi: Ideo oportet nos his consulere ne occasione nostri recedant a fide ⁊ salute. Sequitur: a ¶Attendite vobis: quasi ꝛequo adeo dānabile est scādaliçare ꝓximos: ergo summa diligentia cauete ne ꝓximis scandala inferatis: vel potius scandala illata dimittatis. Unde sequit: b ¶Si peccauerit ⁊c. Secūda pars: in qua docet dñs ꝙ̄ ordine deb eamus scādala vitare. c. i. si neminē lędimus verbo vel facto: si peccantē gelo iusticię corrigimus: si pęnitenti dimittim⁹ quod deliquit in nos. Ordinē aūt corrigēdi ꝑtermittit Lucas: quem matthęus plenius docuit. xviij. capitulo: tres ponēs gradus correctionis. Primus est amore reuocare peccantē: qꝺ fit ꝙ̄ conuenitur singulariter ⁊ dulciter admonetur vt cesset. Unde Gal. vj. b. Fratres si ꝓoccupatus fuerit homo ⁊c. Eccl. xix. c. Corripe amicū tuum ne forte non intellexerit ⁊ dicat non feci: aut si fecerit/ne iterum addat facere. Scōs gradus est timore reuocare: qꝺ fit ꝙ̄ adhibent testes. Leuit. xx. d. Non oderis fratrē tuū in corde tuo: sz iis publice argue/ne habeas sup illo pecatū. Tertiꝰ ędus ē pudore reuocare: qꝺ fit ꝙ̄ vitaꝫ vt ethnicus. Titū. iij. c. Hominē hęreticū post ꝓmā ⁊ scdam admonitionē deuita/sciēs ⁊c. Et ita tres species correctionis: ꝓma est amoris: secūda timoris: tertia pudoris. Peccat aūt in correctione ꝙ̄tuoꝛ modis. Primo ꝑ indiscretionē: vt si ꝙs manifester crimē qꝺ ꝑbari nō pōt: vel in corrigibilē corrigat: vl cū sit ipe indignus ⁊ in eodē vitio denotatus: qꝺ significat ꝑ oca. ij. Reg. vj. b. Secūdo ꝑ indignationē: qꝺ significat ꝑ mariam ꝙ̄ ex indignatione corripuit moysen: Numeri. xii. a. Tertio ꝑ derisionē: qꝺ significat ꝑ cham: ꝙ̄ patrē nudatū derisit: Gen. ix. d. Quarto ꝑ inordinationē: vt si crimē manifestet sine ꝓdmonitione: qꝺ significat ꝑ ioseph: ꝙ̄ fratres suos de crimine pessimo accusauit: Gen. xxxvij. a. Verūtamē nō facit ꝺ ordinē correctionis: ꝙ̄ tali reuelat/ꝙ̄ pōt ꝓdesse ⁊ nō obesse: vt dicit Augustinꝰ sup Leuit. v. a. ibi: Si peccauerit ala. Ūñ aūt debeat fieri correctio ⁊ qñ nō/⁊ ꝙ̄lis: notāt his versibus. Utilis expediens facilis ꝓcessus honestus: Nō spes nō testes ꝓtestus scit plebs monachus sum. Dicit ꝙ̄: Si peccauerit in te: id est ꝺe te ꝺho vel facto iniuriādo: z hoc vel in ꝑsona tua vel coniūcta vel in fama vel in rebus. c ¶Frater tuus. i. quicūq; hō qui pōt scandali materiā ministrare: qz nec deus nec angelus pōt. Vel/In te. i. ex te sciente. Sic exponit Augꝰ sup. j. Timoth. v. d. Peccantē corā oībus argue: qui debet inquit ſi in te peccauerit: ⁊ respōdet tu scis qz peccauit. d ¶Increpa illū: ꝓmo in secreto. Augꝰ. Si publice arguerīs/ nō eris corrector sed ꝓditoꝛ. Ideo em corripiendus est frater seoꝛsum/ ne si semel pudorē amiserit ꝓmaneat in pctō: ⁊ si te audierit lucratus es alam eius: si autem nō correxerit se/adhibe duos testes vel tres ꝙ̄ ꝓdesse possunt ⁊ nō obesse: ⁊ ad quoꝝ noticiam ꝓuenit pcti illius: ⁊ si tūc nō correxerit se/dic ecclesię. i. ꝓlato: vt publice corā oībus arguat: si etiā tūc nō correxerit se/vita eum vt ethnicū ⁊ publicanū. Hūc ordinē docet dñs Matth. xviij. b. Et certe sicut hō tenet ad dilectionē ꝓximi ⁊ ad correctionē. Ūñ Gregoꝰ. Si ꝓximos nostros sic nos diligere debem⁹ restat vt eoꝝ pctis sicut nr̄is irascamur. Itē Beda. Ita peccat ꝙ̄ peccantē videꝫ tacet: sicut ꝙ̄ peccanti nō indulget. Ideo dicit Eccl⁹. iiij. c. Me retuerearis ꝓmum in casu suo: nec retine/as verbum in tpe salutis. Prouer. xx. b. Noli arguere derisorem ⁊c. ii. Timoth. iiij. a. Argue/increpa/obsecra cū omni patientia. Chrys. Oportet peccatoribus dicere ꝙ̄ fecerunt: sicut sit ebrijs post ebrietatē. Ita fecit abigail/nabal. j. Reg. xxv. f. Scōm quosdā quinq; sunt casus in ꝙbus nō habet locū hoc mādatū. Primus ē/cū nō est spes correctionis. Ūñ Hiero⁹. Frustra niti ⁊ nihil aliud ꝙ̄ odium ģrere extremę demētię est. Secūs est/cū timet defectus ꝓbationis. Tertius est/cū ꝓlato tanq̄ iudici notū est idē pcti. Quartus/cū melioꝛi operi vacat vel ęque bono. Quintus/cū multitudo vel ꝓās ē in causa. ij. Cor. vj. d. Exite de medio eoꝝ. Ubi Aug⁹. Exite de medio eoꝝ est facere qꝺ primet ad correctionē maloꝝ: quātū licet ꝓ gradu cuiusq; salua pace. Ūñ Gregoꝛ: qꝺ facta correctione in ꝓuato/licet nō corrigat correptus/ sustinēdus est qñq;. Ꝓ gradu cuiusq;: qz correptoꝛ attendere debet vtrū ꝙ̄sit sua correptio erga ꝑsonā corripiendā. Salua pace: qz tolerandi sunt mali ꝓ pace ecclesię. e ¶Et si pęnitentiā egerit dimitte illi. Beda. Me vel nimis difficilis venia/vl nimis remissa sit indulgētia. q. d. dimittēdū ē pctī veniā/⁊ nō nisi pctī: qz si nō dimitteres petēti/auferetur esset vel ſqueritas: si dimitteres non petenti videretur esse remissio. i. dissolutio animi ⁊ quodāmodo alios ad peccādū incitares. f ¶Et si septies in die. Chrys. Non numerū ponit: sz qꝺ infinitū ꝓtinue ⁊ sp est. g ¶Peccauerit in te. Ambrosius. Si em in deū non erit nr̄i arbitrij. Ūñ. j. Reg. ij. c. Si peccauerit vir in virum placari ei pōt deus: Si aūt peccauerit vir in deū ꝙs orabit ꝓ eo? h ¶Et septies in die conuersus fuerit ad te/ dicens: pęnitet me/dimitte illi. Septies: intellige. i. ꝙ̄cunq; genere peccati ⁊ quocunq; tempore peccauerit in te. Dimitte illi. Beda. Solet vniuersitas septenario designari. Precipit ergo vt oīa pcta dimittant. Chrys. Et si septuagies septies dimiseris/tamen gutta aque ad pelagus: immo multo magis deficit tua pīhanthropia ad infinitam bonitatē dei. Prouer. xxiiij. b. Septies cadit iustus ⁊ resurgit. Septies i fratrē peccat quis: animę intellectū seducendo: affectū corrūpendo: corpus affligendo: necessaria auferēdo: sua nō cōmunicādo: famā lędendo: malo exēplo corrūpendo. Sequit: i ¶Et dixerūt apostoli. Tertia pars capituli in qua ostēdit dñs cuiusmodi fidem debeant habere vel postulare apostoli. s. humilem et feruentē. Nec ꝓtinuat istud ꝓximo dicto: ⁊ supra dicto. Cū em supra dixisset dñs: Qui in mīmo fidelis est et in maiori fidelis erit: apli qui in mīmo. i. in ꝓtemptu terrenoꝝ fideles exterāt/sua derelinquēdo: in maiori postulāt sibi fidem. Augustinꝰ. i. in dispēsatione donoꝝ spiritualiū que habebāt. Ūñ dicit: Et dixerunt apostoli domino: Adauge nobis fidem. Dixit aūt dñs: si habueritis ⁊c. Dñs instruens apłos: immo in apłis eoꝝ posteros docuerat de duob⁹/de pecunia erogāda paupibus/⁊ de dimittēdis iniurijs. Ūñ aūt apli incidenter ꝙ̄ierant augmentū fidei/instruit eos dñs quō poterit i eis fides augeri. s. si sit humilis ⁊ feruēs. Feruoꝛ aūt fidei in duobus consistit. s. in tolerātia ꝓssurarū: ⁊ ꝓsecutia: quę admodū in his duobus ꝓsistit strenuitas fortis athlete vel viatoris siue agricolę. Non em iudicat strenuus in pugna/si postꝫ viriliter egit in duobus vel tribus ictibus quę scat: sed ꝓ duobus. s. qz sustinet ictus viriliter: ⁊ qz perseuerat finaliter: sic fides alicuius nō iudicat feruens/ nisi ꝓ ꝑfortiter aduersa perferat: ⁊ finalem habeat ꝓsecutū: vt semꝑ ꝓtinuādo opus operi addat. Dicit ꝙ̄: k ¶Si habueritis fidē sicut granum sinapis. i. humilem exterius et feruentē interius: ꝙ̄. s. in facie hoīs humilis appareat et intus in pectore feruear et aduersitatibus trita feruentioꝛ fiat:

Quędā casus in ꝙbus mandatū de correctiōe non habet locum

Feruoꝛ fidei cōsistit in duobus.

Septies peccat ꝙs i frēm

ō. 16. c.

Matth. 17. c

ō. 16. c.

Tres gradus correctionis.

In correctione ꝙ̄tuoꝛ modis peccatur.

℣ 4 ℣ Dicetis huic

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ a ¶ Dicetis huic arbori moro: eradicare et transplantare in mare et obediet vobis. i. ſlibet impoſſibilia ⁊ miraculoſa faciet/: q talē fidē habēti ſepe etiā inſlata obediūt. Beda. Species ꝓ genere ponit: q⁹ fides ꝓſūmata etiā elementis imperāt pōt. Nō em̄ ꝓmittit eis ſpecialiē poſſe arbores eradicare vel mōtes transferre: q⁹ hoc de paucſtōz legit q⁹ trāſtulerint mōtes. De gregorio naziāzeno legit q⁹ cū vellet ędificare baſilicā in ag̃ulo maris: erat ei mōs impedimēto: ⁊ gnoctauit in oro̅ne/⁊ mane inuentus ē mōs de loco ꝓprio intactū ſeparatus vt libera haberet ſpacia ad baſilicā ꝓſtruēdā. Etiā in Vitaſpatrū legit de q̄dā heremita: q⁹ in medio horto eius erat lapis pgrādis nocēs oleribus: quē ꝓcibus amouit. Et nota q⁹ lucas nō ꝓtinauit hoc in loco ſuo: In matthęo em̄ poſitū eſt poſt ſanatione lunatici qui oblatus eſt apoſtolis nec eum potuerūt ſanare: ſſentatus eſt dño ⁊ ſanatus ab eo: Et apoſtolis ꝑ ētibus ꝑe nō poterāt ejcere dęmonem/dño incepit in eis arguere fidei modicitatē. Et rūc dixit eis: Si habueritis fidē ſicut granū ſinapis/dicetis huic mōti rē. Ibi dicit/huic mōti: hic/huic arbori moro: ⁊ idē myſtice intelligit p montē ⁊ morū. ſ. diabolum. Per moz q̄ myſtice ſignificat diabolus. Et ſex rōnibus. Prio: q⁹ morus fructus ꝓs virides ⁊ rubeos habet/poſtea nigros: ſic diabolus ꝓmo ſuggerit bona ⁊ poſtea mala/more ſcorpionis. Sic etiā hęretici q⁹ ſūt mębra diaboli. Joh. v. b. Dis hō rē. Secūdo: q⁹ fructibus mori inſidet multitudo muſcaꝝ: ſic opibus diaboli multitudo imūdaꝝ cogitationū: q⁹ oro̅nis ſuauitatem auferunt ⁊ mentē maculāt. Eccs. x. a. Muſcę motientes ꝓdūt ſuauitatē vnguēti. Vñ etiā ꝓuceps dęmonū beelzebub appellat. i. vir muſcarū: Matth. rū. b. vbi dicit: Dic nō ejcit dęmonia niſi in beelzebub ꝓncipe dęmoniōz. Tertio ꝓpē altitudinē. Morus em̄ alta ē: ⁊ diabolus ſuppos. Eſa. xiiij. d. Aſcēdā in cęlū rē. Quarto q⁹ fructus mori manus trāgētiū inānat: ſic ſocietas maloz q̄ ſūt fructus diaboli. Eccl. xiij. a. Qui trāgit picē rē. Quinto: q⁹ vinum mori cito ſebriat: ſic ſuggeſtio diaboli. Eph. v. d. Nolite ebriari vino in q̄ luxuria. Prouer. xx. a. Luxurioſa res eſt vinum rē. Sexto: q⁹ folia mori paſcūt vermes: ſic ſuggeſtiones diaboli frenos. i. cupidos ⁊ auaros paſcūt. Job. xxiij. d. Dulcedo illius vermes: nō ſit in recordatiōe: ſz ꝓterat q̄ſi lignū ſtructuoſū. Hāc moz merito fidei ſuę legunt ſācti ab obſeſſis corpib⁹ ejeciſſe: ad litteram/z ſpualit. Et hoc eſt: Si habueritis rē.

a b dicētis huic arbori mōro: eradicare ⁊ trāſplātare in mārc/ c ⁊ obediet vob. Quis aūt ve- d ſtrū hābēs ſeruū árantē aūt e pāſcentē boues/qui regreſſo f de agro dicāt illi ſtatim: trāſi- g ⁊ recumbe: ēt nō dicat: para h qō cęnē/⁊ ꝓcingē te ēt mini- i ſtra mihi donec manducē ⁊ k bibā: ēt poſt hęc tu māduca- l bis et bibes: Nūnquid gra- m tiam habet ſeruo illi: quia fe- n cit quę ei ꝓcepauerat: Nō o puto. Sic ēt vos cuz feceritis omnia quę ꝓcepta ſunt p vobis / dicite: ſerui inutiles ſum⁹. Nocet ne mētiri? Abſit. Pſ. Dixi nūc cepi. Eccl. xviij. a. Cū ꝓſūmauerit rē. ¶ Inutiles: itellige deo. Job xxv. b. Si iuſte egeris q̄d donabis ei? Vel/ Inutiles: id eſt ſ̄ inſufficietes. Unde Pſ. 76. G

Mystice. d ¶ Quis autem veſtrum rē. Seruus arās vel paſcēs ē ꝓdicator vel ſlatus q̄ arat dū confeſſat. Oſee. x. d. Arabit iudas ⁊ ꝓfrīget ſibi ſulcos iacob. ē. ix. g. Nemo mittēs manū ad aratruz rē. Eccl. xxviij. c. Qui tenet aratrū ⁊ q̄ gloriaſ in baculo/ſtimulo boues agitat. Pſcit aūt dum ꝓdicat. Vñ petro dictuz eſt: Paſce oues meas: Joh. vlt. c. Ager ē ecclia. De quo Lāt. vij. d. Egrediamur in agrū. Seruus igit̄ in agro laborat/dū ſlatus aut ꝓdicator in ecclia ꝓdicat aut cōfeſſat. Poſtea ꝓ de agro regredit: q⁹ intermiſſo ope ꝓdicādi vel ꝓfeſſandi/intus in ꝓſcientiā ſuā redi/ens/ſua facta ⁊ dicta retractat. Ad hoc ſignificandū. ſ. q⁹ ꝓdicator ſiue ſlatus de ocio ꝓtemplatiōis debet egredi ad laborē actiōis/baculus paſtoralis in anteriora extēdit: idē in ſe redit/⁊ in ſuperiora pte reflexus eſt/ad ſignificandum q⁹ de labore actiōis debet reuerti ad ociū ꝓtemplatiōis. Et hoc eſt q̄ dicit Prouerb. xxiij. d. Diligēter exerce agrū tuū. i. eccleſiam: ⁊ poſtea ędifices domū tuā: id eſt ꝓſcientiā tuā. Vñ iacob poſtq̄ pauit oues labā viginti annis cū ol laboze ⁊ ſollicitudine dixit: Juſtū ē vt aliq̄ ꝓuideā domui meę: Gen. xxx. d. Regreſſus aut̄ ſeruus in domū/nō ſtatim iubēt a dño ſuo recūbere ad mēſam/ſz ꝓius miniſtrare ⁊ parare quod cęnet dñs eius: ⁊ poſtea iubēt māducare: q⁹ ꝓdicator aut ſlatus poſt laborē ꝓdicatiōis ⁊ cōfeſſionis/nō ſtatim interna vel eterna locūditate fruit: ſ̄ oportet ꝓius vt ꝓſcientia ſuā mūdet ⁊ humiliet/ in q̄ dño libēter cęnat. Vñ Apocal. iij. d. Ego ſto ad oſtiū rē. Et nota q⁹ dicit in Glo. Ad curiā ꝓſcięti: id eſt ad ꝓſcientiā: quę ē curia regis noſtri: in ea em̄ ſedet rex noſter. Dicit ergo: Quis autem veſtrum. i. chriſtus: De quo Joh. j. d. Deus veſtrū ſtetit quē vos neſcitis. e ¶ Habens ſeruū: id eſt ſlatū ecclię ſibi ſeruientē vel ſeruire debentē. f ¶ Arantem. i. ꝓfeſſantē. Qui em̄ arat laborat ⁊ terrā verſat ⁊ poſtea ſeminat: ita q̄ ꝓfeſſat. Job. j. c. Boues arabāt ⁊ aſine paſcebāt iuxta eos. Eccl. vj. c. Quaſi is qui arat ⁊ q̄ ſeminat accede ad ſapientiā. Sed dicit Prouerb. xx. c. Propter frigus piger arare noluit. Id eſt am̄/ ꝓpter frigus multi ſlati nolūt audire cōfeſſiones. Sequit: g ¶ Aut boues. i. ſimplices aut pigros: h ¶ Paſcentē/verbo doctrinę ⁊ exemplo bonę vitę. Zach. xj. a. Paſce pecora occiſiōis q̄ q̄ poſſederāt occidebāt. Et poſtea ſequit: Aſſūpſi mihi duas ⁊gnas. ſ. vitā ⁊ doctrinā: alterā vocau decus. i. vitā/⁊ alterā funiculū. i. doctrinā: q̄ debet mēſurari/⁊ pasci gregē. Nic nota moralitatē de boech. ſ. Reg. xxi. b. Erat aūt in tabernaculo rē. Boech/interpſtat mo tus vel mortuus vel ſollicitus: ⁊ ſignificat ep̄os ꝓſanguineos qui de eius ſanguine mouenū: vel ſapiētes in cēpalibus: Qui vtriq̄ mortui ſūt ſpualit: ⁊ tñ potētiſſimi paſtoz ſaul. Hi paſcūt mulas ſteriles/inutiles. ſ. ꝓſonas. Job. xxiiij. d. Pauit ſterilē rē. i ¶ Qui regreſſo de agro/actiue laborioſe ad domū ⁊ꝛeplatiue quiete. k ¶ Dicat illi ſtatim. ſ. olno ceſſa a labore. l ¶ Recumbe/ad mēſam in q̄ vel ę̄ne refecti ēs. m ¶ Et nō dicat/ei potius: para quod cęnez/coz dis mūdiciā/humilitatē/iuſticiā. Eccl. xviij. b. Ante orationem ꝑpara animā tuā. Jaco. v. b. Ecce merces operarioz rē. Sequitur: n ¶ Pzecinge te/ſterius cingulo fidei/exterius cingulo pęnitētię ſeu iuſticię. Eſa. xi. b. Et erit iuſticia cingulū lūboz eius ⁊ fides rē. Job. xxxviij. a. Accinge ſicut vir lumbos tuos rē. Viere. j. d. Accinge. ſ. tuos. Sint lūbi veſtri rē. Prouer. xxx. d. Gallus ſuccinctus rē. iij. Reg. xviij. g. Banus dñi facta ē ſup helią accinctuſq̄ rē. o ¶ Et miſtra mihi/⁊ meis ꝓbū/ exēplū/reiꝑm. Hęc tria debet q̄libet ꝓdicator miniſtrare chriſto: q⁹ ipſe hęc eadē miniſtrauit nob. Vñ Matth. xx. d. Nō venī miſtrari. Glo. i. rpaliē dñarij: ſz miſtrare. Glo. ꝓdicādo/miraculis admonēdo/aīam quā ꝓ vob accepi impēdendo. Qui hęc tria miſtrauerit chriſto in hac vita/⁊ chriſtus miſtrabit el in glia. ē. xij. c. Beati ſerui q̄s cū venerit dns inuenerit vigilātes: Amē dico vobis q⁹ ſcinget ſe rē. p ¶ Et poſt hęc tu māducabis ⁊ bibes

A ſ insufficietes. Vñ Beda. Quia bonoz nroz opez nō indiget deus: vel q⁹ nō ſūt cōdignę paſſiōes huius temporis ad futurā gloriā rē. Roma. viij. d. a ¶ Quod debuimus facere fecimus. Beda. Qui venit miniſtrare ⁊ nō miſtrari/nos debitores ſibi fecit/ne noſtris opibus ꝓfideres: ſz eius exāmē expauētes/oibus q̄ ſ̄ cepta ſūt explet/: nos ſpectos eſſe cognoſcamus q̄diu a deo pegrinamur. ij. Cor. v. b. Eſa. lxiiij. c. Vniuerſę iuſticię nr̄ę q̄ſi pānus menſtruate. Gregorius. Sepe iuſticia noſtra ad exāmē diuinę iuſticię deducta/iniuſticia eſt: ⁊ ſordet in conſpectu diſtricti iudicis quod in oculis fulget operantis.

a ſumus: Q̄ō debuimus face b re/fecimus. Et factū ē duz c ſ̄ iret in hierūſalem/trānſibat

Mystice. ✠ maducabis et bibes/iſm dñm. Eccl. xxiiij. c. Qui edūt me adhuc eſurięt rē. Beda. Poſtq̄ tua ꝓdicatiōe ⁊ cōpūctione refectus ero: tūc tādē eternis meę ſapiētię dapibus reficieris. Serui: q⁹ empti ꝑcio magno. j. Cor. vj. d. j. Pet. j. c. Nō corruptibilibus rē. a ¶ Quod debuimus rē. Tria debemus facere q̄ ꝓ nobis fecit dñs. Bia bona mūdi ꝓtempſit: ⁊ ſic ꝓtemnēda eſſe oſtēdit. Itē oia mala ſuſtinuit: ⁊ ſic ſuſtinēda docuit. Itē in vtroq⁹ pſeuerauit: ⁊ ſic pſeuerātiā docuit. Matth. x. c. Qui pſeuerauerit rē. Hęc tria imēdiate ordināt ad regnū cęlo. ꝙ. i. iuſticia/patiētia/pſeuerātia. De iuſticia q̄dē dicit Matth. vj. d. Primū q̄rite regnū dei ⁊ iuſticiā eius. De patientia dicit Matth. v. a. Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt̄ ꝓpē iuſticiā rē. De pſeuerātia aūt dicit Matth. xxiiij. b. Qui pſeuerauerit vſq⁹ in finē rē. b ¶ Et factuz eſt rē. Quinta ps/ in q̄ poſt paradoxā q̄ inuitat ad humilitatē ⁊ pſeuerātiā/reḋbē dit dñs ingratitudinē leproſoz: q⁹ ſanati ab eo nullas gratias retulerūt. In prima pte oſtēdit q⁹ nō ſolū fides/ſz ſides ſimul ⁊ opa ſaluāt. Vñ Jaco. ij. c. Quid ꝓderit frēs ſi q̄s dicat ſe habere fidē: opa aūt nō habeat? Nūq̄d poterit fides ſaluare eū? q. d. non: quia fides ſine opibus mortua eſt. Littera plana eſt.

Mystice. Leproſi ſunt hęretici. Nā ſicut leproſi varios colores habēt in eodē corpe/ſic hęretici varios errores miſcēt in eadem ꝓdicatiōe. Vñ Eſa. j. f. Caupones tui miſcēt aquam vino. Decem dicunt: quia peccāt cōtra decalogum. Ibi ſtāt a lōge: quia ſepati ſunt ab vnitate eccleſię. Leuāt vocem clamāt: Jeſu ꝓceptor miſerere noſtri: quia neceſſe eſt vt tales magno clamoze interpellēt vt ad formam ſaluris redeāt p cognitionē ꝓceptoris. Quos vidēs Ieſus intuitu pietatis ꝓcepit vt irent ⁊ ſe oſtenderēt ſacerdoti/ꝓpium cōfitēres errorē. Qui dum irent/mūdati ſunt: q⁹ ſola cōtritio cum ꝓpoſito ꝓfitēdi ⁊ ſatisfaciēdi mūdat a culpa. Vñ Pſ. Dixi cōfitebor rē. Unus aūt regr: ſſus/gratias agit cadēs in faciem ſuā: p quē deſignat vnitas eccleſię/q̄ ſola de ꝓceptis beneficijs gratias deo refert: in faciem cadēs: id eſt de pcēs ꝓpetratis pudēter erubeſcēs. Qui em̄ in facie cadit/ſuidet vbi cadat: ḣ aūt cadit retro/non ſuidet ruinā ſuā. Nouē ḋo q̄ nō redierūt ad gr̄as pagendas/ ſignificāt ingratos bñficioz dei: q⁹ bñ dicunt̄ nouem: q⁹ p vnitatem ſubtractā a decē: id ē a ꝓfectiōe decalogi deficiūt. Doz ingratitudinē dñs reꝓbat/dū alienigenā cōmēdat: ⁊ hos ſibi ignotos oñdit/ dum reḋrendo dixit: Et nouem vbi ſunt rē.

Moraliter. b ¶ Et factum eſt rē. Jeſus ſalutaris vt ſaluator interpſtat: ⁊ ſignificat vnūq̄q⁹ q̄ ſuā ⁊ alioz ſalutem quęrit ⁊ opat. Hieruſalē aūt interpſtat viſio pacis: ⁊ ſignificat ecclęſiā triumphantē: vbi cōſummata dilectio affectū ⁊ imediata viſio pacificat itellectū/ex q̄bus naſcit quoddā ineſtimabile gaudiū mētis: q⁹ dū intrinſecus ſ̄ ſui nimietate retinēri nō poſſit/exterius ꝓumpit in laudē. Vñ Aug⁹ in fine de ciuitate dei. Ibi vacabimus ⁊ videbimus: videbimus ⁊ amabimus: amabimus ⁊ laudabimus: Ecce q⁹ erit in fine ſine fine. Samaria aūt cuſtodia interpſtat: Galilea ꝙ trāſmigratio facta: Ideo q⁹ mediā ſamariā ⁊ galileā trāſiit Ieſus/dum vadit in hieruſalē: quia q̄libet volens q̄nire ad cęleſtem beatitudinē/ oportet vt trāſmigrando mundū cuſtodiā cordis ⁊ ſenſuū habeat. Vñ Prouerb. xiij. d. Omni cuſtodia ſerua cor tuū. Item ſamaritani dñm cūtez in hierlim [illegible]erūt hoſpitio recipe. ē. ix. f. Item deū ſimul ⁊ idola coluerūt. Item galilei durerūt chriſtum in ſupcilium mōtis vt eum ꝓcipitarēt. ē. iij. c. Interpſtat etiam galilea rota. Eſt aūt triplex rota. Prima eſt ſollicitudo mūdana/q̄ rotanę auari de/ꝓſpio in aduerſa/de ſūmis ad ima/ de ſpē in triſticiā: ⁊ ecōtrario relabētes. Eccl. xxxiij. a. Pręcordia fatui q̄ſi rota carri/ ⁊ cogitatio illius q̄ſi axis verſatilis: q⁹ ſtridet niſi vnctus fuerit pinguedine terreno. um. De hac rota Prouerb. xx. d. Diſſipat impios rex ſapiēs ⁊ incuruat ſup eos

Moraliter. c ¶ Et factum eſt rē. Jeſus ſalutaris vt ſaluator interpſtat: ⁊ ſignificat vnūq̄q⁹ q̄ ſuā ⁊ alioz ſalutem quęrit ⁊ opat. Hieruſalē aūt interpſtat viſio pacis: ⁊ ſignificat ecclęſiā triumphantē: vbi cōſummata dilectio affectū ⁊ imediata viſio pacificat itellectū/ex q̄bus naſcit quoddā ineſtimabile gaudiū mētis: q⁹ dū intrinſecus ſ̄ ſui nimietate retinēri nō poſſit/exterius ꝓumpit in laudē. Vñ Aug⁹ in fine de ciuitate dei. Ibi vacabimus ⁊ videbimus: videbimus ⁊ amabimus: amabimus ⁊ laudabimus: Ecce q⁹ erit in fine ſine fine. Samaria aūt cuſtodia interpſtat: Galilea ꝙ trāſmigratio facta: Ideo q⁹ mediā ſamariā ⁊ galileā trāſiit Ieſus/dum vadit in hieruſalē: quia q̄libet volens q̄nire ad cęleſtem beatitudinē/ oportet vt trāſmigrando mundū cuſtodiā cordis ⁊ ſenſuū habeat. Vñ Prouerb. xiij. d. Omni cuſtodia ſerua cor tuū. Item ſamaritani dñm cūtez in hierlim [illegible]erūt hoſpitio recipe. ē. ix. f. Item deū ſimul ⁊ idola coluerūt. Item galilei durerūt chriſtum in ſupcilium mōtis vt eum ꝓcipitarēt. ē. iij. c. Interpſtat etiam galilea rota. Eſt aūt triplex rota. Prima eſt ſollicitudo mūdana/q̄ rotanę auari de/ꝓſpio in aduerſa/de ſūmis ad ima/ de ſpē in triſticiā: ⁊ ecōtrario relabētes. Eccl. xxxiij. a. Pręcordia fatui q̄ſi rota carri/ ⁊ cogitatio illius q̄ſi axis verſatilis: q⁹ ſtridet niſi vnctus fuerit pinguedine terreno. um. De hac rota Prouerb. xx. d. Diſſipat impios rex ſapiēs ⁊ incuruat ſup eos

Pſ. 31.

Triplex rota

fornicem. Vbi dicit alia ſra: Tentilatos eſt impio⁹ rex ſapiēs/ ⁊ limittit in eos rotā maloz: id eſt mundanoz ſollicitudinem vt diſtendant in ea. Iſti volunt̄ in futuro rota ſuppliciоz de pena ad pēnā: ſicut modo voluit rota negociоz de cura ad curam. j. Reg. xxv. c. Anima dn̄i mei dauid ſit cuſtodita ḣſſi in ſaſciculo viuētiū ⁊ alia inimicoz eius rotabit ḣſſi ſpeu ⁊ circulo fūde. Oz aūt galilea interpſtat reuelatio/referē ad hoc q⁹ q̄ dā pctā ſua ſine pudo re denudāt. De q̄bus dicit Eſa. iij. b. Peccatum ſuū ḣſſi ſodoma ḣdicauerūt nec abſconderūt. Oſee. vij. a. Reuelata ē iniq̄tas ephraim ⁊ malicia ſamarię. Secūda rota eſt caro nr̄a: q⁹ ad modū rotę circulariter fert̄: Nā ad terram regredit vñ ꝓgredit. Gen. iij. d. Terra es rē. De hac dicit Eccs. vlt. c. Cōterat hydria ſup fontem ⁊ cōfringat rota ſup ciſternā ⁊ reuertat̄ puluis in terrā ſuā vnde erat/⁊ ſpūs redeat ad deuz q̄ dedit illum. Ciſterna q̄ cōtinet aquas nō naturales eſt huius ſeculi/ꝑfunditas: de qua cū labore magno extrahunt̄ aq̄ delitiaz: q̄ anteq̄ pueniāt ad os putei: id eſt vſq⁹ ad pfruendū rota frangit: id eſt caro moꝛit/⁊ ſic omnis labor frustrat/⁊ vtinā ſpūs redeat ad dūm q̄ dedit illū. Tertia rota eſt dignitatū ambitio: q⁹ q̄to magis eleuat a poſteriori: tāto amplius demergit in pte anteriori. Vñ Pſ. Deleciſti eos dum alleuarent. Job. xxx. c. Eleuaſti me ⁊ q̄ſi ſup ventum ponens eliſiſti mevalide. De iſta dicit in Pſ. Deus meus pone illos vt rotam. Et Eſa. xix. c. Miſcuit dñs in medio eius ſpūs vertiginis ⁊ errare fecerūt ęgyptū in oīi opę ſuo/ſicut errat ebrius. Quid eſt ſpūs vertiginis niſi ambitio dignitatis: q⁹ errare facit totā ęgyptū: id eſt totū mundū ad modū ebrii. Bñ ḣ dicit Ieſus trāſire p ſamariā ⁊ galileā/vadens in hieruſalem: vt ad eius exemplū q̄ ad ętērne pacis viſionem venire deſiderat/cō fortiū peccatoz ptrāſeat/⁊ rex tempaliū volubilitati nō ſe iniſceat. Et hoc eſt: Et factum eſt dum iret Ieſus: id ē homo ḡrens ſalutē. c ¶ In hierusalem. i. in cęlā bñdictionē. d ¶ Transibat per mediam ſamariam et galileam: id eſt relinq̄ret mūdū ⁊ carnis ⁊ cupiſcentię ⁊ ſeculi vanitatē. Signāter aūt dic: per mediam ſamariam et galileam: in q̄ oñdit q⁹ viri ſancti etſi animo recedūt a malis: loco tamē ⁊ coꝛpe aliq̄n neceſſe habent habitare cū illis. Et hoc magni meriti ē. ſ. bñ viuere inē malos. Phil. ij. b. Sitis ſimplices ⁊ ſine q̄rela filij dei ſine reꝓhenſione in medio nationis praue ⁊ puerſe. Sic loth inter ſodomitas: ⁊ abraā inter chaldęos innocēter virerūt. Moraliter/etiā hic oſtendit Dupler via ad regnū cęlorum. Moraliter/etiā hic oſtendit duplex via ad vitā ętērnā. Una cōmunis: q̄ eſt omniū: hęc eſt ſamariaſ id eſt cuſtodia ꝓceptoz. Alia eſt ſemita: quę eſt pfectoz: hęc eſt galilea: id eſt adimpletio conſilioz. Interpſtat em̄ trāſmigratio facta: quod cōuenit pfectis: qui de ꝓceptis ad conſilia ſeruanda trāſmigrant. Per hęc duo ſiquidem itur in hierusalem. Prouerb. iij. c. Cuſtodi legem meam ateq⁹ conſilium meum/ ecce ſamaria ⁊ galilea: ⁊ erit vita aīę tuę/ecce hierusalem. Per primā vadūt actiue: qui ꝓcepta cuſtodiūt. Prouer. iiij. a. Cuſtodi ꝓcepta mea ⁊ viues. Per ſecundā contemplatiue: qui de carne migrant ad ſpiritum/de ſpiritu ad deum. Unde ⁊ galilea interpſtatur reuelatio: quia in tali tranſmigratione deus reuelatur. Matth. xvj. c. Beatus es ſimō bariona: quia caro rē. Pręponitur autem ſamaria galilee: quia p exercitia actiuę tranſitur ad ſtudia contemplatiuę. Eccl. j. d. Fili concupiſcens ſapientiam ſerua iuſticiam. Ideo priꝰ coniungit lię iacob: poſtea rachel: Gen. xxix. d. Qz autem dicit/per mediam/ſignificat q⁹ non rota vita dāda eſt actiuę nec rota cōtemplatiuę: ſed medium inter vtrāq⁹ tenēdum eſt. Sic iacob nunc ad liam/nunc ad rachel declinabat: ⁊ moyſes modo in valle cum populo/modo in mōte cum domino erat. e ¶ Et cum ingrederet quoddam caſtellū. i. ſecretū ſciētię. f ¶ Occurrerūt ei decem viri lepꝛoſi. i. decē trāſgreſſiones: q⁹ videre q̄ caſtellū ꝓſcię ſtrār. Vñ Exo. xxxviij. a. ponit in ſtructu tabernaculi labiū ęn eū cū baſe ſua de ſpeculis mulierū.

Aliter

✠ Qui ſteterūt a Aliter. e ¶ Et cum ingrederetur quoddam caſtellū: quod erat inter galilęam ⁊ hierusalē: id eſt clauſtrum ſeu religionem: q̄ eſt media inter mundū ⁊ paradiſum: vbi pauptas eſt foſſatū: q⁹ ḣto ꝓfundius eſt: tāto caſtellū fortius eſt. Jrē turris eſt hūilitas q̄ ḣto altior. i. ꝓfundior: tāto ſecurior. Jrē murus ē patiētia: q̄ ſuſtinet ictus. Sz beu q⁹ dicit Habacuc. ſ. c. Ipe. i. diabolus/ſup omnē munitionē ridebit ⁊ cōportabit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ a ¶Qui ſteterũt a lõge. In hoc ſignificat humilitas pe/nitẽtis q̃ ſe reputat indignũ accedere ad ieſum: Sic̃ de publi/cano legit̃. ſ. xviij. c. Publicanus ſtãs a lõge percutiebat ꝛc̃.
b ¶Et leuauerũt vocẽ. In b ſignificat inẽtio doloris de
Pſ.129. corde vſq; in vocẽ ꝓpens. Pſ. De ꝓfundis clamaui ad te dñe. Iudic̃. xxj. a. Le/uauerũt filij iſrl vocẽ ꝛ magno vlulatu eę/perunt flere dicẽtes: ãre factũ eſt ß malũ/ vt hodie vna tribus auferatur a nobis.
c ¶Dicẽtes/ ieſu ẽceptor. In b q. ſ/ẽceptorẽ vocãt/ de ſcę/ptoꝛ trãſgreſſione le accuſant. q. d. decem ꝓcepta ſumus tranſgreſſi: ꝛ ꝓpter hoc facti ſumus leproſi.
d ¶Miſerere noſtri/ curando a lepra peccati.

Aliter

a decem viri leproſi. Qũi ſte/
b terunt a longe/ẽt leuauerunt
c vocem/ dicẽntes: Jeſu ꝓ/
d ceptoꝛ miſerẽre nr̃i. Quos
e f vt vidit/ dixit: Jtẽ oſtẽndite
b vos ſacerdotibus. Et factũ

est dum irent mundati sunt.
i Vnus autẽ ex illis vt vidit
k q̃ta mũdatus eſt/ rẽgreſſus
est cũ magna voce magnifi/
m cans deũ. Et cẽcidit in faciẽ
n ãnte pedes eius/ gr̃as agẽs.

Aggerẽ ꝛ capiet eã. Aggerẽ cõportare/ ẽ tpalia multiplica/re. Vñ Apoc̃. xii. d. Draco poſt mulierẽ fugierẽ in ſolitudinẽ miſit ſtuuiũ. i. abũdãtiã tpaliũ. Jngredieti ß caſtellũ/ occurrũt decẽ leproſi vt ſanent̃. Per lepraꝫ/ ſignificat pctm̃. Lepra cũ hoiem fetidũ facit/ ꝛ ſanis intolerabilẽ: ſic pctm̃ hoiem fetidũ facit ꝛ iuſtis abominabilẽ. Vñ Oſee. ix. c. vbi loquit̃ de pctõ/rib⁹ dic̃: Facti ſũt abominabiles ſic̃ ea q̃ dilexerũt. Jtẽ lepra fa/cit hominẽ eſtuare: ſic pctm̃. Eccl̃. xxiij. d. Ita calida q̃ſi ignis ardẽs/ nõ ertinguẽt donec aliq̃d glutiat. Jtẽ lepra quãto rep/mit ſtudioſius: tãto tãdem ebullit turpius: ſic pctm̃ quãto di/utius occultat: tãto turpius appebit i die iudicij cor̃a deo ꝛ an/gelis ꝛ oĩb⁹ ſctis. Jtẽ lepra deformat hoiem ꝛ mẽbroꝝ officio venuſtateq; ꝑuat: ſic pctm̃ deformat hoiez interiorẽ. Vna igit̃ lepra/ vnũ pctm̃: duę lepre duo pctã. Specialiter aũt decẽ lepre ſũt decẽ pctã ſpecialia. Prima lepra eſt ſimonia. Hęc ẽ lepra gieẓi. iiij. Reg̃. v. g. Jſte gieẓi famulus heliſei fuit: Vñ ſignifi/cat officiales ꝛ collaterales ꝓlatoꝝ. Sic̃ em̃ gieẓi munera recę/pit dño ſuo ignorãter: ita ſoci ꝓlatoꝝ dñis ignorãtib⁹ ſ̃epe reci/piũt mũera ab eis q̃b⁹ faciũt ꝓmoueri. Secũda lepra ẽ ꝓpr̃ietas. Hęc ẽ lepra naamã ſyri: De q̃ dr inter cętera notabilia: q⁹ erat vir potẽs ꝛ diues ſ̃ leproſus: ꝛ q⁹ ẽ fecerat dño ſalutẽ in ſy/ria: q; tales nõnunq̃ eccleſias liberãt ab vſuris ꝛ idcirco ſ̃ſti/ciunt̃. Quic ꝓ oꝝ/ vt in iozdane lauet̃ et ſanabit̃. i. ad chriſti exẽplũ de pauperet̃ ꝛ humiliet̃: q̃ nõ habuit etiã vbi caput re/clinaret. Matth̃. viij. c. Joh̃. xiij. d. Venit ꝓceps mũdi hui⁹ ꝛ in me nõ habet q̃dẽ. Tertia lepra ẽ inobedictia. Et hęc ẽ le/pra ſimonis. ſ. vij. f. Qui murmurat ℈ ꝓlatũ ſi q̃ infirmo vel nouicio ſe mag̃ familiarẽ exhibeat/ dicẽs: Hic ſi eẽt, ꝓpha ꝛc̃. Quarta lepra eſt ambitio. Hęc eſt oẽs regũ. ij. Paral. xxvj. d. Qui interꝑat videṡ dñm vl̃ fortitudo dñi. Jn q̃bus tãgunt duę cauſe ꝓpt̃ q̃s ſolet alios dignitates ãbire. ſ. aut q; ſcẽs: ß eſt videṡ dñm: aut q; potẽs: hoc ẽ fortitudo dñi. Quinta lepra eſt murmuratio ℈ ſuperioꝝ. Hęc ẽ lepra marię/ quę ℈ movſen murmurauit: Nũeri. xij. a. ꝓpt̃ ethiopiſſam: q⁹ ſit q̃ſ ſubdie⁹ murmurat ℈ ſlatũ ꝓpt̃ grauẽ pgnitẽtiã vel obedientiã ſibi in/iunctã. Sexta lepra ẽ inanisgloria: Hęc eſt lepra man⁹ moyſi: Exo. iiij. b. q̃ in ſinu mũda fuit: ſ̃ extracta apparuit leproſa: ſic opus dũ eſt abſcondiri eſt mundũ: dũ manifeſtat frequenter ꝓtrahit lepraꝫ. Jdeo dr Matth̃. vj. a. Neſciat ſiniſtra tua ꝛc̃. Alię q̃ttuoꝝ lepre ſignificant̃. iiij. Reg̃. vij. a. p q̃ttuoꝝ leproſos q̃ ſedebãt i introitu portę ſamarię. i. clauſtri. Prima lepra eſt acidia: q̃ quinq; vlcera facit. i. ſomnolentiã: de q̃ Prouerb. xix. c. Pigredo imittit ſoporẽ. Jtem negligentiã: de q̃ Hiere. xlviij. b. Maledictus q̃ facit opus dñi negligẽter. Contra q⁹ dr Deb. vj. c. Nõ ſegnes efficiamini. Jtẽ pigriciã. Prouerb. xxvj. c. Sicut oſtiũ vertit̃ in cardine ſuo: ſic ꝛc̃. Jtẽ ocioſitatẽ: q̃ eſt origo oĩs malicię. Eccl̃. xxiij. d. Vultum malicia docuit ocioſitas ꝛc̃. Jtẽ timiditatẽ. Prouer. xviij. b. Pigrũ deiecit ti/mor. Scda lepra ẽ petiã gule: q⁹ q̃nq; alia vlcera ſiue velicas facit. Primo egeſtatẽ. Prouer. xxi. c. Qui diligit epulas ĩ ege/ſtate erit: ꝛ q̃ amat ꝛc̃. Jtẽ ſatuitatẽ. Eſa. xxviij. b. Sacerdos ꝛ ꝓpha neſcierũt ꝑ ebrietate. Jtẽ infirmitatẽ. Eccl̃. xxxvij. d. Jn multis eſcis erit infirmitas. Hẽ coꝛdis grauitatẽ. ſ. xxi. f. Attẽ/dite ne ḡuent coꝛda vr̃a ꝛc̃. Oſee. iiij. c. Vinũ ꝛ ebrietas ause/rũt coꝛ ꝛc̃. Jtẽ ſacerꝫ oẽs indigẽtiatẽ. Deb. xiij. b. Habem⁹ altare ꝛc̃. Tertia lepra ẽ auaricia: q̃ alia q̃nq; vlcera facit. Pri/mo inuidiã. Socrates. Felicitas ſp inuidię ſubiecta ẽ: ſola mi/ſeria caret inuidia. Prouerb. xxvij. d. Vir qui feſtinat ditari ꝛ alios inuidet ꝛc̃. Jtẽ rixã. Geñ. xiij. b. Erat ſubſtãtia coꝝ multa nimis ꝛc̃. Jtẽ ſuꝑbiã. i. Timoth⁹. vj. d. Diuitib⁹ huj⁹ ſeculi pręci/pe ꝛc̃. Vbi Glo. Termis diuitũ ſuꝑbia. Jtẽ luxurias. Eccl̃. xl/vij. c. Collegiſti q̃ſi aurichalcũ aurũ: ꝛ inclinaſti ꝛc̃. Jtẽ irã dj/uinã. Oſee. xij. d. Ad iracundiã me ꝓuocauit ephraim i amaꝛ/ritudinib⁹ ſuis. Eſa. lvij. d. Ꝓꝑ iniq̃tatẽ auaricię eį⁹ iratus ſum et percuſſi eum. Quarta lepra ẽ pec/catũ ſuꝑbię: q̃ ſeptẽ/plicit̃ occupat: vt di/cit btus Berñ. Du/pliciter in coꝛde/ du/pliciter in oꝛe/ tripli/citer i coꝛpe. Duplex lepra coꝛdis ẽ ꝓpria volũtas: cui recta frõ/te cõtraria eſt chari/tas: q̃ deꝰeſt: ꝛ ꝓpriũ

Xepręꝫ pro/prietates

Roma. 10. a.

conſiliũ/ q⁹ eſt illoꝝ q̃ cẽlũ dei habẽt ſ̃ nõ ſm̃ ſcientiã/ſequentes erꝛoꝛẽ ſuum/ nullis acquieſcẽtes conſilijs/ vnitatis deriſoꝛes/ inimici pacis/ charitatis exꝑtus: vanitate tumentes/ placẽtes ſibi: magni in oculis ſuis: ignoꝛãtes dei iuſticiã ꝛ ſuã ſtatuere volẽtes. Duplex lepra oꝛis/ eſt ꝑbũ iactãtię ꝛ ꝑbũ impatien/tię. Triplex lepra coꝛpis eſt in ꝓprietate poſſeſſionũ/ hęc ẽ le/pra dom⁹: in gloria veſtium/ hęc eſt lepra veſtis: in voluptate coꝛpoꝝ/ vt in balneis vl̃ vnguẽtis/ hęc eſt lepra cutis. Ab hac lepra ſeptẽplici mundat̃ ſeptena merſio in iozdane. i. in chriſti humiliatione: Vñ pauꝑas eius purgat̃ auariciã poſſeſſionũ: panniculi ei⁹/ gloziã veſtiũ: paſſiones eius/ coꝛpis voluptatẽ: manſuetudo/ impatientiã: humilitas/ iactantiã: obedięcia eius/ ꝓpriã voluntatẽ: ſubiectio qua parẽtibus ſubditus fuit ꝛ eoꝝ ꝓfitio acq̃uit/ lepraꝫ ꝓpriũ cõſilij purgat̃. Et hoc eſt q̃ dicitur naaman leproſo. iiij. Reg̃. v. c. Vade et lauare ſepties in ioꝛ/dane ꝛc̃.
a ¶Qui ſteterũt a longe: quia lõge a peccato/ribus ſalus. Qꝛ aũt dicit: Steterunt: in bono accipiẽ. i. pec/catis ſuis finẽ impoſuerũt.
Pſ.118.
b ¶Et leuauerũt vocem: ab imo coꝛdis:
c ¶Dicentes: ieſu ꝛc̃. Jeſum vocãt ꝛ ſ̃ceptoꝛem/ innuẽtes eũ nihil niſi ſalubria ꝑcipere/ ꝛ ſe velle obedire.
Pſ.118. B
d ¶Quos vt vidit/ intuitu pietatis: ſicut petrũ. ſ. xvij. g. Sap̃. iii. c. Reſpectus eius in electos illius. Deb. iiij. d. Oĩa nuda ſunt oculis eius ad quẽ nobis ſermo.
f ¶Dixit/ ite: a ꝓfeſſionẽ: ꝛ in illa/ g ¶Oſtẽdite vos ſacerꝫ/ dotibus: quoꝛ eſt diſcernere inter lepraꝫ ꝛ lepraꝫ: Leuit̃. xiij. a. Hic eſt ritus leproſi q̃ mũdandus eſt/ adducẽt ad ſacerdo/tem ꝛc̃. Eccl̃. xvij. c. Cognoſce iuſticiam ꝛ iudicia dei: ꝛ ſta in ſorte ꝓpoſitionis ꝛ oẽs altiſſimi deiin partes vade ſeculi ſancti: cũ viuis ꝛ confitẽbus ꝓfeſſionẽ deo/ ꝛ ne demoꝛeris eꝛ/roꝛe impioꝝ: añ moꝛtẽ ꝓfitere ꝛc̃.
f b
h ¶Et factũ eſt dũ irẽt/ mundati ſunt: qꝛ in ipſo ꝓpoſito confitẽdi mũdat leꝓa pec/cati ꝛc̃. Pſ. Dixi ꝓfitebor ꝛc̃. et tu ꝛc̃. Tres partes pnię tan/gunt hic. Contritio coꝛdis: p/ ite: quia ſi aĩa a pctõ recedit ad deũ accedit. Cant̃. iiij. b. Ibo mihi ad mõtẽ myrrhę. Cõfeſſio per/ oſtẽdite vos. Satiſfactio per/ dum irent. Sequitur:
Pſ.31.
i ¶Vnus aũt ex illis. Vnus non multiplicatus/ a fructu frumẽti/ vini ꝛ olei. i. abũdãtia tpaliũ: q̃ iter ad dñm interclu/dit ꝛ laudẽ excludit. Eſa. lvij. c. Vlã manus tuę inuenierũt/ ꝓpte/rea nõ rogaſti. Gregoꝛ. Qui ſolicitatẽ q̃ſtã in terris inuenit/ auctoꝛẽ q̃ eã tribuit nõ requirit.
k ¶Vt vidit/ qꝛ munda/tus eſt. Nõ dicit qꝛ mũdatus eſſet: ſ̃ qꝛ mũdatus eſt: ſuę mun/dationis recognoſcẽs auctoꝛẽ ieſum: ꝛ nõ a ſeipſo habere mũ/diciã. Prouer. xx. b. Quis põt dicere/ mũdũ eſt coꝛ meũ: q. d. nullus.
l ¶Regreſſus eſt cũ magna voce magnificãs deũ. Magna voꝛ/ magnitudinẽ gaudij ꝛ gr̃arũ de magnitu/dine miſericoꝛdię ꝛ de ſanatiõe magnę miſerię ſignificat. Pſ. Magn⁹ dñs ꝛ magna ꝑt⁹ ei⁹. Eccl̃. xlij. d. Admirabilis ma/gnificẽtia ei⁹: ꝛ q̃s magnificabit eũ ſic̃ ẽ ab initio? m ¶Et ce/cidit in faciẽ. Beda. Cadit in faciẽ: q̃ de ꝑpetratis malis eru/beſcit: q̃ſi ipſo caſu erubeſcẽtię ſuę exꝑmit. Jbi em̃ cadit hõ. i. ſe cadere oſtẽdit/ vbi ꝓfundit. ſ. in ꝓſcia. Qui in faciẽ cadit/ vi/det q̃ cadat: ex q̃ ꝓuidẽtia notat̃. Qui retro cadit non videt. j. Reg̃. iii. d. de heli. Et iudet: Joh̃. xviij. a. Boni q̃ in faciẽ ca/dũt: qꝛ humiliãt ſe i his viſibilib⁹/ vt ad inuiſibilia erigantur. Mali retro cadũt: qꝛ cadũt i inuiſibilib⁹/ vbi nõ vidẽt q̃d eos ſequat. i. nõ ꝓuidẽt ſuã ruinã.
Pſ.148.
n ¶Ante pedes eius/ gr̃as agẽs. Vñ pedes ieſu cadit: q̃ eius diuinitatẽ ꝛ humanitatem credit/ q̃ ſe infirmũ recognoſcit/ q̃ nihil ſibi attribuit: ſ̃ q̃icq̃d habet/ ab eo ſe habere intelligit. Deut̃. xxiij. a. Qui appꝛo/pinquat pedib⁹ eius/ accipiet de doctrina eius. Ted añ pedes cadit: qui beneficiũ ſuę mũdationis chriſti paſſioni attribuit.

℈ Et hic erat

A ℈ a ¶Et hic erat ſamaritanus: de illo ꝓpr̃io ad lr̃am. Sa/maritanus: id eſt cuſtos donoꝝ dei/ q̃ bñ cuſtodit q̃ totum
Pſ.58. Dominus in ſamaritanis tria cõmẽdat
deo ꝛ nihil ſibi attribuit. Et talis põt dicere cũ Pſ. Fortitudi/nem meã ad te cuſtodiã. Tria legit̃ dñs cõmẽdaſſe in ſamari/tanis. Primũ eſt cõuerſiõis facilitas. Joh̃. iij. d. de ſamarita/na: q̃ audito dño reli
quit hydriã. Secun/dũ: ẽ cõpaſſiõis pie/tas. ℈. r. f. de ſamari/tano/ q̃ infudit vinũ ꝛ oleũ vulneribꝰ/ſauciati. Tertiũ ẽ grati/ficatiõis hũilitas: vt iſte qui gratias egit.
b ¶Reſpondens autẽ ieſus dixit: Nõne decẽ mũ/dati ſunt. Decẽ di/cunt̃: qꝛ hõ in oĩbus dei eſt decima creatura. Vñ ſignificat ꝑ decimã drachmam quã inuenit mulier: ꝛ ꝑ ouẽ cẽteſimã. ℈. xv. b. Nouẽ aũt ꝓpr̃ie creaturę/ſũt nouẽ ordines angeloꝝ: decima eſt hõ: vndecima creatura irrõnabilis: duodecima creatura inſenſibilis. Jõ ho/mo decimã ſcipiẽ dare deo/ cũ tempalẽ q̃ ſpũalez. Malach. iij. c. Inferte omnẽ decimã in hoꝛreũ meũ. Nouẽ ergo leproſi ſũt qui decimas nõ ꝓſoluũt.
c ¶Et nouẽ vbi ſunt? Nõ q̃/rit er ignoꝛãtia q̃ oĩa anteq̃ ſint nouit: iz hocꝫ po myſtice inſi/nuat: qꝛ ingratos reputat ignotos. De bapticatis etiã hodie videt ẽ/ q̃ſi nouẽ ꝛ ꝑierũt ꝑ ĩgratitudinẽ: ꝛ de pęnitẽti bus ſilitet. Matth̃. xx. b. Multi ſũt vocati/ pauci vero electi.
d ¶Non eſt inuẽtus qui rediret et daret gloziã deo. Dñs ḡrit inter nos ſi q̃s gratus ẽ. Hiere. v. a. Querite in pla/teis bierũ an inueniaris virũ faciẽtẽ iudiciũ ꝛ ḡrentẽ fidez.
e ¶Niſi hic alienigena: id eſt aliũde genitus. ſ. de cęlo/ nõ de terra. Deb. xj. c. Juxta fidẽ defuncti ſũt oẽs iſti. Et. j. Coſi/rẽtes q̃ peregrini ꝛ hoſpites ſũt ſup terram. Pſ. Jncola ego ſum in terra. Jtẽ alienigenã vocat: q; de carnali ad ſpũalẽ/ de terrena ad cęleſtẽ trãſiuit generationẽ. Joh̃. iij. a. Q̃ natũ eſt ex carne/ caro eſt: ꝛ q̃ natũ eſt ex ſpũ/ ſpũs eſt. Et hac genera/tiõe habet hõ ꝑſeuerãtiã in bono. Vñ. j. Joh̃. v. d. Scimus q⁹ oĩs q̃ natus eſt ex deo nõ peccat: ſ̃ generatio dei cõſeruat eũ/ ꝛ malignus nõ tãget eũ. Jnẽ cętera q̃ in iſto cõmẽdant̃. Pri/mũ eſt/ q⁹ dicit/ vnus: in q̃ duplicitas cõdemnat̃ ꝛ laudat̃ ſim/plicitas. Jtẽ cõdemnat̃ cupiditas/ q̃ vnitatẽ coꝛdis diſpgit ꝑ multa: ꝛ cõmendat̃ charitas/ q̃ coꝛ diſſ̃um colligit in vnum. Secundũ eſt/ q⁹ regreſſus eſt vt gr̃as referret de accepto bi/ficio.
f ¶Et ait illi: Surge/ vade. Surge/ credendo: Va/de/ operãdo. Vel Surge/ incipiẽdo: Vade/ ꝓficiẽdo. Vl̃ Sur/ge/ ꝑ mali declinationẽ: Vade/ ꝑ boni opationẽ. Vel Surge/ de peccato ad gratiã: Vade/ de virtute in virtutem. Eꝑh. v. d. Surge q̃ dormis. Surge/ q̃ cecidiſti: Vade/ q̃ ſtetiſti. Surge/ cõſortare ad bona faciẽda: Vade/ ꝓmouere ad meliora. Be/da. Quia infirmitatẽ ſuã cognoſcẽs/ humiliter ante deũ iacu/ſt: diuina cõſolatiõe ſurgere ad fortioza opera/ ꝛ ire creſcendo vſq; ad ꝓfectionẽ iubet̃.
g ¶Quia fides tua te ſaluum fecit. Beda. Quę fides ſcz ad ægẽdas gratias inclinauit. Ecõ/tra ꝓdita illos damnat̃: qui de acceptis bñficijs ſunt ingrati.
b ¶Fides tua: q̃ſi nõ ſolũ gr̃a mea. Sz ḡre alij ĩgrati nõ ſũt puniti: Quia miſericoꝛdia expectat ad pgnitentiã.
i ¶Interrogatus autem ꝛc̃. Sexta ps capſi. Nota/ quia dñs ad lr̃am ibat in bieruſalẽ: ꝛ quia ibi erat capur regni/ putabãt ad lr̃am phariſei q⁹ poſtq̃ veniret in bieruſalẽ veller manifeſtare ſe eſſe regẽ: ꝛ diſcipuli putabãt q⁹ poſt reſurrectionem ſtatim manifeſtaret gloziã regni/ ꝛ liberaret regnũ iudeoꝝ a ſeruitu/te romanoꝝ ꝛ a tributo. Jntelligebant em̃ quidã ex phariſeis hũc eſſe meſſiã in lege/ ꝓmiſſum: quẽ adhuc expectabãt reſtitu/turum regnũ: quia iã penitus erat deſtructũ ꝛ ad alienigenam trãſlatum. Videtes ergo aſcẽdentẽ eũ in bieruſalem/ vbi erat caput ꝛ ſedes regni: putauerũt ideo aſcẽdiſſe vt illud reſtitue/ret: ꝛ ideo ponũt ei hic q̃ſtionẽ de reſtitutiõe regni. Nec ſoluꝫ phariſei/ ſ̃ etiã docipm de ipſo ſentiebant quidã de diſcipulis. Vñ. j. vlt̃. c. Nos aũt ſperabamus q⁹ ipſe redemptur⁹ eſſet iſrl. Sz hęc interrogatio q̃ hic fit/ magis eſt de die iudicij etiã ꝓpr̃ iõe dñi. Vñ eſt hic ſexta ps/ vbi oſtẽdit dies ſecũ/di aduẽtus oĩbus eſſe incerta. Vñ Hieronymus. Nulli ſan/ctoꝝ angelorũ nec̃ alicui ſanctoꝝ dominũ huius diei noticiã cõceſſum eſt habere: q̃ ſolus pater ꝛ filius ꝛ ſpũſanctus: id ẽ vnus deus in ſua ſcięntia incognitũ alijs ſeruat.
L
c. De die illa ꝛ hoza illa nemo ſcit/ nec̃ angeli cęlozuz ꝛc̃. Oꝛ ideo ſit: vt quilibet ſe ꝑparet ꝛ viuat quaſi quolibet die iudicã/dus. Vñ Hieronymus. Quilibet dies vitę noſtrę ordinãdus eſt vltimus. Qę em̃ illi qui ſunẽ vitę ſimul ponit ꝛ luxurię. Lim/broſius. Diẽ moꝛtis ſuę nemo ſcit/ in q̃ qui paratus inuenit: in
k Interrogatus autem a pha/riſeis quando venit regnum
l dei: ¶Reſpondens eis/ dixit:
m Non venit regnum dei cum
n obſeruatione: nec̃ dicent:
o p Ecce hic aũt ecce illic. Eccẽ enim regnum dei intra vos
q est. Et ãt ad diſcipulos

die iudicij paratus ĩ/ueniet. Hiego⁹. Qui pgnitẽti veniã ſpoꝓ/dit/ peccãti diẽ craſti/num nõ ꝓmiſit. Se/per ergo diem extre/mũ debemus metue/re q̃ nunq̃ poſſu/mus ſuidere. Quia igit̃ phariſei crede/bãt vt veniẽte domi/no in bieruſalem/ ſta/tim regnum dei ma/nifeſtaret: ideo inter/rogãt q̃ veniet regnũ dei: id eſt dies iudicij. Et hoc eſt: Jn/terrogatus autem a phariſeis quando venit regnuz dei: id eſt dies iudicij: in quo regnũ dei manifeſtabit̃ cunctis. Ꝓpr̃e q⁹ aducẽtus dñi fulguri compar̃. Matth̃. xxiij. b. Sic̃ fulgur exit ab oꝛiẽte ꝛ paret vſq; in occidentẽ: ſic erit ad/uẽtus filij hoĩis. Vl̃ Regnum dei/ dicit chriſtus regnũ: Pſ.17.
ſicut dicit Beda: qui etiã tũc manifeſtabit̃. Vñ Pſ. Cogno/ſcet̃ dñs iudicia faciẽs. Btus Berñ. Qui mõ ignoraꝫ iniuriã pariẽs. Hãc interrogationẽ ſanctę diſcipuli/ Matth̃. xxiij. a.
Et idiſm̃ oſtẽdit Lucas vbi ponit reſpõſionẽ dñi ad diſcipu/los. Chryſoſtomus. Dia⁹ libẽter interrogat vbi ſit mãſio: Mercẽnarius frequẽter cõputat q̃ annus complet̃: Agrico/la ſemp tempa meſſis expectat: Mulier p̃gnãs ſemp de deci/mo mẽſe cogitat. Sic ꝛ ſerui dei libẽter de cõſummatiõe req/rũt. Job. vij. a. Sicut ceruus deſiderat vmbraꝫ ꝛ mercẽnarius finẽ opis ſui ſ̃ſtolat: ſic ego habui mẽſes vacuos ꝛc̃.
k ¶Reſpondẽs eis. In hoc docet nos reſpõdere etiã malis. Ꝓ/uerb. xxvj. a. Reſpõde ſtulto iuxta ſtulticiã ſuã ꝛc̃.
l ¶Dixit: Non venit regnum dei cum obſeruatione: ſupple rẽ/poſitis: quia q̃ veniat/ nec̃ ab angelis/ nec̃ ab hoibus põt ob/ſeruari: id eſt ſcire: quia oẽs ignoraꝫ die illã. j. Theſſal. v. a. Di/es dñi ſicut fur ita in nocte veniet. Apocal. iij. a. Veniã ad te ſicut fur ꝛc̃. Apocal. xvj. c. Ecce venio ſicut fur. Act̃. j. a. Nõ eſt veſtrũ noſſe tempa vel momẽta ꝛc̃. Munq̃ eim determina/tum eſt nec lectum de hoza vel die iudicij in q̃ manifeſtabit̃ re/gnũ dei.
m ¶Nec̃ dicent: id eſt dicere poterũt.
n ¶Ecce hic aut ecce illic. q. d. nõ ſolũ tempus aduẽtus dñi ĩgno/rat: imo ꝛ locus determinatus neſcit̃. Glo. Nec̃ ſcient locus determinatus. Cõtra Joheł. iij. a. Diſcepabo cũ eis in valle ioſaphat. Solutio. Jn aere iudicabit: ſ̃ in q̃ ꝑte aeris/ nõ eſt determinatum. Vel poteſt dici q⁹ ioſaphat ſumit̃ hic appella/tiue. ſ. ꝓ ſua interꝑtatiõe: id eſt iudicium dñi. Vñ ſenſus eſt. Jn valle ioſaphat. i. in valle iudicij dñi. Myſtice.
m ¶Nec̃ dicent: ecce hic/ eſt chriſtus apud donatiſtas. Mystice
o ¶Aut ecce illic/ apud arrianos: aut quoſlibet alios. Matth̃. xxiij. b. Si q̃s vobis dixerit: ecce hic eſt chriſtus/ aut illic: nolite cre/dere.
p ¶Ecce enim regnum dei intra vos eſt. Hoc po/teſt exponi de phariſeis. Et tũc ponit intra ꝓ inter. q. d. dñs: Regnum dei intra vos eſt: id eſt inter vos. Nã pauci fi/deles in quibus ꝛ a quibus iã incipit regnum meum inẽ vos. Vñ Glo. Ecce em̃ nõ poterit obſeruari: quia regnum meum nõ eſt coꝛporale vt putatis: ſ̃ ſpuale/ quod fide iã cepit. Vel/ Regnum dei intra vos eſt: id eſt chriſtus inter vos eſt. Joh̃. j. d. Medius veſtrum ſterit quem vos neſcitis. Vel de diſcipulis poteſt legi. Et ſic ordinet̃ ad lr̃am: Et ait ad diſci/pulos ſuos: ꝓ
q ¶Ecce em̃ regnum dei intra vos eſt: id eſt deus in coꝛdibus veſtris regnat. Beda. Regnum dei ſe ipm̃ dicit intra ipſos poſitum: id eſt in coꝛdibus eoꝝ qui credi/derũt regnãtem. Aug⁹. Chriſtus in coꝛde tuo/ fides in coꝛde tuo. Jtem/ Regnum dei: id eſt bona cõſcięntia: q̃ habet tres Regnũ mul/tiplex
ciuitates. Roma. xiiij. c. Nõ eſt regnum dei eſca ꝛ potus: ſed
D
iuſticia ꝛ pax ꝛ gaudium in ſpũſancto. Jtem regnum gratię habet aliãs tres ciuitates: gratiã operãtem/ cooperãtem/ con/ſummãtem. Jtem regnum/ ſcripturę habet aliãs tres ciuita/tes: allegoriam/ tropologiam/ anagogen. Diſtoria em̃ nõ eſt ciuitas/ ſed ſuburbium cuiuſlibet ciuitatis. Jtem regnum glo/rię habet tres ciuitates: apertam viſionem/ conſummatam di/lectionem/ ſecurã apphenſionem. Sequit̃: q ¶Et ait ad diſcipulos ſuos: Venient dies q̃ ꝛc̃. Nota q⁹ magis

℈ tempate rñdet

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S temperate rñdet discipulis ꝯ̄ phariseis. Illis cñ rñdet oīno negādo/istis affirmādo:nō tñ determinat horam aduētus/ vt incuteret oībus timorē imminētis iudicij. Glo. Quos etiā.s. discipulos ītelligim⁹ de aduētu suo ḡ̄ssi:vt ꝛ̄. Matth.xxiiij. a. Et isti sunt petrus ꝛ iacob⁹ ꝛ andreas ꝛ iohānes: vt Marcus testat.xiij.a. Dic ergo: a ¶Veniēt dies/plecutiōis quadruplicis:Quarū prima tyrānoꝝ: scda hereticoꝝ: tertia fallorū christianoꝝ: q̄rta erit persecutio antichristi ꝑlata ex oībus. De q̄ dicit Matthe⁹.xxiiij. b. Erit tribulatio magna q̄lis nūq̄ fuit ab initio mūdi vsq̄ mō neq̄ fiet:ꝛ nisi ꝛ̄. Iste ꝗtuoꝝ plecutiōes figurate sunt Dan.vij.a.ꝑ q̄ttuoꝝ bestias: Quarū prima ē silis leōne/ꝛ significat tyrānos ꝓpt crudelitatē. Secūda silis vrso/ꝛ significat hereticos ꝓpt pilositatē. Tertia silis pardo/et significat hypocritas ꝓpt varietatē. Quarta nō habet nomē/ꝛ significat antichristū. De q̄libet istarū pōt exponi. Venient dies q̄n̄ desideretis.s.cū eritis inē ꝑturas: b ¶Videre vnū.i.ꝑtinuū. c ¶Die filij hois.i.diem glie:in q̄ nulla est tenebrarū interpolatio: nulla miseriē vel doloris recordatio. Pō.83. De q̄ dicit Pō. Melior est dies vna in atriis tuis sup milia. Et Zach.xiiij.b. Erit dies vna q̄ nota est dño: neq̄ dies neq̄ nox:ꝛ in tpe vesperi erit lux. Huius diei ꝑsentiā desiderāt sancti q̄ hic tribulatiōes ꝓ̄ christo patiunt. De malis ꝙ dicit Amos.v.c. Ve desiderantib⁹ diē dñi. Ad q̄d ea vobis? Dies dñi ista tenebre ꝛ nō lux. Glo. Bede. Vel sic potest accipi ꝛ̄. Hec Glo.innuit aliā sententiā:ꝛ exponit aliter ꝯ̄ supra dictū est: a ¶Venient dies q̄n̄ desideretis videre vnū diē filij hois.i.filiū hois saltē in vna die: q̄si q̄n̄ inficient heretici doctrinā fidei catholicę ꝛ cōtaminabūt/vt iterū vno die filius hois descēderet ad terrā in carnē ꝛ veritatē fidei demōstraret desiderabūt fideles/si fieri posset ita desiderabūt:ꝛ̄ q̄ semel exhibuit ꝑsentiā suā/nō amplius exhibebit:q̄z cozuscatio euāgelicę ꝑdicationis.i.euangelica ꝑdicatio totū orbē vbiq̄ terrarū illustrās sufficit ad manifestationē fidei. Tñ sequit: c ¶Hā sicut fulgur ꝛ̄. q̄si in modū fulguris cozuscātis ꝑ vniuersū orbē fert fama filij hois ꝑ euangelicā ꝑdicationē. d ¶Et nō videbitis/tunc ꝛ̄ postea diē glozię quā desideratis. e ¶Et dicent vobis/pseudo ꝓphetę in illa ꝑssura tribulationis. f ¶Ecce ꝛ̄. Chryſ. Venerūt multa verba mēdacia dicentia: ego sum dei verbū christus:ꝛ hoc fuit signū expugnatiōis ecclesię:q̄s ꝛ factū est sub arrianis. Ite Chryſ. Veniēt in nomīe ſpōsi.i. Thessal.iiij.vt caſitas ſpōſe ꝓbata temptet. Watrona quā nullus malus interpellat nesciē an sit casta. Esa.xxviij. d. Qui crediderit non festinet. Ecce hic/ecce illic. Glo.i.in hac ꝑsona vel in hoc tpe est christus. Ita dicēt pseudo ꝓphete tpe ꝑsecutionis/ de die illa incerta vos certificare ꝓmittentes. Et q̄ ad hāc expositionē est illa pars Interlīn.ſ.in hoc tpe est christus. Item multi hereticī fuerunt ꝛ futuri sunt/sicut dicit Beda:qui se christos asserent. Ita fuit ad ſram. Refert enī Aug⁹ q̄ paucis diebus ante natiuitatē ſuā/quidā ꝑſſus ē se esse iohānē baptistam: ꝛ postea deꝓhensus est ꝛ ꝑſſus est se esse christum. De hac sentēcia est alia pars Interlīn.ſ.i hac ꝑsona. Dicent ēm:hec ꝑsona est christus. Beda in Glo. Multi hereticī fuerūt ꝛ futuri sunt q̄ se christos assererent: quorum primus/simon magus/vltimus antichristus. Primus.i.in primitiua ecclesia ꝙcipuus:sicut in finali ecclesia erit antichristus maximus. Tñ ꝛ hęresis simoniaca in catalogo hęreſiū ponit prima. Hiero⁹. Qui etiā se magnū dei virtutē dicebat: Hoc q̄z inter cętera in suis voluminibus scriptū dimittēs: Ego sum ſpecioſus/ego sum paracletus/ego sum oſpotēs/ego sum sermo dei/ego sum oīa dei. Sequit: g ¶Nolite ꝛ̄. Premonuit eos dñs vt caueāt sibi tpe ꝑsecutionis ne a ꝑsecutis ꝓphetis decipiant. Et cōtinua sic. Ita dicent vobis: sed vos/ Nolite ire/cum illis.i.ne acquiescatis eis vt credatis quod dicunt.

h ¶Hęc q̄z sectemini/vitam eoꝝ:supple licet miracula faciant. Matth.xxiiij.b. Si quis dixerit vobis:ecce hic ē christus aut illic/nolite credere:surgēt ēm pseudo christi ꝛ pseudo ꝓphetę ꝛ dabūt signa magna ꝛ prodigia. Chryſ. Qui peccat/sentius eius cū sit tenebrosius/non intelligit q̄ sunt serui dei ꝛ q̄ diaboli. i ¶Nam sicut ꝛ̄. q.d. nolite credere pseudo ꝓphetis de secūdo aduētu dñi:q̄ ille aduentus repentinus erit: q̄z cito ꝛ in ictu oculi fiet resurrectio mortuoꝝ. Item ímprouisus.i.nulli ꝙcognitus: ꝛ cum erit/ita manifestus erit q̄ nullus poterit ignorare. Tñ ꝛ fulguri cōparat. Primo ꝓpt manifestationē. Esa.xl.b. Videbit omis caro salutare dei nr̄i. Chryſ. Cozuscatio nō indiget ſcone/ſz in momēto ꝛ in thalamis ꝛ in domibus ꝛ ꝑ vniuersum orbē monstrat: ita erit ille aduentus ꝓpter fulgorē glozię. Secūdo ꝓpt subitationē.i. Thessal.v.a. Cum dixerint pax et securitas:tūc repentinus eis supueniet interitus. Tertio: quia nulli parcet. Sap.vj. b. Mō subtrahet ꝑsonam cuiusq̄ dñs qui est dominator omnium:nec verebit magnitudinē cuiusq̄. Quarto:q̄z scindet:id est sepabit. Matth. xxv.c. Congregabunt ante eū omnes gentes ꝛ separabit eos abinuicem sicut pastor separat hędos ab agnis. Chryſ. Dominus nō hic historiam posuit:sed ꝓpherico more prędixit:ꝛ non separatim/q̄ signa ad destructionē hierlim/ q̄ ad consummationem mūdi ꝓtineant/ vt eadē intelligant. Hęc tria nota in fulgure:quia repente cadit/improuise/manifeste. Nam sicut fulgur cozuscans de sub cęlo in ea q̄ sub cęlo sunt fulget:ita erit filius hominis/subitus ꝛ cozuscās vt nullus in ſua mente latere permittat: quin iudicis fulgure penetretur. k ¶In die sua. Omēs dies sui sunt. Tñ Pō. Tuus est dies ꝛ tua est nox ꝛ̄. Sed illa dies specialiter dicitur sua:id est sibi soli nota. Item suis desiderata. Item q̄z tūc omnino fiet eius voluntas. Item quia tunc erit nota omnib⁹ sua maiestas. Matth.xxiiij.c. Videbunt filium hominis venientē in nubibus cęli cum virtute multa ꝛ maiestate. Chryſ. Homo circa mortem phantasias videt:sic ꝛ mundus in ęrtu suo multos patietur errores. l ¶Primum autem ꝛ̄. Nota q̄ dominus in ꝑdicatione sua consuevit ſęta tristibus ꝛ tristia ſętis admiscere/ne ꝓmuperent in nimia tristiciam et ita in desperationem:vel in nimiā ſęticiam:in quā ſepe ꝓrūpunt homines videntes ſtabilem exultationem. Quia ergo prędixerat de maiestate filij hominis in qua apparebit:subdit de eius humilitate. Unde Beda in Glo. Loquens de gloria. Item Beda. Ita clarus veniet:sed ad hanc claritatem oportet venire per passionē:ꝛ si diligitis hanc gloriam/ ne ꝓ hac timeatis pati mortem. Act⁹.xiiij.d. Per multas tribulationes ꝛ̄. i. vlt⁹.d. Nonne oportuit christum pati ꝛ̄. Dicit ḡ: Primum autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione hac/ iudęorum .ſ. a qua debuit honorari ꝓ̄ multis beneficiis sibi impensis:inter quę potissimum fuit q̄ ex ea carnem sumpsit. Deut⁹.xxxij.c. Generatio prava atq̄ peruersa est ꝛ infideles filij. Prouer.xxx.b. Generatio q̄ patri suo maledicit/et quę matri suę non benedicit: generatio ꝛ̄. Vel/ m ¶A generatione hac:id est peruersa: vt non fiat determinatio substantię/ sed qualitatis. Beda. Non tñ iudęorum/sed omnium reproborum a quibus quotidie patit christus in suo corpore: quia semper vsq̄ ad tempus iudicij erit ecclesia inter malleum et incudem. Pō. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores: Et adhuc fabricant et fabricabunt. Sequitur: n ¶Et sicut factū est ꝛ̄. Supra ostēdit dominus diem aduentus sui fore subitum et incertum ꝑ fulguris similitudinem:adhuc ostendit idem per duas similitudines: vnam sumptam a noe:alteram a loth. Legitur enim Gen.vj.c. q̄ noe fabricante arcam et prędicante futurum diluuium hoibus nolentibus credere ꝛ vacantibus ludis ꝛ voluptatibus/ subito venit diluuiū ꝛ submersit oēs quos reperit extra arcā:ita erit aduētus dñi vacātibus hoibus ludis ꝛ voluptatibus/subito veniet dñs ad iudiciū:ꝛ quoscunq̄ reperiet extra ecclesiam/condēnabit. j. Thessal.v.a. Cū dixerint pax ꝛ securitas ꝛ̄. Similiter legit Gen.xix. q̄ in diebus loth dū homines sodomitę biberent ꝛ ederent ꝛ ędificarent /delcēdit ignis ꝛ sulphur de cęlo et perdidit omnes: sic erit aduēt⁹ domini/quando homines non aduertent. Unde.ü. Pet.ij.a. Si originali mundo non pepercit dominus. Sz nostra trāslatio habet. Si enim deus angelis ꝛ̄. Mystice. Hoc significat christū. Interptat ēm requies: ꝛ in solo christo vera requies inuenit. Aug⁹ in li. confeſ. Inquietum est cor nostrum domine donec veniat ad te. Matth.xj.d. Tollite iugum meum super vos et discite a me/quia mitis sum et humilis corde/

Ꝯ ꝛ inuenietis

A Ꝯ ꝛ inuenietis requiē animabus vestris. Joh.xvj.g. In mundo ꝑssuram habebitis ꝛ̄. In facto etiam suo hoc significat christum. Hoc ēm ꝑ lignum ꝛ aquam saluauit genus humanum: ꝛ christus ꝑ crucem ꝛ baptismum. Sap.xiiij.a. Exiguo ligno credūt homines animas suas ꝛ transeuntes mare ꝑ ratem liberati sunt. Per arcā significat ecclia:quia sicut ꝛpe diluuiū oēs qui extra arcā inuenti fuerūt periērūt:ita in die iudicij quotq̄ extra ecclesiā inuenientur peribūt. Factura etiā arcę cōuenit ecclesię. Gen.vj.c. Factibi arcā de lignis leuigatis:māsiūculas in ea facies:ꝛ bitumine extrinsecus ꝛ intrinsecus linies eā. Trecēto⁹ cubito⁹ erit lōgitudo arcę:quinq̄ginta cubito⁹ latitudo:ꝛ triginta cubito⁹ altitudo. Fenestrā in arca facies:ꝛ in cubito cōsummabis summitatē eius. Ligna leuigata ex q̄bus fit arca/sūt viri sancti ex q̄bus sit ecclesia:plani sine omni offendiculo/vt ad tactū vel visum eoꝝ nemo possit offendi. Sicut dicit btūs Bern. de sancto malachia. Prima fuit virtus eoꝝ in suis/q̄ ita cōpositę semp agebat vt nihil posset inueniri in eo q̄ posset offendere intuētes. Sic iacob lenis fuit:id est boni:esau fo hispidus:id est mali: Gen.xxvij.b.j. Corinth.x.g. Sine offensione estote iudęis ꝛ gētibus sicut ego. Ite q̄drati/q̄dratura virtutis:ꝛ ideo difficile mobiles/sicut quadratum. Mansiūculę sūt diuersa genera hominū/vt diuersa genera meritoꝝ. Joh.xiiij. a. In domo patris mei māsiones multę sunt. Bitumen q̄ ligna compaginat/ est charitas sanctoꝝ indissolubilis. Cant. viij.c. Aquę multę nō potuerūt extinguere charitatem. Extrinsecus lintens ꝓ opis exhibitionez. Intrinsecus fo ꝓ cordis cō passionem. Istos duos modos charitatis distinguit beatus Bern. scz affectualem ꝛ effectualem. Esa.lviij.c. Cū effuderis esurienti animam tuam/ ecce affectualis:ꝛ animam afflictā repleueris bonis/ecce effectualis. Prio: est melio:ꝛ q̄ oīs gloria eius filię regis abintus. Lōgitudo ecclesię est a primo iusto vsq̄ ad vltimū. Trecēti cubiti/sunt tria tempa:ante legē/sub lege/sub gratia. Latitudo est a primo malo vsq̄ ad vltimū iustū. Quinq̄ginta cubiti/sunt iniuriarū remissio. Altitudo est a primo actuo vsq̄ ad vltimū cōtemplatiuū. Triginta cubiti/sunt fides trinitatis veriſq̄ necessaria. Fenestra ꝑ quaz omne bñficiū lucis veniebat in arcam/est virgo maria:ꝑ quaz omne bonū venit in ecclesiā. Eccl⁹.xxiiij.c. In me gratia omis vię veritatis ꝛ̄. Ostiū arcę/christus est:vel certe vulnus lateris eius ꝑ q̄ egressus est pietat⁹ suę ad nos:ꝛ ingressus nostrę miserię ad ipm:quo apto apparuerūt viscera misericoꝝ dei nostri/ꝛ effluxit ad nos gratia salutar⁹. Tñ beatus Bern. Clauus penetrās clauis reserās factus est mihi. Joh.xix.f. Unus militū lācea latus eius aperuit ꝛ effluxerūt sanguis ꝛ aq̄. Sed ne aucꝛitas huius aptionis ꝛ eius vtilitas penes impiū fore credat/dicit Ecc⁹.xliij.b. Vide arcū ꝛ benedic eū q̄ fecit illū:manus excelsi aperuerūt illū. Cubitus cōsummatiōis est ꝑfectio christi:in q̄ cōsummat⁹ ecclesia. Dicit ergo: Et sicut factum est/increduliis/ a ¶In diebus noe/fabricātis arcam ꝛ ędificātis diluuium. b ¶Ita erit/impiis: c ¶Et in diebus filij hominis/ad iudiciū venientis. Quid ergo faceret homines in diebus noe/ꝛ q̄d faciēt in diebus dñi determinat dicēs: d ¶Edebant et bibebant/vxores ducebāt et dabantur ad nuptias:id est vacabāt comessationibus ꝛ ebrietatibus ꝛ luxurijs/cū deberēt ꝛciunare ꝛ lugere:q̄z appropinquat diluuiū tempus:id est iudiciū/ꝛ nesciēt q̄n̄ veniet. Esa. xxij.d. Vocabit dñs in die illa ad fletū ꝛ ad planctū/ad caluitiū ꝛ ad cingulū sacci:ꝛ ecce gaudiū ꝛ ſtitia:occidere vitulos ꝛ iugulare arietes: comedere carnes ꝛ bibere vinuz:comedamus ꝛ̄. ſ. xxij.f. Attēdite vobis ne forte grauent⁹ corda vra in crapula ꝛ ebrietate ꝛ̄. Nota q̄ hęc nō fuerūt ꝓcipue causę diluuij:ſz ponit minoꝝ causas/ꝛ facet maioꝝ. Et nota q̄ hęc licita sūt.ſ. comedere ꝛ bibere/ꝛ oꝝ ducere:nec licita arguūtur:ſz illicitus vsus licitoꝝ. Sepe ēm in comedēdo ꝛ bibēdo excedimus/ꝛ inter epulas ꝑ cachinos ꝛ risus effluim⁹. Omis etiā licitū sit ꝛ oꝝ ducere/pōt tñ aliās abuti vasculo vxoris suę ꝛ esse vehemēs amator eius/ꝛ ita quodāmodo adulter. Sz licet grāde peccatū sit illicitus vsus ilt⁹:tñ paruū est respectu flagitioꝝ ꝑ q̄bus marīe periit diluuio genus hūanū. Sicut ergo faciebāt in illis diebus:ita ꝛ faciēt hoies tempe iudicij. Chryſostomus. Dic ostēdit q̄ cū venerit antichristus/in-

B

Pō.44.

eōuenientes voluptates apponent inīcās ꝛ de ꝓpria desperāt salute:tūc erūt castrimargię ꝛ crapulę. Et q̄diu ita facient hoies/ostēdit dicēs: e ¶Usq̄ in diez qua intrauit noe in arcam:id est vsq̄quo dñs ad iudiciū veniet. f ¶Et/tūc/ venit:id est venict: g ¶Diluuium/ignis. h ¶Et perdidit omnes:id est perdet oēs q̄s reprobos extra ecclesiam. Beda. Hoc arcā ꝛ̄. Et alsignat glosator: causam ſre dñs tale exēplū specialiē induxerit.q.d.glosator:: Bonū ē exēplū:q̄z hodie ita fit/ sicut fiebat in diebus noe. Mā noe mō fabricat arcā:id ē christus ecclesiā/ꝛ ingredict ꝑsumatā. Sz dō fabricat arca/multi luxuriant/qui peribūt diluuio.i.punient ex̄no supplicio. Sequit: i ¶Similiter sicut factum est in diebus loth. Secūdū exēplū ad idem. Primū sumit de Gen.vj. Istud sumit de Gen.xix. vbi legit/q̄ loth sodomitas monēte vt cessarēt a sua stulticia: id est a suo pctō: videbat illis q̄si ludēs loq̄:ꝛ dō nō aduerterēt/pluit dñs sulphur ꝛ ignē ꝛ pdidit oēs sodomitas ꝛ ciuitates eoꝝ. Sic facet dñs de mūdo ꝛ amatoribus eius. Mystice. Sodoma ē mūdus/mutus ad cōfessionē pctī ꝛ laudis. Interptat ēm sodoma muta. Loth ꝙ interptat declinās:ꝛ significat ꝑpm electoꝝ/q̄ inē sodomitas.i.reprobos vt aduena morat/ꝛ q̄tū valet eoꝝ pctā declinat:ꝛ ideo sine ipō pereūt sodomitę. Justū est ēm vt q̄ nō fuit socius in culpa/nō sit socius in pena. Esa.vlt⁹.g. Et erit mēsis ex mēse.i. defectus pęne ex defectu culpę. Hoc aūt notandū est in vtraq; silitudine q̄ ꝑtermissis magnis sceleribus sola illa cōmemorant q̄ quasi nulla pctā vt leuia putant.ſ. edere ꝛ bibere ꝛ nubere/vendere ꝛ emere/plātare ꝛ ędificare: vt intelligas ex̄ graui pena puniēt magna pctā/cū ista necessaria ꝛ moderatius acta igne ꝛ sulphure puniant. Dicit ē: Similiter sicut factū est/sodomitis scredulis. k ¶In diebus loth/monētes eos vt cessarēt a cāta neꝯtia. Et q̄d factū fuerit/determinat. l ¶Edebant et bibebant/indebite:hoc ad vitiū gulę ꝑtinet:q̄ō magis piculosum est:q̄z ad bñana necessitate sumit initiū. Tñ Grego⁹. Oēs suis virtus faueat:ꝛ q̄ō ob carnis voluptatē fauciūt/ad necessitatis referūt actionē:ꝛ sub ifirmitatis velamīe vitiū voluptatis excusant. Fit aūt ſęp modis hocvitiū: vt dicit btūs Grego⁹. Prio:q̄n ꝙuenit hora.ſ. tertia. Eccl⁹.x.c. Ue terę cui⁹ rex puer ē/ꝛ cui⁹ ꝓncipes mane comedūt. Esa.v.c. Ue qui ꝙsurgitis mane ꝛ̄. Act⁹.ij.b. Mō sunt hi ebrij cū sit hora dici tertia. Mō ēm licitū ē ante tertiā māducare vel bibere/nisi cogēte ifirmitate. Sic peccauit ionathas:q̄ ante terminū a pre ꝓstitutū mel comedit. j. Reg⁹.xiiij.d. Secūdo fit/cum nimis frequēt comedit vel bibit aliās. Semel in die comedere ē vita ągelica:bis vita hūana:pluries vita bruto⁹:quoꝝ deus vēter est ꝛ glia in ꝓfusione: Phil.iij.d. Qui seminat in carne sua:ꝛ ideo de carne metet corruptionem: Gal.vj.b. Tertio fit q̄n aliās nimis ardēter comedit:sicut esau q̄ ꝑ lēticula dedit ꝓmogenita: Gen.xxv.d. Aug⁹. Malo comedere agnū cū christo q̄m lēticulā cū esau:nō ēm subst̄atia cibi ſz auiditas sumēdi est in culpa. Tñ Roma.xiij.d. Curā carnis ne feceritis in desideriis. Quarto fit:q̄n aliās nimis delicata vel nimis delicate ꝑparata sumit cibaria: vt diues epulo.ū.xvi.c. Qui b ꝙ Prouerb.xxix.c. Qui delicate a pueritia sua nutrit seruū ꝛ̄. Quinto mō fit:q̄n nimis sumptuosa cibaria comedit q̄s. Hieronymus. Mō sit tibi curę de q̄ ꝓciosis cibis ſtercoza ꝓcias. Seneca. Mō fames vēris magno ꝓstat:ſz ambitio. Eccl⁹.vj.c. Omis labor hominis in ore eius ꝛ̄. Sexto mō fit:q̄n in nimia q̄ntitate sumunt cibaria. Hiero⁹. O infelices q̄ intelligit? vos maioꝝ famē habere q̄ ventrē. j. xxj.f. Attēdite vobis ne forte grauent⁹ corda vra in crapula ꝛ̄. Sequit: m ¶Emebāt et vendebant/dolose/intelligēdū ē. Et hoc ꝑtinet ad vitiū auaricie. Eccl⁹.xxvj.d. Difficile equit negociās a negligentia. Item Eccl⁹.xxvij.a. Sicut in medio cōpaginis lapidū palus figit:sic ꝛ inter media emptiōis ꝛ venditiōis angustiabit⁹ peccatis:intelligēdū est negociator. Sequit: n ¶Plantabāt et ędificabāt: diu putātes viuere/ cū moꝛs esset iuxta.ō.xij. c. Stulte hac nocte ꝛ̄. Tales plātatoꝛes magis cogitāt de filijs quō relinquāt eos diuites/ q̄ de aīa sua quō saluet. Eccl⁹. ij.a. Edificaui mihi domos ꝛ plantaui vineas ꝛ feci hortos ꝛ̄. Amos.v.c. Domos ꝙdro lapide ꝛ̄. o ¶Qua die autem exīt loth a sodomis:id est iustus de medio maloꝝ.

Ꝯ Pluit/dñs

C

D

Sex modis fit gula

Mystice

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S n ¶ Pluit/dñs.i.christus specialiē:qz naturā quā assumpturus erat polluerūt. Gen.xix.c. Pluit dñs super sodomā z gomoram sulphur z ignē a dño de celo.i.filius a patre. Jdē est qđ hic dr:Pluit.i.abūdanē emisit dñs: b ¶ Ignem et sulphur de celo.i.sulphureū ignē q̄ ardet z fetet: sicut hoc pecatū / vt pna rādeat culpe. Esa.xxviij.b. In mēsura p mēsurā rē. Eccli.xxxviij.g. Ignē z sulphur pluā sup eū z exercitū ei⁹. Apoc. xix.d. Viui missi sūt in stagnum ignis et sulphuris. Talis ē ignis inferni. Unde beatus Ber. Flāma gehennalis morā non sustinens execrabilē istam Gen.19.c. p̄euenit tollere natione:necnō etiā tellurē ipam/vtpote p̄sciaz rātę p̄fusionis assumpsit ignis z spūs.pcellarū. Et attēde q̄ttuor in b execrabili peccato.i.ardorē immoderatū. Mag. em exardet in masculos q̄s in fḡmias. Pō. Alienati sunt pctōres a vulua rē. Roma.j.d. Pō.57. Masculi relicto naturali vsu fḡnię exarserūt desiderijs suis ī inuicē masculi ī masculos turpitudinē operantes. Item fetoꝛē. Esa.xxviij.a. Interfeci eos ,pyicinḳ:z de cadauerib⁹ eoꝝ ascēdet fetoꝛ. Joel.ij.c. Ascēdet fetoꝛ ei⁹ z ascēdet putredo eius. Ascēdet dicit: qz ī altis hoibus regnat ꝺ pctīs: ,ppē qđ magꝭ dolēdū ē. Jtē tenacitatē: Dicit em q̄ q semel inciderit/ vix pōt curari. Un legit Gen.xiij.b.q. vallis siluestris vbi habitabāt sodomite/babebat mltos puteos bituminis: qđ ē glutinū tenacissimū. Jtē ptagiū:,ppē qđ maxime declināda ē societas talīū. Un loth egresso de sodomis dixerūt angelime staret ī oñi circa regiōe/tāq̄ ex pzaua vicinitate infecta. c ¶ Et oēs pdixit. Esa.xxviij.b. Projecit dñs ciuitates q̄ ñ reputauit hoies. Quia reuera nō sunt hoies/qui hanc turpitudinē operantur. d ¶ Scōm hęc crit.i.ita subitū z ineuitabile.j. Thessal.v.a. Cū dixerint pax rē. Chryp. Nō dixit/cū erit pax: iz cū dixerīt: lasciuia em z non pax erit his qui insensibiliter depositi sunt. e ¶ Qua die filꝰ hois reuelabit.i.i die iudiciū:qñ veniet i p̄tē magna z fḡte:vt dr Matth.xxiiij.c.q̄ ꝑmo venit in humilitate mīta rē. Phil.ij.b. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs. f ¶ In illa die rē. Nō exponit ꝺ Glo.ad litterā:iz ꝺ ē sensus: Tā subit⁹ erit aduēt⁹ ad iudiciū q̄ dño ad iudiciū veniēte/si qs ēet supza tectū dom⁹ nō haberet spacium descēdēdi z asportādi sua. Scōm Glo.sic continua. In illa die rē. Hucusq̄ ostēdit dñs q̄ regnū dei.i. christus nō venit cū obseruatiōe iz insperat⁹ veniet:nūc oñdit a q̄lib⁹ aduēt⁹ ei⁹ debeat expectari.s.ab illis q̄ mūdū z ea q̄ mūdi sunt carnēq̄s et ei⁹ ꝓcupiscētias reliq̄rūt sine spe redeūdi:ad qđ inuitat exēplo loth z vxoris ei⁹. Un dr: In illa die:nō in ipa die aduēt⁹ q̄ iudex veniet/sz añ intelligendū est:qz supfluū esset monere vt q̄s rūc descēdat:qz tā repēte fiet vt nec etiā posset si vellet. Est g̃ sēsus: In die illa.s.q̄ vētur⁹ ē.i.mō añ illū diē. g ¶ Qui fuerit in tecto.i.q̄ carnē z eius ꝓcupiscentias excedit alꝺ:vt oēs iusti q̄ carnē suā crucifixerūt cū vitiis z ꝓcupiscētiis:vt dr Gal.v.d. Tectū supior pars dom⁹ ē: Ergo q̄ in illa die fuerit in tecto.i.supza carnē. h ¶ Et vasa ei⁹ in domo/fuerīt supple.i,res.s.diuitię/possessiones q̄ sunt in modo quē ia reliquit. i ¶ Ne descēdat tollere illa.i.nec mēte nec corpe reuertat ad illa. Ad hꝰ ꝓphetat q̄ tā arta erit obsidio ciuitatis hierusalē obsesse a romanis q̄ nemo volet se includere in ciuitate ꝓ aliq̄ necessitate. Silr imminēte iudicio futuro/necesse erit cuilibet vt nihil de mūdo secū tollat:ne q̄si fur cū furto inueniatur. Job.xxiij.d. Venit ꝓceps mūdi huius z in me nō habet quicq̄.i. Job.ij.c. Polite diligere mūdū rē. Gen.xi.a. Egredere de terra tua.i.affectu carnali:z de cognatione tua.i.amore parentū:z de domo patris tui.i.de mūdo. k ¶ Et qui in agro/fuerit/supple: l ¶ Silr non redeat retro. In agro dñico ēt:q̄ est in eccliā/sīc ꝙlatus aut ꝓdicator:cuius officium est istū agrū excolere/malas herbas extirpare z bonas plātare. Un Hiere.j.b. Ecce ꝓstitui te sup gētes z regna vt euellas rē. De isto dr Prouer.xxiij.d. Per agrū hoīs pigri rē. Exēpli geminatio/fugiēdi celeritatē insinuat. Prouer.vj.a. Erue re ſi damula de manu/z ſi auis de insidus aucupis. Eccli. ij.b. O/o/o/fugite de terra aḡlonis. m ¶ Memores estote vxoris loth. Exēplo cōfirmat qđ dixerat.i. q̄ nō est redeundum ad mundū semel ꝓ christo derelictū. Upoꝛ enim loth egressa de sodomis/qz retro asperit:versa est in statuā salis: de q̄ fit cōdimentū: qz exēplo suo docet oēs ne similia faciāt. S. ix. g. Memo mittēs manū ad aratrū rē. Phil.iij.c. Ea quę retro sunt obliuiscēs/ad ea ꝺo q̄ ꝓtoꝛa sunt extendēs meipm ad destinatū ꝓsequoꝛ ad bꝛauiū ęternę vocationis. Nota/ loth vacans/ vxoꝛ ꝺbositas/ visa sodoma vertit in sal.i.reꝓhensionem:z accidit qđ vulgo dr: totuz perditū est ꝓpter sal. Sequitur: n ¶ Quicūq̄ quęsierit rē. Hoc dupliciter exponit Aug⁹ super Joh.xij. Primo ē sensus: vt fiat simplex relatio: Quicunq̄ quęsierit.i.voluerit: o ¶ Aiam suā: id ē ꝑsentē vitā: p ¶ Saluā facere:id est quicūq̄ tpe p̄secutiōis negauerit christū ꝓ vita tpali seruāda. q ¶ Perdet illā: nō vitā coꝛpalem/sz vitā simpliciter/siue aiam ipam a qua est vita.q.d.quicūq̄ voluerit saluare siue seruare vitā/pdet vitā: quicūq̄ voluerit seruare vitā tpalem/amittet ęternā. Uel sic. n ¶ Quicūq̄ quesierit aiam suā saluam facere/ salute ęterna. q ¶ Perdet illam:id est perditioni exponet ,ppter christū. Dct'.xx.c. Uincula z tribulationes hierosolymis me manēt: sz nihil hoꝛ vereoꝛ:non em facio aiam meā ꝑciosioꝛē q̄m me dūmodo cōsummē cursuz meū z ministeriū q̄ bi q̄ accepi a dño rē. r ¶ Et quicūq̄ pdiderit illā.i.p̄ditioni seu tribulationi ,ppter christū exposuerit: s ¶ Viuificabit eā: id est vita ęterna dignā efficiet. Alius euāgelista addit: Ꝓpter me. Matth.x.d. Qui pdiderit aiam suā ,ppter me/inueniet eā. Propter me dicit:qz multi pdunt eā ,ppter mundū vl ,ppter carnē:q̄ postea nō inueniūt eā. Prouer.xi.d. Qui negligit damnū ,ppter amicū/iustus est. Et Glo. Bedę supplet hic: Qui ,ppē christū pdiderit vitā/exurgente christo.i.ad iudiciū ,pdeunte illic liberā inueniet. Chryp. Neq̄ em si ,ppter christū moꝛtuus nō fueris/imoꝛtalis eris:neq̄ si ,ppē christū nō ,pieceris pecunias/ferēs eas abibis:hoc expetit a te/ qđ et eo nō expectēte dabis. t ¶ Dico vobis. Pręmisso de signis añcedētibus iudiciū/adiūgit dñs de cōsequētibus z cōcomitantib⁹ iudiciū. Ut autē ꝑmuniat oēs/dicit de tribus generationib⁹:q̄sdā saluādos/q̄sdā damnādos in aduētu dñi:z ideo nullus debet se reputare securū. Prouer.xxviij.c. Beatus vir q̄ semp est pauidus. Per iacētes in lecto designant cōtēplatiui:q̄ in ocio cōtēplationis/q̄si in lecto quiescūt. Per molētes in mola/intelligunt ꝓtiugati: Mola em in circuitu voluit:ideo p molā fortunę volubilitas exꝓimit. Sepe em ꝓtiugati in fortunę rota z volubilitate versant. Nam iuxta verbū apli/coniugatus diuisus est: vt partim seruiat deo/partim mūdo:incūbit em ci sollicitū esse de vxoꝛe z liberis. Per laboꝛātes i agro intelligunt ꝓlati. Hi sunt noe/daniel/z iob:de quibus dicit Ezech.xiiij.c. Si fuerint tres viri isti in medio eius:noe/daniel/z iob:ipsi rē. Prędicit ergo dñs hic q̄ tpe finalis ꝓsecutionis de q̄libet statu aliqui saluabunt/aliq̄ dānabunt. Et nota q̄ auctoꝛes ꝓsueruerūt appellare aduentū iudicis/ diē vnum. Matth.24.c Un Sophꝭ.j.d. Dies illa dies irę rē. Et in euāgelio: De die illa nemo scit: Dies nūr dr ꝓ manifestatione:qz tunc oīa manifesta erūt/z conscientię singulorꝝ patebūt singulis. Un Dan. vij.c. Antiquus dierū sedit rē. Dñs hic vocat noctē ꝓ hoꝛroꝛe tribulationis:quę iudicis aduentū p̄cedet. Tanta nāq̄ erit tribulatio tempoꝛe antichristi: vt si fieri posset mouerent etiā electi. Dicit ergo: v ¶ In illa nocte:id est in illa terribili z tenebꝛosa tribulatione: x ¶ Erūt duo i lecto vno: id est in claustro vel cōtēplationis ocio. Duo ꝺo/nō dicit dualitatē ꝓsonaꝝ/ sed diuersitatem affectionū seu intentionum. y ¶ Unus assumet/ad gloriā: vt sit pondus in ꝺbo:talem de⁹ assumet.i.ad se sumet. z ¶ Et alter relinquet/ad pnā. Hi sūt duo passeres:quoꝝ alter occidit/alter auolare ꝑmittitur: Leuit'.xiiij.a. Chryp. Mihi videt q̄ in nocte erit aduēt⁹. Jtē Chryp. Hōstrat q̄ nec oēs diuites pereūt/ nec pauges saluant vniuersi:sz ex bis z ex illꝭ saluant z pereūt. a ¶ Due erūt molētes in vnū. Matth.xxiiij.d. In mola vna:q̄ q̄ significatur sollicitudo tempoꝛalis/ quę pertinet ad coniugatos: qui in fḡnino genere designantur/vt alūs esse subiecti ostendantur: vel ꝓpter infirmitatem z fęcunditatem vocat fḡninos. Ad hanc molam positus est ſanſon: Judic'.xvj.c.in

S verisionem sui

A S verisionē sui z exꝯcationē. Interstat aūt ſanſon sol eoꝝ:z ſignificat theologū/vel vir religiosum:q̄ circa curas negocioꝝ cęteroꝝ aliū exꝯcat:imo occidit. Un legit Judic'.ix.g. q̄ mulier: id ē cupiditas fragmē molę delup iactēs abimelech interfecit. Nō aūt oēs q̄ ad hanc molā sunt occidunt:imo q̄ds saluant: vt q̄ legitime vtunt matrimonio z cēpa- a vnā assumet/et altera relin- lia possidēt q̄si non b quet. habētes/ea bñ admi- c Uno in ago:vnus asnistrando/z ad ęna d sumetur/ z alter relinquetur. suspirādo: vt abꝛaā/ e ¶ Respondentes dicūt illi: isaac/iacob/iob:z cō f Ubi domine/ Aut dixit eis: Matth.24.c similes. Ideo sequit: g Ubicunq̄ fuerit coꝛpus/il- a ¶ Una assumet ad glia. h lūc congregabunt aquilę. b ¶ Et altera relinquet/ad m Jcebat Ca. XVIII. pnā ęternā:illi scz q̄ n autem et parabolam in incerto diuitiaruz o ad illos:quōniā opoꝛ †Mola multiplex Eccl.18.c. 1.Thessal.5.c spem ponūt. Nota ē mola ꝓutis. Deut. p tet semper oꝛare et non defixxiij.b. Nō accipies loco pigneris inferiorē z supioꝛē molā rē.

Item status cōiugatoꝝ:vt hic. Item occupatio terrena. Esa. xlvij.a. Tolle molā z mole farinā. Item oppssio. Esa.iij.c. Facies pauperū cōmolitis. Jtē pena grauissima.S.eodē.a. Mola asinaria circa collū. Item exterminatio. Judic'.xvj.c. Clausum in carcere molere fecerunt:hę:id est foꝛnicarię. Sequitur: c ¶ Duo:nō homies/sed duo genera prelatoꝝ/aut ꝑdicatoꝝ rum:q̄dam boni:q̄dam mali erūt/ d ¶ In agro:id est in ecclesia:quā ad moduz agri oꝑtet excoli z arari aratro p̄dicatiōis z seminari semine verbi dei z boni exempli. Prouer. xxxj.b. Cōsideravit agrum foꝛtis mulier:id est sapientia dei:z emit illum ꝑcio sanguinis sui.j. Coꝛinth.vj.d. Empti estis ꝑcio magno. In hoc agro creſcūt lilia virginū/ violę cōfessoꝝ/ roſę martyrū/solsequia obedientiū. Et breuiē extra hūc agrū nihil fructiferuz creſcit. Gen.xxvij.d. Ecce odoꝛ filii mei sicut odoꝛ agri pleni cui bñdixit dñs. c ¶ Unus assumet:ad gloriā:qui ,pter deū in agro fideliter laboꝛauerūt.i. Timoth. iij.c. Qui bñ ministrauerint gradū bonū sibi acq̄rūt. Matth. xxv.b. Euge serue bone z fidelis:quia rē. f ¶ Et alter relinquetur/ad pnā ęternā:vt q̄ male aut negligēter administrauerūt. Hiere.xlviij.b. Maledictus q̄ opus dei facit negligenter. Prouer.xxiij.d. Per agrū hoīs pigri rē. g ¶ Respōdentes/apli dubitātes de ꝺbo dñi. b ¶ Dicunt illi: Ubi domine. Beda. Assument supple vl relinquent. i ¶ Qui dixit eis: Ubicūq̄ rē. Discipuli duo ḡrūt.i.vbi relinquentur vel assument. Sz dñs vnū rūdet/reliquū subticet:q: ex altero patet: Dicit em electos assumēdos in cęlo/dās intelligere reꝓbos relinquēdos in inferno. Dicit ergo: k ¶ Ubicūq̄ fuerit coꝛpus:christus in coꝛpe hūano:christus deus z homo/nō umbra coꝛpis:sz verū coꝛpus: l ¶ Illuc cōgregabuntur aquilę:id est sancti/ꝑm veruq̄ statū aquilę comparabiles. Nā in ꝑsenti statu carne dñica reficiunt/sicut aḡla carnibus velcit:z in futuro statu renouabunt/sicut aḡla post senīū reiuuenescit. Beda. Ubi fuerit dñs coꝛpe/cōgregabunt electi:q̄ eius passionē humiliter imitādo/ tanq̄s de carne eius satiant:quoꝝ p resurrectionē renouabit vt aquilę iuuentus. Job.xxxix.d. Ubicūq̄ fuerit cadauer/ statim adest. Job.ix.d. Sicut aquila volans ad escā. Chryſostomus. Aquilę/angeli/ martyres/sancti. Ambꝛosius. Nōne tibi vident aquilę circa coꝛpus/maria magdalenę/maria iacobi z salome circa sepulchꝛum? Sz sacerdotes moderni tanq̄ milui aut vultures ad cadauera moꝛtuoꝝ cōgregant. Jsidoꝛus. Uultur dicit/quasi vultum habens toꝛuum:in quo significat p̄ taua intentio sacerdotum. Job.xxviij.a. Semitam ignoꝛauit auis:nec intuitus ē eam oculus vulturis. Expo. Lu. XVIII

Jcebat autē et parabolam rē. Supza dixit dñs d de omni genere hominū/quosdā saluādos/quosdā dānādos. Un nulli certa est salus sua: Juxta quod dicit Eccl.ix.a. Memo scit vtrū amoze vel odio dignus sit/supple finali: Ideo q̄d faciēdū sit in hoc dubio z incerto docet ꝺ dñs sęz semp oꝛādū. Diuidit aūt hoc caꝑm in q̄ttuoꝝ ptes. In prima docet oꝛare ꝑseueꝛāter/ꝑ parabolā viduę z iudicis. In secūda docet oꝛare humiliter/ꝑ parabolā publicani z pharisei/ ibi: Dixit autem et ad quosdam rē. In tertia ostēdit q̄les p̄ncipiat ad regnū suū.s.pueri: z q̄les nō.s.diuites/ibi: Afferebant autem ad illum rē. In q̄rta ostēdit viā ꝑ quā venitur ad regnū.s.passionē ꝑ quā z ipemet iuit/ibi: Assumpsit autem iesus rē. Et notandū est/sicut dicit Beda/q̄ dño aliqñ ponit parabolas ꝑm similitudinē vbi ꝑsona comparat: vt Matth.xxi.c. de hoīe q̄ habuit duos filios:q̄ dei ꝑsonā gerit. Aliqñ aūt ponit parabolas ꝑ similitudinē/vbi nō ꝑsona ꝑsonę compat:iz magis negociū negocio: vt hic de iniquo iudice:q̄ ꝑsonā dei nulla- p cere/dicēns: Judex quidam tenus tenet:tñ ꝑ fa- erat in quadam ciuitate qui ctum suū/factum dei s deū nō timebat:et hoiem nō cōici potest. Uel sic t reuerebat. Uidua aūt q̄daz dicamus:ꝑponit dorat i ciuitate illa:z veniebat minus ꝑabolas:q̄nq̄ ꝑ ad eū/dicēns:Uindicā me ꝺ p similę/q̄nq̄ ꝑ contraduersario meo:Et nolebat rariū. Hic em est ,pꝰ p mltū tps. Post hęc aūt di- batio in cōtrariū z a xit intra se:Et si deū nō timeo minoꝛi:ac si diceret: nec hominez reuereoꝛ:tñ qz si iudex iustus ita ꝑ molesta est mihi hęc vidua/ cibus assiduī vincit/ lōge magis deus iustus ꝑcibus assiduis deuotis flectetur. Dicit ergo:

m ¶ Dicebat autē/dñs. n ¶ Et parabolam ad illos/ de iudice/q̄ ad oꝛandum inuitabat. o ¶ Quoniam opoꝛtet semper oꝛare:ad declināda ḡnūciata incōmoda.s.hęc/ dentia iudicium. Hieronymus. Frequēs oꝛatio vitioꝝ impugnationem extinguit.j. Thessal.v.c. Sine intermissione oꝛate. Eccl.xviij.c. Non impediaris oꝛare semp:z non verearis vsq̄ ad moꝛtē iustificari. Coꝛra Eccl.vij.b. Nō iteres verbū in tua oꝛatiōe. Matth.vj.b. Oꝛātes nolite multū loq̄. Quō ergo diu oꝛabimus/si nec multa dicimus/nec dicta iteramus? Solo. Semp ponit hic ꝑ nūero vniuersitatis: id est ,p septenario:vt sit sensus:Oꝑtet semper oꝛare:id est septies in die. Septē nāq̄ hoꝛe specialiter sunt institutę ad oꝛandum in die:z cū vnaquęq̄ specialē habeat causam suę celebꝛatiōis/tñ hoc generaliter intuet ecclesia:vt quia nō pōt semp oꝛare/saltem oꝛet septies:ac si dicat:quia nō possum semp oꝛare/facio qđ possum:oꝛabo saltē sub numero vniuersitatis. Uel qđ dictum est:Oꝑtet semper oꝛare/referendū est ad id qđ ait apls: Sine intermissione oꝛātes. Sine intermissione oꝛat: qui bñ opari nō cessat. Oꝛatio em est q̄si nūcius q̄daz z interꝑes volūtatis nostrę:quē ad deū dirigimus/z hoc semp facere debemus. Hoc duos modos tāgit Beda in Glo. dicēs: Semp canonicis hoꝛis quotidie ꝑm moꝛē ecclesię:id est ab ecclesia regulariter institutis: vel qz iustus ꝑm deū omnia gerit vl dicit. Semp oꝛat q̄ semp agit bona/nec desinit oꝛare nili cū desinit iustus esse. Sequit: p ¶ Et non deficere. Eccl.xij.a. Qui diligit deū ꝺoꝛabit ,p peccatis:z continebit se a peccatis z in oꝛatiōe diez exaudiet:id ē diu:cōtra acidiā. Eccl.xxxv.c. Qui adoꝛat deū in oblectatione suscipiet z deꝑcatio illius vsq̄ ad nubes ,ppinq̄bit. q ¶ Dicens/dñs/supple. Hō incipit parobolā. r ¶ Judex quidam erat in quadam ciuitate qui deum non timebat. Job.xxj.b. Quis est oꝑtoꝛ vt seruiamus ei? Job.xxij.c. Quasi nihil posset oꝑtoꝛ esse existimabant eum rē. Eccs. viij.c. Quasi vmbra transeant qui non timent faciem dñi. Eccs. vij.c. Qui timet deum nihil negligit. s ¶ Et hominem non reuerebatur. Eccl.xij.b. Dīs omnis ista attrita fronte est z duro coꝛde. Hiere.iij.b. Frōs mulieris meretricis facta est tibi:noluisti erubescere. Duo excludunt ab isto iudice:q̄ maxime faciūt a peccato declinare.s.timoꝛ dei z pudoꝛ hominū. De timoꝛe dei:Eccl.j.c. Timoꝛ dñi expellit peccatū. De pudoꝛe hominū dicit Pbs. Erubuit/salua res est. Et Eccl.xxvj.c. Gratia sup gratiam mulier sancta z pudoꝛata. t ¶ Vidua autem quedam erat in ciuitate illa:et veniebat ad eum:qz ad ipm ꝓtinet defendere ꝑsonas miserabiles. Esa.j.c. Quęrite iudicium/subuenite oppresso/iudicate pupillo/defendite viduā. v ¶ Dicens/vidua illa. x ¶ Vindica me de aduersario meo:et nolebat ꝑ multum tempus. Esa.j.f. Pupillo non iudicant/causa viduę nō ingreditur ad eos. Hiere.v.g. Causam viduę non iudicauerūt rē. Eccl.xxxv.c. Nōne lacꝛymę viduę rē. y ¶ Post hęc autē dixit intra se: victus improbitate viduę. z ¶ Et si deum non timeo nec hominem reuereoꝛ:tamen quia molesta est mihi hec vidua vindicabo illam. Simile supza.xi.b. Et si perseueꝛauerit pulsans:dico vobis/ z si nō dabit illi surgens eo ꝙ amicus eius sit:ꝓpter improbitatē tamē eius surget z dabit illi quoꝛū habet necessarios.

S Me in nouissimo

Universidad de Deusto
Biblioteca

E N a ¶Me in nouissimo venies suggillet me ꝛc. In Glo. habet aptius: Me iterū ꝛ iterū venies suggillet me ꝛc. Et est alia littera. Et nota originē huius verbi suggillare: Mā quātū ad absolutionē vocabuli dicit sꝛ suggillare ꝙsi subgulare: et est tractū a lamijs ꝙ paruulos ꝺs suffocant sub gulis incidunt et

a vindicabo illā: nē in nouis-
simo veniens suggillet me.
b Dixit aūt ꝺns: Audite ꝙd iu-
c dex iniquitatis dicit. Deus
aūt nō faciet vindictā electo-
d rū suoꝝ clāmantiū ad se die
e ac nocte: et patientiā habebit
f in illis: Dicō aūt vobis: qꝛ
cito faciet vindictā illorum.
g Verūtū filius hois veniens

sum sicut qui colligit ꝛc. Osee. viij. b. Deuorauit est isrl. Esa. xvij. a. Brachiū eius spicas leget. Et nota qꝛ/putas/ nō opinionē aut dubitationē dei notat hic/sed duriciē ꝛ infidelitatis hoim increpationē significat. Sequit: b ¶Dixit autē ꝛc. Secūda pars capitulꝫ: in qua docet ꝺns orare humiliter. Cū ꝫ ꝑcedentē parabolā ꝺns terminasset in

putas inueniet fidē in terra:
h i Dixit aūt ꝛ ad quosdā qui
k in se confidebant tanꝯ iusti:
l m et aspernabātur ceteros pa-
rabolam istam/dicēs: Duo
n homines ascenderūt in tem-
ꝓ plū vt orarent: vnus pha-
q riseus ꝛ alt' publican⁹. Phā-
r riseus stās/ hec apud se ora-
s bat: Deus gratias ago tibi:

de fide: videri posset ali-
cui ꝙ sola fides suffi-
ceret ad salutē: ideo ꝺns
dixit in hac parabola
plus valere apd deū
humilitatē orationis
quā habuit publica-
nus ꝙꝫ fidei iactantiā
quā habuit phariseꝰ.
Vñ dicit: Dixit au-
tem ꝺns. i. ¶Ad
quosdā ꝙ in se. i. in
suis meritis / confi-
debāt: k ¶Iusti/
nō vere/iusti/cū nul-

lam haberēt iusticiā: qꝛ nō habebāt humilitatē sine ꝙ nihil placet deo. Vñ Grego⁹. Ea quippe quā nō inuenit humilē veritas fugit mentē. Idē. Qui ꝛtutes sine humilitate ꝓgregat: quasi puluerē in ventū portat. Prouer. xj. d. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Hiere. xlvij. b. Pro eo ꝙ habuisti fiduciā i munitionib⁹ tuis ꝛc. Roma. x. a. Justiciā suā volētes statuere/iusticię dei nō sunt subiecti. l ¶Et aspernabant ceteros: cū tū ipsi parua bona facerēt: qꝛ ꝙfidebāt in se. Necesse est ergo vt ꝙ in se cōfidit/ alios ꝓtēnat. Eccl. viij. c. Ne reuerearis ꝓximū in casu suo. Roma. xiij. a. Qui nō māducat/manducantē nō spernat. m ¶Parabolā istā dicēs: Duo homines: nomen rei/sꝫ nō rem nois equaliter participantes. Vterq; fidelis: sꝫ vnus verbotenus/alios facto. n ¶Ascenderunt in templū: in mōte situm. Vñ septē erāt gradus ꝑ quos ascendebāt in templū: vt ꝺr Ezech. xl. d. Per ꝙs significant septem dona ſpūſancti: vel septē ꝛtutes/tres theologicę ꝛ quattuor cardinales: vel septem opera misericordię: Visito/poto/cibo/redimo/tego/colligo/condo. Per quelibet istoꝝ triū septenarioꝝ ascendit in celestē templum. o ¶Vt orarēt. Ad hoc debet quilibet ascendere ad ecclesiam. i. ad orandū nō ad videndum mulieres: vt ꝓsana ꝛ vana colloquia faciēdū: qꝺ tñ multi faciunt. Vñ cōquerit ꝺns Matth. xxj. b. Domꝰ mea domꝰ orationis vocabit: vos autē ꝛc. Aug⁹. Nemo in oratorio aliquid agat nisi ad qꝺ factū est/vñ ꝛ nomē accepit. Act. iij. a. Petrꝰ ꝛ iohannes ascendebāt in templū ad horā orationis nonam.

p ¶Unus phariseus ꝛ alter publicanus. Phariseus ꝺr ꝙsi diuisus. Erant cīm phariſei diuisi ab alijs ꝑpter traditiones ꝓprias/ꝙs faciebāt ꝛ ꝑpter artioꝝ vitam: siue ob religionē quandā quā habebāt. Habebāt cīm in manu ꝛ in fronte membranulas in ꝙbus erat scriptus decalogus. Habebāt etiā spinas ligatas in fimbrijs palliorꝝ/vt cū pungerent statim recordarent legis. Vñ significāt hypocritas: ꝙ habēt sacrarum exercitium litterarū/qꝺ significat in membranis: ꝛ diuinoꝝ memoriam ꝓceptoꝝ ad faciendū ea/qꝺ significat in spinis: qui cū appareāt exterius sancti/interius sunt immūdi: sicut dicit Matth. xxiij. c. Ve vobis scribe ꝛ phariſei hypocrite: ꝙ sileſtis sepulchris dealbat' ꝙ a foris appareāt hoib⁹ ſpeciosa mt⁹ vo sūt plena ossib⁹ mortuoꝝ ꝛ oīs ſpurcitia. Publicani dicebant exactores publicoꝝ: vectigaliū: ꝙ officia sine pcto aut vi aut nūtiꝫ exerceri pñt. Vñ hic publican⁹ significat agte malos: ꝙ facilius ꝛ frequētius ꝙuertunt ad dōm ꝙꝫ ficte boni/ ꝙs significat phariſeus. q ¶Phariseus stās. Ipse situs corpis exprimit elationē mētis. i. ſuperbiam. Esa. xlix. f. Sultu in terra dimisso adorabūt te ꝛ puluerē pedū tuoꝝ lingent. Esa. lx. c. Venient ad te curui filij eoꝝ ꝙ humiliauerūt te ꝛ adorabūt ve/ſtigia pedū tuoꝝ. r ¶Hec apud se orabat/ tanꝙꝫ sibi placēs. Grego⁹. Oratio hois placētis sibi non ascēdit ad deum. Roma. xv. a. Debem⁹ nos firmiores imbecillitatē infirmoꝝ sustinere: nō nob placere. Contrariū faciebat phariseus: ꝛ adhuc faciūt hypocrite: ꝛ tñ ibidē ſequit: Unuſqſq; veſtrū placeat ꝓximo suo in bonū ad ædificationē: etsī cīm christus non sibi placuit. s ¶Deus gras ago tibi: quia ꝛc. Gregoꝛ⁹. Si reꝑhendit qui iugbe gratias agit: quid ergo ille qui impugnat gratiam? Duę sunt partes iusticię. i. declinare a malo/ꝛ facere bonū. Iste phariseus vt ꝑfecte iustus appareat/de vtraq; gratias agit. Et primo de ꝓma: quę est declinare a malo/dicens:

F Quia nō sum

A F a ¶Quia nō sū sicut ceteri hoim. i. sicut ceteri hoies. q. d. ceteri hoies sūt pctōres: ego solꝰ sū iustꝰ. Beda. Quid ē/ ceteri hoies nisi oēs ꝓter ipm ꝛc. b ¶Raptores/injusti. Rapina attēdit i violēta occupatiōe rei alienę: iniusticia vo attēdit i ꝓprię rei detētione ꝛ paupib⁹ nō erogatiōe. De raptoribꝰ vo ꝺr Lucas. xj. c. Alietū ꝛ accipitrē nō comedes iuxta genus suum. i. raptoriꝫ nō cōsentiet/nec eos imitaberis. Juxta genus suū dicit: qꝛ duo sūt genera accipitrū: siluestre. i. ꝛ domesticū. Siluestris sibi soli: domestic⁹ vo non sibi sꝫ dño suo rapit. Sic sūt duo genera raptoriū: ꝙdā sibi solis rapiūt vt auari: alij nō sibi sꝫ ꝺnis suis: vt officiales ꝛ baiuli. De hmo ꝺr Eccl. iij. b. Unꝰ est ꝛ nō habet secūdū/nō fratrē/nō filiū ꝛ tñ laborare nō cessat/nec satiatur oculi ei⁹ diuitijs. Eccl. xj. c. Est ꝙ locupletat parce agēdo ꝛc. De secūdo ꝺr Habacuk. ij. b. Tę ei qui multiplicat nō ſua. Quis aūt sit amboꝝ qre ꝺr Prouer. xxj. b. Rapinę impioꝝ detrahēt eos: qꝛ noluerūt facere iudiciuꝫ. Esa. xliij. b. Quō cessauit exactor/deuit tributū. Et. j. c. Detracta est ad inferos ſuperbia tua: cōcidit cadauer tuū: subter te sternet tinea ꝛ operimētū tuū vermes. q. d. nō cessauit exactor in culpa/ſō nō cessabit tributū i pena. Nē diu durabit vestis/durabit tinea: ꝺdiu erit cadauer/erūt vermes: ꝺdiu erit aīa/erit ignis cuꝰ ipa est materia. De iniustis vo ꝙ sua ꝓseruāt ꝛ paupib⁹ nō erogāt/ꝺr Eccs. v. c. Est alia infirmitas pessima quā vidi sub sole: diuitię ꝓseruate i malū dñi sui. Prouer. xxviij. b. Qui ꝓgregat diuitias vsuris ꝛ fenore liberali: i paupes eas ꝓgregat. i. ꝛ vel ꝙ paupes. c ¶Adulteri. Adulter est: ꝙ dimissa vxore sua alij feminę copulat/ vel ꝙ alteri⁹ vxorē cognoscat. Fit cīm adulteriū qūq; ex vna pte tñ: qñq; ex vtraq;: ꝛ tūc ē maⁱ pctm. Et ꝺ ꝺr Eccl. xxiij. c. Vir bō q trāſgredief lectū ſuū ꝓtēnit i alam ſuā. Et. j. d. Mulier ois relinquēs virū ſuū peccabit/ statusq; hereditatē ex alieno matrimonio: Primo cīm in lege altissimi incredibil' fuit: ſecūdo virū ſuū dereliq;t: tertio i adulterio formicata est ꝛ ex alio viro sibi filios statuit. d ¶Velut etiā hic publican⁹. Ecce phariseꝰ ꝓsiderat ꝙ habet/ꝛ ꝙ publican⁹ nō habet: Hinc ꝺcipue ozit in nobis ſuperbia: qꝛ ꝓsideram⁹ ꝙ nos habem⁹ bona/ꝛ ꝙ alij nō habēt: cū ecōtrario fieri deberet. Et dicit/hic/despectiue seu irrisorie. Eccl. vij. b. Ne irrideas hominē i amaritudine aīe: est cīm ꝙ hūiliat ꝛ exaltat circūſpector deꝰ. Sufficienter cōmēdat se phariseus ꝙ dicit se nec aptū nec occultū esse pctōrē: Cōtra ḧ qꝺ dicit Eccl⁹. vij. a. Non te iuſtifices apud deum: qm̄ cognitor cordis ipe est. Prouer. xviij. c. Justꝰ prior accusator sui est. Itē Prouer. xxvij. a. Laudet te alienꝰ ꝛ nō os tuū: extraneꝰ ꝛ nō labia tua. Beda. Heliorꝝ virtutib⁹ inspectis hūilicmur: vt dicat vnuſqſq;: Dñe nō sum ſicut ceteri serui tui/castī/sobrij. Vel ꝙ phariſeꝰ istū negociatores seculi designāt: ꝙ sub specie negociatiōis multa dolose ꝛ iniuſte acquirūt. Eccl. xxvi. d. Difficile exuitur negocians ꝛc. e ¶Jeiuno bis i sabbato. Pacten⁹ egit gratias de ꝓma pte iusticię. i. qꝛ malū nō fecit: Nunc agit gras de secūda. i. ꝙ bonū fecit/dicēs: Jeiuno bis i sabbato. i. in hebdomada. Mose sabbati septimana cēſet: ꝙ tota ꝑm hebrꝛos a sabbato denotat. A ieiunio siue abſtinētia se cōmendat: qꝛ ieiuniū pesſt corpis sanat: vt dicit Hiero⁹. De ꝙ dicit Amb. Uide quāta sit ꝛtus ieiunij: vt ſputo suo ieiunꝰ hō serpentē interficiat: multo fortiꝰ ſpualē. Aug⁹. Eua ꝺdiu abſtinuit virgo fuit et in paradiſo pmāſit: ſꝫ ꝺcepto ꝛceptū abſtinētię violauit/ libidinis corruptionē ſenſit: ꝛ a paradiſo ejecta fuit. Postea cōmēdat se ab elemoſyna dicēs: f ¶Decimas do oim ꝙ possi deo. Do/dicit: cū deberet dicere reddo: qꝛ debent ex ꝛcepto dñi. Malach. iij. c. Inferte oēm decimā i horreū meū ꝛc. Augustin⁹. Redde decimas: aliter deducer⁹ ad tanꝙꝫ sibi placēs. Gregoꝛ⁹. Oratio hois placētis sibi non ascēdit ad deum. Roma. xv. a. Debem⁹ nos firmiores imbecillitatē infirmoꝝ ſustinere: nō nob placere. Contrariū faciebat phariseus: ꝛ adhuc faciūt hypocrite: ꝛ tñ ibidē ſequit: Unuſqſq; veſtrū placeat ꝓximo ſuo in bonū ad ædificationē: etsī cīm christus non sibi placuit. s ¶Deus gras ago tibi: quia ꝛc. Gregoꝛ⁹. Si reꝑhendit qui iugbe gratias agit: quid ergo ille qui impugnat gratiam? Duę sunt partes iusticię. i. declinare a malo/ꝛ facere bonū. Iste phariseus vt ꝑfecte iustus appareat/de vtraq; gratias agit. Et primo de ꝓma: quę est declinare a malo/dicens: Duo raptorum genera

Or decimę sunt reddēdę

Hic phariseus typus ē ſupboꝝ: ꝙ se de bonis ſuis laotare cōſueuerūt. Vñ Grego⁹ ſup hūc locū/ſtruoꝝ species tumoris distinguit. Prima est/cū ꝙs bonū qꝺ habet/a ſe habere estimat: vel ꝙ bonū qꝺ facit ſibi attribuit/ vt nabuchodonoſoꝛ. Dan. iiij. f. Nōne hęc est babylon magna quā ego ędificaui ꝛc. Contra hāc ꝺr. j. Corith. iij. b. Quid habes qꝺ non accepiſti ꝛc. Secūda ē/cū hō bonū qꝺ habet a deo ꝙ dē se habere cōfitet/ ſꝫ p meritis ſuis. Cōtra qꝺ dicit apſtus. j. Corꝝ. xv. b. Gra deiſū id qꝺ ſum. Tertia est/ cuꝫ hō ſimulat se habere bonū qꝺ non habet: qꝺ est virtū hypocritarū. Et hęc iactātia rapina est: ꝙ cīm nuidus est laudis/ rapit opinionē ſanctitatis. Vñ Job. xxvij. b. Que est spes hypocritę si auare rapiat ꝛ nō liberat deꝰ aiam eius? Quarta ē/ cū despectis ceteris appetit hō ſingulariter videri habere qꝺ habet. Hac ſpecie tumoris laborat hic phariseus. Qua etiaꝫ laborasse videtur helias. iij. Reg'. xix. c. vbi dicit: Prophetas tuos occiderūt ꝛ remāſi ego ſolus: cū tñ plures remāſiſſent ꝙ nō curuauerūt genua sua ante baal: vt ibidē dicit dñs. Septē g ¶Et publican⁹ a lōge ſtans: qꝺ est ſignū humilitatis: qua opat ꝓsideratio ꝓprię infirmitatis. Job. v. d. Utilitas ſpecię tua nō peccabis. ē. v. b. Exi a me dñe/ qꝛ bō peccator sum. h ¶Nolebat nec oculos ad cęlū leuare. Sicut contrā de dauid. ij. Paral. vltī. Peccaui ſup numerū arenę maris: et multiplicata sūt petā mea: ꝛ nō sum dign⁹ videre altitudinez cęli ꝓ multitudine iniqtatis meę. Hic dicit Beda. Sicut humilis nō audet appꝛopinquare vt deꝰ appꝛopinquet: ita non aſpicit vt aſpiciat ꝛc. Sūma est: Qui ad deū aſcēdere formidat ex humilitate: deꝰ ad eū accedit: ꝓſciētia ſumit. i. humiliat: ſꝫ ſpem ſublcuat/mentē ad deū erigēdo. Job. xxij. d. Qui declinauerit oculos suos ipſe ſaluabit. Beda. Nolebat oculos ad cęlū leuare: qꝺ ꝑfectum est: vt cęlum posſet se inclinare. i ¶Sed percutiebat pectus suū dicēs: Deꝰ ꝛc. Tria notanꝫ i pectoris pcuſſione. Et cīm ibi ſcisio/ꝙ quā ſignificat cōtritio: ꝛ ſonꝰ/ꝙ quē ſignificat ꝓfeſſio: ꝛ manꝰ appoſitio/ꝙ quā ſignificat ſatiſfactio. De ſūt tres ptes pnitētię: ꝙ est via redeundi ad deū. De ꝙ Exo. v. a. Deꝰ hebrꝛoꝝ vocauit ꝛc. Debet aūt ee discreta tota pnitētia. Vñ ꝙ peccꝰ discretio designat. Propter qꝺ ḧcipit i lege/vt peccꝰ cū animo cedat i ptē sacerdotis: qꝺ debet ꝙ ceteris discretiōe vigere. Preter hęc etiā i pectoris rūſione dimittūt venialia: ꝙ octo modis ſiue octo remēdijs dimittunt. i. ꝓfeſſione oris/pectoris rūſione/ aquę bñdicte aſpſione/cordis ꝓtritione/ diſcta oratione/crucis ſignatione/ ſacra cōtione/iniuriaꝝ cōdonatione. Vñ versus. Cōfiteor/tūdo/ re/ ſpergor/cōteror/oro: Signor/edo/bono. i. cōdono: ꝙ ġvenia/lia pono. Eccl. xxviij. a. Relinque ꝓximo tuo nocenti ꝛc.

k ¶Deꝰ ꝓpitiꝰ esto mihi pctōri. Hęc ē breuis oratio/ꝛ valde vtilis. Deꝰ/ꝙ solus potes: ꝓpitiꝰ esto mihi pctōri. Beda. Pctm̄ ſuū agnoſcit: vt deꝰ ignoſcat. Nō dicit peccāti ſed pctōri vt grauiꝰ se accuſet. l ¶Amē dico vobis: descendit hic iuſtificatꝰ: nōdū forſan a ꝑna. Argumentū ꝙ alioꝝ ꝓtumelię nō iuſtificēt. m ¶In domū suā ab illo. i. plꝰ ꝙꝫ ille. Vel/Ab illo. i. ad cōpationē illiꝰ. Sile Hiere. iij. d. Juſtificauit aſam ſua aduerſatrix iſrl: cōparatiōe ꝙuaricatricis iude. Ezech. xvj. f. Juſtificasti ſoroꝛes tuas i oibꝰ abominatiōibꝰ. Et. j. Juſtificatę ēm̄ ſūt a te. n ¶Quia ois qui ſe exaltat ꝛc. Posita phariſei ꝛ publicani ꝓtrouerſia/ponit iudicis ſententia: vt caueat ſuphia. Et cōtinua sic. Quare descēdit ḧ iuſtificatꝰ ꝛc. ¶Quia ois qui ſe exaltat hūiliabit. ē. xiij. c. Idē ꝛ Matth. xxiij. b. Beda. Ante ruinā exaltabit cor: ꝛ ante gloriam hūiliabit. Ante ruinā ꝛc. quaſi ruinam ꝑcedit exaltatio. Uel pōt exponi nte ꝓ ad: qꝛ cor hois exaltat ꝛ intumeſcit ad ruinā/ꝛ ad ruinā: ꝛ tumor ſuphię ſꝫ ſꝫagrū ē ruinę. Solet cīm hō intumeſcere ꝓpinqua ruina. Prouer. xvj. c. Cōtritionē ꝑcedit ſuphia et ante ruinā exaltabit ſpiritꝰ. o ¶Et ꝙ ſe humiliat exaltabit. Job. xxij. b. Qui humiliatus fuerit in gloria erit: ꝛ qui inclinauerit oculos ſuos ipſe ſaluabit ꝛc. Eccl. xx. b. Est ꝓpter gloriā mirorātio: et ē ꝙ ab humilitate leuabit caput. p ¶Afferebāt aūt ꝛc. Tertia ꝑs data ſnia dñi ſup ꝓtrouerſia phariſei ꝛ publicani/offerūt paruuli magiſtro būili ad bñdicēdū

J V vt ostēdat

Universidad de Deusto

E: S vt ostendat q̄ tales pertinēt ad eius regnū: tñ illi qui obtulerunt putabant q̄ cōtinentia corporalis magis placeret ipsi q̄ mundicia mētis. Unde Chrys. dicit. Pueros castitate mundos obtulerūt: putabāt em̄ vt tm̄ corpore mūdos laudaret et
Pō.44 nō voluntate: cū tñ ecōtra sit. Tm̄ Pō. Dis gloria filiq̄ regis abintus ⁊c. Per obl ationē ergo infantiū significatur/q̄ ōes illi qui ad eius regnū pertinent sint infantes/ nō ętate sed virtutis similitudine. Unde Matth. xviii. a. Nisi cōuersi fueritis ⁊ effi/ciamini sicut paruuli nō intrabitis i regnū cęlor. Et hoc ē. Affe/rebant autem ad illū: boies regionis illi⁹. Trib⁹ modis dns tangit ret. Hiero⁹. i. vt manu ⁊ voce cis bñdiceret. Plota vero q̄ dominus trib⁹ modis tangit. Primo flagellādo. Job. xix. c. Miseremini mei ⁊c. Secundo interius cōsolando. Daniel. viij. e. Cū loquerer ad me. plapsus sum pronus in terrā: ⁊ tetigit me ⁊ statuit me i gradu meo. Tertio/bñficia p̄ferēdo. Gen. xxvij. c. Accede huc fili mi vt tangā te. Hoc puer⁹ credit marcialis vn⁹ fuisse. Sequit: b ¶Qđ cū viderēt discipuli/increpabant illos. Beda. Nō/quia nollent infantes manu et voce saluatoris benedici: sed q̄ putabāt eū importunitate offerentiū posse lassari. Unde videt innuere Beda/q̄ nō potest lassari dns. Cōtra Job. iiij. a. Jesus autē fatigat⁹ ex itinere sedebat. Sol. Fatigat⁹ fuit ⁊ lassus multoties: sed nō ad similitudinē hominū/quia illi necessitate: iste sola voluntate q̄ assumpsit talē naturā qua posset fatigari. Uel lassabat vt bō/nō vt deus. Scom Amb. et Bedā/apostoli videntes paruulos de gentib⁹ dño offerri/intelligebāt in hoc facto saluē gentiū p̄figurari. Increpabant ergo eos/q̄ idipsum ostēdentes/q̄ pmo vellent populū suum saluari: ⁊ postmodū gentem introduci: vtriusq̄ em̄ saluē optabant. Unde et pro muliere chananea orasse legunt/q̄ gentilis erat: Matth. xv. c. c ¶Jesus aūt conuocans illos dixit: Sinite pueros venire ad me.
f Prouerb. ix. a. Si q̄s est paruulus veniat ad me. Esa. vlt⁹. a. Ecl quē respiciā nisi ad pauperculū ⁊ contritū spiritu? Prouerb. iij. d. Noli ꝓhibere bñfacere eū qui pōt ⁊c. Btus Bern. Herodiana crudelitas ⁊ egyptiaca malicia est nascentē pl̄eq̄ saluatorē ⁊ allidere paruulos israel. d ¶Et nolite vetare eos. Aug⁹. Nemo ꝓhibeat languidos venire ad medicum. Chrys. Si sancti futuri sunt/q̄d vetatis filios ad patrē venire? Si peccatores futuri sunt/vt q̄d sententiā dānationis prōfertis anteq̄ culpā videatis? Quales modo sūt meū est: q̄les futuri sunt ipsoz est. Os meū est honorate: q̄s ipsoz erit mirerehimini. e ¶Taliū est enī regnū dei. Taliū. i. innocentiam puerilē imitantiū. Hiero⁹. Non ait/istoz: sed talium: vt ostendat nō ętatē sed mores regnare. q. d. humiliū est regnum cęlorū. Matth. v. a. Beati pauperes spiritu: q̄m ipsorum est regnū cęloz: Siue regnū cęlorū dicat gloria/siue gratia/siue sapiētia. Prouerb. xi. a. Ubi humilitas ibi sapiētia. Prouer. xxix. d. Humilē spiritu suscipiet gloria. Jaco. iiij. b. Deus superbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. Recte autē p pueros/humiles designant: quia sunt paucis cōtenti. Eccl. xxix. d. Initiū vitę hominis aqua ⁊ panis ⁊ vestimentū ⁊ domus protegens turpitudinē. Ité in imo seu in puluere sedent. Esa. xlvij. a. Descende sede in puluere. Item sine malicia sunt. j. Cor. xiij. d. Malicia paruuli estote. Ité simplices sunt. i. sine duplicitate. Prouer. iij. d. Cū simplicib⁹ sermocinatio eius. Sap. j. a. In simplicitate quęrite illū. Ité innocētes sunt. Job. xxij. d. Saluabit innocētes: saluabit aūt mūdicis manuū suarū. Ité verecundi sunt. Seneca. Verecūdia bonū in adolescente signum. Eccl. xxvj. c. Gratia super gratiam mulier sancta ⁊ pudorata. Ité sine sollicitudine sunt. Matth. vj. d. Ne solliciti sitis aīe vestrę quid manducetis. Item non seruant iram. Eph. iij. c. Sol nō occidat super iracundiam vestram. Item largi sunt. Prouerb. xxij. b. Victoriam ⁊ honorē acquirit qui libenē dat munera. Gal. ij. d. Tradidit semetipsum ꝓ me. Item veraces sunt. Apocal. xiij. a. In ozeipsoz nō est inuentū mendacium. Eph. iij. f. Deponentes omne mēdaciū loquimini veritatem vnusquisq̄ cum prīmo suo. Item nō puder eos mendicare panem. Thes. iij. a. Paruuli petierunt panem ⁊c. Item casti sunt. j. Timoth. v. d. Teipsum castum custodi. Matth. xix. b.

Sunt eunuchi qui seipsos castrauerūt ꝓpter regnum cęlorū. G
Item sunt obedientes. Eph. vj. a. Filij obedientes estote parentibus vestris. Eccl. iij. a. Filij sapientię ecclesia iustorum: ⁊ natio illorum obedientia ⁊ dilectio. Item ꝓmissionibus hilarescunt. Numeri. xiij. c. Paruulos introducas in terram quę vobis displicuit. Ité amāt se mutuo. Eccl. xiij. c. Omne animal diligit sibi simile. Ité non confidunt in se. Mat. 19. b. Hiere. xvij. a. Male/dictus qui cōfidit in homine/⁊ ponit carnem brachiū sui. Item clamozē referunt ad parentes/vt vindicēt eos. Eccl. xxviij. a. Qui vindicari vult a domino inueniet vindictam. Item homines personatos ecclesiā nō intrabit in illud. Et in/
s
b terrogauit eum quidā prin/
i ceps/dicens: Magister bo/
k ne: q̄d faciēs vitā ętnā possidebo? Dixit autem ei iesus:
dico vobis: quicūq̄ nō accęperit regnum dei sicut puer/
a et infantes vt eos tangeret.
b ¶Qđ cum viderent discipuli increpabant illos. Jēsus autē cōuocans illos dixit: Sinite pueros venire ad
c me et nōlite vetare eos: Tā/
d lium est enī regnū dei. Amēn
a ¶Et infantes vt eos tange/
ret. Hiero⁹. i. vt manu ⁊ voce eis bñdiceret. Plota vero q̄ dominus trib⁹ modis tangit. Primo flagellādo. Job. xix. c. Miseremini mei ⁊c. Secundo interius cōsolando. Daniel. viij. e. Cū loquerer ad me. plapsus sum pronus in terrā: ⁊ tetigit me ⁊ statuit me i gradu meo. Tertio/bñficia p̄ferēdo. Gen. xxvij. c. Accede huc fili mi vt tangā te. Hoc puer⁹ credit marcialis vn⁹ fuisse. Sequit: b ¶Qđ cū viderēt discipuli/increpabant illos. Beda. Nō/quia nollent infantes manu et voce saluatoris benedici: sed q̄ putabāt eū importunitate offerentiū posse lassari. Unde videt innuere Beda/q̄ nō potest lassari dns. Cōtra Job. iiij. a. Jesus autē fatigat⁹ ex itinere sedebat. Sol. Fatigat⁹ fuit ⁊ lassus multoties: sed nō ad similitudinē hominū/quia illi necessitate: iste sola voluntate q̄ assumpsit talē naturā qua posset fatigari. Uel lassabat vt bō/nō vt deus. Scom Amb. et Bedā/apostoli videntes paruulos de gentib⁹ dño offerri/intelligebāt in hoc facto saluē gentiū p̄figurari. Increpabant ergo eos/q̄ idipsum ostēdentes/q̄ pmo vellent populū suum saluari: ⁊ postmodū gentem introduci: vtriusq̄ em̄ saluē optabant. Unde et pro muliere chananea orasse legunt/q̄ gentilis erat: Matth. xv. c. c ¶Jesus aūt conuocans illos dixit: Sinite pueros venire ad me.
f Prouerb. ix. a. Si q̄s est paruulus veniat ad me. Esa. vlt⁹. a. Ecl quē respiciā nisi ad pauperculū ⁊ contritū spiritu? Prouerb. iij. d. Noli ꝓhibere bñfacere eū qui pōt ⁊c. Btus Bern. Herodiana crudelitas ⁊ egyptiaca malicia est nascentē pl̄eq̄ saluatorē ⁊ allidere paruulos israel. d ¶Et nolite vetare eos. Aug⁹. Nemo ꝓhibeat languidos venire ad medicum. Chrys. Si sancti futuri sunt/q̄d vetatis filios ad patrē venire? Si peccatores futuri sunt/vt q̄d sententiā dānationis prōfertis anteq̄ culpā videatis? Quales modo sūt meū est: q̄les futuri sunt ipsoz est. Os meū est honorate: q̄s ipsoz erit mirerehimini. e ¶Taliū est enī regnū dei. Taliū. i. innocentiam puerilē imitantiū. Hiero⁹. Non ait/istoz: sed talium: vt ostendat nō ętatē sed mores regnare. q. d. humiliū est regnum cęlorū. Matth. v. a. Beati pauperes spiritu: q̄m ipsorum est regnū cęloz: Siue regnū cęlorū dicat gloria/siue gratia/siue sapiētia. Prouerb. xi. a. Ubi humilitas ibi sapiētia. Prouer. xxix. d. Humilē spiritu suscipiet gloria. Jaco. iiij. b. Deus superbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. Recte autē p pueros/humiles designant: quia sunt paucis cōtenti. Eccl. xxix. d. Initiū vitę hominis aqua ⁊ panis ⁊ vestimentū ⁊ domus protegens turpitudinē. Ité in imo seu in puluere sedent. Esa. xlvij. a. Descende sede in puluere. Item sine malicia sunt. j. Cor. xiij. d. Malicia paruuli estote. Ité simplices sunt. i. sine duplicitate. Prouer. iij. d. Cū simplicib⁹ sermocinatio eius. Sap. j. a. In simplicitate quęrite illū. Ité innocētes sunt. Job. xxij. d. Saluabit innocētes: saluabit aūt mūdicis manuū suarū. Ité verecundi sunt. Seneca. Verecūdia bonū in adolescente signum. Eccl. xxvj. c. Gratia super gratiam mulier sancta ⁊ pudorata. Ité sine sollicitudine sunt. Matth. vj. d. Ne solliciti sitis aīe vestrę quid manducetis. Item non seruant iram. Eph. iij. c. Sol nō occidat super iracundiam vestram. Item largi sunt. Prouerb. xxij. b. Victoriam ⁊ honorē acquirit qui libenē dat munera. Gal. ij. d. Tradidit semetipsum ꝓ me. Item veraces sunt. Apocal. xiij. a. In ozeipsoz nō est inuentū mendacium. Eph. iij. f. Deponentes omne mēdacium loquimini veritatem vnusquisq̄ cum prīmo suo. Item nō puder eos mendicare panem. Thes. iij. a. Paruuli petierunt panem ⁊c. Item casti sunt. j. Timoth. v. d. Teipsum castum custodi. Matth. xix. b.

Ꝓpriceta/tes pueroꝝ

Sunt eunuchi qui seipsos castrauerūt ꝓpter regnum cęlorū. G
Item sunt obedientes. Eph. vj. a. Filij obedientes estote parentibus vestris. Eccl. iij. a. Filij sapientię ecclesia iustorum: ⁊ natio illorum obedientia ⁊ dilectio. Item ꝓmissionibus hilarescunt. Numeri. xiij. c. Paruulos introducas in terram quę vobis displicuit. Ité amāt se mutuo. Eccl. xiij. c. Omne animal diligit sibi simile. Ité non confidunt in se. Mat. 19. b. Hiere. xvij. a. Male/dictus qui cōfidit in homine/⁊ ponit carnem brachiū sui. Item clamozē referunt ad parentes/vt vindicēt eos. Eccl. xxviij. a. Qui vindicari vult a domino inueniet vindictam. Item homines personatos ecclesiā nō intrabit in illud. Et in/
s
b terrogauit eum quidā prin/
i ceps/dicens: Magister bo/
k ne: q̄d faciēs vitā ętnā possidebo? Dixit autem ei iesus:
dico vobis: quicūq̄ nō accęperit regnum dei sicut puer/
a ¶Quid me dicis bonū? Nē/mo bon⁹ nisi sol⁹ deus. Mā/data tā nosti: Nō occides/nō mę chāberis/ nō furtū facies/ nō fālsum testimoniū dices/ hōnora patrē tuum ⁊ matrē. l ¶Hūc ait: Hęc oia custodiui a iuuētute mea. Quo audi/
n to iesus ait ei: Adhūc vnū ti
p bi deest: Oīnā quęcūq̄ ha/
q bes vende ⁊ da paupēribus:
s et habebis thesaurum in cę/
v lo: et veni sequere me. His
x illē auditis contristatus est:
y q̄a diues erat valde. Vi/
z dēns autem iesus illum tristē
Exo. 20. c
Mat. 19. c
Marci. 10. c.
Mat. 19. b.
Marci. 10. c.
14. q. 1. c. 1.
Mut. 19. c.
Pō. 33.
Pō. 50.
Alt. ¶ rapiūt
a ¶Quid me dicis bonū? Nēmo bon⁹ nisi sol⁹ deus. Mā/data tā nosti: Nō occides/nō mę chāberis/ nō furtū facies/ nō fālsum testimoniū dices/ hōnora patrē tuum ⁊ matrē. l ¶Hūc ait: Hęc oia custodiui a iuuētute mea. Quo audi/
n to iesus ait ei: Adhūc vnū ti
p bi deest: Oīnā quęcūq̄ ha/
q bes vende ⁊ da paupēribus:
s et habebis thesaurum in cę/
v lo: et veni sequere me. His
x illē auditis contristatus est:
y q̄a diues erat valde. Vi/
z dēns autem iesus illum tristē
Exo. 20. c
Mat. 19. c
Marci. 10. c.
14. q. 1. c. 1.
Mut. 19. c.
Pō. 33.
Pō. 50.
Alt. ¶ rapiūt

A S a ¶Quid me dicis bonū. i. quā rē bonā me dicis esse? q. d. nō sum talis bon⁹ vt putas/aliq̄s bon⁹ bō nō de⁹. In ꝑ ergo ꝓtra rei veritatē loquiē/appellans eū magistrū bonū ⁊ nō deū: q̄ magistrū bonū dicit/putas eū purū boiem ee: Ideoq̄ dns arguit eū dicēs: Quid me dicis bonū: cū/nemo bonus/sit/ nisi solus de⁹. i. nisi sol⁹ homo deus: vt. s. p nemo excludāt soli boies/nō angeli. Solus nāq̄ deus vere bon⁹ est. i. christ⁹ sol⁹ a cōceptione immunis a pcō. Ita arguit eū dns: q̄ loquit cōtra rei veritatē. Et ꝑm ꝑ iste potest eē sensus: Quid. i. cur/ b ¶Me dicis bonū/cū nō credis esse deū? De ꝑ ꝙ arguit eū: q̄ nō credit eū esse deū. Matth. xix. c. dicit dns rñdisse. Quid me interrogas ō bono. Et verūq̄ rñdit dns/vt dicit Aug⁹ de cōcor. euāg⁹. vt alterū referat ad illud. Quid boni facia: alterū ad illō: Magister bone. Uel sic: Quid. i. cur/
Pō. 33. me dicis bonū/quē non vis imitari in bono: vel quē bonū sentire nō potes: q. d. bon⁹ fu: fz nō tibi: q̄ nō sentis. Pō. Gustate ⁊ videte q̄m suauis est dns. i. dulcis. j. Petri. ij. a. Jn eo crescatis in salutē: si tū gustastis q̄m dulcis ē dns. Et ꝑm hūc sensum loquit ꝫ loquēdi ꝓsuetudinē. q. d. dns: q̄d me dicis bonū/cū nō sim tibi. Mā ꝑm loquēdi vsū nō ꝓsueui⁹ dicere bonū vel malū/nisi in respectu. Tm̄ dicim⁹: q̄ pena eterna mala est: q̄ mala patiētib⁹ licet i se bona. Et ꝑm hāc exposition⁹ erit hoc solū de reph̄sione. a ¶Quid me dicis bonū: nec q̄s sequit annectet/sicut pr⁹. Nō resume ꝑm Bedā. Et interrogauit ⁊c. Reddit cām Beda in Glo. ꝙre quęsierit iste. Et est sūma: q̄ dns locut⁹ fuerat pabolice dicēs: Quicūq̄ nō accęperit regnū dei sicut puer ⁊c. Iste aūt ex simplicitate nō intellexerat: ideo q̄rit a gte sibi dici: Magister bone/q̄d faciēs vitā ętnā possidebo? Nō dicit/q̄d dicēs vel q̄d audiēs: fz q̄d faciēs vitā ętnā possidebo: q̄ nō audiēdo vel loquēdo fz magī faciēdo acq̄rit regnū cęlorū. Job. vj. d. Quid faciem⁹ vt opemur opa dei bona. Jaco. j. d. Nō auditores verbi fz factores. Roma. ij. b. Non em̄ auditores legis iusti sūt apud deum. Matth. xix. c. Nosti mandata: hęc fac ⁊ vives.
B Quid me dicis bonū. Arguit eū: q̄ nō confitē eū deū vel dei filiū: non q̄ dicit eū bonū magistrū. Un Joh. xiij. b. Vos vocat⁹ me magister ⁊c. Sequit: c ¶Nemo bon⁹/ essentialiter/vel ex se/vel effectiue/vel pfecte: d ¶Nisi solus de⁹: q̄ essentialiter ⁊ ex se bon⁹ est: q̄ sua bonitas est sua essentia/ ⁊ nō ab alio habet bonitatē: fz alii ab eo: ⁊ ideo ex se ⁊ effectiue bon⁹ est ⁊ nō alii. Ité nihil mali vel defect⁹ aut diminutiōis est in ipso: ⁊ ideo pfecte bon⁹ est: oīs aūt creatura impfectionē habet ⁊ diminutionē: quare patet q̄ solus de⁹ bon⁹ est/ vt dicim⁹: essentialiter/ex se/effectiue/pfecte: ⁊ omne bonū ab ipso solo est tāq̄ riuulus a fonte. Jaco. i. c. Omne datū optimū ⁊ omne donū pfectū desursum est descēdens a patre luminū.
c ¶Mandata nosti. Enūciatiue ⁊ interrogatiue pōt legi. De notitia mādatoꝝ quērit dns: vt satisfaciat interrogatiōi illi⁹ qua interrogauerat: Quid faciēs vitā ętnā possidebo? q. d. noticia ⁊ obseruātia mādatoꝝ ducit ad vitā ętnā. Unde. s. p. e. Hoc fac ⁊ vives. Prouer. iij. a. Custodi ꝓcepta mea ⁊ vives. Et. j. c. Custodi ea in medio cordis tui: vita enī sūt inuenientib⁹ ea/ ⁊ vniuersę carni sanitas. Hoc nesciuit hippocrates. Esa. lviij. a. Scire vias meas volūt q̄si gens q̄ iusticiā fecerit. Jn ꝑ etiā q̄ quērit. Multi mādata/innuit q̄ debemus magis studere ad notitiā mādatoꝝ ꝙm aliorū ꝙ nō sūt tā necessaria ad salutē. Eccl. iij. c. Altioza te ne quęsieris ⁊ fortioza te ne scruteris: fz q̄ ꝓcepit deus cogita illa semp. f ¶Nō occides: manu vel mente vel bñficij subtractione. Aug⁹. Pasce fame moriētē: q̄ si nō pauperis occidisti. g ¶Nō mechaberis/effecu vel affectu. Matth. v. d. Dictū est antiq̄s: Nō mechaberis: ego aūt ⁊c. h ¶Nō furtū facies: rē alienā iniuriose cōtrectādo/nō parcēdo occulte subtrahēdo. Prouer. xxviij. d. Qui subtrahit aliquid a patre suo vel a matre ⁊c. i ¶Nō fālsum testimoniū dices. Prouer. xix. b. Falsus testis nō erit impunit⁹. k ¶Honora patrē tuū ⁊ matrē. q. d. nosti hęc mandata: Uel remittue: Honora patrē tuū ⁊ matrē: reuerēdo/obediēdo/ subueniendo. Eccl. iij. a. Qui honorat patrē suū/vita viuet longioze: ⁊ q̄ obedit patri refrigerabit matrē. Ité eccl. b. Qui timet dm̄ honorat parētes: ⁊ quasi dominis seruiet his q̄ se genuerūt. Amb. Prim⁹ gradus pietatis est iste: Mā bos auctoꝝes tibi voluit esse de⁹: honora obsequijs/abstinecas a ꝓtumelijs: q̄ nec vultu legenda ē pietas parētum. Est aūt honor nō solum honorificētię/fz ⁊ largitatis: querit quare nō bic ponit tria mādata ꝓime tabulę. Ité quare nō duo vltima de ꝓcupiscētia. Ité quare cōuerso ordine ponit bic q̄nq̄: q̄ prīmū ō secūda tabula est: Honora patrē ⁊c. Ad ꝓmū dic/ q̄ dns rñdet ad iterrogata gręc⁹. Quid faciēdo ⁊c. nō dicit/q̄d credēdo: tria aūt ꝓxima mādata plus sūt ad fidē q̄ ad opa. Preterea/vt dicit Matth⁹. xix. c. iste adolescēs erat/vñ instruēdus erat i actiua. Ad secūdū/q̄ duo vltima cōphēdit sub secūdo ⁊ tertio posito. s. Nō mechabe/ris: nō furtū facies ⁊c. q̄ ia exposuerat/ Matth. v. c. Qui viderit mulierē ⁊c. Ad tertiū/q̄ lex vetus finaliter erat ad cobibendū manū seruoꝝ: noua ꝓncipaliter ad informādū animū ⁊ manū filioꝝ: ⁊ ideo hic vltimo ponit affirmatiua mādata: q̄ ⁊ matth⁹ ponit vltimo hoc: Dilige ꝓximum tuū ⁊c. Et sic sit Tob. iij. c. Nō ab alio oderis fieri ⁊c. vt Matth. vij. b. Omia ꝙcūq̄ vultis ⁊c. l ¶Qui ait: hęc oia custodiui a iuuētute mea. Hiero⁹. Hēresi: Si em̄ ꝓximū suū diligeret sicut seipm̄/non esset tristis cuz sua pauperibus dare iuberet. Chrys. Matiuitas iudaici ꝓpłetię tus de egypto: inuētus ex tpe moysin in Pō. De⁹ docuisti me a iuuētute ⁊ vsq̄ nūc. i. tpe regū: et vsq̄ ad senectā. Et infra: donec ānūcie brachiū tuū. i. christū.
m ¶Quo audito. i. eius reph̄sione acceꝑta. n ¶Jesus ait ei. Jesū cognue nosti/nō dm̄: q̄ saluare vult. o ¶Adhuc vnū tibi deest. Glo. Ad ꝓfectionē. Et distinguūt q̄dā hic ꝓfectionē. i. q̄ cogruit ꝓfectiuis ⁊ claustralib⁹: ⁊ de hac dicit hic: Sz ꝑfectis cōgruit aliam ꝓ ouib⁹ ponere in articulo necessitatis: diaconib⁹ ⁊ sacerdotib⁹ q̄ nō fūr ꝑfect⁹/cōgruit cōtinētia: cōiugatis habere vitā in patiētia ⁊ mortē i desiderio. Sz reuera sūma ē ꝓfectio/relinq̄re oia. Tm̄ dicit: p ¶Oia ꝙcūq̄ habes: non parcē. q ¶Vende ⁊ da pauperib⁹. Da gratis/libere/libenter: nō vende/nō tarda/ nō tristare. ij. Cor. ix. b. Unusq̄sq̄ ꝓut destinauit in corde suo: nō ex tristicia aut ex necessitate: Hilarē em̄ datorē diligit de⁹. r ¶Pauperib⁹: nō diuitib⁹. Esa. lviij. c. Frange esurienti panē tuū. s. riij. d. Cū fac⁹ ꝓuiniū: voca pauperes/debiles/claudos/cęcos: ⁊ beatus eris. s ¶Et/sic dādo: t ¶Habebis thesaurū in cęlo: nō in terra. Chrys. Quid terrę tradis aurū? Uidet ne tibi terra dignior? terrę dñatores? Matth. vj. c. Nolite thesauriçare vobis thesauros in terra/vbi erugo ⁊ tinea. i. fuldia ⁊ vanagloria demolit: Thesauriçate aūt vobis thesauros in cęlo: vbi ⁊c. Esa. xlv. a. Dabo tibi thesauros absconditos. Deut⁹. xxxiij. c. Qui fundatiōes mar⁹ quasi lac sugēt ⁊c. Job. xxij. d. Dabit ꝓ terra silicem ⁊ ꝓ silice torrentes aureos.
v ¶Et veni/credēdo/sequere me. Beda. Non sufficit relinquere sua nisi sequaē dm̄ imitādo. x ¶Quis auditis cōtristatus est. Beat⁹ Hilari⁹. Hęc est tristicia quę mortē operat. ij. Cozinth. vij. c. Hę sūt spinę ⁊ tribuli q̄ semē dei suffocauerūt: Matth. xiij. c. Leticia cordis ē bonā cōscię/tiā habere ad deū. Prouer. xv. b. Secura mens quasi iuge cōuiuiū ⁊c. Et quare tristis erat: y ¶Quia diues erat valde. Beda. Possidens cū amoze. Beda. Facilē saccultus cōtēnit q̄ volūtas. Multi em̄ diuitias relinquūt amoze dei/doletes tū ⁊ flētes: licet em̄ ꝑmū diligāt/seipsos iure magis diligūt: t ideo suis vsib⁹ diuitias ꝓtr⁹ cupiūt q̄ alijs: q̄bus tū totas distribuūt/monente deo quē sibi ꝓferūt. Sic martyres carnē suā nimirū quā diligūr inuiti martyrio tradūt: fz tñ ꝓpter dm̄ tradere nō dubiēt. Unde: Euntes ibāt ⁊ flebāt ⁊c.
z ¶Videns aūt iesus illū tristē factū/ex reph̄sione dm̄i/quā ēt q̄sierat: ⁊ vera ⁊ vtr⁹ erat. Sic multi cōtidie querūr alios ꝑ statu suo vel de vita: ⁊ cū dāt eis sanū ⁊ bonū cōsiliū cō tristant⁹ si nō placet. De q̄bus dicit salomon. Prouer. xviij. a. Non recipit stultus verba ꝓudentię/nisi ea dixeris q̄ versantur in corde suo. Chrys. dicit/q̄ iste adolescens significat lau/

Universidad de Deuto

E F datores sanctoꝝ/nō imitatores: Multi eñ cōmendāt vitam iustoꝝ/sz nolūt viuere sicut iusti. Sicut balaā/Pueri.xxiij.b. Moziat aīa mea morte iustoꝝ ꝛc. a ¶ Dixit/dominus.s.

b ¶ Q difficile ā pecunias habēt.i.cū amore possident ꝛ in eis cōfidūt. c ¶ In regnū dei intrabūt. Nec ipossibile/sed difficile ait:

Matth.19.c Marci.10.c. ąa difficulter diuitię cōtinunt. Et si licitū sit diuitias habere sz nō amare: tutius ē tñ et maiꝰ/nec habere nec amare. Beatus Bernā. Excusat se aliq̄ dicētes: Abrahā/Isaac/ꝛ iacob terrenas diuitias habuerūt: sufficit esse sicut illi fuerūt: Quid rndebimꝰ nouis imitatoribꝰ scīoꝝ veterū? Imponāt vitulos sup altare/et hircos imolēt: hoc eñ fecit abrahā ꝛ patres q̄bus meliores nō sumꝰ. Sz dicūt/ vbi reuelata ē veritas ista trāsiere. Quid igit si ipas tales diuitias vmbrā fuisse dicrimꝰ futuroꝝ? Deniq; q̄d nisi terrena possidēt q̄bus sola terrena ꝓmissa fūt: Beda. Difficile diuitię cōtinunt: sed de oibꝰ tutiꝰ est diuitias nec habere nec amare. Habere eñ piculosuꝝ ē: q̄ aditū regni reddit difficilē. Uñ ꝙ ōr: Q difficile ꝛc. Amare vō gnitiosū ē: q̄ aditū regni facit ipossibilē. Eccls.v.b. Qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis.i. Timoth.vj.b. Qui volūt diuites fieri incidūt i laqueū diaboli. Habere igit ꝛ amare diuitias/malū est auarti: nō habere ꝛ amare/malū ē cupidi: habere ꝛ nō amare/bonū ē ꝙ secularib⁹ iustoꝝ: nō habere ꝛ nō amare/bonū ē ꝙ claustraliū pfectoꝝ. Sequit:

d ¶ Facilꝰ est camelū p foramen acus trāsire q̄ diuitē intrare in regnū dei. Hic/ facilꝰ/nō ponit cōparatiue ꝓprie: q̄ sic oporteret vt res posituī cōueniret vtriq; termino cōparationis/sed alteri magꝭ. Itē nō ponit electiue: q̄ sic oporteret vt res posituī remouerētur ab vno ꝛ poneret in alio. Ponit igit abusiue. Uñ sensus ē: Facilꝰ.i.minꝰ difficile.i.minꝰ ipossibile: Unū eñ ipossibile aliq̄n videt magꝭ ipossibile alio. Hoc eñ pōt rōne argui: vt cū magꝭ ipossibile sit hoiem asinū esse q̄ asinū esse equū: q̄ accōmodatioꝝ est natura asini cū q̄ natura hois asino. Itaq; cū ipossibile sit camelū trāsire p foramen acus: ꝛ ipossibile sit diuitē.i.amatoꝝ diuitiarū.i.cū amore diuitiarū in regnū dei intrare/magis ipossibile est hoc q̄ illud: q̄ illud pōt deꝰ facere nō lędędo iusticiā: ꝙ neq̄: imo nō pōt deus facere vt aliq̄s cū amore diuitiarū intret: q̄ ad ꝙ camelus intret p foramē acꝰ repugnat tñ natura: ad hoc aūt q̄ diues intret i regnū dei repugnat natura simul ꝛ iusticia ꝛ culpa. Uñ btus Bernā. Camelus vnū solū pondus habet: diues duo: vnū terrenarū possessionū: aliud pctoꝝ. Primū in morte deponit. Uñ Job.j.b. Nudus egressus sū de vtero matris meę ꝛ nudus reuertar illuc.j. Timothꝰ.vj.b. Nihil intulimꝰ in hūc mūdū haud dubiū q̄ nec auferre q̄d possumꝰ. Eccls.v.c. Diuitię cōseruate in malum dñi sui: pereūt eñ in afflictione pessima. Sicut egressus ē nudus de vtero matris sue: sic ꝛ reuertet ꝛ nihil auferet secū de laboꝛe suo. Exēplū de magno saladino. Aliud pondus velit nolit moriēs retinet: nisi ante mortē depositū fuerit p confessionē. Uñ Deb.xij.a. Deponētes omne pōdus ꝛ circūstās nos pctm̄ p patiētiā curram̄ ad ꝓpositū nobis certamē. Eccj. xvij.c. Ante mortē ꝙfitere: a mortuo eñ q̄si nihil perit ꝙfessio. Uerūm hoc exponit multipliciter. Est eñ acus instrumētū q̄ cōsuunt vestes. Sc̄m ꝫ sensus ē: Facilꝰ est ꝛc.i.minꝰ ipossibile: vt ꝙdictū ē. Et dicit Beda rōnē in Glo. Qui multiplicandis diuitiis incūbunt/alteriꝰ vitę gaudia contēnūt. Gregoriꝰ. Tūc recte nos habuisse diuitias ostēdim̄/cum ablatas equo animo toleramus. Chryꝰ. Dicūt nobis christiani: si noluisset nos deꝰ habere diuitias/nō creasset eas. Sol. Creauit vt haberent/nō vt haberēt. Pā. Dormierūt somnū suū ꝛ nihil inuenerūt ꝛc. Chryꝰ. Dicūt nobis iudei/si voluisset deꝰ legē contemni: nō cum tanta diligētia tradidisset. Sol. Non vult contemni/sed intelligi spūaliter. Itē sicut dicūt quidā: ꝛ forte est verū/licet nō sit autenticū/ꝙ acus est quędā porta in hierusalē sic dicta ꝓpter paruitatē: ꝛ quia inferior erat oibus/non poterant p eā cameli trāsire nisi exonerati. Et si vera ē ista narratio tūc ꝓprie ponet/Facilꝰ. Et ē sensus: Facilꝰ ē camelū p foramen acus. i.p apertura illiꝰ portę/trāsire: q̄ diuitē intrare regnū dei. Facilꝰ dicit.i.minꝰ difficile/tñ possibile: q̄a camelus exonerat⁹ ꝛ inclinat⁹ poterat trāsire p illā portā: onerat⁹ nunq̄: Sic diues deposito a ꝫore diuitiarū ꝛ humiliat⁹ pōt intrare in regnū dei: aliter non. Et certe difficiliꝰ est diuitē deponere amoꝛe diuitiarū q̄ camelū exonerari. Item acus est christus: vt dicit Chryꝰ. Rectus vt acus: cuiꝰ prima ps subtilis est ꝛ acuta nō ꝓsozata sed ꝓsozans/ꝛ significat diuinitatē/ q̄ impassibilis ē: posteriꝰ pars grossa ē ꝛ ꝓsozata/ꝛ significat humanitatē q̄ passa est. Hęc acus resarciuit tunicā nr̄e mortalitatis/q̄ in adā scissa fuerat per pctm̄ ꝛ dirupta. Hęc acus consuit carnē spiritui et iudaicū pplm̄ gentilib⁹ ꝛ ruptā amicitiā angelorū ꝛ hoim̄ copulauit. Uñ Exo. xxvj. a. dicit ꝙ cortine tabernaculi facte erant opere plumario. i. acuali. Foramen huiꝰ acus est passio christi. Unde Cant.ij.d. Ueni colūba mea in foraminib⁹ petre. Hieremię.xlviij.c. Estote quasi columba nidificans in summo oꝛe foraminis. Et ꝑm hoc sensus est.

Matth.19.c Marci.10.d

b trare i regnū dei. Et dixērūt

i qui audiebant: Et q̄s pōtest

k saluus fieri? Ait illis: Quę

l impōssibilia sūt apud hoies/

m possibilia sunt apud deum.

d ¶ Facilius ē camelū: id est q̄libet se peccatis onustū reputantē. f ¶ Transire/ in vitā eternā. e ¶ Per foramen acus. i. per fidē ꝛ imitationem passionis christi. g ¶ Q diuitē. i. diuitius spūalibus se abundare reputantē: vel de tēporalibus superbientem/ intrare in regnū dei. Juxta hanc expositionē per camelum intelligit peccatoꝝ: quia ei conueniūt ꝓpietates camelī: quas ponit Chryꝰ. In camelo eñ gibbus videtur erectio/est autē depressio. ā. xiij. c. Qui se exaltat ꝛc. Item dorsum est sella/et sarcinā tenet. Pā. Supra dorsum meū fabricauerūt ꝛc. Item impossibile est collum erigere cū vult/sicut possunt cętera animalia prona. ā. xiij. b. Erat mulier quę habebat spiritū ꝛc. Itē impossibile ē erecto collo aspicere deoꝛsum ꝛc. Job.vj.c. Inuolute sunt. Itē crura corpus excędūt in longinquū: ꝛ ita peccatores maiora ꝓponunt q̄ sunt: ꝛ ita vt semp videantur esse maiores q̄ sunt. Matth.xxiij.b. Uę pręgnantib⁹ ꝛc. Item semiplena est in eo mundicia quia ruminat: Leuit.xj.a. Job. xxxix.c. Terrā vngula fodit. Item pes mollis est ꝛ amplectit terrā/nō dissipat vt vngulata animalia sed concordat: et sic p camelū potest intelligi quilibet peccatoꝛ: sicut dictum est: vel specialiter gentilis populus. Camelus eñ habet media enormia ꝛ quandā gibbositatē/quę in gentili populo vitioꝝ exprimit enormitatē. Foramen acus/arta via quę ducit ad vitam. Unde ꝑm hoc est sensus:

Pā.128.

h

d ¶ Facilius ꝛc. id est facilius ē gentilem populū se humiliare ad aggrediendū viam vitę arduam ꝛ angustā/q̄ diuitem. i. iudeū de meritis gloriantē/vel diuitem/ꝓpter eloquia legis et ꝓphetarū/ad salutē habendā humiliari. Item camelus in bono potest accipi. Illud enim animal humiliat se ad onera portanda: ꝛ si ponat virgula supra genu eius/statim flectit genu. Camelus iste christus est/sponte humiliatus ad suscipienda onera nostra. Esa.liij.b. Uere languores nostros ipse tulit: ꝛ dolores nostros ipse portauit. Foramen acus est angustia crucis. Per acum eñ pungitiuā/ punctiones ꝛ aculei passionis exprimunt: per quam transiuit christus/vt nos transiremus post ipsum. Michęę.ij.d. Diuidet ꝛ transibunt per portā/ egredient per eam ꝛ transibit rex coram eis. Iuxta hoc sensus est: Facilius est ꝛc. id est facilius est christū pati q̄ diuitē cōuerti ad christū. Sequit:

Pā.75.

h ¶ Et dixerunt qui/hęc/audiebant/ admirantes et stupefacti:

i ¶ Et quis potest saluus fieri? Quia intelligunt dominum diuites appellare amantes diuitias: aliter scientes plures esse pauperes: ideo hic querunt: Quis potest ꝛc. cū fere omnes habent vel amant diuitias. Augustinus. Cum plures sint diuites q̄ pauperes: non hoc dixissent apostoli nisi in numero diuitum intellexissent cunctos qui diuitias adipisci volent.

k ¶ Ait illis: quę impossibilia sunt apud homines: vt scilicet per se a suis cupiditatibus diuites conuertantur.

l ¶ Impossibilia. Chryſostom⁹. Hoc dicit ve bonitatis illius inuestigabile/ pelagus humana ęstimatio nō apprehendat/ sed victa miretur.

m ¶ Possibilia sunt apud deum: cui nihil est impossibile. ā. j. d. Non erit impossibile apud deum omne verbū. Geñ. xviij. b. Nunquid deo quicq̄ est difficile? Sed obūcitur: Diuitē manentē diuitem saluari impossibile est apud deū ꝛ apud homines: diuisim vero possibile est ꝛ apud deum ꝛ apud homines. Solutio. Apud homines impossibile est vt diues pauper/ꝛ superbus humilis fiat: quia hō ꝑpūs est vadēs ꝛ nō rediens: sed apud deū nō est impossibile. Uñ Beda. A cupiditate frenoꝝ ad charitatē ęnoꝝ deus pōt conuertere/ꝛ superbos humiles facere: ꝛ sic potest diuites saluare nō manentes diuites/sed qui fuerunt diuites.

Pā.77.

F Ait autē petrus:

A F a ¶ Ait aūt petrus: ecce nos dimisim⁹ oīa. De diuitibus decerat dñs sentētiā: q̄ facilꝰ est camelū ꝑ foramē acus trāsire q̄ diuitiarū amatoꝛes regnū dei intrare. Petrus econtrario q̄ paup erat: nō de diuitib⁹ sz de pauperib⁹ vult audire sentētiā: vt in vtroq; i. in amatoꝛib⁹ diuitiarū ꝛ cōtēptoꝛibus earū audiamus sentētiā diuinā. Sz q̄ petrus querit sententiā circa paucos: q̄ tm̄ circa discipulos: ideo de oibus cōtēptoꝛibus diuitiarū ꝓ christo ꝓfert dñs sentētiā generalē: q̄ multo plura accipient in vita ꝫsenti ꝛ in futuro vitaꝫ eternam. Dicit ergo:

28.q.1.c.1.

a ¶ Ait aūt petr⁹: Ecce nos dimisim⁹ oīa et secuti sum⁹ te.

b ¶ Qui dixit eis. Amē dico vobis: nemo ꝛc. q. d. nō tm̄ de vobis aplis loquoꝛ/sed de omnibus: Quia

c ¶ Nemo est qui reliquit domū/aut parētes/aut frēs/aut vxoꝛ/aut filios/aut agros ꝓpter regnū dei/ꝛ nō recipiat multo plura in hoc tpe ꝛ in futuro vitā eternā. Multo plura. i. spiritualia: q̄ plura sunt terrenis/nō numero sz merito ꝛ dignitate. Est ergo sensus: Qui cū q̄ diuitias tales ꝛ affectus carnales ꝓpter me dimiserit/ multo plura recipiet in futuro ꝛ ctiā i ꝫsenti. In ꝫsenti quidē ꝓ vno fratre carnali relicto/recipiet multos fratres spirituales: qui verius diligūt q̄ carnales: q̄ longe amplioꝛ est copula animarū q̄ coꝛpoꝝ: vnde ꝛ liberius omnia sua sibi cōmuni cātꝛ ita ꝓ vna domo recipit multo plures: sicut patet in religiosis: quia oīa sunt iustoꝝ. Unde Aug⁹. Habe charitatem ꝛ oīa tua sunt. i. Corinth.iij.d. Omnia vestra sunt: vos autē christi. Itē in ꝫsenti recipit ꝓ tpalibus relictis ꝫgustatio futurę iocunditatis: quę in cętuplo plus valet q̄ sua tpalia. Unde Marci.x.d. ait: accipiet centies tātū nūc in tpe hoc. Et hoc est qđ dicit Geñ. xxvj.c. Seminauit isaac in terra illa ꝛ inuenit in ipso anno cętuplū: bñdixitq; ei deus ꝛ locupletatus est. Itē in futuro recipiet ꝫmiū glię: multo maius merito ꝛ melꝰ omni re tēporali. ā. vj. f. Uenlurā bonā ꝛ cōfertā ꝛ coagitatam ꝛ supefluentem dabūt in sinū vestrū. Chryꝰ. Pater diabolus: mater ignorantia: fratres ꝛ soꝛores socij ꝛ socię erroris hi relinquendi sunt: q̄ aliter nō habeꝫ vita eterna. Matth.x.d. Qui amat patrē ꝛ matrē plus q̄ me/nō ē me dignus. Itē Chryꝰ. Assidue diabolus ex semine interdicti errons generat filios ꝛ filias: ꝛ ita ager ꝓfessio aut dignitas vnde viuit. Sequit:

f ¶ Assumplit autē ꝛc. Quarta pars in qua offendik ꝑ quā viā venik ad regnū: q̄ in ꝫcedenti ostensum est quales ptineāt ad regnū. ā. pueri. i. innocentes. Dia igit ꝑ quā venik ad regnū est passio christi ꝑ quā ipse ascēdit. Unde. j. vlt⁹. d. Nōne oportuit christū pati ꝛc. Hoc autem est generale in omnibus euāgelistis/post miraculoꝝ magnificētiā passionis ignominiā/ꝛ post vite eterne gloriā supponere: q̄ fit ne discipuli subita christi ꝓsecutione visa/perturbati retro abirent. Et quia magis turbat doloꝛ inopinatus animū q̄ ꝓuisus: ꝛ ideo sępe eis ꝑdicit. Sed q̄ idipsū sępe diꝛerat generaliter discipulis: modo dicit specialiter duodecim quos elegerat tāq̄ secretarios.

L

Matth.20.c Marci.10.e.

Quare dñs aplis passionē secreto reuelauit

D

Perfectio multiplex

Pā.16.

Pā.138.

Dicit ergo: Assumpsit autē iesus. i. saluator/saluandi habens cōsuetudinē. g ¶ Duodecim/apostolos ꝑ quos vniuersitas saluandoꝝ designat/ꝓpter partes septenarij. i. tria ꝛ quattuoꝛ/et quibus surgūt duodecim/q̄bus dñs reuelat mysterium consilij sui: sicut dicit Job.xv.b. Jam non dicam vos seruos: quia seruus nescit quid faciet dominꝰ eius: vos autem dixi amicos: q̄ ꝛc. Unde sequit hic:

b ¶ Et ait illis/ secreto: vt dicit Matth.xx.c. Propter quattuoꝛ. Primo, ꝓpter vitandū scandalū pusillorū: q̄ de eius passione cito possent scandalizari sicut petrus qui audita eius passione dixit ei: Absit domine hoc a te: Matth.xvj.d. Secundo, ꝓpter exemplum: vt. s. tu venies ad claustrū nō multis reueles: sicut insalutato ꝛ ignoꝛāte laban iacob aufugit: Geñ.xxxj.c. Uñ Eccl.xxxvij. a. Noli consiliari cū socero tuo/ꝛ a ęlantibus te absconde cōsiliū: omnis ꝓsiliarius ꝓdit cōsiliū: sed est ꝓsiliarius in semetipso. De hoc dicit beatus Bernā. loquēs in ꝑsona mūdi. Noli inquit ꝫcipitanꝛ agere: diu cōsidera/diligenter intuere: magnū est qđ ꝓponis/ꝛ opus habens magna deliberatione: experire quid possis: amicos cōsule/ne post factum ꝓgnter cōtingat. Hęc e sapiētia mūdi/animalis/terrena/diabolica/ inimica salutis/suffocatrix vitę/mater tepiditatis/ eius. ſ. q̄ deo solet vomitū ꝓuocare. Cū eñ dei verbū esse nō dubites/ quid opus est deliberatiōe? Uocat magni cōsilij angelus: q̄d ergo adhuc consiliū ꝑtolaris? Quis eñ sapientioꝛ ꝛ fideliꝛ illoꝛ Eb oꝛe putei gehēne eripiꝛ ꝛ cōsilia petā? Amicos cōsulat: q̄ nō legit: Inimici hominis domestici eiꝰ: Michęę.vij.b. Certio ꝓpter documentū: vt. ſ. ostēdat q̄ nō sint passim omnibus reuelāda cōsilia. Uñ Eccl.vj.a. Multi pacifici sint tibi: ꝛ cōsiliarꝰ sit tibi vnꝰ de mille. Quarto, ꝓpter hypocrisim cōcinendam: q̄ cū vadit ad crucē nō secreto sz publice hoc cūctis ꝑdicat. Uñ Matth.vj.a. Cuz facis elemosynā ꝛc. In hoc etiā ꝙ duodecim tm̄ ꝑ dixit/notat ꝙ solūs ꝓfectis fūt pandēda secreta: Per duodecim eñ significat perfectio. Est autē multiplex perfectio. ſ. prelationis. Joh.xv.b. Maioꝛem hac dilectione nemo habet/q̄ vt aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Joh.x. b. Bonus pastoꝛ animā suā ꝛc. Item ordinis. Exo.xxviij.g. Feminalia linea vt operiant carnem turpitudinis sue. Item ꝓfessionis. Deb.v.d. Perfectoꝝ est solidus cibus. j. Corinth.ij.b. Sapientiam loquimur inter perfectos. Itē securitatis. Phil.j.d. Cupio dissolui ꝛc. Prouer.xviij.a. Justus quasi leo cōfidens ꝛc. Item sufficientię. Matth.v.g. Estote perfecti sicut pater ꝛc. Pā. Perfice gressus meos in semitis tuis ꝛc. Item cognitionis. j. Corinth.xiij.c. Cum venerit qđ perfectum est ꝛc. Item cōparationis. Deb.vj.b. Hoc perfectus in generationibus suis. Item apḧensionis. Job.xj.b. Forsitan vestigia dei comꝑendes et vsq; ad perfectum omnipotentem reperies. Pā. Imperfectum meū viderunt oculi tui ꝛc. Item naturalis. Eccli.xxviij.c. Perfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti. i ¶ Ecce/in ꝫsenti: contra differentes. Eccl.v.b. Moli tardare conuerti ad dominum/ et ne differas de die in diem. k ¶ Ascendimus/spontanei ꝛ sani: contra illos qui differunt pnitētiam vsq; ad mortē. Eccl. xxxix.a. Sapiens coꝛ suum tradet ad vigilandum diluculo ad dominū qui fecit illū. Thes.ij.d. Bonū est viro cū portauerit iugū ꝛc. In libro Prosperi. Remedia cōuersionis ad deū nullis sunt cōtagionibus differēda/ne tēpus correctionis tarditate pereat: Qui eñ pnitentiā indulgentiā ꝓmisit/ dissimulāti die craſtinū nō spopondit. Chryꝰ. Ascendimus nō trahimur: nemo eñ vocat/nemo cōpellit. Igit cū videris eū in cruce pendentem/ne ęstimes purū hoiem: nā etsi posse mori ē hominis/tñ velle mori nō ē hois. Esa.liij.c. Oblat⁹ est qꝛ voluit.

E V a Hierosolymā: que locus est passionis: quā ꝓdicit/vt ex fidei ꝛia intelligat eē diuinitas: ⁊ minus timeat humana aduersitas. Chry�sost. Aduersitas ꝙ subito venit/nimiū grauis est: quā ꝙ cognoscim⁹ ⁊ expectamus/leuior inuenit. b C Et consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Esa.l.c. Corpus meū dedi percutientibus. Hiere.xi.d. Ego quasi agn⁹ mansuetus qui portat ad victimā. Et arguunt hic hereticī dicentes/vetus testamentū datum esse a principe tenebrarum/iudicātes auctorē veteris testamenti seuerū/⁊ mosen sanguinarium/et christum contrariū legi ꝺdicasse: quia lex sine misericordia puniebat. Arguunt etiā pagani insultantes christianis/⁊ deum eorum de temeritate arguentes et si nō peccaret nō veniret in hierusalem vbi occisus est: quasi nō esset ꝓscius suę mortis. c C Tradetur enim/a iudeis: d C Gentibus/pilato. s. et ministris romanorū. Gen.xxxvii.f. Fratres ioseph tradiderunt cum ismaelitis. Et Judic'.xvj.c. Tro: sansonis. i. synagoga tradidit eū philistheis. e C Et illudet. Chry�sost. Deludunt verbū veritatis: qui simulant se sequi/⁊ de eo disputant sine timore dei: non ꝓposito inueniendę veritatis/sed studio subuertendi. Item Chry�sost. Traditus est christus a iudeis gentibus: ⁊ nunc etiā traditur ad deludendū: Christus eīm verbū est veritatis. Et qñ videꝭ scripturas ꝓphetarum et euangelij traditas in manus falsorū sacerdotū ⁊ scribarū/non intelligis quia verbū veritatis traditū est principib⁹ iniquis ⁊ scribis? Thren.iii.b. Factus sum in derisum tota die ⁊c. f C Et flagellabitur ⁊ conspuetur. Esa.l.c. Corpus meū dedi percutientibus ⁊ genas meas vellentibus: faciē meā non auerti ab increpantibus ⁊ conspuentib⁹ in me. Job.xxx.b. Longe fugerunt a me ⁊ faciē meā conspuere nō verenť. g C Et postq̄ flagellauerint occident eū. Chry�sost. Verbū veritatis ausi sunt interficere cruce verbi mendacis. h C Et tertia die resurget. Beda. Ut tam cito resurrectio euacuet scandalum crucis. Osee.vj.a. Viuificabit nos post duos dies ⁊ in tertia die suscitabit nos. i. suscitandos ostender ꝓ resurrectionē. De hac materia habeť Matth.xvj.c.xvij.b.xx.c. Marc'.viii.d. ix.b.x.c.ē.ix.c. et hic. Et nota quia dicunť hic quinq; illata domino a iudeis ꝙ vsq; hodie quasi continue inferunť eidem in membris suis. Tradit eīm/illuditur/flagellat/conspuit/occiditur: ⁊ hoc a summis sacerdotib⁹. Tradit vere gentib⁹ cum regnū ecclesię seu gregis dominici traditur pueris vel aperte malis. Unde conquerit dauid. Deus venerūt gentes in hereditatem tuā: polluerūt ⁊c. Et dñs ipse dicit: Traditus sum et nō egrediebar. Qui ꝙ tradiderunt/dicit ipse pilatus/Joh. xviii.f. Gens tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi. Postea illudit: quia populus traditus eruditione fraudat ⁊ decipit: nō solū ab hereticis qui intrant ecclesiā ꝓpter defectū ⁊ negligentiā ꝓlatorū/sed etiā ab ipsis ꝓlatis. Hiere.l.a. Stet ꝓditus factus est populus me⁹/ꝓstratores eorū seduxerūt eos. u. Pet. iii.a. Teneť in nouissimis diebus illusores iuxta ꝓpria concupiscentias ambulantes. Prouerb.iii.d. Illusores ipse deludet ⁊c. Deinde ꝙ flagellat dñs: quia populus angarijs ⁊ iniurijs opꝛimit vndiq;. Un Pś. Ego autē in flagella paratus sum. Et alibi. Et fui flagellat⁹ tota die ⁊c. Postea cōspunť: qz cultus eius vilipenditur: ⁊ cultores eius si qui boni sūt vbiq; confunduntur. Job.xxx.b. Faciē meā conspuere nō verentur. Ibi Glo. Faciē eius conspuere/est iustos etiā in ꝑsentia confutare: ⁊ in eorū cōtumelias verba fluxa quasi fluentes saliuas mittere. Et postmodū occidit: quia charitas populi per malā exemplū maioꝝ perditur ⁊ fides peruersa dogmate corrumpit. Deus autē charitas ē. i. Joh.iii.c. Et fides in corde tuo/christus est in corde tuo: ⁊ ita christus occidit eū charitas ⁊ fides in populo perdit. i C Et ipsi. s. apostoli. k C Nihil horū intellexerunt/nunc. Et assignat triplex causa in Glo. quare nō intellexerūt. Prima est: quia adeo tenerrime eū diligebant vt nec eorū aures mortē eius audire sustinerēt. Secūda: quia deum esse credebant: ⁊ ideo vix ꝓterant credere eū moriturū. Tertia: quia putabant eū loqui ꝓparabolice/iuxta morē regionis. l C Erat autē verbum istud absconditū ab eis/

Pś.78. Pś.87. Pś.37. Pś.72.

Mat.20.c Marci.10.e.

et nō intelligebant que dicebank. Ubicunq; eīm aliquid de sua passione loquebat dominus: ipsi putabant dictum alle gorice seu parabolice. Unde Beda. Que maxime videre desiderant: eius morte audire nō ꝓterant. Judei ꝺo bene intelligebant eū: quia hoc dicebat quod ipsi facere cogitabant. Sequitur: m C Factū est autem ⁊c. Hic ꝓtermittit lucas de petitione matris filiorū zebedei: q̄ putans dominū statim regnaturum in terra/petiit vt duo filii eius sederent iuxta ipsum: vnus ad dexteram et alius ad sinistram. Hoc autem habetur Matth.xx.c. et Marc'. x.c. Qui econtrario ꝓtermittunt ingressum domini in hiericho ⁊ cęci illuminationem et ꝓgressum per hiericho et zachei vocationem seu conuersionē/quod lucas hic deꝛminat. Ꝓtermittit autē lucas curationē duorum cęcorum in exitu de hiericho: quod matthęus et marcus ponunt. Marcus tamen de vno facit mentionē quia famosior erat. In canone tamen marcus et lucas conueniunt in illuminatione cęci. Sed hoc dicit ꝓpter similitudinē operis: non ꝓpter identitatē. Quare autem dominus venerit in hiericho/dicit Hieronymus: quia scz multi latrones erant in hiericho: qui homines descendentes a hierusalem in hiericho interficiebant vel vulnerabāt: ⁊ ideo dominus venit hiericho vt vulneratos sanaret et multam turbam secum traheret: quod ⁊ fecit/sicut narrat Matthęus. xx.d. et Marcus. x.g. Mystice: Per hiericho significatur mundus qui sicut luna mutatur. i. Cor'. vii.f. Ꝓterit figura huius mundi. Eccl̄. xxvij.b. Stultus vt luna mutatur: id est mūdus. Per cęcum significatur genus humanū: quod per peccatum ade vtrūq; oculum amisit/tacens in tenebris culpę ⁊ ignorantię. Jesus autem venit hiericho: quādo christus factus est homo. Et tunc cęcus illuminatus est: quia genus humanū fidei cognitionē recepit. Unde. s. ii.c. Nunc dimittis seruum tuū domine ⁊c. Et in hoc docuit dominus ꝓlatum descendere vsq; ad defectus et miserias sustinendas ꝓ salute infirmorum. Hoc autez notabile est ꝙ dominus in introitu hiericho vnum solum sanauit/in exitu ꝺo duos: quia plures post ascēsionem ⁊ egressum a mundo sanauit q̄m ante. Et hoc est quod dicit: Factum est autem cum approꝑinquaret hiericho/iesus scz: id est veniret in mundū in se humanos suscipiens defectꝰ: hoc enim sonat hiericho: id est luna: que semp est mutabilis. Sic ⁊ tu approꝑinqua hiericho: id est teipsum humilia/et annihila ꝓpter ipsū. Phil.ii.a. Hoc sentite in vobis quod ⁊ in christo iesu: qui cum ⁊c. n C Cęcus quidam: id est genus humanum/vel peccator quilibet vere cognitionis lumine carens/et tenebras culpę et ignorantię patiens. o C Sedebat: terrenis amore inhęrens. Cęcus vero dicitur ꝓprie aptus natus videre/non videns. Lapis enim non dicitur cęcus/etsi non videat: sic laicus ꝓprie non debet dici cęcus/sed clericus. Esa.xlii.d. Quis cęcus nisi seruus meus? Matth.xv.b. Sinite illos: cęci sunt ⁊ duces cęcorū. ij. Pet.i.b. Ministrate in fide vra virtutē: in virtute autē scientia. Cui non ꝓsto sunt hęc/cęcus est. p C Secus viā. Chryꝺostomus. Jungta veritatem. Unde Beda. Cęcus sedet secus viam/dum incipit credere in ipsum/qui dicit: Ego sum via/veritas ⁊ vita. Joh.xiiii.a. q C Mendicans: id est rogans Qui ideo rogauit: quia cęcitatem ⁊ paupertatem suā cognouit. Multi enim sunt cęci/⁊ pauperes et superbi qui mendicare erubescunt: quia seipsos non cognoscunt. Apocal.iii.a. Dicis q̄ diues sum ⁊ locupletatus ⁊ nulli⁹ egeo: ⁊ nescis ⁊c. Eccl̄.xxv.d. Tres species odiuit anima mea ⁊ aggrauor valde animę illorum. Joh.ix.g. Si cęci esletis: id est vos esse cęcos cognosceretis/peccatum non haberetis: nunc autez quia dicitis/videmus: peccatum vestrum manet. r C Mendicans. Nota quia antiqui pauperes non erant ita importuni sicut moderni: qui oze filebant ⁊ manu dicebant: vnde dicebantur mendici/quasi manu dicentes. r C Et cum audiret turbam ꝓtereuntem: que sequebatur iesum: quidam vt miracula noua viderent/id est curiosi: quidam vt obseruarent/vt malicioſi: quidam vt de panibus manducarent: id est mercennarij: quidam vt sanarentur/quorum alii boni/alii mali:

Mystice

b

V quidā vt docerenť/vt discipuli: quidā vt obsequerenť/vt religiosi. Omnis autem hęc turba sequēs/bonitati ⁊ studiositati eius attestatur. Unde Chryꝺ. Testimonium studiosi agricolę est messis fecūda: ⁊ assidui doctoris signū ecclesia plena. Prouerb.xiiij.a. Ubi nō sunt boues/ꝺsepe vacuū est: vbi autē apparent plurimę segetes/manifesta est fertilitudo bouis. Itē in eodē.d. In multitudine populi dignitas regis ⁊c. a C Interrogabat quid hoc esset: quia scire desiderabat. Multi sunt qui nūq̄ interrogāt. Quare? Quia scire nō curāt. Boni discipuli signū est libēter inꝛogare. Eccl̄.vj.d. In multitudine ꝑsbyterorum ꝓuidētiū stabilitꝰ ⁊c. b C Dixerūt autē ei q̄ iesus nazarenus trāsiret: cuius odorem senserat/sed nō viderat. Placarenus est interꝑtat floridus. Cant'.ii.a. Ego flos campi. i. rosa q̄ crescit in hiericho. Eccl̄.xxiiii.b. Et quasi plantatio rosę in hiericho. Chryꝺ. Rosa anteq̄ videat/sentit. Notādū autē ꝙ dicit iesus trāsire. Et reuera multis trāsit: quia tępus salutis sine salute trāsit eis. Unde ꝓpter qđ dicit Apls.ii. Cor'.vj.a. Ecce nūc tępus acceptabile ⁊c. c C Et clamauit dicens ⁊c. Chryꝺ. Nihil soluta habebat nisi vocē: ⁊ ideo qui pedib⁹ nō potest/voce sequitur. d C Jesu fili dauid miserere mei. Amb. Dō ꝓ hominibus factus/miserere hoīs. e C Et qui ꝓibāt increpabāt eū vt taceret. Beda. Qui ꝺsum venientē ꝺsunt significant tumultus carnaliū ꝺsideriorū/vel suggestionū ꝺmonum/vel turbā ꝓsecutorū. Sedm Amb. q̄ mentē hominis sepe perturbant ⁊ orationē impediť/ne a dño audiat. Thren.iii.c. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio. Esa.lix.a. Peccata vestra diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū: ⁊ abscōderūt faciē eius a vobis ne exaudiret. Et hoc est qđ dicit hic: Increpabāt eū

B Moraliter vt taceret. Moraliter/etiā iuxta litterā/ꝑsecutes ⁊ pauperē increpantes sunt mundi sapientes/⁊ collaterales magnatus: qui pauperes fugant ⁊ ꝓhibent ne ante dños suos appareāt/vel aliquid ab eis petāt. Unde Chryꝺ. Fatua sapientia hominum existimat iniuriā pati magnos viros/si a pauperibus bonorentur. Quis eīm pauper audet diuitem publice salutare? f C Ipse ꝺo multo magis clamabat: fili dauid miserere mei. Chryꝺ. Talis est natura fidei: quāto plus vetat eo magis accendit: ꝓpter qđ serui dei in ꝑsecutionib⁹ nō vincuntur. Et. j. Virtus fidei in periculis secura ē: in securitate periclitatur. Amb. Oportebat tamdiu clamare/donec resistentis sibi turbę strepitū vinceret: id est tā pseueranter orando/pulsando intendere: quousq; cōsuetudiuę ꝺsiderioꝝ carnaliū et ipsorū dominū carnaliū turbā/studia spūalia impedientē/fortissima intentione superaret. g C Stans autē iesus. Mota quia transeundo audit/stando sanat: per qđ significat/quia ꝑm naturā q̄ sunt in motu ⁊ in transitu. i. naturā humanā q̄ subiecta mutabilitati/nobis cōpassus est: ꝑm eā vero naturaz in qua manet stabilis/nos sanat. i. nobis gratiam ꝓstat. Unde Beda. Jesus transiens cęcū audit ⁊c. h C Jussit illū adduci ad se. Hiero⁹. Quia cęcus/sequi nō poterat: stat dñs ⁊ vocari iubet ne turba ꝓhibeat. Sic debent facere magnates/stare scz ⁊ vocare ad se pauperes vt audiant eorū q̄rimonias/ ⁊ faciāt iusticiā. Eccl̄.iiij.a. Declina pauperi sine tristicia aurē tuā: ⁊ redde debitū tuū. i. iusticiā vel elemosynā: ⁊ respōde pacifice in māsuetudine. i C Et cū approꝑinquasset/interrogauit illū dicēs: Quid tibi vis faciam? Non ex ignorantia quęrit: sed ideo vt rogef: vt mentē ad orationem exciter. Item Amb. Interrogat vt credam⁹/nō nisi cōfitentē posse saluari. Et est argumentū q̄ nō sufficit cordis cōtritio nisi addat oris cōfessio. Et verū ē si hō tępus habet. Chryꝺ. O dñe qđ interrogas qđ ipse oculis vides? Infirmitas clamat/qđ vocē perquirit? Respondet. Non quęro ꝓpter passionē: sed ꝓpter fidē. Tu dñe occultoꝝ es cognitor ⁊ nescis? Scio ſ volo vt ꝓcedat ⁊ confiteat. Roma.x.b. Corde creditur ad iusticiā: ore autem ꝓfessio fit ad salutē. k C At ille dixit: dñe vt videā. Chryꝺ. Modo nō dicit: Fili dauid/sed dñe. q. d. filius dauid cęcos illuminare nō pōt: filius autē dei potest. Ideo interrogo quid vis? Tūc ille dixit: non fili dauid/sed dñe volo vt videam. Quādiu diperat: fili dauid/suspensa est sanitas: mox vt dixit: dñe/infusa est. l C Et videam: lumen cęli/sine quo nemo gaudet. Tob.v.b. Quale gaudiū erit mihi qui lumen cęli nō video? Eccl̄s.xi.c. Dulce lumen ⁊ delectabile oculis videre solē. m C Et iesus dixit ei: Respice: fides tua te saluū fecit. Act'.xv.b. Fide purificans corda eorū. n C Et confestim vidit ⁊ sequebatur illū. Chryꝺ. Bonū munꝰ obtulit christo. Quale? Sedēbat cē. o C Magnificās deū. Pś. Magnificate dominum mecū. Eccl̄.xlii.d. Benedicktes dñm exaltate illū quantū potestis: maior est eīm omni laude. p C Et omis plebs vt vidit dedit laudē deo: cōgratulans sanitati cęci. Un patet q̄ cōpatiebat infirmitati illi⁹. Rom.xii.d. Gaudere cū gaudentibus ⁊c. Uel etiā deū laudabat ꝓ magnitudine fidei sibi inspiratę: cui⁹ merito ipertrauit lumen ⁊c.

Pś.33.

Expo. Ca. XIX.

Ingressus ⁊c. Historia cōtinuat/vt patet. Continentia vero capituli talis est. Tres sunt partes capituli. In ꝓma ostenditur q̄ camelū trāsire ꝓ foramen acus. i. habēte diuitias intrare ī regnū cęloꝝ/est possibile apud deū: licet impossibile sit apud hoies: per exēplū zachei: qui recepto dño in domo sua/diuitias male acq̄sitas restituit/⁊ residuū in elemosynas dedit: ⁊ ita camelus gibbum deposuit. In secūda parte ostēdit ꝓ parabolā nobilis ⁊ seruoꝝ plus placere deo pnitētia petōꝝ ꝙ iusticia supboꝝ: ibi: Hęc illis audientib⁹. In tertia parte agit de ascēsu christi in hierlm sup asinam: quā sibi duo discipuli de itinere missi adduxerūt: ⁊ de eiectione emētiū ⁊ vendētiū de tęplo: ibi: Et his dictis ⁊c. In ꝓma igit parte bui⁹ capituli diuites ad restitutionē ⁊ pnitentiā inuitant/exēplo zachei: q̄ iuss⁹ cōsilio/vel iusticiatus festinās interꝛat. Mā qui cōsilio dñi credit/festinat iustificari. Eccl̄.v.b. Non tardes cōuerti ad dñm/⁊ ne differas de die in die. Dicit ergo: q C Et ingressus perambulabat: in greco/trāsibat: r C Hiericho. i. ꝓ hiericho ambulabat. Est autē hiericho vbs: quā iordanis trāsresso subuerterūt iudei: Josue.vj.d. rege eī⁹ interfecto. Pro q̄ extruxit aliā abiel de bethel. iii. Reg'.xvj.g. quā dñs sua ꝓsentia/vt hic dicit illustrauit: quā etiā postea romani subuerterūt. Pro q̄ ēdificata est tertia: q̄ vsq; hodie manet: vbi vtriusq; vbis destructę vestigia cernunť: ⁊ significat mundū quā pambulauit dñs: vt et tu pambules nō adhęreas ꝓ amore. Esa.lii.d. Recedite/recedite: exite inde: pollutū nolite tangere: exite de medio eius. Si ita facerēt saluatores. i. ꝓlati ⁊ ꝓdicatores mūdi diuites seq̄rerēt eos. Un Esa.xlv.c. Uiri sublimes ad te trāsibūt: tuiq; erūt ⁊ post te ābulabūt. s C Et ecce vir nole zache⁹/⁊ h erat princeps publicanoꝝ: Qui publica vectigalia recipiebant ⁊ mūdi lucra sectabanť ꝓ fas ⁊ nefas. t C Et ipse diues: Ergo iniquus. Aug⁹. Omnis diues vel iniquus vel iniqui hęres. Eccl̄.xi.b. Si fueris diues nō eris ſmunis a peccato. Peccat eīm omnis diues vel male acquirendo vel male retinendo vel male erogando. v C Et quęrebat videre iesum quis esset/⁊ non poterat ꝓ turba. Mota turba impedit languidā ne sanitatē recipiat: Joh.v.b. Et increpat cęcū vt taceat. ū. xviij. g. Matth.xx.d. Item paralyticū excludit ne ante iesum veniat: Marc'.ii.a. Itē parentes retardat ne iesum adeant: Marc'.iii.d. Itē puellę mortuę suscitationē ꝓcrastinat: Matth.ix.c. Item cęci illuminationem ꝓcrastinat: Marc'.viii.c. Item iesum in regē rapere laborat: Joh.vj.b. Itē iesū affligit ⁊ cōfundit. Jer.viii.g. Itē cacheo obstat ne iesū videat: vt ꝺ. x C Quia statura pusillus erat. Glo. Non malicia ſ fide. i. Cor'.xiii.d. Malicia puuli estote nō sensu.

a ¶ Et ꝓcurrēs. Ecḡ. rxvij. c. Prꝛcurre prior in domū tuā ⁊ illic aduocare ⁊c. b ¶ Ascēdit in arborē sycomorū. Mota q̄ sycomorus ficui filius est i trūco/in ramis/in oibus: exceptis foliis in q̄ bus est ficui dissimilis ⁊ moro similis. Vnde sycomorus dicit̄ quasi ficus moꝛus. Josephus tñ dicit q̄d ⁊ ꝓbabile est: q̄ arbor ista ex sycomoro. i. ficui ⁊ moro sit/is: ꝛ ex vitio scripturę inoleuit vt ex sycomoro: ⁊ latine dicit̄ celsa. Vñ sycomorus grece/ficus: moros/fatuus. Sycomorus aūt moro filius est in foliis ꝛ altitudine ipsā tior/equos ꝓceruas ne inundant: mollis ⁊ infructuosa: ⁊ interꝓtat ficus fatua: ⁊ significat crucē: q̄ vt ficus dulciter pascit.

Amos. vij. d. Glo. Sycomorus est ruꝰ afferēs moꝛa q̄ pastoꝛ famem depellit et folia eiuriē pecoꝛ.

b lus erat. Et ꝓcurrēs ascēdit c i arborē sycomoꝛ vt videret o illū: q̄ idē erat trāsitur⁹. Et ę cū venisset ad locū/suspiciēs g ie|sus vidit illū/et dixit ad eū: Zachee festinās descēde

Tñ Bas. vj. d. Vbi abſit gliari niſi in cruce dñi nr̄i ihesu christi: ꝛ sicut ficus fatua deridet. Job. rij. a. Deridet iustꝰ simplicitas. j. Cor'. i. d. Nos aūt p̄dicam⁹ christū crucifixū: iudeis q̄dē scādalū ⁊c. Hāc sycomorū ascēdit zacheus pusillus. i. humilis christus. c ¶ Et videret illū. i. videri faceret/⁊ nobis de fructibꝰ eiꝰ daret. Cant'. vij. c. Ascēdā in palmā ⁊ apphendā fructus eiꝰ. Itē sycomorus pēnitentiā vel religionē significat: q̄ reuera est ficus q̄ dulcis: ſ fatua reputat. Amos. vij. d. Armētariꝰ ego sum vellicās sycomoros. Esa. ix. c. Sycomoros succiderūt. i. hūiles religiosos/sed cedros ĩmutabimus. i. nobiles ⁊ superbos. Hāc aūt ĩmutationē facit abūdantia rpalis. Tñ. ij. Paral. ix. g. Tāta copiā argenti ꝓbuit salomon in hierlm quasi lapidū: ⁊ cedroꝝ tātā multitudinē velut sycomoꝝ. Hanc sycomorū ascendit zacheus pusillus. i. religiosus humilis: vt inde videat iesum. i. vitā cōsequat ęternā: quę cōsistit tota in visione iesu. Joh. xvij. a. Hęc est vita ęterna ⁊c. Ascēdit aūt ad hāc sycomorū tribus gradibus. Quoꝝ ꝓm⁹ est abrenūciatio ꝓprię voluptatis: q̄d facit votū obedientię. Secūdus est abrenūciatio ꝓpriętatis: q̄d facit votū paupertatis. Tertius est ꝓmissio omnimodę castitatis: quod facit votū cōtinentię. Sed hos ꝓcēdūt alij tres gradus: quos oꝑtet ꝓius ascendere. Quoꝝ primus est cōꝓptus sui. Secundus est oblīuio parentū. Tertius est odiū mundi. Tñ abrę dictum est Gen. xij. a. Exi de terra tua. i. carne tua/ hic est primus gradus: ⁊ de cognatione tua/hic est secūdus: ⁊ de domo patris tui: ad est mundo/hic est tertius: et vade in terram quā mōstrauero tibi. i. in religionem. Hi sunt sex gradus quibus ascendit ad thronū salomonis. iij. Reg'. x. c. Thronū fecit sibi rex salomon de ebore grandē: ⁊ vestiuit eū auro fuluo nimis: q̄ habebat sex gradus. d ¶ Quia inde erat trāsiturus. Forte arbor nō erat in via: sed causa euitandi turbā: sicut ꝛepe facimus/diuerrit dñs ꝑ agrū ⁊ zacheus hoc nouerat. Hoc est: Inde erat trāsiturus. i. ex illa parte vbi erat sycomorus. In quo significat transitus de iudeis ad gētes: vel de mundo ad patrē ꝑ crucē seu pēnitentiā seu religionē mediā. Hęc est scala quā vidit iacob/Gen. xxviij. c. quę attingebat a terra vsq; ad cęlū. e ¶ Et cū venisset ad locū: ad quā ſpe venit iesus: quotiēcunq;. i. claustralibus vel pēnitentibus sui ꝓsentiā vel ꝓgustationē cōcedit. Joh. xviij. a. Egressus est iesus trans torrentē cedron vbi erat hoꝛtus in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eiꝰ: Sciebat aūt iudas q̄ tradebat eum locū qr iesus frequenter cōuenerat illuc cū discipulis suis. iiij. Reg'. iij. b. Animaduerto q̄ vir dei sanctus est iste q̄ transit ꝑ nos frequēter: faciam⁹ ergo ei cęnaculū paruū ⁊ ponamus in eo lectulū ⁊ mēsam ⁊ sellam ⁊ cādelabrū/vt cū venerit ad nos maneat ibi. Cęnaculū paruū ē religio humilis: de quo Act'. j. b. Cū introissent in cęnaculū ascenderūt superiora vbi ⁊c. Lectulus est quies cōtemplationis: de quo Cant'. j. d. Lectulus noster floridus. Mensa est refectio lectionis: de quo Pſ. Parasti in conspectu meo mēsam ⁊c. Esa. xxj. b. Pone mensam/cōtēplare in specula. Itē in hoc lecto cubat dñs ⁊ in hac mēsa comedit. Vnde Cant'. j. b. Indica mihi quęz diligit anima mea/vbi cubas/ vbi pascas in meridie. Sella est discretio iudicii. Prouerb. xx. b. Rex q̄ sedet i solio iudicij intuitu suo dissipat omne malū. Candelabrum est illuminatio fidei: de quo Zach. iij. a. Vidi ⁊ ecce cādelabrū tōtū aureū ⁊ lāpas sup ca

Pſ. 22.

put eiꝰ. i. charitas: ⁊ septē lucernę sup illud. i. septē opera misericordię. Vbi hęc quattuoꝛ sunt: illuc libenter ⁊ frequenter venit ⁊ manet dñs. k ¶ Suspiciēs iesus. i. sursum aspiciens. g ¶ Vidit illū: a terrenis eleuatū ad cęlestia suspēsū. Job. vij. c. Suspēdiū elegit aia mea: h ¶ Et dixit ad eū: Zachee festinās descēde: qui ascēdisti a cōtemplatiua ad actiuā. Eph. iij. b. Qui descēdit ipse est ⁊ q̄ ascendit ⁊c. Itez descēde a cōsideratiōe diuinoꝝ/ad cōsiderationē tui. Piere. xviij. a. Surge descēde i domū figuli ⁊ ibi audies verba mea. i ¶ Quia hodie. i. in tpe gratię.

k ¶ In domo tua. i. in mente tua/ oꝑtet me manere. Dñe deus meꝰ q̄s pulchre oꝑteret ornare ⁊ ꝑparare domū in qua oꝑtet recipi regez glorię. Pſ. Domuz tuā dñe decet sanctitudo: id est sanctitate/ assuetudo. Sed quō recipiet talē hospitē in domo sua q̄ nūq; habitat in ea: aut quō veniet hospes talis in domū nō ꝑparatā: aut in qua non est dñs hospitū? Multi etiā recipiūt dñm in domo sua: q̄ postea turpiter ejiciūt eū: vel mhil dāt el comedere vel bibere: vnde oꝑtet eū exire. Tñ. s. vij. g. Intrauī i domū tuā/aquā pedibus meis nō dediſti ⁊c. Mystice. Per zacheū significat populus gentilis: ꝑ domū eiꝰ/ecclesia de gētibꝰ/in quā intrauit dñs synagoga relicta. Vñ Matth. xxiij. d. Ecce relinquet vobis domꝰ vestra deserta. l ¶ Et festinās descēdit. Mystice. Vult̄ descēdere ⁊ ascendere ē gētilis ꝑplus q̄ erat in arboꝛe. i. in fide crucis: ⁊ a fide crucis ad fidē resurrectionis ⁊ ascensionis venit. Vnde ait aplus. ij. Corinth. v. d. Etsi nouim⁹ christū ꝑm carnē. i. passibilē ⁊ mortalē: ſ ꝑ tamē iam nō nouimus: quasi ante passionem passibilē eum nouimus ⁊ mortalē: sed post resurrectionem immortalē ⁊ impassibilē: ⁊ ita de fide crucis ꝓcessimus ad fidē resurrectionis: de fide mortalitat̄ ad fidē imortalitat̄. m ¶ Et ꝓcepit illū gaudēs. h. Cor'. ix. b. Hilarē datoꝛē diligit deꝰ ⁊c.

Mystice

Materialē/i mēbris. Matth. xxv. c. Hospes fui ⁊c. Esa. lviij. c. Egenos vagosq; induc in domum tuam.

Religiōis. Pſ. Domū tuā dñe decet sanctitudo. Itē deꝰ i domiꝰ eiꝰ cognoscet. Quoꝛ: Per hospitalitatē. Dño nō ſsente nihil dak famulis eiꝰ: etiā ꝑ ministros eiꝰ.

Recipit dñs in domum

Tęplum. Esa. lvj. c. Domꝰ mea domꝰ oꝛōnis vocabit̄. Pſ. Dñe dilexi decoꝛē domus tuę. Coꝛ hoſs. j. Coꝛinth. vj. d. An nescitis q̄ membra vestra tęplū sunt spiritussancti?

Atię. Sap. vij. d. In alas sctās se transfert ⁊c. Cōscientię. Prouer. ix. a. Sapia ędificauit sibi domum ⁊c. De hac ejcit litigiosa mulier ⁊c. Prouer. xxvij. c. et. xix. b.

Pſ. 98.

Pſ. 92.

Pſ. 47.

Pſ. 25.

Glię. Joh. xiij. a. In domo pris mei mānsiones multę sūt ⁊c. n ¶ Et cū videret/oēs murmurabāt/ dicētes: q̄ ad hoiem peccatoꝛē diuertisset. Matth. ix. b. Videntes pharisei dicebāt discipulis eiꝰ: quare cū publicanis ⁊ peccatoꝛibus māducat magister vester? Aug⁹. Vnus numeraſ inter apostolos/vt discamus malos tolerare/ne coꝛpus christi diuidam⁹. Beda in Glo. Manifestū est iudeos semp gentiū odiſſe vel nō intellexisse saluteꝫ. Vnde ⁊ aduersus petrum dicit̄: quare introisti ad gentes ꝓputiū habentes? Act'. xj. a. Hoc dictū est petro a christianis qui conuersi erāt de iudeis. Ex hac Glo. Bedę volūt q̄dā q̄ zacheus fuerit gentilis. o ¶ Stans aūt zacheus dixit ad dñm: ecce ⁊c. Stans. i. in bono q̄ ceꝑerat firmiter ꝑsistens non turbatus ex calūnia iudeoꝝ/q̄ eū vocauerunt pcoꝛē. Sic q̄libet vere pēnitēs nō cadit sed stat ad cōtumelias: immo gaudet ex ipsis. Act'. v. g. Ibāt aplī gaudētes ⁊c. Sic dauid nō cecidit ad verba cōtumelioſa semei. Vnde. ij. Reg'. xvj. b. Dimittite vt maledicat mihi: dñs enī ꝓcepit ei vt maledicereꝫ dauid ⁊c. Et. j. Dimittite eum ⁊c. Nota Glo. Bedę. Vltis calūniantibus hoiem pcoꝛē/ipse zacheus stās. i. in ea q̄ ceꝑerat fidei veritate ꝑsistēs: nō solū se ex pcoꝛe ꝓuersum/ſ etiā inter innocētes ꝓbat cōuersatū/cū etiā ante cōuersionē innocēter vixit ⁊c. Istud plane falsum videtur ⁊ obloqui glosis ꝓcedentibus: sed de zacheo dicatur/quin multos defraudauit: sicut ex

¶ glosis ꝓcedētibus

glosis ꝓcedentibꝰ haberi pōt. Solutio. Intellige duplicē conuersionē zachei. s. primā: q̄n dimidiū bonoꝝ ⁊c. et defraudata restituit. Secūdā: q̄n dño penitꝰ adhęsit: in q̄s aliq̄ moꝛa intercessit. Q̄d ꝙ dicit: ante ꝓuersionē innocēter vixisse/de oīmoda ꝓuersione intelligēdū ē. Anteq̄ enī dño penitꝰ adhęreret/ ⁊ in collegio discipulorū ambularet/innocēter vixit. s. ex q̄ primo cōuersus est ad dñm/et vouit q̄ dimidiū bonorum daret: ⁊ fraudata restitueret. In Glo. enī ꝛō q̄ relictis oibꝰ secutꝰ ē christū.

Act. 16 Iesum

a ¶ Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ dñe do pauꝑib⁹ ⁊ si q̄d aliq̄ defraudaui/reddo q̄druplū. b ¶ Dixit ihēsus ad eum: Quia hodie die sāluſ domui huic facta ē: eo q̄ ⁊ ipse filiꝰ sit abrę. Tę|

f nit enī filiꝰ hoīs ꝙrere ⁊ saluū g facere q̄d ꝑierat. ¶ Hęc illis h audientibꝰ/adiiciēs dixit pa|i rabolā/eo q̄ esset ꝓpe hieru|k salē: et q̄ existimarēt q̄ cōse|l stum rēgnū dei manifestarek. q ¶ Dixit ergo: Hō q̄dā nobilis in terrā: vbi ⁊ se appellat filiū hominis/vt insinuet nobis dispensationē suę pietatis. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos sed peccatores. Dicit ergo: Venit enim filius hominis/ quęrere ⁊ saluū facere. Ideo appellat̄ iesus. Matth. i. d. Et vocabis nomen eius iesum: ipse enī saluū faciet populum suū a peccatis eoꝝ. g ¶ Q̄d ꝑierat. Hoc idem deberent facere vicarii eius: id est episcopi. Hoc enī est officium eoꝝ. s. saluū facere populū: et ideo dicunt̄ epi. i. supintendētes. Sed multi nō faciunt hoc Unde conquerit̄ dominus Ezech. xxxiij. a. Quod infirmū fuit

Luc. 15. b Mat. 13. b

nō consolidastis/ ⁊ quod egrum ⁊c. Sequitur: h ¶ Hęc illis ⁊c. Secunda pars: in qua suscepta ⁊ cōmendata pēnitentia diuitis publicani/docet dominus per parabolā nobilis et seruorum plus placere sibi pēnitentiā peccatoꝝ q̄ iusticia superborum. Sic gentiles de ignorantia legis humiles magis placerūt christo q̄ iudei de sua iusticia ꝙsumentes. Et quia discipuli audita passione ⁊ resurrectione dñi/putabant ipsum mox regnaturū in terra: ideo hanc eoꝝ ignorantiā illuminās/ ostendit q̄ ſ fides regni sui ꝓmo ędificabitur per totū mundū: ⁊ postea regnabit in cęlo iudicio consummato. Duplici ergo de causa introducit hęc parabola. s. vt iudęoꝝ arrogantiā reꝓmat/ostendens se magis appꝛobare gentiuꝫ pēnitentiā q̄m iudeoꝝ falsam iusticiā: Quoꝝ reprobatio' ostendit in fine parabolę: vbi ꝓcipit ciues suos interfici nolentes eū sup se regnare. Item introducit̄ ad tollendā temerariā discipulorum opinionē: sicut dictum est. Dicit ergo: Hęc. s. quę dicta sunt: i ¶ Illis. i. discipulis. k ¶ Audientibus/ vtraq; aure: id est corꝓris ⁊ cordis. i. intellectu ⁊ affectu. l ¶ Adiciens/ ſdictis: quia adhuc ignorantes erant in multis. m ¶ Dixit parabolā. Ideo parabolice loquit̄ illis: quia adhuc min⁹ capaces erant. Unde indigebant paraboları̄. i. similitudinū congruarū introductione. Pſ. Aperiā in parabolis os meum. Eccl. xxxix. b. Occulta ꝓuerbiorū exquiret sapiens: ⁊ in ascoꝝditis paraboları̄ cōuersabit̄. Est aūt parabola/vt dicit Hieronymus: rerū in natura discordantiū sub aliqua similitudine facta cōꝓparatio. n ¶ Eo q̄ esset ꝓpe hierusalē. i. bethania: in q̄ venerat de iericho: ⁊ hoc fuit sabbato ante ramos palmarū/in domo simonis leꝓrosi. Vel in via de bethania in hierusalem: ⁊ ſm hoc erat tunc dñica in ramis palmarum: q̄n misit de bethphage duos discipulos qui adducerent ei asinam vt legitur Matth. xxj. a. Sed q̄ę causa est hęc q̄ erat ꝓpe hierusalem/vt ideo loqueret parabolice? Respondeo. Eo/nō est causale sed concomitatiuū. i. ꝓpe erat hierusalē: ⁊ parabolice loquebat. Vel ideo loquebatur parabolice: quia ꝓpe erat hierusalem/vbi moꝛiturus erat in ꝓmo/et a discipulis diuidendus/non amplius locuturus eis sic. Unde Joh. xvj. f. Hęc in ꝓuerbiis locutus sum vobis: venit hoꝛa/cū iam nō in ꝓuerbiis loquar vobis: sed palam. Vel ita/vt is sit sensus/et forte verio: Eo q̄ esset ꝓpe hierusalē: quia quanto amꝓius appꝛopinquabant: tanto magis in hac opinione discipuli errabant. s. q̄ post resurrectionē mox in terra regnaturus esset. Unde subiūgit: o ¶ Et quia existimarēt/discipuli. s. ꝙ ¶ Q̄ confestim regnū dei manifestaret. i. q̄ statim post resurrectionē regnaret in aurea hierusalē: quā dicunt iudei futurā: in qua mille annis erunt in magna gloria: ⁊ postea viui trankerent̄ in gloriā. De qua dicitur Tob. xiij. d. Beatus ero si fuerint reliquię seminis mei ad videndā claritatē hierusalem: ꝓcę hierusalē ex saꝓhiro ⁊ smaragdo ędificabunt̄ ⁊c. In hac hierusalē putabant discipuli dñm regnaturum statim post suā resurrectionē. Sed quia fabula est ⁊ nō veritas q̄cūq; ipsi iudei de hac aurea hierusalem dicunt: ideo dominus discipulorum ignorantiā illuminat/ostendēs ꝓius fidē toto orbe ędicandā/ ⁊ postea venit regnū suum: nō in terrena hierusalē sed in cęlesti. Sequit: q ¶ Dixit ergo: Homo quidam nobilis. Eccl. x. d. Beata terra cuius rex nobilis est ⁊c. Prouerb. xlvj. c. Nobilis in portis vir eius. Mystice: Homo iste nobilis/christus est: ſm vtramq; naturam suam nobilis. Unde ꝙcus. ō. xvj. g. Jesum filium dauid vocauit; nobilitatem vtriusq; natur̄ breuiter comꝓehendens. Christus autem ſm naturā diuinā vbiq; est ꝓsens/ ⁊ vbiq; in sua

Mystice

Mystice

Mystice

¶ ꝓpꝛietatem: q̄n venie

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S ppriet ate:tū qñ venit ī mūdū. i.qñ in carne assūpta in mundo apparuit/dicit pegre ꝓfect⁹ in regionē lōginquā. Ūñ Joh.j. a. In ꝓpria venit ⁊ sui eū nō receperūt. Biere.xiij.b. Quare quasi colon⁹ futur⁹ es in terra:⁊ quasi viator declinās ad mānēdū:quare futurus es in terra velut vir vagus? Dicit autē abūsse in regionē lon

ginquā.i.ad gētes: q̄ longe fūt ad Ifam:qz iudea in medio terre habitabilis: ⁊ gētes ad litterā longe sunt a meditullio orbis'. Itē ꝑ humanā naturā quasi peregrin⁹/

a ¶ Abūt in regionē longinquā / in die ascēsionis:qñ carnē de loco ꝓprio.i.de terra sublimauit ī cēlū:qđ est ꝓprie locus spiritū. Prouer.viij.c. Nō est vir in domo sua.i.christ⁹ in ecclesia visibiliter seu corporaliter:abūt via lōgissima:scz in cēlū qđ multū distat a terra: sacculū pecuniz secum tulit:id est corpus suū glorificatū: in q̄ sunt oēs thesauri sapiētię ⁊ sciētię absc̄diti:in q̄ habitat plenitudo diuinitatis corporaliter.i.vere:in die plenę lunę reuersurus est ī domū suā.i.in fine seculi oibus cōsumatis. Chryſ. Si christ⁹ ꝑsens videret/opus nostrū nō videret esse in fide/ſz in oculis: Mā seruus fidelis dño absente ꝓbat. Itē Chryſ. Ad patrē iturus pegre se inurū dicit/ꝓpter charitatē sanctoꝝ: cū magis sit pegre esse in mūdo:sicut ait: Incola ego sum ī terra. Quare aūt iuit subūgēs: b ¶ Accipere sibi/⁊ suis/regnū:qđ si bi ⁊ suis ꝓmeruit patiēdo. Ūñ.ī.xij.d. Molite timere pusillus grex:qz ⁊c. Matth.v.a. Beati pauperes spiritu ⁊c. Hoc ē ꝑcū hui⁹ regni.ſ.pauptas volūtaria. Ūñ Aug⁹ loquēs in p̄sona christi/ait: Tenale habeo. Quid? Regnuz cęlozū. Quo emīt? Pauptate regnū/labore requies/dolore gaudiū/vilitate glia/morte vita. c ¶ Et reuerti:in fine qñ oēs ifi'l'saluus erit:Roma.xi.d. d ¶ Vocat/ aūt decē seruos suos dedit eis decē mnas ⁊c. Matth.xxv.b.dicit: Homo pegre ꝑficiscens vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua: Et vni dedit quinq talēta.i.scientiā exteriozū ministerio quinq̄ sensuū cōparatā ⁊ exercēdā. Et hęc triplex est.ſ.vel politica in ciuiū/vel domestica in familię/vel priuata in suūp̄sius regimine. Alij duo.ſ.intellectū ⁊ opationē. Alij vnuz.ſ. intellectum.

F Scom Matthęū q̄ fuerunt octo talenta ⁊ tres serui. Lucas vero mutat numeros ⁊ pōdera dicēs/q̄ vocauit decē seruos/ ⁊ dedit eis decē mnas:singulis.ſ.decē/vel cuilibet vnā/nō determinat⁹ vtrū:ſz idē ē mysteriū:qz mna decē drachmas appē dit/ſm Bedā. Dicit em̄ in Glo.qz mna est pōdus decē drachmarū. Alibi habet/qz pōdus est centū drachmarū. Sz ſm diuersas gētes mai⁹ ⁊ min⁹ pōt esse hoc pōdus:sicut talentū legale maius est q̄ fortense:⁊ talentū tēpli maius vtroq̄. Ezech. xlv.d. Quindecim sicli ⁊ vigintiq̄nq ⁊ viginti mnam faciūt. Ysidorus.liū.xx. Mna in pōderib⁹ cētū drachmis appendit. Idē aūt significat ꝑ decē drachmas qō ꝑ decē mnas.ſ. spūalis intelligētia legis/q̄ decē mādatoꝝ observātiā docet. Decē ſgit mnas dat dñs:qñ legis intelligētiā administrat: sicut fecit aplis post resurrectionē. Ūñ.j.vlt.g. Tūc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. Qui etiā ꝑ denariū cōgrue ſsignificanſt:qz de iudęis decalogo subiectis electi sūt ad ꝓficiū. Nō em̄ aliōs legit elect⁹ fuisse nisi de iudęis. Et dedit eis decē mnas:in q̄bus sūt cētū drachmę. Per mnas siue talenta intelligit noticia scripturaꝝ aplis data: Per cētesimū ꝑfectionis vitę exprimit. Dedit ḡ eis decē mnas vt intelligerēt scripturas ad ꝑfectionē vitę eternę inuitātes. Itē ꝑ decē mnas observātia decalogi designat:ad quā ipsa intelligētia ordinat. Mā

Pś.118. ꝓpter observātiā dat intelligētia. Ūñ in Pś. Et memores sunt mādatoꝝ ipius ad faciēdū ea. Idē ḡ intelligit ꝑ mnas Luce:⁊ ꝑ duo talēta Matthei.ſ.intelligentia ⁊ opatio. Et ꝑ hęc duo intelligunt sciētia ⁊ virtus:quoꝝ altero.i.scientia ꝑficit intellect⁹:altero.i. virtute ꝑficit affectus. Per decē vero seruos/vniuersitas ꝓficiatoꝝ ⁊ ꝓfatoꝝ accipit:q̄ dicunt seruire seruitūdo/⁊ a seruādo. A seruiēdo quidē:qz debēt seruire oibus:⁊ hoc est officiū eoꝝ/nō dñari.j. Petri.v.a. Nō dominātes in clero. Matth.xx.d. Scitis qz ꝓncipes gentiū dominanſt eoꝝ/⁊ q̄ maiores sūt potest⁹ ⁊ exercēt in eos/nō charita tē: Nō ita erit inter vos:ſz quic⁹ ꝑ voluerit inter vos maior fieri/sit vester minister. Itē a seruādo dicūt seruiq:qz debēt seruare gregē dñi sibi cōmissum. iij. Reg.xx.g. Custodi viz istū ⁊c. ij. Timoth.j.d. Bonū depositū custodi ꝑ ſpm̄ sanctū q̄ habitat in nobis: Vos seruos vocat dñs tripliciter.ſ. interi⁹ ꝑ inspiration̄:exteri⁹ ꝑ admonition̄:superi⁹ ꝑ officii impositionē. Aliter nemo debet exercere istud officiū/nisi vocat⁹. Heb. v.a. Nec quisq̄ sibi sumit honorē:ſz q̄ vocat⁹ a deo tāq̄ aarō. Sic ⁊ christus nō semetip̄m clarificauit/vt pōtifex fieret. Roma.x.c. Quō ꝓdicabūt nisi mittāt⁹?q.d. nō debēt. Hoc ē qđ dicit hic. Vocatis aūt/illo triplici mō q̄ dict⁹ ē. Seruis suis.i. ꝓdicatoribus et ꝓfatis/vt seruēt⁊ seruiant. Roma. iij.c. Qui vocat ea q̄ non sunt tāq̄ ea q̄ sunt. i.

b ăbūt in regionē longinquā
b ăccipere sibi regnū ēt reuerti.
Vocatis aūt decē seruis suis dedit eis decē mnas: et
e ăit ad illos: Negociamini
g dūm venio. Ciues aūt eius
oderant eū:⁊ miserunt legationem post illum dicentes:
b Nolumus hunc regnare super nos. Et factū est vt rediret accepto regno/ iūssit vocari seruos quib⁹ dedit pecuniā vt sciret quantum quisq̄ negociatus esset. Vēdit autē primus/dicēs: Dñe mna tua decem mnas acquisiuit. Et ăit illi: Euge bone serue:quia in modico fuisti fidelis/ēris potestatem habens supra decem ciuitates. Et ălter venit/dicens:

indifferēter vocat magnos ⁊ paruos/nobiles ⁊ ignobiles ad officiū ꝓfationis. Ūñ.j. Cor.i. Videte vocationē vestrā fratres:qz nō multi sapiētes ſm carnē:nō multi potentes:nō multi nobiles. Dedit illis/gratis: vt ipsi similiter gratis darēt. Matth.x.a. Gratis accepistis/gratis date. Decē mnas.i.leg⁹ intelligētia/ad operādū ⁊ docēdū. Matth. v.c. Qui fecerit sic ⁊ docuerit: magn⁹ vocabit⁹ in regno cęlorū. c ¶ Et ait ad illos: Negociamini.ēlegāter dicit ēt negociatio em̄ est cōmutatio dati ⁊ accepti: Ac si diceret:legē ꝓpio erogate/ab eo fidei cōfessionē accipite:necnō ⁊ mozū ꝓbitatē quasi vsuras exigite. Hęc est bona negociatio et bona vsura:de qua Prouer.xix.c. Fęneratur dño q̄ miserēt pauperis. Sed multi ꝑ negligentiā peccāt in ista negociatione. Ūñ Eccl.xxvj.d. Difficile erūt negocians ⁊c. Multi etiā istā negociationē spiritualē cōmutant in tpalē. Osee.xj.d. Circūdedit me ephraim in negociatione sua. Mauū.iij.d. Plures feci/sti negociatiōes tuas q̄s sint stellę cęli. f ¶ Dū venio.i.donec redeā rōnē quęsitur⁹ ab vnoquoq̄ de talēto sibi cōmisso: Memo em̄ est q̄ nō habeat talētū dñi.i. aliquā gratiā/ qua deb⁹ vti in obsequiū dei:Etiā familiaritas magnatū talētū dñi est:paupertas etiā/infirmitas/diuitię ⁊ quicqđ est ī vsum/domini datū est. g ¶ Ciues aūt ei⁹ oderāt eū/⁊ miserunt legationē post illū dicētes: Nolum⁹ ⁊c. Ciues sunt iudei/ex quibus est christus ſm carnē: Roma.ix.a. Qui christū oderūt/nō solū ꝓfitent/ſz etiā mortuū: Unde ⁊ sepulchrū custodiri fecerūt. Post resurrectionē etiā ſmotalē ꝑsecuti sunt in apostolis. Ciues etiā dicunt oēs amatores mūdi. Mā mūdus dicit ciuitas. Osee.vj.c. Galaad ciuitas operantiū idolū supplantata sanguine. Itē Osee.xj.c. Deus ego ⁊ nō homo: in medio tui sanctus/⁊ nō ingrediar ciuitatē. Et hi ciues oderūt ⁊ odiūt christū: nō em̄ simul potest amari christus ⁊ mundus:immo necesse est/qui amat vnum odit alterū. Jaco.iij.a. Quicūq̄ voluerit amicus esse huius seculi inimicus dei cōstituit. Joh.j.a. In mūdo erat ⁊ mundus ꝑ ipsum factus est: et mundus eū nō cognouit. Unde dicunt, b ¶ Nolum⁹ hūc regnare sup nos. Joh.xviij.d. Ipsi fuerunt rebelles luminī. Sic multi nolunt iesum regnare sup se.i. aliquē qui salutē querat animaz/dicētes: Nolumus habere papelardū ꝓfatū. Joh.xix.c. Nō habem⁹ regē nisi cęsarem. i ¶ Et factū est vt rediret accepto regno /in potestate possidendi ⁊ cōferendi cui voluerit. Beda. Hoc erit/quando ille qui humilis apparuit in manifestissima claritate iudicaturus aduenerit. Redibit autem dñs ꝓfonaliter.i.corporaliter in die iudicii:et tunc multi qui modo videnſ magni doctores/ꝓpter negligētiā suā inter indoctos reputabunt. Et ecōtrario multi simplices ꝓpter bonę cōuersationis meritum inter doctores coronabunt. Qui em̄ recipit ꝓphetā in nomine ꝓphetę.i.quia ꝓpheta dñi est/mercedē ꝓphetę accipiet: Matth.x.d. Quotidie etiā redit christus ſpiritualiter:qz ecclesiā peregrinantē in terra inſpirādo visitat:⁊ vni pecuniā ad negociandum tribuit:⁊ ab altero de cōmissa ratione exigit: vnū fideliter laborantē maioꝝ gratia donat:alii vo⁹ pręcreparat:alii mundana sectantē/bonis traditis spoliat. k ¶ Jussit vocari seruos q̄bus dedit pecuniā vt sciret. Beda.i. vt sciri faceret. Similę Ben.xvij.c. Nunc cognoui q̄ timeas dñm.i. cognoscere te feci. Qui em̄ oīa nouit/ nō ideo vocat seruos/vel posituꝝ est cū eis ratione/q̄ eū aliq̄d lateat:sed vt idipsum oīb⁹ innotescere faciat. Hoc fiet in extremo examine:cum oīa q̄ fecerūt singuli singulis erūt nota:exceptis peccatis mortalib⁹:vt tradunt sancti:q̄ p conuenientē satisfactionē sunt deleta. Beda. Tūc oīm opera ⁊ cogitationes oibus palā ostendent. Dan. vij.c. Consilium sedit ⁊ libri aperti sunt. j. Cor.iij.a. Molite

F iudicare ante

A F iudicare ante tempus/quoadusq̄ ⁊c. Dicit ergo: a ¶ Ut sciret.i.sciri faceret. b ¶ Quantū quisq̄ negociatus esset. Beda. Et simul ⁊ de iudicātib⁹ iudicaret.ſ.xvj.a. Red de ratione villicationis tuę. Chryſ. Gratia fidei talentuz est: bonis q̄dē ad salutē/malis vero ad ꝓiudiciū vbi inexcusabiles sunt. c ¶ Venit autē primus/dicēs: Domine ⁊c. Venit. Diego⁹.i.ad reddendā rōnē se ꝓparauit/ vel q̄liter cōputū redderet cogitauit:⁊ ordinsuit.ſ.opibus mi/sericordię intēdēdo.

†Pś.111. Mat.25.b. Ūñ Pś. Jocundus hō q̄ miserēt ⁊ cōmodat. disponet sermones suos in iudicio. Ad rōndū. Abacuk ij.a. Sup custodiam meā ſtabo ⁊ figā gradum sup munitionē meā:⁊ contęplabo:⁊ videā q̄d dicat mihi:⁊ q̄d rōdeā ad arguentē me. Certe dicet tibi: Esuriui/sitiui/ nudus fui:⁊ hmōi. Et tu para vt possis rndere: Et ego dedi tibi māducare ⁊ bibere ⁊ te vestiui:sicut Job.xxxj.b. Si comedi buccellā meā solus ⁊c. d ¶ Dñe mna tua. Tua dicit/nō mea: Jnanę gloziā.j. Cor.i.xv.b. Non ego/sed gra dei mecū. e ¶ Decē mnas acquisiuit.i.multos ad custodiam decalogi negociādo in tua mna.i.ꝓdicando inclinaui. f ¶ Et ait illi: Euge bone serue. Beda. Nō tua gręa/sed q̄ dei. Phil.ij. c. Deus ē q̄ in nobis operatur. g ¶ Quia in modico fuisti fidelis. Modicū est/sicut dicit Beda:q̄cūq̄ in ſsenti recipim⁹ donoꝝ/ad cōparationē futuroꝝ. Et parte em̄ cognoscim⁹/et ex parte ꝓpheram⁹.i. Cor.xiij.b. Beda. Fidelis est seruus q̄ nō adulterat verbū dei:sed sicut ex deo/cōa deo in christo loquitur. Pauci sunt modo ita fideles. Prouerb.xx.a. Multi homines misericordes vocant:virū aūt fidelē quis inueniet? b ¶ Eris potestatē habēs supra decē ciuitates.i.glorificaberis,p oibus quos ꝓdicando ad custodiā decalogi adduxisti/⁊ illis quasi ꝓpositus eris. Unde.j. Thessal.ij.d. Quę est spes nostra ai.ꝛ gaudiū aut corona glorię: Nōne vos ante dominū Iesum? Hic etiā in ſsenti meretur ꝓmoueri/qui bene vtitur verbo dei. Esa.lx.d. Minim⁹ erit in mille/⁊ paruulus in gentē fortissimā.i. Timoth.iij.c. Qui bene ministrauerint/ gradū bonū sibi acquirēt. Eccles.vij.c. Sapientia cōfortauit sapientē super decem ꝓncipes ciuitatū. In matthęo.xxv. dona siue cōmissa differentia sunt ⁊ lucra/sed ꝓmiū idē:hic commissa nō differūt/sed lucra ⁊ ꝓmia. Simile Matth.xiij. bona terrę nō fecit eundē fructū seminatoꝝ:sed triceſimū/sexagesimum/centesimū. Chryſ. Hic ab vno capite diuersi facti sunt quęstus:et ideo nō eisdem ꝓmijs potiti sunt: ibi econtrario/ ideoq̄ corona est equalis.

Pś.54. Exultatoziū. Ecechiel.xxv.a. Proeo q̄ dixisti: Euge euge sup sanctuariū meū/quia pollutū est.

Insultatoziū. Pś. Dilatauerunt super me os suum: dixerunt/euge euge ⁊c.

Pś.39. Euge Adulatoziū. Pś. Ferant confestim confusionē suam qui dicunt mihi euge euge.

Adiuratoziū. Ecechiel.xxvi.a. Euge cōfractę sunt portę populorum.

Applausoziū siue cōmēdatoziū. Matth.xxv.b.⁊ hic. Euge serue bone ⁊ fidelis ⁊c. Et hoc est contra quosdam:qui etiā post bonę cōuersationis meritum inter doctores coronabunt. Eccl. vij.c. Me ledas seruū in veritate operantē:neq̄ mercennariū dantē animā suam. i ¶ Et alter venit/dicens/dñe mna tua fecit quinq̄ mnas. Minus lucrat⁹ est iste q̄ primus. Quare hoc? Dicit Chryſ. Paterfamilias omnib⁹ seruis suis annonā ꝓfatis:sed nō negocia sua. Ambros. Ex vna mna facit quinq̄:qui moralī scientia/quinq̄ sensus corporis castificat ⁊ informat. k ¶ Et huic ait: Et tu esto supra quinq̄ ciuitates. Beda. Quinq̄ ciuitates/q̄nq̄ sensus. Esa.xix.c. Quinq̄ ciuitates in terra ęgypti loquentes lingua chanaan. Glo. hic.i.ex earū animarū quas imbuisti fide ⁊ conuersatione magnus sublimisq̄ esto:⁊ nō em̄ de tuis/sed de auditoꝝ profectibus honoreris:quia ꝓpius meritis reddet ꝓdicatori aurea: ꝓ subditoꝝ ꝑfectu aureola. l ¶ Et alter venit dicens: dñe ⁊c. Mystice. Prim⁹ seruus est ordo doctoꝝ seu ꝓdicatoꝝ/missus ꝓdicare iudęis:q̄ vnā mnam negociatur⁹ accepit: quia vnū deū/vnā fidē/vnum baptiſma iussus est ꝓdicare. Et decē acq̄siuit:qz ꝓp⁹m iudaicū sub legis decalogo cōstitutū in fide christi fidęliter sociauit. Alter seruus ē ordo ꝓdicatoꝝ missus ad gētes instruēdas ⁊ querēdas:q̄ similit vnā mnam accepit:qz idē qō prim⁹ ꝓdicauit. Et iste q̄nq̄ mnas acq̄siuit: qz gentilē pp⁹m voluptati q̄nq̄ sensuum deditū ad fidē christi vocauit. Hi duo serui.i.hi duo ordines ꝓdicatoꝝ sunt/signifi|cati ꝑ duos discipulos q̄ pullū ⁊ asinam dño adduxerūt: Matthei.xxj.a. Mā ꝑ pullum gentilis pp⁹s: ꝑ asinā iudaic⁹ designatur. Et dicit Chryſ. q̄ bi duo fuerūt philippus ⁊ petrus. Nam philippus postea fa|

Mat.25.c

k Domine/mna tua fecit q̄nq̄ mnas. Et huic ait: Et tu esto l supra q̄nq̄ ciuitates. Et ălter venit dicens: Dñe/ecce m mna tua quā habui rēpositā n ī sudario: Timui em̄ te qđa p homo austerus es: tollis qđ non posuisti/⁊ metis qđ non q seminasti. Dicit ēi: De ore

mariā: Act.viij.b. Petr⁹ ꝓo cornelio q̄li pullū asine adduxit: Act.x.c. Prim⁹ sup decē ciuitates ꝓstituit:⁊ secūd⁹ sup q̄nq̄: qz vtriq̄ ꝓdicatores de q̄lia ꝓuersoz a se remunerabunt:⁊ gloriabunt. Et nota qđ cū decē missi sunt/tres tm̄ redeūt dño reddituri rōnē. Terti⁹ aūt seru⁹ q̄ pecuniā in sudario absc̄dit/ significat modernos ꝓdicatores siue clericos:q̄ idonei ad ꝓdicandū/officiū ꝓdicandi vel penit⁹ suscipe renuūt/vel suscepti negligēter exercēt carnis voluptati vacantes. De q̄b⁹ Biere. xlviij.b. Maledict⁹ q̄ op⁹ dei sāe negligēt. Mag⁹ maledict⁹ ē q̄ oino facere renuit cū posset ⁊ sciret. Ūñ i eodē caplo ſtatim sequit. Et maledict⁹ q̄, pbibet gladiū suū a ſsanguine.i.a pctī re/ ꝓbensione. Causam aūt vtriusq̄ subūgit ibidē Biere. dicēs ſtatim: Fertilis fuit moab ab adolescētia sua:requieuit in fecib⁹ suis/⁊ nō ē trāsfusus de vase in vas: Sic paulus q̄ de vase ꝑfectionis facē ē vas electionis. Act.ix.c. Et ibi ē: Et alter venit dicēs: dñe/ecce mna tua quā habui repositā i sudario. Mna in sudario q̄si in gaufape reponūt:q̄ laboris im|mēsitate deterriti/ꝓdicationē omittūt/tm̄ ꝓ sciētię suę cōsulentes/in ꝑsona sua caste ⁊ religiose viuētes:⁊ de alijs oīno solli citudinē deponētes. Isti decepti sunt:quia ſgrex ab eis: Ubi est ſater tuus? Et certe qz absc̄dūt/ideo maledicent⁹ in ꝑphs. Prouer.xj.d. Qui absc̄ndit frumēta maledicet⁹ in populis. Chryſ. Absc̄ndit talentū suū in terra:qui accipiēs noticiam christi/cōtēnit vitā ſpūalē:⁊ terrenis actib⁹ vel delictis obruit. Itē Chryſ. Qui peccat nō absc̄dit/sed corrūpit. Si q̄ in tenebras exteriores mittit q̄ fructū nō fecit:iu q̄les tenebras sūt ituri q̄ ipm talentū fidei/peccādo pdiderūt? m ¶ Reposita in sudario. Eccl.xxix.b. Perde pecuniā ꝓpter fratrē ⁊ amicū tuū lucrādū:⁊ nō absc̄das illā sub lapide in ꝑditionē. Item Eccl.xx.d.et xlj.c. Sapia absc̄sa ⁊ thesaur⁹ iusius q̄ vtilitas in vtriq̄? Nulla. Ero.xvj.c. Mana absconditū computruit. Mna in sudario ⁊ frumētū in horreo nō crescit/sed peritse/minatū aūt crescit. Prouer.xv.a. Labia sapiētū disseminabūt sciētiā:co: stultoꝝ dissimile erit.i.euersū.i.acutū sursū ⁊ ꝓcile. n ¶ Timui em̄ te. Chryſ. Dū vult vnū excusare pctīs/addit duo. Eccl.xxx.b. Multi nō causa neḡtię nō fenerati sunt/ sed fraudari gratę timuerūt. o ¶ Quia hō austerus es. Bentif. Matth.xj.d. Discite a me qz mit⁹ ſū ⁊ humilis corde. Chryſ. Austeritas nō cōtēnit:ſz timet:q̄ aūt timet placare festinat. Et nota austeritatē in duob⁹ q̄ sequunt. p ¶ Tollis qđ nō posuisti ⁊ metis qđ nō seminasti. Matth.xxv.c. dz: Metis vbi non seminasti. Amb.i. ꝓcidis falce iudicii eos q̄bus legē nō cōmisisti.i.aliōs de gentib⁹ q̄bus nō est ꝓdicatū ꝓcidis ⁊ dānas: Et cōgregas vbi nō ſsparsisti.i.saluas ⁊ colligis in horreo tuo eos q̄b⁹ legē nō dedisti.i.aliōs de gentibus: quosdā em̄ de gentilib⁹ in regnū suū colligit/q̄s tū ꝑ ꝓdicationē in fide nō plantauit:qz aliqui gentiliū saluari sunt q̄b⁹ nō est ꝓdicatū: vt iob. Chryſ. Si metit vbi nō seminat:ergo magis vult metere vbi seminauit. Hic valde timidū ē clericī/⁊ maxime theologis:q̄ tā frequēter ⁊ tam diligēter seminanſt semine ꝓbi dei/⁊ in lectionib⁹/⁊ in ꝓdicationib⁹/⁊ in disputationib⁹ ⁊ forte pereūt tres ꝑtes seminis:sicut dz Matth.xiij.c. Ut tertia quarta fructificaret. Ose.vj.b. Terra super se venientē sępe bibens imbrē ⁊c. Merit em̄ ꝑ pctā vbi nō seminauit culpā/ sed ipsi. Osee.viij.b. Ventū seminabunt ⁊ turbinem metent. q ¶ Dicit ei: De ore tuo te iudico, Job.xv.a. Condemnabit te os tuum ⁊ non ego:⁊ labia tua respondebunt tibi.

S Serue nequam

E ſ a ¶ Serue nequā. In duob⁹ deꝓhendit seruus iste arguē-
dus. i. in trāſgreſſione ⁊ i ſſuſpitiõe. Mā ⁊ mādatū dñi ꝓterijt
dicēdo. Negociamini dũ venio: ⁊ dñm ſuꝑbe accuſare ſſumit:
dicēs eũ auſtere ⁊ iꝓportune vſuras exigēre. Et hmõi temera-
ria excuſatio/ꝓti⁹ ē accuſatio. Dicit ḡ dñs arguēs seruũ: De
ore tuo te iudico
seruе nequā. Et ve
re nequā/i duob⁹. Be
da. Qui piger ad ex
ercēdū officiũ: ſuꝑb⁹
ad accuſandũ dñi iu-
diciũ. Prouer. vj. b.
Uſq; q piger dormiſ.
Et. xxiiij. b. Erue eos
q ducunt ad mortē.
Alt. t illuq Chryſ. Vere nequā:
q; largitatē dñi quaſi
violēriam accuſauit.
b ¶ Sciebas q
ego hõ auſter⁹ ſu-
tollens q; nõ po-
ſui ⁊ metes q; nõ
ſeminaui: Et quare ⁊c. Q; putauerat ꝓ excuſatiõe diriſſe
verū ei in culpã: q; ſi me ita durũ ⁊ crudelẽ nouerас/ quare
iſta cogitatio nõ incuſſit tibi timorẽ/ vt ſcires me mea diligẽ-
ti⁹ ſſuturũ. Grego⁹. Nota q piger ſeru⁹ inertiã nõ excuſat/ ſz
ſuꝑbit calũniãdo dñm: ⁊ dicit ſe ꝓudenter feciſſe/ne dũ lucra
ſſreret aliena/periclitaret etiã de ſorte ꝓpria. Et vocat eũ du
rũ/cui rẽ nõ ſeruit ad lucrũ. Cui ſiles ſũt i eccliã: q; meliorẽ vi
tę vias aggredi metuũt/z rẽ iacere i ignauia nõ verenꝰ: ⁊ cuz
ſe pctõres cõſideret/ſanctitatis vias arripere timẽt: quoꝫ pe-
trus adhuc infirmus ſpeciẽ tenuit/cũ vilo piſcium miraculo/
B. 5. b dixit: Exi a me dñe/q; hõ peccator ſũ. Et addit Greg⁹. Immo
ſi peccator es/dñm nõ repellas a te. Q; facilẽ illi q videntes
ſe infirmoſ/nolũt ad meliora ꝓgredi: peccatores q; de ſe fatenꝰ
⁊ dñm repellũt. Verba ſunt Greg⁹. c ¶ Et quare nõ de-
diſti pecuniã meã ad menſam: Beda. i. euãgelicã ꝓdica
tionẽ ꝓmptis paratiſq; fidelib⁹ cordib⁹ nõ intimiſti? Meã/
dicit/nõ tuã: Nõ em̃ eſt verbũ ꝓdicatoris/ſz dei. Matth⁹. r. c.
Nõ vos eſtis q; loq̃mini. Itẽ. j. Petri. iij. c. Si q; loquit quaſi
ſermões dei. i. dei ſermonẽ nõ ſuũ ſe ꝓferre fateat. Chryſ.
Putas q; i terribili iudicio ſtabit peccator/⁊ talia dicet? Ab
ſit: maxime cũ nõ eſtimẽt ꝓudẽtes ꝓſonale tunc forte iudiciũ/
vt ꝓ ſingulos chriſt⁹ interroget: pctõr aũt rñdeat: ſed veri⁹ eſt
q; ait aplus Roma. ij. c. Quia i cogitationib⁹ ſuis iudicabit
vnuſq; teſtimoniũ reddẽte cõſciẽtia: ⁊ cogitationib⁹ inuicẽ
accuſantib⁹ aut defendẽtib⁹. d ¶ Et ego veniẽs. ſ. merita
diſcutiẽs. Nota/venit dñs in mundũ ꝓ carnis aſſumptione ad
ſaluãdũ. Joh. xij. g. Nõ veni vt iudicẽ mũdũ ſz vt ſaluificem.
Itẽ i mẽtẽ ꝓ gr̃ę infuſionẽ ad iuſtificãdũ. Job. ix. b. Si vene-
rit ad me nõ videbo eũ. Itẽ in fine ſeculi ꝓ meritorũ diſcuſſio-
nẽ ad iudicãdũ. Joh. xvj. b. Cum venerit ille arguet mũdum.
Chryſ. Solet venire dñs ad chriſtianos q; b⁹ gr̃am dedit ſuę
cognitiõis ⁊ ponit rõnẽ cũ eis. Wich. vj. a. Iudiciũ dñi cum
ꝓplo ſuo/⁊ cũ iſrl̃ diudicabit. Ezech. xx. f. Educã vos i deſer-
tũ ꝓpłorũ/⁊ iudicabor vobiſcũ ibi facie ad faciẽ. Diere. xxv. f.
Iudiciũ dñi cũ gẽtib⁹: iudicat ipſe cũ ol carne. Eſa. xliij. d. Re
duc in memoriã ⁊ iudicemur ſil rẽ. Eſa. xlj. a. Simul ad iudi-
ciũ ꝓpinquem⁹. e ¶ Cũ vſuris vtiq; exegiſſẽ illũ. Bona
vſura ẽ ſalus hoim. Hãc dñs libẽter exigeret de ꝓbo ꝓdica-
tionis. Eccl. xxix. a. Qui facit: miſericordiam ſgenerat ꝓximo.
Diere. xv. c. Nõ fenerauі nec fenerauit mihi quiſq; ũ. vj. c.
Decatores pctõrib⁹ fenerant vt recipiãt equalia. Hic aũt
multo maiora recipiunt. Vñ diſtinguit Beda/duplicẽ vſurã
in Glo. ꝓciũ verbi dei eſt fides/bona opatio vſura. Vel vſu
ra ꝺr q; ꝓ induſtriã ſuã ⁊ laborẽ exercitꝰ intelligit/ſiter illa q;
a doctorib⁹ acceꝓit. Chryſ. Qui ſeminãdi cauſa ſemẽ accipit
⁊ tpe ſeminationis nõ ſeminat/dãnũ facit dño: ⁊ ſi ſemẽ cuſto
dierit/tãtũ quantũ poterat lucrũ facere/ſi opor̃tuno tpe ſemi-
naſſet. f ¶ Et aſtantibus dixit ⁊c. Poſita duplici culpa
inutilis ſerui. i. torꝑore ⁊ ſuꝑbia: ſubdit de eius duplici pena.
Una eſt in ꝓſenti. ſ. amiſſio talenti cõmiſſi. i. intelligentię: quã
amittit: q; nullũ ex ea ſapor̃ ꝓcipit: nec virtutis meritũ aliq̃ ꝺ
acquirit. Alia erit in futuro: q; ꝓcicit in tenebras exteriores.
Ideo ꝺr Apocal. iij. c. Tene q̃ habes/ ne ali⁹ accipiat coro-
nã tuã. i. ſine te habeat. Prouer. ſ. c. Tolle pignus ab eo qui
ſpopõdit ꝓ extraneo. Sic multi ſam quã habẽt amittũt: q;
ea vti negligũt/vel abutũt. Cõtra q̃ dicit. j. Corſ. xv. b. Gra-
tia dei ſũ id q̃ ſum: ⁊ gr̃a ei⁹ in me vacua nõ fuit. Et hoc eſt: 6
Et aſtantib⁹. i. angelis vel ꝓdicatorib⁹/ g ¶ Dixit: Au-
ferte ab illo mnam. i. auferẽdã intelligẽtiã ꝓpter abuſum
vel negligentiã ꝓdicite. b ¶ Et date illi q; habet decem
mnas. i. intelligẽtiã illi⁹ augẽdã dicite/q; bñ vtiꝫ illa ſcientia
tia quam habet. Sic Matt. 13. t
ſpũs dñi recedens a et. 21. c
ſaul/dirigit in dauid Marci. 4. c
.j. Reg⁹. xvj. c. Glo/ et. 8. c
Beꝺ. Mystice. Cũ Mystice
oĩs iſrl̃ ſalu⁹ erit/tũc
oĩs plenitudo ſpũa-
lis gr̃ę quã mõ torꝑe
ter exercem⁹/ docto-
rib⁹ illi⁹ tpis abũdã-
ter cõferet. Nota q;
hęc Glo. nõ exponit
litterã: ſz eſt quaſi no
ta extrinſecus: quaſi
per illum cui auferꝰ
mna/intelligunt fide
les moderni q̃b⁹ mo
dica gratia cõferꝰ: ꝓ habẽtẽ decẽ mnas/ cui vna dari ꝓcipiꝫ/
intelligunt finales fideles: q̃bus gratia cumulabit: q; niſi eis
gratię cumulus adderet: tãto ꝓſecutioni impetu ꝓmerꝰ q;
nec poſſent reſiſtere: Et ſi gloſam de l'ſa velis elicere/ oportе-
bit vt ita cõſtruas: Veniẽs cũ vſuris cũ ꝓtius diceret: Exegiſ
ſem cũ vſuris. q. d. dñs: ego tũc veniã ad finales fideles cũ vſu
ris. i. cũ multiplici gratia. i ¶ Et dixerunt ei: dñe habet
decẽ mnas: ac ſi dicerent ad l'ſam: ſuꝑfluũ eſt dare: q; ſatis
habet. k ¶ Dico aũt vobis: q; omni habẽti. Beda. i.
bñ vtẽti eo q̃ habet. l ¶ Dabit. i. augmẽtabit: ⁊ abũda-
bit. m ¶ Ab eo autem qui nõ habet: id eſt qui nõ bene
vtitur eo quod habet: id eſt ſcientia ſibi a deo data. n ¶ Et
quod habet auferẽt ab eo. Ad litterã multotiens cõtin-
git q̃ ꝓtimo ſapientes poſtmodum ſiunt ſtulti: quia forte nõ
bene vſi ſunt ſcientia ſibi a deo collata: nec in ea laborauerunt
put oporteret/vel alijs cõmunicauerunt. Hoc eſt talentum/
quod potius multiplicat erogatũ: q̃ reſeruatũ. Unde a quo- b
dam comparat vomeri: qui repoſitus in domo rubiginatur:
ſed cum aſſidue exercet in ꝓſcindendo terram/quaſi examina-
tur: ſic ⁊ de ſcientia. Et quod habet. Matth. xxv. c. Et q̃
videtur habere auferetur ab eo. Quiſquis em̃ ſine fide chriſti
eſt/ei debet imputari q; male eo vſus eſt. Itẽ ſic. Habenti/
deſiderũ audiendi: dabit ſenſus intelligendi. Eccl. vi. d. Si
dilexeris audire ſapiens eris. Item Habenti/iuſticiã: dabi
tur ſapiẽtia. Eccl. j. d. Filũ ꝓcipiſces ſapiẽtiã/ſerua iuſticiã:
⁊ deus ꝓhebit illã tibi. Item Habenti voluntatem benefa-
ciendi: dabitur/facultas perficiendi. Phil. ij. b. Deꝰ eſt qui
operat in nobis velle et perficere ꝓ bona voluntate. Item
Habenti/bona opera: dabit/bona intelligentia. Pſ. In/ Pſ. 110.
tellectus bonus omnibus facientibus eum. Et alibi. Ā man- Pſ. 118.
datis tuis intelleꝛi. Item Habenti/gratiam: dabit gloria. Pſ. 83.
Pſ. Gratiaꝫ ⁊ gloriam dabit dominus. Tũc/abundabit/ Pſ. 84.
in omni bono. Job. v. d. Ingredieris in abundantia ſepul-
chrum/ſicut infertur aceruus tritici i tempore ſuo. Pſ. Fiat Pſ. 121.
pax in virtute tua: ⁊ abundantia in turribus tuis. o ¶ Ve-
rũtñ inimicos meos illos q; noluerũt me regnare ſu-
per ſe. i. iudeos qui dixerũt: Regẽ nõ habem⁹ niſi ceſarem: et Joh. 19. c.
omnes nolentes conuerti ad chriſtum: de quibus Job. xxj. c.
Qui dicebant deo: recede a nobis: ⁊ q̃ſi nihil poſſit facere om
nipotens/eſtimabant. p ¶ Adducite huc et interficite
ante me. Argumentum cõtra hereticos: q; dicunt q; nõ licet
interficere quẽq; aliquo caſu. Per iſtũ aũt nobilem ſignificat
hic chriſt⁹. Sequit: q ¶ Et his dictis ⁊c. Tertia pars ca-
pituli/vbi agit de aſcenſu domini in hieruſalem: in qua eiecit
entes ⁊ vendẽtes de templo. Finita eſt parabola iuit hie-
ruſalem: vt oſtenderet ꝓmiſſam parabolam de eius ſcz hie-
ruſalẽ euentu fuiſſe dictam: quę ipſum noluit ſuper ſe regnare
⁊ etiam occidit/ꝓpter q̃ perijt. Dicit ergo. Et his dictis:
in biericho vel in via. r ¶ Precedebat aſcẽdens hiero
ſolymã: vbi in ꝓmo erat paſſurus. Iſte fuit vltim⁹ aduen
tus in hieruſalẽ. Et ſicut ad paſſionẽ ꝓceſſit ſuos: ſic ⁊ ad glo-
riam. Wich. ij. d. Aſcẽdit pandens iter ante eos. Sic bonus

A ſ ſtatus debet ꝓcedere populũ ꝓ bonũ exemplũ/ ⁊ populus ſe-
qui per imitationẽ. Joh. x. a. Bonus paſtor cũz ꝓprias oues
emiſerit/ante eas vadit ⁊ oues illũ ſequunt/ quia ſciunt vocẽ
eius. a ¶ Et factũ eſt cum appꝛopinquaſſet/ieſus/ad
berhphage et bethaniã. Non facias vim in ordine. Pri-
mo autẽ venit in be
thaniã. ſ. ſabbato ан-
te ramos/quando fa-
ctũ eſt ei ſolenne con
uiuiũ: cui interfuit la-
çarus: in craſtino ve-
niens hieruſalẽ trãſi-
uit per berhphage.
b ¶ Ad montez q̃
vocaꝛ/ſupple mõs/
oliueti. Hierony⁹.

a Et factũm eſt cum appꝛo-
pinquaſſet ad berhphage
b et bethaniam ād montem
qui vocatur oliueti: miſit
c duos/diſcipulos ſuos/di-

Berhphage viculus eſt ſacerdotum in monte oliueti: quia ſa
cerdotes extra ciuitatẽ vicos habebant ad alenda pecora ſua.
Et inter ſtatur berhphage domus buccę. Bethania villa ẽ in
latere eiuſdẽ montis: ⁊ interꝓtat domus obedientię. Mas
duas villas viſitauit dñs aſcendens in hieruſalem: quia multi
erant ibi credẽtes in eũ ⁊ imitaturi iſum. Be duę ville. ſ. beth-
phage ⁊ bethania bene in monte oliueti ſunt poſite: quia pia
cõfeſſio ⁊ obedięntia q̃ ꝓ illas myſtice deſignant/ ab ipſo domi-
no ſunt in nobis/qui eſt mõs oliueti: id eſt ſpũali vnctiõe nos
recreans. Olei⁹ em̃ tria facit/illuminat/recreat ⁊ ſanat. Sicut
ergo oleũ fatigatos recreat: ſic ſpũſſancti gratia a laboꝛib⁹ cõ
fortat. Nota etiam q; ꝺo die illa. ſ. dominica palmarũ/ vt vo
lunt alij/tres domos adiit: ꝓ quas ſignificant tria loca que fre
quẽter inuiſit/ ⁊ oĩs diſcipuli eius debent libenter inuiſere et
inhabitare. Prima eſt berhphage: id eſt domus buccę. i. ſcho
la theologię. Secũda eſt berhania: id eſt domus obediẽtię: id
eſt clauſtrũ. Tertia eſt tẽplũ: id eſt eccleſia. In hac luenit dñs
emẽtes ⁊ vendẽtes colũbas: id eſt dona ſpiritusſancti. Mat-
thęi. xxi. b. Domus mea domus oratiõis vocabit. Itẽ ſicut di
cit Glo. Limb. venit ad montez oliueti/ vt nouellas oliuas in
ſublimi virtute plantaret: id eſt ſe plantaturũ oſtenderet. No
uella plantatio oliuarũ myſtice intelligit cõuerſio gentilium.
B c ¶ Miſit duos diſcipulos ſuos/dicẽs: Ite ⁊c. Chry
ſoſtom⁹. Petrũ ⁊ philippum: quoꝝ alter: id eſt philippus ſa
mariã: petrus corneliũ quaſi pullum aſine adduxit. Probabi
liter ergo credunt iſti duo miſſi a domino: qui poſt ſũt ad ꝓdi
candũ gẽtibus deſtinati. Incertũ eſt tamẽ an dicaꝛ de philip
po diacono/an de philippo apoſtolo. Credunt tamẽ ꝓpter my
ſterũ fuiſſe petrus ⁊ philippus. d ¶ Ite in caſtellũ: id eſt
in hieruſalẽ: quã deſpectiue/vel ex indignatiõe ꝓ morte chri-
ſti vocat caſtellũ: ſicut Eſa. xxij. a. dicit vallis viſiõis. Vt dicit
caſtellũ: id eſt locus munitus viris/ armis/eſcis cõtra deum.
c ¶ Q̃ cõtra vos eſt: id eſt coram vobis ex oppoſito ad lit
teraz: quia cõtra me eſſe dicit q̃ cor̃a me eſt. f ¶ In q̃ in-
troeũtes inuenietis pullũ aſine alligatũ. Aſina iſta/vt
dicunt quidã/erat cõmunibus vlibus pauperũ deputata: for-
te ad portandũ aquã: q; ciuitas artabaꝰ penuria aquę: et erat
extra ciuitatẽ in bivio alligata/quaſi ante ianuã cuiuſdam: vt
cuicũq; eſſet neceſſaria/ſi ibi eam inueniret inde aſſumeret: ⁊ q̃
die eaz haberet ad vſus ꝓprios/ei daret victualia. Hęc aſina
habebat pullũ: qui ad coſdẽ vſus nutriebat: Hunc iubet dñs
adduci. Et nota q; ſolus Matthęus. xxi. a. facit mẽtionem de
aſina: aliꝫ tres euangeliſtę. ſ. Lucas hic: Marcus. xi. a. Johã
nes. xij. b. ſolũ pullũ cõmemoꝛãt. Et dicit Beda/rationez. Pa
tres euangeliũ greçe ſcripſerũt: matthęus ꝺo hebꝛaice ſcpſit:
qui aſinã ſoluẽs ⁊ adducẽs refert: vt hebꝛee gẽtis ſi pẽnituerit
nõ deſperandã mõſtraret eſſe ſalutẽ. k ¶ Cui nemo vnq̃
hominũ sedit. In Glo. adhuc addunt duo. ſ. q; nemo eũ in-
frenauerat: nemo indumẽta cõtulit. Ac ſi dicat: nemo eũ ſtra
uerat: id eſt ei ſtramenta ſiue ſubſellia impoſuerat. l ¶ Sol-
uite illuz/⁊ adducite. Et ſi quis vos interrogauerit/
quare ſoluitis/ſic dicetis ei/quia dñs operã eius de-
ſideꝛat: non ꝓpter equitandi voluptatem/ſed ꝓpter my
ſterũ ſignificationem.
Mystice Mystice. d ¶ Ite in caſtellũ ⁊c. Caſtellũ voc at hieruſa
lem: q; murata ⁊ munita armis ⁊ viris cõtra ieſum: ⁊ ſignifi-
cat mundũ/chriſto ⁊ diſcipulis eius oppoſituz/armis/ viris/
eſcis/muris cõtra deũ munitũ. Ad quẽ mittit dñs duos diſci
pulos. i. ꝓdicatores/vita ⁊ ſciẽtia decoꝛos/charitatis vinculo
cõiunctos/charitatez geminã ꝓdicaturos/duos populos ad
chriſtũ vocaturos/mẽte ⁊ coꝛe mãdos. Sed videte vñ miſ-
ſi fuerint. Certe de mõte oliueti. Oliua em̃ ſignũ eſt victorię ⁊

pacis. Vñ colũba ad arcã rediẽs in ſignũ pacis ⁊ reccõciliati-
onis ramũ oliuę reportauit in oze: vt dicit Beꝺ. viij. b. Dõs
igit oliueti eſt cumulus pacis quã ꝓdicatores debent in ſe ha
bere: ⁊ alijs nũciare. Vñ Eſa. lvij. d. Creaui fructũ labioꝝ pa-
cẽ: pacẽ his q̃ longe/⁊ pacez his q̃ ꝓpe ⁊ ſanauі eũ. Eſa. lvij. b. L
Oĕ pulchri ſup mon
tes pedes annũciãtis
pacẽ ⁊c. Itẽ ꝓ mõtez Matth. 21. a
oliueti ſignificat cu- Marci. 11.
mulus medicinę ſpi-
ritualis: Nam oleuz
medicinale eſt. Laꝺabilis eſt medic⁹ q̃
gratis ſanat: laudabi
lioꝛ/ q̃ inimicũ ꝓpũs
ſũptib⁹ ſanat: ſuper-
laudabilis eſt/qui de ſuo ſanguine cõficit medicinã. Hoc fecit
ieſus. Vñ Eccl. xxxviij. a. Altiſſimus creauit de terra medici-
nã: ⁊ vir ꝓudẽs nõ abhoꝛrebit eã. Itẽ ꝓ monte oliueti ſigni-
ficat cumulus pietat⁹: quã habere debẽt ſup oẽs hoies ꝓdica-
toꝛes ⁊ ſlari. Vñ. ũ. vj. ſ. dicit eis: Eſtote miſericordes ſicut ⁊
pater veſter miſericors eſt. Mozaliter. Caſtellũ eſt coꝛ: pec Mozaliter
catoꝛis/ rõnib⁹ ⁊ excuſatiõib⁹ q̃ſi murꝰ ⁊ ꝓpugnaculis mu-
nitus. Propter q̃ dicit dñs ꝓ Pſ. Quis deducet me in ciui Pſ. 50.
tatẽ munitã. Ad hoc caſtellũ mittit dñs diſcipulos. Eſa. xl. a.
Loq̃mini ad coꝛ hieruſalẽ ⁊ aduocate eã. Duo diſcipuli quos
mittit dñs/ſunt timoꝛ ⁊ amoꝛ. Timoꝛ ſoluit aſinuz: amoꝛ ad-
ducit. Aſina eſt ſtulta anima: pullus/malus affectus. Dicit er
go: d ¶ Ite in caſtellũ: id eſt in mũdũ. e ¶ Q̃ cõtra
vos eſt: id eſt cõtrarius vobis: quia vos ꝓdicatis pauptatẽ/
vilitatẽ/aſperitatẽ: mũdus ꝺo ꝓdicat diuitias/honores ⁊ de-
licias. Vñ. j. Joh. ũ. c. Chariſſimi nolite diligere mundũ: q; oẽ
q̃ eſt in mũdo aut ẽ ꝓcupiſcẽtia carnis/aut ꝓcupiſcẽtia ocu-
loꝝ/aut ſuperbia vitę/quę nõ eſt ꝑ patre/ſed ex mundo eſt ⁊c.
f ¶ In q̃ introeũtes/coꝛpe vel animi cõſideratione/non
amoꝛis affectione. g ¶ Inuenietis: quęrendo diligenter.
b ¶ Pullũ aſine: populũ pctõrẽ: ſiue ſpecialiẽ ꝑſonã gẽtiũ/
ignobilẽ/ſimundũ: ⁊ cętera q̃ ſupponunt in notula ſequẽte. D

Ignobile. i. humile, ꝓpter deum.
Immũdũ eſt. i. vile, ꝓpter deum.
Pręceteꝛ iumẽtis irrõnale. i. ſimplex.
Oneriferũ. i. patiẽs, ꝓpter deum.
Stultũ. i. manſuetũ, ꝓpter deum.
Infirmũ. i. innocens.
Tardum eſt. i. maturũ.
Iacet in ſterquilinio. i. cõtinẽs.
Veſcitur carduis. i. abſtinens.
Horrendę vocis eſt. i. gemens.
Crucem habet in pelle. i. pẽnitens.
Generat mulos mixtus equab⁹ alterius ſpeciei. In q̃ laudabilioꝛ eſt ꝙhuſdã vi
ris: q; nõ mutãt ſpeciem. ſ. ꝓdicans ſeu
docẽs. Nota iſta q; hos ꝺñs. Eſca/ Uersus
cubile/pigrũ/cruꝛ/woꝛ/mẽs/farcina/ples: Immundus/retro
fortis/laſciuus aſellus. Chryſ. j. Corſ. i. d. Infirma mũdi ele-
git deus ⁊ ignobilia ⁊ cõtẽptibilia ⁊ ea q̃ nõ ſũt. Et. ſ. Inuicta
eſt irrationabilitas eoꝝ eſſe ſimplicitas/⁊ eoꝝ ſtulticia mãſue
tudo: Mã ſimplicitas ſine rõne irrõnabilitas ẽ: ⁊ manſuetudo
ſi nõ ſit ꝓpt deũ/ſtulticia ẽ. Et. ſ. Infirmitas inocẽtia: ignobi
litas bũlitas iuẽta eſt: Mã inocẽtia ſine deo ifirmitas eſtima
tur: ⁊ bũlitas nõ ꝓpt deũ ignobilitas iudicaꝛ. Et. ſ. Patiẽtia
irrõnabilis onerifera eſtimaꝛ. Chryſ. Aſina iudea/ q̃ ꝑm deũ
maꝛ eſt gẽtiũ. Eſa. i. q. alia lra. Vocabeꝛ ciuitas iuſticię ⁊ ma
ter ciuitatũ. i ¶ Alligatũ/funiculis pctoꝝ. Prouerb. v. d.
Iniq̃tates ſue capiẽt impiũ ⁊ funibus pctoꝝ ſuoꝝ ꝑſtringit.
Chryſ. Vñ̃ peccem⁹/liberi ſum⁹: ſed ſi ſemel opib⁹ diaboli
nos obligauerim⁹: tã nra ꝺrue euadere nõ poſſum⁹: ſz ſic na-
uis fracto gubernaculo illuc ferꝛ vbi tẽpeſtas voluerit: ſic bõ
ꝓdito auxilio gr̃ę dei/nõ facit q̃ vult/ſz q̃ diabol⁹ vult. Itez
ereꝑlũ de ꝑplo eligẽte ⁊ rege electo. Itẽ pullus aſine alligat⁹ ẽ
affect⁹ aię triplici vinculo ligat⁹: q̃ ẽ laſciuia inuẽtus: ſanitaſ
coꝛpalis: ſpũalis mũdialis. Eccl. iiij. c. Funiculus triplex diſ
ficile rũpit. Vñ duo dicti diſcipuli ſoluũt: id eſt timoꝛ ⁊ amoꝛ.
k ¶ Cui nemo vnq̃ hoim ſedit. i. nullus rõnalis doctoꝛ
frenũ correctiõis ipoſuit: q̃ gula ⁊ lingua reſtringeret: ⁊ i vis
artã reduceret q̃ itur ad virt̃. Job. xj. c. Vir vanꝰ in ſupbiã eri-
git: ⁊ ſi pullũ onagri ſe libẽ natũ putat. l ¶ Soluite il-
lũ: cõmãdo. Job. xxxix. a. Quis dimiſit onagrũ liberꝝ ⁊ vin

R ſ cula eius quis

Universidad de Deusto
Biblioteca

cula eius q̄s soluit? Matth.xviii.c. Quecūq; solueritis super terrā ꝛc. a ¶Et adducite/cōsolando. Esa.lx.c. Auferetur a te fortitudo gentiū /ꝛ reges earū adducent. b ¶Et si q̄s vos interrogauerit q̄re soluitis.i.si quis in p̄dicatione aliq̄ impedimētū opposuerit/nō desistatis a p̄dicatiōe. Sed

c ¶Sic dicetis ei: id est contradicent.

d ¶Quia dominus/omniū/cui oēs seruire debent: q̄ sua sūt oia/nō solū assina ꝛ pullus. Ūñ Chryp. Me dicatis: dñs noster/vel dñs iumēto/rū: ꝛ dñs simpliciter omniū. Mā peccatores cōditiōe/q̄dē mei sūt: volūtate aūt sua/diaboli. e ¶Opera eius desiderat: sicut primo. Sequit:

f ¶Abierunt aūt qui missi erant: discipuli.i.vel mystice p̄dicatores:nō excusantes se vel murmurātes/sed facile obedientes. Job.xxxviii.d. Munq̄d mittes fulgura.i.p̄dicatores ꝛ ibūt: ꝛ reuerētia dicēt tibi assumus:q.d. nō/sed ego. g ¶Et inuenerūt sicut dixit illis/ stantē pullū. Matth.xx.a. Quid hic statis tota die ociosi. Eccl.i. b. Viri galilei q̄d statis ꝛc. h ¶Solentib⁹ aūt illis pullū/dixerūt dñi eius ad illos. Pluraliter dicit/dñi:q̄ ad cōmunes vius erat deputatus:sicut dictū est. Sed hoc nō videt verū:q̄ sic nullū haberet dñm: ꝛ ꝓterea sine cōtradictione possent tūc accipere discipuli/sicut ꝛ alij pauges. Sed forte nō erat nisi pauperū illius ciuitatis. Vel sic expone: Domini.i.custodes. Per hoc autē q̄ multos dicit habere domos/ significat q̄ ꝓpls vel animus peccatoꝝ nō vni vitio/sed pluribus erat subiect⁹ anteq̄ cōuerteret. Esa.xxvi.c. Dñe de⁹ noster: dñi possederūt nos absq; te. i ¶Quid soluit? pullū. Prouerb.iii.d. Noli p̄hibere bene facere eū qui potest/vales ipse benefac. k ¶At illi dixerūt:q̄ dñs eū necessariū habet. Et duxerūt illum:non cōtradixerunt dñi. Et dicit Chryp. virtus christi ꝓparauit dñis cor ad dandum ignotis. l ¶Ad iesum. Chryp. Q̄ vocati sumus dei est:q̄ aūt digna vocatione viuimus/nostrū pariter ꝛ dei est. m ¶Et iactātes/discipuli:q̄ de turbis nondū sermo p̄cesserat. n ¶Vestimenta sua supra pullū imposuerūt iesum. Chryp. Vestes/mūdata. Beda. Doctrina virtutū. Apocal.xvi.c. Beatus qui custodit ꝛc. Eccs.ix.b. Omni tpe sint vestimēta tua candida ꝛc. Hic pōt fieri distinctio: vt dicat iactātes vestimēta sup pullū/vel imposuerūt iesum supra pullū. Et vtraq; distinctio sana. Chryp. Mansuet⁹ debet mānsuetū portare. Esa. vlt.a. ꝑm aliā translationē: Sup quē requiescet spūs me⁹ ꝛc. Ite Chryp. Vis cognoscere manuetudinē veniētis/cōsidera speciē adūctus eius: Mō sedet i curru aureo purpura fulgēs: nec ascēdit sup feruidū equū discordātis amatorē/qui pect⁹ habet plenū glorię iactātia:q̄ ꝓcul odorat bellū ꝛ gaudet ad vocē tubę:ꝛ cū viderit sanguinē pugnā/dicit:bñ factū est. Mō habet in circuitu splēdentes gladios:aut cętera ornamēta terribiliū armoꝝ. Sed q̄d: Ramos frondētes testimonia picta tis. Venit g̃ mānsuetus/vt nō ꝓpter potentiā timerēt/sed ꝓpter mānsuetudinē amarēt. Zach.ix.c. Exulta satis filia sion:iubila filia hierlm: Ecce rex tuus veniet tibi iustus et saluator/ ipse pauꝑ ꝛ ascēdens sup asinā ꝛ sup pullū filiū asine: Et.j. Et potestas eius a mariꝝ usq; ad mare ꝛ a fluminib⁹ usq; ad fines terrę: Tu quoq; in sanguine ꝛc. Gen.xlix.b. Ipse erit expectatio gētiū/ligās ad vineā pullū suū ꝛ ad vitē/o fili mi asinā suā. Hūc aūt vicarij eius sup palefredos nitētes: immo sup dextrarios deauratos equitāt. Beatus Bern. Dicite pōtifices/in ꝑfreno q̄d facit aur: Zach.xiii.d. In die illa erit q̄s supra frenū equi est sctīs dño. Sed si craclius nō potuit intrare cū equo in hierusalē terrenā:quō illi i celestē: Ite Chryp. Peccatores equi diaboli: sancti dicunt equi christi. Diabolus sessor instigat p deserta sacinoꝝ/p fornicatiōes/p auaricias ꝛc. Christ⁹ dirigit p plana iusticię/castitatis ꝛ humilitatis ꝛc. Ergo cętatus diaboli p̄ditio est cętatus christi salvę. Ūñ Abacuk.iii.b. Qui ascendis sup equos tuos ꝛ cętant⁹ tuus sanitas. o ¶Eum te autē illo/substernebāt vel mēta sua i via. Alij etiā ramos de arboribus: ꝑm alios cui⁹ celsitas. Et nota mysteriū.

Per ꝓiectionē vestimēt⁹ factū ab aplis/intelligit martyriū: p ꝓiectionē vestimēt⁹ factā a turbis/intelligit mortificatio carnis:q̄ minores sive imꝑfecti nō exponūt ꝓpria corpa martyrio:ꝫ in hoc sequunt vestigia martyrū/q̄ carnē mortificāt. Mystice/ergo apli vestes in via sternūt.i.ꝓpria corpa martyrio exposuerunt/et sic abiecerūt vestimēta:q̄ caro q̄si vestis ē aię. Ūñ Glo. Dū populus gentiū ꝛc. In alia Glo.habet q̄d significet p ꝓiectionē factā a turbis. Juxta alios euāgelistas/ nō discipuli ꝛc. Et caute intelligas q̄ dr/nō discipuli.i. alij.q.d.non est dictū ō discipulis et tñ factū est a discipulis: sed alij substituerūt q̄ iste ꝓ compēdio dixerat. Chryp. Apli posuerūt vestimenta sua sup iumēta/cęteri sub pedib⁹:q̄ mādata aplorū veneramur:traditiōes iudęorū vel legis calcamus. Ite vestimēta sua in via sternūt:qui p abstinētiā corpa sua domāt/vt dño iter ad mentē suā ꝑbeāt. Esa.xl.a. Parate via dñi ꝛc. Ite vestimēta sua in via sternere/est corpa sua martyrio exponere:et sic post dñm/ad dñm ire. Eccl.xviii.d. Gloria magna est sequi dñm. Ite vestimēta sua in via sternere/ est sequētib⁹ bona exempla relinq̄re. Sic helias palliū suū reliquit helisęo.i.charitatis exēplū.iii. Reg.ii.c. Et de eleazaro dicit.ii. Machab. vi.f. Fortiter vitā exercēdo ꝛc. adolescētib⁹ exemplū fortę relinquā. p ¶Et cū appropinqret iam ad descēsū montis ꝛc. vsq; ibi: sup oibus q̄s viderāt virtutib⁹.i. miraculis/ꝛ maxime de resurrectione laçari : quę nuper facta erat: Mā ꝛ ꝓptera venit ei obuiā turba:q̄ hoc signū factū audierāt ab eo: Joh.xi.f. Laudāt etiā de signis ꝛ doctrina g̃ fecit cū ascēdit ad diē festū scenopegię: q̄ Johānes narrat.ca.v.a. Tunc essi sanauit languidū/q̄ erat circa piscinā. q ¶Dicentes/turbę.i. r ¶Benedictus. Beda: Ab omi peto immunis singulariter:ꝛ imunes faciens. r ¶Rex. Eccevocant eū regē:qui tamē ꝓmo sunt eum occisuri: ꝛ idipsum est in testimoniū damnatiōis eorū. s ¶Qui venit in nole dñi.i.in nole patris/q̄ē filius. Joh.v.g. Ego veni in nole ꝑris mei.i. vt ver⁹ filius:ꝛ nō accipitis me:si alius venerit i nole suo.s. antichrist⁹/illū accipietis. Ite In nole dñi/nō sui:sic venit christus: q̄ nō suū sꝫ ꝑris honorē quęsiuit Joh.viii.f. Ego honorifico patrē meū vos aūt ꝛc. Ego gloriā meā nō quero ꝛc. Ite In nole dñi.i.in virtute dñi.i.ꝑris:in qua venit christus:q̄ eadē est virtus ꝑris ꝛ filij:imo ipse est virt⁹ ꝑris.j. Cor.i.d. Ite In nole dñi.i.ex nole dñi.i.missus a dño vt seru⁹. Esa. xlix.a. Seru⁹ me⁹ es tu israel:q̄ in te glorificabor. Revera magna est gloria dñi talē habere seruū: Et ecōtra/ magna est gloria serui talē habere dñm. Ūñ postea sequit. Parū est tibi vt sis mihi seru⁹/ad suscitādas trib⁹ iacob:ꝛ fęces isrl̃ conuertēdas.

Mystice

Ut.tillum Matth.21.a Marci.11.a. Joh.12.b.

Pax in cęlo

p ¶Et cū appropinqret ꝛc. Mystice/ad descēsum montis olivęti appropinquat dñs/cū ie usq; ad nrę carnis infirmitatē humiliauit ex sola miscōia. Et tunc turbę descenderūt cū eo ꝛ cū pariter laudauerūt.i.humili cōfessione sub eius voluntate se posuerūt: Sc̄m q̄ docet petrus.j. Pet.v.b. Humiliamini sub potēti manu dei/vt vos exalter in die visitationis. Silr si ꝓlati qui sūt in terra vicarij christi descēderēt p humilitatē:turbę cū eis descēderēt p imitationē. Jdeo clamat Esa. lxiii.a. Utinā dirūperes cęlos ꝛ descēderes:a facie tua mōtes defluerēt.i. ꝓlati se hūiliarēt. Sed certe ipse descēdit ꝛ adhuc mōtes nō defluūt: Jdeo imꝑcat eis dauid.ū. Reg.i.d. Mōtes gelboe/nec ros/nec pluuia ꝛc. Horādū etiā q̄ dñs nō legit alibi equitasse nisi mō:nec etiā mō cętauit ꝫ asinauit: ꝛ tñ in eadē hebdomada ignominiosa morte est ꝺdēnat⁹. Quid g̃ devicarius ei⁹:q̄ cū tāta equoꝝ multitudine equitāt ꝑtra legis ꝫceptū: Deut.xvii.d. Cū fuerit ꝓstitutus rex/ nō multiplicabit sibi equos:nec reducet ꝑplm i egyptū equoꝝ numero sufficiuntus. Amos.vi.a. Ue vobis q̄ opulēti estis in sion.i.in ecclesia:ꝛ ꝓfiditis in mōte samarię.i.in filiatiōe ecclesię:optimates capita pplorū ingredientes pōpatice domū isrl̃. Nota etiā q̄ ideo dñs voluit post gloriā trāsitoriā sibi exhibitā cito pati/

Mystice

a ¶Pax in cęlo ꝛ glia in excelsis. Quędā Glo. hic vult hęc specialiē esse dicta.i. Pax in cęlo ꝛ glia in excelsis: In matthęo aūt ꝛ in marco dis dicit: Osanna:ꝛ ad osanna dupliciter pōt referri q̄ō dicit: pax in cęlo ꝛ glia in excelsis. Sz melⁱ ē vt itelligāt vtraq; a turbis dicta:q̄ vtraq; ꝛ euāgelio dicāt:ꝫ q̄ō vn⁹ euāgelistarū dicit /alter subticet ꝓ cōpendio. Et nota q̄ domino nascēte/angeli cāterunt: Pax i terra: modo ad passionem dño cūte cātāt hoies Pax i cęlo: q̄ tūc veniebat pax i trā : nūc aūt vadit in cęlū per passionē. Quare: Ut sic pacificaret hoies ꝛ angelos. Col.i.c.

b Et q̄dā pharisęoꝝ ō turbis

c dixerūt ad illum: Mągister increpa discipulos tuos.

d Qūib⁹ ipe ait: Dicico vob: e q̄ si hi tacuerint/lapides clamabūt. Primo/vt legat/si/tpale:ad lram apli oēs in morte christi nec aud fuit cū ꝓuteri esse deū: timētes mortē: ꝛ rūc lapides clamauerūt admirātes ꝛ ꝑdicātes mortē ei⁹: q̄ scissio petrarū ꝛ aptio monumētoꝝ mūdi dñm ostēderūt cui dēter. Ūñ Matth.xxvii.f. Petrę scisse sūt ꝛ monumēta apta. Vel ḡtū ad mysticū itellectū legef/si/ꝺditōale.q.d. si apli tacebāt/lapides clamabūt. i. si mędi a laudib⁹ christi silerāt/gentes lapideę deposita carnis duricia/laudes eius ꝑdicabūt. Et ita factū est:q̄ mortuo dño iudęi tacuerūt muri effecti a laudatoribus:ꝛ lapides.i.gēriles lapidei clamauerūt laudes/ꝛ ꝑdicauerūt fidē. Matth.iii.b. Potēs est de⁹ de lapidib⁹ ꝛc. Sic modo clerici/tacētib⁹/lapides.i. laici clamāt ꝓ cāpos/ꝓ villas laudes christi. Ro.xi.d. Cęcitas cęcidit i isrl̃.i. in clero.f. vt plenitudo gētiū.i. laicoꝝ ꝑintraret i locū ei⁹. Esa.xvii.a. Erubesce sidon.i. clerice: ait mare.i. laicus: f ¶Et vt appropinquuit ꝛc. Dño eū laudib⁹ occurrētiū strās cuitatē, ꝛiudēs eā in vltionē sanguinis sui fundit⁹ euertēdā: cū in tāta glia susciperet in medio exultatiōis iterseruit lamētatiōē. Jō ecclia i ramis palmarū in cōmemoratiōne hui⁹ facti/post illā gliosam ꝓcessionē elegāter iterserit passionē. Nec solū itroducū est ḃ i ecclia ꝓpter dñici facti reꝑsentationē:ꝫ etiaꝫ vt ꝓ ipm mozalit nos istruat ecclia:q̄ in ḡntacūq; glia sit aliąs/nō est gaudēdū q̄ extrema gaudū luct⁹ occupat. Prędicēs g̃ dño euersionem vrbis imminēt/pietat⁹ affectu flet sup eā dicens:q̄ si ipa ꝑscia eet sue desolatiōis ꝛ ruine/ipa etiā fleret: Et ḃ est q̄ dicit: Et vt appropinquuit/iesus ciuitatinō solū corpis gressu/ꝫ potiꝰ cōpalliōis affectu .Sz imurilit:q̄ ciuitas nō appropinquit illi ꝓ pnitētiā. Jaco.iii.b. Appropinqte deo ꝛ appropinquabit vob. g ¶Videns ciuitatē: miseratiōis aspectu. Sapiēs.c. Gra dei ꝛ misericordia in sanctos ei⁹/ꝛ respect⁹ sup electos illi⁹. h ¶Fleuit sup illā/dicēs:q̄ ꝛc. Ter legit dñs fleuisse. Dic ꝓ pctis aliens:ꝛ hę sūt lachrymę cōpassiōis. Ite Joh.xi.c. ꝓ incolatu hui⁹ miserię:ꝛ hę sūt lachrymę cōpūctionis. Ite Heb.v.b. ꝓ dilatiōe p̄ię: ꝛ hę sunt lachrymę deuotionis. Nos habem⁹ ḡtū ꝓ o ꝓpriis:ꝛ hę sūt lachrymę ꝓtritionis. De ꝑmis Hiere. ix.a. Quis dabit capiti meo aquā ꝛ oculis meis fontē lachrymarū. De secūdis ꝛ tertiis Judic.i.b. Terrā arētē dedisti mihi: dic aqa/caleph.i. aia/

i dicēs: Quia si cognouisses

k ēt tu. Et q̄dēz in hac die tua

l qłę ad pacem tibi: nūc autem ābscondita sunt ab ocu

m lis tuis. Quia venient dies

n in te ēt circūdabunt te inimi

o ci tui vallo ēt circūdabūt te

p ēt coangustabūt te vndiq; :

q dicēs: Quia si cognouisses ꝛ ēt tu. Glo. supplet q̄ min⁹ ē i lra. f. fleuisses/q̄ mō exultas. Et pōt ex pleonasmos q̄ appositū est/q̄. Vel supple aliq̄d ex ꝓximatiōe ꝛ nō erit pleonasmos: q̄si merito fleo: q̄ si cognouisses et tu . Hiere. viii.c. Milus in cęlo cognouit tp̄s suū: turtur ꝛ birūdo ꝛ ciconia custodiert tp̄s aduēt⁹ sui: pplis aūt me⁹ nō cognouit iudicia dñi. l ¶Et q̄dē: siue/eq̄dē i hac die tua: q̄ lętar⁹ ꝛ gaudes: ꝛ tibi/nō deo vtuis:ꝛ iō tua ē dies/nō dei. Jn hac inquā die trāsitoria /supple babes vt sūt tibi ea/ m ¶Que ad pacē tibi/tpalē ꝛ trāsitoriā faciūt.i. diuitię/delitię ꝛ honores mundani: sanitas corpalis/ꝛ amicoꝝ/atq; parentū carnaliū copia /ꝛ hu⁹modi g̃ pacē tpalē faciūt: ꝫ spūalē auferūt. Job.xxi.a. Quare spū viuūt/ꝑsimari sūt/ꝓfortatis diuitijs: semē coꝝ ꝛc. Et j.b. Ducūt i bonis dies suos ꝛ in ꝑcto ad iferna descēdunt. Hęc ē mala dies: ꝫ mala pax. De die dī Hiere.xvii.c. Diem hois nō desiderasi. Ite Hiere.xx.d. Maledicta dies i q̄ nat⁹ sū ꝛc. Idē habet Job.iii.a. De pace ꝺo ista habet i Pś. Zelatui sup iniq̄s pacē pctoꝝ videl. Ezech.xiii.b. Prophetę decepērūt pplm meū/dicētes: pax/pax: ꝛ nō ē pax: pax cuz carne/pax cū mūdo: ꝛ nō est pax cū deo. n ¶Hūc aūt: tpe leticię tuę. o ¶Abscōdita sūt ab oculis tuis: supple mala imminētia tibi/q̄ sequūt i ista: q̄ si ꝓuideres/si videres: ꝫ lugeres. Sic dicere ꝓsueuim⁹ bis q̄s i ꝑplis florere videm⁹: ac si dicam⁹: mō habet/ die vestrum: ꝫ nescit/ q̄d pariat crastina dies. Eccl.xli.a. Memēto q̄ añ te fuerūt.i. pctā q̄ fecisti/ꝛ q̄ supuenturā sūt tibi.i. supplicia ętna. Ābscōdita sūt ꝑ q̄s ab oculis tuis q̄ sequūtur.f. p ¶Quia veniēt dies i te.i.ꝫ te. Beda. Ecce pęna quā imminēt ignorat. q ¶Et/ ꝓ id est/circūdabūt te inimici tui. Beda: romani ꝓncipes. s ¶Vallo. Ad ista dicunt romani tres aggeres fecisse circa hierusalē capiendam. t ¶Et circūdabūt te/et coangustabūt te: ꝫ si/vndiq; ꝫ cris obsessa.

Pś.6.

Pś.17.

Pś.72.

Pś.143.

Mystice

Mystice/exponit ḃ/ q ¶Et circūdabūt te: r ¶Inimici tui. Glo. romani ꝓncipes. s ¶Vallo. i. aurigę ꝓditate. t ¶Et circūdabūt te: muro malitię. Ne q̄

Pś. In deo meo trāsgrediar murū. v ¶Et coangustabūt te vndiq; : ex auaricia ꝛ malicia/oēs oppīmēdo/tā maiores q̄ miores: ḃ ē vndiq;. Ezech.xxii.f. Principes ei⁹ i medio ei⁹.i. hierusalē: ꝫsi lupi rapientes ꝺā ad effūdēdū sanguinez et ꝛ pędēdas aīas

Moraliter

Glo. Bedę exponit hoc moralit de anima . Beda. Q̄ dominus ꝑm hist oziaz ꝛc. Et est summa. Quasi dominus quotidie flet super hierusalē/non in se sed in membris suis: dū viri sancti plangūt peccata malorum: quia quasi frixoria sanctorum sunt pctā impiorū: Quis sicut cremiū in patella frigit ꝛ arescit frixus ꝛ deficcat: ita charitas ꝓpter ꝓximoꝝ peccata miro modo angustiatur: qui tamen peccatores nesciunt cur plangantur : sed ducunt dies lętos in abūdantia tēporaliū: quia promptuaria coꝝ plena ꝛc. Sed tali animę dicit dñs: p ¶Veniēt dies/ mortis.f. in te: quādo dęmones aīam a corpe extrahēt vel extractā rapiēt. Unde.ō.riā Stulte ꝛc. q ¶Et circūdabūt te inimici tui. i. dęmones. v ¶Et coangustabunt te. i. ola pctā tua añ oculos nr̄os replicabūt in tuaz cōdēnationē ꝛ

eris obsessa. a ¶Et ad terrā psternēt te ⁊ filios tuos ā in te sunt: id est ciues tuos: alios occidēt/ alios captiuabūt. c ¶Et nō relinquēt in te lapidē sup lapidē: q̄si fundit⁹ cuerteris. Et subdit causam cuersionis. d ¶Eo q̄ nō cognoueris tēpus visitatiōis tuę. i. visitatorē tuum. Hiere. viij.c. Hilius in ęlo cognouit tēp⁹ suū ⁊. Vel, Tēpus visitationis tuę. Beda. Quo de⁹ visitat/ vel miraculo vel ꝓcepto. Ad ſram factū est sicut dñs q̄dixit: q̄ hierusalē fundit⁹ cuersa est/ nō reędificāda in eternū: iuxta vaticiniū Esa. v.b. Diripiā maceriā eius/ ⁊ erit in cōculcationē. Post euersionē quidē romanoꝝ/ postquā redierūt romani: iudei qui in spelūcis ⁊ siluis latuerāt/ redierūt ad ciuitatē suam/ ⁊ ceperūt venerari loca sancta ⁊ reędificare: q̄d audiētes romani miserūt eliū hadrianū: q̄ funditus eā euertit/ ita q̄ lapis sup lapidē nō remāsit: ⁊ datū est edictū a romanis/ ne q̄s iudeoꝝ intra marinas ptes habitaret. Postea elius ędificauit modicā ciuitaticulam vbi moderna ciuitas est sita: ⁊ a nōe suo eliā denominauit: ⁊ longo tpe sic dicta est. Cōstat ē ꝓmissiuā vrbē nō esse reędificatā/ cū in alio loco eius ędificauerit ⁊ nomē mutauerit. Et q̄ in alio loco sita sit ē illa ꝓmissiua apparet ex hoc: q̄ locus in quo crucifixus est dñs ⁊ hodie in quo sepult⁹ est/ mō sunt in medio ciuitatis/ ⁊ tūc erāt extra: sicut et patibula iurū in q̄b⁹ rei suspēdāt mō sūt extra ciuitatē.

Mystice ✻ pdēdas aīas ⁊ auare sectūr lucra. a ¶Et ad terrā ꝓsternent te: calūnias faciēdo. Hieh. iij.d. Ę qui ędificatis sion i sanguinib⁹ ⁊c. Et postea infert. Propter hoc causa vestri sion q̄si ager arabit ⁊ hierusalē quasi acerv⁹ lapidū erit: id est sine cemēto charitatis/ vnus opprimens alium.

Mozaliter ✻ cōsusionē. a ¶Et ad terrā ꝓsternēt te: q̄ caro in pulueré redigēt/ ⁊ aīa i infernū detrudet in societatē dęmonū: vt pariter cū eis dānet. b ¶Et filios tuos. i. opa tua vel imitatores tuos tecū adducēt/ vt sint socij in pena: q̄ fuerūt in culpa. c ¶Et nō relinquēt in te lapidē sup lapidē. i. cogitationē sup cogitationē q̄ ꝓxa te nō adducat. Sap. iiij. d. Ędificient in cogitatiōe peccatoꝝ suoꝝ timidi ⁊ traducēt ipsos ex aduerso iniq̄tates illorū. Qui em̄ ꝓuaui cogitatiōibus alias supaddit: quodāmō lapidē sup lapidē ponit. Sz oīs talis plātatio siue ędificatio: q̄ nō plantauit eā deus pater/ eradicabif. Grego⁹ in mozalib⁹. Quō angustę vię erūt vndiq̄ reprobis: Superius erit iudex iratus: subtus horrēdū chaos: a dextris pctā accusantia: a sinistris infinita dęmonia ad infernū trahētia: intus ꝓsciētia vrens: foris mūdus ardēs: Miser peccator sic deprehēsus quo effugiet? Latere erit impossibile: apparere intolerabile. Si ḡris: q̄o te accuset? Dico totus mūdus: q̄ offenso creatorę oīs creatura habet pditū odio. Ecce ḡlē obsessionē habebit peccator: ⁊ hoc ideo/ q̄ nō cognouit tps visitationis suę: quo. s. deus aliq̄n visitat: ꝓcepto. s. mittēdo ꝓdicatores: aliq̄n flagello/ q̄ grandinat vineas malorū ⁊ necat armenta vt ita resipiscāt: aliq̄n etiā miraculo/ vt in ꝓmitiua ecclesia.

Ite/ Nō relinquēt in te lapidē sup lapidē: ruinā turriū ⁊ domoꝝ atq̄ castroꝝ/ q̄ faciūt clerici ⁊ ḡlati de patrimonio crucifixi. Propterea hic dñs: ⁊ ita fiet sine dubio: q̄ verus ꝓpheta est dñs. Amos. iij.c. Circuiet terra. i. ecclia: ⁊ extrahet fortitudo tua ex te: ⁊ diripient ędes tuę. Et postea dicit: Amputabunt cornua altaris ⁊ cadēt in terrā: ⁊ ꝓcutiā domū hyemalē cū domo ęstiua/ ⁊ peribūt dom⁹ eburneę et dissipabunt turres multę dicit dñs. Ubi dicit hoc dñs? Marci. xiij. a. Uides has oēs magnas ędificationes? Non relinquēt lapis sup lapidē qui nō destruat. Sed nō sine malo eoꝝ qui ędificauerūt. Habacuk. ij.c. Lapis de pariete clamabit/ ⁊ tra eos qui posuerūt eū in muro/ cū deberēt dare paupibus: q̄ erāt de patrimonio crucifixi: ⁊ lignū q̄b est in fūctura ędificioꝝ respōdebit vę qui ędificat. i. vę ei qui me ędificauit. Sequit: c ¶Et ingressus ⁊c. Beda. Post enumerata mala/ ingressus in tēplū ejicit vendētes ⁊ emētes: ꝓ hoc innuens q̄ ruina ꝓpli maxime ex sacerdotū culpa fuerit. Dum em̄ vendētes ⁊ emētes pcutit/ ostēdit vñ radix pditionis ꝓcessit. Et hoc est: Et ingressus

Mozaliter in tēplū. Mozaliter. Primo declinauit ad ecclesiā docēs nos illā facere. Matth. vj.d. Primā q̄rite regnū dei. Chryſ. Propriū erat boni filij/ vt veniēs ꝓmo ad domū curreret patris. Et. j. Tu aūt imitatoꝝ christi fa⁹/ cū in aliquā ingressus fueris ciuitatē/ ꝓmū ante oīa actū ad ecclesiā curras. Item Chryſ. Bonus medicus ad originē passiōis intēdit. Mā sicut de tēplo osse bonū egredit: sic de tēplo osse malū ꝓcedit: Et ita coꝝ ⁊ stomachus in coꝛpe ecclesię sacerdotes intelligūtur. Esa. j.b. De regib⁹/ Osse caput in dolore: de sacerdotib⁹ aūt/ Osse coꝝ in tristicia: q̄ si peccauerint tot⁹ pplis ꝓuertit ad peccandū. Unusq̄sq; em̄ christian⁹ ꝓ suo pcto reddet rationē: sacerdotes aūt nō tm̄ ꝓ suis sed ⁊ ꝓ oīm subditoꝝ pctis. Quēad modū em̄ vidēs arbore pallētibus foliis marcidā/ intelligis q̄ aliquā causaz habeat circa radicē: ita cū videris ppm indisciplinatū/ sine dubio cognosce q̄ sacerdotū eius nō est sanū. f ¶Cepit ejicere vendētes in illo ⁊ emētes. Hiero⁹. Ardore spūlancti pcitatus. Un Pā. Zelus dom⁹ tuę comedit me. Alia vice ejecerat sili: q̄ post miraculū mutatiōis aq̄ in vinū/ pascha sequēti q̄d solus Johānes narrat. ij.c. De hac aūt vltima ejectione q̄ fuit in dñica palmarū loquunt tres simł euāgeliste. Matthę⁹ xxj.b. Marc⁹. xj.b. Lucas hic. Ad ſram in ꝓmo actu tēpli fecerāt loca venalia: vbi venditores ⁊ cāpsores erāt: q̄d fecerāt fieri sacerdotes ex cupiditate: vt. s. aduētātes haberēt paratū q̄d offerēt: sicut alibi parati sunt burgēses q̄ mutuāt aduēturas vt aduētantes paratū habeāt q̄d tribuāt libēter accipiētibus. Utrobiq; auaricia sacerdotū reprehēdit. Un Matth. xxj.b. Intrauit ihesus in tēplū dei ⁊ ejiciebat oēs vendētes ⁊ emētes ⁊ mēsas nummulariorū. Ibi Glo. Aug⁹. Alcaria dei sic vocat ꝓpter auariciā sacerdotū. Quę tanta erat/ vt dicit Hiero⁹/ q̄ ipsimet vendebāt aīalia ⁊ colūbas: q̄s pauper emebāt ad offerendū: vt venditas postea reciperēt oblatas. Et q̄ aliq̄ nō habebat vñ emeret/ ideo posuerūt ibi nūmularios/ a q̄b⁹ mutuo acciperēt pecuniā: qui q̄si nō audebāt/ ꝓmia cōmodare pecuniā cū superogatione usurarū: saltē cōmodabāt eis sub nomie collibioꝝ. Et dicunt collibia/ munuscula fructuū. Et hos etiā ejecit dñs. Ista auaricia sacerdotū q̄tidie crescit: vñ tota ecclesia destruit ⁊ polluit. Hiere. xxiij. d. A ꝓphetis hierlm egressa est pollutio sup oēm terrā. Ecce. xxij.c. Ecce cōploſi manus meas sup auariciā tuā quā fecisti. Loquit⁹ ad hierlm. i. ecclesiā. Un sequit: Cōsuratio ꝓphetarū in medio ei⁹: sicut leo rugiēs capleſq; ꝓdā aias deuozauerūt/ opes ⁊ pciū acceperūt. Sacerdotes ꝓfānauerūt legē meā ⁊ polluerūt sanctuaria mea. Principes eius q̄si lupi rapiētes ꝓdā. Quia ḡ volebat dñs ejicere de ecclia sua oēm auaricią/ de tēplo mercatores ⁊ nummularios ejecit. Zach⁹. vlt⁹. d. Nō erit vltra mercator in domo domini. Chryſ. Qui voluerit esse mercator/ ꝓiciat ab ecclia: dicente ꝓpheta: Quia nō cognoui negotiationē: introibo in potētias dñi: Sicut em̄ q̄ ambulat inter duos inimicos/ sine maliloquio esse nō pōt: q̄ necesse est vt vel isti de illo vel illi de isto male loquant: sic q̄ emit ⁊ vendit sine piurio esse nō pōt. Un Eccli. xxvj. d. Difficile equit negocius a negligētia sua ⁊c. Beda. In tēplo emūt: q̄d facere debēt ꝓtemnūt/ ⁊ a patronis pctā redimūt.

Mystice Do/ emētes ⁊ vendētes in tēplo sūt simoniaci: q̄ sacrameta aut bñficia ecclīastica sub ḡcio ponūt emēdo vel vendendo: ⁊ isti ejecti sunt de ecclia/ si nō numero tm̄ merito. Un ꝑsus. Qui sacra venūdāt vel ꝓ sacro ḡcio dant. Hos. pcul ex pello facto de fune flagello. Leuit⁹. r.a. Arrept⁹ nadab ⁊ abiu filij aaron thuribulis unpoſuerūt ignē ⁊ incēsum desup offerētes coꝝ dño ignē alienū/ q̄d eis ꝓceptū nō erat: egressusq; est ignis a dño ⁊ deuozauit eos ⁊ mortui sūt. Matth⁹. r.a. Gratis accepistis gratis date. Dicit ē: Cepit ejicere vendētes in illo ⁊ emētes/ dicēs illis: Scriptū est. Esa. lvj.c. Quia domus mea. Hic apte ostēdit se deū: q̄ tēplū solius dei est. Et tradūt scti: q̄d fulgoꝛ luminosus: q̄d. s. splendoꝛ ingestibilis egrediebat de oculis ei⁹: ita vt nemo auderet eū intueri: ita vt oēs inuitos ejiceret/ nec auderēt ei resistere. g ¶Domus oronis est. Chryſ. In ecclia dei nō debēt esse nūmi nisi spuales qui dei imaginē habēt/ nō q̄ portant imaginē terre. Aug⁹. Memo in oratorio aliq̄d agat nisi ad q̄d factū est/ vñ et nomē accepit. h ¶Vos aūt fecistis illā spelūcā latronū. Beda. Quia ad hoc residetis in tēplo/ vt vel nō dātes munera coꝛpaliter ꝓsumini. Hieh. iij.b. Si q̄s nō dederit in oze ⁊c. vel spūaliter dātes necet. Ecclesiastę. vlt⁹. d. Recordare dñe deus me⁹ aduersus eos q̄ pollūt sacerdotiū iusq; sacerdotale

Ⓕ ⁊ leuiticū. Hiere. vij.c. Nūq̄d spelūca latronū facta est dom⁹ ista: in q̄ invocatum est nomē meū in oculis vestris? Ego ego sum: ego vidi/ dicit dñs. Osee. vj.c. Galaad ciuitas operātium idolū supplātata sāguine ⁊ q̄si fauces viroꝝ latronū ⁊c. Et. j. In domo isrl. i. in ecclia vidi horrēdū: ibi fornicatiōes ephraim. i. rapina ⁊ usura/ ex q̄b⁹ ubertas. Esa. j.f. Principes tui infideles/ socij furum. Hiero⁹. Caueam⁹ ne ab illis accipiam⁹ munera/ q̄ de lachrymis pauperū cōgregāt divitias: ne simus socij furū. Mozaliter: Scom Glo. Bedę: dom⁹ dei est ꝓfectio fidelium: quā facit spelunca latronū/ q̄ recta simplicitate seruat/ illud meditatur agere vñ ꝓmia inocentem possit ledere. Sed ecōtra dñs mētes fideliū ad caueēda mala erudit: sequit: Et erat q̄tidie docens in templo. a ¶Principes aūt sacerdotū. s. q̄ doti fuerāt synagoge: b ¶Et scribę: q̄ doctores legis dicunt. c ¶Et ꝓncipes plebis. i. maiores sacerdotes. d ¶Quęrebāt illū. s. iesū/ pdere. Beda. Quia q̄tidie docebat i templo ⁊ ejiciebat latrones ⁊ recipiebat laudē turbarū: ideo certe nō potuerē eū sustinere: q̄ arguebat opa eoꝝ mala. Sap. ij.c. Circūueniam⁹ iustū/ quoniā inutilis est nobis ⁊ cōtrarius est opib⁹ nr̄is ⁊c. Ista etiā adhuc q̄tidie perdūt ⁊ occidūt christū: nō semel sed ꝑpius in eozdibus hominū ꝑ mala exempla. Beatus Bern⁹. O bone iesu totus mūdus videt cōtra te cōiurasse: ⁊ hi ꝓmi sunt q̄ vident regere populū/ dirigere ꝓncipatum. j. Esdrę. ix.a. Mō est separ⁹ ppls isrl. i. clerici ⁊ sacerdotes ⁊ leuitę a populis terrę. i. a laicis ⁊ de abominatiōib⁹ eoꝝ: cōmisceruerūt semen sanctū cū populis terrarū: manus etiā ꝓncipuz ⁊ magistratuū fuit in trāsgressione hac prima. e ¶Et nō inueniebāt q̄d facerēt illi. i. causam mortis nō inuenerunt in eo. Beda. Ideo nō poterāt illū pdere: q̄ timebāt tumultū populi. Uel ideo volebāt eum pdere: q̄ neglecto suo magisterio/ totū populū videbant ad eius doctrinaz cōfluere. Un sequit: f ¶Omnis em̄ ppls suspēsus erat audiens illū. i. intente audiebat illū. Job. vij.c. Insuspēdiū elegit aīa mea. i. sursū pędere/ nō deorsū i cloaca. Chryſ. Quādo boni laudant: magi inuidia cruciant. Et. j. Inuidia sibi soli nociua est: alterę em̄ nō grauat sed cōmędat. Un Seneca dicit. Utinā inuidi oculos haberēt in oi ciuitate vt felicitatib⁹ oīm torquerent.

g ¶Factū est in vna dieru ⁊c. Expo. Lu. xx. c Hoc capitulū totaliter est de iudęoꝝ ꝓfutatiōe. Et dividit in q̄tuoꝛ ptes. In ꝓma versutā interrogationem eoꝝ sua interrogatiōe elidit: vt sic vel suo silentio vel sua sentētia cōdēnent. In secūda ponit parabolaz vineę: vbi iudęos impietatis arguit: ⁊ regnū a iudęis trāsferendū ad gētes ostendit/ ibi: Cepit autez dicere. In tertia pharisęos ⁊ herodianos missos a principibus sacerdotū ad obtenuādū iesum ipe⁹met respōdēdo cōfutat/ ibi: Et querebant ꝓncipes. In q̄rta errozē saduceoꝝ eoꝝ interrogatiōi respōdēs elidit/ ibi: Accesserūt aūt quidā. In quinta ostēdit illū quē iudęi messiam expectāt/ nō solū hoiem/ sed ⁊ verū deū esse/ ibi: Dixit autē ad illos. Dicit ergo: g ¶Et factū est in vna dieruz: vel in ipo die palmarū: vel in crastinū post maledictionē fic⁹ vt q̄dā dicūt. h ¶Docēte illo ppulū: Nō sacerdotes aut scribas: q̄ nolūt doceri veritatē: sed magis docere errozē. Job. xxiij.c. Ipi fuerūt rebelles lumini: nesciērunt vias ejus. i ¶In tēplo/ nō in ędificio. Job. xvij.d. Pala locut⁹ sū mūdo ego sp docui in synagoga ⁊ in tēplo/ q̄ oēs iudęi ꝓueniūt: ⁊ in occulto locut⁹ sū nihil. k ¶Et euāgelizante/ illo: cōueneruēt/ nō vt docerent cū ppło/ sed vt docentē occiderent. l ¶Principes sacerdotū ⁊ scribę cū seniozib⁹: q̄ ei potissime invidebāt: q̄ videbāt se ꝑ illū cōtemi. Un Chryſ. Dicebāt sacerdotes apud se: nos sumus colūnę tēpli: ⁊ ecce sup illū tota modo recūbit ecclesia. Nos sum⁹ tacentiū scriptura/ rū quasi lingua visibilis: ⁊ ecce ille resonat in medio templi: ⁊ nos cōtępti q̄si cithara dissipata tacem⁹. Nos sum⁹ patres: modo ille generat filios/ ⁊ nos steriles sum⁹. m ¶Et aiūt dicētes ad illū: Dic nobis in q̄ potestate. Ex hoc patet q̄ dubitabāt an ex⁹t dei filius. Beda. De dei potestate dubitāt/ ⁊ subtelligi volūt diaboli esse. Un dicūt: In q̄ potestate. Chryſosto⁹. In deel zebub. Matth. xij.b. In beelzebub ꝓncipe demoniorū ejicit demonia. n ¶Hec facis. Chryſ. q.d. tu q̄ sacerdotali familia ñ es: senatus tibi ꝑ nō donauit nec cęsar: Ergo/ o ¶Unde est q̄ dedit tibi hanc potestatē? Daniel. vij.c. Potestas eius/ potestas ętna. Ro. xiij.a. Dis potestas a deo. Ipi aūt scibāt testāte cōsciētia eoꝝ q̄ ipi nō ex deo/ ꝛs magis ex diabolo faciebāt q̄d faciebant: ⁊ iō ei ꝓsimile sibi putāt. Un Chryſ. Dis homo ꝓm se estimat alterū: fornicark⁹ neminē putat esse castū: castus nō facile de fornicatiōe suspicat: superbus neminē putat humilē: humilis neminē putat superbū: Sic q̄ nō ex deo sacerdos/ nulli⁹ sacerdotiū putat ex deo. Un putas fieri vt inuicē se cōtēnant sacerdotes: nisi q̄ ꝑ ambitionē facti sacerdotes/ oēs talēs estimāt q̄les sunt ipi. Sacerdos q̄ ꝓm deū est/ omnē sacerdotē timet offendere. p ¶Respōdēs aūt iesus dixit ad illos: Interrogabo vos ⁊ ego vnū verbū: quia nō ad discēdū/ sed ad fallendū interrogauerāt eū sacerdotes: ideo nō luit eis respōdere plane: sed eis prudēter respōdēdo silentiuz imposuit: iudicans eos indignos fuisse sua respōsiōe. Unde Chryſ. Quid ꝑdest eęco mōstrare pulchritudinē: interrogantē oportet docere: tēptrantē retūdere. Sic etiā dns respōdit diabolo temptatori. Cū em̄ dixisset: Si filius dei es/ mitte te deorsum: Scriptū est em̄: quoniā angelis suis ⁊c. Et illi domin⁹: Scriptū est: nō tēptabis dñm deū tuū. d. iij.a. Item nō erat cōueniēs vt sanctū daret canib⁹ ⁊ margaritas suas sparger et ante porcos: q̄ hoc ꝓhibuit ipe Matth. vij.a. Un Chryſ. Quia ipe dixit: Nolite sanctū dare canib⁹/ nō decebat vt ipe trāsgrederet ꝓceptū q̄d posuit Pā. Preceptū posuit ⁊ non ꝓtergeri/ bit. Item secretū nō est reuelādū extraneis. Esa. xxiij.c. Secretū meū mihi: secretū meū mihi. In hoc etiā instruit nos dominus potestatem nostrā potius tacere ꝙ ostendere. Prouerb. xxvij.a. Laudet te alienus ⁊ nō os tuū. Item ideo nō respondit eis/ sed interrogauit: vt ꝑ eoꝝ respōsionē ipsos cōfutaret. Un Beda. Poterat aperta ratiōe temptatorū calumniā ꝓfutare: sed prudēter interrogat/ vt vel suo silentio sicut factuz est/ vel sua sentētia cōdēnent. Si ei eā ꝓferrēt. Item ideo nō respōdit: q̄ minus capaces erāt: ⁊ q̄ indigni erāt. Un Glo. Bede. Propter duas causas veritas q̄rētibus est abscōdita: Uel q̄ minus capaces sūt ad audiēdū. Un dicit: Multa habeo vob dicere ⁊c. Joh. xvj.c. Uel q̄ ex odio vel cōtępru q̄erūt. Un ibi: Molite sanctū dare canib⁹: Matth⁹. vij.a. Item ideo nō dixit ei qua potestate hoc faciebat: q̄ iohānes hoc direrat eis: quē sciebāt esse ꝓpheta: ⁊ tm̄ ex iuidia nō credebāt. Dicit ē: q ¶Respōdere mihi: baptismū iohānis de ęlo erat. i. ex statuto dei. r ¶An ex hoibus. i. ex hominū fictione. Ipa opa ⁊ ꝛba iohānis ostēdebāt q̄ de ęlo erat: q̄m tm̄ de ędeſtib⁹ loquebat. Job. iij.d. Qui de terra est/ de terra loquit: q̄ de ęlo venit/ sup oēs est. s ¶At illi cogitabāt: nō inuenientes responsionez ꝓ se. t ¶Intra se dicētes: q̄ si dixerim⁹ de ęlo/ dicet nobis: ąre ergo nō credit⁹? sicut: mihi testimoniū ꝓhibēti? Job. v.f. Et reuera ipi nō crediderūt iohāni. Un Matth. xi.b. Uenit iohānes nō mādūcās neq; bibēs ⁊ dicūt/ dęmoniū habet. v ¶Si aūt dixerimus ex hoibus. q.d. si ex inuidia ilhius ętatis iohanni derogauerim⁹: r ¶Diebus vniuersa lapidabit nos: Certi sunt enim iohannem ꝓphetam esse: immō fuit plus q̄ ꝓpheta: ⁊ reuera solus iohannes est ꝓpheta: Gregorius. Officiū ꝓdicandi assumere nō debet qui charitatē ad ꝓmū nō habet. Et Beda. Timētes lapidationē: ij magi timētes veritatē confessionez.

E ℔ Pſ.26. a ¶Et respondérũt se nescire vnde esset. Chryſ. Dedacia ſi nõ habẽt quẽ decipiant: ipſa ſibi mentiunt. Ün Pſ. Mentita est iniquitas sibi. b ¶Et iesus ait illis: Neq; ego dico vobis in qua ptate hęc facio. Beda. Nõ dico vobis qõ scio: qi nõ vultis fateri qõ scitis. Sequit: c ¶Cepit aũt tẽ. Dñs fuerat iuꝑ ciuitatẽ ꝙuidẽs eius captiuitatem: necnõ & causam ruine subiũxerat/auaricia. s. sacerdotũ. Sz qz interserta ꝙstio ruperat eius doctrinã: Matth.21.d Matth.12.a ideo ꝙ obiectã ꝙstionẽ cui nõ audẽt rñdere ꝓfutauit eoꝝ interrogationẽ/ imponẽs eis silentiũ. Finito ꝙ hoc incidẽti: hoc effi ꝙsi incidẽs fuit in doctrina dñi. s. ꝓpositã ab eis interrogatiõe/ & dñica obiectione: redit dñs ad doctrinã ꝓpositã: subdens aliã causam ruine hierlm. s. mortẽ suã. In virtõne em sanguinis eius destructa est a romanis & funditus euersa. Hãc aũt causam euersionis ꝙ subiecta parabolã ostendit. Et est hęc secũda ꝑs capituli: in q̃ iudeos arguit impietatẽ. Hoc aũt fecit dñs: vt ipli pniterẽt de malo suo: & ipse de suo ꝓposito sibi pniteret. i. sententiã cõmutaret. ꝙm qõ ꝺr Hiere. xviii.b. Si pniteãtiã egerit gens illa de malo suo: agam & ego pnitẽtiã sup malo qõ locut⁹ sum vt facerẽ ei. Dicit ꝙ: d ¶Cepit aũt dicere ad plẽbẽ: ꝙ ei libẽter audiebat. Eccli. xxvii.a. Ubi nõ est audit⁹ nõ effundas sermonẽ. e ¶Parabolã hanc. i. similitudinẽ aliud significantẽ. Sz ꝛre ad plẽbẽ/ cũ de ipsis ꝓncipibus sacerdotũ male loqrẽt: nobis em nõ licet cũ loqmur laicis mala loqui de clericis: vel ecõuerso: qz ex tali ꝙdicatione nulla sequit vtilitas: sed potius scandalũ. Rñdeo. Principes sacerdotũ ꝑplm corrũpebãt: iõ vt cauerent sibi ꝑplm/ ꝙles erant ipsi ꝓncipes sacerdotũ oñdit dñs. Preterea ipsi ꝓncipes ꝑsentes erãt in tẽplo. Mystice e ¶Hõ ꝙdã plãtauit vineã tẽ. Mystice. Iste hõ/ deus pater est. Ün Chryſ. Nemo ꝰstimet christũ ideo habuisse humanã naturã ꝛm/ qz dicit⁹ est hõ: Nã & pater dicitur & hõ: vt sic filiũ liberaret a blasphemijs hereticoꝝ. Vinea est ecclia de multis hoibus ꝙsi de multis vitijs ꝙgregata. De q̃ Esa.v.b. Vinea dñi sabaoth domus iſrl est. Hãc vineã pater plãtauit: qñ ad fidẽ hoies ꝙgregauit. Esa.v.a. Facta est vinea dilecto meo in cornu filio olei & sepiuit illã: & elegit lapides ex ea & plãtauit vineã electã/ & ędificauit turrẽ i ea tẽ. Sepes est custodia angelorũ. Lapides ꝙs elegit ex ea sunt iudei/ gentiles/ hereticiꝫ oẽs infideles q̃s/ piecit dñs de ecclia. Turris est lex: de qua ꝺr Cant⁹. iiij.b. Sicut turris dauid colli tui: mille clypei pẽdẽt ex ea: oĩs armatura fortiũ. Torcular ẽ cruꝛ/ vbi ꝓssus est botrus ille quẽ duo viri in vecte detulerunt ad ꝑplm in deserto: Numeri. xiij.c. Esa. lxij.a. Torcular calcaui solus. Coloni ꝙbus vineã locauit dñs/ sunt sacerdotes. Unde Chryſ. Coloni q̃dẽ sunt sacerdotes: q̃ curã ꝑpli susceperũt ad magnã gloriã: vel ad grãde periculũ. Ad gloriã si diligẽter ad periculũ si negligẽter egerint. Si em q̃ ꝓuisionẽ suscipit terrenoꝝ debet timere periculũ ꝓ negligẽtia cũ seruit potẽti: quãto magis q̃ de manu dei susceperũt aias ꝛctas. Et ne sacerdotes viderẽt aliq̃d ꝓ deo fecisse cũ suscipiãt aliarũ curã: iõ addit Chryſ. Nõ sacerdotes ſſtant dño docẽtes ꝑplm eius: sed deus sacerdotib⁹ cõmittẽdo ꝑplm. Mercedẽ em doctrinę acꝛere nõ poterã⁹ nisi ꝓuratio ꝑpli nobis cõmissa fuisset. Et sicut colonus quãuis de suis obtulerit munera non sic placat dñm suũ/ sicut si ꝺ vinea sua reddiẽ⁹ offerat: ita sacerdos nõ tm placet deo ꝓpter iusticiã suã: quantũ si ꝑplm sanctitatẽ dei docuerit. Ité Chryſ. Sacerdos nõ tantũ placet deo ꝓpter suam iusticiã: ꝙtũ ꝓ ꝑpli sanctitate: qz sua iusticia vna est: ꝑpli aũt multipler. Et ꝰ est: c ¶Hõ quidã. i. deus pater. f ¶Plãtauit vineã. i. ꝓstruxit ecclesiã. Hiere. ii.d. Ego te plãtaui vineã electã/ omne semẽ verũ. g ¶Et locauit eã colonis. i. sacerdotibus colendã cõmisit: Quoꝝ q̃dã hora ꝓma: alia hora tertia/ alia hora sexta & nona: alia vndecima ad colendã hanc vineã sunt cõducti: vt dicit Matth.xx.a. h ¶Et ipse peregre fuit: in ęlo ꝓm carnẽ/ quę de terra q̃. i ¶Multis ẽporibus: vsq; ad diẽ iudicii: & tunc ve. set ꝛre fructũ vineę suę. Esa.v.a. Plantauit vineã electã et ꝯpectauit vt faceret vuas & fecit labruscas. Beda dicit: ꝙ peregre fuit q̃ vbiq; ꝑsens est

a esse. Et respõderũt se nescire vnde esset. Et ihesus ait illis: Neq; ego dico vobis in qua potestate hęc facio. Cepit aũt dicere ad plẽbẽ parabolam hanc: Homo quidam plãtauit vineã & locauit eam colonis: & ipse peregre fuit multis temporibus.

h Et in tẽpore illo misit ad colonos seruũ vt de fructu vineę darẽt illi. Qui cęsum dimiserunt eum inanẽ. Et addidit alterũ seruũ mittere. Illi aũt hũc q̃z cędẽtes: & afficiẽtes ꝓtumelia/ dimiserũt inanẽ. Et addidit tertiũ mittere: q̃ & illũ vulnerãtes eiecerunt.

hinc tribuli: hinc fęnũ surgit? Spinas incẽdite: tribulos eradicate: fęnũ siccate: semina bona spargite. Sed q̃d⁹ hoc dico? O vbi estis fontes lachrymarũ? Quibus agricolis loquar? Alij sunt mortui: alij sũt fugati: terra tradita est in manus impiorũ: vt dicit Job. ix.c. Prouer. xxiii.d. Per agrũ hois pigri. i. ꝙ episcopatũ siue parochiã sacerdotis pigri/ trãsiui: & ꝑ vineã viri stulti: & ecce totum repleuerãt vrticę. i. petã luxurię: & operuerũt supficiẽ eius spinę. i. petã auaricię. Hoc aũt totũ est ꝓpter negligẽtiã vl malicią colonoꝝ. i. sacerdotũ & ꝓlatoꝝ. Ün Hiere. xxiii.d. Egressa est pollutio a ꝓphetis hierlm sup oẽm terrã. m ¶Seruũ. i. ꝓdicatorẽ aliquẽ vl legatũ. Abdię. j.a. Auditũ audiuim⁹ a dño & legatũ ad gẽtes misit. Btus Bernh. Eunt & redeũt legati: q̃d aũt boni fecerint nõ audiuim⁹. Forte audiuissem⁹ nisi ꝙ auro hispanię salus hoĩm vilui sset. Ad q̃d aũt misit seruũ dicit: n ¶Ut de fructu vineę darẽt illi. Sedm Hiero. fructus vineę est obedięntia ecclesię: quã debet dare seruo dñi. i. ꝓdicatori: ꝙm q̃ legit Job vlt⁹. c. Venerunt ad iob oẽs fratres sui & vniuersę sorores eius & vniuersi ꝙ nouerãt eũ ꝙs: & dederũt ei vnusq̃sq; ouẽ vnã & inaurẽ vnam. i. vitę innocentiã & obedientiã. o ¶Qui cęsum: verbis aut verberib⁹. p ¶Dimiserũt eũ inanẽ. i. vacuũ sine fructu. Hiere. xliii.a. Maiores miserũt minores suos ad aq̃s: venerũt ad hauriẽdũ/ & nõ inuenerũt aquã: reportauerũt vasa sua vacua: & cõfusi sunt cõtumelijs & afflicti sunt iniurijs. Chryſ. Qui seruus facit iniuriã/ dñm ihonorat. q ¶Et addidit alterũ seruũ mittere. Dic bonitas & patiẽtia dei notat: quia passus iniuriã nõ cessat a beneficijs. Ün Chryſ. Nõ si passus iniuriã semel fuerit/ minuit eius affect⁹: si iterũ/ magis minuit amicitia/ vel certe nõ crescit: dei aũt miscẽdia quãto amplius offendebat a iudeis: tãto augebat. r ¶Illi aũt hunc q̃z cędẽtes & afficiẽtes ꝓtumelia dimiserũt inanẽ. i. Corinth. iii.b. Puto q̃ deus nos aplos nouissimos oñdit tanq̃ mortẽ destinatos: qz ꝙspectaculũ facti sumus mundo & angelis & hoibus. Et. j.c. Maledicimur & bñdicimus: ꝙsecutionẽ patimur & sustinemus: blasphemamur & obsecramus. s ¶Et addidit tertiũ mittere: qui illũ vulnerãtes eiecerũt. Heb. xi.d. Alij ludibria & verbera experti sunt: insup & vincula & carceres: lapidati sunt tẽ. ũ. vi.d. Beati eritis cũ vos oderint hoies tẽ. Aliter & magis ꝙm intentionẽ litterę põt hic sumi mysteriũ: vt ꝙ vineã intelligat synagoga aũ aduentũ christi. Esa.v.b. Vinea dñi sabaoth dom⁹ iſrl est. Ps. Vineã de egypto trãstulisti. Hanc vineã. i. synagogã plãtauit dñs. Ün sequit: Eiecisti gẽtes & plãtasti eã. Chryſ. Excidit ꝓmũ infructuosas arbores. i. amorrẽos. Ité posuit in ea colonos. i. iudeos: q̃ seipsos excolerẽt. Unusq̃sq; em debet esse colon⁹ aĩę suę: & virtutes inserere/ vitia extirpare. Tales coloni significãt in alia parabola ꝙ oparios ꝙductos. Hora ꝓma intelligitur illi q̃ seipsos excolere incipiũt in ętate primeua. s. in puericia. Alij differũt vsq; ad adolescentiã: alij vsq; ad decrepitã ętatẽ. Sed qz dñs dicturus est in ꝑabola: qz coloni cognouerũt hęreditẽ eo⁹ ꝓ colonos necesse est intelligere ipsos etiã doctores synagoge. Peregrinat aũt dñs a nobis vel ab ipsis iudeis: quãdiu sustinet/ nec pcã vlciscit. Primus aũt seruus quẽ misit dñs ad cultores vineę ẽ moyses legislator: q̃ vineã. i. synagogã q̃draginta annis in deserto excoluit/ nec tñ sub eo fructi ficauit: quẽ cęsum dimiserũt. i. ipsum execrabuerũt vsq; adeo/ vt cũ dño ꝓmitteret se daturũ aquã de petra/ ipse moyses dubitaret: & inanẽ dimiserũt. Ün Pſ. Irritauerũt moyseñ in castris: aaron sanctũ dñi. Ité: Uexatus est moyses ꝓpter eos. i. iudeos: & maxime ꝓpter malos eos: qui ꝛra ipm murmurabãt. Unde Numeri. xvi. f. Murmurauit oĩs multitudo filioꝝ iſrael cõtra moyseñ & aaron/ dicens: Uos interfecistis populũ dñi. Secũdus seruus est dauid psalmista: q̃ post moyseñ colonos vineę psalmodię modulamine & citharę dulcedĩe ad exercitiũ boni opis iuuauit: vt ꝺstiguebat/ sic in psalmis exponitur/ vt ꝙ modulationẽ psalmodię q̃ fit ractu manuũ intelligat bona operatio: per citharę dulcedinẽ carnis mortificatio. Sed etiã istũ seruũ cõtumelijs affecerũt. Unde. ii. Reg⁹. xvi.b. Egredere egredere vir sanguinũ & vir belial: reddidit dominus sanguinẽ vniuersum domus saul/ quoniã inuasisti regnum ꝓ eo. Item. ii. Reg⁹. xx.a. indignata est tribus ephraim/ quę erat potẽtissima/ et dixit: Non est nob⁹ ꝑs i domo dauid nec hereditas in filio isai. Item. iii. Reg⁹. xii.d. Quę nobis pars in dauid vel quę hereditas in filio isai? Ac si dicerent/ cum filio cuiusdaꝫ rustici. Et multis aliꝫ contumelijs affecerunt eum: & inanem dimiserũt: quia nihil ꝓ eius admonitione fecerunt. Tertius seruus est chorus ꝓphetarũ: qui populũ iudaicũ corripiebant: & q̃ mala essent ventura vineę ꝙdicebant. Sed & istum seruũ occiderunt. Esaiam aũt serrauerũt: hieremiã lapidauerunt. Ezechiel excerebrauerũt. Sz quid fecerũt isti serui sic afflicti & affecti? Nunquid vineaꝫ dimiserũt: aut cõtra persecutores suos mur murauerunt/ aut malũ impręcati sunt eis? Certe non: imo ꝓ vinea rogauerunt & ꝓ persecutoribus suis: nobis ꝙdicatoribus dantes exẽpluꝫ. De moyse legitur Exo. xxii.c. q̃ dixerit domino: Cur domine irascitur furor tuus contra populũ tuũ quem eduxisti de terra egypti? Et ite ꝛ: Obsecro domine/ peccauit populus iste peccatũ maximũ/ fecerunt q̃ sibi deos alienos: aut dimitte eis tẽ. Et dauid similiter orauit ꝓ vinea sua dicens: Deus virtutũ conuertere/ respice de ęlo tẽ. Item samuel prophęta. j. Reg⁹. xii.d. Absit hoc peccatũ a me tẽ. & tamen ꝓuocerũt illum a dominio suo. Sic etiam paulus ꝓ iudeis qui eũ persequebant orabat. Unde Ro. ix.a. Optabam anathema esse tẽ. Moraliter Moraliter/ autem vinea est anima. Cultor vineę est quilibet homo: qui debet esse cultor & custos aĩę suę. Unde Cant⁹. i.d. Posuerũt me custodem in vineis: vineã meam nõ custodiui. Tres serui a domino missi/ sunt bona cogitatio: sanctũ desiderium: bonũ ꝓpositũ. Sed hi serui occidũtur/ cum per contraria suffocant. Uel contumelijs afficiũtur/ cum dęmonũ suggestiõibus/ vel prauoꝝ consilioꝝ munitiõibus retardant. Filius autem qui vltimo mittitur/ est gratia q̃ facit filiũ. Sed occiditur/ cũ peccatũ mortale admittit. Hiere. xi.d. Mittamus lignũ in panem eius: id est peccatũ in gratiã: & eradamus eum de terra viuentiũ. i. Thessal. v.b. Spiritũ nolite extinguere. Sequit: a ¶Dixit autem dominus vineę. Mystice: id est deus pater. b ¶Quid faciã? Mõ quęrit quia dubitet: sed vt me instruat in faciẽdis deliberare/ & quęrere consiliũ. De primo Prouerb. iiij.d. Oculi tui vide ant recta & palpebrę tuę pręcedant gressus tuos. De secundo Eccli. xxxii.d. Fili sine cõsilio nihil facias: & post factũ nõ pęnitebis. c ¶Mittã filiũ meũ dilectũ. Chryſ. Mõ eius sententia vltiõis/ sed cũ patiẽtia venię. Mittã inquã ad vineam excolendã. Esa.v.b. Quid est qõ vltra debui facere vineę meę & nõ feci: Joh. iii.b. Sic de⁹ dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. j. Joh. iiij.b. In hoc apparuit charitas dei in nobis: quoniã filiũ suũ vnigenitũ misit deus in mundũ vt nos viuamus per eũ. d ¶Forsitan cũ hunc viderint/ verebuntur. Forsitan/ nõ dicit hic dubitationẽ loquẽtis/ sed libertatẽ eoꝝ de q̃bus fit locutio. q. d. in eorũ arbitrio est vtrũ reuereantur vel nõ. Ex isto tamẽ verbo insultat Aug⁹ hereticis/ & sugillat eos/ volentes arguere filiũ nõ esse scientẽ omnia: & ita nõ esse deũ: quia ipe oꝛe ꝓprio fatẽt se nihil scire de die illa. Dic er ꝑsona patris dicit: Forsitan verebunt filiũ meũ: Ergo patẽt oꝛe ꝓprio se dubitare: ergo nõ est sciẽs omnia: & ita nõ est deus. Quicqd̃ ꝙ dicit Aug⁹/ dicit in defensionẽ & excusationẽ patris: ego idipm dicã in defensionẽ & filij: Ita obuiat Aug⁹ hereticis. e ¶Quę cũ vidissent coloni: id est ꝓncipes sacerdotum & scribę & pharisei antiqui & moderni: ꝛbus cõmissa erat vinea excolenda. f ¶Cogitauerunt intra se: non quõ reciperent & honorarent dominũ suũ: sed qualiter occiderent. Joh. xi. f. Collegerunt principes sacerdotũ & filiũ aduersus iesum. Chryſ. Hęc cogitatio est omniũ sacerdotũ carnaliũ: qui nõ sunt sollicit quõ ꝓpul⁹ viuat: sed quã in ecclia ossꝛatur. g ¶Dicentes: Hic est hęres: nõ patri mortuo succedẽs: sed cũ patre i/ mortali totaliter ꝓsidens vineã: quã pater plantauit ꝓ ipm/ & possidet cũ ipo/ nõ duo domini sed vn⁹. Esa.v.a. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. b ¶Occidamus illum vt nostra sit hereditas: id est vt plebs nob obediat & nos dominemur in ea. Hoc em ꝛebant ꝓncipes sacerdotũ: vt ꝓpul⁹ q̃ post dñm ibat/ eis & nõ dño obediret. Joh. xi. f. Quid facimus quia hic homo signa multa facit si dimittim⁹ eum tẽ. Et apparet ex hoc loco: sicut etiã dicit Beda/ q̃ iudei nõ ꝙ ignorantiã/ sed ꝙ inuidiã tradiderũt ieſum. Cõtrarii tamen videt. j. Cor⁹. ii.b. Si cognouissent/ nũq̃ dñm glię crucifixissent. Ité Act⁹. iii.c. Nũc scio fratres q̃ ꝙ ignorantiã fecistis sicut & ꝓncipes vestri. Sed dicim⁹ q̃ ibi est regula Ticonij: q̃dã per ignorantiã: quidã per inuidiaꝫ occiderũt/ cum scirent ipm esse messiam in lege ꝓmissũ. De quib⁹ Gen. xxvii.d. Ecce somniator: venit: venite occidamus eũ. Sap. ii.c. Circũueniamus iustum/ quoniã cõtrarius est opibus nostris tẽ. i ¶Et eiectum illũ extra vineam: id est extra hierusalẽ. Heb. xiii.b. Extra portã passus est: exeamus igit tẽ. k ¶Occiderunt. Marc⁹. xii.a. mutat ordinẽ/ dicẽs: Occiderũt & eiecerũt extra vineã. Et nec ipa mutatio ordinis a mysterio vacat/ sz in ꝙ ꝓtinacia eoꝝ ostendit: quia etiam occisũ a se eiecerunt cũ apostolos ad gentes transire cõpulerũt. Sedm autem ordinẽ qui hic ponitur/ notatur: quia a cordibus iudeoꝝ ꝓius est eiect⁹/ deinde cruci addictus. l ¶Quid ergo faciet illis dominus vineę? Ipe dominus respõdeti m ¶Ueniet & perdet colonos istos & dabit vineam aliꝫs. Matth. xxi. d. dicitur & scribę quibus dominus loquebatur dixerunt hoc. s. malos male perdet. Marc⁹. xii. et Lucas hic/ videnꝫ velle/ q̃ ipse dñs dixit hoc. Aug⁹ de ꝛcordia euangelioꝝ dicit/ q̃ hoc dixit dñs & q̃dã pars iudeoꝝ nõ intelligẽs ꝑabolã: scribę ꝙ intellexerũt ꝑabolã/ dixerũt: absit. Chryſ. aliter soluit/ dicẽs: q̃ iudei oꝛe dixerũt/ absit: coꝛde ꝙ dixerũt q̃ malos male pderet. Ün Lucas ponit respõsionẽ oris: Matthę ꝙ ponit respõsionẽ coꝛdis. n ¶Quo audito dixerũt illi. i. scribę intelligẽtes ꝑabolã: absit: Hoc dixerũt oꝛe: nec est intelligẽdum/ absit vt occidat/ sed absit vt vinea aliꝫs det: intelligũt em vineã ad gentes trãsferẽdã & hoc calũniant. Sed ꝙ ꝺr in Matthęo/ & dixerũt/ accipiẽdũ est ꝙ cogitauerũt: Mõ em ꝙ bo expressit/ sz cogitauerũt q̃ malos male pderet/ veniẽs & vineã aliꝫs daret. Et licet verũ haberẽt in cõscientijs: qz grauabat eos/ exꝑsse negauerũt/ dicẽtes: Absit. Ün dicit Chryſ. Lucas responsionẽ oris posuit/ absit: Matthę ꝙ respõsionẽ coꝛdis. Et. j. Posuit de⁹ quendã spiritũ scientię boni & mali in hoibus: vt ꝺtiẽcũq; peccam⁹/ ille in silentio quasi factũ nostrũ accuset/ & tacite loquat ad animã/ dicens: malũ est hoc/ & hoc bonũ. Et. j. Justus aũt discussa cõscientia ꝙ spiritũ confitẽt/ q̃d fecit. Ün Sap. i.c. In cogitatiõibus impij interrogatio erit. Ecce seru⁹ deꝑhensus in furto/ si interrogas vtrũ dignus sit ędi/ dicit: nõ: cõscientia tamẽ ꝙfitẽt. Et. j. Frequẽter scriptura cogitatiões coꝛdis exꝑmit q̃si dicta sermõis. Job. xxi. b. Qui dicunt deo: recede a nobis. Pſ. Pupillos occiderunt: & dixerũt nõ videbit dñs. Pſ.93. Eccli. xxiii.c. Delictoꝝ meoꝝ nõ memorabilit altissimus. Item Chryſ. Super illud verbum: Malos male pdet/ dicit. Claritas veritatis violentiam fecit/ ne possent celare: sicut sole subnube cõstituto non est nubium q̃ dies est/ sed virtus solis penetrantis. Et. j. Ue animę quę sibi defensorem cõscientię non ꝓparat in diem iudicij: datur enim nobis exemplum per hoc iudiciũ vt cõsideremus futurũ. Sequitur: o ¶Ille autem aspiciens eos ait: Quid est ergo hoc quod scriptum est tẽ. q. d. si nõ dat alijs: Aliter est gẽtibus/ quãs implebit ꝓphetia q̃ ꝙdixit: christũ a iudeis reꝓbãdũ & ad gẽtes trãsferẽdũ: vt vnianꝫ duo ꝓpetes in ipo q̃si lapide angulari. q. d. oportet

E ℣ vineā transferri ⁊ ꝓphetiā impleri. Chryſ. q. d. Si nō intelligitis parabolā/intelligite hanc ſcripturā. Et. ſ. In quo ponek edificio? Nunqd in veſtro/a quo reꝓbatus eſt? Nō. Ergo aliud ędificiū futurū: veſtrū aūt ꝓtenendū. Ad iſtam iſtud ędixit ꝓphetice: Nō enim ipſe ędificauit templū nec tꝑe ſuo fuit

ędificatū: ſed cū ędificaretur a ſalomone/ fuit allatus lapis magnus a loco vbi lapides poliebāt: nec eſt inuētus ei locus i toto edificio: ⁊ ideo dixit reꝓbatus ab edificantibus dicit. Sed tandē in ſūmo inuentus eſt locus idoneꝰ in cōiunctione duoꝝ parietū: ⁊ ideo dicit angularis. Hāc per illum lapidē ſignificatur chriſtꝰ: qui duos populos ⁊ duo teſtamēta quaſi duos parietes in ſeyno cōiunxit. Hāc Eph. ij. c. Ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraq; vnum. De hoc lapide dicit Job. xxviij. a. Quis demiſit lapidē angularē? Eſa. xxviij. d. Ecce ego mittā in fundamētis ſion lapidem angularē ꝓbatū ꝓtioſum in fundamento fundatū. a ¶ Lapidem quē reꝓbauerūt ędificantes: hic factus eſt in caput anguli. Quos ſupra vocaut colonos: hic vocat ędificātes. i. ſcribas ⁊ phariſeos: qui videbant ędificare plebem. Vel etiā ꝓlatos qui eccleſiā ſeu plebem quaſi agrum excolere debēt/ad ferendos fructus bonoꝝ operum/⁊ cōſtruere quaſi domū/vt inhabitet deus. Eccleſia ager eſt in actiuis: domus in contēplatiuis. i. Corinth. iij. b. Dei agricultura eſtis: dei ędificatio eſtis. Chryſ. Edificatores lapides nodoſos dolant vt cohęrēt ⁊ cōueniāt aliis: ita doctores vitia ſi nodos increpationibus virtutis circūcidere debēt. Vnde putas lites in eccleſia/ inimicitias/ alterca-

F tiones: niſi ꝓpter auaritiā/ꝓpter vanos honores? Ité melliores lapides extra ſunt in ędificio ⁊ aſpiciunt: ita in eccleſia debet eſſe. b ¶ Omnis qui ceciderit ſupra illum lapidem cōquaſſabit: ſupra quē aūt ceciderit lapis. i. cōminuet illum. Differentiā peccatoꝝ oſtēdit hic dñs. Nam quidā cadunt ſuper lapidē: ſuper alios cadit lapis. Super lapidem cadit: qui peccat venialiter: nec tamē fundamentū euertit. Iſte concutit. i. aliquātulū ędit: qui ſup fundamentū fidei ędificat lignū/ęnum/ſtipulā. Sup illum aūt cadit lapis: qui fundamentū euertit mortaliter delinquēdo. Hi cōquaſſantur ⁊ nō penitus conterunt: qz adhuc per patientiā expectantur. Roma. ü. a. Ignoras qz benignitas dei ad pnitentiā te adducit. Hāc diſtinctionē nō habetis ex Glo. ꝑ tamē aliis duobus modis diſtinguit: vt per eū qui cadit ſuper lapidē intelligas fidelē peccantē: per eum ſup quē lapis cadit infideles intelligas. i. iudęos/paganos/hereticos. Hi penitus cōterent: qz nihil boni habēt quo valeant remunerari. Scō. Qui fidez perdit nihil retinet. Chryſ. Aliud eſt cōfringi/aliud cōminui. Quod confringit aliqđ de eo remanet: qđ cōminuit in pulueꝛem reuertit. Item qđ cadit ſup lapidē ipſum ſe frangit ad lapidem. Et fortiter cadit ꝓpter duas cauſas/ vel qz altum/vel qz ponderoſum. i. vel ꝓpter magnitudinē peccati / vel ꝓpter magnitudinē dignitatis. Et. ſ. Chriſtianus peccās non tantū perit quantū poteſt pdere chriſtus: ſed ꝗtum ſeipſe per opera ſua pdiderit. Et. ſ. Qui de alto cadit/ruina eius vbiq; audi

Dñ. 1. tur. Et. ſ. Sup eos qui nō crediderūt cadit lapis. Et. ſ. Hi peruent quantū pōt pdere chriſtus. De qbus Pſ. Nō ſic impij nō ſic ſed tanꝫ puluis ⁊c. Ité per eū qui ſup lapidē cadit/ intellige illū qui in ꝑſenti deū offendit et ledit ne recte ambulet: per eū ſup quē lapis cadit/intelligas fidelē illum quē dñs ad iudiciū veniēs in gehennā obruet: vñ tunc pnitus conteret. Matth. xxv. d. Ite maledicti in ignē eternū. Eſa. xxx. c. Subito dum nō ſperat veniet cōtritio eius: ⁊ cōminuet ſicut conteritur lagena figuli cōtritiōe qualida: ⁊ nō inueniet de fragmētis eius teſta in qua portet igniculus de incēdio / aut hauriat parū aquę de fouea. Sequit: c ¶ Et quęrebāt ⁊c. Tertia pars in qua finita parabola vineę ꝓbant vera eſſe ꝑ dixerat: ſcz ſe eſſe hęredē: ꝓncipes ꝙ ſacerdotes ꝓ eū eſſe colonos: qui ipm quęrūt interficere: ſed timore ꝓpli nō audent per ſe: vñ per ſtidam temptāt id facere: vt ꝑ ſi immunes a morte chriſti videant.

Pſ. 117. Matth. 21. d Marci. 12. a. Act. 4. b.

ciēs eos/ait: Quid eſt ḡ hoc a qđ ſcriptū eſt: lapidē quē reꝓbauerūt ędificantes/hic factꝰ eſt i caput anguli. Dis b qui ceciderit ſupra illū lapidē/conquaſſabit: ſupra quē aūt ceciderit cōminuet illū. c Et quęrebāt ꝓncipes ſacerd dotū et ſcribę mittere in illū f manus illa hora/ ⁊ timuerūt g ppłm. Cognouerūt enim ꝙ

Wiſerūt ergo ꝓncipes ſacerdotū et ſcribę quoſdā phariſeos ⁊ quoſdā milites herodis ad ieſum vt interrogarent eū an iudei deberēt dare tributum ceſari: ⁊ ſi diceret nō: milites herodis caperēt eum ꝗſi cōtrariū ceſari: ſi diceret ſic: quaſi legi cōtrarius a ꝓplo cōdemnaret. Sed dñs prudēter reſpōdendo ipſos confuſos remiſit. Hāc dicit Chryſ. Stulti ſunt qui deus in ꝙ vobo capere volūt. Prouer. i. b. Frustra iacit rete añ oculos pennatorū. Hoc eſt qđ dicit: Et quęrebant ꝓncipes ſacerdotū: quorū loco mō tenēt epiſcopi d ¶ Et ſcribę: quorū locū tenent mgri. e ¶ Mittere in illū manus illa hora: qua dicebat veritatē de ipſis: qz nemo eſt hodie q̄ velit audi

Mt. †hanc Matt. 22. b. Marci. 12. a

h ad ipſos dixerit ſimilitudinē i iſtā. Et obſeruātes miſerūt k inſidiatores qui ſe iuſtos ſimularēt: vt caperēt eū in ſer l mone: ⁊ trāderent eum ꝓnci m patui et poteſtati ꝗſidis. Et n interrogauerūt illum dicentes. Magiſter ſcim⁹ qz recte o dicis ⁊ doces: et nō accipis p perſonā: ſed viam dei in ve q ritate doces: Licēt nobis tri

butum dare ceſari / an non: a Cōſiderans autem dolum b illorum/dixit ad eos: Quid c me temptatis: Oſtēdite mi d hi denariū. Cuꝰ habet ima e ginē ⁊ inſcriptionē? Reſpōdentes dixerūt ei: Ceſaris.

re veritatē de ſe: ſed magni nullo modo ſuſtinēt hoc: ⁊ ſi forte aliqs dicat veritatē de ipſis/oēs conueniūt aduerſus eū quaſi cōiurati. Pſ. Aſtiterūt reges terrę ⁊c. f ¶ Et timuerunt populū: qui ſcs ſuperuenerat ad ſolennitatē illam: qđ plus timebāt q̄ populū ciuitatis. Ecce puerſio ordinis eccleſię. Epiſcopi eſſi ⁊ magiſtri dati ſunt ꝓplo quaſi duces ⁊ rectores: vn de ꝓplus debet reuocarī a malo timore epiſcopoꝝ: nunc autē ipſi epiſcopi reuocanē timore ꝓpli a malo: nō autē ab omni: qz multa mala adhuc faciūt: ſed plura faceret ſi populū nō timerent. Sic vadit currus añ boues. Ideo dicit Eſa. xxiij. a. Erubeſce ſidon ait mare. Quare autē vellent mittere manus in illum determinat: g ¶ Cognouerūt enim q̄ ad ipſos dixerit ſimilitudinē iſtam. Hoc eſt qđ diximus/ qz ideo mouebanē cōtra ipſum/ qz dicebat veritatē de ipſis. Amos. v. c. Odio habuerūt in porta corripientē / ⁊ loquentē plecte abominati ſunt. b ¶ Et obſeruātes: ꝓncipes ſacerdotū ⁊ ſcri b. i. occulte inſidiātes. i ¶ Miſerūt inſidiatores. ſ. phariſeos cū herodianis: vt dicit Marci. xij. a. k ¶ Qui ſe iuſtos ſimularēt: vt tanto liberius deciperēt ꝙto minus apparerēt. Job. xxvj. b. Simulatores ⁊ callidi ꝓuocant irā dei. Prouer. xj. b. Simulator ore decipit amicū ſuū: iuſti aūt libe rabunt ſcięntia. l ¶ Ut caperēt eum in ſermone: id ē vt aliqđ ab eo velut ignoraūte extorqueret vñ argui poſſet. Deſacili capit hō in ſermone. Jaco. iij. a. Qui nō errat in verbo/hic ꝑfectus eſt vir. Hic eſt ſolus chriſtꝰ: q̄ eſt verbū/ ⁊ ideo nō pōt errare in vbo. Joh. xvij. c. Sermo tuus veritas eſt. m ¶ Et traderēt eū ꝓncipatui ⁊ poteſtati ꝗſidis/herodis. ſ. qui dieb⁹ illis erat hieroſolymis vt purificarēt circa paſcha ⁊ mūdus interēſſet feſtiuitati. Poſſet diſtinguī/vt ꝓncipatū intelligeret pilatus: q̄ reuera habebat ꝓncipatū. ſ. quādā poteſtatē ſibi cōmiſſam a romanis. Erat eīm ꝓcurator nō tetrarcha. Sz Glo. Interliñ. tñ exponit de herode ⁊c. n ¶ Et ꝓtinaces in malicia: interrogauerūt illū dicentes: magiſter ⁊c. Chryſ. Malicia ꝙfundit aliquotiēs/corrigit aūt nunq̄. Et. ſ. Sicut q̄ vult claudere aquę currētis meatū/aliunde ſemitā rūpit: ita malicia. Hāc dicit: o ¶ Magiſter ſcimus qz recte dicis ⁊ doces. Primo laudāt et blandiunt: vt tanq̄ a ſimplici et idiota extorqueāt ab eo ſecretū cordis ſui: puratēs q̄ velit eos habere diſcipulos. Sed fruſtra: qz nō ḡrebat laudes hominū. Chryſ. Hęc eſt ꝓma hypocritarū pocēia/ſimulata laudatio. Sicut q̄ taurū nō pōt viribus ſubiugare/ mollib⁹ manib⁹ fricat ceruicē eius: vt ꝑ blandimēta cōprehēdat. Prouer. xxvij. c. Qui bñdicit amico ſuo voce grādi de nocte ꝙſurgēs maledicēti ſibi erit. p ¶ Et nō accipis ꝓſonā/hoīs. i. nō exorbitas a veritate ꝓ ꝓſonatu. Chryſ. Nō times ꝑlatā ꝓſonā: ſz indiſcrete dicis veritatē maioribus ⁊ minoribus. q ¶ Sed viā dei/triplicē: in veritate doces. Prima eſt virtutū recitudo. Prouer. iij. c. Hię eius vię pulchrę. Secūda/mādatorū cuſtodia. Pſ. Hāc mandatoꝝ tuoꝝ cucurri. Tertia pnitētia. Eſa. xxx. e. Hęc eſt via ambulate in ea. Prima docuit dñs Matth. v. a. Beati pauperes ſpiritu. Secūdā docuit/ Matth. xix. c. Si vis ingredi ad vitā ſerua mādata. Tertiā/ Mat. iiij. c. Lepit ieſus ꝓdicare ⁊ dicere: Agite pnitētiā. r ¶ Licet nobis tributū dare ceſari an non? Hęc ꝗſtio emerſerat iter iudęos. ſ. an ſoluēdū eſſet romanis tributū. Inſinuauerāt

Dñ. 2.

Marci. 6. c.

Pſ. 29.

Dñ. 118. Alia domini triplex.

ℵ eīm phariſei

Moraliter

A ℵ eīm phariſei ⁊ ſcribę/⁊ ſpecialiter eſſet qui viri religioſi erant/ indignū eſſe ꝙ populus peculiaris dñi deberet ſoluere tributa regi terreno: cū dñs eis impoſuerit ſua vectigalia. ſ. primitias ⁊ decimas ⁊ oblationes ⁊ hoſtias. Et intantū hoc ꝑſuaſerunt vt negarēt tributū romanis: ⁊ ꝙ eo miſſi ſunt ſpecialiter

f Et ait illis: Reddite ergo ꝗ quę ſunt ceſaris ceſari: et ꝗ g ſunt dei deo. Et non potuerunt verbū eius reprehēdere coꝝ plębe et mirati in re h ſpoſo eius tacuerūt. Accęſſerunt autē quidā ſaduceoꝝ

qz per eā ꝗs amatoꝝ mūdi ſit agnoſcit: Dis eīm amatoꝝ pecunię/amatoꝝ eſt mūdi. Si ḡ obiectio eſt: Cū chriſtus nō habuit pecuniā ꝗre ſoluerit eā? Quia inuenit eā in mūdo: ⁊ oportebat vt qđ ſuū erat redderet mūdo. Chriſtus qđ mūdi erat retinere noluit: tu ḡ mūdana abijce exemplo chriſti/ ⁊ nō eris obnoxius mūdano ꝓncipi. Et dñs quidē: ipſe ordo ꝙdoctꝛ inſtruit: ſcz Reddite quę ſunt ceſaris ceſari ⁊ quę ſūt dei deo. Prius eīm renunciā dū eſt mūdo/ vt expeditius adhereat deo. Hoc eſt qđ dic Ambro. i Glo. Alia imago dei ⁊c. Ité Amb. Omnes renunciam⁹ verbis/ſed nō affectu: Nam cū ſacramēta recipimus renūciamus. Œ grauia pericula/ꝓmittere ⁊ nō ſoluere. Maior eſt eīm cōtractus fidei q̄ pecunię. Ité nota: Moraliter: In denario ſunt ꝑtes tres. ſ. veritas materię: grauitas pōderis: imago regis: ſuꝑſcriptio litteralis. Sic in aia ſunt ꝑtes tres: materia: pōdus: imago: ſuꝑſcriptio. Materia aſe eſt/ vt ita dixerim/ mihilū: pondus eſt affectio mētis: imago eſt bonitas naturalis: ſuꝑſcriptio bonitas gratuita. Ex primo habet aīa humilitatem: ex ſecūdo mutabilitatē: ex tertio operādi poteſtatē: et quarto ꝓficiendi facultatē. Eſt igit aīa denarius habēs imaginē regis. i. dei naturaliter ſibi impreſſam. Hāc Eccl. xvij. a. De de terra creauit hominē ⁊ ſm imaginē ſuā fecit illū. Sed qñ peccat mortaliter aīa: tūc ſuperinduit imago ceſaris. i. diaboli. i. Cor. xv. f. Sicut portauim⁹ imaginē terreni: ita portemus et imaginē celeſtis. In die iudicii dicet dñs de quolibet: Cuius eſt imago hęc ⁊ ſuꝑſcriptio? Si ſupbus es/vel auarus/vel luxuriosus: neceſſe habebis reſpōdere: Ceſaris: ſicut dictū eſt: et ſtatim dicet ſentētia irreuocabilis: Reddite ḡ quę ſunt ceſaris ceſari ⁊ ḡ ſunt dei deo. i ¶ Et nō potuerūt verbū ei⁹ reprehēdere coꝝ plębe et mirati ſunt in reſpōſo ei⁹. Beda. Qui credere debuerūt/mirari ſunt ꝙ nō habēt locū ꝛeprandi. k ¶ Tacuerūt. Chryſ. Nō dicit: auerſi ſūt/ſed tacuerunt. l ¶ Accęſſerūt autē ⁊c. Quarta pars capituli in qua poſt cōfutationē phariſeoꝝ ponit cōfutatio ſaduceoꝝ. Erāt eīm tres ꝓncipales ſecte ſiue hereſes i iudęis. ſ. phariſei/ ſaduceī/eſſeī. De duab⁹ frequēter in euāgelio habet: de tertia ſubticet: qz nō detrahebāt dño/nec in aliq̄ obuiabāt ei. Phariſei ꝗterebant iuſticiā traditionū ⁊ obſeruationū humanarū: q̄bus ab aliis diuidebant: vnde ⁊ phariſei. i. diuiſi vocati ſūt: qz nō ſolū in victu ⁊ habitu diſtincti erāt: verūetiam in ſententia. Hi credebāt reſurrectionē/tamē errabāt circa illā: qz putabāt poſt reſurrectionē ſe habituros vxores ⁊ filios ⁊ filias ⁊ agros ⁊ vineas ⁊ aureā hieruſalē de cęlo vēturā: ⁊ poſt mille annos ſe in cęlū trāſferendos. Altera erat ſecta ſaduceoꝝ: q̄ iuſticiā ⁊ ſanctitatē vitę ſimulabāt: vñ ſaduceī. i. iuſti appellati ſunt a pplo. Hi negabāt reſurrectionē/dicētes aīas cū coꝝporibus interire/ſolū pentateuchū recipiētes. Ideo ad ꝓfutationē phariſeoꝝ confunxerūt fabulā de muliere ḡ habuit ſeptē viros: ḡrentes cui⁹ illoꝝ eſſet poſt reſurrectionē in illis mille annis. Et nō poterāt phariſei reſpōdere: Hāc ꝑ irriſoria phariſeoꝝ opinione/elegās fuit ſaduceoꝝ obiectio: q̄ nō nulla eſt chriſtiano. Hāc dñs rñdit eis/ oñdēs eis vītatē reſurrectiōis: ꝓbans ipſam reſurrectionē ꝑ auctoritatē veteris teſtamenti. Myſtice: p phariſeos ⁊ ſaduceos ſignificāt duo genera hoīm eccleſię. i. hereticī ⁊ hypocritę. Hereticī fidē impugnāt: hypocritę mores coꝝrūpūt. Iſti ſūt domeſtici inimici: q̄ intra eccleſiā ſūt/ ⁊ iō magis nociui: ſicut dicit Glo. ij. Cor. vij. Nulla peſtis efficacior ad nocēdū q̄ familiaris inimic⁹. Hāc Micheę. vij. b. Inimici hoīs domeſtici ei⁹. Hereticī ꝙo qz diuiſi ſūt ab eccłia aliquo mō caueri poſſunt/ſed iſti nō. Per phariſeos ḡ ſignificāt hereticī: qui interꝑtant iuſtū: ⁊ ideo ſignificāt hypocritas: q̄ ſe iuſtos ſimulant. Iſti duo hoſtes eccleſię impugnāt eā inceſſanter. Illi extra: iſti intus. Et de iſtis duobus dicit Deut. xxij. d. Fortis vaſtabit gladius/hereticoꝝ: ⁊ imus pauoꝝ/hypocritarū. Hiere. xliij. d. Si egreſſus fuero ad agros ⁊c. Eccl. vij. d. Gladius fortis ⁊c. Thren. i. g. Fortis interficit gladius. ij. Corinth. vij. b. Foris pugnę: intus timores. De vtriſq; etiam dicitur Matth. vij. c. Attendite a falſis ꝓphetis qui veniunt ⁊c. Dicit ergo: l ¶ Accęſſerunt autem quidā ſaduceoꝝ.

℟ 5 ℵ Hiero⁹. Vel vt

E ℣ Hiero°. Ut vt ꝑ frequētiā vincerēt. Chryſ. Anº dies ē ⁊ multa certamina: vt ſi ratiõe nõ poſſent/frequētia vincerēt. Et ſ. Quēadmodū ſi inuenias vnº fortis pugnatoꝛ/dū ſinguli viribus eū ſuꝑare nõ poſſūt circūeuniūt oēs. O ſtulti/ſi ꝙs corruptibili fonte vtit aſſidue magꝛ fontꝭ illº vena lapſꝰ: ⁊ vos putat fontē viuū iterꝛo gādo ſiccare? Chryſ. Circūdederūt ſiē mlti canes vnā leonē. Et ſ. Mõ eſt ꝺr° diaboli ꝙ homines mali ſūt.

a ¶ Qui negant eſſe reſurrectionē. Chryſ. In oī re aut actu/agēdi ꝟtus ſpes eſt futuri: ꝙ eſſ arat/arat vt metat: ꝙ pugꝫ pugnat vt vincat. Et ſ. Tolle ergo ſpēm reſurrectionis/⁊ ſoluta eſt tota obſeruātia pietatis. ſ. Cor'. xv. d. Quid faciēt ꝙ baptizant ꝓ mortuis: ſi oīno mortui non reſurgūt? b ¶ Et interrogauerūt eum dicētes: Magiſter/moyſes ſcripſit nobis: ſi frater alicuꝰ moꝛtuus fuerit habens vxoꝛem ⁊c. Deut'. xxv. b. Quādo habitauerint fratres ſimul: ⁊ vn° ex illis abſq; liberis moꝛtuº fuerit: vxoꝛ defuncti nõ nubet alteri/ſed accipiet eū frater eiº ⁊ ſuſcitabit ſemē fratris ſui ⁊c. Modo ꝓſequunt interrogationē ſuā. c ¶ Septē ergo fratres erāt ⁊ primº accepit vxoꝛē ⁊c. Beda. Potuit aūt fieri vt in gēte coꝛ hoc aliqñ acciderit. d ¶ In reſurrectiõe ergo cuiº coꝛū erit vxoꝛ: Siquidē ſeptē habuerūt eā vxoꝛē. Myſtice: Frater noſter eſt chriſtus: De ꝙ Cant'. viij. a. Quis mihi det te fratrē meū ſugentē vbera matris meę. Vꝺi eī° eſt eccliꝭ. Vñ Apoc'. xix. b. Muptiæ agni venerūt ⁊ vxoꝛ eiº ꝓparauit ſe. Hic frater noſter moꝛtuº fuit: ⁊ reliqt vxoꝛem ſine liberis: ⁊ iõ frater eiº ꝙ ſuꝑeſt tenet ei ex illa filios ſuſcitare: ratiõq; frater nõ eſt. Oſee. i. a. Sume tibi vxoꝛē fornicationū ⁊ fac tibi filioſ fornicationū. Legit Geñ. xxxviij. ꝙ thamar vxoꝛ filij iudę fornicata eſt: qz frater viri ſui defuncti nolebat eā accipere vxoꝛē. e ¶ Septē ergo fratres ⁊c. Myſtice: Septē fratres chriſti ſūt vniuerſitas ꝓlatoꝛū: ꝙ duxerūt vxoꝛē eccliam ſpōſam chriſti: ⁊ cū nullos vel q̄ſi nullos filios genuerūt dñm: vñ videt ꝙ oēs ſint ſpadones ꝙ coꝛrūpe poſſunt/ſed nõ generare. Eccl. xx. a. Concupiſcētia ſpadonis deuirginauit iuuēculā. Tales aūt nõ debent accipe eccliam in vxoꝛē: qz ꝓhibet Deut'. xxiij. a. Nõ intrabit eunuchº attritis vel amputatis teſticulis abſciſo veretro eccliaꝫ dñi. Teſticuli ſūt frus et ſcięntia: in q̄bus eſt vis generatiua. Veretrū eſt lingua vel eloquētia: ꝙ eſt inſtrumētū generatiõis ſpūalis. Cū ſūt aliq̄ ꝙ habēt cū vnū teſticulū: hi nõ poſſūt bñ generare: Alij ſūt qui habēt duos/ſed nõ habēt veretruꝫ: nec hi poſſunt generare: Alij ſūt ꝙ habēt teſticulos ⁊ veretrū/nec cū generant: qz fundūt ſemen in terrā: qz ꝺdicatione vel doctrinā ꝑuertūt ad terrenū lucrū: q̄ detęſtabile ē apō deū ⁊ pęna dignū. Vñ Geñ. xxxviij. b. Dixit iudas ad onā filiū ſuū. i. chriſtus ad clericū: ingredere ad vxoꝛem fratꝛ tui ⁊ ſociare illi vt ſuſcites ſemē fratri tuo: Ille ſciēs nõ ſibi naſci filios introiēs ad vxoꝛē fratꝛ ſui/fūdebat ſemen in terrā: ⁊ idcirco pcuſſit eū dñs eo ꝙ rē detęſtabilē faceret. Hoc eſt ꝙ dicit: Septē ⁊c. Mouiſſima etiā oim moꝛtiꝰ ecclia: qz durabit vſq; ad ꝛſumatiõē ſeculi. Sz exā nulli filij generanꝫ in ea/videt ꝙ cito moꝛiaꝫ: qz illi pauci ꝙ generāt ſtatim incipiūt rigari. Geñ. xxv. c. Dedit dñs cōcęptū rebecę/ſed colliduebanꝫ in vtero eius puuli: qui ait: Si ſic mihi futurū erat quid neceſſe fuit concipere? Item Beda. Per iſtos ſeptē/oēs reꝓbi deſignanꝫ: ꝙ tota hac vita ꝙ ſeptē diebus eſt/ſteriles ab oñi bono ope ſunt: q̄bus miſerę mortis/ ad vltimū mūdana ꝑuerſatio q̄ ſine fructu eſt trāſibit. j. Cor'. vij. f. Pꝛeterit figura huiº mūdi. j. Joh. ij. c. Trāſit mūdus ⁊ concupiſcētia ei°. e ¶ Et ait illis ieſus: Filij huiº ſęculi. Glo. Qui mori poſſūt. f ¶ Nubunt ⁊ traduntur ad nuptias. Glo. reddit cauſam q̄re nuptię ꝓtrahant. ſ. ꝓpter moꝛtuoꝝ reſtitutionē. g ¶ Illi vo q̄ digni habebunk ſeculo illo ⁊ reſurrectiõe ex moꝛtuis: neq; nubēt neq; ducūt vxoꝛes. Nota ꝙ cū reſurrecturi ſint oēs taꝫ electi q̄ reꝓbi/dñs tm facit mẽtionē de reſurrectiõe electoꝝ: vt ampli° nos excitet ad gl̃iaꝫ reſurrectiõis. Vñ Glo. Bede. Cū oēs boni ⁊ mali reſurrecturi ſūt. j. Cor'. xv. g. Oēs q̄dē reſurgem° ⁊c. ⁊ abſq; nuptiis mãſuri. i. vſu nuptiarum: dñs tñ vt ad gl̃iam reſurrectiõis excitet de ſolis electꝭ diſſerit. Si aūt ⁊c. q̄ſi cuꝫ ß dictū ſit a domino. ſ. neq; nubēt neq; nubẽtur/ꝑſtat q̄ ꝙ coꝛpa reſurgēt: alioq̄n inutile videret dicꝰ. Mã ſi ſole aīę eēnt poſt moꝛtē: ad q̄d diceret neq; nubent neq; nubenk. De aīab° eſſ patebat etiã ſtult': qz nubere ñ pñt. Seq̄t: h ¶ Neq; eſſ vltra moꝛi poterūt. Chryſ. In ß ſęculo: qz moꝛimur iõ naſcimur: ⁊ qz naſcimur/ vꝛotes ducim° vt qõ moriẽdo minuīt/naſcendo ſuppleat. Tolle moriendi neceſſitatem ⁊ naſcẽdi vtilitatē ⁊ nubẽdi cauſa ſoluta ē. Mã iſte mũdus carnis eſt: ille aiarũ. Sic aīa in ß mũdo pegrina ē: ita ⁊ illa caro. Vnaq̄q; res in ſua ꝑria fortiꝰ ē ⁊ dñat. Et ſ. Dęc dixim° ſm moꝛalẽ rõnẽ: alioq̄n in reſurrectiõe ipſa caro mutãda ē. i. Cor'. xv. f. Semiat corꝑ° aīale: ſurget ſpuale. Beda. Cū cõnubia ꝓpꝑ filios/filij ꝓpter ſucceſſionẽ/ſucceſſio ꝓpꝑ moꝛtẽ: vbi ꝙ nõ ē moꝛs/neq; cõnubia. i ¶ Eąles eſſ angelis/dei: ſūt/ſupple. i. ſiles. i. incoꝛruptibiles: ⁊ igenerabiles. k ¶ Et filij ſūt dei. Beda. Sine labe coꝛruptiõis viſiõe dei fruunt. l ¶ Cū ſint filij reſurrectiõis: gloſe. Rab. Spūalis nob ꝓmittit ꝙerſatio. Sūt eñ ſiē angeli in celis: ꝙ gl̃ia reſurrectiõis inouati abſq; vllo moꝛtis metu: abſq; vlla labe coꝛruptiõis: abſq; vllo terreni ſtatꝰ actu/ꝑpetua dei viſiõe fruunt: ad q̄ neceſſe eſt ęqlitatē angelicę dignitatꝭ q̄ſq; aſcẽdere deſiderat: minimis fratribº pie agẽdo cõdeſcẽdat. Angeli ſūt alati: in q̄ notaꝫ velocitas obediẽtię. Heb. j. d. Oēs ſūt adminiſtratorij ſpūs i miniſteriū miſſi ⁊c. Itẽ ſūt igenerabiles: in q̄ mũdicia vitę. Eſa. lij. d. Mũdamini q̄ fertis vaſa dñi ⁊c. Itẽ ſp videt facicm dei: in quo rectitudo intẽtiõis. Matth'. xviij. b. Angeli coꝛ in celis ſp vidẽt. Chryſ. Quare cū de ieiunijs aut elemoſynis/ceteriſq; ꝟtutibº loq̄rel/nũq̄ angeloꝝ ſiłitudinẽ itroduxit niſi nũc? Quia oēs q̄dē ꝟtutes ſpūales ſūt angelicę: ſcipue aūt caſtitas res eſt angelica: Per ß eſſ ſolũ ſingularit' hoies angelis aſſimilanꝫ/⁊ vincit natura ꝟtutibus. Et ſ. Qui vnº maſculi vel vnº ſeminę lege ꝓhẽt° eſt/mediã tenet viaꝫ: nec angel° eſt/qz penit° nõ ē ſepat°: nec aial ē/qz vna ꝓhẽt°/ſz ē hõ. Et ſ. Per altos ſenſus etſi fiat malũ: ſolet tñ multoties fieri bonũ ꝓ eos: tñmodo ſenſus ille libidinis ſp in malo eſt. Et ſ. Solus libidinis ſenſus inẽ aīam ⁊ carnez nõ eſt cõis/ſz eſt carnis ꝓpri° ⁊ ꝓuat°. m ¶ Quia vo ⁊c. Satiſſacto gñtiõi ſaduceoꝝ/ſ eoꝝ ſtudelitatẽ agit dñs/ꝓbãs reſurrectionẽ ꝓ auctoꝛitatẽ moyſi q̄ẽ ipi ſaducei recipiebãt. Poſſet aūt dñs ſi vellet exꝑſſioꝛa teſtimonia ⁊ plura iducere de ꝓpheꝭ: ſed noluit/duplici rõne. Prima ē: qz ſaducei nõ recipiūt ꝓphetas. Secũda eſt ꝓpꝑ manicheos q̄ dicūt legẽ moyſi nõ eẽ a deo bono. Eſt aūt ꝓbatio talis. Dñs dixit moyſi: ego ſũ de° abraam/⁊ de° iſaac/⁊ de° iacob: ſz nõ ē moꝛtuoꝝ/ſz viuẽtiũ: g̃ ipi viuebãt: ⁊ ꝑſtat ꝙ moꝛtui ꝑm coꝛpo° erãt: g̃ aię coꝛ viuebãt: q̄re patet ꝙ nię nõ moꝛiunt. Cõſtat g̃ aīas poſt moꝛtẽ eſſe: alioq̄n de° eẽt ni hil/ſi nihil coꝛ poſt moꝛtẽ reſtaret: vt ipi mẽtiebant. Ex ß ſeq̄t ꝙ coꝛpa reſurgẽt: iuſtũ eſt eñ vt ſiẽ aię in coꝛpib° meruerũt vel demeruerũt: ita ī coꝛpib° remunerenk vł puniank. Vñ. ij. Cor'. v. b. Oēs nos manifeſtari oꝑtet ante tribunal chriſti ⁊c. Ad ꝓbãdũ aūt reſurrectionẽ futuraꝫ ſūt multę auctoꝛitates. Prio Eſa. xxvj. d. Viuẽt moꝛtui tui ⁊c. Itẽ Eząch. xxxvij. a. Fili hois putas ne viuent oſſa iſta ⁊c. Itẽ Daniel. xij. a. Vłti de his ⁊c. Itẽ Job. xix. d. In nouiſſimo die de ęra ſurrectur° ſũ ⁊c. Item Oſee. vj. a. Poſt duos dies ſuſcitabit nos. Itẽ Joh. v. et. vj. ꝓ totũ. j. Theſſal. iij. et. iiij. ꝓ totũ. Dicit ergo: m ¶ Quia vo reſurgent moꝛtui. Chryſ. Calumniatoꝛibus prius oꝑtet

Auctoꝛitatẽ reſurrectionẽ futuraꝫ ꝓbant.

℣ riſdere auctoꝛitatem

A ℣ reſpõdere auctoꝛitatẽ/poſt rationẽ: hic fit ecõuerſo. a ¶ Et moyſes: cuius anima deum ſentit ⁊ cognoſcit. b ¶ Oſtendit ſecus rubũ: id eſt vbi agit de viſione rubi ſcz Exo. iij. b. Vel/Secus rubũ/ens ſuppleꝰ cum eſſi eſſet ſecus rubũ/locutus eſt a dñs de rubo dicẽs: Ego ſũ deus abraã ⁊c. c ¶ Sicut dicit dñm deũ abraã ⁊ deum iſaac et deum iacob. Exo. iij. d. ſic habetur Dixit dñs ad moyſẽ: hęc dices filijs iſrael: deus patrũ veſtroꝝ/deus abraã/deus iſaac/de° iacob miſit me ad vos. Sed ꝛre potius iſtos ꝙ alios nominauit/cum ſit omniuꝫ deus: Propter tres ratiões. Prima: quia iſtis tribus ſpecialiter facta eſt ꝓmiſſio de filij incarnatione ⁊ vita eterna babenda. Secũda: quia in his tribus cõmendanꝫ ⁊ ſignificanꝫ tres virtutes theologice: id eſt fides/ſpes/charitas: per quas venit ad reſurrectionẽ. Per abraã fides: per iſaac ſpes: per iacob charitas: vt dicit Glo. ſup. Matth. j. Tertio: qz iſti magis famoſi erant apud iudęos: ⁊ ideo ſpecialiter placuerũt. Chryſ. Arguit ꝙ nõ legebãt. Et ſ. Ex diligentia lectionũ naſcitur ſciętia de ignorantia autẽ negligentię filia eſt. Item Chryſ. Talis eſt ſcriptura nolentiviuere ſm deum: quẽadmodũ ſi quis agricolę nõ habẽti voluntatẽ pugnãdi exponat bellicã diſciplinã. d ¶ Deus autẽ nõ eſt moꝛtuoꝝ ſed viuoꝝ: quia nõ eſt deus nõ exiſtẽtiu. e ¶ Omnes eſſi: quoꝝ deus ⁊ dñs eſt: f ¶ Viuunt ei. Beda: vera vita. g ¶ Reſpõdentes aute ⁊c. Primo temptauerũt phariſei capere dñm in ſermone: poſtea ſaduceꝰ: ⁊ vtroſq; confutauit. Videtes ergo ſcribę ꝙ ſatisfecerat queſtioni ſaduceoꝝ/ꝙ impugnabat coꝛ ſententiã: qz videbat ſoucre partẽ illoꝝ/cęperũt cum cõmendare/nihil amplius quęrẽtes. Commendabãt tamẽ ſub dolo: Jam eſſi in euꝫ cõſpiraueꝛãt de moꝛte eius deliberãtes. Unde pater inuidos ratiõib° poſſe argui ⁊ cõuincisſed difficile ab inuidia quieſcere. Et hoc eſt: Reſpõdentes autẽ quidã ſcribaꝝ/gaudẽtes ꝙ impoſuiſſet ſilẽtium ſaduceis q̄bus ipſi neciebãt reſpõdere. h ¶ Dixerũt: Magiſter bene dixiſti: ⁊ ampliº nõ audebãt. Chryſ. Confuſio multoꝝ facta eſt diſciplina cunctoꝝ. i ¶ Eum quicq̄ interrogare: Tamẽ auſi fuerũt ipſum cõprehenſum aperte tradere poteſtati romanę. Sic facit inuidia: vbi nõ poteſt occulte/aperte nocet. Chryſ. Per ſeruos diaboli actuſq; eoꝝ/ipſius habitudinẽ deſcribamus. In primis grauis ⁊ inſufferibilis eſt impetus eius: quẽ ſi quis forti animo ſuſtinuerit/poſtea inuenier euꝫ debiliorẽ: in tertio magis infirmũ. Unde puro in ꝓſecutionibus chriſtiani ſi in primis nõ denegauerit/nullis poterit poſtea vinci doloribus: qz diabolus nõ tantum virtutis quantũ terroꝝ habet. Sequit: k ¶ Dixit autem ad illos: quomõ ⁊c. Probata reſurrectione moꝛtuoꝝ ⁊ impoſito ſilentio phariſeis/ne aliquid vltra obiceꝛent/dñs videns eos tacentes/obiicit eis de ſuo meſſia/quẽ purum hominẽ ꝛpectant. Unde probat dñs ſm eos ꝙ nõ poteſt ſtare ꝓphetia dauid: Aut eñ ſm opinionẽ coꝛũ mẽtitus eſt/ aut perꝑa locutus. Ad q̄ probandũ inducit dñs hunc verſum: Dixit dñs domio meo ⁊c. Hoc eñ ipſi expoſuũt de meſſia q. d. dauid: n ¶ Dixit/creato: egli ⁊ terrę: o ¶ Dño meo: id eſt meſſię: Et ita mẽtitus eſt dauid: quãdo eñ hoc dixit/nõ erat meſſias: ergo nõ erat dñs eius. Itẽ quãdo venit meſſias nõ erit dauid: ergo nunq̄ vel erit vel fuit dñs dauid. Itẽ cum meſſias futurus eſſet de ſemine dauid/⁊ ita filius eius: perperam loquit dauid: id eſt cõtra loquẽdi cõſuetudinẽ: ſolent eñ filij patres vocare domios ⁊ nõ econuerſo. Ergo quãtũ ad intellectũ coꝛũ mẽtitus eſt/⁊ perꝑa locutus: ſed quantũ ad intellectũ chriſtianoꝝ verũ locutus eſt dauid/ vocans meſſiam dñm ſuũ: ergo meſſias maioꝛ erat dauid. Sed nullus homo purus fuit maioꝛ dauid/qui erat rex totius iſrael: ergo meſſias nõ eſt purus homo: ergo eſt deus ⁊ homo: ergo mentiunt ſcribe dicẽtes chriſtũ ſiue meſſiã eſſe purũ hoiem. Hoc eſt ergo q̄ dicit: l ¶ Quomõ dicunt ſcribę/chriſtũ filium eſſe dauid/cũ ⁊ nõ deꝰ. Chryſ. Manc interrogationẽ nõ ſolum cõtra iudęos ſed etiã cõtra hereticos poſuit: Mã ſm carnem vere filius dauid erat: dñs autẽ ſm diuinitatẽ: ⁊ ita dñs eſſe nõ poteſt niſi qui nobiſcũ eſt vel ante nos: chriſtus aũt ſm carnẽ poſt dauid fuit: ſm diuinitatẽ ante. m ¶ Et ipſe dauid dicit in libꝛo pſalmoꝝ: quos edidit edoctus a deo: vt ipſe dicit: Audiã quid loquaꝫ in me dñs deus: n ¶ Dixit dñs dño meo: id eſt deus melliꝰ ſiue chriſto. p ¶ Sede a dextris meis: quaſi equali ꝛmibi. Et ita ꝙ hoc ꝙ dauid vocat cum dñm ſuum: ⁊ per hoc ꝙ deus dixit ei: Sede a dextriſ meis: pater ꝙ ipſe nõ eſt purus homo: qz nullus purus homo dominus eſt tanti regis vt erat dauid: marime ſm opinionem iudeoꝝ. Nec etiam purus homo ſedet a dextris dei: Unde etiam patet ꝙ verũ dixit dauid/inqẽs: n ¶ Dixit dñs: id eſt pater: o ¶ Dño meo: id eſt chriſto: qui reuera tunc fuit dñs: quia tunc erat/⁊ deus erat: ⁊ reuera ſunt filius dauid/⁊ verus homo de ſemine dauid: et ita ⁊ verus deus et verus homo. Eleganter ergo dñs doctrinã euangelicã cõſum maturus/ponit ſummã fidei noſtrę: id eſt oſtendit chriſtũ verum deũ ⁊ verum hominẽ. Unde Glo. Ambro. Conſummaturus ꝛcepta domin°/in ſine teſtamẽti ſui fidem concludit ⁊c. Nota ꝙ dicit: In fine teſtamenti: id eſt euangelicę doctrinę: quę ſm Lucã hic conſummat: quia nihil de doctrina euangelica reſtat/niſi ꝙ in proximo ſequit de iuſticia: Satim enim ſequunt ſigna euerſionis hieruſalẽ ⁊ iudich: quę nõ ſunt de doctrina euangelicę ꝺdicationis: poſtea ſequit hiſtoria paſſiõis. Et nota ꝙ doctrina euangelica ideo teſtamentũ dicit: quia in ea hereditas eterna promittit': ⁊ velut in teſtamento quali quędam filius ꝓponunk. Dicunt aute iudei / eliezer ſeruũ abraę feciſſe hunc pſalmũ de victoria abraę/cũ rediret de cęde quatuoꝛ regum. q. d. eliezer. n ¶ Dixit domin°: id eſt creato. o ¶ Domio meo: id eſt abraę: p ¶ Sede a dextris meis ⁊c. quaſi ego ſubiciam tibi hoſtes tuos. Iſtud fabula eſt. Unde ſpiritualiter ⁊ vere exponamus qđ dicit hic: n ¶ Dixit dñs domino meo: id eſt pater genuit filium: qui eſt do minus meus duplici dominio. i. creato ⁊ increato. p ¶ Sede a dextris meis: id eſt genuit ſibi equalẽ. Verbũ aute ſedendi tria notat circa illum cui dicit/ſedeſcz poſt laboꝛẽ quieſcere: poſt ſeruitiũ cõregnare/⁊ in occulto eſſe/⁊ iudicem foꝛe. Joh. v. d. Pater nõ iudicat quẽq̄ ſed omne iudicium dedit filio. Lucifer ante laboꝛẽ ⁊ ſeruitiũ ⁊ anteq̄ in publicũ veniſſet voluit ſedere/dicens: Super aſtra cęli exaltabo ſolium meũ et ſedebo: Eſa. xliij. d. ideo coꝛruit in infernũ. Vñ Beat° Berñ. O impudens ⁊ imprudẽs/milia milliũ miniſtrabãt ei/⁊ decies milies centena milia aſſiſtebãt ei: ⁊ tu alios ſtantibus ⁊ miniſtrãtibus ſolus ſedere preſumis. Sedet autẽ filius ad dexteram patris: id eſt eſt equalis ei inquãtũ deus. Itẽ fruitur potiſſimus bonis eius ⁊ potiſſimo modo inquãtũ homo. Dixit dñs. Glo. Iſtud dicere eſt equalẽ filiũ ſibi generare dño: nõ ſm ꝙ de eo natus/ſed ſm ꝙ de patre fuit ſemp. Contra chriſtus ſm ꝙ homo dñs eſt totius eccleſię: ⁊ ita etiã dñs dauid. Solutio. Dupliciter poteſt ſolui. Poteſt enim dici ꝙ nõ tũc erat dñs dauid ſm ꝙ homo: quia nõ tunc erat homo. Vel poteſt accipi ſm ꝓ quia: vere quidẽ ⁊ ꝓprie dñs eſt ſm ꝙ homo: quia ſm naturam humanã nos ſanguine ſuo redemit/ et ſumus ſerui eius empticii: nõ tamen dominus eſt quia homo eſt: quia domin° eſſet/licet nõ eſſet homo. Et quãdiu ſedebit? q ¶ Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuoꝝ: id eſt donec omnes rebelles et inobedientes tibi ſubiugauero: vel bona ſubiectione/vt credant volentes te verum deum ⁊ hominẽ: vel mala/vt in die iudicij puniant et credant inuiti. Donec ponam ⁊c. Quicverbo adherent hereticiq̄ per ſe filius impotens ſit ſubijcere inimicos. Beda: ſoluit in Glo. Or a patre ⁊c. Per pedes chriſti ſignificat humanitas eius ⁊ diuinitas. Humanitas quidẽ ꝓpter inferioritatẽ: diuinitas vero ꝓpter portationẽ: quia ſicut pedes portãt coꝛpus: ita diuinitas ola ſuſtinet ⁊ portat. Unde Heb. j. a. Portans omnia verbo virtutis ſue. De hoc dicitur. j. Corinth'. xv. d. Oꝑtet illum regnare dc'. ec ponat inimicos ſuos ſub pedibus eius. Item Heb. x. c. Sedet ad dexteram dei decętero expectans donec ponant inimici eius ſub pedibus eius. Sed nunquid poſtea nõ ſedebit? Reſpondeo: Donec/incluſiue ponit/nõ excluſiue. Simile Matth'. j. d. Accepit ioſeph cõiugẽ

℣ ſuam ⁊ non

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ ſuam: ⁊ nō cognoſcebat eam donec peperit filiū ſuū primoge-
nitū: id eſt nunc. Per pedes etiaꝫ chriſti ſignificant predica-
tores: qui portant cū per mundū. Unde Naum. i. d. Ecce ſup
montes pedes euāgeliçantis ⁊ annūciantis pacem. His pe-
Pſ. 8. dibus ſubiecit dominꝰ oīa. Unde Pſ. Oīa ſubieciſti ſub pe-
dibus eius. Eſa. xlv. a. Cælum ſedes mea
eſt: terra autē ſcabellum pedum meoꝝ.
Sed in futuro ſubiȝ-
ciet dominus pientꝰ
Matt. 22. d. omnia his pcdibꝰ: cū
Marci. 12. b fuerint cū eo iudices
tyrannoꝝ qui modo
opprimūt eos. Ma-
lach. vlt. a. Egredie-
mini ⁊ ſaliet: ſicut vi
tulus de armento: et
calcabitis ſuper im-
pios cū fuerint cinis
ſub planta pedū ve-
ſtrorum. Sequitur: a ¶ Dauid ergo dominū illum vo
cat: ⁊ quomodo filius eius eſt/ſi eſt purus homo? Ecce
ad obiectionē domini nihil reſpondent: Nō eſt ergo creden-
dū iudeis qui fabulant de elieȝer: quia ſi in hebraeo eſſet hec ex-
poſitio: nō ſineret legiſperiti. b ¶ Audiente autem om-
ni populo/dixit diſcipulis ſuis: attendite a ſcribis.
Pſ. 109 iubet di Duplici rōne iubet diſcipulos ſuos cauere a ſcribis / pecunię
ſcipulos ab- ⁊ vaneglorię cupidis. Prima: ne eoꝝ ſimulatiōe decipiantur/
ſtinere a ſcri- Secūda/ne eoꝝ exēplo ad amorē temporaliū inflammentur.
bis duplici ra Eccli. xiij. a. Qui tangit piceꝫ/inquinabitur ab ea: ⁊ qui cōmu
cione. nicat ſuperbo/ſiduet ſuperbiā. i. Cor. v. d. Nolite ſcire: ⁊ c. Lo-
rūpunt mores bonos colloquia mala. Sed quare ſtim ſente oīm
populo male dicebat de ſcribis: qui erant doctores legis: Re
ſpondeo: quia ſcribę decipiebant populū: ⁊ quia ipſi ſcribę ſ
ſentes erant. Erant autē ſcribę oīes hypocrite/ſanctitatē er-
terius ſimulantes: ꝓpter quod facilius decipiebāt: quia meli-
us credebat eis a populo. Unde ſequit: c ¶ Qui volunt
ambulare in ſtolis: id eſt volunt in publicuȝ procedere in
cultioribus indumētis: quia indumentū corporis ſignum eſt
indumenti cordis. Eccli. xix. d. Amictus corpis ⁊ riſus dentiū
ſecterus veſtibus placere/ſed motibꝰ. Eccli. xj. a. In veſtitu ne
glorieris vnq̄. Et quare? Eccli. xlij. c. De veſtimētis, pcedit ti
mor: id eſt vanagloria. Erant autē ſtolę camiſię lineę ⁊ longe ꝙ
dus ſcribę vtebant vt ſanctiores viderent. d ¶ Et amant
ſalutationes in foro: id eſt volūt ſalutari in foro. i. in loco
publico ꝓus tēpore/altiori voce/inclinato capite. Uñ in duo-
bus arguit eos dominus hic vel ex duobꝰ.
Primo: quia huiuſmodi appetūt ad ꝓpriaꝫ gloriaȝ: quę tamen de-
benk eis ex ordine officij. Unde Beda. Nō gradū ſed animuȝ
redarguit. Secūdo: quia liribꝰ foꝛi intererāt/qui de lege popu
lū docere debebant. Uñ Hiero⁹. Nō culpa caret eū in foro li
tibus intereſſe: intellige/niſi trahat eū neceſſitas: qui in cathe-
dra moyſi magiſter vult appellari. i. Cor. vj. a. Seculania iu
dicia ſi habueritis inter vos: cōtēptibiles ꝛc. c ¶ Et ꝓmas
cathedras in ſynagogis. Chryſ. Qui male ſederit in ca-
thedra iniuriā facit cathedrę. Eccli. vij. a. Noli quęrere ab homine du
catū: nec⁹ a rege cathedrā honoris. f ¶ Et ꝓmos diſcubi-
tus in cōuiuiis. Sed quare primi ſedere volebāt: id eſt i ca
pite menſę? Ut domini viderent/⁊ ꝓmas appoſitiones habe-
rent. Unde nec ſibi inuicem deferebant. ō. xiij. b. Intēdens ic
rent. Unde nec ſibi inuicem deferebant. ō. xiij. b. Intēdens ic
ſus quō ꝓmos accubitus eligerent/dicebat parabolam: Cum
inuitatus fueris ꝛc. Et in eodeȝ. Nō diſcūbas in primo loco.
inuitatus fueris ꝛc. Et in eodeȝ. Nō diſcūbas in primo loco.
Chryſ. Quidā qui in nouiſſimo loco recūbūt/videnk ſibi mē-
tis elatiōe in comu recūbere. Et. j. Sine cauſa loco ſe humili-
at qui corde ſe ſſert. Et. ō. Alliꝰ iacentiā humiliatē acquirit.
Et. j. Nō ſolū coꝛpe in nouiſſimo iaceam/ſed etiā animo: vt
nouiſſimos omniū nos iudicemus. Eccli. xix. d. Eſt qui nequiē
ſe humiliat. g ¶ Qui deuorant domos viduarū: ꝙ ba
benk affectū religiōis ⁊ ꝙ ſimpli-ſtate ſeminea neſciūt ſibi ſſca
uere. Uñ Chryſ. Sexus mulieꝛ incautus ⁊ mollis eſt: virilis
autē ſexus cautior: ⁊ durior eſt. Ideo impoſtores ſanctitatē cir-
ca mulieres ſe cōſtringūt vel ꝓtitūt: maxime cū viduis/ ꝓ-
pter duas cauſas: quia dare poſſūt: ⁊ decipi. ij. Timoth. iij. a.

Quare ſan-
ctitatē ſimu-
latores ſemu
lierib⁹ ſſer-
tim viduis
applicant

Salutatio-
nes primę
- Tempore primo.
- Uoce alta.
- Coꝛpore ſtero.
- Inclinato capite.
- Loco publico ꝛc.

Jn nouiſſimis diebus inſtabūt tēpora ꝑiculoſa: ⁊ erunt homi
nes ſeipſos amantes/cupidi/elati. Et. ſ. Speciē quidē pietatꝭ
habētes/virtutē aūt ab negātes/⁊ hos deuita: ex his em̄ ſūt ꝙ
peneträt domos ⁊ captivas ducūt mulierculas oneratas pec
catis. Chryſ. Dū iudaicos ſacerdotes confundit/chriſtianos
monet nō permanere
cū viduis amplius ꝗ
cū ceteris: qz ſi volun
tas mala nō eſt/ſuſpi
tio tamen mala eſt.
b ¶ Simulantes
longaȝ oratione:
vt lancciores appare
ant ⁊ dona ampliora
reciperēt: ⁊ quaſi bo-
ni patroni laudaren-
tur: de qb⁹ dicit Be-
da in Glo. Quorum
oratio fit in peccatū:
vt nō ſolū ꝓ alijs in-
tercedere nō poſſint:
ſed nec ſibi ad ſalutē ꝓficere: imo ꝓ ipſis oratiōib⁹ magis dā-
nabunk. Et intelligendū eſt ꝓ talibus/vt ꝙ nomen potius note
tur qualitas ſiue modus oratiōis ꝗ eſſentia. Aliꝰ ſic dicebāt
ꝓ ipſis oratiōibus: id eſt ꝓ ꝓmiſſione ipſarū orationū: quia ſcz
fraudulenter ꝓmittebant ſe ꝓ ſimplicibus viduis oraturos.
Chryſ. Quaricā veſtrā religionis colore depingitis/⁊ diabo
lo chriſti arma ſſtatis: vt armetur iniquitas dū pietas eſtima
tur. Oſee. xiij. b. Peccata populi mei comedent ſacerdotes: et
ad iniquitatē ſubleuabūt alias eoꝝ. Marcus. xij. d. dicit. De-
uorāt domos viduarū ſub obtentu ꝓlixę oratiōis: Modo ve
ro deuorant ſub obtentu nullius oratiōis/ſed violentia ⁊ agꝛ
ꝗ ſtatiōis. Unde Eſa. iij. c. Uos depaſti eſtis vineā meā ⁊ ra
pina pauperis i domo veſtra. Micheę. iij. a. Audite ꝓncipes
iacob/⁊ duces domus iſrael: epiſcopos ⁊ archidiaconos dicit
qui violēter rollitis pelles deſuper eos. Cōtra tales paſtores
dicit Ezech. xxxiij. d. Nō ꝙlierūt paſtores greges meos/ſz pa
ſcebant ſemetipos ꝛc. Zach. xj. a. Paſtores eoꝝ nō parcebāt
eis: ⁊ ego nō parcam illis. ij. Machab. iiij. c. Sacerdotes nō
iam circa officiū altaris dediti ꝛc. i ¶ Hi accipient dam
nationē maiorē. Cōparatio nō fit ad aliqd qō bic ſceleriē:
ſz ad id qō oī in alio euāgeliſta reſpicit: vbi oī ꝙ ꝺdā orabant
ꝓlixe in angulis plateaꝝ ſolo intuitu fauoris hūani: ⁊ hi ꝺdz
dānatione merebanꝰ: ſz iſti maiorē ꝙ ꝓlixe orāt/⁊ tuitu fauoꝛ
hūane ⁊ ſtrenę vtilitatꝭ. Uñ: Hi accipiēt dānationē maio-
rē: ꝙ illi ꝙ amāt i ꝛgulis ſtates orare: qz illi nō ſrūt niſi ſſaȝ
hoīmiſti aūt ſſam ⁊ pecuniā ſrūt: De qb⁹ Job. xxxvj. b. Si
mulatores ⁊ callidi ꝓuocāt iram dei. Expo. Ca. XVI.
k Eſpiciēs aūt vidit ꝛc. Supra, ꝓbauit dñs auctoꝛi
r tate dauid ſe eſſe deū: ⁊ nō purū hominē: Nunc oſte-
dit idem per effectū ſcientię qua cognouit coꝛda ⁊ inte
tiones offerētiū in templo. Dividit autem hoc capitulū in tres
partes. In prima ponit viduę pauperis cōmendatio: per quā
eccleſia de gētibus figurak. In ſecūda ꝛdicitur ciuitatis et tē
pli hieruſalem pariter ⁊ mūdi euerſio: ⁊ ſigna ꝓcedētia cōmu
niter aſſignantur ibidem/ibi: Et quibuſdam dicētibus.
In tertia monet diſcipulos ſuos dominus eſſe attentos cōtra
mala imminēria/ibi: Attendite autem vobis ꝛc. Dicit er
go: k ¶ Reſpiciens autem/ieſus/vidit eos qui mitte
bant munera ſua in gazophylaciū diuites. Dicit au
tem gaçophylacium arca ſoramen deſuper habens: in quā tē
pli donaria mittebantur: que. iiij. Reg'. xvj. d. dicitur muſach
ſabbati. Matth. xxvij. a. dicitur coꝛbonam. iiij. Reg'. xij. b. di
citur gaçophylacium. Item gaçophylaciū dicitur porticus in
qua erat arca illa. Unde Joh. viij. c. Hec locutus eſt ieſus in
gaçophylacio docens in templo. Et dicitur gaçophylacium a
gaçis: id eſt diuitijs ⁊ phylaxe qō eſt ſeruare. Item domus le-
uitarū ⁊ ſacerdotum iuxta templū in ſuperiori parte ad orien-
tem dicebanꝰ gaçophylacia: Ezech. xlij. b. Item locus vbi re-
ferebant decimę: Neemię. x. d. Mozaliter/aūt gaçophyla-
ciū dei/eſt manus pauperis vel dei memoria: in qua omnium
merita reponunk in fine remuneranda. In hoc gaçophylaciū
quicquid poſueris/centuplū inuenies: iuxta illud Matth. xix.
d. Omnis qui reliquerit domū aut agros ꝓpter nomen meū/
centuplū accipiet/⁊ vitam ęternā poſſidebit. Geſ. xxvj. c. Se
minauit iſaac in terra illa ⁊ iuenit in ipſo anno ctuplū. Dñs
pauci volūt ſeminare in hac ſra ſſi ſit ſterilis. Uñ cōſrit dñs
Hiere. ij. f. Nūqd ſolitudo ſactus ſū iſraeli aut ſra ſerotina?
¶ Uidit aūt

Mozaliter

Matth. 6. a.

Mozaliter

a ¶ Uidit autē ⁊ quādā viduā pauperculā mittentē
era minuta duo: qſi ꝛea minuta: ⁊ erit minuta ſubſtātiuū:
vel ꝛa minuta. i. minima ꝛa: vt ſit ꝛa ſubſtātiuū: qz vtrūlibet
pōt eſſe ſubſtātiuū. b ¶ Et dixit: vere dico vobis: qz vi
dua hec paup pluſq̄ oēs miſit: aduerbialiter. i. copioſi-
us: id ē ex maiori affe
ctu/igit plus in meri
to: vel plus ꝓpoꝛ-
tione reſidui: ⁊ ſic no
minaliter. c ¶ Mā:
nō eſt caſuale/ſz oſtē
ſiuū: q. ſ. illa tota ſua
miſſa. Mā oēs hi ex
abundāti ſibi mi-
ſerunt in munera
dei: hec aūt ex eo
qō deeſt illi. i. quā-
tus deeſt illi. Et ē ſoꝛ
te idioma hebraeum.
d ¶ Omnē victū
ſuū quem habuit
miſit. Chryſ. Nullꝰ
dicat: nō poſſum face
re. Potes. Nō es vidua illa pauperior: nō es petro ⁊ ioban
ne ruſticior. Et. ō. Talēta ſunt vnuſcuiuſq̄ virtus ſiue ſcientia/
ſiue in pecunia/ſiue in doctrina/ ſiue in ſſicūq̄ tali ne-
gocio. Et. j. Nihil ita eſt deo amicū ſicut ad cōmunē vtilitatē
viuere. Itē Chryſ. Dñs ait: Nōdū dediſti quātū illa ꝗ duos
obolos ſubmiſit neq̄ dimidiū. Hieronymus. Non quantū/
ſed ex quāto deſiderio dederis ꝓſiderat deus. Geſ. iij. a. Re-
ſperit deus ad abel ⁊ ad munera eius. Tob. iij. b. Si multū ti
bi fuerit ꝛc. Eccli. vij. a. Ne dicas in multitudine munerū me-
oꝝ reſpicit de⁹ ꝛc. Deut'. xxij. c. Nōne hec cōdita ſunt apud
me ꝛc. Glo. In iudicio ꝓferenda Job. xiij. d. Signaſti qſi in
ſacculo delicta mea. Mozaliter: Uidua eſt aīa mūdo quon
dā ſociata ꝙ amore: mō ſeparata ab eo per cōtemptū: Et cele-
bratū eſt diuoꝛtiū inter ipſos a ſummo pōtifice. i. chriſto: et tā
qſi mortuū ſibi reputat: vt paulus Gal. vj. d. Mihi mundus
crucifixus eſt ⁊ ego mundo. De hac vidua dicit Job. xxiij. d.
Dauit ſterilē ⁊ que nō parit. i. carnē: ⁊ viduę nō bñfecit. i. ani
mę. Eccli. xxxv. c. Nōne lachrymę viduę ad maxillā eius deſce
dunt/⁊ exclamatio eius ſup deducentē eas. i. ſup eū qui paſcit
ſterilē ⁊ ipſe nō benefacit. Duo minuta ꝗ iſta vidua mittit in
gaçophylaciū dei/ſunt affectus cōpaſſionis ⁊ effectus miſera
tionis. Et verbū ⁊ datū/ꝗ debent pauperibus: ⁊ aliqn plus
valet bonū verbū qⁿ magnū datum. Eccli. xviij. b. Nō ardoꝛe
⁊ iohānes ⁊ andreas ſeparatim ſrunt tpe et ſigna ſdicte de-
ſtructiōis hierūm: ⁊ ꝓ m Mat. xxiij. b. ſigna vltima aduēt⁹ ad
iudiciū. Dñs aūt ſigna exponēs/de tpe ambiguos relinqt: qz
nouit idipm expedire eis. Sz qz nouerat añ euerſionē ſupuenk
re in eccla pseudo/ꝗ falſo dogmatiçarēt ⁊ errores in eccleſia
diſſeminarēt/ꝗdicātes die iudicij iminercitōe ꝓmonet ⁊ ꝓmu
nit dñs aplos vt ſibi ꝓcaueāt ne falſis erroꝝ dogmatib⁹ aceꝛ
ſcāt: q. ꝓmo ꝓcedēt ſigna ꝗ ponunk. Hoc eſt qō dr: i ¶ Pꝛę
ceptoꝛ qſi hec erūt: ⁊ qō ſignū cū fieri incipiēt: i. Cor'.
j. d. Judei ſigna petūt ⁊ greci ſapiētiā. Quaſi diſcipuli nō ſo-
lū ſignū deſtructiōis tēpli/ſed ⁊ ꝓſummatiōis ſeculi ſſerūt:
vt dicit Matth. xxiij. a. Sciebāt em̄ ꝙ tunc fiet oibus plena
remuneratio. Uñ Chryſ. Oibus laboꝛantib⁹ dulcis eſt finis.
Uiatoꝛ libēter interrogat vbi eſt manſio: mercēnarius frequē
ter cōputat qñ annus complet: agricola ſemp tpa meſſis expe
ctat: mulier pregnās ſemp de decimo meſe cogitat: ſic et ſeruꝰ
dei libēter de ꝓſummatione reqrit: qz vbi eſt theſaurus tuus:
ibi eſt ⁊ coꝛ tuū: Mat. vj. c. Job. vij. a. Sicut ceruꝰ deſiderat
vmbꝛā ꝛc. Sed de malis ⁊ ociosis dr Amos. v. c. Uę deſide-
rantib⁹ die dñi: ad qd ꝛc. k ¶ Qui dixit: videte ne ſedu
camini. i. ne quis ꝙdeat / qſi hec moꝛ ſint futura. Chryſ.
Duo rñdet: de futuro ꝓmonet qſi ſciens de⁹: de ꝓſenti monet
qſi benignus magr. Marc'. xiij. a. Uidete ne qs vos ſeducat.
ij. Theſſal. ij. a. Ne qs vos ſeducat: qñ niſi venerit diſceſſio.
l ¶ Multi enī: añ cōpletionē boꝛ: m ¶ Uenīet in nome
meo/dicētes: qz ego ſum/chriſt⁹ ſupple. n ¶ Et/dicētes
q/tēpus: iudicij vel libertatis ⁊ pacis: o ¶ Appropiną-
uit: qſi iā ꝓpe eſt. j. Joh. iij. a. Multi pſeudo ꝓphetę exierūt
in mundū. Saꝭ. iij. a. Multiꝗgena impioꝝ multitudo nō erit
vtilis. Imminēte excidio ciuitatis ⁊ etiā tēpoꝛe aplorū multi
fuerūt heretici ⁊ pſeudo/ꝗ dixerūt ſe eſſe chriſtos: et tempus
libertatis ac die dñi appropinqre: ⁊ multas alias ſalſitates.

Contra quos

Universidad de Deusto Biblioteca

E

Cōtra quos disputat Apls.ij.Thessal.ij. Quorū primus: id est maximus fuit simon magus: q̄ dicebat ꝛ in suis voluminibus reliq̄t scriptū: vt dicit Hieronymus: Ego sum speciosus: ego sū paracletus: ego sum omīpotēs: ego dei oīa: ego sū sermo dei. Vn̄ Act'.viij.b. Vir quidā nomīe simon/dicēs se esse aliquem magnū: cui auscultabāt oēs a minimo vsq̄ ad maximū dicētes: hic ē virtus dei que vocat magna: sicut Apls dicebat christū dei ꝟtutē ꝛ dei sapientiā.j.Cor'.j.d. Refert etiā iosephus aliū simonez fuisse in cāpis iecrael: q̄ ꝑdicabat se esse christū/ ꝛ in ꝓmo liberaturū iudęā a tributo romanorū. Legit etiā q̄ cū essent filij herodis romę ꝛ ibi disceptarēt de regno/erant q̄ttuor ī iudea: quorū vnusq̄sq̄ se esse christū ꝑdicabat. Sic circa finē mūdi erūt multi heretici: Multi dico ꝛ numero hominū ꝛ numero heresū/plurimos seducētes: quorū ꝑnceps erit antichristus: sicut simon ꝑmus fuit in ꝑmitiua ecclesia. Vn̄ in catalogo heresum ꝑma ponit simoniaca heresis. Sed q̄re imminente excidio ciuitatis ꝛ mūdi pullulant hereses? Chrys. Quādo domus incēdio corrūpit/oēs latrones surgūt ꝛ irruūt vt rapiāt: sic quādo casus iudeoꝝ specialiter/vel christianoꝝ generaliter fieri cepit/oēs demones insurrexerūt ꝑ ministros suos querentes quid ꝑdant. Vn̄ Ps. Posuisti tenebras ꝛ facta est nox: in ipsa ꝑtransibūt oēs bestię siluę. Itē homo circa mortē phantasias videt: sic ꝛ mūdus in exitu suo multos patietur errores. Ps.103.

a Nolite ergo ire post illos: id est acquiescere illis. Tamen multi abibunt post illos. Vnde Marc'.xiij.a. Multi venient in noīe meo ꝛ seducēt multos. Simon em̄ multos seduxit. Pauci em̄ hodie sunt beneficiati nisi ꝑ simonē: quia vel ꝑce carnali/ vel seruitio tpali/ vel intuitu sanguinis /vel timore ꝑncipis/vel spe tpalis emolimenti. Itez antichristus multos seducit: id est amor dignitatū christo cōtrarius. Christus em̄ quęsitus ad regnū fugit: Joh.vj.b. Quęsitus ad crucē et mortem se obtulit: Joh.xviij.b. Ambitiosus ecōtrario. Christus in vna ꝑsona duas vel tres naturas habuit: ambitio in vna sūstātia plures cōgerit ꝑsonas.j.Joh.ij.c. Nūc āticristi multi sūt.

F

b Cū aūt audieritis ꝛc. Beda. Hęc ad litterā a passiōe dn̄i in iudęa abūdauerūt: q̄bus ne territi apli hierusalē ꝛ iudęā deserant/admonent: quia nō statim finis/sed post q̄draginta/duos annos. Chrys. Nō pōt esse signū qd sp fuit in vsu: Naz bella hęc corꝑalia semꝑ fuerūt ꝛ erūt: loquit carnaliter de bello iudaico: spūaliter aūt de bellis hereticorum in fine. Dicit ergo: Cum autem: ante excidiū: c Audieritis ꝓlia: ꝗ ad hostes. d Et seditiōes: ꝗ ad ciues. e Nolite terreri: q̄si ne ꝓpter ista de iudęa aufugiatis ꝑ q̄draginta duos annos ꝑdicaturi. f Oportet em̄ ꝑmū hęc fieri. Amb. De signis docet/de tpe nō putāt intimandū. Matth.xviij.a. Necesse est vt veniāt scādala. g Sed nōdū statim finis.i. finalis euersio iudęę.

Moraliter

Moraliter. h Cuz audieritis ꝛc. Duo genera tēptationū tāgit hic dn̄s. Bella sunt ad exteros hostes: seditiōes ad domesticos ciues. Hostes exteri sūt heretici: ciues domestici/sunt falsi christiani. Illi fidē: isti mores impugnāt. Signāter aūt dicit: Cū audieritis/nō videritis/aut senseritis. Auditus em̄ ꝓliorū nō multum terret aut ledit: ꝛ sancti sine terrore ꝛ lesione suscipiunt siue sustinent tēptatiōes. Vn̄ Chrys. In auditiōe seu corporaliū seu spūaliuz ꝓliorū imperterribiles manēt: quia ea que fiunt in mūdo/nō possunt nocere eis qui sunt extra mundum: Sicut qui est in tabernaculo/sonū quidē tēpestatis audit: ipe aūt flatū nō sentit. Hoc est qd dicit Prouerb.xxviij.a. Fugit impius nemine ꝑsequēte: iustus aūt q̄si leo ꝯfidēs absq̄ terrore erit. Matth.x.d. Nolite timere eos q̄ corpus occidūt ꝛc. Et.j.xij.b. Nolite timere pusillus grex. Prouerb.xij.c. Nō cōtristabit iustū quicq̄d ei acciderit. Sequit: h Tūc dicebat illis: Surget ꝛc. Signa ponit cōmunia destructiōis hierusalē ꝛ ꝯsumationis seculi: quoꝝ alia sunt de cęlo: alia e terra: alia ab elemētis: alia ab hoībus. Verbi gr̄a: Surget gēs ꝯtra gētē: Ecce signuz ab hoībus. Et terremotus magni erūt: Ecce signum a terra. Pestilētię ꝛ fames: Ecce signū ab elemētis. Terroresq̄ de cęlo: Ecce signū e cęlo. Hęc oīa fine seculi ꝑcedēt: ꝛ destructionē hierusalē ꝑcesserūt. Vn̄ dicit iosephus q̄ iminēte destructiōe hierusalē/stella similis gladio ꝑ annū pepēdit super hierusalē: ꝛ currus ꝛ eq̄tes armati in aere pugnātes: ꝛ vitula i/

a Nolite ꝗ ire post illos. Cūm b aūt audieritis ꝓlia ēt seditio/ c d nes/nolitē terreri. Opōrtet e f eīm ꝑmū hęc fieri: sēd nōdū g statim finis. Tūnc dicebat il h lis: Sūrget gēs ꝯ gētē: ēt re/ k gnū aduersus regnū: ꝛ tērrę/ l m mot' māgni erūt ꝑ loca ꝛ pē/ n stilentię ēt fames/ terrōresq̄ o p de cęlo ēt signa magna erūt. q

G

ter manus imolātis peperit agnū. De hmōi etiā portētis legit ij.Machab.v.a. Dicit aūt Chrys. q̄ nō sunt oīa hęc signa ad manifestationē: Nā bella corꝑalia sp fuerūt/ ꝛ fames ꝛ terremot'. Nec pōt esse signuz rei future qd sp est in vsu: sed qd nouū fit illud dr signū. Sicut ꝗ fuit hierusalē corꝑalis ꝗ iā expugnata est: sic est et altera spūalis: id ē ecclesia christi: ꝗ tēptatur q̄tidie ꝛ in fine tē ꝓbabit. Vn̄ signa que dn̄s dicit/sūt spūalit intelligēda ꝛ carnaliter. Ergo ad vtrūq̄ porrige mentē qui audis. Dic ꝗ: i Surget gēs cōtra gentē: laici ꝯtra clericos: canonici ꝯtra canonicos. Esa.iij.a. Corruet ppls/vir ad vir: vnusq̄sq̄ ad ꝓximū suū: tumultuabit puer cōtra senē: ignobilis cōtra nobilē. Itez Esa.ix.d. Vnusq̄sq̄ carnē brachij sui vorabit: manasses ephraim ꝛc. k Et regnū aduersus regnū.i. ecclia ꝯ ecclesiā/vel claustrū adūsus claustrū. Esa.xix.a. Cōcurrere faciā egyptios aduersus egyptios: ꝛ pugnabit vir ꝯ fratrē suū/ ꝛ vir ꝯ amicū suū: ciuitas aduersus ciuitatē: regnū aduersus regnū. Zacharię.viij.b. Diuisi oēs hoīes/vnūquēq̄ cōtra ꝓximū suum. Osee.x.a. Diuisū est cor eoꝝ ꝛc. ꝟ.xj.c. Oē regnū in se diuisum desolabit ꝛc. l Et terremotus. Esa.xxiiij.d. Agitatione agitabit terra sicut ebrius: vomēt em̄ petōres. m Magni erūt ꝑ loca. Gregorius. Prius corda hominū ꝛ post elemēta turbant: vt cū rex ordo cōfundit/ex qua re tribulatio veniat/monstret. Terre cōmotio est a vera fide separatio/vel a bonis moribus alienatio. Primū est in hereticis: secūdū in hypocritis. Vel certe terrę cōmotio est ecclię ꝑturbatio /ꝗ fit ꝑ aduocatos/q̄ pacē ecclię turbāt. Ecci.xxviij.b. Lingua tertia multos cōmouit ꝛ dispsit illos de gēte in gētē. Et.ꝟ.c. Qui respicit illā non habebit requiē/nec habebit amicū in q̄ reqescat. ij. Paral.xv.b. Nō erit pax egredīēdi vel īgredīēdi/sz terrores vndiq̄ in cūctis habitatoribus terrarū: Pugnabit em̄ gēs contra gentē/ ꝛ ciuitas ꝯtra ciuitatē: q: dn̄s ꝯturbabit eos in omni angustia: vos aūt cōfortamini ꝛ nō dissoluant manus vestrę: erit em̄ merces opi vr̄o. Apoc'.viij.b. Accepit angelus thuribulū ꝛ impleuit illud de igne altaris/ ꝛ misit in terrā: ꝛ facta sūt tonitrua ꝛ voces ꝛ fulgura ꝛ terremotus magnus. Quattuor aūt sūt ꝗ turbāt ecclīaz dei modo. Heretici/scismatici/hypocritę/aduocati. Prouerb.xxx.c. Per tria mouet terra ꝛ q̄rtū qd sustinere nō pōt: Per seruū cū regnauerit/ꝑ stultū cū saturatus fuerit cibo: ꝑ odiosam mulierē cū in matrimonio fuerit assumpta: ꝛ ꝑ ancillā cū fuerit heres dn̄ę suę. n Et pestilentię.i. mali exempli pernicies/ ꝛ erroris pestifera ꝑdicatio. Ezech.v.d. Famē cōgregabo sup vos: ꝛ conterā in vobis baculū panis ꝛ immittā i vobis famē ꝛ bestias pessimas vsq̄ ad internitionē: ꝛ pestilentia ꝛ sanguis trāsibūt ꝑ te. o Et fames: audiendi verbū dei. Amos.viij.d. Mittam famē in terram/nō famē panis ꝛc. p Terroresq̄ de cęlo: vnde deberet esse consolatio. Ecce omnia elementa quasi in vltionē auctoris sui cōsurgunt. Sap.v.d. Pugnabit pro eo orbis terrarū. Sap.xvj.c. Vindex em̄ est orbis iustoꝝ. q Et signa magna erunt. Glo. Constat hęc oīa cōtigisse tempore iudaicę seditiōis: ante vltimā prouincię euersionem. Hęc Glo. innuit ea que dicta sunt ad litterā fuisse post passionē dn̄i: quę etiam erunt ante consummationez seculi. Chrys. Quomodo facta est fames verbi in christiano populo: quomodo comprehenderūt eos pestilentię vitiorūz: quāti facti sunt terręmotus turbationū. Et.ꝟ. Gens quibus odio sunt patres nostri/hereses sunt. Et.ꝟ. Alij dicūt se neq̄ manducare neq̄ bibere /sz pēdere i aere: alij vestiti cilitijs circūdati catenis/socia sibi demonia cōmouentes: ꝛ quia gratiā dei nō habent/patrocinio demonuz cōmendant. Et infra. Quē ex parte non moueat antichristus faciens opa christi: ꝛ antichristiani officia explentes christianorū: hęc sursū sunt signa: id est in eis qui sunt sursum: id est supra alios. Surget gens contra gentem ꝛc. Glo. Greg'. Hoꝝ alia e cęlo ꝛc. Greg'. Oīa q̄ ad visū vitę pręsentis accipimus/vertimus ad culpam: tranquillitatem humanę pacis in vanam securitatem: peregrinationē terrę pro habitatione dileximus patrię: salutem corporū redigimus in vsū vitiorum: vbertatis abundantiaz nō ad necessitatem carnis/sed ad peruersitatē intorsimus voluptatis: serenitatē aeris cogimus nobis seruire ad amorē delectationis terrenę. Jure igit nos oīa feriūt: ꝗ simul subacta vitijs nr̄is seruiebāt: vt quot ī

Matth.24.a Marci.13.b.

H

Quattuor sunt ꝗ turbāt ecclīam dei

mūdo habuimus

A

mūdo habuimus gaudia: tot postmodū sentiamus tormēta. Sap.xvj.d. Oīs creatura tibi factori deseruiēs excādescit in tormentū aduersus iniustos ꝛc. Infra. Ecce ꝑturbatio hoīm: q: abusi sunt pace. Gen̄.xvj.d. Hic erit ferus: manus eius cōtra oēs. Ecce respectus irę desup: q: in hoc ostendet deus iratus q̄ mouebit terrā ꝗ naturaliter est imobilis. Pestilētię: inęqualitas corporū: pestis est morbus late ꝑuagans oēs inuoluens/ q̄si a pastu nociuo herbę. Ecce inęqualitas aeris. Sed nōne ex inequalitate aer' ꝑueniūt pestes: quare ergo sic distinguit? Solo: q: sepe a diabolo veniūt. Naum.iij.a. Ve ciuitas sanguinū. Glo. Quādoq̄ ī morbo corporis flagellum diaboli sentit. Immittit em̄ aliq̄n nō a natura elementoꝝ: sed a diabolo ꝑcutiente/vel regius morbus/vel hydropisis/ vel labor calculi: ꝛ hmōi. Sequit: a Sed ante hęc oīa. Pr̄dixit dn̄s signa ꝑcedentia euersionē iudęę: hic ostēdit causam.s. q: post mortē suam ꝑcones nominis sui impia crudelitate vexabant. Et hoc est: Sed ante hęc oīa iniicient vobis manus suas ꝛ ꝑsequent tradētes in synagogas ꝛ custodias: et ideo vos beati.j. Pet.iij.c. Quis est qui vobis noceat si boni emulatores fueritis: sed si quid patimini ꝓpter iusticiā/beati. Matth.v.a. Beati estis cum vos oderint homines ꝛ ꝑsecuti vos fuerint. Sed nō oībus datum est hoc/ sez pro christo pati persecutionē. Phil.j.d. Vobis donatū est pro christo nō solum ꝛc. b Trahētes ad reges ꝛ ꝑsides ꝓpter nomē meū. Matth.x.c. Trader frater fratrē in mortē ꝛ pater filiū: ꝛ insurgent filij in parētes ꝛ morte eos afficient: ꝛ eritis odio oībus hominibus ꝓpter nomē meū: qd predicatis. Et qd est illud nomē qd ꝑdicatis? Gen̄.xxxij.g. Cur queris nomē meū qd est mirabile? Est enim tetragrāmaton. c Continget autē vobis in testimoniū: Quasi vos sustinebitis huiusmodi pressuras: sed idipsum vobis erit in testimoniū damnationis eorum ꝛ exemplū bonorū. Damnationis in quā illorū qui vos persequunt/vel eorū qui vos audire noluerūt/vel videntes imitari noluerūt. Afflictio em̄ iustorū/vt dicit Gregorius/ bonis est in adiutoriū: malis in testimoniū: vt inde reprobi sine excusatione pereant/vnde exemplū bene viuendi capiūt electi. Zach.iij.c. Audi sacerdos magne / tu ꝛ amatores tui qui tecum sunt q: viri portendētes vos estis. Vel/ Continget vobis in testimoniū: id est ꝓpter testimoniū veritatis/vel in testimoniū meę charitatis ꝛ vestrę obedientię ꝛ sollicitudinis: qui misi vos ad ipsos vocādos ꝛ noluerūt venire. Hiere. vij.f. Misi ad vos oēs seruos meos ꝓphetas per diem consurgens diluculo ꝛ mittens: ꝛ nō audierunt me. d Ponite ergo in cordibus vestris/non premeditari queādmodū respōdeatis: id est qualiter: verū ornate vel inornate/ne videamini testes subordinati a sensu carnis vel mundi.j. Corinth.ij.a. Sermo meus ꝛ ꝑdicatio mea nō in ꝑsuasibilibus humane sapiētię verbis: sed in ostēsione spiritus ꝛc. Contra hoc qd hic dicit Esa.xlv.d. Annūciate ꝛ venite ꝛ cōsiliamini simul. Glo. Vt omnes per mundū euntes/ idem annuncietis. Exo.iiij.c. Ego ero in ore tuo. Unde sequitur hic: e Ego enim dabo vobis os: id est verba. Esa.xlv.d. Ego suz qui loquor iusticiā ꝛc. Matth.x.c. Dabit enim vobis in illa hora q̄d loquamini: nō enim ꝛc. Beda nolite terreri: vos ad certamē acceditis/sed ego ꝑlior: vos ęditis verba/sed ego sum qui loquor. Exo.xiiij.d. Dominus pugnabit pro vobis: ꝛ vos tacebitis. Et sicut organū modulationē emittit ꝑm q̄ temperatur ab artifice: sic ꝑdicator loquit ꝑm qd temperat a christo. Esa.xvj.d. Venter meus ad moab quasi cithara sonabit: que nō sonat nisi ꝑm qd temperat. f Et sapientiā: vt sapientia cordis os regat ꝛ doceat: et os sapientiā cordis aliis manifestet ꝛ cōmunicet. Ecci.xxj.c. Os sapiētis ꝛc. g Cui nō poterūt resistere/ verberibus: h Et cōtradicere/ verbis: oēs aduersarij vestri. Multi sunt aduersarij verę ꝑdicationis verbi dei: maxime autē detractores et luxuriosi. De ꝑmis Prouer.ix.b. Noli arguere derisorem ne oderit te.

B

a Sēd ante hęc omnia iniīcient vobis manus suas: ꝛ persequētur tradentes in syna/ b gogas et custodias: trāhentes ad reges ꝛ pręsides pro/ c pter nomen meum. Cōntinget autem vobis in testimo/ d nium. Pōnite ergo in cordibus vestris nō pręmeditari queādmodum respondea/ e tis. Egō enim dabo vobis f g os ꝛ sapiēntiam: cui non po/ h terunt resistere ꝛ cōtrādicere i oēs aduersarij vestri. Trādemini autē a parentibus et fratribus ꝛ cognatis ꝛ amicis k ēt morte afficient ex vobis. l Et ēritis odio oīibus † hominibus ꝓpter nomē meū. m Et cāpillus de capite vestro n nō peribit. In pātientia ve/ o stra pōssidebitis aīas vr̄as.

Ibidem: Qui erudit derisorē/ipse sibi iniuriam facit. De aliis Ecci.xxi.c. Audiuit luxuriosus ꝛ displicebit illi: ꝛ proijciet illud post dorsum suū. De vtrisq̄ Matth.vij.a. Nolite sanctū dare canibus ꝛc. i Trademini autē a parētibus ꝛ fratribus ꝛ cognatis et amicis: qui deberēt iuuare ꝛ defendere. Hoc autē subditur ad exaggerationem pressuraꝝ. Molestius est enim ab eo supplicium pati a quo debuit accipere beneficium. Unde maior erit dolor q̄s si extranei hoc facerēt. Ps. Si inimicus meus maledixisset mihi / sustinuissem vtiq̄ ꝛc. Tu vo homo vnanimis ꝛc. Bed. Maius tormentū est cum aliq̄s ab illis patit de quibus ꝑsumebat: id est bene sperabat: q: cū damno corporis mala patit amissę charitatis: id est ꝑter damnū corporis qd sustinet/dolet de amissa dilectione consanguineorū. Mich.vij.a. Oēs in sanguine insidiant: vir fratrem suum venatur ad mortem ꝛc. Et.ꝟ. Nolite credere amico ꝛc. Hiere.ix.b. Omnis frater supplantans supplantabit ꝛ omnis amicus fraudulenter incedet. Sed quō est amicus si fraudulēter incedet: aut quomō fraudulēter incedit si est amicus? Respondeo. Ecci.vj.b. Est amicus socius mensę ꝛ nō permanebit in die tribulationis. k Et morte afficient ex vobis. Glo. quosdā. Chrys. Facientes ꝑsecutiones/ quomodo hęc legere nō erubescunt? l Et eritis odio omnibus hominibus ꝓpter nomen meū. Hominibus: id est humū sapiētibus. Omnes amatores mūdi odiunt christū et seruos eius: quia ꝑdicant contemptū mundi. Jaco.iiij.a. Quicunq̄ voluerit esse amicus huius mundi/ inimicus dei constituitur. Chrys. Mira virtus christi ꝛ fortitudo apostoloꝝ: a gentibus habebant odio vt iudęi: a cęsare abigebant vt seditiosi: a iudęis lapidabant vt legis inimici: cōtra apostolos oēs pręliabant/ꝑnceps/dux/idiota/plebs: infinita milia iudęoꝝ tunc ceperunt romani/ ꝛ duodecim viros inermes nō superauerūt. Duo sunt necessaria docenti/vt fide sit dignus: sez vt diligat ab his quos docet: ꝛ vt tēpus sit liberū a tumultu: omnia aūt tunc contraria fuerūt. m Et capillus de capite vestro nō peribit: id est quęlibet particula que erit de veritate humanę naturę. Et est ꝓbatio quasi a minori. Vel aliter potest exponi/ ꝛ erit metaphora. Capillus de capite vestro nō peribit. Quia dura sunt q̄ dixerat de afflictiōe: ideo hic subdit gaudiū de resurrectione: q̄ fiet plena remuneratio. Est ꝗ sensus. Capillus ꝛc. quasi nō solū facta vestra ꝛ dicta deus remunerabit: sed nec modica cogitatio in vobis irremunerata remanebit. Vn̄ Ps. Reliquię cogitatiōis diē festū agēt tibi: id est modicę cogitatiōes: vt dicant reliquię a modicitate/nō a paucitate. n In patiētia vestra possidebitis aīas vr̄as. q.d. hęc ꝑdicta sustinebitis: sed in his.i. inter hęc maxima patiētia opus est. Vn̄ in oībus habere patientiā: q: in ea/ o Possidebitis aīas vestras.i. eritis dn̄i ꝛ possessores animarū vestrarū: vt si aīę vestrę passiones abhorreāt: tamen eas ratiōis arbitrio regatis: ꝛ ad patiēdū inducatis. Roma. ij.c. Testimoniū reddēte illis ꝯsciētia. Cōtra Glo. In illa die cogitationes accusabūt aīas vel defendēt. Nō vtiq̄ illę cogitationes ꝗ tunc erūt: sed ꝗ nunc sunt. Nota duę virtutes maxime sunt necessarię ꝑdicatoribus: sez sapiētia ꝛ patiētia. Nā per sapientiā respondet verbis: per patientiā verberibus. In his duobus interrogant ꝑdicatores/sicut ꝛ ipse dn̄s: Sap.ij. d. Contumelia ꝛ tormento interrogemus eum: Sic ꝛ tu. Hę enim sunt duę alę que datę sunt mulieri: id est ecclesię vt fugeret in desertū a facie draconis: Apocal.xij.d. Verūtamē quia patiētia radix est et custos omniū virtutum / etiam sapientię. Unde Prouer.xiiij.d. Qui patiens est multa gubernatur sapientia. Itē Prouer.xix.b. Doctrina viri per patientiā noscitur: Jō de ipsa dicit Glo. Greg'. Patiētia est radix ꝛ custos omniū virtutū. Cōtra: Jmmō fides vel humilitas. Solō. Radix ꝑma pars arboris est ꝛ infima / ꝛ arborē firmam tenet ne cadat. Fides ꝑma: humilitas secūda: patiētia tertia. n In patientia vestra possidebitis animas vestras: id est

custodietis.

C

† Ps.54.

Al. non hz † hoībus

D

Duo docenti necessaria

Ps.75.

Sapientia et patientia ꝑdicatoribus necessaria.

Universidad de Deusto

E ℣ custodietis. Prouerb.xv.d. Qui acquiescit increpationibus/ possessor est cordis. Grego°. Dum nobilitas dominari discimus: hoc ipm incipimus possidere qđ sumus. Prouer.xvj.d. Melior est patiens viro forti/ & qui dominatur animo suo q̄ expugnatore vrbium. Grego°. Vera patiētia est/ quę ipm amat quem portat: Mā tolerare & odisse nō est virē/ sed velamen furoris. Quantus lata mens fuerit per amorem: tantus erit et patiens per longanimitatem. Tantū portat quisq; proximū: quātū amat ipm. Hiero. Tripliciter exercetur patiētia'. A proximo enim sustinemus psecutiões/damna et cōtumelias: Ab aduersario/temptamenta: A domino autem flagella. Sine ferro esse martyres possumꝰ si patientiā in animo seruamus. Sequitur: a ¶Cum autē videritis &c. Hucusq; dixit dns quę futura erant hierusalez per quadraginta duos annos a sua passiõe: Hic autē finalem desolationē quę facta est per romanos exponit/dicens: Cuz aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalem: id est cū videritis hierusalem obsessam. c ¶Tunc scitote quia appropinquauit desolatio eius: id est instat cuersio eiꝰ. d ¶Tunc: id est in primo tempore ante obsidionē/dum adhuc sugere licebit: quia primo transit romanus exercitus per iudeam/ & ciuitates multas euertit. e ¶Qui in iudea sūt fugiant ad montes: quasi nō veniāt in hierusalē. g ¶Et qui in medio eius/sūt/discedant: et qui in regionibꝰ/ nō intrent in eam. Hieroꝰ. Ad litterā tanta fuit vrbis obsidio & tam arta/q̄ nulli erat licitus intrare vel exire de ciuitate. b ¶Quia dies vltionis: sanguinis domini: ¶Hi sunt/vt impleant omia quę/inde/scripta sūt: Matth.v.b. Iota vnū aut vnus aper nō ſteribit a lege/donec omnia fiant. Beda. Ecclesiastica historia narrat christianos qui i iudea erant imminente excidio ab angelo monitos fuisse/ & transiordanē in ciuitate pella donec desolatio iudee impleretur hac vitalse. Hęc oia mystice intelligunt de ecclesia: quę p magna parte destruit per romanos. Unde & petrus ad clementē/abominationē desolationis exponit exercitū romanoꝝ: vt dicit Chrys. super Matth.xxiiij. Dicit ergo: a ¶Cum autē videritis circūdari ab exercitu/romanoꝝ. b ¶Hierusalem: id est ecclesiam: quę modo circūdata est satis a pueris romanoꝝ. Jam cū fere in oīi ecclesia sunt romani cōstituti canonici: & nō solum magni quod tolerabile est: sed pueri romanoꝝ/qđ execrabile est. c ¶Tūc scitote quia appropinquauit desolatio eius: id ē ecclesię. Nihil enim adeo destruit ecclām dei sicut q̄ pueri in ecclesijs dominant. Esa.iij.c. Ecce dominus dominator exercituū auferet a hierusalem et a iuda validū & fortem & robur panis & oīne robur aquę/& fortez &c. d ¶Tunc qui in iudea sunt: id est in ecclesia/vbi est confessio veritatis. f ¶Fugiant ad montes: id est ad claustra/vt ibi saluent latentes. Ben.xix.d. Non stes in omni circa regione: sed in monte saluū te fac. Esa.ij.a. Venite ascendamus ad montē dei oīch & ad domū dei iacob: id est luctatorum. b ¶Quia dies vltionis. Esa.xxxiij.d. Victima domini in bocra & interfectio magna in terra edom: quia dies vltionis domini annus retributionis iudicij sion: id est ecclesię. k ¶Ve autem prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. De signis quę ſcesserunt cuersionē hierusalem quędam exposuit dominus: & vltimo posuit euidenter indicia destructionis. s. obsidionē: adhuc ꝓquirit de obsidione/dicens: quia tempore obsidionis erit vę prægnantibus: id est in vtero habentibus/& nutrientibus paruulos iam natos: quia prę sarcina filiorū fugere non poterunt et capientur. Vel per prægnantes & nutrientes intellige quoslibet habentes quęlibet fugę impedimenta: vt sit sensus: Vę erit illi qui aliqua impedimenta habebit ne fugere possit. Littera patet. Mystice/autem/ k ¶Vę prægnantibus & nutrientibus in illis diebꝰ: id est mortis vel iudicij tempore propinquante. Prægnantes autem sunt omnes terrenas diuitias concupiscentes & nondū habentes: cum autē peperierint: id est habuerint/adiicient lac vt crescat. Amos.j.b. Super tribus sceleribus filiorum israhel

a Cūm autē videritis circun-
b dari ab exercitu hierusalem:
c tunc scitote qz appropiqua-
d uit desolatio eius. Tunc qui
f in iudea sūt/fugiant ad mōꝫ
g tes: & qui in medio eiꝰ discedāt: & qui in regionibus/nō
h intrēt in eā: quia dies vltio-
i nis hi sunt: vt impleant om-
k nia q̄ scripta sunt. Vę autē
prægnātibus & nutriētibꝰ in illis diebus. Erit ēm pressura magna super terrā/& ira populo huic. Et cādent in ore
m glādij: & captiui ducent in
n oēs gentes. Et hierusalē cal-
p cabit a gētibꝰ donec iplean-
q tur tpa nationum. Et erunt

signa in sole et luna & stellis:
a & in terris pressura gentiū/
b prē confusione sonitus ma-
ris & fluctuū: arescentibus

hominibus prę timore & exe
c pectatione quę superuenient
f vniuerso orbi. Nam virtū-
tes cęlorum mouebuntur.

Mystice

Mystice

Mystice

A ℣ Erubescet luna & confundet sol cum regnauerit dns exercitum &c. q.d. confundetur ex ruboꝛe propter peccata vestra.
a ¶Et in terris pressura gentiū: hoc tempe antichristi.
b ¶Prę cōfusione sonitus maris & fluctuū: quia mare confundet. i. oīno peribit: & hoc fiet cū fragoꝛe intenso. Et aūt aquę omnino pereāt/habetur Apocal.xxj. a. Beda. Prænunciat hoc quod iobānes inter cętera seculi miracula habiturū mare conspexit/ Apoc'. xxj.a. id est adnihilādum/cū dicit: Et mare iam non est. Gregorius. Confusio maris et fluctuum necdū noua exorta est/sed cum multa prænūciata completa sunt: dubium non est quin sequantur etiam pauca quę restant: quia sequentiū rerum certitudo est pręteritarū exhibitio. d ¶Arescentibus hominibꝰ prę timoꝛe et expectatione quę superuenient vniuerso orbi. Ariditatem appellat obfuscationem & terrorem/ qua imminente iudicij articulo singuli obstupescent et turbabunt'. Beda. Hoc tempore antichristi: quādo erit tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi neq; fiet: vt dicit Matth.xxj.b. f ¶Nam virtutes cęlorum mouebunt': id est horrebunt. Quia sicut aliquis manens in supercilio montis si vicum vel ciuitatem aliquā videre perire incēdio vel absoꝛberi terrę hiatu/naturaliter horret/

℣ licet tamē sciat

Mystice ☞ meum oriek sol iusticię & sanitas in pēnis eiꝰ. i. in brachijs in cruce extensis. Luna est ecclesia/quę a christo illuminat/ vt luna a sole. Apoc'. xij.a. Signū magnū apparuit in cęlo: mulier amicta sole. i. ecclesia informata christi cōuersatione. Stellę sunt singuli fideles. Judic'. v.c. Stellę manentes in ordine suo & cursu pugnauerunt contra sisaram. In hoc sole christo quattuoꝛ signa leguntur fuisse. s. obscuratio/ percussio/ statio/ retrocessio. Obscuratio solis fuit in verbi incarnatione: tunc essi quasi sol sub nube latuit: et ita q̄dāmodo obscuratus fuit. De qua Apoc'. vj. d. Sol factus est niger tanq̄ saccus cilicinus. Dicit autem saccus: quia deus pater oēs thesauros suos recondidit in eo: sicut bonꝰ mercator in vili sacco reponit merces suas pretiosas. Cilicinus autem dicitur/ ꝓpter vitę asperitates & vilitates assumptas. De quo dicitur in Ps. Consci-
Ps.29. disti saccum meū: nō solū aperuisti & cōcidisti: vt thesauri in eo absconditi & aromata ibi reposita largiter effunderent nobis. Istum saccū consuerūt angelus & maria & ipe christus. Primum punctum fecit angelus dicens: Ave gratia plena. Secundum addidit maria respondens: Quomodo fiet istud. Tertium superaddidit angelus quasi acum reddens marię. Spiritussanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et ipsa illi acum reūciens/apposuit quartum/dicens: Ecce ancilla dñi: fiat mihi ꝑm verbum tuum. Et statim dominus apposuit manū vniens sibi saccum humanitatem/& cōsutus est saccus. Unde Job.xvj.c. Saccum consui super cutem meam. Non dicit fui: sed consui. i. inseparabiliter mihi vniut. Diuinitas essi nec a coꝛpoꝛe in sepulchꝛo/ nec ab aīa separata est in limbo. Percussio solis fuit in christi passione. De qua Esa.liij.c. Propter scelus populi mei percussi eum. Sunt aūt in christo tria: sc̄z deitas/anima/caro. Deitas non fuit pcussa: nec anima gladio/licet doloꝛe: sola caro gladio fuit percussa: & ita quasi tertia pars solis fuit percussa. Unde Apocal'. viij. d. Percussa est tertia pars solis & tertia pars lunę & tertia pars stellarum. Statio solis fuit in cruce/vbi christus affixus stetit
In passione dñi stetit sol ꝓpter tria
persueꝛāter ꝓpter tria: sc̄z vt plene de hostibus triumpharet. Unde Josue.x.c. Sol contra gabaon ne moueaꝛis: et luna contra vallem ahalon: steteruntq; sol & luna donec vlciscerēt se gens de inimicis suis. Item stetit sol vt deum patrem placaret & nos ei reconciliaret. Ita Ps. Dixit deus vt disperderet eos si non moyses electus eius &c. Sed quomodo stetit si
Ps.105. confractus fuit: aut quō confractus fuit si steterit? Sed stetit in diuinitate: confractus in humanitate. Item stetit sol/vt diem duplicaret. i. diē gratię dei glorię cōtinuaret. Josue.x.c. Stetit sol in medio cęli. i. in aere pendens: & non festinauit occumbere spacio vnius diei: & nō fuit antea & postea tam longa dies. Ps. Ordinatione tua perseuerant dies. Et alibi. Annūciate de die in diem salutare eius. Quartum signū solis fuit recessio: Hoc fuit in resurrectione & ascensione: quando christus ad patrē redijt vnde venerat. Joh.xvj.f. Exiui a patre et veni in mundum: & iterum relinquo mundū & vado ad patrē.

Ps.18.

Ps.8.

Ps.67.

Ps.92.

Ps.92.

Ps.101.

Ps.32.

Ecclesi.j.a. Oritur sol et occidit et iterum ad locum suū reuertitur: ibiq; renascēs gyrat per meridiē & flectit ad aquilonem: lustrans vniuersa/in circuitu pergit spiritus & in circulos suos regreditur. Ps. A summo cęlo egressio eius: et occursus eius vsq; ad summum eius. De ista retrocessione solis/dicitur Esaię. xxxviij. b. Reuersus est sol decē lineas p gradus q̄s descenderat. Decem lineę quas descendens transierat sol sunt nouem ordines angelorum quos trāsiuit: qz quodammodo illis seminoꝛē fecit. Unī Ps. Minuisti eū paulominus ab angelis. Heb.ij.b. Eum q̄ modico & angeli minoratus est videmꝰ ie-sum ꝓpter passionē mortis gloria & honoꝛe coꝛonatū. Decima linea est hō/vsq; ad quā descendit sol. Cant'.vj.b. Ecce iste venit saliens in mōtibus/transiliens colles: En ipse stat post parietem. Secundū signū retrocessionis solis fuit ęcechię/ad tria. s. ad salutē recuperandā: ad prolē generandā: ad vitā prolongandā: ita erit & tibi si tu es ęcechias. i. auxilium dñi. Dulcēm dñs vt iuuemus eū ad salutē nostrā recuperandā & ad opa bona facięda & ad vitā ęternā habendā. Unī apls. j. Cor'.iij.b. Dei uroꝛes dei sum⁹. Hęc cadē signa ☩ in sole facta sunt/ huic quotidie in luna. i. in ecclesia: & in stellis. i. in singulis fidelibꝰ. Percutiunt ēm ꝑus doloꝛe in ꝓtritione: deinde obscurantur pudoꝛe in ꝓfessione: inde stant perseuerātes in satisfactione: et tūc demū retrocedūt redeūtes ad statū gratię ꝑfitę. Item sol ē ꝑfectus: q̄ debet esse fons totꝰ caloꝛis & luminis. j. Machab. vj.c. Resultit sol in clypeos aureos. i. flatus in ꝑphyteros: et resplēduerūt mōtes ab eis. i. ꝓcipes ꝙculares: qui reuera resplēderent si sol lucęret/& clypei essent aurei. Luna est ecclesia sicut ꝑus: stellę sunt clerici: terra sunt laici. In his ☩tuoꝛ dicit dns q̄ erūt signa appropinquāte mūdi cōsummatione. Signū in sole est obscuratio: in hoc notat imperitia ꝓlatoꝝ. Signū in luna/est sanguis: in hoc notat carnalis amoꝛ cōsanguineoꝝ. Signū in stellis ē casus in terrā: in hoc significat auaricia clericoꝝ. Signū in terra ē ꝑssura: in hoc notat mutua oppressio laicoꝝ. Primū est causa secundi: & tertiū quarti: ideo ☩tuoꝛ destruit tertiū/& secundū primū. De duob⁹ primis dr Jobel.ij.g. Sol conuertet in tenebras & luna in sanguinē añq; &c. De tertio dr Matth.xxiiij.c. Stellę cadent de cęlo. De q̄rto dr Esa. xxiij.d. Cōfractione ꝓfringet terra: cōmotione cōmouebitur terra: ꝓtritione cōteret terra: agitatione agitabit terra: ☩tuoꝛ inmixti genera turbationū in mūdo. De oībus ꝙdictis ☩tuoꝛ dr Apoc'. vj.d. Factus ē sol niger tanq̄ saccus cilicinꝰ: & luna tota facta est sicut sanguis: & stellę ceciderunt de cęlo super terrā: & oīs mons & insulę de locis suis motę sunt: & reges terrę. Cū igit hęc signa facta sint/qđ restat nisi ꝙparare se ad aduentū iudicis? Dicit ergo: Et erunt signa in sole & luna & stellis & in terris ꝑssura gentiū. Triplex inuenit ꝑssura & tribulatio generalis. Prima fuit tyrannoꝝ & martyres. Secūda hęreticoꝝ & cōfessoꝛes. Tertia est aduocatoꝝ & simplices: De quibus dicit salomon Prouerb.xxx.b. Generatio quę prodentibus gladios habet. i. dentes ꝓ gladijs: & cōmandit molaribus suis vt comedat inopes de terra. Hiere.ix.b. Docuerunt linguā suā loqui mēdaciū. Ps. Dissipa gētes q̄ bella volunt. Quarta erit tpe antichristi/& omēs: & maioꝛ alijs. Unde Dan'.vij.a. Videbā in visione mea nocte: & ecce quattuoꝛ vēti cęli pugnabāt in medio maꝛi: & quattuoꝛ bestię grādes ascendebāt de mari diuerse inter se. Prima quasi legna: hęc est crudelitas tyrannoꝝ. Secūda similis vrso: hęc est versutia hęreticoꝝ. Tertia quasi pardus: hęc est varietas & dolus aduersatoꝝ. Quarta terribilis atq; mirabilis & fortis nimis: hęc est antichꝛistus. b ¶Prę confusione sonitus maris: id est mūdi. Esa.lvij.d. Impij quasi mare feruens qđ &c. Ps. Mirabiles elationes maris &c. c ¶Et fluctuū: id est perfectionum. Ps. Eleuauerūt flumina fluctus suos &c. d ¶Arescentibus &c. id ē ab humoꝛe gratię deficientibꝰ. Ps. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerūt: Percussus sum vt fenum & aruit coꝛ meū &c. e ¶Quę superuenient vniuerso orbi. Jaco.v.a. Agite nunc diuites: plorate ululantes in miseriis vestris q̄ aduenięt vobis. f ¶Nam virtutes cęlorum mouebuntur. Virtutes cęlorum possunt dici prędicatoꝛes: Juxta illud Ps. Verbo dñi cęli firmati sunt &c. Et hę virtutes tempoꝛe antichꝛisti mouebuntur. i. timoꝛe mortis a fide recedēt ꝓ maioꝛi parte. Job.

Universidad de Deusto

licet tñ sciat incendiū ad se nō posse ascēdere:ita etiā electi videtes sub se reprobos cruciari naturali quodā horore mouebunt. Hiero°. Quid faciet virgula deserti/vbi cōcutiē cedrus paradisi? Vel etiā Beda. Virtutes cęlorum:id est angelicę potestates tremūt:id est mirant aduentū eius. Ūñ Job.xxvj.c. Colūnę cęli contremiscūt ꝛc. Chrysostom°. Si rex terrenus ꝓcessurus cōtra aliquē/expediti-
Esaię.3.c. Matth.24.c. Marci.13.c. onē mādat in pplo: dignitates oēs moueri/exercitus exciari/tota ciuitas feruere:quāto magis rege cęlesti exurgēti iudicare viuos ꝛ mortuos/angelicę virtutes cōmouenr:terribiles ministri/terribiliorem dñm ꝓcedentes:cherubin ꝛ seraphin ꝓparat ad sedē viuus/ꝛ rōnalis throrus:nec cñi pōt esse res mortua q̄ baiulat vitā. Ante ipm ꝓ cādelabris fulgura vsua ꝓcedūt:ꝛ ꝓ rubis horrēda tonitrua. Vere magna vor/cui oia obediūt elemēta:q̄ petras scindit:inferos aprt:vincula mortis dirumpit ꝛc. Ihē Chrysostomus. Nec ibi erit resistēdi virtus:nec fugiēdi facultas:nec pgnitētię locus:nec satisfactiōis cēpus:ex angustia omniū rex nihil remanet nisi luct°: Matth.xxiiij.c. Zach. xij.d. Plāgent terrę familię. Tūc neq̄ diuitię diuitibus:nec parētes ꝓ parētibus intercedūt:nec angeli sicut solebāt ꝓ hominibus faciūt verbū:q̄ nō recipit natura iudicij miscordiā.

a ¶Et tunc videbunt filium hominis venientē in nube cū potestate magna ꝛ maiestate. ¶His autē fieri incipientibus/respicite ⁊ leuate cāpitā vestra:quōniā appropinquat redēptio vestra. Et dixit illis similitūdinez: Videte ficulneā ꝛ omnes arbores: cū pducūt iā ex se fructū: scitis quōniam ꝓpe ē estas. Itā et vos cum videritis hęc

a ¶Et tunc videbunt filium hominis venientem/ad iudiciū:in nube:id ē in glorificata carne. Daniel.vij.d. Aspiciebā in visione noctis:ꝛ ecce cum nubibus cęli ꝛc. Esa.xix.a. Ascēdet dñs sup nubē leuē. Vel/In nube:id est cū angelorum ꝛ sanctoꝝ multitudine:q̄ veniēt cū eo ad iudiciū. Esa.iij. c. Dñs ad iudiciū veniet cum seniorib⁹ pplī sui ꝛ ꝓncipibus eius. Prouer.xxj.c. Mobilis in portis vir eius qñ sederit cū senatorib⁹ terrę. Vel/In nube:id est in aere vbi stās iudicabit habēs secū signa victorię.i. clauos/lāceā ꝛ coronā ꝛ crucē. Ūñ Chrysostomus. Crux apparebit sole lucidior⁹ cristes: ꝛ nō erit necessitas tūc accusatiōis/cū viderint crucem ꝛ ipm christū habentē in corpe suo restimonia passionis:vt impleat illud Zach.xij.d. Aspicient ad me quem cōfixerūt. b ¶Cum potestate magna et maiestate:q̄ primo venit cū humilitate magna ꝛ infirmitate:ꝛ ita q̄ se humiliat exaltabit:vt dicit.s. xviij.c. Esa.ij.d. Incuruabit oēs sublimitas hominū:ꝛ humiliabit altitudo virorū/ꝛ eleuabit dñs solus in die illa/ꝛ idola penitus cōterent. Tūc cognoscet dominus iudicia faciēs:qui nunc ignorat iniuriam patiens:dicit beatus Bernā.

Hystice ¶ xxvj.c. Columne cęli cōtremiscūt ꝛ paucē ad nutum eius. Matth.xxiiij.b. Nisi breuiati essent dies illi ꝛc. Sequitur:

c ¶His autem fieri ꝛc. Sermo est ad electos:quasi erigite corda vestra tanq̄ securi:quia post mūdi ruinam sequet beatitudo vestra. Et est etiam exhortatio bonorū ꝛ cōsolatio:vt cum viderint mala mūdi crebescere/erigāt capita:id est intentionē ꝛ cōsiderationē ad finē/vbi fiet eis ętrna ꝛ plena remuneratio ꝓ modica ꝛ breui sustinętia tribulationū.ij. Corinth. iiij.d. Id qō in ꝓsenti est momentaneū ꝛ leue tribulatiōis nostrę supra modū ꝛc. Apocal.xxij.c. Tempus ꝓpe est:ecce venio cito ꝛ merces mea mecū est reddere vnicuiq̄ ꝓm opa sua. Et hoc ē:His autem/q̄ dicta sunt: d ¶Fieri incipientibus:respicite/ea q̄ fiūt ꝛ finē eorū. e ¶Et leuate/ad deū remunerato:ꝛ liberatorē: f ¶Capita vestra:id est cogitationē ꝛ intentionē. Hebr.xij.a. Curramus ad ꝓpositum nobis certamē aspicientes in auctorē fidei ꝛ cōsummatorē Iesum. Ihē in eodē. Recogitate eū qui talē sustinuit aduersus semetipm a peccatoribus cōtradictionem:vt nō fatigemini animis vestris deficientes. g ¶Quoniam appropinquat redēptio vestra. Ipa ēm mala q̄ hic sustinemus ꝓpter christum sunt redemptio nostra:ꝛ ad hoc mittit ea dñs nobis vt ꝓ illa nos redimamus. Pſ. Redemptionē misit dñs populo suo. Suo dicit/nō alieno:q̄ nō omnibus ſz amicis ꝛ familiaribus mittunt ęrenia. Sequit: b ¶Et dixit illis similitudinē: Videte ꝛc. Sub exemplo arboꝝ docet cognoscere aduentum cōsummatiōis. Pſ sicut ꝓductio foliorū ꝛ fructuū signū est vicinę estatis:ita cōmotio ſtiorū ꝛ hęreslum in dicū est ꝓpinquę cōsummationis. Item ruina mūdi/signum erit ꝓximę beatitudinis. Et bñ ruina mūdi fructui comparat:quia fructus est bonorū. Chrysostomus. Sicut homo circa mortem patik

Pſ.9.

Pſ.110.

quat redēptio vestra. Et dixit illis similitūdinez: Videte ficulneā ꝛ omnes arbores/cū pducūt iām ex se fructū: scitis quōniam ꝓpe ē estas. Itā et vos cum videritis hęc

b k l m n o p q r

Mystice

phātasias:sic mūdus in exitu suo multos patiet errores. Ūñ Matth.xxiiij.a. Videte ne q̄s vos seducat:multi enī ꝛc. Dicit ergo: i ¶Videte ficulneam et omnes arbores cū producunt iam ex se fructum/scitis quoniam ꝓpe est estas. Chrysostomus: Quę est hęc similitudo? Ficus boni verni tempis tēperamēto mollescit ad folia:ecclesia aūt cogit miserabiliter ad mortem. Solo. Non renuit ad afflictionez tempalē:ſz ad ꝓfectū animaꝝ iocunditatis exemplū. Mystice. Per arbores significant homines. Unde et homo anthropos dicit:id est arbor cōuersa/habēs sursum radices:id est cogitatiōes ꝛ desideria fixa in terra viuētium:quod significat ꝓ capillos qui supius in capite sunt quasi radices arboris. Unde omnes homines sunt arbores paradisi naturaliter: Ibi enim primo plantati fuerūt. Sz adam ꝛ eua quasi insipientes horticulani de illa terra fertili/de illo horto irriguo nos eradicauerūt ꝛ plātauerūt in hac terra sterili ꝛ arida:id est in mundo:ꝛ ideo fructus acerbus est ꝛ modicus. Sap.iiij.a. Adulterine plantatiōes nō dabūt radices altas/nec stabile firmamētum collocabūt:etsi in ramis in tempe germinauerint infirmit⁹ posita a vento cōmouebunt/ꝛ a nimietate ventoꝝ eradicabunt. Cōfringent⁹ cñi rami incōsummati ꝛ fructus illoꝝ inutiles ꝛ acerbi ad māducādum ꝛ ad nihilum apti. Per ficulneam ꝺo quę sola nominatim exprimit/significat doctor theologicus: Et hoc triplici ratiōe. Primo:quia folia sici viridia sunt ꝛ ad similitudinē humanę manus formata:sic verba doctoris theologici semp virent ſspiritualitate ꝛ veritate:quia nihil terrenum/nihil falsum est in eis. Nam qui de terra est de terra loquit:qui autem desursum venit sup omnes est: Joh.iij.d. Sūt etiaz humanis manibus similia:quia quod dicūt faciūt. Osee x.a. Vitis frōdosa ilsr/fructus adequatus est ei. Si ita esset in omnibus:tūc fructus eorū essent in cibū altoꝝ ꝛ folia in medicinam: Iurta quod dicit Ezech.xlvij.c. Non defluet ex eo folium ꝛc. Mūc autem abūdāt folia in ficubus:ꝛ fructus nullus est. Unde Matth.xxiij.a. Sup cathedram moysi ꝛc. Dicunt enī ꝛ nō faciunt.q.d.folia habent viridia/ſz fructum putridū aut nullum. Folia autem retinēt/vt faciāt inde sibi periçomata ad tegēda pudenda:sicut dicit Gen.iij.b. Cū cognouissent ꝛc. Secūdo:q̄ ficus ex quo incipit fructificare/ nō cessat vsq̄ ad hyemem: Sic theologus vsq̄ ad mortē. Pſ. Exibit homo ad opus suū ꝛc. Tertio:quia ficus cū bona est/optima est:cuz mala est/pessima est. Ūñ Hiere.xxiiij.b. Quid tu vides hieremia?: Et dixi: Ficus bonas:bonas valde ꝛc. Quartā rōnē ponit Chrysostomus dicens: Sicut impossibile est arborē iuxta viā fructus vsq̄ ad maturitatē seruare:sic difficile est hominē iuxta mūdum viuētem iusticiam immaculatam vsq̄ ad finem tenere. Recede ergo de via/ꝛ plantare in loco secreto. Unde Matth.xxj.b. Videns iesus fici arborē vnā secus viā ꝛc. Possent aūt dicere doctores theologi:q̄ ideo nō faciūt:quia iesus maledixit arborī. Ideo dicit ibi Chrysostomus. Mō q̄ maledixit arborē/ideo fructū nō dedit:ſz q̄ non dabat fructū/ideo maledixit ei. Videte/nō solum audite. k ¶Ficulneā/doctorem theologū. l ¶Et omnes arbores:id est oēs homines. m ¶Cum producunt:id ē ꝓcul ad alioꝝ informationē ducūt. n ¶Jam:q̄ tempus faciēdi est. o ¶Ex se:nō solū ex alijs:vt faciūt hypocrite. p ¶Fructum:bonoꝝ operum/ꝓ quem venit ad eternam fruitionē. q ¶Scitis:id est scire potestis: r ¶Quoniam ꝓpe est estas:id ē futuꝝ ſeculū:in quo cū deo regnetis:quādo erit plena serenitas:quia tunc transibūt nubila meroris ꝛ doloris ꝛ laboris quo ad bonos:qui hic quasi in hyeme tempestatē ꝛ pluuiā atq̄ grandines ꝓsecutionū patiunt. Apocal.xxj.a. Absterget deus omnē lachrymam ab oculis eoꝝ/ꝛ mors non erit vltra ꝛc. Esa.xxv. c. Et auferet dominus deus omnem lachrymam ab omni facie ꝛc. Illi autem qui hic habent estatem terrę/transibunt in hyemem ꝑpetuaz. Talis ēm est natura temporis:vt hyemi succedat estas/ꝛ estati hyems. Gen.viij.d. Estas ꝛ hyems/nox ꝛ dies non requiescūt. Supra.vj.d. Ue vobis diuitibus qui habetis hic cōsolationē vestrā. Sequit: s ¶Ita et vos cum videritis hęc fieri:id ē ſtia/terremotus/ signa solis ꝛ lune ꝛ stellaz:hoc est ſticulnez vestrę atq̄ arborum fructificationē.

Pſ.103.

Pſ.118.

¶ Scitote qñ ꝓpe

A ¶ a ¶Scitote qñ ꝓpe est regnū dei. Ūñ certi ꝛ patientes expectate q̄ dico vobis. Sz de quo regno dei ꝛc? Est enim triplex regnū dei.s. sacra scriptura/gr̄a/gloria. Sacra scriptura
Triplex regnum dei. ꝛ regnū dei:q̄ docet regnare.i. regere regnū aīę ad honorem dei. De hoc ꝛ Matth.xxj.d. Auferet a vobis ꝛc. Itē gr̄a ꝛ regnū dei: q̄ facit regnare: De q̄ dicit.ē. xvij.c. Regnū dei intra vos est. Itē glia ꝛ regnū dei: q̄ in ea regnāt oēs ad honorem dei. De qua dicit Matth. iiij.c. Agite pnitentiā: appropinquabit enī regnū dei.
Matt.24.c. Marci.13.d. Roma.15.d. 35.dis.c.1. De quolibet istorum pōt intelligi q̄ dicit hic/specialiter tamen de tertio. b ¶Amē dico vobis: q̄ nō ꝓteribit generatio hęc.i. genus humanū de mortalitate ad immortalitatem. Vel.i. omne genus iudeoꝝ/ q̄ nō deficiet donec veniat dies iudicij. Et hoc est: c ¶Donec oia fiant. i. q̄ dicta sunt com
Generatio dupler. pleanr. Chrys°. Dupler est generatio. Una facientium mala. Prouer.xxx.b. Generatio q̄ ꝑi suo maledicit: ꝛ q̄ mri suę nō bñdicit ꝛc. Matth.xij.c. Generatio prana ꝛ adultera signum
Pſ.23. q̄rit ꝛc. Alia patientiū mala: Pſ. Hęc est generatio q̄rentiū eum ꝛc. De vtraq̄ ꝺr Eccs.j.a. Generatio ꝓterit et generatio aduenit ꝛc. d ¶Ceſū/aereū: de q̄ Matth.xxij.a. Volucres cęli ꝛc. nō ethereū. e ¶Et terra trāsibūt. Beda. Innouabunt deposita ꝑoi forma: permanēte aūt substātia. Unde ꝺr: Terra in eternū stat: Eccs.j.a. Esa.lxv.c. Ecce ego creo nouos cęlos ꝛ nouā terrā: ꝛ nō erūt in memoria ꝓtoria. Apoc.xxj.a. Vidi cęlū nouum ꝛ terrā nouā: Primū enim cęlū ꝛ ꝑma terra abūt.ij. Pet.iij.c. Cęlos nouos ꝛ nouā terrā ꝛ ꝓmissa ipsius
expectam° ꝛc. f ¶Verba aūt mea nō transibūt. Rab. Sine effectu cōpletionis. Aug°. Sermo dei q̄ nō trāsibit/ sententias eṗmit ꝓmanētes. Ūñ Matth.v.b. Unū iota aut apex vnus nō ꝓteribit a lege ꝛc. Mole autē cęli ꝛ terrę oēm creaturā intelligit dñs. Sz hęc duo ponit:q̄ ꝑ cęteris in rerū vniuersitate magis stabilia ꝛ durabiliora videnr:ea tñ dicit trāsitura:quę autem nunq̄ sunt nisi in transitu.i. verba/hęc dicit nō trāsitura. Verba cñi non sunt
B postq̄ ꝓfecta sunt/ꝛ ita nō sunt nisi dū transeūt.i. dū adhuc impfecta sunt. Ergo q̄si ꝓ antithesim insinuat/q̄ qđ in rerū vniuersitate videt durabilius/respectu eternitatis q̄si momentaneū est. Et ccōcurso qđ apud hoies trāsitoriū siue momentaneū videt/ fixum est ꝛ firmū apud deum. Hec tamē intelligendū est de verbis ipsis/qđ dicit:nō transibunt:ſz de intellectu verboꝝ: q̄ nō transibit incōpletus: sicut etiā dicit Aug°. Chrys°. Quia cęlum ꝛ terra ad ministeriū vestrum facta sunt: verba aūt mea ad gubernationē vestrā. Pſ.
Pſ.118. In eternū dñe ꝑmanet verbū tuū. Sequit: g ¶Attendite aūt vobis. Beda. Si medicus vobis diceret: attendite ne q̄s de succo illius herbę audius sumat/q̄ mox moriet: nōne mortem vitaretis? Mūc iubet saluator custodiā animarū ꝛ corporum: ꝛ nō curatis:maioꝝ insania esse nō pōt. h ¶Ne forte. Libertatē arbitrij notat. i ¶Grauent corda vestra. Mō dicit/corpora:q̄ aliquādo grauat corpus ꝓpter cibi grossitiē nō ꝓpter vitiū comedētis. k ¶In crapula. Eccl.xxxvij.d. Propter crapulam multi perierūt: q̄ aūt abstinēs est adūciet vitam. l ¶Et ebrietate. Prouer.xx.a. Luxuriosa res vinū ꝛ tumultuosa ebrietas. m ¶Et curis huius vitę. Et per hęc duo tangunt q̄ dicit Matth.xxiij.b.ſ. Date ne fuga vestra fiat hyemę/hoc quantū ad crapulā: vt sabbato/hoc quātū ad curas huius vitę. Hebr.xiij.b. Optimū est gratia stabilire cor/non escis:q̄ non ꝛc. Phil.iij.d. Quoꝝ deꝰ venter est ꝛc.j. Cor.vj.c. Esca ventri ꝛc.j. Cor.viij.c. Esca nos nō cōmendat deo. Roma.xiij.d. Non in comessationib⁹. Roma.xiij.c. Non est regnum dei esca ꝛ potus. Roma.xvj.c. Huiusmodi christo dño nō seruiūt/ſz ventri suo.ſ. archidiacono. n ¶Et superueniat in vos repentina dies illa. Aug°. Tę illi q̄ finē habet luxurię quādo ꝛ vitę.j. Thessal.v.a. Cum dixerint pax ꝛc. Ezech.xxvj.c. In terra sedebūt ꝛ attoniti sup repentino casu.ſ. animi. o ¶Tanq̄ laqueus cñi.i. inꝑatus ꝛ perpetuo retinens qđ semel cepit. Hiere.xlviij.g. Pauor ꝛ fouea ꝛ laqueus ꝛc. p ¶Supueniet in oēs:q̄bus placēt illece/
C bre huius mūdi. q ¶Qui sedēt sup faciē oīs terrę. Et q̄ sunt isti sedētes? Eccl.j.d. Duas gētes odiuit aīa mea: tertia aūt nō est gens quā oderim/q̄ sedēt in monte seir/ꝛ ꝑhilistīm/ꝛ stultus ꝑpse q̄ habitat in sichimis. Apocal.xvj.d. Quintus angelus effudit phialā suā sup sedē bestię: ꝛ factū est regnū eius tenebrosum: ꝛ cōmanducauerūt linguas suas. Quidaz theologi sunt in cęlo scripture/ vt capiāt terrā teligēdo.i. facile. Pſ. Posuerunt in cęlū os suum ꝛc. r ¶Vigilate itaq̄ omni tpe. Beda: Mō q̄busdā certis horis vel diebus. s ¶Orātes vt digni habeamini ꝛc. Duo monet: vigilare semp et orare. Vigilate ꝑ sollicitudinē:orantes ꝑ deuotionē. Hare°. xiij.d. addit: Et videte/ꝑ discretionē. Hiego°. Illū die frēs affi oculos cordis ponite: et quicq̄d ḡtie credit et cōparatiōe leuiat.i. Thessal. vlt.c. Sine intermissione orate. Eccl.xviij.c. Memētote ire in die consummationis. Vigilandū est aūt oībus:q̄ habitat in regione latronū:q̄ sunt in medio serpentū ꝛ leonū rugientiū ꝑparatorū ad escā:q̄ sūt in angustia castroꝝ vndiq̄ obsessoꝝ: q̄ expectāt dñm venientē q̄ dormiētes increpat ꝛ vigilātes remunerat. De primo ꝺr Matth.xxiiij.d. Si sciret pr̄ familias q̄ hora fur veniret/vigilaret vtiq̄ ꝛ non sineret ꝑfodi domū suā:q̄ sit q̄s suggestiones demonū surrepūt ꝛ corrūpūt ꝓscięntiā/captiuantes in pctis aīam dormitantē. Qđ bñ significat.ij. Reg'. iiij.b. vbi ꝺr/q̄ rechab ꝛ banaa ingressi sunt ꝛeruēti die domū isboseth q̄ dormiebat sup stratū suū meridie/ꝛ ostiaria domus purgās triticū obdormiuit:ꝛ ꝑcusserūt eū in inguine ꝛ mortuus est. Isboseth/vir ꝓfusionis interꝑtat: hic est q̄libet piger et somnolētus in sui custodia. Rechab aūt interꝑtat exercēs vl pr̄ mollis: ꝛ significat diabolū vitiū gule sub paternitat⁹ specie ꝛtendentē. Banaa filij° ardoris:hic ē luxurię appetit° q̄ sequit ex illo. Ostiaria dom° ē ratio:q̄ dormiēte/ non est mirū si latrones intrent ꝛ occidāt isboseth dormientē.i. ipm negligētē. Idē significat ꝑ illū q̄ descendēs de hierlm in hiericho incidit in latrones:q̄ plagis impositis abierūt semiuo relicto. ē.r.c. Idē significat.iij. Reg'. v.a. vbi legit q̄ latrūculi syrię captiuā duxerūt puellā de terra isrl. Latrūculi syrię/sunt cogitationes ꝛ affectiones atq̄ locutiones ābitionis occulte. Puella est fidelis aīa: q̄ sepe ab his latronib⁹ captiuat/ꝛ abducit de terra isrl. Et q̄dictis patet: q̄ quidā ab his latronib⁹ occidunt/alij vulnerant/alij captiuant. Primum facit consensus: secundū actus:tertiū ꝓsuetudo. De secūdo dicit Hiero°. Mō est securū vicino serpente dormire.i. in cęru hominū mundanoꝝ ꝓpter sibilum adulationis aut venenū detractionis. De ꝑmo dicit Judic'.v.c. Quare habitas inter terminos vt audias sibilos gregū? De secūdo Eccs.x.c. Si mordeat serpens in silētio/ nihil eo minus habet qui occulte detrahit. Eccl.xxj. a. Quasi a facie colubri fuge pctm: etsi accesseris ad illa suscipient te. De tertio dicit.j. Reg'.xxvj.a. q̄ saul dormiebat in tentorio ꝛ reliquū vulgus totū:ideo amisit hastā ꝛ cyphū aq̄. Quid est saul dormiens nisi ꝓlatus negligens:qui dum voluptati vacat / ad idem subditos prouocat. Hiere.l.b. Effusi estis sicut vituli sup herbam:ꝛ mugistis sicut tauri. Tales ad litteram sepe dormiunt etiam in scholis ꝛ ecclesijs: q̄ cibaria delicata calida sunt ꝛ humida/in quib⁹ viget sopor. Unde de deo soporis.i. diabolo dicit Job.xl.c. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humentibus. Ysti amittunt hastam.i. orationis gratiā: ꝛ cyphum aquę.i. lachrymarū donū. Legit Judith.xiij.a.q̄ holofernes incebat in lecto nimia ebrietate sopitus: ꝛ ampurati est ei caput a muliere. Holofernes interꝑtatur vitulus saginarus.i. ꝓlatus impinguatus: cui mulier.i. caro ampurat caput.i. rationē. De quarto ꝺr.ē. xij.c. Et vos similes hoibus expectantibus dñm suū. Ihē Matth.xxiiij.d. Vigilate q̄ nescitis qua hora dñs vester venturus sit. Et beatus ser⁹ quē cū venerit ꝺ.is inuenerit vigilantē: amē dico vobis sup oia bona sua ꝓstituet eum. Et ecōtrario. Maledictus seruus quē cum venerit dñs inuenerit dormientē. Heu ḡplures inueniret hodie dominus dormientes/si veniret: immo sere omēs. Unde Matth.xxv.a. Horam autem facīete ꝑsōlo

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F dormitauerunt omnes et dormierunt. Item Matth.xxvi.d. Venit iesus ad discipulos suos ⁊ inuenit eos dormientes: quibus tamen ante parum dixerat: Sustinete hic et vigilate mecum. Necum dicit: quia multi sunt qui optime possunt vigilare per mediam aut totam noctem cum diabolo ad peccata facienda: sed cum christo nec ad modicum possunt. Unde ipse dñs dicit Matth.xxvi.d. Nō potuistis vna hora mecum vigilare? Sunt autez quinq; causę propter quas specialiter deberent prælati vigilare. Prima: qz sunt vigiles obsessorum.

† Prælati debent vigilare propter quinq; causas

Joh.8.a.

habeamini fugere ista omnia q̄ futura sūt ⁊ stare ante filiū hominis. Erāt autez diebus vō exiens mozabatur in monte qui vocaℓ oliueti. Et omnis populus manicabat ad eū in templo audire eū.

a b c d e f

Secunda: quia custodiunt tabernaculū domini. Tertia: quia ducunt nauem per mare procellosum. Quarta: quia pascunt gregem in medio lupozum. Quinta: quia custodiunt lectuluz salomonis. De primo dicitur Cant.iij.c. Inuenerunt me vigiles qui custodiunt ciuitatez. Esa.xxj.a. Clamauit leo: id est prælatus: super speculam domini ego sum stans ⁊c. Sz quid fiet de speculatore si per eius somnolentiam ciuitas capiatur aut aliquis occidatur? Eccℓ.xxxiij.b. Si speculator viderit gladium venientem super terraz ⁊ non insonuerit buccina ⁊ populus se nō custodierit: veneritq; gladius ⁊ tulerit de eis animam: non dicit capam: ille quidem in iniquitate sua captus est ⁊c. Et quid dicit Esa.lvj.d. Speculatores eius ceci omnes ⁊c. De secundo dicitur/ Tumeri.i.g. Leuitę per gyrum tabernaculi figent tentoria. Item.ij. Paral.xxxv.c. dicitur: Janitores per portas singulas obseruabant ⁊c. De tertio dicitur in Pō. Qui descendūt mare in nauibus ⁊c. Pō.106. Pō.92. Dare mundus/tumens superbia. Unde Pō. Mirabiles elationes maris. Item spumans luxuria. Osee.x.c. Transfire fecit samaria regem suum quasi spumam super faciem aquę. Item feruens auaricia. Esa.lvij.d. Impij quasi mare feruens ⁊c. Hęc tria totum mundum occupant. Propter quod recte dicitur mare. j. Joh.ij.c. Omne quod est in mundo ⁊c. Nauis est generalis ecclesia/ quę est magna nauis. Hęc est nauis petri: de qua dicit.ē. v.a. Ascendens iesus in vnam nauim quę erat simonis ⁊c. De hac etiam Matth.xiij.c. Naues minores sunt pticulares ecclesię: De ībus dicit in Pō. In spū vehemēti cōteres naues tharsis: id ē explozātes gaudiū. Hoc fecit herodes/gloria pellis. Rectoz magnę nauis est dñs papa. Rectores minozes sunt alij ꝓlati qui regunt ecclesias pticulares. Timeo q̄ multis competit illud quod dicit Prouer.xxiij.d. Eris sicut dormiēs in medio mari ⁊c. Isti sunt significati p jonam: de quo legit Jonę.j.b. Jonas descēdit ad interiora nauis ⁊ dormiebat sopore graui. Quid ē sopor? grauis nisi voluptas carnis aut negligētia ⁊ torpor mētis: a quo euigilauit iacob/auditis rumoribus de ioseph ⁊ gloria eius: Isti vō ad nullos sermones excitari possunt q̄ nolūt: nec etiā auditis rumoribus de christo ⁊ gloria eius: ꝙ postillāt q̄dā audiunt. Sz certe si attenderēt q̄rū malū fecit ꝓma postilla: id. est cuę postillātis ꝑbum dñi/ Gen.iij.a. ipsi dimitterēt postillas suas. Dñs dixerat adam ⁊ eue: Quacūq; hora comederitis ⁊c. Et quādo diabolus dixit eue: Quare ꝓcepit ⁊c. Rādit eua/ ⁊ addidit postillā suā: Ne forte moriamur. Dñs nō dixerat/ forte. De quarto dicit.ē.ū.b. Pastores erāt in regione ⁊c. Et ideo quattuoz bona de ipis specialiē subiūciunt ibidem. s. angelorū cōsortium/ ⁊ allocutio/ ibi: Ecce angelus dñi stetit iuxta illos. Item intelligiē clarificatio siue illumiatio/ ibi: Et claritas dei circūfulsit illos. Item timoris magnitudo/ ibi: Et timuerūt timore magno. Item salutis annūciatio/ ibi: Ecce euāgeliço vobis gaudium magnum ⁊c. Quare? Quia vigilabāt sup gregē suū. Sic vigilabat iacob: id est bonus ꝓlatus: q̄ dicit Gen. xxxj. f. Fugiebat somnus ab oculis meis: ꝙli prerritus a suo cōtrario. De ꝙto dicit Cāt.iij.c. En lectulū salomonis sexaginta fortes ⁊c. Lecculus salomōis ē ecclesia: maxime quo ad cōtemplatiuos: in quibus quiescit ⁊ dormit dominus/ dum illos quiescere et dormire facit somno contēplationis: De quo dicit sponsa/ Cant.v.a. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Hūc dominum sic dormientem custodiunt prælati/ cum pacem ecclesię ⁊ quietem custodiunt ⁊ procurant. Sic cū fit ꝙ regem dormientem custodiunt famuli vigilantes: Alioquin rei sunt apud regem si dormiunt vel dormitant. Unde.i. Reg.xxvi. c. dicit dauid ad abner ⁊ ad alios custodes regis quos inuenit dormientes: Vinit dominus quoniā filij mortis estis ⁊c. Propter istas quinq; causas debent vigilare prælati. Item vt inimicū suū domesticū: id est carnem humilient. Eccℓ.xxxj.a. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Itē vt cū alijs in ecclesia deū laudent. Job.xxxviii.a. Ubi eras cuz me laudarent ⁊c. Item vt capiant prędā subditis: id est gratiā vel veniā vigilando ipetrent. Job.xxiij.a. Quasi onagri in deserto egrediunt ad opus suū/ vigilantesq; ad prędā ꝓparant panē liberis: id ē subditis. Ad vigilandū hoc modo nos admonet dominus/ Marcℓ.xiij.d. Vigilate: nescitis enī quādo dominus veniat: sero an media nocte an gallicātu an mane: id est an in senectute/ an in iuuentute/ an in adolescentia/ an in puericia/ ne cū venerit repente inueniat vos dormientes: Ō aūt vobis dico/ omnibus dico: vigilate. Ad hoc etiā nos inuitat q̄ dicit Job.xxx.c. in ꝑsona cuiuslibet nostrū: Qui me comedūt non dormiūt. Quomodo enī dormire possunt qui assidue comedunt? Exemplū de arbore cuius radicē corrodebant duę bestię: vna alba ⁊ altera nigra: id est dies ⁊ nox: ⁊ vnicornis expectabat vt homo qui erat super arborē inhians paruo fauonellis qui erat in summitate ramoz caderet in os eius/ vel in foueā ꝓfundissimā: quę erat iuxta arborē vbi erant alię bestię expectantes eundē dominē. Virū esse si homo ille dormiret: Sic est de istis. Ideo dicit Pō. Vigilaui ⁊ factus sum sicut passer solitarius in tecto. Et Eccℓ.xxxix.a. Justus cor suū tradit ad vigilandū diluculo. Hoc est secundū q̄d ꝓcipit hic dñs. s. orare/ dicēs: Vigilate itaq; omni tempore orantes: instāter/ feruēter/ prudēter/ humilit/ pseuerāter: ⁊ ꝓ alijs ⁊ ꝓ vobis. Talis enī oratio impetrat gratiā ⁊ sibi ⁊ alijs apud deū. Jaco.v.d. Helias orauit ⁊ cęlū dedit pluuiā ⁊ terra dedit fructū suū. Impetrat etiā sanitatem. Jaco.v.c. Infirmat q̄s in vobis/ inducat ꝑsbyteros ecclesię ⁊ orēt super eū: ⁊ oratio fidei saluabit infirmū. Eccℓ.xxxviij.a. Ora dñm ⁊ ipe curabit te. Item valet ad declināda mala tā ꝓsentia q̄m futura. Unde dicit hic: Orāte vt digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt: q̄si caueri nō poterit nisi hic caueant. a ¶ Et stare: id est cōfidētes esse vel securi. Glo. Hęc est sūma beatitudinis/ in ꝓsentia iudicis sui securum consistere. b ¶ Ante filium hominis/ iudicātis: q̄n terribilis apparebit malis/ ita vt mallēt pati quālibet pęnam q̄m ipm videre. Dñs Apocal.vj.d. Abscondēt se in petris ⁊ spelūcis montiū/ ⁊ dicēt mōtibus ⁊ petris: Cadite sup nos ⁊ abscondite nos a facie sedētis sup thronū ⁊ ab ira agni/ q̄m veniet dies ire magnus ipoz: ⁊ quis poterit stare? Nah.j.b. Quis stabit ⁊ quis resistet in ira furoris eius ⁊c. Malach.iij.a. Quis poterit cogitare diē aduētus eius? Osee.x.c. Dicēt mōtibus/ opite nos: ⁊ collibus/ cadite sup nos. c ¶ Erat autem diebus docens in templo: vbi est locus cōmunis: q̄ ibi oēs ꝓueniūt. Q̄ō est ℨ hereticos q̄ in locis occultis ⁊ secretis ꝓdicāt ⁊ docēt. Joh.xviij.d. Ego palā locutus sū mūdo: ego semp ⁊c. Ita etiā ꝓcepit discipul suis loq̄ in publico ⁊ apto loco: Matth. x.c. Q̄d dico vob in tenebris. i. in ꝑabolis/ dicite in lumle ⁊c. d ¶ Noctibus vero exiens mozabatur in monte qui vocatur oliueti: inuigilās orōni. In hoc ꝑo docēs ⁊ instruens nos de die instare ꝓdicatiōi ⁊ alijs opibus misericordię/ ⁊ de nocte vacare orōni ⁊ ptēplatiōi. Pō. In die mādauit dñs misericordiā suā/ ⁊ nocte canticū eius. Thren.ij.f. Consurge/ lauda in nocte/ in ꝓncipio vigiliaz: effunde sicut aquā cor tuū ante cōspectū dñi: leua ad eū manus tuas. Locus aūt ipe ostēdit qualis debet esse oratio. s. erecta sursum p rectam intentionem/ ⁊ deuota/ ⁊ cōpassione plena: hoc est enī orare in monte oliueti. Sz nō vacat q̄ dicit pluraliter/ diebus docēs ⁊ noctibus orans: nō die et nocte singulariter: q̄ hoc innuēs q̄ frequēter est ꝓdicandū ⁊ frequēter orandū. De primo dicit apls.ū. Timoth.iiij.a. Prędica verbū: insta opportune ꝑportune. Decęūdo. j. Thessal.v.c. Sine intermissiōe orate. Et notandū ē q̄ dicit: diebus erat docens/ et noctibus orans: qz tēpore pacis ⁊ tranquillitatis est ꝓdicandū: tempe aduersitatis est magis orandū. Sequit: e ¶ Et omnis populus manicabat: id est accelerabat mane: f ¶ Ad eum/ venire/ in templo et audire eum: qz certe talis doctor ⁊ ꝓdicator libenter auditur qui habitat in monte oliueti: ⁊ docet in templo: id est qui vacat misericordię et doctrinę. Unde et dominus ipse discipulos suos ad misericordiā iam inuitat. ū. vj. f. Estote misericordes. sicut pater vester misericors est.

Pō.101.

Pō.41.

ℨ Ap propinq̄bat aūt

A F ℨ Ppropinq̄bat aūt dies festus La. XXII
a azymozū ⁊c. Hic incipit quarta pars huius libri. Siquidē totus hic liber diuisus est in ⁊tuor partes/ ⁊ter prologū quē ipemet lucas ꝓposuit in libro suo more ꝓphetarū. In ꝓma parte agit de cōceptione ⁊ natiuitate ꝙrum ⁊ cōceptiōe sanctoris: ⁊ tenet vnuz capitulū. In secunda agit de natiuitate et baptismo saluatoris: ⁊ tenet duo capitula. In tertia parte agit de christi tęptatione/ ꝓdicatione/ ⁊ miraculoz opatione: ⁊ tenet decē ⁊ octo capitula vsq; huc. Hic incipit ⁊rta pars: in q̄ agit de passione ⁊ resurrectione atq; ascēsione eius: ⁊ tenet tria capitula. Hoc aūt ꝓmū capitulū diuidit in septē partes. In ꝓma ꝓparat pascha dño cū discipulis celebrandū. In secūda describit discipuloz ꝓtētio/ ibi: Facta est aūt ⁊ contētio. In tertia ꝓdicit discipulis sua tęptatio/ ibi: Ait aūt dñs. In ⁊rta ponit ipsius dñi oratio ⁊ discipuloz dormitio/ ibi: Et egressus ibat. In quīta ponit captio/ ibi: Adhuc eo loquēte. In sexta describit trina petri negatio ⁊ eiusdē fletus ⁊ reuersio/ ibi: Comprehēdentes autē. In septima inchoat eius illusio/ ibi: Et viri q̄ tenebāt eū. In his septē cōplet illud capitulū. Dicit ē: a ¶ Appropinquabat aūt/ dnm ꝓdicta fierēt a dño ⁊rta feria añ diem cęne ꝙgregatis ꝓncipibus sacerdotū in domo caiphę: vt dicitur Matth.xxvi.a. b ¶ Dies festus azymoz̄ qui dicitur pascha: q̄ erat q̄ntadecima luna aprilis. Durabat autē hoc festū septē diebus: in quibus non licebat iudeis comedere fermentatū/ ꝫ solos agnos panes. Dñi Exo.xij.c. Primo mēse q̄ntadecima die mēsis ad vesperam comedetis azyma vsq; ad diē vicesimūprimū eiusdē mēsis ad vesperā. Hoc ℨ grecos: q̄ dicūt q̄ dñs cōfecit corpus suū de fermētato. Mētiunt plane: qz tūc nō licebat comedere fermētatū. s. in vespera q̄ntadecime diei ꝓmi mēsis q̄ comedebāt agn⁹. Dñi ⁊ Leuitℓ.xxiij. a. b: Mēse ꝓmo q̄ntadecima die mēsis huⁱ⁹ solēnitas dñi est azymoz̄. Decepti aūt fuerūt greci ⁊ sunt adhuc p equiuocatiōnē huius nois pascha: putātes pascha vbiq; ꝓ agno. Dñi cū dicat Joh.xviij.c. Nō introierūt iudei in ꝓtoriū ne cōtaminarent/ ꝫ māducarēt pascha: ⁊ cōstat q̄ tūc erat parasceue: inde argumentant greci q̄ die parasceues erat q̄ntadecima luna: qz tunc comedebat agn⁹: q̄ dicūt vocari pascha ibi/ ⁊ ita q̄nta feria añ fuit tertiadecima luna q̄n dñs fecit pascha cū discipulis suis: Sz in tertiadecima luna nondū erat azyma in domibus iudeoz: quare dicūt q̄ dñs nō confecit de azymo. Dñi dicūt nos hereticos q̄ cōficim⁹ de azymo: immo dicūt q̄ nō cōficimus. Itē q̄ dñs fecerit pascha suū tertiadecima luna q̄n nondū comedebāt azyma: ꝓbant aūctę Joh.xiij.a. ybi ō: Añ diē paschę scīs iesus ⁊c. Ibi exꝑsse d: q̄ fecit cęnā añ diē paschę: sed dies paschę erat quartadecima luna: ergo iesus comedebat pascha suum tertiadecima luna: ergo confecit de fermētato. Hoc idē ꝓbāt rōne sic. Veritas debet respōdere ymbrę: ⁊ ⁊rtadecima luna ad vesperā immolabāt agnus typicus: ergo ⁊rtadecima luna fuit immolatus verus agn⁹. i. christus: Ergo dies parasceues fuit quartadecima luna: Ergo quinta feria ante fuit in tertiadecima luna: ⁊ tūc fecit iesus pascha suū: ⁊ ita videtur q̄ de fermētato cōfecit. Itē mulieres parauerūt vnguēta in die parasceues: vt dicit.ℨ.xxiij.g. Sed si esset tūc quinta decima luna/ non licēret: qz illa dies celeberrima est: vt dicitur Leuitℓ.xxiij.a. Quare dicūt q̄ dies parasceues fuit quartadecima luna: ⁊ ita dñs fecit pascha suum tertiadecima luna. In hoc ꝓsistit totus error siue deceptio grecoz. Qz aūt greci erꝛēt ⁊ mentiant/ patet per hoc q̄ dicit Marcℓ.xiij.b. Primo die azymoz q̄s pascha immolabat/ dicūt discipuli ad iesum: q̄ vis eamus ⁊ paremus tibi comedere pascha? Sz ꝓstat q̄ hoc dixerunt discipuli die iouis anteq̄ captus esset dñs: ergo tunc immolabatur agnus ⁊ comedebat azyma: Aliter nō esset dies azymoz: Ergo ad minus erat quartadecima luna. Sic enī ꝓcipitur Exo.xij.c. Primo mense quartadecima die mēsis ad vesperā comedetis azyma. Item.j.eodē. Venit dies azymoz in qua necesse erat occidi pascha: ⁊ misit iesus petrum ⁊ iacobum et iohannem ⁊c. Ergo tunc erat quartadecima luna: et inde vt ꝓius. s. q̄ die iouis quando dominus fecit pascha suum / fuit quartadecima luna quādo non licebat comedere fermentatū: quare patet q̄ confecit de azymo: vnde manifeste errant greci.

a Ppro· Ca. XXII
a punquabat autem dies festus azimoz̄ qui
b dicitur pascha. Et qrebāt
c principes sacerdotuz et scri-
b bę quomodo ⁊ iesum interfi-
c cerent: Timebant vero plę-
f g bem. Intrauit aūt sathanas

Ad obiectiones grecorum respondetur per distinctionē equiuocationis huius nominis pascha. Dicitur enim septem modis. Uno modo tota septimana azymoz̄: id est a quintadecima die aprilis vsq; ad vicesimumprimum diem eiusdem mēsis dicitur pascha. Sic accipitur Accℓ.xij.a. vbi dicitur: Uolens post pascha ꝓducere eum populo. Secundo modo dicitur hora vnius dicit: id est vespera quartedecime lunę aprilis. Sic accipitur Exo.xij.c. et Leuitℓ.xxiij.a. Sic etiam accipit Joh.xiij. a. Ante diem festum paschę. Tertio modo dicitur prima dies azymoz̄: id ē quintadecima luna. Sic accipitur hic. Quarto modo dicitur pascha panes azymi. Joh.xviij.c. Ne contaminarentur/ sed manducarent pascha: id est panes azymos vt paschales. Quinto mō dicitur pascha agnus paschalis. Sic accipitur. j. eodem. Uenit dies azymoz̄ in qua necesse erat occidi pascha. Sexto modo dicitur pascha festiuitas epuli.ij. Paral.xxxv.c. Non fuit phase simile huic. Septimo modo dicitur pascha ipse christus. j. Corℓ.v.b. Pascha nostrum immolatus est christus. Unde versus. Hebdomadas/ hora/ dies epulę/ pecus/ azyma/ christus. Ad rationem autem grecorum dicimus: q̄ reuera ymbrę respondet veritas: quia in pascha typico erant duo: scz comestio agni et immolatio seu occisio. Immolatio agni fiebat quartadecima luna ad vesperam: ⁊ immolatio christi fuit inchoata quartadecima luna ad vesperā: quia tunc fuit captus iesus. Et ita immolatio bene respondet immolationi. Comestio vero totaliter rūdet comestioni: q̄ sic quartadecima luna ad vesperam comedebatur agnus: ita dominus corpus suum dedit discipulis māducandum ⁊ ipemet manducauit. Quare autem post paschā typicum dedit dominus corpus suum discipulis manducandum: quadruplex solet assignari ratio. Prima est: quia per hoc ostendit legalia esse finita/ sicut tenebra finitur luce apparente. Secunda: vt mentibus discipulorum imprimeretur firmius dominici corporis ⁊ sanguinis sacramentum. Tertia: vt ymbrę veritas responderet. Quarta ratio est/ ad innuendum q̄ cibus iste non est cibus corporis/ sed mentis: Primum autem est quod est corporale: deinde q̄d spirituale: vt dicitur. j. Corℓ.xv.f. Ad aliam rationē grecorum est dicēdum: q̄ licet die parasceues esset dies festus azymoz̄: id ē quintadecima dies q̄ est celeberrima: tamē licitum erat ꝑm legem parare vnguenta: quia hoc non est opⁿ seruile/ sed misericordię: sicut circumcidere licitum erat etiā in sabbato: vt dicit Joh.vij.c. et Matth.xij.a. Sequit: c ¶ Et querebant principes sacerdotum et scribę: id est legidoctores. d ¶ Quomodo iesum interficerent. In bono die/ bonum opus volebāt facere. e ¶ Timebant vero plebem: quę amabat iesum et libenter audiebat eum: vnde ⁊ liberaret eum et auferret de manibus sacerdotum. Nec timebant seditionem populi/ sed q̄ in ꝓprias eorū personas fortē manum iniceret. Sic multi principes etiam sacerdotum: id est episcopi: et scribę: id est doctores legis/ apprōpinquāte festo magno querūt iesum interficere in se ⁊ in alijs per excessus epulationum et potationum. Tunc fere omnes principes faciunt festum baal: id est ventris: quod non placet deo. Unde Esa.j.d. Iniqui sunt cętus vestri: calendas ⁊c. Sed quid factum est in festo baal? Certe ibi mortui fuerunt omnes sacerdotes eius. Unde.iij. Reg⁷.x.d. Congregauit hieu omnē populum et dixit ad eos: Achab parum coluit baal: ego autem amplius colam eum: nunc igitur omnes ꝓphetas baal ⁊ vniuersos seruos eius et sacerdotes ipsius vocate ad me: nullus sit qui non veniat: Sacrificium enim grande est mihi baal. Et ingressi sunt templum baal: id est coquinam/ vel domum refectionis: et repleta est domⁿ baal ⁊c. Et nullus euadat. Ita factum est: et ita fit hodie. Sed illi principes sacerdotum timebant plębem: isti vero nec plębem nec deū timent. Sequitur: f ¶ Intrauit autem: non per essentiam/ sed per suggestionem. Joh.xiij.a. Cum diabolus iam misisset in cor. Glo. Spirituali suggestione. Johannes dicit: quia post buccellam dat̄ intrauit sathanas in eum: quod fuit longe post. Solutio est: qz et modo intrauit et post: sed ꝓius plene/ postea plenius. g ¶ Sathanas in iudam. Chrysostomus. Intrauit non corpus christi contemnens/ sed vęcordiam ꝓditoris deridens. Item Chryℓ. Si ille qui cum christo fuit: qui signa opatus est: qui tantā audiuit doctrinā/ a philargyria intactum

Universidad de Deusto

deductus est barathrū: multo magis vos qui nec̄ scripturas auditis ⁊ possessionibus indesinenter affixi estis/facile ab hac passione capieminī: ⁊ ita nō est hęc ꝑcupiscēcia naturalis. Quę em̄ naturę sunt/omnibus cōmunia sunt. Et .j. Quos occupauerit/ꝓter naturā viuere facit. a ¶Qui cognominabatur scarioth. Chrysostomus. Quare dicit eius cognomen? Hieronymus dicit: Scarioth/ interꝑtat memoria mortis: quia nō repēte ꝓsilus/ sꝫ diuti⁹ meditatus scelus pagit. b ¶Scarioth. ś. Matth. ꝛ. dic̄ Glo. q̄ sic ⁊c. Sꝫ sup Apocal. q̄ de tribu dan. Item Genes. xlix. in benedictione dan ⁊c. Sꝫ iterū .j. Esa. xxviij. a. Dę corone. Ibi Glo. c ¶Unū de duodecim. Chrysostomus. q. d. de ꝑmo choro erat. Joh. vj. g. Nōne duodecim vos elegi ⁊ vnus ex vobis diabolus est? Joh. xix. c. Quem maxime diligebaz auersatus ē me. d ¶Et abiit/quasi spontaneus. Beda. Non a principibus inuitat: nulla necessitate constringit: sed ꝓpria sponte sceleratę mētis inuit consilium. e ¶Et locutus est cum principibus sacerdotum: qui tunc congregati erāt in domo caiphe. Et hoc constat quarta feria esse factum: Ita em̄ se habet ꝓcellus rei ⁊ veritas hist̄orię. Dominus in sabbato ante ramos palmaruꝫ fuit bethanię in domo simonis leprosi/ vbi parata est ei cęna solēnis: cui lazarus interfuit. In crastino sc̄z in prima feria sedens super asellum venit in hierusalem ⁊ intrauit templum/⁊ vendentes ⁊ ementes de templo eiecit: ⁊ circa vesperam redijt ad suū hospitium in bethaniam: Et in crastino sc̄z secunda feria iterum rediens hierusalem intrauit in templū ⁊ docebat in templo/⁊ ꝑsentata est ei adultera ⁊ liberauit eam. De arefactione ficus quando facta est: dubium est: sed dicaf ad ꝑsens factum in secunda feria: est em̄ dubium an in prima factuꝫ sit an in secunda. Tertia feria docens in templo cōstituit scribas ⁊ pharisęos: De quo. ś. habuisti. Et eadem die cum ostenderent ei ędificia templi/ait: Non relinquet lapis super lapidem. Et inter cętera verba doctrinę suę/ait: Amodo non videbitis me donec dicatis: Bñdictus qui venit in nomīe domini. Et cadē ꝑm Matth. xxvj. a. dicit: Scitis quia post biduum pascha fiet ⁊c. Vespere exijt cū discipulis in montem oliueti: ⁊ ibi ꝑdixit eis signa exterminij ⁊ futuri iudicij quę ꝑcesserūt. Quia ergo audierant ꝓncipes sacerdotum eum dicentē: Non videbitis me amodo ⁊c. putauerunt q̄ vellet subterfugere manus eoꝝ: ideo congregati sunt in atrio caiphę: deliberātes quomodo eum possent capere ⁊ occidere. Quos audiēs iudas congregatos/venit ad eos ⁊ pactum iniit cum eis de tradēdo dominō ꝓ triginta argenteis: quoꝝ quilibet valebat decem denarios vsuales: Et sic magistri sui ꝑcio damnū de effusione vnguenti super caput domini cōpensauit. Et sic quarta feria ante passionem facta est venditio: ꝓ cuius compensatione eadez die ante epistolam legit̄ ꝓpheria Esaię: in qua de venditione agit/ vbi dicitur: Ecce merces eius cum eo. Et agit ad litterā de mercede quam recepit iudas ꝓ venditione. Hinc est etiaz q̄ quarta feria secundū post sextam feriam obtinet locum/in ieiunijs ⁊ afflictionibus. Nam sicut in sexta feria fuit crucifixus: ita in quarta fuit venditus. Et cum ꝑdicto modo ꝓcesserit ordo rei: quędam glosula videtur ꝑturbare manifestam veritatem: ideoq̄ sic debet intelligi. Hęc ante biduum: id est in ipō biduo: alioquin non cōstarent ꝓdicta. Nam si ante biduū paschę facta est venditio: ergo in tertia feria/cum cōstet factū esse in quarta feria ꝑm tenorem ꝑdictoꝝ. Mystice/autem iudas gerit typum ꝓdictoꝝ et iudicum: qui christum vendere nō cessant: quia sacramēta et beneficia eius et iudicia vendere nō formidāt. Unde et facto et verbo frequēter dicūt: Quid vultis dare/⁊ ego vobis eum tradam? De quibus dicit Michęę iij. d. Principes eius in mūeribus iudicabāt ⁊c. Esa. .j. f. Quō facta est meretrix/ quę semp vult accipe: ciuitas fidelis plena iudicij: iustitia habitauit in ea olim: id est iusti iudices: nūc autem homicidę. Argentū tuū ⁊c. Causa viduę nō ingredit: id ē animę vel ecclesię: Is tm̄ causa de rebus tēpalibus. Sequit: f ¶Et magistratibus/locutus est supple. Chrysostomus: id est ducibus exercitus: q̄s sc̄z statuerāt romani ꝓpter seditiones frequētes iudęoꝝ. g ¶Quemadmodum illum traderet eis. Quomō potuit sic puerti iuxta christū? Chrysostomus. Nō est coactrix dei vocatio/nec violentiā infert cōsilio humano. Et .j. Eccl. .x. a. Duaro nihil ē scelestius. Ecce iudas vendit ioseph: Gen. xxxvij. c. Et absalō ꝑdit patrem. ij. Reg. xv. b ¶Et gauisi sunt et pacti sunt pecuniam illi dare: quaz acceperūt in cor: bonā: id est in arca vbi reponebāt oblationes sacerdotū. Unde q̄n iudas pnitēs retulit eis triginta argēteos/ dixerūt: Nō licet nobis mittere eos in corbonā: q̄ ꝓcii sanguinis ē. Zach. xj. c. Appēderūt mercedē meā triginta argēteos. q. d. tantū dedissent ipi ꝓ idolo vno/ q̄rtū ꝓ me. i ¶Et spopondit. s. illis vendere iesum ꝓ pecunia. k ¶Et quęrebat oportunitatē vt traderet illum sine turbis. Uenit autem ⁊c. Dictū est. ś. q̄ ꝑta feria vendidit iudas dñm/⁊ deinde ꝙliuit oportunitatē quō posset eū tradere sine turbis: Hūc incipit ostēdere lucas modū ⁊ locū ⁊ tēpus ⁊ seriē traditionis/dicēs: l ¶Venit autem dies azymoꝝ. Beda: id est ꝑtadecima luna ad vesperā: q̄n ꝓcipit lex ejci fermētatū a domibus ⁊ solo agno vesci: vt dicit Exo. xij. c. et Leuit. xxiij. a. et Mūeri. xxviij. c. Deut. xvj. b. m ¶In qua necesse erat occidi pascha: id est agnū paschalē. Sz posset alijs dicere: Nox illa in q̄ immolabat agnus dicebat pascha: ꝑ ergo ea nocte nō est ímolatus verus agnus? Solo est. Ea q̄dē nocte ímolatus est: id est eius ímolatio inchoata est post cęnā: Mā ⁊ post ꝓpinatā discipulis eucharistiā egressus ē in hortū ⁊ ibi comꝑhensus: ⁊ sic initiata ē eius passio. Istud etiam q̄ hic dicit/ necesse/ multū ꝓ nobis est/ cōtra grecos: q̄ dicūt lunā fuisse ꝑtadecimā in die parasceues: ⁊ ita dñm fuisse crucifixū ꝑtadecima luna: pascha ꝙ in tertiadecima luna celebrasse. Quibus obuiat q̄ hic dicit/ necesse. Lra plana est. Mystice. Septē dies azymoꝝ/ sunt septē ętates: quaꝝ opationes sunt veteris hominis afflictiones ⁊ noui hominis repationes. Prima dies ē timor: In hac ꝙfigit vetus homo. Ps. Cōfige timore tuo carnes meas: Secūda est iustitia: q̄ temptationi peccatoꝝ resistit. Unde Eccl. ij. a. Fili accedens ad seruitutē dei/sta in iustitia et in timore ⁊c. Tertia est magnificentia/qua magna fiunt. Ps. Confessio ⁊ pulchritudo ⁊c. Quarta est odium vitioꝝ: quo peccata abominant. Unde. Iniquitatem odio habui ⁊ abominatus sum. Et in istis ętatibus omnino occidit vetus homo. In tribus sequentibus reparat nouus homo. Quarum prima ē fides/qua incipit viuere nouus homo. Habacuc. ij. a. Justus ex fide sua viuet. Secūda est donum scientię: in qua pascit nouus homo pane lachrymarum. Scientia em̄ lachrymas generat. Unde Eccs. .j. d. Qui addit scientiā addit et dolorē. Et Augustinus in libro de doctrina christiana. Scientię donum non facit hominem exterius iactantē sed interius lachrymantem. Tertia dies est spes venię et gratię ⁊ glorię: in qua confortat ⁊ roborat ⁊ ꝑficit nouus homo. Roma. viij. c. Spe salui facti sum⁹. Dicit ḡ: l ¶Venit autem dies azymoꝝ/ prima: id est timor. m ¶In qua necesse erat occidi pascha: q̄s passio vel trāsitus interꝑtatur: id est veterē hominem quē timor occidit. Eccl. .j. c. Timor dñi expellit peccatū: Quo expulso moritꝫ vetus hō. n ¶Et misit/ iesus: id est quicūq̄ ḡrit salutē ⁊ suā ⁊ alioꝝ. o ¶Petrum et iohannem: id est cogitatiōes/ q̄s generat noticia: ⁊ affectiones/ quas gignit gratia. p ¶Dicens: Euntes parate nobis pascha: id est pastū seu refectionem. q ¶Ut manducemus. Nō dicit vt manducē solus/ sicut auarus. Eccl. .xj. c. Inuent requiē mihi ⁊ nūc māducabo ō bonis meis solus. Ita dicit auarus/⁊ nescit q̄ tempus ętereat ⁊ mors appropinquet ⁊ relinquat omnia alijs ⁊ moriat. Exemplū. ś. xij. c. dicebat diues: Anima mea habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce ⁊c. Job. xxj. b. Si comedi bucellaz meā solus ⁊ nō comedit pupillus ex ea. r ¶At illi dixerūt: Ubi vis paremus? Bene ḡrūt isti duo nūcij: q̄r duo sunt loca in anima: ⁊ in vtroq̄ potest dñs habitare. s. intellectus ⁊ affectus. Sed intellectus locus est tumultuosius/⁊ ꝙsi quoddam publicuz consistoriū iudicioꝝ/ vbi omnes eant: ⁊ omnia iudicia ventilant: ⁊ ideo nō est locus aptus refectionis: marime ℣ dño: de quo

Ps. 75. A ℣ dño: de quo dicit in Ps. In pace factus ē locus eius ⁊c. Primo ibi volāt passim muscę motiētes: id est imūdę cogitatiōes. Ꝓterea ibi nō comeduntꝫ nisi folia volatilia cogitationum. Affectus ꝙ est alius locus magis aptus refectionis q̄ secreti/ or est. Ibi panis charitatis abunde comedit ⁊ vinū deuotionis ⁊ aqua cōpassionis bibit: ⁊ ideo dñs libenter hospitatur ibi. Ps. † Ps. 131. Hęc requies mea in sęculū sęculi: hic habitabo q̄m elegi eā. ij. Paral. vij. c. Elegi mihi domū istam in locum sacrificij. Sequitur: a ¶Et dixit ad eos Ecce introeūtibus vobis in ciuitatē: id est in animā vel in ecclesiā: extra quā nō facit dominꝰ pascha: in quā nescīt ire stulti. Eccs. .x. c. Labor stultoꝝ affliget eos. † Ps. 106. Ps. Viam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. b ¶Occurret vobis homo: id ē vnus/ nō multipler. c ¶Amphoram aquę portans: id est cor deuotionē ⁊ cōpassione plenū. Chrysostomus. Sisē signū dedit samuel sauli. .j. Reg. .x. a. Juuenes inḡt hominē ascēdentē habentē vrēa aḡ. d ¶Sequimini eum in domum/ animę vel ecclesię/ in quam intrat. Ad tales declinat idēter dñs q̄ portāt amphoꝛā aḡ: quia dāt et de aq̄ sua quā libēter bibit. ij. Reg. xvij. c. Desiderauit dauid aquā de lacu ⁊c. Joh. iij. a. Jesus fatigatus ex itinere ⁊c. Sequit: e ¶Et dicetis patrifamilias domus: id est rōni suę libero arbitrio: q̄s est pater ⁊ rector familię domus: id est cōscientię. Familiā dico desideria/ cogitatiōes/ affectiōes animę: q̄ omnia regunt ⁊ dispōnunt a libero arbitrio. f ¶Dicit tibi magister: id est christus: cuius debes esse discipulus obediēdo ⁊ reuerēdo ⁊ audiendo illum. B Matth. xxiij. b. Unus ē magister vester ⁊c. g ¶Ubi est diuersorium ⁊c. Ambrosius. Paupis hospitiū amplis nobiliū ędibus anteferē. Matth. viij. c. Vulpes foueas habēt ⁊c. Adoraliter Adoraliter. g ¶Ubi: id est in q̄ ętę animę: h ¶Est diuersorium: id ē locus secretus refectionī idoneus. i ¶Ubi pascha cum discipulis meis/ q̄ sunt timoratę mētis cogitatiōes ⁊ sancta desideria: k ¶Manducem. Apocal. iij. d. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso: si q̄s ⁊c. Hoc idem ḡrit ꝑsona Cāt. .j. b. Indica mihi vbi pascas vbi cubas ⁊c. Comedit autē dñs nobiscū pascha duobus modis: sc̄z de nostra pnitētia gaudēdo: ⁊ nos sibi incorpando. Et nos similiter comedamus cū eo dupliciter: sc̄z hędū veteris hominis occidēdo: ⁊ agnum noui hominis accipiēdo. l ¶Et ipse ostendet vobis cenaculum. Ad lrām/ ꝓpter ęstū calorīs immoderati fiebāt cenacula: id est q̄dam māniones in eminētiori parte domoꝝ ad cenādum aptę: vnde ⁊ nomen habēt. In inferiori vero ptę fiebant cubicula: id est māsiones ad dormiendū aptę: quia de nocte est ibi frigus. Adoraliter. l ¶Et ipse ostendet vobis cenaculum: id est affectū qui est refectionis animę. m ¶Magnum/ latum charitate/ lōgum spe/ altum fide. n ¶Stratum/ humilitate. o ¶Et ibi parate: nō alibi. Deut. xvj. b. Nō poteris ímolare phase in qualibet vrbium tuarum: id est virium seu potentiarum: sed in loco quem elegerit deus: id est in affectu sic parato vt dixi. p ¶Euntes autem/ duo ꝺdicti nuncij: sc̄z petrus ⁊ iohannes: id est cogitatio ⁊ affectio. q ¶Inuenerunt sicut dixit illis/ iesus: id est spiritus/ suam ⁊ alioꝝ salutem quęrens. r ¶Et parauerunt pascha. Chrysostomus. Miror quomodo homo ille suscepit eum: nō solum quia ignotus/ sed quia existimans hinc inimicitias sibi affuturas. Chrysostomus. Contempsit multoꝝ odiū. Adoraliter Adoraliter. r ¶Et parauerunt pascha: id est refectionē domino ⁊ sibi/ immūdicias domus eiciendo ꝓ confessionem: ⁊ postea domum sic mūdatam ornādo bonis operibus: aquam lachrymarum/ vinū compunctiōis/ agnum innocentię/ lactucas pnitētię: ⁊ cętera necessaria ꝓcurando. s ¶Et cum facta esset hora/ māducādi: t ¶Discubuit: sc̄z in vespera post solis occubitum: id est ꝑfectis ꝓperitatis occasiuz. Odiu em̄ dies est in anima: id est lux mundanę ꝓperitatis/ non vult ibi dominus manducare. v ¶Et duodecim discipuli cum eo: discubuerūt ad cēnādum in eadē mensa: alij vero discipuli minores erāt in alia mensa. Moraliter. v ¶Duodecim discipuli: id est vniuersitas sanctarum cogitationum ⁊ pioꝝ desideriorꝝ. x ¶Et ait illis/ duodecim discipulis: id est cogitationibus ⁊ desiderijs disciplinatę mentis. y ¶Desiderio desideraui: id ē duplici desiderio optaui: ś ¶Hoc pascha manducare vobiscum: scilicet vetus ⁊ nouum. Unde alterum desiderium est ꝓpter veteris hominis cōsumptionē: alterum ꝓpter noui hominis reparationem. Sicut enim ibi nouū pascha succesit veteri: ita in pgni tentia nouus hō succesit veteri. Et vtrūq̄ desiderat Iesus: id est salus: scilicet veteris hominis destructionem ⁊ noui reparationē. a ¶Antequā patiar: id est anteq̄ moriar: quia postea nō potest fieri phase: id est trāsitus ad dominū. Eccl. .xvij. d. Ante mortē cōfitere: a mortuo quasi nihil perit cōfessio ⁊c. b ¶Dico enim vobis: quia ex hoc non manducabo illud: sc̄z vetus pascha. d ¶Donec impleatur in regno dei: id est ecclesia. Beda. Nō vltra mosaicū pascha celebrabo/ donec in ecclesia quę est regnum dei spiritualiter intellectū compleat ⁊c. id est donec sacramentū dominici corpis ⁊ sanguinis in veteri pascha spiritualiter intellectū ab ecclesia celebret. Moraliter. b ¶Dico enim vobis: quia ex hoc: id est post hāc vitam: c ¶Non manducabo illud: id est nō occidam veterem hominem ⁊ assumam nouum: nisi hic fiat ante mortem. d ¶Donec impleatur in regno dei. Tūc em̄ erit plenum gaudium de plena veteris hominis occisione ⁊ noui restitutione. Usq̄ tūc em̄ nec vetus homo plene destruetur: nec nouus plene restituetur. Unde Roma. vij. d. Conde/ lecto: legi mentis meę ⁊c. Et hęc pugna durabit inter nouum ⁊ veterem q̄diu durabit vita ista. Unde clamat ibidem apostolus: Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Sequitur: e ¶Et accepto calice ⁊c. Dominus celebrans pascha cum discipulis suis dixerat se nō manducaturum illud pascha donec impleretur: id est donec significatuz eius manifestaretur/⁊ figura cessaret: quia hęc est impletio figurarum: scilicet manifestatio veritatis. Sicut ergo ꝓdixerat de agno paschali/ quia nō manducaret illum donec impleret: sic ⁊ de potu: id est donec sub forma vini ⁊ aquę sanguis christi ab ecclesia generaliter sumeret/ sicut corpus sub forma panis: ⁊ sub vtraq̄ forma totus christus sumeretur. De cibo quidem paschali ad litteram legitur/ Exo. xij. b. quia comedebant carnes agni et azymos panes cum lactucis agrestibus: id est cum succo de lactucis exꝓsso: in quo intingebat quasi in quodam iure. De potu autem nō memini me legisse. Sed licet nō legatur: tamē quia nō poterāt comedere sine potu. Et sicut cibus erat sacramentum: ita ⁊ potus. Sicut etiam Glo. Bedę videtur hic innuere. Qz autem de calice figurali hic loquatur: patet ex eo quod ait. Et diuidite inter vos. Constat vero quia verum calicem: id est calicem sanguinis sui/ille qui sanctificauit singulis ꝓpinauit. Dicit ergo: Et accepto calice/ veteri siue figurali non consecrato: Nam de nouo consecrato dicetur postea. f ¶Gratias egit. Glo. supplet q̄ minus est in littera. Ostendit enim de quo ageret gratias sc̄licet de transitu veterum ⁊ de substitutione nouorum. ij. Corinth. v. a. Uetera transierūt: ecce facta sunt omnia noua. Itē/ Gratias egit/ de sui officij consummatione: de humani generis liberatione: de hostis victi humiliatione. Hoc autem fecit vt dicit Gregorius: vt ostenderet q̄ equanimiter vnusquisq̄ debet flagella ꝓprię culpę sustinere: cum ipe lętanter sustinuerit flagella culpę alienę. Nos enim peccauimus ⁊ ipse sustinuit pgnam. Esa. liij. b. Vere languores nostros ipse portauit. Quicūq̄ igitur flagellatur a domino/ libenter debet sustinere/ immo lętanter: quia per hęc flagella temporalia vitat ętterna. Michęę. vij. b. Iram domini portabo: quoniam peccaui ei: donec causam meam iudicet et faciat iudicium meum.

E G a ¶ Et dixit: accipite & diuidite inter vos: vt quilibet parum bibat: non vnus totū. In quo reprehenduntur diuites huius mūdi: qui totū comedūt & nihil vel parū dant pauperib⁹. Unde. Luc.xvj.c. Homo quidam erat diues q induebatur purpura et bysso: & epulabatur &c. b ¶ Dico em̄ vobis &c. Hoc exponit quattuor modis. Primo mō ad lrām. Dederat em̄ dñs discipulis suis bibere: Et possent dicere/ vel forte dixerunt ei: Dedisti nobis bibere: tu q̄re non bibis? Et respōdēs dñs ait: Nolo: Dico em̄ vobis q non bibā de generatione vitis .i.

Matth.26.c
Marci.14.c

a et dixit: Accipite et diuidi-
b te inter vos. Dicō enim vo-
bis q nō bibā de generatio-
c ne vitis donec regnū dei ve-
d niat. Et accepto pane gra-
e tias egit et fregit & dedit eis
f dicēns: Hōc ē corp⁹ meum
g qd pro vobis †dat. Hōc fa-
h i k cite in meā cōmemorationē.
l m Siliter & calicē pōstq̄ cena-
n uit dicēs: Hic ē calix nouū
o testamētū in sanguine meo:

Al.† tradet

de vino materiali: c ¶ Donec regnum dei veniat. i. vsq; post resurrectionē: quādo ipse venit in regno suo: tūc bibit ipse & comedit cum discipulis suis: vt dicit Beda: licet in euāgelio nō inueniat expressum q ipse biberit. Secundo modo exponit mystice: scdm quē modū vitis dr̄ synagoga: generatio vitis/ legaliū obseruantia. Et est sensus: Hucusq; bibi de generatione huius vitis: id est accepta habui sacrificia legis: amodo nō bibam: id est decetero nō erunt mihi accepta. Donec veniat regnum dei. i. donec appropinquet finis mūdi: qn̄ regnū veniet ad regnū: tunc bibā de generatione illius vitis innouate per baptismū. Tertio mō scdm Amb. Uitis est humana natura: generatio vitis humani generis mortalitas. De generatione huius vitis bibit dñs: quādo humanā naturā mortalem assumpsit. Et est sensus: Dico vobis q nō bibam/ amodo/ de generatione/ huius/ vitis: id est nō resumā corp⁹ mortale & aīam passibilem. Donec veniat regnū dei: id est donec resumā illa immortalitatis & impassibilitatis gloria innouata: qd est regnū dei. Quarto mō vitis est ppl's iudaicus: generatio vitis est inueterata malicia illius: de qua bibit dñs calicem passionis: & in fine bibet de generatione eiusdē vitis gaudium de cōuersione illius. Unde sensus est: Non bibā/ amodo/ de generatione vitis: id est nō sustinebo amplius a populo iudaico angustias passionis. Donec veniat regnum dei: id est finis mūdi: & tūc bibam de generatione huius vitis gaudiū sue cōuersionis. Moraliter. Sic nō est bibendū de calice donec venerit regnū dei. i. gratia christi que regnare facit. ij. Paral.xxx.c. Magna pars ppl'i que sanctificata nō fuerat comedit phase: nō iuxta qd scriptum est: & orauit &c. Eccl. xiiij.c. Particula diei bone &c. Numeri.ix.a. Quare fraudamur &c. d ¶ Et accepto pane &c. Beda. Finitis veteris pasche solēnijs/ transit ad nouū qd in sue redēptionis memoria ecclesiam frequētare desiderat: vt pro carne & sanguine agni sue carnis et sanguinis sacramentū in panis & vini figura substituat: Frangit & porrigit/ vt ostendat sui corporis fractionē nō sine sua spōte futurā: agit gratias de veteribus terminatis/ & nouis innouandis vel incipiendis. Dicit ergo: Et accepto pane gr̄as egit. Chrys. Erudit nos/ quecūq; patimur cū gratiarūactione ferre. e ¶ Et fregit & dedit eis: gratis nō vendidit. Matth.x.a. Gratis accepistis/ gratis date. Iudas vendidit eū adhuc mortalē triginta argēteis: multi sacerdotes vendūt eū iam immortalem p vno denario. S; dominus eiecit vendētes & ementes de templo: Joh.ij.c. f ¶ Dicens: hoc. Amb. quod sub specie panis apparet: est corpus meū. Hic est solutio q̄stionis: Exo.xvj.d. Manhu: id ē qd ē hoc? Hoc est corpus meū. Chrys. Quis pastor pprijs membris nutrit oues? Et.j. Matres qnq; tradūt filios educādos. ipse hoc nō tulit: s; quos genuit p semetipm nutrit. Hic solet q̄ri/ qbus verbis dñs panē trāssubstātiauerit in corpus suū/ & qn̄: vtrū. s. añ fractionē aut post. Si dicat q his verbis confecit dñs: Hoc est corpus meū: scdm hoc videt q cōfecit post fractionē: q2 hec verba sequunt verbū fractionis: & ita ecclesia nō tenet formā dñi. Si dicat q alijs verbis cōfecit dñs: ex hoc iterū habeo q ecclesia nō habet formā dñi in cōficiēdo: qd videt inconueniēs. Sol. Sup hac q̄stione quadruplex est opinio: licet vna sola sit vera. Quidā dicūt q dñs bis dixerit hec verba: Hoc est corpus meū. Primo dixit ea secreto: & tūc confecit: & postea iterauit eadē verba alte: & tūc tradidit ap̄lis formā ꝯficiendi. Scdm istos ꝯstruit littera hoc mō. Accepto

F

Moraliter

Quasi in boc q ipse in ppria psona frāgit: notat q de ppria voluntate corpus pprium fregit: id ē passioni exposuit.

G† pane gr̄as egit secreto/ dicēs: Hoc est corpus meū. Et deinde fregit & dedit eis iterū/ dicēs: Hoc est corpus meū. Alij dicūt q dñs tm̄ semel dixit illa verba & simul ꝯfecit & tradidit ap̄lis formā conficiēdi. Scdm istos sic debet fieri ꝯstructio littere: Accepto pane gr̄as egit dñs bñdicēs panē signo crucis: & fregit & dedit eis/ dicēs: Accipite/ hoc est corpus meū. Et hoc dicēdo/ simul cōfecit et tradidit formam cōficiēdi. Scdm hanc opinionē fractio panis p̄cessit ꝯfectionē. Alij dicūt q domin⁹ v̄tute diuina sine aliquib⁹ v̄bis confecit: id est panē in corpus suū trāssubstātiauit: & postea tradidit ap̄lis formā conficiendi & virtutē verbis. Scdm hos ordo littere planus est: Accepto pane gratias egit cōficiens sola volūtate sine verbis/ et fregit postea & dedit eis dicēs: Accipite hoc est corpus meū. Quarta opinio est/ q dñs tm̄ semel dixit illa verba: Hoc est corpus meum: & q simul confecit & tradidit formam cōficiendi & tradidit virtutē verbis: et q consecratio panis precessit fractionem: & oīno sic fecit dominus vt ecclesia facit. Et fit ꝯstructio littere hoc modo: Accepto pane gratias egit dñs dicēs: Hoc est corpus meum qd pro vobis tradetur: & fregit postea & dedit eis. Hec opinio magis placet mihi. In his igit verbis solis: Hoc est corpus meum/ est virtus conficiendi: tamē ecclesia addit/ enim: qd tamen non est de substantia verborum: tamen quia ecclesia apponit/ non est omittendum. Solet etiam queri: quale corpus dedit: vtrum passibile vel impassibile. Et dicendum q sicut modo tale dat quale est. s. impassibile & immortale: ita tunc tale dedit quale erat: id est passibile & mortale: non tamē patiebatur quādo comedebatur. Item solet queri: vtrum ipsemet comederit corpus suum & biberit sanguinē suum. Et dicit Chrys. q sic: qd etiam dicit apostolus Heb.ij. d. Pueri cōmunicauerunt carni & sanguini/ & ipse similit participauit eisdē. Unde versus. Rex sedet in cena turba cinctus duodena: Se tenet in manibus/ se cibat ipse cibus. Nota ergo q tunc instituit dñs hoc sacramentum/ & sic ea die instituta est missa. Unde eadem die officium misse plene celebramus cum omnibus ornamentis & ministris: ita q nihil horum deest que celebrationi misse solēt adhiberi: quia incongruū esset de solennitate misse aliquid ea die pretermitti qua instituta ē. Tamē in tribus illis diebus horas diurnas & matutinale officium semiplene celebramus: quia nec more solito incipimus/ nec more solito terminamus: Pretermittimus enim psalmū: Uenite exultemus dño: & Benedicamus dño. Nota etiam q ea die fit olei & chrismatis consecratio: ad repsentandum q ea die facta est ab hebreis postium linitio: q2 sicut sanguine agni liniti sunt postes: ita chrismate modo inungunt frontes. Modo psequere: g ¶ Hoc est corpus meū qd pro vobis: id est vice vestri qui peccastis: vel pro vobis habendis quasi precio passionis mee. Ps. Precium meum cogitauerunt repellere &c. h ¶ Datur. Job.xxxj.d. Si nō dixerunt viri tabernaculi mei: quis det de carnib⁹ eius vt saturemur. Chrys. Amabilis fuit sitis iob. i ¶ Hoc facite. Glo. id est accipite & date: vt ponatur/ hoc/ discretiue: quasi hoc & non illud. k ¶ In meam cōmemorationē. j. Cor.xj.f. Quotienscunq; manducabitis panem hunc & calicem bibetis/ mortem domini annunciabitis donec veniat. l ¶ Similiter & calicem. Beda. s. dedit illis. m ¶ Postq̄ cenauit dicens: hic est calix. Calix dico confirmans: n ¶ Nouum testamentum. Beda. Nouum dicit ad distinctionē veteris quod sanguine hircorum & vitulorum dedicatum est. Exod.xxiiij.b. Sumptū sanguinē respersit moyses in populum/ & ait: Hic ē sanguis federis qd pepigit dominus vobiscū. o ¶ In sanguine meo. Glo. Quia impossibile est sanguine hircorum peccata tolli: Heb.x.a. Chrys. Quomodo non horruerunt? Respondeo: quia predixerat hoc sepe: Joh.vj. Itē/ In sanguine meo/ quem do vobis in potum: sicut corpus in cibū: Joh.vj.f. Caro mea vere est cibus: et sanguis meus vere est potus. Sed iudas & ei similes. i. auari nō satiantur hoc cibo. Prouer.xiij.d. Justus comedit & replet aīam suaz: venter aūt impiorum insaturabilis. Alij sic ordinant litterā: Hic est calix in sanguine meo: id est sanguis meus in calice: vt fiat hypallage. Sanguis dico confirmans/ nouū testamentū.

Uersus
b

Ps.61.

G Qui pro vobis

A B a ¶ Qui pro vobis/ & filibus: imo p oībus quo ad sufficiētiā: p fidelibus solū q ad efficiētiā. j. Joh.ij.a. Ipse ē ppitiatio p pctis nr̄is: nō p nr̄is tm̄ s; p totius mūdi. b ¶ Effundetur: a p̄re pmittēte vel exponēte/ a diabolo suggerente/ a iuda vendēte/ a iudeo pcurāte/ a pilato post flagella tradēte ad iudicādū & crucifigendū. Uel/ Qui p vobis effundet: id est p salute vr̄a fundet. S; tm̄ vnus vr̄m est p cuius salute nō fundet. Unde subditur: c ¶ Ueruntamen &c. Sicut de passiōe p̄dixerat: ita p̄dicit de pditiōe. Hoc aūt fecit triplici ex causa. Primo: vt ostēderet se esse deū q futura p̄uidit.

Al.† tradet
Matt.26.b.
Marci.14.c

Christus proditionem p̄dixit triplici de causa.

a b qui pro vobis †effundetur.
c Ueruntamen ecce manus tra-
dentis me/ mecum est in mē-
d sa. Et quidez filius hominis
e f sm quod definitum ē vadit.
g Ueruntamen ve homini illi
h p quem tradet. Et ipsi cepē-
rūt querere inter se/ quis es-
set ex eis q hoc facturus es-
i set. Facta ē aūt & ꝯtentio int
eos/ qs eoꝝ videret esse ma-
k ior. Dixit aūt eis: Reges gē
l tiū dn̄ant eoꝝ: et qui potesta
m tem habent sup eos benefici
n vocant. Uōs autem nō sic:
o Sed q maior est in vob fiat

Secūdo: vt ostēderet se spōtaneū pati: q2 p̄cauere poterat. Tertio: vt iudas vidēs se nō posse latere/ peniteret ppositi mali. Nō tñ designauit eū dñs ex noīe/ ne manifeste correctus impudētior fieret: qd de plerisq; cōtingit: & vt nobis exēplū daret. Tripliciter aūt notauit dñs pditionem: vt melius patet in textu matthei. Primo generalit/ qn̄ dixit: Unus ex vobis me tradet. Secūdo specialit/ qn̄ dixit: Manus tradentis me/ mecū est in mensa. Tertio singularit/ qn̄ dixit: Tu dixisti. Itē reuocauit dñs iudā quattuor modis: vt patet in lrā. Primo p criminis expssionē/ cū dixit: Qui p vobis tradet. Secūdo p pene cōminationē/ cū dixit: Ue homini illi. Tertio p corporis & sanguis sui cōmunicationē. Nā iude sicut alijs discipulis cōmunicauit dñs corp⁹ & sanguinē suū: vt dicit Augustinus: licet Hilarius cōtradicere videat. Quarto p humilē respōsionem/ qn̄ dixit: Amice ad quid venisti? Matth.xxvj.e. Mollis em̄ respōsio frāgit irā: Prouerb.xv.a. Et Eccl.vj.a. Dulce verbū multiplicat amicos: & mitigat inimicos: S; iudā nō potuit mitigare. Ueruntamen ecce manus tradentis me/ mecum est in mensa. Un̄ dictū est: Homo pacis mee in quo speraui: q edebat panes meos magnificauit super me supplātationem. Ecce quia post datā apostolis eucharistiā/ statim subdit de iuda/ dicēs: quia p̄sens erat in mēsa: apte videt velle lucas q susceptioni eucharistie interfuerit iudas: & ita suscepit: & ita volūt fere oēs sancti. S; btūs Hilarius hoc negat: & adheret duobus verbis dñi. Ait em̄ dñs loquens ad eos qbus calicem ppinauerat: Nō bibā amodo de hoc genimine vit. vsq; in diē illū cū illud bibā vobiscū nouū in regno patris mei: Certū est autem quia nō bibit cum iuda. Adheret etiā illi verbo: Qui p vobis effundet. Nō em̄ loquebat dñs nisi de effusione efficaci. Moraliter. c ¶ Ueruntamen ecce manus tradentis me/ mecum est in mensa. Hoc silr posset dicere hodie de multis sacerdotibus in mēsa altaris. Ps. Homo pacis mee &c. Chrysostomus. Qui tūc fecit illa in cena: hic & nūc opat ea. Hec est illa mensa & nihil minus habet: nullus assit iudas/ nullus auarus: q est recedat: cū discipulis inquit facio pascha. Et.j. Oue multā sordez in ore ferentē nō sineres sordidare riuum tibi cōmissum. Et.j. Sanguinem meū effundā prius q̄ tradā dominicū sanguinē p̄ter id qd dignum est. Malach.j.b. Ad vos o sacerdotes q despicitis nomen meum & offertis sup altare meum pollutū panez. Et.j.d. Mēsa dñi cōtaminata est & qd supponit &c. Chrysostomus. Quali honoratus es honore: qua potiris mensa quā angeli videntes horrescūt: & neq; sine timore respicere audent ppter cā que inde fert coruscationem. Sequit: d ¶ Et quidem filius hominis scdm/ hoc supple: e ¶ Quod definitum est: id est ab eterno puisum. f ¶ Uadit/ ad passionem: & p passionem ad gloriam. j. vlt. d. Nōne oportuit christum pati & sic intrare in gloriam suam? g ¶ Ueruntamen ve homini illi per quem tradetur. Beda. Exemplo iude filium hois tradit: qui illud inuiolabile dñici corporis sacramentum violare p̄sumit/ vel indigne sumendo/ vel indigne tractando. His em̄ duobus modis tradit aliquis christum. Uendit: id ē alienat a se: q eius timore & amore neglecto caduca amare cōuincit & criminosa. h ¶ Et ipsi ceperunt querere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Licet nō haberent cōscientiā huius facti/ tamen q̄rebant. Un̄ Beda. Nouerāt vndecim q nil tale cogitauerāt: s; plus credūt magistro q̄ sibi: & timētes fragilitatem suā anxij q̄rūt de peccato cuius nō habent cōscientiā: Sic & nos cum peccatum cōfitemur/ licet in nullo simus ꝯscij: plus tamē de nobis debemus deo credere q̄ nobis. Sequit: i ¶ Facta est autem et contentio inter eos quis eorum videretur esse maior. Secūda pars capituli: in qua agit de cōtentiōe discipulorū. Beda dicit q hec cōtentio habuit ortū ex eo q dñs secum duxerat in montē/ petrū/ & iacobum/ & iohānē quasi aliqd secretum eis cōmissurus: vt dicitur Matth.xvij.a. Itē q2 pmiserat petro se daturū claues regni celorū: Matth.xvj.c. Et hoc audierāt ceteri: vn̄ putabāt vel petrum omnibus vel illos tres ceteris esse p̄ferendos. Et de hoc disputabāt in via: vt dicit Marc.ix.e. Prius autem cogitauerāt: Un̄. s. ix.f. dicitur: Intrauit cogitatio in eos qs eorum videret esse maior. Et post cogitationē fuit disputatio/ que vocat hic cōtentio. Postea accesserūt ad dominū & dixerunt ei suā disputationem vt determinaret. Un̄ Matth.xviij.a. In illa hora scz post disputationem/ accesserūt ad iesum discipuli/ dicentes: Quis putas maior est in regno celorū? Que autem fuerit causa cōtentiōis: vtrū scz ambitio dignitatis vel amor humilitatis q̄ tūc vnus alium p̄uenire honore volebat/ dicit Beda/ nō esse cognitum: q2 potuit esse q inter se cōtenderent de exhibitione reuerentie: quia quisq; volebat alium sibi p̄ferre: ac si diceret alteri: Uos primo sedebit. Chrysostomus videt dicere q ambitio fuit causa. Un̄ dicit: Passi sunt aliqd humanum discipuli de p̄ncipatu cōtendētes. S; certe ista ambitio nō fuit peccatū: q2 nō de p̄ncipatu terreno fuit. Un̄ Chrysostomus dicit: Uide quia de p̄ncipatibus terrenis nō cōtendūt/ s; de spūalibus in celo: hoc autem infirmitatis erat: Nos autem neq; ad infirmitatē illorum puenimus: Nō em̄ querimus quis est maior in regno celorū: s; quis est maior/ quis copiosior/ quis potētior in regno terre. Hoc autem phibet Eccl.vij.a. Noli querere ab homie ducatum: neq; a rege cathedram honoris. k ¶ Dixit autem eis: Reges gentium dominantur eorum/ q subditi sunt eis: p potentiam eos humiliantes. l ¶ Et qui potestatem. Glo. largiendi/ habent: m ¶ Benefici vocātur: id est benefacientes. Uel: id est beneficia conferentes. n ¶ Uos autem non sic. Glo. Quia etiam eoꝝ que distribuitis nō auctores s; dispēsatores estis. j. Corinth.iiij.a. Sic nos existimet homo vt mistros christi: & dispensatores ministeriorꝝ dei. Chrysostomus. Principes mūdi ideo fiūt vt dominent minoribus suis/ p̄ncipes autem ecclesie vt seruiāt minoribus suis/ vt suas vtilitates negligant & illorū pcurent: vt neq; mori recusent p salute eoꝝ. Primatum secularem appetere/ & si ratio non est/ vel causa est: p̄ncipatum autem ecclesie cōcupiscere/ neq; ratio est neq; causa: quia neq; iustū neq; vtile est. Quis em̄ sapiens festinet se subijcere seruituti & tāto periculo/ nisi q forte nō credit dei iudiciū: vel q deum nō metuit impios puniturum. Item Chrysostomus. Or differētia facta est in hoc seculo: non dico sanctitatis/ s; dignitatis/ vt alter sit ep̄s/ alter sit clericus/ alter laicus &c. cōtumacia carnis cogit & puersitas mūdi & occulta opatio inimici. Et.j. Reuera honores vident esse: s; ministeria sunt. Sicut videt honor esse oculi q illuminat corpus: nō est autem s; ministeriū: ideo dominus corpis nō magis pedem cōtemnit q̄ oculū. Itē Chrysostomus. Homo quod membrū habeat honorabile/ & quod inhonestum cognoscit: ipm autem membrū hoc de se non cognoscit/ ne sit schisma in corpore: sic differētiam inter sanctos christus cognoscit: cuius membra sumus omnes: ipis autem sanctis non est concessum vt cognoscant differentiam suā adinuicē. o ¶ Sed qui maior est/ in virtutibus/ in vobis: fiat sicut iunior. Chrysostomus. Quicūq; desiderat p̄matum celestem/ sequat humilitatem terrestrem: quicūq; autem desiderauerit p̄matum in terra/ inueniet confusionem in celo. Prouerb.xxix.d. Superbum sequit humilitas: id est deiectio. Chrysostomus. Primatus fugientē se desiderat: desiderātem q2 se horret. Eccl.xj.b. Si secutus fueris/ nō apprehendes &c. Est em̄ similis vmbre honor mūdanus & laus popularis. Unde versus. Si sequeris fugiet/ s; si fugeris vmbra sequetur: Sic captata fugit laus & contempta tenetur. Eccl.xxxiiij.a. Quasi q apprehendit vmbram & psequit ventum: sic qui &c.

Dominus iudam quattuor modis reuocauit.

Ps.40.

B

Moraliter

Ps.40.

Matth.20.b
Marci.10.f.

C

D

Uersus

G Et q p̄cessor est/

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Et qui p̄cessor est/gradu dignitatis: Fiat/ b ¶Sicut ministrator/humili reputatione. Eccl.iii.c. Quāto magnus es:humilia te in omnibus. Numeri.viii.d. Erunt leuitę ministri fratrum suorum in tabernaculo federis. c ¶Nam quis maior est/humano iudicio: d ¶Qui recumbit/an qui ministrat:q.d.

qui recumbit maior est quo ad iudicium mundi: sed quo ad iudicium dei aliter est. Nam qui ministrat sępe maior est apud deū: vt pater in christo:quem debem⁹ sequi. Ūn Chryſ. Nō est verus discipulus qui non imitatur magistrum: nec est vera imago quę similis nō est auctori. Et.ſ. Domino paupertatem amāte/qui diuitiarum amator est repellit a se christi similitudinem. Beatus Bern̄. Age nunc sequere ducem tuum .ſ. lucifer:multiplica przbēdas:accelera ad archidiaconatum:ad episcopatum aspira:paulatim ascendes/sed non paulatim descendes. Videbam inquit dominus sathanam sicut fulgur cadentem de cęlo.ū.p.c. e ¶Nonne qui recumbit: Ita vidētur ꝑm iudicium seculi:qō iudicat ꝑm faciem. Sed aliter est ꝑm iudicium dei:qui iudicat ꝑm veritatem.i. Regl.xvi.b. Homo iudicat ea quę parent/deus autem intuetur cor. f ¶Ego autem in medio vestrū sum sicut qui ministrat.q.d. Ego ministro vobis: qui tamen maior sum vobis. Et potest specialiter intelligi de ablutione pedum. Nota etiam q⁹ graviter arguendi erant: quia talis ambitio dominū non debuit esse inter discipulos/ qui venerant ministrare non ministrari: tamen pius z mansuetus magister eos non arguit/ ſz eis formam humilitatis ꝓposuit. Debet autem habere prælatus maternam pietatem et paternam feritatem:ne vł nimis austerus sit vel nimis remissus. Ministrat autem dominus in prędenti fercula gratię et in futuro fercula glorię.ō.xii.e. Ūmē dico vobis q⁹ przcinget se dominus.ſ.z faciet illos discumbere z trāsiens ministrabit illis. Matth.xx.d. Filius hominis nō venit ministrari ſz ministrare. g ¶Vos autem zc. Domin⁹ dixerat se ministrantē:nunc ostendit discipulos recumbentes: z supponit causam:quia.ſ. permanserunt cum eo in temptationibus suis. Unde dicit: Vos autē.q.d. ego ministro z vos recumbetis. b ¶Autem:id est quia: g ¶Vos estis qui permansistis: id est perfecte mansistis: l ¶Mecum in temptationibus meis:id est quas ꝓpter me sustinetis. Quas dōs dicit suas:iuxta illud: Quod vni ex minimis meis fratribus fecistis/mihi fecistis. Matth.xxv.d. Et.ō.p.c. Qui vos spernit me spernit. n ¶Et/ideo/ego dispono vobis

Octo faciūt cōuiuiū laudabile.

zc. Octo notantur in hac auctoritate quę faciunt conuiuium laudabile. Primū est seruitoris nobilitas z compositio. Secundum est seruitoris ordinata positio. Tertium conuiuarū honestas. Quartum vultus hilaritas. Quintum/ inuitantis auctoritas. Sextum/ loci amęnitas. Septimum/ mensę fecunditas. Octauum loci securitas. Primum notatur per/ Ego. Secundum per/ dispono. Tertium per/ vobis. Quartum: per:sicut. Quintum per/ pater meus. Sextū per/regnū. Septimum per/edatis z bibatis. Octauū per/super mēsam meam. Nihil ergo decrit illi conuiuio: z ideo gloriosus est interesse. Et de hoc dicitur Esa.xxv.c. Faciet dominus exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium pinguium/conuiuium vindemię pinguium medullatorum/vindemię defecatę. Hester.i.a. Tertio anno ꝑcrū sui fecit assuerus grāde conuiuium cunctis ꝓncipibus z pueris suis zc. Dicit ḡ: g ¶Vos autem/discipuli mei: qui intratis scholas meas z auditis lectiones meas. i ¶Estis:quia veri estis participes. k ¶Qui permansistis:id est perfecte mansistis/ affectu.ſ. et effectu:seu mente z corpore. l ¶Mecum: cum quo ꝓmaniere tunc non erat tutum: quia pauper erat z odiosus ꝓncipibus z iudęis: et omnes cum persequebantur. Sed videtur q⁹ non permanserunt cum domino discipuli: quia fugerūt omnes ipso relicto. Unde Job.xix.b. Mori mei quasi alieni recesserunt a me: derelinquēt me propinqui mei. Item Zach̄.xiii. d. Percute pastorem et dispergentur oues. Et ipsemet ꝓponit hoc Matth.xxvi.c. de dispersione discipulorum. Solo. Mulier in brzui reuersa non dicitur diuertisse. Unde in hoc apparet christi liberalitas: qui dicit discipulos secū ꝑmansisse perfecte quia cito redierunt. In quo etiam docet non debere improperare peccatum alicui pęnitenti. Eccl.viii.a. Ne despicias hoīem auertentem se a peccato/neq; improperes ei. Sequitur: m ¶In temptationibus meis: id est in tribulationibus z angustijs quibus dominꝰ tęptat suos. Eccl.xxvii.a. Vasa figuli ꝓbat fornax: et homines iustos remptatio tribulationis. Sap̄.iii. b. Tanq̄ aurum in fornace ꝓbauit illos: z quasi holocausti hostiā accepit illos zc. De tęptationes sunt via per quaz ventur ad dictum conuiuiū. Et per hanc intrauerunt quotquot peruenerunt ad illud. Unde.iii. Regl.xix.b. Cum surrexisset helias comedit z bibit: et ambulauit quadraginta diebus z quadraginta noctibus in fortitudine cibi illius vsq; ad montem dei oreb: qui interpretatur mensa. Helias typum gerit hic pęnitentis qui surgit a somno peccati per timorem. Unde Eccl.i.c. Timor domini expellit peccatum: Nam qui sine timore est/ nō potest iustificari. Deinde comedit per peccatorum recordationem. Panis autem qui comeditur est dolor. Pō. Surgite postq̄ sederitis qui mānducatis panem doloris. Postea bibit aquam lachrymarum. Prouer.v.c. Bibe aquam de cisterna tua. Cisterna est cor humile. Unde aqua de cisterna ē lachryma de corde humili effusa. Postea ambulauit per satisfactionem operis/quadraginta diebus et quadraginta noctibus: id est toto tpe vitę hȳentis in fortitudine cibi illi⁹ vsq; ad montē dei oreb/ vbi est iam dictum conuiuiū. Sequitur:

n ¶Et ego: cui angeli seruiūt: cuius pulchritudinē sol z luna mirantur: o ¶Dispono.i. przparo cōuiuiū. p ¶Tibi/qui meruistis. Job.xiii.a. Vado vobis parare locum. q ¶Sicut disposuit mihi pater meus: id est hilariter z largiter: z eodem ordine z eodem przcio. Matth.xx.c. Potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. r ¶Regnū. Hic est locus cōuiuij securus z amęnus et omni bono copiosus. Hester.i.a. Jussit assuerus septē diebus cōuiuiū ꝑparari in vestibulo horti z nemoris qō regio cultu z manu consitum erat: z pendebant ex omni parte tentoria acrei coloris z carbasini ac hiacinthini sustentata zc. Esa.xxii.d. Sedebit ꝑps meus in pulchritudine pacis et in tabernaculo fiducię/ in requie opulenta. Unde sequit hic: s ¶Ut edatis/panē vitę.ē.xiii.d. Beatus qui manducabit panem in regno dei. t ¶Et bibatis/vinū interne z eterne lętię. Cant̄.v.a. Bibi vinum meū cum lacte meo. Prouer.ix.b. Venite comedite panē meū z bibite vinū meū qō miscui vobis. Cāt.v.a. Comedite amici z bibite z inebriamini charissimi. Eccl.xxiii.c. Qui edunt me adhuc esurient zc. Matth.v.a. Beati q̄ esuriūt z sitiūt zc. v ¶Super mēsam meā: ḡ oibus z solis electis parata est. Pō. Munqd z panē poterit dare aut parare mēsam ꝑps suo: Hēsa metaphorice intelligit bēdicto eterna. Non erit ad īram erit mensa in regno dei: qz tunc nō erimus sales.i. cibo⁹ alimonia egētes. In ꝺ erravit cherintus.

r ¶Et sedeatis: vt iudices z assessores iudicis. y ¶Super thronos/duodecim: super oēs fideles qui vobis crediderunt. Chryſ. Omis christianus qui suscipit verbum petri/ thronus petri est. Pō. Quia illic sedērūt sedes in iudicio sedes sup domū dauid. z ¶Iudicantes duodecim tribꝰ israel. i. vniuersos iudicādos. Quattuor erūt ordines erūt in futuro iudicio. Duo saluādoz: z alii duo dānādoz. Saluandoz nāq; quidā iudicabūt z non iudicabunt: vt apli z imitatores eorum. Ūn Piero⁹. Omnes qui ad exemplū aplorum sua reliquerunt pro christo/iudicabūt cum eo. Matth.xix.d. Vos q̄ secuti estis me in regeneratione cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue/sedebitis z vos iudicantes duodecim tribus israel. Alii iudicabūt z iudicabunt: vt illi qui ꝺ̄nabꝰ suis bene vsi sunt: quibus dicet: Esuriui z dedistis mihi manducare zc. Matth.xxv.c. Similit dānandoz̄ quidā iudicabunt z damnabunt: vt mali fideles. Johel.iii.a. Congregabo oēs gētes in valle iosaphat: z disceptabo ibi cū eis. i. cū aliębus coz. Alii damnabunt z nō iudicabunt: quia iam iudicati sunt: quia manifesta est eorum damnatio: vt infideles. Joh.iii.c. Qui non credit iam iudicatus est. Pō. Ideo nō resurgent impij in iudicio. i. vt iudicent vel iudicent. Sequit:

¶ Dit autem dñs

Matth.19.d

Pō.126.

Pō.121.

Pō.1.

A F a ¶Dit autem dominus zc. Tertia ꝓs capl̄m: in q̄ dñs ꝑdicit tęptationē suā/duplici rōne. Prio ne gl̄iarent/qz soli detor mlibus hominū cū dño pmāssent in tęptatiōibus suis. Poterāt essi ,pcella tęptatiōis cōcuti sicut alij nisi diuina gra eos ,prexisset. Itē vt timorē incuteret. Eccl.xxvii.a. Si nō in timore dei tenuer⁹ te instāter/cito subuertetur domus tua. Secūdo vt redderet eos cautiores: qz iacula ꝑuisa minus lędunt z facilius ꝓcauent. Et qz petrus caput eorū erat z magr audax z ꝓnus ꝓfidēs in se: ido ad cū dirigit sermo. Ūn dicit: Ait autē dominus simoni: id ē petro: vt sibi videat in olbus obedienti. b ¶Simon/ ecce.i. in primo z in euidēti. c ¶Sathanas.i. diabolus q̄ omni bono aduersat. d ¶Expetiuit vos.i. petijt z obtinuit ꝑtē tęptandi vos. Nihil em̄ pōt diabolus nisi ꝑmissus. Esa.li.g. Incuruare vt trāseamus zc. Job.i.b. Extēde paululū manū tuā.i. da mihi ꝑtātē ꝓuidi in iob. Nec etiā habuit ꝑtātē in minimā ouicula iob nisi ꝑmittēte dño. e ¶Ut cribraret sicut triticū: id ē vos tęptatiōibus infestaret: z ita vos ꝓcuteret sicut triticū in cribro ꝓcutit z mouet. Chryſostomus. Stercus remanet in cribro ꝓcutit z mouet. Chryſostomus. Stercus remanet in cribro: sic iudas cū diabolo. Amos.ix.c. Cōcutiā in omnibus gētibus domū israł/sicut ꝓcutit triticū in cribro: z nō cadet lapillus sup terrā. Eccl.xxvii.a. Sicut in pcussura cibi remanet puluis: sic aporia dolis in cogitatu illius. Glo. Bedę. Sathanas zc. Et ē sūma: qz nō dicit expetere bonos ad tęptādū/qz hoc vocali sono petat: ſz qz ad hoc seruēti desiderio anheler. Interdū cīm desideriū dicit clamor: vt de moyse z susanna legit. Sequit: f ¶Ego autem rogaui: quasi sathanas tęptabit me ꝑmittēte/ſz nō ꝙualebit: z hoc nō erit ex vobis ſz ex me q̄ hoc rogaui. ſ. vt nō deficiat fides tua. Chryſostomus. Pro oibus petit/ Joh.xvii.b. Pat̄ sancte serua eos in nōie tuo. Sz ḡre hic de solo petro? Solo. Oūdēs q⁹ difficilior est casus eius. i. ꝙlari. Et.ſ. Quare nō dicit nō: ſz vt nō. Roma. xvi.c. Deus aūt pacis cōteret sathanā sub pedibus vr̄is velociter. g ¶Ut non deficiat fides tua. Chryſostomus. Qualiē ḡ rogauit? Solo. Nō dixit dñs/vt nō neges: ſz vt nō deficiat fides tua: vt nō finaliē periret. Beda. Nō ait/nō tēpteris: ſz/ne deficiat fides tua: vt post lapsum negationis ad ꝑstinū statū pgnitēdo reſurgas. Utile em̄ est sanctis ,ppē duo tęptari: vt.ſ. aliqs appareat fortitudo eoz: z vt agnoscāt infirmitatē suā. Eccl.xxxiii.b. Qui nō est tęptatus zc. Tobię.xii. c. Quia acceptus eras deo/necesse fuit vt tęptatio ,pbaret te. h ¶Et tu aliquando conuersus. In hoc innuit q⁹ aliqn negaturus. i ¶Confirma fratres tuos. Argumētū q⁹ q̄ nō est cōuersus nō pōt alios cōfirmare. Eccl.xxxiii.a. Ab immūdo q̄s mūdabit: z a mēdace q̄d vez dicet: k ¶Qui dixit ei: Domine/tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. Ecce petrus in se cōsiderat amorē z feruorē: ſz nō attēdit ,ppriā infirmitatē. Apocal.iii.a. Esto vigilās z cōfirma ea q̄ peritura erāt. Chryſostomus. O petre modo timebas ne esses traditor/z cogebas iohannē interrogare quis esset: nūc christo clamāte totiēs cōtradicis? Ūn hoc ē? a multo amore. Hieronymus. Quis implumis volare nitit. Item Chryſostomus. Duę erāt incusatiōes: z quia alijs se ꝓfuit/ z quia christo cōtradixit. Nō ergo credebat q⁹ dñs diceret verū. Preterea si credebat hoc/ reuelatus fuit ei casus suus. Sz Sen̄.iii. dicit Glo. cōtrariū. Solo. Credebat q⁹ dominus diceret verum: ſz nō q⁹ ꝓ hoc. Ad aliud potest dici: q⁹ etsi spūs pietatis nō reuelet alicui casum suum ęternū/ potest tamē revelare tempalē z eius reuelationem. j. Esdre.ii.d. vbi sacerdotes nō inuenerunt scripturam genealogię suę. Glo. Si ministri altaris in nefanda flagitia ceciderūt/nō sunt digni q⁹ ad sacrum gradum restituant: Ergo nec petrus. Solo. Hester.ii. c. Nec habebat potestatem ad regem vltra redeundi nisi voluisset rex. Glo. Sanę fidei casus defensum honoris meret: z nō habet potestatem vltra ad regem redire nisi supna gratia visitatus in ꝑstinę statum dignitatis vocet. l ¶Et ille dixit: Dico zc. Chryſostomus. Nō impulit ad negationē/ ſz aurilio defertum dimisit redarguens humanam naturam. m ¶Dico tibi petre: non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me. Chryſostomus. Permittit cū cadere/erudięs in omnibus vrę: plus etiā q⁹ pprię cōscięticę. Chryſostomus. Nō sufficit desiderium hominis nisi nutu supioris potiat. Chryſostomus. Qui sibi cōfidit/fortiorem se putat petro. Videtur autem hoc falsum ad litteram quod hic dicit: quia non negavit cum petrus ter ante gallorū cantū. Respondeo. Ante ꝑmum gallorū cantum negauit semel Petrus: z postea bis ante secūdum cātum: id est inter primum z secundū. Ūn Marc̄.xiii. d. Priusq̄ bis gallus vocē dederit/ter me es negaturus. Quod ergo hic dicit/ sic debet exponi. n ¶Non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me: id est donec trinam negationē inchoaueris. Vel/Non cantabit: id est nō ꝑcantabit. Vel/ Non cantabit donec ter zc. id est donec trinam negationem ,pposito voluntatis cōsummes: quia voluntate trina negatio in eo cōsūmata est anteq̄ gallus cātaret. Ambrosius. Ita nō reꝑhendo q⁹ negauit/vt laudo q⁹ fleuit: aliud cōmune contradictiōis est: aliud speciale virtutis: z ideo instruit ad cautē dū/nō cogit ad negandū. Mystice. Gallus ē christus: De q̄ Prouerb.xxx.d. Tria sunt quę bene graduntur: z quarrum qō incedit ꝙliter. Leo fortissimus bestiarum/ad nullius pauebit occursum: gallus succinctus lumbos suos: z aries: nec est qui resistat ei: z qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublime. Leo/gallus/aries: christus est. Stultus est antichristus. Itē Job.xxxviii.d. Quis dedit gallo intelligentiā? Ante cātum huius galli q̄d est in homie/nisi trina negatio: id est trium virium auersio seu guersio? o ¶Et dixit eis: Quādo misi vos sine zc. Dñs misit discipulos binos z binos ad ꝑdicādum ante faciem suā/ſcipiens eis ne tollerent necessaria/ſz a subditis accipent: Hūc autem aliter ſcipit: In quo nos instruit: quia ,p mutatione rerum z temporum facienda est mutatio ꝓsilioz z dispositio negotioz. Et hoc ē: p ¶Quādo misi vos sine sacculo et pera. Quare sic misit? Chryſostomus. Maximā habet defensionem inopia. Inopē z nudum neq; centū possunt expuere. Et.ſ. Philargyrum vniuersa cōtristāt. Et nō solum homines/ſz z vermes z tineę militant cōtra eum. Et quid dico vermes? ipm tempus maximum damnum facit tali. Augustinus. Ostēdit dñs a fidelibus suis oīa deberi ministris suis: nulla supflua requirentibus. i. Corinth. ix.d. Dominus ordinauit his qui euāgelium annūciāt/de euāgelio viuere. Glo. Non eadem viuendi regula zc. Persecutionis tempore: Tunc em̄ possent de rigore regulam relaxare: vt filij ionadab iminente tribulatiōe habitauerūt in hierusalē: quibus ꝓhibitum erat habitare in ciuitate. Hiere.xxxvi.c. q ¶Et calciamentis. Hieronymus. Pluta dic duas coꝛporis summitates non esse velādas: nec assuefieri debere molliciei capitis z pedum: cum hęc habuerint firmitatem/cętera robustiora sunt. Exod.iii.b. Solue calciamēta de pedibus tuis: locus em̄ in quo zc. Idem Josue.v.d. r ¶Nunquid aliquid defuit vobis.j. Corl.i.a. Diuites facti est in illo: ita vt nihil defit vobis i vlla gratia. s ¶At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc/ſz tempore ꝓsecutionis. t ¶Qui habet sacculum/tollat similiter et peram. Per hęc duo intelliguntꝰ necessaria. Chryſostomꝰ. Pulsos de nido educens iubet ,ppria vti pēnis. Eccl.xxii.c. Elemosyna viri ꝙſi sacculus cum ipso/z gratiam hominis ꝙſi pupillam oculi cōseruabit. Item pera est memoria: in qua pecta reponunt ad pęnitentiam z humilitatem. Judith.xiii.b. iuſ sit ancillę suę vt mitteret caput holofernis in peram. Item pera patientię. j. Regl.xvii.e. Ūn peram pastoralem quam habebat secum. v ¶Et qui non habet/vendat zc. Dñs distinguens regulam viuendi tempe pacis z tempe ꝓsecutiōis: cum primo misit discipulos ad ꝑdicādum ,pbuit eis sollicitudinem ne tollerent necessaria/ sed ea a subditis acciperent: imminente autem tempore suę passionis ,pcipiens discipulis

¶ iminere tępus

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ imminere tempus psecutionis/ vt potius inuenirent occisores
ꝯ ministratores/dedit eis licentiam tollēdi necessaria: Sic ꝫ
dat licentiā tollendi gladiū q̄ necessarius est tpe psecutiōis. Et
ad duo.l.ad terrorēs incussionē/ꝛ ꝓpriū corpis defensionē. Et
cū dñs tm̄ ponat negatiuā/oportet ꝓintelligi affirmatiuā/hoc
modo: Qui habet
sacculū/ rollat sic
et perā: et q̄ habet
gladiū rollat: et q̄
nō habet gladiū.l.
vendat tunicā su-
am ꝛ emat gladiū.
Esaię.53.d. Marci.15.c. Nō autem ita debeat
ꝓintelligi affirmatiua
habens i ꝓncipio Glo.

a suā et emat gladium. Bicō
enim vobis: quoniā adhuc
b hoc qō scriptum est oportet
impleri in me: Et cū iniquis
d deputatus ē. Etēni ea q̄ sūt

c de me/finē hābēt. At illi di-
f xērūt: Dñe ecce gladij duo
g hic. At illē dixit eis: Satis
h est. Et ē gressus ibāt ꝑm con-
suetudinē in montē ꝓoliuarū.

Gladiū vel habitū sumere vel nō habitū iubet emere ꝛc. Sed
nota q̄ cū specialiter loqueret dñs ꝓmitiuę ecclesię: tū ꝓmiti-
ua ecclesia nō habuit gladiū/nec ei cōgruebat in gladio decer-
tare. Odiu em̄ ecclesia fuit nouella/ oportuit eam plātari/ per
duo.s.p passiones ꝛ miracula. Postq̄ autē ꝓcessu tpis ꝓuecta est ecclesia:iam non sunt illa duo necessaria. Sz cū primiti-
uę ecclesię non competat gladius:cur ꝓcepit apostolis tollere
gladiū tpe psecutionis? Ut appareret eis nō defuisse facultā-
tem defensionis:ꝛ sic dñs sponte venire ad passionē ostende-
retur: et p̄ idq̄m misericordia eius exprimeret. Et hoc est q̄
sequit in Glo. Et sciant legentes ꝛc. Amb. Cur gladiū emere
iubeo/q̄ ferire ꝓhibeo? Cur habere ꝓcipis/ quē veras promi:
nisi forte vt sit parata defensio nō necessaria vltio:ꝛ videar po
tuisse vindicare ꝫ noluisse? Et tū referire me nō vetat:ꝛ ideo
forsasse petro offerenti duos gladios/satis est dicit: q̄ꝫ licue-
rit vsq̄ ad euangeliū/vt sit in lege equitatis eruditio: in euan-
gelio bonitatis ꝓfectio. Itē ꝑm aliā Glo.sic exponit. a ¶ Et
emat gladiū/ipūalem.s.verbū dei. De q̄ Eph.vi.c. Gladiū
spiritus q̄ est verbū dei ꝛc. Item ꝓ gladium intelligat passio
martyrū. Unde.ē.ij.c. Tuam ipsius ā̄am ꝓtrāsibit gladius.
Dicit ergo cuilibet/ vt emat gladiū: id ē vt oīa exponat ,p au-
diendo ꝟbo dei. Cuilibet etiā dicit: vt vendat tunicā.i. carnē
,ppriā q̄ est tunica aīę/martyrio exponat: vt ita cozonā marty-
rij sibi emat. Et hęc duo nota in illa Glo. Est gladius spūalis
vt ꝛc. Sequit infra in Glo. Denięq̄ vt scias ꝛc. Summa ē ꝓ
f de gladio passionis hic loquit dñs/non de gladio verbi: inui-
tans eos ad tolerantiam martyrij. Sequitur: b ¶ Dico cūi
ꝛc. quasi ideo ꝓcipio tollere necessaria: quia imminet tēpus
persecutionis vestrę. Et vere imminet persecutio vestra: quia
ego qui sum caput vestrum/in ꝓximo sum passurus. Unde
sequitur: Dico enim vobis: quoniā adhuc hoc qō scri-
ptum est/per Esaiam.l. et.liij.maxime/ c ¶ Oportet im-
pleri in me: et cū iniquis deputatus est: localiter ꝛ cau-
saliter: quia putabant eum reum sicut ꝛ latrones: in quoz me-
dio crucifixus erat. ℣. ꝓximo. Vel/ Cum iniquis. Beda: id
est cum inferis: ad quos post mortem erat descensurus vt edu
ceret vinctos suos: id est bonos de lacu vbi non est aqua: id ē
refrigerij aliquod. d ¶ Etenim ea quę sunt de me/ ꝟdi-
cta/ c ¶ Finem habent: id est implebunt. f ¶ At illi di-
xerunt: Dñe ecce gladij duo hic: Materialis ꝛ spiritualis
est in ecclesia. Judic.xx.b. Habitatores gabaa erant viri fo-
tissimi: ita sinistra vt dextera ꝓliantes. Chryſ. Dignum est
quērere cuius gratia gladios portabāt. Et infra. Decens ē ibi
gladios: id est cultellos esse ꝓpter agnum ꝛ mensam. Hinc
forte sumit ecclesia materiam ꝛ occasionem pugnandi gladio
materiali. Nam aliter superflueret vnus gladius. Eccl.ix.d.
Melior est sapiētia q̄ arma bellica. Esa.xl.b. Dicbeę.iij.b.
Non leuabit gens contra gentem. Roma.xij.b. Nō vosmet-
ipsos defendētes charissimi. Et infra. Mihi vindictā ꝛc. Itē
ꝑm Amb. duo gladij significant duo testamēta: q̄ꝫ significant
per gladium bis acutū: Apoc.j.d. Eccl.xxviij.b. Lingua ter-
tia multos cōmouit/ꝛ dispersit illos de gente in gentē. Et lin-
Pś.56. gua gladius est. Pś. Lingua eoꝝ gladius acutus. g ¶ At
ille dixit eis: satis est. q.d. Duo gladij/alter euaginatus: al-
ter non euaginatus sufficiunt. Alter.s.ad exprimendam spon-
taneam susceptionem passionis ꝛ apostoloꝝ audaciā ꝛ domi-
ni misericordiam. Alter.s.non euaginatus/ ad ostendendū q̄
Multiplex non quantū possunt facere sunt ꝓmissi. Nota est multiplex
gladius. gladius. Est enim gladius/ verbū dei: q̄ habet in manu et in
Pś.149. ore. De primo. Pś. Gladij ancipites in manibus eoꝝ. Deb.
iij.c. Viuus est sermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior omni gla-
dio ancipiti: ꝛ pertingens vsq̄ ad diuisionē aīę ac spiritus/cō-
pagum ꝛc. Eph.vj.c. Gladiū spiritus. De secūdo: Apocal.j.
d.et.ij.d.et.xix.c. De ore ipsius procedebat gladius ex vtraq̄ 6
parte acutus. Itē potestas temporalis. Roma.xiij.b. Non sine
causa gladiū portat. Et hic: Vendat tunicā ꝛ emat gladiū.
Itē potestas spūalis. Gen.iij.d. Collocauit dñs aīī paradisuz
cherubin.i. scientē/ꝛ flammeū gladiū.s.vt arceat peccatores.
Itē pena tpalis .3.ij.c. Tuā ipsius ā̄am ꝓtrāsibit gladius. Itē
eterna. Deut.xxxij.f. Gladius meus deuo-
rabit carnes. Itē: Si
acuero vt fulgur gla-
diū meū. Itē cōmina-
tio. Pś. Accinge/ Alt.† oliueti
re gladio tuo. Ibidi. †Pś.44.
Gladiū suū vibrauit.s. Parał.xxj.c. Dauid vidit angelū stātē Pś.7.
inter cęlū ꝛ terrā: ꝛ euaginatū gladiū in manu eius. Item con-
solatio. Josue.v.b. Vidit virū cōtra se stantē euaginatū gla-
diū tenentē.ij. Machab.xv.c. Hieremias dedit gladiū aure-
um. Itē separatio a malis. Matth.x.b. Nō veni pacē mittere
ꝫ gladiū. Apoc.vi.a. de sessore equi rufi vt sumeret pacem
de terra: Et datus est ei gladius magn°. Itē studiū. Esa.ij.b.
Conflabunt gladios suos in vomeres. Contra Joel.iij.b.
Concidite aratra vestra in gladios ꝛ ligones in lanceas: In-
firmus dicat: quia ego fortis sum. Item lingua. Pś. Lingua Pś.56.
eorum gladius acutus. Itē increpatio. Piere.xlviij.b. Ma-
ledictus q̄ ꝓhibet gladium suum a sanguine. Itē pēnitentia.
Ezech.xxj.c. Duplicet gladius ac ꝛ duplicet gladius. Et.j.g.
Lima te vt interficias ꝛ fulgeas. Itē ipse christus.ij. Reg.i.
d. Gladius saul nō est reuersus inanis. Esa.lv.d. Non reuer-
tetur ad me vacuus. Hic est filꝰ fabri: Matth.xiij.g. Marc.
vj.a. Itē iudiciū.iij. Reg.iij.d. Afferte mihi gladium. Dañ.
xiij.g. Vanet angelus dñi gladium habens. Bene est arma-
tus qui habet duodecim gladios: tamē dñs dicit satis esse du-
os. Sequitur: b ¶ Et egressus ꝛc. Quarta pars capituli/
vbi discipulis dormiētibus/dñs orare describit/ꝛ discipulos
ad vigilandū et orandū excitare. Me autem mortem timuisse
videretur/ et inuitus venisse ad crucē: ideo locum consuetum
adiit/vbi posset facilius inueniri.i. montem oliueti: vnde post
resurrectionem ascendit in cęlum: Act.i.a. In quo ostendit
dominus quibus operibus ascendatur in cęlum: scz per vigi- h
liam/ per patientiam/per orationem/ per misericordiam. In
illo enim monte vigilauit et orauit dominꝰ: et captus fuit atq̄
ligatus: nec repugnauit/immo sustinuit patiēter. Mons aūt
ipse quartam significat virtutem: id est misericordiam. Unde
Hieroⁿ. In monte oliueti tenetur iesus/ꝛ inde ascendit in cę-
lum: vt sciamus quia inde ascendimus ad cęlos/ vnde vigila-
mus ꝛ oramus ꝛ ligamur ꝛ non recalcitramur in terra. Recte
autem post cōmunionem ascendit in montē oliueti: vt sic ostē
deret q̄ virtute dominici sacramenti ascenditur ad cumulum
gratię: ꝛ inde ad cumulum glorię quę per oleum designatur.
Nam in oleo sunt septem ꝓprietates: per quas designantur Septem olei
septem partes glorię: id est tres dotes animę/et quattuoꝝ cor- ꝓprietates
poris. Oleum enim lucidum est in se: in hoc significatur lu-
men cognitionis. Item calidum est et pabulum ignis: in hoc
significatur ardor dilectionis. Item vnctuosum est ꝛ glutino-
sum: in hoc significatur tertia dos animę: id est apprehensio.
Item oleum superenatat: in hoc significatur agilitas. Item il
luminat: in hoc claritas. Item mozbos sanat: in hoc impassi-
bilitas. Item penetrat: in hoc subtilitas. Unde Esa.lvi.a. Da-
bo eis coronam ꝓ cinere: oleum gaudū ꝓ luctu. Dicit ē:
Et egressus/de hierusalem et de domo vbi pascha fecerat.
i ¶ Ibat ꝑm consuetudinem in montem oliuarum.
Consueuerat enim singulis noctibus venire in montem olive-
ti causa hospitandi: quia singulis diebus circa vesperam per
montem oliueti transibat in bethaniam ad hospitiolum suum:
Sed modo venit causa orandi transiens torrentem cedron et
veniens in hortum ad radicem montis oliueti: intra villulam
quę dicitur gessemani: Matth.xxvi.d. Marc.xiiij.d. Mo- Mozaliter
raliter. Mons oliuarum est cumulus misericordię: ad quem
dominus discipulos suos ducit: immo illi sponte sequuntur
illum. Unde.ē.vi.f. Estote misericordes sicut et pater vester
celestis misericors est. Item oliua signum est pacis: Unde co
lumba rediens ad arcam in signum pacis ramum oliuę repor
tauit: Gen.viij.b. Unde mons oliuarum est cumulus pacis
quā vult dominus discipulos suos habere. Unde Job.xliij.
d. Pacem relinquo vobis: pacē meā do vobis. Itē Esa.lvij.
d. Creauj fructum labiorum pacem: pacem ei q̄ longe est ꝛc.

℣ Secuti sunt aūt

A ℣ a ¶ Secuti sunt aūt illū ꝛ discipuli. Alij nolāt sequi nisi
discipuli. Joh.x.a. Bonus pastor cū ꝓprias oues emiserit/an
te eas vadit ꝛ oues illū sequunt. Joh.viij.b. Ego sum lux mū
di: q̄ sequit me nō ambulat in tenebris sed habebit lumē vitę.
b ¶ Et cū puenisset ad locū. Scom Matthęū ꝛ Mar-
cū. Juxta villā/ vel ꝑ
diū: q̄ dicit gessema-
ni. c ¶ Dixit illis:
Mat.26.d. Marci.14.d Orate ne intretis
Joh.18.a in tēptationē. Id
† Mat.6.b ipsum orat in oratio
ē.11.a. ne dñica: Ne nos in-
ducas in temptatio-
nē. Et est tractū a ve-
Mat.26.d natorib°: q̄ inducunt
Marci.14.d feras in retia vt ita
capiant. Beda. Mō
ait/vt nō tempremi/
ni: sed ne intretis in tēptationē: id est vt tēptatio vos nō supe
ret/nec teneat intra suos casses: qō facit oratio. Sicut em̄ fur
clamore audito fugit ꝛ vicini excitant ꝛ veniūt ad succursuz:
ita clamoz orationis diabolus fugat ꝛ angelos ꝛ sanctos oēs
ad succurrendū excitat. Unde qui in temptatione nō orat/ so-
cius est furis ꝛ ꝓditoꝛ domini sui: q̄z videt furē ꝛ insidias quę
parant ad capiendū castrū eius ꝛ nō denūciat ei vel amicis
eius/vt veniāt ꝛ defendāt castrū dñi sui.i. Reg.xj.a. Diceruēt
senioꝛes de iabes galaad: Concede nobis septē dies/vt mitta
mus nūcios ad vniuersos terminos israel: et si nō fuerit q̄ de-
fendat nos/egrediemur ad vos. Et sequit: ꝙ miserunt nūcios
suos ad saul ꝛ liberati sunt. d ¶ Et ipse ausulus est ab
eis: quasi nō sponte reliquerūt cū. Simile Marc.vi.f. Co-
egit ꝫ cedere trās fretū. Chryſ. Cōsuetudo erat ei sine eis ora-
re: In quo docemur tpe orationis querere secretū ꝛ fugere tu-
multū. Unde Matth.vj.a. Cū oraueris/intra cubiculū tuū:
ꝛ clauso ostio ora patrē tuū in abscōdito. Itē orat secretus a
discipulis: vt ostendat orationē suam distare a nostra/ sicut ꝛ
mortē. Ipse em̄ est qui orat ꝛ q̄ orat: ꝛ ita idem est q̄ orat ꝛ ad
quē oratio dirigit. Non ita est de nobis. Ipse etiā mortuꝰ est
ꝓ culpis alienis: nos aūt ꝓ ꝓpriis: c ¶ Quantū iactus
B est lapidis.i. tanto spacio quo posset lapis iactiuſq̄ ad ipm.
In quo significat mystice ꝙ ipse qui est lapis erat, separādus
ab eis spiritualiter: sed in ꝓximo reuersurus ad eos: quod si-
gnificat absconsio patens in missa: q̄ primo parū absconsit ꝛ po
sta reuelat. Itē lapis significat legē: quia lex scripta fuit i la-
pide: Exo.xxxi.d. Jactus ergo lapidis est directio legis i chri-
stū. In hoc ergo ꝙ iactu lapidis se elongat/ docet discipulos
ad ipm legis intentionē debere dirigere tanq̄ ad finē. Roma.
x.a. Finis legis christus est ad iusticiā omni credenti. f ¶ Et
positis genibus. Beda: Ut humilitatē mētis habitu cor-
poris ostenderet. Et bene in oratione ostendit signū humilita-
tis: q̄ humilitas deducit orationē vsq̄ ante deū. Eccl.xxxv.c.
Oratio humiliātis se nubes penetrat/ꝛ donec ꝓpinquet non
cōsolabit ꝛ nō discedet donec altissimꝰ aspiciat. g ¶ Oza-
bat dicēs: pater si vis trāsfer calicē istū a me. In hoc
verbo exprimit infirmitas humanę nature in christo: ꝛ datur
nobis forma orādi ꝛ exemplū: vt quantū possumus/ omni mō
vitemus mortē: si nō possum°/ subiiciamus voluntatē nostrā
diuinę voluntati. Exponit autem multis modis. Primo sic:
h ¶ Pater si vis: transfer calicē istū a me. i. passionem.
Et est ista petitio infirmę nature: exprimit Jo rōnis/ad nrām
eruditionē. Et nota q̄ calix dicit cyphus q̄ mensurate distri-
buit vinū discūbentib°. Unde elegāter notę calicis intelligit
passio: quā deus sanctis mensurate distribuit cuiq̄ ꝓ modulo
suo/neminē patiens affligi vltra quā sustinere possit. Secūdo
exponit sic: Transfer calicē istū. i. mortē. A me: nō vt non
veniat/sed vt cito transeat. Tertio sic: Transfer calicē istū
a me. i. dolorē ꝛ tristiciā mortis/ muta in gaudiū immortali-
tatis. Quarto sic: Trāsfer calicē istū. i. mortē istā. A me. i.
a meis. s. iudęis. i. fac vt ab eis nō bibā calicē istū. Unde Be-
da. Orat nō tā timore patiendi q̄ misericordia ꝓtoris popu-
li: ne ab illo bibat calicē ꝓpinatū. Quasi ſi est in beneplacito
tuę voluntatis/ vt operetis salutē gēriū sine exceptione iudeo-
rum: transfer a me calicē istū. i. a populo isto ꝓpinādū: ne
peccato mortis meę exęcet. Unde quinto sic exponit: Trāſ-
fer calicē istū. i. peccatū illatę passiōis. A me: id est a meis
iudęis. s. vt nō remanent in eis finaliter: sed ꝓ pęnitentia delea
tur. Sexto sic: Transfer calicē istū: id est passionem seu ti-
morē passionis. A me: id est a meis discipulis: vt. s. non time
ant mortem sed audacter sustineant. Septimo sic: Transfer
calicē istū: id est scandalum passionis mee. Ad me: id est a
meis discipulis: id est fac vt non remaneat: sed cito transeat.
Octauo modo sic: Transfer calicem istum: id est timo-
rem passionis tēporalis. A me: id est ab omnibus qui futuri
sunt mei: vt. s. transe-
at timoꝛ mortis: ita
ꝙ non cedant timoꝛe
mortis. Juxta tres ꝑ
mas expositiones lo
quit christus hō pro
scz ostendens in se ve
ritatem humanę infir
mitatis. Ūñ Chryſ.
Dicēdo/trāsfer/ mō-
strat q̄ō humanū est:
dicendo/si vis: edocu
it q̄ō virtuosum est: ꝛ
philosophū erudituit etiam reluctante natura sequi deū. Eccl.
xxiij.d. Gloria magna sequi dñm. Juxta quinq̄ victimas expo
sitiones loquit christus ,p multis. Unde beatus Bern. Ag-
nosco vocē egrotoꝛ in medico: cōsidero charitatē: stupeo mi-
serationē: exprauesco dignationē. Sequit: i ¶ Verūtamē
nō mea volūtas sed tua fiat. Hiero°. In se reuersus q̄ō
er dominus plona trepidanter renuerat/ ex filij dei potestate
cōfirmat. Itē Hiero°. Elsq̄ in finē nō cessat nos docere/ pa-
tribus obedire: ꝛ voluntatē eoꝝm voluntati nostrę ꝓponere.
Act.ix.a. Dñe quid me vis facere? k ¶ Apparuit autē
ꝛc. Christus ex humana infirmitate hoꝛrēs mortē/ꝙ hoꝛroꝛe
mortis orauit a se transferri calicē passionis. Sed naturalis il
le hoꝛroꝛ nō potuit rationē ab ordine suo exorbitare: id est nō
fecit quin ratio semp paternę voluntati cōsonaret: Sicut ali-
quis in die ieiunioꝝ ex natura hūanę fragilitatis summo ma-
ne esurit ꝛ appetit ꝛ vult comedere: id ipsum tm̄ nō vult de ra-
tione/nec aliquo pacto id faceret. Sed q̄ tristi ꝛ hoꝛrēti moꝛ-
tē/iocunda est cōsolatio: ideo statim subdit consolatio angeli
cōfortantis eum. Et hoc est: Apparuit aūt illi angelus.
Chryſ. Propē futuros hereticos ꝛgelus apparuit. l ¶ Cō-
fortans eū: id est ad modū confortantis se habens/ assiste-
do ei. s. vel forte aliqua verba cōsolatoria dicendo. Et nota q̄ D
ꝯ cuius christus verus homo esset/nulla tm̄ egebat cōsolatione
angelica vel humana: sed torū factū est ꝓpter nos. Propter
nos em̄ tristis fuit/ꝛ ꝓpter nostrā instructionē cōsolatus: vt
ꝙ hoc sciamus q̄ tribulatis ,p christo nō deest diuina cōsola-
tio. Esa.xliij.a. Cū ambulaueris in igne nō cōbureris ꝛ flam-
ma nō ardebit in te: quia ego dñs deus tuus ꝛc. Pś. Cū ipso Pś.90.
sum in tribulatione. Pś. Angelis suis mandauit de te ꝛc. Ibidem
m ¶ Et factus in agonia. Nota ꝙ agonia siue agon san-
ctoꝝm dicit q̄dam certamen carnis ꝛ spiritus: quoꝝ reluctat
caro spiritui ꝛ spiritus carni. Sine hoc agone nunq̄ſ sunt vi-
ri sancti in hac vita. Unde apostolus ad Roma.vij.d. Infę-
lix ego homo quis ꝛc. Huiusmodi autē agonia quosdā facit
cetroire vel exorbitare: in quibusdā nō ſualet vt eos exorbita-
re faciat: sed aliquātulum retardat. Sancti em̄ dum in hac vi-
ta sunt/in via sunt ꝛ ad patriam tendunt: sed caro reluctās spi
ritui quosdam facit peccare mortaliter: ꝛ hos de via facit ex-
orbitare ad inuiū: alios facit peccare venialiter: ꝛ istos nō fa-
cit deuiare sed moꝛari. In christo autē neutrū istoꝝm fecit: ex
go nec christus in huiusmodi agonia fuit: ideo supple/ quasi
vt dicas: Factus/quasi/ſ agonia. Vel legas sine/quasi/sic:
Et factus in agonia/certaminis inter sensualitatē ꝛ ratio
nez. Sensualitas em̄ timebat mortē ꝛ volebat nō moꝛi: ratio-
autem volebat moꝛi ꝓ salute generis humani. Quid igit̄ po-
test in nobis sensualitas quę in christo contradicit humanę sa
luti? Grego°. In agonia factus est/significans ꝙ tunc anima
merito terreꝛ quando in ,primo inuenit q̄ō in eternum muta-
re nō possit. n ¶ Prolixius orabat. In hoc expresse ostē-
dit in se certamen mentis nostrę: quia ita prolixe orabat quasi
esset in angustiis agonię. o ¶ Et factus est sudoꝛ eius si
cut guttę sanguinis/de coꝛpore eius desluentes in terraz.
Chryſ. Et nō videreꝛ hypocrisis prolixius orare/sudores in-
super fluunt sicut nimbus sanguinis. p ¶ Decurrentis in
terrā. In terrā decurrere voluit sanguinē suum: vt sic ostēn-
deret ꝙ ꝓ o terra: id est ꝓ o ecclesia ꝛ orabat et patiebatur/ ꝛ
ipsam suo sanguine irrigatam fęcundaret. Job.xvj.d. Terra
ne operias sanguinem meū: ꝛ nō inueniat in te locum latendi Christi san-
clamoꝛ meus. Et nota ꝙ sanguis christi quinquies legit effu guis quinquies
sus. Primo in circūcisione. ē.ij.c. Secundo in oratione: id est effusus legit

D ℣ dum orareꝛ:

E ℣ dñi ozaret: sicut habes hic. Tertio in flagellatione: q℞. s. alligatus ℈ colūne ℈ tantū flagellat⁹ vt de corpore ei⁹ pciosissim⁹ sanguis emanaret: Matth. xxvij. c. Quarto in crucifixione ante mortē: q℞ man⁹ ei⁹ clauate sūt ℈ pedes ei⁹ clauati: Mat. xxvij. d. Quinto in lanceatione post mortē: q℞ de latere ei⁹ fluxerūt

Mat. 26. d
Marci. 14. d

sāguis ℈ aqua: Joh. xix. f. Prima effusio facta ℈ in exēplū nr̄ū. s. vt noxia desideria carnis amputem⁹ Secūda in signum. i. in significationē: Eo ēm ipso q̄ dñi ozaret emanauer̄t guttę sanguinis de corpore ei⁹

Mat. 26. e
Marci. 14. e
Joh. 18. a.

desluentes in terram: significaūt q̄ terrenitatē discipulorū: imo toti⁹ generis humani effusione sanguis sui ablueret. Tertia ℈ q̄rta in remediū. s. peccato⁹ nr̄oꝝ. Quinta in sacramēto: quia p̄ eā cōmēdauit nobis duo sacramēta. Sequit⁹ a ¶ Et cū surrexisset ab oratione. Matth. xxvi. d. Orauit tertio. Glo. i. tribus vicibus. b ¶ Et venit ad discipulos suos: inuenit eos dormientes p̄ tristicia. Hiero⁹. Non solū corpore/ sed ℈ mēte dormiebāt discipuli. Chryſ. Qui cū eo mori elegerant/ nec simul tristari nec vigilare poterāt. Languescebāt ēm oculi eoꝝ negatione iā vicina: vt dicit Beda. Ipse etiā somn⁹ corporis vel tristicia erat quędā ſfiguratio q̄ in primo grauandi erant

Mystice

somno infidelitatis. Mystice/ ꝺo dormitio apostolorꝝ signi ficat negligentiā ℈ somnolentiā ſfiatoꝝ. Esa. lvj. d. Speculatores ei⁹ cęci oēs: vniuersi canes muti nō valentes latrare: videntes vana dormientes ℈ amantes somnia. Amos. vj. a. Vę qui opulenti estis in sion. i. in ecclesia: ℈ cōfiditis in monte samarię. i. in ſfatione ecclesię: optimates capita populoꝝ: q̄ dormitis ℣c. Prouerb. vj. a. Fili si ſpoponderis p amico tuo ℣c. Lucas causa breuitatis multa ptransit. Dñs ēm ter ozauit et ter ad discipulos venit: ℈ semp dormientes inuenit. Ita Rab. Trib⁹ vicib⁹ ozauit dñs/ vt et nos a peccatis ſteritis veniā a ſſentib⁹ malis tutelā: a futuris malis cautelā ozem⁹. Item vt oēm ozationē nr̄ā ad tres ꝑsonas. i. ad patrē ℈ filiū ℈ spiritūsanctū dirigam⁹. Itē vt cōtra tēptationē triplicis peccati. i. luxurię/ auaritię/ superbię: clypeū ei⁹ onis opponamus. Itē vt virtute ozationis triplicē timoꝝ. i. mortis/ vilitatis/ pauperta tis abūciam⁹. Itē vt tres vires aiāe attentas esse in ozatione doceret: vt. s. rōnabil' sollicita sit in meditando: ꝓcupiscibilis seruēs sit ī desiderando: irascibilis fortis sit peccata abominando. Itē ter ozauit dñs: vt demōstraret tria esse petēda in oratione. s. peccatoꝝ remissionē: virtutū cōseruationē: glorię adeptionē: Seu veniā/ gratiā ℈ gloriā. Item ter ozauit: vt tria genera hominū ozare doceret. s. noe/ daniel/ ℈ iob. i. pręlatos/ cōtinētes ℈ cōiugatos: Omnib⁹ ēm necessaria est oratio. Ita ℈ hi tres describuntur orantes: Ezech. xiij. e. Or aūt dñs ter visitauit discipulos pr̄ę tristicia dormientes/ significat q̄ dñs visitando tribulatos/ tria bona in ipsa tribulatione opat in eis. Primū bonū est illuminatio mentis ad cognoscendū se Eccl. xxiij. d. Qui nō est tēptatus q̄d scit? Esa. xxviij. c. Sola

Ps. 138.

vexatio dabit intellectū auditui. Ps. Et nox illuminatio mea. Secūdū bonū est corporis excussio. Act. xij. a. In ipsa nocte erat petrus dormiēs inter duos milites vinct⁹ catenis duab⁹: Et ecce angelus ℣c. Tertiū bonū est cōsolatio cōtra mœsticiā. Tob. iij. d. Post tempestatē trāquillā facis: ℈ post lachrymationē ℈ fletū exultationē infundis ℣c. Sequit⁹ c ¶ Et ait illis: Quid dormitis? Chryſ. Nō increpat rursus/ vt non stupefaciat stupefactos. Prouer. xxiiij. d. Usq̄quo piger dormies? vsq̄quo de somno cōsurges? d ¶ Surgite: q℞ standō nō iacendo pugnandū est: ℈ tēptatio pugna ē. Eph. vj. c. State succincti lumbos vestros ī veritate. e ¶ Et orate ne intretis in tēptationē. Beda. i. ne vos calix meę passionis incumbat. Pondus ē in verbo. q. d. videte ne vos turbatio meę passionis obruat. Itē Beda. Apparet q℞ p illis ozauerat/ q̄s modo monet orationū suarum vigilādo ℈ orando participes existere. Hęc Glo. videl ꝓsonaꝝ expositioni Hilarii: q℞ solus Hilari⁹ ꝓmissa vba in hūc modū exposuit. Trāseat a me calix iste. i. ꝑ breue tēpus ℈ q̄si in trāsitu sentiā mortē: vt post resurrectionē meā statim roborēt fides apl̄oꝝ. Seqt⁹ f ¶ Adhuc eo loquēte ℣c. Quinta ps capituli: in q̄ describit modus et locus ℈ tēpus ℈ ordo dñice captionis. i. quō/ a quib⁹/ vbi ℈ q̄n captus fuit. Captus ēm fuit vt ꝺr̄ Joh. xviij. a. in horto transeuntē cedron. Traditus ℈ vendit⁹ a discipulo suo post oscu lum vespere iā facto. Unde dicit: Adhuc eo loquente. i. discipulos suos exhortante ad vigilādū ℈ orandum: g ¶ Ecce turba/ cū turbine venit: missa a principibus sacerdotū/ ne posset dñs fugere aut rebellare. b ¶ Et qui vocabatur iudas/ vn⁹ de duodecim antecedebat eos: q̄si dux exercitus: Ecce venit iudas cū turba: q̄ solus familiariē cōsueuerat venire ad dñm: q℞ mutata mente/ mutatus erat ſta

Mat. 26. e
Marci. 14. e
Joh. 18. b.
i. q. 1. c. placuit
24. q. 1. c. si petrus

tus ipsi⁹ iude. In rephensionē iude dicit q̄ antecedat turbam. Et si hoc in iuda ꝓditore rephendit: quanto magis in episcopis qui locū illius tenent: ꝑm illud Ps. Et episcopatum illius accipiat alter. Ps. 108.

Ita Amos. vj. a. Vę qui opulenti estis sī. ingredientes pompatice domū israel. Sap. vj. a. Audite reges ℈ intelligite ℣c. i ¶ Et appropinquauit iesu/ co⁹pore: sed mente se elongabat. Ps. Et qui iurta me erant de longe stetērunt ℣c. k ¶ Ut oscularet eū. Cōsuetudo erat/ vt iudas ℈ alii discipuli vndecūq; venirēt accederēt ad dñm in osculo pacis: vt ita ostenderēt pacificus eoꝝ accessus. Similiter ℈ alij iudei cōsueuerāt. Ita. ii. Cor. vlt. d. Salutate inuicē in osculo sancto pacis. Quis ergo erat cōsuetudo/ tamē dederat eis hoc signū/ vt illū caperēt ℈ tenerēt quē ipse oscularet. Oscu lum aūt signum dedit confisus de māsuetudine eius/ vt dicit Chryſ. Hiero⁹. Miser iudas putabat signa q̄ fecerat saluto⁹ fieri magicis artibus: ℈ quia forte audierat dñm in monte trāsfiguratū/ timebat ne simili trāsfiguratione elaberet de manibus ministroꝝ: dat ergo signū osculi. Hiero⁹. Aliq̄d tamē habet de verecūdia discipuli: quia nō palā ꝓsecutoꝝ ei⁹ tradidit/ sed ꝑ osculi signū. Sed quare suscepit dñs osculū iude: ℈ permisit os pollutū cōtingere labia sua? Hiero⁹. Amb. Beda. Non vt doceat te simulare ꝓditionē/ sed ne ꝓditionem fu

Ps. 119.

gere videret ℈ vt ꝓpheria impleret/ quę dicit: Cū his qui oderunt me eram pacificus. l ¶ Jesus autē dixit illi: iuda osculo filiū hominis tradis? Ambrosi⁹. Per interrogationem ꝓnunciandum puto: quasi amantis affectu corripiat. Hieronym⁹ ad Rusticū monachū. Judas de apostolat⁹ fastigio in ꝓditionis tartarū labitur: ℈ nec familiaritate conuiuii: nec intinctione buccellę: nec obsequii gratia frangit/ ne quasi hominē tradat quē filiū dei nouerat. Glo. Amb. Beō. Instrumento pacis mortem irrogas/ supple mihi: seruus dñm: discipulus magistrū, ꝓdis? quasi nunq̄d per osculum q̄d est instrumentū pacis perimis ipsam pacem/ dū osculo machinaris ꝓditionem? O q̄ fraudulentū osculū quo traditur iesus. Tale est osculum mundi. Illum ēm solum ꝓdit quē osculatur. ij. Reg'. xx. c. Dirit ioab ad amasam: Salue mi frater ℈ tenuit mentū eius manu dextera quasi osculans eū/ ℈ percussit eū in latere ℈ effudit intestina eius in terrā ℈ mortuus est. Prouer. xxvij. a. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta oscula odientis. Eccl. xxix. b. Donec accipiant osculum manū dantis: ℈ in ꝓmissionib⁹ humiliant vocem suā ℈ in tēpore redditionis postulabit tēpus. m ¶ Videntes autē hi qui circa ipsum erant: id est discipuli. n ¶ Quod futurū erat dixerūt ei: Dñe si percutim⁹ in gladio? Quasi/ nunquid licet nobis in gladio decertare? Modo sume litterā inferius. q ¶ Respondēs autē iesus ait: Sinite vsq̄ huc: quasi permittite eos vltra ꝓgredi. i. implere voluntatē: nolite impedire. Modo reuertere: o ¶ Et percussit vnus ex illis: id est primus inter eos: id est petrus qui plus cęteris ardebat. Unde non expectauit responsum dñi. Sic phinees ęlo legis accensus/ iudeū cum madianitide cocuntē/ pugione perfodit ab⁹q̄ moysi imperio: Numeri. xxv. b. Unde ℈ summū sacerdotium ꝓmeruit. Sic ℈ petrus percussit ꝑ ¶ Seruū principis sacerdotū ℈ amputauit auriculā eius dexteram. Istud fecit petrus inter responsionē dñi ℈ discipulorꝝ interrogationem. Uel etiam simul facta sunt/ interrogatio/ responsio

℣ et percussior

A ℣ r̄cussio: sed simul dici nō potuerūt. Ita q̄ sic faciēdus sit ordo litterę/ innuit Beda in Glo. Sed dicit Interlin⁹. Petrus ęlatus est sicut phinees: Numeri. xxv. Sed phinees reputatū est ad iustitiā: g̃ ℈ petro: g̃ nō peccauit. Cōtrarium innuit. Beda in Glo. marginali. Sol. In phinees cōmendat ęlus ℈ opus: in petro cōmēdat ęlus: sed opus sine indiscretio vitupera t: vnde ℈ peccauit.

a ¶ Et cū tetigisset auriculā eius sanauit eū. Bmb. Jubere potuit ſz operari maluit: vt cognosceremus ipsum esse qui de limo terrę corporis nostri mēbra varijs apta formauit officijs. Mystice.

Mat. 26. e
Marci. 14. e
Joh. 18. d.

Mystice

b hu c: Et cùm tetigisset auriculam eius sanauit eū. Bix it aūtem iesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum et magistratus templi ℈ seniores: Quasi ad latronē existis cùm gladijs et fustibus: Cum quotidie vo

c

mano p̄side sibi pontificatum. Unde nota q̄ dauid instituit viginti quattuor summos sacerdotes: vnus tamē erat cęteris excellentior dignitate et redditibus. Postea cum iudea facta est romanis tributaria/ per auariciā emebat sacerdotium a romanis. Et annas administrauerat anno ſcedenti: caiphas administrabat āno instanti. Ideo vero primo ad annam duxerunt: quia socer erat caiphę: et quia domus ei⁹ occurrit eis: ℈ ne viderent ei inferre cōtumelia trāseundo domum eius. Tamen illo anno tenebat administratio neu pōtificatus caiphas: sic dicit Joh. xj. f. Et ideo post alia

1. Parał. 25.

Mat. 20. k.
Marci. 14. f
Joh. 18. b.

quantas illusiones/ annas misit eum ad domum caiphę: vt ibi haberet consilium de iesu occidendo: vbi multipliciter est illusus dominus: vbi petrus bis negauit. Et hoc est: Comprehendentes autē eum duxerūt ad domum principis sacerdotum. Glo. caiphę/ qui pontificatus illius anni vel in illis annis ꝓcio sibi emerat a romano principe: ꝓtius tamen ad annam: vt dicit Joh. xviij. b. qui erat eius socer/ ℈ domus eius primo occurrit eis. g ¶ Petrus vero. Beda. In hoc diuisus a cęteris. b ¶ Sequebatur eum. Beda. Hoc est deuotionis. i ¶ A longe. Beda. Hoc est timoris naturę. Per idipsum q̄ a longe sequebatur/ significatur: q̄ qui longe erat co⁹pore/ in proximo longe futurus erat et mente. Uel ſſignificat ecclesiam a longe secuturam: id est longe aliter passuram: quia ꝓ culpis ꝓꝑijs/ ipse ꝓ alienis. Chryſostom⁹. Si discipulus es/ sequere magistrum: si vero hic quidem per tribulationem venit: tu vero per quietem/ non adhuc eandem vadis viam. k ¶ Accenso autem igni in medio atrio. Nota quia atrium dicitur platea cęterorꝝ sub diuo: id est vbi erant ministri et petrus cum eis. Seniores erant intus accusantes dominum. Beda super Marcum. xiij. Est ignis charitatis: de quo Lucas. xij. f. Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi vt ardeat? Hic descendit super apostolos christi. Act. ij. a. eorum ignorantiam illuminans: peccata incendens: tepiditatem inflammans: fragilitatem cōsolidans. Hęc enim quattuor facit hic ignis: Illuminat: purgat: inflammat: consolidat. Est et ignis cupiditatis: de quo Joh. xv. d. Ignis deuorabit tabernacula eorum qui libenter munera accipiunt. Hic ignis descendet super discipulos antichristi/ illos excęcans. Ps. Supercecidit ignis et non viderunt solem. Hic ardet in domo pontificis: vt dicitur in Glo. inflammans eorum corda qui erant in domo Mich. vj. c. Adhuc ignis in domo impij ℈ thesauri impietatis ℣c. Ad hunc sedent ministri pontificis/ ℈ petrus in medio eorum/ vbi negat dominus. Hoc malum facit hic ignis: ℈ multa alia mala facit petro et socijs eius ignis iste. Primo quidem sollicitudinem parit. Eccles. v. c. Saturitas diuitis non sinit eum dormire: Cunctis diebus ℣c. Secundo turbationem mētis operat. Prouer. xv. c. Cōturbat domum suā qui sectat auariciaz, Tertio perditionem animę inducit. Prouer. j. d. Auersio paruuloꝝ ℣c. Quarto grauedinem mentis facit. Gen. xiij. a. vbi nos habemus: Abraam ascendit de egypto diues valde: alia littera habet: grauatus vehementer. Quinto inquietationē mentis facit. Eccl. xiij. a. Qui tangit picem inquinabit ab ea Abacuk. ij. b. Ue qui congregat non sua: vsq̄quo ℣c. Sexto facit inflationem. Joh. xx. d. Cum saturatus fuerit artabit ℈ effuabit ℣c. Aug⁹. Diues extra plenus est: intus vacuus: carne crepat: corde mēdicat. Septimo facit ꝓcipitium. Job. xviij. b. Arrabunt gressus virtutis eius et ꝓcipitabit eum consilium suum: immisit ēm in rete pedes suos ℣c. Octauo mentez lacerat sicut spine. Ita dñs diuitias appellat spinas: Matth. xiij. c. et. ij. viij. b. Ubi Grego⁹. Profecto spine sūt: q̄ cogitationū suarū acule/ is mentē pungūt. Job. xx. a. Esse sub sentib⁹ delitias cōputabāt. Prouer. xxiij. d. Per agrū hois pigri trāsiui ℣c. Mono mentē excęcat. Ita ℈ Tobias. j. b. excęcat⁹ est sterco⁹e hirūdinum. i. amore tpalium. Et sedechias in reblatha: quod interpretatur multa. iij. Reg. xx. b. Ps. Mane astabo tibi et videbo. Ibi Glo. Nō videt deū qui terrenis inhęret. Gen. xx. d. Sarę autē dixit abimelech: Ecce dedi fratri tuo mille argenteos ℣c. Decumo spoliat virtutibus. Job. xxvj. b. Nudus est

Ps. 57.

Vulta mala facit ignis cupiditatis

Ps. 5.

℣ infernus cor̄

E N infernus coram eo id est auarus. Apocal.iij.d. Dicis quia diues ⁊c. Undecimo mente euacuat omni bono. J.j.c. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes. Esa.xxix.c. Somniat esuriens ⁊c. Duodecimo ligat hominem ⁊ non sinit recte ambulare. j. Timoth. vj.b. Qui volunt diuites fieri ⁊c. Job vi.c. Inuolute sūt semite gressuū eoꝝ ⁊c.

Al. tatrū Tertiodecimo dolorem ⁊ afflictionē generat. Eccle. v.c. Est
Mat. 26. g Marci. 14. g Joh. 18. c. ⁊ alia infirmitas pessima ⁊c. Quartodecimo inuiscat pennas animę ⁊ non sinit volare in celum per contemplationē. Augᵘˢ. Amor rerum temporalium viscus est pennarum spiritualium. Gen. xiij. b. Vallis

Ps. 136. siluestris. i. mundus: multos habet puteos bituminis. Quintodecimo multa obstacula ponit in via celi. Ps. Qui cogitauerūt supplantare gressus meos ⁊c. Job. xviij. b. Abscondita est in terra pedica eius ⁊c. Seneca. Munera quę fortunę imputantur insidię sunt. Hęc mala facit auaricia/et multa alia.

Versus Sed hęc ad plenū sufficiant. Versus. Sollicitat/turbat/damnat/grauat/inānat/inflat: ⁊ precipitat/pungit/excęcat/mudat/inanit: Obligat/affligit/inuiscat/scandala/tendit. Dicit ergo: Accenso autē igni: cupiditatis. a quo: Certe a diabolo. Job. xij. b. Malitus eius prunas ardere facit ⁊c. a ¶ In medio atrio/caiphę pontificis. b ¶ Et circūsedentibus illis. i. ministris pontificis/vt dicit Marcus. xiiij. f. c ¶ Erat petrus in medio eoꝝ. Bene dicit in medio: quia petrus bonis omnia cōmunicat: certe verū est ⁊ peccat. d ¶ Quę cum vidisset ancilla. Querit Beda: quare ancilla primo prodidit petrum/cum viri magis possent eum cognoscere? Et respondet: vt ostēdatur etiam sexus femineus peccasse in morte domini: ⁊ per passionē eius redemptū esse: contra quosdam hereticos: qui dicunt passionem domini nō profuisse feminis. Propter quod etiā post resurrectionē primo apparuit mulieribus: vt ostenderet eue preuaricationē esse abolitam per suā passionem. Recte etiam principem ecclesię compulit ad negationem femina: quę primū hominē compulit ad transgressionem. Joh. xvij. c. dicit/q hęc ancilla erat ostiaria domus pontificis. Et quid est hęc ancilla nisi cupiditas? Sine cuius nutu nullus intrat ostium principis sacerdotum. Unde Esa. liij. c. Equitas non potuit ingredi. Quare? Quia nihil donat. Hęc ancilla nō fam famulatur in domo principis sacerdotū: sed exclusa domina. s. charitate/omnibus imperat ⁊ dominat. Eccle. x. d. Pecunię obediūt omnia. Gen. xvj. b. dixit sarai/princeps mea: id est charitas: abiag viro suo: id est principi sacerdotum quia ē pater multarum gentiū: iniquę agis cōtra me: Ego dedi ancillam meam in sinu tuo: id est concessi prouidentiā acquirendi ⁊ conseruandi necessaria vitę: quę videns q concipit filium/thesaurum magnum: despectui me habet: iudicet dominᵘˢ inter me ⁊ te. Gal. iij. b. Quid dicit scriptura? Eice ancillam ⁊ filium eius. Prouerb. xxx. c. Per tria mouetur terra ⁊ quartum quod sustinere non potest: Per seruum cum regnauerit: id est auarum: per stultum cum saturatus fuerit cibo: id est hypocritam: ⁊ per odiosam mulierem: id est superbiam: quę est odiosa deo ⁊ hominibus/vt dicitur Eccl. x. a. et per ancillam cum fuerit hęres dominę sue: hęc est cupiditas. Or autem hęc ancilla habitet in domo pontificis/dicit Hieremię. vj. c. A mane vsq; ad maiorem omnes auaricię student. Dicit ergo: Quem/petrum. s. principem apostolorum. e ¶ Cum vidisset ancilla quedam sedentem ad lumen. Hęc ancilla odit sedentes ad lumen. Joh. iij. c. Qui male agit odit lucē. Prouerb. xvij. d. Munera de sinu: id est occulte accipit impiᵉ vt peruertat semitas iudicij: id est compendiū causę ad minus. f ¶ Et eum fuisset intuita. Habet enī oculos acutissimos vbiq; terrarum porrectos. Zach. v. c. Hic est oculus eorum in vniuersa terra: ⁊ ecce talentū plumbi portabatur: id est bulla: ⁊ ecce mulier sedēs in medio amphore. g ¶ Dixit: ⁊ hic cum illo erat: id est cum iesu antequā intrasset domum principis: sed ibi negauit eum. Unde Glo. Ambr. Non in monte/in quo. s. cum alijs electus est: non in templo/in quo sepe orauerat: non in domo sua negat petrus: in qua. s. dominū sepe receperat: sed in pretorio iudeorum: in domo principis sacerdotū:

a autem igni in medio atrio:
b ⁊ circūsedētibus illis/erāt
d petrus in medio eoꝝ. Quē
e cum vidisset ancilla quedaz
f sedentē ad lumē: ⁊ eū fuisset
g intuita/dixit: Et hic cum illo
b erat. At illē negauit eum dicens: Mulier/nō noui illū.

vbi nō est veritas: id est in cuius pretorio vel domus habitatoribus nō est veritas: quia nō sunt veraces: Erat quidem ibi veritas personaliter/sed in eis non habitabat. h ¶ At ille negauit eum dicens: Mulier nō noui illum. Hoc est contra curiales. Item Matth. ij. a. Magi in curia caruerūt stella. Beda. Or negat obreptionis ē: q pnitet fidel: Eccl. xxxiij. c. Qui timet deū nihil trepidabit. Job. xvij. a. Pone me iuxte te ⁊c. Chryᵖ. Si ei adheserimus stabimus generose. Et. j. Et si oīb' vētis vehemēᵗ spirauerint tentatiōes: festuca nō cedit et folium. Beda in Glo. Non solū negat christum ⁊c. q. d.

i Et post pusillū alius videns eū/dixit: Et tu de illis es. Petrus vo ait: O hō nō sū. Et
k iteruallo facto q̄si horę vnᵉ/alius quidam affirmabat dicens: Vere ⁊ hic cū illo erat:
l Nam ⁊ galileus ē. Et ait petrus: Hō nescio quid dicis.

aliquis: petrus non negat christum: ille enī negat christū/qui dicit christum non esse deum. Immo negat: qui enim negat se esse christianū/dicens: Non noui christū/satis negat christum esse deum: Nemo diceret: nō noui deum. Nota q̄ quidam temere excusant petrum piscatorem et idiotam/volentes constituere sophistam: ita exponentes quod dicit: non noui illū. q. d. christus filius dei est ab eterno genitus a patre: quomodo autem ab eterno genitus sit a patre/nō noui. Ad hūc etiā modū exponunt quod in sequenti dicit: Nescio quid dicis: id est nō approbo. i ¶ Et post pusillum alius videns eū dixit: ⁊ tu de illis es. Petrus vero ait: O homo non sum. Augustinᵘˢ. Or nota sunt prauoꝝ colloquia q̄ cogūt petrum negare deum vel hominē se nō nosse quem inter condiscipulos confessus fuerat esse filiū dei. j. Cozinth. xv. d. Corrumpunt mores bonos: colloquia prava. Nota quia de negatione petri videntur velle tres euāgeliste: matthęus: marcus: lucas/q̄ tota facta fuerit in atrio caiphę: solus iohannes videtur velle q̄ prima pars negationis facta sit in atrio anne: gemina negatio facta sit in atrio caiphę: ⁊ ita videtur verum esse p̄m ordinem ⁊ seriem euangelij/ Joh. xviij. Unde quod alij dicunt/intelligitur dictum precōcupādo. Sed ⁊ expositores videntur dissentire. Nam Augustinᵘˢ de concordia euangelistarum: ⁊ super Johannē videtur velle q̄ omnes tres negationes petri fuerint facte in domo anne. Sed Beda super Lucā et Hieronymᵘˢ super Matthęū/innuunt q̄ facte sunt in domo caiphę. Sed intellige Augustinū dixisse p̄occupando: alios recapitulādo. k ¶ Et interuallo facto quasi horę vnᵉ alius quidam affirmabat dicens: Vere ⁊ hic cum illo erat: Nam ⁊ galileus est. Sed nunquid ⁊ galilei sicut ⁊ hierosolymite debēt iurare? Utiq;. Sed vnaquęq; prouincia habet ꝓpria idiomata linguę. Per illos duos qui petrum negare compellunt in domo pontificis: significantur ministri ⁊ socij prelatorum: qui detrahendo de alijs ⁊ adulando ipsis/ipsos sepe negare christum faciunt. Prouerb. xxix. b. Princeps qui libenter audit verba medacij/omnes ministros habet impios. Sed nunquid tales sunt in domo pontificis? Matth. xj. b. Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Ibi Glo. Ecce qui ponunt puluinaria sub omni cubito: qui vitam peccantium palpant non pungunt: habitant in domibus regum. Sed vita rigida ⁊ predicatio vera debet declinare palatia: quę frequentant mollibus induti. Gregorius. Johannes baptista non fuit mollibus indutus: quia vitā peccantium blandimentis non fouit: sed aspere increpauit: ⁊ ideo habitauit in deserto. l ¶ Nam ⁊ galileus est. Alij nō sunt cum iesu nisi galilei: id est translmigrati de vitijs ad virtutes.

Marci. 14. c

m ¶ Et ait petrus: homo nescio quid dicis. Non est ista vox qualis illa: Et si omnes scandalizati fuerint in te/sed non ego. Prouerb. xvij. c. Qui inuertit linguam suam incidet in malum. Prouerb. viij. b. Os bilingue detestor: Judic. ix. c. Ubi est nunc os tuum quo loquebaris: quis est abimelech vt seruiam ei? Chryſostomᵘˢ. Non enī fuit pigritię petri negatio/quantū derelictionis dei [illegible] cum. Sed quare permisit dominus petrum negare: qui tantum diligebat eū. Chryſostomus. Ut confundatur marcion: vt nemo de se presumat: vt christo in omnibus credat: vt alij sibi caueant: vt nemo de se ꝓsumat: vt eius audacia: vt discat alijs misereri. Eccl. xxxj. b. Intellige q̄ sūt primi tui ex teipso: Gal. vj. a. Si ꝓoccupatus fuerit hō in aliquo delicto: vos qui spirituales estis huiusmodi instruite.

S Gregorius. Peccat

Ignorātia: sic paulus. j. Timoth. j. c. Ignorās feci in incredulitate.
Gregorius Peccatur
Infirmitate: vt petrus hic. Un̄ Beda. Or dominū petrus negat obreptionis est ⁊c.
Industria: vt iudas. Job. xxxiij. c. Quasi ō industria recesserūt a me/ eo ⁊c.

Beda ⁊ Amb. Quidā pio erga petrū affectu locū hūc ita interpretāt: quasi dñs dixerit se illum non nosse quē nemo pfecte nouit. Verū q̄ inquisiᵗᵒ dixerit: homo/nō sū: interpretati sunt q̄ maluit se negare q̄m christū. Or autē ait: homo nescio/dicūt/se sacrilegia eoꝝ nescire ⁊ reprobādo dānare. Sed has expositiōes et dñs ipse friuolas cōtestat q̄ ter negādū se a petro p̄dixerat/⁊ ipse petrus qui se nō de industria hoc locutū sub sequētibus lachrymis manifestat. a ¶ Et cōtinuo adhuc illo loquēte gallus cāta-
Mat. 26. g Marci. 14. g
Horaliter uit. Horaliter. Gallus est p̄dicator: q̄ cātat. j. Cozinth. xv. c. Euigilate iusti ⁊ nolite peccare. Ad cui' etiā cantū cōuertit dñs ad peccatorem: ⁊ tūc peccator flet amare. Proprietates
Versus ꝺ gal li ꝓprietatꝫ galli q̄ cōueniūt p̄dicatori notant' his versibus. Pugnat/calcar habet gallus/crista q̄ rubentē: De ferit ad cantū/ scalpit/nocte' docet horas. Qua facit vetulus: q̄bus exorit basilissus: Ynsidet ecclesię/rostrū quoq; tendit in auras: Caudam sustollēs habet ista notanda magister. Gignit ⁊ ad pastū vocat/⁊ sublime cubile. De primo Josue. j. d. Trāsite armati ante fratres vestros oēs fortes ⁊ pugnate ꝓ eis/donec det dñs requiem fratribus vestris. De secundo Eccs. vltᵒ. d. Verba sapientum quasi stimuli ⁊c. De tertio Job. xxxix. d. Pulli eius. i. aq̄le lābūt sanguinē ⁊c. De quarto. j. Cozinth. ix. d. Castigo corpus meū ⁊c. De quinto Phil. iij. b. Ota detrimētū feci ⁊ arbitror vt stercora ⁊c. De sexto. j. Cor. xv. c. Euigilate iusti ⁊c. Jrē Roma. xiij. c. Hora ē iam nos de somno surgere. De septimo Esa. lix. a. Ova aspidū ruperūt ⁊ telas aranearū texuerūt: qui comederit de ouis eoꝝ morietur ⁊c. De octauo Ezech. xiij. d. Fili hois/speculatorē dedi te ⁊c. De nono Hiere. xiij. a. Onagri steterunt in rupibus ⁊c. De decimo Eccl. xj. a. Sapiētia humiliati exaltabit caput illiᵘˢ. De vndecimo. Esa. lxvj. c. Nūqd ego q̄ alios parere facio ipse nō pariā? Job. xxxviij. d. Quis dedit gallo intelligentiaz? De duodecimo Matth. xxij. a. Simile est regnū celorum homini regi qui fecit ⁊c. De tertiodecimo Job. xxix. d. Munqd ad ꝓceptum tuū eleuabit aquila ⁊c. Sequit: b ¶ Et conuersus dominᵘˢ: a iusticia ad misericordiā. Zach. j. a. Cōuertimini ad me ⁊ ego conuertar ad vos. c ¶ Respexit petrū. Augᵘˢ de cōcordia euangelistarū. Quō hoc sit accipiendū diligentius cōsiderandum est. Fuit enī petrus in exteriori atrio inter eos qui se calefaciebant: Nō est autē credibile q̄ vbi corporaliter audiebat a iudeis/ibi fieret illa respectio. Nam cuꝫ dixisset matthęus: Exierunt in faciē eius/adiunxit: Petrus aūt sedebat in atrio: q̄s nō diceret/nisi illa cū dño intus agerent. Et sicut ex narratione marci colligit/nō solū in inferioribus/sed in superioribᵘˢ domᵘˢ agebant. Nam postea q̄m marcus narrauit/secutus adiunxit: Cū esset petrus in atrio deorsum. Sic ergo per marcū cōstat q̄ in superioribus: q̄ matthęū/q̄ in inferioribus partibus domᵘˢ hęc cū domino agebat: quomodo ergo respexit dominus petrū facie corporali? Quapropter mihi videt illa respectio diuinitus facta/vt ei veniret in mentē ⁊ quotiēs negasset ⁊ q̄ dñs p̄dixisset: ita dño misericorditer respiciēte petrū/salubriter fleret. Sicut dictū est: Respice ⁊ exaudi me: et ꝓtege domine: ⁊ ita dictū arbitror: Conuersus dñs respexit petrū. Denicq; cum euangeliste in narrationibus suis frequentius soleant ponere iesum: modo lucas dominū posuit dicēs: Conuersus dominus respexit petrum: matthęus ⁊ marcus q̄ de ista respectione tacuerunt/nō verbi diuini sed verbi iesu petrū recordatus dixerunt: vt ex hoc intelligamus istā respectionē a iesu nō humanis oculis sz diuinitus factā. Ad hoc idem facit Leo papa dicens. Dominus iesus qui intra pontificale cōsilium corpore tenebat solo/trepidatione discipuli fortis positi/diuino vidit intuitu: ⁊ pauētis animū mox vt respexit/erexit/⁊ in fletū pnitudinis incitauit. Sic igit volunt sancti q̄ respectu misericordię respexit dñs petrum. De quo Sap. iij. c.

Gratia ⁊ misericordia in sanctos eius: ⁊ respectus in electos illius. Beda. Respexit dñs vt recordaret petrus: q̄ misericordia ad pnitentiam vocat. Ps. Abyssus abyssum inuocat. d ¶ Et recordatus est petrus verbi domini sicut dixerat: q̄ priusq̄ gallus cantet ter me negabis. Chryᵖ. Nihil ita curat delictū/vt memoria eius cōtinua. Et. j. Omnino est misericordia dignᵃ: qui peccauit ⁊ cōfessus est. Prouer. xxviij. b. Qui abscōdit scelera sua ⁊c. Et. ē. Si nos ei' nō meminerimᵘˢ/ deᵒ nō obliuiscet. Et. j. Si hoc nō intelligeris/non sapies magna/nō recidiuabis. Et. j. Sed sustinet ala memoriā ita amarā/ cogamus eā. Beltᵘˢ est eā mederi nunc q̄m cōtra ordinē vniuersi. ii. Re-
Esa. 50. b. Mat. 26. g. Marci. 14. g
gū. xij. c. Tu fecisti in occulto ⁊c. e ¶ Et egressus foras petrus. Victorinus. Ut baberet locū libez flendi. f ¶ Fleuit amare. Amb. Lachrymas lego/satisfactionē nō lego ⁊c. Argumentum q̄ cōtritio tollit eōm pnā. Victorinus. Egreditur petrus foras/vt ab impioꝝ concilio seclusus pauidę negationis sordes liberis fletibus abluat. Sic q̄ vult vitare peccata ⁊ emendare que fecit: debet egredi de mala societate cum qua peccauit. Ps. Nō sedi cū cōcilio vanitatis ⁊c. Amb. Et
Ps. 25. venię fletus cōsulit ⁊ verecundię: lachrymę sine horroze culpam sequunt: lachrymę veniā nō postulant ⁊ merent. Sequitur: g ¶ Et viri qui tenebant illum/illudebāt ei. Abdię. j. c. Omnes viri federis tui illuserūt tibi: inualuerūt aduersum te viri pacis tuę. Prouer. xij. d. Ipse deludet illusores ⁊c. h ¶ Cedentes/eum. Job. xvj. b. Exprobrantes peccauerunt maxillā meā: saturati sunt penis meis. i ¶ Et velauerunt eū. Velāt christi facię: qui nō permittunt sibi ostendi veritatem nec penarum/nec iudicij. Velant etiā faciem dñi hypocrite. Esa. xxix. c. Uę qui ꝓfundo estis corde ⁊c. k ¶ Et percutiebant facię eius: quā moyses desiderabat sibi ostendi. Exo. xxxiij. c. Si inueni gratiā in cōspectu tuo ostēde mihi faciē tuam vt sciā te ⁊ inueniā gratiā ante oculos tuos. Dixitq; dñs: Facies mea ꝓcedet te: ⁊ requiē dabo tibi. Et dauid. Ostende faciē tuā ⁊ salui erim'. Et iacob/Gen. xxxij. g. Vidi dñm facie ad faciē: ⁊ salua facta est aīa mea. Hester. xv. d. Valde mirabilis es dne ⁊ facies tua plena est gratū. Et tñ miseri iudei hanc alapis ⁊ sputis cōtaminauerūt. Ds ipe patiēter sustinuit ꝓpter nos. Un̄. Esa. l. c. Corpus meū dedi ꝑcutientib' ⁊ genas meas vellētib': faciē meā nō auerti ab increpātib' ⁊ cōspuētibus in me. Septuaginta dicūt: Dorsū meū posui ad flagella ⁊ genas meas ad alapas: faciē meā nō auerti a ꝓspersione sputorū. Thren. iij. d. Dabit ꝑcutiēti se maxillā/saturabit opprobrijs. Mich. v. a. In virga ꝑcutiēt maxillā iudicis istī. Hiero. Voluit dñs cōspui vt nos lauaret: voluit velari vt velamē culpę ⁊ ignorātię a cordib' nr̄is auferret. In capite voluit ꝑcuti: vt caput nr̄m. i. adā restitueret saniti. Alapis voluit cedi ⁊ verbis deride': vt nos ei labijs ⁊ manib'. i. verbis ⁊ opib' applaudam'ᵘˢ: sicuti docet Ps. Oēs gētes plaudite manibus ⁊c. Mystice: Colaphi ⁊ sputa iudeoꝝ significāt blasphemias ⁊ opprobria falsoꝝ christianoꝝ: q̄b' incessanter deū inhonorāt. Un̄ Beda. Qui tūc cęsus ē colaphis iudeoꝝ: nūc cędit blasphemijs falsoꝝ christianoꝝ: ⁊ q̄ cōsputus est faliuis infidelitū: nūc vexanis opprobrijs fideliū exhonorat. Un̄ Job. xxx. b. Abominat me ⁊ lōge fugerūt a me/⁊ faciē meā cōspuere nō verenᵗ. Prouer. xvij. d. Ps̄ est bonū animi inferre iusto: nec ꝑcutere principē q̄ recte iudicat/Augᵘˢ. Ps̄ min' peccant q̄ blasphemant christū regnantē in celis: q̄s iudei qui crucifixerūt ambulantē in terris. l ¶ Et interrogauerūt eū dicētes: ꝓphetiza: q̄s est qui te ꝑcussit: quasi hoc obijciebāt ei q̄ dicebat se ꝓphetā. Chryᵖ. Diuinū illud caput percusserūt viri inquinati ⁊ abominabiles. Et. j. Que nobis erit cura de reliquo? cōtumelijs/postq̄ christus b passus est? Deb. xij. a. Recogitate ergo eū qui talē sustinuit a peccatorib'. i. vilib' aduersus semetipm. i. dei filium/cōtradictionē vt nō fatigemini ⁊c. Phil. ij. a. Hoc sentite in vobis. Deb. xij. a. Bene tote vincetoꝝ ⁊c. Esa. lvij. a. Justus perit ⁊ nō est qui recogitet in corde. m ¶ Et alia multa blasphemantes/dicebāt in eū. Esa. j. b. Dereliquerūt dñm/blasphemauerūt sanctū israł. Judei dñatoꝝ spernunt: maiestatē aūt blasphemant.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Et vt factus est dies. Premisit lucas de prima illusione que facta est in atrio principis ab eis qui percutiebāt faciē eius velatam illudentes ei: Fuit enim ter illusus: nō autē secutus est ordinē. Debuit ēm ꝯmittere causam illusionis/quā hic subdit dicens: Et vt factus est dies: ꝙ tunc maior fuit frequētia ꝙ fuisset i nocte. Glo. Vide ꝙ solliciti in malo: tota nocte vigilauerūt vt facerēt homicidiū. Job xvii.c. Nocte verterūt in die. Hiere. ix. b. Vt inique agerent laborauerunt. Nota quia tota nocte laborauerūt in querendo falsos testes: nec testibus poterāt eū cōuincere: z arguebāt eum querentes vtrū esset christ⁹. Et ꝛterit breuiter lucas: qz in alio euāgelista legitur ꝙ ipse princeps sacerdotū interrogauerit eū:

Dat.26.f. Marci.14.f

Marci.14.f. Tu es christ⁹ filⁱ⁹ dei bñdicti? b ¶Conuenerūt seniores plebis. Ecc'. iiij. c. Cōuenerūt vere in vnū aduersus dñm ⁊c. c ¶Et principes sacerdotū ⁊ scribe duxerūt illum in

Pā.21. concilium suū. Pā. Cōcilio malignāntū obsedit me ⁊c. Eccl. xvi. a. In synagoga peccantium exardebit ignis. Hiere. xi. d. Ego quasi agn⁹ mansuet⁹ qui portat ad victimā ⁊c. d ¶Dicentes: si tu es christ⁹ dic nobis. Sap. ii. b. Cūtumelia et tormēto interrogem⁹ eū. Beda. Non veritatē desiderant/sed calūniā parāt ⁊c. Nota qz ꝑm aliū euāgelistā/plurius accusabant eū/⁊ de blasphemia/⁊ de calumnia. De blasphemia/ꝙ se diceret filiū dei/ꝙ⁹ iudei dicūt blasphemiā. De calūnia/ꝙ se diceret christū. s. messiā in lege ꝓmissū/⁊ ita regē iudeoꝝ: qō calumniari sunt. Sed qz sciebāt ꝙ de blasphemia nō moueretur pilatus/cū nō haberet fidē vni⁹ dei sed idola colerēt: ideo sub silentio ꝛterēt vtrū esset verus filⁱ⁹ dei: ꝛgentes an sit christ⁹: vt si hoc possent ab eo extorquere/statim traherent eū ad pilatum tanq̄ derogantē romano imperio. Intelligebāt ēm christum purū hominē: sicut dicit Beda. e ¶Et ait illis: Si vobis dixero/nō credetis mihi: si aut̄ interrogauero/nō rūdebitis mihi/neq; dimittetis. Diceret aliqñ se eē christū ⁊ nō credebāt ei: imo q̄dā die cū hoc diceret/tulerūt lapides vt iacerent in eū. Interrogauerat etiā eos de christo. ꝙ. xx. g. nec rūderūt: cū quereret ab eis: d̄ vobis videt de christo/cui⁹ filius est? ⁊ Rūderūt/dauid: Et ipse statim obiecit eis: Quō ꝯ dauid ⁊c. Nec etiā eū q̄ inoꝛi⁹ erat/dimittere volebāt.

f ¶Ex hᵇ autē. i. ex hac passione: ⁊ ꝓ hac passione: vt sit: ex: tpale ⁊ causale simul. g ¶Erit filⁱ⁹ hois sedēs a dextris virtutis dei: ꝑm qō homo. i. in potioriᵇ⁹ bonis patris. Deēm pater christo ꝑm qō hō/dedit potiora bona ꝙ alicui creaturę. Vel ꝑm qō deus est equalis patri. Heb. xii. a. Qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē cōfusione cōtempta ⁊c. Beda. Ego. s. quē vt hominē cōtēnitis/per suppliciū crucis ero exaltatus: ⁊ habens. i. apparens habere nomen qō est super omne nomē: Phil. ii. b. h ¶Dixerunt autē oēs: tu ergo es filius dei? Qui ait: vos dicitis. Cōtra. Interrogabant/nō enūciabant. Vñ exponē: Dicitis. i. dicere poteritis/interrogatione mutata in assertionē. Vel potest dici ꝙ sermo comicus est: vt sumat interrogatio ꝓ enūciatione. Vel/dicitis/in cōdidus. Unde Glo. Sua sententia damnant. i. per id qō sentiebant. i ¶Vos/inquā/dicitis: quia ego sum/quāuis hic infirmus apparea. Beda. Ita temperat responsionē vt ⁊ dicat verū ⁊ sermo eius calumnię nō pateat. Maluit se christū filiū dei probare q̄ dicere: vt condemnandi causa tolleret/his qui fatent quod obijciūt. De hoc verbo nō poterāt eum accusare: si diceret: Ego nec dico nec nego: sed vos dicitis: ꝓbate ex miraculis. Fatent qō obijciūt. i. fatentur christū esse filiū dei/qō tamē obūciunt: quasi ꝓ crimine. s. qō diceret se filium dei. k ¶At illi dixerūt: quid adhuc desideram⁹ testimoniū: ꝙ se christū ⁊ filiū dei dicat? l ¶Ipsi ēm audiuimus de ore eius. Ipsi reuera non audierant: sed de verbis eius violenter traxerūt. Job. xvi. c. Suscitat falsiloquus contra faciem meam contradicens mihi. Ista etiam sunt qui rapiunt verbum de ore simplicium vt aduocati. Iudic'. xii. b. Dixerūt galaaditę: Rūāq̄ ꝙ⁹ ⁊c. iii. Reg'. xx. f. Nō acceꝑerūt viri ꝓ omine ⁊c.

Expositio La. XXIII.

a in eum. Et vt factus est di/ b es cōuenerunt seniores ple/ c bis et principes sacerdotū ⁊ scribę ⁊ duxerūt illū in cō/ d cilū suū/dicēntes: Si tu es e christus dic nobis. Et ait il/ lis: Si vobis dixero: nō credetis mihi: si aut̄ ⁊ interrogauero/ nō respōdebitis mihi/ f neq; dimittetis. Ex hoc aut̄ g erit filⁱ⁹ hois sedēs a dextris b virtutis dei. Dixerunt autē oēs: Tu ergo es filⁱ⁹ dei? i Qui ait: Vos dicitis q̄ ego k sum. At illi dixerūt: Quid adhuc desideramus testumo l nium? Ipsi enim audiuim⁹ de ore eius. Ca. XXIII. m Surgēs omnis multi/ n c titudo eoꝝ duxerūt illum ad pilatum. Cę o perunt autē illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertentē gentem nostrā: ⁊ ꝓhibentē tributa dari cęsari: ⁊ dicentem se christum re/ p gem esse. Pilatus autē interrogauit eum dicens: Tu

Mat. 27.a. Marci. 15.a. Joh. 18.c.

c Surgēs omnis ⁊c. Supra ostēdit euāgelista quomō captus ē iesus ⁊ quo ductus. s. in domum principis sacerdotū: vbi ipsi sacerdotes m'tipliciter illuserūt ei. Deinde vero vt se quasi alienos ab eius nece ostenderent/tradiderūt eum romano ꝓsidi iudicandum: et hoc capitulo. Diuidit autem istud capitulū in sex partes. In prima parte tradit iesus pilato: ⁊ erga eū multipliciter accusatur. In secūda mittitur iesus ad herodem et ab eo illuditur/⁊ ad pilatū remittitur: ibi: Pilatus autē audiēs. In tertia accusat iterū iesus: examinat: adiudicat/⁊ barrabas liberat: ibi: Pilatus aūt cōuocatis. In q̄rta ducit ad crucem ⁊ destructionē iudęę ꝙdicit: cū latroniᵇ⁹ crucifigit: illuditur ⁊ orat: ibi: Et cū ducerēt. In q̄nta mozit: ⁊ signis factis dei filⁱ⁹ demonstrat: vnde ⁊ centurio confitet: ibi: Erat autē fere hora. In sexta ⁊ vltima parte sepelit iesus: ⁊ mulieres q̄ secutę fuerāt eum vt pararēt aromata reuertunt: ibi: Et ecce vir nole ⁊c. Dicit ergo: m ¶Et surgēs oīs multitudo coꝝ/de domo caiphę: mane facto/vt dicit Matth. xvii. a. Quia tota nocte illuserāt ei ⁊ verberauerāt. Sap. iii. a. Multigena impioꝝ multitudo nō erit vtilis. Esa. xvi. d. Ꝙ multitudini populoꝝ multitudo maris sonantis. Pā. Alieni ilurrexerūt aduersū me ⁊c. Job. xxx. c. In multitudine eoꝝ ꝛsumit vestimētū meū. n ¶Duxerūt illū ad pilatū/ vt iudicaret eū: ⁊ ipsi ꝛsi ꝛmunes viderent. Vñ ꝗ fecerūt sub vmbra simulatę innocētię/vt ꝙ aliū viderēt fieri qō volebant Et sicut vulgo dr: Fecerē de pugno mallcū. Beñ. iii. d. Sella genuit tubalcain: q̄ fuit malleatoꝛ. Sella interꝑtat vmbra eⁱ⁹. Thubalcain: mixtᵘ⁹ vel cōuersus ad vniuersa. Malleatoꝛ: hic est pilatus: qui ꝛsi pplexitate mixtus erat: ⁊ vt multi/volebat facere ad placitū singulorū: defendēs dñm verbo/⁊ ad voluntatem iudeoꝝ exponēs tormēto. Cōtra quē Eccl. vii. a. Moli peccare i multitudine ciuitatis: nec te ꝛmittas in ppl⁹m. Duxerūt illū ad pilatū. Glo. Tradiderunt ⁊c. Insania. Reuera insanis ē cui⁹ cōsilio aliq̄s occidit si se putat ꝛmunē a morte illius. Sed ꝛe iudei nō suffocauerūt eū clam/aut lapidauerūt sua auctoritate: sicut stephanū/Act'. vii. g. cū lex dicat/Leuit'. xxiiii. c. Educ blasphemū extra castra/⁊ lapidet eū oīs ppl⁹s: Chryᵖ. Quia volebāt glorię eⁱ⁹ detrahere: sed christᵘ⁹ eoꝝ nequitia ecōtrario vsus ē. Posset etiā dici ꝙ nō auderent: q̄ potestas translata erat ad romanos. o ¶Ceperūt autē illū accusare dicētes: Hūc inuenim⁹ subuertentē gentem nostrā: et: id ē/ꝓhibēte tributa dari cęsari/⁊ dicētē se christū regē esse. Nota ꝙ in tribᵘ⁹ ꝛsistebat tota accusatio/q̄ accusauerūt. s. ꝙ diceret nō esse soluendū tributū: ꝙ diceret se christū: ꝙ diceret se filiū dei. De duobᵘ⁹ habetur hic: De tertio Joh. xix. Vel ꝑm litterā Luce/dicam⁹ ꝙ in tribᵘ⁹ accusābāt eū. Primo quidē ꝙ ꝑm subuertebat. Secūdo quidē tributum reddi cęsari ꝓhibebat. Tertio q̄ regē se faciebat. Sed oīa falsa erant: quia nō subuertebat populū/sed docebat ⁊ dirigebat. Bona subuersione ꝛsubuertebat/a malo. s. in bonū. Aggei. ii. d. Subuertā soliū regnoꝝ ⁊ conterā fortitudinē regni gentiū: ⁊ subuertā quadrigam ⁊ ascensoꝛes eius. Esa. xl. g. Subuertent⁹ condensa saltus ferro. Item non ꝓhibebat reddi tributa cęsari: immo consuluit. Matth. xxii. c. Reddite quę sunt cęsaris cęsari ⁊c. Item nō se faciebat regem: quia ab ęterno insectus ē rex. Joh. viii. g. Anteqū abraā fieret ego sum. p ¶Pilatus autē interrogauit eum dicens: Tu es rex iudeoꝝ? In tribus ꝑm lucam accusauerant eum sacerdotes: ⁊ pilatus ꝛm de vno interrogauit quod nesciebat. Sat dicerat se esse regē

(¶ iudeoꝝ:

A F iudeoꝝ: quia aperte sciebat alia duo esse falsa ⁊ per malicia fuisse obiecta. a ¶At ille respōdēs ait: tu dicis. Nō dicit: Ego sum/ne calūniandi daret occasionē. Nec dicit: Non sum: quia falsum diceret. Sic igit̄ temperauit responsum/ vt vtraq; pars posset elici. s. tu dicis. q. d. ego non dico/sed tu: et ego nō nego. Vel tu dicis. i. corde sentis. Vñ Matth. xxvii. b. Scibat ēm ꝙ ꝓ inuidia tradidissent eum. Et notandū est ꝙ sacerdoti respōdēs/eadē facta questione/respondit: Tu dixisti: vt legit Matthei. xxvi. f. Dic aūt̄ pilato respondens dicit: Tu dicis. Quare q̄ hoc: Vid. Sacerdos legē viderat: q̄ christū futurū q̄dicerat: ideo ei respōdet: Tu dixisti. Pilat⁹ vero ſignificat gentilitatē: q̄ legis ignara/ꝙ fidē ꝑsentē cōsecuta est salutē. b ¶Ait autē pilatus ad principes sacerdotū ⁊ turbas: nihil inuenio cause in hoc hole. i. nihil quare debeat mori inuenio in eo. Imminente passione/dixerat dñs/ Joh. xiii. d. Princeps mūdi huⁱ⁹ nō habet in me quicq̄. i. diabolus: q̄ ante passionē erat princeps mūdi/nō inuenit in me peccatū. Vel pōt referri ad pilatū. q. d. dñs: princeps mundi. i. pilatus nō habet in me quicq̄. i. nō inuenit in me aliquā iustā causam. c ¶At illi. i. principes sacerdotū/inuidia ⁊ malicia cōcitati: d ¶Inualescebāt/⁊ condemnabāt eū/quē pilatus obsoluebat. Unde Chryᵖ. Pilatus mollis erat ⁊ inuirilis: principes aūt̄ sacerdotū maligni. e ¶Dicētes: Cōmouit populū docēs ꝑ vniuersam iudeā/incipiēs a galilea. Repete cōmouit vsq; huc. Ecce demētia noui generis in iudęis pōt argui: do minū arguūt vnde laudādus esset. Mozaliter: f ¶Commouit populū/ab ignauia ⁊ malicia ad pnitētia ⁊ fidem. Vñ Pā. Cōmouisti terrā ⁊ cōturbasti eā. Eccl. xlii. b. In cōspectu eⁱ⁹ cōmouebunt mōtes: ⁊ in volūtate eⁱ⁹ aspirabit nolus: vox tonitrui eⁱ⁹ verberauit terrā. Fit aūt̄ talis cōmotio ꝙ doctrinā ⁊ ꝓdicationē. Vñ dicit: g ¶Docēs ꝑ vniuersam iudeā: Oꝛtet ⁊ ociū ꝓlatoꝛū ⁊ ꝓdicatoꝛū suggillās. Prouer. vi. a. Discurre/festina/suscita amicū tuum. Matth. iii. d. Circuibat iesus totā galileā/docens in synagogis eoꝝ/⁊ ꝓdicans euāgelium regni et sanans omnē languoꝛē ⁊ omnē infirmitatē in populo. Ubi dicit Rab. Circuit/vt doceat doctoꝛē esse expeditū ⁊ nō acceptoꝛē ꝑsonarū. Ibidē dicit Chryſostom⁹. Nos q̄ sumus vni⁹ tregionis pastoꝛes/ singulas populi passionū species circuire debem⁹. Studiosus ēm medicus circuit grauiter ęgrotantes. Et nos similiter facere debemus: Uis q̄ auaricia laborāt/aliquē sermonē de morbo auaricię faciamus/ad medicamentū sanitatis illi⁹. Uis qui ardētibus febribus libidinis anhelant: aliq̄d remediū de apotheca medicinali apostoli ꝑcramus. i. Corinth. vi. d. Omne peccatū quodcūq; fecerit homo extra coꝛpus est: q̄ aūt̄ fornicat/ in coꝛpus suū peccat. Et postea subdit: Glū medicamentū est increpatio: aliq̄ cōsolatio. Sequit: b ¶Pilatus aūt̄ audiens galileā: id est mētionē de galilea. i ¶Interrogauit si homo galileus esset. Et vt cognouit ꝙ de herodis potestate esset. i. de galilea q̄ erat de dominio herodis: in qua nutritus fuit/nō natus. Natus ēm fuit in bethleem: quę ē in iudea: sed nutritus in naçareth/quę est i galilea. Quod nō sine magno mysterio fieri voluit iesus/vt dixim⁹ in primo capitulo libri. k ¶Remisit eū ad herodē: qui ⁊ ipse hierosolymis erat illis diebus. Sed quare nō interrogauit pilatus dñm sup hoc/vnde accusabant eū principes sacerdotum? Quia sciebat falsum esse. Unde quęrens occasionem liberandi eum ⁊ absoluēdi se/audito ꝙ de galilea esset: misit eū ad herodem: qui tunc erat hierosolymis ꝓpter pascha: credēs ꝙ suum hominē iniuste traditum liberaret. Herodes autem non liberauit eum: sed illusit ei/et remisit. Ita ducebant ⁊ deducebant iesum: qō nos audimus/et sicco corde transim⁹. Unde Chryᵖ. Uos hęc audientes neq; ad famulos patientiā habemus: sed siluestribus asinis plus saltamus: ⁊ ꝑ his ꝙ cōtra nos fiunt crudeles ⁊ inhumani sumus: ꝓ his vero quę contra deum/nō multum facimus curā. Sed dicis: ille irritauit. Quid hoc? Etenim cum nullus incitās fuerit/et ferus videmus mansuetas: ita ⁊ nos tūc solum quiescimus/cū nullus exacuit: quid hoc est ꝑ⁹? l ¶Herodes aūt̄ viso iesu/gauisus ē valde. Erat ēm cupiēs ex multo tempoꝛe videre eum. s. xiii. f. Et ⁊ vade hinc qz herodes ꝛrit te. m ¶Eo ꝙ audiret multa de illo ⁊ sperabat signū aliq̄d videre ab eo fieri. Infrōgabat aūt̄ illū multi sermoīb⁹. o At ipse nihil illi rūdebat. p Stābāt aūt̄ ꝓcipes sacerdotū ⁊ scribę ꝓstāt accusātes eū. Spreuit aūt̄ illū herodes cū exercitu suo ⁊ illusit/ indutū veste alba: ⁊ remisit ad pilatum. Dixi tacitur nitatē reputauit herodes fatuitatē: ideo illudēs ei quasi fatuo/induit eū veste alba. Et forte hoc erat ꝑpter opꝓbriū ⁊ indiciū fatuitatis: ⁊ ideo sic indutū remisit ad pilatū. De modo tamen vel causa illusionis buⁱ⁹ nihil habemus expressum. Et nota qz trina legit eⁱ⁹ illusio. Prima facta est in atrio caiphę: quādo peutiebāt facie eius velatā/dicētes: ꝑphetiza ⁊c. Secunda a militibus herodis ⁊ ab ipso herode: quando missus est ad eū. Sed nō habem⁹ modum determinatū illusiōis. Tertia postq̄ traditus est militib⁹ a pilato ad crucifigendū.

L

D Quadrupli ci ratiōe dñs herodi respōdere noluit

E ✠ quando circūdederūt ei chlamydē coccineā. Pro hac trina illusione recōpensamus ei in die paraseues trinā adorationē: ter dicētes cū geniculatione: σγ ιος ο θεος/agios o theos. Causa primę illusionis/qua illudebant ei penitentes faciē eius velatam/dicentes: pphetiça/euidens ē. Ideo ẽm sic illudebāt ei: quia dicebat se pphetaz. Causa quoq; tertię illusionis/qua illudebāt ei facientes spineā coronā/ indumentes eum chlamyde coccinea z dātes arundinē quasi p sceptro in manu eius nota ē/ scz quia diceret se regē. Diadema ẽm capitibus regū solet supponi/z purpura solent indui z sceptrū gestare. De causa autē huius medię illusionis nihil habem⁹. Et notandum q̄ q̄ttuor sunt vestes sacerdotales/in q̄bus illusum est christo. Una est amictus: hac velata fuit facies eius. ē. xxii. g. Secūda vestis ē alba/quasi camisia longa: hac illusum est ei bic. Tertia est casula purpurea: hac illusum est ei Marc. xv. b. vbi indutus est purpura. Quarta vestis est manipulus z cingulū z stola: quibus quasi quibusdā vinculis ligatur sacerdos. Hac etiā veste illusum est christo: quia ad colūnā ligatus est vinculis: Matthei. xxvii. c. Quinta z sexta vestis est ,pprie pontificum. s. mitra z sambuca. i. baculus pastoralis: in quib⁹ etiam illusum est christo. Nam ,p mitra coronā spineā: ,p sambuca habuit sceptrum in manu. i. baculū arundineū: quē iudei in irrisionē dederunt ei: Matth. xxvii. d. Et certe nō min⁹ illuditur ei hodie in his vestib⁹ q̄b⁹ tūc: imo plus: quia z longiori tpe z a maiore multitudine z modo fraudulentioze. Pręterea/illa illusio nō fuit nisi figura istius qua modo illudit christo a sacerdotibus z ẽpis. Vñ Job. xxx. a. Nūc autē dicit me ⁊ iuniores tpe: ad litterā: iuuenes ẽpi: quoz nō dignabar patres. i. electores qui eos genuerūt ẽpos/vel potius qui eos creauerūt: quia de nihilo fecerūt eos/ponere cū canib⁹ gregis mei: quoz virtus manū mihi ,p nihilo erat z vita ipsa putabant indigni. Nūc autem qualiter in his vestib⁹ illudant dño sacerdotes z episcopi videamus. Quas itaq; vestes induunt/in signū q̄ in corde habent fidē z memoriā z affectū illusionū dñi. Quādo ẽm ponit amictū in capite: quid aliud facit nisi quia fidē z memoriā habeo q̄ facies dñi mei fuit velata ,pter me? Et cū induit albam: quid aliud facit/nisi quia clamat ipso facto se fuit illusū dño meo in veste alba? Quid clamat casula nisi chlamydem coccineā dñi mi? Quid manipulus z cingulū z stola/nisi vincula christi significāt? Quid mitra nisi coronā spineā? Quid ergo dicit mitra in capite episcopi/nisi punctiones spinarum dñi esse in mente illius ẽpi qui mitrā habet? Quid est sambuca in manu ẽpi/nisi baculus arundineus in manu christi? Ferentes ergo talia quid ostēdūt nisi q̄ sentiūt in se q̄d christ⁹ sensit in se? Sicut dicit Apls Phil. ii. a. Hoc sentite in vobis q̄d et in christo iesu. Cum ergo ista habeāt fere oēs ecclesiarum: z nihil sentiant interius: nunq̄d nō illusio est? Dicūt ẽm signo tibi cōpatimur/tuas illusiones i nobis ipsis ostēdim⁹ z eis cōmunicamus. Quid aūt chirotheçe in manibus: quid sandalia clamāt in pedibus episcoporū/nisi vulnera pedū et manuū christi: q̄bus se cōmunicare ostēdūt his signis? Vñ Osee. xii. c. Ego visionem multiplicaui et in manib⁹ ,pphetarū assimilatus sum. Zach. xiii. c. Dicetur ei. i. episcopo: quid sunt plagę iste in medio manuū tuarū? Et dicet: His plagatus sum in domo eoz̄ qui diligebāt me. Sic dicit ep̄s/signo sibi ascribēs q̄d facti ē christo. Moraliter/autem amictus capitis significat ſpem: quā apl's vocat galeam salutis: Eph. vi. c. Spes autē eternoz̄ contēptū facit terrenoz̄. Unde cū sacerdos ponit amictum in capite/significat z ostendit spe eternoz̄ omnia terrena contemnere. Et si ita nō est/reuera illudit christo: et ideo christus illudet ei. Vñ Prouer. iii. d. Illusores ipse deludet: mansuet autē dabit gratiā. Itē alba longa z lata/mētis z carnis significat castitatē. Apocal. vii. c. Vidi turbā magnā quā nemo dinumerare poterat zc. Ubi igit nō castitas/alba illusio est oculoz̄. Prouer. xiii. a. Qui illusoz est/nō audit cū arguit. Item ꝯa/manipulus/stola/et huiusmodi ligamēta/significāt pręcepta z cōsilia z religionē: quib⁹ se obligant/quādo talē ordinem assumūt: z se obligatos ostendūt quādo hęc induūt. Qui ergo ſcepta atq; consilia z religionem sacerdotalē non custodiunt: nunq̄d hęc ferentes nō christo illudūt? Hiere. v. b. Ibo ad optimates. i. ad sacerdotes: z ecce hi magis simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula: Et ita illudunt christo. Prouer. ix. c. Si sapiens fueris: seruās. s. ſcepta z consilia tibimetipsi eris: si aut illusor/solus portabis malum. Item casula significat tunicā christi inconsutilē desup contextā per totū. i. perfectam charitatē: qua debent habere maxime sacerdotes z ẽpi. Unde petrus antecē curā de pascendis agnis suscipiat: ter interrogat de charitate: et ter confitetur se habere. Joh. vlt. d. Qui igitur talē charitatem nō habēt/induentes casulā christo illudūt: imo sibi. Prouerb. xix. d. Parata sunt derisoribus

5

cipibus sacerdotū et magistratibus z plębe/dixit ad illos: Obtulistis mihi hūc hominem quasi auertentem populū: z ecce ego coz̄ vobis interrogans nullam causam inuenio i homine isto/ex his in quibus eū accusatis. Sed neq; herodes. Nam remisi vos ad illū: et ecce nihil dignū morte actū est ei. Emendatum ergo illuz dimittam. Necesse autē habebat dimittere eis p diē festū vnū. Ex

supplicia. Itē mitra ẽpi significat scientiā duoz̄ testamentoz̄/ ,pter duo cornua: quā debet habere nō tm̄ in corde ꝙ habitū: sed etiā in manu z in oze ꝙ vsum. Unde duę linguę dependēt ab ipsa sup humeros: q̄ significāt duplex documentū. s. verbi et exempli. Modo apponūt ẽpi tertiā linguā/z abiciunt istas. De qua dicit Eccl'. xxviii. b. Lingua tertia multos cōmouit/z dispsit illos de gente in gentē. Quid igit vult sibi mitra in capite ẽpi: nisi q̄ dicit: iste habet scientiā z doctrinā legis dei et eminentiā sanctitatis. Eccl'. xlv. b. Corona aurea sup mitram aaron/exp̄ssa signo sanctitatis z gloria honoris. Baruch. v. a. Circūdabit te diploide deus iustitię/z imponet capiti tuo mitram honoris eterni. Itē baculus pastoralis in manu/significat executionē officii pastoralis. Qđ consistit in trib⁹ potissimū: quę significant per triplicē partē ipsius baculi. Primū ē vocatio peccatoz̄: secundū directio vocatoz̄: tertiū exhortatio directoz̄. Unde versus: Attrahe per primū/medio rege/ punge per imū. Cū ergo hęc nō faciūt ẽpi: nunq̄d tenētes fam bucam/nō illudūt? Baruch. vi. b. Sceptrū habet vt hō sicut iudex regionis qui in se peccantē nō interficit. Habet etiam in manu gladiū z securim: se aut̄ de bello z latronib⁹ nō liberat. Igitur illusores sunt oēs sacerdotes z episcopi/qui hęc signa habent sine re. ti. Petri. iii. a. Venient in nouissimis diebus in deceptione illusores/iuxta ,pprias cōcupiscentias ambulātes. Sequit: a Et facti sunt amici herodes z pilatus in ipsa die. In fine primi Posteriox̄: Propter id amici sunt: q̄ eiusdē inimici. b Nam antea inmici erāt adinuicē: propter necem galileoꝝm quos pilatus occiderat. ē. xiii. a.

Versus 6 bacalo pastorali.

b

Mystice

Mystice: Per herodē populus iudaicus: per pilatū populus gentilis significat: Qui prius discordes/p mortē domini facti sunt cōcordes in fide. Unde Eph. ii. c. Vos qui eratis alt quando longe/facti estis ,ppe in sanguine christi: Ipse ẽm est pax nostra q̄ fecit vtraq; vnū. Et miro modo: q̄ pilatus ꝑmo misit iesum ad herodē: z herodes postmodū remisit ad illum: quia verbū fidei primo suscepit gentilis z enūciauit iudeis: et in fine mūdi iudeus iterū remittet ad gentilē: q̄n per heliam et enoch multi cōuertent. Unde Malach. vlt. b. Mittā vobis heliam ,pphetā antecē veniat dies dñi magnus z horribilis: z cōuertet coz̄ patrū ad filios: z coz̄ filioz̄ ad patres cozū. Item cōcordia pilati z herodis significat cōcordiam hereticoz̄: qui adinuicē sunt discordes/sed ō christū cōcordes. Unde significantur per vulpes samsonis: quę caudas colligatas habent/ sed facies diuersas: Judic'. xv. a. Item hoz̄ concordia significat concordiā canonicoz̄ in capitulis: qui ad omne bonum fauendū adinuicē sunt discordes: sed ad occidendū ieſum: id est ad faciendū malū/amicissimi inueniunt. Eccl'. xvi. a. In synagoga peccantium exardescet ignis: z in gente incredibili ardebit ira. Synagoga peccantiū sunt hypocritę: gens incredibilis sunt aduocati: Et hi duo oia capitula turbant. Pilatus interpretat os malleatoris: z significat aduocatos: per quos diabolus malleat totā ecclesiā. De quo Hiere. l. d. Cōfractus est z contritus malleus vniuersę terrę. Hoc dicit q̄n magnus aduocatus moritur. Herodes interpretatur glorians in pelle: z significat hypocritas: qui de attenuatione pellis z vili veste gloriant. Hi duo ad inuicē maxime dissident: z contra bonuz vel in necē boni maxime cōcordant. Esa. ix. d. Unusquisq; carnem brachii sui vorabit: manasses ephraim z ephraim manasses: z simul ipsi contra iudam. Sequit: c Pilatus autē conuocatis principibus sacerdotū z magistratib⁹ et plebe/dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc hominē quasi auertentē populū: et ecce ego cozam vobis interrogans nullaz causam inuenio in homine isto/ex his in quibus eū accusatis. Et ideo nō debet condēnari a me qui sum iudex romanus. Eccl'. xxv. d. Non est cōsuetudo romanis damnare aliquē hominē priusq̄ is qui accusat/ ꝑsentes habeat accusatores

c

Mystice

A ✠ tes habeat accusatores/locūq; defendendi accipiat. Exo. xxiii. a. Insontē z iustū nō occides: ꝙa aduersor impiū. a Sed neq; herodes: supple inuenit aliquā causā in eo. b Nā remisi vos ad illū: z ecce nihil dignū morte actum est ei. Emendatū ergo illū. i. flagellatū: c Dimittā. i. iudico dimittendū. Eccl'. iii. c. Dos sanctum et iustum negastis ante faciē pilati iudicante illo dimitti. Emendatū/flagellis z iudiciis quantū iubet officiā: dūmodo ne siatis innocuū sanguinem. Ideo ẽm flagellauit vt ex saturato coz̄ odio desisterent. Chryſ. q. d. pilatus: Si non vultis innocentē dimittere/saltē vt condemnatū date festiuitati. d Necesse autē habebat dimittere eis p diē festū vnū. Mō in quolibet festo dimittebat eis ſes vnū de vinctis: sed tm̄ in festo paschę: in memoriā liberationis de egyptiaca seruitute. Cōsueuerat em̄ ſes romanoꝝ eadē die q̄ egressi sunt de egypto z liberati a seruitute pharaonis in cōmemorationē tāti beneficij/z ad honorē dei fuit q̄ liberauerat eos/dimittere vnū de incarceratis: Et idipsū iuuat nos ptra grecos. Cōstat em̄ qō in q̄rtadecima luna ad vesperū cōgregati sunt oēs in ramalle: et in crastino summo mane egressi. Ergo q̄rtadecima luna sunt egressi: q̄ q̄rtadecima luna erat in die paraseues: q̄ eadē die dimittebat eis vinculatū q̄ egressi sunt. Mentiunt igit greci dicētes fuisse q̄rtadecima lunā die paraseues. Nec ꝙ faciebat ſes ex statuto aliq̄ regali: sed ,pter annuā cōsuetudinē quam nolebat infringere pilat⁹/vt placeret iudeis. Unde Beda. Non imperiali legis sanctione sed annua gentis/cui q̄ talia gaudebat placere deuict⁹ cōsuetudine. e Exclamauit autē simul vniuersa turba/excitata a pontific⁹ vt peteret barrabam. f Dicens: Tolle hūc z dimitte nobis barrabam. Judic'. ix. c. Ligna tandē elegerūt rhamū. Chryſ. Sacerdotes cū ,ppia malicia etiā plębē corrūpunt/vt z illorum deceptionis vltimā dant vindictā. Prouerb. xxix. b. Viri sanguinū oderūt simplicē. i. sacerdotes iesum. In duob⁹ peccauerunt isti. s. quia reum petierūt dimitti: z q: iustū petierūt damnari. Prouer. xvii. c. Qui iustificat impiū z qui pdēnat iustū/ vterq; abominabil' ē apd deū. Esa. v. c. Ue q̄ dicit' malū bonū: z bonū malū. Ubi Glo. Hoc specialit̄ ꝺ iudeos: q̄ barrabam elegerūt z christū cōdēnauerūt. Generaliter ad oēs qui i iniustū iustificant et iustū pdēnāt. g Qui erat ,pter seditionē quandā factā zc. Beda. Qui ,p iesu latronē: ,p saluatore interfectorē: ,p datore vitę adeptorē elegerunt: merito salutē perdiderūt et vitā: z latrocinūs z seditionib⁹ intantū se subdiderūt vt z patriam regnūq; quod christo ſtulerant perderent: z hactenus libertatem animę vel corporis quā vendiderant. i. alienari a se mererant (vel dicēdo: Sanguis ei⁹ sup nos zc. Matth. xxvii. c. nō reciperēt) Libertatē aię recipient: q: belius cōuertet cordapatrū ad filios: Malach. vlt'. d. Sed libertatē coz̄poz̄ nūcp̄.

Mat. 27. b
Marci. 15. a.
Joh. 18. g.
Act'. 3. c.

Moraliter

Pſ. 73. Vñ Pſ. Et nos nō cognoscet ap̄l⁹. Mora Hiero⁹ dicit q̄ idē nomē reputat barrabas p duo/r/et barabbas p vnū/r/z duo b/,pter soni cōuenientiā: z tm̄ diuersas habēt interpretationes. Barrabas em̄ interp̄tat filī magistri. Bar em̄ filī⁹ est/z rabi magister. Barabbas vo interp̄tat filī⁹ patris. Mā bar. i. filī⁹ abba pater. Et mystice significat antichristū: quē iudei ſferēt christo. Vñ Joh. v. g. Ego veni in nomine patris mei z non accepistis me: si alius venerit in nomine suo/illum accipietis.

Moraliter. Barrabas latro est vetus homo: iesus ē nouus homo. Uterq; vinctus est in carcere: id est in carne: sed ille vinculis peccatoz̄. Prouerb. v. d. Iniquitates suę capiūt impiū/ z funib⁹ peccatoz̄ suoz̄ ꝑstringit. Iste vero vinctus ē vinculis ſceptoꝝm. De quibus Eccl'. vi. d. Decor vitę est in illa. i. in sapientia: z vincula illius alligatura salutaris. Bon⁹ iudex laborat vt nouus homo absoluatur/ z vetus condemnetur. Sed turba econtrario clamat ,p veteri liberando: z nouo cōdemnando. Quę est ista turba? Certe mala societas/amoz pa

rentum/pudoz humanus/infirmitas carnis/timoz pēnitentię/ amoz voluptatū/suggestio diaboli/cōtraria cōsuetudo. Exo. xxiii. a. Non sequeris turbā ad faciendū malum: nec in iudicio sententię plurimoꝝ acquiescas. Matthęus. xxvii. b. dicit barrabam vinctū insignem: z significat canonicū nobilem multis bñficijs ligatum: qui reuera latro est: quia quicquid habet supra vnum beneficiū/pauperibus furat: immo etiā illud vnū furat/ cum nō facit pro illo seruitiū quod debet: Unde furat hostas et missas q̄s debet domino: z elemosynas/ z quicqd male expendit vel male retinet vitra necessitatē/furatur pauperibus. Vñ Esaię. iii. c. Rapina pauperē in domo vestra. Ubi Glo. Nostri principes populū attrerūt/cū pauperes delinquentes publice arguūt z cōfundūt: diuitib⁹ aut̄ peccata peccantib⁹/nec mutū faciūt. In quoꝝ domib⁹ rapina pauperū est: dum ecclesię opes sibi thesaurizant: z in delitijs abundant quę ad sustentationē pauperū dant: q̄ sibi reseruant vel ,ppinquis distribuūt: z aliox̄ inopiā suas vel suoz̄ diuitias faciūt. Hic etiā dicit seditiosus: qui tales dissensiones z schismata faciunt in capitulis ,pter nobilitatē. Nūc latronē/quia insignis est z bellicosus: eligit turba in episcopū: z virū iustū pacificū derelinquit quasi reum. Ita fit modo fere in omnibus electionib⁹: latrones nobiles eligunt/z viri sapientes z iusti postponunt. Et hoc facit cōstitutio: q̄ dicit vt maior pars numero obtineat in electionib⁹. Christus em̄ semp habet minorē partē numero: quia stultoꝝ infinitus est numerus: Eccl'. i. d. Hoc em̄ illud malū q̄d vidit salomon. Eccl'. x. b. nostris temporibus futurū. Est inquit malū sub sole z quasi per errorem egrediēs a facie principis: positū stultū in dignitate sublimi/ z diuitęs sedere deorsum. Osee. vi. c. Galaad ciuitas operantium idolū supplantata sanguine. i. nobilitate z quasi fauces viroꝝ latronū. Itē Osee. vi. a. Fur ingressus est spolians latrunculus foris. b Iterū autē pilatus locutus ē ad illos/volens dimittere iesum. Chryſ. Quare ergo nō dimisit? Nō erat ei cordimittere illū cui imponebat q̄ se regē faciebat. Esto: Oportebat q̄ opportunitates gerere z conjecturas: puta si exercitū colligebat/si pecunias/si arma. Tū multas q̄ fuit occasiones pilatus/vt cum ,ppli beniuolentia posset iesum liberare: q̄ tangunt in textu z in Glo. sed obscure. Prima ē iudicis mutatio: vnde misit eū ad herodem. Secūda est criminis amotio: vnde dixit: Nullā causā mortis inuenio in eo. Tertia ē pęnę illatio: vñ dixit: Corripiā ergo illū zc. Quarta ē ꝑsonarū collatio. Cōtulit em̄ barrabā latronē christo innocenti/vt ex ipsa collatione ostēderet christū potius dimittendū. Quinta est sententię dilatio. Sepe em̄ interrogauit eos q̄d vellent fieri de ipso: q̄si de sententia hesitaret. Utinā iudices nostri ita curiosi essent ,p pauperib⁹ absoluēdis/vbi causa coz̄ est iusta. Eccl'. iii. b. In iudicādo esto pupillis misericors vt pater. Job. xxix. c. Pater eram pauperū/z causā quā nesciebā diligentissime inuestigabā. i Et illi succlamabant. Prouer. xv. a. Os fatuoꝝ ebullit stulticiā. Job. xli. d. Feruescere faciet q̄si ollā ,pfundū mare. k Dicētes: Crucifige/crucifige eū. Immanitas sceleris eoz̄ ꝙhendit q̄ hmōi genere mortis ipsum quęrūt occidere. Vñ duo nota in genere mortis. s. q̄ sit morosum z opprobriosum. Vñ Beda. Magna crudelitas: nō solū occidere/sed etiā crucifigere quę runt: vt pedib⁹ z manib⁹ ad lignū cōfixis morte vexaret ,pdicta. In hoc notat morosū hoc genus mortis/ne dolor citius finiretur z in cruce diu videret. Hic notat quia opprobriosum: Ideo em̄ volebāt vt ibi diutius penderet/vt esset ei in cōtumeliam. Chryſ. Deut'. xxi. d. Maledictus a deo ē qui pendet in ligno: Ideo nolunt decollari eū vel aliter mori. Gal. iii. b. Factus ,p nobis maledictū. Sap. ii. d. Morte turpissima condemnemus eū. Crucifige zc. Similiter tu clamas quotiēscunq; peccas moraliter: immo quod plus est/ipse crucifigis. Heb. vi. a. Rursum crucifigentes sibimetipsis christum et ostentui habentes. De hoc clamore dicitur Esaię. v. b. Expectaui vt faceret iudicium: et ecce clamor et iniquitas.

B

D

W 5 ✠ Ille autē tertio

E G a ¶Ille aũt tertio dixit ad illos: Quid eñ mali fecit iste? Nullā causam mortis inuenio in eo. Corripiā ḡ illū. i. flagellabo: et flagellatū dimittā. Chryſ. Quare vult eũz corripe? Vel illis gratiā facere volebat: vel iudicij ſtēma cōponere: vel romanis legib⁹ ſeruire/ q̄ crucifigēdos iubent pri⁹ flagellari: vt ſic extorqueat ab eis ſi quos in ſcelere ſocios habuiſſent: vt vt iudeꝰ penis ci⁹ ſaturari mortē illi⁹ vltra nō ſitirent. Ipſe aũt chriſtus flagellari voluit/ vt nob⁹ parceret. Eſa. liii. b. Diſciplina pacis noſtre ſuper eum. Sequit:

Mat. 27. c Marci. 15. b Joh. 18. g

b ¶At illi inſtabāt. Ecce quārta ē pertinacia ſacerdotū in necem chriſti. Beſſlix. a. Simeon et leui fratres. ſ. ſcribę et ſacerdotes/ vaſa iniq̄tatis bellantia: i cōſiliū eoꝝ nō veniat aīa mea: et in cętu eoꝝ nō ſit gloria mea: q̄z in furore ſuo occiderunt virū ꝛc. maledictus furor eoꝝ/ q̄ pertinax: ꝛ indignatio eoꝝ/ q̄z dura. c ¶Vocibus magnis poſtulātes. i. rogātes: videtes. ſ. q̄ aliter nō poſſent obtinere: d ¶Ut crucifigeret: ꝛ inualeſcebāt voces eoꝝ. Dicit. xii. c. Facta eſt mihi hereditas mea quaſi leo in ſilua: dedit cōtra me vocē. e ¶Et pilat⁹/ videꝰ q̄z nihil ꝓficeret ſz magis tumultus fieret: f ¶Adiudicauit fieri petitionē eoꝝ. Valde reprehendēdus eſt pilat⁹: q̄z cū p induſtriā ſuam eos eſſe falſos teſtes cōuicciſſet: tñ ꝓpter nefandis obtēperauit: ſciēs ꝛ prudēs faciēs cōtra illud Exo. xxiii. a. Nō ſequeris turbā ad faciendū malu⁹. Aug⁹. Iudex nec iniuidię cedere nec timori. Eccl. vii. d. Noli quęrere fieri iudex. Et. ſ. Non pecces in multitudine ciuitat⁹: nec te imittas in pplm. i. nō ſequaris voluntatē eius. g ¶Dimiſit aũt illis ꝛc. vſq̄ ibi: quē petebāt. ſ. barrabā. h ¶Jeſū vero tradidit voluntati eoꝝ. Prouer. xxv. d. Fons turbatus pede ꝛ vena corrupta/ iuſtus cadēs coꝝ impio. i ¶Et cū duceret eū/ ad crucifigendū. Beuiter ſtterit lucas de ſimili illuſione/ de q̄ apud matthęū legit: ꝛ de cruce a dño portata/ q̄b⁹ iobānes plene dicit: Cū eſſ⁹ ducerēt dñs ad locū patibuli/ primo crucē ſuā portauit. Tñ Joh. xix. c. Et baiulās ſibi crucē exiuit in eū q̄ dr caluarię locū. Sz poſtea ſimoni cyrenēſi de villa venięti obuiā eis/ impoſuerūt eā: q̄ portauit eā poſt ieſuz vſq̄ ad locū crucifixionis. Prętermittit ḡ lucas quō milites pilati ei illuſerūt: ꝛ q̄ dño portauit crucē/ trāſitēs ad angariā ſimonis. Sed ptinuit Glo. ſupplet q̄b⁹ ſtermittit de cruce a domino portata. k ¶Apphęderūt ſimonē quēdā cyrenēſem: Natione gētilis erat: sz i hieruſalē habitabat. Cyrene ciuitas ē libye. Amos. ix. b. Nūq̄d nō iſrł aſcendere feci de egypto: ꝛ paleſtinos de cappadocia: ꝛ ſyros de cyrene? l ¶Venientē de villa: ꝛ impoſuerūt illi crucē portare poſt ieſū. Non ipſe ſibi impoſuit. Matth. xi. d. Tollite iugū meum ſup vos.

Mystice Mystice. Dñs prior portat crucē/ dās in ꝺ exemplū: Voluit eñ pri⁹ ꝓ nobis pati: ꝛ relinquere nobis exemplū ꝓ ſe patiendi. Simon cyrenęus/ ſignificat gentilē populū: q̄ obediēdo fact⁹ eſt hęres dei/ ꝛ coheres chriſti. Unde ꝛ ſimon obedięs:

Dā. 17. cyrenę vero hęres interſtat. De quo Dā. Populus quē nō cognoui ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Et recte dicit de villa exire/ ꝛ poſt ieſum crucē portare: q̄ pplus gentilis/ ritus gentilitatis reliquit: veſtigia dñice paſſiōis imitat⁹. Tñ. j. Petri. ii. d. Chriſt⁹ paſſus eſt ꝓ nobis: vobis relinquēs

Moraliter exemplū vt ꝛc. Moraliter/ aut⁹ vt dicit Hiero⁹: In chriſto ſignificanꝫ illi qui ſponte crucē dñi portāt. In ſimone vero illi qui portant inuiti ꝛ cū murmure: qui ſunt ſimiles carro onuſto fęno et clamāti. Unde Eccl. xxxiii. a. Precordia fatui quaſi rota carri: ꝛ quaſi axis verſatilis cogitat⁹ illius. Beat⁹ Bernꝝ. Tę portantib⁹ crucē/ nō ſicut ſaluator ſuā: ſed ſicut ille cyreneus alienam. Nota aliquis crucē penitentię portat vt latro dexter: qui ſcz ſua peccata luit. Gal. vi. b. Unuſquiſq⁹ onꝰ ſuū portabit. ū. ix. c. Si quis vult venire poſt me tollat crucē ſuā ꝛ ſequat me: ꝛc Matth. xvi. d. Item aliquis vt latro ſiniſter: hypocrita. ſ. qui de cruce vadit ad crucē: de tormento ad tormentū. Dicere. xvii. c. Duplici cōtritione cōtere eos dñe deus noſter. Item aliquis vt ſimon cyrenęus: ſcz acidioſus. Eccl. vi. c. Subūce humerū tuū ꝛ porta illam: id eſt ſapientiā: ꝛ ne accidieris vinculis illius. Item aliquis vt chriſtus: qui ſcilicet aliena ſupportat mala. Eſa. liii. b. Vere lāguores noſtros ipe portauit. Gal. vi. a. Alter alterius onera portate: ꝛ ſic ꝛc. Item aliꝰ vt plauſtrum. Eccl. xxxiii. a. Pręcordia fatui quaſi rota carri: id eſt fortis murmurator. De virtute aũt crucis dicit Chryſ. Si inſtāmatū videris coꝝ tuū: ſigna pectus/ impone crucem/ recordare q̄ tunc cōtigerunt: ꝛ ſicut puluerē ꝓiicies omnē furorē. Tollit etiā crux tribus modis: ſcz p carnis mortificationē: p primi compaſſionē: per ſanguinis effuſionē. Sequit:

Mat. 27. d. Marci. 15. d

Crux tribus modis tollit

m ¶Sequebat aũt illū multa turba populi ꝛ mulierū q̄ plangebant ꝛ lamentabant eū. Nō eadē mente ſequebant oēs dñm baiulantē crucē: ſed quidā vt lęti aſpicerēt mouentē/ quē viuentē oderunt: ꝛ bi deſignant nomine turbę/ quia turbati. Alii ſequebant vt plorarēt mortuū/ quē viuū dilexerūt. Et licet multi viri dolerent de nece dñi: vt nicodem⁹ ꝛ ioſeph: tamē ita palam nō audebant plorare et oſtendere dolorem ſuū coram facerdotib⁹/ ſicut mulieres quę aperte coꝝ omnibus lamentabant: quod erat ſignū firmioris ꝛ maioris amoris. Amor enī verus/ ſicut ignis nō poteſt abſcōdi/ quin ſeipm in neceſſitate manifeſtet. Unde ad ipſas ſolas cōuerſus dominus/ quid flere debeant oſtendit: ſcz ſe ꝛ ſuos: qui in ꝓximo erant a romanis vaſtandi in vltionē dominicę paſſionis: Et hoc eſt q̄d ſequit: n ¶Cōuerſus aũt ad illas ieſus: ꝛc cōpaſſione ꝛ pietate. Nam ille domino ꝛ dominus eis compatiebat. Chryſ. Quem non flexiſſet turba quę ſequebat eum ꝛ flebat. Item in quibus piā gebāt: alii in his gaudebant. o ¶Dixit: filię hieruſalem. Et hoc patet q̄ non ſolum galilęę mulieres quę cum domino venerant ei adheſerant: verumetiam quędam hieroſolymitę erant in comitatu eius. p ¶Nolite flere ſuper me. Contra Eccl. xxii. b. Super mortuū ploza: defecit enim lux eius. ℈. ix. ſ. Nolite ꝓhibere ꝛc. Ubi Glo. Docetur neminem ꝛc. dicunt q̄ loquitur permiſſiue. Vel dic: nolite flere ſuper me quaſi ſuper purū hominem vel quaſi iniuriliter occiſum. Hinc fuit conſuetudo quibuſdam q̄ in paraſceue gauderent ſicut in feſto petri. Sed tunc magis compatiendum eſt chriſto patienti ꝓ nobis: et quia incertus eſt nobis fructus paſſionis ei⁹: nō ſic petri/ ſed in reſurrectione chriſti eſt gaudendum. Pſ. Ad veſperā demorabit fletus: ꝛ ad matutinū lętitia. Chryſ. Quidā contriſtari in peccatis ſicut lucroſum eſtimant: ſed id diabolica eſt methodia: et oſtendit hoc iudas: qui ſe ſtrangulauit. Propter hoc de cozinthio formidauit apl⁹s. ii. Cor. ii. c. Ne forte ampliori triſticia abſorbeat. Et. ſ. Ut nō circūueniamur a ſathana: Nō eñ ignoram⁹ cogitatiōes ei⁹. q ¶Sz ſup voſipſas flete. i. cauete ne habeatis aliquid criminis q̄ vos inuoluat cuz aliis in futura euerſione vbis. r ¶Et ſup filios veſtros. i. ꝓ cęcitate filioꝝ: quibus etiā chriſtus compatiebat/ ꝓ quorum ſalute patiebatur. Eccl. xxx. b. Pro animabus filiorum colligabit vulnera ſua: et ſuper omnē vocem turbabuntur viſcera eius. Multi ſunt ſimiles iſtis mulieribus: qui alios plorant ꝛ ſe magis miſeros nō plorant: peccatis aliorum compatiuntur/ ꝛ de ſuis non curant: ſicut dicit Aug⁹ in libro confeſſionum de ſeipſo: Flebam quondam dudum moriturum et meipſum mortuum non flebam. Et hoc prouenit ex eo q̄ curioſius perſcrutantur facta aliorum q̄ ſua: quod eſt omnino cōtrarium charitati. Charitas enim incipit a ſe. Unde Eccl. xxx. d. Miſerere animę tuę placēs deo et contine: et cōgrega coꝝ tuum in ſanctitate eius. Beda. Me lamentemini me morituram/ cuius cita reſurrectio mortem ſoluere poteſt: cuius mors mortem ꝛ ipſum mortis auctorem deſtruet: vos potius veſtramq̄ progeniem/ dignis lachrymarum fontibus abluite: ne cum perfidis damnemini in vltione

E G mę crucis

mę crucis vel paſſionis. Ecce filię hieruſalē. i. mulieres hieroſolymitę ſecurę ſunt dñm vſq̄ ad locū crucifixionis. Hāc eoꝝ proceſſionē reꝓſentat eccleſia in ꝓceſſionib⁹ rogationū/ ꝛ proceſſionib⁹ q̄ fiunt ꝓ peccatis ſuis vel etiā ꝓ primoꝝ reꝓſentantes id q̄d dñs ait filiabus hierlm: Flete ſup vos ꝛ ſuper filios veſtros. Ideo in huiuſmodi proceſſionibus qui baiulat crucē debet eā accipere de altari: quia ſimon cyreneus accepit a chriſto: qui in ſacra ſcḗra ſignificat q altare. Si aũt aliter fiat de cōſuetudine/ ſiter ratione fit. a ¶Ecce venient dies/ romanę obſidionis: q̄ tanta fuit calamitas iudęis q̄ fugiebant ꝛ in ſpeluncis ꝛ in cauernis montiū latitabant: vbi ſiti ꝛ fame affligebant/ ita vt mallent nō eſſe vel nūq̄ fuiſſe. Tñ narrat ioſephus ſe cū quadraginta comitib⁹ fugiſſe in quandā ſpelunc̄: vbi inuenti a romanis capti ſuerūt. b ¶In ꝺ⁹. ſ. q̄n fiet vindicta de morte c ¶Dicet: Beate ſteriles. Eſa. liii. a. Lauda ſterilis q̄ nō paris: decanta laudē ꝛc. c ¶Et ventres qui nō genuerūt/ ꝛ vbera quę nō lactauerūt. Ad litterā iminente captiuitatis articulo dicent ſteriles ꝛ nō lactātes beate: quia ad fugā expedite: q̄z in captiuitatis miſeria ꝑgnantes vel lactātes aufugere nō poterūt: Pg ꝓ onere ventris: illę vero ꝓ onere pectoris. g ¶Tūc incipiēt dicere mōtib⁹/ cadite ſup nos: ꝛ collib⁹/ opīte nos. Ac ſi dicerent: ꝓbete nobis tutū latibulū. Biſe Apoc. vi. d. Oſee. x. c. Ita exponit ad litterā. Sed etiā exponit ꝺ de reꝓbis: q̄z plata in eos ſentētia dam nationis/ peręt ad litterā hiatu terrę abſorberi: quia vellent ſi fieri poſſet q̄ terra clauderet os ſuū. Tñ illa calamitas quā fecerūt romani in iudea/ ſignificat calamitatē ꝛ miſeriā quę erit reꝓbis in die iudicij: vel etiā in die mortis. De q̄ 6z Amos ix. a. Nō erit fuga eis: fugiēt: ꝛ q̄ fugerit nō ſaluabit: ſi deſcenderint i infernū inde man⁹ mea educet eos: ꝛ ſi aſcēderint vſq̄ in cęlū/ inde detrahā eos: ꝛ ſi celauerint ſe ab oculis meis in ꝓfundo maris/ ibi mādabo ſerpēti ꝛ mordebit eos/ ꝛ ſi abierint in captiuitatē coꝝ inimicis ſuis/ ibi mādabo gladio ꝛ occidet eos: ꝛ ponā oculos meos ſup eos in malū ꝛ nō in bonū. Gre-

B gor⁹ in moral. Quō erūt anguſtę vię vndiq̄ reꝓbis: Superius erit iudex irat⁹: ſubt⁹ horrendū chaos: a dextris pcā accuſantia: a ſiniſtris i ſinita dęmonia ad ſuppliciū trahēcia: intus ſcięcia vrens: foris mūdus ardēs: miſer petōr ſic deꝑhensus q̄ effugices? Latere erit impoſſibile: apparere intolerabile. Si ḡris q̄s te accuſat? Dico ꝓ totus mūdus: q̄z offenſo creatore oīs creatura perditū habet odio. Jdeo dicit Soph. j. d. Vox diei dñi amara: tribulabit ibi fortis: dies illa dies irę: dies tribulationis ꝛ anguſtię: dies calamitat⁹ ꝛ miſerię: dies tenebrārū ꝛ caliginis: dies nebulę ꝛ turbinis: dies tubę et clangoris. Bonū ē cogitare de die illa/ vt timoꝛ iucutiat. Unde Hiero⁹. Siue comedā ſiue bibā ſiue q̄d aliud agā: ſemp videꝰ aurib⁹ meis inſonare illa voz terribilis: O vos mortui q̄ iacet⁹ in ſepulchris ſurgite: venite ad iudiciū. Apoc. vi. d. Reges terrę ꝛ ꝓncipes ꝛ tribuni ꝛ diuites ꝛ fortes ꝛ oīs ſeruus ꝛ liber/ abſcondēt ſe in ſpeluncis ꝛ petris montiū: ꝛ dicēt montib⁹ et petris: cadite ſup nos: ꝛ abſcōdite nos a facie ſedentis ſup thronum ꝛ ab ira agni: q̄ venit dies magn⁹ irę ipſoꝝ: ꝛ q̄s poterit ſtare? Et hoc eſt q̄d hic dr: Tūc incipiēt dicere mōtib⁹ ꝛc. Ad litterā vellēt ſi fieri poſſet q̄ mōtes ꝛ colles caderēt ſuper eos: vt nō viderēt chriſtū iratū. Malach. iii. a. Quis poterit cogitare diē aduēt⁹ eius: ꝛ q̄s ſtabit ad videndū eū? Ipſe eñ q̄ſi ignis cōflās ꝛ q̄ſi herba fullonū. Eſa. xxx. f. Ecce nomē dñi venit de longinquo: ardens furoꝛ eius et grauis ad portandum: labia eius repleta ſunt indignatione ꝛ lingua eius quaſi ignis deuorans: ꝛ ſpūs ei⁹ q̄ſi torrens inundās ex abundanti.

Moraliter Exponit iſta Beda/ moraliꝫ/ in bono. ꝺ ¶Beate ſteriles ꝛ vēres q̄ nō genuerūt. i. q̄ ꝓpter deū ſiue regnū cęloꝝ ſe caſtrauerūt: ſiue viri ſiue mulieres poſſunt ſe caſtrare ſpūaliter licet nō corꝓraliter. Matth. xix. b. Sūt eunuchi q̄ ſeipſos ꝓpter regnū cęloꝝ caſtrauerūt. Eſa. lvi. b. Nō dicat eunuchus ecce ego lignum aridum: quia hęc dicit dñs eunuchis: dabo eis in domo mea ꝛ ī murꝭ meis locū ꝛ nomē melꝰ a filijs ꝛ filiab⁹. i. q̄ ſi haberēt filios ꝛ filias. f ¶Et vbera q̄ nō lactauerūt: lacte adulationis. Prouer. j. b. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acq̄eſcas eis. Thren. iii. a. Lamię nudauerūt māmā: lactauerūt catulos ſuos. Talcs eñ q̄ ſe caſtrauerūt. ſ. carnem mortificauerūt/ vel totū virgilitatis fecerūt q̄cq̄ ꝛ ꝓpter vel circa lapſuz: quia in lubrico hui⁹ vitę nūq̄ ſecura ē religio chriſtiana. Memores q̄ ſue fragilitatis/ ingruēte articulo ꝛ ꝓtationū/ montib⁹ ꝛ collib⁹ petunt operiri. i. meritis ſanctoꝝ ꝛ exemplis: vel etiā orationib⁹ ꝓtegi. Et vocat ſctōs colles ꝛ montes/ ꝓpter eminentiā ſanctitatis ꝛ conſtantiā mētis. Et hoc eſt. g ¶Tūc. i. tempore ꝓtatiōis. b ¶Incipiēt dicere: quia tribulatio aperit os. i ¶Montib⁹. i. maioriꝫ⁹ ſctis. k ¶Cadite ſup nos: id eſt veſtris ꝓcibus nos defendite cōdeſcendentes nobis. l ¶Et collibus: id eſt minoꝛibus ſanctis ſiue viuis ſiue mortuis. m ¶Operite nos: oratorionib⁹: ne videat nos inder iratus. Job. xxiii. b. Non habentes velamen et ſe. ſ. amplectant lapides. i. ſanctos. Oſee. x. c. Lappa ꝛ tribulus aſcendet ſup aras eoꝝ. i. ꝓtatio vana ſup coꝛda: ꝛ dicite montib⁹ operite nos ꝛ collibus cadite ſuper nos. Sequitur: n ¶Quia ſi in viridi ligno hoc faciūt: in arido quid fiet? Lignum viride chriſtus eſt/ omniū virtutū viroze virēs/ nihil omnino ariditatis habēs q̄b⁹ eſſet dignū cōbuſtione. i. punitione: quia peccatū nō fecit/ nec inuentus eſt dolus in oze eius. Eſa. liii. b. De hoc ligno dicit Prouer. iii. c. Lignū vitę eſt his q̄ apprehenderūt eū. Et in Pſ. Et erit tanq̄ lignū q̄ plantatū eſt ſecus decurſus aquarū. Apocal. xxii. a. Oſtendit mihi flumen: ꝛ ex vtraq̄ parte fluminis lignū vitę afferēs fructū duodecim p mēſes ſingulos reddens fructū ſuū. De hoc etiam ligno Ezech. xlvii. c. Hoc lignū igne paſſionis cōbuſtū eſt. Similiter oēs ſancti q̄ ſunt ligna viridia: ſimiliter igne tribulationis vſunt in mūdo: q̄z oēs q̄ volunt pie viuere in chriſto/ perſecutionē patiunt: vt dicit. ii. Timoth. iii. d. Eccl. xxvi. a. Uaſa figuli ꝑbat fornax: et boues iuſtos tētatio humiliationis. Modo eñ temp⁹ eſt tribulationis iuſtoꝝ. i. Pet. iii. d. Temp⁹ eſt vt incipiat iudiciū a domo dei. Cōtinua ſic: Quia ſi in viridi ꝛc. Quaſi vere debētis flere ſup filios veſtros: q̄z ſi ego qui ſū viride lignū et fructuoſū patior rā grauia tormēta: ipſi patient lōge grauioꝛa q̄ ſūt lignū aridū ꝛ infructuoſū. Vel etiā ſi ſcti oēs ꝓ igne tribulatiōis exeūt de mūdo: q̄ tormēta manēt eos q̄ oīm bono ſūt vacui ꝛ pcis pleni: Et hoc eſt: Quia ſi in viridi ligno. i. in chriſto vel quolibet viro iuſto: o ¶Hoc faciūt/ inīq̄. p ¶In arido. i. in peccatore ab omni gratia areſacto. Job x. d. Pgne militant in me. In chriſti curia non eſt miles gula/ ſed pgna. q ¶Quid fiet. i. qualē ꝛ quantā pgnā ſuſtinebūt in futuro. i. Petri. iii. d. Si primū a nobis: quis finis eoꝝ qui nō credūt de euangelio? Et ſi iuſtus q̄dē vix ſaluabitur: impius ꝛ peccator vbi parebunt? Prouer. xi. d. Si iuſtus in terra recipit: quanto magis impius ꝛ peccator? Sequitur:

Dñs cū latronibus voluit crucifigi duplici ratione

r ¶Ducebantur autem ꝛc. Lucas canſa breuitatis aliq̄ ꝑtermittit/ q̄ alij plenius exequunt. Duo tamen determinat ſcz cū quibus ꝛ vbi fuit dñs crucifixus/ dicens q̄ cum duobus nequā/ ꝛ in loco caluarię eſt crucifixus: q̄ nō caret myſterio. Cum latronibus crucifigi voluit duplici ratione. Prima eſt vt ꝓphetia implerēt. Eſa. liii. d. Et cum ſceleratis reputatus eſt. Secūda eſt/ vt ſic oſtenderet ꝓ quibus patereturꝫ id eſt ꝓ peccatoribus. Matth. ix. b. Non veni vocare iuſtos ſed peccatores. j. Petri. iii. c. Chriſtus ſemel ꝓ peccatis noſtris moꝛtuus eſt: iuſtus ꝓ iniuſtis. In caluaria vero crucifigi voluit: vt locus damnationis deceꝛo eſſet locus glorificationis. Eſa. lx. c. Gloria libani ad te veniet: abies ꝛ buxus ꝛ pin⁹ ſimul ad ornandū locū ſanctificationis mei: ꝛ locum pedū meoꝝ glorificabo. Gloriam libani dicit lignum crucis: q̄ de monte libani fuit allatū: quādo ſalomon ędificauit templū/ vt dicit: ꝛ vſq̄ tūc nō fuit in opus aliq̄ poſitū. Hoc tamen nō eſt multum autenticū. Alia ligna quę hic tanguntur forte fuerūt ibi.

Mystice Mystice: Duo latrones/ ſunt duo populi: qui animas ſuas dño furati fuerūt: inter q̄s dñs crucifix⁹ ē: q̄z ꝓ vtroq̄ i cruce mortuus eſt. Dexter latro ꝓnitet ꝛ cōfitetur: hic eſt gentilis populus qui per fidē paſſionis ſaluatur. Latro ſiniſter eſt populus iudaicus: qui adhuc blaſphemus exiſtit. Scōm Augu⁹ſtinū: per duos latrones ſignificatur totū genus humanū/ in cruce tribulationis ꝛ miſerię ſentis affixū. Sed altera para dextris eſt crucifixa. Di ſunt qui ꝓ cęleſti gloria patiunt: De quibus dicitur Roma. viii. c. Filij dei ſumus: ſi autem filij dei et hęredes: hęredes quidem dei/ coheredes aut⁹ chriſti:

G ſi tamē cōpatimur

Est tamē cōpatimur vt ꝛ simul glorificemur. Altera pars crucifixa est a sinistris. Hi sunt q̄ꝓ mūdi gloria vel aliqua causa terrena patiunt. De q̄bus dicit dñs Matth.xvi.a. Amē dico vobis receperūt mercedē suā. Et ꝫ est q̄s dicit Matth.xxiiij. d. Duo in agro: vn⁹ assumet ꝛ alter relinquet. Horaliter: Jesus est spūs hāanus. Duo latrones: caro ꝛ mūdus. Quos fecū debet spūs crucifigere / sicut docet aplus ī epla ad Gal. De ꝑmo.v.ca.d. vbi dicit: Qui christi sūt carnem suā crucifixerūt cū vitijs ꝛ cōcupiscētijs. De secūdo vi.vi.ca.d. Mibi mūdus crucifixus est ꝛ ego mundo. Caro crucifixa est a dextris: cui dicit spūs: Hodie mecum eris in paradiso. Latro sinister mūdus est: q̄ omnibus ꝓ christo crucifixis insultare nō cessat. Tres igit sūt cruces. s. crux carnis: crux mundi: crux spiritus. Crux carnis. i. in qua caro crucifigit / est rigor disciplinę. Cuius ḡtuor ligna / sūt quattuor ptes disciplinę. i. vigilia: abstinētia: labor: manuū: disciplinatio verberū. Crux in q̄ mundus crucifigit / est pauptas spūs. Quattuor brachia sūt / cōsideratio breuitatis mūdi: cōtēplatio eternitatis: aspnatio terreno: assidua mortis cogitatio: ꝫ est principali⁹ i hac cruce. Unde Hiero⁹. Facile cōtemnit oia q̄ se semp cogitat esse mouturū. Crux spūs. i. in q̄ spūs crucifigit / est amor dei. Brachiū superi⁹ est obedientia: brachiū inferi⁹ est būilitas: brachiū dextrū ē charitas: brachiū sinistrū ē patiētia. In ꝫ etiā ꝓ in medio crucifixo: ū voluit dñs crucifigi / docet ꝓ in medio pnitentiū est agēda pnitētia: ꝛ inter disciplinatos est seruāda disciplina: Aliter em̄ nec scādalū aliorū nec periculū ꝓpriū effugit. Un Sen. Mibi tā fugiendū est q̄ dissimiliū societas. Ecc.xiii.c. Dis caro ad silem sui cōiungēt: et oīs homo simili sibi sociabit. In hoc ergo cōdēnat dñs quotīdā singularitatē: immo indiscretionē: qui alijs ieiunantib⁹ volūt manducare / ꝛ alijs māducātib⁹ volūt ieiunare. Ōs alij dormiūt volūt vigilare: ꝛ ecōuerso. Tales necessario turbāt societatem. Uerūtn in vnalo nō est tenēda societas. Seneca ad Lucilīū. Utūq̄ cauenduz est / ne ve similis malis fias: q̄ multi sunt: ne ve inimicus multis: q̄ dissimiles sūt: recede in teipsum quātū potes: cū his cōuersare q̄ te meliorē facturi sunt: illos admitte quos tu potes facere meliores. Modo ꝓsequere Iram. Ducebāt autē ꝛ alij duo: vt hic pūctus fiat. Ipsi dico / a ¶ Equā: q̄ latrones ducebant inquā / b ¶ Cū eo vt interficerent. Hi sunt duo incarcerati cū Ioseph: Gen.xl.a. qui flagellabant ꝓpter peccata: sed vn⁹ emendat / alter ab emēdatione destruit. Hec aūt cōsuetudo educendi reos ab antiquo inoleuit. Unde Gen.xxxviii.f. Producat thamar ꝛ cōburat. Itē Leuit. xxiij.c. ꝫcipit blasphemus lapidari extra castra. Et Numeri xv.d. colligens ligna in sabbato. Sed nōne deberet hoc potiꝰ fieri in medio castrorū vel ciuitatis / cū ō puniant vt alij terreant: Un Leuit.xx.c. de illo q̄ reuelauerit pudēda sororis: Occident ambo ī ꝓspectu populi sui. Glo. vt vnius afflictio multoꝝ sit correctio. Solutio. Extra fiebat vbi oēs confluere possent: ꝛ nō esset impedimentū ad videndū: ꝛ ne locus publicus esset cōmunis vicino horroꝛi si in castris fieret. Fuit autē ista eductio christi figurata ante legē: sicut dicit Hiero⁹: ꝛ in lege. Ante legē ꝓ abel: quē eduxit cain in agrū / vbi occidit eū: Gen.iiij.b. Itē ꝓ isaac quē eduxit abraā in montē / vt euz dño imolaret: Gen.xxii.b. Uel ꝓ ioseph q̄ in deserto dothaim ꝓiectus est a fratrib⁹ in cisternā: Gen.xxxvii.c. In lege vero ꝓ serpentē eneū / quē moyses in deserto suspendit in patibulo: Numeri.xxi.c. Prophetia etiam fuit. Unde Deut.xxviii.g. Erit vita tua quasi pendens ante te: timebis nocte ꝛ die ꝛ nō credes vitę tuę. Esa.l.et.liii. per totum. Hiere.xx.d. Ego quasi agnus mansuetus qui portat ad victimā. Dan.ix.g. Post hebdomadas sexaginta duas occidet christ⁹: ꝛ non erit ei⁹ populus qui eū negatur⁹ ē. Zach.xiii.c. Quid sunt plagę istę in medio manuū tuarum? Et dicit: Dis plagatus sum in domo eoꝝ qui diligebāt me. i. in domo abraā isaac ꝛ iacob. Sequit: c ¶ Et postq̄ venerūt in locū qui vocat caluarię. iiij. Reg.ix.g. Nō inuenerūt nisi caluariā eius ꝛc. Caluaria ē caput hominis mortui a carne ꝛ capillis nudatū. s. ipsum os capitis nudatū / quale solet circa sepulchra in cimiteriis inueniri. Erat ergo locus extra ciuitatē deputatus mortī damnatorum: ꝛ dicebat locus caluarię vel caluariarū: vt noīe contenti cōtinēo deligneł: q̄ ibi cōtinebant caluarię dānatorū qui ibi decollabant / vel forte suspēdebant. Dixerūt aūt quidā locū il lū dicētū caluariā ꝓpter caluariā adę ibi sepulti. Sed Hiero⁹. dicit tales mētiri. Unde dicit. Dicūt quidā locū caluarię esse in quo sepultus est adā: ꝛ ideo sic appellatū: q̄ ibi conditū est corpus eius: ꝛ hoc esse q̄ aplus ait; Surge q̄ dormis ꝛ illuminabit te christus. Fauorabilis interꝛtatio ꝛ mulcēs aures populi: nec tñ vera: q̄ adā sepultus legit iurta hebꝛon: Josue. xiiij.d. Sz dicit Ambros⁹ ad Roma. ꝓ hic sepult⁹ est adā: vnde ꝛ depingit sub cruce. Sz dicimus / q̄ꝓ est Amb. adoperti: ꝛ cōsentit⁹ Hieronymo. Itē Hiero⁹. Si golgotha tumulus est adā ꝛ nō dānatoꝝ locus: ꝛ ideo crucifigit dñs vt suscitet adā: quare duo latrones hic crucifigunt? Erat aūt locus ille tūc extra ciuitatem: in quo significat q̄ passio christi ꝓfutura erat / nō iudeis q̄ in ciuitate manebāt: sed gētib⁹ q̄ extra erant. Similiter si volumus vt nobis ꝓfit / oportet vt nō habitem⁹ in ciuitate mūdi: sed extra simus mēte ꝛ desiderio: vel cozpore / vt religiosi. Heb.xiij.b. Ꝓpter q̄ ꝛ iesus vt sanctificaret populū ꝓ suū sanguinē extra portā passus est: Exeam⁹ igit ad eū extra ciuitatē iprioperiū ei⁹ portātes: Nō em̄ habemus hic manētē ciuitatē ꝛc. d ¶ Ibi crucifixerūt eū. Deuer. xxi.d. Cōfiget eos q̄ cōfixerūt aiam ei⁹. Zach.xij.c. Aspiciēt ad me quē cōfixerūt ꝛ plāgent. Malach.iij.b. Si affliget homo deū / q̄ vos cōfigitis me. Et. ī. In decimis. i. ꝓpt decimas. Abacuk.iii.a. Coꝛnua ī manib⁹ ei⁹ ꝛc. e ¶ Et latrones: accusative / supple crucifixerūt. f ¶ Unū a dextris ꝛ alterū a sinistris: vt cōicaret christ⁹ opinioni eoꝝ Amb. Execrabilis in facto iniqtas iudeoꝝ: q̄ quasi latronez crucifigit oīm redēptoꝛ: bon⁹ tñ in mysterio latro q̄ insidiatus est diabolo: vt vasa ei⁹ auferret. Summa est: q̄ crucifigūt eū quasi latronē / quē tñ nesciūt esse bonū latronē: q̄ quadā pia fraude furripuit vasa diaboli: sicut dicētes cū filiū fabri / nesciebāt se verū dicere: q̄ reuera fuit filⁱ fabri q̄ fabricatus est aurozē ꝛ solem. Apocal.xij.a. Ueniā ad te quasi fur. ō.xij.c. Si sciret paterfamilias q̄ hora fur veniret. i. iuder. Bon⁹ latro q̄ coza oculꝛa pit. Job.xl.c. In oculis ei⁹ q̄si hamo capiet eū. g ¶ Jesus aūt dicebat: Pat dimitte illⁱ: Nō em̄ sciūt q̄d faciūt. Ō docuit iesus / hoc facit. s. orare ꝓ inimicis. Matth.v.g. Orate ꝓ psequētib⁹ ꝛ calūniantib⁹ vos: vt sitⁱ filij patris vestri q̄ in celis ē. Esa.liij.d. Ipse peccata multoꝝ tulit ꝛ ꝓ trāsgressoꝛib⁹ orauit. Et nō solū orauit ꝓ inimicis: imo allegauit ꝓ illis. s. nō em̄ sciūt q̄d faciūt. Sic et Stephan⁹ Act.vij.g. Lapidabāt stephanū inuocātē ꝛ dicentē: dñe iesu suscipe spiritū meū ꝛc. Dñe ne statuas illis hoc ptm̄: q̄ nesciūt q̄d faciunt. Ꝫ patris aūt noīe inchoauit iesus orationē suā / vt citius impetraret. Beatus Bern̄. Oratio q̄ paterno dulcescit noīe / oīm petitionū mearū impetrādarū mihi fiducia ꝓstat. Unde cū discipuli rogassent eū / vt doceret eos orare / dicentes: Domine doce nos orare: sicut Iobānes docuit discipulos suos: Ait illis: Cū oratis dicite: pater sanctificet nomē tuū. ō.xj.a. Nota q̄ lucas in figura vituli merito pingit: q̄ in principio libri sui de sacerdotio incipit: ꝛ hic quoq̄ de sacerdotio christi agit: vbi dicit christum orare ꝓ psecutoꝛibus. Unde Beda. Quia lucas sacerdotiū christi scribere dispositit: recte dominus apud deuz ꝓ psecutoꝛibus iure sacerdotis intercedit ꝛc. i. Joh.ii.a. Aduocatū habemus ꝛc. Roma.viij.e. Spiritus postulat ꝛc. Ex hac etiam Glo. est argumentū: q̄ sacerdotes de iure debent orare ꝓ psecutoꝛibus suis. Numeri.vj.d. Moyses ꝛ aaron orant ꝓ persecutoꝛibus suis. Sed contra ii. Paral.xxiiij.f. de zacharia: qui cum moꝛeretur ait: Uideat dominus et requirat. Sed hoc soluitur per Glo. hic sequentem Bedę. Non orat ꝓ eis qui per inuidiam et superbiam q̄ filiū dei intellexerunt negant ꝛ crucifigunt: sed ꝓ eis q̄ zelum dei habentes / sed nō ꝑm scientiā / Roma.x.a. nesciērūt quid fecerūt. Et cꝛa ductus fuit: q̄ vno die crediderūt tria milia: alio q̄nq̄: Act.ij.g. Itē.iiij.a. Joh.xvij.b. Ego ꝓ eis rogo nō ꝓ mundo ꝛc. Et. j.c. Nō ꝓ eis aūt tñ rogo: sed ꝓ eis qui ꝓ verbum eorum crediturī sunt in me. Contra principiū Glo. est hoc q̄d dicit. j. Corinth.ii.d. Et si cognouissent nūq̄ dominū glorię crucifixissent. Solutio. Intellexerunt. i. vthe-

Ⓢ menter suspicati

menter suspicati sunt. Uel: id est intellexisse reputātur. ō.xij.f. Qui cognouit volūtatem ꝛc. Glo. Cum possent scire si vellēt studiū adhibere: nō nescientes / sed ꝓtemnētes iudicandi sunt. Hiere.ix.b. In dolo renuerunt me scire dicit dñs. j. Joh.v.c. Est peccatū ad mortē: et non ꝓ illo dico vt roget quis. Sed Pſ. Ꝓ nihilo saluos facies illos. Glo. Moli desperare quē roges: attende non ꝓ quo roges. Solutio. ū. Timoth.ij.c. Mouit dominus qui sunt eius: et ideo scit ꝓ quib⁹ orandū sit: nos autez nescimus. Tñ sensus Glo. est: non orat id est nō dicitur orare: quia ipse cōuertit quandoq̄ et basan. i. desperatissimos inquantū deus ꝓ illis et tñ orat inquantū homo. Sequitur. a ¶ Diuidentes ꝛc. Joh.xix.d. plenius ꝛ expressius narrat hanc historiā. Dicit em̄ q̄ ꝑm numerū suū diuiserūt sibi milites vestimenta iesu: ita q̄ vnusquisq̄ habuit suā partē ꝓter tunicā inconsutilē: quę erat desup cōtexta per totū: Erat em̄ reticulata. i. facta in modū rętis: ꝛ ita non erat cōsuta acu: sed in suphumerali a manica in manicā panno in trāsuersum desup insura: sicut pellicijs in suphumerali a manica in manicā sub / sumus latā cozrigiā ad robur ipsarū pelliciarū. Tunica ergo nō fuit diuisa sed sortita. Hęc autē magnū habent mysteriū. Sed litterā videamus ꝓmo. Diuidentes vero vestimenta eius miserunt sortes. Sic construe. Diuidentes vero vestimenta sua / supple alia a tunica: miserūt sortes / supple super tunicā. Uel pōt dici q̄ miserunt sortes super vestimenta sua diuisa: quia factis inde quattuoꝛ partibus / potuit esse q̄ iecerūt sortem quę paꝛs in cuius sortem caderet. Pſ. Diuiserūt sibi vestimenta mea. Amb. Ascensurus crucē regalia deposuit oꝛnamenta. vt scias quasi hominē passuꝛ esse / nō quasi deum regē: sed in iudicio quasi victoꝛ assistit: ideo ꝛ tunc regali purpura indutus est vel veste alba.

Chryſ. In latronib⁹ hoc nō fecerūt. Hi serunt. Augustin⁹. Marc. xv. b. Mittētes sortē super eis. Tangit sug omnibus vestib⁹ sors missa sit / sed bꝛeuitas facit obscuritatē. Ac si diceret: Diuisio omnium vestimentoꝝ completa non esset / nisi sorte accepisset quis tunicam ꝛc.

Jam multi claustrales volūt crucē suā ferre / i. seruare in caluaria. i. i steri ī z arido loco. Esa. xl.d. Erit desertum in chermel ꝛc.

Mystice

Mystice: ꝑm Bedam / vestis domini ḡ dripertita / est ecclesia christi ꝫ quattuoꝛ mundi partes diffusa: christi nuditate induta: christi passione ditata: christi morte viuificata. Unde Ezech.xxxvij.c. A quattuoꝛ ventis veni spūs ꝛ insuffla super interfectos istos ꝛ reuiuiscant. ū. Corinth.viij.d. Scitis gratiā dñi nostri iesu christi: q̄m / ꝓpter vos diuites effectus est cū esset dives / vt illⁱ inopia vos diuites essetis. Qz autez ecclesia sit vestis christi / dicit Esa.lxi.c. vbi loquitur pater ad filiū dicens: Uiuit dñs: quia his omnibus velut oꝛnamēto vestieris. Item Gal.iij.d. Quotquot baptizati estis / christum induistis: sicut tunica induit hominē. Tunica inconsutilis ꝛ indiuisa est vnitas ecclesię vsq̄ in finē seculi duratura. Act.iiij.f. Multitudinis credentium ꝛc. Cant.vj.c. Una est columba mea. Hęc vnitas vinculo charitatis quasi glutino cōtinet: quia charitas est glutinum ecclesię / significata per bitumē: quo linita est arca noe in rus ꝛ extra. Sors autē quę hanc tunicam vni assignat / est gratia dei: quę hanc vnitatē integrā cōseruat. Recte autē nomine sortis gratia dei significat. Sicut em̄ sors de cōmuni cōsensu mittitur / ꝛ super vnū tm̄ cadit / omnib⁹ tamē satisfacit: sic gratia dei tm̄ vni datur. i. vnitati ecclesię / ꝛ in vnitate dat omnib⁹. Itē sicut sors nemini faucet / ꝓ dignitate vel psonatu vel primatu / sed occulto dei iudicio nō meritis psonę cadit: sic gratia dei nemini datur ꝓ personatu / sed sola dei dispositione ꝛ occulta voluntate venit. Joh.iij.a. Spiritus vbi vult spirat et nescis vnde veniat aut quo vadat. Prouerb.xvj.d. Sortes mittunt in sinū: sed a dño ꝛḗperant. Ecc̄j.xiij.c. In diuisione sortis da ꝛ accipe. Uel / Uel super tunicā dñi sortes mittunt a militib⁹: quia bona ecclesię casu ꝛ fortuna assignant nobilib⁹. Abdię.j.d. Sup hierlm mittebāt sortē: tu quoq̄ eras quasi vn⁹ ex eis. Sēm beatū Bern̄. vestes dñi sunt miscōia ꝛ veritas: iustitia ꝛ pax. Unde Job.xxix.c. Justicia indut⁹ su ꝛ vestiui me sicut vestimēto ꝛ diademate iudicio meo. Tunica inconsutilis est christi charitas indiuisibilis. Gen.xxxvij.a. Israel diligebat ioseph / eo q̄ in senectute genuisset eū: fecitq̄ ei tunicā polymitā. Sēm Hieronymū: vestimēta christi sunt ꝫcepta dei: q̄bus regit coꝛpus eius. i. ecclesia. Esa.lxj.d. Induit me dñs vesti-

a ¶ Diuidentes vero vestimenta eius miserunt sortes. Et b c stabat populus expectās: et deridebāt illū principes cū

d eis dicēntes: Alios saluos c fecit: se saluum faciat / si hic f est christus dei electus. Il- s lūdebant autem ei ꝛ milites

mento salutis ꝛ indumento iusticię circūdedit me. Quattuoꝛ milites q̄bus diuisa sunt vestimēta: sunt ḡttuoꝛ genera holmⁱ: q̄bus data sūt ꝫcepta. s. cōiugati: viduati: ꝫlati: religiosi. Qui oēs dicunt milites: quia oēs militant vel christo vel diabolo. Job.vij.a. Militia ē vita hoīs super terrā. Item Job.xxv.a. Numq̄d est numerus militū eius. ij. Timoth.ij.a. Laboza sicut bon⁹ miles christi non diaboli. Et quō: ipse determinat consequēter: Memo milit tans deo implicat se negotijs secularibus negotijs.

Per tunicā inconsutilē / intellige vnitatē ecclesiasticā: q̄ sortes / gratiā dei: sicut ꝓmo. Sequit: b ¶ Et stabat populus expectās: Aliqui vt cōsiderarent sine. Soph.iij.b. Expecta me in die resurrectionis meę. Alij vt derideret. Unde sequit: c ¶ Et deridebant illū principes / sacerdotū: cū eis. i. cū populo. Job.xij.a. Deridet iusti simplicitas. d ¶ Dicētes: alios saluos fecit. Uerū dicit / sz nolētes: q̄ multos saluos fecit a culpa ꝛ pena. Ad hoc em̄ venit in mūdū: Tū vocat⁹ est iesus. i. saluator. Matth.j.d. Uocabis nomen ei⁹ iesum: Ipse em̄ ꝛc. Et in hoc verbo ꝛc dānabiles ostēdūt nolētes: q̄ velint nolint facēt q̄ alios saluos fecerit. s. q̄ egros sanauerit ꝛ mortuos suscitauerit. Hoc em̄ negare nō poterant. Ubi ḡ occidūt q̄ fatent alios saluos fecisse / se dānabiles ostēdūt. e ¶ Se salū faciat. i. a cruce liberet. Ac si ꝓbabiliter dicerēt: apparet ꝓ cū alios saluos fecerit / in vtute beelzebub ꝫ fecit / sic nos dicebam⁹: Si em̄ ꝓpria virtute ꝫ faceret: mō seipsū saluaret. f ¶ Si hic ē christ⁹ dei elect⁹. q.d. si nō liberat se: nō ē christus dei elect⁹. Chryſ. O inquinati: neq̄ ꝓphetę erāt / ꝓphetę: neq̄ iusti iusti: quia nō liberauit eos deus a piculis. Sap.ij.d. Tēptem⁹ ḡ vēturā sunt illi ꝛ sciem⁹ ḡ erūt nouissima illi⁹: Si em̄ ē verus dei filⁱ / suscipiet illū ꝛ liberabit illū de manib⁹ cōtrarioꝝ. Sequit: g ¶ Illudebāt aūt ei ꝛ milites / iā crucifixo: cui etiā illuserāt nōdū crucifixo / indutes eū purpura et cozonātes eū spinis: ꝛ genua ante eū ꝫi ante regē flectētes: sic narrat Marc.xv.b. Quę fuit tertia illusio christi. Ter em̄ et a trib⁹ ꝛ in trib⁹ locis fuit christo illusū / sicut ꝓdictū ē. Primo fuit ter / i sacerdotib⁹ in domo ꝓncipis sacerdotū: q̄ velata ei⁹ facie ꝛ sputis ꝛ alapis afficiebant eū / dicētes: ꝓphetiza ꝛc. Secūdo a tribus fuit christo illusū ab herode ꝛ exercitu ei⁹ in domo ipsi⁹ herodis: q̄ induerūt eū veste alba: vt dictū ē. ō. eodē. b. Tertio fuit christo illusū a militib⁹ romanis in ꝓtorio pilati: quā illusionē hic in parte tangit Lucas. Et ꝓpter hanc triplicem illusionē christo illatam: triplex bono: exhibet ei in die parasceue / trina genuflexione: ꝛ trina laudis decantatione. Significat aūt hęc triplex illusio christi / triplicez illusionē q̄ eidē. i. christo illudit q̄tidie. Primo a sacerdotib⁹ in domo pōtificis. Esa.xxviij.d. Audite verbū dñi viri illusoꝛes: q̄ dominamini sup populum meū q̄ est in hierlm. i. in ecclesia. Secūdo a ꝓncipibus. Pſ. Astiterūt reges terrę ꝛc. Tertio a minoꝛib⁹. Hiere.xv.c. Uę mihi mater mea / q̄re ꝛc. oēs maledicūt mihi. Attendēdus est aūt ordo illusionū ꝛ dignitas illusoꝝ. Prima ē illusio sacerdotū: quos dñs sup oēs hoīes sublimauit et honozauit: vnde honozem christi sup oēs deberēt gꝛere ꝛ iniurias vindicare: ꝛ ipsi cōtrario ꝓtozes sunt ꝛ petozes in cōtumelijs ꝛ illusionib⁹ christi. Tñ Esa.j.a. Filios enutriui ꝛ exaltaui: ipsi aūt spreuerūt me. Pſ. Ꝓ eo vt me diligerēt detrahebāt mihi. Et tu quid dñe? Ego aūt orabā. Secūda ē illusio regū ꝛ ꝓncipū: q̄s dñs secūdo loco plus sublimauit ꝛ honozauit in terra: ꝛ ipsi post sacerdotes magis deh onozāt ipsū. Osee.vij.b. Experūt ꝓncipes furere a vino: extendebāt manū suā cū illusoꝛib⁹. i. cū sacerdotib⁹. Esa.lvi.a. Sup quē lusistis? sup quē dilatastis os? ꝛ cicistis linguā? Nōq̄d nō vos filij scelesti ꝛc. Tertia ē illusio militū / q̄s dñs tertio gradu. i. post ꝓncipes plus honozauit in terra: q̄ eos libertati donauit vt nulla seruitute tenerent⁹ obnoxij: sz magē essent dñi alioꝝ: Et ipsi post ꝓncipes magē offendūt: q̄ ꝓpm̄ q̄ deberēt tueri ꝛ defendere / oppꝛimūt ꝛ afflig̃. Unde Esa.ix.b. Populū meū exactoꝛes sui spoliauerūt. Illudūt etiā alij milites ꝛ ꝓncipes christo: q̄ dū orāt in tēplo mirę vident deuotiōis: sed tñ dñm ꝑsequunt ꝛ deridēt in mēbris. Prouerb.xij.d. Illusoꝛes q̄s ꝛc. Esa.xxxvij.d. Cui exp̄obrasti ꝛ q̄ blasphemasti ꝛ sup q̄ exaltasti vocē tuā: ꝛ leuasti altitudinē oculoꝝ tuoꝝ? Ad sctm̄ israḗ in manu seruoꝝ tuoꝝ exp̄obrasti dño. Bꝛūs Bern̄. Tot⁹ mūdus ꝫ te cōturbasse vidētur bone iesu: ꝛ hi primi sunt qui vident regere ꝓpulum:

Ⓢ gerere ꝓncipatū.

E ſ gerere principatū. ſ. Eſdrę. ix. a. Manus pncipū ⁊ magiſtratuū fuit in trāſgreſſione hac prima. Nota q̄ ſcribit Lucas de celebri illuſione: q̄ facta eſt dño pēdēti in cruce: qñ inſultabāt ei dicētes: Si rex iſrl es deſcēde de cruce ⁊ credim⁹ tibi. Et videbat ꝓbabilis eoꝝ illuſio. q. d. Nō veniſti/niſi vt iſrl cōuerteres ad fidē: q̄ deſcēde et credimus tibi.

Mat. 27. c Marci. 15. c Joh. 19. d.

Hec illuſio celebris facta eſt poſt tres ſua dicta illuſiōes: ꝓ q̄bus vt dictū eſt/in die paraſceues recōpenſamus ei trinā adoratiōnē ante reuelationē crucis. Pro hac aūt celebri quarta illuſione: reuelata cruce oēs occurrim⁹ ad adorādū crucē. Sequit: a ¶ Accedētes: ad ieſum coꝛpoꝛe/ſed recedentes coꝛde. Pſa. Et qui iuxta me erant de longe ſteterūt. b ¶ Et acetū offerentes/ozi ei⁹. Hic etiā ſcꝛipſit qđ apud Johānē legit: q̄ dns pendēs in cruce/ait: Sitio ⁊ intinxerūt ſpongiā in aceto: ⁊ impoſuerūt arūdini: ⁊ ira ꝓpi nauerūt ei acetū vt maturius expiraret. Aiunt eñ philici/q̄ ſi dek acetū poſito in cruce vel in alio patibulo/citius ſcꝛipat. Ydeoꝝ ꝓpinauerunt ei/ne fatigaret eos diuturna expectatio moꝛtis: q̄ milites crucifigētes nō poterāt reuerti donec obiiſſet. Vel acetū. i. vinū acetoſum: qđ fozte ideo ſecū poꝛtauerāt vt inde potaret crucifixos vt citius moꝛerenk/ ſicut dictū eſt. Vel fozte vinū qđ milites ſecū poꝛtauerāt ad bibendū/ꝓpter caloꝛē coꝛruptū eſt ⁊ acuerat: q̄ terra calida eſt: ⁊ illud ꝓpina uerūt ei/q̄ dixit: Sitio. Matthęus. xxvij. d. dicit Dederūt ei vinū cū felle mixtū. Iſa. Ubacuk. ij. c. Ve q̄ potum dat amico ſuo ⁊ miſcet fel. Marcus. xv. d. dicit. Vinū myrrhatū. Et Auguſtin⁹ de cōcoꝛdia euangeliſtarū/gloſat. i. vinū amariſſimū. Fozte iudei poſuerūt ei fel ⁊ myrrhā q̄ amariſſima ſūt: qđ fuit ex maxima malicia. Iſa Bcd. Amara vitis amarū vinū facit: ⁊ ꝓpinat ieſu. Et ſumſit hoc de Hiere. ij. c. vbi dicit: Quō cōuerſa es mihi in pꝛauū vinea aliena. Pſa. Et in ſiti mea poꝛtauerūt me aceto. Amb. Acetū bibit ⁊ vitiū coꝛruptę ꝓ adam imoꝛtalitatis abolet. Pꝛouer. ꝓ. d. Sicut acetū dētib⁹ ⁊ fum⁹ oculis ⁊c. Hystice: Ipſi iudei erāt acetū. i. vinū acidū: quia vinea ſoꝛtēb ꝓtimo ꝓtulit vinū bonū in patriaꝛchis: q̄ vinum acidū i puerſa mediet ate. Vel etiā vinū myrrhatū ſit Marcę dię/ſignificat amaritudinē pcē: quā iudei obtulerūt dño ſi tieti ſaluāt eoꝝ. Un Pſa. Dederūt i eſcā meā fel ⁊ i ſiti mea poꝛtauerūt me aceto. Et adhuc multi idē faciunt: Chriſt⁹ eſt ſitit vinū charitat⁹: ⁊ ipi offerūt ei vinū iniq̄tat⁹. De q̄ Pꝛouer. iiij. c. Panē impietat⁹ comedūt et vinū iniq̄tat⁹ bibūt: illi. ſ. de q̄bus loq̄mur h. ſ. ſacerdotes/pncipes ⁊ milites. Sz certe q̄ mō

Pſa. 68.

Hystice

Pſa. 68.

Bcd. Vt omnis lingua cōfiteatur ⁊c. Phil. 2. b

hic ē rex iudeoꝝ. Bcde. Titulus q̄ chriſtū regem ⁊c. Et. ſ. Et credere volētib⁹ patet ⁊c. Suppoſit⁹ ad h deo ꝓcurāte: Mō tñ credo q̄ pilat⁹ ad h intēdebat ſupponere. Un q̄ pilat⁹ crederet i chriſtū innuit. iū. Regl. iij. c. Poſtq̄ ego peperi pepit ⁊ hęc. Glo. Si ꝓſideres pilatū lauātē man⁹ ⁊ dicētē: Mūdus ego ſū ⁊c. Et cēturionē ꝓſitentē. Vere filⁱ⁹ dei erat iſte: Et eos q̄ ante paſſionē p philippū dñm videre deſiderāt/nō ambigis ꝓmā pepiſſe eccleſiā: ⁊ poſtea natū ꝓpm in deoꝝ. Ergo eccleſia tūc pepit pilatū. Soluto. In myſterio ſignificabat eccleſiam ꝓmo parere gētes ⁊c.

a accēdentes/et ācetum offe/
c rentes/ēt dicentes: Si tu
es rex iudeoꝝ/ſaluum te
d fac. Erāt autem et ſuperſcri
ptio ſcripta ſuper eum litte/
ris grecis ⁊ hebꝛaicis et latinis. Hic eſt rex iudeoꝝ.
c Unus aūt de bis qui pen/
debant latronibus blaſphe
f mabat eum/dicēs: Si tu es

cebat ſe regē iudeoꝝ. Itē dicit titulus cauſę eī⁹: q̄ indicat triumphum chriſti ⁊ cauſam triūphi. Per h eſt q̄ dī: Rex iudeoꝝ: q̄ſtendit q̄ nō in moꝛte pdidit dñs regnū ⁊ dominiū iudeoꝝ/ſz magis acq̄ſiuit. Hieroꝝ iudeoꝝ dico. Un ⁊ ōr titulus triūphalis/ad differētiā alioꝝ. Hiero⁹ ſup Pſ. Eripe me de inimicis meis: diſtinguit triplicē titulū. i. titulū memoꝛialem: ꝓconiale/et triumphale. Memoꝛialis eſt qui fit i memoꝛiā: ſicut epitaphia q̄ fiūt ſup ſepulchꝛa moꝛtuoꝝ/vt memoꝛia eoꝝ celebꝛet. Pꝛeconialis ē q̄ ſcꝛibit i poꝛtis nobiliū ciuitatū vel ſup limina domoꝝ in laudē ⁊ ꝓconiū eoꝝ: vt ciuitas ſolis/Eſa. xix. c. vel domus iulij ⁊ hmōi. Titulus triūphalis: q̄ cōtinet cauſam ⁊ ordinem triūphi: q̄ antiquit⁹ ſcribebaſ i aꝛcub⁹. Talis fuit hic titulus: de quo Eſa. xix. c. dixit ꝓphetice. Erit altare in medio egypti: id eſt cruꝛ i medio mūdi: ⁊ titulus dñi iuxta terminū eī⁹. Erat aūt ſcꝛiptus trib⁹ linguis. i. gręca/latina hebꝛaica. Licet eñ eſſent ſeptuagintaduę linguę: tū bis tñ trib⁹ ſcꝛiptus eſt. Et dicit Glo. cauſam: q̄. ſ. hę q̄ ceteris eminebant. Gręca eminebat ꝓpter ſapiēciā gręcoꝝ: latina ꝓpter potentiā romanoꝝ: hebꝛaica ꝓpter religionē ⁊ māſuetudinē iudeoꝝ. Itē ideo/vt oēs q̄ erāt tūc hieroſolymis poſſēt legere ⁊ itelligere cām moꝛtis dñi. Itē vt ꝓ oibus pati ⁊ oib⁹ dñari i ꝓpetuū oſtenderet. Un cū iudei diſſilent pilato: Noli ſcꝛibere/rex iudeoꝝ ⁊c. ſnđit: Qđ ſcripſi ſcripſi. q. d. titulus iſte q̄ apposui inde lebilis ⁊ ꝓpetu⁹ ē. In Pſ. lviij. i titulo. Aug⁹. Trib⁹ linguis: q̄ſi trib⁹ teſtib⁹ titulus eſt approbat⁹: q̄ in oꝛe duoꝝ vel triū teſtiū ſtat oē verbū: Deut. xix. d. Certū eſt aūt h eſſe/ſcripturz tribus linguis. ſ. Rex iudeoꝝ. In gręco enim ſcꝛiptum eſt: βάσιλεὺς ἑϖμολογήσω In hebꝛeo: malchus iudeoꝝ. In latino: rex ꝓfitētiū. Qđ aūt ꝑcedit. ſ. Jeſus naçaren⁹/ potuit tñ hebꝛaice ſcꝛibi. Sciēdū etiā q̄ cruꝛ dñi ꝓpꝛie fuit tñ triū bꝛachioꝝ ſilis ihę gręce tantū: q̄ nihil erat ſup lignū tꝛāſuerſum/⁊ caput dñi retro pēderet. Un ⁊ ait dns in cuāgelio. Filⁱ⁹ hoīs nō habet vbi reclinet caput ſuū. i. nō habebit i cruce. Pilat⁹ vero apponi fecit ſuperi⁹ bꝛachiū: ⁊ in illo eꝛ tranſuerſo poſuit tabellā in qua ſcꝛipſit titulū. Et nō eſt mīrādū ſi de diuerſis lignis inueniaſ cruꝛ dñica: q̄ de alio ligno fuit lignū tranſuerſum: ⁊ de alio lignū erectū ⁊ de alio tꝛūcus terꝛę infixus: cui infixū eſt lignū lōgū. Et ſ̄ter hęc ligna ſupposita ē cauilla a pilato: in q̄ poſita eſt tabella/ vbi ſcꝛipt⁹ eſt titulus. Dinc eſt q̄ crucib⁹ nr̄is ſupponūt q̄ſi quędā paruę cruces: vt in vna cruce videanſ eſſe q̄ſi duę. Moraliter. Cruꝛ ſ̄ttuoꝛ bꝛachioꝝ/ſignificat ſ̄tuoꝛ ſ̄tutes i q̄bus debet exēdi ⁊ cruciſigi bō interioꝛ. Bꝛachiū inferi⁹/eſt humilitas: q̄ ſemp deſcēdit. Bꝛachiū ſuperi⁹/eſt obediēcia: q̄ debeꝫ ſuperioꝛi. Bꝛachium ſiniſtꝛū/ē patiēcia i aduerſis. Bꝛachiū dextꝛū/ē pietas in ꝓſperis. Et de hac cruce q̄drimēbꝛi dī: Eph. iij. d. In charitate radicati ⁊ fūdati/vt poſſitis cōpꝛēdere cū oibus ſcīis q̄ ſit lōgitudo: latitudo: ſublimitas ⁊ ꝓfundū. Sequit: e ¶ Un⁹ aūt de his q̄ pēdebāt latronib⁹ blaſphemabat eum. Chryſ. Si q̄s ſolē tenebꝛoſuz eſtimet: nūq̄ ſtellę illi detraxit vel ſubꝛipſit: Ita q̄ malos bonos eſtimant vel cōuerſo/ſciſos cōfūdunt. Sz Matthę⁹ ⁊ Marcus dicūt/q̄ ambo blaſphemabāt. Et Hiero⁹ ſolnit/dicēs q̄ matthę⁹ ⁊ marcus ponūt plurale ꝓ ſingulari. Amb. Jo/⁊ Beda/⁊ Chryſ. dicūt q̄ vnet q̄ pr⁹ blaſphemauit: ſz vilis ſignis dexter pnuit: ⁊ ſiniſtꝛū coꝛripuit i blaſphęmia pſiſtēte. Bñ q̄ potuit eē q̄ dexter ꝓmo fuit iniquus: ſz deo inſpiꝛāte ꝓuerſus. Dns aūt nō fꝛidet ſiniſtro latroni blaſphemāti: ſz dextro venīā poſtulāti fꝛīdit/ꝛcēdēs q̄ pecbat: in h dns nobis exēplū patię ⁊ libertat⁹. Jn h aūt q̄ crucifixoꝛ vn⁹ blaſphemat/alter ſupplicat: ſignificat q̄ miſeꝛoꝝ ⁊ afflictoꝝ/alij patiēter ſuſtinēt/ alij murmurāt. Un Matth. xxiij. d. Duę i mola: vna aſſumet ⁊ altera relinquet. Et h eſt: Unus aūt ⁊c. Sequitur:

Moraliter

Matth. 8. c

b

f ¶ Dicēs: ſi tu es chriſtus/ſaluū facteipm ⁊ nos. Salute coꝛpali/deſpāli nō curat. Sic multi pl⁹ de ſalute coꝛpis q̄ aię ſūt ſolliciti. Sap. ij. d. Talię dicūt murmurātes in tribulatione per impatientiā.

Uenite ⁊ fruamur bonis q̄ ſūt: ⁊ vtamur creatura ⁊c. Eſa. xxij. b. Comedam⁹ ⁊ bibam⁹: cras eñ moꝛiemur. Nō fꝛīdit aūt dñs iſti latrōi. Et dicit Chryſ. Mirabili⁹ ē videre hoīem cōuitia paſſū ⁊ nō motū: q̄ hoīem vulneratū ⁊ ꝑcuſſū ⁊ nō ca-

¶ dentem.

A ſ dentē. a ¶ Rūdēs aūtē alter increpabat eū. Hic latro fact⁹ ē mgr ⁊ oꝛatoꝛ. Hiero⁹. Jn ābod⁹ latꝛonib⁹ vteꝛq̄ ꝑpſs exꝑimit: quoꝛ gentil⁹ adhuc blaſphemat iudeū. Hęc etiā increpatio ꝑm Amb. figurabat diſſenſionē credentiū. b ¶ Dicēs: neq̄ tu times deū/ſupple quē debeꝛes timeꝛe: eo magis/ c ¶ Qui i eadē dānatione es. Un ſalte hic deberes gꝛere liberationem ⁊ nō deꝛidere. d ¶ Et nos ādē iuſte/patimur ſupple. e ¶ Rādigna facī⁹ recipimus: hic vō nihil mali geſſit: ⁊ tñ patiē. i. Pet. ij. d. Hęc eſt gratia ſi. ꝓpter dei cōſcientiā ſuſtinet q̄s triſtitias patiēs iniuſte. Quę eñ gꝛa/ſi peccātes ⁊ colaphiçati ſuffeꝛt⁹? Sed ſi bñfaciētes patiēter ſuffeꝛt⁹: hęc ē gꝛa apud deū. Jn h eñ vocati eſt⁹: q̄ chriſt⁹ paſſus ē ꝓ nob ⁊c. f ¶ Et dicebat ad ieſū: Dñe memēto mei cū veneꝛ⁹ i regnū tuū. Joh. xviij. g. Regnū meū nō ē hinc. Gen. xl. c. Memento mei cū bene tibi fuerit. Pꝛouer. ꝓ. d. Memoꝛia iuſti cū laudib⁹. Chryſ. Latro q̄ in vltima neq̄tia putrefact⁹ erat: q̄ in oꝛciſionib⁹ ⁊ parietū ſuffoſſionib⁹ vitā cōſpexerat: tūc cōfeſſus ē ⁊ regni meminit. g ¶ Et dixit illi ieſus: Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradiſo. i. in gaudio fruitionis: vel in aliquo loco amęno. Vel fozte cum chriſto in limbo.

- Hoꝛtus. Gen. ij. b. Plantauerat aūt dns deus paradiſum voluptatis a pꝛincipio.
- Patꝛia celeſt⁹. Apocal. ij. b. Qui vicerit dabo illi edere de ligno vitę quod eſt in paradiſo. ij. Coꝛ. xij. a. Raptus eſt in paradiſum.
- Scꝛiptura. Cant. iiij. d. Emiſſiones tuę paradiſus malo⁹ punicoꝝ cū pomoꝝ fꝛuctib⁹.
- Ecclęſia. Gen. ij. b. Fluuius egꝛediebat de loco voluptatis ad iꝛrigandā paradiſum.
- Religio. Gen. xiij. c. Regio iozdanis vniuerſa iꝛrigabat ſicut paradiſus dñi.
- Beata vꝛgo. Eccl. xxiiij. d. Ego ſicut aquęductus exiui de paradiſo.
- Timoꝛ dñi. Eccl. xl. d. Timoꝛ dñi ſicut paradiſus benedictionis.
- Gꝛatia. Eccl. xl. c. Gꝛatia ſicut paradiſus in benedictionibus.

Paradiſus

B

Aliqui ſic diſtinguunt. Hodie mecū eris: vt hic fiat diſtinctio: q̄ eſt eſſe/in paradiſo. i. in iocūditate ⁊ quiete. Nō eñ eſt putādū q̄ aīa latꝛonis tꝛāſlata ſit in paradiſū adę: vel aſcēderit ad paradiſū angeli: ad quā nemo aſcēdit ante chriſtū. Et potuit eſſe q̄ ꝑ triduū illud fuit in limbo ſferni. B reſurrectiōe vero vſq̄ aſcēſionē fuit in extꝛemis maꝛ⁹. i. infra ampliſſimos fines ſeculi. Vel ita conſtrue: Hodie eris in paradiſo: q̄ eſt eſſe/mecū. Amb. Glo. Vita ē eſſe cū chriſto: quia vbi ē chriſt⁹/ibi eſt regnū. Amb. Pulcherrimū affectādę⁹ ꝓuerſatiōis exemplū: q̄ tam cito latꝛoni venia relaxat ⁊ vbertoꝛ gꝛa q̄ ꝓfeſſio. Semp eñ plus tribuit q̄ rogat. Ille rogabat: Memēto mei cū veneꝛ⁹ in regnū tuū: dñs ait: Hodie mecū eris in paꝛadiſo. Cito ignoſcit dñs: q. d. ille cito conuertit. Sequit: h ¶ Erat aūt fere hoꝛa ſexta. Duo euāgeliſtę cōueniūt in h. ſ. Johānes et Lucas/q̄ dñs cruciſixus ſit hoꝛa ſexta: ſol⁹ Marc⁹ dicit cruciſixū hoꝛa tertia. De hiſtoꝛia hoꝛę cruciſixionis poſſ⁹ credimus Johānię q̄ſens aſſuit/⁊ recedētibus alijs ſolus cū matꝛe dñi remāſit. Oꝛ ergo dicit Marc⁹: nō ē intelligendū de cruciſixione opis: ſz de cruciſixione clamoꝛis: q̄ hoꝛa tertia cruciſixus ē linguis iudeoꝝ inclamātibus: ſed hoꝛa ſexta credit⁹ elenat⁹ in cruce. Neuter tñ duoꝝ euangeliſtaꝝ ſimpliciē dicit hoꝛa ſexta: imo hic dī/fere ſexta: ⁊ in Johāne/q̄ſi ſexta. Ideo ꝓbabiliē eſtimari pōt cruciſixus inē tertiā ⁊ ſextā. Ideoq̄ Marcus dicit factū hoꝛa tertia: alij hoꝛa ſexta. Et locuti ſunt ſm vſum loquendi: vt ſi forte fiat ſeditio in ciuitate inter tertiā ⁊ ſextā: ſi q̄ſi ab eo q̄ interfuit principio ſeditionis q̄ hoꝛa facta fuit ſeditio/dicet: hoꝛa tertia: q̄ in ei⁹ cōfinio facta ē. Si idē q̄ſi ab eo q̄ interfuit circa finē ſeditionis/dicet: hoꝛa ſexta. Ad hūc modū euangeliſtę locuti ſūt de cruciſixione chriſti: q̄ facta ē in cōfinio duaꝝ hoꝛaꝝ. Et hāc opinionē approbat cōſuetudo eccleſię: vt poſt⁹ aſſertio ſit q̄ opinio. Cū eñ miſſa repſentatio ſit dñice cruciſixionis: inē hoꝛā tertiā ⁊ ſextam cōſueuit eccleſia celebꝛare miſſam: ⁊ h in maioꝛib⁹ eccleſijs: hocipſo inſinuās inter illas duas hoꝛas factā eſſe dñicā cruci fixionē. Hinc eſt etiā q̄ ſi q̄n̄ꝛ p̄o neceſſitatis articulo miſſa mane cantet: vt in minoꝛib⁹ eccleſijs: ꝓtius debēt decantari hoꝛa ꝓma ⁊ tertia: vt ſi nō repſenter h eccleſia ordine ꝛpis/ſalte repſenter h ordine officij in canonicis hoꝛis. Jn diebus tñ ieiunioꝝ hoc nō obſeruat eccleſia/vt miſſam celebꝛet inter tertiā ⁊ ſextā: imo differt vſq̄ poſt ſextā: ⁊ in q̄drageſimali ieiunio/qđ vehemēti⁹ eſt/differt poſt nonā: Ubi fozte nō eſt alia hoꝛ q̄ caſtrimaꝛgia hoīm: q̄ ſi ante miſſa celebꝛaret/ſtatim miſſa celebꝛata vellent homines comedere. Itē nota q̄ hoꝛa ſexta ⁊ feria ſexta ⁊ gꝛate ſexta paſſus ē dñs: q̄ illa hoꝛa peccauit adā: vnde iuſtū fuit vt eodē tpe aperiꝛet ianua paradiſi dño moꝛiente: quo fuerat clauſa adā q̄uaricante. Jn h etiā demōſtrāt pfectio paſſionis. Un Thꝛen. j. d. O vos oēs ⁊c. Itē ſeruoꝛ dilectionis. Apocal. j. d. Oculi eī⁹ tanq̄ flāma ignis ⁊ pedes eī⁹ ſimiles aurichalco ſicut in camino aꝛdēti: ⁊ facies eius ſicut ſol in fꝛute ſua. Itē tūc eſt ſol in declinatione: in q̄ ſignificat q̄ pro pecō ad q̄d hō declinauerat moꝛiebat: ⁊ oriente ſole reſurꝛexit quia ꝓ hoīs iuſtificatione ſurꝛexit. Un Roma. iiij. d. Hoꝛtus⁹ eſt ꝓpter peccata nr̄a/⁊ reſurꝛexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. i ¶ Et tenebꝛe facte ſunt. Exo. x. c. Extende manū tuam in cęlū: ⁊ ſint tenebꝛe ſup tꝛāā egypti. Sap. xvij. d. Una catena tenebꝛaꝝ oēs erāt colligati. k ¶ Jn vniuerſa tꝛra. Origenes ſup Exo. dicit: q̄ ſicut ꝑ triduū facte ſunt tenebꝛe ꝓ toꝛa tꝛāā egypti: nō tñ in tꝛra geſſen vbi erant hebꝛei: ſic ꝓ ſpatiū triū hoꝛaꝝ facte ſunt tenebꝛe ꝑ toꝛā iudeā/⁊ nō alibi. Hoc ita vſum eſt Origeni: q̄ ſi in tꝛra gentiliū tam magna ⁊ miꝛandū aliq̄d cōtigiſſet/illud in ſcripturis eoꝝ relictum fuiſſet. Jn hoc aūt nō videt acquieſcendū Origeni. Jn hiſtoꝛijs eñ dicit cōtꝛariū. Legunt eñ tenebꝛe facte athenis: vbi tūc tempoꝛis vigebat ſtudiū philoſophię: ⁊ dionyſius ſedebat magiſter in areopago: q̄ erat vicus athenis/in quo erant ſcholę. Et queſitum eſt ab eo a diſcipulis/vnde tenebꝛe ille cōtigiſſent: et ꝓbatū eſt q̄ tunc nō erat eclipſis cū nō eſſet luna in ſynodo cū ſole. Item luna plena erat: ⁊ eclipſis non fit niſi in nouilunio. Pꝛeterea eclipſis nō durat tantū. Unde Chryſ. Tribus hoꝛis permanſit/eclipſis in vna ſolet fieri tempoꝛis reptatione. Item in medio die/quādo vbiq̄ terꝛarum iam clara dies eſt. Itē luna fuit in oppoſita parte cęli. Item Hiero⁹. Nulli dubium eſt lunā fuiſſe pleniſſimā paſchę tēpoꝛe: ⁊ ne videret foꝛte vmbꝛa terꝛę vel oꝛbis lunę/ſoli fuiſſe oppoſitus ⁊ breues ⁊ ferrugineas feciſſet tenebꝛas: triū hoꝛaꝝ ſpacium ponitur: vt omnis cauſantiū occaſio tolleret. Diligentius ergo pquirens dionyſius vnde contingeret/dimetiens curſum ſolis ⁊ lunę⁹ et alioꝝ planetaꝝ/inueniens omnia repugnātia: fertur reſpondiſſe: Aut elementa mentiunk/aut deus naturę patitur/⁊ creatuꝛę ſuę compatiunk ei: Unde ſol obſcuratus eſt compatiens ſuo creatoꝛi: Conſtituam⁹ ergo aram illi deo/dixerunt ipſi: et conſtituerūt. Cunq̄ gꝛerent/quid immolarēt illi deo: reſpondit: bonoꝝ noſtroꝝ nō egeꝛ: ſed facietis ante eius aram genuflexiones ⁊ pectoꝛū tuntiones. Poſt multū vero tēpoꝛis cū veniſſet paulus athenas ⁊ ꝓdicaſſet vnū deū: queſiuit vbi eſſet ara ignoti dei: de qua famam audieꝛat: ⁊ dixit ſe ꝓdicare illum deum cuius erat ara illa. Cum ergo athenis facte ſint tenebꝛe ille: cōſtat q̄ nō tñ in iudea. Sed Glo. videtur hic eſſe contraria: Tenebꝛe effuſe ſunt oculis perfidoꝝ vt fidei lumen reſurgeret. Hęc Glo. videꝛ innuere q̄ tenebꝛe tñ ſunt ſuper iudeos facte: qui tunc dicebant perfidi ſicut adhuc. Sed dic q̄ Glo. myſtica eſt: quia myſtice tenebꝛe iſte ſignificabant excęcationem iudeoꝝ: quam ſecuta eſt illuminatio gentium.

¶ Uſq̄ in hoꝛā nonā

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Usq; in hodiā nonā. Sic durauerūt p tres horas: q̄ resistentant tribus tenebris triū noctiū. Vel potius in memoriā triduanę sepulturę tribus noctibus celebramus exequias christi mortui: quia officiū tenebrarū impropie potest dici nocturnum/cum desit inuitatorium. Hecq̄ est in exequijs mortuorū instituit. Grego°. de cantari inuitatoriū: limo de nouo est introducētū in quibusdam ecclesijs ⁊ i vsū redactū. Unde etiam apparet q̄ nō fūt nocturni sed exequię: q̄ monachi qui semp̄ i nocturnis suis decātant duodecim lectiones/vel vnam solā/vt in estate: ibi conueniunt nobiscū: nec decantāt nisi nouem: q̄d nūq̄ faciūt nisi in exequijs. b ¶Et obscurat° est sol. Hiere. xv.b. Occidit sol cū adhuc esset dies. Amos. viii.c. Occidet sol meridie ⁊ tenebrescere faciā terrā in die luminis. Job. v.c. Per diē incurrent tenebras. c ¶Et velū templi scissum est medium. Chrys. Prophetia futurę desolationis. Hieronymus. Cōpatiunt elementa cōditori suo: Refugit sol/quia nō potest videre mortē christi: collaborat laboranti ⁊ blasphemantibus sue lucis beneficiū retrahit. Ois creatura cōpatit christo morienti: Nam sol obscurat: terra mouet: petrę scinduntur: velum templi diuiditur: sepulchra aperiuntur: solus miser homo nō compatit/pro quo solo christus patit. Amos. vj.b. Et nihil patiebātur super contritione ioseph. Panc autē scissionē veli templi repręsentamus singulis annis cū amoęnius velum et reuelamus altaria: quę per totā quadragesimā sunt velata cortina interposita. Et nota quia duo fuerunt vela templi/sicut tabernaculi. Exo. xxvi. Unum exterius in introitu sanctorum: aliud interius in introitu sanctisanctorum. Utrūq; scissum fuit domino moriente. De interiori testat Hieronymus: de exteriori Remigius. Et dicit Hieronymus ad hedibiam/quęstione. viii. In euangelio quod hebraicis litteris scriptum est/legimus non velū templi scissum: sed superliminare templi mirę magnitudinis corruisse. Et, j. Hebi videt in passione domini illud velū scissum: quod et in tabernaculo ⁊ in templo positum fuerat: q̄d appellat exterius: q̄ nunc ex parte videmus et ex parte cognoscimus ⁊c. Mystice/ergo veli exteriorisscissio est enigmatice cognitionis euacuatio/quę fit i morte iustorū qui transeunt ad gloriā. j. Corinth. xiij.c. Cum venerit q̄d perfectū est/ euacuabit q̄d ex parte est. Item veli interioris scissio est iudaicę execrationis terminatio: quę in parte facta est iam: sed plenius fiet in fine: q̄n reliquię israel conuertentur ad dominum: vt dicit Esa. x.c. Itē duo vela/duo testamēta sunt. vtrūq; diuisum est in duas partes: id est in sensum litteralem ⁊ spiritualem: qui prius erant permixti: sed per christum sunt diuisi. Prius erat calix sacrę scripturę in manu domini plen° mixto: sed dominus inclinauit ex hoc in hoc. i. ex veteri nouū/⁊ ex figura veritatem/⁊ ex littera occidente spiritum viuificātem expręssit/sicut mel ex fauo/⁊ vinū ex acino: Fęcem quę adhuc nō est exinanita bibunt iudęi ⁊ hęretici: vinum merum bibunt catholici christiani. Item duo vela/sunt duorum peccatorum genera. s. peccata spiritualia ⁊ peccata carnalia: quę velant faciem animę/vt non possit videre veritatem. Unde clamat ecclesia: Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Velum interius significat peccata spiritualia: velum exterius significat carnalia peccata. Utrūq; diuidit i duas partes: id est in culpam ⁊ pęnam. Culpa nostra fuit: christus pęnam sustinuit. Esa. liij.b. Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras/attritus est propter scelera nostra. Nota Glo. Bedę. Hoc expirante domino gestum est: sed Lucas pręoccupat volens miraculum solis coniungere miraculo veli. Scindit autem velum/vt arca testamenti ⁊ omnia legis sacramenta quę tegebantur appareant et ad gentes transeant. Josephus ait: Virtutes angelicas presides quondam templi tunc pariter conclamasse: Fugiamus ex his sedibus. Sequitur: d ¶Et clamās. Hic dicit Ambrosius. Clamauit homo diuinitatis separatione moriturus. Nam cum diuinitas mortis libera sit/vtiq; mors esse non poterat nisi vita discederet: quia vita diuinitas ē. Solutio. Discederet nō ab vnione/sed a liberatione mortis. e ¶Hoc: magna: prę nimio dolore. In quo et veritas humanitatis ⁊ virtus diuinitatis christi ostendit. Nisi enim esset verus homo/moriens nō clamasset. Item si esset purus homo/ moriens tam fortiter clamare nō posset. Hoc enim est contra naturam aliorum morientiū. B
qui in mortis articulo minime possunt aliquādo vocem emittere: in quo innuit se voluntarie mori. Heb. v.b. Cum clamore valido ⁊ lachrymis offerens exauditus est. p sua reuerētia.
Pš. Laborauī clamans rauce facte sunt ⁊c. Et est forma pg. Pš.68.
nitentis expręssa: qui moriens peccato/dolet per cōtritionem: Mat.27.f.
clamat per confessionem: ploratper satisfactionē: ⁊ sic tradit spiritū i manus dei. Marci.15.d
Osee. xij.b. Direct° est iacob cuz angelo: ⁊ inualuit ad angelū et confortatus est: sicut et rogauit eum et in bethel inuenit eū ⁊ ibi locutus est nobiscū. f ¶Jesus ait: Pater/in manus tuas cōmēdo spm̄ meū. Chrys. Hęc vox velum scindit/ monumenta aperit. Item Chrys. Usq; ad horam victimam testimonium perhibet veteri testamento. Beda. Patrem inuocans/se filium dei declarat: spiritum cōmendans non defectū virtutis/sed confidentiam eiusdem cum patre potestatis insinuat. Amat enim gloriam dare patri: in quo nos informat vt deus gloriā cōmēdo creatori. Cōmendat autē animā: iuxta q̄d alibi legit: Lętatū est cor meum ⁊ exultauit lingua mea: insup ⁊ caro mea requiescet i spe. Quoniā nō derelinquas aiam meā in inferno ⁊c. In his aūt verbis docet nos moriēs magister bonus iesus/quid faciendū sit nobis in omni periculo tęptationis: ⁊ in ipso articulo mortis. Tūc cū pater vocādus est: tūc filiali amore ei medullitus adhęrendū est: tūc portissimū ei spiritus cōmēdādus est: q̄ tūc maxime dęmones circūeunt quasi leones ꝓparati ad escā: vt dicit Eccl. ij.a. Sed quō vel qua frōte vocabit patrē q̄ nūq̄ virit ve filī°? Hec tū etiā tūc respuit dns audire clamātes ad ipm̄. Hiere. iij.b. Frōs meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. s. in vita tua/saltē amodo voca me pater me°/dux virginitatis meę tu es ⁊c. In manꝰ dei patris cōmendat spiritū suū: qui se totum ponit in voluntate ipsius: vt vere posset dicere cū christo: Nō sicut ego volo: sed sicut tu/ Matth. xxvi.d. Sicut claustrales monachi mortēs cōmendant deo spiritū suū: id est voluntatē suaz et sensum in manus ꝓlati sui: Et exemplo dñi nō debent illū resumere vsq; in die resurrectionis. Sap. iij.a. Justoꝝ aię in manu dei sunt: ⁊ non tanget illos tormentū mortis: visi sunt oculis insipientiū mori illi autē sunt in pace. Claustrales igit qui faciunt suam voluntatē/⁊ sequunt̄ ꝓpriū sensum/ aut nūq̄ deposuerūt ⁊ mēdaces fuerunt̄/aut christi fuerunt̄ resurrectionem/⁊ antichristi sunt. j. Joh. ij.c. Sicut audistis q̄ antichristus venit: et nunc antichristi multi facti sunt: vnde scimus/quia nouissima hora est. g ¶Et hec dicēs expirauit: non alius exto/sit. In alio euangelista habetur: Et inclinato capite emisit spiritum. Et hanc inclinationē capitis repręsentat sacerdos vbi dicit: Supplices te rogamus: et inclinat caput ante altare. h ¶Videns aūt centurio q̄d factum fuerat: glorificauit deū/dicēs: Vere hic homo iustus erat. Matthęus. xxvij. f. dicit: Vere hic homo filius dei erat. Et emissione eius validę vocis/quā nō possunt̄ ꝓferre homines in articulo mortis: cognouit ipm̄ potestatē habere ponēdi hoiem/⁊ ita deū ee. Chrys. Semper error seipsum confingit/ ⁊ veritati nō volens opitulat. Item Chrys. Hoc est signum ionę q̄d ꝓmiserat de cęlo: Joh. viij.d. Cuz exaltaueritis filiū hoīs: tunc cognoscetis q̄ ego sum. k ¶Vere. Chrys. Veritas a contrarijs diuulgata magis effulget. l ¶Hic homo iustus erat. Unde de ipso dicit Pš. Justus dns ⁊ iusticias dilexit: equitatē vidit vultꝰ ei°. Et nota q̄ Glo. Bedę hic plane vult q̄ centurio fuit vnus de crucifixoribꝰ. Dicebat aūt centurio: quasi potestatē habēs super centū milites sibi subditos. Usi alij dicunt centuriones: alij decuriones: alij quaterniones. Moralit/ autē significat iste centurio nobiles ⁊ potētes huius seculi: qui visa pęna ⁊ tribulatione alicui° viri sancti/ ad cōpunctionē ⁊ pęnitentiā timore cōmouent̄. Unde Esa. lix.c. Erit terra iuda eggypto in pauorē. Habacuk. iij.a. Dñe audiui auditum tuū: id est clamorē istum/et timui: In medio duoꝝ animalū cognosceris: id est duorū latronū. Valde igitur surdus est vel nimis durus qui audita lectione dñicę passionis: nec ad timorē mouetur/ nec ad dei glorificationē. Esa. xlij.c. Surdi audite ⁊ cęci intuemini. Notabile

F

a vsq; in horā nonam: et hb
c scuratus est sol: ⁊ velum tē
pli scissum est medium. Et
d clāmans vōce magna iesus
f ait: Pater/ in manus tuas

De celebra. missa. c. i q̄dā Pš. 30.

Pš. 118.

Mystice

Mystice

b

Dicit dixisse cētū ḡngin
ta ꝓ ihūm pō.

Pš. 14.

Pš. 15.

Pš. 87.
Pš. 30.

Al. talam

Pš. 10.

Moraliter

Moraliter

A F mini:. Notandū etiā est: quia centurio iste confitetur eū dei filium: sed cō iudęi. Similiter laici auditis pęnis inferni ⁊ passione christi/cōpunguntur ad lachrymas: clerici/do nō mouent: q̄ balaam affuerus monstris non erpauit ad vocē asine: Numeri. xxij.c. a ¶Et omnis turba eoꝝ à simul aderāt ad spectaculuz istud.
Dulce cū venerant de ciuitate: quia ꝓpe erat locus crucifixionis: Alij ex amore et pietate/alij ex malicia ⁊ impietate: alij ex sola curiositate. Sic et modo iusti sunt spectaculū omniū. j. Cor. iiij.b. Spectaculū facti sumus mūdo ⁊ angelis ⁊ hominib°. b ¶Et videbāt quę fiebāt percutientes pectora sua reuertebantur. Huiusmodi percussio pectorū/⁊ exclamatio vocis facta a centurione/in canone repręsentat/vbi dicit sacerdos: Nobis q̄z peccatoribus: ⁊ tūdit pectus/⁊ aliquantulū extollit vocē suā. Et nota quia alij percutiebant pectora dolentes eū iniuste occisū: Alij q̄ timebant eū amplius morte glorificari: illi. s. qui cōsenserant in mortem eius ⁊ eā ꝓcuraverant: reuertebantur domū/viso miraculo territi. Alij nō solum domū reuertebantur/sed etiā ad cor pęnitendo: vt centurio ⁊ similes. Unde: Timentes dñm glorificāt. Alij vt iudęi pcutientes pectora soluz silentes domū redeunt: ⁊ tamē dolentes/⁊ timebant eū i morte amplius glorificari. c ¶Stabant aūt omnes noti ei° a longe. Pš. Elongasti a me amicū ⁊ primū ⁊c. Jrez: Qui videbant me foras/fugiebāt a me/⁊ oblitioni datus sū tanq̄ mortuus a corde. Job. xix.b. Fratres meos longe fecit a me: ⁊ noti mei quasi alieni recesserūt a me. Job. vj.a. Necessarij ąq̄ mei recesserūt a me. Prouerb. xix.a. Fratres hominis pauperis oderunt eū: insuper ⁊ amici procul recesserunt ab eo. Esa. lxiij. a. Et de gentibus nō est vir mecū. d ¶Et mulieres quę secutę erāt eū a galilea: stabant supple a longe/hęc videntes. Sed quō mulieres stabant a lōge: cū Joh. xix.c. dicat eas sterilise iuxta crucez iesu? Ad hoc dicit Aug°. Tanto interuallo aberāt mulieres vt ⁊ iuxta dici possent: quia fisto erat in cō spectu earū/⁊ longe cōpatione turbę ꝓpinquioris. Vel forte ꝓmo fuerūt ꝓpe cū beata virgine expłētes/quādo dns cōmēdauit eā iohanni: ⁊ postea longius recesserūt/ꝓter turbaz/vt melius possent videre quę fiebant circa dominū. Chrys. Discipuli fugerūt: istę assuerūt: ⁊ omnia considerauerūt: ąliter clamauit/ąliter expirauit/ąliter petrę scisse sūt. Et postea addit: Imitemur has mulieres o nos viri. Moralit/ vo/istę mulieres q̄ christū sequebant̄ ⁊ ei necessaria ministrabāt: significant ꝓlatos ecclesię: q̄ matrū ⁊ nutricū spūaliū debent habere officiū ⁊ affectū ⁊ sollicitudinē. Usi Paulus. j. Thessal. ij.b. Facti sumus puuli in medio vestrū tāq̄ si nutrix foueat filios suos. j. Cor. iij.a. Sic nos existimet hō ⁊c. Debent etiā sequi iesum cuntē ad passionē: id est imitari cum: vt sicut ipe ꝓ toto populo: ita ipi ꝓ suo grege parati sint mori. j. Joh. iij.c. In hoc cognouimus charitatem dei: quoniam ille ꝓ nobis posuit animā suā: ⁊ non debemus ꝓ fratribus animas ponere. Joh. x.b. Bonꝰ pastor animaz suam ⁊c. Sequitur: e ¶Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio vir bonus ⁊ iustus ⁊c. Jesus emisa voce magna expirauit: ⁊ i morte sua miracula fecit: quod centurio ⁊ alij qui aderant ad spectaculū videntes territi redierunt: ⁊ ioseph ⁊ nicodemus libere potuerunt accedere ⁊ deponere corpus ⁊ sepelire. Joseph iste nobilis erat ⁊ diues: vt dicit Marc. xv.d. Et decurio: vt dicitur hic: id est de curia: ⁊ officiū curię tractans siue administrans: ⁊ ideo potuit habere accessum ad ꝓsidem romanū: quod nō potuisset si esset pauper ⁊ ignobilis. Erat autem discipulus christi/sed occultus: vt dicitur Matth. xxvij.g. Sed circa funeris extrema manifestauit discipulatus. Hic accessit ad pilatum ⁊ audacter petiit si

Moraliter

bi dari corpus iesu: quo obtento sepeliuit in sepulchro nouo/ quod sibi exciderat in petra/hora vespertina parasceues cum nicodemo qui iuuit eum. Iste syndonē habuit/in qua corpº domini depositus de cruce inuoluit. Nicodemus attulit myrrham ⁊ aloes: quia hęc duo amaritudine sua arcent vermes a cadaueribus mortuorū/⁊ ea seruant a putredine. Ideo iudicātes istos duos reos ꝓ officio dñicę sepulturę/ apprehenderūt iosph ⁊ posuerūt eū in carcere: nicodemº fo aufugit. Usi traduntquidam/ sed nō est autenticuz/ domi
d oēs noti ei° a longe: et mulie
res q̄ secutę erāt eū a galilea
c hęc videtes. Et ecce vir no
mie ioseph q̄ erat decurio vir
f bonus ⁊ iustus: hic nō cō

E

nū primo apparuisse ioseph incarcerato: quia solus de discipulis erat incarceratus ꝓ eo: licet hoc in euangelio non legatur. Sic construe: e ¶Et ecce vir nomine ioseph qui erat vir bonus et iustus ⁊c. Modo sume inferius litteram.

F Accessit ad

Mystice. Joseph iste est prelatus: qui debet esse crescens in virtutibus ⁊ hūm ad se ⁊ cētū ad alios: iuxta illud Gen. xlix. c. Filius accrescēs ioseph/filius accrescens ⁊ decorus aspectu. Itē debet esse nobilis/animi nobilitate. Unde Prouerb. vlc. c. Nobilis in portis vir eius: sc̄z ecclesię. Debet etiam esse decurio: id est officiū curię celestis tractare ⁊ administrare. Usi. j. Cor. iiij. a. Sic nos existimet homo vt ministros christi et dispensatores misteriorū dei. Uel etiam debet esse decurio per impletionez decem mādatorū. Debet etiam esse diues diuitijs ecclesię: id est auro sapientię: argento eloquentię: lapidibus preciosis: id est bonis operibus. Unde Prouer. iij.b. Longitudo dierum in dextera ei° ⁊ in sinistra illius diuitię ⁊ gloria. Debet etiam esse discipulus christi: id est de sebola eius: id est debet esse mitis et humilis: q̄ docenꝫ in schola ei°. Matthęi. xj.d. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. Debet etiā esse ab arimathia: quę interpretat vigilia donationis: id est vigilans circa subditos sibi datos ad custodiaz. Unde. s. u.b. Pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Hic audacter potest petere corpus iesu a pilato: id est a tyrānis libera re ecclesiam/quam ipi multis afflictionibus crucifigunt. Prouerb. xxiiij.b. Eruе eos qui ducuntur ad mortem: ⁊ qui trahūtur ad interituz/liberare ne cesses. Exo. v.a. Ingressi sūt moyses ⁊ aaron ⁊ dixerunt pharaoni: Hec dicit dominus deus israel: dimitte populū meum vt sacrificet mihi in deserto. Sed certe modo nullus est ioseph: quia nullus prelatus audet contradicere tyrannis. Ezechiel. xiij.a. Non ascendistis ex aduerso/neq; opposuistis murum pro domo israel/vt staretis in ꝓlio in die domini. Esaię. lvij.a. Perit iustus ⁊ non est qui recogiter in corde suo ⁊c. Beatus Bernū. Cadit asina ⁊ est q̄ subleuet: perit anima ⁊ non est qui curet. Esaię. lxiij.c. Cecidimus quasi folium vniuersi: ⁊ iniquitates nostrę quasi ventus abstulerunt nos: ⁊ non est qui inuocet nomen tuum qui consurgat ⁊ teneat te. Et hoc est/ e ¶Ecce vir nomine ioseph. Uir debet esse prelatus: id est maritus ecclesię/ non adulter: quia debet querere prolem/non voluptatem. ij. Cor. xi.c. Non ꝓ ro quę vestra sunt/sed vos. Item debet esse vir: id est masculus/non mulier. Item adultus/non puer. Sed econtrario modo. Esaię. iij.a. Dabo pueros principes eorum: ⁊ effeminati dominabuntur eis. Item debet esse vir: id est virtuosus/ non timidus aut pusillanimis. Eccl. vij.a. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ⁊c. Uersus. Tempore coniugio seu virtute vir esto. f ¶Bonus et iustus. debet esse prelatus: id est simplex ⁊ rectus: benignus ⁊ austerus: pater ⁊ mater: iuxta illud: Verbera patris habes: vbera matris habe. Job. i.a. Uir erat in terra hus nomīe iob: ⁊ erat vir ille simplex ⁊ rectus timens deum ac recedens a malo. g ¶Hic nō cōsenserat/malo. Jaco. iij.d. Bonis ꝓsentiēs.

B ¶ Ab arimathia:

G

H

Arimathia: suscitans dominum dño per grāuactionē

Ubi non est mulier ingemiscit eger: Eccli. 36.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ d ℂ Accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu. Chrys. In mortem se tradidit, hostilitatem ad omnes suscipiens. Beda. Si ignotus esset, ad principem nō accederet vt corpus impetraret. Et nota quia idipsuz ꝑ sepulcrus est a ioseph et nō ab apostolis, est ad robur fidei nostre cōtra iudeos: Si enim sepelissent eum apostoli: dicerēt alibi asportasse. Modo resume litterā interpositam. ‖Hic nō consenserat cōcilio ⁊ actibus eorum. Ideo tradūt quidā, sed nō est autenticū ꝙ primus psalmus. ſ. Beatus vir ⁊c. de isto ioseph specialiter scriptus sit. a ℂ Ab arimathia ciuitate iudee. Nomē est ciuitatis quę olim dicebat ramatha in regione thamitica iuxta decapolim. Decapolis regio est trans iordanem. Glo. sup Marc. vij. c ℂ Qui expectabat ⁊ ipse regnū dei: id est gloriam eternam vel dilationē ecclesię. Erat eīn discipulus iesu, sed occultus vtpote pr̄ us inimicitias iudeorū: sed in hoc ex extremo officio minus curat de illis. d ℂ Hic accessit ad pilatum ⁊ petijt corpus ihesu. Hucusq; sicut patet est suspensiua constructio: ⁊ ꝑpter longā interpositionē appositū est hoc ꝙnome: ‖Hic.

Hinc ē ꝙ nouus miles iussus habet deponēdi suspensos

Moraliter

a ℂ Ab arimathia: que interpretatur vigilia donationis dñi. Hec est recognitio suorum defectuū: que est munimentum virtutum ⁊ producit confessionē. Unde sequitur: b ℂ Ciuitate iudee qui expectabat, per desiderii eternorū. Jaco. v. b. Ecce agricola expectat pretiosum fructū: ⁊ patiēter ferens donec accipiat temporaneū ⁊ serotinū. Talis dignus est impetrare corpus iesu. Unde sequit: d ℂ Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu: ⁊ depositum

Matt. 27. g. Marci. 15. d Joh. 19. g.

senserat concilio et actibus

b eorū : ab arimathia ciuitate

c iudee: qui expectabat et ipse

d regnum dei. ‖Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu: ⁊

e depositū inuoluit syndone:

f et posuit eum in monumento excisoi quo nōdū quisq̄

g positus fuerat. Et die erat

b parasceues: ⁊ sabbatū illu-

de cruce. ſ. e ℂ Inuoluit syndone, munda. Beda. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitū condēnat: qui nec mortui diuitijs carere possunt ⁊c. Sensus est: q; arguunt diuites dantes operam preciosis sepulturis: cum corpus dñi inuolutū sit in simplici tela, non in serico vel purpura. Unde institutū est a siluestro papa vt corpus dominicū in altari in simplici tela inuoluat: id est in panno lineo simplici, nō in serico vel purpura. Hinc ē ꝙ corporales illę quę supponūt ⁊ quę substernunt ex simplici tela fiant. Versus. Ara crucis tumuli; calix calix lapidisq; patena: Syndonis officiuz candida byssus habet. Chrys. Funeris pretiositas / violationis sepulchrorū multoties causa fuit. Et. ſ. O vanagloria quanta ⁊ in luctu tyranni-

Versus

dem mōstrat. Et infra. Si viuētes nihil iuuet aliud habere q̄ tegmina: multo magis mortuos. Et infra. Viuentes / frigoris gratia / egemus vestimēto: mortuus vero cur? Hiero⁹ et Beda. In syndone munda iesum inuoluit: qui pura mēte eum suscipit. f ℂ Et posuit eū in monumento excisō in quo nondū quisq̄ positus fuerat. Hoc etiā fecit pro nobis. Si eīn alius sepultus fuisset in eodē monumēto: dicerēt eum resurrexisse, nō christū. Item si monumentū de pluribus lapidibus esset compactū, possent dicere ꝙ discipuli eius suffoderant ⁊ clam asportauerāt. Esa. xj. c. Et erit sepulchrū eius gloriosum. Chrys. Contēne diuitias, et eris diues: contēne gloriam, et eris gloriosus. Erat autē monumentū christi q̄si q̄dā domus rotūda in rupe excisa, tantę altitudinis vt homo extēta manu vix tangeret culmen, habēs introitū ab oriente. Locus autē corporis sepulti erat ab aquilone, de ipsa rupe septē pedes habēs longitudinis, tribus palmis a terra eminens: a parte meridiana olno patēs vñ corpus inserebat. Marmor autē in quo monumētū erat excisum erat colore rubeo ⁊ albo pmixtū: qđ bene cōgruit innocētię ⁊ martyrio christi. Cant. v. c. Dilect⁹ me⁹ candidus ⁊ rubicūdus. Ite solus dñs in tumulo includit. i. hic modo inclusus legit: qz de sola eius sepultura hic specialiter fit mentio, vt ostēdat differre a nā. Unde Beda. Solus dñs in tumulo includit: vt sepultura illius ⁊ resurrectio a nr̄e fragilitate nature dissimilis monstret. Sepultus est, sed ꝓdiu voluit: resurrexit, sed qñ voluit: non ita est de nobis. Chrys. Valoz sepultoz est diabolus, nō dimittēs hominē ibi hoiem apparere, sed lignū siccū: vbi nō est oculus, nō manus, nō pedes. Et supra. Videam⁹ caput ligatū cū inebriatur: manus videbis ventri ligatas ⁊ ꝓstrictas auaricię vinculis: nō eīn dimittit ad elemosynā extendi: pedes nunq̄ potentes currere in domū dei. Uermes eū comedūt. i. aſę passiones. Et. ſ. Mortuoz oculi etsi aperti, nihil vidēt. Sequit: g ℂ Et dies erat parasceues. Parasceue grecū est, nō hebreū. Iudei eīn ꝑter tres famosas captiuates q̄ legunt, p particulares captiuitates sunt dispsi: ⁊ inter grecos diu cōuersati: Ideoq; multa vocabula ab eis acceperūt. Qz aūt p nationes gentiū fuerint vbiq; dispsi ⁊ inter grecos diu cōuersati: habet ex actib⁹ apl̄oz / vbi dicit: Erant aūt in hierlm habitātes iudei viri religiosi ex oi natione q̄ sub eglo est. Sonat aūt parasceue, ꝓmisera seu resurrectionē: ⁊ ideo primo viderunt: id est legunt vidisse. Act. 2. a.

Moraliter

Moraliter / autē istę mulieres significant animas fideles et deuotas: vt ipsemet Beda dicit super Marcū. xv. Que quāto amplius recognoscūt suā fragilitatē quę per sexum ſmineum designat: tanto feruentius adherent dño ⁊ ordinez passionis eius sedula intentiōe perquirunt: ⁊ pia diligentia pro suo modulo imitant. j. Pet. ij. d. Christus passus est ꝓ nobis: vobis relinquens exemplū vt sequamini vestigia eius. Eccl. xxiij. d. Gloria magna est sequi dominū ⁊c. Chrys. Fortassis vestruz aliquis vellet ꝑm illas effici mulieres ⁊ pedes iesu detinere: Potestis ⁊ nunc quicūq; vultis, nō pedes ⁊ manus solū, sed ⁊ caput sacrum detinere: terribilibus potientes mysteriis pura cōscientia. Et. ſ. Et si voluerit, esse misericordes ⁊c. c ℂ Et reuertētes parauerunt aromata et vnguenta. Cōtra. Erat festiuitas paschę: de qua Exo. xij. c. Nihil operis faciet in eo: exceptis his quę ad vescendum pertinēt: ⁊ obseruabitis azyma. Ergo ⁊c. Solutio Glo. Exceptis studijs sanctarū scripturarū ⁊ bonorū operum. d ℂ Et sabbato quidē siluerunt ſm mandatū: id est quieuerūt. Beda. Mandatū erat in lege / Leuit. xxiij. a. vt sabbati silentiuz: id est ociū seruarent a vespera vsq; ad vesperā: ⁊ ideo mulieres sepulto dño reuertentes domū q̄diu licuit parauerunt aromata ⁊ vnguenta. ſ. vsq; ad solis occasuz: ⁊ postea toto sabbato siluerunt vsq; ad alium solis occasum: ⁊ tunc recuperata licentia operandi: iterum emerunt alia aromata: quia nō sufficiebant ea quę parauerant: ⁊ tota nocte illa inter sabbatū ⁊ dominicā parauerūt: vt venientes diluculo ad sepulchrum vngerent corpus iesu. Sed quō possent vngere mulieres corpus iesu, cum lapis grādissimus esset appositus ad ostiū monumenti ⁊ signatus: vt dicit Matthe⁹. xxvij. g. ⁊ hoc ipm viderant mulieres? Sed vis magni amoris nō sinebat de huiusmodi cogitare. Erant autē iste mulieres tres, vt dicit Marcus. xvj. a. scz maria magdalenę, ⁊ maria mater iacobi minoris ⁊ ioseph ⁊ simonis ⁊ iudę: tertia fuit salome, sic dicta ſm Chrys. vel filia salome: ſm alios: mater iohannis ⁊ iacobi maioris.

a cessebat. Subsecutę aūt mulieres q̄ cū ipo venerāt ꝺ galilea viderūt monumentū: ⁊ b quēadmodū positū erat corc pus ei⁹. Et reuertētes pauc d rūt aromata et vnguenta: et sabbato quidez siluerūt ſm mādatū. Ca. XXIIII e v Ma autē sabbati valf dē diluculo venerunt

Versus. Colligo / poto / cibo / redimo / tego / visito / condo. De istis vnguentis dicitur Eccl. xxxviij. a. Unguentarius faciet pigmenta suauitatis ⁊ vnctiones conficiet sanitatis. Seū. vltc. a. Precepit ioseph seruis suis medicis vt aromatibus condirent patrem. Cant. j. a. Melioza sunt vbera tua vino fragrātia vnguentis optimis. Optimis dicit: quia vnguenta primę mulier⁹ bona; vnguēta secūde melioza: vnguēta tertię optima. Versus L

Scom Greg⁹. mulieres sūt animę fideles quę debēt offerre domino tria vnguenta siue aromata: id est odorem virtutū / opinionē bonorū operū / suauitatem sanctarum orationum. De quibus Cant. c. iiij. d. Surge aquilo ⁊ veni auster / persta hortum meum ⁊ fluēt aromata illius. Matt. 28. a. Marci. 16. a. Joh. 20. a.

Expo. La. XXIIII.

e v Ma autem quod diuiditur in tres partes. In prima, pbatur multis argumentis veritas resurrectionis. In secunda cō mendatur lex / ⁊ aperitur discipulis veritas predicationis / ibi: Et cum manducasset. In tertia agitur de gloria ascensionis / ibi: Eduxit autem ⁊c. Notandum est autem in principio / q̄ resurrectio domini nulli nota fuit nisi post factum: in signum ꝙ nulli resurrectio spiritualis quę fit per gratiā / nisi soli deo nota est. Eccl. xx. a. Nemo scit an amore an odio dignus sit ⁊c. Fuit autem confirmata resurrectio christi tribus miraculis. Primū est: ꝙ clausio sepulchro ⁊ integro signaculo exiuit. Secundū: ꝙ in aduentu angeli terra tremuit. Unde Ps. Terra tremuit ⁊ quieuit cū exurgeret in iudicio deus. Tertiū est / ꝙ angelus terrificus apparuit. Qz autem de clauso sepulchro exiuit / significat ꝙ de virgine natus fuit. Unde Aug⁹ in libro de symbolo. Caſſitas vteri virginalis ostēdit ꝙ conuenientia inuiolabilis sepulchri. Terremotus in aduentu angeli / significat ꝙ totus mūdus mouendus erat in predicatiōe dominicę resurrectiōis. Angelo⁹ autem aspectus ⁊ habitus / ostēdit quales debeāt esse nuncij dominicę resurrectionis scilicet malis terribiles / quod notatur in fulgure: ⁊ bonis mansueti / qđ notatur in niue. Qz autem lucas de duobus angelis loquitur: marcus de vno solo / significat ꝙ predicatores domini debent habere vnitatem fidei ⁊ binarium charitatis. ‖Nunc aūt vide litteram. c ℂ Una autem sabbati: id est prima die post sabbatum. ſ. dominica die. Simile Gen. j. a. Factuz est vespere ⁊ mane dies vnus: id est primus. Sicut etiam dicitur luna quasi luminuz vna: id est prima. Et nota ꝙ sicut gentiles, ꝑpter reuerentiā deoz̄ suorum ab eis denominauerunt dies: sic iudei a sabbato. f ℂ Valde diluculo venerūt ad monumentū, mulieres. Idem dicit Marcus: sed alijs verbis. ſ. valde mane vna sabbatorum veniunt ad monumentū. Johannes dicit: Una sabbati maria magdalenę venit ad monumentuz cū adhuc tenebre essent. Matthe⁹ dicit: Uespere aūt sabbati quę lucescit in prima sabbati / venit maria magdalenę ⁊ altera maria videre sepulchruz. Et licet verbis discordet matthęus ab alijs: tamē sensu conuenit: vt dic Aug⁹. Per vespere eīn accipit matthęus nocte: in cuius fine venerunt mulieres ad monumētū: qđ innuit hoc verbū lucescit: qđ est luce terminat. Et ita in hora aduentus mulierū ad sepulchrū cōueniunt offices euangeliste ⁊ offices expositores. De hora ꝺo resurrectionis disputatio est apud sanctos. Iam Hieronym⁹ et Ambrosius videntur velle ꝙ media nocte surrexit dominus. Qđ probāt dupliciter. Primo quia sanson media nocte tulit portas gaze in supercilium montis. Judic. xvj. a. vbi figurata est resurrectio christi. Secundo ex facto quodam apostolorū qui instituerūt in primitiua ecclesia vt media nocte dominicę resurrectionis celebraret missę. Beda ꝺo ꝙ Aug⁹ dicit ꝙ surrexit diluculo dñicę dicit: qđ etiā ꝑbat per hoc ꝙ quadraginta horis fuit dñs in sepulchro: scz quattuor horis diei parasceues. Crucifixus enim fuit hora sexta / et hora nona mortuus: et ita

Diluculo. Chrys. Quotidie seculum fi/nire videm⁹: tanqz mali serui / iam albescit aurora ⁊ adhuc dormimus. Ro. xiij. d. Hora est iam nos de somno surgere.

Hinc ē ꝙ corpus dñi non reconditur in vase alij vsui deputatum.

Quid q̄ ō diuitib⁹ q̄ dant dibus esset compactū / possent dicere ꝙ discipuli eius suffoderant ⁊ clam asportauerāt. Esa. xj. c. Et erit sepulchrū eius gloriosum. Chrys. Contēne diuitias / et eris diues: contēne gloriam / ⁊ eris gloriosus. Erat autē monumentū christi q̄si q̄dā cenaculum in pi/ride alij vsui deputata.

Moraliter

Versus

Versus

Moraliter

A ℣ Solutio. Luna ⁊ stellis iam lucētibus incipiebat sabbatum. Uel potest dici: Illuxerat: id est illucere incipiebat / vt non facias vim in verbo: quia impropriē positū est. Jam enim propriē erat vespera sexte ferię in qua dicebāt incipere sabbatum: quia ſcepta est obseruatio sabbati in lege a vespera i vesperam. Aug⁹ super Matthęū. Lucescit: id est terminat. Unde dicit sic: Uesper ꝺn cipiū est noctis. Ideo nō ait: Que lucescit: sed que lucescit / ad intellectū relationē faciens. ſ. ad noctē que in auroza diei dominicę terminat. a ℂ Subsecutę aūt mulieres que cum ipso venerant de galilea: vt ei ministrarent necessaria. b ℂ Viderunt monumentū: et quēadmodū positus erat corpus eius. Chrys. Compassibile est mulieb⁹ gen⁹: ⁊ ad ꝓpitiationē receptabile. Beda alijs notis iesu post depositū corpus recedētibus: solę mulieres que arnī⁹: id est tenerius amabāt / officiū funeris inspiciebant: vt cōgruo tempore munus suę deuotionis offerrent: expectātes qđ iesus ꝓmiserat scz resurrectionē: ⁊ ideo primo viderunt: id est legunt vidisse.

Moraliter / autē istę mulieres significant animas fideles et deuotas: vt ipsemet Beda dicit super Marcū. xv. Que quāto amplius recognoscūt suā fragilitatē que per sexum ſmineum designat: tanto feruentius adherent dño ⁊ ordinez passionis eius sedula intentiōe perquirunt: ⁊ pia diligentia pro suo modulo imitant. j. Pet. ij. d. Christus passus est ꝓ nobis: vobis relinquens exemplū vt sequamini vestigia eius. Eccl. xxiij. d. Gloria magna est sequi dominū ⁊c. Chrys. Fortassis vestruz aliquis vellet ꝑm illas effici mulieres ⁊ pedes iesu detinere: Potestis ⁊ nunc quicūq; vultis / nō pedes ⁊ manus solū / sed ⁊ caput sacrum detinere: terribilibus potientes mysterijs pura cōscientia. Et. ſ. Et si voluerit, esse misericordes ⁊c. c ℂ Et reuertētes parauerunt aromata et vnguenta. Cōtra. Erat festiuitas paschę: de qua Exo. xij. c. Nihil operis faciet in eo: exceptis his quę ad vescendum pertinēt: ⁊ obseruabitis azyma. Ergo ⁊c. Solutio Glo. Exceptis studijs sanctarū scripturarū ⁊ bonorū operum. d ℂ Et sabbato quidē siluerunt ſm mandatū: id est quieuerūt. Beda. Mandatū erat in lege / Leuit. xxiij. a. vt sabbati silentiuz: id est ociū seruarent a vespera vsq; ad vesperā: ⁊ ideo mulieres sepulto dño reuertentes domū q̄diu licuit parauerunt aromata ⁊ vnguenta. ſ. vsq; ad solis occasuz: ⁊ postea toto sabbato siluerunt vsq; ad alium solis occasum: ⁊ tunc recuperata licentia operandi: iterum emerunt alia aromata: quia nō sufficiebant ea que parauerant: ⁊ tota nocte illa inter sabbatū ⁊ dominicā parauerūt / vt venientes diluculo ad sepulchruz vngerent corpus iesu. Sed quō possent vngere mulieres corpus iesu / cum lapis grādissimus esset appositus ad ostiū monumenti ⁊ signatus: vt dicit Matthe⁹. xxvij. g. ⁊ hoc ipm viderant mulieres? Sed vis magni amoris nō sinebat de huiusmodi cogitare. Erant autē iste mulieres tres / vt dicit Marcus. xvj. a. scz maria magdalenę / ⁊ maria mater iacobi minoris ⁊ ioseph ⁊ simonis ⁊ iudę: tertia fuit salome / sic dicta ſm Chrys. vel filia salome: ſm alios: mater iohannis ⁊ iacobi maioris.

Moraliter / autem per istas tres mulieres ſm beatuz Beruſ. significant in vnoquoq; homine: mens / lingua / manus. Quarū quelibet habet vnguēta sua valde ꝓciosa. Unguenta liquidē mentis / sunt contritio / compassio / deuotio. Unguentū contritiōis cōficit ex speciebus vilissimis: id est, ꝓpria peccatis: que crescunt in horto nostro. Unguētū cōpassionis conficit ex speciebus amarissimis: id est ex omnibus miserijs proximoz̄ que crescunt in horto vicino. Unguentū deuotiōis conficitur ex speciebus preciosissimis: id est ex omnibus christi beneficijs: que crescūt in horto dominico. Unguenta linguę / sunt oratio deuota / confessio integra / ꝓdicatio vera. Herbę quibus conficitur primū vnguētū / est recta intentio / firma attentio / pia affectio. Herbę quibus conficit secundum vnguentum / sunt pudor commissi / dolor amissi / timor iudicii. Herbę quibus conficitur tertiuz vnguentum / sunt fidei instructio / morum informatio / vitioz̄ increpatio. Hiere. j. b. Ecce posui te sup gentes ⁊ regna: vt ędifices ⁊ plantes ⁊ euellas ⁊ destruas ⁊ disperdas ⁊ dissipes. Unguenta tertię mulieris: id est manus / sunt septem opera misericordię: id est hospitari peregrinos / potare sitientes / cibare famelicos / redimere captiuos / vestire nudos / visitare infirmos / sepelire mortuos.

E ꝟ oportuit ꝙ p dilē sabbati integrū ⁊ noctes sequētes integras fuerit in sepulchro. Et ꝟ vltimū mō tenet ecclia. Et qō obūcīt de sansone ꝙ media nocte tulit portas gaze: hoc est ꝙ christ⁹ surrexit nullo sciēte. Simile Matth. xxv. a. Media nocte clamor factus est: ecce sponsus venit. Sed adhuc obūcit: Cōstat

a ad monumentū pꝛtātes q̄
b parauerāt aromata: ⁊ inue-
nerūt lapidē reuolutū a mo-
c numēto: ⁊ igrēssę nō inuene-
d runt corpus dñi iesu. Et fā-
ctum est dum mēte cōsterna

cem ꝙ mulieres sūmo diluculo venerunt ad monumētū / ⁊ inuenerūt lapidē reuolutū: Ergo dñs iā surrexerat: ergo surrexit añ diē. Sol. Sūmo diluculo venerūt mulieres. i. venire cęperūt ⁊ qñ puenerunt dies erat. Ūñ Marc⁹ dicit: Orto iā solecintel

e tę essent de isto: ecce duo vi-
f ri stęterunt iuxta illas in ve-
s ste fulgenti. Cūm timerēt au-
b tē et dēclinarēt vultū in ter-
k ram: dixerūt ad illas: Quid
l quęritis viuētē cū mortuis:

pebāt ⁊ mirabant: de secūdo dolebāt. Sed sicut tęptato dño post victoriā angeli ministrauerūt: Matth. iiij. b. ita mō post mortē deuictā venerūt angeli: qui nō solū verbo sed etiā habitu fulgēti nūciauerūt gloriā triūphātis. Ūñ sequit: c ¶ Ecce duo viri. i. duo angeli in specie virorū. f ¶ Steterunt iuxta illas i veste fulgenti. Apparuerūt etiā in facie fulgēti: ⁊ hoc ideo / vt ꝙ cūdoꝛē vestis triūphus christi exp̄meret: ⁊ ꝙ ignea facię custodib⁹ terꝛoꝛ incuteret. In igne ēm terꝛoꝛ est: in cādoꝛe solatiū. Ergo ⁊ i ignea facie ⁊ i veste cādida apparuisse

Al. fecus

legunt: vt ignis terreret custodes: ⁊ candoꝛ liniret mulieres. Et qꝛ christ⁹ in morte triūphauerat: ⁊ sicut rūc astiterāt angeli coꝛpi posito in sepulchꝛo: sic assistūt ꝗtidie in altari coꝛpori ꝓsecrato: ⁊ sacerdoti seruiūt ꝓsecrāti. Ūñ ⁊ in secretis nō dīt sacerdos / Āmē: qꝛ angeli ibi rūdēt vbi nō audiūt clerici seruiētes. Mat. xxiiij. c. Vbicūqꝫ fuerit coꝛp⁹ dñi: illuc ꝙgregabunt ⁊ aglę. i. angeli / solę in rota vidēt es. i. christū in ęternitate. Sz oꝛit hic ꝗtio de īra / qꝛ iohānes dicit duos viros istos sedētes: lucas aūt dicit eos stātes. Et ꝟ soluit Chryꝟ. dicens: ꝙ angeli ꝓmo sedebāt: sed mulieriꝫ assurꝛexerūt ⁊ steterunt iuxta illas. Itē qꝛit vbi erāt isti angeli aut int⁹ in monumēto aut extra: Videt ꝙ intus ꝙ hoc qō dicit iohānes. i. ꝙ vn⁹ sedebat ad pedes ⁊ alter ad caput. Item ꝙ extra ꝙ hoc qō dicit lucas: Steterunt iuxta illas. Itē Matthę⁹ dicit / vnū sedentē sup lapidē reuolutū: ergo extra. Marc⁹ vo dicit / vnū sedētē intus. Ad ꝟ soluit Hiero⁹ / dicēs ꝙ monumētū ō: apud marcū / nō locus coꝛpis sepulti: sed ꝗdā pars macreię añ speluncā in quā intrauerūt mulieres ⁊ ibi repererūt angelos sedētes in dextera pte sepulchꝛi: ꝙ videntes mulieres assurꝛexerūt eis: ⁊ ita ꝓuenīūt ocūs euāgeliste. Q: aūt matthęus et marcus dicūt vtroqꝫ vnū angelū sedētē: ⁊ iohānes ⁊ lucas dicūt duos: pōt dici ꝙ reuera duo erāt vel plures: sed matthę⁹ ⁊ marcus vnū dicūt ꝓpter vnitatē ⁊ similitudinē coꝛ. Dicētes aūt vnū: nō negāt plures fuisse. Mystice: Per ipsos duos viros custodientes sepulchrū / significant doctoꝛes sacrę scripturę: ꝙ debēt esse viri: vt dicit Hiero⁹ / nō infantes amātes tyalia. Prouer. j. c. Vsqquo paruuli diligitis infantiā ⁊c. Debēt etiā eē duo ꝓpter officiū geminę charitatis. Ūñ. ē. p. a. Milit dñs discipulos suos binos ⁊ binos añ faciē suā. Debēt etiā stare erecti in cęlū / nō iacere in terra. Ūñ angelus dixit Iosue. vij. b. Surge / cur iaces in terra? Itē Ezech. iij. f. Ingressus est i me spūs ⁊ statuit me supra pedes meos: ⁊ locut⁹ est mihi. Item debēt stare iuxta mulieres. i. ꝓmi esse infirmis ꝙ cōpassionē ⁊ auxiliū. Roma. xv. a. Debem⁹ nos firmioꝛes imbecillitatē infirmoꝛ sustinere. Itē debēt habere vestē fulgentē. i. ꝓuersationē laudabilē. Phil. ij. b. Sitis sine ꝙrela et simplices filij dei sine reꝓhēsione in medio nationis prauę ⁊ puersę / iter ąs lucetis sicut luminaria in mūdo verbū vitę ꝓtinētes. j. Pet. ij. c. Cōuersationē vestrā inter gētes habētes bonā vt i eo ⁊c. Si tales essent doctoꝛes / oēs timerēt eos ⁊ venerarent. Ūñ sequit: g ¶ Cū timerēt aūt / mulieres. s. h ¶ Et declinarēt vultū in terrā: ꝙ timoꝛe ⁊ reuerētia angelorū ąs viderāt. Lauit. xix. g. Honora pſonā senis. Job. xxix. d. Qui me audiebāt / expectabāt sententiā: ⁊ intenti tacebāt ad ꝓsilium meū: verbis meis addere nihil audebāt: ⁊ sup illos ſtillabat eloqꝫ meū: si voluissem ire ad eos sedebā ꝓmus ⁊c. Nō aliter est. Eccs. x. b. Vidi seruos in eqs ⁊ ꝓncipes ambulāres sup terrā ꝗsi seruos. Beda. Exęplo mulierū cū appꝛopinqmus mysterijs cęlestib⁹: cū gaudia sugnoꝛū ciuiū ꝓtemplamur: ad ꝓspectū angeloꝛ debemus vultū in terrā humiliter declinare: terrā nos ⁊ puluerē esse recolētes. Sic abꝛaā vocauit se puluerē ⁊ cinerem: Gen. xviij. d. dicēs: Loquar ad dñm meū cum sim puluis et cinis. Daniel. viij. c. Cum loquerer ad me angelus / plapsus sum ꝓnus in terrā. Beda. Nota ꝙ sanctę mulieres nec in terrā ceciderūt / nec aliquis sanctoꝛ in resurrectione dñi ꝓstratus in terrā adoꝛasse legit: vñ mos cępit in ecclesia pa-

Mystice

schali tpe nō flecti genua in oꝛone sed vultu i terrā declinato oꝛare. i ¶ Dixerūt ad illas / angeli. s. k ¶ Quid qrit⁹? supple: an / qritis viuētē cū mortuis? Sic legit sub dupli ci interrogatiōe. Vel sub vna sic. Quid. i. qre / l ¶ Quęritis viuentē cū mortuis: iā reuiscitatū a mortuis: ꝙ locus

Mystice

ſ est ꝓꝓrie

A ꝟ est, ꝓꝓrie mortuoꝛ. Ūñ nō redarguunt qꝛ quęrūt viuentē / sed quia cū mortuis: qꝛ viuēs nō est grēdus inter mortuos. Aug⁹ in libꝛo de symbolo. Si amat vita: qre nō quęrit veram? Quę rit aūt a ꝙbusdā: sed nō inuenit: quoniaz vbi nō est / quęritur. Osee. v. b. In gregib⁹ suis ⁊ in armētis suis vadēt ad quęrēdū dñm ⁊ nō inueni / ent. Prouer. xxiij. b.

Matth. 28. a
Marci. 16. b

a Me insidieris ⁊ quę
b ras impietatē in do-
mo iusti: neq; vastes
requiem eius. Cōtra
quosdā qui bonos di
cūt malos: viuos mor
tuos. Esa. v. c. Vę q̄
dicūt bonū malum: ⁊
malum bonum ⁊c.
a ¶ Nō est hic: id
est i monumēto ꝓsen
tia coꝛpis. b ¶ Sz
surrexit / die tertia.
Osee. vj. a. Vnifica-

c ¶ Nōn ē hic / sēd surrexit. Re-
d cordamini qualiter locutus
e est vobis / cūm adhuc in ga-
f lilęa esset / dicēs: Q̄ua opoꝛ
g tet filiū hominis tradi in ma
nus hominū peccatoꝛum / ⁊
crucifigi / ⁊ die tertia resurge
re: Et recordatę sunt verbo-
rum eius. Et rēgressę a mo-

bit nos post duos dies: ⁊ die tertia suscitabit nos: qꝛ resurrectio sua / causa est nostrę resurrectiōis. Ūñ. i. Cor. xv. c. Christus resurrexit a mortuis ꝓmitię dormiētū. Iuxta dñs / iuramētū fuit veterū. Gal. ij. d. Q̄uo aūt ego / iā nō ego. Jō autez duab⁹ noctib⁹ ⁊ vna die voluit in morte manere: vt ostēderet sua simpla morte / nostrā duplicē esse destruendā. Osee. xiij. d. Ero moꝛs tua o mors. Hlo. Bedę. Die tertia. s. Lucē suę simplę mortis. Moꝛs ēm dicit lux: quia causa lucis nobis / et respectu nostrę. Quę tm̄ in carne. i. in hūana natura ei⁹. Caue ne adhęreas aduerbio / tm̄: qsi habuerit in carne ⁊ nō in aīa: Constat ēm ꝙ aīa ei⁹ senserit tristicias ⁊ dolores. Ūñ: Tristis est aīa mea ⁊c. Quę in coꝛpe ꝗtū ad pęnā: ⁊ in aīa ꝗtū ad culpā.

Mystice

c ¶ Recordamini ⁊c. Angelus iō monet mulieres recordari ꝟboꝛ dñi: vt eū ꝓfectuisse futura cognoscant / ⁊ verū deū credant: ⁊ iō vera esse q̄ ꝓdixit. s. se tradēdū iudęis ⁊ occidēdum ⁊ tertia die resurrecturū. Et ꝙ ꝙ mulieres iuxta ꝓpositum iubent recordari ꝟboꝛ dñi q̄ de sua passiōe simul ⁊ resurrectiōe ꝓdixerat: docemur q̄ inter mysteria passiōis sūt recolēda gaudia resurrectiōis: ⁊ ecōuerso: vt fiat ḡdā mixtura luctꝰ ⁊ gaudij. Eccl. j. c. In die bonoꝛ ne ꝛmemoꝛ sis malo⁹ ⁊c. Et ꝟ est / Recordamini ālik locut⁹ ē vob. i. ꝗ pie / ꝗ vere / ꝗ discrete. d ¶ Cū adhuc in galilea esset / mortal. e ¶ Dicēs: qꝛ oportet filiū hois tradi i manꝰ hoim pctoꝝ ⁊ crucifigi ⁊ tertia die resurgere. Matth. xx. c. Ecce ascēdimus hierosolymā ⁊ filꝰ hois tradet ꝑncipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis: ⁊ cōdēnabūt eū morte ⁊ tradēt eū gētib⁹ ad illudēdū ⁊ flagellandū ⁊ crucifigēdū ⁊ tertia die resurget. Ibi Chryꝟ. Christꝰ tūc illusus ē / ⁊ nūc tradit christꝰ ad illudēdū: Christꝰ ēm ꝟbū ꝓtatis est: Et cū vides scripturas ꝓphetarū ⁊ euāgelij ⁊ aplorū traditas esse in manꝰ falsoꝛ sacerdotū ⁊ scribarū / nō intelligis qꝛ christꝰ tradit⁹ est ꝑncipib⁹ iniqs ⁊ scribis? Ūñ Threñ. iij. b. Factꝰ fū in derisū oi pplo. f ¶ Et recordate sūt verboꝝ eiꝰ. Nota qꝛ mulieres stātes ad monumētū reducūt ad memoriā / nō solū q̄ ꝓdixerat de passiōe: verūetiam de resurrectiōe. Hinc est ꝙ in sacrificio altaris gō specialiter est reꝓsentatio passiōis: sit etiā mētio resurrectiōis ⁊ ascēsionis. Ūñ ibi dicit: Memores passiōis necnō ⁊ resurrectiōis ⁊c. g ¶ Et regressę a monumēto nūciauerūt hęc omnia / quę viderāt ⁊ audierant ab angelis. h ¶ Illis vndecim ⁊ ceteris omnibus. Chryꝟ. Euāgelista nō ꝓuat mulierē laude: nec vere / cūdiā putat ab ea didicisse. Voluit aūt dñs ꝙ mulieres nūciare viris suā resurrectionē: vt sic a muliere ad virū venit mors: ita nūc a muliere ad viros veniat destructio moꝛt⁹: ac ꝙ mulierū opꝛobriū tolleret: ⁊ sic ꝙ amoꝛ / pulegiū deletū est antiquū opꝛobriū. i ¶ Erat aūt maria magdalenę / soꝛoꝛ lazari ⁊ marthę: q̄ vnxerat pedes dñi vnguēto. j. vij. f. k ¶ Et iohāna / vꝛoꝛ chuzę ꝓcuratoꝛis herodis. l ¶ Et maria iacobi / minoꝛis mateꝛ: q̄ fuit vꝛoꝛ alphei: de q̄ habuit ꝗtuoꝛ filios. i. iacobū istū q̄ oꝛ iacob⁹ minoꝛ / nō grate / sz vocatiōe: quia vocat⁹ posteꝛioꝛ a dño: Sic ⁊ in monasteriis maioꝛes dicunt ⁊ digniora obtinēt loca / nō ꝓm etatē: sz qꝛ ꝓmi claustrū intrauerāt. Itē maxime sceleraꝛ fuit iste iacob⁹: q̄ ⁊ frat dñi appellatus est: qꝛ ei filius / ⁊ qꝛ cognatꝰ ei⁹ / ⁊ qꝛ filꝰ ioseph adoptiuus. Alij tres fuerūt / ioseph ⁊ simō ⁊ thadę⁹. Hlo. Maria iacobi minoꝛis ⁊ ioseph / vnoꝛ matꝛ dñi: vñ ⁊ iacob⁹ frat dñi oꝛ. Sz vñ venit illud / vñ / non ꝓtinuat sufficienē ex ḧmilitate: nisi aliq̄d suppleas: Eadē rōne ēm alter iacob⁹ frat dñi dicerēt: qꝛ cōso-

numento nunciauerunt hęc
b omnia illis vndecim et cęte
i ris omnibus. Erāt autem
k maria magdalenę / et iohan-
l m na / et maria iacobi / et cęterę
quę cū eis erāt: quę dicebāt
n ad apostolos hęc. Et visa
o mētū vba ista: et nō credide-

bas tū mulieres ꝓmo apparuit dñs marię magdalenę: vt oꝛ Marc. xvj. b. Et ꝟ ꝗnqs rōnib⁹. Primo: qꝛ ardētiꝰ diligebat. Ūñ. ē. vij. g. Dimissa sūt ei pcā mlta: qꝛ dilexit multū. Secundo: vt ostēderet ꝙ p saluādis pctoꝝib⁹ moꝛtu⁹ est. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos / sz pctoꝛes. Tertio: vt ostēderet ꝙ mereꝛtrices ꝓcedāt sapientes i regno cęloꝝ. Ūñ Matth. xxi. c. Amē dico vob qꝛ publicani ⁊ mereꝛtrices ꝓcedent vos in regno dei. Quarto: vt sit mulier fuerat nūcia seu ministra nrę ꝓditionis: ita cēt nūcia nrę redēptiōis. Q̄uito: vt vbi abūdauit pctm / superabūdaret ⁊ gra. Ro. v. d. Et hęc fuit ꝓma apparitio christi post resurrectionē / ipa die resurrectiōis in ꝗ ꝗnqs apparuit. Primo marię magdalenę: vt dictū est Joh. xx. c. Secūdo ipsi eidē cū alijs mulieribus in via redeūtib⁹ a sepulchro: Matth. vlt. b. Tertio petro. j. codē. c. Iꝫ nescit vbi. Quarto duob⁹ discipulis eūtib⁹ i emaus. j. eodē. Q̄uito discipulis cōgregatis absq; thoma: Joh. xx. c. Istas ꝗnqs apparitiōes reꝓsentat sacerdos in missa ꝗnquies se vꝛtens ad ꝑplm. Sed tertia versio est cū silētio: q̄ significat apparitionē factā petro: q̄ nescit vbi fuerit facta vel qñ vl quō. Sexto apparuit octaua die resurrectiōis old⁹ discipul⁹ ꝓsente thoma: Joh. xx. f. Septimo ad mare tyberiadis septē discipulis: Joh. vlt. a. Octauo apparuit vndecim discipulis in galilea: Matth. vlt. c. Nono i cenaculo in hierusalē discipulis cęnātibus: Marc. vlt. c. Act. j. a. Decimo in mōte oliueti quādo ascēdit. j. eodē. Act. j. a. Pluries apparuit dñs ante ascensionē: sicut iacobo ⁊ ꝗngētis fratrib⁹. j. Cor. xv. a. Et ioseph icarcerato: vt dicit ꝗdā. Sz istę decē apparitiones legunt exp̄sse in euāgelijs: ⁊ ideo magis auctentice sunt. Et sicut decies legit apparuisse post resurrectionē: ita decima die post ascensionē misit spiritū sanctū: in q̄ mystice mōstrauit ꝙ p obseruantiā decalogi ex hoibus erat restituendus decimus oꝛdo. Unde Matth. xx. c. Si vis ad vitam ingredi / serua mandata. Hoc aūt non est tacendū / q̄ dñs post mortē nō legit apparuisse aut locutus fuisse matri sue. Quare hoc? Ut mortui mundo carnalem affectuz nō habeant ad parentes. Deut. xxviij. a. Qui dixerit patri suo ⁊ matri suę: nescio vos: ⁊ fratrib⁹ ignoꝛo illos: ⁊ nescierūt filios suos: hi custodierūt eloquiū tuum. Sequitur: n ¶ Et visa sūt ante illos sicut delyramentū verba ista. i. quoniā dñs resurrexisset a mortuis / qꝛ cōtra naturalem philosophiam erat. Unde Paulus corinthijs qui nō poterant credere q̄ moꝛtui resurgerent / dicit. i. Cor. xv. c. Dicit aliquis: quomō resurgent moꝛtui aut quali coꝛpoze veniēt? Insipiēs tu: q̄d seminas nō viuificat nisi ꝓius moꝛiat. Sic est ⁊ hodie: quicquid dicit diuitibus de cōtęptu mūdi: ⁊ ambitiosis de humilitate: luxuriosis de castitate / totum videt eis delyramentū. Eccl. xxj. c. Auditit luxuriosus ⁊ displicebit ei: ⁊ ꝑcuciet illud post doꝛsum suum. o ¶ Et non crediderunt illis: nec tamen discrediderūt. Qđ patet ex hoc ꝙ petrus ⁊ iohannes audito hoc cucurrerūt ad monumētū: in quo docemur nō cito debere credere cuilibet: licet bona dicenti. i. Joh. iiij. a. Charissimi nolite credere oī spiritui: sed ꝓbate spiritus si ex deo sunt. Eccl. xix. a. Qui cito credit / leuis est coꝛde ⁊ minoꝛabit. Seneca. Et oī ⁊ nulli credere / vtrūq; vitiū est. Hlo. O discipuli tarde credūt / nō tam illoꝝm infirmitas q̄ nostra fuit futura firmitas. Nam illis dubitātib⁹ resurrectio mult⁹ argumēt⁹ demōstrat: q̄ dū legētes agnoscim⁹ q̄d aliud q̄ de eoꝛ dubitatiōe solidamur? Summa est: qꝛ quanto resurrectio discipulis difficilius est credita: tāto firmius est

E ꝓbata: ⁊ ita fides in nobis roborata. a ¶ Petrus aūt surgens cucurrit ad monumentū: ⁊ iohānes cuz eo/qui etiā ꝑcucurrit citꝰ petro: iꝫ posterioꝛ introiuit in monumētū. Ūñ Joh.xx.a. Exūt ergo petrus ⁊ ille alius discipulus et venerūt ad monumentū. Currebāt aūt duo simul: ⁊ ille alius discipulo ꝑcucurrit citꝰ petro: ⁊ venit ꝓius ad monumentū: et cū se inclinasset vidit lintheamina posita/ nō tamen introiuit. Venit ergo simō petrus sequēs eū: ⁊ introiuit in monumentū ⁊ vidit lintheamina: Tūc ergo introiuit ille alius discipulus qui venerat ꝓius ad monumentū: et vidit ⁊ credidit. c ¶ Et ꝑcumbēs vidit lintheamina sola posita/sine corpore. Chryꝰ. Qđ erat signū resurrectionis/nō trāspositiōis. d ¶ Et abiit secū.i.solus. e ¶ Mirans qđ factū fuerat: Et tunc credit q̄ apparuit ei dñs. Beda. Johānes cōmemoꝛat q̄ ipse ⁊ petrus simul cucurrerūt/⁊ q̄ petro introcunte in monumentū et vidente lintheamina ⁊ sudariū/ipse iohānes se inclinās vidit lintheamina nec ꝓtinus introiuit. Sed intelligendū est ꝓmo petrū ꝑcumbentē vidisse q̄ lucas cōmemoꝛat/ iohānes tacet: post ꝯo ingressum vt diligētius interiora dinoscerent: ingressum eñ antecū iohānes intraret. Moꝛaliter: a ¶ Petrus surgens/a coꝛpore ⁊ ignauia. Eph.v.d. Surge q̄ dormis ⁊c. Cant.iii.a. Surgam ⁊ circūibo ciuitatē ⁊c. b ¶ Cucurrit ad monumentū. Sic currendū est ad claustrū: cōtra pigros: Hiero. ad paulinū. Festina quelo te ⁊ hęrēti in salo nauiculę funē magis ꝓscinde q̄ solue. c ¶ Et ꝑcumbēs vidit lintheamina sola. Sic aliq̄s in claustro sine re religionis pōt videri solus habitus religionis. j. Reg'.xix.c. Cū venissent nuncij qui ꝓrebant dauid/inuentū est simulacrū sup lectū/ ⁊ pelles pilose capiti⁊ ad caput eius. Sequit: f ¶ Et ecce duo ex illis. Dicūt aliqui q̄ vnus istoꝝ fuit lucas ⁊ alter cleophas: sed vitande cauſa arrogātię de se tacet. Hos est eñ scriptoꝝibꝰ sacre scripturę ꝓ humilitate nota sua subticere. Ūñ iohānes de se loquēs ait: Dic est discipulus ille qui̇ diligebat iesus. Ambro. eñ dicit i quadā epla q̄ alter socius cleophę fuit ammaꝰ. Sed ꝓtra: In ꝓlogo moraliū Greg'. Lucas dicit duos iuisse in emaus: vnū nominat. s. cleophā: se autē qui reliquus fuit nō nominat. Sed ꝓtra Ero.xxv.b. Duo circuli sunt in altero latere. Glo. Marcꝰ ⁊ lucas: q̄ postea credētes discipuli aplox facti sūt. Solo. Nec Greg' dicit q̄ lucas fuit alter: sed ꝑm q̄ quidā dicūt: i ¶ Ibāt ipsa die/resurrectiōis. l ¶ In castellū qđ erat in spacio stadioꝝ ſeraginta ab hierlm noie emaus Alio nomīe oꝝ nicopolis. Ūñ Hieroꝰ in epitaphio paulę. Nicopolim q̄ prius emaus vocabat: apud quā i fractione panis cognitꝰ est dñs cleophę domū in ecclesiā dedicauit. Dicit aūt stadium a stando: q̄ hercules gigas ille legit cancū subyno anhelitu cucurrisse ⁊ ibi stetisse. Continet aūt stadiū centum viginti⁊ passus. Qđ probat hoc mō. Stadiū est octaua ꝑs miliarij/vt dic Bed. Miliariū ꝺo passus mille ꝓtinentiā ⁊ nomē accepit. Et oꝝ miliare dimidia leuca: vel vt alijs placet tria miliaria faciunt duas leucas. Octaua ꝺo ꝑs mille est cētū viginti⁊q̄. Ūñ patet q̄ stadiū centū viginti⁊q̄ passus habet: ⁊ iō septuaginta stadia septē milia passuū ⁊ q̄ngētos ꝓtinēt: Hoc ē septē miliaria ⁊ dimidiū. Et bñ ꝓgruit hoc spaciū illis discipulis. Jā eñ trāsierāt sextū miliare: q̄ certi erāt de morte q̄ facta erat sexta die: trāsierūt ⁊ septimū miliare: q̄ christū in sepulchꝛo quieuisse septima sabbati nō dubitabāt. Sz octauū miliare nōdū ꝓcesserāt: q̄ resurrectionē q̄ octaua die facta est/nōdū credebāt: imo adhuc ambigui erāt aliq̄tulū: ⁊ nō ad fidē resurrectiōis accedebāt. Ūñ Ecc's.xi.a. Da ꝑtes septē necnō ⁊ octo.i. crede morte ⁊ sepulturā: crede ⁊ resurrectionē. Mystice/ostēdit hic distantia ⁊ via ab ecclia militāte vsq̄ ad triūphātē. Hierlm eñ visio pacis interꝑtat: ⁊ significat ecclesiā triūphantē: vbi ille q̄ est vera pax videt facie ad faciē. Esa.xxxiij.c. Regē in decoꝛe suo videbūt. i. in deitate. j. Joh.iij.a. Scimꝰ qm̄ cū apparuerit/similes ei erimꝰ: qm̄ videbimꝰ cū sicuti est. Emaus aūt interꝑtat mā

a rūt illis. Petrus aūt surgēs
b cucūrrit ad monumētū ét/p
c cūbēs vidit lintheamina so
d la posita/⁊ abiit secū mirāns
e qđ factū fuerat. Et ecce duo
f ex illis ibāt ipsā die in castel
lū qđ erat in spacio stadioꝝ
seraginta ab hierlm / nomie
m emaus. Et ipi lōquebant adin
uicē de bis oibꝰ q̄ acciderāt
n Et factū est duz fabularent
o ét secū grerent: ét ipse iesus
ꝑ dētiū erat coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Et iō victoꝛię: q̄ oīs pugnaq̄nimiter ꝓgressa paritvictoriā. Cāt'.vi.d. Quę est ista ⁊c. Seraginta stadia ab emaus in hierlm/significāt ꝓfectā ⁊ integrā observātiā mādatoꝝ: ꝑ quā q̄s ꝑ vitā necesse est de militāte ecclesia ad triūphātē venire. Ūñ Mat.xix.c. Si vis ad vitā ingredi ⁊c. Pś.118. Tiā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. Dicit ḡ: f ¶ Et ecce Euāgēlij boni exēpli significat. Mat.v.b. Sic luceat lux vra ⁊c. g ¶ Duo/charitate ꝑiūcti. h ¶ Ex illis.s. christi discipulis. i ¶ Ibāt/pedib⁹ metis ⁊ coꝛgis. k ¶ Ipsa die/re surrectiōis.i. penitētię: qđ est cōtra pigros qui tardant facere pnitentiā. Eccl'.v.b. Nō tardes cōuerti ad dñm ⁊c. Sequit: m ¶ Et ipsi loquebant adinuicē de bis oibus q̄ acciderant/in hierlm de christo: nō de vanis vel malis. Eph.iij. g. Oīs sermo malus nō ꝓcedat ex oꝛe vestro ⁊c. Et q̄ illi lōq̄bant de bonis ⁊ de ipso: ideo christꝰ ipse apparuit eis. Ūñ sequit: n ¶ Et factū est dum fabularenꝫ. Vulgare romanū est. i. dū lo q̄rent adinuicē. o ¶ Et secū gꝛerent: quōoīa facta fuissent: ⁊ quid posset esse qđ mulieres narrauerunt. p ¶ Et ipe iesus appꝛopinquās/coꝛgaliter ⁊ spāaliter.

Marci.14.c

Pś.118.

Suis: hic.
Ego. Mat.xxv.b. Nō peregre ꝓficiscēs vocauit seruos suos.
Mundo. Pś. Et peregimus finis mēs mee. Joh.i.a. In mūdo erat ⁊ mūd⁹ eū nō cognouit.
Pś. Incola ego sum in terra. Job.xix.c. Quasi peregrinus fui in oculis eoꝝ.

Pś.62.

Pś.118.

Christus

Hundo.ii. Corinth.v.b. Dum sumus in hoc coꝛpe peregrinamur a dño. Heb.xi.c. Confitētes q̄ peregrini ⁊c.
Claustro.iiij. Reg'.viij.a. Vade peregrinare vbicūq̄ reppereris. Et.j. Peregrinata est in terra philistiim sunamit' misera vel captiua vel mortificata.
Testamento. Eph.ij.c. Hospites testamētoꝝ ⁊c.

Justus

Peregrinus

In

Luxuria.ii.v.c. Filius ꝓdigus inter porcos in regiōe pcti.
Negligētia. Gen.xv.c. Peregrinū futurū est semē tuum in terra egypti.i. ignoꝛātię.
Auaricia. Judic'.xvij.c. Adolescens de bethlē peregrinari voluit vbicūq̄ sibi cōmodū reperisset
Pusillanimitate. Gen.xlvij.b. Dies pegrinatiōis vitę meę cē triginta anni parui ⁊ mali.
Rapina.ij. Reg'.xij.a. Cū aūt pegrin⁹ q̄dā.i. diabolus venisset ad diuitē/parcēs ille ⁊c.
Ira.j. Pet.iij.c. Nolite peregrinari in feruoꝛe ⁊c.
Odio. Romipetę. Ero.xxij.a. Peregrino molestus nō eris.
Superbia. Matth.xxvij.a. Ager figuli emitur de pecunia maledicta in sepulturam peregrinoꝝ. Sed deus scit quis est bonus peregrinus. Sequitur:

Peccator

¶ Ibat cū illis:

A ¶ a ¶ Ibāt cum illis. Apparuit aūt eis dñs ꝓ duobus. s. vt resurrectionē suam eis intimaret: ⁊ vt adimpleret qđ ꝓmiserat. Matth.xviij.b. Ubi sunt duo vel tres in nomīe meo cōgregati: ibi sum in medio eoꝝ. In hoc ergo se veracē ostēdit: ⁊ licet de resurrectiōe eius hęsitarēt: tamē diligebāt eum: ideo voluit in medio eoꝝ coꝛgaliter esse et coꝛporalem ꝑsentiā exhibere. b ¶ Oculi aūt tē illoꝝ/ interiores ⁊ exteriores. c ¶ Tenebant/ꝓpria dubitatiōe. Ūñ Greg'. Sicut ipsi ꝑtus amabant ⁊ tamē dubitabāt: sic ipse foris ⁊ ꝑsens adest et quis sit nō ostēdit. De se ergo loquētibus ꝑsentiam exhibet: ⁊ de se dubitantib⁹ ꝑspeciē cognitionis aufert. Ūñ sequitur: d ¶ Me cum agnoscerēt. Beda. Nō veritate fallente: sed ipsis nō valētib⁹ veritatē pcipe. Gen.xix. dicit Glo. q̄ percussi sunt acrisia discipuli domini: sicut sodomitę quęrētes domū loth. Sap.vltī.c. Percussi sunt cęcitate sicut illi in foribus iusti. Item.iiij. Reg'.vj.b. Sequitur: e ¶ Et ait ad illos: qui sunt hi sermones quos cōfertis adinuicē ambulantes ⁊ estis tristes? Moꝛaliter. Duplex est tristicia. Una bona/ de offenso deo: alia mala/de damno ꝑcuti.ij. Corinth.vij.c. Quę ꝑm deum est tristicia pęnitentiā operatur. f ¶ Et respōdens vnus cui nomen cleophas. Ambro. Alius vocabat: ammaō filius ruſi. Alij dicunt q̄ lucas ipse. g ¶ Dixit ei: tu solus peregrinus es in hierusalē et nō cognouisti quę facta sunt in illa his diebus? Ita lege. Nunquid tu solus es peregrinus ⁊c. q.d. omnes alij nouerūt ꝓter te. Et nota q̄ coꝛpsō q̄ eū peregrinum putant/ad litterā/fallūtur. mystice verum dicunt: quia vere peregrinus erat a mentibus eoꝝ qui in fide eius dubitabant. h ¶ Quibus ille dixit: quę? Et dixerūt: de iesu nazareno qui fuit vir ꝓpheta potens ⁊c. Beda. Prophetam ⁊ magnū fatentur/filiū dei tacent: vel quia nondū ꝑfecte credunt: vel si credunt timent tradi in manus iudęoꝝ/ nescientes eū quo loquebant. Judęi iam denunciauerāt suppliciū omnibus ꝓfitentibus christū filium dei: ideo simpliciter dicebāt ꝓphetam/nō filium dei. i ¶ Potens in opere. Act'.j.a. Cępit iesus facere ⁊ docere. Matth.v.c. Qui fecerit ⁊ docuerit sic: magnus vocabit in regno cęlorū. k ¶ Et sermone. Eccs.viij.a. Omne qđ voluerit faciet ⁊ sermo illi⁹ potestate plenus est. l ¶ Coꝛā deo ⁊ omni populo. Coꝛam deo per rectā intentionē: coꝛam populo per bonā operationē. Greg⁹. Per hoc qđ ęgimus/laudē exterius non quęramus: Sic aūt sit opus in publico/ q̄tenus intētio maneat in occulto: vt de bono opere ꝓmis exhibeamus exemplū/ ⁊ tamē ꝓ intentiōe qua soli deo placere ꝑimus semp optemus secretū. m ¶ Et quō tradiderūt eū summi sacerdotes et ꝓncipes nr̄i in dānationē mortis. Joh.xviij.f. Sens tua et pontifices tui tradiderunt te mihi. n ¶ Et crucifixerunt eum: nos aūt sperabamus q̄ ipse redēpturus esset israel. Prouer.xiij.b. Spes q̄ differtur affligit animā. Se aūt ipsos quodāmodo temeritatis arguūt/ ꝙ ab eo sperabāt redemptionē quem mortuū viderant/nec credebāt resurrecturum: ⁊ maxime dolentę cū sine culpa occisum/quē innocentē noverant: ⁊ ex hoc tristes incedebāt. o ¶ Et nunc super hęc omnia tertia dies est hodie q̄ hęc facta sunt. q.d. hodie deberēt resurgere: iuxta qđ prędixit: tamē ꝑmissam resurrectionem tacēt/timentes cum cui loquebant. p ¶ Sed et mulieres quędā ex nostris terruerūt nos. Quia resurrectionē nondū credebāt: ideo de audita fama eius potius sūt territi ꝙ gauisi. Beda. Merito dicunt terruisse eos ḡbus de non inuento coꝛpore plus mꝛsticiā addiderūt ꝙ de nunciata resurrectione gaudiū quo recrearent afferūt. q ¶ Quę asi lucē fuerūt qđ monumentū: ⁊ nō inuēto coꝛpore eius venerūt dicētes se etiā visionē angeloꝝ vidisse/q̄ dicunt eū viuere. Et abierūt quidā ex nr̄is ad monumētū. s. petrꝰ ⁊ iohānes. Supra singulariter dicit de petro q̄ cucurrerit ad monumētū: hic de duob⁹ pluraliter: et ita fuit. Sed petrū solū mō ꝓmo cōmemoꝛauit: q̄ ꝓmius illi maria nūciauit: sicut specialiter dictus fuerat ei: Dicite discipulis ei⁹ et petro: Marc'. vltī.b. q̄ specialiē de eo dictū est/ ne desperaret ex negatiōe. Et ita ſuenerūt sicut mulieres dixerūt: ipsum vō nō inuenerunt. Sequit: r ¶ Et ipe dixit ad eos: O stulti. Esa. xxvij.b. Stulte satua loquęr. Et.ix.a. Coꝛ stultoꝝ itelliget sapientiā. s ¶ Et tardi coꝛde ad credēdū. Eccl'.v.c. Ne tardes cōuerti ad dñm. Chryſ. Ūñ ꝓtenere mortez poterit q̄ nec aliū moꝛientē pōt vi

a ꝓpinquās ibāt cū illis.
b ¶ Oculi aūt illoꝝ tenebātur
c ne eum agnoscerēt. Et ait ad
illos: Qui sunt hi sermones
ąs ꝓfertis adinuicē ambulā
f tes/⁊ estis tristes: Et respon
dēs vn⁹ cui nomē cleophas/
g dixit ei: Tu solus pegrin⁹ es
in hierlm et nō cognouisti q̄
facta sūt in illa his diebus?
h ¶ Quibus ille dixit: Quę? Et
dixerūt: De iesu naçareno q̄
i fuit vir ꝓpheta pōtes in ope
k re ⁊ sermōe cōrā deo ⁊ oi pplo.
m Et qđō tradiderunt eū summi
sacerdotes ⁊ ꝓncipes nr̄i in
n dānationē mortis: ét crucifixerūt eū: Nos aūt sperabamus q̄ ipse esset redēpturus
o israel. Et nūnc sup hęc oīa tertia dies est hodie q̄ hęc facta sunt. Sed ⁊ mulieres q̄/
p daz ex nostris terruerūt nos
q q̄ę ante lucē fuerūt ad monumentū: ⁊ nō inuēto coꝛpore eiꝰ venerūt dicētes se etiā
visionē angeloꝝ vidisse: q̄dicūt eū viuere. Et abierūt q̄dā ex nr̄is ad monumētū: et
ita inuenerūt sicut mulieres
dixerūt: ipsuꝫ vō nō inuene
r rūt. Et ipse dixit ad eos: O
s stulti ⁊ tardi coꝛde ad credē
t dū in oīb⁹ q̄ locuti sūt ꝓphe
v tę: Nōne hęc oportuit pati
x christū ⁊ ita intrare in glōriā
y ¶ Et incipiens a moyse ⁊ omnibus ꝓphetis: hermeneumata interꝓtatus est eis in omnibus scripturas. Audierūt aūt scripturas multoties/ sed nōdū intellexerāt: ⁊ iō reꝑhensibiles erāt: sicut ⁊ multi alij q̄ multa audiūt ⁊ pauca itelligūt/ ⁊ paucioza faciūt. Ūñ mirat dñs. Esa.xxxiij.c. Ubi est sꝛatus vbi est ꝓba legis ponderāns vbi est doctoꝛ paruuloꝝ? Multi sūt sꝛati ⁊ multi doctoꝛes: sꝫ pauci ponderāt verba legis iusto pondere. Aliter cū viuerēt Esa.xxviij.c. Ponā in pondere iudiciū: ⁊ iustiçiā in mensura. De pigritia vō: q̄ mulieribus credere nolucrūt: neq̄ bis q̄ a christo audierant/vel in lege nouerāt nō poterāt acquiescere. Sic est modo fere in oībus: q̄ ⁊ pauca sciunt: ⁊ illa pauca q̄ sciunt facere negligūt. Unde Beda. Hic gemina nobis humiliandi necessitas incūbit: qui nec in scripturis quantū oportet edocti/nec adimplēda q̄ nouimus quātū decet sumus intenti. Ūñ si moyses ⁊ ꝓphetę de christo locuti sunt: ⁊ cū per passionem ad gloriā intraturū prędixerūt: quō gloriat se christianū esse qui neq̄ in scripturis q̄liter ad christū ꝑtinent inuestigat/ neq̄ ad gloriā quā cum christo habere cupit per passionē contingere desiderat? Sequit: v ¶ Nōne hec oportuit pati christū ⁊ ita intrare in gloriā suam? Oportuit. i. oportunum fuit ꝓpter se: Primo ꝓpter suā humilitatē: q̄ gloriā resurrectionis sic sibi meruit. Phil.ij.a. Christus factus est obediens ⁊c. Secūdo ꝓpter cōmunē omniū vtilitatē: q̄ per mortē eius sum⁹ oēs reconciliati sumus deo per mortē filij eius. Tertio ꝓpter peccatorū immanitatē/seu debitoꝝ quātitatē: q̄ tanta erant q̄ nō poterant solui minori ꝑcio q̄ sanguine christi. j. Pet.j.c. Nō coꝛruptibilibus ⁊c. Quarto ꝓpter scripturarū indissolubilitatē q̄ hęc ꝑdixerant / nec solui possunt. Esa.liij.c. Tanq̄ ouis ad occisiōnē ducet. Quinto ꝓpter exemplū: vt sez mors siue passio ꝓpter dei gloriam ⁊ ꝓximi vtilitatem nō timerek. Matth.x.d. Nolite timere eos q̄ occidunt coꝛpus. Joh.xiij. b. Exemplū dedi vobis ⁊c. Sexto vt ostēderet q̄lis est via ad patriā siue ad gloriā. s. passio ⁊ ignominia ⁊ miseria. Act'.xiiij d. Per multas tribulationes oportet ⁊c. z ¶ In gloriam suam. Ex facti sunt igitur qui putant sine passione intrare in gloriā alienā. Unde Matth.xx.c. cum mater tetra dñi petiisset ab eo vt duo filij sui/⁊ cogn̄ati dñi sederēt cuz eo in regno glorię sue: respōdit dñs eis: Nescitis q̄d petatis: poteſtis ⁊c. Ubi Glo. Nesciti⁹/q̄ sedem glorię ꝑtis quā nondum meruistis:

Moraliter

Tristicia duplex

Oportunum fuit christum pati sex ꝺ causis.

¶ 4 ¶ delectat culmē

delectat culmen honoris/quos nondum exercuit via laboris.
a ¶ Et incipiens a moyse ⁊ omnibus ꝓphetis ⁊c. Be. Glo. ſ. Veritas melius opando ꝙ audiendo intelligit. Chryſ. Poſtq̄ ſcripturis nō creditis/ab his q̄ extra fidē ſunt cogimur allicere: Hoc ⁊ deus fecit. Hiere. ij. c. Tranſite ad inſulas cethim ⁊ videte: ⁊ in cedar mittite/ ⁊ cōſiderate vehementer ⁊c.
b ¶ Et appropiin quauerūt caſtello quo ibant/et ipſe ſe finxit longi⁹ ire: id eſt ꝓcēdit habituꝫ longius abeuntis. Et pulchre ſe finxit ab eis elongandū corpore/qui ab eo erant eligati mente. Aū Gregor⁹. Talem ſe exhibuit in corpe/ qualis apud illos erat i mēte ⁊c. Notat autez ſi ctio vel fingere fragilitatem. Pū. Ipe no uit figmentū noſtrū. Ite ſapientia ꝫ. Pū. Qui finxit ſingilla/ tim corda eoꝝ. Eccli. xlij. d. Eſt iuſtus q̄ inclinat faciē ⁊ fingit ſe nō videre q̄d ignoratū eſt. Ite iuſticiā. Pū. Qui fingis dolorē in ſcepto. Ite opus figuli. Ro. ix. d. Nūquid dicit figmētū figulo ⁊c. Ite ſimulatione. Spūſanctus diſcipline effugiet fictum. Sap. j. b. Vic aūt notat fictio iuſticiā ⁊ ſapientiā. Ad h cīā tibi: ⁊ anteq̄ loquaris diſce. Secūdo ozet ⁊ ozare faciat vt ſdicatio ſua officiū vel effectū habeat ⁊ abūdet in eo. Veſter ſdicatio ſua officiū vel effectū habeat ⁊ abūdet in eo. Veſter ſdicatio ſua officiū vel effectū habeat ⁊ abūdet in eo. Deſter xliij. c. Da mihi fiduciā dñe rex deoꝝ ⁊ vniuerſe poteſtat: tribue ſermonē cōpoſitū in oze meo in cōſpectu leonis. Col. iiij. a. Oratiōi inſtate vigilantes ⁊c. Ite. ij. Theſſal. ij. a. Fratres orate ꝓ nobis ⁊c. Tertio frāgat. i. minutatim exponat/ita vt puuli poſſint intelligere. j. Cor. iij. a. Tanq̄ puulis in chriſto lac vobis potū dedi/nō eſcā. Thren. iiij. a. Paruuli petierunt panē ⁊c. Poſt hec pōr ſdicare. Matth. xiij. b. Acceptū ⁊ benedixit/fregit ⁊ dedit diſcipulis ſuis. Si ita faceret doctoꝛes: tūc addiſcerent auditoꝛes. Aū ſequit:
g ¶ Et aperti ſunt oculi eoꝝ: ⁊ cognouerūt eū. Aut nō cognouerūt in expoſitiōe ſcripturaꝝ/cognouerūt ope ipo. i. i fractiōe panis. Et ꝓ hoc myſtice ſignificatū eſt: q̄ nō auditoꝛes leḡ/ ſed factoꝛes iuſtificabunt: Ro. ij. d. Jaco. j. d. Et vitas meli⁹ opeq̄ vbo manifeſtat. Aū: A mādat' tuis intelligā/ agēdis. ſ. nō dixit mādata tua intelligā. Eccli. j. d. Fili ꝛcupiſces ſapiētia/ſerua iuſticiā. h ¶ Et ipe euanuit ex oculis eoꝝ. Beda. Subtrahit carnalibus oculis ſpecies i/firmitatis: vt mētib⁹ iciplat apparere glia reſurrectiōis. i. quā i/firmitate cognoſcere nō poterāt. Sed ḡre euanuit: Et tu nō ḡras laudes boīm cuz bñfecer'. Matth. vj. a. Attēdite ne faciat' iuſticiā veſtrā coram hoīb⁹ vt videamini/ ab illis. Ite vt ſūtra/cta ſpecie infirmitat' mēs eoꝝ eleuaret in gliam reſurrectiōis. Aū ſeq̄t: i ¶ Et dixerūt ad inuicē/ſiā certi cuz reſurrexiſſe. k ¶ Nōne coꝛ noſtrū ardeꝭ erat in nob dū loḡret i via ⁊ apiret nobis ſcripturas: Nota q̄ hi duo diſcipuli nō cognouerūt dñm duplici de cauſa: quia. i. torpoze a gemino frigoze. ſ. incredulitatis ⁊ timoris: Erāt eñ increduli ⁊ timidi. Dñs aūt aperiēs eis ſcripturas/calida fecit coꝛda coꝛ: q̄ vba ſacre ſcripture ſūt carbones q̄ inflāmāt coꝛda audientiū. Cant'. v. b. Via mea liq̄facta eſt ⁊c. Ite Pū. Emitte vbū ſuū ⁊ liquefaciet ea. Ite: Eloquiū tuū inflāmauit euz. Ite: Ignitū eloquiū tuū. Ite: Quid det tibi aut q̄d apponat tibi ad. i cōtra linguā doloſam. Sagitte potētis acute. i. ḡdi/catoꝛes q̄ ſūt ſagitte pēnate: cū carbōib⁹ deſolatoꝛibus. i. cū ḡcē/ptis ſacre ſcripture q̄ ſūt carbones igniti. Beda. Ex audito ſermone coꝛ pus torpore incredulitatis ⁊ timoris frigidum igne ſpūſancti eſt accēſū/ vt iā ſugno deſiderio ardeat ⁊ ad credēdū ſtinatē ſe extēdat ⁊c. Et nota: q̄ ē multipler ardoꝛ. Eſt eñ charitatis ardoꝛ. ō. rū. f. Ignem veni mittere in terram ⁊ quid volo niſi vt ardeat ⁊c. Eſa. vj. a. Seraphim: id eſt ardēs. Joh. v. f. Johannes erat lucerna ardens. Item naturalis dilectio. Hinc Pū. Sagittas ſuas ardētibus effecit: id eſt iſtis duobus effecit: id eſt expoſuit: hoc eſt extra fecit. Item ira. Eccli. xviij. b. Nonne ardoꝛem refrigerat roꝛ? Ite temptatio. Eccli. xliij. c. Obuians roꝛi: id eſt gratia ab ardoꝛe vehementi. Itez gehenna. Deut'. xxxij. c. Ignis ſucceſus eſt in furoꝛe meo ⁊ ardebit. Item pena ꝓ peccato temporali. Pū. Cum exarſerit in breui ira eius: beati ⁊c. Item tribulatio. Eccli. xvj. a. In ſynagoga peccantiū exardebit ignis eius ⁊c. Eſaie. xxx. f. Ecce nomen domini venit de longinquo: ardens furoꝛ eius. Moraliter/ per hoc ꝙ dominus in via docuit/inſinuat q̄ nunq̄ ⁊ nuſq̄ ceſſandum eſt a doctrina veritatis. Deut'. vj. b. Vbditaberis ſedens in domo tua ⁊ ambulans in itinere. Matth. v. d. Eſto conſentiens cito aduerſario tuo dum es in via cum eo. Sequitur: l ¶ Et ſurgentes eadem hoꝛa: ſcz die reſurrectionis. m ¶ Regreſſi ſunt in hieruſalē. iij. Reg. vij. b. Hec dies boni nuncij eſt: ſi tacuerimus ⁊ noluerim⁹ nūciare vſq̄ mane/ſceleris arguemur. n ¶ Et inuenerūt cōgregatos vndecim. Ergo thomas aderat. o ¶ Et eos q̄ cum ipſis erant/dicentes: q̄ ſurrexit dominus vere ⁊ apparuit ſimoni. Or apparuerit domin⁹ petro hinc habemus: de modo apparitionis nihil habetur. Beda. Primo omniū virorum apparuit petro: quod etſi non dicit euangeliſta quādo vel vbi factū ſit/tamen quia factuz ſit non tacet. Et dicit Beda. Primo omniū virorum: quia certum eſt cum primo apparuiſſe mulieribus. Item Beda. Jaz fama erat q̄ ſurrexerat dominus ab illis mulieribus facta: ⁊ a ſimone petro cui apparuerat: hec loquētes ſupple diſcipulos inuenerūt iſtā duo: hoc etiam ipſi priuis audierant q̄ ſurrexerat: ſed timuerūt dicere in via quādo trīmodo angelos dixerunt viſos mulieribus. Ignorantes eñ eū cum quo loquebant/ poterant timere ne inciderent in manus iudeoꝝ ſi quid paſſim dicerent de chriſti reſurrectiōe. p ¶ Simoni. i. obedienti clauſtrali apparet dñs: ꝙ noluit ſimō illō narrare nec trī penit' tacet. Sequit:
¶ Et ipſi. i. duo

a ¶ Et ipſi: ſcz duo diſcipuli. b ¶ Narrabāt que geſta erāt in via: ⁊ quō cognouerūt eum ⁊c. Argumentū pro elemoſyna ⁊ ꝓdicatione. Eſa. lviij. c. Frange eſurienti ⁊c. Act'. ij. g. Erāt pſeuerātes in doctrina apoſtoꝝ ⁊ cōmunicatione fractionis panis ⁊c. Cant'. iij. a. Sicut fragmen malipunicij: ita gene tue. i. ꝓdicatoꝛes. c ¶ Dum aūt hec loquūt ſtetit ieſus in medio eoꝝ. Matth. xviij. c. Vbi ſūt duo vel tres in nōe meo cōgregati: ibi ſum ego in medio eoꝝ. Nota cum dñs trauit/ thomas nō erat cū eis: quādo aūt duo diſcipuli inuenerāt vndecim cōgregatos/ tūc erat cū illis. Intellige ergo thomā pauloante exiſſe cū ipſi narrarent ea que geſta erāt: ⁊ interim dñs alīs apparuit/ ⁊ ipſo recedēte venit thomas: ſicut dicit Joh. xx. f. Clauſis aūt ianuis ꝓtulit dñs intrare cū haberet coꝛp⁹ glorificatū: q̄lia erunt coꝛpora ſctoꝝ poſt diem iudicij. d ¶ Et dixit eis/ieſus: e ¶ Pax vobis. Chryſ. Jō Paul⁹ primue dic: Hra vobis ⁊ pax. (ꝟ Chriſtus. Eph. ij. c. Ipſe eſt pax noſtra. Micheę. v. b. Erit iſte pax aſſyrijs cū venerit in terrā noſtrā. Eternitatis. Joh. xiij. d. Pacem meam do vobis. Pū. Qui poſuit fines tuos pacem. Pū. Factus eſt in pace locus eius. Phil. iiij. b. Pax dei que exuperat omnem ſenſum. Pectoris. Judic'. vj. c. Edificauit gedeon altare ⁊ vocauit illud/ dñi pax. Pū. Pax multa diligētibus legē tuā: ideo pax nulla diligētibus mundū. Congregationis. Roma. xij. d. Si fieri poteſt q̄d ex vobis eſt cū oibus hominibus pacē habētes. ō. ij. b. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone volūtatis nō male. Moꝛtis ſacre. ō. ij. c. Nūc dimittis ſeruum tuum domine: ſm verbum tuum in pace. Pū. In pace in idipſum dormiam ⁊ requieſcā. Temporis. iiij. Reg'. xx. d. Sit eñ veritas ⁊ pax in diebus meis. iiij. Reg'. ix. e. Pax eſt hiez: Et ille reſpondit: Que pax? ⁊c. Cōſenſus iniquitatis. Matth. x. d. Nō veni mittere pacē ſed gladiū. Eſa. lvij. d. Non eſt pax impijs. Proſperitas malorū. Pū. Zelaui ſuper iniquos pacem peccatoꝝ videns. j. Theſſal. v. a. Cum dixerint pax et ſecuritas/ tunc repentinus eis ſuperueniet interitus. Pacis ſimulatio. Eccli. xiij. b. Decepe runt populum meū dicentes: pax pax ⁊ non eſt pax. Hiere. vj. d. Curabāt contritionē filię populi mei cum ignominia dicētes: Pax pax ⁊ nō erat pax.

Pū. 147. Pū. 75. Pū. 118. Pū. 4. Pū. 72. Bona Indifferēs Mala

Quare duo diſcipuli in emaus euntes dñm nō cognouerūt Pū. 147. Pū. 104. Pū. 118. Pū. 119.

Ardoꝛ multiplex Pū. 7. Pū. 2.

Moraliter Moraliter

Hinc eſt q̄ epiſcopus qui ſpecialiter eſt vicarius chriſti: in primo ingreſſu ad populū et in prima verſione in miſſa dicit: Pax vobis: ſicut domin⁹ quando primo apparuit diſcipulis legit dixiſſe: Pax vobis. Secūdo aūt in miſſa ante ſuſcepti/onem euchariſtie dicit: Pax dñi ſit ſemper vobiſcū: quia dominus ſecūdo intrans ad diſcipulos: ſcz poſt dies octo ſecundo legitur eis dixiſſe: Pax vobis. Eſt ⁊ alia cauſa quare in miſſa dicatur: Pax dñi ⁊c. vt per hoc ſignificet quia paſſio chriſti cuius ſit repzeſentatio/ pacem fecit inter homines ⁊ deum. Sed neutra iſtarū eſt ſpecialis cauſa. Nota ergo q̄. p generali cōmunione que fiebat in primitiua eccleſia que ſignum erat pacis ⁊ fraterne dilectionis introducti eſt in miſſa oſculū pacis. In primitiua nanq̄ eccleſia oēs quotquot interer ãt cano/ni miſſe/ſingulis diebus cōmunicabāt: ⁊ ſi nollent cōmunicare/egrediebant poſt offertoriū: ſcz poſt miſſam cathecumino/rum. Poſt inſtitutū eſt vt ſingulis diebus intereſſent canoni miſſe: ſed ſolis dñicis diebus cōmunicarēt. Poſtea reſtrictū eſt ad tres feſtiuitates: ſcz vt nō cōmunicaret niſi in natali et in paſcha ⁊ in feſto pentecoſtes. Quis aūt reſtrinxerit ad vnā ſolam feſtiuitatē/ſicut fit rep̄zibus noſtris/ neſcio. Pro illa ergo generali cōmunione que fiebat in primitiua eccleſia que ſignum erat pacis et fraterne dilectionis/ introducti eſt oſculū pacis: ⁊ ideo ſpeciali/ter dicit. Pax domini ſit ſemp vobiſcū. f ¶ Ego ſum. Exo. iij. d. Ego ſum q̄ ſum. Joh. viij. g. Anteqū abraā fieret ego ſum. Item voz eius nota erat eis. g ¶ Nolite timere. ō. xij. d. Nolite timere puſillus greꝛ: complacuit enim patri veſtro dare vobis regnum. h ¶ Cōturbati ꝺo ⁊ ꝓterriti. Cōtra Joh. xx. c. Gauiſi ſūt diſcipuli viſo dño. Solo. Primo turbati ſunt/ſed poſtea gauiſi. Unde Amb. Lucas hiſtoꝛice ſingula ꝓſecutus eſt: iohannes finem expectauit: hic ſerie. i ¶ Exiſtimabant ſe ſpiritum/nō carnem: videre: ſpiritū. ſ. quem emiſerat in paſſione aſſumpto aereo coꝛpoze. Nō eñ videbat eis q̄ vera caro que iacuit in ſepulchꝛo tam cito ſurrexiſſet. Simile Matth. xiij. c. Videntes eum ambulantē ſupza mare turbati ſunt dicentes: quia phantaſma eſt. Act'. xij. c. Currens puella nunciauit petrum ſtare ad oſtium. At illi dixerūt ad illam: inſanis. At illa magis affirmabat ſic ſe habere. Illi autem dixerūt: Angelus eius eſt. Nota quia pauci diſcipulorū adhuc credebant: ſi petrus cui domin⁹ apparuerat: ⁊ duo diſcipuli quibus apparuerat cuntibus in emaus: alij nondū credebāt: Ideo propter eorum cōditionē poterāt credentes turbari. Et licet petrus crederet firmiter ſurrexiſſe: de hoc tamē poterat turbari: q̄m clauſis ianuis coꝛporaliter intrauerat. Unde Beꝺ. Credebāt apoſtoli: ſed tamē turbanꝫ primo: quia opinionē paucoꝝ ſententia maioris partis excludit ⁊c, quaſi licet crederēt/ tamē quia plures turbabanꝫ q̄ crederēt/nō dicunt credidiſſe, ꝓpter pauciores/ſed fuiſſe turbati ꝓpter plures. k ¶ Et dixit eis: quid turbati eſtis: ⁊ cogitationes/ſalſe/aſcendunt in coꝛda veſtra? Bene dicū eſt/aſcendūt. Prauę enim cogitationes que de ſuperbia, pcedunt in coꝛde aſcendūt. Bene aūt a patre luminū deſcendūt: q̄ omne datum optimū ⁊ omne donū perfectū deſurſum eſt deſcēdens a patre luminū: Jaco. j. c. Matth. ix. a. Quid cogitatis mala in coꝛdibus veſtris? l ¶ Videte manus meas ⁊ pedes/meos: quia ego ipe ſum: palpate ⁊ videte: q̄ ſpiritus carnē ⁊ oſſa nō habet/ſicut me videtis habere. Glo. Poſt reſurrectionē in coꝛpoze ſuo dñs duo cōtraria oſtēdit/ ⁊ coꝛpus palpabile eiusdem nature/ vt inſoꝛmet ad fidem: ⁊ incoꝛruptibile alteri⁹ glorie/ vt inuitet ad ꝓpriū. Contra. Si duo cōtraria oſtēdit: ergo vel falſo vel ex falſis. Solo. Greg'. Duo mira iuxta humanam rationē ſibi valde cōtraria/domin⁹ oſtendit. q. d. nō fidei ſunt mira vel cōtraria/ſed bñanę rationi: Myſtice: l ¶ Videte manus meas ⁊ pedes/meos: id eſt opera ⁊ affectus meos erga vos ⁊ alios. Sic ꝓlati ⁊ doctoꝛes alij ꝺeberent oſtēdere populo opera ſua ⁊ affectū ſuum. Sed nō eſt neceſſe q̄ affectus omniū viderent: ⁊ vtinam opera multoꝝ nō viderent. Matth. xxiij. a. Que dicūt facite: ſm aūt opera eoꝝ nolite facere. Aliter. Videte manus ⁊c. Sic boni manus ꝓzatas per largitionē habēt. m ¶ Pedes. i. affectus per compaſſionē. Pū. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: direna alīs dando ⁊ coꝛ humiliando. Hec ſunt ſigna reſurrectionis glozię. n ¶ Palpate ⁊ videte. Quidā nō permittūt ſe palpare: ſed ſunt ſicut roſtrū quod percutit lauantē ſe. Alij abſcondunt ſe: quia foꝛte nō habēt manus bonas. o ¶ Spiritus carnē ⁊ oſſa nō habet. Myſtice. Oſſa chriſti ſunt ꝓlati: qui ſuſtinent totum pondus eccleſię ſup ſe. Job. ix. b. Sub quo curuātur qui portant oꝛbem. j. Reg'. ij. b. Domini ſunt cardines terrę ⁊ poſuit ſuper eos oꝛbem. De his oſſibus Thren. j. c. Ignem miſit in oſſibus meis ⁊ erudiuit me. Caro chriſti ſunt ſubditi: qui poꝛtātur a ꝓlatis. Pū. Recordatus eſt q̄ caro ſunt. Job. xix. d. Quare pſequimini me ſicut deus ⁊ carnibus meis ſaturamini: dicit chriſtus hereticis ⁊ tyrannis. Et. j. In carne mea videbo deū ſaluatoꝛē meum. Non dicit in oſſib⁹. Eſa. xl. b. Videbit omnis caro ſalutare dei. Sequit:
¶ Et cū hoc diſſiſſet

Myſtice Pū. 21. Myſtice Pū. 77.

E S a ¶Et cū hoc dixisset/ostendit eis manus et pedes: Certū est quia corp⁹ christi surrexit sine oīi deformitate: non ergo fuerūt cicatrices in eo. Sed hoc habendū est in miraculis diuine potētie/q in corpe immortali cicatrices ostēdit miraculose. Quare aūt dñs in corpe glorificato voluerit reseruare cicatrices: habenk ḡnēs cause in Glo. sacris aperte. Beda. Ut ostensa vulnerū cicatrice infidelitat⁹ vulnus sanaret: ḡs cicatrices z tūc seruauit/ z in iudicio seruaturus est: Primo ad fidē resurrectionis instruendā. Deinde vt patri p nobis supplicans/quale gen⁹ mortis p nobis pertulerit semp ostēdat. Pū. Respice in faciē christi tui. Tertio vt sua morte redēpti ēt misericorditer sint adiuti/ppositis eiusdem mortis insinuet indicijs. Sed postremo vt in iudicio ḡs iuste damnenk impij denūciet/ostēta quā ab illis accepit cicatrice. Zach. xii. c. Aspiciēt ad me quē pfixerūt. Et. xiij. c. Quid sunt plage istę ꝛc. Apoc. i. b. Videbit eū oīis oculus z qui eū pupugerūt. Nō ergo ex impotentia curandi cicatrices seruauit: Sed vt (et est ḡnta causa) ppetuū victorię sue circūferat⁹ triūphū. Ambr⁹ osi⁹ addit sertā causam/dicēs: In quo nō solū fidē firmat/sed etiā deuotionē acuit q vulnera suscepta pro nobis celo inferre maluit/vt patri nostre ꝑmia libertatis ostēderet. Nota q dicit in fine Glo. Ut ꝑcutū victorię suę circūferat triumphū: quia hoc verbū videt sumptū ab Ambrosio: q per elegans simile hoc ostēdit. Accedit medicus ad militē vulneratū multiplici vulnere: ponit in optide ei⁹ quō velit sanari potius/an ita vt appareāt sine oīi deformitate cicatricū vestigia: an ita. s. vt oīno deleank z nulla appareant. Si hoc ꝙsit ponāt in optide militis strenui: puto q ipe ꝙferet sanari cum appārentibus cicatricū vestigijs/z sine oīi deformitate: vt ipsa cicatricū eius vestigia probitatis ei⁹ sint indicia: Sic dñs ad ostendendā victoriā suā. s. q in cruce triūphauerat de diabolo/voluit reseruare cicatrices in corpe glorificato. Sequitur:

b ¶Adhuc aūt illis nō credētibus z mirātibus ꝓ gaudio/ dixit: habetis hic aliq̄d qō māducek? Bonū fuit nobis q discipuli ita duri fuerūt ad credēdū resurrectionē. Mā si cito credidissent: non ita ꝓbata fuisset. Ūñ Gregor⁹ sup Johannē. Oz discipuli tarde crediderūt: nō tam illoꝝ infirmitas ḡ nostra firmitas futura fuit. Mā illis dubitātibus/ resurrectio multis argumētis monstrat. Prębuit ergo se oculis videndū/manibus cōtrectandū. Ūñ. j. Joh. j. a. Qō vidimus oculis nostris qō ꝓspeximus z manus nostre contrectauerūt de verbo vitę. Et nō solū videri z tangi voluit post resurrectionē: imo z cōuesci/qō est ꝓbatio vere resurrectionis. Legunk ergo magi arte magica mortuos suscitasse: legūt vt sicerēt eos loqui z deambulare: sed nō poterāt facere vt comederēt. Wanducauit aūt dñs ante passionē cibū ꝓ supplenda inopia: post passionē ꝓ manifestanda potētia. Nec tūc transijt cibus in nutrimētū/sed cōsumpt⁹ est. Mā sicut terra arida aquā suscipit ad sui irrigationē: sic ante passionē dñs cibū comedit ad naturę humanę sustētationē. Et sicut radius solis naturali quadā potentia z virtute calozis aquā cōsumit: sic potentia deitatis cibū a christo post resurrectionē sumptū in comedendo desiccauit. Tradunt ergo sancti quia in comedēdo cibus desiccat. Sicut ergo sol aliter absorbet aquā/aliter terra: quia ille potētia/ista indigētia: ita christus ante resurrectionē cibū sumpsit ex necessitate: post resurrectionē cōsūpsit ꝓpria potestate. Aug⁹. xiij. de ciui. dei ca. xvij. Mō potestas sed egestas edēdi ac bibendi glozioſis corpozibus auferēt. c ¶At illi obtulerūt ei partē piscis assi z fauū mellis ꝛc. Mystice. Piscis assus est christus passus in fluctibus mūdi/sicut piscis in fluctibus maris rundit: igne passiōis assa⁹ in ara crucis. Ipse est z fauus mellis. Fauus ergo est mel in fgine cere: z significat deitatē in carne incorrupta. Piscis assus fuit christus i passiōe: fauus z mellis in resurrectiōe. Piscē assum igit z fauū mellis offert christo: q fide passiōis z resurrectiōis firmiter tenet. Sed q⁹ discipuli nōdū plene solidati erāt in fide: nō ꝑē piscis z nō totū piscē offerūt dño. Per hoc etiā q piscis assus z fauus mellis simul cōiunguntˊ/significat q⁹ illos q̄ hic tribulatiōib⁹ ꝓ nōe ei⁹ assanˊ/ iocūditate eterne beatitudinis satiabit. Ité piscis in vinario/ sunt religiosi in claustro: q frequēter indiget aqua recēti. i. doctrina z lachrymis: aliquin morīunˊ. Esa. l. b. Ponā flumina in siccū z cōputrescent pisces sine aq̄ z morientˊ in siti. Exo. vij. d. Uersa est aqua i sanguinē/z pisces q erāt i flumine mortui sūt. Pisces in mari vt in fluuio sūt boues i sculo: q liberi sūt z vadunt q volūt. Habacuk. j. a. Facies hoīes ḡsi pisces maris. Matth. xiij. f. Simile est regnū celoꝝ sagenę misse in mare z ex oi genere pisciū congregāti. Sed piscū q̄dā sūt mūdi ꝑm legē: q̄dā īmūdi. Leuit. xj. b. Oē q⁹ habet pēnulas z squamas tā in mari q̄ in fluminib⁹ z in stagnis comedetis: q̄cq̄ aūt pēnulas z squamas non habet coꝝ q̄ mouentˊ in aq̄s z viuūt/abominabile vobis exercādū q̄ erit. Squama significat fidē z spem: q⁹ sicut squama piscē ꝓtegit a lętione/z mundicię ei⁹ attectat/z aīq̄ piscis comedat/ abucit: ita fides z spes hoīem ꝓtegūt a pditiōe/z mūdiciā opank in mēte. Ūñ Act. xv. b. Fide purificās corda eoꝝ. Et aīq̄ hō incorporet christo p gloriā/euacuat fides z spes. Ūñ. j. Cor. xiij. c. Cum venerit q⁹ pfectū est/euacuabit q⁹ ex pte est. i. cū dabit pfecta visio/euacuabit fides z spes. Pennula ꝙ ḡ facit piscē saltabilē ad celū/significat charitatē: q̄ sola facit desideria sancta/ q̄bus saltat in padisū. Et dicit Glo. sup Leuit. xj. q⁹ omnes pisces q̄ habēt pēnulas/habēt squamas/sed nō ecōuerso. Boni ergo sunt pisces squamosi z pēnati: mali ꝙ sunt oēs alū. Hi sūt pisces q̄ māducāt ionā: z volūt devorare tobiā. Boni religiosi significāt ꝙ piscē q̄ reddidit tributū ꝓ christo z ꝓ petro: q⁹ ipi supplent in corpe suo: q̄ defūt passionū christi: Sicut dicit Apl⁹ de se/Col. j. d. Adimpleo ea q̄ defūt passionū christi i carne mea ꝓ corpe ei⁹ q⁹ ē eccl̄ia: cui⁹ fact⁹ sū ego minister. Sz q⁹ ois nr̄a passio vt tribulatio mea ē: imo nulla respectu passiōis christi: nec̄ ē sufficiēs ad gliaz: sic dr Ro. viij. d. Nō sūt ꝙdigne passiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gliaz ꝛc. Jō bn dr hic At illi obtulerūt ei ꝑtez piscis assi. i. scipos sup carbones charitat⁹ z passiōis ardoꝝ. De q⁹ dr in Pū. Carbones succēsi sūt ab eo. Sūt aūt bom etiaz fauꝰ mellis: q̄ licet tribulentˊ exteri⁹/dulcedine tñ gratę locūditatˊ quā sperāt reficiuntˊ interi⁹. Ūñ sponsa dicit Cant. i. b. Nigra sū z formosa. Nigra exteri⁹ ꝓ estu tribulationū: formosa interi⁹ ꝓ spem remunerationis z interne ꝙsolatiōis. Recte igit post resurrectionē comedit piscē assum z fauū mellis: q⁹ illos corpi suo vnierit in glia/q̄ exteri⁹ tribulankˊ z interi⁹ gliank de ipa tribulatiōe quā ꝓ christo sustinēt: Sic Paul⁹. ij. Cor. xij. c. Libēter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. Sequit. d ¶Et cū māducassent coraz eis: q⁹ passus ē coā eis: e ¶Sumēs reliq̄as/dedit eis: Mystice: Reliq̄as passiōis suę: de q̄bus Pū. Reliq̄e cogitatiōis diē festū agēt tibi. Pū. Oēs sūt reliquię hoī pacifico. Joh. vj. b. Colligite fragmenta ne pereant. Pū. In reliquijs tuis ꝑparabis vultū eoꝝ. Pū. Reliquię impioꝝ gibūt. i. libi. Pū. Diuiserūt reliq̄as suas ꝓ nullis suis. i. diuitias vel modicitatē. Ité nota q⁹ dicit reliquias: vt saltē partē passiōis christi vel suoꝝ imitemur. Tob. vj. b. Cordis eius ꝓticiatur ꝛc. Col. i. d. Adimpleo ea q̄ desunt ꝛc. f ¶Et dixit ad eos: hęc sūt verba. i. res verboꝝ. Simile Esaię. xxxix. b. Mō fuit verbū in domo q⁹ nō ostēderet eis ꝛc. g ¶Quę locut⁹ sū ad vos cū adhuc essem vobiscū/in eadez carne mortali: Mā z modo cū eis erat ꝑsentia corpali. h ¶Oēm necesse est impleri oia q̄ scripta sūt in lege moysi z ꝓphetis et psalmis de me. Matth. v. b. Ūnū iota z vn⁹ aper nō ꝑteribit a lege donec oia fiāt. i ¶Tūc aperuit ꝛc. Lucas trālit breuiꝰ q⁹ iohānes. xx. c. explicat diffusius. i. quō ihūs flauit z dixit eis: Accipite spiritum sanctū: Et hac inspiratiōe spūssancti aperuit eis vt licet essent idiotę oēs scripturas itelligerēt. Jdeo aūt specialiē inspirauit eis scripturaz noticiā: vt gētiū ilanias argueret z reprimeret calūniā. Calūniāt em adhuc gētiles christuz artibus magicis ꝓphetasse z miracula fecisse. Apit ergo

Mystice Pū.75. Pū.36. Pū.10. Pū.36. Pū.16.

Joh. vj. a. habuit dñs q̄nq; panes et duos pisces: modo pisces sūt plures q̄ panes. Mō debent dari carnes qui carnibus renunciauerunt z suę z alienę. Numeri. xj. b. Pisces i egypto gratis comedebamus.

Pū.17.

S vt inteligant

A S vt intelligant christū anteq̄ natus esset de scipso ꝓphetasse q esaias z alios ꝓphetas: qō arte magica facere nō posset: Etsi esset arte magica posset ꝓpherare/nō tñ anteq̄ nat⁹ esset. Aperuit q̄ eis intelligētiā scripturę/ne posset eos turbare error gētilium. Judęi quoq; fabulank christū fecisse sibi sanguinē im/ pollutū et intrasse in sanctasanctoꝝ/ et de ꝓpitiatorio asporta/ se nomē dei ineffabi/ Act. 17. a. le scriptū in q̄dā char ta: z in virtute ei⁹ fecisse miracula: sed nō ita legik de calumnia iudeoꝝ sicut de calūnia gentiliū. Dicit g: Tūc aperuit illis sensum: cōtra ꝓsumentes de suo sensu.

g vt intelligerēt scripturas/ et c dixit eis: Oportuit sic scriptū ē/et sic oportebat christū pati et resurgere a mortuis die ter/ d tia: z ꝓdicari in noīe ei⁹ pęni e tētiā z remissionē pctoꝝ i oēs f nes gētes: incipiētib⁹ ab hie

a ¶Ut intelligerēt scripturas. Bed. Oēs ambages auferr: visus est/tactus est/māducauit: Et ne in aliquo sensus humanos ludificasse videret/mittit manus ad scripturas: vt z sī magicis artib⁹ videak potuisse qō voluit/sicut dicūt pagani: saltē cum videant ꝓpherare nō potuisse anteq̄ natus fuerit.

b ¶Et dixit eis: qm̄ sic scriptū est: scz q⁹ christ⁹ erat passurus z resurrectur⁹ a mortuis die tertia. Et hoc est: c ¶Et sic oportebat christū pati z resurgere a mortuis die tertia. Sec. vj. a. Reuertamur ad dñm: q⁹ ipse capit z salvabit nos: percutiet z curabit nos: viuificabit nos post duos dies: in tertia suscitabit nos. d ¶Et ꝓdicari in noīe ei⁹ pęnitentiā z remissionē pctoꝝ. Beda. Plus ꝓficit ad ꝓdicandū sancti amoris ꝓscientia q̄ sermonis exercitata scientia. Et nota q⁹ z ꝓdicatio christi z iobānis incepit ab eodē. i. a. pęnitētia. Matth. iij. a. et. iij. c. Agite pęnitentiā: appropinquabit enim regnū celoꝝ. Et cōmendat hic ecclesię vnitatē/ vbi dicit: q⁹ oportet ꝓdicari pęnitētiā oibus gentib⁹. Prędicari in/quā/ e ¶In oēs gentes. Beda. Nō in vna gente tm̄ iudeoꝝ: vel in aliqua parte terrarū. f ¶Incipiētibus: supple vobis ꝓdicare: g ¶Ab hierosolyma. Eia. ij. a. De sion exibit lex: z verbū dñi de hierusalē. Vel/Ab hierosolyma. i. a iudęa. Act. xiij. g. Vobis oportebat primum ꝛc. Et nota q⁹ a iudęa incipiendū erat/nō solū pro iudaici ppli veneratiōe: sed etiā ꝓ tollenda a gentib⁹ desperatiōe: vt audiētes q⁹ eriā christus crucifigētibus se/ꝑmitteret venīā/nullā haberēt difficultię locū. Osee. j. a. Dicet eis filij dei viuentis. Hinc est etiā q⁹ cū dicim⁹: Gloria tibi dñe: puertimus facię ad orientē: q⁹ in/ de venit euangeliū ad nos. h ¶Vos aūt/qui vidistis et audistis: i ¶Testis: id est critis/ k ¶Testes hoīs: ꝙ ꝓdicanda sunt: quę vidistis z audistis. Nō em̄ sufficit testimoniū de auditu. Act. iij. d. Nō possumus q̄ vidimus z audiuimus nō eloqui. Fuerūt aūt in aplis oīa quę requirunk in testibus. Quę in vestibus reqrunk. Primo examinati fuerūt a christo multis tribulatiōib⁹. Sap. iij. b. Quasi aurū in fornace ꝓbauit illos ꝛc. et accepit. i. acceptos habuit ad testificandū. Ité debēt esse viri/nō mulieres q̄ cito z defacili corrūpunk vel flectunk. Jdeo dicit: Vos/qui estis viri. i. virtuosi nō fęminę. Act. i. a. Accipietis virtutem supueniētis spiritussancti in vos z eritis mihi testes in hierusalē ꝛc. Ité debēt esse iurati z rogati testificari. Ūñ qui nec iuratus nec rogatus testificak/falsus testis est. Prouerb. xix. b. Falsus testis nō erit impunit⁹. Ité oportet q⁹ nō sint infames Ūñ de eo q̄ episcopatū desiderat dicit. i. Timoth. iij. b. Oportet illū testimoniū habere bonū ab his q̄ foris sunt. ij. Cor. j. d. Deo grās qui semp triumphat nos in christo iesu z odoꝛē noticię suę manifestat ꝑ nos in omni loco: q⁹ christi bon⁹ odoꝛ sumus deo. Ité debēt nō esse surdi ꝙ inobedientiā. Prouerb. xxviij. b. Qui declinat aurē suā ne audiat legē: oratio eius erit ꝛecrabilis. Ité nō pro se sed pro alio debēt testificari: alioqn pro se non valet testimoniū. Joh. viij. b. Tu de teipso phibes testimoniū: testimoniū tuū nō est verū. Hęc oīa habuerē apostoli: z ido veri testes fuerūt. Ūñ Esa. xliij. b. Vere vos testes mei dicit dñs. Act. i. f. Nos sumus testes oīm q̄ fecit in regione iudeoꝝ. Sequit: l ¶Et ego ꝛc. Quasi vt sufficiatis ad testandū/mittā vobis auxiliū. Et hoc est: Et ego mittam id q̄ mittā. m ¶Promissum patris mei in vos. Promissū pōt teneri masculi nec: z tūc debet suppleri. i. spiritū sanctū. Sz Glo. vult vt neutraliter legat: Promissuz. Glo. spiritussancti gratiā: quā ipse ꝓmisit eis in noie patris. Joh. xv. d. Cum aūt venerit paracletus quē ego mittā vobis a patre meo/spiritū veritatis q̄ a patre ꝓcedit: ille testimoniū ꝓhibebit ō me:

Act. i. a.

Mystice

Semei interpretat⁹ nomē meū vl audito mea.

D

z vos testimoniū phibebitis ꝛc. n ¶Vos aūt sedete in ciuitate quoadusq; induamini virtute ex alto. Nota q⁹ hoc dictū est die ascensionis: z forte hoc idē dixit die resurrectionis. Vel ꝓbabilius est q⁹ lucas tanq̄ breuiloquus subito transit de die resurrectionis ad diem ascēsionis. Qō aute sequ/ tur: Eduxit autem eos foraz: certū est hoc esse in die ascensionis. Et nota q⁹ poterat dño si vellet statim ꝓ firmare discipulos ꝓ brute spiritussancti ex alto: Juxta illū Eccl. xj. c. Facile ē in oculis dñi subito bonestare pauperē. Sz distulit/ vt exemplum daret sequētibus/ ne imperfecti z ante tēpus ꝓdicare ꝓsumant. Unde Eccs. iij. b. Tempus tacēdi/z tēpus loquēdi. Jbi Hiero⁹. Nihil nobis rectū videat nisi qō discimus: vt post multū silentiū de discipulis efficiamur magistri. Disciplinę em̄ pythagoricę est/per quinquēnnīū tacere/z post eruditos loqui. Docemus aute in ecclesijs qō nescimus: oēs artes ablq; doctoꝛe nō discimus: sola hęc tam vilis z tā facilis est vt ꝙceptoꝛe nō egeat. Prouer. xviij. c. Qui primus respōdet q̄ audiat: stultū se esse demōstrat. Jdeo dicit Eccl. xxxij. b. Audi tacēs simul z querēs/ z ꝓ rueꝛētia accedet tibi bona gratia. Sedere aute in ciuitate/est mystice/in scholis diu audire/vel in claustro studere: vel ira cordis sui claustra tacitū residere/donec ꝑfecte indutus sit scientia z virtute: z tunc primo licet exire foras alios instruendo. Jdeo dicit: n ¶Vos aūt/qui debetis esse testes mei. i. ꝓdicatores veritatis. o ¶Sedete in ciuitate: id ē in scholis vel in claustro. iij. Reg. ij. g. Semei strauit asinū suum z iuit ad achis in geth ꝛc. Vel/In ciuitate: id est intus in mente. Beda. In ciuitate sedet: qui intra mentis claustra se constringit/ne loquēdo exterius euaget: vt cū diuina ꝓtute ꝙfecte fuerit indutus: tunc q̄si ipse a se foris exeat alios instruendo. Ūñ subdit: p ¶Quoadusq; induamini virtute: quę est vestis anime. Judic. vj. g. Spiritus dñi induit gedeon: qui clangens buccina cōuocauit domū abiecęr vt sequerēt se. Roma. xiij. d. Induimini dñm ihesu christū/z curā carnis ne feceritis in desideriis. Job. xxix. c. Justicia indutus sum z vestiui me sicut vestimēto z diademate iudicio meo. Unde aute deberent expectare hoc indumentū determinat subdēs: q ¶Ex alto: id est a deo. Jaco. j. c. Omne datū optimū z omne donū perfectū desursum est descendēs a patre luminū. r ¶Eduxit autē ꝛc. Hic ꝓtermittit lucas oīa quę p quadraginta dies gesta sunt a christo: quę iohānes plenius narrat. Et ipsu primū diem resurrectionis coniungit lucas diei ascensionis/significās per hoc q⁹ nullus ascēdet in cęlum/nisi qui a peccato resurrexerit. Eph. v. d. Surge qui dormis z exurge a mortuis z illuminabit te christus. In bethania ꝑ ascensurus z benedicturus discipulos eduxit/ad significandū q⁹ nemo dignus est ascēlione vel dei benedictione nisi fuerit in obedięntia. Ūñ Phil. ij. a. Christus factus est obediēs ꝛc. Uel ideo ascēsurus in cęlum eduxit discipulos in bethaniā/vt ostēderet se ascendere/ꝑpter eos qui sunt in die obediētię. Sicut em̄ descēdiendo sanaret in obediētes: ita ascēdit vt secū traheret obediētes. Et nota q⁹ sicut bethania in latere montis olivęti est sita: sic ecclesia in latere christi fundata: q⁹ de latere eius fluxerūt ecclesię fundamenta. i. duo principalia sacramēta. s. eucharistię z baptismatis: q̄bus simpliciter nascik z ita nutritur. Christus aūt mons olivęti/de cuius vertice. i. altitudīe deitatis spūalis unctio manat. Tāgitur q⁹ ibi fructificāt olivę: id est gratia spiritussancti/ suos etiā illuminat z eis pacem ꝙstat: Ramus em̄ olivę pacem designat. Illud quoq; nō vacat a mysterio q⁹ bethania quādecim stadijs distat a hierl̄m. Et pōt esse tripler significatio / septem z octo. Possunt em̄ significare nouū z vetus testamētū vel vitā ꝙsentę z futurā: vel septimā etatē et octauā. Dicit g: r ¶Eduxit aūt eos. i. discipulos. s ¶Foras/ciuitatem. Sic oportet exire ō mūdo q̄ habere dei bñdictionē desideratˊ. t ¶In bethaniā: quę interꝑtat domus obediētię: q⁹ in mōte olivęti sita est: q⁹ obediētia iuncta debet esse misericordię z pacī: q̄ duo p olivā designantˊ. v ¶Et eleuatis manib⁹ suis bñdixit eis: cōfirmās eis quā prius dederat potestatē benedicēdi vt virtutē. Eccl. xxxvj. c. Da merecedē dñe sustinētibus te/vt ꝓpheꝛę tui. i. ꝓdicatoꝛes tui fideles inueniank i sua

S ꝓdicatione: et

E ſdictiōe: t exaudi oratiōes seruoꝝ tuoꝝ/ ꝑm benedictionē aaron da populo tuo. Numeri. vj. d. Sic benedicetis filijs israel t dicetis: Benedicat tibi dñs t custodiat te: ostēdat dñs faciem suam tibi t miſereat tui: cōuertat dñs vultum suum ad te t det tibi pacē. Ter dicit dominus: quia omīs benedictio a tota est trinitate.

Marci.16.d Act.1.b. a C Et factum est dum benediceret illis: recedens ab eis: et ferebatur in cælum: ba iulis nubibus/ nō ab angelis/ sed ꝓtute/ ꝓpria tamen cuz angelis comitātibus ipm t iubilātibus. Unde

† Pſ.46. Pſ. Ascendit dominus i iubilatiōe/ t dominꝰ i voce tubę. iiij. Reg'. ij. b. Ascendit helias per turbinem in cælum. b C Et ipi adorantes regressi sunt in hierusalez: vbi ꝓmissionē patris iuſti sunt expectare. c C Cum gaudio magno. Gaudebant eīm apostoli ꝓpter dñi sui glorificationez: ꝓpter diaboli humiliationē: ꝓpter iudeoꝝ confusionē: ꝓpter generis humani factam redemptionē: ꝓter angelicę ruinę reparationē. Nota quia discipuli secuti sunt dominū vſq ad locum vnde ascendit: t quia ꝓcesserunt cū eo sequentes crucifixum: ideo ecclesia reꝓsentans hanc eoꝝ ꝓcessionē/ singulis dominicis diebus ffert in ꝓcessiōe vexillum crucis: ac si dicat: seqr crucifixum. Ecce quare vexillum crucis ꝓfert. Sed quare refert dominus cū discipulis suis nō redierit? Quia licet ascenderit in cælum nec redierit dñs cum eis corꝑaliter: tamen ipse idem ait: Ego vobiscū sum vſq ad cōsūmationē ſeculi: Wat thei vlt. d. d C Et erant semp in templo laudantes et benedicentes deum. Beda. Quia dominū post triumphum relurrectiōis cęlos vident penetrare. Item expectātes dñi ꝓmissionē. ū. xij. c. Et vos similes hominibus expectanti/ bus dominū suū quādo reuertat a nuptijs. Nota quia lucas a sacerdotio incēpit: t in eodem terminat. ſ. in laude t benedictione apostolorū: qđ ad sacerdotiū pertinet: merito ergo in figura animaliū fortius est formā vituli tē.

a rit eis. Et factū est dū benediceret illis recessit ab eis: b et ferebatur in cælum: et ipsi adorātes regressi sunt in hie c rusalez cū gaudio magno. d Et erant semper i tēplo laudantes t benedicētes deuz.

Explicit euange/ lium ꝑm Lucam.

Postilla domini Hugonis Cardinalis super euangelium ꝑm Lucam explicit.

Reuerēdissimi in christo patris t domini/ domini Hugonis tē. Cardinalis in postillaz super euangelium ꝑm Johannem/ Prologus.

c Go ex ore altissimi prodij/ primogenita ante omnē creaturaz: Ego feci in cælis vt oriretur lumen indeficiens: t sicut nebula teri omnez carnem. Ego in altissimis habito/ t thronꝰ meꝰ in colūna nubis. Verba sunt sapientię: id est filij: Eccl. xxiiij. a. Ex quibus materia t diuisio huius libri plenarie demonstrat. In hoc siquidem libro agit de duplici ꝓcessiōe: Una filij: altera creaturę/ a ꝑmo fonte omniū: id est patre/ t de reductiōe creaturę rationalis ad ipm patrē ꝑ christū mediatorē: ꝑm q dicit Joh. xiiij. a. Nemo venit ad patrē nisi ꝑ me. Et merito: sic eīm cōueniebat: vt sicut ꝑ verbū pater omnia condiderat: ita ꝑ ipm omnia reſtauraret: vt dicit Aug'. In ꝑmo igit q dicit sapiētia: Ego ex ore altissimi prodij: notatur filij generatio/ t eiusdē a patre distinctio. Per pnomen enim primę ꝑsonę ītelligit manifeste ꝑsona filij de se loquētis. Per hanc ꝓpositionē/ ex/ notanꝫ duo. ſ. distinctio ꝑsonalis t identitas essentialis. Cū eīm omīs ꝓpositio sit transitiua/ ex cōmuni natura ꝓpositiōis notat distinctio personalis inter patrē t filiū. Sed iterū quia hęc ꝓpositio/ ex/ notat habitudinē causę essentialis quę saluatur in causato/ ex speciali natura huius ꝓpositiōis/ ex/ notat identitas essentialis inter patrē t filiuz. Per os autē altissimi ꝑm ꝓpriā rationē intelligendi notatur pater: penes quē reſidet auctoritas ꝓncipij: per quā ipe est ens a nullo t principiū aliorū. Nec per hoc ponit ordo in trinitate: vt pater sit maior/ filius minor/ spiritussanctus minimꝰ: vt menuti sunt nestorius t arrius: nili forte ordo naturę: sicut dicit Augustinꝰ. Qui ordo nō ponit gradus in ꝑsonis ꝑm essentiam: sed tm ordinem personaruz ꝑm ꝓprietates personales quibus persoę adinuicem distinguunt: vt persona patris sit quę a nullo est t a qua alię: ꝑsona filij ꝙ ab alio ē t a qua alia: ꝑsona spūssancti ꝙ ab alio est/ t a qua nulla: Et ꝑm hunc ordinem ꝓprietatis dicit pater altissimus: nec tamē filius vel spiritussanctus inferior illo: sicut dicit Hilarius. Cuius ratio talis est: quia in patre est ꝓpria notio notans dignitatē ꝓncipij: cui nulla ꝙ correlationē reſpōdet in filio vel spūsancto ꝓprietas/ quę notet inferioritatem. Item per hoc ꝙ ponitur ibi os cum verbo ,pdeūdi/ cum dicitur: Ego ex ore prodij: notat diuina natura ꝓout est i patre: ꝑm quā ꝓsideratiōnē ipsa est ,ꝓpie effundens verbum quasi fons riuulū eiusdē nature. Sic eīm ,phat Anselmus contra grecos in libro de ,pcessione spiritussancti: vnitatē essentię in tribus ꝑsonis. ſ. ꝙ exemplū fontis ꝙ deriuat in riuū/ t colligit in lacū/ t semp manet aqua eiusdē essentię vel nature: cū tamen nō possit dici fons est riuulus vel lacus: vel riuulus est fons vel lacꝰ: vel lacus est fons vel riuulus. Et bene dicit: Ex ore prodij: nō ex natura vel essentia: quia verbi t sapiētię manifestatio ,ꝓprie est ab ore. Per prodij autez notat exitus verbi a patre. Et ita in hoc verbo: Ego ex ore altissimi prodij/ notatur expresse ꝑma pars huius libri: in qua agitur de ęterna generatiōe filij a patre. Per hoc quod sequitur: Primogenita ante omnē creaturā/ notat quidam ordo/ si tamen ordo debeat appellari interverbi generationem eternam de patre t exitum creaturę a patre per verbum ab ęterno genitum. Eternitas enim in ratiōe mensurę ꝓrioꝝ est quo t tempore: sicut dicit Boetius in libro de cōsolatiōe. Est enim ęternitas mensura sine ꝓncipio t fine. Cuum est mensura sine fine/ nō sine ꝓncipio. Tempus est mensura habens finez t principiū. Et sic considerata eternitas in ratiōe mensurę habet quendam ordinem ad cuū quod sua duratione includit t cuū tempus. Et hic ordo notat ꝙ hoc nomē/ ꝑmogenita: Nō eīm dicimus q notat ordinē filij ,pcedētis ad creaturā ,pcedētem: sed mensurę generatiōis filij ad mensuraz temporalis ,pcessiōis creaturę a patre per verbū. Et hoc idem significat hęc ꝓpositio ante. Nō eīm dicit tēpus/ sed ęternitatis durationez. Unde sensus est: Ego prodij a patre/ ꝑmogenita ante omnē creaturā: id est ſum genita ab ęterno a patre/ a quo ꝙ me temporaliter ,pcessit omīs creatura. Et ita per hoc cōuenit̄er notatur secūda pars huius libri: in qua agitur de fluxu creaturarū a patre per verbū. Et incipit ibi: Omnia per ipm facta sunt. Per ꝫ qđ sequit: Ego feci in cælis vt oriret lumē indeficiens/ notat̄ tertia/ t quarta/ t quinta/ t sexta pars huius libri in qua agit̄ de tēporali verbi natiuitate t aliis tribus. Sicut eīm dicit Johānes Damascenus: Cęluz est cōtinētia visibiliū t inuisibiliū creaturarū: Mā extra cælū nulla creatura est. Solus deus nō includit̄ cęlo, ꝓpter infinitatē siue imensitatē sue essentię: Ipe est in seipo modo/ sicut aliq̄ fieret mūdus: t ꝫ solꝰ deo cōuenit: sicut vult Augꝰ. In cælo igit̄ materiali ītelligit̄ cōpet̄ter ecclia: q̄ claudit visibilia cr̄ū ad ꝓt̄ militantē: t iuſt sibilia cr̄ū ad ꝓt̄ triūphantē. Ortū aūt luminis in cælo materiali videm' q̄dripliciter. Primus est ortus solis q̄ ex se lumē habet t alias stellas ſua claritate illuminat. Un ꝑ ortuz solis significat ort' christi tpalis: q̄ ex claritate ſuę diuinitat̄ illuminat omnē hominē venientē in hūc mūdū. Ite alꝰ est ortus luminis i cælo materiali: id est lunę: quę lumē habet a sole/ t dat ipm aliis illuminādo inferioꝝ. Ite est tertius ortus luminis i cælo. ſ. luciferi: q̄ habet lumen a sole clarioꝝ ceteris stellis: qz vicinius illuminat a sole: Sed nō dat ipm lumen receptū aliis: qz nō illuminat irradiādo inferioꝝ/ sed tm ostēdit solem q̄ illuminat ozdē terrę esse in ianuis. Ite est q̄rtus ort' luminis i cælo. ſ. stellarū minoꝝ: q̄ q̄dē lumē recipiūt a sole/ sed nō trāſſundunt aliis: sed neq; sicut luciferlumē ſolis vicinū esse ostēdūt: sed tm ꝑm illud lumē acceptū a sole fulgēt. Per hoc q̄druplex lumē significanꝫ ea q̄ in q̄tuoꝝ ꝓtibus cōtinenꝫ. Mā in tertia ꝓte agit de tpali natiuitate christi: q̄ ꝑ ortū solis significatur. Per ortū luciferi/ significat ortus iohānis baptiſtę: q̄ christū in ianuis esse ostēdit: de q̄ agit̄ in q̄rta ꝓte/ ibi: Fuit hō missus tē. Per ortū lunę q̄ lumē recipit t trāſſundit/ significat vocatio apostoloꝝ: q̄ gratiā a christo receptā trāſſuderūt aliis ꝓdicando/ sanando/ miracula faciēdo. Un eis dicit dñs: Vos estis lux mūdi: Matth. v. b. Item in eodē: Sic luceat lux vestra coꝝ hoib' vt videāt opa vestra bona tē. Et de ꝫ agit̄ in q̄nta ꝓte: q̄ incipit ibi: Cōuersus aūt iesus t videns eos sequentes se/ dicit eis: quid queritis tē. In secta parte agitur de prędicatiōe christi t miraculis eius: quę communiter pertinent ad omnes homines ſaluandos: quod significat

Pſ.96. in ortu stellarum: de quo dicitur in Pſ. Lux orta est iusto et
a ℭ rectis corde lętitia: id est fidei cognitio intellectū illuminans t affectum inflammans. Et hęc pars incipit in ꝓncipio secūdi capituli/ ibi: Et die tertia nuptie facte sunt in chana galileę. De hoc quadruplici ortu luminis dicit Eccl. xliij. a. Sol in aspectu annuncians in exitu. Hoc ad christum pertinet: qui in ortu suo quo factus est visibilis annūciauit diē glorię vicinū adesse: t in exitu. i. i morte annūciauit diē glorię vicinū adesse: q̄ manebat ſz nō vespere. Postea sequitur: Tripliciter sol exurit mōtes/ radios ignęos in eos exuſtians/ t refulgens radijs suis obcęcat oculos. Mōtes dicit oēs fideles ꝓpter vitę eminētiam. Obcęcat quo ad veri solis comprehensionem: quos omnes solvit est christus exurit. Et irradiat tripliciter: quia alios irradiat vt sint lumē habentes et lumen maius se ostendētes/ sed non alijs dantes: vt iohānes baptiſta: cuius baptiſma nullam gratiam conferebat. Alios irradiat/ ita vt sint illuminati et illuminantes: vt apostoli. Alios illuminat/ ita vt sint lumē habentes sed non illuminantes: vt simplices. Et hęc est quadruplex illuminatio: de qua dicit apostolus. j. Corꝰ. xv. c. Alia est claritas solis/ ecce ortus luminis primi: id ē christi: Et alia claritas lunę/ ecce lumen apostolorum: Alia claritas stellarū: per hoc tanguntur alię duę illuminationes: quę abinuicem distinguuntur per hoc quod sequitur: Stella autē differt a stella in claritate: quia iohannes lumen a christo recipiens/ ostendit lumen eius: alij vero recipientes/ nihil ostēdunt/ sed tm in seipſis fulgent per fidem. Sequitur: Indeficiens: in quo notatur q non deficiet aliquod prędictorū luminum: De quo agitur in ſeptima parte huius libri: quę incipit. xiij. ca. ibi: Ante diem festum paschę: Ibi enim incipit rogare t facere pro constantia et indeficiētia omnium electorum. In octaua parte agitur de passione christi: quod notat̄ per hoc quod sequit̄ in ęthemate: Ego sicut nebula teri omnem carnē: id est virtute diuinitatis latentis in carne/ eleuaui omnē hominē a terra: id est a terrenis defectibus: sicut nebula virtute latētis caloris t leuitatis eleuatur ſurſum a terra. Postea sequit̄: Ego i altissimis habito: t thronus meꝰ in colūna nubis. Hic significatur excellentiſſimꝰ status humanę nature/ quē habuit christus in resurrectiōe: t habiturus est in iudicio: qđ intelligit̄ per thronū. Et de hoc agit̄ in nona parte: quę incipit. xx. ca. ibi: Una autem sabbati tē. Et ita in vniuerſo in nouem partes diuiditur liber iſte. Prima est de ęterna veri generatione. Secunda de exitu creaturaruz a deo creatore. Tertia de verbi incarnatione per qđ fit exitus ille creaturarum. Quarta de prędecursore ꝑbi: id ē de iohanne. Quinta de vocatione apłorum. Sexta de doctrina et miraculis christi t apostolorum cōmuniter. Septima de confirmatione electorum: quę appellatur magnus ſermo domini. Octaua de passione. Nona de resurrectione t apparitione. Sic patet materia t diuiſio siue contiuentia huius libri. Intēctionē aūt auctoris: id est iohānis euāgeliſtę qui hunc librū ſcripſit/ determinat Hiero' in prologo quem toti libro prędmittit: qui ſequitur.

Explicit Prologus auctoris.

Eiusdem reuerendissimi patris/ dñi Hugonis Cardinalis tē. Prologi sancti Hieronymi in euangelium ꝑm Johannē: Expoſitio.

b Je est iohannes tē. Iſte prologus hieronymi diuiditur in ſex partes. In prima commendat iohānem a multis gratijs quas a deo accepit. In ſecunda commendat eundem ab excellentia intelligentię t ſcripturę ſuę: quę a verbi diuinitate t ęternitate incępit/ ibi: Deuicq; manifeſtans tē. In tertia parte determinat Hieroꝰ locum vbi iohannes ſcripſit euangelium ſuum et ordinem ſcribendi ꝑm hunc in omnibus libris ſuis/ ibi: Hoc autem euangeliū ſcripſit. In quarta parte oſtendit Hieronymiꝰ prerogatiuā iohannis in exitu a corꝑore reſpectu aliorum: qui omnes per paſſionem exierunt a corꝑore/ ipſe autē ablq; dolore/ ibi: Et hic est iohannes tē. In quinta determinat quando ſcripſit hoc euangelium iohannes. ſ. poſt omnes alios euangeliſtas/ et poſt reditum de exilio/ ibi: Tamen poſt omnes tē. In ſexta oſtendit q̄re ipſe non expoſuit hoc euangelium t ordinē eius ad alios libros iohānis/ ibi: Quorum tamen tē. Commendat ergo Hieronymus iohannē: Primo a nomine: ſecūdo ab officio: tertio a dignitate: quarto a virginitate. Dicit ergo: a C Hic est iohannes. Hic/ qui ſcripſit hoc euangelium: b C Est iohannes: id est in quo est gratia/ non ſolum generalis quę gratum facit deo: ſed ſpecialis qua familiarioꝛ fuit christo: immo et ſingularis: qz virgo virginem cuſtodiendam ſuſcepit: et ſupza pectus domini in cęna recubit: vbi ſ cęteris aquam ſcientię/ prę eminentis de ipſo fonte potauit.

a Incipit Prologus Hieronymi in euāgeliū ꝑm Johannem.

a C Euangeliſta: id est officium ſcribędi hoc euangeliū habens. b C Unus
b Je est iohannes euāgeliſta/ vnus ex diſcipulis dñi: qui virgo
c electus a deo est: qđ dē nuptijs volentę nubere voca
d uit deus. Cui virginitatis in
e hoc duplex teſtimonium in
f euāgelio dāt: q̄ et ꝫ cęteris

er discipulis dominī. Hic commēdatur a dignitate et comitatu. Dignitas enim magna est esse diſcipulū christi: quē tamen iudei t multi etiam christiani renuunt. Unde. j. ix. f. Tu diſcipulus illius ſis: nos aūt moyſi diſcipuli ſum'. c C Qui virgo electus a deo est. Hic laudatur a prerogatiua virginitat̄. Et potest diuerſimo de legi. Primo ſic. Qui/ epiſtes virgo: ita q̄ virginitas fuit aliqua ratio electionis temporalis. Et hoc dico: quia electio prędeſtinationis nec causam habet nec rationem: temporalis vero potest aliquā rationē habere: ſicut diximus virginitatem vel aliquid tale ꝓpter qđ aliquis est idoneus vt eligatur in diſcipulatum: vel potest notari tm concomitantia virginitatis et electionis/ non causa vł ratio. Vel potest ſic legi: Qui electus a deo: eterna vel tēporali electione. Et virgo: id est vt permaneret virgo. Et hoc modo electio causa est virginitatis. Et hęc expoſitio magis conſonat ei quod ſequitur: f C Que: ſcs iohannē. g C De nuptijs volentem nubere vocauit deus/ chriſtus: ſcz interiori et exteriori vocatione: homo exterius: deus interius vocauit. Dicuntur autem dupliciter nuptię: ſicut vult Augꝰ in libro de bono coniugali. Primo modo dicuntur nuptię cōtractus per verba de ꝓſenti ante carnalem copulam celebratus. Secundo modo dicuntur nuptię feſtum ſiue conuiuium: quod poſt contractum et ante copulam celebrant coniugati. Hoc vltimo modo ſumuntur hic nuptię. Unde dicit quidam q̄ iohannes fuit ſponſus nuptiarum. De quibus dicit. j. ij. a. Nuptię facte ſunt in chana galileę. Sed hoc non est auctenticum. Sed ſi hoc: quomodo fuit virginitas eius ratio vel cauſa ſuę electionis in diſcipulatum? Dicimus q̄ pie potest credi q̄ iohannes ita nupſit ſicut beata virgo. ſ. commendans deo ſuam virginitatē: quod ſatis videtur per hoc q̄ chriſtus ſibi beatam virginem commendauit. Decens enim erat vt ſimilis ſimilem in virginitate et voto cuſtodiret: et ita non ſolum virginitas carnis fuit occaſio ſuę vocationis: ſed virginitas carnis coniuncta voto mentis: tamen ſub pia conditione. Sed tunc oritur queſtio: vtrum iohannes habeat aureolam virginum vel amiſerit nubendo vel nubere volendo. Et videtur q̄ ſic: quia ſi voluit nubere/ corruptus fuit mente: t conſtat q̄ aureola non debetur ſoli integritati carnis ſed mentis et carnis. Sed contra. Ergo eadem ratione nec beata virgo habet aureolam. Reſpondeo. Aureola virginum nihil aliud est q̄ gloria de incorruptione ſiue integritate carnis et finali integritate mentis/ ꝑm quā membrum capiti aſſimilatur excellenti ſimilitudine. Unde credimus q̄ iohānes ſi corruptus fuiſſet mente etiam corruptione vitij: quod nullo modo verū est: ſi pnitens decederet cum finali continentia mentis coniuncta carnis integritati haberet aureolam. Pnitentia enim integrum reſtituit et reparat ſtatum mentis: integritas aūt carnis irreparabilis est: vt dicit Auguſtinus in libro de ſancta virginitate. Ad id ergo quod obiicitur q̄ aureola non debetur ſoli integritati carnis/ ſed carnis et mentis: dicimus q̄ iohannes vtrāq; habuiſt: licet integritatem mentis aliquando amiſerit: ſed illa tamen per pnitentiam fuit poſtea reparata.

Nuptię dupliciter dicunt̄

b C Cui/ iohanni. ſ. k C Datur/ a domino. i C Duplex teſtimonij virginitatis/ duplicis: id est mentis t carnis: et vtriuſq; excellentis. l C Et ꝓ cęteris/ diſcipulis:

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶ Dilectus a domino dicit. ſ. vlt. Sz tñ nō expſſe habet in lra q̄ ſ̄ ceteris fuerit dilectus. Sz ex hoc cōſicit q̄ ſepe replicat: hīc ē discipulus quē diligebat ihesus. Sz contra hoc videt esse ḡdam Glo. ſup illud. ſ. p̄. d. Simō iohānis diligis me plus bis. Dicit eñ Glo. Interrogat dñs qō sciebat. Ergo Petr⁹ plus diligebat ihesum: ergo plus diligebat: quia tantū vel plus diligit dñs q̄tū diligitur: Jxta illud Prouer. viij. b. Ego diligētes me diligo. Itē cū dicit/deus diligit: verbū diligendi significat diuinā essentiā/z cōnotat effectū in creatura: Sz ꝛſtat q̄ diuina essentia non recipit magis vel minus: ergo ex illa parte nō est distinguere inter dilectionē iohānis z petri: ergo ex p̄te effectus cōnotati: Sz effectus ille est ḡa q̄ fuit maior in petro: q̄ plus dilexit: ergo z deus plus dilexit eū. Solo. Ad hoc dicimus q̄ reuera ex p̄te dei nulla est inchēsio vel remissio dilectionis/sz ex p̄te cōnotati. Vñ dicit ḡdā q̄ petrus plus diligebat a christo: quia maiorē ḡratiā habuit: sz iohānes familiarius diligebat a dño: quia maiorē familiaritatē christus ei exhibuit: vñ z supra pectus eius recubuit. Alij dicūt q̄ petrus plus diligebat iesum/z melior fuit: z iohānes plus diligebat z felicior fuit. Alij dicūt q̄ petrus z iohānes ęqliter diligebāt z diligebant. Et q̄ dicit petrus plus diligere/z iohānes plus diligi/referr ad duas vitas p illos designatas: q̄rum altera: id est actiua p petrū designata seruētius diligit/cupiēs liberari a curis z miseriis q̄bus implicat: altera vero: id est cōtemplatiua p iohānem designata plus diligit: quia status dignior et melior p̄m actualē boni p̄ticipationē. Aliter etiā posset dici. Nā cū dicit: Deus diligit petrū: sensus est: Petrus habet gratiā dei q̄ ſ̄ effectus vel signum increatę dilectiōis a q̄ ſ̄. Est autem gratia duplex: Una ad opa actiuę: altera ad opa contemplatiuę: z vtraq; manifestat increatā dilectionem. Gratia mouens ad opa actiuę excellit in dilectiōe p̄mi: quod est diligere deū in imagine sua: z potest esse magis meritorū. Et hāc habuit petrus. Vñ dicit ḡ est tertio: Pasce agnos meos. ſ. xxi. c. Item gratia mouēs ad opa cōtemplatiuę excellit in dilectiōe dei in ſe/q̄ ſ̄ est gratia dignior: quia materia eius dignior est: Et hęc magis expſſum signū est dilectiōis increate: hāc habuit iohānes. Et ita quo ad primā gratiam plus diligebat petrus/z plus diligebat: id est ardētius: quo ad secundā plus diligebat iohānes: z plus diligebat: id est dulcius z suauius. Et sumit hęc Glo. ab Aug⁹. ſup Gen̄. iiij. libro. Sequit: b ¶ Et hic: sz iohāni: deus/christus sz. c ¶ Pendens in cruce matrem suam cōmendauit/specialit custodiendā. ſ. xix. c. d ¶ Ut virginem virgo seruaret. Hoc eñ fuit cōueniēs vt virginē quā magister virgo seruauerat: id est iesus/discipulus virgo seruaret: id est iohānes. Vñ cōſicit q̄ iohānes cōueniebat cū beata virgine z in virginitate z in voto virginitatis: vt esset omnimoda cōueniētia inter virginē custoditam z virginē custodientē. Et hoc nō asserimus: quia non inuenit in dictis sancto⁹. Potest etiā sic intelligi: Ut virgo virginē seruaret/mutua custodia: mater virgo discipulū virginez: z discipulus virgo virginē matrē. Et hoc satis cōſonat verbis dñi: q̄ dixit. ſ. xix. c. Mulier ecce filius tuus: deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Sequit: e ¶ Denicq; manifestans. Hęc est secūda ps ꝑlogi: vbi Hieronymus cōmendat iohānem ab excellētia sapiētię z scripturę. Et tāgit tria q̄ ponunt in tertio euāgelio. Eternā generationē verbi z temp̄alē/z signi ficationē miraculi de mutatiōe aq̄ in vinū/z p cōſequēs alioꝝ miraculoꝝ. Dicit ergo: Denicq; iohannes. f ¶ Manifestans/ex modo scribēdi z ex natura materię. g ¶ In euangelio/q̄ ipe scripsit. Quid manifestās: h ¶ Q̄ ipe erat: id est q̄ hic ipe erat: id est cuius animalis figurā ipe gerebat de q̄ vidit/Ezech. j. b. Et ipemet: Apocal. iiij. c. Statim cū

a dilectus a domino dicitur: z
b hūc matrem suam pendens
in cruce cōmēdauit deus vt
c virginē vgo seruaret. Bē
d nigꝰ manifestans in euāge
e lio q̄ erat ipe icōruptibilis
k verbi opus inchoans: solūs
l verbum cārnem factum esse:
m nec lumen a tenebris com
n prehensum fuisse testat. Pri
o mūm signum pōnens q̄ in
p nuptijs fecit dñs/ōnēs q̄
q ipē erat: vt legentibus dēmō
r straret q̄ ubi dñs iuitatus ē
s deficere nuptiaꝝ vinū debe
t rat: z veteribus imutatis nō
u ua omnia q̄ę a christo insti
x tuuntur ꝛappareant. Hoc au
y tem euangelium scripsit in
e asia/postea q̄ in pathmos i
f sula apocalypsim scripserat:
f vt cū in p̄ncipio canonis in
corruptibile p̄ncipium p̄notat in genesi: ei etiam incorruptibilis finis p virginē in
s apocalypsi redderet/ dicēdō
b christo: Ego sum alpha z ω.
k Et hic ēst iohānes qui sciēs
m supēruenisse diēm recessus
n sui/ꝑuocatis discipulis suis

in p̄ncipio libri loquit iohānes de sole eterno: p q̄ō patet q̄ p aquilā figurat: q̄ irreuerberato ituitu respicit radios solares. Vel sic: f ¶ Manifestans in euangelio q̄ ipse erat: id est q̄lis ipe erat: scz icorruptus carne z mēte. i ¶ Incorruptibilis verbi opus inchoans. Per hoc eñ q̄ iohānes incepit euangeliū de christo ex illa p̄te vbi omnino icorruptibilis est/ostēdit q̄ z ipse incorruptus erat. Et p hoc q̄ dicit/incorruptibilis verbi/cōfundit errorem arrij q̄ dicebat christū purā crāturam et corruptibilē simpliciter. k ¶ Solus iohannes inter q̄tuor euāgelistas. n ¶ Testatur verbum/ab eterno a p̄e genitum. l ¶ Carnem factū esse: id ē hoiez testat supple. m ¶ Nec lumen a tenebris cō prehensum fuisse testatur: id est testatur lumen: id est christū in mūdo docentē: nec esse comp̄hensum: id est receptum: a tenebris: id est a tenebrosis iudeis. o ¶ Primum signum/eoz quę publice fecit/postq̄ cepit ꝺdicare. p ¶ Dones/q̄ō nō alij. q ¶ Q̄ō in nuptijs fecit dominus. ſ. ii. b. r ¶ Ostendens: dñs scz in illo miraculo. s ¶ Quod ipse erat: id est q̄d erat scz deus. Ex ipo eñ miraclo ōndit se esse deū. Vel sic: r ¶ Ostendens/ipe iohānes. s ¶ Quod ipse erat/ille ad cuius nuptias dominus fuit inuitatus. t ¶ Ut legentibus/euāgelium hoc. v ¶ Demonstraret/iohānes vel iesus. x ¶ Ꝺ vbi dominus inuitatus est deficere nuptiarum vinum debeat: id est iocūditas tēp̄alis vel lex cōiugalis. q. d. in defectu vini materialis signatū fuit q̄ in iohāne q̄ dominū inuitauerat/ defecit lex carnalis. Et sicut in ipo defecit lex ista: ita deficit in omnibus q̄ dominū inuitāt ad nuptias suas. y ¶ Et veteribus/sacrificijs vel figuris. z ¶ Immutatis: id est in melius mutatis. a ¶ Noua omnia: scz euāgelica sacramenta in veteribus figurata. b ¶ Quę a christo instituunt/p se z aplos. c ¶ Appareant/p effectū. Lauit. xxvi. b. Mouis sugueniētibus vetera ꝑficietis. d ¶ Hoc autem ꝛc. Tertia ps: vbi ostēdit Hieronymus/vbi z q̄ ordine scripsit iohānes euāgeliū suū. ſ. in asia: z vltimo inter libros suos. Vñ dicit: Hoc autem euangelium scripsit in asia: vbi ante exilii ḡdicauerat christū filiū dei eternum esse z incorruptibilē. Sz hereticī dū fuit in exilio ḡdicauerūt christū incepisse in tpe z oino esse corruptibilē. Scripsit dico: e ¶ Postea q̄ in pathmos insula apocalypsim scripserat/iohānes. ſ. Pathmos est insula vbi domicianus iohānē in exilium miserat: vbi apocalypsim vidit z scripsit ꝑpter eosdē hereticos in p̄te: q̄ mortuo domiciano/cōmuni decreto senatus romani fuit reuocatus in asiā: vbi scripsit euāgeliū. f ¶ Ut cui in p̄ncipio canonis incorruptibile p̄ncipium p̄notatur in genesi: ei etiam incorruptibilis finis per virginem in apocalypsi redderet. Sensus est: Ideo scripserat iohānes apocalypsim: vt cui incorruptibile p̄ncipiū ḡnorat in p̄ncipio canonis: id est in Genesi: vbi dicit: In p̄ncipio creauit deus cęlū z terram: eidē incorruptibilis finis redderet in apocalypsi p virginez: id est q̄ iohānem: p hoc q̄ dixit: Ego sum alpha z ω: id est p̄ncipium z finis. Redderet in quā/ g ¶ Dicente christo/in Apocal. vlt. c. h ¶ Ego sū alpha et ω: id est p̄ncipiū z finis. Et p hoc nō habens p̄ncipium neq; finem. i ¶ Et hic est iohannes. Quarta pars: vbi ostēdit Hieronymus ꝓrogatiuā iohānis p modū migrationis a seculo: quia alienus a dolore migrauit ad dñm. Dicit ergo: Et hic est iohannes. Hęc cōſictio/et/copulat hāc ꝓrogatiuam ꝺdictis. k ¶ Qui sciens/ domini reuelationem l ¶ Superuenisse: id est desup a deo venisse. m ¶ Dies recessus sui/a seculo. In hoc etiam cōmendat iohānes q̄ ſciuit mortem suā: q̄ paucis dat. n ¶ Conuocatis discipulis suis: quibus vsq; ad mediam noctem sermonem fecit.

Hęn. i. o.

F In ephelo/

A F a ¶ In ephesō/ciuitate metropoli: q̄ est in medio asię: vt dicit Ebry⁹. b ¶ Per multa signoꝝ experimēta ꝑmēs christū. i. manifestās: q̄ signa z miracula q̄ ipe iohānes faciebat/faciebat in noie christi: z ideo p ea ꝑmebat christum: vel p signa q̄ posuit christū manifestauit. Alij q̄ libri habēt: ꝑmerens christū/ libi et alijs quibus ꝓdicabat: qui crediderūt signis z miraculis p eū factis. c ¶ Descēdēs finito sermone suo ad discipulos: d ¶ In defossum sepulture suę locū: vbi nihil postea inuētum est ni si manna scaturiēs: vt dicitur in legenda ei⁹. e ¶ Facta oratiōe/p se z pplo. f ¶ Dositus est ad patres suos: id est ad angelos: quorum incorruptionē est imitatus: z ideo patres eius fuerunt: ꝑm q̄ dicit Gregorius in moral. Unusquisq; patrē habet quē imitat. Vel/g ¶ Ad patres suos: id est p̄liarchas et prophetas/ quoꝝ fidē z morem imitatus ē. b ¶ Tam extraneus a dolore mortis: q̄ a corruptione carnis inuenitur alien⁹. Ex hoc q̄ō dicitur hic: et ex illo q̄ō dicitur in fine libri: Sic eū volo manere: Et q̄ in sepulchro non inuētum est corp⁹ eius: arguūt alij q̄ iohannes nō fuit mortuus/ sed viuus trāslatus. Sed Glo. ſup illud: Sic eū volo manere: dicit aperte ipsum accepisse mortis absolutionē/ q̄ō verū est/ sed sine dolore. Cōueniēs enim fuit vt cui nō fuerat dominata cōcupiscētia quę mortē induxit/ nō dominaret effectus cōcupiscentię: id est dolor mortis. Sed eadem ratione immo forti ori: christus alienus fuit a dolore mortis: q̄ magis fuit extraneus ab omni corruptione. Sed dicimus q̄ incorruptio non fuit causa immunitatis a dolore/ sed voluntas domini qui ꝑm iohannem a dolore mortis immunē fecit in laudem virginitatis: z pro nobis dolorem mortis dom⁹ sustinuit in nostram redemptionem. Vñ Esa. liij. b. Dolores nostros ipse tulit ꝛc. i ¶ Tñ post oēs euangelium scripsit. Quinta pars: in qua ostendit Hiero⁹ ordinem huius euangelij ad alia euangelia: quia vltimo fuit scriptū. Licet eñ p̄ę ceteris dilect⁹ fuerit z tot habuerit p̄rogatiuas: tñ post oēs: id est alios tres euāgelistas: k ¶ Euāgelium scripsit/ istud. l ¶ Et hoc. ſ. vltimo scribere m ¶ Virgini debebatur: non per modum obligationis/ sed per modū cōuenientię. Bene enim cōueniebat vt qui christo fuit familiarior z secreta ipsius plenius nouerat/ alioꝝ scripta vltimus scribēdo z approbaret et omissa ab eis supleret n ¶ Quorum tamē. Sexta pars vbi ostendit Hiero⁹ quare non exposuit hoc euangelium/ nec ostendit ordinem eius ad alios libros suos. i. apocalypsim et canonicas epistolas. Vñ dicit: Quoꝝ tamē. q. d. Hiero⁹: merito ita scripsit iohānes apocalypsim z euāgeliū: Quorum tamē vel scriptoꝝ tēporis dispositio: id est ratio vel causa qua p̄ius scripta fuerint. o ¶ Vel librorum ordinatio: id est ratio ordinationis librorum iohannis: p ¶ Ideo a nobis per singula nō exponitur: id est expressa oratione. q ¶ Ut sciendi desiderio collocato: id est in loco tali posito vt maiori desiderio sciendi excitato. r ¶ Et querentibus/ rationem quare apocalypsis vltimo ponatur cum p̄mo fuerit scripta: z euāgelium p̄ius/ cum vltimo fuerit scriptū. s ¶ Fructus laboris/ habiti in querendo hanc rationem t ¶ Et deo magisterij doctrina seruetur: cuius solius est occulta reuelare. q. d. Hiero⁹: non volui assignare rationem quare iohannes vltimo inter euangelistas scripserit: et quare libri sui ita ordinentur: vt apocalypsis vltimo ponatur z euangeliū p̄ius: cum alius fuerit ordo in scribendo: duplici ratione. Primo vt studens in querendo moueretur. Secundo vt omnīū occultorum magisterium soli deo tribueretur. Sed quis est ille locus vbi sciēdi desiderij collocatur? Respondeo. Hiero⁹ posuit ea quorum rō debet haberi: et non dixit quę sit ratio: et per hoc legētis desiderium p̄uocatur amplius ad quęrendum q̄ si posita esset.

B

Unaquęq; eñ virium animę mouetur naturaliter in suū obiectum: Verbi gratia: Rationabilis in verum/ concupiscibilis in bonum/ irascibilis in arduum: z quāto suum obiectum magis fuerit in alto: tāto vehementius accenditur vt moueat in illō. Et ita cum Hieronym⁹ dixerit q̄ habere rationē z nō posuerit eā: quasi in loco altiori collocauit: et ideo rationabilis vehementiori desiderio mouetur vt rationem hanc inueniat. Tres Glo. ponūtur in libro ſup hūc prologum. Prima exponit illud: Quod ipse erat. Secūda exponit ḡre vinū nuptiarum defecit. Tertia exponit/illud: Et hic ē iohannes ꝛc.

Explicit expositio prologi sancti Hieronymi in euangeliū ꝑm iohannem.

L

Al. t collato

Eiusdem reuerendissimi patris/dñi Hugonis Cardinalis ꝛc. Prologi sancti Augustini i euāgelium ꝑm Johannem: Expositio.

o Omnibus diuine scripture paginis ꝛc. Hic est prologus Aug⁹. in quo cōmēdat euangelium/eo q̄ impletū ostendit illud q̄ō ꝓphetia futurum ꝓdixit. Euangeliū ꝑo iohannis cōmendat specialiter in ꝑticulare mysterioꝝ ſup cętera euangelia. Dividitur autem in quattuor partes. In p̄ma ostenditur q̄ euangelium cōmuniter excellit omnes alias scripturas: z euangelium iohannis alia euangelia. In secūda redditur ratio quare iohannes aquilę cōparetur. ſ. ꝓpter materię altitudinē et modū tractandi/ibi: Unde merito ꝛc. In tertia ostenditur ḡre iohānes scripsit euāgelium. ſ. ad supplementum alioꝝ qui multa z magna omiserāt: quę iohānes suppleuit/ibi: Legerat siquidem ꝛc. In quarta z vltima cōmendatur iohannes ex eo q̄ fuit euocatus a nuptijs/z q̄ matrem dñi custodiendā suscepit/ibi: Iste siquidem est iohannes. Dicit ergo: v ¶ Omnibus diuine scripture paginis euangeliū excellit: dicta z gesta christi continens z recitans manifeste. Et patet ratio huius: Cum vetus testamentū z nouū de eodem tractēt z loquant: tamen vetus in figura z tñ vmbra: nouum ꝓ manifeste. Item vetus testamentum futurā veritatē ꝓdixit: nouum vero factam veritatem ostendit: z ideo nouum excellit. Sed nunquid maius est futura ꝓdicere q̄ mōstrare vel narrare p̄sentia vel p̄terita? Jta videtur: quia donum speciale datur ad illud. ſ. ipūs ꝓphetię z non ad hoc. Ad hoc dicunt quidam q̄ nouum ideo dicit excellere ꝓpter certitudinem: quia ſcientia q̄ futura certiora sunt q̄ futura. Sed hoc non videt: q̄ futura inquantum sunt ꝓpheta vel ꝓdicta a spiritu sancto sunt immobilis veritatis/nec solui possunt: vt dicit Matth. v. b. Ideo dicimus q̄ nouū testamentū in hoc excellit/quia vetus testamentū ordinatur ad nouum in quo completur: z in hoc q̄ licet eadē sit veritas vtriusq; tamē nobilior est veritas in luce ꝓpria q̄ in vmbrarū obfuscatione considerata. Item q̄ inter scripturas noui testamēti excellat euangelium/ manifestum est: quia euāgelium agit de capite: Epistolę ꝓo z actus z apocalypsis de membris: z ꝓpter euāgelij explanationem hęc scripta fuerūt: z ideo inferiora sunt respectu euangelij. Subdens ergo Augustinus rationem quare euangelium excellit vetus testamētum/dicit: r ¶ Quia q̄ō lex z ꝓphetę futurū ꝓdixerunt: hoc completum dicit euangelium: et licet vetus testamentum tria contineat. i. legem/ ꝓphetas z historiographa: quia gesta patrum christum ꝓphetauerunt. Sed quare non facit mentionem de libris aliis noui testamenti quos excellit euangelium sicut et illos veteris testamenti? Respōdeo. Forte Aug⁹ appellat euangelium totum nouum testamentū: q̄ō fuit editum tēpore gratię reuelatę. Vel potest dici q̄ scripturę non habent comparationē ꝓprie: nisi quę loquuntur de eodem: sicut vetus testamentum z nouum de christo. Illud in

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Vmbra: istud in lucem dco hęc habẽt ꝓprie cõpationẽ. Alię vo scripturę noui testamẽti ab euãgelio. s. epłe/actus/apocalypsis: nõ de christo sz de ecclia loquunt: ꝛ ideo ꝓprie nõ habent cõpationẽ. Sequit: a ¶ Inter ipsos autem euangeliorũ scriptores: siue tm̃ tres ponant. i. matthęus/ marcus/ lucas: siue plures vt bar ebolomę⁹ et nąarei.

b ¶ Johãnes/ vel/ Ar. Iohãnis tohannis. s. euãgeliũ: eminet in diuinorũ mysteriorũ pfunditate. Et redit rõnẽ ꝺre iohãnes ꝓfũdius scripsit/ dicẽsi c ¶ Qui: id ẽ qꝛ ille: d ¶ A tempe dñice ascẽsionis p annos sexagintaq̃nq; verbũ dei absq; adminiculo scribẽdi vsq; ad vltima domiciani ñdicauit tempa. q. d. extra rẽ lõgo sine adminiculo ñdicauit/ ꝓbabile est ꝙ plenius nouit facta christi q̃ alii q̃ adminiculo scriptoꝛ vel relatiõe aliorꝛ nouerũt facta christi: sicut marcus et lucas.

e ¶ Sed occiso domiciano/ a senatu romano. f ¶ Cum pmittẽte nerua/ imperatore. g ¶ De exilio/ vbi multos fugerat/ b ¶ Rediisset ephesum/ metropolim asię: i ¶ Compulsus ab episcopis asię/ de cõterna patri diuinitate christi scripsit/ ꝙ euangeliũ. k ¶ Aduersus hereticos/ ꝓdictos. l ¶ Qui eo absente irruperãt in eius ecclesias/ ñdicãdo errores eius. Eius ecclias dicit/ oẽs ecclias asię: q̃ꝛ ipse erat metropolitanus ꝛ apostolus. m ¶ Qui christũ ante mariam fuisse negabant. Hic erat errꝛ nestorij ꝛ claudij. n ¶ Unde merito. Secũda ps vbi assignat noua ratio ꝛre asię cõgat iohãnes. q. d. ipse rogatus scripsit de christi diuinitate ꝛ coęternitate: Unde merito in figura quattuoꝛ animalium: q̃ vidit Ezech. j. c. et Johãnes Apocal. iiij. c. o ¶ Aquilę volãti comparat/ que volat altius ceteris auibus. Sic iohãnes ceteris euãgelistis altius inchoauit. i. a ꝺi diuinitate: ceteri circa hũanitatẽ magis ꝓfati sũt. p ¶ Et solis radios irreuerberatis aspicit luminibus. Sic iohãnes subtilius vidit secreta dei. Sz tñ Phs dicit in libro de aialibus/ ꝙ hoc nõ est vez nisi de vno genere aąle: qđ ipse vocat herodiũ. Uñ etiã narrat ibidem ꝙ pullos ꝓbat cũ adhuc pui sũt/ trahens eos ℨ rotã solis: ꝛ si alicuius eoꝛ oculi lachrymant/ sanati ꝓcurit illũ extra nidũ. Sequit: q ¶ Ceteri quippe euangeliste ꝛc. vsq; ibi: q̃ gessit in homine. i. existẽs hõ mortalis. r ¶ Sufficiẽter exponũt: tñ aliq̃ omiserũt q̃ iohãnes apposuit. s ¶ Et de diuinitate pauca direrũt: ꝛ tñ oĩa miracula q̃ ipi narrãt/ sũt indicia diuinitatis christi. t ¶ Quasi animalia gressibilia cum domino ambulant in terra. i. terrena. i. humana eius facta narrãt. v ¶ Hic autem. i. iohãnes. r ¶ Pauca de temporalibus eius gestis ediſſerens: sed diuinitatis potentiam sublimius/ q̃ alii/ y ¶ Contemplans/ cum domino ad cęlum volat. i. narrat secreta eius ecclia. Et ꝛre iohãnes altius ceteris intellexerit/ subdit causã dicens: ℨ ¶ Qui eñ supra pectus dñi in cęna recubuit/ cęlestis haustum sapientię cęteris excellentius de ipso dominici pectoris fonte potauit. Dicit tñ q̃dã q̃ nõ vere recubuit: sz cũ ꝓpinquius sederet in cęna inclinauit se ad iesum: ꝛ ℨ̃siuit secreto q̃s esset eũ traditurus. Sz siue hoc siue illud sit/ certũ est ꝙ iohãnes nõ habuit ex ipo recubitu materiali illã ℨ̃rogatiuã intelligẽtię/ sz ex spũali recubitu ꝓtẽplationis: vbi caput animę: id est mẽs reẽscit in ingi meditatiõe diuinę sapiẽtię q̃ in pectore designat. a ¶ Legerat siquidẽ euãgelia tñ. Tertia ps: vbi ostẽdit Augustinus ꝙ Johannes ad supplementũ aliorꝛ scripsit hoc euãgeliũ. Uñ ℨ̃si q̃s ꝛreret/ q̃re scripserit iohãnes: rñdet: Legerat siquidem euãgelia trium euangelistarum: matthei/ marci/ lucę. b ¶ Et approbauerat fidem eorum: sz fidelitatem in scribẽdo. c ¶ Et veritatem: quia sine admixtione falsitatis diꝛerunt rei geste veritatem. d ¶ In quibus deesse videt aliqua gestarũ rerum historię/ et ea maxime q̃ dominus gessit pmo ꝓdicationis suę tẽpe/ scilicet asię. Iohãnes baptista claudi derek in carcere. Hęc ergo ℨ̃si dimissa ab illis scribit iohãnes quę fecit iesus anteq̃ iohãnes claudeꝛetur: sed mãxime diuinitatez christi ꝛ trinitatis mysterium cõmẽdare curauit. Trẽs siq̃dem alij euãgeliste dicta et facta domini temꝑalia quę ad inforꝛmandos mores vitę ꝓsentis maxime valẽt copiosius ꝓsecuti/ circa actiuã vitam sũt versati: in qua laboꝛatur vt coꝛ mũdetur ad videndum deum. Contra. Luc. ꝛ. g. Martha/ martha sollicita es ꝛ turbaris erga plurima. Ergo actiua non mundat coꝛ/ sed turbat. Item Gen. xxix. d. Lia lippa oculis describit: ꝙ quam actiua vita significatur. Solutio. Quidam dicũt ꝙ actiua vita ratione operum mũdat coꝛ. Un de Augustinus sup illud Pś. Q mãdatis tuis intelleri/ dicit: Misi ꝓ obedientiam mandatorũ non venit ad sapientiam occultorũ. Dicũt etiam ꝙ actiua mũdat a reliquijs peccatorũ: a multitudine iniquarũ cogitationũ: ab instantia dęmoniꝛ: a vanitate phãtasmatũ: ab allectiõe creaturarũ: quorũ etiã merito reuelant secreta. Q aũt lippitudo ꝛ turbatio ẽ in actiua/ dicũt

Ar. tradere

Pś. 118.

A ℨ̃ esse nõ ab ipsis ogibus sed a statu. Sed hęc oĩa magis videnk effectus contemplatiuę/ vbi ꝑcipue reuelank secreta. Uñ dicimus ꝙ aliud est mundatio coꝛdis: aliud mũdicia coꝛdis. Mũdatio coꝛdis est ab actiua q̃ ꝙa virtutũ excidit radices peccatorum: ꝛ sic mũdat coꝛ. Mũdicia coꝛdis est in cõtẽplatiua: q̃ videt deũ: ad quod disponit ipsa mundicia. Uñ Matth. v. a. Beati mundo coꝛde: q̃m ipsi deũ videbũt. Et ita in actiua labork vt coꝛ mundetur ad videndum deũ in contemplatiua. Sequit: a ¶ Johannes ꝙ pauca dñi mira dicit: verba ꝙ dñi q̃ trinitatis vnitatẽ et vitę eternę felicitatẽ insinuãt/ diligẽtius ꝓscribit: ꝛ sic in ꝓtẽplatiua vita virtute commẽdanda/ intẽtionẽ suã ꝛ ꝺdicationem tenuit: in q̃ contẽplatiua vacat vt deꝰ videat. Iste siq̃dẽ est iohannes quẽ dominꝰ de fluctuaga nuptiarũ tempestate vocauit: et cui matrem virginem virgini cõmendauit.

a deum. Johannes ꝙ pauca dñi facta dicit: ꝙa ꝙ dñi q̃ trinitatẽ vnitatẽ ꝛ vitę eternę fꝛlicitatẽ insinuãt/ diligẽtius ꝓscribit: ꝛ sic in ꝓtẽplatiua vita ꝙute cõmẽdanda/ intẽtionẽ suã ꝛ ꝺdicationem tenuit: in q̃ contẽplatiua vacat vt deꝰ videat. Iste siq̃dem est iohannes quem dominus de fluctuaga nuptiarum tempestate vocauit: et cui matrem virginem virgini commendauit.

Explicit ꝓlogꝰ Augustini.

Prologi sancti Augustini in euangelium ꝑm iohannẽ expositio explicit.

B ¶ Reuerẽdissimi in christo patris ꝛ dñi: domini Hugonis ꝛc. Cardinalis: ¶ Postilla sup euãgeliũ ꝑm Johannẽ incipit. Expositio Ca. I

i ¶ In principio erat verbũ ꝛc. Quia iohãnes rogatu episcopoꝛ asię hũc libꝝ cõposuit ꝓtra hereticos/ coęternitatẽ ꝛ cõsubstantialitatẽ filij destruentes: Ideo in ꝓma parte libri sui ponit ℨ̃tuoꝛ ꝓpositiones. Quarũ prima est de filij eternitate. Secũda de distinctione filij a patre. Tertia de cõsubstãcialitate filij cũ patre. Quarta de equalitate filij ad patrẽ. Et in his quattuoꝛ terminak intẽtio ꝓmę partis. Per ꝓmã ꝓpositionẽ confutak nestoꝛius ꝛ claudius: quoꝝ vterq; ꝺdicabat christũ initiũ habuisse. Per secundã confutak sabellius: q̃ cõfundebat ꝑsonas patris ꝛ filij ꝛ spũsancti/ ponens tm̃ differentiã nominalem. Per tertiã confutak arrius: q̃ dicebat christũ esse purã creaturã/ ꝛ nullo mõ ꝓsubstãtialẽ patri. Per quartã cõfutank oẽs simul: q̃ illa ꝓpositio dicit filiũ esse coęternũ ꝛ cõsubstãtialẽ et coequalẽ ꝛ ꝑsonaliter distinctũ a patre. Prima igit ꝓpositio est: In ꝓncipio erat verbũ. Quattuoꝛ sunt hic dictiones quarũ ℨ̃libet ponderãda est ꝛ explanãda. Et ꝓmo ℨ̃rit/ ꝛre sic incepit iohãnes euangeliũ suũ: secũdo q̃d noter hęc ꝓpositio/ ℨ̃n. Ad primũ dicimus ꝙ ideo sic incepit/ vt ostẽderet ꝓueniẽtiã noui ꝛ veteris testamẽti: ꝛ q̃m ℨ̃sunt ab eodẽ auctoꝛe/ cũ idẽ habeant principiũ: In q̃ confutak manicheus q̃ dicebat vetus testamentũ esse a malo deo. i. diabolo. Ad secundũ dicimus ꝙ hęc ꝓpositio/ ℨ̃n/ ex generali rõne ꝓpositionis notat differentiã aliquã inter ꝓncipiũ ꝛ verbũ: ex speciali aũt rõne notat quãdã continentiã mensurãtis ad mẽsuratũ: iuxta vnã expositionem: Juxta aliã/ notat distinctionẽ ꝑsonalẽ ꝛ idẽtitatẽ essentialem. Tribus essi modis exponik hęc ꝓma ꝓpositio. Primo sic. In ꝓncipio erat verbũ. i. in eternitate. Eternitas autem duo dicit. s. esse/ ꝛ interminatũ. i. sine terminis. i. sine ꝓncipio et sine fine. Qđ pũt dupliciter ꝛsiderari. i. ꝑm sc: ꝛ sic non differt eternitas siue interminatũ esse a filio: vel respectu nr̃i intellectus/ q̃ oĩa recipit sub mẽsura quadã eo ꝙ sit materialis: vt dicit Augꝰ sup Gen. ad ltram in ꝛto libro: vñ nõ pũt intelligere illã intermination ẽ nisi per modũ mẽsurę durãtis ꝛ mẽsurantis esse filij. Et hoc mõ apꝓhendim⁹ eternitatẽ ꝙ modũ cõtinẽtis ꝑm rationẽ: Et hãc ꝓtinentiã ꝛ differentiã notat hęc ꝓpositio/ ℨ̃n. Et sic patet ꝙ ibi est identitas q̃ ad rem: diuersitas q̃ ad rõnẽ. Et hoc accipik a btõ Dionysio in libro de diuinis nominibus: vbi dr. Propriũ eternitatis est totũ ꝑm totũ metiri. Sz ozik ℨ̃stio: cũ idẽ sit in eternitate ꝛ in ꝓncipio/ ℨ̃re non dixit: In eternitate erat ꝙ̃: sic eñ videret recta fronte elidere errorẽ nestoꝛij ꝛ claudij: q̃ dicebãt filiũ babuisse initiũ. Ad hoc dicim⁹: ꝙ magis ecꝓlle cõfundit hereticos iohãnes sic dicendo: Cũ eñ dicerẽt dicti heretici/ filiũ ecꝓlisse ex tpe ꝛ non esse ab eterno/ tñ dicebãt eũ ꝓncipiũ oĩm creaturarũ/ vt diẽ Chryꝛ. et alii sẽpe dicebant ipm̃ fuisse ab eterno/ nõ tñ esse ꝓncipiũ omniũ/ sz solũ patrẽ: ideo non poterat elidi hic duplex error/ nisi diꝛisset: In ꝓncipio erat verbũ. Ponam⁹ eñ cũ ipsis ꝙ pater aliq̃ spacio ℨ̃cesserit filiũ: illud spaciũ fuit adꝝ filium: q̃ filius nõ fuit in ꝓncipio nec fuit ꝓncipiũ olim: q̃ nõ est/ nullius rei pũt esse ꝓncipiũ: qđ apte destruxit iohannes dicendo/ In principio erat verbũ: qđ nõ fecisset ita aperte si diꝛisset/ In eternitate: q̃ possent dicere hereti/ ꝙ licet filius incepisset esse post patrẽ: ℨ̃ tamẽ adhuc fuisset

Secũda expositio est Augꝰ. talis. c ¶ In principio erat verbũ. i. in patre erat filius. Sz ozik ℨ̃stio satis difficilis. s. ꝛre posuit patrẽ sub nõe ꝓncipij ꝛ nõ sub nõe patris vl dei: Jrẽ ꝙd notet hęc ꝓpositio/ ℨ̃n/ ꝑm hãc expositionẽ. Ad ꝓmũ dicimus/ ꝙ pater in rõne ꝑris ignot⁹ erat: Uñ cũ iohãnes debuit ostẽdere filiũ esse deũ eternũ/ ꝛ idẽ in substãtia cũ eo q̃ est ꝑr: si posuisset patrem nõ fuisset intellectus. Vbi nõmẽ dei incognitũ erat multis: sz nomẽ ꝓncipij oĩbus erat notũ: sicut dicit Augꝰ: ꝛ rãgit in Glo. sup eplam ad Roma. ca. j. Ad secundũ dicim⁹ ꝙ hęc ꝓpositio/ ℨ̃n/ notat idẽtitatẽ essentię inter verbũ ꝛ ꝓncipiũ. i. inter patrẽ ꝛ filiũ ꝛ psonalẽ distinctionẽ: vt dicit Chryꝛ. et Origen. in homelia sup istũ locũ. Uñ sensus ẽ: In ꝓncipio erat verbũ. i. filius erat vnius substantię cũ eo q̃ dr esse ꝓncipiũ/ distinctus ab eo. Tertia expositio cõplectit vtrãq; ꝓcedentẽ: ꝛ est multũ subtilior ꝛ magis ꝓpria. Principiũ eñ duo dicit. s. ante qđ nihil: ꝛ ex q̃ vel post qđ aliud vel alius. Propter primũ dicit eternitatẽ: q̃ caret ꝓncipio ex parte añ ꝛ etiã ex parte post. Propt secundũ dicit fontalẽ plenitudinẽ ex qua est quicq̃d est ab alio. Et ꝑm hanc expositionem hęc ꝓpositio/ ℨ̃n/ dicit triplicem habitudinẽ. Prima est equalitas mẽsurę siue mẽsurãtis: de qua dictũ est in ꝓma expositione. Secũda est ꝛdentitas substãtię filij cũ patre: de qua dictũ est in secũda expositione. Tertia est idẽtitas ꝓncipij cũ patre: Uñ sensus ẽ: c ¶ In principio erat verbũ. i. verbũ erat idẽ cũ patre principiũ/ ita tñ ꝙ ꝓpter trãslationẽ ꝓpositionis sit diuersitas ꝑsonalis: ꝛ ꝓpter ꝓtinentiã eiusdẽ ꝓpositionis sit idẽtitas ꝓprietatis in qua cõmunicãt pater ꝛ filius. Et ꝑm hãc expositionẽ suggillat errorẽ greco ꝝ: q̃ timẽt dicere ꝙ ꝙ̃ sit idẽ ꝓncipiũ spũsancti cũ ꝑre. Et hęc est expositio Chryꝛ. q̃ fuit grecus/ querẽtis ꝛre nõ dixit iohãnes: Q ꝓpositio erat verbũ: ℨ̃ in ꝓncipio erat verbũ: nõ nisi vt ostenderet/ quia filiꝰ erat in patre ꝓ idẽtitatẽ ꝓncipij sicut ꝑ identitatẽ substãtię. Dicit eñ fides romana ꝙ pater ꝛ filius sunt vnũ principium spũsancti ꝛ vnus fons spũsancti: ita tñ ꝙ hoc ꝑm filius habet a patre: ꝛ ita pater est principiũ sine ꝓncipio: filius ꝙ̃ est principiũ de principio: vt dicit Glo. marginalis. Sic igit̃ in vniuerso ꝙ hãc ꝓpositionẽ: In principio erat verbũ/ triꝑliciter expositã: tripleꝛ errꝛ excluditur. In prima expositione monstrak verbi eternitas: Unde sensus est: In principio erat ꝙ̃. i. in eternitate erat filius. Et sic excludit errꝛ nestoꝛij ꝛ claudij. In secũda expositione mõstrak filij cũ patre cõsubstantialitas: Uñ sensus est: In principio erat verbũ: id ẽ in patre erat filius eiusdem substantię cum eo: Et sic excludit errꝛ arrij. In tertia expositione mõstrak ꝓprietatis siue potestatis identitas patris ꝛ filij: Unde sensus est: In principio erat verbum: id est idem cum patre principium/ non solum respectu creaturarum sz etiam respectu spũsancti. Nestorius ponit filium habere principium. Manicheus ponit duo principia. Arrius ponit filium creaturam. Sabellius confundit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ tamē adhuc fuiſſet in ēternitate/ꝑm rationem qua ēternitas cō
ſideratur vt duratio quędam ipſius eſſe terminis. Et ſumitur
hęc ratio a Chryſoſtomo in quarta homelia ſuper hūc lib:uz/
vbi dicit: Dic mihi hęreticenōne ſęcula per eum facta ſūt om
nia/et ſpacium omne? Neceſſe eſt cōfiteri eum qui nō inſanit:
quare nihil eſt mediū ſi
liȝ ⁊ patris: Si nihil eſt
mediū/nō poſterio? ſed
cōternus ē filius. Sed
obūcit hereticus: Si ꝑn
cipium oſtēdit hic ēternitatem: ergo cum dicit: In ꝓncipio
creauit deus cęlū et terrā/oſtēdit ēternitatē. Sz hoc falſum: ḡ
nec hic oſtēdit eam. Et eſt hęc obiectio in oēm homelia. Re
ſpōſio eſt ad b/ꝙ oīs mēſura ſiue tempꝭ ſiue qui ſiue ēternita
tis nō habet ex ſe interminationē vl̄ terminationē/vel ꝑmanē
tiam vel ſucceſſionē/niſi ab ipſis mēſuratis: vñ oīs mēſura ſe/
quit ꝓprietates mēſurati. Vñ cuz dicit: In principio erat
verbum: quia ſtatim adiūgit: Et deus erat verbum/re/
ſtringit ꝓncipiū ad ēternitatem: quia vt dicit Chryſoſtomus:
maxime ꝓpriū eſt deo eſſe ēternū ⁊ ſine ſucceſſiōe. Cū ꝝ dī
cit: In ꝓncipio creauit deus cęlū ⁊ terrā/ reſtringit ad ſtandū
ꝙ initio tempali/ꝑm vnā expoſitionē. Ite ḡrīē ḡre dixit/erat:
⁊ nō fuit vel eſt. Et videt ꝙ potius debuit ponere ꝑſiens tem
pus: eo ꝙ ſimilius eſt ēternitati. Vñ licet ēternitas nō habeat
differētias iſtas: ꝓteritum/ꝑſens/⁊ futurū: tū ſi neceſſe eſt eam
ſignificari ſub aliq̄ differētia tempꝭ/ꝓpter nos magis ſigni
ficabit ꝙ ꝑſens q̄m ꝙ ꝓteritū. Solo. In ēternitate duo ſunt: ſcz
ipſm eſſe ⁊ imutabilitas ipſius: q̄tū ad ipſm eſſe bñ ꝓcedit obie
ctio. Vñ q̄dā expoſito ꝛ ad b reſpicientes/dixerūt ꝙ melius di
cit: filius ſemꝑ naſcit/q̄ natus ē. Alū reſpicientes ad imutabi
litatē/dixerūt ꝙ melius dicit/natus ē q̄ ſemꝑ naſcit. Inſ tga
oēm/ꝓteritū ſolū habet rōnem imutabilitatis. Vñ Anſelmus
in libro de cōcordia ꝓſcięꝭ ⁊ libero arbitrio dicit/ꝙ tpaliť ꝓ
terita ſūt ad ſimilitudinē ęterni ꝑſentis: oīno eñ imutabilia ſūt. Et
ita ꝑm b melius dicit/erat q̄ eſt. Rō eſt Chryſoſtomi in q̄rta
homelia. In fine cuius ponit aliā ſubtiliorē rōnē. Cū eñ dictū
ſit ꝙ hęc ꝓpoſitio/in/notet cōtinētiā mēſuralē reſpectu intel
lectus noſtri: nō reſpectu rei ſimpliť: ⁊ b ꝑbū/erat/dicat illā
mēſurā ꝑm id q̄ ē ante ſumere/vt notaret infinitas in aī ſumē
do ꝑm ītellectū noſtrū/melius dixit erat q̄ eſt vel fuit. Cū eñ
intellectus noſter accipit filiū in eſſe/occurrit ei aliq̄ ꝓncipiū
⁊ oportet ante illud ꝓncipiū filiū fuiſſe: ⁊ iterū ſi occurrat aliud
ꝓncipiū/oportet ante illud ītelligere filiū fuiſſe: ⁊ ita itur in infi
nitū. Vñ dicit Chryſoſtomus. Nō dixit ioēs ꝓncipiū habu
it verbū: ſz in ꝓncipio erat verbū: q/erat/mittēs te ad ſine ꝓn
cipio intelligēdum filium. Hāc eādem rōnem tāgit quędam
Glo. Aug'. dicēs: ꝙ/erat/eſt tēpis ꝓteriti impfecti: ⁊ ideo cū
nō ſit alicuius tpis determinati/melius pōt notare ifinitatem
ēternitatis q̄ ꝑſens. Iuxta hoc idem pōt ſumi alia ratio magis
ꝓpria: Nā ꝓteritū impfectū mediū eſt inter ꝑſens ⁊ ꝓteritum
pfectum: vñ aliquid habet ꝓteriti ⁊ aliquid ꝑſentis. Præſen
tis habet eſſentiam: ꝓteriti habet immutabilitatē. Vñ ipſm cō
plectit illa duo q̄ ſupra diximus eſſe in ēternitate. ſ. eſſe ⁊ imu
tabile ſiue interminabile. Poſtea ḡrīē ḡre potius dixit ioā/
nes: In principio erat verbum: q̄ in ꝓncipio erat filius/
cū idē ſit verbū ⁊ filius. Rūdeo. Dupliceꝭ ē ratio hui⁹. Pri
ma ad tollēdā carnalis generatiōis cōcupiſcētiā: quam filius
quodāmodo dat ītelligere/⁊ nō ꝑbū. Secūda eſt a ꝓprio actu
ipſius verbi/qđ eſt exterius nūciare qđ erat occultū interius: ⁊
ꝓpter ḃ venit filius vt volūtatē ꝑis occultā ꝓus mūdo mani
feſtaret. Vñ. ſ. eodē. b. Deū nemo vidit vnq̄/niſi vnigenitus
q̄ eſt in ſinu ꝑris/ipe enarrauit. Et. xv. b. Oīa quęcūq; audiui
a patre meo nota feci vobis. Tertia ratio eſt: quia in hoc libro
agit de filio dei ꝑm ꝙ ꝓ ipm reducit creatura ratiōalis ad pa
trem tanq̄ ad ꝓmam ſimilitudinē in q̄ fuit ante peccatum: ſed
verbū eſt ꝓma ſimilitudo intellectus/qui patri attribuit: vt di
cit beatus Anſelmus: ḡre cōgruētius ponit verbum vt redu
ctium rōnalis creaturę ad ſimilitudinem a qua ceciderat per
peccatū. Et hoc dicit apte Auguſtinus ſup Geñ. ad ſſam. Sz
occurrit queſtio: quare iohānes nō facit mētionē de patre in
ꝓma ꝓpoſitiōe: cuz quidam hęretici circa ipm errauerint/di
cētes: filium nō cōternum patri nec cōſubſtātialem: quare vi/
deť ꝙ iohānes ſtatim in ꝓma ꝓpoſitiōe debuiſſet occurrere.
Ad qđ dicimus/ꝙ oīs error illius erat de ꝑbo/ponēs ipſum
nō eſſe deum: ⁊ ideo iohānes ꝓ id quod maxime eſt ꝓ: cū deo/
ꝓbat ipm verbū eſſe deū. Hoc eſt ſicut dicit Chryſoſtomus
ēternū eſſe ⁊ ſine ꝓncipio eſſe: ⁊ ſic ratiōabiliter ſatiſſactum eſt
ꝓtiq̄ hęreſi. Nā cū oēs poſuerint vnū eſſe deū: cuius ꝓpriū

A Et verbum erat apud deum. Et deus erat verbum.

eſt eſſe ēternū ⁊ ſine ꝓncipio/oſtēſo ꝙ verbū eſt ēternum ⁊ ſine ꝓncipio/oſtēſum eſt ꝙ ipm eſt deus idē patri ⁊ cōternus. Et hoc totū trahit ex verbis Chryſoſtomi in ſecūda homelia: vbi ſic dicit: Cū ille. i. pat oībus manifeſtus erat/⁊ ſi nō vt pſ/ſi vt deus. Unigenitus aūt ignorabat: ideo decēter eā ḡ de illo ē cognitionē cōſcīt in ūtio ſtuduit ꝑponere his q̄ neſciebāt eū. Hęc ē ꝓma expoſitio: ⁊ eſt Chryſ. ⁊ ꝙnas. Græci dicunt filiū nō eſſe ꝓncipiū ſpūſācti. Oēs iſtos hęreticos ḡdictos ꝑ iſtā ꝓpoſitionē: In ꝓncipio erat ꝑbū/cōfundit. Sequit: a Et verbū erat apud deū. Sicut dicit Chryſoſtomus: ꝓmū ꝙ qđ cognoſcibilis ē deus/ē ęknū ⁊ ſine ꝓncipio ⁊ ꝓnci
piū omniū eſſe: qđ totū dicit de ꝑbo ꝑ ꝓmā ꝓpoſitionē ḡ di
cit: In ꝓncipio erat verbū: vbi notat etiā idētitas ſubſtā
tię int ꝓncipiū ⁊ ꝑbū. i. inter patrē ⁊ filiū. Et ne crederet quis ꝙ ita eſſet ibi idētitas ꝙ nulla diſtinctio/vt dicebat ſabellius:
adiūxit ſecūdā ꝓpoſitionē/dicēs: Et verbū erat apud de
um. Sic cōtinuat Chryſoſtomus hāc ꝓpoſitionem ꝓcedēti.
Ite ꝙ dixerat: In ꝓncipio erat verbū: ne crederet aliōs hoc dixiſſe iohānē de ꝑbo/platili qđ trāſit ⁊ nō manet nec eſt apud aliquē/ſz tm̄ ab aliq̄: Ideo adiūxit: Et verbum erat apud deū. Hęc ꝓpoſitio/apud/ꝓ generalē rōnē ꝓpoſiti
onis/ḡ eſt trāſitio: notat diſtinctionē: ⁊ ꝙ b etiā cogit ſuū ca
ſuale ſupponere ꝓ alia ꝓſona ā ꝑbo: ꝑbū aūt in rōne ꝛbi ſi
gnificat vt ab alio: ⁊ ita cū ꝓpoſitio dicat habitudinē ſui caſu
alis ad ꝓcedēs ꝑbū/neceſſario cogit ꝓpoſitio ſuū caſuale ſup
ponere ꝓ ꝓſona ꝑſis ex q̄ eſt ꝑbū. Et inde eſt ꝙ nō pōt cōuer
ti ꝓpoſitio: vt dicat: deus erat apud ꝑbū. Et ꝙ b immut Inſtīn.
quę dicit: ꝑbū erat apud deū/vt alia ꝓſona apud aliā. Præter
hoc etiā notat/apud/ꝙmanētiā cōtra motū vel trāſitū. Mo
tat etiā vicinitatē ſeu paritatē cōtra ſuperioritatē ⁊ inferiori
tatē: ⁊ ita notat ꝙ ꝓpoſitionez ęqualitas verbi cū patre ⁊ co
ternitas ꝙmanēs. Erat/aūt ſignificat eſſentiam vt actū/ꝓ
pter verbi naturā cuius ꝓpriū eſt ſignificare vt agere: ⁊ ideo
notat ꝙ filius habet eſſentiam a patre: ⁊ ita ꝙ pater ſit ꝓincī
pium filij. Vñ ſenſus eſt: a Et verbum/qđ erat in ꝓnci
pio: b Erat apud deum: id eſt cōternū ⁊ cogle ipſi et
ens ⁊ diſtinctum ab eo. Et ita ꝑmum/erat/ꝓme ꝓpoſitiōis
dicit eſſe filij infinitum ex parte ante. Secūdum/erat/ſecūde
ꝓpoſitiōis dicit eſſe eiuſdē filij vt ab alio. Vñ Chryſoſtomus
in tertia homelia dicit. Primū/erat/de ꝑbo eſſendi ēternaliť
ſolum eſſe oſtēſiuum: ſecūdum/erat/apud aliquez eſſendi. Et
q̄ maxime ꝓpriū deo eſt ēternū ⁊ ſine ꝓncipio eſſe/ḃ ꝑmū po
ſuit: Deinde vt nō q̄s audiēs hāc ꝓpoſitionē: Erat in ꝓnci
pio: ignitū eſſe dicat/cōſeſtim ḃ mitigauit anteq̄ diceret qđ
eſſet/dicēs: q̄m apud deū erat/⁊ nō dixit in deo erat/ſed apud
deū erat: eā quę ꝑm hypoſtaſim eſt ēternitatē oſtēdēs nobis.
Et hoc eſt totū qđ diximus. Per ḃ patet ꝙ intellectus ꝓme
ꝓpoſitiōis intelligit in ſecūda. Sic dicimus de alīs/ꝙ ſecū
da ꝓpoſitio intelligit in tertia: ⁊ in tertia quarta. Sic igit ꝙ
hāc ſecūdā ꝓpoſitionē elidit error arrij ⁊ ſabellij: quorū ꝓior
negabat verbi cū patre equalitatē: alter negabat ꝑſis ⁊ verbi
diſtinctionē. Cōfundit eñā neſtorius: q̄ dicebat filiū habuiſſe
initiū cū ſit verbū ꝑſi cōternū. Sequit: c Et deus erat
verbum. Hęc tertia ꝓpoſitio ſequit ex ſecūda. Nam ſi ver
bum eſt ęqle deo ⁊ cōternū/cū nulla creatura poſſit ad tārā
excellētiā eleuari vt ſit deo cogālis ⁊ cōterna niſi ſit deus: ſe/
quit ꝙ ꝑbū erat deus: ⁊ deus erat verbū. Sed ſurgit queſtio
grauiſſima: Nam ſi ḡcedēti ꝓpoſitiōe ex qua naſcit hęc/no
tat diſtinctio ꝙ naturā ꝓpoſitiōis/ḡ etiā cogit hūc terminum
deū ſtare ꝓ ꝓſona patris: vt dictū eſt: ergo ſi vez eſt qđ dixi
mus. ſ. ꝙ ḡcedēs ꝓpoſitio intelligit in ſequēti/oporter de ne
ceſſitate dicere: ꝙ deus apud quē erat verbū/eſt verbū: ⁊ ita ꝙ
pat eſt verbū/⁊ ita ſurrit error ſabellū. Solo. Ad ḃ dicimus
ꝙ in ḃ termino/deū/poſito in ſecūda ꝓpoſitiōe/duo ſūt ſm ra
tionē intelligētię. Sicut eñ alibi dictum eſt: ḃ terminus deus
ſignificat eſſentiā vt ſuppoſitū: ſuppoſitum ꝺo ſm intētiones
noſtras ſui nō dicit niſi poſitū ſub aliquo: illud aūt ſub quo/du
pler eſt ſm rōnem. ſ. ꝓprietať ⁊ eſſentię: ſuppoſitū ꝓprietať
eſt ꝓſona: ſuppoſitū eſſentię ē deus. Dico ḡ cū ꝙ ſecūdā ꝓpo
ſitionē virtute ꝙpoſitiōis ſignificātis vicinitatē lateralem nō
ſuperioritatis vel inferioritatis notet ęqlitas verbi ad patrez: ⁊
ęqlitas ſit aliquoz in aliquo: ḡ hoc ꝙ eſt aliquoz/ponit diſti
ctio patris et filij: ḡ hoc autem ꝙ eſt in aliquo/ponit idēritatē
et ita nihil impedit quin deus apud quem erat verbum/vt di
ſtinctum ab eo/ḡdicet de verbo vt idē cum verbo. Sequitur:

B Hoc erat in

A Quarta ꝓpoſitio. a Hoc erat in principio apud deū. Hoc ꝓnomē/hoc/ refertur ad verbum cum omnibus conditionibus ḡdeterminatis. Unde ſenſus eſt: Hoc. ſ. verbum qđ erat in principio ꝙ cogternitatem: ⁊ qđ erat apud deum per diſtinctionem: et qđ deus erat per ſubſtantię identitatem. Hoc/inquam verbum:
b In principio erat apud deum. q.d. nihil aliud erat. Et ſic deſtruit error qui dicit vl̄ dixit: verbum ſemper fuiſſe et diſtinctū a patre/non tamē deū eſſe: quia virtute diſcretionis ⁊ identitatis ꝓnominis non poterit hęc hęreſis ſtare. Quę etiā hęreſis deſtruitur in ꝓma ⁊ ſecūda et tertia ꝓpoſitione: ſed malū non poteſt nimis deſtrui. Sic patet ꝙ hęc quarta ꝓpoſitio colligit ex tres ꝓiores propoſitiones. Per ꝓnomē enī/hoc/quod ad verbū refertur ſuppo
nitur ꝑſona filij. Per/principio/notātur tria. ſ. perſona patris/ēternitas/ a quo omnia. Per/in/notantur tria ſimiliter: identitas eſſentię patris ⁊ filij/conuenientia in ēternitate/⁊ in natura principij: vt. ſ. omnis proceſſus fluens a patre fluat a filio/ꝓpter illū quo ipſe filius fluit a patre. Per/apud deū/ notatur equalitas: id eſt ꝓuenientia perſonarū in eadem eſſentia. Vñ ē ſenſus. a Hoc verbū ſic determinatū: b Erat in principio: id eſt idē principiū de principio cum patre qui eſt principiū ſine ꝓncipio. c Apud deū: per equalitatem ⁊ diſtinctionē. Hic terminatur ꝓma pars huius libri. Quā eñ multę queſtiones ꝓcedunt: quarū quaſdam hic ponimus. Prima eſt quare iohannes incipit ab ęterna generatione/et alij euangeliſtę a tēporali. Secūda cū ipſe iohannes loquatur contra hęreticos: et contra ipſos ſcripſerit libzum iſtum: quare non ꝓcedit probando ⁊ ſyllogiçando/vt neceſſario conuinceret ipſos. Tertia quare ipſe iohannes faciens mentionē de patre ⁊ filio/nullā faciat mentionē de ſpirituſancto in ꝓma parte huius libri. Sol'. Ad ꝓimam dicimus/ꝙ creatura rationalis ceciderat in duobus a deo. ſ. in his quę ſunt fide: ⁊ in his quę ſunt moris: quia hęc quodāmodo ſunt a natura: illa vero omnino ſunt ſupra naturā: ⁊ ita vicinius eſt egroto bonū moris q̄ bonū fidei: ⁊ ideo ꝓior fuit reductio creaturę rationalis ad deum per mores q̄ per fidem. Unde cum alij euangeliſtę ꝓius ſcripſerint de temporalibus geſtis chriſti quę mores noſtros infor
mant: ſufficienter nos ordinauerunt in moribus/⁊ reduxerunt ad ſtatum priſtinū/ quo ad partem iſtam: et ideo ordinario in his quę ſunt fidei: relinquebatur vltimo ſcribenti: id eſt iohā
ni. Hęc ratio de gloſis extrahitur/non vna ſed multis inuicē comparatis. Chryſ. ponit aliam rationem in quarta homelia/ dicens. Reliquis euangeliſtis in his quę ſm carnem ſunt mo
rantibus ſermonibus/timor erat nc quidam ꝓpter hoc terre/ſtres exiſtentes in his remanerent ſolis dogmatibus: Et hoc igitur terreſtri cęlo iohannes reducens eos qui caſuri erant et ad cęlum attrahens/decenter deſuper ⁊ ab exiſtētia ęterna faꝛ cit narrationis ꝓncipiū. Ad ſecūdam dicimus ꝙ iohannes ſcripſit per modum auctoris/cui etiam crederēt ipſi hęretici: quia omnes hęretici credebant chriſto ⁊ apoſtolis miſſis ab eo. Unde cū ꝓpriū ſit auctoris nulli inniti/ ſed ex ipſa ſua auctoritate ⁊ materię veritate de qua loquitur robur i dictis habere: ideo non debuit ſcribere iohannes probando ⁊ ſyllogiçando/ſicut philoſophi quorum vnuſquiſq; timebat ictus alterius ſequentis ſe: ⁊ ideo neceſſe fuit confugere ad arma verborum: quę conſiſtunt in ſyllogiſmis ⁊ argumētationibus. Et habetur hęc ſolutio a Chryſ. in ſecūda homelia: vbi dicit: Uides ꝓlationē ⁊ poteſtatem verborū multam/qualiter nihil dubitans neq; conſiçiens: ſed omnia enūcians loquitur: Hoc eni magnū non circūferri in his quę vtiq; dicat. Ad tertiam dicimus ꝙ iohannes agit in hoc libro de reductione creaturę rationalis ad patrem: ⁊ de reducente ipſam/⁊ de diſpoſitionibus per quas fit reductio: ⁊ ideo neceſſe fuit facere mentionē de patre ad quē fit reductio/⁊ de filio per quē fit reductio/ et non ſpirituſancto: quia omnes diſpoſitiones aut ſumūtur ex parte illius ad quē fit reductio/aut ex parte illius per quē: aut ex parte rei quę reducitur. Hoc aūt non eſt ſilendum ꝙ in hac ꝓima parte libri quater poſitum eſt hoc verbū/erat: vnde cū non ſint niſi tres differentię temporis. i. ꝑſens/ꝓteritum/⁊ futurum: per hoc notauit iohannes ꝙ eſſentia filij quā copulat/erat/eſt ſuper omne tēpus/nec tēpore variatur. d Oīa per ipſum facta ſunt. Hic ſcipit ſcda pars huius libri ſm noſtram diuiſionē: in qua agitur de exitu creaturarū a patre ꝙ verbum. Diuiditur aūt hęc pars in duas particulas. In ꝓiori oſtendit ꝙ omnia facta ſunt per verbū. In ſecunda determinatur qualiter omnia ſunt i verbo quę incipit: ibi: Quod factū eſt in ipſo vita erat. Et in his duobus continetur tota ſententia huius ſecūdę partis. Ordinatur aūt hęc ſcda pars libri ad ꝓiorem/vt riuus ad fontē. i. vt oriens ex illa. In illa ſiq̄dem parte. i. in ꝓma/oſtēſum eſt ꝙ ꝑbum

B d Oīa per ipſum facta ſunt e Hoc erat in principio apud deum. f Facta ſunt/ſ patre: vt ſic notet per ꝓpoſitionē ratio ꝓncipū in patre reſpectu filij ⁊ identitas virtutis operantis ꝓncipū in vtroq;: Nā pater ⁊ filius vnum ſunt ꝓncipium operans omnium. Et hoc aperte dicit Anſelmus in libro de ſpirituſancto ꝓtra grecos:

habet rationē ꝓncipij quantū ad hoc ꝙ ante ipſm nihil: et ipſm ante omnia: ratio aūt ꝓncipij in plus eſt. ſ. ꝙ ab ipſo oīa. Et hoc oſtēditur hic cum dicit: Omnia per ipſum facta ſūt. Et ſic patet ꝙ hęc quinta ꝓpoſitio oritur a quarta: qua dictū eſt: Hoc erat in principio apud deum. Nam ratio ꝓncipij eſt/vt ab ipſo omnia: ⁊ verbum erat in principio/nō trāſiens ſed permanens apud deum: neceſſe eſt ipſm verbum habere rationē ꝓncipij: quare ſequitur ꝙ omnia per ipſius facta ſunt. Item filius venit in mundum patrē manifeſtare qui vſq; tunc mundo fuerat ignotus: ſicut dicit. ſ. b. Nemo deum vidit vnq̄: ſed vnigenitus filius qui eſt in ſinu patris enarrauit nobis. Et quia ad hoc venit/ideo verbum dicitur: cuius ratio eſt ſecreta mentis exterius manifeſtare. Prima autez manifeſtatio patris eſt in imagine ꝓprima: quę eſt filius. Secūda manifeſtatio eſt in veſtigio eius: qđ eſt ſecūda imago/quę immediate traducitur ab imagine ꝓprima: id eſt in creatura quę eſt a patre per verbum. Cum igitur in ꝓma parte ſufficienter actum ſit de ꝓma manifeſtatione patris/ conſequens fuit vt in ſecunda parte ageretur de ſecūda manifeſtatione. Et hoc rotum innuit ab Aug'. in libro de decem chordis/circa mediū libzi: vbi dicit. Aliter imago tua eſt in filio tuo: aliter in ſpeculo. In filio tuo eſt imago tua ꝑm equalitatem ſubſtantię: in ſpeculo aūt q̄ longe eſt a ſubſtantia: ⁊ tamē eſt quędam imago tua/ cuius non talis qualis in filio. In filio ꝑm ſubſtantiam: in creatura non eſt hęc imago dei quę eſt in filio: quia hic eſt qđ pater: id eſt verbum dei per qđ omnia facta ſunt. Et conſequenter ponit ſatis elegans exemplum. Aliter inquit eſt imago imperatoris in filio: aliter in ſolido aureo: id eſt in denario. Sic igit patet ordo ⁊ ratio ordinis huius ſecundę partis ad ꝓximam. Sed anteq̄ exponamus ſententiam huius partis ad ꝓmā/ oritur queſtio ſatis probabilis: videlicet cū in hac parte agat iohannes de exitu creaturarum a ſuo ꝓncipio: quare ipſe non enumerat creaturarum ſpecies per ordinem quo facte ſūt: ſicut fecit moyſes in Geneſi/vbi enumerat per ordinem opera ſeptem dierum. Ad hoc dicimus/ꝙ moyſes nō intendit agere de verbo ęterno/niſi ꝓut eſt ꝓncipiū omniū: ⁊ ideo ꝓnciꝑaliter intendit agere de exitu creaturarum ineſſe per verbū: vnde neceſſe fuit ipſum ordinem exitus determinare: Johannes autem agit ꝓncipaliter de reductione creaturę rationalis ad patrem/per verbum per qđ facte ſunt omnes creature: et ideo nō debuit hic tangi ordo exitus creaturarum a deo niſi in ſumma: ſed reductionis ordo debuit ſeriatim oſtēdi quo ad diſpoſitiones pertinentes ad ipſm reducētem quę diſpoſitiones tangūtur ⁊ aperiunt in ꝓpoſitionibus ꝓme ⁊ ſecūdę partis huius libzi. Et ꝙ ita ſit/habetur apte a Chryſ. in ūnta homelia ſup libzum illum/vbi dicit: Moyſes incipiēs hiſtoriam ⁊ conſcriptionem ḡ eſt in veteri teſtamento/de ſenſibilibus nobis loquit/⁊ hęc enumerat per multa: euangeliſta ꝺo hic omnia exercens/vno verbo comprehendit ⁊ illa ⁊ ea quę his ſunt ſuperiora. Et dicit cauſam quare ſic facit. Decenter cenſuit ⁊ cognita exiſtētia auditoribus/ et ad maiorē feſtinās materiam ⁊ totum hūc libzum inſtituens/ nō de creatura ſed de cōditore oīa producēte dicere. Et ita qui dñ aduertit ꝺba Chryſ. tres cauſas inuenit quare iohannes non enumerat hic ordinem creaturarū. Quarum ꝓma eſt: quia notę erāt creature facte per verbū/ et ideo non oportuit de nouo enumerare. Secūda: quia maiorem ⁊ digniorem materiā volebat ꝓſequi. Tertia/quam diximus. ſ. quia nō intendit agere de exitu creaturarum a deo/ſz de reductione earum ad deum per verbum: ⁊ ideo conditiones verbi/nō ordinem creaturarum debuit ꝓſequi. Dicit ergo: d Omnia/viſibilia ⁊ inuiſibilia ſpiritualia ⁊ corporalia/naturam ſeruantia: q̄ dicimus ꝓpē peccata/ḡ naturam non ſeruāt/ſz corrūpunt. e Per ipm/ verbum qđ erat in principio apud deum. f Facta ſunt/ſ

Tres cauſę ḡre iohannes nō enumerat hic ordinem creaturarū

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F vbi dicit: Pater fecit omnia per verbum: licet sit eiusdē essentię cum patre: quia fecit omnia sua potentia/quę est idem filio. Sed cum dicat/Omnia/nihil excipiens: nunquid in hac vniuersali distributione includitur spiritussanctus? Dicimus q̄ non: quia sicut pater ꝛ filius non sunt inter omnia sed sup̄ omnia: ita spiritussactus non est inter omnia sed super omnia: sicut dicitur Geñ. j. a. Spiritus domini fereba/tur super aquas: quare non est factus inter omnia/sed factor omnium. Solet etiam queri/quid notet hęc prępositio/per/cum dicitur: Omnia per ipsum facta sunt. Sed iam soluta est hęc quęstio per expositionem: quia diximus identitatem virtutis operantis in patre et filio: ita vt virtus illa sit a patre in filio. Unde Prouerb. viij. d. Quando appendebat fundamenta terrę/cum eo eram cuncta componēs. Sed oritur alia quęstio satis difficilis: scilicet vtrum vere possit dici/q̄ pater omnia fecit p spiritumsanctum sicut p filium. Ad hoc dicitur cōmuniter ꝛ bene/q̄ vere potest dici q̄ pater operat p spiritumsanctum sicut p filium: sed magis ꝓprie dicitur pater operari p filium: quia patri attribuitur potentia operandi: filio vero ipa operatio: spiritussancto conseruatio operati. Pater ꝓprie operatur p filium ꝛ in spiritussancto: Sic em̄ differunt hę duę prępositiones: per/in: quia/per/dicit causam efficientem: in/continentem seu conseruantem. Unde Roma. xj. d. Ex ipso ꝛ p ipm ꝛ in ipo sunt omnia. Ubi Glo. Ex ipo dicit/ꝓpter patrem ex quo filius: p ipm ꝓpter filium/p quem facta sunt omnia: in ipo ꝓpter spiritumsanctum: quia sola dilectione creauit ꝛ conseruat omnia. Potest etiam addi ad hāc rationem/vt dicamus cum Augustino sup̄ Geñ. ad litteram/q̄/per/prępositio non solum notat causam efficiētem: immo etiam exemplarem: quod non ꝓprie conuenit spiritui sancto/sed em̄ filio/qui est ars in qua sunt omnium rationes: quia ipe est imago patris ꝓfectissime indicans substantiā ꝛ virtutem patris. Quare patet q̄ non ꝓprie potest dici pater p spiritumsanctum operari: tamen si reperiatur alicubi/debet dici q̄/per/ non notat tunc nisi causam efficientem quę est ab alio. Quęritur etiam/vtruz ꝓprie possit dici pater operari in filio sicut p filium? Et dicimus q̄ vtrūq̄ bene dicitur: ꝛ vtrūq̄ reperitur. Heb. j. a. Multisse locutus ē nobis in filio p quem fecit ꝛ ſecula. Jn Pō. Pō.103. Omnia in sapientia fecisti. Col. j. c. Omnia p ipm ꝛ in ipo creata sunt/ꝛ ipe est ante omnes/ꝛ omnia in ipo constant. Et p vtrūq̄ prępositionem: id est/per/et/in/notatur idētitas principij siue virtutis operantis. A/vero ꝛ ab/prępositio/dicit auctoritatem principij in suo casuli: Ideo non dixit iohannes: Omnia ab ipo facta sunt. Unde Hilarius. Filius p se operatur/sed non a se. Sequit: a ¶ Et sine ipso/verbo omnia faciente: b ¶ Factum est nihil: naturaliter subsistens. Peccatū vero non est natura subsistens: quare non est ab ipo vel p ipm. Tamen peccatū ipm inclitum participat cōmunem rationem entis ē a deo: Jnclitum vero deficit ab ente/nō est a deo/vt dicit Anselmus. Et ꝑhat hoc idem Dionysius in libro de diuinis nominibus in capitulo de ente/vbi tractat de malo. Sicut igit artifex sine arte ꝛ sapientia sua nihil operat: immo omnia p artem et sapientiam facit/et etiā ꝓius in ipa arte omnia/ꝛ consequenter in opere: sic pater omnia fecit p filium qui est ars ꝛ sapientia eius/et sine ipo nihil facit: sed ꝓius omnia fecit in ipo sicut in arte/ꝛ cōsequēter omnia fecit p ipm in opere. Notādum autez est hic/quatruor quędam dici de filio/quę sunt idem in re/sed differētia rationis: scz sapientia/ratio/ars/idea: et alia duo/verbum et imago. Sapientia dicitur ꝓut informat ꝛ facit sapientem: Unde se magis tenet ex parte artificis habentis/et ideo non recipit plurale vt dicat q̄ plures sapientię rerum sint in filio vel in deo. Similiter ars dicitur eadem sapientia ꝓut est directiua operum: Unde licet aliqualiter respiciat pluralitatem operum: quia tamen omnia respicit in vna ratione exitus sum: id est ordinate ꝛ sapiēter: ideo nec ipa ars recipit plurale. Ratio vero respicit finē: Unde magis tenet ex parte rerum: ꝛ ideo recipit plurale. Idea vero dicit speciem rei exemplarem in ipa sapientia. Unde duplicem habet compationem: Unam ad res quarum est exemplar: aliam ad sapientiam cognoscentem res exemplatas. Scōm primā compationem recipit plurale. Unde concedit q̄ multę ideę sunt in deo. Scōm aliam comparationē non recipit plurale: Unde ꝛ a sanctis dicitur/q̄ vna sola idea est in deo. Et ita necesse est dici: Cum enim idea sit quasi medium inter cognoscentem ꝛ cognoscibilia/necessario sequit conditiones vtrorūq̄. Hęc quattuor nomina cuz respiciant cognitionem/ essentialia sint ꝛ conueniunt toti trinitati/tamen filio appropriant. Uerbum vero ꝛ imago ꝓprie dicunt de filio. Uerbum enim et imago dicitur filius/in quibus ꝑfectissime loquitur seu repręsentat substantiam ꝛ virtutem patris/non solum respectu creaturarum: sed etiam respectu spiritussancti/ cuius cuz patre est filius vnum principium: alioquin non esset verbum vel imago ipius: quia non totum patrem loquerez filius. Sequitur: c ¶ Quod factum est in ipso vita erat. Hic incipit secunda particula huius secundę partis. Et oritur hęc ꝓpositio ex primis: Nam si verbum erat in principio/q̄ quod facta sunt omnia: ꝛ sine quo factum est nihil/eo q̄ sit ars ꝛ sapientia patris: sequitur q̄ omnia quę facta sunt ꝓius fuerunt facta in eo vt in arte q̄ sint facta in opere. Et hoc est: Quod factum est: id est omne factibile aliquando futurum in existentia. d ¶ In ipso vita erat: id est in verbo quod est vita/erat ipm vita. Summus quidem spiritus habet in se omnium rationes quę cognoscit. Sed est duplex cognitio: scilicet practica ꝛ speculatiua. Speculatiua cognitio est ꝓprię scientia: ꝛ hęc potest esse omnium possibilium ꝛ quę nunq̄ erunt. Multa enim possunt fieri quę nunq̄ fient: ꝛ horum potest esse cognitio speculatiua/quę dicitur scientia. Practica autem cognitio est scientia beneplaciti: Et hęc est tm̄ eorum quę fient aliquando: quę supra diximus factibilia. Ratio istorum factibilium in deo dicitur vita: quia vita magis se tenet ex parte voluntatis ꝑm nominis rationem ꝛ rei ꝓpriętatem: Unde etiam in nobis perfectio voluntatis dicitur vita animę: id est virtus vel gratia: perfectio vero speculatiui intellectus ꝓprie dicitur veritas/non vita. Scōm hanc rationem similitudinis transsumptum est nomen vitę ad ratiōes rerum in deo existentes: ꝛ est tm̄ eorum quę sunt in eo per approbationem vt quandoq̄ fiant in actu. Scōm hoc vita potest esse ablatiui vel nominatiui casus. Et est idem sensus. Quod factum est/in actu: erat in ipso vita: ab eterno anteq̄ esset ꝛ postq̄ est ꝛ postq̄ ꝓterierit: semper absq̄ mutatione in ipo fuit vita. Et q̄ ita debeat dici/sumitur ab Augustino in secundo libro super Geñ. ad litteram/vbi dicit: Quia ergo nihil creari posset/siue ante tempa quod quidem non est creatori cogeternū/siue ab exordio temporum siue in aliquo tempore cuius creandi ratio/si tamen ratio recte dicitur: non in verbo dei patri coeterno coeterna vita viueret. Propterea scriptura priusq̄ insinuet vnamquāq̄ creaturam ex ordine quo conditam dicit/respicit ad dei verbum ꝓius ponens: Et dixit deus: fiat illud. Juxta hanc expositionem hęc prępositio/in/notat continentiam effectus in causa exemplari extra. Nam sicut dicit Augustinus in eodem libro/parum ante. Omnes creaturę sunt in deo creatrix essentia. Sic exponitur hęc ꝓpositio ꝑm Augustinum. Scōm Hilarium sic: c ¶ Quod factum est in ipso/verbo. s. id est incarnatio/passio/resurrectio: ꝛ cętera huiusmodi. e ¶ Vita erat. i. causa vitę nobis. Ysa. j. xj. c. Ego sū resurrectio ꝛ vita. Scōm Amb. sic: c ¶ Quod factū est in ipso vita: id est per ipsum qui est vita. j. xiij. a. Ego sum via veritas et vita. Erat/anteq̄ fieret: Erat em̄ in dei prescientia. Scōm Origen. et Chrysostomum sic exponitur et punctatur littera: Sine ipso factum est nihil quod factum: quod fit contra hereticos: qui punctant litteram post/nihil: sicut Augustinus. Et dicunt: Si nihil factum est sine ipo/ꝛ spiritussanctus est aliquid: factus est spiritussanctus per verbum. Et hoc narrat Chrysostomus in quinta homelia/ vbi dicit: Sine ipo factum est nihil quod factum est: si quid factibile est/hoc dixi per eum factum esse: puta et si inuisibile sit: ꝛ si incorporeum/ꝛ si in cęlis: propterea non dixit: omnia per ipm facta: sed si quid factum est: id est factibilia: spiritus autem sanctus non est factibilis. Sequitur ꝑm Chrysostomum: In ipso vita erat. q. d. non est mirum si sine ipo factum est nihil quod factum: id est si per eum factum est omne factibile: quia/in ipso vita erat: id est prouidentia res ꝓducendi et conseruandi in esse ex ipso primo fonte indeficiente ꝛ omnibus sufficiente in faciendo et conseruando. Unde dicit Chrysostomus in quinta homelia. Deus anteq̄ operatus esset ꝛ postq̄ fecit/similiter indeficiens manet/in nullo minoratus est: nec inualidus factus ex multa conditiōe/sed ꝛ si cp̄lures oporteret factos esse mūdos tales/ꝛ si infinitos/idem manet omnibus sufficiens/non ad inducendum eos solum/sed ad continendum eos post conditionem. Nomen em̄ vitę non

Et ꝛ conden/cium.

F cōditionis hic solū

B F cōditionis hic solū est: sed ꝛ ꝓuidentię/quę est ꝑm permanentiam. Scōm hāc expositionem oportet dicere q̄ creaturę non fuerunt ab eterno in deo vita: Nam si vita respicit conditionem ꝛ cōseruationem rerum/quę ab eterno nec conditę nec cōseruatę sunt: sequitur q̄ nec ab eterno fuerunt vita in deo. Sed cūc surgit ḡstio/ꝑm quā rationez vitę quę est apud nos transsumat vita ad diuinaz sapientiam. Item ḡritur/ꝑm quam differentem rationem vitę accipiat sancti has diuersas expositiones. Item ḡrit/vtrum creaturę magis sint vita in deo cum sunt actu q̄ ante vel postq̄ ꝑterierint. Solo.

a ¶ Et vita erat lux hominum: ꝛ
b ¶ lux in tenebris lucet: ¶ tenec ¶ bręeam nō comphenderūt.

Ad ꝑmū dicimus q̄ vita ꝑm q̄ est in naturis apud nos/est ꝑmus actus ꝛ cōtinuus animę in corpus organicum: ꝑma em̄ ex citatio animati ad esse ꝑm q̄ animatū est/ē actus viuificus cōtinens ipm animatum inesse p cōtinuationem ipius actus viuifici. Ad vtrūq̄ horum respexit Chrysostomus in sua expositione/dicens ipam diuinam sapientiam vitam omnium: tum quia ꝑmo ducit ad esse omnia: tum quia cōtinet in esse omnia. Et hoc est q̄ dicit Chrysostomus in quinta homelia. Nomē vitę nō cōditionis hic est solum/sed ꝛ ꝓuidentię quę est ꝑm permanētiam. Et ita cum diuina sapiētia nō manifestetur nobis nisi p actus suos: vt dicit Chrysostomus/debuit dici vita q̄ est ꝑmus actus ꝛ cōtinuus animę in corpus suuz. Item ponatur q̄ anima sit ante corpus/adhuc dicetur q̄ anima vita corporis nō actu/sed potentiam huius actus iam habet in se. Et iuxta hāc similitudinem trāsumit Augustinus ꝛ Anselmus vitam ad diuinā sapiētiam. Unde dicūt/q̄ res anteq̄ sint in natura sunt vita in deo/ꝛ cum sūt ꝛ postq̄ esse desierūt: eo q̄ exemplar eorum apud ꝑmam causam immobile pseuerat. Et sicut nō dicemus q̄ anima esset vita corporis si nunq̄ viuificaret: ita nō dicimus q̄ in deo sit aliquid vita si ipm nūq̄ erit/etiam si possibile est ipm fieri. Sic dicit solutio ad duo ꝑma. Ad tertium dicimus ꝑm Augustinum ꝛ Anselmum/q̄ res ḡcūq̄ modo varientur/equaliter sunt vita in deo. Vita em̄ nominat rationem eternam apud deum immutabiliter pmanentem: sed tamē deus nō semp equaliter viuificat res/neq; res semp equaliter viuūt in deo: quia/ viuunt/ꝛ viuificat/dicunt vitam actu participatam: Hoc tamē dico sine ꝓiudicio. Aliter etiaz exponit hoc vltimum Chrysostomus: In ipso vita erat: id est ipm scilicet verbum vita erat in se/sicut pater in se. Unde. j. v. c. Sicut pater habet vitam in semetipo: sic dedit filio vitam habere in semetipo. Nec p hoc ponitur aliqua compositio in patre vel filio/cum nō sint vita p participationem sed p essentiam. Per ꝑmam ꝓpositionē: id est p hāc: Omnia per ipsum facta sunt/cōfunditur arrius: qui posuit filium esse creaturam: Nō em̄ potest esse creatura per quem omnis creatura facta est. Per secūdam: id est per hāc: Et sine ipso factum est nihil: cōfunditur manicheus: qui dicit corporalia sine ipo facta a malo deo. Per tertiam: id est per hāc: Quod factum est in ipso vita erat: cōfunditur nestorius: qui dicit filium habuisse initium: Nam si haberet initium/ res non fuissent vita in eo/cum ipe nō esset. Multa verba diximus de verbo: quia bonum est ab hoc verbo esse verbosum/ cum non sit nisi vita ꝛ veritas ꝛ ratio ꝛ sapiētia. Sequitur: a ¶ Et vita erat lux hominum.

Tertia ps libri

Hic incipit tertia ps libri: in qua agitur de temporali verbi natiuitate. In ꝑma siquidem parte actum est sufficiēter de eterna verbi generatiōe. In secūda de exitu creaturę a patre per verbum: quare cōsequens fuit vt in tertia parte ageretur de temporali verbi generatiōe/ꝑm quaz facta est creatura. Habet autem hęc pars tres ꝓpositiones. Prima est de verbi incarnatione: secunda de verbi incarnati operatione: tertia de efficacia ꝛ virtute incarnationis et operis. Dicit ergo: Et vita erat lux hominum. Scōm hoc respōdet obiectioni tacitę quę posset fieri. Dixerat siquidem q̄ verbum erat vita omnium factibilium: et in verbo idem est vita et lux: quare videtur q̄ similiter sit lux omnium factibilium. Et respōdet iohānes dicēs: q̄ nō omnium est lux/ sed hominum. Et est ratio dicti hęc: quia sicut lux est prima et vniuersalis species omnium formarum corporalium ꝛ ꝓncipium omnis viuificationis corporalis: ita lux spiritualis est homini ꝑma via vitę de tenebris erroris illuminans/et viam ad inuisibilia demonstrans. Et/ita/ vita/ omnium: b ¶ Erat lux hominum: cum hominum naturam sibi in vnitate persone vniuit: vt infirmus oculos hominum radios sui fulgoris sustinere posset. Ante incarnationem vero lux erat in se ꝛ etiam angelorum/sed nō hominum: qui nō poterāt solem in rota intueri: ꝛ ideo sol nube se induit/et sic factus est/ c ¶ Lux hominum: quoniam sunez videns solem sub nube/cum gaudio dixit/Luc. ij. e. Nūc dimittis seruum tuum domine scōm verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum: Quod parasti ante faciem omnium populorum: Lumē ad reuelationem gētium: et gloriam plebis tuę israel. Item Pō. Exortum est in tenebris lumē rectis corde: misericors ꝛ miserator ꝛ iustus dominus. Esa. ix. a. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnam: habitātibus in regiōe vmbrę mortis/lux orta est eis. Or autem sol noster suo ortu tempali viaz ad lumē eternitatis ostēderit/ dicitur in Pō. Quoniam apud te est fons vitę: et in lumine tuo videbimus lumē. Esa. lx. a. Ambulabūt gentes in lumine tuo: ꝛ reges in splēdore ortus tui. Item in Pō. Signatum est sup̄ nos lumē vultus tui domine. Sup̄ nos dicit/nō sup̄ angelos: quia vt dicitur Heb. ij. d. Multę angelos apprehēdit sed semē abrę apprehēdit. Or satis cōueniēs fuit iurta ꝓpriętatem rerum naturalium. In speculo siquidem corporali fit reflectio luminis corporalis: ideo cōueniēs fuit vt in speculo spirituali quod est mēs humana fieret reflexio luminis spiritualis. Quod factuz est in incarnatiōe verbi: Unde em̄ signatū fuit lumē vultus dei sup̄ speculum. Ante ꝛcarnationem quasi nō signata hoc lumie humana natura/trahebatur ad ipernum: sed post ꝛcarnationē tāq̄ insignita signaculo regis ascēdit in cęlum. Et nota q̄ dicit: Vita erat lux hominum/ generaliter/nō iudęoz tm̄: quia p verbi incarnationem lex moysi quę aliquod lumē erat/ sed quasi clausum infra limites iudęe/trāsfusa est in omnes gētes p christum. Et hoc totum comprehēdit Chrysostomus vno verbo/in quinta homelia dicēs: Primum quidem de cōditiōe nos edocuit: deide dicit bona quę sūt ꝑm animam quę prębuit nobis venies: ꝛ per vnum verbum enigmatice ostendit ea euāgelista/dicens: Et vita erat lux hominum. Nō dixit lux iudęoz/sed vniuersaliter hominum. Nō em̄ iudei solum/sz ꝛ gētiles ad hāc venerūt cognitionem: q; vera lux erat hominum/oportebat vt tāc lucerēt/cū aliūde lumis auxilium haberi nō poterat/ꝛ vndiqz tenebrarum caligo inuoluebat. Et ideo subdit: d ¶ Et lux in tenebris lucet. i. in medio erroris. Fuit em̄ tempe incarnatiōis caligo idolatrię ꝛ infidelitatis q̄si in sūmo: ꝛ iudei q̄ olim deum coluerāt/tūc diuisi erāt ꝑ sectas errozis. Un Sap. xviij. c. Un detū silentiū tenerēt oia: ꝛ nox in suo cursu medii res haberet/ oportēs sermo tuus dē exilies de cęlo a regalibus sedib⁹ venit. Ad qđ etiā significādū media nocte natus ē. De hoc etiam dicit Esa. liij. b. Ecce nos omnes q̄si oues errauimus: vnusquisq; in viam suam declinauit/ꝛ dñs posuit in eo iniqtates omnium nostrum. Item: Et lux in tenebris lucet: id est in medio desperationis auriisj. Nam em̄ ex tus erat homo q̄ lex naturę nō poterat liberare: neq; lex moysi: vñ nihil restabat nisi desperatio salutis/nisi oriens ex alto dñs hominē visitasset. Un Eccl. lj. b. Vita mea appropinquās erat in iferno deorsum: circūdederūt me vndiqz tenebrę peccatoz. s. ꝛ nō erat q̄ adiuuaret: quia omne lumē extinctum erat: Aspicies erā ad adiutoriū hominum: id est moysi ꝛ sacerdotū/ꝛ nō erat: Memoratus suz misericordię tuę dne ꝛ cooperatiōis tuę q̄ a ꝛculo sunt: qm̄ eruis sustinētes te dñe: ꝛ liberas eos de manu gētium. Item/Et lux: id est vita ꝛ doctrina christi: c ¶ In tenebris lucet: id est inter ꝓsecutiones ꝛ tribulatiōes mūdi: q̄ tūc abūdabāt/ꝛ modo magis incipiūt abūdare: tñ lux ista nihilominus lucet ꝛ qsi ad tēpus fuit pax in mūdo nato dño. Un dicit. j. Joh. ij. b. Tenebrę trāsiērūt ꝛ verum lumē iam lucet. Item/ d ¶ Et lux in tenebris lucet: id est lux i cordibus tenebrosis. Gen. j. a. Tenebrę erāt sup̄ faciez abyssi: ꝛ spiritus dei ferebat sup̄ aquas: dixit q̄z deus: fiat lux: ꝛ facta est lux. Item/Et lux in tenebris lucet: id est christus inter tenebrosos. Eph. v. b. Fuistis aliq̄n tenebrę: nūc aūt lux in dño. Sz quia virtus huius luminis inuincibilis est: ideo competēter subūgit: f ¶ Et tenebrę eā nō comprehenderūt. Simus dicit ꝛ plus significat: id est luces tenebras effugauit. Un Esa. xlij. c. Ponā tenebras coram eis in lucem: q; ois idolatria cessit: ritus synagogę clanguit: nebula desperatiōis disparuit: ꝑsecutionū tempestas cessauit. Sz iurta vltimam expositionem oportet dicere: Et tenebrę eam non comprehenderūt: id est iudei tenebrosi lucē istā nō receperūt: q; nō sūt illuminati: Nō ꝓpter defectū lucis sed ꝓpter vitiū oculi: q̄ noluerūt oculos apire ad lucē. Un Chrys. Sicut solari radio nō est frui/non apiēte oculos: ita nec hac claritate ꝑcipare/nō vehemēter expādente animę oculū. Ne claudas tuas huic luci/ꝛ multa frueris voluptate. Sequit:

D 5 F Fuit homo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quarta ps huius libri. a ¶ Fuit homo missus a deo. Quarta pars huius libri: in qua agitur de fcurfore verbi: q̄ hic cōmēdāt in ser. Primo a māsuetudine/cū dicit: homo. Secundo ab humilitate/cū vō: Missus. Tertio ab auctorite: te mittentis/cū vō: A deo. Quarto ab abundātia gratiæ/cum vō: Cui nomen erat iohānes. Quinto ab officij dignitate/cum vō: Hic venit in testimoniū. Sexto a laudabili fine seu vtili intētione/ cum vō:

E F a Fuit homo missus à deo: b cui nomē erat iohānes. Hic c

f venit in testimonium/ vt testimonium phiberet de lumie: b

Ut oēs crederēt p illum. Ordinat aūt hec pars cōpetenter ad p̄cedentia. In p̄ma siquidē parte huius libri actū est de eterna verbi generatione. In secūda de eritu creaturarū a p̄ce p verbū/ibi: Omnia p ipsum facta sunt. In tertia de verbi incarnatione/ibi: Et vita erat lux hominū. Et ita tripliciter notificauit nobis cuāgelista verbū. Primo in cōparatione ad patrē/in q̄ est. Secūdo in cōparatione ad creaturas q̄ sunt ab ipso. Sed vtroq; mō incōp̄ehensibile erat: ideo tertio notificauit eū/nō iam vt fuctorem creaturarū sz vt factū creaturam. i. velatū creatura. i. carne humana: q̄ qō erat p̄manſit: t qō nō erat assumpſit. s. hoīem: quia verbum caro factū: vt. j. eodem. Sed etiā sic nō fuit comp̄hensum. Ūñ dictū est. ē. immediate: Et lux in tenebris lucet: t tenebre eam nō cō p̄henderunt: licet nube carnis velatā: quia adhuc erat nimia claritas lucis t oculi iudeo z infirmi: ideo necesse fuit aliq̄ lumē minus ēmittere q̄ assuefaceret t p̄pararet oculos iudeo z ad susceptionē magni luminis. Sicut igit̄ lucifer p̄cedit

Pš.131. solē: ita iohānes saluatorē. Unde Pš. Parauī lucernā christo meo. Et Job. xxviij. d. Nūquid ꝓducis luciferū in tēpore suo? Preterea/vox est p̄tia verbi t q̄si media inter ip̄m verbum t auditores verbi: Et iohannes est vox. Ūñ. j. eodem. c. Ego vox clamātis. Quare post verbi generationē añq̄ posset audiri/necesse fuit p̄mittere vocē. i. iohannē: Et ideo nūc vō: Fuit hō missus a deo cui nomē erat iohānes. Dividit autem hec quarta pars libri in tres particulas. In p̄ma ostendit vtilitas t necessitas testificationis iohānis. In secūda ostendit differentia verbi incarnati t iohannis: et q̄ testimonium iohānis non fuit ꝓpter christum sed ꝓpter ꝑpm infirmum: q̄ aliter nō suscepisset christum venientē nisi ꝓius voce iohannis sibi cognita ꝓfiteatus fuisset/ibi: Erat lux vera. In tertia ꝓsequit iohānes de ipa testificatione/ibi: Johannes testimonium phibet de ipo t clamat. Dicit ergo:

a ¶ Fuit homo/māluetus t rōnalis. b ¶ Christus: nō se ingerēs: quia/quō ꝓdicabūt ni'i mittant? Roma. x. c. c ¶ A deo: vt ip̄m adorandū ꝓdicaret. Gen. xli. e. Fecit pharao: id ē deus pater/ascēdere ioleph sup̄ currū suū secundū. i. christum carne indutum venire fecit in mundū ꝓcone clamāte: vt omēs flecterēt genu coīa eo: t ꝓpositū scirēt esse vniuersę terrę egy/pti. Per hoc qō dicit: Fuit homo: notat naturalis conuenientia iohānis ad ꝑpm ad quē mittebat. Per hoc qō sequit: Missus a deo: notat conuenientia aliqua eiusdē cū deo a q̄ mittebat: t ita participās cum vtriſq. i. christo t ꝑpo: aptus fuit vt esset via christi ad ꝑpm et ꝑpū ad christū. Ūñ de ipso dicit Esa. xl. a. Vox clamātis in deserto: parate viā dñi/rectas facite semitas dei nostri. Malach. iij. a. Ecce ego mitto angelum meū añ faciē tuā: q̄ ꝓparabit viā tuā ante te. Et merito vō iohannes angelus: q̄ nō ꝓpriā sz mittētis causam egit. Unde Chryſ. in sexta homelia. Tu audiens q̄si a deo missus fuit iohannes/nihil de reliquo humanū esse existima eo z que dicunt ab illo: nō ēm q̄ eius sunt sz q̄ mittētis oīa loquit̄/t ideo angelus nūcupat: angeli ēm virtus ē nihil ꝓpriū dicere. b ¶ Cui nomē erat iohānes/anteq̄ mitteret. Esa. xlix. a. De ventre matris meę recordatus est nois mei. i. in vtero matris meę dedit mihi rem nois mei. i. gratiā. Ideo dicit: Cui nomē erat iohannes. Nomen/quia anteq̄ cōceptus esset ꝓnominatus est ab angelo: Luc'. i. a. et anteq̄ natus fuisset habuit rem nominis. i. gra: q: sanctificatus fuit in vtero matris suę. Ūñ de ipso vō illud Hiere. j. b. Priusq̄ te formarē in vtero noui te/etiā ex noīe: t anteq̄ exires de vulua sāctificaui te. c ¶ Hic: id est talis. s. hō missus iohannes: id est gratiosus. f ¶ Venit: primo in mundū: deinde in desertū vbi ab infantia virit/baptizans t p̄dicans baptismum ꝯuersionis: deinde venit de deserto in iudeam: vt ibi populo p̄dicaret. Unde Luc'. iij. a. Factum est verbum domini super iohannem filium zacharię in deserto: t venit in omnem regionē iordanis p̄dicans baptismum pnitentię in remissionem peccatorum. Per hoc qō dicit: Factū est verbum dñi sup̄ iohānem: intelligit hęc missio iohannis qua missus est a deo ad testificandum. Hec aliter ꝓfitebatur iohānes baptismū/ nisi quia baptizabat in nomine venturi post se ad baptizandū t ꝓdicādum: t in hoc ferebat ei testimoniū q̄ ip̄e solus dimittebat peccata et gratiam conferebat. Et hoc est: Venit in testimonium: id est ad testimonium phibēdum. Et q̄ dic̄ venit: notat liberā voluntatē iohannis: quia id ad qō missus fuit/libera volūtate pegit. Ideo aūt virit ab infantia in deserto: vt linguā suam ad tantū testimoniū seruaret impollutā: qō nō potest fieri inter hoies. Ūñ Esaias. vj. b. quādo mittebat in testimoniū rei vise/dicit: Eg mihi quia tacui: quia vir polluti labij ego sum t in medio populi polluta labia habentis ego habito: Idcirco antēq̄ mittatur purgant labia eius calculi ardētis tactu. Similiter hieremias purgat antēq̄ mittatur: sed non calculi tactu/sed manus ēm: quia adhuc parū peccauerat in lingua: quia puer erat. Unde Hiere. j. b. Misit dñs manum suam et tetigit os meū: t dixit ad me: Ecce dedi verba mea in ore tuo. Johānes vero nec manu nec calculo tangitur: quia linguam suam in deserto seruauit impolluta: t ex ideo idoneus fuit ad testificandum. De quo autem deberet ferre testimonium iohannes ostendit euangelista/ dicens: b ¶ Ut testimonium perhiberet de lumine: id est de christo nato de virgine: licut radius nascitur a sole sine aliqua eius coꝛruptione vel diminutione. Sz quid est qō dicitur. j. v. f. Ego autem non ab homine accipio

f testimonium? Ideo

Mozaliter Mozaliter: a ¶ Fuit homo ꝛc. Dic notantur quattuor q̄ sunt necessaria ꝓdicatori. Primum est auctoritas missionis: quod notatur/ibi: Fuit homo missus a deo. Roma. x. c. Quomodo p̄dicabunt nisi mittantur? Si enim missio non esset necessaria/ non diceret dominus per Hiere. xxiij. d. Non mittebam eos et ipsi currebant. Secundum est bonestas cōuersationis siue bona vita: quod notatur/ibi: Cui nomen erat iohannes: id est in quo erat gratia vitę et veritatis: sicut dicit sapientia de se/Eccl. xxiij. c. Jn me omnis gratia vitę et veritatis. Si talis non deberet esse p̄dicator/ nos diceret christus per Pš. Peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iusticias meas ꝛc. Eccl. xv. c. Nō est speciosa laus in ore peccatoris. Tertiū est virtus discretionis: vt sciat q̄d/ cui/quando: et quomodo p̄dicandum: qō notatur/ibi: Hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine. Quidam non habentes discretionis lumē/ perhibent testimonium de tenebris: vt qui p̄dicant diuitias et licitā esse pluralitatem beneficiorum. P̄dicatio christi debet esse lumē p̄dicationis nostrę: Ipse vero p̄dicauit paupertatem. Matth. v. a. Beati pauperes spiritu: quoniā ipsorum est regnum celorum. Matth. xix. c. Si vis esse perfectus: vade/vende omnia quę habes et da pauperibus ꝛc. Luc'. vj. d. Ue vobis diuitibus qui habetis consolationem vestram. Matth. xix. c. Facilius est camelum transire per foramē acus q̄ diuitem intrare in regnum celorum. Quartum est rectitudo intentionis: quod notatur/ibi: Ut omnes crederent p illum. Hic enim est zelus animarum: qui debet esse in intentione p̄dicatoris/ non lucrum temporale vel humanus fauoꝛ. ij. Corinth. xii. e. Hoc tertio paratus sum venire ad vos/ et non ero grauis vobis: non enim quęro que vestra sunt/ sed vos. Dicit ergo/ Fuit homo: non leo. Eccl. iiij. d. Noli esse sicut leo in domo tua/ euertens domesticos tuos. Bal. vj. a. Fratres: si p̄occupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis. Eccl. xxxj. b. Intellige que sunt p̄orimi tui ex teipso. Ideo tā frequenter dicitur Ezechieli/ qui gerit formam p̄dicatoris: Fili hominis. b ¶ Christus: nō se ingerens. Heb. v. a. Nemo assumit honoꝛem/ sed qui vocatur a deo tanq̄ aaron. c ¶ A deo: non a mundo. Gal. j. a. Paulus apostolus non ab hoibus neq; per hoīem/sz per iesum christum. Apostolus idem est qō missus. d ¶ Cui nomen erat iohānes: id est re t nomine gratiosus. Esa. xlix. a. Dominus ab vtero vocauit me/de ventre matris meę recordatus est nominis mei. e ¶ Hic venit: ꝓpriis pcib⁹/nō vectus equis vel q̄drigis. Pš. Hi in curribus/t hi in eq̄s/nos aūt in nomine dei nostri inuocabimus. g ¶ In testimonium/ veritatis phibendū: qō pauci faciunt. Esa. lix. c. Corruit veritas in platęis t equitas non potuit ingredi. b ¶ Ut testimonium perhiberet de lumine: id est de veritate: quia veritas est lumen.

* Ut oēs: nos

testimonium? Ideo hęretici forte dixerunt q̄ iohannes non fuit homo sed angelus incarnatus. Sed hęresis ista eliditur per hoc quod dicitur est supra: Fuit homo missus a deo. Dicimus ergo q̄ in testimonio tres personę sunt ad minus: scilicet testificans/t cui testificatur/t ꝓ quo testificatur. Testificans fuit iohannes: cui testificatur/ populus iudaicus: ꝓ quo/ christus. Testimonium igitur non ꝓpter christi indigentiā sed ꝓpter populi infirmitatem necessarium fuit: q̄ populus aliter non recepisset christum nisi iohannes qui sanctitate vitę omnes transcenderet cum suo testimonio cōmendasset. Unde illud: Ego ab homīe nō accipio testimoniū/sic exponit Chryſostomus. i. nō indigeo ꝓpter me/sz cōdescendo in id hūilitatis causa ꝓpē saluteꝝ vestrā. Et hoc idē innuit euāgelista ꝑ subiūgēs: a ¶ Ut omnes crederent/in christū: p illum. i. iohānē testificātē. q. d. nō christo fuit necessariū iohānis testimoniū ꝓpē se/sz iudeis qui splendorē eius nō possent ferre si immediate t nude veniſſet ad eos: ideo signāter dixit: de lumine/non de luce. Differūt ēm lux t lumen: sicut fons t riuus. Lux ēm est in ꝓpria natura cristens: lumē actus lucis: id est diffusio in aliquo susceptibili. Et ob hoc vt notet necessitas testimoniū ex pte suscipiētis/nō ex parte lucis/dixit de lumine nō de luce. Et in ꝑ terminat intētio ꝓpīę particulę huius ārę totius libri. Sz q̄ apud hoies dignior t credibilior iudicat̄ ille q̄ phibet testimoniū q̄m ille ꝓ q̄ phibet: ideo statim ponit se/cūda ps in q̄ ostēdit differētia iohānis t christi ꝑ ꝓprietates vtriusq. Ūñ dicit: c ¶ Non erat ille: id est iohānes testificās: b ¶ Lux: q̄ lux est fons oīs luminis t illuminationis: Johānes nō nihil habebat nisi receptū: t ideo aliquē radium huius lucis poterat habere: sed nō erat ipa lux naturalis: erat tñ lucis illius testis/t ideo lucēs luce ipa irradiāte in eū. Unde. j. v. f. Ille erat lucerna ardēs t lucēs. Sed quare non erat lux iohānes/cum de apostolis dicat Matth. v. b. Vos estis lux mūdi. Nūquid ipi maiores fuerūt iohāne? Constat q̄ nō

B Matth. xi. b. Inter natos mulierum nō surrexit maioꝛ iohāne baptista. Respōdeo. Propīe iohānes nō fuit lux/tñ apostoli fuerūt lux: Nam lucis est naturaliter splēdoꝛē ex se emittere: quod nō cōtenit iohāni/sed tñ christo t apostolis: quoꝛ baptismus gratiā cōferebat: baptismus ēm iohānis nō. Item apostoli officium ꝓdicatiōis habuerūt t miracula multa fecerūt: quod nō iohānes. Unde. j. p. g. Johānes aūt signum fecit nullum. Ideo supra in ꝓlogo: soli christū: apostolos lunę quę irradiat: t iohānē lucifero comparauimus qui nullos ex se radios emittit/sed tñ fulget in se t solis ꝑsentię attestat. Unde t ꝑ sequit: c ¶ Sed vt testimonium perhiberet de lumine. q. d. lucifer nō est sol/sed testimoniū perhibet soli: ita iohannes non erat lux: sed ideo venit vt testimonium perhiberet de lumine: id est de incarnata diuinitate. Diuinitas enim in se lux est. i. Joh. j. b. Deus lux est et tenebre in eo non sunt vlle. Diuinitas in carne lumen: infra. viij. b. Qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vitę. Lux ergo incomp̄hēsibilis erat/maxime iudeis infirmis t carnalibus. Unde j. Timoth. vj. c. Lucem habitat inaccessibilem. Lumē ꝺo aliquo modo comp̄hēsibile erat aliqua manuductiōe: ideo indigebāt iudei magisterio iohānis/quo paulatim subleuarētur ad lucis comp̄hensionē. Johānes ꝺo qui spūalis erat/nō indigebat hoīs magisterio: sz tñ dei. Ūñ Chryſostomus in tredecima homelia. Mirum iohānes qui oīmbus se nudauerat sensibilibus: ipe quidē nō indigebat magistris/sz de cęlis erudiebat. Et ꝑ est quod dicit. i. Cor'. iij. a. Et ego fratres nō potui loqui vobis q̄si spūalibus/sed q̄si carnalibus: tanq̄ parulis in christo lac potum dedi vobis nō escam: nōdum ēm poteratis. Heb. v. d. Facti estis quibus lacte opus est/nō solido cibo. Verbum icarnatum est lac: verbum in se/solidus cibus. Similiter p̄dicatio iohānis potus lactis fuit respectu p̄dicatiōis christi: t ideo primo fuerūt nutriēdi iudei iohānis p̄dicatiōe/qua possent recipere christi p̄dicationem. Sed quia lumē nō est lux/sed a luceine crederet aliquis q̄ christus ita esset a deo q̄ nō deus: ideo sequit: f ¶ Erat lux vera: id est naturalis t ināmutabilis/nō p ꝓticipationē/sz p essentiā. Veritas ēm est: vt dicit Augustinus in soliloquio: quo est id quod est: sine indutio esse t qō est. Per hoc ergo quod dicit/ Lux: notat̄ q̄ ipe est naturaliter fons totius luminis. Per ꝺ autem quod dicit/ vera: notat̄ q̄ est ināmutabilis t nō per participationem/sed omnia illuminās. Unde sequit: g ¶ Que illuminat: q̄druplici lumīe: id est nature/gratię/ doctrinę/miraculoꝝ. b ¶ Omnem hominem venientē in hunc mūdum: a principio mūdi vsq; ad finem. Sicut ēm dicit Anselmus in libro: Cur deus homo: nō est credēdum q̄ ex quo deus hominem fecit ad participādum beatitudinē/ vnq; fuisse tempus in quo in mūdo isto nō fuerint aliqui ꝓparati ad quod homo creatus est. Sz incidit ꝗstio: Si ipe il luminat omnē hominē/quō tot sūt nō illuminati? Ad ꝺ rādet multiplicit̄. Chryſostomus in. viij. homelia rādet sic. Ille omnē hoīem illuminat ꝓtū ad eū ꝓtinet: Si aūt q̄dā claudētes mētis oculos lucis radios suscipe noluerūt/nō a luce natura ob tenebratio ē illis/sz a malicia sua: sicut ab introitu oībus apto t nullo ꝓhibēte/q̄ volūtarie foris remanēt/a ꝓpria malicia pe

L reūt. Augustinus aliter respōdet dicēs: Ipe illuminat omnez hominē: id est nullus illuminat nisi ꝑ ipm. Et ponit exemplū. Si in aliqua ciuitate esset vnus solus magister q̄ doceret pueros: vere diceret/iste docet oēs pueros ciuitatis: nō q̄ oēs doceank: sed quia oēs qui docenk/p illuz docenk. Item sic. Que illuminat omnem hominem venientem in hūc mundum: in quo ego sum: id est in cęlestem cōuersatione: de qua dicit Phil. iij. d. Conuersatio nostra in cęlis est. Quotquot illuc veniūt/sine dubio illuminantk a vera luce quę ibi abūdāter irradiat. Esa. xviij. b. Ego quiescam in loco meo ticut meridiana lux clara est. Vel/ In hunc mundum: id est in superiorē partem animę: vbi est imago dei/ibi lucet lux vera: t ideo ꝗquot illuc veniūt illuminātur. Unde Glo. Omnis homo dicitur illa natura in homīe quę ad imaginem t similitudinem dei facta est: Alia omia quę sūt in homīe/inferiores partes sūt hominis et quodāmodo extra hominē sūt. In illa sz anima superiori velut in quodam mūdo superiori vera lux lucet: t in illuz mūdum veniētes ꝑ gratiam renascētes illuminat. Item potest intelligi de lumine simpliciter in genere: t tūc vera est ꝓpositio sicut iacet: q̄ lumē naturę ad minus habet vnusq̄q. De quo dicit in Pš. Signatum est sup nos lumē vultus tui Pš. 4. dñe: id est lumē naturalis iudicij: quo ꝑ legem naturaliter nobis insitam scimus q̄d faciēdum t q̄d nō faciēdum. Vel potest intelligi de illo lumine materialiter tūc erit vera ꝓpositio si fiat distributio ꝓ generibus singulorum: quia illud lumē communiter datur bonis t malis/magnis t paruis. Ūñ Matth. v. g. Qui facit solem suum oriri sup̄ bonos t malos. Ecce in ista ꝓpositiōe tangitur ꝓprietates christi: sicut in p̄cedenti scz: Nō erat ille lux/tangebātur ꝓprietates iohānis: vt ex vtriſq; collatis adinuicem appareat quis fuit qui testimonium perhibuit/quia inferior: t quis fuit cui phibebat testimonium/q̄s superior. Unde patet q̄ nō ꝓpter indigentiam ipius/sed ꝓpter indigētiam iudeorum fiebat testimonium iohānis. Posita hac ꝓprietate lucis qua differt a iohanne/t ostenso beneficio quod ab ea receperūt homines: ponit aliam lucis ꝓprietatē: qua generaliter se habet ad omnes creaturas/ dicēs:

f In mūdo erat/

Mozaliter * a ¶ Ut oēs: nō parētes vel noti tñ: b ¶ Crederēt p illum: nō ditarenk p illū. Contra multos legatos qui magis intendūt ditare parentes in sua legatione q̄ cōuertere peccatores ad fidem t pnitentiam. Beatus Bern. Eūt t redeunt legatiōd autem fecerint boni/nō audiuimus. Forte ēm audiuissemus nisi q̄ auro hispanię salus animaꝝ vilui sset. Sequit: c ¶ Non erat ille lux. Hoc cōtra illos qui seipos ꝓfitendo ostendūt. De quibus Matth. vj. a. Amant in synagogis t in angulis platearum stantes orare vt videank ab hoibus. Nō sic apostolus. j. Cor'. xv. b. Ego sum minimus apostoloꝝ: qui nō sum dignus vocari apostolus: quia ꝑsecutus sum ecclesiā dei. e ¶ Sed vt testimonium phiberet de lumine: id est de christo: quasi nō se sz christum debet ꝓfitere. Sequit: f ¶ Erat lux vera: id est scientia et bona vita. Scientia ēm sine bona vita lux est/sed vana: sed scientia coniuncta vitę bonę lux vera est: quę debet esse in p̄dicatore. Matth. v. b. Vos estis lux mūdi. j. v. f. Ille erat lucerna ardens t lucēs. Ardēs in vita: lucēs in doctrina. Signum autem verę lucis est q̄ illuminat tenebras vicinas: id est peccatores. ē. eod'. Vita erat lux hominum. Matth. v. b. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona. Ūñ t ꝑ sequit: g ¶ Que illuminat omnem hominem venientem in hūc mundum: q̄ānum est in se/exemplo vitę et verbo doctrinę. Phil. ij. b. Sitis sine querela et simplices filij dei sine reprehensione in medio nationis prauę et peruerse: inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vitę continentes. Sequitur

* In mūdo erat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ In mundo erat/sīsentia deitatis tanq̄ regens ⁊ continens oia q̄ creauit. Et hoc dicit ꝓtra donatistas: q̄ dixerūt ipm esse tm̄ in aphrica. Cōtra quos est illud Sap. viij. a. Attingit a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponit oia suauiter. Itē Hiere. xxiij. c. Cēlū ⁊ terrā ego impleo. Chrys. In mūdo erat/ sz nō vt mundi contemporaneus: Ideo subdit:

b ¶ Et mundus. i. vniuersitas creaturē: c ¶ Per ipm factus est: q̄si p sapientiā ⁊ artem artificis. i. patris. Vñ in Pō. Oia in sapiētia fecisti ⁊c. In et per hic notant quinq; vt supra dixim⁹. Primo rōne ,ppositionis distinctionē psonalem. Secūdo rōne speciali identitatē virtutis operatiuę in patre et filio. Tertio auctoritatē in patre respectu filij. Quarto causam efficientem in filio respectu facturę. Quinto causam exemplarē in filio respectu creaturę factę. d ¶ Et mundus. i. amator mundi: e ¶ Eum non cognouit/p appropationē: q̄ seruiuit creaturę potius q̄ creatori: vt dicit aplus Roma. j. c. Quod reuera mirū est: q̄ ipsius vestigium in creaturis relucet/per q̄ posset agnosci deus. Vñ Sap. xiij. a. Si virtutē ⁊ opa eius mirati sunt/ intelligant ab illis q̄m qui hec fecit fortior est illis. A magnitudine em̄ speciei ⁊ creaturę cognoscibiliter poterat creator horum videri. De hoc dicit Bā/ Pō. 18. filius sup illud Pō. Cēli inquit enarrāt gloriā dei: nō per vocis sonum: sz per operis sapienter dispositi confessionem. Nō em̄ sunt loquelę neq; sermones quoz nō audiant voces eorū. Sunt aūt quidā sermones sapiētię ⁊ rationes/ q̄ ante oia inserta sunt creaturis: id est illa ipa ratio ꝓ quā vnūq̄q; a sapiētia ,pereatum est: ⁊ per quā etiā tacens clamat ⁊ creatorem suum deum confitet: et ideo quot sunt creaturę/tot sunt libri in quibus pōt legi creator. Vñ verendū est q̄ dicit: Et mūdus eum non cognouit. Sz sicut dicit Chrys. Mūdus hic dicit multitudo corrupta ⁊ terrenis rebus liquefacta vel labefacta: vulgaris ⁊ turbidus ⁊ insipiens populus. Qui em̄ amici dei fuerūt/oēs cognouerūt eum: sicut. j. viij. g. & de abraam: Exultauit vt videret diē eius: vidit ⁊ gauisus est. Et breuiter. Act. iij. d. dicit petrus: Oēs ,pphetę a samuele annūciauerūt dies istos. Sed ꝑtra hoc videt q̄ dicit Matth. xiij. b. Multi ,pphetę ⁊ iusti cupierūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. Et quo habet q̄ nō oēs ,pphetę cognouerūt eū. Nec pōt dici q̄ dñs loquit de visione corporali: q̄ multi viderūt hac visione qui nō fuerūt beati. Ad hoc dicim⁹ ,q̄ omēs ,pphetę ⁊ iusti viderunt diem eius ⁊ cognouerūt eū: aliter em̄ nō desiderarēt eū. Vñ Chrys. Non vtiq; nisi scissent eū cupiuissent. Nullus em̄ quoz intelligentiā non habet/horū suscipere ,cupiscentiā pōt. Quod aūt obijcit de illo ꝙbo: Multi ,pphetę ⁊ iusti cupierūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt: dicim⁹ ,q̄ nō intelligit de visiōe corporali solū: sz de visiōe corporali ꝓiucta spūali: ꝙ multi desiderauerūt quib⁹ nō fuit cōcessum: ⁊ q̄ ad hoc beati fuerūt apostoli quibus hoc fuit datum. Et dicit hic beatitudo quies desiderū ex hīsentia christi corporali simul ⁊ spirituali. Mundus aūt. i. mundi amatores corporaliter eū viderunt sz nūq̄ cognouerūt. Vñ. j. xvij. d. Pater iuste mūdus te nō cognouit. Sequit: f ¶ In ,ppria venit. i. in mundū: qui suus est/ vt pote ab eo factus: vel inter iudeos/qui sui ,pprij erant vt ꝓpria peculiaris ipsius: vel in naturā humanā quam condidit ⁊ sibi vniuit vt omnes saluaret. g ¶ Et sui: quicūq; hoies ab eo conditi: ꝑcipue iudei eius cognati. h ¶ Eum/conditorem suum: i ¶ Non receperunt/per fidē ⁊ obedientiā: q̄ tamen ,pter eos venerat eis sua datura, nō ab eis aliquid acceptura. Chrys. Venit nō vt indigēs/sz vt beneficus: ⁊ tm̄ sui eum non receperunt/sed offenderunt ⁊ interfecerūt: ⁊ tamen eos a pnitētia nō excludit: vt patet in paulo. De hoc ꝙquerit ipe. j. v. g. Ego veni in noie patris mei ⁊ non accepistis me: si alius venerit in noie suo. i. antichristus/illum accipietis. Sz quęret aliquis: quo venit christus qui vbiq; est ⁊ nusq̄ deest? Respō deo. Venire dicit duo. i. de loco ad locū trāsire vbi nō erat prius: vel ſsentialiter apparere qualiter non ꝑus. Primo modo non potuit venire christus: quia nusq̄ deest. Secūdo mō venit: quia mūdo visibilis apparuit/qō nō prius. Baruch. iij. d. In terris visus est ⁊ cū hoibus cōuersatus est. Unde suā venire nihil aliud est q̄ in carne visibili assumpta/mūdo apparere: sicut dicit Aug⁹ et Chrys. Et q; sic venit/ nō ,ppter suā necessitatē sz ,ppter nostrā vtilitatē: sicut dicit apls. ij. Cor. viij. b. Scitis gr̄am dñi nostri ihesu christi: q̄m cū esset diues omniū ,ppter vos egenus factus est vt illius inopia vos diuites esse/

a ihūc mūdū. In mūdo erat:
b Et mūdus per ipsum factus
c est: et mūd⁹ eū nō cognouit.
d In ꝓpria venit/et sui eum
e non receperunt. Quotquot
f autem receperunt eū/ dedit
g eis potestatem filos dei fieri

tis. Et ideo maior est ingratitudo q̄ sui ,ppter hīa venerat eū nō receperūt. Sed numq̄d fuit in eis recipere? Videtur q̄ non: q̄ habere gratiam nō est in boīe. Respōdeo. In iustificatione duo sunt: vnū ex parte iustificantis. i. gratię infusio: alterum ex parte iustificati vel iustificādi. i. parare se ad recipiendā gratiam: id ē facere q̄ gratia non inueniat in eo obūcem resistentē: hoc est in potestate hominis. Hoc non fecerūt iudei: qō notat cū dicit: Et sui eum non receperūt. i. gratię obicem posuerūt. Sed quare nō coegit eos dominꝰ cum posset? Respōdet Chrys. Quia nullū vult inuitū vel coactū dñs habere famulū: nō em̄ indiget nostro famulatu. Pręterea/nulli eorū qui nolūt vim imponit neq; necessitatē: ad vtilitatē em̄ nr̄az aspicit solū: inuitos em̄ trahi ad hāc seruitutē par ē cū eo q̄ tyrbiq; vniuersāliter seruit. Sed cur gehennā minat? Quia ⁊ legislatores difficilia ponūt aduersus peccātes supplicia: ⁊ tm̄ eos nō despicimus ,pter hoc sz honoramus. Sz ne crederet q̄ nulli recepissent eū: ideo subdit: h ¶ Quotquot autē/siue iudeus siue gentilis/ siue nobilis siue ignobilis/siue seruus siue liber/ siue femina siue masculus/siue puer siue senex: i ¶ Receperunt eū/ꝓ fidē ⁊ obedientiā. m ¶ Dedit eis/ęquiter siue acceptione pſone. n ¶ Filios dei fieri/ꝓ gr̄am adoptionis. Et hoc em̄ q̄ ipe q̄ naturaliter est filius dei/ factus est naturalis filius hoīs: decebat vt sua potestate filios hominū faceret filios dei. Vñ Gal. iij. d. Oēs filij dei estis ꝓ fidē q̄ est in christo iesu. Itē Roma. viij. c. Ipe spūs testimoniū reddit spiritui nostro q̄ sum⁹ filij dei: si aūt filij ⁊ heredes: heredes quidem dei/coheredes aūt christi. Et in hac hereditate oēs facti sunt equales/quos natura corrupta ,pduxerat inequales. Sz videt q̄ oēs naturaliter habuerūt hāc potestatē ⁊ nō a gratia datam qua possent filij dei fieri: quia dicit Aug⁹: credere gratia est fidelium/ posse credere natura est omnium. Respōdeo. Aliud est possibilitas: aliud potentia: aliud potestas. Possibilitas dicit potētiam materialem indispositam ⁊ remotā: ꝑm quā potest dici q̄ homo modo habet possibilitatē ad immortalitatem. Potentia ꝙ dicit aliquā dispositionem: vnde magis vicina est/sed tm̄ adhuc possibilis ad opposita. Potestas

b

(¶ autem dicitur

Horaliter

✳ a ¶ In mundo erat. Hoc exponit de christo: Mundus aūt hic accipitur ꝓ diuitibus: in quibus est ꝑ beneficiorum collationem: sed ipsi non cognoscunt eum per gratias/ rumactionem ⁊ pauperum eius sustentationem. Propter q̄ ,puocant deum contra se. Unde Job. xij. b. Abundant tabernacula prędonū/ ⁊ ipsi audacter ꝓuocant deum cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Prędones dicit diuites: q̄ diuitias rapiunt/nec gratias dant deo nec elemosynas pauperibus/quorum sunt ipse diuitię/ ⁊ eis misse per manus diuitū. Hoc est ergo: In mundo erat/christus: ⁊ est adhuc in mēbris suis. b ¶ Et mūdus per ipsum factus est. s. eodē. Omnia per ipsum facta sunt. d ¶ Et mundus eum non cognouit. Augustinus: id est amatores mundi. Et quid mirum? Quia domin⁹ huius mundi: id est nūmus exęcauit eos: vt dicitur. ij. Cor. iiij. a. Basilius in quodā sermone dicit de quodam diuite: Sicut hi qui per insaniam mente translati sūt/ non iā res ipsas sed passionis suę phantasias vident: ita mens auari semel vinculis cupiditatis astricta/ semper aurum/semper argentum videt/ semper redditus computat: gratius aurum intuentur q̄ solem. Ipsa eius oratio et supplicatio ad deū aurum querit/ ⁊ vellet ac optaret vt omnia ei in aurum cōuerterentur. Et ideo non est mirum si non cognoscūt deum: quia non habēt tempus pię computationę redditui. Esa. j. a. Bos cognouit possessorem suum: ⁊ asinus pręsepe domini sui: Israel autem me non cognouit. f ¶ In ,ppria venit ⁊ sui eum non receperunt. Omnia sunt dei vt auctoris/cōseruatoris/ gubernatoris. Sz ,ppria eius sunt res clericoz ⁊ religiosoz: maxime qui ,pprie sunt sui. Deut. vij. a. Populus sanctus es dño: id est sanctificatus: te elegit dñs deus tuus vt sis ei ꝓpria peculiaris de cunctis populis qui sunt super terrā. Sed certe inter oēs hi minus christū recipiunt/sed magis abhiciūt. Esa. j. a. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipi aūt spreuerunt me. Luc. x. c. Qui vos recipit me recipit: ⁊ qui vos spernit/ me spernit. k ¶ Quotquot autem receperunt eum: digne in sacramento: charitatiue in pauperibus. l ¶ Dedit eis potestatem filios dei fieri. Eccl. iiij. b. Esto pupillis misericors vt pater/ ⁊ ꝓ viro marri illorum ⁊ eris tu velut filius altissimi.

✳ His q̄ credūt in

Ar. ſ autem dicit quasi potentia stans: id est determinata p speciē: sed tamen adhuc mobilem ⁊ possibilē ad recessum. Unde potestas duo dicit: potētiam ⁊ speciem. Potentia naturalis est: id est in creatione data: sz liberum arbitrium. Species autez est fides sine gratia supaddita potētię naturali: Unde dando gratiā dedit ptātez q̄ essent filij dei q̄bus debet hereditas: sz tamē q̄ adhuc habēt boses vsum liberi arbitrij ad bonū ⁊ malū flexibile dū sunt in via/possunt amittere ius hereditatis. Vñ cuz dicit: Dedit eis potestatē filios dei fieri: nō p̄ notat q̄ nō sint filij: imo exq̄ habēt gratiā/ita sunt filij ⁊ heredes. Sz q̄ possunt amittere ius filiatiōis ⁊ hereditatis/dicit:

De cōse. dis. 4. c. si quis

a his qui credunt in noie eius.
b ¶ Qui non ex sanguinib⁹ neq;
c ex voluntate carnis/neq; ex
d voluntate viri: sz ex deo nati
e sūt. Et verbū caro factū est:

Dedit eis potestatē filios dei fieri: ⁊ nō dicit: Fecit eos filios dei. Et sic dicēdo hortat eos ad studiū bonę vitę ⁊ ꝑseuerātię in eo q̄d receperūt. Vñ Chrysostomus dicit. Pō dicit euāgelista: Fecit eos filios dei: q̄ opus est studio nostro. Itē notandū q̄ ptās ēter id q̄d dixim⁹ importat potētię fortitudinē. Vñ ,pprie nō dicit potestas aliqua potētia nisi q̄n ita fortis est ad aliquid operandū q̄ nō possit desacilli impediri: ꝑm q̄ dicit de domino/ Matth. vij. d. q̄ habet tanq̄ potestatē habens ⁊ nō sicut scribę ⁊ pharisei. Unde in hoc q̄d dicit: Dedit eis potestatē filios dei fieri: notat q̄ nullus potest auferre hoibus donum gratię accepte nisi ipse met abiciāt. Hec etiam ipe deus: sicut ,pbat Anselmus in libro de libero arbitrio. Hoc etiā dicit Chrysostomus in decima homelia dicēs: Dixit potestatē/ostendens q̄m potestatem hāc nullus pōt auferre nobis nisi ipsi nosipsi auferamus. Si em̄ hi qui ab hoibus dominū aliquā rez suscipiūt/tātū habent robur q̄tum pene hi qui dederūt: multo magis nos q̄ a deo hoc potimur honore si nihil hac potestate indignū fecerimus/omnibus erimus potentiozes: ,pterea q̄ omnibus est maioz ⁊ melioz qui hunc nobis tribuit honorem. Item adhuc est ratio alia/quare dixit: Dedit eis potestatez filios dei fieri: ⁊ nō dixit: Fecit eos filios dei: q̄ vt diximus/potestas ē potētia stabilita ꝙ aduentū ⁊ spiritus. Vñ patet q̄ nō est in aliquo potestas in quo nō fuerit ꝓius potentia naturalis/ q̄ est in hominis voluntate vt possit fieri potestas si nō ponat obicē gratię dei. Unde cum dicit: Dedit eis potestatem filios dei fieri: notatur q̄ nulli dat hec potestas nisi volenti. Unde Chrysostomus. Dicēdo potestatē/ ostendit q̄m nō simplr hec gr̄a supaduenit/sz nobis volētibus ⁊ studētibus: Item in nostra potestate: id est in potētia nostra iacet q̄d bonū eligamus: id est fieri filios vl nō fieri. Nili em̄ elegerint ipi ꝑus/nō supuenit donū spūs neq; opaē aliquid. Sz q̄ posset q̄ri/cbus data fuerit hec ptās/addit: a ¶ His qui credūt in nomine eius: id est in re nois eius. Et cuius nois? Glo. Emanuel: q̄d est nobiscū deus. q. d. his q̄ credūt christū esse verū deum ⁊ vez hominē data est hec ptās. Et licet multi sint alij articuli quos credere oportet: istę tm̄ specialē facit filios dei/sicut ꝑ/ctū est. Cōgruū em̄ est vt q̄ credūt filiū dei esse filiū hoīs/ipi ,ppē dignitatē nature suę quā in illo adorāt/fiāt filij dei p adoptionē. Posset etiā dici q̄ gr̄a nō facit simplicē filios dei/sz disponit ad hoc vt sint filij dei p gloriā: ꝑm q̄ dicit Matth. v. a. Beati pacifici: q̄m filij dei vocabunt. Nō dicit vocant/cum tm̄ haberēt gratiā. Scōm hoc ratio plana est q̄re dixit: Dedit eis potestatem filios dei fieri: ⁊ nō dixit: Fecit eos filios dei: quia gratiā cōferēdo dedit eis q̄ possent fieri filij dei si velint cōseruare ⁊ bene vti dono accepto. Quo aūt ordine fiant hoes filij dei: ⁊ quō hec generatio distet a carnali/ostendit euangelista subiungēs: b ¶ Qui non ex sanguinibus/neq; ex voluntate carnis/neq; ex volūtate viri: sed ex deo nati sunt. q. d. hi q̄ sunt filij dei nō generant sicut filij hominum qui generant ex cōmixtione sanguinū viri ⁊ femine cōcupiscentia vtriusq; mouente vel concomitāte actū generatiōis: ꝑm q̄ dicit Sap. vij. a. Figuratus sum caro/decē mensiū tempore coagulatus sum in sanguine ex semine hominis ⁊ delectamento somni cōuenīete. Quomō igit̄ generant filij dei p gratiam adoptionis in baptismo. Unde. j. iij. a. Qui natus est ex carne/ caro est: ⁊ qui natus est ex spū/ spūs est. Et nota q̄ hec ꝓpositio/ex: aliud notat cum dicit: Qui natus est ex carne: et aliud cum dicit: Qui natus est ex spiritu. Primo quidem notat materiam: secundo virtutē. Nam virtute sola spiritussancti fit spiritualis generatio in aqua baptismi. Similiter est/cū dicit: Qui non ex sanguinibus/ex/ notat materiam carnalis generationis. Cum autem sequit: Neq; ex voluntate carnis: id est cōcupiscentia mulieris. Neq; ex voluntate viri: hic notat/ex/causam mouētem. Sed ex deo nati sūt: hic notat virtutem vel operationem. De hoc dicit Chrysostomus in decima homelia. Utilitatem inquit ⁊ humilitatē ꝓioris partus qui ex sanguinibus est ⁊ ex voluntate carnis addiscentes/ ⁊ altitudinem ⁊ nobilitatem secundi qui ꝑ gratiam est cognoscētes/magnam quandā hinc de eo suscipiamus intelligentiā/ ⁊ dignam dono illius qui genuit: ⁊ multū post hoc deō/ strenuus studium: timor em̄ nō paruus ē/ neq; bonam hanc cōtaminātes scholā deli/dia ⁊ delictis ,pciamur ex thalamo ⁊ spōsi cubiculo. Sequit: g ¶ Et verbū caro factuz est. Augustinus dixerat ꝙ omnes q̄ eum receperūt potestatē acceperunt vt essent filij dei/ ⁊ ex deo nati sūt: qō incredibile videt? Ideo vt secure hoc credat. i. hoīes ex deo posse nasci: subdit deum ex hoīe nasci. Ex hac em̄ susceptiōe infirmitatis sanat nostra ifirmitas vt possimus fieri filij dei. Et hoc est: Verbum caro factum est. Qō superius erat in id qō est inferius descendit: quid igit̄ miruz si id qō inferius erat in id qō sugius est ascendit? q. d. filius dei factus est homo: q̄d ergo mirum est si homo factus est filius dei? Chrysostomus sic cōtinuat. Cum dixisset euangelista: Quotquot autem receperunt eum: huius ineffabilis nativitatis ⁊ honoris ponit causam/dicēs: Et verbum caro factum est. Factus est em̄ ,pprius filius dei hominis filius: vt hominum filios faciat filios dei. Ex vnione autem humanitatis ⁊ diuinitatis in vna psona nullo modo mutata est diuinitas/sed humanitas mirabiliter sublimata/ intantū vt homo sit deus: ⁊ omnes qui fidem hmōi habent/fiant filij dei. Et de hoc ponit cōuenies exemplū Chrysostomus in homelia. Excelsum inq̄t humili adhęrēs/nihil lędit a sua gloria: illud ꝙ o multa fuscitat humilitate: Sicut rex si cum pauꝑe benivole loquat in ſlo se cōsimdit: pauperem ipm aūt apud omnes spectabilem et ꝑclarū fecit. Et si hoc ē in hominū dignitate: multo magis in illa incorruptibili assumptiōe. Christus em̄ naturā suā in nullo ab hac minoravit defectiōe: ⁊ nos q̄ semp in ignoratia sedebamus ⁊ tenebris/ad gloriā ineffabilē reduxit. Qz aūt dicit/ Verbū: notat assumentē naturā: q̄ nō pater/nō spūssanctus/sz em̄ filius assumpsit hūanā naturā: q̄ nosse carnis hic designat: Cōtra ysidā hereticos/ vt dicē Chrysostomus q̄ dixerūt christū nō verā naturā hoīs sz phātasticā habuisse. Vñ ⁊ veritatē humane nature in christo exprimeret/ ⁊ hāc hęresim extirparet/posuit carnem que est maior pars hominis. Phāsma em̄ carnem ⁊ ossa nō habet: sicut dicit. j. ex. licet videat homo. Item est alia ratio. Sicut em̄ dicit quidam philosophus: tactus est primus sensuū/ ,pter quē animal est animal: huius aūt medium est caro. Unde vt ostenderet veritatē ⁊ pfectionē sensibilis corpis in christo assumptā/ dixit: Verbum caro factū est/et nō homo. Item tertia ratio. Inter membra hominis caro est pars defectibilior ⁊ passibilior naturaliter: unde vt ostēderet naturā humanā naturaliter passibilem ⁊ mortalē/ dixit: Verbū caro factū est. Unde Anselmus in libro de veritate/dicit cōtra eos qui dicūt christū non fuisse naturaliter passibilem. Quid si ꝑm rerū naturā cōsideres vt cū claui ferrei sint impssi in corpus dñi/an dices carnem fragilē nō debuisse penetrari/aut acuto ferro penetratam nō debuisse dolere? Et respondet ille cui loquebat: Contra naturā dicerem. Itē quarta ratio. Sicut dicit in alia facultate: quędam sunt somę que possunt cōsiderari sine materia: vt magnitudo/corporeitas: et

(¶ hmōi q̄ possunt

Horaliter

✳ a ¶ His qui credūt in nomine eius. Hoc addit: quia sine fide nihil placet deo. Vñ Heb. xj. b. Sine fide impossibile est placere deo. b ¶ Qui nō ex sanguinibus: id est in/tuitu cōsanguinitatis. c ¶ Neq; ex voluntate carnis: id ē neq; ex amore carnali. d ¶ Neq; ex voluntate viri: id est neq; iussu vel ꝑcepcis. e ¶ Sed ex deo. i. ,pter deū pure. f ¶ Nati sunt/ in bñficijs ⁊ dignitatibus ecclię. j. Joh. iij. b. Omnis qui natus est ex deo nō facit peccatum. j. Joh. v. a. Omne q̄d natum est ex deo vincit mundū. Ubi heb. iij. d. Audite principes qui edificatis sion in sanguinibus ⁊ hierusalem in iniquitate. Quid audiēt? Habacuk. ij. c. Qui edificat sion in sanguinibus ⁊ ꝑparat vrbem in iniquitate. Pō. Non cōgregabo cōuenticula eorū de sanguinibus nec memor ero nominum eorum ꝑ labia mea. g ¶ Et verbum caro factū est: vt cōpati disceret humanę infirmitati. Heb. iiij. d. Nō habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris: temptatuz aūt ꝑ omnia ꝑ similitudine absq; peccato.

Pō. 15.

✳ Et vt carnē ſbleuaret

E Ꝺ hmōi ꝙ possunt per intellectū abstrahi a materia ⁊ motu. Alia sunt que nō possunt abstrahi: vt similitas ⁊ carneitas: ꝙ necessario subiacēt mutationi ⁊ ptrarietati. Ūñ iohānes vt ostenderet naturā humanā in christo fuisse corruptibilem ⁊ materialē/ signanter dixit: Et verbū caro factū est. Item quinta ratio. Prima origo perditionis humane fuit a muliere formata ex costa ade: locum eius replenit caro: vt dicit Beñ. ü. d. Vt igit ostenderet iohannes ꝙ christus ad restituendā naturā humanā in statū primum/ venit in mundum ⁊ factus est bō / maluit dicere: Verbum caro factum est/ q verbū homo factū est. Ite per hoc ostēdit christi cōpassionis immanitas. Mā inter oīa caro passibilior est. Ūñ Beñ. vj. a. Non permanebit spūs meus in hoīe/ qz caro est. Hic obūcit hereticus: Verbū caro factū est: Ergo decidit in carnē/ ꝙ hoc ꝓhans ꝙ diuina natura mutata est in carnē. Preterea dicit hereticus: deus omīa pōt quę nō sunt ꝓtra radicē potentię suę. i. essentiā suā: sed hoc esset ꝓtra essentiā suā: qz essentia sua nullo mō esset omnipotens si esset mutabilis: nam mutās eam esset potentius ea. Ite si esset mutabilis cū nihil sit melius vel equale deo/ nō posset mutari nisi in deterius: z ita esset peiozis cōditionis q̄ cętera materialia: ꝙ oīa possunt mutari in melꝰ: quare patet ꝙ nullo mō est mutabilis. Sz adhuc obūcit: Omne tempus mensura est alicuius mutationis: et/ factū est/ tempus connotat ⁊ non nisi circa rem significatam: quare videtur ꝙ hypostalis verbi mutationē habuit. Ad hoc rñdet Chryꝰ. dicēs: ꝙ reuera/ factū est/ ponit mutationē/ non substātię diuine trāsmutationē/ sz verę carnis assumptionē. Silr Hal. iü. b. Christus factus ē ꝙ nob maledictū: nō substātia trāsmutata in maledictionē. Hoc eīm neqȝ demones intelligerēt: sz nostrā maledictionē suscipiēs nō dimilit nos esse de reliq̄ maledictione. Aliq̄ volūt trahere ꝓbū iohānis ad ꝓprietatē dicētes/ ꝙ debet exponi: Verbū caro factū est. i. factū ē vt ꝓbū sit caro: ⁊ sic mutatio notat circa carnē assumptā/ nō circa naturā assumentē. Sub hoc sensu ex vnione carnis ad verbū sit ꝙ verbū ē caro. Sed eadē rōne posset dici/ caro facta est ꝓbū. Ad hoc dicimus ꝙ in vnione diuine ⁊ humane nature facta ē exaltatio humanitatis: cui causa ē exinanitio diuine ꝓpositasis: sz ꝙ hanc/ verbū caro factū est: notat exinanitio ꝓbt: ꝙ hāc ꝓo/ caro facta est ꝓbū/ notat carnis exaltatio. Vt ꝙ iohannes ostēderet causaz tātę exaltatiōis humanę nature melius dixit:
Pš.81. verbū caro factū. i. deꝰ factus ē hō: vt hō esset deꝰ/ nō ꝙ natura/ sz ꝙ gra. Juxt illud: Ego dixi dij estis: ⁊ filij excelsi oēs. Quia ꝓo distincte fuerūt due nature in ꝙsona vna/ nō cōfuse: nec altera ꝓuersa in reliquā: ideo subiūxit: a ¶ Et habitauit in nob. i. in nra natura. Qđ aūt habitat in aliq̄/ necessario distinguit ab illo: Et ita sic ꝙ b: Verbū caro factū ē: destruxit iohānes errorē manicheoz: q̄ dixerūt christū eē phātasticū hoīem ⁊ nō verū: ita ꝙ b: Et habitauit i nob/ destruxit iohānes errorē alioz: q̄ dixerūt naturas i christo ꝯmixtas/ sic i electro miscēt aurū argēto vt fiat tertia substātia. Destruxit etiā errorē eoz q̄ dixerūt naturā diuinā ꝓuersam in humanā: Hoc tangit expssius ira greco: ꝙ sic habet: Et habitauit in tabernaculo in nobis. Tabernaculū est natura humana/ ꝙ nisi remaneret distincta a diuina natura/ nō habitaret i ea tāq̄ in tabernaculo. Ūñ Chryꝰ. in vndecima homelia. Nullū inconueniēs suscipiēs ab hac dictione/ factū est: Nō eīm versionē dicit illius inuertibilis nature/ sz habitationē: qđ aūt habitat nō vtiq; idē est cū habitaculo sz aliud: Aliud eīm in alio habitat. Et ne crederet ꝙ Chryꝰ. ꝙ hoc vellet ponere distinctionē inter ꝙsonā hoīs ⁊ ꝙsonā verbi: ⁊ nō potius inē naturā hominis ⁊ naturā ꝓbi: ideo addit: Aliud aūt dixi nō ꝑm subam. Unione eīm ⁊ copulatione vnū ē deꝰ verbū ⁊ caro/ nō ꝓfusione facta nec distinctione subsātiarū. Jn ꝙ etiā ꝙ dicit: Habitauit/ notat ꝓmanentia diuine nature in humana: nunq̄ eīm facta est separatio naturarū neqȝ facti ⁊ eternū. Ūñ Augꝰ. Qui dixerit christū eqđo semel assumptū deposuisse hoīem / anathema sit. Et ꝙ satis elegāter ꝓz in Pš. Brūs quem elegisti ⁊ assumpsisti/ inhabitabit i atriis tuis. Atria dicit ꝓprietates ꝙ modū atrij circūstātes filiū dei: in q̄bus semel collocatus nūq̄ postea fuit expulsus. Ūñ Chryꝰ. Cōsidera metū/ horribilitatē ⁊ ineffabilitatē mysterij. Semꝙ eīm fijsius dei ꝙ habitat tabernaculū. Carnē eīm nostrā circūdedit/ nō vt rursus eā relicturus sz vt semꝙ eā habiturus. De ꝙ habitaculo ꝓz Apoc. xxi. a. Ecce tabernaculū dei cū hoibus. Item Leuit. xxvi. b. Ponā tabernaculū meū in medio vestri. Ite Pš. Jn sole posuit tabernaculū suū. Ite in ꝙ dicit: Habitauit in nobis: notat re-

a Et habitauit in nob. Et vidi-
b mus glorią ei⁹/ gliaz q̄si vni-
c genti a ꝑe/ plenū gr̄ę et ve-

paratio humane nature/ ex cōmuni mō loquēdi. Cū eīm videmus alię domos vel ciuitates ruinosas/ dicim⁹ statim: nullus valēs habitat ibi: Et ecōuerso eoiso ꝙ videm⁹ vel audim⁹ aliq̄ magnū habitare in aliq̄ domo vel ciuitate/ statim dicimus: qm ruinę ei⁹ si q̄ fuerūt sunt redificate ꝑ illū habitatorē. Ita hic cū audimus filiū dei habitare in natura humana/ statim intelligere debemus ruinas ipsius humane nature ꝙ ipm esse reparatas. Et hoc tāgit Interli. dicens: habitauit in nobis: ⁊ ꝙ hoc sanati sumus. Per hoc etiā ꝙ dicit: habitauit in nobis/ notat humana natura assumpta vt habitus/ qui mutat ex assumptione sz non mutat. Unde apls Phil. ü. a. Jn similitudine hominū factus ⁊ habitu inuētus vt hō. Magistri aliter exponūt. Primo sic: Et habitauit in nobis: id est inter nos. Ūñ Baruch. iü. d. Jn terris visus est ⁊ cū hoibus cōuersatus est. Ite sic: Et habitauit in nobis/ per gratiam. Unde Pš. Qui habitat in eglis. Glo. i. in sanctis aiabus. Ite in hoc notat humana natura vt templū eius/ ⁊ ipse vt sacerdos vel sanctificator ipsius. Ūñ. ij. Corꝰ. vj. d. Vos estis templū dei viui sicut dicit dñs: qm̄ inhabitabo in illis ⁊ inambulabo ⁊ ero illoz deus ⁊ ipsi mihi populus. Sequit: b ¶ Et vidim⁹ gloriā eius. Sicut supra diximus in ꝓncipio huius partis: euāgelista intēdit hic distinguere inter verā lucē que oēs illuminat/ ⁊ luces alias q̄ ab ipa illuminant. Et multas iam assignauit differentias enumerans multa ꝓpria verę lucis/ q̄ nō cōueniunt aliis: sicut est: ꝙ illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū: ꝙ mūdus ꝑ ipm factus est: ꝙ in ꝓpria venit: ꝙ receptores suos facit filios dei: ꝙ nō ex sanguinibus natus. Et qz vidit ꝙ non posset oia enumerare/ ꝙsi summatim cōcludit dicens: Et vidim⁹. q. d. quid plura? Et vidimus. i. cognouimus per miracula/ per vocem elapsam de cęlo/ ꝑ ea q̄ facta sunt in passione ⁊ resurrectione et ascēsione ⁊ sui ecclī spiritus missione/ ⁊ trāsfiguratiōe. c ¶ Gloriā eius: non alioz: qz ipsius solius est gloria. Esa. xlü. b. Gloriam meam alteri non dabo. i. Timoth. j. d. Soli deo honoꝛ ⁊ gloria. Et posset quęrere aliquis: Qualem gliam? Et rñdet: d ¶ Gloriam quasi vnigeniti a patre. Et nō est hic/ ꝙsi/ nota similitudinis/ sz expssio veritatis. Sicut cōmuniter ꝙ aliquis vult describere regalē gloriā alicuius: dicit: Jpse incedit purpuratus/ gemmatus/ multis comitatus. Et ad vltimū omnia cōmprehendens: Et breuiter dicā: ipse incedit quasi rex: id est vt decet regem. Ita hic: Vidimus gloriā eius gloriam quasi vnigeniti a patre: id est talem ⁊ tantā/ vt decet vnigenitū patris. Non sic vidimus gloriā aliorum ꝓphetarum: quorum quilibet habuit gloriaz in factis suis ⁊ dictis: sed non talem qualem decet vnigenitum: qz illi nihil sua potestate facieb̄at: iste autem oīa ꝓpria virtute fecit. Notat etiam/ quasi/ identitatē glorię filij ⁊ patris: ⁊ per hoc superabūdantiam respectu aliorum. Unde Chryꝰ. in. xij. homelia. Euangelista hic/ quasi/ posuit in dissimilitudinē glorię omnipotentię ⁊ supabundantiā sup ceteros: qui omnes gloriosi hactenus apparuerūt incōparabiliter resplendere volens: Nam alij quidē omnes ⁊ angeli ⁊ ꝓphetę iussi oīa faciebāt: ipse ꝙo potestate regi ⁊ dñatori conueniente faciebat. Hęc aūt gloria est veritatis ⁊ gratię plenitudo quę in christo integre fuit. Ūñ sequitur: e ¶ Plenū gratię ⁊ veritatis: supple vidim⁹ eā. i. indeficientē naturaliter ⁊ fontē oīs gr̄ę ⁊ ꝓbitatis/ ꝑm ꝙ ipse ē deꝰ. Ūñ Eccli. xxiij. c. Jn me gra oīs vię ⁊ veritatis. Oīs vię ⁊ veritatis dicit: quia vita nature/ vita gr̄ę/ vita glorię. Et est veritas

✳ Et vt carnē sublcuaret vsq; ad diuinitatis vnionē. Propter qđ dicit in Pš. Adorate scabellū pedū eius qm̄ sctm est. a ¶ Et habitauit in nobis/ hō cū hoibus: vt exēplo sue cōuersationis nos informaret ad vitā. Baruch. iü. d. Post hęc in terris visus est ⁊ cū hoibus cōuersatus. b ¶ Et vidim⁹ gloriā eius. i. diuinitatē in humanitate/ in qua docuit ⁊ miracula fecit/ in qua transfiguratus est: ⁊ in qua surrexit: qm̄ videre gloria est. j. xvij. a. Hęc est vita eterna vt cognoscāt te solum verū deum ⁊ quē misisti iesum christum. Ideo ꝓz Lucꝰ. d. Multi reges ⁊ ꝓphetę voluerunt videre q̄ vos videtis: ⁊ nō viderunt. Si aūt ita gloriosum est videre eum infirmū/ qđ erit videre eum ad dexteram patris sedentē? d ¶ Gloriam/ eius dico/ quasi vnigeniti a patre: quā nemo hominū potest videre nisi bonus. Esa. xxvj. b. Tollatur impius ne videat gloriam dei. e ¶ Plenū gratię ⁊ veritatis. Plenitudini gratię duo opponunt. s. vacuitas gratię ⁊ plenitudo malicię. Multi habēt gr̄ę vacuitatē/ nō tū malicię plenitudinē: qui. s.

✳ a ꝑtis se ꝓtulit

Mozaliter Pš. 98.

A Ꝺ vitę/ veritas doctrinę/ ⁊ veritas sufficię: ⁊ oēs est ab eo inchātū deus est. Secundū ꝙ homo etiā plenus fuit gratię ⁊ veritatis: quia in ipo vniuersalit̄ ⁊ ꝑfecte fuerūt oēs gratię ⁊ veritates. Oēs alij habuerūt ꝙm ad mensurā: ipse aūt sine mēsura. Oēs alij habuerūt ꝙm ad hoc vt ad illud. Verbi gratia: Moyses ad mansuetudinē: datus ad humilitatem: Ioseph ad hospitalitatē ⁊ sic de alijs: ipse aūt ad oīa plenus etiā fuit: qz cū oēs creaturę rōnalis sit creata ad cognoscēdā dei veritatē ⁊ ꝓticipādā eius bonitatem/ nulla pōt vel potuit vnq̄ tantā capę: Christus aūt totius diuinitatis ꝙfectus est cōtemplatoꝛ/ etiā ꝑm ꝙ hō. Ūñ Isidorus. Trinitas sibi soli nota ē ꝛ homini assumpto. Plenus etiā fuit gr̄ę ⁊ veritat̄: qz ꝛterius ⁊ exterius fuit vniuersalit̄ gratiosus ⁊ verax. Nulla gra/ nulla veritas fuit in eo diminuta vt̄ ociosa. Nihil gr̄ę vel veritati alicui ꝛrīū fuit in eo. Ideo dicit: Plenū gr̄ę ⁊ veritatis. Et bñ dicit: gr̄ę ⁊ veritatis: Duplicē eīm defectū incurrerat hō ꝓpter pctm̄ ade. s. culpā ⁊ ignorantiā. Et iō christus qz venit vt medicus/ duplex remediū secū attulit. Cōtra defectū culpę/ plenitudinē gr̄ę: ꝛ defectū ignorātię/ plenitudinē veritatis. Et sic ꝑficit duplex ꝓs animę/ intellectus: id est aspectus in q̄ veritas: ⁊ affectus in q̄ gra. Item plenitudo gr̄ę legis rigoꝛē euacuat: plenitudo veritatis vmbrā legis extermi nat. De hoc dicit Col. ü. b. Jn ipo habitat plenitudo diuinitatis corꝑalit̄. Dester. xv. d. Facies tua plena est gr̄az. Vel/ gr̄ę ꝓpter gratuitā ꝓmissionē. Veritatis: ꝓpter ꝓmissiōis impletionē. Vel/ Plenū gratię/ ꝑm humanitatē q̄ nihil meriti habebat. Plenum veritatis/ ꝑm diuinitatē q̄ nihil vanitatis habet aut falsitatis. Plenum gratię/ cōtra legis rigorē. Plenum veritatis/ cōtra legis vmbram.

Mozaliter B ✳ a peccatis se ꝓtinēt/ sz in opibus ꝓtrij nō se exercēt: qđ canere monet apls. ü. Corꝰ. vj. a. Videte ne suscipiā gr̄am dei recipiatis. Ite. j. Corꝰ. xv. b. Gra dei sum id qđ sum: ⁊ gra eius in me vacua nō fuit. Alij habēt vtrūq;: De qđus dicit Roma. j. d. Tradidit illos deus in reꝓbū sensū/ repletos oī iniq̄tate. Plenitudini etiā veritat̄ opponunt alia duo. s. vanitas ⁊ falsitas: sicut dicit Anselmus in libro de veritate: q̄ in multis fūt.

Pš. 4. Ūñ Pš. Filij hominū vsq; graui corde vt qđ diligitis vanitatē ⁊ q̄rītis mēdacia. Quattuoꝛ igit vno ꝓbo excludit euangelista a christo: id est gratię vacuitatē/ malicię plenitudinem/

Ad litterā vanitatē ⁊ falsitatē. a ¶ Johannes testimoniū ꝑhibet de ipso/ et clamat/ dicēns: Hic erat quē dixi/ qui
Matth. 3. c. Marci. 1. a. Luc. 3. c. b post me venit⁹ ē: ñ me fact⁹ c est: quia ꝓ me erat. Et de plenitudine eius nos omnes
d e f g h i k l m n o p q r accepimus: ⁊ grātiā ꝓ grā: qđia lex ꝙ moyse data ē: grā ⁊ vītas ꝙ iesū christū facta ē: Deū nemo vidit vnq̄.

sine diminutiōe sui omnibus lumen suū cōmunicat. Ūñ si ita ē in re corꝑali vt possit diuidi in multa sine sui diminutiōe: multo fortius illa natura diuīa sine oī mutatiōe vl̄ diminutiōe cōicat suas illuminatiōes omnibus suscipibilibus eā. Quid aūt accepimus/ ⁊ q̄ de causa apit/ dicēs: m ¶ Et gratiā ꝓ gratia: id est gratiā accepimus gratis ab eo. Et cit talis modus loquēdi: sicut dicit de aliquo ꝓdigo largitore: ꝙ dat dona ꝙ donis: id est in dādo nō habet rōnē nisi qz dare conlueuit: vñ dona siterita ꝓuocāt ad futura. Vel sic: m ¶ Gratiā/ cooperantē. n ¶ Pro gratia/ opante. Vl̄ Gratiā: id est augmentū gr̄ę. Pro gratia: id est ꝙ vsu gr̄e: ꝑm ꝙ dicit Lucꝰ. xv. d. Habēti dabit ⁊ abūdabit. Vel/ Gratiā/ patrię. Pro gratia/ vię: ꝑm ꝙ dicit Zach. iij. c. Exęgbit gratiā gr̄ę. Vel ꝑm Chrysostomū. Gratiā/ nouī testamēti. Pro gratia/ veteris testamēti. Qz aūt vetus testamentū dicat vl̄ sit gra/ ꝓbat Chrysostomus rōne ⁊ auctoritate. Ratio talis ē. Lex naturalis fuit ante legē scriptā obligans ad hoc vt obseruaret: cum igit iudei eā non seruauerūt/ nō debebat eis nisi pena: ꝙ ergo his qui legē cōscientię deleuerāt/ eadem rursus in tabulis scripta data est/ gratia fuit nō redditio meriti. Auctoritas autem hęc est. Pš. Nō fecit taliter omni natiōi ⁊ iudicia sua Pš. 147. nō manifestauit eis. Item. Notas fecit vias suas moysi: filijs Pš. 102. israel voluntates suas. Qz autem nouū testamentum sit gratia/ eadem ratione ⁊ auctoritate ꝓbat. Et huic expositioni cō D uenit qđ sequit: o ¶ Quia lex ꝙ moysen data est. q. d. reuera accipimus gratiā ꝓ gratia: qđ patet: Quia lex per moysen data est/ gratis nō reddita meritis: ⁊ ideo fuit gratia. ꝙ ¶ Gratia ⁊ veritas per iesum christum facta ē: id est nouū testamentū/ qđ est secūda gratia. Et notandus est ordo testimonioꝛ quomodo deducūt paulatim christū ad altiora. Primo eīm iohānes comparauit cum sibi ꝙponēdo eū/ vbi dixit: Ante me factus est: quia ꝓioꝛ me erat. Cum parauit autem christum sibi: nō q̄ crederet aliquam ꝓportionem esse inter se ⁊ ipm: sed quia sciuit se esse magnū in opinione hominū: ⁊ intēdebat christū facere maioꝛē in opinione eorum/ sicut erat in rei veritate. Deinde venit iohānes euangelista ⁊ ꝓtulit eū omnibus tanq̄ ab ipo hauriētibus q̄dā boni habebāt. Ūñ dixit: Et de plenitudine eius nos omnes accepimus: gratia ꝓ gratia. Tertio addit idem iohānes/ ⁊ ꝓtulit eū moysi: cui nullus par aut similis reputabatur apud iudeos: cū dicit: Lex per moysen data est/ tanq̄ ꝓ ministrū. Et gratia et veritas per iesum christum facta est/ tanq̄ ꝑ dñm. Et notat ista ꝓlatio in duobus. Primo in hoc ꝙ dicit: Lex ꝙ moysen data est: q̄ neminē ad ꝑfectū ducit: vt dicit Heb. vij. c. Immo generabat in seruitutē: sicut dicit Gal. iiij. d. Christus aūt fecit gratiā remittēdē pctā ⁊ recōciliandē deo: ⁊ veritatē soluendē/ qđ vmbra ꝓmittebat ⁊ soluere nō poterat. Secūdo in hoc ꝙ dicit moyses dedisse: christus aūt fecisse: Facere eīm maius est q̄ dare. Sed incidit q̄stio. s. rōne cuius lex opponat gratię ⁊ veritati? Ad qđ dicēdū ꝙ in lege cōmuniter accepta/ nō erāt nisi duo. s. figurę sine vmbrę futuroꝛ: ⁊ qđā mozalia q̄ māserūt: q̄ cōmunia sunt omni legi. s. naturę/ scripturę/ ⁊ euāgelice. Quo ad vmbrā ꝓpr̄ vacuitatē opponit veritati: q̄ ad decalogū q̄ erat mozalis/ opponit gratię: nō ꝙ decalogus cōtrarius sit gr̄ę/ sz qz in lege decalogū ꝙ occasionē sępbat q̄uaricatio: sicut dicit Roma. vij. b. Occasione accepta pctm̄ ꝙ mandatū opatū est in me omnem cōcupiscentiā. Sequit: q ¶ Deū nemo vidit vnq̄. Hoc est tertiū testimonium iohānis euangelistę in quo testat ipm christū esse ꝙcum. Deum nemo vidit vnq̄. Poterāt eīm dicere iudei: nō est maioꝛ christus q̄ moyses: qz nos vtrūq; Al. iohannes vidimus ⁊ audiuimus. Et respōdet iohānes euāgelista. Nō est verum: qz/ deum nemo vidit vnq̄: ⁊ christus deus est.

✠ Sz grit Chryꝰ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſz grīt Chryſ. Qualiē dicit iohānes: Deū nemo vidit vnq̄: cū multi patrū legant eū vidiſſe? Eſa. vj. a. Vidi dñm. iij. Reg'. vlt'. d. dicit micheas: Vidi dñm. Et multi alij. Et reſpōdet Chryſ. dicēs, q̄ multis modis videt de⁹. Videt cū in intellectu p creaturas. Itē p fidē. Itē p donū ꝓphetię. Itē in raptu, vt paulus. & adā. Itē p ſubiectaz creaturā, vt moyses & iacob et alij pfēs. Itē i patria facie ad faciē. j. Cor'. xiij. d. Nullo iſtorum modoz videt in ſubſtia/ſz ab actu ſuo cognoſcit. Q. cū pfēs legunt eū vidiſſe cōdeſcēſionis fuit viſio nō nudę ſubſę. Si cū ipſam vidiſſent ſubſtz/ neq̄ eā differēter cōſiderāssent: Simplex cū ḡdā & infigurabil & incōpoſita ē. Et poſtea addit. Sz neq̄ angeli vel archangeli videt eū. Si eni interrogauerī eos/audies quidē eos de ſubſtātia nihil rndentes: gloriā vero ſolū in excelſis cantātes. Et ſi a cherubin et ſeraphin cōcupierī aliq̄d diſcere/muſicā melodiā ſcīmonij audies: & qm̄ plenū ē cęlū & ṫra gkia ei⁹. Si ſupiozes inueſtigauerī ꝓtutes/nihil aliud inuenies q̄ qm̄vnū op⁹ ē eis laudare deū. Sz q̄d ē q̄ dr. j. Joh. iij. a. Cū appauerit ſiles ei erim⁹/qm̄ videbim⁹ eū ſicuti ē? Ad hoc dicēdū q̄ iohānes nō intēdit dicere q̄ nos aliq̄ mō ꝓſiderem⁹ dei ſubſtātiā i patria: q: ꝓ ē ipoſſibile oī creaturę. Dñs Chryſ. Q̄ creabil' natura ē/ qualiē videre poterit q̄d increabile ē? q. d. nullo mō. Intēdit ḡ iohānes ſpeculū & ęnigma: q: in patria p ĩmediatā acceptionē luminis apte videbim⁹ deū/nō tñ eſſentiā: ſz vt gloriā/vt boni tatē/vt ꝑfectē. Sed/ a ¶ Unigenit⁹ filij⁹. i. chriſt⁹ q̄ eſt vnicus a patre genit⁹ ęternaliṫ & mīe tpaliṫ. b ¶ Qui ē in ſinu pris. i. in ſecreto videlicēt & ꝓgnoſcēs eū & ꝓnoſcēs ꝑfectē. Sin⁹ enī ꝓpie eſt occultū ſub veſtimēto. Dñs q̄d in ſinu ē alicui⁹/nemo nouit niſi ſit valde familiar' & magis ꝓpriē⁹ alijs/q̄ ea que fort ſūt pſēt videre. Neq̄ aliq̄s preſumeret euertere ſinū regis terreni & ſcrutari q̄d ibi ē: niſi fortē vnic⁹ filij⁹ ei⁹. Teſtes aūt ſinū faciūt. Teſtes aūt dei appello effect⁹ q̄ ſūt ab eo. Et quāto q̄s ſubtiliozes plicas barū veſtiū ſcrutar⁹ fuerit: tāto ampli⁹ deū cognoſcit. Sed q̄d eſt in ſinu videre nō pōt niſi q̄ oēs excedit/ chriſt⁹. ſ. q̄ ē eiuſdē ſubę cū pre: & ideo videt ſubam ei⁹ ſub veſtimēto recōditā. Atq̄ p̄ h̄ oſtēdit eſſe filij⁹ naturalis dei pris: q: euertere ſinū pris nullus ſeruoz auderet/nec etiā multoz filiozū vnus/niſi vnigenitus. Qz aūt dicit: Qui ē in ſinu patris: & nō q̄ fuit vel q̄ erit/ inſinuat ętternitas filij impmutabil' ante incarnatiōnē & poſt reſurrectionē ſine medio. Si eſſi diriſſet: q̄ fuit vel q̄ erat/crederet aliq̄s q̄ ī incarnatione receſſiſſet a ſinu. Itē ſi diriſſet: q̄ erit/ crederet q̄ poſt reſurrectionē magis eſſet in ſinu q̄ prius. Et ideo dicit: Qui eſt in ſinu patris/ ipſe enarrauit. i. extra fidelib⁹ narrauit pfecti⁹ & liquidi⁹ oībus alijs/ſi ille q̄ eū viderat & videbat. Et p h̄ probat euāgelista ipſum eſſe deū: q: nemo. i. nullus pur⁹ hō deū videre pōt. Exo. xxxiij. d. Nō videbit me hō & viuet. c ¶ Et hoc eſt teſtimoniū iohānis. Hic agit de teſtimonio iohānis. Et ponit euāgeliſta tria teſtimonia legis. Primū eſt ad pharisęos: ſecūdū ad oēs: tertio repetit idē teſtimoniū ſequēti die/ qn̄ diſcipuli duo ſecuti ſūt eū. Et ſatis caute ꝓcedit euāgelista. Sciebat enī q̄ iohannes baptiſta opinatiſſim⁹ erat apud iudęos: ideo ad oſtēdendū magnificētia chriſti/ſepe replicat ei⁹ teſtimoniū. Dñs dicit: ¶ Et hoc ē teſtimoniū iohānis: ſicut ꝓza de chriſto: d ¶ Qñ miſerūt iudęi ab hieroſolymis: vbi ꝓſiliū & iudiciū habebat: & iō ibi erāt hoies ſapiētiores et aſtutiores: Et q̄s miſerūt? e ¶ Sacerdotes/ſapiētes i lege & ordine ꝓiores. f ¶ Et leuitas/in minorib⁹ ordinib⁹ ſcruientes. g ¶ Et interrogarēt eū. i. iohannē: b ¶ Tu ą̄s es? Putabāt enī aliq̄ iudęi iohānē eſſe chriſtū in lege ꝓmiſſū. Aliī putabāt ipm eſſe heliā ꝓpter nimiā abſtinentiā & ꝓtinentiā & vitā ſolitariā & liberā delictoz repḥenſionē. Aliī dicebāt eū eſſe vnū ex ꝓphetis reſuſcitatū ꝓpr̄ gram ꝓphetię. Dñs oēs cōfluebāt ad eū & baptiçabanṫ/etiā ſcribę & phariſei. Et cū ad/ huc ſſentes eſſent/ſuit & ieſus inṫ alios ibi: Dñ & iohānes ꝓhibuit ei tūc teſtimoniū. Q̄ h̄ audiētes ſcribę & phariſei/ſcientes q̄ de paupe parētela erat/& de vili regione. i. de galilea/ et de vilſſimo caſtello. i. nazareth: Sciētes etiā iohānē eſſe de magno genere: vtpote filiū pōtificis/ & maxime vitę: indignati ſūq̄ tā vilis deberet eis ꝓponi. Volebāt eūm iohannē magis ſibi ꝓponi: & iō vt deflecterēt eū a teſtimonio chriſti/miſerūt ſacerdotes & leuitas/q̄ blandiṫius abſtraherēt eū a teſtimonio chriſti. Johānes ꝼo nō rndit q̄ſtioni eoz ſz intētioni. Ipſi enī intēdebāt facere q̄ diceret ſe cē chriſtum: ſz ipſe aperte negauit ſe eſſe chriſtum. Et hoc ē q̄d ſequit: i ¶ Et confeſſus eſt/ publice.

a Unigēnit⁹ filij⁹ q̄ṫ ē in ſinu
b pris/ipſe enarrauit. Et hōc ē
c teſtimoniū iohānis: q̄n miſe
d rūt iudęi ab hieroſolymis ſā
e cerdotes & lēuitas ad eū vt
f q̄ intērrogarent eū: Tū q̄s es:
k Et ꝓfēſſus ē/ & nō negauit.
i Et ꝓfēſſus eſt/ q: nō ſuz ego
m chriſt⁹. Et intērrogauerūt eū:

n Quid ḡ: hēlias es tu: Et di
o xit: Nōn ſum. Prōpheta es
p tu: Et rēſpōdit. Nō. Dixērṫ
q ḡ ei: Quis es vt rēſponſum
r demus his q̄ miſerunt nos:
s Quid dicis de teipſo: Ait:
t Ego vox clāmāṫ i deſerto:
v Dirigite viā dñi/ ſicut dixit
x eſaias ꝓpheta. Et q̄ miſſi

k ¶ Et nō negauit/ veritatē: Et rantū valet/quāṫū illud: et cōfeſſus eſt. Et tertio dicit: l ¶ Et confeſſus ē/ q: nō ſū ego chriſtus: vt quidam veſtrum opinanṫ/vel adminus vt hoc dicerem machinantur. Et

m ¶ Et interrogauerūt eum: fraudati ab intētiōe ſua. n ¶ Quid ḡ? Nec exp̄erāt rniūm huiⁿ ḡſtionis: ſz ſtatim ſupponūt alioz opinionē/ dicētes: o ¶ Helias es tu? Scōm Chryſ. nō ſunt alia cauſa q̄re ſupponūt heliā/niſi q: helias apud eos maioz exterī⁹ habebaṫ. Scōm latinos ꝼo ideo fit: quia in illo ꝓceſſerat figura baptiſmi/q̄n diuiſio iordane ipſe & heliſę trāſierūt. iij. Regl. ij. b. p ¶ Et dixit/iohānes: q ¶ Nō ſuz. Sz quō dic̄/nō/ cū dñs dicat de ipſo Matth. xi. b. Si vultis recipe/ipſe eſt helias. Rndeo. Sic dic̄ Dionyſius: intellectus diuini. i. allegorici in tria diſtribuunṫ: in ſubaz/ſrutē/& opationē: ſilr oīa alia. Johānes ḡ negat ſe cē heliā q̄ ad ſubam: chriſtus aūt dic̄ ipm eſſe heliā q̄ ad ſrutē & opationē. Sed q: adhuc poſſet eſſe iohānes aliq̄s de alijs eximijs ꝓphet': ſupponūt tertiā ḡſtionē/ dicētes: r ¶ Prōpheta es tu: Scōm Chryſ. ḡrūt de illo ꝓpha que parem moyſi exꝑectabāt: de quo dr. Deut'. xviij. d. Prōphetā ſuſcitabit voḃ deus de fratrib⁹ vr̄is: ipm tūq̄ me audietis. Dñ iſta greco⁹ habet articulum: Ō, ꝓpha es tu. q. d. nūq̄d tu es ille ꝓpha nob in lege ꝓmiſſus? Scōm latinos ḡ rūt de heliſęo: in quo figura baptiſmi ꝓcēſſerat ſicut in helia.

s ¶ Et rndit/nō. Scōm duas ꝑdictas expoſitiōes nulla ē hic ḡſtio. Sz q̄dā Glo. generaliṫ accipiēs ꝓphetā/ mouet ḡſtionē: q̄liter ſe negat eſſe ꝓphetā cum chriſtus dicat ipm eſſe ꝓphetam plus q̄ ꝓpham: Matth. xi. b. Ad h̄ rndet vna Glo. dicēs/ q: iohānes loquit cū ꝓcīſione. Dñ ſenſus eſt: Nō ſum ꝓpha: tm̄ ſupple. Alia Glo. ſic dicit: Non ſum ꝓpha: q: non ſnūcio futuz ſed oſtēdo ꝓſētē. Et hec Glo. ꝓprie accipit nomen ꝓphę. ſ. ad ꝑdicēte futura. t ¶ Dixerūt ḡ ei/illi nūch conſiderāres q̄ nihil magnū diceret de ſe: volētes aūt oībus modis ſcire q̄d ſentiret de ſe/addiderunt adhuc. v ¶ Quis es? hāc queſtionē iam feccrūt: ſed dolus fecit reiterare: vnde cauſam falſaz ſubūcūr. x ¶ Ut riſum dem⁹ his q̄ miſerūt nos. In h̄ obūbrāt dolū. q. d. nō cauſa alia ḡrim⁹ niſi vt habeam⁹ aliq̄d certū q̄d de te poſſim⁹ rndere. Nec tū hoc habebant in corde: q̄d pater/quia ſtatim vt audierunt quid dicebat de ſe/arguerunt eum quare baptiçaret. Unde adhuc ſubinferunt: y ¶ Quid dicis de teipſo: q. d. tibi omnia credemus teſtificāti de te. z ¶ Ait/iohannes. a ¶ Ego vox. Non reſpondet iohannes ꝓpriam nominationē neq̄ genus neq̄ patriam: vt diceret ego ſum iohannes filius zacharię pōtificis de hieruſalem. Et quare hoc? Quia ipſi iudęi volebant experimentum ſumere de chriſto/ & qualiter ſe iohānes haberet ad ipm. Et ad hoc nō potuit melius reſpōdere q̄ ſic: Ego vox clamantis in deſerto. q. d. non ſum quidem chriſtus neq̄ helias/neq̄ prophetа: ſz ſum ſco eius qui ſſens eſt/oſtēdens eum ſicut vox oſtēdit verbum. Dor cū verbo trāſit vſq̄ ad auditū: & poſtea perit vox et remanet verbum: ita iohānes. Sicut ergo vox excitat auditum vt verbum recipiatur: ita iohannes excitauit iudęos vt chriſtum reciperent. Ideo h̄ dicit: Ego/ſum: vox/verbi: b ¶ Clamantis/in me/manente: in deſerto. Et quid clamātis? Doc. ſ. c ¶ Dirigite viā dñi. i. parate vos vt deus veniat ad vos. d ¶ Sicut dixit eſaias ꝓpheta: Eſa. xl. a. Teſtimonium eſaię inducit q̄ erat apud eos excellens ꝓpha/vt facilius perſuaderet de chriſto.

e ¶ Et q̄ miſſi fuerāt erāt ex phariſeis. Verbū eſt euangeliſte: q̄d inducit/vt cuidēticet ſit iudęoz dānatio q̄ nō crediderūt in chriſtū: q: miſerūt q̄s putabāt fide dignos ad iohānē

ſ quem fide di-

A ſ gnē fide digniſſimū eſtimabāt. Et ita nec ex parte nūcioz ē eis exꝑsatio: q: phariſeoz ſecta certiſſima erat. Nec ex pte illius ad quē miſerāt: q: iohānes erat fide digⁿ. a ¶ Et interrogauerūt eū. i. iohānē phariſei miſſi. b ¶ Et dixerunt ei: audito q̄ nihil' magnū de ſe dicebat: c ¶ Quid ḡ bapti

a zas/ſ ḡ babens au
b ctoꝛ...ē baptiçandi:
c ¶ Si tu non es
d chriſtus/neq̄ heli
e gas/neq̄ ꝓpheta?
f Dic exclamat Chry
ſoſto⁹. Q. de ametia/
o de elatiōe/o de inte
peranea ſuestigatiōe:
miſſi eſtis docēdi ab
eo q̄s eſſet & vñ eſſet/
nō ieges impoſituri.
e ¶ Reſpōdit eis
iohānes/dicēs: nō
indignās vel offēſus.
f ¶ Ego baptizo i

fuerāt/erāt ex phariſeis. Et
iterō gauerūt eū / & dixerūt
a ei. Quid ḡ baptiças ſi tū nō
b es chriſt⁹/neq̄ helias / neq̄
c ꝓpheta? ¶ Rēſpondit eis io
f hānes/dicēs: Ego baptiço i
g aqua: medi⁹ aūt veſtrū ſtetit
h quez vos neſcitis. Ipſe eſt q̄
k poſt me vēturus eſt: qui ante

aqua/exteri⁹ tm̄ lauās corp⁹/nō interi⁹ cor: & iō nō debeṫ po nere ſpem ſalutis in baptiſmo meo. g ¶ Medi⁹ aūt vſm ſtetit. i. inter vos q̄ſi vn⁹ ex vobis būlit. h ¶ Quem vos neſcit⁹. i. cognoſcit⁹ vera cognitiōe. i ¶ Ipſe eſt qui poſt me vēturⁿ eſt: ꝓficiēs q̄d ego inchoo. k ¶ Qui ante me factⁿ eſt. i. dignior & honorabilior. l ¶ Cui ego nō ſū dignus. i. ſufficiēs vel idoneⁿ: m ¶ Ut ſoluā ei⁹ corrigiaz calciamēti: q̄s tū eſt vltimū ſeruitiū & ad minimos ꝓtinens. Vel/Nō ſū dign⁹ vt ei⁹ corrigiā calciamenti ſoluā. i. ei⁹ vroꝛē vt ſpōſus accipiā/ſm mozē legⁿ. n ¶ Hęc. i. reſponſio iohānis & iterrogatio phariſeoz. o ¶ In bethania facta ſūt trās iordanē/vbi erat iohānes baptizās: ꝓpter aḡrū copiā & loci ſecretū in q̄ ipſe ꝓſueuerat cōmorari. Sz ḡrīt Chryſ. Quare euāgeliſta determinat locū vbi hoc ſacrū eſt? Et ſoluit/ad h̄ aſſignās duas ratiōes. Una eſt: ne credat q̄ iohānes in occulto vl cōꝛa pauc' teſtimoniū h̄ dixerit. Alia: q: tpe h̄, q̄ euāgeliſta ſcſſit hęc/adhuc multi ſuperāt q̄ iterfuerāt huic teſtificatiōi. p ¶ Altera die. Hoc eſt ſpeciale teſtimoniū iohānis: q̄ chriſtū teſtificās oībus q̄ venerāt ad baptiſmū ſuū viſibiliē demōſtrauit. Et eſt h̄ teſtimoniū q̄ſi cōplemē tū oīm teſtimonioꝛ ꝓcedētiū. Nā in illis oīb⁹ intēdit iohannes paulatim ſubtrahere iudęos/vt crederēt chriſtū eſſe verū dei filiū: nūc aūt ꝑ h̄ teſtimoniū manifeſte determinat. Dñ dicit: Altera die. i. ſequēti die/poſteaq̄ facta fuit ḡſtio iudęoz p ſacerdotes & leuitas. q ¶ Videt iohānes/ intuitu mētis & corꝑis. r ¶ Jeſū venientē: nō ſolū greſſib⁹ corꝑis/ſz etiā interioris ſuę ꝓꝑplatiōis acceſſib⁹. s ¶ Ad ſe: vt iohannes eū ampli⁹ cognoſceret ꝑm diuinitatē quē ſſentem videbat/ & demōſtrabat ꝑm h̄uanitatē: vt occaſio daret ipſi iohāni ſco niçādi ipm ieſum. t ¶ Et ait/iohānes viſo ieſu: v ¶ Ecce agn⁹ dei. i. chriſt⁹ dei filⁱ⁹: q̄ dicit agn⁹: q: paſchali agno ſſi

Exo. 12. gurat⁹. Nā ſicut ſanguine illi⁹ agni domus linitę/ſūt liberatę ab exterminatoꝛe: ita oēs aię fide paſſionis munitę liberanṫ a demone. Dicit etiā agn⁹ chriſt⁹ dei filⁱ⁹/ꝑm Chryſ. q: excellētiſſim⁹ ꝓphetarū. ſ. Eſaias/eū agno cōpauit in multⁱ loc'. xvj. ca. a. Emitte agnū dñe dominatoꝛē terrę de petra deſerti. i. de gētilitate/ad montē filię ſion. i. ad eccliaz. Itē. iij. c. Sic ouis ad occiſionē ducēt: & q̄ſi agn⁹ coꝛā tondēte ſe obmutеſcet. Itē

1. Petri. 2. d. Pſ. 25. dr agn⁹/q: innocēs. Eſa. liij. c. Peꝛſi nō fecit/nec eſt inuētus dolus in oꝛe ei⁹. Pſ. Ego in innocētia mea ingreſſus ſū. Itē q: hoſtia q̄tidiana. Numeri. xxviij. a. Hęc ſūt ſacrificia q̄ offerre debetis: agnos anniculos imaculatos duos q̄tidie in holocauſtū ſempiternū: vnū offeret/ mane & alterū ad veſperū. Dane oblat⁹ eſt in abel. Apoc'. xiij. b. Quoz nōia nō ſūt ſcpta in libꝛo vitę agni/q̄ occiſus eſt ab oꝛigine mūdi. Deſpe fuit oblatus in ſeipſo. Dñ Pſ. Ad veſpeꝛ demoꝛabit flet⁹: & ad matutinū leticia/de ei⁹ reſurrectiōe. Itē agn⁹ tria miniſtrat. ſ. lac in potū/lanā in veſtimētū/carnē in cibū. Sic chriſt⁹ lac ſimplicē doctrinę h̄buit p ſe & p ſuos. Per ſe. Matth. iij. c. Agite pēnitētiā: appꝛopinq̄bit eſt regnū cęloꝛ. Per ſuos. i. Cor'. iij. a. Lac dedi vobis potū/nō eſcā. Itē lanā dedit. i. indumētū ꝓtectis. Luc'. vlt'. g. Manete i ciuitate q̄duſq̄ induamini ꝓtute ex alto. Itē carnē ſuā dat in cibū. ſ. vj. f. Caro mea vere ē cib⁹. Dñs rōnib⁹ & chriſt⁹ agn⁹: & multⁱ aliꝰ/q̄s poſtea ponem⁹ i expoſitiōe moꝛali: Sz q: nomē agni cōe erat & typico & vero agno: ad diſcernēdū de q̄ agno intēdit/ſubūngit: y ¶ Ecce ą̄ tollit pcą̄ mūdi: nō de loco ad locū mutādo / ſed vt nō ſint

L

l me factⁿ eſt: cuius ego nō ſū
m dignus vt ſolluaz eius coꝛri
n gią calciamēti. ¶ Hęc i bēthā
o nia facta ſunt trans iorda
p nem/vbi erat iohannes ba
q ptiçās. Altęra die vidit iō
r hānes ieſum venientem ad
s ſe/& ait: Ecce agn⁹ dei/ęc
t ce qui tollit peccatā mundi.

Pctā mūdi. Et dr pctm̄ mūdi/vel peccatū adę/ꝑt q̄d totus mūdus cecidit: vel pctm̄ oꝛiginale/q̄d eſt cōe totⁱ⁹ mundi: q̄d ſtute paſſionis tollit in baptiſmo. Duplicē aduerbū demō

ſ ſtratio/duplicē

Matth. 3. c. Marci. 1. a. Luc'. 3. c.

Moraliter

Moraliter: p ¶ Altera die vidit iohānes &c. Virtute ſermonis dat intelligi q̄ vna dies ſcēlit/ & altera vidit iohānes ieſū. Johānes interꝑtat/in q̄ eſt gra/& ſignificat pgnitentē: in q̄ oriṫ ꝓma dies in infuſiōe lucis gr̄e: q̄ lux obſcuratur tenebris tēptationū: ſed poſtea oriṫ altera dies tranq̄llitaṫ et pacis in victoꝛia tēptationū: & tūc videt iohānes ieſū venientē ad ſe q̄ſi ad ſuccurſū. Matth. xiij. c. Quarta vigilia noctⁱ venit ieſus ad eos ambulās ſupꝛa mare. Pſ. In die. l. gr̄e/manDauit dñs miſericoꝛdiā ſuā. i. peccati remiſſionē: & nocte tēptatiōis cāticū ei⁹: Nō cāticū canticoꝛ: q̄d cantaṫ eandē poſt gr̄e/ etā victoꝛiā tēptationū: ſed cāticū graduū q̄ cāṫaṫ dum de victoꝛia tēptatiōis gradatim aſcēdit. Lauṫ'. ij. b. Ecce iſte venit ſaliens in mōtibus trāſilięs colles. Malach. iij. a. Ecce venit dñs exercituū: & q̄s poterit cogitare die aduēt⁹ ei⁹? & t ¶ Et ait: pgnitēe viſo ielu/finita vel declināte tēptatiōe. v ¶ Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pcā mūdi. q. d. in liberatiōe tēptationū apparet bonitas & pietas dei. Matth. xiij. d. Cum aſcēdiſſet ieſus in nauicula cērāt venerūt & adoꝛauerūt eū/dicētes: Vere filⁱ dei es. Legit in libꝛo de aīalib⁹/q̄ ad colꝛe ꝛeneṫ q̄ eſt ſub lingua agni colorat pellis ei⁹. Nō ſatis ꝓuenit chriſto: q: ꝑm colꝛe ḡdicationis ſuę colꝛauit vitā & ꝓuerſationē ſuā. Faciebat enī q̄d ḡdicabat. Act'. j. a. Cꝑit ieſus facere & docere. Mat. vij. d. Erat ieſus docēs ſicut poteſtatē habēs & nō ſicut ſcribę & phariſei. Luc'. vlt'. c. Jeſus q̄ fuit vir ꝓpheta potēs in opere & ſermōe. Ro. xv. d. Habeo gliam in chriſto ieſu ad deū: Nō enī audeo aliq̄d loq̄ eoꝛ q̄ p me non efficit chriſt⁹. Gꝛego⁹ ſup Ezē. Ad h̄ vt ſeruet virtⁱ⁹ ꝓdicādi/tenear/neceſſe eſt/altitudo viuēdi. Itē legit in codex libꝛo/q̄ cū natura alia aīalia armauerit vel armis coꝛpalib⁹. i. coꝛnib⁹ vel dēṫibus vel vnguib⁹ vel quadā ſpeciali calliditate/q̄bus ſe defendāt & alia aīalia impugnent: agnus oīno ſine armis lenitſſimus eſt: ſic chriſt⁹ inocēter & ſine leſione alicui⁹ virit. Dñ nec in paſſione nec in reſurrectiōe ſua alicui nocuit. j. Pet'. ij. d. Cū malediceret/nō maledicebat: cū pateret/nō cōminabaṫ: tradebat aūt ſe iudicāti iniuſte. Ideo dicit Eſa. liij. c. Sicut ouis ad occiſionē ducet: & q̄ſi agnus coram tondēte ſe obmutеſcet. Itē dicit Ꝑſidoꝛ⁹ in libꝛo etymologiarū/q̄ agnus dicit ab agnoſcēdo: q: in magno grege matrē ſuā ſuo balatu agnoſcit & mater ipm: Sic chriſt⁹ inter cruces anguſtias matrē agnitā ſtudioſe diſcipulo cōmēdauit. Sic etiā anim̄ tribulatā ad palatū pię oſonis intus ꝓſolando ſe cognoſcere oſtēdit. j. p. c. Ego cognoſco oues meas & cognoſcūt me meę. Exo. xxxiij. c. Ego noui te ex noīe/& inueniſti gratiā coꝛā me. Sequit: y ¶ Qui tollit peccata mūdi. Quinq̄ modis deus peccata remittit. Primo p accuſatoriā cōfeſſionē. Eſa. xliij. d. Dic iniquitates tuas vt iuſtificeris. Pſ. Dixi cōfitebor aduerſum me iniuſticiā meam dño: & tu remiſiſti impietatē peccati mei. Secundo ꝑ iniuriaz remiſſionē. Eccl. xxviij. a. Relinque ꝓximo tuo nocēti te & tūc deprecanti tibi peccata ſoluent. Matth. vj. b. Si dimiſeritis hominibus peccata coꝛ/dimittet & vobis pater veſter celeſtis delicta veſtra. Tertio ꝑ clemoſynarū largitionē. Daniel. iiij. c. Redime peccata tua clemoſynis/& iniqtates miſericoꝛdiis

Quinq̄ modis deus remittit peccata

Pſ. 31.

D ✳ pauperū. Eccl. iij. d.

E stratio/duplicis nature christi cognitionē factā iohanni et faciēdā pplo ondit. a ¶Hic/quē demōstro ꝓsentē: b ¶Est/immutabiliter. Exo. iij. d. Qui est misit me ad vos. c ¶De quo dixi/vobis antecē esset ꝓsens istud qđ secūt. d ¶Post me venit/ad ꝓdicandū/ad baptiçandū/ad moriendū/ad liberandū captiuos i limbo. e ¶Vir. i. christus viroꝝ virtutum plen⁹. Hiere. xxi. d. Nouū faciet dñs super terrā: fęmina circundabit virum. Esa. liij. a. In die illa. s. cōceptionis christi/apprehendēt septē mulieres virū vnū. i. christū. f ¶Qui ante me fact⁹ est. i. diçnior me etiā ꝑm humanitatē. Et merito: g ¶Quia prior me erat/ꝑm diuinitatē. i. honorabilior. i. maior honore dignior. Chry�sō. Terecundent q̄ in pauli famosa thei in santā successerūt/ad ita manifestā veritatē resistētes. h ¶Et ego nesciebā eū. Istud exponit diuersimode a sanctis. Primo ḡrit Chry�sō. Si ipse nesciuit eū/quō potuit cē ostēdere aliis: Et respondet. Ipse q̄dē nouit eū: sed hoc dicit/q̄ nō nouit eū/nisi p eum qui misit eū baptiçare/ne putet q̄ ex amicitia carnali vel familiaritate/et nō potius ex reuelatiōe dei tulerit testimoniū. Sed q: hęc solutio minus sufficiēs videbat ei/aggrauat quęstionē dicēs: Si ipse nō cognouit eū/quiter dixit ad eum: Ego op⁹ habeo a te baptiçari: et tu venis ad me: Matth. iij. d. Si eīm eum nō nouit: ḡre eū potius ꝙ alios ꝓhibuit: Et soluit dicens: Aliud est cognoscere simpliciter: aliud cognoscere būc. Johānes siquidē p ea ḡ facta sunt circa ipsum in puericia/et p ea quę facta sunt circa christū/cognouit ipsum christū venisse simpliciter/et etiā hunc esse christū: sed ꝓpter longā morā quā in deserto fecerat/sciuit q̄dāmodo venisse christū/sed nesciuit in particulari hunc esse christū: et ideo necessariū habuit indiciū ostēdens ꝙs esset christus inter tot qui veniebāt ad eum. Statim eīm vt christus venit ad iohannē baptiçādus ab eo/descendit columba sup cū: qđ vidit iohānes: ꝙsi experterritus maiestatē/ꝓhibuit eū/et post baptismū digito eū demōstrauit/ dicēs: Ecce agnus dei. Nihilominus tn antecē cognoscebat hūc esse christū sepe ꝓhibuerat de ipso testimoniū in cōmuni nullum demōstrans. Hęc solutio satis ꝓbabilis est: sed tamē adhuc obūcit Chry�sō. dicēs: Si verū est qđ de infantia saluatoris legitur. s. q̄ fecit miracula in puericia sua: ḡre nō erat celebris fama eius: ita vt ipse iohannes nō posset etiā nescire/et ipsi iudęi nō indigerēt aliquo testificāte. Et soluit dicēs: q̄ mendaciū est qđ in illo libro scribit. Longe eīm fuit a diuina sapiētia vt miracula in puericia sua faceret christus et phātasię reputarentur. Hiero⁹ aliter dicit: sc̄z q̄ ipse iohānes sciebat ipsum esse dei filium et natū in carne/sed nesciebat mundū p baptismū ipsius christi esse redemptū. Sed incidit hic duplex dubiū. Unū/quō dubitauit de hoc iohānes cū hoc sit articulus fidei/vel de articulis fidei: Aliud/q̄: per baptismū christi nō videt esse redemptio mūdi/sed magis p passionē. Solo. Ad primū dicēdū/q̄ in omī articulo ꝓpriū subiectū est deus ꝑm aliquā rationē q̄ pcipit eius bonitas: Un in articulo illo de mūdatione mūdi/subiectū est spūssanctus mūdans ecclesiā. Or autē hęc mūdatio fiat in aqua trahēte virtutē a cōtactu dñici corꝑis accedit articulo ex parte inferioꝝ: et ideo potuit dubitari anteq̄ fiat. Ad aliud dicim⁹/q̄ mūdus est redēpt⁹ p passionē christi q̄tū ad pręcū solutionē: et tamē cęli reseratio: per baptismū autē q̄tum ad impedimēti amotionē. Aug⁹ aliter exponit/dicēs q̄ iohānes sciebat christū esse filiū dei et agnū dei/ et cętera q̄ de ipso testat⁹ est: sed nesciuit q̄ potestatē baptismi quā alijs dare poterat sibi retēturus erat. Et ꝑm hoc distinguit tripler potestas baptismi. s. potestas auctoritatis quā nulli purę creature dare potuit. Et potestas excellentię q̄ ad inuocationē nois fiat mūdatio peccatoꝝ: Et hāc dare potuit/sed noluit: duplici ratiōe q̄ ponit in Glo. Prima est/ꝓpter vnitatē ecclesię q̄ sequit vnitatē formę baptismi. Secūda est: q: si ad inuocationē nois alicui⁹ fieret mūdatio peccatoꝝ/poneret spes in hoīe: Contra illud Hiere. xvij. a. Maledict⁹ qui ponit spē in homine etc. Tertia potestas est ministerij/quā dedit alijs. Un ꝑm Aug⁹. sensus est. Et ego nesciebā eū/baptiçaturū esse tm: sicut infra plenius dicet. Expositio Chry�sō. magis tangit veritatē litterę: et ideo ipsum sequimur p totū. Un: Et ego nesciebā eū: id est in particulari cū nō cognoscebā: vel nō sciebā ita plene sicut mō: Nā ex visu et auditu corꝑali multum ꝓficit cognitio

a Hic est de quo dixi: Post
b c me venit vir qui ante me fa
d e ctus est: quia prior me erat:
f et ego nesciebam eum. Sed
k vt manifestetur i israel: pro-

maiestatis. Un Aug⁹ dicit: Ego nesciebā eū cōparatione huius cognitionis. i ¶Sed vt manifestet etc. Littera sic ordinat. Sed ꝓterea/ego iohannes ꝙco. n ¶Veni/misus a deo: o ¶Baptizās in ag̃: tm nō tollēs pctā in spū. k ¶Ut manifestet/vsu baptiçādi et ostēsione humilitatis.

l ¶In israel. i. in populo iudęoꝝ. Johānes em nō fuit pręco christi/nisi ad iudęos. Sed quęrit Chry�sō. Quid necesse fuit iohānē venire in aq̄ baptiçare vt manifestaret christ⁹ cū sine baptismo iohānis p sonum ꝙconiū suū potuerit eū manifestare iohānes: Et respōdet/dicēs/ Poterat q̄dē eum manifestare iohānes suo ꝙconio/sed eā ḡ est a cōparatiōe ꝙeminentiā suo baptismo manifestauit. Magnus em̄ habebat iohānes in pplo: q̄ tante auctoritatis fuit q̄ poterat baptiçare: sed per ꝙconiū iohānis manifestatū est q̄ christus fuit maior qui baptiçauit in spiritu. Et q: posset aliqs ḡrere: si iohānes nesciuit christū/quō testimoniū ꝓhibuit de ipso: Et rndet euāgelista/ dicēs: p ¶Et testimoniū ꝓhibuit iohānes/dicēs: q: vidi/oculis exterioribus et interioribus: s ¶Spiritū descendētē ąsi columbā de cęlo. i. columbā in signū spūssancti: nō q̄ tūc ꝑmo descenderit spiritussanc⁹ in eū: sed vt p hoc ostēdat spiritūsanctū descendere sup baptiçatos: et vt p hoc iohānes christū excellētius cognosceret. Et sic notat motus localis in columba desup veniente/et sanctificatio noua aquę de nouo ꝓfluēs a spiritusancto p mediū contactū sanctissimę carnis christi: nō in christo q̄ a ꝑmo iustificationis ꝓceptionis suę plenissim⁹ fuit omni gr̃a spūali. Et sic patet solutio ad ḡrtionē q̄ solet fieri. s. q̄re spūssanctus nō descendit imediate in aquā qđ sanctificauit/cui⁹ sunus descēsus nō fit aliud q̄ aquę sanctificatio. Et patet solutio: q: spūs nō sctificauit aquā imediate sed per mediū contactū corꝑis christi. Et ideo

Moraliter

✠ descēdit super pauperū. Eccli. xij. d. Ignē ardentē extinguit aqua et elemosyna resistit peccatis. Quarto per ꝓtinuā seu assiduā oratione Jaco. v. d. Multū valet depcatio iusti assidua. Marc. ix. d. Hoc genꝰ nō ex̄it nisi in oratione et ieiunio. Ibi Glo. Oratione sanant pestes mētis. i. pcā spūalia. Quinto per ieiunium. Joel. ij. c. Cōuertimini ad me in ieiunio etc. Seq̄t: a ¶Hic est de quo dixi: post me venit qui ąñ me factꝰ est: q: prior me erat. Hic gerit iohānes ꝑsonā quorundā religiosorū: qui ꝓpter pigritiā et negligentiā suam a nouitijs superāri tur in obseruātia regulari. De q̄bus dicit Sap. xv. d. Pedes eoꝝ pigri ad ambulandū. Item Eccl. i. d. Animalia ibāt et reuertebant. Ibāt ꝓficiendo tpe nouitiatus: et reuertebant postea p desidiā tpe senectutis cū deberēt esse feruētiores. Unde merito significant istī p filios israel: qui spacio q̄draginta annorū vię ꝓfecerūt quinq̄ dietas/ et vltimo anno ꝓpinquiores fuerūt egyptо q̄ in ꝑmo. Et de his dicit beat⁹ Bern. in. ij. lib. de cōsideratione. Quid poterāt ꝓficere qui semp reuertebāt dum ambularēt: Hi igitur videtes nouitū in seruitio christi feruentiorē/recte possunt dicere: d ¶Post me venit vir: id est nouitius qui cōtra bifariā fortunę insultus vniformi cōstantia mētis militat ꝑmunit⁹. Hic em̄ est vir/vt dicit Gregorius in moralib⁹: f ¶Qui ante me fact⁹ est/virę et cōuersationis honestate/spiritualiū cōsolationū experientia et etiā ꝓfectionis dignitate et merito. g ¶Quia prior me erat/in seruitio dei ꝑus veniēs/prior in choro/prior in capitulo/prior in labore: posterior in mēsa/posterior in lecto: et q̄d mirū si talis est prior et sit ante te: q: tu stas et ille currit? Un in ꝑsona talis loquit ꝓpheta: Etā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri etc. Prouer. tiij. d. Curre nō babebis offendiculū. Beatus Bern. In via dei non ꝓgredi/regredi est. Sequit: b ¶Et ego nesciebā eū. i. nō reputabā eum. i ¶Sed vt manifestet in israel. inter videtes deū per fidē ꝓtēplationē. m ¶Propterea veni ego in aq̄/lachrymarū. o ¶Baptizans/meipsum: q: sepe ex visione taliū nouitioꝝ cōpungunt antiqui et constituent se superatos ab illis. p ¶Et testimonium/veritatis: q ¶Perhibuit iohānes: antiquus claustralis. r ¶Dicens: q: vidi spiritū descendentē ąsi columbā de cęlo et manentē sup eū. Tria notant hic quę ꝓficiūt claustrali. In columba simplicitas: in descensu humilitas: in ꝑmanentia stabilitas. Et hęc tria facit spiritussanctus venies sup nouitios in religiōe seruētes. Job. xxvj. d. Spūs dñi ornauit eelos/

✠ his ornamētis

Psa. 118.

Moraliter

A ſ descēdit sup christū tāq̄ p quē ꝓfluit sanctificatio in aquam. Hanc aūt aquę sanctificationē nihil aliud intelligo q̄ ꝓpinquā potentiā ipius aquę ad sanctificādos baptiçatos/q̄ ꝓficit actu/vt verbū accedat ad elemētū sub debita forma: q: tūc fit actu sacramētū: vt dicit Aug⁹. Sed quęrit: quare in specie columbę descēdit spūs potius q̄ alterius⁹ aīalis: Item vnde venerit vel vnde formata fuerit: Item quo puenerit illa colūba: Ad ꝓmum dicim⁹ q̄ interoia aīalia colūba habet quādā specialem sagacitatē effugiendi accipitres: ita etiā vt sit quoddā genꝰ colūbarū: sicut dr in libro de aīalib⁹/qđ cognoscit accipitres capientes in arboꝝ: et illos vitat fugiēdo in terrā vel in arboꝝ vel in aerē. Un cū baptismus sit ꝑma cuasio aīę de venatiōe diaboli: recte in specie colūbę descēdit spūssanctus ad sanctificationē baptismi. Hęc ratio est physica. Theologica aūt ratio pōt esse/qđ legit Gen. viij. d. Icz q̄ colūba retulit ad arcam ramū virētis oliuę post decursū diluuij/in signū pacis et recōciliatiōis: Jō cū in baptismo cesset vniuersale diluuiuz peccati: recte descēdit spūs sup christū in specie colūbę in signū pacis reddite hūano generi p baptismū eius. Item licet spūssanc⁹ multa dona tribuat/tn̄ oia ꝓiūgunt i bonitate: q̄ e animi dulcedo vt dicit Aug⁹ sup Gal. v. Huic aūt opponit amaritudo animi. Un cū colūba felle careat/ad minus in epate/ꝙgrue spūssanctus fons bonitatis in specie colūbe descēdit ad sanctificādū baptismā vbi oia dona donant. Ad secūdū dicit Aug⁹/q̄ columbā illā creauit deus tūc de nihilo qui vniuersam mundi machinā de nihilo fecit ꝓius/et corꝑus suuz sine viri ministerio in vtero virginis fabricauit. Ad tertium dicit Beda/q̄ sicut stella quę magos duxit impleto officio suo/redacta est: in nihilū vl in ꝓmā materiā vnde facta fuerat: sic columba ista q̄ sup christū apparuit. Qđ tū factū est/ne hoīes adorarēt eā: sicut iudęi fecerūt serpentē eneū quē fecerat moyses in deserto. Sequit: a ¶Et manentē sup eum. Quare manentē: Ad litterā/vt omnibus patēter ostenderet: q: nō phantasma sed rei veritas fuit. Sed nūquid viderūt eā oēs q̄ aderant: Dicit Chryꝰ. q: nō oēs viderūt columbā sup christū: sed tm̄ illi q̄ se dignos exhibuerūt tanta visiōe. Forte oēs viderūt visu exteriori/sed nō interiori: Unde putabāt phantasma esse/nō veritatem: et ideo testimonio alieno indiguerunt. b ¶Et ego nesciebā eū/esse christū: vl q̄ hoc signo cognosceret. c ¶Sz qui misit me/habitantē i heremo. d ¶Baptizare i aq̄: tm̄ exterius lauantē/nō in spiritu interi⁹ sanctificāte. e ¶Ille mihi dixit/locutiōe interiori/qua spiritꝰ loquit ad spiritū: cū multi venūt ad baptismū tuū: Ille/ f ¶Sup quē videris/vtroq̄ visu. i. exteriori et interiori. g ¶Spiritū descendentē/motu locali/quo ad speciē colūbę. h ¶Et manentē sup eū/quo ad virtutē purificantē quę semp manlit in christo/et in aqua post baptismum christi. i ¶Hic/non alius.

B a b c d e f g h i

k ¶Est q̄ baptizat: id est a peccato mūdat. l ¶In spūsancto: id est p gratiā spūssancti q̄ cōfert in baptismo a solo christo/nō a iohanne vel a quocūq̄ alio. Esa. xliij. d. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. Chryꝰ. Nō indigebat christus baptismo/sed baptismus indigebat virtute christi: Non em̄ iohānis erat dare spiritū. Un baptiçati ab eo dicūt: Nec q̄ ſ spūssanc⁹ est audiuim⁹: Act. xix. a. Sequit: m ¶Et ego vidi/vtroq̄ visu signū/quo dixit mihi q̄ ostenderet christus/qđ nō oēs. n ¶Et testimoniū ꝓhibui/iudęis: o ¶Qz hic/non alius: p ¶Est filiꝰ dei/vnicus et naturalis: et ideo potest baptiçare: id est intus a peccato mūdare: qđ est solius dei. Sed quęrit Chryꝰ. Ubi boc testatus est iohānes: Et respondet. Hęc et multa alia reliquit euangelista causa breuitatis: qđ ostendit in fine huius libri.

l m n o p q r s t

Moraliter ✠ his ornamētis: et obstricāte manu ei⁹ educt⁹ est coluber tortuosus. Sap. xij. a. O q̄ bon⁹ et q̄ suauis est spūs tu⁹ dñe in nobis. b ¶Et ego nesciebā eū/esse talē: c ¶Sz q̄ misit me baptizare in aqua/lachrymarum. d ¶Ille mihi dixit/interiori locutiōe. f ¶Sup quē videris spiritū descendentē/p humilitatē. h ¶Et manentez sup eū/p stabilitatē. i ¶Hic est q̄ baptizat/seipm baptismo penitētię: et alios bono exēplo ad est a pctō sordib⁹ mūdat. m ¶Et ego vidi et testimoniū ꝓhibui: q: hic est filiuſ dei: p imitationē et hereditatis paternę vendicationem. Ro. viij. c. Ipe spūs testimoniū reddit spūi nr̄o: q̄ sum⁹ filij dei: si aūt filij/et heredes: heredes quidē dei/cohęredes aūt christi. o ¶Altera die iterū stabat iohānes. Hoc e vltimū testimoniū iohānis qđ de christo cozā multis testificat⁹ est: ramen duo tm̄ de discipulis suis secuti sunt eū: id est christū. Qui aūt sint illi duo/patebit infra. Dicit ergo:

Ad litterā

Altera die iteruz/imediate post ꝓcedētē. Un lra Chryꝰ. habet: Itaq̄ rursus in crastinū stabat iohānes etc. Ubi stabat: In bethania trās iordanē in deserto. r ¶Et ex discipulis eius duo: imo plures. Sed bi duo tm̄ dicunt stetisse cū iohāne/q̄: soli audierūt testimoniū ei⁹ de christo. Alij em̄ q̄ surda aure audierūt. Ita Selotype diligebāt iohānē intrēti vt ex inuidia mouerēt ḡtiones aduersus christū cū discipulis pharisęoꝝ: vt dicit Chryꝰ. s ¶Et respiciēs/iohannes: t ¶Jesū ambulantē/cum alijs q̄ veniebāt ad ipm̄. Frequēter em̄ veniebat iesus ad iohānē/vt occasionē daret ei ferēdi testimonii de ipo: q̄ p iohānē voluit christus iudęis reuelari: apud q̄s iohānes magn⁹ erat. v ¶Dixit/iohannes: x ¶Ecce agn⁹ dei. i. christ⁹ simplex innocēs imolādus. De q̄ Esa. xvj. a. Emitte agnū dñe dominatorē terrę. Sed quęrit ḡre iohānes nō admonuit secretoꝝ se ḡrenē christū: Ad ꝙ respōdet Chryꝰ. dicēs/q̄ si i secreto fecisset ꝙ/videret machinatio esse. Item quęrit: ḡre nō ꝑcādo roganit eos vt sequerenē iesū/sed tm̄ demōstrādo laudauit: Ad ꝙ respōdet Chryꝰ. q̄ iohānis ītētio nō fuit solū vt sui discipuli sequerenē iesū/sed vt ꝑseuerarēt cū eo: si aūt rogasset eos/cū tius retrocessissent tanq̄ obsequētes alteri⁹ volūtati: nūc autē q: sponte ꝓpria et nullis ꝓcibus moti sequunt/nō ita defecili retrocedūt. Item querit: ḡre iohānes de christo ꝑsente loquat/cū ꝓpriū sit ꝓphetis loq̄ de futuro: Ad ꝙ respondet Chryꝰ. dicēs/q̄ tria sunt genera ꝙdicantiū. Quidā ꝙdicauerūt futurū: vt puri ꝓphetę: Quidā ꝓteritū/vt apostoli et sequaces eorū: Johānes aūt fuit in medio: et ideo ꝙdicauit ꝑsentē: quia fuit plus q̄ ꝓpheta/et min⁹ q̄ apls. Item querit: ḡre ita parū loquit iohānes discipulis suis de christo: Respōdet Chryꝰ. q: intēdebat tm̄ inducere eos ad ꝙ vt audirēt eū/sciēs q̄ postea nō dimitterent eū. Item querit: ḡre nō dixit discipulis suis aliq̄ sublimia de christo: Rndet Chryꝰ. q̄ aūt multa sublimia dixerat iohānes de christo et nullus secut⁹ est eū: iō nūc dicit humilia: in q̄bus nobis exhibuit bonitatē suā/dicēs: Ecce agnus dei. Et addit Chryꝰ. Qui tollit pctā mūdi/sicut ꝑus: vt gratiā pctis ꝙ audientes ꝓfugiāt ad christū/vt ifirmi ad medicū.

Moraliter

✠ Et audierūt

Moraliter. q ¶Altera die etc. Per iohannez significat ꝑlatus. Per duos discipulos ei⁹ significant duo genera sꝙtoꝝ. i. clerici et laici. Un recte dicit: Altera die stabat iohānes: ꝓ iugē solliciudinē gregis sui: et ꝙ ſ patus ad pugnaz ꝓ gregis defensiōe. Habacuk. ij. a. Sup custodiā meā stabo et figam gradū meū sup munitionē. Tamen sūt aliq̄ qui stant/sed occiosi: quos arguit dñs Matth. xx. a. Quid stat⁹ hic tota die ociosi. Et beatus Bern. ad eugeniū. Euigila ad curam et non ocio corꝑeas/me et tibi dicak. Quid hic stas tota die ociosus: Multo ꝙ minus inuenīri aut delitijs resolutū aut relupinū pompis. Sed notādū q̄ dicit: Stabat altera die/et iterū: quia non ꝓtinue vacandum est alijs: sed aliq̄n sibi/aliq̄n alijs. Unde. i. Timoth. iij. d. Attende tibi et doctrinę/insta in illis. Bern. xxx. d. dixit iacob: Justū est vt aliquādo ꝓuideaz domui meę. s ¶Et respiciens iesum ambulantez/dixit: ecce agnus dei. Respectus iohānis ad iesum/significat intētionē ꝑlati ad deū: q̄ omnia facta et dicta sua debet elcuare ad dei honorē et salutē animarū. Un ꝓpue ꝓdictū est ꝑlatis Matthei. v. b. Sic luceat lux vestra coram hoibus vt videant opera vestra bona etc. Dicit aūt: Ecce agn⁹ dei: Nō dicit aliquid magnū aut subtile de trinitate et vnitate/ſz tale qđ capi pōt ab oib⁹. Chryꝰ. in homel. xvij. Nō ita multi addducunt ad iesū cū aliq̄d magnū et excelsum de deo dicit/sicut cū benignum et amicū hoīm et ad salutē audiētiū ptinēs. i. Cor. xiij. d. Si venero ad vos linguis loquēs/q̄d ꝑdero vobis/nisi loq̄r aut in reuelatiōe aut in sciētia aut ꝓpheta aut doctrina: malo loqui in ecclia dei quinq̄ verba sensu meo/q̄ decez milia in lingua.

D 2 ✠ Et audierūt

E F a ¶ Et audierūt/aure cordis magis ꝙ̄ corporis. b ¶ Eū: id est iohannē: imo christū in iohāne loquentē. c ¶ Duo discipuli loquentē/ratione deliberata. d ¶ Et secuti sunt iesum/gressibus vtriusqꝫ hoīs.i.interioris et exterioris/non ptēnentes magistrū suū/sed eius testimonio vtētes. e ¶ Cōuersus aūt iesus: id est retro aspiciens ad illos duos qui seqbant eū. f ¶ Et vidēs eos sequētes se/adhuc a longe: nō eīn audebāt ingerere se. g ¶ Dicit eis: Et in hoc audaciā accedendi contulit eis. h ¶ Quid q̄ritis: Nō ignorās q̄rit/sed vt audaciā accedēdi daret illis: ꝛ vt illi respōdēdo aliqd lucrarenꝫ. Sed q̄re nō loqtur eis asserendo / dicens: vos q̄ritis hoc: venite/ꝛ sic satisfaciā vobis: qꝛ p hoc ostenderet se magis. Ad qd rñdet Chrys. Curatio adulti hoīs nunq̄ fit sine vsu liberi arbitrij. Vñ vt ostēderet ꝙ hāc suā curationē ipsi poterāt reijcere vel iuuare ex ppria volūtate querēdo loquiꝫ/ vt ipsi melius aperiāt causaꝫ sui aduētus. Nec dixit iesus/quē q̄ritis: sed quid q̄ritis: ne se laudare vel querī videreꝫ. i ¶ Qui: scꝫ discipuli audita tam benigna allocutione iesu. k ¶ Dixerūt ei: cōcepta fiducia. l ¶ Rabbi: cuius iā nos pfitemur discipulos. Vñ sequiꝫ: m ¶ Qd dicit interpretatū magister. Nec est hoc verbū euāgelistę/sed interptis: qd patet: qꝛ Chrys. nō habet hoc. Et p̄terea rabbi/ hebreū est: ꝛ liber iste scriptus fuit in greco. n ¶ Ubi habitas. Nō respōdēt ad interrogata. Interrogauerat eīn christus qd q̄rerēt: nec ipsi respōdēt/hoc q̄rimus: sed iterū interrogāt: Ubi habitas. Et hoc iō: qꝛ nō in trāseursu nec i publico volebāt discipuli discere/sed in secreto ꝛ magna deliberatiōe vt discipuli. Sed quō querunt illi de habitaculo christi: cū ipse dicat Matth.viij.c. Filius hoīs nō habet vbi caput suū reclinet: Ad hoc respondendū est/ꝙ reuera christꝰ nullū habebat habitaculū / sed isti nesciebāt. Uel fm cōmunē modū loquēdi dixerūt: Ubi habitas.i.vbi pnoctabis i hac nocte. o ¶ Dicit eis: venite ꝛ videte. Nō dicit: ite ꝛ cras reuertimini/ꝛ tūc loquar vobis sed hospitiū q̄le habiturus erat cōmunicat eis. Prouer.iij.d. Ne dicas amico tuo vade ꝛ reuertere ꝛ cras dabo tibi cū statim possis dare. q ¶ Venerūt ꝛ viderūt vbi maneret: tanq̄ discipuli parētes magistro. r ¶ Et manserunt/ibi/ die illo/illecti suauitate eloquij iesu. s ¶ Hora autē/q̄ venerūt ad eū audito testimonio iohannis: t ¶ Erat q̄si decima. Tēperat se euāgelista pter tpis pluralitatē pter quā vix pōt hora certa distingui. Sed videꝫ ꝙ hoc tps nō cōpetit testificationi vel secutioni discipuloꝝ: qꝛ tali hora sunt corpora grauata escis. Ad hoc rñdet Chrys. dicēs/ ꝙ in taꝫ sanctis viris vt christꝰ ꝛ p̄cursor ꝛ discipuli eius fuerūt/ nihil tale suspicandū est: qꝛ ipsi sobriores fuerūt in vespera ꝙ̄ nos i mane: vnde omne tēpus fuit eis equale. v ¶ Erat autē andreas frater simonis petri. Anticipatio est: qꝛ nōdū sic vocabatur/sed postea impositum est ei nomē petri: vt patebit infra. x ¶ Unus ex duobꝰ/discipulis. y ¶ Qui audierant a iohāne/testificāte de christo. z ¶ Et secuti fuerāt eum/ ad ipsius testimoniū. Sed queriꝫ q̄re nominaꝫ andreas ꝛ nō alius discipulus: Ad hoc rñdet Chrys. ꝙ andreas ideo nominaꝫ: qꝛ p ipsum vocatꝰ est petrus de cuius vocatione dicturꝰ erat statim euāgelista. Alius aūt nō nominaꝫ: forte qꝛ iohannes fuit ille alius: ꝛ ideo pter humilitatē tacuit nomē suum. Uel forte qꝛ fuit vnus de minoribꝰ discipulis ꝛ nō cōparabilis andreę qui fuit aplus. a ¶ Inuenit hic: id est andreas. b ¶ Primū.i.anteq̄ alios inueniret: in quo notaꝫ ꝙ multos vocauit andreas ad iesum. c ¶ Fratrē suū simonē/et dicit ei: inuenimus messiā.i.christū in lege pmissum. d ¶ Qd est interptatū christꝰ. Chrys. Hoc verbū cōsolati cordis est: qd aū expeditionē inuenti turbatū erat: nunc autē facti alacris postq̄ apparuit qd expectabaꝫ ꝛ festinātis aliis tradere hec euāgelia.i.bona nūcia.s.inuenisse messiā: In quo arguunꝫ qui inuēta sua nō cōmunicāt aliis: ꝛ qui nō ꝯsolanꝫ dsolatos cū sint ipsi cōsolati: sicut dicit.ij.Cor.i.a. Deus totꝰ cōsolationis q̄ cōsolaꝫ nos in omi tribulatiōe nr̄a / vt possimꝰ ꝛ ipsi cōsolari eos qui in omni pssura sunt. e ¶ Et adduxit euꝫ ad iesum: sciēs ꝙ si eum posset facere vt veniret petrus ad iesum: ipo audito decetero nō recederet ab eo. e ¶ Intuitus aūt eū iesus: vt ausuꝫ daret ei accedēdi securius ꝛ loquēdi. f ¶ Dixit: tu es simon filꝰ iohāna. Hoc qd erat occultū ꝛ qd nullus sibi reuelauerat dixit: vt ostēderet se eē deū q̄ oīa nouit/ne petrꝰ amplius fluctuaret d aduētu messię. g ¶ Tu vocaberis cephas/ qd interpretaꝫ petrus. Cephas hebręum est: petrus grecū: agnoscēs latinū. Sꝫ q̄riꝫ q̄re dn̄s isti mutat nomen potius ꝙ̄ andreę vel alicui alij: Ad qd respondendū est/ ꝙ nominis mutatio signū est mutationis que circa ipsum petrū futura erat. Futurus eīn erat pnceps aplorū qd nō alij: Unde ꝛ adhuc in ordinatione papę mutaꝫ ei nomē: qd nō fit aliis episcopis. Nec etiā hic mutaꝫ petro nomē/ sed pdicitur mutatio: sed Marc.iij.c. habeꝫ de mutatione facta. Matth. xvj.c. habeꝫ de ꝯfirmatione mutatiōis facte.

Quinta ps libri: prima ps de vocatione discipulorū.

a Et audierūt eū duo discipuli loquētē: ꝛ secuti sūt iesum. Conuersus autē iesus et vidēs eos sequentes se/dicit eis: Quid q̄ritis: Qui dixerūt ei: Rabbi: qd dicit interptatū mgr/vbi habitas: Dicit eis Uenite ꝛ videte. Uenerūt ꝛ viderūt vbi maneret: ꝛ apud eum mānserūt die illo. Hora aūt erat q̄si decima. Erāt autē andreas frater simōis petri/vnꝰ ex duobꝰ qui audierāt a iohāne: ꝛ secuti fuerāt eū. Inuenit hic primū fratrē suū simōnē/ꝛ dicit ei: Inuenimꝰ messiā: qd est interptatū christus. Et adduxit eū ad iesū. Intuitꝰ aūt eū iesus/dixit: Tu es simon filꝰ iohā na: tu vocaberis cephas/qd interptaꝫ petrꝰ. In crastinū voluit exire in galileā: et inuenit philippū. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erāt aūt philippus a bethsaida ciuitate andreę ꝛ petri. Inuenit philippꝰ nathanael/ et dicit ei: Quē scpsit moyses i lege et pphete: inuenimꝰ iesuꝫ filium ioseph ā naçareth. Et dixit ei nathanael: A naçareth pōt aliqd bōi eē: Dicit ei philippus: Ueni et vide.

Moraliter

✳ a ¶ Et audierūt eū duo discipuli loquētē ꝛ secuti sūt iesu: qꝛ talis facile ꝑsuadet/ꝙ facilia ꝛ vtilia dicꝫ/ꝛ facit qd dicit. Job.xxix.d. Qui me audiebāt expectabāt sentētiā meā ꝛ intenti tacebāt ad ꝯsiliū meū. Sequiꝫ: c ¶ Cōuersus autē iesus ꝛ vidēs eos sequētes se/dicit eis. Cōuersio ꝛ allocutio iesu significat ꝯsolationē quā sępe christꝰ inspirat sequētibus se. Vñ Sap.iiij.c. Gratia dei ꝛ misericordia in sanctos eiꝰ ꝛ respectus in electos illius. Luc.xxij.g. Respexit dn̄s petrū/ꝛ egressus foras fleuit amare. h ¶ Quid q̄ritis.q.d.dn̄s: paratus sum dare si aliqd petitis. Luc.xj.b. Petite et accipietis: q̄rite ꝛ inuenietis: pulsate ꝛ aperieꝫ vobis. J.xvj.e. Usqꝫ modo nō petistis quicq̄: petite ꝛ accipietis. i ¶ Qui dixerunt ei: rabbi qd dicit interpratū magister / vbi habitas: Duo notanꝫ hic. Primū ꝙ se magisterio christi oīno supponūt: Unde dicūt: Rabbi. Secundū ꝙ diu volūt cum eo manere: Unde dicūt: Ubi habitas. In quo arguuntur duo genera hominū qui nolūt in penitētia cum christo diu pmanere. Primi sunt pcrastinantes penitentiā vsqꝫ ad horam mortis: quia tales parū volūt morari in ea. Alij sunt qui non volūt facere penitentiā perpetuā sed temporalē. Cōtra pmos dicit Eccl.v.b. Non tardes cōuerti ad dominū: ꝛ ne differas de die in diem: subito eīn veniet ira illius ꝛ in tēpore vindictę disperdet te. De aliis dicit Luc.viij.b. Ad tēpus credunt/et in tēpore temptatiōis recedūt. o ¶ Dicit eis: venite/opere. p ¶ Et videte/mēte. Et est rectus ordo: quia bona operatio dat intelligentiā. Ps. A mandatis tuis intellexi. Esa.ij.a. Uenite ascēdamus ad montē dei oreb: id est ad eminētiā virtutis ꝛ ad domū dei iacob/ꝛ docebit nos vias suas. q ¶ Venerūt ꝛ viderūt vbi maneret/ꝛ apud ꝛc. Tria dicitꝫ: scꝫ ꝙ venerūt/ꝙ mansionē cōsiderauerūt/ꝙ manserūt apud eum. Primū est venire ad christū vt ad medicū: qui sanat ꝛ exonerat a sarcina laboris. Matth.xj.d. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego reficiā vos. Considerare autē mansionē est p̄parare hospitiū cordis sui in habitaculū dei. Luc. xix.a. Zachee festinās descēde/qꝛ in domo tua oportet me manere. Manere apud christū/est seruare mandata ipsius. J.xv. b. Si p̄cepta mea seruaueritis: manebitis in dilectione mea. Cetera patēt. Ps.118.

b ¶ In crastinū voluit ꝛc. Hic incipit secunda pars de vocatione discipulorū: in qua vocanꝫ philippus ꝛ nathanael frater eius. Philippus sine medio: nathanael vero mediāte philippo. Unde dubitatio seu questio incidit hic: In pmis: quare cum oēs alij discipuli per aliqd medium sint vocati/solus philippus sit vocatus immediate a christo. Itē alia q̄stio est/q̄re christus nō vocauit aliquos discipulos pmo cū nullos habebat: sed tunc pmo cū per testimonium iohannis iam aliquos habuit. Tertia questio est: quare de galilea potius ꝙ̄ de alia patria vocauit discipulos. Ad pmaꝫ respōdet Chrysost. multipliciter. Prima responsio est: quia potuit esse ꝙ philippus audierat a iohāne baptista p̄conium de christo sicut ꝛ andreas/vel a petro et andrea/quorum ꝯciuis erat: vnde noticia petri ꝛ andreę quos vidit sequētes christū/ fuit sufficiēs ꝑsuasio vt ꝛ ipse sequereꝫ eūꝫ: ꝛ ita non imediate/sed mediate vocatus est philippꝰ sicut alij. Secūda responsio Chrys. ad idem est/ꝙ christus p se vocauit philippū tanq̄ notū ꝛ familiarē sibi: vtpote cōpatriotā. Tertia rn̄sio Chrys. ad idem est/ꝙ ad solā vocem christi philippus secutꝰ est christum diuina gratia hoc operāte: ꝛ ideo nō est querēda alia ratio vbi sola gratia operaꝫ. Ad secundā questioneꝫ dicendū/ꝙ nō cōueniebat christū ppriis factis vel dictis innotescere primo: quia suspicabilis est laus in ore pprio. Unde Prouerb. xxvij.a. Laudet te alienus ꝛ nō os tuum. Sed cuꝫ fuit ab alio exaltatus ꝛ notificatus/tunc potuit ipse de se vera testari: ꝛ iō tunc pmo post testimonia iohānis potuit ipse vocare alios discipulos. Ad tertiā questionē dicendū/ꝙ christꝰ in oībus factis suis voluit euacuare sapiētiā mundi: ꝛ ideo de galilea elegit discipulos potius ꝙ̄ de alia patria: qꝛ inter oēs alias terras iudeę ipa habet incolas rusticiores ꝛ simpliciores ꝛ incōpositiores: vt dicit Chrys. Et inter illos etiam viliores elegit.s.piscatores: qui magis ꝯsueuerūt de captura piscium ꝛ fabulis ꝙ̄ de celestibus tractare: vt dicit Chrys. Ob hoc etiam voluit ipse in naçareth educari: que fuit vilius castellum totius galileę: vt dicit Chrys. vt nō credereꝫ sermo suus esse in sapiētia mūdi/sed in doctrina spiritus. Unde Aplus.i.Cor.i.d. Uidete fratres vocationē vestram: quia non multi sapientes fm carnem/nō multi potentes/non multi nobiles: sed que stulta sunt mūdi elegit deus vt cōfundat sapientes. Dicit ergo: In crastinū: nō postq̄ vocatus fuit andreas/sed postq̄ vocatꝰ fuit petrus: de quo supra imediate habitū est. a ¶ Uoluit/ ipse iesus. b ¶ Exire/de iudea vbi fuerat cū iohanne qui baptiçabat ibi: sicut dicit Matth.iij.d. c ¶ In galileā/terrā suā: in qua fuerat educatꝰ. Unde ꝛ pmo voluit eam visitare. d ¶ Et inuenit/iam existens in galilea: e ¶ Philippū: q̄ sibi occurrebat. f ¶ Et dicit ei iesus.i.saluator: volēs saluare philippū. g ¶ Sequere me: nō solū gressu corporis/ sed cordis deuotiōe ꝛ opis imitatiōe. Et statim philippus secutus est eū gratia christi interius opante in illo: sicut ꝛ i mattheo: de cuius vocatiōe dicit Matth.ix.a. Uidit iesus hominē sedentē in teloneo mattheū noīe/ꝛ ait illi: sequere me: ꝛ surgens secutus est euꝫ. In neutro fuit leuitas: sed gratia occulte operās. Qꝛ autē in galilea vocaꝫ philippꝰ/significat ꝙ nemo dignus est vocatiōe christi nisi q̄ transmigrauerit de vitiis ad v̄tutes: Vñ ꝛ galilea trāsmigratio facta interptaꝫ. Vñ Marc.vlt.b.diciꝫ: Quia p̄cedet vos in galileā: ibi eum videbitis. h ¶ Erat aūt philippus a bethsaida ciuitate andreę ꝛ petri. Ciuitatē istorū nominat: vt ipo nomine ostendat officiū ad qd vocanꝫ: id est ad venationē/nō ferarū sed animarū. Bethsaida eīn interptaꝫ domus venatiōis. Hiere.xvj.c. Ecce ego mittā piscatores multos dicit dn̄s/ꝛ piscabunꝫ eos: et post hoc mittā eis multos venatores ꝛ venabunꝫ eos de omni mōte/supbię: ꝛ de omi colle/auaricię ꝛ de cauernis petrarū/ luxurię. Vñ ꝛ statim subiūgit euāgelista de venatiōe philippi qui fratrem suum nathanael primo venatus est. Unde dicit: i ¶ Inuenit philippus: vt sapiēs venator iam eruditus. k ¶ Nathanael/fratreꝫ suū in lege doctissimū. l ¶ Et dicit ei: volens cōmunicare thesaurū inuentū. m ¶ Quē scripsit moyses in lege. Deut.xviij.c. n ¶ Et pphetę/oēs: Sed potissime/Esa.vij.c.ix.b.xj.a. Hiere.xxiij.d. Ezech.xliij. a. Daniel.ix.f. o ¶ Inuenimꝰ/studiose q̄rētes. p ¶ Iesū: De quo Abacuk.iij.d. Exultabo in deo iesu meo. q ¶ Filium ioseph: nō verum sed putatiuū. Unde Luc.iij.e. Jesus erat incipiens quasi annorum triginta / vt putabatur filiꝰ ioseph. r ¶ A naçareth: id est natum de naçareth. Et hoc non est verum: immo fuit natus in betbleem: nutritus vero in naçareth. Sed philippus putabat ꝙ fuisset natꝰ in naçareth. Nathanael vero peritissimus scripturarū bene sciebat ꝙ non de naçareth sed de betbleem venturꝰ erat messias. Unde Michęę.v.a. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milibus iuda/ex te eīn egrediēꝫ qui sit dominator in israel. Cū autē duo cōtineat philippi oratio.s.christuꝫ iam venisse/ꝛ ipm in naçareth natū esse: nathanael vt doctissimꝰ i lege ꝛ pphetis/videns ex vna parte tēpus iā impletuꝫ quo christꝰ debebat venire: et ex alia parte scriptū esse ꝙ nō a naçareth/sed potius de betblee venit christus/ nō potuit simpliciter cōtradicere orationi philippi/ nec simpliciter affirmare: vnde tēperando responsum interrogauit: s ¶ Et dixit ei: id est philippo/nathanael: A naçareth potest aliquid boni esse: Chrys. Nō dicit confestim nathanael/mentiris philippe: quia de betbleem oportet christū venire: sed mitem fecit refutationē. Nō enim dixit nullum bonum galilea fert/sed interrogatiue dixit: A naçareth potest aliquid boni esse: Uerūtamen quedā Glo. dicit ꝙ potest legi remissiue sine omi interrogatiōe. Ut aūt omis dubitatio tollaꝫ/ꝛ omis cōtrarietas que videꝫ esse inter glosas absoluaꝫ: notandū ꝙ aliquis potest esse dupliciter a naçareth scꝫ educatiōe vel natione. Unde qꝛ Esa.xi.a. dictū est de christo: Quoniā naçareus vocabiꝫ: intelligit nathanael hoc debere accipi de educatiōe/nō de natiuitate. Et ideo quia philippꝰ verbū dubium in sua oratiōe posuerat: ꝛ ipse dubie respondit. Unde quidā expositorū cōsiderantes hanc dubitationē/dicūt ꝙ debet legi interrogatiue. Alij vō respicientes intellectū nathanaelis/quo ipse intellexit christum esse a naçareth educatione: dicūt ꝙ debet legi remissiue. t ¶ Dicit ei philippus: sciens ꝙ iesus erat christꝰ vndecūq̄ esset. v ¶ Ueni/ad iesum. x ¶ Et vide/ipsum: quia ipsa visio ꝛ auditio eius homines attrahebat ad se. Et per hoc videtur ꝙ p̄dictus sermo magis interrogatiue/vt dicit Chrys. ꝙ̄ remissiue/vt dicūt alij intelligēdus est. Philippus enim idiota nesciens respondere: nec multum curans de solutione questionis sibi facte: misit eū ad fontem sapientię: id est iesum/dicens: v ¶ Ueni/mente ꝛ corpore: x ¶ Et vide/ oculo interiori ꝛ exteriori. Et statim venit nathanael: qd tn̄ transit euāgelista causa breuitatis.

Secunda ps de vocatione discipuloꝝ

Al. ꝛ cū cociis piscium fabulari.

Moraliter. b ¶ In crastinū voluit ꝛc. Jesus saluator interptaꝫ: ꝛ significat quēlibet virū sanctū q̄ se ꝛ alios saluare intendit. Qui/in crastinū.i.trāsacta nocte pcti ꝛ sole gr̄e iā lucēte: Sic dꝫ Ro.xiij.d. Nox p̄cessit dies aūt appropinquit.

✳ a ¶ Uoluit exire/mente ꝛ corpe. c ¶ In galileaꝫ: id est in transmigrationē: que est de vitiis ad v̄tutes: ꝛ de virtute in virtutē/donec videaꝫ deus deorū in sion. d ¶ Et inuenit philippum: id est os lampadis: id est vocem laudis humanę: que transmigranti huiusmodi sępe occurrit. De qua lampade dicit Job.xlj.b. De ore eius: id est leuiathan/lampades pcedunt sicūt tedę ignis accēsę. Itē Gen.xv.d. Apparuit clibanus fumans ꝛ lampas ignis transiens inter diuisiōes. Et loquiꝫ de holocausto abrahę quod hec lampas cōsumpsit. f ¶ Et dicit ei iesus: qui se saluare desiderat. g ¶ Sequere me: nō p̄cede.q.d. etsi laudes offeranꝫ/nolo p̄cedāt me / sꝫ sequanꝫ. J.v.g. Claritateꝫ ab hoībus nō accipio. h ¶ Erat autem philippus a bethsaida ciuitate andreę et petri. Bethsaida/domus venatiōis interpretaꝫ. Andreas/virilis. Petrus/agnoscens. Unde bethsaida est ecclesia vel scptura sacra. Andreas ꝛ petrus p̄dicatores sunt viriliter operantes illud qd intelligunt. Cū q̄bus habitat philippus: id ē laus humana: que talibus sępe offertur. Unde sequiꝫ: i ¶ Inuenit philippus nathanael/doctissimū in lege ꝛ honestū in cōuersatiōe. l ¶ Et dicit ei: queꝫ scripsit moyses in lege ꝛ pphetę: inuenimus iesum filium ioseph a naçareth. Tales etiam querit laus humana: bonos ꝛ sapiētes frequenter infestat. Augꝰ. Cum cętera vitia in malis operibꝰ exerceantur vt fiant/ superbia vō etiam bonis operibꝰ insidiaꝫ vt pereant. s ¶ Et dixit ei nathanael: A naçareth potest aliquid boni esse: Bona est interrogatio ad reprimēdā laudē humanā oblatam. Naçareth eīn interptaꝫ flos: ꝛ significat principiū bonę cōuersatiōis. Unde licet homo sit iesus ꝛ filius ioseph: id est licet sit pfectus ꝛ se ꝛ alios saluans: tamē debet reputare se esse in flore: id est in principio: ꝛ adhuc periculis patere. Luc.xvij.c. Cuꝫ oīa bene feceritis/dicite: serui inutiles sumꝰ. t ¶ Dicit ei/nathanaeli/ philippus: v ¶ Ueni ꝛ vide/bonū qd habes: qd facit diabolus vt homo supbiat.

Moraliter

Ps.83.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶ Vidit iesus/visione salubri. b ¶ Nathanael veniente ad se: stimulatū videndi desiderio/ꝛ tractū a philippo. d ¶ Et dixit de eo/christus de nathanael/cum adhuc distaret: ita tamē q audire poterat: vt dicit Chrys. e ¶ Ecce vere israelita: id est nō solū carne ex israel/ sed fide ꝛ imitatione. Roma. ix. b. Nō omnes qui sunt ex israel/ hi sunt israelitę. f ¶ In quo dolus non est: fraudis aut simulationis. Nec q hoc negat eū dominus esse peccatorem/ sed cōmendat simplicitatem. Sed quare cōmendat eum dominus potius q̄ alios? Ite quare adhuc distanti nathanaeli locut⁹ est? Item quare nō fecit eum apostolum suum quē ita cōmendauit? Item quare nō dixit ei: Non est verum q̄ dixit tibi philippus: ex me esse a nazareth? Item quare dixit ei? Ecce vere israelita in quo dolus nō est: cum per hoc videatur innuere aliquē vel aliquos esse falsos israelitas in quibus est dolus. Solutio. Ad primū dicendū/ q̄ propter duo dominꝰ laudauit nathanael potius q̄ alios. Primo propter ardens desiderū videndi ipsum iesum q̄ habuit nathanael: quod cōmune fuit sibi cum aliis: sed forte ardentius fuit in eo: quia per scripturas nouerat tempus aduētus christi venisse: vnde leui persuasione philippi iuit videre ipsum. Aliud fuit/ q̄ prę aliis habuit iugē meditationē legis qua sciuit christum nō nasci in nazareth: nec tamē de sua scientia superbiuit: nec philippo falsum asserenti superbe respōdit. Ad secūdū dicendum q̄ ideo adhuc distanti dixit secretum eius: vt per hoc ostenderet se esse messiā verū deum et verū hominē: qui nullo reuelante cognoscit occulta. Ad tertiū dicendū/ q̄ ideo nō fecit dominus nathanael apostolū: quia doctissimus erat in lege/ vt dicit Aug⁹: quia prędicationis suę fructus a pluribus magis sapientię eius q̄ virtuti diuinę ascriberetur. Ad quartum dicendū/ q̄ ideo nō dixit dominus nathanael: nō sum de nazareth: sicut dixit philippus/ ne sermonē altercabilē poneret inter fratres. Ad quintū dicimus/ q̄ ad differentiā scribarum ꝛ phariseorū qui legem ꝛ ppbetas nouerant/ nec tamen veri israelitę erant sed plenī dolo fraudis ꝛ simulatiōis/ dixit: Ecce vere israelita in quo dolus non est. Unde Chrys. dicit. Itaq; est ꝛ falsus israelita/ scriba scz ꝛ pharisęus: qui ab hero de requisitus vbi christus nasceret/ perhibuit testimoniū ipsi quem nondū viderat: dicēs/ in bethleem iudę: cum autē vidit ipsum miracula facientē et audiuit mira loquentē/ negauit se nosse vnde esset. J. ix. f. Nos scimus q̄ moysi locutus est dominus: hunc autē nescim⁹ vnde sit. Sed nathanael ita absens sicut presens se habuit: hic semper sciuit et semper confessus est christū in bethleem nasci. Sequit: g ¶ Dicit ei/ christo. b ¶ Nathanael/ audita commendatione suū ipsius ab illo. i ¶ Unde me nosti. In hoc ipso probat se nathanael verū israelitam: quia nec laudibus inclinat ad consentiendum laudanti se: sed rectus permanens/ vtrum sit christus occulta cognoscens/ inuestigat. Et quia christus nō diu volebat eum fluctuare in dubio: k ¶ Respondit/ ei. i. nathanaeli: l ¶ Iesus/ volens ipsum saluare. m ¶ Et dixit ei/ adhuc dubitanti/ sed quęrenti ꝛ certificari volenti. n ¶ Priusq̄ te philippus vocaret: vt venires ad me. o ¶ Cum esses sub ficu. Ad litterā sub arbore fici: locum propriū in quo inuentus est/ ꝛ genus arboris sub qua erat determinās: quod purus homo absens scire nō posset. Uel/ p ¶ Sub ficu: id est in lumbis ade/ quādo comedit ficum. Uel/ Sub ficu: id est sub littera legis: q ¶ Vidi te: id est noui te qualis esses/ ꝛ quid ageres vel acturus esses. r ¶ Respondit ei nathanael/ ꝛ ait: rabbi: id est magister: ꝛ g hoc confitet se discipulū. t ¶ Tu es filius dei. Per hoc ostendit severe israelitā: sicut dixerat dominus. ō. v ¶ Tu es rex israel: cuius ego sum miles. Quęrit autē Chrys. in. xxj. homelia: quare nathanael nō beatificetur a christo pro hac confessione: sicut petrus Matth. xvi. c. Et videtur q̄ iste potius deberet beatificari q̄ petrus: quia petrus post multa miracula visa confessus est filium dei esse christum: iste vero nullo viso miraculo. Respōdit ꝛ dicit/ q̄ licet eadem verba dixerit vterq;: id est petrus ꝛ nathanael: nō tamē ex eodem intellectu. Petrus em intellexit ipsum esse dei filium naturalē: nathanael vero nō nisi per gratiā specialem. Unde nathanaeli p̄mittitur visio angelorū descendentiū super christū ꝛ ascendentiū/ ad probationē diuinitatis christi: quod nullo modo fieret si plene cognosceret diuinitatē christi. petro vero nihil tale promittit/ sed super eius perfectionē dicitur ecclesia edificanda. Posset ꝛ aliter solui: q̄ licet eadē fuerit petri et nathanaelis confessio: nō tamē idem mouens ad confessionem: sicut patet ex circūstantia litterę. Hic certa signa diuinitatis exhibita fuerūt nathanaeli: scilicet cognitio secretorum/ obsequium angelorum: In matthęo vero magis fuit oppositum: quia cum quidam dicerent ipsum esse hieremiam: alū heliam: alū iohannē baptistā aut vnum ex prophetis: petrus nullo homie persuasus simpliciter cōfessus est ipsum esse filium dei: Et ideo dictum est ei: Beatus es simon bariona: quia caro ꝛ sanguis non reuelauit tibi: id est homo vel ratio humana/ sed pater meus qui est in cęlis. p ¶ Respōdit iesus: nathanaeli. ꝙ ¶ Et dixit ei/ verum dicenti/ sed non plenam veritatem cognoscenti. ȝ ¶ Quia dixi tibi/ vidi te sub ficu/ cum esses absens: a ¶ Credis/ me esse filium dei ꝛ regem israel. q. d. ex quo hoc modicū mouet te ad credendum: b ¶ Maius/ indicium meę diuinitatis: c ¶ His/ quę iam vidisti: d ¶ Videbis: nō solum oculis cordis/ sed etiam oculis corporis. Et statim subdit quid sit illud maius.

℣ Et dicit ei: Moraliter
⁂ mo superbiat. Sequit: a ¶ Dicit iesus: id est prędicator. b ¶ Nathanael/ donatū deo: id est pœnitētē. c ¶ Ue sentem ad se: id est eius consiliis ꝛ monitis acquiescentē. d ¶ Et dicit de eo: ecce vere israelita i quo dolus nō est. Hic notantur tria quę debent esse in vere pœnitente. Primum est veritas cōfessionis: q̄ notatur per/ vere. Secundū est rectitudo intentionis: q̄ notatur per/ israelita. Tertium est propositū cōsummationis seu perseuerantię: q̄ notatur ibi: In quo nō est dolus. Ille enim in dolo pœnitet qui in pœnitentia nō perseuerat. Et talem fugit spiritussanctus. Unde Saſ. j. b. Spiritussanctus disciplinę effugiet fictū. g ¶ Dicit ei nathanael: vnde me nosti? Sic debet respōdere vere pœnitens omni laudāti se/ nō statim acquiescere. Pś. Oleum peccatoris nō impinguet caput meum. Prouerb. j. b. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. k ¶ Respōdit iesus ꝛ dixit ei: priusq̄ te philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te. Uocatio philippi est laudatio peccatoris: ficus dulcedo peccati: Sub qua sępe videtur peccator a dicatore: quę visio sępe est ei occasio sanitatis. Liberius enim peccant homines cum credūt se a nemine videri. Unde Job. xxiij. c. Oculus adulteri obseruat caliginem/ dicens: non me videbit oculus ꝛ cooperiet vultum suum. r ¶ Respondit ei nathanael et ait: tu es filius dei: tu es rex israel. Responsio ista est gratiarumactio de hoc q̄ pœnitens extraneus est a peccato. Unde dominus sępe replicat iudęis: imo omnibus peccatoribus iam pœnitētibꝰ q̄ ederit eos de peccato. Michęę. vj. a. Populę meus q̄d feci tibi aut in quo molestus fui tibi: responde mihi: quia eduxi te de terra egypti: et de domo seruitutis liberaui te ꝛc. Hęc autez gratiarumactio consistit in tribus. Primo/ vt nihil sit in opere pœnitentis dissonum disciplinę christi. Secundo vt sincera fides sit de diuinitate christi. Tertio/ vt sit fides integra de humanitate christi. Quidam enim decepti humilitate dispensationis/ errauerunt in christi diuinitate: vt arriani. Alii deluſi dignitate diuinitatis/ errauerunt in humanitate eius: vt manichei. Sed vere pœnitens vtrumq; confitetur. Unde dicit: s ¶ Rabbi: Ecce magisterium christi/ quod debet reprezentari in vita. t ¶ Tu es filiꝰ dei: Ecce confessio verę diuinitatis. v ¶ Tu es rex israel: Ecce confessio verę humanitatis in qua fuit rex ecclesię. Apocal. xix. c. Ecce equus albus et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax: ꝛ habet in vestimento ꝛ in femore suo scriptum: Rex regum et dominus dominantium. r ¶ Respondit iesus et dixit ei. Ipsum respondere est pœnitentem ad altiora erigere. ȝ ¶ Quia dixi tibi/ vidi te sub ficu: id est sub delectatione peccati. b ¶ Credis/ mihi/ maius his videbis: in profectu virtutum vel in perueniendo patrię. Et quod sit illud maius aperit. Unde sequitur:

℣ Et dicit ei:

A ℣ a ¶ Et dicit ei: Amē amē: id est vere ꝛ absq; omni dubio: b ¶ Dico vobis: id est tibi ꝛ aliis. Geminare/ amē/ ppriū est iohānis/ ꝓter maiorē scribēdi certitudinē. Gen. xlj. d. Nō vidisti secūdo ad eandē rem pertinēs somniū firmitatis indicium est/ eo q̄ fiat fermo dei ꝛ velocius impleat.

Nominaliter. Apoc. i. iij. c. Hęc dicit amē testis fidelis ꝛ verus.

Pś. 40. Amen tenetur — Verbaliter. In Pś. Fiat/ fiat. In hebrǽo Amen/ amen.

Aduerbialiter. Hic Amē amē dico vob. ꝛc.

c ¶ Videbitis cęlum apertū: sicut in transfiguratione et baptismo. d ¶ Et angelos dei ascēdētes ꝛ descēdētes sup filiū hominis/ obsequētes ei vt regi suo. Per ascendere ꝛ descendere notatur frequētia obsequij. Sępe em tale obsequiū exhibuerūt ei angeli/ sicut dicit Chrys. Sicut post ieiuniū: Matth. iiij. b. Et post orationē in monte oliueti: Luc. xxij. c. Sed euangelista causa breuitatis ꝓtermittit ista. Sicut iacob patriarcha vidit scalā attingentem vsq; ad cęlum et dñm innixū scalę et angelos ascēdentes ꝛ descēdētes: Genes. xxviij. c. Sed cū angeli sint spūs inuisibiles: nec videri possint oculis corpalibus/ credendū est q̄ in figura humana ꝛ iacob ꝛ nathanael viderūt angelos.

a Et dicit ei: Amen amē dicō
c vobis: videbitꝭ cęlū apertū
d ꝛ ângelos dei ascēdentes et
descēdentes super filium ho
minis. Capt̄m. II.
f c ¶ Die tertio nuptię fā
ctę sūt i chana galileę:

Moraliter — ⁂ a ¶ Et dicit ei: Amen amē dico vobis: videbitis cęlum apertū: ad vos recipiendos si pseuerauerit in pœnitentia. Matth. x. c. Qui pseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. d ¶ Et angelos dei ascendentes ꝛ descendētes super filium hominis. Hic tangit tripler gaudiū de triplici visione. Primū est de visione cęli aperti: siue cęlum accipias sacram scripturā: siue sanctā trinitatem: quę dicit cęlum/ ꝓm Bedam/ ꝓ sui dignitate eleuatū: ꝓ sui imsinitate a qualibet creatura cęlatum: ꝓ sui bonitate illuminatiuū. Hoc cę lum modo clausum est nobis/ sed aperiet⁹ ꝛ videbimus apertum: q̄ erit beatitudo nostra. J. Joh. iij. a. Nondū apparuit nobis quid erimus: scimus autē quoniā cum apparuerit/ similes ei erimus: quoniā videbimus eum sicuti est. i. Corinth. xiij. d. Uidemus nunc per speculū in ęnigmate: tunc autē facie ad faciem. De hac visione dicit regina saba. iij. Reg⁹. x. b. Beati viri tui ꝛ beati serui tui hi qui stant coram te semp ꝛ audiunt sapientiā tuam. Et hęc visio est cōmunis omnibus beatis/ siue hominibus siue angelis. Alię duę proprie sunt hominū collecte ex vnione diuinitatis et humanitatis in vna ꝑsona christi. Prima est/ q̄ videbimus cęlum apertū super filiū hominis: id est videbimus totū secretū trinitatis aperte ꝛ perfecte cognosci ab homine christo: angeli autē nō videbūt cognosci hoc ab angelo. Ysido. Tota trinitas sibi soli nota est ꝛ homini assumpto. De hac visione dicit Esa. xxxiij. c. Regem in decore suo videbūt. Cant. iij. d. Egredimini filię sion ꝛ videte regem salomonē in diademate suo quo coronauit eū mater sua. Hęc est gloria hominū specialis supra angelos/ videre hominem hominū conditorē. Tertia visio est/ q̄ videbimus angelos ascendētes ꝛ descendētes super filiū hominis. Angeli autem nō videbūt dominos ascendere et descēdere super aliquē angelorū. Istud autē ascendere/ nihil aliud est q̄ illuminatione recepta a christo/ in motū admirationis ꝛ laudationis assurgere: descendere vero est sub illa se humiliari. Hęc erit gloria singularis hominū respectu angelorū/ q̄ oēs angeli erunt subditi homini/ sed nō omnes homines angelo: nec videre angelum erit gloria hominis/ sed videre hominē erit gloria angelorum. j. Pet. j. c. In quem angeli desiderant prospicere.

Et die tertio nuptię facte sunt ꝛc. Expo. Ca. II.
c sunt ꝛc. Hic incipit septa pars huius libri: quę continet. xij. capitula. Et diuidit cōmuniter in duas partes: In miracula ꝛ verba christi. Sed istę partes nō separantur: quia in quolibet capitulo simul reperiunt. Hoc autē capitulum diuidit in tres partes. In prima parte agitur de mutatione aquę in vinum. In secūda de descensu ꝛ mansione ipsius in capharnaum: ibi: Post hęc descendit. In tertia de ascensu ipsius in hierusalē ꝛ electione ementiū ꝛ vendentiū de templo: ibi: Et ꝑpe erat. Dicit ergo: c ¶ Et die tertio/ post q̄ exiuit de iudea vbi fuerat cum iohāne. Uel sic: Et die tertio: id est tertio repetito: ita vt tertio notet ordinē et numerū factorū christi in vna ꝛ eadem die/ ꝑm trium annorū reuolutionē. Uerbi gratia. Tertiadecima die natiuitatis christi adorauerūt tres magi dominū: eadem die trāsactis annis triginta/ baptizatus est christus: eadē die/ anno vno reuoluto mutauit aquā in vinum. Est ergo sensus: Et die tertio: id est eadē die tertio repetito: id est in tertia repetitione eiusdem diei: scz tertiadecima a natiuitate. f ¶ Nuptię: id est solennitas et coniunctio desponsationis: g ¶ Facte sunt in chana galileę. Quidā dicunt q̄ sponsus istarum nuptiarū fuit iohānes euangelista. Sed nō est probabile: q̄ istę nuptię factę fuerunt post vocationē apłoꝝ iter q̄s fuit iohānes: vt pater Matth. iij. d. et Luc. v. b. Uñ nō est credibile q̄ postea retrocesserit vt vellet vxorē ducere q̄ vsq; eūc virginitatē seruauerat. Chana nomē est ville in qua factę fuerūt nuptię in quinta galileę.

℣ Et erat mater Moraliter
Moraliter: c ¶ Et die tertio. Chana scꝛpretat̄ zelus vel emulatio seu possessio. Galileę/ trāsmigratio facta vel reuelatio. Et competit vtraq; interpretatio diuersis statibus hominū ꝑm nuptias ꝛ diuersitates. Sūt em̄ multiplices nuptię. † Nuptię multiplices
Prime sunt inter deum ꝛ hominē vel humanā naturā factę: quādo christus quasi infatuatus amore nostro/ nostrā naturam sibi copulauit: sicut aliqs diues homo infatuatus amore alicuius vilis ancille/ eaz assumit in coniugē. Istę nuptię significāt̄ per osee ꝛ gomer/ quę assumpta interpretat̄: Osee. i. b. In his nuptijs duo sunt in carne vna: id est dug naturę i vna christi persona. Istę nuptię tertia die factę sunt. Unde Hester. j. a. Tertio anno imperij sui fecit assumptus qui interpretat̄ beatus: id est filius dei/ grande conuiuiū ꝓ nuptijs hester: quę interpretat̄ exaltata: Hęc est caro nostra. Primus annus est tempus ante legez: secūdus tempus sub lege: tertius tempus gratię. Istud etiam matrimoniū significatum est Genes. xxviij. a. vbi dicit isaac ad iacob: id est pater ad filium: Noli accipere cōiugem de genere chanaan/ sed vade ꝛ proficiscere in mesopotamiā syrię. Chanaan interpretat̄ pollicens domum: et significat angelos quorum naturam non assumpsit filius dei. Heb. ij. d. Nō enim angelos apprehēdit sed semen abrę apprehendit. Mesopotamia/ interpretat̄ eleuatio vocationis: ꝛ significat humanā naturā: quę eleuata est ꝛ aduocata vt veniret in vnitatē ꝑsonę filij dei: quia maritari non potuit caro gloriosius. Hoc matrimoniū initiatum fuit in patriarchis ꝓ promissionē in prophetis per prefiguratione: ratificatum per angeli salutationē: consummatū per carnis assumptionē. Hę nuptię factę sunt in chana galileę: id est in zelo reuelationis siue transfigurationis: q̄ per hoc ostensum est nobis quātum cęlum ꝛ quanta charitatez haberet ad nos filius dei: qui ꝓpter vilem ancillam assumendā/ voluit a sede maiestatis in exilium trāsmigrare. ij. Corinth. viij. b. Scimus gratiā domini dei nostri iesu christi: qui cum esset diues ꝓpter nos egenus factus est: quia accepit naturā nostram quę in omnibus egebat. Unde hanc gratiā admirans ꝓpheta quęrit/ Hiere. xxxij. b. Quare quasi colonus egenus factus es in terra ꝛ quasi viator declinans ad manendū? Et respondet alibi in ꝑsona domini/ Hiere. xxxj. a. In perpetua charitate dilexi te/ ideo attraxi te miserās. q. d. quia infatuatus fui tuo amore: ideo te vilem ꝛ abiectam mihi attraxi: id est vnixi. Pś. Ibi beniamin Pś. 67.
adolescētulus in mentis excessu. Ibi: id est in thalamo virginalis vteri: in quo cōsummate sunt istę nuptię. De isto amore dicit Bernā. O amoris vis: Amore quid violentius? Solus amor triumphat de deo. In istis nuptijs scz hydrię in vinum de aqua mutatę sunt: videlicet vmbrę legaliū operum in veritatem: varietas ꝛ multiplicitas sacrificiorū in vnitatem ꝛ bnitatem: asperitas iudiciorū in lenitatem: ęnigmata dictorum in lucem: promissiones in adeptionē: seruitus in libertatē. Et ita aqua timoris mutata est in vinum amoris: quia qui ꝓius decalogum implebāt ex timore/ modo implent ex amore. Secundę nuptię sunt inter christum ꝛ ecclesiam. Unde Eph. v. c. Uiri diligite vxores vestras sicut ꝛ christus ecclesiā. Ite ibidem. g. Sacramentū hoc magnū est: ego autē dico in christo ꝛ in ecclesia. Judic. xviij. a. Descendit sanson in thānata: id est christus in mundū/ videnscz mulierē de filiabus philistīm: id est ecclesiā de gētibus/ ꝛ ascendit ꝛ nunciauit patri suo ꝛ matri sue. i. synagogę/ dicens: vidi mulierē in thānata de filiabus philistinoꝝ quā queso vt accipiatis mihi in vxorem. Istę nuptię fuerūt initiatę ꝓ moysi sponsionē: ratificatę ꝓ angeli salutationē: ꝓsummatę per verbi incarnationē. Adducta aūt fuit sponsa in domū sponsi in ascensione christi: quā humana natura introducta est in palatium cęli. Cant. j. a. Introduxit me rex

E F a ¶ Et erat mater iesu ibi/vocata ad cõuiuiũ. b ¶ Uocatus est autẽ et iesus et discipuli eius ad nuptias: nõ futuri/vt quidam dicunt:sed iam vocati in discipulatũ. Sz quomodo vocati sunt iesus ꝛ mater eius atq; discipuli ad nuptias/cum essent pauperes/quales non solent ad cõuiuia vocari? Respõdeo. Credo ꝙ sponsus ꝛ sponsa pauperes erant:et ideo pauperes inuitabãt: ꝛ forte alter cõiugum erat de cõsanguinitate marie. Christus autem voluit nuptijs interesse duplici de causa. Prima/vt gloriaz suam coram multis manifestaret. Secũda/vt nuptias approbaret:cõtra manicheos qui nuptijs erant contradicturi. c ¶ Et deficiẽte vino/in ipõ cõuiuio:quod est signũ paupertatis: d ¶ Dicit mater iesu ad eum:id est ad iesum. e ¶ Uinũ nõ habent/ministri cõuiuij/vel sponsus ꝛ sponsa. Et h est signũ ꝙ maria erat de parẽtela alterius ꝯiugũ vel amborũ:qꝛ aliter nõ curaret de defectu vini: Et h mouit beatã ṽginẽ vt diceret filio: Uinũ nõ habẽt: Nõ ꝙ ipa crederet ipm nescire/ sz vt oñderet suã ✠ cõpassionem

Christus duplici de causa nuptijs interesse voluit.

a Et erat mat̃ iesu ibi. Uocat' b est aũt ꝛ iesus et discipuli e' c ad nuptias. Et deficiẽte vino/ dic d mat̃ iesu ad eũ: Uinũ nõ habẽt.

Moraliter ✠ cellam vinariã: ordinauit in me charitatẽ. Sex hydrie/sũt sex sacramenta gratie collatiua: Nã etsi sint septem sacramẽta.s.baptismus/penitentia/cõfirmatio/eucharistia/ordo/extrema vnctio ꝛ matrimoniũ:septimũ:id est matrimoniũ non est ꝓprie gratie collatiuũ. Aqua istarũ hydriaruz mutatur in vinũ:quãdo gratia prius data ad peccatoꝝ ablutionẽ/postea mentẽ inebriat ad operũ perfectionẽ. Et he nuptie facte sunt tertio die/sicut priores:id est tẽpore gratie. De quo Gal.iiij. a. Ubi venit plenitudo tẽporis/misit deus filium suũ factum de muliere/natũ sub lege. Facte etiam sunt in chana galilee.i. in celo transmigrantiũ de vitijs ad virtutes:de virtute in virtutem:de terra ad celũ. Tertie nuptie sunt inter deũ ꝛ animã: que quotidie celebrant in conuersiõe peccatoruz. Osee.ij.d. Spõsabo te mihi i iusticia ꝛ iudicio ꝛ i misericordia ꝛ miserationibus: ꝛ sponsabo te mihi in fide.i.in fidelitate. He nuptie fiunt tertia die. Tres autem dies sunt: contritio cordis/cõfessio oris/satisfactio operis. De quib' Gen.xl.c. Tres dies adhuc sunt post q̃s recordabit pharao ministerij tui et restituet te in gradũ pristinuz. In istis nuptijs conuertunt aque tristicie in vinũ spiritualis leticie. Sex hydrie/sunt sex cause tristicie de peccato venientes. Prima est/quia sponsum suuz offendit. Unde Osee.xij.d. Ad iracundiam me ꝓuocauit ephraim in amaritudinibus suis. Secunda/quia dotẽ quã assignauerat ei sponsus:id est dona ꝛ virtutes amisit. Ezechiel.xvj. b. Perfecta eras in decore meo quez posueram super te dicit dñs: ꝛ habens fiduciã in pulchritudine tua fornicata es i nomine tuo. Tertia/quia amisit amorem sponsi. Ezechiel.xvj.e. Auferet zelus meus a te ꝛ quiescã/nec irascar amplius/eo ꝙ nõ sis recordata dieruz adolescentie tue. Quarta/quia amisit omnes amicos suos. Omnes em̃ angeli ꝛ sancti spreuerũt eam: ꝛ nõ solum spreuerũt eam/imo facti sunt ei inimici. Threñ.j. a. Oẽs amici eius spreuerunt eam ꝛ facti sunt ei inimici. Quĩta/quia amisit decorem suũ. Threñ.j.b. Egressa est a filia sion omnis decor eius. Sexta/quia amisit libertatem ꝛ incidit in vilissimã seruitutẽ.s.diaboli ꝛ peccati. Jo.viij.d. Qui facit peccatũ/seruus est peccati. Threñ.j.a. Migrauit iudas ꝓpter afflictionẽ ꝛ multitudinem seruitutis. Hiere.xvj.c. Seruietis ibi dijs alienis die ac nocte qui nõ dabunt vobis requiem. Ista sex damna que facit peccatũ/sũt sex hydrie:id est sex cause doloris significata ꝑ sex modios hordei q̃s dedit booz ruth antequã eã duceret in vxorẽ: Ruth.iij.d. Uel aliter. Sex hydrie/ sũt sex infirmitates ex peccato relicte/etiam post gratie recuperationẽ. Prima est spũalis gustus insipiditas ꝓpter quaz in ꝑncipio cõuersiõis etiã bona nõ sapiũt/vnde nec mala male. Prouerb.xxvij.a. Anima satiata peccati acerbitate/calcabit fauũ spiritualis dulcedinis. Esa.v.c. Ue qui dicunt bonũ malum ꝛc. Secũda/visus spiritualis debilitas: ꝓpter quam homo de nouo cõuersus nõ videt clare laqueos diaboli. Unde Marc.viij.c. dicit sanatus: Uideo homines velut arbo-

Ps.37. res ambulantes. Ps. Et lumen oculoruz meoꝝ ꝛ ipm nõ est mecũ. Tertia/incertitudo sanitatis. Eccs.ix.a. Nescit homo vtrũ amore vel odio dignus sit.j.Cor.iiij.a. Nihil mihi conscius sum/sed nõ in hoc iustificatus sum. Quarta/animi de-

Ps.37. bilitas tã in faciendo bona q̃ in sustinendo aduersa. Ps. Dereliquit me virtus mea. Quinta/noxiorũ appetitus. Prouer.j.c. Usq; quo paruuli diligitis infantiã ꝛ stulti ea que sunt noxia cupiẽt. Numeri.xj.b. Quis dabit nobis carnes ad vescendum: recordamur piscium quos comedebamus gratis i egypto:in mentem veniũt nobis cucumeres ꝛ pepones ꝛc. Hoc dixerunt filij israel post exitũ de egypto. Sexta/vanitas atq; cõtrarietas voluntatũ. Ecci.xxvij.b. Stultus vt luna mutat. Prouer.xv.a. Cor stultorũ dissimile erit. Iste sex hydrie debẽt impleri aqua lachrymarum:que statim mutatur in vinum spiritualis leticie. Prouer.xiiij.b. Cor quod nouit amaritudinem anime sue/in gaudio eius non miscebitur extraneus. He nuptie initiant in inchoatione penitẽtie:ratificant in profectu iusticie:cõsumãtur in morte/quãdo iã anima nõ potest separari a sponso. In his nuptijs sunt tria bona matrimonij.s.fides:id est fidelitas ne christo dimisso adulter:id est diabolus admittat ad thoꝝ. Esa.lvij.b. Iuxta me discooperuisti et suscepisti adulterum. Item proles bonorũ operum.j.Timoth.ij.d. Mulier seducta in ꝑuaricatione fuit:saluabitur autem per filiorũ generationem. Sed ve illis matribus que proprios filios occidunt recidiuando. Threñ.iiij.b. Manus mulierum misericordiũ coxerũt filios suos. Item sacramentuz id est inseparabilitas/ vt nunq; separetur a christo. Osee.ij.d. Sponsabo te mihi in sempiternũ.j.Cor.vij.b. Precipio/nõ ego sed dominus vxorem a viro nõ discedere. Quarte nuptie sunt inter christuz et virum religiosum. De quibus.ij.Cor.xj.a. Despondi enim vos vni viro virginẽ castam exhibere christo. Osee.xij.d. Fugit iacob in regionem syrie ꝛ seruiuit israel in vxorẽ/ꝛ in vxorem seruiuit. His dicit vxorem:quia vtranq; vitam:id ẽ actiuam ꝛ cõtemplatiuã debet habere anima viri religiosi/que debet christo ꝑ matrimoniuz copulari/sicut iacob habuit liã ꝛ rachelem. He nuptie facte sũt tertio die. Tres dies/tria vota:id est votum castitatis/votũ paupertatis/votum obediẽtie: De quibus Exo.v.a. Deus hebreorũ vocauit nos vt eamus viam triuz dierum in solitudinẽ:id est in religionẽ/ꝛ sacrificemus domino deo nostro. Item Iosue.ij.c. Ad montana conscendite:id est ad eminentiã religionis:ne forte occurrant vobis reuertentes/ibiq; latitate tribus diebus. Iste nuptie initiant in mũdi abrenũciatiõe:ratificant in habitus assumptione:cõsumant in professiõe. Sex hydrie/sunt sex opera vite actiue:id est instãtia vigiliarum/feruor orationũ/largitio elemosynarũ/cõtinuatio ieiuniorũ/duricia disciplinaꝝ/labor manuũ. Sed in his iesus assit ꝛ maria atq; discipuli:id est spes salutis/amaritudo contritiõis/ꝛ disciplina cõuersationis. Aqua doloris conuertit in gaudiũ quietis ꝛ cõtemplationis:ꝛ quãto plus ibi fuerit de aqua:tanto plus erit ibi de vino. Ideo dicit dominus: Implete hydrias aqua. Hic em̃ est ordo vt prius laboret homo in actiua: ꝛ postea quiescat i cõtẽplatiua:prius doleat/ꝛ postea gaudeat. Eccs.iij.a. Tẽpus flendi ꝛ tempus ridendi. Nec em̃ rachel parit/donec lia multos filios peperit. Iste nuptie fiunt in chana galilee:id ẽ i celo ꝛ trãsmigratiõe de mundo ad claustrũ. De quibuslibet igitur istarum nuptiarũ potest dici: Et die tertio nuptie facte sunt in chana galilee:id est in celo animarũ ꝛ trãsmigratiõe de vitijs ad virtutes. a ¶ Et erat mater iesu ibi:id est timor dei:qui generat ꝛ nutrit salutez. Esa.xxvj.d. A timore tuo cõcepimus ꝛ peperim' spiritũ salutis. Uel mater iesu est tenera ꝛ pura cõscientia. De qua Tob.iiij.a. Honorẽ habebis matri tue omnib' diebus. Honor iste cõsistit in boni opatiõe ꝛ mali declinatiõe. Prouerb.iiij.a. Fili' fui tenellus patris mei ꝛ vnigenit' corã matre mea ꝛ docebat me. Idẽ dicit pater ꝛ mater.s.ꝯsciẽtia:sed pater rõne regiminis: mater rõne castigatiõis. b ¶ Uocatus est autẽ ꝛ iesus ꝛ discipuli eius ad nuptias. Uocatio iesu est desideriuz salutis. Uñ.j.iiij.c. Uoca virum tuũ. Discipuli q̃ faciũt nos obtẽperare deo:sunt spes ꝛ timor: De quibus Matth.xxj.a. Misit iesus duos discipulos/dicẽs: ite in castellũ qd' cõ vos est/ꝛ statim inuenietis asinã alligatã ꝛ pullũ cuz ea:soluite et adducite mihi. Ista tria de necessitate veniũt vbi est mater iesu.i.puritas ꝯsciẽtie.s.desideriũ salut. ꝓptie:timor dei ꝛ spes venie. Seqt': c ¶ Et deficiente vino/spiritualis leticie. d ¶ Dicit mat' iesu.i.puritas ꝯscie/ad eũ. e ¶ Uinuz nõ habẽt/ꝑdictaꝝ nuptiaꝝ ꝯiuue.i.ꝑnitẽtes vel religiosi. Prouer.vlt.a. Date sicerã merẽtib' ꝛ vinũ his q̃ amaro sũt aĩo:bibãt ꝛ obliuiscãt egestat. sue/ꝛ doloris sui ñ recordent amplius. Ecci.xxxj.d. Exultatio anime ꝛ corpis vinũ mode- ✠ rate potatum

A F compassionẽ ꝛ filij potestatẽ. Paupertas aũt coniugũ ꝛ breuitas temporis quo nõ potuit congrue mitti tunc ad vinum/ mouit virginẽ vt defectũ vini indicaret filio suo quem sciebat posse supplere omnẽ defectum. a ¶ Et dicit ei:id est matri sue/iesus:nõ offensus vel corrigẽs aut arguẽs matrẽ suam/ cuius cõpassio grata erat ei. b ¶ Quid mihi ꝛ tibi est mulier/ de defectu vini. q.d. cognitio hui' defectus nõ pertinet ad me vel ad te/sed ad illos quoꝝ sũt nuptie: qui debuerãt sibi de omnibus necessarijs ꝓuidisse. Sufficit ergo vt ipsi recognoscant defectum:et sic gratia miraculi qd' petis vt faciam sit acceptior illis. Et ponit exemplũ Chrys. de medico: qui si vltro se offerret egroto/nõ multũ curaret de eo egrotus:sed cum multis ꝑcibus egroti se exhibet ei/tunc multã reuerentiã exhibet illi. Mulier autẽ in hoc loco nõ mollicici vel fractionis nomẽ est/sed sexus seu cõditionis. Aug' sic exponit. Quid mihi ꝛ tibi mulier/commune:id est qd habeo a te vnde possum hoc miraculũ facere? q.d. ex te habeo vnde pati ꝛ mori possum/ ꝙ in cruce recognoscam te discipulo cõmendans:sed ex te nõ habeo vnde possem miracula facere: ꝛ ideo in hmõi te nõ recognosco. c ¶ Nõdum venit hora mea. Hoc vtriq; expositioni bene cõiungitur. Prime sic: Nondũ venit hora mea:id est hora qua magis sit gratum et vtile miraculũ illis q̃bus postulas fieri: Nõ em̃ conditor tempoꝝ ꝛ horarũ christus subijcit alicui horeimo omni tẽpore est hora sua operandi quod vult/vt dicit Chrys. sed tamẽ quo ad homies vna hora cõpetẽtior est alia: sicut hic vtilior hora faciẽdi miraculũ erat post recognitionẽ defectus q̃ ante. Secũde expositioni sic coniungit: Nondũ venit hora mea:id est nondũ est tẽpus recognoscẽdi illud qd' ex te habeo:sed erit in passione euãgelio ꝑdicato. d ¶ Dicit mater eius.i.iesu:nõ turbata vel irata de respõsione filij: sed magis ꝯfidens de potestate ꝛ pietate ipsius. e ¶ Ministris.i.seruitoribus cõuiuij. f ¶ Quodcũq; dixerit vobis/filius me'/facite. Et hoc patet ꝙ beata virgo sciebat qd filius suus esset facturus: Et iõ fiducialiter dicit: ministris: Quodcũq; dixerit vobis facite. g ¶ Erãt aũt ibi.i. in domo cõuiuij: h ¶ Lapidee hydrie.i.vasa lapidea aq̃ria:ab hydor qd est aqua. i ¶ Sex posite. Quare vel ad qd? Ut si aliqs ꝯuiuãtiũ aliquã immũdiciã incurrisset/lauaret in eis:sicut mos est iudeorũ. Uñ sequit: k ¶ Scdm purificationẽ iudeorũ.i.ideo posite erãt ibi/ vt purificari possẽt immũdi ꝑm morẽ iudeorũ. Sex aũt ideo erãt: qꝛ due vel tres nõ sufficerẽt tãte multitudini. Querit aũt Chrys. Quare nõ ibãt ad fluuiũ? Et rñdet: qꝛ lõge erat a domo: palestina em̃ paucas habet aq̃s. Qꝛ autẽ dicit: ꝑm purificationẽ iudeorũ: monstrat ꝙ illa vasa nunq̃ erãt vini receptacula/ne aliquis posset calũniari ꝙ feces ex vino priori relicte in illis vasis ex cõmixtione aque supfuse effecissent vinũ. Determinãs aũt euangelista quãtitatẽ hydriarũ/subiũgit: l ¶ Capiẽtes.i.capere valẽtes: m ¶ Singule metretas binas vel ternas. Metreta dicit a metron qd' est mẽsura centũ sextariorũ: vt dicunt iij. Reg.vij.d. Mare encũ duo milia batos capiebat: metretas autẽ tria milia. n ¶ Dicit eis.i.ministris/iesus: rogatus a matre ꝛ forsitan a cõuiuis/quorũ aliq̃ ꝑconiũ eius a iohãne audierãt. o ¶ Implete hydrias aq̃. Querit Chrys. Quare nõ fecit signũ ante impletionẽ: mirabili' em̃ esset ipm vinũ ex nõ entib' facere q̃ qlitatẽ cõmutare. Itẽ cur aquã nõ ipse deduxit/sed ministris iussit. Ad pmũ rñdet Chrys. duas causas assignãs. Prima: qꝛ etsi mirabilius esset de nihilo vinũ creare: nõ tñ ita credibile. Secũda vt destrueret errorẽ manichei: q̃ dicturus erat mũdũ/ꝛ oĩa q̃ mũdi sunt a malo deo creata esse ꝛ gubernari: qui est christo contrarius. Uñ vt christus ostẽderet ꝙ ipse mundũ creauit ꝛ elemẽta/vtit mũdana creatura/mutãs naturã eius: si em̃ nõ esset sua/nõ obediret ei. Itẽ vt ostenderet ꝙ ipse idẽ est qui quotidie ꝑ tempoꝝ incremẽta mutat aquã in vinũ mediãte natura vitis: ꝛ qui mõ sine cooperatione nature mutauit. Ad secũdũ dicimus/ ꝙ iõ nõ ipse deduxit aquã in hydrias/sed ministris ꝑcepit vt imponerent: vt eos testes miraculi haberet. p ¶ Et impleuerũt eas/ministri/vsq; ad summũ: q̃uasi a beata virgine/ vel a testimonio iohãnis ꝑconiçãtis de christo. q ¶ Et dicit eis iesus: iam facta mutatione. r ¶ Haurite nunc/ cũ hora venerit. s ¶ Et ferte architriclino. Scdm Aug. architriclin' est ꝑnceps triũ camerarũ vel triũ ordinũ mensarũ a se altitudine distantiũ. Et dicit ab archos qd' est ꝑnceps ꝛ clinũ qd' est domus vel camera. Dic aũt ꝑm Chrys. nõ dicit architriclin' dñs vel ꝑnceps ꝯuiuij vel dom' in qua erat ꝯuiuiũ:sed ꝑpositus ministrantiũ: qui.s.fuerat ꝯstitutus vt ordinaret ꝑuitores in mẽsis. Uñ ponit in q̃stione Chrys. q̃re iesus ꝑcepit vinũ ferri potius architriclino q̃ alicui de cõuiuis vel spõso aut spõse. Et rñdet ꝙ ille cui cõmittit cura vel ordinatio cõuiuarũ/nõ comedit vsq; post alios: ꝛ ideo sobrior ꝛ discretior est ad iudicãdũ de vino q̃ ꝯuiue: qui iam sunt repleti vino ꝛ cibo: vñ illi iussit ferri dñs vinũ ex aq̃ factũ/vt veritatẽ cognitã alijs indicaret. t ¶ Et tulerunt/ ministri ꝑm ꝑceptũ dñi. Sed q̃re nõ ꝑcepit dñs ministris vt narrarẽt architriclino ꝙ ipse ꝯuerterat aquã in vinũ? Rñdet Chrys. ꝓpter humilitatẽ: qꝛ nemo humilis ꝑdicat facta sua. ✠ Ut aũt gustauit

C

a Et dicit ei iesus: Quid mi- b hi ꝛ tibi est mulier? Nondũ c venit hora mea. Dicit mã- d ter eius ministris: Quodcũ- e q; dixerit vob facite. Erãnt f autẽ ibi lapidee hydrie sex g posite ꝑm purificationez iu- h i deorum / capiẽntes singule m metretas binas vel ternas. n o Dicit eis iesus: Implẽte hy- p drias aqua. Et impleuerũt q eas vsq; ad sũmũ. Et dic eis r s iesus: Haurite nunc: et fer- t te architriclino. Et tulerũt.

Moraliter ✠ rate potatũ. Moderate dicit: qꝛ nimia leticia dissolutionẽ inducit. a ¶ Et dicit ei iesus: quid mihi ꝛ tibi mulier. Ista repulsio significat ꝙ deus aliqñ nõ exaudit nec dat statim qd' petit vt auidius petat: ꝛ cũ exaudierit ac petitũ dederit diligẽtius custodiat ꝛ intẽtius diligat. Apoc.iij.c. Tene qd' habes vt nemo accipiat coronã tuã. b ¶ Dicit mater eius ministris: Quodcũq; dixerit vobis facite. Ministri sũt ratio ꝛ volũtas: vnus dirigẽs opus: alter exequẽs. His dicit puritas cõscientie vt faciãt q̃cq̃d dixerit iesus/sciẽs ꝙ talis non põt nõ exaudiri ab eo. Unde.j.ix.f. Si qs dei cultor est/ꝛ volũtatẽ eius facit: hũc exaudit deus. Ecci.iij.a. Qui diligit deũ exorabit ꝓ peccatis: ꝛ in oratione dierũ exaudiet. (Al. respõsio)

Sequit: g ¶ Erant autẽ ibi lapidee hydrie sex posite ꝑm purificationẽ iudeorũ. Iudei.i.ꝯfitentes sunt penitẽtes aut religiosi. Purificatio eorum est ipsa penitẽtia vel religio. Sex hydrie/sex ꝑdicte cause tristicie: aqua est tristicia: vinum leticia. Per lapidẽ autẽ significat soliditas hydriaꝝ. Et dicunt posite: qꝛ q̃libet debet has hydrias semꝑ ponere añ se. Hiere.xxxj.d. Statue tibi speculã: pone tibi amaritudines et dirige cor tuũ in viã rectã. Sequit: l ¶ Capiẽtes singule metretas binas vel ternas: hoc est/qꝛ flere et dolere debemus de duob': ꝛ ꝓpter tria. De duobus quidẽ.i. de peccato trãsgressionis ꝛ omissiõis. Propter tria vo.i. ꝓpter dãnũ qd' habuim': ꝓpter penã quã incurrim': ꝓpter deũ quẽ offendimus. n ¶ Dicit eis iesus.i.ministris.s.rõni ꝛ volũtati. o ¶ Implete hydrias aq̃: hoc est/ꝯsiderate sex dãna petĩ: ꝛ sex ĩfirmitates relictas etiã p' petm̃/ꝛ dolẽtes plorate. Iob xvj.c. Facies mea ĩtumuit a fletu: ꝛ palpebre mee caligauerũt.

D

Ps. Lauabo ꝑ singulas noctes lectũ meũ. p ¶ Et impleue- Ps.6.
rũt eas vsq; ad sũmũ. Ps. Posuit desertũ i stagna aq̃rũ Ps.106.
ꝛ terrã sine aq̃.i.aiam aridã/in exit' aq̃rũ. Ps. Exit' aq̃rũ de- Ps.118.
duxerũt oculi mei: qꝛ nõ custodierũt legẽ tuã. Usq; ad sũmũ dicit: qꝛ nihil ẽ in petõre iplorabile. Esa.j.b. A plãta pedis vsq; ad verticẽ nõ est in eo sanitas. q ¶ Et dicit eis iesus: Haurite nũc ꝛ ferte architriclino. Architriclin' est deus trinitas: cui debet ferri aq̃ lachrymaꝝ ꝛ pnie: qꝛ ꝓpt ipm solũ debet fieri pnia.j.Cor.x.g. Siue mãducatis siue bibitis siue aliud q̃d facit/in gloriã dei facite. Multi ferũt aquã istã mũdo: sic hypocrite. Uñ dicũt allophyli. Gen.xxvj.d. Nra ẽ aq̃. Et notãdũ ẽ ꝙ dicit: Haurite nũc. Nõ em̃ sp debet hõ iplere hydrias suas aq̃: sz q̃nq; haurire ꝑ ociũ meditatiõis: sic dicit Bern. Si qd' viuis ꝛ sapis totũ das actiõi/ ꝯsideratiõi nihil: laudo te/in h nõ laudo: puto ꝙ nemo nisi q̃ a salomone nõ au-
dierit: Qui minorat actu ꝑcipiet sapiẽtiã: certe nec ipsi actiõi Ecci.38.c.
expedit ꝯsideratione priuari. t ¶ Et tulerũt. In h obediẽtia rõnis ꝛ volũtat. notat: q̃ a m̃re iesu admonite.i.a puritate ꝯsciẽ/nũq̃ ꝑcepto dñi ꝯtradicũt. Iohel.iij.d. Per oẽs riuos iuda ibũt aq̃: ꝛ fons de domo dñi egrediet. Uel architriclin' est spũs hũan'/trib' ordinib' mẽsaꝝ ꝑposit'.i. itelligẽtie/memorie/volũtati. Cui ferũt aq̃: q̃ñ ipe spũs itelligit ꝛ recolit causas fletus.i.petã sua: ꝛ postea vult abstinere a ꝑteritis: ꝛ cauere a ✠ futuris.

E ℣ a ℂUt autē gustauit architriclinus aquā vīnum factā: id est vinū ex aqua factū. Sed ita dicit euāgelista: quia ꝑm opinionē architriclini aqua erat/nō vinū: tamen ꝑm veritatē vinū factū. b ℂEt nō sciebat/architriclin⁹: c ℂUnde esset/illud vinū. d ℂMinistri autem sciebant qui hauserant aquaz/vocat sponsuz architriclinum: mirāf vini bonitatē: qō ꝑm naturalē ordinem ꝓmo debuit ꝓponi.

f ℂEt dicit ei: architriclinus sponso/credēs q ipe ita fieri ꝓcepisset. g ℂOmnis homo ꝓmū: id est in ꝓncipio conuiuij: h ℂBonuz vinū ponit/in mēsa. i ℂEt cum inebriati: id est repleti: k ℂFuerint/cibo ⁊ potu boni vini. l ℂTūc id qō deterius est: id ē minus bonū: quia ꝓpter opilationē mediē cellule/ex vapore vini nō ꝑcepit qualitas vini. m ℂTu aūt seruasti bonū vinū vsq; adhuc: id est vsq; ad finē cōiuij contra generalē cōsuetudinē ⁊ ordinē naturalē. Et ex hoc patet q optimū vinū fuit factum ex aqua. Unde Chry�sost. dicit generale esse in omnibus miraculis christi q semp ad nobiliora terminat q̄ natura possit. Unde si restituit vilum vel auditū vel aliud mēbrū/melius facit q̄ natura fecerit ꝓ⁹ vl facere possit. n ℂHoc fecit initiū signoꝝ iesus in chana galilee. Hō dicit simpliciter ꝓmū/sed in chana galilee ꝓmū. o ℂEt manifestauit gloriam suam: id est diuinitatis suę potentiam. p ℂEt crediderūt in eū discipuli eius. Quidā dicunt q intelligēdū est de futuris: Sz ſcti magis volāt q̄ de ꝑsentib⁹ q̄ iā credebāt: Sz tūc vīso miraculo magis crediderūt.

Mozaliter ✳ futuris. Sequit: a ℂUt aūt gustauit architriclin⁹ aquā vinū factā. i. vt ꝑsōs ꝓcpit iuuaniē gaudij post dolorē pnitētię. Prouerb. vlt⁹. c. Gustauit ⁊ vidit quia bona ē negociatio eius. b ℂEt nō sciebat vnde esset: ministri autez sciebant qui hauserant aquā. Istud nescire nihil aliud est q̄ nō sentire laborem pnitentię/cuz iam aqua versa est in vinū spiritualis lęticię. Sed ministri qui hauriūt aquaz anteq̄ sit mutata in vinū/bene sciunt: quia adhuc sentiunt laborem ⁊ dolorē pnitentię. Sed cuz spiritus lęticia spiritualis ꝓfundit spe veniā: iam nō meminit doloꝝ: is vel laboꝝ pnitētię ꝓz delectatiōe quę ꝓuenit ex gustu vini. Eccl. j. d. Vsq; in tempus sustinebit patiens: ⁊ postea reddito iocunditatis. Ecclesiast. xvj. d. Vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vra vertet⁹ in gaudiū: id est aqua in vinū. Prouerb. ix. b. Bibite vinū qō miscui vobis. j. xvj. e. Mulier cū parit: id est anima dū facit pnitentiā/tristiciā habet: quia venit hora eius: cū aūt pepit/iā nō meminit ꝓpter gaudiū: q̄ natus est homo in mundū. Et quāto pleniores fuerint hydrię: tāto plus erit ibi de vino lętię. Pū. Scōm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo: cōsolatiōes tue lętificauerūt animā meā. c ℂVocat sponsuz architriclinum: id est christū spiritus humanus sentico gaudio spirituali. f ℂEt dicit ei: Omnis homo ꝓmū bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati fuerint/tunc id qō deterius est. Omnis homo dicit hic homo mundanus ⁊ carnalis: ꝑm qō dicit. j. Cor. iij. a. Cū sit inter vos zelus ⁊ ꝓtentio/nōne carnales estis: ⁊ ꝑm hominez ambulatis? Talis hō ꝓmo ponit sibi ⁊ suis ꝑsentes delectatiōes. i ℂEt cū inebriati fuerint/ipe ⁊ sui: id est repleti gaudio ꝑsentis felicitatis. l ℂTunc id qō deterius est: id est dolor gehenne: ⁊ remorsus perpetuus prauę cōscięt̄ię. Prouerb. xxiij. d. Ne intuearis vinū qñ flaueſcit/cū splenduerit color eius in vitro: ingredit blande/sz in nouissimo mordebit vt coluber: ⁊ sicut regulus venena diffundet. Prouer. xiij. b. Risus dolore miscebit ⁊c. m ℂTu aūt seruasti bonū vinū vsq; adhuc: id est vsq; in finē. ij. Cor. iiij. d. Id qō in ꝑsenti tribulatiōis nostre est momentaneū ⁊ leue/supra modū in sublimitate eterne glię pōdus operatur in nob. Utrūq; tāgit Luc. xvj. g. ī pabola diuit. ⁊ lazari: vbi dicit abrā: Recordare fili q̄ recepisti bona in vita tua: ⁊ lazar⁹ siliter mala. i. tu bibisti vinū ⁊ ipe aquā: Hūc aūt ꝓ cōsolat: tu ꝓ o cruciaris. i. ipe modo bibit bonū vinū eternę iocunditatis: tu ꝓ o bibis aquaz infernalis penalitatis. n ℂHoc fecit initiū signoꝝ iesus in chana galilee. Sicut dirimus/aqua tribulatio est siue tristicia. Hō Pū. Saluū me fac deus quoniā intrauerūt aque vsq; ad animā meā. Vinū autez est exultatio siue lęticia. Unde Eccl. xl. c. Vinū ⁊ musica lętificant coz. Signū autē idem est qō manifestatio ꝑsentię christi. Un cū tribulatio mutat in exultationē/signū est q̄ christ⁹ est ꝑsens. o ℂEt/i. b/mānifestauit gl̄iaz suā: qz nihil ita ondit ꝑsentiā christi ecū hoſe/sicut lęticia in tribulatiōe. Ideo ibant apli gaudētes a ꝓspectu ꝓcilij: quoniā digni habiti sunt ꝓ nōie iesu contumeliam pati: Act. v. g.

p ℂEt crediderūt eū discipuli ei⁹: id est illi q̄ sūt d̄ schola ⁊ doctrina ipius: q̄z pacientiā atq; lęticiā habent in tribulatiōe. Matth. v. a. Gaudete ⁊ exultate ī illa die. ſ. tribulatiōis: quoniā merces vestra copiosa ē in cęlis. q ℂPost hec ⁊c. Secūda pars huius capituli: in qua agitur de descensu christi ⁊ moza eius in capharnauz. Sed quęrit quare descendit illuc cū statim oporteret eum iterum ascendere in hierusalem/eo q̄ ꝑe erat pascha? Ad hoc respōdet Chry�sost. dicēs: quia nolebat matrē diu circūducere: nec volebat eam solam dimittere/quā volebat in omnibus honorare: ideo descēdit illuc cuz matre: vt ea ibi relicta/ipe postea ascēderet in hierusalē. Dicit ꝯ: Post hec/q̄ facta sūt in nuptiis: r ℂDescēdit capharnaū/ipe ⁊ mat⁹ ei⁹/⁊ ffes ei⁹. i. cognati ei⁹. s ℂEt discipuli eius: q̄ nō erāt fratres ei⁹: vt eis ibi relictis/ipe ascēderet in hierusalem: quia illos secū ducere nō volebat modo: ideo dimisit eos capharnaū/vbi cum matre manere consueuit. Unde sequitur:

℣ Et ibi mānserūt

Mozaliter. q ℂPost hec descēdit capharnaū/ipse ⁊ mater eius et fratres eius ⁊ discipuli eius. Iuxta litterā instruit nos mozaliter de honore parentū ⁊ cura ꝯ. ꝓcuratiōe eoꝝdē: quia ꝓpter honoꝝ matris: vt dicit Chry�sost. venit in capharnaum. Exo. xx. b. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā ⁊c. Tob. iiij. a. Honorem habebis matri tuę omnibus diebus vitę tuę: Memor enim esse debes quę ⁊ quanta sit passa pericula ꝓpter te in vtero suo. Eccl. iij. a. Qui honorat patrem suū/vita viuet longioꝝ: ⁊ qui obedit patri/refrigerabit matrem. Aug⁹ in libro de decē chordis: Ipse numerus septenarius secundę tabulę tanq̄ septē chordarū/incipit ab honore parentū. Ad parentes cīm suos homo aperit oculos: ⁊ hec vita ab eoꝝ amicitia sumit exordiū. Quisquis autem suis parentibus non defert honorem/quibus parcere poterit? Et valet etiā ad quęstionē de ꝯceptis. Itez in hoc q̄ christus iturus ad ꝓdicandū in hierusalem/dimittit matrem ⁊ fratres in capharnaū instruit prędicatores vt nō circūducāt mulieres: nec carnali affectu se onerent. Deut. xxviij. a. Qui dixerunt patri ⁊ matri/nescio vos: ⁊ fratribus/ignoro illos: ⁊ nescierūt filios suos: hi custodierunt eloquiū tuū. Unde Exo. iiij. f. voluit angelus occidere moysen: quia ducebat secum filios suos ⁊ vxoꝝ. Aliter exponit. Per capharnaū potest intelligi status virginum ⁊ religiosorum. Notandū enim q̄ in hoc capitulo: Primo significatur status coniugatoꝝ per nuptias: Postea significat status virginū ⁊ religiosoꝝ per capharnaū: Status ꝓlatoꝝ et doctoꝝ per hierusalez ⁊ templū/vnde erpulit ementes ⁊ vendentes. Qui tres status significant per noe/daniel ⁊ iob/Ezechiel. xiiij. c. Et petrū ⁊ iacobū ⁊ iohannē/Matth. xvij. a. Et ꝓ lectum ⁊ molam ⁊ agruz/Matth. xxiiij. d. Dicit ergo q̄ iesus descendit in capharnaū: qō interstatur villa pulcherrima vel ager pinguedinis siue ager benedictionis: ⁊ significat religionem/vel statum religiosoꝝ: qui habent pulchritudinē operis in cōuersatione: pinguedinē cordis in oratiōe ⁊ contemplatione: ⁊ benedictionem in aliorum exhortatione ⁊ prędicatione. Religio enim non solum munit suos ⁊ custodit/ ⁊ ideo villa dicitur: sed etiam fructificat aliis/⁊ ideo ager potest dici. Cant. vij. d. Veni dilecte mi/egrediamur in agruz/cōmoremur in villis. Et loquitur ꝓpriz: quia villa cōtemplationis vult habere cōmorantē: ager autem prędicatiōis vult habere egredientē. Ezechiel. i. d. Animalia ibāt ⁊ reuertebant. Judic. v. c. Stellę manētes in ordine ⁊ in cursu suo aduersus sisarā pugnauerūt: quia illi prędicatores maxime vincūt diabolum: q̄ nō tm̄ currūt ad ꝓdicationē: sz stāt etiā aliquādo in ordine suo ad custodiā sui ⁊ discussionē. Et talis ąnima ē vere spōsa christi:

✳ quia est et lia ⁊ rachel: martha ⁊ maria. Et talis optimam ꝑtē elegit: quia bona est pars actiuoꝝ: melioꝝ contemplatiuoꝝ: optima est illa quę claudit vtrūq; lez quę ꝙcunditatem matris habet in ꝓdicatione/ ⁊ tamē puritatē virginitatis nō amittit/sed custodit eam in cōtemplatione. Ad hunc locū descendūt cuz iesu mater eius ⁊ fratres ⁊ discipuli: q̄z in religione sūt tria genera hominū. Maiores/vt ꝓlati: ⁊ cōquales ⁊ minores. Patres facit pietas cōpassiōis ⁊ sollicitudo educandi ⁊ nutriēdi: quę cōpetit ꝓlatis. j. Thessal. ij. b. Facti sumus paruuli in medio vestrū tanq̄ si nutrix foueat filios suos Fratres facit cōmunitas vitę et cōcordia in cōuersatiōe. Frater esse fatri debet per oīa similari: sicut dicit de christo/Heb. ij. d. Debuit per oīa fratribus similari. Et Apocal. j. c. Ego iohānes frater vester ⁊ particeps in tribulatione ⁊ regno. Discipulos aūt facit obedientia ⁊ humilitas. Matth. xj. d. Discite a me/quia mitis sum ⁊ humilis corde. Sequit: a ℂEt ibi mansērūt nō multis diebus: quia etsi diu maneant quidā ꝓ amore/moras nō sentiunt. Bern. Ex. ꝓ. d. Videbātur illi pauci dies ꝓ amoris magnitudine. Bern. Ex si plus vna hora potuit pōdus dici ⁊ ęstus/ꝓ amore nō sentio. b ℂEt ꝓpe erat pascha iudeoꝝ: et ascendit hierosolymā iesus. Iuxta litterā instruimur per hoc q̄ intrantes villam/primo debemus petere ecclesiā/si possimus vt oremus. Mo raliter/autē per hoc q̄ christus in pascha solebat ascendere in hierusalē/significat q̄ in illius mentē christus ascendit/qui est in transitu de vitiis ad virtutē: vel de virtute in virtutē: et pacifice quantū ad alios viuit. Sap. j. a. Nō habitabit in corpore subdito peccatis. Pū. In pace factus est locus eius. Sequitur: c ℂEt inuenit in templo vendētes boues et oues ⁊ columbas: ⁊ nūmularios sedētes. Templum dei est ecclesia: in qua quidā vendunt/ et ꝯgi. iiij. Reg. v. g. Alij emūt/vt simon: Act. viij. d. Et vtriq; maledicti sūt. Unde dicit petrus ad simonē: Pecunia tua tecum sit in perditionem. Tangunt autē hic quattuor genera simonię. Bos enim est animal ordinatū ad laborem: ⁊ significat illos simoniacos qui promittūt ⁊ exhibent laboriosa seruitia ꝓ ꝯbendis. Quales sunt quidā aduocatoꝝ. Et hoc satis bene tangit Prouer. xiiij. a. Ubi nō sunt boues: id est talia seruitia laboriosa ꝓmittentes/ſ. ꝑ evacuum est: quia illi nō habent ꝯbendas multas: vbi autē plurimę segetes: id est ꝓbende plures ⁊ pingues: manifesta est fortitudo bouis: id est labor ⁊ sollicitudo/quē habuerūt de habendis ꝓbendiis. Unde dicit Bern. Circuit se-

f vendētes boues ⁊ oues ⁊ co
g lūbas: ⁊ nūmularios seden
h tes. Et cū fecisset ꝙsi flagellū
k de funiculis/oēs eiecit de tē

dulus explorator/blandit/sequit/obsequit/simulat ⁊ dissimulat: miseraq; suffragia mendicare nō erubescit/manibus ⁊ pedibus repens/si quo modo eandem sese ingerere valeat in patrimoniū crucifixi. De talibus dicit Job. xxj. b. Bos eoꝝ concepit ⁊ nō abortiuit: quia ꝓbendā obtinuit quā concupiuit. Tales boues sunt corrupte: quia isti aduocati omnes impetunt ⁊ nemini parcūt: Unde magis deberēt recludi q̄ ꝓmoueri. Exo. xxj. c. Si bos cornupeta fuerit ab heri ⁊ nudiustertius: ⁊ contestati fuerint dominū eius: id est prędicatū eius: nec religauerit eum/occideritq; virum aut mulierē: r bos lapidibus obruetur: ⁊ dominū eius occident. Unde patet multos prędicatos dignos occisione: qui nō tales coercent sed magis ꝓmouēt: sicut dicit Ezech. xliij. a. Posuistis custodes observationū mearū in sanctuario meo vobismetipsis. Boues autē ⁊ oues ⁊ columbas potius vendebāt: quia hęc animalia pertinēt ad ritum sacrificioꝝ. Sed quia nō omnes diuites erāt/nec denarios prędicto habebāt ad emendas hostias: ideo alū ꝓtorū genere auaricię ꝓmoti fuerūt ibi/qui denarios nō aperte ad vsurā cōmodabant: quia hoc prohibitū fuit/ Deut. xxiij. d. sed aliqua munuscula accipiebāt/facientes vsuram velatam. De q̄bus dicit Ezech. xiij. c. Violabāt me ad populū meū ꝓpter pugillum hordei ⁊ fragmen panis. Et illi dicunt nūmularij: quasi largientes nummū. Et hoc est quod sequit: g ℂEt nūmularios sedentes/ad tabulas/vbi denarij iacebāt: sicut mos est campsorū. h ℂEt cū fecisset quasi flagellū de funiculis/ad correctionē. Et ideo nō gladiū vel fustem accepit: quia ista magis sunt ad vindictā q̄ ad disciplinā. i ℂOmnes/ qui q̄dicta faciebāt: k ℂFecit de templo: id est de atrio templi. Fugerūt etiā/vel ꝓpter ꝑcussionē/ vel ꝓpter terorem: quia forte homines non percussit de flagello sed terruit: sed eis pecora percutiendo ⁊ minādo expulit. Unde sequitur:

℣ Oues quoq;

Mozaliter ✳ quia est ⁊ lia ⁊ rachel: martha ⁊ maria. Et talis optimam ꝑtē elegit: quia bona est pars actiuoꝝ: melioꝝ contemplatiuoꝝ: optima est illa quę claudit vtrūq; lez quę ꝙcunditatem matris habet in ꝓdicatione/ ⁊ tamē puritatē virginitatis nō amittit/sed custodit eam in cōtemplatione. Ad hunc locū descendūt cuz iesu mater eius ⁊ fratres ⁊ discipuli: q̄z in religione sūt tria genera hominū. Maiores/vt ꝓlati: ⁊ cōquales ⁊ minores. Patres facit pietas cōpassiōis ⁊ sollicitudo educandi ⁊ nutriēdi: quę cōpetit ꝓlatis. j. Thessal. ij. b. Facti sumus paruuli in medio vestrū tanq̄ si nutrix foueat filios suos Fratres facit cōmunitas vitę et cōcordia in cōuersatiōe. Frater esse fatri debet per oīa similari: sicut dicit de christo/Heb. ij. d. Debuit per oīa fratribus similari. Et Apocal. j. c. Ego iohānes frater vester ⁊ particeps in tribulatione ⁊ regno. Discipulos aūt facit obedientia ⁊ humilitas. Matth. xj. d. Discite a me/quia mitis sum ⁊ humilis corde. Sequit: a ℂEt ibi mansērūt nō multis diebus: quia etsi diu maneant quidā ꝓ amore/moras nō sentiunt. Bern. Ex. ꝓ. d. Videbātur illi pauci dies ꝓ amoris magnitudine. Bern. Ex si plus vna hora potuit pōdus dici ⁊ ęstus/ꝓ amore nō sentio. b ℂEt ꝓpe erat pascha iudeoꝝ: et ascendit hierosolymā iesus. Iuxta litterā instruimur per hoc q̄ intrantes villam/primo debemus petere ecclesiā/si possimus vt oremus. Mo raliter/autē per hoc q̄ christus in pascha solebat ascendere in hierusalē/significat q̄ in illius mentē christus ascendit/qui est in transitu de vitiis ad virtutē: vel de virtute in virtutē: et pacifice quantū ad alios viuit. Sap. j. a. Nō habitabit in corpore subdito peccatis. Pū. In pace factus est locus eius. Sequitur: c ℂEt inuenit in templo vendētes boues et oues ⁊ columbas: ⁊ nūmularios sedētes. Templum dei est ecclesia: in qua quidā vendunt/ et ꝯgi. iiij. Reg. v. g. Alij emūt/vt simon: Act. viij. d. Et vtriq; maledicti sūt. Unde dicit petrus ad simonē: Pecunia tua tecum sit in perditionem. Tangunt autē hic quattuor genera simonię. Bos enim

Pū. 68.

Pū. 93.

Pū. 75.

Pū. 143.

Quattuor genera simonię.

✳ in lege dei

E S a ¶Oues quoꝫ et boues/eiecit. Dicit autē q̄ quidā rudij claritatis erāt a facie eius: quibus exterriti illi homines fugiebant a conspectu eius/nō valentes ei resistere. b ¶Et nūmulariozū effudit es. Et: id est quia: c ¶Mensas subuertit: quia subuersis mensis es qđ desuper erat effusuz est. Probabile enim est q̄ in pecunias manus non extenderit.

ꝑ plo: ouēs q̄z et boues: et nū-
c mulariōz effudit es/et mēn-
b sas subuertit. Et his qui co-

d ¶Et his qui colūbas vendebant dixit: Auferte ista hinc: hic est pctus. Et nota q̄ venditores columbarū leuius tractat: quia columbas in templo circūferre nō ita inhonestabat rēplū sicut boues et oues qui faciebant stabulū de templo. Unde in littera grecorū habetur: Et eiecit tabularios et mensalarios. Hoc autem qđ sequitur:

e ¶Et nolite facere domū patris mei/domū negociationis: refertur ad omia p̄cedētia. Uel potest dici q̄ tm̄ refertur ad venditores columbarū/quibus mansuetius loquit: alios nāq; de flagello expulit. Et est hic argumentū q̄ ꝓhibēdi sunt qui in atrijs faciūt negociatiōes suas: ad litterā: et i tēplis. Esa. lvj. c. Domus mea domus oratiōis vocabit. Aug⁹. In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factū est/vnde et nomen accepit. Zach. vlt. d. Non erit mercator vltra in domo domini. Ieremię. xiij. a. Malum mihi visum est valde qđ fecerat tobias: et ꝓieci vasa domus tobię foras de gazophylacio. Pš. Quoniā nō cognoui negociationē/introibo in domū domini. Et nota q̄ sicut dicit Aug⁹: si talia ꝓhibet de⁹ fieri in loco oratiōis: quāto magis potatiōes et cętera grauiora. Hiere. vij. g. Posuerunt offendicula sua in domo in qua vocatum est nomen meū. Et eodem. b. Munquid spelunca latronū facta est domus ista dicit dominus. Hic autem quęrit primo: quare in isto facto durius ꝓcesserit christus q̄m alibi: cum tamen durius videat debuisse agere contra eos/quando contumeliam et conuitiū passus est ab eis: qui samaritanuz et demoniū habentē euz dicebant. J. viij. f. Ad hoc respōdet Chrysostomus/q̄ quia christus in sabbato curaturus erat et multa facturus/quę videbant iudęis contra legem esse: ideo in principio suę iudicationis vt remoueat hanc suspitionē/ celū assūpsit ꝓ̄ domo dei: quia qui sic ꝓ̄lat ꝓ domo dei/dominatori domus nō est contrarius. Sed ne aliquis crederet q̄ istud faciendo simularet magis zelum q̄m haberet: ideo non fecit istud simpliciter/sed periculose: quia nō simpliciter eiecit/sed mensas subuertit et argētū effudit. Si em̄ hypocrita fuisset/monuisset solū: in ꝓcula ꝓ̄ nō se imisisset inter caupones furētes/et ꝓ̄bem negociatorū irrationabilem quā damnificabat. Secūdo queritur/cum bis hoc factū fecerit: et de vno illoꝝ dicatur hic: et de alio. Matth. xxi. b. qđ istorum fecerit ꝓ̄ius? Ad hoc respondeo/q̄ ꝓ̄m textum et ꝓ̄m Chryś. et ꝓ̄m Aug⁹. hoc qđ dicitur hic/factum est in pascha sequenti post baptismuz christi in initio suę ꝓ̄dicationis: illud autem quod dicit Matthei. xxj. factum est imminente tempore passionis/quinta. f. die ante passionem suam. Tertio quęritur de diuersitate istius facti et illius. Hic enim habetur: Nolite facere domuz patris mei domū negociationis: Ibi autem habetur: Fecistis illam speluncam latronū. Item hic dicit q̄ fecit flagellum: ibi de flagello nō loquitur. Ad hoc dicit Chryś. q̄ christum decuit i initio

F suę ꝑdicationis

Moraliter ✳ in lege dei habentes et mūdauerūt scā: et lapides cōtaminatiōis ꝓ̄ecerunt: id est nō idoneas ꝑsonas amouerunt ab ecclesia: et bonas plantauerunt/vt de lapidibus viuis ędificet domus dei: sicut dicit. j. Pet. ij. a. Barrat autē Josephus q̄ quando romani vendiderūt sacerdotium/statim ignis perpetuus extinctus est: vt habetur. ij. Machab. j. Sic quia tales hodie introducuntur in ecclesiam: ignis spiritussancti iam nō ardet in ecclesia: sed refriguit charitas abundante iniquitate: vt dicitur Matthei. xxiiij. b. Flagellum autem quo tales debent eiici/debet habere triplicem funiculū. Primus est chari-

M. tignoscēt tas diligēs salutē ꝓximi. Secūdus est zelus firasceus cōtra vitia ꝓ̄prij. Tertius est innocētia siue serenitas cōscientię/ne possit rēprehendi de simili de quo alium rēprehendit. Hic triplex funiculus alligat baculo auctoritat': et fit flagellū q̄ expellunt min⁹ idonęe ꝓ̄one ab ecclia dei. Dz ꝓmo dz. h. Cor. v. c. Charitas christi vrget nos. De secūdo dz i Pš. Vidi ꝓuaricātes Pš. 118. Ibidem et tabescebā rē. Item Pš. Tabescere me fecit zelus meus. Item Pš. 72. Pš. Zelaui sup iniq̄s rē. De tertio dz. j. Cor. xiij. a. Nihil mihi ꝓscit' tū. Et Matth. vij. a. Quid vides festucā in oculo fris tui: et trabē in oculo tuo nō vides? Et. ij. Cor. v. b. Scientes timorē domini hominib⁹ suademus: deo aūt manifesti sumus: spero autem et in cōscientijs vestris manifestos nos esse. Hic est triplex funiculus qui difficile rumpit: Eccl. iiij. c. Quia si rēphensio ꝑlati sic sit dispolita/null⁹ ei poterit resistere. Osee xj. b. In funiculis adā trabā eos rē. Uel aliter funiculi sunt petā siue ꝑplexitates peccatoruz. Pš. Funes pctōrū circūpleti sūt me: q̄b⁹ trabit pctōr ad ifernū: Similiter

† Pš. 118. 88. dis. c. penult.

perplexitatibus ligat ne possit facere bonū. Prouerb. v. d. Funibus peccatorū suoꝝ quilq; cōstringit. De his funiculis facit dominus flagellum: quādo peccatori peccata cōuertit i tormētū: vt sic ipa peccata eū ejiciāt a peccatis. Ūn Hiere. ij. d. Arguet te malicia tua/et auersio tua increpabit te. Et. ij. Habac. ij. b. de antiocho dicit: q̄ cū ipe fetorem suū iaz ferre nō posset/ait: Bonuz est mortalē esse subditū deo. Per istud flagellū ejcit dom⁹ de templo suo: id est de corde alicuius peccatoris conuersi ad pnitentiam/oues et boues et columbas et es. Per ouē intelligit hypocrisis et simulata innocētia. Per bouem/pigricia et imundicia. Per columbā que volat/elatio et superbia. Per es intelligit cupiditas et auaricia. Hęc omnia debent ejci ab anima quę est templū dei: vt dicit. j. Cor. vj. d. Uel aliter: Oues in ecclesia/sunt hypocritę sacerdotes et ignari: qui amoūdi sunt: quia si cęcus cęco ducatū ꝓbeat/ambo in foueam cadunt: vt dicit Matth. xv. b. Tenent enim sacerdotes vt sciant discernere inter lepꝝ et lepꝝ. Malach. ij. b. Labia sacerdotis custodiunt scientiā. Per boues intelligunt illi qui nimis inhiant terrenis laboribus et negocijs secularib⁹. De q̄bus dicit Luc. xiiij. b. Juga boum emi q̄nq; : et eo ꝓbare illa: id est omnē sensū meū exercitare in terreno labore. ij. Timoth. ij. a. Nemo militans deo ꝓplicat se secularibus negocijs. Omnes ergo tales ejciendi sunt. Unde sequit:

a ¶Oues quoꝫ et boues/eiecit supple: b ¶Et nūmulariozū effudit es: et mensas subuertit. Nūmularij sūt qui in ecclesia querūt que sua sunt/non que iesu christi: contra Apostolū ad Phil. ij. c. Es eorum effundere est questum eis subtrahere. Mensas subuertere in q̄bus lucrati sūt/ē beneficia eis auferre. Job. xx. c. Diuitias quas deuorauit/euomet rz. Sed cauere debet ꝓlatus ne illectus pecunia/accipiat ab eis partē/vt sinat eos ꝓmanere in vitijs suis et inquinare domum dei: quia christus effudit es eorum/nō accepit. Et de hoc dicit Bern⁹. ad eugenium: Tu flagellum tenes: timeant nūmularij/nec fidant in nūmis sed diffidant: absondant es suū a te/scientes effundere q̄m accipere paratorē. d ¶Et his qui colūbas vendebant/dixit: Auferte ista hinc. Columba nō habet amaritudinē fellis in epate: et nō multam cōstructionez faciens in nido et gemit ꝓ cantu. Colūbas ergo vendunt qui gratiā mansuetudinis vel asperitatis vitę vel gemendi et plorandi vel aliquā aliam gratiā ad ostentationē et inanem laudē conuertunt: vt hypocritę. De quibus dicitur Matth. xxiij. a. Omnia opera sua faciunt vt videanē ab hominibus. Ūn Augustin⁹ inducit hypocrisim loquentē in libro de cōflictu vitiorum et virtutū: et dicit hypocrisis: quia nihil boni in abscondito facis/ne a cunctis cognitus detesteris: finge te foris esse qđ intus nō appetis. Unde dicit christus: Auferte ista hinc. q. d. in talib⁹ intētionē vestrā mutate: qz sic dicit Aug⁹. Simulata ęgtas nō est ęgtas/sz duplex iniqtas. Hoc est crimē pessimū: de q̄ accusabat ioseph fratres suos apud patrē: ꝓ̄m Rich. de sctō victore/Beñ. xxxvij. a. e ¶Et nolite facere domū patris mei domū negociationis. Trib⁹ modis fit dom⁹ dei domus negociationis. Primo modo/quando persone dei tractant negocia. Et hoc est contra illos qui in ecclesia dei vel in religione maxime negociationes exercent: et causas et litigia tenent et habent. Pš. Quoniam non cognoui negociationē/introibo in potentias domini. j. Cor. vj. d. Jam quidem omnino delictum in vobis est: eo q̄ iudicia habeatis inter vos. Bern⁹. ad Eugenij. Qui dicunt q̄ de celsitudine sedis sit iudicare et ligantes audire: puto q̄ non monstrabunt vbi aliquibi quispiam apostolorū iudex sederit dominū aut discipulorū terminorū aut distributor terraruz. Stetisse denięz apostolos iudicandos/sedisse iudicantes non lego: erit illud/non fuit. In huius vitij detestationē respondet christus cuidaz/Luc. xij. b. Homo quis me constituit iudicem aut diuisorē inter vos? Secūdo modo faciunt domū dei domum negociationis: qui

Dom⁹ dei tribus modis fit dom⁹ negociationis. Pš. 70.

✳ res domus dei

suę ꝑdicationis mitius et modestius arguere: Unde dicit: Domū negociationis. Potest vero durius/Unde dixit: Speluncam latronum. Ad aliud dico q̄ potest esse q̄ vtrobiq; fecit flagellum/licet nō legat. Sed melius potest solui: quia primo et secundo fecit flagellū: sed flagellum nō exprimit in secunda

a gociatiōis. ¶Recordati vo
b sūt discipuli ei⁹/qz scriptum
d ē: ¶Zelus dom⁹ tuę comedit

eiectione/ad significandū q̄ quosdā in ꝑsenti pcutit flagello discipline: ꝓ̄m illud Deu. xij. b. Flagellat omnem filium quē recipit. Et Apocal. iij. d. Ego quos amo arguo et castigo. In futuro autē nō percutit ad correctionem/sed ad perpetuā damnationē. Unde genus flagelli non exprimit/ad significandū quod nō potest exprimi. Uel aliter potest dici/q̄ in prima eiectione decult: vt q̄ mansuetus fuit in verbo/esset durus in facto: vt simul essent misericordia et veritas: qz et mansuete eis dicit: Nolite facere domum patris mei domū negociationis: et tamē cum mānsuetudine verbi adhibuit ꝑcuritatem flagelli. Pš. Uniuersę vię domini misericordia et veritas. Prouer. iij. a. Misericordia et veritas nō te deserant. In secūda aūt eiectione vbi durior fuit in verbo/vocans eos quasi latrones/ decuit vt mitior esset in facto: Unde ibi nō fit mentio de flagello. a ¶Recordati vero sunt: vel post mānsuetudinem: vel tunc etiā ꝓ̄m Chrysostomū. b ¶Discipuli eius/qui secum erant/nō pharisei.

Pš. 68. c ¶Quia scriptū est/in Pš. d ¶Zelus domus tuę comedit me. Quod quidā exponunt: id est causa męę passionis fuit. Sed melius exponit: c ¶Comedit me: id est pūgendo vt ita facerem impulit. Unde Glo. Augustini. Bon⁹ zelus est seruor animi quo mens abiecto humano timore ꝓ defensione veritatis accēdit: ab eo comedit/qui quelibet prava quę viderit corrigere satagit: si nequit/tolerat et gemit. Sz cauendum est ne attribuat aliquid christo imperfectū. Sicut em̄ in fide christus perfectionē ipsius fidei habuit et non imperfectionē: ita et in ira zeli non habuit turbationem quę imperfectionem relinquit in subiecto/sed essentiam ipsius virtutis habuit. Determinato autē qualiter discipuli deuoti se habebant ad hoc quod fecit: determinat qualiter se habuerunt pharisei indeuoti/dicens: f ¶Responderūt ergo iudei: nō verbis/sed facto ipsius: g ¶Et dixerunt ei: Quod signuz ostendis nobis/quia hęc facis: id est quod signū ostendis vt per illud demōstres te habere potestatem talia faciendi in domo domini? Hic quęrit quare ipsi ita patienter tulerunt/ꝓcipue cum auari magis offendant de effusione rerum q̄m ꝓ̄prij sanguinis? Itē quare non sunt offensi de hoc q̄ dixit se filium dei/cū dixit: Nolite facere domum patris mei rē. cū. J. viij. g. etiā ꝓ hoc solo voluerunt eū lapidare. Itē Matth. xxj. b. post huiusmodi factum exasperati sunt grauiter in eum et non hic. Ad primum soluit Chrysostomus/ q̄ isti ꝓ turpi lucro suo interciso dolentes simulauerunt auaritiā/et signum in dolo quęrierunt ab eo: vt eum sic cessare facerent a persecutione eorum: et vt in signo faciendo eum occuparēt. Ad aliud respondeo/q̄ cum hic diceret: deum patrem suū nō sunt offensi: quia credebant q̄ hoc simpliciter diceret: nō patrē naturaliter/sed adoptionē vel creationē: ꝓ̄m qđ in Pš. dicit: Ego dixi dii estis et filij excelsi omnes: sed. J. vbi innuit parilitatē et maiestatem/intellexerunt q̄ naturalem filium se esse diceret. Ad aliud dicendum/q̄ Matth. xxi. post electionem negociatorū curauit infirmos: et ideo magis inuidia moti exasperati sunt: hic aūt nō ita/vbi em̄ expulit sunt: quia stupebāt ad nouitatē.

Pš. 81.

F Et qz sicut

Moraliter ✳ res domus dei ita expendunt et dant parentibus/ac si eas negociando acquisiuissent. Cōtra quos dicit Bern⁹. Res pauperū nō pauperib⁹ dare/par sacrilegij crimen esse dinoscitur: Sane patrimonia sunt pauperū facultates ecclesiarum: et sacrilega illis crudelitate surripit quicquid sibi ministri et dispensatores/non vtiq; domini vel possessores/victra victum accipiunt et vestitum. Tertio domū dei faciunt domū negociationis: quando ad litterā in ecclesijs tractant negocia ꝑcularia/vbi deberent attendere spiritualibus. Augustinus. In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factum est. Bern⁹. xxviij. d. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. q. d. non est domus mendacioꝝ et nugarum vel negociationum. Augustin⁹ in sermone quodam de tēpo silentij in ecclesia. Quāta sollicitudine⁹ obseruam quādo nobis corpus christi ministrat/ vt nihil ex ipso de manibus nostris in terrā cadat: tanta solli/citudine obseruemus/ne verbum dei qđ nobis erogat/dū aliud aut cogitam⁹ aut loqmur de corde nostro exeat. a ¶Recordati vero sunt discipuli ei⁹: qz scriptū est: Zelus domus tuę comedit me. Boni subditi quando vident dispositionē ꝑlati corrigentis/et hocipso perpendunt quo animo corrigat: vtrum sez trahat eum zelus vel furor vel ostentatio dominij. Hęc enim tria consueuerūt diuersos ꝑlatos diuersimode mouere ad corrigendum. De furore dicit Job. xvj. b. Collegit furorem suum in me et cōminans mihi infremuit contra me dentibus suis. Et Pš. Furor illis ꝓ̄m similitudinem serpentis. Tales em̄ non sibilum leuis correctionis/sed flatū furozis spirant in subditos. Et tales magis vnnt et cōsumunt virorum gratię et boni operis in subditis flatu suo: sicut draco qui flatu suo vitat et cōsumit/maxime herbas: id est nouellas animas nouitioꝝ. Contra illos autē qui volunt ostentare dominiū/dicit Luc. xxij. c. Reges gentium dominant eoruz: et qui potestatem habent in eos benefici vocant: vos autem non sic. j. Petri. v. a. Non vt dominātes in clero: sed forma facti gregis ex animo. Et beatus Bern⁹. ad Eugenij. Planum est inquit/ apostolis interdicit dominatus. Igit et tu tibi vsurpare non aude/ aut dominās apostolatum/aut apostolicus dominatū: plane ab alterutro ꝓhiberis. Si vtrūq; simul habere voles/ perdes vtrūq;. Alioquin nō te ꝓceptum putes de numero illoꝝ: ō quibus cōquerit deus: Ipsi regnauerunt et non ex me. Osee viij. a. De tertio qui ex zelo non ex furore vel dominio cōtrigunt/dicit hic: Zelus domus tuę comedit me. Et Esa. xj. a. Egredietur virga de radice iesse: id est correctio de incēdio zeli et charitatis: et flos de radice eius ascendet: quia talis correctio fructifera et vtilis est. Et dicit: e ¶Comedit me: id est me quasi cōsumpsit: sicut dicit Pš. Tabescere me fecit zelus meus: quia istud mirabiliter cruciat et extenuat/ad litterā bonos ꝑlatos. Pš. Vidi ꝓuaricantes et tabescebam. ij. Corinth. xj. f. Ꝓterea ea que extrinsecus sunt instātia mea quotidiana/sollicitudo omnium ecclesiarum: quis infirmat et ego non infirmor? quis scandalizatur rē. Et dicit Gregorius/ q̄ nullū sacrificium ita placet deo sicut zelus animarum. Uel aliter. Zelus domus dei comedit illos: qui vsq; ad mortem zelant ecclesiam dei: qui ꝓ̄ ecclesia morti vel periculo mortis se exponunt: sicut mathatias et filij sui. j. Machab. ij. c. Dicit mathatias et doluit et cōtremuerunt renes eius: et accensus est furor eius ꝓ̄m iudiciū legis: et insiliens trucidauit eum super aram. Simile habet Numeri. xxv. c. de phinees. Sic etiā ꝓponit ō christo: d ¶Zelus domus tuę: id est zelus quo zelaui domum tuā: vel quo iudei zelati sunt in me. e ¶Comedit me: id est fuit causa męę passionis: quia sacerdotes et hac electione zelum inuidię et odium inexorabile conceperūt in christum ꝓpter oblationes quas amiserunt ꝓ̄ hoc facto. Zach. i. c. Zelatus sum hierusalez et sion zelo magno. Sequitur. f ¶Responderunt ergo iudei et dixerūt ei: Qđ signum ostendis nobis/quia hęc facis? Discipuli boni ꝓ̄ bono habent correctionem sui ꝑlati: sed mali quando corrigunt quęrunt signum potestatis vel sanctitatis vel scientię. Et sunt duo genera talium/qui nolunt rēprehendi. Quidaz enim non patiuntur se corrigi nisi ab illis qui potestatem habent ꝑlationis: vel auctoritatem magne scientię et sanctitatis. Unde Exod. ij. c. Quis te cōstituit principem et iudicem super nos? q. d. vbi est auctoritas potestatis vel signum excellentis scientię vel operum. Et Beñ. xix. b. Ingressus es vt adueua: munquid vt iudices? q. d. aduena es et exul/nec notus auctoritate vel scientia vel sanctitate. Sed mirabile est q̄ tales quęrunt signum/cum nihil dicatur eis nisi q̄ manifeste est verum et bonum. Unde Chrysostomus. O de vltima insania: si gno ne opus erat vt ea que male fiebant cessare facerent: et donum del eriperet a tanta verecundia? Alij sunt qui in quibuslibet rēprehensionem quęrunt/ q̄ ꝑlatus idem faciat quod monet fieri/et nolunt facere nisi ille faciat. Contra quos dicit dominus Matth. xxiij. a. Quę dicunt facite: ꝓ̄m opera vero illoꝝ nolite facere. Esa. lviij. d. Si non inuenitur voluntas tua vt loquaris sermonem contra ꝑlatum tuum murmurādo et signum operis petendo: tunc delectaberis super dominō. Ista murmuratio cōtra ꝑlatum est solum illud in quo inuenit iob locutus fuisse: licet ipse dicit. xxxix. d. Unum locutus sum qđ vltra nō dirissem. Et exponit Gregorius: q̄ diceret q̄ iniuste et sine causa flagellaret: Et ita dicunt incorrigibiles

Q ✳ boies quādo

Universidad de Deusto

C ¶ Et quia sicut dicit Chrys. alioꝝ beneficia magꝰ eos exacerbauerũt ꝙ̄ ꝓpria cõuitia: quia in ere supabundabant. a ¶ Respondit ihesus ⁊ dixit eis: Soluite templũ hoc ⁊c. q. d. vos ḡritis signũ in qua potestate hęc faciã: sed ego nõ do vobis signum potestatis: sed dico vobis significationẽ huiꝰ facti: quia sicut templũ hoc materiale vos inquinatis ⁊ ego emundo: ita templũ corporis Matth. 26. f meꝝ vos dissoluetis ⁊ ego resuscitabo. Sic videt cõtinuare Glo.

Aliter Aug. Vel aliter: b ¶ Soluite ⁊c. q. d. vos ḡritis signum potestatis: sed nõ dabo vobis signum nisi humilitatẽ ⁊ passionis. Et habet sicut Matth. xii. c. Generatio praua ⁊ adultera signũ ḡrit: ⁊ signũ nõ dabit ei nisi signuꝫ ionę ꝓpheteę. Dicit ergo: Soluite. i. soluetis: sicut illud. j. xiii. c. Qđ facis, fac citius. i. facies. c ¶ Templũ hoc: id est significatũ p templũ hoc: siue corpus meũ, qđ est templũ diuinitatis qđ ḡsens ẽ vobis. d ¶ Et in tribus diebus excitabo illud: a morte quasi a somno. Pars autẽ ponit ꝓ toto: qꝛ nõ totis diebus trib⁹ naturalib⁹ iacuit in sepulchro, sed partẽ parasceues, ⁊ illa ponit ꝓ tota die: ⁊ noctẽ ⁊ diẽ sabbati, ⁊ noctẽ dominicę, ⁊ diluculo eiusdẽ diei surrexit. Incidit autẽ dubitatio, quare dñs nõ ostendit eis signũ qđ petebant. Item quare dedit eis nõ apertũ, sed ęnigmaticũ responsum, qđ nec̃ discipuli intellexerũt tũc. Respõdeo. Nõ dedit eis signũ: quia doloſum cozũ mentẽ agnouit. Alia ratio est: quia simpliciter bonum erat cripere templũ dñi a tanta inhonestate: ⁊ ideo signum sup hoc nõ oportuit dare. Tertia ratio ẽ: quia ipse zelus suffi- ciens erat signũ virtutis. Ad id qđ quęritꝰ, quare eis obscure locutus est. Dicendũ, ꝙ ipse loquit ꝛm qđ competit audientibus: Ipsi cñi imbecilles erant ad capiendũ ardua: vnde nõ aperte locutus ẽ, ne nimis exasperarent cõtra cũ. Per hoc cñi ꝙ dixit: Soluite templũ hoc: significauit ꝙ deitas habitabat in eo. Et per hoc ꝙ dicit: Excitabo: significauit virtutẽ resurrectionis. Et si hęc duo aperte dixisset, ꝙ sc̃z esset deus: et ꝙ a mortuis esset, ꝓpria virtute resurrecturus, scandalizati essent: Ideo hoc ęnigmatice significauit, vt post rei implerionẽ esset omnib⁹ manifestũ qđ diceret obscurũ. Hęc duo ostẽdit similiter paulus de christo, Roma. j. a. Qui ꝓdistinatus ẽ filiꝰ dei in virtute ꝛm spiritũ sanctificationis ex resurrectiõe mortuoꝝ. e ¶ Dixerũt ergo iudei: quia ḡ spiritualiter dixerat, carnaliter intelligebãt. f ¶ Quadraginta ⁊ sex annis edificatum est templũ hoc. Sicut dicit Chrys. et Aug⁹, loquunt de edificatione facta sub zorobabel, nõ de illa ḡ sub salomone. Illa cñi in viginti ũnis cõpleta fuit: ista in ḡdraginta ser: nõ ꝙ cõtinue per tot annos ędificaret: sed quia tot anni fuerũt a die inceptionis vsq; ad diẽ consummationis. g ¶ Et tu in trib⁹ dieb⁹ excitabis illud. q. d. impossibile est: ⁊ ideo multo impossibiliꝰ iudicassent, si apte aliq̃d spuale dixisset eis. h ¶ Ille aũt dicebat de templo corporis sui. Hęc sũt verba euangeliste. Et occurrit ḃ multiplex ḡstio de ista. Prima ḡstio est, ꝛm quã rõnẽ similitudinis loquit de corpore suo tanq̃ de templo. Secũda ḡstio est, q̃re ipse dat eis signũ de resurrectione, licet ęnigmarice, in facto qđ respicit honestatẽ templi potiꝰ q̃ ĩ alio. Rñdeo ad primũ: qꝛ templũ ẽ habitaculũ dei, in q̃ exhibet charismata deuotis: Ideo corꝰ christi dr templũ, cui deitas vnitas est: ⁊ in sacramẽtis corporis ex⁹ tanq̃ in materia q̃dã redẽptionis nobis exhibent dona gratiarũ. Itẽ ꝛm Glo. sumit similitudo ex parte fabricationis templi: qꝛ sicut templũ q̃dragintasex ãnis: ita corpus christi q̃dragintasex dieb⁹, nõ dico organizatum: sed de exilib⁹ organis q̃ habuit in instanti cõceptionis ad notabilẽ quantitatẽ deductũ ẽ. Itẽ sicut in templo acceptę sunt oblationes: ita in christo in passione corporis eius ois nostra actio ⁊ oratio est accepta. Vñ ⁊ orationes finiunt: Per dñm nr̃m iesum christũ. Ad secũdũ dicendũ ꝙ nihil ita ostendebat deitatẽ ⁊ potestatẽ sicut suscitatio suiꝑsi⁹. Hoc cñi maximũ est, cũ creatę virtutis nihil post mortẽ in corpore remaneat: ⁊ ideo cũ ĩmediat⁹ auctor templi sit de⁹, cũ voluit ostendere se auctorem templi, ostendit hoc ꝙ id qđ maxime dictatis ẽ manifestatiuũ, dicẽs: Soluite templũ hoc: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. q. d. vos ḡrtis signũ meę potestatis: ⁊ ego do vob signũ licet obscurũ meę resurrectiõis: ꝙ qđ me deũ cognoscere poteritis, cũ me resurrexisse videritꝭ. Et habet lũ: j. viij. d.

Qñ exaltauerit is filiũ hois tũc cognoscetis quia ego sum, per resurrectionẽ. s. Ad quid autẽ dixerit hoc, ostendit subdens: i ¶ Cũ ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ei⁹: quia hoc dicebat, de corpore suo: qđ. s. a morte soluẽdũ erat ⁊ a se suscitandũ. Propter hoc cñi ꝓdixerat illud vt dicti ei⁹ recordarẽtur ⁊ crederẽt. Unde sequit: m ¶ Et crediderũt scripturę, ꝓphetarũ: q̃ ꝓdixerat christũ tertia die resurrecturũ. n ¶ Et sermoni, ei⁹: huic. s. Soluite templũ ḃ ⁊ in triduo excitabo illud: ✠ Qui dixit hoies qñ discipli- Moraliter nant. a ¶ Rndit ihesus ⁊ dixit eis: Soluite. i. soluetis: c ¶ Templũ h: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Mos sum⁹ templũ dei: sic̃ dr. j. Cor. vj. d. et. j. Cor. iii. d. Et Leuit. xxvj. b. Ponã tabernaculũ meũ in medio vestri: ⁊ nõ abiciet vos aia mea. Hoc templũ soluim⁹ ⁊ ꝓphanam⁹ p peccatũ mortale. j. Machab. ii. a. Templũ ei⁹ sicut hõ ignobilis: vasa glorię eius captiua abducta sunt. Et. ii. Machab. vj. a. Templũ luxuria et comęstionib⁹ erat plenũ: ⁊ scortantiũ cũ meretricibus, sacratisq; ędibus mulieres se vltro ingerebãt. Sed hoc templũ in tribus dieb⁹ excitat. i. in triplici cognitione. s. peccati ad detestandum ⁊ cauendũ: primi ad subueniendũ: ⁊ dei ad diligendum. Vel tres dies sunt dolor ꝓ delectatione peccati: pudor ꝓ turpitudine: timor ne recidiuet iterũ ꝙ ipsi⁹ peccati tenacitate et hois debilitate. Unde Pũ. Cor meũ conturbatũ est, ecce dolor: dereliquit me ⁊tus mea, inde timor: ⁊ lumẽ oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipsum nõ est mecũ, ecce pudor: quia verecũdus hõ pę verecundia nõ audet aliquẽ respicere, sed suffundit facies et oculi pudore. Vel tres dies: cõtritio, cõfessio, satisfactio. Beñ. xl. c. Tres adhuc dies sunt post quos recordabit̃ pharao ministrũ sui: ⁊ restituet te in gradũ pristinũ. Jone. iij. b. Adhuc tres dies ⁊ ninive subuertet. i. a peccatis cõuertet. Et sic spũaliter reędificabitur: quia destructio peccati est ędificatio templi. e ¶ Dixerũt ergo iudei: Quadraginta ⁊ sex ãnis ędificatũ est templũ hoc: ⁊ tu i tribus diebus excitabis illud? Verbũ est desperantiũ: qui nõ credũt ꝙ vitã bonã quã longo tpe prius acq̃sierũt, ⁊ ꝙ peccatũ sequẽs amiserũt, subito posse ꝙ pœnitentiã restaurari: qui duri sunt ad credendum dei misericordiã, quę excedit omnẽ culpã. Eccl. iii. d. Cor durum male habebit in nouissimo: ⁊ qui amat periculũ peribit in illo. Job. xxj. c. Dicebãt deo: recede a nobis ⁊ ꝛ̃ nihil posse facere omnipotẽs estimabãt illũ. Talem cñi ideo omnino expellũt a se deũ: qꝛ de venia obtinẽda ⁊ gratia restaurãda nõ cõsidũt: sicut cain, Gen. iiij. b. Ut Aug⁹ in libro de cõflictu vitioꝝ et virtutũ: ponẽs verba desperationis, dicit: Ecce vt cernis, mala semp cõsuetudine obligatus teneris, conaris exurgere, sed peccatoꝝ oneribus ḡgrauatus relaberis: Quid ergo agendũ est, quãdo de ḡritis certa damnatio imminet, de ḡsentibus emendatio nulla succurrit, nisi vt admittant̃ rerũ temporaliũ voluptates, dũ cõsequi nequeunt futuri ęculi oblectationes. h ¶ Ille aũt dicebat de templo corporis sui. Optimũ est remediũ cõtra obiectionẽ desperationis: quia qđ christus dicit de penitente, hoc dicit de templo corporis sui. i. de membro corporis sui. Unde qñ christus reędificat pœnitentẽ, tũc reędificat ⁊ restaurat templũ corporis sui. Christo ergo nõ est difficile nos restaurare, cui⁹ sumus corpus ⁊ mẽbra. Sed quia hoc peccatoꝝ exęcratus non recogitat vel intelligit donec fuerit a peccato curatus: ideo sequit: i ¶ Cũ ergo resurrexisset a mortuis: nõ in capite sed in membris: qđ fit in iustificatione peccatoꝝ. k ¶ Recordati sunt discipuli eius: imitatores ⁊ discipulinati correptione eius. l ¶ Quia hoc, de corpore suo, dicebat. Post iustificationẽ cñi a peccatis considerat hõ ꝙ dei gratia potuit resurgere ĩ vnitatẽ corporis christi. m ¶ Et, iam virtutẽ dei experti, crediderũt scripturę, hoc ꝓmittenti: quia in ꝓphetis ꝓmittit remissionẽ peccati. Ezech. xviij. f. Quacunq; die ingemuerit peccator ⁊c. n ¶ Et sermoni quẽ dixit ihesus: quia etiam hoc ꝓmittit in euãgelio. Talis discipulus fuit paulus: q̃ dicit ad Titum. iij. b. Non ex opib⁹ iusticię q̃ fecim⁹ nos: sed ꝛm suã misericordiã saluos nos fecit. Et Pũ. Et dixi, nunc cepi. q. d. qđ ante capere nõ poteram cũ eram in peccato: iustificatus capio ⁊ intelligo. Pũ. Da mihi intellectũ, ut sciam testimonia tua. Esa. lxiij. b. Delectãbimur ⁊ a facie tua montes ✠ defluxerũt: a seculo

Matth. 26. f

Moraliter

Pũ. 57.

Pũ. 76; Pũ. 118.

A ¶ a ¶ Quẽ dixit ihesus, ꝓphetice. Unde cũ ꝓphetia habeat cognosci cui⁹ cuenerit, post resurrectionẽ hoc intellexerunt et crediderũt. Ante cñi nõ intellexerãt: qꝛ adhuc imbecilles erãt ad intelligendũ ⁊ infirmi ad credendũ. b ¶ Cũ aũt esset hierosolymis in pascha in die festo. i. in paschali tpe festiuo, vel in diebus paschalib⁹ festiuis. Et sic ponit singulare ꝓ plurali. Vel dies festus specialiter dicit dies primus et septim⁹. c ¶ Multi crediderũt i nomine ei⁹. i. in virtute operãte miracula ꝙ ipm. d ¶ Videntes signa ei⁹ q̃ faciebat: quia iudet signa quęrunt, greci aũt sapiẽtiã. j. Corinth. j. d. Inter iudeos aũt, vt dicit Chrys. quosdã rudiores signa trahebãt: rationabiliores vero ꝓphetię. Et illi q̃ a doctrina trahebant̃ potiores erãt illis qui a signis. Unde. j. xx. g. Beati qui nõ viderũt ⁊ crediderũt. Vñ dicit de discipulis q̃ crediderũt scripturę ⁊ sermoni christi: de aliis aũt dicit ꝙ crediderũt signis. Sz qꝛ nõ est vera fides q̃ solũ a ꝓbatione miraculoꝝ pendebat: iõ sequit: e ¶ Ipse aũt ihesus nõ credebat ei⁹ semetipsum eis. i. nõ confidebat de eis, ita vt cõmitteret eis secreta suę instructionis: ⁊ vt acciperet eos in testes resurrectionis, ⁊ huiusmodi. Vel ꝛm Glo. Nõ credebat semetipsum eis: vt familiariter habitaret cuꝫ eis: f ¶ Eo ꝙ ipse nosset oẽs, tangq̃ deus. Pũ. Scrutãs corda ⁊ renes deus. Prouer. xxj. a. Spiritũ ponderator est dñs. j. Reg⁹. xvj. b. Deus intuet cor. g ¶ Et quia opus ei nõ erat vt quis testimoniũ perhiberet, ei⁹ de homine: quia plus sciat de homine q̃ homo de se. b ¶ Ipse cñi sciebat quid esset in homine: id est q̃d est vel esse potest in mente hominis. Heb. iiij. d. Omnia nuda ⁊ aperta oculis eius ⁊c.

Moraliter ✠ defluxerũt: a seculo nõ audierũt nec̃ auribus peceperunt. Cũ enĩ deus descendit ad cor ⁊ infundit gratiã, defluunt montes. i. peccatorũ obstacula vel motus superbię. Et tunc audit homo ⁊ intelligit ⁊ sentit qđ nũq̃ senserat. s. dulcedinem ⁊ requiem serenę conscientię: ⁊ q̃ dulce sit seruire christo ⁊ facile. Matth. xi. d. Jugũ enĩ meũ suaue est ⁊ onus meũ leue. Ideo peccatores decipiunt: qꝛ nõ credunt nisi amaritudinem in seruitio christi. Pũ. Qui videbãt me foras fugerũt a me. Sed sicut dicit Sap. viij. c. Nõ habet amaritudinẽ cõuersatio illi⁹ nec tędium cõuictus illius sed lętitiã ⁊ gaudiũ. Bern. Multi vident nostras cruces: sed nõ vident nostras vnctiones. Sequit: b ¶ Cũ aũt esset hierosolymis in pascha i die festo, multi crediderũt in noie eius, videntes signa eius q̃ faciebat. Quãdo ihesus est in hierosolymis in die festo, tũc multi credunt ꝓpter signa: qꝛ quãdo in tpe ꝓsperitat̃ christus se exhibet hominib⁹ beneficũ, tũc deo seruiunt: sed ḧ ꝓpter signa. i. ꝓpter ipsa ꝓspera q̃ vident homini esse signa amoris: cũ tñ magis sit ecõtrario: qꝛ dicit Gregorius, ꝙ continuus successus tẽporaliũ bonorum est quoddã eterne dãnationis indiciũ. Tales ergo credere videnẽ ꝓpter signa: qui et hic volunt habere lęuã ꝓsperitatis tpalis: ⁊ in futuro deterã eterne iocunditatis: sicut dicit Cant. ii. b. Pũ. Cõsitebit tibi cũ benefeceris ei. Sed in die turbulẽto cũ nõ exhibent hęc signa, tũc recedũt: sicut dicit: Ad tẽpus credũt ⁊ in tpe tentationis recedũt. Dupliciter cñi peccant: vel cũ illecti ꝓsperitate tẽptant a suis cõcupiscentiis: vel cũ tpe aduersitatis tribulationibus frangunt. Hi sunt duo insultus fortũ: sicut dicit Gregorius. Et Prouer. j. d. Auersio paruuloꝝ interficiet eos. i. tribulatio: ⁊ ꝓsperitas stultorum perdet eos. Jaco. j. b. Unusquisq; temptat̃ a cõcupiscẽtia sua abstractus, ecce auersio: ⁊ illectus, ecce cõcupiscentia. Et qꝛ tales tpales sunt ⁊ nõ stabiles: ideo sequit: e ¶ Ipse aũt ihesus nõ credebat se metipsum eis: qꝛ talibus instabilibus dñs magnã gratiam nõ cõfert: qꝛ sunt indigni: qꝛ nõ mittit nouũ vinũ in vtres veteres, ne rumpãt̃ ⁊ effundãt illud: vt dicit Matth. ix. c. Eccl. xxj. c. Qui fatui quasi vas fractũ: ⁊ omnẽ sapientiã nõ tenebit. f ¶ Eo ꝙ ipse nosset omnes: qui nouit abscondita cordis. Prouer. xvj. a. Oẽs vię hoim patent oculis ei⁹: ⁊ ideo nõ potest falli. g ¶ Et quia opus ei nõ erat vt quis testimoniũ phiberet de homine: ipse enĩ sciebat quid esset in homine. Chrysostomus. Nõ indiget testibus vt ꝓpho-

L rum plasmatũ mentes discat. Et nota ꝙ non est mirum si christus nõ credit semultis: quia in omnibus inuenit fraudem, etiam in familiaribus suis. Job. iiij. d. In angelis suis: id est in ministris ecclesię, repperit prauitatẽ. Phil. ij. c. Omnes quę sua sunt quęrunt: non quę iesu christi. Prouerb. xx. a. Multi homines misericordes vocant̃: virũ autem fidelem quis inuenier? Bern. Videt bone iesu aduersum te conturasse vniuersitas christianorum: et illi in perfectiõe ma primi sunt, qui in ecclesia tua videnꝫ pri- Luc. 7. g. et. 19. g matuz tenere, ⁊ gere re principatum. Christus enim in confederatis sibi non inuenit fidelitatem, nec in cognatis, nec in conmensalibus. Et in his tribus ꝓcipue deberet inueniri fidelitas: Sed christus in nullis inuenit. Fœderati ⁊ pacificati cũ domino sumus in sponsione baptismatis: vel in pacto religionis: vel in promissione satisfactionis in confessione. Sed hęc omnia infringimus, et a fœdere domini recedimus. Hiere. xxxviij. f. Seduxerunt te et ꝓualuerunt aduersum te viri pacifici tui. Item fratres ⁊ cognati domini sunt, qui participes sunt hęreditatꝭ eius. Cant. j. b. Filij matris mee pugnauerũt contra me: qui scilicet patrimoniũ crucifixi sibi condiuidunt. Item cõmensales domini sunt, qui mẽse scripturę vel altaris participant. Pũ. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantationem: id est theologi et sacerdotes. Pũ. 40.

Rat autem homo Expositio. La. III

c ex pharisęis ⁊c. Hic incipit tertiũ capitulum. Et diuiditur in duas partes principales. Prima est de Nicodemo. Secunda est de reditu ipsius christi in iudeam, ⁊ zelo discipulorum iohannis: ibi: Post hec venit ihesus ⁊ discipuli eius in terram iudeam. Prima pars diuiditur in tres partes. In prima describit euangelista nicodemũ. In secunda ponit aduentum ⁊ locutionem eius ad iesum, vbi dicit. Hic venit ad iesum nocte et dixit ei: Rabbi ⁊c. In tertia ponit responsionem domini ad nicodemum de tribus. Primo de baptismo: ibi: Nisi quis natus fuerit. Secundo de passione ⁊ ascensione: ibi: Et nemo ascendit. Tertio de iudicio ⁊ redemptione: ibi: Sic enim deus dilexit mũdum ⁊c. Istam partem diuidemus loco suo. Dicit ergo primo sic: f ¶ Erat autem homo. Dixerat in fine ꝓcedentis capituli ꝙ multi crediderunt in eum, videntes miracula quę faciebat: sed tamen debiles erant in fide: ⁊ ideo iesus non credebat semetipsum eis: id est secreta doctrinę suę eis nõ cõmitebat. Multi ergo eorum qui crediderunt nõ vlterius ꝓcesserũt in fide: sed reuertebant̃ ad ꝓpria. k ¶ Autem, sed, erat homo, inter eos qui sic crediderant: l ¶ Ex pharisęis, q̃ credunt resurrectionem: sed non vt expedit. m ¶ Nicodemus nomine princeps iudeorum: id est vnus ex principibus. Notificat autẽ eum a natura: Homo. A ꝓfessione et secta: Ex pharisęis. Ex nomine: Nicodemus. Ex dignitate ⁊ magisterio: Princeps iudeorum. Iste est nicodem⁹ qui ꝓ christo loquit. j. vij. g. Lex nostra non iudicat hominem nisi prius audierit ⁊c. Et qui eum sepeliuit. j. xix. g. Sed quęritur, quare euangelista ita notificat ⁊ describit istum? Et ad hoc potest dici: quia. j. vij. debebat facere mentionem de ipso: vbi ipse alijs principibus obstat, mirantibus ministros ad detinendum christũ. Ut ergo ratio sciat̃ quare hoc fecit: ⁊ qualiter potuit hoc facere, describit hic: quia magnus fuit ⁊ instructus a christo. Vel aliter, ⁊ puto ꝙ melius. Infra enim dicet ꝙ multi ex principibus crediderũt in eum: sed ꝓpter iudeos non confitebant̃, ne extra synagogam fierent. j. ix. e. Et hoc ideo: quia cum magni essent ꝛm fastum mundi, gloriã ab homine quęrebant: vt ergo innuat euangelista quę fuerit occasio pusillanimitatis eius in fide quã per miracula accepit,

✠ describit ei⁹: Moraliter. i ¶ Erat autem homo ex pharisęis nicodemus nomine ⁊c. Nicodemus interpretatur exturio terrenitatis. In hoc notat cupiditas terrenorum quã cor efluit ad terram: ꝛm illũ. j. Eccl. v. b. Mihi est iniquissimũ ḧ amare pecuniam: hic enim ⁊ animam suam venalem habet: quoniã in vita sua, piecit intima sua. n ¶ Princeps iudeorũ. In hoc notat ambitio honorũ, vel cõplacẽtia in honoribus. Moraliter

describit eum: quia princeps erat iudeoz: nec facile relinquēs
sastum principatus: Et ideo etiam sequitur: a ¶Hic venit
ad iesum nocte: quia in die non audebat ꝓpter phariseos:
vt quia magister erat/palam discere erubescebat. In hoc etiā
q dicit/nocte: significat q adhuc erat in tenebris infidelita-
tis ⁊ ignoratie: ⁊ ad-
huc tenebat obscuri-
tate lēg legalis. Nox
enim vt dicit Glo. si-
gnificat litterā legis
vel ignoratiā eozdis
vel timoze de iudeis.
Et q adhuc erat i no-
cte ignoratie ondit p
ꝑba eiº que sequunt.

a iudeozum. Hic venit ad ie-
b sum nocte ⁊ dixit ei: Rabbi
c scimus/quia a deo veniſti
d magister. Memo enim poteſt
e hec signa facere que tu fa-
f cis/nisi fuerit deus cum eo.
g Respondit iesus et dixit ei:
h Amen amen dico tibi/m-
i si quis natus fuerit denuo:
k nō potest videre regnū dei.

b ¶Et dixit ei: nō credēs q deº esset/sed aliās magnº/ꝓhe-
ta ⁊ amicus dei. Et ideo sic format locutionē. c ¶Rabbi.
Confitetur ipsum nō esse deum/sed magistrū: ⁊ se esse discipu-
lum. Et sic ordina litterā: Rabbi/supple qđ est/magister:
d ¶Scimus quia a deo veniſti. Non dicit: tu es deus:
sed sicut alij ꝓpheꝛe a deo missus venisti. Et rationē dicti in-
ducit. Memo enim poteſt ⁊c. Vel aliter: d ¶Scimº/ꝙa
a deo veniſti magiſter. i. quia magisteriū tuū a deo est: vel
quia a deo missus es ad docendū: quia doctrinā tuam confir-
mant signa. e ¶Memo enim poteſt hec signa facere q̄
tu facis/nisi fuerit deus cum eo. Item nō dicit: nisi fuerit
deus: quia hoc nō credebat/sed per signa que vidit ab eo fieri
in pascha/cum quasi ꝓphetam a deo missum credebat. Simi-
le. j. ix. k. Nisi esset hic homo a deo nō posset facere quicq̄. Sz
videtur q falsum dicit: Multi enim mali signa faciunt. Mat
thei. vij. c. Domine nōne in nomine tuo signa multa fecimus.
Respondeo/q nullus facit signa nisi fuerit deus cum eo: sed
nō sequitur ꝓpterea q ipsi sint cum deo: quia hominē esse cū
deo/ponit imitationē hominis ad deum in aliquo. f. in volun-
tate: Deum vero esse cum homine ꝑm q hic sumit nihil dicit
nisi virtutem diuinitatis ostensiuā: ⁊ hanc potest etiaz malus
habere. Et ideo dicit bene: Nisi fuerit deus cum eo: et nō
dicit: nisi fuerit cum deo. f ¶Respondit iesus ⁊ dixit ei:
voluntati nicodemi: qui venerat vt doceret a christo: ꝓpter
quod diceꝛat ei: Rabbi scimus ⁊c. Primo autē docet eum/
q secunda generatio necessaria est ad salutem: ibi: Nisi quis
natus ⁊c. Secūdo de modo secūdę natiuitatis: ibi: Nisi ās
renatus fuerit ex aqua. Tertio per oppositū carnalis ge-
nerationis spiritualē manifestat: ibi: Quod natum est ex
carne. Quarto per similitudinē virtutis spiritussancti ostēn-
dit ei nō esse mirandū si aliquis nascitur ex spiritussancto: ibi:
Non mireris ⁊c. Quinto adhuc admirantē ⁊ nō q̄fecte cre-
dentem arguit/⁊ ad humilitatē inuitat: ibi: Tu es magiſter
in iſrael ⁊c. Dicit ego: Respondit iesus ⁊ dixit ei: Amē
amen dico tibi ⁊c. Et continuat sic ꝑm Chryº. Nicodemº
estimabat se magna dixisse de christo: quia vocauerat eū/Rab
bi/⁊ a deo missum. Christus autē ostendit ei q neqū inuā in-
gressus ē decentis ⁊ necessarię cognitionis: ⁊ ideo docere eum
incipit de primoꝛdio fidei: id est de baptismo. Vel aliter.
g ¶Amen amen dico tibi. q. d. tu speras ⁊ credis resurre
ctionem futurā: quia pharisęus es/⁊ vis intrare in regnū dei:
⁊ ideo ad me venis: ⁊ ideo doceo te viam. Et hoc est: Amen
amen dico tibi/nisi quis natus fuerit. Et nota q bis di
cit/amen: ad maiozē confirmationē. h ¶Nisi quis: id est
quilibet vel quicūq̄: i ¶Natus fuerit denuo. In greco
est/ꝺeſuper. Et dicit Chryº. q hoc exponūt greci dupliciter:
quia quidā legunt/ꝺeſuper. i. de celo. Alij legunt/ꝺeſuper:
id est insuper siue iterū. Et ꝑm hanc lectrā habet nostra litte
ra/denuo: id est secūda generatione: que est ꝑ spiritū viuifican
tem ⁊ illuminantē. k ¶Non poteſt videre regnū dei.
Sed contra. Illi qui sunt in inferno vident sanctos paradisi
vsq̄ ad diem iudicij. Unde Pſ. Peccatoꝛ videbit ⁊ irascet.
Pſ. iii. Et Prouerb. xiiij. c. Jacebūt impij ante portas iustoꝝ. Luc.
xvj. f. diues vidit lazarum. Sed dicendū q hic est intransitiua
cōstructio: Non poteſt videre regnū dei. i. regnum quod
est deus: Soli enī mundo corde videbūt deū regnantē in san-
ctis: vt dicit Matth. v. a. Vel/videre/sumitur ꝓ experiri et
frui gaudio regni dei. Sap. x. b. Justū deduxit dñs per vias
rectas: ⁊ ostendit illi regnū dei. Vel aliter potest legi: vt cōti-
nuetur ad hoc/q iste nō deū sed rabbi missuz credebat. Unde
dicit: b ¶Nisi ās natus fuerit denuo/non poteſt vi-
dere: id est ꝑfecta fide cognoscere. l ¶Regnum dei: id est
deum qui est regnum. Et est sensus: Tu dicis: quia veni a deo
⁊ quia potestatē miraculoꝝ habeo a deo: ⁊ nō mihi sufficio.
Nec mirū: quia nec tu nec alius perfectā de me vero deo co-
gnitionem habere poteris/nisi fueris prius per spiritū regene
ratus. Et hec lectura est Chryº. Et nota q generaliter loquit:
Nisi quis natus fuerit: nō dicit particulariter: nisi tu na-
tus fueris. Et hoc fa-
cit duplici rōne. Pri-
ma vt ostendat se ge-
neralem doctoꝛē. Se-
cunda ne indiguarel
nicodemus si sermo
doctrine specialiē ad
eū dirigeret: quia sa-
stum magisteriū non-
dū deposuerat. Ob-
scure autē eum docet de baptismo/ne nudam doctrinam con-
temneret. Item vt obscuritas eum studiosum et inquirentem
redderet: quia sicut dicit Chrysostomº quod manifeste dici-
tur/multoties transcurrit auditoꝛem: quod autem obscure

¶ efficit studiosum

Moraliter ✳ a ¶Hic venit ad iesum nocte. In hoc notatur timidi-
tas ad donū aggrediendū. Homines enī illecti amoze diuitia-
rum ⁊ bonoꝛū timent aperte venire ad christū: quia pigri sunt
ꝑm illud Prouerb. xxvj. c. Dicit piger: leo est in via: ⁊ legna in
itineribus. Et Prouerb. xxij. b. Dicit piger: leo ē foris in me-
dio ꝑlateaꝝ occidendus sum. q. d. piger: ego bene vellem
agere pēnitentiā: sed timeo diaboli tēptationē/que significat
per leonē: vel mundanā insultationē/que significat per legnā:
vel carnis nimiā asperitatē/ne occidar ante tēpus meū. Con-
tra quos dicit Job. vj. c. Qui timet ꝓuinā irruet sup eū nix.
Et Eccls. xj. b. Qui obseruat ventū nō seminat: ⁊ qui conside-
rat nubes nunq̄ metet. Vel aliter: Venit ad iesum nocte.
Per hoc significant quidā: qui volunt habere iesum: id est sa-
lutem. ⁊ tamē nolunt relinquere noctem vitioꝝ ⁊ inuoluta-
tionem ⁊ obscuritatem terrenoꝝ: qui volunt gaudere cū mun
do ⁊ regnare cū christo. De quibus dicit beatus Bernardus.
Et pauci bone iesu post te ire volunt/cum tamen ad te perue-
nire quisq̄ velit: hoc scientibꝰ cuncris: quia delectationes sunt
in dextera tua vsq̄ in finē. Et ꝓpterea te volunt frui omnes/
at nō ita ⁊ imitari: cōregnare cupiunt sed non cōpati. Contra
quos dicit Luc. xvj. c. Non poteſtis deo seruire ⁊ māmone.
Et Act. xiiij. d. Per multas tribulationes oportet intrare in
regnū ꝯloꝝ. Quod significat. j. Bachab. x. b. vbi dicitur/q
alexander misit ionathę purpurā ⁊ cozonā aureā. Et dicit ibi:
Et que nostra sūt sentias nobiscū: ⁊ seruas amicitias ad nos.
Talia eī mittit christus/⁊ dat amicis suis purpurā tribula-
tionis cū spe future retributionis: que significat per cozonā.
Cozona eī nō est sine purpura. ij. Timoth. ij. c. Si compati-
mur ⁊ conregnabimus. c ¶Rabbi scimus: quia a deo
veniſti magiſter: Memo eī poteſt hec signa facere q̄
tu facis/nisi fuerit deus cum eo. Multa ratione discipu-
latus nō trahunt nisi ex signis. i. ex apertis beneficiis. Unde
ad tēpus credunt ⁊ in tēpoze tēptationis recedunt: vt dicitur
Luc. viij. b. Et Job. iij. b. Tigris periit/eo q nō haberet prę
dam: id est exhibitionē beneficioꝝ. Pſ. Signa nostra nō vi- Pſ. 73.
dimus: id est beneficia modo nō receꝑimus: iam nō est ꝓphe-
ta/⁊ nos non cognoscet amplius. q. d. iam non credimus ei.
f ¶Respōdit iesus ⁊ dixit ei: Amen amen dico tibi/
nisi quis natus fuerit denuo: nō poteſt videre regnū
dei. Ad litteram instruit nicodemū de secunda generatione q̄
sit per baptismum. Unde nota/illa que fiunt in prima genera-
tione/ꝓportionabiliter fieri in secūda. In prima enim primo
descendit semen: sic in secunda generatione per exoꝛcismum.
Virtute enim exoꝛcismi quodammodo separatur a membris
diaboli. Unde in exoꝛcismo dicitur: Exi ab eo spiritus immū-
de. Viere. xxxj. c. Seminabo domū israel ⁊ domum iuda semi-
ne hominū: ex quo. f. spiritualiter generantur homines. Eggeꝛ
ū. d. Munquid semen iam in germine est: ⁊ adhuc vinea et si-
cus ⁊ malogranatū ⁊ lignū oliuę non floꝛuit? Ex die illa bene-
dicam ⁊c. Item semē coagulatur in embꝛione per cathecismū
maxime in adulto/qui instruitur ⁊ firmatur in fide. Job. x. b.
Nōne sicut lac mulsisti me/ecce exoꝛcismus: ⁊ sicut caseuz me
coagulasti/ecce cathecismus: id est confirmasti. Deinde em-
bꝛio organizatur per characteris impꝛessionē. Unde Johan-
nes Damascenus. Baptismus est principium vitę spiritualis
⁊ sigillum ⁊ custodia ⁊ illuminatio mentis/cūtum. f. ad charą
eterem per quem aptatur anima ad susciꝑendam gratiā: de-
inde infundit anima siue vita spiritualis ꝑ gratię infusionem.

✳ Unde ad hoc innuēdū

efficit studiosum ⁊ diligentem ad querendum. Unde sequit:
a ¶Dicit ad eū nicodemus: Quomodo poteſt ho-
mo nasci cum sit senex? Nō statim insurgit cōtradicens:
quia nō habuit impietatem inuidię/vt pharisei alij: nec statim
assentit/quia debilis in fide erat: nec obscura dicta intelleꝛerat
⁊ desiderabat iuua-
ri: ⁊ ideo modū ge-
nerationis quęrit.
Sed cuz supza dixe-
rit eū rabbi/⁊ disci-
puli sit credere dictis magistri: vt dicit pħus: qualiter nicode
mus nō assentit simpliciter dictis eius q̄ magistrū ꝓtestaº
est: Solutio. Interrogatio duobus modis fit. Uno modo vt
cōtradicaꝛ magistro. Alio modo vt dubitatio discipuli eluci
dęt circa hoc qđ magister docuit: ⁊ hoc fine ꝓponit iste suam
quęstionē. Et q. nihil nisi carnalē generationē nouerat: ideo
aggrauat quęstionē/adducēs incōueniēs ex dispositione illi⁹/

a b ¶Dicit ad eū nicodemº: Quō
potest hō nasci cū sit senex?

¶ dicens: Māquid

Moraliter ✳ Unde ad hoc innuendū/descēdit spiritussanctus sup do-
minū in baptismo: Matth. iij. d. Ezech. xxxvj. c. Effundā sup
vos aquā mundā ⁊c. Et postea sequit: Et dabo vobis coꝛ no
uum et spiritum nouū ponā in visceribus vestris. Item puer
animatus nutrit: sic anima per gratiam animata ⁊ viuificata
nutrit per doctrinam. Cant. vij. a. Umbilicus tuus: id est ꝺi-
dicatoꝛes/sicut crater/tornatilis nunq̄ indigens poculis. Itē
puer in vtero mouet se: sic anima per opera ascendit de statu
in statum/siue de virtute in virtutē. Pſ. Deduc me domine
in via tua: ⁊ ingrediar in veritate tua. Itē Pſ. Jbunt de vir-
tute in virtutem ⁊c. Sap. x. b. Justum deduxit dominus per
vias rectas. Sed ecōtrario mali nō mouent se/quia sunt moꝛ
tui. Exo. xv. b. Fiant imobiles quasi lapis. Osee. vij. c. Ephza
im quasi panis subcinericius qui non reuersat. Item puer in
vtero dum nō mouet se dormit: similiter anima dum nō mo-
uet se per operationē debet dozmire ꝑ contēplationē: sicut ia
cob post laboꝛē itineris dozmiuit ⁊ vidit deū i somnis: Gen.
xxviij. c. Et nota q somnus dulcis est post laboꝛem: ita con-
templatio post operationem. Eccls. v. c. Dulcis est somnus
operāti siue multum siue parū comedat/de pane. f. scripturę.
Eccl. xxxj. c. Somnus sanitatis in homine parco. Prouer. iij.
c. Si dozmieris non timebis: quieſces ⁊ suauis erit somnus
tuus. Et sicut in somno solet homo videre aliquādo futura et
visiones/sed tamen obscure: ita in cōtemplatiōe. Eccl. xxxvij.
c. Unima sancti viri cruciat aliquando vera plus q̄ septē cir-
cūspectoꝛes sedētes in excelso ad speculandū. Hęc ergo est na
tiuitas in vtero de qua iam diximus: qz hic oēs filij gratię sūt
in vtero matris ecclesię. Est autē ⁊ alia natiuitas in moꝛte ho
minis: qñ egredit ab vtero militantis ecclesię: ⁊ ingredit i tri-
umphantē. Deut. xxxij. f. Ego occidā ⁊ ego viuere faciā. Ibi
regenerati primo pascunt lacte humanitatis christi et pane
deitatis. De lacte dicit Esa. lxvj. d. Et sugatis ⁊ delitijs af-
fluatis ab vberibus consolationis eius. Item Esa. eodē: Ad
vbera portabiminī: ⁊ sup genua blandiet vobis. De pane di-
cit Esa. xxxiij. c. Panis ei datus est: aque eius fideles sunt. Et
sequit: Regē in decoze suo videbūt oculi eius ⁊c. Item inue-
stiunt ꝓpria hęreditate: nō tamē statim/sed omnino q̄tū ad
vtrāq̄ stolā/cū dicet: Uenite benedicti patris mei/ꝙcipite re
gnum ⁊c. Matth. xxv. c. Sic ergo vt dictuz est fit generatio
spiritualis. Sed nota q multi sunt aboꝛtiui fętus. Aboꝛsus
aūt ꝓtingit multipliciter. Uliqñ ꝑ vitiū ⁊ defectū materię: qđ
fit spiritualiter/quando natus ꝑ spississanctū moꝛit ꝑ culpā ꝑ-
prię voluntatis anteqū moueat se ad bonū opus. Ezech. xviij.
g. Quare moꝛiemini dom⁹ israel. q. d. nullus cogit vos. Itē
aboꝛsus fit per violentiā: quod fit spiritualiter ꝑ scādalum et
leꝑsionem fraternā. Exo. xxj. c. Si rixati fuerint viri ⁊ pcusserit
quis mulierē pregnātē ⁊ aboꝛtiuū quidē fecerit/sed ipsa vixe-
rit: subiacebit damno quantū expetierit maritus mulieris: et
arbitri iudicauerint: Si autē moꝛs eius fuerit subsecuta/red-
det animā ꝑ anima. Hęc auctoritas potest exponi de mulie-
re pregnāte: id est de anima aliqua tenera/bonū ꝓpositum ha
bente: qđ aliquando per rixam alterius ꝓdit: id est per mala
verba vel exempla alteriº. Item aboꝛsus fit per vitiū matris
siue matricis: id est per vitium ecclesiasticarum ꝑsonaꝝ vel
oppꝛessionem earū: quia oppꝛimunt fętus suos: sicut dicit de
pellicano/q occidit pullos suos rostro suo: ita prelati subdi-
cos mala abhoꝛtatione occidunt/aut nimis dura obiurgatio-
ne. Item ꝑ velocitatem motus pueri quandoq̄ rumpit mace
ries matricis: ⁊ sic puer egredit ante tempus: Sic multi per
scandala ⁊ schismata egrediunt ꝺ vtero ecclesię et aboꝛtiui

Aboꝛsus fit multipliciter

sunt. Gen. xxxviij. g. Quare ꝓpter te diuisa est macera: id est L
ꝓpter superbiam ⁊ arrogantiā tuam factuz est schisma ⁊ dis-
cordia in ecclesia tua: Item Gen. xxv. c. Collidebant in vtero
eius paruuli. Et ait rebecca: Si sic mihi futuruz erat/quid ne-
cesse fuit concipere? Vel aliter. Illi ꝓpter nimiam velocitatē
exeūdi aboꝛtiui fiūt:
qui ita cito volūt na-
sci in eterna felicita- Al. renasci
te: q̄ omnino impa-
tientes sūt in hac pe-
regrinatione: qō nō debet fieri: quia sancti habent moꝛtē in de-
siderio/⁊ vitam in patientia. Prouer. xx. c. Hereditas ad quā
festinat in principio: in fine benedictione carebit. Hoc est cō-
tra illos qui statim volunt sanctificari. Ille autē quasi homo
naturaliter nascit: qui patienter expectat in vtero militātis ec
clesię donec tempoze suo educaꝛ ad patriā retributionis eter-
nę. Jaco. v. b. Patientes estote fratres vsq̄ ad aduentū domi
ni: Ecce agricola expectat ꝑciosum fructum terrę/patienter fe
rens donec accipiat tempozaneū ⁊ serotinū. Plota quidā om
nino nascunt denuo: id est spirituali generatione per pēniten-
tiam: vt sit prima generatio per baptismū/secunda per pēni-
tentiam: isti sunt qui remanēt in peccatis omnino. Alij nasci-
tur sed non complete sed aliqua membza nascunt/aliqua nō:
sicut illi qui ētrum ad quędam cōuertunt a statu veteris vitę:
ētrum ad quędā non. iij. Reg⁹. xviij. d. Usqquo claudicatis
in duas partes. Et Pſ. Claudicauerunt a semitis suis. Alij Pſ. 17.
nascunt monstruose: vt qui in natiuitate habent duo capita/
vel dētes/vel aliquid tale. a ¶Dicit ad eum nicodemº:
Quomodo poteſt homo nasci cū sit senex: Hunāđ
poteſt in ventre matris suę iterato introire et rena-
sci: Isti difficile videt senem in peccatis rursum reuocari ad
pēnitentiā: ⁊ difficile est in veritate quo ad ipsum. Unde Hie
re. xiij. d. Si mutare potest ethiops pellem suam aut pardus
varietatem suam: ⁊ vos poteritis bene facere cum didiceritis
malum. Propter hoc cōsulit Eccl⁹. vj. c. Fili a iuuentute tua
excipe doctrinam: ⁊ vsq̄ ad canos inuenies sapientiā. Sed in
fine auctoritatis innuit nicodemus/q̄ si debeat renasci/debet
in ventrem matris introire: id est in consideratione sue fragi-
litatis ⁊ terrenitatis ⁊ corꝛuptionis/quę est mater nostra: ꝑm
illud Job. xvij. d. Putredini dixi: pater meus es: mater mea: D
⁊ soꝛoꝛ mea vermibus. Vel in vētrem matris intrat: qui se ec-
clesię per pēnitentiā reconciliat: vel qui ingredit religionem/
⁊ cōmittit se custodię ⁊ sollicitudini bonoꝛum ꝓlatoꝝ: qui
sunt matres sollicitudine/compassione/supꝑtatione/⁊ fecū
ditate. De quoꝝ numero fuit Paulus: qui dicit Gal. iiij. c.
Filioli mei quos iterum parturio ⁊c. Et Act. xx. f. Per trie-
nium nocte ⁊ die nō cessaui cum lachzymis monens vnūquē
q̄ vestrum. Hodie non inueniunt tales matres: ⁊ ideo pauci
sunt filij: quia affectus filioꝝ conuersus est in affectum ter-
renoꝝ: Ideo duri sunt ad filios sicut struthiones. Job. xxxix.
b. Durat ad filios suos q̄si nō sint sui. Vel aliter: b ¶Quo
modo poteſt homo nasci cū sit senex? Est quędā natiui
tas qua homo nascit in ꝓlationem: qua soli senes nasci debe-
rent in ecclesiam dei: id est ꝓmoueri sapientes ⁊ moꝛigerati.
Job. xij. b. In antiquis est sapientia/⁊ in multo tpe prudētia.
Sap. iij. b. Cani sunt sensus hoīs: ⁊ ętas senectutis vita im-
maculata. Ideo forte voluit dñs nasci in vtero ꝑfectus sapiē-
tia ⁊ virtute/significans q̄ tales debent nasci: id est ꝓmoueri
in ecclesia. Viere. xxxj. d. Mouū faciet dñs super terrā: mulier
circūdabit virum: gremio vteri sui: id est ecclesia. Ad litterā
nō est vsitatum q̄ senes: id est bonę ꝑsonę ⁊ maturę ꝓmoue-
antur: Magis eī in ecclesia nascuntur pueri q̄ viri. Et sicut
sunt aliquando in natiuitate carnali: sic in ista. Dicit eī So-
linus/q̄ quidā cū dentib⁹ acutis natus est. Itē dicit de Cras
so/q̄ in hoza natiuitatis suę risit: sed postea nunq̄. Iterū dicit
q̄ Zozoastes in principio natiuitatis suę statim cepit ridere.
Sic quidā in ecclesia cū dentibus acutis nascunt: viuentes. f.
de rapina/⁊ pauperes oppꝛimentes sua potentia ⁊ violentia.
Dicit eī Aristoteles q̄ animalia habentia dentes acutos si-
miles sunt fętui vsitin quo nō apparent nisi vngues: per qđ
intelligit rapacitas: sicut dicit Dan. vij. b. Dentes ⁊ vngues
bestię erāt ferrei: comedebat atq̄ cōminuebat: ⁊ reliqua pedi
bus suis cōculcabat. Et Ezech. xix. b. dicit: Tulit vnū de leun-
culis suis: leonē constituit eū: qui incidebat inter leones: ⁊ sa-
ctus est leo/⁊ didicit ꝑdā capere ⁊ homines deuozare. Itē quidā
nati. i. ꝓnoti/statim ridēt. i. gaudent. Unde Prouer. xvij. c.
Homo stultº plaudet manibꝰ suis cuz spoponderit ꝑ amico
suo. i. cū curam animarū susceꝑerit. Sed ecōtrario heliseus

Universidad de Deuseto

E F dicens: a ¶Nunqd pōt in ventrē matris sue iterato introire ⁊ renasci? Ecce q̄liter iste delyrationes et gsiones derisibiles format: qz pm naturalē cōsequentiā ecclēsiū dogma intelligebat: sicut .vi.j. Cor.ū.d. Animalis hō non pcipit ea q̄ sunt spūs dei. Notandū autē q̄ sub dubio ,pponit manifestū incōueniēs ,pter re/uertīā quā habebat ad christū: Et quia vt dicit Chrys. lucidio/rem doctrinā inquire bat: christus autē pa/tienter sustinēs eius

Bt. rursus vel iterū

a Nūqd pōt i ventrē mris sue
b iterato introire ⁊ renasci: Re
c spōndit ihesus: Amē amē di/

ignorantiā/nō cōdēnās pm illud Esa.xlii.a. Calamū quassatū nō cōteret: ⁊ linū fumigās nō extinguet: benigne ei rñdet/aperiens ei magis modū generationis/reducēs cū ꝙ non de gene ratione carnali loquat sed de spūali. Dñi sequit: b ¶Rndit iesus: Amē amen dico tibi: nisi ās renat⁹ fuerit ex aq̄ et spūsancto/non pōt introire in regnū dei. q.d. nō de carnali generatione loquor: sed de noua q̄dā generatione que est p aquā ⁊ spūmsanctū. Et nota q̄ idē est/intrare: qđ supra dixerat/videre: vt dicit Glo. Qui em̄ videt intrat: ⁊ q̄ intrat videt. Exponit autē istud sic: c ¶Ex aqua/baptismi exteri⁹ abluente: d ¶Et spūsancto. i. gratia spūsancti interi⁹ mū/dante. Et intelligit de illis qui habēt opportunitatē baptismi. Vel/ c ¶Ex aq̄ et spūsancto. i. cōsimili regeneratione qua renascunt ex aqua ⁊ spūsancto. Vnd̄ libu habēt: Ex aqua et spiritu: sine sancto. Dñ Aug⁹ in textu nō habet/sancto. Et sumit spūs p gra spūsancti/vt ptius. Sed surgit hic duplex quēstio. Vna vtrū ex tūc necesse fuerit saluādos baptizari: qđ videt expresse dicere littera. Alia: q̄ fuit ratio vt christ⁹ hanc nouam generationē institueret: ⁊ nō potius sine hac holes redimeret. Ad pmū dicēdū/q̄ post ꝑ verbū multi bñ poterāt saluari sine baptismo. Et q̄ dic christ⁹: Nisi ās renat⁹ fuerit: loquit̄ p tpe illo q̄n veritas esset manifesta/⁊ mysteria nostre redēptionis essent cōsūmata: ⁊ sacramēta suū plenū effectum essent sortita. s. post resurrectionē ⁊ spūsancti missionē. Et loquit etiā de habentib⁹ opportunitatē baptismi: quia qđ futurū erat revelauit discipulo suo famuliarit̄ q̄renti. Et ꝑ modo dicit magister Hugo de sctō victore. Vel vt dictū ē: Ex aqua et spiritu. i. eodē vel cōsimili genere renascendi. Est em̄ tripler baptism⁹: fluminis/flaminis/⁊ sanguinis. Ad secūdū dicēdū/ q̄ multe causē cōsueuerūt sup ꝑ assignari. Sed hanc mō dico: q̄ sicut determinat Anselm⁹ in li.ū. Cur deus hō. Quattuor sunt modi generationis. Vn⁹ de terra hominē ,producere: sicut ada. Secūdus de viro sine muliere hoiem ,producere: sicut eua. Tertī⁹ ē de viro ⁊ muliere hominē ,pagare/sicut abel: ⁊ ꝑ est naturalis. Quart⁹ ē de ꝙne muliere sine viro hoiem ,producere: ⁊ hic fuit christi. Modo dico sic: Primus generat⁹ adā de terra habuit generationē mirabilē q̄ de ipo fieret: qz cua facta est de ipso. Ergo cadē rōne secūdus ada. i. christ⁹ miraculose generat⁹/habebit generationē nouā que pm aliquē modū de ipso fiat. Itē qz primꝰ terren⁹ erat: rideo cōsequebat q̄ generatū ex eo esset pm dispositionē terre. Ergo qz secūdus spūalis fuit/cōsequit vt generatio q̄ ex cōcomitat sit pm dispositionē spūs. Et hec ē causa q̄re nato christo cōueniebat spūalē generationē fieri. Habito autē ꝝre pm spm/q̄rit adhuc ad qđ fuit necesse fieri in aq̄: Respōdem⁹ cū Johāne damasceno/q̄ christus regenerās fuit duplicis nature. i. diuine ⁊ humane: et hō q̄ regenerat ē duplicis substātie. i. corporalis ⁊ spūalis. Vnde cōueniebat duo esse in baptismo: quoz vnū esset visibile ⁊ corporale: aliud inuisibile ⁊ spūale. Corporale aūt fuit aq̄ potius q̄ aliud elemētū: quia illa ,per naturā humoris lauare habet sordes. Et qz baptismus nō tm̄ viuificat ꝑ spiritū/sed etiā lauat a crimine veteris vite: ideo conueniebat ex aqua fieri cum spiritu viuificante. Quia autem nicodemus de carnali generatione mentionem fecerat: ideo abducit cum ad illa dicens:

c ¶Quod natū ē ex carne/caro est. i. carnale ⁊ mortale.

¶ Et qđ natū ē ex spū

Moraliter ✳ inungens aqel cepit flere/q̄idens q̄ multa mala facturꝰ esset: sicut dicit .iiii. Reg. viii.d. Tales ideo flendi sunt: quia nō flent seipsos: sed sicut phrenetici rident de vinculis ⁊ gaudent in periculis. Dñ Zach.xi.a. Pasce pecora occisionis q̄ qui possederāt occidebant ⁊ nō dolebāt: ⁊ venūdabant ea/dicentes: Bñdictus dñs/diuites facti sūm⁹. Ita sic ridendo nascunt. i. ,pmouent: cōtra modū cōmunē alioz nascunt: quia solent paruuli flere in natiuitate/⁊ sunt ,ppheţ sue miserie. Dñ Sap.vii.a. Similē vocē omnib⁹ emisit plorans. Ad hoc significandū dicit Job.iii.a. Pereat dies in q̄ nat⁹ sum. Et Hiere.

xx.d. Maledicta dies in q̄ natus sum. Viri em̄ sancti plorant statū sue ,promotionis: quia miseria magna ē ⁊ sollicitudo ⁊ angustia in statu ꝙlationis/Vñ apl⁹s. ii. Cor. xi.f. Preter illa q̄ exterinsecus sunt instātia mea quotidiana sollicitudo omniū ecclesiarū: quis infirmat ⁊c. Sequit:

c ¶Nunqd potest in ventre matris sue iterato itroire et renasci: Si ꝑ sic/ret/mulcum grauaret matrē et mozeretur: Sic monachus qñ fa ctus ē abbas vel epūs

De cōse. dis. 4. c. filij⁹. et. c. nō dubito De baptis. c. maiores. et. c. debitū. et. c. sequēti Bl. t spiritu/ sine sancto

deponit ⁊ reuertit ad abbatiā suā/⁊ maximos facit tumultus ⁊ cōtentiones excitat: ⁊ sic occidit matrē. i. vitiat totā congregationē. Vel in bono pōt exponi: quia qñ religiosus factus ē epūs ⁊ videt tribulationes sibi iminere ⁊ tēptationes/⁊ port⁹ cadit q̄s vincat: bonū est vt redeat ad ventrē matris. i. ad religionis quietē. b ¶Rndit iesus: Amē amen dico tibi: nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsancto/nō potest introire in regnū dei. Nota q̄ licet iste text⁹ nō sit trahēdus a ,ppria significatione: qz dicit trūs Gregoriꝰ/q̄ vbi determinat de materia fidei exp̄sse/illud nō est trahēdū ad aliquā impropriētatē ,pter hereticos ⁊ Zdicentes articulis: cū quia loqmur catholicis/ex superabundanti pōt dici ꝙ aq̄ significat ablutionē penitētie. i. aufertātē. Sicut em̄ aq̄ baptismi necessaria est ad salutē: ita post baptismū peccati necessaria est aq̄ penitentie ⁊ tribulationis. ñ. Timoth. iii.d. Oēs qui pie volunt viuere in christo iesu ꝑsecutionē patiunt. Et Act. xiii.d. Per multas tribulationēs ⁊c. Et Heb. xii.b. Flagellat oēm filium quē recipit. Et nota q̄ aq̄ sine spūsancto nō regenerat. i. tribulatio vel asperitas penitētie sine charitate nō beatificat: sz soli illi beati/qui ,pter iusticiā. i. amore iusticie ⁊ cū voluntate patiunt. i. Pet. iii.c. Si q̄d patimini ,pter iusticiā/beati. Matth. v.a. Beati q̄ ꝑsecutionē patiunt ,pter iusticiā: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoz: Non ecōuerso. Itē nota q̄ qui nascunt. i. qui ,pmouent/debēt nasci ex aq̄ ⁊ spūsancto: quia cū aqua lachrymarū ⁊ inuocatione spūsancti deberent ꝙlati eligi: sed magis hodie cētendo q̄ plorando/⁊ implorando gratiā hominū ⁊ nō dei eligunt: ⁊ magis ē ibi malus spūs q̄ sanctus. Osee. viii.a. Regnauerūt ⁊ nō ex me: principes extiterūt ⁊ nō cognoui. Joh.r.a. Qui nō intrat ꝑ ostiū ⁊c. e ¶Qđ natū est ex carne/caro ē: ⁊ qđ natū est ex spiritu/spūs est. Hic expunit duplex natiuitas: carnis ⁊ spūs: q̄ caro generat carnē ⁊ spūs spm̄. Ita ē in ecclesia: ⁊ nō mirū/si illi qui ,pmouent a carnalib⁹ sunt caro: ⁊ qui ,pmouent a spūalibus boibus sunt spūs. Natiuitas autē carnis pōt intelligi triplicit pm mozalitatē: vt sit natus ex carne/q̄ natus ē ex carnalib⁹: vel q̄ natus est pm reuelationē carnis: vel q̄ natus ē ad voluptatē carnis. Duno modo nascunt prelati qui eligunt a carnalibus: id est a suis parentibus: vel a talibus pſonis qui nō intendunt nisi carnē. Et tales carnales eligunt similes sibi. Vnde Daniel. iiij.a. dixit nabuchodonosoꝛ danieli: Nōne videt tibi bel esse deus viuens: an nō vides quanta comedat ⁊ bibat quotidie? Tales ꝙlati placent carnalibus qui satis dant eis ad comedēdum. Esa.iii.a. Vestimentū tibi est/princeps noster esto. De talibus. ii. Timoth. iiii.a. Erit tempus cum sanam doctrinam nō sustinebūt: sz ad sua desideria coacernabūt sibi magistros. Contra quos dicit. s. i.a. Qui nō ex sanguinibus neq̄ ex voluntate viri/neq̄ ex voluntate carnis: sed ex deo nati sunt: id ē ,promoti. Et in Pō. Non cōgregabo cōuenticula eoꝝ de sanguinibus. Secundi sunt nati ex carne. qui ꝑm reuelationē carnis nō spūs nascunt: sicut nepotuli epiſcoporū nascunt/cum ab eis in ꝙbendis vel ꝙlationibus instituunt. Et de hoc habetur Matth. xvi.c. Beatus es simon barionа: quia caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi. Et ideo dictū est petro: Super hāc petram ędificabo ecclesiā meā. Sed bodie nō ędificatur in petra sed in luto ⁊ in sanguine. Vnde Habacuk. ii.c. Vę qui ędificat ciuitatem in sanguinibus: ⁊ pparat vrbem in iniquitate. Et Pō. dicit de talibus qui introducūt nepotulos: vel etiā filios in ecclesiam: Saturati sunt filijs ⁊ diuiserunt reliquias suas paruulis suis. Bene dicit reliquias: quia epi repleti ⁊ suffarcinati magnis dignitatibus pbendas quas deglutire ⁊ sibi retinere nō possunt dant suis nepotibus. Thren. iii.a. Lamię nudauerūt mammā lactauerūt catulos suos. Bene dicit/nudauerunt: quia iam aperte ⁊ sine fronte hoc faciunt. De istis etiam dicit Sap.xix.b. Pro natione animalium eduxit terra muscas: ⁊ pro piscibus eructauit fluuius multitudinē ranarū. Per terrā ⁊ fluuiū intelligunt ꝙlati terrem per cupiditatē: et

✳ fluidi per libidinē

Pō. 15.

Pō. 16.

Baptismus tripler

Quattuor generatio/nis modi

A F a ¶Et qđ natū est ex spū. i. ex virtute spūs: b ¶Spūs est. i. spūale: pm quod dicit .i. Corinth. vi.d. Qui adhęret deo vnus spūs est: ,pter cōuenientiā voluntatū in vno volito. Et est sensus: Tu o nicodeme ea q̄ dixi de regeneratione/ intelligis de carnali generatiōe pm quā caro a carne gignit pm modū suū: ⁊ iō errās: qz ego non de illa lo/quor: sed de spūali pm qđ spūs. i. spūalis hō generatur ex spū: q̄ generatio qz spūalis est ⁊ rō tua materialis est nec pscrutationē suscipit nisi materialiū: ideo modū hui⁹ generatiōis inuitliter q̄ris: qz si etiā exponerē/ca/pere nō posses. Et hoc est qđ sequit:

a carne/caro ē: ⁊ qđ nātū est ex
b spū/spūs ēst. Mō mirēris/ qz
c dixi tibi: oportet vos nasci

c ¶Mō mireris. Admiratio est stupoꝛ de magna visione vel imaginatio. q.d. noli anxiari tāq̄ rōnē petens. d ¶Quia dixi tibi/ hoc verbū: e ¶Oportet vos: te. s. et oēs generaliter/ nasci denuo: Et ita sumit hoc materialiter. Et bene dico ne solliciteris sup hoc quasi sit impossibile: Quia/ f ¶Spūs vbi vult spirat. i. opat libere cū sit omnipotēs. b ¶Et vocē eius audis: id est operationem aliquo signo aure interioꝛi percipis. k ¶Sed nescis vnde veniat. i. qua de causa hāc sanctificet. m ¶Aut quo vadat. i. ad quātū opus vel beatitudinē gratiā cōferat: ita legūt aliqui. Sz Chrys. aliter legit: ⁊ dicit ꝙ christus dixit ei ꝙ nō deberet ꝙquirere modū generationis spūalis. Et hoc vult ei christus ostendere in exemplo corporaliꝝ cū rōne subtilitat⁹ aliquātulū accedit ad naturā spiritus. Dñi dicit: Mō aurieris de modo generationis quē dixi tibi: q/ f ¶Spūs: id est vent⁹/ g ¶Vbi vult spirat: nō ꝙ habeat electionē q̄ est pm voluntatē: sed naturalis mot⁹ ei⁹ hic volūtas dicit: sicut ecōtrario dicit Roma. viii.d. Vanitati subiecta est creatura nō volens. Vbi vult spirat. i. libere flat ⁊ aperte. b ¶Et vocē. i. sonū/eius audis/corporalis auribus. k ¶Sed nescis vnde veniat. i. ex quibus thesauris: quia etiā apud philosophos difficilis est quēstio vnde

Pō. 134. venti veniant. Pō. Qui producit ventos de thesauris suis.

m ¶Aut quo vadat. q.d. causam ⁊ dispositionē flatus ei⁹ ignoras: cū tamē certissimus sis de sono. Si igit in re corporali sic deficis/qđ de modo generationis spūalis sollicitaris? Quędā Glo. q̄ sic incipit: Vor spiritus est vox christi quā audiuit nicodem⁹ ⁊c. aliter legit sic: Mō mireris si dico ꝙ iam sences existentes iterū necesse est nasci: qz spiritui nihil est difficile. Et hoc ideo: qz spūs vbi vult spirat. i. vbi vult operat: ⁊ q̄s vult sanctificat ⁊ regenerat/nō distinguens nec reputās quic/q̄ difficile. Et puto ꝙ ibi sit affigendus pūctus: ⁊ sic inde nouus versus incipit: h ¶Et vocē eius audis. q.d. et hoc ꝙ vbi vult spirat cognoscis q̄ possunt renasci seneꝛes: sed noli quęrere modū generationis hui⁹: Quia/ Et vocē eius audis. i. meā vocē ad te loquentē: q̄ est vox ipsius spiritus: quia ipse me misit pm ꝙ sum homo: sic spūs supponit ꝑ tertia in trinitate pſona: vel etiā pm ꝙ sum deus: sic spūs supponit pro patre: qz verūq̄ pōt intelligi ⁊ rōnabiliter. i ¶Audis/ad te platā: k ¶Sed/tū/nescis. i. insufficiēs es scire. l ¶Unde veniat/istā. i. vor meā: id est nescis de qua generatiōe loquar: qz carnalē mihi obūcis. m ¶Aut quo vadat. i. qua de causa dicā ꝙ necesse est nasci denuo. Hanc lectūrā innuit. Glo. circa ꝓncipiū sui: licet nō ita directe ,pſequat. Hoc aūt

¶ qđ sequit

Moraliter ✳ fluidi p libidinē. Terra ,producit ,p aīalib⁹ muscas: qñ ꝙlatus ,p bonis pſonis instituit malos: q̄ maculāt totā ecclesiā p suā libidinosam cōuersationē: ⁊ pungunt ꝙ dissensionē: ⁊ mel lambūt ꝙ diuitiarū amorē. Musca em̄ maculat/pūgit ⁊ lambit mel ⁊ dulcia. Itē fluuius eructat ranas ,p piscib⁹: qñ a ꝙlatis loquaces ⁊ garruli litigatores ⁊ aduocati ,pmouent: Rana em̄ loquax est. Itē rana linguā habet solutā ex parte ventris in canna: ⁊ ex pte oriſicū interioꝛis habet eam ligatam ad fauces: ⁊ significat illos q̄ nō habēt linguā ad loquēdū nisi de his q̄ ventris sunt: exterius autē viriā nō reprehendunt. Tertiū qui ex carne nascunt. i. ex carnali voluptate sunt qui ꝙlatiōes nō desiderāt nisi vt ꝙ redditus ecclesiarū possint luxuriose et voluptuose viuere. Contra quos. s. i.a. Qui nō ex volūtate viri neq̄ ex voluntate carnis: sed ex deo nati sunt. a ¶Qđ natū est ex spiritu/spūs est. i. ,pter deum ⁊ a bonis ,promotis/spiritualeꝛ sunt. Optimū signū ponit spiritualis natiuitatis:

Tria sunt signa spūs dei quia q̄ spiritus est post natiuitatē/signū est ꝙ ex spiritu natus sit. Tria aūt sunt signa spūs dei. Primū est nulla re temporali includi posse. Secundū nihil familiare habere cum carne. Tertiū est spiritus contrarios fugare. Primū signū spiritus habent: qui in rebus temporalibus/vel in delitijs carnalibus nō delectant. De quo signo dicit Sap. vii.c. Attingit vbiq̄ ,pter suam mūditiā. Nihil em̄ valet resistere mundicię illius vt claudat ꝙ affectionem. Hoc est em̄ ita expressum signum ꝙ etiam filij ,pbetarū: id est subditi videntes hoc in heliseo ꝙ superferebat aquis iordanis: id est nō mergebat fluctib⁹ tempoꝛalij delectationum/

4. Regl. 2. c

g denuo. Spūs vbi vult spirat: ⁊ vocē ei⁹ audis: sed nē
l scis vñ veniat aut q̄ vadat.

statim clamat sic: Quicunq̄ spiritus belię: id est christi sup beli seu mid est sup ꝙlatum. Et Gen. i.a. Spiritus domini ferebatur super aquas: quia spirituales viri calcant et suppediant omnes diuitias ⁊ delitias. Secundū signum habent qui carnalem affectionem ad parentes ⁊ ad carnem ,ppriam deposuerunt. De hoc signo dicit Luc. vlt. f. Spiritus carnem ⁊ ossa non habet. Hoc signum ponit oibus discipulis suis. Matth. x. d. vbi dicit: Veni hominē separare aduersus patrē suum: ⁊ filiam aduersus matrē suā: ⁊ nurum aduersus socrum suam: et inimici hois domestici eius. Et Deut. xxiii.a. Qui dixit patri suo ⁊ matri sue/nescio vos: ⁊ fratribus suis/ignoro illos ⁊ nescierunt filios suos: hi custodierunt eloquiū tuū. Tertiū signum habent qui peccatoꝛes cōuertunt. Et de hoc Ezo. viii.c. cum malefici deficerent/clamauerūt: Digitus dei est hic: id est affectus expresse indicans spūm dei. Et Job. xxvi.d. Spiritus dñi ornauit celos: ⁊ obstetricāte manu eius eductus est coluber tortuosus. Ista ergo sunt tria signa: q̄ qui habet/manifeste ostendit ꝙ sit spiritus ex spiritu natus. Sequitur: c ¶Non mireris: quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Multi mirant quādo dicit eis ꝙ oportet eos spiritualiter renasci per aquā ꝓnitentię ⁊ tribulationis ⁊ spiritū charitatis. Signa aūt hui⁹ iterate natiuitat⁹ sunt ,pparuli. Et prima est/vt sapientiā vel astutiā maliciosam nō habeat. Dñ Matth. xviii.a. Nisi cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli/nō intrabitis in regnū celoꝝ. Secūdū est ꝙ cibū paruuloꝝ cōcupiscat. i. Petri. ii.a. Sicut modo geniti infantes rōnabiles sine dolo lac cōcupiscite vt in eo crescatis in salutē. Hi sūt similes puero iesu: de quo dicit Esa. vii.c. Butyrum ⁊ mel comedet ⁊c. Tertia/vt oēs diligat ⁊ interpatrē ⁊ bostē discernere nesciat. Dicit em̄ philosophus ꝙ puer in ꝓncipio vitę sue de omni viro qué videt estimat ꝙ pater eius sit: Ita nos debemus oēs inimicos etiā quasi patres diligere. Matth. v.g. Diligite inimicos vestros: ⁊ orate ꝑ ꝑsequentibus et calūniantibus vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est. Sequit: k ¶Spiritus vbi vult spirat.

Pō. 147.

Pō. 147.

Mō ēm vos estis qui loquimini: sz spiritus patris qui loquit in vobis. k ¶Sed nescis vnde veniat. i. a quibus recedat: m ¶Aut quo vadat. i. qui interius conuertant: quia licet vox eius audiat exterius/nescit quō vel quando recedat

✳ ab homine

Vel/ k ¶Nescis vnde veniat: quia nescitur tempus vel causa aduentus ei⁹ oīno. m ¶Aut q̄ vadat: qz nescit causa vel tpo recessus eius oīno. Job. ix.b. Si venerit ad me non

Alik moralik

quod sequitur: a ¶Sic est omnis qui natus est ex spiritu: referrur ad ꝓcedens ꝑm omnes lecturas/vno modo.q.d. sicut spiritus occultus est ⁊ inuisibilis: sic omnis qui natus est ex spiritu nascit occulte ⁊ inuisibiliter. Sequit: b ¶Respondit nicodemus ⁊ dixit ei. i. iesu. c ¶Quomodo possunt hec fieri. s. ꝙ homo nascatur denuo: q.d. ex quo tu dicis/credo: sed modus ignoro. Sic beata virgo nuncio angeli acquiescens/modū quo fieret reqsiuit. Luce. ij. d. Quomodo fiet istud. Sed cū quia nicodemus magister legis erat/⁊ hoc in lege debuerat sciuisse: ideo dominus quasi arguendo eū respondit.

a Sic ēst omnis qui natus est
b ex spiritu. ¶Respōdit nicode
c mus/⁊ dixit ei: Quōmō pos
d sunt hec fieri: ¶Respōdit ie
e sus ⁊ dixit ei: Tū es magister
f in isrl ⁊ hec ignoras: Amēn

Unde sequit: d ¶Respondit iesus/⁊ dixit ei. i. nicodemo: e ¶Tu es magister in israel ⁊ hec ignoras: q.d. male scis legē quā docco. Sed cum in lege modus generationis huius nō sit exꝑressus: quare redarguit eum dñs de ignorantia modi? Respondeo ꝙ nō de ignorantia modi arguit eū: sed quia de veritate hui⁹ generationis dubitauit/eo ꝙ nō posset capere modū. Sed quērit quare dñs per modū interrogationis formauit redargutionē suā? Respondeo/ꝓpter reuerentiam quā nicodemus habuit ad ipsum tēperauit dominus suam redargutionē/vtens interrogatione ad eum: vt ipse respondendo mereretur maiorē certificationē. Unde subditur:

g amē dico tibi: quia qō scim⁹
h lōquimur: et qō vidim⁹ testa
i mur: ⁊ testimoniū nostrū nō
k accipit. Si terrena dixi vo
l bis ⁊ nōn creditis: quōmō si
m dixero vob⁹ celestia credet.

f ¶Amen amen dico tibi: adhuc inflato scientia legis: g ¶Quia qō scimus/veraciter: h ¶Loquimur/vtiliter/ego. s. et ꝓphete atq; apostoli: vel ego ⁊ spiritus cuius vocem audio. i ¶Et quod vidimus. i. qō certissime scimus/sicut scitur res ex visu. Vel/quod vidimus/in abscondito dei: k ¶Testamur/foris in mundo. l ¶Et testimoniū nostrū: tam certū/tam verū/tam sufficiens: m ¶Non accipitis: licet vobis rationabiliter offeratur. Deus cū semp est paratus infundere gratiā si nō inueniret obicem. Unde licet in homine nō sit habere fidē: tamē in libertate eius est accipere oblatam vel refutare. Sed quia nicodemus semp habuit animū suspensum vt audiret vnde ista generatio haberet tantam virtutē ꝙ inducat in vitā eternā: ideo subdit christus/dicens: n ¶Si terena dixi vobis: adhuc carnalib⁹: o ¶Et nō creditis/mihi ꝙ illa q̄ capere potestis: p ¶Quomodo si dixero vobis celestia: q̄ transcendūt intelligentiam vestrā: q ¶Credetis/mihi ꝙ illa: q.d. nullo modo. Sēm Chrys. terrena dicit exēplū de vento: ꝑm Augustinū aūt/terrena dicit corpus suū/qō de terra suscepit. De quo locut⁹ est supra/vbi dixit: Soluite tēplū hoc ⁊ in trib⁹ diebus excitabo illud. Hīc sensus est: n ¶Si terrena dixi vobis. i. si terreno exemplo ostendi vobis mecā potestatē: o ¶Et nō creditis/bis que dico: p ¶Quomodo si dixero vobis celestia credetis: id est qualiter crederetis si posuissem exemplum celeste ⁊ nō terrenū: q.d. nullo modo. Tamen quia ille

B.2.d

¶ nicodem⁹ ex corde

Moraliter ✳ ab homine/vel veniat ad hominem interius. Recꝫ scit homo/qui in ꝓdicatione/vel deteriorant/vel conuertantur: quia aliquādo homo credit multū in ꝓdicatione ꝓfecisse ⁊ parū ꝓfecit: ⁊ aliquādo parū credit ⁊ multū ꝓfecit. Hoc est qō dicitur Roma. rj. d. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ scientie dei: q̄ incomprehensibilia sunt iudicia eius ⁊ inuestigabiles vie eius. Marc'. iiij. c. Sic est regnū dei quemadmodū si homo iaciat lementem in terram: ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ⁊ die: ⁊ semen germinet ⁊ increscat dū nescit ille: Ita est ad litterā ꝙ ꝓdicatio nō statim videtur fructificare cum audiatur: sed postmodū fructificat post multos dies vel ānos ꝓdicatore nesciente.

Alit moralit ✳ videbo eum: ⁊ si abierit nō intelligā. Malach. iij. a. Quis cogitare poterit diem aduētus eius? a ¶Sic est omnis q̄ natus est ex spiritu: qō nescis. s. vnde veniat aut quo vadat. Sancti quidē veniūt a contēplatione/⁊ vadunt ad operationem: ꝑm illud. j. x. b. Ingredietur ⁊ egrediet ⁊ pascua inuenit. Sed hoc sancti per iactantiā nō ostentant/immo potius occultant per humilitatē se ⁊ sua bona. Unde Esa. l. b. Induā celos: id est celestes viros tenebris/⁊ ponam sacū operimentum eorū. Vel aliter: Sic est omnis qui natus est ex spiritu. i. spūs siue spiritualis: sicut dicit. ā. eodē. Quod natū est ex spiritu/spūs est. b ¶Respondit nicodemus/et dixit ei: Quomodo possunt hec fieri: Sicut dicit. j. Corinth. ij. d. Animalis homo nō ꝓcipit ea que sunt spūs. i. nō intellgit spirituale generationē: quia vult eam comꝓhendere per rationē. Sicut dicit de Augustino: ꝙ tumens de inani philosophia volebat humana ratione comꝓhendere qđ pia mens viuacitate fidei nititur comꝓhendere. Sequit: d ¶Risdit iesus ⁊ dixit ei: tu es magister i isrl et hec ignoras: Duobus modis attingit magistrum appellari/⁊ vituperabilem esse ex ignorātia. Primo cum ꝓfitetur/et habet docere alios/⁊ tūc primo incipit discere: cū dicit j. Petri. iij. c. Parati semp ad satisfactionē omni poscenti rationē de ea que in vobis est fide ⁊ spe. Gregor⁹. Turpe est tūc incipere discere/cū debet questionem alijs enodare. Item Chrys. in homel. xvij. Inconueniēs est medicū quidē cum certitudine ꝓ sua decertare arte ⁊ cozjariū ⁊ textorem ⁊ omnes simpliciter artifices: cum vero qui christianū se esse dicit/nō posse rationē ꝓ ꝓpria retribuere fide. Itē Bernardus ad Eugenīū tractās illud verbum Ben. xviij. g. Egressus fuerat isaac ad meditandū in agro. Et dicit sic: Tibi ꝓcessisse iam meditatio debet tēpus faciendi ꝓ manibus/si nunc hesitare incipias id quod sero: ante iuxta consiliū saluatoris sedisse debueras: ante extimasse opus: metiri vires/ pōderasse sapientiā ⁊ merita comparasse: sumptus computasse virtutum. Eccj. vij. a. Noli quērere fieri iudex nisi virtute valeas irrumpere iniquitates. Alio modo debet esse magister/maxime religiosus in via morum: qui diu fuit in religione vel in pēnitētia. Unde turpe est valde cū modum talis viuēdi adhuc ignorat. De talibus dicit Ysa. v. d. Cum deberetis magistri esse ꝑm tempus rursus indigetis vt doceamini que sint elemēta exordij sermonū dei: immo quod peius est/quidā quanto magis in pēnitētia fuerūt/tanto tempore miserabili magis deficiūt. Unde. iij. Reg'. xv. c. dicit de asa: ꝙ multas fortitudines habuit ⁊ fecit ⁊ ciuitates extruxit: sed in senectute doluit pedes. i. affectiones q̄ vitiant ꝓ tempore ⁊ acidiam. f ¶Amen amen dico tibi: quia/nos/quod scimus loquimur: ⁊ qō vidimus testamur. Duob⁹ modis docet dñs testes suos: interius. s. veritatē reuelādo: ⁊ exterius exempla multa sanctorū ostendēdo. Predicator ergo qō scit per reuelationē ⁊ videt per exēplor⁹ ostensionē/debet loq ⁊ testari. Istis etiā duobus modis docuit dñs ecclesiā suam. Primo per ꝓphetias ⁊ interiores reuelationes tēpore legis ⁊ ꝓphetarum. Secūdo per apertas operum ostensiones per ipsum christū ⁊ apostolos in tempore gratie. Unde Heb. j. a. Olim loquēs deus patribus in ꝓpheris: nouissime locut⁹ est nobis in filio. Esa. lij. b. Propter hoc sciet populus meus nomen meū in die illa: quia ego ipse q̄ loquebar/ecce assum. Ps. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis. l ¶Et testimonium nostrū nō accipitis. Magna ē huiusmodi duricia: quando testibus ꝓordinatis a deo nō credit de scitis ⁊ visis: marime autem cum ꝓcepta nobis testificant ⁊ articulos fidei que quia nō recipimus/maiora nō cōmittuntur. Unde sequit: n ¶Si terrena dixi vobis ⁊ nō creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis: id est si ꝓdicauero vobis ꝓcepta terrenitati vestre cōgruentia: ⁊ nō creditis ea fide operante per dilectionem: quomodo crederetis mihi vt facerem consilia? Prouer. ij. c. Despexistis oīe consiliū meū: ⁊ increpationes negleristis. iij. Reg'. v. d. Si rem grandem dixisset tibi ꝓpheta/certe facere debueras: quāto magis quia nūc dixit tibi: lauare ⁊ mūdaberis: quia cū cōilia dei nō sunt despicienda: multo mag' nec ꝓcepta debem⁹ cōtēnere: Sed nos vtrūq; contēnimus/cū tamen graue non sit ei obedire. Matth. xj. d. Jugum meū suaue est: ⁊ onus meū leue. j. Joh. v. a. Hec est charitas dei vt mādata eius custodiam⁹? ⁊ mandata eius grauia nō sunt. Vel aliter potest exponi de religiosis q̄ tendunt ad perfectionē contēplatiue: cum tamen segnes sint in operibus actiue. Dis ergo petentibus consolationem ecclesiū/potest respondere dominus: n ¶Si terrena dixi vobis: id est opera obedientie: que terrena sunt respectu aliarum spiritualiū consolationū. o ¶Et non creditis: fide operante: p ¶Quomodo si dixero vobis celestia credetis? q.d. qui in modico fidelis est: et in maiore fidelis erit: et qui in modico iniquus est: et in maiore iniquus erit. Item Matthei

✳ xxv. b. Euge serue

Ps. 92.

A ¶ nicodemus ex corde desiderabat doceri a christo/licet nondū regeneratus/meruit audire ecclesia. Unde sequitur: a ¶Et nemo. q.d. tu ignoras vnde regeneratio hec tantam habeat virtutē: ⁊ nō solum hoc/sed multa alia maiora/quorū vnū est hoc qō sequit: Et nemo. i. nullus purus homo quantūcunq; sanct⁹. b ¶Ascendit in celum: id est exaltatus fuit intrantū vt esset naturaliter in

Eph. 4. b.

a Et nēmo āscendit in celum
b nisi qui de celo dēscēdit fili⁹
c hominis qui est in celo. Et

dextera dei sedentis in celo: c ¶Nisi ā de celo: id ē de sinu patris absconditi:

d ¶Descēdit: in carne assūpta visibilis apparēdo: e ¶Filius hominis qui est in celo: id est patri equalis inquantum deus. Et sic ostendit ꝙ idem est filius hominis ⁊ fili⁹ dei. Recꝫ adhuc dicit de se ꝙ sit deus exꝑresse: sed paulatim claruat nicodemi imperfectionē. Credito ergo ꝙ idē est filius hominis ⁊ fili⁹ dei: facile erat credere ꝙ ipse erat ille filius hois ⁊ filius dei ꝓpter signa que faciebat. Unde et nicodemus ipse dixit. s. eodem. Nemo potest facere hec signa que tu facis nisi fuerit deus cū eo: ⁊ sic iam quodāmodo certificatus est nicodemus vnde tanta virtus baptismi. s. et diuinitate christi in carne apparentis ⁊ operantis. Sed quia nicodem⁹ ex verbis iesu incideral in aliud dubiū: ideo ꝑ rationē iam dictā aggreditur dñs soluere ⁊ illud/dicēs: f ¶Et sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: Numeri. xxj. c. ad curādū filios israel a morsibus serpentum ignitorum. g ¶Ita exaltari: id est in crucis palo extolli: b ¶Oꝑtet: id est oportunū ⁊ vtile est: i ¶Filiū hominis: id est me inquantū sum fili⁹ hominis: quia ex hoc habeo passibilitatē. Et est sensus totius verbi: O nicodeme dixi tibi/licet obscure ꝙ ego sum deus naturaliter/virtute ꝓpria facie⁹ miracula: nec est deus mecum eo modo quo est cū ceteris qui magna operant: ⁊ ideo virtute passionis meę per serpentē eneum figurate habet baptism⁹ talem virtutē ꝙ regenerat in vitam eternam: ⁊ liberat a morsibus demonū: sicut serpens moysi liberauit a morsib⁹ serpentum. Et quia nicodemus fuit magister in lege: ideo de lege inducit exemplū: vt ostendat legē esse vmbrā huius veritatis: et ideo cessare debebat patente veritate. Notanter autē similitudinis typi ad veritatē figuratā hec est ꝑm Chrys. Ut sicut serpentes venenati nocebāt/⁊ serpens curans immunis erat penitus a veneno: ita ⁊ demones q̄ nocent veneno peccati ⁊ malicię pleni sunt: christ⁹ autē omnino sine pcō. Serpēs eneus fuit exaltat⁹ in palo/vt aspicientes a serpentū morsib⁹ sanarent: ita ipm christū oportuit exaltari in cruce/vt oēs aspicientes eū aspectu fidei curarent a morsibus demonum. Unde sequitur:

¶ Ut omis q̄ credit

Moraliter ✳ xxv. b. Euge serue bone ⁊ fidelis: quia super pauca fuisti fidelis/supra multa te constituā: intra in gaudiuz domini tui. Qualiter autē tota anima ita ꝙ nihil eius extra remaneat/intrat in gaudiū celestiū in contēplatione: querak ab expertis. Sequit: a ¶Et nemo ascendit in celū nisi qui de celo/lo descendit/filius hominis qui est in celo. In hoc datur nobis forma ascendendi in celum: videlicet descendendo: Prouerb. xxx. a. Quis ascendit in celum atq; descēdit? Eph. iiij. b. Qui descendit ipse est ⁊ qui ascendit. Eccj. xj. a. Sapientia humiliari exaltabit caput illius. Et nota tria que exigunt ad hoc ꝙ aliquis ascendit in celū/nunc spe/⁊ in futuro in re. Primū est ꝙ sit filius hominis. Secundū ꝙ sit in celo. Tertium ꝙ descendit de celo. Primo filius hominis debet esse ꝓ prudentiā in ꝑsperis/⁊ mansuetudinē in aduersis: vel prudētia in agendis ⁊ mansuetudo in patiendis. Homo essi est animal prudens ⁊ mansuetū natura. De primo dicit Prouerb. iiij. d. Palpebrę tue ꝓcedāt gressus tuos. De secūdo Matth. v. a. Beati mites: quoniā ipsi possidebūt terrā. Secūdo debet esse in celo per desiderii charitatis/⁊ honestatem cōuersationis. Phil. iij. d. Nostra cōuersatio in celis est. Unde nota ꝙ philosophus distinguit/ꝙ quędam sunt actu. i. operatione et substantia in eternitate/sicut deus: quędam vero substantia et operatione in tempore/sicut homines terreni: quia de alijs ipse cognoscere nō potuit. Inter hec sunt duo media: sed philosophus nō intellexit nisi vnū. s. quod substantia ē in eternitate et operatione in tēpore: sicut angeli administrantes/quos ipse vocat intelligentias. Sed quartū addimus quod nō intellexit philosophus. s. quod substantia est in tēpore ⁊ cōuersatione: id est operatione est in eternitate: sicut sancti viri. Tertiū est vt post omnia bona descendat de celo cōtemplationis ad cōsideratiōnem suę fragilitatis: ꝑm illud Esa. xlvij. a. Descende sede in puluere. Vel descendere de celo debemus ita ꝙ omnia dicta ⁊ facta ⁊ cogitata descendant de celo: ⁊ mensurentur ꝑm ea que sunt in celo. Apocal. xxj. c. Ostendit mihi dom⁹ sanctam ciuitatē hierusalem: id est animā sanctā descendentē de celo a deo paratam/habentē claritatē dei. Quia qui de celo venit debet habere signa celi: sicut qui veniunt de aliqua pegrinatione referūt signa peregrinationis suę.

f sicūt moyses exaltauit ser
g pentem in deserto: ītā exal
h tari opōrtet filiūm hominis.

Exo. xxv. d. Inspice ⁊ fac ꝑm exēplar quod tibi in monte monstratum est. Sequit: f ¶Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis tē. Et sumit hoc de Numeri. xxj. c. Fac serpentē eneū et pone eū ꝓ signo: q̄ percussus aspexerit eū viuet. Christus dicitur serpens: quia sicut de serpente sit venenū: ⁊ de serpente sit cyriaca in veneni remedium: ita facto veneno de serpente: id est de diabolo/voluit dominus fieri serpens/ vt de eo fieret cyriaca contra venenum diaboli. Et hoc est quod Exo. vij. b. serpens moysi deuorauit serpentes magorum. Item serpens eneus non est vere serpens/nec venenū habet: et ideo significat christum/qui habuit similitudinem carnis peccatricis/nō carnem peccatricem. Habuit quidē veram carnē/sed nō vere peccatricem: immo peccatrici similem: vt dicit Roma. viij. a. Deus filium suū misit in similitudinē carnis peccati: ⁊ de peccato damnauit peccatū: id est per cyriacam venenum expulit: ⁊ de christo qui vocatur peccatū ꝓ similitudine damnauit diabolum: qui peccatum dicit veritate et origine: id est valde peccator et ozigo peccati. Item christus dicitur serpens: quia serpens cum magna diligentia custodit ova sua: cum essi non indigeant ꝙ foueant: tamē fere semp est iuxta ea ne ab aliquo ledantur: ita christus suos non dereliquit: sed semper custodiuit ⁊ custodit. j. xiij. a. Cum dilexisset suos qui erant in mūdo vsq; in finem dilexit eos. Matth. vlt'. d. Jobis cum sum vsq; ad consummationem seculi. Et. j. xiij. b. Non relinquam vos ozphanos: veniam ad vos. Item serpens veterem pellem per artum foramē deponit vt nouam accipiat: sic christus per angustiam passionis deposita pelle mortalitatis recepit stolam immortalitatis. Job. ij. b. Pellem ꝓ pelle ⁊ cuncta que habet homo dabit ꝓ anima sua. Itē prudētia serpentis est ꝙ corpus exponit ꝓ capite: sic christus qui est dei sapientia factus est ꝓ nobis quasi stultus serpens: et caput exponit ꝓ corpore. Sed tamē sicut dicit apostolus. j. Corinth. j. d. qō stultum est dei/sapientius est hominibus: Quia dicit. j. xj. g. Expedit vt vnus homo moriatur ꝓ populo: et non tota gens pereat: id est expedit vt caput suū exponeret ꝓ membris. Item serpens obturat aures ne audiat vocē incantatoris: ita christ⁹ noluit audire vocem demonis cum tēptantis: Matth. iiij. a. vel quotidie nōs apud ipsum accusantis: immo ꝓiūcit eum/non exaudit: ꝑm illud Apocal. xij. c. Proiectus est accusator fratrum nostrorum tē. Dis rationibus christus dicit serpēs.

Mūeri. 21. c
j. 8. d. et. 12. e

Triplici de causa christus dicit serpens eneus

Dicitur autem eneus ꝓpter tria. Primū est: quia ęs infabricabile est/nec potest domari tunsionibus malleorū: sed tamen poliri potest: et significat patientiam ⁊ fortitudinem christi et inuincibilitatem in passionibus: quibus fieeri non potuit sed poliri ⁊ decorari: sicut dicit Heb. ij. b. Videmus iesum ꝓpter passionem mortis gloria et honore coronatum. Et Esa. lxij. a. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Iste formosus in stola sua gradiens tē. Ideo etiam de membris eius cantatur: Tunsionib⁹ ꝓessuris expoliti lapides suis coaptantur locis per manum artificis. Secundum est ꝙ es non est nature vnius metalli: sed diuerse nature in vnum coniuncte: Et hoc conuenit christo qui est gigas geminę substantię. Tertiū est ꝙ inter omnia metalla sonorius est/⁊ conuocat populū: Et competit christo qui ꝓdicauit ⁊ docuit ⁊ etiā precēs ⁊ supplicationes ad deum cum clamore valido ⁊ lachrymis obtulit: Heb. v. b. Et clamans voce magna precium pro nobis exoluit: vt dicitur Matth. xxvij. f. Iste serpens exaltatus est in deserto: id est crucifixus est in patibulo: vbi desertus fuit a mundo/ab amicis/⁊ etiam quodammodo a patre suo. Unde Esaię. lxiij. a. Torcular solus calcauit: et de gentibus non fuit vir mecum. Item Job. vj. c. Ecce non est mihi auxiliū in memeecessarij quoꝫ mei recesserunt a me. Et Pō. Quoniam tribulatio ꝓxima est: et nō est qui adiuuet tē. Et Matthei. xxvij. f. Deus meus/Deus meus vt quid me dereliquisti.

Pō. 21.

Q 5 ✳ Ut ois qui credit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Ut omnis qui credit in ipsum/vera fide.i. credēdo vadit in ipsum ⁊ eⁱ⁹ mēbris incorporat. b ¶Nō pereat/ mortu serpentū.i.dęmonū. c ¶Sed/liberatus/habeat vitā ęternā: nunc in spe/tandē in re: sicut in deserto sanati in/tuitu serpentis vitā habebant temporalē. Unde sicut serpēs erect⁹ fuit figura christi: sic vita temporalis figura ē vitę ęterne. Chryſ. Cur non dixit manifeste: Ego debeo crucifigi: Respōdeo. Quia ad veterem typū hoc trālmittit/vt discas cōcordia testamentoruz. Itē vt scias q̄ nō inuitus patit. Itē vt scias q̄ hoc exemplum q̄ crux nulli nocet/sed salus est multis. Sed q̄ obscure locutus est dñs: vt palā idē faciat/ replicat idem illud/ assignans causam passionis suę effectiuā. s. patris sui dilectionē ad gen⁹ humanū. Unde dicit: d ¶Sic cū. Chryſ. q. d. nō mireris q̄ ego debeo exaltari vt vos saluemini: Etsi pater ita dilexit mundū vt ꝑ seruis indeuotis dederit filiū: q̄d nō faceret quis ꝑ amico aut ꝑ iusto. Unde Roma. v. a. Vix ꝑ iusto moritꝙ quis: Pā ꝑ bono forsitan quis audeat mori. Oportet igit ex altari filiū hoīs: d ¶Sic cū. i. tā vere/tā fidelit. e ¶Deus/pater: Vel/deus/trinitas: f ¶Dilexit/dilectione gratuita: g ¶Mundū. i. hominē ad imaginē dei factū. Vel/mundū/simpliciter: q̄ oīs creatura quodāmodo resloruit ꝑ christi passionē ⁊ resurrectionē/absoluta ab obligatione corruptionis sibi dominātis ꝑ peccatū adam: licet adhuc subiaceat seruituti illius vsq̄ ad diem vniuersalis resurrectionis. Unde Roma. viii. d. Expectatio creaturę reuelationē filioz dei expectat: Vanitati cū creatura subiecta est nō volens: sed ꝑpter eū qui subiecit eam in spe: q̄ ⁊ ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiōis in libertatē glorię filioꝝ dei: Scimus cū q̄ oīs creatura ęgemiscit ⁊ parturit vsq̄ adhuc. b ¶Ut filiū/nō seruū. i ¶Suum/nō alienum. k ¶Unigenitum: nō de multis vnū: sed vnigenitū ad quē tota specta pa terna hereditas: qui totū patris affectum possidet indiuisum. Cū cū plures sunt filij/affectus patris in plures diuisus/ minor est in singulis: sed qū est vnigenitus/tunc totus affectus patris manet indiuisus in illū. l ¶Daret/gratis in morte: vt qui mortui sunt reuiuiscāt in ęternā vitam. Unde sequitur: m ¶Ut omnis ā credit in eū/vera fide ꝑ dilectionē operāte. n ¶Nō pereat/mortu serpentū: o ¶Sed habeat vitā ęternā: ꝑ mortē christi temporalem. Chryſ. Unaquę

Aſ. tdictio

q̄ tdilectio multam habet ostensionem: Pā in dicendo: Ita deus dilexit mūdum

Moraliter

✠ a ¶Ut ois qui credit in ipsum nō pereat: sed habeat vitā ęternā. Hoc est q̄d dicit Numeri. xxi. c. Qui ꝑcussus aspexerit in eū viuet. Respicere in eum est credere/ vel passionē ei⁹ recolere ad imitandū: ꝑm illud Hebr. xii. a. Curramus ad ꝓpositū nobis certamen/aspicientes in auctorem fidei ⁊ cōsūmatorē iesum q̄ ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē cōfusione contępta. Ideo crucifixus in alto loco ponit in ecclesijs/in signum recordationis ⁊ excitationis: vt oēs aspicientes recolant dominicā passionē/⁊ sanent ꝑcussi a serpente igneo. De quo dicit Deut. viii. c. Ductor⁹ mus fuit in solitudine vbi erat serpens flatu adurens. Et Job. xxi. b. Halitus eⁱ⁹ prunas ardere facit: ⁊ de ore eius flamma egredit. Sequitur:

Thema ꝑ passione vel i natali dñi

Quanta fuerit dilectio dei ad nos/ ꝑ ḡn q̄ ostendit

d ¶Sic enī deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret: vt ois qui credit in eū nō pereat. Thema in passione vel in natali dñi. Et his verbis commendat dilectio dei ad nos: ⁊ ostendit quāta fuerit ꝑ quinq̄. Primo ex dante cū dicit: Deus. Secūdo ex donatione/cū dicit: Daret. Tertio ex eo cui dedit: q̄: mundo. Quarto ex dato: q̄: filiū vnigenitū. Quinto ex eo ad q̄ datus est filⁱ⁹: Ut ois/ scz qui credit in eū non pereat. Primo ergo cōmendat dilectio deiq̄ ipe deus dedit. Qz enī homo homini det: multę possūt esse cause: vel q̄ indiget eius auxilio: vel q̄ optat benuolētiā eius: vel q̄ possit eū damnificare: sed deus nō indiget nostro

Pō. 51.

auxilio. Unde Pō. Deus meⁱ es tu: q̄m bonoꝝ meoꝝ nō eges. Job. xxii. a. Quid prodest deo si iustus fueris: aut q̄d ei cōferes si imaculata fuerit vita tua: Itē Act. xvii. f. Neⁱ⁹ non indiget aliquo/cū ipse det omnib⁹ vitā ⁊ inspiratiōnē ⁊ oīa. Item nec damnificare eū possumus. Job. xxv. b. Si peccaueris/quid ei nocebis ⁊ si multiplicate fuerint iniquitates tuę/ q̄d facies cōtra eū: Et postea subiūgit: Homini qui tibi similis est nocebit iniquitas tua: ⁊ filiū hoīs adiuuabit iustitia tua. Patet q̄ ex pura liberalitate dedit deⁱ. Secūda causa cōmendationis dilectionis dei est in hoc q̄ dicit: Daret: nō redderet/nō venderet/nō mutuo cōcederet: q̄ nullus meruit q̄ filius dei incarnaret. Unde. ii. Corinth. viii. b. Scimⁱ⁹ gratiā dñi nostri iesu christi/q̄m ꝓpter nos cū esset diues egenus factus est. Et Titū. iii. b. Nō ex operib⁹ iustitię q̄ fecimⁱ⁹ nos: sed ꝑm suā misericordiā saluos nos fecit. Dedit ergo/nō reddidit. Item non vēdidit: Si enī opera post incarnationē filij facta meruissent eā/vendidisset filiū suuz nobis. Sed Job dicit. xxviii. b. Nescit homo ꝑciū eius: Et codē. c. Nō dabit aurū obrizū ꝑ ea: nec appendet argentū ꝑ cōmutatione eius. Esa. xiii. c. Pretiosior erit vir auro: ⁊ homo mūdo obrizo. Itē nō cōcessit nobis filiū suum mutuo/sed omnino dedit. Esa. iv. b. Paruulus natus est nobis: ⁊ filius datus est nobis. Et dicit Bern⁹. Totus siquidē datus mihi: et totus in vsus meos est expensus. Unde ⁊ adhuc est in cęlo agens negociū nostrū/repręsentans se patri ꝑ nobis. in ea natura in qua datus est nobis: ita enī assūpsit naturā nostrā ꝑ nunq̄ deposuit nec deponet. Unī Wathel vlt. d. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq̄ ad cōsummationē seculi. q. d. datus est nobis ad possidēdū vsq̄ in sempiternum. Item cōmendat dilectio ex eo cui dedit: quia mundo dedit: id est peccatoribus ⁊ inimicis ⁊ hominibus vilissimis. Unde mirat ꝓpheta dicens: Quid est homo ꝙ memor es eius: aut filius hominis ⁊c. Itē Pō. Quid est homo: Pō. 8 q̄ innotuisti ei ⁊c. Hiere. xii. b. Nedi dilectā animā meā i manus inimicoꝝ eius. Itē Roma. v. b. Cōmendat deus charitatem suā in nobis: q̄m cū adhuc peccatores essemus ꝑm tempus/christus ꝓ nobis mortuus est. Et. i. Cum inimici essemⁱ⁹ reconciliati sumus deo ꝑ mortē filij eⁱ⁹. Et. j. Joh. iii. b. In hoc est charitas dei/nō quasi nos dilexerimus deū sed q̄m ipse ꝑ ⁊ dilexit nos. Et beatus Bern⁹. in lib. de diligendo deo. Lex humana est: dilige me ⁊ ego diligā te. Lex aut̄ dei est/ dilige me quia dilexi te. Hoc attendens dauid/dixit: Diligā te dñe Pō. 17. fortitudo mea. Quarto cōmendat charitas dei in eo q̄ dedit: q̄ filiū dedit/non seruū. j. Joh. iiii. b. In hoc apparuit charitas dei in nobis: q̄m filiū suū vnigenitū misit in mundū vt viuamus ꝑ eū. Et Roma. viii. f. Proꝑio filio suo non pepercit deus: sed ꝓ nobis oībus tradidit illū. In hoc autē apparuit abyssus dilectionis: q̄ nō filiū tm̄ sed vnigenitū dedit. Si enī cōmendat obedictia abrae ꝙ obtulit filiū suū ysaac/Gen. xxii. b. quāto magis dilectio dei cōmendabilis est q̄ ꝓ nobis dedit vnigenitū. Ideo dicit Hiere. vi. g. Luctum vnigeniti fac tibi plāctū amarū: q̄ magis plāgit ⁊ luget q̄ magis amat. Posset aūt esse q̄ aliqs haberet vnigenitū/sed odio haberet eū: et tūc nō esset magnū si eū daret: sed deⁱ pater diligebat eū. Unī dicit: Filiⁱ⁹ dilectionis suę: Col. j. b. Et Wathꝫ. xvii. a. Hic ē filius meus dilectⁱ⁹ in quo mihi bene cōplacui. Itē si aliqs haberet vnigenitū/sz stultū ⁊ infirmū/ex eo grauaret: vnde non esset mirū si eū daret: sed christus sapientia ⁊ virtⁱ⁹ dei patris: vt dicit. i. Corinth. i. d. Et Job. ix. a. Sapiēs corde est ⁊ fortis roboze. Quinto cōmendat ex eo ad q̄ datⁱ⁹ est: vbi dicit: Ut ois. s. q̄ credit in ipm nō pereat sed habeat vitā ęternā. In quo notant duo ad q̄ datus est: ad liberationē de morte ⁊ dānatiōe: ⁊ acq̄stione salutis vitę ęterne. De primo dicit Pō. Eripuit aiam meā de morte/oculos meos a lachrymis/ Pō. 114. pedes meos a lapsu. Triplex ereptio notat hic: A morte gehenne: a lachrymis ꝙsentis miserię: a lapsu culpę. Tach. ix. c. Tu quoq̄ in sāguine testamēti tui emisisti vinctos de lacu in quo nō est aqua. De secundo. s. de acq̄stione vitę ęterne/dicit j. i. b. Ego veni vt vitā habeāt/⁊ abūdantⁱ⁹ habeāt: quę consistit in visione dei. Et. j. xvii. d. Pater quos dedisti mihi/volo vt vbi ego sum/⁊ illi sint mecū: vt videant claritatē meā quaz dedisti mihi. Job. xxxiii. d. Videbis facie meā in iubilo. Hec est visio pascēs: vt dicit Augⁱ⁹ in libro de quātitate aię: q̄ oēs medullas aię interius egredit: ⁊ a sua dulcedine reficit: ⁊ vitā indeficienter in ea conseruat ⁊ nutrit. Possunt etiam ⁊ alia assignari/ad quę datus est: i medicinā ⁊ in medicū. Unde dicit Augⁱ⁹. Dagⁱ⁹ ad nos missus est medicus: q̄ vbiq̄ in mūdo magnus iacebat egrotⁱ⁹. Eccl. xxxviii. a. Altissimⁱ⁹ de terra creauit medicinā. Esa. lxi. a. Ad annūciādū pauperibⁱ⁹ misit me/ vt mederer cōtritis corde ⁊c. Item missus fuit in redemptionem. Pō. Redemptionē misit dñs populo suo ⁊c. Item in Pō. 110. expugnatorē ꝑ causa nostri capituli q̄ periclitabat: nec erat qui pugnaret ꝓ nobis. Esa. xiv. d. Mittet eis ꝓpugnatorem ✠ et saluatorem q̄ liberet eos. Itē Esa. lxiii. a. Ego qui loquor iusticiā ⁊ ꝓpugnator sum ad saluādū. Itē dedit eū in seruum. Esa. xliii. d. Seruire me fecisti in pctis vestris. Pō. Wan⁹ eius in cophino seruiebat. Qz in seruū datⁱ⁹ esset/ostēdit q̄n ꝑ des discipulo⁹ lauit. j. xiii. a. Hoc est seruoꝝ ē. Dō. In seruū venūdatus ē ioseph. Itē datus ē in aduocatū. j. Joh. ii. a. Advocatū habemⁱ⁹ apud patrē iesum christū. Itē datus ē in ꝑcium vt essemⁱ⁹ sui. j. Cor. vj. d. Empti estⁱ ꝑcio magno: ⁊ tā nō estis vestri. Augⁱ⁹. Tanti emit vt solus possideat. Itē datus est nobis in clypeū ⁊ vmbraculū. Pō. Scapulis suis obumbrabit tibi: vt suscipiat. s. ictus qui sūper nos veniebāt: ꝑm illud Esa. liii. b. Disciplina pacis nostrę sup eū. Itē sic datus ē christus hominib⁹: vt sicut hō animal suū/vel occoniat/vel occidit/vel iuuadiat/vel vendit ꝙ volūtate sua: ita homines christū excoriauerūt/ab amicis/a rebus ⁊ vestib⁹ in cruce denudādo. Unī potuit dicere illud Job. j. b. Nudus egressus sū de vtero matris meę: nudus reuertar illuc. Ita etiā ⁊ suspendētes occiderunt ⁊ vendiderūt ⁊ ꝓ voluntate sua de eo fecerūt. Unī ipse dicit: Et tumentum factus sum apud te. q. d. christus o homo tu facis de me quicqd vis: sicut de tuo iumēto. Sed notandū q̄ adhuc quidā spiritualiter vendūt christū: qui peccant mortaliter ⁊ grinaciter: qui omnino fine spe dei abnegāt ⁊ cōtemnunt. Unde Amos. ii. b. Vendidit ꝑ argentro iustū ⁊ pauperem ꝑ calciamētis. Alij deū inuadiant: q̄ sic peccant vt ad penitentiā aliqñ suspirent ⁊ gemant: qui omnino deum finaliter amittere nō ꝓponunt. Alij deū excoriant in mēbris: vt raptores ⁊ fidones: qui pauperes atterūt: ꝑm illud Esa. iii. c. Quare atteritis populū meū: ⁊ facies pauperū cōmolitis? Alij deuz crucifigāt in seipsis: ꝑm illud Heb. vj. b. Rursum crucifigentes filiū dei i semetipsis ⁊ ostētui habētes. Sequit: a ¶Nō enī misit deⁱ filiū suū in mūdū vt iudicet. i. condēnet: b ¶Mundū: id est hoīes in mundo. c ¶Sed vt saluetur/salute gratię ⁊ glorię f ¶Mundus. i. hoīes in mūdo. g ¶Per ipsum: vt per medicū. In primo enī aduētu venit D dei filius vt medicⁱ⁹ ad sanandū infirmos. Wathꝫ. ix. b. Non est opus valentib⁹ medicus: sed male habentib⁹: Non enī veni vocare iustos sed peccatores. Eccl. xxiii. d. Ego quasi fluuius dorix: q̄ interpretatur medicamentū generationis. In secundo aūt aduētu veniet iudicare bonos ⁊ malos. Esa. iii. c. Stat ad iudicandū dñs: stat ad iudicandū populos. Malachię. iii. a. Ecce venit dicit dñs exercituū: ⁊ q̄s poterit cogitare diē aduentus eius? Ideo ꝓmⁱ⁹ aduētus cōparat rori. Unī Osee vlt. c. Ero q̄si ros ⁊ israel germinabit q̄si lilium. Secundus aūt cōparat igni ⁊ fulguri. Unī Wathꝫ. xxiiii. b. Sicut fulgur exit ab oriente ⁊ apparet vsq̄ ad occidentē: ita erit aduentus filij hoīs. h ¶Qui credit ⁊c. Posset aūt aliqs dicere: quō saluat christus? Rādet/ꝑ fidē. Unā/ qui credit in eum/fide operante ꝑ dilectionē: i ¶Non iudicat/iudicio condemnationis. i. nō habet in se causam iudicij. i. dānationis: q̄ talis fides purgat omne peccatū mortale. Unī Act. xv. b. Fide purificans corda illoꝝ. Luc. vii. g. Unde in pace/fides tua saluū te fecit. k ¶Qui aūt nō credit. i. qui discredit Simile Marc. vlt. d. Qui vo nō crediderit condēnabitur. l ¶Jā iudicatus ē. i. iā reus ē iudicij. i. condēnationis. i. habet iā causam sue dānationis. s. peccatū infidelitatis. Sel/ Jā iudicatus ē. i. iā incipit sua dānatio. Unā sicut dicit Chryſ. ipsum discredere impenitentiā supplicium ē: Extra lumē enī esse ⁊m seipsum maximū habet supplicium. Unī Tob. v. b. Quale gaudiū erit mihi qui in tenebris sedeo ⁊ lumen cęli nō videoz? m ¶Quia nō credidit in nomine vnigeniti filij dei. i. in vnigenito filio dei nominabili. Nomen aūt filij dei in quo solo ē salus/est iesus/in quo credere oportet. Unde Act. iiii. b. Non est in aliquo alio salus: Nec enī est aliud nomē sub cęlo datū hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Hiere. xiiii. b. Tu in nobis es dñe: ⁊ nomen sanctū tuū inuocatū est super nos. Unī nominis effectū exprimit angelus/Wathꝫ. i. d. vbi dicit: Vocabis nomē eius iesum: Ipse enī saluū faciet populum suum a peccatis eoꝝ. Cant. i. a. Oleum effusum nomē tuum. n ¶Hoc est aūt iudicium: id est causa iuste cōdemnationis: cui iam subiacent infideles/qui tam patiunt tenebras interiores. o ¶Quia lux venit in mundum. i. christus: q̄ illuminat oēm hominē venientē in hunc mundum.

✠ Et dilexerūt hoīes

A ℣ deus dilexit mundū/multū indicat amoris intentionē: Multū enī mediū ⁊ infinitū erat inter deū ⁊ mūdū: q̄ immortalis/qui sine principio/q̄ magnitudo infinita: eos qui de terra/eos q̄ de einere/eos q̄ pleni erāt pctis/eos q̄ indeuoti erāt dilexit: et ita vt filiū suū daret/nō seruū/nō angelū. Quis circa filiū tātū studiū demōstrauit/ quantum deus circa seruū? Ipse enī nec ꝙ vnigenito pepcit ,ꝑ nos: nos aūt ⁊ pcuniis parcim⁹ aduersū nos. Ipse dedit filiū ꝓ nobis: nos nec ꝙ argentū ꝓ eo: sed nec ꝙ ꝓ nobis. Et q̄d dico pecunias: si mille haberem⁹ animas: nonne oēs ꝓ eo ponere oporteret? Uestes in arca deponim⁹: ⁊ q̄ hec ⁊ alia dedit/circūquaq̄ nudus vadit: ⁊ ꝓpter nos hoc sustinet Esurit vt tu nutriaris: nudus ē vt tibi tribuat indumēti incorruptionis materiā. Sequitur: a ¶Non enī misit ⁊c. q. d. vere ad hō venit filⁱ⁹/vt credētes in eū habeant vitā ęternā: nō vt pereant peccatores: Nō enī venit querere satisfactionē pro illatis cōtumelijs patri suo: sed satisfacere patri ꝓ hoībus. In primo aduētu nō venit scrutari facta hominū/sed peccata dimittere: In secūdo veniet/nō peccata dimittere/sed facta scrutari. Unde Soph. j. c. Scrutabo hierⁱm in lucernis. Modo aūt nō sic: Non enī misit deus/pater in primo aduentu: b ¶Filiū suū in mundū/hac de causa: c ¶Ut iudicet mundū. i. vt oga eius discutiendo remuneret vel cōdemnet modo: c ¶Sed vt saluet: salute gratię primo: ⁊ postea salute glorię. f ¶Mundus ꝙ ipsum: morte cōdēnatū. j. xi. g. Nō veni vt iudicē mundū: sed vt saluificē mundū. Sed q̄a posset aliqs credere ꝙ redemptio facta ꝓ filiū nihil requireret ex parte redēpti: ideo elidens hunc errorē subdit: b ¶Qui ḡdit in eum: fide operante ꝑ dilectionē: quę est fides viua. i ¶Nō iudicat/iudicio cōdēnationis: q̄ talis fides operit vel remouet causam iudicū. i. peccatū. Quidā etiā de credentibus nullo modo iudicabunt: sed potius cū christo iudice iudicabūt: illi. s. qui ꝑpter christū oīa reliquerūt. Matth. xix. d.

B Amen dico vobis ꝙ vos qui secuti estis me in regeneratione cū sederit filⁱ⁹ hoīs in sede maiestatis sue/sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim iudicantes duodecim tribⁱ⁹ israel. k ¶Qui aūt nō credit/fide viua: l ¶Jam iudicat⁹ est. i. iam habet in se causam sue ꝺdēnationis. Simile Gen. ii. c. Quācūq̄ die comederis ex eo/morte morieris. i. causaz necessario moriendi habebis. Et ḡre hoc: m ¶Quia nō credidit in nomine vnigeniti filij dei: in quo ē salus. Unde Act. iiii. c. Nec enī aliud nomē est sub cęlo datū hominibus in q̄ oporteat nos saluos fieri. Nomē dei semp ponit ꝓ ipso deo notabili: Et idē est credere in deo ⁊ credere in nole dei. Sed q̄ parum vel nihil possumⁱ⁹ capere de deo: ideo nomē q̄ inter oīa accidentia magis extrinsecū est/⁊ minus tangit rem/ponit ꝓ ipso deo. Posset etiā hoc totū intelligi de fide cōmuniter formata siue informi: vt sit sensus: k ¶Qui aūt nō credit. i. q̄ nō habet fidē qua credit siue formate siue informiter. l ¶Jam iudicatus ē. i. habet iam causam quare nō iudicet amplius iudicio disceptationis: q̄ tales nō sunt digni vt etiā ad eos di

Pō. 1. rigat verbū iudic⁹. Unī sup illū versum: Ideo nō surgūt impij in iudicio: distinguit Glo. Gregorij/ſtruoꝝ ordines hominū: q̄ in iudicio apparebūt. Alij nāq̄ iudicabunt ⁊ peribunt: Alij nō iudicabunt ⁊ peribunt: Alij iudicabunt ⁊ regnabunt: Alij nō iudicabunt ⁊ regnabūt. Verbi gratia: Judicabunt ⁊ peribunt: q̄bus dominica inclamatione dicet: Esuriui ⁊ nō dedistⁱ mihi māducare ⁊c. Wathꝫ. xxv. d. Itē nō iudicabunt ⁊ peribunt infideles: Ideo nō resurgūt impij in iudicio. Et Roma. ii. b. Qui sine lege peccauerūt sine lege peribunt. Et hic: Qui nō credit iā iudicatus ē. Hanc enī cōcordantiā inducit Gregorius. Item iudicabunt ⁊ regnabūt: qui vitę maculas lachrymis ⁊ elemosynis deterserūt: q̄bus in dextera cōsistentib⁹ iudex dicet: Esuriui ⁊ dedistⁱ mihi māducare ⁊c. Matth. xxv. c. Item nō iudicabunt ⁊ regnabūt: qui ꝙceptis cōsilia addiderunt: De quibus Esa. iii. c. Dominus ad iudicium veniet cum senatoribus populi sui. Et Prouerb. vlt. c. Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum senatoribus terrę. Sequitur: n ¶Hoc est autem iudiciū: id est causa iuste condēnationis: cui iam subiacet omnis malus: o ¶Quia lux. i. christⁱ⁹ illuminans oēm hominē venientē in hunc mūdū: p ¶Venit/ sponte sua/nō tractⁱ⁹ meritis/nō cōpulsus viribⁱ⁹ alicuius: q ¶In mundū. i. mūdo carne assumpta visibilis apparuit.

✠ Et dilexerūt hoīes

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ✠ a ¶Et dilexerūt hoes: ꝓter quos venit: b ¶Magis
tenebras: id est carnis delitias ⁊ mūdi diuitias/ratione ob
tenebrātes. c ¶Q̄ lucē. i. q̄ christi ꝓdicatione peccata ar-
guentē/⁊ tenebras cōdemnantē. Et quare hoc: d ¶Erant
enī eoꝝ mala opa/inquātū eozū. Chrysostomus. Pro-
pter ea torquebun-
tur: qm̄ tenebras di-
mittere ⁊ luci occur-
rere noluerūt: Nam
si venissem/ait/iudi-
cans et noras expe-
tens factoruz/ dicere
haberēt / ꝓpter hoc
restituimus: nūc autē
veni cripe a tenebris:
quis ergo miserebit eius qui nō vult ad lucē accedere: Nā q̄
in absentia lucis sedet in tenebris/fortassis habebit remissio-
nē: qui autē in ꝓsentia lucis tenebris adhęret/puersę mentis ⁊
litigiosę defert testificationē aduersus semetipsum. Et meri-
to nō diligūt lucē/quoꝝ opera sunt mala. e ¶Omnis enī
qui male agit: id est qui voluptat in malo. Chrysostomus.
Nō dicit: qui male egit/sed qui agit: quia semp vult voluptа-
ri in gurgite. f ¶Odit lucem: mala opera manifeste argu
entē. g ¶Et nō venit ad lucē: ꝙ mala arguit. h ¶Ut
nō arguant opera eius: mala autem diligit in quibus vo-
luptat. Arguant/dicit. i. manifestent ⁊ manifestata reprehen-
dant. Eph. v. c. Omnia q̄ arguunt/a lumine manifestant:
Omne enī quod manifestat lumen est. Chrysostomus. Qui
malozū sibi cōscius est/iudicē fugere consuenit: ignoscenti ve
ro qui deliquerūt occurrere solēt. Huic igit occurrere decēs
erat/q̄ venit peccata dimittere. i ¶Qui aūt facit verita-
tē. i. stabilia ⁊ recta opera/q̄ iubet fieri veritas. k ¶Venit
ad lucē: nō timens argui: l ¶Ut manifestent opa eoꝝ:
a luce ad aliozū ędificationē: m ¶Quia in deo: id est ꝑm
dei iussionē ⁊ voluntatem cui placet omne bonū. n ¶Sūt
facta. Eph. v. c. Fructus lucis est in omni bonitate ⁊ iusticia
⁊ veritate. Quęrit aūt hic Chrysostomus quare dominus
cū nathanaele longū sermonē nō extendit sicut cū nicodemo:
Et respondet: q̄ nathanael venerat ad iesum perfectioni ani-
mo ⁊ mansurus cū illo: ⁊ ideo breuiter ꝑsuasit illi/volēs q̄ ꝑ
cessu temporis plus disceret/quotidie potens quęrere q̄d vel-
let: Nicodemus vero animo imperfecto venit ad iesum: ⁊ ideo
necesse fuit ducere eū ꝙ enigmata/ne statim prima fronte con-
tradiceret. Hęc etiā venit mansurus/sed eadem nocte recessit:
⁊ ideo multa cōueniebat dici sibi. o ¶Post hęc ⁊c. Hęc ē
secūda ps hui⁹ capituli: q̄ diuidit in duas ꝑticulas. In prima
agit de aduentu christi de galilęa in iudęā. In secūda ꝓsequit
de iohāne ⁊ baptismo eius: ibi: Erat aūt iohānes ⁊c. Di-
cit ergo: Post hec/q̄ fecit iesus in galilęa/⁊ nicodemi dispu-
tatione: p ¶Venit iesus ⁊ discipuli eius in terrā iu-
dęā. i. in sortem iudę quę erat circa hierusalē. Similiter acci-
pit iudęa. i. ꝓ terra sortis iudę. ii. Paral. xx. d. Judęa ⁊ hieru-
salē nolite timere: id est tribus iuda et tribus beniamin. Sed
quomodo venit in iudęā post disputationem cum nicodemo/
cum disputatio illa facta fuerit in hierusalem: nō legit q̄ in
hierusalem pnoctauerit: Unde dici potest: in hierlm. i. in cōfi-
nio: vt patet eodē. ō. Ītē quare venit in iudęā tūc cum discipu
lis suis: Rełpōdeo facta disputatione cū nicodemo descēdit
ipse in galilęā videre matrē suā: ⁊ postea iterū ascendit in iu-
dęam: sicut innuit Glo. In iudęā autē ideo venit: qz terra illa
⁊ maxime circa hierusalē erat populosa ꝓpter templū: ⁊ ideo
decebat vt ille qui omnibus ꝓdesse venerat/locum vbi erant
plures multitudines sępius visitaret. Discipulos vero ideo
ducebat secuz: vt ipsi per verba ⁊ exempla ipius instruerent.

F ✠ Et illic id est

Moraliter ✠ a ¶Et dilexerunt hoes/carnales humum sapientes:
b ¶Magis tenebras/frigidas ⁊ obscuras: id est peccato
rū illecebras: vel statum infidelitatis. c ¶Q̄ lucem/sancti
tatis ⁊ veritatis. Dicit aūt christus lux: quia tenebrosa illumi
nat: et tenebras infidelitatis ⁊ ignorantię fugat. j. viii. b. Ego
sum lux mundi: qui sequit me nō ambulat in tenebris. j. Joh.
ii. b. Tenebrę transierunt ⁊ lumen verum iam lucet. Item lux
infęcunditatem frigiditatis sanat: Nam generatio fit per in-
fluentiam lucis. Unde Esa. lviii. c. Implebit dominus splen-
doribus animā tuam: ⁊ ossa tua liberabit: ⁊ eris qłasi hortus
irriguus: et sicut fons aquarū cuius non deficiunt aquę. Tria
dicit fieri a luce gratię. s. liberationem a peccato: fructificatio-
nem bonorum operum: irrigationem doctrinę quo ad alios.

Primo enim lux duritiam soluit disgregando materiam pec-
cati: ⁊ hoc est ossa liberare: deinde secundat ad opera virtutū:
tandem irrigat alios per doctrinam. Item lux/confusum ⁊ in
ordinatum ordinat et ornat: vt dicit Dionysius in ecclesiasti-
ca hierarchia. Et hoc tangit. s. xi. b. vbi dicit. Qui ambulat i
die nō offendit: quia
lucem huius mundi
videt: Qui autē am-
bulat in nocte offen-
dit: quia lux nō est in
eo. Omnes hos effec-
tus habet lux gratię
veniens in cor huma-
num: Similiter chri-
stus veniens in mun-
dā ꝙ carnis assumptionē: ⁊ eli hoes magis diligūt tenebras
q̄ oppositos habēt effectus: ⁊ ideo inexcusabiles fūt. Quia si
cut dicit Chrysł. q̄ in absentia lucis in tenebris sedet/fortassis
remissionē habebit: q̄ aūt in ꝓsentia lucis tenebris adhęret/p
uersę mentis ⁊ litigiosę argumentū secū defert. Posset autē
aliqs quęrere causam hui⁹ puersionis: scz quare hoes magis
diligāt tenebras q̄ lucē/cū lux tam vtilis sit/⁊ tenebrę tam no
ciue: Ideo l derisionē ⁊ verecundiā eozū dicit dns. d ¶Erāt
enī eoꝝ mala opera: ⁊ ideo tenebras diligebant. Sed vi-
dēt q̄ ideo deberent magis accedere ad lucē ⁊ diligere eam/
vt ab eis possent liberari ⁊ ea cauendo vitare: sicut fecit mag
dalena/Luc. vii. f. quę multas tenebras habebat: sed ad lucē
accedens deposuit illas. Similiter multi publicani/Matth.
ix. b. Unde Chrysł. Qui malorum sibi conscius est/iudicem
fugere consuevit: ignoscenti vero qui deliquit occurrit. Si igi
tur ignoscens venit christus. i. vt ignoscet/huic maxime oc
currere decens erat eos qui multoꝝ sibi cōscii erant peccato-
rū: Respōdeo. Reuera deberent accedere ad lucē ⁊ sequi eā:
sed quersi nō faciūt q̄ debēt. Nā qui vere recipere vult lucē/
debet abūcere tenebrarū amorē ⁊ operationē. Unde Roma.
xiii. d. Abiciamus opa tenebrarū: id est peccata: ⁊ induamur
arma lucis: id est opera virtut. Dicunt aūt peccata/opera te-
nebrarū/ꝓpter tria. Primo: q̄ in tenebris fiunt. Unde Job.
xxiiii. c. Oculus adulteri obseruat caliginē. Secūdo: q̄ tene-
bras interiores efficiūt. Unde Pś. Cōphenderunt me iniq̄-
tates meę ⁊ nō potui vt viderem. Tertio: quia ad tenebras ex
teriores peccatorū impellunt: id est in infernū. Matth. xxii. b.
Ligatis manibus ⁊ pedibus ꝓicite eum in tenebras exterio-
res. c ¶Omnis enī qui male agit odit lucem. i. refu-
git doctrinā veritatis. Unde Job. xxiiii. b. Ipsi fuerunt rebel
les lumini nescientes vias eius. g ¶Et nō venit ad lucē:
id est ad manifestationē: h ¶Ut nō arguant opera ei⁹/
ab ipsa luce. Quando enī venit homo peccator ad lucez. i. ad
christi doctrinā vel considerationē/videt in speculo suas sedi
tates: ⁊ ideo nō venit ad lucē: Sicut dicit de muliere turpi/q̄
nunq̄ se respicit in speculo: quia molestū est ei se videre. Ītē
ad lucem rationis vel suę discussionis vel ꝓdicationis vel con
fessionis non venit peccator: quia ibi eius malicia declarat.
Unde multi nolunt venire ad ꝓdicationē aut cōfessionem/ ne
peccata quę diligunt vertant eis in odiū: sicut hoes qui non
possunt malū audire de his quos diligunt: nec amare eos qui
de ipsis mala dicūt. Unde amos. v. c. Odio habuerunt corri
pientem in porta: ⁊ loquentē pfecte abominati sunt. Eph. v.
c. Omnia q̄ arguunt/a lumine manifestant: Omne enī quod
manifestatur lumen est. i ¶Qui autem facit veritatē:
id est opera vere stabilia et permanentia. k ¶Venit ad lu
cem: id est ad christum vel rationis discussionem vel manife
stationem/vt alii exemplo ipsius ędificent ⁊ deus glorificet:
iuxta illud Matth. v. b. Sic luceat lux vestra vt videant ope
ra vestra bona: ⁊ glorificet patrē vestrū qui in cęlis est. Quа-
re venit ad lucem? l ¶Ut manifestent opera eius/sibi
vtrum sint bona. Sic paulus venit ad petrum et iohannē/ et
cōtulit cum eis de ꝓdicatione sua/ne inuacuum cucurrisset
vt dicit Gal. ii. a. Vel/Ut manifestentur/aliis in exem-
plum ędificationis: m ¶Quia in deo sunt facta: id est
in charitate: quia deus charitas est: vt dicit. j. Joh. iii. c. Vel/
In deo sunt facta: id est ꝑm dei voluntatem et cooperati-
onem. Vel aliter: i ¶Qui facit veritatem: vitę/iusticię
et doctrinę: k ¶Venit ad lucem/gratię ⁊ glorię: l ¶Ut
manifestent opera eius: id est auctorizent. m ¶Quia
in deo sūt facta: q̄ patet ex sanctitate ⁊ auctoritate eoruz.
Ex scitate enī ⁊ auctoritate Augustini/patet q̄ opa eius fue
rūt i deo. o ¶Post hec venit iesus ⁊ discipuli ei⁹ ſ trā

✠ iudęam/ ⁊ illic

Pctā tene-
brarū opa, ꝓ-
pter tria di-
cuntur
Pś. 39.

18. q. 2. c. per-
niciosam
De offi. dele-
ga. c. cōsuluit

De cōse. dis.
4. c. q̄s ab hic
rosolymis

Johānes tri-
bus de causis
baptizauit et
ꝓdicauit eu
christo

Pś. 31.
Pś. 117.

A ✠ a ¶Et illic. i. in iudea: b ¶Demorabat cum eis. i. cum
discipulis/vel cū credentib⁹ iudeis qui erant ibi. c ¶Et ba-
ptizabat. Aug⁹. Suo baptismo/nō quo baptizat⁹ est. Sed
quō dz hic ꝙ baptizabat/cū in sequēti capitulo dicatur ꝙ ipse
iesus neminē baptizabat. Et dicit Chrysł. ꝙ iesus neminē per
se baptizabat/sed per
discipulos: quoz op⁹
suuz reputatur. Sed
quęret aliquis: quare
christ⁹ nō baptizauit
p se? Et dicit Chrysł.
ꝙ nōdū erat spūs da-
tus: quia iesus nōdū
erat glorificatus. Uñ/quia baptism⁹ iesu erat in spiritu: decēs
erat vt nō baptizaret illo baptismo in q̄ spūssanct⁹ nōdū daba
tur. Sed et hoc videt ꝙ baptismo discipuloz nō dabat spiri-
tussanct⁹: cui⁹ cōtrarii dicit hic Glo. Ad hoc dicendū ē: ꝙ du-
plex fuit baptism⁹ discipuloz. Primus fuit introductiu⁹ ⁊ ꝑpa
ratiuus ad baptismū christi: sicut baptismus iohānis: Et hoc
baptismo baptizabant modo discipuli/sicut hic dicit. Alius
autē baptism⁹ discipulorū fuit: q̄n christ⁹ post incarcerationē
iohānis misit eos baptizare. Dicim⁹ q̄ ꝙ in primo baptismo nō
dabat spūssanctus: quia discipuli nō habebāt tūc aliā rationē
baptizandi: nec aliā formā q̄ iohānes. Et ꝙ ita sit accipitur a
Chrysostomo. xxix. homel. vbi sic dicit: Si q̄s scrutet q̄d am-
plius habebat discipulorū baptisma baptismate iohānis: dici
mus/q̄m nihil. Alterutra enim similiter. i. equaliter ea quę ex
spiritu erat gratia expertia erāt: ⁊ causa baptizandi vna vtri-
usq; erat. s. christo adducere eos q̄ baptizabant. Et ideo dici-
mus ꝙ in primo baptismo discipulorū nō dabat spūssanctus:
in secūdo ꝙ quo baptizauerūt post iohānis incarcerationem
⁊ christi ꝓdicationē dabat spūssanct⁹: quia tūc vrebant forma
tradita a christo. Sed querit q̄ fuit necessitas/vt primo bapti
zarent discipuli hoc baptismo in quo nō dabat spūssanct⁹/cū
satis per baptismū iohānis esset populus assuetus baptismo:
Ad hoc dicendū/ꝙ decens fuit vt discipuli aliquā reuerentiā
exhiberēt iohāni baptistę: tenēdo formā baptismi ipsi⁹: ⁊ vtile
etiā fuit populo ne cōfunderet videndo subdito cōtraria bapti-
mata: ⁊ ideo cōuenięs fuit vt q̄diu iohānes vixit in mūdo/nō
introduceret noua forma baptismi: maxime quia christ⁹ nōdū
erat manifest⁹. Unde Aug⁹ dicit in Glo. q̄da parū. j. Cessan-
te baptismo ꝑcursoris/aperte incipit baptism⁹ christi. Sedēt:
d ¶Erat autem ⁊c. Hic ꝓsequit euangelista de baptismo
iohānis/determinās locū vbi baptizabat: et quare ibi: quia. s.
abūdabat aquis q̄ necessarię erāt/ꝓpter multitudinē populoz
venientiū ad se causa baptizandi. Dicit ergo: Erat autem ⁊
iohānes baptizans in ennon. Sicut dicit Beda: Ennos
hebraice idē est qđ aqua. Unde q̄si nomis interꝑtatione ape-
riens/subdit: e ¶Juxta salim: ciuitatē in q̄ regnauit mel-
chisedech: Heb. vii. a. f ¶Quia aque multe erant illic:
in qbus baptizabat populus veniēs ad ipsum. Et nunqđ ve-
niebant tot ad ipsum? Ita dicit euāgelista: g ¶Et venie-
bant/fere de tota iudea: h ¶Et baptizabantur/ab eo in
aqua tm̄: quia baptisma ei⁹ nullā gratiā cōferebat. Et q: posset
adhuc aliqs dubitare: quō. s. iohānes baptizaret iesu baptizan
te/occurrit euāgelista/dicēs: i ¶Nondū enī missus fue-
rat in carcerē iohannes. Ante cui⁹ incarcerationē nō ince-
pit iesus aperte baptizare baptismo suo/vel prędicare. Unde
Chrysł. dicit: ꝙ dispēsatione dei iohānes citius traditus est he
rodi/vt iesus liberius ꝓdicaret: ⁊ alią formą baptismi institue
ret. Et iterū/ne populus amplius cōfunderet duos sequens:
sed ad verū rectorē suū penitus cōuerteret. Sed ex hoc surgit
dubitatio: quia ꝑm hoc videt ꝙ iohānes statim debuit cessa-
re a baptismo ⁊ ꝓdicatione/cum christus incepit baptizare et
ꝓdicare. Ad hoc dicendū ꝙ tribus de causis baptizauit ⁊ prę-
dicauit iohannes cum christo. Prima est/ne discipuli iohan-
nis inuidia liquescerent: quia qui indignabant de exaltatione
christi/plus moti fuissent si vidissent magistrū suum penitus
cessare. Secunda causa ⁊ fortior est: quia iohannes maioris
ff auctoritatis erat

Moraliter ✠ iudeā/et illic demorabat cum eis et baptizabat.
Judea interꝑtat cōfessio seu glorificatio seu laudatio: ⁊ signi-
ficat ecclesiā siue animā. Quę tripliciter confitet: Triplex enī
Triplex cōfessio est cōfessio. Prima de peccatis: secūda laudis: tertia gratia-
rūactio de perceptis beneficiis. De prima dicit in Pś. Dixi
cōfitebor aduersum me iniusticiā meam dño. Josue. vii. c. Fili
da gloriam deo israel: ⁊ cōfitere atq; indica mihi quid feceris.
De secunda dicit similiter in Pś. Confitemini dño quoniam
bonus. Eccl. li. a. Confitebor tibi dñe rex ⁊ collaudabo te. De
tertia dicit Tob. xii. b. Benedicite deū cęli: ⁊ coram omnibus
viuentibus confitemini illi: quia fecit nobiscū misericordiam
suam. De his tribus simul dicit Esa. lj. b. Gaudium et leticia
inuenient in ea: id est in anima post peccatorū confessionem/
gratiarūactio et vox
laudis. In hanc igit
terrā: id est animā sic
confitentē tripliciter/
venit iesus et morat
ibi cum discipulis et
baptizat. Venit per
gratię ifusionē. Mo-
ratur ibi per bonę vitę continuationē: Baptizat per corditis cō
punctionē et lachrymarū effusionē: quam aliqñ dat dns post
bonę vitę continuationē. Teniunt autē cum christo iesu discī-
puli eius: qui eū eo/⁊ ipse cū eis morat. i. mortus ⁊ gestus et
actus ⁊ sermones disciplinati ⁊ ordinati: Aliter enī nō manet
iesus. i. salus in anima/nisi firmiter custodiat exteriora sensuū
disciplina. Item per iudęam significat religio: in quā venit ie/
sus. i. homo se ⁊ alios saluare cupiens: ⁊ ibi morat discēdo
⁊ bene viuēdo: ⁊ postea baptizat plorando ⁊ ꝓdicādo. Primus
enim debet homo in religionē venire ⁊ morari/⁊ discere tam
vitam q̄ scientiā antēq̄ baptizet per doctrinā. Unde Diony
sius. Det mihi deus primū quidē scire: deinde docere q̄ō expe
dit. Sic fecit iohānes baptista. Primo mansit in deserto: de-
inde ꝓdicauit baptismū pnitentię in remissionē peccatorum:
vt dicit Marc. i. a. Et hoc est quod legitur Eccl. xviii. c. An-
te iudiciū: id est antēq̄ iudex aliorū fias/para iusticiam tibi: et
antēq̄ loquaris disce. b ¶Erat enī et iohannes bapti-
zans in ennon iuxta salim: quia aque multe erant il-
lic. In hoc loco gerit iohannes typum ꝓlatorum qui habent
officiū baptizandi/ꝓdicandi/confessiones audiendi: licet pau-
ci adimpleant istud officiū. Baptismus autem iste debet fieri
in ennon iuxta salim. Ennon enī interpretatur fons iusticię: in
quo notatur abundantia et continuitas doloris per quam fit
abductio a peccatis. Unde Augustin⁹. Semper de peccato
doleas: ⁊ nō doluisse doleas. Sed ennon est iuxta salim: quę
interpretatur vulpes/quę est cauta: In quo notatur ꝙ doloz
de peccatis ꝓteritis debet esse cum cautela de futuris: et ca-
lis pnitentia recta est. Unde Augustin⁹ sic describit pniten
tiam. Pnitentia est peccata ꝓterita detestere: ⁊ fienda iteruz
non cōmittere. Alioquin dicit Augustin⁹: inanis est pniten-
tia qnā sequens culpa coinquinat. Unde Eccl. xxxiii. d. Qui
baptizat a mortuo ⁊ iterū tangit mortuū: quid ꝓficit lauatio
illius? Sic igit in ennon iuxta salim: id est in doloze continuo
⁊ cauto ꝓposito fit baptismus: id est peccatorū ablutio: quia
ibi sunt aque multe lachrymarū ⁊ gratiarum/quibus peccata
lauant. Pś. Lauabo per singulas noctes lectum meū lachry- Pś. 6.
mis meis. Ezech. xxxvi. c. Effundam super vos aquā mundā:
⁊ mundabimini ab omnibus inquinamētis vestris. Non po-
test esse ennon sine aquis multis: id est dolor magnus sine la-
chrymis. Fons enim tristicię lachrymarū aquas stillat conti-
nue. Unde Job. xvi. d. Ad deū stillat oculus meus. Jhere. ix.
a. Quis dabit capiti meo aquam: ⁊ oculis meis fontē lachry-
marū: ⁊ plorabo die ac nocte: id est cōtinue. Et. j. c. Deducāt
oculi mei lachrymas: ⁊ palpebrę meę defluant aquis. Qz autē
in lachrymis sit gratia baptizans/habetur ex eo quod dicitur
Esa. xxxviii. b. Audiui orationem tuā: et vidi lachrymā tuam:
⁊ ecce ego super dies tuos adiciā quindecim annos: et de ma
nu regis assyriorum eruam te ⁊ ciuitatē istam. Tria notantur
quę facit oratio ⁊ lachryma. Primū additio vitę spiritualis.
Secundū protectio ab incursu diaboli. Tertium conseruatio
pacis ad ciues. Iste sunt aque/quę quanto amplius crescunt:
tanto magis arca noe in sublime leuat: Gen. vii. c. Iste etiam
sunt quę fuerunt filijs israel pro muro a dextris et a sinistris:
Exo. xiiii. c. Sequitur: f ¶Et veniebant/ad iohan-
nem in ennon: g ¶Et baptizabantur/ab eo. Sic ad prę-
latum qui est in pnitentia multi veniunt ⁊ baptizant et mun-
dantur ab eo: quia talis doctrina libenter suscipitur. Ysa. Ezechiel.
gorius super Ezechielē. Ad hoc vt seruetur veritas prędican-
di/teneat/necesse est/altitudo viuendi. i ¶Nondū enim
missus fuerat in carcerem iohannes. Johannes enim
incceratus non baptizat: id est prelatus aut prędicator: pec-
cato subditus nō mundat vel sanctificat: immo potius exem-
plo malę vitę inquinat. Eccl. xxxiii. a. Ab immūdo quid mun-
dabitur: ⁊ a mendace quid verū dicet? Gregor⁹. In exemplū
culpę vehemēter extenditur/cum reuerentia ordinis peccator

✠ honorat. Beda

E ſ auctoritatis erat ꝙ discipuli christi: ⁊ ideo cū christus nō duz esset plene manifestatus/nec volebat christ⁹ ꝙ se manifestari/ expedions fuit vt iohānes adhuc baptiçando ⁊ ꝛdicando testimoniū ferret ipsi christo: cuius testimoniū insuſpicabilius erat: q ipse iohannes nō sequebaꝫ christum. Tertia causa est ⁊ fortissima: quia iohannes testificat⁹ fuerat de christo. Andc si statim christo ꝛdicante cessasset iohānes/putarek esse ei in aliquo cōtrarius: ō vt banc suſpitionem tolleret/adhuc baptiçabat. Quare autem introduxerit euāgelista hoc de baptismo iohānis/aperit subdēs:

Mt. ⁊ autem

a ¶ Facta est ergo questio ex discipulis iohannis: defendentibus baptismū magistri suiꝰ quē putabant esse maiorem christo: ⁊ baptismū eius meliorē baptismo christi. b ¶ Cū iudeis/qui erant baptiçati a discipulis christi. Et de quo erat questio? c ¶ De purificatione: id est de baptismo: quis. ſ. esset melior/aut baptismus iohannis/aut discipuloꝝ christi. Narrat enī Chryſ. ꝙ quidam iudeus/vel forte plures fuerant baptiçati a discipulis christi/ad quos venerūt discipuli iohannis volētes ꝑsuadere illis ꝙ nō essent baptiçati bono baptismo: ⁊ ꝙ deberēt iterū baptiçari baptismo iohannis: ⁊ illi nō cōsenſerūt eis. Et ideo facta ē questio inter eos: discipulis iohannis asserentibus/ꝙ baptismus iohannis esset melior: iudeis econtra dicentibus ꝙ baptismus discipuloꝝ christi esset melior. Et quia discipuli iohānis mouerūt litem: ideo cōsiderate dicit euangelista: Facta est questio ex discipulis iohannis cum iudeis: non ex iudeis cū discipulis iohannis. De purificatione/illoꝝ duorum baptismatum. Et quia discipuli iohannis nō potuerūt ꝑsuadere iudeis: ideo venerunt ad iohannem inuidia liqueſacti/⁊ accusantes ieſum de ꝓsumptiō: vel vt soluerent eis questionē. Unde sequit:

d ¶ Et venerūt ad iohannē/discipuli eius/non iudei: e ¶ Et dixerunt ei: inuidia moti. f ¶ Rabbi/qui erat tecū trās iordanē/cui tu testimoniū phibuisti: ecce hic baptizat: ⁊ omnes veniūt ad eum. Notanda sunt verba illoꝝ discipuloꝝ iohannis: singula enī excitatiua sunt ad indignationem. Dicunt enim: Rabbi: id est magister: qō est nomen dignitatis: vt eo audito iohannes contra christū accendak ẓelo quasi auferentem ei suā dignitatē. g ¶ Qui erat tecū trās iordanē: nō tu cū eo: sed ipse tecū tanqꝫ discipulus tuus: ⁊ nihil amplius nobis habens. h ¶ Cui testimoniū phibuisti: id est qui nō fuit cognitus nisi per te: ⁊ ideo maiorem reuerentiā deberet tibi exhibere: nec ita esse ꝓsumptuosus/ vt te baptiçante baptiçaret. i ¶ Ecce: id est manifeste et euidenter/ hic baptizat. Unde multū miramur de tanta ipsius ꝓsumptione/ ꝙ audet similia tibi facere. Unde debes rationabiliter indignari contra eum qui laborat ad perditionē ſamę tuę. k ¶ Et ecce venīunt ad eum/te contempto: quasi dicant: nullus iam venit ad te/⁊ ita cōtemptus ab oībus eris in cōfusione. Ecce quanta inuidia mouebant discipuli iohannis cōtra christū ⁊ discipulos eiꝰ. Sed querit/quare euangelista ita ſupficialiter tangit eoꝝ inuidiā/⁊ nō potius inuectiue loquit cōtra eos? Ad hoc dicendū est/ꝙ euangelista mala alioꝝ leuiter tangit/ne putarek velle infamare alios. Hoc autē maxime debuit leuiter pertransire/ne videret ex amore carnali defendere cognatum: ⁊ ex ẓelo inuidię contra discipulos iohannis mouerit: qui cōtra ipsūmet euangelistam ⁊ alios discipulos christi mouebant. l ¶ Respondit iohānes/ baptista discipulis suis/ videns ẓelum eorum: m ¶ Et dixit/eis: n ¶ Nō potest homo accipere quicꝫ nisi fuerit ei datū de ẓelo. Sapienter ⁊ modeste cōpescit iohannes ẓelū ⁊ inuidiā discipulorum suoꝝ. Primo enī ostendit ꝙ ipi rebellātes christo/repugnāt deo/vt sic perterriti deliſtāt ab inuidia. Est igit sensus: Vos indignamini qꝛ christus baptiçat: ⁊ ꝙ oēs veniūt ad ipsum: sed non debetis sup hoc indignari: qꝛ ego purus homo nihil habeo nisi ab eo qui est deus. A me est infirmitas: ab illo gratię qua baptiço ⁊ ꝛdico ſublimitas. Et ꝫ est: Non potest homo/purus quātūcunqꝫ magnus/ siue ego/siue alius. o ¶ Accipere: id est habere: p ¶ Quicꝫ/ſtr̄ile et magnū/vel etiam modicū. q ¶ Nisi fuerit ei datum de ẓelo. Et ideo si christus habet honorem/ de ẓelo habet eum: et ideo non potestis destruere. Insuper bellantes contra eum/ rebellatis contra deum/ a quo habet honorem. Unde non

b cū trās iordanē/ cui tu testi
i monium phibuisti: eccè hic ba
k ptiçat: et omnes veniunt ad
l eū. Respōdit iohānes et di
m no
n rit: Nō potest homo accipe
q re quicꝫ nisi fuerit ei datu

b

Moraliter

✳ bonorat. Beda sup Exod. Qui ad sacerdotiū magisteriū ꝙ populi dei ꝓmouet: primū eius opera cognoscant: vt duz

G ſ debetis indignari

hoc qō fozis patet/ oibus irrepbensibile patuerit/ integritas cordis ⁊ sinceritas fidei ꝓbetur. I. viij. a. Qui sine peccato est vestrū/ ꝓtim⁹ in eā lapidē mittat. a ¶ Facta est ergo quęstio ex discipulis iohannis cum iudeis de purifica-

tione. i. de baptismo christi: et de baptismo iohannis/ quis esset melior. De hoc enī discipuli iohannis ẓelo inuidię motī cōtra christū cōtendebāt cū iudeis qui erant baptiçati baptismo christi: q̄bus sic opponebant: Christus baptiçatus est a iohanne: ergo iohānes maior est eo. Judei ꝺo illis econtrario opponebāt/dicētes: Johānes discipulos suos mittit ad christū: ergo christus maior est eo. Et in hac ꝓtentione significat cōtentio quā sępe habēt discipuli de magistris suis: vel homines de regib⁹ suis. Quos redarguit Paulus. I. Corinth. i. b. dicēs: Significatū ē mihi de vobis fratres ꝙ cōtēciones sint inter vos: hoc aūt dico/ ꝙ vnusquisqꝫ vestrū dicit: Ego quidē sū pauli: ego aūt appollo: ego ꝺo cephe: ego aūt christi. Bona est ista cōtentio: sed bona vitę discipuli ꝓbat bonitatē magistri. Unde illi q ẓelant ꝓ magistris suis/ nō verbis sed operib⁹ bonis deberēt certare. Et hoc certamen bonū est: De q̄ dicit. ij. Timoth. iiij. b. Bonum certamen certaui. Sequitur:

d ¶ Et venerūt ad iohānē/discipli sui/ seꝛ. e ¶ Et dixerunt ei: inuidia concitati. f ¶ Rabbi/qui erat tecum/ q̄s discipulus tuus. h ¶ Cui tu testimoniū phibuisti: dans ei famā quasi ignoto ⁊ impfecto. i ¶ Ecce hic baptizat/te ꝑsente: qō est ingratitudo ⁊ ꝓsūptio magna. k ¶ Et oēs veniūt ad cū: te cōtempto/quasi ad maiorē ⁊ meliorē baptistam. Talia verba loquunt aliquādo discipuli ad magistros suos/ vt acquirant gratiā apud eos/⁊ cōcitēt inuidiam ateꝫ discordiā inter illos. Quorum typū gerit Josue/ Numeri. xi. f. vbi sic legit: Cū ꝓphetarēt viri in castris/cucurrit puer ⁊ nūciauit moysi dicēs: Heldad et medad ꝓphetant in castris: statimqꝫ Josue filiꝰ nun minister moysi electus e plurib⁹/ ait: Domine mi moyse/ ꝓhibe eos. Ecce quō inuidi torquēt de ꝓfectu alioꝝ. Nā ipsi discipuli iohannis torquebant de multitudine venientiū ad christum. Sic multi hodie dolent ꝙ alii magistri habēt plures discipulos q̄ suus. Et certe hoc ꝓuenit ex eo ꝙ homo ꝓpriam gloriam querit. Unde Gen. xxxvij. b. dicit/ ꝙ causa somniorū ateꝫ sermonuz inuidię ⁊ odii somitē ministrauit. Quare? Quia p illa somnia ostēdebat ꝙ altatio ioseph super fratres suos. Aug⁹ in libro de cōflictu vitioꝝ ⁊ virtutū/ inducit inuidiā sic loquentē. In quo minor es illo vel illo? Cur ergo eis equalis vel superior nō es? Quantum vales quod ipsi non valent? Non ergo tibi equales vel superiores esse deberēt. Job. v. a. Paruulum occidit inuidia. Ibi Glo. Paruulus inuidia occiditur: quia nisi inferior esset/ de bono alterius nō doleret. Augustinus. Cum ꝙ omne vitiū antiqui hostis virus humano cordi infundat/ in ẓelo inuidię tota viscera serpēs cōcutit. Hęc est enī qua cain ꝓtra fratrem suum armatur: filii iacob contra ioseph: iudei contra christū: babylonii contra danielem. Hęc est vermis/qui ione hederā consumit/ dum aliorum ꝓsperitati mordendo detrahit. Ba filius in quodam sermone. Sicut ꝓprium boni dei est liberalitas ⁊ largitio: ita ꝓprium est diaboli liuor ⁊ inuidia. Unde Sap. ij. d. Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terraꝝ: imitantur aūt illū qui sunt ex parte illius. Inter omnia vitia hęc causam habet verecūdiorem: Nam si quęras a saule/ quare persequat dauid: quid respondebit/ nisi quia induit illum spiritus domini ⁊ a me recessit: vel quia goliam inimicū meū interfecit? Similiter isti non habent causam maledicēdi christum: nisi quia omnes veniunt ad christum ⁊ gratiam baptismi ab eo percipiunt. l ¶ Respondit iohannes: volens sanare discipulos. m ¶ Et dixit: Nō potest homo accipere quicꝫ nisi fuerit ei datū de ẓelo. Chrysostomus. q.d. deo rebelles estis/ non homini: quia ꝙ omnes ad ipsum veniant/ donum dei est/ non hominis. Sic deberent magistri

✳ respondere

Mt. 73.

a de ẓelo. Ipsi vos mihi testi-
b monium perhibetis quòd di-
c xerim: non sum ego christus
c sed ⁊ quia missus sum ante il-

Mt. ⁊ qui

niđē inuidię/ q̄ nō nisi magno timore inuidię desistit. Nō patet in saul: qui multotiens monitus a deo ⁊ samuele/ nunqꝫ destitit persequi dauid: nisi forte aliqñ qñ tradebat in manu dauid/ tūc territ⁹ ad tempus quiescebat. Sed iterū quererct aliquis: quare iohānes ita paulatim certificat discipulos suos: ⁊ non potius statim dixit eis: Quiescite ab inuidia: qꝛ ipse ē filiꝰ dei. Si enī hoc dixisset/ statim quieuissent discipuli eius. Ad hoc dicim⁹ iterū ꝙ natura inuidię fuit in causa: q̄ non pōt subito curari: sed paulatim/ nūc timore/ nūc terrore/ nūc blanditiis. Unde si iohānes dixisset eis statim/ ꝙ ipse esset filiꝰ dei ⁊ maior eo/ nimis exasperarent ⁊ nihil doctrinę suscipērēt: ⁊ ideo necesse fuit paulatim eos abstrahere ab inuidia. Ita soluit Chryſ. Et aūt magis pacifice eos abstraheret iohānes/ hocipsum qō ipsi adduxerāt pro se/ inflectit ꝺ eos. a ¶ Ipsi vos mihi testimoniū phibet⁹: dicendo cui testimoniū phibuisti: b ¶ Qō dixerim: non sum ego christus: q̄ missi fuerūt ad me pharisei ⁊ sacerdotes. ē. j. b. c ¶ Sed/ dixi/ quia missus sum ante illū: vt pręco ante regē: vt seruus ante dōm parare viā eius: Unde nō debetis amplius indignari cōtra eū/ cuius minister ego sum. Possent aūtē ģrere discipuli iohānis: Si tu es missus ante illum: quis igit es tu: ⁊ qō est ille? Et ꝛndet iohānes

B d ¶ Qui habet sponsam sponsus est. I. christus: cui ecclesia despōsata est per fidē/ nō mihi qui sum purus hō. Unde Osee. ū. d. Sponsabo te mihi in fide. Christus ꝺo sponsus ē: ⁊ eiꝰ sponsa est ecclesia/ credens in eū vt in deū suū. Eph. v. e. Viri diligite vxores vestras sicut christus dilexit ecclesiā. Et. I. g. Propē hoc relinquet hō patrē suū ⁊ matrē suā ⁊ adhęrebit vxori suę: ⁊ erūt duo in carne vna. Sacramentū aūtē hoc magnū ē: ego aūtē dico in christo ⁊ ecclesia. c ¶ Amicus autē sponsi: cōgaudēs sponso ⁊ sponsę. f ¶ Qui stat: humilis/ nō cadit supbus. Item/ qui stat. i. quiescit tradita sponsa sponso: qui laborauit ꝓius vt poneret sponsam cū sponso. i. ecclesiā cum christo. g ¶ Et audit eū/ loquentē cū spōsa sua h ¶ Gaudio gaudet. i. dupler gaudiū habet. Unū de honore sponsi: ⁊ alterū de vtilitate sponsę. i ¶ Propter vocem sponsi: qua sponsam alloquit ⁊ instruit p scipsum: ad qō amicus qui modo stat ⁊ quiescit modis oībus laborauit. Metaphorice loquit iohānes: christū vocans sponsum/ ⁊ ecclesiā sponsam: ꝓpter naturę humanę cōformitatē ⁊ amoris vnitatē q̄ est inē christū ⁊ ecclesiā. Itē ꝓpter regiminis auctoritatē q̄ ē in christo: ⁊ ꝓlis ſecūditatē q̄ est in ecclesia: q̄ parit ⁊ remanet virgo. Se autē dicit amicū sponsi qui fideliter laborauit ad hoc vt christo cōiungeretur sponsa sua vera fide. Et quia ecclesia iam in parte credebat in eum: et christus loquebaꝫ per se ipsi

ſ ecclesię: in ꝫ gaudebat

Moraliter ✳ respondere suis discipulis detrabētib⁹ de aliis magistris/ dicentes/ quiescite: ꝙ enī plures conſluunt ad illū/ libenter audiūt eum/ donū dei est: cui⁹ ordinationi nemo debet resistere. Similiter videt respōdisse dns discipulis suis: Luc. iz. f. vbi dixerūt: Pręceptor: vidimus quendā in nōe tuo ejicientē dęmonia ⁊ ꝓhibuimus eū: quia nō sequit⁹ te nobiscū. Et ait illis ihesus: Nolite ꝓhibere eū: qui enī nō est aduersum vos ꝓ vobis est. Similiter respondit moyses iosue ꝓ ipso emulanti/ Numeri. xi. f. Quid emularis inquit ꝙ me: ꝺs tribuat vt oēs populus ꝓphetet ⁊ det ei deus spiritū sanctū suum? Sed heu morituus ē omnis moyses: quia nullus talis magister inuenit qui tam sincere diligat deū vt eque gaudeat si per aliū laudat ⁊ ꝛdicat deus sicut per se. Quare? Quia omnes quę sua sunt querūt: nō q̄ iesu christi: id est ꝓpriam gloriā/ nō gloriā dei. Et ideo modo ⁊ magister discipulo/ ⁊ discipulus magistro inuidet de dono dei: Doler vnus si alius legit aut ꝛdicat melius ipso. Ira nō fecit helias qui a domino impetrauit vt eius spiritus duplex fieret in heliseo discipulo suo. iiij. Reg. ū. b. Ubi est modo talis helias: immo potius modo ad inuicē emulantur. Et quare hoc? Certe quia nō sunt ꝓphetę sed homines: sic

est carnales. I. Corinth. iij. a. Cum sit inter vos ẓelus ⁊ contentio: nōne carnales estis ⁊ ꝛm hominē ambulatis? Pā. Signa nostra nō vidimus iam nō est ꝓphęta. a ¶ Ipsi vos mihi testimoniū perhibetis quod dixerim: nō sum ego christus: sed quia missus sum ante illum. Non sufficit iohanni retundere inuidiam discipulorum/ nisi etiam se humiliaret coram eis/ dicēs se nō esse christū/ licet putarek a multis: sed christi nunciū. Unde infra eodē. Illū oportet crescere: me autez minui. Ponit autem iohannes in hac serie tres causas humiliationis suę. Prima: quia nihil habet a se: quę notat ibi: Non potest homo accipere quicꝫ nisi fuerit ei datū de ẓelo. Et de hoc dicit. I. Corinth. iiij. b. Quid habes quod nō accepisti? Si autem accepisti/ quid gloriaris quasi non acceperis? Secunda: quia nuncius est ⁊ nō dominus: quod notatur ibi: Non sum ego christus: sed missus ante illum. De hoc dicitur Malach. iij. a. Ecce ego mitto angelum meum et ꝓparabit viam ante faciem meam. Et. ẓ. j. a. Fuit homo missus a deo cui nomen erat iohannes. Tertia: quia est amicus sponsi ⁊ non sponsus: quod notat consequenter cum dicitur:

D d ¶ Qui habet sponsam spōsus est ⁊c. Ista tria debet quilibet iustus/ ⁊ maxime ꝓlatus apud se recolere: cum discipuli sui: id est opera sua bona et motus disciplinati volunt eum q occasionem extollere. Primo debet cogitare: quia nihil bonī habet a se sed totum a deo. Jaco. I. c. Omne datum optimū: ⁊ omne donū perfectū desursum est descendens a patre luminū. Secūdo debet cōsiderare: quia famulus est ⁊ nō dns: ⁊ ita furꝫ ꝓdito: esset si bona domini sui vsurparet. Luc. xij. f. Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudens quem constituit dominus super familiam suam vt det illis in tempore tritici mensuram. Ibi beatus Bern. Fidelis es seruus/ si de multa gloria domini tui/ ⁊ si nō exeunte ex te/ tamen transeunte per te/ mil manib⁹ tuis adhęrere cōtingat. Tertio debet cōsiderare: quia amicus sponsi est ⁊ non sponsus. Unde sequitur: d ¶ Qui habet sponsam sponsus est. Sponsa christi est gloria/ quam sibi soli retinet: ⁊ nulli seruoꝝ vult cōmunicare. Unde Esa. xlij. b. Gloriam meā alteri nō dabo. I. Timoth. j. d. Soli deo honor ⁊ gloria. Omnia alia bona cōmunicat nobis deus: gloriā ꝛo sibi soli retinet. Unde dicit Joseph/ Gen. xxxix. b. Ecce dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua: nec quicꝫ est quod in mea nō sit potestate/ vel nō tradiderit mihi/ ꝛter te quę vxor eius es: quomodo ergo possum hoc malum facere ⁊ peccare in dominū meum? Ware. vj. c. Non licet tibi habere vxorem fratris tui. I. christi gloriam: dicit iohānes herodi. Vel aliter: sponsa christi est ecclesia: quam amat vt sponsam. Unī Eph. v. e. Viri diligite vxores vestras: sicut ⁊ christus dilexit ecclesiam: ⁊ tradidit semetipsum ꝓ ea vt sanctificaret illam. Hanc sponsam ẓelat christus quasi ẓelotypus: ita vt nullum permittat ei loqui. Zach. j. c. et. viij. a. Zelatus sum hierusalem ⁊ sion ẓelo magno: et indignatione magna ẓelatus sum eā. Hanc sponsam copulauit sibi christ⁹ duplici copula. Prima consistit in conformitate naturarū: de qua dicit Heb. ū. d. Ubiq̄ angelos apprehendit: sed semen abrę apprehendit. Deut. r. c. Patribus tuis conglutinatus est dominus et amauit eos: elegitq̄ semen eoꝝ. Secunda consistit in vnitate voluntatū: De qua dicit. I. Corinth. vi. d. Qui adhęret deo/ vnus spiritus est. De hac sponsa generat christus filios verbo ꝛdicationis. Unde Jaco. j. c. Voluntarie genuit nos verbo veritatis. Ideo verbum dicitur semen: Luc. viij. b. Et sicut bonus sponsus exhibet sponsam suam honorabiliter in victu ⁊ vestitu: ita christus ecclesiam. Unde Ezech. xvj. b. Vestiui te discoloribus: ⁊ calciaui te hiacynthoꝝ ⁊ cinxi te byssoꝝ ⁊ indui te subtilib⁹: ⁊ ornaui te ornamento: et ornata es auroꝝ argento: similā ⁊ mel ⁊ oleum comedisti. De hac ergo sponsa dicit: Qui habet sponsam sponsus est: amicus autē sponsi qui stat ⁊ audit eum/ gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. Sponsus est christus vt diximus: Amici sponsi sunt ꝓlati quibus commissa est custodia sponsę. i. ecclesię. Unde in persona eoꝝ dicit Cant. j. b. Posuerūt me custodē in vineis. Ubi amici debent stare extenti ad superna p desiderium ⁊ spem et contemplationē. Unde. ō. ij. e. Altera die stabat iohānes ⁊ ex discipulis eiꝰ duo. Debēt etiā audire vocē sponsi: id est ꝓceptis domini obedire/ vt vere sint

✳ iacob ⁊ israel.

ecclesię:in hoc gaudebit iohannes. Ut sequit: a Hoc ergo sermo sponsus alloquit sponsam.i.christus ecclesiam:q̄ operis ad ipm ventūt. b Gaudiū meū impletū est:q̄ ad hoc ego laborauī vsq; modo. Sed quērit Chrys. quō nunc dicat se amicū sponsi iohannes/q̄ supra dixit: Nō sum dignus soluere corrigiā calciamenti eius? Respōdet Chrysostomus: Ideo dicit modo se amicū sponsi:q̄ putabāt eū mozderi inuidia erga iesum: supra vero vbi putabāt esse christus/dixit se indignum soluere corrigiā calciamenti eius: vtrobiq; succurrens periculo altorū. In hoc etiā gaudebat iohannes:q̄ christus apud hominū opinionē crescebat:q̄ ita gaudebat de sua humiliatione q̄ christi exaltatione:quasi bonus et fidelis nūcius. Unde sequitur: c Illū oportet crescere/in noticia et opinione populi. d Me autē minui:qui putabar esse christus/oportet vt cognoscar esse seruꝰ. Huic aūt exaltationi christi q̄ iohannis humiliationi attestāt genus mortis vtriusq; q̄ tempus natiuitatis. Christus ēm exaltatus fuit in cruce:iohannes aūt capite fuit trucatꝰ. Itē iohānes dicēb̄ decrescētib̄ natus:christus vero diebus crescentib̄. Et meritō oportet illū crescere i noticia populi:quia ipse est maior omnib̄ in natura sui. Unde sequit: e Qui desursum venit.i.de cęlo:q̄ cęlestis naturę est quo ad diuinitatē: f Super oēs est.i.incōparabiliter excellit omnes. Uel sic ꝑm Aug'. e Qui de sursum venit.i.de altitudine humanę naturę q̄ fuit ante peccatū:de qua altitudine christus assumpsit humanitatē suā quo ad immunitatē peccati/nō pnalitatis seu passibilitatis: Habuit ēm humanā naturā naturaliter passibilē sicut alii homes:sed omnino immunē a peccato omni/actuali q̄ originali/quod nō alii homines. Et quo ad hoc: f Super omnes est:angelus q̄ homines:q̄ quo ad dona virtutū:quia sine mensura recepit spiritū:nos autem ad mensurā. Ut Ps. Propterea unxit te deus deus tuus oleo lętię ꝑ participes tuos. Quomodo aūt descenderit christus per patres qui vetera ꝙ infectione percussi erant: hoc magis ptinet ad disputationem. Sed hoc sciendū est ꝙ non descendit vt quidam hęretici dixerunt/p quandā partē naturę humanę quę remansit incorrupta q̄ nō infecta in adam:quę semp descēdit vsq; ad christū in sua puritate:imo tota natura humana corrupta fuit in adā q̄ infecta:sed in beata virgine in abscisione particulę vnde fozmatū est corpus christi/fuit mūdata omnino a corruptione q̄ infectione vitij/sed nō pnalitatis. Ostensa aūt christi excellentia:ostēdit iohānes suā humilitatē. Ubi sequit: g Qui est de terra/natus quo ad corpus:quia anima nō est de terra: h De terra est q̄ de terra loquit? id est ꝙ se terrenꝰ est:q̄ ecce terrena sapit q̄ dicit:si vero diuina sapiat q̄ loquat ex virtute diuina illuminate est. Uel sic: g Qui est de terra:id est de terrenis parentib̄ carnaliter natꝰ/peccatū q̄ pnā ab eis contrahens: h De terra est et de terra loquit: id est ex se nihil sapit nec loquit nisi terrena. Chrys. autem sic exponit: g Qui est de terra:id est qui ex se infirmus est q̄ carnalis: vt ego/dicit iohānes: h De terra est q̄ de terra loquit:id est talia docet qualis decet docere terrenā infirmitatē. Unde dicit Chrys. De terra se dicit loqui iohannes/cōparans doctrinā suā doctrinę christi.q.d.doctrina mea nihil est respectu doctrinę christi. Et adhuc magis expresse subiūgit: i Qui de cęlo venit:id est de sinu patris occulto in humanā naturā: l Super omnes est: angelos q̄ homines/incōparabiliter omnes excellens: q̄ ideo testimonium et doctrina eius incomparabiliter excellit testimonium q̄ doctrinam meam. m Et quod vidit/christus apud patrē. Et audiuit

Moraliter ✻ iacob q̄ israł. Tertio debēt gaudere ꝑpł vocē sponsi ad sponsam. Ubi Cas. viij. d. Quę habitas in hortis/amici auscultāt: fac me audire vocē tuā. Et de hoc debēt gaudere ꝓlati: q̄ totū gaudiū eorū debet esse de hoc q̄ sponsus loquit ad sponsam: id ē christꝰ ad ecclesiā. Ad quā loquit quattuoz modis. Primo p̄ dicatores: fecūdo p beneficia largitionē: tertio p inspirationes: quarto p flagella. Et de his quattuoz dicit Prouer. j. c. Locutꝰ q̄ renuistis: extendi manū meā q̄ nō fuit qui aspice

Christꝰ loqt ecclesię quattuoz modis

ret:despexistis omne cōsilium meū: q̄ increpationes meas neglexistis. Huic quadruplici locutioni sponsi debet sponsa q̄drupliciter respondere. Primę p auditorū implētionē:secūdę p gratiarū actionē: tertię p cōsilioꝝ operationē: quartę p vitę emendationē. Unde Job. xiij. c. Locabis me q̄ ego respōdebo tibi. Sic audit cōmuniter vox sponsi q̄ sponse: q̄ tūc gaudio gaudent veri amici. Unde Hiere. xxxiij. b. Ecce adhuc audiet in loco isto quē vos dicitis esse desertū vox gaudiō q̄ vox lętitię: vox sponsi q̄ vox sponsę: vox dicentiū: Confitemini dño quoniā bonus: quoniā in sęculū misericordia eius: q̄ vox portantiū vota in domū domini. Sequit: a Hoc ergo gaudiū meū impletū est: in hoc.s.q̄ christꝰ amat et alloquit ecclesiā. Et in hoc debet esse zotū gaudiū amicoꝝ sponsi.i.ꝓlatorum.s.de honore q̄ pfectu ecclesię. Unde Johānes in tertia canonica dicit: Maiorem horū nō habeo gratiā q̄ vt audiam filios meos in veritate ambulare. Sed certe multi de amicis sponsi magis gaudēt de augmento pecunię q̄ de honore et ꝓfectu ecclesię. Esa. ix. a. Lętabunt coram te sicut qui lętant in messe: sicut exultāt victores capta ꝓeda quādo diuidūt spolia. Quod patet ex hoc q̄ multi recedunt ab ecclesiis suis vsq; ad tempus messium: q̄ tunc reuertunt quādo debent colligi messes q̄ impleri bozea: Prouer. vij. c. Non est vir in domo sua: abiit via longissima: saculū pecunię secum tulit: in die ꝓplenę lunę reuersurus. Sequit: c Illum oportet crescere/fama: me autem minui. Et in hoc etiā gaudebat iohānes q̄ fama christi augebatur q̄ sua minuebat. Modo autem pauci sunt qui gauderent de sui diminutione ꝓ christi exaltatione: qui in membris suis non in se exaltat: Uel qui velint minui etiam in rebus suis vt alii exaltent in virtutibus: sed potius volunt omnes fere exaltari in rebus q̄ honozibus vr alij diminuant etiam in virtutibus. De quibus dicit Zach. xj. a. Hęc dicit dominus: pasce pecoꝝ occisionis quę qui possederant occidebant q̄ nō dolebant: venundabant ea dicētes: benedictus deus/diuites facti sumus. c Qui desursum venit: id est cuiꝰ conuersatio in cęlis est/ducens vitam angelicam: f Super omnes est: id est ab omnibus honozab: et maior omnibus babet. j. Corinth. vj. d. Spiritualis homo omnia diiudicat: q̄ ipse a nemine iudicat. Uel sic: c Qui desursum venit: quē gratia desursum veniens illuminat: f Super omnes est: id est ad cęlestia que supra sunt tendit q̄ aspirat. Col. iij. a. Si cō surrexistis cum christo quę sursuz sunt quęrite/ non q̄ sup terram. Sic est de aqua/tantū ascendit a quanto descendit: similiter gratia quę de cęlo est facit hominē salire in cęlum. Unde j. iij. b. Aquam quā ego dabo ei fiet in eo fons aquę salientis in vitam ęternam. g Qui est de terra/ de terra est et de terra loquit: id est cuiꝰ est terrena affectio q̄ cōuersatio/ eiꝰ est terrena locutio q̄ operatio. Et a lingua cognoscit vnde sit homo. Matth. xxvj. g. Uere et tu ex illis es: nā q̄ loquela tua manifestū te facit. Legit Judic. xij. b. q̄ dicebāt quidam galaadite: Nunquid ephrateus es? Quo dicente: Non sum: interrogabant eum: Dic ergo sebboleth quod interpꝛtat spica. Qui respondebat/chebboleth/eadem littera spicam exprimere non valens. Affectio ēm trahit ad se linguam: q̄ ideo libenter q̄ frequēter loquunt homines de rebus quas amant. Esa. xxix. b. Erit quasi phytonis de terra vox tua: q̄ de humo musitabit eloquiū tuum. Hiero⁹. Uanus sermo vanę conscientię index est: quia ex abundantia cordis os loquit: Matth. xij. c. Et basilius dicit: q̄ auarus semper redditus computat. Unde Luc. xij. c. legitur: Dominis cuiusdā diuitis ager vberes fructus attulit: q̄ cogitabat intra se dicens: Quid faciam quia non habeo quo congregem fructus meos. Et dixit: hoc faciam: destruam horrea mea q̄ maiora faciam: q̄ illuc congregabo omnia quę nata sunt mihi q̄ bona mea: et dicam animę mee: Anima habes multa bona posita in annos plurimos/requiesce/comede/bibe/epulare. i Qui de cęlo/cōtemplationis vel sacrę scripturę vel cęlestis cōuersationis vel religionis/ k Uenit/in mundū causa ꝓdicationis q̄ edificationis: l Super omnes est: id est bonozabilioz omnibus est. Matth. xj. b. Qui minoz est in regno cęlozum/ maioz est illo. m Et quod vidit q̄ audiuit hoc testat. Istud testimonium certum est quod fit ex visu pariter q̄ auditu. Ex visu. s. operum: q̄ auditu verborum: id est ille verus testis est q̄ quod vidit in factis sanctorum et audiuit in verbis eorum.

✻ Hoc testatur

a Et audiuit/a patre in sinu eius existens. b Hoc testatur: mūdo in humanitate existēs. Unde. j. viij. d. Que audiui ab eo/hęc loquor in mūdo. Scom Augꝰ. Mihil aliud vidit q̄ audiuit a patre filius/nisi se qui est verbū eius q̄ splēdor figurę substātię eius. Uerbū audit filius q̄ splendorē videt: q̄ ꝑ idem testat ipse mūdo: id ē scipm mūdo notificauit. Est igit sensus/q̄ christus seipsum quē pater loqꝰtur/ipse mūdo notificauit. Scom Chrys. autē sensus est: Ꝛ vidit q̄ audiuit/ Ꝛ testatur: id est certissime scit/sicut certissime scitur res quę videtur pariter q̄ audit ab aliis. Non ēm christus ignorans aliquid videndō vel audiendo discit qō docet: sed qō audit q̄ videt testari dicit: quia indubitatū est testimoniuz eius. Et licet tam certū sit eius testimoniū: tamen nemo accipit illud: Unde sequit: c Et testimonium eius nemo: id est rarus. Uel/Nemo: de populo sinistre/accipit. Hic tāgit discipulos suos iohānes: vt dicit Chrys. qui nō credebāt testimonio christi: sed potius inuidebāt ei q̄ indignabant contra eū/stulte zelantes ꝓ magistro suo: sicut iosue ꝓ moyse. Numeri. xj. f. Cui moyses: Quid emulaꝛis ꝓ me? Quis tribuat vt oēs populus ꝓphetet? d Qui aūt acceperit/de populo dextere. Chrysostꝰ ponit: Qui aūt accepit. Et est littera verior: e Eius testimoniū: oblatū sibi gratis q̄ rationabiliter: f Signauit: id est mōstrauit. Uel/signauit: id ē signuz in corde suo posuit: g Quia deus verax est: id est verꝰ deus est ipse christus. s. q̄ de cęlo venit: q̄ q̄ sup oēs est: q̄ vere deus est. h Quē ēm misit/in mūduz ad salutem hominū. i Deus/pater: vel deus trinitas/ quę tota incarnationē filij operata est. k Uerba dei loquitur: a q̄ missus est: nihil ꝓpriū loquens: sicut fidelis nūcius nihil de se loquitur/nisi quę inuenerit dominus suus. Sic ꝓphetę q̄ apostoli locuti sunt quę inuncta fuerunt/ nihil de suo addentes. Uerba aūt dei dicunt intellectus reuelati a deo ad dicendum: vel ipi intellectus diuini. Primo modo ꝓphetę locuti sūt verba dei: vtroq; modo christus. Qui igit nūcio misso loquenti ēm verba mittentis cōtradicit: q̄ mittenti cōtradicit: qō faciebant discipuli iohānis: quos iohannes in his verbis corrigere intendit. Quia ergo tam sufficiēter ostēdit iohānes christū incōparabiliter excellere oēs/tam hoēs q̄ angelos: q̄ testimoniū eius verius q̄ certius testimoniōs omniū aliozū: causaz q̄ rationē omniū istoꝝ ostendit subdens: l Ho enim ꝛc. q.d. nō est mirandū si super oēs est: Nō ēm ad mensura: id est ꝑticulariter q̄ diuisionē: sed vniuersaliter q̄ totalitatem: m Pat deus/pater vel trinitas: n Spiritum: id est dona spiritus/christo scz/cui dedit deus totum spiritū suum: id est omnē gratiā quā dare potuit: nō solum quo ad habituz/ sed etiam quo ad actū particulariuz gratiarum. Sic nō dedit alijs hominibus: sed vnus fulget in actu humilitat'/vt dauid: alius in actu mansuetudinis/vt moyses: alius in actu obedientię/vt abzaā: alius in actu hospitalitatis: vt lotb/ q̄ sic de alijs: ꝛm quod de quolibet sancto intelligit illud Eccl. xliij. c. Non est inuētus similis illi. Hęc expositio est Augustini. Chrysostomus ꝓ sic exponit: l Non enim ad mensuram: id est ad ꝓportionē aliozꝝ: m Pat deꝰ/christo: n Spiritum: id est dona virtutū quę sunt a spiritu. Sed videt hoc ꝙ esse falsum: q̄

Moraliter ✻ b Hoc testatur/alijs facto q̄ verbo: vt sicut recepit/ita reddat: id est ꝓbo q̄ facto. j. ꝓ. Si nō facio opa ꝑris mei/ nolite credere mihi: si aūt facio etli mihi nō vult credere/operibus credite. Job. xlij. a. Auditu auris audiui te: id est verba tua: nūc aūt oculus meus videt te: id est facta tua: idcirco ipse me reꝓbendo q̄ ago ꝓnitentiā in fauilla q̄ cinere. c Et testimoniuz eius nemo accipit: id est nullus homo carnalis vult audire verba vel attendere exempla spiritualis q̄ veri fidicatoris. j. Corl. ij. d. Animalis homo nō percipit ea q̄ spiritus dei sunt: Stulticia ēm est illi q̄ nō potest intelligere: q̄ spiritualiter examinat. j. r. c. Opera q̄ ego facio in nomīe patris mei hęc testimoniū ꝓhibent de me: sed vos nō creditis: q̄ non estis de ouibus meis. Esa. liij. a. Dñe quis credidit auditui nostro? q̄ brachiū domini cui reuelatū est? Duo dicit: auditum et brachiū: id est verbū q̄ opus/q̄bus iam nō credit. Sic filij israel in deserto noluerūt credere iosue q̄ caleph de visis et auditis: q̄ terrā sanctam viderant q̄ lustrauerāt anteq̄ de ipa testimoniū ꝓhiberēt? Numeri. xiij. d. d Qui aūt accepit eius testimoniū: in manu ꝓ opationē? q̄ in corde ꝓ intelligētiā q̄ amorē. f Signauit. i. signo certissimo demōstrauit: g Quia deꝰ verax est: q̄ talē nunciū misit. Per ꝙ ēm q̄ aliqs recipit ꝑbā nūcioꝝ ipi? tāq̄ vera/ostēdit q̄ ipse loquit veritatē ꝓ illos. Et econtrario/q̄ nō vult recipere ꝑba nūcioꝝ dei/ostendit q̄ deꝰ nō sit verax. Luc'. x. c. Qui vos audit/me audit: q̄ qui vos spernit/me spernit. Uel/ f Signauit. i. in corde suo signū posuit: g Quia deꝰ verax ē: q̄ vera loquit ꝓ suos nūcios. Cant'. viij. b. Pone me vt signaculū sup cor tuū/vt signaculū sup brachiū tuū: id est signa me esse veracē ꝓ amore cordis q̄ ostentione. Uel/ f Signauit. i. signū habebit: g Quia deꝰ verax est: q̄ ꝓ q̄ aliqs recipit testimoniū ꝑfectis in manu bone operationis/venit in certiorē cognitionē ꝑfectis dei. Ubi. j. vij. b. Si qs voluerit voluntatē meā facere/cognoscet ex doctrina mea vtrū ex deo sit. Gregoꝰ: Utrutes citius stendo q̄ studēdo discunt. Ps. Gustate et videte q̄m suauis est dñs. Quis ēm credere posset q̄ deꝰ verax esset/dicēs: Jugū meū suaue est: q̄ onus meū leue. Matth. xj. d. Ites: Beati pauꝛes q̄m vestrū est regnū dei: Luc'. vj. c. nisi q̄ gustasset q̄ expimēto didicisset: Eccl. xxxiij. b. Qui nō est expt'? illa scit? Itē qō credere posset q̄ tā esset dulcedo in vigilijs nocturnis q̄ psalmodijs q̄ disciplinis q̄tidianis nisi q̄ gustauit? Beat' Bern'. Multi vident nostras cruces: q̄ nō sentiūt nostras vnctiones. Idez: O pie iesu q̄ tas dulce est flere de te: q̄ erit gaudere de te? b Quē ēm misit deꝰ/ꝑba dei loquit. i. de deo q̄ ex deo q̄ ꝑpter deum: nō de mūdo: nō ꝓ mūdo: sicut illi q̄ ꝓ questu vel ꝓ laude hūana q̄dicāt aut docent. De qbus ꝺ: Wicheꝛ. iij. d. Principes eoꝝ in munerib̄ iudicabāt: q̄ sacerdotes eius in mercede q̄ ꝓ mercede docebāt: q̄ ꝓphete eiꝰ in pecunia diuinabāt? q̄ super dñm requiescebāt? dicētes: Nūq̄d nō dñs i medio nr̄m? Nūq̄d veniet sup nos mala? Ui sūt similes balaā: q̄ amore muneris vicē voluit ꝓphetare ꝓ populo dei. Quib̄ ipcat Judas in canonica sua? dicēs: Uę illis q̄ in viā cain abierūt: q̄ erroꝛe balaā mercede effusi sūt: q̄ in ꝓtradictione chore pierūt. Ui sūt in epulis suis maculę cōuiuātes sine timore? semetipos pascētes/nubes sine aqua q̄ a vētis circūferunt? arbores autūnales infructuose q̄ ꝛc. Esa. v. f. Uę q̄ iustificat? impiū ꝓ muneribus: q̄ iustitiā iusti auferꝛt? ab eo. Multi sūt ꝓdicatoꝛes q̄ doctoꝛes q̄ in lectionib̄ q̄ sermonib̄ q̄ disputationib̄ nō loquūt ꝑba dei: Is magt ꝑba phoꝛ. Tales vt mihi videt/magt' grūt ostentationē q̄ edificationē: volūt videri subtiles/nō vtiles. Eph. v. b. Nemo vos seducat inanib̄ ꝑbis: ꝓpter ꝙ ēm venit ira dei i filios diffidētię. i. Corl. viij. b. Si venero ad vos linguis loquꝰ q̄d vob. ꝑdero. j. Corl. xiij. b. Si venero ad vos/ linguis loquꝰ q̄d vob. ꝑdero. j. Corl. ij. a. Predicatio mea q̄ sermo me? nō in ꝑsuasibilib̄ ꝑbis hūane sapię: Is in ostensione spūs q̄ virtut'/vt fides vra nō sit in sapia hoim/Is in virtute dei. Esa. xix. b. Cōfūdent q̄ opant linuz/plectētes q̄ texētes subtilia. Hiere. xxiij. f. Assumūt linguas suas q̄ loquunt in noie meo mēdacij: cū tā lingua hoīs sit instrumētū soli? spūscti. Un' Ps. Lingua mea calaꝰ scribę velocis scribēt'. i. spūscti. Hiero⁹. Preciosa ē lingua q̄ non nisi de diuinis nouit ꝓstruere sermonē. Alij loquūtur ptim ꝑba dei: ptim ꝑba phoꝛ/facientes vana ꝓficationē. De qb̄ dic Apls. ij. Corl. ij. d. Nō sum? sic plurimi adulterātes ꝑbū dei: Is ex sinceritate sicut ex deo cora deo i christo loq̄mur. j. Pet. iiij. c. Si qs loquit q̄si sermōes dei. Deut. iiij. a. Nō addet? ad ꝑbū q̄ ego loqꝛ vob: neq; auferet? ex eo. Sz q̄ bonꝰ hō de bono thesauro cordis ꝓfert bona: vt ꝺ: Mat. xij. c. Nō post locutionē seqt de ꝓtritione repletio. l Non ēm ad mēsurā dat deꝰ/spūs. i. graz a q̄ trahit efficaciā. Un' Ps. Dñs dabit ꝑbū euāgelizātibus ꝓtute multa. Eccs. xj. a. Si repletę fuerint nubes: imbꝛe sup terrā effūdēt. Exponit autez istud triplicit. Primo sic: Deꝰ nō dat spūs ad mensurā. i. nō dat sicut auarꝰ/Is abūdāter. Jaco. j. a. Si qs vēm idiget sapia/postulet a deo: q̄ dat oib̄ affluēter q̄ nō impropat. Secūdo sic: Deꝰ nō dat spūs ad mēsurā: q̄ nō ad mēsurā meritoꝝ dat munera bificioꝝ vl ꝺmioꝝ. Luc'. vj. f. Mēsurā bonā q̄ ꝛfertā q̄ coagitatā q̄ supefluēntē dabūt in sinū vestrū. Beat' Bern'. Sume tantū qō su/qō viuo/qō possum: totū deo ꝓ mea creatione: q̄d tacia ꝓ mea recreatione: Ps. Si etli ego milliesies rūdere pollez: q̄d sū ego respectu dei? Ps. Quid retribuā dño ꝓ oib̄ q̄ retribuit mihi. Tertio sic: Deꝰ nō dat

✻ spūs ad mēsurā

esse salsum:q; gratia christi creata est: ergo finita et mensurata: Iurta illud Sap.xi.d. Omnia disposuisti in numero/ pondere ⁊ mẽsura. Et si mensurata est ⁊ finita: ergo ꝓportionabilis gratie aliozũ/cum sit eiusdẽ generis hec ⁊ illa. Respõdeo. In hoc dicit̃ imꝓportionabilis gratia christi gratie aliozũ: q; christus habuit simul omnẽ actum cuiuslibet fructus i̇ summo/quod nemo alius: vł ꝑ̃m ꝙ est anime diuinitati vnite. Causa autẽ quare tanta dederit deus christo:fuit sola charitas dei. Matth.11.d Luc.1.o.d. 1.Joh.5.d.

Vñ subdit: a ¶Pater diligit filium/ suũ vnigenitũ singulariter et ineffabiliter:

a ¶Pater diligit filium: ⁊ omnia dedit i manu eius. Qui credit in filium:habet vitam eternam: qui autem incredulus est filio / nõn videbit vitam:sed ira dei manet super eum. Cap. iiii.

b ¶Et/ideo/oia/quę habet: c ¶Dedit in manu eius: id est in potestate eius: vt oia possit quę potest pater: ⁊ vt sit tantus quãtus est pater. Signendo eñ equalẽ sibi dedit ei ꝙ quid habebat. Unde.j.xvij.b.dicit filius ad patrẽ: Omnia tua mea sunt: ⁊ oia mea tua sunt. Per hoc autẽ ꝙ dicit/Omnia dedit in manu eius: id est spiritũ operantẽ omnia / notatur q; filius cundẽ spiritum quẽ a patre accepit potest dare aliis: ⁊ si potest dare dedit/cũ sit benignissimus ⁊ largissimus: ⁊ ita sicut a patre/ita ⁊ a filio est spiritus sanctus: quod negant greci. Et q; deus omnia dedit in manu filij:ideo/ d ¶Qui credit in filium: fide operãte per dilectionẽ: e ¶habet vitam eternã:id est preciũ vite eterne: scz fidem operantẽ per dilectionẽ:cui succedit visio speciei quę est vita eterna. Unde j.xvij.a. Hęc ẽ vita eterna vt cognoscãt te solũ verũ deum: ⁊ quẽ misisti iesum christum. Glo.autẽ sic exponit: d ¶Qui credit in filium habet vitã eternã: id est ipsum filiũ qui est vita eterna.j.xiij.a. Ego sum via/veritas ⁊ vita.j. Joh.v.b. Qui habet filiũ dei habet ⁊ vitam: et qui nõ habet filiũ dei nõ habet vitam. f ¶Qui autẽ incredulus est filio:sicut vos: g ¶Nõ videbit vitam:id est filium qui est vita:vel quẽ videre est vita eterna. Et non solum hoc incõmodũ habet incredulus: h ¶Sed ira dei: id est mors eterna quę est signum ire dei. i ¶Manet/cõtinue et sine fine. k ¶Super eum:opprimẽs ⁊ suffocãs eum. Vel iram dei vocat peccatũ originale ⁊ debitũ pene/cũ qua nascit homo. Unde Eph.ij.a. Omnes nascimur filij ire. Et q; filius hanc iram nõ tollit ab eis qui nõ credũt in eum:ideo nõ dicit/ira dei venit in eos: sed ira dei manet super eum. Chryś. Non dicit/manet eum:sed super eum.q.d.nunq̃ desistet. Et nota ꝙ iohãnes sermonẽ ad discipulos terminat in pẽnam infidelitatis: similiter christus sermonẽ suum terminauit ad nicodemũ. Cuius ratio est:quia tam nicodemus q̃ discipuli iohannis increduli erant christo: ⁊ vtriq; vocant ad fidem ⁊c.

Moraliter ✳ spm ad mẽsurã.i.deꝰ nõ ꝑ mẽsurã passionũ dabit mensurã cõsolationũ. Roma.viij.d. Nõ sunt condigne vel mẽsurabiles passiones huius tẽporis ad futurã gloriã quę reuelabitur in nobis.ij.Corinth.iiij.d. Id qõ in ꝑsenti est momentaneũ ⁊ leue tribulationis nostre/supra modũ in sublime eterne glorie pondus operabit in nobis. Beatus Bernh. Dic nobis dñe quid ꝑparas nobis?nunqd aurum ⁊ argentũ aut lapides ꝑciosos? Sed hęc vidimus et audiuimus et fastidimus: hoc ꝑimus/hoc petimus/hoc flagitamus qõ oculus nõ vidit/qõ auris nõ audiuit/qõ in cor hominis nõ ascendit: Esa.lxiij.b. Sequit: a ¶Pater diligit filiũ:id est filialiter seruentẽ.

Pś.81. Pś.Ego dixi/dij estis ⁊ filij excelsi oẽs. b ¶Et omnia dedit in manu eius. Luc.xv.g. Fili tu semp mecũ es ⁊ omnia mea tua sunt.j. Corinth.iij.d. Omnia vestra sunt:vos aũt christi. d ¶Qui credit in filiũ habet vitam eternã: q; filius dei est vita eterna.j.xiij.a. Ego sum via/vita et veritas.j. Joh.v.b. Qui habet filiũ dei/habet vitam eternã. f ¶Qui autẽ incredulus est filio/nõ videbit vitam: q; fides purificat oculũ mentis ad videndũ vitã.j. Joh.v.b. Qui nõ habet filiũ dei/nõ habet vitã. Idem autẽ est habere vitã et videre vitam. Unde.j.xvij.a. Hęc est vita eterna vt cognoscãt te verũ deũ. h ¶Sed ira dei manet sup eũ. Duplex pena exprimit:scz pena damni/q; nõ videbit vitam: ⁊ pena sensus/ quia ira dei manet super eum:id est vindicta. Per verbũ autem manẽdi notatur pene perpetuitas: Per/super eum/ notatur pena grauitas. Chryś. Non dicit/ manet eum:sed super eum.q.d.nunq̃ desisset. Prouerb.xij.d. Parata sunt derisoribus iudicia: ⁊ mallei percutientes stultorum corporibus.

Ergo cognouit iesus ⁊c. Expo. La. iiii.

Istud capitulũ cõtinet duas historias. Primam.s. de mulieris samaritanę ꝺdicatione. Secũdam de filij reguli sanatione...ę incipit ibi: Post duos autem dies ⁊c. Prima pars diuiditur in quinq; partes. Primo ondit causa aduẽtus christi in galileam. Secũdo ostẽditur oportunitas q̃ fuit ex parte christi/ qualiter intrauit i disputationẽ cuz muliere:ibi: Venit ergo in ciuitatẽ samarię. Tertio ostendit oportunitas ex parte mulieris loquẽdi cũ iesu:ibi: Venit mulier ⁊c. Quarto ostendit oportunitas ex parte vtriusq;:q; ⁊ mulier sola erat ⁊ iesus solus:ibi: Discipuli eñ eius abierant ⁊c. Quinto prosequit disputationẽ factã inter iesum ⁊ mulierẽ:ibi: Dicit ei ergo mulier illa. Continuat autẽ sic ad ꝓcedẽs. Dictum est supra ꝙ discipuli iohannis cõtendebant cum iudeis baptizatis a christo de baptismo eius: ⁊ q; christo inuidebant/christus cessit furori eorũ. Discipuli enim iohãnis quosdã pharisęos excitauerãt contra christũ: quia pharisei aliqui celabãt iohannẽ:quia erant baptizati ab eo:sicut dicit Marc.i.a. Sũt autẽ aliqui qui dicũt pharisęos hic discipulos iohannis vocari. Sed ꝙ nõ sit verum/patet ex tertio: q; dicit: Quia audierunt pharisei:q; ꝓpriũ eorũ est qui facto ꝓsentes nõ assistunt: discipuli autẽ iohannis in questione illa et in baptismo discipulorũ christi ꝓsentes fuerant:sicut patet ex supra dictis. Dicit ergo: l ¶Ut ergo cognouit iesus:sic supple ad cõtinuationẽ: Ita facta est ꝛixa de baptismo christi ⁊ multitudine discipulorũ eius conuenientiũ ad eius baptismũ: ⁊ nunciatũ est hoc pharisęis. Ut ergo cognouit iesus:id est cognoscere se ostẽdit: vel cognouit per experientiã/ ꝑ hoc scz ꝙ persequebant eum: m ¶Quia audierũt pharisei: celantes iohannẽ contra ipsum christũ. n ¶Q̃ iesus plures discipulos facit ⁊ baptizat q̃ iohannes:id est ꝙ christũ plures sequunt̃ et veniunt ad baptismũ eius q̃ ad baptismũ iohannis. Et discipuli quidẽ dicunt hic omnes credẽtes ei: etiã isti qui nõ continue cũ ipso circũibant. o ¶Et/quia/baptizat/plures/q̃ iohãnes: Hoc narratũ erat ipsis pharisęis. Sed nõ erat verũ. Unde subdit: p ¶Quãq̃:id est ꝙuis: q ¶Jesus nõ baptizaret:id est nõ intingeret: r ¶Sed discipuli eius:in forma baptismi iohãnis: sicut supra dictũ est in ꝓcedenti capitulo/ sm Chryś. Sed hoc est aperte cõtra Glo. Et in quã hoc audiuit vincẽs in bono malũ: s ¶Reliquit iudeam/ad tempus: t ¶Et abiit iterum:q; tam prius terat quãdo fecit de aqua vinũ.ij.q.j.d. v ¶In galileam: que remota erat a pharisęis. Recessit ergo iesus ab eis/ nõ timoris gratia:vt dicit Chryś. sed abscindere volens eorũ liuorem ⁊ mitigãs inuidiã. Item cum posset sm diuinitatẽ se tueri ⁊ defendere ab eis etiã ꝓsens existens cum eis: voluit eamẽ secedere / vt offenderet ꝓprietates veri hominis: cuius ✳ est morte fugere

Moraliter: l ¶Ut ergo cognouit iesus / quia audierũt pharisei ꝙ iesus plures discipulos facit ⁊ baptizat q̃ iohãnes: q̃q̃ iesus nõ baptizaret sed discipuli eius/reliquit ⁊c. In hoc datur ad litterã nobis forma patienter sustinendi: ⁊ cautela cedendi furori. Sic moyses fugit in terrã madian/cedens pharaoni: Exod.ij.c. Juxta illud: Dum furor in cursu est currenti cede furori. Sic ⁊ dauid cessit sauli.j.Reg.xxj.a. Et absalon.ij.Reg.xv.c. Et helias fugit a facie achab ⁊ iezabel.iij.Reg.xix.a. Matth.x.c. Si vos ꝑsecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam. Et hoc ꝛtellige vbi est ꝑsonalis persecutio. Et nota ꝙ christꝰ: s ¶Reliquit iudeam: id est clericos et religiosos: qui ad glorificandũ et laudandũ deum sunt instituti. Isti enim inuidia ⁊ cõtentione sua expellunt deum a se:quia nõ potest pax in cõtentione manere. Pś. In pace factus est locus eius. t ¶Et abiit iterũ in galileam:id est ad simplices laicos:qui sunt in rota et volubilitate mundi. Pś. Vor tonitrui tui in rota. Tales enim magis timent vel bum dei. Hoc figuratũ est Hiere.xiij.b. vbi dicitur/ꝙ lumbare hieremię computruit in euphrate:id est in diuitijs ⁊ delitijs cõputrescunt clerici ⁊ religiosi. Vñ oportet

✳ ꝙ assumat sibi

Moraliter

Pś.75.

Pś.76.

A ¶ est morte fugere. Sic enim voluit credi/quoniã deus erat: ita volebat credi/quoniã ens deus/carnẽ ferebat. Ꝑ̃ę due rationes sũt Chryśostomi. Tertia ratio est/ꝙ fugit in exemplũ: vt doceret nos fugere ⁊ cedere furori vbi ꝑsonalis ẽ persecutio: Sed vbi grex querit/debet se exponere pastori ꝓ ouibꝰ: ⁊ murum opponere ꝓ domo israel. Unde.j.x.b. Bonꝰ pastor animã suaz dat ꝓ ouibꝰ suis. Item potest addi quarta ratio: q; iaz in iudea multi sequebant cũ qui nondũ firmiter adheserãt ei: ⁊ ideo expediens fuit recedere de iudea/ne illis qui nuper crediderant/suscitaret cõtradictio. Voluit autẽ ire in galileam potius q̃ alibi: quia ibi iam inceperat signa facere ⁊ discipulos cõgregare: ⁊ quia mãsionarius fuit ibi ⁊ nutritus: ⁊ adhuc mater sua residere ⁊ manere solebat in capharnaũ: vt dicit Chryś. Sed querit de ꝟ: quia dicit in textu: Ut ergo cognouit iesus ⁊c. Ipse enim omnia nouit/etiã sm ꝙ homo: nihil ergo incepit cognoscere. Respõdeo: Ut cognouit iesus/quia audierũt ⁊c. id est vt factũ est q̃ audirent q̃ quidẽ cognouit iesus. Vel aliter pot̃ solui ꝙ quoddã verbũ Augustini in fine libri octaui super Gen.ad litterã. Dicit eñ ꝙ christus est verbũ apud patrẽ: caro apud nos: verbũ caro inter deũ ⁊ nos. Et sicut ipse habuit geminã substantiã.s.patris ⁊ matris: ita characteristica idiomata habuit vtriusq;: sicut dicit Damascen⁹. Dicendus ergo ꝙ christus ingressum dous semp omnia sciuit videndo seipm ꝙ ẽ causa omniũ. Ingressũ autẽ homo habuit vnione cum verbo/ ⁊ etiã ordinatione ad res extra. Ingressum habuit vnionẽ cũ verbo/sciuit omnia per cõtemplationẽ cause primę: Ingressum habuit ordinationẽ ad res extra tanq̃ ad cognoscibilia quedam ab anima humana: sic didicit multa que prius nesciuit illo genere scientię: ⁊ hoc per cõtemplationẽ causarum naturaliuz et smediatarũ. Sequitur: a ¶Oportebat autem eũ trãsire per mediam samariã. Cõsequẽtia talis est. Ꝑceperat christus vel ꝓceperus erat discipulis. In viã gentiũ ne abieritis/ ⁊ in ciuitates samaritanoz ne intraueritis. Ne ergo aliquis legens hunc locũ/repẽdat christũ/eo ꝙ veniat contra ꝓceptum qđ dedit: ideo fuerit euangelista ꝛ ostẽdit/ꝙ p accidens attrahit ad samaritanos. Et hoc est qđ dicit: Oportebat. q.d. ipse quidẽ qui voluit ire in galileã/sed inter galileam ad quã iuit/ ⁊ iudeam de aqua exiuit erat media samaria. Unde/ a ¶Oportebat: id est oportuniꝰ via erat: b ¶Eum transire per mediaz samariã: id est ꝙ quandã partẽ terre samarię. Samaria aũt ciuitas est metropolis: a qua ⁊ tota terra dicitur samaria. Est aũt samaria ciuitas nũcupata a samoz monte quodã in quo ędificata est: Qui mõs somoz etiã dicẽ est a quodã possessore eius: q̃ dictus ẽ somer: vt dicit Chryś. Et.iij.Reg.xvj.e. Et Esa.vij.b. sm aliã litterã: Caput samoz reoz ephraim. Hęc aũt ciuitas destructa est: ⁊ postea reędificata est in valle: que nũc sebaste dicit: ⁊ a quibusdã cęsarea: vt dicunt quidã. Hic autẽ quęritur: quare nõ obseruauerit illud qđ apostolis iniunxit: In viam gentiũ ne abieritis/ ⁊ in ciuitates samaritanoz ⁊c. Matth.x.a. Ad hoc potest dici/ꝙ illud ꝓceptũ dedit sic vt nõ ex ꝓposito irent ad gẽtiles vel samaritanos ad cõmorandũ ibi: huc aũt nõ venerũt nisi ex accidenti. Item illud mandatũ dedit ad tẽpus ⁊ ex causa quadã ex parte iudeoz: vt. s. facilius reciperent ꝺdicationẽ apostoloz si eorũ legitima custodirent ⁊ nõ cõmiscerent̃ gẽtilibus ⁊ samaritanis quos abominabant: ⁊ ne murmurarent q̃ relinquentes eos irent ad ꝓpriatos. Hęc fuit causa ꝓcepti ad tẽpus dati. Cũ ergo ꝓceptũ huiusmodi nõ extendat in plus nisi quãtum ꝓtingit causa ipsius: euacuata causa/ euacuatũ est ꝓceptũ. Et ꝟ fuit quãdo oino repulerũt verbũ. Unde excusantes se discipuli dixerũt/Act.xiij.g. Tobis oportebat primum loqui verbũ dei: sed quoniaz indignos vos iudicastis: ecce cõuertimur ad gẽtes. Quãdo ergo oino repulerũt verbũ/oino trãsierũt ad gẽtes. In hoc autẽ loco vbi nõ oino repulsi sunt a iudeis /nec oino conuersi sunt ad gentes: sed in parte ⁊ ex accidenti: sicut etiã alibi ꝛ parte ⁊ ex accidẽti legit dñs fecisse: vt Marc.vij. c. de muliere syrophenissa. Item alia mystica ratio ẽ/ quare trãsiunt de iudea ꝓ samariã in galileã q̃ iterũ iudeoz terra erat: vt significaret q̃ de iudeis veniret fides ad gentes/ ⁊ q̃ apostoli ad eos cõuerterent̃: ⁊ postea cũ plenitudo gentiuz intrauerit/ redibit in galileã fides iudeoz: quia reliquię israel saluę fient: vt ꝺz Ro.xj.f. c ¶Venit ꝛ.q.d.cũ oporteret trãsire de iudea in galileã ꝓ samariã/venit in/quãdã/ciuitatẽ/regiõis/ ✳ samarię.

Moraliter ✳ q̃ assumat sibi aliud.s. laicoꝝ. Facit eñ dñs qđ potest /sicut pauper homo. Unde Micheę.vij.a. Tę mihi/quia factꝰ sum sicut qui colligit in autũno racemos vindemię. Item alio modo exponit: vt per iohannẽ ⁊ iezu significent̃ duo genera ꝺlatoz vel ꝺdicatoz et doctoz. Quidaz eñ datum ⁊ lucrũ reꝛrũt: quidã fructũ aiarũ. Johãnes est ille qui ad gratiã hominũ ꝺdicat: vł docet. Johãnes eñ iterꝑtat gratiosus. Tales enim libẽter audiuntur: quia sicut dicitur ij.Timoth.iij.a. Ad sua desideria coacervabũt sibi magistros ꝓurientes auribus: ⁊ a veritate quidez auditũ auertũt/ad fabulas autẽ cõuertent̃. Esa.xxx.c. Loquimini nobis placẽtia: videte nobis errores. In risu faciunt pacem: quia taliter docendo acquirũt qđ cõupiscũt/siue satietatem suoris mũdani/siue laudis/siue muneris temporalis. Ie sus est ille qui purã veritatẽ ꝺdicat ꝓ salute animarum. Discipuli aũt iohannis cũ videnꝝ q̃ cõfundit vanitas: ⁊ iesus ꝓficit in veritate ꝺdicanda inuidentꝝ ꝑsequũtur eum. Unde conuenies est vt cũ odiosus sit ꝺdicator ex assiduitate ꝺdicãdi veritatẽ/ꝙ cedat furori: ⁊ de iudea redeat in galileã: id est ꝺ agro ꝺdicatiõis redeat ad domũ reuelatiõis/de ꝛculo ad claustrũ/ de aliis ad seipm/de exercitio ꝺdicatiõis ad ociũ ⁊ secretũ cõtẽplatiõis vbi homini reuelat deus ⁊ suũ ius statꝰ. Galilea eñ interꝑtat reuelatio. Animalia eñ ibant ⁊ reuertebantur: Ezechiel.j.d. Et Job.xxviij.d. Nũqd mittes fulgura ⁊ ibũt ⁊ reuertentia dicent tibi/assumus? Judic.v.c. Stellę manentes in ordine ⁊ cursu suo aduersus sisaraz pugnauerũt ⁊c. Sz notandũ qđ sequit: a ¶Oportebat autem eum transire per mediam samariaz. Per quod significatur ꝙ q̃ vult ire in galileam:id est in secretoriũ reuelationẽ oportet ꝙ ⁊ transeat per mandatoriũ obseruationẽ. Samaria enim interꝑtatur custodia. Pś. Ꝺ mandatis tuis intelleꝛi. Ubi Aug⁹. Misi per obedientiã mandatoriũ nõ venit ad intelligentiã occultorum. Eccli.j.d. Fili cõcupiscens sapientiã/cõserua iusticiam. Sequitur: c ¶Venit ergo in ciuitatem samarię q̃ dicitur sichar ⁊c. Istud exponit dupliciter: in bono ⁊ i malo. In malo sic/vt ꝙ ciuitatẽ samarię veterẽ conuersationẽ peccatoz intelligamus: Que bene samaria ꝺz.i. custodia q; in ea anima obsessa a diabolo ⁊ possessa custodit. Thren.iij.b. Cõclusit vias Pś.118. D Aliter

c ¶Venit ergo in ciuitatem samarię ⁊c. Aliter exponit in bono/vt per ciuitatez samarię religio intelligat: in qua custodiunt̃ claustrales/sicut ꝑciosus thesaurus domini in foro loco ⁊ munito. Unde.j. Machab.iij.g. Edificauerũt montẽ sion ⁊ per circuitum muros altos ⁊ turres firmas /nequando venirent gentes ⁊ cõculcarent eã/sicut ante fecerunt. Muri ⁊ turres sunt ꝺlati ⁊ angeli: qui muniunt subditos oratiõibus ⁊ admonitiõibus ⁊ cõsolatiõibus: ⁊ ꝓspiciunt eis/ne capiant ab hostibus. Et nota ꝙ claustrum bene dicitur ciuitas: nõ solum ꝓpter munitionẽ/sed etiam ꝓpter legem ⁊ regem: quia habent vnum modum viuendi sub vna regula: ⁊ habent etiam cõmunionẽ que insurgit per orationes cõtra dęmones temptantes aliquẽ. Prouerb.xviij.d. Frater qui iuuat a fratre quasi ciuitas firma. Eccs.iiij.c. Melꝰ est duos esse simul q̃ vnũ: habent eñ emolimẽtũ societat̃ sue ⁊c. Hęc ciuitas dicitur sichar quod interꝑtatur cõclusio: quia religiõ claudit̃ tanq̃ hortꝰ domini speciosus ⁊ delitiosus. Unde Cant.iiij. d. Hortus conclusus soroz mea sponsa: hortus cõclusus fons signatus. Esa.lj.a. Ponent desertum quasi delitias: ⁊ solitudinẽ eius quasi hortum domini. Item intercludunt̃ in claustro tanq̃ vinũ in dolio: vt ibi parent̃ ⁊ abũciant omnẽ fetorem/et ad potum domini reseruent̃: sicut solet dici de bono vino: Recludite id ad os domini reg⁹. Cant⁹.vij.c. dicitur: Guttur tuũ sicut vinũ optimũ dignum dilecto meo ad potandũ: labijsq; ⁊ dentibus eius ad ruminandũ. Item sicut sponsa recluditur in thalamo cum sponso: quia eam ꝛelat sponsus. Deut⁹.xxxiij.b. Beniamin amantissimus domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die mozabit. Item sicut ꝙes in casulis recludunt̃/vt ibi spiritualiter loquant̃ ⁊ cantent corde domino: ꝙm illud Pś. Cor meum ⁊ caro mea exultauerunt in deum viuum.j. Cor⁹.xiij.c. Psallam spiritu psallam ⁊ mente. Eph⁹. v.d. Loquentes vobismetipis in psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis spiritualibus cantantes ⁊ psallentes in cordibus vestris domino. Sed nota ꝙ aues non delectat semper esse in casulis: q; semper cogitant de egressu: tamen multo melꝰ habent ibi necessaria q̃ cum erant extra: Sic est de multis claustralibꝰ/maxime de illis qui intrant claustrum ꝓpter paupertatem quam in ꝛculo patiuntur. De quibus dicitur Thren.j.a. Migrauit Pś.83.

e f samarie. a ℂQue / ciuitas exīstens in regione samarie/ b ℂDicit sichar/ab ipsis samaritanis. Vlcebat sichar corrupte: quia chaldei erant origine. Proprie autē ꝑm linguā hebream dicit sichen. Et est illa villa in qua filij iacob exercuerūt occisionē pro dina sorore sua: sicut dicit Genē. xxxiiij.d. Que ciuitas est/ c ℂJuxta prædium: id est agrum / ꝑm Glo. vel villam / ꝑm Chrys.

a in ciuitatē samarie: quę dicitur sichār / iuxta ꝓdiū quod
b dedit iacob ioseph filio suo.

d ℂQuod dedit iacob ioseph filio suo. Genē. xlviij. d. Do tibi partē vnam extra fratres tuos quā tuli de manu amorrei in gladio et arcu meo. Et nota q̄ prędiū in possessione imobiliū dinidit contra feudum. Feudū enim est quod accommodat alicui ꝑm aliqđ genus seruitij ipsi accōmodanti: et ideo subtracto seruitio/de iure subtrahitur feudum. Prędium autē habet vel possidetur dupliciter: vel precio vel bello. Unde cum iacob istam terrā/ & emerit precio a filijs emor patris sichem centū agnis: vt dicitur Genē. xxxiij. d. et in bello obtinuerit: vt dicit Genē. xlviij. d. recte prędium dicit. Sane autē intelligendum est hoc: quia primo emerat eam a rege emor centuz agnis: sed cum pro nece sichimitarū debuerat sibi auferri/ potestatiue super ea obtinuit. e ℂErat autē ibi fons iacob: id est quem foderat iacob in hausturn familię suę & pecorum: sicut. j. dicit. Ad literam autē vt dicit Chrys. ita diligenter determinat hic de loco isto: vt postea quando audieris mulierē loquētem: Jacob pater noster dedit nobis fontem hunc/ medius intelligas & scias de quo fonte loquit/ & vbi situs sit. Fons aūt vt dicit Glo. dicit vbicunq; aqua manat de terra. In ratione enim fontis nō est plus nisi ꝙ fundat a quas: sed si in superficie terrę/ tunc dicit fons appropriate: vt dicit Josephus: si vero in profundo/ tunc dicit puteus. Et etiam fons generali vocabulo: vt hic dicitur fons iacob/ cum esset puteus profundus. f ℂJesus ergo fatigatus ex itinere: quia vires velociter ambulauerat. Et causa huius potest esse duor. pharisęorum: cui se cito voluit subtrahere: & est quasi causa impellēs. Et ex alia parte salus illoꝝ ad quos tendebat: quibus se citius voluit præsentare: & est quasi causa trahens. Et tertia causa/ vt daret nobis exemplū laborīs in itinere & opere ꝺ dicationis: vt dicit Chrysostom°. g ℂSedebat sic: id est fatigat°: b ℂSuper fontē: in ora fontis propter releuationē lassitudinis / et refrigerationē caloris ex aqua recenti scaturiēte de terra. Vel Sedebat sic: demonstratiue: id est ad hoc quod sequitur/ sedebat super fontem. Vel ſm Chrysostomū: g ℂSedebat sic super fontem: id est non in throno / non in pluma/ sed simpliciter & vt cōtingebat super terram. Sessio autem hęc facta est propter laborem/ quia fatigatus ex itinere: vel ꝓpter æstum/ quia erat hora sexta: vt dicitur consequenter: Vel vt expectet discipulos qui intrauerant ciuitatem: et vt daret occasionem et opportunitatē vt inueniretur a muliere ventura ad hauriendam aquam. Hac quattuor causas notat Chrysostomus. Exprimens ergo causam sessionis pro æstu / subdit:

Moraliter Pō.21. ✻ Hora autē erat quasi sexta. Ex hoc patet q̄ fuit labor quem cōtinue vsq; ad sextam & velociter erat. Jtē patet q̄ calore cōfectus erat: quia tali hora tam ascendit sol ad altiorem gradū nostri hemispherij. b ℂVenit mulier de samaria. i. de ciuitate samarię regiōis: c ℂhaurire aquā. Nota qualiter describit omnes occasiones: & ex parte christi / quia fatigatū cōueniens fuit sedere: & ex parte mulieris: quę necesse habebat aquā hausire: et ex parte loci vbi erat fōs ad quem & christum cōueniens fuit sedere, ꝓpter quietem & refrigerationē: & mulieres ibidem, ꝓpter potum venire: Et ita omnia cōcurrerūt oportune. Item nota q̄ vbiq; christus fuat pacem: quia nec ex ꝓposito/ sed quasi ex accidenti venit ad samaritanos: nec mulier venit mandata siue vocata: sed a casu omnia dicit facta euangelista/ vt tollat occasionē murmurī a iudeis. d ℂDicit ei iesus: Da mihi bibere. Quia simpler mulier erat/ nec intelligere posset ſpiritualia dogmata nisi per similitudines: ideo ꝓmo alloquit eam de aqua. Quis autē ad litterā sitiebat: sed tamen hunc potum materialē nō petebat: vt dicit Glo. sed ex hac occasione quia videbat sitire/ venit ad talem locutionē: vt sub specie aquę corporalis loquēs/ manuducere mulierē in cognitionē aquę ſpūalis: Et ideo dicit ei: Da mihi bibere. Sed querit: qualiter hoc petat/ cum hoc lex nō ꝑmittat: Ad hoc potest dici ꝙ petebat hoc/ nō quia vellet bibere: sed quia hac occasione volebat in verba instructiōis intrare. Vel, ꝓpter mysteriū/ vt significaret ꝙ sint saluti & fidei ecclesię vel animę illius: tamen si bibisset/ contra legem nō fecisset dominus legis. Lex em̄ datur seruis/ non filijs vel ipsis dominis. Chrys. dicit/ ꝙ quidā dicunt ideo petiuisse: quia sciebat eā nō fuisse daturā. Sed obijcit cōtra hoc: quia ꝑm hoc inuanū petijt: nec ita petere oportuit. Unde soluit aliter et dicit/ ꝙ iam indifferenter abijcit obseruatiōes legales: Qui em̄ alios inducebat ad soluendū legalia/ multo magis ipse ea trāscurreret siue solueret. Hoc em̄ dicit Matth. xv. b. Nō qđ intrat in os hominis coinquinat hominē. Sed hęc verba Chrysostomi intellige sane: quia nō oīno adhuc abiecit legalia: sed in hoc ꝙ aliquādo soluit/ aliquādo obseruauit: ostēdit paulatim esse euacuanda. Jtē potest aliter solui/ ꝙ in necessitate licebat etiam tempore legis soluere illa legalia: sicut patet de dauid/ qui comedit panes propositiōis. j. Reg'. xxi. b. Matth. xij. a. Unde & hic potuisset a samaritana potū recępisse in tanta necessitate & caloꝛe. Sequit: e ℂDiscipuli em̄ eius abierant. Sic cōtinua. Posset aliquis querere/ quare petijt aquā a muliere & nō discipulis iussit a quā haurire? Et ad hoc respōdet/ ꝙ nō petiuit a discipulis: quia discipuli abierant. Et sic cōtinua. Possent iudei audientes hoc factū murmurare/ & quęrere quare ita fecit ibi colloquendo cum samaritana muliere? Et ideo rationez ponit. s. ipam necessitatem quęrendi cibaria ad victum. Quia/ c ℂDiscipuli eius abierant in ciuitatem/ sichar/ vt cibos emerent. Et hęc fuit necessaria et rationabilis causa suę expectatiōis. Sed querit: quare cibos a gentilibus emebant/ cum essent illiciti ſm legem: maxime cuz possent secum detulisse cibaria de iudea? Ad hoc dicendum ꝙ nulli cibi fuerūt illiciti eis ſtente domino legis & dispēsante/ & maxime in necessitate. Sed tamē nō puto eos emisse cibos illicitos: quia forte emerunt panem & fructus vel tale aliquid leue/ qđ licuit viatoribus edere apud quascūq; gentes essent. Cibos autē secū nō portabant: quia decuit eos qui futuri erāt doctores mundi/ esse attentos cōtinue in doctrina christi/ & attendere his quę ab eo dicebant: nec impediri cura & sollicitudine mūdi nisi cū vgeret necessitas. Sed quęritur: quare emerunt & nō potius mendicauerūt? Respondendū est/ ꝙ nō decuit eos mendicare: quia mendicantis est omnē cibum q̄ offertur recipere: & ipi in suspitionē venissent samaritanis tāq; desertores legis si ab eis cibos illicitos recepissent. Item ne videretur sub precio poni verbū salutis qđ ꝓdicabat iesus. Sz adhuc quęritur/ quare solus remansit? Respondemus: vt omnem humilitatē ostenderet. Item vt mulieri fiduciam familiariter cum eo loquendi & audacter quęrēdi cohiberet: quia cū multis non esset ita ausa loqui. Notandū autem ꝙ ſm sericum tertus hic/ exemplo christi monemur ad tria. Ad laborem: ad parcitatem: ad humilitatez. De primo dicitur Job. v. b. Homo nascitur ad laborem & auis ad volatum: quia qui vult vo-

Exēplo christi ad tria monemur

lare ad cęlū ꝓmo oportet ꝙ sit humo ad laborandū. Pō. In labore hominū nō sunt: & cum hominibus nō flagellabunt. Ad istū laborē monemur ꝓmo/ cuz dicit/ ꝙ/ Iesus fatigat° erat ex itinere. Sed quia multi post laborez nimias requirūt recreationes & refectiones: qui plus exigunt in feudo q̄ impēdant in ser- ✻ & timor°. Pō. Uuersę vię domini miseri cordia & veritas &c. Jesus veniēs ad cor hominis/ residet super fontē: cuz bona naturalia mouet/ petens a nobis / vt nos petamus eum: id est vt sue gratię quę ꝓpsens est habilitemus nos & liberuz arbitriū applicemus. Uel fons est bonū tēporale/ qđ iesus petit: quia vult vt bene eis vtamur & sibi in paupibus ea erogemus. Christus ergo sedet ad fontem sicut pauper dicitur sedere ad elemosynā: quia petit & pulsat vt sibi & bona naturalia applicem° & bona temporalia distribuam°. Esa. xxviij. c. Hęc requies mea reficite lassum: & hoc refrigerium meū/ & noluerūt audire. Matth. xxv. d. Esuriui &c. Sitiui &c. a ℂHora autem erat quasi sexta/ quādo sol est in feruore suo: id est peccato: in ardenti desiderio peccandi. Tunc em̄ quandoq; visitat eū dominus. Unde Micheę. iiij. d. Uenies vsq; ad babyloneē: ibi liberaberis. Et Pō. Dixit dominus ex basan conuertā: conuertam in ꝓfundū maris. Pō. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ postea accelerauerunt. b ℂVenit mulier de samaria haurire aquaz: id est sensualitas ad hauriendam ꝙ haustoriū omniū sensuū aquā diuitiarū vel delitiarū & libidinis: cū tamen dicat Eccē. j. b. Omnia flumina intrant mare. Et Genē. j. a. Cōgregationes aquarus appellauit maria. Et Josue. iij. d. Aquę inferiores descenderunt in mare mortuū. Hauriuntur sunt sensus & membra. Eccē. j. b. Nō saturat oculus visu/ nec auris auditu implet. Et/ Quo plus sūt potę/ plus sitiunt aquę. d ℂDicit ei iesus: Da mihi bibere. q. d. cito conuertere & me potabis. q. d. Tu sitis ad cultum/ & ego sitio te ad gratiā: Tu sitis tuā damnationē/ & ego tuam salutez: Tu sitis diuitias/ & ego elemosynas sitio & alia bona opera. Aug°. Miruz est ꝙ panis esurit & potus sitit/ via lassat. Sed hęc omnia ꝓpter nos. Unde. j. xje. f. Sitio/ salutez. f. peccatoꝝ. Genē. xxvij. d. Cuz isaac cibos oblatos comedisset/ obtulit iacob & vinū. Quo hausto/ dixit ad eū: Accede ad me & da mihi osculū fili mi. Accessit & osculat° est cuz. Statimq; vt sensit vestimentoꝝ eius fragrantiā/ benedicens illi ait: Ecce odor filij mei. Hic notanꝺ quinqz: Cibus/ potus/ osculum/ fragrantia/ & benedictio. Cibus boni operis. f. eodē. e. Hę cibus est &c. Unū cōpunctiōis: osculum cōtemplationis: fragrantia bonę opinionis: quę omnia merenꝺ benedictionē eternę retributiōis. e ℂDiscipuli em̄ eius abierant in ciuitatē vt cibos emerent. Discipuli christi sunt ꝓdicatores disciplinati/ habentes cęlū animarū: quo nullum est deo placidius sacrificiū: vt dicit Grego°. Qui ingrediunꝺ ciuitatez ecclesię vel mūdi vt cibos emant: id est peccatores ad christum conuertant. De qua ciuitate dicit Pō. Conuertenꝺ ad vesperam & famem patienꝺ vt canes: & circūibunt ciuitatez. Ubi sūt custodes qui circūierunt ciuitatem: Cant'. v. b. Et sunt explo-ratores: Josue. ij. a. Et nota ꝙ dominus dicit potare eos qui de facili conuertunꝺ ad eū: eos aut̄ comedit/ q̄ cum difficultate. Jn hoc autē ꝙ dominus dicit potare vel potum sitire & discipuli cibos emunt: notatur ꝙ isti qui imediate conuertunꝺ a domino/ defacili & magis subito cōuertunꝺ: vt patet de paulo Actē. ix. a. Nescit em̄ tarda rerū molimina spiritussancti gratia. Qui aūt ꝑ alios cōuertunꝺ/ cū difficultate maiori ꝓuertūꝺ qđ facit dīs/ vt ꝓuertētes eos maiorem mercedem recipiant.

✻ Dicit ergo ei

✻ a ℂHora autem erat quasi sexta: vt notet ardor ꝓtendi in paupere qui sitit & esurit. b ℂVenit mulier ō samaria haurire aquā: id est ꝓcuratoꝛ abbatię: qui maxime sitit per cupiditatē: & nihil aliud intendit facere in abbatia q̄ trahere & haurire aquā: id est multiplicare terrenā substantiā. Hęc est dalila /q̄ interꝑtat situla: quia semꝑ sitit: quę decipit sanſonē & exęcęat: qui interꝑtatur sol eoꝝ: qz talis ꝓcuratoꝛ exęcat suū abbatem/ dicēs: sic & sic debet fieri: & sic debet domus multiplicari: nec debent tot & tanta paupibus distribui. d ℂDicit ei iesus: Da mihi bibere. Hoc est quādo pauper petit solatiū alicuius elemosynę a procuratoꝛe abbatię. e ℂDiscipuli enim eius abierant in ciuitatem vt cibos emerent:

Aliter

Pō. 72. L

Moraliter Pō. 24.

Pō. 58.

Pō. 67. Pō. 15.

Ouidius lib. 1. Fastoꝝ.

Judicū. 16. c.

dant in seruitio: qui etiã quod fecerunt parũ/multũ estimant: ⁊ quod mutuo dederũt domino / statim cum vsuris exigunt: ꝓm illud Eccl. xx. b. Hodie fenerat quis ⁊ cras expetit: ⁊ odibilis est homo huiusmodi. Secũdo domin⁹ post laborẽ monet nos ad parcitatẽ ⁊ sobrietatẽ in hoc q̃ fatigatus sedit supra fontem / et petit aquam ad potũ: ⁊ de cibo sibi adhuc hora sexta nõ fuerat. pulsus. Vñ dicit Chry�sᵒ. Christus fabilem et humidam: id est cum labore deliticsã semper abũciens vitam: laboriosam ꝯo ꝓstricram ⁊ cum labore parcẽ inducit. Nõ enim subiugalibus vtitur: sed ita valide incedit vt etiam frangat ex itinere. Et hoc vtiq; erudit: scz per se operatorẽ esse ⁊ post laborẽ non superflua petere. Ita enim vult a superfluis alienos nos esse/ vt etiã ipsorum necessariorũ multa abscindam⁹. Propterea dicebat Matth. viij. c. Vulpes foueas habẽt et volucres cęli nidos: filius autẽ hominis nõ habet vbi caput suum reclinet. Pro- pterea ⁊ in montibus plerumq; conuersat: nõ in die solũ/ sed Ps. 109. etiam de nocte ⁊ in desertis. Hoc et dauid dicit: De torrente in via bibet. Sic ergo christus post laborẽ inuitat nos ad paciratem ⁊ vite austeritatẽ in hoc q̃ domũ non petit/ sed superfontes simpliciter sedit. In hoc etiam q̃ nõ vinum sed aquam petit. Item in hoc q̃ de cibariis ꝓparandis nõ curauit: sed adhuc hora sexta erant imparati. Unde Chry�sᵒ. dicit: Ex hoc loco discimus christi circa itinera validitatem/ ⁊ circa cibaria negligentiã: equaliter superuacuehac reputur: ita nimirum ⁊ discipuli eruditi erant ea que ad seipsos pertinebant dispone re. Nõ enim deferebant viaticula: qb⁹ patet per hoc quod dicitur Matth. xvj. a. vbi dixit eis dominus: Cauete a fermento pharisęorũ ⁊ saduceorũ: at illi cogitabant inter se dicentes: q̃ panes nõ accepimus. Item per hoc quod dicit Matth. xij. a. q̃ vellebant spicas ad comedendũ. Item Matth. xxj. b. dicit q̃ propter esuriem venit ad ficum. Et dicit super hoc Chry�sᵒ. f Nihil aliud per hoc nos erudit q̃ cõtemnere ventrẽ/ ⁊ nõ studiosam⁹ estimare esse ministrationẽ: ytinere equidẽ discipulos hęc necq; deserẽtes q̃ secum/necq; quia nõ portabãt viaticũ/ideo ab initio diei de hoc sollicitos esse/sed ꝓm tẽpus ꝓm quod omnes cõmuniter pulmentũ capiunt: scz in hora sexta: eras tunc ꝓmo comparãt. Sed non sic fecimus nos: q̃ mox ex lecrulo surgentes ptę alijs de cibo solliciti sumus/ cocos et mensę positores vocantes: et cum multo hoc scrutantes studio. Tertio post laborẽ ⁊ parcitatẽ monemur ad humilitatẽ: ne ꝓ q̃dictis erigamur: sed cum omnia bene fecerimus/ nos seruos inutiles reputem⁹: ꝓm q̃ habet Luc. xvij. c. Et Eccli. xviij. a. Cum cõsummauerit homo tunc incipiet. Eccl. xlij. a. Luminare q̃ minuit in ꝓsummatione. Ad hanc virtutẽ nos inuitat/ vt dicit Chry�sᵒ. nõ solum in laborando vel in secendo in via/ sed etiã in eo q̃ derelinquebat solus: ⁊ q̃ discipuli eius abierant: ⁊ nimirũ licebat sivellet/ aut nõ omnes emittere/ aut abeuntibus illis alios ministros habere / sed noluit: Etenim discipulos suos ita assuefecerat oẽm timorẽ pellere. Seq̃t:

a Dicit ergo ei mulier illa samaritana: quo tu iudeus cũ sis/ bibere a me poscis que sum mulier samaritana: Non enim coutunt

b Iudei samaritanis. Respondit iesus et dixit ei: Si scires donum dei: et quis est qui dicit tibi/ da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo

a Dicit ergo ei mulier illa samaritana: Quõ tu iudeus cũ sis/bibere a me poscis que sum mulier samaritana: quasi quõ tu q̃ es secularis ⁊ extraneus petis a me denariũ: vel aliq̃d hmõi/ qui sum religiosus: c Nõ esti coutunt iudei samaritanis: q̃si ego sum religiosus/ nihil possum dare: ⁊ tu es iudeus. i. tu es extraneus: tu non es mihi notus: tu nõ es de cognatione mea. Vñ si cognatus suus ab eo peteret/ ꝑculdubio daret / nec se de religione excusaret. Sed tñ iterũ dicit dñs: c Si scires donũ dei: q̃ oĩ danti dat: ꝓm illud/ Date ⁊ dabit̃ vobis: Luc. vi. f. Et Jaco. j. a. Date oĩbus affluẽter ⁊ nõ improperat. f Et q̃s est q̃ dicit tibi/da mihi bibere: q̃ nõ pauper petit/ sed christus in paupe: ⁊ christo dat nõ paupi. Vñ Matth. xxv. d. Q̃d vni ex minimis meis fecistis/ mihi fecistis. Vñ Amb. sup Lucã dic/ q̃ paupes exorãdi sunt vt patroni. Vñ Luc. xvj. c. Facite vobis amicos de mãmona iniq̃tat⁹: vt cũ defecerit/ recipiãt vos ī eterna tabernacula. Vñ ꝺr dic: g Tu forsitã petisses ab eo et dedisset tibi aquã viuã. i. oronẽ vel elemosynã q̃ extinguit pecm̃. i. tu petisses q̃ paup reciper a te elemosynã: ⁊ sic daret tibi es: q̃ tu⁹ eẽt fruct⁹/ licz paupis eẽt vsus. Vel/ Aquã. i. gratiã vel gloriã/ quã sua ꝺone tibi ꝑpetraret. Hic terminat̃ ista moralitas q̃ est de supabũdãti: Cętera q̃ sequũtur iã exposita sunt in alia expositiõe morali vsq; ad illũ locũ:

Dicit ei mulier. Dõe

Moraliter

Alita

a Et dedisset tibi: non inueniens obstaculum boni sui inte. b Aquam viuam: id est spiritussancti gratiam ablutem a peccatis/refrigerantẽ a concupiscentijs / secundantẽ in operibus boni/ viuificatiuam in virtute / regenerariuã in spem vitę ętern̄. Sequit: c Dicit ei mulier: Domine ⁊. Mulier simplex et deuota ad intellectum altiorem suspẽditur / et quem prius iudęum simplicẽ putabat: nunc amplius veneratur. Unde dicit: Domine: in quo patet eius reuerẽtia ⁊ deuotio/ ⁊ suũpsius erga christũ humiliatio. Sed tamen quia adhuc infirma erat ⁊ minus capax excelsorũ: ideo interrogando dicit: c Me q̃s in quo haurias habes: et puteus altus est: Unde ergo habes aquã viuam? Sic ⁊ nicodemus infirmus adhuc ⁊ dubitãs interrogabat. s. iij. Quomodo possunt hęc fieri? Item/ Qualiter potest homo nasci cum sit senex? Item/ Munquid potest in ventrẽ matris iterato introire et renasci? Ista autẽ reuerẽtius loquitur: d Domine/ neq; in quo ⁊. Item nota q̃ sapienter et benigne respõdet. Audierat eñ q̃ posset dare aquam viuam: et cum haberet materiam dicendi aliquid peruersum: scz si haberes aquam viuam / nõ bibere a me peteres/ et huiusmodi: nihil tale facit / sed benigne quęrens dubitatẽ suam exponit dicẽs: e Me q̃s in quo haurias habes: quasi nõ est hic aqua nisi putei huius / ⁊ tu non habes hauritorium. Item/ f Et puteus altus est: et sic aliter nisi per hauritoriũ nõ poteris habere. Et cũ ex hoc optime posset inferre quantũ ad habitudinẽ sumptam ex rebus: ergo non habes aquam viuam: nõ hoc facit/ sed benigne quęrit: g Unde ergo habes aquã viuam? Et quia nihil habitudinis videt ex parte rerum concurrentiũ / conuertit se ad potentiã ⁊ dignitatem loquentis: Et dicit: b Munquid tu maior es patre nostro iacob qui dedit nobis puteum/ hunc: quia supple promittis aquã viuam quam ille dare non potuit. Et quia posset dici: quia altum dedit fontem et alio meliore vsus est ipse: vel q̃ posset dici q̃ potuit dare meliorem aquã/ sed noluit: ꝓuenit hęc mulier/ dicens: k Et ipse eo bibit/ et filij eius/ et pecora eius. q. d. melior̃ nõ potuit dare: quia non habuit: si enim habuisset non est probabile q̃ ipse ⁊ filij eius bibissent ex isto. Sed nunq̃d mentitur mulier/ dicẽs patrẽ suum iacob? Absit: Sicut enim vult Chry�sᵒstomus/ ipsa ingerit se in nobilitatẽ iudaicam et totaq; gẽtem suam. Et potest esse triplex ratio ad hoc. Prima: quia deum iudęorũ colebãt. Alia: quia beneficia iacob experti erãt cuius terram ⁊ habitationẽ subintrauerant. Tertia: quia ipsi de chaldęa venerant a qua orti sunt: sicut abrahã pater hebręorum fuit chaldęus ⁊ venit de chaldęa: ⁊ per abrahã dicit ⁊ iacob patrem gentis suę tanq̃ nepotem existentem. Unde sicut dicitur dupliciter frater/ vterinus ⁊ cõsanguineus: ita ⁊ pater scz a quo directe procedit linea genealogię: vel qui est de consanguinitate patris. Et hoc modo loquit̃ ista mulier/ dicens: iacob patrem gentis suę. Et nota q̃ vbi nos habemus/ pecora eius: ibi ponit Chry�sᵒstom⁹: ⁊ nutricũ eius. Quia autem mulier ad altius est eleuata per aquã viuam: ideo adhuc adiungit alias proprietates aquę / quam ipse dat / vt altius trahat intellectum eius: ⁊ ideo sequit: m Respondit iesus ⁊ dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac/ vilibili ⁊ ꝓsenti: de qua intelligis: o Sitiet iterum ⁊. Et nota sapienter christi/ qualiter paulatim instruit mulierem. Nõ enim in primis dixit mulieri: Si scires quis est qui dicit tibi: da mihi bibere ⁊. sed expectauit mulierem loquentẽ ⁊ cum quasi iudęum reputantem: ⁊ ita occasionem dedit ei mulier vt significaret se esse plus q̃ iudęum: et diceret: Si scires quis est ⁊. Et per hoc q̃ magnũ ꝓmittit/ coegit eam meminisse patriarchę iacob: qui non talem aquam dedit qualem iste ꝓmittit. Unde in questionem eam inducit vt quęrat: Munquid tu maior es patre nostro iacob ⁊. Et ad hoc nõ respondet christus q̃ maior sit/ ne gloriari videretur: sed ꝑ ea que sunt veriusq; hoc astruit occulte dicens/ q̃ iacob dedit aquam ꝓsentem et non satiantem: ipse autem dat aquam satiantem et indeficientem. Et nota q̃ comparationem facit non ab accusatione et detractione: sed a supereminẽtia suę aquę ad illam. Non enim dicit q̃ aqua quam dedit iacob nihil est: vel q̃ vilis et contemptibilis est: sed id quod et natura testatur ponit hic: sed n Omnis ą̃ bibit ex aqua hac / sitiet iterũ.

✳ gratia/ immo vbi cognouit sua petitione importuna. De prima dicitur Prouerb. j. c. Extendi manũ meam/ad nandum scz: Hebr. xij. b. Tanq̃ filijs se offert nobis deus. De secũdo quomodo scz rogat/ dicitur Matth. vj. d. Uenite ad me oĩes qui laboratis ⁊. Esa. xxx. c. Erunt oculi tui videntes ꝓceptorẽ tuum: ⁊ aures tuę audient verbum post tergum monentis. a Et dedisset tibi aquam viuam: id est gratiã quę lauat sordes. Unde Ps. Amplius laua me domine ⁊. Ezech. xxxvj. c. Effundam super vos aquam mundam. Et. xxxvj. b. Lauĩ te aqua. Et Zach. xiij. a. Erit fons patens domui dauid ⁊. Fructificare facit. Unde Esa. xlv. b. Rorate cęli desuper et nubes pluant iustũ: aperiatur terra ⁊ germinet saluatorem. Osee. xiij. c. Ero quasi ros: ⁊ israel germinabit quasi lilium. Item ardorem peccati ⁊ sitim extinguit. Eccl. xviij. b. Ardorez refrigerabit ros. Itẽ Eccl. xliij. c. Obuians ros ab ardore venienti humilem efficit eum: id est ardorem. Item spiritualiter viuere facit. Unde Ezech. xlvij. b. Omnia ad quecunq; venerit torrens viuent. Ideo hęc aq̃ viua dicit: q̃ viuere facit. Itez aqua cibos decoquit/ita vt sint edibiles: ita gratia opera ꝓparat vt deo placita sint: ⁊ etiam sanctos facit deo placẽtes. Sap. vij. d. Amicos dei ⁊ prophetas constituit: Neminem enim diligit deus nisi cum qui cum sapientia inhabitat: id est cum gratia. Item in aqua: id est in gratia submergit hostis: id est diabolus et peccatum. Ps. Qui eccussit pharaonem et virtutem eius in mari rubro: id est in amaritudine de peccatis. Item in aqua calida lachrymarũ comburitur diabolus / et depilatur sicut porcus: Ibi enim amittit suos pilos: id est suos seruos vel suas suggestiones que ibi frustrant. Gen. xxxvj. c. Inuenit anan aquas calidas in solitudine. Item aqua facit transilire et transire suauiter durum mozsellum: ita gratia omne opus durum emollit ⁊ cuz suauitate implere facit. c Dicit ei mulier: Domine/ neq; in quo hauritorium haurias habes. Hauritorium est cooperatio gratię: quia etsi dominus gratiam paratus sit dare: sicut habetur. j. Per. j. c. Sperate in eam que vobis offertur gratiam: tamẽ coz ad suscipiendum ⁊ hauriendũ eam oportet habere: Quia dicit Augustinus. Qui re creauit sine te: nõ te iustificat sine te: id est nisi coopereris. Unde Ps. Aperi os tuũ ⁊ implebo illud. f Et puteus altus est: quasi difficilis est tractus gratię ⁊ occultus. g Unde ergo habes aquam viuam? quasi exquo in me non habeo voluntatem cooperandi gratię; ⁊ gratia difficulter ⁊ occulte datur: ⁊ de profundis cordis oportet surgere: quomodo ergo poteris eam mihi dare? b Munquid tu maior es patre nostro iacob: qui luctando: id est cooperando extorsit benedictionẽ: id est gratiam? i Qui dedit nobis puteum; ⁊ sic obtinendi gratiam / vel luctando nobis reliquit exemplum. k Et ipse ex eo bibit: quia gratiam habuit: l Et filij eius et pecora eius: quia motus rationabiles siue opera contemplatiue ⁊ opera actiue gratia reformauit. Ad melius: b Munquid tu maior es patre nostro iacob? Ita respondet peccator quando mouet vt sitiat aquã gratię fontem aquę viuę/ ⁊ relinquat puteum concupiscentię vel reꝑoralis abundãtię. Nõne antiqui patres: abrahaam / isaac et iacob habuerunt diuitias: nunquid tu melior es eis qui nobis abiicere eas suades? Et hoc est: Munquid tu maior es patre nostro iacob/ qui dedit nobis puteũ: id est reliquit nobis exemplum habendi eas? k Et ipse ex eo bibit: quia diuitias habuit: l Et filij eius et pecora eius: quia omnes ⁊ boni ⁊ mali habebãt diuitias: sapientes ⁊ simplices omnib⁹ erat cõmune habere diuitias. De talibus qui sic se excusant dicit Bern. Excusant se aliqui dicẽtes: abraam isaac ⁊ iacob cęteriq; sancti/ nũquid nõ terrenas diuitias habuisse leguntᵉ quid respõdemus nouis imitatoribꝰ sanctorũ veterũ ꝓponat coste vitulos sup altare dñi / macterent arietes/ hircos imolent: q̃ ⁊ hoc abrahã fecit. m Respondit iesus ⁊ dixit ei: Omnis ą̃ bibit ex aqua hac: id est qui tẽporali abũdãtia implere voluerit: n Sitiet iterũ.

Moraliter

Ps. 50.

Ps. 135.

Ps. 80.

E F Et hoc est contra illos qui sine vituperatiõe aliorũ nesciũt cõparatiões facere: quod nõ est faciendũ. a ¶Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei/nõ sitiet in ẽternũ: quia omnẽ sitim cupiditatis extinguit/ꝛ nullum defectum habet. Per hoc autez significat ꝙ melior sit hẽc aqua ꝙ aqua Jacob: ꝛ ꝙ spiritualis sit ꝛ nõ sẽsibilis. Primus enim ꝑ aquam viuentẽ intelligebat mulier adhuc carnalis aquam perennem et semper scaturientem. Et ꝓpter hoc hic addidit ō hac aqua: nõ sitiet in ẽternũ: vt nõ intelligat de aqua sensibili. Et etiam ꝓpter hoc subdit: c ¶Sed aqua: id est gratia: d ¶Quã dabo ei/fiet in eo fons: id est cõtinue fundens: quia semp manat nec est ociosa. Fons/dico/ f ¶Aquẽ salientis: id est fons qui est aqua saliẽs faciens/in vitam ẽternam. Gratia enim quę delũsum datur/sursum ascendit ꝛ ascendere facit: quia per gratiam venitur ad gloriam. Pō. Etiam ꝛ gloriaz dabit dominus. Sed quẽritur de hoc quod dicitur: Nõ sitiet in ẽternum. Cõtra. Matth. v. a. Beati qui esuriũt ꝛ sitiunt iusticiam. Eccl. xviii. c. Qui edunt me/adhuc esurient: ꝛ qui bibunt me/adhuc sitient. Solutio. Sitis est appetitus frigidi ꝛ humidi ex indigentia vtriusq. Et sic ꝓprie sumpta sitis/qui semel potatus est spiritu/nũq sitiet amplius nisi spiritum abiiciat: sicut qui fontem habet intus/nunq ablumek a sitis: sicut dicit Chrys. Quãdoq sitis ꝺr appetitꝰ frigidi/ꝛ humidi ꝺr: vel appetitꝰ cõsumãdi potũ in frigido ꝛ humido. Et ꝑm hanc rationem potest trãsiũm ad sitim spiritualem: et quanto plus bibit aliquis in via: tanto magis sitit: In patria autem erit appetitus permanẽdi in illa satietate glorię/ꝑm illud: Fruunt nec fastidiunt quo frui magis sitiunt. b ¶Dicit ad eum mulier. Nota mulier audiens tantam ꝓmissionem/non est altercata neq scandaliçata: sicut iudei scandaliçati sunt ad cõsimilẽ ꝓmissionẽ. J. vi. d. Qui comederit ex carne mea nõ esuriet: ꝛ qui credit in me/nõ sitiet. Nec est dubia/ sicut nicodemus. ꝟ. iij. a. sed ex delectatiõe doni cõtinuo credidit. Sed adhuc tamen pulsatur cogitatione carnali/ꝛ dicit: i ¶Domine. In hoc exhibet reuerentiã: ꝛ confitẽt potẽtiaz dandi. k ¶Da mihi/qui potes: l ¶Hanc aquam: quę tantę virtutis est vt perenniter fluat/ꝛ sitim extinguat/ꝛ vitã continuet in perpetuũ. m ¶Vt nõ sitiam: de siti materiali. Adhuc carnaliter intelligit/ꝛ cupiens eroerari laboribus tot itinerum/dicit: n ¶Neq veniaz huc haurire: Quia sicut dicit Augustinꝰ: ad laborẽ eundi ꝓpter aquaz quotidie indigentia aquę cogebat/quia indigentia illa per aquam reficiebatur non extinguebatur. Tantum autem laborem infirmitas recusabat: ꝛ ideo petit talem aquã: intendũ enim intelligebat. Volens ergo vt intelligeret: o ¶Dicit ei iesus: vade voca virum tuum et veni huc. Scõm Augustinum: Quid est ꝙ dicit: voca virum tuum? An per virum suum volebat ei aquam illam dare: an quia non intelligebat/per virum suum eam volebat docere: forte quẽadmodũ dicit Apostolus de mulieribus: Si quid autez discere volunt/domi viros suos interrogent. j. Cor. xiii. g. Sed ibi dicitur: domi viros suos interrogent/vbi non est iesus qui doceat. Veniẽs dicitur mulieribus/quas ꝓphebat paulus loqui in ecclesia. Cũ ꝺo ipse dominus aderat ꝛ ꝑsenti ꝑsens loquebatur: quid opꝰ erat vt per virum eius ei loqueret? Per virum enim non loquitur marię sedẽti ad pedes eius: Luc. x. g. Est ergo sensus ꝑm Augustinũ: p ¶Vade voca virum tuum: id est intellectum tuũ o mulier ad te reuoca/ꝛ mihi ꝓsentia: vt intelligas quę dico spiritualiter/nõ sentias carnaliter. q ¶Et veni huc: id est adesto ꝑsens ꝛ ꝓpe per spiritualẽ cognitionez quę ablens es ꝛ remota dũ ꝑsentis veritatis nõ intelligis vocem. Sed mulier adhuc carnẽ sapiens/carnaliter respondet. Vñ sequit: r ¶Respõdit mulier ꝛ dixit: Nõ habeo virum. Ad litterã itelligas istã mulierẽ nõ habuisse tũc viz/ꝙ ytebat tũc nescio q̃ ñ legitimo viro/ꝙ adultero poti⁹ cũ viro.

Ps. 83.

Ps. 118.

Ps. 35.

Ps. 16.

Ps. 94.

Ps. 39.

Ps. 112.

Moraliter Guidius liv. Fastoz. j.

Matth. 5. a.

Deut. 27.

Ps. 25.

Aliter

Aliter legitur sic ab illo loco: o ¶Dicit ei iesus: vade voca virum tuum: Et continuatur sic: Mulier adhuc carnaliter intelligens petit aquam vt non sitiat: Christus autem non increpat aspere/sed instruere vult benigne: ꝛ ideo diuertit se ad loquendũ de viro eius: vt per occulta quę ei narrantur/ꝛ intelligat eum esse ꝓphetam: ꝛ verba eius esse spiritualiter intelligẽda tanq̃ verba ꝓphetę. Vel ꝑm Chrys. sic cõtinuat. De dono erat sermo ꝛ de gratia supercedente humanã naturam: quia igitur ista bat mulier q̃rens accipere donuz hoc: o ¶Dicit ei iesus: vade voca virum tuum: quasi ostendens quez virum oporteat esse participẽ istius doni. Et est sensus: Virũ tuum: id est viruz quo nũc vteris tanq̃ tuo.

Moraliter

Ps. 83.

Ps. 118.

Ps. 35.

Ps. 16.

Ps. 94.

Ps. 39.

Ps. 112.

Deut. 27.

Ps. 25.

Aliter moraliter

A F a ¶Dicit ei iesus: Bene diristi: qz nõ habeo virũ. Et ne forte putaret mulier ꝙ christꝰ qõ ꝓius diceret de viro/mõ correxerit ꝓpter dictũ ipsius mulieris dicẽtis se nõ habere virũ idcirco addit: b ¶Quinq̃ em viros habuisti: et nũc quẽ habes/vt adulterũ/ nõ est tuus vir. Hoc aũt nõ dicebat a muliere: et ita patet ꝙ ꝛ ꝓcedẽs sciebat: non a dicto mulieris sed a sua diuinitate. Hęc lectura est Augustini.

Aliter ꝕ redarguit. i. apparuit. Unde sequitur: a ¶Dicit ei iesus: Bñ diristi: qz nõ habeo virũ. Quinq̃ enim viros habuisti: ꝛ nunc quẽ habes nõ est tuus vir. Et ſliter bene diserit in hoc/ exponit dicẽs: d ¶Hoc vere diristi. i. vere ꝛ ꝓprie dicendo/virum: verũ fuit qđ dixisti: licet ꝑm ꝙ mulier intellexerit/mendaciũ dixerit. e ¶Dicit ei mulier/correcta ꝛ humiliata ꝛ erudita: f ¶Dñe/video qz ꝓpheta es tu: qz dicis mihi occulta: ꝛ absentia ſti ꝑsentia essent cognoscis: Hoc em ꝓphetarũ est. Unde. iiij. Reg. v. g. Nõne coz meũ in ꝑsenti erat qñ reuersus est homo de curru suo in occursuz tibi? Et nota ꝙ in hoc qđ hic dicit/monemur ad recipiendã correctionẽ cum benignitate exemplo huiꝰ mulieris. De qua dicit Chrys. Pape/quãta est mulieris ꝓphetia/ſliter humiliter redargutionem suscipit: nõ anxiata ad argutionẽ/neq dimittẽs christũ fugit/ neq̃ ꝓmeliã rem hanc estimauit esse: sed admirat magis eã ꝛ minoraf amplius apud eum. Jdeoq̃ dicit: Dñe conteꝑloz qz ꝓpheta es tu. Quod est cõtra illos qui vel oderunt corripientes vel minus diligũt vel fugiunt. Hęc aũt mulier laudat ꝛ extollit arguentẽ se. Amos. v. c. Odiõ habuerũt corripientẽ in porta ꝛ loquentẽ ꝑfecte abominati sunt. Prouerb. xv. b. Mõ amat pestilens cũ qui se corripit/nec ad sapiẽtes gradiẽ. Item in eodẽ: Qui increpationes/odit morietꝛ. Et talis similis est diabolo: qui est incorrigibilis. Incorrigibilitas em ꝑm peccũ sathanicũ est. Unde Eccl. xxi. b. Qui odit correctionẽ ꝙ ẽ stigiũ est peccatoris. Habet em characterẽ bestię. i. diaboli: sicut dicit Apoc. xii. d. Ut iudgis incorrigibilꝫ dicit. ſ. viij. f. Vos ex patre diabolo estis: qz incorrigibiles erant: qz cũ do minus eos corriperet. ſ. vii. c. dicẽs: Quid me quẽritis interficere: nõ solum nõ admirant/ sicut hęc mulier: sed ꝛ cõuitiant ꝛ iniuriant. Et tamẽ/sicut dicit Chrys. minus debebãt iniuriari ei q̃ hęc mulier. Primo: qz deuz se ostẽdebat/cũ mentẽ eorum qua cogitabãt cuz occidere/se scire ostẽdebat: qđ nõ facit hic in mulere: sed rem quę iam facta erat/ licet occulte ꝛ paucis sciẽtibus dixit aperte. Item illi plura alia signa in christo viderant: hęc aũt nulla. Itẽ illos christus redarguit in cõmuni ꝛ de cõmuni peccato: istã aũt singulariter christus arguit ꝛ de peccato speciali. Nõ aũt ita solent offendi homines cõmunibus argui rationibus sicut ꝓpriis. Itẽ illos arguit dñs de honorabili peccato: qz magnũ estimabãt ſ christũ possent occidere: hanc aũt arguit de turpi adulterio: ꝛ ideo magis poterat offendi/ꝛ nõ est offensa/ſz magis stupuit ꝛ admirata est. Jn quo notaf eius patiẽtia ꝛ voluntas correctioni parata: qz nõ solũ amat correctionẽ/sed extollit et laudat coarctoꝛẽ/ dicens: Uideo qz ꝓpheta es tu. Mondũ deũ credit/sed ꝓphetã qui occulta nouit. Supponẽs aũt ꝙ sit/ꝓpheta nõ interrogat aliqđ mũdanũ/neq̃ de sanitate corꝑis/neq̃ de pecunijs vel diuitijs: sed de dogmatibꝰ querit statim/ et ꝓcipue de hoc de quo erat dubitatio ꝛ cõtentio inter iudeos ꝛ samaritanos: sez de loco oratiõis. Ũñ dicit: g ¶Patres nostri in monte hoc adorauerũt: sez abraã ꝛ sui: quos appellat patres/eo mo quo dicẽ est superiꝰ de iacob. Et dicit Chrys. ꝙ ille locus fuit vbi aiunt abraã filiũ suũ obtulisse: Gen. xxij. b. Scõm magistrũ in historijs/loquit hic de monte gariçim/ in quo antiqui patres adorauerũt: simeon/iudas/leui: Deut. xi. d. Scõm alios/montẽ accipit generaliter pro mõtibus: qz in montibus adorauerũt ꝛ obtulerũt sacrificia dño: abraã/isaac/ ꝛ iacob: ꝛ ceteri patriarchę. Ostenso igit ꝙ patres in montibus adorauerũt/ꝓponit mulier id qđ iudei obiciebãt/ includens christũ inter iudeos dicens: h ¶Et vos dicitis ꝛc. Chrys. ponit sic: Et quõ vos dicitis qz hierosolymis est locus vbi adorare oportet: et sacrificare/supple. Et sapiẽter anteq̃ ꝓponat obiectionẽ iudeoꝝ fortificat suam ex auctoritate patrũ. Samaritani em opponebãt auctoritatẽ patrũ qui in mõte adorauerũt: Judei vero opponebãt ecõtrario auctoritatẽ legis dicẽtes/ Deut. xii. b. Caue ne offeras holocaustа tua in oĩi loco quę videris: sed in eo quę elegerit dñs in vna tribuũ tuarũ ꝛc. Item. iij. Reg. viij. e. dicit Salomon:

L

b in monte hoc adorauerũt/ et vos dicitis qz hierosolymis est locus vbi adorare oportet. Dicit ei iesus: Mulier crede mihi: quia veniet hora quãdo neq̃ in mõte hoc neq̃ in hierosolymis adorabitis

Quocũq̃ miserꝫ eos adorabũt te ꝛra viã ciuitatis quã elegisti: ꝛ ꝛra domũ quã ędificauit nomi tuo. Christus aũt audiẽs vtrã q̃ obiectionẽ/nõ statim soluit: neq̃ a ꝓposito ꝓpter quęstionẽ abscedit: sed ex ipsa ſtiõe materiã sumẽs nõ cessat mulierẽ adducere ad alti⁹ et instruere. Et ideo sequit: i ¶Dicit ei iesus: Mulier crede mihi: qz veniet hora: qz cessabũt ī primo legalia: k ¶Ñ neq̃ in monte hoc neq̃ in hierosolymis adorabitis patrẽ. Et nota sapiẽtia respõsionis: qz ꝛ veritatẽ diserat/ꝛ in hoc cauit ne mulierẽ ipsa veritate offenderet. Si em ꝓcinisset locũ oꝛonis in tẽplo: vtpote/qz deus ꝓcepit ibi orare/ hoc ꝓpio mulier fuisset offensa: si aũt dixisset/qz in mõte esset oꝛãdũ potius q̃ in templo/veritati videret pepercisse: ꝛ suũ ꝓpositũ. ſ. manifestationẽ sui ad mulierẽ nõ per hoc fuisset ꝑsecutus: sed neutrũ facit/sed ad id qđ valebat ad ꝓpositũ vadit/dicẽs vtra q̃ cessare in suo aduẽtu: ꝛ nihil esse in cõparatione doni qđ futurũ erat. Utrũq̃ em fuit vmbra futurę veritatis. Est igit sensus: k ¶Quia veniet hora ꝛc. q. d. hucusq̃ controuersia est inter vos de loco oratiõnis: sed modo in ianuis est tẽpus qñ vbiq̃ erit oꝛonis locus ꝛ adoratiõnis: ꝑm illud Malach. j. c. In omni loco sacrificat ꝛ offerꝛ nomini meo oblatio munda: quia magnũ est nomẽ meũ in gentib⁹. Et licet dicat vtrũq̃ locum cessandum: tamen iudeos ꝓfert samaritanis/dicens:

M Vos/samaritani

Moraliter

a ¶Dicit ei iesus: Bene diristi: qz nõ habeo virũ Multũ em placet deo cũ homo recognoscit ꝑcm suũ: et cozdis sui discursum intelligit ꝛ recessum. Prouer. xxviii. b. Qui absc̃dit scelera sua nõ dirigẽt: q̃ aũt cõfessus fuerit ꝛ reliq̃rit ea/misericordiã cõsequet. Prouer. xviii. c. Justus ꝺr accusator est sui. Cũ aũt incipit hõ discutere se ꝛ peccatũ suũ ꝓficere: tunc dñs ei aperit ꝛ ostẽdit clariꝰ statum suũ. Unde sequit:

D

b ¶Quinq̃ em viros habuisti. i. dilectioni q̃nq̃ sensuũ succubuisti. Hiere. iij. a. Tu fornicata es cũ amatoribꝰ multis. c ¶Et nũc quẽ habes nõ est tuꝰ vir: error. ſ. quẽ segris: in quẽ cadit homo ex ꝓcedentibus peccatis.

Alik moraliter

c ¶Dicit ei mulier: Domine/ video qz ꝓpheta es tu. In hoc iuxta litterã instruimur: vt cũ sanctitatẽ in homine mus eam cõfiteamur ꝛ nõ ex inuidia impugnemus. Eccl. xiiij. b. Nequã est oculus liuidi ꝛ auertẽs faciẽ suã: qz. ſ. nõ põt videre bona alterius. Sap. v. c. Grauis est nobis etiã ad videndum. Itẽ Eccl. xxxi. b. Nequius oculo qđ creatũ est? Jdeo ab omni facie sua lachrymabit cũ viderit: qz dolet inuidus de bonis alterius qñ ea videt. Sequit: g ¶Patres nri in monte hoc adorauerũt: ꝛ vos dicitis: quia hierosolymis est locus vbi adorare oportet. Jn hoc instruimur vt cuz sanctis ꝛ sapiẽtibus viris libẽter colloq̃mur: et cõsiliũ de spiritualibus nõ de tpalibus req̃ramus. Sicut de ista muliere dicit Chrys. Mihil inqẽ mũdanũ grite: nõ esti de corꝑis sanitate/nõ de pecunijs/nõ de diuitijs: sed de dogmatibus interpellat. Eccl. viij. b. Me despicias narrationẽ ꝑsyterorũ sapiẽtiũ ꝛ in ꝓuerbijs eorũ cõuersare: Ab ipsis em discẽs sapientiã et doctrinã intellectus. Sic salomon petijt sibi dari sapientiam nõ diuitias vel longitudinẽ vitę. iij. Reg. iij. b. Hoc est qđ dicit Matth. vi. d. Primũ grite regnũ dei ꝛ iustitiã eius: ꝛ hęc oĩa adijcient vobis. Sequit: i ¶Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: quia veniet hora quando neq̃ in monte hoc/neq̃ in hierosolymis adorabitis patrem. Et hoc patet ꝙ locus nõ est ex substãtia oratiõis/ sed in omni loco licet orare: ꝑm illud Malach. j. c. In oĩ loco sanctificat ꝛ offertur nomini meo oblatio mũda. Et. ij. Machab. v. c. Uerũ nõ ꝓpter locũ gentẽ: sed ꝓpter gentẽ locum dñs elegit. Ũñ Tullius de offi. Non dñs domo/ sed domus dño est decoranda. Notandũ etiã ꝙ locus sacratus deo ꝛ dedicatus aptior ꝛ utilior est ad orandum. Primo: qz ibi magis excitaf deuotio ꝛ fer uentior fit oratio. Pō. Dñe dilexi decorẽ domus tuę ꝛ locum

Dulce ō caris locus benedicẽ vt sacratus aptior est ad oꝛãdũ. Ps. 25.

✳ habitationis

E F a ¶Vos/samaritani:adoratis qđ nescitis:id est deuz q̄ dē adoratis: sed ex ipso modo adorādi ostēdit/ vos nescire cū: quia putabāt cū esse localem ꝛ pticularē deū /ꝛ nō totius orbis dominatorē:ꝛ sic eū colebāt.ſ.in loco pticulari:in mōte.ſ. gſi nō haberet alibi candē potestatē ꝛaudiēdi. Et q̄ putarēt deū localem/patet:qz

a patrē. Vos adoratis qđ ne/
b scitis:nos adoramus qđ sci
c mus:qđa salus ex iudeis ē.
d Sed venit hora ét nunc est

perſis mittētes ammū
ciauerūt quoniā loci
huiꝰ deꝰ nobis mole/
stus ē.iſa.lxvij. Regꝫ.xvij. p̄m aliā litterā. Vel/ adoratis qđ nescitis :qz idola cuz deo colitis:vel qz .ppbas a deo missos nō recipitis/sed tm̄ legem. Sed/ b ¶Nos/iudei/adoramꝰ qđ scimꝰ:qz deū tot⁹ orbis credimꝰ/ licet ex speciali causa i loco speciali eū colamꝰ.ꝛ idola nō recipimꝰ nec .ppbetas spernimus sicut vos. Et numerat se cū iudeis/p̄m Chryſ.,ppē mulierē q̄ cū nihil amplꝰ putabat esse q̄m .ppbetā quēdā de iudeis. c ¶Quia salꝰ ex iudeis ē .q.d. bñ dico q̄ nos iudei bñ adoramꝰ:qz salꝰ.i. da fides p quā ē salꝰ.ſ.sci re deū ꝛ detestari idola: d ¶Et iudeis est.i. .pdūt toti orbi terrarū ex ipsis iudeis:qz illinc p̄ncipium habuit:qz iudeis credita sūt eloquia dei p quę venit ad fidē ꝛ salutē: vt dicit Ro. iij.a. Vel/ e ¶Salus.i.spes salutis p messiaz venturū: ex iudeis est.q.d.nō est mirū q̄ dico q̄ nos iudei adoramꝰ qđ scimꝰ:qz cuꝫ filius dei ,pmisit se nasciturū ex iudeis ad saluandū gētes. Vñ Pſ. Nō natus est in ea. Et Ro.ix.a. Quorum patres ꝛ ex quibus christus p̄m carnem. Et Micheę.v.a. Et tu bethleem terra iuda nequaq̄ minima es in p̄ncipibus iudę: ex te em̄ exiet dux ꝛc. Postq̄ aūt docuit q̄ iudei ecclēbāt q̄tū ad modum adoratiōis/ostēdit ꝛ hoc nihil esse respectu adoratiōis venturę:qđ locus adoratiōis ampliabit ꝛ in corde veraciter erit deus adorādus. Vñ dicit: e ¶Sed venit hora. Hoc dicit:qz iā incipiebāt cessare legalia: f ¶Et nunc est: q.d.ne estimes q̄ in longa tpa .ppbetē sicut alij .ppbetę:quia nūc est hora.i.in ianuis est:p̄m Chryſ. Sed p̄m Aug⁹.simpliciter pōt legi:qz aliq̄ iā tota mētis sinceritate crediderūt:sicut forte machabei ꝛ anna .ppbetissa ꝛ symeon/ꝛ illi spū adorauerūt. g ¶Quādo veri adoratores:fideles christiani:qui dicūt veri respectu iudeoꝝ simul ꝛ samaritanoꝝ:quoꝝ vtriq̄ in typo adorauerūt ꝛ i vmbra:qz etiā locus oratiōis eoꝝ erat typus. Vel/ veri:qz illi ,p tpalibus orabāt /q̄ falsa sūt:isti ,p spūalibꝰ ꝛ ętternis/q̄ vera sūt. b ¶Adorabit patrē.i.deū trinitatē q̄ est pater omniū: i ¶In spū ꝛ vitate.i. spūaliē ꝛ veraciter:cōtra hoc q̄ iudei carnalia ꝛ vmbratilia faciebāt in adoratiōibꝰ suis. Vñ nota q̄ sicut.ß.eodē qđ dicit: Venit hora qđ nec̄ in mōte hoc nec̄ i hierosolymis ꝛc. ibi signficat locū oratiōis legalē cessandū:ita ħ cū dicit: Venit hora ꝛ nūc est/qđ veri adoratores ꝛc. dicit carnalez cultū tēpli ꝛ figuralē cōmutandū in verū ꝛ spirituale. Vel/ i ¶In spiritu.i.in corde/nō ore tm̄:qz nil ualet strepitus labioꝝ vbi murū est cor. Esa.xxix.b. Populus hic labijs me ꝛc. Job.xli.a. Nō parcā ei ꝓbis potēti⁹ ꝛ ad deꝓcandū cōpositis. k ¶Et ꝟitate.i.nō ficte:qz spūssanctus discipline effugiet fictū: Sap̄.j.b. Vel/ i ¶Spiritu.i.volūtate: k ¶Et veritate.i.intellectu: vt.ſ.volūtarie ꝛ spontanee/ꝛ vt intelligat hō qđ petit.j.Cor'.xiij.c. Psallā spū psallā ꝛ mēte. Vbi dicit Glo.i.volūtate ꝛ intelligētia. Vel/ i ¶Spū.i.spūaliter: Cōtra illos q̄ ozāt deū carnalia petentes/ꝛ carnaliter de deo sentiētes: vt filij gedeci q̄ petunt sedere ad dexterā ꝛ sinistrā. Quib⁹ respōdet dñs: Nescitis qđ petatis: Matth̄.xx.c. k ¶Et veritate.i vere ꝛ pfecte:ꝛ cū illos q̄ ad tēpus creditūt. Et talen nō veri sed vani sunt:qz nihil petūt ꝛ statim deliciūt. Et talen nō veri sed vani sunt:qz nihil habēt solidi.ꝛ stabilitatis. Vel/ i ¶In spū.i.p spūalibꝰ donis:id est ꝓ ꝟitatis q̄ dñs dat in ꝑsenti. k ¶Et veritate.i.p vere ꝛ ętnis bonis. Mat.vj.d. Primū q̄rite regnū dei ꝛ iusticiaz ꝛ ętnis bonis. Mat.vj.d. Primū q̄rite regnū dei ꝛ iusticiaz ꝛ cętera bona. Oz aūt talis oratio vel adoratio deo placeat:patet per eius. Oz aūt talis oratio vel adoratio deo placeat:patet per hoc qđ seqt: i ¶Mā ꝛ pater tales q̄rit.i.req̄rit.ſ.q̄ adorent eū in spū ꝛ veritate:qz non sacrificia carnalia placuerūt ei. Vñ Pſ. Nō in sacrificijs tuis arguā te. Et sup Esaię.i. dicit Glo.q̄ deꝰ nunq̄ voluit illas victimas. Pſ. Holocausta tua non sūt accepta mihi. Pſ. Sacrificiū deo spūs cōtribulatꝰ ꝛc. Chryſ. Deus adoratoꝝ es sunt:q̄ nec loco circūcludūt cultura ꝛ deū in spū colunt:sicut ꝛ paulus ait: Ro.j.a. Cui cultura ex libeo in spū meo in euangelio filij eius. Et rursus Ro.xij.a. Deꝓcoꝝ vos reꝓsentare corpa vestra hostiā viuentē bene placentē deo rationabilē culturā vestrā.i.spiritua

Pſ.86.

Pſ.49.
Pſ.39.
Pſ.50.

lem ꝛ discretā. Et cōuenientiā huius adoratiōis ostēdit ex dispositiōibus eius qui adoratur/dicēs: m ¶Spūs est deꝰ: id est incorporeꝰ. Oportet igit ei id qđ in nobis incorporeum est offerri:id est animā ꝛ intellectus puritatē. Unde sequitur:

S.

Moraliter

✳ habitationis ſue
tuę. Itē bñdictio epi
scopalis ꝛ oratio eiꝰ
maioꝛ efficaciā con
fert orationi ad inpe
trandū: quia associat
oratiōibus eccl̄ie ge
neralis. Vñ salomon
oraꝫ dixit .iij. Regꝫ.

g quādo veri adoratores ādo
h rabunt patrem in spiritu ét
i veritate. Nam et pater tales
m ḡrit q̄ adorent eū. Spiritus

viij.c. Respice ad orationē serui tui ꝛ ad pces eiꝰ dñe deꝰ meus: Audi hymnū ꝛ orationē quā seruꝰ tuꝰ ozat corā te hodie: vt sint oculi tui aperti sup domū hāc nocte ac die. Itē/qz dñs domū sibi dicatā ꝛ habitātes i ea quadā speciali gratia custodit ꝛ visitat. Ezech.xliij.b. Fili hoīs:locus solij mei ꝛ locꝰ vestigioꝝ pedū meoꝝ ꝓ/vbi habito in medio filioꝝ israel in ętnū. Itē locū benedicti dęmones magis horrēt ꝛ angeli fouent ꝛ habitātes ꝛ psallētes in eo. Pſ. Preuenerūt p̄ncipes cōiuncti psallētib⁹. Et Chryſ.dicit/q̄ domū vbi politū fuerit/temi timet diabolus/nec audet accedere:multo magis vbi reponit corꝓ⁹ christi ꝛ celebrant diuina mysteria. a ¶Nos adoratis qđ nescitꝫ. Hoc dicit ꝓtra illos q̄ deū localē ꝛ pticularē putāt:nec audire nisi i loco:qđ falsū est. Vñ.iij. Regꝫ.viij.c. Si celū ꝛ cęli celoꝝ te capere nō possūt/quāto magꝭ dom⁹ hęc quā edificaui. b ¶Nos adoramꝰ qđ scimꝰ. Argumentū q̄ nihil est ozandū indifferēter:ꝓtra illos q̄ illusiōes dęmonuꝫ ꝓ visiōibus recipiūt:ꝛ ossa mortuoꝝ ḡrūliber ,p reliquijs venerant.ij. Corꝫ.xj.c. Ipſe sathanas trāsfigurat se in angelū lucis. Ille adorat qđ scit:q̄ colit ꝛ cōsitet illū i quē vera fide credit. Ro.x.b. Corde credit ad iusticiā:ore aūt fit cōfessio ad salutem. Et hęc est salutifera adoratio. Vñ sequit: c ¶Quia salus ex iudeis est. Soli em̄ ꝓfitētes deū/ꝛ peccata:saluātur. Et notādū q̄ de illis q̄ cōtendūt de loco oratiōis vel adoratiōis significanꝫ quidā ęmuli ꝛ ęlatoꝛes in inuicē:q̄ sanctitatē loci ꝛ habitatiōis suę ordinis sui alijs ḡferūt. Quidā em̄ suā religionē vocāt montē p eminentiā operū. Et dicūt: Patres nostri in mōte hoc adoꝛauerūt:q̄ multi sancti antiq̄tus fuerūt in ordine nostro. Alij dicūt: Quia in hierosolymis est locus/orationis:id est in visione pacis: vbi par ē pectoꝛis: vbi studiū viget lectionis ꝛ cōtemplationis. Talꝭ em̄ dicūt q̄ sua religio ꝛ ordo maioꝛē habet pacem ꝛ vnitatez ꝛ studiū ꝛ cōtēplationē: Et Pſ. dicit/q̄ in pace factus est locus eius:id est dei. Sic est cōtentio inter ęmulatoꝛes nō spiritualis sed deuotio mentis ꝛ maceratio carnis. Unde sequit: Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. i ¶In spiritu:id est i deuotiōe mētis interꝰ. k ¶Et veritate:id est ſiducia ꝛ iustificatiōe ꝓpię carnis externꝰ. Sic homo adoꝛat deū de toto se.ſ.de spiritu ꝛ carne. De primo dicit Ro.j.a. Testis est mihi deus cui seruio in spū meo. Pſ. Anima mea in manibus meis semp:vt ſcz offerā eā deo. De secūdo Ro.xij.a. Obsecro vos per mi ſericordiā dei vt exhibeatis corpora vestra hostiā viuentē/sanctā/ deo placentē. De vtroq̄ simul dicit i Pſ. Coꝛ meuz ꝛ caro mea ꝛc. Vel/ i ¶In spiritu:ḡtū ad opa spūalia cōtēplatiuę. k ¶Et veritate/bonoꝝ opeꝝ:q̄ debēt fieri sine hypocrisi ꝛ simulatiōe ḡtū ad actiuā/vt ſimul hō habeat liam ꝛ rachel in matrimoniū sicut iacob: Gen̄.xxix. Osee.xij.b. Seruiuit israel in vxoꝛē ꝛ in vxoꝛē seruiuit. Vel/ i ¶In spū ꝛ veritate.i.in spiritu vero ꝛ nō ficto:qz talis spūs est verū tēplū in q̄ habitat deus. Vñ Sap̄.j.b. Spūssanctꝰ disciplinę effugiet fictū. Si vis q̄ orare veracē/intra in tēplū verū.i.ad coꝛ tuum:ꝛ ibi clauso ostio oꝛa patrē tuū. m ¶Spūs est deꝰ: Et tales adoratoꝛes req̄rit. Prouer.xxij.c. Fili ꝓbe mihi coꝛ tuū /in hospitiū.ſ. ꝛ in tēplū in q̄ me adoꝛes. Vñ Aug⁹. Si forte ḡris aliquā locū altū:aliquē locū sanctū ad oꝛādū:inꝰ te exhibe tēplū deo: Tēplū em̄ dei sanctuz est qđ estis vos.j.Corꝫ.iij.d. In tēplo vis oꝛare:in te oꝛa:sed ꝑus esto tēplū dei:qz ille in tēplo sancto suo exaudiet oꝛātē. Itē etiā dr Hiere.vij.a. Si ilos q̄ gloriant ꝺ loco sctō:ꝛ nihil curāt ꝺ aio mūdo. Bonas inq̄t facite vias vras ꝛ studia vra:ꝛ habitabo vobiscū i loco isto:ꝛ nolite ꝓfidere i ꝓbis mēdacij/dicētes:tēplū dñi/tēplū dñi/tēplum

✳ dñi est. Sequit

A F a ¶Et eos qui adoꝛāt eū/in spiritu ꝛ veritate oportet adoꝛare: vt spiritus.i.anima offerat ꝛ veraciter.i.spiritualiter/nō carnaliter vt olim in sacrificijs colebat. Sic exponit Chryſ. Vel aliter: Spiritus est deus. Potest etiā hic plus intelligi/p̄m q̄ valet ad ꝓpositū. Vñ intelligendū est/q̄ sicut dicit Boeciꝰ in ſuꝫ.libri de trinitate:

1. Corꝫ.j.d. 2.4.q.3.cū dñs. d.anthꝛopomoꝛphitę.

a est deus:ét eos qui adoꝛant
eū/in spiritu ꝛ veritate opoꝛ
b tet adoꝛare. Dicit ei mulier:
c Scio / qz messias venit qui
d dicitur christus. Cūm ergo
venerit ille nobis annuncia/

alteritas ē causa plu
ralitatis:ꝛ ḡtū aliq̄d
recedit ab appēditijs
materialibꝰ:tantū re
cedit a coarctatiōe lo
ci:ꝛ cū aliq̄d nō est su
sceptibile accidēt: al
terantis p̄m locū/im
possibile est q̄ ipsum
indiuiduē hoc acci
dente qđ est locus: ꝛ iō nō est in loco aliquo ita q̄ determinet illū: Et talis est natura oīs spūs. Nō tm̄ nego/q̄n diffiniat locū: Diffinit em̄ locꝰ ,prie p orationē:sicut dicit Damascenꝰ.

Al.ęterna

Determinat aūt p distractionē ḡtiū i situ. Itē spūs interlentia solꝰ est q̄ nullā habet materiā. Dicit aūt ꝑhus q̄ talis nō subiacēt mutabilitati/eo q̄ oīs mutatio ē sup materiā:et ḡtū elongat aliq̄d a mutabilitate:tantū recedit a vanitate. Itē spiritus est imixtus ꝛ segatus a ꝑhātasmatibꝰ ꝛ nebulis cōcupiscentiarū. Et oīa hęc tria claudunt in hoc q̄ dicit: Spūs est deꝰ. Et p̄m est cōtra adoꝛare samaritanoꝝ:fecūdū ozā ador are iudeoꝝ:tertiū ꝓcnit cū adoratiōe ipſius ecclię. Et lō sequitur: Et eos q̄ adoꝛāt eū in spiritu et veritate oportet adoꝛare. Si em̄ intellexisset tm̄ incorporeū deū p hoc q̄ dixit spiritū:nō debebat inferre nisi q̄ oportet adoꝛare spūmūc aūt duo sūt:quoꝝ alterū.ſ.veritas duobꝰ opponit: sicut patet ex supra dictis. Sed videt q̄ ſuꝑflue addat/ꝛ veritate: si intelligit in eo q̄ dicit/in spiritu. Respōdem⁹. In eo q̄ dico/ce/de/sitelligis locū:ꝛ si apponit/nō intelligit:eo mō hic. Ratio aūt est ḡre apponit:q̄ licet cū de deo dicat/spūs/ oīa tria ꝛcludit:nō tm̄ oīno ꝛ totaliter ea includit cū de creatura ꝺr: qz tūc aliquā patit vanitatē ex p̄ncipio nihili:ꝛ iō ꝓuenīes fuit apponere/ꝛ veritate. Et hoc est qđ dicit Chryſ. p incoꝛporeū excludens est deꝰ:ꝛ nō iam q̄ typū sed q̄ veritatē. Me igit oues ꝛ carnē imoles:sed rotū teipsuz holocaustū fac: Hoc em̄ est hostiā viuentē offerre: Roma.xij.a. Et q̄ ipse mulieri tā alta dicere ꝓpositū/sicut tā paruitati:deo fidē ab ea supza poposcit.i. vt eū fide dignū crederet. Sequit: b ¶Dicit ei mulier:stupēs ad ea q̄ dicta sūt/ꝛ altitudine eoꝝ ligattus. c ¶Scio: vel noui/ p̄m Chryſ.q̄ messias venit.i.cito vēturꝰ ē. Hęc sunt ꝓba mulieris. Et exponit intentionē vocabuli ipse euāgelista in greco/dicēs:Qui dicit christꝰ. Et sic redit ad verba mulieris subinferēs. d ¶Cū ḡ venerit ille nobis annūciabit oīa.q.d. ḡtioni q̄dē ꝛ̄ę rōnabiliter satis fecisti:ſz alta sunt q̄ dicis:ꝛ de talibꝰ nos oꝛtet expediri p messiā q̄ venit.i.cito vēturꝰ ē:ꝛ ipse de oībus nos docebit cū venerit. Et nota q̄ ḡtū audiuit q̄ adoꝛarēt in ,primo sine sacrificijs ꝛ non in eodē loco:statim credidit q̄ hoc fiendū esset ꝛ̄ę messię:ꝛ iō dixit/Scio qz messias venit. Chryſ. aūt ḡrit hic: vñ samaritanis hoc.i.expectare aduentū messię: Et soluit dicēs:qz samaritani suſcipiētes legē moysi/ab ipſis lſis moysi nouerant de vēturo messia. Et em̄ ipſe moyses p̄m⁹ filiū reuelauit. Hoc

Gen̄.1.d.

em̄: Faciam⁹ hoīem ad imaginē ꝛ ſilitudinē nostrā:ad filiū dictū est. Et abiaę in tabernaculo/hic est q̄ loq̄bat/filij.ſ. Gen̄. xviij. Et iacob de eo,pheās dixit/Gen̄.xlix.b. Nō deficiet ſn ceps ex iuda neq̄ dux de femoꝛe eiꝰ donec veniet q̄ mittendus est ꝛc. Itē Deut.xviij.c. Prophetā ſuscitabit vobis deus de fratribꝰ vestris/vt me eū audietis. Et q̄ p̄m serpēte: Numeri. xxj.c. Et q̄ sunt p̄m virgā aaron: Numeri.xvij.c. Et q̄ p̄m Isaac q̄ natus est miraculose. Gen̄.xvij.b. Et q̄ p̄m ouē q̄ oblata est ,p eo: Gen̄.xxij.c. Et multa alia adūctū christi ſsonāt. Sz cur nō dixit christꝰ mulieri aliq̄d hoꝛ de scripturis eā instruēs/sicut nicodemo de serpēte: Solo:qz mulier indocta erat ꝛ ſcꝛpta scripturarū. Sequit: e ¶Dicit ei iesus. Quia mulier in oībus expedita erat si ꝛstaret ei q̄s esset christꝰ:iō ad vltimū determinat ei dicēs: f ¶Ego sum q̄ loquoꝛ tecū.q.d. ego sum messias quē tu credis venturū q̄ loquoꝛ tecū/instruēs te q̄ tu dicis ꝓtinere ad messiā:ꝛ illa statim credidit. Sed duplex occurrit dubiū.ſ.ḡre nō a ꝓncipio dixit ei apte hoc qđ in fine dixit ei post multa.ſ.q̄ ipse erat messias:et ḡre nō sic apte

ſ.10.c.

loq̄bat iudeis etiā ꝑfectibus: Si tu es christꝰ dic nobis palā. Ad ꝓmū dicēdū est/q̄ optimꝰ est ille modus doctrinę q̄ ꝑce/

dit ex notioꝛibus ipsi discēti: ꝛ ideo paulatim p sensibilia ꝛ p assationē oportebat mulierē ꝛ̄enire in familiaritatē ꝛ veritatē vt fide dignū crederet:ꝛ ex sibi ꝓuenīētibus certificaꝛet:vñ qz rudis erat nō p scripturas ,phetarū eā instruit:sed p exemplū aquę ꝛ p reuelationē occultoꝝ.ſ.de quinq̄ viris quos habuerat: ꝛ tūc deinde ꝓuenīēter seipsum messiā dicit. Si em̄ ,ma frō te dixisset se messiam esse/videret delyrare et ad inanē gloriā loqui: vt dicit Chryſ. iō paulatim eā ita docuit. Ad aliō etiā respondet Chryſ. sic. Deuotioꝛ erat mulier iudeis:ꝛ illi q̄dē nō

Moraliter

✳ dñi est. Seq̄t: b ¶Dicit ei mulier: Scio/qz messias venit q̄ oꝛ christꝰ. Nota q̄ mulier postq̄ ſtructa ē ꝛ adoꝛet patrē i spū ꝛ vitate/coḡscit messiā venisse:sic aia spūalis ꝛ veraciter oꝛoni incūbens/ſtatim sentit spūssancti vnctionē adesse. Messias em̄ idē est q̄ vnctus vel vnctio. Christus em̄ aiam ad quā venit vngit. Pſ. Dilexisti iusticiā ꝛ odisti iniquitatē: ꝓpterea vnxit te deus ꝛc. Unxit em̄ infirmos. Sic Eccl. xxxviij.a. Unguētarius faciet pigmēta suauitatis ꝛ vnctiones ꝓficiet sanitatis. Ungit etiā reges ꝛ sacerdotes. Apocal.v.b. Fecisti nos deo nr̄o regnū ꝛ sacerdotes. Ungit etiam nos vt pugiles suos ,p causa sua defendēda.j. Regꝫ.xvij.d. Esto vir fortis ꝛ ꝑliare bella dñi. d ¶Cū ergo venerit ille nobis annūciabit oīa: qz vnctio docet de oībus.j. Joh̄.ij.d. Et in eodē. Vos vnctionē habetis a sctō et noscitis oīa. Sequit: e ¶Dicit ei iesus: Ego sum q̄ loquoꝛ tecū / muliere.i. alia optāte aduc.ū iesu ad vnguēdū ꝛ illuminandū se/statim ostēdit se iesus ꝛ respōdet testimoniū ꝓsciētię eius q̄ ipse ꝓphes est q̄ loquit inſpirādo in corde. Bern̄. Cū aliq̄d virtutis in me sentio/deū virtute adesse nō ambigo. Esa.lviij.c. Tunc inuocabis ꝛ dñs exaudiet:clamabis/ꝛ dicet: Ecce assu:qz mi sericoꝛs sum dñs deꝰ tuꝰ. g ¶Et cōtinuo venerūt discipuli ei⁹. Ubi em̄ iesus habitat i corde q̄ gratiā/ oportet q̄ve niant discipuli p ꝓuersationē disciplinatā. Discipuli em̄ sunt moꝛtus ꝛ gestus et respectꝰ disciplinati. Vel discipuli christi/ ad litterā:sūt ḡlati ꝛ ḡdicatoꝛes verbi diuini. De q̄b⁹ subdit: b ¶Et mirabant/ qz cū muliere loq̄bat. Mirabātur fortę ꝓ nouitate/ad litterā. Mirabant discipuli de hoc q̄ cū muliere inopi ꝛ samaritana loq̄bat: Ita hodie multi mirāntur ꝛ indignarenḳ si auderēt de hoc q̄ vident dñm reuelare secreta sua simplicib⁹:cum tamē dicat Prouer.ix.a. Si q̄s paruulus/veniat ad me/ꝛ inſipiētibus locuta est ꝛc. Et Matth̄.xj. d. Confiteoꝛ tibi pater dñe cęli ꝛ terꝛ: quia hęc absconditi a sapiētibus ꝛ prudētibus ꝛ reuelasti ea paruulis. Et nota q̄ dicit Chryſ. q̄ mirabant discipuli mansuetudinē ꝛ humilitatē q̄ tā pspicuus cristꝰ sustinuit loqui mulieri inopi ꝛ samaritanę. Hoc est contra illos qui libenter loquūtur cum diuitibus:et pauperes ꝛ viles personas respuunt. Eccl.xiij.a. Congregationi pauperum affabilem te facito. Et in eodem: Declina pauperi fine tristicia aurem tuam:ꝛ redde debitum tuum: et respondę illi pacifica in mansuetudine. i ¶Nemo tamen dixit: Quid queris aut quid loqueris cum ea. In hoc instruimur / vt nos trepide et reuerenter habeamus

✳ ad magistros

E ß eruditi discipulo͡r ordinē obseruare/ vt formidarent ꝛ venerarent. Etsi eñ nondū dignam de eo opinionē habebant: tamē habebant eum pro admirabili aliquo ꝛ magno magistro: ꝛ iō multū reuerebant̄ eum. Sed querit̄ de hoc ꝙ alibi inueniunt̄ interrogare: sicut Matth.xviij.a. Quis maior est in regno celorum? Et quādo filij zebedei descantur vt vnus a dextris/ ali⁹ a sinistris sedeat. Matthei.xx.c. Et iohānes recūbēs supra pect⁹ domini/ querit quis ē qui tradet te. Jo.xiij.c. Ad h respōdet Chrysosto⁹/ ꝙ ꝑdicta omnia tanꝗ ad eos ptinētia necesse erat scrutari: hic aūt nil eis intantū intererat qꝺ fiebat: ideo ibi ꝗrunt/ nō hic.

a aut quid loquerꝭ cū ea. Reliqt ergo hydriā suā mulier/
b c et abijt i ciuitatez/ et dic illis
d hoib⁹: Uenite ꝛ videte homi
e nē q̄ dixit mihi ōia quecūqz
f feci. Nūqd ipse est christ⁹?
g h Exierūt de ciuitate et venie
i bant ad eum. ‡ Interrogaue
k runt eum discipuli/ dicētes:
l Rabbi/ manduca. Ille aūt dixit eis: Ego cibum habeo māducare quē vos nescitis.

Item iohannes post longū tēpus ꝛ in ipo fine h fecit: sez interrogare/ quādo iam familiaris erat effectus ꝛ confidebat in amore christi. Modo autē nō ꝗrunt: tum ꝓpter nouitatem discipulatus: tū quia nihil ad eos ꝑtinebat de hoc: tuz ꝓpter reuerētiā magistri. Hoc interposito de reditu discipulorum/ redit ad historiā samaritane/ dicens: a Reliquit ergo hydriā suam mulier. Ita eñ ab his que dicta sūt a christo accensa est/ vt ꝛ hydriā relinqueret ꝛ necessitatē ꝓpt̄ quaz venerat/ ꝛ currens in ciuitatē omnē plebē traheret ad iesum. Et h est: b Et abijt in ciuitatem: Sciuit eñ ꝙ ipse erat christus: ꝛ ꝙ acceptum erat ei vt etiam aliquos adduceret ei. c Et dicit illis hoibus: Uenite et videte hominē q dixit mihi: nullo sibi ꝑsuadente: e Omia quecūꝗ feci: id est de omībus maiora: quia eñ ei occulta dixerat/ omnia posse dicere credebat. Uel/ Omia: id est totam seriem vite mee: diu eñ vixerat cū illis quinꝗ viris. Et nota ꝙ ista mulier accipit signū euidētius deitatis qꝺ fuerat in locutione qua locutus fuerat ei christus/ vt sic alios trahat ad fidem. Et nota sapientiā eius. Dicit eñ: Uenite ꝛ videte: leuissimuz qꝺ ꝑsuadens eis: nō dicit/ venite ꝛ credite. Sciebat eñ/ quia si venirent/ eodē potirent̄ fonte quo ipa. Nec dicit: Uenite ꝛ videte ꝓphetā: sed hominez. Didicerat eñ ex allocutiōe christi se facta/ qualiter paulatim ꝛ quiescibiliter eos deberet adducere: sicut ꝛ ipa ab homine in ꝓphetā est eleuata: ꝛ a ꝓpheta in messiam. Et quia vehemēter ardor ipsius ipam astrinxerat/ nihil reputat etiā cunctis cōfiteri turpitudinē vite sue: h soluz intēdens/ vt signū deitatis christi omīb⁹ manifestaret̄. Et attende prudentiā mulieris: quia posita ratiōe qualiter debeant in admirationez venire/ nihil diffinit de eo: sed sub interrogatiōe ꝓponens/ iudiciū eis relinquit/ dicens: f Nunquid ipe est christus: quia hoc ipso ꝙ relinquebat eis iudiciū ꝓpositis his q circa ipsam fuerant magis allexit eos. g Exierūt de ciuitate: ciues audientes excellentiaz eorū q dicebat mulier. h Et veniebant ad eū. Un̄ cū sic volūtarie venirent/ nō decebat bonitatē christi eos repellere: nec eos q sicut canes semp in rabiē ꝯuertebant̄ semp attrahere.s. iudeos. Sed qꝺ factū est interim dū mulier esset i ciuitate narrat euāgelista: in omībus sequēs ordinē tēporis mag ꝙ narratiōis. Et ideo sequit̄: i Interrogauerūt/ vel/ interrogabāt eū discipuli eius/ dicētes: Rabbi/ manduca. Interrogatio ista nō est ꝑ modū dubitatiōis/ nisi sicut dicit̄ in topic/ ꝙ dialectica ꝓpositio est interrogatio ꝓbabilis: nō ꝙ sub dubio ꝓponat̄ ꝗtum ad inherentiā ꝑdicati cū subiecto: sed quia querit cōsensū a respondente: ita istud nihil plus habet de natura interrogatiōis nisi quia petebāt ꝙ comederet: ꝛ reliquerunt eius arbitrio an vellet. Nisi forte vellemus sequi cōpositionē vocabuli: vt dicamus: Interrogauerunt: id est inter verba habita cū muliere/ ꝛ illos veniētes de ciuitate: rogauerūt eū/ discipuli: vt tantū valeat/ quātū interim rogauerūt. Aug⁹ in originali habet/ Interea rogauerūt. Chrys. autē habet/ interrogabāt. Et exponit̄ sic: Interrogabant: h ē rogabant/ vulgari eo͡r voce.i. qꝛ sic loqui cōsueuerūt/ vnū accipiētes ꝓ alio. Uidētes eñ eū fatigatū ex itinere ꝛ ex icēdio estus/ ꝙ nō iacebat/ rogabāt eū: neꝗ h temeritatis erat.s. ꝑcari ꝓ cibarijs/ sed amoris ꝛ custodie circa magistrū. l Ille aūt dixit eis: Ego cibū habeo māducare quem vos nescitis. Interim.dicit: id est cōuersionē samaritano͡r. Et ē tropus locutiōis/ eo ꝙ cibus trāsit in naturā comedētis/ ꝛ fit in speciē corpis nutriti: sic vnus spūs cū deo efficiunt̄ cōuersi/ non natura sed charitatis copula: ꝛ sunt etiā de corpe mystico

F

ipi⁹ christi ꝗtū ad vegetationē. Un̄ Act.x.b. Macta ꝛ māduca. Itē gaudet in ꝯuersiōe petōꝝ sicut comedēs in cibo delectat. Un̄ pctōres dicunt̄ dei venatio. Prouer.viij.d. Delitie ß mee esse cū

* ad magistros ꝛ ꝑlatos nostros/ ne passim ꝛ indifferenter eorum dicta vel facta mordeamus. Un̄ cuz discipuli nihil iterrogauerūt: Ita eñ erāt eruditi discipulo͡r ordinē obseruare.s. formidare ꝛ reuereri magistrū. Hoc est cōtra illos qui ponūt audacter os in celum: nec verent̄ ferire christū deū innocentem/ cum tamen dauid hoc vereat̄.j.Reg.xxvj.b. Propitius sit mihi dominus/ ne extendam manū meam in christum domini. Itez in eodez.xxiiij.b. Percussit cor suū dauid eo ꝙ abscidisset orā chlamydis saul. a Reliquit ergo hydriam suaz mulier/ et abijt in ciuitatem et dicit illis hominibus ꝛc. Hec mulier conuersa alios vult ꝯuertere: ꝛ sic cortina cortinā trahit: Et qui audit/ dicat: veni: Apoc.vlt.d. Chrys. Ita accensa erat vt ꝛ hydriam suam ꝛ necessitatē ꝓpter quam venit derelinqueret: ꝛ currens in ciuitatem omnez plebem traheret ad iesum. A vero eñ fonte hauriens fontem sapientie ꝛ intellectus/ cōtempsit sensibilem: docens nos/ etsi per paruū exemplum in auditione spiritualiū omnia despicere secularia. Qꝺ eñ apostoli fecerunt/ hec fecit: Illi retia/ hec hydriam: ꝛ euangelistarū opera facit: ꝛ nō vocat vnū vel duos/ sicut andreas ꝛ philippus.s.j.f. sed integram ciuitatē. Moraliter: Hydria est temporalis sollicitudo ꝛ cura quā debet ꝑdicator relinquere: quia nemo militans deo implicat se secularibus negocijs.ij.Timoth.ij.a. Unde Exo.iiij.f. Moyses remisit vxorem. Ps. In diluuio aquarū multarum ad deū non approximabant. Uel hydria ab hydra serpēte: qui semper bibit ꝛ sitit: ꝛ eos quos mordet/ sitire facit. Hec est cupiditas quaz relinquere debet ꝑdicator: Quia dicit Grego⁹: Qui cōtemptū temporaliū ꝑdicat/ necesse est vt ipse prior contemnat. Et ideo diaconus quando vadit ad legendū euangelium/ non fert puluinar/ sed alius fert ei: quia alius debet esse sollicitus pro eo in necessitatibus corporis. Unde Cant.ij.b. Leua eius sub capite meo ꝛc. d Uenite et videte hominē qui dixit mihi omnia quecūꝗ feci. Sic ꝑdicator debet inuitare ad eū qui scrutatur renes ꝛ corda. f Nunquid ipse est christus? Sic sub dubitatione debent multa proponi: quia si affirmarent̄/ statim eis in principio contradiceretur. Et nota/ ꝙ ꝑdicator de propria verecundia nō debet curare: sicut hec mulier nō verecundat̄ dicere statum suum: quia ei dixerat christ⁹ quecūꝗ fecerat. Chrys. Poterat hec mulier dicere: Uenite et videte hominē prophetantem: sed nō verecūdatur dicere: Dixit mihi omnia quecūꝗ feci. Cum enim ignita fuerit aīa igne diuino/ ad nihil eorum que sunt in terra decetero inspicit: non ad gl̄iam/ non ad verecundiā: sed vnius solius: eius.s. qui detinet eam flamma amoris. Hoc est quod dicitur.j.Joh.iiij.d. ꝙ charitas foras mittit omnē timorem. Eccl.iiij.c. Pro anima tua non confundaris dicere verum. Item in eodez.d. Nō confundaris confiteri peccata tua. Sequitur: g Exierūt de ciuitate: id est de vana cōuersatiōe ꝛ mūdana sollicitudine. Ps. Uidi iniquitatem ꝛ contradictionē in ciuitate. Et alibi: Accipiant in vanitate ciuitates suas. Ideo dicitur Hiere.xlviij.c. Relinquite ciuitates ꝛ habitate in petra: id est cōuertimini ad christum. Et hoc est qꝺ sequitur: h Et veniebant ad eum: id est iesum. Iste sunt due partes iusticie: Relinquere malum ꝛ cōuerti ad bonū: sicut ecōtrario peccatum est auerti a bono ꝛ cōuerti ad maluz. Sequitur: i Interrogabant: id est rogabant: k Eū discipuli/ dicentes: Rabbi: id est magister/ manduca. Et loquebat̄ de cibo corporali. l Ille autem dixit eis: Ego cibū habeo māducare quem vos nescitis. In hoc dat nobis formam ꝙ solliciti debemus esse de cibo spūali: id est de conuersiōe peccatorū/ ꝓ eo dimittētes corpalem: sicut legit̄ Gen.xxiiij.d. de eliezer. Dicit̄ eñ ibi ꝙ apposit⁹ est in ꝯspectu ei⁹ panis/ ꝛ ait: Nō comedā donec loqr sermōes meos. Itē Tob.vij.b. Cū ꝙ raguel hortaret̄ eos discūbere ad prādiū/ Tobias ait: Hic ego hodie nō māducabo nisi ꝑus petitionē meā ꝯfirmes ꝛ ꝓmittas mihi dare saram filiā tuā.ij.Cor.xij.c. Nō quero vestra sed vos

Moraliter

Al. ‡ Interea rogabant

Moraliter

Ps.31.

h

Ps.54.
Ps.138.

A ß mee esse cum filijs hominū. a Dicebant ergo discipuli adinuicem: Nunqͩ aliquis attulit ei māducare? Augustinus. Quid mirū si mulier illa non intelligebat aquā: ecce discipuli nondū intelligūt escam: adhuc eñ carnales erant. Et nota ꝙ sicut dicit Chrys. non querunt a magistro/ sed inter se ꝓ reuerentia ꝛ honore magistri: nō audētes interrogare: sz tñ cupientes interrogare. Sz quia christus ꝑsensit cogitationes ꝛ interrogatiōes eorū: sequit̄: b Dicit eis iesus. Aug⁹. Aperte eos docens: nō ꝑ circūitū vt mulierem docuerat.

a Dicēbant ergo discipuli ad inuicem: Nunquid aliquis attulit ei manducare? Dicit
b c eis iesus: Meus cibus ē vt
d faciam volūtatem eius qui
e misit me: vt perficiam opus
f eius. Nōnne vos dicitis
g ꝙ adhuc quattuor menses
h i sūt/ ꝛ messis venit? Ecce di
k co vobis: leuate oculos ve
l m stros et videte regiones: qꝛ
n albe sunt iā ad messem. Et
o p quī metit mercedem accipit:
q r et ꝯgregat fructum in vitam

c Meus cibus est vt faciā voluntatē eius qui misit me: videlicet vt cōuertā peccatores ad eum: ꝛ hoc est opus eius.i. ab eo mihi iniunctum. Unde sequit̄: d Ut perficiā opus eius.i. patris: id est a patre mihi iniunctū.s.iij.b. Non misit deus filiū suum in mundū vt iudicet mundum: sed vt saluet̄ mūdus per ipsum. Chrys. Hominū salutē hic cibū dixit/ ostendēs quātū desideriū habet nostre salutis. Sicut eñ nobis concupiscibile est comedere: ita ei saluare nos.j.Timoth.ij.b. Qui vult omnes homines saluos fieri ꝛc. Aug⁹. Qꝺ hic esuriit/ hoc prius in muliere sitiebat: Ideo dicebat: Sitio/ da mihi bibere. Glo. quedā exponit sic: c Meus cibus est vt faciam voluntatem ꝛc. Uoluntas patris est vt credat̄ in eum ꝛ i filiū quē ipse misit. Opus patris est nostra salus. Christi ergo cibus ē nostra fides ꝛ nostra salus. Facit ergo volūtatē patris docēdo credere in se in ꝑdicatione: facit opus patris maturādo mysteriū redemptionis in passione. Est ergo sensus: Meus cibus est: id est mea refectio ꝛ delectatio: d Ut faciā voluntatem eius qui misit me: id est patris ꝑdicando erudiens hominem ad fidem. e Ut perficiam opus eius: patiendo redimēs ad salutem. Sed quare non dixit hoc discipulis anteꝗ dicerēt sibi ꝙ māducaret? Ad hoc rñdet Chrys. ꝙ hoc fecit vt susceptibilior esset responsio per metaphoram sumptam de cibo. Qꝛ aūt sit volūtas patris de q mētionē fecerat in genere/ specificat dicēs: f Nōne vos dicitis ꝙ adhuc ꝗttuor mēses sunt ꝛ messis venit? Iterū hic cōsuetis noībus reducit eos ad ꝯtēplationē rerū excellentiū: sic dicit Chrys. Messis autē dicit̄ hic aptitudo samaritano͡r ad credendū. Et hoc volēs eis ostēdere/ accipit silitudinē a messe materiali/ dicēs: Nōne vos dicitis ꝙ adhuc ꝗttuor mēses sunt ꝛ messis venit. Et nota ꝙ tp̄s messis cōputat̄ dupliciter. Uno mō ꝑm numerū dierū cōsuetū in ꝗlibet anno: sic dicim⁹/ ꝙ a pascha vel a pentecoste sunt tot vel tot mēses vsꝗ ad messem. Alio mō cōputat̄ ex ꝯsideratione segetū possibiliū ad maturationē in tāto vel tanto tpe: ꝛ sic loquit̄ hic. q.d. cōsiderate segetes ꝛ videte ꝙ vix in ꝗttuor mēsibus erūt mature. Et ꝑm hoc patet hyemis tpe hoc factū esse in nouēbri.s. vel decēbri/ vel circa hoc: qꝛ in pascha offerebant̄ ꝑmitie frugum maturarū. Et ex hoc perpēndit̄ ꝙ hoc non sit factū immediate post illa q dicta sunt de electione ementiū ꝛ vendentiū in templo/ q facta est in pascha. Uel potest legi aliter/ ita ꝙ li/ sunt/ dicat ꝑsens cōfusum: Nonne vos dicitis.i. soletis dicere: g Qꝛ adhuc quattuor menses sunt ꝛ messis venit. q.d. homies semp solent dicere qui desiderāt tempus messis: ecce messis venit. Et dicūt hoc quattuor adhuc mensib⁹ intermedijs: sicut mō cōmuniter dicit̄ in quolibet āno circa pascha vel pentecoste: ecce parū deest vsꝗ ad augustum. Facta autē mētione de messe/ adaptat similitudinē/ dicens: i Ecce dico vobis. q.d. vos cōputatis quattuor menses vsꝗ ad messem: ego aūt vobis aliam messem albam ꝛ paratam ostendo. k Leuate oculos vestros/ mētis ꝛ corpis: quia iam videbat ciuitatē venientē ad eū. l Et videte.i. discutite ꝛ cogitatione pēsate. m Regiones: id est plebes regionum. n Quia albe sunt iam ad messem.i. qꝛ apte sunt recipere fidē. Itē cuius fruct⁹ ꝯgregant̄ in horreū ecclesie. Querit aūt Chrys. quare sic loquit̄ eis ꝑ similitudines? Et ad hoc assignat duas causas. Prima: quia mens facilius recipit ꝛ manifestius intelligit sermonem similitudine consueta firmatū/ eo ꝙ legat intentionem sermonis in similitudine tanꝗ in scriptura quadā: ꝛ sicut in scriptura vidēs res magis detinet. Secūda causa est: quia dulcorat̄ enarratio/ ꝛ ꝑmanentior sit corū que dicuntur memoria ex cōsonātia similitudinū cōgruarum. Posito aūt exemplo/ inuitat eos ad metendū: id est predicandum dicens: o Et qui metit/ falce predicationis/ a terrenis separat: ꝛ in fasciculo viuentiū per charitatē ꝛ ecclesiasticam vnitatē colligat: mercedem accipit. Et vt magnitudinē premij indicet/ subdit: q Et congregat fructum: id est gaudiū de cōtemplatione dei remunerantis laborantē in se et in alio: quia videbim⁹ ibi deum in se ꝛ in eis qui iuxta nos. Et illi maxime dicunt̄ fruct⁹ alicui⁹/ de quib⁹ gaudet tanꝗ ꝑ ꝑdicationē suā conuersis. Fructū dico congregat/ r In vitam eternā/ nō trāsitoriā. Sz ne quis crederet messores tm̄ habere mercedē ꝛ nō seminatores: ß ideo subdit:

Tertio legitur ab illo loco: o Et qui metit mercedem accipit: gratiam in ꝑsenti: q Et congregat fructum: id est in futuro cumulat suū gaudiū ꝛ ꝑmiū duraturū: r In vitam eternam: non trāsitoriā. Sed qꝛ possent dicere apli: * Non nobis gaudiū

* stra sed vos. a Dicebāt ergo discipuli ad inuicē: Nūquid aliquis attulit ei manducare? Ita murmurāt clerici ꝛ familia prelato͡r qñ vident dominos suos tardare a comestione ꝛ occupari in predicatione/ vel in cōfessionib⁹ audiendis. b Dicit eis iesus: Meus cibus est vt faciā volūtatē eius qui misit me vt perficiā opus eius. In hoc instruimur vt delectationē non in tēporalibus sed in spūalibus queramus. In faciendo dei volūtatē ꝗtum ad nostrā custodiam: Hec est voluntas dei/ sanctificatio vestra: vt dr̄.j.Thessal.iiij a. Et in perficiendo opus eius/ quantū ad alio͡r conuersionē: Hoc eñ est opus dei.s. saluare. Un̄.j.Timoth.ij.b. Uult omnes homines saluos fieri. Item Ps. Operat⁹ est salutē i medio terre. Hec duo dicit apostolus.j.Timoth.iiij.d. Attēde tibi ꝛ doctrine/ insta in illis: hoc eñ faciens ꝛ teipsum saluū facies ꝛ eos qui te audiunt. Sequitur: f Nōne vos dicitis ꝙ adhuc quattuor menses sunt: id est quattuor defectus pri⁹ sunt in predicatore supplēdi. h Et tūc/ messis venit: id est fructus predicatiōis. Quattuor eñ defectus quos dei est supplere/ debet homo in se recognoscere: maxime quādo mittitur ad predicandū. Unde de tribus illorum dicit hieremias cū mitteret̄ a domino ad predicandū. Hiere.j.b. A a a domine deus ꝛc. Ter dicit/ a/ pro triplici defectu scientie/ eloquētie/ ꝛ vite. Quartus defectus est specialis gratie qua indiget vt libenter audiatur ꝛ ei credatur. Quia dicit Gregori⁹: In vanū laborat exterius lingua predicatoris/ nisi intus coadiuuet gratia saluatoris. Hoc quartū non est in nobis: qꝛ quandoꝗ deficit ꝓpter peccata audientium: Aliqñ tamē deficit propter malam vitā ipsius predicantis. Amos.iiij.b Ego prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses interessent vsꝗ ad messem: id est cum deficeret predicator in tribus. Sed nota ꝙ domin⁹ illos defect⁹ citius supplet quos homo humiliter agnoscit. Unde sequitur: i Ecce dico vobis: leuate oculos vestros/ ad orationē: ꝑm illō Ps. Ad te leuaui oculos meos ꝛc. l Et/ postmodū/ videte regiones: qꝛ albe sunt ad messem. Primo debet predicator oculos leuare ad celū in oratione: ꝛ postea ad populū respicere conuertendū in predicatione: ꝛ merito orationis videt eum ad recipiendū predicationem. Johel.iij.c. Mittite falces: qꝛ maturauit messis. o Et qui metit mercedē accipit.i. q predicat/ multam habet remuneratione: qꝛ valde magna est messis/ ꝛ pauci sunt messores: ꝛ ideo eis maior labor/ ꝛ maior fructus incūbit. Luc.x.a. Messis quidē multa/ operarij aūt pauci. Nota ꝙ dicit/ operarij: non/ locutorij. Manu eñ non lingua colligitur messis/ nisi forte miraculose. Falcē eñ predicationis debet messor tenere in manu operationis. Illi ergo q predicant ꝛ non habent opera/ falcē tenent in lingua. Et q sic volūt metere ꝑsumūt ꝙ dñs pro eis faciat miracula: qꝛ hoc nō pōt fieri nisi miraculose. p Mercedē accipit: augmentū gratie in presenti: q Et congregat fructū in vitam eternā: glorie in futuro. Uel pōt notari duplex premiū: Auree ꝛ aureole. De hac mercede dicit̄ Ruth.ij.a. Dixit booz messoribus suis: Dñs vobiscū. Booz interpretatur fortis vel

S * in robore: ꝛ

B

C

Aliter

Moraliter

Ps.75.

D

Ps.122.

Duplici de causa loquebatur dñs discipulis ꝑ silitudines

E ideo subdit: a ¶ Ut et qui seminat simul gaudeat et q̄ metit. Prophē seminauerūt: apli messuerūt: ⁊ vtriq; mercedē habēt ⁊ par gaudiū. Hoc aūt in rebus sensibilibus nō cōtingit: ān potius tristat seminās/cū in labores eius mctēs ih̄trat alius. Et q̄ duo fecerat mōtionē. s. seminatoris ⁊ messoris/adaptat sermonē puerialē/dicēs:

b ¶ In hoc em̄/cassu in q̄ log'r: c ¶ Est verbum: id ē puerbiū: e ¶ Verum: qđ a multis dicit: hoc scz quia alius est q̄ seminat et alius q̄ metit. Et est puerbium qđ solet dici qñ aliq̄ labores suffinuerūt ⁊ alij fructū receptiūt. Hoc ergo ⁊ nūc dicit: qñ iste sermo bñ cōpetit huic materię: q̄ laborauerūt pphē: vos aūt fructus q̄ ex illoz laboribus apti sūt/metitis. Ūñ subdit: Ego misi vos metere qđ ⁊c. Alij legūt sic p̄m Glo. b ¶ In hoc em̄ est verbum verū: q.d. deus habet suos seminatores ⁊ suos messores: ⁊ hoc idoneū ē ⁊ necessariū: q̄/ In hoc: id est q hoc: c ¶ Est: id est apparet: d ¶ Verbum/euāgelij/verum: qđ vos apli p̄dicatis. In hoc inq̄ apparet verū: f ¶ Quia alius est qui seminat: id est p̄dicatione inchoat ⁊ fidē/vt pphēt: g ¶ Et alius qui metit: id est p̄dicationē cōsummat: ⁊ pplos ad fidē cōuertit: vt apli. Et p̄ hoc pbat veritas euāgelij q̄li p duplex testimonij: pphaz ⁊ aplor: q̄ cōcors est doctrina. Pro-
phētę seminauerūt iudeos ⁊ samaritanos: apli aūt messuerūt eos: id est a terrenis segauerūt ⁊ ad celestia erexerūt. Ūñ sequitur: Ego misi vos metere quod vos non ⁊c.

Aliter * Nō nob gaudiū reponit de fide credētiū. Alij em̄ fūt. s. pphētę q̄ seminauerūt ⁊ frustrari gaudio nō possunt: sicut videmus in messe materiali/q̄ si aliq̄s metit ⁊ alius seminauit/frustrat gaudio messis q̄ seminauit. Si ergo illis gaudiū repositū ē certū/nobis nō pōt aliq̄s reponi. Remouet christus opinionē istā dicēs: Ut ⁊ qui seminat simul gaudeat ⁊ qui metit. Et determinās qđ obiectū ē/subdit: b ¶ In hoc em̄: id est p̄ tāto: c ¶ Est verbum: id est puerbiū: verum: qđ solet dici: Quia alius est qui seminat: et alius est qui metit. Et ē puerbiū qđ dicit de auaris in seminatiōe materialiq̄: sępe cōtingit q̄ nō metūt: ⁊ aliōs alius nihil ptinēs seminatori. Hoc etiā in ꝓposito vez est. Sz qđ amplius est/nō est sūe. Et hoc ideo: q̄ pphētę nō ꝓprios agros seminauerūt sed alienos: Et bñ pōt esse q̄ gaudeāt de remūeratiōe vnius agri nō sui ⁊ alterius/simul ⁊ seminatores ⁊ messores diuersi. Vt aūt etiā ex facilitate laboris acc̄dat eos/inducit adhuc āplius.

h ¶ Ego misi vos metere quod vos non laborastis: q.d. pphētę seminauerūt ⁊ ꝓparauerūt plebē ad fructū/in q̄ multus labor est ⁊ nō tāta delectatio: ⁊ vos aplos seruauit ad messez/vbi multa ē delectatio ⁊ ḡes ⁊ nō tātus labor. Qđ aptius subinfert. i ¶ Alij laborauerūt/pphētę. s. multa em̄ fatigatiōe indigebat hoc. s. submittere semina ⁊ alias indoctas inducere in cognitionē dei. k ¶ Et vos in labores eorum introistis: q̄ tā ꝓparatos p̄ istructionē pphetaz in horreū dñi colligit: in q̄ nō tātus labor ē. Et hoc dicit sicut dic̄ Chrysostomus: ne curbent apli q̄si ad rē laboriosam missi: q̄ videbāt eis laboriosa res esse orbē terraz circūire ⁊ p̄dicare: ⁊ ideo ostēdit eis q̄ imo pphētę ad grauia missi fūt: tipi aūt ad leuia. In messe em̄ cū facilitate fructus cōgregāt: ⁊ in vno momēto area manipulis replet/vbi nō expectant tempoz versiones: id est reuolutiones vel mutationes ⁊ hyems ⁊ ver ⁊ imber: ⁊ ita in messe facilitas ē ⁊ securitas ⁊ iocūditas de ꝑsentia fructus. In semine aūt multus labor/diutina expectatio/piculosa mora ꝓpter mutationē tēpoz ⁊ incertitudinē auraz. Hāc aūt facilitatē ⁊ festinationē messis ipa opa clamāt. Ūñ subdit euāgelista: l ¶ Ex ciuitate autem illa multi crediderūt in eū samaritanoz: ḡs supra notauerat/dicēs: Videre regiones: q̄ albę fūt iā ad messem. Et subdit causam trahentē eos/dicēs:

m ¶ Propter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit mihi omnia quęcūq; feci. Simul audierūt mulierē ⁊ crediderūt: vt dicit Chrysostomus: Cōspiciebāt em̄ qñ nequaq̄ admirata esset ad gratiā mulier eū q̄ redargueret eius delicta: neq; vt gratificaret alij/suā diuulgāsset vitā. Et nota q̄ laudant samaritani in cōpatiōe iudeoz: suscipue in duobus. Vnū est: q̄ illi christo ex iudeis nato ⁊ pribuli suo

A Unde sequitur: a ¶ Et māsit ibi duos dies/tm̄: ne iudeī haberēt quid dicere q̄ cū alienis fordidatus esset. Sed quantū ꝑfecerint ex verbis ipsius fontis aquę viuę/q̄ vna stilla a multiere pcepta sic ꝑfecerūt/ostēdit euāgelista ex sequētib⁹/dicēs:

b ¶ Et multo plures crediderūt ꝓpter sermonē eius: supple q̄ ante p verbum mulieris crediderunt. Sed nunq̄d steterūt in fide illa ſp quę est ex auditu ⁊ iuuatur per suasionem? Absit. Et ideo ſ̄dit:

c ¶ Et mulieri dicebant/illi q̄ ad verbum mulieris crediderant: Quia/iam/ non ꝓpter tuā loquelā credimus. Et cōmendant in hoc q̄ nec signa petierunt: nec ꝓpter gentē suaz sibi odiosam cū min⁹ susceperūt/ ⁊ q̄ ad ſ̄bā eius securari dicunt:

Matth.13.g. Marci.6.a. Luc.4.d.

d ¶ Ipsi em̄ audiuimus: q̄ hic ē vere saluator mūdi.

e ¶ Post duos aūt dies exijt: f inde ēt abijt in galilęā. Ipē em̄ iesus testimoniū phibuit

rogauerūt eum vt ibi maneret. Et mānsit ibi duos dies.

a ret. Et mānsit ibi duos dies.
b Et multo plures crediderūt
c ꝓpter sermonē eius. Et mulieri dicebant: quia iam non ꝓpter tuā loquelā credim⁹.
d e Ipi em̄ audiuim⁹ ēt scimus: q̄ hic ē vere saluator mūdi.
f Post duos aūt dies exijt:
g inde ēt abijt in galilęā. Ipē em̄ iesus testimoniū phibuit

g ¶ Unde sequitur:

✳ in roborē ⁊ significat illuz/de q̄ Pā. Dñs fortis ⁊ potēs: Hic dicit messoribus. i. ꝑdicatorib⁹ suis: Dñs vobiscū. Iego ipse merces vestra ero. Ipsum etiā gaudiū quod habent de cōuersione peccatorū est quędā merces eorū. Pā. Uenientes aūt venient cum exultatione portantes manipulos suos. Constat q̄ paulus veniet cū multis manipulis: vñ ⁊ multā mercedem accipiet. Esa. xvii. a. Et btachiū eius ſpicas leget. s. Thessal. ij. d. Quę ē nostra spes aut gaudiū aut corona glorię? Nōne vos ante dñm nostrū iesum christū in aduētu eius? Vos em̄ estis gloria nostra ⁊ gaudium. a ¶ Ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit. Qđ est/qñ aliōs ꝑdicat peccatoribus q̄ tūc nō cōuertunt: ⁊ postea ad ꝑdicationē alterius/recolētes ꝓrē ꝑdicationē. Tūc talis messis cōmunis ē veri⁹ q.s. illius q̄ seminauit: id est q̄ cōuersionē inchoauit: ⁊ mes/sor⁹: id est q̄ ꝑficit ⁊ cōsummauit. Seminēt ergo omnes: q̄ ḡs messem faciēt. Esa. ix. a. Lętabunt coz̄a te sicut q̄ lętant in messe. Eccl. xj. c. Mane semina semē tuū: ⁊ vespe nō cesset manus tua. Amos vlt. d. Comp̄hēdet arator messorē: id est ꝑdicator ꝑdicatorē. b ¶ In hoc enim est verbum verū. i. in hoc apparet veritas euāgelij ⁊ firmitas. f ¶ Quia alius est qui seminat/et alius est qui metit: q̄ magis credit duobus/quorū vnus inchoat ꝑdicationē/ ⁊ alius ꝑficit ḡ vni crederet. Deut. xix. d. In ore duorū vel triū testiū stabit oē verbū. Vel/ b ¶ In hoc em̄ est verbum verum: quia alius est qui seminat/et alius ⁊c. id est veritas est in hoc verbo qđ solet dici/q̄ alius seminat ⁊ alius metit: quia aliud est hoc ⁊ illud: Ita aliud ē inchoare cōuersionē hominū ⁊ aliud cōsummare. Vel seminare est bona opa facere in ꝑsenti: metere est fructum recipe in futuro. Aliud autem est hoc: ⁊ aliud illud: quia vnum in laboze fit ⁊ lachrymis: aliud in gaudio. Pā. Euntes ibāt ⁊ flebāt mittētes semina sua: Uenientes autem venient cum exultatione/portātes manipulos suos. ij. Cor. ix. b. Qui parce semīat/parce ⁊ metet: ⁊ q̄ semīat in bñdictiōibus/de bñdictiōibus ⁊ metet. Gal. vj. b. Que seminauerit homo/hęc ⁊ metet: qñ q̄ seminat in carne sua/de carne ⁊ metet corruptionē ⁊c. Bonū igit faciētes nō deficiamus: tpe em̄ suo metemus nō deficiētes. Et nota q̄ boni seminatores solēt duabus manibus seminare. Ideo dicit Eccl. xi. c. Mane semina semē tuū: et cūctę pōt manus tua instāter opare. b ¶ Ego misi vos metere quod vos non laborastis. Alij laborauerunt/ ⁊ vos in labores eorum introistis. Hoc pōt dici nob clericis ⁊ religiosis. Apli em̄ ⁊ martyres ⁊ cōfessores/ isti laborauerūt: q̄ ecclesiā in sanguine suo fundauerūt: nos aūt in laboribus eoz luxuriamur. Deut. vj. b. Cū introduxerit te dñs deus tuus in terrā ꝓ q̄ iurauit patribus tuis: ⁊ dederit tibi ciuitates q̄s nō ędificasti/domos ſ̄claras cūctaz opū q̄s nō extruxisti: cisternas q̄s nō effodisti: vineta ⁊ oliueta q̄ nō plātasti: caue ne obliuiscaris dñi dei tui. Item Josue vlt. c. Dedit vobis terrā in q̄ nō laborastis. Sequitur: l ¶ Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eum samaritanoz̄ ꝓpter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit mihi omnia quęcūq; feci. Nota q̄ dñs dedit virtutē verbo mulieris: quia verecundiam omnē cōtempsit ⁊ se vilificauit/nec vitā suā diuulgare timuit: ita ſi nos cōtemneremus nosmetipos/credo q̄ nos ꝓficeremus. Humilibus em̄ dat gratia. j. Pet. iiij. b. n ¶ Cum venissent ergo ad illum samaritani/rogauerunt eum vt ibi maneret: ꝓpter ſ̄dicationē quā ab eo audierāt sine ḡtu ⁊ sumptu.

✳ Ideo nō rogant

pēsatiōis rōnem: vt in qua videt plus ꝓficere: et q̄ ibi nō sit potius honore. Audi cū dicente Matth. xj. c. Et tu caphar-naū quę vsq; ad celum exaltata es/vsq; ad inferni descendes. Sed queritur de hoc: quia nos videmus aliquando aliquos magis honorari in sua patria vbi noti sunt/q̄ in aliena vbi peregrini sunt. Ad hoc respondet Chrys. q̄ hoc raro ꝓtingit: et a raro contingentibus nō oportet tale quid generaliter ꝓnūciari: Si aūt quidam in patria propria honorātur/multo magis in aliena: cōsuetudo em̄ facile cōtēptibiles facere assuescit. Sed aliter potest dici/vt videtur: q̄ aliqua est honor ꝓphetę: et aliqua honor hominis. Honor hominis cōsideratur ex rebus huius

l qz ꝓphēta in sua patria ho-
k norē nō habet. Cum ḡ venis-
set in galilęā/exceperūt eum
l galilei: cūm omnia vidissent
ḡ fecerat hierosolymis i die
m festo. Et ipsi enim vēnerant
o ad diem festum. Uēnit ergo
iterum in chana galilee vbi
p fecit aquam vinum. Et erat
q quidam regulus cuius filius infirmabat capharnauz.

mundi: sicut ex nobilitate genituręz ⁊ ex diuitiis: et ille maior ē in patria ḡ in exilio. Honor aūt ꝓphetę est ex his q̄ occurrunt naturę ⁊ actib⁹ miraculosis: et hic minor est in patria ḡ alibi: quia cōpatriote semp habent respectum ad ꝓgenitores eius: ⁊ p̄m illos iudicant. Ubi aūt ille respectus nō est/cessat iudiciū illud: ⁊ iudicant tūc p̄m ea q̄ ad aliquo vident fieri: ⁊ p̄m magnitudinē illoz impendūt honorē maiorē vel minorem. Quia aūt ipse venit nūc ideo q̄ galilei eum in alia patria magnificum viderāt: ⁊ ideo ei facilius crediturī erāt/ ostēdit euāgelista ex sequētibus. Dicit enim: k ¶ Cū ergo venisset in galilęam/exceperūt eum galilei: supple honorifice. Et nunq̄d ꝓpter nobilitatem generis? Non: sed/ l ¶ Cū oia vidissent quę fecerat hierosolymis in die festo: Sicut quando aliquis in magno honore habitus est alicubi: vt magnus clericus veniēs in patria suā ꝓpter boc honoratur. Chrysostomus tamen dicit/ q̄ hic galilęam nō dicit patriam suam: immo dicit q̄ ifti galilei viles ⁊ extranei suscepērunt eū: sic ⁊ ꝓpus samaritani. m ¶ Et ipsi em̄/ galilei sicut ⁊ ceteri iudei: n ¶ Uenerāt ad die festū: curiositate miraculorum/nō voluntate audiendi ꝑdicationem: vt dicit Glo. Uel forte vt adorarēt in die festo ꝑm ꝑceptū legis: Exo. xxiij. d. Quia vero christus miraculum vini fecerat in chana: ⁊ illud nō multū diuulgatū fuerat: o ¶ Uenit ergo iterum in chana galilee vbi fecit aquam vinum: id est de aq̄ vinum: vt secundū miraculum ibidem faceret: vt cōcurrēnti⁹ miraculis ⁊ quę viderāt in festo: ⁊ ḡ fecerat vel facturus erat in chana/vnū per aliud diuulgaretur: ⁊ per consequēs etiam miraculum faciliꝰ crederent in eū homines patrię illius qui minus crediderant ꝓius. Chrysostomus tamē q̄ aliam facit hic lectura/dicit sic. In galilęam venit fugiens iudęam ꝓpter liuorem iudaicum. Sed in chana ꝓpter quid potius venit? Mihi videtur eam ḡ a miraculo fidem innatam fortiorem faciens ꝓpter ſ̄sentiam suam: ⁊ magis eos attrahēs ad fidem miraculi ⁊ ad amorem sui sponte veniendo ad eos: ⁊ in ꝓpriā quidem dimittendo patriā/illos vero ſ̄honorando. Sed p̄ma lectura respōdet litterę sequēti/vbi dicit: p ¶ Erat quidam regulus/sic dictus: vt dicit Chrysostomus: Aut q̄ de genere esset regali: aut quia haberet dignitatē aliquā principatus/ita vocatā. q ¶ Cuius filius infirmabatur capharnaum. Et dicit Chrys. q̄ quidā putāt hunc esse illum centurionem/de quo habetur Matth. viij. a. qđ patet esse falsum. Primo: q̄ ille christum volentē ad se venire/

ḡ rogat manere/

✳ Ideo nō rogank filati nostri ad manendū: q̄ raro p̄dicāt ⁊ multa expēdūt. Reliq̄ satis patēt p̄m p̄mā expositionem vsq; ibi: p ¶ Erat erat quidā regulus cuius filius infirmabat capharnaū ⁊c. Summa huius euāgelij diuidit in quatuor/quę hic notāda sunt. Quis infirmat: vbi infirmat: qua infirmitate teneatur: quō sanat⁹ fuerit ⁊ q̄ñ. Quis ostēditur/cū dicit: Cuius filius infirmabatur. Ubi/ In capharnaum: Qua infirmitate/ibi: Reliquit eum febris. Quādo: Hora septima: Unū ḡ quēlibet designat ille regulus: q̄ ſpiritualiter debet esse rex. Ūñ Pā. Et nūc reges intelligite. Duo em̄ faciūt regem: Unctio ⁊ diadema. Christian⁹ aūt ois unctus. Unde. j. Joh. ij. d. Et vos unctionē habetis a

Aliter

Matth.13.g. Marci.6.a. Luc.4.d.

Pā.23.

Pā.125.

Pā.2.

E ℣ rogat manere dicēs: ℣Nō sum dignus vt intres sub tectū meū: Ite aūt ad christū dicit: Descēde anteqū moriat filius meus. Secūdo: quia illic de monte descēdēs christus in caphar naū dicit intrasse: ℏ aūt a samaria in chanā. Tertio: quia illius puer detinebat paralysi: huius aūt filius febre. a ¶Hic cum audisset / quia iesus aduenisset a iudea in galileā. Morā modicum ⁊ tarditas fidei: q̄ nō multum laborasset si esset longe christus. Ideo quia pax considebat q̄ posset sanare: ſz tamē cū ꝓpe erat ꝓpter famam/ b ¶Abijt ad eum et rogabat eum vt descenderet/ corrigalit: quia nō credebat q̄ ꝑm ſſentiam deitatis esset vbiq; nō eſſ credebat eum esse deum. c ¶Et sanaret filium eius: si posset. Et subdit causam pcum: d ¶Incipiebat enim mori. Sz quia christus vidit debilitatē fidei eius/ ℏ dicit ei parabolam cordis quā patiebat: hocſpō increpās eū vt salubriter cōfundat ⁊ eleuās eū in cognitionē deitatis ipſius cuius solius ē talia scire: Et ideo seqūtur: e ¶Dixit ergo iesus ad eum: Nisi signa et prodigia videritis nō creditis. Signa dicit miracula minora: ꝓdigia maiora. Vel signa dicit miracula facta: ꝓdigia aūt ꝓphetica dicta. Prodigiū eſſ vt dicit Augustinus dicit ſſi ꝓ- Prodigiū ꝑm Aug⁹. diritū: q̄ſ. ꝓuoro dicat/ vel porro significet/ ⁊ aliquid futurum esse portēdat. Vel aliter/ signū respicit excellentiā virtutū operātis: ꝓdigiū aūt cōtrarietatē eminentē a cursu nature nobis cōsueto. Et ꝓ hoc dicit q̄ necesse fuit eos inducere in fidem q̄ ipse esset nature diuine ⁊ supra naturā alioꝝ hominū. Sed q̄rit de hoc q̄ dicit/ Non creditis: q̄ nōne fidei fuit q̄ rogauit eū: q̄ister ergo dicit/ non creditis? Ad hoc dicit Augustinus q̄ rogauit temptādo. Dicit eū sic: Erguit hominem in fide tepidū/ aut frigidū/ aut omnino nullius fidei: ſz temptare cupientē de sanitate filij sui q̄ſis esset christus/ ⁊ q̄ esset/ ⁊ q̄tū posset. Aliter soluit alia Glo. dicēs/ q̄ aliquā fidem habuit q̄ posset sanare cū venit ad eū/ ⁊ rogauit: ſz infidelis fuit/ dū absentem posse eū sanare nō credidit. Chrysostomus aūt soluit multis modis dicēs: q̄ hoc nō dixit. ſ. non creditis/ in cōparatiōe samaritanoꝝ/ q̄ sine signis crediderūt. Aliter: q̄ hoc dicit nō ꝓpt reguli ꝓsonā/ ſz ꝓpt ciuitatē vñ erat. ſ. caphar naū.

F ℣ Tertio soluit ⁊ Moraliter ✳ sancto. Et vngitur ad innuendum q̄ debet pugnare pro se ⁊ pro regno suo. Unde Job. vij. a. Militia est vita hominis super terram. Item diadema debet habere. Diadema autem dicitur quasi duo demens: ꝓincipium ⁊ finem. Principium ad innuendum q̄ nulli subest. Finem ad innuendum q̄ perpetuo non ad horam erit rex: sicut potestates quę quasi quolibet anno renouantur: Unde nec sunt/ nec dicūtur reges. Nulli ergo subest homo nisi velit: quia cor habet in libera potestate: ita q̄ a nullo cogi potest. Eccl. xvij. a. Dedit homini potestatem eorum quę sunt super terram: posuit timorem illius super omnem carnem: id est super motum vel actus carnalem: ⁊ dominatus est bestiarum ⁊ volatilium: id est motuum carnis ⁊ mentis carnalium ⁊ spiritualium: ecce libertas siue libera potestas hominis/ cui regnum suum subest. Et postea sequitur: Testamentum eternum constituit cum illis: ecce regni eterni/ tas. Hęc duo notanē in diademate: Demit eſſ duo/ seruilitatem ⁊ temporalitatem siue breuitatem. Sed istud regnū violatur per peccatum ⁊ diminuit: Unde iam homo non rex sed regulus dicit: quod est diminutiuum quasi paruuli vel pueri: ⁊ hoc ꝓpter paruitatem regni; ꝓpter paruitatem potētię; ꝓpter paruitatem sapientię. Propter paruitatem regni dico: q̄ modicum est: sola. ſ. longitudo hominis/ q̄ est septem pedum. Unde Eccs. ix. d. Ciuitas parua/ pauci in ea viri: id est virtutes. Philosophus. Omnia mea mecum porto. Item ꝓpter paruam potentiam. Unde Esa. j. g. Erit fortitudo vestra quasi fauilla stupę. Mum. iij. c. Omnes munitiones vestrę quasi ficus cum grossis suis: si concusſę fuerint/ cadēt in os comedētis. Ex paruitate autem potentię accidit q̄ occupant alieni regnum istud: id est demones vel motus carnales. Esa. j. c. Regionem vestram coram vobis alieni deuorant. Item dicit regulus ꝓpter paruitatem sapientię. Sorores eſſ pueri sensibus non malicia: ⁊ ideo non reges sed reguli sumus. Eccs. x. c. Ue tibi terra cuius rex puer est: id est ratio puerilis sequet. s puerilia ⁊ vana. Prouerb. j. c. Usququo paruuli diligitis infantiam: ⁊ stulti ea quę sibi noxia sunt quęrunt? Ue ergo tali terę cuius rex puer est: quia tunc a suis qui deberent eum defendere dissipatur regnum eius. Di sunt quinq; sensus. Unde. j. Machab. j. b. Obtinuerunt pueri eius regnum vnusquisq; in loco suo: ⁊ imposuerunt sibi diademata: ⁊ multiplicata sunt mala in terra. Hoc fit quādo quinq; sensus regnant in anima: tunc disperditur regnum. Eccl. x. a. Rex insipiens disperdet populum suum. Et nota q̄ insipientia regis est in tribus. Primum/ quando nō exercet iusticiam de malefactoribus. Secundum/ quando munitiones sibi aptas non ędificat/ vel ędificatas non conseruat. Tertium/ quando diuitias ad pugnandum sibi non congregat. De primo scilicet de faciēdo iusticiam dicitur Prouerb. xx. d. Dissipat impios rex ſapiens: ⁊ incuruat super eos fornicem. Ergo econuerso/ insipiens nō dissipat impios sed multiplicat. Esa. xxvj. d. Justiciam nō fecimus in terra: ideo non ceciderunt habitatores orbis. Item Prouerb. xx. d. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Secundo insipiens est: quia non ędificat sibi munitiones: De quibus dicitur. iij. Reg. ix. q̄ septem munitiōes ędificauit salomon. Prima munitio siue ꝓsidium fuit magedo: quod interpretatur fructus egę: ⁊ significat ieiunium siue parcitatem in cibo. Parca eſſ egna valde fructuosa est cōtra vitium guię ⁊ exercitiuz eius. Eccl. xxx. c. Uigilia ⁊ cholera ⁊ tortura homini infrunito: somnus autez sanitatis in homine parco. Secundum ꝓsidium est mello: quod interpretatur plenitudo siue adimpletio. Hęc est elemosyna: ⁊ est cōtra auariciam ⁊ exercitum eius. Prouerb. iij. b. Honora dominū de tua substantia ⁊ de ꝓmitijs frugum tuarum da pauperibus: ⁊ implebunt horrea tua saturitate ⁊ vino torcularia redūdabunt. Tertium est gazer: quod interꝓtat robuste consurgens vel fortiter vigilans. Hęc est strenua operum multiplicatio: ⁊ est contra accidiam. Prouerb. iij. b. Currens non habebis offendiculum tędij. ſ. tu q̄ es strenuus in multiplicatione opez. Unde ſcipit illis qui timent de paralysi vt semp moueāt mēbrum illud. Unde Eccl. vj. c. Subijce humerum ⁊ porta illas/ opando ⁊ non acidieris in vinculis eius. Quartū est bethoron: quod interꝓtat domus ire/ vel domus magistri: ⁊ significat disciplinam: ⁊ est contra luxuriam ⁊ exercitū eius. Prouerb. xxij. c. Stultitia colligata est in corde pueri: ⁊ virga disciplinę fugabit eam. Item Prouerb. xxvj. a. Flagellum equo ⁊ chamus asino: ⁊ virga in dorso impudentium. Quintum est palmira siue emath quod idem est: ⁊ interꝓtat formidans eos: ⁊ significat pauorem de ꝓpriis opibus: ⁊ est contra superbiam ⁊ inanem gloriam. Prouerb. xxviij. c. Beatus homo qui semp est pauidus. Job. ix. d. Uerebar omnia opera mea/ sciens q̄ non parceres delinquēti. Ibi dicit Gregorius. Oportet bona agere ⁊ ab eis se in mente sollicite custodire. In bonis eſſ opibus duo timenda sunt: desidia ⁊ fraus. Desidiam facit minor amor dei: fraudem ꝓprius amor sui. Fit aūt fraus tribus modis: cum ꝓ bene actis/ vel tacita hominum gratia/ vel fauoris aura/ vel cōmodum aliquod tempale desideratur. Et q̄ hoc facit/ est maledictus. Dicit. xlviij. d. Maledictus q̄ opus dei facit fraudulēter: vel negligēter/ alia littera. Sextum ꝓsidium est baalath vel balad: quod interꝓtat lugens eos: ⁊ significat misericordiam ⁊ compassionem de damnis ꝓximorum: ⁊ est contra inuidiam quę ridet de damnis ꝓximi. Job xxx. d. Flebam quondam sup eo qui afflictus erat: ⁊ compatiebatur anima mea paupi. Septimum est eger: quod interꝓtat fortitudo: ⁊ significat patientiam vel mansuetudinem quę omnia fortiter vincit: ⁊ est specialiter contra iram ⁊ exercitum eius. Prouerb. xvj. d. Melior est patiēs viro fortis: ⁊ qui dominat animo suo expugnatore vibiz: quia talis habet pugnā contra seipm ⁊ vincit familiarem inimicum. Baliui autem in his ꝓsidijs sunt septem dona spiritussancti: Et redde singula singulis. Quia autem ista ꝓsidia non habemus/ patet q̄ insipientes reges sumus. Tertiū q̄ ostendit insipientia regis/ est quando diuitias ad pugnandū nō congregat. De q̄bus dicit Esa. xxxiij. a. Diuitię salutis sapiētia ⁊ scientia: timor domini ipse thesaurus eius est. Ire Prouerb. xiij. b. Redemptio animę viri diuitię sue. Quis sit filius huius reguli videamus. Animus siue aīa pōt dici filius: cuius sollicitudinem debet gerere pater eius vt hęreditatē ei acqrat. ij. Cor. xij. c. Nō debēt filij parentibus thesaurizare sed parentes filijs. Igit thesaurizemus

✳ thesauros in eclia

b naret filium eius: Incipiēbat enim mori. Dixit ergo iesus ad eum: Nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis nō creditis.

a ℣Hic cum audisset / quia iesus aduenisset a iudea in galileā. b Rogauit ad eum et rogabat eum vt descenderet et sanaret filium eius: incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad eum: Nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis nō creditis.

5

b

† Regis insipientia in tribus cōsistit

Tribus modis fraus fit

✳ thesauros in eclia

A ℣ Tertio soluit ⁊ melius/ q̄ sicut ille q̄ dicit Marc. ix. d. Credo dñe/ adiuua incredulitatē meam: in parte credebat/ ⁊ in parte nihil credebat: ita ⁊ hic credidit: sed non integre nec; sane. Et hoc ostendit ex eo q̄ interrogauit seruos qua hora dimisit eū febris: volebat eſſ scire vtrū casu vel ꝓcepto christi hoc factū sit: ⁊ tunc ꝑmo ꝑfecte credidit quādo pueri dixerūt ei/ nō quādo christus. Si aūt venit ad christum ⁊ rogauit christum / licet parū crederet/ nil mirabile est: assueuerūt eſſi patres ob nimiū amorem filioꝝ / etiaz viles de quibus non ꝓsidunt medicos rogare: nihil omittere volentes eorum q̄ ad ꝓcurationē et salutē filioꝝ pertineant. Si eſſ multū cōfidisset/ decebat eum in iudeam ad christum venire: vel etiam cum in galileam venisset/ nō expectare donec iuxta domū venisset/ sed in primis finibus illi occurrere. Et ꝑ ista lectura ⁊ soluto vltima verio: sit: patet per id q̄ sequitur: a ¶Dicit ad eum regulus: Dñe/ descende ꝓius q̄ moriat filius meus. Correctus necdū credit/ sed loquit quasi non absens posſit cū sanare: nec absens posſit scire ea quę circa puerū erant: ⁊ quasi non posſt mortem posſit eum suscitare. Sed vtrūq; simul/ patrem ⁊ filium sanans/ b ¶Dicit ei iesus: vade/ filius tuus viuit. q. d. tu dicis descēde/ quasi nō posſim absens sanare: ideo statim sano filiū tuum sine descensu meo. Et ex efficacia verbi eleuatus in fide/ c ¶Credidit homo sermoni quē dixit ei iesus. Jam incipit credere: vt dicit Glo. q̄ sermone sanet: ⁊ sic meruit ille saluti filio. Chrys. et Aug⁹/ volūt q̄ nondū oīno habuit certitudinem fidei: quia postea scrutatus est horam/ scire volens vtrum a casu vel ab ipso iesu facta sit sanitas. Sed tamen/ d ¶Et ibat: ꝓfidens q̄ sanatus eēt filius. Libenter enim credit homo/ cum sibi dicit quod cupit. Hic querit Chrys. quare ad seruū centurionis sponte venit: Matth. viij. hic aūt nec; vocatus abijt. Ad hoc respondet: q̄ a centurione fides confirmata erat: idcirco ⁊ ꝓmisit ire/ vt discamus viri deuotionē: hic aūt regulus impfectus erat: ⁊ ideo dñs absens sanauit filium eius: vt sic eum ad fidem diuinitatis adduceret. Alia ratio est in Glo. quę dicit. Ad filium reguli non vadit etiam rogatus/ ne diuitias honorare videatur: ad seruum centurionis ire ꝓmittit / qui naturam hominis non despicit: In quo superbiam destruit: que in hominib⁹ nō pensat naturam sed quę extra parent. e ¶Jam autem eo: id ē regulo/ descendente/ serui occurrerūt ei. Glo. dicit q̄ vehiebant credētes. Chrys. videt velle dicere q̄ ideo occurrēt vt nunciarēt q̄ supflua esset ſſentia christi de reliq̄. Et vtrūq; potest esse verum: quia enim subito viderant conualuisse eum: ⁊ sciebant patrem ob hoc ad iesum iuisse: arguebant ex virtute christi sanatum esse/ eo q̄ naturalis sanitas non fiat subito: et ꝓcipue in eo qui laborat in extremis. f ¶Et nūciauerūt dicentes: quia filius eius viueret. Nō dicūt q̄ sanatus esset: cum tamen ⁊ hoc verum fuit: sed quia viueret/ innuentes per hoc magnitudinē morbi/ q̄ quasi de morte esset resuscitatus. g ¶Interrogabat ergo horā ab eis in qua melius habuerat. Interliñ. dicit/ q̄ hoc interrogat nō diffidēs de misericordia dei: desiderat ꝫo vt virtus diuina seruoz confessione plurimis innotesceret. Et hęc Glo. satis videtur dicere, ꝓbabiliter: quia ex magnitudine scire poterat q̄ naturalis nō potuisset filiū ita cito fuisse sanatus/ ſz miraculose. Chrys. tamē dicit ⁊ Aug⁹/ q̄ nondū perfecte credebat: sed interrogauit horam/ volens experiri vtrum casu vel ꝓcepto christi sanatus sit. h ¶Et dixerunt ei: quia heri hora septima. ſ. inter sextam ⁊ nonam: i ¶Reliquit eum febris. Chrys. Non simpliciter vt contingit/ sed repente dimisit: vt appareret non esse naturalis consequentia q̄ fiebat. Hoc etiā famulos suscitauit ad fidem. Et nota q̄ illum q̄ supra viuere diperant: hunc sanatum a febre dicunt. Et ita patet q̄ nihil aliud per vitam intelligebant / nisi q̄ magnitudinem morbi volētes innuere/ sic locuti sunt. k ¶Cognouit ergo pater: id est discutiēdo intellexit/ cōparās horā nūciantiū horę christi ꝓnunciantis: l ¶Quia illa hora erat in qua dixit ei iesus: filius tuus viuit. Et crēdidit ipse ⁊ domus eius tota: visa ⁊ probata magnitudine miraculi. Et autem innuat euāgelista q̄ ideo iam secūdū miraculū in chana: vt etiā primum per istud suscipiat diuulgationē/ subdit: ℣Hoc iterū secundū signū fecit iesus. Et dicit tēpus: m ¶Cum venisset a iudea ī galileam: quia cita primum a iudea veniēs fecit. Chrys. tamē aliter dicit. ſ. q̄ euangelista vult per hoc extollere samaritanos/ et commendare: q̄ nullum signum suscipiētes crediderunt: Galilei autem iam secūdum signum suscipientes/ nō crediderūt: nisi tm regulus et domus eius: sicut innuit textus ꝛc.

B

C

D

Moraliter ✳ thesauros in eclis: sicut dicit Matth. vj. c. Item pater debet filiū corrigere: sic ratio animū. Deb. xij. c. Quis filius quē non corripit pater? Item debet eum instruere: quia qui docet filiū in celo nutrit inimicum: vt dicit Eccl. xxx. a. Sic iam ꝓpredicta patet primū q̄ diximus hic considerandū. ſ. quis sit iste qui infirmat filius. ſ. reguli. Secundū q̄ notandū est: vbi infirmat/ in capharnaum: q̄ interꝓtat villa ꝓsolationis vel pinguedinis. Et in hoc notatur causa morbi: id est peccati abundantia: scz tēporalis sanitas: ⁊ fortitudo corporalis: ⁊ cętera huiusmodi bona naturalia quę dominus dat ad consolationem ⁊ gratiarū actionem: ſz nos vertimus in corruptionē. Pś. Prodūt quasi ex adipe iniquitas eorum. Luc. vj. d. Ue vobis diuitibus qui habetis hic ꝓsolationē vestrā. Tertium est/ qua infirmitate laborat: febri. ſ. q̄ est immoderatus calor circa cor interius. Et ideo in exterioꝝ sentit frigiditatē tāq̄ vt nō possit man⁹ extendere ad pauperes: vel mēbra ad alia bona mouere. Hęc est cupiditas q̄ vehemēter accendit cor. Ignis eſſ est qui nunq̄ dicit sufficit: vt dr Prouer. xxx. c. Et sicut est de febre: ita est de cupiditate. In accessu eſſ febrili calor ē immoderatus interius circa cor: ⁊ in exterioꝝ sentit frigus/ ⁊ interius nō sentit: ita in ꝓncipio sic cupidus intra se ardet igne cupiditatis/ nec tamē sentit illum calorem: quia non intelligit suam auariciā: ſz frigus exterius: quia semper credit fame mori: ⁊ semp credit parū habere: ⁊ ea q̄ habet amittere. Un̄ ⁊ manus habet frigidas ⁊ quasi contractas ad elemosynas/ ⁊ alia mēbra ad bona opa. Job. xv. c. Sonitus terroꝝ is semp in auribus illius ꝛc. Interius tamē totus ardet. Un̄ Eccl. xxiij. c. Anima calida quasi ignis ardēs/ nō extinguet donec aliquid glutiat. Apocal. xvj. b. Estuauerūt homines estu magno. Et nota q̄ inter omnes febricitantes/ solus ſgnerator habet cōtinuam: Alij auari/ vt raptores ⁊ fures nō habent nisi de die in diem: vel aliquādo ab anno in annū: sicut est quędā febris quę ē a quadragesima die in quadragesimam. Stuloli habēt febrem quotidianam. Quartū est quādo sanatur: ℣Hora/ inquit/ septima reliquit eum febris: quia per septem ab hac febre sanatur homo. Primum est difficultas peccandi/ q̄ ꝓcedit ex amotione occasionis peccandi / et opportunitas. Osee. ij. b. Sepiā viam tuam spinis. Secundū est amaritudo in peccando Judic. j. g. Extraxit amor⁹ filius dan in mōte: nec dedit eis locum vt ad planiora descenderēt: id est ad latam viā quę ducit ad mortem. Tertiū est tędiū peccādi. Sap. ij. a. Exiguū ⁊ cum tędio est tēpus vitę nostrę. Quartū est horor⁹ peccādi. Esa. xxj. a. Horrui cū audirē: turbatus sum cum viderē. Sap. xvij. b. Timore pulsi illius quę nō videbat sociei/ ęstimabant deteriora eē quę videbāt. Multum est cōfusio de peccato. Eccl. xiij. c. Est ꝓfusio adducēs gloriam. Unde philosophus. Erubuit salua res est. Sextū est abominatio hominū: quādo peccator sit opprobriū hominū et abiectio plebis propē peccatum suū. Prouer. xxx. d. Abominantur iusti virū impium. Septimum est aduersitas: q̄ſ ei semp male accidit ex quo incepit peccare: Aduersitas enī retrahit ad deū: Osee. ij. b. Reuertar ad virū meū ꝓiorem: q̄ bñ erat mihi tūc mag⁹ ęſ nūc. Sic ecōtra ꝓsperitas auertit a deo Prouer. j. d. Prosperitas stultoz perdet eos. Un̄ aug⁹ in libro de doctrina christiana: Nihil infelicius felicitate peccantiū. Vel septem horę

Pś. 72.

Universidad de Deusto
Biblioteca

possunt dici illa septem que dicit apostolus.ij. Corinth.vij.c. Scām deum contristari vos etiam in vobis operat sollicitudinem/sed defensionem/sed indignationem/sed timorem/sed desiderium/sed emulationem/sed vindictam. Vel septem hore/septem mundi considerationes. Prima est consideratio brevitatis:secunda mutabilitatis:tertia infidelitatis:quarta dolositatis:quinta malignitatis:sexta q tibi aduersat:septima q tibi inimicat. Expo. Ca.V.

Ost hec erat dies festus iudeorum. Istud capitulum potest diuidi in duas partes. Intendit ei euangelista hic de quadam persecutione qua persequebantur iudei dominum. Unde in prima parte ponitur causa persecutionis. In secunda vero responsio christi sue disputatio de causa illa: que incipit/ibi: Pater meus vsq; modo ꝛc. Prima pars diuiditur in quinq; partes. Prima continet id quod factum est inter christum ꝛ paralyticum. Secunda/disceptationem iudeorum cum paralytico:ꝛ incipit ibi: Dicebant ergo iudei ꝛc. Tertia/admonitionem qua admonuit christus paralyticum ne deceto peccaret/ibi: Postea inuenit eum iesus ꝛc. Quarta/nūciationē paralytici ipis iudeis q christus eum sanauerit/ ibi: Abijt ille homo ꝛc. Quinta continet verbum euangeliste dicentis q ideo iudei christum psequebātur/vbi dicit: Propterea persequebātur ꝛc. Prima pars primę partis diuiditur in plures partes: que ex ordine litterę patebunt/ne nimis multiplicetur diuisio. Ordo ad ꝓcedens vnus est ꝑm tempus. Tempus dico festorum:ꝛ tūc nō ordinatur ad ꝓcedens immediate/sed ad illum ascēsum de quo.S.ij.c.est habitum: Ibi em̄ ascēdit in pascha: hic autem ascēsus fuit in pētecosten:quod habet/tum ab auctoritate/tum p rationem. Chrysostomus em̄ dicit q istud fuit in pētecoste. Ratio est ad idē. Supra em̄ ascēdit in pascha: infra.vij.a.in scenophegia.j.r.c.narrat q ibi fuit in encēniis. Cum ergo p ordinem festoꝝ/pētecoste sit media inter pascha ꝛ scenophegiam/,pbabile est q hoc festum fuit pentecostes. Vel melius potest dici/q cum in pascha ꝛ scenophegia legatur ascendisse:ꝛ eodem modo ꝓceptum sit in lege ascendere in pētecoste/,pbabile est q hec ascēsio de qua loquitur hic/fuit facta in pētecoste:quia altas nō legitur in hoc euangelio ascendisse ad hoc festum nisi hic. Aliter ordinatur ad immediatum superius. Supra em̄ immediate habitum est de sanatiōe filij reguli in galilea facta ab ipo veniente de samaria:ꝛ sicut habitum est supra in principio capituli ꝓcedentis ,pter inuidiam phariseorum recesserat a iudea donec maiori testimonio operum ora eorum obstrueret. Cum igitur in galilea que est prouincia adiacens iudee famosum miraculum celebratum sit:cō sequebat vt in iudeam ad manifestationem sui rediret:vt iam omnis excusatio tolleretur iudeis tunc cōuictis a testimonio operum illorum que facta sunt in partibus adiacētibus. Dicit ergo: a ¶ Post hec/que supra narrata sunt: b ¶ Erat dies festus iudeorum/pētecoste. c ¶ Et/hac de causa/ascendit iesus hierosolymam. Et q festiuitas causa fuit ascēsus nūc/patet p Chrysostomum sic dicentem: Cōtinue diebus festis vadit in ciuitatem ob hoc quidem vt videatur cum eis diues festos facere: Ecce vna causa. Item vt multitudinem ferudiat simplicem:id est ad se trahat:maxime em̄ diebus festis bi quit vicinius erāt dispositi concurrebāt: Ecce alia causa: quia ,pter multitudinem simplicium modo venit qui calumniari nescierunt. Sequitur narratio cuiusdam quod erat in hierusalem/sine cuius narratiōe nō poterat sciri miraculum perfecte. Unde dicit: d ¶ Est autem hierosolymis ꝓbatica piscina ꝛc. Probatica dicitur a probaton/quod est ouis: quia ibi lauabātur oues ad immolādum. Piscina vero idem est quod cisterna quędam ampla nō multę ꝓfunditatis:sed tamē nō habēs omnino aquam tangētem superiores partes litoris vel ripę. Et dicitur piscina ꝓ antiphrasim/eo q minime pisces habebat:sicut sorores diaboli parcę dicūtur/eo q nulli ꝑcāt. Que.s.

Moraliter Moraliter. a ¶ Post hec erat dies festus iudeorum et ascendit iesus hierosolymam. In fine ꝓcedētis capituli habetur de sanatiōe infirmi:hic agitur de die solēni. Primo igitur fit sanatio a peccato:postea sanatus debet testificari id est gratias agere:ꝛ deinceps feriare ꝛ vacare/ne deinceps agat opus seruile id est peccatum. Unde.j.eodem.c. Ecce sanus factus es:iam noli amplius peccare/ne deterius tibi cōtingat. Et tunc iesus ascendit hierosolymam:quia tunc in anima ponit māsionem suam. Sap.j.a. In malivolam animam non introibit sapiētia ꝛc. Item in die festo:id est in ocio lectionis vel contemplationis intrat ad animam iesus:id est sapientia salutaris. Eccl.xxxviij.c. Sapientiam scribe:id est tibi imp̄time/in tempore vacuitatis:ꝛ qui minoratur actu sapientiam percipiet:quia sapientia replebitur. Mystice. Dies festus est tempus gratię/in quo ascēdit iesus hierosolymā: quia tunc visitauit ecclesiam ꝛ exaltauit nostram naturam. b ¶ Est autem hierosolymis ꝓbatica piscina que cognominatur hebraice bethsaida/quinq; porticus habens. Thema in quadragesima in qualibet die:vel quando inuitātur homines ad pnitētiam. Unde notanda sunt hic quattuor: Que sit hec piscina: que porticus: quis angelus: quis languidus. Moraliter. Piscina est sacra scriptura. Quinq; porticus sunt quinq; libri moysi. Angelus dei filius. Languidus humanum genus. Moraliter/etiam piscina est pnitentia. Sicut em̄ nihil erat dignum offerri domino/ad litteram:nisi ꝓius in ea lauaretur:ita nullus est dignus offerri domino spiritualiter/ nisi ꝓius sit lotus q pnitentiam. Hoc significatum est per mare siue labium eneum/quod idem est: Exo.xxx.c. Facies labium eneum cum basi sua ad lauādum/ponesq; illud inter tabernaculum testimonii ꝛ altare:ꝛ missa aqua lauabunt in eo aaron ꝛ filij eius manus suas ac pedes. Quod potest exponi de pnitentia:que dicitur mare ꝓ amaritudine contritionis:labium ꝓ confessione. Dicitur etiam eneum ꝓ constantia ꝛ fortitudine in labore satisfactionis. Basis est restitutio. Labium ergo cum basi est pnitentia cum restitutione:quia aliter non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Istud labium ponitur inter tabernaculum ꝛ altare. Altare est ecclesia militans in qua debemus nos offerre deo/ꝓius lotos q pnitētiam. Roma.xij.a. Obsecro vos p misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem/sanctam/deo placentem ꝛc. Tabernaculum est vita eterna siue celestis patria:quod nequaq; trāsferri poterit:vt dicitur Esa.xxxiij.d. Qui ergo a militante ecclesia volunt ire ad triumphantem/oportet q ꝓ mediā trāseant pnitentiam. Hęc em̄ est via. Unde Matth.iij.a. Egite pnitētiam:appropinquabit em̄ regnum celorum. Aqua ponitur in labio:quando pnitentia fit cum lachrymis vel cum gratia. Tunc aaron ꝛ filij debent lauare in eo manus ꝛ pedes: id est peccata opis ꝛ affectionis per pnitētiam diluere:maxime quando ingressuri sunt tabernaculum testimonij:ꝛ quando accessuri sunt ad altare vt offerant in eo thymiama domino/ne forte moriantur. Ideo dicit sacerdos Confiteor/antequ accedat ad altare. Ita ꝛ nos oblaturi ꝛ reddituri deo animas nostras in morte/ tanq; thymiama redolens suaue/ debemus ꝓius animam a peccatis omnibus abluere. Item hec piscina significata est per luterem.iij.Reg'.vij.d. Item Eccl.xlviij.c. Ezechias munivit ciuitatem suam:id est christus ecclesiam:et indurit in medium eius aquam doctrinę gratię ꝛ lachrymarum:ꝛ fodit ferro rupem ꝛ ędificauit ad aquam puteum. Aq̄ que est infossa rupe plus durat ꝛ melior est:sic donum lachrymarum gratius est deo ꝛ placidius ꝛ diutius durat in corde duro defosso clauis ꝛ lancea ꝛ passiōis christi memoria. Hec piscina erat hierosolymis:quia tm̄ in ecclesia facta pnitentia est fructuosa. Job.xxviij.a. Auro locus est in quo conflatur. Locus est ecclesia:aurum/ fidelis anima:conflatorium/ pnitentia. Et notā q piscina aquam non habet a se sed a pluuia: ꝛ vt cadat pluuia homo non potest facere/sed tm̄ a domino impetrare. Jaco.v.d. Orauit helias ꝛ celum dedit pluuiam: ꝛ terra dedit fructum suum: Sic pnitēs a se nō habet aquam lachrymarum:sed ꝑcibus potest impetrare. Deut.xj.b. Terra ad quam ingrederis possidendam non est sicut terra egypti de qua existi:vbi iacto semine in hortorum morem aquę ducuntur irriguę:sed mōtuosa est ꝛ campestris de celo expectās pluuiam/ quam dominus deus tuus semper inuisit. Aliquidum sunt in egypto vitiorum/multas habent lachrymas/maxime quando tactur semen in eis ad fructificandum quasi in hortorum:id est quando eis ꝺdicatur. In ꝺdicationibus em̄ plorant quando volunt:sed quando conuersi sunt perfecte/et simunt montuosi per opera contemplatiue:ꝛ campestres ꝓ operatiue/ tunc aquam lachrymarum non habent ad libitum sed oratione impetrant. Et hec est vera gratia. Job.xxxviij.c. Quis est pluuię pater/vel quis genuit stillas roris? Item notādum q piscina dicta est ꝓ antiphrasim:quia piscibus caret:

✳ Sic pnitētia

parcant. a ¶ Que:fez piscina/cognominatur hebraice bethsaida:latine domus venationis/ vel domus frugū/vel pecudum:vt ex significatione vocabuli darek intelligi ipsam pertinere ad ritum sacrificiorum. De oibus enim illis tribus fiebāt sacrificia:pecudes autem ibi lauabant. b ¶ Quinq; porticus habens.

Porticus est ,pprie umbraculum qō paratur residentib⁹ in ꝛta domum/ vbi cōmunitas populi congregatur: sicut supra ecclesiam vel palatium siue consistorium. Et hic similiter ista piscina ,pter virtutē curandi quā habuit in descensu angeli/ꝛ ,pter ritū sacrificioꝝ/quoꝝ vtrūq; cōmunitatē populi tangebat/habebat porticus in qua defensi ab estu ꝛ pluuia aduentes discumberent. Et nota q tres erant piscine in hierusalē.

Tres fuerūt in hierusalez piscine.

Una que dicitur superior/que erat extra hierusalē:que dicitur exterior siue superior/in quā descendebat aqua pluuialis descendens in campo. Alia que dicitur inferior/que erat intra septa ciuitatis/in quā descendebat exterior ꝛ ertiā aqua descendēs in ciuitate. Tertia erat circa templū:de qua hic loquitur: in quam descendebat pluuia ibidem descendens. Propter montuositatē enim terre ꝛ petrositatem erat penuria aque ibi: ꝛ ideo oportebat multiplicari piscinas. c ¶ In his iacebat. Verbum iacendi notat manlionem:quia non omnes iacebant:qui enim poterant/probabile est q sedebant vel stabant/parati semper ad descensum. Multitudo magna languentiū. Et nō petur q piscina cū erat ordinata ad curam vnius infirmitatis: sicut sunt balnea naturalia:subdit/ f ¶ Cecorum:quib⁹ nulla est sanitas naturalis:quia ꝓpter ꝓuationē ad habitum vbi destructa est potentia recipiendi/non est regressio cursu naturg. g ¶ Claudorū:qui viciata siue distorta habebant membra. h ¶ Aridorū:quibus in musculis mēbrorum non tm̄ est obstructus meatus spiritus/sed etiam meatus nutrimēti. Et posuit ista tria:quia in omnib⁹ nulla est cura naturalis. i ¶ Expectantium aque motum. Hoc em̄ erat signum q collata erat virtus tunc sanandi vnum. Motus autem aque accipitur ꝓ motu cum strepitu magno/sta vt omnes ssirmi perpenderent/etiam ceci qui videre non poterant. Chrys. Claudi illum motum videre poterant: sed ceci quō sciebant? Forte/ssis a tumultu. Ne autem putaretur q aqua piscine hoc virtutis habuerit per se/subdit: k ¶ Angelus aūt domini ꝛc. Anteq; hoc bene intelligatur / necesse est quedam dubia supponere. Et primum dubium est vnde venerit vis curatiua ipsi piscine ad descensum angeli:ꝛ quādo habuerit principiū. Secundo dubitatur an fuerit omnium membrorum cura in illa: vt etiam includant mortui: et etiam bi qui defectum materię habebant in membris:sicut ceci qui orbi vel orbati dicuntur:ꝛ manci ꝛ lozipedes ꝛ huiusmodi. Tertio grīt an cura illa fuerit ratione alicuius existentis in aqua: vel ratione angeli descendentis. Quarto que fuerit necessitas cōuenientię q istud fuerit in hierusalem tempore incarnationis ꝛ nō ante. Quinto quem ordinem habeat ad miraculum q hic recitatur cura que exhibebatur in piscina. In solutione autem omniū horum ,pcedam confitendo magis q̄ asserendo. Ad primum ergo dicendum q vis curatiua morborum spiritualiū collata est aque ✳ in baptismo christi:

Moraliter ✳ Sic pnitētia curiosos ꝛ auaros nō cōtinet/q omni curiositate carere debet: Contra quosdam qui in pnitentia nimis sunt curiosi/facientes peccata vbi non sunt. Unde non habent piscinam sed stagnum:ꝛ ideo timendum est eis ne immundos pisces:id est curiositatem malam et immundam habeant. Et nota q piscis nunq; offerebatur dño/licet aliquis esset mundus. Et hoc:q licet sit bona curiositas aliqñ/cito tamē potest degenerare in prauam. a ¶ Que cognominat hebraice bethsaida. Grece dicebatur probatica:qō interpretat pecualis:sed hebraice dicebat bethsaida/quod interpretat domus frugum. Per grecos qui gentiles erāt/peccatores intelligunt:qui pnitentiā reputāt pecualem.i. stulticiā: sed iudei veri confitentes deum ꝛ peccata sua: sine hebrei/qui nō habēt manentem ciuitatem: vt dicit Heb.xiij.c. Pnitentiā vocāt domum frugū/ex quibus viuet homo in futuro: Hoc est qō dicitur.j.Cor'.j.c. Verbum crucis pereuntibus quidem stulticia est:his aūt qui salui fiūt.i.nobis virtus dei est. b ¶ Quinq; porticus habens. Hec sunt quinq;/per quoꝝ recognitionē debet peccator aggredi pnitentiam. Primum est:q̄ pnitētia ois ablata restituit. Deū.xj.c. Tres adhuc dies sunt post quos recordabitur pharao ministerij tui: ꝛ restituet te in gradum pristinum. Tres dies/tres partes pnitētię/cōritio/cōfessio/satisfactio. Pharao deus pater:pincerna in carcere/peccator in peccandi cōsuetudine. Hunc ergo restituit dominus in statum gratię. Un Luc.xv.c. Cito ,pferte stolam primā ꝛ induite illum et date anulum in manu eius et calciamenta in pedes eis. Dñe quando respicies restitue animam meā ꝛc. Secūda porticus est cogitatio q post mortem nō est locus pnitēdi. Eccl.ix.c. Quodcunq; potest manus tua instanter operare: quia nec opus nec ratio/nec scientia/nec sapientia erūt apud inferos quo tu ,peras.j.ix.a. Operamini dum dies est:q̄ venit nox in qua non licet operari. Tunc mali pnitebūt:sed pnitentia eorum non habebit fructum. Erunt em̄ sicut arbores autūnales/ bis mortuę/que in autūno florent:sed nunq; faciunt fructū. Sap'.v.a. Gementes pę angustia spiritus/dicentes intra se pnitentiā agentes ꝛ pre angustia spiritus gementes: Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum ꝛc. Tertia porticus est cogitatio q nisi pnituerit in ꝑsenti/pnas exoluet eternas in futuro pro omnibus peccatis. Heb.x.f. Horrendum est incidere in manus dei viuentis. Sap'.vj.a. Horrende et cito apparebit vobis. Tunc respondere non poterimus vnum pro mille: sicut dicitur Job.ix.a. Vere scio q ita sit ꝛ q̄ non iustificet homo comparatus cum deo: Si voluerit cōtendere cum eo: nō poterit respondere ei vnum pro mille. Ideo bonum est bic pacem cum deo facere:quia non poterimus cum eo in iudicio cōtendere. Luc.xiij.g. Quis rex iturus cōmittere bellum cōtra alium regem/non ꝓius sedens cogitat si possit cū decem milibus occurrere ei/qui cum viginti milibus venit ad se: alioquin illo a longe adhuc agente legationem mittens/cogitat que pacis sunt:id est pnitentiam que reformat pacē inter deum ꝛ peccatorem. Quarta porticus est cogitatio q fructuosius est et lenius agere pnitentiam statim q̄ in fine vitę/ vel q̄ in purgatorio. Unde Eccl'. iij.b. Diem pro anno:diem unū pro anno dedi tibi. Repetitio confirmatio est. Eccl'.v.b. Non tardes converti ad dominū: ꝛ ne differas de die in diē: quia subito veniet ira illius ꝛ disperdet te. Quinta porticus est cogitatio q pnitentia prolongat vitam temporalem quā continuatio peccati abbreviat. Unde Ps. Viri sanguinum ꝛ dolosi non dimidiabunt dies suos. Et Job.xv.d. Anteqū impleantur dies eius peribit/ꝛ manus eius arescent. Sed econtra per pnitentiam prolongant: Esa.xxxviij.a. Audivi orationem tuam ꝛ vidi lachrymas tuas: ecce ego adiiciam sup dies tuos annos quindecim. Ps. Dies super dies regis adiicies ꝛc. Qui ista vere cōsideraret/libēter ingrederet piscinam pnitētię. Sz in his iacēt quidā pigritātes.s. ꝛ timētes cōverti ad dñm: qui cogitāt de pnitendo: sed tamē differūt/ sm illud Esa.xxxvij.a. Venerunt filij vsq; ad partum: ꝛ virtus non est pariendi. Un dicit hic: c ¶ In his iacebat .i. pigritabatur. d ¶ Multitudo magna: q̄ pigrorū ꝛ stultorū infinitus est numerus: vt di Eccs.j.d. e ¶ Languentiū: per torporē ꝛ ignauiā. Eccl'.x.b. Lāguor ꝓlixior gignat medicū. f ¶ Cecorū: p ignorantiā. Esa.lvi.d. Speculatores cui ceci omnes. Esa.xlij.d. Quis cecus nisi servus meus? g ¶ Claudorū/p vacillationem ꝛ titubationem. Faciam/nō faciā dicit piger. Un Prouer.xij.a. Vult ꝛ nō vult piger. Jaco.j.b. Vir duplex animo inconstās est in oibus vijs suis. Quia claudicat.iij. Reg'.xviij.d. Usq; quo claudicatis ꝛc. h ¶ Aridorum/per coidis ouriciam: quādo indecuoti sunt ꝛ incōpatiētes ad opa misericordię. i ¶ Expectantiū aque motū: q̄ ipsi volūt q̄ gratia cogat eos ꝛ moueat sine suo consumine. Sed dicit Aug'. Qui creauit te sine te/ non te iustificat sine te. Tales sunt pigri ꝛ peresuinātes/qui iacent in torpore. Cōtra q̄s dicit Eccl'.v.b. Ne tardes cōuerti ad dominum:et ne differas de die in diem:subito enim veniet ira illius:et in tempore vindictę disperdet te. Hi significantur.iij. Reg'.xxij.a. per heliam qui ꝓiecit se et obdormiuit sub umbra iuniperi. Per iuniperum enim significatur caro sine corpus nostrum: sub cuius umbra pigritamur. Sz angelus.i.gra excitat nos ꝛ inuitat ad manducandū panē subcinericiū.i.ad pnitentiā: in cuius fortitudine debemus ire vsq; ad montē dei oreb.i.vsq; ad mēsam eternam. Sed statim iterū obdormiuit. Sic multi ꝺ in quadragesima pnituerūt/statim in pascha iterū in morte peccati obdormiunt. k ¶ Angelus aūt dñi sm tempus

Universidad de Deusto
Biblioteca

in baptismo christi: ⁊ hoc in coniunctione ad virtutem nominis ipius trinitatis / ꝑm formam baptismi: ad quem baptismū assuefecit baptismus iohannis ex pāte conuenientię in materia: ⁊ etiam in quadam forma: Tradebatur em in nomine venturi: quę forma ordinatur ad illam quę fuit post resurrectionē / qua baptizabat in nomine christi. Et hoc viterius ordinem habet ad hanc. In nomine patris ⁊ filii ⁊ spiritussancti: ꝑm qō ꝓbat Ambrosius. Quia igit aqua vim curatiuam in potentia accepit in baptismo christi: sed oportet adhuc adduci homines a legalibus ad illum: puto / quia sicut incepit illa manuductio quę fuit per iohannem circa tempus quo christus de huic baptizari: ita ꝛcepit alia manuductio ex parte effectus baptismi in tempe quo christus baptizatus est. Et sicut ibi notak ordo q̄dam formę ad formā in eadē materia: ita hic notak ordo effectus ad effectum in materia trāseūte ab vmbra ad veritatem. Unde cum in baptismo christi notek effectus curationis animarum: cui subest effectus curationis corpoz tanq̄ minoris potentię existens: ita materię trāseūtis ab vmbra ad veritatem est effectus curandi corpora: materię autem eiusdem existentis sub veritate est effectus curandi spiritum. Et sicut materia sub veritate non habet actum curationis nisi inuocata virtute increata ⁊ operatione illius: ita consequebatur vt materia transiēs ab vmbra fieret in actu curationis ꝓ virtutem subtantię: quę immediate supponit substantię increatę: ⁊ ita ꝓ descensum angeli. Et ꝓ ita sit / ꝓbabiliter videtur ex hoc / ꝙ hoc nō flebat in qualibet aqua: sed in illa quę vmbrę seruiebat scilicet sacrificijs: ideo em dicitur / piscina ꝓbatica. Hoc etiam accipitur ex verbis Chrysostomi in homelia. xxxvi. vbi sic dicit: Primum quidem inquinamenta corporum: deinde ⁊ infirmitates diuersas ꝓ aquam facit solui. Volens em nos deus ꝓpius ducere baptismatis dono / nō adhuc inquinamenta simpliciter soluit: sed ⁊ egritudines sanat. Propiozes em veritati imagines ⁊ in baptismate et in passione ⁊ in alijs magis antiquis manuducere possunt. Sicut em qui ꝓpe regem / his qui alonge armigeris sunt clariores: ita vtiq; ⁊ in typis fit / ⁊ sanatiuam imponebat virtutem / vt discant iudei quoniam multo magis angelorum dominator omnes egritudines animę sanare potest. Sed sicut hoc nō simpliciter sanabat aquarum natura: vere em vtiq; semp hoc fieret / sed in angeli descensione: ita ⁊ in nobis non simpliciter aqua operatur / sed cum spiritus acceperit gratiam. Et hoc patet fere totum quod dixi. Conueniens em fuit vt esset trāsitus a virtute mundante sordes estimatas / quę non vere erant: sicut tactus mortuoꝝ ad virtutem mundantem egritudines: et deinde ad virtutem mundantem peccata. Notandum autem ꝙ sicut dicit magister in hist̄oria: de hac motione aquę quando inceperit / determinare incertum est: sed ꝓbabile est ꝙ ꝓximo ante aduentum domini / siue circa aduentum: forte circa tēpora machabeoꝝ. Nam si ante fuisset factum / non ita esset in ꝓcedentibus hist̄orijs ꝑtermissum. Et fuit hoc apertum signum de aduentu christi. Sicut em quędam ꝓpria signa ꝓcedent secundum aduētum christi: ita ⁊ q̄dam ꝓcesserūt ꝓnum. Et vide quia nō erat hora descensus angeli in piscinā determinata: aliqn nō iacerēt languidi in porticibus: nec venirēt nisi circa horam determinatam. Traditur autem quidam / sed nō est autenticum ꝙ regina saba vidit in spiritu in domo nechota: id est pigmentaria / lignum quoddam: ⁊ nūciauit salomoni cum iam recessisset ab eo: quia ꝓsentialiter ei dicere timuit / se vidisse quoddam lignum in domo saltus / in quo suspēdendus erat q̄dam / ꝓ quo occiso perirent iudei / ⁊ ꝓderent locum ⁊ gentem. Et certis indicijs indicauit illud regi. Quod timens salomon in ꝓfundissimis terrę visceribus occultauit illud: vbi facta est postmodum piscina. Appropinquante autem tempe christi / supenatauit lignum / quasi ꝓnuncians christum: ⁊ exinde cepit motio ꝓdicta vt dicit. Ad secundum potest dici ꝑm quosdam ꝙ nō fuit omnium / sed illorum tm qui sine opere creationis ꝓfici poterant. (Tertus autem videt dicere cōtrarium: quia scz sanus fiebat primus a quacūq; detineretur infirmitate. Et tertius dicit ꝙ ibi iacebāt cęci. Item dicit Chrysostomus. Et ibi sanabant claudi ⁊ trūcati.) In illis em est quasi motus de sicco ad subiectū virtute fortiozi q̄ sit virtus naturę: In illis autem in quibus est creatio / sicut in oꝛbatis ⁊ mācis vbi necesse est ꝓducere materiam de nihilo: ⁊ in mortuis vbi ē destructio complexionis / ommno oportet opari virtutem infinitam / q̄ l is fuit virtus christi: Ibi em est q̄si motus de nō ente simpliciter ad entitatē: q̄ cū distēt infinita distātia / necesse est ꝙ virtute infinita ꝓducant. Talis aūt nō fuit virtus aq̄ ad descēsum angeli / eo ꝙ ipa ordinabat ad fortiozē: sicut patet ex dictis. Et ex hoc etiā soluit ad tertiū: qz virtus fuit in aq̄ rone cōactus ad carnē christi cū descensu angeli: vt tradūt q̄dā. Chrysostomus tm non dicit / nec alij sancti: ꝙ illa aq̄ haberet virtutē aliquā ex contactu carnis christi: nec ego credo: sz sicut dicit Chrysostomus. Angelus descendēs turbabat aquā ⁊ vi sanatiua ꝓponebat aq̄: nec simplicit sanabat aq̄ natura: qz tūc semp ꝑfieret: sz in angeli descēsione. Un pōt dici ꝙ in aq̄ erat q̄dā potētia sanativa materialis ⁊ passiua: in angelo aūt q̄si activa ⁊ cōpletiua. Illā aūt ꝛtutē materialē habebat aq̄ a volūtate diuina / siue a cōtactu carnis christi / siue a cōtactu ligni dñici / nescio / deus scit: qz nō ē scriptū: nec esset bonū somniare aliq̄d nouū. Quare aūt unus tm sanabat: hęc est ratio ꝑm Aug⁹. vt unitas fidei ⁊ baptismi cōmendet: in cuius figura ꝓcessit hęc piscina. Ad q̄rtū patet solutio ꝑ auctoritatē Chrysostomi. Pōt etiā dici ꝙ natura nra ꝑm corpus in defectus corpales ⁊ mortē inciderat ꝓ adā: ⁊ facta ē passibilis ad claudicationē ⁊ egcitatē ⁊ alias prauitates mēbroꝝ. Christus aūt reparaꝛ nature ꝙ uniuersalit oēs defectus curauit: ⁊ hāc potētiā uniuersalis curatiōis ostēdit in miraculis q̄ fecit. Cōsequebat ergo vt esset potētia ꝑticularis curationis q̄ introduceret uniuersalē: ⁊ hęc fuit in piscina tēpe incarnatiōis. Ad quintū dicēdū est eodē mō: ꝙ christus iurta piscinā voluit curare / vt ostēderet ꝛtutē curādi omnē morbū ⁊ spiritalē ⁊ corpalē esse in seipō ⁊troducēdā: cui⁹ typus imediatus ꝓcessisset in motu piscinę ab āgelo. Dis habitis facilis ē lra. Dicit em: Angelus aūt dñi: reducēs ad actū potētiā piscinę: a ¶ Descendebat / de cęlo assumpto corpe quo cōmotionem illam gagebat: b ¶ Scom tps in piscinā: qz ꝑticular⁹ fuit curatio. Et / ꝑm tēpus / qz nō semp: ⁊ ꝑm ęgritudines / qz nō oēs curabat / vt videt: ⁊ ꝑm ꝓpter / qz nō oēs ꝙ descēdebāt curabant. Si ꝓ q̄rit / quo tempe descendit? Dicimus ꝙ incertū erat de descensu angeli ⁊ motu aq̄. Q̄ inde ꝓpendit: quia languidi semper erāt ibi / q̄ ad certam horam cōuenirent tm si scirent. c ¶ Et mouebatur aqua / cōmotiōe sonora ab omnibus ꝑceptibili. d ¶ Et qui ꝓior descendisset in piscinam post motionem aquę / factam ꝑ angelum. e ¶ Sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate. Sed quare potius sanabatur ꝓior q̄ posterior? Puto ꝙ typus veritati nō tm in facto debet respondere sed etiam in dispositiōibus: Ut cum ꝓioritas descēsus notet sperationez ⁊ auiditatem sanitatis ⁊ certitudinem fidei de sanitate in descēdente / hęc respondent fidei sanitatis ⁊ desiderio spūali in adulto veniente in baptismum: sine q̄bus sanitatem nō cōsequit baptizatus. Sequitur:

a dñi descēdebat ꝑm tēpus in
c piscinā: ⁊ mouebat aq̄. Et q̄
d pōr descēdisset in piscinam
e post motionem aquę / sanus
fiebat a quacūq; detinebat

¶ Erat autem ⁊c.

✳ descendebat in piscinam. Hęc ē gratia quę informat pnitētem: quę dicitur ꝑm tempus descendere indeterminate: quia non semper datur: ⁊ quando dak / datur occulte. Job. ix. b. Si venerit ad me non videbo eum. Eccl̄s. ix. a. Nescit homo utrum sit dignus amore vel odio. c ¶ Et mouebatur aqua. Angelus mouet aquam: quādo gratia compellit exire lachrymas / ⁊ mouet ⁊ excitat in homine deuotionē. Sicut em lotrices quādo bene volūt lauare pannos / mouent aquam et pannos reuoluūt per eam: ita gratia facit quę est optima lotrix. Judic̄. ii. a. Cum loquerek angelus dñi ad filios isrl / eleuauerūt vocem suam ⁊ fleuerūt: Ecce motio aquę. Et sunt ibi quinq; q̄ angelus eis imꝓperat. Primum est a q̄bus ⁊ quātis malis eos dñs liberauit: q̄m a seruitute ęgypti. Secūdū q̄ bona eis tribuerit. Tertium ostēsio eoꝝ ingratitudinis: quia post tot beneficia non custodierunt eius mandata. Quartum offensio dñi eo ꝙ adoꝛauerunt idola. Quintum est cōminatio pęne ętern̄ quam meruerūt. Per hęc quinq; mouek aq̄ ⁊ lauak ⁊ sanak anima. Sequit: d ¶ Et qui ꝓior descendisset in piscinam post motionem aquę sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate. Qui vult sanari oportet ꝙ post motionem aq̄ descēdat in piscinā: id est ꝙ post deuotionē ⁊ lachrymarū effusionē magis q̄ ante se humiliet ad pnitētiam. Nō em ille sanak qui de gratia data vel de dono gratiaꝛ supbit / sed q̄ se humiliat: vt cū ꝓsummauerit bō tūc incipiet: Eccl̄. xviii. a. Et cum omnia bn̄ fecerimus / dicamus servi inutiles sumus: Luc̄. xvij. c. Itē Eccl̄s. i. b. Oia flumina intrāt mare. i. ingrę ad coꝛ hūile: ⁊ mare nō redūdat ꝑ ostērationē ⁊ iactātiā. Et nota ꝙ qui ꝓior descēdit ille sanak: qz q̄ mag⁹ se

✳ humiliat ille

Moraliter

A N a ¶ Erat autem ⁊c. Ex hijs dictis patet ordo huius ad ꝓcedēs: quia ꝓcedēs fuit introductiuū huius tāq̄ typus vicinus. Un̄ dicit: Erat autem ibi: scz ī vno porticu piscinę: b ¶ Quidam homo. Nō ponit nomē eius / vt innuat humilitatē eius ⁊ paupertatē. c ¶ Triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Ecce describit eū a patientia in lōgitudine ī firmitat̄. Et hęc oīa faciebāt em apꝓximare salutī q̄ est per christū. d ¶ Hunc cum vidisset iesus iacentez. Visio hic cōpassionem notat ex cōsideratis circūstātijs infirmitatis ⁊ patiētia egroti. e ¶ Et cognouisset / cognitiōe illa q̄ nascit ex sensibus via exꝓiētię. f ¶ Quia iam multum tempus haberet / in ifirmitate: nec ꝛteritoꝝ aduersitas ad impatiētia frangeret: nec futuroꝝ incertitudo eū faceret desperare de salute: sed cū patiētia expectaret: g ¶ Dicit ei: nō ignoraꝛis: sz vt etiā māsuetudo infirmitatis in molli respōsiōe appareat / ⁊ vt etiā ipe egrotus magis familiaris christo fiat: ⁊ sic citius credat. Un̄ q̄stio est q̄si via ad fidē ꝑ familiaritatē. Et ideo dicit: h ¶ Vis sanus fieri? Nō dicit: vis te curabo: qz mihi magnū adhuc de christo suspicabak: ⁊ in uniuersali erigit eū ad fidē ⁊ spem salut̄. Oō ⁊ ille pcipiēs / nō quicq̄ estimat de salute q̄ est ꝑ christū: sed de ea q̄ est de piscina / ait: k ¶ Domine / hominem non habeo vt cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam. q. d. vellē vtiq; sanus esse: sed indigētia ministri ⁊ defectus ꝓpriaꝛ virtū impediūt me a salute. Et primū. s. indigētia ministri notak ꝙ verba q̄ dicta sunt. Secundū ꝙ hoc q̄ sequitur: Dum venio enim ego / alius ante me descendit. Et nota q̄ta deuotiōe captus ē ad benignitatē sermonis christi. Statim em ea deuotiōe captus ē ad benignitatē sermonis christi. Statim em eū bonoꝛās dominū dicit: q̄ etiā vt ad cōpassionē moueat / inducit duplicē suam indigentiam: q̄ ꝛtacta est. Christus aūt ostendēs: qz nō tā locū habet salus ꝛticularis in typo / sz ipe fons salutis ⁊ veritas accessit. o ¶ Dicit ei iesus: Surge tolle grabatum tuum et ambula. Et ꝑmū q̄dem in facilitate ꝓcepti notak infinitas virtutis in curante. Et hoc notat Chrysostomus. Nō solū sanat sed ⁊ lectū leuare iubet: vt ⁊ q̄ fiebat / credibile faceret miraculum: ⁊ nullius estimet imaginationem: id est phantasiam esse id q̄ factus est. Neq; em vtiq; ni si certissime ⁊ vehemēter ei cōpacta essent membra lectulum ferre posset. Facit autez hoc vt obstruat oꝛa detrahentiū miraculo: Sicut infra. vj. b. de panibus facit multas reliquias panum / ne dicatur fuisse phātasticum miraculum. Item Matth̄. viii. a. Vade ostende te sacerdoti. Item supra ii. b. Ferte architriclino ⁊c.

B Chrysostomus. Nō solū sanat sed ⁊ lectū leuare iubet: vt ⁊ q̄ fiebat / credibile faceret miraculum: ⁊ nullius estimet imaginationem: id est phantasiam esse id q̄ factus est. Neq; em vtiq; ni si certissime ⁊ vehemēter ei cōpacta essent membra lectulum ferre posset. Facit autez hoc vt obstruat oꝛa detrahentiū miraculo: Sicut infra. vj. b. de panibus facit multas reliquias panum / ne dicatur fuisse phātasticum miraculum. Item Matth̄. viii. a. Vade ostende te sacerdoti. Item supra ii. b. Ferte architriclino ⁊c.

Moraliter

✳ humiliat ille magis exaltak. Item in hoc ꝙ vnus ꝑ ꝑmus sanak cōmēdant nobis duo in pnitētia: strenuitas ⁊ vnitas: vt hō sit strenuus in se ⁊ velox / ⁊ vnus: id est cōcors ad alios. De ꝑmo dicit Eccl̄. xxxi. c. In oibus opibus tuis esto velox: ⁊ oīs infirmitas nō occurret tibi. De secūdo / Eccl̄. iiij. i. Multitudinis credētium erat coꝛ vnum ⁊c. Item. i. Cor̄. ix. d. Unus accipit brauiū. Sequit: a ¶ Erat autem ibi quidam homo triginta et octo annos habēs in infirmitate sua: id est duo minus de q̄dragintā: q̄ nūerus cōstat de ꝛter decē: ⁊ significat pfectionē opez in decē ꝓceptis legis / ⁊ ꝛtuoꝛ cuāgelijs. A q̄ duos minus habet / q̄ charitate dei ⁊ ꝓximi caret. Et ita ꝑm Aug⁹. ille languidus significat quēlibet pctōꝛ. Specialiē tū significat inueteratū in pctis. Detalibus em ꝓfundis pctōribus sanat dñs aliqn ⁊ ad pnitētiaꝫ vocat. Un̄ Pś. Dixit dñs ex basan con-

k spōdit ei languidus: Dōmine hominē nō habeo vt cum turbata fuerit aq̄ / mittat me
m in piscinam. Dūm venio em
n ego / alius ante me descendit.
o Dicit ei iesus: Surge / tolle
p grabatum tuum et ambula.

uertā ⁊c. Un̄ sequit: d ¶ Hunc cum vidisset iesus iacētem: id est pigritātē / oculo misericoꝛdię ad sanādū. e ¶ Et cognouisset / quia iam multum tempus haberet. Dominus em respicit ad gratiā / licet sciat ꝙ homo sit inueteratus in culpa. Pś. Inueteraui inter oēs inimicos meos. g ¶ Dicit ei: Vis sanus fieri? Reꝛit dñs volūtatē homis: quia nō iustificat inuitum: non vult em deus coacta seruitia. Eccl̄s. xv. d. Ante hominē vita ⁊ moꝛs: bonum ⁊ malum: q̄d placuerit ei dabit illi. Et nota ꝙ deus ꝓmo reꝛit ab hoc vtrū velit sanari / vt sic hominē accēdat ad amoꝛē sanitatis. Et in hoc ostendit abūdantiā suę charitatis ⁊ benignitatis: Sicut dicit Dionysius. Benignissimus iesus ꝑmus ē in accessu ⁊ vltimus in recessu. In nobis ergo est si volumus recipe eius salutem quę ꝓpsto est / ⁊ quam offert deus. i. Pet̄. i. c. Sperate in eam quę vobis offertur gratiam. Ideo dicit Ezech. xviii. g. Quare moziemini domus israel: quasi ex quo ꝛsto est vita / ⁊ deus nō vult vos mori etiam inueteratos in peccatis / sed adhuc expectat ⁊ ad pnitētiam vocat. Esa. xxx. d. Propterea expectat dominus vt misereat vestri. Baruch. iij. b. Quid est israel ꝙ in terra inimicoꝝ eis. q. d. ꝛre ibi moꝛar? ex quo deus paratus est cripe / inueteraſti in terra aliena / coinquinatus es cum mortuis: deputatus es cū descendētibus in infernum. Et licet dñs insket nos de salute rogādo: tū nos respōdemus ei nos excusando. Un̄ sequit: i ¶ Respondit ei languidus: Domine hominem non habeo. Ita respondet peccatoꝛ: docto / rem vel cōfessorem nō habeo. l ¶ Ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam. Aliqn em cōtingit ꝙ ad motum alicuius gratię / homo turbat in coꝛde: ⁊ si haberet hominē: id est rōnabilē ⁊ māluetum exhoꝛatoꝛē descēderet in piscinā pnitētię / ⁊ sanarek ab ifirmitate culpę. Unde patet ꝙ multi pereūt ꝙ defectu boni doctoꝛis. Zach̄. x. a. Ideirco abducti sunt / quasi greꝫ affligent: quia nō est pastoꝛ eis. Item Zach̄. xiij. d. Percute pastoꝛem ⁊ dispergent oues. Hiere. ij. c. Collidam in te pastoꝛem ⁊ gregem eius. Sequit: m ¶ Dum venio ego: id est dum ad gratiam me ꝓparo / licet exiter ⁊ pigre / nō habēs ductoꝛem. n ¶ Alius ante me descēdit: qui. s. habet instructoꝛem: id est ad pnitentiam se humiliat ꝑ alterius admonitionē. Uel pōt esse ꝙ dñs illoꝛū qui cōtrunk de ꝓfessoꝛibus q̄ alios recipiūt ⁊ se repellūt. Uel alit / significant hic q̄dā q̄ alios multis intrātibus religionē retardant ꝑ multitudinē: q̄ vellēt singulares videri i suo facto. Sequit: o ¶ Dicit ei iesus: Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Aliqn vbi homo deest vel vbi nō pōt / deus supplet. Un̄ ⁊ hic sanat illū. Sz notāda sunt tria q̄ dicit: ꝓ ¶ Surge / a pctis recedendo. q ¶ Tolle grabatum tuuꝫ / delectatione pctī in onus pnitētię apte ꝙuertēdo. r ¶ Et ambula / ad anteriora ꝑ rectā intentionē se ⁊ oīa opa sua dirigēdo. De ꝑmo dicit Eph̄. v. d. Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis: id est recede a pctis. Gen̄. iiij. a. Alia lra. Peccasti q̄esce. De secūdo. i. de onere dicit Eccl̄. xxxiij. d. Cibaria ⁊ virga ⁊ onus asino: panis ⁊ disciplina ⁊ opus seruo. De tertio dicit Phil̄. iij. c. Posteriora obliuiscens in anteriora me extēdo: id est ad celestia ꝑ rectā intentionē. Hęc tria simul habent Matth̄. ix. a. Surge tolle lectū tuuꝫ ⁊ vade in domū tuā. Et in Pś. Declina a malo / ecce ꝑmū: ⁊ fac bonū / ecce secūdū: ⁊ Pś. Pś. 33. Quis duob⁹ inqre pacē ⁊ psequere eā / pacē scz ex̄pitatis / ecce tertiū. Itē Matth̄. xvj. d. Qui vult venire post me abneget semetipm peccata abiciēdo: ⁊ tollat crucem suā / pnitētiā assumēdo: ⁊ sequat me / intentionē ad deum dirigendo. Uel aliter per illa tria. Surge / tolle ⁊c. notant tria: status / onus / ⁊ ꝓgressus. Debet enim surgere vt stet erectus

✳ in gratia q

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ege essi tria exigunt ad perfectā sanitatē ⁊ nō plura. Primū/ vt virtutē habeat. Secundū/vt sit virtus cōfirmata ⁊ pfecta. Tertiū/vt corpus debite moueat in organis. Et his trib⁹ respōdent tria sequēcia p executionē in opis. Et statim sanus factus est hō. Ecce primū. Et sustulit grabatum suum: ecce secundū. Et ambulabat: ecce tertium. Sed incidit dubium: quare christus nō ab ipso requirit fidem/ sicut cōsueuit a quibusdā aliis? Secūdo/ an iste sit paralyticus/ de quo agit Matth. ix. a. Tertio

Br. hystille

a Et statim sanus factus est
b hō: et sustulit grabatū suum
c et ambulabat. Erat aūt sabbatum in illa die. Dicebant ergo iudei/ illi qui sanatus

f fuerat. Sabbatum est: nō licet tibi tollere grabatū tuum. Respondit eis: Qui
i me sanū fecit illē mihi dixit:
k tolle grabatū tuū ⁊ ambula.

Matth. 9. d.

re dns voluit in sabbato curare eum: ⁊ etiā precipere portare lectum/cū sabbatū p hoc violaret ⁊ iudei turbarent ⁊ptra eū. Ad primū respōdet Chrys. q ab isto fidem nō querit: qi nihil magnū adhuc de eo audierat vnde ad credēdū induceret. Ad secundū bene dicit Chrys. qō a multis perpendit/ q nō ē idē: q ego relinquo lectoꝛi pfideranda ex dispositionibus ⁊ histoꝛia illius ⁊ istius: qꝛ facile est. Ad tertiū dicendū est/ q sicut patet ex dictis illud miraculū fuit cōtinuatio veritatis ad typū maioꝛem. Maioꝛ em fuit typus q egritudines corporales curabat q ille q putatas soluebat tm immundicias. Cū igit iste dignioꝛ typus sua veritate sit impletus/ consequenter debebat etiā trāsitus legis in cerimonialibus ostendi/ p veritatem christū qui apparuit. Hic aūt transitus maxime attenditur in sabbati violatione. Iudei em observabāt sabbatū tanq̄ vnū de eminentissimis legis. Et ideo sequit: d Erat autē sabbatum in illa die/ cū curauit/ q̄ lectum portari precepit:

Moraliter

Allelatio

c Dicebāt ergo iudei/ illi qui sanatus fuerat. Quia em apertū erat miraculū de sanitate/ et qꝛ ipse em verbis opatus fuerat sanitatem/audent fortiꝛan christo nihil dicere: Obstructa em sunt eis oza veritate rei: sed ex inuidia cōuertunt ad paralyticū et nullam mētionē facientes de beneficio: tm id qō videbāt reprehensibile ostendebāt/ dicētes: f Sabbatum est: non licet tibi tollere grabatum tuū. Sz ipe paralyticus fortis factus in fide sanātis auctoꝛitatē certissime supponebat: ⁊ ideo quasi arguens iudeos q auderent eum reprehendere/ eo q obediret christo precipienti: b Respondit eis/dicēs: qui me sanum fecit/ille mihi dixit: tolle grabatum tuū ⁊ ambula. q. d. insanitis: Tanta em est potestas sanantis me q oia hec q vos obseruatis supꝛgreditur/ ⁊ non clam: dicit legis obseruatoꝛes/ sed ⁊ alios liberat a lege: ⁊ ideo solum dictum illius. s. quia ipse dixit/ est mihi ratio obediendi: Nec gro quicq̄ aliud nec vobis obedio aliud suaderib⁹. Nō puto q quasi se excusans dixerit ista paralyticus: vt. s. intenderet culpā violationis sabbati refundere in christum: sz tm ipi iudei videtes q alii obediēs hec faceret.

Ff Interrogauerūt g

✳ in gratia per constantiam/ne velit resilere in illecebꝛis: sm illud. j. Cor. x. c. Qui se existimat stare/ videat ne cadat. Debet esse ondatus p penitentiā. Debet ꝓgredi de ope in opus: de virtute in virtutē: donec perueniat ad cēlestem patriā. Primū. s. status respicit

Ps. 43.
Ps. 118.

Ps. 93.
Ps. 1.

Ab alijs aūt sanādis alibi fidē requiꝛit: qꝛ iā viderant signa. Hoc non in initio signoꝝ matthe⁹ inducit christum dicētem: hoc. s. Creditis qꝛ possum hoc facere: sed qñ iā multos curauerat/ tūc requirit. In matthęo deniq̄ ⁊ fidē bui⁹ paralytici potes videre. Audiēs enim qm cū prāte ⁊ iubēdo diceret ei: Surge tolle grabatū tuum ⁊ ambula: non desiit neq̄ dixit q̄d ⁊ fecit. Angelus delēdit ⁊ turbat aquā et vnum curat solū: Tu aūt hō existens in ꝓcepto nudo ⁊ vbo speras magis angelis posse: simul sunt hec et ⁊ eleuatio et derisio. Sed horum nihil dixit neq̄

✳ recogitauit

fsentia: secundū fiterita: qꝛ de fsentis agit penitētia: tertium futura. Et notādum q debemus surgere a terra prosperitatis cui adheremus per auariciam: sm illud Ps. Conglutinatus est in terra venter noster. Et alibi. Adhesit pauimēto aīa mea. Thren. ij. c. Sederunt in terra/ conticuerunt senes filię sion. Item debemus surgere a cathedra pestilentie cui adheremus per ambitionem ⁊ superbiam. Ps. Nunquid adheret tibi sedes iniquitatis? Item Ps. Beatus vir qui nō abiit in consilio impiorum ⁊ in via peccatoꝝ non stetit ⁊c. Item a lecto carnis/cui adheremus per carnalem cōcupiscentiam: sicut puer matri adheret per vmbilicū. De hoc lecto dicit h: Surge tolle grabatum tuum/vel lectum. Sed differētia est: quia in lecto quiescūt membra: in grabato caput. Utrūq̄ ergo debemus tollere/et ab vtroq̄ surgere. s. delectationes membroꝝ ⁊ cordium/ ⁊ vt opus vitemus ⁊ cōsensum. De hoc lecto dicitur Amos. vj. b. Qui dormitis in lectis eburneis ⁊ lasciuitis in stratis vestris. Item Paral. xvj. d. dicitur de ala/ q posuerunt eum super lectum suum plenum aromatibus et vnguētis meretricijs q̄ erāt pigmentarioꝝ: id ē demonum arte confecta. Item Prouerb. vij. c. dicit mulier fornicaria ad iuuenem: Intexui funibus lectum meum: id est voluptatibus ligantibus. Idi sunt funes neruicij quibus ligatur sanson: primo quidem molles/ sz postea siccati fortiter stringunt. Idi sunt nerui testiculoꝝ leui athan: qui ita ligāt vt non possit homo se soluere. Strauit capetibus ex egypto: id est diuersis varietatibus vanitatū ipsa vincula decoꝛaui. s. lusibus/iocis/ verbis et huiusmodi: que omnia sūt de egypto: quia pertinet ad negotium: Iuxta illud: Ve vobis qui nunc ridetis: quia lugebitis et flebitis: Luc. vj. d. Dicit tamen/ quia asperſi non solum lectum sed cubile myrrha et aloe: id est diuersis amaritudinibus: que quidem sunt multę in ipsis delectationibus. s. vigilię/labor/sollicitudo/ remoꝛsus conscientię in duplo cū de gaudio: ideo ponit duo amara: tertium dulce. s. cinnamomum. Veni ergo inebriemur uberibus ⁊c. Here maior pars mūdi iacet in isto lecto/ intantū vt dicatur: Computruerunt iumenta in stercoꝛe suo: id est in lecto suo stercoꝛato: Ioel. i. d. a Et statim sanus factus est homo/ a peccatis per contritionem. Dicre. xvij. b. Sana me dnīe ⁊ sanabor. b Et sustulit grabatum suum/per penitentię satisfactionem. c Et ambulabat/in anteriora se extendens per amoꝛem ejectium. d Erat autem sabbatum in die illa. In die gratię cū sanatur homo est sabbatismus. In quo notātur tria. Primū est spes eterne quietis et quies pectoꝛis: In sabbato cuī quiescebāt. Esa. vltī. g. Erit sabbatū ex sabbato: quia quies eternitatis erit ex quiete pectoꝛis. Hęc quies est in christo/ non in mundo/antię quę primo sanata est a peccato. j. xvj. g. In me pacem: in mundo autem pressuram habebitis. Ps. Conuerꝛtere anima mea in requiem tuam: quia dominus beneficit tibi. Item in sabbato notatur festinitas ⁊ iocunditas spiritualis: quę sequitur ex hoc q anima fiduciam ⁊ quandam securitatē habet de peccatis remissis. Prouer. xv. b. Secura mens quasi iuge conuiuiū. Tertiū est immunitas debiti repetendi. In sabbato em non repetebantur debita: ita in die gratię in q̄ sanatur homo a culpa/dimittitur etiam pena eterna/ ⁊ etiam aliquādo temporalis tota. c Dicebant ergo iudei/illi qui sanatus fuerat: sabbatum est: non licet tibi tollere grabatum tuū. Homo cōuersus ad deum/statim inuenit obstaculū. Ideo dicitur Eccl. ij. a. Fili accedens ad seruitutem ⁊c. Statim insurgunt temptationes demonum: quia pharao conteptus surgit in scandalo. Vel detractiones hominum vel adulationes. Unde hic iudei: qui interpretant laudāt in occulto: simul ⁊ adulatoꝛes ⁊ detractoꝛes/ vt dicit Hieronym⁹/ad modū scoꝛpionū: qui blādiuntur ⁊ pungunt. Isti iudei adulando dicunt alicui conuerso ad religionē vel ad penitentiam vel feruenti in operibus penitētię: f Sabbatum est/dies remissionis est/dies ocij/dies iocunditatis. g Non licet tibi tollere grabatum tuum: id est non oꝛtet te onerari ita operibus penitentię: deus iam remisit omnia: nō est ita durus: non delectat in pnis nostris. Et ita talibus verbis aliquādo dissoluunt manus bellatoꝝ fortium. Contra quos dicitur Esa. iij. b. Populemeus qui te beatum dicunt/ ipsi te decipiunt et viam gressuum tuoꝝ dissipant. Esa. xxxv. b. Cōfoꝛrate manus dissolutas ⁊ genua debilia roborate. Item Heb. xij. d. Remissas manus ⁊ soluta genua erigite. Egestatem em operata est manus remissa: vt dicit Prouerb. x. a. Unde et qui vere sanatus est non consentit talibus persuasionibus blandis. Unde sequitur: h Ille mihi dixit: vel interius inspirādo/ vel exterius per vicarios suos docendo. k Tolle grabatum tuum ⁊ ambula. i. assiduus sis in onere penitentię/ ⁊ semper ad meliꝛa feruenter tende: Quia sicut dicit Bern. in via virtutis nō ꝓcedere/retroceder est.

✳ Interrogauerūt ergo

A ff ● Interrogauerunt ergo eum/ dicētes: quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuum et ambula? Magna insania inuidię: linitos habebāt oculos/vt paralyticū sanū astare viderēt: ⁊ tm nihil dicētes de bñficio/sanante tāq̄ puꝛ hominē ꝛrerēt. Chrysostomus. Nō dixerūt: Quis est q̄ te sanū fecit: sed

Matth. 9. a.
Marci. 2. b.
Luc. 5. e.

a Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatū tuū ⁊ ambula? Is aūt q̄ sanus fuerat

b
c

hoc bonum tacuerūt qō eos roꝛgabat: ⁊ eā q̄ estimabat trāsgressionē in medium ducēt. Quis ē inq̄unt q̄ dixit tibi: Tolle grabatū tuū et ambula. Inuidoꝛ est semp q malū estimat ꝓ alijs. Hoc em dicit nō paralytici inuidētes.

effectus nesciebat q̄s esset. Sz cū dicat in Glo. sup Matthęū/ q̄ oēs q̄s sanauit in corpe/ sanauit ⁊ in aīa: Et idē dicit Chrysostomus: Qualiē dicit q̄ eū nesciebat sine cuius fide sanari nō poterat? Ad hoc puto el se dicendū/ q̄ fides formata indistincta sufficit ad iustificationē simpliciū. Licet igit crederet de incarnatione filij dei/ nō tū oportebat vt hūc ⁊ nūc crederet esse filiū incarnatū: ⁊ ideo nō obseruabat eū/ sz tm sciuit ex bñficio q virtute diuina supꝛgrediebat legalia. Et qꝛ forte aliqs crederet q̄ etiā ꝛsignēte nō nosceret: Ideo subdit euāgelista: c Jesus autem declinauit a turba cōstituta in loco/ vbi sanat⁹ fuerat: ꝓpter spectaculū em cōluꝛerūt ibi. Sed ꝛre declinauit turbam? Rūdēs ad hoc Chrysostomus assignat tres causas. Prima est/ vt magis insuspicabile fieret miraculū si eo absente diuulgaret. Secūda est/ vt minus crasꝛpent⁹ inuidia/cū nō vidētes cui inuidebāt. Sicut em dicit Chrysostomus ⁊ vez est nouit vlsus solus eius q̄ inuidia habet nō paruū inuidētibus limitere scintillā. Tertia est/ vt etiā ipi iudei nolētes interim diuulgēt miraculū ⁊ attestent⁹ veritati/ an sit pfecte curatus vel nō. Libentius em ꝛephēdissent miraculū q̄ violationē sabbati si potuissent. Sz qꝛ paralyticus ab infirmitate sanatus/nō ingratus fuit decteroꝛ: nō ad abdita vadit/ sz ad tēplū. Et ideo sequit: d Postea inuenit eum iesus in templo.

In quo duo notanⁱ. s. amoꝛ religionis ⁊ oꝛatiōis: ⁊ qꝛ volebat inter multos ꝓdicare gratiā dei sibi factā: In tēplo em multi cōsuebāt: ⁊ etiā tēplū est locus religionis ⁊ oꝛatiōis. e Et dixit illi: nō arguēs eū de hoc q̄ faciebat/sicut q̄dā putabāt: sz q̄ accusaret christū: sed exp̄ssius volebat sibi innotescere ⁊ cuidētius signū deitatis ostēdere ꝓ hoc q̄ dicit: f Ecce: q̄st oibus patet ⁊ cōtradici nō pōt: g Sanus factus es: nō virtute piscine sz misericoꝛdia mea. h Jam noli peccare/decetero. Et ꝓmū q̄dē in his verbis notat duplex signum deitatis christi. Unū: qꝛ sciebat occultū: q̄d soli deo possibile ē scire. s. infirmitatē illi accidisse ex peccatis. Aliud ꝺo: quia causa nō soluta impossibile est effectū destrui/ ostēdit qꝛ ⁊ causam infirmitatis destruxerat. s. peccatū: q̄d etiā testimonio pharisęoꝝ soli deo ē possibile. Item notat in his verbis/q̄ ifirmitas sua licet esset pena ꝓ peccato: nō tm fuit sufficiēs ad deletionē: ⁊ ideo necessariū habuit bñficiū christi. Item notat q̄ pena non infligit ꝓ ꝓt⁹ sm tēpus duratiōis ipius peccati: nec etiā sm tēpus duratiōis ipius volūtatis peccati: qꝛ multi peccāt ꝓponētes penitere: licet ꝑ videant dicere sancti/Grego⁹ ⁊ Bern. sz sm naturā ipius peccati. Et hoc alibi ⁊ illa vice dixi: sed auctoꝛitatē non habui: ⁊ ideo ꝑ pono q̄d dicit Chrysostomus in xxxviij. homelia sup hūc locū. Ubi sunt inq̄t q̄ dicūt q̄m in hoꝛa vna occidi ⁊ in breui tempꝰ momēto adulteratus sum ⁊ i. mortalit crucioꝛ: Ecce em ⁊ hic nō in roꝛ peccauit annis/in q̄t cruciabaꝛ/ ⁊ tm integrā hois vitā cōsumpsit in lōgitudine supplicij: Nō em in tempe pctā iudicank/ sz in ipa natura delicto/

rum. Qualiter aūt intelligā verba sanctoꝝ Greg⁹. ⁊ Bern. alibi dixi: qꝛ ꝓ modū adaptatiōis loquunt. Item notak: qꝛ si iustificatus a peccato patit recidiuū maioꝛē vindictam soluit q̄ si nō peccasset pus. Et hoc habet q id q̄ sequit: i Ne deterius tibi aliquid contingat. Nō em dicit: Ne tibi aliquid mali cueniat/ sz deterius. Et hoc valet ad q̄stionē de reditu peccatoꝝ: ⁊ causa est ingratitudo bñficij despecti. Et hoc patet ꝑ ꝺba Chrysostomi. In his ꝺbis est discere: q̄m ⁊ si difficile dem⁹ vindictam ꝓ ꝺubus

De pęni. dist. 2. §. 1.
De pęni. et remiſ. c. cū infirmitas.

peccatis: deinde si in eadē inciderimus: multo magis difficiliora patiemur rursus ⁊ valde decēter: q̄ em neq̄ supplicio factⁿ est melioꝛ: vt insensibilis de reliq̄ ⁊ cōceptoꝛ ad maius ducit roꝛmētū. Sz ꝑ surgit q̄stio: vez oēs egritudines sint ex pctō? Deinde si nō oēs/ qre gdā ⁊ q̄dā nō? Ad ꝓmū dicēdū: q̄ non oēs ifirmitates/sicut dicit Chrysostomus/sūt ex pctō patient/ licet ordinatione habeāt oēs infirmitates ⁊ passiones hois ad peccatū ꝓmi parētis aliq̄ modo. Scōm quē intellectum dicit Hiero⁹: q̄ quicq̄d patimur pctā nostra meruerūt. Ad secūdū

Moraliter

Levit. 2. b.

Ps. 88.

Triplex solitudo

(¶ videt mihi impossibile

✳ a Interrogauerūt ergo eū: q̄s est ille hō q̄ dixit tibi: tolle grabatū tuū et ambula? Ita dicit: q̄s ē ille q̄ iniūxit tibi vel cōsuluit tāq̄ penitētia agere/ ⁊ sic viuere vel sic? Nec ego dico q̄ discretiōe valde sit mouēda penitētia: ꝓ illud Roma. xv. a. Rōnabile obsequiū vestrū: Sal em ponit in oi sacrificio: ⁊ cibus ifirmis ꝓpter ē sine eo: Sz hoc dico/cōtra q̄sdā eneruatoꝛes opeꝝ penitētię: q̄ statī sabbatū: id est ocium arduę ꝓplatiōis suadēt/cū magis expediret in ꝓncipio studere ad vitā ꝓpriā ꝓsideꝛādā ⁊ deflendā. Item sunt q̄dam qꝛ ad studiū vel lectionē oīno suadēt/ ⁊ opa penitentię negligūt: q̄s malū ē magne in nouitijs. b Is aūt q̄ sanus fuerat effectus nesciebat q̄s esset. Mouit em ꝓuersus parū scit de ieiu ⁊ de his q̄ sūt sue salutis: ⁊ ꝑ postmodū q̄ expientia ꝺiscit: Quia q̄ nō est expius q̄d scit: Eccl. xxxiij. b. c Jesus aūt declinauit a turba cōstituta in loco. Jesus: id ē salus recedit a turba. i. a turbatis sollicitudine ⁊ tumultu cura: vl ab illis q̄ sūt de turba illa malo: q̄ infinitus ē numerus: Eccl. j. d. Accedit aūt ad solitarios. Est aūt triplex solitudo: Animi/ heremi ⁊ claustri. Osee. ij. c. Adducā eā in solitudine ⁊ ibi loquar ad cor eius. Bern. Solus es in cogitatiōe hominū cōuersꝰ/ multitudie: tm si alienę ꝓuersatiōis q̄ sis curiosius pscrutator: aut temerarius iudex. d Postea inuenit eū iesus in tēplo. Ecce q̄ in turba. i. in sollicitudine tēpaliū pdit/ in tēplo in oꝛōne ⁊ in ꝓsciētia ꝓpria inuenit: sicut maria q̄ christū in turba amisit/ inuenit in tēplo: Luc. ij. f. Notandū est tm q̄ nō dicit q̄ inuenerit iesum/ sz iesus eū inuenit. Jesus em sollicitio est in reqrēdo nos ⁊ reuocādo. Dn̄ Ps. Inuent⁹ dauid seruū meū. q. d. quia ūnui. Dn̄ Ezech. xxxiiij. c. Ecce ego ipe requirā oues meas. e Et dixit illi: Ecce sanus factⁿ es: iā noli peccare/ne deterius tibi aliqd cōtingat. Tria dicit. Comemoꝛat ꝓcedēs bñficiū: ꝓhibet pctm: cominat supplicij. In ꝓmo allicit ad amoꝛē: in secūdo cautū reddit ad gratię ꝓseruationem/ne amittat ꝑ peccatū: in tertio incutit timoꝛē. Dicit q̄: f Ecce sanus factus es. Simile Exod. xiij. a. Dementote diei huⁱ in q̄ egressi estⁱ de egypto ⁊ ꝺ domo seruitutⁱ. Item Deut. xvj. a. Memēto diei egressiōis tue ꝺ egypto oibⁿ diebⁿ vite tue. b Jam/ noli peccare: noli recidere i pozē culpā. i Ne deterius tibi cōtingat. Ne recidas in maioꝛē pnā. Et nota q̄ ꝓhibet nō solū actū/ sz etiā volūtatē peccādi. Sicut. s. vij. b. Vade ⁊ āplius noli peccare. Qui em recidiuat ⁊ reuertit sic canis ad vomitū: fiūt nouissima eiⁿ peioꝛa ꝓoꝛibus: vt dicit Matth. xij. d. Item nota q̄ christus dicit: Ecce sanus factus es: nō dicit: sanāte feci: in quo monet nos fugere iactantiam de bonis opibus: cōtra illos qui dicūt illud Esa. xxvj. c. In fortitudine manus mee ego feci ⁊ in sapientia mea intelleꝛi. Item nō dicit: Pe te deterius torqueā: sz/ ne deterius tibi contingat/impsonaliter/ in quo insi. uit nos ne arrogāter loqmur: nec nostras iniurias

✳ vindicare velimus

E videl mihi impossibile sufficiētē poncre solutionē: q nec etiā sancti hoc determinānt/nisi q dicunt q diuersimode a diuersis caulis accidunt infirmitates: sicut patet in distinctione vsita. Job .pbat.ca.j. Inclinat paulꝰ.ij. Cor.xij. Purgatq; maria: Numeri.xij. Sz tñ pōt dici q sapientia diuina ordinans infirmitatē ad pcm: duo cōsiderat in paciente: infirmitatē.s. z obstinationē: z tūc vult alios emendari. Vel emēdationē: tūc vult ipm patientē emēdari sicut hic: z primū exēplū fuit in antiocho z herode. Quicūq; em pēne est in via .p pctis inflictū/ debet allq mō tendere ad remediū peccati vel in se vel in alio.

Al.t Natura le est enim dolere pcā

t Natura em vię est delere pcā/ sicut patet: Sed tū facto: me nescire nec assero qđ dico. Et nota humilitatē christi. Mō em dicit: Sanū te feci/Ipse sibi aliq attribuēs: sed/Ecce sanus factus es. Et in hoc nos instruit cū aliq magnū deꝰ q nos operēr/mhil nobis attribuere. Propterea voluit vt ipe paralyticus nō ex sui gra sed ex veritate rei testimoniū curationis ferret: z ideo nō sibi attribuēs: fz qsi de re facta loquens/dicit: Ecce sanus factus es zc. Sz z ipse paralyticus nō insensibilē se reddidit ad admonitionē: fz cum ꝑus ꝓficaret in vniuersali se esse curatū: nūc ipm curantē in singulari oibus diuulgat. Et ideo sequit:

a Abiit ille hō. s. paralyticus sanus effectus.

b Et nūciauit iudeis: nō vt accusato: fz vt ꝓdicato: volēs eos ad bñficiū ipm cōuerti.

c Quia iesus esset q fecit eū sanū: z nō dicit qs vel qlis iesus magis describēdo: q ex sola notatione ꝓpter excellentiā multo: operū z miraculo: z doctrinę oibus erat notus. Sz cū ꝑuerti habeřet ad christū z admirari z laudare in gliosis operib⁹/ipi ecōtra mordēt ex inuidia: gō innues euāgelista ibi dit:

Luc.13.c.

d Propterea psequebant iudei iesū: q hec faciebat i sabbato: qli ꝯrarius eēt deo q reqeuit in die sabbati. Ideo etiā alius quidē eo: dixit/q fer sunt dies in quibus oportet opari: in his venite z curamini z nō in die sabbati. Sz nūqd aliqd didicit de hoc q curauit eū in die sabbati/ an tm instabāt paralytico q portabat lectū? Ad hoc est dicendū: q sine dubio ꝛo

f

psequebant eū/q ꝛcepit portare lectū: fz corde magis/ q curabat in die sabbati: fz tñ ex inuidia nolebāt hāc causam ꝓsecutionis hic dicere/ne cogerenť etiā confiteri beneficiū. Sz euāgelista maliciā eoꝝ detegens aperit corda eo:. e

e Jesus autem respōdit eis. Hic incipit secūda pars: vbi christus disputādo cōuincit eos/ q hoc nō tanq deo ꝛtrarius fz tanq vnius virtutis cū patre fecit. Et diuidit hęc pars in tres partes. In ꝑma ostēdit christus: quia non hoc facit cōtrarius patri/sed tanq vnius ꝓtutis cum eo. In secūda cōuincit eos/iudęos. s. ex testimonio iohannis et testimonio operum et testimonio patris: Et hęc incipit vbi dicitur: Si ego testimonium perhibeo de meipso/testimoniū meū non est verum. In tertia arguit iudęos de incredulitate z de causa incredulitatis. s. vanagloria/ vbi dicit: Claritatē ab hoibus nō accipio zc. Prima pars diuidit in duas partes. In quarum ꝑma demōstrat vnitatē virtutis operātis in patre et in seipso ꝑm formā dei. In secūda ostendit sibi esse collatā dignitatē iudicandi siue potestatem iudiciariam in forma serui: Et hęc incipit/vbi dicit: Neq; em pater iudicat quēq;/sed iudicium omne dedit filio. Prima pars primę partis diuiditur in duas partes. In quarū prima ostēdit vnitatem operationis ipsius z patris ꝓpter identitatē essentię. In secunda ostēdit distinctionem sui respectu patris ꝓpter ꝓprietatē hypostaseos: ita tamē q vnitas virtutis operātis maneat quę vnitatem essentię cōcomitatur necessario: Et hęc incipit/ibi: Respondit itaq; iesus z dixit eis: amen amen dico vobis: non pōt filius a se facere quicq; zc. Difficilis est hęc littera: z difficilio: continuatio. Et ideo necesse est ponere plures diuisiones/vt facilius habeatur sentētia. Prima pars igitur ordinatur ad ꝓcedens tanq cōtradictio z cōuictio eorum qui calumniant factum qō fecerat. Sed quia ipsi primam occasionem calumniandi sumebant ex sanctificatione sabbati: q ꝓsistit in hoc/q in ipso cessauit deus ab operibus sex dierū: Ideo ꝑmo in illa parte cōuincit eos/q deꝰ non requieuit similiter ab opere in septimo die/sed ab opere sex dierū? dicēs:

f Pater meus/quē vos deus vestrū dicitis.

g Alios modo operaf/in natura: quia sicut dicit pbs in libro de causis: causę secundę q sunt/z q causę sunt habent a causa prima:

et nisi ipsa esset in eis continēdo z mouendo ad causationem/ nec essent nec causę essent. b Et ego operor: id est ex quo ipse operatur/cū sim eiusdem essentię ego cum ipso operor: et qō ego operor z ipse operaf. Et ē sensus. Patrē nō reꝑhēdis qui solem mouendo et partes mundi

G

a aliquid cōtingat. Abiit illē
b homo: et nunciauit iudeis/
c quia iesus esset qui fecit eus
d sanū. Propterea persequebantur iudei iesuz/ quia hec faciebat in sabbato. Jesus autem respōdit eis: Pater meus vsq; mō operat z ego

Moraliter

✳ vindicare velim". Roma. xij.d. Mihi vindictā zc. Sequitur: a Abiit ille hō et nūciauit iudeis/qz iesus esset

h

ą fecit eū sanum. Sic z nos sanati a peccatis nostris/ nobis nō debemus salutē nostrā attribuere: fz iudęis. i. adulatoribus debem⁹ respōdere: q iesus est qui oia in nobis operatur. Esa.xxvj.c. Oia opa nostra operatus es in nobis. Phil.ij. b. Deus est q operat in nobis velle z pficere ꝓ bona voluntate. ij. Cor.iij.b. Non qō sufficientes simus aliquid cogitare a nobis zc. Roma.ix.d. Non est volentis zc. b Propterea psequebant iudei iesum: q hec faciebat in sabbato. Nota inuidiam maloꝝ. In hoc em q psequent bonos psequunť iesum ꝑm illud. Luc.x.c. Qui vos spernit me spernit. Et Act.ix.a. Saule saule quid me persequeris. Ad iram aūt hic iudęi inuidebant christo/nec dolebant tantū de violatione sabbati: quantū de beneficio egri/q inuidi erant. Unde nota maliciam huius peccati. Inuidus em execratur de sole vnde deberet illuminari. Unde Esa.lix.b. Impegim⁹ in meridie. Esurit ad cibum vł deberet saturari. Job.vj.a. Mūqd mugiet bos cum ante ꝓsepe plenū steterit? Item inuidi mali fiunt de bono: moriunt de sanitate z vita: contristantur de gaudio/z lętantur de dolore: vnde peruersi et subuersi sunt: z sicut dicitur Eccs.j.d. peruersi difficile corriguntur. De istis dicit Chrysostomus. Inuidi feris sunt deteriores. Ferę enim aut cibo indigentes/ aut a nobis ꝓius exacerbatę armantur aduersus nos: inuidi vero etiam benefactoribus non parcūt. Igitur feris quidem hi deteriores: dęmonibus pares: fortassis autem z illis deteriores. Dęmones enim ad nos homines inexpiabilem habent inimicitiam: his autem qui eiusdem generis sunt: id est dęmonibus non insidiantur: sicut dicit dominus Luc'.xj.c. Inuidi vero neq; cōmunione naturę verecūdantur/neq; etiam sibiꝑsis parcunt: Prius enim suas ipsoꝝ animas torquent et occidunt. Et nota in hoc peccato crudelitatem/inexcusabilitatem/vniuersitatē/ execęationem/crudelitatem/vt dictum est: quia nemini parcit: nec sibi/nec fratri/nec amico. Hęc enim interfecit cain fratrem: Gen.iiij.b. Esau iacob odiuit: Gen.xxvij.g. Et ioseph fratres sui occidere voluerunt: Gen.xxxvij.d. Inexcusabilitas autem huius peccati in hoc apparet: quia sicut dicit Chrysostomus per hoc priuatur venia hoc peccatum: Nam adulter quidem habet pro excusatione quācunq; cōcupiscentiam dicere: fur inopiam/ z homicida furorem: tu vero qui inuides quā excusationē dices deo: dic mihi? Nullam. Nusq; enim aliunde q a malicia inuides sola. De vniuersitate huius peccati dicit idem Chrysostom⁹. Hęc passio fornicatione et adulterio multum est deterior: Nam hęc quidem in eo qui egit stat: inuidię vero tyrānis ecclesias integras euertit/ et orbem terrarum vniuersum lęsit. Hęc homicidij mater est: hęc interfecit fratrem cain: esau iacob odiuit: ioseph fratres/ et homines vniuersos diabolus occidit. Sap.ij.d. Inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum zc. Quartum quod est in hoc peccato deterius/ est execatio et insensibilitas: quia non reputatur hoc peccatum. Unde Chrysostomus. Hoc omnibus est difficilius q iudifferens estimatur hoc peccatum esse: et nimirum alijs est difficilius. Et si enim miserearis/et si vigiles/et si ieiunes/ omnibus fecisti: factus es inuidens fratri. Et hoc manifestum est: Fornicatus est quis apud corinthios quandoq; .j. Cor'. v. sed incusatus est/ et cito est emendatus: Inuidit cain abel sed non curatus est: sed et deo incantante et mederi volente/ vlterius magis dolebat. Sequitur: e

e Jesus autem respondit eis. Licet sequerent dominus tamen benigne z pacifice respondit eis. Unde Chrysostomus. Non statim respondet/ docens nos cum ad aliquos loquimur non ſquire neq; clamose loqui. Materia enim irę clamor est. Esaię.xlij.a. Mō clamabit nec accipiet personam nec audietur vox eius foris. Prouerb.x.c. Qui moderatur labia sua prudentissimus est. Et aque siloe fluunt cum silentio: vt dicitur Esaię. viij.b.

f Pater me⁹ vsq; mō operaf z ego operor. Nota q

✳ deus omnia

Moraliter

surgunt arriani dicentes: Non dixit euangelista: Equalis eis deo: sed se faciens equalem. Sed conuincuntur ex his que

✳ necesse est eos deus omnia operatus est in creando. Eccl.xviij.a. Qui vivit in ęternum creauit omnia simul. Item quotidie creat nouas animas. Unde Esa.lvij.d. Spiritus a facie mea egredietur z flatus ego faciaz. Item Esa.xlij.a. Dans flatum populo qui est super terram z spiritum calcantibus eam. Item operatur semper ea quę fecit gubernando. Sap.xj.d. Quomodo posset aliqd pmanere nisi tu voluisses: aut quod a te vocatum non esset conseruarer. Dicere.j.c. Utgilabo ego sup gregem meū conseruandum. s. Sap.viij.a. Attingit a fine vsq; ad finem fortiter/z disponit omnia suauiter. Item operatur omnia sustentādo. Hęb.j.b. Portans omnia verbo virtutis sue. Et Plato. Natura quidem dissolubilia/mea autē voluntate indissolubilia. Item operatur inueterata z occidua renouando. Unde Sap.vij.d. Et cum sit vna/omnia potest z ꝑmanens in se omnia innouat. Ps. Emitte spiritum tuum et creabuntur zc. Item ppagando z similia ex similibus ꝓcreādo. Esa.xvj.c. Qui alijs generationem tribuo sterilis ero: dicit dns. Item operatur iustificando. Roma.viij.f. Deus est q iustificat. s.j.a. Illuminat omnem hominem zc. Sap.vij.d. Per nationes in animas sanctas se transfert. Item operatur redimendo. Ps. Redemptionem misit dns pplo suo. Item operatur glorificando siue saluando. Esa.xlvj.b. Ego feci et ego feram: ego portabo et saluabo. Item operatur condemnando. Sed istud non est ꝓprium opus eius: Scom illud Esa.xxviij.f. Peregrinum est opus eius ab eo. Dis omnibus modis z alijs quibus operatur pater operatur et filius. Unde bene dicit: Pater meus vsq; modo: id est semper/ operatur: et ego operor/ cum eo. Possumus autem hęc verba et sequentia quę in prima expositione exposita sunt ꝓprio de filio dei naturali/quodāmodo ꝑtum ad moralitatem transferre ad filium adoptiuum: qui debet operari ad exemplum dei: vt filius imitat patrem: z dicere: Pater meus operatur opera misericordię z ego operor similiter. In operibus em misericordię debemus cū imitari. Unde Luc'.vj.f. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Item in charitate. Eph.v.a. Imitatores dei estote sicut filij charissimi z ambulate in dilectione sicut christus dilexit vos. Maxime autem in dilectione inimicorum quę est magna perfectio. Unde Matth.v.g. Estote perfecti sicut z pater vester cęlestis perfectus est. Item in eodem. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos: z orate pro persequentibus z calumniantibus vos: vt sitis filij patris vestri qui in cęlis est: qui solem suum oriri facit super bonos z malos. Item in patientia z tribulationum sustinentia. s. Pet.ij.d. Christus passus est pro nobis/vobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius. Job.xxiij.c. Vestigijs eius secutus est pes meus: viam eius custodiui/nec declinaui ex ea: In mari est via eius: Ps.76. z semite eius in aquis multis: vt dicit Ps. Unde sequitur:

a Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum sed patrem suum dicebat deum: equalem se faciens deo. Malos et inuidos grauant et vita iustorum et verba. Ista scilicet dissimilis: Unde dicunt/q soluit sabbatum. Mali custodiunt sabbatum in hac vita: quia quęrunt nisi otiari et festinare: et boni non cessant laborare. Mali enim hanc vitam vocant sabbatum: quia putant eam datam ad lusum z luxum: Sicut dicitur Sap.xv.c. Estimauerunt lusum vitam nostram et conuersationem vitę compositam ad lucrum. Ideo dicunt Sap.ij.b. Venite et fruamur bonis quę sunt et vtamur creatura tanq in iuuentute celeriter. Et postea sequitur: Quoniam hęc est pars nostra et hęc est sors nostra. Dissimilis ergo vita sanctorum eos ad iram z inuidiam ꝓducat. Unde Sap.ij.c. Grauis est nobis etiam ad videndum: quoniam dissimilis est alijs vita illius et immutatę sunt vię eius. Item.ij. Corinth.ij.d. Alijs sumus odor mortis in mortem: alijs autem odor vitę in vitam. Secundum est/q eos offendunt verba bonorum. Unde Sap.ij.c. Circueniamus iustum: quoniam inutilis est nobis et contrarius operibus nostris: Ecce dissimilis vita. Et sequitur ibi: Et improperat nobis peccata legis z diffamat in nos peccata disciplinę nostrę: promittit se scientiam dei habere et filium dei se nominat. Hoc est quod dicit: Patrem suum dicebat deum/equalem se faciens deo.

✳ Sancti em ęti

Universidad de Deusto

necesse est eos concedere. Dicit ēm petrus: q̄ peccatum non fecit: nec inuētus est dolus in ore eius. Inueniri non poterat nec maius peccatū in eo q̄ illud genus supbię/q̄ equalē se deo faceret/ cū nō esset: si fuit habet ꝓpositū. Chry�sost. etiā arguit 3 eos/in hūc modū. Vere psequebant eū iudei. Jtē hoc verū est q̄ ꝓpter hoc ꝓ solutbat sabbatū. Item hoc etiā verū est q̄ patrē ꝓpriū dicebat deū: ḡre ⁊ ea ḡ sunt deinceps eidē conse/quētię adhērēt. s. q̄ vere ē equalis patri. Item hoc pater ꝓnūtiedicta. Non enim dixit: Pater meus vsq̄ mō operat̄ ⁊ ego ministro: sꝫ ⁊ ego operor/in oībus ostendens paritatē. Jtē si christus nō intendisset q̄ vere eēt equalis patri/ correxisset vtiq̄ malā eoꝝ suspitionē: ⁊ ostēdisset q̄ male intellexissent: nūc aūt nihil tale facit. De minori ēm suspitione correxit discipulos: Matth. xvj. b. s. q̄ non loqueret de fermēto panū/sꝫ de fermēto doctrinę pestilentis ipsoꝝ phariseoꝝ. Jtē ipe euāgelista correxisset si nō hoc intēdisset: sicut. ē. ū. d. cum dicit/q̄ hoc dixit de rēplo corporis sui. Hęc tria vltima inducit Chry. in originali. a ¶ Rndit itaq̄ iesus ⁊c. Hęc est secūda pars huius ꝓmę partis: in qua intendit christus destruere hāc vltimā occasionē ꝓsecutionis. Ad̄ ostendit q̄ ipse diuersus in ꝓsona a patre/in vnitate virtutis essentialis operā oīa cū patre: non tāq̄ ex ꝓtrarius. Et cū hoc patebit/ simul ꝓbatū erit/quia ipse est naturalis filius patris. Diuiditur igit hęc para in tres partes: q̄ seinuicem cōcomitant̄: ⁊ sufficiunt ad ꝓbationē ꝓpositi. Jn ꝓma certificantur q̄ filius habet virtutē acceptam a patre per generationē. In secūda q̄ virtus illa licet per generationem participetur a filio/ tamen manet indiuisa in patre et filio ꝓpter indiuisionem essentię/ vbi dicit: Quęcunq̄ enim ille fecerit ⁊c. In tertia ꝓbatur q̄ hęc virtus est omnipotentia in filio sicut est omnipotentia in patre/ibi: Pater diligit filium ⁊c. Hę ēm tria ⁊ non plura exigunt ad ꝓbationem equalitatis filij cum patre. Si enim equalis est: necesse est diuersum esse in persona: quia nihil est sibi equale: sicut dicit Boetius in libro de trinitate: Omne equale/equali equale est: ⁊ simile simili simile: ⁊ idem ei cui est idem. Secundum q̄ exigitur ad equalitatem est participatio eiusdem quātitatis q̄ę in natura spirituali ad potestatem refertur: quia sicut dicit Anselmus: quęcunq̄ comparantur ꝑm equale vel excellens/ necesse est q̄ comparentur ꝑm aliq̄d vnū existēs in vtroq̄: quia vero equalitatis comparatio est in participatione eiusdem potestatis per omnia: ideo oportebat omnipotentiam etiam ꝓbari esse hanc potestatem in filio sicut est in patre: ⁊ ideo nec plus nec minus inducit q̄ sufficienter conuincit ꝓpositum. Et sic patet ordo partium ⁊ sufficientia. Ordo autem patet ad precedens. Prima enim occasio persecutionis fuit ex sabbato: secunda est ex equalitate ad patrem. Et ꝑm occasionem persequendi ordinantur disputationes contra iudeos. Dicit ergo: b ¶ Amen amen: id ē vere vere. Et confirmationem notat geminatio. c ¶ Dico vobis: non potest filius a se facere quicq̄ ⁊c. Hoc exponitur de filio inquantū deus/ ⁊ inquantū homo. Primo ergo exponamus breuiter de filio inquantū deus. d ¶ Non potest filius a se facere quicq̄: id est nihil contrarium patri vel alienum siue externum a patre potest facere: in quo ostenditur equalitas ⁊ paritas ⁊ concordia. Unde per hoc ostendit se non esse contrarium patri: sicut dicebant iudei/ quia non obseruabat sabbatum: sed ostendit q̄ immo concors est/ quia a se nihil facit: id est facit separatū ⁊ alienum ab opere patris. e ¶ Nisi q̄ viderit patrem facientem: id ē nisi q̄ certissime scit scientia quę ipse est/ patrem secum operantem. q. d. nihil operatur filius sua sapiętia q̄ non pater operetur eadē sapientia: vel nihil potest facere nisi illa sciētia quā habet a patre per generationem. Vel aliter exponitur. d ¶ Nō potest filius a se facere quicq̄: id est nullam habet filius potestatem nisi quā accepit a patre per generationē: sed a patre habet posse ⁊ facere/a quo habet ⁊ esse. Et ita liberi arbitrij dicit auctoritatem/ꝑm Aug⁹. et Hil⁹. Unde sequitur: e ¶ Nisi q̄ viderit patrem facientem: id est nihil potest a se vel per se facere nisi habeat a patre: ꝑm modum loquendi ꝑm quē dicitur: Iste puer nihil scit facere nisi q̄ videt magistrum suum facere. Et ita loquitur dominus conscientiue: vt ex humilitate verborum compescat animos iudeoꝝ: qui scandalisabantur contra eum: quasi se efferret et extolleret. Et licet condescensiue loquatur/tamen loquitur vere. Per hoc enim vult significare q̄ quicquid est ⁊ habet/habet a patre. Unde i hac serie vult duo ostendere de se alta ⁊ humilia. Alta/cum dicit: Pater meus vsq̄ modo operatur et ego operor ⁊c. Humilia/cū dicit: Non potest filius a se facere quicq̄/ nisi q̄ viderit patrem facientem. Alta iterum/ cū subdit: Quęcunq̄ ēm ille fecerit: hęc ⁊ filius similiter facit. Humilia/cum postea dicitur: Pater enim diligit filium: ⁊ omnia demonstrat ei ⁊c. Volebat enim vt sic cū patri equalem et coomnipotentem ⁊ cooperatorem crederent/ vt tamen auctoritatem ꝓncipij in patre crederent/ et sic personas distinguerent. Vel alta ad diuinitatem: humilia ad humanitatē possunt referri. Et nota q̄ in illo verbo precedētis Non potest filius a se facere quicq̄ nisi q̄ viderit patrem facientem: tria dicūtur quę icōm hereticos videntur derogare dignitati et potestati filij. Primum est q̄ dicit: Non pōt. Secundum q̄ dicit: A se. Tertium q̄ dicit: Nisi q̄ viderit. In his tribus insistit Chry⁹. ostendens q̄ hoc verbum: Non potest: non est verbum imbecillitatis sed virtutis: sicut etiam de patre dicit Deu. vj. d. Et per duas res immobiles quibus impossibile est mētiri deū fortissimum solatium habeamus qui confugimus ad tenendā ꝓpositam spem ⁊c. Item. ij. Timoth. ij. c. Negare seipsum non potest. Hoc enim impossibile/non est ostensiuum imbecillitatis/sed virtutis/et virtutis ineffabilis: sicut cum dicim⁹: Impossibile est deum peccare: non imbecillitatem accusam⁹/ sed virtutem testamur. Jta ⁊ hic cum dicit: Non potest filius ⁊c. id est impossibile est et incontingibile facere contrariū patri. Et hoc ostenditur per sequentia. Quęcunq̄ enim ille fecerit/hęc ⁊ filius similiter facit: id est concorditer et equaliter et eadem potestate. Unde per hoc patet/sicut dicit Chry⁹. error hereticorum qui male intelligunt id q̄ dicit/ a se: quasi filius sua potestate nō operetur vel libertate. Or ēm libere ⁊ potestatiue operetur/patet per hoc q̄ alibi dicit. j. s. d. Potestatem habeo ponere animam meam ⁊ potestatē habeo iterum sumere eam. Item Phil. ij. a. Semetipsum exinaniuit ⁊c. Est ergo sensus: d ¶ Non potest a se facere: id ē nihil contrarium patri vel separatum potest facere: vt nō ꝓcuretur potestas vel libertas faciendi in filio: sed cōtrarietas vel separatio/ꝑm Chry⁹. Sed ꝑm Hil⁹. et Aug⁹. ꝓuiatur principij auctoritas. Or autem sequitur: e ¶ Nisi q̄ viderit patrem facientem: sensus est: Nisi ea scientia quā habet a patre: quia si intelligitur verbum sicut sonat/ absurdissimum ē: vt dicit Chry⁹. Non enim dixit: quoniam quę videt patrem facientem facit: sed nisi viderit patrem facientē non facit: omni coextendens tempori hunc sermonem: et ita semper oportet eum discere: quod absurdum est: quia quis ita miser est et infelix vt dicat filium ꝑm vnamquāq̄ diem discere quę opoteat facere? Qualiter enim esset illud verum: Tu autem idem ipse es/⁊ anni tui non deficient? Et qualiter illud: Omnia per ipsum facta sunt? Quęcunq̄ enim ille fecerit. q. d. bene dico q̄ nihil a se: id est nihil separatim vel contrarie facit: sed potius: quęcunq̄ ille: id est pater/fecerit/hęc filius similiter facit: id est ex eadem mente et potestate et virtute. Unde adhuc notatur indissimilitudo et paritas. Si enim pater a se: id est sua potestate operatur: ergo et filius et econuerso: aliter non similiter operarentur. d ¶ Non potest filius a se facere quicq̄. Hęc prepositio/a/ꝑm Hilarij notat distinctionem originis. Et est sensus. Filius non habet potestatem a se sed a patre: sed tamen apponit verbum facere/ ꝓpter audientes. Scim est nostrum comprehēdere nobis innotescit potentia per actum ipsius/ ⁊ essentia per potentiam: quia actus sunt ꝓius potētię ꝑm rationē. Declarat ergo: q̄ filius nō agit a se/⁊ sic per ꝓsequēs nec potētiam habet a se: et inde

a faciens deo. Rēspōdit itaq̄
b q̄ iesus et dixit eis: Amēn
c amē dicō vobis: nōn potest
filius a se facere quicq̄ nisi
e q̄ viderit patrē facientem.

De consec. dist. 5. c. si.

Pō. 101. ē. 1. d.

Mozaliter

✻ Sancti enim ꝓssi tribulatione malorum coguntur se cōmendare/et ad spem eternę hereditatis recurrere. Unde dicūt inuicem sancti illud. j. Joh. iij. a. Charissimi: nunc filij dei sumus: sed nondum apparuit nobis quid erimus. Scimus autem q̄ cum apparuerit/similes ei erimus: quoniam videbim⁹ eum sicuti est. Sequitur: a ¶ Respondit itaq̄ iesus et dixit eis: Amen amen dico vobis: non potest filius a se facere quicq̄ nisi quod viderit patrem facientē. Ita et nos nihil debemus facere ꝓprium / nec auctoritate nostra: sed ad exemplar quod nobis in monte ostensum est: id est in christo vel in eius scriptura: infra. xiij. b. Exemplum dedi vobis vt quemadmodum feci/et vos faciatis.

✻ Quęcunq̄ enim ille

viterius nec essentiā habet a se ꝫ est radix potētię. Nec tamē hoc dico/q̄ hęc tria differāt in deo ꝓut oīa ibi sūt: imo fides mea ē q̄ vnū sūt/ꝫ tñ differūt in rōne ītelligētię. Et hęc diuersitas necessaria ē apꝓhēdi intellectus materialis: q̄ nihil in tāta simplicitate accipit. Quia ꝺo determinauit/q̄ q̄cq̄ habet ꝓ generationē accepit a patre/ꝑsequēter determinat modū huius acceptiōis: scilicet quia pat est ꝑn/cipiū ⁊ auctor omniū hoꝝ ꝙ sunt patris ⁊ filij: Et hoc est quod dicit a pleriscq̄ q̄ penes patrem est principij auctoritas. Ubi subdit: Nisi quod viderit patrem facientem. Dic caute ambulādum est in via veritatis iter duos errores qui vix declarari possunt. Unū ḡcauet Chrysostomus dicēs: Christus nō dicit istud ideo q̄ ipe semp noua discat ꝙ nescīuit ante hoc/sed cōdescendens iudeis dicit. Alius error nō minor ifto/est q̄ dicit q̄ nullam veritatem habet filius: sed tñ ꝓpter furorem iudeoꝝ mitigādum dictum sit quod dicitur hic. Jtez cauendum est/ne aliquis putet q̄ loquar querens diuersitatem rei/sed tñ ꝑm rationem volo procedere/distinguendo videre quod hic dicit audire/quod infra ponit. Dico ergo q̄ sicut dicit Anselmus in li bro de ꝓcessione spiritussancti: q̄ essentia patris est in filio ꝓ generationem filij a patre: essentia autem ꝑm diuersitatem attributorum accipit diuersitatem rationum intelligendi ꝑm intellectum nostrum. Sed quia nos essentiam ꝑm se nō apꝓhendimus/ꝫ ꝑm q̄ accipit rationē subsātię in ꝓsona: ideo oportet etiam dicere ⁊ magis ꝓpie quo ad nos: q̄ substātia est illud quod ꝓpter diuersitatem effectuum cadit sub ratiōe diuersorum attributorum. Item quia substātia in persona ꝓut cōsideratur vt agēs/induit rationem potētię: ideo necesse est intellectum nostrum querere diuersitatem potētię ꝑm rationē penes diuersitatem effectuum/ ⁊ diuersitatem attributorum ipsius substātię penes diuersitatem potētię comparatę ad actus diuersos: vt potētia operās in nobis donum sapiētię sit intellectus diuinus in ꝓma sapiētia que fons est nostrę sapiētię fotmatus: ⁊ doni pietatis sit potētia volūtatis in bonitate ꝓma formata: nec dico diuersificās formam a potētia ꝑm rationem/sed ꝑm rationem. Sicut etiam dicit Damascenus: q̄ quędam nominat substātiam vt est: quędam assequētia substātiam/vt sapiētia/bonitas/ ⁊ huiusmodi. Substātia ergo ꝓut est affluēs donum sapiētię ꝓprium attributū habet: sapiētia ꝓut est affluēs pietatem nominat bonitas. Substātiam autem quo ad oia attributa trahit filius a patre: quia quicquid habet ꝓsona ꝓcedēs accipit ab ea a qua ꝓcedit. Sed quia duo sunt iterum sensus disciplinabiles sicut dicit philosophus: scilicet visus ⁊ auditus: cōstat q̄ vterq; istorum quorum diuersitatem notat/ minus ꝓpriet ad hoc attributum quod est sapiētia. Sꝫ distinguēdum/q̄ sapiētia ꝓut est in nobis habet ꝓ inuētionem ⁊ ꝓ doctrinam. Visus ergo magis deseruit potētię inuētiue ipsius sapiētię/vt ita liceat loqui: auditus autem magis ei potētię q̄ ꝓ doctrinam ꝓficit: ⁊ ideo etiam aliquid citius docet ꝓ vocem q̄ ꝓ scripturam/licet idem scribat quod dicit. Dicēdum ergo q̄ substātia ꝑm hoc attributū quod est sapiētia/ duo habet ꝑm q̄ est in filio. Primum est q̄ ipa est sibi sufficies nullo indigēs ad sciēdum/ ⁊ quo ad hoc est visio: quo ad hoc autem q̄ est in filio ab alio scilicet a patre/est quasi extrinsecus aduenies/ ⁊ sic sapiētia est auditio. Sꝫ sive sic sive sic cōsideret sapiētia/semp auctoritas remanet in patre ꝑm q̄ comparat ad aliquid operādum in creatura. Et ideo substātia ꝑm q̄ est in patre agēs est quasi exemplar ꝑm rationem intelligētię: iuxta quod eadem substātia ⁊ eūdem effectum operat filius. Et quo ad hoc loquit hic dicēs: Nisi quod viderit patrem faciētem. Infra autem loquit ꝑm q̄ refert filius ad patrem in accipiēdo sapiētiam operātem ꝓ modum cuiusdam auditus/ nō ꝓut substātia patris operās auctoritate/quasi dirigit eādem substātiam in filio operātem. Hęc autem nō asserēdo/sed tamē rationem intelligētię sumptam ex intētionibus vocabulorum sequēs dico. Fides ēm mea est nullam esse in substātia diuersitatem. Est ergo sensus: Non potest filius a se facere quicq̄/nisi quod viderit patrem facientem: id ē vane arguitis me de cōtrarietate ad patrem ⁊ inequalitate: quia nullam habeo potētiam nisi quam ab illo accepi ꝓ generationem/ ⁊ q̄ illius est. Nec hac ipa potētia operor nisi ꝑm q̄ auctoritas sua eterne operādo quasi exemplariter generādo me ostēdit mihi. Sed cum fides catholica nō admittat ibi aliquā diuersitatem inter substātiam operātem exemplariter ⁊ illam

Al. ⁊ vtrunq̄

que eadem est ⁊ operat idem opus sub auctoritate quasi cuiusdam exemplaris/quare christus posuit verba ad que videt sequi diuersitas/ ⁊ nō potius ꝓbauit simplicitatem? Ad quod dicēdū q̄ licet substātia nō sit indiuisibilis/tamē effectus operati sunt multi: ⁊ cum ipa nō cadat in intellectum audiētium nisi ꝓ effectū: ideo necesse fuit q̄ ꝑm diuersitatem effectuum diuersitatē poneret attributoꝝ in substātia: quia aliter nō intelligeret ab illis qui nihil nisi materialiter intelligere possūt: vt dicit Augustinus sup Gen⁹. Et Dionysius in libro de celesti hierarchia. Sequit: a ¶ Quęcūq̄ enim ille fecerit: hęc et filius similiter facit. Secūda pars. Dixit qualiter ꝓ generationem accepit potētiam operādi/ ⁊ modum accipiēdi ꝑm q̄ poterat comprehēdi ab audiētibus determinauit: nūc ostēdit q̄ indiuisa manet virtus in vtroq̄/ licet in filio sit ab alio/in patre nō ab alio/dicēs: Quęcūq̄ enim. q. d. nihil facit nisi quod illū viderit facere. b ¶ Enim/quia: a ¶ Quęcūq̄ ille fecerit: id est omne opus q̄ agit pater. c ¶ Hęc/eadem numero: d ¶ Et filius/diuersus in ꝓsona. e ¶ Similiter facit: id ē eadem potētia siue virtute in numero: sic tamē numerum habet aliquam/sed dubitat: quia hoc cōuenit etiam duobus/qui nō eadē potētia in numero operant. Posūm ēm dicere: si ego sum equalis virtutis recum ꝙ quęcūq̄ tu poteris ⁊ ego possum. Igitur ex sentētia ista nō habet nisi q̄ pater ⁊ filius sint eiusdem virtutis in specie/nō in numero. Ad hoc dicēdum/q̄ impossibile est q̄ si aliqua duo sint diuerse virtutis: q̄ quicquid faciat vnus q̄ idem in numero possit facere reliquus: sed verificat ꝓ actibus similibus in specie: vt sit sensus: Ego possum loqui et tu loqui: ego currere ⁊ tu currere: sed impossibile est q̄ locutio mea sit eadem locutioni tue/ nisi fuerit potētia eadem ⁊ organa voces formātia. Ubi ꝓpie intellecta hęc ꝓpositio: Quęcūq̄ enim ille fecerit/hęc et filius similiter facit/nullis diuersis ꝓsonis cōuenit: nisi illis tñ in quibus manet idētitas virtutis et essentię: id est diuinis. Sed adhuc intelligēdum est/q̄ similiter facere dicitur: quādo est cōuenientia in modo agēdi/sicut eque poterer et sapiēter. Dicit ergo: Similiter facit: quia diceret/q̄ suam potētiam accepat ꝓ generationem: ita q̄ auctoritas respectu omnium attributorum remāsit penes patrem. Quia igit aliquis ex hoc posset credere q̄ nō eque poterer ⁊ sapiēter operat filius vt pater/dicit: Similiter facit: vt hāc destruat pniciosaꝫ suspitionem. Sed quia adhuc restat ad ꝓbationem equalitatis/sicut supra ostēdimus/vt ostēdatur hęc potētia esse omnipotētia in filio sicut omnipotētia in patre/ infert id ꝓbās ꝓ hoc quod sequitur: f ¶ Pater enim diligit filium. Dilectio ēm filij a patre causa est quare cōmunicat ei omnem suam potētiam. Unde sequitur: g ¶ Et omnia demonstrat ei q̄ ipse facit: sicut ꝓius dictum est: auctoritas est in patre respectu omnis operis. Item omne opus diuinum regulatur sapiētia essentiali: cuius etiam auctoritas est in patre. Demōstrare igitur opera filio/ nihil aliud est q̄ filium agere eadem opera ⁊ eadem sapiētia cum patre: ita tamē q̄ principij auctoritas sit in patre/ratione cuius principij patri cōuenit quasi ꝑmo loco ꝓ modum exemplaris/nō ab alio traducti demōstrare faciēda: sicut patuit supra. Sed quia quantum est ex parte

Mozaliter

✻ a ¶ Quęcūq̄ enim ille fecerit/hęc et filius similiter facit. Ita ⁊ nos ꝓcepta patris nostri filialit impleamus: sicut et ipe patri in omnibus obediuit. j. xiij. b. Si diligitis me mādata mea seruate. f ¶ Pater enim diligit filium: quem licet diligeret/ ꝓ nobis flagellauit: vt dicitur Esa. liij. b. Disciplina pacis nostrę sup eū. Ubi exemplo eius debemus libēter sustinere flagella dei. Deu. xij. b. Que diligit dns castigat: flagellat aūt omnem filium quem recipit. Chrysostomus. Si oēm filiū flagellat: ergo qui nō flagellat nō est filius. Eccl⁹ xxx. a. Qui diligit filiū assiduat illi flagella. Jtē Glo. sup Deu. dicit: Flagellat omnē filiū/etiā vnicū qui sine omni peccato fuit. Si ergo aliquis exceptus est a passione flagellorū: exceptus est a numero filiorū. Unicus ille de patris substātia natus/ḡlis patri in forma dei/verbum quo facta sunt omnia/nō habebat vñ flagellaret: ad hoc autē carne indutus ē/vt sine flagello nō esset. Qui ergo filiū flagellat vnicū sine pctō/ relinquet adoptiuū q̄ est cū pctō? Unicus sine pctō non tri sine flagello/ exemplū dedit nobis patiēdi. g ¶ Et omnia demonstrat ei que ipse facit. Loquit ꝑm illū modum ꝑm quem dicitur

✻ q̄ magister docet

Universidad de Deusto
Biblioteca

E operis operati / operatio trinitatis non tota est simul nec aeterno: ideo supponens q̄ quedā ex illa parte demonstrauit in ꝓterito: sicut curationem paralytici. Infert etiā de futuro dicens: a ¶Et maiora / opa / his / quę vidistis. b ¶Demō strabit ei / modo supra dicto. Et subiungit rationem / nō causam finalē. c ¶Et vos miremini: et per admirationē creditis mihi. Tamen aliter legit Interlin. dicēs: c ¶Et vos / qui non creditis: ⁊ sicut videtur vobis inconuenies. d ¶Miremini: quia tunc miramur cum aliquid inconueniēs accidisse videmus. Scōm aūt q̄ admiratio est stupor de magno pbātasmate vel apprehensio: sic admiratio est fideliū et infidelium: ⁊ ordinat ad facilius credendū ipsi operanti. Hoc autē qō dixi: q̄ subdit rationem / nō causam finalem: ideo dico: quia qō est ęternū / nulla causam habet temporalē vel in tempore: cuius rationē aliquā possit habere in tempore / ꝑm q̄ exponit ista: q̄ deus elegit iacob / ꝓpter merita. Ratio autem illa finis est: qui terminus dicitur / nō causa finalis. Vel sic legatur et melius: vt distinguamus q̄ opus quodāmodo est in agente tanq̄ in causa: ⁊ actio ipsa inquantū est ex parte agentis ęterna est: nec habet aliquaz causam in tempore: Sub illa autē actione actiua pure et ęterna est actio passiua: que se tenet ex parte operis / ⁊ incipit in tēpore / ⁊ hęc potest habere causam in tempore. Oz igitur dicit: Maiora demonstrabit ei opera ⁊c. diuidatur: vt / maiora: et hoc q̄ dicit / vt vos miremini: referatur ad actionem operis passiui et incipientis in tempore: demōstratio ꝑo ꝑm q̄ abstrahitur ab omni tempore / referatur ad actionē pure actiuam et ęternam: scōm vero q̄ contrahitur ad tempus futurum etiam ipsa teneat se ex parte actionis passiue incipiētis ⁊ sub tempore currentis. Et ꝓtinue determinat illud opus qō est maius / dicens: e ¶Sicut enī pater suscitat mortuos; id est vitam ꝑmo mortuis influit. f ¶Et viuificat: id est suscitatos in vita continet. Vita enim est ꝓtinuus actus anime in corpus: sicut dicit philosophus. g ¶Sic ⁊ filius: id est eadem potētia et equali sapientia / sicut supra expositum est / similiter / quos vult viuificat. Mirabiliter concludit omnipotentiam: Ad omnipotentiam enim exigebatur vt omnia posset ⁊ libere nō coacte posset. Cum ergo dixit q̄ omnia demonstrat ei pater: habuit q̄ omnia posset: nunc vero quia / quos vult viuificat: habet q̄ hęc potentia sequitur voluntatem et per consequens libertatem: quia liberrima potentia / rum et quę non potest aliquo cogi est voluntas. Et loquit ꝑm ꝑsōā sanctos de suscitatione laçari: sicut videt dicere Chrys. Sed quia per sequentem literam videtur debere legi de generali resurrectione: ideo intelligendum q̄ loquit de suscitatione laçari ꝓout est figura quędam vel typus, vniuersalis resurrectionis. Sed quare non dicit: Ita ⁊ filius quos vult suscitat ⁊ viuificat / sicut verūm premiserat de patre? Solo. Sicut de filio dicit: Quos vult viuificat: ⁊ supplendū est sūr de pfecta de filio supplendū ē / suscitat / qō dicit de pfe. Vel aliter vt sic exponat. e ¶Sicut enī pater suscitat mortuos / oēs bonos et malos: f ¶Et viuificat / ad gloriā bonos tm̄: g ¶Sic ⁊ filius quos vult viuificat / ⁊ resuscitat supple. Quędā lectura iacet in Glo. quę distinguit de resurrectiōe aiarū ⁊ resurrectione corporum: quę nō videtur mihi pertinere ad literalē sensum: sed magis tangit mysteriū: ⁊ ideo huic supsedeo. Neq; enī pater ⁊c. Sequit pars illa vbi loquit de collata sibi potestate iudiciaria in forma serui. Et hęc pars habet quattuor particulas. In prima determinat sibi collatā esse potestatem iudicandi / ⁊ finem huius collationis. In secūda docet qualiter sententia illa durissima a se promulganda in iudicio vitari potest modo / vbi dicit: Amen amē dico vobis quia qui verbum meum audit ⁊c. In tertia ostendit modum qualiter possibile est q̄ habeat potestatem iudicandi omnem carnem simul / licet nunc videatur desura in mortem / s. quia habet potestatem suscitando vocare eos ad iudicium / vbi dicit: Amen amen dico vobis: quia venit hora ⁊ nunc est ⁊c. In ꝗrta ⁊ vltima determinat dispositiones iudicij illius ꝑm ordinem ⁊ animū patris / et iusticiam cause. Hęc tria enī ad rectum iudicium exiguntur: vt patebit. ſ. Et hęc incipit vbi dicit: Nō possum ego a meipso facere ego ⁊c. Ad potestatem enī iudiciariam rectissimā non exiguntur nisi quattuor. s. vt iudicans potestatem habeat: ⁊ vt iudicantibus lex detur ꝑm quam habent iudicare: ⁊ vt ipsi iudicandi possibiles sint ad iudicium: ⁊ vltimū vt ordo iudiciarius obseruetur in executione iudicij. Hec plura nec pauciora exigūtur: Et ꝑm horum sufficientiam est sufficientia in partibus huiꝰ partis / quę est de potestate iudiciaria: primum in prima: secundū in secunda: tertium in tertia: quartum in quarta determinatur.

Quattuor exiguntur ad prātem iudiciariā.

Et qualis est ordo in his q̄ ad iudiciū exiguntur: talis est ordo in partibus literę huius. Ad ea quę ꝓiius dicta sunt ordinatur hoc modo: Dixerat qualiter demonstrando pater omnia contulerat sibi omnipotentiam: et hoc ꝑm q̄ erat in forma dei: Sed quia ipse formam serui accepit vt esset caput ecclesię: immo totus humanę nature / consequebatur vt ꝑm hanc formam haberet aliquam potestatem. Quia igitur ipse ꝑm hāc formam fuit nobis mediator ⁊ dans formam viuendi / cōpetebat vt etiam ipse inter obseruantes legem ⁊ viam ostensam diiudicaret: ⁊ ideo huius potestatem etiam accepit a patre. Aliter etiam est manifestum / quia iudex eiusdem debet esse nature cum eo qui iudicari habet / vt ex seipso causam possit agnoscere ⁊ statuta iudicādo: et ideo iterum patet quare filius dei homo ens iudicat. Sed nec intendo dicere q̄ christus inquantū purus hō iudicādi habeat potestatē / nisi illā quā dicit in ministerio. Et de hac nec ipse christus hic loquit / licet quidā hoc dicāt: Nec ego volo loqui / sed de iudicio auctoritatis respectu creature: q̄ nihil prohibet christum habere a patre: sicut nihil ꝓhibet ipm esse ꝑncipium de ꝓncipio ⁊ auctorem de auctore. Qui aūt vult rationem huius intelligere / videat q̄d dicit Augᵒ in. viij. sup Gen. ad lram: vbi loquit de motu vniuersali p̄ ꝓuidentiā: qualiter scz ipsa prouidētia quędā mouet in natura: q̄dam in volūtate rationalis nature: q̄dam etiā scipa. Ex his argui pōt sic: Constat q̄ ea q̄ sunt bonorum morum ⁊ fidei per voluntatem humanam gubernant a ꝓuidentia diuina: quia illa non sunt nisi voluntariorum / licet voluntas non sit efficax in illa p se sine gratia. Cū igitur ista sint dispositā ⁊ ordinata in mundo isto ꝑm statum ꝑlationis et subiectionis / vt conseruet ordo viuendi / satis liquide apparet q̄ ille qui summᵉ mundi ꝓlatus est / horum habebit exquirere rationem: Sicut enī ꝓlatus ad ꝓlatum: sic officium ad officium. Q̄ cum ipse sit superior ꝓlatus tanq̄ ꝑlatus ꝑlatorum: ⁊ ꝓlatorum. s. apostolorum ⁊ successorum eorum est ordinē hunc dispensare / christi erit ꝑm ordinem hunc exquirere rationem. Et sicut nec formam viuendi dedit inquantū purus homo / nec redemit: ita nec inquantū purus homo iudicabit / nisi forte illo iudicio de quo dixi. Sed de hoc nihil hic intendo: sed tamē nō intēdo excludere patrem et spūsanctū ab hac potestate iudiciū: qō enī per appropriationem filio cōuenit / patri non tollitur nec spiritui sancto. Ratio autem appropriationis patet ex rationibus inductis / et ex quibusdam quę infra dicentur. Jam veniendū est ad litteram: quia patet ordo ⁊ diuisio et sufficientia partium et sententia.

Dicit ergo: b ¶Neq; enī pater ⁊c. Sic cōtinua. q. d. non est mirū qō dixi q̄ filius suscitat mortuos: i ¶Enim: id est quia: neq; pater iudicat ⁊c. Vel sic. Bene dixi q̄ maiora demōstrabit ei / vt vos miremini: quia iudicium ei dabit. Et hoc est: Neq; enī pater ⁊c. Chrys. nō habet / enim: sed sic habet: Pater me nō iudicat quēq̄. Et respondet ei qō supra dixerat: Filius non potest a se quicq̄ facere. q. d. superius dixi

✠ q̄ magister docet discipulum quę ipse debet facere. Et habetur simile Esa. l. b. Erigit mane: mane erigit mihi aurem vt audiam: quasi magister dominus deus aperuit mihi aurem: ego autem non contradico. Per qō vult significare q̄ ex voluntate patris patiebatur et prędicabat in mundo. a ¶Et maiora his demonstrabit ei opera: scipiens vt patiatur in patibulo. Vel ꝑm literalem sensum expone vt ꝓus. Omnia demonstrat ei que ipse facit: id est ab eo habet q̄ sanat et facit curationes corporales. Et maiora his: id est q̄ sint curationes corporales quas vidistis. b ¶Demonstrabit ei opera. s. animarū resuscitationem vel corporum vel potestatem iudicandi: Ita / c ¶Vt vos miremini: id est possitis mirari: Vel mirati sunt post resurrectionē: ad litteram de tanta potestate miraculorum que fiebāt in nomine eius: Vel mirabuntur in iudicio de gloria christi ⁊ exultatione iustorum: vt dicit Sap. v. a. Sequitur: e ¶Sicut enim pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius ⁊c. Nota in summa q̄ duo dicit ꝓ de filio q̄ resuscitat ⁊ q̄ iudicat. Resuscitat

✠ in ꝑsenti iustificādo filium nihil posse sine patre: hic dico patrē nihil posse sine filio: q̄a pater nō iudicat quemq̄ ꝑ se. s. sine filio vel cōtrarie iudicio filii. a ¶Sed iudicium omne dedit filio. i. genuit eū iudicē secū. Et hoc dico: b ¶Vt oēs honorificent filiū sicut honorificāt patrē. i. eundē honorē ⁊ cultū exhibeant: vt equalis potentię / substantię / sapiētię ⁊ ciusdem volūtatis credāt. Et notat ꝑ / sicut / distinctio ꝑsonalis ꝓtra sabellii: sicut dicit Chrys. Qui cīm filiū patrē dicit / nō filium sicut patrem honorificauit / sed totum cōfudit. d ¶Qui nō honorificat filiū / sic patrē / supple: e ¶Nō honorificat patrē: id est dehonorat eū ⁊ filium. Si duobus regibus existētibᵒ / vnus cōuitiū patit / simul et alius conuitium patitur: et maxime si qui conuitium patit filius fuerit. Nam cōuitiū etiam patit in armigero contumeliam passo: sed nō similiter cū vt in filio / sed verobicis per medium dehonorat: sed hic nō ꝓ medium / immo cōtemptus filii est directe sine medio cōtemptus patris: quibus idem numero cultus ⁊ honor est exhibendus. f ¶Qui misit illum: id est genuit cū aptum missioni. Vel / Misit / in carnē. Nec per hoc intelligas motionē vel mutabilitatem in filio dei / sed nouā assumptionē carnis. Unde hoc grossiori vocabulo vtit duplici ratione ꝑm Chrys. Prima / vt ostēdat q̄ ab alio est filius: contra sabellium qui totum confundit. Secūdo / vt ostēdat q̄ non sit deo contrarius / vt estimabāt iudei: qui dicēbāt: J. 9. c Hic nō est a deo: hic nō venit a deo. Scōm Glo. sic exponit:

a ʒ iudiciū omne dedit filio:
b vt ōmnes honorificēt filiuz
c sicut hōnorificāt ꝑrem. Qui
e nō honorificat filiū: nō hō
f norificat patrē q̄ misit illuz.

d ¶Qui nō honorificat filium: id est qui nō credit equalem patri. e ¶Non honorificat patrem: id est dehonorat: quia eum de impotentia vel de inuidia notat. Neq; enī pater iudicat. q. d. ita dixi: q̄ sicut pater suscitat / ita ⁊ filius quos vult viuificat: ⁊ in hoc cōparo me patri ꝑm equalitatem omnipotentię: quia quod ipse agit ⁊ ego ago: Sed sunt quędam que mihi sic dedit q̄ aliquo modo ea agam quo ipse non agit / ne minorem me eo putetis. Ecce / quia / Neq; pater iudicat quēq̄: id est aliquem hominem / ꝓterendo sententiam. a ¶Sed iudicium omne: id est omnis hominis iudicium ⁊ omnem rationē iudicij / dedit filio. Chrysostomus dicit q̄ dedit / ponit ꝓ genuit. Unde dedit et iudicium: id est genuit eum iudicem. Sed intelligendum est / q̄ sicut dicit Augᵒ super / Dixit deᵒ: Fiat lux: Gen. j. a. Et in ꝓmo libro sup Gen. id est verbum genuit in quo erat vt fieret. In verbo enī omnia fecit: ⁊ ipsum verbum est operatiuum: sicut dicit Damas. Ita intelligēdum est hoc q̄ pater genuit filium: qui ꝑm generationem ęternam quia ab alio est / habet rationem ordinatā ad missionem in carnem / ⁊ per consequēs ad omnia quę filiū incarnatum cōsequunt: sicut q̄ sit redemptor / q̄ sit iudex. Un de dico q̄ quantū ad hunc modum / ęterna generatione dedit ei iudicium / licet filius incarnatus sit iudex. Finem autez / qui non ꝓprie potest appellari causa finalis / sicut supra patuit: determinat consequēter / cum dicit: Vt omnes honorificent filium. Nota diligenter diffinitionem honoris quę ponit a pho in ethica. Honor est exhibitio reuerentię in testimoniū virtutis. Reuerentia autē est resilitio a maiestate eᵗ cui exhibet in paruitatem exhibentis. Reuerentia igit exhibetur tribus personis equaliter / sicut vna est maiestas ⁊ honor vniuersaliter / sed tamen filio iudici appropriate: quia filij virtus circa nos fuit magis manifesta: ipse enī alligauit fortem / ⁊ vasa eius diripuit: ⁊ ipse torcular calcauit solus: sicut dicitur in Esaia. Et ideo virtus eius magis habet testificari a nobis: q̄ nobis amplius est exhibita: Quia vero iudex est vbi par maiestas nobis ostendit et equalis maiestati patris: licet visus sit infirmus ⁊ iudicatus in carne: ideo conuenit ei par honor quantū ad exhibitionē reuerentię cū patre. Quantū autē ad illam partē diffinitionis: in testimoniū virtutis / inquantū a nobis fit hoc testimonium: amplius conuenit filio ⁊ magis appropriate. Et q̄ nō loquat nisi quo ad primā partē diffinitionis / patet ex sequētibᵒ: cum dicit: c ¶Sicut honorificant patrē: id est equalem maiestatem filij ⁊ patris / ꝓtenti ex admiratione celsitudinis ⁊ subiectiōe sui / vtriq; equaliter. Hęc enī duo habet reuerentia / vt. s. ex resilitione in suam paruitatē / ꝓfiteat magnitudinem maiestatis. Sed quare dicit q̄ ad hunc finem dedit ei iudiciū facere: Nōne idem honor ei deberet si enī esset redemptor ⁊ nō iudex? Respondeo q̄ non: quia sicut dictum est / duo sunt in honore: ⁊ primum respicit ꝓfessionem maiestatis: redemptio autē nō directe est opus respiciens potestatem / sed vel sapientiam vel bonitatem. Cū igit potentia patris nobis innotuerit in creatiōe / cum mundialem machinam de nihilo eduxit / ⁊ ratione huiᵘ sibi reuerentia debeat et honor: ad hoc vt filio exhiberet / nō dico deberet equalis honor: quātū ad hanc partē honoris / ⁊ necesse fuit vt confiteret ei opus vel potestas operis quę esset declaratiua ipsius maiestatis filij / ⁊ hęc est potestas iudiciaria. Et ideo ratiōe huius dicit: Vt omnes honorificent filium: id est metu reuerētia maiestatem ꝓfiteant: Sicut honorificant patrem. Sicut / notat equalitatem maiestatis / ꝓfesse in vtroq; s. in patre ⁊ filio. Et consequēter determinat cōnexionem huiᵘ bonoris / dicens: Qui nō honorificat filiū / inquantū est missus ordinare mundum ꝑm formam quę requiretur in iudicio: Non honorificat patrē qui misit illum: quia missus et mittens vnius sunt voluntatis ⁊ opis: ⁊ in missō mittens ipse contemnit. Et Chrysostomus dat exemplum de duobus regibus: quoꝝ vnus sit filius / alter pater: vbi non posset contemni filius quin cōtemnat ⁊ pater. Sed cōtra. Ad discretionem appreheńsoꝝ intellectu sequit discretio motuū in affectu: sz pater poterat discerni a filio ab ipsis iudęis: ergo poterat discrete honorari etiaz

✠ filio nō honorato in ꝑsenti iustificando ꝓ gratiā: Scōm illud Roma. iij. d. Justificati gratis per gratiā ipsius ꝓ redemptionem quę est in christo ihu: quem ꝓposuit deus ꝓpiatorem per fidem in sanguine ipsius. Item Roma. viij. f. Quos vocauit / hos ⁊ iustificauit. Et hęc est resurrectio prima: de qua Apocal. xx. b. Beatus qui habet partem in resurrectione prima. j. rj. c. Ego sum resurrectio ⁊ vita. Item iudicabit in futuro / omnibᵒ ꝑm merita tribuendo. Unde sequit: a ¶Judicium omne dedit filio ⁊c. Hiere. xxiij. f. Ego sum iudex ⁊ testis dicit dñs. Eccl. xlij. d. Cuncta adducet deus in iudicij. ꝓ omni errato / siue bonum siue malum. Chrys. Multo nobis opus est studio in omnibᵒ o dilecti: Etenī ratione dabimus ⁊ verborum ⁊ rerum: Omnes enī ait apostolus / reꝑsentari oportet ante tribunal christi: vt referat vnusquisq; ꝓpria / pur gessit siue bonū siue malum. ij. Corinth. v. b. Hoc igit iudicium excogitemus semper: ⁊ ita per omne tempus poterimus esse in virtute. Sic enī qui expellit ab anima diē illū: sicut equus scindens frenum qui fertur ad ꝓcipitia. Unde Pō. Contaminatę sunt vię illius in omni tempore. Et causam ponit: Auferens iudicia tua a facie eius. Qui aūt habet timorem / semp sobrie incedet. Unde Eccl. vij. d. Recordare vltima tua: ⁊ in ęternum nō peccabis. Hiero. Sine comedo / siue bibo / siue quid aliud ago / semper videtur auribus meis insonare vox illa terribilis: Surgite mortui venite ad iudiciū saluatoris. Ibi iudicabit non ꝑm allegata sed ꝑm merita. Nullus enī poterit ibi allegare vel dilationes petere. Esa. xj. a. Nō ꝑm visionem oculoꝝ iudicabit ⁊c. Verū. Venient venient ad tribunal iudicis / vbi plus valebūt pia corda q̄ astuta verba. Sequit: b ¶Vt omnes honorificent filiū sicut honorificāt patrem. Filius saluator est / vt diximus: quia resuscitat per gratiā: ⁊ iudex est. Quę duo notant. Heb. j. b. Purgationē peccatorum faciens / ecce primū: sedet ad dexterā maiestatis eius in excelsis / tanq̄ iudex viuorū ⁊ mortuorū / ecce secundum. Quia ergo saluator est: debemus eum honorare per gratiarū actionē: quia iudex / per reuerentiā ⁊ timorem. De primo dicit Col. iij. c. Omne quodcūq; facitis in verbo aut in opere / omnia in nomine domini nostri iesu christi gratias agentes deo patri per ipsum. Item. j. Timoth. j. d. Regi seculorū imortali inuisibili soli deo honor ⁊ gloria. Esa. xlij. b. Gloriā meā alteri non dabo. De secundo. s. de reuerentia ⁊ timore dicit Esa. viij. c. Dominū deū exercituū / ipm timete / ⁊ ipe timor vester. d ¶Qui nō honorificat filiū: non honorificat patrē qui misit illum: quia bono vnus debet vtriq;. Et nota ille dehonorat cum: qui a ꝓprio hospitio eum ejicit: id est a corde suo. j. Corinth. iij. c. Nescitis: quia templū dei estis ⁊ spiritus dei habitat in vobis? Si quis autem templum dei violauerit / disperdet illum deus. Templum enī dei sanctū est qō estis vos. Item j. Corinth. vj. c. An nescitis quoniā corpora vestra mēbra sūt christi? Tollens ergo membra christi facia membra meretricis? Talis ipsum mutilat / ⁊ ita eum dehonorat / non solum expellendo ab hospitio sed etiā mutilādo. Item pedibus cōculcando: id est affectionibᵒ vilipendendo: Scōm illud Heb. x. c. Irritā quis faciens legem moysi sine vlla miseratione moritur: quanto, putatis deteriora mereri supplicia qui filiū dei cōcul-

✠ caverit ⁊c.

Mat. 12. c
Esa. 63. a

Moraliter

Moraliter

L
Al. tōferret
D
Dō. 9.

Universidad de Deusto Biblioteca

E F filio nō honorato: ergo videtur nō bene procedere cōtra eos. Ad hoc est responsio: quia pater nō potest discerni a filio nisi p̄m id qđ ad alterū est: id est p̄m relationem quę est p̄oprietas personalis/ & in omnibus alijs pater est in filio et econuerso. Unde cum ipse loquat iudeis de se inquantū per actus miraculorum eis innotuit & doctrinę excellētiā: et hęc ambo ad substantiam referant/patet q̄ unus est conceptus utriusq; et par honor. Sed quia ipse.ē.iij.b. dixit/q̄ pater in isto aduentu nō misit eum iudicare mundū sed saluare: ideo cōpetenter ante illum aduentum quando venit iudicare mundū/ docet effugere iudicij illius securitatē dicēs:

a ¶ Amē amen dico vobis: b quia q̄ verbū meū audit: & credit ei qui misit me/ habet c vitā ęternā: & in iudiciū nō d venit: sz trāsit ā morte i vitā.

e Amēn amen dico vobis/ quia f vēnit hora & nūc ē cū mor/ g tui audiēt vocē filij dei: & qui audierint viuent.

Sicut enī pater habet vitam in semetipso &c. Sed quia dixerat habere vitam per se/ & sic esse fontem vitę: q̄ aliqs poterat dicere q̄ non erat verū/ cū esset mortalis: ideo ad hoc respondet in tertia parte dicēs: Nolite mirari hoc: q̄ filius hominis est &c. Non erī plura exigebantur ad possibilitatē iudicū ex parte iudicandorū mortalium q̄ q̄ illi possibiles sint ad vitā/ & ipse sit potens dare vitam quā per se habere non poterāt: Et q̄ in forma humana iudicabit/necesse fuit vt in hac forma a mortalitate reliquorū se exciperet: Et p̄m hoc accipitur sufficientia partū et ordo. Primo erī est possibilitas recipiendi vitam: secundo possibilitas dandi: tertio remouere errorem qui posset esse de natura dantis vitam. Dicit ergo: Amen amen dico vobis. Geminat/ vt certiorem faciat sermonem. l ¶ Quia venit hora. Cōmuniter hora sumitur pro vltima parte tēporis: p̄m q̄ totū diuidit in octo ętates: Jam erī est septima quę currit cum octaua. Et magis restringit: cū subdit: Et nūc est. Primū debet referri ad resurrectionē generalē: secundū ad suscitationē demonstrantē ipsam resurrectionē generalē: sicut dicit Ba.i. ad resurrectionē lazari in figura generalis. m ¶ Q̄ si mortui audient vocem filij dei. Chryp. Sicut in resurrectione: ita & nunc erit: etenī & tunc vocem audientes p̄cipientē suscitabimur. In suissione erī & buccina ait dei mortui in christo suscitabuntur. j. Thessal. iiij. d. De ista voce et buccina sufficiat hoc tm̄ dicere/q̄ vox filij dei nihil aliud est q̄ virtus cause primę quę annuit causis secūdis & intelligētijs quę sunt motores causaꝝ secundarū/ & quo annuit causis particularibꝰ vt sistāt cursum naturalē & currant ad innouationē aiꝰ quod generādo ,pdurant & ad innouationē sui in principijs: licet nō in oībus principiatis. Et hoc est quod dicit Job. xiiij. c. Unteq̄ atteraꝝ eę lum non resurget. Et est sententia beati Greg'. ibidē in Glo. Sed quia vox illa est vox virtutis/ habebit efficatiā suscitādi mortuos: Et ideo sequitur: o ¶ Et qui audierint viuent. Licet glose aliquantulū videant aliter exponere: tñ videt mihi q̄ respiciunt magis mysteriū q̄ litterā. Q̄ dico q̄ vita hic cōmuniter sumit pro vita omniū resurgentiū siue in pęnā siue /¶ in gloriam: quia aliter

✳ cauerit &c. Item dehonorat dñm qui eum a proprio dñio & feudo proscribit. ē. j. a. In propria venit et sui eum non receperunt. Gal. iij. a. O insensati galathę/quis vos fascinauit non obedire veritati? Ante quorū oculos christus iesus proscriptus est & in vobis crucifixus. Duplex ius habet christus in nobis: hereditarium/ & empticiū. j. Cor'. vj. d. Empti estis p̄cio magno. Aug'. Tanti emit vt solus possideat. Sequitur: k ¶ Amen amen dico vobis: quia qui verbum meum/interius inspiratū vel exterius p̄dicatū: o ¶ Audit/aure vtraq;. d ¶ Et credit: per auditum. e ¶ Ei qui misit me: quia fides ex auditu: Roma. x. d. f ¶ Habet vitam eternam: id est habet deū in se per gratiam: qui ē vita eterna. Vel/habet/causam vitę eternę: id est gratiā. Et habetur simile. j. xij. g. Mandatū eius vita eterna est: id est obseruatio mandati est causa meritoria vitę eternę. Scom illud: Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Vel/habet vitaꝝ eternam: per spem. Roma. viij. e. Spe salui facti sum⁹. Vel: pauperes spiritu: quoniā ipsorum est regnum cęlorum. Non dicit/erit: sed/est. Et nota q̄ verbū dei auditū & creditum fide opante per dilectionē/dat vitam eternā: quia medicina est/nō solū quę sanat a morbo sed a morte. Unde Pš. ¶ loqutꝰ tuū viuificet. ait me. Item Pš. Misit verbū suum & sanauit eos: & eripuit eos de interitionibus eorū. Itē Sap. xvj. b. Non herba negz malagma sanauit eos sed tuus dñe sermo q̄ sanat oīa. Ideo bonū ē audire sermones & ꝺdicationes. g ¶ Et in iudiciū nō venit: q̄ talis se ꝺiudicat p ꝺbū qđ audit: & ideo nō iudicat a deo. j. Cor'. xj. g. Si nosmetipsos ꝺiudicaremus &c.

b ¶ Sed trāsit a morte in vitā. i. a culpa in gratiā. Hoc ē bonū phase. Hec mutatio dexterę excelsi. Iste ē trānsitus pñi. Pš. 76.

k ¶ Amē amē dico vobis: q̄ venit hora/ gfe. m ¶ Et nūc est: nō post aliā vitā. Tūc erī nō licebit operari: vt dicit j. ix. a. Et Eccs. ix. c. Nec opus nec ratio nec scientia est apud inferos. n ¶ Quādo mortui/in peccatis. o ¶ Audiēt vocē filij dei/credēdo. p ¶ Et qui audierint/obediēdo.

✳ viuēt/ & nūc in futuro

A F in gloriam: quia aliter nō video qualiter ordinet ad hoc q̄ p illud ,pbetur q̄ christus sit iudex viuorum & mortuorū. Sed quia nō erī exigit vt mortui surgant/sed etiā vt ipse cuius vox suscitanē sit talis vt possit suscitare & in esse continere/ subdit. b ¶ Sicut enī pater habet vitā in semetipso. Vita ad essentiā refert.

In semetipso autem habet vitam est q̄ a nulla alia essentia habeat vitam: & q̄ ipsa sua essentia sit vita erī differens ratione ab essentia. Et q̄ ita debeat exponi/,pbat ex ordine vitaliū rerum. Vita erī/ sicut dicit pḥus/cōmuniter inuenta est in animalibus & plantis: Sed cōstat q̄ in vtrisq; est p̄ participationem: ita. ſ. q̄ non viuit organū ipsorū a seipso sed ab anima: qđ autē dat vitam necesse est q̄ habeat vitam: & sic anima habet vitā & angelus similiter. Sed i hoc differt ab angelo: quia anima cōmunicat vitā corpori: angelus autē nō. Sed nec angeli substantia/nec animę est sua vita. Cū igit in altiori natura inueniat adhuc vita. ſ. in deo/ digniori modo est ibi: vt. ſ. seipso viuat & a seipso: & q̄ ipsa substantia diuina sit sua vita. Sequit: c ¶ Sic dedit & filio vitā habere i semetipso. Hoc ipsum/sic/ equalitatem notat. Hoc autē q̄ dicit/dedit: notat eum per generationē vitā hanc accepisse. Quo ad substantiā autē in semetipso habet: id est non ab alia substantia/ & q̄ ipse est sua vita: nec inducit vlteri⁹/ relinquēs nobis ex hoc arguere: quia ipse sit fons omnis vitę sufficiens omne viuū in vita continere per hanc dignitatē/ quę p se nota est cuilibet: quia si aliquid habet aliquid essentialiter omnibꝰ modis non per participationem/ipsum est principiū illius in omnibus habentibꝰ illud/ & sufficiens ipsum in esse continere: nō dubito q̄ nullus vnq̄ de hac dubitauit qui rationē habet: & ex hac apertissime cōcludit resurrectio: sicut patet per antedicta: qđ & christus scies/subijciens cōclusionem immediate sequentē ponit ,ppositū dicens: d ¶ Et potestatē dedit ei iudiciū facere. q. d. ex quo sic sufficientē ad viuificandū pater genuit filiū: & iterum habitū est q̄ ipsi mortui possunt vitā recipere/cū forma sit eis posita p̄m quā habent iudicari: constat q̄ ipse filius habet potestatē iudicandi. Scom latinorum sanctos aliter punctat̄ littera: sed nō ita bene vt puto: vt totū sz legat̄ sub vno puncto vsq; illuc: Quia filius hois est: Sic/Et potestatē dedit ei iudiciū facere: q̄ filius hominis est. Et p̄m eos legendū/vt nihil mutet̄ d hoc qđ dixi⁹mus: Et quasi rationem quare pater iudiciū dedit filio ostendit/cum dicit: Quia filius hominis est. Et quidā glosant quia in hac forma iudicatus est: et satis congruit. Et etiā sicut dicit Glo. quia in hac forma iudex videbit a iudicādis. Species erī diuinitatis solis mūdis corde ,pmittit: Matth. v. a. Scom Chryp. sic est legendū & punctādū: vt in prima lectura dictum est: Et post incipit versus ibi: e ¶ Quia filius hominis ē: nolite mirari hoc. q. d. licet dicerim q̄ habet filius hominis vitā in semetipso/nō vobis videat hoc incredibile/ideo quia videtis esse hominem de homine natum & sic mortalē: quia nō p̄m eandē naturā ista filio cōueniunt. Non vos hoc inquā perturbet. f ¶ Quia venit hora. Interl. In fine seculi. b ¶ In qua omnes qui in monumētis sunt: qui formati fuerunt anima rationabili. i ¶ Audient vocē filij dei. Hic dicit filij dei: quia virtutē suscitandi habet a natura diuina: licet in vtraq; natura existens resuscitet.

k ¶ Et procedent/de monumentis cum corporibus suis.

l ¶ Qui bona fecerunt: finaliter p̄m formaꝝ a meritatutā.

m ¶ In resurrectionem vitę: quia illi a morte qua detinebant merito primi peccati/vitā quā in adā amiserant/ in filio dei recuperauerūt: a cuⁱ⁹ meritis valorem accepit & hocipsuz qđ boni fecerunt. n ¶ Qui vero mala egerūt/ finaliter.

o ¶ In resurrectionē iudicij: Ecce q̄ iudiciū pro damnatione posuit etiam supra sicut et hic. Hic incidit dupler dubium. Unū/ quare tantū insistit ad ,pbandū resurrectionē? Aliud quare hoc fecit pot⁹ post miraculū de sanatione paralytici & post aliud aliquod? Ad primū satis bene respōdet. Chrysostomus dicens/in. xxix. homelia. Cōtinue vertit iudicii et vitam & resurrectionē: quoniā hęc maxime omniū sunt quę inducere possunt & inferibilem auditoꝝ: qui erī persuasus est/ quoniam & resurget & huic dabit noras eorum quę deliquit: & si nihil aliud vidit/signum hoc suspiciens curret omnino mitem constituens sibi iudicem. Ad aliud dicendum/ q̄ paralysis maiorem cōueniētiā habet cum altero terminorum resurrectionis & alia infirmitas: terminus erī resurrectionis vnus/ est cineres ipsi: paralysis autem est infirmitas faciens distare partes compaginis/ & sic accedit ad dissolutionez omnimodā: & ideo cura eius quę est per cōglurinationem partiū distātiā/

¶ typus est

✳ a ¶ Viuent/ et nūc & in futuro. Pš. Dabit voci suę vocē virtutis. Hs. Dominus dabit verbū euā

geliçantibus virtute multa. Sed nota q̄ hodie pauci sunt filij dei: qui ad eorum vocem multi mortui resurgerent. Pauci sunt beliſi: omnes sunt giecięz: & ideo in mortuo non est vox negz sensus: sicut legit. iiij. Reg'. iiij. e. Non est vox confessionis: negz sensus contritionis & doloris. Giecita est ille qui in predicatione aliquid ,ppium querit vel laudem vel fauorem vel munus aliud: qui non sincere predicat sed adulterat verbū dei. Nō est qui incūbat super puerum mortuum per sollicitudinem: negz qui conformet se ei & incuruet se per condescensionem & cōpassionem: negz qui calefaciat per beneficioz largitionem: nullus vult dare sed dari/pascere sed pasci. b ¶ Sicut enī pater habet vitam in semetipso: sic dedit & filio vitā habere in semetipso: & potestatē dedit ei &c. Ecce iterū dicit illa duo q̄ supra dixerat de filio q̄ vuificat & iudicat. Esa. xlvi. a. Dedi spiritum meum sup eum: iudicium gentibus proferet. Item in eodem. In veritate educet iudicium.

f ¶ Nolite mirari hoc: quia venit hora i qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. De voce ista habet in Pš. Dabit voci suę vocē virtutis. Et dicit Glo. Virtutē resuscitādi corpora. j. Corinth. xv. g. In momento in ictu oculi in nouissima tuba. Et. j. Thessal. iiij. d. Ipse dominus in iussu & in voce archangeli & in tuba dei descendet de celo. k ¶ Et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitę: qui vero mala egerunt in resurrectionē iudicij. Ecce iterū loquit de resurrectione & bonorum et malorum remuneratione. Daniel. xij. a. Qui dormiunt in puluere terrę euigilabunt: alij in vitam ęternam: alij in opprobriū &c. Dedi eīm ad pęnā/agni ad gloriam resurgent. Job. xxviij. a. Lapidem caliginis & vmbram mortis diuidet torrens a populo peregrinante: quia torrens diuini iudicij separabit malos a bonis qui hic sunt peregrini & hospites sup terrā. Matthęi. xiij. g. Tunc separabunt malos de medio iustorum. Hoc significatū est Josue. iij. d. quando aquę superius ascenderūt & inferiores descenderunt in mare mortuuz. Matth. xxiij. d. Duo erunt in lecto in agro in mola: vnus assumet̄ & alter relinquet̄: quia dꝫ quolibet statu hominū erūt aliqui salui/& aliqui damnati/cōtinentiū/coniugatorum & platorum. De resurrectione autē mortuorū habet̄ hic expresse. Et Matth. xxij. c. vbi dominus disputat contra saduceos. Item Luc'. iij. a. Ut debit omnis caro salutare dei. Et sumit de Esa. xl. b. Item. j. Corinth. xv. per totum. Et. j. Thessal. iiij. d. Et Roma. viij. b. Qui suscitat iesum a mortuis viuificabit & mortalia corpora vestra. Item Job. xiij. b. Lignuz habet spem &c. Et. xix. d. Scio q̄ redemptor meus viuit &c. Item Eccłi. xxxvij. c. Jtez Pš. Emitte spiritum tuū & creabunt̄ &c. Joheł. iij. c. Cōsurgant et ascendant gentes in vallem iosaphat: quia ibi sedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu. Itē Esa. xxvj. d. Viuent mortui tui &c. Item Sopł. iij. b. Expecta me in die resurrectionis meę in futurū &c. Item. ē. Wachab. vij. b. Rex mundi defūctos nos ,p suis legibus in ęternę vitę resurrectiōe suscitabit. Item in eodem. xij. g. Judas facta collatione/duodecim milia drachmas argenti misit hierosolymam offerri &c.

Pš. 67.

Pš. 103.

Moraliter: in predicto verbo notatur/ q̄ si qui essent veri filij dei per imitationē & filialē dilectionē/vocem eorum audirent etiā illi qui sunt in monumentis: id est ,pfundi peccatoꝝ/ qui iam sunt sepulti in cōsuetudine peccati. Potens est enim deus de lapidibus. i. de obstinatis peccatoribus suscitare filios abrahę: vt dicit Matth. iij. c. Multi autē sunt tales sepulti cū lazaro & iam quatriduani effecti & fetentes: quos dominꝰ suscitaret/sed non est hodie maria & martha quę clament ad deum cum lachrymis ,p morte fratris. Non est qui fleat cum

Moraliter

E F typus est quidam exꝑssius resurrectionis quando ipsi cineres dispersi conglutinabunt: ⁊ sic patet probabilis ratio quęsiti.

a ¶ Nō possū ⁊c. Sequit pars vltima ꝑm hunc modū diuisionis: in q̄ ipse determinat dispositiōes rectitudinis iudicij: qō exercebit i die iudicij. Et cōsistit hęc rectificando i trib⁹. Primū ē

Rectificando iudicij cōsistit in trib⁹

q̄ habeat prātem iudicandi. ſ. q̄ sit ordinatus iudex a patre: ⁊ b

De cōsec. dist. 5. c. fi.

a nē iudicij. Nō possum ego
b ā meipso facere q̄cq̄. Sicut
c audio iudico: et iudiciū meū
d iustū ē: qđia nō quęro volun
e tatē meā/ sed volūtatē ei⁹ qui

primo determinat. Secundum est q̄ ipse ꝓcedat ꝑm iusticiam cause: Et hoc determinat cum dicit: Et iudicium meū iustū est. Tertiū est/ q̄ iudicium suū concordet iudicio illius qui sibi dedit vt esset iudex. Et hoc determinat ibi: Quia ego non quęro voluntatē meam ⁊c. In primo conseruatur ordo iudicij: quia filius est iudex a patre iudice. In secūdo iusticia quę ē executio iudicis. In tertio satisfit animo iudicis penes quem residet ꝓma iudicij auctoritas. Et ex his patet ordo ⁊ diuisio ⁊ sufficientia partium. Dicit ergo: Non possum ⁊c. Sic continua ꝑm Chrys⁹. Quia prophetę omnes/ iudicium deo patri attribuerūt: ⁊ ipse hoc dixerat: quia pater non iudicat quēq̄: ideo erāt turbati iudei. Et vt hoc mitiger/ dicit: Non possum ego/ filius hominis/ vel etiā filiꝰ deus. b ¶ A meipso facere quicq̄. i. quicquid possum ⁊ facere ⁊ iudicare ab ipso possum/ ⁊ ab eo per generationē accepi. Et ideo licet mihi hoc attribuā/ tū ipsum ab eisdem nō remoueo: quia ipse in me facit omnia hęc: ⁊ ego sine patre nihil possum a meipso. Greci habent: Non possum ego ipse facere quicq̄. Et quasi discretiue legitur vt sit sensus. Ego ipse/ ita q̄ non pater non possum facere q̄d/ sed omnia illi concordātia nō cōtraria facio. Prima lectura verior est/ vt puto. Et statim subdit modum qualiter a patre iudicat dicēs: Sed/ c ¶ Sic audio/ a patre: d ¶ Iudico. Audire est sapientiā iudicij ab aliquo accipere: sicut supra satis rationabiliter ostensum est. Cū Interlū. dicit: Audio/ vnitatem substātię: id est scio: quia non est aliud audire q̄ scire vel esse. Hoc quidem est verū ꝑm rem: sed aliud est ꝑm rationē sumptam ex diuersitate attributorū: vt supra patuit. e ¶ Et/ ex quo vero iudico sicut audio: f ¶ Iudicium meū iustū est: quia ⁊ ꝑm opera iudicandorum procedo/ ⁊ ꝑm sapientiam equissimi iudicis quā a patre audiui. i. per generationē accepi. Et ad hoc melius patet: g ¶ Quia non quęro voluntatē meam. Discretiue legatur/ meam. i. ita non quęro meam q̄ non quęram patris voluntatē. i. non habeo illi volūtatē cōtrariā. h ¶ Sed/ quęro facere/ voluntatē eius qui misit me/ patris. Sua cū vna est cum voluntate mea: nec discordare possumus in iudicio. i ¶ Si ego ⁊c. Sequitur pars illa in qua agit de testimonio ab aliis facto de christo. Et ꝑm numerum testimoniorum est diuisio partis huius. Et primo agit de testimonio iohannis. Secūdo de testimonio operum quod maius est vbi dicit: Ego autē habeo testimoniū maius iohanne. Tertio de testimonio patris: qđ tertiū mai⁹ est q̄m illa duo vbi dicit: Et qui me misit pater ipse testimonium phibuit de me. Quarto de testimonio scripturę moysi ⁊ prophetarū: qđ licet nō fuerit mai⁹ simpliciter q̄m testimoniū ꝑris: fuit tū mai⁹ quo ad iudęos: q̄ plus inniteb̄ant scripturis illoꝝ q̄m voci patris. Et incipit ibi: Scrutamini scripturas ⁊c. Ex his etiā patet ordo partiū inter se: Ordinār enī ordine rhetorico: qui fortī⁹ testimoniū ⁊ magis ꝓuinces aduersariū/ semp versus finē allegationis collocāt/ vt arti⁹ memorię infigatur. Ad ꝓcedēs sic reducit. Dixerat excelsa ⁊ magna de seipso: Iudęi vero audientes/ sicut dicit Chrys⁹. ibi mēte cōcęperāt q̄ volebāt ei obūcere: ſz q̄ alibi dicūt: Tu ō teipso testimoniū phibes/ testimoniū tuū nō ē verū. Hāc igit̄ obiectionē ꝓcurrēs tanq̄ ver⁹ de⁹ qui corda intuet: dicit: b ¶ Si ego testimoniū perhibeo de meipso testimoniū meū non est verū: suppleː

† est. Sol.

misit me. Si ego testimoniū
h phibeo ō meipso/ testimoniū
k meū nō est verū. Aliꝰ est q̄
l testimoniū phibet de me: et
scio q̄ verū ē testimoniū ei⁹

quod habet de me. s. iohannes. Sed tñ Glo. legunt hoc de testimonio ꝑris: sed non puto q̄ litteram bene legāt licet possit aptari testimonio patris.

k ¶ Et scio quia verū est testimoniū eius quod perhibet de me: ⁊ ideo etiam ego cum veritate de me possum dicere q̄ ille testificās vobis respōdit. Et vt magis ꝓuincat eos/ ostēdit qualiter/ ipsum iohānem dignū fide reputabāt dicens:

¶ Vos misistis ad iohānē:

✕ hieremia q̄ dicit. Hiere. ij. a. Quis dabit capiti meo aquā ⁊ oculis meis fontē lachrymarum ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filię populi mei. Et in eodē. xiij. c. Deducant oculi mei lachrymam per noctem et diem et non taceant/ quoniam contritione magna cōtrita est filia populi mei/ plaga pessima vehementer: Si egressus fuero ad agros/ ecce occisi gladio: si introiero ciuitatem/ ecce attenuati fame. Pro talibus est plorandum et orandum vt reuiuiscant: quia ad vocem angeli vel filij dei fit resurrectio mortuorum: id est ad orationem vel prędicationem iusti fit aliquādo iustificatio peccatorum. Unde Ezech. xxvij. c. Vaticinare fili hominis/ prędicando. s. vaticinare ad spiritum: id est orando. s. voca spiritum sanctum siue gratiam spiritussanctī et dicet ad spiritum: Hęc dicit dominꝰ deus: A quattuor ventis veni spiritus ⁊ insuffla super interfectos istos ⁊ reuiuiscant. Mundus iste est quasi campus plenus ossibus mortuorū: id est duricia peccatorū: qui sunt aridi/ sine gratia dei ⁊ sine canibus sanctę affectionis ⁊ benignitatis/ ⁊ sine neruis cōcordię ⁊ charitatis/ ⁊ sine cute honestę conuersationis. Pro talib⁹ ossib⁹ vaticinandū ad spiritū: id est orandum ad deū/ si quis esset verus ꝓpheta: vt a quattuor ventis spiritus veniret. i. gratia spiritussancti: Quę ꝓuenit ⁊ ortū habet quodāmodo ex quadruplici cōsideratione: natiuitatis/ ⁊c ex oriens: ⁊ mortis/ ecce occidēs: ꝓsperitatis/ ecce auster: ⁊ aduersitatis/ ecce aquilo. Sequitur: a ¶ Non possum ego a meipso facere quicq̄. Hoc ē contra ꝓsumptuosos qui omnia a seipsis: id est ꝓpria ꝓlitio ⁊ nutu volūt facere. Eccl. xxxij. d. Fili sine cōsilio nihil facias: ⁊ post factū nō pęnitebis. Sed/ c ¶ Sicut audio iudico. Hoc est contra ꝓcipites in iudicijs ⁊ sententijs dandis. j. Timoth. v. d. Sine ꝓiudicio nihil facias. Job. xxix. c. Causam quā nesciebam diligentissime inuestigabam. e ¶ Et iudiciū meū iustum est. Hoc est cōtra illos q̄ munere vel amore cōrūpunt ⁊ corrūpūt iudicia. Esa. j. f. Principes tui infideles socij furum: oēs diligūt munera: sequūt retributiones: pupillo nō iudicāt et causa viduę nō ingredit ad eos. g ¶ Quia non ego voluntatē meā ſz voluntatē ei⁹ q̄ misit me. Hoc est ꝺ inobedientes voluntati ꝓprię volūtatis. Et dicit Bern⁹. q̄ sola ꝓpria volūtas ardet in inferno: tolle eā ⁊ iā nō ē infern⁹. Matth. xxvj. d. Verūtū nō sicut ego volo ſz sicut tu vis. Esa. xlvj. d. Vocās ab oriēte auē: ⁊ de terra longinq̄ virū volūtatē meę. i. qui oēm volūtatē meā facier. i ¶ Si ego testimoniū phibeo de meipso ⁊c. Hoc ē ꝺ gloriosos ⁊ arrogātes q̄ se iactāt ⁊ cōmēdant. Prouerb. xxviij. c. Iust⁹ ꝓius accusator est sui: non cōmēdator. ij. Cor. x. d. Nō em̄ qui seipsum cōmēdat ille ꝓbat⁹ est: sed quē deꝰ cōmendat. Prouerb. xxviij. d. Qui se iactat ⁊ dilatat iurgia ꝓcitat. k ¶ Alius ē ā testimoniū phibet de me: ⁊ scio quia verū ē testimoniū ei⁹ q̄ phibet de me. Hoc est qđ dicit Prouerb. xxvij. a. Laudet te alienus ⁊

✕ nō os tuū

† est. Sol. Sicut dicit Chrys⁹. ad intelligēdam scripturę opus ē non immorari nudis verbis: sed cōsiderare intētionē dicentis et habitū audiētis siue mentē auditoris ⁊ tēpora ⁊ loca: alioquin multa sequūtur incōueniētia. Ideo em̄ hęretici errāt. Videam⁹ igit̄ hic ad qđ hęc dicta: quia magna de se dixerat christ⁹/ debebāt iudęi subinferre: Si tu testaris de teipso: testimoniū tuū nō est verū. Propter ꝗ assumēs dixit. q. d. hoc cogitatis ⁊ dicere mihi ꝓponitis qđ nō est credendū mihi q̄ testor de meipso.

† Dū sensus

A Chrys⁹. a ¶ Vos misistis. q. d. nō vt q̄ misissē/ ꝗ nō dignū fide opinaremini: et adhuc mal⁹ est q̄ misserunt ad eum nō de christo/ ſz de se interrogātes: quę autem in his quę sunt ꝓ se/ ipso dignū fide reputauerunt: multo magis ꝺ his quę ꝓ alio. Homines em̄ nō ita credunt his quę de se ipsis dicunt vt his ꝗ de aliis dicunt.

¶ a ¶ Vos misistis ad iohānē: ſicut habitū est. ſ. j. b. nullo vos cogente: ⁊ cōstat cū quęretis ab eo/ dignus fide bēbat⁹: vel stulte misistis. b ¶ Et testimoniū phibuit veritati: licet satis instituerint nū
a qđ phibet de me. Vōs misi
b stis ad iohānē ⁊t testimoniū
c phibuit vēritati. Egō aūt non
ab hoīe testimoniū accipio:
d ſz hęc dicō vt vōs salui sitꝭ.
e ſ Ille erat lucerna ardēs/ ⁊t lu

cui vestri vt eū ayeritate deflecterēt. Et cū deberet addere: Ergo debebat⁹ ei credere: nō infert hoc: ſz oſtēdit q̄ ipse nō ꝓ christo testabat/ sed ꝓ ipsis iudeis vt sic magis credant ei. Et ideo subdit: c ¶ Ego aūtē nō ab homine testimoniū accipio: id est testimonio hominis nō indigeo. Aliter legit quędā Glo. dicens: Nō suz cōtentus testimonio iohannis: sed etiā alia induco: sed quidē nō ꝓ me induco iohannē vel aliud testimoniū: sed ꝓpter vos. Unde sequitur. d ¶ Sed hęc dico vt vos salui sitꝭ. i. vestrā salutē cōstruo per testimonia. Unde Chrys⁹. Nō dicit/ tale est: Ego quidē nō indigebā hui⁹ testimonio humano/ deus eus: q̄ſo magis ei attenditis ⁊ omnibus digniorē fide putatis/ ⁊ illi vt ꝓphetę occurristis: etem̄ ciuitas ad iordanē effusa est: mihi autē neq̄ mirificati credidistis/ ꝓpter hoc vos recolo testimonij illi⁹. Sed ne dicant/ quia ille quidem testatus est: nos aūt non suscepimus nec fi

Pś. 115. de dignū iudicauimus: Ideo subdit: f ¶ Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens. Ardens quātū ad veritatem vitę ⁊ feruorem exequendi suū officium: Lucens vero quātū ad splendorem fame ⁊ opinionis quę de ipso erat. Hęc lucerna fuit accensa in sanctificatione/ expolita in ꝺdicatione/ extincta in decollatione: de qua dicit Pś. Paraui ſ lucernam

B ✕ non os tuū: extraneus ⁊ non labia tua. a ¶ Vos misistis ad iohannem ⁊ testimoniū phibuit veritati: ego aūt nō ab homine testimoniū accipio. Hic instruimur ⁊ si laudemur ab aliis/ tamen ꝓpter nos hoc nō affectemus. Unde bene dicit: Nō ab homine testimoniū accipio: quia omnis homo mendax: deus aūt verax: cuius testimoniū ⁊ laudem debem⁹ nobis quęrere. Chrysostom⁹. Si laudes amamus/ eas quę a deo sūt quęramus. Nam quę quidem ab hominibus laus est/ simul ⁊ apparuit et perūt. j. Machab. ij. g. Gloria hominis stercus ⁊ vermis est: hodie extollitur ⁊ cras nō inuenit: quia conuersus est in terram suam ⁊ cogitatio ei⁹ periet. Item Chrysostomus. Si videri ⁊ laudari a turbis amas/ attrahe plębem angelorū ⁊ fias terribilis dęmonibus ⁊ humanarū laudū nullā habebis curā: sed omnia clara huius mūdi ita cōculcabis vt gurgitem ⁊ lutū/ ⁊ videbis tunc manifeste quoniā nihil ita animā deformat sicut gloriā amare: Non em̄ est possibile qui hanc amat vitā/ viuere crucifixū. b ¶ Sed hęc dico/ de mea cōmendatione: c ¶ Et vos salui sitis. Nota q̄ per tertū in hoc loco instruimur quando ⁊ cur cōmendare nosipsos vel cōmendari velle ⁊ testimonium habere possumus. Primū est q̄ laudē vel testimonium nō quęramus nisi a bonis/ ⁊ de veritate ⁊ sine placentia vana vel corrupta effectione/ ⁊ ꝓ utilitate aliorum vt alij salui fiant. De primo dicit Scīs. Tantum sit tibi laudari a turpibus/ quantū ob turpia. Prouer. j. b. Si te lactauerint peccatores/ ne acquiescas eis. Eccl. xxviij. d. Se-

Pś. 131. pi aures tuas spinis ⁊ noli audire linguā nequam. De secūdo scilicet q̄ nisi de vero debemus velle laudari/ dicit. ij. Cor. xij. b. Veritatem dicam: parco autem ne quis me existimet supra id quod videt i me aut audit ex me. De tertio dicit. j. Corinth. iij. a. Mihi ꝓ minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die. Item Gal. j. b. An quęro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerē christi seruus non essem. De quarto dicit. ij. Corinth. xij. d. Factus sum insipiens/ vos me coegistis. Et postea dicitur: Omnia autē charissimi ꝓpter ędificationem vestram. Sequit: f ¶ Ille erat lucerna ardēs/ charitate. g ¶ Et lucens/ exemplo vitę et apertione doctrinę. Eccl. xlviij. a. Surrexit helias quasi ignis ⁊ verbum eius quasi facula ardebat. Prius oportet q̄ homo sit ignis vt in se ardeat anteqū verbū eius alios comburat. Bern⁹. Qui non ardet/ nō accēdit: musq̄ carbone mortuo accendunt alij carbones. Nota q̄ iohannes dicit lucerna/ nō ignis. Fuit em̄ quasi radius solis: nō erat sol j. a. Non erat ille lux: sed lucerna/ supple: quę habet lumen ab igne: ita iohānes a christo. Deut. iij. d. Deus noster ignis cōsumens est. j. c. Nō sum ego christus. Item iohannes dicit lucerna: quia sicut lucerna debet ꝑire dominū: ita iohānes christum. Pś. Paraui lucernā christo meo. Luc. ij. g. Prę- Pś. 131. ibis ante faciē domini parare vias eius. Malach. iij. a. Ecce mitto angelum meum ante faciē meam ⁊c. Item lucerna oleo nutrit vel alio fomento: sic iohannes gratia dei ꝓficiebat et cōfortabat: vt dicit Luc. j. g. Puer autē crescebat ⁊ confortabat spiritu: id est gratia spiritussancti: quę est nutrix sanctorum. Unde Sap. xvj. d. Omnia transfigurabā omnīū nutricī gratię tuę deseruiebant. Ecōtra dicit de malis. Baruch. iij. b. Extinxistis nutricē vestrā: id est repulistis gratiam. Item hęc lucerna fuit accēsa in natiuitate ⁊ in vtero: sicut dicit Luc. j. b. Et spiritusancto replebit adhuc ex vtero matris suę. Posita fuit super candelabrum in ꝺdicatione: absconsa fuit ⁊ recondita in carcere: cemūcta fuit in decollatione non extincta. Lucerna em̄ licet videat extingui cum emūgit/ tamen clarior reddit: sic sancti licet tribulationibus ꝓmant vel mozte etiam tamen lucidiores reddunt. Unde Judic. vij. f. Fractis lagunculis magis resplenduerunt lampades ⁊ territi sunt hostes. D Ecc. j. c. Quanto magis filij isrl oppr̄imebāt: tanto magis crescebant ⁊ multiplicabant. j. xij. d. Mitti granum frumenti ⁊c. Ideo fides sanctorum comparat grano sinapis: q̄ tritū maiorēs est virtutis. Matth. xiij. d. Gregorius. Qualis vnusq̄sq; apud se lateat/ illata cōtumelia declarat. Et nota q̄ ista lucerna. ſ. beatus iohannes fuit ardens interius per charitatē: ⁊ lucens exterius dupliciter: quantū ad conuersationem ⁊ prędicationem. Unde dicit lucifer/ Job. xxxviij. d. Nunquid ꝓducis luciferum in tēpore suo? In vita em̄ ⁊ doctrina alios illuminauit. Quantū ad vitā eius ⁊ cōuersationem exteriorem notanť tria: locus solitarius/ aspervestitus/ insipidus et parcus cibus. In his dedit nobis exemplum ista lucerna. De primo dicit. Luc. j. g. Puer crescebat et confortabat spiritu: et erat ī desertis vsq̄ ad diem oſtēsionis suę ad israel. Et ī hymno. Antra deserti teneris sub annis ciuiū turmas fugiens petiſti/ ne leui saltem maculare vitam famine posses. Thren. iij. d. Sedebit solitarius ⁊ tacebit. De secundo dicit Matth. iij. a. Ipse iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum ⁊ zonam pelliceā circa lumbos suos: In quo confundimur de mollicie ⁊ gloria vestiū. Matth. xj. a. Quid exiſtis in desertū videre hominē mollibus indutum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Chrys⁹. Omne vestimentum ad tres causas pertinet. Ad speciem visionis: tale seruis dei habere non conuenit. Ad delectamentum corporis: tale seruientibus deo nō est aptum. Ad tegumentū nuditatis: tale fuit iohannis/ nō de lana sed de pilis. Item Chrys⁹. Si is qui tam purus erat ad tam asperam vitā se cogebat/ quā excusationē habebimus qui peccatorum onera portantes nos mollificamus? Luc. xvj. c. Induebat purpura ⁊ byſſo ⁊c. Contra qđ dicit Eccl. xj. a. In vestitu ne glorieris vnq̄m. j. Timoth. vj. b. Habentes alimenta ⁊ quibus tegamur ⁊c. Esa. xx. a. Vade ⁊ solue saccū de lumbis tuis ⁊c. Jone. iij. c. Surrexit rex de solio ⁊ abiecit vestimentū suū ⁊ indutus est sacco ⁊c. De tertio scz de parco victu ⁊ insipido dicit Matth. iij. a. Esca aūt eius erat locustę ⁊ mel siluestre. Dan. x. a. Panē desiderabilē non comedi ⁊c. Ps. Cinerē tanq̄ panē mānducabā. Eccli. xlij. b. Pś. 101. Sume tibi frumentū ⁊ hordeū ⁊ fabā ⁊ lentē ⁊ milliū ⁊ vicia

E F lucernam christo meo ꝛc. a ¶ Vos autē voluistis exultare ad horā in luce eius. Hoc qđ dicit/Voluistis exultare in luce eius: ostendit q̄ susceperūt testimoniū eius/et eū dignū fide reputabāt. Ūñ etiā nō ꝙlesciūs miserūt ad eum/sacerdotes ꝛ leuitas. Hoc autē q̄ dicit/Ad horā: demōstrat q̄ cito ab eo recesserūt/cū nō possent eū inclinare ad id qđ volebant. Statim enim calūniā inferebant dicētes: Quid ergo baptiças si tu nō es christus/ neq; helias/neq; ppheta: ō.j.d. Sed si testimoniū iohānis a q̄ cito recessit nō mouet vos: b ¶ Ego autē habeo testimoniū maius iohāne.q.d. ita quidē iohānes testatus ē: Ego aūt habeo testimoniū maius iohāne.i. qđ efficacius vos cogit credere me esse verū filiū dei. Quia sicut dicit Chrys. nō poterāt q̄dem dicere q̄ nihil esset de testimonio iohānis: quia ad eū miserant ꝛ negare nō poterāt: sed possibile erat eos dicere: quia gratia testat' sit/hoc autē de operib⁹ nullus dicere poterat: q̄a ipsi qui sanabant etiā quilibet insaniens cōuicissent. Et ideo inducit: c ¶ Opa eīm quę dedit mihi pater. Per opera intelligit miracula q̄bus nullus cōtradicere poterat. Per hoc q̄ dicit: Quę dedit mihi pater/per generationē supple: intendit/pbare: quia ista opera nō erāt possibilia alicui potētię creatę: cū ipsa fuerint supra oēm cursum naturę. Per hoc qđ sequit: d ¶ Et perficiā ea: notat q̄ miracula data sunt ad institutionē ad fidē. Fides aūt er illa pte q̄ est p auditū/iuxta miracula ꝛ doctrina/ꝛ huiusmodi adminiculantib⁹ nō causanti/bus ipsam: Et ideo subdit vltra: e ¶ Ipsa opera/miracu/lorū. f ¶ Quę ego facio/per mapsiā: qđ nō faciāt alii sancti. Ideo eīm dicit. Quę ego facio: cū ante dixerit: Quę dedit mihi pater. Sancti eīm non faciunt ꝓpie miracula/sed ꝓpter merita eorum fiunt a deo. g ¶ Testimoniū phibent de me: ꝛ hoc fortius est q̄ testimoniū iohannis: Nihil eīm fortē est ꝛ incontradictibilius veritate quę sumitur ex parte rerum. Et hęc veritas est in testimonio operū: in testimonio vero iohannis nō fuit nisi veritas opinionis bonę. Cui⁹ rei vero testimoniū perhibeant opa: ꝛ etiā iohannes/aperit cū subiungit:

℣ Quia pater misit me

Moraliter ✠ et mitte ī vas vnū ꝛ facies tibi panes. Eccl. xxix. d. Initiū vitę hominis aq̄ ꝛ panis/ista pertinēt ad victū: ꝛ vestimentū/hoc ad vestitū: ꝛ domus ꝓtegens turpitudinē/hoc ꝓtinet ad locū. Ita fere in omnib⁹ religionib⁹ fuit in initio q̄ habuerunt victū tenuē ꝛ vestitū asperū ꝛ vilem: ꝛ locū siue domū pauperem ꝛ humilē: sed ꝓcedente tēpore/cōualescente iniq̄ consuetudine mutant' omnia ista/ꝛ redeūt ad formā sęculare. In vita beati Bern̄. legit. Prima facie ab introeuntib⁹ clarā uallem q̄ descēsum mōtis de⁹ in domib⁹ eius cognoscebat/cū in simplicitate ꝛ humilitate edificio q̄ simplicitatē ꝛ humilitatē inhabitantiū pauperū christi vallis muta loquerer. Sic btūs iohannes fuit lucerna lucēs p vitā. Fuit etiā lucēs ꝓdoctrinā: Docebat eīm nescientes q̄ erāt in tenebris ignorantię. Ūñ habetur Luc. iii. b. q̄ docebat turbas/publicanos/milites quid debebant facere. Itē arguebat peccantes/vt herodē. Itē corripiebat obstinatos ꝛ rebelles/vt phariseos. Matth. iii. d. Progenies viperarū q̄s demōstrabit vobis fugere a ventura ira? Cōminabat eīm eis de ꝑsenti dicens: Jā securis ad radicē arboris posita ē. Et de futuro dicēs: Omnis ergo arbor q̄ nō facit fructū bonū ex̄cidet ꝛ in ignē mittet ꝛc. Item erudiebat in via iusticię pnitere volentes. Unde Matth. iii. a. Pnitentiam agite ꝛc. Item facite dignos fructꝰ pnitentię. Hęc quattuor debet facere ꝓdicator: Docere/arguere/corripere erudire: Scōm illud. ii. Timoth. iii. d. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendū/ad arguendū/ad corripiendū/ad eruiendū in iusticia. Docuit autē constanter et humiliter ꝛ prudenter. Constanter/sine timore. ē. j. b. Johānes testimonium perhibet de ipso/ꝛ clamat dicens: Hic erat quē diri ꝛc. Ubi dicit Chrys. Quid est/clamat? Cum fiducia/cū libertate/sine subtractione prędicat. Hoc est quod dicitur. ii. Timoth. iiii. a. Instа oportune importune ꝛc. Item dicit paulus Act. xx. f. Cōtestor vos hodie quia mūdus sum a sanguine omniū: nō eīm subterfugi quo minus annunciarem vobis omne consilium dei. Item docuit humiliter sine ęstione: quia cū tantus esset vt etiam christus putaret/tamē dicit: nō sum christus: nō sum helias: non sum ꝓphęta: non sum dignus vt soluam corrigiam calciamēto. eius. Talis est fidelis dispēsator. Bern̄.

Fidelis minister eo si de multa gloria domini tui ꝛ si nō eruntę ex te/tamē trascunte per te/nil manibus tuis adhęrere contingat. Item ꝓuidenter: quia cuilibet distribuit sm̄ q̄ competebat: turbis/militibus/publicanis/phariseis: vt dicit Luc. iii. b. et. c. Talis ē dispensator ꝓuidus. Prouerb. xiii. d. Deceptus est regi minister intelligens. Sic potest illud verbū exponi de beato iohanne: de quo specialiter dixit dās: Ille erat lucerna ardens et lucens: Quod debet etiā ꝑdicatoribus cōuenire. Aug⁹. Sancti ꝑdicatores lucerne sunt: quia accensi sunt lumine veritatis/ꝛ feruent spiritu charitatis/ꝛ suppetit eis olēū gratię dei. Si nō essent lucerne/nō diceret illis dās: Uos estis lux mundi: Matth. v. b. Item lucerna quandoq; accenditur/quādoq; extinguit: sed sol semp manet in suo lumine ꝛ caloze: Ita sancti nō semper habēt gratiam ꝑdicandi vel illuminandi: sed amittunt etiam aliquando gratiam/ꝛ resurgūt per pnitentiā: sed christus nō. Uñ. ō. j. c. Sup quē videris spm̄ sctm̄ descēdēte ꝛ manēte sup eū: hic ē q̄ baptiçat. Itē lucerna cū emungit' tunc videt extingui/sed fortius accendit/ꝛ qđ mortuū ē in ea aufert: sic sancti. Uñ. ij. Corinth. xii. c. Cū infirmor tūc potēs sum. Item in eodē. Uirtus in infirmitate perficit. Item lucerna ē lux intra vas et si volum⁹ q̄ luceat ex̄/oportet q̄ vas sit lucidū ꝛ mūdū/nō obfuscatū vł deturpatū: sic lux doctrinę fulget ī honestate vitę: qz ñ ē ꝑciosa laus in ore peccatoris: Eccl. xv. c. Item dicit Aug⁹/q̄ lucerna oleo nutritur/vento extinguit/ꝛ extincta putet: sic ꝑdicator nutritur oleo gratię: sed extinguitur vento superbię/ꝛ putet siue fetet alijs per exemplū malę vitę. Et nota q̄ patiuntur aborsum pregnantes animę. Uel potest dici q̄ lucerna est candela in vitrea. i. fides ꝛ spes ꝛ charitas in anima. In candela enim tria sunt: lichnus et cera et ignis. Lichnus qui est ex multis filis: ē fides quę ē ex pluribus articulis. Iste debet esse excussus ab aristis. i. ne credat fortilegijs ꝛ documentis vetularum. Et nota q̄ lichnus quāto est intra candelā ꝓfundior: tāto candela melior: sic fides/ quāto de occultioribus est et quę sunt supra rationem: tanto magis meritoria est: Quia dicit †Greg⁹. Fides non habet meritum cui humana ratio ꝓbet experimentū. Cera quę ex̄t ex melle est spes quę ꝓcedit ex puritate cōscientię. Sepium fetens est spes in carnalibus ꝛ terrenis. Uiere. xvii. a. Maledictus qui confidit in homine ꝛ ponit carnem brachiū suū. Ignis est charitas. Luc. xii. f. Ignē veni mittere in terram ꝛc. Et sicut ignis superior est in candela: ita maior horum est charitas. j. Cor. xiii. d. Nunc ignem siue hanc lucernam extinguūt tria. Ventus superbię siue flatus adulationis humanę: aqua luxurię ꝛ gulę: profunda obscuritas auaritię: sicut qui cādelā in pixide poneret/ statim extingueretur. Ut ergo ardeat et luceat lucerna nostra/ab illis caueamus. Erat/inquit/lucerna ardens ꝛ lucens. Ardere debet homo charitate: lucere discretione. Bern̄. Charitas sine discretione errat: discretio sine charitate iacet. Uel ardere in nobis vt boni simus: lucere vt alijs simus vtiles ꝛ proficui. Bern̄. Lucere vanū: ardere sanctū: lucere ꝛ ardere perfectum. Quidam volunt ardere eīm in se. Et de talibus dicit Hiero⁹. Sancta rusticitas eīm sibi prodest: et quantū ędificat ex vitę merito ecclesiam christi: tantum nocet si destruentibus nō resistat. Isti sunt pigri/sicut ille qui abscondit in sudario pecuniam domini sui. Luc. xix. c. Alij sunt qui eīm volunt lucere: vt hypocritę ꝛ ficti. Lux enim quę est sine ardore/non est lux vera sed ficta siue picta. Tales sunt sidera errātia. Canon. Judę d. Utrunq; autem debet habere sanctus prędicator. Unde. j. Timoth. iiii. d. Attende tibi ꝛ doctrinę/instа in illis: sic enim teipsum saluū facies ꝛ eos qui te audiūt. Sequit: a ¶ Uos autem voluistis exultare ad horam in luce eius. Ita est de hominibus huius mundi: quando audiunt aliquē magnum prędicatorē cuius fama lucet/omnes sequuntur/sed ad horam. Talis eīm est gratia mundana ꝛ fauor popularis: statim decidit/quia nō gratia mouēt sed curiositate. Sicut dz. j. vj. c. q̄ sequebant christū ꝓpē signa q̄ faciebat. i. ꝓ curiositate signorū. Unde significant hic in luce eius: non in ardore. Sequitur: b ¶ Ego autē habeo testimoniū maius iohāne: opera eīm quę dedit mihi pater vt perficiā ea/ipa opera quę ego facio testimonium perhibent de me. Datus est testimonii operum q̄s hominū/etiam sanctorum. Unde satissimus ē qui credit magis de se mendacib⁹ ꝛ falsis

✠ hominib⁹ q̄s ꝓpius

A F a ¶ Quia pater misit me: Et si ipse me misit vt talia opera perficiam: frustra vos caluniamini q̄ sim contrarius ꝑi talia opera faciēs in die sabbati: quę non nisi ab ipso possum ꝓficere. Sed incipit hic dupler dubiū. Primū est: q̄ ipse non dicit q̄ opera testent q̄ sit filius dei/sed q̄ pater misit eū. Secundū est: quare non ꝓbat q̄ par vel eq̄lis sit patri/sed tm̄ vł q̄ ad hoc ratiocinationē deducit q̄ nō sit patri cōtrarius/ subiecens id quod vterius sequit ex his q̄ ꝓposuit. Ad primū dicendū/ q̄ sicut patet ex supra dictis/nihil ita iudęos incitabat contra eum/ sicut q̄ se dicebat naturalē filiū dei esse: cum videret eū hominē esse mortalē: ꝛ illud nulla vi sustinere poterāt: ꝛ ideo vt cōdescendat eis/non id ponit in voce: sed relinquit eis hoc arguere ex his quę ipse dixit/ꝛ quę ita susceperāt. Ad secūdum respondet Chrys. et bene: dicēs/ꝛ tracq; erat ab operib⁹ discere: ꝛ qm̄ nihil contrariū facit: ꝛ qm̄ par ē ei qui genuit: quod est ꝓcedēs cōstruit. j. ꝙ. g. dicens: Si mihi nō creditis operib⁹ creāte vt sciatis et credatis q̄ ego ī patre ꝛ pater in me est. Sed q̄ maius ꝛ dignię testimoniū erat testimoniū patris q̄m̄ vtrūq; istorū et minoris suspitionis: ideo cōsequēter trāssert se ad illud dicens: b ¶ Et qui misit me pater/ ipse testimoniū perhibuit de me: Et ī baptismo: Luc. iii. e. Et ī mōte: Matth. xvii. a. Sed illud quidē quod in monte fuit non audierūt: illud vero quod in baptismo nō attēderūt/ꝛ ideo nō curauerūt: nihilomin⁹ tm̄ ipsum testimoniū in se fortissimū fuit. Sed q̄ poterant dicere: etiā moysi locut⁹ est de⁹/qđ tu de voce ista gloriaris? Ꝓuenit hanc eoz suspicionē dicēs: c ¶ Neq; vocē eius vnq; audistis: quia nullā habet: vox eīm ꝓprie ad indigentiā materialis nature. d ¶ Neq; speciem eius: id est diuinitatē: e ¶ Uidistis: quia inuisibilis est oīm creato. Et quod legit in Exodo et in alijs locis/totū peractū est ī subiecta creatura: sicut vult Chrys. et Aug⁹ in. xii. sup Gen. Ūñ dicit hic Chrys. Sicut dicens: quoniā/neq; vocē eius audistis: ꝓpter hoc nō dicit: quoniā habet quidē vocē sed non audibilem: Ita dicēs: neq; speciem eius vidistis: nō hoc dicit quoniā speciē quidem habet/non autē considerabilē: sed quoniā horum nihil circa deū: ꝛ ideo necesse est glosare speciē ꝓ deitate. Et infra parū cōtinuat. Chrys. id quod sequit cū ꝓcedente/sic dicens: Et quid dico hoc/ait: nō solum neq; vocē eius audistis neq; speciē eius vidistis: immo qđ plus est/licet ꝓcepta eius credatis vos suscepisse ꝛ detinere: tamen dico vobis q̄ ea nō habetis in vobis: Et hoc est/ f ¶ Et verbū eius nō habetis in vobis manens: hoc est constitutiones/legem ꝛ ꝓphetas. Et si eīm deus hec cōstituit/tamē apud vos nō sunt. g ¶ Quia quē misit ille/huic vos nō creditis. Si eīm sursum ꝛ vbiq; deorsum docent scripturę vt mihi credatis: vos autē non creditis/manifestū ē quoniā sermo eius destitit a vobis. Sed quia habebant dicere: Si moysi non est locutus deus/quia vocē nō habet: ergo eadē ratione nec tibi testatus est: Ideo inducit. b ¶ Scrutamini scripturas. q.d. in illis pater testatur mihi ſi eas intus legatis. Et ideo/ Scrutamini. i. diligenter inuestigate intellectū/nō contenti sola littera: i ¶ Scripturas/illas: k ¶ In quib⁹ vos putatis vitam eternā habere. Putatis/dicit: vt ostendat/quia nihil faciebāt in scripturis nisi tm̄ legebant litteram: ꝛ ideo nō habuerūt scientiā de vita eterna: sed opinionē debilem sine putationē. l ¶ Et ille sunt que testimoniū perhibent de me. q.d. quas vos putatis vitę causas/illę de me testant. Unde patet q̄ solū impedimentū q̄ nō credatis/est in mala vestra volūtate: quia ratio scripturarū mihi credere suader. Et hoc est quod sequit: m ¶ Et nō vultis venire ad me. q.d. scripturę testant de me: ꝛ tamē per illas/nō vultis venire ad me: id est credere in me. Et quāta sit malicia/ostendit per id qđ sequitur: n ¶ Ut vitam habeatis: quia nec magnitudo ꝓmij potest vincere magnitudinē maliuolentię/q̄ ex inuidia nascit. o ¶ Claritatē ab hominib⁹ nō accipio ꝛc. Ista est vltima pars in qua arguit eos de incredulitate. Et diuiditur in quattuor partes. In prima ostēdit q̄ amore solius veritatis ꝛ patris arguit eos. In secūda ānūciat eis pnā in quā iusto iudicio dei traditi sunt/quis eum nō recepe-

a phibēt de me: quia pr̄ me misit. Et q̄ misit mē pr̄ ipse testimonio vocē eius vnq; audistis: nēq; speciē ei⁹ vidistis. Et verbū eius nō habetis in vobis manēs: quia quē misit ille/huic vos nō creditis. Scrutamini scripturas: in q̄bus vos putatis vitā eternam habere. Et ille sunt que testimoniū perhibent de me: Et non vultis venire ad me vt vitam habeatis. Claritatē ab hoib⁹ non accipio. i. non indigeo: Nō ē ait natura mea talis vt indigeat ea ꝙ ab hoib⁹ est gloria. Si eīm sol a lucernali lumine nequaq; suscipit adiectionē: multo magis ego humana nō indigeo glia.

℣ Sed cognouī vos

Moraliter ✠ hominibus q̄s ꝓpius operib⁹: Et taliū tamē infinitus est numerus: quos cōscientia accusat/ꝛ tamē adulatio lenit et iustificat: ita vt cōtra opera ꝓpria quoz conscī sunt credāt falsis testibus. Tales fascinati sunt. Sap. iiii. c. Fascinatio nugacitatis obscurat bona. Sequitur: a ¶ Quia pater misit me: ꝛ qui misit me pater/ipse testimoniū perhibuit de me ꝛc. Nota in summa moralitatē/vt facilius nos ꝓdiamus. Hic per ordinē ponunt' quinq; testimonia: Johānis/operū/patris/scripturę ꝛ moysi. Hęc quinq; si habeamus/securi esse possum⁹ de causa nostra ꝛ de hereditate recuperanda: quia nō solū in oze duum vel trium/sed etiā ꝛtruo⁹ vel quinq; stabit nostrū verbū. Primū testis iohānes: id est gratia/perhibet nobis testimoniū de culpę remissione. Unde dicit illud. ū. j. d. Ecce agnus dei. Gratia eīm dicit ꝛ ostēdit nos innocētes: facit eīm redire ad statū innocentię. Opera laboriosa q̄ facim⁹ phibēt nobis testimoniū de ꝑnę dimissione: quia labore operum satisfacim⁹. Apoc. xii. c. Opa illorū sequunt' illos/ad retribuendū ꝓ ipsis: sicut opa malorū ad retribuendū ꝑ ipsos. Unde Sap. iii. b. Ex iniquis oēs filij qui nascunt' testes sunt nequitię aduersus parentes suos. Tertiꝰ testis. i. pater testimoniū phibet de dilectione et deuotione: q̄ hō feruidus ē in oratione et meditatione ꝛ quasi transfiguraf in nouā formā altioris vitę. Unde dicit pater ad eū: Dic ē filius me⁹ dilectus in quo mihi bene cōplacui. Cum talib⁹ eīm delitiaf dās: Prouerb. viii. d. Quartus testis. i. scriptura testimoniū nobis phibet de iugi studio ꝛ lectione ipsi⁹ legis diuine: Scōm illud Dā. In lege dñi voluntas ei⁹: ꝛ in lege ei⁹ meditabit die ac nocte. Quintꝰ testis. i. moyses testimoniū perhibet de ꝓceptoz impletione. Eccl. xv. d. Si volueris mādata cōseruare ꝛ cōseruabunt te. Sequit: b ¶ Scrutamini scripturas in quibus vos putatis vitam eternam habere: et ille sunt que testimoniū perhibent de me. Quidā nō scrutant' scripturas/nō quęrūt medullā scripturę sed superficiē: ꝛ ideo nō inueniūt iesum/nō inueniunt sapientiā q̄ est in ꝓfundo. Dā. Beati qui scrutant' testimonia ei⁹. Prouer. iii. b. Beat⁹ hō q̄ inuenit sapientiā: Quę inuenit in ꝓfundo scripturę. Scriptura eīm est q̄si regio metallica vbi inuenit aurū: vt dicit Chrys. Prouer. ii. a. Si quęsieris eā quasi pecuniam/ꝛ sicut thesauros effoderis illā: tūc intelliges timoꝛ dñi ꝛ sciētiā dei inuenies. Job. xxviii c. Trahitur sapiētia de occultis. Matth. xiii. f. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro. Ager est scriptura: thesaurus ē sapientia dei/vel vita eterna quę ibi inuenitur. Unde dicit: k ¶ In quib⁹ vos putatis vitā eternā habere. In scripturis legendis ꝛ scrutandis solū/non est vita sed in faciendis. Dā. In custodiendis. i. ꝓ custodiendis illis retributio multa. j. xiii. b. Si hec scitis beati estis si feceritis ea. Ideo duo dicunt' in Dā. Beati immaculati in via qui ambulāt in lege dñi: Ecce opus. Et sequit/ Beati qui scrutantur testimonia eius ꝛc. Item alibi. In lege dñi volūtas eius: ad faciendum. s. et in lege eius meditabitur: nec studiū. Ideo errabant pharisei: qui in scripturis legendis solum sua putabant habere. Unde iesum nō inueniebant licet ad iesum ducerent scripturę. Unde sequit: m ¶ Et nō vultis venire ad me/per fidē operantē. n ¶ Ut vitam habeatis: quia ego sum vita. j. xiii. a. Sequit: o ¶ Claritatē ab hominibus non accipio/ sed cognoui vos quia dilectionem dei non habetis in vobis. Hęc est bona conside-

Ut. ꝓ Aug⁹

Matth. j. d. ca. 17. a

Dā. 1.

Dā. 118.

Dā. 18.

Dā. 118.

Dā. 1.

Ut. ꝓquis vos putatis ī pil

Moraliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Sed cognoui vos quia dilectionez dei nō habetis in vobis.q.d.nō vr me exaltem ista dico vobis: Si essētū celatis deū patrē vt dicitis/cū ex testimonio iohannis z operum z patris z scripturę cōiuncti sitis me nō esse cōtrariū patri/nūc mihi debebatis occurrere/et cū admiratione suscipere:sz/ego/cognoui vos: q nō est ita vt dicit/ b ¶Quia dilectionē dei nō habet in vobis: sed oia facitis vt timorē cordis vestri z inuidiā conueletis:et ideo iusto iudicio trademini alij qui seducet vos: Et hoc ē qđ sequit: c ¶Ego veni in noīe patris

a nō accipio: sz cognoui vos
b quia dilectionē dei nō habe
c tis in vobis. Ego veni i no-
d mine patris mei/et nō acce-
e pistis me: Si āli⁹ venerit in
f noīe suo/illū accipietis. Quō
g pōtestis vos credere q̄ glō-

mei:sicut .pbatū est ex omnibus mihi testimoniū perhibentibus. d ¶Et non accepistis me/per deuotionē fidei. Et ideo iustum est/ e ¶Si alius venerit .scilicet antichrist⁹. f ¶In nomine suo:quod falsē vsurpabit: illum accipietis. Ita legit hęc littera ꝑm expositores latinos. Scom grecos iacet littera sic. Ego veni in nomine patris mei et nō suscepistis me:si alius venerit in nomine ꝓprio illū suscipietis. Et Chrysostomus legit sic. Antichristum hic enigmatice ostendit:quē irrefragabilem eorū indeuotionis ponit demōstrationem: si enī ait vt amantes deum me p̄sequimini:multo magis in antichristo facere vos hoc oportet. Ille enī nihil tale dicit:neq; missum esse a patre/ neq; ꝑm voluntatem venire illius:sed cōtrariū omne tyrannice ea quę in nullo sibi congruunt rapiens/z sup omnia deū seipsum cē dicens:sicut paulus ait.ij. Thessal.ij.b. Super omnia dictū deum vel culturam ostendentē seipsum quoniā ipse est deus. Hoc enī est in nomine ꝓprio venire:ego autē non ita/sed in nomine patris mei veni. Et cōsequēter causam obstinationis eorū arguit dicens: b ¶Quomodo potestis vos credere qui gloriam ab inuicē accipitis.i.qui omnia agitis ꝓpter vanā gloriam:z tamē dicitis/quia hoc amore dei facit/z Et hoc expressius patet per id quod sequit: k ¶Et gloriā quę a solo deo est nō queritis:q.d. si hanc veram gloriā quęreretis:tunc amore dei faceretis qđ facitis: sed tunc mihi crederetis. Et ostendēs q̄ omnino sunt priuati venia/ inducit etiam moysen accusatorem eorū dicens: m ¶Nolite putare quia ego/discretiue debet legi:id est ego/ ita q̄ nō alius/ n ¶Accusaturus sum vos apud patrem: cuius oblequio vos facere hoc dicitis. p ¶¶Est qui accusat vos moyses:qui ante me testificatus iniuriā passus est in his q̄ fecistis mihi:Et vt magis pcutiat eos inducit/ q ¶In quo vos speratis/q̄ supple intercessorem habeatis. Sed vnde cōstat hoc q̄ moyses accusabit eos ꝓcipue cum christus solueret sabbatum qđ moyses ꝓcepit obseruari? Ad hoc respondet Chrys⁹.sic dicens. Plurimum omnia hęc desuper habent cōstructionem: Cū enī in cōfessionem deductum sit: quoniā a deo veni/z ab operibus/a voce iohannis/a testimonio patris manifestum est quoniā moyses eos accusabit. Quod enī ille dixit/Deut.xviij.d. Nōne qm̄ si quis venerit signa faciens z ad deū dicens z futura ꝓdicens cum veritate/cum omni obedire ei oporteat persuasione? Et ideo inducit vlteri⁹, r ¶Si enī crederetis moysi/crederetis forsitan z mihi. Et h qđ dicit/forsitan:est irrisio increduli/nō dubitatio dei. Potest etiā dici q̄ in fide sunt duo:sicut dicit Aug⁹.s. cogere z alsentire. Ad primū poterat cogi ratio iudeorū. Si enī moyses idē dicit cū christo/necesse est q̄ si ratio iudeorū inclinat in dicta moysi/q̄ etiā inclinet in dictū christi.Sensio vero illa quę est ex parte voluntatis/cum voluntas impossibilium sit: sicut dicit philosophus:bene poterant inclinari ad moysen ita q̄ nō inclinarent

Moraliter ✳ ratio contra laudem humanā/vt homo non querat laudari a peccatoribus quos scit esse inimicos dei z nō habere eius
Pō.140. dilectionem. Ideo dicit Pō. Oleum peccatoris non impinguet caput meum. Seneca. Tantū sit tibi laudari a turpibus quantum ob turpia. Et nota q̄ dicit. Claritatem ab hominibus nō accipio. Laus enī hominum non est claritas sed obscuratio. Sap.iij.c. Fascinatio nugacitatis obscurat bona. Homines sunt tenebrosi vel tenebrę/ et ideo claritatem non possunt conferre:sed deus qui est sol/claritatem confert conscientię cui testimoniū reddet. Sap.vj.b. Clara est z quę nū-

k riā ab inuicē accipit: Et gloriā q̄ a solo deo est nō quę-
l rit: Nolite putare q̄ ego ac-
m cusaturus sū vos apud ꝑm:
n ē q̄ accusat vos moyses i q̄
o vos speratis. Si enī credere-
p tis moysi:crederetis forsitan

ch marcescit sapientia. Balach.iiij.a. Vobis timentibus deum orietur sol iusticię. Iste sol est in homine causa generationis:quia generat in anima prolem virtutum z bonorum operum/et illuminat conscientiam. Unde Sap.iiij.a. O q̄ pulchra generatio cum claritate. Cum generatione enim bonorū operum est claritas conscientię:quia spiritus reddit testimonium conscientię q̄ simus filij dei:sicut dicitur Roma. viij. c. Et hęc est gloria quę a solo deo ē z nō ab homine. c ¶Ego veni i nomine patris mei z nō accepistis me: i affectu per amorem:in intellectu per fidem:in manu per operationem. e ¶Si alius venerit in nomine suo illum accipietis. Alius siue alienus est diabolus:qui recipit contempto z repulso christo. Unde Esa.lvij.b. Iuxta me discooperuisti et suscepisti adulterum: dilatasti cubile tuum z pepigisti cū eis fœdus. Et subdit causam quare dominus repellitur quia gloria mundana appetitur. Et hoc est: h ¶Quomodo potestis vos credere: id est ad humilitatem fidei vos inclinare. i ¶Qui gloriā ab inuicē accipitis.i.acceptā habetis. Ad litteram qui credebant christo despicienter ab alijs z extra synagogā fiebat:z ideo pauci volebāt ad christum conuerti: quia amabāt ab alijs honorari. Ita hodie gloria mundi omnes retrahit a seruitio dei:z tamē maxima gloria est sequi dominū: sicut dicit Eccl.xxiij.d. Et hoc est qđ subdit: k ¶Et gloriā quę a solo deo est.i.gloriam cōscientię in ꝑsenti/z gloriam ęternā in futuro/non queritis. Hęc est magna insania/gloriā hominū quę stercus et vermis est quęrere z gloriā dei repellere. ij. Corinth.x.d. Qui gloriat in dño:glorietur. Et idē dicit Piere.ix.g. Chrys⁹. Si laudes amamus/eas quę a deo sunt quęramus laudes: Mā quę quidem ab hoībus est laus qualiscunq; fuerit/simul z apparuerit z perit. Unde Pō. Perit memoria eorū cū sonitu: z dñs in ęternū ꝑmanet. De boc babes.ē. eodē.s. Ego ab hoie testimoniū non accipio. m ¶Nolite putare ꝛc. Qui multa dixerat de se z nō credebant/poterat credere quis q̄ eos esset accusaturus vel q̄ venerit in mundū nō ad saluādū sed ad pdendū:qđ falsum est: qz venit quęrere z saluū facere qđ perierat: vt dicit Luc.xix.b. Et.ē.iij.b. Nō misit deus filiū suū in mūdū vt iudicet mūdū/sz vt saluet mūdus ꝑ ipm. Ideo dicit: Nolite putare q̄ ego accusaturus sum vos.i.q̄ venerim ad accusandum vos/apud patrē:est qui accusat vos moyses.q.d.ego nō accuso vos sed vestra transgressio. Moyses enī dicit accusare.i.trāsgressio mandatorum legis ꝑ moysen datę. Vel/Nolite putare ꝛc.q.d.nō accuso vos solus/sed moyses mecū.i.nō acculabimini in iudicio solū ꝑ contēptu mei:sed ꝓ cōemptu moysi. Nota q̄ christus nō est modo accusator/sz excusator apud patrē:scom q̄ dicit Heb.vij.d. Semper viuens ad interpellandū ꝑ nobis. Et.j. Joh.ij.a. Aduocatum habem⁹ apud patrē iesum christum/z ipse est ꝓpitiatio ꝓ peccatis nostris. Bern. Magnū habes o homo accessum ad deū: vbi habes filium ante patrem:matrē ante filiū:filius ostendit patri latus z vulnera:mater ostendit filio pectus z vbera: Nec potest fieri vlla repulsa vbi tot charitatis cōcurrūt insignia. p ¶Est qui accusat vos moyses in quo vos speratis. Per moysen intelligit hic scriptura siue lex quę data est a moyse. Unde notandū q̄ quinq; habebunt mali in iudicio accusatores siue testes cōtra ipsos. Primus est creator. Unde Piere. xxix.f. Ego sum iudex z testis dicit dñs. Secundus est creatura. Sap.v.d. Armabit creatura ad vltionem inimicorū. Ite in eodem. Pugnabit cū illo orbis terrarū contra insensatos. Item scriptura: vt dicit hic: Est qui accusat vos moyses ꝛc. Item cōscientia est testis. Roma.ij.c. Testimoniū ꝑhibente illis cōscientia ipsorū z inter se cogitationū accusantium aut etiam defendentium in die cū iudicabit deus occulta hominū. Item culpa. Scom illud Piere.ij.d. Arguet te malicia tua: z auersio tua increpabit te. r ¶Si enī crederetis moysi/crederetis forsitan z mihi. Qui enī crederet scripturę crederet inspirationi diuinę qua deus loquit in corde. Un patet q̄ rępellit gratiā qua cor mouet a deo/nō credunt veraciter scripturę dei. De me enī ille scripsit ꝛc.

Mali in iudicio habebunt quinq; accusatores

B

b

A ¶ nō inclinarent ad christū: z hanc libertatē q̄ est in illo credere qđ inducit ex parte voluntatis nō rōnis/notat hoc q̄ dicit forte:q̄ dubiū erat ꝑm cōparationē ad causam imediatā/nō dico ꝑm cōparationē ad causā primā: z ideo simul erat dubiū z certum. a ¶De me enī ille scripsit: Deut.xviij.c. Et in multis alijs locis. b ¶Si autē illius ſtis nō creditis/in q̄ sperastis/z in summa veneratione est apud vos tāq̄ legislator: vester z dux/z per quē liberati estis de egypto: c ¶Quō verbis meis credetis: cū me odio habeatis z ḡratis interficere/et dicatis deo esse cōtrarium? Et ex hoc patet rō z causa euidēs/ ḡre ipsi iudei ꝓ oībus recipiēt antichristū. s. q̄ ille odit christum: z christo oīno erit ꝑnus. Un cū z ipsi odiāt christū z nihil oīno possint suscipe amicabiliter de christo/facilime ad cōtrariū ipsi⁹ devoluent. Et nota malicią cor: q̄ cū christ⁹ dicit q̄ moyses de eo scripsit:si aliq̄ benignitatis haberent/deberent ḡrere locum scripturę. Sed non cupiunt discere:sed vicit testimoniūs multis/q̄ cōtradicere nō valebant obmutuerunt. Sicut enī dicit Chrys⁹.in homelia.xlj.in fine. Talis est nequitia:quodcūq; quis dicat vel faciat nō erigitur sed manet ꝓ priū venenū obseruās.

Expositio Capi. VI.

p Ost hęc abūt iesus ꝛc. Et his quę tradūt auctores ordinātes euāgelicā historiā cogimur dicere/ q̄ istud qđ hic dr sit recapitulatio. Tēpus enī dñice ꝑdicationis a baptismo. s. ei⁹ vsq; ad suā passionez solet diuidi in tres ānos z dimidiū. Primus ānus cōputat istud spaciū qđ fuit a baptismo christi vsq; ad incarcerationē iohānis vbi ē ann⁹: z quantū ē ab epiphania vsq; ad paschā/ ꝓ anno dimidio cōputatur: secūdus ab incarceratione iohānis vsq; ad mortē ei⁹: tertius a morte iohānis vsq; ad passionē dñi. Tradunt itaq; auctores/vt habes in ḡdā Glo. circa principium Marci/q̄ tres euāgeliste/facta ꝑmi āni oīno ḡtermiserūt: Facta ḡ tertij āni fere omnino:de eis enī paucissima retigerūt. Facta ꝑo medij anni sufficiēter ꝑsecuti sunt. Johānes autē qui ꝑ supplemēto scripsit euāgeliū/de factis medij āni ḡ alij plene tractauerāt/ oīno siluit: ḡ aūt de primo vel tertio fuerāt ab alijs ḡtermissa/ suppleuit. Suppleuit itaq; iā de ꝑmo āno mutationē aq̄ in vinū: z primā electionē vocātiū/z alia ḡdā. De tertio aūt anno tam suppleuit sanationē paralitici q̄ laguidus ſtereat diu ad piscinā: De q̄.ē. primo. Et illuminationē cęci: de q̄ habebis in sequētib⁹, j. ix.b. Et suscitationē lazari. j. xj. f. Un pōt colligi q̄ recapitulatio ē qđ hic dr de refectione q̄dā miliū: Si enī ꝑmissa sanatio paralytici iuxta piscinā facta: est in tertio āno/ certū ē factā eē post hāc refectionē z nō ante. Certū ē etiā q̄ in principio tertij āni circa paschā facta est decollatio iohānis: cui cōtinuata ē vtraq; refectio quinq; miliū quā hic habes/et Matth.xiiij.d. et Marc.vj.e. et Luc.ix.b. Et ꝗttuor miliū: de qua habes Matth.xv.d. et Marc.viij.a. Decollato enī iohāne/fama ihesu ascēdit statim ad herodē: z putauit esse iohannem quē decollauerat dicēs: Surrexit a mortuis: z ideo virtutes operant in illo: z quęrebat eū videre quis esset. Et hoc audiens christ⁹/abūt trans mare galilęe: z secuta ē eū multitudo quā refecit/sicut dr hic: Et Matth.xiiij. Cū ergo cōstet hāc refectionē factam esse in principio tertij āni ſtatim post decollationē iohānis/manifestū ē q̄ ꝑfectio sanationē paralytici iuxta piscinā: q̄ facta ē in eodē tertio anno in pentecoste/vt dictū ē: z ita quod hic dicit est recapitulatio. Alij dicūt z forte verius vt credo/q̄ tres euangeliste licet satis sufficiēter ꝑsecuti sint facta medij āni: tamē aliqua ḡtermiserūt. Dicunt ergo ꝑmissā sanationē paralytici medio anno factā ab alijs tactā z a iohāne suppletā. Et ꝑm istos nō ē recapitulatio/sed recta historię ꝑsecutio: q̄ ꝑm hoc ꝑmissa sanatio paralytici facta est in secūdo anno ī pētecoste. s. z refectio de qua hic sequit/facta ē ī tertio anno ī principio. s. ipsius anni tertij circa paschā. s. sequēs. Istud capitulū diuidit ī tres partes principales. Primo agit de miraculo panū. Secundo de transitu super aquas: ibi: Al. turbas Et autē sero factū est ꝛc. Tertio reprehendit dñs discipulos/z instruit de cibo permanēti: ibi: Amen amen dico vobis: quęritis me/nō quia vidistis signa ꝛc. Et hęc pars protenditur vsq; ad finē capituli de instructiōe eorū. Dicit ergo: d ¶Post hęc abiit. Et ꝓtinuat ꝑm ordinē tēporis: q̄ prędictū signū factū est in festo pētecostes: istud aūt circa paschā sequens. Glo. aliter cōtinuat. Quia per superiora ver-

ba christus deitatis suę z humanitatis arcana mōstrauit: ideo euāgelista post hęc agit de isto miraculo/in quo q̄ deus esset ostēdit/nō verbo sed facto. Chrys⁹. videt sic ꝓtinuare. Supra offensi erāt iudei de verbis eius: ideo mitigat nūc eorū furorē ꝑ suā secessionē. Un dicit: Post hęc/quę facta sunt. e ¶Abiit iesus: Et sicut patet Matth.xiiij. vbi agitur de hac refectione/ ipse secessit de ind̄ea: quia herodes ḡ rebat eum: credēs q̄ ipse esset iohānes ḡ a mortuis resurrexiſſ. Unde patet q̄ iā de-

collatus erat iohannes circa illud paschа/ante illud miraculum. f ¶Trās mare galilęe quod est tyberiadis. Stagnum erat dulcis aquę/quod instituit a iordane: sed hebraico idiomate dicitur mare: quia congregationes aquarū appellātur maria. Dicitur aūt mare galilęe/a regione adiacēte. Dicitur tyberiadis/a ciuitate quę supra stagnū sita est. Dicitur genesareth a natura loci: q̄ ex se vndis crispantibus generat auras. Dicitur stagnum: quia stat aqua. Et nota q̄ vt hoc moraliter instruitur: vt dicit Chrys⁹. vt furori cedamus: sicut ipse facit. Et. ē. iij. a. Ut cognouit iesus q̄ audierunt pharisei q̄ iesus plures discipulos facit z baptizat q̄ iohannes: reliquit iudeam et iuit in galilęam. Veruntamen in galilęam modo abiens/non ad eadem vadit loca ad quę ꝓrius. Non enim in chana iuit: vt. ē. iij. f. sed vltra mare. g ¶Et sequebatur eum multitudo magna/populorum. Et subdit causam:

¶ Quia videbant signa

Mystice: d ¶Post hęc abiit iesus trans mare galilęe quod est tyberiadis ꝛc. Christus dicitur abire trans mare: quia semper in transitu fuit in mari huius mundi. In via enim peccatorum non steterit vel sedit: vt dicit Pō. sed per nauē crucis transiuit mare seculi presentis: et venit ad gloriam resurrectionis. Scom illud Matth.ix.a. Ascendēs iesus in nauiculam transfretauit z venit in ciuitatē suam: g ¶Et sequebatur eum multitudo magna: quia per prędica-

✳ tionem apostolorū

Moraliter. d ¶Post hęc abiit iesus ꝛc. Per iesum intelligit ꝑdicator: qui seipsum saluare debet ꝑ bonā vitā: z alios per sanā doctrinā: Scom illud. j. Timoth. iiij. d. Attende tibi z doctrinę: insta i illis: sic enī z teipsum saluū facies z eos q̄ te audiūt. Et Jaco. v. d. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vię sue/saluabit aiam suā a morte ꝛc. Hic prędicator rectur⁹ plębe verbo prędicationis/primo mare hui⁹ seculi trā-

sire debet z elōgare. De quo Pō. Hoc mare magnū z spaciosum. Et ascēdere in montē vitę eminētis: z tunc sequitur eū: id est imitabit multitudo magna plębis. Un Gen.xij.a. Egredere de terra tua/z de cognatione tua/ z de domo patris tui: z veni in terrā quā monstrauero tibi: faciāq; te crescere in gētē magnā. Exo.iij.a. legit q̄ moyses pauit gregē post⁹ egressus est de egypto z nō ante. Similiter iacob Gen.xxix.d. Nec legit habuisse filios nec pauisse gregē donec egressus ē de terra sua. Hoc est qđ dicit: g ¶Et sequebat eū multitudo magna: Similiter qui egressus esset de amore mūdi/multi peccatores sequerent⁹ eū doctrinā z vitā. Un Ezech.iij.c. Assumpsit me spiritus/z audiui post me vocē cōmotionis magnę: benedicta glia dñi de loco suo. Ibi dicit Gręgo⁹. Propheta vocē cōmotionis magnę sequit: q̄ post verbū prędicationis cōuersorum atq; pęnitētiū luctus audiunt. Qui enī pri⁹ quieti iacebant in vulnere/tacti postmodū manu medicine/ad salutē redeūt cū dolore. De qua cōmotione dicit Pō. Pedes ei⁹ steterūt z mota est terra. Et nota q̄ dicit hic: Multitudo magna: quia multa sunt peccatorū genera. Ipse etiam peccator multiformis est: quia habet diuersas formas siue facies defoꝛmitatū: Scom illud Pō. Et facies peccatorū sumitis. Indu-

it enī lupi formā per rapacitatē: leonis per superbiā: vnde crudelitatē: et ita de alijs. Sunt etiā multiformes quantum ad diuersitatem z multitudinē voluntatū z affectionū. Prouerb.xxij.a. Vult z non vult piger. Item Prouerb.xv.a. Cor stultorum dissimile erit. Et ꝑm diuersos affectus/ diuersas habent linguas et confusas. Et hęc est confusio labiorum: de qua habetur Gen.xj.b. Item ꝑm diuersa genera peccatorum obtinent diuersa nominationum. Ammonites dicitur auarus populus. s. turbidus. Conturbat enim domum suam qui sectatur auariciam: vt dicitur Prouerb. xv. c. Moabites: id est ex patre diabolo dicitur superbus: Scom illud

✳ .s. viij. s. Dos ex

Pō.9.

Pō.103.

Pō.81.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F a ¶Quia videbant signa que faciebat: id est miracula: b ¶Super his: id est de his. c ¶Qui infirmabāt. Isti erāt curiosi/nō veri sequaces. Unde dicit Chrys. Nō erat firmę mentis ista secutio plebis. j. Corinth. xiij. d. Signa infidelibus data sunt/nō fidelibus. Alij sequebant ꝓpter doctrinā/vt boni: vt Matthei. viij. d. Stupebāt omnes i doctrina eius/ꝙ docebat eos vt potestatem habens. Alij ꝓpter sanitatē habendam/ vt infirmi. Un Marc. vj. g. Percurrētes vniuersam regionē illā/ ceperunt in grabatis eos qui se male habebant circūferre vbi audiebāt cū esse/ꝛ quocūq; introibat in vicos vel i villas aut ciuitates in plateis ponebant infirmos. Alij ꝓpter inuidiam vt caperēt eū in verbo/vt pharisei. Luc. xiij. a. Ipsi obseruabāt eū. Alij vt pascerent ab eo. Un. j. codē. c. Quērit' me: nō ꝙ vidistis signa/ſz ꝙ ex panib⁹ manducastis ꝛ saturati estis.

Quidā sequebant: Ut videret noua miracula: Hi curiosi. Ut comederēt de panibus eius: Hi gulosi. Ut sanitatē recuperarēt: Hi infirmi. Ut cū in sermone caperēt: Hi pharisei. Ut doctrinā ei⁹ acciperent: Hi discipuli.

Sed quērit hic Chrys. Propter quid nō dicit euāgelista illa signa que sequebat multitudo? Et ad hoc respōdet/ꝙ iste euāgelista plus studuit enarrare sermones dñi ꝛ verba ad plebē q̄ signa. Unde de signis vnius anni integri nō ponit nisi de paralytico. ū. v. b. Et de filio reguli. ū. iiij. g. d ¶Abijt/vel/subijt. Chrys. Abijt aūt. Aug⁹. Subijt ergo in montē ieſus. Chrys. Propter quid ascēdit in montē ꝛ illic sedet cū discipulis? Et respondet: ꝓpter id ꝙ debebat fieri signū. Itē vt ꝙ hoc crudiat tumultus ꝛ turbationes fugere: Aptum erā quid est ad philosophiā solitudo. Ideo sępe solus pernoctat ꝛ orat: Luc. vj. c. docens cū qui ad deū vadit locū a tumultu purū inquirere. Unde Eccl. xxxviij. c. Sapientiā scribe in tempore vacuitatis: ꝛ qui minorat actu/sapientiam percipiet ꝛc. e ¶Et ibi sedebat cū discipulis suis. Per hoc accusat turba de pigritia: quia discipuli soli sequunt. f ¶Erat aūt ꝓximū pascha dies festus iudeorū. Et dicit quidaz ꝙ post hoc pascha decollatus sit iohannes: Sed ꝙ ea que dicūt Matth. xiiij. b. de ista refectione/patet/ ꝙ iam erat decollatus. Propter hoc alij dicunt/ꝙ alia refectio est ista de qua loquitur hic: ꝛ alia de qua loquit Matth. xiiij. Quia ista facta ante pascha vt dicit hic: illa aūt facta est post decollationem iohannis: ꝙ post pascha decollatus fuit/ vt dicit cōmuniter. Sed quērit hic Chrys. quare christus non ascendit modo ad diem festū in hierosolymā? Et respondet: ꝙ hoc soluit ꝛ docet paulatim soluenda esse legalia. Occasionē aūt recedendi sumpsit a iudeorū nequitia qui ei inuidebant. g ¶Cū subleuasset ergo oculos ieſus/ſursum: vel ꝙ prius circa suos discipulos oculos habebat. h ¶Et vidisset quia multitudo maxima venit ad eū/ꝙ stabat inferius. i ¶Dicit ad philippū ꝛc. Ecce patet de quibus tractabat cū discipulis: de operibus. ſ. misericordię. Chrys. Hic ostendit ꝙ nunq̄ inaniter sedebat cū discipulis suis/sed diligēter loquēs ꝙd ad eos ꝛ docens: ꝛ cōuertens eos ad seipsum: ꝛ cōsedebāt fortassis q̄si i corona adinuicē se videntes: in q̄ apparet ei⁹ pcuratio ꝛ sollicitudo ꝛ ei⁹ hūilitas ꝛ cōdescēsio. Dicit ad philippū: Un ememus panes vt manducēt hi. Contra:

¶ Alij euangeliste

Mystice cationē apl'orū multitudo gentiū cōuersa est. d ¶Subijt ergo in montē ieſus: ꝙ post transitū bui⁹ maris subijt in eccl̄ia in die ascensionis. e ¶Et ibi sedebat cū discipulis suis: cū angelorū ꝛ sanctarū animarū turmis cū quibus Pū. 67. ascendit: Scom illud Pū. Ascendisti in altū cepisti captiuitatē/ accepisti dona i hominib⁹. Exo. xv. c. Introduces eos ꝛ plantabis eos in monte hereditatis tuę firmissimo habitaculo tuo qd operat⁹ es dne. Gen. xxxij. c. In baculo meo trāsiui iordanē istū: ꝛ tunc cū duabus turmis regrediar. Esa. lxij. a. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? f ¶Erat aūt ꝓximū pascha dies festus iudeorum. Per ascensionē enī dñi fit ꝓximus ꝙ ꝓpinquus transitus in terrā ꝓmissionis sanctis qui pascha: id est trāsitū habent pro festo: qui. ſ. gaudent de morte ꝛ lugent de exilio: Scom illud Phil. j. d. Desiderium habēs dissolui ꝛ esse cū christo. Job. iij. d. Qui expectāt mortē ꝛ nō venit: quasi effodientes thesaurū: gaudētq; vehementer cū inuenerint sepulchrū. Ideo dicit dies festus iudeorū. i. vere cōsitētiū. Tales enī cōfitent: qz peregrini sunt ꝛ hospites sup terrā: vt dicit Heb. xj. c.

✳ J. viij. f. Vos ex patre diabolo estis: ꝛ desiderium patris vestri vultis facere. Philisteus dicit gulosus. ſ. potiōe cadēs. Et sic de alijs. a ¶Quia videbant signa q̄ faciebat sup his qui infirmabant. Talis cū prędicatorę cęcos illuminat/claudos erigit/ mortuos resuscitat: ꝛ cętera signa: Pm illud Marc. xvj. d. In nomine meo demonia ejicēt/linguis loquent nouis/serpentes tollent ꝛc. Et Esa. xj. b. Sup foramina aspidis ꝛ in cauerna reguli q̄ ablactat⁹ fuerit manū suā mittet. Et Job. xxvj. d. Spiritⁿ dñi ornauit celos ꝛ obstetricāte manu ei⁹ eductus est coluber tortuosus. Primo enī oportet ꝓdicatorē a lacte cōsolationis mūdanę retrahi: ꝛ fortiū⁹ ornari: qd idē est qd mare galilee: qd dulce est trālire/ꝛ in mōtē secedere: ꝛ post p eū poterūt serpētes. i. pcā a cordib⁹ hoīm euelli ꝛ morbi sanari. b ¶Abijt vel/subijt ergo in montē ieſus: qd fit q̄n ꝓdicator sicut dicū est ascendit in eminentiā vitę: Scom illud Esa. xl. b. Sup mōtē excelsum ascēde ꝛc. e ¶Et ibi sedebat cū discipulis suis. Sedere in monte est de altitudine vitę nō retrocedere: Scom illud Job. xxvij. a. Justificationē meā quā cepi tenere non deseram. Roma. viij. g. Quis nos separabit a charitate dei? Tribulatio? an angustia? an fames ꝛc. In hūc mōtē quidam ascendere volūt: quibus dicit in loth. Gen. xix. d. In mōte saluū te fac: sed nō audent. Deut. v. a. Timuistis ignem et nō ascendistis in montē. Hi sunt quos terret sonitus solū volantis: qui timent pruinā: qui trepidāt vbi nō est timor: qui singētes sibi temptationes venturas/nō audent pęnitentię aggredi. Sed nota ꝙ ieſus in monte sine discipulis nō sedet: qz sic ꝓdicator vel ꝓlatus debet studere ad virtū ꝓpriā/quatenus alios nō deserat: sed cū eis sit p sollicitudinē ꝛ curam. Ecclę. xx. f. Attendite vobis ꝛ vniuerso gregi/in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiā. Vel aliter. Mons est altitudo contemplationis: in quem debet ꝓdicator ascendere cum discipulis suis: quia in oratione et meditatione debet omnia interiora sua colligere a vanitate seculi ꝛ ꝓparare se anteq̄ audeat ꝓdicare verbum dei. Gregorius. In contemplatione hauritur: qd alijs p ꝓdicationem effundunt. Apocal. viij. b. Angeli septē qui habebāt septem tubas ꝓparauerūt se vt tuba canerēt. Per quos intelligit vniuersitas ꝓdicatorū: qui habeant omnē scientiā: que p septē tubas intelligit: debēt: tamē se ꝓparare ob reuerentiā verbi dei. f ¶Erat aūt ꝓximū pascha dies festus iudeorū. Tunc enī pręcipue conſluunt homines ad confessionem: ꝛ transeunt de vitijs ad virtutes: cum prędicator ꝓius montē vitę eminentis vel arcem contemplationis ascenderit. Merito enī ꝓdicatorum cōuertuntur multi ad deū. Et dicit pascha dies festus iudeorum: qz soli iudei id est confitentes peccata sua: faciunt istuz transitū de membris diaboli in corpus christi: de culpa ad gratiā: de vitijs ad ꝓtutes: de seruitute diaboli ꝛ libertatē regni: de exilio vitę ꝓsentis ad patriā eternę felicitatis. Talis dies est dies festus iudeorū. Homo enī qui veraciter ore confitet̄ peccata sua: ꝛ quantū ad eos transit. i. recedit a petō/deo ꝛ angelis ꝛ sibi ꝛ toti ecclesię facit festum ꝛ gaudium. Luc. xv. b. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pęnitentiā agente. Hester. viij. d. Judeis: id est confitentibus noua lux oriri visa est: gaudiū: honor ꝛ tripudiū: apud omnes populos/vrbes ꝛ ꝓuincias quocūq; regis ꝓcepta veniebāt/mira exultatio/ epule atq; cōuiuia ꝛ dies festus/intātū vt plures alteri⁹ gētis ꝛ secte eos religioni ꝛ cerimonijs iūgerent: Grādis enī cunctos iudaici nois terror iuaserat. Sequit: g ¶Cū subleuasset ꝙ oculos ieſus. Primo i ꝓdicatiōe debet ꝓdicator oculos ad deū dirigere: Scom illud. Pū. Ad te leuaui oculos meos ꝛc. Et postea se ad cōsiderādū fructū/subditorū cōuertere. Unde sequit: h ¶Et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum. In hoc enī instruimur/vt nec ea que dei sunt negligamus: nec ea que ꝓximi sunt. Unde. ij. Corinth. v. c. Siue mente excedimus deo siue sobrie sum⁹ ꝛc. i ¶Dicit ad philippum/vnde ememus panes vt manducent hi? Quod est quando prędicator videns multitudinem

✳ plebis expectantē

Alij euāgeliste dicunt: vt Matthęus. xiij. b. Marcus. vj. e. et Lucas. ix. b. ꝙ discipuli venerūt dicētes ieſu vt dimitteret turbas ire ad emēdas escas: hic aūt inducit philippus ꝓmo interrogat⁹ a ieſu. Ad hoc rndet Chrys. Nihil vident vtraq; esse vera: sed tū nō in eisdē facta tpibus: sed illa q̄ alij euange/liste dicūt esse antiquiora his q̄ dicit iohānes. q. d. Chrys. primo direxit apostoli ad ieſum vt dimitteret turbas/vt dicunt alij euāgeliste: postea aūt ipse allocut⁹ est philippū/vt dicit iste euāgelista. Et nota ꝙ christ⁹ potius alloquitur philippū: quia nouit quis discipulorū magis indigebat doctrina: Hic enī est qui dicit. j. xiij. a. Dñe ostende nobis patrē ꝛc. Propterea cū interrogādo erudit discēs: Unde ememus panes ꝛc. Hoc autē dicebat tēptans eū. Ipse enī sciebat quid esset facturus. Respondit ei philippus: Ducentorū denariorū panes nō sufficiūt eis: vt vnusquisq; modicū quid accipiat. Bi cit ei vnus ex discipulis ei⁹: andreas frat̄ simonis petri: Est puer vnus hic q̄ habet quinq; panes hordeaceos et duos pisces. Sed dic Chrys. excellit philippo erat in fide andreas: sed nō ꝓfect⁹. Estimo aūt ꝙ nō simplicis dixit ꝛ ex sese/ quia audierat prophetarū miracula: ꝛ signū quod fecerat beliseus de panibus. iiij. Reg. iiij. g. vnde et aliquantulum credens hoc commouauit. Sed quia nō ad perfectionem fidei venerat/subdit:

¶ Sed hec ꝙd sunt

Moraliter ✳ plebis expectantē pastū ꝓdicationis/conuertit ad seipsum disquirens quid habeat in intellectu suo quo possit populum satiare. Philippus enī interpretatur os lampadis: et significat intellectū q̄ est q̄si os ꝛ ianua cordis. Quia sicut hō ꝓmo cibū recipit in ore ꝛ masticat ꝛ postea trāsmittit in stomachū ꝛ inde nutrit: sic ꝓmo recipit verbū in intellectu ꝙ cognitionē q̄si in ore/ꝛ postea decoquit in stomacho affect⁹ ꝙ amorē: ꝛ demū trāsmittit ad oia verba ꝙ opationē. Prędicator ꝙ loquit ad philippum vnde emat panes: qñ hō cogitat ꝙ de intellectu ꝛ studio suo nō habet vnde alius satiet. q. d. hoc mō non sufficit studiū meū vel ingeniū vnde ḃ possem habere qō sufficiat tante turbę. a ¶Hoc aūt dicebat tēptās eū. i. pbās qz hoc debet dicere hō/nō ꝙ desperationē: sed ꝓpter ꝓbationē ꝛ elationis depressionē ne sibi attribuat qō nō habet ex se. c ¶Ipe enī sciebat ad eē factur⁹: ex dei munere: cui ꝛc panes multiplicare: sicut ꝛ christ⁹ nō habuit ab hoie ꝙ multiplicaret pa/

nes sed ex deitate. Et in ḃ significat ꝙ licet nō satis cōsidat ꝙ habeat donū ꝓdicandi/debet ingeniū suū ꝛ intellectū scrutari vt videns suū defectū confiteat. Un sequit: d ¶Respōdit ei philippus: ducentorū denariorū ꝛc. Ita rndet intellectus hoīs sibūpsi. i. hoc intelligit hō ꝙ cognoscit ꝙ nō sufficit ad ꝓdicationē pfectio duoꝝ talentorum. ſ. scientię ꝛ eloquētię/ nisi etiaz assit donum gr̄e diuine. Un. j. xv. a. Sine me nihil potest facere. Prouer. xxij. a. Sup aurū ꝛ argentum gratia bona. Mat. 14. b Marci. 6. c Luc. 9. b. Quia magis necessaria est gr̄a ch̄i ꝙ scientia et eloquentia: et ideo sup hoc esse pōt accumulatiuū: qz scięti⁹, eloquętię necessaria ē additio gr̄e. Greg⁹. Jnuanū laborat exterius lingua ꝓdicatoris/nisi int⁹ operetur gr̄a saluatoris. Isti sunt tres panes: qs petere debem⁹ ab amico: Luc. xj. a. Amice accōmoda mihi tres panes: qm amicus me⁹ venit de via ad me: nec habeo qd ponā ante eū. Esa. xlij. b. In domo mea nō ē panis nec vestimētū. e ¶Dicit ei vn⁹ ex discipulis ei⁹ andreas frater simonis petri. Petr⁹ interp̄tat agnoscēs: ꝛ significat fidē: cui⁹ frater ē andreas: qui interp̄tat virilis ꝛ decorus statione: ꝛ significat spem q̄ semp virilit agit ꝛ sursum se erigit. Un igit videt hō ꝙ p scientiā et eloquentiā nō sufficit ꝛ de se diffidit/sperare debet ꝛ cōsidere de deo: ꝙ si affectuose ad deū cōuertat/dabit ei dñs verbū/et verbo affectū ad populū pascendū. Remittit ergo andreas. i. spes hominē ad puerū: id est ad purū affectū/dicēs: f ¶Est puer vnus hic qui habet quinq; panes hordeaceos et duos pisces. Iste puer est affectus: qui semper debet recurrere ad deum/sicut puer ad matrē. Unde Pū. Sicut ablactatus est super matre sua ꝛc. Item Pū. Sicut oculi ancille tue ꝛc. Pū. Oculi mei semper ad dominū ꝛc. Affectus etiā debet esse/puer: id est purus in se sine macula per innocentiā vel pęnitentiā. Et debet esse/ vnus/quantū ad primū per concordiam fraternā. Vel/vnus: id est non diuisus/non discurrens per vanitates ꝛ infanias falsas: quia mens diuisa nō impetrat. Et debet esse plenus/vt habeat quinq; panes hordeaceos in memoria passionū domini. Qui panes quia reficiunt/ ꝛ dicunt quinq;/ꝓpter numerum vulnerū: ꝛ hordeacei/ꝓpter asperitatem tormentorū. Suadet ergo spes recurrere ad affectum: ꝛ de affectu compassionis ministrare plebi panes: id est verba de passionibus et vulneribus christi: Sicut apl's. j. Corinth. ij. a. Nihil me iudicaui scire inter vos nisi ieſū christū ꝛ hunc crucifixum. Isti panes sunt hordeacei: quia cum asperitate quadam ꝛ amaritudine mētis debet recoli passio christi. Unde beatus Bern̄. Ęg tibi o amaritudo peccatorum meorū: ꝓpter quam tollendā tantā bone ieſu oportuit te pati amaritudinem. Cant'. j. d. Fasciculus myrrhę dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Sed nota ꝙ cum panib⁹ adduntur pisces: qz nō est amaritudo sine consolatione. Pū. Scom multitudinē dolorum meorum ꝛc. Et. ij. Corinth. j. c. Pū. 93. Sicut abundant passiones christi in nobis: ita ꝛ per christum abundat consolatio nostra. Et nota ꝙ nos sumus sicut pueri/ qui datis sibi pane ꝛ pisce/panem reꝛciūt ꝛ piscem comedūt: ita nos quod dulce est retinemus: quod amarū est reꝛcimus. Prouerb. j. d. Mane consurgent ꝛ nō inuenient me: eo ꝙ ero/sam habuerūt disciplinam. q. d. nō habebūt piscem: id est consolationem in me: quia nolunt habere panem disciplinę. Duo aūt pisces: sunt spes ꝛ charitas. Spes quidē piscis marinus est: quem petrus trahit hamo suo de mari: id est de tribulatione: Matth. xvij. d. Quia tribulatio patientiam operatur/patientia probationē/probatio vero spem: Roma. v. a. Charitas vero piscis est. Que dulcis: ꝛ piscis mundus ꝓm legē: qui habet pennulas benignitatis: quia benigna est in subueniendo miseris: et squamas patientię quib⁹ munitur. Unde. j. Corinth. xiij. b. Charitas patiens est/benigna est. De his dicit Pū. 88. Pū. Donam in mari manum eius sinistram. ſ. spem in tribulationibus: ꝛ in fluminibus dexteram eius. ſ. in bonis charitatem: vt sit leua sub capite et dextera in amplexu. Cant'. ij. b. Et nota ꝙ plus debet homo comedere de pane/et vtilius est ei ꝙ de pisce. Ita dominus in ꝓsenti plures dat tribulationes. Modo enim est tēpus tribulationis. Esa. xxxvij. a. Dies tribulationis et angustię dies hec. Item raro et non quotidie/ sed in festiuis diebus dat pauper homo pisces familię suę: Ita christus suis non semper dat consolationes: sed raro

✳ et in claris festis

Universidad de Deusto Biblioteca

E ℣ a ¶Sed hec ād sūt inter tātos? Hoc imbecillitatē fuit. Credebat q̄ a pauciorib⁹ pauciora: et a plurib⁹ plura faceret q̄ mirificabat: qđ non erat verū. Similiter ēm erat ei facile et a plurib⁹ et a pauciorib⁹ facere manere panū naturam: ꝓ̄ō ēm materia subiecta indigebat: ꝫ ipsis creaturis vtīt ad materiā miraculorū: vt ostendat se esse auctorē eorū: cōtra marcionē et manichēū. Ideo etiā sicut dixim⁹ .g.ij. nō creauit nouū vinū; ꝫ de aqua fecit: et hic similiter nō nouos panes creat: sed multiplicat iā ꝓcreatos.

quinq⁹ panes hordeaceos et a duos pisces: sed hec ād sūt b iter tātos? ¶Dixit ergo iesus: c Facite homines discumbere. d Erat aūt fenū multū i loco.

Et est notabile hic quātū ad instructionē nostrā: q̄ discipuli dñi dicunt habere tales et tā paucos panes. Ad̄ dicit Chrys. Discamus hinc nos q̄ voluptati attēdim⁹ q̄ comedebāt mirabiles viri illi et magni: christus. s. et apli: et quātitatē eorū q̄ inserebant ad mēsam magnā; qz quinq; tm: et qualitatē; qz hordeacei: vtilitatē mēse eorū videam⁹ et imitemur. b ¶Dixit ergo iesus. Continuat sic. Sic desperauerat vterq; discipulus vt dicū est: Qui ḡ sic desperauerāt: idcirco mirificatur dicit: c ¶Facite homines discūbere/ q̄si cōmessuros. Idcirco ēm pr⁹ quā fierat ab eis/ vt prius cōfessi rei difficultatē; postea cū factū fuerit magis discant dei virtutē. Et qz posset q̄ quērere de aptitudine loci ad recūbēdū: ideo determinās subdit: d ¶Erat aūt fenū multū in loco/ illo: licet ꝑ factum sit ante pascha. In terra ēm illa circa pascha habēt noua grana: et ꝓcipiunt offerri in pascha: Acuit. xxiij. b. et postea pone bāt falces in messe. Unde cū collectio fenī antecedat messem: nō est mirū si tūc erat fenū i loco: et etiā ꝓter vicinitatē aquę. Chrys. Discipuli cum desiderio discumbere fecerunt turbas.

e ¶Discubuerūt ḡ viri numero quasi quinq⁹ milia. Fuerus viroz ponit ab euāgelista/ ob stuporem magnitudinis miraculi. Et nota q̄ discubuerūt ꝑm ordinationē apl̄oꝝ q̄bus ꝑ iniūgerat dñs. Apli ēm cōfestim obedierunt/ et nō tumultuari sūt nec; dixerūt/ q̄d ē ꝑ: qualiter iubet turbā recūbere/ nullo adhuc cibo parato: ꝫ ante visum signis credere incepērūt/ q̄ in initio decrediderāt? dixerāt: Unde emem⁹ panes et. Hoc aūt ꝑm Chrys. lucrati sūt ex interrogatiōe dñi ꝓ̄ri: et ex eo etiā q̄ ita secure nōdū fractis panib⁹ iussit eos recūbere/ ac si essent oīa parata mētes eoz suscitauerat ad fidem:

Quare dominus in multiplicatiōe panis orauerit

¶Accepit ḡ iesus panes. Jā eos multiplicauerat/ ꝑm Chrys. Dicit ēm sic: Nōdū panib⁹ apparētib⁹ miraculū fecit vt discas q̄m nō entia vt entia ei subsitūt: scom illū apli Roma. iiij. c. Qui vocat nō entia vt entia: siue q̄ vocat ea q̄ nō sūt tāq; ea q̄ sūt et. g ¶Et cū gras egisset/ distribuit discūbētib⁹/ ꝑ se et ꝑ aplos. Hic grit Chrys. Quādo paralyticus curat nō orat. ē. v. b. nec q̄si mare cōpescit: Matth. viij. c. nec q̄si mortuū erigit: Matth. ix. c. cur ḡ in panibus ꝫ facit? Et ꝫ soluit Chrys. cripliter. Primo: qz ꝑ ꝫ vult ostēdere/ q̄ cō mestionē incipiūt/ gras agere deo oportet. Secūdo: qz in minoribus miraculis maxime ꝫ facit/ vt discam⁹ q̄m nō indigens auxilio/ ꝫ cōdescēdēs ꝫ facit: Si ēm indigēs/ i maioribus maxime ꝫ fecisset: vīl ex ꝫ q̄ maiora facit cū auctoritate/ ostendit q̄ q̄si erat i minoribus ꝫ facit nō ex indigētia ꝫ cōdescēsiue. Tertio soluit: qz corā turbis orat/ vt oñdat q̄m deo nō ē ꝓtrari⁹: et ꝑ grāriationē destruat suspitionē ppli. Ad̄ ꝺo sine turbis facit aliqđ signū: nō ita oportet orare. b ¶Similiter et ex piscib⁹ quātū volebat. Chrys. Ex subiectis piscib⁹ nūc facū ē miraculū: post resurrectionē ꝺo nō de materia subiecta ꝫ de nihilo. ī. xxj. vt scias q̄m neq; mō indiguit materia ꝫ vt ℣ obstruat hereticoz

Duo pisces {Fides. Penitentia — Duo pisces {Fides. Spes.

Moraliter ✳ sed raro et in claris festis. Unde Bern. Rara hoza et parua moza. Et hoc est/ vt auidius quęrat delectatio eterna. Ad̄ Cant. i. d. dicit: Fasciculus myrrhę dilectus me⁹ mihi inter vbera mea commorabit. Sed non dicit hoc de botro cypri.

Scom Bern. {Utilitas vestium. Maturitas sensuum. Temperantia gule. Custodia linguę. Quinq; panes
Labor manuum {Cognitio sui. Pudor cōfessi. Dolor amissi. Timor inferni. Cognitio mundi. Vel/ Quinq; panes

a ¶Sed hec quid sunt inter tātos? Ita dicit homo sibi ipsi: Presto sūt panes. i. passiones christi: sed hec parū ꝓsunt multis: nō sufficit eis ꝓdicatio ꝓnētię: volūt subtilia tibi ꝓ̄dicari. j. Corinth. j. d. Prędicam⁹ christum crucifixū: iudeis quidē scandalū: gentib⁹ aūt stulticiam. Sed fundant oēs qui operant linū plectentes et texentes subtilia. Vel aliter. Hec ād sūt inter tātos: q. d. nō valet ꝓdicatio mea quātūcunq; sit de bonis: nisi affit gratia saluatoris q̄ verba multiplicet et efficacia satiādi donet. b ¶Dixit ergo iesus: facite homines discūbere. Sic hō spe cōfortat⁹/ et habēs fiduciā in dño/ licet se insufficiēte videat/ tm intellectū et ingeniū suū et affectū et oēs sensus et mēbra applicat et ꝓmittit quasi ministros ad parandā mēsam/ sperās de dño q̄ cibum apponet et multiplicabit: scom illud Ps. Dās dabit verbū euāgeliçantib⁹ ꝺrute multa. Barc'. viij. a. Accepit iesus septē panes gras agēs et ꝺrexit et dedit discipulis suis vt apponerēt turbę. Sic dñs ꝓ̄dicantib⁹ dat septē panes. i. vniuersam resectionē scripturę. Et frāgit: qz scriptura eis aperit: et hoc facit nō vt absc̄ōdat/ ꝫ vt turbę apponāt: qz q̄ abscōdit frumēta maledicet ī pplis: Prouer. xj. d. Tob. iiij. b. Si multū tibi fuerit et. d ¶Erat aūt fenū multū in loco. Per fenū intelliguntur hoies carnales vel carnalitas hoim: qz oīs caro fenū. Ibi ḡ est ꝓdicādū/ vbi sūt carnales hoies et pctores/ et q̄ nō habēt panes. Contra illos q̄ nolūt nisi i locis religiosis/ vel parrhisiꝰ ꝓdicare vbi nimis abūdāt panes. Cōtra q̄s ꝺr Esa. lxj. a. Ut mederer cōtritis corde et ꝓdicarē captiuis indulgētiā et clausis aptionē. Et Ps. In idumęā extēdā calciamētū meū et. Matth. ix. b. Nō ē opus valētib⁹ medicus ꝫ male habētib⁹. e ¶Discubuerūt ḡ viri nūero q̄si quinq⁹ milia. Per qđ significat⁹ q̄ qui ꝺbo dei audiēdo volūt attēdere et mēsę dñi ꝓticipare: debēt sensus suos arcere et eis dñari ꝑcere: vt dicit Glo. Contra illos q̄ veniūt ad sermōes vt videāt/ videāt/ et capiscāt et colloquāt cū mulierib⁹. Esa. xxviij. c. Quę docebit sciētiā et quę i telligere faciet auditū? Ablactatos a lacte/ auulsos ab vberib⁹. f ¶Accepit ḡ iesus panes et cū gras egisset distribuit discūbētib⁹. Primo accipiēdi sūt panes: post cū gratiarū actiōe distribuēdi: vt pr⁹ habeat verbū i manu ꝫ in lingua. Act. j. a. Cepit iesus facere et docere. Et bñ distribuēdo/ debuit pr⁹ gras agere/ orare. i. ꝓ bonis habēdis: vt gras referre ꝓ habitis: sicut paulus dicēs in cplis suis: frequēter incipit a gratiarū actione. Et nota q̄ dicit: distribuit. i. diuersis tribuit/ vniculos ꝑm modū et statū suū: nō vni tm. Matth. xxiij. d. Quis putas ē fidelis seru⁹ et prudēs quē cōstituit dñs sup familiā suā/ vt det illis cibū in tpe. h ¶Similiter et ex piscibus quātū volebat: Cōtra illos q̄ inuit⁹ ꝓdicāt et tędio afficiūt auditores ꝺ nimietate. Wester. j. d. Timū abūdās et ꝺficiū ponebat: nec erat q̄ nolētes cogeret ad bibendū. Et nota q̄ dicit: similiter et ex piscib⁹: Nō solū panes ꝫ etiā pisces debet ꝓdicator offerre/ vt aliqñ dura/ et cū duris consolatoria intermisceat. Possūt aūt plures panes assignari q̄ ꝓpoēdi sūt in mēsa dñi spūali. Primꝰ est memoria mortis. Ps. Cinerem tanq; panē māducabā. i. incinerationē. Iste panis satiat esurīē terrenoz. Ad̄ Hiero⁹. Facile cōtēnit oīa q̄ se semp cogitat esse moriturū. Secūdus est cognitio vel cogitatio miserię ꝓsentis: q̄ reficit aīa qñ cogitat q̄ ꝑ suffinet ꝓpter pctā suā: Job. x. b. Quę pri⁹ nolebat tangere aīa mea/ nūc ꝑ angustia cibi mei sūt. Iste panis expellit famē vitę longioris. Ad̄ Job satiatus boc pane dicit: Tedet aīam meā vitę meę: Job. x. a. Et Gen. xxvij. g. Tedet me vitę meę ꝓpē filias heth. Tertiꝰ est recordatio vitę ꝓteritę cū dolore: siue recordatio pctoꝝ q̄s vilia q̄s dānosa q̄s grauia. Ps. Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Et hic panis ꝓprie est horderaceus/ repellēs esurīē peccādi. Mau. iij. b. Omnis q̄ viderit te reflexerit a te. Quartus panis ē pnitētia siue labor pnitētię: De quo dicitur Eccl. iiij. c. Libus tuꝰ quo vesceris erit in pōdere: qz ꝑm pōdus culpę debet esse pōdus pnitētię. Itē. Esa. xxvij. b. In mēsura ꝫ mēsurā et. Vel in pōdere: qz pnitentia debet fieri cū discretione. Roma. xij. a. Rōnabile sit obsequiū vestrum. Ezech. xiij. d. Panē suū comedēt in pōdere et in sollicitudine:

Duo pisces {Fides. Penitentia — Duo pisces {Fides. Spes.

Quinq; panes {Contritio Confessio Satisfactio Oblatio Oratio
Quinq; panes {Dolor de omisso Pudor de cōmisso Timor iudicii. Dolor inferni Timor dei
Pisces {Eliu: exempla sanctoꝝ Esaias: exempla martyrum
Pisces {Propositū melioris vitę Spes venię

✳ vt nec nimis

A ℣ obstruat hereticoz ora. Itē alia rō ḡre et ſbiecta materia nūc facit: vt nō phantasia esse credat q̄ factum est. Qui⁹ etiā gra voluit fieri reliquias/ et ꝓcepit colligi et reponi. Unde sequitur: a ¶Et aūt impleti sūt. i. saturati. b ¶Dixit discipulis suis/ nō turbis: qz discipuli erant seruitores. c ¶Colligite ḡ supauerunt fragmenta ne pereāt. Hoc aūt nō ad ostētationez et gliam suaz fecit: sed ad fidei cōfirmationē: vt fragmenta credi faciant non fuisse phantasiā.

Ps. 20. Ps. dicit Ps. In reliquis tuis ꝓpabis vultū eoz. i. mētē eorum aptabis ad fidē. Irez in hoc dat crēplū/ nō calcādi vel respuendi reliquias post vētrē repletū. Prouer. xxvij. a. Alia satiata calcabit fauū. d ¶Collegerūt ḡ: qz sic est eis imiūctū. e ¶Et impleuerūt duodecim cophinos fragmentoz. i. de fragmētis ḡ residua erat: f ¶Ex q̄nq; panib⁹ hordeaceis et duob⁹ piscib⁹/ multiplicatis. g ¶Que/ fragmēta/ supersuerūt bis q̄ māducauerāt. Et grit Chrys. cur discipulis et nō turbis dedit cophinos portare? Et rūdet: Quoniam hos maxime erudire volebat et certificare de miraculo/ qui oz bis terrarū debebāt esse magistri. Multitudo ēm nihil magnū fructificare debebat ex miraculis ī terim: sicut patet: qz cō festim oblti sūt et petebāt aliud miraculū. Et q̄ ꝑ fieret ī eruditionē discipuloz/ patet: qz eis ꝑ cōmemorat dicēs Matth. xvj. b. Nondū intelligit⁹ q̄t cophinos sūpsistis? Hoc etiā de causa tot fuerūt cophini/ q̄t erāt apli: vt essent ipsis oībus in eruditionē: iudę ꝺo soli in cōdēnationez. b ¶Illi ḡ hoies cū vidissent. i. cū ergimēto cognouissent: nō solū viluꝫ gustu et tactu: i ¶Qđ fecerat signū. i. ꝫ magnū et vtile et oportunū. Vel/ Cū vidissent/ illud signū qđ fecerat: nō solū in multiplicatiōe panū/ sed etiā in reliquiis fragmentoz. k ¶Dicebāt: qz. i. q̄: l ¶Hic est vere ꝓpheta. i. verus ꝓpheta: q̄ ꝓmittit in lege: Deut. xviij. c. Prophetā suscitabit tibi dñs et. In cui⁹ typo alū ꝓcesserūt. Ad̄ in greco habet: O ꝓpheta/ cū articulo. s. m ¶Qui vētur⁹ est in mūdū /per manifestationē: qz iū venerat ꝑ carnis assūptionē. Glo. Venturꝰ est. i. magnę salut⁹ mūdo ꝫco est futur⁹. Vel loquūtur ꝑ tpe aū aduētū. Et habet simile Matth. xj. a. Tu es q̄ venturꝰ es/ an aliū expectam⁹. i. tu es ille q̄ ꝺicet⁹ est vēturꝰ messias in lege. Chrys. Ex ꝫ manifestū est/ qđ ꝓpheta quendā ꝓcipuū expectabāt: Idcoq; alū dicebāt. j. vū. nūq̄d hic est o ꝓpheta. Et hi iō dicūt in ꝫ loco: Hic est o ꝓpheta. Et nota q̄ post saturitatē cōfitent ei ꝑm illud: Cōfitebit tibi cū bñfecerī ei. Ad̄ Chrys. O de gastrimargię supabūdātia infinita: o par⁹ ē miraculoz/ et nusq̄ ꝫ pfecti sūt: nisi qñ impleti sūt. n ¶Jesus ḡ cū cognouisset: qz oīa nouit vt de⁹: o ¶Quia venturi essent. i. venire ꝓponerēt et deliberarēt: p ¶Et raperent eū. i. ad se violent trahere. q ¶Et facerēt eū regē: ꝓ miraculo panū/ volētes sub ꝫ esse sub q̄ videbant nō egere: vt dicit Glo. r ¶Fugit iterū in montē ipe solus/ a q̄ descenderat pascere turbas. Chrys. Pape/ quanta est gastrimargię tyrānis: quāta mētis est facilitas: nō vltra legē vindicant: non vltra eis sabbati trāsgressiōis cura est: nō vltra celanc ꝓ deoꝫ oīa ciecta sūt vētre repleto: et ꝓpheta erat apd eos: et regē i troniçare debebāt. Et nota q̄ christꝰ fugit ꝓpter exēplū. Glo. docēs nos ꝓspera mūdi fugere: et contra ea orare: ēo fugit ad locū oīonis ī mōtē. s. q̄ postea occurrit crucifixoribꝰ. j. xvij. a. Et. j. viij. f. Ego gliaz meā nō gro. Itē: Gliaz ab hoc nō accipio. Chrys. Quid vtiq; fugit? Erudiēs nos mūdanas cōtēnere dignitates: et ostēdēs quoniā nullo indiget eoꝝ q̄ in terra sūt. Qui ēm omnia vilia elegit et matrē et domū et ciuitatē et educationē et vestimēto⁹ stolā: nō debebat postea ab his q̄ in terra sūt clarꝰ apparere. Mā q̄ quidez a cęlis erāt et clara erāt et magna/ et angeli et stella et pater clamās et spiritꝰ testans et ꝓphetę a lōge ꝓdicātes: Quę ꝺo in ēra omnia vilia elegit/ docēs nos cōtēnere ea q̄ hic sūt: et nusq̄ horrere neq; stupere ob ea q̄ in hac vita sūt clara: sed deridere oīa hęc/ et futura amare. Qui ēm admirant ea q̄ hic sunt/ nō admirant ea q̄ sunt in cęlis. Ideo et pilato dicebat: Regnū meū nō est hinc. j. xviij. g. Jō ergo christus fugit gliam/ in exemplū. s. vt nos similiter faciamus. Matth. x. c. Si vos ꝑsecuti fuerint et. Quia eligi in regē vel in ꝫlatū ꝑsecutio est. Unde philosophus. Quę fortune munera putamus/ insidię sunt. Esa. xxvi. d. Pauebūt ꝓncipes eius fugitēes. Itē fugit in montē/ ꝓpter mysteriū ascensiōis: vt dicit Glo. vt significet ascensionē suā in cęlos/ vbi sp vius interpellat ꝓ nobis: vt dicit Deb. vij. d. Et dicit solus ascēdere: quia nullus ascēdit nisi ei⁹ virtute. ℣ te mēbrū ✳ vt nec nimis nec paruz. Iste panis expellit esurīē voluptatis carnalis. Eccl. xj. d. Malicia vni⁹ horę obliuionē facit luxurię maxime. Quinq⁹ panis est recognitio ignorantię/ vilitatis et fragilitatis ꝓprię. Hūc panē offert melchisedech: id est christus/ abrahę: id est cuilibet iusto redeūti de victoria q̄nq; regū: id est de subiectiōe q̄nq; sensuū: qua re homo superbiat de victoria peccati/ dat ei dñs recognitionē sui. Dicheę. vj. d. Humiliatio tua in medio tui. Duo pisces sunt exēpla sancto⁹ ꝫ. qđ nunk/ et ꝫmia beatorū ḡ ꝓmittunt. Bis duobus cōdiunt ꝺdicti panes/ et dulciores fiūt. Grego⁹. Facta recedentiū recolamus/ et grauia nobis nō erūt ḡ sustinem⁹. Itē Grego⁹. Consideratio ꝫmū minuit vim flagelli. Jtē sol⁹ panes et pisces debem⁹ comedere: et turbę ꝫ ponere ad comedendū. Scom Glo. Quinq; panes sūt quinq; libri moysi. Sed de his ꝓtermittit: quia mysteriū planum est in Glo. Sequit: a ¶Et aūt impleti sūt/ dixit discipulis suis: Colligite ḡ supauerūt fragmēta et. Discipuli ieſu sunt apostolici viri/ ꝫlati: quoz est fragmēta colligere: id est subtiliora sacramēta capere: qz grossos panes: id est grossam doctrinā debēt simplicibus ministrare: vt dicit Glo. Fragmēta aūt: id est subtiliora et altiora/ debēt cophinis tradere: id est abiectis et despectis mūdo/ ꝑfectis. s. Vel aliter/ vt ꝑ discipulos christi intelligant simplices homines et humiles q̄ ferūt in ḡ et disciplinā christi: Scom illū Matth. xi. d. Discite a me qz mitis sum et hūilis corde. Fragmēta sermōis/ sunt ḡdā modica in sermōe: vt forte aliqua exēpla sanctoꝝ/ vel aliqua ꝺba bona deuote/ plata: q̄ colligere debēt simplices q̄ magna recolere nesciūt. Ad̄ dicit Ruth. ij. a. q̄ defīciēs trerptak/ et simplices hoies significat: ad socrū suā: Adam in agrū et colligam spicas: q̄ fugerint manꝰ metentiū. Nō faciūt simplices hoies quādo subtilitatē sermonis dimittūt: et ꝺba leuia q̄ vix ꝓdicato: visus est auertere attendūt et recolunt. Et istud est valde vtile homini/ vt semp habeat apud se et recolat verbū bonū q̄/ si cibū vnde viuat/ et mortis: id est peccato vt rēptatiōi resistat: Scom illū Ps. In corde meo absc̄ōdi eloquia tua vt nō peccem tibi. In corde dicit/ q̄si in sacculo: absc̄ōdi eloquia tua/ q̄si viaticum. Ps. Cantabiles mihi erant iustificationes tuę et. Aliter exponit. b ¶Dixit discipulis suis: Colligite ḡ supauerūt fragmēta et. Jesus est ꝺdicator/ vt diximus: q̄ postq̄ pauit alienos/ debet pascere ꝓprios discipulos. i. ꝺtrites suas et affectiōes bonas vt opatiōes vel sensus spūales cibo spūali nutriret: vt ḡ dixerit alūs/ et ipse faciat: nec saturatis alūs ieun⁹ maneat. Ita ēm ē de dispēsatoribꝰ/ q̄ postq̄ alios pabulū ministrauerūt/ pascūt seipos. Ad̄ Eccl. xxxij. a. Curaz illoꝝ habe et sic cōsidera/ et oī cura tua explicita recūbe. Duodecim cophini q̄ implenk ex fragmentis panū/ sunt duodecim fructus: q̄ reportank ex sermonib⁹ siue ꝺdicatiōibus: q̄s paulus enumerat/ Gal. v. d. Fructus spūs est charitas/ pax/ gaudiū/ patiētia/ benignitas/ bonitas/ lōganimitas/ mānetudo/ fides/ modestia/ continētia/ castitas. Vel in futuro reportabūtur duodecim vtilitates: Tres ḡtuz ad tres dotes animę: q̄tuor ad dotes corporis: quinq; ḡtiā ad repletionē quinq; sensuū qui hic non possunt repleri. Unde Eccl. j. b. Non saturat oculus visu: nec auris auditu impletur. Sed ibi replebunt. Ad̄

Ps. 48.

Ps. 118.

Ibidem

Aliter

Ps. 41.

E ℣ te membꝝ: scz cum capite. Item ascendit in monte/ ꝑpter sacramentū: significās q eius altitudo nō potest intelligi: vt dicit Glo. Pō. Accedet homo ad cor altum et exaltabit deus. Cant. vj. b. Auerte oculos tuos a me ꝛc. Et nota q fugit ipse solus in monte/ multis rationibus. Primo: vt ostēdat solitudinem orationi ꝛ cō templatiōi cōpetere. Theocꝛ. iij. d. Sedebit solitarius ꝛ tacebit ꝛc. Item fugit solus discipulis nescientibus: vt ostendat q qui magis sunt familiares: magis persuadent honores. Ideo nō cōsultis discipulis fugit gloriā regni. Bieb. vij. d. Inimici hominis domestici eius. Alias duas rationes ponit Chryſ. Prima: vt ostendat ꝑ grauis est ꝛ damnosa eius derelictio. Pō. Dibi adherere deo bonū est: Ergo derelinquere vel derelin qui malū. Hiere. ij. d. Scito ꝛ vide q malum ꝛ amarū est dereliquisse te dīm deum tuū. Secunda: vt maiorē amorē operet in eis amplius desiderātibus ꝛ auidius requirētibus amissum/ ꝛ solliciti⁹ custodientibus inuentum. Sequit: a ¶ Ut autē sero factū est/ ea die qua clam christus fugerat ab ipsis discipulis ꝛ turbis: b ¶ Descēderunt discipuli eius/ a magistro relicti. c ¶ Ad mare/ tyberiadis. Cum em cognouerunt se amisisse magistrū/ ad mare tyberiadis descēderūt: ꝛ ibi vsq ad vesperā: id est vsq ad noctem expectauerūt cum ibi: vt dicit Chryſ. venturū cum esse putantes ad se: Facta autē nocte/ nō vltra sustinēt/ sed nauim ascenderūt: putantes trans mare eum inuenire in capharnaū/ vel in media via: q̄ in capharnaū mālionarius fuerat: ꝛ habitabat frequentius/ ꝛ mater eius ꝛ fratres. Vel ꝑm Aug⁹. Venerūt/ dicit/ per prolepsim siue per anticipationē. Summatim em ꝑponit qd postea explicabit: vnde postea exponit qd in veniendo cōtigit. Secm Chryſ. plana est littera: quę habet/ venie/ bant: id est in veniēdo erant/ siue veniēdo tendebāt in id qd vltra mare erat: scz ad capharnaū. Sed quia horum ascensus nauis nō determinauerat/ subdit: f ¶ Et tenebrę iā factę erant: quādo. s. ascenderūt nauim: q̄ vsq ad obscurā noctem expectauerant christū/ putantes eum ad se venturū. g ¶ Et nō venerat ad eos iesus: quē expectauerāt vsq ad noctē. Et nota feruorē discipulorū in querēdo magistrū: sicut dicit Chryſ. Facta vespera nō vltra sustinent vt quęrant eum/ tantus eos detinebat amor: Hec enim dixerūt: vespera nunc est nec assumpsit nos: vbi nūc abibimus: periculosius est locus et fallax tēpus: sed ab amore igniti ascenderunt in nauim. Hecꝛ em maniter euangelista tēpus designat: sed vt per hoc calidū ꝛ ferventem eorum amorē ostendat. Quid autem in nauigando eis contigit/ subdit: h ¶ Mare autē vento magno flante/ exurgebat: id est intumescebat cū iam essent in via.

℣ Cū remigassent

Mozaliter ✳ Phil. iij. b. Pax dei quę exuperat omnē sensum: Et. j. Corinth. ij. c. Os oculus nō vidit nec auris audiuit nec ꝛc. Vel possunt hic poni duodecim fercula in mēsa dei qui sūt duodecim panes ꝑpositiōis: Leuit. xxiij. a. Sequit: a ¶ Ut aūt sero factū est/ descenderūt discipuli eius ad mare ꝛc. Mysteriū planū est ꝑm Glo. Et incipit hic nouū miraculum ꝛ similiter nouū mysteriū. Sero mūdi est post ascēsionē christi: quia tunc lux de mūdo recessit ad cęlum: vel q̄ nos sumus in quos fines seculorū deuenerunt: vt dicit. j. Corinth. x. c. In hoc sero descenderūt discipuli ad mare: id est ad laborē mūdi ꝛ regunt nauē: id est ecclesiā vt ducant eam in villā cōsolationis et pinguedinis: id est in cęlestē patriā. l ¶ Et tenebrę iam factę erāt: quia quāto accedit finis mundi: tanto charitas frigescit: Matth. xxiij. b. crescūt errores ꝛ crebrescūt mala. g ¶ Et nō venerat ad eos iesus. Boni enim etiā sūt in ꝑsenti in tenebris ignorātię ꝛ miserię: quia nondū venit iesus: id est salus quę veniet eis in morte. h ¶ Mare autē: id est mundus. i ¶ Vento magno flante: id est omni genere temptationū ꝛ persecutionū: k ¶ Exurgebat/ cōtra nauem ecclesię: quę dicit nauis: q̄ in principio tempore martyrum arta fuit ꝛ in fine: sed in medio est lata quantū ad pacem ꝛ ꝓsperitatē: sed in medio tamē est sentina ꝑ cupiditatē. De ista naui dicit Prouer. vlt. b. Facta est quasi nauis institoris delonge portans panē suum. Mare autē dicit mūdus: q̄ tumet per superbiā: feruet per inuidiā: tēpestat per iracundiam: submergit per acidiam: candet per auariciā: absorbet per castrimargiā: spumat per luxuriā. Item in mari: id est in mūdo maior piscis deuorat minores. Habacuk. j. a. Quare taces impio ꝓculcante iustiorē se: ꝛ facies homines sicut pisces maris? Item in mari est cetus: id est diabolus. Dicit de ceto q̄ esuriens aperit os suum ꝛ odorē emittit: quo odore pisces delectati ꝛ decepti sequētes odorem currūt in os ceti: Sic diabol⁹ de/ licias/ diuitias beatitudinū/ odorē spirat delectabilē/ sed mendacem: ꝛ sic multos absorbet hoc odore deceptos: nec reuomit nisi ionā qui interpretat dolens siue donatus deo. Jon. vij. c. Multū mare sum ego aut cetus? Vel nauis qua trāsit mare est pęnitētia: hęc est nauis simōis: altera nauis iohānis est innocētia: de qbus habet Luc. v. a. Per alterā istas oportet transire ad patriā cęlestem. Pō. Non ꝑmittis eos bonis qui ambulāt in innocētia: Sed nec eos/ dicit Bern⁹. qui in pęnitentia. Hęc nauis pęnitētię nobis necessaria est: si in sero: id est in tenebris huius vitę volumus transire mare: id est periculā huius mūdi: ꝛ venire in capharnaū: id est ad consolationem ꝛ pinguedinē paradisi. Sap. xiij. a. Exiguo ligno credūt homines animas suas: id est pęnitētię: quę parua est respectu peccatorū nostrorū quę fecimus/ ꝛ tormentorū quę meruimus/ ꝛ laborū quos ꝓ mūdo vel diabolo sustinuimus/ ꝛ ꝓmiorum quę expectamus. Et sequit ibi: Et transeuntes mare/ perrexerunt in terram: Et in eodē: Spes orbis terrarū ad ratem cōfugiens/ remisit seculo semen natiuitatis: quia ꝑ pęnitentiam redit ad statum innocentię ꝓtoꝛis: quę fuit semen natiuitatis spiritualis. Sap. x. a. Cum aqua deleret terrā: id est cum delectatio subuerteret terrenos/ sanauit sapiētia per contēptibile lignum iustū gubernans: q̄ ꝑ pęnitentiā quā multi contemnūt sanatur quilibet ꝛ fit iustus. Vel iustus antonomasi/ ce ꝛ singulariter christus/ qui sanauit terrā ꝑ cōtemptibile lignum crucis: ꝛ ipse ligno directus ꝛ gubernatus est vsq ad litus resurrectionis. Luc. vlt. d. Mōne oportebat christū pati ꝛ ita intrare in gloriā suam? Crux em christi fuit sua nauis/ arta in ꝓncipio ꝛ in fine: id est circa caput ꝛ pedes/ et in medio ampla: ita nauis nostra est crux nra: id est pęnitētia. Hęc nauis indiget remis et remige siue rectore. Remi sunt bona opera. Manus ad remos mittit: qui manus ad opa bona extendit. Rector est discretio. Eccꝛ. ix. d. Ego dicebā sapientiā: id est discretionē/ melioꝛe esse fortitudine. Sed nō sufficiunt nobis remi: quia hoc mare nimis magnū et spaciosum manibus: sed indigemus vento: id est gratia dei: ꝛ tractu: id est exemplo christi ꝛ sanctorū. De ꝓmo dicit Pō. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectā. De secūdo/ Cant. j. a. Trahe me post te ꝛc. j. eodem. c. Nemo venit ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eum. Item nauis quāto latioꝛ est ꝛ longioꝛ tanto securioꝛ: sic pęnitētia. Ideo stulti sunt qui cum possint habere bonam ꝛ magnā nauem intrant in modicā ꝛ periculosam. Sicut loth Gen. xix. c. Est ciuitas hic iuxta ad quaꝛ possum fugere parua ꝛ saluaboꝛ in ea. Item nauis: id est pęnitētia vel anima pęnitēs debet esse clausa ad aquas inferioꝛes/ et ad superioꝛes aperta. Deut. xj. b. Terra ad quam ingredieris montuosa est ꝛ campestris de cęlo expectās pluuiā. Item naui/ gantes aliquādo ascendūt/ aliquādo descendūt: sic/ pęnitentes aliquādo ascendūt ad superna: aliquādo descendūt ad inferna per timoꝛē. Pō. Ascendūt vsq ad cęlos ꝛ descendūt vsq ad abyssos. Item nauis quādo ducit/ velo et vento sine labore nauāntis/ nō timet piratas/ sed quādo cum laboꝛe ꝛ fatigatione: sic quādo pęnitētia cum fastidio agitur timendum est a dęmonibus. Osee. vij. ꝑm aliam litterā. Fortitudo tua viri piratę tui. Item in naui est fetoꝛ: sic pęnitentibus debet fetere et displicere peccatū suum. Esa. iij. d. Et erit ꝓ suaui odoꝛe/ peccati: scz fetoꝛ eiusdem. Item qui in naui sunt vilissimas aquas bibunt ꝛ cibos aridos comedūt et ad mensurā: sic qui in naui artę pęnitētię sunt. Unde dominꝰ in cruce/ per quā pęnitētia significat/ aceto potatus/ noluit bibere cū gustasset: Matth. xxvij. d. ostēdens q̄ parū debet sumere pęnitēs etiam de cibis aridis. Esa. xxx. c. Dabit tibi dīs panem artum ꝛ aquā breuē. Item nauis contra ventū ꝛ tempestatē duobus marine indiget: videlicet ancoꝛa ꝛ sabburra: id est pōdere ne fluctuet: Sic pęnitētia contra insultationes diaboli indiget ancoꝛa spei: ꝛ

✳ sabburra: id est

a ¶ Cū remigassent ergo: id est remis nauem impellerēt. b ¶ Quasi stadia viginti quinq̄ aut triginta: ꝛ sic ꝛ longe erant a terra. c ¶ Vident iesum ambulantez supra mare: nō tamē statim cognouerunt quia iesus esset/ sed putabāt phantasma esse: vt dicit Matth. xiij. c. d ¶ Et ꝓximum naui fieri: ita q̄ ex ꝓpinquo potuerunt discernere q̄ non erat vnda maris vel aliquid aliud nisi forma hois. e ¶ Et timuerunt. Matth. xiij. c. dicitur/ q̄ turbati sunt ꝛ clamauerūt. Turbati aūt sūt: vt dicit Chryſ. ꝑpter quattuoꝛ. Ꝓpter tēpus: tenebꝛositas em erat: id est noꝛ tenebꝛosa. Et ꝑpter tempestatē: mare em erigebat. Et ꝑpter locū: q̄ in mari erāt ꝛ longe a terra stadiis viginti q̄nq̄. Et ꝑpter inopinabilē visum: viderūt em cum supra mare ambulantē. f ¶ Ille autē dixit/ vel/ dicit eis: ita turbatis: g ¶ Ego sum/ nolite timere/ me esse phantasma. q. d. nō sum phantasma. Et non dicit quis sit: quia ex voce poterāt eum agnoscere: vt dicit Hieronym⁹ super Matth. xiij. Vel vt significet se esse illum q̄ dicit Exo. iij. d. Qui est/ misit me ad vos. h ¶ Voluerunt ergo accipere eū in nauim/ agnoscentes eū. s. ex voce ꝛ gaudentes de securitate. Nocē em christi statim tranquillitas secuta ē/ ꝑm Chryſ. Unde etiā sequit: i ¶ Et statim nauis fuit ad terrā qua ibant: quia tranquillatus est ventus qui ꝓius erat cōtrarius. Queꝛit autē hic Chryſ. cur in nauim nō ascendit? Et respōdet: vt miraculū maius faceret/ ꝛ deitatez eis reuelaret aptius/ duplici. s. miraculo: ꝛ quia supra mare ambulabat: ꝛ mare suo ꝑcepto sedabat. In hoc etiā fuit maius miraculū: quia extra nauim existens potestatē suaz vsq ad eos qui in ea erant/ ostendebat. Hoc autē facit vt ostendat eis/ q̄ cū gratias ęgit in miraculo panū/ nō hoc fecit indigens auxilio: sed cō descendens eis/ ne crederēt eū iudei cōtrariū deo. Ideo permisit tempestatē fieri/ vt eū inquirerēt: ꝛ rursus quietauit/ vt virtutē suam eis ostēderet. Item quęrit Chryſ. quare solus ꝛ solis discipulis apparuit sup mare: Et ad hoc respōdet/ q̄ ꝓpter imbecillitatē turbarum quę non caperent tam magna: et

℣ ꝑpter eruditionem

Mozaliter B ✳ sabburra: id est pondere timoꝛis. Spes em est ancoꝛa mētis. Un Deu. vj. d. Firmissimū fulatiū habemus qui confugimus ad tenendā ꝓpositam spem quā sicut ancoraz habemus animę tutam ac firmā. Chryſ. Hanc ancoꝛā si nō habuissem⁹ olim/ vtiq̄ submersi essem⁹. Act. xxvij. c. Timētes ne in aspera loca inciderem⁹/ de puppi mittētes ancoras q̄ttuoꝛ/ optabant diem fieri. Aspera sunt loca infernī: puppis est finis vitę: quattuoꝛ ancoręsunt spes de misericoꝛdia ꝑueniente/ cooperante/ cōsūmante/ glorificante. Pō em in spūalibus solum: sed in tēporalibus: in militia. s. in agricultura/ nisi quis spem ꝓpriam non tangat opera. Et nota q̄ ancora figit in solo ꝛ in arena/ ꝛ nō videt multū firma: sic spes sctoꝝ in pauꝑtate ꝛ tribulatiōe stabilit: ꝛ iō a malis infirma videt. Sap. iij. a. Etsi coꝛa hominibus tormenta passi sunt/ spes illoꝝ imoꝛtalitate plena est. In arenis est absconditus thesaur⁹ salutis. Deut. xxxij. c. Thesauros absconditos arenarū. Matth. v. a. Beati pauperes spiritu ꝛc. Prosperat iuſt⁹ i morte sua. i. ꝓ moꝛtificatiōe sua.

Uentus superbię
- Charybdis: id est vertigo aquę: quę cō paratur inuidię.
- Scylla: id est rupes vel scopulus: quę comparatur irę ꝛ odio.
- Uentus mollis ꝛ lentus: ꝛ gallice bona/ ge: qui comparat acidię. Sabburra etiā indiget: id est pōdere timoꝛis/ contra ventū elatiōis: ꝛ ne eleuetur nimis ad statū laudis ꝛ adulatiōis. Eccl. xxv. b. Timoꝛ dīi sup oīa se supposuit. Prouerb. xvj. a. Spiritū pōderatoꝛ est dīs. Item nota q̄ nauis aliquādo ꝑclitat: In mari em sūt multa periculа: ꝑm illud Eccl. xliij. c. Qui nauigant mare/ enarrāt ꝓricula eius. In eo sūt obices scandaloꝝ. Matth. xviij. a. Ue mundo ab scādalis. Item vertigines ꝑplexitatū siue oꝛagines. Un Esa. xix. c. Dīs miscuit in medio eius spiritū vertiginis. Item in eo sunt sirenę allicientiū voluptatū. Hen. xliij. b. Gallis siluestris babebat multos pueros bituminis. Esaię. xiij. d. Sirenę in delubris voluptatis. Istę sirenę sūt filię moabitarū: quę venerūt ad illudendū populū israeliticū: Numeri. xxv. Item ibi sūt ceraunia ꝛ idianoꝝ defectuū. Ceraunia em sunt pericula vbi vtrimq̄ est arena ꝛ nō pōt se mouere nauis: Et ex hoc accidit tristicia seculi q̄ moꝛtē operat: vt dicit. ij. Corꝛ. vij. c. Item ibi sunt collisiones ventoꝝ: id est diuersitates tēptationū: q̄ impellunt nauem pęnitentis. Unde Job. j. d. Cū comederēt filij Iob in domo ꝑmogeniti/ irruit vētus a regiōe deserti ꝛc. Job/ dolens: id est pęnitens/ filij eⁱ⁹/ boni motus ꝛ voluntates: domus/ conuersatio bona. Hęc oīa vētus temptatiōis destruit aliquādo ꝛ ipm pęnitētē facit ruere i peccatū. Ezech. j. a. Ecce ventꝰ turbinis ab aq̄lone: id est a diabolo. Job. xxvij. d. Tollet eū vētus vrens: id est tēptatio q̄ vrit virozem ꝛ flores pęnitentię. Et sicut subito venit vētus ꝛ nescit vnde: sic est de temptatiōe diaboli. Sed nota q̄ q̄ fundatus est sup petraz/ nō deiicit a vento: Un dicit Matth. vij. d. Uenerūt venti ꝛ irruerūt in domū illā ꝛ nō cecidit. Sūt aūt quattuoꝛ vēti ꝓncipales: Sic quattuoꝛ genera tēptationū: quę habent in Pō. Nō timebis a timoꝛe nocturno: A sagitta volante ꝛc. Possunt autez alio modo sumi q̄ttuoꝛ distinguant ibi in Glo. Tēptat em diabol⁹ pęnitentē in experiendo nō expertū/ dicens: Nescis quāta vel q̄lis est delectatio in hoc vel in hoc: Sic tēptauit euam de pomo vetito ꝛ inexperto. Prouer. ix. d. Aquę furtiuę dulciores sunt/ ꝛ panis absconditus suauioꝛ. Item tēptat de dimittendo bonū inceptū/ dicēs: Illud melꝰ est/ ꝛ debes facere/ ꝛ hoc dimittere. Contra q̄ dicit Apls. j. Corꝛ. vij. d. Unusquisq̄ in q̄ vocatione vocatus est/ in ea ꝑmaneat. Item solliciti tādo de pusillanimitate ꝛ timoꝛe/ si homo velit mutare vitā suam in melius: et mīta pericula fugiēdo. Un dicit rabsaces/ Esa. xxxvj. a. Quę est ista fiducia qua cōfidis aut quo consilio vel foꝛtitudine rebellare disponis? Item in codē. c. Ut comedant stercoꝛa sua ꝛ bibāt vrinā pedū suoꝝ. Item Prouerb. xxj. b. et xiij. c. Leo est foꝛtis/ legna in itineribus. Item tēptat de differēdo in posterū bonū ꝑpositū. Soph. ij. d. Uoꝛ cantantis in fenestra coꝛuus in supliminari. Coꝛuus em cātat cras/ cras. Esa. xxxvij. a. Uenerūt filij vsq ad partū ꝛc. Matth. xxiij. d. Ue ꝑgnantibꝰ ꝛ nutrientib⁹ ꝛc. Nota aūt q̄ sup oēs ventos ille qui dicitur mollis piculosioꝛ est: sic tēptatio ex ꝓspitate. Contra istas aūt tēptatiōes faciēda sunt ea q̄ fecerūt nautę. Jonę. j. vbi dicitur q̄ vasa ꝑiecerūt in mari: deinde ionā: tertio vouerūt vota: q̄rto imolauerūt hostias. Ualoꝝ ꝑiectio est elemosynarū largitio ꝛ tgaliū abiectio. Proiectio ionę in mare/ est filiū dei nob̄ in tribulatiōe associare: vt quādo dicim⁹ dño: q̄ ꝑpter eū oꝛta est tēpestas: ꝛ q̄ ꝑpter odiū q̄ habet diabolus contra dīm insurgit contra nos. Unde Pō. Propter te mortificamur tota die. Uouere vota est recurrere ad bñficiū oratiōis. Immolatio est beneficiū deuotiōis. Fgit q̄ pōt ꝑdicta pericula euadere/ ꝛ ꝑ nauē pęnitētię trāsire vsq ad capharnaū: id est vsq ad gaudiū: q̄ est villa pulcherrima ad videndū. Un Pō. Dñe dilexi decoꝛem domus tuę. Et est villa cōsolatiōis. Un Esaię. xxv. c. Absterget deus omnē lacꝛymā ab oīi facie. Et Esa. lxvj. d. Quō si cui mater blandiat: ita cōsolaboꝛ vos. Sedꝫ: a ¶ Cum remigassent ergo quasi stadia viginti q̄nq̄ aut triginta/ vident iesum ambulantē supra mare ꝛ ꝓximū nauī fieri. Nota q̄ nō statim viderunt iesum quando inceperunt nauigare: ꝛa quoslibez ꝑsumentes/ qui statim in ꝓncipio pęnitentię suę consolationes quęrunt. Prouerb. xx. c. Hereditas ad quā festinat in ꝓncipio: in nouissimo benedictiōe carebit. e ¶ Et timuerunt. Timuerūt esse phātasma: ita ꝛ sancti timent in ꝓncipio illusiones diaboli: quia angelus sathanę tranſigurat se in angelū lucis. Hęc est differentia inter illusiones diaboli ꝛ reuelationes dei siue apparitiones bonoꝝ angelorū: quia boni angeli quādo apparēt ꝓmo reddunt timoꝛosos ꝛ circūspectos/ ꝛ in fine reddunt securos post apparitionē: mali angeli eōuerso in ipa apparitione solent quasi certos reddere: sed post/ incertos ꝛ dubios mittere. Un ꝛ bic dicit ꝑmo: timuerūt: sed securi facti sunt a dño/ q̄ dixit eis: g ¶ Ego sum/ nolite timere. Sic ꝛ maria ꝓmo turbata est in sermōe angeli vel i salutatiōe ꝛ post certificata: Luc. i. c. Et nota q̄d sequit: b ¶ Voluerūt q̄ accipere eū i nauim ꝛc. Ita multi quādo sciūt iesum/ volunt eū rapere sibi: sed nō possunt plene/ donec veniāt ad terrā: id est ad ęternā patriā. In naui em pęnitētię nōdū est ꝑfecta salus ęternę glię/ sed ꝓxima est: vno tm gradu distans siue vno pariete: qui rūpit in morte. Cant. ij. c. Ecce ipe stat post parietē nostrū. Reliqua patent vsq ibi: Omne quod dat mihi pater ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S propter eruditionē discipulo⁹/vt specialiora videret qui erāt futuri doctores totius orbis. Unde seorsum discipulis multa dicebat in doctrina:⁊ signa specialia ostendebat:sicut in trāsfiguratione/Matth.xvii.a.Et hic in mari. Et post resurrectionem.s.vltō.Et per hēc etiā de alijs conijcim⁹. Item solus cis apparuit et tunc/vt ostēdat q ipse solus est qui tempestatem sopuit/nec alij attribuāt/nec casu factū esse credāt. Itē queritur/vtrum hoc miraculum sit idem cū illo qō habetur Matthei.xiiii.c.de ambulatione supra mare⁊ trāquillitate venti facta. Ad hoc respondet Chrys⁹.opīādo magis q̄ asserendo/q nō est idem sed simile. Multotiēs enī eadem facit signa:id est consimilia:vt minus stupeant et frequentia⁊ plus credant. Et q nō sit idem/multipliciter patet. Dic enī statim suasi sunt postq̄ dixit eis: Ego sum/nolite timere: Ibi vero nō ita:sed dicit petrus: Domine si tu es iube me venire ad te ⁊c. Item tunc post vocē christi tempestas permānsit/quā ⁊ petrus timuit: hic autē cum voce christi statim trāquillitas venit. Item ibi dicit ascendisse in nauim: Cū ascendisset inquit in nauiculā cessauit ventus:hic autē nō dicitur ascendisse in nauiculā/sed ad primā vocem eius videt cessasse ventus. Iste sunt rationes Chrys⁹.Sed tamē cōmuniter dicit ab alijs q̄ idem fuit miraculū hic ⁊ ibi: sed qō ibi narratum est nō oportuit euangelistā hic omnino totū ponere. Sequit: a ¶ Altera die ⁊c. Nota q in sequenti mane/turbe viderunt ⁊ considerauerūt q in litore a quo discipuli intrauerant mare nō erat in ꝑcedēti vespera nisi vna nauis cīn in qua discipuli transfretauerāt:⁊ q iesus nō intrauerat cum eis: vnde cū transfretassent turbe in capharnaū et inuenissent iesum cum discipulis suis/mirati sunt ⁊ ꝙsierūt ab eo quādo ⁊ quomodo illuc venerat. Et hoc est qō dicitur hic: Altera die:id est crastina/ꝑm Chrys⁹. b ¶ Turba q̄ stabat trās mare:turba scz quam pauerat dñs q̄ adhuc stabat in loco illo vbi discipuli mare ascenderāt. c ¶ Vidit:id est ꝓsiderauit ⁊ attendit: d ¶ Quia nauicula alia nō erat ibi/in ꝑcedenti vespera. e ¶ Nisi vna: in qua scz ascenderāt discipuli. f ¶ Et/vidit supple/quia nō introisset cum discipulis suis iesus in nauim/illā ꝙ sola erat ibi tūc. g ¶ Sed soli discipuli eius abiissent/sine eo:scz ⁊ ꝓpter hoc turbe remanserūt in loco illo circa mare: tum quia nō habebant naues:tum q iesum videbāt nō ire trans mare cū discipulis sed citra remanere. h ¶ Alie vero superuenerūt naues a tyberiade/in crastina die:⁊ ita habuerūt facultatē transferendi quā prius nō habebant pro defectu nauiū. i ¶ Iuxta locum vbi māducauerāt panē gratias agentes deo. Adhuc enim circa locū illum erāt turbe. k ¶ Cum ergo vidisset turba quia iesus nō esset ibi: id est circa locū illū citra mare. l ¶ Hec⁹ discipuli eius.q.d.cum haberent facultatē nauiū/pro quarū defectu prius remānserant citra mare nec haberēt iesum quē prius crediderāt citra mare secū remanere. Illis ꝙ duab⁹ causis motc eorū euacuatis: m ¶ Ascenderūt in nauiculas/illas quę venerāt a tyberiade. n ¶ Et venerūt capharnaū querētes iesum. Illuc enī sciebant apostolos iusse:sed de iesu nesciebāt: suspicabant tamē ne et ipse mare pede transiens illuc aduenisset. Et hoc dat intelligi euangelista/sicut dicit Chrys⁹.per hoc q ita diligenter recitat q turba cōsiderauit de naui illa in qua transierūt discipuli:et q sola erat:⁊ q nō intrauerat cum discipulis. Et hęc fuit causa admirationis. Unde sequit: o ¶ Et cū inuenissent eū trans mare/in capharnaū.s. p ¶ Dixerūt ei/blandiēdo: q ¶ Rabbi quādo huc venisti. Glo.qui nauem nō intrasti. Et dicit Chrys⁹.q post miraculū tam magnū transiuit super aquas/licet suspicarenf vel possent suspicari q transierat eas pede:nō tamē scrutati sunt de hoc nec⁹ quęsierūt quo⁹liter pertransiit vel qualiter aduenit/sed quādo : nisi forte quis dicat/quando/positum hic pro qualiter. Et vide facilem ⁊ leuem

a ad terram qua ibāt. Altera
b die turba q̄ stabat trans ma
c d re vidit qz nāuicula alia nō
e f erat ibi nisi vnā: et quia non
introisset cū discipulis suis
g iesus i nauim:sed sōli disci
h puli eius abessent. Alię vē
i ro superuenerūt naues a ty
beriade iuxta locū vbi man
ducauerāt panē/gras agen
k tes deo. Cū ergo vidisset tur
l ba qz iesus nō esset ibi nec⁹

m discipuli eius:ascenderūt in
n nauiculas/⁊ venēt capharnaū querētes iesum. Et cū
o inuenissent eum trans mare:
p dixerunt ei: Rabbi q̄ huc
q venisti: Respōdit eis iesus
r et dixit: Amēn amē dico vo
s bis:quęritis me/nō qz vidi
t stis signa:sed quia māducastis ex panib⁹ ⁊ saturati estis.
v Operamini nō cibū q̄ perit sed q̄ manet in vitā eternā

eorum mentē:Qui ēm pauloante dicebāt: Hic est o ꝓpheta: ⁊ volebāt eum rapere ⁊ facere regem:modo inueniētes eum/nihil tale consiliant:sed vt ēstimo nō vltra de ꝓximis admirabant/sed alia inquirebāt:volētes rursus mensa potiri quali ⁊ prius. Unde mentē eorū aperiens: r ¶ Respondit eis iesus:nō ad questionem eorū/sed ad intentionem. s ¶ Et dixit/increpatiue. t ¶ Amen amē dico vobis. Cum determinatione ⁊ certitudine loquit:vt ostēdat q certissime sciat mētes eorū. v ¶ Queritis me/nō quia vidistis signa:quibus potuistis me cognoscere: x ¶ Sed quia māducastis ex panibus ⁊ saturati estis:id est māducastis vsq; ad saturitatē.q.d.non ꝓpter spiritus queritis/sed ꝓpter carnem:me oportet vos laborare. In hoc moraliter instruimur/vt nō semp blande/sed aliquādo increpatiue loquamur:Scōm illud.ii.Timoth.iiii.a. Argue/obsecra/increpa. Unde Chrys⁹.Mansuetudo ⁊ lenitas nō vbiq; vtilis est:sed quādoq; per cussidē opus est magistro/⁊ stimulo vti oportet: maxime cū deses fuerit ⁊ grossus discipulus. Ecce vlt⁹.d.Verba sapientū quasi stimuli ⁊ quasi claui in altū defixi ⁊c. Et nota tres causas suę respōsionis talis:vt eos corrigat per redargutionē. Item vt eos in fidem suę deitatis inducat per secretū mentis suę indicationē. Item vt blandiētibus ⁊ adulatoribus nostris nos dure respōdere doceat per suam respōsionē. Scōm illud Prouer.j.b. Si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. Item Eccl.xxviii.d. Sepi aures tuas spinis:⁊ linguā nequā noli audire ⁊ ori tuo facito ostia: ⁊ seras auribus tuis. Ita christus fecit eis qui voluerāt eum facere regē ⁊ modo blande loquebant ei: Rabbi quādo huc venisti: Respondit increpatiue/ostēdēs quoniā honorē qui est ab hominibus nō concupiscit:sed vnū inspicit:scz salutem eorū.s.v.f. Ego testimoniū ab homine nō accipio.s.viii.f. Ego gloriam meam nō quęro. Sed notandū q cum increpatione miscēda est mansuetudo: Scōm illud Gal.vi.a. Vos qui spirituales estis corripite i spiritu lenitatis. Unde Chrys⁹. Parce eos redarguit/nō abuitue. Non enim dixit: O gulosi ⁊ ventris serui:tot mirificauit/⁊ nunq̄ secuti estis me/nec⁹ admirati estis: sed māsuete loquit ⁊ quiescibiliter: Quęritis/inq̄t/ me:nō qz vidistis ⁊c.q.d.nō vos stupidos fecit miraculū sed venter plenus. Et hoc ꝓbatur ex respōsione eorū.j.eodē.d. Patres nostri manna māducauerūt:rursus ad cibū trahētes carnalē:qō erat accusatio ⁊ criminatio maxima. Et nota sicut dicit Glo.Tales hodie multi sunt in ecclesia:qui ḡrunt iesu/nō ꝓpter iesum:vt Greg⁹ in hozū ꝑsona eos detestat:qui in ecclesia per sacros ordines nō virtutū merita/sed vitę ꝑsentis subsidia requrunt. Tales nāq; nō ꝓ⁹ signis/sed ꝓ panibus deum ḡrunt. Ps. Cōfitebit tibi cū benefeceris ei. Eccli.vi.b. Est amicus socius mēse ⁊c. Prouer.xix.a. Multi colūt ꝑsonā potentis/⁊ amici sunt dona tribuētis. Aug⁹. Ex multi hodie nō ḡrūt iesum nisi vt illis bene sit ꝑm tēpus:alius negocia habens ḡrit intercessionē clericorū: alius ꝑmit a potētiore ⁊ fugit ad ecclesiā/alius vult ꝓ se interueniri apud illū apud quē parum pōt:ille sic/ille sic. Implet quotidie ecclesia talibus:vix ḡritur iesus ꝓpter iesum. Tales sunt sicut vulpes q̄ latent in fabulo pēnitētię/⁊ simulāt se mortuas : vt possent aliquā auē rapere.i. aliq̄ cōmodū tpale. Ezech.xiii.a. Quasi vulpes in deserto.p/phetę tui erāt. Sequit: y ¶ Operamini nō cibū qui perit ⁊c. Sicut dicit Aug⁹. Quo⁹ ꝑus satiauit panib⁹ vētres/vult saltare sermonib⁹ mentes: Ut eis ḡrentib⁹ iesum/nō ꝓpter sermones sed ꝓpter panes:ꝓmo respōdet redarguendo: hic aūt instruēdo. Sapiētis ēm est nō solum eradicare vitia/sed plantare virtutē. Chrys⁹. Post reꝑhēsiones ēm adiūcit doctrinā dicēs: Operamini nō cibū qui perit:sed qui pmanet in vitā eternā.i.operā date ⁊ sollicitudinē ⁊ curam impendite ad cibū spiritualē habētū/nō corporalē quē reꝑitis q.d.nō ad panes sed ad sermones meos attēdite/q sum cibus

(¶ nō perime

A S non pereuns sed pmanēs:id est pmanere faciēs in gratia vsq; in vitam eternā. De hoc cibo dicit Matth.iiii.a. Nō in solo pane viuit hō/sed in omni verbo qō ꝓcedit de ore dei. Deut.viii.a. Paruuli petierūt panē ⁊c. Ezai.lviii.c. Frange esurienti panem tuū ⁊c. Eccl.xxxi.c. Splendidū in panibus benedicētia multoꝝ ⁊c. Ut cibus q̄ permanet sit bona opa. Tit.ō.iiii.c. Deus cibus est vt facta voluntatē eius qui misit me. Opera enim bona reficiunt: t Ps.18. Quia in custodiēdis illis retributio mīta. Scōm hoc exponit sic:Operamini nō cibū qui perit ⁊c. id ē operamini opa/nō q̄ ducūt in perditionē:sed q̄ ducunt in salutem. Vel cibus pmanēs est ipe christus:Sicut ipe dicit.j.eodem.c.Ego sum panis viuus ⁊c. Et ꝑm hoc exponit sic ꝑm Glo. Operamini ⁊c. id est querite me:nō ꝓpter aliud sed ꝓpter me. Ego ēm sum cibus pmanens in vitam eternam. Vel:id est ꝓparate vos ad recipiendū corpus meū. Sed quia possent se excusare de impossibilitate habendi hunc cibū/subdit: a ¶ Quem filius hominis dabit vobis. Q̄ pōt exponi de omni cibo/⁊ sermonis/⁊ opis/⁊ corporis sui. Cibum ēm sermonis dabit ꝓdicando:cibū operis boni/exemplū ⁊ adiumentū ad bonum operandū cōferendo:cibū etiā sui corporis dat christus /non alius q̄ sacerdotes:ꝑm illud Ps. Escam dedit timentibus se. Deinde aūt quia tam magna diceret de se/ne scandaliçent/ad patrē recurrit:⁊ p hoc sermonē suum credibilē reddit/dicens: b ¶ Hunc ēm:id est filium hominis qui hoc vobis ꝓmittit: c ¶ Pater signauit:nō qualiscūq; pater:sed/ d ¶ Deus: id ē signū ei posuit:id est ꝓ⁹ signo cū a cęteris filius hominū discreuit:sicut dicit Ps. Unxit te deus/deus tu⁹ oleo exultatiōis ꝓ⁹ participib⁹ tuis. Et est sensus: Nolite me cōtemnere q: filius hominis sū:qz sic sum fili⁹ hois/vt nō sim vnus ex vobis:sed signatus a patre ⁊ discretus a vobis: ⁊ ideo querite a me cibū/nō qui perit:sed qui pmanet:quia possum illum dare: heres ēm sū ⁊ filius:⁊ ideo dona mea sūt stabilia. Hęc lectura est Augustini. Chrys⁹.legit sic:Filius homis dabit vobis hanc escam: b ¶ Hunc ēm pater sigillauit deus:id ē ad hoc misit vt hanc daret vobis escā: vnde quasi nūcius patris habet sigillū patris. Vel sic. Credere debetis q filius hominis posūt dare vobis hanc escam:quia/hunc sigillauit de⁹ pater:id ē demōstrauit et reuelauit per suū testimoniū/q ipse est filius dei. Matth.iii.d.et.xvii.a. Et habet simile.s.iii.d. Qui audit sermones meos sigillauit quoniā de⁹ verax est:id est demonstrauit incontradictiue et irrefragabiliter. Et notā dū q sicut dicit Chrys⁹.quidā eorū q volūt pigre nutriri abiuntur hoc verbo. Operamini non cibum qui perit ⁊c. quasi christus operationē abscindat:ideo oportunū est contra eos dicere: Toti ēm detrahunt christianismo: et in pigritia conuitiū pati ꝓparant christianos. Prius autez dicamus ꝓ eis. Luc.x.g. Martha martha sollicita es:⁊ turbaris erga plurima:porro vnū est necessariū. Itē. Matth.vi.d. Nolite solliciti esse q̄d manducetis ⁊c. Item nolite solliciti esse in crastinū. Necessariū est nūc ossia hęc soluere/nō solū vt quiescere faciam⁹ pigritātes:sed vt cōtrariū ostēdamus p eloquia dei.i. Thessal.v.b. Demozes facti est! fratres laboris nostri ⁊ fatigatiōis nocte ⁊ die opantes ne quē vestrū grauaremus. Itē.ii. Thessal.iii.b. Nō inquieti fuimus inter vos/nec⁹ gratis panē manducauimus ab aliquo:sed in labore ⁊ fatigatiōe nocte ⁊ die operantes/ ne quem vestrū grauaremus:nō quasi non habuerimus potestatem:sed vt nosmetipos formam daremus vobis ad imitandum nos: Item ⁊ cum essemus apud vos/hoc denunciauimus vobis/quoniaz si quis nō vult operari nō māducet. Dicitur ēm.j. Thessal.iii.c. Rogamus vos fratres/vt abūdare ⁊ largiri/silere ⁊ agere quę ꝓpria. Itez Eph.iii.k. Qui furabat iam nō furet/magis aūt laboret manib⁹ suis: vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Itē Act.xx.g. Quę mihi opus erant:⁊ his q mecū sunt ministrauerunt manus iste. Itē.i.Cor.ix.c. Quę igit est mihi merces vt euāgelizās nō sumptuosū ponā euangeliū. Item Act.xviii.a. Manebat apud aqlam ⁊ ꝑscillam ⁊ operabat:erant ēm tabernaculoꝝ factores arte. Hęc ꝑm seriem repugnantiā ostēdūt. Quid igit dicemus ad hęc:Dicim⁹ q hoc.i. Non sollicitos esse nō

B est idem quod non operari:sed hoc significat:id est nō affligi nimis secularibus rebus: Non idem ē sollicitudo et operatio sollicitudinem nimiam prohibet:operationem iubet. Preterea q ad martham increpatiue dicit. Martha martha sollicita es ⁊c. hoc idem dicit:quia non oportet audiētię tempus ad carnalia cōsumere.q.d.martha ego doctrinās accessi:tu vero relinquens/audiētiam circa pulmentum studuisti. Non ergo hospitalitatē prohibet: sed q nō oporteat in audiētię tempore circa talia occupari. Docet itaq; et hic dicendo. Non operamini cibum qui perit ⁊c. non propter hoc dicit q oporteat pigritari/sed operari magis et tradere. Pigritari enim maxime cibus pereuns est. Multam ēm maliciā docuit ociositas siue pigritia: Eccli. xxiii.d. Preterea notandum est/q ipsi non ad sermones intēdebant/sed ad panes:nec solliciti erant discere quis erat qui hoc operaretur ⁊ qua virtute:sed vnum solum volebant ventrem.s.voluptuose replere/nihil laborantes. Ideo talem escā conuenienter vocauit cibum pereuntem dicens: Nō operamini cibū qui perit ⁊c. q.d.nutriui corpora vestra vt ab hoc aliā quęreretis escam qę manet ⁊ nutrit animā: vos aūt rursus ad terrenā curritis: Sequitur: c ¶ Dixerunt ergo ad eū:quia intellexerunt q per cibū intelligebat opus dei: f ¶ Quid faciemus vt operemur opera dei.id est quid obseruādo poterim⁹ implere illud ꝓceptū qō dic⁹ de operando cibo qui non perit. Vel ¶ Quid faciem⁹ ⁊c.id est q̄d operabimur vt opera nostra sint deo placentia ⁊ mereamur illū cibū q̄ nō perit. Et nota q sic Chrys⁹. dic⁹ castrimargia exęcauerat eos:quia ēm ad castrimargiā inhiabant ⁊ toti secularibus intenti erāt:ideo christ⁹ eos multis modis ad spūalia reuocauerat:primo arguendo:querit⁹ me/non qz vidistis signa ⁊c.postea docēdo quē oportet cibū ḡrere/ibi: Operamini cibū qui non perit. Posuit etiā eis brauiū dicens: Sed qui manet in vitam eternam:et id quod obstabat eis curat dicens se esse missum a patre. Quid igit illi: Ac si nihil audissēt dicunt:Quid faciem⁹ vt operemur opus dei. Hoc autem dicebant/ non vt discant et agant/sicut patet ex sequentib⁹:vbi manna requirūt/sed ad cibi exhibitionē tendunt/vt saturet eos imitari volūt. Christus vero ad fidem ⁊ cibum spiritualem inducit:Unde sequitur: g ¶ Respondit iesus ⁊ dixit eis:Hoc est opus dei:id est deo placitum vel a deo datum siue dandum:quia hoc non habet homo a se sed a deo. h ¶ Ut credatis/fide operante per dilectionem: Gal.v.b. i ¶ In eū quem misit ille:id est in filiū. Non dicit vt credatis ei vel eum/sed in eum. k ¶ Dixerūt ergo ei:qō ergo tu facis signū ⁊c. Glo. Quia ad fidem sui inuitabat: querunt signa quibus inducantur ad credendū. Unde.i.Cor.i.d. Judei signa querunt. Dicunt ergo. Qō facis signum vt videam⁹.q.d.multa ꝓmittis/sed fac aliquid. l ¶ Ut videamus/illud: et credamus tibi: quid operaris.q.d.tu ꝓmittis magna:immo maiora q̄ moyses:cibum.s.qui permanet in vitam eternam: Moyses autem ꝓmisit terram fluentem lacte et melle/et hmōi temporalia: Deut.xi.b. Tu vo non facis tanta quanta moyses. Moyses enī dedit panē de celo:tu vo panes horideaceos. Item ille quadraginta annis:tu vo vna die. Quasi ergo ꝓ⁹ mimo habētes qō fecerat christus/quia maiora ꝓmittebat quęrūt. Quid facis:ad oparis. Iteratio autem questionis est infidelitatis eorum expressio. m ¶ Patres nostri manducauerūt manna in deserto. Dic aperte ostendunt se comparare miraculum moysi miraculo christi quasi minori. n ¶ Sicut scriptum est/Exo.xvi.d.et in Ps. Panē angelo⁹ māducauit homo. Et hoc est:Panem de celo dedit eis manducare. Notandum q lignum querentes et dicentes:Quod facis signū ⁊c.non volunt vt ipse eligat signū qō faciat/ sed in necessitatem putāt eum mittere/vt nullum aliud faciat q̄ tale quale factum est in progenitorib⁹. Propter ꝙ dicunt: Patres nostri māducauerūt manna in deserto:per hoc ēm. mātes eum irritare/vt tale faciat signum qō eos nutrire possit carnāliter. Multa enim alia signa facta sunt in egypto et in mari et in deserto:sed huius solum meminerūt quod valde

Matth.16.a Marci.8.b. Exod.16. Ps.77. Sap.16.c. Ps.41. Ps.77.

Universidad de Deusto

E ℣ concupiscebāt ꝓpter ventris tyrannidē. Et nota ꝙ nō dixerūt moyses fecit signū in deserto: tu quod facis: estimātes percutiēdum ⁊ offendi si ei aperte cōparent moysen. Item nō dicunt: Deus fecit signum in deserto: ⁊ tu qō facis / ne videātur eum exequare deo. Nec⁹ moysen inducunt vt non videant christū humiliare: sed simpliciter dicunt qō factū est in deserto vt sumilia faciat: ℣Patres/ inquit/nr̄i mādu/ De conse. dis. 2. c. nec moyses. cauerūt ⁊c. a ¶Dixit ergo eis iesus: Amen amen dico vobis ⁊c. Poterat dicere: quoniā maiora moyse feci nūc: nō indigens virga sicut ipse: nec⁹ oratiōe/sed omnia faciens a me/ ipso: qō nō fecit moyses: sed hoc nō dixit/ne eum notarent de iactantia / sed magis eos studet inducere in intellectū spūalis esce/dicēs: b ¶Mō moyses dedit vobis panē/verum sed typicū ⁊ figurati/ um veri panis: c ¶De celo/empyreo/ sed de celo acreo/ ſm ꝙ dicit: Volucres celi comederūt illud: Matth. xiij. a. Et Ps. 17. in Ps. Intonuit de celo dominus. d ¶Sed pater meus dat vobis panem verū: filiū suum figuratū per illud manna. e ¶De celo/missum in mundū/ vt cibus angelorū fieret cibus hominū. Ideo ēm verbū caro factū est: sicut dicit Gregorius: vt cibus angelorū fieret cibus iumentorū. Vis quippe caro ignum dicit: Esa. xl. b. Et dicit Aug⁹: ꝙ verbū qō est panis angelorū/conuersum est in lac paruulorū dum descendit in carnem. f ¶Panis enim verus est/qui viuificans ⁊ confirmās: g ¶Qui de celo descendit. Ille enim typi cus fuit panis nō verus qui de acre pluit: nō quod falsum fuerit miraculū de manna: sed quia figuratiuū illius panis. Ideo de ipso dicit Sap. xvi. c. Angelorū esca nutriuisti populū tuum/⁊ paratū panem de celo ꝓstitisti eis sine laboze/omne delectamētū in se habentē ⁊ omnis saporis suauitatē. b ¶Et dat/iste panis vel pater per hunc panem: i ¶Vitā mundo/quod nō manna. Mundo/nō iudeis solum/sed orbi terrārū. Hec dicit: dat cibum simpliciter: sed dat vitam/ aliā scz quandā ⁊ alteratā. Vitam autē dicit: quia omnes erāt mortui Dat: quia gratis. Item dum dicit/ dat vitā mundo: in celum eos mittit/ vt saltē dolentes ꝙ alij potiunt dono/nō maneant fotis. k ¶Dixerūt ergo ad eum: nō intelligētes de quo pane diceret: qz intelligebāt de sensibili et gustabili pane/ ventrē lasciuire expectantes. Ad hoc enim venerant/ vt dicit Chryp. Et ꝓpr hoc honorādo ⁊ blandiendo dicūt: l ¶Domine semp da nobis panē hunc. Sic ⁊ mulier samaritana dicit. ō. iiij. b. Domine da mihi hanc aquā. Et nota ꝙ nō dixerunt: roga vt pater det/sed da nobis: ⁊ tamē nō dixerat quoniam ego do sed pater meus dat. Ex cōcupiscentia ēm cibi tracti eum fide dignū estimauerūt ad exhibitionē panum. Facile enim credit homo de his quę placent ⁊ conferūt sibi. Sed qz errabant/ christus eos corrigit/⁊ de quo pane diserat aperit. Unde sequit: m ¶Dixit autē eis iesus. Inceperat eos instruere de pane spirituali: sed quia ipsi intelligebāt de materiali/aperit ꝙ imo de spirituali intelligendū est/qui longe melior est / eo ꝙ reficit eternaliter: Unde dicit: n ¶Ego sum panis vitę. Chryp. Incipiēs eos docere de mysterijs/ ſmū loquit de deitate sua: Ego sum panis vitę. Nec⁹ enim de corpore suo dictū est hoc. De illo ēm. j. codē. c. dicēt. Panis quē ego dabo caro mea est. Et enim illa ꝓpter dñi verbum panis est. Et nota ꝙ nō vtitur hic testibus/ sicꝫ ⁊. ō. v. quia ibi accusabant ⁊ cōradicebāt: hic vero fingebāt ꝓpter panes quos sperabant. Item qz potens erat miraculū panū quasi testans. Ps. 118. Et dicit panis viuus ab effectu: quia viuificat. Ps. Viuifica me ſm verbū tuum. Ben. xlix. c. Aser pinguis panis eius prębebit delitias regibus. Aser interpretat beatus: et significat Ps. 1. christū qui est beatitudo sanctorū. De quo dicit in Ps. Beatus vir qui nō abiit in consilio impiorum ⁊c. Et dicit pinguis ab effectu: quia impinguat pinguedine charitatis ⁊ deuotionis. Et ipse est delitię regum: id est virorū spiritualiū. De quibus dicit Prouer. xxj. a. Sicut diuisiones aquarū: ita cor regis in manu dei. De hoc pane dicit Esa. xxx. c. Panis frugum terrę tuę erit vberrimus ⁊ pinguis. Et exponit hęc auctoritas de corpore christi qō ex frugibus terrę conficit in altari. Sap.

a ¶Dixit ergo eis iesus: Amen b amen dico vobis/nōn moyc ses dedit vobis panē dē ce/ d lo: sed pater me⁹ dat vobis f panem dē celo verum. Pā g nis enim verus est qui de ce h lo descēdit & dat vitam mū/ k do. Dixerunt ergo ad eum:

l Dōmine semp da nobis pa m nem hunc. Dixit autem eis n iesus: Egō sum panis vitę: o Qui venit ad me/nōn esuri/ p et: et qui credit in me/nō siti/ s et i eternū. Sed dixi vobis: t quia vidistis me ⁊ nō credi/ v distis. Omnē qō dat mihi

ꝛvj. c. Panem de celo ꝑstitisti eis sine laboze ⁊c. qō de manna nō potest intelligi bene: quia oportebat ꝙ illud colligerent et coqrēt: qō sine laboze fieri nō poterat. o ¶Qui venit ⁊c. Possent respōdere: Tu dicis ꝙ dabis nobis panem de celo/ videlicet teipsum: sed te quomō possumus manducare? Ideo ostendit modū comestionis. Qui venit ad me/ passib⁹ fidei ⁊ charitatis: id est qui credit in me. Un Augustin⁹. Ut quid paras dentē ⁊ ventrem: crede et manducasti: Mō esuriet. Et exponit quod dixerat. q ¶Et/ pro id est: r ¶Qui credit in me nō sitiet i eternum. Idez dicit/nō esurire et non sitire: vtroq; ēm verbo significat eterna satietas. De quo Ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Et hoc est: Non sitiet in eternū: id est in eterna vita. In presenti enim nō sedat omnino sitis sed in futuro. ō. iiij. b. Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. Apocal. vij. d. Mō esurient nec⁹ sitient amplius. Et Esa. lxv. c. Ecce serui mei comedēt ⁊ vos esurietis. Sed ꝓtra. Ecc. xxiij. c. Qui edunt me adhuc esurient. Solutio. Esuries ⁊ sitis duo important: defectū et desiderium. Hic sumit in semiplena significatiōe: scz pro defectu: in ecclesiastico vero sumitur pro desiderio siue appetitu sine defectu: s ¶Sed dixi vobis. Dixerat se esse panem / ⁊ modum cognoscendi: Sed possent dicere: quare hoc dicis nobis. Et respōdet: Non qz manducaturi sitis: sed dixi/hoc/vobis/ad improperiū vestrę incredulitatis: t ¶Quia vidistis me et nō credidistis. q. d. coram vobis habetis panem ⁊ nō comeditis credendo. Sed quid est qō dicit: Vidistis me ⁊ non credidistis ⁊c. cum fides nō sit apparentium: vt dicit Heb. xj. a. Solutio. Vidistis me per miracula ad fidem ducentia: et tamen nō credidistis. Et nota ꝙ quidā nec viderunt nec crediderunt: sicut illi de quibus dicit Matth. xj. c. Si in tyro factę essent virtutes quę factę sunt in vobis / olim egissent pęniteriam. Item quidam viderunt ⁊ crediderunt: sicut thomas: cui dicit dñs. j. xx. g. Thoma quia vidisti me ⁊ credidisti. Alij nō viderunt ⁊ crediderūt: vt gentiles: De qbus Ps. In auditu auris obediuit mihi. Mō dicit in visu oculi. Et. j. xx. g. Beati qui nō viderunt ⁊ crediderūt. Alij viderunt ⁊ nō crediderunt: sicut isti de quibus dicit: Vidistis me ⁊c. Dixi vobis quia vidistis me: id est signa ⁊ scripturas quę testimoniū perhibent de me: ⁊ vidistis me ⁊ tamē nō credidistis. ō. v. f. Scrutamini scripturas: illę enim sunt quę testantur de me: ⁊ nō vultis venire ad me. ō. iij. d. Quod nouit loquit ⁊ quod vidit testatur ⁊ testimoniū eius nemo accipit. Et in eodem. b. Quod scimus loquimur ⁊ quod vidimus testamur: ⁊ testimoniū nostrum non accipitis. v ¶Omne quod dat mihi pater. Sic continuat. Quasi dixi vobis ꝓdicta exprobrādo incredulitatē vestram: tamē alij credunt in me quibus datum est a deo patre: Quia/omne quod dat ⁊c. Glo. sic cōtinuat. Dixi vobis ꝙ nō creditis: sed etsi vos nō/creditis/ nō ideo inutiliter venit: nō ideo alios perdo sed veniētes recipio. Et hoc est: Omne quod dat ⁊c. Chryp. Omnia facit christus ꝓpter electos qui saluant: ideo ne videant inaniter loquit ait: Omne quod dat mihi pater ad me veniet: id est nullus de illis est quos dedit mihi pater qui nō veniat ad me per fidem: per hoc significat ꝙ nullus prohibet vel impedit venire cum quē pater dederit filio. Item per hoc significat ꝙ nō ꝓtingēs

℣ res est fides/ v ¶Omne qō dat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me nō ejiciam foras. Nota ꝙ dominꝰ ejicit foras hominē ab ecclesia: scz militante duobus modis. Uno modo a merito per gratię subtractionē vel nō appositionem. Ejicit autē: id ejici permittit sicut dicit Apocal. vlt. c. Foris canes ⁊ venefici ⁊ impudici. Alio modo a numero per excommunicationē siue a consortio: Scōm illud Numeri. v. a. Ejice omnē leprosum extra castra. Prouer. xxij. b. Ejice derisorē ⁊ exibit cum eo iurgiū. Item apostolus. j. Corinth. v. d. Cum huiusmodi nec cibum sumere. Item. ij. Joh. c. Nolite eum recipere in domo/nec aue ei dixeritis. Ejicit etiam ab ecclesia triumphante per extremā sententiā iudicialē. De qua Matth.

✳ xxv. d. Ite maledicti

Moraliter Duob⁹ modis ejicit dñs hominem ab ecclesia militante

A ℣ res est fides/sed dono dei ⁊ volūtate ⁊ nutu ei⁹ indiget. Et ꝙ Ꝑ ēgit incredulitatē illoꝝ/eo ꝙ ipi incredu lilio erāt ⁊ trāsgressores volūtatis dei pr̄is: ⁊ ꝙ indigni erāt dono dei: sine q̄ non venit ad filiū. j. eodez. c. Nullus potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum. Dat pater siue trahit/gratiā infundendo: qō licet fili⁹ ⁊ spūssctus faciant: tñ q: ℣ a patre habent/ potius dicitur de patre. j. xvij. b. Serua eos quos dedisti mihi. Matth. xvj. c. Beatus es simon bariona: qz caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi / sed pater me⁹. a ¶Ad

a pater ād me veniet/ b et eū qui c venit ad me/nōn ejiciam fo/ d ras: quia descendi de celo/ e nōn vt faciam voluntatem f meam/sed voluntatem eius

s qui misit me. ℣Hec est autem voluntas eius qui misit me b patris/vt ōme qō dedit mi/ k hi nōn perdā ex eo: sed resuscitem illud i nouissimo die.

me veniet/passibus fidei ⁊ bonę operationis/ vt dicit Glo. vel peccata relinquendo ⁊ iusticię fidei adherendo. Esa. lx. a. Filij tui de longe venient ⁊c. Et subdit pręmiuz venientium. b ¶Et eum qui venit ad me: id est qui per fidē mihi venitur. c ¶Non ejiciam foras: id est non expellam a me qui Ps. 103. sum refugium ⁊ hospitiū ⁊ vmbraculū iustorū. Ps. Petra refugiū herinaciis. j. Joh. iij. d. Qui manet in charitate/in deo manet/quasi in ꝓprio hospitio. Ecc. xxxiij. c. Protector potentię/firmamentū virtutis/tegmen ardoris ⁊ vmbraculū meridiani. Vel/Non ejiciam foras/a merito vel consortio vel beatitudine sanctorū/sed potius saluabo. Ad hoc ēm carnem assūpsi ⁊ formā serui subintraui. Unde sequitur: d ¶Quia descendi de celo. i. incarnatus apparui mundo. e ¶Non vt faciam voluntatem meam: id est meę sensualitatis q̄ vult non mori ꝓ homine. Unde Matth. xxvj. d. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. f ¶Sed voluntatem eius qui misit me: id est patris/ qui vult me mori ꝓ hominis redemptione. Matth. xxvj. d. Non sicut ego volo/sed sicut tu vis. Et q̄ sit illa volūtas patris/determinat dicēs: g ¶Hec est autem ⁊c. Chryp. hic quęrit: quid est qō dicit: Non vt faciam voluntatem meam/sed voluntatez eius qui misit me: Ergo alia est voluntas filij ⁊ alia patris. Et respōdet ꝙ non: immo cōmunis. Unde sensus est/ꝙ non aliud quid B venit acturus filius q̄ quod vult pater/non ꝓpriam quandam ⁊ separatam a patre habens voluntatem. Ne autem suspiceris aliam esse voluntatem filij ⁊ aliam patris/ quia dixerat: Non vt faciam voluntatem meam ⁊c. ideo subdit: ℣hec est enim voluntas eius ⁊c. Et determinat voluntatem patris dupliccm. Unam de futuro/vt saluemur per filiū: alteram de ꝑsenti/ vt credamus in filium. Et cum cōstet hoc idem velle filium: patet ꝙ cōmunis est voluntas vtriusq; : scz vt nos credamus ⁊ saluemur. Et hoc idem dicit filius/Luc. xij. f. Ignem veni mittere in terram: ⁊ quid volo nisi vt accendatur? Ibez. ō. v. d. Sicut pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Ergo eadem est vtriusq; voluntas. Et nota ꝙ dicit: ℣hec est voluntas eius qui misit me patris: nō dicit: Hec est voluntas mea. Si enim hoc diſſet/ vtiq; desperassent quasi ꝓ iactantia. Dicit ergo: Quoniam hec est voluntas patris/ vt ostendat patrem concordare suę voluntati ⁊ se cooperari patris voluntati: ⁊ in hoc ostēdit se non ei contrariū: sed potius illos repugnare ⁊ exprobrare patrem qui non credebant filio. h ¶Ut omne qō dedit mihi/ad custodiendū: id est cui gratiam dedit in me credendi. i ¶Non perdam ex eo. Matth. xviij. a. nō est voluntas dei vt pereat vnus de pusillis. Contra. j. xvij. b. Memo ex illis periit nisi filius perditiōis. Solutio. Quosdaz dat deus per ꝑsentez iusticiam: ⁊ illi possunt perire: alios per ꝙ̄ destinationē: ⁊ illi non pereunt. Vel signanter dicit: Non perdam ex eo: quia si aliquis perditur/non ab eo perditur sed a se. k ¶Sed resuscitem illud in nouissimo die. Per primū notatur vitatio mali: id est perditiōis gehennę: q̄ istud notatur collatio boni glorię. Loquit ēm de resuscitatiōe gloriosa: quod patet/sicut dicit Chrysostomus: per id qō ꝓcedit ⁊ quod sequitur. Sequitur ēm de vita eterna / cum dicit: ¶Et omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eternam. Ꝓcedit enim de electiōe ⁊ perditiōe remouenda/cum dicit: Non ejiciam foras: et/non perdaz ex eo: quod de bonis intelligitur. Mali enim ejcientur de societate bonorū in tenebras exteriores: Matth. xxij. b. et. xxv. c. Et ibi perdentur/ſm illud Matthei. x. d. Timete eum qui potest animam ⁊ corpus perdere in gehennam. Sed quia ad resurrectionem glorioſam venitur per fidem: Ideo subdit:

℣ Hec est aut ✳ xxv. d. Ite maledicti in ignem eternū. De prima quę est a merito/habetur significatū Matth. xxj. b. quando ejecit emētes ⁊ vendentes de templo. De secunda habetur. ō. ij. c. quando similiē ejecit emētes et vendentes de rēplo. Et nota ꝙ de illis qui ejecti sunt/ Matth. xxj. non habetur ꝙ murmuraverunt/nec⁹ ꝙ dominꝰ fecerit flagellum ad ejiciendum eos. Sz de alia supra. ij. habetur ꝙ murmurauerunt/dicentes: Quod signum ostēdis quia hęc facis ⁊c. ⁊ ꝙ flagellū fecerit de funiculis. Per hoc autē significatur ꝙ nullus murmurat/quando ejicitur aliquis ab ecclesia merito ꝓ gratię subtractionem: ⁊ ꝙ non cogitur quis exire: immo exit ꝓpria voluntate: sed quando ejicitur aliquis per excōmunicationem/statim murmurat ⁊ conqueritur. Et est ibi coactio: quod notatur in flagello facto. De tertia habetur Matthei. xxij. b. in illo qui ejectus est a nuptijs. Et Matth. xxv. a. Clausa est ianua fatuis virginibus ⁊c. De prima etiam habetur Gen. iij. d. Emisit eos de paradiso voluptatis. Et subditur: Et collocauit ante paradisum voluptatis cherubin et flammeū gladium. Talis ēm licet sit adhuc in paradiso ecclesię actum ad sacramentorū perceptionē: tamen non est in paradiso voluptatis: quia nō sentit delitias spirituales/sed modo ejectus est. Si autem vult redire/oportet ꝙ redeat ꝑ cherubin: id est per plenitudinē scientię: id est charitatez: ⁊ flammeū gladium: id est per celum pnitentię procedentē ex charitate. De secunda habetur Gen. iij. b. Ecce ejcis me hodie a facie terrę: ⁊ a facie tua abscondar ⁊ erovagus ⁊ profugus: omnis igitur qui inuenerit me/occidet me. Excōmunicar⁹ ēm exponitur demonibus: quia est extra custodiā ecclesię. Et horum verborū sententiam deberet cogitare homo quando videt ꝙ debet excōmunicari. Piere. xv. a. Ejice illos a facie tua ⁊ egrediant: Et si dixerint ad te/quo egrediemur/ dices ad eos: Hec dicit dominus deus: qui ad mortem ad mortem: ⁊ qui ad gladiū ad gladiū: ⁊ qui ad famem ad famē: ⁊ qui ad captiuitatem ad captiuitatē. Sed veniētibus ad se dicit dominus: Non ejiciam foras. Sequitur: d ¶Quia descendi de celo/non vt faciam voluntatem meā/ sed voluntatē eius qui misit me. Hoc deberet esse verbū religiosorū qui debēt esse stellę ⁊ luminaria in celo: id est in clastro ad illuminandū eos qui sunt in terra ecclesię. Et notandū ꝙ quidā cadūt de hoc celo: quidā expelluntꝰ: quidā descendunt. Celum ēm dicitur clauſtrum quasi casa helios: vel a celando scandalū si accidat inter eos. Cadunt autem de hoc celo qui sponte exeunt. Apoc. vj. d. Stellę ceciderunt de celo super terram sicut ficus emittit grossos suos cum a vēto magno mouetur: id est cuz temptatione concutitur. Et nota ꝙ vnum signū finis mundi est/casus stellarum: sicut Matthei xxiiij. c. Et ita etiam dicit Hieronymus. Alij exponiunt ꝓpter facinora sua. Apoc. xij. b. Proiectus est ille draco magnus/serpēs antiquus qui vocatur diabolus ⁊ sathanas. Et nota quattuor causas ꝓpter quas aliquis ejicitur de clastro/⁊ ejciendus est: quę notantur per quattuor nomina diaboli/quę ponit ibi. Per hoc enim ꝙ dicitur draco/ quia sitit sanguinē elephantis/notat vnus casus siue yna causa ꝓpter quā ejicit: hoc est homicidiū. Alius casus est furtū: qō notatur in eo ꝙ dicit serpens. Diabolus ēm accepit aliū habitū: id est serpētis ſcāt fur: ⁊ furatus est hoī ꝓtutes ⁊ padisum. Item ejicit ꝓpter vitiū sodomię: quod notat in hoc qō dicit diabolus: q̄ interꝑtat deorsū fluēs. Ité ꝓpter suscitationē discordię ⁊ schismatis: qō notat in ℣ qō dr sathanas: q̄ interꝑtat aduersari⁹ siue criminator. Lucif. xix. d. Nō eris criminator nec⁹ susurro in populis. Alij descendunt ab hoc celo: q̄ exeunt ꝑ canonicā electionē: ⁊ descēdūt a mōte cōtēplatiōis ad vallem actiōis ⁊ sollicitudinē q̄dicatiōis: sicut legit Exo. xix. d. Qui descendit de mōte. s. ad docendū populū. Et isti debēt descēdere yt ducāt ad locū vbi est iesus: sic Matthei. ij. b. Stella duxit magos ad iesum: ⁊ ꝙ suū descensū notificavit donū: qz ꝓpter fuit terrę olim⁹ alius. Alia patet vsq; ibi: Nisi mādu caueritis carnē filij hominis ⁊c.

Moraliter Quattuor de causis aliquis de clastro ejcien/dus est.

E F a ¶ Hec est autẽ voluntas patris mei qui misit me: quasi/ nõ solum vult pater vt saluemur per filiuz: sed etiã vult de nobis vt illam saltẽ mereamur credendo in filium. Et hoc est: b ¶ Ut omnis qui videt filium et credit in eum/ in presenti. c ¶ Habeat vitam eternã/ in futuro quantũ ad animã cui datur cognitio et fruitio dei. d ¶ Et ego resuscitabo eũ in nouissimo die/ gloriose: vt cum anima remuneretur ⁊ corpus. Sed videtur ꝙ male dicat: Qui videt filium ⁊ credit: Immo potius: qui credit ⁊ videt: quia dicitur Esa. vii. b. Nisi credideritis nõ itelligetis. Solutio. Loquitur de visione corpali: qui videt filiũ/ miracula facientẽ: et credit / per hoc ductus ad fidem. Uel/ Qui videt filium et credit: id est qui quãuis videat in carne patientẽ: tamẽ credit in eum. Uel/ qui videt et credit: id est qui videt credendo siue per fidem. Uel aliter cõtinuatur. a ¶ Hec est autẽ volũtas. Dixerat ꝙ voluntas patris erat/ vt id qđ dederat filio nõ periret quantũ ad animã sed resuscitaretur etiam quo ad corpus: et quia hoc nõ expresserat neq3 apparuerat quid sit patrẽ dare filio: ideo explanando predicta dicit: Hec est voluntas patris vt omnis qui videt filiũ ⁊ credit in eum. q. d. hoc est patrem dare/ a patre datum esse credere filio. c ¶ Habeat vitam eternam: ⁊ sic nõ pereat. d ¶ Et ego resuscitabo eum/ sicut prius. Sed querit Chrys. Cur iterat ⁊ ponit totiens resurrectionẽ? Et respõdet: Ut nõ presentibus rebus coartent dei prouidentiam/ sed in futurũ eam extendant. Item vt hi qui presentibus bonis nõ potiũtur: pigriores nõ sint nec desperent/ sed futura bona expectent. Item vt mali qui hic nõ torquẽtur/ aliam sciant vitam in qua torquebuntur. Ideo ergo repetit de resurrectione/ vt sciamus futurũ iudicium. Chrys. Si auari esse voluerimus/ et si rapere/ et si incõueniens quid agere/ confestim diẽ illam in mentẽ mittamus et omni freno vehementius detinebit inconuenientẽ impetũ hec cogitatio. Dicamus ergo adinuicem ⁊ ad nosipsos: resurrectio est / ⁊ iudicium nos expectat terribile. Et si aliquẽ viderimus elatum ⁊ in presentibus bonis inflammatũ: et si alium dolentẽ et si pigritantẽ alium viderimus ⁊ dissolutũ: semper id dicamus: quoniã iudicium est ⁊ resurrectio. Sufficiẽs hoc verbum omni formato magis nostrã curat animã: Etenim est resurrectio/ ⁊ resurrectio preest ostiũs nõ longe neq3 procul. Adhuc enim modicũ quãtulũq3 qui venit veniet ⁊ nõ tardabit: Abacuk. ii. a. Et omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi/ ⁊ bonos ⁊ malos. ii. Cor. v. b. et Roma. xiiii. b. Nos quidẽ vt ante omnes verecundentur: illos autẽ vt ante omnes clariores efficiantur. Item Chrys. Sed fortassis dicet quis: Et quãdo erit cõsummatio: quando autẽ erit resurrectio: ecce quãtum factũ est tempus ⁊ nihil tale contigit. Sed enim credite: etenim qui ante diluuium erant talia dicebant ⁊ deridebant noe: ⁊ similiter tempore loth: sicut dicitur. ii. Pet. ii. b. et Matth. xxiiii. d. ita ⁊ resurrectio erit. i. Thessal. v. a. Cum dixerint pax ⁊ securitas tunc repentin⁹ eis superueniet interit⁹ ⁊c. Hoc autẽ fit vt semper simus solliciti/ ⁊ in ipsa securitate nõ confidamus. Quid dicis o incredule: nõ expectas resurrectionẽ futuram esse: nõ expectas futurũ iudicium esse? Demones confitentur hoc/ ⁊ tu inuerecundus sis: Uenisti aiunt ante tẽpus torquere nos: Matth. viii. d. Qui vero tortionẽ dicebant futurã esse/ ⁊ iudiciũ sciunt ⁊ noxas et supplicia. Item sicut in aliis christus antecessit nos: ita ⁊ in hoc: Etenim primogenitus, ꝓpter hoc dicitur ex mortuis: Col. i. c. Si enĩ resurrectio nõ esset vbi iusticia dei saluaretur / tot quidem iniquis ꝓsperantibus/ tot vero bonis cõtribulatis/ ⁊ in tribulatione vitam dissoluẽtibus? Sequitur: e ¶ Murmurabant ergo iudei de illo: id est de christo: id est ꝯtra christum. f ¶ Quia dixisset: ego suz panis viuus qui de celo descendi. Hinc manifestũ est ꝙ paulus de iudeis dixit Phil. iii. d. Quorũ deus venter est ⁊ gloria in confusione eorum. Quãdo enim audierunt ꝙ nõ manducarent panem carnalem/ murmurãt: quãdo quidẽ panem dedit eis ⁊ ventrẽ im-

pleuit: tunc eum prophetã dicebant esse/ ⁊ regem facere volebant: modo autẽ scandaliçantur ⁊ fabri filium vocãt: ⁊ ꝯtendũt incredulitatis velamẽ/ excelsum scz sermonẽ: quia scz dixerat: Ego sum panis qui de celo descendi. Hinc occasionẽ sumebant murmuris: hinc videbant anxiari: verum nõ ex hoc erat/ sed quia nõ sunt potiti mẽsa corporali. Si enĩ vere anxiarentur de hoc verbo/ oportebat interrogare et querere qualiter panis vite est/ ⁊ qualiter de celo descẽdit: nunc autẽ nõ hoc faciũt. Et ꝙ hoc nõ scãdaliçaret eos/ patet ꝑ hoc quia nõ ceperũt murmurare qñ audierunt verbũ: sed quãdo viderunt ꝙ nõ repleret ventres eorũ. Itẽ postq̃ dixerat. s. eodẽ. d. Pater meus dat vobis panem verũ de celo: panis enĩ verus est qui de celo descẽdit: nõ murmurãt sed dicunt: Domine semp da nobis hunc panẽ: nõ dixerũt: roga vt pater det: victi enĩ concupiscẽtia cibi euz dignũ fide esse estimauerũt ad exhibitionẽ. Que igitur causa scandali eorum ⁊ murmuris post modũ/ nisi quia audierũt ꝙ mãducare nõ est/ rursus decredidere. Et nota ꝙ dicit/ murmurabãt: nõ aperte cotradixerũt/ sed murmurabant adinuicẽ: Adhuc enĩ reuerebantur ꝓpter recens signũ panum. g ¶ Et dicebãt. Glo. indignãtes ⁊ eius opprobria querẽtes/ in humilitate generis eius offendũt: Unde dr lapis offensionis/ Esa. viii. c. h ¶ Nõnne hic est iesus fili⁹ ioseph. Despectiue loquuntur. i ¶ Cuius nos nouim⁹ patrẽ/ ioseph: sicut dicitur Luc. iii. e. Ut putabatur filius ioseph. k ¶ Et matrẽ/ mariã. Simile habetur Matth. xiii. g. et Marc. vi. a. et Luc. iiii. d. Et. i. Reg. x. c. Que nam res accidit filio cis? Et. s. viii. c. Ubi est pater tu⁹? l ¶ Quomodo ergo dicit hic: quia de celo descendi: ex quo nos scimus generationẽ eius terrestrem. Et nota ꝙ a duobus collatis sumũt occasionẽ murmuris: ex altitudine sermonis christi/ ⁊ vilitate generis. Posset eis dici: Ualde igitur mali estis si ideo malus est: quia eum cognoscitis. Sed certe hoc est qđ ipse iesus dixit Luc. iiii. d. Nemo propheta acceptus est in patria sua. Ibi Glo. Propemodũ naturale est ciues ciuibus inuidere: nõ enim presentia viri opera/ nõ virtutẽ sed teneram recordantur infantiã: quasi nõ et ipsi per eosdẽ etatis gradus ad maturã etatem peruenerint. m ¶ Respondit ergo iesus: quẽ nihil latet: qui abscondita cordiũ intuetur: sicut dicitur. i. Reg. xvi. b. ⁊ ideo scit murmur eorum occultum. n ¶ Et dixit eis: nolite murmurare in inuicẽ/ occulte ꝙ non sum panis qui de celo descendit qđ vere sum: sed sciatis ꝙ nemo potest venire ad me nisi a patre tract⁹: et ideo vos non creditis me esse panem: quia non estis tracti a patre: Et h est: o ¶ Nemo potest venire ad me: id est credere in me: p ¶ Nisi pater qui misit me traxerit eum: id est nisi gratia dei illum preuenerit/ nisi pater reuelauerit: que reuelatio est attractio. Et querit hic Chrys. cur eis dicẽtibus ꝙ sit filius ioseph/ nõ respondet: nõ sum filius ioseph? Et respõdet: quia nondũ audire poterant mirabilẽ partũ sm carnem: multo magis nec superiorẽ ⁊ ineffabilẽ intelligerẽt. Itẽ Chrysostom⁹. Uehemẽter eos scandaliçabat ex vili esse patre ⁊ cõtingente: sed tamẽ nõ reuelauit / ne vnum scandalũ destruens aliud faciat. His ergo ratiõibus omisit respõdere his que dicebant de eius generatione/ ⁊ cõuertit se ad cõfirmandũ ea q̃ dixerat de dono patris quo venitur ad filiũ/ ⁊ quõ veniẽtes reficit/ q2 ipse est panis. Unde dicit: Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. Hoc est qđ dixerat. s. eodẽ: Omne qđ dat mihi pater ad me veniet ⁊c. Et est sensus: Nolite murmurare cõtra me de hoc qđ dixi: sed potius contra vos: quorũ incredulitas obstinata meretur nõ trahi a patre. Chrys. Hic insiliunt manichei dicentes: Quoniã nihil in nobis positũ est: id est in nostra potestate. Solutio. Nõ facias vim in verbo trahendi: nõ enim notat violentiã: q2 dicit Aug⁹: Cetera potest homo nolens/ credere autem nõ potest nisi volens. Unde Chrys. Non qđ in nobis est destruit: sed ostendit nos auxilio indigentes: nõ enim tractũ dicit inuitum sed multa potitum cũ pugnatione: id est auxilio: vt sit sensus: ¶ Nisi traxerit:

Matth. 13. g / Marci. 6. a. / Luc. 4. d.

G

a Hec est autem volũtas pa-
b tris mei qui misit me/ vt õm-
nis qui videt filiũ ⁊ credit in
c eum habeat vitam eternam:
d ⁊ ego resuscitabo eum in no-
e uissimo die. Murmurabant
f ergo iudei de illo: quia dixis-
set/ ego suz panis viuus qui
g de celo descendi. Et dicebant:
h Nõnne hic est iesus fi-
i lius ioseph: cuius nos no-
k uimus patrem et matrem?
l Quomodo ergo dicit hic:
m quia de celo descendi? Re-
n spondit ergo iesus et dixit
eis: Nolite murmurare in-
o uicem. Nemo potest venire
p ad me nisi pater qui misit me

b

A F
a traxerit eum: ⁊ ego resuscita-
b bo euz in nouissimo die. Est
d scriptũm in prophetis: Et
e erũnt omnes docibiles dei.
f Omnis qui audiuit a patre
g et didicit/ venit ad me. Nõn
h quia patrem vidit quisq̃/ ni-
i si is qui est a deo: hic vidit
k patrem. Amen amen dico
m vobis: qui credit in me/ ha-
n bet vitam eternam. Ego suz
o panis vite. Patres vestri
p mãducauerũt manna in de-
q serto et mortui sunt. Hic est
panis de celo descẽdens: vt
r si quis ex ipso mãducauerit:
s non moriatur. Ego sum pa-
t nis viu⁹ qui de celo descẽdi.
v Si qs mãducauerit ex h pa-
x ne/ viuet in eternũ. Et panis

a ¶ Nisi traxerit. i. adiuuerit. Et ne putes sensibilẽ tractũ/ dicit. s. eodẽ: Nõ q2 patrẽ vidit q̃sq̃ nisi is q̃ a deo est ⁊c. Et nota ꝙ dicit trahit/ ꝓpter duplex põdus qđ est in nobis. s. põdus culpe: de quo Heb. xii. a. Deponẽtes oẽ põdus circũstãs nos peccatũ. Item pondus pene: de quo Sap. ix. c. Corpus quod corrumpitur ⁊c. Et q2 hoc trahere est magne potẽtie: ideo patri attribuitur tractus: qui tractus non est violentie sed misericordie. Unde Aug⁹. Si poete licuit dicere: Trahit sua quemq3 voluptas: nõ necessitas sed voluptas: nõ obligatio sed delectatio: quãto magis nos dicere debemus trahi hominẽ ad christũ qui delectatur virtute/ delectatur beatitudine/ delectatur iusticia/ delectatur vita eterna: qđ totum est christ⁹. Da amantẽ ⁊ sentit qđ dico. Nota ꝙ dñs trahit ad ortũ producendo. Ps. Tu es qui extraxisti me de ventre matris mee. Item trahit inspirando. Esa. vii. c. Sibilabit dñs musce ⁊c. Glo. id est inspirabit. Itẽ trahit flagellis quasi cogẽdo. Ps. Cum occideret eos querebãt eum. Esa. lix. d. Cum venerit q̃si fluuius violentus quẽ spiritus dñi cogit. Item promittendo. Esa. i. c. Si audieritis me / bona terre comedetis. Itẽ de his duobus insimul dicitur Osee. xi. b. In funiculis adam traham eos/ in vinculis charitatis. Item trahit ostendendo bona sua ⁊ pregustatione eterne dulcedinis alliciendo: sicut trahitur musca per dulcedinẽ mellis. Cant. i. a. Trahe me post te: in odore vnguentorũ tuorũ curremus. Itẽ trahit gratiã cõferendo. Hiere. xxxi. a. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te miserans: id est dans misericordiã et gratiã. Item trahit nobis inherẽdo. s. xii. c. Si exaltat⁹ fuero a terra omia trahã ad me/ ipsum. Sed multi sunt sicut equi restitii vel retrogradi: qui quãto plus trahuntur: tanto plus retrocedunt. Ps. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi. Hiere. vii. c. Facti sunt retrorsum ⁊ nõ ante. Zach. vii. c. Auerterũt scapulam recedentes. Et subdit qđ bonũ sit venientiũ ad se. b ¶ Et ego/ equalis patri: c ¶ Resuscitabo eũ in nouissimo die. Glo. Faciam eum videre qđ credidit: mãducare qđ esuriit: habere qđ amauit ⁊ desiderauit: qđ nõ potest esse in presenti vbi trahitur enĩ. Et nota ꝙ dixerat patrem trahere ad se: ⁊ neminẽ venire ad se nisi per patrem: ne ꝓpter hoc crederet filius non idem facere tanq̃ minor: ideo de se subdit: Et ego resuscitabo eũ ⁊c. Chrys. Non parua filii dignitas si pater ducit ⁊ ipse resuscitat. Hoc autem dicit/ nõ diuidens opera sua ab operibus patris: sed paritatẽ ostendẽs virtutis. Inculcat aũt sermonẽ de resurrectione ꝓpter quosdã qui de ipsa dubitabãt: vt saducei. Et iterũ ne crederẽt aliqui ꝙ nõ mererentur qui de illo pane comederent/ quia dixerat de tali: nõ esuriet in eternũ: ⁊ quater repetitur ꝓpter quattuor dotes corporis: In nouissimo die/ cui nõ succedit nox. Unde Abacuk. iii. c. Sol et luna steterũt in habitaculo suo. d ¶ Est scriptũ in ꝓphetis. Quod dixerat de tractu patris/ probat/ ⁊ sermonẽ suum fidedignũ reddit per prophetas: ⁊ ostendit etiã qualiter trahit docendo: scz ne sensibilem tractũ intelligas. Unde dicit: Est scriptum in prophetis/ de predicto tractu patris: sic/ e ¶ Et erũt omnes docibiles dei: id est docebũtur a deo: quod est trahi. Et sumitur hoc de Hiere. xxxi. f. Non docebit vltra vir fratrẽ suum: quia omnes cognoscent me ⁊c. Et Esa. liiii. d. Ponam vniuersos filios tuos doctos a domino. Et de Johel. ii. f. vt dicit Glo. vbi dicitur. Dedit vobis doctorẽ iusticie. Chrys. Si omnes erunt docibiles dei: qualiter quidã nõ credunt? Solutio. Omnes: id est plures. Uel omnes ait eos qui volũt. Magister enĩ presidet omnibus discipulis paratus effundere omnibus doctrinã. Simile. s. i. a. Illuminat omnẽ hominem ⁊c. Uel/ Omnes: id est aliquos de omnibus/ siue de omni generatione hominũ. Uel/ Omnes sunt docibiles: id est doctrina dei capaces naturaliter. Sed nõne ante erant homines docibiles dei? Respondeo sm Chrys. Tunc per homines discebant que dei erant: nunc autẽ per vnigenitũ ⁊ spiritum docet pater. Unde Heb. i. a. Multifarie multisq3 modis olim deus loquẽs patribus in prophetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio. Uel/ Omnes docibiles dei: quia etsi homines foris loquuntur: tamẽ solus deus intus sensũ aperit. f ¶ Omnis qui audiuit a patre ⁊ didicit: id est qui audiendo didicit: id est diuina illustratione credit in patrem: vel cui pater dedit gratiam: quod est trahi a patre. g ¶ Uenit ad me: filium per fidem ⁊ amorem: sicut dixit. s. eodẽ. d. Omne quod dat mihi pater ad me veniet. Sz ne quis se excuset/ dicens: Nunq̃ vidi patrem: quomodo ergo disco ab eo? Ideo subdit: h ¶ Nõ quia patrez vidit quisq̃: quasi nõ dico hoc ꝙ pater visibilis sit alicui vel audibilis: sed q2 docet per filiũ qui eum nouit pfecte. Unde subdit: i ¶ Nisi is qui est a deo. Chrys. Non sm cause rationẽ dicit hic/ ex deo/ sed sm modũ substantie: quia si hoc nõ diceret/ omnes ex deo sumus. k ¶ Hic vidit patrẽ: id est perfecte nouit sicut est. Matth. xi. d. Nemo nouit filium nisi pater ⁊c. Et nos docet patrẽ/ ⁊ ideo credite: quia/ l ¶ Amen amẽ dico vobis: qui credit in me/ filium qui noui patrem ⁊ sum ab eo: m ¶ Habet vitam eternã/ per causam: id est per gratiam pro qua datur vita eterna: Roma. vi. d. Gratia dei vita eterna. Uel/ Habet/ iam in spe: Roma. viii. a. Uel promissionis certitudine: Matth. v. a. Uel/ Habet vitam eternã: id est me qui sum vita eterna. Gen. xv. a. Ego merces tua magna nimis. Glo. Potuit dicere: habet me/ sed reuelat quid ipse sit: id est vita eterna. Et bñ dico ꝙ habet vitã eternã: q2/ n ¶ Ego sum panis vite: qui pasco/ donec pastos iungam vite eterne. o ¶ Panis vite/ intransitiue: id est panis vita. s. xiiii. a. Ego sum via/ veritas ⁊ vita: Uel transitiue vel effectiue: id est panis vitam mundo conferens/ in presenti vitam gratie: in futuro vitam glorie. Uel sic n ¶ Ego sum panis vite: id est carnem meam in passione mortificatam/ in resurrectione viuificans: que caro digne sumpta est cibus vite. Unde. s. eodẽ. f. Qui manducat carnem meã et bibit meum sanguinem/ habet vitam eternam. Chrys. Panem vite se dicit: quia nostrã continet presentem et futuram. p ¶ Patres vestri manducauerunt manna in deserto et mortui sunt. Cõfirmat responsionem quam fecerat supra eis querentibus signum de celo quale fecerat moyses de manna: ⁊ dicit ꝙ plus dat: quia iste panis dat vitam: ille non dabat. A fine ergo vtriusq3 cibi differentiã facit. Item/ in deserto/ dicit. q. d. non extensum in multum tempus/ neq3 simul cum eis venit in terram promissionis: Hiere. ii. b. Item ille non descendit de celo sed de aere: hic autem de celo. Unde sequitur: q ¶ Hic: id est in hoc loco: est panis ⁊c. Uel/ Hic panis / quem do: est de celo descendens: quẽ manna prefigurauit. Chrysostom⁹. Quia petebant panẽ de celo/ cõtinue dicit: de celo descẽdi. r ¶ Ut si quis ex ipso manducauerit / credendo et amando: vel digne carnem eius et sanguinem sumendo. s ¶ Non moriatur: sicut mortui sunt qui manna comederunt. Non moriatur dico: quia/ t ¶ Ego sum panis viuus: id est viuificans comedentem quantũ in me est. v ¶ Qui de celo descendi/ vt essem panis hominũ qui prius eram angelorũ. Augustinus. Quomodo sit panis determinat: nõ solum sm verbum quo viuunt omnia/ sed etiam sm carnem assumptam pro mundi vita. Chrys. dicit. Sufficit dicere/ Ego sum panis viuus: id est ego dabo vobis panem viuum: quare addit: Qui de celo descendi? Respondet: quia iudei facientes mentionem de manna querebant cibum de celo: propterea cõtinue dicebat: De celo descendi. x ¶ Si quis manducauerit ex hoc pane: scz si quis eucharistiam digne sumpserit: vel quis christum fide ⁊ amore sibi iunxerit: ⁊ verba eius ⁊ exempla in nutrimentum sui cõuerterit. y ¶ Uiuet in eternum: si in hoc perseuerauerit. Et quia adhuc vacillabant de hoc quomõ diceret se panem/ et ad panes materiales vacillabant: ideo aperte dicit: z ¶ Et panis quem ego dabo/ caro mea est pro mũdi vita. Bernardus. Bon⁹ minister

Matth. 11. d. / Luc. 10. d. / De peni. dis. 4. c. bñdict⁹. s. eodez. d. / De cõse. dis. 2. c. reuera.

Dñs multiplicit trahit

Ps. 21.

Ps. 71.

B

Ps. 108.

C

De cõse. dis. 2. c. forte. ⁊ c. reuera.

D

E S qui carnem in cibum ⁊ sanguinē ministrat in potum. Chryſ. Vide qualiter eos paulatim ad ſeipm ducit: Nic eñ ſeipſum ait dare/non patrē: ſupius autē dixerat ꝙ pater dat. a ¶ Litigabant ergo iudei ⁊c. Semper crescit infidelitas in eis: Prius dicunt murmurasse: hic dicunt litigare. Sed sicut dicit Chryſ. Extranea quedam erat doctrina/poteſt quis dicere ⁊ alterata: ⁊ ideo nō fuit mirū ſi litigabāt. Cui reſpōdeo/ꝙ ꝟ iohannes enigmatice inſinuauerat/agnum cū vocans. ꝟ. j. d. Sz nec̄ ita nouerunt/discipuli nouerunt quid diceretur: ⁊ tamen ſuaſi ſunt et ſequebant/⁊ confitebant verba vite eterne cum habere. Hoc eñ boni diſcipuli eſt/ nō circūſcrutari ea que magiſtri ſūt: ſed audire ⁊ ſuaderi/⁊ cōgruū tēpus expectare ſolutiōis: ita ⁊ iudeos facere oportebat. Et ꝙ diſcipuli neſcirent quid diceret de comeſtione carnis ſue/ patet: quia neſcierūt de reſurrectiōe. ꝟ. j. d. Soluite templum hoc ⁊c. ⁊ tamen ſcripturę loquūtur ⁊ ꝓphete de reſurrectiōe: ſed quoniā hominis carnē quis manducauerit nuſq̄ quis dicit cotra. Item quęrit hic Chryſ. Quare dñs hęc verba dixerit iudeis qui ex his ſcandalizant: et hoc eñ abierūt retro: cur ergo non ſolus hoc tradidit diſcipulis: ſicut Marci. iiij. d. dicit. Seorſum aūt loquebat eis. Solutio, Multa vtilitas fuit horū verborū ⁊ neceſſitas: quia eñ inſtabant petentes cibū corporalem ⁊ magnificantes manna: idcirco offendit ꝙ manna typus erat ⁊ vmbra: veritas aūt hic ſ̄ſens: ideo meminit cibi ſpiritualis. Tēpus eñ erat de myſteriis loqui: quia cōmendabant vmbrā. Item quia quęrebant cibū de cęlo: idco ſe oſtēdit cibum eſſe de cęlo. Pręterea obſcuritas eorū que dicuntur ſemper erigit auditorem ⁊ attentiorē operat. Non ergo oportebat ſcandaliçari/ſed interrogare/congruū erat ⁊ inquirere. Si eñ, ꝓpterā eū putabāt/oportebat credere nō recedere: q̄re illorū amentię ſcandalū erat: nō quia eſſent indiſſolubilia ea q̄ dicebantur a chriſto ſi ſolutionem quęſſiſſent in fide. Cauſa autem litigationis eorū erat infidelitas. Unde dicitur: Litigabant iudei adinuicem/dicentes: quomodo/vel/qualiter poteſt hic/deſpectiue/nobis carnē ſuam dare ad manducandum: In quo patet eorū infidelitas: quia credebant ꝙ loquerē de carne ſua comedēda dentib⁹ et dilaniāda. Hec dicunt hoc quęrendo vt diſcāt: ſed deſperatiue. Chryſ. Cū queſtione huiuſmodi: id eſt qualiter intrauerit/ſimul ſtrat ⁊ infidelitas. Jta. ꝟ. iij. a. de nicodemo: Quomodo pōt homo naſci ⁊c. Sed ſi hoc/qualiter dicis: quare in panibus hoc non dixiſti: qualiter. ſ. quinq̄ panes in tot extendit: Quoniā ſaturationis ſolum erant ſcrui: nō miraculoſę viſionis. Sed dicis ꝙ experientia eos tunc eruditit. Et ego reſpōdeo/ꝙ ex illa experientia oportebat illos credere eis que nunc dicebat de carne ſua: ideo enim prius mirificauit/vt per illud edocti non vltra decrederent his que dicerentur. b ¶ Dixit ergo eis ieſus. Quia dubitabant/vel potius decredebant/ que dixerat/ magis affirmat: quod ſi non eis/tamen nobis profuturū erat. Item quia dicebant impoſſibile: ideo aſſerit neceſſariū eſſe/dicens: c ¶ Amen amen dico vobis: niſi manducaueritis: quaſi eſſi ignoratis quis ſit modus dandi vel manducā di: tamē/ d ¶ Niſi manducaueritis/per fidem: ſm illud Aug⁹. Crede ⁊ manducaſti. Vel/Niſi manducaueritis carnem filij hominis ⁊ biberitis eius ſanguinē/non habebitis vitam in vobis: Vtram gratię vel glorię. Nota tria eſſe in ſacramento euchariſtię: Speciem panis/corpus chriſti verū/corpus chriſti myſticū. Primū eſt ſignū tm̄: ſecūdum/ſignū ⁊ res: tertiū/res tm̄. Primū ſumitur tm̄ ſacramentaliter: ſecundū ſacramentaliter ⁊ ſpiritualiter: tertiū tm̄ ſpiritualiter. Primū ⁊ ſecundū poteſt ſumere cōmuniter bonus ⁊ malus: ſed malus ad mortem: bonus ad vitam. Tertiū nō poteſt ſumere niſi bonus: Nam corpus chriſti myſticuz manducare nihil aliud eſt q̄ fide/ſpe ⁊ charitate vnitati eccleſiaſtice incorporari. Sequitur: f ¶ Qui manducat meam carnem et bibit meum ſanguinem/habet/ tam in ſpe/ vitam eternam. Hic aperit de qua vitā diceratꝫ ne de temporali intelligerent. Superius autez dixerat de futuro: Viuet in eternum. Hic dicit quod plus eſt de preſenti/habet vitam eternā: qz iā habem⁹ arrā: Scom illud Ro. viij. e. Spe ſalui facti ſum⁹. Vel/habet vitā eternā/nūc ſm aiam/cui⁹ eſt vita de⁹. Sz nec caro fraudabit ſuo tpe remūeratiōe. Uſi ſeqt:

ſ Et ego reſuſcitabo

d ¶ Niſi manducaueritis carnez filij hominis et biberitis eius ſanguinem: non habebitis vitam i vobis. Quod exponitur tripliciter. Niſi manducaueritis/ſpiritualiter. ſ. per fidem. Uel vt ſumatur antecedens pro conſequenti: Niſi manducaueritis: id eſt niſi viuiti fueritis per charitatem filio dei/ qui ē filius hominis: quod fit digne manducando carnez eius ſub ſpecie panis.

Moraliter

b Dixit ergo eis ieſus: Amen amen dico vobis: niſi mādūcaueritis carnem filij hominis ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē/ c non habebitis vitā in vobis. f Qui manducat meā carnē/ e ¶ Non habebitis vitam in vobis: quia membra ſeparata a corpore non poſſunt viuere. Tertio exponitur de illis qui ſe non pręparāt ad hoc vt digni ſint accipere corp⁹ chriſti tempore ſuo: vt ſit ſenſus: d ¶ Niſi manducaueritis: id eſt ad manducādū digne ꝑparauerit⁹ ⁊c. Unde Numeri. ix. b. Si quis mūdus eſt ⁊ in itinere non fuerit/⁊ tamē non fecerit phaſe/ exterminabitur anima illa de populis ſuis. Per hoc duo genera tm̄ excluduntur a cōmunicatione: ⁊ omēs alij peccant mortaliter ſi non cōmunicant tempore ſuo. Per immūdos intelligunt infideles: qui non ſunt de eccleſia. Per illos qui in itinere cathecumini: qui ſunt in via ad ſuſcipiendū ſacramentū baptiſmi ⁊ fidem. Neutri peccant ſi non cōmunicent: quia pręceptum nō extenditur ad eos. Ex hoc etiam ſumitur argumentum ꝙ propter aliquaz immunditiam/⁊ etiam quando homo eſt in via/ ad litteram/poteſt differre cōmunionem: ita tamen vt poſtea non omittat eam. Item Exo. xij. a. Tollat vnuſquiſq̄ agnum per domos ⁊ familias ſuas: ⁊ nullum excludit beb⁹um: id eſt chriſtianum. Et propter quinq̄ cauſas peccant qui non cōmunicant tempore determinato ab eccleſia. Prima eſt: quia quātum in ipſis eſt ſcindunt vnitatem corporis chriſti myſticiid ē eccleſię. j. Cor⁹. x. d. Quoniam vnus panis ⁊ vnū corpus multi ſumus: qui de vno pane ⁊ de vno calice participamus. Secunda propter contemptū: quia vocati ſunt ad cęnam domini et nolunt venire: vnde eſt ibi cōtemptus. Unde Matth. xxij. a. Perdidit rex homicidas illos. ſ. qui venire contempſerunt vocati. Homicidis ergo comparantur/qui ſe non pręparant ad communicandū tempore ſuo. Tertia cauſa eſt: quia in hoc ꝙ nolunt corpus chriſti recipere faciunt iniuriam ipſi: qui ſemel in anno nolunt reddere procurationem domino quaz debent ei in hoſpitio ſuo. Unde cōqueritur Matth. xxv. d. Hoſpes fui ⁊ non collegiſtis me. Uere enim hoſpes eſt ſub ſpecie⁹ iſtius quaſi ſub veſte peregrina. Matth. viij. c. Vulpes foueas habent ⁊ volucres cęli nidos: filius autez hominis nō habet vbi reclinet caput ſuum. Quarta cauſa eſt: quia ſūt violatores teſtamenti domini: qui nobis corpus ſuum tradidit ſumendu⁹ in commemoratiōnē ſuę paſſionis. j. Cor⁹. xj. f. Hic eſt calix noui teſtamenti in meo ſanguine ⁊c. Quinta cauſa ē: quia tales a fonte plenitudinis gratiarum ſe diuidunt: et ideo non eſt miruz ſi areſcunt. Job. viij. b⁹ Nun quid virere poteſt ſcirpus abſq̄ humore/ aut creſcere carectum abſq̄ aqua:

Quinq̄ modis peccant non cōmunicantes ſtatutis tēpoꝝ

f ¶ Qui manducat meam carnem et bibit meum ſanguinem/habet vitam eternam. j. eodem. Qui mānducat me/viuet propter me: qui ſcilicet ſum vita viuens ⁊ viuificās. j. xiij. b. Ego ſum via/veritas ⁊ vita. Olee. xj. b. Demoziale tuum: id eſt corporis et ſanguinis ſacramentum: qō in cōmemorationem paſſionis eſt inſtitutum: vt dicitur Luc⁹. xxij. b. et. j. Cor⁹. xj. f. eſt ſicut vinuz de auni: qō eſt medicina ⁊ potus: quia ſanat ⁊ ſatiat/⁊ ita vitam conſeruat ⁊ dat ⁊ reſtaurat. Unde. j. Reg⁹. xxx. c. Luz comediſſet reuerſus eſt in eo ſpiritus eius ⁊ refocillatus: qui ſcilicet panem ⁊ aquā ⁊ maſſam caricarum ⁊ vuampaſſam comedit. Panis ſignificat corpus chriſti: quia corroborat ⁊ dat virtutē reſiſtendi peccato. Pſ. Panis cor hominis confirmat. Geñ. xviij. a. Ponam buccellam panis coram vobis ⁊ confortet cor veſtrū. Sed Threñ. j. b. dicitur: Facti ſunt velut arietes non inuenientes paſcua: abierunt abſq̄ fortitudine ante faciem ſubſequentis. Item dicit aqua: quia ſitim cupiditatis ⁊ peccati extinguit. Hęc eſt aqua que fluxit de petra chriſto. j. Cor⁹. x. a. Bibebāt autē de

Pſ. 103.

✳ ſpuali ꝓſequēte

Tria in ſacramento euchariſtię

Moraliter

A S a ¶ Et ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Chryſ. Quia dixerat. ſ. eodē: Non morief in eternū: ⁊ hic ſimiliter: habet vitam eternā: ne obiciant ſicut. j. viij. g. Abraam mortuus eſt ⁊ prophete: ſoluēs hoc ponit reſurrectionē. Et ne putent enigma eſſe vel parabolam quod dictū eſt / addit et hoc:

b ¶ Caro eiñ mea vere/quaſi nō parabolice/ c ¶ Eſt cibus/aſſe/ Uel/Vere/ad differētiam typici cibi: ſcz manna: quod i figura huius ꝓceſſit. Et ſanguis meus vere eſt potus. Uel/Vere/dicitur: quia vera caro chriſti et verus ſanguis ſumitur ſub ſpecibus panis et vini in ſacramento: Contra hereticos qui dixerunt ꝙ id qđ ſumitur/nō eſt verum corpus chriſti ſed repręſentatiuū. Et exponūr illud verbū: Hoc eſt corpus meū: id eſt hoc ſignificat corpus meū: ſicut illud. ſ. Corinth. x. b. Petra autē erat chriſtus. Contra iſtos dicit/ꝙ caro vera et ſanguis verus ſumitur: id eſt vere eſt cibus: qz fames pellit / ⁊ veram ſacietatē facit: cibus autē corporalis nō naturā ſatiat/ſed potius refocillat: ideo nō vere eſt cibus. Sequitur: e ¶ Qui manducat meā carnem ⁊ bibit meū ſanguinē in me manet ⁊ ego in illo. Chryſ. Hoc videt incompactū: habet tamē multā harmoniā: id eſt conuenientiam ad prędicta. Quia enim ſepius dixerat: Habet vitā eternam ⁊c. probat hoc ſic. In me manet: viuo autem ego: ergo ⁊ ille viuet. Or autē viuat filius oſtēdit: quia ⁊ viuit pater in quo manet. Unde ſubdit: g ¶ Sicut miſit me viuens pater ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: id eſt ſicut viuit pater me us qui miſit me: ita ego viuo. Chryſ. Hoc/ſicut/comparatiuum eſt ⁊ aſſimilatiuū. q. d. viuo ego ſicut pater. Or autē adicit/ꝓpter patrē: hoc dicit vt nō ingenitū eſtimes filium: ſed a patre habere vitā. Unde. ſ. v. c. Sicut pater habet vitam in ſemetipſo: ſic dedit et filio ⁊c. Glo. exponit de vita qua viuit chriſtus homo/ſic: Sicut miſit me viuēs pater: id ē me hominē fecit. b ¶ Et ego viuo propter patrē: id eſt ſicut me hominē fecit: ita vitā in me cōſeruat glorioſam: ⁊ ad ipſuz refero vitam meā. i ¶ Et qui mādūcat me ⁊ ipſe viuet ꝓpter me: quaſi/ſicut ego homo viuo ꝓpter patrē viuū cui vnio: ſic qui mādūcat me ⁊ mihi vnit er me viuit: ſicut membrum iunctū corpori viuit ⁊ ſeparatū nō viuit. k ¶ Hic eſt panis ⁊c. Hic filius hominis/ad cuius eſum carnis inuito/ ¶ Eſt/ille/panis qui de cęlo deſcēdit: id eſt filius dei: ⁊ ideo habet efficaciā viuificādi quod nō manna. Unde ſequit: m ¶ Non ſicut manducauerūt ⁊c. Dico qui manducat me: ſed/ nō ſicut manducauerūt patres veſtri māna/ ventre ⁊ dente. q. d. nō ſic comedor/ſed fide ⁊ ſacramēti percꝫ prione. Uel/Nō ſicut/quantū ad efficaciā. Unde ſequit: Et mortui ſunt: ſed potius: n ¶ Qui mādūcat hūc panē viuet in eternū: in me qui ſum vita. ſ. xiij. a. Chryſ. Eadem ſepe circūuoluit verba/vt infigat mentibus auditorū. Ultima enim quędā erat doctrina de bis: id eſt euchariſtia ⁊ de reſurrectione ⁊ de vita eterna facere credere. Pbil. iij. a. Eadē vobis ſcribere mihi quidē nō pigrum: vobis autē neceſſariū. Ire toties ꝓmittit vitam: qz hoc deſiderabile hominibus: et nihil ita delectabile. Unde ⁊ in veteri teſtamēto erat promiſſio longitudo vitę ⁊ multi dies: Exo. xx. b. Chriſtus autē promittit non longitudinem/ ſed vitam finem nō habentē. Item ſic ꝓmittendo oſtendit ſe reuocare ſententiam mortis latam in adam: Geñ. ij. c. Et nota ꝙ ne intelligerēt de vita preſenti ſem per duranda: ideo ponit ſimul reſurrectionem. Sequitur:

Matt. 26. c.

Moraliter

ſ Hęc/ſdicta.

✳ ſpirituali conſequente eos petra. Item ſignificat corpus chriſti per maſſam caricarum: quia mentē delectatione reſpergit. Deut⁹. xxij. b. Ut ſugeret mel de petra ⁊c. Item ſignificatur per ligaturā vuepaſſe: quia cōpunctione mentē inebriat. Tua enim paſſa/caro chriſti eſt paſſa. Cant⁹. j. d. Botrus cypri dilectus meus mihi. Cyprus interpretat̄ mgror vel triſticia: tamē cōpunctio illa que conferē in pceptiōe corporis dñi/ plus habet dulcedinis q̄ amaritudinis vl acetiōis/ſicut vuapaſſa: ⁊ ſic reuerſus eſt ſpirit⁹ egyptij: id eſt peccatoris. Sed quid eſt ꝙ toties dicit ꝙ iſte cibus viuificat: quomodo ergo ſacerdotes qui quotidie comedūt hunc panem/moriunt ſpiritualiter ⁊ viuunt. Et dicendū ꝙ ꝓpter quattuor cauſas. Prima eſt: quia nō maſticāt ipſum cibum per conſiderationē pretioſitatis ⁊ ſanctitatis eius nature quēadmodū debēt ſumere ipſum ⁊ vas eius eſſe: cū tamē dicat Prouer. xxiij. a. Quādo ſederis vt comedas cum principe/diligenter attende que ſunt appoſita ante faciem tuam cum prīcipe/id eſt cū deo patre/ vt comedas etiā ipſuz principē. Prouerb⁹. xxj. c. Theſaur⁹ deſiderabilis quieſcit in ore ſapientis: id eſt in corde per diligentem conſiderationē: ſtultus autē tranſglutit illud. Alij non nutriunt: quia nō ſapit eis dulcedo huius panis: ⁊ hoc aut quia habēt affectū ad carnalia: ⁊ ſic habēt palatum infectū haut qz iam impleti ⁊ ſatiati alijs cibis: cum deberent facere ſicut illi qui pręguſtant vinū leiunij: vel poſtq̄ parum comederunt de his etiā que faciunt ad habēdū ſaporē ⁊ appetitū vini: ⁊ ideo illis qui infecti ſunt vel ſatiati: qz ſolum dulce nutrit/⁊ ipſi nō ſentiunt dulcedinē/nō nutriunt iſto cibo. De ꝑmis dicit Numeri. xj. b. In mente nobis veniūt cucumeres ⁊ pepones porrię/cepe ⁊ allia. Hoc dicebāt faſtidientes manna. De ſecūdis habet Prouer. xxvij. a. Anima ſatiata calcabit fauū: anima eſurics etiam amarū pro dulci ſumet. Alij nō nutriunt qz nō habent vim retentiuā/ſed totum reiciūt ⁊ euomunt. Et hoc cōtingit ex duobus. Ex debilitate ſtomachi/ vel ex nimia impletione. Eſa. xxviij. c. Coanguſtatū eſt ſtratū: id eſt coz ita vt alter decidat ⁊ palliū breue vtrūq̄ operire nō poteſt. Job. xx. b. Diuitias id eſt corpus chriſti/quas deuorauit euomet ⁊c. quia nō vult dñs manere in ſentina diaboli. Alij nō nutriunt quia nō habēt virtutē aſſimilādi/ ſed degenerat cibus in putredinem ⁊ humorē corruptum. Hęc aſſimilatio debet eſſe in virtutibus exemplarib⁹ ⁊ exemplatis chriſti ⁊ anim̄. Diuerſe eſſi virtutes diuerſa ſunt mębra ſpiritualis hominis. Job. xx. b. Panis eius in vtero eius vertet in fel aſpidū. j. Corinth. xj. g. Judiciū ſibi manducat ⁊ bibit. a ¶ Et ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die: quaſi nō ſolū anima habebit vitā/ſed ⁊ corpus reſurget in gloriā. b ¶ Caro em mea vere eſt cibus ⁊c. id eſt habet efficaciā cibi: quia ſatiat ſpiritualiter ſicut cibus corporaliter. De hoc pane dicit Daniel. x. a Ego lugebā trium hebdomadarū dies: et panē deſideratilē nō comedi: ⁊ caro ⁊ vinū nō introierūt in os meū. Tres hebdomadę ab adā vſq̄ ad legē: ⁊ a lege vſq̄ ad chriſtū ⁊ a chriſto vſq̄ ad eius paſſionē quādo inſtituit ſacramentū hoc. Leuit⁹. xxvj. b. Uetuſtiſſima veterū comedetis ⁊ nouis ſuperuenientibus vetera proijcietis. Uetuſtiſſima veterū ſunt corp⁹ ⁊ ſanguis chriſti ſub ſpecie panis ⁊ vini: quę in oblatiōe melchiſedech figurata ſunt: Geñ. xiij. d. Uetera aūt ſunt legalia Geñ. iij. d. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo. c ¶ Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meum ſanguinē in me manet/tanq̄ membrum in corpore. f ¶ Et ego in illo: ſicut dñs in hoſpitio/ſacerdos in templo: ſicut ſponſus in thalamo ſponſę. Et nota ꝙ vile eſt talem hoſpitē recipere honeſte in domū ſuam: qz ſoluit omnes expenſas totius familię/⁊ dat ſingulis munera. Sap⁹. vij. d. Uenerūt mihi omnia bona pariter cū illa. Prouer. iij. b. Dabit capiti tuo augmēta gratiarū et corona inclyta ꝓtegere te. Per ſumptionē eñ euchariſtię cōfirmat ⁊ radicat ⁊ multiplicat in nobis gratia. Unde. j. Reg⁹. vj. b. Translatū eſt dauid regi ꝙ benedixiſſet dñs obedh edom/eo ꝙ recepiſſet arcam dñi: id eſt corpus chriſti: in hoſpitio. i. in corde ſuo. Eccl. iiij. b. Qui tenuerint illā/vitam hęreditabit: ⁊ quo introibit benedicet deus. i. ditabit et multiplicabit. Heb. xiij. a. Hoſpitalitatis nolite obliuiſci: ꝙ hanc eñ placuerūt angelis hoſpitio receptis. Ergo qui deuz ſuſcipiet: multo magis placebit ei. j. xj. f. Dñs laçarū ſuſcitauit: qui erat hoſpes eius ⁊ de longinquo venit vt eū reſuſcitaret. Idē ergo ſperet qui ſe mortuū fuiſſe per peccatū timet: et nō ꝓpter hoc dimittat ſumere dūmodo nō ſit in volūtate vel ſcięcia mortalis. Ire. iij. Reg⁹. xvij. d. Helias filiū hoſpitis ſui ſuſcitauit. Et ſimiliē heliſeus. iiij. Reg⁹. iij. f. Cętera ſatis expolita ſunt in ꝑma expoſitione ⁊c.

C Quare plures ſacerdotes ꝙ ſtidie cōmunicant nō ſaluant.

De cōſe. dis. 2. c. in chriſto & dis. c. inuitat. et. c. ꝙ manducat.

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ¶ a ¶Hec/prędicta/ b ¶Dixit in synagoga. Chryſ. In ſynagoga ſepe ⁊ in templo docet: ꝓpter duo: Multitudinē venari volens. Itē oſtendere ꝙ nō eſt patri cōtrarꝰ. c ¶Docens in capharnaū/vbi plurimas fecit ⁊rutes: ⁊ ideo oportebat cum ibi maxime audiri ⁊ credere ei. d ¶Multi ergo audientes ex diſcipulis eius/carnaliter ſapientes ꝙſi priculatim carnem qua indutus eſat ſe eis diſtributurū ꝓmitteret. e ¶Dixerunt/inter ſe. f ¶Durus eſt hic ſermo.

Durus ad
- Audiendū hęreticis
- Credendum infirmis
- Faciendū peruerſis
- Intelligendū cunctis

Chryſ. Quid eſt durus: aſper/laborioſus/anxietatē habens? Nō q̄ nihil tale dixerat: neq; eſſi de republica loquebat: ſz de dogmatibus ⁊ fide.

Quid igitur eſt durꝰ ſermo? Quoniā vitā ꝓmittebat ⁊ reſurrectionē: quoniam dicebat de cęlo ſe deſcendiſſe: ⁊ quoniā ſaluari impoſſibile eſt qui nō manducat eiꝰ carnem? Hęc igitur dicebat ꝙ dicet? Quid igitur eſt durus? Reſpondeo. Durus: id eſt difficile credibilis/ſuperecedens eoꝝ imbecillitatē ⁊ ſapiens tumorē ⁊ elationem. Eſtimabant eſſi cum ſupra ſeipſum loqui. g ¶Et/ideo dixerūt: quis poteſt eum audire? id eſt ei obedire/cum ſit contra naturā carnes hominis comedere. Vel/Quis poteſt eum audire: id eſt ſuſtinere loquentē tam alta de ſe ⁊ magna ſuper ſe. Dicit eſſi ſe dare vitam ⁊ de cęlo deſcendiſſe. Chryſ. Proceſſiſſis dicebant excuſantes quia debebant reſilire. h ¶Sciens autem ieſus/quē nil latet: Heb. iiij. d. ct. j. Reg'. xvj. b. i ¶Apud ſemetipm: id eſt nullo dicente. k ¶Quia murmurarent de hoc diſcipuli eius. Murmurarēt/dicit: quia ſic illa dixerant/vt ab aliis nō audirent. l ¶Dixit eis: qō fuit ſignū ſuę deitatis: occulta. ſ. eoꝝ in medium ferre. m ¶Hoc vos ſcandalizat/qō dixi de carne mea ⁊ ſanguine. Itē de vitę datione ⁊ de deſcenſu de cęlo. Et ad hoc reſpōdet ſic: n ¶Si ergo videritis filiū hominis aſcendentem vbi erat prius: qđ dicetis ſupple? Quaſi vos ſcandalizamini de hoc ꝙ dico magna de me/ꝙ deſcendi de cęlo: qđ ergo dicetis quādo videbitis me in cęlū aſcendere qō maius videt? Et nota ꝙ de duobus ſcandalizabant. Vnū erat alteratio verboꝝ: ⁊ ad hoc reſpondet primo. Aliud erat abſurditas de carne ſua comedenda: ⁊ ad hoc reſpondet ſecūdo/dicens: Spiritus eſt ⁊c. Sed quęrit Chryſ. quare ſic reſpondet de aſcenſu ſuo in cęlum iudęis ſcandalizatis? Videt eſſi dubitatiōnē ⁊ ſcandalū magis augere q̄ ſedare. Et ad hoc reſpōdet ꝙ imo dicēdo vnū ſolum magnū de ſe/magis ſcandalizaſſet: nam qui vnū quid magnū de ſeipō loquit/ſuſpicabilis fit q̄ſi fingens: qui aūt tot dicit magna per ordinē/omnē tollit ſuſpitionē: Ideo nō ſimpliciter dixit: quia de cęlo deſcendit/ſed addidit/quia eſt panis vitę: ⁊ ꝙ caro eius vita eſt mundi/⁊ ſicut miſit me viuens pater ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: ⁊ nūc vltimo dicit de aſcenſu in cęlum. Et dicit: Si ergo videritis ⁊c. q. d. nō ſingo quę dico: quia vos videre poteritis ⁊ videbūt quidam veſtrū ⁊ matus de me. ſ. aſcenſum in cęlum. Sic reſpōdit dñs nathanaeli. Ī. j. g. Quoniam dixi tibi: quia vidi te ſub ficu credis: maiora his videbis ⁊c. Et nicodemo. Ī. iij. b. Nullus aſcendit in cęlum niſi filius hominis ⁊c. Auguſtin⁹ legit ſic:

m ¶Hoc vos ſcādalizat/qđ dixi de carne mea. n ¶Si ergo videritis filiū hominis aſcendentē vbi erat prius: Et eſt oratio ſuſpēſiua ⁊ defectiua: quaſi/ tūc intelligetis quia nō do coꝝpus meū p partes diuiandū/vt putatis: quia me integrū aſcendere in cęlum poteritis videre: ⁊ ſic videbit vos carnali intellectu deceptos. Sequit: o ¶Spiritꝰ eſt q̄ viuificat: id eſt ſpiritualis intellectus confert vitaz. q. d. ſpiritualiter oportet de me audire. Qui eſſi carnaliter audit/nihil ꝓficit. Vnde ſequitur: q ¶Caro non prodeſt ącēꝰ: ſpūs eſt q̄ viuificat: cāro nō ꝓdeſt ącēꝰ. p ¶Verba quę ego locutus ſuꝫ vob/ſpiritus ⁊ vita ſūt. Sed ſunt quidaꝫ ex vobis qui nō credunt. Sciebat eſſi ab initio ieſus qui eſſent credētes: et quis traditurus eſſet euꝫ. Et dicebat: ꝓpterea dixi vobis: quia nemo poteſt venire ad me niſi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi diſcipulorum eius abierūt retro/ et iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ieſus ad duodecim: Nunquid et vos vultis abire? Reſpondit ei ſimon petrꝰ: Domine ad quem ibimus? Verba vitę eternę habes: et nos credimus et cognouimus/ quia tu es chriſtus filius dei. Reſpondit eis ieſus: Nonne ego vos duodecim elegi et vnus ex vobis diabolus eſt? Dicebat autem de iuda ſimonis ſcariothis: Hic enim erat traditurus eum cum eſſet vnus ex duodecim. Ca. VII.

Post hęc autem ambulabat ⁊c. Chryſ. Cōmunē tunc rem cōſtituit/dicens: Vnus. ſ. Sed cur modo nō querūt diſcipuli/ſicut Matthei. xxvj. b. Et. j. xiij. c. Nunquid ego ſum dñe ⁊c. Solutio. Petrus adhuc nō fuit increpatus: ſicut Matth. xvj. d. Vade retro me ſathana: ideo hic de ſe non timuit/⁊ ideo non queſiuit. Item non dicit hic: Vnus ex vobis me tradet: ſed vnus diabolus eſt: quod ex qualibet ira alicui ſolemus dicere: ideo neſciebant quid diceret per hoc / niſi q̄ malum alicuius illorum eſtimabant vituperare ſolum. Et nota ꝙ a longe ante malitiam percutit proditoris / dicendo hic: Vnus ex vobis ⁊c. ſciens tamē q̄ mhil ꝓficeret ei: ſed q̄ ſuum eſt agit coꝛripiendo. Et vide ſapientiam: neq; manifeſtū eum fecit/ nec latere omnino permiſit hoc: ne inuerecundū faciat et litigioſior fiat. Hoc autem ne putans latere/ſine timore operetur audaciam: ideo paulatim plus ⁊ plus arguit. Primo enim cum cū aliis numerando arguit dicens: Sunt quidam ex vobis qui nō credunt. Et ꝙ iudam cōnumeraret cum eis/ſubdit euāgeliſta dicens. Sciuerat enim a principio ieſus qui ſunt qui nō credūt: ⁊ quis eſt qui tradet eum. Quia vero manſit incorrectus/vehementioꝛ inducit redargutionē dicens: Vnus ex vobis diabolus eſt: Et in hoc communē omnibus timoꝛē conſtituit illum cōnumerare volens. Et de quo dixerit/aperit euangeliſta/dicens: m ¶Dicebat autem de iuda/filio/ſimonis ſcariothis. Dicitur enim ſcariothes a loco. n ¶Hic enim erat traditurus eum: id eſt iam diſpoſitꝰ ad tradendum/ o ¶Cum: id eſt q̄nis: p ¶Eſſet vnus ex duodecim/apoſtolis.

Expo. La. VII.

Post hęc autē ambulabat ⁊c. In precedenti capitulo poſuit euangeliſta diſputationem domini ad iudęos / propter quā multi diſcipulorū abierunt retroꝛ ⁊ iudęi indignantes cōtra eum murmurabant et litigabāt dicentes: Quomodo poteſt hic dare nobis carnē ſuam ad manducandum ⁊c. In hoc autem capitulo ſubiungit euangeliſta/primo de deſcenſu domini de iudea in galilęam ne interficeretur a iudęis: in quo docet nos fugam cautelę. Secundo adiūgit de incredulitate cognatorū domini: in quo docet nos ſemper veritatē dicere: ibi: Dixerunt autem ad eum fratres eius. Tertio loquit de aſcenſu domini a galilea in iudeam et in templum: ⁊ diſputatione eius cū iudęis et iudęorū cum eoꝝ ibi: Vt autē aſcenderūt fratres eius ⁊c. Quarto adiungit de diſſentione turbe: cuius quędā pars dicebat ipſum eſſe bonum: ⁊ alia pars ſeductoꝛem: ibi: Ex illa ergo turba ⁊c. Et licet hęc dictio/ poſt/ dicat ordinem et conſequentiā non tamen conſequēter ſe habent ea quę dicuntur in hoc capitulo ad ea quę dicta ſunt in precedenti: immo multum tempus fuit medīū inter hęc ⁊ illa: ſcz quinq; menſes. Quod. patet Chryſ. hoc modo. Ea eſſi quę ꝓdicta ſunt/facta ſūt ꝓpe paſcha: vt dr in ꝓncipio. vj. ca. hec aūt facta ſūt ꝓpe ſcenophegiā: vt dr hic. Et de factis iſtoꝝ q̄nq; menſiū nihil narrat euāgeliſta niſi ſignū panū ⁊ locutionē chriſti ad turbā: nihilomin⁹ eū ipſe indeſinenter faciebat ſigna ⁊ miracula ⁊ diſputabat cū iudęis die ac nocte frequēter/vt dicit Chryſ. Quę tacet euāgeliſta: tū qa oīa nō poſſet enarrare: tū qz ea dixit in ꝓſimilib⁹: tū qz illa maluit dicere ex qb⁹ ꝛrela aut ꝓtradictio ſeqbat: vt eſt incredulitas cognatoꝝ ieſu. Dicit g̃ q ¶Poſt hęc/ q facta ſūt ſupra: nō tamē immediate: ſed poſt quinq; menſes. r ¶Ambulabat ieſus in galileā/fugiens de iudea. Et ſubiungit quare.

¶ Nō enim volebat

Moraliter: q ¶Poſt hec autē ambulabat ieſus in galilęa ⁊c. Galilea ꝙ interꝑtat rota vel trāſmigratio/ſignificat crūnas ⁊ miſerias in q̄bus rotant ⁊ affliguntur in hac vita ✻ ſanctiq̄ in ea

Moraliter

B ¶ ſed coꝛpore receſſerūt. Sed nō duodecim hęc paſſi ſunt: vnde merenk diuinā allocutionē ſpecialem. Unde ſequit: a ¶Dixit ergo ieſus ad duodecim: inter quos erat ⁊ iudas/ qui quidē de ſcandaligatis erat/ſed coꝛpoꝛe cum aliis remanſit ad inſidiandū ⁊ tradendū chriſtum. b ¶Nunquid ⁊ vos/ſitis abire? Et querit Chryſ. quare iſtos modo nō laudauit/qz nō receſſerant/neq; admiratꝰ eſt? Et ad hoc reſpōdet: vt dignitatē ſeruet magiſtralem/ cui nō competit rogare/ ſed rogari. Item/ ne videant ei in motando gratiā facere. Itē ne patiātur quid humanū ex laude: id eſt gloriā inanem. Item quia cōueniencioꝛ fuit modus iſte trahēdi ad ſe: Oſtēdit eſſi ſe nō indigentē aſſecutione coꝝ/detinuit magis. Itē nec iſtis blanditus eſt/nec recedētes accuſauit manifeſte oſtēdēs qualiter nos oporꝛet philoſophari in talibus vt nec exultem⁹ inaniter de acceſſu diſcipuloꝝ: nec triſtemur de receſſu: qđ eſt cōtra nos/ vt dicit Chryſ. qui a ꝓpria poſſeſſi gloria oīa ꝓpter hanc agimus: ideo cę minozari eſtimamus nos vel noſtra per receſſum diſcipuloꝝ. Et nota ꝙ dicit: Nunq̄d et vos vultis abire: nō dixit abite: hoc enim expellentis eſſet: ſed/vultis/quaſi tollens vim ⁊ neceſſitatē et verecūdię coartationē: Neceſſitate eſſi detineri/par eſt euꝫ hoc id eſt abire. c ¶Reſpondit ergo ei ſimon petrus/vnus ꝓ oīb⁹. Chryſ. Vide fratrē amatoꝛē/amicitię conſeruatoꝛē: ꝓ oīb⁹ reſpōdit collegio: nō enim dixit: cognoui ſed cognouim⁹. d ¶Domine ad quē ibimus: q. d. nō eſt ſimilis tibi ad quē ire velimus. Ero. xv. b. Quis ſimilis tui in fortibus dñe? Pſ. Deus quis ſimilis ſit tibi. Eſa. xlvj. b. Cui ſimilē me feciſtis. Auguſtinus. Si vis me recedere a te/da mihi alium te/vt a te fugiam ad te. Chryſ. Multę verbū hoc amicitię eſt oſtenſiuū: Domine ad quē ibimus: quoniā oīb⁹ eſt eis chriſtus bonoꝛabilitoꝛ ⁊ patribus ⁊ matribus ⁊ aliis omnibus/ vt deſiſtētes ab eo nō reputent ſe alibi refugiū inuenire. Et ne putes dicere: non habemus qui nos ſuſcipiat/ſubdit: e ¶Verba vitę eternę habes: ideo nō poſſumus recedere. Chryſ. Et enim ſi nō diſſiſſet de carne ſua/ſcandaligati eſſent vtiq; ⁊ nō acquieuiſſent/cibo attēdētes ſemp coꝛporali ⁊ terre affixi. Verba vitę eternę habes: ideo beati ſunt qui te audiūt. Auct. ſ. d. Beati qui audiūt verbū dei ⁊ cuſtodiūt illud. Eccli. xvij. b. Beati ſunt qui te audierūt ⁊ in amicitia tua decorati ſunt. iij. Reg'. x. b. Beati viri tui ⁊ beati ſeruitui: bi qui ſtant coꝝ te ſemp ⁊ audiunt ſapientiā tuam. Chryſ. Vides quoniā non verba illos qui abierant ſcandaligabāt/ſed negligētia ⁊ indeuotio: Ecce enim iſti cum illis audierūt/⁊ cōtraria enunciauerunt. Illi cum argumētationibus humanis ⁊ carnaliter omnia audiebāt: bi vero ſpiritualiter et fidei omnia cōcedebant. Ideoq; dixit. ſ. eodē: Verba quę locutus ſum vobis/ſpiritus ⁊ vita ſunt: id eſt ſpiritualiter intelligēda ſunt: ⁊ ſic viuificat nō ꝑm conſequentiā humanā. f ¶Et nos credimus: Hi enim iam ſuſceperāt fidem. g ¶Et cognouimus: per fidē ſcz Eſa. vij. b. Niſi crediderītis nō intelligetis. Sci per certiſſima ſignā ſcimus/ h ¶Quia tu es chriſtus filius dei. Chryſ. habet hic: Filius dei qui venit. q. d. ſcimus ꝙ potēs es dare vitā quā promittis: quia filius es dei viuentis. Et nota ꝑm Chryſ. ꝙ non cadē ſentit vel dicit cū iudęis: Nam illi dicebant: Tu es filius ioſeph: hic vero dicit: Tu es chriſtꝰ filius dei viuētis: Et quoniā verba vitę eterne habes: per qđ oſtendit ꝙ omnia detinet memoriter quę dicta ſunt a magiſtro ipſorum recolens verboꝝ. Dixerat enī magiſter: Et ego reſuſcitabo eum: et habebit vitā ęternam. i ¶Reſpondit/ergo/eis ieſus/cauſa probādi et examinandi eos k ¶Nōne ego vos duodecim elegi ⁊c. Chryſ. Quia dixerat ꝓ oīb⁹: Nos credimus ⁊c. excipit a collegio iudam. In Matthęo aūt. xvj. c. laudatur /petrus vbi nō aſſociauit diſcipulus cōfeſſioni: hic aūt quia de oīb⁹ dixerat: Nos credimus: decenter non dimittit iudam in coꝝ collegio dicēs: Nonne ego vos duodecim elegi: id eſt in apoſtolatum aſſumpſi: l ¶Et ex vobis vnus diabolus eſt: iudas. ſ. Chryſ. Aliꝰ recedentib⁹ ⁊ iſtis ꝓficientib⁹ nō blandit chriſtus iſtis. q. d. ne putetis ꝙ debeā vobis blādiri: malos arguā etiā in his quos elegi: neq; timeo redargui quaſi inſipiēs electoꝛ. Neq; eſſi electioni ⁊ neceſſitate facit bonos: neq; enim electio violenta eſt cauſa coꝝ quę futura ſunt/ſed ꝓuerſua: id eſt botatiua: qz enim vim nō infert vocatio / multos cōtingit vocaꝛe perire. Unde manifeſtum eſt ꝙ in noſtra mente poſitū eſt hoc: id eſt ſaluari et perire. Matth. xx. b. Multi ſūt vocati ⁊c. Et vnus ex vobis ⁊c. Chryſ. Cōmunē tunc rem cōſtituit/dicens: Vnus. ſ. Sed cur modo nō querūt diſcipuli/ſicut Matthei. xxvj. b. Et. j. xiij. c. Nunquid ego ſum dñe ⁊c. Solutio. Petrus adhuc nō fuit increpatus: ſicut Matth. xvj. d. Vade retro me ſathana: ideo hic de ſe non timuit/⁊ ideo non queſiuit. Item non dicit hic: Vnus ex vobis me tradet: ſed vnus diabolus eſt: quod ex qualibet ira alicui ſolemus dicere: ideo neſciebant quid diceret per hoc / niſi q̄ malum alicuius illorum eſtimabant vituperare ſolum. Et nota ꝙ a longe ante malitiam percutit proditoris / dicendo hic: Vnus ex vobis ⁊c. ſciens tamē q̄ mhil ꝓficeret ei: ſed q̄ ſuum eſt agit coꝛripiendo. Et vide ſapientiam: neq; manifeſtū eum fecit/ nec latere omnino permiſit hoc: ne inuerecundū faciat et litigioſior fiat. Hoc autem ne putans latere/ſine timore operetur audaciam: ideo paulatim plus ⁊ plus arguit. Primo enim cum cū aliis numerando arguit dicens: Sunt quidam ex vobis qui nō credunt. Et ꝙ iudam cōnumeraret cum eis/ſubdit euāgeliſta dicens. Sciuerat enim a principio ieſus qui ſunt qui nō credūt: ⁊ quis eſt qui tradet eum. Quia vero manſit incorꝛectus/vehementioꝛ inducit redargutionē dicens: Vnus ex vobis diabolus eſt: Et in hoc communē omnibus timoꝛē conſtituit illum cōnumerare volens. Et de quo dixerit/aperit euangeliſta/dicens: m ¶Dicebat autem de iuda/filio/ſimonis ſcariothis. Dicitur enim ſcariothes a loco. n ¶Hic enim erat traditurus eum: id eſt iam diſpoſitꝰ ad tradendum/ o ¶Cum: id eſt q̄nis: p ¶Eſſet vnus ex duodecim/apoſtolis.

Expo. La. VII.

Post hęc autē ambulabat ⁊c. In precedenti capitulo poſuit euangeliſta diſputationem domini ad iudęos / propter quā multi diſcipulorū abierunt retroꝛ ⁊ iudęi indignantes cōtra eum murmurabant et litigabāt dicentes: Quomodo poteſt hic dare nobis carnē ſuam ad manducandum ⁊c. In hoc autem capitulo ſubiungit euangeliſta/primo de deſcenſu domini de iudea in galilęam ne interficeretur a iudęis: in quo docet nos fugam cautelę. Secundo adiūgit de incredulitate cognatorū domini: in quo docet nos ſemper veritatē dicere: ibi: Dixerunt autem ad eum fratres eius. Tertio loquit de aſcenſu domini a galilea in iudeam et in templum: ⁊ diſputatione eius cū iudęis et iudęorū cum eoꝝ ibi: Vt autē aſcenderūt fratres eius ⁊c. Quarto adiungit de diſſentione turbe: cuius quędā pars dicebat ipſum eſſe bonum: ⁊ alia pars ſeductoꝛem: ibi: Ex illa ergo turba ⁊c. Et licet hęc dictio/ poſt/ dicat ordinem et conſequentiā non tamen conſequēter ſe habent ea quę dicuntur in hoc capitulo ad ea quę dicta ſunt in precedenti: immo multum tempus fuit medīū inter hęc ⁊ illa: ſcz quinq; menſes. Quod. patet Chryſ. hoc modo. Ea eſſi quę ꝓdicta ſunt/facta ſūt ꝓpe paſcha: vt dr in ꝓncipio. vj. ca. hec aūt facta ſūt ꝓpe ſcenophegiā: vt dr hic. Et de factis iſtoꝝ q̄nq; menſiū nihil narrat euāgeliſta niſi ſignū panū ⁊ locutionē chriſti ad turbā: nihilomin⁹ eū ipſe indeſinenter faciebat ſigna ⁊ miracula ⁊ diſputabat cū iudęis die ac nocte frequēter/vt dicit Chryſ. Quę tacet euāgeliſta: tū qa oīa nō poſſet enarrare: tū qz ea dixit in ꝓſimilib⁹: tū qz illa maluit dicere ex qb⁹ ꝛrela aut ꝓtradictio ſeqbat: vt eſt incredulitas cognatoꝝ ieſu. Dicit g̃ q ¶Poſt hęc/ q facta ſūt ſupra: nō tamē immediate: ſed poſt quinq; menſes. r ¶Ambulabat ieſus in galilęa/fugiens de iudea. Et ſubiungit quare.

¶ Nō enim volebat

Moraliter: q ¶Poſt hec autē ambulabat ieſus in galilęa ⁊c. Galilea ꝙ interꝑtat rota vel trāſmigratio/ſignificat crūnas ⁊ miſerias in q̄bus rotant ⁊ affliguntur in hac vita ✻ ſanctiq̄ in ea

Moraliter

E F a ¶ Nõ enim volebat in iudeã ambulare: quia q̃rebant eum iudei interficere: Nõ oẽs/sed maiores: vt scribe ꝛ pharisei inuidia concitati: sicut fratres ioseph ex inuidia vendiderũt eum: Gen.xxxvij.f. Et cain/abel occidit: Gen.iiij. b. Et saul dauid psecutus est ad mortẽ.j.Reg.xix.b. Et diabolus hominẽ seduxit ꝛ occidit: nõ ferẽs psperitatẽ eius ꝛ honorem. Unde Sap.ij.d. Inuidia diaboli mors intrauit i orbẽ terrarum. Nihil inuidia deteri⁹ ꝛ liuore/ quo mors in mundũ venit. Fugit autez iesus/nõ timore mortis: cuius habet potestatem/vt dicit Aug⁹: sed dat infirmis exemplũ/ne eis obijciat latibulũ: id est q᷑ latuerint. Un Matth.x.c. Si vos psecuti fuerint in vnã ꝛc. Et ẽm hanc doctrinã paulus dimissus est p fenestrã in sporta: vt dicit.ij.Cor.xi.g. Sed obijcitur contra Glo. Aug. de littera grecorũ quã ponit Chrys. que talis est. Post hec ambulabat iesus in galileã: non em̃ habebat potestatem in iudeã ambulare si vellet. Sed hoc soluit Chrys. dicẽs: q᷑ euãgelista alia dicit de iesu q̃ sũt deitatis: vt cũ stare dicit eũ in medio psecutoꝝ ꝛ nõ teneri: alia que sũt hũanitatis: vt cũ dicit eũ nõ habere potestatẽ. Sequitur: c ¶ Erat aũt in primo dies festus iudeorum scenophegia: id est fixio tabernaculorũ: qd festum faciebant iudei singulis annis in memoriã beneficiorũ que dñs eis cõtulerat in deserto/vbi quadraginta annis fuerũt in tabernaculis. De quo festo habet Leuit.xxiij. et Numeri.xxviij.et.xxix. Et dicitur scenophegia dies festus singulariter/nõ q᷑ tm̃ vno die fieret/imo septẽ: sed q̃si vn⁹ dicunt/pter vnã festiuitatẽ. Simile Numeri.vij.a. Obtulerũt duces in dedicationẽ altaris die qua vnctũ est oblationẽ suã. Itẽ in eodẽ.g. Hec in dedicatione altaris oblata sũt in die q̃ cõsecratũ est. In die dicit singulariter/cũ tamẽ essent duodecim dies. d ¶ Dixerũt autez ad eũ: id est ad iesum: e ¶ Fratres eius. Glo. id est ꝯsanguinei eius/ꝛ ideo fastidientes eũ. Inter quos erant iacob⁹ et
F iudas: vt dicit Chrys. qui miraculo vini interfuerãt in chana galilee.s.ij.b. Un ergo eis tanta infidelitas? Chrys. Ex optione ꝛ i inuidia: id est ex electiõe volũtat. prie. Cognatio em̃ cõsueuit i inuidia esse apud primos: ꝛ q᷑ isti cognati ei erãt/ ideo fiducialius loquebant: f ¶ Transi hinc: id est de galilea. g ¶ Et vade in iudeam/vbi ẽ principatus gẽtis ꝛ ciuitas caput regni. s. hierusalem. h ¶ Ut et discipuli tui: id est turba sequẽs ꝛ tibi credens: Non enim dicit discipulos hic duodecim apostolos/sed turbã sequẽtem: vt dicit Chrys. i ¶ Uideant opera tua que facis in occulto scz. Hec autem dicebant/putantes eũ cupidum vel amatorem esse laudis hũane/quales ipi erãt. Unde sequitur ẽm eorum opinionem. k ¶ Nemo ãppe in occulto aliquid facit ꝛ querit ipse in palaz esse. q.d. nemo debet occulte operari bona/ qui vult ab hominibus laudari. Ideo/ l ¶ Si hec facis/vere/manifesta teipm mũdo/misericordiam oĩbus faciendo/ que facis in occulto. Duplici vitio se subiacere ostendunt illi fratres domini. Primo em̃ ostẽdunt se glorie amatores/cum dicunt: Nemo quippe in occulto aliquid facit ꝛ querit ipse in palam esse. Secundo monstrant se esse incredulos cũ dicunt: Si hec facis/manifesta ꝛc. Un seq̃t: F Neq3 em̃ fratres

Chrys. Or verbũ incredulitat. locuti sũt/ rogantes eũ mirificare: Ergo miste quidez incredulitat. erãt audacia ꝛ intẽperanea ppalatio. Estimabãt em̃ a cognatiõe oportere eos cũ ppalatiõe loqui. Et videt quidẽ initiuz sermonis esse: Trãsi hinc ꝛc. Mite ṽo amaritudinis erant quo dicebatur: Hic em̃ eũ ꝛ formidinis ꝛ amoris glorie vituperãt: Nam hoc quidẽ. J. dicere/ Nullus ãppe in occulto facit/ formidinez incusantiũ erat simul ꝛ suspicãtiuz q̃ fiebãt vt nõ vere facta: hoc autẽ: id est querere in manifesto esse glorie amorem.

Moraliter
Ps.118. * sancti: q̃ in ea sunt exules ꝛ pegrini. Ps. Incola ego sũ ꝛc. Per iesũ intelligit aliq̃s volẽs se ꝛ alios saluare. Un Phil.ij.b. Cũ metu ꝛ tremore vestrã salutẽ opamini. Iudea interptat glorificatio: ꝛ significat adulationẽ siue curiã pncipũ: vbi sunt adulatiões. Matth.xj.b. Ecce q̃ mollibus vestiunt ꝛc. Bonũ est ergo homini querenti salutem/vt magis querat rotaz tribulatiõis ꝛ delectiõis q̃ iudeã adulatiõis. Melius est em̃ habere exprobratores q̃ laudatores. b ¶ Quia querebant eũ iudei interficere. i. laudatores. Esa.iij.c. Popule meus qui te beatuz dicũt ꝛc. J.xx.e. Cũ sero esset die vna sabbatoruz ꝛ fores essent clause pter metum iudeoruz ꝛc. Ecci.xxviij.d. Sepi aures tuas spinis. c ¶ Erat autez in primo dies fest⁹ iudeorum scenophegia: qd est fixio vmbrarũ siue tabernaculoꝝ: p qd significat gaudiũ mũdiale: De q̃ Esa.xxij.d. In die illa vocabit dominus de⁹ exercituũ ad fletũ ꝛ ad planctũ ꝛ ad caluitiũ ꝛ ad cingulũ sacci: ꝛ ecce gaudiũ ꝛ leticia/occidere vitulos ꝛ iugulare arietes/comedere carnes ꝛ bibere vinũ. Hoc ẽ festũ iudeorũ: id est adulatoꝝ: qui mollia querũt in alimẽtis ꝛ pinguia in cibis. Matth.xi.b. Qui mollibus induunt ꝛc. Eccs.x.d. In risu faciũt panẽ ꝛ vinũ. Et nota q᷑ scenophegia dicit fixio vmbrarũ. Umbre em̃ sunt tẽporalia ꝛ transeuntia. Ecci.xxxiiij.a. Quasi qui apphẽdit vmbrã ꝛ psequit ẽstum: sic qui attendit ad visa mendacia: id est ad tpalia. Un fatuissimi ꝛ insani sunt qui volunt ea figere/vel q̃ fixa credunt. Sap.v.b. Trãsierunt oĩa velut vmbra. Job.xx.a. Gaudiũ hypocrite adinstar pũcti. Item.xij.b. Ducunt in bonis dies suos ꝛc. Et nota q᷑ vmbre dicunt solatia tẽporaliũ rerũ: quia imaginẽ bonitatis habent ꝛ nõ veritatẽ. Un Prouerb.vlt.d. Fallax gratia ꝛc. Itẽ pueri sequũtur vmbrã ꝛ volunt apphendere ꝛ ludunt cum ea: sic insensati ꝛ pueri sensibus tẽporalia. Prouerb.j.c. Usq̃ puuli diligitis infantiaz: ꝛ stulti ea q̃ sibi noxia sunt querunt? Heb.xiij.b. Optimũ est gratia stabilire cor/non escis q̃ nõ pfuerũt ambulantibus in eis. Item vmbra longior est vespere: sic amor tẽporaliũ sole gratie occidente crescit: vel quia cupiditas maior est in senili etate. Un Hiere.vj.a. Ue nobis quia declinauit dies quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Itez vmbra sequit fugientẽ ꝛ fugit sequentẽ: sic tẽporalia. Ecci.xj.
b b. Si secutus fueris/nõ apphẽdes ꝛ nõ effugies si pcucurrerit. Grego⁹. Gloria huius mũdi vmbre similis est/q̃ fugientez sequitur ꝛ fugit sequentẽ. Prouerb.xiij.b. Substantia festinata minuet. Et nota q᷑ vmbre ille ad litteram fiebant de salicibus infructuosis: per quas bene significant tẽporalia: Scdm illũ Ps. In salicibus in medio eius suspẽdimus organa nostra. Ps.136.
Predicatio em̃ ꝛ doctrina ꝛ oratio ꝛ cõtemplatio pter curam ꝛ sollicitudinẽ temporaliũ suspendit frequẽter. Job.xl.c. Protegũt vmbre vmbrã eius: ꝛ circũdabunt eũ salices torrẽtis. Salices fructũ nõ habent sed virorẽ: vnde quasi fructũ pmittunt/sed nõ soluũt: Sic diuitie. Eccs.v.c. Qui amat diuitias/fructũ nõ capiet ex eis. Item bibentes succum suum reddunt steriles a bono opere. Bibere em̃ est cum auiditate sibi per amorẽ cõiũgere diuitias. Numeri.v.c. Ingrediant aque maledicte in ventrem tuũ/ꝛ vtero tumescẽte putrescat femur. Itẽ in eodẽ. Putrescere faciat femur tuũ ꝛ tumens vterus dirumpatur. Item salices frigidũ reddunt: sic crescente cupiditate frigescit charitas. Matth.xxiiij.b. Abundabit iniquitas ꝛ refrigescet charitas multorũ. Item salices dant infirmis in solatiũ: sic tẽporalia dat dñs infirmis in solatiũ: sed a sanis: id est a spiritualibus retrahit. Unde populo iudaico infirmo dicit Esa.j.e. Si audieritis me/bona terre comedetis ꝛc. Sed populo euangelico dicit Matth.xix.c. Si vis perfectus esse/ vade ꝛ vende oĩa que habes ꝛc. Ad hoc festũ inuitãt amatores mũdi. Unde sequit: d ¶ Dixerunt autem ad eũ fratres eius: transi hinc ꝛc. Unde Esaie.xxij.d. Comedamus et bibamus ꝛc. Sap.ij.b. Uenite ꝛ fruamur bonis que sũt: ꝛ vtamur creatura tãq̃ in iuuentute celeriter: vino p̃cioso ꝛ vnguẽtis nos impleamus/ꝛ nõ p̃tereat nos flos tpis: coronemus nos rosis anteq̃ marcescãt: nullũ pratũ sit qd nõ ptrãseat luxuria nr̃a: nemo vestrũ exors sit luxurie nr̃e: vbiq̃ relinq̃mus signa leticie: qm̃ hec est ps nr̃a ꝛ hec ẽ sors. Ita inuitant multi ꝛ maxime fratres: q᷑ inimici hoĩs domestici ei⁹. Mich.vij.b. Ipi em̃ magis psuadẽt diuitias ꝛ honores tenere vl' acq̃rere. Sed christ⁹ nõ acq̃euit carni ꝛ sanguini. Un ꝛ nos similiter faciamus sicut ꝛ christus fecit: Ascẽdamus ad hoc festuz die festo mediante/vt subsidiũ temporaliuz accipiam⁹ tm̃ ad necessitatem corporis: anima ṽo non in eis/sed in celestibus
* q̃rat suã delectationem

G

a bat iesus in galileã: Nõn em̃ volebat in iudeã ambulare/
b quia querebãt eũ iudei iterficere.
c Erãt autẽ in primo dies festus iudeoꝝ scenophe/
d gia. Dixerũt autem ad eum
e fratrẽs ei⁹: Trãnsi hinc ẽt va/
f g de i iudeã/ vt ẽt discipuli tui
i videãnt opera tua que faci.
k Nẽmo quippe i occulto aliquid facit/ꝛ querit ipẽ i palã
l esse. Si hec facis/manifesta

a teipsum mũdo. Nẽq3 em̃ fra/
b tres ei⁹ crẽdebãt in eũ. Dicit
c d ẽrgo eis iesus: Tẽpus meũ
e nõdũ aduenit: tẽmpus autẽ
f vr̃m semp est paratũ. Nõn potest mundus odisse vos.
g Mẽ autẽ odit: q᷑ ego testimoniũ phibeo de illo: quia
h opa ei⁹ mala sunt. Uõs ascẽ/
i dite ad diẽ festũ hunc: Egõ
k autẽ nõn ascẽdã ad diem fe/
l stum istum: quia meũ tẽpus
m n nõndũ impletũ est. Hõc cuz
o dixisset/ ipsẽ mãsit i galilea.

A F a ¶ Nec em̃ fratres eius. i. cõsanguinei eius: b ¶ Credebant in eum: cuius signum est audacia et intemporanea propalatio/vt dicit Chrys. Qui exponit hoc de propinquis cognatis dñi: inter quos ponit iacobũ ꝛ iudã. Tamẽ alij sancti exponũt hoc de remotis cognatis. c ¶ Dicit ergo eis iesus/ corripiẽs eos glorie cupidos et incredulos. d ¶ Tepus meũ nonduz aduenit. i. tempus glorie mee manifestãde: quale fuit tẽpus resurrectiõis et ascẽsionis. Chrys. Hic mihi videt aliq̃d enigmate isinuari: fortassis em̃ volebant eum prodere ꝛ tradere iudeis: Et ad hoc dicit: Tempus meũ nondũ aduenit: scz tẽpus crucis ꝛ mortis. e ¶ Tempus autẽ vestrũ semp est paratũ: id est vos etsi semp sitis cũ iudeis nõ interficiẽt/ eadem cũ ipsis zelantes: me vero statim vellẽt interficere: q̃re vobis quidẽ semp est tempus coexistẽdi cũ eis nõ periclitãtibus: mihi autẽ tunc tẽpus erit/cum crucis tẽpus institerit/cũ mori me oportuerit. Notãda est blanda christi respõsio: vt dicit Chrys. Nõ enim respõdit: Uos qui estis qui docetis me? Sed mãsuete respõdit: Tempus meũ nõdũ aduenit: ꝛ in hoc docemur/nõ indigne ferre etsi viles existant qui cõsiliant nobis. Si em̃ christus humiliter sustinuit ꝯsiliãtes que nõ oportebat: qua fruemur venia nos terra ꝛ cinis ad eos qui ꝯsiliant vtilia graues existẽtes? Sicut multi/de q̃bus dicit Amos.v.c. Odio habuerũt corripientẽ in porta/ꝛ loquentẽ pfecte abominati sũt. Sequit: f ¶ Nõ potest mũdus odisse vos: id est iudei amatores: q̃liter em̃ odirent vos/qui eadem cũ eis vultis ꝛ p eisdẽ curritis? g ¶ Me autẽ odit: q᷑ testimoniũ phibeo de illo: q᷑ opera eius mala sũt. Un Sap.ij.a. Dixerũt impij cogitãtes apud se nõ recte: Circũueniam⁹ iustũ/qm̃ inutilis est nobis ꝛ ꝯtrarius operibus nostris: ꝛ improperat nobis peccata legis/ꝛ diffamat in nobis peccata discipline nostre. Sequitur: h ¶ Uos ascendite ad diem festũ huc: vbi q̃ritis humanã gloriã ꝛ carnalia gaudia. Nec est p̃ceptũ q᷑ dicit/ ascẽdite: sed pmissio vel poti⁹ indictio. q.d. vos ascẽdite: id est ascendetis qui non estis odiosi iudeis. i ¶ Ego autẽ/ qui sum eis odiosus. k ¶ Nõ ascẽdã ad diẽ festũ istũ: supple sicut vos q̃rẽs gloriã: q᷑ tẽpus glorie mee nondũ est. Uel/Nõ ascendã ad diẽ festũ istũ: scz primũ vel secundũ vel tertiũ: sed in q̃rto die festiuitatis ascẽdit. Uel/Nõ ascendã/nõ ad patiendũ/sed magis ad erudiendũ. Chrys. Nõ dicit simpliciter: Nõ ascẽdam ad diẽ festũ: sed/nõ ascendã ad diem festũ huc. i. vobiscũ: ostẽdẽs se nõ indigere eis/neq3 blãdiri volẽs/sed ꝯcẽdens iudaica facere. Causam autẽ q̃re nõ ascẽdit cũ eis/ subiungit dicẽs: l ¶ Quia meũ tẽpus. i. mee crucifixionis: m ¶ Nondũ impletũ est: vsq̃ in futurũ pascha: i quo crucifixus fuit. An qd volebat miracula plura facere/ꝛ bñficia sanitatũ plurib⁹ ꝯferre: ꝛ discipulos suos solidiores reddere: ꝛ doctrinã suã plus manifestare: ꝛ turbe crederẽt ampliores. Sed si tps sue crucifixionis nõdũ aderat/q̃re ergo nõ ascendit secure? Rñdit Chrys. q᷑ dñs ascẽdit sed latẽter: vt ostẽderet dispensationẽ sue humanitatis: q̃ naturaliter formidat mortẽ: Consequẽter autẽ qñ ascẽdit/ostẽdit fiduciã quã habebat ex deitate. n ¶ Hoc cũ dixisset: qd p̃missum est. o ¶ Ipse mãsit in galilea/ fratrib⁹ ascẽdẽtib⁹ in iudeã ad diẽ festũ/ q̃bus dederat licentiã ascẽdendi
F sine eo/

B Uos ascẽdite ꝛc. Dñs dat hic nob exemplũ sustinẽdi iustã correctionẽ: q̃ ita benigne sustinuit iniustã. Chrys. Discam⁹ ex his mãsuetudinẽ ꝛ hũilitatẽ. Mat.xi.d. Discite a me q᷑ mitĩ sũ ꝛ humilis corde. Et si inardeat q̃s iniurijs et conuitians/ nõ moueamur/nõ vlciscamur: Eteñ fera
Al. furor est furia/fera.s.acuta et calida.i. fulminis. Incãtem⁹ igit supra cã eas q̃ a diuinis scripturis sũt incãtiones ꝛ dicam⁹: Qm̃ terra es ꝛ cinis: Gen.iij.d. Et q̃d supbit terra et cinis: Ecci.x.b. Et qm̃ vbi furibũd⁹/ nõ ẽ honiformis: Nihil enim turpi⁹ visu furẽte: nihil deformi⁹. Si ṽo visu/multo mag' aĩo. Itẽ Chrys. Sed nõ possũ ferre ait q̃s/eaz q̃ ab amic' est ꝯtumeliã. Cui⁹ gr̃a? Nã siq dẽ vera fuerint/ et añ illũ debuisse cõpungi ꝛ gratiã habere ei cõprehẽsionũ. Si vero falsa/ deride: dixit/inopẽ/deride: dixit pauperem/ deride. Ecci. * xxviij.a.

* querat suã delectationẽ. Quod sig̃ficat p claudicationem iacob: Gen.xxxij.g. q᷑ vno pede possumus herere terre. s. quantũ ad necessitates corpis: sed aliũ debemus subleuare. i. affectũ mentis. Sed peccatores oĩno volũt terre herere ꝛ toti/nõ solũ pedib⁹/sed ꝛ ventre ꝛ corpore. Gen.iij.c. Pectore ꝛ ventre repes. Ps. Cõglutinatus est in terra venter nr̃. Ps. Adhesit pauimento anima mea ꝛc. Mali hoc festũ scenophegie totũ celebrare volunt. i. fixionẽ vmbrarũ/q̃tũ ad cupidos: vl' fixionẽ tabernaculorũ/quantũ ad illos qui carnẽ suã volunt procurare et nutrire ac si esset semp duratura: hoc est figere tabernaculũ/vitam corporis velle stabilire ꝛ solidare carnem superfluis cibis ꝛ potibus ꝛ alijs delectabilibus. Sed recto dei iudicio tanto citius cadit paries sicut dicit Ecc⁹.xxxvij.d. Propter crapulã multi obierunt ꝛc. Ps. Uiri sanguinum et dolosi ꝛc. Job.xv.d. Anteq̃ impleant dies eius peribit. Ecci.xxxi.c. Uigilia ꝛ cholera ꝛ tortura viro infrunito. Item Ecci.xxxvij.d. In multis escis erit infirmitas ꝛc. Ita enim est de carne nostra: sicut de luto vel latere qui tunsione vel igne solidat ꝛ aqua resoluitur. Unde Naum.iij.c. Intra i lutũ ꝛ calca subigẽs tene laterem Heb.xiij.b. Optimum est gratia stabilire cor ꝛc. c ¶ Dicit ergo eis iesus: tẽpus meũ non aduenit ꝛc. Multi habẽt modo tẽpus suum ꝛ sabbata sua: sed in futuro ieiunabunt ꝛ vigilabũt. Peruertũt enim ordinẽ. Unde Amos.viij.c. Dies festi vestri conuertent in luctũ. Idem Tob.ij.b. Et.j. Machab.j.e. Threñ.j.c. Uiderunt eam hostes ꝛc. Esa.j.d. Neomeniã et sabbatũ et festiuitates alias nõ feram ꝛc. Tria dicit que referunt ad tria p̃dicta. Neomeniã enim obseruant: id est festũ lune: qui gaudẽt de abundãtia tẽporali/que significatur per lunã. Ecci.xxvij.b. Stultus vt luna mutat. Sabbatum: id est ociũ colũt delitiosi. Festiuitates alias: id est dignitates ꝛ honores superbi. Sap.xv.c. Estimauerũt lusum vitã nostrã: hoc ad delitiosos. Et cõuersationẽ vite compositã ad lucrũ: hoc ad auaros. Et postea subdit de superbis: Omnes insipientes ꝛ infelices supra modum anime sue superbi sunt. Prouerb.xiiij.b. Extrema gaudij luctus occupat. Ecce vigilia post festũ. Ad hoc significandũ/q᷑ christus per gloriam venit ad passionẽ: vt dicit beatus Hiero⁹: in ramis palmarum euangeliũ gaudij legitur ante passionẽ. Sancti aũt ecõtrario faciunt hic vigiliã: ꝛ in futuro habebũt tempus suũ festiuum. Ideo dicit christus: Tempus meũ nõdũ aduenit. Sap.iij.b. Tanq̃ aurum ꝛc. ꝛ erit in tẽpore terminus eorũ. Hic ieiunant vigilant/sed in futuro comedẽt in festo pinguia. Ps. Inebriabunt ꝛc. Matth.v.a. Beati qui esuriũt ꝛc. Domin⁹ vult nos hic ieiunare vt famelici melius comedamus in mensa sua. Esa.lxv.c. Serui mei comedẽt ꝛ vos esurietis ꝛc. Zacharie.viij.d. Ieiuniũ quarti ꝛ ieiuniũ quinti ꝛ ieiuniũ septimi ꝛ ieiuniũ decimi erit domui iuda in gaudiũ ꝛ leticiam ꝛ in solennitates preclaras: veritatem tm̃ ꝛ pacem diligite. J.ij.a. Implete hydrias aqua. Item.J.xvi.d. Tristicia vestra vertetur in gaudium. f ¶ Non potest mundus odisse vos: me autẽ odit. Simile. J.xv.c. Si mundus vos odit/scitote quia me priorem odio habuit. Prouerb.xxix.b. Uiri sanguinum oderunt simplicem: iusti autẽ querunt animam eius. Et nota q᷑ multiplex est causa odij. Una est dissimilis vita. Unde Sap.ij.c. Grauis est nobis ad videndũ: quoniã dissimilis est alijs vita illius: et immutate sunt vie eius. Item. J.xv.c. Si de mundo essetis: mũdus quod suum erat diligeret. Secunda causa est de peruersitate sua correctio. Prouer.xv.d. Non amat pestilens ꝛc. Amos.v.c. Odio habuerũt corripientẽ in porta ꝛc. Philosophus. Ueritas odiũ parit. Sap.ij.c. Improperat nobis pctã legis ꝛc. Ido dr hic: g ¶ Me autẽ odit quia testimoniũ perhibeo de illo/q᷑ opera eius mala sunt. Exo.j.c. Oderãt egyptij filios israel et affligebant illudentes eis. In quo notantur tria. Odium cordis/angaria operis/illusio oris. Tertia causa est contrarius sensus siue cõtraria opinio: quia multi putant tẽporalia vtilia ꝛ suauia: sed boni reputant stercora: Phil.iij.b. Itez multi reputãt bonos fatuos/viles/insensatos. Sap.v.a. Uitam illorum estimabamus insaniam ꝛc.

Moraliter C
† Ps.43.
† Ps.118.
Ps.54.
D
Ps.35.
Multiplex causa odij.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ſ ſine eo/ne videret eoꝝ ſſentia indigere. a ¶ Ut autez aſcenderunt ꝛc. Hec eſt tertia pars: in qua agit de aſcenſu domini in iudeā/nō ad patiendū quidem ſed ad docendū: in quo erudimur ꝛ nos poſſe formidare mortē: ſed ita vt ꝓpter hoc nō dimittam⁹ facere quod debemus. Unde Chryſ. Quē humane a chriſto diſpenſant:nō ꝓpter ꝑ ſoluz diſpenſant vt incarnationē certio rē reddāt: ſz vt nos eruditi ad ſalutem. Barthȝ. r.d.dicit: Nolite timere eos qui occidūt corpus. Et iterū in eodez.c. Si perſecuti fuerit ꝛē. Dicit ergo: ¶ Ut aūt aſcēderūt/ de galilea in iudeā quē in montibus eſt.

b ¶ Fratres ei⁹: id eſt conſanguinei.

c ¶ Et ipſe aſcendit/poſtea/ ad diē feſtum/quarta ſcz die. d ¶ Nō manifeſte ſed quaſi in occulto: id eſt non quērens fauorē hominū/ſed ſalutē. Gregorius. Sic ſit actio in publico / q̄ tenuis intentio maneat occulto. Chryſoſtomus. Non dicit in occulto:ſed q̄ſi in occulto: videbatur enim ꝛ publice loquebatur:ſed non eſt par venire in ſtatu ſolennitatis ꝛ ſolēnitate ſoluta. Ponit aūt Chryſoſtom⁹ pupliceꝫ rationē quare domin⁹ tātū tardauit venire adfeſtiuitatē. Prima ē quia ſua tardatione iudeos attentiores fecit:q̄ eñ primis dieb⁹ queſierūt/ repēte videntes attentius audierunt. Secunda ratio retardationis ſuę eſt/vt furor iudeoꝝ remitteret.

In occulto
- Propē myſteriū:qz i feſtis legalib⁹ figuratus eſt.
- Propē exēplū fugiēdi malos:vt dicit Glo.ꝛē.
- Fugiens laudem.
- Oſtendens ſuam humanitatē. Sequit: e ¶ Iudei ergo ḡre bant eū in die feſto: quia nō aſcendebat eū fratribus:ſed poſtea quarta die feſtiuitatis. f ¶ Et dicebāt:vbi eſt ille.ſ.chriſt⁹. Chryſ. Sz ex multo odio et inimicicia nolebant eū/ꝓpio vocabulo nōiare. g ¶ Et murmur mult⁹ erat de eo i turba/ ꝓpterea ex diuerſitate opinionū. h ¶ Quidā eñ dicebāt/ qz bon⁹ ē. Et hec opinio vera ē. i ¶ Alij aūt dicebāt/nō: ſed ſeducit turbas. Et hec opinio erat falſa. Prima opinio erat ſimpliciū ꝛ minoꝝ hoim:ſecūda erat p̄ncipū ꝛ ſacerdotū. Un Chryſ. Eſtimo illā quidē opinionē eſſe multoꝝ:ſi hanc ꝺo p̄ncipū ꝛ ſacerdotū: qui nō tm ꝓpter ſcriptū ſignū de q̄ꝫ paribus offenſi erant/ſed timebāt ne adhuc ibi tale oparet. Bonū igit dicebant a ſignis:malū ꝺo a dogmatib⁹. k ¶ Nemo tamen/qui eſſet p̄me opinionis: l ¶ Palam loquebat de illo ꝓpter metū iudeoꝝ:id eſt p̄ncipū ꝛ ſacerdotū: q̄ nō ſolum chriſtum/ſed omnes adherentes ei perſequebantur.

m ¶ Jam autem die feſto mediante:id eſt ad medietatē

a b c eius:tunc ét ipſe aſcendit ad d diem feſtū nōn manifeſte/ſed e quaſi in occulto. Judei ergo f querebāt eū in die feſto/ét di g cebant:Ubi eſt ille? Et mūr mur multus erat de eo in turb ba. Quidāz eñ dicebant/qz i bonus eſt:ālij autez dicebāt/ k non:ſed ſeducit turbas. Nē l mo tamē pālam loquebat de illo ꝓpter metū iudeoꝝ.

m Jām autem die feſto mediāte aſcēdit ieſus in tēpluz /ét n o docebat. Et mirabant iudei q dicēntes: Quomodo hic litteras ſcit cum non didicerit? r ſ Reſpōdit eis ieſus/ét dixit: t Mea doctrina nō eſt mea/ v ſz eius qui miſit me. Si q̄s voluerit voluntatē eius facere/cōgnoſcet de doctrina vtrū x re/ex deo ſit:ān ego a meipo lo y quar. Qui a ſemetipſo loq̄t/ z gloriā ꝓpriā q̄rit. Qui aūt q̄rit gloriā eius q̄ miſit illuz: & hic verax eſt: ét iniuſticia in eius? Et reſpondet. Eius quidem erat /quoniam nō edoctus ſciebat:non eius autem/quoniā patris erat doctrina: id eſt a patre. Filius quidez ſcit oīa:ſed nihil diſcit a patre:quia diſcere neſcientiā ponit. Sed rurſus opponit Chryſoſtomus: qualiter hic dicit ieſus: Mea doctrina non eſt mea/ſed patris/cum alibi dicat: Oīa q̄ patris ſunt/mea ſunt: ꝛ q̄ mea ſunt/patris ſunt. Si enim quia patris eſt doctrina/ꝓterea nō eſt mea:falſū eſt illud: Oīa q̄ patris ſunt/mea ſūt: ꝛ q̄ mea ſunt/patris ſunt: ꝓpterea eñ quia patris eſt/ debet eſſe tua. Ad hoc eſt ſumma reſponſiōis: q̄ per hanc ꝓpoſitionē: Doctrina mea non eſt mea ſed patris/oſtēdit vna eſſe doctrina patris ꝛ filij:ſed diuerſe perſonę. Una patris/a quo habet filius quicquid habet ꝛ quicquid eſt. Et idē oſtenditur per illam: Omnia q̄ ſūt patris/mea ſunt:ꝛ q̄ mea/patris ſunt. Unde ſequitur: v ¶ Si quis voluerit voluntatez eius facere:id eſt credere in eū ꝛ credere per virtutē: r ¶ Cognoſcet de doctrina vtrū ex deo ſit: id eſt ſciet virtutem eoꝝ q̄ dicunt. Et ſi quis attenderit ꝓphetiꝫ/ſciet vtrū ego loquar ꝑm eas vel nō. Et hoc eſt quod ſequit. y ¶ An ego a meipo loquar.q.d.ſi q̄s eſt amator virtutis/ꝛ vult viuere ꝑm voluntatē dei/perpendet q̄ in doctrina mea nihil eſt diſſonum voluntati dei. z ¶ Qui a ſemetipo loquitur:id eſt aliquid ꝓpriū ꝛ ſeparatum: a ¶ Gloriā ꝓpriā q̄rit:non dei gloriā/nec ſalutem dominū.q.d.qui ꝓpriā vult habere doctrinaz/ꝓpriam q̄rit gloriam. Sed quia ego nō q̄ro ꝓpriā gloriam/ſed patris:ideo doctrina mea non eſt mea ꝓpria/ſed cōmunis patri. Aug⁹. Ego ex deo loquor ꝛ gliam dei q̄ro/non meam. b ¶ Qui autem q̄rit gloriam eius qui miſit illuz: ſicut ego: c ¶ Hic verax eſt/in oze. d ¶ Et iniuſticia i illo nō eſt:id eſt in opere illius.q.d.illius doctrina vera eſt et vita iuſta/qui miſſus ab aliquo q̄rit eius gloriā ꝛ non ꝓ

§ priam. Sicut

A ſ priam. Sicut chriſtus miſſus a deo/non ſui hominis ſed dei in omnibus operibus ſuis gloriam q̄ſiuit. Chriſtus igitur fere vbiq; humilia de ſe loquitur ꝛ raro ſublimia. Unde ſepe vocat ſe filium hominis:raro autem filium dei. Et ideo ſuper locum illum/ponit Chryſoſtomus/quinq; cauſas quare chriſtus de ſe humilia loquitur: ꝛ vnicam quare ſublimia. Prima cauſa quare de ſe humilia loquitur eſt/ vt oſtendat ſe non ingenitum eſſe: Secunda/ vt oſtēdat ſe non eſſe contrarium deo. Tertia/vt oſtendat ſe eſſe verum hominem: qui naturaliter debet eſſe humilis. Quarta eſt imbecillitas audientium qui nō poſſunt capere alta. Quinta eſt/ vt doceat homines moderata de ſe ſentire: ꝛ nihil de ſe dicere magnum. Alta vero de ſe loquēdi vnam inueniet quiſq; cauſam.ſ.naturę magnitudinem:id eſt deitatem. Unde ꝛ dixit.j. viij.g. Anteqū abraam fieret ego ſum. Et tūc fuerunt iudei ſcādalizati:quid igitur facerent homines ſi ſepe fuiſſet de ſe magna locutus? Sequitur: a ¶ Nonne moyses dedit vobis legem ꝛē. Chryſoſtomus. Dominus conſueuit malas ſuſpitiones quas iudei habebant in mente/auferre. Duo autē obiiciebant ei: Unum q̄ ſabbatū violaret.ō.v.c. Et aliud q̄ ſa ciebat ſe parē deo. Parilitatis ſuſpitionem deſtruere noluit: quia verum erat:ſed confirmauit per ea q̄ dicta ſunt in ſexto capitulo/ vbi dicit: Sicut pater ſuſcitat mortuos et viuificat: ſic et filius quos vult viuificat. Hic autem de ſabbato indu B cit ſolutionem/ oſtendens q̄ non ſoluit eum ꝑm moyſi intellectum: ſed ipſi potius ſoluerunt. Unde dicit: Nonne moyſes dedit vobis legē: et nemo ex vobis facit legem? Quia lex dicit/Exod. xx.c. Non occides: vos autem q̄ritis me occidere: et multos alios cōtra legem occidiſtis. Unde et ſi ego ſolui ſabbatum ſanando hominem ꝑm iudicium ve ſtrum: vos magis ſoluitis/hominem occidendo. Et ita tranſgreſſio mea eſt in ſalutē/ veſtra autē in perditionem: Ideo nō poteſtis qui magnā facitis tranſgreſſionem me iudicare min⁹ tranſgredientem. Unde. j. viij.a. Qui ſine peccato eſt veſtrū/ primus in eam lapidē mittat. b ¶ Quid me q̄ritis interficere:id eſt qua de cauſa? c ¶ Reſpondit turba:turbās ꝛ turbata: d ¶ Et dixit: furoze agitata: e ¶ Demonium habes. Auguſtinus. Non pertinentia ad ordinem/ ſed ad turbationem reſpondit. Hoc eñ non dicerent niſi demonium haberent. Unde ꝛ Matth. xii. b. dixerunt: In beelzebub principe demoniorū ejicit demonia. f ¶ Quis te q̄rit interficere? Negare conantur quod tamen volebant: vñ ꝛ blaſphemi ꝛ mendaces ſunt. Blaſphemi quidem dicentes: Demonium habes. Mendaces vero dicentes: Quis te q̄rit interficere. Omnes enim q̄rebāt eum interficere: vt dicit Chryſoſtomus:ad minus omnes maiores. Quia vero dominus dixerat q̄ ipſi ſoluunt legem: quoniā illud idem poſſet ei obiici/oſtendit q̄ ſanando hominem non ſoluit ipſe legem:ponēs ad hoc plures rationes: Un ſequitur: g ¶ Reſpondit ieſus:non perturbatus vt illi:ſed tranquillus/non reddens maledictum ꝓ maledicto. h ¶ Et dixit eis:pacifícus/furioſis: i ¶ Unum opus feci/ſanando paralyticū in ſabbato.ō.v.b. k ¶ Et omnes miramini: id eſt tumultuamini qui magis deberetis congaudere ſanato/ laudare ſanātem deum. Hic dicit Chryſoſtomus. Ubi excuſare oportet ꝛ crimen ſuſcipere de hoc quod factum eſt/ non meminit p̄ris ſed ſuam perſonam inducit/dicens: Unum opus feci. Dimittit autem hic redarguere eos/ne faciat inuerecūdiozes:ſed rurſus ꝓ ſabbato ponit excuſationem a lege/ſyllogiçās hoc mō. Circūciſio fit in ſabbato ſine ſabbati violatiōe:ſed curatio totius hominis eſt melioꝛ circūciſione:ergo poteſt fieri in ſabbato ſine ſabbati violatione. Uel ſi ꝓpter circumciſionē vos ſoluitis ſabbatum:ego ꝓpter totū hominis curationē poſſum ſoluere ſabbatum. Sicut ergo nemo veſtrum arguitur ſi circumcidat in ſabbato:ita nec ego debui a vobis iudicari:quia totum hominem in ſabbato ſanaui. Et hoc ſic Chryſoſtomus punctat: Et omnes miramini: ꝓpter hoc moyſes dedit ꝛē. Auguſtinus ſic: l ¶ Propterea:id eſt ꝓpter cauſam conſimilem: id eſt ꝓpter hominum curationem: m ¶ Moyſes dedit vobis circumciſionem: id eſt legem in qua eſt mandatum de circumciſione faciendā. n ¶ Non qz ex moyſe eſt:id ē a moyſe incepta: o ¶ Sed ex patribus: quia abrae ꝓius data eſt a deo: Geñ. xvij. b. tripliciter ex cauſa: vt dicit Glo. Primo in ſignum magnę fidei abrae. Secūdo/ vt per hanc a ceteris nationibus iudeorum natio diſtingueretur. Tertio / vt facta in virili mēbro per quod creatura mortalium generaſ/caſtitatem mētis debere obſeruari indicat: p ¶ Et in ſabbato circūciditis hominem: ſi occurrat octaua dies: quod tamen iubet lex ſeruari: Ex hoc format ſyllogiſmum ſuū dominus/dicens: q ¶ Si circumciſionem: que eſt tm ſignum vere ſalutis: r ¶ Accipit homo in ſabbato: quo vacare iubemini: s ¶ Ut non ſoluatur lex moyſi: que iubet octaua die puerum circūcidi: t ¶ Mihi indignamini: quia totum hominem ſanum feci in ſabbato: id ē totum genus humanum in nouo. Uel ad litteram: paralyticū corꝑaliter ꝛ ſpiritualiter ſanaui. q.d. vos non dicitis q̄ lex ſoluatur ſi circumciſio fiat in ſabbato: ergo non debetis dicere q̄ ego ſoluerim legem: quia ſanaui totum hominem in ſabbato. Uel ſi circumciſionem patimini rumpere legem ſabbati quia principalioꝛ eſt ſabbato: ergo et curationem totius hominis debetis pati rumpere legem/cum ſit ipſa circumciſione principalioꝛ et melioꝛ: quia illa partis eſt/hec totius hominis ſalus eſt. Jtē illa ſignū eſt: hec eſt res. Unde ſi ſuſtinetis ſolui ſabbatum vt homo accipiat ſignum: id eſt circumciſionem: multo amplius debetis ſuſtinere ſolui ſabbatum vt homo accipiat rem ſignī: id eſt integram ſanitatem. Hec autem ſabbati ſolutio non eſt legis ꝓuaricatio: ſed confirmatio/q̄m lex p̄cepit hec. Unde Chryſoſtomus. Uides quoniam ſabbati ſolutio ſeruatio eſt legis: vt ſi nō ſolueret ſabbatum/ neceſſe erat legem ſolui que p̄cepit hominem ſabbato circumcidi. Iniquū enim eſt iudicare q̄ lex p̄cipiat hominem ſabbato circumcidi/et prohibeat hominem totum ſanari. Unde ſequitur: v ¶ Nolite iudicare ſm faciem. Auguſtinus: id eſt perſonaliter. Et quis eſt qui non iudicat perſonaliter/niſi qui diligit equaliter? Chryſoſtom⁹: Nolite iudicare ſm faciem: id eſt ſm viſum. Quid eſt autem/ſm viſum nolite iudicare? Hoc eſt non a dignitate perſonarum/ ſed a rerum natura ferre ſententiam. Non enim in iudicio debemus reſpicere perſonā/ ſed iuſticiā quam habet perſona. Exod. xxiij. a. Non declinabis in iudicium pauperis. Deut. j.c. Jta paruū ſicut magnum audietis:nec accipietis perſonam cuiuſcūq;: quia domini iudicium eſt. Chryſoſtomus. Hoc non his qui tunc erant dicētū eſt ſolū: ſed et nobis: vt nulla re corrūpamus iuſticiam: ſed oīa ꝓ hac faciam⁹/ ſiue inops ſiue diues fuerit quis/ nō attendamus perſonis. Sed quia nō ſufficit declinare iniquitatem in iuditio:ſed oportet facere ꝛ ſeruare equitatem: Ideo ſequitur: r ¶ Sed iuſtum iudicium iudicate. Auguſtinus: id eſt ſm veritatem rerum qua cognita nec me nec moyſen damnabitis:nec me illi contrarium dicetis. Juſtum iudicū eſt quod ſole intuitu equitatis omnibus equaliter ſm vniuſcuiuſq; meritum exhibetur: quod nec amoze vel odio vel timoze perſonę vel munerum cupidine peruertitur vl differtur: Unde ietro dixit moyſi/Exod. xviij. d. Elige tibi viros potentes et timentes deum/in quibus ſit veritas/ꝛ q̄ oderint auariciam: et conſtitue ex eis tribunos et centuriones: ꝛ quinquagenarios et decanos qui iudicent populum omni tempore. Potentes et timentes deum/dicit: ne timore hominum corrumpant iudicium. Eccl. vij. a. Noli querere fieri iudex niſi virtute valeas irrumpere iniquitates: ne extimeſcas facie potentis: et ponas ſcandalum in agilitate tua: id eſt timiditate tua. Item: In quibus ſit veritas/dicit: ne amoze vel odio corrumpāt ſcientiam. Item/ Qui oderint auariciam: ne cupidine munerum abſtrahantur a veritate.

Deut. i.d.

L

D

Quinq; cauſe quare chriſtus de ſe humilia loquitur

Una cauſa quare chriſtus ō ſe ſūblimia loq̄t.

j.8.f.

j.17.b.

Duplex ratio ḡre dñs ad feſtiuitatem venire tardauit.

Jam autem die feſto mediante;id eſt ad medietatē

X Eſt multiplex

Universidad de Deusto
Biblioteca

Temeritatis: De quo Matth. vij.a. Nolite iudicare ꝛ nō iudicabimini.
Psumptionis: De quo Roma.xiiij.a. Tu quis es qui iudicas alienum seruum?
Pcipitationis: De quo.j.Cor'.iiij.a. Nolite ante tempus iudicare.
Discussionis.j.Cor'.xj.g. Si nosmetipos diiudicaremus/nō vtiqz iudicaremur.
Disceptationis: Johel.iij.a. Cōgregabo omnes gētes ꝛ deducam eas in vallē iosaphat: ꝛ ibi disceptabo cū eis.
Condemnationis.ō.iij.c. Qui nō credit iam iudicatus est.
Contentionis.ō.v.d. Habet vitam eternam qui in iudiciū nō venit.
Excitatiōis.j.ix.g. In iudiciū ego in hūc mūdū veni: vt q̄ nō vidēt videāt ꝛc.
Discretiōis. Psa. Judica me deus ꝛ discerne causam meam ꝛc.
Approbationis. Matth.xix.d. Sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim: iudicantes duodecim tribus israel.
Comparationis. Matth.xij.d. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista ꝛ cōdemnabūt eam.
Diffinitionis. Johel.iij.c. Consurgant ꝛ ascēdant gentes in vallem iosaphat: quia ibi sedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu.

Est multiplex iudicium

Psa.42.

Sapiētia foris ꝓdicat/in plateis dat vocē suā/in capite omniū turbaꝝ clamitat. Cōtra: Esa.xlij.a. Nō clamabit neqz accipiet psonam: nec audiet vox eius foris. Solutio. Esaias loquit de clamore cōmotionis: hic autem agit de clamore ꝓdicationis. l ¶ Et dicens: Et me scitis. Augustinus: id est effigiē vultus mei cognoscitis. m ¶ Et vnde sum scitis: id est parētes meos carnales cognoscitis: qō est ꝑm carnē me nostis/nō ꝑm diuinitatem. Unde sequit: n ¶ Et a meipso non veni. Et/ponit ꝓ quia. Nesciebāt em ipm esse dei filiū: nec a ꝑe missū. o ¶ Sz ē verus/genitor meus: p ¶ Qui misit me/in mūdum: q ¶ Quem vos nescitis. Cōtra. j. viij.g. Quem dicitis: quia deus noster est. Solutio. Sciebāt deum patrem essentialiter: sicut.j. nesciebāt autem patrē psonaliter: sicut hic. Sed vnde possent cognoscere patrē/ostēdit subdēs: r ¶ Ego scio eum. q.d. si vos vultis eum scire/protestis: quia ego scio eum qui libēter docebo vos. ō. vj.c. Patrem nō vidit q̄s nisi is qui a deo est. Matth.xj.d. Nemo novit patrem nisi filius/ꝛ cui filius voluerit reuelare. s ¶ Et si dixero/quia nescio eum: quod est impossibile. t ¶ Ero similis vobis mendax: id est ero mēdax sicut vos: qō iterum est impossibile: quia veritas nō potest mētiri. v ¶ Sed/ego/scio eum: quod patet: x ¶ Quia ab ipso sum/eternaliter genitus. y ¶ Et ipse me misit/tempaliter in mundū. Esa.lxj.a. Spiritus dñi sup me/eo ꝓ vnxit me dominus: ad annūciādum māsuetis misit me. Micheę.v.a. Et te egredietur qui sit dominator in israel: ꝛ egressus eius ab initio a diebus eternitatis. z ¶ Quęrebant ergo eum apprehendere: irritati per hoc quod dixerat eis/ ꝓ nesciebant patrem: ꝛ ꝓ mendaces erant. Sed qui? Non multitudo quę principatum non concupiscebat/neqz liuore capi poterāt: sed sacerdotes quęrebāt eum apprehēdere. a ¶ Et/tamen/nemo misit in illum manus: quia inuisibiliter furorem eorum refrenauit. b ¶ Quia nō dum venerat hora eius: id est opportunitas patiēdi/siue hora mortis a se dispposita ꝛ ordinata. Similes. ō. ij. a. c ¶ De turba autem/siccr principes persequētur: vt dictum est. d ¶ Autem/ꝓ sed: e ¶ Adulti crediderūt in eum/moti ꝓdicatiōe ꝛ miraculis. Intuere ꝓtum est humilitatis verborum lucrum: quia dixerat humiliter: Ab ipso sum et ipse me misit: multi crediderunt in eum: et dicebant: Nō solum credebant/sed confitebātur ore. Roma.x.b. Corde creditur ad iusticiam ꝛc. f ¶ Christus cum venerit siunquid plura signa faciet ꝙ̄ que hic facit: Or dicit/cum venerit/est dubitatiōis signum ꝛ nō adhuc perfectę fidei. q.d. si venerit messias/nō faciet maiora ꝙ̄ iste: quia omnia quę dicunt de messia facit iste. Esa.xxv.b. Deus ipse veniet ꝛ saluabit nos: Tūc aperiētur oculi cęcorū: ꝛ aures surdorū patebūt. Tūc saliet sicut cervus claudus: ꝛ aperta erit lingua mutorū ꝛc. Item Esa.xxxj. a. Ecce in iusticia regnabit rex/ꝛ principes in iudicio ꝑerūt: ꝛ erit sicut vir ꝙ̄ abscōdet a vēto ꝛc. Et sequit: Nō caligabunt oculi videntium: ꝛ aures audientiuꝫ diligēter auscultabūt: ꝛ lingua balboꝝ velociter loquet ꝛ plane. Vel aliter. f ¶ Christus cum venerit. Per syngresim. q.d. turba principibus: ponatur ꝙ iste non sit christus/sicut dicitis: siunquid christus plura signa faciet? Sed quęritur: quę signa dicūt eum fecisse? Euangelista em nondum narrauit nisi pauca de vino: supra. ij. b. Et de paralytico. ō. v. b. Et de filio reguli. ō. iiij. g. Et de quinq; panibus ꝛ duobus piscibus. ō. vj. a. Solo. Sicut dicit Chrysostomus/hinc manifestum est ꝙ multa signa quę facta sunt ꝑtermittit euangelista: ꝛ de his loquūtur de quibus principes malignabātur. Unde sequitur: g ¶ Audierunt pharisei turbam murmurantem: id est murmurando cōtra principes dicentem: h ¶ De illo: id est christo:

¶ Deci Christus

a ¶ Nec: Christus cum venerit/nunquid plura signa faciet. b ¶ Et/ideo magis mori inuidia contra eum/miserunt principes/seculares: vel potius principes sacerdotū. c ¶ Et pharisęi ministros/ suos/ vt apprehenderent eū. Non em audebant per seipsos subire periculū ꝓpter tur-bam. Chrysostom°.

O de tyrannide ꝛ insania principum: magis autem/o de amētia populi: multotiens conati sunt apprehēdere eum ꝛ nequntes/famulis hāc rem cōmiserunt: simpliciter furorem suū quiescere facientes. Et certe multa alibi locutus est: et in piscina. j. v. Et nihil tale fecerunt: sed quęsierunt quidem/nō autem tēptauerunt apprehendere: hic autem non vltra ferunt/ turbam videntes attendere ei. Et nota ꝙ supra sabbati violationem prętendebāt quasi velamen inuidię: sed hic non possunt aliquid arguere/ neqz in dictis/ neqz in factis. Unde patet ꝙ sola inuidia mouebantur: quia scz turba laudabat eū. d ¶ Dixit ergo eis: id est ministris ad apprehēdendum missis: e ¶ Jesus: potens loqui dure/potius humilia loquitur. f ¶ Adhuc modicum tempus vobiscum sum. Ac si diceret: quid festinatis me interficere et persequi: paruum expectate tempus et tunc sine festinatione vestra dēturi sustinebo. Et nota ꝙ nō dixit simpliciter. Hic sum: sed/vobiscum sum: id ē ad vtilitatem vestram. q.d. etsi persequamini me/ paruo tamē tempore non cessabo docens et monens vtilia. g ¶ Et/postea vel tunc/vado ad eum qui me misit. Per quod ostendit ꝙ non extingueretur in morte sed per mortem iuit ad patrez. Et in hoc ostendit ꝙ indigebunt eius auxilio ad patrem. In hoc autem quod dicit/ Vado: ostendit ꝙ voluntarie moritur: et ꝙ nulla facta est ei vel fienda violentia vel lęsio ab insidiis eorum. Item in hoc etiam ostendit suam deitatem: quia non est humanę mentis suum obitum prescire vel prędicere: quia nec etiam psalmista sciebat. Unde Psa. Notum fac mihi domine finem meū/et numerum dierum meoꝝ quis est vt cognoscā quō deficio ego. Itē in hoc ostēdit se deū ꝙ respōdet ad intentionē eorū: et significat se scire causam aduentus eorum. Adhuc modicum tempus vobiscum sum: et tunc/vado ad eum qui me misit. q.d. expectate parumper et erit quod quęritis: ꝛ mea mors mea. Et nota ꝙ sicut dicit Chrysostomus/ ꝙ per hęc verba simpliciores flexit ad misericordiam cum dicebat: Adhuc modicum ꝛc. Studiosiores ad audientiam animauit: quando/modicum tempus/ doctrine dixit. Audaciores vero terruit per id quod sequitur: h ¶ Quęritis me et non inuenietis: et vbi ego sum/ vos non potestis venire. Sed vbi quęsierunt eum iudęi: Scom Glo. et Act'.ij.f. quando cōpuncti sunt de scelere mortis eius. Vel ꝑm Chrysostomum/Luc'.xxiij.d. quando mulieres plangebant ꝛ lamentabantur. Per hoc etiam conjicitur de multis alijs. Item in destructione ciuitatis a romanis credendum est multos meminisse eius et miraculorum suorum/ et presentiam eius optasse/vt diceret eis ventura ꝛ oraret pro eis. i ¶ Et non inuenietis/in carne vobiscum vel propitium in tribulatione: vel per gratiam in ꝑsenti. Prouer.b.j.d. Vane conjurgent ad me et non inuenient me. Alia littera: Quęrunt me mali et non inuenient: quia exosam habuerunt disciplinam. Ita etiam multi hodie quęrunt iesum/ sed non inueniunt: quia non quęrunt iesum propter iesum: vel qz quęrunt iesum nazarenum: id est stoudium. Cant'.iij.a. In lectulo meo per noctē quęsiui quē diligit anima mea: quęsiui ꝛ nō inueni. Duo em impediuerūt quęrentē: Lectulus voluptatis: et nox ignorantię et infidelitatis. Item quęretis in iudicio sero pnitentes: et non inuenietis/ gloziam adipiscentes. Matth. xxv.a. Domine domine aperi nobis. Et sequit ibi: Et clausa est ianua. Prouer.j.d. Tunc inuocabūt me et non exaudiam: mane consurgent et non inuenient me ꝛc. Et subdit quare nō inuenient. k ¶ Et: id est quia: l ¶ Ubi ego sum: id est ad eandem incommutabilitatem vel ad bonum glorię in qua iā sum qua fruebat ille homo. Vel/ sum: id ē in ꝓmio ero ꝑm

¶ Et sunt ed

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et sunt ad hoc plures rationes. Prima: quia tunc omnes fe-
riabant ⁊ adesse poterant. Secunda: quia sicut dicit Chrysō-
stomus/ medios dies magis ad voluptatem consummabant:
non ergo locutus est eis debentibus ire ad voluptatem: sed iā
recessuris viatica dat ad salutem. Et est hic argumentum ꝙ
non est bonum homi-
nem arguere vel mo-
nere quādo est in fer-
uore voluptatis suę.
Contra illos prędi-
catores qui volūt prę-
dicare ad chorcas et
ludos cum quadam
violentia. Esaię. ü. d.
Quiescite ab homie
⁊c. Sed dicit Eccs
viii. a. Omni nego-
cio tēpus est ⁊ opor-
tunitas. Et Eccs. iij. b. Tempus tacendi ⁊ tempus loquendi.
Item Eccj. xx. a. Est tacens non habens sensum loquelę: ⁊ est
tacens sciens tempus apti temporis. Clamabat/ inq̄t/ di-
cens: Si quis sitit veniat ad me et bibat. Non om-
nes vocat ad potum/ sed sitientes. Unde Esa. lv. a. Omnes si-
tientes venite ad aquas. q. d. nullum necessitate aut vi trahor:
sed si quis habet desiderium multum ⁊ exardet cupidine ver-
bi/ hunc ego voco. Hester. j. b. Non erat qui nolentes coge-
ret ad bibendum. ē. vj. b. Ex piscibus q̄tum volebat. Chry-
sostomus. Eos qui accedunt ad prędicationem vel fidem si-
tientium: desiderium oportet in eis esse: Ita eni poterunt ea
quę dicuntur cum multa detinere custodia: nec laborabūt ebi-
bendo: id est non fastidio fatigabuntur in audiendo. Matth.
v. a. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam. Esa. xxj. d. Occur-
rentes sitienti ferte aquas. Aqua autem est doctrina. Unde
Eccj. xv. a. Aqua sapientię salutaris potabit illum. Prouer.
x. b. Vena vitę os iusti. Item aqua est gratia: quia cōmunis:
quia potus pauperū. j. Pet. v. b. Humilibus autem dat gra-
tiam. Item fluit ad valles. Ps. Inter medium montium ⁊c.
Item trahit leuia/ non aurum. Item sitim sedat. Et alias ꝓ
prietates habes. ē. iiij. b. Qui biberit de aqua quam ego da-
bo ei ⁊c. Item in hoc ꝙ dicit/ Si quis sitit: qđ
potest intelligi dupliciter. Uno modo per/ quis/ notat pau-
citas: ⁊ legitur de siti iusticię. Luc'. i. c. Esurientes impleuit bo
nis ⁊c. Alio modo notatur multitudo eorum qui sitiunt. Et
hęc significatio haberi potest ex modo ꝓnunciationis: ⁊ legi-
tur ꝑm hoc de siti beatitudinis: Omnes eni sitiunt beatitudi-
nem. Eccj. vlt. d. Animę vestrę sitiūt vehementer. a ¶ Ve-
niat ad me: recedendo ab amore mundi: ⁊ sic ad gratiam ꝑ-
parando: b ¶ Et bibat/ credēdo. Vel/ a ¶ Veniat ad
me/ per fidem: b ¶ Et bibat/ per dilectionem: vel per spiri
tussanctī receptionem. c ¶ Qui credit in me. Chrysosto-
mus. Ostendens ꝙ de spirituali potu loquatur/ non de cor-
porali/ dicit: Qui credit in me. q. d. credere/ est bibere. Ta-
men ꝑm Augustinum/ credere est venire ad eum. Et dicit: in
me: non mihi vel me. d ¶ Sicut dicit scriptura: flumi-
na de ventre eius fluent aquę viuę. Hoc sumptum est
de ꝓuerbiis: vt dicit Hieronymus: ⁊ forte de illo loco Pro-
uerb. v. d. Derluentur fontes tui foras. Vel de Prouerb. x. b.
Vena vitę os iusti. Vel potest sumi de Esa. lviij. c. Eris qua-
si hortus irriguus: ⁊ quasi fons cuius nō deficient aq̄. Chry-
sostomus tamen aliter exponit/ dicens. Ubi dicit scriptura
hoc quod dicit hic: Flumina de ventre eius fluent ⁊c.
Musq̄. Quid igit': Qui credit in me sicut dicit scriptu-
ra/ credendum: supple in me. Esa. vij. b. Nisi crediderit is: hic
distinguere oportet. Or autem sequitur: e ¶ Flumina de
ventre eius fluent aquę viuę: siue/ fontis viuentis:
verba sunt christi/ non scripture. Et lege sic litteram: Flumi
na/ doctrinę/ f ¶ De ventre eius fluent: id est de memo
ria vel de corde. Flumina/ dico/ aquę viuę: vt sit nomina-
tiui vel potius genitiui: ꝑm Chrysostomū qui habet/ fontis
viuentis. Et nota sicut dicit Chrysostomus/ ꝙ vbertatem
gratię ⁊ indeficientiam doctrinę significat per hoc quod dicit/
fontem ⁊ flumina: non vnum flumen sed ineffabilia. Item per
hoc designat violentiam ⁊ impetum doctrinę. Ps. Fluminis
impetus lętificat ciuitatem dei. Chrysostomus. Videbis ma
nifeste quod hic dicitur impletum esse/ si ad stephani sapienti
am/ ⁊ ad petri linguam/ ⁊ ad pauli fluxus inspexeris: nihil eni

Ps. 103. Ps. 45.

a b c d e f g h i k l m n ihesus nondum erat glorifica
o tus. Ex illa ergo turba cum
audissent hos sermones eus
p dicebāt: Hic ē vere ꝓpha.
q Alij dicebāt: Hic ē christ'.
r Quidā autem dicebāt: Nū
s quid a galilea venit christ'?

† Ps. 39.

Ps. 67.

eis resistebat: non plebis furor: non tyranno ꝙ insurrectiones:
non demonum insidię: non mortes quotidianę: sed sicut flumi
na multo strepitu delati omnia secum trahentes abibāt. Ecc'.
vj. c. Non poterant resistere sapientię ⁊ spiritui qui loqueba-
tur. De ventre: id est de mēte vel de corde. Chrysostomus.
Uterum cor ait: sicut
alibi: Et legem tuam
in medio vētris mei:
id ē cordis. Jtē Hiere.
iiij. c. Uterum me-
um doleo: id est men-
tem. Ezech. iij. a. Ut
ter tuus comedet: et
viscera tua replebun
tur volumine isto. Job
xxij. d. Plenus sum
sermonibus/ ⁊ coar-
tat me spiritus vteri
mei. g ¶ Fluent. g. d. qui crediderit nō solum bibet/ sed eti-
am alijs infundet. Prouerb. v. c. Bibe aquam de cisternis tu-
is ⁊ fluēta putei tui: deriuent fontes tui foras ⁊c. h ¶ Aque
viuę/ vel/ viuentis: id est viuere facientis: hic per gratiam:
⁊ in futuro per gloriam. Ezech. xlvij. b. Omnia viuent ad quę
venerit torrens. Interlin. id est euāgelica doctrina. Simile. s.
iiij. b. Qui biberit de aqua quam ego dabo ei/ fiet in eo fons
aquę salientis in vitam eternam. In quo videtur vbertas gra-
tię per fontem ⁊ eternitas glorię. Vel/ viuentis/ ꝑm Chry-
sostomum: id est semper agentis/ ⁊ scaturientis/ ⁊ currentis.
Spiritus eni sancti gratia cum in mētem intraverit/ omni fon
te magis manat/ ⁊ neq̄ deficit/ neq̄ exhaurit. Prou-
erb. xviij. a. Aqua ꝓfunda verba ex ore viri. Et Matth. xij. c.
Luc'. vj. g. Ex abūdātia cordis ōs loquit. Sequit: i ¶ Hoc
autem/ qđ dixit: Flumina de ventre eius ⁊c. k ¶ Di-
xit/ christus/ de spiritu/ sancto scz. l ¶ Quem accepturi
erant credentes in eum: in die pentecostes: Act'. j. a. et. x.
g. quādo post resurrectionem eis insufflauit. j. xx. c. Et est ver-
bum euangelistę: qui exponit quid per fluminā dominus intel
lexerit: ⁊ quando esset ille fluxus. m ¶ Nondum enim. q.
d. bñ dico accepturi: quia/ nondum erat spiritus datus/
ad modum fluminis/ supple: sed ad modum stille vel gutte: vt
nondum sub signo visibili: vt in statu post resurrectionem: vel
in igne post ascensionem: vel non ad robur vel ad constantiaꝫ
fidei ⁊ reuelationem secretorum: ⁊ noticiam omnium lingua-
rum. n ¶ Quia iesus nondum erat glorificatus: re-
surrectione ⁊ ascensione. q. d. ante resurrectionem et passionē
quando christus cum apostolis erat in carne/ minus capaces
erant spiritualis intelligentię. Item decuit vt cum deesset chri
stus/ ⁊ non ante spiritumsanctum eis mitteret loco sui. Unde
infra. xiij. b. Ego rogabo patrem/ ⁊ alium paracletū dabit vo-
bis. Item decuit vt non in tempe miserię suę sed glorię tanq̄
rex in sua coronatione diuersa dona distribueret familię suę ⁊
militię suę. Ps. Ascendisti in altum captiuitatem: de-
disti dona hominibus. Item christus noluit ꝙ ꝓdicaretur ab
aplis eius gloria vsq̄ post resurrectionem: sicut dicit Matth.
xvij. b. Nemini dixeritis visionē donec filius hominis a mor-
tuis resurgat. Et ideo non oportuit vt ante daretur eis spiri-
tussanctus: qui post datus est eis ad loquendum. Duę autem
morales rationes tangūtur in Glo. Prima: vt significetur ꝙ
charitatem non habemus nisi a vitijs resurgamus: Ideo ergo
post resurrectionem dat spiritum: vt in resurrectione nostra
flagret charitas. Secunda ratio est: vt significet ꝙ qui spiritū
sanctum habent vitam hanc ꝓsentem habent in contemptu: ⁊
vitam futuram in spe ⁊ desiderio. Chrysostomus sic exponit:
n ¶ Jesus nondū erat glorificatus: id ē crucifixus. Glo
riam eni vocat crucē: quia eni inimici eramus ⁊ peccātes ⁊ deo
odibiles: donū aūt nō inimicis sed amicis dat: oportebat ꝑus
offerri eam q̄ erat ꝓ peccatis oblationem: id est christū in cru-
ce: ⁊ inimicitiā in carne eius dissolut: Epb. ij. c. ⁊ factos esse dei
amicos/ ⁊ tūc suscipe donū: id est spiritūsanctū. o ¶ Ex illa
ergo turba cum audissent hos sermones eius dice-
bant/ aliq̄. s. Cū eni christus ꝓdicta loqret/ nata est de illo in
turba dissensio: qz aliq̄ dicebāt: p ¶ Hic est vere ꝓpheta:
hi ꝓperāt bibere/ sed nō plene. q ¶ Alij dicebant: hic est
christus: hi ꝓdicet' ꝓcordabāt/ is ꝓfectiores erāt. r ¶ Qui-
dam autem dicebant: contrariu ꝓdictis: qui nōdum bibe-
re inceperant: s ¶ Nunquid a galilea venit christus?
Simile. ē. j. g. Ū naçareth potest aliquid boni esse? Illo intel/
ligebant eni qđ dictum erat: quoniam naçarenus vocabitur:
¶ sed qđ de bethleē

sed quod de bethleem dictum erat: Mich. v. a. attendebant.
Unde sequitur: a ¶ Nonne scriptura dicit: quia ex se-
mine dauid: sicut dicitur in Ps. Jurauit dominus dauid
veritatem ⁊c. Item Ps. Semel iurauī in sancto meo ⁊c. Jtē
Hiere. xxiij. b. Suscitabo dauid germen iustum. b ¶ Et de
bethleem castello
vbi erat dauid/ fre
quentius/ c ¶ Ve-
nit christus: sicut
dicitur Mich. v. a.
Duo dicunt ⁊ genus
et locum. Et nota ꝙ
quia nouerant in na-
zareth fuisse nutritū/
locum natiuitatis nō
attendebant: et ideo
errabant. d ¶ Dis-
sensio itaq̄ facta
est in turba ꝓ-
pter eum: id est de
eo. Alij enim dice-
bant/ ꝙ erat ꝓpheta
vl christus: alij ꝙ nō
de galilea/ sed de bethleē venit christus. Alij dicebant ꝙ chri-
stus cum venerit nescimus vnde sit: sicut dicitur. ē. eodem. d.
Chrysostomus. Diuersa erat mens eorum/ tanq̄ in multitu-
dine non ordinata. Neq̄ enim diligenter attendebant his quę
dicebantur a christo: neq̄ discendi gratia venerant vel quę-
bant: ꝓpter hoc eis quęrentibus: Nunquid a galilea venit
christus: nihil respondet nec docet: nathanaelem vero qui ima-
gis despectiue et ironice dicit. ē. j. g. Ū naçareth potest ali-
quid boni esse? non solum respondit sed et laudauit: quia ipse
veritatis concupitor hoc dicebat. Isti vero dicebant non vo-
lentes discere: sed euertere intendentes quoniam christus est:
ideo ipse non reuelauit eis scripturas quę de se erant. Qui eñ
etiam sibūpsis contraria dicebant: quia quandoq̄ dicebant:
nullus scit vnde venit christus: quandoq̄ autem/ quia a beth-
leem: quia manifestum est/ quoniam etsi christus eis scriptu-
ras dissertasset aduersarentur ei. e ¶ Quidam autem ex
ipsis volebant apprehendere eum/ peiores prędictis:
quia non solum credere nolebant nec verbo prosequi sufficit.
sed opere persequi volebant. f ¶ Sed/ tamen/ nemo mi-
sit: id est mittere potuit: g ¶ Super illum manus: quia
nondum ipse voluit. Jn quo apparet malicia eorum obstina-
ta: quia sicut dicit Chrysostomus: etsi nihil aliud esset/ hoc so-
lum sufficiens erat in compunctionem eos ducere. Sed non
sunt compuncti: sicut ait prophęta: Disciplinā sunt et nō sunt cō-
puncti. Tale quid est enim nequicia: nulli vult cedere: ad vnū
conspicit solum vt eum cui insidiatur interficiat. h ¶ Me-
nerunt ergo ministri. Redit euangelista ad narrādum de
ministris qui missi fuerant ad capiendum christum. Et dicit q̄
conuersi ad sermonem domini/ redierunt: i ¶ Ad pontifi-
ces et pharisęos/ qui eos miserant: k ¶ Et dixerunt eis:
id est ministris: l ¶ Illi/ pontifices et pharisęi: m ¶ Qua-
re non adduxistis eum: qui ad hoc missi estis? n ¶ Re-
sponderunt ministri/ ostendentes causam suę conuersio-
nis: o ¶ Nunq̄ sic locutus est homo/ purus/ sicut hic/
homo/ loquitur. q. d. aliquid habet vltra hominem. Simi-
le. ē. iiij. o. Uenite et videte hominem qui dixit mihi oīa quę-
cunq̄ feci. Item. j. Reg'. xix. d. Misit saul lictores vt raperēt
dauid ⁊c. Chrysostomus. Nihil veritate manifestius/ nihil
simplicius nisi malignemur nos: quemadmodum malignan-
tibus nihil difficilius. Ecce enim sapientes scribę et pharisęi
qui signa viderant et scripturas legerant/ veritate ipsi sunt et
excęcati: ministri vero qui nihil horum viderant/ ab vna locu
tione manucapti sunt: et abeuntes vt eum ligarent/ rediere li-
gati admiratione doctrinę: nec signis egerunt/ sed ex doctri
na sola capti sunt. Unde nō dixerunt: nunq̄ sic mirificauit ho-
mo: sed/ nunq̄ sic locutus est. Sed quęritur: Cur non re-
manserunt cum christo: sicut dicitur. iiij. Reg'. ix. d. Transi et
sequere me. Vel/ cur non manserunt in aliquo loco: vt non ve-
nirent ad pharisęos? Et respondetur. Dicunt fecerunt: preci-
osiores enim effecti sunt christi sapientiam cum multa fidu-
cia loquentes ad pharisęos qui christum impugnabant. Un-
de nota ꝙ laudant doctrinam/ dicentes: Nunq̄ sic locutus
est homo. Non dixerunt: quoniam non potuimus eum ad-
ducere ꝓpter turbam/ q̄uis per hoc possent excusari: sed su-
am rectam mentē ostendunt. Jn hoc enim nō solum christum

admirabantur: sed et eos accusabant qui miserant talem liga-
re quem audire oportebat. Et nota ꝙ isti non audierant lon-
gum sermonem/ sed breuem: quia sicut dicit Chrysostomus:
cum mens incorrupta fuerit/ non opus est longis sermoni-
bus: Tale quid enim est veritas: Potest autem exponi sic:
o ¶ Nunq̄ sic lo-
cutus est homo:
id est ita potestative.
Unde Marc'. j. c.
Erat eñ docens eos
sicut potestatem ha-
bens: et non sicut scri
be. Vel/ Nunq̄ sic:
id est ita doctrinali-
ter. Marc'. j. c. Stu-
pebant omnes super
doctrina ei⁹. Matth.
v. a. Aperiens os su-
um docebat eos. In
apertione oris vide-
tur facultas doctri-
ne. Prouerb. xiiij. a.
Doctrina prudenti-
um facilis. Vel/ Nunq̄ sic: id est ita suauiter. Unde Luc'.
xj. d. mulier audito sermone eius/ coacta est prę dulcedine di-
cere: Beatus venter q̄ te portauit. Un dicit ei sponsa/ Cant'.
iiij. c. Mel ⁊ lac sub lingua tua. Jn melle dulcedo: in lacte fa-
cultas. Unde/ Nunq̄ sic: id est ita vtiliter. ē. vj. g. Dominet
ad quem ibimus: verba vitę eterne habes. Vel/ Nunq̄ sic:
id est ita discrete et sapienter: quia cum omnes mistificabantur
et/ nunq̄ poterant capere eum in verbo. p ¶ Responde-
runt ergo eis: id est ministris/ q ¶ Pharisei: cum con-
gruum esset eos compungi/ contrarium facium reaccusantes
eos. r ¶ Nunquid et vos: sicut alij de turba: s ¶ Se-
ducti estis: qui delectati estis sermonibus eius et credi-
tis ei? Probant autem eos seductos: quia maiores non cre-
dunt. Unde sequitur: t ¶ Nunquid ex principibus/ sa-
cerdotum/ aliquis credidit in eum/ aut ex phariseis.
q. d. nullus aut pauci. Et nota sicut dicit Chrysostomus/ quā-
do dicunt: Nunquid ⁊ vos seducti estis? Propter quid
nullus principum credidit in illum: nisi quia malus est/ eis
adhuc blanduntur: nec duro vtuntur sermone/ timentes ne
prorsus abscindantur a se sequentes christum. Item cū con-
gruum esset quęrere quid locutus est: et admirari ea quę di-
cta sunt/ hoc non faciunt: nouerant eni quantum caperentur
a sermone. Sequit: v ¶ Sed turba hęc/ despectiue: quę
non nouit legem/ maledicti sunt: quia credunt isti sedu-
ctori. q. d. principes non credunt/ sed isti fatui et idiote: ⁊ ideo
maledictione sunt digni. Sed dicit Augustinus: in me sit hęc
maledictio. Chrysostomus. Hęc est vestra maior accusatio:
quoniam turba quidem credidit quę legem nescuit: vos au-
tem scientes eam non credidistis: et nimirum ea quę sunt eo-
rum qui cognoscūt legem faciebat turba: qualiter igitur ma-
ledicti sunt: vos magis maledicti qui non obseruatis legem:
nec ei creditis. Deut'. xxvij. d. Maledictus q̄ nō permanet in
sermonibus legis huius nec eos opere perficit: Ideo ꝓpheta
eos maxime accusabant. Esa. i. c. Audite principes sodomo-
rum. Et in eodem. f. Principes tui infideles ⁊c. Ellia litteras
Principes tui nō obediūt. Jtē Mich. iij. a. Nunquid nō ve-
strū est cognoscere iudiciū: q̄ odio habetis bonum ⁊ diligitis
malū. Jta etiā in ecclesia ⁊ fuit ⁊ est/ ꝙ simplicatores sunt me-
liores frequēter. Esa. j. a. Cognouit bos possessorē suū ⁊ asin⁹
ꝓsepe dñi sui: israel aūt me nō cognouit. j. Cor'. j. d. Uidete
vocationē vestī: Tiquia non multi sapientes sm carnē: nō mul-
ti potentes: non multi nobiles: sed quę stulta sunt mundi ele-
git deus vt confundat sapientes ⁊c. Unde Augustin⁹: Sur-
gunt idiotę ⁊ rapiunt regnum cęlorum: ⁊ nos cum doctrinis
nostris ad inferos demergimur. Sequitur: x ¶ Dicit ni-
codemus ad eos: principes et pharisęos qui se de scientia
legis extollentes/ turbam quasi nescientem vituperauerant.
y ¶ Ille qui venit ad eum: id est iesum. ē. iij. a. z ¶ No
cte: ad litteram: timens scirī: et volens illuminari doctrina
christi. a ¶ Qui vnus erat ex ipsis/ principibus et pha-
risęis: non tamen incredulus cum ipsis: et quia ex ipsis erat/
aliqs est et potuit loqui. Et nota ꝙ qz dixerant ꝙ nullus ꝑn-
cipum credidit in eum: ideo euangelista designat ꝙ iste vnus
erat ex ꝑncipibus q̄ ⁊ credidit: ⁊ alij etiā alij si auderēt cō-
fiteri. Unde. j. xij. f. Ex ꝑncipibus autem multi crediderūt in eū

E a ¶ Nunquid lex nostra iudicat hominem ⁊c. Et nota q̄ quia dixerāt: Nūq̄d ex pncipibus ⁊c. quasi scirēt legē ⁊ turba nesciret: Ideo tāgit eos pmo ⁊ mouet: dicēs: Nunquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audierit ab ipso: ostēdēs p hoc eos neq; scire leg. neq; facere/qui in ch̄m capiēdum ⁊ occidēdum impetū fecerant anteq; audisset ⁊ examinasset eū. Hoc ēm nō ita agte dicit: q̄ adhuc timidus erat/⁊ vt posset eos sedare. Chrysostomus. Al. non hz scripturas

5. 5. f. b vnus erat ex ipis: Nunquid lex nostra iudicat hominē ni
b si prius audierit ab ipo/⁊ cō-
c gnouerit q̄d faciat: Respō-
d derūt ⁊ dixerūt ei: Nunq̄d et
f tu galileꝰ es: Scrutare⁊ scri-
g pturas ⁊ vide: quia a gali-
i lea ꝓpha nō surgit. Et reuer
k si sūt vnūsq̄sq; in domū suā.
i Esus aūt p. Ca. VIII
m i rexit in mōtē oliueti/⁊
n s dilūculo itēq; venit in
o templū: ⁊ omnis pplus venit
p q ad eū: ⁊ sedēns docebat eos.
q t Adducūt aūt scribę ⁊ phāri-
s sei mlierē i adulterio deph̄ēsā:

cutus est eis ihesus ⁊c. Prima pars diuidit in ttuo: partes. Primo ostēdit q̄ ihesus vespe exiēs de hierusalem/in mane ad docēdum redierit: ⁊ locus ꝺdicatiōis ⁊ multitudo ppli audiētis ⁊ habitus docētis describit. Secūdo gstio phariseoꝝ de adultera recitat/ibi: Adducunt autem scribę ⁊c. Tertio q̄d eggerit dominus: ⁊ quaz sentētiam ꝓtulerit/respōdēs ad temptatores demonstrat/ibi: Jesus aūt inclinās se. Quarto q̄ benigne ⁊ misericoditer locutus sit mulieri/⁊ de absolutione ipius mulieris ostēdit ibi: Erigens autem se ihesus ⁊c. Dicit ergo:

Luc. 21. g.

i ¶ Jesus autem/
m ¶ perrexit in mōtē oliueti; in bethaniā in domū lazari vbi deuitauit strepitus hominum: In hoc docēs apl̄os ⁊ alios doctores vt post ꝺdicationē ḡtem cōtemplatiōis gr̄ār. n ¶ Et diluculo: id est diei luculo: id est parua luce: sz in mane ante plenū ortum solis: o ¶ Iterum venit in templum: quia ibi multitudo cōgregabat: ⁊ quia ibi erat locus docēdi: ⁊ vt palā se pharisēis ostēderet/q̄si ipo facto de pfidacia arguat q̄ sibi insidiāt ur: cum tamē nō possint eum cape nisi velit: ⁊ sic p cōsequens ꝓbat se esse deum p omnipotētiam. Hos aūt erat ei: vt dicit Glo. de die docere in templo: vespe autez reuerti in bethaniā: que est in mōte oliueti: Matth. 21. a. Et dicit/diluculo: in q̄ notat chr̄isti sollicitudo: ⁊ impigritia ꝺdicādi: ⁊ opportunitas tempis ad docendum: quia magis sobrij sunt in mane. Unde Luc. 21. g. Omnis populus manicabat ad eū: id est mane veniebat. Un sequitur hic: p ¶ Et omnis populus venit ad eum/ tali hora ⁊ ad talē locū vt audirēt eū docētem: La magnifica ēm fuerāt q̄ vltimo docuit/q̄ etiā ipos animos mirātiū ceperāt q̄ venerāt ad capiēdum eum: ideo adhuc populus recolēs libēter eum audit. Uel potuit esse causa gre venit ad eum populus. s. disceptatio q̄ fuerat inter eos: q̄ alij dicebāt/quia bonus est: alij vero/quia malus. Ut igit ex verbis eius q̄s sit ꝓpēdant/currūt ad eum. q ¶ Et sedens/in cathedra siue in loco ad ꝺdicādum vel exponēdum legem deputato. Et in hoc notatur ipius docētis benignitas: quia familiarius se habet doctor ad eos q̄s sedens docet/q̄ ad eos quos stās docet. Uel/Sedens: id est assiduus existens: r ¶ Docebat eos. Chrysostomus. Docebat ⁊ nō tenebatur: q̄ nōdum pati dignabat. s ¶ Adducunt autem ⁊c. Hec secūda pars diuidit in duas partes. Primo ēm dicit gliter accusat mulier a phariseis. Secūdo dicit causam gre hoc faciebāt/ibi: Hec autem dicebant temptantes eum ⁊c. Nota q̄ historia ista de adultera ⁊ ꝓncipio capli vsq; ad finē ipius/dicūt q̄dam esse anticipationē. Hoc ēm factum fuit/vt dicūt/ in vna dierum inter receptionē chr̄isti in ramis palmarum ⁊ passionē eius. Alij cōiungūt hoc ad ḡcedēcia ⁊ sequētia: sicut etiā facit Augustinus: ⁊ q̄dam Glo. ⁊ sicut textus etiā videt sonare. Chrysostomus aūt totū hoc q̄ dicit de adultera ḡter mittit: nec aliq̄d tāgit de hac historia in originali: ⁊ continuat id q̄. 5. eodē. b. dicit: Ego sum lux mūdi: ad finē ḡcedētis capituli. Causam aūt huius ḡtermissionis assignat Burgundio iudex pisanus: q̄ transtulit libū Chrysostomi in ꝓlogo eiusdē libri. Dicit ēm q̄ ista historia in libris antiqs in greca nō inuenit: sz nec l. ecclesia greco: legit: quia putat a q̄busdā apposita/sicut fabula draconis ⁊ susanne ad danielē: Un greci iudicāt historiā hāc apocryphā. Sz quia sancti latini exponūt: ⁊ quia in ecclesia latinoꝝ legit: nos etiā exponemus: respondentes grecis/q̄ potuit esse post gfectionē libri a iohāne euāgelista addita: ⁊ ideo nō vniuersaliter est in omnibus libris inuēta: Quis ēm tāte temeritatis esse credat/vt tāto euāgeliste aliq̄d audeat addere? Dicit ergo: Adducūt autem/dū docebat. t ¶ Scribę ⁊ pharisei: quia hi regebāt populum. Scribę ꝓpter sciētiam: pharisei ꝓpter fictam vitam. Sz cuz ante dictū sit/q̄ miserūt ministros ad capiēdum ipm: gre non statim in eū miserūt manus cū eū viderūt? Rūdeo: potuit esse q̄ timuerūt populū: ⁊ ideo publice voluerūt eum cōuincere q̄ cōtra legē faceret vt haberēt excusationem: ꝑcipue q̄ nicodemus improperauerat eis q̄ cōtra legē facīētes iuberēt eū detineri. Sz q̄ chr̄istus in multis locis māsuetudinē docuerat:

¶ ideo talē casum

A ¶ ideo talē casum inuenīāt in quo vel sibi inueniāt cōtrarius/vt legi. Et ideo/adducūt scribę ⁊ pharisei mulierē in adulterio/p testes: deph̄ensam/recēter. Nō ēm fecerat expiatiōnē ꝓpter quā dimittēda esset: q̄ ita cito post adulteriuz fuerat deph̄ensa: q̄ nō licuerat ei se purgare: q̄ res erat cuidēs. De q̄ purgatione habetur Nūeri. v. b. Ur cui vxor erraverit mari-
Leuitc. 20. b. tūq; ⁊c. Mota adulterīū ē violatio fidei mutuę castitatis/q̄ sibi maritus ⁊ vxor ꝑmittendo obligant. Uel adulteriū ē diuisio corꝑis a suo in nō suū. a ¶ Et statuerūt eā in medio. s. ppli/id est in publico coīā oībus ḡsi iudicādam. Sz gre statuerūt eā in medio? Nūquid vt seruet forma iudicij? Sz hoc non pōt esse: q̄ dns non erat iudex: sz rangē sententiā vel cōsilium ab ipo grebāt. Ideo forte hoc faciebāt: q̄ videbāt eis gstio ppleza ⁊ insolubilis: ⁊ ideo vt aperte cōuincant/in medio statuerūt. Uel legatur sic:
Ps. 118. b ¶ In medio. s. ihoꝝ: ⁊ tūc causa fuit/vt oēs ḡsi in circulo astātes omnibus relpōsis eius obuiarent: sicut dicit Ps. Et/ ēm federūt ꝓncipes ⁊c. c ¶ Et dixerunt ei. s. christo/depcātes: sz p malicia blādiciis ⁊ adulatiōibus cooperiētes. Unde dicit: d ¶ Magister/q̄ pietatem doces. Adulant ei vt non caueat sibi ab eis. e ¶ Hec mulier modo: id est recēter: ita q̄ nō se potuit purgare: vnde adhuc ita est. f ¶ Deprehensa est in adulterio. q. d. nō ēst purgata. Et suppolita culpa/statim adiūgūt auctoritatem legis: ⁊ faciūt etiam mentionem ipius latoris/dicētes: g ¶ In lege autem moyses: id est dns p moysen: b ¶ Mandauit: id est mādatum dedit: no bis huiusmodi lapidare. Leuitc. xx. b. Si mechatus quis fuerit cum vxore ꝓximi sui/morte moriat⁊ mechus ⁊ adultera. Et Deut. xxii. d. Si dormierit vir cū vxore alterius/vterq; moziet̄ur. Suppolita autem allegatione legis/gr̄ūt ab eo sententiam/dicentes: i ¶ Tu ergo/qui mansuetudinem doces:
B k ¶ Quid dicis/sup hoc: id est quid cōsulis nobis: quid determinas faciendum. Sz quare primo allegabāt legem/⁊ etiam legislatorem/cum intentio eoꝝ esset eum capere in lege: et hoc melius facerent si ei dictum legis non ostenderēt. Respōdeo: quia firmiter supponebant ex doctrina ꝓcedente/q̄ nō cōdemnaret mulierem. Ut igit aperte cōtra legem dicētem deph̄endāt/⁊ q̄ etiam se latoꝝ legis ꝓferat/ꝑmo supponūt auctoritatem legis ⁊ legislatoris: ꝑcipue ꝓpter populum astantem qui legem nesciit. Qua autem mēte hec dixerint/euangelista aperit/dicens: l ¶ Hec aūt dicebant temptantes eū: id est temptantes capere eū in alloquio: m ¶ Ut possent accusare eum/apud eum cui captum offerrēt. s. pilatum: vel etiam apud populum quem timētes nō audebant capere eū: nullam accusationem aduersus eum habentes. Ut possent inq̄/accusare eum: vel de immisericordia si iuberet lapidari: vel de iniustitia ⁊ violatione legis si iuberet dimitti. Unde
Ps. 44. Augustinus. Animaduerterūt eū nimium esse mitem ⁊ mansuetum. De illo quippe ante fuerat ꝺdictū: Accingere gladio tuo sup femur tuum potētissime: Specie tua ⁊ pulchritudine tua: intēde ꝓspere, pcede ⁊ regna: Propter veritatem ⁊ mansuetudinem ⁊ iustitiam. Attulit ēm veritatem vt docto: mansuetudinem vt liberato: iustitiam vt cognito. Cum loquerētur/veritas agnoscebat: cum cōtra inimicos nō moueret/mansuetudo laudabat. Cum ergo de duobus istis: id est de veritate ⁊ mansuetudine eius inimici liuore ⁊ inuidia toꝝquerent: in tertio: id est in iustitia scādalum posuerūt. Dixerunt ēm apud semetipos: verax putat: mansuetus videt: de iustitia illi querenda est calumnia. Offeramus illi mulierem deph̄ensam in adulterio: dicamus quid de illa in lege ꝓceptū sit. Si eam iusserit lapidari/mansuetudinem nō habebit: si eam dimitti censuerit/iustitiam nō tenebit. Ut autez inquīūt mansuetudinē nō perdat/in qua iam populis amabilis factus est/sine dubio eam dimitti debere dicturus est: ⁊ sic eum dicemus hostem legis ⁊ reum mortis: cum ipa etiam adultera lapidādum. n ¶ Jesus autem/ostēdēs q̄ ppli meditati sunt inania. o ¶ Inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Uoluit statim ꝓferre sententiā/ne leuē cum in iudicijs arguerēt: ⁊ vt doceret q̄ ꝑus deliberāda est/⁊ etiā scribēda sententia anteq̄ ꝓferat. Jrē vt det eis tempus resipiscēdi a gstione tali. Jrē vt q̄si anima-

m eum: vt possent accusare eū.
n ¶ Jesus aūt inclinans se deorsum digito scribebat i terra.
p ¶ Cum † ergo perseuerarent
q r interrogantes/ erexit se⁊
s dixit eis: Q̄ui sine peccato
t est vestrum/primus in illam

tū se respōdere ostēdat ad cōfusionē. Jtē scribebat in terra/ad significādū q̄ ipi ⁊ oēs mali in terra scribunt/nō in cęlo. Hiere. xvii. b. Recedētes a te in terra scribentur. Ps. Uocauerūt nōia sua in terris suis. Uel in terra scripsit/ad significandum q̄ terra in iudicio domini ufferet suū libellū cōquerēdo de malis ⁊ terrenis/⁊ testificabitur contra eos. Sap. v. d. Pugnabit cū eo orbis terrārū cōtra insensatos. Job. xxxi. d. Si aduersum me terra mea clamat: ⁊ cum ipa sulci eius deflēt ⁊c. Hiere. xvii. g. Terra terra terra/audi sermonē dñi: Hec dicit dominus: Scribe viruz istū sterilē. Septuaginta: Scribe viros istos abdicatos. Jtē p hoc q̄ digito scribit in terra anteq̄ ꝓferat sententiā/significat vt dicit Glo. q̄ debemus nos ꝑus digito discretiōis discutere anteq̄ alios ꝓsumamus iudicare. Un etiā dicit: Qui sine peccato est vestrum primus in illam ⁊c. Jtē digito scribit: vt dicit Augustinus: vt ostēdat se datorē legis que digito dei scripta est: licut postea ostēdit se cultodez ipius legis cū dat sententiā nō cōtra legē sicut illi putauerūt ⁊ ꝑm legem. Jn hoc etiā q̄ in terra scribit/ostendit q̄ sicut legē scripserat in lapideis id est in lapideis iudęis: ita scribereat euangelium in terra id est in gētibus que fructū redderēt boni operis. Quid autem scripserit/ad litterā: nō est determinatum in scriptura: sz q̄dam dicūt/⁊ credo q̄ Augustinus/q̄ scribebat id q̄ erat responsurus: Qui sine peccato est vestrum ⁊c. Ambrosius in quadā epistola ad Studium/videtur velle eū scripsisse: Terra terra terra abdozbe hos viros abdicatos: id est digne iudicandos: ⁊ sumit de Hiere. xvii. g. Uel in epistola ad Irenęus: Terra/terram accusat. Glo. dicit q̄ scribebat peccata eorum. Quidam dicūt/q̄ scribebat quandā figuram quam videntes recordabant omnium peccatoꝝ suoꝝm. Alij volūt dicere q̄ scripsit qualdam litteras in quibus vnusquisq; legit peccatuz suum: ratione cuius ipe erat iudicandus. Et licet he litterę essent vnius significati/figurę tamen respectu huius ⁊ illius habuerūt virtutem reꝑsentandi vniuersaliter vnicuiq; suū peccatum: ꝑm q̄ comparabant ad diuersos legentes: sicut etiam dicit de voce apostoloꝝ q̄ tm̄ fuit hebraica: ⁊ tamē ꝑm q̄ ꝓferebat ad diuersos audientes habuit virtutē immutandi auditum ꝑm diuersa genera linguarum. Et hoc videtur trahi ex hoc q̄ dicit q̄ vnus post vnū cxibant quasi verecūdates: quia aliter bene potuisset respondisse christo/se non esse in peccato criminali: q̄ ꝑm legē puniri debeat pena mortis. Quare autem scripsit/ꝛc: prędictas causas potest hec assignari ratio: quia noluit voce prodere peccata eoꝝm: sz voluit vt scripta latenter legerent: ꝑcipue cum scriptura illa non fuerit cōmunis/ vt vnus ex ea legere posset peccatū alterius: sz tm̄ vnusquisq; suum. Et in hoc docet corripientes ꝑtum cauere debęant/ne peccatum latens publicent/ne infament personas. Sequitur:

C
Ps. 48.
3. q. 7. c. potulatus.
Al. tantum
3. q. 7. c. q̄ sine. et c. postulat
32. q. 6. in ꝑn.
De ꝑni. dis. 2. c. si enim. §. rursus.

p ¶ Cum ergo perseuerarent interrogantes eum: eo magis instantes/quo credebant eum non audere respondere.
q ¶ Erexit se: forte indicans eis vt legerent quod scripserat.
r ¶ Et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum: id est inter vos:
t ¶ Primus in illam lapidem mittat. q. d. puniatur peccatrix ꝑm legē: sz non a peccatoribus: in qua seruat ⁊ iustitiam legis ⁊ mansuetudinē. Augustinus. Peruersitas rectitudini insidiatur: fallitas veritati/corruptū cor coꝝdi recto: stultitia ꝓpientię. Sz quando illi laqueos ꝑparāt/ in quos non ꝓius ipi caput inuolcrent: Ecce dominus iustitiā seruat ⁊ a mansuetudine nō recedit/dicens:
s ¶ Qui sine peccato est ⁊c. Hec vox omnino iustitię est: ꝑuniatur peccatrix/sz non a peccatoribus. Et est hic argumentum q̄ peccatoz in simili crimine non potest esse iudex. Unde Glo. Qui sine peccato est ⁊c. quasi ꝓius stitis iusti/vt post eam puniatis. Jtem argumentum est/q̄ qui cum peccato est manifesto: non digne ⁊ decenter alium lapidat: sez obiurgat. Roma. ij. a. In quo alium iudicas teipm̄ condemnas. Quod est cōtra quosdam obiurgatores aliorum et sibi parcentes. j. Paral. xvij. a. Mon ędificabis mihi domum: quia vir sanguinum es. Ubi dicit dicit Gregorius. Mon pure maculam in mēbro cōsiderat oculus/quē puluis grauat. Ibidē. Suplectas sordes tergere non valent manus que lutū tenent. Ibidem. Qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

carnalibus actibus adhuc incubat/vitā aliorum spūaliter instruere necesse est erubescat. Item ibidē. Būdus debet esse a vitijs/ q̄ curat aliena corrigere. Ō significatū est. iiij. Reg. ij. d. vbi dixit heliseus/ vt poneret sal in vas nouū. Per sal cuius est arcere putredinē/intelligit sacrepatio: q̄ nō cōpetit nisi vasū innouato: id est iusto. Unde Esa. vj. c. p̄mo purgata sunt labia eius: et postea statim cēpit increpare/dicens: Incrassatum est cor ppli huius. Item Sap. j. a. Diligite iusticiam/in vobis: qui iudicatis terram: id est terrenitatem in alijs. Prouer. xxviij. a. Vir pauper calumnians pauperes similis est imbri vehemēti in q̄ parat̄ fames. Ex eo autē q̄ nihil dixerūt patet q̄ ex lectione scripturę cōuicti erāt vt nō possent aliquid dicere. Sed q̄re nō dixit aperte/q̄ ipe esset maior moyse: vel q̄ tēptātes eum talia quererēt? Rūdeo: Sicut supra habitū est. v. maius testimoniū fuit q̄d sumebat ab operibus: t cū nō possit alicui cōuenire secretū cōscientię nosse nisi deo: ideo nō verbo sed opere ostendit se nosse cogitationes cordiū: t sic esse deū vt veritas sit incontradictibilis. Et nota qualiter victi sunt in quo vincere voluerunt: q̄ volentes ostendere christū contrariū legi: ipsi legis destructores sunt/ patuit. Me aūt nimiam verecundiā faciat eis si eos respiciat: t vt eis det locū recedēdi tanq̄ confusis: ideo/

a ¶ Iterum se inclinans scribebat in terra. Uū nō est cadē causa secūdę scripturę t primę. Aug⁹. Dns cum illos telo iusticię percussisset: nec dignatus est eos cadentes attendere: sed auerso ab eis obtutu rursus digito scribebat in ra. Scōm boc ergo illa auersio fuit iusticię: sed p̄m aliam Glo. fuit misericordię: quia dicit Glo. q̄ data sentētia iusticię qua ibi consci malorum percussi sunt/ iterū scribit in terra ex more vultum alio vertens/ vt illis sit liberū exire: quos p̄cubebat citius exituros q̄ plus interrogaturos. Docet aūt nos p̄ hoc sicut t ante correctionē alterius: ita t̄ post nosipos inuestigare humiliter ne idē vel aliud simile in nobis sit vel etiam maius. Esa. xlvj. c. Redite p̄uaricatores ad cor. Ezech. j. d. Alia ia ibant t reuertebantur.

b ¶ Audientes aūt hec/ q̄ dixit christus: Qui sine peccato est vestrum t̄. et supple videntes q̄ scripserat: c ¶ Cinus post vnum exibant/vel/abibant: p̄m q̄ successiue forte legerāt scripturā. Simul venerūt/ sz dispersi recedūt. Deut. xviij. c. Per viā vnā egrediaris: t per septē fugias. d ¶ Incipientes a senioribꝰ: q̄ primi fuerunt in fuga/ q̄ primi fuerunt in culpa. Et dicit Aug⁹/ q̄ diuina voce q̄ plena erat iusticia q̄si trabali telo percussos se inspicientes t reos inuenientes ita cōfusi recesserūt. e ¶ Et remāsit solus ihesus/ absq̄ phariseis: nō tñ discipulis. Dictio exclusiua nō excludit niti cōtrarios iesu/ scz scribas t̄ phariseos. f ¶ Et mulier in medio. Glo. discipulos/ stans. Aug⁹. Relicti sunt duo: misera t̄ misericordia. Vel/ g ¶ In medio/ ppli qui forte remāsit phariseis t̄ scribis recedētibus. Vel medium dr locus: q̄ prius erat medius q̄n accusatores astabāt. Vel/ In medio: id ē in dubio. Nesciebat eīm adhuc quid de se esset iudicaturus. Aug⁹. Plus credo/ territa erat illa mulier q̄ aūt cū audisset a domino: Qui sine peccato est vestrū t̄. Relictā eīm se cū grādi peccato videbat ei qui erat sine peccato: t ideo ab ipso se puniendam timebat. Sed querit/ an iuder debeat dino immunis a peccato esse: vel etiā testis q̄ accusat vel reprēdit aliquē: Hoc eīm videt ex hoc q̄d hic dicit: t tñ ita nō tenet hodie. Respondeo q̄ tenet esse sine notorio criminali. Si aūt non sit: nihilominus tenet exequi officiū suū. Et si nō faceret/ adderet petīm petō. Peccata aūt istoꝝ criminalia erāt/ t de quibꝰ ex lege poterāt cōdēnari ad mortē. Et forte scriptura illa etiā testes aliquos reprēsentauit: t sic planū est q̄d dicit. Ille aūt q̄ aduersarios eiꝰ expulerat lingua iusticię/ leuat in eū oculos māsuetudinis suę. Uū sequit: b ¶ Erigens aūt se ihesus/ de scriptura:

i ¶ Dixit ei: Mulier/ vbi sunt q̄ te accusabāt/ de adulterio? Nō ignorādo grit: sz q̄si/ vide q̄ nullus te accusat cum sint in cōsimili culpa tecū. k ¶ Nemo te condēnauit: id ē nemo se ad cōdemnandū obtulit: Sciebat eīm se similiter inq̄natos/ vñ cōfusi abierūt. l ¶ Q̄ dixit: Nemo dñe: Patet q̄ credidit q̄ dīm ,pfessa est .q.d. tu solus q̄ es sine pctō me poteris damnare vel absoluere. m ¶ Dixit aūt ihesus: Nec ego te condemnabo: a quo te forte dānari timuisti: q̄ in me peccatū nō inuenisti. Vel/ Non condēnabo/ plus imporat: t debet exponi p affirmationē/ p̄m Glo. id ē absoluo. Et vt ostēdat plenitudinē potestatis esse apud scm̄ iniq̄git pnitentiā/ sed tñ caucre incipit a futuris/ dicēs: n ¶ Vade/ libera: et ta amplius noli peccare: q̄ p pctm̄ sequēs p̄m aliquē modū redeunt peccata p̄cedentia. Et nota q̄ sicut dicit Aug⁹: Sicut supra seruauit iusticiā: ita hic māsuetudinē t misericordiam. Et forte sicut diēūt quidā/ q̄ supra in terra scripsit sentētiā iusticię antecq̄s proferret eā: ideo secūdo scripsit sentētiā misericordię. Vel sicut dicūt alij/ q̄ bis scripsit pctā eoꝝ: ita secūdo scripsit pnitentiā mulieris. Nō est tñ certū q̄d scripserit. Sz dicit Aug⁹ sup hoc/ Nec ego te condēnabo: Quid est dñe? Faues q̄ peccatis? Nō plane. Ira attēde q̄d sequit: Vade et iam amplius noli peccare. Ergo t̄ dño dānauit: sz peccatum/ nō hoiem. Nā si peccato q̄ fautor esset/ diceret: nec ego te cōdēnabo/ vade/ viue vt p̄ius: t de mea liberatione esto semp̄ secura: ego quātūcūq̄ peccaueris/ te ab omni pena etiā gehēne t̄ inferni terroribꝰ liberabo. Nō hoc dixit. Intēdat q̄ q̄ amāt in dño māsuetudinē/ t timeāt veritatē: Eterni dulcis t rectus dns. Ama q̄d dulcis est: sz time q̄d rectus ē. Tanq̄ māsuetus dixit/ tacuit: sz tanq̄ iustus addit: nūq̄d semp̄ tacebo? Qui eīm nō sustinet peccātes/ iudicaturus est cōtemnentes t obstinatos. Roma. ij. a. An diuitias bōgnitatis t̄. Ignoras t̄. Tu aūt p̄m duriciam cordis tui t̄. Māsuetus dns/ bōgnimis dns/ misericors dns: sz t iustus dns/ t verax dominus: largit tibi spaciū correctionis: sz tu plus amas dilationē q̄s emēdationē. Itē Aug⁹. In illo ,pphēta in quo mihi legis/ q̄ ,p̄misit deꝰ correcto indulgentiā: nō mihi legis/ quia ,p̄misit tibi deꝰ longā vitā. Itē Aug⁹. Duplici morbo hoies periclitant: t sperando nimis: t desperādo p̄o nimijs pctis. Primis dicit Eccꝰ. v. b. Ne tardes conuerti ad dñm t ne differas de die in die: subito eīm veniet ira illi⁹ t̄. Secūdis dicit Ezech. xviij. f. In q̄cūq̄s die iniquus conuersus fuerit t̄. Propter illos q̄ desperatione periclitant ,pposuit indulgētię potum: ,pter illos q̄ spe periclitant t dilationibus illuduntur/ fecit die mortis incertū: Non eīm scis quid pariat tibi crastina dies. Idco duo dicit mulieri. Cōtra desperationem dicit: Nec ego te condēnabo. Contra p̄sumptionē dicit: Vade tā amplius noli peccare. Sequit: o ¶ Iterū ergo locutus est eis iesus t̄. Secunda pars capituli: in q̄ ponit doctrina christi t controuersia iudeoꝝ. Et diuiditur in tredecim partes. In p̄ima parte dicēte christo q̄ sit lux mūdi/ arguūt eū de falsa gloriatione: quibꝰ ostendit testimoniū sui t patris: t q̄rētibus vbi sit pater/ negs se negq̄ patrē scire eos asserit. In secūda parte euāgeliſta locū vbi hęc dicta sūt determinat: t q̄ eum capere non potuerūt affirmat/ ibi: Hęc verba locutus est ihesus t̄. Tertio dicente christo se iturum t querendū/ t illos in peccatis morituros/ ipsi estimant cum se interfecturū/ ibi: Dicit ergo iterum eis ihesus t̄. Quarto dicit vñ sit ipse. i. de cęlo: t vnde sint ipsi. i. de mundo: t idcō ipse in cęlū vadit: t ipsi in mortē/ ibi: Et dicebat eis: Vos de deorsum estis t̄. Quinto querētibus eis q̄s sit: dicit se principiū t iudicē t doctorē/ ibi: Dicebant q̄ ei: Tu quis es? Sexto ḡdicit suam mortē: t quibusdā credentibus ,p̄mittit veritatis cognitionē t libertatē/ ibi: Cum exaltaueritis t̄. Septimo q̄ de libertate et genere se iactabāt/ ostēdit eos esse seruos peccati p opationē: licet sint filij abrae p̄m carnem/ ibi: Respōderūt ei: semē abrae sumus t̄. Octauo eis iterū de patre abrā gloriātibus ostendit q̄ nō faciunt opera abrae t̄. sed alterius patris/ ibi: Responderunt t dixerunt ei: Pater noster abraam est t̄. Nono se iactantibus q̄ sint filij dei per cultum/ ostendit q̄ sunt filij diaboli non dei/ per homicidium: t quia mendacio credunt et veritatem verboꝝ dei nō recipiunt/ ibi: Nos ex fornicatione non sumus nati t̄. Decimo conuertentibus se ad conuictia respondet christus se non curare de

¶ sua/ sed de patris

¶ sua/ sed de patris gloria/ ibi: Nonne bene dicimus nos: q̄ samaritanus es tu t̄. Undecimo christus sicut ꝑius ,plurat credētibus veritatē t libertatem: ita hic ,p̄mittit mortis euasionē/ ibi: Si quis sermonem meum seruauerit t̄. Duodecio cōuitia replicāt t mortē abrae t ꝓphaꝝ opponūt/ t de gl̄iatione arguūt/

Ioh. 9. a. et. 12. g. ibi: Hūc cognouimus t̄. Tertiodecimo christus se non sua sz ꝑris q̄rere gloriā replicat/ t sic respōdet ad cōuitia eorū: t ad id q̄d obiecerāt ō abrā/ respōdet abrā suū aduētū desideralle t vidisse: t se aī abrā fuisse: vñ t ꝓpē ꝑ voluerūt eū lapidare/ ibi: Si ego glorifico meipm t̄. Illi possumus diuidere hāc secūdā ptē. Et diuidit ꝑmo in duas ptes q̄ sumūtur penes eoꝝ obus loquē. In ꝑma pte disputat cū iudeis in cęplo generalit. In secūda cū bis q̄ iā aliqlit̄ crediderāt/ sz nō ꝑmlerūt/ ibi: Dicebat ergo ad eos qui crediderūt ei t̄. Ꝑia duas habet ptes. In ꝑma disputat de sua deitate. In secūda de sua gl̄iosa resurrectiōe/ ibi: Dixit ergo eis iterū iesus: ego vado t̄. Ꝑia duas habet ptes. Primo em̄ ostēdit q̄ doctrina sua ꝑuificatiua ē dei. In secūda ꝓbat q̄ ipe sibi sufficiēs ē ad verificādū testimoniū suū tanq̄ verus deus/ vbi dicit: Dixerūt ergo ei pharisei: Tu de te ipso testimoniū ꝑhibes t̄. Ꝑia itez habet duas ptes: q̄ ꝑmo inuolescit būficio luminis esse apud se. Secūdo ostendit euasionē ꝑiculi t adeptionē salutis in accedētibus. Dicit ergo euāgelista: Iteruz ergo locutus est iesus/ dicens: Ego sum lux mūdi. Scōm Chrysostomū q̄ no ponit historiā de adultera cōtinuat ad finē ꝓcedētis capli/ vbi dicebāt: q̄ph̄a galilea nō surgit. Quia ergo toties galileā t ꝓphetā replicabāt/ volēs christus eos erigere ab hac aliena suspitione/ ostēdit q̄ nō ē vnus ꝓphaꝝ/ sz dns ordis terraꝝ. Uū dicit: a ¶ Ego sum lux mūdi: nō galilea tm̄: nō palestina. Vel pōt sic cōtinuari ad imediatū ꝓcedēs. Immediate dictū est q̄lit̄ ex scriptura sua veritas patuit fraudulētię pharisęoꝝ: vt igit̄ ostēdat q̄ ipe est fons huius radij ꝑm q̄ verus deus/ dicit: Ego sū lux mūdi. Scōm Glo. aūt cōtinuat sic. Repulsis tēptatoribus sanata culpa mulieris/ aptius subdit q̄d ex diuinitate possit. Et rūdet ant̄ populo. Posset eīm aliqs q̄rere: q̄s est hic q̄ etiam pcta dimittit: q̄ adulterū absoluit? Ideo rūdet: q̄/ Ego sum lux: t ideo fugo tenebras peccati rōne lucis: id ē diuinitat. j. xij. g. Ego lux veni in mūdū: vt oīs q̄ credit in me/ in tenebris nō maneat. Itē. j. ix. a. Q̄diu sum in mūdo/ lux sum mūdi. ij. Cor. vj. c. Q̄ cōuētio lucis ad tenebras? Habacuc. iij. a. Būfacię eius ibit mors: q̄si ante ꝑsentiā eius p gratiā recedit peccatū: sicut tenebrę/ ad litterā/ fugiūt lucē. Itē/ Ego lux: q̄ sicut occo sole fere fugiūt: sic demones nato christo fugerūt de mūdo. j. xij. c. Nūc ꝓnceps mūdi huius eiciet foras. Itē orta luce hic p gratiam in anima/ fugiūt demones t peccata. Pū. 103. Oritus est sol t cōgregati sunt t in cubiculis suis collocabūtur. Itē lux colores depictos restaurat: sic lux gratię similitudinē dei in anima. Pū. Signatum ē sup nos lumē vultus tui dne t̄. Itē lux viā veritatis t iusticię ostēdit. Pū. Dne in lumine vultus tui ābulabūt. j. xij. c. Ambulate dū lucē habetis. Itē maculā peri ostēdit q̄ nocte latet. ē. iij. c. Oīs q̄ male agit odit lucē? t nō venit ad lucē ne arguant̄ opa eius. Itē mercatores dolosi vendūt in obscuro vt decipiāt simplices: sic diabolus vendit cattū in sacco. Job. xxiij. c. Oculus adulteri observat caligine. Ꝓpē bas rones dicit christus lux. Dicit ergo: Ego sum lux mūdi: nō iudeę tm̄ vel aphrice tm̄/ sz mūdi totius: illuminās. i. mūdū luce nature/ fortune/ doctrię/ gratię: ꝑm illud/ Illuminat omne hominē. Ego/ inq̄t/ lux: id ē sol iusticię/ licet tegar nube carnis/ vt sit bonus lux tolerabilis. Ezech. xxxij. b. Solē nube tegā. Esa. xlv. c. Vere tu es deus absconditus. Habitat eīm lucē inaccessibilem: vt dicit. j. Timoth. vj. c. Nō poterat videri sol in rota: ideo venit ad nos diuinitas calciata vel obūbrata. Luc. i. d. Virtus altissimi obūbrabit tibi. Et subūgit būficiū q̄s ꝓsequent̄ accedētes ad ipm/ dicēs:

¶ Qui sequit me nō ambulat in tenebris. Duplex erat tenebra: q̄ fugata ē ꝑsentia christi. i. tenebra pctī: q̄ sicut dicit Damascenus: pctm̄ nihil aliud ē q̄s tenebra intelligibilis. Secūda tenebra ē obscuritas figuraꝝ veteris testamēti. Mt. t vlis est q̄ sensus: Q̄ sequit me: lucē habebit. i. exēplis obedīdo: c ¶ Nō ambulat/ gressibus affectionū. Vel/ Nō ābulat i tenebris/ sed habebit lumē vitę. Dixerāt q̄ s ei pharisei: Tu de teipso testimoniū perhibes/ testimoniū tuū non est verum. Respondit iesus t dixit eis: Et si ego testimonium ꝑhibeo de meipso: vērū est testimonium meū: q̄ sciō vñ veni et lat: id est nō viuit: d ¶ In tenebris/ ignorantię vel pctoꝝ. Vel sic: b ¶ Q̄ sequit me: id est aduētū meū in carnem credēdo/ t doctrinā quā doceo: c ¶ Nō ambulat: p obseruātias legales: d ¶ In tenebris: id ē obscuritatibus figuraꝝ. Sequit inq̄s/ nō q̄ ꝓcedit: q̄ licut dicit brūs Gregoꝰ: i. fidei qui ante incarnationē fuerūt/ lucē desiderauerūt: sed nō viderūt. Et de his dicit Job iij. c. Qui cōcepti nō viderūt lucē. Et ē ille de his q̄ ꝓcedūt nūc q̄ hi licet lumē aliqlit̄ videāt: tñ in tenebris vmbrarū ambulāt: q̄ ꝑo lumē seq. Itur/ nō ambulāt in tenebris sz in lumine. Sz q̄ nō sufficit euadere piculū: ideo infert de adeptione boni/ dicēs: e ¶ Sed habebit lumen vitę: nūc gratiā: t in futuro gloriā. Pū. Q̄m apud te ē fons vitę: t in lumine tuo videbimus lumē. Doctrina eīm christi duo facit. i. illuminat intellectū: t rōne eoꝝ q̄ docet reficit affectū. Et dicit Chrysostomus/ q̄ p hoc q̄d dicit/ Qui sequit me t̄. ministros laudat t nicodemū q̄ lucē seqbant. Itē p hoc notat phariseos/ q̄ in tenebris dolos complicabāt. Itē nicodemo recolit verboz eoz q̄ dixerat ei. ē. iij. c. Qui male agit odit lucē. f ¶ Dixerūt ergo pharisei: hęc audientes. i. q̄ se lucē mūdi diceret: in quo deū se significauit vel aliquē magnū. Pharisei: quia hi ,pter fictionē vitę/ lux mūdi esse voluerūt. g ¶ Tu de te ipso testimoniū perhibes: id est laudē tuā ꝓdicas t manifestas. Et legit interrogatiue/ t sic est indignatio: vl remissiue/ t sic est ironia t derisio. q. d. tu habes malos vicinos: q̄ nō ꝓhibēt tibi testimoniū: sz tuipse tibi. b ¶ Testimoniuz tuum non est verum: id est suspectū est/ t nō ,p vero habēdum: q̄ te laudas/ t in tua causa nō est tuū testimoniū re ciꝑiēdum. Prouerb. xxvij. a. Laudet te alienus t nō os tuū t̄. Ratio dicti eoz ē: q̄ cū aliqs laudat seipm/ nō cōsueuit ei credi/ eo q̄ natura cōcepta ,pciuis sit ad appetitū suę laudis. Hic exclamat Chrysostomus/ dicēs: O de inspiciēda/ supius eos ad scripturas miserat: t testimonia plura adduxerat. ē. v. t tū nō dicūt/ Tu de teipso testimoniū t̄. Et dicit Augustinus/ q̄ iam obliti erāt ꝑmissoꝝ testimoniorū. Chrysostomus dicit/ q̄ hoc dicūt obūciētes ei q̄d. ē. v. e. dixerat: Si ego testimoniū ꝑhibeo de meipso: testimoniū meū non est verum. Quid igit̄ christus? Euertēs id q̄d dixerat supius: t ostēdēs q̄m illud ad eos t suspitionē eoz locutus est: q̄ cū mūdū hominem suspicabant. i ¶ Respondit iesus et dixit eis: Et si ego t̄. Sz q̄re nō instat eis christus p iobānē? Videt eīm q̄ possent cōstitari p hoc: q̄. ē. in ꝓncipio libri mittūt ipi ad Ioānem vt testimoniū ferat de seipo. Respōdeo: q̄ intēdebat manifestare eis q̄ esset verus deus: t ideo altius incipit disputationē. Et hoc est: k ¶ Et: id est etiā: l ¶ Si ego/ ꝑm q̄d deus: m ¶ Testimonium ꝑhibeo de meipso: id est si sic esset q̄ ego tm̄ ferrē/ cū tamē t iobānes ferat ad quē misistis. n ¶ Verum est testimonium meum: id est insuspicabile a me t de me ꝑhibitus. Et huius causam subūgit: o ¶ Quia scio vnde veni et quo vado. Et hoc exponit Chrysostomus/ dicēs: quia deus ex deo sum t dei filius. Deus autē ipe sibi fidedignus testis est. Sed ipe nō totum dicit q̄d est in verbis illis: t ideo accipiēde sunt duę Glo. Anterliū. Unde veni: sz a patre: et quo vado: sz ad patrē. q. d. patet me misit in mūdum: t ingressum ab eo venio nō loquor nisi q̄d ab eo p generationem eternam audiui: ingressum autem ad ipm vado/ nō loquor nisi q̄d est de eius volūtate/ reducēte rationalem naturā in ad se p redemptionem in me disposicam. Cum igit̄ sic inter hos duos terminos omnis mea doctrina versēt/ impossibile est nō esse verum meus testimoniū. Augustinus. Prima veritas sibi testat/ sicut t lux seipam/ t alia demōstrat. Vel aliter ꝑm Glo. n ¶ Verum est testimonium meum: id est ꝓ vero habēdum: o ¶ Quia scio vnde veni et quo vado: id est quia patris testimonio cōfirmat/ a quo missus sum in carnē: t ad quem vado p mortem. Vel aliter. Ideo ꝓ vero est habēdum: quia scio vnde t̄. id est quia nō ꝑhibeo testimonium nisi de scitis. Scio eīm a quo sum: t ideo testimonium possum ꝑhibere de mea deitate. Item sc̄ quo vado: t ideo possum ḡdicere de mea assēsione: sicut etiam dicit. j. eodē. c. Ego vado t q̄retis me. Vel aliter: n ¶ Testimonium meum verum est: quia scio vnde veni/ aut quo vado. q. d. non dicerem mendacium

¶ illic veniēs: t

Universidad de Deusto
Biblioteca

E N tillic veniens: ⁊ illuc vadēs. s.ad deū verū. a ¶Vos autē nescitis vnde venio/aut q̄ vadā. i. simulatis vos nescire me ex christū: q; volūtarie malignamini. Vt/ b ¶Nescitis: id ē discreditis: c ¶Vnde venio. i. q̄ a patre missus sum. d ¶Aut q̄ vadā/ad patrē. s. ⁊ in eglō ascendo. Vel/Nescitis. i. ignoratis: quia dānabilis fuit eorum ignorantia. Vñ dicit Chrys. Voluntarie ait malignamini: et sciētes simulatis vos nescire. Sz ꝟ hoc est quod dicit aplus: Si cognouissent ⁊c. Et Anselm⁹ in. ij. libro. Cur de⁹ hō/dicit: q̄ nullus vnq̄ scienter potuisset fecisse tantū nefas/Respōdeo. Est ignorātia volūtaria duplicit. s. q̄ñ ē affectata/⁊ hęc nō ē talis: ⁊ q̄ñ est vincibilis defacili siue pſuasibilis: ⁊ hęc ignorātia est dānabilis/sed tñ diminuens pctm sequēs: sicut habet ex libro Anselm: quia facile scire poterat ex doctrina ⁊ miraculis. De hac ignorātia loquēs/ait: Vos aūt nescitis vnde venio aut q̄ vado: q; inuidia ex parte eorū/ et caro ex parte christi impediuerūt cognitionē eoz/ aliq̄ mō nescierunt. c ¶Vos ſm carnē iudicatis: quasi/q; nescitis vnde venio aut q̄ vado: ideo ſm carnē iudicatis: hoc est/hoiem purū putatis: cui in laude sua credendū nō sit/ et etiā damnatis. Chrys. Vos/nescitis deū/ꝓpter hoc/ ſm carnē iudicatis. i. carnaliter. i. male. Sicut enī ſm carnē viuere/male viuere est: ita ſm carnē iudicare iniuste iudicare ē. q. d. nihil plus eo q̄ videtis vultis intelligere. Item/ſm carnē iudicatis. i. ſm personarū acceptionem. Chrys. Aut enī tot audierūt cōicturas ⁊ redargutiones/adhuc dicūt/nō est verus: ⁊ moysen dignū fide in his q̄ de se ⁊ in his q̄ de alijs dicunt estimabant/christū aūt nondum ſm carnē iudicare est. f ¶Ego nō iudico quēq̄. Possent dicere: si iniuste iudicamus: vt dicis: ꝓpter q̄d nō accusas: ꝓpter quid nō conuincis: ꝓpter q̄d nō condemnas? Et respōdet: quia/non iudico quēq̄: id est ad hoc non veni mō in ꝓmo aduentu. ē. iij. b. Mō misit deus filiū suū in mundū vt iudicet mundū: ſz vt saluet mūdus p ipm. g ¶Et si iudico ego/vel/iudicē. i. etsi vellem nūc iudicare ⁊ cōdemnare: posset quidē: quia/ iudicium meū verū est. Potius videtur debere dicere: Iudiciū meū rectū ē. Sz hoc soluit p Anselmū in libro de veritate: vbi dicit in fine: q̄ veritas est rectitudo sola mēte perceptibilis. Vñ dicendū/q̄ ſm hāc diffinitionē bñ iudicium est verum: et est eius veritas rectitudo ipsius. Vel sic legak: g ¶Et si iudico ego/vel/iudicē: id est q̄ñ iudicabo in secūdo aduentu: h ¶Iudicium meū verū est: id ē iustum ⁊ infallibile. Et ita hęc dictio/si/ est tēp⁹alis: ⁊ hęc dictio/iudico/ habet cōsignificationē tpis ꝓſus. ſm ad futurum iudiciū: ſm q̄ depēdet ex meritis eoz in ſsenti: ſm q̄d dicit de aliquo q̄ iudicat etiā añ sententiā/ q̄ñ agit aliq̄d vnde iudicari habet. Vel sic ſm Glo. f ¶Ego non iudico quēq̄/ſm carnē: id est iniuste/sicut vos. g ¶Et: id ē q; si iudico ego/ iudicium meū verū est. i. nō ſm personarū acceptionē sicut vestrū: nec ex dubijs vel falsis ꝓcedēs. Esa. xj. a. Non ſm visionē oculoꝝ iudicabit/neq; scōm auditū auriū arguet: ſz iudicabit in iustitia pauperes ⁊ arguet in equitate pro mansuetis terrę. Et subdit causam veritatis iudicij. i ¶Quia solus non sum: supple in iudicio vel in iudicando vos. q. d. si condemnarem vos/iuste hoc facerē: quia ⁊ pater vos cōdemnat. Vel ideo verum est iudiciū meū: quia non ego ſm solus: quia verus dei filius sum vnū cū patre. q. d. etsi hīc sum vt videtis/ patrē tamen non deseruit: ⁊ si missus p carnem/tamē ego ⁊ pater simul per deitatē. Et hoc est q̄d dicit: Solus non sum/sed ego ⁊ q̄ me misit pater: id est q̄ me incarnari cōstituit/ me nō deseruit. Vel sic: Quia solus non sum/sed ego et qui me misit pater. q. d. sicut nūc cōmunia q̄ ago/ illi⁹ voluntate ago tanq̄ mittētis: ita vos tūc mecū iudicabit vna voluntate: ideo: q; eū quē ille misit abiecistis. Et in hoc percutit eos: q; ipsi gloriabant se obsequiū prestare deo in ꝑsecutione eius. Unde etiā id q̄d supra dixit sic pōt exponi: f ¶Ego nō iudico quēq̄: vt sit sensus: Pater est quē vos vt deū vestrum dicitis/qui iudicat pro me: ¶Ego/autē/nō iudico/nisi sodem iudicio secū. Sequit: k ¶Et in lege vestra scriptum ē. Dic incipit aliud argumentū. Dixerat suū iudiciū esse verum

a quo vado. Vos autē nescitis vnde venio aut q̄ vadā. c Vos ſm carnem iudicatis: f ego non iudico quēq̄. Et si g iudico ego/ iudiciū meū verum est: q; solus nō sum/sed ego ⁊ q̄ me misit pater. Et in k lege vestra scriptū ēst: quia

1. Cor. 2. b.

Ignorantia duplicit est voluntaria.

duoꝝ hominū testimonium m verū est. Ego suz q̄ testimo- n niū phibeo de meipo: ⁊ tēstimonū phibet de me qui me o misit pater. Dicēbāt ergo ei: p Vbi ēst pater tuꝰ? Rēspōdit q iesus: Neq; me scitis neq; t patrem meū. Si mē sciretis

Deut. 17. b. et. 19. d. 5. 5. c. De testi. c. iu omni.

bum: id est nō paucoꝝ. m ¶Ego sum q̄ testimoniū phibeo de meipso. q. d. ego sum iudex ⁊ testis: ⁊ nūc essi differo iudiciū/nō differo testimoniū. n ¶Et testimoniū phibet de me qui me misit pater: in baptismo. Vel etiā pater testat indulso opere/operās cū filio opa miraculoꝝ: sicut ipse. ē. v. s. dixit: Ego habeo testimoniū maius iohāne. Opa q̄ ego facio testimoniū phibēt de me ⁊c. Si q̄ duobus hoib⁹ credit q̄ possunt falli ⁊ mentiri: quare nō mihi ⁊ patri vbi est stabilis veritas? Sz ꝓtra hoc obiicit: quia lex nō intelligit de duobus quoꝝ alter sit in causa: q; vt dicit Chrys. cū duo etiā alieno rei testant: hoc etiam duos testari: Videt q̄ ē christus male ꝓbet testimoniū suū verū esse/q; erat in causa. Solutio. Pater in voce/in scripturis testimoniū phibebat de ipo: filio vero ſm deitatē faciēs opa q̄ nemo alius fecit: ⁊ docēdo tam efficaciter sicut nemo vnq̄ docuit/testimoniū phibuit sibi homini. Mō ēm in causa erat: ⁊ deitas testabat. Sed opponunt hic heretici/q̄ pater ⁊ filius duo sunt numero/ sicut duo homines duo sunt numero. Solo. Duo sunt in hoc testimonio: id ē due ꝓsone vt sit ibi dualitas ꝓsonarū nō substātiarū. Vñ ꝓpter hoc ſmilit: Mō sum solus ⁊c. q̄ñ pater est in me et ego in ipso: vt notet substātialis idētitas. Sz ḡre nō dixit eis expſse: Ego sum de⁹? Ad hoc dicit Chrys. q̄ ꝓpter humilitatē fecit. Chrys. aliter legit ab illo loco: f ¶Ego non iudico quēq̄: vt ponat li/ ego/discretiue/absq; patre. s. vel contrariū vel separatū a iudicio patris. Sille. ē. v. c. Pater nō iudicat quemq̄ iudicio: sez separato a iudicio filij. Et hoc est:

g ¶Et: id est q̄: si iudico ego/iudiciū meū verum est: quia solus nō sum: sed ego ⁊ qui me misit pater. q. d. cōmune est iudicium quorum cōmunis est substantia. Et per hoc etiam ostendit auctoritatem iudicij sui: Non esset estimabant dignum side esse filium nisi testimonium patris assumpsisset. k ¶Et in lege vestra scriptum est: quia duoꝝ hominum testimonium verum est. Per hoc ostēdit auctoritatem suam/ostendēs se non indigere alio testimonio: et ostendens q̄ nihil minus habeat a patre. q. d. apud homines duo testes requirunt: nec aliter credit in sua causa: sed in me non est ita. Unde sequit: m ¶Ego sum qui testimoniū perhibeo de meipso. q. d. nō indigeo alio testimonio sicut alij homines: sed possum testari mihipsi. Et ne dicerent incōpetēs esse testimoniū/dicit q̄ immo a patre approbatur. Unde sequitur: n ¶Et testimonium perhibet dē me qui me misit pater. q. d. idem est testimoniū verusq; in quo se ostēdit consubstātialē patri ⁊ equalem: ⁊ ideo suum testimonium ꝓponit/vt ostendat coequalitem honoris. Sequitur:

o ¶Dicēbāt ergo ei/scribe ⁊ pharisei: q; bi amplius ceteris imminebāt ei. p ¶Ubi est pater tuus? Scōm augustinū: ſm carnē iudicantes/patrē christi carnaliter acceperūt: sed erat homo in aperto/ verbū patris in occulto. Sz ab alia parte stupore doctrinę ⁊ miraculis ꝓuocati trahebant ad cognitandū aliquid maius de patre q̄ erat ioseph. Vñ ſm Chrysostomū: scientes vt nescientes interrogabant: ⁊ vt tēptātes eum: Ubi est pater tuus? quasi te videmus: sed non patrē teum. q ¶Respondit iesus: menti non sermoni eorum. r ¶Neq; me scitis. q. d. putaris me nōscere/ quia noscitis hoiem de foris: ſz tamen q̄d in occulto sum nescitis. Et ideo:

s ¶Neq; patrem meum/scitis/cuius ⁊ mei cadē est substantia. Sed/ t ¶Si me sciretis ⁊c. Chrys. Causam ponit nesciendi patrē/nolle scire filiū. q. d. non potestis scire patrem sine me. Unde etiam dicit: Si me sciretis/ſdicto mō:

¶ Forsitan et patrem

A Li forsitā nō est dubitatiuū sed tēptatiuē vel notat facultatē liberi arbitrij: q; fides nō est nisi volentis: vt dicit Augustinus. Vel ſm Glo. irrisiuē est ⁊ reꝓhensiuē: sicut dñs dicit seruo: forsitan tuus dominus sum.

Mt. t tempe/ratiuum

¶ Forsitā ⁊ prēz meū sciret. Hoc aūt dicit/vt vel ita eos attrahat ad sui cognitionē: q; cū dimittētes eū semp patrē ḡrebāt discere/dicit: nō potestis patrē scire sine me. Itē in hoc significat q̄ nō sit alteri⁹ substātię a patre. ſ. xiiij. d. Philippe q̄ videt me/videt ⁊ patrē meū. Ūñ Chrysostomus. Si filius solū docuisset patrē alterius aūt substātię esset: possibile eēt eū ignorātes scire patrē: nec segref q̄ scīētes eū oīno scirēt ⁊ patrē. Mō essi q̄ hominē scit/nouit angelū: nec q̄ creaturas nouit/nouit ⁊ deū: multi etiā creaturas nouerūt ⁊ viderūt/ ⁊ deū nō viderūt. Sequit:

b ¶Hęc verba locutus ē iesus a forsitan ⁊ patrē meū sciretis.
c in gaçophylacio docens in d templo. Et nemo apprehendit eum: e quia nec dum venerat hora eius. Dixit ergo iterū eis iesus: Ego vado ⁊ quęrētis me: et in peccato vestro

5. 7. b.

b ¶Hęc verba locutus ē iesus in gaçophylacio docens in templo. Et nemo apprehendit eum: quia necdum venerat hora eius. Dixit ergo iterū eis iesus: Ego vado ⁊ quęrētis me: et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado vos non potestis venire. Dicēbāt q̄ iudęi: Mūqd interficiet semetipm: q; dicit: q̄ ego vado vos non potestis venire: Et dicēbat eis: Vos ō deorsum estis/ego de supnis suz. Vos ō mūdo ō est/ego nō

amici habere cupiētes. Ūñ eis ꝓnam ꝓdicit: l ¶Et in peccato vestro/ꝓmanētes: peccato. s. infidelitatis ⁊ crudelitatis in sanctos: n ¶Moriemini/morte ęterna. Vel/ k ¶Quęritis me/tempe destructiōis p romanos. Amos. viij. d. Circūibunt ḡrentes verbum domini ⁊ nō inuenient. Vel/Quęritis me/in iudicio sero p̄nitentes. l ¶Et in: id est ꝓ/m ¶Peccato vestro moriemini: id est morte ęterna tradēmini. Sup hoc dicit Chrysostomus. Qui non deponit in lauacro veterem hominem/ ⁊ iam iudicatus est: non solum quia nō credit: sed etiā q; prima pctā habēs abit. ē. vij. c. Quęritis me ⁊ nō inuenietis. Et est hic argumentū q̄ pōt reuelari alicui sua dānatio. Sed soluendū est: q; ꝓphetia cōminatiōis ē hic ⁊ est cōditionalis. Vel aliter. Non reuelat alicui suā dānationem: quia loquit multis insimul: ⁊ ō q̄buſdem eoꝝ dicebat/nō de omnibus: ⁊ ꝓpterea ipi nō credebant ei. o ¶Quo ego vado vos non potestis venire. q. d. moriemini in inferno: quia ad gloriā meam nō potestis venire tales quales estis. Vel vos detinemini ī morte/nec ad resurrectiō-

Deut. 32. Dō. 37.

nem ibitis ꝓ mortem sicut ego: ⁊ tūc securus sum a vobis. Et hoc maxime turbauit eos/cum audirent q̄ nec morte ei nocere possent. Christus autem hoc dixit/ vt faceret eos aliquid magnum de se imaginari ⁊ verum deum esse credere: q; illius solius est sua virtute morte nō detineri/etiā cū in morte existat. Sed q; obscure locutus est: ideo nō intelligētes ⁊ pariter malignātes ex ipo/q; nō debebāt detinere. p ¶Dicebant ergo iudęi/ex ꝑturbatiōe: vel oīa carnaliter sapiētes ⁊ q̄d dixit nō intelligētes: q ¶Munquid interficiet semetipsum: quia dicit/quo ego vado vos non potestis venire. Augustinus. Stulta verba ⁊ oīno insipientię plena: q̄si si de morte diceret/nō possent eū sęq; ad mortē. Dicebat ergo non de morte/sed de gloria ad quam ibat ꝓ mortem. Vel pōt dici/ q̄ quia homo sui cōseruationem deliderat naturaliter/natura ꝓhibente seipm interficere non potest: ⁊ sic verum dicūt. Sz quia carnales erant ⁊ carnaliter sapiebant/ r ¶Et dicebat eis iesus: Vos de deorsum estis: id est carnales ⁊ terreni estis: quod patet ex iudicio vestro: ⁊ ideo terram sapitis: q; sicut serpens terram māducatis. Genē. iij. c. Terram comedes cūctis diebus vitę tuę. Esa. lxv. d. Serpēti puluis panis eius. Dicbat vltē. d. Lingent puluerem sicut serpentes. Vel sic: Mō potestis venire quo ego vado: quia de deorsum estis: id est q; corda vestra ſmunt onere peccatoꝝ. Ūñ Sic̄ onus grāue ⁊c. Ero. xv. b. Submersi sunt quasi plumbum ⁊c. Chrysostomus sic continuat/destruens eorum suspitionem/ ⁊ ostendēs quoniam hęc res peccatū est. s. interficere se/ait: Vos ex inferioribus estis. q. d. carnales estis: et ideo nil mirabile est vos talia cogitare: Sed non agam quid tale: quia/ s ¶Ego de supernis sum: id est deus sum/vel a deo missus in carnem: vel id est iustus sum. Et reperit quod dixerat aliūs verbis/vel exponit quomodo sint de deorsum/dicēs: t ¶Vos de mundo hoc estis: id est de numero mūdanoꝝ ⁊ amantium mundum. Chrysostomus. Mūdum hic mundanas cogitationes et carnales ait. Simile. i. Joh. ij. c. Quicquid est in mundo ⁊c. v ¶Ego non sum de hoc mundo: et ideo non afficior vt vos. s. concupiscentia ⁊ inuidia. Hę duę passiones impellebant phariseos vt christum p̄sequerentur. Vel/ Non sum de hoc mundo: id est non hęreo mundanis per amorem: vel non sum de numero talium qui sequuntur mundialia: vel non sum de mundo cōmuni lege nascendi. Sed obūcit manicheus/q̄ si non est de hoc mūdo: ergo nō vere habuit naturam humanam: quia illa est de hoc mundo: ergo nō vere fuit homo. Responsio/ q̄ mundus nomen est malę affectionis: ſm q̄d dicit. i. Joh. v. d. q̄ mūdus totus in maligno positus est. Et cadē. ij. c. Quicq̄d est in mūdo ⁊c. Chrysostomus. Per hoc nō dicit se carnē nō suscepisse: vt heretici dicunt: sed per hoc ostendit se procul esse a mundi nequitia. Unde ⁊ de discipulis ait. j. xvij. c. De mūdo non sunt: non q̄ carnem non haberent/sed sicut Paulus dicit: Vos in carne nō estis ſz in spiritu: Roma. viij. b. Et nota q̄ debemus esse de cęlo/non de mundo: Quod pluribus signis ostēditur.

¶ Primo q sedulam

C ♈ Primo per sedulam meditationẽ ⁊ contẽplationẽ celestium: Sicut ad litteram dinoscitur ꝙ aliquis est de ciuitate aliqua/ qñ in magnis festiuitatibus vadit illuc cum familia sua: Sic anima in solennitatibus maxime vacans cõtemplationi/ascendit in celum cũ familia bonarum cogitationũ ⁊ sanctarũ affectionũ. ij. Cor. iij. d. Nos reuelata facie gloriam dei speculãtes ⁊c. Job. vij. c. Suspendiũ elegit anima mea. Itẽ per saporẽ: id est per amorẽ celestium ꝓbam⁹ nos eẽ de celesti territorio: sicut de vino ostẽdit sapor in qua terra creuerit. Col. iij. a. Que sursum sũt sapite ⁊c. Phil. i. d. Desideriũ habens dissolui ⁊ esse cum christo ⁊c. Itẽ ꝑ linguagiũ. s. iij. d. Quẽ misit deus ṽba dei loquit. Matth. xij. c. Ex abũdantia cordis os loquit. Matth. xxvj. g. Uere ⁊ tu ex illis es: nã ⁊ loquela tua manifestum te facit. Itẽ Marc. xiiij. g. Uere ex illis es: nã ⁊ galileus es. Itẽ mores. Phil. iij. d. Nostra ꝯuersatio in celis est. i. celestis: q̃ in carne q̃rẽr carnẽ viuere angelica vita est. ij. Cor. x. b. In carne eñ ambulantes/nõ ꝑm carnẽ militamus. Eodẽ mõ cognoscit ꝑ hec quattuor si hõ est de mũdo. Primo ꝑ studiũ ⁊ excogitationẽ mũdanoꝝ. Baruch. iij. c. Filij agar q exquisierũt sapientiã que de terra est. Luc. xvj. g. Filij huius seculi prudẽtiores sunt filijs lucis in generatiõe sua. Secũdo ꝑ saporẽ. Phil. iij. d. Quoꝝ deus venter est: ⁊ gloria in cõfusione ipsoꝝ qui terrena sapiũt. Sicut vinũ sentit territoriũ vel dolium/vel sicut vas vinariũ dicit sapere vinũ: ita q terrena cõtinent odorẽ eoꝝ ⁊ saporem reddũt. Et similiter de spũalibus: quia qđ noua testa capit/inueterata sapit. Roma. viij. a. Qui ꝑm carnẽ sunt: q carnis sunt sapiunt: q ṽo ꝑm spm sunt/ q sunt spũs sentiunt. Tertio per linguã. Loquunt enim azotice. Neemie. xiij. d. Et filij eoꝝ ex media pte loq̃bant azotice. s. iij. d. Qui de terra est/de terra ẽ ⁊ de terra loquit. Esa. xxix. b. Et erit quasi phytonis de terra vox tua. Quarto ꝑ mores. iiij. Reg. xvij. f. Usq̃ in p̄sentẽ diem morem sequunt antiquũ: non timent deũ: neq̃ custodiunt cerimonias eius atq̃ iudicia ⁊ legem ⁊ mandatũ. Sequit: a Dixi ergo vobis: quia estis de mundo: id est peccatores infideles/terrena sapientes/depressi in peccatis. b Quia: id est ꝙ/ c Moriemini in peccatis vestris/ infidelitatis et crudelitatis. Uñ causam exponẽs/ subdit: Si eñ non credideritis ⁊c. Uel sic. Quia/ dixerat: moriemini in peccatis vestris: ostẽdit ꝙ hec est ꝓphetia cõminationis/nõ determinationis: Unde subdit: d Si eñ non credideritis: cum sufficientem habeatis persuasionem: e Quia ego sum/verus deus: id ẽ si finaliter discredideritis: f Moriemini in peccato vestro: antonomasice: infidelitatis: id est ꝓ eo damnabimini. Per qđ innuit ꝙ si vellent credere/saluarent: Significat etiam inter eos fuisse aliquos qui credituri erant. Infidelitatem sequitur mors: sicut fidem vita. Abacuk. ij. a. Justus ex fide viuit. Et nota ꝙ dicit: Moriemini in peccato vestro/vel/peccatis: quasi sepulti in eis ⁊ in veteri homine absorpti. Ezech. xxxij. f. Descenderũt ad infernũ cum armis suis: et fuerũt iniquitates eorũ in ossibus eorum sicut gutta inossata. g Dicebant ergo ei: carnaliter sapiẽtes eterne essentie ignari. h Tu quis es? q. d. quem facis teipm vt talia cõmineris? Aug⁹. Quia dixisti: ego sum: ⁊ nõ addidisti/ q̃s: dic q̃ q̃s es vt credam⁹. Et nota ꝙ ad hãc q̃stionẽ fit rñsio/ Exod. iij. d. Ego suꝫ q sum: vel q est misit me ad vos. Bern. Uerũ eẽ est qđ nec ab esse q̃scindit: nec ab erit expũgit. i Dixit eis iesus: rñdẽs ad q̃stionẽ eoꝝ: k Principiũ/ suꝫ supple. i. etern⁹/ ab eterno ꝑmogenitus añ oẽm creaturam. Eccl. xxiiij. Principiũ viarũ dei. i. creaturarũ ꝑm deitatẽ. l Qui et loquor vob: ex tpe factus hõ ad vestrã docens instructionem. Glo. Factus hõ ꝓpt vos vt possitis me intelligere. Uñ duas naturas h ostẽdit in se: diuinã ⁊ humanã dignitatẽ. Et dignationẽ suã aperiẽs/ Heb. j. a. Multifarie multisq̃ modis olim de⁹ loquẽs patrib⁹ in ꝓphis: nouissime diebus istis locutus est nob in filio quẽ ꝯstituit heredẽ vniuersoꝝ: ꝑ quẽ fecit ⁊ secla. Per h qđ vltimo dicit/ tãgit rõnẽ pncipij. Uel aliter ꝑm Augustinum: k Principiũ: credite me/ supple esse. In greco eñ põt esse accusatiuũ ⁊ feminini generis: ac si diceret: veritatẽ scꝫ credite me esse qui ⁊ loquor vobis. Uel aliter vt referat ad supiora sic: Nisi credideritis me. s. esse pncipiũ ⁊c. Sed videt incõpetẽter rñdere ad q̃stionẽ: quia dicebãt/ q̃s: qđ q̃rit de ꝓpria noĩatione ⁊ psona: ⁊ nõ q̃d qđ q̃rit de essentia: pñcipiũ aũt significat diuinã essentiã. Uñ Aug⁹ sup hoc: Principiũ ⁊c. dicit: Ecce qđ vel q̃d est esse. Solo. Quis nõ q̃rit semper ꝓpriã noĩationẽ: sed q̃nq̃ speciẽ in cõparatiõe ad ꝓpriũ actũ. Uñ cũ pncipiũ dicat diuinã essentiã in cõparatione ad actum/ ꝓprie rñdet: vnde nec ipi postea interrogãt. m Multa habeo de vobis loq̃. i. vos habeo in multis accusare. n Et iudicare. i. de multis habeo vos punire. Aliq habẽt: Multa habeo vob loq̃: q̃i loquor vob/ ⁊ mlta habeo loq̃ vobis. i. ad instructionẽ vestrã ⁊ vtilitatẽ si volueritis/in p̄senti. Et iudicare/in futuro. i. condẽnare/si nõ penitueritis. q. d. doctor sum ⁊ iudex. Sed q̃ posset aliq̃s dicere/ q̃re q nõ iudicas mõ? Rñdet/ o Sꝫ q misit me verax est: q̃si ideo nõ iudico vos mõ: q̃ pr̃ ꝓmisit in ꝓphis ꝙ mitteret me ad saluãdũ/nõ ad ꝯdẽnãdũ in pmo aduẽtu. Esa. lxi. a. Ad euãgelizãdũ mãsuetis misit me vt mederer ⁊c. q Et ego q audiui ab eo. s. patre. i. q cõmisit pr̃ mihi hoi ṽba. s. salutis/nõ ꝯdẽnationis: hec loq̃r in mũdo. Scdo legit sic ꝑm Glo. m Multa habeo de vob loq̃: docẽdo si credideritis: vel accusando ⁊ arguẽndo si non credideritis: ⁊ h in p̄senti. n Et iudicare/in futuro. Sꝫ nõ habeo h ex me ꝙ sum doctor vel iudex: o Sꝫ q misit me/in carnẽ: vel q genuit me missibilẽ: p Uerax ẽ/ex se: q Et ego q audiui ab eo. i. veritatẽ quã habeo ab eo per generationem: r Hec loquor i mũdo. i. meipm q sum a pr̃e mũdo manifesto. Idẽ eñ est filium audire a patre/qđ esse ab eo. Uel sic: o Qui misit me/pr̃. s. p Uerax est/in iudicãdo: ⁊ q̃ ipse verax est iudicabit vos de h ꝙ me nõ auditis. q Et: id est q̃/ego q audiui ab eo/ꝑ generationẽ eternã ⁊c. sicut pus. Quarto modo legit sic ꝑm Chrys. Dicebãt ergo ei: Tu q̃s es? In q apparet eorũ amẽtia/ꝙ post tantũ tẽp⁹ ⁊ signa ⁊ doctrinã interrogãt: Tu q̃s es. Quid igit christ⁹: A principio qđ ⁊ loquor vob. q. d. indigni estis audire q̃s ego sũ: q̃m a principio est supfluũ vel inutile qđ loquit vobis: q̃ nõ attẽditis sed oĩa tẽptãtes loq̃mini. Eccl. xxij. a. Cũ dormiente ⁊c. Uel sic: A pncipio qđ loquor vob. i. sp iterandũ est et reincipiendũ: qđ dr/vobis: q̃ non attẽditis. Sic dr seruo negligẽti: ꝙ q̃cq̃d incipit ei/sp est reincipiendũ ⁊ reiterandũ. Et q̃ tales estis/ de multis possem redarguere vos. Et h est qđ sequit: m Multa habeo de vobis loq̃/ redarguendo vos: n Et iudicare: puniẽdo. q. d. nõ solũ possem arguere/ sꝫ cruciare. o Sꝫ q misit me verax ẽ. q. d. pater me⁹ nõ vult h: Nõ eñ misit filiũ suũ in mundũ vt iudicet mõdũ ⁊c. s. iij. b. Si aũt q misit me ad hoc nõ misit vt iudicẽ: verax aũt ẽ/ q̃ nec fallit nec fallit: decẽter nullũ iudico nũc. q Et ego q audiui ab eo hec loquor in mũdo. i. q ad salutẽ ptinent/ nõ q ad redargutionẽ iudicialẽ. Dicit aũt hoc/vt nõ estimẽt ex imbecillitate esse ꝙ tot audiẽs ꝯtumelias ab eis nõ iudicat eos. s Et nõ cognouerunt/ex tantorum auditu: t Quia. i. ꝙ/ v Patrẽ ei⁹: id ẽ christi: x Dicebat deũ. Glo. q̃si cũ diceret: q misit me verax ẽ: ⁊ q audiui ab eo ⁊c. nõ intellexerũt ꝙ de pr̃e diceret: adhuc habebãt oculos clausos: ⁊ iõ subdit eis: y Dixit ergo eis iesus: Cũ exaltaueritis filiũ hois/in cruce: a Tũc/ inq̃ virtute resurrectionis ⁊ signoꝝ q apparebũt: b Cognoscetis. i. cognoscibiliora q̃ mõ signa pcipiet: c Quia ego sum: supple fili⁹ dei. Et sic põt legi vniuersalit. Tñ Glo. legit particulariter sic: a Tũc cognoscetis: aliq̃ ex vobis/nõ oẽs: c Quia ego sum: q̃si pus implẽda est passio ꝑ man⁹ ♈ vestras: post

a suꝫ de hoc mũdo. Dixi ergo
b vobis: quia moriemini i pec
d catis vestris. Si enim non
e credideritis / quia ego sum:
f moriemini i peccato vestro.
g Dicebant ergo ei: Tu quis es?
i Dixit eis iesus: Principium
m q et loquor vob. Multa ha
n beo de vob loqui et iudica
o re: sꝫ qui misit me verax est:
q ⁊ ego q audiui ab eo hec lo
s quor in mũdo. Et nõ cogno
t uerunt: quia pãtrem eius di
x cẽbat deum. Dixit ergo eis
y iesus: Cũ exaltaueritis filiũ
b hois/ tunc cognoscetis quia

G — s. 3. d. et. 7. d. Roma. 3. a. — s. 3. b. j. 12. e. — F — b

Uerba euangeliste: Et nõ cognouerũt ⁊c. Hic clamat Chrysostom⁹/ dicẽs: O de amẽtia: nõ deficiebat de eo loquẽs ⁊ nõ cognouerũt sic.

Aliter — Uel alit: z Cũ exaltaueritis ⁊c. Scdm Chrys. q̃ signa faciẽs ⁊ docẽs eos nõ attraxit/de cruce loquit de reliq̃ dicẽs: Cũ exaltaueritis filiũ hois/in cruce: a Tũc cognoscetis ⁊c. j. xij. e.

A ♈ vestras: post ex vobis aliqui credent. In quo ostẽdit aliquos ibi esse qui post tresurrectionem suã essent credituri: sicut ad pdicationẽ petri/ Act. ij. g. Et vn⁹ etiam militũ clamauit post mortem eius: Uere filius dei erat iste. Quia ego sum/qui sũ. i. vere ⁊ imutabiliter. Exo. iij. d. Augustin⁹. Esse est immutabilis diuine substãtie. Sed ne ipse qui loquit intelligeretur esse pater / subdit: a Et a meipso facio nihil: quia a meipso non sum/ sed a patre. b Sed sic docuit me pater: me hominẽ/ hec loquor. Uel/me/ filiũ ꝑ eterna generatione. Et tũc idem est docere qđ scientẽ generare.

Ad passionẽ Mat. 27. f.

a ego sum/ ⁊ a meipo facio ni
b hil: sꝫ sicut docuit me pater/
c hec loquor: Et qui me misit
e mecũ ẽ: et nõ reliquit me so
g lũ: q̃ ego q placita sũt ei fa
i cio semp. Hec illo loquẽte
k multi crediderũt in eũ. Di
m cebat ergo iesus ad eos q credi
n derũt ei iudeos: Si vos mã
p serit i sermõe meo: vere dis
q cipuli mei erit: ⁊ cognoscet
r veritatẽ ⁊ veritãs liberabit

Aliter ꝯ scetis ⁊c. j. xij. e. Cum exaltatus fuero a terra/oĩa traham ad meipsum. Passio eñ est fortissimum vinculum attrahẽdi. Osee. xj. b. In funiculis adam ⁊c. Hiere. xxxj. a. In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miserans. Sed videt ꝙ debuit dicere: Cum humiliaueritis filium hois: sicut (Phil. ij. a.) semetipsum exinaniuit ⁊c. Sol. In h ꝙ dicit/exaltaueritis/ostẽdit gen⁹ mortis. s. q̃ in ligno suspẽsus ⁊ eleuat⁹ fuit: sicut dr. s. iij. b. Sicut moyses exaltauit serpẽtẽ i deserto ⁊c. Uel ꝓprie dr exaltari/qñ coronat/ Dicit eñ ꝓprie rex exaltare qñ coronat ⁊ sceptrũ ponit i manu ei⁹. In passiõe eñ ẽ coronat⁹. Uñ Cant. iij. d. Uidete regẽ salomonẽ in diademate q coronauit eum mater sua. Item crux sceptrum regale. Esa. ix. b. Factus est principatus eius sup humerum eius. Sceptrũ eñ significat ꝙ rex debet ⁊ habet corripere ⁊ coercere subditos: ⁊ christus per crucem dẽmones coercuit. Tunc cognoscetis quia ego sum. Chrys. q. d. putatis interficiendo me liberari a me: ego aũt dico: quia tunc maxime scietis quia ego sum gratia signorum ⁊ resurrectionis ⁊ captiõis: quia ꝓpter mortẽ eius capti sũt a romanis. Tunc cognoscetis. Chrysostomus. q. d. qui curati noluistis cognoscere/cruciati sciet. Et nota ꝙ nõ dixit: Scietis quis ego sum: sed/ quia ego sũ/ christus. s. ⁊ filius dei: ⁊ qui omnia fero ⁊ ago/ ⁊ nõ cõtrarie illi. Unde ꝓpter hoc subdit: a Et a meipso facio nihil ⁊c. q. d. vtrũq̃ cognoscetis: ⁊ fortitudinem meã/ quia nihil a morte patiar: ⁊ vnanimitatẽ meã ad patrẽ. Hoc est qđ dicit: A meipso facio nihil. i. nihil cõtrariũ patri/ sed auctoritate eius ⁊ voluntate: quod patebit ex hoc ꝙ pater vlciscet me de vobis. Si eñ contrarius essem deo/non tantã iram aduersum vos mouisset. Unde Esa. liij. c. Dabit pniciosos ꝑ occisione eius. Et dauid: Tũc loquet ad eos in ira sua. Et ipse etiam dicit/ Matth. xxiij. d. Derelinquet domus vestra. i. ciuitas deserta. Et. xxj. d. Malos male pdet. Et Luc. xix. d. Inimicos meos illos qui noluerunt me regnare sup se adducite huc ⁊ interficite ante me. b Sed sicut docuit me pat hec loquor: quasi patri deo nõ sum contrarius/nec in doctrina/nec i opere. s. v. d. Pater diligit filiuꝫ: ⁊ omnia demonstrat ei q ipse facit. Quia vero dixerat: q̃ a se nihil operat: ⁊ quia pater docuit eũ: crederet aliquis ꝙ esset separatio inter patrẽ ⁊ filiũ: ⁊ hoc cauẽs subdit: d Et qui: scꝫ pater: e Me misit/ incarnari: f Mecũ est/ꝑ deitatem: vel ꝑ substãtialẽ vnitatẽ. q. d. hoc scietis tunc: quia in nullo fui cõtrarius patri: sed ei concors et cõsubstantialis. Chrys. Quia dixerat. s. Qui misit me verax est: ne putet hoc qđ dicit: qui me misit/ minorationis esse/ subdit: mecũ est. Nã hoc. i. mitti dispensationis est: hoc aũt. i. mecũ/ deitatis. g Et nõ reliquit me solũ. i. nõ habeo substãtiã solitariã vel singularẽ a sua. Uel/ Non reliqt me/ hominẽ/ solũ: sꝫ semp fuit mecũ ꝑ gratiã ad omnẽ actũ: h Quia ego q placita sunt ei facio semp: in salutem humani generis q est voluntas patris. q. d. ideo nũq̃ a me recedit gratia: quia nunq̃ subintrat culpa. Ideo dicit Esa. xj. a. Requiescet sup eũ spiritus dñi: spiritus sapientie ⁊c. Et exponit multis modis. Sic: Que placita sunt ei semp facio. Uel/ego semp/ens/facio. Uel/ego semp facio. i. ego solus: sicut dicit: Canonici semp celebrãt ad magnũ altare. i. soli canonici. Ps. Nõ est qui faciat bonũ: nõ est vsq̃ ad vnum. Et nota hic quãtũ ad moralitatẽ/ quattuor. Deus eñ erat cuꝫ christo ⁊ cũ homine iusto in opere. Unde/ A meipso facio nihil. Item in locutiõe: ibi: Sed sicut docuit me ⁊c. Itẽ in corde: ibi: mecũ est. Itẽ in tribulatiõe: ibi: Nõ reliquit me solũ. Et hoc q̃diu homo vult facere ei⁹ voluntatẽ: nec repugnat volũtati diuine. De primo dicit Esa. xxvj. c. Oĩa opera nostra opatus es in nobis dñe. j. xv. a. Sine me nihil potestis facere. Phil. ij. b. Operat in nobis velle ⁊ pficere ⁊c. De secundo. Ps. Dominus dabit ṽbum ⁊c. Itẽ/ Diffusa est gratia in labijs tuis. De tertio. j. Cor. xv. b. Gratia dei mecum. De quarto Ps. Cũ ipso sũ in tribulatione. Seqt: i Hec illo loquẽte. i. christo: Hec. s. q p̄dicta sunt: k Multi/ nõ oẽs: l Crediderũt in eũ: sꝫ nõdũ pfecte. Chrys. Qñ ad humilẽ sermonẽ duxit/maxime de passione sua: et q̃ patri oĩa attribuit: tũc multi crediderũt. Et hũc causam designat h euãgelista quare humilia loquit/cũ dicit ꝙ multi crediderũt: q. d. ne turberis auditor si humiliter loquit: q eñ post tãtam doctrinã nõ suasi sũt/q̃m a patre ẽ: decẽter humilia audierũt vt suadeant. Et est argumẽtũ/ꝙ humilis p̄dicatio/maxime d passione mag pdest q̃ subtilis vel alta. j. Cor. ij. a. Nihil iudicaui me scire ⁊c. Itẽ. j. Cor. j. c. Placuit deo ꝑ stulticiã p̄dicationis saluos facere credẽtes. Item. j. Cor. ij. a. Sermo meus ⁊ p̄dicatio mea nõ in psuasibilibus ⁊c. Esa. ij. b. Cõflabũt gladios suos in vomeres. Itẽ sangar interfecit sexcẽtos vomere vno: Judic. iij. d. Et sanson mille philisteos ꝓstrauit in mãdibula asini. Judic. xvj. c. Chrys. Crediderũt i eum. Crediderũt quidẽ/sed nõ vt oportebat: qđ patet: q̃. j. eo. iniuriant ei. Et ꝙ illi sint idẽ/ostendit qđ sequit: m Dicebat ergo iesus ad eos q crediderũt ei iudeos. Cõtinua sic. Supra imediate narrauit euãgelista ꝙ quidã crediderũt/ sed debiliter: ⁊ ideo indigebant admonitione. Et h est: Dicebat ergo ⁊c. n Si vos mãseritis in sermone meo. i. in fide q in vobis ꝑ sermonẽ cepit esse: q̃ fides ex auditu: Roma. x. d. Uel in me q sum sermo: p Uere discipuli mei erit: id est vos esse veros. i. firmos ⁊ vero noĩe discipulos ostẽdetis. Per qđ ostendit ꝙ nõ erant vere discipuli. i. solide. Propter hoc etiã dicit: Si mãseritis/ostendẽs ꝙ nõdũ susceperant doctrinã pfecte: sed soluꝫ attendebant his que dicebant. Itẽ tãgit eos/ q. s. vj. g. abierũt retro nõ veri discipuli ꝓpter obscuritatẽ sermõis de sacramẽto corpis ⁊ sanguinis. Et q̃ sciebat corda istoꝝ debilia adhuc/ideo magna eis ꝓmittit. s. discipulat⁹ honorẽ in p̄senti: ⁊ in futuro veritatis cognitionẽ q̃tũ ad aĩam: ⁊ liberationẽ a corruptione q̃tũ ad corpus. Dicit ergo: Uere discipuli mei eritis. s. bonitatis ⁊ iusticie ⁊ veritatis. Et hoc magnũ est esse discipulũ summe veritatis: Luc. x. d. Beati oculi qui vident q vos videtis: multi eñ ꝓphete ⁊c. iij. Reg. x. b. Beati viri tui/ ⁊ beati serui tui hi q stãt corã te semp ⁊ audiũt sapientiã tuã. Matth. xiij. b. Uestri autẽ beati oculi q vidẽt ⁊c. q Et/vos/ cognoscetis veritatẽ/summã. Glo. sicuti ẽ. j. Joh. iij. a. quã modo creditis: q̃ nisi credideritis in p̄senti/nõ intelligetis in futuro: vt dicit Esa. vij. b. Aug⁹. Fides est credere qđ nõ vides: veritas videre qđ nũc credidisti. j. xvij. a. Hec est vita eterna ⁊c. r Et veritas liberabit vos/a seruitute corruptionis/qua oĩs creatura ingemiscit: Roma. viij. d. Chrys. dicit/ꝙ ꝑ hoc pcussit eos ⁊ humiliauit q tumebãt de libertate ⁊ generositate. Ideo eñ ꝓmittit eis cognitionẽ veritatis. i. sui cognitionẽ qui est veritas: Judaica eñ typus erãt: ⁊ ꝑ hoc libertatem gratie contra culpã: ⁊ ꝑ hoc significat ꝙ sine eo nõ habebãt eã: ⁊ ideo offendunt ⁊ insaniunt statim/sicut dicit postea. Ideo etiaꝫ dñs in pricipio dixit eis: n Si vos mãserit/stabiles: o In sermõe meo/audito: licet duro: p Uere discipuli mei eritis: quasi ꝓfundã daturus sum vobis incisionẽ quasi medicus: manete tñ semp ⁊ nõ cõcutiamini: q̃ ꝑ hoc volo a mente auferre timorẽ ⁊ pcussibilib⁹ sermonibus fodere animã: vt nõ in supficie sit fides: sed figat in ꝓfundũ. q Et cognoscetis veritatẽ. i. me qui sum veritas vmbrarũ legis. q. d. vestra sunt typus: et per hoc significat ꝙ ignorantes erant: licet se de scientia legis iactarent: ⁊ in hoc percussit eos ⁊ humiliauit. r Et veritas: id est ego qui sum veritas. s Liberabit vos/a peccatis. Per hoc significat eos seruos: ⁊ in h etiã percussit eos. Unde cũ deberent magis humiliari seuiũt/
y ♈ ostendentes ꝙ

Chrys. In alternabilitatẽ substãtie manifestat: ⁊ q̃m nihil loquit extra paternales intelligentias.

Margins: C — †Ps. 67. — †Ps. 44. — †Ps. 90. — B — D — Ps. 2. — Ps. 13.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E I ostendentes q̄ nō erāt veri discipuli. Ūñ indignati: a ¶Responderunt ei/illi qui p̄ius crediderāt: p̄m Chrysostomū: sed p̄m Augustinum/alij in turba qui nō crediderant: qui audito verbo indignati sunt se vocari seruos: putantes dixisse de carnali libertate. b ¶Semen: id ē filij/ c ¶Abrae sumꝰ: qui fuit liber libertate carnis. Genꝰ efferūt superbi. d ¶Et nemini seruiuimꝰ vnq̄. Duo dixerat dominꝰ: cognitionē ⁊ liberratem. Ad p̄imū nō respondēt: sed ad secundū. Unde querit Chrysostomus: Cur non respondēt ad p̄imū/et dicūt: Nūquid nūc nō cognoscimꝰ veritatē legis ⁊ mandatorū? Solutio. Non erat eis cura magna nisi mūdanorū. Unde et maxime de seruitute indigne dant. Unde dicūt: Semen abrae sumus. q.d. seruos nos vocasti qui de semine abrae sumus et ingenui. Sed quid est q̄ dicunt: Nemini seruiuimus vnq̄: mentiunt p̄m cōsuetudinem suā. Ūñ Glo. Mentiunt: Joseph seruiuit in egypto: Genē. xxxix. a. Et patres seruierunt in luto: Exo. j. c. Et isti ifdē cesari in tributo: Matth. xvij. b. Idem dicit Chrys. Mentiunt: quia in egypto seruierūt quadringētis annis: in babylone septuaginta: sub diuersis etiā iudicib⁹: modo viginti ānis: mō septē: mō duob⁹: ⁊ nūq̄ seruire desierunt. Tamē ideo forsitan hoc dicūt: quia nunq̄ seruierūt sine reclamatione nec de iure: sed per violentiā ad tempꝰ. Videbat enī eis q̄ non seruirent: quia lex p̄miserat eis libertatē. Leuit. xxv. f. Seruus et ancilla sint vobis de nationibus quę in circuitu vestro sunt. Et postea sequit: Fratres autē vestros filios isrl/ nec oppjmatis per potentiā. Ibi habet alia littera: Non erit vectigal pendens in israel. Potest ergo dici: Nemini seruiuimus vnq̄. i. nulli⁹ serui fuimꝰ vnq̄: ⁊ p̄m hoc verū est. Si autē seruiuimus notet seruitutē per coactionē: sic seruierunt pharaoni in egypto: ⁊ aliis etiā: et p̄m hoc mentiunt. Sed tñ dñs non redarguit eos de mendacio: quia aliud erat in p̄posito. s. persuadere se esse verum dei filium: cuius solius etiā p̄m confessionē est peccata dimittere.

F Item Chrys. Tales sunt iudeorū gloriationes: Semē abrae sumꝰ: israelite sumꝰ: nulsq̄ p̄priarum directionum memineruntideo ad eos clamabat/dicens: Non opinemini dicere q̄m patrē habemꝰ abrā: Luc. iij. b.

c ¶Quomodo tu dicis/liberi eritis. Extollentes generationē in nobilitate abrae: ideo quasi admirando inconuenientiā dicti christi submiserunt: Quomodo tu dicis liberi eritis: quasi quomodo tu p̄mittis libertatē cū eam habeamus. Et nota q̄ nō dixerat dominus/liberi eritis: sed veritas liberabit vos: in quo tamen verbo non intellexerunt nisi libertatē carnalē/cū dominus intelligeret de spirituali. f ¶Respondit eis ihesus: exponēs quę sit seruitus/⁊ quę libertas quam p̄miserit: ⁊ ostendens/q̄ est alia seruitus cui subiacebant: cui non subiacuit abraam.

Ex hoc patet q̄ libertas opponit̄ p̄uituri

g ¶Amen amen: id est vere vere. Bis dicit/amen/ p̄opter confirmationē: ⁊ vt attentiores faciat. h ¶Dico vobis: quia omnis qui facit peccatū: ex amore/non ex languore nature: dicit Glo. i ¶Seruus est peccati. q.d. vos intelligit/ male quod dixi de seruitute carnali: quia loquor de alia: quia qui facit peccatū seruꝰ est peccati: id est diaboli/ vel ipsius peccati. Simile. ij. Pet. ij. d. A quo q̄is superatꝰ est/ huius ⁊ seruus effectus est. Et nota: quia facere sumitur generaliter p̄o omissione ⁊ cōmissione: ⁊ p̄o facere interiori ⁊ exteriori: sicut etiā accipit Ambrosius in illa diffinitione peccati: Peccatū est dictū vel factū vel concupitū cōtra legem dei. Sed hic sumitur generaliter facere ad dicere ⁊ concupiscere/ ⁊ p̄o p̄uationib⁹ horum: tū ex parte intellectus/ tum ex parte potētię operatiue vbi fuerūt p̄uationes debiti. i ¶Seruus est peccati. Anselmus dicit/q̄ homo habet vnde sit seruus peccati: sed peccatum non habet vnde dominat̄ homini. Et hoc satis explanat Dionysius in libro de diuinis nominibus: in tractatu de malo: vbi dicit q̄ malum sit: peccatū nihil aliud est nisi defectus naturalis harmonię modi ⁊ cōmensurationis. Unde ista seruitus non occupat nisi volentē: Non cesse est esse vt rationalis creatura: quia libertatem habet condītionis: quā quidem libertatē a coactione appellant/ submittat se libera voluntate seruituti peccati si seruire debet: sicut dicit anselmus in libro de libertate arbitrij. Qui autē peccatores sint serui peccati et diaboli/ patet multis rationibus. Et primo: quia seruorū est multū laborare. Ūñ Piere. xvj. c. Seruite dñs alienis die ac nocte qui non dabunt vobis requiem. Unde Exod. v. Aggrauata ē manꝰ pharaonis super iudeos intantum vt de nocte coquerent latercs: ⁊ de die colligerent paleas: quia de nocte vult seruiri libidini: ⁊ de die cupiditati. Piere. ix. b. Ut inique agerēt laborauerūr. Secundo: quia peccatores tanq̄ serui vilissimis cibis vescuntur. Unde luc. xv. c. de filio p̄digo dicitur/ q̄ cupiebat implere ventrem de siliquis porcorum. Thren. iiij. a. Qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora. Item Job. xxx. a. Radix iuniperorum cibus eorum. Radix iuniperi mollis est: sed producit fructicem spinosum: sic peccatum habet mollitiem in delectatione: sed p̄ofert spinas: id est amaritudinē mētis: ⁊ remorsionem p̄scientię: ⁊ mortē gehennę. Gregoriꝰ. Radices spinarū sholles: sed ex ipsa mollicie p̄oferūt vnde pungunt. Tertia ratio: quia nihil quod lucratur seruus suū est/ sed totum domini sui: sic peccator nihil facit sibi vtile ad vitam eternam: quia diabolus dominus suus semper apponit aliq̄d de suo: p̄opter quod totum sibi calumniatur. s. malā intentionem si facit opus bonū. Osee. viij. b. Culmus stans non est in eis germen non facit farinam: quod si fecerit/alieni comedēt eam. Culmus genus spicę est quę sine grano est: Sic tales: vsq̄ non intrabunt in horreū domini. Item bona naturalia ⁊ corporalia ⁊ tēporalia sua omnino dant diabolo ad cōsumendum. Osee. viij. c. Comederunt alieni robur eius. Quarta ratio: quia tanq̄ serui reputantur viles opprobrium hominū et abiectio plebis. Piere. ij. g. Q̄ vilis facta es nimis: iterās vias tuas. iij. Reg. j. c. Ego et filius tuus salomon erimus peccatores: id ē reputabimur viles. Quinta ratio: quia nō possūt contrahere: sed si q̄ndoq̄ faciunt pactum: vt in confessione/ statim diabolus retractat per malum opus. Sexta ratio: quia non possunt condere testamentum. Unde videmus de multis peccatoribus et maxime clericis: aut moriuntur intestati: aut committunt dispensationem rerū suarum alijs. Job. xxvij. d. Diues cum dormierit nihil secū defert: quia nihil dat p̄o anima. Ps. Nihil inuenerunt omnes viri diuitiarū in manibus suis: quia nihil posuerūt in manib⁹ pauperū. Septima ratio est: quia vilissima opera faciunt ⁊ laboriosissima. Unde. Ps. Manus eius in cophino seruierunt. Vulti de manibus suis faciunt cophinos: colligētes stercora tēporalium. Sed etiā clerici ⁊ religiosi quorum os debet esse consecratū domino: de ipsis linguis suis faciunt cophinos/dum alijs detrahunt vel mala dicunt. Alij de auribus: alij de oculis ⁊c. Berū. Inter sęculares nugę sunt: in ore sacerdotū blasphemię: Interdū tamen si incidant ferendę fortassis/referendę nunq̄. Berū. Cōsecrasti os tuū euangelio/nugis iam aperire illicitum/ assuescere sacrilegū est: labia enī sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirent de ore eius: non nugas profecto vel fabulas. Verbum scurrile quod faceti vbani vę nomine colorant/ nō sufficit peregrinari ab ore/ procul et ab aure relegare tū. Fede ad chachinnos moueris: sedius moues: porro detrahere/ an detrahentē audire/quid horum damnabilius sit non facile dixerim. Tales ergo faciunt cophinos de linguis suis: ⁊ ita seruiūt in vili opere: quia sordes aliorū portāt in ore. Mota pharaonis id est diabolus facit seruire suos in trib⁹. Jn luto ⁊ latere: Exo. j. c. Et paleis: Exo. v. b. Per lutū intelligit vanitas in diuitijs. Jnquinat enī diuitię sicut lutū. Abacuk. ij. b. Ue ei qui multiplicat nō sua: Usq̄quo aggrauat cōtra se densum lutū? Jn opere lateris intelligit nimia cura carnis. Later enī quanto plus lauat/tanto magis sordescit. Matū. iij. c. Subigēs terne laterē. Per paleā intelligit vanitas superbię. Matth. iij. c. Paleas autē cōburet igni inextinguibili. Item in tribus oppressi sunt generib⁹ operū: p̄m Josephū. Jn labore ędificandi q̄ est superborū q̄ ędificāt in memoriale sui: vt Genē. xj. a. Venite ędificem⁹ nobis ciuitatē ⁊ turrē cuiꝰ culmen pertingat ad cęlū: ⁊ celebrem⁹ nomē nostrū. Item Esa. xxij. c. Quid tu hic/aut quasi quis hic: quia excidisti tibi sepulchrum: excidisti in excelso memoriale/diligēter i petra tibi tabernaculū. Item in exportatione

b

Petōres sūt serui peccati

Ro. 6. d
1. Pet. 2. d.

Ps. 75.

Ps. 80.

A F luti ⁊ sordiū: vt cupidi. Tot enī cophinos luti vel sordiū habes: quot ħbendas. Unde ⁊ clerici diuites sunt vasa stercoraria. Osee. viij. b. Deuoratus est israel: nunc factus est in nationibus quasi vas immundū. Esa. lij. d. Būdamini q̄ fertis vas dñi. Item in diuisione fluuij. Fluuius est cōcupiscētia carnis quā diuidunt luxuriosi p quinq̄ sensus: vel per diuersa genera voluptatū. Ergo isti duo p̄ma pudorē perdiderunt: vt sine rubore etiā cophini stercorū: id est beneficia cōgregent. Bene ergo dictum est: Omnis qui facit peccatū seruus ē peccati. i. diaboli vel ipsius peccati. Sequit de littera: a ¶Seruus aūt nō manet in domo in eternū. Genē. xxj. b. et Gal. iiij. d. Ejce ancillā ⁊ filiū eius. Et nota q̄ hic vult ostendere/q̄ illi non sunt de domo dei: sicut se iactabant: id est de cōsortio ꝑphetarū ⁊ patriarcharū ⁊ cognatione sanctorū patrū: quę fuerūt domus dei: vt dicit Esa. v. b. Ité p hoc significat q̄ ipsi qui erant serui peccati: per hanc seruitutē amittebāt ius ecclestis hęreditatis q̄ est domꝰ dei. De qua. j. xiij. a. Jn domo patris mei mā siones multę sunt. Item p hoc significat/vt dicit Chrysostomꝰ q̄ iudei q̄ in seruitute ħcepta dei fecerant repellerent a domo dei ⁊ gentes eis succederēt. Unde dicit Chrys. Per hoc palatim legē submittit. i. euacuat: ne em̄ dicāt habemus immolationes quas iniunxi moyses: illę nos possunt eripere a seruitute peccati: Ideo hic dicit: Seruus nō manet in domo in ęternū. i. nō potest in ea manere. q.d. omnes homies peccauerūt ⁊ ita serui sunt: ⁊ ideo egent gloria dei. i. libertate per filiū: Roma. iij. d. Etiā ipse sacerdos p se offerre debet/eo q̄ circūdatus est ⁊ ipse infirmitate. Heb. v. a. Ergo non potest alios liberos facere cuj sit seruus. Mota ergo hic summatim expositiones plures. Seruus nō manet in domo ī ęternū. i. vos qui estis serui peccati/ non estis de familia dei: vt abrāā ⁊ ceteri boni. Vel/Non manet in domo: id ē vos nō habebitis partē in regno dei. Vel/Seruus nō manet in domo in eternum: id est seruitus legis euacuabit/ ⁊ filiatio p filiuꝫ inducet: q: lex vetus non fuit imposita nisi vsq̄ ad tempus correctionis: sicut dicit Heb. ix. c. Vel p̄m Chrysostomum: Seruus nō manet in domo in eternū. i. seruus qualis fuit moyses vel abrāā nō habet potestatem largiendi libertatē. Hoc em̄ est/nō manet: id est nō potest largiri/ sicut dñs domus: siue lex data a seruo nō liberos facit. Unde in hoc ostendit honorem filij respectu moysi/ ⁊ euāgelij respectu legis. Unde ⁊ ad Heb. iij. a. dicit: Moyses quidem fidelis in tota domo eius: tanq̄ famulus in testimoniū eorū quę dicenda erant: christus vero tanq̄ filius in domo sua. Et loquit ibi apostolus de differentia moysi ⁊ christi: quę ad modū ⁊ hic ipse christus. Unde sequit hic: b ¶Filius autē: id ē ego qui sum veritas antiquę vmbrę: c ¶Manet/in domo in ęternū: Notat immobilitatem nouī testamenti. Vel sic: b ¶Filius manet/in domo/in ęternū: id est filius verus dñs est domus: ⁊ ita potest libertatem dare. Unde sequitur: d ¶Si ergo filius vos liberauerit: hic a seruitute peccati: ⁊ a corruptione in futuro. e ¶Vere liberi eritis: quod non poteratis habere p̄ seruū. Stabile em̄ est donū filij qui ē verus hęres. Et licet seruus dederit hostias placationis: non tamē perfecte recōciliationis: sed hoc dat per me qui sum filius. Chrysostomus. Per hoc ostendit consubstantialitatē sui ad patrē ⁊ q̄ eandē habeat potestatē. Si em̄ filius liberauerit/nullus est qui cōtradicat: sed certissima est libertas. Deus em̄ qui iustificat: quis est qui condemnet? Roma. viij. f. Item in hoc ostendit se purum ⁊ liberū a peccatis/ qui se liberaturū alios p̄mittit. Ité per hoc q̄ dicit: Vere liberi eritis: insinuat libertatē de qua gloriabant/ nō esse veram sed nūcupatiuam em̄. Nunc em̄ hoies dant: illā deus: ⁊ ꝑter hoc nō amplectendā. Et per hoc etiā psuadet nō confundi in seruitute hac terrena. Unde. j. Corinth. vij. d. Seruus vocatꝰ es/ nō sit tibi curę. f ¶Scio/quia filij abrae estis: p̄m carnē: et ita liberi esse creditis. Sed nō estis filij per imitationem: ⁊ iō nō estis liberi p̄m mentē: Quia/querit/ me interficere ⁊c. Chrysostomus. Quia poterant dicere. Nos peccatū nō habemus: ⁊ ita serui nō sumus/etiā seruitute de qua dicis: Jdeo

a peccati. Seruus aūt nō manet in domo in ęternū. Filiꝰ
b aūt mānet in ęternū. Si er-
c go filius vos liberauerit: ve-
d rē liberi eritis. Scio q̄ filij
e abrae estis: sed queritis me
f interficere: q̄ sermo meꝰ nō
g capit in vobis. Ego q̄ vidi
h apud patrē loquor: ⁊ vos q̄
i vidistis apud patrē vestrū
k facitis. Respōderūt ⁊ dixe-
l runt ei: Pater noster abrā
m est. Dicit eis ihesus: Si filij
n abrae estis/opa abrae facite.

respondet dñs/ostendens eos esse peccatores. Et alia peccata cotū dimittens: hoc q̄ꝫ manibus erat q̄ adhuc agere volebāt adducit in mediū ⁊ ait: Scio/quia filij abrae estis: sed queritis me interficere. q.d. si cognatiōe gloriamini ⁊ vitā ostendere oportere. Quiescibiliter ⁊ paulatim ꝑcipit illos a cognatione illa: ⁊ nō dicit statim: nō estis filij abrae iusti/vos homicidę: sz cōcorditer interim loquit: Scio/quia filij/ vel/semen abrae estis. Sed hoc est q̄ querit: vnde addit redargutionez quā itēdit: g ¶Sz queritis me interficere: ⁊ ita degenerare vos ꝑbatis. Sed ne posset dici/quoniā iuste hoc querebant: ideo subdit causam: h ¶Quia sermo meus nō capit in vobis. Chrys. Qualiter igit ait. s. codē/ q̄ credebāt in eum? Solutio. Transpositi erant rursus: ideo ⁊ valde eos tangit. Nō dixit: nō capitis sermonē meū: sed/nō capit meus sermo in vobis. Per hoc humanitatē docetrię sui ostendens q.d. vos queritis me occidere: q̄ alta dico de me/cum potius honorare me ⁊ colere oporteret/vt vos illa alta posset/ discere. Sz quia possent discere: Tu a remotipso loqueris: ideo nō capit in nobis sermo tuus: Ideo subdit: k ¶Ego q̄ vidi apud patrē meū/loquor: nō a memetipso fingo. l ¶Et vos quę vidistis apud patrē vestrū facitis. q.d. ficut ego ⁊ a verbis ⁊ a veritate ostendo patrē: ita ⁊ vos a rebus. Nō em̄ eandē substantiā habeo solū: sed eandē veritatem habeo patri. Aug. m ¶Sermo meus nō capit in vobis: quia non capit a corde vestro. Sermo em̄ dei est vt hamus/q̄ capit dum capit. Unde Job. xl. d. Munquid poteris extrahere leuiathan hamo? Item sermo domini rete est: vnde deberet omnes capere. Et ideo mirū est q̄ illi nō capiebant: sed nimis inhęrebant luto. Piere. xvj. c. Ecce ego mittā piscatores multos ⁊ piscabunt eos. Thren. j. c. Expandit rete pedibus meis: conuertit me retrorsum: id est ad ea quę posuerā retrorsum. Matth. xiij. f. Simile est regnū cęlorum sagenę missę in mare ⁊c. Item Luc. v. a. Duc in altū ⁊ laxate retia in capturam. j. xxj. b. Mittite ī dexterā nauigii rete ⁊c. Vel/ i ¶Nō capit in vobis: id est nō cōuenit vel congruit vobis. Et sic sumit Luc. xiij. g. Nō capit ꝑphetā perire extra hierlm. Glo. sa: id est nō cōuenit. Vel/Non capit: p̄m cōmunē modū loquendi: quo dicit: Res ista non potest capi in arca ista. Eccl. xxj. c. Cor fatui quasi vas cōfractū: oēm sapiētiā nō cōtinebit. Et tū bene deberet capere: q̄/ Ego q̄ vidi apud patrē meū/loquor: id est veritatē quę egoipse tū manifesto. Vel/ sic: k ¶Ego q̄ vidi ⁊c. q.d. ita dicit/ q̄ vos estis filij abrae: sed signū filiationis nō habetis: sz loquī ea q̄ filius discit a patre. Ego q̄ vidi/per eternā generationē recipiendo naturam sibi ꝑfecte in sapientia sufficientem: l ¶Apud patrem meū. Prepositio notat equalitatē ⁊ distinctionē filij a patre. m ¶Loquor/in mundo. n ¶Et vos q̄ vidistis apud patrē vestrū/diabolū: cuius filij estis imitatione: ⁊ q̄ eius suggestione in mentē concepistis ⁊ reuoluistis: o ¶Facit/: id est opere implere dispositis. Jn hoc iam innuit alij patrē q̄ abrāā: cuius filij sunt nō natura sed imitatione. Unde ꝓpter hoc magis adherent vt se dicant filios abrae. Et hoc est. p ¶Respōderunt ⁊ dixerūt ei. Augustinus. Quia arguit eos facere mala opera patris: fatentes patrē suū abrāā/ ꝓuocant aliquid n. ali dicere ꝓtra abrāā: vt sit eis occasio facēdi quod volebant. Unde dicunt: q ¶Pater noster abraam est: quasi quid cōtra istū dicis? Sed dominus ⁊ abraam laudat ⁊ istos degeneres/ ꝑbat/ostēdens de qua filiatione intelligat. Unde sequit: r ¶Dicit eis ihesus: Si filij abrae estis: vt vos iactatis: t ¶Opera abrae facite: id est facetis ꝑbate vos esse filios veros: nō ꝓbis: Vel si filij estis et p̄m carnem/sitis per imitationem. Credidit em̄ abraam deo.

¶ Genē. xv. b.

s ¶Si filij abrae estis ⁊c. Moraliter/notandum q̄ dominus ostendit [illegible] ius per opera eorum q̄ nō erant filij abrae neq̄ filij [illegible] filiatio ꝑbat̄ per operationē. Unde dicit: Si filij abrae estis/opera abrae facite. Primū opꝰ abrae et filiorum promissionis/est egressus de terra ⁊ cognatione ⁊ domo. Genē. xij. a. Egressus est abram sicut ꝓceperat

Moraliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S Gen̄.xv.b.Roma.iiij.a. a ¶Nunc autē queritis me interficere. Quasi cōtraria opera ei facitis: in quo probamini non esse filij abrae. Et dicit/queritis: in quo notatur studium
Ps.13.et.52 cozum. Ps. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in studijs suis. Hic etiam tangit corda cozum/ vt ex hoc experimentum habeāt: quia ipe
est verus deus qui solus corda intuetur.
a ¶Nunc aūt q̄rit̄ me inficere
b hoiem q̄ veritatē vob locut⁹
sum qđ audiui a deo. Hoc abrahā nō fecit. Vos facitis
Ps.108. Ps.37. b ¶Hominem: cui compari deberetis. Et ne dicāt: quia prozpter hoc quia violat legem ⁊ sabbatum/ querūt occidere/ subdit: c ¶Qui veritatem vobis locutus sum: ideo debuistis grati esse ⁊ pro veritate ⁊ utilitate: quia/ vobis: id est ad utilitatē vestrā loquor: in quo notatur malicia ⁊ ingratitudo. Ps. Pro eo vt me diligerēt ⁊c. Ps. Retribuebant mihi mala pro bonis. Hiere.xvij.d. Munquid redditur pro bono malum ⁊c. Pater eriā hic q̄ expresse veritatē impugnabāt: et peccabant peccato in spiritūsanctū: ꝓm illam speciem que est impugnatio veritatis agnite. Sed ne dicant q̄ a se fingit que dicit: dicit q̄ nō sua ꝫ pris auctozitate: Et hoc ē: d ¶Quā audiui a deo: id est quā nascendo accepi a patre. Chrysostomus. Quā veritatē: Quoniā par est patri: propter hoc eam volebant interficere. Vel/ Veritatem: quia eos arguebat.
Amos.v.c. Odio habuerunt corripientē i porta ⁊c. Prouer. xv.b. Non amat pestilēs ⁊c. Tullius de amicitia. Obsequiū amicos/ veritas odium parit. e ¶Hoc: id est consimile:
f ¶Abrahā nō fecit: cuius filius vos dicitis. Essi essi alicuius interfecit/ non tamen innocentē et iustum. Sed est vobis alius pater: cui⁹ opera facitis. Unde sequitur: g ¶Vos facitis opera patris vestri. Non dicit cuius patris: sed significat q̄ diaboli et non abrae. Chryſ. Que sunt opera abrae: Mansuetudo/ humilitas/ obedientia/ fides. Vos autē econtrario estis immisericozdes/ crudeles/ infideles. Horaliter nota q̄ isti gerunt personam quorundā gloriantiū de genere suo: cum tamen habeant mores et opera demonum/ non suozum parentū. De quibus dicitur Ose.ix.c. Gloria eozum ab vtero/ quia a tali matre: et a conceptu/ quia a tali patre: ⁊ a partu/ quia in natiuitate mea fuit ille episcopus: ⁊ consimilia. Vel a partu: id est a consanguinitate. Sed contra tales dicit Origen. Talis nobilitas que i locis turpibus generat. Job. xvij.d. Putredini dixi ⁊c. Et propter hoc dicit dominꝰ p Malachiā. ij.b. Munquid non pater vnus omniū nostrū? Munquid non deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisq̄ vestrū fratrem suū violans pactū ⁊c. Et Seneca. Nobilitas nihil aliud est q̄ diuitie inueterate. Deut.xxiij.a. Qui dixerit patri suo ⁊ matri sue nescio vos: ⁊ fratribus suis ⁊c. Dis etiam dicit dns: Si filij abrae estis: opera abrae facite. q.d. si ingenui estis carne: ingenui sitis mēte. Hoc etiā debet dici nobilibus/ q̄ habeant memoriā bonozū antecessozū suozum. Esa.lj.a. Attendite ad abraam patrē vestrum ⁊ ad saram matrem vestrā: quia vnum vocaui eum: et benedixi ei et multiplicaui eum. Hieronymus. Nihil aliud video in nobilitate appetendū: nisi q̄ quadā necessitate astringat/ ne a maiorum probitate degeneret. Eccli.xlj.c. Erubescite a patre et a matre de fornicatione/ id est propter bonozem patris ⁊ matris. Vel ne degeneretis. Unde Exo.xxviij.b. Portabitq̄ aaron nomina eozum. i. duodecim patriarcharū super humerum ob recozdationē: videlicet vt nō degenerent a sactis eozū bonis:
(S Hec est tota utilitas
Aozaliter ✳ ei domin⁹. Hoc autē est/ dimittere peccatū. Unde Hiere.lj. a. Recedite de medio babylonis. Et Esa.lij.c. Recedite/ recedite: exite inde/ pollutū nolite tangere. Sed michee.j.c. Non est egressa que habitat in exitu. q.d. licet in statu vite sue sit: id est in senectute/ tamen non recedit a peccatis. Unde supra eodem.c. In peccato vestro moziemini. Secundum opus est quod nomen dei inuocat et altare edificat. Gen̄.xij.c. quia debet ozare ⁊ interpellare misericozdiam dei: vt eum coadiuuet ad egrediendum: et gratias agere de bono proposito dato. Unde Gen̄.viij.d. Hoc postq̄ euasit diluuiū/ hostias immolauit domino. Tertium est: quia sarai dissimulat esse vxorem suā/ et habet pro sozore: Gen̄.xij.c. Sarai ē affectio: que omnia vult trahere ad se. Sed banc debemus habere pro sozore: et non eam cognoscere vt sequamur affectionis volūtatem: nec secundemus eam operibus carnis. Eccli.xxiij.d. Si pzpztes anime tue cōcupiscentias eius/ faciet te in gaudiū inimicis tuis. Quartū est q̄ loth declinat: Gen̄.xiij.c. id est consozcia malozū vitat: quia Qui tetigerit picem inquinabit ab ea:
qui cōmunicauerit superbo induet superbiā: Eccl̄j.xiij.a. Et Ps. Habitauerūt inter gentes ⁊ didicerunt opera eozum. j. Corinth. xv.c. Corrumpunt bonos mozes colloquia mala. Quia ex conuictu trahunt mozes. Ps. Cum sancto sanctus eris ⁊c. Quintū opus est/ q̄ de regibus quattuoz triumphat: Gen̄.xiiij.c. id est de monibus: vel temptationib⁹ q̄ttuoz: quas habes super Ps. A sagitta volante in die ⁊c. Diabolus essi iustos impugnat. Eccl̄i.ij.a. Fili accedens/ peccatū relinquendo: ad seruitutē dei/ orādo: sta in iusticia/ carnis concupiscentias refrenādo: ⁊ in timoze/ cautele cauens. ſ. a malozū cosortio: et prepara aiam tuā ad tēptationē: hoc est quintū. Ezech.iij.c. Assumpsit me spiritus: ⁊ audiui post me vocem cōmotionis magne. Sextū opus est/ q̄ decimas dedit melchisedech post victoriā: vt dicit Gen̄.xiiij.d. et Deu.vij.a. Sic nos debem⁹ attribuere deo victoriā tēptationū. Unde filij israel post victoriā egyptiozū cecinerūt: Cātem⁹ dño ⁊c. Exo.xv.a. Ps. Nō nobis domine ⁊c. Deut.xxij.d. Sed propter iram inimicoz distuli/ ne forte superbirent hostes eozum/ ⁊ dicerēt: Manus nostra excelsa ⁊ non dns fecit hec oia. Septimo/ offert aues ⁊ animalia: Gen̄.xv.b. quia debet habere promptā voluntatē seruiendi deo/ ⁊ corpore ⁊ anima post victoriā. Corpore. Unde Ro.xij.a. Obsecro vos fratres p misericozdiā dei: vt exhibeatis corpora vestra hostiā deo. Et alia. Un Ps. Via mea in manibus meis semper: id est parata vt offeram eam. Sap.iij. a. Iustozum anime in manu dei sunt: sicut oblatio in manu sacerdotis. ē.iij.d. Spiritus est deus ⁊c. Octauo/ spem prolis concipit ⁊ hismaelem generat: Gen̄.xvj.d. Per quā significatur timoz qui concipit per hec predicta. Et bene p hismaelem significatur timoz: quia de eo dicitur Gen̄.xvi.c. Manus eius contra omnes: ⁊ manus omniū contra eū: quia filiⁿ dei p adoptionē timere debet omnia/ tam bona q̄ mala opera: ꝓm illud Job.ix.d. Uerebar omnia opera mea. Ideo dicitur Eccl̄i.j.b. Initium sapientie timoz dñi: ⁊ cum fidelibus in vulua cōcreatus est: ⁊ cum electis seminis gradit ⁊c. Nono/ circūcidit se cum tota familia sua. Gen̄.xvij.d. quod fit per circūspectionē: quia qui timet deū nihil negligit. Eccl̄s. vij.c. Ite Eccl̄i.xv.a. Qui timet deū faciet bona. Hiere.iiij.a. Circūcidite dño preputia cozdiū vestrozū viri iuda. Decimo/ cū dño epulat q̄n inuitat āgelos ad cōuiuiū: Gen̄.xviij.a. q̄ē q̄n incipit delectari in dño post hec predicta. Prouer.xv.b. Secura mens quasi iuge cōuiuiū. In hoc puiuio mutat aqua in vinū. ē.ij.b. Hoc conuiuiū parat assuerus: Hester.j.a. Ite Luc.xv.g. Epulari oportebat ⁊ gaudere ⁊c. Undecimo/ duo ei secreta reuelant/ videlicet subuersio sodomozū: ⁊ q̄ haberet filiū isaac. Per qđ intelligit q̄ dns sctis aptius declarat ⁊ penas malozū ⁊ gaudia sua ⁊ suozū. Et propter hec duo dicit Esa. xxiij.c. Secretū meū mihi: secretū meū mihi ⁊c. Et. j.xv.b. Ja nō dicā vos seruos sed amicos: q̄ oia q̄ audiui ⁊c. scz ꝓmia bonozū ⁊ tozmēta malozū. Duodecimo/ sarā vxorē suā adhuc fingit sozoꝛ: quia timet abimelech ⁊ i occulto iocat cū ea. Gen̄.xx.a. q̄ nō debemus tm̄ abstinere ab operib⁹ cōcupiscētie: ſ. etiā a bonis cozā hoib⁹/ ne amittam⁹ ea p inanē gloriā: ſ. in occulto debem⁹ ea facere: ⁊ tūc nascit ei isaac. i. risus. i. spes eternozū ⁊ desideriū ⁊ dilectio: ⁊ bismael. i. timoz ejicit: q̄ charitas foras mittit timoꝛē. j. Joh.iij.d. Gal.iij.d. Ejice ancillā ⁊c. ē. eoq̄: Seruⁿ nō manet i domo i eternū. Precipit aūt isaac. i. risus spūalis ꝛmolari. i. rejmi ne luxuriet per ꝓsumptionē: Gen̄.xxij.a. Un Eccs. vij.a. Melⁿ ē ire ad domū luctⁿ q̄ ad domū ꝓuiuij ⁊c. Un nō immolat isaac sed aries: q̄ qđ spuale est in gaudio remanet: ſ. carnalitas q̄ aliqñ admisceꝛ ⁊ leuitas vel ineptitudo ꝓsuptionis macrat. Et ita implet qđ ꝛ. Prouer.xliij.b. Coꝛ qđ nouit amaritudinē aie sue in gaudio eiⁿ nō miscebit alienⁿ vel extraneⁿ. Et tunc moꝛitur sara. i. cōcupiscentia ex toto extinguitur: ꝓm illud Gal.ij.d. Uiuo ego iā non ego. Et deinde cōiungit isaac cū rebecca. i. gaudiū cū patientia: vt sit voluntaria sustinētia: ⁊ expectat in spe vita eterna: ꝓm illud Jaco. vlt. b. Ecce agricola expectat ꝑciosum fructū terre/ patiēter ferēs donec accipiat tēpaneū. i. dotē aīe: ⁊ serotinū. i. dotē corporis: qđ sero dat. i. in fine. Ad vltimū iungit abrae cetbura: q̄ interꝑtat copulata: ⁊ significat cōtēplationē: q̄ tanto vinculo vtro cōtēplatiuo ꝓiungit/ vt nunq̄ recedat ab eo: sicut nec ista ab abraā. Un Luc.x.g. Maria optimā partē elegit q̄ nō auferetur ab ea. Et tūc moꝛitur abraam carni/ aio: ꝓm illud Col.iij.a Moꝛtui estis ⁊ vita vestra abscōdita ē cū christo in deo.

A S Hec est tota utilitas verecundie. Seqt̄ de fra. a ¶Dixerūt itaq̄ ei: nā intelligētes nō de origine carnis: sed de vita hominū loqui. b ¶Nos ex fornicatiōe nō sumus nati. q.d. tu dicis q̄ nō sumus imitatozes abrae. Sed hoc falsū est: quia nō sumus ex idolatris nati: sed vnum deū colimus sicut abraam. Uel sic ꝓm Interliñ. Et si nō sumus omnino similes abrae: tamen idolatre non sumus: et semper vnum deum colimus. Et hoc est:
a opa ꝑris vri. Dixerūt itaq̄
b ei: Nos ex fornicatiōe nō sumus nati. Unum patrē habemus deū. Dixit ergo eis
c iesus. Si deus pater vester esset/ diligerētis vtiq̄ me.
d Ego enī ex deo processi et
e veni. Neq̄ enī a meipso veni: sed ille me misit. Quare
f loquelam meam non cognoscetis? Quia non potestis
g audire sermonez meū. Uos
h ex patre diabolo estis et de
i sideria patris vestri vultis
k facere. Ille homicida erat
l ab initio: et in vēritate non
m stetit: quia veritas non est
n in eo: Cum loquitur mendacium/ ex ꝓprijs loquitur:
o quia mendax est et pater eius.
a ¶Unum patrē habemus deū: nō plures deos. Et nota: quia vsu scripturarum sciebant fornicationem spiritualiter dici/ cum anima falsis dijs subijcit: Sicut habet Sap̄. xiiij. b. Initiū fornicationis est exquisitio idolozū. Et Hiere.iij.c. Mechata est cum ligno ⁊ lapide. Et q̄ dominus nihil diceret contra abraam: modo dicunt se patrem habere deum: vt per hoc aliquā occasionē contra ipsum inueniant. Glo. Sicut ꝓtendit de abraam: ita nunc ostendit deum nō esse eis patrem: quia non cognoscūt filiū quē misit nec diligunt. Un subdit: b ¶Dixit ergo eis iesus: Si deus pater vester esset. id est si eum tanq̄ patrē honozaretis ⁊ amaretis: c ¶Diligeretis vtiq̄ me/ cum sim omnino idem deus cum illo. Uel sic arguit: Si deus pater vester esset/ diligeretis eum: ⁊ ita cū idem omnino sim cum eo/ diligeretis me: Sed nō diligitis eum: quia non diligitis me/ qui sum idem illi. Ergo non colitis eum. Et subdit duas causas quare deberent eū diligere. Quia eiusdē substantie est cum patre: f ¶Ego enī ex deo processi/ p generationē eternā/ habēs eandem essentiā ab eo. Item p missionem temporalem in carnem: Unde subdit: g ¶Et veni in mūdū/ in carnē. q.d. si diligeretis dominū/ diligeretis ⁊ nūcium: ꝓm quod solet dici vulgariter: Qui me diligit: ⁊ canem meū diligit. b ¶Neq̄ enī a meipso veni/ tm̄: id ē nō sū sine genitoꝛe/ ſm qđ deus: nec inquantū homo sine mittente: sed ille me misit. Sed quia possent dicere: hoc nescimus: nō ostendit q̄ per verba eius deberēt cognoscere: sed nolūt. Unde dicit: i ¶Quare loquelā meā nō cognoscitis: id ē non intelligitis ea que dico: Et subdit causam: k ¶Quia non potestis. Chrysostomus: id est nō vultis/ l ¶Audire. i. cum ꝑcutatione intelligere sermonē meū. q.d. inuidia vestra ⁊ voluntas maligna ⁊ terrena est causa quare non cognoscitis eccłestia verba. Esa.vj.c. Audite audientes ⁊ nolite intelligere. Et subdit: Incrassatum est coꝛ populi huiⁿ/ per carnalem intelligentiā. Item simile Eccl̄.vij.g. vbi dicit q̄ cōtinuerunt aures suas ⁊ impetū fecerūt vnanimiter in eum. Et supra: Audientes autē hec dissecabāt coꝛdibus suis: ⁊ stridebant dentibus in eum. ſ. stephanū. Uel/ Non potestis: tales quales nunc estis/ audire: id est credere. Uel aliter: vt sit sensus: q̄ non intelligebant ea que dicebant: quia nec audire ea poterant: sed cum grauitate ea audebāt. Grauis enim erat eis ⁊ ad videndum ⁊ ad audiendum. Sap̄.ij.c. Et non possūt libenter homines discere niſi libenter audiant ⁊ diligant magistrum. Et nota q̄ sermo domini requirit vt audiatur intelligendo ⁊ obediendo. De primo Eccl̄. v.c. Esto mansuetus ad audiendum verbū dei vt intelligas. De secundo. j.x.c. Ques meq̄ vocem meā audiunt. Quia vero sine cōtradictione probauit q̄ non sunt filij abrae: nec etiam dei: ⁊ quia iam inuenerat alium eos patrem habere ꝙ abraam vel deum: ideo consequenter acrius eos arguens tanq̄ obstinatos/ aperte determinat de quo patre intelligat/ dicens: m ¶Uos ex patre diabolo estis. q.d. ideo me non auditis: quia ex diabolo estis filij eius/ non nascendo: vt manichei dicunt: sed imitādo. Unde ⁊ alibi iudeis dicit: Pater tuus amoꝛreus ⁊c. Ezech. xvj. a. Chrysostomus. Uos ex patre diabolo estis/ non dei/ non abrae vt vos iactatis: sed diaboli filij estis. Et hoc probat argumentādo. n ¶Et: id est quia: o ¶Desideria patris vestri vultis facere: me. ſ. occidere. Hoc essi: id est occisiones meditari diabolice malicie est. Jtez mentiri diaboli/ cum est. Item odire eum qui nō lesit/ diabolicum est: que omnia facitis: sicut postea ostenditur. Et nota q̄ non dicit operā eius: sed/ desideria eiⁿ vultis facere/ offendens quoniā ⁊ ille et hi vehementer ab occisionibus possidentur: ⁊ vehementer nocere volunt. Et quoniā inuidia erat causa: neq̄ essi habens aliquo incusare adam intersecit/ sed inuidens solū: ita ⁊ isti christum. Unde ⁊ ostendit quę sunt desideria diaboli et eozum scilicet homicidium/ mendacium et odium veritatis. Et vt ostendat q̄ ille
1. Joh.3.b lum imitantur/ aperit qualis est diabolus/ dicēs: p ¶Ille homicida/ spiritualis: q ¶Erat ab initio/ hominis sc̄z sine ex q̄ fuit qui posset occidi. j. Joh. iij.b. Ab initio diabolus peccat. Augustinus. Nota homicidam/ nō solum qui ferro sed et qui verbo occidit: vt diabolus primos parētes. Unde Ps. Lingua Ps.56. eozum gladius acutus. Uel/ Ab initio: id est in septenario dierum: quod dicitur quasi ꝑfectum mundi ⁊ temporis. Uel/ Ab initio. Lab initiali plaga mūdi ⁊ ozcerali. Simile Gen̄. ij.b. Plantauerat dominus deus paradisum voluptatis a ꝑncipio. Uel/ Ab initio/ creationis sue dicetur est homicida suūpsius: quia dicitur homo: Matth̄.xiij.d. Inimicus homo hoc fecit. Dicit enim homo ab homine deuicto: sicut paulus sic dictus est a paulo sergio. r ¶Et in veritate non stetit. q.d. sicut homicida ita ⁊ mendax est: quia hominem quez occidit mendacio seduxit/ dicens: Eritis sicut dii ⁊c. Gen̄.iij. a. Et ostendit radicem mendacij: s ¶Quia veritas non est in eo. q.d. in veritate non stetit: sed in falsitate quā homini suasit: quia falsus erat in se. Ex falsitate enim cōcepta in se falsitatem ꝓtulit/ loquens homini per serpentem. Unde seqt̄: t ¶Cum loquitur mendacium/ suadendo: sicut nūc homini: u ¶Ex ꝓprijs loquitur: quia nō aliunde habet: sed a se concepit. Uel sic lege: o ¶In veritate nō stetit: id est in innocentia/ vel in rectitudine nature non permansit: vel in deo qui est veritas. Et hoc: v ¶Quia veritas non est in eo: id est quia ipse deus qui est veritas/ nō fuit in eo: id est quia cum repulit ⁊ ab eo discessit. q.d. ideo rectitudinē natureꝫ amisit: quia a deo qui est veritas recessit/ perdidit suā veritatem: quia a summa veritate recessit: et quia a sua veritate ceciderat: homini in rectitudine nature existenti inuidit ⁊ occidit. Unde hoc ordo verborū ostenditur p ¶Ille homicida erat ab initio: ⁊ ideo homicida. r ¶Et: id ē q̄/ s ¶In veritate/ in qua fuit conditus. t ¶Nō stetit: quia nec diu fuit in ꝯlo. Et quare non stetit? v ¶Quia veritas nō ē in eo. Augustinus. Precedendo a veritate/ nō habet veritatem. Uel sic: s ¶In veritate nō stetit: id est a via recta/ vel a deo cecidit: vt sit liprore. Et q̄ hoc verum sit/ paret quotidie: v ¶Quia veritas non est in eo. Semp enī decipit quantuz potest. Et bene dico q̄ non est veritas in eo: sed/ x ¶Cum loquitur mendacium ex ꝓprijs loquitur: quia nō aliunde habet: sed a se postq̄ cecidit a veritate. Unde subdit: y ¶Quia mendax est: Et non solū mendax: sed/ a ¶Et pater eius: id est mendacij: Augustinus. Mendacij quod loquit pater est: quia ipse genuit mēdacium suum: et hoc est de ꝓprijs loqui. Et pater eius. Chrysostomus. Ille enim parturiuit mendaciū primus. Gen̄.iij.a. Quocunq̄ die comederitis ex eo: aperient̄ oculi vestri ⁊ eritis sicut dii.
(S Et ipse primo
Uel sic: p ¶Ille homicida/ hoc ꝯtū ad alios: ꝯtū ad se Aliter
autē/ s ¶In veritate non stetit: quā peccerat/ ꝓm illos qui dicunt q̄ creatus erat in gratuitis. Uel perceꝑturus erat ꝓm horū cōtrarios. t ¶Non stetit: id est nō perseuerauit. Ille autē putet q̄ ideo nō stetit: quia deus sibi non dedit/ subdit causam ex parte ipsius diaboli. v ¶Quia veritas in eo non est. i. in eo fuit causa defectⁿ a veritate: nō in deo. Et sumit hic ꝓprias large ꝓ rectitudine vite sola mēte ꝑceptibili. Et q̄ defectⁿ veritat̄ fuit ex ꝑte sua: ideo suū ꝓprium fuit mēdacium. Et ideo ¶Cum loquit mēdaciū/ defraudādo hominē. y ¶Ex ꝓprijs/ diminutionib⁹. ſ. loquit: z ¶Quia mendax est. Notū notaꝝ: q̄ rectitudinē veritatis quā semel abiecit actu/ semp abijcit volūtate. a ¶Et pat eiⁿ. ſ. mēdacij:
Y 3 ¶ quia ipse

Universidad de Deusto

E ℣ Et ipse primo vsus est mendacio vt proprio: Nam homines vtuntur quidem non vt proprio/sed vt alieno. Augustinus. Diabolus mendax est ⁊ pater mendacij: Nam tu forte mendax es: quia mendaciū loqueris: sed non es pater eius. Si em̄ qđ dicis a diabolo accepisti ⁊ diabolo credidisti/mendax es: sed pater mēdacij nō es: Ille ꝺo quia non 2.q.7.c.ttestes De hęreti. c. ex iniūcto. aliunde accepit mendacium: quo mendacio tanq̄ veneno serpēs hominē occideret/pſ est mēdacij: sicut deꝰ pſ veritat̄.

Aliter ℣ quia ipse primo admonuit illud. Seqūtur: a ℂEgo autē ⁊c. Per contrarium ꝓbat dictū sup̄: quia qui amant mendaciū ꝑm q̄ hmōi/ odiunt veritatē: ⁊ ideo dicit: Ego autē si/id est quoniā/veritatem dico: ⁊ nō habetis aliam causam nō acquiescēdi: b ℂNon creditis mihi: quia scilicet inimici estis veritatis: ⁊ ita ꝓbatis vos esse filios diaboli mēdacis/nō dei. Ille autē possint Eccl̄i.15.c. dicere/q̄ licet veritatē dicat: tamē nō est speciosa laus in ore peccatoris: ideo ſgueniens hoc subdit: c ℂQuis ex vobis arguet me de peccato ⁊c. Vel sic cōtinua: quia possent dicere se nō esse homicidas neq; mēdaces: sed ideo cū persequi/ quia peccatoꝝ erat ⁊ facinorosus: ido dicit: Quis ex vobis arguet me de peccato. q.d. quare vultis me interficere exā nō potestis me de peccato arguere: Vel/ Quis ex vobis arguet me de peccato: sicut ego arguo vos ⁊ patrē vestrū. Et cū nullus possit arguere vitam: quare nō recipitis doctri/nam: Et hoc ē: c ℂSi veritatē dico: id est me veritatem manifesto: vel verā doctrinā vt homo: f ℂQuare vos nō creditis mihi/veritati: nisi fūpple/quia estis filij diaboli mēdacis: Unde nō ignorat sed manifestat malicię eoꝝ: vt saltem cōfusi redeant ad veritatē ⁊ liberent: g ℂQui ex deo est: nō natura/sed fide ⁊ gratia: b ℂVerba dei audit. i. amat ⁊ cū devotione recipit: Sēm qđ solet dici: Qui diligit regē diligit eius legem. Et ex hoc includit qđ intendit. s. q̄ sint filij diaboli. i ℂPropterea vos nō auditis. i. auditu trade/re: vel obedire cōtemnitis. k ℂQuia ex deo nō estis: id est quia ex diabolo estis: nō per naturā sed per malicię: Et hoc nō est ex parte dei/ ſs ex parte vestra: qui nō vultis esse ex deo: quia eius gratiā ⁊ quem ipse misit abūcitis. Eccl̄i.ih.d. Auris bona cū omni cōcupiscentia audit sapientiā. Mota q̄ hic q̄si subdit dīs iudiciū cum homine/dicēs: c ℂQuis ex vobis arguet me ⁊c. Unde Job.xxxi.b. Si cōtempsi iudiciū subire cū seruo meo ⁊c. Esa.v.a. Judicate inter me ⁊ vineā meā ⁊c.

Pš.50. Esa.xlii.d. Reduc in memoriam ⁊ iudicemur simul. Pš. Ut iustificeris in sermonib⁹ tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Christus esſ nō potest argui de peccato: quia peccatū nō fecit: nec inuētus est dolus in ore eius. i. Petri.ij.d. Job.xxv.a. Munḋ iustificabit homo cōparatus deo? Itē Job.xxi.d. Quis arguet coꝝ eo vias eius? d ℂDe peccato/auaricię: a quo doctor debet se excutere: sicut Samuel. j. Reg'. xii.a. et moyses Numeri.xvi.c. Job.xv.d. Ignis deuorabit tabernacula eoꝝ ⁊c. Vel de peccato superbię vel cōcupiscētię. Contra superbiā ⁊ honorē/dicit postea: Inhonorastī me. Cōtra delectationē carnalē/ꝺꝛ: Tulerūt ḡ lapides vt iacerēt in cū. Contra copiā ⁊ auariciā/dicit: Munquid tu maior es patre nostro abraam: qui. s. habuit aurū ⁊ bones. Mota q̄ ḋdicator primo debet ostendere vitam bonā. Unde/ ḡ Quis ex vobis arguet me ⁊c. Et postea debet ostendere sūā et veram doctrinam. Unde sequitur: Si veritatez dico ⁊c. Sicut Job xxiii.d. Quis me potest arguere. Item Job.vi.d. Cū nullus ex vobis sit qui possit arguere me. f ℂQuare vos nō creditis mihi: Propter tres rationes nō credunt: quia nutriti sunt in mendaciis. Unde sicut rusticus libenti⁹ comedit sabas q̄ gallinas: sic ipsi audiūt libētius mendaciū q̄ veritatē. Ūn q̄ cōtrariū dicit, j. xviij.g. Qui est ex veritate audit vocē meā. Itē Numeri.xj.b. iudei repudiabāt māna dulcissimū cibū: q̄ nutriti erant de allijs egypti. Secūda ratio est: quia eoꝝ affectus est ad aliud inclinatus: ⁊ ad idē inclinat̄ ratiōnē ⁊ intellectum: ⁊ ita nō recipit veritatē. Unde Job.xxi. p contrariū: Si secutus est oculus meus coꝝ meum. i. intellectus affectum. Tertia ratio est: quia veritas contraria est eis. Accusat enim eos de malis. Unde. ō. iij. c. Qui male agit odit lucē ⁊c. Matheī. v. d. Estote cōsentiēs aduersario tuo: id est scripturę. Sequitur: l ℂResponderunt igitur iudei ⁊ dixerunt ei. Aug⁹. Quia cōuicti sunt nō esse filij abrae vel dei/sed diaboli: ingerunt cōuitia. Et hoc est: m ℂNonne bene dicimus nos: id ē vere ⁊ iuste n ℂQuia samaritanus es tu. Samaritanus: id est odiens nos tanq̄ samaritan⁹: ⁊ ideo talia dicit nobis. o ℂEt dęmoniū habes: id est insanus es: et ideo talia dicis de te: te exequans deo: qđ ē insanū et absurdum. Vel/ n ℂSamaritan⁹. i. peccator: ⁊ ignarus in lege. Et hoc dicūt: quia videbāt obloqui legi. o ℂEt dęmonium habes: id est arrogans es sicut diabolus. Et nota q̄ dicit: Bene dicimus. Chrysostom⁹. Musq̄ dicit euangelista superi⁹ q̄ cum vocauerūt samaritanū: Sed intelligendum est hoc ab eis multotiens dictum esse. Item nota q̄ quasi querendo hoc maximū conuitiū dixerūt: quasi supponentes certū esse: ⁊ ideo quęrunt per/ Nonne: cui cōsueuit semper affirmatiua respōderi. Sed humiliter ⁊ patienter/ p ℂRespondit iesus/dicens: Ego dęmoniū nō habeo. Ad primū nō respondet/ attendens interpretationē ⁊ significationē nominis: quia samaritanus interpretatur custos: ⁊ ipse custos est. Unde Pš. Non dormitabit neq; dormiet q̄ custodit israel. Et Esa.xxij.c. Custos quid de nocte ⁊c. Aliud autem vt falsum negat: sed vt patiens conuitiū nō reddidit: ꝑm illud Roma.xii.d. Nulli malū q̄ malo reddentes ⁊c. Unde hic in duobus nos instruit. Primo. i. quia cū crimen nobis imponit/ debemus leui excusatione nos expurgare/ne pereat fama quę necessaria est ꝓpter ꝓximum. Secundū est: quia iniuriā dei debemus omnib⁹ modis vindicare: nostrā autem patienter tolerare. Et ideo dure reꝑhendit eos/cū dicebant se esse filios dei: hic aūt remisse loquit. Unde Chryſ. Cum dicerēt. ō. eodē. Patrē habem⁹ abraam ⁊ deum/vehementer eos tetigit ⁊ increpauit: hic aūt quādo vocant eū dęmoniū habentē/remisso vtitur sermone ⁊ humili: per hoc erudiens nos/quę ad deum sunt vindicare: ḡ ḋo ad vos/despicere ⁊ nō curare. Unde Matth. xvi. d. Vade retro sathanas: in ꝓximis non increpauit. Item in hoc q̄ vnū negat/aliud nō negat: dat nobis formā q̄ si impꝛoperetur nobis paupertas vel vilitas/non debemus defendere nec tanq̄ contumeliam reputare: sed si peccatū imponat/possum⁹ nos simpliciter ⁊ humiliter et benigne excusare et defendere. Chryſ. Si dixerit te inopem/deride: si dixerit te pauperem/deride: ⁊ dixerit insipientē/geme: nō ꝓ te sed ꝓ illo. Item dominus nō negauit se esse samaritanū: quia omnes bene sciebant/ quia iudęus erat. Nec de ꝑ dubitabāt/licet ꝑ cōtumelioſe dicerēt. Item nō reputauit hoc opprobriū nec negauit/ne significare videret q̄ ipsi essent despicibi: sicut iudei putabant. Neminē em̄ despicit christū qui dicit: Non veni vocare iustos sed peccatores: Matth. ix. b. q ℂSed honorifico patrē meū. q.d. nō curo de vestra cōtumelia: quia nō curo de mea gloria/ sed patris. Hieronym⁹. Qui nō quęrit gloriā/nō sentit contumeliam. Vel sic. Licet me reputetis dęmoniacum: quia patrē me comparo/sabbata eius violans/⁊ me ei exequans/et in eā blasphemem: vt dicitis: tamē nō est ita: Sed honorifico/eū auctorita⁊ē ei in omnib⁹ attribuens. r ℂEt vos inhonorastis me. q.d. facio quod debeo/patrē honorās: ne arrogās vobis videar: sed vos nō facitis qđ debet⁹: quia inhonorastis me per falsa opprobria: qui me deberetis honorare/saltē ꝓpter hoc q̄ honoro patrē. Minus dicit ⁊ plus significat. Inhonorastis me. i. cōtumelias intulistis. Vel aliter: q ℂSed honorifico patrem meū. Chryſostom⁹: In hoc. i. q̄ dicebat nō decere eos deum patrem vocare homicidas existentes patrem honorabat. r ℂEt vos inhonorastis me: quia scz honorifico patrem. q.d. patri debetis noxas huius contumelię: quia ꝓ illo hęc audio. Et vt omnimodā humilitatem ꝓtendat/dicit: s ℂEgo autem non quęro gloriā meā: ſpple nunc in ꝓsenti. q.d. licet cōtumelias ſferatis: ego tamē nō vindico eas sicut homines gloriā amantes: qui cōtumelijs illatis malū reddūt: sed patri reseruo: ꝑm illud Roma.xij.d.

a Egō autē si veritatem dico
b mihi nō creditis mihi. Quis ex
c vobis arguet me de pecca/
d to: Si veritatez dico/quare
e vos non creditis mihi: Qui
f ex deo est: verba dei audit.
g Propterea vos nō auditis:
h quia ex deo nō estis. Respō/

i derunt igit iudei et dixerunt
m ei: Nonne bene dicimus nos:
n quia samaritan⁹ es tu: et dę/
p monium habes: Respōdit ie/
q sus: Ego dęmoniū non ha/
r beo: sed honorifico patrem
s meū: ⁊ vos inhonorastī me.
s Egō autem nō quęro gloriā

B

b

Deut. 32.c. A ℣ a ℂEst qui quęrat/gloriam meam/pater scilicet. b ℂEt iudicet: id est vindicet suo tempore meam contumeliam. Et hoc dicit/vel ḋicendo/vel iustificie patris concordando. Puniuit enim pater peccatum eoꝝ/in captiuitatem eos tradendo: et iustam pnam exęcutionis eis instigendo. Vel ꝑm Augustinum. a ℂEst qui quęrat ⁊c. Duę sunt temptationes.

Alt. gustabit Una ꝓbationis: de qua Deut. xiii. b. Tē ptat vos deꝰ ⁊c. Alia deceptionis: de qua Jaco. j. b. Deus intē ptator malorum est. Sic ⁊ duo timores. Unus quę caritas foras mittit. j. Joh. iii. d. Alter qui permanet in seculum seculi: de quo in Pš. Sic et duo iudicia. Unum damnationis quo non iudicat pater sed omne iudicium dedit filio. ō. v. d.

Pš. 18. Pš. 42. Alterum discretionis. Unde Pš. Judica me deus ⁊ discerne causam meam. Sēm hoc dicit: a ℂEst/pater/qui quęrat: gloriam meam. b ℂEt iudicet: id est discernat eam a vestra: quia vos sēm seculum gloriamini/ego nō: sed ea gloria quam habui apud patrem anteqū mundus esset/quę est abhumana inflatione discreta. c ℂAmen amē dico vobis ⁊c. Chryſostomus. q.d. ego nō quęro gloriam meam sed pater: ꝓ quo mihi infert contumelia. Propter hoc ego omittes hoc: quere vos modo ad admonitionem conuertor/et consilior hęc facere/ex quibus non solum supplicium effugiatis: sed et ęterna vita fruamini: Quia/ d ℂSi quis sermonem meum seruauerit: corde per sinceram fidem: ore per intrepidā confessionem: opere per deuotam conuersationem. Chryſostomus. Non solum fidem ait: sed et vitam puram: Hoc est enim seruare/in memoria recondere et in opus transformare: ꝑm illud Pš. Memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea. c ℂMortem nō videbit/vel/gustabit in ętern̄um: id est non experietur. Et loquitur de morte secunda et ęterna: quę est vera mors: De qua Apocal. xx. b. Beati ⁊ sancti qui habent partem in resurrectione prima: in his non habet potestatem secunda mors. Mota quia mors ęterna dum nunc̄ transglutitur semper necans/semper quasi est in gustu et nunq̄ in digestione: per cōtrarium loquitur de bonis: quia mortem non gustabunt spiritualem. Et licet boni semper vitam gustent/tamen hoc non dicit: quia mali nō ita habēt oculum ad adeptionē boni/sicut ad euasionem periculi. Et constat q̄ mali erant quibus loquebatur. Sed iudei vere mortui non intelligentes mortem ętern̄am/putant dici de morte hac: Unde irascentes respondent: Et hoc est: f ℂDixerunt ergo iudei: Nunc cognouimus: quasi hoc tuum dictum nobis signum est: g ℂQuia dęmonium habes: id est quia insanus es: Sed a dęmonium habet: vt dicit Chryſostomus: satis seipsos reprehendunt qui demoniaco tam studiose attendunt. h ℂAbraam mortuus est et prophetę. Pronocant eum vt contra abraam aliquid dicat: i ℂEt tu dicis: si quis sermonē ⁊c. Naturalem mortem intelligunt: non de alia cogitātes. Chryſostom⁹ sic legit: k ℂSi quis sermonem meum seruauerit/mortem non considerabit. ō. v. d. dicum est/ Item ętern̄am habebit: Hic autem dicit: mortem non considerabit. In quo notatur adeptio vitę et euasio pęne. Simul autem et per hoc enigmatice insinuat/quoniam nihil possunt ei facere. Si em̄ q̄ sermonem eius seruat non morietur: multo magis ipse. Hoc deniq̄ non intelligentes: ⁊ ipsi dicunt: Nunc cognouimus/ quia dęmonium habes. Abraam mortuus est: ⁊ ꝓphetę mortui sunt/et tu dicis: si quis sermonem meum seruauerit: non gustabit mortē in ętern̄um. Hoc est: qui sermonem dei audierunt mortui sunt: et qui tuum audiunt non morientur: l ℂMunquid tu maior es patre nostro abraam: qui tantus fuit vt sibi daretur primitus circumcisio: et facta est promissio terrę promissionis et seminis/ in quo benedicentur omnes gentes. m ℂQui mortuus est: licet tantus fuerit. n ℂEt ꝓphetę mortui sunt: quibus deus locutus est per seipsum. Chryſostomus. O vanagloria: rursus ad cognationem abraę defugiunt: et nimirum consequens erat dicere: Munquid tu maior es deo: aut qui te audiunt maiores sunt q̄ abraam cui scilicet locut⁹ est deus. Sed non dicūt hoc: quia minores esse q̄ abraam eum reputabant. o ℂQuē teipsum facis: id est fingis vel pręten dis: qui dicis ex tuo sermone non mori: cum abraam et ꝓpheras scias mortuos. Chryſostomus.

Pš. 5.d. Superius dixerat q̄ mortuos erigit. Supra. v. d. Sicut pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat: Hic autem dicit/q̄ non considerabit mortem qui credit: quod multo maius erat q̄ non concedere teneri a morte: ideo magis ſgiebant. Quid igitur illi: Quem teipsum facis: et hoc iniuriose. q.d. tu gratificas tibipsi et te laudas. Ad ḋ igitur/ p ℂRespondit iesus: referens gloriam suam ad patrem: de quo etiam est quod deus est. q ℂSi ego glorifico meipsum/gloria mea nihil est: id est si privataz gloriam quęro ſparatam a patre/gloria mea peccatum est. Vel aliter ꝑm Chryſostomum. Sicut illud. ō. v. c. Testimonium meum non est verum: ad illorum suspitionē dictum est: ita et hoc/Nihil est: quo ad vos. i. ꝓ nihilo reputatis. r ℂEst pater meus qui glorificat me. q.d. vos arguitis me de insania/⁊ de iactantia/⁊ arrogantia: sed ego non iacto me: sed pater meus me ostendit in baptismo: Matth. iii. d. Jn mōte: Matth. xvii. a. Jn opib⁹ ⁊ signis ⁊ in scripturis: s ℂQuez vos dicitis: id est de quo vos dicitis: t ℂQuia deus noster est: quasi non recentem deum annuncio: sed illum de cuius cognitiōe gloriari soletis. Et percutit eos hic. q. d. vos dicitis vos deum colere et persequendo me/cum ipse me glorificet/inter vos persequimini eum. v ℂEt non cognouistis eum/patrem vel deum in operibus suis: quia de alia cognitione non reprehenduntur. Non cognouistis/inq̄ per fidem. q.d. iactatis vos de eo q̄ deus vester sit: sed cum ignoratis: quia ei qui omnia ꝓ eo ⁊ dicit ⁊ facit vt ipse glorificetur/iniuriamini/⁊ missum ab eo non recipitis. r ℂEgo autem noui eum/per vnitatem noticię et sapientię ⁊ essentię. Et quia noui: ideo a me addiscere potestis si vultis. Matth. xi. d. Nemo nouit patrem nisi filius ⁊ cui voluerit filius reuelare. Et ne videatur esse gloriatio q̄ dicit se eum nosc̄re/subdit: v ℂEt si dixero quia non scio eū: cū sciā: z ℂEro similis vobis mendax: qui dicitis scire cum nescitis. q.d. hoc quod dico/non dico ꝓ gloriatione: sed quia hoc negare mendacium esset. Augustinus. Sic caueatur arrogātia vt veritas nō relinquatur. Unde adhuc sequitur: a ℂSed scio eum: ideo me nescire nō possum dicere. Ergo videtur q̄ Christus potuit mentiri. Responsio: q̄ est consecutio ex impossibili: quia impossibile erat eum dicere cōtra cōscientiam. Tamē anselmus soluit/q̄ si ,pferret orationē in se falsum significantem/q̄ coipso q̄ ipse ,pferret/ aliquaz veritatem significaret. b ℂEt sermonē eius seruo: id est in carnē missus sum ex ei⁹ ꝓcepto: ⁊ eius voluntatez in salute generis humani facio. Per hoc nūt ostendit q̄ de scientia informata loquit quando dicit eos nescire deum: quia opere repugnabant illi cognitioni. Sequit: c ℂAbraam pater vester ⁊c. Supra dixerat christus: Si quis sermonē meum seruauerit/ mortem nō gustabit in ętern̄um. Contra qđ oppoluerant dicentes: Munquid tu maior es patre nostro abraā: Ad qđ respondit se nō dixisse illud ,ppter iactantiam vel inanem gloriā: Hic aūt ostendit se nihilominus esse maiorem abraā: q̄: Exultauit ⁊c. Item sicut dicit Chryſ., ꝓia gloriabant de abraā: Munḋ tu maior es patre nostro abraā. Et alibi: Nos filij abraę sumus: Ideo ō. eo. d. eos alienos ab abraam esse q̄t in quibus ille lętabat/hi dolēt.

E S Unde dicit: a ¶Exultauit vt videret diem meū: id est cū exultatione desiderauit. Exultans per spem: desiderans per rem. b ¶Diem meū. Augustin⁹. Incertū est diē rēporalē quo erat venturus in carnē: an diem eternitatis. Sed vtrūq; abraam vidit: Unde sequit: c ¶Vidit/per fidē diē incarnationis: vel per spiritū. ꝓpheticē: qđ significauit Genē. xxiij. a. vbi ꝓcepit eliezer q̄ poneret manū subter femur suum ⁊ iuraret ⁊c. In hoc eē signi ficauit q̄ aliquid sacrū in femore suo latebat per qđ iurabat. s. christus. Item per hoc ꝑ subter femur ꝓcepit manū ponere/significauit q̄ christus qui de eo erat nasciturꝰ esset super omnē carnē. Hoc etiā vidit Genē. xviij. a. vbi tres angelos vidit ⁊ vnū eē adorauit: quia filium incarnandum in illo intellexit: per alios duos angelos/legem ⁊ ꝓpheras/ꝑgentes incarnationem eius. Unde/ a ¶Exultauit vt videret/per speciē: b ¶Diem meum/diem eternitatis: quę est ipse christus: qr hęc est vita eterna vt cognoscant ⁊e solum deum verū: et quē misisti iesum christum: Joh. xvij. a. c ¶Vidit/ per fidem: d ¶Et gauisus est/ꝑ spem. Chryꝰ. dicit. Dic mihi videt dicere eū q̄ crucis quā in arietē ⁊ isaac oblatione ꝓfiguraūit. Et in ꝑ significauit se maiorē abraā. Primo: quia dicit/Exultauit vt videret: q̄si studiosus fuit ad hoc ꝑ beneficio. Item diem meum: tanq̄ maiorē. Quia enim semper dicebant: Hic est filius fabri: Matth. xiij. g. Marci. vj. a. et nihil plus de eo imaginabant: paulatim eos inducit ad altam mentem: ꝙsi ad alta sentiēdū de se. c ¶Vidit/vel/sciuit: ꝙm Chryꝰ. id est intellexit in oblatione arietis diē passionis. d ¶Et gauisus est/ꝑ redēptione sua ⁊ humani generis. Per hoc ostē dit christus q̄ non inuitus venit ad passionem: quia. s. laudat abraam qui lętatus ē in cruce: hoc eē salus orbis terrę erat. Similiter Paulus Gal. vj. d. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi ⁊c. e ¶Dixerunt ergo iudei ad eū/irati: solam in eo ętatem carnis pensantes: ⁊ diuinam naturā nō cōsiderantes. f ¶Quinquaginta ānos nondum habes ⁊ abraam vidisti. Videt q̄ debuerūt dicere. Et abraam vidit te vel diē tuū. Sed tamen satis bene dicunt/ vidisti: ꝙm cōmunē modū loquēdi: id est fuisti in tēpore eius: aliter eē non vidisset eū abraam vt putabant. Item nota q̄ per hoc qđ dixerat: Vidit diem meū/significauerat se maiorē. Uñ verbū illud nō sustinentes dicūt: Abraam vidisti. q. d. tibi nō competit vt dicas abraā vidisse te: sed eōuerso. Item nota q̄ dicūt: Quinq̄ginta annos nondū habes ⁊c. Dirū est q̄ tantū annorū numerū ꝓferunt. Sed dici potest q̄ dominus multū laborauerat: ⁊ terra calida est valde: ⁊ ita consumꝑerat ⁊ labor ⁊ calor ⁊ inopia naturā eius delicatissimā: vnde ⁊ apparebat multo maioris ętatis ꝙm esset. Chryꝰ. Quadraginta annos nondū habes ⁊c. quia quasi ꝓpe quadraginta annos iam erat christus. g ¶Dixit/ergo/eis iesus: ab intuitu carnis ad diuinitatem trahens. h ¶Amen amen dico vobis: anteq̄ abraā fieret: Non dicit esse: sed/fieret: quia creatura. i ¶Ego sum: Non dicit faceⁿ: sed sum: quia creatoꝛ: cuius est esse nō fieri. Chryſoſtomⁿ quęrit: cur non dicit/ego eram: sed/ego sum. Respondeo: sicut pater eius vtitur hac dictione/sum: Exoꝝ. iij. d. Ego sum qui sum: Ita ⁊ ipse. Continue eē essendi est significatiua ab omni cruꝑta tēpore: ꝓterea ⁊ blasphemū eis videtur hoc verbū. Unde sequit: Tulerūt ergo lapides ⁊c. Vel sic: i ¶Ego sum: id est ęternitate illum ꝓcedo. Sum/autem dicit/nō fui: quia ꝓsens tēpus solum est qđ est in esse: ꝓteritū fluxit in non esse: ⁊ ideo ꝓsens magis cōuenit cū eternitate ⁊ cū ꝛmobilitate substantię diuinę. Quod ipsi nō sustinētes: k ¶Tulerunt lapides/ipsi duri vt lapides: Et quia defecerūt ꝛba: l ¶Ut iacerent in eū: quia putabant eū dixisse blasphemiā: et quia cōparabat se abraę. Aug⁹. Ad lapides currūt: Tanta eē duricia quo curreret nisi ad similes? m ¶Jesus autem abscondit se: vt homo humilis: quia cōmēdanda erat patiētia nō exercenda potentia: vel quia nondū c[illegible] omnia. n ¶Et exiuit de templo: id est de loco vbi ꝓ[illegible] iesus. Chryſoſtomⁿ. Fugit humane ⁊ occultat: ⁊ cum sufficiatē eis doctrinā iā tradidisset: ⁊ quę sua erant cōplesset/exiuit de templo/⁊ recessit ad sanationē cęci: ꝑ omnia credi faciens/quoniā ante abraā est. Item ꝑ hoc ꝙ exiuit de templo ⁊ iuit ad cęcū sanandū/significat q̄ de figuris iudęoꝝ veniret ad sanationem gentiū: vt dicit Glo. Item ꝑ hoc significat ꝙ deus a lapideis cordibus recedit. Uñ Aug⁹. Tanq̄ homo a lapidibus fugit: sed vę illis a quoꝝ lapideis cordibus deus fugit.

Exp. Ca. IX.

Ca. IX.

O Ꝓtęteriens iesus vidit hominē cęcū a natiuitate:

P Primo ponit quęstio discipulorū de causa suę cęcitatis: ⁊ responsio domini. Secūdo ponit⁹ eius illuminatio: ⁊ modus illuminationis: ibi: Hęc cum dixisset ⁊c. Tertio admiratio ⁊ quęstio populi: ibi: Itaq; vicini ⁊c. Quarto ad phariseos adducit: ⁊ fit dissensio inter eos de eo: ibi: Adducūt eū ⁊c. Quito a cęco requirit quid de christo sentiat: ibi: Dicunt ergo cęco ⁊c. Sexto a parentib⁹ eius requirunt: ibi: Non crediderūt ergo ⁊c. Septimo iterū vocant cęcū vt peruertāt: ⁊ eo veritatem respondente ⁊ eos arguente: maledicunt ei et eiciunt: ibi: Uocauerunt ergo rursum ⁊c. Octauo eiectū christ⁹ inuenit ⁊ instruit: ibi: Audiuit iesus ⁊c. Mono phariseos de cęcitate reꝑhendit: ⁊ eis reclamantibus ꝓ eo ꝙ de cęcitate carnali intelligebant/ipse eis cęcitatem peccati ostendit: ibi: In iudiciū ego in hunc mundū veni ⁊c. Dicit ergo: o ¶Et ꝓtereriens iesus vidit hominē cęcum a natiuitate. Nota q̄ ea quę dicunt in hoc capitulo/nō ꝓsidicta facta sunt/sed ante: vt dicūt quidā: quia sicut dixim⁹ in ꝓncipio ꝑcedētis capituli/illa dicta sunt per anticipationē. Glo. autē et Chryꝰ. cōtinuant ista ad ꝑcedentia: quasi eo ordine facta sint quo dicta. Unde nota ordinem. In superiori capitulo multa dixerat: in hoc autē capitulo dicta signis confirmat. Item superius furebant in eum iudęi: ideo secedit ab eis/ ⁊ conuertit se ad operationē signi. Duo autē crant⁹ in iudęis: furoꝝ sęuiendi: ⁊ duricia credendi. Et sicut dicit Chryſoſtomⁿ ablentatione furoꝝ eoꝝ mitigat: ⁊ operatione signi duriciam mollit. Item his quę dicta sunt fidem facit per signa: et ideo facit signum nō contingens/sed tūc primū veniens: vt dicitur. s. eodem. f. A sęculo nō est auditū quia quis aperuit oculos cęci nati. Nam cęci forte oculos aperuit quis/nati autem cęci nō adhuc. ꝑ ¶Vidit. Chryſoſtomus: id est studiose respexit ve ⁊ discipulis sensum tribueret. Ab hoc eē respectus studioso ad interrogationē venerūt. q ¶Hominē cęcū a natiuitate. Hoc dicit ad differentiā alioꝝ q̄ ordank lumine.

S Et interrogauerunt

Mystice: o ¶Et ꝓtereriens iesus vidit hominē cęcū a natiuitate. Cęcus iste significat genus humanum: vel ꝑcialiter gentilem populū: quē christus exiens de templo: id est de figuris iudęoꝝ illuminauit. Et dicit cęcus a natiuitate: ꝙa omnes nascimur filij irę: Ephē. ij. a. Moraliter: Per hoc ꝙ christus exiens de templo/venit ad san. andū cęcum/significat ꝙ de templo ad agrum: id est de loco contēplationis ⁊ oratio nis veniendū est ad actionē ⁊ prędicationē vt illuminꝫtur pec catoꝛ. Gregorius. In cōtemplatione hauriunt quod aliis ꝑ ꝓdicationem effundūt. Eccleſ. j. d. Animalia ibant ⁊ reuertebantur. s. r. b. Ingrediebā ⁊ egrediebā. Et nota q̄ quidā exęcantur de ozꝛ ⁊ genere suo: vnde significari possunt ꝑ hūc q̄ erat cęcus a natiuitate. Quidā exęcant abundātia tēporaliū: qui significant ꝑ tobiā. Tob. ij. b. q̄ stercozib⁹ birundinū exęcat⁹ est. i. tēporalibus/ꝑ reputank vt stercora ab birundinib⁹. i. sanctis: Phil. iij. b. Et nota q̄ de stercozib⁹ calidis: qđ est/quādo inherent ꝑ amoꝛē. Et ꝓpter hoc dicit Pſ. Diuitię si affluant nolite coꝛ apponere. Peluis eē frigida nō exęcat vsum/sed calida. Quidā exęcant honozib⁹. Unde Pſ. Homo cum in honore esset nō intellexit: quasi quia in honore nō intellexit. Et tales significant per beli. j. Regꝫ. iij. a. Caligauerūt oculi eius nec poterat videre lucernam dñi. i. honorē mūdi/donec extingueret. i. donec amitteret. Deut. vlt. c. dicit in ꝛconiis moyſi q̄ nō caligauerūt oculi eius. Quidā exęcant longa peccatoꝝ cōsuetudine: ⁊ significant per isaac: Genē. xxvij. a. Senuit

Mystice

Moraliter

Multiplex cęcatio

Pſ. 61.

Pſ. 48.

* autem isaac

A S a ¶Et interrogauerūt eū discipuli eius: nō tēptantes/ sed discere volentes: vnde ⁊ magistrum vocāt: b ¶Rabbi quid. i. in quo: vel/quis peccauit: hic/cęcus: aut parētes eius vt cęcus nasceret? Quia. S. v. c. dixerat sanato: Ecce sanus factus es/iam amplius noli peccare: intellexerūt peccatum esse causam infirmitatis: ꝓpter hoc re quirūt ꝑ quo peccato iste puniat/suo an ꝓpinquoꝝ. Uel aliter etiam ꝙm Chryſoſtomū: c ¶Quid peccauit ⁊c. Dicit eē Chryſ. ꝙ sicut eū videmus puerū mala facientē/dicim⁹: quid fecit puer: nō interrogantes sed apoziantes. i. cōpatientes: ita ⁊ hic discipuli/nō solū interrogantes sed apoziantes loquebant. d ¶Respōdit iesus: Neq; hic peccauit neq; parentes eius: Repete/vt cęcus nasceretur: sicut vult Chryſ. ⁊ Augustin⁹. q. d. peccauerūt quidē: sed nō illorum peccato factum est vt cęcus nasceretur. e ¶Sed/hęc est causa/vt manifestentk opera dei: id ē potentia dei ad operandū: f ¶In illo: id est in eⁱ⁹ illuminatione operū/ manifester esse deus qui hoc operoꝛ. Chryſoſtomⁿ habet hanc litterā: Sed vt manifestetur gloria dei in illo. Chryſ. de se ait/nō de patre. Illius eē gloria manifesta: quia eē audierāt quoniā deus hominē de puluere terrę fecit: ꝓpter hoc ⁊ hic de luto eū illuminauit. Dicit ergo: Glozia dei: id est mei. Unde de se subdit: g ¶Me oportet ⁊c. Chryſ. Alium autē quidā q̄ hoc/vt/non est causatiuū sed euentus: sicut. j. codē. g. In iudiciū veni in mundū: vt qui nō vident videant: ⁊ qui vident cęci fiant. Item Roma. v. d. Lex subintrauit vt abundaret delictū. Item Roma. j. c. Deⁱ illis manifestauit vt inexcusabiles sint. Nota tamen ꝙ li/vt/ potest esse causatiuū finale. Nec facta ē iniuria illi puero si cęcus natus ē ꝓpter glozią dei. Unde Chryſ. querit: Munquid sine hui⁹ supplicio nō licebat manifestari glozią dei? Licebat vtiq;. Quid igitur multa passus est, ꝓpter gloriam dei? Solutio. Quam dicis iniusticiā si eum ommno ꝑducere voluisset? Ego autē ⁊ beneficiū eū accepisse aio a cęcitate. Interiozibus eē oculis asperit: qđ nō iudęi. Sed obūcimus de hoc qđ dz: B Neq; hic peccauit ⁊c. Scōm hoc eē videtur ꝙ pena cęcitatis non venerit ei ex peccato. Contra quod est illud Hiere. iij. d. Ulę tuę ⁊ cogitationes tuę fecerūt hęc tibi. Et dicit ibi

S Hieroⁿ. Quicqđ

Aliter Chryſoſtomⁿ sic legit: e ¶Ut manifestetur gloria dei: id est mei qui sum deus. De se enim dicit: non de patre. Unde subdit: g ¶Me oportet operari opera eius qui misit me: id est me oportet manifestare meipsum: ⁊ facere ea ꝑ quę sunt me ostendere eadē ei patre facientē: nō talia/sed eadem: qđ maioris est inalterabilitatis: in quo ostendit se parē patri ⁊ cōsubstantialē. Non eē plasmauit oculos in cęco sed neq; aperuit: sed ⁊ videre largitus est: qđ argumentū est eius ꝙ et

* animā insufflauerat.

Moraliter * autem isaac ⁊ caligauerūt oculi eius ⁊ videre nō poterat. Unde de huiusmodi senio peccati dicit Pſ. Inueterauī inter oēs inimicos meos. Et alibi: Cōꝑhenderūt me iniqtates meę ⁊ non potui vt viderē. Item Baruch. iij. b. Quid est israel q̄ in terra inimicoꝝ es? Inueterasti in terra aliena. Quidā exęcant diuersis curis ⁊ sollicitudinib⁹ tēporaliū: ⁊ significantur per sedē. bia: qui exęcatus ē in reblatha: ꝑ interꝑtatur multa hęc. iiij. Regꝫ. vltꝫ. b. et Hiere. lij. b. Quidā exęcant hęresi vl errore: de quib⁹ Prouer. xxx. c. Oculū qui subsannat patrē et despicit partū matris suę/suffodiant eū corui de torrentibus: id est hęretici. Uñ. j. Regꝫ. xj. a. Maas voluit facere ꝙ pactū cū filijs israel q̄ erant in rabes galaad/ita vt erueret oculos eoꝝ dextros. Maas/serpentin⁹: id est hęretici: qui serpūt velut cancer: qui litteratos libenter exęcarēt. Jabes eē ciuitas littera rū: galaad/aceruus testimonij. Quidā exęcantur scientia sua quasi vento: quia nimis ꝓsumūt de ea. Hiere. x. c. Stult⁹ faceⁿ est omnis hō a scientia sua. Et Roma. j. c. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Quidā exęcant nimūs ꝑcrutationibus: sicut qui sufflant in puluere ꝓpter flatu. Roma. j. c. Euanuerūt in cogitationib⁹ suis: obscuratū ē insipiens coꝛ eoꝝ. Jobꝫ Eccl. iij. c. Altiora te ne ꝙsieris/ ⁊ fortiora te ne ꝑcrutatus fueris. Prouerb. xxv. d. Perscrutatoꝛ maiestatis oppꝛimet a gloria. Esa. xxviij. c. Attenuati sunt oculi mei ꝓ insipientes in excelso. Quidā exęcant per zelū/qui non est ꝙm scientiā: sicut dicit Roma. x. a. ⁊ significant ꝑ Paulū: Act. ix. b. Quidam

Pſ. 6. Pſ. 39.

C Caro

Pctores cęci sūt multis rationibus

† Pſ. 106.

Pſ. 140.

D

exęcank ꝑ iram: quia impedit ira animū ne possit cernere verum: ⁊ significank ꝑ lamech: Genē. iiij. d. qui interꝑtak ꝑcussus vel ꝑcutiens. Primo eē ꝑcutit qui aliū vult ꝑcutere. Et hoc cōpetit irato: quia sicut dz Matth. v. c. sup illud: Qui irascit fratri suo ⁊c. Ira ē mor⁹ animi ad vindictā. Iste autē cęcus a natiuitate potest notare cęcos ꝑ ignoꝛantiam innatā. Multę autē rationes sunt q̄s manifestum est q̄ peccatoꝛes cęci sunt. Primo: quia nesciūt dirigere gressus suos. Unde Pſ. Errauerunt in inuio ⁊ nō via. Et alibi: Errauerūt in solitudine viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. Unde diabolus de peccatoꝛe seruū facit: ⁊ capa stultū. Mobis eē positus ē terminus/vita ęterna: ad quā q̄ magis appꝛoximat effugit illusionē diaboli. Secūdo: quia nō cauēt ab offendiculis vel ꝓcipitijs mundi et peccati: q̄ li viderēt fugerent. Matt. iij. b. Dū q̄ viderit te/ reliquit a te. Sed nō videt: ideo cadit ꝑ ea. Uñ offendenti dicit: Munqd habes oculos? Ephē. iiij. d. Lubricauerūt vestigia nostra in itinere platearū nostrarū. Ita ē de cęco/ctiā in plana via offendit: ita peccatoꝛ in dei creatura. Sap. xiij. b. Creatura dei in odium factę sunt ⁊ in temptationē animę hominū ⁊c. Prouerb. xiij. c. In itinere contemptoꝛ vozago. Esa. xxiij. c. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueus super te qui habitatoꝛ es terrę: ⁊ erit qui fugerit a facie formidinis cadet in foueā: ⁊ qui se expliꝫ cuerit de fouea/tenebit laqueo. Sed Prouerb. j. b. dicit: Frustra iacitur rete ante oculos pennatoꝛū: Mon eē cęci sunt nec habitatoꝛes terrę/sed cęli: iō nō capiunk a terrenis. Phil. iij. d. Nostra conuersatio in cęlis est. Tertio: quia audaces sunt mali ad modū cęci equi/qui audacter impingit in gladiū pec/catiqua nō vident. Sic baalam audacter ibat contra gladiū angeli: sed asina q̄ vidit/periculū restitit: Plumeri. xxij. c. Job. iij. b. Tigris perit eo q̄ non haberet prędā. Cū eē deficit ei ꝓda exponit se periculo: ⁊ impingit in venabulū amoze fetuū suoꝝ. Quarto: quia vnus sequit aliū in peccato: sicut cęci in uicem se sequunt: ⁊ aliq̄s cadunt in ꝓcipitiū. Matth. xv. b. Si cęcus cęco ducatū ꝑbeat/ambo in foueā cadunt. Ephē. iij. c. Errauerūt cęci in plateis. Et postea sequit: Tenuerūt lasciuias suas: id est conuersationē peccatoꝛum. Unus eē peccatoꝛ adheret malo ꝛempło alterius. Quinto: quia dicit dęmon similitudinē: ⁊ eōuerso. Et sursum deoꝛsum: ⁊ eōuerso. Uñ Esa. v. c. Ue q̄ dicit! malum bonū: ⁊ bonū malū ⁊c. Sexto: quia volentes baculo percutere poꝛcū/homines percutiūt: sicut fit in aggregatione poꝛcoꝝ. Dño eē dedit arma ad impugnandum poꝛcū: id est diabolum/vel peccatum in peccatoꝛe. Sed multi qui debent in se vel in alijs ꝑcutere peccatū percutiūt naturā. Qđ significatū ē in lamech: Genē. iiij. d. ꝙ credēs interficere ferā/interfecit cain. Sed vitia extinguēda sunt/nō natura. Uñ abraā ex ꝓcepto dñi aricte mactauit: sed filiū reseruauit: Genē. xxij. c. Item q̄dā sūt q̄ in se ⁊ in alijs deberēt dānare pctiā ⁊ malā volūtatē: ⁊ dānant naturā: ⁊ ꝑ cōsequēs in auctoꝛe refundūt culpā. Pſ. Mon declines coꝛ meū in ꝛba malicię ⁊c. Idē dicit alibi. ij. Regꝫ. vltꝫ. b. Ego sum q̄ peccauī: ego iniqte gi. Septimo: qr nesciūt discernere: sicut i comestione cęcoꝛ: qđ cęcus debet ponere in oꝛe alteri⁹: ꝛtę ponit in aure: Sic faciūt multi in ꝓdicatione q̄ qđ debēt ꝓdicare ad pastū coꝛdiū: ꝓdicāt ad pturitū auriū ⁊ ad fauoꝛē. Esa. xxx. c. Loquimini nobis placētia ⁊c. ij. Timoth. iiij. a. Ad sua desideria coacervabunt sibi magistros pturiētes auribus: ⁊ a veritate q̄dē audituꝫ auertēt/ad fabulas aūt ꝑvertēt. Sz Esa. xl. a. dz: Loquimini ad coꝛ hierm/nō ad aures. Ridiculū ē ponere cibū in aure ⁊ nō oꝛe ita ridiculū est ꝓdicare ad fauoꝛem ꝓdicare ⁊ nō ad vtilitatē. Sequit: a ¶Et interrogauerūt eū discipuli ⁊c. neq; hic peccauit neq; parētes ei⁹. Per istos iudęos q̄ cęci sui⁹ cęcitatē pctis suis vel parētū attribuebāt/significant q̄dā q̄ ignoꝛātiā alioꝝ pctis coꝛ attribuūt. Uel illi q̄ simplices ⁊ idiotas ita vilipendūt ac si eēnt pctoꝛes: vel in ꝑ culpabiles. Sed dñs dicit q̄ nō peccauit neq; parētes ei⁹: c ¶Sz vt manifestēt opa dei in illo. Ad q̄s eē videmus q̄ ꝑ tales q̄ q̄dū fuerūt i scholis fuerūt obtusi/ſac dñs magnū fructū. Uñ. ij. Pet. ij. d. Coꝛreptionē habuit suę vesanię subiugale mutū asinā i bois voce loquens ꝓhibu[illegible] insipiētiā. j. Coꝛ. j. d. Videte vocationē vestrā frēs: [illegible] nō multi sapientes ꝙm carnē: nō multi potentes: nō multi nobiles ⁊c. Sed ⁊: g ¶Me oportet operari opa eius qui misit me/donec dies est. i. q̄diu est ꝓsens vita.

Universidad de Deusto

Hiero°. Quicquid nobis accidit mali/vitij nostri est/nō dei. Intellige de malo pene. Ité sup illud Hiere. v.d. Percussisti eos z nō doluerūt/dicit Gregorius: Omnis diuina pcussio: aut purgatio est nobis vite ꝓfectus: aut initiū pene sequētis. Sed cōstat q̄ pena que est ad purgationē ē ex peccato: z alia similiter q̄ est ad dā-

5.8.b. 5.12.g. nationem: ergo omnis pena est ex peccato. Tamē cōtrarium videt Beda dicere sup illud Mar. ü.a. Dimittunt tibi peccata. Dicit enim sic: Quinq; de caulis affligunt hoīes mole/stijs carnis: Aut ꝓpter merita augenda/ vt iob z martyres: Aut ꝓpter humilitatē cōseruandā/ vt paulus. ij. Cor'. rü.b. Aut ob peccata intelligēda z corrigēda/vt maria sororꝰ moysi: Numeri. xii. c. et paralyticus: Marc'. ij.a. Aut ad gloriam dei/sicut cecus hic: z lazarus. j. xi. f. Aut ad initiū eterne damnationis/vt herodes: Act'. xii. d. Ergo isti ceco est malū infiniti ꝓpter gloriā dei: z nō ꝓpter peccatū suū: qđ quidē verū est: sicut dicit textus. Ad illud ergo Hieronymi: Quicqđ nobis accidit/ vitij nostri est. i. peccati originalis: nō merito illi⁹ q̄ nihil eo demeremur/ sz corruptiōe: vel vitij nostri est/ q̄ nisi nos vel adā peccassem⁹/nulla ꝓna sustineremus. Ad illud Gregorij: Dis diuina pcussio nō dicenduꝫ q̄ omnis pena in hac vita est ad purgationē/quantū est de intentione pcutientis: z intelligit de purgatione a quocūq; peccato vel corruptione q̄ est in quolibet iusto: sz ex volūtate dei puersa fit ei ad dānationē. Ad diuisionē Bede/dicendū q̄ ipse assignat secūdarias causas inflictionis pene: gregorius aūt primas z principales: z ideo nō est contrarietas inter illos. Sequit': Me oportet opari opera eius qui misit me. i. opa ad gloriā patris. q.d. sicut cecus natus est/vt gloria dei patris in eo ostēdat: Decet enim me talia operari in quo glorificetur pater: a ¶ Donec dies est. i. dū ego sum in mundo. b ¶ Venit nox. i. ꝓsecutio apostolorum: vel ꝓsecutio antichristi. Vel/nox. i. mea mors z turbatio apl̄oꝝ. c ¶ Quādo nemo pōt operari: qz in tpe passiōis apostoli nihil fecerūt q̄dicādo vel miraculando: sed tm̄ latuerūt.

Aliter

Chrysostomus. Remouit animā insufflauerat. Anima cm̄ non agente in oculo/oculus etsi expletus fuerit/nequaq; videbit. Sed qz nō solū tunc sed quotidie operat vt credam⁹: subdit: a ¶ Donec dies est. i. dū ſsens. q.d. donec licet hominibus credere in me: donec vita hec cōsistit/oportet me opari. b ¶ Venit nox. i. futurū tps. c ¶ Quādo nemo potest operari: id est credere. Nō dicit quādo non possum operari: sed quādo nemo: qz nō vltra fides est/ nec labores/ nec pecunia. Ecc̄s. ix. c. Quecūq; facere potest manus tua/ instanter operare: quia nec opus nec ratio nec sciencia nec sciencia erūt apd inferos quo tu ꝓperas. Fides aūt dicit op⁹: sicut. ū. vj. d. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quem misit ille. Modo aūt tēpus est opandi: quia mō lux est. Vñ sequitur:

d ¶ Quādiu sum in mūdo: id est vsq; ad ꝓsummationē seculi: c ¶ Lux sum mūdi: monēs bonos/z terrēs malos: dicit Glo. Sicut lux monet bonos operarios ad surgendum ad op⁹/z terret fures. Vñ Pſ. Oriē est sol z cōgregari sunt: z in cubilib⁹ suis collocabunt. Exibit hō ad op⁹ suū z ad operationē suā vsq; ad vesperū. Eccl̄i. xliü. a. Sol in aspectu annūcians exitū/ vas admirabile opus excelsi: in meridiano exurit terram: z in cōspectu ardoris ei⁹ quis poterit sustinere?

Pſ. 103.

d ¶ Quādiu sum in mūdo ꝛc. Matth'. vlt'. d. Tobiscum sum vsq; ad cōsūmationē seculi. j. xü. f. Dū lucē habet' credite lucē. f ¶ Hec cū dixisset: vt ꝓbaret p signū q̄d diceratur: g ¶ Expuit i terrā/vel/decorsum/z fecit lutū ex sputo: .i. p admixtionē sputi fecit de puluere lutū. Et dicit Glo. quasi collyriū. i ¶ Et liniuit lutū sup oculos ei⁹. i. sup locū oculoꝝ ei⁹. Chrysostom⁹. Odit euāgelista quō sermonē que christus dixerat: vt manifestentur opera dei in illo ꝛc. credi per opera fecit/ostendens se deū ex operib⁹. Quia enim deus lutū de puluere terre fecit/faciēs hominē: ideo christ⁹ lutum facit. q.d. ego sum qui feci adā de luto. Hoc aūt non per verba dicit/sed per opus ostēdit: ne videa[illegible]niter iactare: Unde significare se maluit auctorē facto q̄ dicto. Per hoc aūt q̄ oculum restaurauit/se totius hominis conditorem probauit: sicut dicit Chrysostomus: vt a parte totum credat.

Moraliter

Mystice 5.1.b.

Moraliter

Terra cōparat peccatū

¶ Etenim que de

Etenim que de maiori est fides/etiam qđ minus est certiorat. Creatorū em̄ bonorabiliorꝰ est homo: z eorū que in nobis sūt membrorum/bonorabiliorꝰ est oculus: ideo illo modo oculos cōdidit in alto. s. sup alia mēbra z ſsus. Et si em̄ paruum est magnitudine membrum hoc/in toto corpore magn' necessariū est. Et hoc ostendēs Paulus dixit. j. Corinth'. xii. c. Si dixerit auditus/qm̄ non sum oculus/nō sum de corpore: num ideo nō est de corpore? Item Chryſ. Omnia nostra membra dei sapiētie sunt demonstratiꝰ: Hoc em̄ totum gubernat corpus: hoc omni corporali pulchritudini operat': hoc ornat visum: hoc lucerna est omniū mēbroꝝ. Nō em̄ sol in orbe: hoc oculus i corpore. Si extinxeris solē/omnia perdis z turbas: sic si extinxeris oculos/z pedes inutiles sunt z manus z anima. Discedit em̄ cognitio exercat' oculis: Inuisibilia em̄ dei a creatura mūdi p ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunt': Roma. j. c. Non igit corporis lucerna solū ē oculus/sed z alie: Idcirco vt in quodā regali loco collocat/superiorē quietē sentiens z alijs ſsibus ꝓsidens. Ité nota q̄ dicit: Fecit lutū ex sputo. Chryſ. Cur nō aqua vtik sed sputo ad lutū faciēdū? Respōdeo. Debebat mittere ad siloā: vt igit nihil inscribat fonti: sed discat quantis hec q̄ ex ore exiuit virt⁹/plasmauit z aperuit oculos ceci: ideo expuit in terrā. Ité ne videret emplastrū de terra hāc sanitatē cōferre: z ne crederet indigentię gratia vsus materia luti: sed magis vt ostenderet se esse conditorem eundē qui in principio vsus ē luto/iussit lauare. Unde sequit: a ¶ Et dixit ei: Vade z laua/vel/lauare: q̄si lutum ablue z remoue vt videas: quoniā nō luto indigeo ad faciendū oculos. c ¶ In natatoria siloe: id est in piscina q̄ dicit siloe. Et nota q̄ fons ē in hierusalē cunctis honis ebulliens: cui⁹ aqua ita recipiebatur in quadā piscina: que dicta erat natatoria per antiphrasim/quia nihil natabat in ea: sicut z piscina dicitur/quia caret piscibus.

B Sed querit': cur eū nō curat statim sed mittit ad siloam: z Solutio Chrysostomi: vt discas ceci fidē: z vt destruat iudeoꝝ inuidia scilicet detractantiū miraculis. Decens em̄ erat/ omnes videre abnegantē/lutum habentē super oculos unctum: Inopinabili em̄ visione omnes cōuertit ad seipsum respiciendum. Quia em̄ nō est facile ceci cognoscere postq̄ illuminatus est multos facit ꝓius fieri testes per longam viam et diligentes inspectores inopinabilitate cōsiderationis: vt attentiores faceret nō possint dicere: hic est/nō est hic. Ité per hoc vult ostendere q̄ nō est alienus a lege mittēs ad siloam. Etem̄ multi solebant illuc mitti ad ablutionem: sed nullo potiti sunt dono. Unde per hoc ostēdit q̄ nō in fonte erat virtus: sed a christo/ cui⁹ virtus ibi operabat. Propter hoc euangelista interpretationē adiecit: d ¶ Quod interpretatur missus. q.d. ibi misit christus virtutē suam. Vel christus fuit illa siloa. i. missus/qui ibi eū curauit. Vel christus missus in mundū ibi eum curauit: sicut Paulus ait: Bibebant omnes de spirituali/consequente eos petra: Petra aūt erat christus. j. Corinth'. x. a. Sicut em̄ spiritualis petra erat christus: ita spiritualis siloa erat. e ¶ Abut ergo z lauit. Chryſ. Unde ceci mentem

Chrysostomus. Dignū videtur repentina aque siloe presentia insinuare mysterium nobis ineffabile/quale vtiq; hoc inopinabile epiphanie: id est manifestatiōis: z ꝑter spem omnē: id est incarnationem christi: Nulli em̄ tūc natiui/tatem sperabant.

obedientē z credentem: nō ex cogitauit lutū imponere/hoc magis exercare est: nec dixit/nō potuit ꝓius ſsens curasse z tūc misisse ad siloam: si quā virtutem haberet presens curasset: qđ z naaman ad heliseum dixit. iiii. Reg'. v. c. Mecogitauit: multoties ibi lauī et nullo potitus sum beneficio. Mec iterū dixit: si sputū vel lutum tribuit videre: quid opus est siloa: vel si opus est siloa: qđ opus est luto: sed in omnibus obediuit z nihil scandalizabat. f ¶ Et venit videns. Mō solum fecit in eo oculos christus: sed z visum dedit in oculis et venas z arterias z sanguinē z visum: que argumentū sunt q̄ creator est animarū. Chrysostom⁹. Si quis querit qualiter respexit lutum deponēs/nihil audiet a nobis q̄ quoniā modum nescimus: nec⁹ enim euangelista nouit: sed ipse qui curatus est: sed quod quidē est noueram⁹: modū aūt cōmēdere non potest. Hoc aūt z interrogatus dixit. j. eodē: Lutū supposuit super oculos meos/z lauī/z video. Qualiter aūt hoc factū

est/nō poterat dicere/z si infinite interrogauerint. g ¶ Itaq; vicini/qui eū ex cohabitatione nouerant. Sed quia aliunde magis erat notus q̄ ex cohabitatione/subdit: h ¶ Et qui viderant cum ꝓius/cecum. s. i ¶ Quia mēdicꝰ erat: z ideo a multis nor⁹. k ¶ Dicebāt: Nōne hic ē qui sedebat z mēdicabat: id est sedens ad ostiū templi mendicabat. Chrysostomus. Nō eorum pauperuꝫ qui circumibant: sed eorum qui sedebant ad ostium templi erat iste: et ideo magis nō notus. Sed quare

Moraliter

Pſ. 103.

L

D

¶ peccati cum diligētia magna ostendit peccatori. a ¶ Et dixit ei: Vade/a peccato recedendo. b ¶ Et laua/te/in natatoria siloe: cum dolore z lachrymis peccatū confitendo. Aqua em̄ lachrymarū est natatoria siloe/que per interualla datur a deo: z raro/nō quotiēscūq; volum⁹: z secreto/sicut aque siloe que fluunt cū silentio: Esa. viii. b. Unde z dicuntur aque siloe: quia mittuntur a deo. Hiere. iiii. d. Laua a malicia cordium hierusalem. Esaie. j. c. Lauamini/mundi estote. Unde naaman leprosus septies lauit se in aquis iordanis: id est in aquis gratie: que ad humiles descendūt: Pm illud Pſ. Inter medium montium pertransibunt aquę. j. Petri. v. b. Humilibus dat gratiam. Et nota q̄ super hoc quod ꝓdictum est hic: Me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est ꝛc. dicit Chrysostomus: q̄ propter alias ꝓprietates diei z noctis: vt dicit apostolus: Roma. xiii. d. Nox ꝓcessit/dies autem appropinquauit. Diem em̄ vocat futuram vitam: vbi erunt omniū merita clara: vbi nihil absconditum quod nō reueletur. Noctem aūt vocat tempus presens/propter illos qui in ſsenti versantur in tenebris malicie z infidelitatis: vel ꝓ cōparatione ad illā diem: id est ad eternā diē. Et loquitur hic Chrysostom⁹ de gloria: sicut nunc ꝓ habendo lucidas domos in mundo z bene aeri patulas/infinitas cō suemimus pecunias fabricantes afflicti dare. Excog ita qualiter oportet nos non solum pecunias sed z corpora ipsa consumere ꝓ edificando nobis preclaras in celis domos vbi lux ineffabilis. Et ponit plures rationes quare ibi potius q̄ hic debemus ędificare. Primo: quia ibi nō est inuidia necꝫ liuor necꝫ altercatio de terminoꝝ positione: hic autem bella z rixe circa terminos z parietes. Unde Hesa. xiii. b. Erat substantia eorum multa: z nō quibant habitare cōmuniter: vnde z facta est rixa inter pastores gregum abrahā z loth. Et Hesa. xxvj. c. Philisthim rixati sunt ꝓ puteis aquę. Item Osee. v. c. Facti sunt principes iuda quasi assumentes terminum. Secunda ratio: quia presentes domos et mansiones relinquere necesse est: illa aūt semper remanet homini. Deut'. xxviii. c. Domum ędificęs et non habitabis in ea. Ezech⁹. xxvj. c. Domos preclaras tuas subuertent. Tertia ratio est: quia presens habitatio marcescit/illa aūt manet inseneſcibilis. Michee. j. c. Transite vobis habitatio pulchra/confusa ignominia. ü. Corinth'. v. a. Scimus quoniā si terrestris domus nostra hui⁹ habitationis dissoluatur/q̄ ędificationē ex deo habemus domū nō manufactā/sed eternā in celis. j. Petri. j. a. Deōm misericordiam suā magnā regenerauit nos in spem viuā in hereditatem incorruptibilē z incontaminatā z imarcescibilē cōseruatam in celis. Quarta ratio Chryſ. est: quia hanc inopes nō potest fabricare: illā ꝓ q̄ duos obolos est fabricare: sicut vidua Luc'. xxj. a. Propterea suffocor/quoniam tot nobis ꝓpositis bonis pigritamur z desides sumus: z qualiter quidē hic claras possideam⁹? dom⁹ omnia agimus: qualiter aūt in celis saltē paruū habeamus domicilium/non curamus necꝫ sollicit sumus. Quinta ratio: quia in loco bono z in bona z famosa ciuitate bonū est ędificare nō in deserto: id est in mūdo. Unde Chryſ. Dic mihi: nō velles habere domum hic/vel in deserto vel in via paruarū ciuitatū? Estimo q̄ in regalissimis ciuitatibus: z vbi maior est copia. Ego autem te in ciuitatem ducto talē cui⁹ fabricator z cōditor deus ē: Heb. xi. c. Illic domū pure fabricant manus. Sexta ratio ē: quia ibi est bon⁹ rex z bona lex z boni vicini z inhabitatores. Unde Chryſ. Artifex est optim⁹ z valde [illegible] de his q̄ tibi ꝓsunt: nemo tibi ędificanti inuidet. Illic no ciues habes omnes martyres/plebem angelorum z archangelorū. Propter hoc igit omnia in pauperes euacuem⁹/vt illis fruamur tabernaculis. Luc'. xvj. c. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

notus: Sed quare sanauit dominus plures pauperes ⁊ diuites? Quia aliam habent gratiam diuites: id est opes. Unde chrysostom⁹. Pape de dei clementia ad quos descēdebat: in hoc iudeos obstrues/quoniam nō ꝑclaras neq; insignes neq; principes eligēs: sed ⁊ ignobiles cade m dignabat. puidē-

tia: Etēsi in salutem
oim venerat/nō diui-
tū tm. a ¶Alij dicebāt: qz hic est:
q sedens mendicabat.
b ¶Alij autē/ dice-
bāt. ſ. nequaq̄: sed
similis ē ei⁹. Chry-
sostomus. Inopina-
bilitas in incredulita-
tē ducebat. Et sicut
dicit Aug⁹: qz oculi
aperti vultū ei⁹ mu-
tauerant. c ¶Ille
vero dicebat: qz
ego sum: ille cęcus
icz. Vor grata ne dā
nareł ingratus: id ē
per ingratitudinē: si-
cut cęcitas fuit in-
gratus: Esa. xxxix. c.
Chrysostomus. Nō
verecūdatus est iste
de priori cęcitate/ne-
qz formidauit furoꝛē
plębis/neq; ostēdere
seipsū vt ꝓdicet būfactoꝛē. d ¶Dicebāt ḡ ei: Quō apti
sūt tibi oculi. i. quō vides? e ¶Rūdit: nescīs modū/ sz
factū. f ¶Ille homo ā dicit iesus lutū fecit ⁊c. Chry-
sostom⁹. Quid dicis: homo talia operat? Sed nihil magnū
interim nouerat de eo: ideo hominē vocat. Et nota q̄ iste nō
nosebat christū/sicut nec paralyticꝰ. ē. v. b. Hoc aūt fiebat:
quia semp recedebat curans iesus/vt oīs suspitio signoꝛū tol
leret. Qui ēm ignorabāt eum/nō ꝓdicarent neq; laudarent eū
nisi per facta miracula. g ¶Lutuz fecit ⁊ vnxit oculos
meos. Chrysostomus. Unde q̄ verax est: nō dicit vnde fecit
lutū: qđ ēm nō nouerat nō dicit: neq; ēm sciuit q̄ in terrā expu
erit: sed q̄ vnxit tactu dicit. h ¶Et dixit mihi: Vade ad
natatoriā siloe ⁊ laua. Et hoc auditus testatus est. Sed
vnde cognouit eius vocem? Disputatione/ q̄ fiebat ad disci-
pulos quādo quęsierunt: quis peccauit: hic/aut parentes eius
⁊c. i ¶Et abij ⁊ laui. ꝑm ꝓceptum eius/et video: Ecce
factū dicit sed nō modū. k ¶Et dixerunt ei: Ubi est il-
le: Chrysostomus. Hoc aūt dicebant iam occitionē medi-
tantes aduersus eum. l ¶Ait: Nescio. Ecce qualiter om-
nia cęcus veraciter respondet: non ēm nouerat cum. Christus
ēm recesserat cū ei lutum imposuisset. ꝓpter quod reddit in-
suspicabile testimoniū cęci: q̄ etiā ignoto testabat. Itē Chry-
sostomus. Christus nō aderat his qui curabant in mo: rando:
nō ēm gloriā fructificare volebat: neq; turbam sanatoꝛū duce
re secum: neq; ostentari: in quo docet nos vanāgloriā fugere.
m ¶Adducunt eū ad pharisęos qui cęcus fuerat: vt
eoꝛum iudicio factum ꝓbaret: vt dicunt quidā: Sed verius
est q̄ vt reꝓbaret iterum. Unde Chrysostomus. Volebāt
christum inuenire ⁊ capere vt ducerent eū ad sacerdotes: vn-
de ⁊ quęsierunt: Ubi est ille. Sed quia hoc nō fūt potiti/du
cūt ipm cęcū ad pharisęos quasi vehementi⁹ interrogaturos.
Ꝓpterea ⁊ euāgelista dicit: n ¶Erat aūt sabbatū ąn
lutū fecit iesus/⁊ aperuit oculos ei⁹: p hęc ostendens gnā
tiosam eoꝛū mentē ⁊ cautam ꝓpter quā quęrebāt christū: qz
habebāt occasionē reꝓhendēdi ⁊ detrahendi miraculo p estī-
matā legis ꝑfuricationem. Et q̄ calūniari occasione sabbati
vellēt/patet: quia pharisęi videntes eū/ statim querūt qualiter
aperuerit oculos eius. Unde sequit: o ¶Iterū ergo iter-
rogabāt eū pharisęi/quō vidisset: ubētes rūdere quid
egūsset i eo/vt sic occasionē sumerēt detrahēdi ab operatiōe.
p ¶Ille aūt dixit eis: Lutū posuit mihi sup oculos/
⁊ laui/⁊ video. Successiuē loquit illis q̄ pr⁹ plebi: qz iā au
dierāt: vnde neq; nomē iesu dicit neq; ꝑfectū. Chryś. Coram
turba pr⁹ sine periculo iterrogabat/nō ita m[illegible]nū erat ꝓpta-
tē dicere: sz mirabile ē q̄ nūc coꝛā pharisęis [illegible]xplo/i timo
re cōstitut⁹ neq; negat neq; contrariū dicit ꝓtorib⁹. Ad q̄ ēm
addūxerāt eū coꝛā pharisęis/vt negatuꝛū coꝛā eis. Cōtrariuz

aūt passi sunt eoꝛ: qō nolebāt/certius didicerūt ꝓ iterationem.
q ¶Dicebāt q̄ ex pharisęis ąđā. Glo. nō oēs: qz q̄đā in-
ungebant: sz ifti nec videtes nec sunceli erāt. r ¶Nō est hic
hō a deo/vel/ex deo: q. i. qz/sabbatū nō custodit. Ma-
ligne loquebāt: qz factū silētes/eā q̄ estimabāt legis ꝙuarica-
tionē in medio ferūt.
Nō ēm dicūt: qm̄ in
sabbato curat: sz qm̄
sabbatū nō custodit.
s ¶Alij aūt dice-
bāt: q̄si opponētes
ꝓdictis. t ¶Quō
pōt hō peccatoꝛ hęc signa facere ⁊
ambecalliter rūdēt:
A signis ēm solū in-
ducebāt nō a doctri-
na. Adhuc ēm homi
nē estimabant purū:
qz nisi purum hoiem
crederēt/haberēt alt
ter rūdere. ſ. q̄ sabba-
ti dōs erat/ ⁊ q̄ sab-
batū fecerat: sz nōdū
hāc habebāt mētē/q̄
de⁹ esset. Itē nullus
eoꝛ audebat ea q̄ cre
debat manifeste dice
re: neq; i enūciatiōe
sed cuz ambiguitate
⁊ sub interrogatiōe.

Ūñ dicūt: Quō pōt ⁊c. Barbares q̄dē ꝓpter amoꝛē princi
patⁿ: ne. ſ. ei amitterēt ⁊ eīcerent de synagoga ⁊ publice no
rarent. v ¶Et schisma erat iter eos. i. dissensio. Chryś.
Hoc schisma primū incepit i ꝓplo: deinde in ꝓncipib⁹. Et hi
q̄dē dicebāt: qm̄ bon⁹ est: alij ño/nequaq̄: sz seducit turbas. ā.
vū. b. x ¶Dicūt q̄ cęco iterū: qugrētes calūniā/vt ille de
synagoga pellerēt: vt dicit Glo. Sz ꝑm ḃ exponit de icredu
lis pharisęis ⁊ magnatib⁹. Sz ꝑm Chryś. illi lo quunt: q̄ dixe
rūt: Quō pōt hō pctōr hęc signa facere: Nō audentes
ēm ipi defendere christū ꝑbo suo/eū q̄ virtut[illegible] fusce
perat in medio ducūt ⁊ iterrogāt: vt ipse reitel[illegible] Ut di
cūt: y ¶Tu ād dicis de illo ā aperuit oculos tuos:
Nō dicūt sicut alij: Qui sabbatū nō custodit. z ¶Ille aūt
dixit/eis: qz ꝓpheta est. Cōstāter exprimit qđ sentit: tamē
nōdū inunctus vt crederet filiū dei: vt dicit Glo. a ¶Non
crediderūt q̄ iudei de illo/qz cęcus esset ⁊ vidisset/do
nec parētes ei⁹ vocauerūt ā viderat. i. eius q̄ cęcus fue
rat ⁊ viderat. Et vide quot modis rēptāt miracula obumbra-
re ⁊ destruere. Et ēm conati sūt ꝙ modū illuminatiōis subuer-
tere cęcū/dicētes: qualiter aperit oculos tuos. i. nūqđ ꝑfigio
aliq̄? Ubi ēm i facto nihil habētes detrahere/conant detra-
here mō curatiōis/dicētes: Nō eīcere cū demonia nisi in de
elębub. Matth. xii. b. Et hic silr nihil aliud habentes dicere/
ad tps desīgnāt/dicentes: Qm̄ soluit
sabbatū: ⁊ iō pctoꝛ est ⁊ nō ex deo. Sz
qz ḃ inane apparuit crimē q̄buśdā qui
aderāt/vndiq; cōpediti ad alios venīūt
stulti⁹ ⁊ iuerecūdi⁹: vt dicāt eū nō fuis-
se cęcū ⁊ vidisse. Et ḃ ē qđ dicit cuāge-
lista: Nō crediderūt q̄ ⁊c. Sz si nō
credebāt cū fuisse cęcū ⁊ illuminatū/q̄-
liter ꝛcusabāt q̄ sabbatū nō obseruat:
qz in sabbato curabat? Ecce mēdaciū
vbiq; sibūpsi obuiat: ⁊ p ea q̄ nocereve
ritatē videt: ipam clariozem oñdit: qđ
vtiq; ⁊ nūc factū ē: Pr⁹ ēm a vicinis
⁊ q̄ cū viderāt inquisierāt. Et qz posset
alios dicere: vicini ō eo forte erāt decep
ti silitudine: silē ⁊ qđā dixerūt: Nec q̄q̄
sz silis eius ē. ſ. eodē. b. ducūt i medii
parētes ei⁹: A parentib⁹ qđē volētes
ꝙbortiuū facere miraculū. Sz ex ḃ ma
gis est cōfirmatū: qz cōfessi sūt q̄ filius eoꝛ erat ⁊ cęcus nat⁹.
b ¶Et interrogauerūt eos. Chryś. Uocātes ⁊ statuētes
in medio: vt agoniā ⁊ timoꝛē imitterēt eis/cū multa vehemē
tia ⁊ furoze inducūt interrogationē. c ¶Dicentes: Ihic ē
filius vester quē vos dicitis: quia cęcus natus est.
¶ Nō dicunt

dixerat: ꝓpheta est: modo dicit/si peccatoꝛ est nescio. Solu-
tio. q. d. nihil ꝓ eo dico: nūc ipsum beneficiū vos condēnat: et
eum non esse peccatoꝛē probat. Unde dicit: Unum scio: qz
cęcus cum essem modo video. q. d. de me dico: sed ipsū
opus quod scio cum fecisse ostendit q̄ non est peccatoꝛ. Unde
per hoc insuspicabilē
scipsum fecit: ⁊ testi-
moniū incoꝛruptum
vt nō gratificās sed a
re testās. t ¶Dixe-
runt ei ⁊ illi: Quid
fecit tibi? Chryso-
stom⁹. Quia nequi/
uerunt euertere neq;
destruere quod factū
est miraculū / rursus
ad ꝓius veniūt/ ꝑm
modū curationis cir-
cūscrutātes: quemad-
modū quidam canes
venatici fallaciter cō-
clusam bestiā vndiq;
inuestigantes: ⁊ nunc
q̄dē huc/nūc aūt illuc
circūcurrētes ad ꝓi-
oꝛes redeunt sermo-
nes. Et dicūt: Quid
fecit tibi: Quo-
modo aperuit tibi
oculos: quasi num
ꝓstigio aliquo? Si-
cut dicebāt Matth.
xii. b. In beelzebub
ꝓncipe demonioꝛū
⁊c. v ¶Respōdit
eis: Dixi vobis iam ⁊ audistis: Quid iterum vultis
audire. q. d. non respondebo non attendentibus et inaniter
interrogantib⁹/non ꝓo discēdo tel ꝓ cauillādo. Aug⁹. Stro-
machatur iam cōtra duriciam eoꝛū et cęcos iam non serens.
v ¶Nūquid ⁊ vos vultis disci-
puli eius fieri: qui ita inquiritis de
eo? Et supplendū est: sicut et ego volo
discipulus eius fieri. Per hoc ēm q̄ di
cit/et vos/ seipsum in discipulorū cę-
tu ordinat. Itē in hoc versu conuitiat⁹
est eis/⁊ percussit sufficienter: qz ēm no
uerat quoniā hoc eos valde pcutiebat
tangere eos cum superabundātia vo-
luit. Chryś. Uides ꝓpalationē medici ad oēs scribas ⁊ pha- Al. medaciū
risęos: ita forte ⁊ patens q̄d est veritas: ita imbecille mēdaciū.
Nā veritas ēsi cōtingentes. i. viles assūpserit/claros eos vi-
ctores ostēdit: Mendaciū ño etsi cū fortibus fuerit qui tuenē
illud imbecilles eos monstrat. y ¶Maledixerūt ergo ei
⁊ dixerunt: Tu discipulus illius sis. Et ꝑm coꝛ suū: id ē
ꝑm opinionē suā maledixerūt ei in hoc q̄ dixer⁹: Tu discipu
lus illius sis: vt dicit Glo. Uel aliter ꝑm litterā. z ¶Ma-
ledixerūt ergo ei. Et ḃ etiā dixerūt ei: Tu discipulus ⁊c.
Hic dicit Aug⁹ in originali: Maledictio hęc sup nos veniat
⁊ sup filios nostros. Reñ. xxvii. b. In me sit hę maledictio fi-
li mi. y ¶Nos autē moysi discipuli sum⁹. In ḃ volūt
ostendere q̄ christus ꝓrarius sit moysi ⁊ cęcus si chr⁹to ad-
hęret: sed mentiunt: quia si discipuli moysi essent/christo cre-
derent: quē moyses nūciauit/ Deut. xviii. c. Unde. ō. v. g. Si
crederet⁹ moy⁹i/crederetis forsitan ⁊ mihi. Cauśam autē sub-
dunt: quia potīus adhęrendū est certo
q̄ incerto: Ūñ dicūt: z ¶Nos sci- Chryś. Nos nouī-
mus/quia moysi locut⁹ est deus: mus ⁊c. nō dicūt/au-
id est qđ moyses docuit/a deo accepit. diuim⁹: ⁊ tū ea audie
a ¶Hunc autem nescimus vnde rūt nō nouerūt.
sit: id est cuius auctoritate dicit ⁊ facit
ea que dicit ⁊ facit. ō. vū. d. dixerūt: Hunc scimus vnde sit: hic
dicūt se nescire. Sed nescire dicimur q̄ abūcimus. Uel nescie/
bant eius diuinitatē: vel mittentis auctoritatē dicebant se ne/
scire/cū tamen nō[illegible]erent eius ortū ꝑm carnem. Unde Chryś.
Quō scit/ moysi locut⁹ ē de ⁊ B. pgenitoꝛib⁹ ait: vos ea q̄
ex au/ditu fi[illegible]. vt scītes certificat/: ea ño q̄ a viſu/minoꝛa puta
tis: ⁊ nimiꝛū illa qđē nō nouist⁹/ sed audistis: ḃ aūt nō audistis
sed videtis. Unde de hoc irridet eos cęcus: sicut ſtatim dicit.
¶ Rūdit ille ḃ

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S a ¶Respōdit ille hō ⁊ dixit eis: In hoc cū mirabile est: q⁊ vos nescitis vnde sit. i. nescire vos dicitis. Vel/ nescitis. i. nō creditis vel approbatis q̄ a deo sit/ vel q̄ deꝰ. b ¶Et/ tamē/ aperuit oculos meos. Chrys. Ubiq; signum circūuertit: q⁊ hoc falsificare nō poterant. Ad hoc syllogizat q. d. mirū est q̄ vos nō nouistis vnde sit: cū tot ⁊ talia signa faciat q̄ nemo quātūcūq; inſignis vel illuſtris et glorificatus apud vos facere pōt vel potuit. c ¶Scimus aūt q⁊ peccatores deus non audit: i. merita eoꝝ nō exaudit. Chrysosto. Quia diserāt supra: Qualiter potest homo peccator talia signa facere: illorum assumit iudiciū, pp̄ter eoꝝ reminiscēs verboꝝ. q. d. opinio hęc et mea ⁊ vestra est cōmunis: in hoc pmanete. d ¶Sed si quis dei cultor est: vel/ in deū pius est/ q̄ fidē. Et q̄ in deū se esse pios iudęi dicebāt/ adiecit: e ¶Et volūtatē eiꝰ facit: quia nō sufficit fides sine opib⁹: Jaco. ij. d. f ¶Hunc exaudit. Ex hoc intēdit cōcludere: sed relinquit eis cōclusionē: q̄ ex quo eū deus exaudiuit/ nō est peccator. Ad hoc facit illud Prouer. xv. d. Lōge est dñs ab impijs: ⁊ orationes iuſtoꝝ exaudiet. Jtē Pſ. Pſ. 33. Oculi dñi sup iustos: ⁊ aures eiꝰ in p̄ces eoꝝ. Jtē Eccl. xv. c. Pſ. 65. Mō est speciosa laus in ore peccatoris. Jtē Pſ. Iniquitatē si aspexi in corde meo nō exaudiet dñs. Sed cō. 3. iij. Regl. xiij. a. Depcatus est ioachaz facie dñi: ⁊ audiuit eū dñs. Et. j. dicit: Verūtamen nō recessit a peccatis hieroboam. Item. ū. Paral. vj. g. Si peccauerint ⁊ orauerint/ dimittas pplo tuo q̄uis peccatoꝝ: Tu es cū deus meꝰ. Item Interl. dicit hic: Deus peccatores ⁊c. Adhuc inuenꝰ: q⁊ peccatores deꝰ audit/ vt publicanū confitentē: Luc. xviij. c. Sol. Deus peccatores pnitentes audit: sed peccatores manentes nō audit. i. merita eoꝝ nō exaudit: nec eā meretur exaudiri/ licet aliquando dñs eis tribuat sua gratia q̄ petunt. Se-

Chrys. Elcuat ⁊ extollit miraculum dicens: A seculo ⁊c. Si ergo confitemini q̄ deꝰ pctores nō audit/ hic aūt miraculū fecit et miraculō tale quale nullus hoim fecit: manifestum est q̄ ois vincit virtute et q̄ maior ē q̄s ꝑm hominē virtus.

quit: g ¶A seculo nō ē auditū: q⁊ quis aperuit oculos cęci nati. Cęci forsitan aperuit quis: sed nō cęci nati. q. d. res magna est ⁊ noua. Ūñ/ h ¶Nisi esset hic a deo/ missus vel aliq̄d diuinū habēs. i ¶Nō poterat facere quicq̄ talc: quale. ſ. nemo aliꝰ vnq̄ fecit. Simile. ē. iij. a. Nemo pōt hęc signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cū eo. Nec obest q̄d dicit de malis: Matth. vij. c. Nōne in noīe tuo ꝓphetauimꝰ ⁊c. Christus em̄ in ꝑtate et ꝓpria auctoritate faciebat miracula q̄lia nemo fecit: sed mali miracula faciūt ministerio. k ¶Respōderūt et dixerūt ei. Chrys. Donec expectabāt eū negaturū/ side dignū reputabāt et semel et secūdo vocātes eū: quia vero veritatē locutꝰ est in nullo cōfusus: q̄s eū maxime admirari oportebat/ tunc cōdēnāt dicētes: l ¶In peccatis natus est totus. i. natus es cęcus ꝑ peccatis parentū: vt dicit Glo. ꝑm q̄d illi putabāt: m ¶Et tu doces nos: quasi indignū est vt tu pctōr/ et a pctōrib⁹ natus doceas nos. Chrys. Quid est/ In peccatis natꝰ ē totus? In. ꝙ cęcitatē exprobrāt irremissle: ac si dicerēt: a prima ętate in peccatis es tu: ostendentes q̄s ꝓptera factꝰ est cęcus: q⁊ rationē nō habebat. Et vide qualiter falso de arrogātia eū notāt/ dicētes: Et tu doces nos. Quid em̄ dixit hō? Nō em̄ ꝓpriā mentē exposuit: nōne cōmune iudiciū scrutatus est/ dicens: quasi nouimꝰ q̄s pctores deus nō audit? nōne ea q̄ ab eis dicta sūt in medium duxit? n ¶Et eiecerūt eū foras: quasi nō solum cōsiliarii sunt/ sꝫ ⁊ ꝓsecuti sunt turpiter expellentes. Chrys. Vides ḡcō nē veritatis qualiter inopia ꝓhię ꝓhibitus nō fuit/ vel facta est ꝓhibitio: quāta audiuit/ quāta passus ⁊c. p verba ⁊ per opa: ⁊ qualiter nihilominꝰ testat⁹ ē. Hęc aūt scripta sūt vt et nos imitemur. o ¶Audiuit iesus: q⁊ eiecerunt eū foras extra rēplū: p ¶Et cū inuenisset eū/ quasi quęsituꝰ. Hoc em̄ ꝑbo innuit euāgelista: q̄s ꝓpter ꝙ venit: vt. ſ. ei loquerē⁊:

a nescimus vnde sit. Respondit ille homo ⁊ dixit eis: In hoc em̄ mirabile est q⁊ vos nescitis vnde sit/ et aperuit meos oculos. Scimus aūt q⁊ peccatores deus non audit: sed si quis dei cultor ē ⁊ vōluntatē eius facit/ hunc exaudit. A seculo nō est auditū: quia quis aperuit oculos cę

b ci nati. Nisi esset hic a deo non poterat facere quicq̄. k Respōderunt ⁊ dixerunt ei: In peccatis natus es totus: et tu doces nos. Et ēiecerunt eum foras. Audiuit iesus: quia eiecerunt eum foras: et cum inuenisset eum/ dixit ei: Tu credis in filium dei? Respondit ille et dixit:

q ¶Dixit ei: Tu credis in filiū dei? Chrys. Qui ꝓpter veritatē ⁊ christi cōfessionē opprimunt/ hi maxime honorāt: Sicut em̄ q̄ diuitias pdit/ ille inuenit: ⁊ q̄ aīam odit/ ipse est qui amat: ita q̄ cōuitio opprimit/ hic maxime est q̄ honorat. Ō ⁊ in isto cęco factū ē. Eiecerūt em̄ cum, iudęi ex rēplo: ⁊ inuenit eū ḡnatorē rēpli. Eiectus ē a cōsistorio pe ſtilētioso ⁊ potiꝰ salutari. Forte dehonoratus est ab his q̄ christū dehonorauerāt: ⁊ honorat⁹ ē ab angelorꝫ ḡnatore: talia sunt ſimia veritatis. Sz grit ꝗ Chrysostom⁹: quō interrogat eū an credat post tot verba fidei ad iudęos? Et soluit q̄ nō ignorās ḡrit de fide eiꝰ: sz laudans ⁊ volēs seipm̄ notū facere: ⁊ ostēdēs q̄m multū approbat eā fidē. q. d. cōuitiata ē mihi plebs tanta. Sed nulla mihi cura illorū: vnius mihi cura est sz vt tu credas. medio est em̄ vn⁹ facies volūtatē dei q̄ mille iniqui. Tu/ inq̄t/ credis in filiū dei: vt ſcens ⁊ acceptās q̄ dicta sūt: Jta ei interrogat. Et nota q̄ in ꝗ trahit eū ad amorē suiꝰ ſius. Nō em̄ dicit: Crede: q̄ seruis dici potest/ sed interrogādo. Credis in filiū dei: q̄s amicis dici soler. r ¶Respondit ille ⁊ dixit: Quis est dñe/ filiꝰ dei/ vt credā in eū? Scom Aug⁹ iste adhuc inunctus bis verbis offendit se iam dudum coꝝ ad credendum ꝑaratū habuisse: sed in quem credere deberet/ ignorasse. Eccl. ij. d. Qui timent dñm ꝓpa-

✠ Jtē loquit Chrys. de studio scripturę ⁊ de resistendo aduersarijs fidei sup illū locū: n ¶Et eiecerūt eū foras/ dicēs: Videt ḡcōe veritatis qualiter inopia ꝓhię ꝓhibitus nō fuit/ vel facta est ꝓhibitio: quāta audiuit/ quāta passus ⁊c. p verba ⁊ per opa: ⁊ qualiter nihilominꝰ testat⁹ ē. Hęc aūt scripta sūt vt et nos imitemur. o ¶Audiuit iesus: q⁊ eiecerunt eū foras/ dicēs: Videt ḡcōe veritatis qualiter inopia ꝓhię ꝓhibitus nō fuit/ vel facta est ꝓhibitio: quāta audiuit/ quāta passus ⁊c. p verba ⁊ per opa: ⁊ qualiter nihilominꝰ testatꝰ ē. Hęc aūt scripta sūt vt et nos imitemur. o ¶Audiuit iesus: q⁊ eiecerunt eū foras/ dicēs: Videt ḡcōe veritatis qualiter inopia ꝓhię ꝓhibitus nō fuit/ vel facta est ꝓhibitio: quāta audiuit/ quāta passus ⁊c. p verba ⁊ per opa: ⁊ qualiter nihilominꝰ testatꝰ ē. Hęc aūt scripta sūt vt et nos imitemur. o ¶Audiuit iesus: q⁊ eiecerunt eū foras extra rēplū: p ¶Et cū inuenisset eū/ quasi quęsituꝰ. Hoc em̄ ꝑbo innuit euāgelista: q̄s ꝓpter ꝙ venit: vt. ſ. ei loquerē⁊: Chrys. In iudicium id est in mal⁹ suppliciū dirit/ ostēdēs q̄m qui condēnauerūt eū vt peccatorē/ ipſi sūt qui condemnati sunt. B Dic aūt dicit duas rēsponsiones ⁊ duas cęcitates: et sensibilē et intellectuā.

Mozaliter

b

Chrys. Quis diligēter ad ecclesiā ꝓuenit auditurus: ⁊ si domi nō legat/ aūt dat aūt his q̄ dicunt/ sufficiet ⁊ annꝰ vn⁹ i experientiā vel peritiā seipsū cōstituere multā. Nō em̄ nūc quidē bas/ cras aūt alias legimꝰ scripturas/ sed semꝑ ⁊ ꝓtinue easdē.

✠ quid opere

A S rabunt coꝝ sua. Scom Chrys. videtur q̄ crederet ꝓius eū esse deū et messiā millum: sed nō nouerat eū ꝑm facie. Qęꝰ em̄ erat ausꝰ venire ad christū: ⁊ postq̄ sanatꝰ est in siloa/ trahebatur a iudęis: ita q̄ vsq; modo nō viderat christū: ideo dicit: Quis ē domine? Chrys. Desiderātis ⁊ valde inquirentis animę est verbū ꝓ quo tot disputauit/ hunc ignorat vt per hoc discas cius amorem veritatis qui sic ꝓ ignorato disputabat: Non enim videratꝰ eum. a ¶Et dixit ei iesus: ⁊ vidisti eum. Chrysostom⁹ personaliter. Sed q⁊ hoc adhuc i manifestū ⁊ indeterminatū erat/ manifestius ḡdurit. b ¶Et q̄ loquit tecū ipse est. Non dixit/ ego sum: sed medie loquitur. c ¶At ille ait: Credo dñe. Nō diperat ei dominus: ego sum qui curaui te qui dixi tibi: vade lauare in siloa: sed omnia illa tacens ait: Credis in filium dei. Et ille ad hoc respōdet: d ¶Credo domine/ in filium dei/ in te. ſ. Unde qualem credidit/ talem adorando indicat. Unde sequit: e ¶Et ꝓcidēs adorauit eū/ vt deū ⁊ vt filiū dei. Chrys. Me quis ęstimet verbū solū esse quod dictum est a cęco / et non rem: adiecit et opus. ſ. adorationem. Item quia diserat: Credo dñe: ⁊ non determinauerat i quę adoratione determinat. Adorante aūt eo: f ¶Dixit ei iesus/ respondens fidei ipsius cęci/ ⁊ infidelitati phariseorum.

Mozaliter

Pſ. 42.

g ¶In iudiciū ego in hūc mundū veni. i. ad discernendū hūiles a superbis: credentes humiles ab infidelibus superbis. Sic sumitur iudicium in Pſ. Judica me deus ⁊ discerne causam meam de gente non sancta ⁊c. Judicium enim damnationis in fine fiet. Unde. ē. viij. d. Ego nō iudico quēq̄. Vel/ In iudiciū/ ꝑm Chrys. in magnus supplicium. i. in causam suppliciū occasionaliter. h ¶Et q̄ nō videt. i. humiles cęci qui se nō videre putāt:

b

i ¶Videant. i. illuminētur per me lumē. k ¶Et qui vidēt. i. sapientes superbi: vt pharisęi. i. qui per se videre putant ⁊ medicum non quęrunt: l ¶Cęci fiāt/ sua infidelitate ęcentur. Unde li. vj/ dicit cuentum/ non causam. Chrys. In hoc et cęcū vehemētior circa fidem operatꝰ est: ⁊ eos qui sequebantur cū notauit: Etem̄ sequebant eū phariseī: de quibus subditur: Et audierūt q̄dā ex phariseis ⁊c. Sed nota q̄ illd q̄ dicitur hic de dño: Et qui nō vident ⁊c. dicit Esa. vi. c. Excęca coꝝ populi huius: ⁊ aures eiꝰ aggraua: ⁊ oculos eiꝰ claude ⁊c. Jtē Esa. xxvi. b. Dñe exaltetur manus tua vt nō videant ⁊c. Hiere. v. c. Audi popule stulte qui non habes coꝝ: q̄ habētes oculos non videtis: ⁊ aures ⁊ non auditis. Jtē Esa. xlv. c. Quis cęcus nisi seruus meus. Pſ. Obscurentur oculi

Pſ. 68.

eoꝝ ne videant. Chrys. Hoc ⁊ paulꝰ dicit ad Ro. ix. g. Gētes q̄ non sectabant iusticiā apprehēderūt iusticiā: isrl vero sectando legē iusticię/ in legē iusticię nō peruenit. Jtē Ro. xj. b. Isrl non est cōsecutꝰ: electio vero cōsecuta est: ceteri vero excęcati sunt: sicut scriptū est ⁊c. m ¶Et audierūt/ hoc/ quidā ex phariseis/ illi. ſ. q̄ cū ipso erāt. Erāt em̄ quidā supficientꝰ sequentes/ ⁊ facile in contrariū trāsmutati: sicꝫ ⁊ illi q̄ ꝓius crediderūt. ē. vj. g. et postea abierūt. n ¶Et dixerūt ei: Nunq̄d ⁊ nos cęci sumus: sicut alibi dixerunt. ē. viij. d. Memini seruitutis vnꝰ: ⁊ ex fornicatione nati non sumꝰ: Nec hic de cęcitate coꝝ ꝓzali intellexerunt: et in hac verecundantur solum. o ¶Dixit eis iesus/ ostendens/ q̄m melius est cęcos esse q̄ videntes. p ¶Si cęci essetis. i. si cęcos et insipientes vos reputaretis. q ¶Non haberetis peccatū: quia curreretis ad medicū qui venit tollere peccata mūdi. r ¶Nunc ꝙ dicitis quia videm⁹. i. de sapiētia vos iactatis ⁊ iusticia. Et ita/ s ¶Peccatū vestrū manet. i. cęci permanetis in infidelitate. Chrys. Non dixit/ videtis/ sed dicitis quia videris: sicut. ē. viij. g. Quem dicitis/ quia deus noster est. Dic aūt q̄d estimabant laudē esse magnā: hoc ostēdit eis suppliciū ferre: ⁊ de fori cęcitate ꝙsolatꝰ ē cū cęcū. q. d. ad bonū tuū fuisti cęc⁹: ⁊ illi ad detrimētū suū videtes.

✠ quid opere hoc turpius? Filiꝰ a patre docetur deformare seipsum. Item Chrys. Sed aiunt: q̄ iactura est vel quod nocumentum est ludos videre? Propterea gemo/ q̄m negs damnū ęsti matis rem hanc: neq; sensum accipitis malorū: dedit tibi vitę terminū deus ad currendū eum: tu vero inaniter cōsumis eā et vane ⁊ in nullo vtili. Scrutar⁹ adhuc quod ē damnū? Et si argentū paucū cōsumpseris/ simplicitē damnū reuocas: dies aūt tuos consumens integros in sathanicas ꝓpas/ nullū putas facere incōueniens/ cōgruo exīstēre in letanijs ⁊ orationib⁹ cōsumere vitam tuā oēm: Tu vero in clamorib⁹ et turpib⁹ verbis ⁊ pugna ⁊ ioconditate intēperanea ⁊ operibus lasciuis vitā tuā consumis ⁊ in malo tuo: ⁊ post hoc oīa interrogas quod est damnū me/ sciens q̄ nulli rei magis parcere oporteret q̄m tpi. Jtē Chrys. Aurū si cōsumpseris/ poteris rursus recuperare: tempꝰ vero si perdideris difficile id resumes: parum em̄ tēpus ē nobis vita ꝓsens. Sequit: g ¶In iudiciū ego in hūc mundū veni ⁊c. In iudiciū discretionis. i. ad discernendū hūiles a superbis. Jaco. iiij. b. Deus superbis resistit: hūilibus aūt dat gratiā. Dñs em̄ discernit bonos a malis: his dando gratiam/ illis nō: sicut mulier discernit oues ꝙ signationē quarūdā tm. Ūñ Pſ. Judica me deꝰ et discerne causam meā ⁊c. Jtē Signatū ē sup nos lumē vultus tui dñe. Sic sumit hic/ In iudiciū veni. i. dando gratiā discreui. Ūñ subdit: h ¶Ut qui nō vidēt. i. se nō videre reputāt/ videāt lumine gr̄e illuminati. Ūñ. j. Cor. j. d. Quę stulta sūt mūdi elegit deꝰ vt cōfundat sapientes. Et hoc est: k ¶Et qui vidēt. i. videre se reputant:

Pſ. 42. Pſ. 4.

D

¶Cęci fiant. Esa. xxv. g. Aperiet ⁊ nō erit q̄ claudat: claudet ⁊ nō erit q̄ aperiat. Aperit em̄ hūilibus: ⁊ claudit superbis. Jtē Esa. viij. c. Erit vobis in sctificationē: in lapidē aūt offensionis ⁊ in petrā scādali ⁊c. Luc. x. d. Cōfiteor tibi dñe pater celi ⁊ terre: q⁊ absc̄ondisti hęc a sapiētib⁹: ⁊ reuelasti ea ꝓnulis. Pſ. Declaratio sermonū ⁊c. Prouer. ix. a. Si q̄s ē paruulus venier ad me ⁊c. Est aūt multiplex iudiciū. De q̄ habes. ē. vij. c. Nolite iudicare ꝑm facie: sed rectū iudiciū iudicate. Jbi redre. Sequit: q ¶Si cęci essetis peccatū nō haberetis. Cęci. i. simplices et per ignorantiā peccātes/ nō habent tm̄ peccatū: q⁊ scientia rzultū aggrauat peccatū. Pſ. Descendant in infernū viuentes. i. scientes. ū. Per. ij. d. Melius esset eis viā veritatis nō agnoscere/ q̄ post agnitionē retrorsum ꝙuerti ab eo quod eis traditum est sancto mandato. Unde Gregorius. Ubi maius est donum scientię: ibi transgressor maiori subiacet culpę

Pſ. 118. Judicium multiplex

Pſ. 54.

Expositio La. X.

a Amen amen dico vobis: qui non intrat per ostium ⁊c. Jstud capitulum diuiditur in duas partes principales. In prima agit de pastore. In secūda de dedicatione templi. Prima pars diuiditur in tres partes. Primo ponitur metaphora pastoris et furis/ ostij et ouilis ouium. Secundo aperit q̄ ipse est ostium et pastor: et ponit ꝓpzietates pastoris et furis et mercennarij: ibi: Ego sum ostium ⁊c. Tertio ponitur dissentio populi: ibi: Dissensio iterum facta est. ⁊c. Et sic terminatur hęc prima pars. Alia suo loco subdiuidetur. Dicit ergo: t ¶Amen amen dico vobis qui non intrat per ostium ⁊c. Et continuatur sic. Supra arguerat phariseos de cęcitate/ qui ipsum non cognoscebant: ne ergo dicerent ipsi phariseī/ non est hoc a nostra cęcitate q̄ ad te nō accedimus: sed te vt erroneum ⁊ seductorem

Aliter

(✠ fugim⁹: ideo ponit

Aliter: t ¶Amen amen dico vobis: qui non intrat per ostium ⁊c. Phariseī iactabant se esse sapientes et scientiam legis habere: et ꝓpter hoc dicebant se dignos esse pastores aliorum. Sed ois ostendit nō esse pastores nisi illos q̄ intrant per ostium: id est per scin quo percurrit/ tam iudęos q̄m gentiles q̄m hereticos: qui gloriant de magisterio: quia nec sapientia nec obseruantia legis/ nec bona vita valet quicq̄ ꝓter christum/ in quocūq; fuerit sine philosopho sive phariseo qui

✠ docent beate viuere

E ſ fugimus: ideo ponit differentiam paſtoris ⁊ laceratoris ſiue furis: ⁊ concludit per hoc ꝙ non eſt erroneus ſiue fur/ſed paſtor. Dicit ergo: a ¶Qui nō intrat per oſtiū in ouile/vel/in atriū ouium. i. qui nō ſcripturis vtit. c ¶Sed aſcēdit aliūde: hoc eſt/aliā ⁊ non legitimam incedit viam.

r.q.1.§. ordinationes. 23. q.4.c. tres personas. De iure patro. c. relatum

c ¶Ille fur eſt ⁊ latro. Chryſoſtom⁹ Oſtium eſt ſcriptura: atrium autem vel ouile ouium eſt earū puidentia. Scripturas autē vocat oſtiū:

a b q̄ non intrāt ꝑ oſtiū in ouile ouiū: ſz aſcēdit āliunde/ illē fur ē ⁊ latro. Qui autem intrat per oſtiū/ paſtor eſt ouium: Huic oſtiarius aperit: et oues vocem eius audiūt.

Ꝛ Et nota ꝙ dicit/ oues audire: q̄ ſimplices libenter audiunt verbū dei/⁊ obedientes ſunt. Prouer. iij. d. Cū ſimplicibus ſermocinatio eius. Et q̄ dixerat/audiūt/ſubdit quō loquit vocādo. Et hoc eſt: a ¶Et ꝓprias oues vocat nominatim ⁊c. Tria dicit hic per ordinē de paſtore. Vocat ad premia: educit vel emittit a culpa ⁊ ignorantia: ante eas vadit/oſtendēs exempla. Item vocat/quaſi de peccato ad gratiā reuocat ꝙ pnitētiā. Educit de gratia ad ampliorē gratiā: ꝑm illud Pſ. Ibunt de virtute in virtutē ⁊c. Ante eas vadit ꝓparādo in eccl̄o mīſionē eternam: ꝑm illud: Vado vobis parare locū. Item chriſtus vocauit oues in vita ſua ꝓdicando: ꝑm illud Pſ. Laborauī clamans/rauce ⁊c. Cant. vj. d. Reuertere/reuertere ⁊c. Eduxit eas in morte redimēdo de lacu miſerie ⁊ de luto fecis: ꝑm illō Zach. ix. c. Tu dīe in ſanguine teſtamēti tui eduxiſti vinctos de lacu in q̄ nō eſt aqua. Dīn oues iuit in aſcensione/iter in eccl̄o

Pſ. 83. Pſ. 14. a. Pſ. 94.

Aliter

Aliter ✠ Et nota ꝙ dicit/ oues audire: q̄ ſimplices libenter audiunt verbū dei/⁊ obedientes ſunt. Prouer. iij. d. Cū ſimplicibus ſermocinatio eius. Et q̄ dixerat/audiūt/ſubdit quō loquit vocādo. Et hoc eſt: a ¶Et ꝓprias oues vocat nominatim ⁊c. Tria dicit hic per ordinē de paſtore. Vocat ad premia: educit vel emittit a culpa ⁊ ignorantia: ante eas vadit/oſtendēs exempla. Item vocat/quaſi de peccato ad gratiā reuocat ꝙ pnitētiā. Educit de gratia ad ampliorē gratiā: ꝑm illud Pſ. Ibunt de virtute in virtutē ⁊c. Ante eas vadit ꝓparādo in eccl̄o mīſionē eternam: ꝑm illud: Vado vobis parare locū. Item chriſtus vocauit oues in vita ſua ꝓdicando: ꝑm illud Pſ. Laborauī clamans/rauce ⁊c. Cant. vj. d. Reuertere/reuertere ⁊c. Eduxit eas in morte redimēdo de lacu miſerie ⁊ de luto fecis: ꝑm illō Zach. ix. c. Tu dīe in ſanguine teſtamēti tui eduxiſti vinctos de lacu in q̄ nō eſt aqua. Dīn oues iuit in aſcensione/iter in eccl̄o

Pſ. 83. Pſ. 14. a. Pſ. 94.

✠ pandendo: ꝑm

Moraliter ✠ ſi per violentiā introducunt. Et ſignificant ꝙ ſodomitas/ Gen. xix. c. Jam ꝓpe erat vt infringerēt fores loth: Et hoc ad polluendā angelos: q̄ ꝑpter ſpūalitatē ſignificant ſacerdotiū vel ipſos ſacerdotes. Malach. ij. d. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiā: ⁊ legē de ore eius requirēt: q̄ angelus dīi exercituū eſt. Item. j. Cor'. xj. d. Debet mulier velamē habere ſuper caput ſuū ꝓpter angelos. Illi volūt oſtiū infringere: q̄ per ſuam vel ſuoꝝ poteſtatē ꝓfationē vel aliq̄ō beneficiū eccleſiaſticum ſibi volunt vſurpare. Mi angelos polluere volūt: qui dignitatē ſacerdotiū nō verenť infamare: ⁊ hoc vera ſodomia eſt. Cum eīm gra nō ſit gratia/ niſi q̄ gratis data: q̄d magis cōtrarium eſt gratie q̄ id q̄ gratis accipiendū eſt/ q̄ violentiā carnis vel carnaliter rapere vel emere? Quidā eīm rapiūt/vt chorite: de q̄bus Ricer. xvj. d. Idcirco fecit te accedere ad ſe dīns et oēs fratres tuos filios leui/vt vobis etiā ſacerdotiū vendiceris: et oēs gloribus tuus ſtet ꝓtra dīm. Quidā vſurpant/vt rex oḡias: q̄ ideo in frōte lepra percuſſus eſt: et expulſus a regno. iiij. Reg'. xv. a. et. ij. Paral. xxvj. d. Quidam per poteſtatem intrudunt: vt alchimus per bachidem cōſtitutus eſt in ſacerdotium. j. Machab. vij. d. Quidam per ſeruitium corporale vel pecuniale: ſicut iaſon: qui ambiebat ſummū ſacerdotium: et adito rege promiſit ei talenta argenti trecēta ſexaginta: vt dicitur. ij. Machab. iiij. a. Unde hodie ſolent dicere epiſcopis: ſi concedatis illi decanatum illum ruralem/ magis ſeruiet vobis q̄ iſte. Et ſic feciſſe legitur menelaus iaſoni. ij. Machab. iiij. d. Jaſon commendatus regi/cum magnificaſſet faciem poteſtatis eius/ in ſemetipſum retorſit ſummum ſacerdotium ſuperponens iaſoni talenta argenti trecēta. Item chriſtus charitas eſt: quē non querit quę ſua ſunt: vt dicitur. j. Cor'. xiij. d. Quicūq; ergo non querūt quę ſua ſunt: vt ꝓprium/per chriſtum non ingrediuntur. Phil. ij. c. Omnes quę ſua ſunt querūt. Iſti potius ſunt tonſores q̄ paſtores. Jacob erat paſtor: laban tonſor: Unde iacob: id ē chriſtus fugit: cū labā ad tōdēdas oues iuit: Gen. xxxi. c. Matth. xxj. d. Amice quomodo huc intraſti ⁊c. Berſi. Per dictus eſt petro/paſce: ſed nec ſemel dictum eſt/ tonde vel mulge. Item chriſtus eſt veritas. Qui ergo intrat per ſimulationem/ nō intrat per chriſtum: ſicut hypocrite qui ſimulāt religionem habitu ⁊ puerſatione vt ꝓmoueant. Eccl̄. xxxvij. a. O ſſumptio nequiſſima vnde creata es cooperire aridam malicia ⁊ doloſitate illius? Tacb. xxij. b. Confundenť prophetę vnuſquiſq; in viſione ſua cum prophetauerint/ nec operientur vltra pallio ſaccino vt mentiantur. Alij per alios quaſi per litteras commendaticias intrant/vel impetrāt beneficia. ij. Corinth. iij. a. Munquid indigemus cōmendaticīs epiſtolis/ſicut quidam. Item alij per litteras ꝓcuratorias intrant: vt curiales per ꝓces magnatorū. Pſ. De poſt ſtrantes acceꝑit eum. Mon dicit/de p⁹ reges: vel poſt epiſcopos. Item aliqui eligūtur ꝓpter pulchritudinem ſuę perſonę. j. Reg'. xvj. d. dixit dominus ad ſamuel: Ne reſpicias vultum eius neq; altitudinem ſtaturę eius: quoniā abieci eum: nec iuxta intuitum hominis ego iudico. Et poſtea ſequitur: Adhuc reliquus ē paruulus ⁊ paſcit oues ⁊. Item alij/quia largi ſunt in donis/ et ſuperflui in cōuiuiis. Unde Daniel. xiij. d. Nonne videtur tibi bel eſſe viuens deus: an non vides quāta comedit ⁊ bibit quotidie? Item quia dant veſtes et equos et talia. Unde Eſa. iij. a. Teſtimentum eſt tibi/princeps noſter eſto. Item alij ꝓpter alios compremendos: vt ſilij iſrael elegerunt hieroboam vt conculcaret roboam. iij. Reg'. xij. c. Item aliqui eligūt alios ꝓpter ſocietatem vel ſubiectionem: quia credunt eos futuros ſibi ſociales vel ſubiectos: ſicut elegerūt abimelech ſpurium: Judic'. ix. a. Item qn̄ doq; tales eligunt p quos ꝓmoueantur ipſi vel eoꝝ parentes: vt Judic'. xvj. a. Impleuit vnius filij ſui manū: ⁊ factus eſt ei ſacerdos. i. ad vilitatē ſuam. Omnes iſti non intrant per oſtium: ⁊ ideo fures ſunt rem alienam inuito dño cōtrectāres. Sed vtinam ſaltē vrores inde paſcerēt: ſicut iudas. Sed ipſi paſcunt concubinas de bonis chriſti raptas ab ouibus: De quib⁹ Mich. iij. a. Qui violenter tollitis pellem eoꝝ deſup eos ⁊c. Et hoc eſt qō dicitur: Fur non venit niſi vt furetur pelles. i. tpalia: ⁊ mactet corpa/ et perdat animas. Secūdū eſt/ q̄ bon⁹ paſtor cognoſcit oues ſuas: vt ꝓximus: qō tangit ibi: a ¶Et ꝓprias oues vocat nominatim. Et iterū ibi: Et cognoſco oues meas. Sed multi ſunt ſicut ſtultus auriga phgton: de quo dicitur: Nec retinere valet: nec nomia nouit equoꝝ. Sic nec ipſi niſi ſint in martyrilogio ꝓto cōmemoratione alicuius bñficij. Sz ſi diſpenſator⁹ dom⁹ ſummas rerū teneť ſcire: quāto magis ſacerdos animarū: cū ei dicat illud. iij. Reg'. xx. g. Erit aīa tua pro aīa illius. Item Prouer. xxvij. d. Diligēter agnoſce vultum pecoris tui: omnesq; greges tuos cōſidera: non eīm habebis iugiter poteſtatē. q. d. erit quādo dicet tibi: Redde rōnē villicationis tuę. Prouer. xij. d. Mouit iuſtus animas iumētoꝝ ſuoꝝ: q̄ non tm̄ dicit de exterioꝝ noticia: ſed magis de interioꝝ. i. de ꝓſcientia cuius eſt videre. Sed multi ſacerdotes facit exterioꝝ magis intuenť/cum nihil ad eos de illa. Cōtra quos dicit Eccl̄. ix. a. Virginē ne cōſpicias/ne forte ſcandalizeris in decore illius. Sed de interioꝝ noticia intelligit: vt ꝑm qualitatē animę ſciat ſe ꝓformare. Alij eīm indigēt increpatione: alij cōſolatione: alij cōminatione ſuppliciorū: alij dulcedine promiſſorū. Unde Tacb. xj. d. Sume tibi vaſa paſtoris ſtulti ⁊c. Ibi Glo. Perā/baculum/fiſtulā/⁊ ſibilū. Vaſa ilta prudentis ⁊ boni paſtoris ſunt. Sed tunc dicuntur eſſe ſtultis cum quis dignitatem habet ⁊ eius officium nō exercet. Uſus iſtorum vaſorum explanat apoſtolus. j. Theſſal. v. c. Corripite inquietos/increpatione ſacę ſcripture: Et boc ad pnam pertiner. Unde dauid quinq; lapides limpidiſſimos tulit de torrēte in peram: quibus goliam ꝑſtrauit. j. Reg'. xvij. c. Cōſolamini puſillanimes: Hoc ꝓtinet ad ſibilum. Unde Tacb. x. c. Sibilabo eis ⁊ cōgregabo eos. Suſcipite infirmos: Ecce baculus quo ſenes ⁊ itinerantes ⁊ infirmi appodiantur et fulciuntur. Non ſit ergo arūdineus: quia maledicti qui baculum arundineum ponunt in eccleſia dei qui ſuſtentare non poteſt: ſed manum perſorat inuitentis: Eſa. xxxvj. d. Hic eſt ſacerdos vel prelatus carne fragilis: quia caro eſt ⁊ non os vel ſpiritus/virtute et ſcientia vacuus. Manum perforat/ dum corrumpit ſubditoꝝ opera: dum per tales eccleſiaſtica dignitas diffamat. Unde Roma. ij. d. Nomen dei p vos blaſphematur inter gentes. Et ſimitur hoc de Eſa. lij. b. Et Eccch. xx. b. et. xxvj. c. vt dicit Glo. Patiētes eſtote ad omnes: Ecce fiſtula cuius ſolatio labores releuantur. Fiſtula ergo eſt paritia vel ſpes in paritia: quę omnes tribulationes cum gaudio ſuſtinet: vt iſaac copuletur rebeccę. Unde Roma. xij. c. Spe gaudentes/in tribulatione patientes. Hęc fiſtula ſonat paſtorale carmen ⁊ amatorium. Unde Pſ. Et cantent in vijs domini/quoniā magna eſt gloria dīi. Et alibi: In voce exultationis ⁊ cōfeſſionis/ſonus epulantis: qō eſt dū vitam eternam

Pſ. 77. Luc'. 16. a. Pſ. 137. Pſ. 41.

L ✠ ꝓmittit. Per

Universidad de Deusto
Biblioteca

E F ostēdit se oīa possidentē cū pce. a ¶Et cū ppria oues emiserit: de ouili legis ⁊ figuraꝝ ad lumē euāgelij ⁊ pastum ꝑbi diuini: vel ō psortio maloꝝ/vel ō massa pditoꝝ. b ¶Ante eas vadit: dās exēplū/vel ad regnū/vel ꝓmus ꝫ lupū/ꝑmus ad patibulū. c ¶Et oues illū sequunt: qz sciūt vocē eius: sīc cecus audiuit eū vocē ⁊ cognouit. Et nota q̄ ℣rīs ei⁹ faciūt/ad ifray/pastores: qz sequunt oues/nō ꝑcedūt. Ūñ p ℣ vt dicit Chryſ. ostēdit q̄ ō spūali pastu loquit: sīc dicit Matth.x.b. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Oues eīm ad lupos nō solēt mitti. e ¶Alienū aūt nō sequunt: ſz fugiūt ab eo: qz nō nouerūt vocē alienoꝝ. i. nō recipiūt ꝑ voce pastoris. Hoc aūt dicit ꝓpt eos q̄ circa theodā ⁊ iudā sueſt: Oēs eīm q̄cūq; crediderūt eis diſpſi sūt ab eis: vt dicit Act.v.f. Aut ꝓpt illos q̄ post hoc futuri erāt ⁊ pseudo christi. Vt eīm nō dicerēt q̄ ipe christus cēt vnus taliū ꝓpt hoc ſeipm ab illis diuidit. Et ꝓmā q̄dē ponit ad differētiā eā q̄ a scripturis doctrinā: Mā ipe q̄dē p eas eos adducebat: illi ꝫo nō hinc eos attrahebāt. Secūdā ponit differētiā/ouiū obediētiā: Mā eius vocē oues audierūt: qz ei nō solum viuēti ſz ⁊ mortuo oēs crediderūt: alios aūt cōfictum relīquit: sīc iudā ⁊ theodā: Act.v.f. Tertia differētia ē: qz illi vt tyranni oīa facie bāt: ſe ꝫo vt pastor nō tyrannus vel dñūs ḡres: Ūñ fugit nec fieret rer. ℣.vi.b. Et iussit dare cēlum cęsari: Matth.xvii.c. Et dedit ipe: Matth.xvii.d. Quarta differētia ē: qz ipe ꝓ salute ouium venit/vt vitā habeāt ⁊ supabūdāter habeāt/ait: illi ꝫo ⁊ ſsenti eos ꝓuauerūt vita. Ūñ dicit postea: Fur nō venit nisi vt macter. Ūñ ipi ꝓdiderūt eos q̄ crediderūt eis ⁊ fugerūt: ipe ꝫo ita steterit generose ꝓ suis vt animā suā daret. Ūñ dicit: Bonus pastor animā suā ponit ꝓ ouibus suis. Jrē hi q̄dē inuiti ⁊ coacti ⁊ fugiētes passi sūt q̄ passi sūt: ꝫ ꝫo volūtare ⁊ deside rāter. Et has differētias inferius dicit in textu. b ¶Hoc ꝓuerbiū. i. hūc obscuꝝ sermonē: vel hāc cōmunē sermonē/siue hāc metaphoꝝ pastoris: dixit eis iesus. i ¶Illi aūt/ꝑha risęi/nō cognouerūt ād loqrē eis. In q̄ ostēdit se nō esse oues. Chryſ. Cui⁹ gr̄a obscure loquit eis ꝫ: Solo. Per ꝫ ac tētiores facere volēs. Vel ſm Glo. vt cōuincat eos esse cęcos q̄ se videre iactabant. s. ix. g. k ¶Dixit q̄ eis iterū iesus: ea q̄ dixerat obscure ⁊ manifeſte/apiēs. l ¶Amē amē dico vob/qz ego sū ostiū ouiū. Chryſ. Me turberis si se dicit ostiū: ſz ouē dicit se ⁊ pastorē. Cū adduxit nos ad patrē/ostiū vocat: eū ꝑcurat/pastorē. Jrē. s. diximus scripturā esse ostiū: hīc aūt dicit se ostiū: qz ipe est in q̄ ipleteſ sūt scripturę. Ut ſcriptura est ostiū christi: qz ꝑ scripturā q̄s ꝓ ostiū receptus ē ⁊ introductus ad oues. Christus aūt ē ostiū ouiū: qz ꝑ christum habēt introitū ad fidē vl ecclīam vl patrē. Jrē ostiū dicit seqz oēs ꝑ eū. i. ꝑ eius fidē ⁊ volūtatē debēt intrare ad ouile ouiū: id ē ad curā aiaꝝ ⁊ ad ſlationē: sicut apli fecerūt. m ¶Omnes quotquot venerunt: ⁊ non p me: n ¶Fures sunt et latrones: quia venerunt ad rapiendum et occidendum.

ſ Sz nō audierūt

Aliter ⁂ pādēdo: ſm illō Wicheꝫ.ij.d. Ascēdet iter pādēs añ eos. Et Heb.vi.d. Ubi ꝓcursor: ꝓ nobis introiuit iesus ſm ordinē melchisedech. Et nota q̄ dicit/ꝓpas oues: qz eas creauit/redemit/⁊ reformauit. Esa.xlvi.d. Ego feci ⁊ ego ferā. Pſ. Nos aūt oues pascuę ei⁹. Elia ifa: Oues man⁹ ei⁹. i. Det. j.c. Nō corruptibilib⁹ ⁊c. i. Cor. vi.d. Empti estꝫ pcio magno. Aug⁹. Tāti emit vt solus possideat. Vocat noiatim. Dñs ōz iustos vocare ex noīe: qz eos nosc it ꝓ approbatiōe. Ūñ Pſ. Qui nūerat multitudinē stellaꝝ: ⁊ oībus eis noīa vocās. Ūñ Luc. xvi.e. Dives nō noīat: ſz paup lazarus. Pſ. Nec memor ero noīs coꝝ ꝑ labia mea: qz Vocauerūt noīa sua ī terrā suis: ⁊ ideo nō vocant in cęlis. Gręgo⁹. In pplo plus solēt noīa diuitū q̄ paupeꝝ scirīq̄d ē ꝫ ꝫ dñs in euāgelio nomē pauperis nō diuit! dicit: nisi q̄ deus būles nouit atq; approbat ⁊ ſupbos ignorat. Ūñ Luc. xiii.e. Nescio vos vñ sit⁊ ⁊c. Et ecōtra moy si dr: Noui te ex noie: Exo. xxxiii.d. Jrē Exo. xxxv.d. Vocauit ex noie beseleel ⁊c. Et. ij. Timoth. ii.c. Nouit dñs q̄ sūt eius. Luc. x.c. Noīa vra scripta sūt in libro vite. Jdē Phil. i. ii.a. et Apocal. xiii.b. Et educit eas de pcō ad gr̄az: de ꝑcute in ꝑcutē: de exilio in patriā. Pſ. Deduxisti sicut oues pplm tuū. Jrē Pſ. Educ ō custodia aiaꝝ meā: alia ifa: ō carcere. a ¶Et cū ꝓpria oueꝝ emiserit/de egypto. i. de tenebris ignorātię ⁊ culpę/ad lucē fidei ⁊ gr̄ę. b ¶Ante eas vadit/i columna ignis ⁊ nubis: Exo. xiii.d. ad illuminādū ꝫ ignorātiā: ⁊ refrigerandū cōtra cstū pcti. Ante eas vadit/dās exēplū/faciēs qd docuit. Act. i.a. Cępit iesus facere ⁊ docere. Vel ad regnum ꝑcedit: Wicheꝫ.ii.d. Ascender iter pādēs añ eos. Vl/Ante eas vadit: ꝓmus ad tormētum/dās exēplū ꝑmittētię vel patiētię. Unde. j. Pet. ii.d. Christ⁹ passus ē ꝓ nob/vob relinquēs exēplū. Jsego⁹. Prior dibit medicus ne medicinā abhorret ęgrotus. Ūñ. J. xix.d. ꝓmo crucē suā bajulauit: deinde alē. c ¶Et oues illū sequunt/ſcīēs ierit: Apocal. xiii.a. Et ꝑ seuerādo vsq; in finē: Matth. x.c. et. xxiii.b. Jta ⁊ hodie si pastor ꝫiret/grex seqrēt: ⁊ ducē seqrēt miles: ⁊ caput membra. Ūñ. j. Bachab. v.c. Trāſfretauit iudas ꝓ ꝫ oīs pplus post eū. d ¶Quia scīūt vocē eius. Pplus eīm sequit vocē scītā nō auditā. Scit aūt ꝑ visū cū trāſformat in opus. Exo. xx. c. Pplus videbā voces. e ¶Alienū aūt nō sequunt: ſz. i. q̄ alienus ē a deo vita ⁊ doctrina: vt hęreticus/vl antichristus/vl doctor malus. f ¶Sz fugiūt ab eo. i. ab eius suasione ⁊ imitatiōe. g ¶Quia nō nouerūt vocē alienoꝝ: noticia approbatiōis. h ¶Hoc ꝓuerbium dixit eis ie/sus. i. hāc parabolā siue hūc obscuꝝ sermonē vel cōmunē de pastore. Et nota ꝓuerbiū ē locutio generalis ⁊ breuis: aliis in sentētia: aliud in ſupficie ꝫ hoꝝ cōtinēs. Basilius. Prouerbium ē moralis eruditio ⁊ emēdatio vitioꝝ/vitę ꝓbabilis regula: hūanos actus linea dirigēs cautioꝝ. Et postea dicit: Prouerbioꝝ nomē in ꝫbis vulgaribus habere cōsuetudo hominū solet. i. ea q̄ ex traductiōe antiqtatis loquunt. Sz hęc vulgi est opinio ⁊ cōis: nob aūt ꝓuerbiū ē sermo vtilis habēs aliq̄d vtilitatis in apto: plurimū aūt ſnsū ꝓtegēs in occulto. i ¶Illi aūt nō cognouerūt ād loqrē eis: qz cęci erāt. k ¶Dixit ergo eis iterum iesus: qz cęci erāt: ꝓponēs q̄d dixerat: l ¶Amē amē dico vob: qz ego sū ostiū ouiū. i. ꝑ q̄s intrant oues ꝑ fidē. i. vel ꝑ q̄d intrāt ad oues/ad [illegible] ostiū/⁊ ſlationē. Jrē ad ostiū tabernaculi offerunt hostię: Leuit. i. a. Jta ad christū vota ⁊ orōnes. Ūñ finiunt orōnes: Per dñm nostrū. m ¶Quotquot venerūt. Rīdet ad id q̄d posset ei obiici: Nōne fuerunt boni doctores/pīarchę ⁊ ꝓphęę/ꝑ q̄s multi intrauerūt: ⁊ ita fuerūt ostiū? Et ad ꝫ dicit q̄ si boni fuerūt ab eo habuerē. Ūñ dicit: Oēs q̄cūq; venerūt/ſcīēnc. i. ſciter fidē meā: n ¶Fures sunt/rex vel bonoꝝ: o ¶Et latrones. i. occisores animaꝝ ⁊ pseudo ꝓphętę: ⁊ alii seductores. Hier. xiii.c. Falso ꝓphętę vaticinant in nōe meo: non misi eos ⁊ nō ꝓcepi eis. Jrē in eōdē. Visionē mendacē ⁊ diuinationē fraudulētam ⁊ seditionem cordis sui ꝓphętāt vobis.

⁂ Sz nō audierūt

⁂ ꝓmittit. Per sonū huⁱ⁹ fistulę cōplet illō: Ipse q̄z balantū Moraliter
greꝫ obliuiscit esū. Jha sonuerat in aurib⁹ apłoꝝ: qñ obliti sūt accipę panes. i. delectatiōes: vl necessitates etiā corpales ꝫ ętnoꝝ meditatiōe: Matth. xvi.a. Tertii ē: qz oues ꝑcedit: qđ ēē git ibi: a ¶Et cū ꝓpas oues emiserit/asi eas vadit: qđ ē/qñ vita ⁊ doctrīa ꝑcellit/sīē ⁊ dignitate. Ūñ. j. Neꝫ. i. d. Stetit saul ī medio ꝓpli ⁊ altior fuit vniuerso ꝓplo ab ūero ⁊ sursū. Jrē in eōdē: Ecce videt quē elegerit dñs: qñ nō sit et sillis in oī ꝓplo. Hinc ōz gaddit: Josue. j. d. Vos trāsite arma ti añ frēs eros. Jtē Esa. xlix. c. Had accinctus gl̄iabit añ eū. Sz heu hodie q̄ deberēt ꝑcedere/subsequunt/imo ⁊ ꝑsequūt. Et sīc dicit Hiero⁹. Nihil intrā destruit ecclīaꝫ dei/sīc clericos laicis esse deteriores. Esa. xxiii.a. Erit sicut ꝓpls sic sacerdos. Et dicit Bersi. Et vtinam sic/⁊ nō peior ꝓplo sacerdos. Immo ita ē ꝓuerbiū ꝓpli: Nōne possū ꝫ facere cū ꝫ faciat sacerdos me⁹? Ūñ Hiere. xliii.e. Nō si nos sacrificam⁹ regine cęli ⁊ libamus ei libamina: nūq̄d sine viris nr̄is facim⁹? ei placētes ad colēdū eā? Cęlū est ecclīa vel clerus: regina cęli ꝓuidētia carnis ⁊ mūdi ⁊ diaboli: q̄ hodie in clero/sīē in foro dominat. Quid q̄ est reginę placetas libare/nisi q̄ carni/mūdo/diabolo placēt facere? Sz mulieres. i. infirmi laici dicūt: nūq̄d sine viris nr̄is hęc facimus. q. d. a ꝑtis hmōi exemplū sumimus: hi sūt merēnarij q̄ nō ꝑcedūt armati: nec exponūt se ꝓ oībus: hi sūt sacerdotes ꝓducti mercede/falsas nuptias facientes: sacramēta vendētes: a ſaucibus lupi. i. diaboli oues nō

⁂ extrahūt clamore

A F a ¶Sed nō audierunt eos oues: id ē nō secuti sunt eos. Chryſ. Nō de ꝓphetis hoc sicut dicūt hęretici: Illos eīm audierūt ⁊ ꝓ illos crediderūt christo quotquot crediderūt: sed de theoda ⁊ iuda loquit ⁊ de alijs seditiosis. Jrē christus laudādo dicit hoc: Et non audierūt eos oues. Musq; aūt videtur laudasse eos q̄ nō obedierūt ꝓphetis: ſz magis redarguisse. Ūñ patet q̄ hoc dicit nō de ꝓphetis sed de seditiosis. b ¶Ego sum ostiū. Repetit qđ dixerat vt addat: c ¶Per me si q̄s introierit saluabitur. q. d. illi surant ⁊ occidūt ſz ego saluo. Ūñ hic ostēdit differentiā sui ⁊ illoꝝ a fine. Ipse eīm est ostiū per qđ intrāt oues ad salutē tutā. Ūñ subdit: e ¶Et ingrediet ⁊ egrediet ⁊ pascua inueniet. Chryſ. Hoc in apłis sacrū est: q̄ cum ocio ⁊ securitate introierūt et exierūt/vt totius domini facti orbis terrarū: ⁊ nullus eos eiicere potuit. b ¶Fur/aūt/nō venit nisi vt furet/dominatū ⁊ honorē. i ¶Et macter/corpaliter: k ¶Et pdat/ꝑcum ad aīam. Qđ tunc factū est in iuda ⁊ theoda/oībus occisis ⁊ perditis: Act. v. q.d. ipsi sunt fures ⁊ latrones: ego sum ostiū. i. munimentū ouiū. Item ipi furant et occidūt ⁊ corpaliter ⁊ spūaliter hic ⁊ in ſsenti: ego ꝫo saluo ⁊ hic ⁊ in futuro. Ūñ adhuc subdit: l ¶Ego veni vt vitā habeāt/in ſsenti. m ¶Et abundātius habeāt/in futuro. Chryſ. Dic mihi/quid est abūdantius vita? Si regnū cęlorū: sed nondū dicit hoc: nimmo nomē vitę circāuoluit quod erat eis notū. n ¶Ego sum pastor bonus ⁊c. Supra posuerat differentiā sui et furis: hic ponit differentiaꝫ sui et mercennarij. Et sicut primo ostendit se pastorem et ostiuꝫ a fine et vtilitate ouium: ita ostendit hic se pastorē a prompta voluntate standi ꝓ ouib⁹. Unde dicit: o ¶Bonus pastor aīam suam: id est vitā tempalem: p ¶Dat/vel ponit: non inuitus sed libens et spōtaneus: q ¶Pro ouibus suis: pascendis et vnificandis et eruendis a lupo. Vel aliter potest contiuari etiā ꝑm Chryſostomū. Superius ꝓmiserat: ¶Et vitaꝫ habeant/et abundantius habeant: sed q̄ hoc in futuro erat implendum: et ideo nō credebatur ei: idcirco ponit alterū ſcz crucē et ꝑcutem suā: qđ cito futurū erat/vt credatur vnum ab altero: id est vt credat daturus vitā in futuro qui spōte dabat vitam tempalē: et ꝫdicebat mortē suam: quod nō est puri hominis. Tertio ꝓtinuat sic. Diceratꝫ vt vitā habeant ⁊c. sed quia vitā dedit nobis per suaꝫ mortē: ideo subdit de mortē suā: o ¶Bonus pastor animā suam dat ꝓ ouib⁹ ſ suis: a morte

Aliter ⁂ a ¶Sed nō audierunt eos oues/ vere: id est nō crediderunt eis veri fideles. Et nota q̄ ex hoc textu obiciunt hęretici q̄ moyses fuit fur et latro et ꝓphetę: et ideo nec legē nec ꝓpheras recipiunt. Sed de ijs nō loquit: quia ijsti venerūt per ostium/christum. b ¶Ego sum ostiū. Repetit vt addat: c ¶Per me si quis introierit/ ecclesiam: et in ea pseuerauerit: d ¶Saluabit/ in futuro. e ¶Et/interim/ ingredietur/per cōtemplationē: f ¶Et egrediet/per bonas operationē. g ¶Et pascua inueniet/ꝑ studium ⁊ lectionē: vel audiendo ꝺdicationē. Vel/pascua: gratię in ſsenti: ⁊ glorię in futuro. Vel ſm Glo. e ¶Et ingredietur: credendo/ operando: f ¶Et egrediet/ad pugnā ꝓtra hęreticos. Vel/ Ingredietur/intus bene cogitando. Et egredietur/ extra exemplo aliorꝫ operando. Vel/ Ingredietur/ in ecclesiam vt hic viuat per fidem. Unde post dicit: Et vitā habeant. Et ingredietur/de ista vita ad eternam. Unde post: Et abundantius vitam habeant. g ¶Et pascua inueniet: ingrediens.

Pſ. 22. Pſ. In loco pascuę ibi me collocauit. Eccl. xxxiii.d. In pascuis vberrimis pascam eas: ⁊ in monub⁹ excelsis israel erunt pascua earum. b ¶Fur/ autez/ nō venit nisi vt furetur/ alicnā rem sibi vsurpando. i ¶Et macter: a fide retrahendo: quia fides est vita. Abacuk. ii.a. Justus in fide sua viuet. k ¶Et perdat/in eterna damnatiōe. Hiere. l.a. Hiez perditus factus est populus meus. Vel/ Furetur/res: ¶Macter/ corpora: Perdat/ animas. Et nota q̄ in istis locis habet deꝑ pastorib⁹ malis/ q̄s vocat fures. Zach. xi.d. O pastor ⁊ idolū ⁊c. Eccl. xxxiii.g. per totū. Hiere. xxiii.a. Ue pastoribus israel qui dispgunt. Hiere. iii.d. Quasi custodes agroꝝ facti sunt. Hiere. l.d. Nō est qui extendat vltra tentoriū meum et erigat pelles meas: quia stulte egerūt pastores. Hiere. xii.c. Pastores multi demoliti sunt vineā meam. Hiere. xiii.d. Ubi grex q̄ datus est tibi ⁊c. Ezech. xiii.a. Nō ascendistis ex aduerso nec opposuistis ⁊c. Hiere. l.a. Grex perditus factus est populus meus: pastores eoꝝ seduxerūt eos ⁊c. l ¶Ego veni vt vitam habeant: in ꝑserti vitā gratię. m ¶Et abundantius habeāt: in futuro vitā glorię. Ps. Gratiā et gloriaꝫ dabit dominꝰ. ē. j. d. De plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiam ꝓ gratia. Zach. iii.c. Exequabit gratiaꝫ gratię ei⁹. J. xiii.d. Pacē relinquo vobis: id est ꝑcis reliquias do vobis in ſsenti/pacem. s. pectoris: pacem meam do vobis: id est dabo in futuro pacem eternitatis. n ¶Ego sum pastor bonus. Sicut aperuit qđ sit ostiū/ qz ipse est ostiū: ita hic aperit qđ dixerit pastor: qz ipse est pastor. Item ꝓius posuit differentiā sui ⁊ furis: hic ponit differentiā sui et mercēnarij/dicens: o ¶Bonus pastor animā suā ponit/vl/dat ꝓ ouibus suis. Chryſostomus. Manet amus sub pastore tali/⁊ securi a lupo erimus. Pastor eīm habem⁹ ita amantē nos vt animā ꝓ nobis det. Cum igitur ⁊ pocs sit ⁊ nos tantū diligat/ quid prohibet nos saluari? Mihil: nisi nosmet desiterimus. Roma. viii.f. Si deus ꝓ nobis quis contra nos. Deus qui iustificat: quis est qui condēnet. J. xv.b. Maiorem hac dilectionem nemo habet ⁊c. Esa. liii.d. Pro eo q̄ tradidit in mortem animam suam: ⁊ cū sceleratis deputatus: ⁊ ipse peccatū multorum tulit. Judic. ix.b.

⁂ Si recte ⁊ bene Moraliter
⁂ extrahunt clamore ꝑdicationis. Quartum est/q̄ ad pascua ducit ⁊ reducit: vnde et dicit: c ¶Et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Prodest enim plurimum gregibus mutare pascua. Ad hęc ducit et reducit/quādo verbo et exemplo instruit: vel quando diuersa sanctorum exempla quasi diuersa fercula proponit. Unde petro dictum est. J. xxi.d. Pasce oues meas: id est maiores verbo. Item agnos: id est infirmiores exemplo: quia pueri solent dicere: da exemplum: quia in eo qui habet verba sine vita: compleur illud/ Prouerb. xxiii.c. Ubi plurima verba/ ibi frequenter egestas. Verba sunt folia: opera fructus. Matth. xxi.b. Ficus habuit folia ⁊ nō fructum. Et quilibet nutritur suo simili: magis autem simile est factum facto q̄ verbo: et ideo facilius ad factū inuitatur homo per factum q̄ per verbum. Eccl. iii.d. In lingua sapientia dinoscitur et doctrina in verbo: et firmamentū in operibus iusticię. Melius etiam inuitat medicus ad bibēdum amaram potionem/cum ipse prior bibit q̄ cum dicit/ bibe. Et vulgariter dicitur alicubi hospitibus: Bibite prius et assecurate hospites vestros. Et ad eūdum melius inuitat qui dicit/veni: q̄ qui dicit/ vade. Unde Pſ. Magnificate dominum mecum. q. d. ego sum socius. Apocal. j.c. Ego iohannes particeps ⁊ socius in tribulatione ⁊ regno. Et Exod. iii.a. dicitur q̄ moyses minabat: id est manuducebat oues ad interioꝛa deserti. Duplex est desertum. Exterius ⁊ interius: qz duꝑliciter deseritur peccatum: et dupliciter agitur pęnitentia: vel superficialiter/quātum ad verba: vel intime et veraciter/ q̄tum ad cogitata ⁊ facta. Oues ergo ad interioꝛa deserti ducere/ est non solum verbo sed etiam exemplo subditos inforꝛmare/et in veram pęnitentiam cordis ⁊ operis/non solū oris inducere. Et hoc est qđ dicitur: Et ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Ingrediuntur per factum: et egrediunt per verbum: et pascua inueniunt/tam verbi q̄m facti. Act. j.a. Cępit iesus facere ⁊ docere. Luc. viii.c. Potens in opere ⁊ sermone. Vel tripliciter est pastus/ꝑm beatum Bersi. Prędicationis/operis et orationis. Unde petro dictum est ter: pasce: exemplo. s. conuersationis: verbo prędicationis: fructu orationis. Quintum ..... q̄ pastor debet animam ꝓ ouibus suis ponere: et ꝫ po se exponere ꝓ eis: qđ tangit ibi: o ¶Bonus pastor animam suam dat ⁊c. id est vitam temporalem ꝓ salute animarum. Sed quomodo hoc faciunt qui ꝓ lucro temporalium ponunt: ⁊ animas ꝓprias ꝓ quibus se

Deserꝛtum duplex

Pastus triplex

Universidad de Deusto
Biblioteca

suis: a morte liberādis. a ¶ Mercēnarius autem z qui non est pastor zc. Chrysostomus. Ponēs ostensiones veri pastoris/duos ponit laceratores. Unum qui fur est: de quo iam dixit. Alium qui mercēnarius est: de quo modo agit. Furrapit z mactat: mercēnarius aūt nihil horū facit: sz faciētibus non resistit. Per furem iudam z tbeodam: z similes seditiosos: p mercennarium iudeorum magistros designat. Abstrūsz se christus distinguit. A fure: quia venit vt vitam habeant z abūdātius habeant. A mercennario: quia oues nō deserit/ sz p eis vitam ponit. Licet em consiliarent eum interficere: tamē neqz a doctrina cessauit: neqz eos qui credebant deseruit/ sz stetit z elegit mori. Propter hoc totiens repetit: Ego sum pastor bonus. Mercennarius autem et qui non est pastor: licet videat/ sz idoluz pastoris. c ¶ Cuius non sunt oues proprie: p curam z sollicitudinē z amorē. d ¶ Videt lupum venientem: id est tyrannum vel damnum/ vel aliquod incōmodum imminens. e ¶ Et dimittit oues: id est exponitas malo relinquit: et fugit: Et/eo fugiente/ lupus rapit et dispergit oues. Et subdit rationem quare fugit/ dicens: b ¶ Mercennarius autem fugit/ quia mercennarius est: id est quia querit q̄ sua sunt: Phil. ij. c. i ¶ Et non pertinet ad eum de ouibus: id est quia non curat de damno ouium vel morte: vel nō sunt sue tanq̄ veri pastoris. Per qđ innuit oues esse suas z sollicitudie z curatiōe. k ¶ Ego sum pastor bonus: nō fur neq; mercēnarius: hoc concludit ex p̄dictis. Deinde/ quia dixerat. ē. eodem: Et oues vocē eius audiūt z sequunt: ne quis dicat/ quid ergo de his qui non crediderūt: Ideo induxit: l ¶ Et cognosco meas: id est scio q̄ a me sunt p̄destinati. m ¶ Et cognoscunt me meę: id est in primo est/ vt conuertant z credant multi. Vel loquit de illis qui iam crediderant: vt apostoli/ z ęcclesia/ z alij. Hoc etiam z Paulus ait/ Roma. xj. a. Nō expulit deus populum suum quem scognouit. Cognouit em dñs eos qui sunt eius. ij. Thimoth. ij. c. Et sumit hoc de Numeri: vt dicit ibi Glo. Vel ym Chrysostomum de Deut'. xxxj. f. vbi dicit: Scio cogitationes eius quę facturus sit hodie anteq̄ introducam eum in terram quā ei pollicitus sum. Sz q̄ dixit: Cognosco oues meas/ et cognoscunt me meę: ne parcm esse mensuram cognitionis estimes: ideo hoc corrigit/ dicēs: n ¶ Sicut nouit me pater: et ego agnosco patrem. q. d. non est in illis z in me par cognitio: licet in me z in patre: quia nisi vellet nos super hoc instruere cuius gratia hoc induxisset. Item quia in multis locis christus seipm ponit in ordine multoz: id est aliorum bonum communiter/ ne quis estimaret q̄ vt homo purus ita cognosceret: ideo hoc induxit: Sicut nouit me pater et ego zc. z ita certissime: vñ scio eum sicut ipe me. Propterea z dixit/ Matth. xj. d. Nemo cognoscit filium nisi pater: z patrem nisi filius: separatim quādam cognitionē dicens: Et talem qualem nullus alius habere potest. o ¶ Et animam meā pono: id est depono a carne: non tamē a verbo. Vel/ animam meam pono: id est vitā expono: p ¶ Pro ouibus meis. Chrysostomus. Cōtinue: id est sępe hoc dicit/ vt ostēdat q̄ nō

Alia expositio.

¶ est erroneus sz ✱ Si recte z bene egisti cum bierobaal z cum domo eius z reddidisti vicem bñficiis eius qui pugnauit p vobis: z animam suam dedit periculis vt erueret vos de manu madiā: hodie letemini in abimelech: z ille letetur in vobis: Sin autem q̄uer'/egrediatur ignis ex eo: z consumat habitatores sichem z oppidum mello. a ¶ Mercennarius autem: qui grit q̄ sua sunt. b ¶ Et qui non est pastor/ licet videat. Zach. xj. d. O pastor z idolū. Vel ita dicit: Mercennarius autem et qui non est pastor: vt p hoc significetur q̄ est quidā mercenarius q̄ vere est pastor. Est em duplex mercēnarius. Unus bonus: qui seruit p mercede eterna. De q̄ dicitur Luc'. xv. d. Quāti mercēnarij in domo patris mei abundant panibus. Et Job. vij. a. Sicut mercēnarius ꝓstolat finem operis sui: sic z ego habui menses vacuos z noctes laboriosas enumerauit mihi. Item Job. vij. a. Sicut mercēnarij dies eius. Alius est mercēnarius malus: qui querit mercedem temporis eius tm: de

Mercennarius duplex.

quo dicitur hic. Et. j. Timoth. vj. b. Estimantes quęstum esse pietatem. Et Osee. ij. c. Corrumpam vineam eius z sicū eius: de quibus dixit: mercedes hę meę sunt. Ezech. xliij. b. Posuistis custodes observationum mearum vobismetipsis. Hiere. xij. c. Seminauerunt triticum: id est verbum dei: z messuerunt spinas: id ē diuitias: quia p lucro docent z ꝑdicant. Eccl. x. d. Jn risu faciūt panem z vinū. c ¶ Cuius non sunt oues p̄prię: sc̄z qui nō amat oues: nec cōmodum ouium tanq̄ ꝓprium. Lanam z lac habent pro suis/ z non oues: id est animas. Ezech. xxxiij. a. Lac comedebatis z lanis operiebamini: z quod crassum erat /occidebatis: gregē autē meum non pascebatis. d ¶ Videt lupum venientem: diabolum vel tyrannū vel hęreticum. e ¶ Et dimittit oues: id est negligit earum salutem: vel localiter: f ¶ Et fugit. Gregorius. Non occurrit resistendo vl' peccata arguendo: quod est fugere. Hiere. xl vj. c. Mercēnarij eius qui versabant in medio eius: quasi vituli saginati versi sunt: z fugerunt simul nec stare potuerunt. Ezech. xvij. a. Non ascendistis ex aduerso: neqz opposuistis murum p domo isrl: Cuz tamen hoc sit officium ꝓstati: z opponere se lupo: id est hęreti/ co/ vel tyranno/ vel diabolo/ vl' peccato. Hiere. j. d. Dedi te in ciuitatē munitam. Eccl. vij. a. Noli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irrumpere iniquitates zc. Unde nota q̄ aaron se opposuit igni: Numeri. xvj. g. et Sap. xviij. d. Sz notandum sicut dicit Glo. pastores non dicuntur fugere/ si cedunt persecutioni/ z seruant se ouium vtilitati: sicut Paulus. ij. Corinth. xj. Quibus etiam corporaliter absentes spiritu ꝓsentes sunt: id est spirituali sollicitudine. j. Corinth. v. a. Nam etsi corpore absens sum: sz spiritu vobiscum sum. g ¶ Et lupus rapit et dispergit oues. Duo dicit: rapinam z dispersionem. Diabolus em aufert bonum z dispergit ad malum. Ad diuersa mala ꝑgit diuidens ab incōmutabili bono. Et sunt due partes iniustitię: pūcere bonum z adhęrere malo. Vel ym Glo. lupus est tyrannus qui corporaliter vastat: z ētū ad hoc dicit/ rapit: vel diabolus qui spiritualiter dilapat/ z ētum ad hoc dicit: et dispergit oues. Subdit autem quare fugiat mercēnarius/ dicēs:

b ¶ Mercennarius autez fugit: quia mercennarius est: id est quia querit sua commoda. i ¶ Et non pertinet ad eum de ouibus: id est non amat vtilitatem earum. Gregorius. Fugit quia timuit: quia temporale plus ęterno amauit. Hiere. vj. c. A minori vsqz ad maiorem omnes auaricię student. Tamen dicit apostolus. ij. Corinth. xij. c. Nō quero vestra sed vos. Et. j. Corinth. x. g. Nō quero quod mihi vtile est sz quod multis/ vt salui fiant. Sequitur: k ¶ Ego sum pastor bonus/ et cognosco meas zc. Ab hoc loco non mutamus expositionem: Sz potest hic sumi thema in synodo. Unde nota tria in quibus ꝓcipue attēditur bonitas pastoris: Jn sollertia pascendi: ii/ diligentia custodiendi: in audacia defendendi. Sollertia pascēdi consistit in nouem. Primum est in dubiorū apertione: vt manifeste doceat z apte ad intelligēdum. Prouerb. xiiij. a. Doctrina

✱ prudētium facilis.

✱ exponunt: Debent etiam esse canes ad arcendos lupos: sz canes muti sunt non valentes latrare: vt dicitur Esa. lvj. d. Immo quod peius ē facti sunt lupi vespertini: qui in vespe nō distinguunt a canibus. Un tempibus nostris nō ē distinguere inf lupum z canē: z ideo magis damnosi: quia credunt esse canes z sunt lupi. Ezech. xxij. f. Principes eius in medio eius q̄si lupi rapientes ꝑdā. Sophon. iij. a. Judices eius lupi vespertinis. Et ym Aug'. dicit lupus aphricanus: q̄ simulat vocē canis pastoris: z sic rapit oues. Similit isti habēt vocē iacob: sz manus clau ad rapiēdum: Gen. xxvij. c. Item ipi deberē esse gallinę ad fouēdum pullos: z sunt vulpes. Un Ezech. xiij. a. Quasi vulpes in deserto ꝓphete tui isrl erāt. Thren. vlt. d. Obtenebrati sūt oculi nri ꝓpe montē sion q̄ disperūt: vulpes ambulauerūt in eo. Sextū ē q̄ oues sociat z diligit. Un dicit:

✱ Et alias oues

Matth. xv. d Luc'. x. d. De pęn. dis. 4. c. hanc sanctam.

Tria q̄ quib⁹ bonitas pastoris attēdit

Moraliter

a ¶ est erroneus sz verus pastor: q̄ et apls q̄ voluit se ostendere idoneū magistrū/ comparās se ad pseudo apl̄os/ a periculis z mortib⁹ seipm ꝓstituit z ꝓbauit idoneū. ij. Cor'. xj. e. Jn plagis supabūdāter: in mortibus frequēter. Jta et hic christus: Mā dicere: q̄m lux sum/ vita sum: putarē luoris apud insipientes. Dicere g̃/ mori volo. i. aīam pono/ nullum luorē habet neqz inuidiā: ideo nō dicunt ei modo: Tu testaris de teipso: testimoniū tuū non est verū. Multis enim ostēdebat ꝑbis ꝓcurationē. i. sollicitudinem z amorē ꝑ ouibus qui ꝑ lapidantibus volebat tradere seipm: ꝓpterea z oportune eā q̄ de gentibus est inducite sermonem/ dicens:

a ¶ Et alias oues habeo/ ꝓdestinatas de gentibus.

Chrysostom⁹ sic dicit: Nō ex ārio ꝟ fiunt: non turberis: differētia enim circa legem sola est: sicut Paulus ait Gal'. v. b. Neqz circumcisio aliqđ valet neqz prepputium.

b ¶ Que nō sunt ex hoc ouili zc. q. d. qđ miramini si hi me debēt sequi: z oues vocē meā audire: qn̄ em z alias videbitis me sequētes z vocē meā audientes: tūc stupebitis magis. c ¶ Ex hoc ouili. i. de pplo vel de ritu z cultu legali. d ¶ Et illas oportet me adducere/ ꝑ apl̄os. Passionē em dñi secuta ē vocatio gētiū ꝑ apl̄os. Chryp.

Hic/ oportet/ non est necessitatis/ sed ei⁹ qđ oino erit demōstratiuū. Jtē p hoc q̄ dicit/ adducere: significat illos displicuos vtroscp. i. iudeos z gētiles z sine pastore. Un z ꝑdicit copulationē futurā sub vno pastore/ dicēs:

c ¶ Et vocē meā audient/ in apl̄is. Nec dicit/ meoz: quia in ipsis ipse loquit. f ¶ Et fiet vnū ouile. i. vna ecclesia de iudeis z gentibus. Et vnde sit ista vnitas/ subdit:

g ¶ Et vnus pastor. q. d. sub vno pastore erit vnus grex. Nō et paulus ostendit/ Eph. ij. c. Ut duos condat in semetipm in vnum nouū hoiem. Item in eodē. Ipse est pax nra q̄ fecit vtraqz vnū. Sequit: b ¶ Propterea me pater diligit: qz ego pono aiam meā. i. volūtarie depono vitā/ vl' alaz a carne/ sed non a ꝑbo: ita tñ/ i ¶ Ut iterū sumā eā. i. vt resurgā. Sz opponit: Quia eadē rōne bonū opus est causa ꝗre dicit de nos diligere: sz hoc falsuz ē: immo ecōuerso: qz nos diligit bonū facim⁹. Jtē ꝗrit Chryp. qđ hoc verbo pōt esse humilitas: si ꝑpter nos dñaroz nostер amari debet: qz ꝑ nobis morit? Quid igit/ dic mihi: Pri⁹ nō amabat/ sz nūc amorē incepit: z nos facti sum⁹ amoris eius causa? Solutio. Quia deus diligit petrū/ bñ operat: z qz bñ opat bñ habet gratiā magis diligit a deo. i. maioz ei gr̃a dat a deo: et maioz gr̃ia ei ꝑparat. Sed qz charitas christi ab instāti cōceptionis sue fuit in summo/ nō dilexit eū deus magis ꝑpter aliqđ opus. Dicimus g̃ ꝑ li/ qz/ et/ ꝓptereа/ vtrūqz est ostensiuū dilectionis: vl' ita q̄ li/ diligit/ dicat effectū ētū ad acceleratione resurrectiōis quā christus meruit humilitate passionis: vt ōi Phil. ij. b. Propē qđ z deo exaltauit zc. Vel sic intelligit: b ¶ Propterea me pr̃ diligit: id ē valde ei placet oblatio quā ego ei offero. i. Sic Chryp. sic soluit/ dicēs: q̄ cōdescēsiue loquit: qz eis ea alienū dicebāt a pr̃e z erroneū: et in ꝓditione illoz venisse dicit: et si nihil aliud eēt/ hoc saltē mihi suasit amare vos/ qz vos ita amamini a pr̃e/ vt ego etiā ꝓpter ꝟ diligar ab eo/ qz ꝑ vob⁹ morior. Jtē p hoc intēdit ꝓstruere z ostēdere q̄ nō inuitus ad ꝟ venit: si em inuitus/ nō eēt amoris factiuū qđ fiebat. Jtē p ꝟ vult ostēdere q̄ patri cū supabūdātia ꝟ placet. Si ꝟo vt bō loquit/ ne mireris: multoties em huius dixim⁹ causa: z rursus eadē dicere supfluū ē z onerosum. Et nota q̄ duo dicit: Pono aiam meā/ z iterū sumā eā: morte volūtariā z resurrectionē. Et ex ꝑte secundū ꝓstruit: a morte resurrectionē: a depositione aīę resumptionē: q̄ em pōt ponere vel nō ponere aīam/ pōt z resumere. Qz aūt in sua potestate z volūtate sit mori ostēdit/ dicēs: l ¶ Nemo/ em/ tollit. i. pōt tollere: k ¶ Eā a me. Hoc dicit: qz bñ sciebant q̄ multoties insidiati ei nō valuerūt eū detinere:

1

git: qz ego pono aīam meam et iterū sumā eā. Nemo tollit eām a me: sz ego pono eā a meipso. Potestatē habeo ponendi eam: z potestatem habeo iterum sumendi eam.

manib⁹ eoz mulier. Unde nota q̄ a ꝓncipio sue ꝑdicatiōis nō dixit: q̄ tūc nō credēret: sz q̄n ab ipīs reb⁹ susceperat testimoniū: qz multoties insidiati nihil potuerūt dicere: tunc hoc dixit: l ¶ Sz ego pono eā a meipso. i. meo volūtate. Esa. liij. c. Oblatus ē qz ipe voluit. Job. vij. c. Suspēdiū elegit aīa mea/ z mortē ossa mea. Ergo electio ē crucis nō coactio. Sz ne aliqs dicat: Tu dicis q̄ tu ponis aīaz a teipso: ita facit z ille q̄ se interficit: iō subdit: m ¶ Potestatē habeo ponēdi eā. i. ego solus dñs sum dimittēdi aīam vel nō dimittēdi: qđ nō ē ille q̄ interficit se: qz z alius silr posset eū occidere. Item licet posset se occidere/ nō tñ resurgere: Un subdit: n ¶ Et ptātē habeo iterū sumēdi eā/ in resurrectione. Et ne putēt eum in ꝓ pri ꝓrarij: z vt ostēdat apō patrē residere aūtē/ subdit:

De cele. miss. facienda.

¶ Hoc mandatum

✱ prudētiū facilis. Ecclj. xx. d. Sapiēs i ꝑbis ꝓducit seipm. Aug⁹ in li. de doctrina christiana. Quid em ꝓdest locutiōis integritas quā nō sequit intellect⁹ audiētis/ cū loquēdi oino nulla sit cā: si qđ loq̄mur nō intelligāt/ ꝑpē ās vt intelligāt loq̄mur. Jtē Aug⁹. Quid em ꝓdest clauis aurea si aperire qđ volum⁹ nō pōt: et qđ obest ligno si pōt/ qn̄ nihil grim⁹ nisi patere qđ clauſuz eſt. j. Cor'. xiij. b. Si incertā vocē det tuba qs ꝓparabit se ad pugnā: Secūdo ꝓsistit in cognitorū brevissima tractatiōe. Un Aug⁹. Sicut ingratus ē q̄ incognita obnubilat: sic onerosus est q̄ cognita inculcat. Un. ij. Machab. vlt'. g. Legētib⁹ si sp exactus sit sermo/ nō erit grat⁹. Tertio ꝓsistit in sentētiarū pondere. Eccl. xxvij. d. Verbis tuis facto statherā. Jtē Eccl. xxj. d. Verba sapientū stathera ponderabunt. Quarto ꝓsistit in ornatus ꝓbor vitatione: z illos q̄ inuoluūt sentētias ymonib⁹ impitis: Job. xxxviij. a. Et Eccl. xliij. d. Ple absēdas sapiētiā tuā i decore ei⁹. Aug⁹ de doctrina christiana. Cauendū est ne diuinis grauibusq̄ sentētiis dū addit numerus/ pōdus detrahat. Numerus ē ꝓportio syllabarū z metroz: z hmōi rhetorici colores. Jtē Aug⁹ ibidē. Jn doctorib⁹ nris ꝟ mihi plus placet q̄ ibi rarissime inuenis eos numeros. Satis em est ei ꝓpē qđ agit/ vt ꝟba ꝓgrutia nō otis eligant industria: sz pectoris sequant ardorē. Quinto ꝓsistit in cōpendiositate. Un Esa. x. f. Cōsūmatio abbreuiata inundabit iustitiā. Sexto in dulcedine z suauitate loquēdi: et in flectēdo eos mānsuetudine. Eccl. vj. a. Verbū dulce multiplicat amicos. Pō. Supueniat mānsuetudo z corripiemur. Aug⁹. Sicut delectat si suauiter loq̄ris: ita flectit si amet qđ pollicetis/ timeat qđ minaris/ oderit qđ arguas/ qđ approbas amplectat: qđ dolendū exaggerat: qđ lętandū ꝑdicas gaudeat: misereat eoz qs miserēdos aīi oculos docēdo ꝓstituis: fugiat eos qs cauēdos terrēdo ꝓponis. Septimo cōsistit in electione pascuoz. Exod. iij. a. Cūqz minasset gregē ad interiora deserti: venit ad montē dei oreb: qđ interꝑtat mēsa: qz in mēsa scꝑturę reficiunt aīę: vel in mēsa gr̃e vel glię. Ezech. xxxiij. d. Jn locis vberrimis pascā eas in mōtib⁹ isrl. Esa. xxv. c. Pascent in possessione sua i die illa. Possessio nra ē paradisus. i. in sermonib⁹ de dulcedine padisi. Sz qđā sūt siles fratrib⁹ ioseph: q̄ pascūt gregē dñi in dothaim: qđ interꝑtat defectio. i. in mūdanis: Gen. xxxvij. d. Octauo ꝓsistit in cpanea educatione ad pascua. Nō em sp est aptū ducere eas ad pastū. Luc'. xij. f. Quis putas ē fidelis dispēsator z prudēs quē cōstituit dñs sup familiā suā/ vt det illis in tpe tritici mensurā. Nono ꝓsistit in cōgrua adaptione: qđ est qñ cū lachrymis z cōpassione ꝑdicat vel hortat. Tūc greges adaquant: z tūc cōcipiūt

Psa. 89.

✱ bonū ꝓpositum/

✱ a ¶ Et alias oues habeo zc. Sic debet abbas cōiungere inuicē per amorē z pacē monachos et cōuersos actiuos et cōtēplatiuos. ✱ piscopus vero clericos laicos seculares et scholares p pacē sociare: vt impleat illud Osee. j. d. Congregabunt filij israel z filij iuda pariter: z ponēt sibi caput vnū. Cętera omnia patent per primam expositionem.

Moraliter

E ¶ a ¶Hoc mandatum: de omnibus ḡdictis ⁊ ponendi ⁊ sumendi animam: vt dicit Glo. b ¶Accepi a patre meo: id est hoc habeo a patre a quo habeo esse. Scom Chrysostomū: a ¶Hoc mandatum: scz mori ꝓ mundo/ accepi a patre meo. Qualiter igit dicit. ē. eodem: Ego pono animam meam a meipo: Solo. Bonus pastor nō indiget incitante vel mandato: Si vero in hominib⁹ hoc ē/ multo magis in deo. Est ergo a

a b Hoc mandatū āccepi a patre meo. Bissensio iterū facta est inter iudeos ꝓpter sermones hos. Dicēbāt autē

5.7.c.et.8.f. Ma. quidem

c multi ex ipsis: Bemonīū habet ⁊ insanit: Quid eū audi-

h tis: Alij dicēbant: Hec verba nō sunt demonīū habentis. Numquid demonīū potest cecoꝝ oculos aperire:

k

l Facta sunt autez encenia in

m hierosolymis ⁊ hyems erat.

bibitiões addēdo/ne eas ad occasiones peccatoꝝ. Ecclj. vj. d. Vincula illius alligatura salutaris. Quarto in abiectoꝝ reductiõe: qđ fit ꝑ excõmunicatoꝝ ⁊ schismaticoꝝ recõciliationem. Unde hic: Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili ⁊c. Et Eccli. xxxiij. d. Congregabo eas de terris: ⁊ inducam eas in terram suaz. Matth. xij. c. Qui non colligit mecuz/ dispergit. Et tales sunt similes diabolo. Quinto in ouium ḡ perierāt rectitudinē qđ fit peccatores retrahendo a peccatis suis/ ⁊ ab inferno: ꝑm illud Prouer. xxiiij. b. Libera eos q̄ ducuntur ad mortem. Et Eccli. xiij. b. Libera eum qui iniuriam patit de manu superbi: id est diaboli. De his habet Eccli. xxxiij. a. Qđ infirmum erat nō cōsolidastis: qđ contractum est nō alligastis: ⁊ qđ abiectū est nō reduristis: ⁊ qđ perierat nō ḡsistis: cum austeritate imperabatis ⁊ cum potentia. Sexto bonum ꝓponendo. Eccli. xxxiij. d. Qđ pingue ⁊ forte custodiam. Per contrarium ibidem: Quod crassum erat ⁊ pingue occidebatis. Septimum est in vigilantia sollicitudinis. Gen. xxj. f. Ego damnum omne reddebā tibi: quicqđ furtiue perierat a me exigebas: die nocteq; estu vigebar ⁊ gelu: fugiebatq; somnus ab oculis meis. Octauū est in subditoꝝ diligēti examinatiõe. Prouerb. xij. b. Mouit instus alas lumētoꝝ suoꝝ. Eccli. vj. c. Pecora tibi sūt attēde illis: ⁊ si sint vtilia ꝓfuerent apud te. Nonū cōsistit in augmēto ⁊ diminutiõis subditoꝝ diligēti cōputatiõe. Hiere. xxiij. b. Adhuc trāsibūt greges ad manū numerātis. Pauci curant de numero subditoꝝ/ tū dñs reqret. Un Hiere. xiij. d. Ubi est grex q̄ datus ē tibi? Tertia bonitas pastoris ḡ est audacia in defendēdo ꝓsistit in q̄nq. Primū in hereticos expugnādo. j. Reg'. xvij. d. Dixit dauid ad saul: Pascebat seruus tuus gregē patris sui: ⁊ venlebat leo ⁊ vrsus: id est tyrānus vl hereticus: ⁊ tollebat arietē de medio gregis: ⁊ ꝓsequebar eos ⁊ ꝑcutiebā eruebāq; de ore eoꝝ: ⁊ illi cōsurgebāt aduersum me: ⁊ apprehendebā mentū eoꝝ: id est imponebā silentiū hereticis. Secundū est/ vt ꝓncipibus se audacter opponat: sicut helias opposuit se achab ꝓ naboth. iij. Reg'. xxi. f. Et Eccli. xlviij. a. Deiecisti reges ad ꝓniciem: ⁊ cōfregisti facile ꝓtentia ipsorum. Item in eodē. b. In diebus suis nō ꝓmunit ꝓncipē ⁊ potentia nemo vicit illū. Tertiū est litigātes ⁊ discordes compri mendo. Job. xxix. c. Conterebam molas iniqui: ⁊ de dentibus illius auferebam ꝓdam. Matth. v. a. Beati pacifici ⁊c. Quartum consistit in damnum tempale ⁊ periculum coꝝ: pro subditis negligendo. Cant. viij. c. Si dederit homo cōmunē substantiam suam ⁊c. Prouerb. xij. d. Qui negligit damnum ꝓpter amicū iustus ē. Quintū est infamiā maloꝝ cōtemnēdo ꝓ iusticia inimicoꝝ. ij. Cor'. vj. b. Per infamiā ⁊ bonā famā.

¶Facta sunt autem encenia ⁊c. Hec est secūda ꝑs huius capli: q̄ diuidit in quattuoꝝ partes. Primo agit de dedicatione templi ⁊ tempe eius. Secundo de ḡstione iudeoꝝ ſ̄b dola: ⁊ responsione dñi/ ibi: Quousq; animam nostram tollis. Tertio de volūtate iudeoꝝ lapidandi christum: ⁊ q̄liter ostendit se nō esse dignum lapidatiõe neq; blasphemū/ ibi: Sustulerunt ergo lapides ⁊c. Quarto q̄liter ḡ fierāt eum apphendere ⁊ fugit trans iordanē: ⁊ accedentes ꝺdā credidērūt/ ibi: Querebant ergo eum apprehendere ⁊c. Dicit ergo: Facta sunt encenia: id est festa dedicationis templi: n ¶In hierosolymis. Et dicit pluraliter: quia ꝓ octo dies festum ꝓtēdebat. n ¶Et hyems erat. Hoc dicit ad differentiam aliarum dedicationum: que non in hyeme/ sed in autumno in mense septembri: vt in vere/ in marcio scilicet fiebant. Dicit autem Augustinus. Encenia erat festiuitas dedicationis templi. Hzece essencion dicitur nouum: ⁊ quandocunq; nouum aliquid fueriz dedicatum encenia vocat. Jam ⁊ vsus habet hoc verbum: si quis noua tunica induatur euceniare dicit. Un encenia

Glo. Hyems cōmemoratur/ vt significet iudeos frigidos qui non accedūt ad ignē: id est non credunt in christū: Deut'. iij. d. ⁊ Deb. xij. g. Deus ignis ꝓsumēs est.

¶ dicunt quasi

Horaliter. ¶Facta sunt encenia in hierosolymis. Thema in dedicatione vel reconciliatione ecclesie. n ¶Et hyems erat: id est gelicidium peccatorum: ꝓ quod innuitur

Horaliter

✳ quare debeāt

Bonitas pastoris in diligentia custodiendi gregē ꝓsistit in nouē

Aliter ✳ bonū ꝓpositū/ videntes virgas in aq̄: id est correctionē in lachrymis ⁊ in cōpassione: sicut oues cōceperūt q̄n adaq̄bant in aspectu virgaz: Gen. xxx. g. Secūda bonitas pastoris boni in diligētia custodiendi/ ḡ ꝓsistit in nouē. Primo infirmos ꝓsolādo. j. Thessal. v. c. Cōsolamini pusillanimes. Secūdo in egrotos sanādo: qđ fit ꝑnitentiā iniūgēdo ⁊ confessiões audiendo: Tūc esset sanat morbus. Eccli. xliij. c. Medicina omniū infestinatiõe nebule. Dnitētia dicit nebula: quia magna videt/ ſ̄ stati disparet/ ⁊ a lōge videt spissa/ ſ̄ a ꝓpe ſ̄ nulla: sic pnitētia videt pnitēti. Tertio in cōfractoꝝ alligatiõe: qđ fit ꝓ-

A ¶ dicunt quasi encenea: a neos quod est nouum: ⁊ sonat innouationes: ⁊ est en ibi intensiuum: Unde dicit ab en. quod est in: ⁊ neos/ nouū: ⁊ /ce/ est ibi syllabica adiectio. Hoc autem festum non ad primam vel secundā templi dedicationē ꝑtinebat/ sed ad tertiam. Prima eñ fuit in autumno/ quando salomō dedicauit templū decima

a b Et ābulabat iesus in tēplo in pōticu salomōis. Circūdederūt ergo eum iudei:

decima die septembris. iij. Reg'. viij. c. ⁊ Paral. v. et. vj. Et vsq; ad tempi illius subuersionē fiebant singulis ānis duo festa eadem die: dedicatio scz ⁊ expiatio: De qua Leuit'. xxiij. e. Cum autem rededificatū fuit templū a reducentibus a babylone/ dedicatuz est in vere/ duodecima die marcij: duodecia luna. i. Esdre. vj. Cuz autē antiochus epiphanes polluisset templū sordibus idolorum ⁊ pphanasset vtensilia eius/ iudas mundauit templum ⁊ restituit vtensilia eius in locis suis: ⁊ quasi dedicauit illud vice simaquinta die esleu: id est decembris: vt dicit. j. Macha. iij. k. Et hec dedicatio in diebus domini iesu obseruabatur in hyeme: quia ⁊ iudas ḡcepit ⁊ instituit vt celebraretur singulis annis ꝙ octo dies. j. Macha. iiij. g. Et inde sumptū est q̄ dedicatio ecclesie quolibet anno octo diebus seruatur. Ipse autē dies festus agebatur tempe quo hec dicta sunt ⁊ facta que sequunt. a ¶Et ambulabat iesus: dicitur in iudea frequētabat christus: quia passio in ianuis erat. b ¶In templo: id est in loco mundoꝝ/ vbi ibant ad orationem. Similiter. ē. ii. c. Eiecat vendentes ⁊ ementes de templo: id est de atrio illo. Unde magis determinat locum illum/ cum subdit: c ¶In porticu salomonis. Sicut dicit Glo. sepe notant porticus templi/ vt hic: in templō eñ nō ascendebant nisi ministri. Porticus autem illa dicebatur salomonis: in qua solebat salomon stare ad orandum: in qua porticu die dedicationis erexit colūnam cream. ij. Paral. vj. b. super quā adorauit flexis genibus: iij. Reg'. viij. b. cum tamen iudei soleant stare cum orant. Simile Act'. iij. a. et. v. c. Erant in porticu salomonis. Sed contra in fine. iij. Reg'. ⁊ Hieremie in fine habetur ꝙ totum fuit destructum. Solutio. Porticus salomonis dicit locus in quo fuit porticus illa/ in qua erexit columnam: ⁊ forte ibi erat aliquid post destructionem babyloniam in reparatione templi de nouo fabricatum. d ¶Circūdederunt ergo eum iudei. Glo. Ecce hyems in iudeis. In quo adimplerum est illud

B

Pſ. 117. Pſ. 21. Pſ. circūdederunt me sicut apes. Item. Tauri pingues obsederunt me. e ¶Et dicebant ei: Quousq; animam nostram: id est animas nostras/ f ¶Tollis: id est suspendis/ dum incertos nos relinquis: nec palam dicis/ vtruz tu sis messias? Vel ꝑm Bern. f ¶Tollis: id est perdis/ dum non dicis nobis palam/ vtrum sis saluator vt credamus. g ¶Si tu es christus: id est messias venturus quem hominem putabāt: ſz ꝙ omnibus regnaturz: h ¶Dic nobis palam. Glo. Mō veritatē ⁊c. Si hoc diceret: statim capent eum q̄si contra

¶ augustū facientē.

Horaliter ✳ quare debeant fieri dedicationes: quia ad purificandum spiritum a sordibus hyemis ⁊ calefaciendum. Cant. ij. c. Hyems transiit/ imber abiit ⁊ recessit ⁊c. Et nota ꝙ in principio sunt peccata frigida. Unde Hiere. vj. b. Sicut frigidam facit cisterna aquam: sic frigidam fecit maliciam suam. In cōsuetudine antē conflauit. Eccli. xliij. c. Gelauit crystallus ab aqua. Et Eccli. vj. b. Sicut in sereno glacies soluent peccata tua. Et loquit facienti elemosynas. Et bene comparat hyemi status peccatoꝝ/ ꝓpter noue causas. Prima ē ꝓpter pigritia hominū in hyeme. Prouerb. xx. a. Propē frigus piger arare noluit. Secunda/ ꝓpter sterilitatē bonoꝝ opez. Eccli. xliij. c. Gelu siccat salem effundet sup terrā: id est gelicidiū peccatoz: sup terram/ libet arbitriū: vt nō fructificet: sicut nec terra sallita. Tertia: quia generata mortificant in hyeme: sic bona opa ꝙ peccatū. Hiere. viij. c. Mō est vua in vitibus: nec ficus in siculnea: id est nec exercitatio coꝝ: nec dulce opus pietatis ē in eis: foliū defluxit: quia nec etiā bonū verbū habēt. Quarta: quia festa siteritę vestigiū nos apparet in hyeme. Eccli. xliij. c. Exussit deserta ⁊ extinxit viride q̄si ignis: id est exemplū bonę cōuersationis. Quinta: quia in hyeme sunt inundatiões aquaz ⁊ torrētiū: sic abundātia iniquitatū. Pſ. Torrētes iniquitatis cōturbauerūt me. Osee. iij. a. Maledictū/ furtū/ homicidiū inundauerūt. Esa. viij. b. Ibit ꝓ iudā inundās: ⁊ transiēs vsq; ad colluz

Pſ. 17. Pſ. 31.

venier. Pſ. Derunxit in diluuio aquaz multaz ⁊c. Serta ꝓpter frequētes tribulatiões ⁊ instātes temptātes: sicut in hyeme est commotio vēti ⁊ intemperies aeris. Esa. xxxij. a. Et erit

vir sicut qui absōdit a vēto ⁊ celat se a tempestate. Septima ꝓpter facilitatē cadendi/ ꝓpter lubricū ⁊ gelu. Hiere. xxxviij. k. Dimerserunt se in ceno ⁊ in lubrico pedes suos. Pſ. Ua illoꝝ tenebrę ⁊ lubricum. Octaua ꝓpter congregationem heterogeneoꝝ. Felicidiū eñ peccati cōgelando animā congregat/ ⁊ conglutinat eā cum tempalibus. Pſ. Ad hesit pauimento anima mea. Et alibi. Cōglutinatus est in terra venter noster. Hiere. xx. d. Si separaueris ꝓciosum a vili ⁊c. Sicut qñq; sorte gelu res adheret terrę ⁊ aqua in lagūcula nō potest exire nisi frangat ꝙ mortē suam. Esa. x. g. Dñs deus exercituū cōfringet lagūculā in terrore: id est diuitē faciet euacuare diuitias suas in terrorē mortis alterius vel ꝓprie: qz tūc velint/ nolint relinquent eas. Sicut essi vestes terrę adhērētes ꝙ gelu nō possunt trahi nisi rumpātur: ita nec auari a diuitiis. Eñ Job. xx. b. Diuitias quas deuorauit euomet: ⁊ de ventre illius extrahet eas deus: nō ꝑ clisteriū: sed sicut dicit Osee. xiij. c. Dirumpā interiora iecoris eoꝝm. Mona: qz in ſsenti vita ꝓgregāt ⁊ multiplicāt tempalia: sicut vestes solēt in hyeme multiplicari ⁊ ligna: hyems eñ est eis. Eñ nullus est qui ꝑ calore abūciat vestes: sicut petrus qui dicit/ Matth. xix. d. Ecce nos reliquimus omnia ⁊c. Et sponsa/ Cāt. v. b. Expoliaui me tūnica mea: id est sollicitudine a cārē di tempalia. Gen. xxiiij. g. Descendit rebecca de camelo ⁊ induit se teristro: qđ est vestis ſstualis: hec ē charitas q̄ omnia fere tempalia abūcit. Dis igit nouē ratiōibus compat status peccatoꝝ hyemi. In hoc ergo hyeme: vr. ſ. expellak ab anima debēt fieri encenia: id est templi dedicatio: que ꝓmo facta est sub salomone: secūdo sub esdra: tertio sub iuda. Templum ē fidelis anima. j. Cor'. iij. d. Templū dei sanctū est quod estis vos. Prime edificat ⁊ dedicat in baptismo. Secūdo in pnitentia. Tertio in gloria vel etiā in mūdatione venialiū quotidiana. Primo fuit templū edificatum ⁊ dedicatum a salomone: sic in baptismo anima accipit a christo materiā sancte conuersatiōis: id ē gratiā siue virtutes. j. Cor'. iij. b. Dei edificatio estis. Et ꝺ significatū ē. iiij. Reg'. vj. a. vbi dicit filij ꝓphetaz: Eamus vsq; ad iordanē: q̄ significat baptismū: ⁊ tollant singuli singulas materias: ⁊ edificemus nobis domū ꝙ bonā conuersationē. Sed hoc templū destructū ē a nabuchodonosoꝝ: id est diabolo. Et ideo debet rededificari ꝙ esdrā: id ē ꝙ pnitētiā. Ezech. xxxvi. c. Ciuitates inhabitabunt: ⁊ ruinosa instaurabunt. Sz qz astra nō sunt munda in cōspectu dei: vt dicit Job. xxv. b. ideo oportet ḡtidie innouari nos ꝙ iudā: id ē ꝙ cōfessionem ꝓpter venialiū instantiā. Unde. ē. ij. a. Erant autez hydrię lapidee ſ̄ positę ꝑm purificationem iudeoꝝm.

Innouari debemus multis modis

- Pelle/ vt serpens. i. cōuersatiõe. Matth. x. b. Estote prudētes sicut serpētes.
- Plumis/ vt accipit. i. desideriis. Job. xxxix. c. Plumā ꝺ sapiaz ⁊c. Et muratio eius accelerat ꝙ venenosas carnes. Thren. iij. d. Saturabit opprobriis.
- Rostro. i. verbis/ vt aquila. Pſ. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Pſ. 102.
- Ad petrā christū. Esa. vi. b. Labia cū mūdank calculo. j. Pet. iij. c. Si ḡs loquit.
- Corpibus/ vt cerui: id est viribus. Esa. xl. g. Burabunt fortitudinem ⁊c. Pſ. Sicut cerui ⁊c. Pſ. 41.
- Spū/ vt homo. Ezech. xj. d. Spm nouum tribuā in visceribus coz. j. xiij. d. Bādatū nouū. Eph. iij. f. Renouamini spū mentis vr̄e ⁊c. Thren. vlt'. d. Innoua dies nros sicut a

ꝓncipio. Sequit: a ¶Et ambulabat iesus in tēplo in porticu salomonis. i. in religiosis ⁊ clericis. Sz ꝓpter qđ dicit ibi ambulare: Quia nō pōt ibi sedere: sicut dicit/ ire iacet dos in ꝓato. Un Gen. iij. b. Ambulabat ad auraꝝ post meridiē: significās ꝙ ia nō habebat requiē in adaz. Eccl. xxiij. a. In oibus requiē ḡsui. b ¶Circūdederūt ergo cū iudei et dicebant ei: Quousq; animam nostraz tollis: Si tu es christus dic nobis palam. Ish tenēt cypō quoūdam qui de nouo intrauerūt religionē: vel de nouo resiliērūt a peccatis: qui [illegible] aliqñ/ ⁊ dicūt: g ¶Si tu es christus: id est si ita dulcis es ⁊ tantę consolationis vt dicit ꝓdicadres: h ¶Dic nobis palam: ꝑ effectum. Sic eñ qui de egypto exierūt murmurabant: Cōtra ḡs dicit. j. Cor'. x. b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

augustū facientē. Si nō/diceret:nō ergo credatis ei: Ideo ipe respōsum tēperat. Unde sequit: a ¶Respōdit eis iesus: Loquor vobis/verba doctrine ḡ nemo alius vnq̄ locutus est:⁊ ideo potestis me p ea cognoscere. c ¶Et/tamen/non creditis. Verba/⁊ nō solū ꝓba sed ⁊/ d ¶Opa q̄ ego facio in nole patris mei.i. ad gloriā patris: nō meā ꝓpriam ⁊ separatā: e ¶Hec testimonium phibēt de me: quoniā sum deus et messias. Ysa.j.xv.d. Si opera nō fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatū nō haberēt. Ysa etiā quidā ipsoz dixerūt.ē.ix.c. Quō pōt hō peccator talia signa facere? Et.ē. iij.a. Nemo pōt facere hec signa q̄ tu facis/nisi fuerit de⁹ cum eo. f ¶Sed vos nō creditis.q.d.doceo ex scripturam: facio opa supra naturā:⁊ tu nō creditis mihi: Ysa fugituū cēt si dicerē vobis qō ḡritis. Scio esse q̄ rēptando queritis. Et subdit/cur nō credāt: g ¶Quia nō estis ex ouib⁹ meis. Chryȝ.q.d.oia cōpleui ḡ pastorē facere oportebat: vos autē nō sequimini:nō q̄ nō sum pastor:sed quia vos nō vultis esse oues. Hoc autem dicebat vt studerēt fieri oues. Et nota ex hoc exponit: h ¶Oues mee voce meam audiunt: qua voco eas. Et bene dico vocē/ i ¶Et:id ē q̄: k ¶Ego cognosco eas:id est ab eterno prędiligens : vnde et voco: q̄ quos prędestinaui voco. l ¶Et sequunt me:in iusticia: m ¶Et ego vitā ēternā do eis/in magnificentia. Sed q̄ hmōi nō solū est in adeptione boni: ȝ in euasione mali/ sḃdit: n ¶Et nō peribunt in ēternum:et si videant hic perire. Per qō etiā innuit q̄ illi peribunt in ēternum/ qui nō sunt de ouibus/⁊ qui vīēnt hic nō perire. o ¶Et nō rapiet eas quisq̄: Fur vel latro non rapit quos dns nouit. p ¶De manu mea: id est potestate vel cōseruatione.q.d. nō in futuro peribūt p pgnā:nec in ḡsenti rapient ad culpā. Chryȝ. Quia iudei infinita faciebāt insidiātes ⁊ extra synagogā facientes /⁊ expellētes/ilos q̄ christū confitebant⁊ erāt de ouibus: ideo dicit eis q̄ oia inanie et vane machinant:q̄ in manu eius sunt oues. Et ne pro nihilo hoc reputent/ostēdit cādem esse manum suam et patris : ⁊ ita oues sūt in manu patris:sicut dicit prophęta. Esaię.xlix.d. In manu mea pinxi tuos parietes:alia littera. Item Sap.iij. a. Justorum anime in manu dei sunt ⁊c. Dicit ergo.

¶ Pater meus qō ✳ Mecȝ murmurantes sicut quidā murmurauerunt/⁊ a serpentibus perierunt. a ¶Respōdit eis iesus: Loquor vobis: interius per inspirationem: exterius per scripturas et beneficiorum largitionem. c ¶Et non creditis:adhuc dulcedinem mellis non sentitis:quia adhuc palatū infectum habetis. d ¶Opera que ego facio ⁊c.id est miraculum qō feci in dimittendo peccata tua/debent esse testimonium q̄ p̄solationes confero. Vel aliter vt sit hic ꝓthema. b ¶Quoz vobis ⁊ non creditis. Non credimus autē verbis christi ꝓpter quinq̄ rationes: quia nobis displicent. Eccli. xxj.c. Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit ei : et ꝓicit illud post dorsum suum. Item/quia sunt contraria sapientię nostrę.j.Corinth.ij.d. Animalis homo nō percipit que sunt spiritus dei: stultitia est illi ⁊ nō potest intelligere. Item/ quia de talibus non cogitamus. Prouerb.xviij.a. Non recipit stultus verba prudentię nisi ea dixeris que versant in corde eius. Item/ quia fingimus ea dicta ad terrorem/ nō ad veritatem. Unde Iere.xxxviij.a. De industria dissoluit manus virorum bellatorum. Item quia non videmus pęnas quas cōminat. Iere.xx.b. Factus sum in derisum tota die:quia oēs subsannant me:quia iam olim loquor vociferans iniquitatē ⁊ vastitatem clamito:⁊ factus est mihi sermo dñi in opprobriū et in derisum. d ¶Opa q̄ ego facio i noie patris mei: hec ⁊c. q.d.nō loquor cū verba ȝ ago bona ⁊ intentione recta:⁊ ideo recipere deberetis tale testimoniū:quia bi duo vel tres testes sufficiūt: Deut.xix.d. In noie/dñi ⁊c. Act.j.a. Cepit iesus facere ⁊ docere. f ¶Sed vos nō creditis:q̄ non estis ex ouibus meis.ē.viij.d. Qui ex deo est verba dei audit. Ibi require de hoc: b ¶Oues mee vocem meā audiunt. Ps. Vos aūt populus eius ⁊ oues pascue eius.j.xx.d. Maria audita voce christi dicentis:maria/recognouit eū: et respōdit/rabboni. Job.xiij.d. Vocabis me:⁊ ego respōdebo tibi. Et nota q̄ oues nō respōdent:ȝ fugiunt ad vlulatum luporum. Ululatus aūt sunt tēptationes dęmonū : vel cātilene ⁊ lenocinia malor:⁊ hmōi. Nō sunt ḡ oues q̄ ad hęc currūt sed qui verbū dei libēter audiunt. Cętera non mutant.

Matth.vij.c.et.xxv.a. l ¶Et sequunt me:ꝓ imitationē ⁊ beatitudinem: vt dicit Glo. De qua beatitudine ostendit: m ¶Et ego vitā ēternā do/vel/dabo eis:audientibus fide/⁊ sequētibus operis imitatione. Chryȝ. His promissis scalpit eos vt eos erigat ⁊ in desiderū sui cōmutet. Et nota q̄ ista q̄tuor possunt referri ad illa q̄tuor Roma.viij.f. Quos prędestinauit/illos ⁊ vocauit/ iustificauit/ ⁊ magnificauit: vt ꝑ destinatio referat ad cognitionē: et vocatio ad auditū: ⁊ iustificatio ad secutionē: ⁊ magnificatio ad vitę eternę dationē. Et ꝓm hoc exponit: h ¶Oues mee voce meam audiunt: qua voco eas. Et bene dico vocē/ i ¶Et:id ē q̄: k ¶Ego cognosco eas:id est ab eterno prędiligens : vnde et voco: q̄ quos prędestinaui voco. l ¶Et sequunt me:in iusticia: m ¶Et ego vitā ēternā do eis/in magnificentia. Sed q̄ hmōi nō solū est in adeptione boni: ȝ in euasione mali/ sḃdit: n ¶Et nō peribunt in ēternum:et si videant hic perire. Per qō etiā innuit q̄ illi peribunt in ēternum/ qui nō sunt de ouibus/⁊ qui vīēnt hic nō perire. o ¶Et nō rapiet eas quisq̄: Fur vel latro non rapit quos dns nouit. p ¶De manu mea: id est potestate vel cōseruatione.q.d. nō in futuro peribūt p pgnā:nec in ḡsenti rapient ad culpā. Chryȝ. Quia iudei infinita faciebāt insidiātes ⁊ extra synagogā facientes /⁊ expellētes/ilos q̄ christū confitebant⁊ erāt de ouibus: ideo dicit eis q̄ oia inanie et vane machinant:q̄ in manu eius sunt oues. Et ne pro nihilo hoc reputent/ostēdit cādem esse manum suam et patris : ⁊ ita oues sūt in manu patris:sicut dicit prophęta. Esaię.xlix.d. In manu mea pinxi tuos parietes:alia littera. Item Sap.iij. a. Justorum anime in manu dei sunt ⁊c. Dicit ergo.

¶ Pater meus qō ✳ Mecȝ murmurantes sicut quidā murmurauerunt/⁊ a serpentibus perierunt. a ¶Respōdit eis iesus: Loquor vobis: interius per inspirationem: exterius per scripturas et beneficiorum largitionem. c ¶Et non creditis:adhuc dulcedinem mellis non sentitis:quia adhuc palatū infectum habetis. d ¶Opera que ego facio ⁊c.id est miraculum qō feci in dimittendo peccata tua/debent esse testimonium q̄ p̄solationes confero. Vel aliter vt sit hic ꝓthema. b ¶Quoz vobis ⁊ non creditis. Non credimus autē verbis christi ꝓpter quinq̄ rationes: quia nobis displicent. Eccli. xxj.c. Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit ei : et ꝓicit illud post dorsum suum. Item/quia sunt contraria sapientię nostrę.j.Corinth.ij.d. Animalis homo nō percipit que sunt spiritus dei: stultitia est illi ⁊ nō potest intelligere. Item/ quia de talibus non cogitamus. Prouerb.xviij.a. Non recipit stultus verba prudentię nisi ea dixeris que versant in corde eius. Item/ quia fingimus ea dicta ad terrorem/ nō ad veritatem. Unde Iere.xxxviij.a. De industria dissoluit manus virorum bellatorum. Item quia non videmus pęnas quas cōminat. Iere.xx.b. Factus sum in derisum tota die:quia oēs subsannant me:quia iam olim loquor vociferans iniquitatē ⁊ vastitatem clamito:⁊ factus est mihi sermo dñi in opprobriū et in derisum. d ¶Opa q̄ ego facio i noie patris mei: hec ⁊c. q.d.nō loquor cū verba ȝ ago bona ⁊ intentione recta:⁊ ideo recipere deberetis tale testimoniū:quia bi duo vel tres testes sufficiūt: Deut.xix.d. In noie/dñi ⁊c. Act.j.a. Cepit iesus facere ⁊ docere. f ¶Sed vos nō creditis:q̄ non estis ex ouibus meis.ē.viij.d. Qui ex deo est verba dei audit. Ibi require de hoc: b ¶Oues mee vocem meā audiunt. Ps. Vos aūt populus eius ⁊ oues pascue eius.j.xx.d. Maria audita voce christi dicentis:maria/recognouit eū: et respōdit/rabboni. Job.xiij.d. Vocabis me:⁊ ego respōdebo tibi. Et nota q̄ oues nō respōdent:ȝ fugiunt ad vlulatum luporum. Ululatus aūt sunt tēptationes dęmonū : vel cātilene ⁊ lenocinia malor:⁊ hmōi. Nō sunt ḡ oues q̄ ad hęc currūt sed qui verbū dei libēter audiunt. Cętera non mutant.

Vide hunc textū in glo dēti latere.

f

h Moraliter

Quinq̄ de causis nō credim⁹ verbis domini.

a ¶Pat meus quod dedit mihi/ipas oues: b ¶Da/tus omnibus est.i. potētior est oibus ad ꝓtegēdū/ q̄ vos ad impugnādum/vel q̄ dęmones. Vel/ a ¶Pater meus quod dedit mihi ⁊c.id ē id qō pr̄ dedit mihi.i.prās quā generādo dedit/vel quā habeo p generationē ab eo/est sup oia. c ¶Et/ideo/nemo pōt rapere de manu patris mei:id ē de potestate q̄ est vna mihi ⁊ pr̄i:vel de me qui sum manus pr̄is. 24.q.3.c.q̄dā. v.arriani. Chrysostomus. Cōsequens esset dicere: Pater meus q̄ dedit mihi mai⁹ omnibus est:ideo/nemo potest rapere de manu mea:sed hoc nō dixit:sed/de manu patris mei: vt ostendat vnā esse manū patris ⁊ filij: ⁊ vt ostēdat se non esse patri contrariū. Dedit mihi:loquēs cōdescēsiue. Unde ⁊ ne ꝓpter hoc crederēt fortificatus a patre:q̄ si ꝓius exīstēs imbecillis/sḃdit: d ¶Ego et pater vnum sumus.q.d.nō ideo dixi q̄ nemo pōt de manu mea ꝓpter virtutē patris/q̄si ego imbecillis sim:Ego/ esse/ et pater vnū sumus:ꝓm virtutē:id est pares in virtute. De virtute esse erat sermo vnitersus:si vero virtus eadē/manifestum est q̄m ⁊ substātia. e ¶Sustulerūt ergo lapides iudei vt lapidarent eum:quasi ꝓ blasphemia:quia dicebat equalem se deo. Chrysostomus. Si minor erat filius patre/multę hoc audacię ⁊ temeritatis ꝑbū: Ego et pater vnū sumus. Mihil esse aliud q̄ virtutis parilitatē ostēdit:qō ⁊ intelligēres iudei lapidibus in eum iaciebant. Sz necꝫ ita destruxit opinionē hāc parilitatis:Et nimirum si male suspicati essent illi/oportebat eū corrigere hāc eorum suspitionē ⁊ dicere:cuius gratia me lapidatis/nō parem dixi virtutē mihi ⁊ patri:nūc autē omne contrariū facit ⁊ statuit magis ⁊ cōfirmat parilitatē. Et ostēdit ꝓmo p opa q̄ nō est dignus lapidatiōe:Et postea dicit q̄ nō est blasphemus in verbo q̄ dixerit se vnū cū patre. Unde dicit: f ¶Respondit eis iesus: Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo. Bona/dicit:quia omnia eius miracula cedebāt ad vtilitatē:qō nō miracula seductoꝝ. Ex patre meo/dicit: vt minget eoꝝ furoꝛē qui blasphemū eū dicebāt. Et dicit contrariuz: g ¶Propter quod eorum opus me lapidatis:id ē lapidibus ꝓicitis:q̄si ꝓ nullo debetis. h ¶Responderunt ei iudei:De bono opere non lapidamus ⁊c. Glo. Nō possunt negare se bona,accepisse:ȝ non possunt ferre q̄ talia dei dicat. Unde subdūt: i ¶Sed de blasphemia:q̄ est quādo quod creaturę est/ creatori attribuit:vel ecōuerso. Ipi nō credebāt eum esse puram creaturam: Unde exponunt quomodo sit blasphemia. k ¶Et/ꝓ id est: l ¶Quia tu homo cuz sis/facis teipsum deum:id est fingis vel dicis. Augustinus. Intellexerūt nō posse dici:Ego et pater vnū sumus: nisi vbi est equalitas patris ⁊ filij:quod Arrius nō intellexit. Christus autem/quia vidit eos tardos ⁊ non ferre splēdorem veritat⁊/tempauit eos in his verbis. m ¶Respondit eis iesus: Nonne scriptum est in lege vestra:id est in Ps. Ps.81. Large psalmi dicunt lex: n ¶Quia ego dixi/dij estis. Tribus modis dr deus. Tribus est modis dicit deus:vt dicit Gregorius: Natura:vt Matth.iiij.b. Dñm deum tuū adorabis. Et Deut.vj.a. Diliges dñm deum tuum. Adoptione: vt/Ego dixi dij estis ⁊c. Falso vel nuncupatiue:vt/dęmones vel idola. Iere.x.b. Dij qui nō fecerūt cęlum ⁊ terram pereant. Ps. Omnes dij gentium dęmonia. Ps.96. o ¶Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est:id est ꝓ gratiā reuelatus ⁊ ꝓ fidē informatus. p ¶Et non potest solui scriptura:id est fallsitatis argui. q ¶Quem pater sanctificauit:id est sanctum genuit. r ¶Et misit in mundum:id est cum sanctitate ⁊ sine macula originalis incarnari constituit. Vel/ q ¶Sanctificauit:id est quę specialiter ostendit in baptismate. r ¶Et misit in mundum:id est a se missum specialiter ꝓ opa demonstrauit. Quomō/ s ¶Blos dicitis/quia blasphemo ⁊c. Sic ordina ſram:Quomodo/vel/ qualiter vos dicitis: quia blasphemo. Ego ihc̄/quem pater sanctificauit ⁊ misit in mundum: Qui blasphemo inq̄: quia filius dei sum. Chrysostom⁹. Sō dicit tale est. Si illi qui ꝓ gratiam hoc acceperūt nō incusant deos se vocātes:qui a natura hoc habet qualiter dignus est increpari: Sz ita exīsse q̄dē non dixit:postea ꝓ id cōstruxit/ꝓius cōdescendens eis ⁊ remittens sermonem/ et dicens: Quem pater sanctificauit ⁊ misit in mundū:⁊ in hoc mitigans furoꝛē eoꝝ. Et ꝓmo inducit manifestam hāc materiā parilitat⁊. Piam interim quidem vt susciperēt sermo ab eis humiliuꝰ locutus est: postea ꝓa ad maius ⁊ altius sermonem reduxit/ita dicēs: t ¶Si non facio opera patris mei:eadez q̄ pater: v ¶Nolite credere mihi:q̄si si solis verbis q̄dico ne credatis. x ¶Si autem facio/illa opa: y ¶Et si mihi nō vultis credere:id est verbis ⁊ innocētię vitę: z ¶Operibus credite:id est opibus fidē adhibete. a ¶Ut cognoscatis et credatis:id ē vt ꝓ fidē cognoscatis hoc q̄ sequit. Vel ꝓm Glo.vt merito fidei amplius cognoscēdo opa/ veniatis ad fidē diuinitatis. Chrysostomus. Videsq̄ iliter hoc qō dixit cōstruit.ē.q̄ in nullo est minor patre/ȝ vbiq̄ par:q̄ eīn substantiā eius videre erat impossibile/ab operū parilitate ⁊ idētitate dem⁹stratiōe indiuisibilis virtut⁊:⁊ quid credamus dicit: b ¶Quia in me est pater/et ego in patre.q.d.nil bil aliud ego q̄ qō pater/manēs cū filius:nihil aliud pater q̄ qō ego/manēs cū pater:⁊ si me cognoscit q̄s/patrē cognouit ⁊ ecōuerso:sicut dicit alibi:Qui videt me videt ⁊ patrē meū: infra.xiiij.b. Per hoc ergo ostēdit distinctionē ꝓsonalē ⁊ vnitatē essentialēz⁊ est idē qō id qō ꝓius dixerat: Ego ⁊ pr̄ vnū sumus:ȝ exꝑsius hoc dixit mō:⁊ ex iteratiōe cōfirmauit:⁊ ex ꝓbatiōe p opa. Unde ⁊ iudei sicut ꝓius desęuiūt. Et hoc est qō subdit: c ¶Querebant ergo eū apprehendere:non q̄ fidem:ȝ vt occidāt:vt dicit Glo. d ¶Et exiuit de manibus:ad litterā:vel/manu:id est potestate/eoꝝ/vellet/nollet:in quo ostēdit se deū. e ¶Et abiit iterum trans iordanem. Per quē trāsitū significauit recessum ꝑ iudeas ad gentes. f ¶In eum locum vbi erat iohānes baptizans ꝓmū.ē.iij.c. Decollatus erat iā iohānes:vt dicit Matth. xiiij.b. g ¶Et mansit illic:docēs ⁊ miracula faciens/vbi ꝓius iohānes docuerat. Et nota q̄ sicut dicit Chrysostomus: cū christus magnū qd ⁊ excelsū de se locutus fuerat/velociter recedebat vt remitteret eoꝝ furoꝛ ⁊ fedaret⁊ q̄sceret passio iuuidię p absentię eius:qō ⁊ nūc fecit:sicut habet.ē.viij.g.et ix.a.⁊ ibi dicit:q̄ exiuit de tēplo:⁊ ſteriēs vidit cecū ⁊c. Sz q̄rit:cur locū q̄ fuit determinauit euāgelista? Et dicit Glo.q̄ p hoc oñdebat se esse ꝓfectionē vmbrę iā cessantis. Iohānes em cuius locū ꝓdicatiōis ſtrauit/ legē significat. Chrysostomus alit soluit ad lſaz/dicēs:q̄ locū designat euāgelista:vt discas q̄m ꝓpter abitū illic vt remitteret eoꝝ q̄ illic facta fūt ⁊ dicta a iohāne baptista:⁊ testimoniū ipius iohānis de christo:Ecce agnus dei. Unde ⁊ venientes illic/statī meminerūt iohānis:sicut dicit ꝫ: b ¶Et multi venerūt ad eū et dicebāt/q̄: iohānes quidē signū fecit nullū:id ē nullū miraculū: vt dicit Glo. Et q̄d dicebat/testimoniū phibebat huic. Ergo huic credēdū tāq̄ maiori iohāne:q̄ signa facit ⁊ tāq̄ testificato a iohāne. Et ꝫ ē: Omnia autem quecūq̄ ⁊c. Ubi ꝓm Chrysostomū: Johānes quidem signum fecit nullum. Unde aliter ꝓsequitur syllogismos indubitabiles. Johānes quidem

¶ nullū facit signū

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ¶ nullum facit signum: hic autem facit: ꝗre ⁊ huic eius ꝓeminẽtia ostenditur ad iohannem. Si igitur illo nullum signum faciente crediderunt: multo magis huic credendum. Et quia iohannes testatus fuerat christo: nec ꝓpter hoc/quia nullū signū fecerat putaretur indignus ad testimoniū enūciandū/subdit:

a ¶ Omnia autē quecūq; dixit iohānes de hoc/vera sunt/vel/erant: quasi etsi signum nullum fecit: tamē omia veraciter dixit: ⁊ per hoc eos attrahebant ad christum. Neminerunt enim verboū quę dixerat iohannes ipsum esse fortiorem se ⁊ lucem ⁊ vitam et veritatem: et reliqua omnia quę dixit. Meminerunt etiam vocis quę desuper dicta est in iordane: ⁊ spiritus q̄ ī culumbę specie apparuit: quę ⁊ ostendit eum omnibus/ et cum his etiam eam quę miraculis ipsius christi erat demonstrationem conspexerunt: et sic certi/orabantur sillogyçantes sic: Si iohanni credere oportebat: multo magis huic cum iohannis testimonio et signorum. Ūñ sequitur:

b ¶ Et multi crediderunt in eum: sic persuasi: sicut dictum est.

Expositio. La. XI

c Rat autem quidam lazarus ⁊c. In hoc capitulo primo agitur de resuscitatione laçari. Secundo de quorundā iudeorum fide viso miraculo: ⁊ de quorundam aliorum machinatione in christum/ibi: Multi ergo ex iudeis venerant. Tertio de ꝓphetia caiphę/ibi: Unus autem ex ipsis caiphas nomine ⁊c. Quarto de fuga christi ⁊ recessu: ⁊ qualiter in hierusalem requirebant eum ante diem festū/ibi: Jesus ergo iam nō palam ambulabat ⁊c. Dicit ḡ:

c ¶ Erat autem quidā/nobilis ⁊ magnę opinionis et domus eius. Et notificat eum a fama/cum dicit: Quidam. Et a nomine/cum dicit: Lazarus. Et ab infirmitate/ cum dicit: Languens: vel ꝑm Chry�sostomum. Infirmans. Multum enim diffunditur rumor quādo magni infirmantur. Et a loco/cum dicit: A bethania. Et quia duplex fuit bethania. Una circa iordanem: de qua habet Luc. ē. j. d. Alia ꝓpe hierusalem: ideo determinando/subdit:

c ¶ De castello marię ⁊ marthę sororum eius. Et ista erat ꝓpe hierusalem stadiis quindecim: vt dicit. j. eodem. c. Et nota: q̄ q̄ iste mulieres familiariores erant christo/⁊ notiores erāt in euāgelio: quia alij euangeliste agunt de eis: ideo iohannes euāgelista notificat hic laçarū per eas. Unde subdit:

f ¶ Maria aūt erat quę unxit dominum unguento. Luc. vij. l.

g ¶ Et extersit pedes eius capillis suis: sicut habet in eodem Luc. vij. Quia em̄ multę erant huius nominis/ne erremus ꝓ nomin⁹ similitudine ostendit euāgelista quę sit ista ex notissima actione.

h ¶ Cuius frater lazarus infirmabatur. Maria famosior erat: ideo sine martha hic ponit. Et nota q̄ de ista maria cōmuniter habet ecclesia/q̄ sit illa peccatrix: de qua habet Luc. vij. k. quę unxit pedes ihu. Et de qua etiā habet Matth. xxvj. a. Et hoc vult Augustin⁹ ⁊ Rab. Chry�sostom⁹ tamen super hunc locum dicit: Hic quidam dubitant qualiter christus sustinuit mulierē unctentē eum: ⁊ capillis tergentē. Igitur ꝓmū quidem illud necessarium est discere: quoniā non hęc fuit meretrix illa q̄ in Matth. xxvj. neq; illa q̄ in Luca. vij. Etiam ille quidem meretrices fuerunt mulieres et multis plenę malis: hę autem honesta ⁊ studiosa: Etenim ⁊ circa susceptionē studuit christi. Igitur quoniāquidem non fuit hęc ista manifestum ē: sed cuius gratia aut quis illā quę Matth. xxvi. vel Luc. vii. susceperit christus vt vngeret se: vt soluat malicia eius: vt ostendat misericordiam suam: vt discas quoniam non est egritudo vitiosa eius bonitatem. Hieronymus super Matth. xxvj. dicit: Nemo putet eandem esse quę super caput effudit vnguentum: Matth. xxvi. et quę super pedes: Luc. vii. Illa enim et lachrymis lauit et crine tergit: ⁊ manifeste meretrix appellatur: de hac autem nihil tale scriptum est.

i ¶ Adiserunt ergo sorores eius ad eum: vt se a dolore liberarent ⁊ fratrem ab egritudine. Sed Chry�sostomus. quem⁹ cur nō ipse relicto fratre venerit sicut centurio: Matth. viij. a. et regulus. ō. iiij. g. sed mittunt: ⁊ Respondemus: quia confidebant vehemēter de christo: ⁊ multā ad eum familiaritatem habebāt. Item quia mulieres erant infirmę et a luctu detinebantur. Et enim ex contemptu hoc non fecerunt/postea ostenderunt. Tertia ratio est: quia non debent mulieres discurrere neq; vagari. Sed quo miserūt ⁊ Augustinus dicit q̄ trās iordanē in locum vbi fuerat: sicut ꝺr supra ꝓmo capitulo.

k ¶ Dicentes: Domine/ecce quem amas infirmatur. Augustinus.

¶ Non dixerūt/ vt dicerent: Ecce laçarus infirmat/ ⁊ ecce/quez amas infirmat: in ꝓpitiationē volētes attrahere christum ꝓ hęc verba. Adhuc enim ei vt homini attendebant: Quod patet ex hoc ꝙ dicūt infra eodez: Domine si fuisses hic ⁊c. a ¶ Audiens autez iesus dixit eis: id est mādauit eis per nuncios. Vel/ eiꝯ: id est nuncijs. b ¶ Infirmitas hęc non est ad mortē. Chry�sostomus. Quia debebat illic duobus diebꝰ manere: interi nūcios remisit hęc annūciāres: Infirmitas hęc nō ē ad mortē: ita. ſ. vt remaneat in morte: c ¶ Sed ꝓ gloria dei. i. ꝓpius christi vt manifestet⁹ esse deus. Ūñ sequit: d ¶ Ut glorificet filius dei ꝓ eā/infirmitatē vel mortem a q̄ suscitauit eū. Glo. Aug⁹. Dei. Cuius dei? vt. ſ. glorificet filius dei. Ecce se deū dicit: ꝫ illos q̄ dicūt filiū dei nō esse deū. Chry�sostomus. Ihūd/ vt nō ē causale/ſz cuētus: nā cuenit q̄dem aliūde infirmitas. Ipse ē aūt ea in gloria dei. Chry�sostomus. Una gloria dicit eius ⁊ ꝓris. Dicēs em̄/dei: ⁊ ꝓris induxit vt glorificet filius dei. In hoc aūt admirāde sunt sorores eius/qm̄ audiētes q̄ nō est ad mortē: ⁊ videtes eū mortuū nō scādalizate sunt in ſrīū re facta: ſz accesserūt ad dñm: ⁊ nō estimauerūt eū esse mētitū. e ¶ Diligebat aūt iesus martham ⁊ sororē eius mariā: q̄s eā ꝑmixte tristari.

B g ¶ Et lazarū: quem volunt infirmari ⁊ mori. Chry�sostomus. Hoc die euāgelista/ erudiēs nos nō tristari si q̄ infirmitas facta fuerit circa studioſos viros ⁊ deo amicos. Multi em̄ eū viderint aliqs ex his q̄ 2. timoth. 3. c. Oēs qui volunt pie viuere ⁊c. Et tob. 12. c. Et. quia acceptꝰ eras deo ⁊c.

* Dñs em̄ etiā ꝓcē fetentē diligit. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos ſz pcōres. Luc. xv. g. Gaudiū est in cęlo sup vno pcōre ⁊c. Sap. xi. d. Nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti ⁊c. Et nota q̄ e triplex amor maximus: ⁊ ālibet eoꝝ maior ē amor quē habet deus ad pcōrē. Est em̄ amor ꝑsōi ad ꝑsōam: ſz maior dei ad nos. Ūñ Dicre. iij. a. Vulgo dicit: Si dimiserit vir ⁊c. tñ reuertere ad me dicit dñs: ⁊ ego suscipiam te. Esa. xxx. e. Et aures tuę audientes ꝙbū post tergū monētis. Ite ē amor materis ad filiū: q̄ tā maior dei ad nos pcōres. Ūñ Esaię. xliij. d. Quādo pōt obliuisci mat ⁊c. Ps. Deō ero raab ⁊ babylōis sciētiū me. i. illi q̄ me cognoscūt hoc sciāt. Per raab ītelligunt peccātes ex fragilitate: q̄ babylonē illi q̄ ex certa malicia. Ite ē amor: corpis ad animā: q̄ maior est amor de⁹ ad pcōrē. Ūñ Dicre. xij. d. Dedi dilectā animā meā in manus inimicoꝝ meoꝝ. Ite. ō. ꝓ. d. Animā meā pono ꝓ ouib⁹ meis. Roma. v. b. Cōmēdat deus suaz charitatē in nobis: q̄ cū adhuc pcōres essemus ꝓ nobis mortuus ē.

Mozaliter L

Triplex amor.

† Ps. 86.

a ¶ Audiens aūt iesus dixit eis: Infirmitas hęc nō est mortē: sed ꝓ gloria dei: vt glorificet filius dei ꝙ ā. Ite dñs pat ſpem ozātibus ꝓ pcōribus: q̄ eis cooperat infirmitas in bonū: sicut dicit Roma. viij. c. Omia eis cooperant in bonū ⁊c. Et dicit Glo. Etiā casus mortalis peccati. c ¶ Diligebat autem iesus martham: id ē actiuos: f ¶ Et sororem eius mariam. i. ꝓtemplatiuos. g ¶ Et lazarum: id est peccatores ⁊ infirmos: ideo dominus libenter bonos eraudit ꝓ eis rogantes. b ¶ Ut ergo audiuit/ quia infirmabat/tūc quidē mansit in eodē loco duobus diebus. Audistis nūcios. i. oratoribus nō statim liberat dñs peccatoꝝ vel temptatiꝰ: ſz differt q̄ſz: vt ipa dilatio stimulet peccatoꝝ ad cōuersionē. Roma. ij. a. Ignoras: quia benignitas dei ad pnitentiam te adducit? Baruch. ij. g. Populus ēſ dure ceruicis est in terra captiuitatis sue/redibunt ad coꝝ suum. Ps. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ. Ite q̄ gratior est sanitas post longā infirmitatē. Ps. Statuit/ꝑcellas eius in aurā: ⁊ siluerūt fluctus eius: id est temptatiōes: ⁊ letati sunt: quia siluerūt. Ite vt homo alias sit cautior contra casum: quia facilitas venię incētiuum est delinquēdi. Esa. xxvj. b. Miſereamur impio ⁊ nō discet facere iustitiam. Ite in eodem. c. Indulsisti domine genti/indulsisti genti. Plusq̄ glorificatus es: ¶ Deinde post hęc dicit discipulis suis: Eamus in iudeam iterum. In quo cōmendat frequentia cōfessionis. Unde Ps. Confitebimur tibi deus cōfitebimur. Bis dicit: quia sepe eundum est ad confessionem. Unde ⁊ ad hoc monet hic dominus discipulos/ nec debent timere: quia dominus semp socius est eoꝝ in via.

Ps. 74.

n ¶ Dicunt ei discipuli: Rabbi nūc. i. pauloante: o ¶ Querebāt te iudei lapidare: et iterū vadis illuc? Sic loquunt ac si ꝓ ipso formidarēt: tutora aūt form⁹ do erat ⁊ ꝓ seipis: nondū em̄ erāt firmati. p ¶ Respondit iesus: cōfortās eos ⁊ audaces constituere volens. q ¶ Nonne duodecim sunt horę diei? Ō sic exponit ꝑm Aug⁹. quia se dicit/illos aūt horas diei ꝙ dicit sequunt/ nō illas dies. q. d. dies cōtinet horas/nō horę dicit: ite ḡ vos nō mihi dictis cōsiliū/ſz me sequmini ⁊ in me ambulate ⁊ nō offendetis. Vel aliter. Nonne duodecim sunt horę diei/artificialis in ęquoctio? q. d. varię ⁊ mutabiles sūt horę dicit: sic ⁊ affectus hominū: ⁊ etiā sepius in die mutat coꝝ hoīs ḡ horę: sic ⁊ iudei possunt esse mutati a volūtate me lapidandi: ⁊ sicut possum tempa mutare: ita ⁊ iudeoꝝ corda. Eamus ergo securi: Quia/ r ¶ Si quis ambulauerit in die. i. in pace sicut ego ⁊ vos: s ¶ Non offendit/aliquē: ⁊ ideo securi sumus. Chryꝑostomus legit sic. q ¶ Nonne duodecim sunt horę diei/ad lram: ⁊ in illis secure vadūt hoies ⁊ sine offensa/ad lram. Lux em̄ illuminat ⁊ securos reddit. r ¶ Si quis ambulauerit in die/ad lram: nō offendit. Dies em̄ pellit tenebras ⁊ latrones. Et hoc ē: t ¶ Quia lucē huius mundi videt. Per qd vult significare: q̄ eodē mō q̄ nihil sibi ꝓ ſiciēq; neq;tię/ſz ambulat in luce cōſciētię bone: nihil patiē versutuz.

¶ Si aūt ambulauerit

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ a ¶Si aūt ambulauerit in nocte/offendit: quia lux non est in eo: id est si male egerit: mala patiet. q.d. nō oportet nos formidare: nihil enim gessimus dignū morte. Secūdo exponit Chryʃ. sic: Si quis ambulauerit tē. q.d. si ille qui lucē huius mundi videt/in cautela est et secure incedit: multo magis ḡ mecū est/nisi forte se subtraxerit.

d ¶Hec ait/ad securādū eos: e ¶Et post hec dicit eis: vt ostēdat causaz necessariā sui aduēcus. f ¶Lazarus amicus noster dormit: ſz vado vt a somno excitem eum. In quo etiā ꝓfortat eos: q. nō in hierosolymā sed in bethaniā significat se iturū. q.d. non vado rursus in hierusalē disputaturus cōtra iudeos: sed in bethaniā amicū excitaturus: z ideo non est timendū vobis. Morte aūt laçari vocat somnū: sīc Matth. ix.c. Nō est mortua puella ſz dormit. Mortuus ēm erat hoībus: sed sibi dormiebat. Simile. i. Thessal. iiij. c. Nolumꝰ vos ignorare de dormientibus. h ¶Dixerūt ergo discipuli eius: ad id vt intellexerunt respōdetes: i ¶Dñe si dormit saluus erit. Augº. Quia solet somnus esse egrotantiū salutis indicium. Chryʃ. Hoc dixerūt volentes eū detinere ne iret illuc: q̄si si dormit nō oporteat ire. k ¶Dixerat aūt ihesus de morte eius: illi aūt putauerunt qz de dormitione somni diceret. Chryʃ. Sed vñ putauerūt discipli qꝝ de somno diceret? Ab eo qꝝ dixit: vado vt excitē eum. Etenim amentię. i. stultitię erat/si putabāt stadia quindecim eum ire vt excitaret illū. Utiqꝫ vel itaqꝫ dicemꝰ qꝝ estimabāt hoc enigma esse/ q̄lia multa loqebat. l ¶Tūc ḡ dixit eis ihesus manifeste: lazarus mortuus ē. Et dixerat obscure: vado vt excitē eum/ꝓpter docendā humilitatē. Voluit ēm se laudare agte q̄si de potētia resuscitādi. Sz q̄ illi rudes z tardi erāt: nūc apte dicit

m ¶Mortuus ē/z gaudeo/de morte ei⁹: n ¶Propter vos. i. ꝓpter vtilitatē vestrā. o ¶Ut. s. credatis: amplius z robustius me esse deū quē nihil latet. Credatis dico ꝓpter hoc vel occasione huius: p ¶Quē nō erā ibi: z tñ scio z ḡdico q̄ſi mortuus est: z ita p hoc potestis credere me esse deū: quia absens ḡdixi eius mortem. q ¶Sed eamus ad eū: qz mō ips est/vt videatis miraculū p qō firmius credatis. r ¶Dixit ḡ thomas ā ōz didymus. i. geminꝰ. s ¶Ad condiscipulos: eamus z nos vt moriamur cū eo. Glo. Ecce verus amātiū affect⁹/vel cū eo vincere/vl cū eo mori. Chryʃ. tñ dicit qꝝ ille thomas infirmior erat ceteris z infidelior. Formidabāt quidē oēs iudeoz insultū/magis aūt thomas: idcirco z dicebat: t ¶Eamus z nos vt moriamur cum eo. Quidā quidē aiunt: quoniā cupiebat z ipse mori. Nō est autē verū: formidinis ēm fuit verbū hoc. Sz nō increpatus ē: supportabat ēm adhuc christus eius infirmitatē: postea ꝙ oībꝰ fortior factus est z irreprehensibilior z calidior. Tanta est ḡtus christi: Qui ēm cū christo in bethaniā nō audebat abire solus: postea totū orbē pcurrit z in medūs plebib⁹ occisionē meditantibus voluebat. v ¶Venit tē. Chryʃ. Venit: non p seipsum iuit: vt nō quis suspicet qō factū esset: z neqꝫ ipse accesserit ḡ diligebant/ſz alij mittunt ad vocādū eū. Venit itaqꝫ ihesus z inuenit eum quattuor dies iam in monumēto habentē. Illa enim die qua nuncius venerat ad christum mortuus fuit: postea vero p duos dies mansit/z in quarta die venit. Una aūt die potuit venire in bethaniā: qz parū distat a hierlm. Ēm subdit: x ¶Erat aūt bethania iuxta hierosolymā q̄si stadijs quindecim: ḡ sunt duo miliaria minꝰ vno stadio. Chryʃ. Hic ostendit qꝫ multos a hierosolymis congruum erat adesse ibi. Unde confestim subdit euangelista.

℣ Multi aūt ex

Moraliter ✳ a ¶Si aūt ambulauerit. i. viserit vel operatus fuerit: b ¶In nocte: in tenebris ignorātię vel pcōz/ c ¶Offendit: quia lux non ē in eo. i. ego vel gratia mea. Dō. Ita illorum tenebrę z lubricū. Et alibi. Nescierūt neqꝫ intellexerūt: ꝙs tenebris ambulāt. ſ. xij. f. Qui ambulat in tenebris nescit qꝫ

vadat. Prouer. iiij. c. Via impioꝝ tenebrosa. d ¶Hec ait z post hec dicit: lazarus amicus noster dormit. Ita cōquerit dñs de peccatoribus: qz dormiunt somno peccati vel torporis: vocat ēm eos nec audiūt. Epħ. v. d. Exurge qui dormis. Prouerb. vj. b. Usqquo piger dormis. Dormiens sibi fingit multa mirabilia: diuitias/ptātes z honores: ſz oīa somnia sunt: ita peccatoꝝ. Unde Pō. Dormierunt somnū suum et nihil inuenerunt tē. † Pō. 75.

b ¶Sed vado vt a somno excitem eum. In hoc potest percipi q̄ verū amicū habēt/si eos a pctis excitet ſm quibꝰ dormiunt cum diabolo. Unde z christus venit excitare amicū suum laçarū. Et nota qꝫ † multipliciter excitat pctōs a somno peccati. Quāqꝫ ad strepitū: † Multipliciter excitat pctōs a somno peccati

id est turbationem z tribulationē mūdi. Pō. Turbati sunt z mori sunt sicut ebrius. Itē clamoze. i. exhortatione z ḡdicatione. Esa. lviij. a. Clama ne cesses. Sic dauid excitauit Saul. j. Reg'. xxvi. c. clamās abner: Munqd non vir tu es? z qs alius similis in isrl? quare ḡ nō custodisti dñm tuū regem? Clamoz est prędicatio quę debet fieri ad aby3r/ q̄ interpretat pater lucerne. i. ad rationē: ḡ debet redargui qz nō custodit dñm suū: id ē spiritū. Tertio excitat in pulsu flagelloꝝ vel punctione. Eccl. xij. a. Percussoꝝ latere petri excitauit cū. Pō. Cōuersus sum in erūna mea dū configit spina. Sed multi sunt lethargici: de quibus ōz Prouer. xxiij. d. Et eris sicut dormiēs i medio mari/z q̄si sopitus gubernatoꝝ amisso clauo/z dices: verberauerūt me z nō doluī: traxerūt me z ego nō sensi. Tales somnum morti sociant. i. pctm vsqꝫ ad suppliciū ꝓtinuant. b ¶Dixerūt ḡ discipuli eius: dñe si dormit saluus erit. Sicut dicunt quidā de magnatibus qñ dormiūt in pctis: Polite ita dure increpare dñm meū de ḡbendis suis: qz ſ. dormit saluus erit. i. ex q̄ desciit in hoc: nec malā ꝛscientiā habet/nō erit ei ad dānationē. Tales significant per abner/qui dicit ad dauid. j. Reg'. xxvi. c. Quis es tu q̄ clamas z inq̄etas dñm meū regē? Dicūt ēm: Multi fuerūt apud dñm meū/ q̄ non imputabāt ei hoc ad pctm. Tales sunt serui diaboli: custodiētes ne ōs eum excitet dormientē in cordib⁹ taliū. Job. xl. c. Sub vmbra dormit in secreto calami. Sz ecōtra boni excitāt eū. Ūñ Job. iij. b. Qui parati sunt suscitare leuiathā. Sequitur: l ¶Tūc ḡ dixit eis ihesus: lazarus mortuus ē. Sic debet dici apte magnū pctm suū. Sequit: t ¶Eamus z nos vt moriamur cū eo. Pauci hoc dicunt: sed tamē paulus hoc dicit. ij. Cor'. xj. g. Quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur z ego non vror? Itez petrus dicit/Luc. xxij. d. Domine tecum paratus sum z in carcerē z in mortem ire. Apocal. j. c. Socius in tribulatiōe z regno. ij. Timoth. ij. c. Si cōmortui fuerimus z cōuiuemus. Sed multi sunt sicut filij cebedei: qui volūt bonorem z non dolorē. v ¶Venit itaqꝫ ihesus z inuenit eū ītuor dies iam in monumēto habentē. Quattuor dies mortis sunt quattuor status: ꝙtes: in q̄bus peccāt etiā in decrepita ętate. Ūñ Esa. xlvj. b. Usqꝫ ad senectā ego ipse ꝙ. usqꝫ ad canos ego portabo. Vel ītuor dies: pctīi cordis/oris/opis/z cōsuetudinis. Vel quattuor dies sunt ſm Glo. cōtractio peccati originalis. Omēs ēm nascunt filij ire: Epħ. ij. a. Transgressio legis naturalis/ mosaice z euāgelicę. r ¶Erat aūt bethania iuxta hierosolymā q̄si stadijs quindecim. Per hoc significat/qꝫ obediētia est ꝓpe pacē: Soli ēm obediētes habent pacē pectoris z expectant pacem eternitatis. Vel p hoc significat ꝙ claustralis vita ꝓpinqua est z similis celesti z angelicę vitę: sicut dicit Hieroº: In carne ꝓpter carnem viuere/angelicę vitę potius est ḡ humanę. Quindecim aūt gradus per quos itur de bethania ad hierusalem: id est de mundo vel claustro ad cęlum: sunt quindecim virtutes: quę per quindecim psalmos graduum delignantur: Videlicet septem donis: de quibus habet Esa. xj. a. Requiescet super eum spiritus dñi: spiritus sapiētię z intellectus tē. Et quattuor cardinalibus: de quibus habetur Sap. viij. d.

✳ Sobrietatem z

A ℣ a ¶Multi autez ex iudeis/hierosolymitanis/ venerāt ad martham et mariaz vt consolarent eas de fratre suo. Hoc dicit euangelista/credere faciens quoniā laçarꝰ erat mortuus: cuius mortis testes fuerunt tot iudei qui aderāt. Sz quęritur: quomodo consolabant iudei dilectas a christo/z nimirū cōspirauerāt vt extra synagogā fierēt cōsitētes cū? Respō/demus: aut ꝓpter nec essitatez charitatis/ aut ꝓpter nobilitatē earuz reuerentes: aut quia nō mali erant in ꝺo qui aderant: multi enim ex ipis credebāt. b ¶Martha ergo vt audiuit qz ihesus venit/occurrit illi. Sed cur non assumit secū sororem ad obuiationem christi vadens? Respondemus. Ault. s. sine turba: qō nō posset si sororē duxisset/qui in domo tenuit turbā: singulariter christo loquit: z qō facēū est annūciare: quādo vero in spem bonā cam durit/dicendo: Resurget frater tuus: tūc abiit z vocat mariā. c ¶Maria autem domi sedebat. Chryʃ. Non quia pigrior esset vel martha calidior ea: sed nō audierat maria christum aduenire. Qz ēm infirmior esset martha/patet: quia post rot audita dicit: Domine iam fętet. Maria aūt nihil tale locuta est/sed credidit. Hęc est maria de qua dicit Lucas. x. g. Maria optimā partez elegit tē. c ¶Dixit ergo martha ad ihesum: domine si fuisses hic/frater meus nō fuisset mortuus. Idem dicit maria. ſ. codex. Chryʃ. Unde quanta philosophia mulierum/q̄ſus infirma adhuc sit mens earum: Nos ēm in luctu cū aliquos notos viderimus/clamamꝰ/ploramus/incidimus: sed non istę mulieres ita/sed confestim magistrū admirant. Et nota qꝫ istę credebant in christū/sed nō vt oportebat. Monduz ēm cognoscebant qꝫ esset deus: qō patet/ cū dicunt: Si fuisses hic tē. Nec qꝫ ꝓpria ꝓtute z auctoritate faceret signa quę faciebat: qō patet ibi: Sed et nūc scio quia quecūqꝫ poposceris a deo/dabit tibi deus: vt de virtuoso ēm quodā homine z approbato loquunt/qꝫ oratione posset obtinere suscitationem fratris. Christus aūt vtrūqꝫ eas docet. s. qꝫ tanqꝫ deus sit vbiqꝫ/z qꝫ ꝓpria virtute oīa faciat. Ūñ sequitur: l ¶Dicit illi ihesus: resurget frater tuus. Illud euertit qō dixerat: Quecūqꝫ poposceris a deo tē. Nō ēm dicit/petam: sed/resurget frater tuus. Hec dicit ei in ꝑma fronte/o mulier adhuc deorsū vides/ nō indigeo adiutorio alio/a meipo oīa facio: non ita expsse dicit/ne obstaret illi adhuc dominē ēm credēti/sed mediū sermonē facit: Primo. s. nec nimis altū/vel nec nimis humilem: hoc. s. Resurget frater tuus. Postea ꝺo aptius suam deitatē et auctoritatē insinuat/cū dicit: Ego sū resurrectio et vita tē. Et nota qꝫ ambigue dixit/resurget: nō ēm determinauit quādo. Et ideo respondens/ m ¶Dicit ei martha: scio quia resurget in resurrectiōe/quę erit/in nouissimo die. q.d. de illa certa fuz: sed de hac de qua peto incerta. Chryʃ. Unde nouerat resurrectionē mulier? Respōdemus: audierat de hoc christū loquentē/vel ꝓpetas audierat z opinioni coz adhęserat. n ¶Dicit ei ihesus: ego sum resurrectio et vita. Per hoc manifestius ostendit suam auctoritatē: z qꝫ nō indiget alio adiutorio ad suscitandum: quia ipse vita. Dicit ergo: o ¶Ego sum resurrectio: id est causa resurrectionis. q.d. possum eum resuscitare sine adiutorio. q ¶Et: id est quia: r ¶Vita/sum omnia viuificans. Hoc aūt nō ita expsse dixit/ sed insinuauit his verbis. Vel/ o ¶Ego sū resurrectio: id est causa resurrectiōis omniū. q ¶Et vita/bonoz. Vel/ p ¶Resurrectio: quia reddo esse. q ¶Et vita: quia conseruo in esse. Vel/ p ¶Resurrectio/corpoz. q ¶Et vita/animarū. Et est argumentū qꝫ resurrectio nō erit oīno naturalis/nec pure opus nature/sed diuinę potentię. Et subdit quō est vita animarū/dicens: s ¶Qui credit in me/vitā. t ¶Etiā si mortuus fuerit/vt modo est laçarꝰ: v ¶Viuet: vt viuit abraam/isaac z iacob: quoz deus dicit Matth. xxij. c. Et ne intelligant hoc solum de laçaro/subdit de omni.

℣ Et omis

Moraliter ✳ Sobrietatē z prudentiā docet z iustitiā z virtutē. Dein/de tribus theologicis: Fide/spe z charitate: de q̄bus habetur

j. Cor'. xiij. d. Et ita habemus quattuordecim virtutes: Et ḡndecima est humilitas: quę est caput z custos omniuz: vt dicit Ambº. sup. Pō. Et Gregoº sup. j. Reg'. xv. Qui sine humilitate virtutes cōgregat: quasi puluerē in ventū portat. Vel ḡndecim stadia sunt veteris z noui testamenti observātia. Eccles. xj. a. Da ptes septez necnon z octo. Vel/ quindecim stadia: septem opa misericordię/ꝺię/ꝑtū ad actiuaz: z octo opa spiritualia ꝑtū ad contēplatiuā: quoz quattuor pinēt ad intellectuz scz cognitio/meditatio/cōtemplatio/reuelatio: et quattuor ad affectū. s. mentalis oratio/laudatio/ contritio/delectatio siue gustatio q̄ pauis est dñs. a ¶Multi autem ex iudeis venerant ad martham et mariaz/vt cōsolarent eas de fratre suo. Per martha z maria significant boni actiui z cōtemplatiui: qui lugent de morte peccatiū: z nolunt cōsolari nisi resurgāt z habeant signuz Tau in frontibus: Ezech. ix. d. De his dicit Hiere. xxxj. c. Vox in rama audita est/ploratus z vlulat⁹ multus tē. Osee. xiij. d. Cōsolatio abscondita est ab oculis meis. Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquā tē. Iudei qui volūt eas cōsolari/sunt adulatores: q cōsolatiões vanas ꝓponūt iustis. Vel aliter. Per marthā z mariā significant duo q̄ sunt in anima etiā peccatoris. Martha iterꝑtat dominūs: z significat animositatē siue generositatē animę/ qua dedignat qua/si naturaliter esse sub seruitute diaboli z vilitate peccati. Maria stella mar?: z significat rationē siue synderesim remurmurantē contra peccātū: ad quā recurrens anima scit vtrū errauerit: sicut nauta per stellā. Hęc rogat deum. Unde Ro. viij. c. Spiritus postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabilibus. Per istos iudeos significant adulatores z cōsolatores mūdi/z q̄dam vanę cogitatiões. Quando ēm plangit z dicit generositas: Tu facta es ad imaginē dei: tu habes hereditatē cęli. Cō scientia etiā dicit: Tu offendisti deū: tu meruisti pęnā inferni/ z hmōi. Tūc ecōtra dicūt vanę cogitatiões: Non oportet ita terreri: quia multi maiores peccatores ꝺi tu fuerūt: z ita eneruant cōminationes dei z leniunt timores cordis. Sed Gen. xxvij. g. dicit: Congregatis aūt cūctis liberis eius vt lenirēt dolorē patris/voluit cōsolationē accipe. Tales significant p ꝺsolatores Iob: de q̄bus habet Job. ij. d. Ipe tamē dixit: Hec sit cōsolatio mea: vt affligens me dolore nō parcat: Job. vj. b. Pō. Renuit cōsolari aīa mea. b ¶Martha ergo vt audiuit qz ihesus venit/occurrit illi. Animositas occurrit ihesu/cū audit qꝫ ipso sit ihesus: id ē salus. Pō. 76.

Spes enim hōs rumores affert ei. Vel ꝑm Glo. Actiua vita ꝓmo' occurrit q̄ misericordię opa: maria autez domi sedet: quia cōtēplatiui qui/ etem desiderant.

c ¶Maria aūt. i. synderesis siue ratio: d ¶Domi sedebat: qz domuz cordis circūspicit/cōqueres z lugens. e ¶Dixit ergo martha ad ihesum. Animositas ēm, ꝓponit ꝺbū. f ¶Domine si fuisses hic/per gratiam: g ¶Frater meus. i. ſpūs. b ¶Nō fuisset mortuus: qz tu es vita. ſ. xiij. a. Ego suz via/veritas z vita. Esa. xlij. a. Cū trāsieris p aquas tecū ero z flumina nō operiēt te. i. ꝑspera: et flāma nō ardebit in te. i. aduersa nō nocebūt. Pō. Trāsiuim⁹ p ignē tē. Itē Daniel. iij. g. Pueri illesi remanserūt: qz quarꝰ erat inter eos similis filio dei. i ¶Sed z nūc scio qz quecūqꝫ poposceris a deo: id est fecerē poscere: k ¶Dabit tibi deus: quasi etiā mortuos in peccatis potes resuscitare. ij. v. d. Sicut pater suscitat tē. l ¶Dicit ei ihesus: resurget frater tuus; qō est/quando dñs dat peccatori aliq̄am spem venię z melioris vitę. m ¶Dicit ei martha: scio qz resurget in resurrectione in nouissimo die: id est in senectute vel decrepita ętate: qō est/quando anima sperat ad vltimū pęnitere. Sed nō sufficit ei hoc/sed vult statim resurgere. Unde sequitur: n ¶Dicit ei ihesus: ego sum resurrectio et vita: i. causa sum resurrectiōis z vitę spiritualis: quę est per fidem. Unde sequitur: s ¶Qui credit in me etiā si mortuus fuerit/ viuet. Habacuk. ij. a. Justus ex

Ha ✳ fide viuit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ☩ Et ois qui viuit/carne. c ¶ Et credit: ꝛ ita viuit me
te. Vel/ b ¶ Viuit ꝛ credit. i. credēdo viuit. Abacuk. ij. a.
Justus ex fide sua viuit. d ¶ Nō morietᵏ in eternum: essi
ad tēpus moriatᵏ ꝑm carnē. Et notat duplex fructᵘ fidei. Ad
ꝓtio vitę/cū dicit: Viuet. Et cualio pęnę/cū dicit: Nō mo
rietᵏ. Et nota ꝙ dñs
ad id qō mulier dixe
rat: Scio qz resurget
ꝛt. respōdet: Ego suꝫ
resurrectio. q. d. etiaꝫ
modo ꝙ me pōt resu
scitari. Ad id aūt qō
dixerat: Quicūq; pe
tieris a deo ꝛt. respō
det: Qui credit i me
etiam si moꝛtuus fue
rit viuet. q. d. ego suꝫ
triburoꝛ bonoꝝ/ a
me oportet petere et
in me credere: nō me
petere ab alio vt tu
credis. Item errabat
mulier in duobus/ vt
dictum est. Jn hoc ꝙ
ipsum non esse vbiq;
tanq; deū estimabat:
Et ad hoc dicit: Ego sum resurrectio ꝛ vita: Si enim resurre
ctio est ꝛ vita: nō loco circūcludit/ sed vbiq; assistēs potest sa
nare. Itē errabat in hoc ꝙ nō credebat ꝙ ꝓpria virtute ꝛ au
ctoꝛitate faceret signa/ vel posset resuscitare fratrē/ sed oratio
ne. Et ad hoc respōdet dicens: Qui credit in me ꝛt. Itē nota
ꝙ dñs dedit mulieri spem de futuro/ cū dixit: Resurgēt: sed
plenioꝛē/ cum dixit: Ego sum resurrectio: qz per hoc innuit
ꝙ ꝛ tunc posset suscitare. Item dedit ei consolatiōnē de facto/
cum dicit: Etiā si moꝛtuus fuerit viuet. q. d. nō turberis
si moꝛtuus est frater tuus: nō est cām hęc moꝛs sed vita: Spem
cām dans de futuro/ interim in eo qō ꝛrigerat consolat. Sequi
tur: e ¶ Credis hoc. Aug⁹. Sciens fidē eius quęrit cōfes/
siōnē. Roma. ꝙ. b. Corde creditᵘ ad iustitiā ꝛt. f ¶ Ait illi:
vtiq; dñe. q. d. oīa illa quę dixisti credo. Quia/ g ¶ Ego
credidi/ qz tu es christus/ messias ꝓmissus. h ¶ Filius
dei/ ab eterno. i ¶ Qui in hunc mundū venisti/ ex tem
poꝛe missus ad salutē mundi. Ecce vtranq; naturā cōfitetur/
diuinā ꝛ humanam. Chryꝙ. tamē dicit: Vide mulierē adhuc
deoꝛsum inuolutā. Audiens cām: Ego sum resurrectio et vita:
nō dixit: ergo resuscita vel viuifica. Sed qđ: Credo quia tu
es christus filius dei viui qui in hūc mundū venisti.
Videt mihi nō intellexisse mulierē quod dictū est: sed qm ma
gnū qđ erat intellexit/ nō tamē cognouit quid: ꝓptera aliud
interrogata/ aliud respōdit. Interim quidē hęc lucrata est: scz
dissoluere luctū: Talis cām christi sermonū virtus: deuotio cām
quę erat ad magistrū ꝓsentē/ doloꝛem nō valde sentire con
cedebat. Oblita est ergo luctus ꝓpter deuotionē: ꝓpter ser
monū virtutem: ꝛ ꝓpter spem dataꝫ de fratre. Unde sequit:
k ¶ Et cū hec dixisset abijt: iam spe exhilarata. l ¶ Et
vocauit mariā sororē suam silentio: id est suppressa vo
ce ne alij audirēt ꝛ recederent ꝓpter odium christi. n ¶ Di
cens: magister adest/ et vocat te. Aug⁹. Hoc qō ꝓtius
causa brevitatis subticuerat euāgelista: hic supplet: scz ꝙ dñs
mariā vocauerit. p ¶ Illa vt audiuit surrexit cito ꝛ ve
nit ad eum. Chryꝙ. Solent lugentes hunc honoꝛē accipere
vt ad ipsas veniant cōsolantes: sed hęc nō expectat venire ad
se magistrū/ necꝫ dignitatem seruat necꝫ a luctu detenta est.
r ¶ Hondū enī venerat iesus in castellū: sed erat ad
huc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Vacantius
enī ꝛ moꝛosius ibat/ vt nō videat se inducere signo/ sed rogari
ab eis. Vel hoc dicit euangelista/ vt insinuet seruoꝛē marię: ꝙ
scz cito currebat/ vt anticiparet eum venientē. Venit aūt nō
solę/ sed oēs trahens iudęos: ꝛ valde prudenter. Ꝓpterea
ꝛ occulte dixit ad eam sororē ꝙ magister eam vocabat: vt non
perturbaret concilij considentiū: Sed necꝫ causam ipsa dixit
quare iret: in veritate enī multi recessissent: nunc vero vt plo
raturā ad monumentū omnes ꝓsequebant eaꝫ: ꝛ per hoc cre
dibilius factū est miraculum/ et moꝛs ipsius laçari certioꝛ. Et
hoc est qō sequit: r ¶ Judei igitur qui erāt cum ea in
domo ꝛ cōsolabant eam/ cuꝫ vidissent mariā qz cito
surrexit/ de loco suo. v ¶ Et exijt/ de domo: secuti sunt
eam/ dicentes: quia vadit ad monumentū vt ploret
ibi. Et hoc aūt videt ꝙ hęc maria nō fuit illa/ de qua Luc.
vij. f. quia si fuisset meretrix/ nō tot sequerent eam. Item illa
nō de bethania: sed de illa erat ciuitate/ sicut ibi scriptum est/
Luc. viij. ¶ Cōmunio: tamē opinio est ꝙ eadē/ ꝛ verioꝛ vt puto.
y ¶ Maria ergo cū venisset vbi erat iesus: multis co
mitata. ȝ ¶ Videēs
eum/ cecidit ad pe
des eius. Hoc non
fecerat sororꝫ. Chryꝙ.
Calidio: hęc sororꝫ
quia nō ob turbā ve
recundata est ad pe
des cadere/ nec dimi
sit ꝓpter suspitionem
quaꝫ habebant iudei
de christo. Multi ta
men aderāt inimico
rū: qui dixerunt. j. eo
dē. c. Non potuit hic
qui aperuit oculos cę
ci nati facere/ vt ꝛ hic
non moꝛeretᵘ: sed oīa
ꝓpter humana/ ꝓsen
te mgro. a ¶ Et di
xit ei: domine si fu
isses hic/ non esset
moꝛtuus frater meus. q. d. ꝛe ꝓsente nulla infirmitas au
sa esset apparere. Et nota sicut dicit Chryꝙ. ꝙ nihil loquit ei
christus/ sicut ad sororē: turba enī aderat/ ꝛ nō erat tempus
verboꝝ illoꝝ/ sed condescēdit ꝛ humiliat lachrymanti/ hu
manā naturam denudans. Quia enim miraculū magnū factu
rus erat condescēsione testes attrahit/ vt nō venationem per
dat. Si enim magna diꝛisset tunc de se/ omnes abijssent: et sic
signum nō vidissent. Monstrat ergo interim humanā natu
ram. Unde sequitur: b ¶ Jesus ergo vt vidit eam plo
rantē: ꝛ iudęos qui venerāt cum ea ploꝛantes infre
muit spiritu: id est interius doluit/ nō sicte exterius doloꝛē
simulauit. Vel/ Spiritu: id est voluntate: qz scilicet voluit.
✠ fide viuit. Cętera non mutauit vsq; ibi: l ¶ Et vocauit Moraliter
mariā sororem suam. Animositas enim siue generositas
animę excitat synderesim vel rationē. m ¶ Silentio: quia
nemo nouit hęc nisi spiritus hominis. Unde dicit: n ¶ Di
cens: magister adest: id est ꝓsto est gratia ꝛ eruditio di
uina. Deb. xv. b. Tanq; filijs vobis offert se deus. Apocal. iij.
d. Ecce sto ad ostium ꝛ pulso ꝛt. o ¶ Et vocat te/ benefi
cijs/ flagellis/ doctrinis/ creaturis ꝛ alijs modis. Pś. Labo
raui clamans ꝛt. p ¶ Illa vt audiuit surrexit cito/ deli
nando a malo. q ¶ Et venit ad eum/ faciendo bonum. Et
dicit/ Cito: quod expedit: qz sicut dicit Prouerb. iiij. b. Cur
rens nō habebis offendiculū. Eccl. v. c. Ne tardes cōuerti ad
dominum: ꝛ ne differas de die in diem: subito enim veniet ira
illius. r ¶ Hondū enīz venerat iesus in castellū: id est
in mentem ꝓ gratiam gratū faciēte: quando cām dat gratiā
gratis datā: tunc vadit synderesis ad eā quadā volūtate imꝓ
fecta. s ¶ Sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat
ei martha. Donec maria venit/ christᵘ nō ꝓcedit: ita donec
amando venerit: nō intrat christᵘ ad coꝛ donec amoꝛ venerit.
Per martham enī quę significat timoꝛē ꝓparat via: sed ꝙ amoꝛē
adducit deᵉ t animā. t ¶ Judei igit qui erāt cum ea in
domo ꝛ cōsolabāt eā/ cum vidissent mariā quia cito
surrexit et exijt/ secuti sunt eā. Sic carnalia hoīs sequit spi
ritualia/ ꝛ obedit caro spiritui: quādo spiritᵘs velocꝛ ꝛ ꝓmptus
fuerit ad eundum ad deum. Sic etiam carnales homines et
adulatoꝛes qui volunt retrahere a bono et vane consolari in
malo/ aliquando conuertuntur quando vident alacritatem bo
noꝝ. u ¶ Dicentes quia vadit ad monumentum
vt ploret ibi. Ad monumentum debet anima vel conscien
tia ire et alios dicere: id est ad memoriam peccatoꝝ vel moꝛ
tis etiam coꝛporalis: et lugere ibi ꝓ peccatis et ꝓ ꝓsentibus
miserus. Hieremię vj. g. Luctum vnigeniti fac tibi plā
ctum amarum: quia repēte veniet vastatoꝛ super vos. Exodi.
xij. c. Oꝛtus est clamoꝛ maximus in egyꝓto: quia non erat do
mus in qua non erat moꝛtuus ꝓtimogenitᵘs: id est anima. Sa
pientię. xviij. b. Omnes vno genere moꝛtuos habebāt
innumerabiles: quia ꝓ peccatum omnia bona et ꝓsentia ꝛ
ꝓterita moꝛiuntur vel moꝛtificantur. y ¶ Maria ergo
cū venisset vbi erat iesus/ videꝫ ꝛt. Hoc patet vsq; ibi:
✠ Infremuit

A ☩ b ¶ Et turbauit semetipsū/ quē alius turbare nō potuit.
Et intellige de turbatiōe ꝓ passione: Nam de turbatiōe pas
siōis dicit Esa. xlij. a. Nō erit tristis necꝫ turbulentᵘs. Chryꝙ.
dicit/ ꝙ fremuit siue rugit spiritu: id est retinuit siue cohibuit
cōfusionem siue lachrymationem. Hoc enim sonat in greco/
χαλασεμαλο.
Cohibuit enim se vt
nō cuꝫ luctu fieret in
terrogatio: de q̄ sub
ditur: c ¶ Et dixit:
vbi posuistis eū:
Sed cur interrogat:
Rūdemus ꝑm Chry
sostomū: quia nō vult
se inūcere miracko fa
ciendo: sed omnia ab
illis discere ꝛ rogatᵘ
facere: vt ab oīi su
spitiōe eripiat signū.
Augᵘ dicit/ ꝙ nō igno
rās ꝛrit/ sed ꝓpt mysteriū. Ūn Hlo. Qui absens sciuit moꝛ
tuū esse/ scit vbi sepultᵘs sit: iꝫ sic ꝛrēs significat se q̄si nescire ꝓ
ditū hoīem. Ūn ūr: Nō noui vos: Matth. vij. d. et. xxv. a. Et
Gen. iij. b. Adā vbi es: d ¶ Dicunt ei/ iudęi qui aderant:
e ¶ Veni et vide: nō trahētes eū ad locᵘ. Ūn relusitaturū/
sed q̄n ploraturū. Ūn sequit: f ¶ Et lachrymatus est ie
sus/ humanitus/ vt dicit Augᵘ: id est ex humana compassiōe.
Vel vt significaret quantū peccatoꝛ ꝓ se debet ploꝛare. Vel
ꝑm beatū Bern. ideo ploꝛat: quia reuocaturus erat eū ad ern
nas ꝑsentis vitę. g ¶ Dixerunt ergo iudei/ benigniores:
h ¶ Ecce quomodo amabat eum/ ꝓ quo ita ploꝛat.
i ¶ Quidam autem ex ipsis dixerunt/ maligniores:
k ¶ Nō poterat hic qui aperuit oculos cęci nati ꝛt.
Ꝫ. ix. b. Et nota sicut dicit Chryꝙ. Rondū aliquod resurrecti
onis a se faciendę signuꝫ monstrauerat christus. Necꝫ ēm ita
venit ad monumentū tanq; resuscitaturus/ sed tm lachryma
turus: qđ significat euangelista/ cum dicit ꝙ quidam dixerūt:
Ecce quomodo amabat eum: Alij autem: Non pote
rat hic qui aperuit oculos cęci nati facere vt ꝛ hic nō
moꝛeretur. Aug⁹. Potuit quidē/ sed noluit: qz plus est moꝛ
tuuꝫ resuscitare q̄m ne moꝛeret facere. Chryꝙ. Vel necꝫ in cala
mitatibus malitias remittebant. Et nimirū multo mirabilᵉ ꝛ
maius est ingressam ꝛ dominantē abigere moꝛtem/ q̄m sistere
venientē. Et nota ꝙ confitentᵉ ꝙ aperuit oculos cęci/ ꝛ ꝓgruo
existente. ꝓ illo admirari inde detrahunt vt necꝫ ullo facto si
gno. Item nota ꝙ euangelista coꝛruptos eos esse ostendit: qz
intentꝫ christus ostenderet se resuscitaturū eum/ ꝓuenitᵘ euꝝ
acc: satiōibus/ non expectantes rei finem. Christus autem nō
respondet eis per verba/ sed per opera diuinitatᵉ vt malignis
maioꝛē verecundiā inferat/ ꝛ alios ad fidem conuertat. Unde
sequitur: l ¶ Jesus ergo rursū fremens in semetipso:
ex compassione/ ꝛ vt ostēdat veritatem humanę nature. Ul/
Fremens: id est luctum refrenans ꝛ reprimens: ꝑm Chryꝙ.
m ¶ Venit ad monumentū/ ostensurus per miraculum
veritatem diuinę nature. n ¶ Erat autem spelunca/ iꝑm
monumentum. o ¶ Et lapis superpositus erat ei: id
est speluncę. p ¶ Ait iesus: tollite lapidem. Sed cur nō
absens vocauit eum: Item cur nō lapide intacente fecit resu
scitari: cteꝫ sola voce valuit lapidem amouere qui coꝛpᵘ moꝛ
tuū poꝛuit amouere. Solo. Hoc fecit vt eos testes faceret mi
raculi: vt nō hoc dicant qđ ꝛ in ęco diꝛerant: Quoniā hic est/
nō est hic. ꝫ. ix. b. Manus ēm leuantes lapidem ꝛ ipę accessus
eoꝝ ad monumentū/ testabanᵗ quoniā ipse est laçarus/ non
alius. Nam illi quidęz phantasma ęstimassent aᵗ aliud quid
ꝓ illo: nunc autem hoc ꝙ accesserunt ad locum ꝛ lapidem le
uauerunt ꝛ fasciatū exire viderunt ꝛ vincula soluerūt ꝛ vesti
menta cū ꝓbus
Moraliter ✠ q ¶ Infremuit spiritu et turbauit semetipsum.
Jn hoc ostendit compassio domini erga peccatoꝛes. Ezech.
xviij. g. Nolo moꝛtem peccatoris. Hiere. xxj. d. Adhuc recoꝛ
dabor eius: idcirco turbata sūt viscera mea. Vel aliter. Do
minus dicit fremere ꝛ turbari ꝛ lachrymari ī peccatoꝛe: quan
do facit eum fremere ꝓ hoꝛroꝛe peccati: turbari ꝓ dāno: ꝛ
lachrymari ꝓ macula vel ꝓ dei offensa. Vel fremere toto
coꝛpe: turbari mente: lachrymari oculis. b ¶ Et dixit: vbi
posuistis eum: Vbi/ dicit: qđ significat/ quia nescit pecca
toꝛē. Matth. vij. d. et. xxv. a. Nō noui vos. Ul/ Vbi posui
stis eum: id est in quo vili loco: quasi considera in quātis fla
gitijs posuisti coꝛ tuū. Simile Gen. iij. b. Adam vbi es: Vide
re. iij. a. Vide vbi nunc ꝓstrata sis meretrix. Vel/ Vbi po
suistis eum: quasi ego quęro eum/ ꝛ ideo dic mihi. Domin⁹
ēm querit nos quasi oucm perditam. Pś. Quęre seruū tuum Pś. 118.
ꝛt. Vel/ Vbi/ dicit plangendo: sicut mater requirit de filio
vnico: ꝛ sponsa de ma
rito moꝛtuo. Ūn seq̄
tur ꝙ lachrymatᵘs est.
Vel/ Vbi/ dicit/ cō
missum exigendo. Vo
bis ēm cōmisit custo
diam fratris: id est coꝛ
dis. Prouerb. iiij. d.
Omni custodia serua
coꝛ tuum ꝛt. Vel ad
litteram/ etiam custo
diam proximi. Eccli.
xvij. b. Uniculq; mā
dauit de ꝓximo suo.
d ¶ Dicunt ei ve
ni et vide. Ita debemus dominū vocare ad coꝛ vt veniat ꝓ
gratiam: ꝛ videat: id
est videre faciat ꝓ sci
entia vl fidē. f ¶ Et
lachrymatus ꝛ ie
sus. Ter legitur do- Dñs fleuisse
minus fleuisse. Fleuit ter legitur.

Vbi vox est.
- Nescientis.
- Improperantis.
- Rem sollicite quęrēt.
- Plangentis.
- Rem cōmissam instan ter exigentis.

super ciuitatem. Luc. xix. f. Et in passiōe: Heb. v. b. Et hic fle
uit. Ergo ter ꝓpter tres causas. Jn cruce fleuit: quia eramus
ingrati eius beneficijs: ꝛ maxime beneficio passionis. Super
ciuitatem: quia incauti: Unde ibi: Si cognouisses ꝛ tu. Su
per laçarum: quia damnati. Vel ter fleuit. Jn cruce/ nostram
culpam: super ciuitatem/ nostram ignorantiā: super laçarum/
nostram miseriā. Similiter ꝛ nos ꝓ moꝛtuis in peccato fle
re debemus ꝛ ꝓ nobis ꝛ ꝓ alijs. Ꝓ nobis: quia amisi- D
mus christum qui est vita. Unde ruben fleuit quando non in
uenit puerū ioseph. Ruben filius visionis: id est intellectus vt
q̄libet circūspiciens ꝛ rediens ad coꝛ suū: flet quando videt se
verus ioseph amisisse: Gen. xxxvij. f. Et in eodē. g. dicit iacob.
Fera pessima deuoꝛauit filiū meum ioseph: ꝛ scidit vestimenta
sua ꝛ fleuit sine cōsolatiōe. Flendū est etiā ꝓ aliis: sicut ꝛ da
uid fleuit ꝓ saul ꝛ ionatha. ij. Reg. j. c. Ꝓ saul inimico: et
ꝓ ionatha amico. Item flet ꝓ ab salon fratricida. ij. Reg.
xviij. g. Absalon fili mi. g ¶ Dixerunt ergo iudei: ecce
quomodo amabat eum. Christus intanꝫ nos peccato
res dilexit/ ꝙ ex amoꝛe nostro non soluꝫ lachrymas sed ꝛ vitā
dedit. j. xv. b. Maioꝛē hac dilectionē ꝛt. Matth. ix. b. Nōve
ni vocare iustos ꝛt. i ¶ Quidaꝫ aūt ex ipsis dixerūt:
non poterat hic qui aperuit oculos cęci nati facere/
vt ꝛ hic non moꝛeretᵘ: Ita dicunt quidā blasphemi: Non
poterat deus facere ꝙ homo non peccaret: qui fecit vt viteam
ꝛ lucem haberet: Sic etiā dicunt multi quādo vident aliquē
discretuꝫ peccare: Iste illuminabat alios spiritualiter: ꝛ quo
modo se ꝛ alios nō custodiuit a peccatoꝛ: Unde balaam de se
dicit/ Numeri. xxiij. c. Dixit homo cuius obscuratus est ocu
lus: ꝛ omnipotentis visiones videt ꝛ cadens aptos habet ocu
los. Sic multi theologi gressus suos nō dirigentes/ sed quasi
cęci de coloꝛe disputātes. l ¶ Jesus ergo/ rursū fremēs
i semetipso venit ad monumentū: id est ad coꝛ peccatoꝛ
ris venit per duplicem fremitum. Bis ēm fremit/ significans
ꝙ dis fremere facit. Primo dans gratiam gratis datam: qua
fremimus per attritionē. Secundo dans gratiam/ qua fremi
mus per contritionē. Job. iij. d. Quasi inundātes aquę sic ru
gitus meus. Et Pś. Rugiebam a gemitu coꝛdis mei. Ul/ du Pś. 37.
plex fremitᵘ est duplex hoꝛroꝛ: de culpa ꝛ de pęna: vel duplex
refrenatio/ carnis ꝛ mentis. n ¶ Erat autem spelunca/ et
lapis superpositus erat ei. Speluncā est iꝑm peccatum:
qđ est ꝓfundū per desperationeꝫ vel culpę magnitudinem:
angustum per conscientię remotionē: fetiduꝫ per ꝓui exem
pli coꝛruptionē: clausum est per consuetudinēꝫ ꝛ obfirmatur
per excusationē: quod est quādo lapis excusatiōis ꝛ defensio
nis supponit. Thren. iij. f. Lapsa est in lacū vita mea/ posue
rūt lapidē sup me. Daniel. vj. c. Adduxerūt danielē ꝛ miserūt
eū in lacū leonū: id est peccatoꝛē in ꝓfunditatē peccatoꝝ: alla
tusq; est lapis vnus ꝛ positᵘ est sup os laci. p ¶ Ait iesus:
tollite lapidem: id est onus legis removete ꝛ gratiam fidi
care: Ita dicit dñs apostolis. Vel/ lapidē: id est obstinatio
nē coꝛdis: vel excusationē oꝛis. q. d. accusate vos ꝓ cōfessionē.

menta cum quibus sepultus erat recognouerũt / et q̃ sorores semper aderant quarum vna dixit: Domine iam fetet: quatriduanus enim est: omnia hęc sufficiẽtia erant probare signum ⁊ obstruere ora indeuotorũ. Propterea dicit eis: a ¶ Tollite lapidem / a sepulchro: scz per hoc ostẽdens quoniã eum suscitabit veraciter.

Ideo etiam supta interrogat: Vbi posuistis eum: vt illi qui respondẽrunt: Veni et vide: ⁊ dixerunt eum ad monumentũ / non possent dicere / quoniam alium suscitauit. Vox enim ⁊ manus / audit⁹ et visus simul ⁊ odoratus testantur miraculo. Vox quidẽ dicens: veni et vide. Manus autẽ tollentes lapides ⁊ fascias soluentes. Auditus qui vocem audiuit: Lazare veni foras. Visus qui videt eum tem de monumẽto. Odoratus qui sensit fetorẽ quatriduani. Sequitur: b ¶ Dicit ei martha sororꝫ eius qui mortuus fuerat: dñe iam fetet quatriduanus enim est. Anselmus. Timebat remoto lapide potius fetorem excitari frẽ fratrẽ resuscitari. Chrys. Quasi impossibile estimabat de cętero fratrem resuscitari propter tẽpus quatridui. Et ex hoc patet q̃ nõ intelligebat ea quę dixerat ei christus. ū. eodẽ. Inde: c ¶ Dicit ei iesus: predicta cõmemorans: d ¶ Nonne dixi tibi: quoniã si crediderisꝫ videbis gloriam dei: id est glorio / sam operationem dei quę ⁊ deus operabor. Sed vbi dixit ei hęc: Respõdemus: intelligendum est ei supra dixisse / et euangelista causa brevitatis pręter / misisse: sicut ⁊ de vocatione marię. Vel intelligitur in hoc q̃ dixerat. ū. c. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit vi uet. e ¶ Tulerunt ergo lapidem / vt iusserat. f ¶ Jesus autem elevatis sursum oculis / in cęlum scz: g ¶ Dixit / pater gratias ago tibi ⁊c. Chrys. Interrogemus hęreticum: vtrum christus ab oratione virtutẽ suscitandi acceperit. Si hoc dixerit: qualiter igitur alia miracula sine oratione fecit dicens: Dico tibi dęmonio exi ab eo: Marc. j. c. Et: Volo: mundare: Matth. viij. a. Et surgẽs tolle grabatũ tuum: ⁊ dimittunt tibi peccata tua: Matth. ix. a. et Marc. ij. a. Et mari dixit: sile ⁊ compescere: Matth. viij c. Item quid habuit christus plus apostolis si ⁊ ipe oratione indiguit sicut ipsi? Magis autẽ / nec̃ ipsi cum oratione omnia faciebant sed et sępe sine oratione mirificabant nomẽ iesu inuocantes. Si autem nomen eius tantam habebat fortitudinem in apostolis / qualiter ipse oratione indigebat? Videam⁹ autem ⁊ quę sit oratio. b ¶ Pater gratias ago tibi quoniam audisti me. Quis ita orauit vnq̃ antec̃ roget quid vt fiat? Gratias ago ait: per hoc offendens q̃ nõ indiget ora / tione: quia omnia facit pater quę vult filius quorum vna est mens. Unde sequit: k ¶ Ego autem sciebam quia semper me audis. q. d. oratione non indigeo ad hoc vt fiat mea volũtas: qz vna ẽ tibi ⁊ mihi volũtas. Et hoc est: l ¶ Quia semp me audis: id est nihil est contrariũ mihi ad te. Quare ergo formã orationis assumit? Audi q̃d dicat: m ¶ Sed propter populũ qui circumstat dixi / hęc: id est propter imbecilliores ⁊ infirmiores. n ¶ Vt: scz / credant quia tu me misisti: id est ideo ora ad te / ne credant me esse contrarium tibi: vel ne credant q̃ opus quod facio nõ sit est deo. Hoc enim dicere soliti erant: Non est hic homo ex deo ⁊c. ū. c. Et nota q̃ non dixit: vt credant quoniã ego minor sum: vel q̃ ego nõ possim illud per me facere sine oratiõe: nec dicit vt credant q̃ tu me misisti imbecillẽ / sed simpliciter / misisti: vt per hoc significet nõ esse contrarium ei. Ostensa ergo humilitate per verba / ostendit potestatem per opera. Unde sequitur: o ¶ Hęc cum dixisset / voce magna clamauit: vt omnes audirẽt. p ¶ Lazare veni foras. Chrysostom⁹. Propter quid nõ dixit: In nomine patris mei veni foras? Item cur nõ dixit: resuscita cum pater. Respondemus? Hoc sapientię sue est: per verba condescendiosę / per res vero potestatem ostendere. Item non dixit sic: resurge: sed / veni foras: vt viuenti enim loquitur ei: ⁊ loquit potestatiue. Quid enim huic potestati par ẽ? Unde sequitur: s ¶ Et statim prodijt qui fuerat mortuus. Ecce opus attestans ei auctoritatem. Hoc est quod dicit Pś. Dabit voci sue vocẽ virtutis. Hoc est quod dicitur. ū. v. c. Venit hora ⁊ nunc est quãdo mortui audiẽt vocem filij dei: ⁊ qui audierint viuẽt. t ¶ Ligat⁹ pedes et manus institis: et facies illius sudario erat ligata. Dicit ęis iesus:

a Tollite lapidẽ. Dicit ẽi martha sororꝫ eius qui mortuus fuerat: dñe iam fetet: quatriduanus enim est.

b ¶ Dicit ei martha sororꝫ eius qui mortuus fuerat: dñe iam fetet: quatriduanus enim est. Ita dicit animositas conuersa in pusillanimitatẽ ex magnitudine peccati: quasi impossibile est spiritũ resurgere / cum iam peccatũ fetear alijs per manifestationẽ ⁊ quatriduanũ sit per consuetudinẽ. De hoc fetore dicit Joheł. ij. c. Ascendet fetor eius ⁊ ascẽdet putredo eius quia superbe egit. Amos. iiij. c. Ascendere faciã putredinẽ castrorum vestrorũ in nares vestras et nõ redistis ad me. Et Zach. v. d. dicit: q̃ iniquitas deferebatur / vt ędificetur ei domus in terra sennaar. Semnaar enim interpretat fetor dentiũ. c ¶ Dicit ei iesus: nonne dixi tibi: quoniã si crediderisꝫ videbis gloriam dei. Sic erigitur pusillanimitas peccatoris: quando per fidem promittitur visio glorię dei. Gloria autẽ dei eius misericordia per quam redditur famosius ⁊ laudabilius. Gloria enim est frequẽs fama cum laude. In hoc ergo apparet gloria eius qui ita liberalis est q̃ inimicos suos conuertit ad pacem. Esa. xlij. b. Gloriam meã alteri nõ dabo. c ¶ Tulerunt ergo lapidẽ: quod est quando mollitur cor per attritionem. f ¶ Jesus autem elevatis sursum oculis. Per hoc docet nos q̃ in omnibus debemus gratias agere postq̃ exauditi sumus de aliquo. Unde dicit: i ¶ Quoniã audisti me ⁊c. Pś. Oculi domini super iustos: ⁊ aures eius in pręces eorum. o ¶ Hęc cum dixisset voce magna clamauit: lazare veni foras. Per hoc docet nos q̃ antec̃ clamemus ad mortuos per prędicationem clamare debemus ad deum per orationẽ vel gratiarumactionem. Et nota q̃ dominus clamat voce magna: id est affectuosa per prędicatores suos. Vel magnus clamor: magna gratia ad excitãdum cor. Et ideo vox magna est necessaria: quia surdi sumus. Unde Esa. lviij. a. Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo scelera eorum ⁊c. q ¶ Veni / bona faciendo. r ¶ Foras: de peccatis exeundo. Vel / veni foras: peccatum confitendo. s ¶ Et statim prodijt qui fuerat mortuus. Augustinus: Dum peccator contemnit quasi sepultus iacet: quando penitet / surgit: quando confitetur / prodit quasi de occultis exeũdo manifestus. Sed adhuc / t ¶ Ligatus / est / pedes et manus institis: id est difficultatibus bene operandi et bene volẽdi. Prouerb. v. d. Funibus peccatorum suorum constringitur. Pś. Funes peccatorum circumpleri sunt me. v ¶ Et facies illius sudario erat ligata. Per quod intelligitur obscuritas intelligendi et cognoscendi. Ponitur enim velamen super oculos peccatoris. ū. Corinth. iij. d. Velamen põsitum est super cor eorum / x ¶ Dicit eis iesus: soluite eum et sinite abire. Dicit dicit Bern⁹. et Aug⁹. x. christus per se vificat iustos: ministris autem potestatem soluendi tribuit. Unde Matth. xviij. c. Quę solueritis super terram erunt soluta et in cęlis. Hęc autem sufficiant quantum ad moralitatem huius capituli.

Pś. 67. 11. q. 3. c. tunc vera. De pęni. dis. 1. §. hoc idem probat⁹. et. c. quęz pęniter. De sen. excõi. c. a nobis. §.

Moraliter

Pś. 39.

Pś. 118.

A ¶ exisse ligatã nõ minus videbatur esse cũ resuscitare: ideo iussit vt soluant eũ / vt tangentes ⁊ prope eũz accedentes certissime cognoscant quoniã vere ille est. a ¶ Et sinite abire: vt egressu probet vere resuscitatus. Vel hoc dicit vt doceat fugere gloriam. Unde Chrys. Vide ingloriationẽ: nõ ducit eum / neq̃ iubet secũ ambulare / vt monstret / sed / to miracło: alijs quidez est odor vitę: alijs odor mortis. Unde sequit: b ¶ Multi ergo ex iudeis ⁊c. Secũda pars capituli. b ¶ Multi ergo ex iudeis / nõ omes. c ¶ Qui venerant ad mariaz et marthã et viderãt quę fecit iesus crediderunt in eum. Quidã autem ex ipis abierunt ad phariseos et dixerunt eis quę fecit iesus. Collegerunt ergo pontifices et pharisei concilium et dicebant: Quid facimus: quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic / omnes credẽt in eũ. Et venient romani / et tollẽt nostrum locum et gentem. Unus autẽ ex ipis caiphas

a soluite eum et sinite abire.

b ¶ Multi ergo ex iudeis qui venerant ad mariam ⁊ marthã et viderãt quę fecit iesus crediderunt in eum. Quidã autem ex ipis abierunt ad phariseos et dixerunt eis quę fecit iesus. Collegerunt ergo pontifices et pharisei concilium et dicebant: Quid facimus: quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic / omnes credẽt in eũ. Et venient romani / et tollẽt nostrum locum et gentem. Unus autẽ ex ipis caiphas

B e ¶ Collegerũt ergo pontifices ⁊c. In hoc implẽti est illud Geñ. xlix. a. Simeon ⁊ leui vasa iniquitatis bellantia / in cõsiliũ eoꝝ ⁊c. De simeon pharisęi / de leui sacerdotes: sicut dicit Hiero⁹ sup Esaiã viij. c. Duabus domibus israel. Item Hiere. xj. d. Cogitauerũt super me consilia / dicentes: Mittam⁹ lignum in panem eius ⁊c. Hoc dicerunt deridendo: qz dixerat. ū. vj. c. Ego sum panis viuus ⁊c.

e ¶ Collegerunt ergo pontifices et pharisei conciliuz / aduersus eum. Chrys. Cum oporteret stupere ⁊ admirari audito miraculo / cogitãt interficere eum qui mortuũ suscitauit. O de insania: eum qui in aliorũ corporibus mortem superauit / morti tradere estimabant. Et nota q̃ dicitur resuscitatio lazari facta nono die aũ ramos palmarũ: scz ⁊ feria sexta / ⁊ sabbato tra ctauerũt de morte eius: ⁊ propter hoc tunc incipit domini passio: ⁊ dicit dominica in passioe. f ¶ Et dicebant / adinuicem: g ¶ Quid facimus: q̃ si / cur pigritamur / cur nobis non prouident⁹? h ¶ Quia hic homo multa signa facit. Chrys. Dominez adhuc vocant / qui tantam susceperant diuinitatis eius demõstrationẽ: sed inuidia nihil videt / sed excęcat animam.

i ¶ Si dimittimus eũ sic: id est omnes credent in eum: ⁊ adhęrebũt ei ⁊ sequent eum quasi regem / ⁊ messiam. l ¶ Et venient romani: Audientes em̃ hoc dicent / q̃ fecim⁹ eum regem cõtra eos.

Moraliter m ¶ Tollent nostrum locum: id est ciuitatẽ ⁊ templũ destruent. n ¶ Et gentem: id est populum occident vel captiuos ducent vel vendent. Vel aliter: Ipi cõspirauerũt iam se negaturos tributũ romanis. Diserat autẽ dominus tributũ reddendũ cęsari: Matth. xxij. c. Item dixerat Mar⁹. v. f. Si qs peusserit te in vnã maxillaz: prębe ei et alteram: Et si quis abstulerit tibi tunicam / prębe ei ⁊ pallium: Ideo timebãt ne venirẽtibus contra se romanis / pter negationẽ tributi / nullus auderet se defendere: ⁊ sic tollerent locum ⁊ gentem. Aliter dicit Aug⁹. Sciebant q̃ christus dicebat templuz destruendum: ⁊ cerimonialia euacuanda / ⁊ ideo timebant ne si omnes crederẽt in christum / nemo remaneret celator templi ⁊ legis qui cõtra romanos ciuitatẽ ⁊ templũ defenderet. Chrys. dicit / q̃ hoc dixerũt iudei: Venient romani ⁊c. nõ hoc estimãtes sed inuidentes / ⁊ per hoc populuz concutere ⁊ cõmouere / volentes quasi debentẽ periclitari a romanis / pter suspitionem tyrannidis. Si em̃ aiunt / viderint eum romani turbã ducentẽ suspicabunt nos erigi in tyrannidẽ / ⁊ destruent nostraz ciuitatem. Sed cuius gratia dic mihi suspicarent hoc romani? Nõ deliberatiã a romanis docuit: non rebellionẽ prędicauit: non pecunias ⁊ arma parauit: Nõne censuz dari cęsari cõcessit: Matth. xxij. c. Nõne regẽ facere voluistis ⁊ fugit? Igitur hęc quidem dixerunt iudei nõ estimantes sed inuidentes.

nomine cũ esset pontifex anni illius dixit ęis: Vos nescitis quicq̃ nec cogitatis: quia expedit vobis vt vnus moriatur hõmo pro populo et nõ tota gens pereat. Hoc autem a semetipo non dixit / sed cuz esset pontifex anni illius prophetauit: quia iesus moriturus erat pro gẽte. Et nõ tm̃ pro gente: sed vt filios dei qui erant dispersi cõgregaret in vnũ. Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerẽt eũ. Jesus gitur iã nõ in palã ambulabat apud iudeos:

Sequit: o ¶ Un⁹ autez ex ipis / pontificibus: qui dicitur vnus: quia inuerecũdior erat reliquis et in malicia singularis. p ¶ Caiphas nomine / cũ esset pontifex anni illius: ⁊ ita audacior fuit ⁊ p̃mus in loquendo / et maioris auctoritatis fuit verbum eius. q ¶ Dixit eis: vos nescit / quicq̃ nec cogitatis: qui de hõ hesitat / vel remediũ apponere tardatis. Certũ em̃ est cõsiliũ. r ¶ Quia expedit vobis vt vn⁹ moriatur: id est occidatur. s ¶ Homo p populo ⁊ non tota gens pereat / a romanis per ipm̃ si vixerit. Chrys. Hõ ceteri sub hesitatione ⁊ in ordine cõsilij / ppositum: dicebãt em̃: Quid facimus: q̃ hic homo ⁊c. hoc iste inuerecunde ⁊ nudo capite ⁊ cũ crudelitate diffinitiue clamauit: Vos nescitis quicq̃ nec cogitatis ⁊c. Et est sensus: Vos sederis ⁊ adhuc rem segnius attenditis ⁊ nescitis vnius hominis salutẽ contemnere p cõmunitate. Hoc aũt permittosa mente diserat q̃tum ad ea quę intellexit in verbis: sed verba in ore eius spiritus sic ordinauit vt ad aliũ intellectũ essent cõgrua. Unde sequitur: t ¶ Hoc autem a semetipso non dixit / sed cũ esset pontifex anni illius / pphetauit: id est q̃ dixit / pphetia fuit / licet nõ ipse fuit pphęta in hoc: quia nõ intellexit. Chrys. Vides quãta pontificalis potestatis est virtus: quia em̃ qualitercũq̃ dignus est fectus erat pontificari: etsi indignus existens / re prophetauit nesciens quę dicebat. Ore em̃ eius solũ vsa est gratia siue spiritussanctus / cõtaminatũ autẽ cor nõ tetigit. Multi deniq̃ ⁊ alij indigni existentes futura diserũt: vt nabuchodonosor: Daniel. ij. c. Pharao / Geñ. xli. a. Balaam: Numeri. xxiij. a. Orietur stella ex iacob. Item vides quanta spiritussancti virtus a mente pernitiosa valuit verba / pferre / pphetię plena magne ⁊ mirabilis. Nõ paruũ aũt hoc erat ⁊ inimicũ pphętare hęc. Hoc ⁊ alios attrahere poterat: quãdo viderũt q̃d pphętauerat euenisse / aliter tamẽ q̃ intellexerat: qz em̃ mortuus est christus / pterea a futuro supplicio eruti sũt fideles. Et hoc est q̃d dicit: v ¶ Prophetauit: qz iesus moriturus erat pro gente / iudaica. Glo. Hoc tm̃ diserat caiphas: Sed qz nouerat euãgelista fore alias oues / addit: x ¶ Et nõ tm̃ p gente: id est p iudeis: y ¶ Sed vt filios dei / id est initiatione: id est gẽtiles: z ¶ Qui erat dispersi / p varios errores vt voluptates vel natiões. a ¶ Cõgregaret in vnũ / ouile. ū. x. c. sub vno pastore. Chrys. Filios dei gentes vocat euãgelista: eo q̃ futuruz erat: sicut ipe ait. ū. x. c. Et alias oues habeo ⁊c. Quid est aũt q̃ dicit / vt cõgregaret. Respõdemus: id ẽ eos q̃ ppe ⁊ eos q̃ longe vnũ corpus fecit: Eph. ij. c. et Esa. lvij. d. Ubi ⁊ q̃ romę sedet / indos membrũ esse suũ pius estimat. Ecce vnio incõpabilis ⁊ omniũ caput ẽ christ⁹. Sequit: b ¶ Ab illo ergo die cogitauerũt / vel / cõsiliati sunt / p̃m Chrys. vt interficerent eũ / animati p̃dicto verbo caiphę. Sed cõtra. ū. viij. a. dicit: Propter hoc quęrebãt eũ interficere. Et. ū. viij. c. dicit eis christus: Quid me quęritis interficere: nõ ergo modo p̃mo. Solo. Glo. Ab illo die ⁊c. Nõ ãn ⁊ pius / sed modo diffinite. Item dicit Chrys. Prius quidẽ quęrebãt: nũc autẽ ⁊ sententia firmguerũt: ⁊ vt ppio ope visi sunt. c ¶ Jesus gũt iam nõ in palam apud iudeos ambulabat. Glo. Nõ q̃ hoc nõ posset / sed docet suos cedere furori plequentiũ. Item occultat se: vt ostẽdat se vez hominẽ. Si em̃ cũ eis moraret ⁊ vi diuina ab eis eriperet / solũ deus ⁊ nõ homo putaret.

L

f. 18. c.

i. q. 1. c. dictũ est.

D

Mora simile sup Exo. v. d. Fetere fecisti nomẽ nostrũ coram pharaone. dic Glo. Terũ dicunt quis nescientes.

Universidad de Deuto

E ¶ Item aliquādo fugit/vt credat homo: aliquando manans se diuina virtute ab eis protegit / vt deus credatur. a ¶ Sed abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē quę dicitur ephrem. Chrys. Ephrata: sed in greco tamē habet ephrem.

Mozaliter

Matt.26.a. Marci.14.a Luc.22.a.

b ¶ Et ibi mozabat cum discipulis suis/solum. Ipsi enim permanserūt secum in temptationibus suis: vt dicitur Luc. xxij. c. Turbę autē conuenerant ad diem festum: Unde sequit: c ¶ Proximum autem erat pascha iudeorū/& ideo ascenderunt multi hierosolymā de regione/iudeorum: id est de tota iudeorū puincia: vel/ de regione / in qua erat ielus iuxta desertum. Ter enim in anno veniebant ym przceptū: Exo. xxiij. b. et Deut. xvj. c. d ¶ Ante pascha: ideo/ vt sanctificarēt seipsos: id est sanctos et mundos custodirent a cohabitatione mulierū. Vel purificarēt se ab īmūdicijs quas contraxerāt: vel ex cōtactu menstruatę/vel mortuoriū/vt talibus/

† Pſ. 131. nis. Pſ. Audiuim° eam in ephrata.

Chrysostom° Multi autem ex regione ascenderūt hierosolymā/purificare seipsos: cohibere: scilicet se a mulieribus vel ab alijs. Per hoc mozaliter significat/ q illi qui non purificant se in pascha: pe

Alt. tenim tores illis iudeis videntur. Et nota etiā q ante pascha ascenderunt: in quo con

Matt.26.a. Marci.14.a fundūtur illi qui differunt confiteri vsq; in parasceuen.

sicut przceptū erat: Numeri. ix. vt sic mundi comederent pascha. Vel ym Glo. ¶ Vt sanctificarent seipsos: id est vt illius diei celebratione sanctificarent.

F k ¶ Quęrebāt ergo ielum/male: et maxime pontifices et pharisei. Chrys. Mirabilis purificatio/cum cōtaminata voluntate/cum homicida mente/cum sanguinolentis manibus. f ¶ Et collocabant adinuicē in templo stantes: Maxime custodes templi & sacerdotes: & ita patet q templū fecerāt spelunca homicidij. Unde Hiere. vij. b. Munquid nō spelunca latronū facta est domus ista in qua inuocatū est nomē meū &c. Idem. ō. ij. c. Aug°. Obliti sunt sanctificationis tractāt de nece agni. g ¶ Quid putatis: id est quā causam putatis: b ¶ Quia nō venit ad diem festum: q. d. Quę est causa mozę eius: scit ne ipse q aduersus eum sit firmata sententia? Chrys. ponit alias litterā. Putatis quoniā nō venit in festo. Per pascha insidiabant et tēpore festi tēpus faciebāt occisionis: quasi hic in festo occidi eum & cadere oportet tempore vocante eū. O de impietate: quādo amplior opus erat religione/quādo noxios oportebat dimittere: tunc innocentē venari conant: id est capere. i ¶ Dederāt enim/vel/autē pontifices & pharisei mandatū/ siue/ pnunciationē: id est sententiā vel edictū: k ¶ Vt si quis cognouerit vbi sit/indicet vt apprehendāt eum/ ad occidēdū. Chrys. O de insania: & nimirū/olim vnde apprehēdere volentes nō solum nō pfecerunt / sed & derisibiles facti sunt. Sepe enim incidens in manus eorū effugit: & volentes eū occidere/ detinet ita vt nocere nō possint & aportari facit vt his demōstratione eos cōpungere volens: & vt cū ceperint eū discāt q non captus sit ex ipsorū fortitudine/sed ex sua cōfessione: Neq; eū tunc capere potuerūt/cū ppe esset. s. in bethania: sed & quādo cōprehenderūt/piecit eos refupinos. Expo. ℔a. XII.

Esus ergo ante sex dies pascḣ &c. Istud capitulum diuidit in octo partes. Primo ponit aduentus eius in bethaniā. Secūdo aduētus ei° in hierlim: ibi: In crastinum autē turba &c. Tertio agit de desiderio gentiliū videndi christū: & de respōsione christi ad andreā & philippū in qua prędicit vocationē gentiliū & przmiū: ibi: Erant autē quidā gentiles &c. Quarto de oratione christi ad patrem & voce facta de cęlo nō ,ppter se sed ,ppter populum: ibi: Pater clarifica &c. Quinto ꝑdicit iudiciū mundi & tractū popūi: ibi: Nunc iudiciū est mūdi &c. Sexto eis obūcientibus q christus nō mozit/eos de tenebris arguit: ibi: Respōdit ei turba &c. Septimo narrat euāgelista ālter se absondit ab eis/significās quoniā absēsa erat veritas ab eis per infidelitatē: sicut ꝑdixit esaias: ibi: Hęc locut° est eis ielus &c. Octauo ponit euangelista verba christi: q̄bus se dicit lucē & salutatorē nō iudicem: & q a se nō loquit sed a patre: ibi: Jesus autem clamauit &c. Continet autē prima pars huius capituli aduentū ielu in bethaniā: et cęnam factā/ marię deuotionē in unctione & iudę malitiā simul & responsionem domini. Dicit ergo: ¶ Jesus ergo ante sex dies pascḣ: id est certo die ante pascha / siue p sex dies ante pascha in sabbato: sex ante ramos palmarum.

a sed abijt i regionē iuxta desertū in ciuitatē quę dicitur b ephrem: & ibi mozabat cuz c discipulis suis. Próximū autē erat pascha iudęorū et ascenderūt multi hierosolymā de regione ante pascha d de regione ante pascha in sabbato: sex ante ramos palmarum. e vt sāctificarēt scipos. Quę rebant ergo iesum & collo quebank adinuicem in tem f plo stātes: Quid putatis q nōn venit ad diem festum: g Bederāt autē pontifices et h pharisei mandatū/vt si quis cognouerit vbi sit/indicet vt apprehēdant eū. Ca. XII.

i Esus ergo añ sex dies pascḣ vēnit bethaniam vbi lazarus fuerat mozt° quē suscitauit ie k sus. Fecerūt aūt ei cęnā ibi: l et martha ministrabat: lazarus vo vnus erat ex discum

m ¶ Venit ergo ihesus Bethaniā. Aug°. Sciēs eos cōspirasse/ venit quasi agnus ad victimā: Hiere. xj. d. vt verum pascha habeamus. Tunc enim erat plenitudo tēporis: Gal. iij. a. n ¶ Ubi lazarus fuerat mortuus/ quē suscitauit ie

n sus. Rab. Ideo prius in bethaniā venit/ vt resuscitatio laçari altius memorię omnium traderetur/ & inexcusabiles iudęi confunderent tractantes de mozte tanti suscitatoris. o ¶ Fecerūt autem ei cęnam ibi: id est in bethania/ & in domo laçari. Chrys. Manifestum est quoniā in domo laçari pulmentum erat: quasi ēhim amici & dilecti suscipiūt iesum in hospitio. Quidam autē aiunt quoniā in altera domo hoc factum est. In Matth. autē. xxvj. a. habetur. Cum esset in bethania in domo simōis accessit ad eum mulier habens alabastrum. Sed Chrys. videtur velle q alia sit vncio hic/et in Matth. xxvi. Communis autē opinio q eadem sit. Nota q iohā

o nes quantitatē exprimit/cum dicit: Libram. Et materiā/cuz dicit: nardi. Et sinceritatē/cū dicit/ pistici: id est nō adulterati. Et ꝑciositatē: preciosi. Matthęus ēm. xxvj. exprimit vas alabastrū &c. Et est genus marmoris candidi & perlucidi varijs coloribus interducti q̄ incorrupta seruat vnguēta. Nardus autē est frutex aromatica crassa radice/sed breui/spissa/nigra & fragili/cypressini odoris folio paruo densoq; cuius acumina in aristas se spargunt: pigmētarij aūt spicas & folia nardi celebrant. Unde ad cōmendationē vnguenti/ait Marcus: Spicati preciosi. p ¶ Et martha ministrabat/nō maria vt etiā dicit Luc. x. g. q ¶ Lazarus vero vnus erat ex discumbētibus cum eo. Chrys. Hoc sincere resurrectionis signum est/ post multos dies & viuere & manducare. Hoc

p

Marci.14.a

Mozaliter

¶ idem dicit Glo.

Mozaliter: l ¶ Jesus ergo ante sex dies pascḣ venit bethaniā vbi lazarus fuerat mozt° &c. Per hoc significat q vbi est obedientia vel obedięs ala/est iesus: ibi est gratia/ibi mortuus suscitat. Item per hoc q christus prius venit in bethaniā anteq; iret in hierosolymā: significat q̄ta cęlorum est custodia mandatorū. Un Matth. xix. c. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. n ¶ Fecerūt autē ei cęnam ibi/martha et laçarus. Per marthā bonī/qui non fuerūt in mortali intellęctu possunt: per laçarū illi qui fuerūt in magnis flagitijs. Martha facit ei conuiuiū in recordatione bñficiorū. Laçarus autē in ꝓtritione peccatorū. Luc. v. f. Fecit ei conuiuiū leui in domo sua. Dñs autē affert etiam ibi bona sua et partē suā in symbolo. Sap. vij. b. Uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa &c. Dñs ēm affert cum martha gratiā, pficiēdi cum laçaro gratiam remissionis. Apoc. iij. d. Ecce ego sto ad ostiū et pulso. Luc. xv. e. Pater facit conuiuiū filio prodigo. Et ioseph fratribus: Gen. xliij. g. Hester. ix. d. Dies epulariū atq; lętitię: et mittent adinuicē partes. Quod fit quādo vnus gaudet de conuersione alterius: vel quādo subuenit pauperibus per elemosynas. p ¶ Et martha ministrabat: lazarus vero vn° erat ex discumbētibus cū eo. Luc. xvij. c. Quis maior est: qui ministrat aut qui recūbit. Nonne qui recumbit. Ergo maior est in ꝓuiuio dñi laçarus q̄ martha: q

✳ peccator de

A ¶ Judex dicit Glo. Et dicit Aug° in libro de verbis dñi de isto laçaro: qui laçarus & biathanatos dicebat: & multa de locis penalib° referebat cōuiuantib° & de tristęgis inferni. a ¶ Maria ergo accepit libram vnguenti. q. d. vna soror ministerio intendebat: altera vnctioni. b ¶ Nardi pistici preciosi. Preciosum ēm vnguentū fit de nardo:

Matt.26.a. Marci.14.a Luc.7.f. maxime de spicę. Unde dicit Marc°. xiiij. a. spicati: hic aūt dicitur pistici a loco. Un/ Pistici: id est fidelis/non adulterati. c ¶ Et vnxit pedes iesu. Hoc autē factum est in sabbato ante ramos palmarum. Ideo dñs papa in illo sabbato lauat pedes pauperū: nec facit stationē: sed intendit operibus misericordię. Ideo etiā sabbatū illud nō habet ,ppriū officiū/ sed de illo scribitur: Sabbatum vacat: quia tunc nostra cōmunicare debemus & operibus misericordię intendere. d ¶ Et extersit capillis suis pedes eius: de suo digniori honorās eū humiliora: quia q̄ ifirmū est dei/fortius est ofnibus hominibus. j. Cor. i. d. Et sicut dicit Chrys. quia redebat eum deus. Hoc fecit: e ¶ Et domus impleta est ex odore vnguenti. In quo ostendit vis vnguenti. De cuius etiā preciositate subdit postea. f ¶ Dicit ergo vnus ex discipulis eius/

f ¶ Unus. Chrys. Qualiter Martḣ° us dicit/q̄ oēs hoc dixerūt: Solutio. Et omnes et ille: sed reli qui alia mente.

in superficie: vel aliquādo etiam in re. g ¶ Judas schariothis qui erat eū traditurus: quia iam erat dispositus ad tradendū & in ,ppsito tradendi. Istē mozitur bono odore vnguenti/de quo alij viuūt: vt dicit Glo. Et Aug°. Multi fuidere/ & te ij occidet bon° odoris. Cor. ij. d. Christi bonus odor sum°:

B alijs vitę &c. Grego°. Idem sibilus equos mitigat: canes infrigat. b ¶ Quare hoc vnguentuz. Hoc: id est tale siue tam preciosum: i ¶ Non venit/vel/ vendit trecentis denarijs & datū est egenis. Ecce sub figura & figura religionis eam increpauit/ & sub forma pietatis. k ¶ Dixit autem hoc nō quia de egenis pertinebat ad eum. Glo. Hec cura pauperū hęc putaremus eū dixisse: determinat euāgelista cur hęc dixerat. Sed quia fur erat. Et ostendit quō fur. l ¶ Et: id est quia: m ¶ Loculos habens: id est dñi loculorū custos. n ¶ Ea quę mittebant/ in loculos/portabat. Aug°. Nō solū portat ministerio/ sed & tollebat furto: id est asportabat. Habebat ēm pcorē & filios: sicut scriptū est

Pſ. 108. de eo: Fiant filij eius orphani & uxor eius vidua. Uxori ergo & filijs dabat ea quę furabat. Et nota q̄ dicit Aug°: Cui angeli ministrabāt/ loculos habet in sumptus pauperū ꝑ defectēdes infirmos. Dic aūt quęrit Chrys. quare furi commisit locule s pauperū: & dispensare fecit auarū existētem? Illud vtiq; dicemus/ q̄ ineffabilem rationē nouit deus. Si nō oportet & nos conijcientes dicere/hoc respondebimus: Ut omnē abscidat occasionē: Nō ēm habebat dicere/quoniā ,ppter desiderium pecunię fecit ,ppitionē: habebat ēm ex loculo sufficientē cōcupiscētię mitigationē. Item Chrys. Volens detinere nequitiaz iudę/ commīsit ei loculos/auferens ab eo omnem excusationem.

¶ Dixit ergo iesus

Mozaliter ✳ peccato: de magnis flagitijs cōuersus magis feruet in bonū. Un Ro. v. d. Ubi abundauit delictū &c. Et quot peccata fecit: tot habet fercula/ dolens de eis & gaudēs: quia liberauit eū dñs. Un Eccl. xliij. c. Qui nauigant mare/ enarrant pericula eius. a ¶ Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici preciosi: & vnxit pedes iesu. Matth. xxvj. a. habet q̄ vnxit caput ei°: In quo significat/ q̄ & deuotio habenda est/ & circa incarnationē eius quę significat p caput/ & circa finem siue mortē. Exo. xij. b. Caput cū pedibus & intestinis vorabitis. Vel caput est deitas: pedes humanitas. i. Cor. xj. a. Caput christi deus. Hic aūt significat p vnguentuz/ deuotio mētis: siue oga deuotiōis. In q̄bus attendēda sunt quattuor. Mensura/ vnde dicit: libraz. Et humilitas/ cū dicit: nardi. Et sinceritas/ cū dicit: pistici. Et charitas/ cū dr: preciosi. Dicit ēm Bern. q̄ rara bona & pua mora. Un & aquę siloe nō ꝑtinue fluūt/ sed raro & cū silentio: vt dicit Glo. ō. ix. De hoc vnguento satis habet Iug. Matth. xxvj. a. et Marc. xiiij. a. Vel

b ¶ Et extersit capillis suis pedes eius. Luc. vij. f. habet: q̄ rigauit pedes dñi: Qui significant pauperes. Esa. lx. c. Locū pedū meoz glorificabo. i. cognoscā ditabo: in q̄bus in ꝓcipio fuerāt pauperes. Esa. xli. a. Semita in pedib° eius nō apparebit. i. nec minima peccata. Apls dñi dicebat se pedē dñi et: quia dñm vehebat. ij. Cor. iiij. c. Mortificationē dñi in corpore nostro circūferentes. Sūt ergo pedes rigādi lachrymis cōpassiōis: vngendi suauitate consolatiōis: tergēdi capillis. i. soluendi elemosynis et opibus pietat. Deꝺ mo 9z Esa. lviij. c. Si

c effuderis esurienti aiam tuā &c. cōpatiēdo. De secūdo. i. ō vnctiōe habet Eccl. xviij. b. Mōne ardoreꝫ refrigerabit ros: sic & verbū meli° & datū: De tertio dicit Luc. xj. f. Ō supest date elemosynā. Per capillos ēm designant tpalia. Un Numeri. viij. b. ꝺcipit leuitis vt radāt pilos capitis & barbę: vt non remanenant eis nisi raditus. Habent ēm redditus renascētes. e ¶ Et domus impleta est ex odore vnguēti. Apls. ij. Cor. ij. d. Bon° odor sum° in oī loco. f ¶ Dicit ergo vnus ex discipulis ei° iudas scharioth̄is à erat eū traditurus: ārc hoc vnguentū &c. Ita multi murmurāt cōtra cōtēplatiuos & deuotos & estimant totū rēpus pditū q̄ impendit deuotiōi. Un Matth. xxvj. a. Et q̄d pditio hęc vnguenti facta est: k ¶ Dixit aūt hoc: nō q̄ ō egenis ptinebat ad eū: sed q̄ fur erat. Ita & multi sacerdotes pl° loquunt de elemosynis faciēdis, p sua cupiditate & pauperū vtilitate. Et nota de isto iuda: q̄ fuit fur & ꝑditor: & comedēs cū dño/cōfessus est/desperauit/retulit denarios ad sacerdotes/suspensus crepuit medius. Sicut aūt p iudam. i. p bonā cōfessionem fratres sui ioseph̄ fuit reconciliati: sic ecōtrario p malā cōfessionē multi dānant. Fures & sunt in cōfessiōibus: qui subticēt & dam peccata vel circūstantias que aperte aggrauāt peccatū/ nc nimis mali apparēāt: cū tamen dicat Esa. xliij. c. Perdā babylonis nomē & reliquias & pgenie & germen. Gen. xxij. d. dicit iacob ad laban: Apud quēcūq; inueneris deos tuos: neceā coiā fratrib° suis. Per laban/q̄ interpretat decalbatus: significat diabolus: q̄ sub specie boni ēptat p idola peccata: & ille in quo inuenient idola in iudicio/ cū scrutabit dñs hierusalez Sophꝺ. 1. c. in lucernis necabit eos ofnibus. Pſ. Scrutās corda &c. Jte Pſ. 7. iudas, pdit dñm: quādo veniēs ad cōfessionē nō habet, ppositū dimittēdi peccatuz. Et tales significant Matth. xxvij. d. q̄ illos qui genuflexo illudebant dño & spuebant in faciem ei°: q̄ est quādo respuunt iusticiā pnitentię. Item iudas confessus fuit licet falso/cū habebat manū in catino cū dño/dicens: Munquid ego sum rabbi: q̄ sit quando ysq; ad parasceuē vel sabbatū vel etiā diem pascḣ differūt cōfiteri/quādo debēt cō municare. Et tales quo ad hoc peiozes videnf berode: q̄ & quos dies ante pascha venit vt purificaret se & comederet pascha: Luc. xxiij. a. Et. ō. xj. g. Alcē derūt multi hierosolymam de regione ante pascha vt sanctificarēt seipsos. Jte iudas despexit: cui similis est ille qui ostensa sibi a sacerdote enormitate peccati sui: & q̄ oportet eum dimittere peccatum & agere pnitentiaz/ desperat dicens: Quis posset hoc facere? Tales sunt formidolosi & timidi qui nō sunt apti in bello dominī: sicut dicit Deut. xx. et Judic. vij. et. j. Machab. iij. g. Jtez retulit denarios sacerdotibus/dicēs: Peccaui: Ita & aliqui dāt sacerdotibus & pauperibus pecuniam/credentes emere ipunitatem peccati. Eccl. vij. a. Ne dicas in multitudine munerū meoz respicier deus: & offerēte deo altissimo munera mea suscipier. Jtez suspensus crepuit: Sic aliqui in pnitentia sua p elationē suspendunt & crepant/ & interiora bona perdunt. Et de talibus dicit Deut. xxj. d. Maledictus ofnis qui pendet & ligno. l ¶ Et loculos habens/ea quę mittebantur/ portabat: id est asportabat. Per quem significantur officiales in religionibus: qui bona cōmunia conuertunt in ꝓprios vsus vel parentū suoꝝ. Item clerici & sacerdotes qui custodiunt loculos dñi: quia sunt ministri patrimonij christi: nec sunt possessores bonoꝝ ecclesię/sed custodes: vnde iures sunt & latrones si ea in supfluis expēdant. Bern. Sane patrimonia sūt pauper facultates ecclaz: & sacrilega eis crudelitate surripit

Universidad de Deuto

E ſ a ¶ Dixit ergo ieſus/ſine illam ⁊c. Chryſ. Cur nō argu-
ie diſcipulū pro muliere: vel cur nō dixit ſaltē id qđ dicit cuāge
liſta: ſcz q̄ ppter propriū furtū increpabat mulierē? Solutio.
Multa lōganimitate cōuertere cupiebat: Houerat q̄ p-
dito: erat: ⁊ iō ſepe ⁊ occulte corripuit: vt. ē. vj. g. Aug⁹. No
uit furem/ſed nō pro-
dit / docens tolerare
Al.†Sinite malos. Tm obſequi
um marię cōmendat/
oſtēdens q̄ eſſet mo-
Matth.26.a riturus ⁊ ad ſepelien
dum aromatibus vn
gendus. Vnde dicit:
b ¶ Sine illam: id
eſt dimitte. c ¶ Ut
Al.† eſt in diem ſepulturę
meę ſuet illud/vn
guentū de quo dām
vnxerat. De illo eſt
vnguento ſorte reſer
uabat: nec tamē de illo dām vnxit. Vel/Seruet illud: id eſt
cōſimile: Vel/Illud: id eſt memoriā huius facti cōſeruet: vt
ſi nō rē implcat/tamē deuotionē poſt meā mortē. Vel/Ser-
uet illud. i. effundat qđ eſt ſeruare: Tunc eſt ſeruat ⁊ repo-
nit thęſaurus/cū bene erogat. Et hoc dicit: qz dixerat iudas:
Matth.26.a Ut quid pditio hęc ⁊c. Dño eſt dictū: qz dixerat iudas:
Chryſ. ponit apertius. Dimitte eam: in diē eſt ſepulturę
meę hoc fecit: Quod etiā et marcus dicit. xiiij. a. Q̄ habuit:
id eſt qđ ponuit/hoc fecit: Pręuenit eſt vngere corpus meū in
ſepulturā: ponendū/ſubaudi: vel in ſignū ⁊ officiū ſepulturę.
q. d. Sine vt faciat viuo qđ voler facere mortuo: ſed nō pote-
rit. Et forte a ſpiritu ſancto/licet ineſciēs ſic ꝓoccupauit ventio
nem ſepulturę mulier. Et nota q̄ dicit: In diez ſepulturę.
Chryſ. Sepulturā dicēs/proditorē rememoratus eſt: ſed nō
ſcalpit eum redargutiōe/neq; emollit hoc verbo: ⁊ tamē ſuffi
ciens erat hoc verbo in ꝓpitiationē eum inmittere. q. d. O iu
da onerosus tibi ſum: expecta parū et abibo. Sed nihil hoſtū
ferrū fleriti: ipſa nocte qua eū ꝓdidit/ eius pedes lauit: mensa
cū eo ⁊ ſale participauit: qđ introcinales etiā animos ꝓſueuit
detinere: ⁊ ꝓba alia locut⁹ eſt ſufficiētia etiā lapidē emollire.
d ¶ Pauperes enī ſemp habebitis vobiſcū. Dominꝰ
oſtēdit mulierē eſſe ſinendā ꝓpter pietatē ⁊ cōpaſſionē. Hic
oſtēdit per rationē: qz pauperes ſemp ſunt futuri ꝓbus elemo
ſyna poteſt impendi. Vnde Deut. xv. c. Nō deerūt pauperes
in terra habitatiōis tuę. Ipſe ꝓ o paruo tpe erat in terris man
ſurus. Et hoc eſt: e ¶ Me autē nō ſemper habebitis.
Glo. Corpozali ſcientia ⁊ viſibili. Vel/Nō habebitis: O
tu iuda/⁊ qui hmōi eſtis: qz ſi modo cōmunicāt mali ſacramē
tis/poſtea nō habebūt deum/vt boni. Sequit: f ¶ Cognō-
uit ergo turba multa ex eis. Iſtud continuat ad id qđ di
cit in ꝓncipio capituli: Venit ieſus bethaniā. Cognouit er-
go turba multa ex iudeis/hieroſolymitanis: qz ꝓpe erat
hieruſalē/⁊ rumoz de ieſu cito diffundebat. g ¶ Quia illic
eſſet: id eſt in bethaniā. h ¶ Et venerūt nō ꝓpter ie-
ſum tm̄/ſed vt lazarū viderent quē ſuſcitauit/ieſus/a
mortuis. Aug⁹. Curioſitas hos non charitas adduxit. Vel
turba ſimplex qđ credebat miraculis venisse ꝓpter deuo
tionē miraculi videndi. i ¶ Cogitauerūt autē: qz ſcz ꝓpter
lazarū veniebat turba: k ¶ Principes ſacerdotū vt ⁊ la
zarū interficerēt: nō ſolū ieſus. l ¶ Quia multi ꝓpter
illū abibāt ex iudeis ⁊ credebāt in ieſum. Aug⁹. Quia
miraculū nō poterāt occultare vel negare/ ſtulte voluit occide
re: Si nō poſſit reſuſcitare occiſum qui ſuſcitauit defunctū. Et
nota q̄ turba credēte ꝓncipes ſequūtur. Vñ Chryſ. Sicut diui
tię collū erigere faciūt: ita ⁊ ꝓncipatus. Sed ille q̄dā in auari
cia: hi vero in amētia ducūt. Vide deniq; iudę/ſub plębe ſanā:
ꝓncipes aūt corruptos. De plębe eſt dicit frequēter ab euā
geliſtis: Multi crediderūt in eum. De ꝓncipibus autē cōtra
riū. Vñ. ſ. vij. d. De turba multi crediderūt in eū. Et i eodē. g.
dicūt ipſi ꝓncipes: Numq̄d ex ꝓncipibus aliq̄s credidit in eū
aut ex phariſeis: ſed turba hęc q̄ nō nouit legē maledicti ſunt.
Eos q̄ credebāt maledictos dicebātſe autē qui interficere ſtu
debāt prudētes. Sed ⁊ hic turba credit: ꝓncipes aūt nō ꝓten
ti ꝓpter malis/etiā lazarū occidere conant. Vñ dicit: Cogi-
tauerūt autē ꝓncipes ſacerdotū vt ⁊ lazarū interfice
rent ⁊c. Chryſ. Eſto chriſtū volebāt occidere/vel qz ſabbatū
ſoluebat/vel qz ſeipſum patri ęqualē faciebat/vel ꝓter rema
nos ablaturos ciuitatē: ſed lazarū quare? Numq̄d crimē eſt a
chriſto bñficiū ſuſcepiſſe? Sides igit̄ ſiliter eoz ꝓncipū occiſi
ua eſt optio. i. volūtas. Dic autē ſrīt: qre cū alia multa ſigna
fecerit chriſt⁹: nullū eoz ira ſequire fecit/neq; paralytici/neq; ce
ci ſicut illud? Solo. Iſtud natura mirabilius erat. Iterū qz poſt
multa alia factū eſt iſtud. Iterū qz magis inopinabile erat mo-
tuū ſuſcitauerūt videre
ambulāte ⁊ loquēte.
Etſi em̄ alios mortu-
os ſuſcitauerat/ſz nō
ſepultū ⁊ ſtriduanū.
Iterū alibi ſcribit de
trāſgreſſione ſabbati
vt in cęco ⁊ ī paraly-
tico: ⁊ hoc nō auerte
bāt turbas a chriſto:
Matth.21.a hic aut̄ nō poterant
Marci.11.a. criminari ſabbatū: qz
Luc.19.f. tūc nō erat ſabbatū:
neq; q̄ deo aduerſa
bat poterūt dicere:

B

tm̄/ſed vt laçarum viderent
quem ſuſcitauit a mortuis.
k Cogitauerūt aūt ꝓncipes
ſacerdotū vt ⁊ laçarū interfi
l cerēt: qz multi, ꝓpter illū abi-
bant ex iudeis ⁊ credebāt in
m ieſum. In crāſtinū aūt turba
multa que venerat ad diem

Al. collectio-
nem.
b

Oratio em̄ eos obſtruebat: orauit em̄ ad patrē in reſuſcitatiōe
eius. Quia igit̄ ⁊ qđ ſemp incuſabāt ablatū erat ⁊ ſignū ꝓcla
rū erat/ad occiſionē eius q̄ curat⁹ eſt, ꝓmpūt: Ita ⁊ in cęco
hoc vtiq; fecilſent/niſi haberēt incuſare de ſabbati trāſgreſſio-
ne. Iterū alia ratio. Cęcus q̄dē ignobilis erat/ ⁊ eiecerunt eū de
cēplo: hic laçarus ꝓ o inſignis ⁊ nobil⁹: qđ patet ex eo q̄ mul
ti venerūt in ꝓſolationē ſoroz eius. Iterū qz oibus videtib⁹ fa
ctū eſt miraculū laçari. Iterū hoc maxime ꝓncipes mouebant: qz
inſtante ſolēnitate paſche/oēs dimittētes hieroſolymā ad be
thaniā cōcurrebāt. Sequit: m ¶ In crāſtinū aūt/in diē
ca die in ramis palmarum. n ¶ Turba multa q̄ venerat

Moraliter

ſ ad diem feſtum/
✳ quicq̄d ſibi miniſtri et diſpenſatores nō vtiq; domini vel
poſſeſſores/vltra victū accipiūt ac veſtitū: Nec em̄ ordinauit
deus his qui euāgelio ſeruiunt/de euangelio querere delitias
vel ornatū: ſed viuere/ait paulus et eo. a ¶ Dixit ergo ie-
ſus: ſine illā/vt in diē ſepulturę meę ſeruet illud. Ita
dicit dñs: noli iſtum cōtemplatiuū impedire in adminiſtrati-
one: ſed dimitte eū in cōtemplatione ⁊ deuotione: quoniā ve-
niet tēpus quādo abſcondar ab oīb⁹ nō habeat⁹ delectationē
in me. Vel/In diem ſepulturę meę. i. in memoriā paſſio-
nis mee. Dominus em̄ vult q̄ ſemp vnguentū habeamus pa-
ratū in ſepulturā eius: id eſt vt ſemp deuotionē habeamus in
recordatione ſue mortis. d ¶ Pauperes enī ſemp ha-
bebitis vobiſcū: id eſt opera actiuę. e ¶ Me autē non
ſemp habebitis: id eſt meas cōſolationes ſpirituales ⁊ vi-
ſitationes. Et ideo q̄diu homo poteſt eſſe cum rachel/ſit cum
ea: quia multo tēpore emīt ⁊ labore/ et paruo tēpore tenetur/
⁊ cum difficultate impregnat. Lia vero: id eſt actiua ſemp eſt
parata ⁊ fecundat cito. Vel/Pauperes: id eſt quinq; ſen-
ſus qui ſemp mendicāt. Vnde Eccl⁹. j. b. Nō ſatiatur oculus
viſu ⁊c. f ¶ Cognouit ergo turba multa ex iudeis qz
ibi eſſet: id eſt in anima pnitēte ⁊ obediente. h ¶ Et ve
nerunt nō ꝓpter ieſum tm̄/ſed vt lazarū viderent
quem ſuſcitauit a mortuis. Sic ⁊ diabolus ⁊ diaboliči boſes talem
peccatorē ꝓterſum ⁊ ī alios ꝓterſe nituntſe interficere. Si-
cut etiā habeē. ii. Regū. iij. c. q̄ qñ audiuit ioab/q̄ interfec⁹ ſit mi
cius. i. diabolus/q̄ abner reconciliatus eſt dauid interfecit
eū. Sequit: m ¶ In crāſtinū aūt turba multa q̄ vene-

✳ rat ad diē feſtū/

A ſ ad diem feſtū/ſm legis pręceptū. Exo. xxiij. b. a ¶ Cū au-
diſſent qz venit ieſus hieroſoly-
mā: acceperūt ramos palmarū/
ſignificātes eum victorem eſſe ⁊ regē.
b ¶ Et pceſſerūt obuiā ei. Chryſ.
Alius euāgeliſta dicit q̄ veſtimēta eti-
am ſternebāt pedibus eius: ⁊ q̄ ois ci-
uitas ꝓcuſſa eſt cum tanto intraret ho
nore. Sed querit quō qui ꝓius nō in
palam in iudęa ambulabat/ſed ſeceſſit
in deſertū: vt dicit. ū. f. g. nunc in hieruſalē cū tanta intrat au-
dacia? Solo. Cum extinxiſſet furorē eoz receſſione/nunc ſeda-
tum eſt ſeuoritas. Vel
melius. Multitudo
quę ſiebat ⁊ q̄ ſe-
quebat/in timore mi
ſit ꝓncipes vt nō au
derent inſurgere mō
in chriſtū: Nullū em̄
ſignū ita traxit turbā
ſicut laçari. c ¶ Et
clamabāt. Eccepa
tet q̄ multis modis honorāt eū turbę. Et manibus: qz afferūt
ramos. Et veſtibus: qz ſternūt veſtimēta. Et pedibus: qz oc-
currūt. Et vocibus: qz laudāt dicētes: d ¶ Oſanna bſdi-
ctus q̄ venit in noīe dñi rex iſrl. Vor eoz duo continet.
Orationē ⁊ laudē. Primo orant dicētes: Oſanna. i. ſalua/
obſecro. Oſanna em̄ vt dicit Hiero⁹: hebręi verbū eſt/cōpo-
ſitū ex integro ⁊ corrupto: oſi oſi/anna. Oſi em̄ ſalua vt ſaluti-
fica: Anna aūt eſt interiectio obſecrātis: ſicut pape admiran
tis. Quę qz in latino eloquio nō habeē/ꝓ ea poſuiſſe. Hiero⁹
videē obſecro. Dicit em̄ Hiero⁹/q̄ oſanna idem eſt qđ oſi an
na: id eſt ſalua obſecro. Et eſt vna dictio vt diximus: vel duę
per eclipſim: id eſt per eliſionē: id eſt per ſubtractionē vnius
litterę ꝓlatę. Aug⁹ videē velle q̄ oſanna ſit vna dictio: et q̄
ſit interiectio obſecrātis. Dicit em̄ ſic: Vox obſecrātis eſt oſan
na: ſicut nōnulli dicūt qui hebręā linguā nouerūt/magis affe-
ctum indicans q̄ rem aliquā ſignificās: ſicut etiā in lingua la
tina interiectiones: vt cū dolentes dicimus/heu: vel cum dele
ctamur dicimus/vah: vel cū miramur dicimus/o rem magnā:
tunc em̄ o nihil ſignificat niſi mirātis affectū. Quod ideo cre-
dendum eſt ita eſſe: q̄ neq; grecus neq; latinus hoc interꝓtari
potuit: ſicut ⁊ illud Matth. v. c. Qui dixerit fratri ſuo racha.
Nam ⁊ hęc interiectio eſſe ꝓhibetur/affectū indignātis ofté
dens. Chryſ. ſup Matth. dicit: Oſanna alij interꝓtant glo-
riam: alij redemptionē: alij ſaluificā: Nam ⁊ gloria illi debeē/
⁊ redēptio illi cōuenit/qui ⁊ oēs ſaluauit. Greg⁹ dicit: q̄ oſan
na idem eſt qđ ſalus: quaſi tibi cōueniat ſalus mūdi. Hoc autē
dicebant dirigēdo ſermonē filio dauid: ſicut habeē Matth.
xxj. a. Oſanna filio dauid. Et poſt cōuertendo ſermonē inter
ſe dicebant: e ¶ Benedictus/ſit vel eſt: f ¶ Qui venit
in nomine dñi: id eſt dei patris/miſſus a deo: ſcz ⁊ ideo pa-
tet q̄ eſt/ h ¶ Rex iſrael: id eſt meſſias. Chryſ. Doc enim
maxime coegit eos credere quoniā eſſet chriſt⁹: qz deo nō erat
cōtrarius: ſed ſe ab eo miſſum dicebat. Poteſt etiā his verbis
deſignari laus vtriuſq; nature. Humanę/cum dicit: Benedi
ctus qui venit in nomine dñi. Diuinę/cum dicit: Rex
iſrael. Sequit: b ¶ Et inuenit ieſus aſellū ⁊c. Diximus
q̄ venit ieſus hieroſolymā: ideo redit hic ad oſtendendū quō
venit/in aſello ⁊c. Sed querit: qualiter alij euāgeliſte dicūt q̄
miſit d⁹os diſcipulos/⁊ dixit: Soluite aſinā ⁊ pullū: hic aūt
nihil tale dicit: ſed q̄ſi inueniēs aſellum ſedit ſup eum. Solo.
Utrūq; factum eſt: ſed hic breuiter dicit/ qđ alij latius quō fa
ctum ſit narrāt. i ¶ Et ſedit ſup eū. Marcus. xj. a. et Lu-
cas. xix. f. et Johānes / nō dicunt eum ſediſſe niſi ſup pullum:
Matthęus dicit eū ſediſſe ſup aſinā: ꝑm ꝓphetiā. Zach. ix. c.
in qua vtrūq; dicit: Aſcendēs ſup aſinā ⁊ ſup pullum filiū aſi
nę. Et dicūt quidā q̄ licet eſſet breuis via/tamē ſieri potuit vt
ꝑmo inſediſſet pullo: ⁊ forte qz nondū domit⁹ ⁊ la'ciuus erat/
deſcēdit ⁊ inſedit aſine. Alij dicūt q̄ poteſt eſſe/ q̄ ſup vtrūq;
nō ſedit/ſed vtrūq; ibi aſſuit: ⁊ matthęus vtrūq; poſuit ꝓ my
ſterio iudęi ⁊ gentilis. Chryſ. videē velle q̄ ꝑmo inſedit aſine
⁊ poſtea pullo. k ¶ Sicut ſcriptū eſt. Huic facto adhibe
tur ꝓpheticū teſtimoniū. l ¶ Noli timere: vel ꝑm Chryſ.
letare filia ſion. Et poteſt eſſe li/ſion/vocatiui caſus: id eſt
o ſion filia: vel genitiui/o filia q̄ eſ in ſion. i. in hieruſlm. In re-
probo em̄ pplo erant aliq; filię/animę. ſ. ſanctę/oues q̄ deuo

te occurrūt veniēti: q̄bus diuinitus dicit q̄ ꝓpheta: Noli ti-
mere/vel/letare: q̄ſi agnoſcite quē laudatis ⁊ ne timeatis cū
pari videritis qđ eſt redēptio veſtra. Quia/ m ¶ Ecce rex
tuus venit ⁊c. ad redēptionē. ſ. nō ad debellationē. Chryſ.
Quid eſt: Letare valde filia ſion? Quia oēs alij reges iudęoz
puerſi ⁊ valde iniuſti erāt ⁊ auari ⁊ populū puertebāt ⁊ delin
quere faciebāt: ⁊ p hoc tracti inimicis. Sed cōfide ait ꝓpheta:
hic nō eſt talis: ſed mitis ⁊ māſuetus qđ ab aſino oſtēdit. Nō
eſſi exercitū trahēs vt tyrānus intrabit hieroſolymā: ſz aſinū ba
bēs ſolū. Vel/ l ¶ Noli timere filia ſiō/vt veniāt romani
⁊ tollāt locū ⁊ gētē. m ¶ Ecce rex tu⁹ venit tibi ſedens
ſup pullū aſine: q̄ſi nō venit regnatur⁹ in regno mūdi. vt q

ſ qui venit in noīe dñi rex iſrl.
Et inuenit ieſus aſellū et ſe-
dit ſuper eum/ ſicut ſcriptuz
l eſt: Noli timere filia ſiō: Ecce
m rex tu⁹ venit tibi ſedens ſup

Zach.9.c.
Matth.21.a
Al. non hz
† tibi

aſine. Dicē aūt hic Chryſ/q̄ idē factū fuit finis. i. cōpletionis⁹
ꝓ ꝓphetię/⁊ ꝓncipiū

✳ rat ad diē feſtū/cum audiſſent qz venit ieſus hie-
roſolymā / acceperūt ramos palmarū. Per quos ſigni
ficant bona opa: quę offerre debemus dño: quoz fructⁿ nō hic
ſed in futuro expectat. Ideo dicit Pſ. Juſtus vt palma florebit:
ſicut cedrus libani multiplicabit. Matth. xxj. a. habeē q̄
ſternebāt veſtimēta ⁊c. Et de hoc habeē ibi. b ¶ Et pceſſe
rūt obuiā ei: cum ramis palmarū. Per qđ ſignificat⁹ q̄ cum
bonis operibus debem⁹ occurrere chriſto veniēti ad iudiciū.
De quo occurſu dicit. j. Theſſal. iiij. d. Rapiemur in nubib⁹
obuiā chriſto in aera. Amos. iiij. d. Pręparare in occurſū dei
tui iſrael. Sed ecōtra quidā fugiūt a dño: illi. ſ. qui ſcienter pec-
cāt. De q̄bus Job. xxj. b. Qui dixerūt dño deo: recede a nobis
ſcientiā viarū tuarū nolumus. Zach. vj. c. Verterūt ſcapulas
recedētes ⁊ aures ſuas aggrauauerūt ne audirēt: Aliq̄ credūt
ire recta via/ſed alia via vadūt: ⁊ ideo cum nō inueniūt. Et hi
ſunt qui peccāt ignoraēter. Vel nō recto itinere ad cū vadunt:
qui bona nō bona intēcione faciūt: Ideo dicit. ū. j. c. et Eſa. xl
a. Dirigite viā dñi. c ¶ Et clamabāt: oſanna/bñdictus
qui venit in noīe dñi rex iſrael. Iſte clamor duo cōtinet.
Orationē/cū dicūt: O ſanna: id eſt oſi anna. i. ſalua obſecro
Et laudē/cū dicūt: Benedictus qui venit in nomie dñi
⁊c. Ita ⁊ nos clamare debemus ad dñm orando ⁊ laudando
ſiue gratias agendo. De ꝑmo Pſ. Dñe exaudi orationē meā
⁊ clamor meus ad te veniat. Iterū Pſ. De profundis clamaui ad
te dñe ⁊c. De ſecūdo Eccl. xlviij. d. Glorificātes deū quantūcū
q̄ poteritis ſupualebit adhuc. b ¶ Et inuenit ieſus aſel
lū ⁊ ſedit ſup eū ſicut ſcriptū eſt. Dñs equitauit aſellū ⁊
aſellā: id eſt illos qui infirmi ſunt corpore ⁊ ętate: ⁊ paruā ha-
bēt ſcientiā ſcut aſella. Qđ ſignificatū fuit. iij. Regū. j. c. vbi
ꝓcepit dauid q̄ ſalomō poneret ſup mulā. Infirmi em̄ ⁊ idio-
tę portant dñm. j. Corinth. j. d. Videte vocationē veſtrā frēs
⁊c. Dñs em̄ facit ſemp ſicut pauper homo: qui nō pōt habere
dextrariū: id ē aliquē magnū dignitate ⁊ ſcięntia ⁊ vita: ⁊ ideo
accipit quos pōt. Mich. vij. a. Ego mihi qz fact⁹ ſum ſicut qui
colligit ī autumno racemos vindemię. Tales em̄ dextrarii de-
dignant trahere ad quadrigā dñi: ſed ſi rubeū pallium epiſco
patus eis ſupponit/colla ſubmittūt. l ¶ Noli timere filia
ſion: id eſt fidelis anima: quę debet eſſe ſpeculatrix ſui ad hu-
miliādū: mūdi ad cōtemnendū: dei ad amādū ⁊ deſiderādum.
De primo dicit. Maum. iij. c. Intra in lutū ⁊ calca / ſubigens
tene laterē. De ſecūdo / Maum. iij. b. Omnis qui viderit te re-
ſiliet a te. De tertio / Weſter. xv. d. Facies tua plena gratiarū.
Vel/Sion/dicit: quia ſpeculari debet anima ſtatū preſentē/
preteritū/⁊ futurū. Bern. Vide o homo vnde ſis ⁊ erubeſcet
vbi ſis ⁊ ingemiſce: quo vadis ⁊ contremiſce. m ¶ Ecce rex
tu⁹ venit tibi ſedēs ſuper pullū aſine. Matthęus xxj.
a. dicit q̄ etiam ſuper aſinam ſedit: in quo notatur q̄ ipſe la
pis angularis vtrunq; populū ſibi coniūxit. Gentilem q̄ de-
ſignatur per pullum: et iudęum qui ſignificat per aſinā. Vel
et hoc etiā deſignat⁹ p hoc qđ dicit. ſ. ecce. de gentib⁹ q̄ vene-
rant ad diē feſtū cū iudęis. Vel p q̄ ſignificat⁹ q̄ dñs in nra na
tura veniet ad iudiciū quā aſcendiſſe dicitur: Sicut habetur
Eſa. xix. a. Aſcēdet dominus ſuper nubem leue ⁊c. Sequit:

Ba 5 ✳ Erāt aūt quidam

e ℣ pphetię/ꝛ principiū alterius. Nam impleuit pphetiam Zacharię:ꝛ figurauit rem futurā.ſ.q̄ imundū gētiū genus debebat subici iugo christi. Unde etiā dicit Aug⁹. Pullus in q̄ nemo sederat/populus est gētiū qui legē nō acceperat. Matheus aūt qui scripsit iudęis/posuit de asina:per quā significatur synagoga. Sed/tur: a ¶Hęc nō cognouerūt/vel/hoc ſcz q̄ in pullo sedit/ a ¶Mō cognouerunt/fieri.ſ.p pphetiam: c ¶Discipuli eius primū.ſ.per resurrectionē. Chrysost. Mouerāt q̄dez quoniā scripturę erat: sed q̄ ppe eū scripturā esset non nouerant. d ¶Sed quando glorificatus est iesus/resurrectione. e ¶Tunc recordati sunt:recolentes q̄ viderant:ꝛ referētes. f ¶Quia hęc erāt scripta ō eo/ꝛ hęc fecerunt ei:id est nō alia q̄ę erant de eo. Et dicit Chrysost. q̄ ex ℣ patet q̄ dicit hic/q̄ plura ignorabant apostoli. Nec ēm omia reuelabat eis. Unde.ℌ.ij.d.quādo dixit: Soluite tēplū hoc ꝛc. nescierunt apostoli q̄ de resurrectiōe corpis sui loquerē. Et Luc.xviij.f. Erat verbū absc̄ditum ab eis ꝛ nō intelligebant quę dicebant/de resurrectiōe.ſ.eius: Jdeo ēmper dolebant cū audiebant de passiōe sua:ꝛ erāt in męstitia: quia nō nouerant ea quę de resurrectiōe sua dicebat. Hoc enim eis occultabat iesus:quia rudes erant ꝛ cor intellectū excedebat. Sed quare nō aperuit eis pphetiā de asino? Solutio. Quia scandaliçaret eos/si rex existens talia deberet pati.ſ.sedere in asino:ꝛ postea tradi a discipulo ꝛ mori. Vel aliter. Jdeo eis occultauit:quia si dixisset eis: Ego sum ille rex de quo pphetā ſdixit:nō intellexissent de illo regno cui⁹ erat rex:sed de terreno. Sequit: g ¶Testimoniū ℌ:vel/aut ez/ꝑm Chrysost. perhibebat turba q̄ erat cū eo/i bethania. h ¶Quādo lazarū vocauit de monumento:id est voce ꝛ pręcepto suo exire fecit.ℌ.xj.f. i ¶Et suscitauit eū a mortuis. Et cōtinuat hoc ad ℌcedens sic: Jesus venit in hierosolymā: Testimoniū ergo ꝛc. Vel sic: Turba occurrit ei de hierosolymis:acclamās ꝛ laudans:Sed quare? Autem/ꝑ quia/ testimoniū phibebat turba ꝛc. Ūñ sequit: k ¶Propterea ꝛ obuiā venit ei turba/ad exercitationē ꝛ testimoniū illi⁹ turbę q̄ resurrectiōi interfuerat. Et ℣ est: l ¶Quia audierunt eū fecisse hoc:id est tā apertū et notabile ꝛ demonstrabile/signum. Chrysost. Nequaq̄ ēm tot⁹ ita repēte cōuersi essent ad credēdū nisi per signū. m ¶Pharisei ergo/ vel/vero/inde turbati:quia lętabant in eo populi: n ¶Dixerunt ad semetipos.i.inter se:quia forte nō audebant coram turba. o ¶Videtis quia nihil ꝓficimus. Simile dicit caiphas.ℌ.xj.f. Vos nescitis q̄cq̄ neq̄ cogitatis. p ¶Ecce mūdus totus post eū abijt. Glo. Simino ꝑpetrant nescientes. Aug⁹. Quid mirū si post eū vadit mūdus/ q̄ quę sacrus est mūdus? Scōm hoc ergo videt q̄ iſti maliciose hoc dicebāt:sicut vult Aug⁹. Sed Chrysost dicit. Videt mihi q̄ sani erant q̄ hęc dicebant:sed nō audebant ꝑpalare:sed ab cuētu cohibebant alios quasi impossibilia tēptantes. Sequitur: q ¶Erant aūt quidā gētiles/ibi.ſ.in hierusalē. r ¶Ex his:id est de numero eor: s ¶Qui ascēderent vt adorarent in die festo:quia ꝓselyti erant:ꝛ eadem lex erat inditā gentis ꝛ ꝓselytis adorandi ter in anno. Vel ꝑm Chrysost. Prope erāt ꝛ ꝓselyti fiant/erant ad festū. Et nota q̄ ℣ vult euāgelista significare vocationē gētiū:ꝛ q̄ totus mūdus post eū vadit:sicut dixerant pharisei nescientes. t ¶Hi ergo/ fama christi audita: v ¶Accesserunt ad philippum: Forte quia notus erat eis aliquo modo/ vel quia minor faciliores habuerant accessum/vel a casu. x ¶Qui erat a bethsaida galilee:de q̄ ꝛ petrus ꝛ andreas:vt dicit.ℌ.j.f. y ¶Et rogabant eū dicentes:domine volumus iesum videre. Jn quo ꝓfigurat conuersio gentiū per ꝓdicationē apostoloꝝ. z ¶Venit philippus ꝛ dixit/vbi dicit andreę.

a pullum asinę. Hęc nō cognouerunt discipuli eius ꝓ
b muz:sed quando glorificat⁹
c est iesus/tunc recordati sunt
d quia hęc erant scripta de eo/
e ꝛ hęc fecerūt ei. Testimoniū
†ergo phibebat turba q̄ erat
f cum eo quādo lazarum vo
g cauit de monumēto/et suscitauit eū a mortuis. Propterea ꝛ obuiam venit ei turba:
h quia audierūt eū fecisse hoc
i signuz. Phāriseiergo dixē

Chrysost. Philippus cedit andreę/vt ipse dicat iesu tanq̄ ante se existenti:vt rem ei cōmunicat. Item quia audierat dominū dicentem: In viam gentium ne abieritis/ Matth.x.a. ideo timens ne iaceret contra ꝓceptum/ꝑius cum discipulo cōmunicans refert magistro verbum: vterq̄ istoruī dixerunt ei. Unde sequit: a ¶Andreas rursū ꝛ philippus dixerūt iesu. Andreas tamen principali⁹ loquebatur. Unde ꝛ.ℌ.vj.a. loquitur ipse andreas ꝑ philippo. b ¶Jesus autem respondit eis dicens: Venit hora vt clarificetur filius hominis/ꝑ passionē scilicet ꝛ mortē. Unde ꝛ eodem modo habent clarificari alij filij hominū qui obscurati sunt ꝛ denigrati per peccatū. Ro.i.c. Obscuratū est insipiens cor eorū. Thren.iij.b. Denigrata est super carbones facies eorū. Esa.xiij.b. Facies combuste vultus eorū. Debemus ergo clarificari sicut olla vel ferrum rubiginatū per confricationē:id est per correctionē ꝛ argutionē:q̄s fit si patiēter sustinem⁹. Prouer.xxv.a. Auser rubiginē de argēto ꝛc. Item ꝑ fornacē tribulationis ꝛ egritudinis clarificamur sicut aurū ꝛ argētū: Eccli.ij.b. In igne ꝓbat aur ꝛ argētū:homines vo receptibiles i camino hūiliationis. Item speculū ſpurco clarificat:Sic christ⁹ ſpurcū iudeorū:q̄ tñ ē speculū sine macula: Sap.vij.d. Similiter cōtēptus ꝛ cōtumelia hominē clarificant: Jdeo dicit Esa.l.c. Faciem meā nō auerti ab increpantibus ꝛ cōſpuentibus in me. Volebat ēm clarificari. Item panni clarificant lotione ꝛ ꝓcultatiōe: Ita clarificatur anima ꝑ lachrymas/q̄ cinerē humilitatis vl memoriā mortis colatas ꝛ depuratas. Pō. Lauabo per singulas noctes ꝛc. Pō.6.

Item cōculcatio est carnis depressio ꝛ maceratio ꝛ indebita hominū domīatio ꝛ oppressio. Malach.iij.a. Ipse ēm q̄si ignis cōflans ꝛc. Marci.ix.a. Vestimēta ei⁹ facta sunt splendida ꝛ candida nimis velut nix q̄lia fullo sup terrā nō pōt candida facere. Vestimēta dñi sicut ibi dicit Beda/sūt sancti. Ūñ Gal.iij.d. Quotq̄t baptizati estis ꝛc. Esa.xlix.c. Sibus his velut ornamento vestieris. Item clarificat vinū q̄ quietē ꝛ residentiā q̄ turbat ꝑ motionē: Sic anima in cōtemplatiōe. Thren.iij.d. Sedebit solitarius ꝛc. Pō. Turbati sunt et/id est quia/moti sunt. Item clarificatur moneta per vsum: Sic iustus ꝑ opa bonū in cōsuetudine deducrū. Mat.v.b. Sic luceant opa vra

✳ corā hoibus

Hortatur

Allegat

Allegat

Moraliter

Pō.75.

Pō.106.

A ℣ a ¶Venit hora vt clarificet filius hominis: id est manifestet in gentibus / vel per resurrectionē. Non est autē hęc clarificatio de illis volētibus videre:sed per eos ꝓfigurat/ ꝛ occasione eorū annunciat futurā plenitudinē gentium/christo in cęlis glorificato: sed banc altitudinē glorificatiōis pręcedit humilitas passionis. Quoniā enim spiritu suscipiet gloria: Prouerb.xxix.d. Jdeo sequit: b ¶Amen amen dico vobis:nisi granū frumenti ꝛc. Chrysost. sic legit: a ¶Venit hora vt clarificet filius hominis:id est patiat ꝛ crucifigatur. Crucē enim gloriā vocat:ac si dicat:vt omnē tollerē indecentionis occasionē a iudęis/dixi vobis ꝓius: In viā gentium ne abieritis: Matth.x.a. ne ſcz iudęi scandalizarentur si viderent vos ire ad gentes: sed quia illi permanēt insani: gentes vero volunt accedere / tempus est ad passionē venire omnibus. Item Chrysost. Indignū est volentes nō suscipere ꝛ insanis assistere: quia ergo tempus erat mittendi discipulos ad gētes:ꝛ hoc nō ante passionē erat futurū: dicit tempus ē vt glorificet filius hominis:id est crucifigat. Nō enim ꝓius voluit eos dimittere:sed ꝓius dimiserūt eum: donec enim crucifixerunt eum nō dixit: Euntes docete oēs gentes: Matth.vlt.d. Prius recusauerūt eum dicētes: Nō habemus regem nisi cęsarē.ℑ.xix.c. Quia cū dimiserūt eum: ꝑpterea dicit: Quotiēs volui congregare filios tuos ꝛ noluisti: Matth.xxiij.d.

Granum

Ponderosum per humilitatē/ in vento superbię non rapit:sicut palea. Eccli.xxij.c. Sicut palęa in excelsis ꝛ cementa sine impensa posita contra faciem venti nō permanebūt. Job.xxviij.d. Qui fecit ventis pōdus.
Fixum per geminā dilectionē/ꝛ in idem redit/ cōtra inuidiam.
Modicas aristas habet:ꝛ habet dulcedinē similę per mansuetudinē ꝛ patientiā in pśecutōibus/ ꝓtra irā. Matth.v.a. Beati q̄ pśecutionē patiūt ꝛc. Eodē ca.g. Grate ꝛc. Jaco.j.a. Omne gaudiū existimate fratres mei ꝛc. Econtra: iracundi habēt longas aristas/sicut hordeū.
Forte ꝛ nutritiuū/cōtra acidiā. Prouerb.xxx.d. Leo fortissimus ꝛc.
Modicū ꝛ crutum a paleis per paupertatē/contra auariciā. Matth.xix.c. Facilī⁹ est camelū ꝛc. j. Reg.xviij.c. Ego sum paup ꝛ tenuis ꝛc.
Siccum debet esse:alioquin putrefieret/per absentiam/contra gulam. Jobel.j.d. Computrierunt iumenta ꝛc.
Rubicundū exterius per pēnitētiā vel martyriū: sed interius albū/per mundiciā/contra

L

Granum

b ¶Amen amē dico vobis: nisi granum frumenti cadens in terrā.i.seminatū. c ¶Ador/tuū fuerit:id est pretiactum. d ¶Ipsum solum manet. Chrysost. De cruce loquit. Et ergo nō turbent excogitātes quādo accesserūt gentes/tūc interfectus est: dicit se granū.q.d.imo hoc ꝓpium maxime facit aduenire gentes ꝛ pędicationē augere. Item quia sermonibus nō tm̄ eos psuadebat sed etiā a rerum experimento methodo id tractat: qm̄ ꝛ frumentū magis fert fructū cum mortuū fuerit. Si igit hoc est in semine:multo magis in me. Hūc sermonē etiā paulus mouet/disputās de resurrectiōe.i. Corinth.xv.c. e ¶Si autē mortuū fuerit/in infidelitate iudeorū. f ¶Multū fructū affert/in fide populorū. Aug⁹. Cum sint multa grana seminū:multi se comparat nisi frumento:vnde mos cepit ec clesię/de hoc solo grano ꝓfici corp⁹ dñi. Sequit: g ¶Qui amat animā suam ꝛc. Prędixit suam passionē pręuia fructui:sed quia nō prodest eius passio nisi compatiētibus ꝛ imitantibus:ideo prędicta passione subdit exhortationē ad idem dicens: Qui amat animā suam/vero amore:id est qui diligit cōmodum animę suę. h ¶Perdet eam:id est animā id est vitam. Et est simplex relatio: id est libenter moriet cum christo. Vel/ g ¶Qui amat animā suam:id est vitā in. pręsenti contra christū: h ¶Perdet eam in futuro. Nō magis congruit ei quod sequit: i ¶Et qui odit animam suam in hoc mundo:id est exponit eam morti potius q̄ in deum peccet: k ¶In vitam ętern̄ custodit eam. Esa. xlix.b. Hęc dicit dñs ad cōpetibilē animā ꝛc. Ibi habent Septuaginta: Sactificate eū qui despicit animā suā. Chrysost. Quid est:qui odit:? Qui.ſ.non cedit ei nociua iubenti. Et nota q̄ nō dixit:qui non cedit:sed qui odit. Sicut enim corū qui odio habent/nec vocē sustinemus delectabilē /nec vīsum: ita animā cū iniungit ꝓtraria cū vehemētia auertere oportet.

✠ Animā autē vocat

Moraliter

✳ corā hominib⁹ ꝛc. Eccs.ix.c. Quodcūq̄ potest manꝰ tua ꝛc. Sic reddit homo clarꝰ per bonā famā. Sen. Gloria est q̄ multorū iudiciis conflat:claritas quę bono ꝛ. Item clarificat homo per doctrinā apertam ꝛ euidentē. Prouerb.xiij.a. Doctrina prudentiū facilis. Eccli.iij.d. Me abscondas sapientiam ꝛc. Job.xxxviij.a. Quis est iste inuoluens ꝛc. b ¶Amen amen dico vobis/nisi granū frumenti cadens in terram. Ipsius dicto de clarificatione/ subdit de passione: quia sicut dicit Aug⁹: ad altitudinē glorificationis itur per humilitatem passionis. Prouerb.xxix.d. Superbum sequit humilitas: ꝛ humilē spiritu suscipiet gloria. Christus autē comparatur grano frumenti/quia melius est inter grana. Jdeo dicitur etiā sicut malus inter ligna siluarum ꝛc. Cant.ij.a. Et dicitur sanctus sanctorū: Daniel.ix.f. Item alię ꝓprietates grani conueniunt christo/ꝛ iusto etiam.

f ✠ Si aūt mortuū fuerit/mūltum fructū affert. Qui amat
g aiam suā/ pērdet eā. Et qui
h odit aiam suā in hoc mūdo/
k in vitām ęternā custodit eā.

Pō.16.d. Marci.8.d. Luc.9.c. et.17.g.

Singulariter sū ego donec trānseam. Ero. j.c. Quanto plus op

†Pō.140.

primebāt filios israel ꝛc. Christ⁹ cecidit in terrā in sepulchro: mortuus est in patibulo. Justus cadit in terrā per humilitatē ꝛ sui consideratione:mortē per carnis mortificationē: ꝛ tunc fructificare potest in alijs per pędicationē. Dīs aūt iurat et tamē nolum⁹ ei credere: q̄ nisi granū frumenti ꝛc. Theologi econtra iurant: Nisi granū frumēti cleuet a terra ꝑ pomum/ipsum solū manet. Item dicit vsurarius: q̄ nisi granum positū fuerit in arca/nō fructificat: Et dīs dicit q̄ nisi datum terrę:id est pauperibus nō multiplicat. Eccs.xj.a. Mitte panem tuum super trānseuntes aquas ꝛc. Sequitur: g ¶Qui amat animā suam: id est vitam in ꝓsenti. h ¶Perdet eam/in futuro. Unde Chrysost. Animā amare/ dicit desideria animę incōuenientia facere:ꝛ ei plus q̄ oportet deferre. Eccli. xviij.d. Si pręstes animę tuę concupiscentias eius ꝛc. Vel/ g ¶Qui amat animā suam:id est vitam/multiplices curas pro eo corpori adhibendo. h ¶Perdet eam:ad litteram etiā in ꝓsenti.quia ad litterā ꝓpter cibos et fomenta ꝛ vitia multa perdit vita. Eccli.xxxvij.d. Propter crapulam multi obierunt:ꝛ qui abstinens est adiciet vitam. Dicit.j.b Ponam samariā:id est illos qui custodiūt corpus suū/ quasi acerui lapidū in agro. Quanto em̄ plures lapides ponunt ex vna parte in aceruo:tanto plures ruunt ex alia: Sic quāto plus q̄s custodit se in oculis:tāto plus deteriorat in alijs mē bris. Caro em̄ sicut later/q̄ ad ablutionē sordidat: ꝛ sicut vestimentū q̄s ad repositionē a tineis comedit. Ūñ Pō. Oēs sicut vestimentū veterascēt. Eo em̄ ipso q̄ nō vtit quis vestimēto/generat ipsum vestimentū tineas ꝛ vermes: ꝛ sic in se/ipso ꝑ seipsum cōsumit in octo. Job.xiij.d. Qui q̄si putredo ꝓsumendus sum ꝛc. i ¶Et qui odit animā suā in hoc mūdo.i. vitā temporalē:qui paratus est mori ꝑ christo/ nec reputat damnū ꝑ ipso. Judic.v.b. Cor meū diligit ꝓceps israel:qui ꝓpria volūtate obtulistis vos discrimini/bndicite dño. Item in eodē parū ante. Qui spōte obtulistis de israēl aīas vestras ad periculū/bndicite dño. Item Esa.xlix.b. Dīs ad cōtemptibilē animā ꝛc. Ibi habēt Septuaginta: Sanctificate eū qui despicit animā suā. Vel/ Qui odit animā.i.sensualitatē. Chrysost. Qui odit aīam.i.qui nō cedit ei nociua iubēti vel appetenti. Et nota q̄ nō dixit: Qui nō cedit:sed qui odit. Sicut em̄ eorū qui odio habent/nec vocē sustinem⁹ delectabiliter nec vīsum:ita animā cum iniungit ꝓtraria cū vehemētia auertere oportet. Roma.vij.d. Cura carnis ne fecerit in desiderijs. Job.xxxix.a. Vocē exactoris nō audit. k ¶In vitā ętern̄ custodit eā:id est animā. Et est simplex relatio.

✳ Et ideo:

Universidad de Deusto
Biblioteca

anima autē vocat animalitatē siue sensualitatem. Et quia sic custoditur anima cū perditur/sicut granū multiplicat cū pro/ijcitur: Ideo: a ¶Si quis mihi ministrat: id est si quis meū ministeriū profitetur: b ¶Me sequatur: id est opere imitetur. Chrys. De morte dicit: t eam quę per opera est asse/cutionē expetit: De/cet enim ministrū se/qui eū cui ministrat. ſ.xiij.b.ec.xv.c. Nō est seruus maior suo domino: si me perse/cuti sunt/t vos per/sequent. Ecc.xxiij.d.

Magna gloria est sequi dominū. Vel/ a ¶Si quis mihi ministrat/in dispensatiōe verbi. b ¶Me sequatur/imitatione facti: ne dicatur ei: Qui prędicas non furandū furaris: Ro.ij.d. Vel/Si quis mihi ministrat/in operatione exteriori: Me sequatur/intentione interiori ,pter deum faciens. Matth.xix.d. Ecce nos reliquimus omnia t secuti sum⁹ te. Vel/Si quis mihi ministrat: id est seruit in ,sperita te. Me sequatur/in aduersitate. Esaię.xxi.d. Venit mane t nox si quęritis quęrite. Et quo ſmio? Ecce/ c ¶Et vbi suꝫ ego/caput: illic t minister meus erit. Si capiti membruꝫ hęserit ei/quia onerosa dicit: ideo ſmiū ponit. Matth.xviij. c. Vbi fuerit corpus tē. ſ.xiij.a. Accipiam vos ad meipsum. Job.xvij.a. Pone me iuxta te. Aug⁹. Preciū operis quo illi ministratur/est esse cum illo sine quo nullꝫ est bene esse/t cuꝫ quo nullꝫ est male esse. Unde t apertius subdit: d ¶Si ąs mihi ministrauerit/vere imitando. c ¶honorificabit eum pater meus: vt ibidem sit adoptatus/vbi est vnicus filius. Chrys. Cur non dixit: Ego honorificabo eum? Respō demus: quia opinionē maiorez habebant de pat⁹ c. Aug⁹. Q⁹ diterat: Vbi ego suꝫ/illic t minister meus erit: hoc in/telligitur exposuisse cum dicit: honorificabit eum pater meus: Nam quē maiorē honorem accipere poterit adoptatus ąs vt sit vbi est vnicus: non equalis factus diuinitati/sz cō sociatus eternitati? Sequitur: f ¶Nunc anima mea turbata est. Prędicta passione/vt ad eaz suppositā exhortatione quasi data voce fortitudinis/subdit affectū nostrę infirmitatis quez vere suscepit/sed ex voluntate pro nobis: ne de hac infirmitate desperem⁹. Unde dicit: Nunc anima mea turbata est: quasi tunc honorificabit eum pater meus mecū: sed nūc turbat animā: id est sensualitas. Simile Matth.xxvij.d. Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mortem. g ¶Et quid dicā: id est ąd rīdebo vel opponā turbatiōi? Ecce scio ąd dicā: ſ.

℣ Pater saluifica

Aliter Vel sic legit. g ¶Quid dicā. i. quo fugiā: quē inuocem: in quē sperē? In patrē ą saluat. Unī: Pater saluifica tē. Vel sic: g ¶Quid dicā/ad ereptionē vl ad remediū? Dicā ne ſ:

℣* Pater saluifica

Aliter ſm Chrys. Chrys. sic legit: f ¶Nūc anima mea turbata est. Hoc quidem nō videtur cohortatio discipulorū ad mortē sustinendam: sed magis fugiendam. Est autē maxime/ne enim dicant: ipse vt deus existens extra dolores humanos facile de morte philosophatur/t sine suo periculo de nostro nos admonet: iō ostendit q⁹ t in agonia est ipse ,pter nostram vtilitatē: tamen non renuit mortem. Hęc autem dispensationis sunt/non diuinitatis: ideo dicit: Turbata est: t ita turbata est/vt eripi ąrat si demū liceret fugere. Hę sūt naturę hūanę imbecillitates: g ¶Et ąd dicā? Loquit ad modū tribulati: q⁹ dicit ģres remediū: ąd facia ąd dicā. Vel/ g ¶Quid dicā. i. ąd petā.

℣* Pater saluifica

Mozaliter ✳ Et ideo: a ¶Si quis mihi ministrat: id est si ąs ,pti tetur se esse meū ministrū. b ¶Me sequatur: id est ,pbet hoc per effectū. Chrys. De morte dicit t eā quę per opera est assecutionem experit: Decet em̄ ministrū sequi eum cui ministra. Ecc.xxiij.d. Glia magna est sequi dōm. Vel/ a ¶Si quis mihi ministrat/per operationē. b ¶Me sequat/

Quadruplex via domini per rectam intentionē. Et nota q⁹ quadruplex est via domini: per quam oportet nos sequi eum. Prima de cęlo in virginis vterum: quādo erinaniuit se: Phil.ij.a. Hęc fuit via humilitatis/contra superbiā. Secunda fuit de vtero virginis in mundum: quando de ea natus est in vili tugurio/t in paupere diuersorio/t pannis inuolutus in presepio. Et hęc fuit via paupertatis contra auariciā. Tertia in presenti vita per multas tribulationes ad crucem t mortem. Hęc fuit doloris t asperitatis/

Pō.18. contra luxuriam. Exultauit enim vt gigas ad currendam viā/ hanc scilicet triplicem/a summo cęlo egressio eius tē. Quar/ta fuit de cruce ad inferos: vnde adam t sanctos patres reduxit ad patriam amissam. Et hę via fuit charitatis t misericordię. Zach.ix.c. Tu autem in sanguine testamenti tē. Dis ergo vijs peractis/redijt tandem ad patrem in cęlū. Et hęc via fuit glorię t honor⁹: De qua Pō. Deduc me in via ętna. Sui ergo christum p hāc viam quadruplicez sequitur in presenti/ in vltima via ab ipo deducetur: i qua sequetur agnū quocunqꝫ ierit: Apoc.xiiij.a. Unde sequitur hic de premio.

† Pō.138.

Matt.26.d. Marci.14.c

c ¶Et vbi ego sum/illic t minister meus erit. Ecce magnū premiū. Sap.iij.d. Bonorū laboruꝫ gloriosus est fructus. Ecce ſ. cum christo. Matth.xxiij.c. Ubi fuerit corpus/congregabunt t aquilę. ſ.xiij.a. Accipiaz vos ad meipsum. Apoc.iij.d. Qui vicerit/dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut t ego vici t sedi cū patre meo in throno eī⁹. Job.xvij.a. Pone me iuxta te: t cuiusuis manus pugnet contra me.

d ¶Si quis mihi ministrauerit/honorificabit eū pater meus. ſ. Reg⁹.ij.f. Quicūq honorificauerit me/glorificabo eū: qui autem contēnunt me/ignobiles erunt. Hanc gloriā videns regina saba/non habuit vltra spiritum. iij. Reg⁹.x.a. Saba interpretat incensū. Regina ergo saba ē anima contēplativa: que in contēplatione quasi fumus incensi extenuato desiderio t defectu intelligendi ea quę sunt in patria cadit in psalmū. Unde alia littera habet extasim. Et nota q⁹ ad illam gloriā itur per ministeriū. Ministrare ergo debemus christo: quia ipe prior ministrauit. Luc.xxij.c. Ego autē sum in medio vestrū: sicut qui ministrat. Ministrauit aūt nobis sua/suos t seipsū. Sua tripliciter: quia bona temporalia/ spiritualia t celestia suis confert. Jaco.j.c. Omne datum optimū t omne donū perfectū desursum est descendens a patre luminū tē. Luc.xij.c. Et transiens ministrabit illis. Suos etiā ministrat angelos. Heb.j.d. Nōne omes administratorii spiritus in ministeriū missi ,pter eos qui hereditatē salutis accipiunt: Tres angelos: id est ,dicatores suos ministrat. Hiere. vij.f. Misi ad eos seruos meos ,pphetas de nocte cōsurgēs/ t nō audierūt eos. iij. Esdrę.j.f. Misit angelos suos reuocare eos t ipi subsannabāt eos. Itē ministrauit seipm. Bern̄. Bonus minister ą carnē in cibū/sanguinē in potū/aīam ministrauit in pciū. Similia ergo nos oportet ministrare. Prouer. xxiij.a. Quādo sederis vt comedas cū pncipe tē. Si ergo ministrem⁹/nostra paupib⁹ erogando. Luc.xvj.c. Facite vobis amicos de māmona iniqtatis tē. Uestros/,p christo eos relinquēdo/t cōtra christū nō amādo. Matth.xix.a. Omnis ą reliquerit patrē aut matrē tē. Deut.xxiij.d. Qui dixerūt patri t matri/nescio vos tē. Itē nosipos debem⁹ ei offerre. Est em̄ ąsi gigas ą boues comedit. Duo autē habem⁹: Cor t corpus. Hęc duo paremus ei t sufficit sibi. Cor aūt a te petit in cibū/ sicut auis nobilis cor prędę suę. Prouerb.xxiij.c. Fili ębe mi/cor tuū. Ecc.xxx.d. Splendidū cor bonum in epulis: id est ad comedendū. Effunde ergo de corde tuo sanguinē totius supbię/inuidię t rancoris. Nam caro cū sanguine comedi, phibita est: Gen̄.ix.a. Thren.ij.f. Effunde sicut aquā cor tuū. Hiere.iiij.d. Laua a malicia cor tuū. Item t coque ipm t in aqua cōtritionis t igne charitatis: Scom illud Pō. Parātum cor meū deus. Corpus etiā para dño/vt sanguinē totius carnalis voluptatis de eo auferas/t ipm decoquas laboribus/iudoribus/vigilijs/ieiunijs/t disciplinis. Hi sunt duo hędi optimi: ąbus ysaac libēter vescit: si tamē a rebecca: id est gratia ,parent: Gen̄.xxvij.b. Primo em̄ effundit ab eis rebecca sanguinē: id est peccatū per cōfessionē: deinde aufert pellem: id est veterē cōuersationē vel mali speciē. Eph.iij.c. Exuite veterē hominē. Et decoquit per charitatez. Sic ergo quilibet debet ministrare christo hęc tria: sua t suos t se: Quę abraā ministrauit deo hospitio recepto: Gen̄.xviij.a. Lac t butyrū t vitulū. Per lac intelligit substantia tēporalis vel amor carnalis ęgtū ad suos: per butyrū deuotio mentis: q⁹ vitulū imolatio carnis.

Pō.107.

f ¶Nunc anima mea turbata est. Tūc honorabit aīa iusti/sed hic turbat. ſ.xvj.g. In me pacē/in mūdo pressuraz habebit/. Et nota q⁹ licet sensualitas turbet: tn̄ nō vincit/ sancti. Unī Matth.xxvj.d. Spūs ądē ,pmpt⁹ est: caro aūt infirma. g ¶Et ąd dicaz: pater saluifica me ex hac hora. Per ꝑ docet nos ꝙ i turbatiōe recurrere debem⁹ ad orationē.

✳ Pō. Ad dōm

Sequit: o ¶Nunc iudiciū est mundi. Chrys. Quā habet hoc cōsequentiā? Ultrā t valde cōsonantē. Quia em̄ dixerat: Et glorificabo eū/ostendit t modū glorię. Quis est modus? Iudicabit mūdus. i. vindicabit q⁹ princeps mundi mittet deorsum. Unde dicit: Nunc: id est per meā mortē instantē. p ¶Judicium est mundi: id est ,p mundo: q⁹ vindicabitur mūdus de diabolo. Chrys. Ac si iudicio constituto/ dicat ad diabolum: Esto/alios interfeci/sti,pter peccatū: christum aūt ,pter ꝙd? Manifestū est q⁹ iniuste/quo circa p eum vindicabit mundus.

Exemplo faciā hoc manifestē⁹: Esto/quidā ꝑses tyrannus qui oēs affligit vi manus eius infinitis malis: hic si iniuste filiū regis interfecerit: huic⁹ mors t alios vindicare poterit. Jtē/esto ꝙs debitores expetēs t feriēs t in vincula mittēs: si ex eadem demētia eū qui nihil debet in eundē carcerē ducat: huic t eoz ģ in alios fecit dabit vindictā. Sic t in christo factū est. Eoz⁹ em̄ quę in nos fecit diabolus/per ea ģ in christū ausus est/ expetet vindicta. Unī ad idē subdit: q ¶Nunc princeps huius mundi: id est permitiosoū. r ¶Ejciet foras: vel ſm Chrys. Mittet deorsum: id est subijciet qui ꝑius dominabatur t torquebit. Et ne dicat aliquis: qualiter mittetur deorsum si et te superabit et morti tradet. Ideo respondet et dicit:

℣ Et ego si exaltatus

Aliter Scom Aug⁹. sic legit. o ¶Nunc iudiciū est mūdi. q. d. nunc patior/nunc turbor: t ꝙ hoc est iudiciū mundi: iudiciū. ſ. discretiōis ꝙ est ante vltimū iudiciū dānationis: q⁹ nunc per passionē/iure diaboli destructo/multi liberabunt. De quo iudicio dicit Pō. Judica me deus t discerne causaz meā tē. Et quō? Quia/ q ¶Nunc princeps huius mūdi. i. diabolus qui dominat in malis mūdo dediti⁹. r ¶Ejciet foraz/de cordibus hominū per passionē t ꝑdicationē apostoloz. Esa. xj.b. In foramine aspidis t in cauerna reguli tē. Et nō solum ejicietur ab eis/sed t mihi vnione fidei vnient. Unde subdit:

Pō.42.

D

✳* Et ego si exaltatus

Pō.119. Mozaliter ✳ Pō. Ad dōm cum tribularer clamaui. Nō debemus aūt petere vt amoueat temptatio: sed vt anima nō vincatur: sicut Matth.vj.d. Et ne nos inducas in temptationē. Jdeo dicit: Saluifica: nō eripe. b ¶Ex hac hora: id ē ex ꝑsenti vita/ plena miseriis t laqueis t ꝑcipitijs. c ¶Sed ,pterea veni in hanc horā/ad patiendū t laborandū. Job.v.b. Homo nascit⁹ ad laborem. f ¶Pater clarifica nomē tuum. Per hoc docemur duo petere: Saluificationē a culpa in presenti: t claritatē in futura vita. Et de hac clarificatione habes ē. codē. g ¶Venit ergo vox de cęlo tē. Per hoc significatur q⁹ iuxta oranti dat dōs gratiā t promittit gloriā. Pō. Gratiā t gloriā dabit dōs. k ¶Turba autē quę stabat t audiebat/dicebat tonitruū factū esse. Sic dicūt multi quādo audiūt verba dōi de iudicio dōi/dicūt ad terrozē esse dicta. Tales erant illi: de qbus Gen̄.xix.c. Videbat eis quasi ludens loqui. Sed dicit dōs per Pō. Verba mea nō facia irrita. m ¶Alij dicebāt: angelus ei locutus est. Jta dicunt etiā mlti: Iste homo spiritualis est et loquit cū angelis: t ideo nescit cōdescendere nobis peccatoribus: ideo ita strictus est in cōsilijs suis. Uel in bono/dicūt multi: q⁹ gratia docet eū/licet alij dicāt q⁹ hoc fingat ad terrendū. n ¶Respōdit iesus t dixit: nō ,pter me vox hęc venit sed ꝓpter vos: vt credatis quę dicūtur de pęnis/ne eas incurratis: t de ſmiis vt ea habeatis. Roma.xv.a. Quęcūq scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. Nō ,pter me: Quia bonorū nostrorū nō eget. Job.xxij.a. Quid ,pdest deo si iustꝰ fueris? o ¶Nunc iudiciū est mūdi: id est iudiciū fiet ,p mundo liberando: ſz ab oppressore. Unī sequit: q ¶Nunc ꝓnceps huius mūdi. i. diabolus qui dominat malis mundo dediti⁹. r ¶Ejciet foraz/de cordibus hominū: vel potestate sęuiēdi ꝓ parte ꝙadrit ꝑ passionē t ꝑdicationē meā: vel p gratiā ģ diffundet sacco ꝑsorato carnis meę in passione. Esa.xj.b. Sup̄ draconta aspidis t in cauerna reguli: qui ablatus fuerit manū suam mittet: id est christus. Job.xl.d. An extrahere poteris leuiathan hamo? In quo hamo cruꝫ est ģs virga: clauꝰ quasi linea: diuinitas ferrum: caro christi vermis.

Pō.119. Mozaliter

✳ Pō. Ego sum

Universidad de Deuseto
Biblioteca

E F a ¶ Et ego si exaltatus fuero a terra/i cruce. b ¶ Omnia trahaz ad meipm. q.d. etsi moriar/nō tamen superabit. Qualiter esn eū qui z alios trahit superaret: q.d. nō detinebo: morte/sed ipa morte vincam. Unde nō dicit/resurgam. sed omes trahaz/qđ resurrectiōe pfus est. Si esn diuisset/resurgam: nō per h manifestū esset q trahet: dicens autē/trahā: vtrūq; declarat. Omes aūt/trahā/a tyranno detentos et neūntes p se effugere. Tach. ix. c. Tu autem in sanguine zc. Alibi aūt vocat rapinaz/qđ hic vocat tractionē. Luc. xj. c. Diripiet spolia eius.

5.3.b. et.8.b.

a Et egō si exaltat⁹ fuero a terra: oīa trāham ad meipm. b Hōc aūt dicebat/significās q̄ morte esset moriturꝰ. ¶ Respondit ei turba: Nos audiuimus ex lege/quia christus manet in eternū: Et quōmodo tu dicis/oportet exaltari filiū hominis: Et quis ē iste filius hominis? Dixit ergo eis iesus: Adhūc modicū lumen in vōbis est. Ambulate dum lucē habetis/vt nō vos tenebrę comprehendāt. Et qui ambulat in tenebris/nescit quo vadat. Dum lucem habetis/credite in lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus est iesus z abijt ēt absconditꝰ a dit se ab eis. Cum aūt tanta

k eis iesus: Adhūc modicum l lumen in vōbis est. Ambulate dum lucē habetis/vt nō vos tenebrę comprehendāt. Et qui ambulat in tenebris/nescit quo vadat. Dum lucem habetis/credite in lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus est iesus z abijt ēt absconditꝰ a dit se ab eis. Cum aūt tanta

Aliter

* a ¶ Et ego si exaltatus fuero a terra/in cruce pro signo z remedio: Numeri. xxi. c. b ¶ Omnia trahaz ad meipm: id est ad vnitatem fidei/vel corporis mei/vt sim caput z illi membra. Aug⁹. Nō dicit/omes: vt de vniuersitate hominū accipias: sed omnia de integritate nature. i. animā z corpus. Sic ergo legitur. Omnia/que sūt hominis: id est hominē in corpore z aīa. In anima per gratiā: in corpore per glorificationē: quia nec capillus peribit. Matth. x. d. et Luc. xii. a. Vel/Omnia/predestinata ad salutē. Vel/omnia/genera hominū: siue in linguis omnibus: siue in gradibus omnibus accipias: siue in artiū licitarū z vtiliū/pfessiōibus omnibus: siue in aliis omnibus. d ¶ Hoc aūt dicebat/signifi. cās q̄ mortē esset moriturus. i. crucis. Vñ/ e ¶ Respondit ei turba: quia suam mortē insinuabat. f ¶ Nos audiuimus ex lege: quia christus manet in eternū. Esa. ix. b. Super regnū dauid sedebit amodo z vsq; in sempiternū. Item Esa. ix. b. Et pacis eius nō erit finis. Michee. v. a. Egressus eius fm dies eternitatis. Daniel. vij. d. Potestas eiꝰ potestas eterna. g ¶ Et quomodo tu dicis/oportet exaltari filiuz hominis. q. d. contraria videnť hec. Sed quia nondū est cōtrarietas oīno. i. manere christū z mori filiū hominis: quia nō est de eodem: ideo subdit: b ¶ Quis est iste filius hominis: q. d. si ille filius hominis de quo loqueris est christus: tūc plane cōtraria sunt que dicis/z que lex dicit. Dicis esn christum mori: z lex dicit q manet. Et nota sicut dicit Aug⁹: q dns nō dixerat in hoc oportet exaltari filiuz hominis/sed dixerat: Si exaltatus fuero a terra zc. Sed frequēter dicebat se filium hominis: z memoriter hoc tenebant: et. s. eodem dixerat: Venit hora vt glorificet filius hominis. Hoc ergo in animo retinentes: z per hoc q nūc ait: Si exaltatus fuero a terra/mortē crucis intelligentes quesierūt z dixerunt: f ¶ Nos audiuimus ex lege: quia christus manet in eternū: et quomodo tu dicis/oportet exaltari filiū hominis: quis est iste filius hominis? Si esn christus est/inquiūt/manet in eternū: z si manet/quomodo exaltabit: id est crucifiget? Hoc eum dixisse intelligebant qđ facere cogitabāt: nō ergo eis verborum

Al. nunc

istoriā obscuritatē aperuit infusa sapientia. Unde nota q dns dixit discipulis de morte: z Luc. xviij. f. nō intellexerunt: quia amor recrahebat eos ab hoc intellectu: sed iudei intelligūt: quia malicia eos ad hoc instigabat. i ¶ Dixit ergo eis iesus: adhuc modicū lumen/fidei: id est nō plenū. m ¶ In vobis est/quasi/cū intelligitis q christus manet in eternuz: hęc pars fidei z veri luminis per se nō sufficit. n ¶ Ambulate/ergo: id est/pficite z totū intelligite. s. z christū moriuū vt redimat/z victurū in eternū in celo quo perducat. o ¶ Dum lucem habetis: id est dū christū vobiscuz habetis: qui vos plenam fidem doceat. p ¶ Ut nō vos tenebrę comprehendant/ignorantię vel mortis perpetuę: qđ est si sta intelligitis christi eternitatē vt negetis eius mortē. Ambulate ergo in luce. q ¶ Et: id est quia: r ¶ Qui ambulat in tenebris: id est qui viuit in tenebris infidelitatis z errozis/vt vos: qui mortē christi nō creditis. Vel sicut gentiles qui omnino sunt in errore. s ¶ Nescit quo vadat: id est nescięs vadit ad tenebras damnationis. Sed vos/ t ¶ Dū lucem habetis/ħsto. s. gratię z doctrinę/vel ħsentis vitę. Vel/Dum lucem habetis: id est dum aliquid veritatis iaz intelligitis de christi eternitate: v ¶ Credite in lucem: id est in me veritatē perfecte cognoscendo/addēdo eternitati passionē fm hominē. B

x ¶ Ut/sic/filij lucis sitis/p imitationē z amorē. Eph. v. c. Ut filij lucis ambulate. Chryſ. dicit/q postq̄ maliciose opposuerūt ei: Nos audiuimꝰ ex lege q̄ christꝰ manet in eternū zc. subdūt: Quis est iste filius hominis? z hoc etiā malicio-

se. q. d. ne putes q de te ħ dicam⁹: z dicas qm̄ ppter odiuz aduersamur. Ecce enim nō nouimus de q̄ dicis: z tm enūciam⁹ veritatez legis/q̄ videt contraria ei qđ dicis q filius hominis debeat exaltari: id est crucifigi. Quos obstruens dns dicit: k ¶ Adhue modicū. i. modico tpe. Et sic sumitur aduerbialiter/li modicū. l ¶ Lumen in vobis est: vel/modico tpe lux vobiscū est: p boc ostendens q passio nō est ,phibitio manēdi in eternū. Ac si diceret: moys mea trā figuratio est/nō destructio. Etem lux solaris nocte non interimitur/sed paululū recedēs rursuz apparet. n ¶ Ambulate/ergo. i. in lumine fidei viuite. o ¶ Dū lucē habetis. i. me vel viā ħsentē. s. ix. a. Opamini dū dies est. p ¶ Ut non vos tenebrę cōphendant/mortis vel erroris post meam mortē. Multi esn/imo fere oēs post mortē eius oino exęcati sūt/licet quidā ,pter ineffabilē clementiā eius ad fidē vocati sūt. q ¶ Et q̄ ambulat in tenebris/nescit quo vadat. Chryſ. Quāta iudei nūc agūt/z nesciūt qđ agūt. Putant recta in incedere viā/z cōtrariā vadūt/fabbata z escas obseruantes. Ideo/ t ¶ Dū lucē habetis. i. me ħsentē. v ¶ Credite in lucē vt filij lucis sitis/vl/efficiamini. i. mei. Superius aūt dixit: q nō ex sanguinibus neq; ex voluntate carnis sed ex deo nati sunt. i. ex patre: ic aūt dicit eos generare/vt discas q vna z eadē est actio patris z filij. y ¶ Hęc locutus est iesus z abijt: vt esset longe ab eis cozpaliter sic erat spualiter. 3 ¶ Et abscōdit se ab eis: significās q boc q in membris eoz erat ignoꝰ. Vel/Abscōdit se: z exiuit de templo. Aug⁹. In hoc infirmitati nostrę cōsuluit/sō potestati sue derogauit. Chryſ. Cur absconditꝰ neq; esn lapides leuauerunt neq; blasphemauerūt sicut ante? Solo. Cozda nouerat z furoze intus seuientē/z nō expectauit in opus vt exiret. Qđ insinuās euāgelista/dicit. a ¶ Cū aūt tāta signa fecisset coram eis/nō credebant in eū: ꝛ sequebāt ipple. Sed quę tāta vel totq̄ dimisit euāgelista: Pauca enim de multis dixit:

F Ut sermo esaię

✳ Pō. Ego sū vermis z nō hō. Ecech. xxix. a. Extrahā te de medio fluminū tuoz. Job. xxvj. d. Obstetricāte manu eiꝰ eduetus est coluber tortuosus a ¶ Et ego si exaltat⁹ fuero a terra/in cruce vel in celo. b ¶ Omia/genera hoim. i. de oi genere hoim aliqs. ē. j. a. Illuminat oēz hominē. Vel/Oia/q̄ sūt hois. i. hoiem in corpe z aīa. In aīa p gratiaz: in corpe p glificationē extremā. c ¶ Trahā ad meipm. i. ad vnitatē corpis mei/vt eiecto diabolo mihi iungank/z sim caput et ipi sint membra. Vel/Ad meipm/in celū: vt vbi ego sū/illic sit z minister meꝰ. ē. codē. d. Vel/Ad meipsū. i. ad fidē z amorē meū. Vel/Ad meipsū. i. ad passionē siue ad patibulū. Christo esn ascēdente in crucē/alij postea ascēderunt. Cant. vij. c. Ascendā in palmā z apphēdā fructus ei⁹. Et nota q si christꝰ ola trahit: q̄ nō est tractus nō est de numero electoꝝ tm. Boeti⁹. Mali hoies nō sunt. Trahit aūt christus per crucē. Crux esn eius est sicut instrumentū siue machina quo subuehunk et trahunk ligna z lapides ad alta edificia. Funes aūt sūt christi passiones in cruce ,p nobis. Osee. xi. b. In funiculis adā trahā eos/i vinculis charitatis. Passiones eius dicunk funiculi ad: q; ppter adā z genus suū trahenduz factę sunt. Hiere. xxxj. a. In charitate ppetua dilexi te/io attraxi te miserās. Item crux christi fuit q̄si statbera: in qua christꝰ ascendēs in vna lance se posuit z penā suā: in alia aūt posuit genꝰ humanuz z petā eiꝰ. Qđ aūt pōderosiꝰ fuit/minꝰ pōderosū eleuauit. Vñ christus descēdit i mortē: z genꝰ hūanū eleuauit ē ad vitā z ad celū. Job vj. a. Utinā apphenderent petā mea qbꝰ irā merui/z calamitas quā patior i statbera zc. Esa. xl. c. Qui librauit montes i pōdere z colles i statbera. Hęc sufficiāt ad moralitates huiꝰ capli.

Pō. 21. Moraliter

A F a ¶ Ut sermo esaię. liñ. a. implerek. Li/vt/nō dicit causam sed euentū. b ¶ Quē dixit: dic quis. Et sumit quis p rarritate vel difficultate. c ¶ Credidit auditui nostro: id est his que audiuimus a te: vel que audierūt a nobis annūciantibus de te. Sed bene dicit: Quis credidit auditui:

Fides enim ex auditu: Roma. x. d. Et q̄s fuit auditus? Ecce/

Isaię. 53. a. d ¶ Et brachium dñi: id est filius quē ħdicauimus exteri⁹. e ¶ Cui reuelatū est/per fidem interius? Paucis humilibus: scz nō superbis iudeis. f ¶ Propterea non poterant credere. Chryſ. Nō poterant: p nō voluerunt positiue est: sicut Matth. xix. b. Qui potest cape capiat: id est q̄ vult. Ite Chryſ. Multi in locis potentiā dicit electionē vel voluntatē. Et cū dicit q̄s: Non possum amare illum. Et. ē. vij. a. Non potest vos odisse mundus. Ite Chryſ. Uehementiā volūtatis potentiā dicit: sicut Hiere. xiij. d. Si mutare potest ethiops pellē suam z pardus varietatē suam/z vos poteritis bene facere cū didiceritis malum. g ¶ Quia iterū dixit esaias: exęcauit zc. Et hoc videk q̄ infidelitatē dicat euāgelista esse a ,pphetia z nō econuerso. Unde. s. eodē. Nō credebāt in eum vt sermo esaię p pheteę implerek. Solutio. Proprietates tales loquēdi habet scriptura: z oportet legibus credere: z per hoc nō vult aliud nisi rei p̄sentare infallacia scripture: z quoniam nō aliter euenit q̄ dixit. Vel sic lege z ordina litterā. Propterea q̄ nō poterāt: id est nolebāt aliquo modo/credere: iterū dixit esaias zc. quasi q̄ p̄uidit eoz duriciā z ideo p̄dixit. Vel sic. Nō poterant credere: id est moueri motu fidei: quia exęcauit oculos eoz: sicut/iterū p̄dixit esaias. q. d. obstirmatio ęcitatis fuit nō credendi causa. Et nota q̄ dicit: Exęcauit/delerendo eos/ vel p̄mittendo / oculos eoz̄/ mētales. b ¶ Et indurauit eoz eoz̄: id est indurari permisit. Et dicit duo. Ecitatē rationis z duriciā affectus: Unde redde vel responde singula que sequunk singulis p̄cedentibus. i ¶ Ut nō videant oculis/per fidem. k ¶ Et intelligant cozde/intellectui iungēdo amorē: quia videre oculis/est intelligere nudam veritatē: intelligere cozde/est veritati applicare coz per studiū z amorē veritatis. l ¶ Et/sic omnino/conuertank: id est simul vertank ad deū et intellectu z affectu. m ¶ Et sanem eos/remittēdo peccata. Et resume: vt nō vel vt aliquādo sic confusi conuertank/z sanem eos: qđ impleū est in quibusdā qui in ꝓfundis malorū p̄nituerunt.

Pō. 15.

Unde Pō. Multiplicate sunt infirmitates eoz̄ zc. Et item. Dixit dns/q̄ balsan coz̄uertā zc. Et determinat euāgelista tēpus quo hęc dixit esaias dicēs: n ¶ Hęc dixit esaias. vj. a. quādo vidit gloriā eius: quasi/ quādo ħdicebat incarnationē christi: que in illa visione significata est. Ite etiā ħdixit ęcitationē iudeoz̄. Chryſ. Gloriā ait visionē illam z sumū z audire mysteria ineffabilia z videre seraphin z cōuexatione z throno saliēte. Sed nota q̄ dicit/Gloriā eius. Cuius? Patris/fm esaiam: q̄liter ergo iohannes hęc de filio dicit hic: paulus aūt de spiritusancto? Respōdemus. Nō vt cōfundētes hypostases/ sed vnam dignitatē ostendentes hoc dicunt.

o ¶ Et locut⁹ est de eo. Quid? Hoc qđ ibi dicit: Vidi dominū sup̄ soliū ęcelsum zc. Vel id qđ sequit: Quoniā audiui vocē dicentē: Quē mittā z q̄s ibit nobis? Ecce ego sum/mitte me. Et dixit dns: Auditu audietis z nō intelligetis: ęcęcaui eoꝝ oculos zc. Sequit: p ¶ Uerūtamē/ z si alij nō crederēt: ex p̄cipibus multi crediderūt in eū: Et q̄ dicerat euangelista iudeos simpliciter nō credidisse/ excipit hic quosdā. Vel possunt distingui duo genera malorū iudeorū. Quidā enim erāt peiores: qui oīno nō credebāt nec cōfitebāntur: alij erāt qui credebāt/sed timore cōfiteri nō audebāt. Uñ

q sed propter pharisęos non confitebāt/vt de synagoga nō ęicerent. s. ix. c. Iam esn cōspirauerant iudei: vt si q̄s cōfiteret christū: extra synagogā fieret. r ¶ Dilexerunt esn gloriā hoim: que est in mūdanis. s ¶ Magis q̄ gloriā dei: que est in cōfessione veritatis: vel q̄ est in cruce. Gal. vj. d. Absit gloriari zc. Aug⁹. Ideo cruz in fronte credentiū vbi est sedes verecūdię figitur: vt de noie christi nullus erubescat: z magis gloriaz dei q̄ hominū grat. Chryſ. Ecce hi a fide alieni sunt p vangeliq̄ desiderū. Ideo. ē. v. g. dicit: Quomō potestis credere q̄ gloriaz abinuicē recipitis zc. Iste aūt timor solutus est. Act. vj. a. qñ multa turba sacerdotum obediebat fidei. t ¶ Jesus aūt clamauit z dixit. Que ulcę interpositio est verboz euāgeliste de infidelitate iudeoz̄: nūc redit ad ꝓba dñi

q sed propter pharisęos non confitebātur: vt de synagoga non ęicerentur. Dilexerunt enim gloriā hominum r magis q̄ gloriaz dei. Jesus aūt clamauit et dixit: Qui credit in me/ nō credit in me: sed in eum qui misit me. Et s qui videt me/videt eum qui a misit me. Ego lux in mundum veni/vt omnis qui credit in me: in tenebris nō maneat. Et si q̄is audierit ꝓba mea et non custodierit ego non iudico eum: Non enim veni vt iudicem mundū: sed

que dixit rediens posq̄ absconderat se. Eis esn sedatis sua recessione/redit z loquit humilia dicens: v ¶ Qui credit in me/nō credit in me zc. Uel sic ꝓtinua: Quia timor ꝓhibebat eos credere: ideo dicit: Qui credit in me/nō credit in me/tm/sed in eū qui misit me/patrē. q. d. q̄d formidatis in me credere: in deū puenit fides per me quēadmodū z infidelitas. Per hoc aūt qđ dicit: Qui credit in me zc. ostendit inditū similitudinē substātię sui z patris. Uñ nō dicit: Qui credit mihi: ne q̄s dicat q̄ ꝓtū gratia hoc dicit: q̄s z in hominibus potest dici: Qui esn apostolis credit/deo credit. Et ne de homine dictū putes: Qui credit in me: iō subdit: 3 ¶ Et qui videt me/videt eum qui misit me. Pater esn nō est corpus: vñ loquit de visione q̄ est per intellectū. Et in hoc etiā cōsubstantiale ostēdit. Uñ ad hoc subdit: a ¶ Ego lux: id est ego qui sum lux ꝑm deitatē cęlis patri. Quia cū pater dicitur lux vbiq; in veteri testamēto/,pterea sevocat etiā lucē/ vt patri credamus equalē. Ideo etiā paulus dicit eum splendorē: Heb. i. a. Uel aliter fm Aug⁹. v ¶ Qui credit in me zc. Quia esn homo apparebat z deus in hoie latebat: ne putarent eū hoc tm esse qđ videbāt: vult se credi talem z tantū z qualis z quātus est pater: ideo dicit: Qui credit in me zc. id est qui ꝓfectā habet fidē de me: x ¶ Nō credit in me: id est in hoc qđ videt tm. y ¶ Sed in eū qui misit me: id est in patrē. Et si pater est/habet filiū: ergo credit in filiū. Sed ne quis crederet patrē tanq̄ multoꝝ filioꝝ per gratiā z nō per naturā: subdit/ 3 ¶ Et qui videt me/videt eū qui misit me. q. d. vsq; adeo nihil distat inter me z eū: vt qui videt me/videat eū. Hęc aūt visio nō carnalis sed itellectualis est mundo corde: Matth. v. a. Et ac si q̄reret: quis es tu vt credamus in te? Respōdet: a ¶ Ego lux zc. Uel sic. Misit me. Et ad qđ? Ad illuminandū/ad saluandū: nō ad iudicādū. Et hoc est

Ego lux veni in mundū: id est ad lucendū missus sum z ad luminandū. Unde subdit effectū lucis: b ¶ Ut omis qui credit in me/ aperiens oculos ad lumen doctrinę z gratię: c ¶ In tenebris/ ignorātię vel culpę in qbus inuentus est: d ¶ Nō maneat/amplius/sed modo fide: postea ꝺo plena visione illustrek. Eph. v. b. Fuistis aliquādo tenebrę zc. Sed q̄ audiūt z credunt et nō faciunt: Ideo subdit: e ¶ Et si q̄s audierit verba mea/exterius. g ¶ Et nō custodierit/intus ea. Uel/ f ¶ Audierit/credendo. g ¶ Et nō custodierit/faciēdo. b ¶ Ego nō iudico eū/mō: licet mihi pater omne iudiciū dederit. ē. v. d. Et cur nō modo? i ¶ Non esn veni vt iudicē mundū/sed vt saluificē mundū: q̄ ꝑmus aduentus nō iudiciū sed misericordię est. Chryſ. Reputent quoniā ꝓpter imbecillitatē eos qui se contēnunt transcurrit et nō iudicat/ait: Non veni vt iudicē mundū sed vt saluificem mūdū. Et nota q̄ supra dixit/ q̄ venit lux in mundum ad illuminandū: sc; hic dicit q̄ venit ad saluandū.

F Illuminat enim

Universidad de Deusto
Biblioteca

E Illuminat eñ ignorãtias nostras ⁊ sanat infirmitates. Sed ne ꝓpter hoc qꝫ dixerat/credat peccatꝫ impunitũ: ideo sꝫdit:
a ¶Qui spernit me: id est ꝙ nõ credit me deũ esse/ sed cõtẽnit: quia videt dominẽ pauperẽ ⁊ mẽdicũ. b ¶Et/ideo/nõ accipit verba mea: in intellectu per fidẽ: in affectu ꝙ amorem: in manu ꝙ operationẽ. c ¶Habet ꝙ iudicet eũ: de futuro iudicio dicit. Vel/habet qui iudicet eũ: id est habet causam iudicij euidentẽ. s. iij. c. Qui nõ credit iam iudicatus est. Et ꝙs erit iudex? Chrys. Si pater nullũ iudicat. s. v. d. ⁊ filius nõ venit vt iudicet: vt dicẽ hic: ꝙs ꝙ iudicat?
d ¶Sermo quẽ locutus sum ille iudicabit eũ in nouissimo die. q. d. verba quę locutus sũ nunc in ordine stabunt accusatoris redarguentia: ⁊ omnẽ abscidentia excusationem. Vnde dicit. j. xv. d. Si nõ venissem ⁊ locutus eis fuissem/peccatũ nõ haberent: nunc aũt excusationẽ nõ habẽt de peccato suo. Et bene dico/ꝙ iudicabit ⁊ iuste: quia cõtempserũt nõ solum me/sed ⁊ patrẽ in me loquentem. Et hoc est:
f ¶Quia ego ex meipso nõ sum locutus. Hoc dicit/nõ potestatẽ sibi auferẽs/sed ꝓrarietatẽ destruẽs: ꝙsi nihil ꝓrariũ patri locut⁹ sũ.
g ¶Sed ♁ misit me pater/in carnẽ.
h ¶Ipse mihi mãdatũ dedit: id est placet patri qđ facio. q. d. sicut ♁ mãdatũ suscipiũt/nõ aliud faciũt vt dicunt vel tranſmutãr: ita nec ego. Mandatum inquã dedit:
i ¶Quid dicã/de refugiẽdis peccatis.
k ¶Et ad loqr/de bonis agẽdis. q. d. totũ ꝓsonat ei qđ dico ⁊ placet.
l ¶Et scio qz mãdatũ ei⁹. i. obseruatio mãdati qđ ⁊ meũ ẽ ⁊ suũ.
m ¶Vita eterna est. i. ad vitã ducit. Matth. xix. c. Si vis ad vitã ingredi/serua mãdata. Chrys. Hoc dicit ꝓtra eos qui dicebãt eũ in ꝓnticiẽ hominũ venisse/nõ in saluteẽ. Et exquo est tanta ꝓtilitas sermonis mei: vel exquo madatum mihi dedit.
n ¶Quę ergo ego loqr/vobis: sicut dixit mihi pater/sic loqr. i. nihil ꝓmuto: nihil ẽ ĩ ꝓbis meis qđ nõ placeat patri: ⁊ ꝙtũ ad ipa ꝓba/⁊ ꝙtũ ad intẽtionẽ dicendi. Chrys. Et oĩa habẽs a patre/in his ♁ humilia sũe cõcludit sermonẽ ♁ ad iud⁹os: vt possit dicere in die iudicij: hãc vobis posteriorẽ cõmisi vocem.

Expo. La. XIII.

p a Ante diem festum pasche ⁊c. In ꝓcedenti capitulo narrauit euãgelista ea ♁ acta ⁊ dicta sunt in hierusalẽ dñica in ramis palmarũ: Hic trãsit ad ea quę acta sunt in ãnta feria ꝓxima ante passionẽ dñi. Chrys. Añ diẽ festũ pascheꝫ videẽs qñ venit hora ei⁹ vt trãseat ex mundo ad patrẽ amans suos qui erant in mundo/in finem dilexit eos. Et diuidit hoc capitulum in ãnos ꝓtes. Primo agit de cena cũ discipulis ⁊ ablutiõe pedũ. Secũdo de admonitiõe dñi ad candẽ humilitatẽ/ ⁊ promissione beatitudinis faciẽtib⁹/ ibi: Postq̃ ergo lauit ⁊c. Tertio excipit dñs iudã ab alijs/ ⁊ notat eũ multotiẽs ⁊ verbo ⁊ signo: nõ intelligẽtibus alijs discipulis/ ibi: Hõ de omnib⁹ vobis dico ⁊c.

t Et sciõ quia mandatum eius vitã ꝙna est. Quę ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor. Ca. XIII

p a Ante diem festũ paschę sciẽns iesus qũia venit hora eius vt trãseat ex hoc mundo ad patrem/cũm dilexisset suos qui erãt in mũdo/ in finem dilexit eos.

§ In finem

Mozaliter. p ¶Ante diem festũ paschę ⁊c. Christus in die festo patitur ⁊ transit ⁊ pridie cenam facit: in quo datur forma ante obitũ cõmunicandi ⁊ viaticum sumendi. Pascha autem/vt dicit Aug⁹/in greco passionẽ: in hebrẽo transitum sonat. Dies ergo festus debet nobis esse cum patimur in hac peregrinatione/vel cuz transimus in morte. Hęc est dies festus paschę: id est tribulatio vel mors festina. Jaco. j. a. Omẽ gaudiũ existimate fratres mei cũ in tẽptatiões varias ꝛcideritis. Pñ. Cũ dederit dilectis ⁊c. Job. iij. d. Gaudent vehemenꝫ ter cũ inuenerint sepulchrũ. Prouerb. xiiij. d. Sperat iustus ĩ morte sua. Phil. j. d. Desideriũ habẽs dissolui ⁊ esse cuz christo. Jonę. iiij. a. Mẽc dñe quęso tolle animã meã a me: qz melior est mihi mors ♁ vita. Item. iij. Reg. xix. a. Sufficit mihi dñe/tolle animã meã. Tob. iij. a. Fac mecũ misericordiã ⁊ ♁ cipe in pace recipi spiritũ meũ. ħ. Cor. v. b. Audemus ⁊ bonã volũtatẽ habemus magis pegrinari a corpore ⁊ ꝓsentes esse ad deũ.
q ¶Sciens iesus quia venit hora eius: id est a se ordinata/vt trans eat. Ordinauit enim mori in die festo paschę: vt ꝓpitas respõderet vmbrę. Item vt in patiẽdo doceret nos gaudẽter ⁊ festiue agere. Item vt ostenderet passionẽ suaz esse nostrum gaudiũ ⁊ redemptionẽ. Pñ. Redemptionẽ misit dñs populo suo ⁊c. Item vt ostendat ꝙ festiuitas conuertit in luctũ: ideo patit in festo. j. Machab. ix. d. Conuertę sũt nuptię in planctũ/⁊ vox musicoꝝ in luctũ. Item ad litterã/in die festo: vt magis haberẽt in spectaculo ⁊ ludibrio: ⁊ hoc ꝓ loco/quia in hierusalẽ metropoli ⁊ vmbilico terrę: ⁊ ꝓ festo/ ad qđ oĩes conuenerant. Pñ. Operatus est salutẽ in medio terrę.
s ¶Vt transeat: quia non est morte detentus/ex ħ mundo ad patrem. Aug⁹. Qui transit cũ mundo/ transit ad patrem. Qui transit de mũdo/transit ad patrem. Ideo sancti desiderãt mortem: Phil. j. d. De hoc transitu dicit Eccl. xxxij. c. In baculo meo transiui iordanẽ istũ ⁊c. id est solus in cruce. Ita cñ fuit ita stricta: id est passio taz acerba ꝙ nullus potuit eũ ꝛo transire nec eũ sequi. Pñ. Singulariter sum ego donec transeã. Esa. lxiij. a. Torcular calcaui solus. Eccl. vlc. b. Respiciens erã ad adiutoriũ hominũ ⁊ non erat. Matthei xxvj. f. Tunc relicto eo oĩes fugerunt.
t ¶Cuz dilexisset suos qui erant in mundo/in finem dilexit eos. In finẽ: id est in cõsummationẽ: qz ꝓfecta dilectiõe dilexit eos. Pñ. Dis cõsummatiõis vidi finẽ/latũ mãdatũ tuũ nimis. q. d. cõsummatio est charitatis dilatatio etiã ad inimicos. j. xv. b. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet qꝫ vt aiam suã ponat ꝙs p amicis suis. Berñ. Maiorẽ tu dñe habuisti ⁊c. Aurum cñ terrę

✳ cuilath optimũ est:

A ħ a ¶In finẽ dilexit eos: quasi quos dilexit in vita/ dilexit in morte. Chrys. Quid ẽ/in finẽ mãsit: s. amãs cõtinue ⁊ semper: ꝙ ẽ argumẽtũ veri amoris. Prouerb. xvij. c. Omni tẽpore diligit qui ver⁹ amic⁹ est. Vel/In finẽ dilexit eos. i. omno/ nihil derelinqũs eoꝝ quę facere decẽs esset eũ qui valde amat. Esa. v. b. Quid est qđ vltra debui facere vineę meę/⁊ non feci ei: Vel/ In finẽ dilexit. i. maiora in fine dilectionis signa demõstrauit/ ⁊ vehementiorẽ amorẽ ostẽdit in ablutiõe pedũ ⁊ traditione sui corporis. Vñ querit Chrys. Cur hoc a principio nõ fecit? Et ad hoc respondet/ꝙ ea quę maiora sunt vltimo adiecit: vt discipulorũ intẽdat familiaritatẽ in se/⁊ multã eis det cõsolationẽ contra ea quę supuenire debebãt aduersa. Aug⁹ sic legit: a ¶In finẽ dilexit eos. i. in se qui est finis ꝓsumãs: ⁊ fecit eos trãsire sua dilectione. Vel/In finẽ. i. est in morte: non ꝙ morte terminet⁹ ei⁹ dilectio/sed intãtũ dilexit ꝙ vsq; ad mortẽ eũ dilectio perduxit. j. xiiij. b. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet ⁊c. Cant. viij. b. Fortis est vt mors dilectio: Immo fortior morte. Et nota ꝙ prędicta verba Johãnis: Ante diẽ festũ paschę ⁊c. ministrauerũt grecis comitẽ erroris. Dicũt cñ in parasceue lunã fuisse quartãdecimã: ⁊ ita in vespera ipsius fuit pascha. Dñs aũt scies se passurũ ea die in/vespera antecedẽti anticipauit comedere pascha. i. agnũ/vt dicunt. Et qz ea nocte licite potuit dñs comedere fermẽtatũ: qz luna erat tertia decima/vt dicũt: ideo de fermẽtato cõficiũt corpꝰ dñi. Quod si etiã verũ sit/credibile est dñm comedisse agnũ/ vt ꝓceptũ erat in lege: Exo. xij. c. ⁊ açima comedisse: ⁊ sic etiã si cõstet qđ dicũt/errãt cõsecrãdo fermentatũ. Item Numeri. ix. b. habet casus in quo posset differri pascha vsq; in secundũ mensem: et tunc etiã fiebat in quartadecima luna esus agni. Casum aũt nõ inuenim⁹ in quo posset anticipari pascha. Dñs ꝓbabile ẽ ꝙ dñs nõ anticipauit horã a lege statutã. Item sapiẽtes grecorum dicũt ꝙ christ⁹ suo tẽpore fecit pascha. Vñ Chrys. ꝙ fuit maxim⁹ inter grecos/ dicit super Matth. xxvj. Judei tenuerũt ꝑm ipsum noctẽ ꝑm quã pascha comedere debebãt. Jdẽ. Mezꝫ vtiqꝫ christ⁹ ꝓuaricat⁹ ẽ temp⁹ paschę: Sed ipsi ꝙ oĩa audebãt/tũc non comederũt pascha/sed altera die comederũt ⁊ legẽ ꝓuaricati sunt. Item ꝙ tabulã computi si retro curraꝫ põt hoc ꝓbari. Item hoc ꝓbat per verba Marc. xiiij. b. Et primo die ązimorũ quando pascha immolabat/dixerũt discipuli ad iesum: Vbi vis parem⁹ tibi comedere pascha? Ergo qñ iesus comedit pascha erat ꝑma dies. i. ꝑma dies qñ comedebat ązyma: ergo luna erat quartadecima. Sic cñ dicit Exo. xij. c. Quartadecima die ad vesperũ comedetis ązyma. Item Luc. xxij. a. Venit dies ązimorũ i quo necesse erat occidi pascha: ⁊ misit petrũ ⁊ iohannẽ dicẽs: euntes ⁊c. Ergo qñ ie sus fecit pascha necesse erat occidi pascha: ♁ luna erat ♁rtadecima. Item ecclesia romana ♁ oĩm ecclesiarũ mater est ⁊ magistra/ꝓficit de ązyma: ♁ hoc habuit ab aplis qui fuerũt cũ dño/ qñ fecit pascha: ergo cõficiendũ ẽ de ązymo. Istę rationes sunt cõtra grecos: qui in tantã insaniã versi sunt ꝙ non erubescũt dicere euãgelistas illos esse mentiros qui dicũt dñm cõmunicer cũ alijs pascha comedisse: Johãnẽ vero euangelistã dicunt cozrexisse eos: tanq̃ qui vltimo scripsit: vñ adhęrẽt verbis iohãnis, Quozũ opiniones habenẽ in historijs/ et super quartũ sententiarũ: Et ideo hic prętermitti possunt. Magister in hist⁹ijs. Quidã dicũt ꝙ tertiadecima luna/quarta feria, s. cenauit dñs cũ discipulis suis et lauit pedes eoꝝ: qđ narrat solus Iohãnes: ⁊ in quartadecima luna. s. in quinta feria comedit agnũ paschalẽ: ⁊ dedit discipulis corp⁹ suum: de quo alij agunt. Sed vsus ecclesię contra est: quę ante parasceuen pedes pauperũ lauat. Sequit:
b ¶Et cena facta: Aug⁹. i. parata/nondũ trãsacta: quia postea recubuit ⁊ buccellã iudę dedit. Vel/¶Cena facta/quantũ ad agnũ paschalem: qz iã comederãt agnũ/vt dicunt quidã. Vñ nota ordinẽ coꝝ quę tũc facta sunt in vespera/sez ante parasceuen. Primo cñ comedit agnũ paschalẽ cũ discipulis. Secundo surrexit a cena ⁊ lauit pedes oĩum discipulorũ ⁊ tersit. Tertio recubuit et docuit eos. Item ⁊ tradidit eis corpus suũ in sacramento/etiã sudę. Quarto surrexit iudas ⁊ iuit ad principes sacerdotũ vt vẽderet eis dñm: ⁊ dũ esset in via/dñs fecit alijs sermonẽ illũ ♁ seqꝫ postea: ⁊ durat vsq; ad principiũ decimiseptimi capituli: ⁊ in decimoseptimo capitulo incipit oratio illa gloriosa quã fecit ad patrẽ. Quia vero in die cęna dedit discipulis potestatem conficiendi et eos ordinauit: inde inoleuit consuetudo in ecclesia/ꝙ illa die conficitur chrisma et benedicitur/ vnde inunguntur ordinandi in sacerdotes et baptiçandi. Et quia post ordinationem discipulorum fecit sermonem: ideo episcopi post ordines faciunt sermonẽ ordinatis/ vel admonitionem loco sermonis: vt digne se custodiant et administrẽt. Et quia dominꝰ post sermonem fecit orationez: ideo faciunt similiter fidicatores post cena facta cum diabolus iam misisset/ spiritualis suggestione. Pñ. Immissiones per angelos malos. d ¶In coz iudę consentiens iniquitati. e ¶Vt traderet eum iudas/filius/ simonis scarioth: qui non credebat eum esse deum: vt dicit Aug⁹. f ¶Sciens/ quia omnia dedit ei pater in manus: id est omnia habentem siue omnipotenter genuit. Vel/et: hoc ꝑm illud Matth. xj. d. Omnia mihi tradita sunt a patre. Et dicit/ oia. Aug⁹: etiam traditorem quo vt. tur vt vult/ ⁊ de malo facit bonum: omnia eñ tradita sunt in vsum: mala in effectum boni. g ¶Et quia a deo exiuit: non cum deferens. i ¶Et ad deum vadit: non suos relinquẽs. Vel/ A deo exiuit/missus in carnẽ. Et ad deũ vadit/per crucẽ ⁊ mortem. Vel/ A deo exiuit/missus in carnẽ. Et ad deũ vadit/per crucẽ ⁊ mo§ rem. Vel/ A deo exiuit/ꝙ erat ꝑ se deus. Et quia a deo exiuit: ideo ꝓficiscitur ad deum: vt ostendat se ꝑ hoc esse deum. Et quia ad deum vadit: ideo ꝓficiscitur ad deum: vt ostendat se ꝑ hoc esse deum. Et quia ad deum vadit: ideo ꝓficiscitur ad deum: vt ostendat se ꝑ hoc esse deum.

✳ euilath optimũ est: Gen. j. b. b ¶Et cena facta/ dũ diabolus iam misisset in coz ⁊c. Dñs ꝓficiens suũ obitum/cenauit cum discipulis: sicut quidã homines debent pregrinari/facitũ conuiuiũ amicis. Unde Eccl. xxij. d. Transi hospes ⁊ oĩna mea ĩm. Et bene dicitur cena: triplici ratiõe: quia in vespere facta: quia specialissimis amicis exhibita: et quia delicatissimo cibo refecta. Christus cñ in vespere temporis et legis ⁊ ętatis mundi ⁊ etiã suę ętatis: id est circa finem suę vitę hanc cenam fecit/⁊ nobis in vespere ꝓsperitatis ⁊ iocũditatis repꝛsentandã reliquit. Pñ. Ab altitudine dici timebo. Job. iij. a. Pereat dies in qua natus sum: ⁊ nox in qua dictum est/cõceptus est homo. Hiere. xx. d. Maledicta dies in qua natus sum: dies in qua peperit me mater mea ⁊c. Luc. vlc. c. Bene nobiscũ/quomã aduesperascit et inclinata est iam dies. Cenã ergo istã debemus sumere in tali vespere: ⁊ postea ad somnũ orationis ⁊ contẽplatiõis ire/ nõ ad locutiones ⁊ dissolutiones: vel ad alia etiã peccata maiora/quod peius est: Sicut ꝓquerit dñs Osee. xj. b. Declinauit ad eũ vt vesceret: non reuertet in terrã egypti. Tales significantur per iudam qui post cenã fuit vt ꝓderet dominũ. Secunda ratio quare benedicit cena est: quia seruat specialissimis amicis. Ad prandiũ cñ in quo dantur grossa cibaria: id est bona tẽpalia/vocant a dño oĩes/⁊ boni ⁊ mali. Matth. v. g. Qui solẽ suũ facit oriri super bonos et malos. Sed ad hanc cenam vocantur tm̃ digni ⁊ amici. Cant. v. a. Comedite amici/bibite ⁊ inebriamini charissimi. Vñ inebriat⁹ iuit iohannes in ista cena: quãdo nesciuit ire ad lectũ suũ/ sed super pectus dñi recubuit. Gen. xliij. d. dicit ꝙ ioseph inuitauit fratres suos in meridiẽ: sic christus in feruore charitatis ad hãc cenam discipulos vocauit. Vñ dicit: Cũ dilexisset suos/in finem dilexit eos: per hoc etiã significãs ꝙ in feruore charitatis debet agi hęc cena a nobis: quia panis ẽ filiorũ nõ canũ. Matth. xv. c. Nõ est bonum sumere panẽ filiorũ ⁊ dare canib⁹. Tertia rõ quare dicit cena/ẽ: qz cibo delicatissimo ẽ refecta: cibo filiorũ: cibo angelorũ. Pñ. Panem angelorũ ⁊c. Gen. xlix. c. Aser pinguis panis ꝓbebit delicias regũ: qz iste panis ẽ regũ/nõ rusticorũ. Item iste cib⁹ sanꝰ ẽ/ sed sanis. Eccl. xv. a. Cibauit illũ pane vitę ⁊ intellectꝰ: qz illuminat intellectũ ⁊ vigorat affectũ.
c ¶Cũ diabolus iam misisset in coz vt traderet eũ iudas simonis scarioth. Vñ nota ꝙ iudas anteq̃ reciperet corpꝰ christi: in ipsa recꝑtione habuit ꝓpositũ tradendi eum. Ita multi cõmunicant cũ ꝓposito pe. cadi. Pñ. Eteni homo pacis meę qui edebat panes meos ⁊c. Item Pñ. Qui simul mecũ dulces capiebas cibos ⁊c.
g ¶Sciens qz oĩa dedit ei pater in manꝰ

L Mozaliter D Cena dñi triplici ratione dicit cena Pñ. 77. Pñ. 55. Pñ. 49. Pñ. 54.

E tem. Uel/A deo exiuit/per eternā generationē. Et ad deū vadit/per gloriosam ascensionem. a ¶Surgit a cena et ponit vestimēta sua. i. deponit vt expeditius seruiret. Et ē sensus: Quāuis christus sciret ꝓditoris maliciā ⁊ suā omnipotentiā ⁊ ꝙ eternus est filius patris ꝑm deitatē/⁊ ꝑm hominem i ꝓmo glorifi/
candus ꝑ resurrectionem ⁊ ascensionē: nihilomin⁹ se humiliauit ad pedū ablutionem. c ¶Et cum accepisset linthеū ꝓcinxit se/ad modū seruiētis. d ¶Deinde misit aquā in peluim: ⁊ ostendit ad qđ vtrūq; fecerat dicēs: e ¶Et cepit lauare pedes discipulorū: incipiens a petro/vt dicit Aug⁹. f ¶Et extergere linthеo quo erat ꝓcinctus. Nota christ⁹ in incarna/
(¶ tionē accepit formā serui.

a deum vadit: surgit a cena: et ponit vestimenta sua. Et cū
c accepisset linthеū ꝓcinxit se.

d ¶Deinde misit aquā in pel/
e um: et cepit lauare pedes
f discipulorū/⁊ extergere lin/

Moraliter ✳ et quia a deo exiuit ⁊ ad deū vadit: surgit a cena. Per hoc dās exēplū: ꝙ quāto maior est dō in prāte/qz oia data sunt ei: ⁊ auctoritate/qz a deo exūt: ⁊ in sanctitate/quia ad deū vadit: tanto debet se humiliare. Eccl. iii. c. Quāto magn⁹ es/humilia te in oib⁹. Eccl. xxxi. c. Rectorem te posuerūt ⁊c. Esa. xliii. a. Ego ꝓim⁹ ⁊ ego nouissim⁹. Apoc. i. b. Ego sum alpha et ω. a ¶Surgit a cena. Hoc ē ꝫ sacerdotes ꝙ nolunt surgere a cena vel ꝓandio suo/qñ habēt vel confessiones audire infirmoꝝ/vel viaticū eis ꝑbere. b ¶Et ponit vestimēta sua: ⁊ cū accepisset linthеū ꝓcinxit se ⁊c. Mysteriū patet in Glo. Moralit⁹ aūt nota ꝙ in hac cena fecit dās ⁊ quinq; ꝙ debem⁹ imitari: sicut ipse dicit postea: Exēplū dedi vobis ⁊c. Primū ē ꝙ surrexit a cena: secūdū ꝙ deposuit vestimenta sua: tertiū/ꝙ ꝓcinxit se linthеo: ꝗrtū est ꝙ aquā misit in peluim: ꝗntū ē ꝙ lauit pedes discipulo⁹. Et hec facta sunt ante institutionē sacramenti eucharistię ⁊ ante sūptionē: in signū ꝙ nos debem⁹ ꝑ facere anteq̄ sumam⁹ eucharistiā. Primo em̄ debem⁹ surgere a cena nr̄a. i. relinquere pctā: ⁊ quantū ad actū/⁊ quātū ad volūtatē faciēdi: ailr̄ nō possum⁹ esse commēsales domini. i. Cor. x. c. Nō potest⁹ mēse dni participes esse ⁊ mēse demonioꝝ. Ꝺ̄ significatū ē Exo. xvi. c. vbi dicit/ ꝙ datū est eis manna: ꝙ qđ corpus dñi significat. Et dr ꝙ nō habuerūt manna quousq; defecit farina quam apportauerāt de egypto. i. peccatis: sicut dicit Iosephus. Fūt aūt in mensa diaboli diuersa fercula. Quidā ibi comedūt lutū ⁊ feces, ꝙtias. s. carnes putridas: vt luxuriosi. Prouerb. v. b. Ne des alienis honorē tuum ⁊ ānos tuos crudeli: ne forte impleant extranei viriꝫ tuis ⁊ labores tui sint in domo aliena: ⁊ gemas i nouissimis/qñ cōsūpseris carnē ⁊ corp⁹ tuū. Alii ibi comedūt ferrū/ęs/argentū ⁊ aurū: ⁊ ideo mirabile ē ꝙ dentes eoꝝ nō cōfringunt. Thren. iii. a. Filia ꝑpli mei crudelis ꝺ̄si struthio in deserto. Iracūdi ibi pascunt ꝓpio corde ⁊ visceribus suis. Esa. ix. d. Unusq̄sq; carnē brachij sui vorabit. Odiosi ⁊ detractores pascunt stercorib⁹ humanis. Ut obsessi in samaria vescebant stercorib⁹ colūbarū. iiii. Reg⁹. vi. Thren. iii. a. Qui nutriebant in croceis amplexati sunt stercora. Sed ecclesiastes nouit cibū suū defedari stercore humano: Eccl. iii. d. Ysti etiā detractores comedunt carnes humanas. Hiere. xix. c. Unusquisq; carnes amici sui comedet in obsidione et angustia in q̄ cōcludēt eos inimici eoꝝ ⁊ q̄ ꝗrunt aīas eoꝝ. Prouer. xviii. c. Molli esse in conuiuijs potatoꝝ nec; in comestionib⁹ eoꝝ qui carnes cōferūt ad vescēdū. Job. xxx. d. Si nō dixerūt viri tabernaculi mei: q̄s det de carnib⁹ ei⁹ vt saturemur: Inuidi pascunt alienis afflictionib⁹ ⁊ dānis q̄si spinis ⁊ tribulis. Unde Job. xxx. a. Radix iuniperoꝝ cibus eorū. Superbi ⁊ gulosi pascunt ibi vento. Osee. xii. a. Ephraim pascit ventū. Sed solus acidiosus ibi tabescit iciunus. Job. xxx. a. Egestate ⁊ fame steriles q̄ rodebāt in solitudine squalentes calliūitate ⁊ miseria. Ꝺ̄ hac ergo cena surgēdū est: q̄ recte cena ꝺ̄: quia debet esse vltimū ꝓandiū: vt amplius nō redeat hō ad peccatū. Secundū est ꝙ deposuit vestimēta sua: sic nos mali speciē vel veterē hominē ⁊ ꝓmā cōuersationē ⁊ cōsuetudinē. j. Thessal. v. d. Ꝺ̄ omni specie mala abstinete vos. Eph̄. iii. c. Deponite vos ꝑm priſtinā cōuersationē veterē hominē. Jone. iii. c. Peruenit verbū ad regē niniue: verbū. s. cōminationis ad rationē: et surrexit rex de solio suo: id est de peccato ⁊ quo ꝓius gloriabatur ⁊ ꝛgrabat: ⁊ abiecit vestimētū suū a se. i. peccati speciez vel cōsuetudinē. Et in Canoī. Judę. g. Odientes eā ꝗ carnalis ē maculatā tunicā. Et Gen. xlj. b. Protinus ad regis imperiū: id ē ad gratiā dei educti de carcere peccati totōderūt ioseph:

In cena dās quinq; fecit

b

id est peccatū dimisit: ac veste mutata obtulerūt ei. i. cōsuetudine vel cōuersatiōe mutata. Zach. iii. b. Auferte ab eo vestimenta sordida: Et dixit ad eū: ecce abstuli a te iniquitatē tuā ⁊ indui te mutatoꝝ. Sed quidā induūt se cōsuetudine ꝓua: nō sicut vestimēto qđ potest auferri: sed sicut pelle sua quę vix potest exui. Un Hiere. xiii. d. Si potest ęthiops mutare pellem suā ⁊ pardus varietates suas: ⁊ vos poteritis bene facere cū dideceritis mala. Tales raro exuūt pel
lem aut nunq̄: nisi ponāt se in arto religionis vel pnitētię: vt sint sicut dicit Matth. x. b. Prudētes sicut serpentes ⁊c. Et sicut accipitres q̄ ponunt in mutatorio. i. in claustro: ⁊ datur eis cibus venenosus: qz tales ideo intrāt religionē/qz vident ꝙ in seculo nō possunt bene deponere malā cōsuetudinē: ⁊ ibi ytunt fabis ⁊ pisis/q̄ ꝓius reputabāt venenosa. Unde Job vi. b. Quę ꝓius nolebat tangere aīa mea: nunc ꝓ angustia cibi mei sunt. Tertiū ē ꝙ depositis vestimētis debet se ꝓcingere linthеo. i. deposita veteri cōsuetudine/debet indui noua ⁊ candida. Col. iii. b. Expoliantes vos veterē hominē cū actibus suis: ⁊ induentes nouū eū qui renouat in agnitione deū. Aliter cū nō agnoscit de⁹ hominē/nisi noua veste indutum. Matth. xxii. b. Amice quō huc intrasti ⁊c. Hęc vestis candida ē innocētia in his qui nō peccauerūt: vel pnitētia in alijs. Hanc debem⁹ ex omni parte cingi ⁊ indui. Pō. Qui ꝓcinxūti me vtute ad bellum. Linthеū em̄ tergit ⁊ tegit: sic pnitentia tergit maculā pctī ⁊ tegit offensam dei/ne de⁹ memoretur ⁊ videat ad puniendū. Pō. Beati quoꝝ remisse sunt iniq̄tates. i. quoꝝ absterse sunt sordes ꝙ pnitētia. De tegimēto aūt ibidit: Et ꝗrū tecta sunt pctā. Ezech. x. a. babeł/ꝙ vir indut⁹ lineis. i. pnitētia/accepit ꝓnas in malis suis de medio ꝗtuor roꝝ tarū. i. irā ⁊ indignationē 5 pctis/de ꝗtuor euāgelistis: ⁊ pcit sup ciuitatē ⁊ succēdit eā. i. edificiū diaboli qđ est destruendū. Sed nota ꝙ ibi erāt etiā sex alij viri qui interficiebāt: sicut dr Ezech. ix. c. Per q̄s significant sex opa miscōie: vel sex opa disciplinę: ieiuniū/disciplinę/vigilię/peregrinatio siue deambulatio/laboriosa opera manūalia ⁊ cōpunctio lachrymosa: q̄ veterē hoīem interficiūt. Quarto misit aquam in peluim. i. cōpūctionē interiorē de pctis in exteriori cōfessione. Et sicut peluis sine aq̄ parū aut nihil valet vel ecōuerso: sic nec ꝓfessio sine cōpūctione vel ecōuerso. Thren. ii. f. Effunde sicut aquaꝫ cor tuū. Et nota ꝙ sicut vsus exceat qñ ponit peluis calida ⁊ candēs ante oculos ei⁹/sic diabolus qñ cōfessio feruēs ⁊ fit peluis ē calida ⁊ aq̄: ita cōfessio ⁊ cōpunctio lachrymosa per quā exceat diabolus. Un hāc aquā maxime timet diabolus. Ꝺ̄ significatū est. iii. Reg⁹. xviii. g. Junge currū ⁊ fuge: ne te occupet pluuia/dicit ad achab ꝙ quē diabolus. Job. xxvii. a. Lapis solut⁹ caloꝛe in ęs vertit. i. coꝛ solutū doloꝛe ⁊ lachrymis cōuertit ad cōfitendū peccata: vel reuoluit in cōfessione/ sicut aqua in lebete. Ecce aq̄ in peluī/lachryma in confessione. Quinto lauit pedes: qz post pnitētiā pactā ⁊ confessionē lachrymosam ploranda sunt etiā quotidiana pcā. Hiere. iii. d. Laua a malicia ⁊c. Itē Hiere. xxxi. b. Et erit aīa coꝛ ꝰ si boꝛ tus irriguus/⁊ sicut fons cui⁹ nō deficiūt aquę. Et nota ꝙ ꝺ̄ ꝙ lauit pedes: minoꝛē vim facit quis de pede li inquinet q̄ de alio mēbro: ꝙ qđ significat ꝙ etiā mā̄oza pcā ꝺ̄ q̄bus parū a multis curat/lachrymis sunt delenda. Pedes em̄ discipulorū cōtrahūt sordes: qz etiā disciplinati motus mentis aliq̄ inq̄nauk vel in extremitate intētionis aliq̄ puluere vanitatis surripiētis. Uel aliē possūt hęc q̄nq; exponi: vt ꝙ cena intellegatur studiū sacre scripturę. Ille ē surgit a cena qui de studio assumit q̄d ꝑfectionis culmē vel q̄dicatiōis officium. Deponit vestimēta cū mutat mores ⁊ ꝓuersationē ꝑm ꝙ exigit officiū. Pręcingit se linthеo. i. p cōtinētia se restringit. Deinde ponit aquā i peluim: qđ ē qñ q̄dicatoꝛ cōpassiōis lachrymas in q̄dicatione fundit. Per aquā em̄ intelligit cōpassio: Per peluim humilis ⁊ distincta prędicatio ⁊ de eternis. Peluis em̄ habet rotunditatē ⁊ vacuitatē in forma/⁊ ęs ꝓ materia: sic q̄dicatio debet esse, ꝓ eternis ⁊ in humilitate ⁊ distincte ⁊ aperte facta: ęs em̄ sonoꝛ ē. Uel aq̄ in peluim ē doctrina trāsformata in exempla. Hac aqua abluere debet pręlatus vel q̄dicatoꝛ pedes discipuloꝝ. i. foꝛdes subditoꝝ. j. xv. a. Dos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ sum vobis. Un dicit: e ¶Et cepit lauare pedes discipulorū: aqua. s. doctrinę vel lachrymaꝝ.

f ¶Et extergere linthеo quo erat ꝓcinctus. Aliter aq̄

✳ parum valet

A tione accepit formā serui: Phil. ii. a. in cena formā seruuli: in passione formā latronis. Unde Esa. liii. d. Et cū sceleratis reputatus est. Chryś. Uide hūilitatē: nō lauit anteq̄s recumberet/sed illis sedentib⁹ ille surgit: nec simpliciter lauat/sed vestimenta deponit: nec hoc sufficit ei/sed ⁊ linthеo ꝓcinxit: et ipse peluim implenit non alij implere ꝓcepit: per hęc oīa docens/ ꝙ nō execrabiliter sed cū omni desiderio oporteat facere cum bene fecerimus.

a theo q̄ erat ꝓcinct⁹. Uenit ergo ad simonē petrū. Et di
b cit ei petr⁹: Dmine tu mihi
c lauas pedes? Respondit
iesus et dixit ei: quod ego fa
f cio tu nescis modo: scies autem postea. Dicit ei petr⁹:
g Non lauabis mihi pedes

a ¶Uenit ergo ad simonē petrū. q.d. cepit lauare pedes discipulorum/vt dictū est: ⁊ quādo cepit/ venit ad hūc a q̄ cepit: vel quod dictū est ante/per anticipationē dictū est. Un sic legatur: Uenit ergo ad simonē petrū/⁊ cepit lauare pedes discipulorū ⁊c. incipiēs in petro/ vt dicit Aug⁹. Unde nota/ ꝙ ꝑm Aug⁹. incepit lauare a primo apostolorū: vt ei qui maior erat ꝓcipue daret exemplū humiliandi se: Scom illud Eccl. iii. c. Quāto magn⁹ es/humilia te in oīb⁹. Scom Chryś. incepit a iuda proditore/ vt nobis ostenderet etiā inimicis officiū humilitatis ⁊ hūanitat⁹ exhibēdū. Dicit em̄ Chryś. sic: Uidetur ꝓditoris primo lauisse pedes: Incepit em̄ lauare ab vltimis/⁊ tūc venit ad petrū. Nā ꝙ aliquē ante petrū lauerit/videtur per hoc ꝙ dicit: Uenit ergo ad simonē petrū: Nam ꝓmiserat/cepit lauare. Un per hoc insinuat euāgelista ꝙ aliū aliquē ante lauit. s. iudā. Sed nō est vehemens accusatoꝛ proditoris euāgelista: ideo non nominat eū hic/sed dicit cōmuniter: Cepit lauare pedes discipulorū. Ité Chryś. Etsi petr⁹ prior erat dignitate/tñ decēs erat ꝓditoꝛē ante verticē. i. petrū recubuisse: Etenī aliunde ei⁹ stultitia ostenditur/ cū intingat cum magistro: Matth. xxvi. b. Et cum redarguti. s. notat⁹ a christo: qui et intingit ⁊c. non cōpungitur: sed petrus quidē semel increpat⁹: Matth. xvi. d. ꝺ̄ cetero timuit interrogare: Un ⁊ vtitur alio ad interrogationē. s. iohannę. j. eodē. c. iste aūt cōtinue correct⁹/non sentiebat. Scom hoc ergo legitur sic: Cepit lauare pedes discipulorū ⁊c. abvltimo. s. a. iuda: ⁊ post iudā: venit ad simonē petrū: vt ab
b lueret eius pedes. b ¶Et dicit ei petrus. Aug⁹. Expauescens ꝙ deus lauat pedes hominis.

c ¶Dne tu mihi lauas pedes. i. vis lauare? q.d. non lauabis. Chryś. Multā habet offensionē hoc/ tū: nec opus fuit ei plus dicere. q.d. tu meos pedes lauas manibus quib⁹ ęcos illuminasti/ leprosos mundasti/ et mortuos suscitasti. Sed quęrit/ cur non ali⁹ prohibuit sed solus petrus: ⁊ Respondem⁹. Hoc signū erat magni amoꝛ⁹ et verecūdię ⁊ venerationis. Itē Chryś. Uihi videt ꝓimo ꝓditoꝛē lauisse: ⁊ ille eā q̄s arrogās non renuit: deinde ad petrū venisse/⁊ per eū alios castigatos. Qualiter autem petrus castigatus sit/subditur:

c ¶Respōdit iesus ⁊ dixit ei: qđ ego facio tu nescis modo: id est mysteriū hui⁹ rei siue lucrū et vtilitatē hui⁹ ablutionis. f ¶Scies aūt postea: quasi postea dicā tibi: sicut postea dabē: Exemplū dedi vobis ⁊c. Uel/ Scies postea: cū a spiritu didiceris in pentecoste. g ¶Dicit ei petrus: nō lauabis mihi pedes in eternū: id est nūq̄. Et nota ꝙ non dixit petrus: Doce me ad quid facis: ⁊ sic dimittam te: sed neq; dicere sustinuit. b ¶Respondit ei iesus: terrēs de periculo salutis. i ¶Si nō lauero te. i. tuos pedes. Aug⁹. Te em̄ ꝓ solis pedibus dicit per synecdochen.

k ¶Nō habebis partē mecū/in regno. s. si ex contēptu ⁊ rebellione vel inobedientia ⁊ ptinaciter recusauerīs hanc ablutionē. In quo mystice notat: vt dicit Glo. ꝙ qui nō est lot⁹ per baptismū ⁊ confessionē pnitētię/ nō habet partē cū iesu. Hic quęrit Chryś. quare dns non dixit petro/ cui⁹ gratia faciebat hoc/sed minas imposuit? Et respondet ad hoc: qz petrus ꝑ suasus non fuisset: Si em̄ dixisset: ego ideo facio vt vos humilia sapiatis: ꝓmisisset se vtiq; petr⁹ humiliter sapere/vt non per hoc lauaret: nūc aūt hoc dicit qđ maxime timebat petrus. s. separari ab eo: Ideo ipse quērit. j. eodem. d. Dne quo vadis. Et Luc. xxii. d. Parat⁹ sum tecū i carcerē ⁊ in mortē ire. Et. ē. vj. g. Dne ad quē ibim⁹ ⁊c. m ¶Dicit ei simon petrus: dne nō tm̄ pedes meos/sed ⁊ man⁹ ⁊ caput. Aug⁹. Territ⁹ de dni respōdione totū se offert ad abluendū/ turbat⁹ amoꝛe ⁊ timoꝛe. i. turbat⁹ timoꝛe separationis quę est ex amoꝛe ⁊ desiderio conūctionis. Chryś. Quid hic respondet calid⁹ ⁊ ardēs et in resutatione vehemens ⁊ in cōcessione vehementioꝛ: alterutra enim ex amoꝛe.

l ¶Dicit ei iesus: qui lotus est/a pec
catis per baptismū: vel ab errore erutus per fidem: s ¶Nō indiget nisi vt pedes lauet: i quo rāgit mysteriū suę ablutionis. q.d. ideo lauo pedes/vt significē ꝙ abluti a grauib⁹ peccatis per baptismū/ op⁹ habēt lauare pedes. i. affect⁹ a venialib⁹. Puluis em̄ adhęret pedib⁹ apostolorū: vt dicit Matth. x. b. Excutite puluerē pedū vestroꝝ Thren. i. c. Sordes eius in pedib⁹ ei⁹. De christo enī solū pōt vere dici illud. Esa. xlj. a. Semita in pedibus ei⁹ non apparebit. Et hoc modo exponitur ꝑm illā Glo. Aug⁹. Qui lotus est. f. baptismo ⁊c. Ex his aūt verbis intelligimus baptizatos apostolos/ ⁊ si non legam⁹ vbi vel quādo. r ¶Sed est mūdus totus/ꝓpter pedes quib⁹ terrā tangit. Uel Mūdus totus/a peccatl mortalib⁹: in quo innuit ꝙ alia immūditia nqn facit simpliciter immundū. Et vos mūdi estis: toti/sc; per baptismū. Sed nō oēs: qz Judas fictus erat: ⁊ ideo nō mundatus. Chryś. sic legit: r ¶Qui lotus est: illa lotione: de qua dicit Esa. j. c. Lauamini/ mūdi estote: auferte iniquitates ab aīabus vestris. s ¶Nō indiget nisi vt pedes lauet/sed est mundus totus. q.d. nō
(¶ abluo vos in

✳ parū valet doctrine/nisi sequat exemplū mundeviē. Pedes enim abluti ⁊ nō tersi/magis vicini sunt inquinationi. a ¶Uenit ergo ad simonē petrū. Hoc fit qñ prędicat clericis vel religiosis qui sunt agnoscētes ⁊ litterati ⁊ magne sciētię. b ¶Et dicit ei petrus: dne tu mihi lauas pedes? Ita dicit religiosus litterat⁹ cōtra abbatē simplicē/ vel nobilis cōtra ignobilē: vel clerici magni cōtra simplices coꝛrectoꝛes. d ¶Tu mihi lauas pedes: quasi/tu me docesꝛ Ita etiā dicit laici aliquādo sacerdotib⁹: Qui prędicas non furādū/ furaris: sicut dicit Roma. ii. c. Simile. ii. ir. f. In peccatis nat⁹ es totus/⁊ tu doces nos? Et Eccl. xxxiii. a. Ab immūdo quid mūdabit? c ¶Respōdit iesus ⁊ dixit ei: qđ ego facio/tu nescis modo. i. modo nescis fructū ⁊ mysteriū correctiōis. f ¶Scies aūt postea. Correctio em̄ ē sicut palma: cui⁹ fruct⁹ dulcis ędit⁹ post centū annos. Heb. xii. c. Omnis disciplina in ꝓsenti quidē videt non esse gaudij sed męroris ⁊c. g ¶Dicit ei petrus: nō lauabis mihi pedes in eternū: Sic dicūt qui obstinati in malicia abominant correctiones. Amos. v. c. Odio habuerunt corripientē. Petrus erat oculus/⁊ interpretat⁹ agnoscēs: Sic illi qui sunt oculi aliorū quantū ad scientiā/minime se pmittūt tangi: sicut nec oculus pmittit se tangi. Caput etiā in animalib⁹ est mēbrū difficili⁹ ad excoriandū: i quo significat ꝙ maiores isti sūt difficiliores ad recipiendum correctionē. Sed tñ eis dicitur:

i ¶Si nō lauero te nō habebis partē mecū: correctione/flagellatione/infirmitate/ vel tēptatione: quia sicut dicit Esa. xxxv. c. Nō trālibit ꝙ eā pollut⁹ ⁊ immūdus. Et Apoc. xxii. c. Foris canes ⁊ venefici ⁊c. l ¶Abeciī/in eternitate ęterna. De tpalib⁹ habēt/sed nō est pars: qz nō est hęreditas/ sed mobile. m ¶Dicit ei simon petr⁹: Dne nō tm̄ pedes meos ⁊c. Ecce ille nō fuit primus. Et vtinā tales essem⁹ ad correctionē. Et dicit tria: n ¶Nō tm̄ pedes meos. i. affectiones mētis. o ¶Sz ⁊ man⁹. i. opationes. p ¶Et caput. i. intelligētia/vel sensus: qz sedes oim sensuū est i capite. Un triplicē significat mūdiciā: mentalē/corpalē ⁊ sensualem.

q ¶Dicit ei iesus: q̄ lotus est. i. mūdus quātū ad mundiciā sensuū ⁊ opationū. s ¶Nō indiget nisi vt pedes lauet. i. affectiones: qz adhęret pulvis etiā pedib⁹ aplorū ⁊ q̄dcātiū: qz sicut dicit Aug⁹: ditas sine piculo audit: sz sine periculo nō q̄dicat. Ideo dicit Jaco. j. c. Sit oīs hō velox ad audiendū/tard⁹ ad loquendū ⁊ tard⁹ ad irā. Itē Jaco. iii. a. Si q̄s in ꝓbo nō offendit/hic ꝑfect⁹ est vir. t ¶Sz est mūdus

 ✳ totus: quia talis

abluo vos in signū ablutionis a peccatis: quia iā mūdi estis/ sed in exēplū humiliter. ideo nō totū corpus abluo: q mundi estis a pctis: cui⁹ signū ē ablutio corporis: Sed ad illā partē descēdo q̄ deh onorabilior esse putat. i. ad pedes/ vt cōmēdem vobis oga humilitat. Dñ sequit: a ¶ Et vos mūdi estis.

a Et vōs mūdi estis/ sed ñ oēs: c Sciebat enī q̄s nā esset qui traderet eū: ꝓpterea dixit: nō estis mūdi oēs. d lauit pedes eor/ accepit ve/ f stimēta sua. Et cū recubuis/ g set iterū dixit eis: Scitis q̄d fe/ i cerim vob: Vos vocatis me k magister et dñe/ et bene dici/ m tis: Sūt enim.

laui pedes vestros dominꝰ p et magister/ et vos debetis alter alterꝰ lauare pedes. Ex/ q emplū enī dedi vob: vt quē/ r ādmodū ego feci vobis/ ita s et vos faciatis. Amēn amē v dico vobis: nō est seruꝰ maior dño suo/ neq̄ aplus maior x ior ē eo q̄ misit illum. Si hec/ y scitis bti eritis/ si fecēritis ea.

Mat.10.c Luc.6.f.

dūmodo scientia nō sit ociosa. Ūñ subdit: z ¶ Si fecerit⁊ ea Jaco.j.d. Estote factores verbi ⁊ nō auditores tm fallentes vosmetipsos ⁊c. Jō nō iungit beatitudinē cū nuda scientia/ sed cū operosa. Scientia enī potius aggrauat si nō fiat. Jaco.ij.c. Sic loq̄mini ⁊ sic facite: sicut p legē libertat⁊ incipientes iudicari. Luc.xij.f. Seruꝰ q̄ cognit volūtatē dñi sui ⁊ ñ faciēs/ vapulabit multis. Eccs.j.d. Qui apponit scientiā ⁊c. Greg⁹. Ubi maius est donū scientie ibi strictius maiori subiacet culpe.

¶ Mon de omnibus

Mat.10.d.

Act.† suscipit

Act.† mecum Ps.40.

Mat.10.d.

Act.† aute j.21.f.

Mat.26.b. Marc.14.b Luc.22.c 2.q.1.c.vn⁹

Act.† aute

Ps.73.

Ps.91.

Ps.118.

Ps.40.

Ps.40.

Moraliter

✳ tot: q̄ talis īmūdicia q̄ surripit/ nō fac īmūdū simpliciē.

a ¶ Et vos mūdi estis/ ꝛ nō oēs. Nota q̄ olim eccl̄ia fuit muda i capite ⁊ in mēbris/ nisi q̄ i pedib⁹. i. in ifirmis habuit aliquā īmūdiciā. Ūñ Theōn. j.c. Sordes ei⁹ in pedib⁹ ei⁹. Sz mō in capite ⁊ in mēbris mult⁊ videt habere īmūdiciā. Esa. j. b. A plāta pedis vsq̄ ad verticē nō ē in eo sanitas. Dicre. vi. c. A minori vsq̄ ad maiorē oēs auaricię student. c ¶ Sciebat enī q̄s nā esset qui traderet eū: ꝓpterea dixit: nō est mūdi oēs. Familiares enī dñi/ q̄ ei in mēsa sęsurę ⁊ in mēsa pascuę vberrimę. i. eucharistię: ⁊ in mēsa fortunę partici pant: q̄ habēt patrimonia crucifixi: illi sunt frequēter ꝓditores dñi: ⁊ vendūt eū ꝓ pecunia. Ūñ Bern⁹. Malus q̄ suscipit reconciliationis officium ⁊ nomē mediatoris/ ꝓditoris scelere inimicitias cumulat/ vt merito iā nō hostis sed vt traditor iudicet vt iudas/ vtiq̄ nō vt saulus. d ¶ Postq̄ ē lauit pedes eor̄ accepit vestimēta sua. Per ꝺ q̄ christ⁹ post lotionē induit se ⁊ recubuit iterū/ significat q̄ ꝓdicatores post ꝓdicationē ad necessaria corporis possunt descēdere ⁊ vestitū ⁊ victū a subdit⁊ sumere. j. Timoth. vj. b. Habētes alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur his ꝓtenti sim⁹. f ¶ Et cū recubuisset/ iterū dixit eis: scitis q̄d fecerim vobis ⁊c. Per ꝺ q̄ christ⁹ recūbens/ eos iterū docet: significat q̄ etiā in mensa ꝓdicatores debēt loq̄ de deo ⁊ ędificatione aīarū/ nō de trufis ⁊ de friuolis: Contra illos q̄ ranas habēt in reliquijs suis: Exo. viij. b. j. Pet. iij. c. Si q̄s loquit⁊ q̄si sermones dei. Epł. iiij. g. Omis sermo malus ex ore vestro nō ꝓcedat ⁊c. i ¶ Vos vocatis me mgr ⁊ dñe/ ⁊ bñ dicit⁊: sūt etenim. Prędicator⁊ vel q̄lt⁊ debet esse magister verbo/ ⁊ dñs facto: Aliter enī nō ē dñs discipulorū/ nisi faciat quod dicit. n ¶ Si ergo ego laui pedes vestros dñs ⁊c. Hęc patēt ꝑm priorē expositionē: vbi satis habet de humilitate. Sequit: r ¶ Amē amē dico vob: q̄ si/ vere dico vobis q̄ ad exemplū meū debetis ꝓdicta facere: quia/ v ¶ Nō ē seruus maior dño suo ⁊c. Et licet sic iuret dñs/ q̄a possum⁹ credere q̄ hoc sit verū: q̄ oēs volunt⁊ esse maiores aliorū: q̄ nolum⁹ in verbis habere cōtradictores: nec in factis ꝓsecutores: ipse tn̄ eū magister esset ⁊ dñs/ voluit habere vtrūq̄. Paup fuit ⁊ in labor̄ibus: ⁊ nos volum⁹ diuari ⁊ delitiari. Sed nō sic vrias/ qui ait ad dauid. ij. Reg⁹. xj. b. Arca dei ⁊ israel ⁊ iuda habitāt in papilionib⁹/ ⁊ dñs me⁹ ioab ⁊ serui dñi mei sup faciem terrę manent: ⁊ ego ingrediar domū meā vt comedā ⁊ bibā ⁊ dormiā cū vxore mea: non faciā rem hāc. q. d. nō debet esse seruus maior dño suo. Jdeo ꝺr Judic⁹. ix. f. de abimelech. i. christo: q̄ accepta securi ꝺcidit arborē ramū: id est crucē/ impositāq̄ ferēs humero/ dixit ad socios: q̄s me vidistis facere cito facite. Ygit⁊ certatim ramos de arboribus ꝺcidētes sequebant ducē. r ¶ Si hec scitis beati eritis si fecēritis ea. Ps. Intellect⁹ bon⁹ omnib⁹ faciētib⁹ eū.

✳ Jaco.j.d.

Moraliter

a Mon de oīb⁹ vobis dico. i. nō oēs vos beatos dico: nec omnes vos acturos vñ beati sitis. Chrys. ☉ de innocētia: nusq̄ palā ꝓditor⁊ redarguit/ sed obumbrat⁊ rē/ dās ei pnitētię locū. Et ne ī multis circūlistat timore/ quasi plures sint ꝓditores: ideo subdit: b ¶ Ego scio quos elegerim ad permanendū vel ad sequendum me.

c ¶ Sz vt implea/ tur scriptura ⁊c. Et lege sic. Scio quos elegerim/ ad sequē/ dū me. Sed/ vn⁹ se/ quentiū: d ¶ Qui māducat meū pa/ nem/ nō plures: sed vn⁹ singulariter: in q̄ submittit suspitionē pluralitat⁊. e ¶ Le/ uabit ꝓra me calcaneū suū. i. cōcul/ cationē meā ⁊ mortē machinabit. Et hoc/

c ¶ Ut impleat scriptura. i. i boc implebit prophetia da/ uid. Ut/ eni ponit consecutiue. Est ergo sensus: e ¶ Leuabit cōtra me calcaneū. i. me calcabit: sicut equus subito leuās calcaneū petit. Chrys. Jdo ita apte trā: d ¶ Qui māducat meū panē ⁊c. vt sciat iudas q̄m nō ignorat christus ei⁹ ꝓditionē: quod maxime sufficies erat eū detinere a ꝓditione ⁊ cōuertere. Et nō dixit: tradet me: sed/ leuabit sup me recalcitrationē/ vel/ calcaneū: dolū ⁊ fraudem ⁊ occultationē insidiarū repręsentare volēs. Et sumitur hoc de Ps. vbi alia littera habet: Dolose aget cōtra me. f ¶ Amodo dico vobis ꝓriusq̄ fiat: q̄asi hucusq̄ tolerauī ⁊ tacui: sed iā noto ꝓditorē anteqū fiat quod mox faciendū est. g ¶ Ut cū factū fuerit credatis: q̄ ego sum/ ille de quo scriptura il/ la ꝓdixit. h ¶ Amē amē dico vobis: q̄ accipit/ vel/ suscipit si quem misero: id est recipit in hospitio vel credit ei: k ¶ Qui accipit/ vel/ suscipit/ ꝑm Chrys. Matth. xx. d. Nouit q̄ minimis meis fecist⁊/ mihi fecist⁊. Jn q̄ vnitas christi ⁊ ecclesię cōmendatur: nō natura/ sed gratię. Et ne hoc par/ uū credat subdit de patrē: l ¶ Qui aūt me accipit/ i mē bris: m ¶ Accipit eū qui me misit. Jn quo vnitas substātię cōmendat. Jdē dicit. s. xū. g. ⁊ Matth. x. d. Chrys. Sed q̄ consequētia bonū ad ꝓcedentia? Multa quidē. Dixerat enī superius: Beati eritis si feceritis ea: meo scz exemplo hūiles fueritis ⁊ patientes ad malos/ sicut ego qui ꝓditorem patior. Quia enī debebāt ire ad prędicandū p mundū ⁊ multa mala pati: ideo eos consolat duob⁹ modis. Uno quidē modo ꝓ se suū exemplū/ q̄d ꝓposuerat: alio mō ꝓ alioꝝ beneficiū. q. d. si passionē meam semper habebitis in memoria ⁊ mea exempla circūferentes: facile sustinebitis mala. Pręterea etiam ab alijs multā inuenieris procurationē/ qui vos suscipiēt pro me: Jdeo dicit: Qui accipit ⁊c. Vel aliter. Supra ꝓmisit beatitudinē in futuro: Beati eritis si feceritis ea: Hic aūt de presenti etiā dat cōsolationē dicēs ⁊ quasi iurando affirmās: h ¶ Amē amē dico vob q̄ accipit ⁊c. Ūñ Chrys. Oim eis aperuit domos: vt et ex eoꝝ philosophia/ q̄d tangit cum dicit: Si feceritis ea: ⁊ ex eoꝝ qui procurāt eos ꝓuidētia/ quod rāgit⁊ hic: Qui accipit ⁊c. duplicē habeant consolationē. Sequit: n ¶ Cū hec dixisset iesus/ turbatus est spiritu: i. nō fictiue sed vere. Vel/ Spiritu. i. volūtarie/ non coactus. Volūtarie enim assumpsit turbationem/ ne desperet seruus turbat⁊ necessitate. Jn hoc etiā q̄ turbat⁊ spiritu: significat q̄ etiā aliquādo spirituales turbant. Vel ꝙ etiam spiritualiter turbari debemus. i. ꝓ spiritualib⁹ damnis/ nō tēporalibus: cū scz cięcania a tritico ante messem cogit⁊ ecclesia separare: vt dicit Glo. Causam aūt sue turbatiōis dicit Aug⁹ī Glo. q̄ turbauit eū imminēs passio ⁊ primū periculum ꝓditoris: Sicut et. ō. xij. d. dixit: Nunc aīa mea turbata est⁊ ꝓpinquitate scz passionis. Chrys. dicit/ q̄ quia his quę ꝓmiserat discipulis ꝓditor iudas ꝓuiarē⁊/ hęc cogitans christus turbat⁊ est⁊. Et ꝙ propter illū turbat⁊ sit/ ostendit euangelista subdēs: o ¶ Et ꝓtestat⁊ est⁊/ quod occultum fuerat: p ¶ Et dixit: amen amē dico vobis: q̄ vnus ex vobis. Glo. extraneus: ꝑm illud j. Joh. ij. c. Ex nobis exierunt. Vel/ Unus ex vobis. Glo. numero: nō vinculo spiritꝰ/ me tradet. Jn hoc aūt q̄ dicit: Unus ex vobis ⁊c. in oēs cōstituit timorē: eo q̄ non nominatum dixit. Ūñ Chrys. Q̄ dicit/ Unus: timo/

rem minuit: q̄ dixit: ex vobis/ omnes cōturbauit. Ūñ sequitur: q ¶ Aspiciebant ergo ad inuicē discipuli hesitātes de quo diceret. Sicut dicit Aug⁹: Quia etsi cuiq̄ nota esset sua ꝓscientia/ alterius tn̄ erat ignota. Chrys. dicit. Quamlicet nullius cōscij essent mali/ ꝓprijs tn̄ cogitationib⁹ christi enūciationē credi/ biliorem putabant: Jdeo hesitabāt adinuicem respicientes. j. Cor⁹. iij. a. Nihil mihi ꝓscius sum: sed nō in hoc iustificat⁊ sū. Dicāt prętermittit iohānes questionem apostoloꝝ: Mūquid ego sū dñe. Et qualiter etiā dñs respōdit iudę: q̄d alij euāgeliste dixerūt. r ¶ Erat autē/ vel/ ergo recūbēs vn⁹ ex discipulis eius in sinū iesu

L

Moraliter

D

B

de alio dicit: vt gestarū rerū scriptor/ nō sui prędicator: vt dicit Glo. s ¶ Jn sinu iesu. Dicit magister i historijs: q̄ hic non aliter creditur recubuisse/ nisi quia discūbebat inclinatus ante pectus dñi. Vel ꝑm Interlin. per sinū significat secretū. Dicit ergo recūbere in sinu. i. secretarius eius⁊ scīm illud Michęę. vij. d. Ab ea quę dormit in sinu tuo/ custodi claustra

¶ oris tui ⁊c.

✳ Jaco.j.d. Estote factores ꝙbi ⁊ nō auditores ⁊c. Greg⁹. Auctoritas vocis ꝓditur/ q̄n vox opere nō adimuat⁊. a ¶ Nō de oīb⁹ vobis dico/ q̄ facturi sunt ea. Operarij enim pauci/ sed multi locuturi. b ¶ Ego scio quos elegerim: paucos. s. Matth. xx. b. Multi sunt vocati/ pauci vō electi. ij. Timoth. ij. c. Cognouit dñs qui sunt eius. Pauperis enī ē numerare pecus: q̄ pauca habet pecora. ō. x. c. Ego cognosco oues meas. c ¶ Sed vt impleat scriptura: q̄ māducat meū panē/ leuabit cōtra me calcaneū suū. Hoc est q̄ maxime offendit⁊ constringit hoīes: sic et deū q̄i in domesticis suis nō inuenit fidē. Michęę. vij. b. Jnimici hoīs domestici eius. Prouerb. xx. a. Virū fidelē quis inueniet. Duo sunt genera hominū q̄ specialiter māducant de mēsa dñi: illi. s. qui viuūt de patrimonio crucifixi: vt clerici et religiosi: ⁊ qui viuūt de mēsa scripturę ⁊ eucharistię: vt magistri ⁊ sacerdotes. De his conquerit dñs hic: ⁊ in Ps. Et Osee. vij. d. Ego erudiui eos ⁊ cōfortaui brachia eoꝝ: ⁊ in me cogitauerūt malicias: reuersi sunt vt essent absq̄ iugo: facti sunt quasi arcus dolosus. Jtē Hiere. v. b. Saturaui eos ⁊ mechati sunt/ ⁊ in domo meretricis luxuriabant. Jtē Hiere. v. g. Magnificati sunt et ditati ⁊ icrassati sunt ⁊ impinguati: ⁊ pterierūt sermones meos pessime. Laici enī dū peccāt/ male pętereūt mādatū dñi: q̄ de patrimonio christi viuūt/ peius: ſz q̄ scientiā ⁊ patrimoniū christi habēt/ pessime. Sequit: i ¶ Qui accipit si quē misero/ me accipit ⁊c. Jtē Matth. x. d. ō. xij. g. necessaria ministrādo ⁊ libenter audiendo. De primo/ Matth. xx. v. d. Qui vni ex minimis meis fecistis ⁊c. Et dicit vulgariter: Qui me amat: ⁊ canē meū amat. De secundo dicit Luc⁹. x. c. Qui vos audit: me audit. Eccli. iij. b. Domus israel nolūt audire te: q̄ nolūt audire me. Sed forte respōdebūt q̄ eos deberēt recipere: quō cognoscem⁹ eos q̄ missi sūt a dño amice? Per litteras dñi ⁊ sigillū ⁊ scutū. Ver⁹ cui apostolus q̄ vita ⁊ fide imitat⁊ dñm suū habet hęc tria. Habet litteras. i. scientiā fidei et doctrinā eoꝝ quas mittit dñs p eū ad spōsam suā. Habet ⁊ sigillū imitationis. i. impressionē ꝑsecutionis ⁊ vitę bone. Et scutū patiētię, Sed de sigillo dicit: Signa nra non vidim⁹: iā nō est ꝓpheta. i. doctor fidei ⁊ scientię. De scuto patientię ō: Thren. iij. g. Dabis eis scutū laborē tuū. Jn isto scuto bene custodiunt litterę: q̄ p patientiā habent scientia ⁊ doctrina. Ūñ Ps. Bñ patiētes erūt vt annūcient. Sz nota q̄ scutū debet hre signū regis cui⁹ sūt litę. Scutū cū signo regio/ ē patientia ꝓ christo. Ūñ. j. Pet. iij. d. Memo vestrū patiat⁊ tanq̄ fur ⁊c. q̄si nemo habeat scutū sine signo. Et ī eodē. c. Si expro brabimini ī nōe christi/ beati eritis. Luc⁹. vj. d. Beati eritis cū vos oderint hoīes ⁊c. ꝓpē filiū hoīs. De his tribus insimul habet i Ps. Bonitate ē disciplina ⁊ scientia doce me. Bonitas ē dulcedo animi: vt dicit Glo. sup Gal. vj. Hęc est in qua debemus pati: quia cum dulcedine animi pati debemus: et hoc refertur ad scutū: disciplina ad sigillū: scientia ad litteras.

E S oris tui ⁊c.i. quę familiaris⁹ est tibi. Et.ō.j.b. Vulgen⁹ qui ē in sinu patris.i. secretari⁹ patris. Chrys⁹. dicit/q̄ omn⁹ alijs ap̄lis agoniā ⁊ timorē patientib⁹ ⁊ trementib⁹/petro vertice etiā formidāte: iohānes velut voluptuās recūbit in sinu iesu: ⁊ nō solū recumbit sed ⁊ pectori incidit. Et vt significet q̄ ex familiaritate erat ille recubitus/subdit:

a ¶Quem diligebat iesus/familiarius. Aug⁹. Diligebat nō plus oīb⁹/sed familiari⁹: vt p̄ pacē exiret de vita/nō per passionē. Cui⁹ causa fuit/vt dicit Hiero⁹. ℟rogatiua ꝺginitat⁹.

b ¶Innuit ergo huic/iohāni/simon petrus ⁊c. Chrys⁹. Alij inuicem aspiciebant hesitātes: sed petrus q̄ vbiq̄ feruens erat innuit/iohanni.

De cōse. dis. 2. c. et sancta. et. c. sic̄ iudas

Quia ēm increpat⁹ fuit. ℟. codc. a. in ablutiōe pedū. Et Matthęi. xvi. ꝺ. Et vbiq̄ inuenit ab amore ꝑetū facilē ⁊ criminatus ē: hui⁹ gratia formidās: neq̄ siluit/q̄ innuit iohanni: neq̄ locut⁹ est ad christū vel agte/sed p̄ medium iohānē vult discere q̄s sit ꝑditor. Dicit ℟: Innuit ℟ huic simon petr⁹. Aug⁹. Nō loquēdo sed p̄us innuēdo motu corporis: sed post idem sono vocis. Unde sequit:

c ¶Et dixit ei/submissa voce/vt ℟rat/

d ¶Quis ē de quo dicit/christus. i. q̄s est ꝑditor.

e ¶Itaq̄ cū recubuisset ille supra pect⁹ iesu. Hoc est q̄d supra dixit sinum.

f ¶Dicit ei: dīe ꝺns est: qui. ſ. te trader.

g ¶Ridit iesus/iohāni submissa voce: ℎ ¶Ille ē cui ego intinctū panē porrexero. Chrys⁹. Nūc primū nō tabiliter redarguit dns iudā: sed negs nunc nominatim. Et est modus redargutionis cōuersiuus siue hortatiuus: q̄m negs p̄ mēsam verecūdat⁹ ē/codē pane secū cōmunicās. Uñ nō solū auditis plurib⁹ redargutionib⁹ iesu/nō volens auerti a traditione: sed etiā assumplit porrectū panē: idcirco ⁊ sathanas tūc intrauit in eū. Uñ sequit:

i ¶Et cū intinxisset panē dedit iudę simonis scariothis. Aug⁹. Non vt q̄d putant tūc corpus christi iudas accepit. Sciendū ēm ē q̄ oībus iam distribuerat dns sacramētū corporis sui ⁊ sanguinis: inē q̄s ⁊ iudas fuit. Deinde p̄ buccellā intinctā exprimit traditor⁹/nō tñ aperte. Nam autē intinctio significat fictionem iude: qui fictus amic⁹ venit ad cenā. Sed q̄rit/q̄: videt ꝑm hoc q̄ dns ꝑdiderit iudā: ergo ⁊ nos similiter possumus ꝑdere malos. Sed ℥ est illud Matth. xviij. b. Si peccauerit in te frater tu⁹ corripe eū inē te ⁊ ipsum solū ⁊c. Sed ad hoc soluit ꝑm q̄stā: quia in q̄ panē porrexit ei nō ꝑdidit eū: q̄ alijs similiē fecit. Uel dicendū est q̄ siue dederit alijs intinctū pa..ē siue nō/nō ꝑdidit eū: quia cū deus esset/bene sciebat q̄ apl⁹ ſ..cū illud nō attenderēt: hoc aūt nescimus: ⁊ ideo nō debem⁹ simile facere. Chrys⁹. dicit/q̄ lacter dixit iohāni illud: Ille est cui ego intinctū panē porrexero: ideo alij nescierūt. Et ⁊m iohannes ꝑpterea ad pectus recidēs interrogat ℟si ad aurē silenter/vt nullus audiret ⁊ nō fieret ꝑditor⁹ manifestus. Pręterea iohānes etiā cui dns diserat/hoc nō intellexit nisi q̄ dns dicebat q̄ aliquis eorū cui erat ita beneficus vt panē porrigeret ad comedendū eū esset ꝑditurus. Johannes autē nequaq̄ putauit q̄ discipulus ī tantā iniquitatē exiret: quia ēm ꝑcul a tali inimicitate erat/neq̄ de alijs talia suspicari poterat. Et quia sępe diserat dns talia: vt ibi: Non de omnibus vobis dico. Et vñ⁹ ex vobis ꝺiabolus est. ℟. vj. g. Et nusq̄ iudam a collegio abscidit: ideo et hic estimauerunt de alio dici. Pręterea quādo dixit iohanni: Ille est cui ego intinctum panem porrexero: non dixit quando porrigeret: nec statim post hoc verbum forte porrexit: nec soli illi sed alijs etiā. Itē nota q̄ comedere cum homine/signum est amoris et familiaritatis: sed buccellam ei scindere ⁊ porrigere maioris: buccellam autem intinctā et paratam offerre maximi. Unde per hoc q̄ dominus buccellam intinctam porrexit iude/voluit eum attrahere: ⁊ alijs discipulis voluit proditionem occultare per signum dilectionis. Et nota q̄ quia buccellā intinctā iude porrexit: inde est q̄ eucharistia non datur intincta: et etiā pro hęresi tollenda/q̄ dogmatizauit christum esse sub vtraq̄ specie totum simul. ita q̄ sub neutra tñ. Sequitur:

k ¶Et post buccellam introiuit in eum sathanas: id est magis instigauit vt dominum traderet: quia iam habebat in proposito. Interliñ. Tunc introiuit vt plenius possideret/in quē prius intrauerat vt deciperet. Augustin⁹ dicit/q̄ hoc dicitur: quia beneficio domini male vsus est: et hęc ꝑsumptio auxit peccatum. Chrys⁹. dicit: q̄ quis ad tantum signū amoris: id est ad porrectionem buccellę nō est conuersus a ꝑditione: ideo sathanas tunc introiuit in eū/deridens eum ob inuerecundiam: Donec enim sineret colle gium/nō audebat diabolus insilire in eum sed extrorsum imittebat.

l ¶Et dixit ei iesus: quod facis: id est quod proponis facere: vel habes facere.

m ¶Fac citius. Aug⁹. Nō ꝺicit hoc vult cito fieri: nō Aug⁹.

m ¶Ō facis fac citi⁹. O verbū libertius parati ꝺm irati. O verbū nō tā pęnā exprimēs ꝑ. ꝺitio ris ꝺm mercedē signi cans redēptoris.

n ¶Hoc aūt nemo scit⁹ discūbētiū ad q̄d dixerit ei. Negs petrus negs etiā iohānes: vt dicit Chrys⁹. nouerunt iudam de ꝑditione.

o ¶Quidā ēm putabāt q̄: loculos habebat iudas: in custodia: vt dicit. ℟. xij. a. in quib⁹ oblata seruabant suo⁹ necessitatib⁹ ⁊ alijs indigētib⁹.

p ¶Cū dixisset ei iesus: id est q̄ illa ℔a significaret hoc. ſ.

q ¶Eme ea q̄ opus sunt nobis ad diē festū. i. ad vsū nostrū in die festo.

r ¶Aut egens vt aliquid daret. Aug⁹. Habebat ēm dns loculos et a fidelib⁹ oblata cōseruās/ ⁊ suo⁹ necessitatib⁹ ⁊ alijs indigentib⁹ tribuebat. Tunc autē primū ecclesiastice pecunię forma est instituta: vbi intelligerem⁹ q̄ ꝺcepit nō cogitādū ē de crastino: Matth. vj. ꝺ. nō ad hoc fuisse ꝺceptū/vt nihil pecunię seruet a sanctis: ℥ ne deo ꝑ ista seruiat: ⁊ ꝑpter inopię timorē iustitia deserat. Uñ ⁊ ap̄l⁹ imposterū ꝑuidens ait: Si q̄s fidelis habet viduas/sufficient tribuat eis vt nō grauet ecclesia/ q̄ veris viduis sufficere possit. i. Timoth. v. c. Sequit:

s ¶Cū ℟ accepisset ille buccellā/ ⁊ diabolus subintrasset eum⁹ instigādo: ⁊ dns dixisset: Q̄ facis fac citi⁹/ pmittendo explere q̄d ante nō poterat:

t ¶Exiuit ꝙtinuo/de collegio.

v ¶Erat aūt nox. Temp⁹ aūt ditcit euāgelista/vt discas iudę temeritatē: q̄m negs nox eū detinuit ab impetu: sed negs ℟ q̄ sic nocte exiuit/manifestū cū fecit alijs: Etem tinore deterēt ⁊ agonia multū tūc turbati fuerāt: ideo nesciebant verā causā eo⁹ q̄ dixerat ihesus. ſ. Q̄ facis fac citi⁹: nec aduertebāt ad q̄d exiret tali hora. Voluit ēm dns etiā vsq̄ ad vltimā ꝺiē eū traducere ⁊ propalare: ℟ nos facere oportet/nec diuulgare/nec ꝺffamare ℔xistētiū nobiscū peccata. Etem ⁊ venięri ad tradētū osculū dedit ⁊ amicū vocauit.

r ¶Cū ℔xisset/ nox: dixit iesus/lux: v ¶Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hois. Clarificatur q̄s: q̄n macula auferē ab eo. Ideo q̄ dicit se clarificatū: q̄ iudaī maculat⁹ labe pcti/ab eo erat ꝺparat⁹. Uñ Aug⁹. Nūc clarificat⁹/q̄si absente palea iā triticū q̄dāmō ē purgatū. Uel/ Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hois. i. nūc figurat⁹ clarificatio ei⁹/ ℥ in qua ꝺparatis

Uel aliter ꝑm Chrys⁹. v ¶Nunc clarificatus/vel/ glorificat⁹ est fili⁹ hois. Hoc dixit postq̄ exierat iudas ad tra

Aliter

o* ꝺendū: per hoc

A S in q̄ separatis malis manebit ī ęternitate cū sanctis: Nec dic/ Nūc figurata ē ei⁹ clarificatio: ℥/ Nūc clarificat⁹ ē: q̄ talis ē modus scripture/q̄ res significates/q̄si significatas appellat: vt. i. Cor. x. a. Petra erat christus: nō dicit figurat christum. Matth. xiij. c. Bonū semē sūt filij regni. De illa aūt clarificatione futura dicit: Nūc clarificat⁹ est fili⁹ hois: ꝑpter certitudine. Et loquit de clarificatione cū scris in ęternitate/ separatis malis. Uel de gloriosa resurrectione q̄ cito erat futura: ideo dicit q̄ mox erat futur⁹. Et subdit:

a ¶Et: id est quia:

b ¶Deus clarificat⁹ est in eo. Si ℥ dē⁹ clarificat⁹ est in eo/ēt deus clarificauit ēum i semetipso/ ⁊ ꝑtinuo clarificabit eū.

Al. clarificabit

a rificatus est fili⁹ hominis: ēt b dēus clarificat⁹ est in eo. Si ℥ dē⁹ clarificat⁹ est in eo/ēt deus clarificauit ēum i semetipso/ ⁊ ꝑtinuo clarificabit eū.

Ō q̄si exponēs subdit:

c ¶Si de⁹ clarificatus est i eo: quia nō quęsuit voluntatē suā vel gloriā sed patris.

d ¶Et de⁹ clarificabit: id ē clarificabit:

e ¶Eū in semetipso: vt natura humana in qua est fili⁹ hois/q̄e a verbo ęterno suscepta est: etiā immortali ęternitate donet. Et hęc clarificatio cōtinua est.

f ¶Et ꝙtinuo clarificauit eū. q. d. nō differetur resurrectio i finē sicut alioꝝ. De q̄ claritate vł gloria ꝺ. ℟. vj. f. Nōdū erat ꝑfus ꝺat⁹: q̄ nōdū erat ī. ℟us glorificat⁹.

Aliter ✻ ꝺendū: p̄ hoc volēs eos cōsolari de morte sua: et suadens nō solū nō tristari/sed ⁊ lętari: ideo ⁊ mortē suā gloriā vocat. q. d. mors mea erit gloria: quia morte superare mortē/ gloria magna ē. Et ꝑ q̄d dicit. ℟. vij. d. Cū exaltauerit filiū hois/ tūc cognoscetis quia ego sū.

a ¶Et de⁹ clarificatus est in eo. i. sua deitas apparebit in ei⁹ morte/cui pręualebit et detrahere. Uel/ Deus clarificat⁹ est in eo: quia pater per filium missū in carnē innotuit. Uñ. ℟. i. b. Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarrauit.

c ¶Si deus/pater/clarificatus ē in eo: id est per filium/vt dictum est:

d ¶Et deus clarificauit/vel ꝑm Chrys⁹. glorificauit eū i semetipso. Chrys⁹. id est per seipsum/non per alium. Et ne tędeat dilatio subdit:

B ¶Et continuo/vel/confestim glorificabit eum: id est simul cum cruce: id est in ipsa cruce. q. d. nec differetur resurrectio. Hoc etiam solum in resurrectione clarificabitur: sed etiā in ipsa passione clara apparebunt. Sol nanq̄ obscuratus est: petrę scisse sunt: velum scissum est: ⁊ multa corpora eorum qui dormierunt surrexerunt. Matth. xxvij. f. Sepulchrum etiam signacula habebat: ⁊ custodes assidebant: ⁊ iniacente corpori lapide suscitatū est corpus. Item post quinquaginta dies spiritus traditus est: ⁊ tunc omnes statim eum pręconizati sunt. Hoc est q̄ dicit: Glorificabit eum in semetipso/ ⁊ confestim glorificabit eum non per angelos q̄ archangelos: neq̄ per aliam aliquā virtutem: sed per seipsum. Omnia ēm egit quę sunt ad gloriam filij dei. Sed contra. Filius ipse hoc egit: ⁊ se resuscitauit: ℥re ergo dicit de patre hoc? Solutio. Patri auctoritatē attribuit a quo est. Sequit:

g ¶Filioli adhuc modicū vobiscum sum. Quia dixerat q̄ deus cito clarificaturus est eum: ne putarent q̄ nō vltra tingeret eis conuersando in terra/addit:

b ¶Adhuc modicum vobiscum sum: id est in infirmitate carnis sicut vos. Simile infra dicit post resurrectionē: ¶Cum essem vobiscum/in carne mortali. Uel sic continua. Dixerat se cito clarificandū in resurrectione: ideo subdit de antecedenti. ſ. de eius passione cito futura. Unde dicit: Adhuc modicū vobiscum sum: id est cito moriar. Uel/ Modicum vobiscum sum: et si non in eadem qualitate corporali/tamē in terrena cōuersatione post resurrectionē ꝺraginta ꝺieb⁹. ſ. Et postq̄ abiero:

i ¶Quęretis me: volentes sequi etiam moriendo. Uel/ Quęretis me/ad sepulchrum.

k ¶Et sicut dixi iudeis. ℟. vij. c.

l ¶Quo ego vado/vos nō potestis venire. Sed iudeis dixi q̄ nunq̄ venient ad immortalitatē gloriosam ad quā vado,

m ¶Et vobis dico modo: quasi ꝺcat. Dico vobis q̄ iudeis/nisi q̄ addo/modo: Nunc ēm corruptibiles nō potestis venire modo ad incorruptionem. Uel/ Modo: id est adhuc ego confirmati/non potestis me sequi: id est pro iustitia mor⁹: sed postea poteritis. Ideo ēm dicit/modo: ne ꝺsperet de futuro. Quomodo aūt ꝺonei possunt esse ⁊ pergere quo ille pręcessit/ ꝺcet: Mandatum nouum do vobis ⁊c. Chrys⁹. sic legit ab illo loco.

g ¶Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Hoc ꝺē dixerat iudeis. ℟. vij. c. Ideo ꝑmittit hic: Filioli: vt audientes sicut ꝺxit iudeis/nō estiment sibi similiter dictum esse. Judeis ēm hoc ꝺixit ad terrorē: istis autem ad consolationē: vt inopinabilia mala ventura non vos conturbent.

i ¶Quęretis me: id est cū fuero mortuus/posti in tribulatione ꝺsiderabitis me vobiscum habere ⁊ optabitis.

k ¶Et sicut dixi iudeis: quo ego vado vos nō potestis venire. In quo ostendit q̄ mors eius translatio quędā ē/ ⁊ trāspositio mēbrorū ad locum/corpora nō suscipientem corruptibilia. Hoc autem ꝺixit/vt amore ꝺiscipulorū in se ardentiores faciat. Cum ēm videm⁹ ꝺilectissimos longe ꝺcedentes/maxime ex ardestimis: et cū videmus eos abeuntes in locum in quem nō possumus abire. Judęos ergo terrēs hoc ꝺixit. ℟. vij. c. discipulis autem ꝺicit ad amorē accendens:

l ¶Quo ego vado vos nō potestis venire. q. ꝺ. talis ⁊ tam arduus est locus/ vt nō solum illi/sed negs vos qui estis ꝺilectissimi mei possitis ire: in quo etiam altitudinē loci ⁊ sui ꝺignitatē ꝺsignat. Sed quare ꝺicit hoc: Et sicut dixi iudeis ⁊ Respondemus: ac si ꝺiceret: Non credatis quoniā meum recessum prędico modo vobis conieccturando ex ꝺpalis imminentibus: Jam est longe ante hoc iudęis prędixi vobis audientib⁹.

m ¶Et/ sicut dixi tunc eis/ita vobis dico modo/cōmemorādo q̄d alias ꝺixi: quia modo instat ⁊ in proximo est futurū. Uel/ Modis dico modo: id est cum alijs: sed aliter illis ⁊ aliter vobis/ ⁊ alia decausa. Illis propter infidelitatē: vobis in consolationem: vt non imp⁹ouisa superueniant mala. Illis ad terrorē: vobis ad amorem.

n ¶Mandatū nouum do vobis. Quia audientes se ꝺseri turbabantur: consolatur eos charitatem omnū bonorum radicem ⁊ immunitionē inducens. q. ꝺ. dolētis abeunte me: sed si amaueritis inuicē/ fortiores eritis. Ideo ꝺicit: Mandatum nouum do vobis/in consolationem:

℥ Ut diligatis inuicem/

✻ n ¶Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicem. Hęc ē via qua imus ad christū ⁊ post christū: sicut ꝺcit Aug⁹. ℟. j. Cor. xij. ꝺ. Adhuc excellētiorē viā vobis ꝺmōstro. Et nota q̄ hic sumit⁹ antiphona q̄ cantat in lotione pedum in principio: ⁊ ideo ipsa lotio ꝺr mandatū. Dicit autē mandatū nouū: quia facit de veteri hoc nouū: nō q̄ de nouo ꝺatū: vt ꝺcit Aug⁹. Uñ. i. Joh. ij. a. Non mandatū nouū scribo vobis: sed mādatū vetus. Et postea: Mandatū nouū scribo. Est ergo vetus: q̄ ab antiquo ꝺatū: Leuit. xix. ꝺ. Diliges ꝓximum tuū sicut ipsum. Nouū/q̄ innouat. Uñ Pś. Emitte spiritū tuū. i. charitatē/ ⁊ creabunt⁹ ⁊ renouabis faciē terrę: Quę inueterat in hyeme/ꝑter frigus: sed in feruore estatis. i. charitatis renouat. Et hoc multiplicit. Renouari ēm ꝺcit terra: q̄si herbę pullulant. Uñ Pś. Qui ꝑducis in montib⁹ fęnū ⁊ herbam seruituti hominū. Per herbā/voluntas faciēdi opa misericordię: p fęnū/ipsa opa. Herba ēm est ꝓpositū bonū: fęnum ipsum opus misericordię: q̄s ministrat iumētis. i. pauperib⁹ in pabulū. Itē renouat per flores. i. p orationes ⁊ opationes ꝑplatiue. Uñ Cant. ij. c. Flores apparuerūt in terra nostra. Itē q̄s folia scientię locutionis ⁊ ꝺdicationis apparēt. Prou. xij. ꝺ. Justi quasi virens folium germinabunt. Itē ꝑ viros fidei ⁊ aliarū virtutū. Esa. xxxv. c. In cubilib⁹ in q̄b⁹ habitant ꝺracones viror⁹ calami ⁊ iunci oriētur. Itē renouat q̄s gelicidium peccati resoluit in augeri. in lachrymas/flante austro. Pś. Flanit spūs eius ⁊ fluent aquę. Itē renouat q̄s aquę occupantes agros ꝺficcantur aquę. i. ꝺlectationes carnales. Ecc. viij. a. Addurit ꝺns spiritū sup terrā ⁊ ꝺminute sunt aq̄. Ysai. ſ. innouationes habes. ℟. x. c. Facta sunt aūt encęnia ⁊c. Itē ꝺlectio ꝺr mādatū nouū: q̄ semp innouari debet: ⁊ semp esse initio. Uñ Rom. xiij. c. Nemini q̄cq̄ ꝺbeatis nisi vt inuicem diligat⁹. Ubi ꝺcit Aug⁹. Sola charitas ē q̄ etiā redꝺita semp ꝺtinet ꝺbitor⁹. Ad idem facit illud q̄ ꝺcit in libro ꝺ doctrina christiana: Qui res q̄ ꝺando non ꝺficit/ꝺū habet ⁊ nō ꝺat/nōdū habet quō habęda ē. Talis aūt res ē charitas/ doctrina ⁊ scientia. Et ponit exēplū de panib⁹ multiplicatis a dño. Illi inąt panes ąnq̄ erāt aut septē anteqū inciperēt ꝺari eiurientib⁹: q̄ cū fieri incepit/duodecim cophinos vel sportas saturatis hoīm tot milib⁹ pleuerūt. Sodē mō charitas statim vt reddi icęperit incipit ⁊ augeri. Hoc ē maximū ꝺbitū in q̄ cęla alia ꝺbēt: sic ipsa ē donū in q̄ oīa alia ꝺbēt. Uel etiā ideo ꝺr mādatū nouū: q̄ ꝺ nouo facit q̄ ꝺbitū sit ꝺnō:

Pś. 103. Terra renouatur multipliciter

Pś. 146.

Pś. 147.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E-F a ¶Ut diligatis inuicē/et sic omnia vincetis. Fortis enī vt mors dilectio: Cant'. viij. b. Dicit aūt charitas mādatū nouū: Pm Aug'. nō qz nō sit ī antiqua lege datū: Leuit'. xix. d. Dilige primū tuū tāq̄ teipsū: sed qz facit hoīem nouū ⁊ expellit vetustatē. Sed ne intelligaſ de dilectione naturali/quę est inter coniuges/ patres ⁊ filios: ⁊ huiusmodi vel de turpi quę ē inter amatores: addit.

b ¶Sicut dilexi vos: sincera ⁊ gratuita dilectiōe. Quę dilectio christi facit nos inuicez diligere. Vñ subdit: c ¶Ut ⁊ vos diligatis inuicē: qz sua dilectio causat nostrā. Chrys°. Mandatū in veteri testamēto positū/ ipse fecit nouū modo: qz induxit: Sicut dilexi vos: quasi non debitū vobis reddidi: sed ipse incepi. j. Joh. iij. b. Prior dilexit nos. Ita ⁊ nos facere oportet etiā inimicis. Vñ sequitur: d ¶In hoc: id est per hoc signum/ non per alia quę et mali habēt vobiscū. e ¶Cognoscēt oēs qz discipuli mei estis: qui vos docui/ ⁊ cōmendaui hanc doctrinā dilectionis. g ¶Si dilectionez habueritis adinuicē. Aug°. Hic est enī fons cui nō cōmunicat alienus: vt dicit salomon. Prouerb. v. d. Et nō dicit/ si miracula fecerint: magis enī ędificauit ecclesiā charitas aplōrū q̄ miracula. In hoc cognoscent oēs qz discipuli mei estis: quasi vniuersi vos laudabūt cū viderint vos imitātes meū amorē. Matth. vij. c. Nōne in nōie tuo dęmonia eiecim° ⁊c. Luc'. x. c. We lętemini qm̄ dęmonia vobis obediūt: Unde sequit: b ¶Dicit ei simon petrus: dñe quo vadis? Respondet ad hoc quod dixerat dñs: Quo ego vado vos non potestis venire: Multū enī mouit petrū quod dixerat. Vñ Chrys°. Magnū quid est amor: ⁊ igne ipso vehementius: ⁊ ad ipsum reducit ecclīā: ⁊ nulla est/ phibitio quę eius/ pmptū impetū detinere possit. Ardētissim° deniq̄ petrus audiēs/ qm̄: Quo ęgo vado vos nō potestis venire: quid ait? Dñe quo vadis: Hoc aūt dixit: non tā discere volēs quo iret/ q̄ sequi cōcupiscēs: non est tū ausus dicere aperte: Uenio tecū: sed ait: Quo vadis? Christ° autē non ad verba sed ad mentē respondit. Vñ sequit: i ¶Respondit iesus: quo ego vado/ nō potes me modo sequi: corruptibilis ad incorruptionē/ vel adhuc infirm° ad passionē sustinendā. Glo. q. d. nō festines modo/ qz nō es indut° virtute ex alto: Luc'. xxiv. g. k ¶Sequeris aūt postea: quasi ne ſ̄ desperes: qz postea sequeris. Sed hoc nō suffecit petro nisi sequerēt modo. Unde subditur: l ¶Dicit ei petrus: ąre nō possuz te sequi modo? ąsi nō stabit in me: q/

ſ Anima mea

Moraliter ✳ ⁊ ecōuerso q̄ est nouū ⁊ mandatū ſm naturā. Primū enī donū in quo alia dant est charitas. Ex hoc ergo q̄ charitas sit ſceptū/ sit debitū donū ⁊ ecōuerso. Item dicit/ mādatū nouū/ quo ad modū diligendi: vt dicit Chrys°. qui est: sicut dilexi vos. Iste modus nō fuit expressus in veteri testamento/ vt poneret vita ꝑ primo. j. Joh. iij. c. In hoc cognoscim° charitatē dei: qm̄ ille aīam suā posuit ꝑ nobis: ⁊ nos debem° nias ꝑ inuicē ponere. Et de hoc ſcepto habeſ. j. xv. b. Hoc est ſceptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. i. intense/ gratis/ sincere/ affectuose: non verbo tm̄/ sed opę ⁊ veritate: vt dicit. j. Joh. iij. d. d ¶In hoc cognoscēt oēs ⁊c. q. d. ꝑ hoc mādatū seruabitis bonā cōscientiam ad me/ quia facietis q̄ ſcipio: ⁊ bonā famā ad illos/ qui/ in hoc cognoscēt omnes/ etiā ethnici ⁊ gētiles: f ¶Quia discipuli mei est?: si dilectionē habueritis adinuicē. Eta. lxj. d. Omnes q̄ viderint eos cognoscent eos: quia isti sunt semē cui benedixit dominus: Et est bonū thema ad claustrales: vel quādo est discordia inter aliquos. In hoc/ signo. Hoc est enī signum/ de quo dicit Apocal. vij. a. Nolite nocere terrę ⁊ mari neq̄ arborib° quo adusq̄ signemus seruos dei nostri in frontib° eorū. Et. xi. Timoth. ij. c. Firmū fundamētum dei stat habēs signaculum hoc: Nouit dominus qui sunt eius: quomodo nescit dilectione qz eos signauit? Et Ezech. ix. c. soli saluati sunt qui signū tau habebāt in frontib°. Tau idē est q̄d cōsūmauit. Hęc est charitas: de qua. j. Timoth. j. b. Finis ſcepti est charitas. Glo. Finis. i. consummatio. Roma. xiij. c. Qui diligit ꝓximū/ legem impleuit. Et in codē. Plenitudo lęgis est dilectio. Hoc signū debet esse in fronte. Ault enī dñs q̄ exterius ostendat signū dilectionis quę est in corde: Cōtra illos qui dicunt: Ego diligo eum/ sed nolo loqui ei. g ¶Si dilectionē habueritis adinuicē. Non dicit: Si ieiunatis: quia nec dęmones comedunt nec damnati: Unde Esa. lxv. c. Serui mei comedēt ⁊ vos eiurictis ⁊c. Nec dicit: Si vigilaueritis: quia nec diabolus dormit: sed semp circūit quęrens quē devoret: sicut dicit. j. Petri. v. b. Nec dicit: Si affl cti fueritis: qz nec illi quiescūt: ⁊ mali etiā vt inique agāt laborant: vt dicit Hiere. ix. b. Ideo dicitur. j. Corinth. xiij. b. Si tradidero corp° meum ita vt ardeā/ charitatē aūt non habuero nihil mihi ꝓdest. Item nec dicit: Si miracula feceritis: qz ⁊ hoc mali faciunt. Unde Matth. vij. c. Nōne ī nōie tuo dęmonia eiecimus ⁊c. Chrys°. Dimittēs dicere miracula q̄ erant facturi/ ab amore eos designat. Hoc em̄ maxime est q̄d ostēdit hoīes sanctos: oīs enim virtutis materia amor est: ꝑ hunc maxime saluamur oēs. Hoc em̄ est/ ait/ esse discipulū: ita vos vniuersi laudabūt/ cū viderint vos imitātes meū amorē. Itē Chrys°. Miracula facere/ hoc orbē terrarū induxit ad fidē: qz ⁊ amor ęrat: si vero amor nō esset/ neq̄ ⁊ hoc gmāsisset. i. miracula facere. Hoc deniq̄ cōfestim fecit eos bonos sine miraculis ⁊ optimos. i. esse oim cor vnū et animā vnam: Act'. iiij. f. Si ꝙ abinuicē discessissent odio oīa perissent. Nō illis aūt ꝙ dicebat solū/ sꝫ ⁊ oib° q̄ debebāt credere ī eū: qz ⁊ nūc nihil aliud ē q̄d scādali cat gētiles q̄ꝫ q̄ nō est amor inter christianos. Sꝫ vbi amorē adinuicē ostēderūt apli: Rident°. Videt petrū ⁊ iobānē insepabiliter se habētes adinuicē ad tēplū ascēdētes. Act'. iij. ⁊ iiij. Videt ⁊ paulū ita ad eos dispositū cū venit vt videret petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānē: Gal. j. b. Si em̄ alia habebāt apli: multo magis habebāt matrē oim bonoꝝ amorē. Ab aīa em̄ virtuosa hęc res vegetat. i. amor. Ubi em̄ ē nequitia exiccat hęc plāta. Cum em̄ multiplicata fuerit iniquitas/ frigebit amor: Matth. xxiij. b. Sꝫ et ethnicos nō ita inducūt signa vt vitā: vitā aūt nihil ita facit clarā vt amor. Miracula em̄ facientes multotiēs seductores noīauerūt: vitā aūt puram rephēdere nō habēt. Itē Chrys°. Nihil ita ꝓuertit gētiles vt virt°: nihil ita scādalizat vt malicia. Cū em̄ viderint auarū rapientē ꝙ deū q̄ ꝓraria iubet: ⁊ his q̄ eiusdē trib° sūt tāq̄ feris vtentē ꝓtra eū q̄ iubet ⁊ inimicos amare: dicūt ꝙ irrōnabile esse. Cū aūt viderint tremētes/ sūliter suscipiēt eos q̄ de īmortalitate sūt sermones: Cū viderint nos diligere ꝓncipatū ⁊ alios seruētes passionib° vitioꝝ/ firmius in suis remanēt dogmatib°. Mes em̄ sumus causa manēdi eos in errore: nā dogmata sua olim corr̄ptissent/ sꝫ ⁊ nostra admirarent: ex vita aūt nostra/ phibent: nā verba quidē philosophari facile ē. Multi em̄ ⁊ apud eos ꝙ fecerūt: inquirūt aūt eā q̄ꝫ opera demonstratio est. Ostende mihi aiūt fidē tuā ꝙ opa tua: Jaco. ij. d. Cū aūt magis ōꝫ fera diuellim° ꝓmorū substantias: iacturā nos vocant orbis terrarū. Nos ergo vindictā dabim°: nō solū ꝓ quibus male agim°: sed ⁊ qz nomen dñi ꝙ nos blasphemat: Roma. ij. d. et Esa. lij. b. b ¶Dicit ei simon petrus: dñe quo vadis: Sic querit anima iusti: vt sciat viā qua/ sequat dominū. Unde Ps°. Dias tuas dñe demōstra mihi. Et est/ ac si dicat: Domine trahe me post te/ ⁊ ad te: Cant'. j. a. i ¶Respōdit iesus: quo ego vado non potes me modo sequi. q. d. ꝙ tuā cōtēplationē nō potes puenire ad plenam fruitionē in ꝑsenti. Exo. xxxiij. d. Non videbit me homo ⁊c. Non videnē enim hic n/ſi eius posteriora: quia exempla videmus: sed ad ſmium non pertingimus. In cōtemplatione quidē prægustatur: sed parua est refectio in respectu/ ⁊ rara hora ⁊ parua mora. Cant'. v. b. Pessulum ostii mei aperui dilecto meo: quod est quādo prępparat se ad cōtemplationē/ et habet aliquā delectationē. Et ille declinauerat et trāsierat: cum aīa mea liquefacta ē vt dilect° locut° est: quęsiui ⁊ nō inueni eū. i. delectatio nē quā habui in eo in principio mō nō inuenio. Un dicit illud Job. xxx. c. Mutatus es mihi in crudelē. Tunc dicit adolescentule: Quo abiit dilect° tuus o pulcherrima mulierum: et quęrem° eum tecum: Cant'. v. d. k ¶Sequeris aūt postea. i. post hāc vitā/ perfecte cōprehendes. Cant'. v. c. En ipse stat post parietē. l ¶Dicit ei petr°: quare nō possum te modo sequi. i. in ꝑsenti tuā suauitatem plem° experiri?

✳ animā meam

A ſ a ¶Animā meā ꝓ te ponā: quasi: imo possum sequi: quia paratꝰ sum ꝓ te ⁊ tecū mori. Chrys°. Quia audierat a christo: qm̄ maiorē hoc amorē nemo habet: ānsliit cōfestim insanabilis erātes ⁊ ad extremitatē ⁊ ad pfūmationē amoris deuenire volens. Itē nota q̄ sicut vehemēs erat in amore/ q̄ licet dīs .bonā spem sequēdi ci dedisset: tn̄ neq̄ ita desideriū potuit refrenare. Audacior etiaz fuit ad loquēdū: quia dīs excusserat ab eo timorē/ pditionis cū diceret: Sequeris aūt postea. Per ꝙ em̄ significauit q̄ petrus nō esset ille traditor de quo dicerat: b ¶Rndit iesus: anima tuam ꝓ me pones? ąsi nō. Vel remissiue: Pones/ qm̄q̄ sed nō mō: quia/ c ¶Amē amē dico tibi. Jurat vt credat: q̄d em̄ ąsi impossibile reputabat petr°. d ¶Nō cantabit gallus/ bis: vt dicē Marc°. xiiij. d. in hac nocte. e ¶Donec ter me neges/ vl/ negabis. i. nūc cōfestim negabis. Nō em̄ multū spacium abhora q̄ christ° dixit hoc/ vsq̄ ad gallicantū. Intępesta em̄ hora nocte/ disputabat cū gis/ ⁊ ꝑma ⁊ secūda custodia erat trāsiens. Vel/ d ¶Non cantabit gallus donec ter me neges. i. donec trinā negationē inchoes. Et ꝙ dicūt Matthe° ⁊ Lucas: Antequā gallus cāter ter me negabis. Sed Marc° dicit aptius: Priusq̄ gallus bis vocē dederit: ter me negabit°. Post ꝑmā em̄ negationē petri/ statim gallus cāuit: sꝫ ante secūdā gallicantū iterum bis negauit. Et ita trina negatio petri ante primū gallicantū inchoata est: ante secūdū cōpleta.

Beda. Potest esse q̄ ante primū gallicatū totū in ei° animo fuit.

Moraliter ✳ a ¶Animā meā ꝓ te ponā: ąsi parat° sū deponere sensum ⁊ rōnē ⁊ intellectū in cōtēplatione tui: ⁊ tūc ē ąsi nō esset. Tūc em̄ deficit aīa in salutare dei. Aug°. Quasi animā deponit: q̄ pfecte desiderat. B d ¶Nō cantabit gallus. i. grā quę cantat q̄n̄ monet hoīem ad opus ⁊ excitat. e ¶Donec ter me neges. Prima negatio post prępparationē ē p negligētiā: secūda p torporē: ignauiā: ꝛtia p iplicationē seculariū: ⁊ cūr: ⁊ tūc dīs depssā animā quā dimisit ad sui humiliationē reuocat gallo cantante. i. grā eam excitante vel aliquo excitatore.

f ¶Tait discipulis suis: Nō Expo. La. XIIII. c turbeſ ⁊c. Facta digressione dīs a sermone inchoato discipul' ad ꝓdicendū negationē petri/ redit hic ad ꝓpositū vt cōsolet discipulos ⁊ instruat. Vel sic cōtinua. Prędixerat eis passionē suā. ū. Adhuc modicū vobiscū sum ⁊c. Et petri negationē. Ex his aūt possent turbari: ⁊ ąpter hoc duplicē ponit cōsolationē dicens:

Moraliter g ¶Nō turbeſ cor vr̄m ⁊c. Et ībit ꝓsolationē: Quia i domo patris mei ⁊c. q. d. si terret tribulatio/ mulceat retributio. Ro. viij. d. Nō sunt cōdigne passiones ⁊c. ij. Cor'. iiij. ꝓ. Od in ꝑsenti ē momētaneū ⁊ leue ꝙ tribulatiōis ⁊c. Grego°. Cōsideratio ſmū minuit vim flagelli. j. Machab. x. b. Alexāder mittit purpurā ⁊ coronā aureā ionathę ⁊c. i ¶In domo patris mei mansiones multę sunt ⁊c. Horto: vt adūciaris eiusdē° illi° patrię/ vbi lex est veritas/ lex est charitas/ sanctitas/ dignitas/ pax/ felicitas/ vita/ ętermitas.

tro facta ꝓmissio/ ⁊ vt auferat ab eis timor: quē habebāt quilibet de se: quia dixerat dñs: Unus ex vobis me tradet. Et exponit sic. In domo patris mei. i. in cęlo empyreo/ ad litteram/ k ¶Mansiones multę sunt/ ad litterā. Unde in hymno: Patriarcharū cunei ⁊c. Vel/ i ¶In domo patris mei. i. in eodem ꝓmio increato quasi denario omnibus cōmuni. k ¶Mansiones multę sunt. i. diuersę participationes siue fruitiones: quia plus ⁊ minꝰ fruentur eadē beatitudine increata. Erit em̄ in dispari claritate par gaudium: ⁊ in pari gaudio dispar claritas: Secm̄ q̄ dicitur. i. Corinth. xv. f. Stella differt a stella in claritate: Vel sic: i ¶In domo patris mei. i. in iustis qui sunt domus deitatis. Secm̄ illud Sap. vij. d. Sm̄ aliā litterā: Ars iusti sedes est sapiētię. k ¶Mansiones multę sunt. i. diuersa ꝓmia meritoꝝ siue diuersę differētię meritoꝝ: Alius em̄ sic: ali° sic ibat. Aug°. Multę mansiones in domo patris/ diuersas meritorū in una vita ętema significāt dignitates: Alia em̄ gloria solis: alia gloria lunę: alia gloria stellarū. j. Corinth. xv. f. Tāq̄ stelę sancti diuersas māsiones diuersę claritatis tanq̄ in cęlo sortiunt in regno: sed ꝓpter vnū denariū nullus separat' a regnantes ita dēcrit oīa in oīb°: vt q̄m dē° charitas est/ p charitatē fiat vt q̄d habēt singuli/ cōmune sit oīb°: Sic em̄ q̄sq̄ etiā ipe habet/ cū amat in altero/ q̄d in se nō habet: nō erit itaq̄ aliqua inuidia imparis claritatis: q̄m regnabit in oīb° vnitas charitatis: De ista domo dr in Ps°. Beati q̄ habitāt ī domo tua dñe. Ps. 83. Ergo ibi sunt habitacula: quia q̄libet ē ibi in suo ordine. Hęc sunt habitacula seruoꝝ salomonis ⁊ ordines ministrantiū: q̄ videt regina saba/ nō habebat vltra spm̄. iij. Reg'. x. a. Et ij. Paral. ix. a. Ps°. Qz dilecta tabernacula tua dñe sabaoth concupiscit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Numeri. xxiiij. a. Qēpulchra sūt tabernacula tua iacob: ⁊ tentoria tua israel/ vt valles nemoroſe/ vt horti iuxta fluuios irrigui/ vt tabernacula q̄ fixit dñs/ vt cedri ꝓpe aq̄s. Baruch. iij. c. O israel q̄ magna dom° dei ⁊c. Sequit: l ¶Si q̄ minus. i. si aliquo minus esset. ſ. si nō ita esset ꝙ in domo patris mei mansiones multę essent in q̄busdā ꝓdestinassem vos mansuros. m ¶Dixissem vobis quia. i. q̄/ vado vobis parare locū. i. ꝓdestinare eas vobis modo. Sed hoc ē impossibile q̄ aliq̄d de nouo ꝓdestinet: ergo rcktat q̄ in domo patris mei mansiones multę sunt. Secundo exponit sic: l ¶Si q̄ minꝰ dixissem vobis. i. si nō dixissem vobis: supple dicere ē modo: q̄/ n ¶Vado parare vobis locū. i. aperire ianuā: ⁊ vos tales facere vt sitis ī illis locis siue mansionib°. Tertio mō legit ⁊ verius: i ¶In domo patris mei mansiones multę sunt: vt. ū. k ¶Si q̄ minus. i. sinō essent ibi. Minus em̄ positū est ꝙ non. Ego/ m ¶Dixissem vobis. i. nō celassem vobis: imo dixissem q̄a nō sunt ibi: sed subaudi/ sciatis: quia vado parare vobis locū. Vel sunt ibi: q̄d patet: quia vado eas parare. Jam paratę erant vt dixerat ꝓdestinatione: sed tamē adhuc parandę erant iamq̄ apertione ⁊ meritoria opatione. Dicrō aūt contra iouinianū hęreticū legit totū supra/ vnam distinctionē: Si nō mansiones multę essent apud patrem/ dixissem vobis: quia vado vobis parare locū. Hoc est/ si nō vnusquisq̄ ꝓpararet sibi mansionē ex ꝓpriis opib°/ dixissem vobis: quia vado parare vobis locū: meū aūt nō est parare/ sed vestrū. Et ē dictū ſm illud Matth. xx. c. Sedere a dextris meis vel a sinistris nō est meū dare vobis. o ¶Et si abiero: id est cum abiero per mortē. p ¶Et ꝓparauero vobis locum/ per iaqua ꝓpitionem. q ¶Iterum venio/ ad vos in morte/ vel in extremo iudicio. Et dicit/ venio/ de ꝑsenti: quia iudex iam ante ianuam assistit: Jaco. v. b. r ¶Et accipiā/ vel/ accipio vos ad meipsum/ in cęlesti habitatiōe. s ¶Ut vbi sum ego caput. t ¶Et vos sitis/ membra. Matth. xiij. c. Ubi fuerit corpus congregabunt ⁊ aquile. Simile. ō. xij. d. Ubi ego sum/ illic ⁊ minister meus erit. De quo loco dicitur. ū. Reg'. vij. b. Ponam locum populo meo israel: et plantabo eum et habitabo cum eo ⁊ nō turbabiſ amplꝰ. Vel aliter: o ¶Si abiero/ in ascensione. p ¶Et prępparauero vobis locū/ in spiritussancti missione: quia spiritussanctus eos aperuit ad mgrendū ⁊ parandū illā mansionē. Vel/ o ¶Si abiero et prępparauero: id est abeundo ⁊ corporalē ꝑsentiā subtrahendo

ſ do ꝓparauero /qui

E S do ꝓparauero/qz p̄ꝰ amoꝛe carnalē ꝯpulit ab eis: ⁊ occasio-
nē credendi tribuit. Vñ Aug⁹. Subtrahit se ⁊ latet vt sit fi-
des q̄ nō ē ō re visa ⁊ inde ē meritū fidei. Greg⁹. Fides nō ha-
bet meritū ⁊c. Heb. xj.a. Fides est substātia rez ⁊c. Et hac fi-
de viuit iust⁹: Abacuk. ij.a. Et coꝛ mūdat. Act'. xv.a. Fide pu-
rificāt coꝛda ⁊c. ⁊ hec
ē ꝓparatio mālōis.
Item abeundo pꝛe-
parauit desideriū ex-
citādo. Cant'. vlt'. d.
Fuge dilecte mi: assi-
milare capꝛeꝛ ⁊c. Ite
pro nobis apud pa-
trem intercedendo.
Heb. vj. d. Vbi pꝛe-
cursoꝛ noster ꝓ no-
bis introiuit ⁊c. Ite
Heb. vij. d. Semp viuens ad interpellan. ā pro nobis. Item
pꝛeparauit locū in celo per causam in baptilmi institutione:
per pꝛecū solutionē in passione: per effectū in ascēsione. Wi-
cheg. ij. d. Ascendet iter pandens ante eos. Sed ne querant
vbi sit hoc subdit: a C Et quo ego vadā scitis. i. ad pa-
trē. b C Et viā scitis. i. me qui sum via: vel meam passionē
per quā vado ad patrē: c C Dicit ei thomas: dñe nesci
mus quo vadis: id est terminuz vie.
Moraliter. Per
thomā qui viam scie-
bat ⁊ tñ quꝛebat: si
gnificantur quidā sci
entes viam ad deū ⁊
tñ semper quꝛentes
⁊ nunq̄ in ea curren-
tes. De quib⁹ apls.
ij. Timoth. iij. b. Se-
per discentes et nūq̄
ad cognitionē veritā
tis peruenientes Et
Esa. lviij. a. We ete-
nim de die i. die quꝛ-
runt et scire vias me-
as volunt ⁊c. Sed
dicit. vj. d. dicitur:
State supervias ve-
stras et interrogate
de semitis antiquis
que sit via bona ⁊ am
bulate in ea.
D C Et quomodo possumus vi-
am scire/quia itur? Dñs dixit eos scī-
re viam et terminū vie: quō ergo dicit
thomas eos nescire? Ite. j. eode/ dicit
christus: Si cognouisset me ⁊ pa-
trē meū cognouissetis. Ergo neu-
trū cognoscebant: ergo nec viā nec ter-
minū vie sciebāt. Sol. Quidā erant q̄
sciebant patrē ⁊ filiū ⁊ credebāt distin
cte: et de his dicit christus. Quo ego
vado scitis ⁊c. Alij nesciebāt: vt tho
mas forte ⁊ philippus. Vel aliter po-
test dici ꝙ et si scirent tñ nesciebant se
scire viā. Licet enī scirent patrē ⁊ filiū
⁊ diuinitatem ⁊ humanitatē filij crede
rent: tamen nesciebant ꝙ hoc vocaret
viā et terminū vie: christus autē osten-
dit quō sciunt ⁊ viā ⁊ et quo vadit: Vñ
sequitur: c C Dicit ei ihesus: ego sū
via. q. d. si me scitis/ego sum via: ergo
viam scitis. g C Et veritas ⁊ vita.
q. d. si me scitis et ego sum veritas et
vita: tunc scitis veritatē et vitā ad quā
vado. Ipse enī christus/sicut dicit Aug⁹/per se viā ad se ve-
ritatem ⁊ vitā ⁊ ad patrē: quia cū patre vna est veritas et vi-
ta/vadit. Vel sic: f C Ego sum via/ per quā itur g C Et
veritas ⁊ vita/ad quā peruenitur: vt veritas sit pꝛemiū ra-
Pś.106. tionis ⁊ vita affectionis. Vel via non errās. Pś. Errauerūt
in inuio et non in via. Ite: Viam ciuitatis habit. culi non in-
uenerūt. Veritas/non fallens. Pꝛouerb. xxv. c. Deus putri
dus ⁊ pes lapsus qui sperat super infideli i die angustię. Vi-
ta non deficiēs. Matth. xxv. d. Ibunt hi in vitā ęternā. Hec
pars quā elegit maria q̄ non auferet ab ea: Luc'. x. g. Ite est
via ducens. Pꝛouer. iiij. b. Ducet te ꝓ semitas equitatis. Est
veritas/lucens. Malach. vlt'. a. Vobis timentib⁹ deū oꝛie
Pś.36. tur sol iusticię. Est vita/pascens. Pś. Delectare in domino
⁊c. Ite: Inhabita terrā: ⁊ pasceris in diuitijs eius. Item est
via/in exemplo. ē. xiij. b. Exemplū dedi vobis ⁊c. Veritas/
Pś.88. in ꝓmisso. Pś. Quę ꝓcedunt de labijs meis nō faciā irrita.
Vita/in ꝛmio. Roma. vj. d. Stipēdia peccati moꝛs: gratia
autem dei vita eterna. Ben. xv. a. Ego ꝓtector eius ⁊ merces
⁊c. Item missus est christus vt esset errantibus via/illusis ve
ritas/mortuis vita. Ite via est qua itur: veritas ad quā itur:
vita in qua statur. Act'. xvij. f. In ipso enī viuimus/ quia est
vita: e mouemur/qz via: et sumus/qz veritas. Ite sicut dicit
Aug⁹. via est sine erroꝛe quęrētib⁹: ⁊ veritas sine falsitate in-
uenientibus: vita sine moꝛte ꝓmanentib⁹. Deut'. xxx. d. Ipse ē
vita tua ⁊ longitudo dierū tuoꝛū. Et cum sim via: b C Ne
mo venit ad patrē/cū quo suꝛ veritas ⁊ vita: i C Nisi p
me/viā: Exempla sui hoīs sunt via ad se deū. Job. xxiij. c. Ve
stigia ei⁹ secutus est pes me⁹: viā eius custodiui/nec declina-
ui ex ea. Vña enī dicit ferrata ꝓ clauis crucis: dicit signata ꝓ
ipsa cruce vt omnibus appareat sicut ponunt cruces in capi-
tibus viarū: dicit etiā calciata siue lapidea ꝓ lapidib⁹ quos
in christū ꝓiecerūt. k C Si cognouissetis me ⁊c. Quia
dixerat nullū venire ad patrē nisi per se: quia est inseparabili-
ter idē cū patre: ne quererent quis est pater ostendit ꝙ se no-
to cognoscit pater: qō nōdū q̄dā cognouerāt quos arguit di-
cens: Si cognouis-
set me. Chryś. i. si
scitis mea substantiā
⁊ dignitatē. l C Et
patrē meuz vtiq̄
cognouissetis: id
est substantiā patris
⁊ dignitatez. Mouer-
ant q̄dem eū/ sed nō
ita vt oportebat nā
deū quidē nouerant/
patrē aūt nondū: po-
stea em̄ spiritussanctus supueniēs in perfectā eos induxit co-
gnitionē. Augustin⁹ dicit/ꝙ quidam eoꝛum sicut philippus
⁊ si scirent istum filiū ⁊ illū patrem/nō putabāt tū ex toto fi-
liū similem sed patrē meliozem. Et amodo cognoscetis.
Vel aliter: b C Memo venit ad patrē: id est ad patris co
gnitionem: id est nemo cognoscit eum: i C Nisi per me: id
est nisi meo dono: vel nisi me cognoscat: Sed me cognito/eū
cognoscit. Unde subdit: k C Si cognouissetis me: qui
idē sū cū patre. l C Et patrē meū. vtiq̄ cognouissetis.
In quo innuit ꝙ sicutrū ꝓfecte cognoscebant. Sed ne de hoc
contristēt dat spem cognoscēdi: m C Et amodo cogno
scetis eum: id est plenius in spiritussancti aduentu qui indu
cet vos in omnē veritatem. j. n C Et/iam/ vidistis eum:
id est cognouistis ꝓ parte. Sed quando cognouerunt eum?
Respondem⁹. Filius frequēter diꝛerat eis de patre. Vel ꝑm
Chryśostomum. Vidistis eum. i. patrem cognouistis lo-
quentem per filium incarnatum. Sicut enim dicit ꝙ visus est
angelus: non ipsa angeli substantia/sed vt illis possibile erat
videre: ita hic qui filium vidit ⁊ patrem nouit. Viderunt au-
tem eū non nuda substantia sed carne indutū. Sed quare di-
cit: cognoscetis de futuro et vidistis de ꝑterito? Respon-
mus. Hec est differētia inter videre ⁊ cognoscere: q̄ eos ꝙ vi
dent possumus videre ⁊ ignoꝛaꝛe: eos aūt qui cognoscunt/
nō possum⁹ cognoscere ⁊ ignoꝛare: Quia ergo iam viderant
filiū/ ⁊ patrem in filio ⁊ ignoꝛant: ideo dicit: vidistis/de ꝑte
rito. Quia vero sine ignoꝛantia erāt cogniturī: ideo dicit: co
gnoscetis/de futuro. Et nota ꝙ dicit: Vidistis eū. i. pa
trem. Vidistis enim solui peccata/ quod solius dei ē: vidistis
signa: audistis doctrinā: ⁊ per hoc cognouistis dei potētiam
que eadem est in patre ⁊ filio. Vñ in illis operibus sicut vide
batur filius/ita et pater. o C Dicit ei philipp⁹: dñe oste
de nobis patrē. Sicut male itellexit thomas qñ dñs dixit:
Quo ego vado scitis et viā scitis: ⁊ ideo quesiuit quo iret: ita
iste male intelligēs quod dixerat dominus: Et vidistis eum:
id est patrem/stupefactus est cum se patrem vidisse nesciret:
ḡrit/ p C Ostēde nobis patrē ⁊c. Vel cōtinua sic: Dixe-
rat dñs: Amodo cognoscetis patrē: Iste q̄ desideras hoc sta-
tim impleri dicit: Ostende nobis patrē. Chryś. sic contī-
nuat. Dixerat dñs: Si cognouissetis me: ⁊ patrē meum vtiq̄
cognouissetis: Vtiq̄ et per seipm patrē dicebat manifestart:
hic aūt philippus cōuertit ordinē. m ⁊ ait: Patrē ostende:
ac si iā filiū nosceret certissime. Sed christus nō assentit ei/ sz
ad viam reducit eum dicens: Qui videt me ⁊c. quasi ꝙ me co
gnoscit pater. Et nota ꝙ philippus oculis carnis volebat pa
trē videre. Forte q̄ a ꝓphetis audierat: Vidi dñm: Esa. vj. a.
Sed cōdescensio erat hoc o philippe. Vñ. ē. j. b. Deū nemo
vidit vnq̄. Et Exo. xxxiij. d. Et. ē. v. f. Neq̄ voce ei⁹ audistis
neq̄ speciē eius vidistis vnq̄. Aug⁹. Ostende nobis pa
trem: quasi ꝙ qui maioꝛ est te. q C Et sufficit nobis: quasi
in eo sufficiētia erit nobis. Patrē em̄ credebat meliozē eo ⁊ ꝙ
maioꝛ sufficientia esset in patre q̄m in filio. Vel/ Sufficit no-
bis/si ostēdis patrē: qz iā te bñ cognoscim⁹ et ita totū cogno-
scim⁹. Vel ꝑm Chryś. q̄ queꝛit: vñ in hoc dicēdū venit philip
pus? Et rñdet. Diꝛerat dñs: Si me cognouisset ⁊c. Et iude
is multoties dixit hoc idē. Quia igit interrogauit eū petrus
multotiens: Quis est pater: ⁊ iudei similiter: interrogauit ⁊
thomas: et nullus tñ quid esset pater didicit manifeste: sed ad-
huc ignoꝛabāt ab eis q̄ dicebant a christo: ideo philippus ve
non videat onerosius esse ⁊ molestare eum/ post tot interro-
gationes eadem interrogans/dicens: Ostende nobis pa
trem/induxit: et sufficit nobis. q. d. nil plus queremus.
C Dicit ei ihesus/valde

A S a C Dicit ei ihesus/valde increpatiue: b C Tāto tpe vo-
biscū sum/docens q̄ nemo docuit ita ⁊ faciēs q̄ nemo alius
fecit/in q̄ ostendi meā deitatē. c C Et nō cognouist⁹ me:
qz nec filiū nouit q̄ patrē meliozē credit. Et vere me ñ nouist⁹:
qz si me nosceret⁹ ⁊ patrē nosceret⁹: Vñ seq̄t: O/ d C Phi-
lippe q̄ videt me/
videt ⁊ patrē: Nō
da ali⁹ sit pater ⁊ ali⁹
filiꝰ: sed qz oīno sibes:
et id de duob⁹ silib⁹
dr: Si istū vidistis ⁊
illū vidistis. Vñ Heb.
j. a. Qui cū sit splēdoꝛ
glorie ⁊ figura substā
tie ei⁹ ⁊c. Ecc'. xxiiij.
a. Ego ex oꝛe altissi-
mi. pdij. i. similim⁹ ei.
Et cū oīno sim simil/
e C Quō. i. q̄ mente
vel q̄ animo tu dicis:
ostende nob patrē. q. d.
video q̄ animo dicis:
nō queris alterū similē/sed puras patrē meliozē. g C Non
credis: ⁊ si nōdū videas: b C Quia ego in patre ⁊ pa-
ter in me est: id est nō credis tu cōsubstantialitatē mei ⁊ pa-
tris. Jn/em̄ significat ēdentitatē substantię: ⁊ ita eadē sustici-
entia ē in vtroq̄. Et hoc est contra arriū/sicut illud. ē. eodem.
Qui videt me videt ⁊ patrē. Sed ne, ꝑter hoc credatur
esse vna ꝑsona sicut vna substātia: ideo subdit contra sabellii:
k C Verba que ego loquoꝛ vobis/a meipso non lo-
quoꝛ: quia a meipso nō sum qui loquoꝛ. q. d. sic ē alter equa-
lis alterius/vt tamē alter sit ex altero. Vel aliter diꝛerat: Nō
credis quia ego in patre ⁊c. Quod ergo ipse sit cōsubstā-
tialis patri ⁊ pater in eo maneat/, pbat per verba sua ⁊ opera
dicēs: Verba que ego loquoꝛ vobis/a meipso nō lo-
quoꝛ. i. a me homine: quia nunq̄ sic locutus ē homo. ē. vij. g.
Ergo cōstat ꝙ a deitate: nec opa supple que facio/facio a me.
B n C Autem ꝓ sed: m C Pater in me manens. i. mbi
cōsubstantialis: o C Ipse facit opera. q. d. deitas que est
eadē mihi ⁊ patri operat, Et cū hoc sit/ꝙ sic deitas operetur
in me: p C Non credis quia ego in patre ⁊ pater in
me est: Si em̄ separati essem⁹ nullo modo inseparabiliꝰ ope-
raremur. Et in hoc qō dicit: Creditis/pluraliter/ostenditur
nō solus philippus arguēdus. q C Alioquin. i. si nō credi-
tis, ꝑter verba: r C Propter opera ipsa credite/me esse
deum ⁊ patri cōsubstantiale. ē. ꝑ. e. Opera que ego facio/ipsa
testimoniū ꝑhibent de me. Secm Chryś. sic legit ab illo lo-
co: b C Tanto tēpoꝛe vobiscū sum/⁊ nō cognouisti
me philippe. q. d. tanta potius es doctrina: vidisti signa cū
auctoritate et omnia
que deitatis erant ꝓpria: et que pater
solus operat. i. peccata soluta: secreta coꝛdiū in medium, pdu-
cta: moꝛte vt in lazaro recedentē. ē. ꝑ. f.
Chryś. Per hoc qō
dicit: Non cogno-
visti me/ostēdit cō-
substantialitatē: dein
de diuidēs hypostā-
ses ait: Qui videt
me ⁊c. ne quis dica
ꝙ ipse pater sit et fi-
lius. Hi em̄ ipse esset
pat: neq̄ diꝛisset: q̄
videt me: illū videt.
p opa. Mon credit: qz ego in
q patre ⁊ pater in me ē: Alio-
r quin ꝓpter opera ipsa cre-
s dite. Amē amen dico vob
qui credit in me/opa q̄ ego
t facio ⁊ ipse faciet: et maioꝛa
v hoꝛū faciet: qūia ego ad pa-
x trem vado. Et q̄cūnq̄ pe-
y tieritis in noie meo/hoc fa-
z ciam vt glōificet ꝑ in filio.
in illa substantia appareo vel cognoscoꝛ. i C Et pater in
me est. i. in eadē substantia. Ostendit aūt consubstantialez
per operū indiuisionē/dicēs: k C Verba que ego loquoꝛ
vobis a meipso. i. separatim a patre/ l C Non loquoꝛ:
sed pater mecū. Unde subdit: n C Autem/, p sed. m C Pa
ter in me manens ipse facit opera: Consequens erat vt
diceret a meipso nō loquoꝛ: sed pater ipse loquitur verba. Sz
duo ponit/vt de doctrina simul ⁊ signis intelligatur: vel quia
ipsa verba opera sunt: sicut etiam vult Glo. Et nota/hic dicit
patrem operari: alibi dicit se operari: vt. ē. r. g. Si non facio
opera patris mei nolite credere mihi: per qō ostendit ꝙ idem
⁊ simile vteq̄ operatur. Unde. ē. v. c. Pater meus vsq̄ mo-
do operatur ⁊ ego operoꝛ. Deinde sequit ꝑm Chryśostomū
Credite quoniā ego in patre et pater in me ē: alioq̄n
ꝓpter opera ipsa credite. q. d. oportebat vos audientes
patrē ⁊ filiū/mbi aliud gꝛare ad reꝑsentationē eius q̄ ꝑm sub-
stantiā est cognitionis. Si ꝛo vobis nō sufficit hoc ad ostēn-
dendū consubstantialitatē ⁊ identitatē honoꝛis: saltē ab ope-
ribus discite identitatē. Sequit: s C Amē amē dico vo
bis: qui credit in me/opera que ego facio ⁊ ipe faciet:
id ē similia in genere. Prius ostendit suā deitatē ⁊ equalitatē
cū patre ꝓ opera q̄ ipse fecit: modo ostēdit idē per opa q̄ alijs
facere contulit vel collaturus erat. t C Et maioꝛa hoꝛum
faciet: quia sicut ꝑ simbria/ Matth. ix. c. Petrus vmbra sana-
uit: Act'. v. c. In quo ostenditur potestas eius: q̄ per seruos
tanta potuit post moꝛtē conferre/vt facerent in nomine eius.
Et bene dico ꝙ maioꝛa his faciet: v C Quia ego ad pa
trem vado. q. d. vestrū decęteꝛo erit miracula facere: ego em̄
abeo. Item ideo dicit: Ad patrem vado. q. d. nō pereo per
moꝛtem: sed in ꝓpria manebo dignitate ⁊ in cęlis ero. Hoc
autem dicit, cōsolans eos: quia enim trist̄abantur de eius mo
te/ostendit quoniam maner semper: ⁊ nō solum maner/sed et
maiozem per eos ostender virtutē. Vel sic: Ad patrem va-
do/vt mittam vobis spiritumsanctū ad roborandū/ad mira-
culandum/ad docendū quid petatis. x C Et/tūc/ qōcun-
q̄ petieritis/eo suggerente ⁊c. Vel/ Quodcunq̄ petieri-
tis in nomine meo/hoc faciam. Quia diꝛerat ꝙ maioꝛa
facerēt: ne intelligeret ꝙ ipsi sua auctoritate facerēt/ostendit
ꝙ immo oratione ⁊ ministerio. Ideo dicit: Quodcūq̄ pe-
tieritis. Aliqui libꝛi habēt/patrē in nomie meo: sed neq̄
Aug⁹ neq̄ Chryś. habet. i. in inuocatione nois mei: sicut qñ
dicebant Act'. iij. a. In nomine christi ihesu/surge ⁊ ambula.
y C Hoc faciā: Nō dicit: rogabo patrē vt faciat/sed faciā:
in quo ostendit ꝙ habet potestatē: In me. i. ꝑ ea q̄ ego faci
per meos seruos: siue que ipsi facient in nomine patris mei.
z C Glorificet pater. Chryś. Cū em̄ ostendet filiꝰ magna
potens/glorificabit ille qui genuit. Nos habem⁹ cōmuniter
in nostro rectu: Ut glorificet pater in filio: id est vt osten
datur potestas patris in operatione filij a quo habet esse et
operari. Et bene dico ꝙ glorificabit pater per filiū: quia si q̄d
petieritis in nomine meo/hoc faciā. Chryś. Quare id secūdo
dicit? Propter certificationē ꝓmissionis: ⁊ vt ostendat quo-
niam ea que diꝛit patrē facere vel dare ei vt faceret/cōdescen-
sionis erat: ideo repetit verbum auctoritatis dicens: Hoc fa
ciam. Vel ꝑm quosdam superius habetur: Quodcunq̄
petieritis patrem in nomine meo: hic autem habetur:
S Si q̄d petieritis me

a Si quid petieritis me i noie meo/hoc faciā. Si diligitis me/mādata mea ſeruate. Et ego rogabo patrem et aliū paracletum dabit vobis/vt maneat vobiſcū i eternū: ſpiritum veritatis/ quē mūdus nō pōt accipere: quia nō videt eū: nec ſcit eū. Vos aūt cognoſcetis eū: qz apd vos manebit et i vobis erit. Non relinquā vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicū et mundus me iam non videt. Vos autem videtis me: quia ego viuo et vos viuetis. In illo die vos cognoſcetis quia ego ſum in patre meo/ et vos in me et ego i vobis. Qui habet mandata mea et ſeruat ea/ille eſt q diligit me. Qui aūt diligit me/ diliget a pre meo: Et ego diligā eū et manifeſtabo ei meipſum.

Dat.21.c Marci.11.c

De cōſe.dis. 2.c.ſpecies.

Aliter

Pſ.102.

Aliter

Aliter

Aliter

Moraliter

Pſ.1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ✠ mādatoꝝ ꝑbar. a ¶Et/iō/pater meus diliget eū: ita vt in eo habitet. Uñ sequit: b ¶Et ad eū veniemus/ꝑ gr̄ā collationē. c ¶Et mānsionē apud eū faciemus/ꝑ gr̄ā cō seruationē. Del/ Veniemus/in ꝑsenti inhabitādo ꝑ gratiā. Et mansionē apud eū faciemuꝰ/in futuro. Et hec mānsio est visio dei qñ mani/festabit seipm diligē/tibus: sz nō malis: de ✠ qbus ībdit:

Aliter ✠ Unde adhuc subdit:

a ¶Et pat̄ meus diliget eū. q. d. nō solū ego diligā eū/sz̄ pat̄. b ¶Et ad eū veniemus/ego ꝛ pr̄. q. d. nō solū appa rebo vob exterius/sz̄ ego ꝛ pr̄ veniemus ad eū ꝑ gr̄am int̄/ rius. c ¶Et mānsionē apud eū faciemus. q. d. nō ad horā sz̄ semp adiutores aderimus ꝛ ꝓsolatores. Del vt legat̄ de apparitiōe christi post resurrectionē visibiliter. a ¶Et pat̄ meus diliget eū: ḡsi ego diligā eū ꝛ apparebo ei visibiliter: ꝛ pr̄ silr̄ diliget ꝛ manifestabit se inuisibilit̄. Et hoc ē: b ¶Et ad eū veniemus/ego ꝛ pr̄/sz̄ pr̄ inuisibilit̄ ꝛ ego etiā visibi liter: c ¶Et mansionē apud eum faciemus: q. filius p

✠ dies q̄draginta

Moraliter ✠ vel ꝓfundat̄ ꝑ vasis immūdiciā. i. ꝑ cordis ꝓauitatē. Eccl̄y. v. c. Nō ē speciosa laus in ore pctōris. Itē cor debet seruare ꝺnū siue doctrinā ꝛ sapiam sicut spōsus nuptā: vt eā ꝑ oībus diligat/vt eā nulli abusiōi subigat: vt ācillas ꝛ pedissequas eius ipi nō ꝓponat. Sapia em̄ theologię debet esse q̄si spōsa. Sap̄. viij. a. Hāc amaui ꝛ exq̄siui eā a iuuētute mea: ꝛ q̄liui spōsam assumere ꝛ amator̄ fact̄us ē formę illi⁹. Sz̄ q̄dā nō diligūt eā sz̄ abominant: q. nō ē fuco coloꝝ ornata: sed sufficit sibi ꝑ sua pulchritudo. Eccl̄y. iiij. d. Nō abscōdas sapiaz in decore eius. Quidā aūt abutunt ea. Uñ. ij. Cor̄. ij. d. Nō sum⁹ sic̄ plurimi adulterātes ꝺnū dei. Quidā ācillas eius. i. alias scias ei ꝓpo nūt: qđ multū displicet deo. Uñ narrat btūs Hiero⁹ in epla q̄ dā. Miser ego lecturus tullij ciuinabā: ꝑ noctiū crebras vi gilias/post lachrymas q̄ mihi ꝑteritoꝝ recordatione pctōr ex ītimis viscerib⁹ fluebār. (Boeti⁹. Quis hās scenicas meretri culas ad būc egrū ꝓmisit accedere: q̄ dolores ei⁹ vt videt̄ null remedūs foueāt/vel dulcibus ilup alerēt venenis) Plato su mebat in manib⁹: si qñ in memoriā reuersus ꝓphas legere ce pissem/sermo horrebat ī cultus: ꝛ q. lumē ecclie oculi nō vide bām: nō oculoꝝ putabā culpā esse/sz̄ sol: ꝺ ita me ātiqu⁹ serpēs illuderet/i media ferme q̄dragesima medullis ifusa febris cōr pus suū sit exhaustū. Interī parabant ereptę cū ꝑito raptus in spū ad tribunal iudicis ꝑrahor/ī terrogatus ꝓfitionē: christi anū me esse rndi. Et ille q. ꝑsidebat: mītiris ait: ciceronian⁹ es/ nō christian⁹: Ubi em̄ thesaurus tu⁹ ibi ꝛ cor tuū. Ilico obmu tui: ꝛ iter ꝺbera: nā cędi me iusserat: ꝺscię magꝭ igne torq̄bar: illū mecū ꝑsiculū repetēs: In ifernō aūt qs ꝓfitebit tibi. Cla mare aūt cępi ꝛ ciulans dicere: Miſere mei ꝺne/miſere mei. Hęc vox inē flagella rcsonabat. Tādē ad ꝑsidētes genua ꝓpo luti q̄ affiterūt ꝑcabank vt veniā tribueret adolescētię ꝛ errori locū pnię cōmodaret: exacturus deīde cruciatū si gr̄ātiū lr̄az libros aliqn legissem: Ego q̄dā in tāto cōstric⁹ articulo vellē etiā maiora ꝓmittere: deierare cepi ꝛ nomē ei⁹ obtestās dice re: Dñe si vnq̄ habuero codices ęculares si legero te negaui. Inē hęc sacri ꝺba reuertor ab ifernis ꝛ mirātib⁹ cūctis oculos agui/tāto lachrymaꝝ imbre ꝓfusos vt etiā icredul fidē facerē et dolore. Plecz em̄ sopor ille fuerat aut vana somnia q̄b⁹ sępe deludimur: Nō em̄ in liuorib⁹ habuissem ląsas scapulas ꝛ pla gas sensiſſē post somniū. Itē ꝺnū seruak in ore sic̄ fōs fluēdo: Mā vitiū capiūt ni mouean⁹ ag̃ita corrūpīt scīa: si non alūs erogeſ. Esa. lvii. d. Eris sic̄ fōs irriguus cui⁹ nō deficiūt aq̄. ā. viij. f. Qui credit i me sic̄ dicit scīptura: flumīa de vētre ei⁹ fluēt aq̄ viuę. Prouer. v. d. Deriuent fontes tui foras. Itē seruak sic granū seminādo. Eccs. xj. c. Mane semīa semē tuū: ꝛ vespe nō cesset man⁹ tua. Hiere. xxxj. c. Semīabo domū isrl̄ ꝛ domū iu da semīe hominū ꝛ semie iumētoꝝ. Itē seruak in ope mīt̄ mo dis. Sic vitis ꝑ culturā. Jaco. ij. d. Fides sine opib⁹ mortua ē. Sic vitis arescit sine cultura ꝛ depit. Osee. x. a. Uitł frōdosa isrl̄/fructꝰ adęqtus ē ei. i. opa rñdēt sermonib⁹. Alias em̄ nō ē nisi son⁹. i. Cor̄. xiij. a. Factus sū velut es sonās aut cymbalū tinniēs. Itē seruat sic vita ꝑ cibū: op⁹ em̄ cib⁹ spūalis ē. Uñ. ē. iiij. c. Deus ē cib⁹ vt sacia volūtatē ei⁹ q̄ misit me. Esth. xxi. a. Da mihi liberos/alioqn moriar. Itē debet seruari ꝺnū dei sic ignis seruat̄. Et ꝑ triplicit̄. Prio man⁹ circūapplicādo ꝑ ho nā opationē. Luc̄. xij. c. Lucernę ardētes ī manib⁹ vr̄is. Pro uer. vj. c. Mādatū lucerna ē ↄ lex lux. Uñ. Lucerna pedibus meis ꝛc. ij. Pet. j. d. Habem⁹ firmiorē ꝓphetic̄ sermonē cui

bñfacitis attendētes tāq̄ lucernę lucēti in caliginoso loco. Se cūdo ligna submīstrādo ꝑ crucē christi ꝛ alioꝝ bñficioꝝ recor dationē. Luc̄. xij. f. Ignē veni mittere in ērā ꝛ qđ volo nisi vt accēdat? Luc̄. vj. d. Ignis ī altari meo sp̄ ardebit: quē nutrit et sacerdos subjcīēs ligna mane ꝑ singulos dies. Tertio suf flādo ꝑ orōnē ꝛ medi tationē. Pś. In me ditatiōe mea exardescet ignis. Itē nota sin gula ꝺba ꝓdicte ordi nis. Si ās diligit me. ꝛc. Per ꝑ qđ ꝺz/ Si ās/notat amico rū veroꝝ raritas: vt sit sēlus. Si ās: q̄si rarus ē: ꝑm q̄ exposi tū est. ō. vij. f. Si ās sitit veniat ad me. Itē amoris cōitas: vt sit sensus. Si ās/ q̄si oīb⁹ cōe ē diligere: ꝛ oībus ꝓponit. Itē amoris nobilitas: vt sit sēlus. Si ās. i. si alīās noiabilis q̄ sit ās. Esa. xvij. c. Quid tu hic aut q̄si quis h? Raritas ē amoris dei siue veroꝝ amicoꝝ ē: q. oēs q̄ sua sūt q̄rūt, nō q̄ ieſu chri sti: Phil. ij. c. Rarus q̄ ē in fastigiosis/in q̄b⁹ regnat amor ꝑ ꝓria excellētię. Uñ. ij. Timoth. iij. a. Erūt hoēs seipos amantes. Itē in ābitiosis q̄ amāt pecuniā. Matth. vj. c. Ubi ē the saurus tu⁹: ibi ē ↄ cor tuū. Thren. ij. d. Effusum ē in ēra iecur ei⁹. i. amor ei⁹. Eccl̄y. ꝑ. b. Proiecit ītima sua. Hiere. vj. c. Oēs auaricię studēt. Item rarus ē in luxuriosis. ij. Timoth. iij. a. Voluptatū amatoꝝ magis q̄ dei. Chryſ. Argento ꝛ volu ptate ihonorabilior nob de⁹. Etenī ꝑ illis sustinem⁹ pericula/ insidias/vigilias/pegrinatiōeꝝ/ ī finita mala: nos aūt ꝑpter deū nec verbū aspeꝝ possumus sustinere. Phil. iij. d. Quoꝝ deus vēter ē. Itē cōitas amoris notat/ cū dicit: Si ās. Oī bus em̄ se cōicat/ pusillis ꝛ magnis/ infirmis ꝛ sanis/ diuitib⁹ ꝛ egenis: Nō em̄ ꝑfectas nec ꝓfectoꝝ acceptio apud charita tē. Sap̄. vj. c. Dignos se circūit q̄rēs. j. Cor̄. xiij. b. Nō grit q̄ sua sūt. Itē eius nobilitas notat/ cū dicit: Si ās. Est em̄ si lla dei/ cognata ągeloꝝ ꝛ sctoꝝ. Sap̄. viij. a. Generositatē ū/ lius glificat ꝛc. Et erīa nobilitas eius attēdit: q. ē illęlibilis: j. Pet. iij. c. Et ās est q̄ vob noceat ꝛc. Roma. viij. c. Scim⁹ qm̄ diligētibus deū ꝛc. Deut̄. xxxiij. b. Beniamin amātissim⁹ dñi habitabit ꝑfidēter in eo q̄si in thalamo ꝛc. Itē intermina bilis. i. Cor̄. xiij. c. Charitas nūq̄ excidit. Itē irreꝑhēsibilis: j. Cor̄. xij. d. Adhuc excellētioꝝ ꝛc. Diligit/ dulciter/ sapiē ter/ fortiter. Deut̄. vj. a. et Matth. xxij. d. Diliges dñm deū tuū ꝛc. Ahe/ nō mea. Aug⁹. Eę illīs dñe q̄ diligūt nutus tuos ꝑ te. Sz̄ multi sūt tñ. Pś. Cōtrebit tibi cū bñfeceris ei. Itē Pś. Ꝑcutiēte te manū tuā oīa implebunt bonitate: auertēte aūt te turbabunt: auferes spm eoꝝ ꝛc. Sermonē meū/ cre atū: vel me q̄ sū sermo ī creatus/ seruabit. Qui sermo cogn git in detestatiōe pctoꝝ: dirigit in viā ꝓceptoꝝ/ erigit in oste tione supernoꝝ/ colligit in societate beatoꝝ. Dicit aūt ser. no: q. ferit moꝛes in terra, pcīsa in cōtritiōe/ cōminuta in cōfessi one/ cōpluta in lachrymaꝝ effusiōe/ bñ stercorata in iugi pec catoꝝ recordatiōe. Seruabit. Hiego⁹. Unusquisq; nostrū rc̄situs an diligat deū/ tota fiducia ꝛ secura mēte diligo. Ueritas aūt dicit: Si quis diligit me sermones meos seruabit. Probatio ergo dilectiōis exhibitio ē operis. Uñ. j. Joh. v. a. Hęc ē charitas dei: vt mādata eius nō custodit/ mēdax est. Hā q̄ illicita desideria desiliit/ ꝓfecto deū nō amat: quia ei in sua voluntate cōtradicit. Sequit: a ¶Pater meus diliget eū. Prouer. viij. b. Ego diligētes me diligo. Et no ta multiplex signū dilectiōis patris. Uñ est in filij mi⁹sione: j. Joh. iiij. b. In hoc apparuit charitas dei in nobis: qm̄ vni genitū filiū suū misit deus in mūdum vt viuamus ꝑ eū. Esa. xliij. c. Propter vos emisi babylonē. Secundū in nostra an ticipatiōe. Uñ. j. Joh. iiij. b. In hoc ē charitas nō q̄si nos di lexerimus deū: ꝛ q̄m ipe ꝺz dilexit nos. Tertiū in nostra at tractiōe ꝛ coactiōe: quia tot inculcat bñficia vel infert flagel la ꝛ remedia vt quasi cogat nos pigros venire ad se. Uñ. ē. vj. c. Memoꝛ ꝺt ventre ad me: nisi pater meus traxerit illuz. Hiere. xxxj. a. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te mi serās. Quartū est in nostra adoptiōe. j. Joh. iij. a. Uidete q̄ lem charitatē dedit nobis deus pater vt filij dei nolcamur et simus. Quintū in cohabitatiōe: q. inhabitat animā sctā tri nitas. Uñ. j. Cor̄. iij. d. et vj. d. Templū dei sanctū ē qđ estis vos. Et de hoc subdit: b ¶Et ad eū veniem⁹. Inter liū. Ego ꝛ pater ꝛ spūsanctus. Pater venit fortē faciēdo: q. ei attribuit potētia. Filius illumnādo: quia ipe est sapientia. Spūsanctus charitate inflāmando: q. ipe est charitas ꝛ be nignitas. c ¶Et mansionē apud eū faciemus/ gratiā cōfirmādo/roborādo/augmentādo/ glcuerantiam tribuēdo.

✠ Hiego⁹. Dēlate

A ✠ dies quadraginta apparuit eis: ꝛ semp cū patre/cum eis mansit inuisibiliter. Scōm illud Barth. vlt̄. d. Ubi scum sum vsq̄ ad ꝓsummationē sęculi. Et sic̄ dicit Chryſ. Dicēs se manere/destruxit suspitionē somniozū: q. somnū non est manere.

✠ Qui nō diligit

Moraliter ✠ Grego⁹. Pensate fratres charissimi/ quāta sit ista solēnni tas habere ī cordis hospitio aductū dei. Certe si domū vestrā q̄sq̄ diues ac ꝓtēs amicus intraret/ ossi cū festinātia dom⁹ tota mūdarek: ne q̄d fortasse cēt q̄ oculos amici intrātis offen deret. Tergat ḡ sordes prauī opis q̄ deo ꝑparat domū mētis. Ideo ꝺz Esa. j. c. Lauamini/ mūdi estote: auferte malū cogita tionū vestrarū ab oculis meis. j. Reg̃. viij. a. Auferte deos ali enos de medio vestrū. i. de corde q̄ ē in medio baalim ꝛ asta roth/ecce mūdatio hospitij ꝛ ꝑparate corda vestra dño ꝛ ser uite illi soli/ecce ornatus dom⁹ duplex. s. ꝑ tutis ꝛ opis. Uirtu te essi cor ꝑarat: opere seruit. Et nota q. in tēplo dñi: id est in aīa/ sunt tria: mensa/ ꝛ candelabrū/ ꝛ altare. Pater enim in aīa resicit aīam et cōfortat sua potētia/ spūssanctus in altari ignē accēdit charitatis: ꝛ descendit odoꝛ thymiamatis ꝛ fumus in censoꝛū q̄ sunt desideria ꝛ orationes sanctoꝝ: vt ꝺz Apoc. v. c. Et nota q. ꝺz: Et mansionē apud eū faciemus. i. manebimus ibi ꝑ gr̄am. Contra illos qui dñm aliqñ recipiūt/ sed cito expellunt. Tria em̄ expellunt hoīem de domo: Fumus ꝛ stillicidiū ꝛ mala vxoꝛ. Item templū dñi ꝓno violauit nabu

Tria expellunt hoīem de domo

çardan. i. gula. iiij. Reg̃. vlt̄. c. Secūdo antiochus: id ē silen tium paupertatis. i. auaricia. j. Machab. j. d. Tertio titus reꝛ romanoꝝ. j. supbia destruxit ꝛ iudicus. Pś. Singularis ferus depastus est eā. De hoc dicit Grego⁹, In quotūdā corda ve nit dñs ꝛ nō mansionē facit: q. ꝑ cōpunctionē quidē dei re/ spectū percipiunt/ sz̄ tēptationis tpe hociꝑm q̄ compūcti fue rant obliuiscunt/ sicq̄ ad ꝓpetranda peccata redeunt acsi hęc minime planxissent. Qui ergo deū vere diligit ꝛ eius mādata custodit: in eius corde dñs ꝛ venit ꝛ mānsionē facit: q. sic cum diuinitatis amoꝛ penetrat/ vt ab hoc amore tpe temptationis non recedat. Ideo ꝺz Thren. j. c. De ecło misit ignē in ossibus meis: quasi inossauit ꝛ firmauit in me charitatē. Ideo etiā di cit sponsa: q. amoꝛe langueo: Cant̄. v. c. q. amoꝛ in ea perma nebat sine recessu/ sicut ꝛ languoꝛ nō recedit. Del/ Mansio

Pś.79.

B nem apud eū faciemus. q. tota trinitas ipsum q̄ mansionē: id est mentē quā inhabitat ędificat. Prouerb. ix. a. Sapientia ędificauit sibi domū: excidit columnas septē. Prima columna est volūtatis diuinę cognitio. Roma. xij. a. Ut ꝓbemus q̄ sit volūtas dei bona beneplacēs ꝛ ꝓfecta. Secūda est eiusdē vo luntatis cognitę executio. ō. xiij. b. Si hęc scitis/ beati eritis si feceritis ea. Pś. Intellectus bon⁹ oībus facientib⁹ eū. Pro uer. vlt̄. d. Laudēt eū in portis opa ei⁹. Portas appellat die iudicij/ pluraliter: q. bonis erit porta salutis: malis aūt porta dāmationis. Luc̄. xij. f. Seruus scīes volūtatē dñi sui ꝛ nō fa cies vapulabit multis. Tertia colūna est in ipa executione di uine volūtatis repcssio murmuris: vt fiat cū hilaritate ꝛ fer uoꝛe mētis Sap̄. j. c. Custodite vos a murmuratione q̄ nihil ꝓdest/ ꝛ a detractione parcite linguę. i. Cor̄. ꝛ. b. Meqs murmuraueritis ꝛc. ij. Cor̄. ix. b. Non ex tristicia aut necessitate: hilarē em̄ datoꝛē diligit de⁹. Et q. seruoꝛ exigat: patet ꝑ illud/ Apoc̄. iij. c. Utinā calidus esses aut frigidus ꝛc. Quarta co lūna est celeritas alacritatis ꝛ strenuitat̄. Prouer. iiij. b. Cur rēs nō habebis offendiculū. Prouerb. xviij. b. Qui mollis et dissolutus est in ope suo frater est sua opa dissipātis. Quinta est discretio in agēdo. Prouerb. iiij. d. Palpebrę tuę ꝓcedant gressus tuos. Roma. xij. a. Rōnabile obsequiū vestrū. Pro uer. j. b. Fruſtra iacitur rete añ oculos pennatoꝝ. Sexta est in operādo bona humilitas. Eccl̄. xj. a. Sapiētia humiliati exal tabit caput illi⁹. Septima est ꝑseuerātia q̄ ꝓsummat ędificiū. Matth. x. c. et. xxiij. b. Qui ꝑseuerauerit ꝛc. Inq̄ cubito con summata ē arca: Gen̄. vj. c. Alias septē colūnas reꝛ sup illā locum Prouer. ix. a. Sapiētia ędificauit sibi domū ꝛc. Sic ḡ ędificat dom⁹ dei. Sz̄ nota q. multa sūt erīa in domo dei: Uñ ꝑ plura signa possum⁹ scire in nobis vtrū simus hospitiū ꝛ tēꝑlū dei an diaboli. Dom⁹ em̄ dei habet crucē desup exterius: ꝛ crucifixū ꝛ imagines apl̄oꝝ interius/ lāpadē/ altare ꝛ aquaꝝ bñdictā/ ꝛ dicunt ibi oratiōes ꝛ psalmodię. Crux desup ē exterius signū pnitētię. Crucifixus interius/ memoria passiōis dñice impressa in corde. Imagines beatę ꝛgnis ꝛ apl̄oꝝ/ sūt exempla sanctoꝝ imꝑssa in mēte ad imitandū: Lāpas ē fides: Altare spes in q̄ offerim⁹ sacrificiū cordis cōtribulati: In spe em̄ venię ꝓterimur. Ignis in altari/ ē charitas. Aqua bñdicta est deuotionis lachrymaꝝ vel cōpūctionis. Sic cognoscit de⁹ esse in nob si hęc habem⁹. Pś. In tēplo sctō tuo. Apoc̄. xxj. a.

Pś.67.

Ecce tabernaculū dei cū hoībus. Leuit̄. xxvj. b. Ponā tabernaculū meū in medio vestrū. i. in corde: ꝛ non abūciet vos alia mea. Nō abūciet/ dicit: q. victim⁹ est ī recessu. j. Pet̄. ij. a. Tāq̄ lapides viui superędificamini in domos spūales. Pś. Deus in domib⁹ ei⁹ cognoscet̄. Quomoꝺ? Per ꝑdicta signa: ꝓmo. s. qñ crux. i. iugis pnitētia ē ꝛpposita in corꝑe ꝓprio: qñ hō habet exterius signa humilitatis ꝛ sobrietatis. Et sic̄ in guerris raptores nō audēt violare domos sup q̄s vident cruces: ita dę mones timēt accedere vbi vidēt signū pnitētię. Uñ Exo. xij. b. Erit vobis sanguis in signū in ędibus in quib⁹ critis: ꝛ vi debo sanguinē ac trāsibo vos nec erit in vobis plaga dispergēs. Eęch. ix. c. Sup q̄s videritis tau ne occidatis. Hoc ē si gnū qđ dedit dñs pastoribꝰ: Luc̄. ij. d. Hoc vobis signū: inue nietis infantē. Uñ in quibus nullū est signū pnitētię/ signum est q. nō habēt signum in se. Diabolus em̄ in suis ponit signa sua. Jn aliqbus ꝓnit aquilā. Uñ Osee. viij. a. Aquila sup do mum dñi. i. signū rapacitatis. Sup alios ponit porcū. i. luxu rię signū: licut est fugituus ozmat⁹ in mulieribus q̄ sunt phanū diaboli. Uñ Pś. Filię coꝝ cōpositę circūornate vt similitudo templi. Ideo cōquerunt viri sancti ꝛ angeli custodes anima rum per Pś. Signa nostra nō vidimus. q. d. demones posu erunt sua signa: ꝛ p hoc sibi vendicauerūt possessionē. Sz̄ hoc nō aduertūt miseri: si enim scirent vere ꝛ crederent q. per hoc acquirūr in se dominium demones/ ipsi nunq̄ sustinerēt: sicut nō sustineret aliquis q. hospitalarū ponerent crucem sup do mum suā: q. per hoc possent eā vendicare. Et hęc est etiā ratio q̄re demones non sustinent, put possunt q. dñs ponat signum suū: id est signū pnitentię sup suos: quia per hoc sciunt le eos amittere. Crux aūt dñi nō solū debet esse exterius sup domum dei ꝛ carnis macerationē: sz̄ ꝛ interius debet crux esse vel cru cifixus ꝑ cōpassionē. Cant̄. viij. b. Pone me vt signaculū sup coꝛ tuū ꝛc. Gal. vj. d. Stigmata dñi ieſu in corꝑe meo porto. Itē imagines: id est exempla sanctoꝝ debēt ibi esse depicta et descripta. Uñ Esa. xlix. c. Jn manib⁹ meis descripsi te: vel de pinxi muros tuos/ scōm aliā lr̄am. Econtra diabolus in tēplo dñi depingit abominationes: lampadē fidei ꝛ doctrinę extin guit: altare destruit ꝛ sacrificiū eius ꝛ osa subuertit suggeren do: ꝛ nosipsi faciendo. Eęch. viij. d. Et ingressus vidi/ et ecce os similitudo reptilium ꝛ animaliū abominatio. j. Machab. ij. a. Templum eius sicut homo ignobilis: id est plenum sordi bus. Daniel. xj. c. Polluent sanctuariū fortitudinis: id est cor hominis: quo nihil fortius si habeat charitatem: ꝛ auferet iu ge sacrificium: id est cōtritionem. Pś. Coꝝ contritū ꝛ humili atum ꝛc. Del iuge sacrificium est cōfessio: q. iugiter debemus confiteri ꝛ cōteri. Sed multi sunt in quoꝝum tēplo non fit sacrificiū vel officium/ nisi semel in anno tñ confitenk et rede unt ad se. Sed dicit Daniel. xj, q. quādo iuge sacrificium de ficiet/ tunc destruetur templum. Item quoꝝundā templum vi detur esse interdictū vel excōmunicatū: quia non fiunt ibi ora tiones. Pś. In salicibus in medio eius suspendimus organa nostra. Sed ecōtra dicit Pś. Adorabo ad templū sanctū tu um in timoꝛe tuo. Itē quidam videnk excōmunicati: q. nusq̄ sunt in templo: id est in coꝛde suoꝛ: etiā qñ sunt ibi oꝛationes/ non est ibi animus: quia nesciunt quid dicunt. Matth. xv. a. Populus hic labīs me honoꝛat: coꝛ autem eoꝝ longe est a me. Item nota q. quoꝝundam templum sordidatur et ꝓpha natur multis modis. iiij. Reg̃. x. f. legitur q. bieu violauit tē plum baal ꝛ fecit ex eo cloacas. Musq̄ aliquis sic fuit iniquus vt hoc faceret de templo dñi materiali: sed nos quotidie hoc facimus de templo domini spirituali: id est de nobis per gulā vel per maliuolentiam: Sicut detractores ꝛ inuidi/ qui sterco ra aliozum: id est peccata recipiunt ꝑ aures ꝛ reponunt in coꝛ de: ꝛ reddunt per oꝛa/ sicut scabrones semp habent os in ster coꝛibus. Osee. viij. b. Factus est israel in nationibus q̄si vas immundū. Item narrat Iosephus q. pompeius fecit de tēplo dei stabulum equoꝝum: ꝛ nos facimus de nobis stabulum de monum per luxuriam. Johel. j. d. Computruerunt iumēta in stercoꝛe suo. Idem etiam Josephus narrat/ q. Elius hadri anus posuit idolum Iouis in templo: qđ nos facimus/ quādo similitudinem diaboli ponimus in nobis: id est superbiam et inuidiam. Eęch. viij. d. Uniuersa idola domus israel depicta erāt in cicūitu q. totū: q̄ sunt diuersa signa supbię: tā in gestib⁹ ꝛ ornatibus exterioꝝ ꝛ mentibus interioꝝibus. Itē Hiere. vlt̄. c. et. iij. Reg̃. vlt̄. c. legitur q. nabucꝺan succendit tem plum: quod nos facimus per auaritiā. Michee. vj. c. Adhuc ignis in domo impij: et thesauri ipietatis vel iniqtatis. Mul ti ergo sunt incendiarij ecclesiarum domini: id est animarū su arum. Pś. Incenderunt ignī sanctuarium tuū ꝛc. Sequitur:

Pś.136. Pś.5. Pś.145. Pś.73. Pś.50. Pś.75.

Lc 2 ✠ Qui nō dili/

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S ḡbus subdit: a ¶ Qui nō diligit me/ sermones meos nō seruat: ⁊ supple/nō manebo in eo:nec manifestabo me ei. Et ne credaḳ puus esse ꝓceptus si se vel suos sermones ꝓtēnēret/subdit auctoritatē/dicēs: b ¶ Et sermonē/vel/sermo quē audistis/a me:nō est meus-i.mei hoīs:vel ego q̄ sum filius ⁊ sermo ꝑris nō sū a me. c ¶ Sz ei⁹ q̄ misit me patris: q̄ sū a ꝑre. Et ne dicāt:nos nescimus q̄s sermōes dixerit:nō dic̄/ q̄ sīmo dñs scit: q̄ iam audistis eos a me:⁊ postea spūsctus docebit eosdē/⁊ cōmōnebit. Et ḡ ē q̄ subdit:

Al. ffermo

d ¶ Hec locutus sum vobis apud vos manēs/corpali ꝑsentia/ hec.s.mādata q̄ volo vt seruetis. f ¶ Paracletus aūt spūssanctus: q̄s ne obliuiōi tradat:/ Paracletus ⁊c. Al. sic. Etsi auferaḳ ꝑsentia mea corpalis/ne timeatis:q̄/paracletus spūssanctus/quē mittet pat̄:q̄ apud eū ē auctoritas ꝓncipū. Sz ne ꝓpt hoc estimet minoritas in filio/subdit: b ¶ In hoc meo.i.ad nomē ⁊ gloriā meā:vel mittet vobis ad inuocationē mei hoīs. i ¶ Ille vos docebit oīa/a vobis nō intellecta. l ¶ Et suggeret vobis omnia/oblita. m ¶ Quecūq; dixero vobis.i. cōmōorabit vobis/siue ad memoriā reuocabit. Quedā em̄ intellecta oblioni tradiderūt q̄ dñs dixerat:quā aūt nec dicēdo intellexerūt. Et ideo dicit: Docebit/et/suggeret. Vel/ k ¶ Docebit:vt sciatis. l ¶ Et suggeret.i.excitabit ⁊ monebit vt facias. n ¶ Pacē relinquo vobis: q̄s sic vadaḳ ad patrem vt spūsanctū missurus sim: Sz interim etiā/pacē relinquo vobis. Aug⁹. Iturus ad patrē:pacem.s.pectoris in ꝑsenti. o ¶ Pacē/etiā meam:pacē eternitatis. ¶ Do vobis. Aug⁹:ꝓducturus ad patrē. Et ne intelligāt de pace temꝑis ⁊ ꝑspitatis mūdialis/subdit: q ¶ Non quō mundus dat/ ego do vobis. Mūdus em̄ dat pacē turpit:q̄ improperat ⁊ sepe eā violat:Et illa etiā pax quā dat/nō est pax. r ¶ Nō turbeḳ:q̄s cū spūsanctū vobis ꝓmittā/tū pacē etiā relinquā: Non turbeḳ cor vestrū/interius. s ¶ Neq; formidet/ caro exterius.q.d.si vadā nō turbemini:q̄ nō vos deseram/sic alias dixi vobis.Et hoc ē: t ¶ Audistis quia ego dixi vobis.ī.codē.a. v ¶ Vado et venio ad vos:q̄s/si vt homo vado/vt deus semp ꝑsens visito:⁊ cito veniā in morte vel iudicio.Et q̄ adhuc remanebāt i turbatiōe/arguit eos oñdēs

S q̄ hec turbatio

Aliter

a faciemus. Q̄ui non diligit me/sermones meos non ser-
b uat. Et sermonem quem audistis non est meus/sed eius
c qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud vos
d manens. Paracletus aūtem spiritussanctus quē mit-
e tet pater in nomine meo/ille

f vos docebit omnia:⁊t suggere
m ret vobis omnia quecunq;
n dixero vobis. Pacem relin
o quo vobis:pacem meam do
q vobis. Non quomō mundus
r dat ego do vobis. Nō turbe
s tur cor vestrum neq; formi
t det. Audistis q̄ ego dixi vo
v bis:vado ⁊t venio ad vos.

Aliter

a ¶ Qui nō diligit me/sermōes meos nō seruat.i. q̄ nō seruat mādata/oñdit se nō diligere me. b ¶ Et sermo quē audistis nō est meus:sed eius à misit me patris. q.d.nō me solū nō amat sz neq; patrē amat:q̄ huc nō audit sermones. Si em̄ argumētū amoris ē seruare mādata:hec aūt mādata eciā patris sūt: Igit̄ q̄ seruat ea/nō solū filiū sz ⁊ patrem amat:⁊ q̄ nō seruat nō solū filiū sz ⁊ patrē non amat. Sz nota q̄ dicit ꝑmo: Sermones meos:⁊ postea dic̄:Nō est meus. Qualit̄ igit̄ suus ē ⁊ nō suus? Rūdemus. Suus ē q̄ loq̄tur. Nō suus.i.nō ꝓprius:q̄ nihil ꝓprij ⁊ separatū ⁊ alienus a doctrina patris loquit̄. d ¶ Hec/mādata patris. e ¶ Locutus sum vobis apud vos manens:sz vos omniū capaces nō erāt. g ¶ Autem/ꝑ sed. f ¶ Paracletus spiritussanctus quē mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecūq; dixero vobis.q.d.manifesta fūt vobis nūc ea q̄ dicta fūt a me: sz spūssanctus cor erit manifestus magister. Hoc aūt dicit ꝑ parās alas cor vt ferāt generose recessionē/vt magnor causā futurā eis bonor:q̄ nihil magnū ⁊ excelsū poterāt scire donec eo recedēte spūs veniret. Spūssanctus aūt vocat paracletū.i. ꝓsolatorē ꝓpt ꝓtinētes eos rūc tribulationes. Et q̄ adhuc turbabant excogitātes odia ⁊ ꝓlia ⁊ recessionē eius/audi q̄s subdit: n ¶ Pacē relinquo/vel/dimitto vobis.q.d. q̄d īq̄dimini a mūdi turbatiōe q̄diu pacē habueritis ad me:Vel sic cōtinua. Promitto spūm vēturū:sz interi sciaṫ vos habituros pacē:q̄ nō lędēt vos nec occidēt interim iudęi. o ¶ Pacem meā do vobis. Repetitio ē ꝓfirmatio:vel repetit vt significet q̄ habebūt interi pacē exteriorē ⁊ interiorē. q ¶ Nō quō mundus dat ego do vobis. Pax em̄ mūdana in malo sit

multotiēs ⁊ inutilis ē:⁊ bis q̄ habēt nihil ꝓfuit eis:ego aūt talē do pacē/vt adinuicē pacifici sitis:⁊ sic oīa vincet. Et q̄ dixerat: Pacē dimitto vob/qō erat recedētis:⁊ hoc poterat eos turbare:iō subdit: r ¶ Nō turbeḳ cor vestrū/de mea recessiōe: s ¶ Neq; formidet/ō vra morte vt tribulatiōe. Partim em̄ ab eī⁹ dilectione/ptim a ꝑfectoꝛ formidine patiebant. Et iō debetis non turbari. Oñ/ t ¶ Audistis quia ego dixi vobis/vado/ad patrē: v ¶ Et vēio ad vos: id ē ad vestrā cōsolationē.

S tionē veniā

Mozaliter

* a ¶ Qui nō diligit me sermones meos non seruat. Gregoꝛ. Ed volmet ergo frēs charissimi ⁊ trꝛsul redite/⁊ si deū vere amatis/ erāte:nec tñ sibi aliēs credat q̄d sibi anim⁹ sine togis attestatiōe rīderit de dilectiōe ꝓditoris/lingua/mēs ⁊ vita reḡrat:nūq; ē dei amoꝛ ociosus:opaṫ etem magna/si ē:si nō renuit opari/aṁoꝛ nō ē. b ¶ Et sermonē quē audistis non est meus/sed eius qui misit me patris: q̄s nō mihi hmōi attribuo q̄ loquoꝛ/sz deo. Et hoc dicit:q̄ ꝛetaṫ hō insentētia oris suis:vt dicit Prouer.xv.c. Me ḡ credaṫ q̄ ideo vult sua mādata seruari q̄s sua/⁊ q̄s inde ḡrens gloriā ꝓpriā: ideo ea non sibi sz deo attribuit. Sic ⁊ ꝓdicatoꝛ debet facere: ꝓm illud Pś. Nō nobis dñe nō nobis ⁊c. Oñ adhuc subdit:

Al. ꝓtis

Pś.113.

d ¶ Hec locutus sum vobis apud vos manens. Paracletus aūt spiritussanctus quē mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia ⁊c. Quia sicut dicit Grego⁹: nisi spūssanctus cordi assit audiētis/ociosus ē sermo doctoris. Nemo ḡ docēti homini tribuat q̄d ex ore docēt̄ intelligit:q̄ nisi intus sit q̄ doceat/doctoris lingua exterius inanū laborat. Et nota q̄ dicit: Docebit ⁊ suggeret. Docet veritatē:suggerit.i.monet ad bonū:erudit intellectū:accēdit affectū. Oñ Beꝛn. Spūssanctus inflat ꝑis mel ⁊ cērā portantis habet/vñ illuminet intellectū ⁊ accēdat affectū. Et nota q̄ dicunt tria ꝑsōe: Paracletus/spiritus/ sanctus:in q̄ notāt

h

tur diuersi eius effectus. Dicit̄ em̄ paracletus.i. aduocatus: vt dicit Grego⁹. Quia ꝑ erroꝛe delinquētiū apud iusticiā patris interuenit.i. interuenire facit: Secm illud Roma. viii.c. Postulat ꝑ nobis gemitibus inenarrabilibus. Nō em̄ dicit postulare añq; minoꝛ:sz postulat q̄ ad postulādū eos q̄s repleuit inflāmat. Dicit etiā paracletus.i. ꝓsolatoꝛ:q̄ de peccati ꝓpetratiōe mgrētibus/dū spem venię ꝑparat ab afflictione tristicię mentē leuat. Oñ cantaṫ: Cōsolatoꝛ optime dulc̄ hoꝛpes aię ⁊c. Prouerb.xxxi.a. Date sicerā mgrētibus ⁊c. Berñ. Delicata ē spūssancti ꝓsolatio:nec daṫ admittētibus alienam. Dicit ḡ paracletus.i. ꝓsolatoꝛ/cōtra tēptationē ⁊ tribulationē. Dicit spūs:q̄ spūales facit/cōtra carnalitatē. Dicit sanctus:q̄ firmat/cōtra pusillanimitatē. Sequit: n ¶ Pacez relinquo vobis.i. pacis reliqās do in ꝑsenti. Pś. In relquus tuis ꝑparabis vultū eoꝛ. o ¶ Pacē meā do vobis/ in futuro. Glo. Hoc ē q̄ dicit ꝓpheta: Pacē sup ꝑacem. Et sumit̄ sorte de Esa.lvii.d. vbi dicit: Creaui fructū labioꝛ pacē: pacē ei qui longe ē ⁊ qui ꝓpe. Vel de Esa.xxvii.d. Pacem faciet mihi/pacē faciet mihi. Vel de Esa.vlt̄.g. Erit sabbatuz eternitatis ex sabbato pectoris. Eph̄.ij.c. Ipe est pax nostra. Et nota q̄ tria reliquit vel legauit dominus ſ specialit̄ discipulis suis. Hugzlitat̄ ē.ii.b. Exēplum dedi vobis ⁊c. Non ē seruus maioꝛ domino suo ⁊c. Dilectionē.ii.d. Mandatū nouū do vobis ⁊c. Pacē/ vt hic cū dicit: Pacē relinquo vobis. Hec tria relinqt eis vt nullo indigerēt/sz in oibus abūdarēt: vt humilit̄as.i. humilis opinio sui ēt in rōnabili: charitas siue dilectio in ꝓcipisibili: pax in irascibili. q ¶ Non quō mūdus dat ego do vobis. Dās em̄ dat abūdāter ⁊ nō improperat: Jaco.j.a. Sz ecōtra de mūdo dicit Eccl̄.xx.d. Datum insipientis nō erit tibi vtile:pauca dabit ⁊ multa improperabit. r ¶ Non turbeṫ cor vestrum/ad interiores dolores. s ¶ Neq; formidet/ad exteriores afflictiones. Oñ in ꝓsolatione subdit: t ¶ Audistis quia ego dixi vobis/ vado/vobis parare locum. r ¶ Et venio ad vos/vt assumam vos ad meipm. Simile habet.ii. eodē in ꝓncipio: Nō turbeṫ cor vestrum. Et subdit:quare nō debēt turbari:quia in

* domo patris

A S q̄ hec turbatio nō est ex pura dilectione/sz magis ex formidine: Unde subdit: a ¶ Si diligeretis me/pura dilectione ⁊ abstracta ab omni carnalitate. b ¶ Gauderetis vtiq;/ q̄z vado:id est de hoc q̄ vado/ c ¶ Ad patrē:id est ad patris immortalitatē: vel ad potiora bona patris. d ¶ Quia pater maioꝛ me ē/

a Si diligeretis me/gāudere-
b tis vtiq;/ quia vado ād pa-
c trem:q̄a pater maioꝛ me ē.

homie: a quo habeo ſmortalitatē. Patrē em̄ dicit maioꝛem se ſm illam naturā ſm quā ibat ad ipsum. Sed ne ḡrerent: ḡre ꝑdicis nobis totiens tuū recessum/ cū scias nos inde cōfristariiō subdit: e ¶ Et nunc dixi vobis: sz q̄ vado ad patrē

d Et nūc dixi vobis/ ꝓiusq;
e fiat: vt cum factū fuerit cre-
f datis. Jām non multa lo-
g quar vobiscum. Venit em̄

per mortē. g ¶ Ut cū factū fuerit credatis: ex ꝑscientia mea factū esse ⁊ me volēte:⁊ sic credatis deū. b ¶ Jam nō multa ⁊c. Dixerat q̄ vado ad patrē:⁊ ne quereret̄ q̄s/determinat ⁊ dicit q̄ cito:⁊ hoc est/ Jam nō multa loquar vobiscum:id est in mortali carne vobiscū degēs. Unde subdit: i ¶ Venit em̄ princeps mundi huius:z:id est peccatoꝛ/ diabolus.ſ.Glo.vt me tradat in manus iudeoꝛ. k ¶ Et/tñ/ in me non habet quicq̄:q̄gnō mortemullum oīno peccatum.q.d.suggestione diaboli tradoꝛ ad pḡn̄:licet non habeā culpā.j. Per.ii.d. Qui peccatū non fecit:nec inuentus est dolus in ore eius. Sed q̄ posset ḡre:cur ergo moꝛieris si non habes culpā? Rūdet q̄ ꝓpter amoꝛē patris ⁊ obedientiā. Et ꝺ est: l ¶ Sed/ideo moꝛioꝛ: m ¶ Ut cognoscat mūdus: q̄z diligo patrē. n ¶ Et/q̄/sicut mandatū dedit mihi/ hommi vt moꝛerer: o ¶ Sic facio.i. volūtarie moꝛiōs.

h ¶ Princeps mūdi huius/ ēt in
i me non habet quicq̄. Sed
m vt cognoscat mundus quia
n diligo patrem: ēt sicut man-
o datum dedit mihi pater sic
p facio. Cq. XV
q ſ Urgite eāmus hinc.

quia hoc euangeliū in die pentecostes legit̄: quādo missus est spiritussanctus q̄ est amoꝛ:ideo in summa possunt in hoc euāgelio notari decē signa amoris. Primū signū est/q̄n hō libenter audit de illo loqui. Secundū/q̄n libēter ⁊ frequēter de illo loquit̄. Hec duo exꝑmunt̄/ibi: Si quis diligit me sermonem meum seruabit/memoꝛiter tenēdo ⁊ libenter loquendo de illo et audiendo. Oñ Beꝛn. Christus est mel in oꝛe:id est libenter loquitur de eo: melos in aure: id est libenter audit: fubilus in corde: id ē libēter recolit. Unde Cant̄. v.b. Alia mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Et.ō.iij.d. Amicus sponsi qui stat ⁊ audit eū/ gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi. Tertium signum est quādo frequētat locum ⁊ libenter est cū amico/ibi: Et ad eum veniemus ⁊ mānsionem apud eum faciemus. Deut̄. xxiii.b. Benjamin amantissimus dñi habitabit confidēter in eo quasi in thalamo moꝛabit. Cant̄.iij.b. Tenui eum nec dimittam. Quarto est:quādo assidue cogitat de illo: Ubi enim est thesaurus tuus:ibi est ⁊ cor tuum: Matth̄.vj.c. q̄ notat̄/ibi: Qui non diligit me sermones meos non seruat:id est non sepe de me cogitat qui non diligit. Unde Pś. Proiecisti sermones meos retroꝛsum. Item Pś. Posuerūt me abominationē sibi. Quintū/quando magis diligit datum ꝓpter illum qui dedit eē ꝓpter valoꝛem dati:q̄ notaṫ/ibi: Et sermonē quem audistis non est meus ⁊c.q.d. non debetis sermonē diligere ꝓpter ipsius vtilitatē sermonis tñ/ siue ꝓpter se: sed ꝓpter dantē. Sextū est secretoꝛū reuelatio/ ibi: Paracletus autem spūssanctus ille vos docebit omnia ⁊c.j.xv.b. Jam non dicā vos seruos sed amicos ⁊c. Vos aūt dixi amicos:quia quecūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Septimū est munusculoꝛū largitio/ibi: Pacem relinquo vobis ⁊c. Sicut quādo vadit spōsus in peregrinatione ⁊ dat anzlū sponse/dicens: Ob memoriā mei seruabis hoc. Octauū ē tristicia de amici sui recessu:q̄ notaṫ/ibi: Non turbetur cor vestrū: q̄z recedo:neq; formidet:q̄z cito redibo. Nonū signū est leticia de exaltatione dilecti: q̄ notaṫ/ibi: Si diligeretis me gauderetis ⁊c. quia pater maioꝛ me est: ad cuius potiora bona vado. Decimum signum est:quādo parum sibi videtur quantūcunq; fuerit diu dilectus cum eo:q̄ notatur/ibi: Jam non multa loquar vobiscum.q.d.parum mihi videtur et vobis etiam.

L Nota decem amoris signa

Urgite eamus hinc. Expo. Ca.XV

f Hic incipit quintūdecimum capitulū. Et melius est vt hic incipiaṫ q̄m infra: quia ibi incisus ē sermo dñi. Prędicta em̄ discumbēs dixerat ⁊ discūbentibus: sed modo ad aliū locum iuerunt: vbi sermonem cōsummault ⁊ oratione fecit ad patrē. Et diuidit hoc capitulū in sex partes. In prima parte eos ad alium locum traducit. Secundo metaphoram vitis ꝓponit/intendēs eos monere vt maneant/⁊ nō recedant a se/ibi: Ego sum vitis ⁊c. Tertio dat ꝓceptū charitatis/⁊ ostēdit signa suę dilectionis/ibi: Hoc ē ꝓceptū meum ⁊c. Quarto exhoꝛtaṫ eos multis rōnibus ad sustinēda odia ⁊ persecutiones mundi/ ibi: Si mundus vos ⁊c. Quinto de peccato iudeoꝛum inexcusabili/ibi: Si non venissem ⁊c. Sexto de testimonio spiritussancti cōtra iudeos/ ibi: Cū aūt venerit paracletus ⁊c. Dicit ḡ: p ¶ Surgite ⁊c. Et ꝺstinuaṫ hoc ꝑm Aug⁹.sic. Dixerat: Sicut mandatum dedit mihi pater/sic facio: vt ergo hoc cognoscat mūdus: q ¶ Eamus hinc/ad locum.ſ. vbi sum tradendus ad mortē. Sz Chryſ. queritꝛ cur locū mutauitꝛ an timebat ne illuc veniret iudas ⁊ iudęi anteq̄ finire potuisset suū sermonē:

S et idec/fugit

Aliter

Moꝛaliter: p ¶ Surgite/eamus hinc. Surgite de sedibus peccatoꝛ:eamus per viā mandatoꝛ. Surgite de cęna: eam⁹ ad eccl̄iā. Pś. Surgite postq̄ sederitis. Vel Surgite/ de seculari ꝙuersatione/ad claustralē. Micheę.ii.c. Surgite ⁊ ite q̄z nō habebitis hic requiē. Labor em̄ est in peccato. Oñ Piere.iv.b. Ut inique agerēt laboꝛauerūt. Eccl̄s.x.c. Labor fruſtroū affliget eos:qui nescīt in vrbem pergere. Saꝑ.v.a. Ambulauimus vias difficiles. Itē in mundo.j.xvj.g. In me pacem/in mundo pressuram habebitis. Piere.viij.c. Quare

Moꝛaliter

Pś.126.

 * sedemus: venite

Universidad de Deusto
Biblioteca

E S ꝛ ideo fugit in aliū locū: Abſit: ſz paululū reſpirare dat diſcipulis: tremebāt eñ ꝛ formidabāt: ꝛ ꝓ tempe/qz nor erat: ꝓ loco/quia in villa manifeſta. Uñ ꝛ timore ſtupefacti nō attēdebant his q̄ dicebant a chriſto: ſz ſemp imaginabant cos q̄ aggreſſuri erāt ipſos/ꝛ maxime quia vor magiſtri expectare faciebat mala. Dixerat eñ: Adhuc modicum vobiſcū ſum. ē. xiij. d. Et. ē. xiiij. d. Jā nō multa loquar vobiſcū: venit eñ ꝓnceps ⁊c. Quia igit hec ꝛ alia audiētes/turbabant: ducit eos in aliū locū/vt q̄ſi in tuto ſe eſſe eſtimātes/cuz ocio audiāt ꝛ animo attendāt: Et eñ debebāt magna audituri eſſe dogmata: ꝛ ideo dicit: Surgite eamus hinc. Et cū duciſſet eos in aliū locū/ait: a ¶ Ego ſum vitꝭ vera. Quia iturus erat ad paſſionē: ne ſcandalo paſſiōis ſepararent a fide ꝛ dilectiōe eius: ideo monet eos ꝓ ſimilitudine vineę: ne ſepararēt ſe/ſz manerāt in eo ſicut palmes in vite. Uel ꝑm Chryſoſtomū. Me dicant: oibus nos inimicos cōſtituiſti/ꝛ tunc nos deſeris ꝛ recedis: oſtēdit ꝙ nō dimittit eos/ſz ita cōglutinatus eſt eis vt palmes in vite ſi voluerint. Itez quia rudes erāt ad intelligendū: ideo parabolā ꝓponit: ꝛ ꝓ ipam parabolam vult oſtēdere ꝙ eis q̄ nō attēdunt his quę dicunt/nō eſt viuere ſicut nec palmes ſine vite. Itē quia dixerat. ē. xiij. b. Qui credit in me/opa q̄ ego facio ꝛ ipe faciet ⁊c. ideo oſtēdit hic ꝙ ſigna q̄ facturi erant/ſua virtute facerent: ſicut palmes habet fructum ab humore vitis. Dicit ergo: Ego ſum vitis. Auguſtinus. Vitis dicit ꝓ ſimilitudine/nō ꝓ ꝓpietate: quemadmodū dicit ouis/agnus/leo/petra angularis. Dicit etiā chriſtus vitis ꝛ diſcipuli palmites ꝑm ꝙ eſt caput eccliē noſcę mēbra eius/vnius ſcz nature cū palmitibus. b ¶ Uerū/ad differētiam illius vmbratice vineę: q̄ cōuerſa eſt in gynaritudinē vitis alienę. Eſa. v. a. et Hiere. ū. d. c ¶ Et palmes agricola eſt: cū q̄ ipe filius eſt idē agricola/ inquātum deus. Sz de patre dicit cōdeſcēſiue: de q̄ maiorē habebant opinionem: in quo dat eis fiduciam/cum pater habeat eoꝝ curam ꝛ diligentiam. Et cū pater habeat eoꝝ curaz/ꝙ faciant ipi qđ in ſe eſt ꝛ nō reſupini fiant: pigris cōminat ſ ſciſſionē/dicēs: d ¶ Omnem palmitem in me non ferentem fructū tollet eū/vt agricola. Jn q̄ inſinuat ꝙ ſine operibus nō poſſunt manere in eo: ſz oportet ꝙ manentes in ſe mandata eius faciant ꝛ aduerſa ſuſtineant. Itē in hoc notat iudam q̄ ꝓ infructuoſitate ſua ſit abſciſus. Et quia in hoc terruerat/in ſequēti mulcet/dicēs: e ¶ Et omnem qui fert fructuz/opez adhęrēs viti ꝓ fidē ꝛ charitatē: f ¶ Purgabit eum/vel/purgat: id eſt excolit ꝛ germinabiliorē facit circūcidēdo ſuperfluitatē. Uel/Purgabit: hoc cħtū ad tribulatiōes eoꝝ dictū eſt. Auguſtinus. Purgabit mundādo corda/ſpīs veritatis ꝛ charitatis infundēdo.

¶ Ut fructū plus afferꝛ: Et pāter meus agricola ē. Omnēz palmitem in me non ferentē fructū tollet eū: ēt omnem qui fert fructū púrgabit euz/ accipiens. Pſ. Bonorum meoꝝ non eges. Job. xxij. a. Quid ꝓdeſt deo ſi iuſtus fueris? Tertia ratio eſt: quia ſine ipſo non poſſumus fructum facere. Uel ſicut dicit. j. eodem. Sine me nihil poteſtis facere. Et de hoc habebit poſtea. Quarta ratio eſt: quia ſicut de vite vinum: ſic de latere chriſti ſanguis q̄ ſub ſpecie vini conficitur in altari: ſicut dicitur. j. xix. f. Ideo non ſolum dicitur vitis/ſed etiam vua. Ultis eñ dicitur ꝑm q̄ ex ipſo naſcitur eccleſia ꝛ ꝓpagat ſpiritualiter. Dicitur vua ſiue racemus ꝑm q̄ natus eſt de ſynagoga ꝑm carnem: quia ꝛ ipſa dicit vinea: Eſa. v. c. Uel melius dicit vua/ꝑm q̄ beata virgo dicit vinea ex q̄ ortus ē ꝑm carnē. Nec vua ꝑſa ē in torculari crucis a iudeis: ſua aūt volūtate: ꝑm q̄ ipſe dicit Eſa. lxiij. a. Torcular calcaui ſolus. De iſto torculari habet Judic. vij. g. q̄ gedeō duos reges madiā/oreb, ꝛ zeb interfecit. Oreb in petra/ꝛ zeb in torculari. Per iſtos duos ſignificat diabolus. Dicit eñ oreb. i. tempꝰ: ꝛ zeb. i. rapies ſiue deuorās. Cępit eñ ad culpā ꝛ rapit ad pnā. Gedeō id eſt chriſtus in petra ꝛ in torculari diabolū occidit. In petra notatur chriſti patiētia: in torculari eius anguſtia. Per patiētiā vicit tēptatorē: ꝙ anguſtiā deſiderius eſt raptoꝝ. Ad hęc eñ duo venit ad eū diabol. is: vt temptaret eū de horꝛore mortis: vel forte vt impatienter redderet/ꝛ vt rapet animā eius ſi quid in ris in eo habere poſſit. Unde ipe dicit. ē. xiiij. d. Uenit princeps mundi huius ꝛ in me non habet quicq̄. Sed chriſtus ex patiētia reſiſtit temptationi. Uñ diceſtibus mēbris diaboli: Si filius dei es deſcēde ā cruce: Matth. xxvij. c. et Luc. xxiij. c. ipſe non deſcendit: ſed patiens ꝓſtitit ꝛ ex anguſtia raptoꝝ expoliauit: quia ex anguſtia ſiue preſſura crucis eꝛiuit ſanguis redemptiōis: quo redempta eſt ꝓꝛda ꝙ a ꝓdone tenebatur captiua: Scdm q̄ dicit. j. Per. j. c. Pretioſo ſanguine agni. Et. j. Cor. vj. d. Empti eſtis pcio magno ⁊c. Et nota ꝙ ex vna gte corpis eꝛiuit vinum tm̄/vt a pedibus ꝛ a manibus: ex alia gte eꝛiuit vinū ꝛ aq̄. ſ. a latere. i. ſanguis ꝛ aq̄. Et ꝓ hoc ſpūaliter notat ꝙ dns qđuldā exhibet vinū: qđuldā ꝓ vinū ꝛ aquā: quia duę ſunt partes eccleſię/vt dicit Glo. ſup illud Matth. xij. d. Uiri niniuitę ⁊c. Una q̄ peccare neſcit: altera q̄ peccare deſiſtit. Primi ſunt innocētes: ſecūdi pnitētes. Primi deſignant ꝙ reginā auſtri/de cuius pctō nō legit: ſecūdi ꝓ niniuitas. Primi bibūt vinū purū: quia dns talibus infundit ꝛ cōfert ſpūalius ꝛ purius gaudium. Talibus dicit: Inebriamini chariſſimi. Alūs aūt dat vinū cū aq̄: qz ſicut debēt gaudere ō venia/vt tñ ſemp doleant ꝛ recogiteꝝ ꝓterita male acta. Unde Eccl. v. b. De ꝓpitiatu peccatoꝝ ſoli eſſe ſine metu. Talibus dicit: Bibite amici: Cant. v. a. Pſ. Calix in manu dñi vini meri/quo ad ꝑmos: plenus mixto/q̄ ad ſecundos. Sequit: c ¶ Et pater meus agricola ē. Ager chriſtus. Hūc agrū coluit pater: Geñ. xxvij. d. Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni cui bñdixit dns. Iſte ager ſiue hec vinea ſcepto ꝛ diſpoſitione patris fuit foſſa in paſſiōe: ꝑm illud Pſ. Foderūt manus meas ꝛ pedes meos ⁊c. Eſa. ij. c. Ingredere in petrā/abſcōdere in foſſa humo. iiij. Reg. iij. c. Facite alueum eoꝝ rētis huius in foſſas ꝛ foſſas. Item pavillata fuit/quando chriſtus ligatus eſt ad palum ſiue ad columnā. Item putata fuit in palmitꝰ: id eſt diſcipuloꝝ receſſione ab eo. Ideo dicit Cant. ij. c. Tempus putationis aduenit. Matth. xxvj. f. Tunc diſcipuli relicto eo omnes fugerunt. Job. vj. c. Neceſſarij mei ꝛ ceſſerunt a me. Et. xix. b. Noti mei ſi alieni receſſerunt a me. Itē fleuit hec vinea in ſudore: vel ad litteram/in cruce: ſicut dicuntur flere vineę. Deb. v. b. Cum clamore valido et lachrymis offerens exauditus eſt. Item propagines emiſit in manuum extenſione. Unde Eſa. lxv. a. Tota die expandi manus meas ad populum incredulum qui graditur in via non bona. Item floxuit in ſanguinatiōe: Fructum tulit in animę emiſſiōe. Emiſit eñ ſpiritum quaſi noſtre redemptionis ꝑcium ꝛ fructum. De quo fructu dicit apoſtolus. j. Corinth. j. d. Factus eſt nobis ſapia a deo ꝛ iuſticia ꝛ ſactificatio ꝛ redēptio. d ¶ Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: et omnem qui fert fructum purgabit euz. Quidam eñ per tribulationem tolluntur ꝛ abſcinduntur: quidaz vero purgantur: ſicut vas reꝛobum in igne coꝛpat: ſed vas bonum ibi conſolidatur. Malach. iij. a. Purgabit filios leui. Non dicit/filios babylonis: quia bonos ꝓbat ꝛ examinat. Prouer. iij. b. et Deb. xij. b. Flagellat omnem filium quem recipit: Sicut ancilla lauat vas integrum: ſed nō cōfractū/ſino ꝑicit: ꝛ ſicut agricola curā habet terrę fructiferę ꝛ nō ſterilis:

✳ Ut fructū plus

Pſ. 15. B

b

Pſ. 74.

Pſ. 21.

Moraliter

Chriſt⁹ multis ratiōibus dicit vitis

Pſ. 83.

Pſ. 93.

Pſ. 103.

f

h

Cant. 5. a.

A S a ¶ Ut fructum plus afferat. Ecce vtilitas purgationis: id eſt tribulationis: in quo conſolat eos/ oſtendēdo ꝓ tribulatio eoꝝ fructuoſa. Et nota ꝙ nō dicit purgandā vitem/ſiue radicem excolendā: ſed/eum: id eſt palmitē: ꝛ tamē radices etiā vinearū ſolēt excoli ꝛ terra circūfodi: quare ergo nō dixit hoc de vite? Solo. Per hoc oſtēdit ꝙ ipſe ſibi ſufficit: diſcipli ꝓ indigent purgatiōe ꝛ agricolę auxilio. Uñ chriſtus non ſe dixit vitē/qz indigeret cultura: ſed ꝓpter hoc tm̄ vt ſciant qm̄ ſine ei⁹ virtute nihil operari poſſunt: ꝛ quoniam eos ita vnitos eē oportet fidei eius vt palmites viti. Seq̄t:

a vt fructū plus afferat. Jām b vos mūdi eſtis ꝓpter ſermonem quem locutus ſum c vobis. Mānete in me ꝛ ego d in vobis. Sicut palmes nō poteſt ferre fructum a ſemetipſo niſi manſerit in vite: ſic e nec vos/ niſi in mē manſeritis/ fide ꝛ amore. Et hoc patet: qz/ f ¶ Ego ſum vitis. Laā ſimilitudine vitis: q̄ totum dat palmitibus ꝛ nihil ab eis accipit. k ¶ Sic palmites. Hoc dicit/vt dicit Chryſoſtom⁹/ne crederet diſcipuli ꝙ eoꝝ miniſterio chriſtus indigeret. Itē vt ſciāt ꝙ miracula nō faciūt niſi eius virtute nec alia bona. Ideo etiā ꝙ dixerat ſuperius ſe eſſe vitē/repetit ꝓpter impſſionē in mēte eoꝝ ꝛ explanationē. Uñ adhuc ſubdit idē: ſz aliis ꝛbis confirmat in eis qđ dixerat. l ¶ Qui manet in me. q. d. nō ſolū vos ſpecialiter/ ſz et generaliter quicūq̄/ manet in me/faciendo qđ in ſe eſt/vt a me nō diſſiungat: m ¶ Et ego in eo/faciendo qđ in me eſt ꝛ perficiēdo qđ ſibi deeſt: n ¶ Hic fert fructū multū: ꝙ me ſubminiſtrāte humore gratię. o ¶ Quia ſine me nihil poteſtis facere: nec parū/ vos etiā apli qui tanti eſtis: multo magis nec alij: ꝛ hoc eſt magnū damnū carere fructu. Sz ne credat hoc ſufficere in pctō nō manentium in eo: ideo vlterius ꝓducit ſermonem ad ſupplicium/dicens:

p ¶ Si ās in me nō manſerit: qđ eſt in libertate arbitrij: id eſt ſi nō fecerit qđ in ſe eſt vt maneat in fide. q ¶ Mittet foraz: id eſt nō excolet vltra manu agricolę ꝛ cura ei⁹/ꝛ diligētia carebit. r ¶ Sicut palmes/abſciſus ꝓcit. s ¶ Et arefcet. Chryſ. ſiccat. ſi qui habebat radicis deponit: id ē gratiā: ꝛ denudat eā. Et ās vltimus finis: Ecce/ t ¶ Et colligēt eū. Glo. meſſores angeli: vt dr Matth. xiij. c. v ¶ Et in ignē mittēt/gehēne: x ¶ Et ardet/vel/ardebit. Glo. vel in vite ſunt: vel in igne. Et nota ꝙ intentio dñi eſt hortari diſcipulos vt nō recedāt ab eo tpe tēptationis. Uñ ponit exē plū vitis: ꝛ monet eos blandis ꝛ triſtibus: Promittit enim fructum manentibus: reccedentibus ꝙo cōminatur carentiam fructꝰ/cū dicit: Sicut palmes nō pōt facere fructū ⁊c. Et ibi: Sine me nihil poteſtis facere. Cōminatur etiam ignis ſupplicium: vt ibi: In ignem mittent et ardet. Et qz dixerat manēdum in ſe/oſtendit quid ſit in ſe manere/ dicēs:

k tis. Ego ſum vitis: vos palmites. Qui manet i me ꝛ ego l in eo/ hic fert fructū multū: o qūa ſine me nihil poteſtꝭ facere. Si qūs in me nō manſerit: mittēt foras ſicut palmes ꝛ arefcet: ꝛ cōlligent⁹ eū ꝛ in ignem mittēt ꝛ t ardet.

✳ a ¶ Ut fructū plus afferat: qz in tribulatiōe creſcit fructus. Uñ Eſa. xxvij. ꝑm aliā litteram. Tribulatio ſup tribulationē: ſpes ſup ſpem. Jaco. j. a. Oēm gaudiū exiſtimate fratres mei cū in tēptationes varias incideritis. Et ſubdit fructū: Sciētes qm̄ ꝓbatio fidei veſtrę patientiā opat: patiētia aūt opus ꝑfectū habeat.

b ¶ Jā vos mūdi eſtis ꝓpter ſermonē quē locut⁹ ſum vob. Illi igit q̄ nō poſſunt agere magnas pgnitētias/ſaltem debēt libēter audire vbū dei ꝛ facere ꝓ poſſe: qz ſi nō poſſūt purgationē tribulatiōis/poſſunt mūdari ꝓ verbū ꝓdicatiōis. Sermo eñ dei eſt aq̄. Uñ. ē. vij. f. Si ds ſitit veniat ad me et bibat. Sz ſīre nō ſunt mūdi illi q̄ tot audiūt ſermones/ maxime theologi? Apli eñ nō nili ꝙ tres annos ad plus audierūt. Sz iſti ſūt ſicut pāni in quib⁹ ponunt cineres q̄ ſozdidant vñ alij lauant. Itē nota ꝙ cītūcūq̄ ſit bona liquiuia/nūq̄ ꝓpt boc lauanē pāni niſi ponant in ea ꝛ moueant ꝛ fricent. Sic quia cor. i. affectionē nō ponūt in ꝛbis dñi nec cōfricāt ibi: ideo nō lauant. d ¶ Manete in me ꝛ ego in vob. j. Joh. iij. c. Deus charitas eſt ꝛ q̄ manet in charitate ⁊c. f ¶ Sic palmes ⁊c. ſic nec vos niſi in me māſeritis: q̄ alit humorē gr̄e nō recipietis. Eſa. lij. a. Petā vīa diuiſerit inē vos et deū veſtrū. Jdo dr Eph. iij. d. In charitate radicati ꝛ fūdati.

i ¶ Ego ſum vitis ⁊c. Hoc pater. o ¶ Quia ſine me nihil poteſtis facere: nec etiā bñ cogitare. Uñ. i. Cor. iij. d. Quid habes qđ nō accepiſti: ſi aūt accepiſti/ qđ gloriaris q̄ſi nō acceperis? Itē. ij. Cor. iij. b. Nō ꝙ ſufficientes ſim⁹ cogitare aliq̄d a nob q̄ſi ex nob: ſz ſufficientia nr̄a ex deo eſt. Itē nec loq̄ bñ eſt a nob. Prouer. xvj. a. Hois eſt aīam ꝑparare: ꝛ dñi gubernare linguā. Et Pſ. Lingua mea calamus ſcribę. Matth. x. c. Nō eñ vos eſtis q̄ loq̄mini. Itē nec bñ operari. Eſa. xxvj. c. Dia oga nr̄a opat⁹ es in nobis. Hiere. x. d. Scio dñe qz nō eſt in hoie via ei⁹: nec viri eſt vt ambulet ꝛ dirigat greſſus ſuos. p ¶ Si ās in me nō māſerit: in ſſeni p fidē ꝛ cōſtantiā in pnitētia/ vel tēptatione: q ¶ Mittet foras: in futuro a ſancto⁹ ſocietate. Erit eñ cū hedis: non cum agnis in iudicio: Matth. xxv. c. Itē Apoc. xxi. c. Foris canes. s ¶ Et arefcet. i. omni bono deficiet. t ¶ Et colligent eū/vel/eos/ꝓ faſciculos: v ¶ Et in ignē mittēt et ardet: ꝑm illud Eſa. xxxiij. b. Spine congregate igni cōburent. Matth. xxv. d. Ite maledicti in ignē eternū. Et nota ꝙ colligendi dicunt ēctū ad cōſimiles pnas ꝛ culpas. Unde Matth. xiij. d. Colligite ꝑmū gicania/ꝛ alligate ea in faſciculos ad comburendū. Ibi dicit Glo. Nō in vnū faſcem: quia ꝓ nō puerſitatis ſuę vnuſquiſq̄ puniet. Itē Iſidorus. Cōſimilis culpę reos/cōſimilis cruciatus ꝓſtringet. Matth. iij. c. Paleas cōburet igni inextinguibili. De quo igne hz dicē Eſa. lxvj. g. Ignis eoꝝ nō extinguet. Hoc eſt ḡ iudiciū vitis inutilis vt ardeat. i. prauoꝝ chriſtianoꝝ: ꝛ maxime prauoꝝ theologoꝝ q̄ deberēt ſerre vinū bone doctrine: ꝛ meliores deberent eſſe ceteris ꝛ ſūt peiores. Uñ Glo. Sarmēta ꝑcila ceteris lignis viliora ſunt: quia nullis vſibus deputant/ ſz igni ꝛel in igne ſunt vel in vite. Ezech. xv. a. Filij hominis quid fiet de lignо vitis? Et poſtea dicitur. Quomodo lignum vitis inter ligna ſiluarum quod dedi igni ad deuorandum: ſic tradā habitatores hieruſalem: ꝛ ponam faciem meam in eos: De igne egredientur: ꝛ ignis conſumet eos.

Pſ. 44.

Vali dicunt cōburendi ſic
Sping/, ꝑ auaricię aſperitatē ꝛ punctionē,
Paleę/, ꝓpter ſuperbiam ꝛ leuitatem.
Mapta/, ꝓ inuidiā ꝛ irę ꝛ odij diſcordiā,
Sarmēta/, ꝓpter ſterilitatem et acidioſam

Universidad de Deusto

E S a ¶ Si manseritis in me:et/ p id est/si/verba mea in vobis manserint. Querit eñ dñs eam ḡ p opa ostentionē/ quia ipōre. Augustinus. Tūc verba dicunt manere in nobis: qñ facimus ḡ ꝓcepit: ℣ diligimus ḡ ꝓmittit: q eñ nō facit/tā/ gīt: ſz nō coheret. c ¶ Quodcūq; volueritis petetis: q: tales inq̄tum tales/ nō volūt nisi ḡ ſūt ſa/ lutis. d ¶ Et fiet vobis: etſi nō alius p̄ dhus orat. Et no/ ta q̄ ꝓmisit meritū: sicut etiā .ē. xiiij. b. di/ cēs: Quoniā q̄cūq; petierit̄ patrē in no/ mine meo hoc faciā: indurit: Si diligitis me mādata mea ſer/ uate. Itē nota ad cō/ tinuationē/ q̄ .ē. ter/ ruerat/dicēs: Si quis in me non manserit/mittetur fo/ ras ⁊c. ideo hic cōſolat̄ statum/subdēs: Si manseritis in me ⁊c. Item in prędicto ꝑbo notauit iudam ⁊ iudęos insidi/ atores. q. d. illi ardebunt: ſz vos manebitis in me ⁊ fructificabitis. Illi ergo timere debēt ⁊ formidare: nō vos qui estis in me: vos eñ estis inexpugnabiles: quia patri placetis. Vñ ait: c ¶ In hoc clarificatus est/vel/glorificatus est pater meus vt fructum plurimum afferat̄. Chrysostomus. Sermonē quem ꝓius dixerat: Quodcunq; volueritis petetis ⁊c. dignum fide facit per hoc quod subdit/ In hoc glorificatus est pater meus ⁊c. Si eñ fructificare ger/ tinet ad gloriam patris: nō contemnet pater gloriam suam ſz faciet qđ petitis vtile ad fructū. Ysaie. viij. c. Baudiū domini est fortitudo vestra. Et est ſensus. In hoc glorifica/ tus est pater meus ⁊c. id est ḡtat ſi in me maneatis ⁊ fru/ ctum feratis: ⁊ amat vestrum fructum. Si ergo amat vos cō/ fidite: si est patris gloria fructificatio vestr̄/ nihil ſuſpiccimi/ ni vel timeatis maliciosum. Itē nota q̄ quia dixerat ſupius: Manete in me. Et iterum: Qui manet in me ⁊ ego in eo. Et iterum: Si manseritis in me: ⁊ verba mea in vobis manserint ⁊c. ⁊ nō exꝑſſerat: manete in patre: ne ꝓpter hoc crederēt eū patrem excludere ⁊ minus confiderēt in filio tanḡ minus fortī eos ſine patre cōtinere. Jdeo dicit: In hoc glorificatus est pater meus: id ē in hoc apparet gloria patris. f ¶ Ut fructum plurimum afferatis. Eius eñ gl̄cia cuius gratia vos fructum habetis. In quo ostendit q̄ ſicut a ſe: ita et a patre habent vnde fructificent. Per hoc etiam ostēdit q̄ nō opera iudęozum gloria ſunt patris: ſed ea q̄ facturi erant ipſi discipuli. g ¶ Et efficiamini mei discipuli. q. d. fructum facere hoc est discipulum esse. Et ſicut est gloria patris veſter fructus: ita est et gloria magiſtri: id est mei cuiuḡ est donum. Ephē. ij. b. Dei donum est non ex operibus vt ne quis glorie/ tur: ipſius eñ ſumus factura/ creati in chriſto ieſu in operibus bonis. Sed ne dicāt: cecidimus a paternis auxiliis derelicti ſu/ mus nudi ⁊ deſerti ab oībus facti ſumus: ideo ibdit: b ¶ Si cut dilexit me pater/et ego dilexi vos. q. d. in me aſpi/ cite qui amatus ſum a patre/ſed tamen patior. Neq; eñ q̄ in/ terficior argumentum est q̄ non amor a patre: neq; ſi vos pa/ ti vel etiam mori permittam argumentum est q̄ non amem vos vel pater/ſed potius ſignum est amoris. Prouerb. iij. b. et Hebr. xij. b. Flagellat omnē filium quē recipit. Et quo ergo diligo vos/ i ¶ Manete/etiam inter aduerſa: k ¶ In di/ lectione mea: id est a me amādo nō recedatis. Qualiter au/ tem hoc fit/ſubdit: l ¶ Si ꝓcepta mea ſeruaueritis: aduerſa ſuſtinēdo/ mortē nō timēdo: ſicut dixi vobis/ Matth. x. d. Nolite timere eos qui occidunt corpus. m ¶ Manebitis: id est oſtēdetis vos manere: n ¶ In dilectione mea: id est mei/ vt me ametis. o ¶ Sicut ⁊ ego ꝓcepta patris mei ſeruaui: volūtarie patiēdo ⁊ moriēdo. p ¶ Et per hoc/maneo: id est manere me oſtēdo: q ¶ In eius di/ lectione: ſicut dicit. ē. xiiij. d. Vt cognoſcat mūdus: quia dili/ go patrē: Et ſicut mādatum dedit mihi pater: ſic facio. Chry/ ſoſtomus. l ¶ Si ꝓcepta mea ⁊c. manebitis in dile/ ctione ⁊c. Per hoc oſtēdit q̄ ſi vitā oſtēderint purā/ nullus eos ſuperare poterit. Et nota q̄ humane loquēs. r: Nō eñ le/ giſlator ſub mandato debebat poni: ſed ad imbecillitatem et ſuſpitionem audiētium multa dicit: ideo ne credatur ꝓpter verba ꝑ defectionis eſſe inferior: auctoratylius loquēs ꝓmi/ ſit: Manete in dilectione mea: non dicit patris. Scōm

Matth. 21. c
Marci. 11. c

F

Augustinū ſic legitur ab illo loco: b ¶ Sicut dilexit me pater et ego dilexi vos. q. d. ecce plurimus fructus est vo/ bis ex dilectiōe. Sed vñ dilectio? Quia ꝓius dilexi vos: ſicut dicit. j. Joh. iiij. b. Sicut dilexit me pater: nō q̄ li/ ſicut/ dica? equalitatez noſtrę naturę et ſuę/ ſicut est in patre et filio: ſed cōformitatē gra/ tię. Et q̄ dilexi vos:

a Si mānſeritis in me ⁊ verba
b mea in vob mānſerint: quod/
c cūq; voluerit̄s petet: et fiet
d vobis. In hōc clarificatus
e est pater meus vt fructū plu/
f rimū afferatis: et efficiamini
g mei diſcipuli. Sicut dilexit
b me pater et ego dilexi vos.

k Manete in dilectione mea.
l Si ꝓcepta mea ſeruauerit:
m mānebitis in dilectiōe mea:
n ſicut et ego ꝓcepta patr̄ mei
o ſeruaui ⁊ māneo in eius dile
p ctiōe. Hęc locutus ſum vō/
q bis vt gāudiū meū in vobis
r ſit: et gaudiū veſtruz ipleat.

t ¶ Manete in dilectione mea: qua diligo vos: id est per/ ſeuerare in gra quaz dedi vobis: quę fuit effectus veſtrę dile/ ctiōis. Et quomodo? Ecce/ l ¶ Si ꝓcepta mea ſeruaueri/ tis: manebitis in dilectione mea: id est oſtēdetis vos ma/ nere in gratia per bona opera: vel ipſa opera habentibus gra/ tiam/augmētat in eis gratiā ⁊ cōſeruat: ſicut cibus ignis ſunt ligna. o ¶ Sicut et ego ꝓcepta patris mei ſeruaui et maneo in eius dilectione: id est per hoc oſtēdo: diligi a patre meo ego homo. Sequitur: r ¶ Hęc locutus ſum vobis: exhortādo ⁊ docēdo: r ¶ Vt gaudium meum in vobis ſit: id est gaudeā de vobis: q̄ est quādo gratia ḡ/ ſtat. q. d. hęc dixi vobis vt maneatis in gra in ḡſenti. r ¶ Et gaudium veſtrum impleatur/ in futuro: dum p gratiam venietis ad conſortium et gloriam meam: ꝑm illud Matth. xxv. b. Intra in gaudiū domini tui. Item. j. xvj. c. Petite ⁊ ac/ cipietis vt gaudium veſtrum plenū ſit. Et vt hoc impleatur: Hoc est ꝓceptum meum vt ⁊c. Chrysoſtomus legit ſic: r Hęc locutus ſum vobis vt gaudium ⁊c. Diſcipuli anteq̄z ſcirent appropinquare paſſionē domini gaudebant in eo/ ⁊ exultabāt in doctrina ⁊ miraculis eius: Sed audita mor/ te eius triſtati ſunt: ⁊ amplius etiam triſtandi in eius morte: ideo dominus in conſolationem eoꝝ ⁊ vt ꝓdicta triſtitiam amouerēt̄ plura locutus/ ⁊ lętitiā eis reſtituerat. Et hoc est qđ dicit: r Hęc/ ſ. dicta ꝓ ſolatiōe ⁊ mitigatoria/ s ¶ Lo cutus ſum vobis vt gaudium meum: id est gaudiū in me habitū ſiue qđ habebatis ꝓius in me et de me: v ¶ In vobis maneat: id est perſiſtat ⁊ nō interrumpat̄ ꝑ triſticiā: nec abſcindamini a me per puſillanimitatē. x ¶ Et gaudiū veſtrum impleatur/ in futuro: gaudium in retributiōe: qđ erit ſi continuetur hic a vobis gaudium in tribulatiōe. Chry/ ſoſtomus. Omnia bona tunc habens: mercedem cum in finem venerint dicentē: ſi vero intercidant in medio/ naufragium ſit quemadmodū nauis onuſta infinitis diuitiis/ ſi ad portuz nō peruenerit ſed in medio ſubmerſa fuerit pelago/ nihil profuit ex multis diuitiis: ſed ⁊ tanto maiorem facit calamitatem: q̄/ to ⁊ plura habuit/ ⁊ ampliores ſuſtinuit labores: ita ē de ani/ mabus quę in medio ꝙoluuntur agonibus. Propterea pau/ lus gloriam ⁊ honorē ⁊ pacē dixit obuiaturā eſſe his qui ꝑm patientiam bonorum operum currunt. Roma. ij. b. Reddet vnicuiq; ꝑm opera ſua his quidez qui ꝑm patientiā boni ope/ ris gloriam ⁊ bonorem ⁊ incorruptionem quęrentibus vitam ęternā. Et Matth. x. c. et. xxiij. b. Qui perſeuerauerit vſq; in finē ⁊c. Et. j. Corinth. ix. d. Omnes quidem currunt ſed vnus accipit brauiū: ille ſcilicet qui nō interrupit curſum. Ut autem melius cōtinuent gaudium in tribulatiōe ⁊ ſic perueniant ad gaudiū glorię: monet eos habere concordiā ⁊ charitatē inter ſe: ꝑ quā oīa vincēt ⁊ ꝓtemnēt aduerſa. Et hoc est qđ ſequit:

✠ Hoc est ꝓceptū
✠ inſtructus/ſtitatez. a ¶ Si mānſeritis in me: per amo/ rem: b ¶ Et verba mea in vobis mānſerint: per ope/ ris expletionem. c ¶ Quodcunq; volueritis petetis ⁊ fiet vobis. Quia ergo nihil impetramus a deo/ pater: er hoc est: quia nō manemus in eo: nec verba ſua in nobis. Vultum eñ valet deprecatio iuſti: nō dicit/ iniuſti: Jaco. v. d. Eſa. j. d. Cū extenderitis manus veſtras: auertaz oculos meos a vobis: ⁊ cum multiplicaueritis orationem nō exaudiam: manus eñ veſtre ſanguine plene ſunt. ē. ix. f. Deus peccatores nō audit. c ¶ In hoc clarificatus est pater meus vt plurimuz fructum afferatis et efficiamini mei diſcipuli. q. d. de/ us lętatur de fructu veſtro et diſciplinatu: id est de gloria ve/ ſtra in futuro: ⁊ diſciplina in preſenti. Mecmię. viij. c. Baudiū domini est fortitudo veſtra. b ¶ Sicut dilexit me pater et ego dilexi vos. Manete in ⁊c. Hoc patet vſq; ibi:

✠ Hoc est ꝓceptū

Moraliter

Moraliter

A S a ¶ Hoc est ꝓceptum meum vt diligatis inuicem: in quo intelligitur dilectio dei: ſicut etiam prędixerat: Ma/ nete in dilectione mea. Unde Chrysoſtomus. Videt deus noſtrum amoꝝ velut catena copulatum: Jdeo quan/ doq; duo dicuntur mandata: quandoq; vnum. Non est enim poſſibile habentē pri/ mum/non habere ſe/ cundum mandatum: Nam quandoq; qui/ dē ait: In hoc pēdet lex ⁊ ꝓphę: Matth. xxij. d. Quandoq; ve/ ro dicit: Quęcūq; vultis vt faciant vobis homines: ⁊ vos ea/ dem facite eis: Hęc est eñ lex ⁊ ꝓphete: Matth. vij. b. Et alli bi: Plenitudo legis est dilectio: Roma. xiij. c. Item: Omnis lex in vno ſermone impletur: Gal. v. c. Quod ⁊ hic dicit: Hoc est ꝓceptum meum vt/tunc/diligatis inuicem: qua/ ſi in iſto com/pleditis omne ꝓceptum. i. Timoth. j. b. Finis ꝓcepti est charitas: id est conſummatio. Et non ſimpliciter amorem ſed ⁊ modum oſtendit/dicens: b ¶ Sicut dilexi vos: id est gratuito ⁊ ſancto ⁊ affectuoſo amore: non ſicut ho/ mines inuicem ſe diligunt/ vel naturaliter/ vel carnaliter/ vel vocaliter. Unde Auguſtinus. Diffinit plenitudinem mutuę dilectionis quam nos habere ꝓcipit/dicens: c ¶ Maio/ rem hac dilectionem nemo habet: id est maius ſignum vel effectum dilectionis. d ¶ Vt animam ſuam po/ nat quis ꝓ o amicis ſuis: id est ꝓ illis quos amant. Au/ guſtinus. q. d. hanc habui/ ⁊ volo vos habere: vt ſicut poſui animam ꝓ o vobis: ita vos ꝓ o fratribus/ vt me imiteminī: ſed non mihi comparemini. Chrysoſtomus. Per hoc oſten/ dit q̄ hęc receſſio non est odii: ſed amoris. q. d. admirari ⁊ lau/ dare me oporteret: non triſtari vel tremere: quia ꝓ o vobis est q̄ pono animam: ſupra. x. b. Bonus paſtor animam ſuam dat ꝓ o ouibus ſuis. e ¶ Vos amici mei eſtis. Sic cōtinua. Dixerat q̄ animam ſuam ponat ꝓ o amicis ſuis: poſſent ergo dicere: nos ſumus ſerui non amici: ideo dicit: Vos amici mei eſtis ⁊c. Vel ſic: Ꝓ o amicis pono animam: quia mea paſſio erit vtilis amicis tm̄ ⁊ illis qui voluerint ad amicitiam meam reuerti: ſitis ergo amici: id est amantes me: et hoc per mandatorum obſeruationez. Et hoc est quod dicit: Vos amici mei eſtis: id est vos eſſe oſtenditis. f ¶ Si feceri/ tis quę ego ꝓcipio vobis. Probatio enim dilectionis/ exhibitio est operis: ſupra. xiij. c. Si quis diligit me/ ſermo/ nem meum ſeruabit. Vel ſic: e ¶ Vos amici mei eſtis: id est ego amo vos: f ¶ Si feceritis quę ego ꝓcipio vobis: id est ſi amatis ⁊nuicem/ ⁊ alia quę iuſſero feceritis. Et

B ✠ quia iā fecerāt

Moraliter ✠ a ¶ Hoc est ꝓceptum meum vt diligatis inui/ cem. Dominus mittens apoſtolos in exercitu contra dia/ bolum: in quo neceſſaria est concordia/ ne vnus ꝓdat alium; ⁊ vt concorditer ⁊ vnanimiter aggrediantur pugnam/ tradi/ dit eis ꝓceptum dilectionis: quę est mater concordię/ et ꝑr conſequens victoriz: quia omnis pugna vnanimiter aggre/ ſa victoriam parit. Jdeo eccleſia dicitur terribilis vt caſtro/ rum acies ordinata: Cant. vj. a. De qua dilectiōe dicitur/ Col. iij. c. Super omnia hec charitatem habentes quę est vinculum perfectionis: Ad quam tenentur ſpecialiter ⁊ principali/ ter clauſtrales ⁊ religioſi: Quę est in tribus: de quibus Mat/ thei. xxj. d. Si quis vult venire poſt me abneget ſemetipſum ⁊ Luc. 14. g. tollat crucem ⁊c. Et alibi: Niſi qui renunciauerit omnibus quę possidet ⁊c. Se eñ ⁊ ſua ⁊ ſuos debet abnegare homo: quia tria facit dilectio dei: dilectio ſui: dilectio ꝓximi. Dile/ ctio dei facit abnegare ſua. Unde. ij. Corinth. viij. b. Scitis gratiam domini noſtri ieſu chriſti: quoniam cū ꝙs diues esset/ ꝓpter nos egenus factus est. Sed vnum beneficium petit aliud conſimile: Unde ſi cum diligimus/ iuſtum est vt et nos ꝓpter dilectionem eius noſtra relinquamus. Quod ſigni/ ficatum est. j. Reg'. xxij. a. vbi habetur: Ebūt David et fugit in ſpeluncam odollam: quod cum audiſſent fratres eius et om/ nis domus patris eius/ deſcenderunt ad eum illuc: Unde ꝓ/ pter eū erh̄edauerunt ſe cum eo. Odolla autem interpre/ tatur teſtimonij probatio. Quando eñ homo ſequitur chri/ ſtum et erh̄egredat ſe ꝓ eo/ teſtimonio probat q̄ ipſe diligit deum. Sic. a eñ mulier habens munuſcula ab adultero ꝓ/ ūcit ea ne diſpliceat viro ſuo: ſic anima munera mundi ꝓui/ cere debet ne chriſto diſpliceat: ⁊ marime religioſi hoc facere debent: quia ſicut dicitur. ij. Machab. xij. g. Inuenerunt ſub tunicis interfectorum de donarijs idolorum quę apud Jamniā fuerunt: a quibus lex ꝓhibet iudęos. Et ſequitur ibi: ꝙ omni/ bus manifeſtū factū est eos ob hanc cauſam corruiſſe. Jamnia interpretatur mare: ⁊ ſignificat mundū: cuius domaria ſunt iu/ dęis: id est religioſis mortifera. Unde per iſtos ſignificanf illi qui moriunt̄ in ꝓprietate. Et habetur de hoc Joſue. vij. a. de

C achor. ſ. ꝙ tulit ꝺ anathemate hiericho. Et dicitur in codē. vij. d. ꝙ tulit pallium cocci/ neū valde bonū: ⁊ du centos ſiclos argenti: regulaz quoq; aureā:

De pgni. diſ. 2. c. q̄ vult. De renun. c. niſi. ℣. verū.

D o mo habet q̄ vt ālaz ſuā po/ e nat q̄s ꝓ amicis ſuis. Vos f amici mei eſtis/ſi fecēritis q̄

Per quę deſignantur tria genera ꝓprietatū in religioſis: in veſtibus inordinatis: in pecunia: in libris. Dilectio ergo dei fa/ cit huiuſmodi abnegare. Dilectio ſui facit vt abneget ſe: ſicut quādo aliquis caſtrū habet quod nō tenet de aliquo ⁊ diligat illud ⁊ timet pdere: quando nō poteſt illud defendere ꝑ ſe/ acci/ pit illud ab aliquo potēte faciens ei homagiū vt iuuet eū. Di/ citur autem cōmuniter: bonū caſtrū cuſtodit/ qui corpus ſuum cuſtodit. Dico autem q̄ multo melius caſtrū cuſtodit qui vo/ luntatem ſuam ⁊ coꝝ cuſtodit: quā ſi non habeat: inimicus no/ ſter diabolus nihil poteſt contra nos. Unde Pſ. De expe/ ctauerunt peccatores vt perderent me. Numeri. xxj. f. Ignis egreſſus est de elebō/ quod interꝑetat cogitatio negotiz: ⁊ flā/ ma de ſeon/ quod interꝑetat̄ germen voluntatis. Ponat er/ go clauſtralis caſtrum volūtatis in manu alterius: nunq̄ eñ peccabit q̄diu habebit caſtrum illud in alterius cuſtodia: ſed diabolo temptanti dicere poterit: vade ad ꝓlatū meum qui caſtrum illud poſſidet ⁊ clauem habet. Sed quidam ſunt qui ſtatim quando cōmiſerunt ſuum caſtrum alij ⁊ fecerūt homa/ gium/ volunt illud rehabere. De quibus beatus Bern̄. Quid ſemel vos nobis cōmiſiſtis: quid iterum de vobis vos intro/ mittetis? Dilectio ꝓximi facit ſuos abnegare: ſicut quando guerram habet aliquis et timet ne amici ſui aliquid amittant ſi ſe cū eo teneant abiurat eos/ vel facit q̄ ſui ſe abiurēt. Quod ſignificatum est. j. Reg'. xxij. a. vbi dicit dauid ad regem mo/ ab: Maneat oro pater meus ⁊ mater mea vobiſcum/ donec ſciam quid faciat mihi deus: Et reliquit eos ante faciem regis moab. Sic debet relinquere ſuos qui vult ſaluari: quia amici ſunt impedimento fugientibus. Unde Exod. iij. f. quando moyſes ſecum tulit vxorem ſuam ⁊ filios ſuos: cū eſſet in iti/ nere in diuerſorio/ occurrit ei dominus ⁊ volebat eum occide/ re: ⁊ ideo remiſit eos. Unde ⁊ dominus. ſ. xix. c. Dimiſit ma/ trem ⁊ ſuos diſcipulos quando aſcendit in crucem: ſic debet facere qui crucem pnitentię vel religionis aſcendere vult. Et hoc est quod addit: b ¶ Sicut dilexi vos: quia ꝓpter nos ſemetipſm abnegauit ⁊ ſua ⁊ ſuos. Semetipſm. Phil. ij. a. Exinaniuit ſemetipſm formā ſerui accipiēs. Itē ſua. ij. Corinth. viij. b. Ꝓpter nos egenus factus est. Et ſuper illud. ē. xiij. d. Venit ꝓnceps mundi huius: ⁊ in me non habet quicq̄: dicit Glo. Voluit dominus habere quod perderet: pauper eñ ve/ nit ne haberet diabolus quid auferet. Matth. viij. c. Filius ho/ minis nō habet vbi caput ſuū reclinet. Suos etiā reliquit ⁊ ſ. ſi abneguit ꝓpter nos. Matth. xij. g. Quę est mater mea: ⁊ qui ſunt fratres mei? De his dicitur Hiere. xij. b. Reliqui do/ mū meā: id est cogitationē meā/ meos ſcz dimiſi hereditatem meā/ mea ſcz dedi dilectā animā meā in manus inimico? eius: id est vitā. De quo: c ¶ Maiorem hac dilectionem ne/ mo habet q̄ vt aiaz ⁊c. Et ponunt in hac ſerie ſigna plura dilectionis chriſti ad nos: ſicut in prima expoſitione diximus. Hoc etiā debemus facere ꝓ o chriſto/ vt animā: id est volun/ tatē ꝓprią deponamus ꝓ eo: quod inter omnia difficillimū est. Jn hoc eñ tertio ſigno defecerūt magi: id est magni ⁊ ſapi/ entes in clauſtro: Exo. viij. c. Et. j. Reg'. xvij. f. Tulit ergo da/ uid vnū lapidē ⁊ funda iecit ⁊ circūducens percuſſit eū in fron/ te. Per quinq̄ lapides quos accepit dauid/ intelligunt q̄n ꝙ/ que ſunt principaliter in religione. Tres primi ſunt abnegan/ ciatio triū in voto. Quartus lapis est cultus diuini diligens obſeruantia: ad quod pertinet quicquid conſtitutū est in reli/ gione de officio diuino. Quintus est cōuerſationis cauta ⁊ ſu/ perabundans honeſtas: ad quod pertinet quicquid est in vi/ ctu/ veſtitu/ receptiōe hoſpitij: ⁊ huiuſmōi. Dis lapidib? de/ bet armari dauid: id est qui intrat clauſtrū pugnaturus cōtra diabolū: Sed nō iſtoꝝ: id est abrenunciatione ꝓprię volū/ tatis occidit philiſteus: id est diabolus ipſe. c ¶ Vos ami/ ci mei eſtis: ſi feceritis quę ego ꝓcipio vobis. Sic dicitur ſatis. ē. xiij. c. Si quis diligit me ſermonē meum ſeruabit ⁊c. Et nota etiā q̄ hic ponuntur tria ſigna dilectiōis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

E ℣ quia iam fecerant mandata ⁊ facere ꝓponebant/ subdit signa
suę dilectionis ad eos: a ¶Jam nō dicam vos seruos/
vel/dico: sicut iudęi qui seruiliter fecerūt mandata dei. Et lo-
quitur de apostolis ꝑo tempore quo fuerunt a spiritusancto
inflammati ad amorē. b ¶Quia seruus nescit quid fa-
ciat dominus ei⁹:
id est secreta domini
sui. Roma.viii.c. Nō
accepistis spiritū ser-
uitutis iterū in timo-
re ⁊c. c ¶Vos au
tem dixi amicos:
quia oīa quęcūq;
audiui a ꝑe meo:
ego homo ad opus hominū/ c ¶Nota feci vobis. Vera
enim amicitia apparet in reuelatione secretoꝝ. Ysi Amos.iij.
b. Non faciet dominus verbū nisi reuelauerit secretum suum
ad seruos suos prophetas. Gen̄.xviij.c. Num celare potero
quicq̄ abraam? Sed quid est ꝙ dicit: Omnia quęcūq; ⁊c.
Contrarium enim videt illud ſ. xvj.c. Multa habeo vobis
dicere: sed non potestis portare modo. Solutio. Sicut dicit
Chrysostomus: nihil aliud per hoc: id est/omnia: et per hoc:
id est/audiui/construit/ q̄ quoniā nihil alienum a patre lo-
quitur/sed quę sunt patris: quia vero hoc maxime videtur esse
discipulo⁹ ⁊ amicorum. ſ. ineffabilia. i. secreta dicere: ⁊ hac ait
digni effecti estis cōmunione. Omnia/autē cum dicat/quę-
cūq;/eos audire oportebat/dicit. Augustin⁹ dicit: Omnia
quęcūq; audiui ⁊c. loquit ꝓ tempore futuro. Dicit enim
se fecisse/quę scit se facturum in resurrectione: vbi beati erunt
in anima ⁊ in corpore. Et est sensus: d ¶Oīa quę audiui
a patre meo nota feci. i. nota faciā/ vobis: id est me ꝑm q̄
sum a patre: ⁊ in me omīa vobis reuelabo. Interlin̄. sic legit:
Omnia quę audiui/ego hō ad opus hoim. i. oīa necessaria
vobis. Solet etiā sic exponi: Omnia quęcūq; audiui: id ē
oīa quęcūq; vobis nota feci/audiui a patre. Deinde ponit ali-
ud signū siue argumētū dilectionis suę/dicēs: f ¶Nō vos
me elegistis/ꝑus diligēdo: g ¶Sed ego elegi vos: id ē
dilectioni vestrę ꝓcucurri. ſ. Joh.xiij. b. Prior dilexit nos.

℣ Et posui vos:

Aliter Vel/ g ¶Ego elegi vos/ de pctō: vel de massa malorum:
℣ vel de synago-
Moraliter ✳ Primū est animę dispositio/ ibi: Maiorem hac dile-
ctionem. Secūdum ꝓceptoꝝ obseruatio/ibi: Vos ami-
ci mei ⁊c. Tertium est secretorum domini participatio/ibi:
Vos autem diri amicos: quia omnia ⁊c. Primum est
in patiētia ⁊ sustinētia malo⁹/etiā mortis ꝓ amico. Secū-
dum in operatione bonorum. Tertium est in receptione spi-
ritualium consolationū. De primo dicit Luc'.xxi.d. In pati-
entia vestra possidebitis aīas vestras. Judic'.v.a. Qui spon-
te obtulistis animas vestras periculo/bñdicite deo. Esa.xlix.
℣m aliam litterā: Sanctificate eum qui despicit aīam ꝑ ami-
co suo. Et hęc est vera amicitia. Ysi Eccl.xxij.d. A facie ami-
ci non me abscondam: etsi mala mihi euenerint ꝑ illū susti-
nebo: Ecce primū. ſ. mala pati: etiā mortem ꝓ amico. Eccl.
viij.d. Mortuo non prohibeas gratiam. Secundū est māda-
ta eius agere. Charitas em̄ nō solum patiens est ad sustinen-
dum: sed benigna ad agendū. Hoc requirit dominus/dicens:
Vos amici mei estis/si feceritis ⁊c. ſ. Joh.xiij.d. Nō di-
ligamus verbo ⁊ lingua: sed opere ⁊ veritate. Tertium est se-
creti amici participare. Prima duo pertinent ad meritū: hoc
tertiū est ꝓgustatio ꝓmij/quādo domin⁹ in oratione reue-
lat secretū suū: ⁊ dat consolationes suas. Osee.ij.c. Et ducam
eam in solitudinem: et ibi loquar ad cor eius. De hoc dicitur:
c ¶Vos autem diri amicos: quia omnia quecunq;
audiui ⁊c. Dominus enim seipsum ⁊ omnia ꝑ. i. se necessaria
reuelat. In hoc statu amicitię erat esaias/cum dicebat Esaię.
Pō.147. xliij.c. Secretum meum mihi ⁊c. Pō. Non fecit taliter om-
ni nationi: ⁊ iudicia sua ⁊c. Amos.iij.b. Non faciet dominus
verbum/nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos ꝓphe-
tas. Gen̄.xviij.c. Num celare potero abraam ⁊c. Baruch.iij.
a. Beati sumus israel: quia quę deo placent manifesta sunt no
bis. Sed maxima ingratitudo ⁊ proditio est quando aliquis
prodit secreta amici. Ita faciunt illi qui diuinas consolatiōes
in oratione recipiunt: ⁊ statim aliūs ad ostentationem ꝓdunt.
Cōtra q̄d dicit Prouer.xxv.a. Gloria dei est celare verbum.
Ideo dicebat esaias: Secretū meum mihi/ retinebo. ſ. Eccl.
xxij.d. Est concordatio ad amicum/excepto cōiurio et impio-
perio ⁊ sup̄bia et mysterij reuelatione ⁊ plaga dolosa. Pro-
uer.xv.c. Et qui reuelat mysteria ⁊ ambulat fraudulenter ⁊ di-
latat labia sua/ne cōmiscearis. Vel aliter possunt hęc tria as-
signari: vt mandatoꝝ obseruatio pertineat ad incipientes/ et
est satis de decem ꝓceptis: Consiliorum reuelatio/ad profi-
cientes: ⁊ dicantur consilia dñi que a abscondita erant in veteri
lege: que dicit dominus Matth̄.v.a. Be-
ati pauperes spū ⁊c.
Beati qui lugēt ⁊c.
Hęc em̄ secreta igno-
rabat mundus: ⁊ ad-
huc ignorant mūda-
ni. Tertium: id ē aliq
expositio/ ad ꝓfectos
et perucnientes. Et nota ꝙ circa istum locum loquit Chrys.
de amore dñi: ⁊ per contrariū de auaricia ⁊ amore mundi/di-
cens: Quia magnū quid est ⁊ inexpugnabile amor et nō ver-
bum nudū ostendam⁹: Per opera em̄ ipse christus inimicos
existentes reconciliauit: nos amici facti in amore eius: ipe in-
cepit/nos saltem sequamur ipm: in ꝓmium locum amat nos/
nos saltē in id qđ expedit nobis amemus eū: ipe inimicos exi-
stentes dilexit/ nos saltē amicū existentē amemus. Sed nos
cōtraria facimus. Propter nos em̄ blasphemat deus: ꝓter
rapinas ⁊ auaricias nostras orbem terrarum assumpsit vni-
uersus hęc egritudo auaricię ⁊ omnia
detinet animosa. Hiere.vi.c. A mino-
ri vsq; ad maiorē ⁊c. A christo redē-
pti sum⁹ ⁊ auro seruimus: christi do-
minationē ꝓfitemur/ ⁊ māmonę oīi
desiderio obedimus: ⁊ gen̄ ⁊ delecta-
tionē ⁊ naturā ⁊ leges et oīa ignora-
mus ꝓpter aurū. Si concupiscibile
aurum honorator facit: multo mag̃is
eglum. Sed dicet aliquis: deridetur
inops etiam si virtuosus fuerit. Sed
non apud homines deridetur/ꝛ apud
insensibiles ⁊ irrationales. Ideo neq;
em̄ si deriderent quidem te asini ⁊ ac-
clamarent/ colū sapiētes vero oēs lau-
darent/curarec: si rex terrenus te mu-
daret/paruā curā haberes de boibus
vilibus si te derideret. Si ē dñator⁹ te
laudat: cur cachado⁹ ⁊ canopū lauda-
tiones inānes? Jtē vsq̄ in gurgite vertimur: vsq̄ stultos ⁊
gulosos statuim⁹ nr̄os iudices ⁊ ꝓsideratores? Tales. ſ. gulo
si ⁊ stulti eos q̄ in alea ludūt ⁊ ebrios ⁊ eos q̄ vētri viuūt exa-
minare possunt: virtutē aūt et malicia neq; somno imaginari
possūt: Quō ē tales facim⁹ examinatores ꝓfut? Propterea
nūq̄ pueniem⁹ ad arcē fructis: q̄ inergtis ⁊ indoctis cōcedi-
mus nr̄a iudicare. Illi ēo nō ꝑm rōnē iꝫ ꝑm ꝓpriā indisplici-
bilitatē examināt ⁊ iudicāt. Jtē Chrys. Sapiētię ⁊ patiētię ⁊
oīs philosophię magistra nob̄ est inopia: q̄ ⁊ lazarus cū ino-
pia viuebat ⁊ coronat⁹ ē: Luc'.xvj.f. Et iacob pane solo poti
ri cupiebat: Gen̄.xxviij.d. Et ioseph in vltima inopia fact⁹ est:
sed nō solū seruus erat sed ⁊ vinctus/ ⁊ ꝓpterea magis eū ad-
miramur: ⁊ nō ita eū laudamus cū frumentū distribuebat vt
cū carcerē habitabat: non cum diadema circūferebat sed cum
catenā: non cum in throno sedebat sed cū insidias patiebat et
vendebat. Sequitur: f ¶Nō vos me elegistis/ꝑius di-
ligendo: g ¶Sed ego elegi vos: id est a culpa seruaui.

✳ Et posui vos:

Vel aliter: c ¶Sz ego elegi vos ⁊c. Prędicatores em̄ Aliter
debēt esse electi/ vt cūctos in vita trāscendāt: ⁊ positi. i. plan-
tati ⁊ firmi in aduersis vt oīa in patiētia superēt ⁊ vincāt. De
primo⁹ dicit. ſ. Reg'.x.d. Stetit saul in medio populi ⁊ altior
fuit vniuerso populo ab humero et sursum. Et ait samuel ad
omnē populū: certe videtis quē elegit dñs ꝙ nō sit similis ei
✳ in omni ꝑplo.
Jtē pōt hoc esse tbema in electione: g ¶Ego elegi vos Aliter
⁊ posui vos ⁊c. Eligitur quis per cōmunem assensum: po-
nitur per cōfirmationē. Et nota ꝙ quidam non eliguñ a do-
mino sed a seipsis: vel se ingerunt ⁊ violenter intrudūt in prę-
latio nem: qui dicūt Amos.vj.d. Numquid non in fortitudi-
ne nostra assumpsimus nobis cornua? Alij ab homine ꝓpter
cōmodū temporale. Unde Esa.iij.a. Testimentū ribi est/ꝓin
ceps esto noster. Et.ē.vj.b. Voluerūt cū rapere in regē: quia
saturauerat eos panibus. Alij eliguntur ex diabolo: vt qui ex
inuidia eliguñ vt alios expellatur: Sicut hieroboam electus
✳ fuit: ⁊ roboam

A ℣ a ¶Et posui vos: id est plātaui in me. Et seruat adhuc me-
taphorā vitis. b ¶Ut eatis: id est crescatis in virtute: sicut
dicit planta ire: id est crescere ⁊ ꝓpagines mittere. Ysi Osee
xiij.c. Jbūt rami eius vt libani. c ¶Et fructus afferatis:
vel ꝑm Chrysostomū/ feratis/in operatione. ſ. d ¶Et fru-
ctus vester manc
at/ in cęlesti retribu-
tione.
Aliter ℣ vt de synagoga iu
deorum separando.
a ¶Et posui vos/in gratiā vt in apostolatū: b ¶Ut ea-
Pō.79. tis: id est extēdamini p orbē vniuersum: ꝑm illud Pō. Extē-
dit palmites suos vsq; ad mare. c ¶Et fructū afferatis/
p conuersionē dominū. d ¶Et fructus vester maneat:
id est inde habeatis gaudium ⁊ ꝑmiū eternū. Vel ꝑm Chry-
sostomū: id est stabilis sit fides eorum quos conuertetis. q. d.
non solum dileri vos/sed etiam vbiq; terrarum benefici pal-
mitibus vestris ⁊ stabiles faciam. Cōfidite ergo/ qz si fructus
℣ vester manet/multo
Moraliter ✳ a ¶Et posui vos: id est in statu gr̄e plātaui. b ¶Ut/
sic/eatis/bene volendo: c ¶Et fructum afferatis/bene
operando: d ¶Et fructus vester maneat/ pseuerando.
Istud aūt pōt dici ꝑdicator⁹: in quo notat quales debent
esse/ ⁊ qđ debeant agere. Quales debeāt esse? quia debent esse
electi ⁊ positi siue plātati. Electi: id est separati ab omni carnali
tate ⁊ vanitate: plātati ⁊ firmati in veritate. Electi a malo: po
siti in bono: separū esse a peccato oportet qui ꝑdicat peccata
vitanda. Ysi Roma.ij.d. Qui ꝑdicas nō furandum furaris:
qui dicis nō męchandum męcharis: qui abominaris idola/sa
crilegium facis. Jtē/ Turpe est doctori cum culpa redarguit
ipm. Jtē q̄ ꝑdicat bonū faciendū/ debet ⁊ ipe facere: ⁊ in hoc
positus esse. Act'.j.a. Cepit iesus facere ⁊ docere. Esa.xlij.d.
Qui vides mīta/nōne custodies? Jtē Esa.xlviij.b. Infrgnabo
✳ te laude mea: id est
Aliter ✳ in omni populo. De secūdo habet'.j. Thessal.iij.a. Memo
moueat in tribulatiōibus istis: Ipi em̄ scitis ꝙ in hoc positi
sumus. Locus ergo iusto⁹ ē tribulatio. Eccl̄s.x.a. Locū tuum
ne dimiseris/recedēdo. ſ. ab eo: vel cādēdo in eo: sicut malus
B miles est qui deuictus ad victum mollis cadit. Sic ergo patet
quales debent esse. Quid aūt debeāt agere/subdit: b ¶Ut
eatis: scz ꝑdicando. c ¶Et fructum afferatis/p confes-
siones audiendo. d ¶Et fructus vester maneat. q. d. fa
cite vt stabilis sit fructus conuersor⁹ ꝑ eis intercedēdo. Et no
ta ꝙ dicit: eatis/in mundum. ſ. ad ꝑdicādum: sicut iacob mi-
sit filios suos in egyptum ꝓpter frumentum. Gen̄.xlij.a. Au-
diui ꝙ triticum vęnundāt in egypto: quare negligitis: descen-
dite ⁊ emite. Sicut etiam moyses misit exploratores in terrā
chanaan. Numeri.xiij.b. Confortamini ⁊ afferte nobis de fru
gibus terrę. Et nota ꝙ beniamin non iuit: quia iuuenis ⁊ ei ti
mebat a patre. Item nota ꝙ nunq̄ iuit isaac in egyptum/sed
iacob iuit: in quo notatur ꝙ ad prędicandum nō debent mit-
ti nisi maturi grate ⁊ moribus suis conuersatione. Unde ⁊ per
beniamin qui nō mittitur sed domi tenetur/significantur iuue
nes grate. Per isaac qui interpretat risus/significantur disso-
luti moribus ⁊ cōuersatione. Item nota ꝙ vnus e fratribus
in egypto retinet/alijs redeūtibus ⁊ referentibus frumentū:
ꝓ quem significant quidam prędicatores qui cōuictu seculari-
um maculant⁹ ⁊ nō reuertuntur/sicut ceteri ad cadauer ille-
Tria filiorum iacob genera. ctus n̄z redūt ad arcam. Sic ergo habes tria genera filiorum
iacob. Unus domi retinetur: alij missi fructum deferunt: qui-
dam ab egyptijs detinet. Ille qui domi retinetur/significat il
los qui officio diuino ⁊ cōtemplationi relinquuntur: illi qui
vadunt ⁊ fructum afferūt/bonos prędicatores: ille qui rema-
net in egypto prędicatores secularibus irretitos. Hi significā
ꝑ illos tres. ō. ri. mariam/marthā/ ⁊ lazarum. Per ma-
riam significant pęnitentes vel cōtemplatiui: Per martham
quę ministrat/prędicatores boni: Per lazarum infirmum vel
ligatum instictis in sepulchro carnalis voluptatis/prędicato-
res infructuosi. Dicit ergo: a ¶Posui vos: qđ ē cōtra illos
qui officio prędicatiōis se ingerunt. Hiere.xxiij.d. Ipi curre-
bant ⁊ nō misi eos. Roma.x.c. Quō prędicabunt nisi mittan
tur? Deb'.v.a. Nemo assumit sibi honorez sed q̄ vocat a deo
tanq̄ aarō. Job.xxviij.a. Numquid mittes fulgura ⁊ ibunt
⁊c. b ¶Ut eatis: qđ est cōtra illos qui in locis ꝓinquis
⁊ ciuibus vbi sunt/ prędicare volunt: nec extra ꝓcul vbi sunt
ignota hospitia: Qđ est cōtra illud Matth̄.ix.d. Circūibat
iesus ciuitates ⁊ castella. Hiere.xxxj.b. Annūciate in insulis
quę ꝓcul sunt ⁊ dicite ⁊c. c ¶Et fructum afferatis: vel
ꝑm Chrysostomum/ feratis. Quidam em̄ afferunt fructum
sed nō ferunt: q̄ deum laudant de alienis bonis. Quidam au-
tem ferunt sed nō afferunt: qui de bonis suis deum nō laudāt:
sed ꝓpriam gloriam quęrunt. Et sunt sicut pauo/omnia oua
sua ⁊ fętus suos comedit quando potest: ita faciunt qui mer-
cedem suaz statim ꝗ
runt de suis opibus.
» afferat⁹: ⁊ frūct⁹ vester māeat: Unde Matth̄.vj.a.
Amē dico vobis re-
ceperunt mercedem
suam. Debemus ergo ferre fructum opando: ⁊ alios ꝓ posse
ad pęnitentiam cōuertēdo: ⁊ fructum afferre ex omnibus lau-
dando. Ezech.j.d. Animalia ibant ⁊ reuertebant. Vel aliter.
Quidam mittunt fructum domino/sed nō afferunt: illi scilicet
qui alios saluantes detrimentuz sui faciunt. Sz ille affert fru-
ctum: q̄ se ⁊ alios saluat. Gen̄.iij.a. ℣m aliam litteram: Nōne
si recte offeras/recte autem nō diuidas/peccasti. Gen̄.xxvij.a.
Affer mihi de venatiōe tua. Qui em̄ affert/cuz re venit quam
affert. Sic docet apostolus fructum afferre. i. Timoth.iij.d.
Attende tibi ⁊ doctrinę: insta in illis: Hoc em̄ faciēs ⁊ teip̄m
saluū facies ⁊ eos q̄ te audiunt. d ¶Et fructus vester ma
neat. Cōtra illos qui fructum quem fecerunt statim amittūt
ꝓ ostentationem ⁊ gloriationē. Unde Pō. Deditē erugini fru- Pō.77.
ctus eoz ⁊ labores eoz loquste. Osee.viij.c. Comederūt alie-
ni robur eius. Item Deut'.xxviij.d. Fructus terrę tuę ⁊ om-
nes labores tuos comedet populus quem ignorao.
c ℣ fuit: ⁊ roboam expulsus.iij. Reg'.xij.c. Alij eliguñ a car- Aliter
ne: quia nepos vel cognatus. Et talis fuit abimelech: Judic'.
ix.a. Cōsiderate/quia os vestrum ⁊ caro vestra sum. Alij eli-
guntur a mundo: sicut Saul.i. Reg'.viij. dicitur ꝙ quęrebat
asinas patris sui: ⁊ electus est in regem. Ita multi dicunt: iste
bene custodiet iura ecclesię nostrę: ⁊ bene procurabit negocia
nostra: bene quęret asinas/nō animas: ⁊ nostra defendet: quia
potens est/vel nobilis/vel magnus placitator. Ni licet nō di-
recte a domino eliguntur/tamen aliquando a domino ponun-
tur: quando scilicet: cōfirmantur ab alijs bona intentiōe. Ali-
unde autem a domino eliguntur aliqui: quando ab alijs electi
bona intentione/ipam electionem habent in patientia. Sed ta
men quandoq; nō ponunt a domino: vt quando cōfirmantur
timore vel precibuz quę ꝑm deum pelus est muneribus. Sed D
quidam a domino ⁊ eliguntur ⁊ ponuntur: De quibus Pō.
Beatus quez elegisti ⁊c. Et de his dicit: a ¶Et posui vos Pō.64.
vt eatis. Nō dicit sedeatis vel saceatis: sed/ eatis. In quo
notatur labor ad quem eliguntur. c ¶Et fructum affera-
tis. In quo notatur ꝙ debet esse labor coīū fructuosus. Sap̄.
iij.d. Bonorum laborum gloriosus est fructus. d ¶Et fru-
ctus vester maneat. In quo notatur ꝙ debet esse labor p/
seuerans ⁊ assiduus. Ad laborem ergo fructuosum ⁊ cōtinuū
vocantur qui ꝓficiuntur ⁊ eliguntur a deo. Ad fructuosum:
cōtra illos qui laborant in litibus ⁊ causis/vel in lucris/vel in
peccatis. Ecclī.xviij.c. Stulto labore consumeris tu ⁊ popu-
lus iste ⁊c. Eccl̄s.x.c. Labor stultorū affliget eos. Item Eccl̄s.
vj.c. Omnis labor hominis in ore eius: ⁊ anima eius nō im-
plebitur bonis. Item ad continuum laborem vocantur: cōtra
remissos ⁊ desides: De quibus dicit Pō. Dormierunt qui Pō.75.
ascenderunt equos: id est postq̄ dignitates obtinuerunt: cum
tamen alibi dicatur: Non dormitabit nec̄ dormiet qui custo- Pō.120.
dit israel. Eccl'.xij.a. Segregare mihi paulum ⁊ barnabam in
opus ad quod assumpsi eos. In opus dicit: non in otium. Jtē
j. Timoth.iij.a. Qui episcopatum desiderat/bonum opus de-
siderat. Et dicit Gregorius in pastorali. Notandū q̄ illo tem
pore hoc dictum est/ꝙ plebibus quisquis prędicat/ primus ad
martyrū tormentum ducebatur: tunc ergo laudabile fuit epi-
scopatum quęrere/quando per hunc quēq; dubium non erat
ad supplicia grauiora peruenire. Judic'.xj.a. Veni ⁊ esto ꝓn-
ceps noster ⁊ pugna cōtra filios ammō. Ad pugnandum ēm
assumuntur nō ad paufandum. c ¶Et fructum afferatis:
animarum: nō temporalium. Osee.viij.b. In celis aranearum
erit virulus samarię. Item/ Fructum afferatis: nō auā-
tis vel colligatis: quia subditis deberent dare/ non auferre.
Sed multi sunt confessores/non pastores: cum tamen dicatur
Petro: Pasce oues meas: non tonde. j. xxi.c. Unde prelatis
nostri tempis potius debet poni in manu falx q̄ baculus pa-
storalis: quia nō merēdum sunt electi/subditos metunt. Vel/
Fructum afferatis/ bona opera faciendo. Sed multi sunt
qui nec alios facere permittunt bona. Matth̄.xxiij.b. Nec in-
gratis nec alios intrare permittitis. b ¶Et fructus vester
maneat: cōtra quosdam/ qui in primo anno prelatiōis boni
✳ sunt ⁊ feructes

Universidad de Deusto
Biblio

E S vester manet/multo magis vos. a ¶Ut qcūcunq petieritis ꝛc.q.d.dico vt fructū afferatis: vt sic merito operum ꝛ laborum exaudiamini. Et hoc est: Ut qcūcunq petieritis patrē: apud quem principiū auctoritas: b ¶In noie meo. Hoc dicit/ne credat in filio minoritas. c ¶Det vobis: vel

ꝑm Chrysostomum/

dem vob. Ūn dicit Chryp. Eius qui petitur est facere vl dare: si ē petitur pater/ ēliter filius dat vel facit: Respōdemus: vt discas quoniā nō minor filius ſz equalis. Et habetur simile. s. xiiij. b. Quodcūq petieritis patrē in noie meo hoc faciā. Et nota ꝙ per multa ostēdit dns amorem suū ad eos. Primo in patiendo ꝓ eis que patiebatur tunc/ibi: Maiorem hac dilectionem ꝛc. Secūdo in dicēdo secreta patris/ibi: Omia quecūq audiui ꝛc. Tertio in ꝑcurrendo ad amicitiam/ibi: Nō vos me elegistis ꝛc. Quarto in largiendo eis magna bona ꝛ cōferendo fructum eorum ꝛ ꝓpagando/ibi: Posui vos vt eatis ꝛ fructum ꝛc. Quinto in exaudiendo eorum ꝑces ꝛ desideria/ ibi: Ut qcūcunq petieritis ꝛc. Ostensa ē sua dilectione ꝛ modi diligendi nos/exigit nostram/dicens:

a vt qcūcunq petieritis patrē
b in noie meo det vobis. Hec
c mando vobis vt diligatis
e inuicem. Si mundus vos
f odit/scitote qūia me priorē
g vobis odio habuit. Si dē
mundo fuissetis/ mundus qđ
b suū erat diligeret. Quia vo
i de mundo non estis: sed ego

d ¶Hec mando vobis vt diligatis inuicem: sicut oste/ di vobis me diligere vos. Chrysostomus ponit hanc litterā: hec locutus sum vobis vt ametis vos inuicem. q.d. hec que dico vobis ꝙ. l. aīam meam pono ꝓ vobis: ꝛ ꝙ ad vos primus cucurri/ ꝛ alia signa dilectionis: non dico exprobrando/sed magis vt in dilectionem vos inducam. e ¶Si mundus vos odit ꝛc. Augustinus. Cur ergo se membrum supra verticē extollit? Reculas esse in corpore si non vis odiū mūdi sustinere cum capite. Vel/Si mundus vos odit ꝛc. q.d. dico vt diligatis inuicem: ētiā inimicos diligite ꝛ sufferte: scientes/quia et ego mundū dilexi a quo tamen odia sustinui. Et hoc est: Si mundus ꝛc. Vel aliter. Prius monuit eos vt se diligerēt: hic monet vt inimicos lętanter exemplo suo tolerent. Vel sic. Prius monuit eos ad dilectionē: sed qz charitas patiens est ꝛ benigna: ideo monet eos hic ad patientiam. Chryp. Prius ad dilectionē induxit: deinde quia ꝑsecutionē pati a multis ꝛ exprobrari difficile erat ꝛ sufficiēs vt animam excelsam humiliaret: ꝛ pauci existētes turbabant plebis tātę/ debentes filiū suscipere/ pliniens ꝛ resuscitās aīas eorū/dicit:

1. Cor. 13. b.

Si mūdus vos odit/scitote: id ē recogitate: f ¶Quia me priorē vobis odio habuit. q.d. nō oportet dolere sed lętari de hoc ꝙ odiunt vos iudei: qz g hoc cōicatis passionib⁹, Et est argumentū amoris. s. ꝙ me amatis ꝛ amo vos: ꝛ econtrario dolere vos oportebit si diligere amini a mundo: quia hoc esset signū amoris ꝛ cōformitas mundi. Ūn subdit: g ¶Si de mūdo fuissetis: mūdus/vtiq; qđ suū erat. i. sibi consonū/diligeret: qz simile applaudet suo simili ꝛ diligit. Itaq; si diligeremini a mūdo p interiora offerretis signū ꝛ oīsionē: diligeret/ falsa dilectiōe q se falso diligit: ſz vere odit/qz odit naturā/diligit vitiū. Sile. s. vij. a. Nō pōt vos odisse mūdus mę aūt odit: quia ego testimoniū ꝓhibeo de illo: b ¶Quia vo de mūdo nō estis. i. nō estis mūdanis in malicia cōformes. i ¶Sz ego elegi vos/ grat⁹ seperaui: k ¶De mūdo: de q aliqn fuistis. l ¶Propterea odit vos mūdus. q.d. iusticia vestra est mūdani odij causa. m ¶Hemētote sermonis mei. Aug⁹. Quia exēplo sui q alius melioꝛ nō est monuit ad ferēda odia mūdi: subdit ꝛe eū in hoc debēat imitari: qz. s. ipse est dns/illi serui: ideo cōmemorat qđ a principio sermonis eius dixerat/dicens: Hemētote sermonis mei qz ego dixi vobis. s. xiij. b. Et sicut tunc dixi inuitādo ad humilitatē: ita ꝛ mō dico inuitādo ad sustinēdā persecutionē. Et qs est ille sermo? Ecce/ Nō est seruus ꝛc. Vl/ Sermonis mei/illius. s. iupioris: scitote qz me priorē odio habuit. Et subdit causaz: qz/ n ¶Nō est seruus maioꝛ dño suo. Et ita/si me/dñm/ꝑsecuti sunt: ꝛ vos/seruos/persequent: in qbus etiā me ꝑsequunt. Chryp. Ostēdit eos zelotes sui. i. imitatores maxime esse in h: Quia enim fuit christus in carne/ꝓtiū habuerūt ad eum iudei: qz ꝙ translatus est ad eos/rursus venit bellum tanq̄ ad hęredes ꝛ imitatores eius.

Et nō solū ꝑsequent sactis/ſz ꝛ insidiabunt verbis: Ūn ſḡ dit: p ¶Si sermonē meū/qui sum magister: q ¶Seruauerunt. i. obseruauerunt/ vt. s. caperent me in sermone. r ¶Et vestrum seruabūt: q estis discipuli. i. obseruabūt: ꝑm illū. Pś. Obseruabit peccator iustū. Hoc em de christo dicitur/ Marc'. iiij. a. ꝛ Luc'. xiiij. a. Et illi obseruabāt eū. Et subdit aliā cōsolationem/ dicēs: s ¶Sz hęc omia/ odia: scz cotidiū: per/ secutionē facto qz: obseruationē verboꝝ.

Pś. 36.

Watth. 10. a. Luc'. 6. f.

f elegi vos de mūdo: ꝓpterea odit vos mundus.
m Mementote sermonis mei
n quem ego dixi vobis: Nō
est seruꝰ maioꝛ domino suo:
Si mē persecuti sūt/ꝛ vos
p persequentur. Si sermonē
q meum seruauerunt/ ꝛ vestrū
s seruabunt. Sed hec omnia

Doralitter

¶Facit vobis ✕ te laude mea: id ē ꝓdicationē/ne intereas: id ē ne facias oppositū eī qđ ꝓdicas. Job. xxix. c. Circumdabis collo eius hinnitū: id ē ꝓdicationē

Ś. 13. b.

ḡ ligat hoīem. Prou. vj. a. Illa ḡat⁹ eos vbis ozis tui. Roma. x. d. Mihil audeo loq eoꝝ q̄ ḡ me nō efficit christus.

Aliter

Ꝛ sunt ꝛ feruētes ꝛ sollicati circa gregē suū: sed in secūdo tepescūt: in tertio iūt oīno tepidi facti sunt: Et tūc inuadit diabolus gregem. Daniel. j. a. Anno tertio ioachim regis iude venit nabuchodonosoꝛ rex babylonis in hierusalem et obsidit eam. a ¶Ut qcūcunq petieritis patrem in noie meo det vobis. Qui fructuosius esset in operibus exaudiretur defacili in oratiōnibus. Jaco. iiij. a. Petitis ꝛ non accipitis/eo ꝙ male petatis: vt in concupiscentijs vestris insumatis. Et require. s. eo. a. de hoc: Ex māseritis in me ꝛ ꝩba mea in vobis manserint: quodcūq voluerit is petetis ꝛ fiet vobis. b ¶Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Chryp. Cuius gratia: vbi amorē ita extollit: qm̄ in h̄ est ostēsio discipuloꝝ: hoc est qđ applaudit virtuti. Propterea ꝛ paulus tot de eo. i. de amore ait. j. Cor'. xiij. tanq̄ discipulus eritens naturalis christi ꝛ experiētia ipse is accipiēs. Sequit: c ¶Si mūdus vos odit/scitote qz me priorē vobis odio habuit. Nota ꝙ mali odiunt bonos multis de causis. Prima: qz sunt eis dissimiles. Sap. ij. c. Dissilis est alijs vita illi⁹ ꝛ immutate sunt vię ei⁹. Econtrario em̄ simile diligit sibi sile. Eccl. xiij. c. Omne animal diligit sibi sile: sic ꝛ vois hō ꝓximū sibi. Et. xxvij. b. Volatilia ad similia aggregant. Et hęc causa notat/ibi: g ¶Si de mūdo essetis ꝛc. i. siles mūdanis. Secūda causa ē: qz odiūt deū eoꝝ. s'ic hęc causa notat/ibi: Et hęc oia faciēt vobis ꝓpter nomē meum. Et/ibi: Ade priore vobis odio habuit. ij. Reg'. iij. a. Facta est longa cōcertatio inter domū dauid ꝛ domū saul. i. inter familiā dei ꝛ familiā mūdi. Tertia causa est: qz corripiunt ab eis. Unde Amos. v. c. Odio habuerūt corripientē. Prouer. xv. b. Non amat pestilēs q̄ se corripit. Tullius. Obsequiū amicos odiū inimicos parit. Quarta causa est: qz mūdus videt se deseri et despici a bonis: ꝛ ideo indignant cōtra eos. Phil. iij. b. Oia arbitratus sum vt stercora. Pś. Diuitię si affluant nolite cor apponere. Et hęc causa notat/ibi: Quia vo de mūdo nō estis. Nō sunt em̄ de mūdo sz mundū despicientes relinquēt. Itē qui mundū dicūt esse illusorem ꝛ ꝓfligiatorē. s. Cor'. vij. f. Preterit figura mundi huius. Et. j. Joh. ij. c. Transit mundus ꝛ cōcupiscētia eius. Prestigiose ergo ꝓtēdit mūdus stabilitatē. Itē quia mundū offendūt ꝓditorē. Ūn Luc'. xxij. c. Juda osculo filiū hominis ꝓdis? Ō est qñ mūdus amplectit aliquē ꝓmouēdo ad honorē. Ō significat. ij. Reg'. xx. c. Joab interfecit amasam osculando. Itē/quia ostendūt esse mendacē in ꝓmissis. Prouer. xxv. b. Nubes ꝛ ventus ꝛ pluuię nō sequētes/vir glorios⁹ ꝛ ꝓmissa nō cōplens. Propter hoc igit sicut canes domestici extraneos dilacerāt: sic mūdus bonos. Phil. iij. a. Videte canes/videte cōcisionē. Wali em̄ sunt domestici mūdi: boni aūt pegrini. Ūn Pś. Aduena ego sum apud te ꝛ pegrin⁹. Sequit: n ¶Nō est seruus maioꝛ dño suo. i. nō decet mębriū esse delicatū sub capite ꝙnato: o ¶Si me ꝑsecuti sūt ꝛc. si sermonē meū seruauerūt ꝛc. Hoc ē qđ dr. ij. Reg'. x. a. Tulit anō ꝓuos dauid rasitq; dimidiā partē barbę eoꝝ: ꝛ ꝓcidit vestes eoꝝ mediās vsq; ad nates ꝛ dimisit eos. Unon q̄ interstat ꝛratis iniquus. i. mūdus radit dimidiā partē bonoꝝ: qz capit eos i ꝩbis. Testimenta eoꝝ scindit: qz ꝑsequit eos i fact/ expoliās. s. eos reb⁹ suis.

Pś. 61.

Pś. 38.

Wali bonos odiunt multi de causis

s ¶Sed hec oia ꝓdicta. s. odia cordiū: ꝑsecutiones ꝩboꝝ.

✕ Facient vobis

A S ā ¶Faciēt vobis ꝓpter nomen meū. i. ꝓpter odiū nois mei. q.d. me in vobis odibūt/ ꝛ ꝑsequent sermonē vestrū: quia meus ē ꝓmenēt ꝛ obseruabūt. Ūto igit miseriores q̄ ꝓpter hoc nomē ista faciūt: ḡto beatiores q̄ ꝓpter hoc nomē ista patiunt: Sicut alibi ipe dicit/ Matth. v. a. Beati q̄ ꝑsecutionem patiunt ꝓpē iusticiā.

Scōm hoc sic exponitur: Facient vobis ꝓpter nomen meum. i. ꝓpter amorem nois mei. i. qz me amatis: ideo vos ꝑsequētur. Sz quare odiunt ipi nomē tuū: vl quare non amāte? Ecce/

a faciēt vobis ꝓpter nomen
b meum: qūia nesciunt eū qui
c misit me. Si nō venissem ꝛ
d lōcutus fuissem eis/pēcca-
f tum non haberēt. Nūnc aūt

b ¶Quia nesciunt eum qui misit me. i. non credunt me missum a patre: nec habēt veraz fidē de patre: quia si haberēt/ filiū nō odirēt. Et hoc dicit in ꝙsolatione discipuloꝝ: q̄ nō solum filius/ſz ꝛ pater cōtumelijs patit cū eis. Hec solum filio ſz ꝛ patri iniurianē iudei: vnī ꝛ venia eos ꝛ excusatiōe ꝓtuās/ subdit etiam aliā mitigationē/dicēs: c ¶Si nō venissem ꝛc. quasi carēt venia ꝛ excusatiōe: quia sciēter ꝑsequent veritatē in vobis. Vel sic cōtinua: Misit me/dico: ſz si non venissem ꝛc. Vel sic. Dixerat generaliter: Odit vos mundus. Itē vos ꝑsequent: ſz nē specificauerat de ir deis: ideo specialiter ꝙ determinat iudęos ad qs missus est ipe christus/dicens: Si non venissem/ carnē assūmēdo: d ¶Et locutus fuissem eis: docēdo/tā signis q̄ verbis ꝛ dōctrina. e ¶Peccatum nō haberēt. Nō ꝙ nō haberēt pcm̄ anteq̄ veniret: ſz peccatū dicit antonomastice illud pctm̄ ꝙ nō crediderunt in christū. Vel/peccatū/tm̄. f ¶Nunc aūtē/qz veni ꝛ locut⁹ sum eis: g ¶Excusationem nō habēt de peccato suo/ infidelitatis. Et nota ꝙ multis modis ꝙsolat discipulos contra odia ꝛ ꝑsecutiones mūdi. Primo exemplo sui/ibi: Scitote quia priorem me odio habuit. Secūdo: qz signū ē inimicis diligi a mūdo/ibi: Si de mundo fuissetis ꝛc. Tertio: qz signū est virtutis odiri ab eo/ibi: Quia vero de mūdo nō estis ꝛc. Quarto: qz de iure pati debet seruus cū ꝛōe/ibi:

B Nō est seruus maioꝛ dño suo. Quinto: qz amore sui patiunt/ibi: Propter nomen meum. Sexto: qz etiā in boc iniuriant patri/ibi: Quia nesciunt eū qui misit me. Septimo: qz venia carēt ꝛ excusatiōe/ibi: Si nō venissem ꝛc. Nō em̄ parua erat ꝙsolatio ꝙsonare eoꝝ supplicijs: vt dicit Chrysostomus. Ūn adhuc subdit: h ¶Qui me odit et patrē meū odit. Ne em̄ dicerēt: licet nō credāt in te nec diligāt: tn credūt ꝛ diligūt patrē: ꝛ ideo excusabiles sunt: ꝛelātes em̄ patrē te ꝑsequūt: ideo desinūes eoꝝ excusationē/dicit: Qui me odit/ sicut iudei: i ¶Et patrem meum odit. i. ad modum odiētis se habet. i. eū offendit q̄ me offendit. Ūn inexcusabiles sunt: quia ꝛ me ꝛ in me patrem offendunt. Et adhuc ostendit ꝙ ex malicia eum oderunt: quia nō solum verba dixit ſz opera fecit que nemo alius fecit. Unde dicit: k ¶Si opera nō fecissem in eis. Glo. Nō inter eos vel cōtra eis ſz in eis: quia eos sanauit/ ꝙ ꝩbus debuerāt eū amare/nō odisse. l ¶Que nemo alius fecit: vt ꝙ pauit tot milia de panibus pauc⁹: supra. vj. b. ꝙ sup aquas iuit/ ꝛ petrum ire fecit: Watth. xiiij. c. ꝛ alia huiusmodi q̄ ꝓpia auctoritate fecit. m ¶Peccatū non haberēt: illud magnū infidelitatis ē. Chrysostomus. Destruit excusationē eoꝝ: a sermonibus em̄ tribuit doctrinā: Et num ꝛ sic locutus est homo. s. vij. g. Adiecit ꝛ eam que est

Doralitter

✕ ab opibus ꝑm habent Luc'. vj. d. Beati eritis cū vos oderint oēs hoies: ꝛ cū segauerint vos ꝛ exprobrauerint ꝛ eiecerint ne. nē vestrum tanq̄ malū. ꝓpter filiū hois. Sile Watth. v. a. j. Pet. iiij. d. Nemo vestrū patiat q̄si homicida aut fur aut maledicus aut alienoꝝ cōcupitor: si aūt vt christianus nō erubescat. Item in eodē. c. Si exprobramini in noie christi/ beati eritis: qm̄ qđ est honoris glię ꝛ virtutis dei: ꝛ q̄ est el⁹ spūs sup vos requiescet. b ¶Quia nesciunt eū qui misit me/patrē. In hoc ē ꝙsolatio iustoꝝ q̄ ꝓpter filiū ꝛ patrē patiunt: nā bona causa iducit ꝓstantiā. Ūn Chrysostomus. Sufficiēs erat erigere eos ꝛ ꝓfortari causa eoꝝ q̄ in ipsos fiebāt: ꝓpterea eā sępe reuoluit/ dicēs: Nō cognouerūt me: ꝛ qm̄ ꝓpter me faciēt: ꝛ ꝓpter nomē meū ꝛ ꝓpter patrē. Et postea subdit: Hec/ꝛ nos in cēptationibus reuoluamus cū a pniciosis aliq̄ patimur hoibus/ad ꝙncipē nostrū respicientes ꝛ ꝑfūmatorē fidei: Heb. xij. a. Et cō sideremus qm̄ a malis hoibus ꝛ qm̄ ꝓpter virtutē/ꝛ qm̄ ꝓpē

eū patimur: si hec cogitauerimus/ois facilia erūt ꝛ portabilia. Si em̄ ꝙ amabilibus q̄s patiēs etiā gliat: ꝓpē deū li q̄s patiat q̄d/ quē suscipiet sensum? Nullū. i. malo. Si em̄ ipe christus rē exprobrabilissimā videlicet crucē gloriā vocabat: multo magis nos ita disponi oportet. Ūn Gal. vj. d. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi ꝛc. Roma. v. a. Non solū astē ſz ꝛ gliamur in tribulatiōib⁹. Eccl. xliij. d. Magna gliabit seq̄ dñm. Itē Chrysostomus. Cū q̄d patimur indelectabile/nō laborē/ ſz ꝛ cozonam oportet cogitare. Si

c excusationē nō habēt de pec
h cato suo. Qui me odit et pa-
k trem meū odit. Si opēra nō
l fecissem in eis que nemo ali-
m us fecit/pēcatū ñ haberēt:

ent negociatoꝛes/ ō solū pelagus ſz ꝛ lucra reputāt: sic ꝛ nos cęli in tribulatiōe: si onerosū fuerit inopibus dare: traduc mētē ad messem ex semine: si dura videt tibi ꝺus/opponas eius vultui, ꝓmissoꝛ magnitudinē. Itē Chrysostomus. Qualiē nō incōueniēs ē nos q̄dē ad mēsas sedere ridētes ꝛ voluptātes: pauper ho ꝓ biuia transeūtes audire vlulātes: neq; nos ꝙuertere ad eoꝝ vlulatū/ſz ꝛ grauari ꝛ indignari cōtra eos ꝛ decꝛatores vocare: q̄d dicis o hō ꝓpter panē vnū q̄s deceptionez complicat? Utiq; ait: Propter hoc ergo maxime miſericoꝛdiā ꝑsequat: ꝛ ab hac necessitate eripiat. Si vero nō vis dare salutē ne cōuitieris: si non vis soluere eius naufragiū/ne impellas in baratrū: excogita ꝙ cū expulerī inopē/ qualis erit tibi deus. Qua em̄ mēsura mēsuraueritis remetiet vobis: Luc'. vj. f. Excogita ēliter pauꝑ cōtritus abiit/ inferius incuratus lugens cū inopia etiā tuo cōuitio pcussus. Si em̄ etiā medicare maledictionē vos ponitis/ petentē elemosynā nō suscipe/ ꝛ ꝓtumeliā suscipientē abire: intuere q̄am tempestatē ꝛ dolorē facit vsq;quo ferijs assimilari sumus: ꝛ naturā ipam ꝓpter auariciā ignoramus. Excogita die illam qñ ꝙsentabimur ante tribunal christi: ꝛ cū depcabimur miſericoꝛdiā: qñ ꝛ in medium ducens pauper suos christus dicet ad nos: quoniā ꝓpter panē vnum ꝛ obolum vnum tātam in animabus ipoꝝ pauꝑ feciſtis angustiam ꝛ fluctuationem. Ūn Chrysostomus. Sufficiēs erat erigere eos ꝛ ꝓfortari causa eoꝝ q̄ in ipsos fiebāt: ꝓpterea eā sępe reuoluit/ dicēs: Nō cognouerūt me: ꝛ qm̄ ꝓpter me faciēt: ꝛ ꝓpter nomē meū ꝛ ꝓpter patrē. Et postea subdit: Hec/ꝛ nos in cēptationibus reuoluamus cū a pniciosis aliq̄ patimur hoibus/ad ꝙncipē nostrū respicientes ꝛ ꝑfūmatorē fidei: Heb. xij. a. Et cō sideremus qm̄ a malis hoibus ꝛ qm̄ ꝓpter virtutē/ꝛ qm̄ ꝓpē

D

✕ Quia odio habuerūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

E Deut.xviii.d. Si ta-
cita cogitatiõe respõderis: quõ possis in-
telligere ꝺ̃n̄ qõ non est locutus dñs: hoc habebis signũ. Oõ
Matth.9.d. in noĩe dñi ille ꝓpha ꝑdixerit ⁊ nõ cuene-
rit: hoc dñs non est locutus.

illa opa: b ¶Et/tñ/ veritatẽ ḡ est cadẽ in
Cõfirmat aũt qõ di- cõs: c ¶Sz vt im-
rat ꝓ scripturas/di- pleat sermo. Et po-
nitur li/vt/ ꝓsecutiue
siue euẽt⁹. d ¶Qui
i lege eoꝝ scptus
est...in lege eis data:
vel: id ẽ in psalmis.
e ¶Quia odio ha
buerũt me gratis:
id est sine culpa mea:
vel sine causa: vl sine
vtilitate sua. Aug⁹.
Gratis odit: q̃ nullũ
ex odio cõmodũ ꝑrit
vel incõmodũ fugit.
Sic impij oderũt christum. Sic iusti diligũt gratis: nõ ꝓpter
aliud ꝭ ꝓpter ipm. Chrys. dixit causam odij. l. nequitiã eoꝝ.
Sz neq; in hoc stat: ꝭ et ꝓphetã inducit hoc idẽ antiqtus re-
sonantẽ ⁊ dicentẽ: quoniã. l. oderũt me gratis. Sic ⁊ Paulus
facit/Roma.xi. Multis eñ admirãtibus ꝑre iudgi nõ credi-
derũt: ꝓphetas inducit ꝑdicẽteo antiquitus ⁊ causam ostẽdẽ-
tes/qñ nequitia eoꝝ et despectio infidelitatis fuit eis causa.
Seqnit: f ¶Cũ aũt venerit paracletus quẽ ego ẽ. Chrys. Potera-
rat dicere discipuli: si sermonẽ tuũ seruauerũt et
nostrũ seruabunt/ vt tu dicis: si te ꝓsecuti sũt ⁊ nos ꝓsequent:
si signa viderũt in te quę nullus fecit: si ꝺ̃n audierũt ꝙ nullus
dixit ⁊ nihil ꝓfecerũt: si patrẽ tuũ oderũt ⁊ te cũ illo: q̃liter igit
nos immittis ad eos: q̃liter nos side digni erim⁹: qualiter at-
tendẽt nobis ꝙ eiusdẽ sunt tribus ⁊ generis nobiscũ? Ut igit
nõ hęc cogitãtes turbent/ vide quã inducit ꝓsolationẽ: cũ ve-
nerit paracletus quẽ ego ẽ. q.d. ille dign⁹ fide testis erit:
ideo vocat eũ spiritũ veritatis/ nõ spiritũsanctũ. Ideo etiam
dicit: qui a patre ꝓcedit: q̃si ꝙ oia certissime nouit sicut ipe
discat quoniã nouit vñ venio ⁊ ꝙ vado. Et nota ꝺ̃a singula:
f ¶Cũ aũt venerit/sponte vt de⁹: nõ credat minor/quia
missus. g ¶Paracletus. i. ꝓsolator. Hoc dicit/vt sit fidu-
cia ꝓsolationis/vel aduocatus: vt sciãt ꝙ vincẽt in causa ꝺ̃ iu-
deos. h ¶Quẽ ego mittam vobis. Ecce q̃ filius mittit
spm̃sanctũ sicut pater. Ũñ etiã ꝺ̃ spũs filij. Gal.iiii.a. Misit
deꝰ spiritũ filij sui in corda vestra ẽ. Item. j. Pet. iii. c. Qui
est eius spũs sup vos reqescet. Itẽ Roma. viii. b. Si q̃s spm̃
christi nõ habet/hic nõ est eius. i ¶A patre. Filius ꝺ̃ mit-
tere a patre a q̃ habet ⁊ esse. Chrys. nõ habet/a patre: ⁊ patri: ⁊ patre:
Ecce nõ adhuc pater solus: ꝭ ⁊ filius est q̃ mittit spm̃sanctũ.
k ¶Spm̃ veritatis. Hoc dicit vt sit fiducia ꝑdicationis.
Vel/veritatis: contra vmbras legales. Vel/veritatis: q̃i
nõ vos ⁊ccipiet. l ¶Qui a patre ꝓcedit: Ecce q̃ ⁊ pater
mittit. m ¶Ille testimoniũ phibebit de me. q.d. cadẽ
dicere vobis ꝙ ego. Per qõ patet q̃ nõ dico hęc blandiẽs vo-
bis: vel ꝓ̃ gra vestra. Ille aũt erit fide dignus: q̃ spũs veri-
tatis ⁊ a patre ꝓcedet ⁊ ita non falles. Itẽ/testimoniũ phi-
bebit de me: nõ solũ apud vos/ꝭ apd iudeos: siue ꝑtra eos
manifestatione signoꝝ ḡ in aduẽtu spũsancti facietis in noĩe
meo. Ũñ subdit: n ¶Et vos/apli per eũ illustrati ⁊ confor-
tatꝰ. o ¶Testimoniũ phibebitis/de me: qõ mõ non au-
deretis. Esa. xlii. b. Vere vos testes mei dicit dñs. Et bñ po-
teritis testimoniũ phibere de me: q̃ audistis meã doctrinã et
vidistis vitam: p ¶Quia ab initio/mee ꝓdicationis:
q ¶Adecũ eritis. Chrys. q.d. vos habebitis credulitatem ⁊
fide digni eritis/⁊ ꝑ aduentũ spũs/ et q̃ mecũ ⁊sorati eritis: q̃
nõ ab alijs ꝭ a meipo audistis. Ex hoc eñ ⁊ ipsi discipuli cer-
tificãt ⁊ cõfirmant sermonẽ suũ dicẽtes: Qui mãducauim⁹ et
bibimus cũ illo: sicut dicit Petrus Act. x. f. Dedit eum ma-

ꝭ ab operib⁹ ꝑm legẽ moysi: Deut.
xviii. Qui ab illo q̃ hoc facit ⁊ dicit ꝙ
suaderi vniuersos iussit/ cũ ad pietatẽ
ducat et miracula tribuat maxima: et
non simpliciter signa: ꝭ q̃ nullus alius
fecit. Et de ꝺ̃ etiã ipi fuerunt testes/di-
cẽtes: Munꝺ̃ sic apparuit in ysrael. Et
itẽ/A seculo nõ ẽ auditũ vt q̃s aperue-
rit oculos ceci nati. ix. f. Itẽ de laza-
ro. xi. f. Et mirificationis modus no-
uus est. a ¶Nũc aũt ⁊ viderunt/
oderũt me ⁊ patrẽ meũ: q̃ ipugnant
me ⁊ patre: vl in q̃ offendit pater ⁊ filꝰ.

b Nunc aũt et viderũt ⁊t ode-
c runt ⁊ me ⁊ patrẽ meũ. Sed
d vt impleatur sermo q̃m in le-
e ge eoꝝ scriptus est: q̃ia
odio habuerunt me gratis.
f Cũm aũt venerit ꝑacle-
p tus q̃m ego mittã vobis ą
f patre spiritum veritatis q̃i
m a patre ꝓcedit: ille testimo-
n niũ phibebit de me. Et vos

ꝑ testimoniũ phibebitis: q̃ia
q ab initio mecum estis.
r Ec locu- Ca. XVI
s b tus sum vob vt non
scãdalizemini. Absq;
t synagogis faciẽt vos. Sed
v venit hora vt omnis qui in-
terficit vos arbitretur obse-
quium se ꝓstare deo. Et
ꝝ hęc facient vobis: quia non

nifestum fieri non omni pplo: sed testibus ꝺ̃ordinatis a deo/
nobis qui manducauimus ⁊ bibimus cũ illo. Itẽ Act. iii. d.
Nõ possum⁹ ḡ audiuim⁹ ⁊ vidim⁹ nõ loqui. Itẽ. j. Joh. j. a.
Quod fuit ab initio qõ audiuim⁹ qõ vidim⁹ oculis nostris:
quod perspeximus et manus nostrę contrectauerunt ẽ. Itẽ
Lucas in ꝓlogo: Sicut tradiderũt nobis qui ab initio ipsi
viderũt et ministri fuerunt sermonis.
✻ c ¶Quia odio habuerũt me gratis. i. sine causa: q̃
in nullo possunt cõqueri de ꝙ̃. Esa. v. b. Quid ẽ q̃ amplius
debui facere ẽ. f ¶Cũ aũt venerit paracletꝰ quẽ ego
mittã vob a pfe ẽ. Hic notant q̃dã in aduẽtu spũsancti.
Venit eñ ad cõsolandũ: ideo ꝺ̃ paracletus. Venit etiã ad
docendũ: ideo dicit/spũs veritatis.

Horaliter

Venit etiã ad phibẽdũ
de filio dei testimoni
um: ideo dicit/isse te-
stimoniũ phibe-
bit de me. Cõsolat
aũt nos in tribulati-
onib⁹ nobis assisten-
do. Ũñ Ps. Cũ ipso
sum in tribulatione.
Esa. xlii. a. Cũ trãsi-
eris ꝙ aq̃s tecum ero
ẽ. Item cũ ambula-
ueris in igne nõ com
bureris. Per aquã ⁊
ignẽ intelligit ẽptա-
tio ꝓsperitatis ⁊ ad-
uersitatꝫ. Itẽ. ii. xlii.
b. Et ego rogabo pa
trẽ ⁊ aliũ paracletũ dabit vob: vt maneat vobiscũ in ęternũ.
Et postea. Apud vos manebit: et in vobis erit. Itẽ cõsolat
in tribulationib⁹ refrigeriũ ꝓstãs. Dan. iii. c. Fecit medium
fornacis q̃si ventũ roris flantẽ. Itẽ mẽtẽ dulcedine eglesti ine-
briãdo. Eccl. xxiii. c. Spũs meꝰ sup mel dulce. Itẽ ipas tribu
lationes dulcedine respergẽdo. Deut. xxxii. c. Inundatiões
maris q̃si lac suget. Itẽ vtilitatẽ ipsarũ tribulationũ interius
ostẽdẽdo: sicut ille q̃ dicebat: Si ꝺ̃urgat aduersus me ꝓliũ/in
ꝺ̃ ego ꝓperabo. ꝺ. ec. a. Purga⁹ it cũ vt fructũ plus afferat.
Itẽ audaciã ⁊ fortitudinẽ ꝺ̃bendo. Job. xxxix. c. Munꝺ̃ ꝺ̃bi-
bis equo fortitudinẽ: aut circũdabis collo eiꝰ hinnitum?

Ps.29.

Ec locutus sum vobis ẽ. Expo. La. XVI
b In prima parte capituli dicit dñs q̃ hęc q̃ dixerat sit
locutus in ꝓsolationẽ malox ḡ instãt: ⁊ ponit rõnem
ḡre nõ añ dixerit eis. Scõo adhuc intẽdẽs eoꝝ ꝓsolationi/di
cit q̃ expedit eis vt vadat: ⁊ ꝓpter rõnes ḡre expediat: quia
mittet q̃ arguat mũdũ ꝑ eis/q̃ ꝓsolet eos ⁊ instruat/q̃ futura
dicat ⁊ clara miracla agat/ibi: Sz ego veritatẽ dico vo/bis ẽ. Tertio post ꝓsolatoria redit ad tristia q̃ obscure dic-
ta nõ ꝛtelligũt: ꝭ eis aperit ꝑ exẽplũ mũdanũ/ibi: Modicũ
⁊iã nõ videbitis me ẽ. Quarto ꝓmittit eis q̃ eraudient
in oĩbus/ibi: Si q̃d petieritis ẽ. Quinto dicit se occulte
⁊ in ꝓuerbijs fuisse locutũ: sed postea palã loquer̃: ⁊ ostendit
amorẽ patris ad eos/ibi: Hęc in ꝓuerbijs ẽ. Sexto cõso-
lati discipuli ꝑ ꝺ̃icta exultãt in fide ei⁹ ⁊ sermones ei⁹ cõmẽ-
dãt: q̃bus dñs ecõtra oñdet dispõnẽ eoꝝ futurã/ibi: Dicũt
ei discipuli eius: Ecce nũc palã loqris ẽ. Dicit ergo:
r ¶Hęc locutus ẽ. Postq̃ exẽplo suo docuit, ferre odia
in q̃ sciũt q̃d debeãt facere/ꝭ nõ possunt: postq̃ ꝓmisit etiam
spm̃ q̃ poterunt resistere/addit: Hęc locutus sum vobis/
de odio mei: q̃ est exemplũ ⁊ de spũsancto q̃ ẽ firmamentũ.
s ¶Ut nõ scãdalizemini. i. vt charitate diffusa i cordib⁹
vestris ꝑ spiritũsctm̃ sit vobis multa pax ⁊ nõ scandalũ i his
q̃ patiemini a iudeis. Et ꝺ̃dit q̃; t ¶Absq; synagogis
faciẽt vos. i. extra synagogas. Chrys. Jã eñ cõpsueratꝫ
si q̃s eũ confiteret̃ christũ/absq; synagogis fieret. ꝺ. ix. c. Jam
eñ cõspirauerãt iudei ẽ. Et non solũ hoc faciẽt: v ¶Sed
venit hora vt/etiã/ois q̃ interficit vos arbitret̃ obse/
quiũ se ꝓstare deo. q.d. vestrã occisionẽ opinabuntur rem
piã ⁊ deo placentẽ. Deinde ꝓsolationẽ inducit: x ¶Et hęc
faciẽt vobis: q̃ nõ nouerũt patrẽ neq; me/ filiũ. q.d.
sufficit vobis in cõsolationẽ, ꝙ me ⁊ patrẽ hęc pati: ꝓpter
me eñ ⁊ patrẽ q̃s ignorãt vos ꝓsequent. Sile Matth. v. a.
Beati estis cum maledixerint vobis homines ⁊ ꝓsecuti vos
fuerint: ⁊ dixerint oñe malũ aduersus vos mentiẽtes ꝓpter
nomen meũ: gaudete ⁊ exultate ẽ. Hęc faciẽt/eñ/vobis:
q̃ non nouerũt ẽ, quasi ex stulta ignorãtia hoc faciẽt. Et
hoc dicit vt minꝰ lędat eos ꝓsecutio illata ab eis ignorãtib⁹.
✻ Sed hęc locutus

b

A ✻ a ¶Sz hęc locutus sũ vob/vt cũ venerit hora eoꝝ/
malox. i. cũ fiẽt ilta mala: b ¶Reminiscamini q̃ ego di
xi vob. i. ꝺ̃dixi ne ĩgretis. Hęc eñ vita turbarẽt/ ꝭ puita pa-
tiẽter ferant. Chrys. habet hãc ꝛfax. a ¶Hęc locutus sux
vob vt cũ venerit hora. i. opportunitas. Vel/hora. i. tpus
quo hęc implebũtur:

b ¶Reminiscami
ni/hoꝝ/vt ab his eri
am ętera credibilia
estimetꝫ. Nõ eñ po-
terit̃ dicere/ qñ blã-
diẽdo ⁊ adulãdo vo-
bis dixeri vob placẽ-
tia ⁊ ad gratiã locutꝰ
fuerit solũ: nec qñ de-
ceptozia vob dixerit.

nouerunt patrem neq; me.
a Sed hęc locutus sum vo-
bis vt cum venerit hora eo-
rum/reminiscamini q̃ia ego
b ꝺ̃ixi vobis. Hęc aũtem vo-
c bis ab initio non dixi: q̃ia

f vobiscum eram. Et nũc
vado ad eum qui me misit:
s ⁊t nemo ex vobis interro-
b gat me/ quo vadis. Sed q̃
hęc locutus sum vobis: tri-
i stitia ꝛmpleuit coꝝ vestrum.

quasi de triũpho gratias acturus. Ttt. ꝺ. xi. c. Pater gratias
ago tibi qm̃ audisti me: In quo docet nos q̃ missi in vineã dñi
ad opandũ vel ꝺ̃dicandũ semp debemus redire ꝙ gratiarũact
onẽ ad fontẽ omniũ bonoꝝ. Eccl. i. b. Ad locũ vnde exeũt flu
mina reuertunt vt iterꝫ fluãt. Ecõtra: cozuus nõ reuertit̃ ad ar-
cã: ꝭ colũba deferẽs in oze ramum oliuę: Gen. viii. b. Ramus
oliuę est verbũ gr̃e ⁊ misericordię: qõ debe-
mus habere in oze ⁊ ad arcã. i. ad ęcleziam/ad
noc. i. ad deum referre ⁊ dicere: Miserico/
die dñi q̃ non sumus cõsumpti: Thren. iii.
c. q̃ nõ defecerũt miserationes eius. Oĩa eñ debemus eiꝰ mi-
sericordię ⁊ gr̃e/nõ nobis attribuere: sicut apls: Gratia dei sũ
id qõ sum. j. Cor. xv. b. Et in codẽ: Nõ ego aũt ꝭ gratia dei
mecũ. Secũdo vadit ad patrẽ quasi amicos curię recõmẽda-
turus: ⁊ petitiões nr̃as delaturus: ⁊ causã nostrã defensurus.
Ttt. j. Joh. ii. a. Aduocatũ habemus apud patrẽ iesum chri-
stũ iustũ: ⁊ ipe ẽ ꝓpitatio ꝑ pctis nr̃is. Et Heb. vii. d. Sal-
uare in ꝑpetuũ pòt accedẽs ꝙ semetipm̃ ad deum semp viuẽs
ad interpellandũ ꝓ nobis. Tertio vadit ad patrẽ loca nostra
ꝓparaturus. Ttt. ꝺ. xiii. a. Vado vobis parare locũ: ⁊ si abie-
ro ⁊ ꝓparauero vobis locũ/iterꝫ veniam ⁊ accipiã vos ad me/
ipm̃. Ybi require de hoc. Quarto vadit mẽtes nostras ad su-
perna eleuaturus. Matth. vi. c. Ubi ẽ thesaurus tuus: ibi ẽ
cor tuũ. Ex quo ergo christus q̃ est thesaurus sapięt̃ ⁊ gratię
est in ęlis/debemus illuc mẽte ⁊ desiderio eleuari. ꝺ. xi. c. Cũ
exaltatus fuero a terra omnia trahã ad meipm̃. Matth. xxiiii.
c. Ubi fuerit corpus ibi ꝓgregabunt̃ ⁊ aq̃le. Ttt in vigilia ascẽ
sionis dicit collecta: Pręsta q̃sumus omnipotẽs deus vt nos
tre mentis intentio quo solẽnitatis venture gloriosius auctos
ingressus est semp in ecẽdat: ⁊ quo fide pgit cõsortẽ pueni-
at. Quinto vadit inimicos apud patrẽ accusaturus nisi pgni-
tuerit. Quid dicit? Hoc qõ dicit Osee. vii. d. Ego redemi eos
⁊ ipi locuti sunt contra me mendacia. Et illud Ps. Pro eo vt
me diligerẽt ẽ. Et ꝙ. xvi. g. Sermo quẽ locutus sũ ille iudica-
bit in nouissimo. ꝺ. viii. c. Si iudico ego iudiciũ meũ ver̃ ẽ. ꝺ.
v. g. Molite putare q̃ ego accusaturus sim vos apud patrem.
Ego. i. solus/vel sine culpa vestra. Ũñ subdit ibidẽ: Est q̃ accu
sat vos moyses in quo ꝑ speratis. Sexto vadit quasi de victoria
mercedem accepturus. Phil. ii. a. Humiliauit semẽdipsum fa-
ctus obediens vsq; ad mortem: mortem autem crucis: ꝓpter
quod ⁊ deus exaltauit illum ẽ. Ps. De torrente in via bibit:
ꝓptera exaltabit caput. Heb. i. b. Videmus iesum christum
propter passionem mortis gloria ⁊ honore coronatum. Septi
mo vadit militibus suis ẽptẽdia collaturus. Eph. iiii. b. Ascẽ-
dens christus in altum captiuam duxit captiuitatẽ: dedit do-
na hominibus. Et. j. codẽ. Si abiero mittã eñ ad vos. g ¶Et
nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Vos debe-
mus ḡrere a domino: ⁊ quo vadit vt ꝙeniamus: ⁊ qua vadit
vt imitemur. Et ad hãc quẽstionẽ respõdet dominus. ꝺ. xiii. a.
Ego sum via qua iturꝭ ⁊ veritas ⁊ vita ad quã ꝙenit. Sz mul
ti sunt qui nõ quęrũt de gaudio paradisi: nec de via mandatoꝝ
dei. De quibus dicit Job. xxi. b. Qui dixerũt dño deo: recede
a nobis: scientiam viaꝝ tuarum nolumus. Alij sunt qui vtrũq;
quęrũt: ꝭ nõ ad ędificationẽ/imo ad curiositatem. De quibus
dicit Esa. lvii. a. Me die in die me ḡrũt ⁊ scire vias meas vo-
lũt. Quidam aũt volũt scire quo vadit: ꝭ nõ curãt de via qua
vadit: sicut philippus. ꝺ. xiiii. a. Domine ostende nobis patrẽ
⁊ sufficit nobis ẽ. Bernꝫ. Et pauci dñe post te ire volũt: cum
eñ ad te quenire nemo qui nolit. Quidã aũt vtrũq; volũt scire
ꝓpter ędificationẽ: De quibus. ꝺ. xiiii. a. Et viam scitis: ⁊ quo
ego vado scitis. b ¶Sed quia hęc locutus sum vobis:
tristicia impleuit coꝝ vestrum. Per hoc significanꝫ q̃daz
pusillanimes qui modicũ querũt de patria quo dñs iuit: eo ꝙ
modicã spem habẽt: ⁊ ideo nimis tristant̃ ⁊ quasi tristicia ab-
sorbent in seipis in verbis domini: quia timẽt. Ps. Ad meip-
sum anima mea conturbata est: ꝓptera memor ero tui. Ideo
bonũ est cogitare ⁊ ḡrere de patria ne absorbeamur abũdãtio
ri tristicia. ii. Cor. ii. b. Cõsolemini magis ne abũdãtiori tri-
stitia absorbeatur qui eiusmodi est. Uel in bono. Sed quia
hęc locutus sum vobis: tristicia impleuit coꝝ vestrũ:
dolor: ꝭ de peccatis: Ũñ in sermone eñ dñi debem⁹ ꝙcipe-
re dolorem ⁊ parere cõfessiones ⁊ satisfactionẽ. Habacuk. iii. d.
✻ Audiui ⁊ cõturbatus

Aliter Aug⁹ dicit: d ¶Hęc aũt vob ab initio non dixi: nõ de
passionibus: ꝭ/hęc/ꝓsolatoria de aduẽtu spũsancti ⁊ ꝓsolatio
ne: e ¶Quia vobiscũ eram. Aug⁹. Et ꝓsolabar vos mea ꝭ,
sentia corꝑali exhibita bũanis sensib⁹ vꝭs quã paruuli cape
poterat is: nõ nõ oportuit vt ꝺ̃icerẽ vobis aduẽtũ alterius cõ
solatoris. f ¶Nũc/aũt/vado ad eũ q̃ me misit: ⁊ iõ mõ
opus ẽ ꝺ̃icere de cõsolatore alio. g ¶Et nemo ex vobis
interrogat me quo vadis: quasi ita palã vadã ⁊ nullus i/
terroget quod visu corꝑali fieri cernet. Uiderũt eñ in nube
ascẽdentẽ certi de gloria: qui ꝺ̃nos ꝺ̃icta passione ꝙsecũt̃: Do-
mine q̃ vadis. ꝺ. xiii. d. b ¶Sed quia hęc locutus sum
vobis/me iturum a vobis. i ¶Tristicia impleuit coꝝ
vestrum. q.d. tũc quando videbitis ascẽdere/nõ ḡretis/non
dubitabitis: ꝭ mõ

Moraliter Moraliter. In ꝺ̃ecti caplo dicit: f ¶Et nunc vado ad
eũ q̃ me misit. Ita pegrinaturus familię suę ꝺ̃dicit suę recef
sum: ⁊ ꝓsolat eã lugentẽ: ⁊ maxie trib⁹ modis: Aut ꝓmittit se
nõ sine lucro vẽtur̃: aut ꝑ aliquẽ ꝓbũ vir̃ illis in oĩbus ꝓui-
surũ: aut ꝑ seipm̃ incõtinẽti reuersur̃. Christus ẽ iste: hõ pegre
ꝓficiscẽs: Matth. xxv. b. Ita q̃dã pegre ꝓficiscẽs vocauit ser
uos suos. Ybi dicit Grego⁹. Quis ẽ iste hõ q̃ pegre ꝓficiscẽs
nisi saluator noster q̃ in ea carne quã assumpsit in ęlũ ascẽdit.
Carnis nãq; locus ꝓpie terra ẽ: q̃ q̃si ad pegrinandũ ducit/
dũ ꝑ redẽptorẽ nostrũ in ęlo collocat. Recessurus ḡ christus
suos ꝓsolat hac triplici mõ. De ꝺ̃mo/ibi: Si abiero mittã
eũ ad vos. De secũdo/ibi: Arguet mũdũ de pcto ẽ. Et
ibi: Docebit vos omnẽ veritatẽ. q.d. bonus tutor vobis
erit cõtra mũdũ/⁊ doctor/⁊ educator. De tertio/ibi: Modi-
cũ ⁊ videbitis me. q.d. cito redibo. Christus ergo valedi-
cẽs/dicit: Vado ad eũ à me misit. Uadit ad patrẽ ꝓmo

Ps.90. Matt.24.a. Marci.13.b. Luc.21.d. 15.q.1.§.1.

Ps.109.

Ps.40.

E ꝟ dicēs eis rationē ꝉre hoc antea nō ꝓdixit: ⁊ occultam eorum aperiēs tristiciā: Non em̄ parua erat mitigatio scire eos: qm̄ sciuerat christus tristicię eorū supabundantiā. a ¶Sz ego veritatē dico vobis. q.d. tristicia impleuit vos ex auditis: sed etsi decies milies cōtristamini qđ confert audire oportet.

b ¶Expedit vob vt ego vadā: quasi aliud ē qđ vobis placet. s. me adesse: et aliud quod confert. s. me abire. Procurātis autem est in his ḡ ꝓsunt non parcere quin dicat in quo etiam dn̄s consolat ⁊ mitigat eos: nō em̄ quę ad gr̄am vestrā sunt dico/ ait: sed ḡ ad profectum. Sed quęrit de hoc qđ dicit. s. eodem: Hęc aūt vobis ab initio nō dixi ⁊c. Immo Matth. x. b. dixit eis in initio missionis apl̄oꝝ: Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporū. Et ibidē: Tradēt vos in concilijs/ ⁊ in synagogis suis flagellabūt vos: ⁊ ad ꝓsides ⁊ reges ducemini ꝓpter me. Solo ꝑm Chryſ. Flagella ꝑus ꝓdixerat: sed q̄ mors eoꝝ esset ita studiosa vt putarēt sui cultura nō dixerat: Hoc em̄ poterat eos maxime attonitos facere: sed debebant vt impū ⁊ nociui iudicari. Vel aliter: Illic ḡ a gētib⁹ debebāt pati/ ꝓdixit: hic ⁊ iudaica adiecit cū ampliori supabundantia.

Iterū: Illic ꝓdixit futura: hic quoniā in ianuis est edocuit.

Aliter ✻ dubitabitis: sed modo tristamini. Aug⁹. Contristabat in eis humanus affectus: q. carnalis desolabat aſpectus. Vouerat aūt christus q̄d eis potius expediret: q. visus interior ipse est vtiq; melior q̄ eos cōsolaturus erat spūsanctus nō carentiū corpore⁹ ingesturus corpus humanū: ſ. seipm̄ credentiū pectoribus infusurus. Vñ subdit: a ¶Sed ego veritatē dico vobis. i. vere dico vobis. Et est q̄si iuramentū. b ¶Expedit vobis vt ego vadam. Aug⁹. Expedit vobis vt hęc forma serui auferat a vobis: nolo vt semp adhuc me carnaliē diligatis: ⁊ isto lacte contenti semper infantes esse cupiatis.

c ¶Si em̄ non abiero paracletus nō veniet ad vos: id est nō eritis idonei eum recipere. Aug⁹. Si tenera alimēta quibus vos alui nō subtraxero/ solidū cibū nō esurietis: vel si carni beſeritis/ carnaliter esurietis/ capaces spūs non eritis.

d ¶Si aūt abiero mittā eum ad vos. i. faciā vos idoneos ad recipiendū. Aug⁹. Hoc est: Nō potestis capere spm̄ nisi ꝑm carnē nosse desistatis christum. ij. Cor. v. d. Et si nouerimus christum ꝑm carnem: sed iam non nouimus. Chryſ. Aditam: id est ꝓparabo vos ad susceptionem illius: Quasi aliter em̄ qui vbiq; est mittit: Aliter aūt ⁊ differentiā hypostaseos ostēdit: ⁊ ḡ sit vilitas eius adnētus: vel q̄s effect⁹/ subdit:

e ¶Et cū venerit ille arguet. i. redarguet: g ¶Mūdū: iudeos specialit mundanos: h ¶De pctō/ suo. i ¶Et de iusticia/ mea. k ¶Et de iudicio/ diaboli. Et exponens qđ ꝓmiserat/ subdit:

Aliter Sedm Aug⁹. sic legit: f ¶Arguet mundū de pctō: qđ fecerūt. i ¶Et de iusticia: quā omiserūt: vt imitati nō sunt. k ¶Et de iudicio: qđ nō timuerunt. Et exponendo subdit:

✻ De peccato quidē

Moraliter ✻ Audiui ⁊ conturbatus est veter meus ⁊c. De hac tristicia ꝺr. ij. Cor. vij. c. Quę ꝑm deū tristicia est/ pœnitentiā in salutē stabilem operat. a ¶Sed ego veritatē dico vobis. q.d. etsi cōtristemini/ tamen veritatē dico vobis. In quo notat q̄ veritas nemini parcit: nec est omittenda etsi displiceat audienti/

Pš.39. seruato tamen modo et tēpore et loco in dicendo. Pš. Ecce labia mea non ꝓhibebo a veritate. s. dicenda: domine tu scisti: iusticiam tuam non abscondi in corde meo ⁊c. Sed q̄ quidam vel etiam dicunt non ad ędificationem alīoꝝ sz ꝓpter ostentationem vel indignationem: ideo subdit: b ¶Expedit vobis vt ego vadam. q.d. de expediētib⁹ ego loquor: Ꝓdico enim vobis recessum meum qui expedit vobis.

Expediebat christum abire/ vt vnus homo moriat ꝓ populo. Amorem carnalem amputaret. ꝺ. vj. g. Caro non ꝓdesset quicq̄. Desiderium accederet. Vñde viri hierichō sublatū beliam ardentius ꝙsierunt. iiij. Reg⁹. ij. c. Cant. iij. a. In lectulo meo p noctē quęsiui quē ⁊c. Esa. xxvj. b. Anima mea desideruit ⁊c. Et subdit quare expedit. c ¶Si enim/ ego/ non abiero paracletus nō veniet ad vos. Berū.

Misi carnis ꝙsentia subtrahat spūalē gratię plenitudinē mēs occupata non admittit. Si ita est/ quis audet deceptero carnis illecebris phantasticis deditus paracletum expectare? Quid huic sterquilinio/ ⁊ illi consolationi? ij. Cor. vj. d. Quę societas lucis ad tenebras: aut q̄ cōtentio christi ad belial? Et nota q̄ carnalis affectus ⁊ turpis / gr̄am expellit: sed carnalis ⁊ naturalis impēdit: ideo ablactari nos oportet. ꝺ. vj. g. Spūs ē q̄ viuificat/ caro nō ꝓdest q̄cq̄. Esa. xxxiij. c. Quem docebit scientiam ⁊ quē intelligere facket auditum? Ablactatos a lacte/ auulsos ab vberib⁹. Heb. v. d. Qui lact. est particeps/ expers est sermonis iusticię. Sequit: d ¶Si aūt abiero mittam eum ad vos. Hoc est qđ dicit Luc. vj. f. Date ⁊ dabit vobis. Date christum ꝑm carnē: ⁊ dabit vobis ꝑm spiritum. Et

Pš.80. Pš. Sumite psalmū. i. spūsanctū: ⁊ date tympanū. i. carnalē affectū. e ¶Et cum venerit ille arguet mundum. Dico q̄ mittet spūsanctum/ determinat ad quid mittat eū: quia ad arguēndū. Sed quare non dicit hoc potius de filio cui attribuitur sapientia? Sapientia em̄ ꝓprie est arguere. Ꝺn. ꝺ. v. d. Pater nō iudicat quēq̄: sed omne iudicium dedit filio: Ergo filius ē iudex: ⁊ iudicis est arguere. Item. ꝺ. xiij. b. Vos vocatis me magister et dn̄e: ⁊ bene dicitis: Ergo ipse est magister: ⁊ magistri ꝓprie est arguere. Item cū arguere videatur esse iusticię ⁊ squeritatis/ nō videt cōpetere spiritui/ cui attribuitur benignitas. Solutio huius quęstionis est: quia ⁊ filio ⁊ spiritui sancto cōuenit: ⁊ quia dictum erat de filio ⁊ nō de spiritu sancto: ideo dicit hic de eo. Item potest esse solutio huius moralis. Spiritus sanctus em̄ dicit arguere/ ad innuendū q̄ ⁊ misericordia ⁊ pietate ⁊ benignitate debem⁹ arguere. Vñ Eccē. xx. a. Q̄ bonū est arguere q̄ irasci. Et Esa. xj. a. Egredietur virga de radice iesse: id est correctio de charitatis incendio. Et Exod. xxij. f. Donat vir gladium super femur suum: Ite ⁊ redite de porta vsq; ad portam ꝑ medium castrorum: ⁊ occidat vnusquisq; fratrem ⁊ amicum: ⁊ ꝓximū suū: id est arguat ex amore sicut argueret fratrem. ij. Thessal. iij. d. Nolite ęstimare vt inimicum/ sed corripite vt fratrem. Berū. Si interdū opus est correctione paterna sed nō tyrannica. Alia ratio ponitur in Glo. Quia ſpūsanctus facit nos tales vt possim⁹ arguere. Tria enim impediunt ne aliquis habeat auctoritatē arguendi alium: videlicet immundicia/ ignorantia/ ⁊ timor. Hęc amouet spiritussanctus: quia purgat/ illuminat/ ⁊ corroborat. Et ideo super apostolos descēdit in specie ignis: qui facit hęc tria: Eccl. ij. a. Oz aūt immundicia retrahat ab arguendo siue a correctiōe/ dicit Gregorius: Superiectas sordes tergere nō valent manus quę lutum tenent. j. Machab. iiij. e. Elegit iudas sacerdotes sine macula voluntatem habentes in lege dei

Tria impedientia auctoritatē arguēdi

ſuit: ⁊ mundauerūt sancta. Eccl. xxxiij. a. Ab immūdo qđ mundabitur? Matth. vij. a. Quomodo dicis fratri tuo: frater sine ęiciam festucam de oculo tuo: et ecce trabes est in oculo tuo? De secūdo dicit Roma. ij. c. Qui ergo alium doces/ teipm̄ nō doces. Eccē. xxij. f. Inter pollicē ⁊ mundū nō habuerunt diuantiam. Matth. xv. b. Si cecus cęco ducatum ꝓbeat ⁊c. De tertio dicit Eccl. vij. a. Noli ꝙrere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciem potentis. Hiere. j. b. Ne timeas a facie eoꝝ: q. ego tecum sum. Item spiritussanctus dicit arguere: quia ille maxime se redarguit in quo est gratia spūsancti. Arguit ergo mundum. i. facit hoīem arguere in se qđ mūdi est. Job vlt. a. Auditu auris audiui te: nunc autē t. culus meus videt te: idcirco ipse me reprehēdo. Ibi Grego⁹. Quāto q̄s maioris gr̄ę lumen recipit: tāto reprehensibilē se ē cognoscit: Sicut puluis apparet in radio solis: q̄ nō apparet in ymbra. Item spūsanctus cui attribuit benignitas et amor/ ꝺr arguere: ad significandū q̄ magnę miserię ⁊ amotis est qđ de⁹ arguit nos ⁊ corripit. Heb. xij. b. Flagellat oēm filium quē recipit. Apocal. iij. d. Ego q̄s amo arguo ⁊ castigo. Eccē. xvj. c. Telus me⁹ recessit a te ⁊c. Dicit ḡ: f ¶Arguet: p rōnes irrefragabiles: p psonas viles ⁊ fragiles: p diaboli penas interminabiles. g ¶Mundū: qr veritati incredibili: Vñ dicit: b ¶De pctō/ qđ fecerūt. Item qr vtiq; setoꝝ dissimilis: Vñ dicit: i ¶Et de iusticia/ quā imitati nō sunt. Item qr nec p pœnā alterius corrigibilis: Vñ dicit: k ¶Et de iudicio: qđ nō timuerūt. Et formal sic argumētū spūsancti. Peccatum fecit: iusticiā omisit: ḡ iudiciū dānationis incurrit. Vel

✻ aliter formari pōt/

A ꝟ diceret/ subdit: a ¶De peccato quidem/ arguet: qr non crediderunt in me. Chryſ. q. d. nō impune agent iudei quę agent in me: quia redarguet eos spiritus cū venerit: id est omnē excusationē eoꝝ abscidet: ⁊ ostendet peccasse irremissibiliter. Sed quō redarguet? Luz replens apostolos/ signa faciet per eos in nōe meo: cū ipse spiritus dabit ab apostolis me inuocato. Pater em̄ testatus est de me: vt in baptismo ⁊ in transfiguratiōe: et stabit aūt ⁊ spūssance⁹. c ¶De iusticia vo/ mea redarguet eos: Dixerūt em̄ me iniustum/ ⁊ deo cōtrariū. Un-

ꝺ.9.c. de etiam dixerunt: Nō est hic homo ex deo. Sed spūssanctus ostendet me iustū: ⁊ ita ꝓfundet eos de iusticia mea: id est per manifestationē iusticię meę. Et per q̄d argumentū? Per hoc:

a dicit. Dē peccato quidem:
b qūa non crediderunt in me.

b ¶Quia ad patrez vado: quia ostendet spiritussanctus meā ascensionē ad patrē. Ad patrē em̄ ire argumentū est ⁊ irreprehensibilis vitę. Et nō solum vado illuc ad horā/ sed manebo. Unde subdit: c ¶Et iam nō videbitis me: quia semper ero in eglis: ⁊ in mundū vltra nō redibo visibilis. Chryſ. Vide per duo hęc interemptā suspitionē pernitiosam iudeoꝝ scz p ogationē signoꝝ: vnde dicit: Arguet mundū de peccato: Et per esse cū patre: vnde / De iusticia vc quia vado ad patrē ⁊c. Necq; em̄ signa facere peccatoris est: nō em̄

✻ potest peccator

Aliter ✻ a ¶De peccato quidē: quia non crediderunt in me. Ponit hoc peccatū infidelitatis specialiter: quia hoc manente/ cętera manēt: hoc decedēte/ cętera remittunt. c ¶De iusticia vo/ ccredentiū quā nō imitant. Et cōuersus ad apostolos q̄bus loquebat/ ostendit quę sit illa iusticia per quā vel de qua mūdus arguit/ dicens: b ¶Quia ad patrem vado ⁊c. Aug⁹. Būdus de peccato quidē suo: de iusticia vero arguit aliena: sicut arguunt de lumine tenebrę. Quantū enim malū sit eoꝝ qui nō credunt/ nō solum per seipm̄: verumetiam

B ✻ et bono potest

Moraliter ✻ aliter formari pōt/ vt de iusticia sit maior propositio. Dominus em̄ iusticiam sanctoꝝ ꝓponit vel iusticiam mandatorum: ⁊ assumit transgressoꝝ: ⁊ ex hoc cōcludit ęternā dānationē. Et hoc est qđ dicitur Eccē. ꝺ. d. q̄ in libro ęrunt lamentatiōes/ carmen ⁊ vę. Dominus em̄ lamenta ꝓponit: ⁊ nos sequimur carmina ⁊ mundi gaudia: ⁊ ideo cōcludit vę ętern̄. Eccē. vij. f. Fili hominis fac cōclusionē: quoniā terra plena ē

Pš.49. arguit de peccato iam cōmisso. Unde dicit per Pš. Arguam te ⁊ statuā contra faciem tuā: qđ est quādo venit in cor p gratiam: vel quādo mouet ad arguendū ꝺicatoris linguam. Ar-

Spiritussanctus arguet de pctō ꝓpter sex causas guit autē de peccato/ ⁊ Uene. ꝓpter sex causas. Prima: ꝓpter ruptūrā fęderis in baptismo: de quo Esa. lv. a. Feriā vobiscū pactum sempiternum: qđ scilicet nunq̄ debemus frangere. Et nota q̄ sicut quādo gentiles faciebant pactum/ diuidebāt por cum vel aliud animal/ transeūtes per medias diuisiones/ et dicentes: ita diuidet qui infringet pactū istud: sic christus diuisus fuit in cruce ad confirmandū hoc pactum. Unde pater loquens ad eū dicit Esa. xlij. b. Dedi te in fędus populi. Et Ro. vj. a. Quicūq; baptizati sumus in christo iesu: in morte ipius baptizati sumus. Sed Esa. xxxiij. d. Irritū factum est pactuz. Et ideo sequitur: Proiecit ciuitates/ nō reputauit homines. Item arguit ꝓpter ingratitudinē. Unde dicit per Pš. Retribuebāt mala ꝓ bonis: ⁊ detrahebant mihi ⁊c. Et Judi. ij. b. Nunc ergo si bene egistis cū hieroboal ⁊ cuz domo eius: ⁊ reddidistis vicem beneficiū eius qui pugnauit ꝓ vobis/ ⁊ animā suā dedit periculis vt erueret vos de manu madian ⁊c. cogitate supplex. Quarto arguit de vilitate peccati. Ro. vj. d. Quę fructum habuistis tunc in illis in quibus nūc erubescitis? Quinto de immisericordia suā: quia per quodlibet mortale interficit se horno. Eccl. x. d. Peccantē in animā suaz quis iustificabit? Sexto arguit de cōtristatiōe spūssancti. Eph. iij. g. Nolite cōtristare spiritū sanctuz in quo signati estis. Heb. x. c. Spiritui gratię cōtumeliā fecerit. Sic ergo arguit/ a ¶De peccato quidem/ cōmisso. Sed quare fecerunt peccatū? b ¶Quia nō crediderunt in me. Qui em̄ vere crederet pœnam peccati nō peccaret. j. Joh. vlt. Qui credit in deū/ nō peccat. Esa. xxj. a. Qui incredulus est/ infideliter agit. c ¶De iusticia vero ⁊c. quā. s. nō fecerūt vel omiserūt: qđ fit in ꝙsenti/ quando illuminatus aliquis per gratiā arguit in se q̄ nō fecit opa iusticię: Vel in futuro/ quādo ponet rationez cū seruis suis de talento cōmisso: quādo dicet villico: Redde rationē villicationis tuę: Luc. xvj. a. Tunc nō solū arguētur peccata cōmissa/ sed bona omissa. Iusticiā autez dicit op⁹ pœnitentię siue iustificatio: vno modo. Iusticiaz em̄ debemus facere de latronibus chaldeoꝝ: qui interfτant feroces: ⁊ significāt auariciā. Eccl. x. b. Nihil est iniquius q̄ amare pecuniaz: de q̄bus. iij. Reg⁹. xxiij. a. Immisit dn̄s latrunculos chaldeoꝝ ⁊ latrunculos syrię ⁊ latrunculos moab ⁊ latrunculos filioꝝ amon ⁊c. Syria interfτat sublimis: ⁊ significat superbiā. Et moab qui interfτatur ex patre: significat carnis cōcupiscentiā quā trahimur a ꝓmo parente. Ammon q̄ interfτat nutriēs vel populus parentes: significat mollitiē carnis q̄tum ad victum ⁊ vestitū. Isti duo sunt cognati ⁊ fratres/ moab ⁊ amon: id est luxuria et gula. Hiero⁹. Venter mero estuans despumat cito in libidinez. Pš. Fecerūt vitulū in oreb ⁊c. qđ interfτat mensa: quia i mēsa excitatur carnis lasciuia ⁊ cōcupiscentia: quę designat p vitulū. Hiere. v. b. Saturaui eos ⁊ męchati sunt. De his latronibus debet fieri iusticia/ in rebus/ in patria/ in corporibus. Unde. j. Esdrę. vij. d. Omnis qui nō fecerit legē dei tui ⁊ legem regis diligēter/ iudiciū erit de eo siue in mortem/ siue in exilium/ siue in cōdemnationem substantię eius/ vel certe in carcerem. Uel/ c ¶De iusticia/ fidei quā ad exemplū sanctoꝝ non habent: de qua Abacuk. ij. a. Justus autez in fide sua viuet. Ro. iij. c. Arbitramur hominē iustificari per fidem. Uel iusticiam vocat opus cuiuslibet virtutis generaliter. Arguit ergo de iusticia quā nō fecerūt: ⁊ iuste ꝓpter sex causas. Primo: qr opa iusticię cōlona sunt naturę. Unde Job. xxxj. b. Ab infantia creuit mecū misericordia: ⁊ de vtero matris meę egressa est mecum. Dñs em̄ facit nos iudices in hac causa. Unde. c. iij. c. quando dñs exigebat a samaritana potuz: id est opa iusticię: ⁊ instruebat eaz/ dixit ei: Uoca virū tuū: id est rationē: id est iudica ꝑm rationē tuā virū debeas facere. Secūdo: quia facilis est iusticia. Prouerb. iij. c. Uię eius vię pulchrę ⁊c. Ergo faciles ꝑm cōmunē modum loquēdi. Sap. vlt. c. Ex aqua quę ante erat/ terra apparuit arida: ⁊ in mari rubro via sine impedimento. Opera em̄ quę homini dū erat in mortali peccato erant difficilia: fiunt ei facilia quādo dimittit peccatū. Gratia enim siue charitas omnia suffert ⁊ supportat. j. Cor. xiij. c. Tertio: quia dulcedine respersa est iusticia: ⁊ iniquitas amaritudine. Eccl. vj. c. Sapiętia doctrinę ꝑm nomen eius est: quia sapida ē bonis. Sapiętia em̄ a sapore dicit. Pš. In custodiendis illis re tributio multa. Quarto: quia ad faciendu opera iusticię plures ⁊ fortiores coadiutores habemus q̄ ad faciendū malum. Unde. iij. Reg⁹. vj. d. Noli timere: plures em̄ nobiscū sūt q̄ cū illis. Ro. viij. f. Si deus ꝓ nobis quis contra nos? Quinto: quia multis ⁊ apertissimis sanctoꝝ exemplis manifestata est nobis iusticia. Unde. Col. i. d. Mysteriū qđ absconditum est a ſeculis ⁊ generationibus: nunc aūt manifestatū est sanctis eius. Et Eccē. xl. f. Celatura palmarū in fronte illius hinc et inde. Per palmā cuius fructus in anno centesimo colligitur/ iusticia significat: cuius fructus in vita eterna habet: quo coronabunt victores spirituales. Ista palma ante passionē domini fuerat depicta: sed postea celata est ⁊ sculpta: quia multi ꝓ christo expostierunt corpora sua. Sexto: quia iusticia fructuosa est. Osee. x. d. Seminate in veritate iusticiam: ⁊ metite in ore misericordię. Et. ij. Cor. ix. c. Augebit incrementa fruum iusticię vestrę: vt in omnibus locupletati abundetis i omnē simplicitatē. Heb. xij. c. Omnis quidē disciplina in ꝙsentiendo nō esse gaudij sed mœroris: postea aūt fructū pacatissimum exercitatis per eā reddet iusticię. Recte ergo ꝓpter has causas dicit: Arguet mundū: id est amatores mūdi. c ¶De iusticia/ quā non fecerunt. Et nota q̄ subditur: b ¶Quia ad patrem vado: et iam nō videbitis me: Et ostēdūtur duę rōnes quare arguēdi sūt de iusticia omissa. Prima ē ꝓpter exemplū. Unde dicit: Quia ad patrē vado: q̄ passionē ⁊ crucem viā faciens ad glorificationez: Ubi em̄ fecit ⁊ docuit iusticiā nobis. Unde Sap. xiij. a. Benedictū lignū ꝑ qđ fit iusticia. i. Pet. ij. d. Christ⁹ passus ē ꝓ nob: vob relinquēs exemplū ⁊c. Jaco. v. c. Fine dñi vidistis. Secūda ē ꝓpter ꝑmū qđ fuit ꝓ iusticiā. Vñ dicit: c ¶Et iā nō videbit⁊ me.

Dd ✻ q. d. iā glorificabor

E potest peccatoꝛ signa facere: Necꝫ apud deum esse ꝛ manere semp/est peccatoꝛis. Unde per hoc obstruit oza iudeoꝛũ dicẽtiũ: quoniã peccatoꝛ est: ꝛ quoniã nõ est ex deo. a ¶ De iudicio aũt/ qz princeps mũdi huius iam iudicat' est. Chryſ. Rursus hic ẽdẽ qui de iusticia reiterat sermonẽ. q.d. p iudiciũ diabolꝰ confundet iudeos/ dicentes me iniustũ. Argumẽtũ enim cõtra eos est expugnatio aduersarij: nequaq; enĩ peccatoꝛ existẽs expugnassem eũ: qõ necꝫ iustus quis hominũ facere valuit. Sed quomõ potuit esse iudicatus diabolus? Respondemus. Per eius resurrectionẽ quã spiritussanctus ostẽdit: Nõ enim valuit eum detinere in morte diabolus: sed eum spoliauit/ suos eduxẽs de limbo inferni. Unde Zach. ix. c. Tu autem in sanguine testamẽti ꝛc. Item potestas eius extenúata fuit: quod sciunt qui conculcant eum sancti viri. Et nota q; quia ipsi dicebant dẽmoniũ habet/ ꝛ q; seductoꝛ est: ideo dicit q; de hoc confundenẽ ꝛ redarguenẽ cum viderint cum expulisse ꝛ superasse diabolũ ꝛ condemnasse.

a b De iudicio aũt / qz princeps mũdi huꝰ iam iudicatꝰ est.

Aliter

Ex ex bono potest apparere eoꝝ qui credunt. Et quoniã ista vox infidelibꝫ esse ꝑsueuit: quomõ credemus qõ nõ videmus? Ideo credentiũ iusticiã sic ꝓcurrit diffiniri: quia ad patrẽ vado ꝛ iam nõ videbitis me: vos apostoli/ ꝛ tamẽ credetis: Et hęc est vera iusticia fidei/ credere qõ nõ videtur. Tunc enĩ iustꝰ ex fide vivit: si nõ videt qõ credit: Abacuk. ij. a. Heb. xi. a. Fides est substãtia rerũ sperandarũ argumentũ nõ apparentiũ. j. xv. g. Beati qui nõ viderunt ꝛ crediderũt. Nam ꝛ in apostolis qui viderũt christũ/ nõ ex hoc laudata est fides eoꝝ qz credebãt qõ videbãt. i. filiũ hoĩs: sed qz credebant qõ nõ videbãt: id est filiũ dei. a ¶ De iudicio autẽ/ quod nõ ꝛ nouerunt ꝛ tamẽ timere debuerũt. b ¶ Quia princeps mũdi huius iam iudicatus est. ũ. xii. c. Nunc iudiciũ est mundi/ nunc ꝓnceps huius mũdi ejicietur foras. Proponit ergo causam timendi iudiciũ: quia diabolo qui erat ꝑfectissima creatura nõ pepercit. Unde. ii. Pet. ij. a. Si angelis peccãtibus non pepercit: sed rudentibus inferni detractos in tartarũ tradidit in iudiciũ cruciandos reseruari ꝛc. exemplũ eoꝝ qui impie acturi sunt ponens. Et nota Glo. Aug'. Arguitur de peccato qui in christũ nõ credit ꝛc. Sequit: c ¶ Adhuc multa habeo vobis dicere ꝛc. Dixerat dominus: Expedit vobis vt ego vadam: quia mittã vobis paracletum: id est aduocatũ qui arguet aduersarios vestros: et non solum hoc/sed et consulet vobis ꝛ docebit vos: Et hoc est qõ dicit hic: Docebit vos ꝛc. Ista enim debet facere aduocatus: hostes ꝯsolutare: ꝛ suis cõsulere in causa sua. Uel aliter ꝓtinua. Dixit q; spiritussanctꝰ arguet mundũ: id est faciet ipsos fortes ꝛ audaces ad arguendum: hic dicit q; facit eos prudentes. Et hoc est qõ dicit: Adhuc multa habeo vobis dicere. q.d. adhuc indigeris instructione: ꝛ nõ quia insufficiens doctoꝛ sum/ d ¶ Sed non potestis portare modo: id est non estis adhuc capaces.

c Adhũc multa habeo vobis
d dicere: sed nõ potestis poꝛ

Moraliter

Ꝟ Cũ aũt venerit

✳ a. d. iam glorificabo: et vltra nõ ero visibilis ẽ mortalis.

a ¶ De iudicio autẽ: qõ nõ timuerũt/ cum tamẽ dicat Hieronymus: Quotidiẽ hũ diem iudicij intueoꝛ/ toto corpore cõtremisco. Habacuk. iij. d. Audiui ꝛ conturbatus est venter meus: a voce contremuerũt labia mea. Esa. xxi. a. Conrui cũ audirem/ turbatus sum cum viderẽ. Deberemus autẽ timere iudicium: quia certũ est nobis tribus modis. Primo/ quia pluries est nobis prędictũ ꝛ comminatũ. Deut. xxxii. c. Ignis succensus est in furoꝛe meo: ardebit vsq; ad inferni nouissima ꝛc. Job. xix. c. Fugite a facie gladij. Eccls. xii. d. Cuncta adducet deus in iudiciũ. Esa. xxxiv. b. Dies interfectionis ꝛ cõculcationis ꝛ fletuum ꝛc. Et. xxx. g. Ꝑparata est ab heri tophet. Unde dicit Pſ. Judicia tua nõ sum oblitus: quia ꝛriens recitãtur. Secũdoꝛ: qz menti cuiuslibet est impressum q; deus iustus est: Ergo exequet iudiciũ. Heb. xi. b. Credere oportet accedẽtem ad deum/ quia est: ꝛ inquirẽtibus se remunerator est. Tertio: quia illud iam experti sumus in parte. Quot enim tribulationẽ z quot infirmitates patimur: tot stillas de iudicio dei sentimus. Si ergo tanta est stilla: quãta erit abyssus ipsius? Pſ. Judicia dñi abyssus multa. Job. xxvi. d. Cum vix paruã stillam sermonũ eius audierimus: quis poterit tonitruũ magnitudinis eius intueri? Dis ergo tribus modis est nobis certũ iudicium dei: scz per auctoritates scripturaz: per rationes ductum: per experimentũ: ideo nobis timendũ. Secundo timendum est/ quia occultum nobis. Nihil enĩ certius iudicio: ꝛ nihil incertius hoꝛa iudiciũ vel mortis. j. Thessal. v. a. Dies domini sicut fur in nocte ita veniet: cũ enim ꝛc. Haum. j. a. Dominus in tẽpestate ꝛ turbine vię eius. In turbine: qz nõ videtur eius aduentus. Malach. iij. a. Quis poterit cogitare diẽ aduentus eius? Esa. xxix. b. Erit repente confestim visitabit a dño in tonitruo ꝛc. Et. xxx. c. Subito dũ nõ speraꝝ veniet contritio eius. Tertio: qz est prozimũ vel vicinum cũ boc q; est occultũ. Deut. xxxii. c. Juxta est dies perditionis. Abdię. j. c. et Soph. j. c. Juxta est dies dñi magnus ꝛc. Jaco. v. d. Ecce iudex ante ianuã assistit. Quarto/ quia generale et omniꝰ et de omnibus peccatis: Judiciũ enim nemini parcit: nec aliq̃d peccatum impunitum vel inquisitum: transcurrit. Roma. xiii. b. Omnes enim stabimus ante tribunal christi. Sap. vi. b. Nõ accipiet personã cuiuscũq; deus ꝛc. Etiam sancti ibi tremebũt. Job. xxvi. c. Columnę ęli cõtremiscũt. Generale est ergo ad omnia/ tam cogitata q̃m dicta q̃m facta. Eccle. vi. d. Cuncta adducit deus in iudiciũ. Matth. xii. c. De omni verbo otioso ꝛc. Roma. j. b. Reuelat ira dei de ęlo super omnẽ impietatẽ ꝛ iniusticiã hominũ. Quinto: qz erit irreuocabile ꝛ ineuitabile. Nõ enim flectet iudex nec precibus nec muneribus nec allegationibus. Prouerb. vi. d. Zelus ꝛ furoꝛ viri nõ parcet in die vindictę: nec acquiescet ꝺcibus cuiuscũq; nec suscipiet ꝙ redemptione dona plurima. Sexto: qz erit infallibile. Nõ enim decipit diuina sapientia. Heb. iiii. d. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Job. xxvi. b. Nudus est infernus coram eo. Septimo: qz oibus erit euidens causa iudicii. Job. xii. d. Qui reuelat profunda de tenebris. Daniel. vi. c. Judiciũ sedit ꝛ libri aperti sunt. Eccl. xi. d. In fine hominis denudatio operum illius. Et. xvi. b. Non dicas a deo abscondar ꝛc. Matth. x. c. Nihil opertũ ꝛc. j. Corinth. iiii. a. Nolite ante tẽpus iudicare quoadusq; veniat dñs qui illuminabit abscondita tenebraꝝ. ii. Corinth. v. b. Oẽs nos manifestari oportet ꝛc. Octauo: qz horrendũ erit ꝛ terribile. Heb. x. c. Terribilis autẽ q̃dã expectatio iudicij: ꝛ ignis emulatio q̃ꝛ ꝓsumptura est aduersarios. Erit autẽ terroꝝ ꝛ horroꝝ vndiq; quia desup erit iudex iustus ꝛ atus. Sap. vi. a. Horrẽter et cito apparebit vobis. Heb. x. c. Horrẽdum est incidere in manus. ii. b. Leo rugiet quis nõ timebit. Infernus autẽ videbit infernus accessus ꝛ ꝑparat'. Esa. xxx. g. Ꝑparata est ab heri tophet. Matth. xxv. d. Qui paratus est diabolo. Exterius mũdus ardẽs. Pſ. Jg nis ante ipsum ꝓcedet. Item: Montes sicut cer. fluxerunt. ũ. Pet. vii. c. Per quẽ ęli ardentes soluent ꝛ elementa ignis ardoꝛe tabescẽt. Interius autẽ cõscientia mordens ꝛ rodens. Esa. vii. g. Vermis eoꝝ nõ morietꝫ. Sap. iiii. d. Veniẽt in cogitatione peccatoꝝ suoꝝ timidi. b ¶ Quia princeps mundi huius iam iudicatus est: id est diabolus. Ostendit vnã causam timendi iudiciũ: qz diabolo nõ pepercit q̃ erat ꝓcliissima creatura. ũ. Pet. ij. a. Si peccãtibus angelis non pepercit ꝛc. Ecech. xxviii. c. In terrã ꝓiecit te: ꝛ ante faciẽ regũ dedi te. Pſ. Dedisti metuẽtibus te significationẽ ꝛc. Dominus enim puniuit diabolũ/ vt nos cogitaremus iudicium ꝛ timeremus eum. Et hoc valde vtile est nobis. Eccls. xi. c. Si multis annis vixerit homo et in omnibus his lętatus fuerit/ meminisse debet tenebroꝛi tẽpoꝛis ꝛc. Eccl. xxviii. a. Memento ire ꝛ desine inimicari. Eccl. xviii. c. Memẽto ire in die consummationis: ꝛ tẽpus retributionis in cõsummatione facies. Et. xxxi. a. Cogitatus ꝑsecutię auertit sensum. Esa. xli. f. Ꝓpe facite iudiciũ vestrũ dicit dñs. Dicere. xv. d. A facie manus tuę solus sedebã. Pſ. Omnia iudicia eius in cõspectu meo. Ecõtra dicit de malis: Auferunt iudicia tua a facie eius. Prouerb. xxviii. a. Viri mali nõ cogitant iudiciũ: qui autẽ requirũt dñm animaduertunt oĩa. Sequit: c ¶ Adhuc multa habeo vobis dicere: q̃ nemo habet determinare. Esa. xliii. b. Oculus nõ vidit deus absq; te quę ꝑparasti ꝛc. d ¶ Sed nõ potestis portare modo: quia ita sunt: et ideo nõ estis capaces sed debiles sensu ad capiendũ tanta iusticia et intelligendum. Heb. v. d. Imbecilles facti estis ad audiendũ. Et postea dicit: Omnis qui lactis est particeps expers est sermonis iusticię. j. Corinth. iii. a. Non potui vobis loqui tanq̃ spiritualibꝰ sed quasi carnalibus. Et. j. Nondũ enĩ poteratis intelligere: sed necdum quidem potestis. j. Corinth. ii. d. Animalis autẽ homo non percipit ea quę sũt spiritus dei ꝛc. Uel/ Nõ potestis portare: quia onerosa videnꝫ ꝛ grauia: et vos estis debiles et mammotrephi. ũ. vi. f. Durus est hic sermo: ꝛ quis potest ✳ cum audire?

Pſ. 96.

Pſ. 59.

Pſ. 17.

Pſ. 118.

Pſ. 35.

A Ꝟ a ¶ Cũ aũt venerit ille spiritus veritatis: quę ꝓmitto vobis: b ¶ Docebit vos omnẽ veritatem. Aug'. Uel sicut in nõnullis codicibus legitur: Deducet vos in omnem veritatem: vel/ docebit vos omnẽ veritatem. q.d. cõfert ꝛ expedit me abire: si demũ debetis portare cuz abiero q̃ modo nõ potestis. Sed quã dicit veritatem? Rndem': Oẽm veritatẽ/ de me. q.d. de meipso magna nõ loquoꝛ: ille autem dicet excelsa: modo creditꝰ hũilia de me/ tũc magna. Non est contrarius qõ dicitur. ũ. xv. b. Omnia quęcũq; audiui a patre meo ꝛc.

a tare modo. Cũm aũt venerit
b ille spũs vitat'/ docebit vos
c omnẽ veritatẽ. Non enĩ loq̃
d tur a semetipso: sed quęcũq;
e audiet/ loquetur: et quę ventura sunt/ annũciabit vobis.

De conse. dis. 5. c. ii.

Est enĩ sensus: q; omnia quę expediebant eis dicere tunc/ vel q; nihil dixit contrariũ patri. Uel/ omnẽ veritatem/ viz ꝛ patrię. Aug'. Promittit totum qõ facturus erat spiritus: nõ q; in hac vita totuz sit implendũ. Simile. j. Joh. ii. d. Unctio docebit vos de omnibus. Et bene dico/ q; docebit vos veritatem/ nõ falsitatẽ. c ¶ Non enim loquetur a semetipso: id est nõ finget doctrinã nouam/ meę. i. contrariã ꝛ a mea separatã. ũ. viii. f. Cum loquitur mendaciũ/ ex ꝓprijs loquitur. Chryſ. Quia dicturus de spiritu: Ille vos docebit omnia/ ꝛ rememorabit/ ꝛ in tribulationibus vos cõsolabitur/ q̃s ipse christus nõ secit: ꝛ quoniã expedit vt ego vadam/ ꝛ illum venire: ꝛ nũc quidem non poterãtis portare/ tuã autem poteritis: ꝛ quoniã ducet vos in omnẽ veritatem: nec hęc audientes/ maioꝛ filio spiritum estiment: ꝛ maioꝛi ꝛ perfectioꝛi operationez eius q̃m filij: ideo subdit. j. eodem: De meo accipiet: Et hic/ Non loquetur a semetipso: id est nihil cõtrariũ: nihil ꝓprij ẽt meꝝ: sicut de ipso dicit. ũ. xiii. b. A meipso nõ loquoꝛ. i. nihil sepatũ: nihil ꝓprijũ: ꝛ nihil alienũ a patre loquoꝛ: d ¶ Sed quęcũq; audiet/ loquetur: id est certa ꝛ vera loquetur. Per ꝟ enim nihil aliud significat/ nisi in fallaciaz spiritus: sicut. ũ. iii. d. dicit de filio: Nõ vidit ꝛ audiuit boc testat: id est qõ certũ/ sine nouit. ũ. viii. c. Nõ vidi apud patrem meum/ hoc loquoꝛ.

B Sicut cẽ certioꝛa habemꝫ quę audimus a veris doctoribꝰ q̃m quę fingimus: ita dicit q; spiritussanctus audita loquet/ nõ ficta vel noua. Et est sensus: q; ea quę certissima sũt loquetur: ꝛ eadem quę filiꝰ a quo accipiet. In quo etiã notat ꝑm Aug'. q; spiritussanctus non est a se/ sed a patre ꝛ filio. Et quia dixit: Non loquet a semetipso: ꝓpter hoc ne crederet non esse equalis patri ꝛ filio: ideo subdit: c ¶ Et quę ventura sũt annũciabit vobis. Per qõ patet/ q; deus est: Dei enĩ ꝓprium est maxime dicere futura. Chryſ. Per hoc eleuauit christus eoꝝ mẽtes: Ad nihil enĩm ita auidũ est genus humanũ/ sicut ad discendũ futura. Ideo cõtinue interrogabant eũ quo vadis: quę est via. ũ. xiii. a. Et ideo ab hac cruẽs eos sollicitudine/ dicit: quoniã ventura eis ꝛdicet. q.d. ꝑmuniet vos etiaz contra futura pericula/ vt cauere possitis. Et nõ solũ prędicet futura/ sed ꝛ faciet signa. Unde subdit: f ¶ Ille me clarificabit: per signa quę faciet fieri in nomine meo. Uel aliter cõtinua. Futura annũciabit vt deus: ꝛ quia non tot futura dixerat eis filius: sed ꝛ maiora signa debebãt facere aduenięte spiritu: ꝓpterea ne credat esse maioꝛ filio spirit'/ sed equalis/ rursus inducendus/ ait: f ¶ Ille me clarificabit: id est clarũ esse siue clarificatũ ostendet inquãtũ sum homo: vel inq̃tum sum deus me ostendet equalem sibi ꝛ patri. Uel/ me clarificabit: q̃ id est verba mea quę nũc occulta sũt vobis manifestabit. Unde. ũ. xiii. d. Docebit vos omnia ꝛ suggeret vobis oĩa quęcũq; dixero vobis. Aug'. f ¶ Ille me clarificabit: qz spirituales vos faciendo declarabit/ quõ patri filius est equalis/ quem ꝑm carnẽ vt hominẽ nouerant. Uel/ clarificabit: id ẽ timoꝛe tollendo faciet vos declarare me: ꝛ gloriam meaz totiz mũdo annũciare. Chryſ. f ¶ Ille me glorificabit: id est gloriã meam ostendet. Qualiter? Quia in nomine meo dabit operationes miraculoz. Hoc est qõ. ũ. eo. dicit: Docebit vos omnẽ veritatem de me. Nam ipse quidez filius ratiõe qua carne indutus erat: ꝛ ne videret se iactare: et ꝓpter imperfectionẽ discipuloꝝ: ꝛ quia nondũ ipi resurrectionẽ sciebant manifeste: ideo etiam necꝫ a lege manifeste dixit: ꝛ insidias iudeoꝝ humiliter de se ꝛ condescensiue loquebatur: ideo cõuenienter spiritus ꝺcto magna de eo dicere reseruatũ est. Et bene dicit q; me clarificabit/ veritatem dicendo de me: ꝛ meaz doctrinam cõfirmando. g ¶ Quia de meo accipiet: et annũciabit vobis: id est ꝓpria meis dicet. Hoc enĩ est quod dicit: De meo accipiet: id est a cognitione quaz ꝛ ego habeo accipiet: non vt indigens vel discens/ sed vt vna ꝛ eadem existente cognitiõe. Hoc est etiaz qõ. ũ. eo. dixit: Quęcũq; audiet/ loquetur: id est eadem quę ego. Chryſ. Nam q; nõ indigeat doctrina spiritus sanctus/ necꝫ discat ab alio siẽ nos: Audi Paulum dicentez. j. Corꝛ. ii. c. Quis scit hominuz q̃ sunt hominis/ nisi spiritus hominis qui in ipso est? ita ꝛ quę dei sunt/ nemo cognouit nisi spiritus dei. Sicut igit spiritus hominis nõ discẽs ab alio nouit quę sũt ipsius: ita ꝛ spiritussanctus de meo accipiet: id est consona his quę mea sunt/ dicet. Hoc autem dicit: vt ostendat q; spiritussanctus non est maioꝛ eo/ sed est ab eo. Et quia possent dicere: tu dixisti nobis q; ipse est spiritus veritatis qui a patre ꝓcedit: nõ ergo a te accipiet: ideo subdit: h ¶ Omnia quęcũq; habet pater/ mea sunt. q.d. cõsona est patris ꝛ mea potestas ꝛ doctrina. i ¶ Propterea dixi/ quia de meo accipiet ꝛ annunciabit vobis. q.d. cum eadem sit doctrina mea et patris: si spiritus dicit ea quę sunt patris/ dicit ꝛ mea. Uel/ Omnia quęcũq; habet pater/ mea sunt: id est cõmunis est potentia ꝛ essentia mea ꝛ patris. Cõmunicamus etiã inspiratione spiritus: Propterea dixi quia de meo accipiet ꝛ annunciabit vobis: id est de me a quo habet esse/ ꝛ habet annũciare. Per hoc significat q; sicut spũssanctꝰ est a patre/ ita est ꝛ a filio. Nec ꝓpter hoc est minoꝛ spiritussanctꝰ filio/ quia est ab eo: nec filius minoꝛ patre/ quia est ab eo. Ideo etiã filius non fecit tot miracula/ nec tanta: quot ꝛ quanta spiritussanctus fecit per apostolos/ ne minoꝛ crederet filio si minoza fecisset. Et ne ꝓpter maioꝛitatẽ etiam miraculoꝝ crederetur spiritus maioꝛ: ideo omnia in nomine christi fiebant. Et nota q; de potestate patris nullus altercat: ideo non oportuit in hoc insistere/ sed vbiq; potestas filij ꝛ spiritussancti ostenditur. Ideo dicitur de filio specialiter: Omnia per ipm facta sunt/ non de patre: quia de patre nullus dubitat. Pſ. Omnia in sapięntia fecisti: id est in filio. Et Pſ. Verbo domini ęli firmati sunt ꝛ spiritu oris eius. Dic tit mẽtio specialiter de filio ꝛ spiritussancto: ideo etiaz in baptismo nomen filij ꝛ spiritussancti assumitur/ cum dicitur: Baptizantes eos in nomine patris ꝛ filij ꝛ spirituscancti: vt in cõmunione largitionis ineffabilium illoꝝ bonoꝝ quę in baptismate conferunt/ cõmunionẽ dignitat' noscamus in personis. Qõ enĩ filius per seipsũ possit facere id qõ in baptizante operatur cũ patre. s. remissionez peccatoꝝ: similiter ꝛ spiritussanctus: audi manifeste Matth. ix. a. Ut aũt sciatis quoniã potestatẽ habet filius hominis in terra dimittendi peccata ꝛc. Item. ũ. x. f. Ego vitaz ęternã do eis. Et eoꝝdm. b. Ego veni vt vitam habeant ꝛ superabũdantius habeãt. Item. ũ. v. d. Sicut pater suscitat mortuos ꝛ viuificat/ sic ꝛ filius ꝛc. Idez dicit de spiritu. j. Corꝛ. xii. a. Unicuiq; datur manifestatio spiritus ad id qõ cõfert/ siue ad vtilitatẽ ꝛc. Et. ũ. vi. g. Spiritus est qui viuificat ꝛc. Et Ro. viii. b. Uiuificabit per inhabitantẽ spiritũ in vobis. Et iterũ Ro. viii. Spiritus viuificat ꝓpter iusticiã. Et Gal. v. d. Si spiritu ducemini/ non estis sub lege. Et item Ro. viii. c. Non accepistis spiritum seruitutis in timoꝛe/ sed accepistis spiritũ adoptionis. Item. j. Corꝛ. vi. c. Sed abluti estis: sed sanctificati

Ꝟ estis in nomine

Matth. 11. d. Luc. 10. d.

Matt. 28. d.

✳ eũ audire? Uel/ portare/ in coꝛde ꝛmundo vel fracto nõ reportat nec cõtinet sapięntia. Ut Sap. j. a. In malivolã animã nõ introibit sapięntia. Et Eccl. xxi. c. Coꝛ fatui quasi vas cõfractũ/ ꝛ omnẽ sapientiã nõ tenebit. a ¶ Cum aũt venerit ille spiritus veritatis/ docebit vos omnẽ veritatem: doctrinę/ iusticię ꝛ vitę. j. Joh. ii. d. Unctio docebit vos de omnibus. c ¶ Nõ enĩ loquet a semetipso: sed quęcũq; audiet loquet. In quo arguit ꝑumptio illoꝝ qui volũt audire/ sed tacent se de ꝓpria inuentione. Eccl. xviii. c. Antequã loquaris discẽ. c ¶ Et quę ventura sunt annunciabit vobis: gaudia paradisi ad inflammandũ amoꝛem: ꝛ suppliciа inferni ad incutiendum terroꝛem/ ꝛ pericula futura ad cautelam ꝛ discretionem. f ¶ Ille me clarificabit ꝛc. De clarificatione quam facit spiritussanctus: require. ũ. xii. d. Nunc clarificatus est filius hominis ꝛ deꝰ clarificatꝰ ꝛc. Sequitur:

Moraliter

Ex estis ī nomīe dñi nr̄i ihesu christi ⁊ in spiritu dei nr̄i. Sic ergo patet q̄ filius ⁊ spiritussanctus equales sunt cuz patre. Item nota q̄ quia de patre multa audierant/nec de eo dubitabant: sed ⁊ filium iam viderant multa operatū: de spiritu autē nondū quid manifeste viderāt: ideo spiritussanctus conueniēter miracula facit ⁊ futura prędicit:

Jo.14.b. ⁊ in omnē veritatem inducit: et hoc ꝓmittit filī⁹. Sed ne ꝓpter hoc rursus maior ēstimet: ideo dicit: q̄ cq̄cūq; audiet loquet. Et iterū. De meo accipiet ⁊c. Jtē quia dñs diceratcis: Unus est magister vester christus: Matth.xxiij.a. ne ꝓpter hoc recusent magistrū/dicit: De meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. q. d. vna est mea ⁊ illius doctrina et idem magisterū. Sequit:

a ¶ Modicū ⁊ iam nō videbitis me. Promissa consolatione spiritussancti/redit ad tristia de discessione sui. Chrys. Dolentē animā nihil ita cruciat vt verba tristia continue reuoluta: cur ergo christus toties eadem reuoluit? Hoc enim dixit. ℣. xiij. d. Filioli adhuc modicum vobiscū sum. Et iterum ℣. xiij. d. Adhuc modicū ⁊ mūdus iam me nō videt. Et in eodem. d. Jam nō multa loquar vobiscū. Et hic dicit: Modicū et iam non videbitis me: Cur toties hoc dicit? Respondemus. Per hoc examinat eos ⁊ probat ⁊ assuefacit eos bene in tristiū auditiōe nobiliter ferre eius separationē. Quę enim prędicunt/facilius feruntur cum euenerint. Prętereа si quis etiam diligenter scrutetur: videbit hoc q̄ dicit: Vado ad patrem: cōsolationis est: Per hoc enim ostēdit q̄ nō perit/sed translatio est eius mors. Prętereа aliam etiā mitigationem adhęcit. Nō em̄ dixit: Modicū et iā nō videbitis me/solum: sed addit: Et iterū modicū et videbitis me. Quod exponit primo sic: Modicū: id est parum tempus restat vsq; ad hoc q̄ patiar ⁊ claudar sepulchro. b ¶ Et iam nō videbitis me: id est incipietis me nō videre. Et ne credatur diu teneri ibi/subdit: c ¶ Et iterū modicum et videbitis me: id est parum tempus erit: scz triduū vsq;quo resuscitatum videatis. Secūdo sic: a ¶ Modicū ⁊ nō videbitis me: id est modico tempore abscondar ab oculis vestris: scz per triduū. c ¶ Et iterū modicū ⁊ videbitis me: id est rursuz modico tēpore apparebo vobis: scz per quadraginta dies vsq; ad ascensionem. Unde subdit quare modicum: d ¶ Quia vado ad patrē/in ascensione: scz ad potiora bona patris. Vel/ad patrem: id est ad patris immortalitatē. e ¶ Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicē: q̄ obscure dicerat: adinuicē/ forte cum nō audebant interrogare: f ¶ Quid est hoc q̄ dicit nobis: modicū ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me: ⁊ quia vado ad patrē. Aug⁹. Illis antecē impleret hoc obscurū fuit: q̄ nobis manifestū est postq̄ impletū est. g ¶ Dicebant ergo: vel illi idem: vel forte alij hęc audientes respōderūt similiter. b ¶ Quid est hoc quod dicit nobis modicū: Nescimus quid loquit. Chrys. Virum videt qualiter discipuli multoties hęc audiētes/ac si nihil audissent ita ambigunt: Un igit erat q̄ nō intelligebāt? Respōdem⁹. Aut ꝓpter tristiciam/vt ego demū ēstimo: tristicia enim auferebat a mente eorum quę dicebātur. Aut ꝓpter immanifestationē eorū et obscuritatē quę dicebant. Dicebant enim eis contraria quę dicebant: scz videbitis me: ⁊ nō videbitis me. Si enim videbimus te/aiunt: quo vadis? si vero vadis/qualiter videbimus te? Propterea dicūt: Nescimus quid loquit. Nam quoniā quidem abire debebat/sciebant: ignorabant autē quoniā ꝓst parū veniret ad eos ⁊ appareret eis. Propter hoc increpat eos. Unde sequit: i ¶ Cognouit aūt iesus/quia volebāt eum interrogare. Augustin⁹. In hoc autē ostēdit se deum cū sine verbis eorū intellexit dubitationē eorū. Pierre.xvij.b. Scrutans corda ⁊ probās renes deus. j. Reg⁹. xvi. b. Deus intuetur cor. k ¶ Et dixit eis: De hoc queritis inter vos: quia dixi modicum et nō videbitis/ me: et iterum modicum ⁊ videbitis me. Nota q̄ ꝑ tribus hę sitabant: De cōtradictione verborū: videbitis ⁊ nō videbitis. Et de hoc quod dixerat: modicum. Et de consequētia eius q̄ dicebat: quia vado ad patrem. Dominus autē nō repetit nisi primā dubitationē: quia ea soluta soluuntur alię. Unde exponit quod dixerat: scilicet se moriturum et resurrecturū/ dicēs:

B

Ꝑ Amen amen

Et nota q̄ Aug⁹ aliter legit/dicens: Melius ēstimo sic intelligi: scz ab illo loco:

Aliter

a ¶ Modicū et iā nō videbitis me: id est modicū est hoc totum spacium ꝓsentis vitę vestrę in quo priuabimini mea visione: non quia nō viderint eū post resurrectionē: sed nō talez qualem viderāt mortalem: scz ⁊ secum cōuersantem. Vel/me/ ꝑm deitatem. Et dicitur modicum hęc vita ꝓsens cuiuslibet: ꝑm illud. i. Pet. j. b. Modicum nunc si oportet contristari ⁊c. Item. ij. Corinth. iiij. d. Id q̄ in ꝓsenti est momentaneū ⁊c. Modicū etiā dicit tota vita ꝓsens: ꝑm illud. i. Joh. ij. c. Nouissima hora est. c ¶ Et iterū modicū ⁊ videbitis me. Post vitā enim ꝓsentē venient sancti ad dei visionē. i. Corinth. xiij. d. Tunc cognoscā sicut ⁊ cognitus sum. d ¶ Quia vado ad patrē. Hoc autē refertur ad primū nō ad secundū: ꝑm Augustinū/quasi nō videbitis me post hoc mortalē: quia vado ad patris immortalitatē. Primū autem dicit specialiter apostolis: secundū autem cōmuniter cis ⁊ omnibus bonis. Et nota q̄ dicit: Modicū et videbitis me: quia modico tēpore: quia modicū est id q̄ ꝓ illa visione patimur. Gen. xxix. d. Uidebant illi dies pauci ꝓ amoris magnitudine. Roma. viij. d. Nō sunt condigne passiones huius temporis ⁊c. Aug⁹. Hoc modicū nobis lēgum videtur: quonīā adhuc agitur: sed cum finitū fuerit tunc sentiemus ꝗ modicum fuerit. Quantū autē ad hanc expositionem/ sequit:

Ꝑ Mulier: id est

✳ a ¶ Modicū et iam nō videbitis me: quasi modico tempore ēstis in tenebris huius exilij/quo abscondor a vobis. c ¶ Et iterum modicū et videbitis me: id est modicum est vsq;quo perueniētis ad gaudiū paradisi. q. d. ⁊ modicū est incolatus ꝓsentis miserię: et modicū est dilatio cęlestis patrię. j. Pet. i. b. Modicū nunc si oportet cōtristari ⁊c. Et ponitur modicū quasi breuitas temporis: ⁊ modicitas ipsius tribulationis. Esa. xxvi. d. Abscondere modicū ad momentū donec pertranseat indignatio. Esa. liij. b. Ad punctū in modico dereliqui te: ⁊ in miserationibus magnis cōgregabo te: in momento indignationis meę abscondi faciē meam parumper a te. Hoc est quod dicit hic: Modicū ⁊ iam nō videbitis me: q̄ hic abscondit nobis facies eius: quia videmus per speculum in ęnigmate. j. Corinth. xiij. d. Dicit autē/modicum/ q̄ patimur ⁊ re ⁊ tēpore respectu glorię ęternę. Roma. viij. d. Non sunt condignę ⁊c. ij. Corinth. iiij. d. Id q̄ in ꝓsenti est momentaneū ⁊c. Greg⁹. Minus temptat probatio ꝗ remuneratio consolat/ ⁊ retributionis merito pondus percussiōis leuigatur. Item/ modicū / respectu consolationis admixte.

Aliter

Mozaliter

b

Ps.90.

Ps.93.

Ps. Cum ipso sum in tribulatione: Daniel. iij. c. Angelus domini descendit in fornacem/ ⁊ fecit medū fornacis quasi ventum roris flantē. Ps. Scōm multitudinē dolorum ⁊c. j. Corinth. x. c. Facit cum tēptatione prouentū. ij. Corinth. j. a. Sicut abundant passiones christi in nobis: ita ⁊ per christū abundat consolatio nostra. Esa. lxj. a. Ut consolarer omnes lugentes sion. Et. lxvi. d. Quomodo si cui mater blādiatur ⁊c. Item/modicū /respectu pęnę debitę. Ezech. iiij. b. Diem pro anno: diem in qua. p anno dedi tibi. Item/modicū/ respectu pęnę christi ⁊ sanctorū. Greg⁹. Facta prędecētia recolamus/ ⁊ grauia nō erunt quę sustinemus. Heb. xij. a. Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersum semetipsum contradictionē: vt nō fatigemini animis vestris deficientes: nondum ēm vsq; ad sanguinē restitistis. j. Machab. vj. d. Ostenderunt elephantis sanguinem vuę ⁊ mori. e ¶ Dixerūt ergo ex discipulis eius ad inuicē: Quid est hoc q̄ dicit nobis: modicum ⁊c. Jta multi mirantur de hoc q̄ dicitur/ q̄ modicum est quod patiuntur: Uidetur enim eis longum ⁊ reputant magnum. Unde. Aug⁹: Hoc modicum/longum nobis videtur/ quoniam adhuc agitur: sed cum finitum fuerit tunc sentiemus ꝗ modicum fuerit. Jstis ergo dominꝰ rādet:

✳ Amen amen

A Ꝑ a ¶ Amen amen dico vobis: quia plorabitis ⁊ flebitis vos. Hoc refert ad eius mortē: quę instabat quādo eum nō erant visuri. b ¶ Mundus aūt: id est iudei. c ¶ Gaudebit/de mea morte: d ¶ Vos aūt cōtristabimini: nō solū de mea morte/sed ⁊ de eoz exultatiōe. Chrys. Hic est ꝑ dictio suę mortis ⁊ crucis: quam vult infigere in eorum mentibus. Quia ēm nolebant eum mori/cito inclinabant ad credēdum q̄ non moreret: vnde ⁊ audientes/quoniā moreret: ambigebant nescientes quid est hoc: id est modicū: ideo primo ꝛ figit menti eorū de morte: deinde subdit: c ¶ Sed tristicia vestra vertet/ vel/erit in gaudiū/ in resurrectione quādo eum videbitis: vel in ascensiōe. Pierre. xxij. c. Conuertā luctū eorū in gaudiū. Volens autē ostendere quoniā tristicia parit gaudiū/ ⁊ quoniā hęc quidē breuis est: lęticia vero infinita/ad exemplū venit mundanus qđ cōperebat illis adhuc rudibus/ dicens: f ¶ Mulier cum parit/ vel/ parturit/ tristiciaz habet. Et vtitur parabola/ qua ⁊ ꝓphetę sepe vtuntur. Cōparat enim dolorem apostolorū dolori parturientis ꝓpter breuitatē ⁊ acerbitatem: ⁊ ꝓpter lęticiā continuā sequentem:

Quia

a debitis me. Amēn amen dico vobis: q̄ plorabitis ⁊ flebitis vos: mundus aūt gaudebit. Vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vestra vertet

Jere. 31. c. Jacob. 4. c. 76. dist. c. ieiunium. de cōse. d. 5. c. hi duo

b ¶ Quia venit hora ei⁹/ pariēdi vt pariēdi. Hora enim pariendi vel parturiendi est determinata/ ꝑm tempus cōcept⁹: ꝑm quod dicit Luc. j. f. Helisabet impletum est tempus pariendi ⁊c. i ¶ Cum autē peperit puerum: iam non meminit ꝓssure/ ꝓcedentis: k ¶ Propter gaudiuz: quia natus est homo: id est puer/ in mūdum. Et non dicit de femina/sed de masculo: in quo mat⁹ est gaudiū. Unde: Cum peperit puerum/ masculū. s. Chrys. Nō dicit q̄ nō crit tribulatio ei: sed nec meminit eius/ tantus erit id qđ succedit gaudium. Jta ⁊ apostolis fuit: ita ⁊ sanctis

Ꝑ crit. Un adaptat

Aliter

B

Ꝑ f ¶ Mulier: id est anima vel ecclesia: g ¶ Cum parturit/tristiciam habet ⁊c. Aug⁹. Totius laboris sui fructum ecclesia nūc parturit desiderando/ tunc est partura cernendo: nunc parturit generando/ tunc partura lętando: nūc parturit orando/ tunc partura laudando. Et ideo masculū dicit/ nō fęminā: quia ad istum fructuz ęternę contemplatiōis cūcta officia referunt actionis/ non ad mollicię huius seculi. Et qs

Ꝑ est ille fructus

Mozaliter

✳ a ¶ Amen amen dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudebit: Vos autez contristabimini: quasi illi agent festiuitatem primo: ⁊ vos vigiliam solennitatis. c ¶ Sed tristicia vestra vertetur in gaudium: ⁊ eorū lęticia/ supple in luctuz. Sic sit de aqua

Ps.29. vinum. ē. ū. b. Ad vesperā demorabitur fletus. Hiere. xxxi. c. Conuertā luctum eorū in gaudium: ⁊ cōsolabor eos ⁊ lętificabo a dolore suo. Item in eodem. b. In fletu venient: ⁊ in misericordia reducā eos. Et in eodem. c. Quiescat vox tua a ploratu: ⁊ oculi tui a lachrymis: quia ē merces operi tuo. Baruch. v. a. Hierusalem exuere stola luctus ⁊ vexationis tuę/ ⁊ indue te decore ⁊ honore. Econtra dicitur de malis: Prouerb. xiij. b. Extrema gaudij ⁊c. Et Job. xxj. b. Ducūt in bonis dies suos ⁊ in puncto ⁊c. Amos. viij. c. Conuertā omes festiuitates vestras in luctum: ⁊ omnia cantica vestra in planctum.

Tristicia vestra
- De sponsi subtractione. Luc. xviij. c. Qui sunt hi sermones quos cōfertis adinuicem ambulantes ⁊ estis tristes.
- Ex iudeoz induratiōe. Ro. ix. a. Tristicia est mihi ⁊ continus dolor. Hiere. xxxi. c. Rachel plorans filios suos ⁊c.
- Ex patrię dilatiōe ⁊ hostium insultatione. Ps. Heu mihi q̄ incolatus me⁹ ⁊c. Et alibi: Dū dicit mihi p singulos dies ⁊c.
- Ex peccatoz recordatiōe. Eccl. viij. a. Cor sapientis vbi tristicia.

Ps.119. Ps.41.

Uertet in gaudium
- Resurrectiōis. Un. j. xx. c. Gauisi sūt discipuli.
- Gentiū cōuersionis. Esa. liij. a. Lętare sterilis q̄ nō paris. Et. lxj. a. Darem eis coronā ⁊c.
- Remuneratiōis. Esaię. lj. b. Gaudiū ⁊ lęticia i/ uenietur in eo. (uit ⁊c.

Uerę ⁊ remissiōis. Prouerb. xiij. b. Cor qđ no

f ¶ Mulier cum parit/ tristiciam habet. Mulier dicitur ecclesia vel anima fidelis/ multis rationibus:

L

Cōparatens. Hiere. xxxi. c. Rachel plorās filios suos ⁊c. Ro. xij. c. Flere cū flētib⁹ ⁊c. Job. xxx. d. Flebā ēndam super eo qui afflictus erat ⁊c.

Uerecūda. Luc. j. d. De verecūdia marię. Eccl. xxvj. c.

Gratia sup gratiā mulier sancta ⁊ pudorata.

Ferax siue fecunda. Ps. Uxor tua sicut vitis ⁊c. Ps.127.

Speciosa. Cant. iiij. b. Tota pulchra es ⁊c.

Cupida ⁊ amabil. i. Reg. j. a. Delcana diligebat anā. ij. Reg. j. d. Amabilis sup amorē mulierum.

Subdita ꝑ obedientā. Gen. iij. c. Sub viri prāte eri.

Clausa silentio ⁊ sensuū custodia. Eccl. xxvj. c. Mulier sensata ⁊ tacita ⁊c.

Timēs. Hester. xv. c. Ipso assuero regina coruit et

Sedula. Eccl. xxvj. c. Gratia (in pallioē colore ⁊c. mulieris sedulę delectabit virū suū.

Uolliē herū. i. christū ofomib⁹ placat.

g ¶ Cū parit/tristiciā habet. Tristicia aię vel ecclię compat angustię pturiētis/ ꝓpter acerbitatez ⁊ doloris magnitudinē. Un Thren. i. d. Magna velut mare ꝓtritio tua. Hiere. vj. g. Luctum vnigeniti fac tibi plāctū amaz. Apoc. xij. a. Mulier cruciat⁹ vt pariat. Jtē ꝓpter bre uitatē dolor⁹. j. Pet.

& i gaudiū. Mulier cū parit
b tristiciā habet: quia venit ho
i ra eius. Cū aūt peperit pu
erum: iam non meminit ꝓssu
k rę ꝓpter gaudiū: quia nat⁹ ē

j. b. Modicū nūc si oportet ⁊c. Jtē ꝓpter fructū cōtinue seqn tē. Ps. Cū dederit dilect⁹ suis ⁊c. Prouer. xx. c. Malū ē ma Ps.126. lū est ⁊c. Dicit aūt ecclia parere in ꝑfectoris⁹/in pgnitētib⁹/ in bñ opantib⁹/in fideliter morientib⁹. Ista em̄ ꝑtuoz genera sūt matres in ecclia suoz fętuū. Prędicator em̄ sine ꝑfat⁹ habet dolores pturiēt. ꝓ his q̄ in vtero moriunt ꝓpterea ciulando. Un Hiere. iij. c. Uentre meū doleo ⁊c. Un Amb. Uētre meū doleo vt ꝓpherico loq̄r eloq̄o: q̄ quē regeneratur⁹ eram amisi. Jtez ꝓ his q̄ in vtero collidunt. Un Gen. xxv. c. Dedit de⁹ ꝓceptū rebeccę/ ꝗ collidebant in vtero ei⁹ puuli. Quę ait: Si sic mihi futurū erat/ qđ necesse fuit ꝓcipere? Jtē ꝓ his q̄ iam nasci incipiūt fortē clamādo. Job. xxxix. a. Uncuruant ad fętū ⁊ pariunt ⁊ rugit⁹ emittūt. Bal. iij. c. Filioli mei q̄s iterū pturio ⁊c. Apoc. xij. a. Mulier in vtero habēs ⁊ clamabat pturiens ⁊ cruciat⁹ vt pariat. Jtē ꝓ his q̄ a ptu retrahūt grauiores angustias tolerando. Esa. xxvij. a. Uenerūt filij vsq; ad ptuz: ⁊ vtus nō est pariēdi. Greg⁹. Pēlandū est quāt⁹ sit sanctis ꝗdicatoribus dolor de cadentib⁹: quāt⁹ de stantib⁹ timor: quātus feruoz de puertendis: quanta etiā sollicitudo/ ꝗ fortes esse oporteat in ꝓceptis: terribiles i minis: cōpatientes i firmis: blādos in exhortatiōe: hūiles in magisterii ostēsione: firmos in valitudine: in cōpatiendo ꝓximis. Jtē ita pnitentes pturit in dolore cōtritionis: in emissione ꝓfessionis. Tunc em̄ emittit pcem: ⁊ tūc parit filius ⁊ venia: sic est ꝓuerudo in qbusdā ptib⁹ q̄ mulieres nō pariūt fętū nisi bubones emittat sibi. Jtē gra non parit vt op⁹ gre sine pctī emissione ꝓ ꝓfessionē. Job. xxvj. d. Obstetricāte manu ei⁹ educt⁹ ē coluber tortuosus: Et cuz ꝗ parit spūs saluti. Un Esa. xxvj. d. Ut facie tua vel a timore tuo dñe ꝓcepim⁹ ⁊ pturiuim⁹ spm̄ saluti. Jtē educat pt⁹ ille in labore satisfactiōis ⁊ sollicitudie circūspecte ꝓuisionis. Jtē pturit alia fidelis cū clamore oronis: cū icuruatiōe pietatis ⁊ cōpassionis: cū dolore diruptionis carnis. Oportet em̄ q̄ caro dirūpat ꝑ disciplinas ⁊ macerationē: ⁊ tūc apta ē ad ꝓducēdū cōceptū. i. bonū apostolū in opatione. Nō em̄ parit natura corruptio parere q̄cq̄ boni sine cruciatu. Un Gen. iij. c. In dolore paries filios. Apoc. xij. a. Cruciat⁹ vt pariat. Sz multi cruciāt vt pariāt. Hiere. ix. b. Ut inīq; ageret laborauerūt. Eccl. x. c. Labor stultoz affliget eos. Jtē parit fidel⁹ mortēs/ deū ⁊ sanctos oēs inuocādo. Ps. In tribulatiōe mea inuocaui dñm. Jtē Ps.16. ꝓtū suū ⁊ aīaz angelis obstetricātib⁹ cōmēdādo. Ps. In ea Ps.30. nus tuas dñe ⁊c. Jtē ꝑ post puerperiū sine fine cū dño lętando. Esa. ij. b. Gaudiū ⁊ lęticia inuenięt in ea. Sequit: b ¶ Quia venit hora ei⁹. Hora ꝗdicantiū ē ifatigabilis ꝗdicādi oportunitas. ℣. iiij. c. Videte regiōes qm̄ albę sūt iā ad messez. Matthęi. ix. d. Messis qđē multa. Hora est pnūciādi ꝓ tpis indulti breuitate. Job. xiij. a. Breues dies hois sūt. Hora bñ agēdi est ꝓ bñ operandi irrepabili licētia. Un Eccl. ix. c. Quēcūq; pōt man⁹ tua ⁊c. Hora in pace moriēdi est ꝓ malox ⁊ piculoz i/ trātia. Phil. j. d. Cupio dissolui ⁊c. i ¶ Cū aūt peperit

Dd 3 ✳ puerū: iam non

erit. Ūn adaptat similitudinē/dicēs: a ¶ Et vos igit nūc quidē. i. imminēte mea morte: b ¶ Tristiciā habetis/magnam: sed breuē sicut parturiēs ⁊ fructuosam. Unde subdit: c ¶ Iterū autē videbo vos. i. apparebo vobis resuscitatus: d ¶ Et gaudebit coꝛ vestrum / cum me videbitis.

c ¶ Et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Aug⁹. Quia gaudiū eoꝛū est christus qui iam nō moꝛit. Chryſ. Per hoc ostēdit q̄ christ⁹ non vltra moꝛiet̄: Ro. vj. b. Et nota q̄ dixit q̄: natus est hō in mundū: ⁊ tamē nō ꝓpter hoc lętat mulier q̄ venit homo in mundū: sed q̄ nat⁹ est ei puer: q̄ si ꝓpter hoc lętaret nihil ꝓ hiberet in alia mḷiere pariēte lętari: ḡre ergo ita dixit: Rādem⁹: q̄m ad hoc solū assumpsit exemplū vt oñderet temporalē q̄dē esse tristiciā/cōtinuū⁹ḷo gaudiū: ⁊ q̄ moꝛs trāslatio est ad vitā: ⁊ q̄ magnū est ꝓsurarū lucrū: ⁊ nō dixit: q̄m nat⁹ ē puer: sed/homo: ꝓ q̄ ostendit natiuitatē suā quādo nat⁹ est ī regno ꝑfectę ętatis ꝓ ꝑssurā trāsitꝰ mortis. Iteꝝ Chryſ. Per hoc credibilem fecit resurrectionem/ostendens quoniam hinc abire simile est a matrice exire ad pręclarum lumen.

Aliter ✻ est ille fruct⁹. ſ. ꝓcu⁹/subdit: c ¶ Iterū aūt videbo vos: ⁊ gaudebit coꝛ vestrum: ⁊ gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Aug⁹. Ibi ergo finis q̄ sufficit nobis ętern⁹ erit: nec⁹ cm̄ nob sufficit finis mīi cui⁹ nullus ē finis. f ¶ Et in illo die/ ętern⁹ vitiōs: g ¶ Me nō rogabit̄ q̄ccq̄. i. nec petetis ꝓ insufficiētia: nec iterrogabitis ꝓ ignoꝛātia: quia tūc erit plena cognitio ⁊ sufficiētia. Uerbū aūt greꝯ vnde ḃ trāslatū est. ſ. rogabitis: ambiguū est ad petere vel iterrogare. Et q̄ccq̄ modo sumaḷ/non videt posse exponi de apostolis q̄rū ad diē siue ad tempus post resurrectionē/sed q̄tū ad futurū: q. tūc legim⁹ dīm ⁊ iterrogatū ⁊ rogatū. Nam iterrogauerūt eū discipuli/ Act⁹. i. a. Domine si in tempoꝛe hoc restitues regnū israel. Cum aūt iam esset in cęlo/rogat⁹ est a stephano: Act⁹. vij. g. Domine suscipe spiritū meum ⁊c. Chryſ. tamē exponit sic: f ¶ In illo die/post resurrectionē/ non interrogabitis quicq̄. Et exponit hoc de illis q̄stiōib⁹ quas solebāt facere rudibus ⁊ carnalibus. q. d. non dicetis sic prius: Domine quo vadis. ℈. xiij. d. Et. xiiij. a. Ostende nobis patrē: quoniā ꝑ spiritū sanctum omnē scietis cognitionem. Illa aūt iterrogatio Act⁹. j. facta est ante spiritūsancti aduētū. Chryſ. Uel Non interrogabitis me/ visibilē sic modo: sed nomē meū inuocabitis solum. Ūn subdit: Si q̄d petieritis ⁊c. Uel. Nō iterrogabitis: me visibilē. i. ꝓ interm̄diū vel mediatoꝛē nō rogabitis: sic illi qui nō audēt accedere ad rogādum dominos: sed habēt mediatoꝛes. q. d. sufficiat vobis nomē meū inuocare: ⁊ in eius inuocatiōe omnia accipietis vel scietis. Uel/Non rogabitis q̄ccq̄: vt rogare dicat assiduitatē ꝓ difficultate impetrandi. q. d. nō oꝑtebit vos diu rogare/sed cito impetrabitis ad solā inuocatonē mei nominis. Ūn subdit: b ¶ Amen amē dico vobis: si quid petieritis patrē in nomine meo: id ē meo nomine inuocato/statim ḍabit vobis. Chryſ. Ostēdit christ⁹ nominis sui virtutē: sed demū nō ipse ꝑsus neq; rogat⁹ sed nominatus solum apud patrē facit mirabiles/vt statim exaudiant ab eo. Et vbi hoc factū est: Act⁹. iiij. ſ. vbi petierūt: Respice dīne ad minas eoꝛū: ⁊ da seruis tuis cū omni ꝓpalatione loqui: ⁊ facere in noīe tuo signa: ⁊ cōcussus est locus in quo erāt ⁊c.

℣ Usq̄ modo non

Aliter Aliter legit ab illo loco ꝙm Aug⁹. b ¶ Amē amē dico vobis: si q̄d petierit⁹ patrē i noie meo/ dabit vob. q. d. i futuro nō rogabitis: sed mō petite ⁊ dabit vobis q̄ ad vos ꝓtinet: etsi nō oibus illis q̄bus petitis: ⁊ ideo dicit/ vobis. De hoc habet Matth. vij. a. et Luc⁹. xj. b. et. ℈. xiiij. b. Et nota q̄ttuoꝛ cōditiones q̄ intelliguṅt in his ꝓmissionib⁹. Ad ꝙd ad salutē petat: q̄d notat ibi: Si q̄d: ⁊ ꝓ hoc q̄d dr: In noie meo/ętern⁹: Tēpoꝛale em̄ ḡ̄ nullius subsistentię est. Et pie: Ūn dicit/patrē: q. filius debet esse q̄ petit. Et ꝑseuerāter: q̄d notat ꝙ ꝑbū subiūctiuū/petieritis. Et ꝓ seriō dicit/ vobis

℣ Sed/ Usq̄ modo

Hoꝛaliter ✻ puerū: iā nō meminit ḡssure ꝓpt gaudiū. Parere q̄ debem⁹: q. maledicta sterilis i lege: ⁊ maledicea fic⁹ q̄ nō i. uenit fruct⁹: Matth. xxi. b. Parere aūt debem⁹ masculos. nō ḡminas. i. nō fluxa ⁊ mollia ⁊ effęminata opa/ḡ fortia: q̄ significant ꝓ duodecim filios Iacob. Prim⁹ ē rubē: q̄ interꝑtat visio: ⁊ significat fidē ⁊ dei cognitionē. j. Cor⁹. xiij. d. Uidemus nūc ꝑ speculū ⁊c. Hiere. ix. g. In ḃ gloriet̄ qui gloriat̄ scire et nosse me. Hęc visio debet coaꝛtari deū ꝑm limites sctōꝝ: non extra effūdi ⁊ extēdi ad errooꝛes ⁊ sortilegia: alioqn maledicet

a homo in mundū. Et ꝺ̄s igi
b tur nūc quidā tristiciā̄ ba
c bet is. Iterum autē videbo
d vos: ⁊ gāudebit coꝛ vestrū:
e et gāudium vestrum nemo

f tollet a vobis. Et in illo die
g mē nō ⁊ interrogabitis quic
b q̄. Amēn amē dico vobis:
si quid petieritis patrem in
nomine meo dabit vobis.

Gen. xliv. a. Effusus es sic aq̄: nō crescas. Secūdus fili⁹ ē sime on: q̄ iterꝑtat audiēs mgroꝛē. i. timoꝛ. Audit⁹ em̄ mgroꝛ ⁊ fleti⁹ internal icutit timoꝛē Abacuk. iij. d. Audiui ⁊ ꝑturbat⁹ ē vēter me⁹ ⁊c. Ibi eni ē fleti⁹ ⁊ stridoꝛ dētiū: Matth. xxij. f. Le. ti⁹ ē leui: q̄ interꝑtat dat⁹ vel donū. i. amoꝛ: q̄ antonomastice dicit donū: q̄ gratuitū me re. Et ꝓmo dat: ⁊ i eo oīa donant. Habet em̄ oīa bona anne ra: charitas em̄ patiēs ē/benigna ē ⁊c. j. Coꝛ. xiij. b. Et Sap. vij. b. Uenerūt mihi oīa bona pariṭ cū illa. Ort⁹ amoꝛ ē sol gyrās ad meridiē: timoꝛ aūt ē sol reflectēs ad aq̄lonē. Huic parti amoꝛ⁹ maxime ilicdiat draco: sic habet Apoc⁹. xij. d. Persecut⁹ ē draco mulierē. i. aiaz fidelē q̄ ꝑpit masculū. i. amoꝛē dei fortē ⁊ inseparabilē: ⁊ misit serpēs ex oꝛe suo post mulierem aquā tāq̄ flumē/vt eā faceret trahi a flumīe. Hoc est q̄n diabolus hoi exuto a vertis suggerit ꝑtexitas voluptates carnales/honoꝛes sęclares/ diuitias ṛpales. Sic laban. i. cādoꝛ mūdi ꝑsequit iacob sugientē: Gen. xxxj. c. Sz dr ibi q̄ terra aduiuit mulierē ⁊ aputt os suū ⁊ absoꝛbuit flumē q̄ misit draco. Terra. i. ꝓsideratio moꝛtis: q. terra sum⁹ ⁊ ī terrā reuertimur. Hiero⁹. Facile ꝓtēnit oīa q̄ se semp cogitat moꝛturū. Eccl. vij. d. Memoꝛare nouissima tua ⁊ ī ęternū nō peccabis. Et. xj. d. Dalicia vni⁹ hoꝛe obliuionē facit luxurię magnę. Eccs. xj. d. Deminisse debet tenebꝛosi ḍies ⁊c. Esa. xiij. d. Mō ponet ibi ēkrota arabs. i. occidētalis: q. q̄ cogitat de moꝛte non figit q̄tē suā ī babylone. Quart⁹ fili⁹ ē iudas. i. cōsessio: q̄ p̄m⁹ intrauit mare rubꝝ/⁊ fecit alios ītrare: Gen. xlix. b. q. per ꝑfessionē intram⁹ laboꝛē ꝑnitētialē. Hui⁹ man⁹ ē in cervicibus inimicoꝝ: q. cōfessio destruit potēs ⁊ būiliat ꝺ̄ceptū: ꝑm illud Pṡ. Dixi cōfitebor inīustitiā meā dño: ⁊ tu remisisti impietatē pcti mei. Quint⁹ ē dam: q̄ ītrāt iudiciū ⁊c. De his filiis iacob/vide Gen. xlix. Sequit: b ¶ Amē amen dico vob: si q̄d petieritis patrē i noie meo dabit vobis. Nota q̄ttuoꝛ ꝓsideranda sūt ḃ. Quales debeāt petere: q̄d: a: ⁊ quō. Sz ꝑmittit/Amē: q̄ ō ē iuramētū/vt de ipetratiōe certi sim⁹: q. dubitatio ipedit orationē. Jaco. j. a. Postulat aūt in fide nihil hęsitās. Et postea: Nō estimet aūt hō ille q̄ accipiat aliquid a deo. Bis aūt dicit/amē: ꝓpter duplicē certitudinē. Homines em̄ in ꝓmissis solent dupliciter decipere: Aut omnino nō reddēdo: ꝓmissum: aut diminuēdo: Sed dominus q̄ ꝓmittit soluit. Unde Pṡ. Quę ꝓcedūt de labīs meis non faciam irrita. Et etiā vltra ꝓmissum reddit. Ūn Esa. xxxvij. g. Nam dicit dīs de rege assyrioꝝ: Non intrabit ciuitatē hāc ⁊ nō iaciet ibi sagittā ⁊c. sed cū his addidit q̄ centū octogintaquinq; milia occisi sunt de exercitu ei⁹. Silr Numeri. xvij. b. Quē ex his elegero germinabit virga ei⁹: sed cū hoc etiā frōduit ⁊ floruit ⁊ fructū fecit. Et Luc⁹. j. a. dū zacharias oraꝛ ꝓ populo/additū est ei de filio nascituro. Unde dicitur ibi: Exaudita est depꝛecatio tua: ⁊ vroꝛ tua helisabeth pariet tibi filiū. Iteꝝ salomon petiit sapiētiā/ ⁊ addidit diuitias ⁊ gloriā. iij. Reg⁹. iij. b. Jaco. j. a. Qui dat oībus affluenter. Eph. iij. d. Ei aūt qui potens est oīa facere superabūdanter q̄ petim⁹ aut intelligim⁹ ꝑm virtutē q̄ opatur in nobis: ipsi gloria in ecclesia ⁊ in christo iesu. Uobis/ apłis. ſ. imitatoꝛibus vestris. In ḃ oñdit quales debēt petere/credētes. i. ⁊ diligētes. ℈. ix. ſ. Scim⁹ q̄ de⁹ peccatoꝛes nō audit: sed si quis dei cultoꝛ est ⁊ volūtatē eius facit/ hunc exaudit. ℈. xiij. b. Si quid petieritis ī nomine meo hoc faciam. Et subdit. stati: Si diligit⁹ me mādata mea seruate Matth. xv. c. Non est bonum sumere panē filioꝝ ⁊ dare canibus. Panem: id est gratiam vel vitam ęternam. Siquid: id est aliquod: In quo ostenditur quid sit petendum: scz vita ętęrna/quę est q̄d: nō tēporalia/quę nihil sunt. Hiere. iij. f. Aspexi terrā/ ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihili. Uacua: quia nihil terrenū impleṭ. Nihil: quia cito trańsit. Unde Bern⁹. Si quid solidtatis haberent implerent. Hec est mirum: quia sunt vmbra et ventus. Eccl. xxxiij. a. Quasi qui apꝛehendit vmbram et persequitur ventum ⁊c. Et ideo dicitur. j. eodem

✻ Usq̄ modo non petistis

a ¶ Usq̄ modo nō petistis quicq̄ in nomine meo. q. d. me ṗsente petebatis: sed nō patrē in noīe meo. b ¶ Pete/ite/ergo amodo in nomine meo: ⁊ accipietis. q. d. ne putetis vos derelictos ersi nō coexistā vobis: nomē em̄ meū maiorem dabit vobis ꝓpalationē. Accipietis dico/ita: c ¶ Ut gaudiū vestrū sit plenū: q̄ obtinebi

Matth. 21. c. Marci. 11. c. ꝙ. 14. b. 1. Joh. 1. b.

a Usq̄ modo nō petistī quic
b q̄ in nomine meo: Pete ⁊
c accipietis: vt gaudium ve
d strum sit plenū. Hęc in prō
uerbijs locutus sum vobis.
e Uenit hoza cū iam nō in pro

tis q̄ petet⁹. Chryſ. Hinc ostēdit rursus q̄m expedit eum abire: si demum hucusq; nihil petierūt: sed deīcetero accipient quęcūq; petierint. Et q̄ coumbrata ⁊ obscura erant quę dixerat/ subdit: d ¶ Hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis: id est obscure: q. ⁊ quō. Ar. troga/ bitis. Matth. 21. c Marci. 11. c.

uerbijs loquar vobis/ sed palā de patre meo annuncia
f bo vobis. In illō die in nō
b mine meo petet⁹. Et nō di
co vobis/ q̄ ego rogabo pa
i trem de vobis: Ipse enim

uertit in lapides: Matth. iij. a. Dic vt lapides isti panes fiāt ⁊c. Unde aūt lapides uertit ī panes. Ūn Ezech. xj. d. ⁊ xxxvj. f. Auferā a vobis coꝛ lapideū ⁊c. Iteꝝ dat serpēt errooꝛis ⁊ hęreticę prauitatis ꝓ pice fidei: ⁊ scoꝛpionē. i. fiduciā vanā tpaliū. ꝓ ouo spei ętern⁹. Incedit em̄ mūdus blandeṭ scoꝛpio: sed cauda pungit. Prouer. xj. d. Qui ꝓfidit i diuitijs suis coꝛruet. A patre q̄ deo petendū est: q̄ libēter dat ⁊ bona dat. Jōo in oꝛone dīca ṗmittit nōmē ꝑis: Matth. vj. d. Berñ. Ubi est illud q̄ antiq̄tus tam frequēter et tā terribiliter intonare solebat: Ego dīs/ego dīs: mihi oīno dictat oratio: cui⁹ ꝓncipiū nomē dulce paternū/ sequētiū petitionū obtinēdaꝝ ꝑfat fiduciā: Quō sit petendū. i. ꝓpe ⁊ ꝑseuranter ⁊ ad salutē ꝓ se. Pie/sicut filij corde simplici ⁊ intelligēti/vt cognoscamus q̄d petimus ꝑ fidē ⁊ attentionē: ne dicat nobis illud Matth. xv. e. Hesciti⁹ q̄d petatis. Iteꝝ vt sperem⁹ nos impetraturos ⁊ diligamus tanq̄ filij patrē a quo petim⁹. Hęc aūt fiunt fide/spe ⁊ charitate: ⁊ hec importat hoc q̄d dico/pie: quia dicit Aug⁹ in ꝓncipio Enchiridion/ q̄ theoloḡia siue pietas in his tribus cōsistit. Hoc aūt notat ꝙ hoc q̄d dr/Pater: q. filius debet esse q̄ petit. Iteꝝ oportet q̄ ꝑseuerāret: q̄d notat cum dicit/ Petierit: q̄d eisdē sub iūctiui futeriti ꝑcuti. Jaco. vlt⁹. d. Multū valet depcatio iusti assidua. Iteꝝ. j. Thessal. v. d. Sine intermissione orate. Eccl. xviij. c. Nō impediaris orare semp. Eph. vj. c. Oꝛātes omni tpe in spiritu: ⁊ in ipso vigilantes in omni instātia. Et hoc oportet: q̄ semp habem⁹ in curia accusatoꝛes ⁊ contradictoꝛes. Ūn Zach. iij. a. Et sathan stabat a dextris eius vt aduersaret ei. Propter ḃ dicit Esa. lxij. c. Qui reminiscimini dīi ne taceatis: ⁊ ne detis silentiū ei. Et ꝛre instanter clamandū ⁊ petendū sit/ dicit Luc⁹. xj. b. Si ꝑseuauerit pulsans: dico vobis/ etsi nō dabit illi surgēs eo ꝙ amic⁹ eius sit, ꝓpter improbitatē tamē eius surget/ ⁊ dabit illi quot quot habet necessarios. Iteꝝ petendū est ad salutē ea scz quę expedientia sunt ad vitā ętern⁹: q̄d notat ibi: In nomine meo ⁊c. q̄d est saluatoꝛ. Multi tamē petūt q̄d impedit salutē eoꝝ: Sicut illi qui petunt amotionē pauptatis/vel tēptationis: sicut Pauluṣ. ij. Corinth. xij. c. Uel qui petūt diuitias: q̄ magis sunt fomentū peccati frequēter/ sicut aq̄ frigida febrim. Hiere. li. c. In caloꝛe eoꝝ ponā potus eoꝝ. Prouer. xxvj. c. Cū defecerint ligna extinguet ignis. Propter hoc dīs dat q̄dq; pauꝑtatē et egritudinē quasi emplastrū moꝛdax contra moꝛbū peccati. Unde Gꝛego⁹ de beaꝛo Benedicto: qui tēptatus, piecit se in spinas/ dicit: q̄ ibi diu volutatus toto coꝛpoꝛe vulneratus exiit: ⁊ per cutis vulnera/ vulnus sanauit mentis: q̄ voluptatē traxit in dolorē. Iteꝝ quādo homo petit potestatē vel honoꝛē/ petit quasi gladiū: sicut pheneticus. Luc⁹. xxij. d. Ecce duo gladij hic. Per q̄s significat duplex potestas: secularis ⁊ spūalis. Roma. xij. b. Nō sine causa gladiū poꝛtat. Cum ḡ potestas sit gladius/ nō expedit phrenetico vel puero. Multi eā sunt sicut herodes qui cultello se occidit. Et sicut ꝑuis nō est dādus cultell⁹: ita nec istis ptās: ⁊ maxime spūalis: ḡ quāto est subtilioꝛ: tāto est periculosioꝛ. Sed pueri libēter habent hmōi: ideo dr Prouer. j. c. Usq̄ quo paruuli diligitis infantiā ⁊ stulti ea q̄ sibi noxia sūt ḡrūt? Et sicut q̄n aliq̄s multos poꝛtat cultellos/ signuṣ est q̄ sit fur ⁊ homicida: Sic ille q̄ habet plures dignitates vl bñficia/ videt esse fur ⁊ homicida. ℈. x. b. Fur nō venit nisi vt furet ⁊ mactet ⁊ pdat. Alij aūt sunt q̄ petūt directe ptra salutē/ vt habeāt copiā. ſ. alicui⁹ peccati: sicut iij. Reg⁹. ij. d. Adonias petiit abisac. Ūn dixit salomō: Cōtra animā suam ꝑetiit adonias: ⁊ statim fecit eū occidi. Item petendū est ꝓ se. Unde dicit: Dabit vobis. Unde nō est exauditus samuel ꝓ saul. j. Reg⁹. xvj. a.

Aliter ✻ Sed/ a ¶ Usq̄ modo nō petistis quicq̄: q̄ aliq̄d sit cōparatione rei ꝓmittēdis: carnales em̄ erant. Nunc aūt/ pete/ite/hoc. ſ. vt gaudiū vestrū plenum sit/et accipietis. Berñ. Nō est plenū gaudiū q̄d fletu miscet: sicut ḡlens gaudiū. Ūn Prouer. xiij. b. Risus dolore miscebit. Sed in futuro erit verū ⁊ plenū gaudiū. Prouer. xiij. b. Cor quod nouit amaritudinē animę suę ⁊c. Et q. illud gaudiū nesciunt petere nisi illuminati ⁊ edocti: ideo subdit q̄ edocebunt palā/ dicēs: d ¶ Hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis. i. obscure: q. animales estis. Animalis aūt nō ꝑcipit q̄ sūt spūs dei: Prouerbia em̄ solēt boies audire: sed nō intelligere. e ¶ Uenit hoza cū iam nō in ꝓuerbijs loquar vobis: sed palā de patre meo annūciabo vobis. q. d. dato spiritu sanctō ⁊ illuminatione vestrā: g ¶ In nomine meo petetis: q. me equalē patri credetis. Et ideo nomē. meū inuocabitis: quia si vt homo rogo patrē modo/ vt deus exaudio cū patre. Unde subdit: b ¶ Et non dico vobis/ q. ego rogabo patrē de vobis/ tanq̄ inferior: scz nō rogabo: i ¶ Ipse enim pater amat vos: quasi ita exaltabimini: ⁊ palam scietis et exaudiemini: q. pater amat vos: Quod inde patet:

✻ Quia vos me

Hoꝛaliter ✻ a ¶ Usq̄ modo nō petistis q̄cq̄. Debemus ḡ petere illud q̄d est aliq̄d: de quo dr Exo. iij. d. Ego sum q̄ sum: et q̄ est misit me ad vos. A quo sit petēdū/ ostēdit cū dicit: patrē. Nō dicit/meū: vt intelligat pater oīm nr̄m. Et hoc dicit/ad innuendū q̄ defectū impetrabimus a patre: ⁊ q̄ nō dabit nisi vtile filijs. Ūn. j. Joh. iij. d. Fiduciā habem⁹ ad deū/ vt q̄cq̄d

E B a ¶Quia vos n. amastis.q.d.ipe diligētes me diligit: id est in amicitia cōseruat:z in gratia augmētat. b ¶Et credidistis qz ego a deo exiui.i.q missus sum a deo:z non ei cōtrari⁹:sicut credūt alij iudei. ¶Hec aūt duo exigit a nobis pater:amorē z fidē:affectū z intellectū. Vel/A deo exiui.i.ab eo sū p generationez. Credidistis dico:z ß est verū: vñ. c ¶Exiui a patre/p generatione. d ¶Et veni in mundū/p carnis assumptionem. e ¶Iterū relinquo mundum/p mortē et crucem: f ¶Et vado ad patrē/i ascēsione.i.ad potiora bona patris: vel ad patris imortalitatē. Et nota q multū mitigabat eos sermo resurrectiōis:ideo dicit ei⁹ iesus: vado ad patrē. Per hoc em̄ sperabāt se etiā resurrecturos in fine. Per hoc etiā in tuto erant in tribulatiōe cū scirēt adiutorem tā celo se habere. g ¶Dicūt ei discipuli eius:Ecce nūc palam loqris/et p̄uerbiū nullū dicis. Nota q dñs dixerat eis tria/vnde val de exhilarati sūt.i.q pater amabat eos:z q a deo erat:z q ad patrē ibat. Hoc aūt maxime inter alia respirare fecit.s.q erāt patris amici. Vñ qz hoc ad id qō erat in mēte eoz respōdit: ideo dicūt q palā loquit. Facile em̄ intelligit hō id qō diligit audire:ideo cōmēdādo eū dicūt:Ecce/ i ¶Nūc scimus qz scis omia:qz scis etiā q̄ sūt in mēte nostra. k ¶Et nō op⁹ est tibi vt ās te interroget:qz scis antecā te interroget q̄ velit. Antecā em̄ audias/scis q̄ scādalizāt nos. Nō patet:quia remediuz apposuisti z reqescere nos fecisti. l ¶In hoc.i.p hoc q̄ ita scis occulta non interrogat⁹:credimus qz a deo existi. Et qz ista fides adhuc erat debilis:z velut quandā gratiā tribuētes ei dixerāt:¶Nūc scim⁹ qz scis oia z̄c. Jō ostendit fidē eoz adhuc esse debilē z imperfectā. Vñ sequt. n ¶Respōdit eis iesus:Modo creditis.i.cr̄dico vobis placētia z nondū sustinetis aduersa/creditis quoq modo/sed nō p fecte vt putatis. o ¶Ecce venit hora:id ē appropinquat. p ¶Et iā venit.i.q̄si in ianuis est. q ¶Ut dispgamini vnusq̄sq; in ppria.q.d. vos dicitis q̄ creditis:z fidez pfectam vos habere putatis:sed multis indigetis aliis vt ad pfectionē veniatis:¶Nūc aūt nihil pfectum est in vobis:qz statim ad fugā modicū abscidemini. Et nota q dicit:Dispgamini vnusq̄sq.q.d.interim dominabit vobis timor/vt nec q̄ simē adinuicē possitis manere/nec simul recedere:sed q̄libet fugiet in ppria.i.vbicūq; poterit q̄libet via sua. Vel/iā ppria: id est in vestrē infidelitatis timorē. Vel/in ppria.i.ad salutionē ppriā sui. Job.vj.c. Fes mei recesserūt a me. r ¶Et me solū relinquatis:q̄si sine adiutorio vel solatio vestro. s ¶Et/tamē/nō sum solus:qz pater mecū est /q̄si adiutor: Hiere.xx.c. Dñs mecū est q̄si bellator⁹ fortis. Et loquit cōdescēsiue adhuc ac si indigeret auxilio patris. Et iō subdit rationē cōdescēsiōis/dicēs: t ¶Hec locutus sū vobis vt in me pacē habeatis:id est requiē:vt.i.nō abūciatis me a mēte vestra/sed suscipiat. Quia em̄ multa dixerat cōdescēsiue:ideo in fine huius sermonis dicit causam hui⁹.q.d.hec dicunt in vestrā cōsolationē z amorē:nō em̄ trahant in dogmatis puersitatē:¶Hec/aduersa/locutus sum vobis vt i me pacē habeatis.i.ideo ea p̄dixi vobis vt cōtra ea muniti sitis z a me nō recedatis. r ¶In mūdo pressurā habebitis:q.d.nō solū mala patiemini tēpore meę mortis qñ dispgimini:sed z semp q̄diu eritis in mūdo. y ¶Sed confidite/de victoria z a lapsu resurgite:quia/ z ¶Ego vici mūdum. Chryſ.q.d.magistro supante inimicos nō oportet discipulos anxiari. Qualiter aūt vicisti/dic mihi/mundū:Dixi quidē iaz: qñ p̄ncipē ei⁹ submisi deorsū.ē.xij.c. Scietis aūt z postea q̄ vicerim cū oībus z cedētib⁹ z locū dātibus vobis. Vnusq̄sq debet p̄cēdi homelia:qz hic terminat sermo.

Aliter c ✠ a ¶Quia vos me amastis:ita q̄ li/quia /nō dicat causam sed signū. Eius em̄ dilectio est causa nostrę:z nō econuerso.i. Joh.iiij.b. Prior dilexit nos. b ¶Et credidistis qz a deo exiui. Hoc nō mutat. c ¶Exiui/aūt/a patre/caro assumpta:nō tñ deseruit. d ¶Et veni in mūdū/visibiliter. e ¶Iterū relinq̄ mūdū/corporali discessiōe:nō gubernatiōe p̄sentie. f ¶Et vado ad patrē.i.ad patris imortalitatē. g ¶Dicūt ei discipuli eius:Ecce nūc palā loqris z p̄uerbiū nullū dicis. Dixerat dñs: Hęc in p̄uerbijs locutus sum vob:Et venit hora z̄c. Et loquit de tpe post resurrectionē q̄n edocti sūt a spiritu sc̄o: Isti aūt credētes iā se intelligere quę dicebat/dicunt: h ¶Ecce nūc palā loqris z̄c. q̄si tā implerū est qđ p̄mittis. Hoc aūt dicūt: quia nesciebāt se nō intelligere ea. Unde Aug⁹. Illa q̄ bōs scit /nō intelligētib⁹ esse ,puerbia.i. occulta: illi vsq; adeo nō intelligūt vt nec saltē se nō intelligere nō intelligāt. Parvuli em̄ erāt z nōdū spūaliter diiudicabāt/q̄ de reb⁹/nō ad eoz⁹ sed ad spiritū ptinētib⁹ audiebant. Ecce em̄ dixerat dñs: Vado ad patrē:qđ sic intelligebant/vt cū esse cū patre nescirēt/nec discessisse ab eo: ergo ß erat eis ,puerbiū. Vel sic lege: h ¶Ecce nūc palā loqris et p̄uerbiū nullū dicis.q.d.tu ,pmittis q̄ palā loqris postea:z nūc occulte:qđ est q̄ modo etiā palā loqris z̄. Videbat aūt eis q̄ palā loqrē:qz ō hīs maxime agebat q̄ eos audire delectabat: vt dicit Beda:z q̄ ipi iterrogare volebāt/ß ipe fueniēs vltro p̄ferebat. Et ideo dicunt: i ¶Nūc scim⁹ qz scis/z nō scis/oia/tāq̄ dc⁹: k ¶Et nō opus est tibi vt ās te interroget. Aug⁹. Videt pori⁹ dicēdū:qz nostra oia:nō ē op⁹ vt quēq; interroges:nō vt ās te interroget. Qui em̄ scit oia/interrogari debet nō interrogare necesse habet. Respōdem⁹. Bñ dicit: Nō op⁹ est tibi/etsi alij/vt ās te interroget.q.d.p interrogationē nō est necesse vt tibi alijs exp̄mat sua dubitatione:qz tu scis qđ q̄situr⁹ velit: Alijs aūt op⁹ est interrogare: qz aliter nescirent qđ q̄sitor velit. l ¶In hoc.i.p hoc q⁹ scis omnia: m ¶Credim⁹ qz a deo existi.i.q filius dei es: vel q̄ a deo missus es:z nō es ei ptrari⁹:qz nō reuelasset tibi secreta. Aliter: n ¶Respōdit eis iesus: Modo creditis /vt puuli qz nō ēstis solidati. Vñ ostēdit q̄ fides eoz nec est solida/ nec est integra. Et p̄mo q̄ nō sit solida/dicēs: o ¶Ecce venit hora/captiōis/ꝑm Chryſ.vel passiōis ꝑm Aug⁹. p ¶Et iā venit.i.ppe est z in ianuis. Vel sic: o ¶Venit hora/passionis: p ¶Et iam venit/captiōis: q ¶Ut dispergamini vnusquisq; in ppria.i. ad ppriā infidelitatē redeatis.q.d.iam ppe est vt ita q̄ modo creditis relinq̄tis:nō solū corpe me relinquētes sed z mētis fide. Vñ nos sperabam⁹ q̄ esset redēptur⁹ Israel: Luc'.vlt'.c. r ¶Et me solū relinquatis. Esa.lxiij.a. De gētib⁹ nō est vir mecū. Matth.xxvj.f. Tūc discipuli relicto eo z̄c. Et Job.vj.c. Necessarij mei recesserūt a me. Et.xix.b. Fres meos lōge fecisti a me z̄c. s ¶Et/tñ/nō sū solus:qz pat mecū est. Hic p̄scit fidē eoz imperfectā.q.d.vos dicit': qz a deo exiui:sed ß parū ē/ ad maiē volo vos p̄scere/vt sciat⁹ q̄ pat mecū est:ne sic putet⁹ a deo exisse/vt putet⁹ etiā recessisse. t ¶Hec locut⁹ sū vobis:nō solū q̄ in cena/sz q̄ ab initio vocatiōis. Specialit tñ intelligit de his q̄ p eis mor⁹ tūc⁹ ēra ꝓba nouissima/dixit: v ¶Ut i me pacē habeat⁹:ß pector⁹/z post ēternitat'. Aug⁹. Recte in hoc sermonē suū mirabilē z plixū ꝓsūmat:i q̄ causaz z finē ,pter quē locut⁹ ē eis cōmēdat z cōmemorat: vt.s. habeāt pacē i ipo ꝑ quā re.dagit. Et postea dic:hac pace i pssur⁹ oīb⁹ ꝓsolamur:z hac a pssur⁹ oīb⁹ liberamur. Propē ß oēm tribulationē fortiē sustinem⁹/ꝙ hac felicit sine vlla tribulatiōe regnemus:z iō merito i hāc ꝓclusit ꝓba: r ¶In mūdo pressurā habebitis.q.d.in me habebitis pacē ēternitat':sed hic in p̄senti pssuras sustinebitis. Vel sic: Ju me pacē habebit⁹. Et ne intelligerēt de pace tpis/subdit: In mūdo z̄c.q.d.in me est pax pectoris interi⁹:sed/in mūdo:turbabimini exterius y ¶Sed cōfidite:nō in vobis sed i me: quia /ego vici mūdū. Hiere.xvij.d. Bñdict⁹ vir q̄ ꝓfidit in dño z̄c. Aug⁹.

✠ Spū dato

A F Spiritu dato/factū est in eis quod nunc dictū est. Confidunt enim z vicerūt: In quo nisi in illo? Non enī vicisset ille mundum si membra eius vincerent mūdus. Unde ait apostolus.j. Cozinth.xv.g. Gratias ago deo qui dat nobis victoriā. Continuoq; subiecit: Per dominū nostrū iesum christū. Qui dixerat suis: Cōfidite/ego vici mūdū. Apocal. v.b. Vicit leo de tribu iuda.j. Joh.v.a.

Hęc locutus est ihesus: et subleuatis oculis in celum dixit: Pater venit hora clarifica filiū tuum/vt filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatē omnis carnis:

Dec locutus est ihesus: et subleuatis oculis in celum dixit: Pater venit hora clarifica filiū tuum/vt filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatē omnis carnis: vt omne quod dedisti ei det eis vitam eternā. Hec aūt est vita eterna vt cognoscant te solum deum verum: et quem misisti ihesum christum. Ego te clarificaui super terram: opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam mundus esset apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant: et mihi eos dedisti: et sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt. Quia verba que dedisti mihi dedi eis: et ipsi acceperunt: et cognouerunt vere quia a te exiui: et crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo. Sed pro eis quos dedisti mihi: quia tui sunt: et mea omnia tua sunt: et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: et hi in mundo sunt: et ego ad te venio. Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi: vt sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi custodiui: et nemo ex eis perijt nisi filius perditionis: vt scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: et hec loquor in mundo vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum: et mundus eos odio habuit: quia non sunt de mundo: sicut et ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo: sed vt serues eos a malo. De mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate tua. Sermo tuus veritas est. Sicut me misisti in mundum et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum: vt sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum: sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: vt omnes unum sint: sicut tu pater in me et ego in te: vt et ipsi in nobis unum sint: vt credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis: vt sint unum sicut et nos unum sumus. Ego in eis et tu in me: vt sint consummati in unum: et cognoscat mundus quia tu me misisti: et dilexisti eos sicut et me dilexisti. Pater quos dedisti mihi volo vt ubi sum ego: et illi sint mecum: vt videant claritatem meam quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Justa pater: et mundus te non cognouit: ego autem te cognoui: et hi cognouerunt quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum: et notum faciam: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: et ego in ipsis.

a Ec locu/ Ca.xvii. b b tus est ihesus: et subleuatis oculis in celum c dixit: Pater venit hora clá f rifica filiū tuum/vt filius tuus clarificet te. Sicut dedi/ g i sti ei potestatē omnis carnis:

Clarifica filium tuum

Walos ab ei⁹ consortio segregādo. Usi post resurrectionē nunq; fuit cum malis.ē. xiij.d. Nunc clarificatus est filius hominis receden te:sz iuda a collegio.

Immortalitatē z gloriā resurrectiōez tribuendo.ē.xiij.d.: Et deus clarificauit eū in semetipso:z cōtinuo clarificabit eum. Dō. Amic⁹ lu mine.i.luminoso corpore. Pō.103.

Nomē eius dilatando: quod factū est per p̄dicationem apostolo⁹.ē.xij.d. Pater clarifica nomen tuum.

Passiōi me exponendo/ꝑm Chryſ.ē.xij.d. Venit h ora vt clarificet fili⁹ hominis:id est crucifigat. g ¶Ut filius tuus clarificet te:in cognitione hominū/ z p̄uersione gentiū per apostolos. Dicit enim pater nō in se maior:sed cū nobis imoloteſcit. Et est sensus: Resuscita me/vt per meam resurrectionē innotescas hominib⁹. Et bene dico q̄ clarificet te:id est notū faciet te oīi carni per aplos: b ¶Sicut dedisti ei/homini: i ¶Potestatē omnis carnis: id est oīs hominis: A parte totū: sicut nomine animę intelligit totus homo. Roma.xiij.a. Oīs anima potestatibus sublimioribus subdita sit.q.d.sicut a te habet oīm potestatē:ita te oībus notifi cabit quantū est in se. Esa.xl.b. Videbit omnis caro salutare dei.ē.j.a. Illuminat omnē hominē. Vel/ Clarificet te/sicut dedisti ei potestatē omnis carnis:id est omni homini te manifestet quem tu dedisti ei. Et sic legitur tñ de bonis qui specialiter ꝓcipiuntur esse sub potestate z regimine christi. Jobel.ij.g. Effundam de spiritu meo super omne m carnem

D Luc'.3.a.

✠ Sic aūt dedisti

Vel sic cōtinua: f ¶Clarifica filium tuum: et qualiter? h ¶Sicut dedisti ei potestatē omnis carnis: id est declara z manifesta per meam resurrectionē qualiter mihi dederis omnīū potestatē. Matth.xxviij.d. Data est mihi oīs potestas in celo z in terra.ē.xiij.a. Sciens quia oīa dedit ei pater in manus. Pō. In manu eius sunt oēs fines terre. Chryſ. sic legit: d ¶Pater venit hora: id est tempus z oportunitas patiendi. f ¶Glorifica nomē tuum.q.d.peto mortem: g ¶Et z filius tuus glorificet te: per candē mortem. In quo ostendit q̄ nō inuitus ad crucē venit / qui gloriā vocat rem hanc z orat vt fiat. Nec solum glorificatus est filius per crucē/sed z pater. Nam ante crucem quidā/negz iudei patrē sciuerāt. Usi Esa.j.a. Israel me nō ꝓgnouit. Post crucem ꝙ oībis terrarū omnis cucurrit. Deinde ostendit z modum glorie:z qualiter eum glorificabit. h ¶Sicut dedisti ei:id est filio: i ¶Potestatē omnis carnis:nō tñ iudeorum sed z gentiū.q.d.nō solum p̄dicabit iudeis: sed in toto orbe glorificabit: quia sicut dñs est omniū:sic z fidei.dit omnibus. In quo innuit conuersionem gentiū. Quia enim pus dixerat. Matth.x.a. Jn viaz gentiū ne abieritis. Debebat autem et postea dicere: Euntes docete omnes gentes. Matth. xxviij.d. Ideo ꝓscēdit hic z patrem hoc volentē/cum dicit

Aliter

Dedisti ei potestatē omnis carnis: vocandę z conferendę per apostolos.q.d.patri placet hoc. Hoc aūt ideo dicit patri placere: vt sedet eoz⁹ sandalū futurū:quia hoc vehementer scandalizabat iudeos z etiā discipulos: scz p̄dicare ✠ gentibus. Usi etiā

Aliter

Item Aug⁹. g ¶Ut filius tuus clarificet te z̄c. Si ergo modo te glorificat filius / sicut dedisti ei potestatē omnis carnis:z sic dedisti/vt omne quod dedisti ei det eis vitam

c ✠ eternā:z hęc est

Universidad de Deusto
Biblioteca

E Sic autez dedisti/ vel ad hoc/ a ¶ Ut omne quod dedisti ei: id est ꝓcipui: b ¶ Det eis. i. vitā ęternā.

Aliter ℞ gētibus. Unde etiam vir petrus potuit criminationes eorum effugere/dicens visionē de lintheo: Act. xi. a. Sed q̄d est qō dicit: Dedisti ei potestatem ⁊c. Ergo aliquādo nō habuit si ei dedit. Itē in

b videtur minor. Solutio. Dedit ei/filio dei: id est cū oīmipotē genuit. Simile. ℈. v. e. Sicut pater habet vitā in semetipso: sic dedit ⁊ filio ⁊c.

De ꝓpni. dis. 4. c. si ex bono. Vel/Dedit ei/hoīmini ab inſtāti suę cōceptionis. Vel/Dedit ei/post resurrectionē per declarationē. Et ꝑm illud Matth. xxviii. d. Data ē mihi oīmis potestas in cęlo ⁊ in terra. Et habet simile Phil. i. b. Dedit illi nomen quod est super oīme nomen ⁊c. Chryſ. sic soluit. Dedisti ei potestatē oīmis carnis: id est patri placet: ⁊ pater vult q̄ nō tm̄ trahat ad se iudęos/sed ⁊ gētibus dominet q̄ gratiā et fidem. Quia ēm eos missurus erat ad gentes vt nō extimēt q̄ hoc faciat noua ⁊ ꝓpria volūtate: maxime cū diſerit eis: Non fum missus nisi ad oues ⁊c. Matth. xv. c. ideo ostēdit q̄ patri hoc placet. Si aūt ita viliter ⁊ humiliter de se loquit: nō ē mirum/quia sic eos ędificabat. Magnus aūt dicere de se magis obstabat: q̄ nihil magnū de eo interim imaginabant.

Aliter c ℞ eternam: ⁊ hęc est vita ęterna vt cognoscant te. Sic te igit̄ filius glorificat vt oīmib⁹ quos dedisti ei te cognitū faciat. Itez quid ē q̄ dicit/oīmis carnis: ⁊c. Nō ēm oīnes crediderūt. Solutio. Quātū ad eum ꝓtinet/oīnes crediderunt. Si vero q̄daz non attenderūt his quę dicebant/nō eius qui docebat ſ. rimi natio: sed eorū qui nō suſceperunt. a ¶ Ut oīne q̄ dedisti ei: quasi sic te clarificet: vel ad hoc dedisti vt/ det eis vitam ęternaz. Et quid est vita ęterna/vel quid est causa vitę ęternę meritoria/subdit: c ¶ Hęc est autē vita ęterna: id est causa meritoria vitę ęterne. d ¶ Ut cognoscant: per fidē. Vel hęc vita ęterna/cognoſcere per ſpeciē: m ¶ Te solum deū verum: ⁊ quē misisti iesum christū. Sed obū citur. Si pater solus est deus verus: non ergo iesus christus. Respōdemus ꝑm Chryſ. Solum vel ū deū dicit ad differentiam idolorum: quia dicuntur dij/sed non sunt vere dij. Ideo aūt hoc dicit: quia ad gentes eos mittebat qui colebant idola. Unde ꝑm hoc nō excludit filius nec spiritusſanctus. Vel ꝑm Augustinū hoc ordine legit littera: Ut te ⁊ quē misisti iesum christū cognoscant solū verū deum. Cōsequenter autē ⁊ spiritusſanctus intelligitur: quia spiritus est patris ⁊ filij tanta charitas substantialis ⁊ cōsubstantialis amboruz: q̄ tota trinitas est vnus solus verus deus. Sed adhuc pōt queri: q̄re nō exꝑimit personā spiritusſancti? Si ēm dicat q̄ per extrema intelligit tanq̄ mediū: hoc nihil videt esse: imo potius ecōuerſo: quia mediū nō potest itelligi sine extremis: extrema aūt intelliguntur bene sine medio. Potius ergo debuit dicere: vt cognoscant spiritū sanctū/q̄ patrē ⁊ filiū. Solutio. Sicut dicit Aug⁹ in libro de trinitate: Siue ꝑbo audiam⁹/ostē de nobis filium: siue audiamus/ostende nobis patrē/tātū dez valet: quia neuter sine altero ostendi potest. Unū quippe sūt: sicut ipe ait: Ego ⁊ pater vnū sumus. ℣. ſ. Et. i. Joh. iii. a. Ui debimus cū ſicuti est in ꝓpria. ſ. essentia quę vna est triū personarū. Unde vnam videndo eodem visu numero videm⁹ aliam: sed modo nō eodez motu numero mouemur in oīnes ꝑsonas. Dicendo ergo: vt cognoſcant te ⁊ iesum christum: intelligitur etiā cognitio spiritusſancti. De patre tamen specialiter exꝑimit: quia huius cognitionē vehemēter desiderabant. Unde. ℣. xiii. a. dicit: Ostende nobis patrem. De filio etiā exꝑimit: q̄nia de ipo erat multa cōtradictio. De ſpiritusſancto autem non exꝑimit: quia nondū nouerāt spiritumſanctum: sed

f dęco plenius cogniturі erant per ipsum ſpiritumſanctum.

Aliter Vel aliter potest legi/vt cuz dicit: d ¶ Ut cognoscant te solū deū verū: istud dicatur de tota trinitate. Et q̄ sequit: ¶ Et quez misisti iesum christum: de filij humanitate: quia illa terra viuentiuz fluit lac ⁊ mel. Itez quęritur de hoc: c ¶ Hęc est autem vita eterna vt cognoscant te solū ⁊c. Ergo cognoscere deum est vita ęterna. Ad idem facit illū Pſ. 90. q̄ dicit super Pſ. Ostendam illi salutare meuz. Glo. id est christum in mateſtate. Hęc visio est tota merces. Sed cōtra. Aug⁹ in primo libro de doctrina christiana dicit: Hęc autez summa merces est/vt ipo ꝓfruamur: Ergo fruitio est summa merces: Mō ergo visio est tota merces. Item su[illegible] Pſ. 146. Laudate dominū quoniā bonus est psalmus. Ibi dicit Glo. laudis causam: dicit/Quoniā bonus est psalmus: Hęc est tota merces laudantiū. q. d. ideo laudate: quoniam bonū est laudare: ipa ēm laus dei est nostra beatitudo. Itē sup Pſ. Psalla Pſ. 103. laz deo meo ędiu sū. dicit Glo. Psallam ędiu sum: id est sine fine: quia i illo sine fine sum. Hoc ideo dicit: ne putet̄ aliq⁹ actꝰ esse illius vitę q̄ psallere. Solutio. Uisio est merces ⁊ beatitudo nostra: similiter et

s per terrā: opus cōſūmaui qō b dedisti mihi vt faciam⁹. Et k nūc † clārifica me tu pr̄ apud t temeipm clāritate qua habui pr⁹ q̄ mūdus fieret apud te. Aug⁹. glorifica

dilectio ⁊ fruitio: sed quiz habit⁹: visione/de necessitate ex hoc sequit dilectio ⁊ fruitio: ideo dicit potius visio merces tota. Hec excludunt ꝑ hoc dilectio ⁊ fruitio: quia vbi vnum ꝑpter alterum: ibi vtrobiq; tantū. Ad illud: Hęc visio est tota merces/dicendū: q̄ totum sonat ibi in perfectionē/non in integritatem. Integritas ēm mercedis complectitur visionem/dilectionem/fruitionē. Et eodem modo solue/de fruitiōe ⁊ de laude. Fruitio enim dicitur summa merces: quia summę bonitatis est fruitio. Et laus dicit tota merces: id est perfecta: quia ex fidicł̄ surgit: nec ea excludit. Unde Aug⁹. Uidebim⁹/amabimus/laudabim⁹. Sed quęritur: quare non sit dos ſuscitatis alia: cā dicatur merces sicut alia. Ad hoc dicendū est/q̄ habit⁹ charitatis dos est: motus autem ex eo ꝓcedens est merces: q̄ vi uit anima/sicut mulier ex dot̄ sua habet q̄ viuat. Similiē visio habitus est dos/motus ex eo ꝓcedens est merces: ⁊ fruitio habitus hoc modo. Quia ergo laus nō est habitus nec habet specialem habitū ⁊ separatum: sed est motus habitus qui est visio. Cognito enim deo/habilitati sumus ad deum laudandum quasi ex necessitate. Quia it. quā ita est/laus non est dos sed quasi ꝓuentus. dotis: vnde dicitur merces/sed non dos. Aug⁹. lib. 22. de ciuita. dei ca. vlt.

f ¶ Ego te clarificaui super terram ędicando ⁊ miracula faciendo in nomine tuo. q. d. dixi vt filius tuus clarificet te plenius post resurrectionem: vel plenissime in eterna visione. Tunc enim perfecta erit clarificatio vel glorificatio patris in sanctis suis. Sed interim etiā ꝑ me laz clarificauit ⁊: id est clarificabō in mea resurrectiōe ⁊ apłoz⁹ ꝓdicatione. Vel/ clarificaui/in mea ędicatione ⁊ conuersatione ⁊ miraculorū operatione. Chryſ. Glorificaui in terra. Bene dixit/in terra: In cęlo ēm glorificatus est/vt in natura sua gloriā habens ⁊ ab angelis adorat⁹: sed in gentibus erat ign[illegible]otus. Gloriaz ergo hic vocat q̄ est per hominum culturam. Unde subdit: quomodo clarificabit. g ¶ Opus consūmaui quod dedisti mihi vt faciā. Aug⁹. Idem est ac si aperte dicat: Clarificabo te gentibus ędicando: opus consūmando passionis: quod iam factum est in prędestinatiōe: ⁊ pro iam facto est habēdū: quia certissime est futurū. Vel ꝑm Chryſ. opus sibi datuz a patre notat clarificare ipm in gentibus. Sed quomodo tunc dicit: Opus consummaui/vel/finiui/cum nondum esset inchoata ędicatio gentiū. Et ad hoc respondet sic: Opꝰ finiui: id est quę ⁊ metipius sunt/oīnia feci. Vel ꝓteritum ꝓ futuro dicit more ꝓphetarū. Vel vere: quia iam oīme erat factum in radice. Radix enim bonoz⁹ submissa erat/ex qua omnino debebant sequi fructus. h ¶ Quod dedisti mihi vt faciam: sicut dicit Esa. xlii. b. Dedi te/in lucem gentium ⁊ loquitur condescensiue: id est placet patri. i ¶ Et nunc clarifica me. q. d. ego te clarificaui. i. clarificabo i gētib⁹: ⁊ vt clarificē te/clarifica me tu pater. Ul/glorifica me: ę; sū obscurus ⁊ ingloriosus in terra/glorifica me in cęlo: ⁊ hoc est: k ¶ Apud temetipm/resuſcitatū. ſ. ad dexterā tuā collocā do. l ¶ Claritate. Chryſ. incorruptiōe: ⁊ vt ī throno sedeā regali. m ¶ Quā habui pr⁹ q̄ mundus fieret apud te: q̄ ab initio ꝺordinatū est q̄ deus sic hominē illū exaltaret. Uel potest dici q̄ petit glorificari vel clarificari ꝑm deitatē. i. vt manifestet eius gloria qua ab eterno est patri equalis. Et ē sensus: i ¶ Clarifica me tu pater: id est ostēde me clarū ⁊ gloriosū: k ¶ Apud temetipsum. id est tibi esse cęlem. m ¶ Quā habui ⁊c. ꝑm illud Phil. ii. a. Nō rapinaz arbitrat⁹ est se esse cęlem deo ⁊c. Vel sic: i ¶ Clarifica me/ꝑm hoim: l ¶ Claritate quā habui ⁊c. ꝑm deitatez. i. sic decet filiū dei hoīem factū clarificari: vel candez gliam da hoī q̄ est filij dei. Et hoc dicit ꝓpter vnionez. Ille ēm homo dicitur deus/dicitur creator: sicut ⁊ filius dei. Et ostendit meritū clarificatiōis suę ꝑm hominē: quia patrez clarificauit. Un dicit:

G Manifestaui

A F a ¶ Manifestaui nomē tuū hominibus: apostolis. ſ. ⁊ iudęis q̄bus ꝓdicaui tunc. Uel aliter continuat ꝑm Chryſ. Dixerat: Ego te glorificaui: opus finiui ⁊c. ideo hic q̄planat quale opus. Hoc. ſ. manifestaui nomē tuū: ⁊ per verba/⁊ ꝓ res: id est ꝓ miracula. c ¶ Hominib⁹ quos dedisti mihi de mundo: q̄d potest intelligi de oībus creaturis. Et dicit factū q̄d erat futurū certissime. Uel specialiter loquitur de discipulis hic qui iam crediderant: ⁊ per quos alij erant crediturі. Et legitur:

Al. t meum a ¶ Manifestaui/ tiam in parte: sed postea plenissime manifestabo ꝓ spiritūsanctum: b ¶ Nomē tuum: nō q̄ diceris deus: q̄d erat notum in iudęis ꝑus: sed q̄ diceris pater meus/q̄d sine filio nō noscitur. d ¶ Quos dedisti mihi: vt. ℣. vi. c. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eū. Et tamē ipse est viā/ sicut ipse dicit. ℣. xiiii. a. Sed/dedisti/dicit: per hoc construens duo: q̄ nō est cōtrarius patri: ⁊ q̄ vult pater cred. filio. Quos dedisti mihi: instrūctos: e ¶ De mūdo/separatos tuo munere: f ¶ Tui erāt: potestat./creatiōe: g ¶ Et mihi eos dedisti/ad docendum: vt mihi subditi sint obedięntia et fide. Chryſ. Rursus hic vnanimitatē filij ⁊ patris ostēdit: ⁊ quoniā valde amatus est a patre: Qui cū eos secit ⁊ curat qualiter idiguit eos accipere a patre? Omnia ēm ꝑ ipsū facta sunt. Si ꝺo humane hoc vis interpretari: ⁊ sicut sonat verbū intelligere: ridiculosuz sequet ⁊ incōueniēs: ſcz q̄ pater dans filio dedit dōs esse. Itē q̄d incōuenientius etiā est/sequet. ſ. q̄ cum erant patris/tunc imperfecti erant: cū vero ad filiū venerint/ tunc fieri perfecti: q; ſcz tunc sermonē seruauerūt ⁊ cognouerunt oīa quę ante nō cognouerūt. Uel sic/ f ¶ Tui erant: per ꝓdestinationē. g ¶ Et mihi eos dedisti: per ꝓ B Al. t iusti ficationem. ſentem ⁊ iustificationē. Uel/ f ¶ Tui erant: ꝑm deitatē: ⁊ mei similiter. g ¶ Et mihi eos dedisti: mihi homini vt in me crederent. Et nō solum hoc: imo/ h ¶ Et sermonē tuū seruauerūt: id est in fide permānerūt sermonis tui. Uel/seruauerunt/per ob ꝓ rationē. Uel ꝑm Chryſ. Seruauerūt tuum sermonē: quia mihi crediderūt ⁊ nō attenderūt iudęis. ℣. iii. b. Qui credit/signauit/q̄: deus verax est: qui ſcz ꝓmisit per

Augustin⁹. Cognouerūt/q̄: omnia q̄ dedisti mihi abste sunt: id est cognouerūt: q̄ abs te sum. Simul ēm pater omnis dedit/cum genuit qui haberet omnia.

q rūt/ quia tu me misisti. Egō r pro eis rogo: Nō ꝓ mūdo s rogo: sed pro his quos de- t disti mihi: quia tui sunt. Et v mea omnia tua sunt: et tua x mea sunt: et clarificatus suz y in eis. Et iam nō sum in mū 5 do: et hi in mundo sunt: et ꝯ egō ad te venio. Pater san cte serua eos in nomine tuo

me audire ꝓ eis. t ¶ Quia tui sunt: in quo significat q̄ nō sunt sic dati filio vt recesserint a patris dominio. Ut ⁊ aperiens quō vtriusq; sunt/subdit: v ¶ Et mea oīa tua sunt: ⁊ tua mea sunt. In quo ostēdit ēqlitatē honoris et potestatis ꝑ seruandi ⁊ gubernādi oīa ⁊ iustificādi quos vult ⁊ cōseruandi in grā iustificatos. Chryſ. Quia sepe dixerat: Tui sūt ⁊ mihi eos dedisti/ne q̄s extimet reces esse filiū ꝓ incapatū/⁊ nūc eos pmo suscepisse a patre iō dic: Omnia oīa tua sūt ⁊ tua mea sunt. q. d. cū audiret̄ q̄m mihi eos dedisti/ne extimes alienos essea patre: mea ēm ei⁹ sūt. Pręs audiēs: q̄m tui erāt/extimes alienos tūc fuisse a me: q̄ ēm patris/mea sūt. Hoc ⁊ alibi ostēdens dicit. ℣. xvi. c. Oīa q̄cūq; habet pater/mea sunt: de cognitione loquūs: hic aūt loquit de ptāte. Ot q̄ dicit/dedisti/de scensiōis est sermo. Et ꝑ hoc vult ꝓfruere: q̄m nō vt alienus a patre veniēs eos abstulit/ sed vt ꝓprios suscepit et q̄ patri ꝑ placet. Deinde ꝓbationē hui⁹. ſ. q̄ sui sūt ꝑ gratiā ponit/subdēs: r ¶ Et clarificat⁹/vel/glorificat⁹ sum in eis. i. per eos: q; ipli glorificāt me credētes in me ⁊ mouendo ꝓ me/sicut ⁊ pro patre: ⁊ ꝓdicādo mevt patrē. Et sicut in nocte eius dicūt oīa fieri: ita ⁊ in nocte filij. y ¶ Et iā nō sum in mūdo: et hi in mūdo sunt. q. d. etsi nō apparea ꝑm carnē: tū per dos glorificat⁹ sum. Chryſ. Uel sic/ Et iā nō sum in mūdo: ⁊c. iō: q; dimitto eos: iō eos tibi cōmendo ⁊ rogo ꝓ eis. Qualiē nō/ nō sit in mūdo/subdit: z ¶ Et: id est q; a ¶ Ego ad te venio. i. ad imortalitatē ⁊ inuisibilitatē. Aug⁹ sic: q ¶ Ego ꝑ eis rogo: quos elegisti de mūdo. i. ꝑ illis q̄ viuūt ꝑ verbū meū vocasti: r ¶ Nō pro mūdo rogo. i. deditis mūdo. Et ne credat dedisse t nō sibi retinere sed amisisse subdit: Quia tui sunt. Et ostēdit quō hoc sit. y ¶ Et: id est q; mea oīa tua sunt: ⁊ tua mea sunt. i. etiā ois creatura rōnalis q̄ non nisi deo subdi ēqliter est patris ⁊ filij. Un nota q̄ cū dicit pater ad filiū maioz⁹: Luc. xv. g. Fili tu mecū es semp: ⁊ oīa mea tua sūt: illud dictū est de his oibus creaturis q̄ infra creaturā rōnalē sanctā sunt: q̄ vtiq; subdunt ecclię iustoz⁹: ꝑm illud. i. Cor. iii. d. Oīa vra sunt. Hoc autem q̄d ꝺz dic: Mea oīa tua sūt ⁊c. dicit etiā de creatura rationali q̄ nō nisi deo subdit. Hęc q̄ cū sit dei patris/nō simul esset ⁊ filij nisi filius esset ēqlis patri. Specialiter aūt oēs sancti eius sūt a quo creati et sanctificati sūt. Illud aūt q̄d dicit. ℣. xvi. c. Oīa q̄ habet pater mea sūt: ꝓterea dix: q̄ de meo accipiet: intelligit de his q̄ ad ipsam ꝑris ꝑtinēt diuinitatē in q̄b⁹ ⁊ illi filius est ēqlis: Ideo dicit: De meo accipiet. i. eiusdē substātię mecū est. x ¶ Et clarificat⁹ sum in eis. i. clarificabor. i. innotescā eis ac ꝑ ipsos alijs. Dicit ei factū q̄d erat prędestinatū ⁊ mox futurū. Un et sub hoc mō loq̄ndi/subdit: y ¶ Et iā nō sū in mūdo. Ot cito futurū erat/dicit iā factū. Aug⁹. Loquit būano vsu: sicut q̄tidie dicim⁹: Jā nō est hic/de aliquo quātoti⁹ abituro: ⁊ maxime hoc de moziturіs solet dici. Aug⁹. Ot ⁊ ipse dō tanq̄ quidēs q̄d lecturos mouere posset/ adiecit. a ¶ Ego ad te venio/sic exponēs/quodāmō cur diſerit: Jā nō sum i mūdo: ⁊ hi i mūdo sūt. q. d. iō egēt tua ꝑsolatiōe: q; tristes manebūt in mūdo diuti⁹ me abeūte. Et ego ad te venio: sic ꝙponit/quodāmō cur diſerit: Jā nō suz i mūdo. Cōmēdat ergo eos ꝑi ꝑs corꝑali absentia relicturꝰ ē/dicēs: c ¶ Pat sctē: sine ira ⁊ sine culpa: c ¶ Serua eos i nōie tuo. i. ad honoz⁹ nomis tui. Uel ꝑm Chryſ. d ¶ In nomine tuo:

G id est per tuum

id est per tuū aduersarium. a ¶Quos dedisti mihi: id est quos verbis meis credere fecisti. q.d. Serua eos in gratia et in fide in quam eos vocasti. Et bene dicit/seruā: quia cito bonū perdit: qđ a largitore nō custodit. Unde Pō. Nisi dominus custodierit ciuitatem ꝛc. Et alibi: Non dormitabit neq; dormiet qui custodit Israel. Esaię. xxj. c. Custos quid de nocte: custos qđ de nocte ꝛc. Pō. 126. Pō. 120.

Sic autem serua:

b ¶Ut sint vnuꝫ sicut ꝛ nos. Sz sūt vnus essentię: ergo ꝛ ipi discipuli erāt vnī essentię. Unde ex hoc verbo habuit ortum hęresis/quę dicebat: quoniā oia vnū: ꝛ iō mittebant sibi/nuicē idē ꝑbi salutē. Solo. Ut sint vnū fide ꝛ dilectiōe: sicut eo q̄ pat̄ ⁊ fili⁹ idē sūt/oino in nullo dissentiūt: neq; in volūtate/neq; in ope. Ut/Sicut nos vnū sum⁹. i. vnī essentię: ita ipi sūt vnū ꝓticipatiōe illi⁹ essentię q̄ de⁹ ē. Uel vt sint vnū ꝓticipatione vnī⁹. i. spūssancti: qui corpus ecclesię cōpaginat ꝛ facit vnū ꝛ viuificat. j. Cor'. j. d. Unꝰ panis ꝛ vnuꝫ corpus multi sumus. Cant'. vj. b. Una est colūba mea: vna est perfecta mea. Aug⁹. Nō aīt/vt no/ōscā sint vnum/aut vt sint vnū ipi ꝛ nos/sicut vnū sumus nos: sed ait: Ut sint vnū sicut ꝛ nos: ipi vtiq; in natura sua sint vnū: sicut ꝛ nos in nostra vnū sumus: id est in diuina natura: de qua alibi dicit: Ego ꝛ pater vnū sumus. c ¶Cum essem cū eis/corporali ꝓsentia: d ¶Ego seruabam eos: ego bonus eram eis structor ꝛ cōsolator: Sed nō sine te. Unī subdit: e ¶In nomine tuo: id est tuo adiutorio/vel tua potentia/vel ad honorē tuū: q.d. ideo serua eos modo cū recedo in nōie tuo/ā quo prius eos seruabā. Sed hic possunt queri multa. Primo: quō cōpetat ei vt roget patrē/cū patri sit equalis. Ité quare ita distinguit: p eis rogo/nō ꝓ mundo. Et ad hoc respondet/q̄ rogat patrē ingētum est minor: patre: id est ꝑm hominē: vt dicit Augustin⁹. Sed adhuc queriꝫ Chryꝰ. Ad quid etiā ꝑm q̄ homo rogauerit patrē quasi nescientē/cū nō indigerent eius deside/riū scire p vocalē orationē. Itez qđ sibi vult illa diuisio: Pro eis rogo/nō ꝓ mūdo. Respōdemus ꝑm Chryꝰ. Propter nihil aliud facit orationē nisi vt discāt amorē quē habet ad eos: Qui cū nō solū quę a seipso sunt/amico tribuit/ sed ꝛ aliū in hoc rogat: ampliorē ostendit amorē. Ideo etiā diuisionem fecit in oratiōe/vt notet specialitatē ad discipulos siue specialez amorē. Si autē obiciꝫ/q̄ pro mūdo orault/cū in cruce ꝓ trās gressoribus orauit: vt dicit Esa. liij. d. et Luc'. xxiij. c. Respōdendū est: Nō ꝓ mūdo rogo: id est ꝓ mūdanis finaliter nō rogo efficaciter. Item queritur quid est qđ dicit: Pater sancte serua eos: ꝛ postea subdit: Cum essem cū eis seruabam eos. q.d. quia vado/tibi eos commēdo. Chryꝰ. Ex hoc videt q̄ abiens nō possit eos seruare. Aug⁹. Item videtur significare q̄ vicissim eos seruent pater ꝛ filⁱ⁹: ꝛ quasi succedat alius quādo discesserit alⁱ⁹. Ad hoc respōdet Aug⁹/ dicens: Simul nos custodiunt pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus: qui ē vnꝰ verus deus: sed scriptura sic loquit: quia nos nō leuat nisi descēdat ad nos: sicut verbū caro factū descendit vt leuaret: non cecidit vt iacerer. Si descendentē cognouimus/cum leuante surgamus ꝛ intelligamus. Cū ita loquit/debemus personas distinguere/nō separare naturas. Quādo ergo seruabat discipulos suos filius ꝓsentia corporali: nō expectabat pater ad custodiendum succedere filio discedēte: sed eos ambo seruabant potentia spirituali. Et quādo ab eis abstulit filius ꝑsentiam corporalem/tenuit cū patre custodia spiritualem: quia ꝛ quādo eos custodiēdos filius homo accepit/custodię pater/ną nō eos abstulit: ꝛ cū pater filio custodiēdos dedit/nō dedit sine ipso filio cui dedit: sed dedit homini filio/nō sine deo eo/dez ipso vtiq; filio. Chryꝰ. etiam de hoc apertius dicit/q̄ loq̄tur humane ꝛ quasi homo nudus/ꝓpter eorū imbecillitatem. Quia ēm totū credebant amittere in absentia eius corporali: ideo dicit: Pater sancte serua eos: vt sc̄z paruꝫ reꝑirent audientes hęc eū dicentē ꝛ patri cōmendantē. Quia ēm multas ab eo cōsolatiōes audientes/nō ꝑsuasi erant: ideo de reliquo patri loquit/eam quę ad eos dilectionē ostēdens: ac si diceret: quia ad teiꝑm me cōuocas/illos serua: id est confitꝰ in cautela. Ego ēm venio ad te. Non hoc dicit quin abiens possit seruare; sed loquitur ꝑm mentem eorū qui magis cōsidebāt de patre. Hoc modo etiam dixit illud: Et iam non sum in mundo: et hi in mundo sunt: Hoc enim suspicabant illi. Interim igitur eis condescendit. Si diuisset: Quoniā ego seruo eos: nō ita credidissent: ideo ait: Pater sancte serua eos in nomine tuo: id est per tuuz adiutoriū. Et cętera similiter ꝓ descēsiue dicit: sicut etiā ꝓpheta deus pater hūano modo loquit. Sequitur: f ¶Quos dedisti mihi/ ego custodiui /instruendo/consolando ꝑsentia corpali. g ¶Et nemo ex eis ꝑiit nisi filⁱ⁹ ꝑditionis: id ē iudas ad ꝑditionē ꝓdestinat⁹: vt dicit Aug⁹. Et exponit: id est ꝑscitus. Uel/ h ¶Filius perditionis: id est imitator diaboli: per quem perditio venit in mundū. Uel/filius perditionis: id est perditus: id est dānat⁹. Et ꝓ: sic ad expōnē: sicut ꝛ illud. ij. Thessal. ij. a. Misi reuelatus fuerit homo peccati/filius perditiōis ꝛc. Job. xxj. d. In die/n perditiōis seruantur malus. Sed obiciꝫ de hoc quia dicit. ē. vj. d. Ossa qđ dedisti mihi nō perdaz ex eo. Ibi neminē excipit. Solutio. Chryꝰ. Ibi intelligit: non perdam quātū in me est: qđ ꝛ manifestius dicit alibi: sc̄z. ē. vj. d. Non eiciam eum foras: id est non a mea causa: neq; me impellente neq; derelinquēte: si ꝓ a seipis exiliunt ꝛ recedunt/ ex necessitate nō traho. i ¶Ut scriptura impleat: quę hoc de illo ꝓphetauit in Pō. Deus laudem meā ne tacueris ꝛc. Et ponit li/vt/cōsecutiue/nō causaliter. Unde Chryſostom⁹. Prius hic scripturę est modus/vt causaz ponere ea quę ex eiꝰ tu contingunt: ꝛ oportet ossia diligenter inuestigare/ꝛ modū eius qui loquitur/ꝛ materiā ꝛ leges scripturę si demū nō debemus paralogizari. k ¶Nunc autem ad te venio/per mortē: vnde desolabunt discipuli mei. l ¶Et/ideo quia recessurus sum corporali ꝑsentia in cōsolationem eorū/hęc loquor: eis adhuc existēs: m ¶In mūdo/cū eis: n ¶Ut: scilicet/habeant gaudiū meū impletū: vel/plenū/ꝑm Chryſostomū. p ¶In semetipsis: id est vt gaudiū de me habituz semper habeant: ꝛ tristes a me non recedant. Chryꝰ. Cuius gratia ꝓdicta cōdescensiue dixerit/hic aperit. s. ꝓpter illorum gaudiū et requiem/ꝛ vt tumultuentur i ꝓperfectiones existentes. Uel sic: k ¶Nunc ad te venio: quasi ego custodiui eos: sed nunc peracta obedientia/ad te venio: id est in ꝓximo est vt vadaz. l ¶Et/interim/hęc loquor/ adhuc existens/in mundo. Et ad quid: Ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Augustinus. Hoc gaudiū est de quo superius ait: Ut sint vnū sicut ꝛ nos. Hoc gaudium suū: id est a se in eos collatum: in eis dicit implendū: ꝓpter quod se locutū dicit in mundo. Hęc est illa pax et beatitudo in futuro seculo. Phil. iij. b. Pax dei quę exuperat omnem sensum. Propter quam consequendam temperāter ꝛ iuste ꝛ pie viuendum est in hoc seculo. De hoc dicitur. ē. xvj. g. Hęc locutus sum vobis vt in me pacez habeatis. Et lege sic: n ¶Ut gaudium meum: id est qđ iam contuli eis per arram: id est gratiā. o ¶Habeant impletum/in adeptione glorię. p ¶In semetipsis: nō ām in alia/sed etiā: i. corpe redūdans ꝛ inundans. Job. xix. d. Quem visurus sum egoipe ꝛ nō alius. Et quia dixerat/Serua eos: dicit causam/ꝓ qua digni sūt diligētia patris: qz ꝓpter sermonē eius odio habiti sunt. Et hoc est: q ¶Ego dedi eis sermonē tuū: id ē qđ docui eos tibi placuit ꝛ tuū fuit. r ¶Et/ideo/mūdus eos odio habuit: id est mundani: ꝛ maxime iudei. Et loquit: vt dicit Aug⁹/de futuris passiōib⁹ eoz ꝛ odijs. Et cur odio habuit/adhuc subdit: s ¶Quia nō sunt de mūdo: ꝛtū ad actus malos. t ¶Sicut ꝛ ego nō sū de mūdo: id est de numero vel de cōsortio malorꝫ. q. d. ideo eos odiūt/sicut ꝛ me odio habuerunt. ē. xv. c. Si vos odit mūdus scitote qz me ꝓrē vobis odio habuit. Chryꝰ. Cū ꝛtuosi facti ꝓsecutionē patimur a malis/ne anxiemur neq; tristemur: Talē ēm ꝛtus habet naturā/vbiq; odiū parere assueuit apud pnitiosos. Sz ne doleamus. Hoc ēm ꝛtutis est signuz. Propterea christ⁹ ait: Si de mūdo esseris: mūdus quod suū erat diligeret. ē. xv. c. Et alibi rursus: Luc'. vj. d. Ue vobis cū benedixerint vobis homines. Et. ē. vij. a. Nō pōt vos odisse mundus: me autez odit: qz ego testimoniū ꝑhibeo de illo. Sed etsi mūdus eos odit:

¶ Non/tamen

a ¶Non /tamen/rogo vt tollas eos de mūdo: vbi necessarij sunt adhuc: etsi non de eo sint: b ¶Sed vt serues eos a malo/mundi. Orat vero christꝰ ꝓ suis contra odia mūdi. Et quare odiunt: Quia/ c ¶De mundo nō sunt/ sicut ꝛ ego non sum de mundo. Repetit eandē sententiā quā dixerat ad confirmationē/ꝛ vt ostendat amorē suū in cōmendatione eorū ad patrē. Et est sensus. Ad nihil aliud respiciunt nisi ad te: nihil cōmune ad terrā habentes/ celestiū facti sunt ciues. Chryſostomus. Longā eorū cōponit laudationē: sc̄z ꝙ non sunt de mūdo/ꝛ quoniā ipse eos dedit/ et quoniā seruauerūt/ ꝛ quoniā ꝓpter eū odio habentur. Item ꝙ dicit/sicut: ne tumultueris: Hoc ēm non similitudinē parilitatis vel expressionis: sicut cum dicit in ipso et patre: sed dicit quādam conformitatē imitationis: i qua tamen multa differentia est ad nos: quia ipse peccatū nō fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. j. Pet. ij. d. Quō aūt dixerit/Serues eos a malo: exponit dicens: d ¶Sanctifica eos in veritate. Chryſostomus. Serua eos/nō solum de periculorū ereptione/sed de ea quę in fide ꝙmanētia. Idcirco ꝛ indurit: Sanctifica eos in veritate/ tua. i. sanctos fac per spiritus dationē ꝛ recta dogmata: id est eruditeos ꝛ doce veritatē: ꝛ firma eos i veritate audita. Et ne quis quęreret de qua veritate dicat/ subdit: f ¶Sermo tuꝰ: id ē doctrina quā docui ex te: g ¶Ueritas est: id est nullū mēdacium est in eo: omnino euenire oportet quę dicta sunt in eo. Uel/veritas est: non vmbra: non typicū quid neq; corpore/um. Hęc veritas sine iste sermo sanctificat: id est purgat. Unō. xv. a. Vos mundi estis: ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Et Epħ v. c. dicitur de ecclesia: q̄ sanctificauit eam in verbo. Uel aliter: d ¶Sanctifica eos in veritate/ prędicanda. i. segrega eos ad veritatem prędicandam/vel munda/vel firma. Segregatos ēm oportet esse ꝛ mundatos ꝛ firmatos ad hoc vt veritas prędicet. De segregatione habetur Act'. xiij. a. Segregate mihi paulū ꝛ barnabā in opus ad qđ assumpsi eos. Gal. j. c. Cum autē placuit ei qui me segregauit de vtero matris meę: ꝛ vocauit per gratiā suā vt reuelaret filium suū in me/vt euāgelicarem illum in gentibus: continuo nō acquieui carni ꝛ sanguini. De vtero matris debet prędicator segregari: id ē a cōcupiscentia abstrahi: vel ab amore carnali.

Pō. 26. Pō. Pater meus ꝛ mater mea dereliquerūt me. Eccl'. xlvij. a. Quasi adeps separat⁹ a carne/sic dauid a filijs hoīm. Uel/ Surrexit ꝓpheta in diebus dauid/quasi adeps separat⁹ a carne. Ideo Leuit'. x. a. in die ꝓmotionis aaron/ mortui sunt filij eius: in signū q̄ debet i prędicatore mori carnalis affect⁹. Sed cōtrario dicit Eccēh. xvj. a. In die ortus tui nō est precisus vmbilicus tuꝰ. Ité sanctificatos. i. mundos ꝛ purgatos oportet esse prędicatores: quia non est speciosa laus in ore peccatoris. Eccl'. xv. c. Esa. vj. c. Purgata sunt labia eius. Item sanctus: id est firmos oportet esse in veritate prędicanda. Unī

Act'. 2. a. Eccl'. vij. a. Noli querere fieri iudex ꝛc. Ideo spūssanctus in apostolis descendit in linguis igneis/vt scirent se purgatos et fortificatos ad loquendū veritatē. Eccēh. ij. c. Fili hoīs ne timeas eos neq; sermones eorū metuas. Et in eodem: Verba eorum ne timeas: ꝛ vultus eoz ne formides. Et idē dicitur. iij. b. eiusdē: ꝛ Hiere. j. b. Et Esa. lj. d. Quis tu vt timeas ab homine mortali: Dicit ergo: d ¶Sanctifica eos. i. firma/ vel munda/vel segrega: e ¶In veritate/ prędicanda: Et qua veritate: Sermonis tui. i. euāgelij. Unī subdit: f ¶Sermo tuus veritas est. i. sine mēdacij deceptione. Unī cū veritas sit in se/non debemus illud nostris mendacijs adulterari. Job. xiij. a. Munquid indiget de⁹ nostro mendacio: ij. Corinth. ij. d. Non sumus sicut plurimi adulterantes verbū dei. Ité. ij. Cor': j. d. Sermo noster qui fuit apud vos non est i illo est ꝛ nō. i. falsitas. Uel/ g ¶Ueritas est. i. stabilis. Unī Prouerb. xij. c. Labiū ꝛitatis firmū est i perpetuū. Matth. xxiij. c. Cęlū et terra trāsibūt: ꝛba aūt mea nō transibūt. Uel/ Veritas est/ad differentiā vmbrarū in lege. Heb. x. a. Umbram habēs lex futurorū lex non ipsam imaginē rerum. Sequit: b ¶Sicut tu me misisti in mundum/ ad docendū veritatē: i ¶Ita et ego misi eos in mundū/ ad docendū sc̄z. q. d. ideo sanctifica eos i veritate prędicanda: quia ad hoc mittunt in mundū eis inimici et periculosi. Ot aūt dicit/misi: futurū/vt sacrū dic. Uel/ b ¶Sicut tu me misisti/ad recōciliandū mundū: i ¶Ita ego misi eos/ ad idem. Nec dicit li/sicut/parilitatē: sed remota similitudinem. 55. q. 10. c. 1. De cele. mis/sa. c. cū mar/the.

k ¶Pro ego sanctifico meipsum: vt sint ꝛ ipsi sanctificati i vēritate. Nōn pro eis autem rogo tm̄: sed ꝛ pro eis qui ꝛcreduturi sunt per vērbū eorum in me: vt ōmes vnū sint: sicut tu pater i me ꝛ ego in te: vt ꝛ ipsi in nobis vnū sint: i ¶Et ego/anteq; mittā eos/ pro eis sanctifico meipsū. i. hostiā offero tibi me in cruce. Hostię ēm ocs in lege sanctę dicebant: sed prędicipue illa dicebat sancta quę deo reponebat. l ¶Ut sint ꝛ ipsi sanctificati. i. vere ꝛ plene mūdati a peccato per effectū palliationis: m ¶In veritate: non in vmbra vel typo: sicut olim per ouē vel vitulū sanctificabant figuraliter: sed/in veritate. i. per verū agnū. Moraliter

Moralik: In veritate: nō in simulatione: vt hypocritę q̄ se macerant vane: Matth. vj. b. Exterminant facies suas. Epħ. vj. c. Succincti lumbos vestros. D Pō. 43.

Uel sic: k ¶Ego me sanctifico. i. offero me: l ¶Ut et ipsi sint sanctificati in veritate. i. vt exemplo meo etiā ipsi sanctificent se. i. offerant in veritate/non vmbra: tilia sacrificia: ꝑm illud Ro. xij. a. Obsecro vos per misericordiā dei vt exhibeatis corpora vestra hostiā deo. Pō. Cum ꝓpter te mortificamur tota die: estimati sum⁹ ꝛt. Loquitur autē de oblatione mortis vel macerationis: qui non sine morte hostiam suā operatur ꝛ oblationē. Sequit: n ¶Non pro eis autē rogo tm̄: Superius orauit pro presentibus: hic orat pro credituris. Uel ꝑm Chryꝰ. sic cōtinua. Dixerat: Pro eis ego sanctifico meipsum: id ē morior. Sed ne quieputet q̄ pro apostolis solum moritur: ideo indurit: n ¶Non pro eis rogo tm̄: id est morior ꝛ offero me: quia oblatio vicem tenet orationis. Uel/rogo. Glo. vt seruentur a malo: et vt sanctificenꝰ. i. firmentur in bono.

o ¶Sed ꝛ pro eis ā crediturī sunt ꝓ verbū eorum in me/vsq; ad finē. i. mundi: quia fides est in reprobis per verbum apostolorū. Unde/In omnem terrā exiuit sonus eorū. Ro. x. d. Fides ex auditu. Uel/ Crediturī sunt. Glo. vsq; ad finem mundi: vel iam credūt vbicūq; sunt non tm̄ tam perfecte vt post crediturī sunt post resurrectionē. Ecce magna fiducia/q̄ christus pro omnib⁹ nobis orat. Heb. vij. d. Semper viuens ad interpellandū pro nobis. Ro. viij. g. Christus iesus qui mortuus est: immo qui et resurrexit: qui est ad dexteram dei: qui etiā interpellat pro nobis. i. Joh. ij. a. Si quis peccauerit aduocatū habemus apud patrē iesum christū. Sed quid est q̄ dicit/ Per verbum eorum: quia obiicitur de latrone ꝛ de paulo: qui non crediderūt per verbum apostolorū: et ita videt q̄ hic non orauerit pro eis: Respondem⁹ sicut dicit Aug⁹. p ¶Per verbum eorum. i. per verbū fidei quod eorum est: non quod per eos tm̄ sit prędicatum: sed ꝛ p paulum ꝛ alios quoslibet: sed quia eis primis⁹ et principaliter commissum est ad prędicandū. Hoc est verbum/fidei/verbum dei: per quod vel in qō credidit latro: Luc'. xxiij. f. Credidit ꝛ paulus: Act'. ix. b. et quicūq; credidit. Chryꝰ. In hoc rursus restaurauit animos discipulorum et confortauit: ostēdens multos futuros discipulos: vnde quod habebāt prędicaturi/ostēdit cōmune futurum. Et in hoc consolatur eos/ostēdens ipsos salutis aliorum fieri causam. Et quid rogat: q ¶Ut omnes vnum sint: id est vnanimes. Ot aūt. ē. eodem de solis apostolis: hic de omnib⁹ simul orat. r ¶Sicut tu pater in me/es/et ego in te: id est sūt vnū suo mō. i. fide/expectatione/dilectione/spiritussancti participatione: sicut nos sumus vnū nostro modo. Act'. iiij. f. Multitudinis credentiū erat cor vnū ꝛc. Chryꝰ. Sicut: non certissime paritatis est/sed vt omnib⁹ possibile est: licus cū dicit: Estote misericordes sicut ꝛ pater vester misericors est: Matth. v. g. et Luc'. vj. f. s ¶Ut et ipsi in nobis vnū sint. q. d. vnū

¶ c ¶ sint. i. concordes

E ſ ſint.i.cōcordes ſint inuicē: vt ſic nobis vniti ſint: quod aliter fieri nō pōt: Nō em̄ ꝓfīt nobis vniri ſi inuicē diſcordauerint. Vel aliꝫ cōtinua: vt iequēs ſit explanatio ꝓcedētis.q.d.rogo vt vnū ſint.i.cōcordes: nō in malo/ſed vt z ipſi in nob vnū ſint. Chryſ. Quid ē/in nob: In fide q̄ ad nos ē z dilectiōe:

a ¶ Vt mundus credat/p eoz vnani/mitatē: b ¶ Quia tu me miſiſti. Hoc qđ dixerat ꝑ repetit: vt p repetitionē certiſſime oſtēdat q̄ plus pōt pax apud hoīes q̄m ſigna. k ¶ Et vt cognoſcat/q̄/dilexiſti eos ſic̄ z me dilexiſti: in ꝑ qđ eis ſpeciale donū tuū dediſti.i.dilectionis. Vel/ Dilexiſti eos ſic̄ et me dilexiſti: q̄ ſic̄ ego vnigenit⁹ flagellat⁹ ꝯ: ita z ipſi Heb.xij.b. Flagellat oēm filiū quē recipit. Hoc aūt/ſicut/nō dicit parilitatē ſz ſilitudinē quādā ſm qđ hoīb⁹ cōpetit amari. Vel aliꝫ legit ab illo loco ſm Aug⁹. a ¶ Ut mūdus credat: q: tu me miſiſti. q.d. peto vt ſint vnū ꝑ charitatē: z peto eriā vt mūdus credat.i. vt ipſi habeāt fidē. Būdū em̄ ꝑ dicit illos coſdē q̄s vniēdos petit: z vocat eos mūdū: vel q̄tum ad ſtatū ꝓteritū: vel quia ſunt de mundo.i. viuentes in hoc ſeculo.q.d. peto vt des eis charitatē z fidē. c ¶ Et ego claritatē quā tu dediſti mihi dedi eis.q.d. ꝑ eis vt hō rogo: z vt de⁹ facio qđ rogo. ¶ Claritatē/i mortalitatis/dedi eis.i. dabo tecū vt de⁹: d ¶ Ut ſint vnū/i claritate: ſic̄ ſup i fide z charitate: Sic̄ z nos vnū ſum⁹. Et ꝑ quē erūt vnū/determinat/dicēs: e ¶ Ego i eis/p gr̄iā ad q̄s me miſiſti. f ¶ Et tu i me: mūdū recōciliās tibi ꝑ me. ḣ. Cor'.v.d. Jn q̄ oſtēdit ſe eſſe mediatorē: Neq; em̄ ꝑ ita dictū ē vt tāq̄ pr̄ nō ſit i nob nūt nos i pr̄e nō ſim⁹: cū z i alio loco dixerit: Ad eū veniem⁹ z mānſionē apud eū faciem⁹. ℣. xiij.c. Oz ꝑ nūc ait: Ego i eis z tu i me? ita dictū ē ex ꝑſona mediatoris: ſic̄ z illud. j. Cor'. iij. d. Xc's chriſti: chriſt⁹ aūt dei. Qđ ẏo addidit: g ¶ Ut ſint ꝓſūmati i vnū: oñdit eo ſe ꝑducere ad reconciliationē q̄ ſit p ipm̄ mediatorē vt ꝑfecta vtriſq; charitate cui nihil iā poſſit adūci q/ruamur. Uñ nota q̄ ſup dixit: vt ſint vnū: ſed ꝫ addit: Ut ſint ꝓſūmati i vnū. i. p charitatē. Vel ibi/vnū. i. in nob q̄ ſum⁹ vere vnū. j. Cor'. vj. d. Qui adheret dō vn⁹ ſpūs ē cū eo. Sed q: ibi nō ſolū erit ꝑfecta vnio charitat': ſz ꝑfecta cogni

tio veritat'. Chryſ. et Aug⁹. b ¶ Ut cōgſcat/mundus. Vel/vt cōgſcat mūdus. i. ipſi ꝓſūmati de mūdo cognoſcāt ibi q̄ ſpeciē/qđ nō ꝑ fidē. Uñ qđ ſup dx/Ut credat mūdus: ꝫ añ dx/vt cognoſcat. Hic em̄ credim⁹: ibi cōgſcem⁹. j. Cor'. xij. d. Videm⁹ nūc ꝑ ſpeculū i ænigmate: tūc aūt facie ad faciē. Sap. xv. a. Noſſe te ſenſus eſt ꝓſūmat⁹. Cognoſcat dico tunc qđ credit nūc. f. i ¶ Quia tu me miſiſti. i. cognoſcat ineffabilē charitatem q̄ me miſiſti.

Uñ ſeqt: k ¶ Et dilexiſti eos ſic̄ z me dilexiſti. i. vt cōdiuderē eis hereditatem quā mihi dediſti. Uñ Ro'. viij. c. Hęredes qdē dei/cohęredes aūt chriſti. Vel/Dilexiſti eos: q: i filio mēbra etiā eī⁹ diligit ꝑ. l ¶ Sic̄ z me dilexiſti: Non q̄ ęqliē: Nō em̄/ſicut/ſp ęqlitatē ſignificat: ſz q: me z illos vel ꝑ me ille z: ſicut dx. ē. Sic̄ tu me miſiſti i mūdū: ita z ego miſi eos. i. q: tu me miſiſti miſi illos. Ita z ꝫ dx/dilexiſti eos ſic̄ me. i. ꝑ me ſiue quia me dilexiſti. Nō em̄ mēbra filij nō diliget q̄ diligunt filiū: z q: eos dilexiſti: vel quia me dilexiſti: ideo/ m ¶ Of q̄s dediſti mihi/cōſūmādos. i. q̄s traxiſti ad me. ē. vj. c. Nemo venit ad me niſi ꝑ me⁹ traxerit illū. Nō q̄ filiꝰ nō trahat etiā ſic̄ ꝑ: ſic̄ dx. ē. xij. c. Ota trahā ad meipſum. Ec. xv. c. Ego elegi vos de mundo: ſed loquit̄ inq̄ſitū hō. Vel quia in patre eſt auctoritas p̄incipij. n ¶ Volo vt vbi ſum ego z illi ſint mecum: q.d. dilexiſti eos vt me recipe eos mecū: o ¶ Ut vbi ſum ego. i. in ęlo/vbi in carne mor futurus ſum. Vel hoc dicit: q: iam fruebat. Et habet ſimile. ē. xij. d. Nemo aſcēdit in ęlum. niſi q̄ deſcēdit de ęlo filiꝰ hoīs q̄ eſt in ęlo: Dicit em̄ filiū hominis eſſe in ęlo: vel ꝓpter vnitatē ꝓſonę in q̄ de⁹ hō eſt/z hō deus: vel q: ille hō fr̄e habat: Vel ꝓ certitudine dicit factū/qđ erat futurū de eo q̄tū ad hoiem. Nec eſt mirū: q: z hoc etiā dicit apl's de mēbris ſuis, ꝓpter ſpei certitudinē. Eꝑh. ū. a. Deꝰ qui dives ē in miſcōia, ꝓpter multā dilectionē q̄ dilexit nos: z cū eſſem⁹ mortui peccatis viuificauit nos in chriſto: cuius gr̄a ſaluati ſum⁹: z ſuſcitauit z cōſedere fecit in ęleſtib⁹ in chriſto ieſu. Ita z hic dx: Ut vbi ego ſum, i. in ęlo vbi mox ero ſm formā ſerui. Vel/vbi ſum ego/ſm deitatē. Et non queratur vbi: q: vbiq; eſt deitas cū quo tū bonus quiſq; ē erſi nō vbiq; ſicut ille: ſicut latroni dicit: Hodie mecū eris in paradiſo. xc. Luc'. xxiij. f. Uñ z hic nō ſatis fuit dicere: Volo vt vbi ego z illi ſint: ſed addidit/mecū: q: et miſeri ꝑ eſſe vbi z ille ē. Uñ Pſ. Si aſcēdero in ęlū tu illic es. xc. Qm̄ quicūq; vbicūq; fuerint/z ille ē: ſz beati ſoli ſūt cū illo/q̄ nō ſūt btī niſi ex eo/cū illo: q: fruūt illo/videt illū ſicuti ē. j. Joh̄. iij. a. Wal aūt nō cū illo ſūt: z tū vbi ē/ſūt. Et ſumam⁹ q̄ecūq; de re viſibili exēplū: ꝫtū ad ꝑfectus etſi ibi ſit vbi lux: nō eſt tū ipſe cū luce/ſed abſens ē a ꝑſentia: impius etſi cē nō poſſit vbi chriſtus nō ſit/tū nō eſt cū ipſo: nec boni etiā ita nūc ſunt cū eo. ſ. q ſpeciē/etſi ſint aliꝫ modo cū eo. ſ. q̄ fidē. Et q̄ loquit̄ de illa ſo cietate q̄ eſt q̄ ſpeciē/aperit cū ſubdit: p ¶ Ut videāt claritatē meā/vel/gloriā meā. ſcōm Chryſ. Et loquit̄ de claritate qua deus ē: quā ſoli mūdo corde videbūt: Matth. v. a. Eſa. xxvj. b. Tollet impi⁹ xc. Mā ꝫ forma ſeruī clarificata videbunt iudicantē boni z mali. r ¶ Quā dediſti mihi/cū me genuiſti. Chryſ. dare dicit generare. Aug⁹. Ut videāt/ dixit: nō vt credant: q: fidei merces eſt iſta nō fides. Si em̄ fides: Heb. xj. a. recte diffinita ē cognitio rerū q̄ nō vident: cur nō merces fidei diffinit⁹ viſio rerū q̄ creditę ſperabāt: Chryſ. Cur nō dixit vt participent claritatē vel gloriā meā: ſed/vt videant vel cōſideret? Rīdemus. Inſinuat q̄ oſa requies illi⁹ vitę hęc eſt/cōſideraret in filiū dei: hoc z glorificari facit: ſicut z Paulus dicit. ij. Cor'. iij. d. Nos aūt reuelata facie gloriā dei ſpeculantes: in eandē imaginē trāſformamur. Ut videant dico claritatē meā: s ¶ Quia dilexiſti me ante conſtitutionē mūdi. In illo enī dilexit nos ante cōſtitutionē mundi: z tūc ꝓdeſtinauit: q̄ in fine futurū eſt mūdi. q.d. qz me diligis/caput diligis z mēbra mea q̄ ꝓdeſtinaſti ad videndā gloriam meā. Vel ſic lege: p ¶ Ut videant claritatē meā quā dediſti mihi. i. gloriā equalitatis quā ego habeo a te p generationē: Et videant/ s ¶ Quia dilexiſti me xc. i. videant amorē q̄ ab eterno me amaſti. i. videāt ſpm̄ ſanctū. Vel/ p ¶ Ut videāt/dilectabiliter: q ¶ Claritatē meā. i. me clarificatū ſm hominē: r ¶ Quam dediſti mihi/hominis

F Quia ſicut dicit dns

A ſ Quis ſit dic beat⁹ Bern̄. plenū ꝓſus oīs ſuauitat⁹ dulcedine/videre hoīem hoīs cōditorē. Eſa. xxxiij. c. Regē i decore ſuo videbūt. Et. xl. b. Reuelabit glia dñi. Et. lij. c. Vor ſpecularoz tuoz leuauerūt voc̄ ad ꝑdicādū vel laudādū. Et q̄ meri to vel q̄ fine: Quia oculo ad oculū videbūt. Ecc'j. xliij. c. Pulchritudinē cādor⁹ ei⁹ admirabit⁹ oculꝰ. Se

Matth. 11. d quiſ: a ¶ Pater iuſte xc. Dic diſcernit

Luc'. 10. d. crediturōs a nō crediturīs. q. d. dico vt credāt/vt cognoſcāt/ vt videāt: mundꝰ em̄ te nō cognouit. Vel ſic ꝓtinua: Ydeo hoc eis ſpecialiter volo z nō mundo: q: hi ſoli de mundo cognouerūt te/z nō mūdus. a ¶ Pater iuſte/quē nullꝰ habet accuſare. b ¶ Mūdus xc/iuſtū: nō cognouit. Chryſ. Quid ſibi vult hoc: quā habet cōſequētiā? Reſpondem⁹. Quia dicebāt iudęi se deū ſcire/chriſtū vero nescire: ideo oſtēdit nemi nē ſcire deū patrē niſi qui filiū cognouerit. Ipſe em̄ filius cognoſcit patrē z nō illi. Uñ dic: c ¶ Ego aūt te cognoui. Matth. xj. d. Nemo nouit patrē niſi filiꝰ. d ¶ Et hi/ ꝑ me mediatorē: e ¶ Cognouerūt/xc. Per hoc inq̄ſitū cognouerūt te: f ¶ Quia tu me miſiſti/ in carnē. g ¶ Et notū feci eis nomē tuū. ſ. q: pater es/nā q̄ de⁹ eſt nouerāt. Mo

Ro. 10. c. tū aūt feci q̄ fidem q̄ eſt ex ſuditu. h ¶ Et notū faciā/ꝑ ſpeciē vel q̄ ſpiritū ſancti ifuſionē. i ¶ Ut Dilectio qua dilexiſti me/inq̄ſitū ſum hō. Vel/me/i mēbris: q: diligunt mēbra ꝓpter cū. k ¶ Jn ipſis ſit. i. gratiā habet in ſe z cōcordiā. Iſte em̄ eſt effectus dilectionis dei ad nos. l ¶ Et ſic/ego/ſum/in ipſis/mḡis vt in cēplo: ideo habitē ꝑ gratiā. Aug⁹. i ¶ Ut dilectio qua dilexiſti me. Uſitati⁹ dicēret/dilectio qua dilexiſti me. De greco aūt huiuſmōi locutio trāſlata eſt. Sed ſile eſt z latine/ſicut dicim⁹: fidelē ſeruiuterē ſeruiuit: ſtrennuā militiā militauit. Et aplūs: Bonum certamē certaui. Uſitat⁹ cū licet nō recti⁹ diceret: bono certamīe certaui. Quō aūt dilectio qua dilexit pat⁹ filiū ē z i nobis: niſi q: mēbra eius ſum⁹? z i illo diligimur cū ipſe diligit cor⁹. i. caput z corp⁹: Jdeo ſubiunxit: l ¶ Et ego in ipſis: tāq̄ diceret: q̄m ego ſum z in ipſis. Jn nobis em̄ tāq̄ de⁹ in cēplo ſuo: z aliter etiā tāq̄ caput i mēbris: q: z nos ipſe ſum⁹ cū ſm hoīem ei⁹ capitis corp⁹ ſum⁹. Ipſe em̄ inquātū hō caput eſt: Eph̄. j. d. Ipſum dedit caput ſup omnē eccleſiam.

Ec cū dixiſſet ieſus. Finita (Expo. La. XVIII

b eſt ſaluator⁹ oratio: incipit paſſio. Uñ dicit: m ¶ Hęc cū dixiſſet ieſus/inſtruēdo diſcipulos/orādo ꝑ eis ad patrē: n ¶ Egreſſus ē cū diſcipulis ſuis xc. Non q̄ ſtatim poſt hęc: ſz q: nō añ iſta: vt dicē Aug⁹. Vel ſm Chryſ. Hęc locut⁹ eſt/ei⁹. Qđ dicis o ſohānes: nōne patri loquebat⁹ z orabat? Propē qđ igit nō dicis q̄ ceſſās ab oratione venit illuc? Rīdem⁹: qm̄ oro nō fuit: ſed loquela ꝓpter diſcipulos facta. n ¶ Egreſſus eſt cū diſcipul⁹ ſuis trāſ torrentē cedron. i. cedrorū. Et nota q̄ ieſus venit in villā q̄

Ar. tgethſemani. ōr⁹ gelſemani: q̄ eſt ad radicē mōtis oliueti: et ē trāſ torrentē cedron. Cedrō aūt genitiu⁹ ē pluralis greca: q̄ latine ōr cedrorū. Et ōr torrēs cedroz ꝑ multitudine cedroꝝ circa illū locū. In libro. j. Machab. xv. g. Mādauit ei ędificare cedronem. Jbi dicit Glo. Rabani: q̄ cedron vallis eſt vel torrēs iuxta hieruſalem ad orientalē plagā. Scōm hoc ſic legit: o ¶ Trans torrentē cedrō. i. q̄ dicit cedrō. q ¶ Ubi. ſ. trāſ torrentē i villa. ſ. gethſemani. r ¶ Erat hortꝰ i quē introiuit ipſe z diſcipuli eius. Aug⁹. Hoc qđ narrat dñs ingreſſum cū diſcipulis ſuis i hortū: nō cōtinuo factū eſt cū, finita eſſet eī⁹ oratio: de cui⁹ ꝓbis ait: Hęc cū dixiſſet: ſed alia qui. dā ſunt interpoſita quę ab iſto ꝓtermiſſa/ apud alios euāgeliſtas legunt. Chryſ. Sz quare dns egreſſus ē z intr roiuit in hortū: Rīdem⁹. Media nocte vadit z flumē pertrāſit: nō fugiendo morē/ſz ꝓperādo ad locū, ꝑditori cognitū venire abſcindēs his q̄ inſidiabant laborē: z oſtendēs diſcipulis qm̄ volūtarie venit ad mortē: qđ maxime ſufficiēs erat cōſolari eos. Uñ et in hortō. Uſi⁹ carcere ſe cōſtituit. Chryſ. Sz quō auſi ſunt eū diſcipuli ſeq̄: Rīdem⁹. A timore eos ꝑ ꝺba eripuerat vt nō cōtradicer⁹: z trare de reliquo ſed intrarēt i hortū. v ¶ Sciebat aūt. Chryſ. Ut nō audiēs/hortū/occultari eū ęſtimes addit: Sciebat aūt z iudas/ſicut alij diſcipuli. x ¶ Qui

tradebat eū. i. q̄ i ope traditiōis iā erat. y ¶ Locū/illū. Et vñ ſciebat: z ¶ Quia frequēter ieſus cōuenerat illuc cū diſcipul⁹ ſuis. Glo. Ubi ipſe lup⁹ iudas. ſ. iter oues locū ſnouerat. Aug⁹. Ibi lup⁹ ouīna pelle cōtect⁹ et inter oues alto pſiſſamilias cōſilio tolerat⁹/didicit vbi ad tps eri guū diſpgeret gregē iſidijs appetēdo paſtorē. Chryſ. Huic manifeſtū ē q̄ chriſt⁹ ſ multotiens

Moraliter Moraliter ꝺocuit m ¶ Hęc cū dixiſſet ieſus/ egreſſ⁹ eſt xc. Poſt verba debēt ſeq̄ opa. Et nota qđ dicitur. n ¶ Egreſſus eſt cū diſcipul⁹ ſuis: q: grex ſequit paſtorē. Judic'. ix. f. Dixit abimelech ad ſocios: qđ me videritis facere cito faciet: igit certatim ramos de arboꝛib⁹ p̄cidētes ſequebant ducē. o ¶ Trās torrētē cedrō ybi erat hortꝰ. Dolēs ire in hortū/ p quē paradiſus ītelligit/ trāſit p torrētē. i. p tribulationē z crucē: q: hęc ē viaꝝ martyres ptrāſierūt. Ut ī Pſ. Torrētē ptrāſuit alia noſtra xc. Eſa. xxviij. d. Flagellū inudās cū trāſierit/nō veniet ſup nos. i. tribulatio dicit torrēs/quo ad bonos: q̄ cū impetu z cito trāſit p eos/z quaſi ad momentū. Quo ad mḡlos ōr fluit: q: pennis ē in abundātia. Eſa. xxx. g. Erit trāſiēs virgę fundat⁹: q: virga. i. pena q̄ trāſit i bonis fundat i malꝰ. vñ Eſa. xxviij. d. Flagellū inudās cū trāſierit/p bonis: eritis in cōculcatione vos mali. p ¶ Cedrō. i. cedrorū ab affectu: q: torrēs tribulatiōis facit et nutrit cedros. i. odoꝛiferos. Uñ de beato andrea cāt⁹: Dilexit andrā dñs in odoꝛē ſuauitatis: Et magn⁹ fuit odoꝛ dño de btō laurētio: q̄ combuſtit aurecumrale ſuū/ vt cuſtodiret caſtrū aīę ſuę: z bonū odoꝛē carniū ſuarū ſup ignem faceret dño. Uñ. ū. Cor'. ij. d. Deo aūt gratias q̄ ſemp triumphat nos in chriſto ieſu. i. facit triumphare in tribulationib⁹: z odoꝛē noticię ſuę manifeſtat p nos in oi loco: q: chriſti bon⁹ odoꝛ ſum⁹ deo. Et Geñ. viij. d. Poſt diluuiū odoꝛat⁹ eſt dñs odoꝛē ſuauitat⁹ de ſacrificio noe. Jtē tribulatio facit cedros. i. ſputribiles p ſcientiā: q: carnē arcet a putredine/ ſicut virga expellit tineā et vermē de veſte: Et ſicut myrrha ꝑuat a corruptione: vñ ſignificat per myrrham. Cant'. v. b. Manus meę diſtillauerunt myrrham ꝓtimā. Prima myrrha eſt martyrum: ſcōa eſt mortificatio pēnitētiū. Item ſignificat per ſalē/ qui arcet vermes z putredinē et fetoꝛē: Ideo i oībus ſacrificio ponendū ē ſal: q: Leuit. 2. d caro noſtra nāḡ eſt dñi ſacrificio/ niſi ſit ibi ſalis incorruptio. Ro. xij. a. Obſecro vos vt exhibeatis corpoꝛa vra xc. Eccl'. xliij. c. Helu ſicut ſalē effundet ſup terrā. Jtē tribulatio facit altos: q: ſuſtinentes eleuat ad ęlū z ad dcū. Greg⁹. Bala q̄ nos hic pręmūr ad deū ire cōpellūr. Dicēb. ij. c. Surgite z ite q: nō habetis hic requiē. Gen̄. vij. c. Multiplicate ſunt aquę z eleuauerūt arcā in ſublime a terra. Vel/ Torrēs cedron: qđ interp̄tat/ ſm Glo. obumbriatio eoꝝ: q: tribulatio vmbraculū eſt hoī cōtra eſtum diuini furoꝛis. Uñ Pſ. Obumbrāſti ſup caput meū in die belli. q ¶ Ubi erat hortus: Pſ. 139. Poſt torrentē tribulatiōis venit ad hoꝛtū ęleſtis amęnitatis. Uñ Glo. Qui in deſerto ēptat⁹ vicerat: Matth. iiij. b. ē horto ſuos coꝛonat. Uñ dic latrōi: Amē dico tibi/hodie mecū eris ī paradiſo: Luc'. xxiij. f. De cruce iuit latro ad paradiſū: Hoc eſt qđ dicit hic q̄ torrentē ire ad hortū. Act'. xiij. d. Per multas tribulatiōes xc. Pſ. Trāſiuim⁹ p ignē z aquā. Pſ. 65. xc. Eſa. lj. a. Ponā deſertū quaſi delitias et ſolitudinē quaſi hortū dñi. Deſertū em̄ cōuertit dñs in paradiſum ād quā inuitat ſponſa. Cant'. v. a. Veni in hortū meū ſoꝛoꝛ mea ſpōſa. Jngredimur aūt hortū illū duob⁹ modis. Jn ꝓſenti p ſanctū deſideriū z cōtēplationē: ſicut apl's Phil. iij. d. Cōuerſatio noſtra in ęlis eſt. Poſt hāc vitā p apertā viſionē z fruitionē. Matth. xxv. b. Intra ī gaudiū dñi tui. s ¶ Jn quem introiuit ipſe/ p̄m⁹. t ¶ Et diſcipuli ei⁹/ poſtea. Habes. ij. d. Alīcēder iter pandēs ante eos. Heb. vj. d. Ubi p̄curſoꝛ noſter ītroiuit ieſus ſm ordinē melchiſedech/ pontifex factus in ęternū. Jtē Heb. x. d. Habentes fiduciā in introitu ſctoꝝ ī ſanguine chriſti quā initiauit nobis viā nouā z viuentē. v ¶ Sciebat aūt z iudas q̄ tradebat eū locū. Diabolus aūt z mali hoīes ſciūt q̄ boni ꝓperant ad paradiſum. Sed vñ ſciūt: z ¶ Quia frequēter ieſus cōuenerat illuc cū diſcipulis ſuis. Ex hoc q̄ boni frequēter viſitāt ęleſ

Universidad de Deusto Biblioteca

E ſ multotiēs extra pcnoctabat. Mon eſſi ſi domi degeret in hereⁿ mū iudas iſſet. ſ. ad dom̄ū/putās eū illic inuenire dormientez. Nota q dicit/frequēter/nō semel. a ¶ Cum discipulis ſuis/singulariē/illuc/in hortū. Chrys. Multotiēs cū eis cōuenerat singulariē de neceſſarijs loquēs t q̄ nō erat fas audire alios. Facit aūt ꝑ montibⁿ et in hortis/maxime puz a tumultibⁿ ingrēs ſg locū/vt nō mēs eoꝝ ipediat ab auditione. Et de Mat.26.e Marci.14.e Luc.22.e ꝑ habef. ſ. g. Abut iterū trās iordanē in eum locū vbi erat iohannes baptizās ꝛc. b ¶ Judas ergo/ſciens locū: c ¶ Cū accepiſſet cohortē a ſſide. Cohors em̄ nō iudeoꝝ ſed militū. Chrys. Sed qualiter ſuaſerūt cohortē: Reſpondem⁹. Tiri milites erāt t pecuniarū gra ola facere meditantes: Scdm illud Eſa. i. f. Oēs diligūt munera/ſequunt retributiones. d ¶ Et a pontificibⁿ. i. ꝓncipibus ſacerdotū. e ¶ Et phariſeis miniſtros/iudeos. f ¶ Venit illuc cū laternis t facibⁿ: quia nox erat. b ¶ Et armis. Sed Chrys. Propter ꝺd cū armis: Quia formidant eos q̄ chriſtū ſeq̄bant: ꝓpterea t in cēpeſta nocte inſtiterunt. Uſi notandū ꝗliter ſe munierūt/ſic dicit Aug⁹. A ſſide acceperūt cohortē tanq̄ ad tenēdū reū: ſeruato ordine legitimę prātis: vt nullus eis tenentibⁿ chriſtū auderet reſiſtere. Preter ꝺ etiā tanta fuit manⁿ cōgregata miniſtroꝝ/t ſic armata veniebat vt vel terreret vel etiaz repugnaret ſi quiſq̄ chriſtū defendere auderet. g ¶ Jeſus itaq̄ ſciēs oīa q̄ ventura erāt ſup eū ꝓceſſit t dixit eis: quē q̄ritis? Mō ignoras ꝺd vellent/ſed vt ſcirent eū eſſe quē q̄rebant. In ꝺ ſignificat q̄ nos debem⁹ nos offerre ꝑiculo t tribulationi non bonori. Uñ hic offert ſe/ſed. ō. vj. b. ne fieret rez ſe abſcōdit. m ¶ Rñderūt ei: Jeſū nazarenū. Et ꝺ patet q̄ nō cognouerūt eū tūc. Chrys. Sides virtutē eⁱ⁹ inexpugnabilē/in medio eoꝝ exiſtēs exęcauit oculos eoꝝ vt nō viderēt. Oz eſſi teneḡ cauſa nō erāt bmōi/indicauit euāgeliſta dicēs: q̄m läpades habebāt. Sz etſi läpades nō eſſent a voce ſaltē poterāt cōgſcere/maxie iudaſ q̄ fuerat cū eo ꝓtinue. Etem̄ t ipſe ſtabat cū eis/t nihil pl⁹ ſciebat eis: ſz t cecidit cū eis reſupinⁿ. Fecit aūt ꝺ Jeſus/oēs q̄m nō ſolū cōphēdere ſz nec videre ꝑt eū in medio eoꝝ exiſtēte ſine eⁱ⁹ cōceſſione. Et ꝺ etiā patet ꝙ hoc: q̄ multotiēs alias miſerūt cōphendere eū t nō valuerūt. vt. ū. vū. f. et. g. Uñ manifeſtū eſt q̄ t nūc volens ſe dedit. n ¶ Dicit eis Jeſus: ego ſum/q̄ē queritis ecce nō abſcōdit ſe ſed oſtēdit. o ¶ Stabat aūt t iudas: q̄ tradebat eū cū ipſis. Glo. Qſi neſciēt facti eoꝝ: vel ꝑtⁿ vt ſigno oſculi eum traderet: Matth. xxvj. c. Vel ſm Chrys. ꝺ ideo dicit/vt ſignificaret q̄ t nos debem⁹ nos offerre ꝑiculo t tribulationi non bonori. Uñ hic offert ſe/ſed. ō. vj. b. ne fieret rez ſe abſcōdit. m ¶ Rñderūt ei/Jeſū nazarenū. Et ꝺ patet q̄ nō cognouerūt eū tūc. Chrys. Sides virtutē eⁱ⁹ inexpugnabilē/in medio eoꝝ exiſtēs exęcauit oculos eoꝝ vt nō viderēt. Oz eſſi teneḡ cauſa nō erāt bmōi/indicauit euāgeliſta dicēs: q̄m läpades habebāt. Sz etſi läpades nō eſſent a voce ſaltē poterāt cōgſcere/maxie iudaſ q̄ fuerat cū eo ꝓtinue. Etem̄ t ipſe ſtabat cū eis/t nihil pl⁹ ſciebat eis: ſz t cecidit cū eis reſupinⁿ. Fecit aūt ꝺ Jeſus/oēs q̄m nō ſolū cōphēdere ſz nec videre ꝑt eū in medio eoꝝ exiſtēte ſine eⁱ⁹ cōceſſione. Et ꝺ etiā patet ꝙ hoc: q̄ multotiēs alias miſerūt cōphendere eū t nō valuerūt. vt. ū. vū. f. et. g. Uñ manifeſtū eſt q̄ t nūc volens ſe dedit. n ¶ Dicit eis Jeſus: ego ſum/q̄ē queritis ecce nō abſcōdit ſe ſed oſtēdit. o ¶ Stabat aūt t iudas: q̄ tradebat eū cū ipſis. Glo. Qſi neſciēt facti eoꝝ: vel ꝑtⁿ vt ſigno oſculi eum traderet: Matth. xxvj. c. Vel ſm Chrys. ꝺ ideo dicit/vt ſignificaret q̄ t nos debem⁹ nos offerre ꝑiculo t tribulationi non bonori. Uñ hic offert ſe/ſed. ō. vj. b. ne fieret rez ſe abſcōdit. m ¶ Rñderūt ei: Jeſū nazarenū. Et ꝺ patet q̄ nō cognouerūt eū tūc. Chrys. Sides virtutē eⁱ⁹ inexpugnabilē/in medio eoꝝ exiſtēs exęcauit oculos eoꝝ vt nō viderēt. Oz eſſi teneḡ cauſa nō erāt bmōi/indicauit euāgeliſta dicēs: q̄m läpades habebāt. Sz etſi läpades nō eſſent a voce ſaltē poterāt cōgſcere/maxie iudaſ q̄ fuerat cū eo ꝓtinue. Etem̄ t ipſe ſtabat cū eis/t nihil pl⁹ ſciebat eis: ſz t cecidit cū eis reſupinⁿ. Fecit aūt ꝺ Jeſus/oēs q̄m nō ſolū cōphēdere ſz nec videre ꝑt eū in medio eoꝝ exiſtēte ſine eⁱ⁹ cōceſſione. Et ꝺ etiā patet ꝙ hoc: q̄ multotiēs alias miſerūt cōphendere eū t nō valuerūt. vt. ū. vū. f. et. g. Uñ manifeſtū eſt q̄ t nūc volens ſe dedit.

n ¶ Dicit eis Jeſus: ego ſum/q̄ē queritis ecce nō abſcōdit ſe ſed oſtēdit. o ¶ Stabat aūt t iudas: q̄ tradebat eū cū ipſis. Glo. Qſi neſciēt facti eoꝝ: vel ꝑtⁿ vt ſigno oſculi eum traderet: Matth. xxvj. c. Vel ſm Chrys. ꝺ ideo dicit/vt ſignificaret q̄ t nos debem⁹ nos offerre ꝑiculo t tribulationi non bonori. Uñ hic offert ſe/ſed. ō. vj. b. ne fieret rez ſe abſcōdit. m ¶ Rñderūt ei: Jeſū nazarenū. Et ꝺ patet q̄ nō cognouerūt eū tūc. Chrys. Sides virtutē eⁱ⁹ inexpugnabilē/in medio eoꝝ exiſtēs exęcauit oculos eoꝝ vt nō viderēt. Oz eſſi teneḡ cauſa nō erāt bmōi/indicauit euāgeliſta dicēs: q̄m läpades habebāt. Sz etſi läpades nō eſſent a voce ſaltē poterāt cōgſcere/maxie iudaſ q̄ fuerat cū eo ꝓtinue. Etem̄ t ipſe ſtabat cū eis/t nihil pl⁹ ſciebat eis: ſz t cecidit cū eis reſupinⁿ. Fecit aūt ꝺ Jeſus/oēs q̄m nō ſolū cōphēdere ſz nec videre ꝑt eū in medio eoꝝ exiſtēte ſine eⁱ⁹ cōceſſione. Et ꝺ etiā patet ꝙ hoc: q̄ multotiēs alias miſerūt cōphendere eū t nō valuerūt. vt. ū. vū. f. et. g. Uñ manifeſtū eſt q̄ t nūc volens ſe dedit.

Mat.26.e Marci.14.e Luc.22.e

a quenerat illuc cū diſcipulis
b ſuis. Judas ꝺ cū accepiſſet
c cohortē t à pontificibⁿ t phā-
d riſeis miniſtros/ vēnit illuc
e cū laternis t facibⁿ t armis.
f Jēſus itaq̄ ſciēs oīa q̄ ven-
g tura erāt ſup eū ꝓceſſit ꝺ di-
h cit eis: Quē q̄ritis? Rñdēr
i nt ei: Jeſū nazarenū. Dicit ēis
k Jeſus: Ego ſū. Stābat autē

p dīdit ex eis quēq̄. Simon
b ꝺ petr⁹ hābēs gladiū eduxit
c eū: t pcuſſit pontificis ſeruū:
d et abſcidit ei⁹ auriculā dex-
e terā. Erāt aūt nomen ſeruo
f mal'ch⁹. Dicit ergo Jeſus pe-
g tro: Mitte gladiū tuū i vagi-
h nā. Calicē quē dedit mihi
i pater nō vis vt bibam illū?
k Cōhors aūt et tribun⁹ et mi-
l niſtri iudeoꝝ comprehēde-
m rūt Jeſū et ligauerūt eum: et
adduxerūt eū ad annā pri-

Mat.26.f. Marci.14.e Luc.22.f.

oīdes euangeliſta. ſ. q̄ nō illoz meritꝫ fu-
erit: ſed ei⁹. i. chriſti q̄ cōphēdēſus eſt virtu-
tis t cruciationis in-
duxit vt ſermo imple-
reť quē dixit: Qm̄ nullⁿ ex eis ꝑijt. Sed iterū queritꝫ/qualit̄ petrus ꝺ iuſſus ē perā nō habere neq̄ duo veſtimēta: Mat. ꝙ. b. gladiū habet? Mihi videť q̄ eos hoſtes formidās eum dudū ſparauerat. Si vero dicis: qualiter ꝺ iuſſus erat alapā non dare/Mat. v. f. homicida fit? Rñdem⁹ q̄ maxime quidē ſe nō vlciſci iuſſus eſt: hic aūt nō ſeipſum vlciſcebat ſed magiſtrū. Vel aliter. Mondū ſꝛgerāt ꝓfecti apſi neq̄ ꝓſummati. Si vero vis videre petrū philoſophantē/videbis poſt hęc volūtatē t nō irritatū: Act. iiij. infinita mala patientē et humiliē ſerentē. Et nota q̄ ſicut dicit ali⁹ euāgeliſta: Luc'. xxij. c. dñs ſanauit auriculā illi⁹ abſciſam. Per hoc quidē t virtutē ſuā reuelās/t q̄ malefacientibus bñfacere oportet oīdens. Uñ Mat. v. g. Bñfacite his qui oderunt vos. o ¶ Erat autē nomē ſeruo malchus, Aug⁹. Iſte dicit eſſe iſta qd alū tacuerūt: ſicut t Lucas ponit ſolus de ſanatione auriculę ei⁹. Chrys. Jſtū aūt noīe deſignat euāgeliſta: q̄ multū magnū fuit qđ factū eſt miraculū: nō q̄m curauit ſolum/ſed q̄m ininicū qui ſuper eū venerat t paulo poſt etiā alapam paturus ei erat: t q̄m ſedauit bellū qđ ex hoc petro t diſcipulis imminebat: Quia igit hoc ita magnū erat: ꝓpterea t nomē ſanati poſuit euāgeliſta: vt illis qui tūc legerēt vel audirēt hoc liceret ꝛere t ſuc'ligare ſi demū ita vere facta ſunt hęc.

Mat.26.c. Marci.14.e Luc.22.f. ſi 24.q.1.c.ſi petrus.23.q. 3.c.ꝙ mēbris

n mū. Erāt t eni ſocer caiphę q̄
ꝺ erat pōtifex āni illius. Erāt
aūt caiphas q̄ cōſiliū dederat iudęis: q̄ expedit vnum
q hominē mori ꝙ ꝓpl⁹. Sęq̄-
r bat autē ihū ſimon petr⁹/et
s ali⁹ diſcipul⁹. Diſcipul⁹ aūt
t ille erat not⁹ pōtifici: et intro-
u ibat cū ihū in atriū pōtificis.
v Petrus autē ſtabat ad oſti-
x um foris. Exiit ergo diſci-
y pul⁹ ali⁹ q̄ erat not⁹ pōtifici:
z et dixit ōſtiarię/et introduxit

Mat.26.g. Marci.14.f. Luc.22.f.

c ¶ Dicit ergo ihs petro: mitte gladiū tuū in vaginam: quaſi nō eſt opⁿ defenſionis ſed patiētię. Et primo terruit eū: ſicut dicit ali⁹ euāgeliſta/dicēs Mat. xxvj. c. Oīs qui accepit gladiū gladio ꝑibit: ꝙ minas ſeruoꝝ ei⁹ humiliās: qđ t in lotura pedū fecit. ō. xiij. a. Niſi lauero te/nō habebis ꝑtē mecū. Sz nō minꝰ ſolū impetū ei⁹ detinet/ſz t alīs verbis mitigat dicēs: f ¶ Calicē/paſſiōis: g ¶ Quē dedit mihi pat⁹/nō vis vt bibā illū? Quaſi cū reſiſtis volūtati patris/nō ſapis ea q̄ dei ſunt. Chrys. Per hoc autē oſtēdit q̄m nō illoꝝ mētis erat qđ fiebat/ſed ſuę cōceſſiōis t paternę voluntatis. Et ꝙ hoc oſtēdit etiā q̄ deo nō eſt cōtrari⁹/ſed obedit vſq̄ ad mortē pcī. Aug⁹. Qđ ſibi dicit datū a pſe calicē paſſionꝫ: hoc eſt qđ dicit apl's Roma. viij. f. Si deus ꝓ nobis: quis cōtra nos? q̄ filio ꝓꝑio non pepercit/ſed ꝓ nobis oībus tradidit illū. Sed t filⁱ etiā ſe tradidit. Eph. v. a. Chriſt⁹ dilexit nos t tradidit ſeipſū ꝓ nob ꝛc. h ¶ Cohors aūt/gētiliū militū. i ¶ Et tribun⁹/q̄ ꝓerat eis. Glo. Hos em̄ erat iudęis/vt qđ mortē dignū iudicarēt/vinctū ꝓtrādi traderēt. k ¶ Et miniſtri iudeoꝝ: qui additi erāt ꝓpter fulcimentū/cōꝓhenderūt ihū. Dic aūt ꝓpterea mittit de oſculo ꝓditoris: de q̄ habef Mat. xxvj. c. l ¶ Et ligauerūt eū: vt impleat illud Eſa. liij. c. Sicut ouis ad occiſionē ducet ꝛc. Solēt em̄ ligari in tōſura. Aug⁹. Cōꝓhenderūt illū ad quē nō accelleruit: q̄m dies illi: illi vero tenebę ꝓmanſerunt. Nec audierūt illud: Accedite ad eū t illuminamini. Sz cū cōꝓhēderūt/ tūc lōgius ab iſto receſſerūt: t ligauerūt eū/a quo ſoluī

Pſ. 33. poti⁹ velle debuerūt: t erāt fortaſſis q̄ tūc impoſuerūt chriſto
Pſ. 115. vincula ſua atq̄ ab eo poſtea liberati dixerūt: Dirupiſti vincula mea. m ¶ Et adduxerūt eū ad annā ꝓmū. i. ꝓximo antecē ad caiphā. Sz ꝓpter ꝺd ad annā: Chrys. Ꝓꝛ de-

lectatiōe: Gloziabank enī in his q̄ fiebāt Jſi trophęū ſtatuentes. Vel ſm Aug⁹. ponit ratio in textu cū ſubdit: n ¶ Erat enī/vel/aūt ſocer caiphę: ꝺ hoc fieri caiphā voluiſſe. o ¶ Qui caiphas/erat pōtifex anni illi⁹. Glo. Erāt enī illo tęꝑore duo principes ſacerdotū: vt Lucas. xxij. dit: Annas t caiphas q̄ viciſſim ānos ſuos agebāt: ſed tunc erat annⁿ caiphę: t volūtate eⁱ⁹ ſm̄ū ducⁱ⁹ ē ieſus ad annā: nō q̄ collega/ſz quia ſocer erat. i. nō ꝓ iuriſdictione ſz ꝓ familiaritate. Ide autē caiphas q̄ cōſiliū dederat iudęis: q̄ expedit vnum hominē mori ꝙ ꝓpl⁹. Sęq̄bat autē ihū ſimon petr⁹/et ali⁹ diſcipul⁹. Diſcipul⁹ aūt ille erat not⁹ pōtifici: et introibat cū ihū in atriū pōtificis. Petrus autē ſtabat ad oſtium foris. Exiit ergo diſcipul⁹ ali⁹ q̄ erat not⁹ pōtifici: et dixit ōſtiarię/et introduxit

Al. tauēt

Mat.26.g. Marci.14.f. Luc.22.f.

p ſentētia. p ¶ Erat aūt caiphas q̄ cōſiliū dederat iudęis. Et q̄ expedit vnū hoīem mori ꝙ ꝓpl⁹. Chrys. Cur remiſcit euāgeliſta ꝓphetię caiphę: Rñdem⁹. Qm̄ ꝓ ſalute populi hęc fiebāt: t tāta veritatis ē ſupabūdātia vt t inimici ea ꝓfaṕet. Nec enī vincula eⁱ⁹ audiēs auditor tumultuet/recoluit ꝓphetię illi⁹: q̄m ſalus orbis terrarū moꝛs eⁱ⁹ fuit. q ¶ Sequebat aūt/er deuotione: r ¶ Jeſum ſimon petr⁹: q̄ ceter⁹ amabat ardēter. s ¶ Et ali⁹ diſcipulus. Aug⁹. Quis nā ſit iſte diſcipul⁹: non temere affirmandū ē/q̄ racē: ſoleť t iſte iohēs ſic ſe ſignificare. Chrys. Dic ē ille diſcipulus q̄ ſcripſit hęc: ſz occultat ſe nūc eadē de cauſa q̄ t. ō. xiij. c. q̄: magna narrat. ſ. q̄m oīb⁹ alīs ex⁹ceſſit⁹ ipſe ſequit. Ideo etiā petrū ſibi ꝓponit t ꝺ vt viret ioctātiā: ſz t ſuſpīⁿ coact⁹ eſt meminiſſe nūc: vt diſcas q̄m certⁱ⁹ alīs enarrat ea q̄ ī atrio geſta ſunt/q̄ſi int⁹ exiſtēs. Et vide ꝗliter ſuccidit ꝓpriam laudem dicēs: t ¶ Diſcipulus aūt ille erat not⁹ pōtifici t introibat cū ihū. q. d. nullus mirek me/nec ꝛrollat ſi alīs recedētib⁹ et petro nō intrāte ſecut⁹ ſum chriſtū: non fuit ꝺ ex virilitate vel virtute mea/ſz q̄ not⁹ pontifici. Sz q̄m petr⁹ ſtraſſet vtiq̄ ſi licuiſſet/ꝓ ea q̄ deinceps dicit ſi dicauit: q̄ ab oſtiaria introduc⁹ ē. v ¶ Petr⁹ aūt ſtabat ad oſtiū foris. Foris ſtabat q̄: negatur⁹ erat. Chrys. Semiſſe illuc amor⁹: nō intraſſe intro agonię fuit t timoris: Jō euāgeliſta excuſando petrū dicit ſe intraſſe/q̄ not⁹ erat: ad ſignificādū q̄ nō ideo intrauit q̄ virtuoſior petro ſimplicit⁹: ſz petr⁹ timidior fuerat q̄ ignor⁹ erat. r ¶ Exiit ergo diſcipul⁹ ali⁹ q̄ erat not⁹ pontifici et dixit oſtiarię/vt introduceret petrum. y ¶ Et/illa/introduxit petrū. Sz q̄re ipſemet nō introduxit ſz dixit oſtiarię?

(ℵ Reſpondemus

Moraliter

ℵ a ¶ Simon ergo petr⁹ habens gladiū eduxit eū: Per quę deſignant quidā ꝓlati habēres celū nō ſm̄ ſcientiam: q̄ videtes chriſtū capi i mēbris/ſtatim educūt gladiū excōmunicatiōis t amputāt ſubditis aurē derterā. i. obedientiam aliquātulā quā ꝓ⁹habebāt: Ideo c ¶ Dicit/eis dñs: mitte gladiū tuū i vaginā. i. revoca ſentētiā excōmunicatiōis ſuo tpe nō datā. Uñ babeť q̄ durⁿ dixit dñs petro/Matth. xxvj. c. Oīs q̄ accepit gladiū/gladio ꝑibit, Hiere. xlvij. d. Uſq̄quo cōcideris mucro dñi/vſq̄quo nō quieſcis? ingredere i vaginam tuā/refrigerare t ſile. Ezech. xxj. g. Vvero mucro euagina te ad occidendū/lima te vt ſterſicias t fulgeas/reuertere ad vaginā tuā. Sz dicūt multi ꝓlati illud Hiere. xlvij. b. allegātes: Maledict⁹ q̄ ꝓhibet gladiū ſuū a ſanguine. Sed ibi dicit gladi⁹ dñi dei. Et Deut. iij. c. Unus eſt ſermo vel ꝛc. Deinde nota moraliter qđ inferⁿ dicit: y ¶ Dixit oſtiarię t introduxit petrū ꝛc. Nō eſt mirū ſi chriſtū negat i curia q̄ introducit ad ancilla. Ingreſſus eni in atriū pōtificis eſt ingreſſus ad dignitatem eccleſiaſticam. Ancilla introducēs eſt caro vel carnalis paretela: t q̄ ſic p carnē intrāt/fures ſūt t latrones: vt dicit. ō. x. a. Qui non intrat ꝑ oſtiū ꝛc. Ipſi eni nō ꝑ ſāguinē chriſti quo limitū debet eſſe oſtiū intrāt: ſz ꝑ ſanguinē ꝓpriū: cū ꝓcipiat Exo. xij. d. ꝙ poſtes liniant ſanguine agni. Et ideo q̄ male intrant/nō eſt mirū ſi chriſtū poſt

E ℣ Rādem. Christo ad-
Aug⁹. Ubi sūt verba
illa qñ ait: Quare nō
possum te mō sequi?
animā meā p te po-
nā. Hoccine ē sequi
magistrum/se negare
discipulū? Siccine p
dño ala ponitur: vt b
ne fiat vox ancillę for-
midet? Sz qd mirū?
Rādem. De⁹ vera
ℨdixit: homo autē fal
sa p̄sumpsit.

necz ostiarię fers in-
rogabat z Nunquid
aliqs eoz qui detine
bant magistrū? Sed
ancilla erat ostiaria
vilis z abiecta: z necz
interrogatio erat pa-
uenda: Non em̄ dixit
seductoris et nociui
discipulus es: sed bo
minis hui⁹: qđ mise-
rentis magz z flecten
tis ad miseriā. I. illi⁹
sue cōpatientis erat.
Sed nihil hoīs sustī
nuit petr⁹. Hoc autē
q dicit. Nūquid et
tu: ppterea dictū ē:
qz Iohānes int⁹ erat: ita mansuete loquebat mulier. Sed nihil
hoīs sensit petrus necz in mētē suscepit necz p̄mo necz secun-
do necz tertio: sed cū gallus cātauit sensit se errasse. Sed necz
tūc/donec christ⁹ aspexit: z tūc fleuit amare. Et ipse qđē stabat
calefaciēs se cū seruis pontificis: christ⁹ aūt detinebat intro li
gat⁹. Hoc aūt dicim⁹ nō petrū accusantes/sz veritatē eoz q̄
a christo dicta sunt ostendētes. b ℂ Stabāt aūt serui/gen
tilium: et ministri/iudeoz/ad p̄nas. Et subdit causam:
c ℂ Quia frig⁹ erat z calefaciebāt se. Aug⁹. Mō byems
erat sed cū frigus erat: qđ solet etiā eḡnoctio verno aliqñ p̄inge-
re. Frigus autē dicit euāgelista: vt etiā noctē ℨlitatē mētis
eoz. i. infidelitatē. d ℂ Erat aūt cū eis z petrus z calefa-
ciens se: insensibilis ad ea q̄ fiebāt magistro q int⁹ detinebat
z forte vel nō poterat vel nō audebat intrare. Sed ℨtermisso
de petro/ꝓsequit euangelista de his q̄ facta sunt circa iesum.
e ℂ Pōtifex ℨinterrogabat iesū de discipulis suis. i.
ℨt vel ℨles haberet discipulos. f ℂ Et de doctrina ei⁹. i. q̄
vel ℨlis esset doctrina eius. Chryſ. O de nequitia: pōtifex au-
diens eū in tēplo cōcionātē z palā docentē/nūc vult discere:
qz nullū crimē habebat ei inferre. De discipulis interrogabat
fortassis vbi erāt z cui⁹ grā eos collegit z qđ volēs z in q̄bus.
Hoc aūt dicebat q̄si seditiosum z nouarū rerū factorē redar-
guere volēs: z q̄si nullus ali⁹ ei attenderet nisi soli illi sui disci
puli q̄s rancē collegiū aliqđ gnitiosū reputabat: q̄ latenť pra-
uā doctrinā sectarent. Ad ℣ duertēs: g ℂ Rndit ei iesus:
ego palā locut⁹ sū mūdo. Chryſ. Nō discipulis singula-
riter i loco. l. occulto. Ad̄ subdit: h ℂ Ego semp docui/in
synagoga. z in alijs ciuitatib⁹. i ℂ Et in tēplo/in hierusalē.
m ℂ Quo oēs iudei cōueniūt. i. cōuenire solēt. n ℂ Et
in occulto locut⁹ sū nihil. Ad illud ē idē. Esa. xlv. d. Non
in abscōdito locut⁹ sū in loco terre tenebroso. Sed ℨ Matth⁹.
v. c. Q̄ dixi vobis in tenebris/ℨdicate sup tecta. Item. xiij. c.
Exiit seminans/ℨdicare sup tecta. Item. xiij. c. Exiit seminans
misit rūbis edificabat parabolas. Item. ē. xvj. f. Hec in
ꝓuerbijs locut⁹ sū vobis ꝛc. Ergo nō palā. Ite Marci. iij. d.
Sine ꝓparabol nō loqbat eis. Rndem⁹ ꝑm Chryſ. Nihil lo-
cutus ē in occulto/ec mō. l. q̄ illi estimabāt/tanq̄. l. seditio-
nes faciēs/vel palā loq trepidās: sed tūc secreto loquebatur/
sicubi q̄ dicebant/maiora erāt capacitate auditoꝝ. Vel/Pa
lam locut⁹ sū/quātū ad locū publicū z multitudinē auditoꝝ
licet nō palā quātū ad docēdi modū/vel quātū ad intelligentiā
audientiū. Ad̄ dicit Aug⁹. Ita intelligendū ē eū dixisse: Palā
locut⁹ sū. i. multis audientib⁹: nō q̄ dixit palā/essent cogni
ta turbis. Q̄s em̄ dicebāt/z palā erat vno mō z alio modo nō
erat palę. Palā erat: qz multi audiebāt: z rursus nō erat palā/

a petrū. Dixit ℨ petro ancilla
ostiaria: Nūqđ z tu ex disci-
pulis es hois isti⁹? Dicit ille:
b Mō sū. Stābant aūt serui z
c ministri ad p̄nas: q̄ia frī-
gus erat: et calefaciebant se.
Erāt aūt cū eis z petr⁹ stans
f et calefaciēs se. Pōtifex ℨ
interrogabat iesū de discipul
f suis z dē doctrina ei⁹. Rndit

Mat. 26. g. Marc. 14. g Luce. 22. f.

Ar. interro/gauit

ℨ ei iesus: Egō palā locut⁹ sū
k mūdo. Egō semp docui i sy
m nagoga et in tēplo q̄ oēs iu
n dei conuenūt: z i occulto locu
o tus sū nihil: Q̄id me interro
p gas? Interrogā eos q̄ audie
rūt qđ locut⁹ sū ipsis: ecce hi
q sciūt q̄ dixerī ego. Hec autē
cū dixisset/vn⁹ assistēs mīstro
r rū/dedit alapā iesu dicēns:

Mat. 26. e. Marci. 14. e Luce. 22. f.

Triplici de causa dns ñ vult ℨ seipsū oīa docere

Mozaliter

Tripliciter illorum

Dat. 26. g Marc. 14. g Luce. 22. f.

Pō. 44. 93. dist. c. dñs 2. q. 7. c. pig/ simunt

Mat. 26. g

Marc. 14. g

Luce. 22. f.

Ar. tinterro/gauit

Alta caipha

A ℣ feritatē illorū exoluere. Ad̄ sequit: a ℂ Rndit ei iesus: Si
male locut⁹ sū/testimoniū phibe de malo: si autē be
ne/qđ me cędis? q. d. Si aūt deliqui in v̄bo/demōstra in q̄: si
vō nō babes in aliq̄ reḡhēdere me/qđ me cędis? Aug⁹. Quid
ista rn̄sione veri⁹/māsuetι⁹/iusti⁹? De eo em̄ ℨdixerat/ꝓpheta:
Intēde/ꝓspere/pce/
de et regna/ℨpt veri
tatē z māsuetudinē z
iusticiā. Si cogitem⁹
ḡs accepit alapā: nō/
nevellem⁹ eā q̄ pcussit
aut ęlesti igne cōsu-
mi/aut ęra debiscēte
sorberi/aut correptū
demonio volutari/
aut aliq̄ hmōi ℨlibet
pena puniri? Et quid
bonū iubere p̄ poten-
tiā nō potuisset/q̄ que
fact⁹ ē mūdus/nisi pa
tientia nos docere ma
luisset: q̄ vicit mūd⁹?
b ℂ Et misit eū an
nas ligatū ad cai-
phā pontificē: q̄ ꝑn
ceps sacerdotuꝫ erat
illo āno: z ad eū i ꝑn
cipio ducebatur ꝑm
Matth⁹. xxvj. f. Dix⁹ tū ad ānā ꝑm iohānē: nō q̄ collega/sz q̄
socer ei⁹ erat. Chryſ. Vides iudicio sine iudicio/tumultus q̄dē
plenū z turbatiōis z furor⁹ z ꝓfusiōis. Inērogauit eū pōtifex
fraudulēt z dolose: rndit christ⁹ ex directo z vt oportebat: ꝓse
quēs igit erat aut redargu⁹ aut acceptare qđ dictū ē. Sz b nō
fit. Seru⁹ aūt alapā dedit: Ita nō iudiciū erat: sz tyrānis z se-
ditio. Deinde nō inueniētes q̄d plus: mittūt eū ligatū ad cai-
phā. c ℂ Erat aūt simon petrus ꝛc. Dicto q̄ ānas mi
sit iesū ad caiphā: redit ad locū narrationis vbi reliq̄rat petrū
vt explicet qđ in domo ānę de trina petri negatione ꝓtigerat.
Ad̄ dicit. Erāt aūt simoꝫ petr⁹ stans z calefaciens se/in
domo ānę. Glo. Hoc z agere dixerat. ē. eodē: sed q̄ secuta sunt
adiūgit. d ℂ Dixerūt ℨ ei/qđā astantes: c ℂ Nūqđ z tu
B ex discipulis ei⁹ es? Negauit ille z dixit/nō sum. Chryſ.
Pape/quāto stupoꝛe detinebat petrus q̄ seruidus z furēs ad-
ductoꝝ iesu post tot necz mouet de reliq̄/sed adhuc calefit: vt
discas quāte est humanę nature ibecillitas cū de⁹ dereliq̄rat:
vñ z interrogat⁹ secūdo negat. Deinde/ f ℂ Dicit vnus ex
seruis pōtificis cognat⁹ ei⁹. i. ille seruꝰ: g ℂ Cui⁹ absci-
dit petrus auricula: dolēs in eo qđ factū est. h ℂ Nōne
ego te vidi in horto cū illo? Sed necz hoc⁹ petrū i memo
riā duxit eoz q̄ dicta sūt a christo: necz multa dilectio quā illic
g ℨba illa ostēdērat: Si oportuerit me mori tecū ꝛc. Sz oīa ti-
mor ciecit z christū negauit. Ad̄ sequit: i ℂ Iterū ℨ nega-
uit/pet⁹ tertio. k ℂ Et stati gallus cātauit: secūdo/ꝑm
Marcū. xiij. g. Aug⁹. Ecce cōpleta ē ℨdicto christi z ꝓuicta
est ℨsūptio petri. Sz ℨrit: Cur oēs euāgeliste ita ꝓcurriter pe
tri negationē scripsērut? Rndem⁹. Nō discipulū accusātes sed
erudire nos volētes/quātū malū ē nō oīa deo ꝓcedere: sz in se
ipso ꝓuidere. Aliter aūt ℨ in ℨ dicit nobis/formā/vt nō ℨdi
cem⁹ in locis suspectis: sit hereticis. ē. iij. c. Qui male ℨgit odit
lucē. Esa. xlv. d. Nō i abscōdito locut⁹ sū ꝛc. Ite i ℨ significat
q̄ null⁹ debet erubescere vl timere veritatē ℨdicare quā ex edi-
tō signū crucis i frōte facim⁹. Rom. j. b. Nō em̄ erubesco euan
geliū. Sequit: o ℂ Quid me interrogas: interroga eos
q̄ audierūt ꝛc. Iste pontifex nōlebat ℨ scire nisi a christo: sic
multi dedigngnāt ab hoīb⁹ discere: oīa volētes inuenire/quasi
dño debeat eis oīa inspirare. Sed dñs nō vult ℨ seipsum do-
cere oīa nec̄z ℨ angelos sed ℨ hoies. Et ℨ ꝓpter tres causas:
ꝙs dicit Aug⁹ in ꝑmo libꝛo de doctrina christiana. Prima ē
ne hūana natura vilescat. Ad̄ dic: Et poterat vtiq̄ ℨ āgelū do
cere/sz abiecta est hūana cōditio si ℨ hoies de ℨbū suū hoīb⁹
nolle ministrare videret. Secūdā causā subdit. Quō em̄ verū
esset qđ dictū ē. j. Cor. iij. d. Ekplū dei sctm̄ ē qđ estis vos: si
de⁹ de humano tēplo suo resꝑdia nō redderet: z totū qđ disce
dū hoīb⁹ tradi vellet/de ęlo atq̄ ℨ angelos ꝑsonaret? Nec ℨ
causa ē vt ostēdat q̄ rēplū dei vere ē mēs humana. Tertiam
subdit. Deinde ipsa charitas ℨ sibi hoīes inuicē nodo veritat⁹
astringit/nō haberet aditū refundēdoꝝ z cōmiscēdoꝝ sibimet
animoꝝ: si homines ℨ homines nihil discerent.

m sū ad caiphā i ℨtoriū. Erāt
n aūt mane/et ipsi nō introierūt
o i ℨtoriū/vt nō ꝓtaminarēt/sz
r māducarēt pascha. Exiuit ℨ
s pilat⁹ ad eos foras/et dixit:
Quā accusationē affertis ad-
t uersus hoiez hūc? Rndērut
v et dixerūt ei: Si nō eēt h̄ ma-
lefactor/nō tibi tradidissem⁹
v eū. Dixit ℨ eis pilat⁹: Accipi
x te eū vos: z ꝑm legē vīam iu-
y dicate eū. Dixerūt ℨ ei iudei:
z Nob nō licet interficere quēq̄
ℨ vt sermo iesu implerēt quē
c dixit/significans q̄ morte eēt

Alta caipha

occisionē meditātes iuste/nō estimabāt ex h̄ ꝓtammari: iudi-
ciū ꝙ. i. ℨtorium ascēdētes ꝓtaminare seipsos putabāt. Sz qđ
est qđ dicit: Sz māducarēt pascha. Ipsi em̄ ante vnā die
id fecerāt. Rndem⁹. Aut totū festū die paschę/aut illi tūc fa-
ciebant pascha. Christ⁹ ꝙ o ante vnā die id fecit/obseruās suā
occisionē parasceue. i. sexte ferię: q̄n vet⁹ fiebat pascha. Hic lo
qui videt Chryſ. ꝑm opinionē grecoꝝ. Sz sup Matth⁹. dicit
plane q̄ christ⁹ suo tpe fecit paschā: sed illi q̄ oīa audebant suo
tpe nō fecerūt: sz intēti captioni christi i crastinū facere reser-
uauerūt. r ℂ Exiuit ℨ pilat⁹ ad eos foras: q̄ nolebāt in-
trare ad eū: christ⁹ aūt erat i ℨtorio. s ℂ Et dixit: quā ac-
cusationē affert⁹ aduersus hoiem hūc: quē iudicat⁹ reꝰ
mortis? Chryſ. Vide ℨlit pilat⁹ nō ē particeps liuoris eoꝝ. Vi-
dēs em̄ eū ligatū z a tot ductū/nō estimabat eos habere redar
gutionē ialtercabilē accusatiōis aduersus christū: sz interrogat
quā accusationē affertis aduersus hoiem hūc: inconueniēs q̄dē
erat dicēs iudiciū eos rapuisse: supplicii ꝙ sine iudicio conce
dere illi. t ℂ Rndeꝛt z dixerūt ei: si nō eēt h̄ malefactoꝝ
nō tibi tradidissem⁹ eū. Ecce coarguebāt accusationē/nō
exprimebāt aliq̄d mali: q̄ nesciebāt aliquā directā accusationē.
v ℂ Dicit ℨ eis pilat⁹: q̄z videbat q̄ ℨ iuidiā tradiderūt eū:
z q̄ nō iuste posset eū cōdemnare. x ℂ Accipite eū vos et
ꝑm legē vestrā ꝛc. q. d. Si vos accusat⁹ eū de pcō legⁱ: vel q̄
se filiū dei ℨcit: vel q̄ dixit: possum destruere tēplū dei. ē. ij. d.
iudicate eū ꝑm legē vestrā: q̄ de ℣ nō intromitto me. y ℂ Di
rerūt ℨ iudei: nob nō licet interficere quēq̄. Contra Exo.
xxj. c. Maleficos nō patiet⁹ viuere. Et Mūcri. xxj. b. Qui ꝑcutit
nas reseruat⁹. Et Deut. xiij. b. ℨcipit ne parcāt malefactoꝛib⁹
ℨtim seducētib⁹ a deo suo: q̄lē christū eē putabāt. Rndem⁹
ꝑm Aug⁹. Hoc dicūt, q̄t dici festi ℨcitatē qđ celebrare iā ce-
perāt, q̄t quē etiā de ingressu ℨtoriū z ꝓtaminari metuebāt. Ite
Chryſ. Hoc dicūt ꝑm tꝑs paschę. Q̄s em̄ interficiebāt mōstrat
stephan⁹ ab eis lapidatus: Act⁹. vij. g. a ℂ Ut sermo iesu
ipleret. i. z sic ipleret ē sermo iesu. b ℂ Quē dixit. i. ℨdixit:
vt eū a iudeis traditū gētes interficerēt. Mat. xx. c. et Marc⁹. x.
c. Et tradēt eū gētib⁹ ad illudēdū z flagellādū z crucifigēdū.
c ℂ Significās q̄ morte eēt moriturꝰ. Aug⁹. Nō q̄ mo
rte crucis h̄ volebat intelligi/sz q̄ eū iudei gētib⁹ essent traditurī.
Vl alit. z ℂ Nob nō licet interficere quēq̄/ꝙ h̄ scelere. i.
ꝙ crimīe lesę maiestat⁹: q̄ negat tributa dari cesari/z vsurpat
sibi regnū dicēs se regē. Ad̄ ꝙ h̄ volebāt innuere q̄ morte tur
pissima vberet mori. i. crucifigi. Ad̄ dicūt: Nob nō licet ꝛc.
q. d. h̄ excedit potestatē nostrā. Nobis em̄ nō licet eū crucifi
gere ꝙ tāto scelere: sz ptinet ad maiorē prātem. a ℂ Ut ser
mo iesu impleret quē dixit/significans q̄ morte esset
moriturꝰ. i. morte crucis. ē. xij. c. Ego si exaltat⁹ fuero a ter
ra ꝛc. Chryſ. Crucifigi eū cupiebāt/vt z modo mortis diffa-
ment eū: sicut dicit Sap. ij. d. Morte turpissima condemnemus
eum. Hic autē intelligendū est q̄ accusauerunt eum/sicut di-
citur Luc. xxiij. a. de duobus: q̄ phiberet tributa dari cesari
et q̄ diceret se christū regem. Et ideo dixerunt: ℨ ℂ Nobis

E ℣ nō licet interficere quēq̄. i. nō ꝑm nostrā legem peccau/tr sed cōmune est crimen in imperato:tc̄ideo non debet iudicari ꝑm nr̄am legē. i. lapidari:ſz ꝑm romanoꝝ morē ꝑ crimine le/ſę maiestat̄ puniri. i. crucifigi. a ℂ Introiuit ergo iterū in prętoriū pilat̄:q̄ noluerunt cū iudei recipere vt iudica/rēt ꝑm legē ſuā:itrat vt adhuc causam discutiat/t ſi possit eū liberet. b ℂ Et vocauit ieſū/t dixit ei: tu es rex iude/oꝝ: ℣ Glo. ſuper Matth. xxvij. Prīma accusatiōnē nul/lā reputauit: q̄ forte audierat ieſū dixiſſe: Reddite q̄ ſunt cęſa/ris cęſari: Mat. xxij. c. Chryſ. Sz de alia querit tāq̄ timēs pe/riclitari/ſi non inquiret diligent̄ de cri/mine ļęſę maiestatis. c ℂ Rndit ieſus: a temetipſo hoc di/cis an alij tibi dixerūt de me: Aug⁹ Sciebat vtiq̄ dns t q̄ interrogant ipſe/t q̄d rēſur⁹ erat ille/ſz vt ſcriberet q̄ nos ſcire voluit. Chryſ. Mō ignoras chriſt⁹ inērogat/ſz vo/les a pilato iudęos accuſari: q̄ t factū ē. Vñ ſeqūt: d ℂ Rndit pilat⁹: nūq̄d ego iudeꝰ ſū: vt ꝑ a me dixerim ſic iudi/q. d. a me ꝑ nō dixi: ſz a iudęis accepi: q̄ iō tradiderūt te mihi. Et ꝑ ē: e ℂ Gens tua et pōtifices tui. i. minores et maio/res: f ℂ Tradiderūt te mihi/dicētes te dicere q̄ rex ſis: Oportet q̄ te interrogare: g ℂ Quid feciſti: q. d. ex quo te tradiderūt mihi/mei officij ē ſcrē. causā ſcīr⁹: Quid/ergo/feciſti. i. i quo peccaſti vt te traderēt mihi. Tel ſic: Quid fe/ciſti: q. d. te tradiderūt mihi/obijcientes ꝑ crimine q̄ te dixerī regē eſſe: q̄d ſi nō ē: q̄d ergo aliō feciſti: h ℂ Rndit ieſus. Chryſ. Ad hāc ǧſtionē/ q̄d feciſti/nihil rndit: ſz ad ꝑmā: q̄ꝛ t ꝰ marie pilat⁹ ſcire deliberabat. ſ. de regno ei⁹. Vñ dicit: i ℂ Regnū meū nō eſt de hoc mūdo: t q̄ ſō formidaue/rat iterum pilat⁹ diſſoluit. ſ. tyrānidis ſuſpitionē. q. d. ſ. rex ǧ/dē ſū/ſz nō talis qualē ſuſpicar⁹/ſz multo clarior. Et ꝑ ꝰ oſtēdit q̄ nullū ab eo factū ē malū. Et ꝑ ꝰ etiā q̄ ſubdit: Ego i hoc nat⁹ ſū tc̄. Qui eſſ in boca natiuitate ē/ nullū malū ogat⁹ eſt. Et ſic ſimul rndet etiā ad queſtionē quā fecerat pilatus: Quid feciſti: q. d. nihil mali feci. Sic ǧ chriſt⁹ rndēs: Re/

Mat. 27. b Marci. 15. a Luc'. 23. a

a morit̄⁹. Introiuit ǧ iterꝰ in b ꝓtoriū pilat⁹ t vocauit ieſū t dixit ei: Tu es rex iudęoꝝ? c Rndit ieſus: A temetipſo h dicis/an alij tibi dixerūt ō me? d Rndit pilat⁹. Nūq̄d ego iu/deus ſum? Gēs tua t pōti/fices tui tradiderūt te mihi: g h Quid feciſti? Rndit ieſus: i Regnū meū nō ē de h mū/do: Si ex h mūdo eēt regnū meū/miſtri mei vtiq̄ decertarēt vt nō traderer iudęis. m Nunc aūt regnū meū nō eſt o hinc. Dixit itaq̄ ei pilatus:

p Ergo rex es tu? Rndit ieſus: q Tu dicis q̄ rex ſū ego. Ego i h nat⁹ ſū: t ad h vēni i mū/dū vt teſtimoniū ꝓhibeā ve/ritati. O⁹ q̄ eſt ex vitate/au/dit vocē meā. Dicit ei pila/tus: Quid ē vitas? Et cū h dixiſſet/iterꝰ exiuit ad iudę/os/t dicit eis: Ego nullā i/uenio i eo cām. Eſt aūt ꝓſue tudo vt vnū dimittā vobis i pascha: Vultis ergo dimit/tā vobis regē iudęoꝝ? Clā/mauerunt rurſum omnes di/cētes: Nō hūc/ſed barrabā.

Mat. 27. b Marci. 15. a

b

Mat. tpalmas

Mat. 27. b Marci. 15. a

v ℂ Ut teſtimoni/um ꝓhibeā veritā/ti. q. d. veni vt docea/vitatē non vt regnū tpale vſurpē t gram/terrenā dnationē/ vt tu putas. r ℂ Ve/ritati. i. mihi q̄ ſum vitas. ē. xiiij. a. Ego ſum via veritas t vi/ta: ego teſtimoniū ꝓ/hibeo de me. Tel/Veritati. i. patri ſuę ꝓmiſſis ei⁹: q̄ ħdi/co factū q̄d ꝓter in ꝓphetis ꝓmiſit futurum de me. ē. xvij. c. Sermo tuus veritas ē ſt. Sed q̄ non omniū eſt fides/ addit: y ℂ O⁹ q̄ ē ex veritate. i. q̄ eſt ex deo patre: vel q̄ amat ve/ritatē. z ℂ Audit vocē meā. i. credit in me/q ſum vitas. ē. viij. ſ. Qui ex deo ē ꝓba dei audit. Eccl. iij. d. Iuris bona au/dit cū oī ꝓcipſecētia ſapiētiā. Tel ſic: y ℂ Qui eſt ex veri/tate. Aug⁹. i. cui a veritate donatuꝝ eſt. i. a me. z ℂ Audit vocē meā. i. credit in me. In q̄ cōmendat gratia: q̄ ꝑm ꝓ/ſitū vocat. Et c ſt ſenſus/q̄ dom⁹ dr̄ credit in chriſtuꝝ. Tel ꝑm Chryſ. q ℂ Tu dicis q̄ rex ſum: et ita eſt: quia/ r ℂ Ego i h generat⁹ ſū/ab ęterno. q. d. regnū t dnationē ab ętno accepi ꝑ generationē. Chryſ. Si igit rex generat⁹ ē: ħ nihil accipiēs de nouo habet regnū. Cū igit̄ aydicris: De/dit filio vitā hr̄: t hmōi. ē. v. c. nihil aliud q̄ generationē eſt i/ma. s ℂ Et ad h. i. ꝓpter h/ r ℂ Venī i mūdū/ ꝑm bo/minē. v ℂ Et teſtimoniū ꝓhibeā vitati. i. vt hocipm/dicā t docea t ſuadeā oīb⁹. y ℂ Omnis q̄ eſt ex verita/te audit vocē meā. i. ſi q̄s eſt verax t veritatē diligit/ audi/et ouno me. Per h aūt attrahit pilatū/t ſuadet fieri eoꝝ ǧ di/cunt auditoꝛē. Ita deniq̄ t cū cepit his verbis/ vt quereret q̄d eſt veritas? Vñ ſequit: a ℂ Dicit ei pilat⁹: q̄d eſt ve/ritas? Et cum hoc dixiſſet/iterū exiuit ad iudęos tc̄. Aug⁹. Nō expectat reſpōſum queſtionis quā fecerat: q̄d ē ve/ritas/ne mora fieret. Subito em̄ vt eſtimo venit in ei⁹ mentē cōſuetudo q̄ vn⁹ ꝑ paſcha poſſet dimitti. Chryſ. Sciebat q̄ dē q̄ indigebat mora iterrogatio ſacra de diſſimitione ſitat⁹: oportebat aūt eū eripere ab impiā iudęoꝝ/dirco omiſſa ǧ/ſtione ad id q̄ ꝓperabat inſiſtat. b ℂ Exiuit ad iudęos/ de ꝓtorio. c ℂ Et dicit eis: ego nullā inueniō i eo cau/ſam/mortis. Chryſ. Intuere q̄liter ſapienter allegat ǧ eo. Nō em̄ dixit: q̄ peccauit t dign⁹ ē morte/donate eū de ſeſto: ſz primū eū cruēs a cauſa omni: tūc rogat ex ſupabūdāti: et ſi nollent vt innocentē dimittere/ſaltē vt obnoxiū donarēt tem pon. Ideoq̄ z induxit: d ℂ Eſt aūt cōſuetudo vt vnuꝫ dimittā vobis in pascha. Aug⁹.

Quia i paſcha a ſeruitute liberati ſūt: Exo. xij. in paſcha conſuetudo dimit/tendi fuit eis. Chryſoſtom⁹. Deinde bortatiue dicit: e ℂ Multis ergo dimittā vobis regem iudęoꝝ. Aug⁹. Nō potuit euelli a corde ei⁹ re/ſum eſſe regē iudęoꝝ: ſicut t in ſcri/bendo titulum ieſu/tanq̄ ipſa veritas/ hoc ei fierit de qua quid eſſet interro/gauit. f ℂ Clamauerūt rurſum omnes/ dicētes: non hunc/dimittas/ſed barrabam. Rurſum hoc dicit quia ꝓius clamauerant accuſando: Si non eſſet hic malefactoꝛ tc̄. Tel/Rurſum: quia forte vocem iterauerant eandem.

℣ Erat autem

Vel q̄ tūc in illo pa/ſcha ꝓmogenita ęgy/ꝓti ſūt occiſa/ ſed ꝓ/mogenita iſrael ſal/uata: in huius rei ſi/gnum/ vnū liberabāt/ t alium oīdeoant in paſcha.

A ℣ a ℂ Erat aūt barrabas latro: ſicut ℣ Luc'. xxiij. c. Qui ꝓpter ſeditionē quādā factā in ciuitate t homicidiū miſſus in carcerē erat: Et nota q̄ dicit/ vel barrabas. i. filius magiſtri: vel barabbas. i. filius patris: ſz cōmunius dicit barrabas.

Expo. La. XIX.

Unc ǧ app/ t hēdit pilat⁹ ieſū tc̄. Mo/ Mat. 27. c ta q̄ plura ꝓterit io/ Marci. 15. b hānes ǧ alū euange/liſte dicunt: vt illud: Cm̄ pilat⁹ audito q̄ galilę⁹ eſſet miſit eum ad hęrodē: t cuz dns nolleret ei rādere/indu/tū eū veſte alba t illu/ſō in ea remiſit ad pi/latū: Luc'. xxiij. a. Sz ǧ narrat iſte euāgeli/ſta ꝓponam⁹. Dicit em̄. b ℂ Tūc ergo: Poſtq̄ audiuit q̄ in/ſtanter petebant bar/rabā. c ℂ Apphen/dit pilat⁹ ieſū t fla/gellauit/ꝑ milites: q̄ꝛ em̄ ꝓbis laboꝛauerat vt eriget chriſtū t nō poruit: mō tēptat cū liberare flagellis. Vñ Chryſ. Fla/gellauit eū pilat⁹ fortaſſis abſoluere eū volens: t mitigare iu/daicā celū: q̄ em̄ ꝑ ꝓloꝛa eū nō ſaluauit: ideo nūc flagellauit: et ſi ǧ facta ſūt a militib⁹ diſſimulat. ſ. chlamydē t coronā cir/cūponere/vt coꝛ molliat irā: ꝓpterea t coronatū eduxit eū ad eos/vt cōuitiū q̄d a militib⁹ factū erat in eū videntes/paululū reſpirarēt a paſſione ire ſuę t inuidię t euomāt venenū. Et no/ta q̄ dicit/flagellauit/ꝑ mittēdo vel etiam iubendo: vt dicit Aug⁹. Jn h aūt ipleū ē illud q̄d dicit ꝙ Pſ. Cōgregata ſunt ſup me flagella t ignoraui causā. Jtē Pſ. Ego in flagella pa/ratus ſū. Et illud: Et ſui flagellat⁹ rota die t caſtigatio mea in matutinis. Jtē Aug⁹. Implet q̄d de ſe ħdixit/Matth. xx. c. Tradet eū ad flagellādū. Occultata potēcia cōmēdat patiē/tia: q̄ martyres informauit. Pſ. Pane. em̄ fuit cū adduct⁹ ē ad ſto/riū: vt ħz. ē. xviij. c. Et Eſa. liij. d. Diſciplina pacis noſtre ſup eū. Et. l. c. Dorſū meū poſui ad flagella t genas meas ad alapas. Per q̄s aūt flagellauit/ſubdit: D ℂ Et milites plectētes. i. puniētes. Tel ſic: e ℂ Plectētes coronā. i. cōponētes. f ℂ De ſpi/nis. i. de unc⁹ marinis acutis t ad modū ſpinarū pungitiuis/ g ℂ Jmpoſuerūt capiti ei⁹. Primū habuit pęnā t doloꝛē. ſ. flagellatio: ſecūdū habuit pęnā ꝑ ſpinis t de/riſionē ꝑ coꝛona: tertiū habuit ſolū deriſionē t ludibriū: de q̄ ſubditur: h ℂ Et veſte purpurea. i. ſimili purpurę. Unde Matth. xxvij. c. habet: Veſtē coccineā. i ℂ Circūdederūt eū. Glo. triſtoriq̄: q̄ ſe regē dicebat eſſe. Purpura em̄ ſignū ē reg⁹: vt ħz. j. Machab. viij. Vñ in alio euāgeliſta ħz/ q̄ poſue/rūt in manu ei⁹ arūdinē loco ſceptri: vt ſ trib⁹ ſignis regalib⁹ il/luderēt ei: in coꝛona/in purpura/t ſceptro. Et tūc adīpletū eſt illud Cant'. iij. d. Egredimini t videte regē ſalomonē in dia/demate q̄ coronauit eū mr̄ ſua. i. ſynagoga: q̄ de ſalomone ad litterā nō pōt intelligi: q̄ nō legit q̄ fuerit coronat⁹: ſz inunct⁹ in gion. iij. Reg'. i. e k ℂ Et veniebāt/milites. i. accedebāt: l ℂ Ad eū t dicebāt: aue rex iudęoꝝ: nō ſolū ſignis/ſed ꝓbis illudētes. m ℂ Et dabāt ei alapas/vel/palmas/ in ſignū q̄ ꝑ ſatuo regē eū habebūt: ſicut ſolent ſatui cędi ala/pis. Et in h ipleē illud Thren. iij. d. Dabit percutiēti ſe maxillā. Aug⁹. Dabāt ei alapas. Sic ipſebāt ǧ de ſe ħdixerat chri/ſtus: ſic martyres ſformāt q̄ oīa aduerſa ꝓpere/da: ſic pauliſp occultata tremēda potēcia cōmēdabāt ꝓ⁹ imitāda patiētia. n ℂ Exiuit iterū pilat⁹ foras: ex ꝓtoriū. ſ. v. ſaltē mō poſt flagella t ludibria ſatiati ceſſent ab eo. Et idē q̄d ꝓius allega/uit/iterū allegat. ſ. ei⁹ innocentiā. Vñ ſeqūt: o ℂ Et dicit eis: ecce adduco vobis eū foras vt cognoſcat̄/ voſipli/q̄ꝛ nullā inueniō i eo cauſā/mort'. q. d. iā examinaui eū int⁹: volo ǧ vt t vos ſciat̄ exteri⁹. Et q̄ ſciebat eoꝝ iuidiā nō par/cere innocētię/voluit eos t flagellis ei⁹ oppꝛobꝝ ſaltē ſatia/re t ſedare: ideo ſequit: p ℂ Exiuit ǧ ieſus portans ſpi/neā coꝛonā/in capite. Aug⁹. Nō clar⁹ iperio ſz plen⁹ oppro/brio. Thren. iij. d. Sat. arabit oppꝛobꝝ. q ℂ Et purpu/reū veſtimētū/in coꝛpoꝛe. Cant'. iij. d. Egredimini t vide/te regē tc̄. r ℂ Et dicit eis/pilatus: Ecce hō/qui ſe regē di/cit vt dicitis. q. d. ſufficiat vobis ꝓ tali verbo talis cōtumelia

Mat. 27. d.

p nio i eo causā. Exiuit ǧ ieſus q poꝛtās ſpineā coꝛonā: t pur/ r pureū veſtimētū/t dicit eis: s Ecce hō. Cūm ǧ vidiſſet eū t pontifices et miniſtri clāma/ t bāt dicētes: Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilat⁹: Ac/ v cipite eū vos et crucifigite. x Ego em̄ nō inuenio i eo cām. a b Rndērūt ei iudei: Nos legē habem⁹ t ſm legē debet mori/q̄ filiū dei ſe fecit. Cū ǧ c audiſſet pilat⁹ hūc ſermonē

Pſ. 86.

Pſ. 34. Pſ. 37. Pſ. 72.

Pſ. 21.

B

D

ſ

ascēſionis. Pſ. Nō natus ē in ea/t ipſe fundauit eā altiſſim⁹. q. d. hō eſt t deus. Item Eſa. xiij. c. Preciosioꝛ erit vir auro t hō mundo obꝛizo. Jtē Eſa. j. d. Quieſcite ab homine cuiꝰ ſpi/ritus tc̄. Hiere. xvij. ſcōm alia litterā. Nō eſt ꝙs cognoſcet il/lum? s ℂ Cū ergo vidiſſent eū pontifices: quoꝝ pręcepto adduct⁹ erat. t ℂ Et miniſtri/iudęoꝝ ꝙ eū ligatū ad/duxerāt: ex viſu ei⁹ nō cōpaſſi/ſed magis inſtigati: Scōm illud Sap. ij. c. Grauis ē nobis etiā ad videndū. v ℂ Clamabāt/ dicēs: crucifige crucifige eū. Jn iteratiōe notat̄ feruoꝛ occidēdi. Sap. ij. d. Moꝛte turpiſſima tc̄. Hiere. xj. d. Mit/tamus lignū in panē ei⁹ tc̄. Et dicit/clamabāt: vt nō ſolum iteratione ſed clamoꝛe vincerēt. Jn q̄ adimpleū ē Pſ. Ape/ruerūt ſup me os ſuū. Et Thren. iij. c. Aperuerūt ſuper me os ſuū oēs inimici. Et Eſa. v. d. Expectaui vt faceret iudiciū/ab/ ſoluendo me. ſ. et ecce iniquitas: t iuſticiā/t ecce clamoꝛ. Ibi Interliñ. Crucifige crucifige eū. Jtē Hiere. j. c. Oliuā vbe/rem/pulchrā/fructiferā/ſpeciosam vocauit dns nomē tuū: ad vocē loquele grādis exarſit ignis in ea. Et. xij. c. Facta ē mihi hereditas mea ſſi leo in ſilua: dedit ꝙ me vocē: ideo odiui eā. r ℂ Dicit eis pilatus: quia ſic inſtabant vt crucifigeret: y ℂ Accipite eū vos t crucifigite. Et dicit ꝙ ironice. q. d. facin⁹ ē ꝙ facere: t vos q̄ ſoletis talia facere/facite ſi vult⁹. Vñ hoc dicit/nō volēs vt occideret ſed ꝓfundēs eoꝝ. Vñ ſubdit: z ℂ Ego em̄ nō inuenio in eo cauſam/ſre mori debeat. Chryſ. Videns pilat⁹ oīa inaniē fieri/ait: y ℂ Accipite eū vos t crucifigite. Vñ manifeſtū ē q̄ etiā ꝓtoꝛa cōceſſit ſup illoꝛ inſaniā. ſ. flagellari t illudi. z ℂ Ego em̄/ait/nullam cauſā inueniō i eo. Vide q̄ aūt t ħties ex cuſat eū iudex: ſed canes nihil hoꝛ in verecundiā ꝙuertit. Et em̄ ꝙ q̄d dicit: Acci/pite t crucifigite/excercātis ꝓbū ē t ad rē illicitā impellēt? Aſt cū ironia. a ℂ Rnderūt ei iudei: nos legē habem⁹ tc̄. Chryſ. Jpſi q̄dē adduxerant eū vt cū ħſidis iudicio dānaret: cōtigit aūt ꝓtrariū a iudicio. ſ. ħſidis eū abſolui magi⁹. Dein/de q̄ cōfuſi ſunt. b ℂ Nos/aiunt/legē habem⁹ t ſm legē debet mori/q̄ filiū dei ſe fecit. i. finxit vel dixit mēdacit. q. d. blaſphem⁹ ē t pſeudo/pha. Vñ dicit: ſm legē. Leuit'. xxiij. c. de blaſphemo. Aug⁹. Ecce alia maioꝛ iuidia: q̄ par/ua videbat illicita affectio regni: ideo imponit ei q̄ faciat ſe ſi/liū dei: t vtrunq̄ erat chriſt⁹/t rex/t filī⁹ dei. Jtē nota q̄ in ꝓincipio voluerūt eū iudicari ꝑm legem ꝓ peccato legis: ſed crucifigi ſm̄ romanoꝝ morē ꝓ crimine leſę maiest⁹ atis. Sed quia pilatus accuſationē illā repulit: ideo ad legē redeūt hic/ dicētes: Nos legē habemus tc̄. Chryſ. Qualiter igit̄ i i/cente iudice: Accipite eū vos: t ſm legem veſtrā iudicate. ſ. xviij. ſ. reſpondiſtis: Nobis nō licet interficere quēq̄: hic aūt ad legē veſtrā cōfugit? Et vide accuſationē eoꝝ. c ℂ Quia filiū dei/aiunt/ſe fecit. Hoc igit̄ dic mihi: crimen eſt ea q̄ filij dei ſunt agentē/dicere ſeipſum filiū eſſe dei? Quid igitur egit pilatus? Timuit. Quid chriſtus? Siluit. Unde ſequitur: d ℂ Cū ǧ audiſſet pilat⁹ hūc ſermonē magis timuit: ꝓ importunitate eoꝝ: q̄ poſt ꝓba ſualionis t flagella ꝙ q̄s crediderat eos ſedare: tū adhuc ſeuiebāt/timuit ǧ magis: ſed nōdū ꝓſenſit: vt dē Interliñ. Tel meli⁹ ꝑm Chryſ. Audiens

℣ ab eis pilatus

E ab eis pilatus: quoniā filiū dei seipsum fecit/timuit ꝛ formidauit/me forte verū esset quod dicebat:ꝛ videbat sibi ꝙ iniꝰ agerēt contra eū: vñ ꝛ timebat fauere eis in hocipsi vero iudei quasi hoc ꝛ ꝙ ꝓba ꝛ ꝙ signa nouerāt.s.ꝙ esset filiꝰ dei/nō horruerūt neq timuerunt sed interficiunt:gētilis aūt timuit.

Ité pilatꝰ timuit: qz cōz egpit ei dictare ꝙ reuera erat filiꝰ dei. Vñ de pilati cōfessiōne habeḃ in altercatione simonis ꝛ petri coram nerone: qñ petrus dixit ad neronē: Si vis scire bone imperator quę gesta sūt in iudea de iesu/ accipe litteras a pōtio pilato missas ad claudium. Exemplū aūt epistolę erat. Ponꝰ pilatꝰ: claudio suo salutem. Mug accidit ꝙ ego ꝓbaui/iudeos ꝓ inuidiā se suosq; posteros crudeli cōdēnatione puniſſe. Deniq; cū ꝓmissum patres eoz haberent/ꝙ illis deꝰ eoz mitteret de celo sanctū suū:qui eoz rex meritodicereť:ꝛ hūc ꝓmiserit ꝙ virginē missurū ad terras. Istū ita/ꝙ me ꝓsente in iudea hebzeoz deꝰ cū misisset/ꝛ vidissent eū cęcos illuminasse/lepzosos mūdasse/ paralyticos curasse/ dęmões ab hoīb⁹ fugasse/mortuos etiā suscitasse/impalse vētis/ambulasse siccis pedib⁹ super vndas maris: ꝛ multa alia mirabilia fecisse:eū ois populus iudeoz hūc dei filiū dicerē:inuidiā cōtra eū passi sunt ꝓncipes sacerdotū ꝛ tenuerūt eū et tradiderūt eū mihi/ꝛ alia post alia mihi mētiētes de eo dixerūt eū magū ꝛ cōtra legē eoz agere:ego aūt credidi ita esse ꝛ flagellatū tradidi illū arbitrio eoz. Illi aūt crucifixerūt eū et sepulto eo custodes adhibuerūt:ille vero militib⁹ meis custodientib⁹ tertia die resurrexit. Iterꝝ aūt exasperati sunt inuidia eoz vt darēt pecuniā eis dicentes:dicite qz discipuli eiꝰ corꝑ ipsius rapuerūt. Sz cū accepissēt pecuniā/qđ factū fuerat tacere nō potuerūt:nā ꝛ illū telxati sunt se vidisse ꝛ a iudęis pecuniā accepisse. Hoc ideo ingessi/ne ꝙs aliter mētiaꝛ ꝛ ęstimet credēdū esse mędacijs iudeoz. a ¶Et ingressus est ꝓtorziū iterū/vt secreti⁹ inquireret ab eo. b ¶Et dicit ad iesum vñ es tu:Chryſ. Mō vltra sterrogat eū sicut ꝓꝰ/qđ fecisti: sed timore ꝑcussus desup facit sterrogationē.q.d.si tu es christus dic. c ¶Jesus aūt thſū nō dedit el.Et quare nō rñdit:Ne passio eiꝰ impediret. Ité ne pilati pctm aggrauaret si eū postea traderet. Ité vt omnē mānsuetudinē ostēderet: vt ꝓphetias de se dictas impleret. Tunc esn impletum est illud Zheſi.iij.c.Ex oze altissimi nō egredient neq; bona neq; mala.Esa.xlij.c.Quasi agnꝰ coz tondēte se obmutescet. Hiere.xi.d.Ego quasi agnꝰ mānsuetꝰ q ducit ad victimā. Chryſ. ponit duas rationes hui⁹.Una qđ ia dicta ē.s.vt impleret illā ꝓphetiā Esa.liij.c. Nō aperuit os suū i hūilitate sua/ iudiciū eiꝰ sublatū est.Alia qz pilatꝰ vt nō rñderet meruit:qz ꝓꝰ ei dixerat ꝛ rñderat de hoc.ē.xviij.g.Ego in hoc.i.in regno natꝰ/ꝛ ad hoc veni in mundū:ꝛ qñ regnū meū nō est hinc. Vedēs igit eū oīno eripere ꝛ iudęis resistere:hoc nō fecit:ideo rñsiōe indigꝝ fuit. d ¶Dicit ergo ei pilatꝰ:mihi nō loqueris:nesciꝰ qz ptātē habeo crucifigere te.i.crucifigēdi te ꝙ me vel ministros vel ꝓsentētiā. e ¶Et ptātē habeo dimittere te.i.dimittēdi.Chryſ. Vides igit ꝛ se ipsū ꝓcondēnauit pilatꝰ.Si em̄ i te totū positū ē/qre nulla causa i eo inueniēs nō absolueris:Quia igit ꝛ aduersus se sentētiā ꝓtulit:ꝛ de ptātē etiam se iactauit:ideo/ f ¶Rñdit Iesus:nō haberes ptātē aduersū me vllā.i.qūtūlācunqꝫ. g ¶Nisi tibi esset datū desup: In quo būiliat eiꝰ inexcūsabilitatē de potestate:ꝛ oñdit ꝙ mors eiꝰ nō est ꝑm alioz mozientiū ꝓsequētiā:ꝙ velint/nolint mozigñt:sed sua volūtate ꝛ dei ordinatiōe. Et qz pilatꝰ se ꝓdēnauerat/dicens: Potestatē habeo &c.ideo subdit: i ¶Propterea:qz potestatē habes dimittere ꝛ nō dimittis. k ¶Qui me tradidit tibi/maiꝰ peccatū habet.i.ꝓpterea tu peccatū habes:ꝛ si nō tm̄/ quātū iudei. Vel sic: g ¶Nisi tibi esn datū.i.ꝓcessū vel ꝑmissū: b ¶Desup.i.a deo a qz ptās dat:ꝫ abusio ptātis nō tak/sed ꝑmittit. Ro.xiij.a. Nō ē ptās nisi a deo. Sz nc/qz dixit ei datū.ut re

a magis timuit. Et ingrēssus ē
b prętozū iterū/ et dicit ad ie-
c sum: Vñ es tu: Jēsus aūt ē
responsum nō dedit ei. Bi-
d cit ergo ei pilāt⁹: Mihi non
loqueris: Nescis qz ptātē ha-
e beo crucifigere te: ꝛ ptātē hā
f beo dimittere te: Rēspōdit
iesus: Nō haberes ptātē ad-
g uersū me vllā nisi tibi eēt dā
h tū dēsuper. Propterea qui
k me tradidit tibi/ maiꝰ pctm̄

l habet. Exindē quērebat pi-
n latꝰ dimittere eū. Jūdęi aūt
clamabāt/dicētes: Si hunc
dimittis/nō es amicꝰ cęsaris.
o Omnis ē nim̄ qui se regē fa-
p cit/ cōtradicit cęsari. Pilā-
tus aūt cū audisset hos ser-
q mones: ādduxit foras ihm̄:
r ꝫ sedit ꝓ tribunali i lōco q
t dicit lithostratos/ hēbraice
v aūt gabbatha. Erāt aūt pa-
x ceue paschę/ hōza ꝙsi sexta:

a ēt dicit iudęis: Ecce rex vr.
ꝙ Illi aūt clāmabant: Tolle
d tolle crucifige eū. Dicit eis
f pilatꝰ: Regē vestrū crucifi-
g gā: Rñdērūt pōtifices: Nō
habemus regē nisi cęsarem.
p Tunc ꝫ trādidit eis illūm vt
k crucifigerēt. Susceperūt aūt
l iesū/ ꝛ eduxerūt eū. Et bāiu-

Marci.15.b
Luc.23.c.
t.1.Cor.5.b
Mat.27.d.
Marci.15.b
Luc.23.d.

23.q.1.c.quid culpatur.

Epistola pilati ad claudiū de morte christi.

Aug⁹. Quarū duarū solutionū hui⁹ difficilis ꝙstionis eligat lector quam velit: vel si alię potuerint inueniri/cumulati⁹ euāgelię veritatis ꝓstantia defendetur.

ꝙ tunc primus quęreret:sed si ꝓius volebat/modo quęrebat et plus laborabat. Chryſ. Stupefecit christus pilatum per hęc verba/ꝛ magnā tribuit erculationē non occidendi si: vñ et quęrebat amplius eum absoluere ille. n ¶Judei aūt ecōtrario/clamabant dicentes:si hunc dimittis non es amicus cęsaris. Chryſ. Obstructi ꝓcedētib⁹ accusationibus ad publicum crimen reducit sermonem. o ¶Omis em̄ qui se regez facit contradicit cęsari. Quia enim crimina sue legis adducentes nihil ꝓfecerāt/ ad fōm̄ secas leges romanas cōuertunt maliciose. Aug⁹. Superius legē suā ꝓpo/suerūt ꝑm quā deberet mori: qz filium dei se fecit:sed quia legē gentis alienę nō timęt:sed magis timet occidere filium dei:ꝛ ꝛ ęt cęsare quē nō ꝓfitetur/vt auctorē ptātis sue/ꝓtemnere. p ¶Pilatꝰ aūt cū audisset hos sermones/timēs sibi:vt dicē Aug⁹ ꝛ Chryſ. nondū tñ cōsentiēs/sed adhuc cripere volēs: q ¶Adduxit foras iesum/ vt adhuc visu flagellati mouean̄ ꝛ flectant. r ¶Et sedit ꝓ tribunali: ꝙsi scrutatus ꝛ hāc et diligēter examinatus:nō em̄ audiebat ꝛ ꝓterire sine examinatiōe saltē simulata/cū illi clamarēt crimē lęsę maiestat⁹ sine terminatiōe. Tribunal aūt sedes tribuni vel iudicis:vt dicē Glo. sicut thron⁹ vel soliū regū/ꝛ cathedra doctorū. Dicit aūt tribunal:qz ibi ꝓcepta viuēdi ꝛ iura tribuāt: vel a tribub⁹ denotatū ē: qz ad illos trib⁹ ꝓuocant. Et ē sensus: Sedit ꝓ tribunali. Pro.i.in iudiciaria.ſ.sede siue i tribunali. Vel qñq; ipse iudex: vt tribunal. Et tūc est sensus ꝙ sedit vt iudex: vel ꝓ iudice. s ¶In loco qđ dicit lithostratos/grece: id est in dicū vel iudiciale. t ¶Hebraice aūt gabbatha.i.collis siue sublimitas. Tñ ꝑm Esaiam vt dicūt/sonat varietatē paumēti/vel variū paimētū:nō qđ talis ſ.c interpretatio: ꝫ qz talis erat locꝰ i q fiebāt iudicia. Et sicut locū determinauit/sic determiat feriā ꝛ hozā/subdēs: v ¶Erat aūt parasceue/ paschę sexta feria i festo paschali siue in diebus azymozum.

x ¶Hora ꝙsi sexta/erat.ſ.Vel ablatiue: Hora/dico existēte/ꝙsi sexta. Hec vacat a mysterio. Sexta em̄ die ꝛ sexta hora redemit hoīem ꝙ sexta die factꝰ ē/ꝛ quasi sexta hora peccauit. Et nota ꝙ grec⁹ admirti iudei/grec⁹ crebzo vtebant vocabulis. Parasceue enī grece/ꝓparatio latine: vel parasceue/purās cęnā. Sic dicebāt feriā sextā:qz in ea ꝓparabāt necessaria sabbato:ꝫ i deserto duplū ꝓcepit colligere mānā:Exo.xvj.c. Sz qrit de ꝙ qđ dr/ꝙ hora erat ꝙsi sexta, Dr em̄ Mat.xxvij.c.ꝙ hora sexta tenebrę facte sūt vsq ad hōrā nonā: Quo ꝫ videbāt milites ad crucifigēdū: vel quo est vez qđ dr hic: ꝙ hora sexta iudicatꝰ ē/si hora sexta tenebrę facte sūt: Jā dr Marc.xv.c.dr: Erat aūt hora tertia qñ crucifixerūt eum. Solui ꝫ duplicit ꝑm Aug⁹. vt intelligaꝫ ꝙ post ānā horā diei i ꝓncipio sexte sedit pilatꝰ ꝓ tribunali: ꝫ dū ducerēt iesus ꝛ cętera gererēt cōpleta ē sexta hora: ex qua cōpleta tenebrę facte sūt vsq

Chryſ. Et vbi hic a tyrannide captꝰ est: Sed et vñ habetis demonstrare hoc: A purpura et diadema te/a curru et militibus: Mōne solus ꝙ cū duodecim discipulis incedebat/per oīa viliter et humiliter trāsiens ꝛ quantū ad cibū ꝛ ꝓlā et habitationem:

b ¶Illi aūt/intelligentes qvellet eū liberare: c ¶Clamabant: tolle tolle/ab oculis ꝛ visu nostro. d ¶Tolle/ꝙsentia ei⁹: tolle/memoriā. Et quomō: crucifige. Vel/Tolle.ſ.gde/de imundo aufer eiꝰ memoriā. Vñ subdit: e ¶Crucifige eū. Chryſ. Cōtinue clamabant: crucifige crucifige plebis inordinata ꝓcipiū corrupta. Sed cur crucē petebāt: Quia exprobrabilissima mors erat. Formidantes em̄ ne aliq; eiꝰ post ipsum fiat memoria/studēt eum ad supplicii ducere maledictū: Gal.iij.b. Qz em̄ timerent futura de eo/patet ꝙ ea ꝙ dicūt pilato Matth.xxvij.g. Dñe recordati sum⁹/qz seductor ille dixit adhuc viuēs:post tres dies resurgam:iube ꝙ custodiri sepulchrū &c. f ¶Dicit eis pilatus: regē vestrū crucifigā: Aug⁹. Adhuc terrore quē de cęsare ingesserāt supare conat: de ignominia eoz volēs eos frugere/ dicēdo:regē vestrū crucifigā:qs de ignominia christi mitigare nō potuit. Sed nec sic vincunt/nec verecundant canes impudētes. Vñ sequit: g ¶Rñderūt pontifices:nō habemus regē nisi cęsarē: Tūc ergo/timore victꝰ. h ¶Tradidit eis.i.voluntati eoz. i ¶Illū/innoxiū/vt crucifigeretur:nō vt crucifigerēt: Volebāt em̄ eū crucifigere iudei: vt sic ꝛmunes viderent a sceler:ꝛ Unde.ē.xviij.f. Mobis nō licet interficere quēq; &c. Aug⁹. Et nota ꝙ timore tradidit eū pilatꝰ. Quia em̄ ꝓsitebāt cęsarē/aptissime ꝫ cęsarē venire videret si aliū regē vellet intelligere dimittēdo impunitū: quē ꝓpt hoc ausus tradiderāt occidendū. Nec tñ excusat pilatꝰ a crimine: quia debuit inḡere si quā fecerat tyrānidē: sed timore cęsaris statim sententiā ꝓtulit: cuius christus nec hoc paterel: ꝫ dixit em̄: regnū meū nō est hinc: ḡte rea somniū vxoris debuit eū stupefacere: sed terrā magis qz cęlum respexit. k ¶Susceperunt aūt iesum/apparitores.ſ.ꝓsidis. Vel pōt etiā de iudęis intelligi: milites enī susceperūt facto/iudei voto: qui totū fecerūt quicquid vt fieret extorserūt. l ¶Et eduxerunt/ad mortem. m ¶Et bajulans sibi crucem. Glo.i.suo humero: vt cā cōmendaret imitaturis. Hic ūt ꝓteriti: quō angariauerūt quendā simonē cyrenęū: Matth.xxvij.d. Chryſ. Imposuerūt ei crucē tanḡ cōdemnato: nō ipi tulerūt: Etenim lignū vt ꝓhanū vitabāt/ꝛ nequ tangere sustinebāt. Ita aūt et in typo factū est: Etenim ysaac ligna portauit: Gen.xxij.b. Et impletū ē illud Esa.xxij.f. Habo clauē dauid sup humerū eiꝰ. Et Esa.ix.b. Factꝰ ē ꝓncipat⁹ eiꝰ sup humez eiꝰ. n ¶Exiuit/ extra ciuitatē: o ¶In eū qđ dr calvarię locū.i.decollatoz Calvaria aūt dicebat quia ibi decaluabant capita dānatoz.

Ꝫ ad nonā: vt dicit Marc.xv.et Matth.xxvij. Ad id aūt qđ obūcit de marco: Hora tertia crucifixerūt eū: Soluit Aug⁹. ꝙ tūc crucifixꝰ ē linguis iudeoz:qz tūc clāmauerūt:crucifige crucifige eū:ꝛ ꝫ expsit marc⁹ ꝓpter iudeos q facinꝰ interfectiōis christi in pilatū ꝛ milites transferre conati sunt. Vel pōt solui sic:sic idē dicit Aug⁹ ꝙ hora sexta parasceue.i.hora sexta a ꝓparatiōe passionis christi: Christꝰ em̄ hr vērum paschę: vt dicit apls. Etenim pascha nostrū ymolatꝰ ē christus. Ꝓparatio autem passionis ei⁹ incepit hora nona noctis: tūc em̄ vident ꝓncipes sacerdotū ꝓnunciasse dñi ymolationē dicētes: Reus ē mortis:in hora.ſ.nona noctis: vñ remāserūt tres hozę vsq ad diē: et tertia hora dici crucifixꝰ ē ꝑm Marcum:ꝛ sex sic fuerūt hozę a ꝓparatione passionis/ vt dr hic:ꝛ tres hozę em̄ diei vt dicit Marc⁹. Hiero⁹ autē videt magis cū ista vltima ꝛ positione ꝙuenire. Beda aūt cū ꝑma. Tertia soluit/ꝙ in medio:Ilo tertię ꝛ sextę dñs fuit crucifixus:sed tñ magis iuxta tertiā. Et ideo dicit Marc⁹/ꝙ hora erat tertia. Johānes aūt dicit ꝙsi sexta/nō dicit simpliciter sexta:ideo in ecclia inc tertiā ꝛ sextā celebrat missa. Sedꝫ tur: a ¶Et dicit iudeis: ecce rex vester. Sult adhuc eos flectere ꝙ pgnā ei⁹ ad misericordiā: vñ di intauꝫ scrutatur⁹ et examinatur⁹ christū/sedit ꝓ tribunali:sed nō erat hęc eiꝰ intentio:nulla em̄ fuit scrutationē:sed ostēdit cū/cristianos mouendos eos ad cōpassionē. b ¶Illi aūt/intelligentes qvellet eū liberare: c ¶Clamabant: tolle tolle/ab oculis ꝛ visu nostro. d ¶Tolle/ꝙsentia ei⁹: tolle/memoriā. Et quomō: crucifige. Vel/Tolle.ſ.gde/de imundo aufer eiꝰ memoriā. Vñ subdit: e ¶Crucifige eū. Chryſ. Cōtinue clamabant: crucifige crucifige plebis inordinata ꝓcipiū corrupta. Sed cur crucē petebāt: Quia exprobrabilissima mors erat. Formidantes em̄ ne aliq; eiꝰ post ipsum fiat memoria/studēt eum ad supplicii ducere maledictū: Gal.iij.b. Qz em̄ timerent futura de eo/patet ꝙ ea ꝙ dicūt pilato Matth.xxvij.g. Dñe recordati sum⁹/qz seductor ille dixit adhuc viuēs:post tres dies resurgam:iube ꝙ custodiri sepulchrū &c. f ¶Dicit eis pilatus: regē vestrū crucifigā: Aug⁹. Adhuc terrore quē de cęsare ingesserāt supare conat: de ignominia eoz volēs eos frugere/ dicēdo:regē vestrū crucifigā:qs de ignominia christi mitigare nō potuit. Sed nec sic vincunt/nec verecundant canes impudētes. Vñ sequit: g ¶Rñderūt pontifices:nō habemus regē nisi cęsarē: Tūc ergo/timore victꝰ. h ¶Tradidit eis.i.voluntati eoz. i ¶Illū/innoxiū/vt crucifigeretur:nō vt crucifigerēt: Volebāt em̄ eū crucifigere iudei: vt sic ꝛmunes viderent a sceler:ꝛ Unde.ē.xviij.f. Mobis nō licet interficere quēq; &c. Aug⁹. Et nota ꝙ timore tradidit eū pilatꝰ. Quia em̄ ꝓsitebāt cęsarē/aptissime ꝫ cęsarē venire videret si aliū regē vellet intelligere dimittēdo impunitū: quē ꝓpt hoc ausus tradiderāt occidendū. Nec tñ excusat pilatꝰ a crimine: quia debuit inḡere si quā fecerat tyrānidē: sed timore cęsaris statim sententiā ꝓtulit: cuius christus nec hoc paterel: ꝫ dixit em̄: regnū meū nō est hinc: ḡte rea somniū vxoris debuit eū stupefacere: sed terrā magis qz cęlum respexit. k ¶Susceperunt aūt iesum/apparitores.ſ.ꝓsidis. Vel pōt etiā de iudęis intelligi: milites enī susceperūt facto/iudei voto: qui totū fecerūt quicquid vt fieret extorserūt. l ¶Et eduxerunt/ad mortem. m ¶Et bajulans sibi crucem. Glo.i.suo humero: vt cā cōmendaret imitaturis. Hic ūt ꝓteriti: quō angariauerūt quendā simonē cyrenęū: Matth.xxvij.d. Chryſ. Imposuerūt ei crucē tanḡ cōdemnato: nō ipi tulerūt: Etenim lignū vt ꝓhanū vitabāt/ꝛ nequ tangere sustinebāt. Ita aūt et in typo factū est: Etenim ysaac ligna portauit: Gen.xxij.b. Et impletū ē illud Esa.xxij.f. Habo clauē dauid sup humerū eiꝰ. Et Esa.ix.b. Factꝰ ē ꝓncipat⁹ eiꝰ sup humez eiꝰ. n ¶Exiuit/ extra ciuitatē: o ¶In eū qđ dr calvarię locū.i.decollatoz Calvaria aūt dicebat quia ibi decaluabant capita dānatoz.

Mat.27.c.
Marci.15.c.
Luc.23.c.

Quidꝰ li.2. metamo:ꝓb.

Calvaria em̄ ad ſram dr os capitꝰ a carne nudatū/ꝑm Hiero. Sed ꝑm Amb. in epla ad Roma. sic dr: Ā calvaria adę ibi sepulti. Hiero⁹ aūt sup Matth.xxvij.b imꝓbat: qz adā legit sepulc⁹ iuxta hebzon: Josue.xiij.d. p ¶Hebraice aūt golgatha. Hiero⁹. Golgatha est syrū: ꝛ interꝑtat locꝰ calvarię. Et nota ꝙ calvicies ꝓprie a hois viuit: calvaria mortui. Ité dicit Hiero⁹. Tradūt iudei qđ i ꝫ loco ymolatꝰ sit aries ꝓ isaac: Gen. xxij. c. Chryſ. Quidā aiunt adā ibi mortuū esse ꝛ sepultū et iesum in loco vbi mors regnauit/illic ꝛ tropheum statuisse: Etem̄ tropheū eruit portās.i.crucē suam aduersus mortē tyrānidem. Et sic victores/ita ꝛ ipse in humeris portauit victorię notam.i.signū:qđ em̄ est alia mēte hoc agebant iudei. Ité nota/ ꝙ in hoc ꝙ exiuit in calvariā/impletū ē illud Numeri. xix.a.de vitula rufa quę ducebat: extra castra. Et illud.iiij.Regl.ij.d. Ascende calue. Per heliseū em̄ designabat christꝰ in calvaria passurꝰ. Ideo ꝛ psalmi ꝑscripti intitulant⁹ ꝓ filijs chore. Aug⁹. sup hūc locū. Bajulans sibi crucē exiuit tē. dicit. Gran/de spectaculū: sed si spectat ꝓpter ꝓpias/grāde ludibriū:si ꝓpter grande mysteriū:si spectet impietas/grāde ignominię documentū:si ꝓpias/grande fidei munimentū:si spectet impietas/ridet regē ꝓ virga regni lignū sui portare supplicii:si ꝓpter videt regē bajulantē lignū ad semetipm̄ figendū qđ sibi⁹ fuerat in frontib⁹ regū:in eo spernēdus oculis impioz/in q erant gloriatura ecclia sancto⁹. Mirum em̄ paulo: Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi: Gal.vi.d. ipsum crucē suā suo gestans humero cōmēdabat: ꝛ lucernę arsurę que sub modio ponenda non erat candelabrō ferebat: Matth.v.b. et Luc.xij.c. Memō accendūt lucernā. q ¶Ubi crucifixerūt eū: milites facto: iudei lingua ꝛ voto. r ¶Et cū eo alios duos/q latrones erāt: vt dicūt alij euāgeliste. s ¶Hinc et hinc/mediū aūt iesum. Chryſ. Crucifigūt eū cū latronib⁹ inuiti in ꝫ ꝓpterea implentes. Quę em̄ cōuitiantes inferebāt: hęc veritati cōferebāt: vt discas quāta est eiꝰ virtus. Predixerat em̄ hoc ꝓpheta: Qñ cū iniqs reputatꝰ ē: Esa.liij.d. Hoc aūt ꝓcurauit etiā diabolus:qz inter latrones coumbiare voluit qđ fiebat:sed nō valuit:nā crucifixi sunt tres:claruit vero solus iesus. t ¶Scripsit aūt ꝛ titulū pilatus ꝛ posuit sup crucē/in tabula quadā. Crux em̄ nō habebat sup lignum trāsuersū aliqd:sed habebat formā tau:sed pilatꝰ suppposuit cā/ nillā ꝛ tabulā affixā ei:ꝛ in tabula erat titulus. Tūc impletū ē illud Esa.xix.c. Erit altare dñi in medio terre egypti.i.crux:et titulus dñi ꝓxta terminū eiꝰ: Dicunt aūt in cruce dñi fuisse ꝛtuoz diuersa ligna/ꝛ lignoꝝ ꝛtuoz genera: Lignū.ſ. erectū ꝛ trāsuersū/ꝛ tabula suppposita/ꝛ trūcꝰ qđā/cui ifixa erat crux: ꝙ in rupe diffossus fuit. Inuenīt em̄ lignū ōnicę crucis ꝛ palmę ꝛ cypssi:ꝛ vt qđā tradūt/oliuę vł pini ꝛ cedri. v ¶Erat aūt scptū.i.scriptura tituli talis. x ¶Jesus nazarenꝰ rex iudeoz: In quo notificaꝫ noīe ꝛ patria ꝛ dignitate.

Titulus
- Trūphalis/ꝙ de trūpho inscribit: vt in arcu vel fornicib⁹/vt hic: Jesus naçaren⁹ rex iudeoz.
- Ꝓconial/ꝙ ad laudē inscribit i domo: vt hmōi: vt rosa flos florū/sic est dom⁹ ista domorū.
- Memorialis/mortuoz i sepulchro/vt hinōi. Hic situs est phęton curꝰ auriga paterni. Sed qre ꝫ scpsit pilatꝰ ꝛ Glo. dicit/ꝙ operabat diuina vis in corde nescientis. Scdm Chryſ. scpsit titulū pilatꝰ/simul ꝛ de iudęis vlciscēs⁹ ꝙ christo rñdēs. Quia em̄ christū vt nequā tradiderūt: ꝫ ꝙ ꝓtorziū illi/tronū certiorare conabant/vt nulli eoz liceat deceterο pnitiesas inferre causas ꝛ accusare vt nequā: obstruit oza eoz ꝓpilat ꝙ titulū ꝛ aliozū similiꝫ detractorū.q.ō.sciat/ꝙ iste crucifixꝰ ē ꝓ facinore:sed qz rex est iudeoz:eū iudęi interfecerūt:in quo etiā accusat iudęos ꝙ ꝓpio regi inferrexerūt. Ité sicut in tropheo aliquo/ita litteras ꝓposuit clarā emittēs vocē ꝛ victoziā oñdētes ꝛ regnū etsi nō integrū:qz dicit/iudeoz⁹:tm̄:ꝛ ꝫ nō vna lingua sed trib⁹: Quia em̄ multi aderāt/gręc festū: vt nullus ignoraret/oībus.i.portorib⁹ vocib⁹ iudeoz⁹ turpē occisionem dñi fuit intimauit. Vñ sequit: y ¶Hunc ergo titulū multi legerunt iudeoz⁹: ꝛ habuerunt legendi facultatem.

Ꝫ Quia ꝓpe ciuitatē

E f a ¶Quia prope ciuitatē erat locꝰ vbi crucifixꝰ est ie
sus: ⁊ erat scriptū hebraice grece/⁊ latine. ℟ Jōs
⁊ iudei ⁊ alie gētes legere potuerūt. Aug⁹ addit/ rex iude
orū: Tribꝰ autē linguis quasi tribꝰ testibus scribit: vt in ore
ū vel triū testiū stet oē ꝟbū: Deuꝝ xix.d. et Matth. xviij.
b. Aug⁹. ℟ Que quippe
tres linguę ibi prę ce
teris eminebāt. ℟
brea propter iudeos
in lege dei gloriātes:
Roma. ij. d. Greca
propter gentiū sapi
entes. Latina ꝓpter
romanos iā tunc pe
ne oībus gentibꝰ im
perantes. Sed nota
q̄ vtrū principiū titu
li scriptū fuerit tribꝰ
linguis/incertū ē: sed
finis hic. ℣. rex iudeo
rū: sic scriptꝰ ē hebra
ice malchꝰ iudeorum
grece/ βασιλεὺς
ὁμολογημ
latine/rex cōfitentiū.
Aug⁹ videt velle q̄
tm̄ finis tituli scriptꝰ
fuerit tribꝰ linguis. Et nota q̄ sicut dic̄ Chrysꝰ. magnū bonū
dispensat ex hoc titulo. Fideles em̄ q̄ tūc fuerūt/ nō ausi sunt
rapere lignū ꝓpter timorē iudeorū: q̄ alios intēti sunt. ſ. ꝫ
dicatiōi gentiū: vñ ⁊ suffossū ē lignū crucis cū lignis alieꝝoū
latronū. Debebat aūt postmodū crux inḡri: vt ergo iter alias
cruces crux dñi cognosceret/ dispēsatiōe dei factū ē/ vt intitu
laret. Tñ duplex signū dicit hic Chrysꝰ. Vnū. ſ. q̄: media fuit:
qđ euāgelista nō ꝑtermisit. Aliꝰ q̄ titulata. Alius aūt signis
⁊ miracul⁹ pbata ē: sicut babet ī legēda de crucis inuentione.
Sz hęc duo tāgit ꝫ Chrysꝰ. b ¶Dicebāt ergo pilato pō
tifices iudeorū. Glo. Qui ꝑ ℣ intelligit: ℟ Non habem⁹ regē
nisi cesarē. c ¶Moli scribere rex iudeorū: ne nobis obij
ciat in culpā et ignominiā. d ¶Sed q̄ ipse dixit/ rex sū
iudeorū: vt ei aferibat ꝫ in petulantiā ⁊ extollentiā. Chrysꝰ.
Nō solū viuenti ſ⁊ et crucifixo iudebāt. Et nimirū: qđ vos ꝫ
titulꝰ legebat: Si em̄ mortalis erat ⁊ imbecillis ⁊ extinguī de
bebat/ quid litteras formidatis: dicentes. q̄m rex est iudeorū.
Sed volebāt vt petulātię ⁊ extollētię ostenderēt crimen c̄c.
Sed non cōsensit pilatus: immo in ꝓiori mēte stetit. Tñ se
quit: e ¶Rndit pilatus: quod scripsi scripsi. q. d. non
mutabo vel immutabiliter scripsi. Sicut dicit Augꝰ. istud
occulta vox quędā dei pilato intus quodā clamoso silēcio ꝓ
sonauit: quod multo ante in psalmorū litteris ꝓphetatū est.
Me corrūpas tituli inscriptionē. Pō. cm̄. lvj. et. lvij. et lviij.
habēt hoc ꝓ titulo: Me corrūpas tituli inscripti-nē. Augꝰ.
Quid loquimini insani. Quia ipse dixit ⁊c. Quid fieri cō
tradicitis: quod mutare nullo modo potestis? Plunquid em̄
ꝓpterea nō erit verū: q̄ iesus ait: rex sum iudeorū? Si corrū
pi non potest quod pilat⁹ scripsit/ corrūpi potest quod veri
tas dixit? Sed quęritur: quare dñs voluit q̄ scriberet/ rex iu
deorū/ cū: nunquid em̄ ex gentiū rex est? Et solut/ q̄ pilatus
hoc scripsit specialiter in cōfusionē iudeorū. Augꝰ aūt dicit/
q̄ quia missus est specialiter ad oues domꝰ israel regendas/ ⁊
oleaster factꝰ est particeps pinguedinis oleę: nō olea parti
ceps amgritudinis oleastri: ideo specialiter dicit rex iudeoꝝ:
et vt significet q̄ veri cōfitētes sunt de regno eius: ⁊ q̄ offices
gentes fuerint iudęi ⁊ filij abrae per fidē: ℣ Jēn filij carnis
sed filij ꝓmissionis estimant in semine. Quod q̄i iudeorū et
gentiū sit rex/ patet per illud Joſ. x. c. Alias oues habeo que
non sunt ex hoc ouili ⁊c. Et in Pō. Ego aūt cōstitut⁹ sum rex
ab eo super sion ⁊c. Et post subdit: Postula a me ⁊ dabo ti
bi gētes hereditatē tuā. Augꝰ. Subdit aūt euāgelista ea que
gesta sunt iuxta crucē cum crucifix⁹ esset dicens: f ¶Mili
tes ergo cū crucifixissent eū/ acceperūt vestimenta eiꝰ
sicut faciunt qui latrones ⁊ dānatos suspendūt. Tñ patet q̄
milites tūc erāt bedelli. g ¶Et fecerūt quattuor partes
⁊. diuiserūt in quattuor partes. g ¶Uniuersis militi par
tem. Augꝰ. Hinc apparet quattuor milites tuſſe qui crucifi
xerūt eum. ī ¶Et tunicā acceperūt. ſ. similiter: sed non silr
diuiserūt ſ⁊ sorte miserūt. k ¶Erat aūt tunica inconsūti
lis. Hec fuit causa quare sorte miserūt nō diuiserūt. Incōsu
tilis: id est nō acu consuta: sed ꝛticulato opere facta: ⁊ ideo
scindi non poterat. Vel/ incōsutilis. ſ. nō erat cōsuibilis: q̄
nō erat ad modū aliorū pannoꝝ texta sed reticulata. l ¶De
sup cōtexta per totū. ſ. ꝓ totā partē superiorē. Habebat
enī pannū aliquē ex trāsuerso sup humeros positū ad modū

G

a legerūt iudeoꝝ: q̄z ꝓpe ciui
tatē erat locꝰ vbi crucifixꝰ ē
iesus. Et erat scriptū hebra
b ice/ grece/ ⁊ latine. Dicebāt
ergo pilato pōtifices iudeo
c rū: Noli scribere rex iudeoꝝ
d sed q̄ ipse dixit: rex sum iu
e deoꝝ. ℟ Rēspōdit pilat⁹: Qđ
f scripsi scripsi. Multites ergo
cū crucifixissent eū/ accepe
g rūt vestimēta eiꝰ: et fecerunt
b q̄ttuor ꝑtes vnicuiq; militi
k partē et tunicā. Erat aūt tu
l nica incōsutilis de sup ꝓtex

m ta ꝑ totū. Dixerūt ergo adi
n uicē: Nō scindam⁹ eam/ sed
sortiamur de illa cuiꝰ sit. Ut
o scriptūra impleretur dicēs:
p Partiti sunt vestimēta mea
q sibi et in vestē meā miserunt
r sortē. Et milites qdē hec fe
s cerūt. Stabāt aūt iuxta cru
t cē iesu mat̄ ei⁹ et soror matris
v eius maria cleophe et maria
x magdalene. Cum vidisset ḡ
ꝟ iesus mātrē ⁊ discipulū stātē
a quē diligebat/ dicit mat̄i suę:
b mulier/ ecce fil⁹ tu⁹: Deinde

Matt. 27. c.
Marci. 15. b.
Luc. 23. c.

Roma. 9. b.

Pō. 2.

Al. ſ hoc

Al. ſ stans

b

dictū est: sed quidā quidē aiunt: allegoriam per hoc ostēdi: q̄m
ſ. non solum homo erat qui crucifixus est: sed et desuper diui
nitatem habebat quasi humanitati contextam ⁊ vnitam: qui
dam ipsam speciem tunicę ad litterā per hoc volunt designa
ri: quia in palestina duos pannos cōmittētes ita subtexerunt
indumenta. Et hoc ostendit iohannes. ſ. q̄m talis erat tunica
christi/ per hoc q̄ dic̄t eam desuper contextā. Hoc aūt mihi
videtur dicere insinuās vilitatem vestimentoꝝ ei⁹: ⁊ q̄m si
cut in oībus alijs/ ita ⁊ in stola partiū dedit ſchema. ſ. parci
tatis ⁊ vilitatis formā ⁊ exemplū. Mysteriū hui⁹ tunicę pa
tet ī Glo. Sequit: m ¶Dixerūt ergo ad inuicē: nō scin
dam⁹ eā: q̄ scissiōe nimia deteriorarēt ⁊ diruperet. n ¶Sz
sortiantur de illa cuiꝰ sit. Chrysꝰ. Vide vbiq; ꝑ ea ḡ mali
gnabant ꝓphetias cōpletas: Etenī hoc ante fuerat ꝓphetā
tū de ipso. Et nimirū tres erant crucifixi: sed ꝓphetię in ipso
cōplebant. Quare em̄ nō in alijs hoc fecerūt: sed in hoc solo?
Ut ostendat quis sit ipse: tu aūt attende ꝓpheti: Dicit em̄ qđ
sunt partiti: ⁊ quid nō sunt partiti. Et hoc est quod sequitur:
o ¶Ut scriptura impleretur dicēs: partiti sunt/ non
sortiti. p ¶Uestimēta mea ſibi: quod intelligit de alijs
a tunica. q ¶Et in vestē meā. ſ. tunicā incōsutilē/ mise
rūt sortē. Tñ sequit: r ¶Et milites quidē hec fecerūt
sicut fuerat ꝓphetatū/ licet nescirēt. Post crucifixionē ⁊ ve
stimētoꝝ diuisionē factum est quod sequit. s ¶Stabant
aūt iuxta crucē iesu mater eius: que semp stetit: q̄ ve
rus ceteris que in se facta fuerāt agnouit. t ¶Et soror ma
tris eius. Hec est mater iacobi qui determinat a patre sub
dens: v ¶Maria cleophę: filia. ſ. ℟ Chrysꝰ. Mulieres tūc
cruci assistebāt: ⁊ imbecillis⁹ gen⁹ virili⁹ tūc apparuit. Et ma
ria magdalene. x ¶Cū vidisset ḡ iesus mat̄em ⁊c. Vel
sic cōtinua ꝑm Chrysꝰ. Milites qdē hoc nō crediderāt: Ipse vero
dū crucifigeret: matrē discipulo cōmendat. Et hoc: Cū vi
disset/ oculo carnis ⁊ tuitu pietatis: y ¶Matrē/ quā fili
alit diligebat. z ¶Et discipulū stantē quē diligebat.
Glo. Ꝓ ceteris familiarē. Vel/ ¶Quem diligebat: more
suo se occultat humilit sapiēs: si em̄ vellet gloriā/ caudam vti
q̄ adiecisset cāti amoris: Eteni⁹ credēda est magna quędā esse
⁊ mirabilis. a ¶Dicit matri sue: mulier ecce filiꝰ tuꝰ.
q. d. cōsule in eo vt in filio: ipsū tibi ꝓ me ꝓcuratorē ⁊ tutorē
dimitto: in quo cōsolat⁹ matrē ⁊ honorat ipsum iohannē: q̄
dilecto dilectā/ virgini virginē cōmendauit. Chrysꝰ. Per hoc
erudit nos ꝙ ſ⁊ ad vltimā respirationē/ omnē habere diligē
tiā eoꝝ qui nos genuerūt. Itē Chrysꝰ. Vide filius tuus:
Pape de honore: quāto discipulū honorauit honore. Quia
enī ipse abibat: de reliquo matrē discipulo tradidit: ceu matrē
existentē in dolore ⁊ ꝓcuratione quęrere/ decenē cā cōmitte
tit ei qui diligebat. Et huic ait: Vide mater tua. Hoc aūt dice
bat copulās eos in amore. b ¶Deinde dicit/ discipulo:
ecce mater tua. q. d. seruа eam et ꝓcura vt matrē et assiste.
Chrysꝰ. Quare alia nō loquit discipulo: ꝛtes cōsolat eum de
morte sua lugētē: ℟ Rndem⁹: Nō temꝑ erat tūc huiusmodi

ſ verboꝝ scz

A f ꝟboꝝ. ſ. cōsolationis. Preterea ꝫ fuit ei magna ꝓsolatio. Nō
em̄ modicū erat honorari cū honore tali. i. cū mꝛe assessiōis ac
cipe mercedē. a ¶Et ex illa hora accepit eā discipulus
in suā: ℟ in suā habēs matrē. Jnelun. In sua/ matrē. Chrysꝰ.
In ꝓpriā/ vt in sua ḡi ptāte ⁊ ꝓcuratiōe ⁊ custodia vt cōione
rū suaruꝫ: tñ credit
nihil habuisse ꝓpriū:
ſ⁊ cū esset btā vgo cū
apłis specialē curam
Al. ſ sua ei⁹ habebat. De hoc
dicit Augꝰ sup illum
Al. ſ iam locū. Quid est i sua?
Mone iohānes de ill
erat q̄ direrant: Ecce
nos reliq̄m⁹ oīa et se
cuti sum⁹ te ⁊c. Mat.
xix. d. Et Act. iiij. f.
Nullus aliq̄ suū di
cebat: In forte/ q̄
Matt. 27. f. ibid⁹ ꝺr: Distribue/
Marci. 15. c. bat vnicuiq; sic cuiq;
Luc. 23. c. opus erat: intelligē
dū ē distributū sic fu
isse discipulo qđ op⁹
erat: vt illic etiaꝫ btē
marię tāq̄m mꝛis ei⁹ portio poneret: Magisq; sic debem⁹ ac
cipe: b ¶Accepit eā discipul⁹ i sua: vt ad ei⁹ curā q̄cq̄d eēt
ei necessariū ꝓueret. Subq̄ḍit ḡ eā i sua: nō ḡdia ḡ nulla ꝓpa
possidebat: ſ⁊ officia ḡ ꝓpria dispēsatiōe curabat exeḡnda. Sz
hic ḡrit Chrysꝰ. Ꝺre alijs mulieribꝰ ḡ astabāt nihil dixit? Rn
dem⁹. Docens nos plus aliq̄ ꝺbere matribꝰ. Sic em̄ aduer
santes genitores circa ſpualia neq; nosse oportet: ita q̄ nihil
spediūt oīa decet eis ꝺbere añ alios q̄ genuerūt: q̄ decē milia
ꝓ nob sustinuerūt ꝺsulta. i. mala. Jta etiā ⁊ marcionis hęretici
obstruit inuerecūdiā. Si em̄ genit⁹ nō est ꝑm carnē neq; ma
trē habuit/ cur tātā circa eā solā facit ꝓuidētiā? Aug⁹. Exem
plo suo nos instruxit/ vt a pūs filijs impēdat cura parentibus/
tanḡ lignū illud in q̄ fixꝰ erāt n. Ebra moriētis/ etiā cathedra
B fuerit mḡri docētis. Et ꝙ doctrina didicit paulus q̄ dicit. i.
Timoth. v. a. Si q̄s suoꝝ ⁊ maxīe domesticoꝝ curā nō habet/
fidē negat ⁊ ē infideli deterior. c ¶Postea scies iesus: q̄
oīa disponit. q̄ ꝓ nescientes agit. d ¶Quia iā oīa cōsūma
ta sūt: q̄ dicta erāt de eo: Preterit. i. qđ sequ. Aug⁹. Oīa/
q̄ oportebat fieri/ anteq̄ acciperet acetuꝫ ⁊ traderet spiritum.
Chrysꝰ. Oīa ꝓsūmata vel cōpleta. ſ. q̄m nihil deficit dispēsati
oni. Vel/ oīa/ tozmē: a q̄ ad eī⁹ passionē ꝓtinebāt: q̄ oīa mem
bra flagellata erāt ꝑter os ⁊ linguā. e ¶Ut ꝓsūmaret scri
ptura: ⁊ ei⁹ silr mēbroꝝ pęna. f ¶Dicit/ sitio. Hoc dic vt
oīdat de side. ſ⁊ nr̄ę saluti. Itē/ ¶Ut ꝓsūmaret scriptura/ q̄
Pō. 68. dicit: Et i siti mea potauerūt me aceto. Jn ꝫ aūt vt dic̄ Chrysꝰ.
ostēdit morē hāc nouā esse: sic ꝑ oīa conat⁹ oīdere. ℟ Ostēdit
em̄ cū ꝺr: Scies q̄ tā oīa ꝓsūmata. Itē: vt ꝓsūmaret ⁊c.
q̄ in prāte ei⁹ erat⁹ mozi/ ⁊ q̄ nō pus veniret moꝛs q̄ ipse vol
bat. Volebat aūt q̄ oīa cōplesset: tōo dixit. ſ. ꝺ. Potestatē
habeo ponēdi aiam meā. g ¶Tas aūt positū erat/ ibi/
aceto plenū. h ¶Illi ergo/ milites vel iudęi/ ꝑm Chrysꝰ.
i ¶Spōgiā plenā aceto: q̄ ꝑ nō spōgiā infuderūt aceto.
k ¶Hisopo circumponētes. i. circumgantes arundini.
l ¶Obtulerūt ori ei⁹: ꝙ arūdinē. Aug⁹. Jn arūdine factū ē
vt in spōgia talis pot⁹ ad crucis sublimia leuaret: vt ali⁹ dicit
euāgelista: Matth. xxvij. f. Fuerūt q̄ dicerēt crucifixos citius
mori/ si acetū biberēt cū fel: ⁊ tō milites se ꝛū ꝓtalle/ vt cit⁹
possent liberari a custodia/ si citi⁹ mozerent ꝙs crucifixerāt. Et
ꝑ videt insinuare Chrysꝰ. q̄ dicit: Spōgiā deferētes accti/ ita
eū potabāt sic cōdēnatis soleт fieri: ita acetū offerētes/ q̄ ⁊ hi
sopus ꝓpterea appositꝰ erat. Potuit esse vt aliꝫ dicūt q̄ vile
vinū secū tulerāt ad bibendū ⁊ ex caloꝛe q̄si ꝺcoctū factū ē. Tñ
ad notādū ei⁹ acredinē aliꝰ euāgelista dicit: vinū myrrhatū:
Darel. xv. b. Ali⁹/ cū felle mixtū: Mat. xxvij. d. Beda dic̄ in
Glo. qđ ḡ ē sup Marcū. xv. Potuit esse vt ⁊ felle ⁊ myrrha
amarissimū redderēt vinū. m ¶Cum ḡ accepisset iesus
acetū. i. cū gustasset. Mō em̄ accepit bibēdo/ vt dic̄ Marc⁹:
ſ⁊ acceꝑ ⁊ gustādo/ vt dicit hic. Et Mat. xxvij. d. Cū gustasset
noluit bibere. n ¶Dixit: Cōsummatū ē. Jn q̄ ostēdit ei⁹
ptās/ ⁊ q̄ volūtarie moriꝫ: q̄ sic moꝛs loquit: cōsūmatū ē/
Pō. 68. q̄cq̄. ſ. fieri oportebat añq̄ moꝛeret. Vel/ Cōsūmatū ē/ qđ
ꝓphetia ꝙdixerat in Pō. Dederūt in esca meā fel ⁊c. Vel/ Cō
summatū ē/ pctm̄ siue humanę corruptiōis viriū. i. ꝓsūptio.

Vel/ Cōsummatū ē/ vt vltra non ꝓcedat. Esa. liij. d. Vere
lāguores nr̄os ipe tulit. Vel/ Cōsummatū est/ tozmētū: q̄
mō in oīb⁹ mēbris erat tozt⁹. Pś. Sup dolorē vulnerū me
orū addiderūt: acerū. ſ. Vel/ Cōsummatū est/ testamētū: q̄
sic ꝺ: Heb. ix. c. Testamētū in mortuis ꝓfirmatū est ⁊c. Vel/ C
Cōsummatū ē: q̄ Pś. 68.
liber ꝙfect⁹ donec ru
bricatus ē ⁊ miniat⁹.
Heb. ix. f. Jpm libꝝ
⁊ ꝓpm aspsit sanguie/
dicēs: Hic ē sanguis
testamēti q̄s mandā
uit ⁊c. o ¶Et in
clinato capite tra
didit spm̄: q̄ tā ni
hil restabat q̄s ante
morē fieri oporteret.
Et nota q̄ dic̄: Tra
didit spm̄. i. afaz ipe
met depoluit. Chrysꝰ.
id ē scipm exinaniuit:
nō ḡelis tradidit: Jn
q̄ illud oīdit. ſ. ꝺ. Po. est qđ habeo ponēdi ⁊c. Inclinato
capite: nō em̄ erat affixū: p ¶Tradidit spm̄. i. emisit. Al⁹
Tradidit. i. pr̄i cōmēdādo emisit. Sic ꝺ: Luc. xxiij. f. Pat
in man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. Et nota q̄ sic dic̄ Chrysꝰ. nos
Jus expiram⁹/ ⁊ postea caput decidit: ſ⁊ christus ꝓmo inclina
uit caput sua volūtate: ꝓ⁹ expirauit: ostēdēs q̄m oīm erat dñs
q̄ fiebāt. Jn ꝫ aūt moralię instruimur ad humilē obedientiā in
aduersis. Ideo ꝺ: Inclinato capite. q. d. inclino caput: q̄
ꝓpter obedientiā moꝛoꝛ. Phil. ij. a. Humiliauit semetipm
factꝰ obediēs vsq; ad moꝛtē ⁊c. Heb. v. c. Didicit ex his que
passus ē obedientiā. Sic ꝛdicit Bern⁹. Didicit in corꝑe ex his
q̄ passus ē in capite. Esa. l. b. Dñs deꝰ aperuit mihi aurē: ego
aūt nō cōtradico ⁊c. Sic ḡ nos debemus inclinato capite ad
obedientiā promptā emittere spm̄. i. voluntatē ꝓpriā vt sen
sum ꝓpriū. Item/ Inclinato capite/ ad crucifixores/ ad pec
catores: vt ostēdat eis parata indulgētiā. Ideo dirit: vt dicit
Luc. xxiij. c. Pater ignosce illis: q̄ nescīūt q̄d faciūt. Esa. liij.
d. Pro trāsgressoribꝰ rogauit vt nō perirēt. Itē/ Inclinato
capite: vt ostendat q̄ potrectas aures habet ⁊ inclinatas ad
audiendū ꝺces humilit. Tñ Pś. Jnclina deus aurē tuā mi
hi ⁊ exaudi me: q̄m inops ⁊ paup sum ego. Item. Inclinato Pś. 85.
capite/ ex parte matris suę. q. d. ꝓ ipsam veniā petite: ipse est
oraculum misericordię. Bern⁹. Nihil boni nos habere voluit/
q̄ḡ q̄ man⁹ marię nō trāsiret. Itē/ Inclinato capite: quasi
supponens humerū ad portandū nos ⁊ onera nr̄a: ac si dicat:
caput inclino: vt videatis me paratū ad onera vestra portan
da: ⁊ ꝓnatis ea sup me. Osc. xj. a. Ego q̄si nutricius ephraim
in humeris meis portabā eos. Sequitur: q ¶Judei ḡ quia
parasceue erat. i. feria sexta in q̄ ꝫparabant necessaria sab
bato. r ¶Ut nō remanerēt in cruce corꝑa. i. cadauera
eoꝝ: s ¶Sabbato/ ꝓmo: ne defedaret festū. t ¶Erat
em̄ magn⁹ dies ille sabbati: ⁊ q̄ sabbatū/ et q̄ dies aḡ
moꝛ. Qñcūq; em̄ in sabbato ꝓcurrebat aliud festū/ dicebat
magn⁹ dies sabbati: ꝛcipue cū ⁊ ipm sabbatū ꝑ se solēnius erat
omni alio festo ⁊ strictius obseruarē. In omni em̄ alio festo
parabant cibaria/ sed nō in sabbato. v ¶Rogauerūt pi
latū vt frangerent/ eius ꝓcepto: x ¶Eorum crura/ vt
moꝛerent cito. y ¶Et/ moꝛtui/ tollerent/ de ligno: ne pen
dentes/ vsq; in crastinū vel vsq; ad vesperū magnū diē sui di
uturni cruciatus horroꝛe sedarēt. Et ꝓcipuꝫ ꝓceptum erat
Deut. xxj. d. Qñ peccauerit hō qđ moꝛte plectendū est ⁊ ad
iudicatus moꝛti appensus fuerit in patibulo/ nō ꝑmanebit ca
dauer eius in ligno. Chrysꝰ. Quę camelū trāsglutiebant ⁊ cu Matth. 23. c
licem trāscolabāt/ audēter interficere innocentē? Jdc die festo
diligēter ratiocinant. Et vide q̄ validū qđ est veritas: per ea
q̄ illi studēt aduersus christū/ per hęc ꝓpheta implet: quia
aliorum crura fracta sunt/ christi vero non adhuc: sicut fuerat
ꝓphetatū. Unde sequit: z ¶Venerunt ergo milites/ et
ꝓmo quidē fregerunt crura ⁊ alterius q̄ crucifixus ē
cū eo: q̄ ambo adhuc viuebāt. a ¶Ad iesum aūt cum
venissent vt viderēt eum iā moꝛtuū nō fregerunt eius
crura: sed/ tḡ/ vnus militū lancea latus eius/ dexterū/
aperuit. Chrysꝰ. Quia moꝛtuus erat/ ei⁹ crura nō fregerunt:

ff ſ sed tū placere

Universidad de Deusto

Es ne tñ placere volētes iudeis: aperuerūt ei costā lācea etiā mortuo corpi cōuincātes: O de nequā z scelerata mente. Sz ne tu multuer' neqz trister' dilecte: q̄ cū illi a pnitiosa agebāt mēte, hec p veritate decertabāt: Etenī ex b ꝓphetia ꝓplebat dicens: Zach. xij. c. Videbūt in quē ꝓfixerūt. Et nō tolū h; sz t his q̄ de creditur erāt vt thomez sūb⁹ fiebat fidei demōstratio. Pzēcetiā mysteriū ieffabile sacroz ꝓficiebatur. Sequit: a ¶ Et cōtinuo exiuit sanguis z aq̄. Non enī inanit hi ꝓuenerāt tēpestas: sz q̄ ex his veris, q̄ ꝓstituta ē ecclia: sīc sciunt q̄ ecclie myste, ria nouerūt christiāi. Per aquā q̄dē regenerati: q̄ sanguinē vo piū illic suscipiūt mysteria: vt cū accesseris horribili calici, vt ab ipa bibēs ꝓfāter accedas. Et nota q̄ in h oñdit q̄ purus hō nō erat q̄ sanguinis z aq̄ emanatione post mortē: Fuit enī miraculū z de sanguine z de aq̄: maxīe q̄ fuit vera aq̄ nō humor aq̄sus. Tñ ne h incredibile videat', euangelista testat dicens: b ¶ Et q̄ vidit, testimoniū phibuit. q. d. nō ab alijs audiui, sz ipe ꝑsens vidi. c ¶ Et verū est eius testimoniū: z p vero habēdū: q̄ de re scita. d ¶ Et ille, q̄ vidit, scit quia vera dicit. Et ad q̄d dicit? e ¶ Ut z vos credatis. Nō dicit sciatis: sciit ille q̄ vidit: credit ei q̄ nō vidit. Chrysostomus. Nō tā, ꝓpt magnitudinē miraculi ꝑ ita enarrat euāgelista, sz vt exēplar magnitudinē cōuitij: z vt ꝑceludat ora hereticoz, z futura ꝑciret mysteria, z euz q̄ iacebat in eis ostēderet thesaurū z vt ostēdat cōplectionē ppāz. Tñ subdit:

f ¶ Facta sunt enī hec, sdicta, de q̄bus testimonij phibeo.

Numeri. 9. b g ¶ Et scriptura impleret: q̄ dicit Exod. xij. g. b ¶ Os nō cōminuetis ex eo. i. ex agno. Hoc aūt ptinet ad hoc q̄ dixit: Nō fregerunt crura eius. Chrysostomus. De eo q̄ apud iudeos agno hoc dictū ē: sz ꝓpt veritatē typus ꝑcucurrit: ppēea z moysen in medīū duxit: Quia enī vbiq; se in medīū ducēs nō videbat dignus fide: inducit moysen dicēs: enī nō hoc inanit factū est: sz ab antiq̄ ꝑscriptū z ꝓfiguratū: z hoc facit vt credat. Tñ: Ut et vos credatis &c. z p meū testimoniū: z q̄ cōuincētia typi ad veritatē. Et nota sīc dicit Chrysostomus. Quātū facit studiū vt credat q̄ apparet ex his, q̄ obiz bilissimū esse z verecūdū: Etenī in moztuū cōuitiari corpus milite multo deterius fuit q̄ crucifigi: sz tñ z hec ait dixi: z cum multo studio testimoniū phibui vt credatis. Nullus igit dubitet q̄ nō credat neq; verecūdās inspiciat q̄ nra: q̄ enī marie exprobrabilissima vident esse: hec sunt fundamēta bonoz nostroz. Et nota q̄ Exo. xij. g. habet: Nec os eius ꝓfringetis. Queri aūt ꝑ iudeos: q̄re dñs hoc eis ꝑcepit? Dicit enī ibidē: Sic aūt comedetis illū: renes vros accingetis, z calciamēta habebitis in pedibus, tenētes baculos in manibus z comedetis festināter: ad innuendū q̄ erāt in ꝓcinctu itineris. Sz cōstat q̄ citius deco, quit q̄n ꝓtracta sunt ossa: q̄ nisi intelligeret ibi aliq̄d mystici: potius debuit dicere z ꝑcipe vt cōfringerēt ossa. i ¶ Et iterum alia scriptura, ꝓphetica dicit, Zach. xij. c. k ¶ Videbūt in quē trāsfixerūt. Hoc enī ptinet ad hoc q̄ dixit: Lancea latus eius aperuit. Videbūt: q̄ poterāt videre foramina lateris eius. Vel, Videbūt, in iudicio: q̄ in ea carne ē venturus, in q̄ crucifixus. Act'. j. b. Quēadmodū vidist' eū ascēdentē in cēlū &c. Matth. xxiiij. c. Videbūt filiū hoīs venientē in nubibus cēli &c. Sequit: l ¶ Post hec autē. i. post christi expirationē z lateris pforationē: audito q̄ ia expirasset:

m ¶ Rogauit pilatū ioseph: z notificat iktū nole ꝓmo: z post a loco: n ¶ Ab arimathia: q̄ est ramatha, ciuitas belcane ꝓphe samuel. j. Reg'. j. a. Et a fidevel discipulina: o ¶ Eo q̄ esset discipulus iesu. Chrysostomus. Nō vn⁹ de duodecim, sz de Septuaginta. p ¶ Occultus aūt ppter metū iudeoz. Hoc ē q̄ dz. ē. xij. k. De ꝓncipio⁹ multi credebāt in eū: sz ppt iudeos nō ꝓfitebant. Et q̄d rogauit? q ¶ Vt tolleret corpus iesu. i. vt tolli pmitteret pilatus z sepeliri. Ad 6
Tolleret, ipse ioseph. i. vt tollere liceret. r ¶ Et pmisit pilatus. i. pcessit vt tolleret. Et sīc dicit Matthe. xxvij. g. nil sit reddi corpus. Sz quō pcessit? Quia christo vt innocēti cōdolebat: iudeis aūt indignabat: z q̄ dies erat ioseph: vt dicit Matthe. xxvij. g. Et erat nobilis decurio: vt dicit Marcus xv. d. s ¶ Venit g̃ 3. 3. a. et. 7. g.
ad crucē accepta licētia a pilato: q̄ notus erat ei tanq̄ dies z nobilis et decurio. i. vnus de ordine curie. Vel sīc dicit Beda super Marcū: officium curie administrans.

t ¶ Et venit. i. asportauit de cruce ad monumētū, corpus iesu. Sz q̄ nō solus fuit in h: sz ex socio ꝓnci pe pharisēoz audacia: fuit: ideo subditur

v ¶ Venit autē et nicodemus, cui⁹ co ad crucē, nō ad pilatū q̄: non ita notus erat forte. Et determinat de isto q̄s sit ꝓnceps. i. iudeoz: x ¶ Qui venerat ad iesuz nocte primū. Glo. Nō q̄ nocte solū venerit: sz q̄ nocte primū venit. ē. m. a. In q̄ ostēdit iā audācior factus in discipulos q̄ mō accedit ad cū sepel. cēdū. Et ad q̄d venerit subdit: vt inungerēt z sepelirēt. Et h est q̄d dicit: y ¶ Ferens mixturam myrrhe et aloes. i. vnguentū cōfectū ex myrrha z aloe: p q̄ patet q̄ duos erat, sīc z ioseph z deuotus, a ꝑfectissime. i. vnguēti z sepulturg. Determinata aūt materia vel ꝑfectissime materię, subdit de q̄titate. z ¶ Quasi libras centū. i. circiter libras centum: pauc plus vel minus. Nam aūt amaritudine sua vermes arcēt a corpibus moztuoz. Chrysostomus. Multus ꝑfectō facit funerationē: adhuc enī vt homine nudū cū reputabāt: z ferūt aromata, q̄ marie apta sunt corpus a corruptione seruare: eo q̄ nō erāt imaginati eius resurrectionē, n. altā cū di lectionē demōstrabāt. Tñ adhuc sequit: a ¶ Acceperūt g̃ corpus iesu, de cruce deponētes. b ¶ Et ligauerūt ipsum, corpus, linteis cum aromatibus: q̄ z ipa linthea forte inunxerat, nō solū corpus. Marc'. xv. d. dicit: q̄ ioseph, mercatus syndonē deponēs eū inuoluit cū in syndone. Et pōe esse vtrūq;: q̄ inuolutū syndone quā emerat ioꝛ. ph ligauerūt eū linteis alijs q̄ credit attulisse nicodem⁹. c ¶ Sicut mos est iudeis sepelire. Chrysostomus. q. d. nō vt ꝺdēnatū sepelierūt: sz sīc ꝓsuetudo ē iudeis valde honorifice vt magnū q̄dā z mirabilē. Aug⁹. Nō frustra ait: sicut mos ē iudeis sepelire: sz admonet in hmōi officijs moꝛē cuiusq; gentis seruare. Determinata aūt vnctione z inuolutiōe, determinat de loco sepulchri. d ¶ Erat aūt in loco vbi crucifixus ē, christus, hortus: z in horto monumentū nouū, in quo nondū quisq̄ positus fuerat. Aug⁹. Sic in vtero marie nemo ante eū, nemo post illū cōceptus ē: ita in h monumēto nemo ante. i. illū, nemo post illū sepultus ē. Chrysostomus. e ¶ Nouū in quo &c. Ne alteri⁹ resurrectio facta putet vt dicat. f ¶ Ibi ergo ꝓpter parasceuē iudeoz. i. ppt vicinitatē sabbati ne vesperasceret. g ¶ Quia iuxta erat monumētū. i. ppe locū passiōis? vl ꝑpe ciuitatē. b ¶ Posuerūt iesū. Chrysostomus. Quia breue erat tps: nona enī erat hora cū moꝛeret christus: deide ad pilatū accedētib⁹ z corp⁹ deponētib⁹, decēs est vesperā accedere: in q̄ fas nō erat opari: z iō ponūt in ꝓximū monumētū. Itē vt discipuli facile possent accedere z ispectores esse coꝛ q̄ futura erāt in resurrectiōe: z nō solū ipos, sed etiā inimicos qui aderāt tūc testes sepulturę fore. Hac enī pe causa dispēsatū ē a deo vt z lapis supponeret z milites, cuncto dirēt in testimoniū sepulturę. Hoc enī volebat cū dixit, nō min⁹ q̄ resurrectionē: q̄ z sine h resurrectio nō credit. Itē iō ꝓpe sepultus ē: vt falsus ostēderet q̄ erat de furto sermo: Matth. vlt. g. Quia enī ꝓpe erat loc⁹, nō poterat decēter accedere furz z marie militibus custodientibus. Sz q̄rit h: quō nicodemus z ioseph soli sepelierūt iesū, z nullus alius ex duodecim, neq; petrus neq; iohannes. Si enī timebant z illi iudeos: timebant

Ff z isti. Mā z de

A Ma autem Ca. xx

a Mā autem sabbati māria magdalene v̄nit mane cum adhuc tenebrę essent ād monumētum: et vidit lapidem sublatum a monumento.

f Cucurrit ergo et venit ad simonem petrum et ad alium discipulum quem diligebat iesus, et dicit eis: Tulerunt dominum de monumēto, et nescimus vbi posuerūt eū.

b Exijt ergo petrus z venerūt ad monumentū. Currebāt aūt duo simul: et ille alius discipulus

m ¶ Cucurrit citius petro: et venit primus ad monumentū.

n Et cūm se inclinasset vidit ꝑ pōsita linteamina nō tamen introiuit. Venit ergo simon petrus sequens eum et introiuit in monumētum.

r Et vidit linteamina posita et sudarium quod fuerat super caput eius nō cū linteaminibus positū, sed separatim inuolutum in vnū locū. Tunc g̃ introiuit z ille discipulus q̄ venerat ꝓmus

x ad monumentum, et vidit et

y crēdidit. Nondum enī sciebant scripturā quia oportuit eum a mortuis resurgere.

Expo. Ca. XX

Ma autem v sabbati &c.

In fine ꝓcedētis capituli actum est de sepultura dñici corporis, ꝑtermittēs interea g̃ facta sūt inter sepulturā z mane resurrectionis: agit nunc de illis g̃ facta sunt in illo mane. a ¶ Una sabbati. i. ꝓma die post sabbatū. s. dñica. Unde Matth. vlt'. a. Prima sabbati. b ¶ Maria magdalene, q̄ ardētior ceteris erat. c ¶ Venit mane cū adhuc tenebrę essent. i. summo diluculo, statim. s. cū tēpus operādi redijt. d ¶ Ad monumentū, dñicū. Chrysō. Lucę multū amauit, post q̄ trāsiit sabbatū, ꝺfecere nō sustinuit: sz venit diluculo ꝓfundo, a loco sepulchri volēs, q̄ inuenire mitigationē. e ¶ Et vidit lapidē reuolutū, vel, sublatū a monumento. Jā enī dñs resurrexerat: sz in iacētib⁹ z lapide z signaculis resurrexerat. Sz q̄ opoꝛtebat aliōs certificari de ei⁹ resurrectione: ideo et aperit monumentū: q̄d factū est ab angelo q̄ revoluit lapidē ab ostio monumēti. De hoꝛa aūt suę resurrectionis diuersę sunt opiniones inter tanctos. Quia dicit Hiero⁹ q̄ surrexit in vespere sabbati: vt dicit Matthęus. Et cr h fuit instituū in ꝓmitiua eccl̄esia q̄ vigilarēt vsq; ad mediā noctē in digilia paschę: z tunc cātarēt missa: sz ꝓpter fragilitatē humanā cātat mō in vigilia paschę circa nonā de resurrectione. Ambr⁹. dicit q̄ non vesperascēte die: sed noctis vespere dñs surrexit. Grecus enī sermo ꝓ vespere habet sero. Sic g̃ dñs nō vesperi no tpe, sz sero. i. ꝓfunda nocte surrexit. Tñ z mulieres ad monumentū, potuerūt accedere custodibus ꝺcētibus: z principes sacerdotū dixerūt: q̄ discipuli ei⁹ nocte venerūt. Et ꝓ hac opinione facit illud Judic'. xvi. a. q̄ sanson in typo resurrectionis media nocte surgens tulit portas gaze. Aug⁹ aūt dicit dñm diluculo surrexisse cui ꝓfuit auctas illa sup Matthęū: g̃ dicit dñm cōceptus ē: ita in h monumēto nemo aſſ. i. illū, nemo post illū sepultus ē. Chrysostomus. e ¶ Nouū in quo &c. Ne alteri⁹ resurrectio facta putet vl dicat. f ¶ Ibi ergo ꝓpter parasceuē iudeoz. i. ꝓpē vicinitatē sabbati ne vesperasceret. g ¶ Quia iuxta erat monumētū. i. ꝓpe locū passiōis? vl ꝓpe ciuitatē. b ¶ Posuerūt iesū. Chrysostomus. Quia breue erat tps: nona enī erat hora cū moꝛeret christus: deide ad pilatū accedētib⁹ z corp⁹ deponētib⁹, decēs est vesperā accedere: in q̄ fas nō erat opari: z iō ponūt in ꝓximū monumētū. Itē vt discipuli facile possent accedere z ispectores esse coꝛ q̄ futura erāt in resurrectiōe: z nō solū ipos, sed etiā inimicos qui aderāt tūc testes sepulturę fore. Hac enī pe causa dispēsatū ē a deo vt z lapis supponeret z milites, cuncto dirēt in testimoniū sepulturę. Hoc enī volebat cū dixit, nō min⁹ q̄ resurrectionē: q̄ z sine h resurrectio nō credit. Itē iō ꝓpe sepultus ē: vt falsus ostēderet q̄ erat de furto sermo: Matth. vlt. g. Quia enī ꝓpe erat loc⁹, nō poterat decēter accedere furz z marie militibus custodientibus. Sz q̄rit h: quō nicodemus z ioseph soli sepelierūt iesū, z nullus alius ex duodecim, neq; petrus neq; iohannes. Si enī timebant z illi iudeos: timebant

Ps. 56. Ps. 29. rectiōe celebrat. Et q̄ ꝓphaz dz: Exurgā diluculo. Et alibi. Ad vesperū demorabit flet⁹: z ad matutinū lętitia. Ad diuersitate aūt aduct⁹ mulierū ad monumētū, q̄ videt eē in euāgelist': vñ z poꝛphyri⁹ irridet eos: z de apparitiōib⁹ z nūero āgeloꝛ. Glo. Aug'. sup Matthęū plene diffinit: Ibi ꝺ. re. f ¶ Cucurrit q̄ z venit ad simonē petrū et ad aliū discipulū quē diligebat iesus, z dicit eis. Aug⁹. Cucurrit nūciare discipulis, vt aut iecū ꝑrerent, aut secū dolerent. Chrysō. Ut ꝺs lapidē eleuatū nō intrauit neq; ꝑsperit, si militēs cuncto cucurrit, a multo amoꝛe: cū multa cū velocitate discere volebat q̄d factū ē ꝺ corpe: Hoc enī z cur sus oñdit z ꝺba q̄ sequunt. g ¶ Tulerūt dñm de monumēto, z nescimus vbi posuerunt eū. Aug⁹. In grecis codicib⁹ addit, meū, ꝑ melioꝛe. s.

Hoc cogebat i eavis amoris vl ꝺfectatio nēs: vt nō inuētū nō crederet nisi ablatū.

---

charitat' z famular' affectu. Chrysō. Sic ille q̄ nōdū de resurrectione nouerat aliq̄d manifestū: sz putabat corp⁹ nō surrexisse sz ꝓlatū: z vide q̄ lic euāgelista nō puauit mulierē laudationeneq; verecūdū putat ab ea didicisse q̄ ꝓz etiā gnouerit ita vbiq; vēditū clariū tat modū. b ¶ Et ut q̄ petr⁹ z ille alius discipulus et venerūt ad monumētū. Grego⁹. Illi ꝑ ceteris cucurrerē q̄ ꝑ ceteri amauerūt: videlicet petr⁹ z iohānes. Quo aūt venerēt: regressus narrat euāgelista: Currebāt aūt duo simul. k ¶ Et, p sz. l ¶ Ille alius discipulus ꝑcucurrit citius petro: q̄ iunior erat z ad currendum aptior. Sz si ꝑcucurrit, quō q̄ sit? Rādemus. i ¶ Sit, in ꝓncipio cursus. Vel, Simul. i. vterq; cucurrit. Vl, Simul. i. simil affectu, et si non pariegressu. m ¶ Et venit ꝓm⁹ ad monumētū. Mysterium huius patet in Glo.

n ¶ Et cū se inclinasset, vt videret q̄d erat i monumēto: o ¶ Vidit posita linteamina, ibi: et forte sic vidit vt nō discerneret linteamina a sudario: sz a lōge albū q̄d ibi ꝑcepit. p ¶ Nō tñ introiuit: licet ꝺz venisse, intrare nō ꝓsumpsit: sz simonē expectauit. q ¶ Venit g̃ simō petr⁹ sequēs eū z introiuit i monumētū: vñ z ꝺi ligēti⁹ ea vidit z cognit q̄ a lōge iohānes viderat. Tñ sequit:

r ¶ Et vidit linteamina posita, quib⁹ fuerat inuolutū corpus dñicū. s ¶ Et sudariū q̄d fuerat sup caput ei⁹: q̄. s. facies z caput fuerāt inuoluta: sīc mō ꝺz sudariū pānus q̄ ponit sup moztuū a capite vsq; ad pedes. t ¶ Nō cum linteaminib⁹ alijs, positū, sz separatim inuolutū i vnū locū. Hęc aūt oīa erāt relurrectiōis signū. i. q̄ ibi remāserāt linteamina ~ distincte z q̄ cū diligētia essent separata. Si enī q̄dā corp⁹ furati essent, nō ꝺ recessissent vt corp⁹ denudarēt neq; sudariū leuarēt z inuoluerēt z ponerēt in vnū locū seoꝛsuz: sz similr, sz sīc corp⁹ inuenissent, sic asportassent. Propt ꝺ z ꝺdixit euāgelista, q̄ eū myrrha sepult⁹ ē multa q̄ plūbo nō min⁹ cōglutinat coꝛpi linteamina: vt cū audiret, q̄m sudaria iacebāt singularit, nō decipiat, ab his q̄ ꝺcūt est furto sublatū: nō enī ita insensat⁹ est q̄ furaret, vt circa rem supflua rātū ꝓsumeret studiū. Cur enī sudaria dimitteret? Q̄lē aūt milites latuissent hęc facie? Etenī multū ꝺs oporteret ꝓsumere in sepando, z sic tardātes manifesti facti essent custodib⁹. Cur aūt z linteamina seoꝛsū iacēt: z sudariū seoꝛsū suolutū z plicatū? Ut discas q̄m nō ꝺ factū ē a latronib⁹ q̄ ea g̃ ex festinatiōe relinquūt nō plicāt neq; cū diligētia reponūt. Sequit: v ¶ Tūc g̃ introiuit z ille discipulus q̄ venerat ꝓm⁹ ad monumētū: z vidit aperte z distincte q̄ ꝺs erant, z diligēter z indubitancte. Chrysō. Unde q̄ intimidus ē euāgelista: diligētia eī ꝺs fuestigationis petro testat: ipe enī ꝺs cucurrerē petrū z vidēs linteamina iacētia, nihil plus ꝑcurrat: petr⁹ nō ꝺ q̄ ferocius erat intrans monumētū oīa inspexit diligēter, z plus vidit: z tūc iohānes p ꝺsideratiōne petri ꝺsolat⁹ ē: post illū enī intrās funebria vidit iacētia z diuisa sīc z petr⁹ viderat. Et sīc dixit Chrysō. Tunc ambo ꝑ illa signa ꝺsolati sūt de resurrectione. Et h q̄ sequit:

x ¶ Et vidit z credidit, resurrexisse nō sublatū furto, q̄ linteamia relicta z segatim ordinata: q̄d nō fecissent fures. Credidit: sz ico tunc

Aug⁹ aliter exponit. x ¶ Et vidit, linteamina z sepulchrū vacuū a coꝛpe dñico. y ¶ Et credidit, nō resurrexisse sz sublatū esse, vt mulier dixerat. Et vñ ꝺ: z ¶ Nondū enī sciebāt scripturā, hāc. s. a ¶ Quia oportuit eū a mortuis resurgere. Sz nōne eis ꝺdixerat dominus resurrectionē? Matth. xx. c. Et die tertia resurget? Rādemus. Licet apte a dño audissent: tñ ꝑ ꝺsuetudinē audiēdi ab ipo ꝺbolas, nō intelligebāt de nocte z resurrectione: ſtereq; etiā rudes erāt.

Aliter

Ff 2 Abierūt ergo

E ſ didit dico tibi ꝓmo: a¶ Rondū cū sciebāt ꝛc. Qd aūt sequit: a¶ Abierūt ꝙ ad semetipos: expone. i. ad sua hospitia credētes cū resurrexisse: ꝛ ideo nō ꝓstiterūt ꝙrentes qſi sublatū: ſz abierūt credentes: rondū tamē certi sed stupefacti.

Aliter

/* a¶ Abierūt ꝙ qſi desperati cū credere: ꝛ sublatū. b¶ Ad semetipos. i. ad suos socios: vel ad locum vbi habitabant. c¶ Maria autē stabat. i. persistebat. d¶ Ad monumētū foris. i. ad ostiū. ſ. monumēti: vl eſt septa horti. e¶ Plorās/ei⁹ mortē ꝛ sibi nonē. Sz qd ē ꝙ ista stetit ꝛ alū recessit ꝛ abiit ad suas: Rndemus ſm Aug⁹. Virī recedētib⁹ infirmiorē ſexū sortior figebat affectus: ꝛ oculi ꝙ dñm āſiderāt ꝛ nō sueneāt lachrymis āvacabāt āpli⁹ dolētes ꝙ fuerat ablat⁹ de monūmēto ꝙſ ꝙ fuerat occisus in ligno: qſi magistrū tāti cui⁹ vita eis sūtracta fuerat nec mēoriā videbāt. Glo. vel nec memoria remanebat: ꝛ iste dolor ibi cā retinebat. Aug⁹. Dul⁹ mulieris mētē maior vis amoris accēderat: ꝙ a monumēto dſi discipul⁹ recedētib⁹ nō recedebat. Chryſ. sic soluit. Hęc diuti⁹ stent plorās: magis eſt cōpassibile ē ꝙdāmō mulieb⁹ gen⁹ ꝛ ad ꝓpitiationē apti⁹. Illi ꝙsiderātes lutheamina abierūt/credētes resurrectionē ꝛ stupefacti: hęc aūt a iudeis nō intellecta resurrectionē: nō plorās stetit. Illi ꝙdē ꝙsolationē habuerūt in lutheaminib⁹ sic inuēti: illa aūt nō ſ int. vligēs stetit/vt saltē aliquā mitigationē hꝫet in visione monūmēti. Dñ sequit: f¶ Dū ꝙ steret/qſi sublatū. g ¶ Inclinauit se ꝛ ꝓspexit in monumentū. Sz ꝛe ſ/cū iā scireт ibi nō esse: Hoc cū nūciauerat discipul⁹. ſ. eodē. a. Tulerūt dñm meū ꝛc. ꝛ ꝓt ſ etiā plorabat/qꝛ sibi latū credebat. Rndemus.

Alt. ꝙuorū

Virtabat eaꝫ dolor ꝛ amor: sic dicit Aug⁹: qꝛ nimis dolet nec suis oculi: nec oculi alioꝫ credēdū putat: vel potī⁹ diuīo instinctu ſ factū ē: vt. ſ. videret āgelos; ꝓspexit cū ꝛ vidit. Vel ſm Greg⁹. fecit ſm ꝓsuetudinē hūanā: qꝛ licet nō inueniat res vbi esse credebat: tū pluries ibi ꝙrit/Vel ſm Chryſ. magnū videbat ei ad mitigationē doloris stare ad monumētū: ſz vt plus recēseret/inclinat se volēs videre iterī locū vbi corp⁹ latuit. Dñ ꝛ ꝓt ſ rātū studiū assidēdi monūmēto/mercedē nō ꝛuā accepit: qđ eſi nō vidērūt discipuli/ſ vidit mlier ꝓma. Dñ sequit: b¶ Et vidit duos āgelos in albis sedētes: vnū ad caput ꝛ vnū ad pedes: vbi positū erat corpus ihesu. Cōueniēter apparēt i albis/q nūciaturi erāt gāndiū resurrectiōis. Chryſ. Schema alacritate mīta plenū erat ꝛ gra: qꝛ eſi nō erat ita excelsa mēs mulieris/vt a sudarijs stelligeret resurrectionē sic petrus: sic ei aliq̄ plus: ꝛ videt āgelos i alacri schemate: vt ipa iterī respiret: ꝛ mitigęt a passiōe trifticię. Sz nihil tū adhuc dicūt ō resurrectiōe/ſz ꝓmo eā ꝙ schema ꝓclaz ꝛ vocē cōpassibilē ꝓsolant. Dñ sequit: i ¶ Dicūt ei illi: Mulier ąd plorās? Lachrymabili interrogatiōe eā ꝓsolātes: ꝛ ꝙ ſ intrātes paulati in sermonē ō resurrectiōe interrogādo ꝛ etiā assidēdo iuxta sepulchrū/ oſidebāt qđ sciebāt qđ factū erat: Propēa necꝫ simul sedēt/ſz distantes a se inuicē. Quia eſi mulier nō ausa esset ꝓr eos interrogare: iō ꝛ ſclaro schemate ꝛ gratioſo ꝛ pia interrogatiōe ꝛ mō sesliōis ducūt eā in allocutionē. Sedebāt eſi ꝛ nō stabant: vt notaret⁹ ꝙ aliq̄d sciebāt ō christo ꝙ residebāt. Ite sedebāt sepati: vn⁹ ad pedes/ali⁹ ad caput: vt notaret⁹ ꝙ qſi cōpatiētes altabāt nō insidiantes. Ite ex pia interrogatiōe dāt fiduciam rndēdi. Dicūt eſi: k¶ Mulier ąd. i. cur/plorās? Od⁹ exponit ſm Aug⁹. sic: Mulier, nōdū credit adhuc mulier ē: adhuc corpi seruus appellatiōe signat. l¶ Quid plorās: qſi/noli plorare: phibēt lachrymas qđāmō nūciātes gaudiū. Ab illa purās interrogare nesciētes/, pdit causā lachrymaꝝ. m ¶ Quia tulerūt dñm meū ꝛ nescio vbi posuerūt eum. Chryſ. eſi vult ꝙ credēs eos aliq̄d scire ō dño/uo/rndit ita Aug⁹. Dñm vocat corpus dñi sui exanime: a toto ꝙē significās: sic ipm dei filiū iesū christū ꝓfitemur crucifixū ꝛ sepultū/ꝙuis eius tm̄ sepulta sit caro. n ¶ Et nescim⁹/nec ego nec discipuli vt putabat/ꝛ sorte ita erat. Tm̄ Aug⁹ habet/nescio. Chryſ. ꝺo Nō noui vbi posuerūt eū. Aug⁹. Hęc erat maior causa doloris: qꝛ nesciebat ꝙ iret ad ꝓsolādū dolorē. Et nota ꝙ nō ꝓpiat ſz dicit: Tulerūt dñm meū. Et loquit more amāriū: q sic loquunt ac si oēs sciāt ꝛ diligāt illud qđ ipſi diligūt. Ite nota in ſ qđ dicit: Et nescio vbi posuerūt eū: exprimit ꝙ necdū resurrectionē nouit: ꝙ ſbla tionem ꝛ positionem imagiat⁹: vt dicit Chryſ tomus. o ¶ Hęc cū dixisset/vel/hęc dicēs: conuersa ē retrorsū. Chryſ. Quę cōsequētia ē ad illos loquens/nec ꝺcęs audīēs ab eis/adhuc cōuertit retrorsū: Rndem⁹. Vidēs videt ꝙ hęc ea dicēte silenter apparēs christ⁹ post eā/obstupefecit āgelos: ꝛ illi cōsiderātes dſatoꝛ ꝛ schemate: ꝛ ſpecīe ꝛ motu assurrectiōis/ſsimauerūt qm̄ dñm viderūt: ꝛ ſ mulier ē ꝓrit siue vertit fecit retrorsū ad ituēdū. Sz ꝛgelis ꝺcē ita apparuit: vt eū nosceret ex venerabili schemate: mulieri ꝺo nō ita/vt nō eā ex ꝓma stupefaceret visiōe: ſz in vilidēi ꝛ cōi schemate alioꝫ bominū: vñ ꝛ putat hortulanū. Et ſ eſt qđ ō: p ¶ Et vidit ie sum stātē ꝛ nō sciebat qꝛ iesus ē/ſz hortulanus. q ¶ Dicit ei iesus: vl redarguēs eā/vt dicit ꝺdā Jnclin. Vel iterrogās causā doloris vt augeat desideriū: Mulier ąd plorās. Vel ſm Chryſ. iō iterrogat/vt innuat se scire qđ ꝛ cur plorat/ꝛ quē quęrat: ꝛ vt in rnsionē eaꝫ inducat. Dñ duo dic: Quid plorās: quę ꝙris. q. d. plorās ꝓ aliq̄ ꝺdito quę ꝙris? Hoc ꝛ mulier intelligēs/nō nominādo iesū ꝙrit/ſz vt sciēte eo ꝙ iterrogabat: ꝺę ꝙ inꝛrogat/ait: Si tu sustulisti eū/dicito mihi vbi ꝛt. Vel ſm Aug⁹. r ¶ Mulier/qſi adhuc fragilis. s ¶ Quid plorās. Arguēdo eā allo. uit. q. d. nō lachrymas nudas ſz fidē exigo: bonę lachrymę ſi iesū ąſcęs. t ¶ Quę ꝙris: nō ꝙ dubitet quę rerat: ſz illa quę ꝙrat ignorat: nō eſi ꝙrit christū/ſz quę putat raptū. v ¶ Illa existīās quia hortulanus ē. Aug⁹. Mō penit⁹ falso: qꝛ in ci⁹ mente fidē seminabat. x ¶ Dicit ei: Dñe si tu sustulisti eū ꝛc. Aug⁹. Memo calūniet ꝙ hortulanū vocat dñm/ꝛ iesū magistrū. ſ. ꝺcē. Hoc eſi dicebat honorādo hoīem a⁹ bñficiū postulabat: nec sic dicit eū dñm sic illū quę ꝙrit ſblatū: Tulerūt inq̄t dñm meū. Jesū ꝺo agnoscēs/vocat magistrū: qꝛ recolit eū a ꝙ discernere bñana ꝛ diuina discebat. y ¶ Si tu sustulisti eu⁹. Glo. Mō dicit quę: qꝛ ſ in alio gerere solet vis amoris/ vt quę semꝫ cogitat nullū aliū iḡare credat. Chryſ. Od⁹ ex interrogatiōe ei⁹ ꝺcębat/ꝙ aliq̄d sciret de eo: iō eū nō notat. Et ē sensus: Si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi pc sustī eū et ego eū tollā/vel ꝺcuabo. i. ſi ,ꝓt timorē iudęoꝝ leuasti eū hinc/dic mihi: ꝛ ego eū accipiā audacē. Jn ꝙ ꝙndiē multa deuotio ꝛ cō seruātia dilectiōis/ꝛ si adhuc nō habeat fidem resurrectionis. Propēa ꝛ qđ ei ꝺcerat/ dñs adūcit nolatiōe ei⁹ ꝛ vocē sua in cognitionē sui eam inducēs. Dñ sequit: z ¶ Dicit ei iesus: Maria. Postq̄ cōi noīe eā vocauit/cū dixit: Mulier: ꝛ ſ ē agnit⁹/vocat ex noīe: ac si dicat/recogsce eū a ꝙ cogsceris. Et nota ꝙ sic dicit Chryſ. ꝓus ꝛ visu ꝛ voce occultauerat se mulieri: sic ꝛ tudeis qꝛ volebat ꝓsens ꝛ loquēs se occultabat. Dñ. ē. xviii. a. qđ dixit: Quę ꝙritis: nec visū nec vocē agnouit donec voluit. Vel Qđ ꝙrit: Maria/voce etsi nō visu se oſidit/ꝺcēs eā ꝛ increpās vel exprobrās/ꝙ rā vilia de eo ꝙ viuebat imaginabat. ſ. ꝙ furto eē ſblatus. a ¶ Conuersa illa/ad vocē: dicit ei: Rabboni. Chryſ. nō visus fuit ſz vocis recognitio. b ¶ Dō dicit. i. ꝺcęstak/magister. Verbū ē euāgelistę/ꝓbū hebręū exponentis ꝓ ꝓbū ꝙrecū: qꝛ scępsit in ꝙrecū: sed trāslatoꝛ latin⁹/posuit ꝓbū latinū, magister. Sz ꝙrit: ꝛe ſ/conuersa: cū ad eū loq̄rek ꝓus mulier ꝛ ipe ad eā: Rndemus ſm Aug⁹. Prius corpe ꝓuersa/putauit qđ nō erat. ſ. hortulanū: nūc ꝓuersa corde/qđ erat agnouit. ſ. magistrū. Sz Chryſ. soluit ſ falsē sic. Vbi videt cū dixisset mulier/dic mihi vbi posuisti eū/ꝓuersa eā ad āgelos vt iterrogātē ꝺd⁹/stupefacti sūt: deide christū vocātē eā/ꝓuertisse eā ad scipm ab illis: ꝛ ꝙ vocē manifestū scipm fecisse. Si ꝺo dixerit qđ: vñ ꝺ manifestū ē ꝙm

(¶ angeli stupefacti

A ſ angeli stupefacti sunt/ꝛ ꝓpterea cōuersa est mulier: Et ipe dicat vñ manifestū est ꝙ ketigit eū et ꝓciderit. Sz sic ꝺ manifestū est a dicēdo/ne me tāgas: ita ꝛ illud a dicēdo/qm̄ ꝓuersa ē. Et sicut ꝺ qđ dicit: Noli me tangere/intelligim⁹ ꝙ ꝓcidit ꝛ voluit tāgere iesum ita ꝛ ꝙ hoc qđ dicit: Cōuersa/intelligim⁹ ꝙ ꝓus se verterat ad angelos stupefactos.

Dñ sequit: a ¶ Dicit ei iesus: Noli me tangere. Glo. Hinc itelligit ꝙ pedes ei⁹ tāgere voluit. Et ſ dicit causaꝫ ꝓhibitionis. c ¶ Nōdū eī ascendi ad patrē meū. Sed ꝙ cā est hęc? Ergo non erat tāgibilē an ascēsionē/ſz postea? Oꝛ ridiculum est dicere/ꝙ ſtās in ꝛra nō tāgat/ ꝛ sedēs in cęlo tāgat. Ite nōne discipuli palpauerūt eū: Luc. vlt. ſ. Palpate ꝛ videte. Et thomas intulit digitū i locū vulnerū. J. codē. g. Sz ꝛ. ipe mlieres accesserūt ꝛ temuerūt pedes ei⁹: vt ꝛ Matth. xxviij. b. Quid est qđ ꝛ hic? Rndemus ſm Aug⁹. Et per tactū intelligt fides: tactus eſi maximē habet certitudinē/nec ꝺcipitur. Tāgere ē eſt credere. Est ꝙ sensus: b ¶ Noli me tāgere. i. nōli in me sic credere quēadmodum adhuc sapis. Et quō? c ¶ Nondū eſi ascēdi ad patrem meū/in corde tuo. i. nondū me equalē pri meo credidisti. Vl/ b ¶ Noli me tāgere. i. nō es in tali statu vt possis tāgere ꝙ certā fidei cognitionē: nō repello te ą tactu corpis: qꝛ nō tangis tactu mētis. c ¶ Nondū eſi ascēdi ad patrē meū. i. ad ꝓfis ēqlitatē in corde tuo. ſ. Hoc nō mutat. Aut mysteriū volēs exprimere ita dixit: b ¶ Noli me tāgere ꝛc. vt in illa fęmina figurarēt ecclia de gētib⁹: ꝙ in christū nō credidit nisi cū ascēdisset ad patrē. Vel sic dicit Chryſ. quidā sic intelligunt: Noli me tāgere ꝛc. Procidere ꝛ tāgere pedes/ aliq̄d petētis est. Petebat ꝙ mulier gratiā spūalē ꝛ donū ,ꝓmissum: de ꝙ dixerat apl⁹: Ego rogabo patrē: ꝛ aliū paracletū dabit vob. ſ. xiiij. b. Sz ꝙ: nō erat mittēdus vsq̄ ꝓst ascensionē: ideo respōdit ꝺ⁹ ei: Noli me tāgere. i. ꝓcēdo ad pedes hoc ꝺnū mō pētere. c ¶ Nōdū eſi ascēdi ad patrē meū. q. d. nondū est tēpus cōplēdę ,ꝓmissionis. Sz hāc expositionē non multū approbat Chryſ. ꝛ qꝛ non aderat cū discipulis qñ ds eis ,ꝓmisit paracletū. ſ. xiiij. b. et qꝛ nondū erat tā excelsę mētis mulier vt talia cogitaret: Dñ sic exponit. Vbi videtur ꝙ sic ,ꝓcidebat mulier petēs ꝛ volēs adhuc esse cū eo ſ cut et añ mortē/nec cōgitabat quid magnū adhuc de eo. ſ. ꝙ esset deus ꝛ patri equalis: etsi crederet ꝓ resurrectionē meliorē eē esse factum ſm carnē. Vb hac ꝺnięę eam auertēs intelligētia: vt cū multa formidine ei loquatur ꝛ reuerentius ei attendat/dicit:

b ¶ Noli me tāgere. i. nō accedas ad me vt ꝓius: nō eſi in eisdē est ꝛes/neꝫ similiter debeo vobiscum esse ꝛ conuersari.

c ¶ Nondū eſi ascēdi ad patrē meū. q. d. etsi nondum ascenderim/tñ illuc ,ꝓpero ꝛ vado. Eum aūt qui illuc vadit et nō vltra cū hoibus debet cōuersari/hō oportet eū eadē videre ꝙ ꝛ ꝓius. Et quoniā hoc est. ſ. ꝙ vult ad patrē ascēdere/manifestatur ꝓ id qđ ꝺcinceps dicit. d ¶ Vade aūt ad fratres meos ꝛ dic eis: ascēdo ꝛc. Et nimirū nō debebat adire cōfestim/ſz post ꝙdraginta dies: ꝙliter igit hoc ait? Quia erigere vult mulieris mentē ꝛ suadere quoniam ad cęlos abūt. Et nota ꝙ dicit: Vade ad fratres meos: natura. ſ. cōsortes/ꝛ familiari dilectione: hęreditatis cōparticipatiōe. Ecce verbum pietatis ꝛ misericoꝛdię. Hoc est qđ dicit ꝓ Pō. Marra/bo nomē tuū fratribus meis. Roma. viij. c. Mēredes quidem dei ꝛc. Berū. Verbū fiducię est/ꝙ resurrectiō nō saltē discipulis ſz fractibus ꝙuictā. e ¶ Ascēdo ad patrē. i. faciā vt credāt me equalē patri esse. Vel/Ascendo. i. ascendā cito inquātum hō. f ¶ Ad patrē/in cęlū sub potioribus bonis patris. Et loquit de ꝓsenti/vt erigat ad fidē mentē mulieris. Ad ꝙ trē meū/natura. ſ. g ¶ Et patrē vestrū/gratia. h ¶ Deū meū: qꝛ ꝛ ego hō. i ¶ Et deū vestrū: qꝛ vos ab errore liberauit. Aug⁹. Nō dicit communiter nostrū/ sed meū ꝛ vestrū: qꝛ differēter. Ē eū meū/sub quo ꝛ ego homo sum: deū vestrū/ inter ꝺę ꝛ ipm mediator: ſuz. j. Timoth. ij. d. Gal. iij. c. Chryſ. Quia dixit: dic fratrib⁹ meis: ne ex hoc paritatē imaginemꝫ differentiā ostēdit cū dicit: patrē meū ꝛ patrē vestrū: de

Pō. 21.

um meū ꝛ deū vestrum. Jdeo eſi singulariter dicit patrē meū/ꝛ ,ꝓm hoiem: quia debebat sedere in ꝛhono paterno: illi ꝺo astare. Si eſi ,ꝓm carnē frater est/ſz honoze multū differt. k ¶ Venit maria magdalenę annuciās discipulis: sicut ꝓcepti⁹ est ei: l ¶ Quia vidi dñm: ꝛ hęc dixit mihi/ ꝺdicta ꝙ per me vobis mādauit. Chryſ. Ecce ꝙbonū ē accessio et ꝛmoratio. Jsta eſi meruit ex immoratione discipulis ꝓma annūciare. Annū clauit autē et visum: quia. ſ. vidi dñm: ꝛ verba /ꝙ/ hęc dixit mihi: quę sufficiēta erāt eos cōsolari. Et ꝙ hęc audiētes discipuli posset aut decredere mulieri aut credentes dolere: ꝙ visu Luc. 24. f.

n ergo sero esset die illo vnā o sabbatoꝝ ēt fores eēnt clau p q sę ubi ērant discipuli cōgregati ,ꝓpter metū iudęoꝝm r venit iesus ēt stetit in medio t et dixit eis: Pax vobis. Et v cūm hoc dixisset/ ostēdit eis ſ mān⁹ ꝛ lat⁹. Gāuisi sūt ꝙ discipuli viso dño. Dixit ꝙ eis

suo nō fuerunt digni/ꝛ marię cū eis ,ꝓmisisset ꝙ eis in galilęa appareret: ne igit hęc recolētes anxiarent: ideo necꝫ vnū diē dimisit ꝓtransire ąn appareret eis. ſ. sero. Dñ sequit: m ¶ Cū ergo sero esset die illo/ꝙ resurrexit. n ¶ Una sabbatorum: id est vna inē dies/sabbatoꝝ: id ē solemniū: qꝛ tunc erant dies azymoꝝ. o ¶ Et fores essent clause/ domus scilicet p ¶ Ubi: id est in qua: q ¶ Erant discipuli cōgregati ꝓpter metū iudęoꝝ: vt ex ostioꝝ clausiōe ꝛ pluriū congregatiōe solatiū haberent cōtra metū. r ¶ Venit iesus/ hoc ipso die resurrectionis. s ¶ Et stetit in medio discipulorū ꝛ dicit eis: pax vob: intrans ianuis clausis. Jn ꝙ ostēdit ꝙ corp⁹ habedat glificatū: qđ trāſire potuit ꝙ corp⁹ nō glificatū. Et qꝛ habebat alias dotes corpis: ad ꝙs innuēdū/cōpletoriū habet ꝙtuoꝛ psalmos. Et nūc dimittis/ꝙtuoꝛ ꝓlius. Et Aug⁹. vj. ſ. ponunt ꝙtuoꝛ ꝙ rndēt ꝙtuoꝛ dotib⁹ ad mēſuram bonam ꝛc. Et Sap. iij. b. Fulgebūt iusti ꝛc. Aug⁹. Voli corpis vbi diuinitas erat/ ostia clausa nō obstiterunt. Jlle ꝙppe nō ostijs aptis intrare potuit: ꝙ nascente ꝙginitas mīis inuiolata ,ꝓmāsit: Et nota ꝙ ꝙnḡes appuit dñs illo die resurrectiōis. Primo marię magdalene ſcēti ad monumētū: qđ habitū ē. ſ. eodē. Secōo duab⁹ mulieribus dū irēt nūciare aplis: De ꝙ Mar. vlt. b. Tertio simoni petro. Quarto duob⁹ discipul⁹ cūtib⁹ in emaus: Et de his duab⁹ apparitionib⁹ habeē Luc. vlt. Quinto ipis discipl⁹ ꝙgregat⁹ i sero: de ꝙ ꝛ ō: Cū sero eēt die illo ꝛc. Sz ꝛe vsq̄ in vespe distulit: Rndem⁹ ſm Chryſ. vt oēs inueniret: in die eſi cōgregatos ſil nō inuenisset. Ite ꝓ hoc in desideriū eos indurit ꝛ ex dilatione ꝛ ex timore: maxime cū hoc accēderet coꝛ desideriū ꝙ iā cū a limtheaminib⁹ ꝛ a ꝛbis mulierū sciebāt eē resuſcitatum. Ite qꝛ in vespere decēs est magꝫ eos timere: ideo ꝛ rūe cōsolat videre cū sitientes ꝛ timidos exīstētes. Sz ſliter nō putauerūt phātasma esē: Januis eſi clausis ꝛtrauit ꝛ repēte: Rndem⁹. Ex ꝛbis mulieris erāt iā ꝓparati: Mulier eſi multā fidē in eis ogata ē. Pręterea: māsuetū ꝛ mitem visum eis ostēdit: ꝛ quia etiā multi erāt/ nō sunt ita stupefacti. Ex voce etiam pia ꝛ nota firmauit mentem eoꝝm fluctuantē/dicens: t ¶ Pax vob: hoc est/ne tumultuemini nec turbemini/ego sum q vob pacē ,ꝓmisi. Dñ ꝛ ꝛbi rememoraꝛ qđ añ crucē eis diꝛat: Pacē meū dimitto vob. ſ. xiiij. d. Et iterū. xvi. g. Jn me pacē/in mundo tribulationē habebitis. v ¶ Et cū ꝺ dixisset/ostēdit eis man⁹ ꝛ latus/ne putarēt esse phātasma: Nō solū audiēū sed etiā visuz certificat. Aug⁹. Ad dubitantiū corda ꝛnanda/ vulnerum sunt seruata vestigia. Et expone/ ꝛ ¶ Man⁹ ꝛ latus. i. cicatrices i manib⁹ ꝛ latere. Et sic dic ali⁹ euāgelista/etiā ꝙ tactū vult eos ,ꝓbare. Luc. xxiiij. f. Palpate ꝛ videte qꝛ spūs carnē ꝛ ossa nō habet. y ¶ Gauisi sūt ꝙ discipuli viso dño: ꝛ cognito ꝓ vocē ꝛ visuz ꝙ dixi ē: Jn ꝙ implet facto qđ ꝓdixerat ꝛbo. ſ. xvi. c. Ite añ videbo vos ꝛ gaudebit coꝛ vestrū ꝛc. Hęc ergo oia ad fidē eos inducebāt certissimā. Sz qꝛ hoīes erāt ꝛ iudęos timebāt/adhuc ꝛfirmat eos. Dñ sequit: z ¶ Dixit ꝙ eis iterū: pax vobis. Aug⁹. Jteratio/ꝛfirmatio ē. Jpe ꝙppe dat ꝓ ꝓphetā ,ꝓmissam pacē sup pa. ē: Esa. xxvij. b. Dñ nota ꝙ dns dicit bis: Pax vob/ ad significandū pacē pectoris in ꝓsenti: ꝛ pacē ęternitatis i futuro. Et ideo etiā ep̄s bis in missa dicit: Pax vobis. Et quādo ,ꝓmo dicit/vertit se ad ꝓplm: qꝛ pax pectoris ep̄oꝝ in misterio ꝙnḡ nobis dulc: qñ aūt secūdo dicit/ non vertit se ad ꝓplm: ad

ff 3 (¶ innuendū ꝙ

Universidad de Deusto
Biblioteca

innuendū q̄ dāi est ⁊ nō sui dare pacē ⁊ternitatis. Chrysosto/mus ponit duas rōnes ꝙre dicit/ Pax vobis. Prima ē: q̄ ꝑ/liū implacabile habebāt ad iudeos: ideo nō semel ſz bis īducit hoc: Pax vobis: aduersantē ꝓlio/ bans ꝓlationē. Et q̄ hoc ꝑmū post resurrectionē dicit ꝑbū discipulis: iō ⁊ paulus vbi/q; fere ait: Ꝑra vob ⁊ pax. Vulierib⁹ au/tē gaudiū euāgelīcat christus: Matth. vi. b. Auete: q̄ in tristi/cijs gen⁹ muliebre il/lud erat: ⁊ q̄ hāc sus/cepit ꝑmū maledicti/onē: Gen. iij. c. In tri/sticia paries ⁊c. Alē/natim igit virī q̄dem ꝓpē ꝓlīū pacē: mulie/rib⁹ ꝩo ꝓpē tristiciaz gaudium euāgelīcat.

a ¶ Sic̄ misit me pater ⁊ ego mitto vos. Postq̄ lętificauit eos p pacē ꝓnūcī/ationē ⁊ securauit/ di/cit eis ad q̄d mittēdi sunt. Sicut misit me. i. ad id ad q̄d misit me/ad passiones.

b ¶ Pater/q̄ me amaz/iō ꝓsidite. q. d. ea charitate vos mitto ad mala q̄ ꝑ misit me. Matth. x. b. Ecce ego mitto vos sicut oues ī medio lupoz. Vl/ Sicut misit me pat/me hominē.

c ¶ Et ego mitto vos. i. ille me misit/⁊ ego mitto vos: ⁊ ad idē. i. ad ꝑdicādū. Chryſ. Hic eleuat coz aios ⁊ ostdit eos dignos fide: q̄ opus filio cōmissū debeāt ⁊ ipi suscipe. Ꝑē in boc q̄d dicit: Sicut misit me pat: ⁊ tūc dat fiduciā. q. d. sicē mis/sus a ꝑre oīa supaui: ita ⁊ vos missi a me. Et loquit cū auctoz/itate: Et ego mitto vos. Et q̄ missi ad ꝑdicādū indigēt spū ad soluēdū vel ligādū: iō subdit:

d ¶ Hęc cū dixisset/insuf/flauit/in eos/ondēs hoc signo ꝙ sicut flatus erat ab eo: ita ⁊ spūssanct⁹ q̄ dabat in flatu: q̄d ē ℨ grecos: q̄ dicēt ꝙ spūssanct⁹ nō ē a filio.

e ¶ Et dicit eis: q̄d oñderat signo/exꝑmēs ꝓbo:

f ¶ Accipite spūssanctū. Chrysostomus. Nō adhuc dep/ 6.14.b. catio fit ad patrē: vt ꝓus: Et ego rogabo patrē ⁊c. ſz auctoritate dat eis ꝑtrē.

e ¶ Insufflauit/esī ⁊ dixit/accipite spi/ritūsanctū quoz̄ remiseritis ⁊c. Sic̄ em̄ alīqs rex ꝓnci/pes mittēs dat eis ꝑtātē ⁊ mittere in carcerē ⁊ dimittere: ita ⁊ hic. Sz q̄d ē q̄d dicit: Accipite spūssanctū: ꝙ dedit spūi ante ascensionē? Cōtra. ē. xvi. b. Nisi ego abiero paracletus nō veniet. Rādemus ꝑm Chrysostomū. Quidā aiunt: Quoniā nunc q̄dem nō spūi dedit/ſz aptos eos ad susceptionem p insufflationē ostruxit: si enī angelū vidēs daniel excessum mē tis passus est: Daniel. x. q̄ ineffabilē illā gratiā suscipiz: ites in die pentecostes/nō vtiq; passi essent nisi ꝓus ꝓstruxisse: ⁊ fortificasset: ꝓterea nō dixit: accipite spiritūsanctuz sed accipite spūm. Et ꝑm hoc nō est hic de textu/ sanctum. Et postea dicit Chrysostomus. Nequaq̄ tū peccabit q̄ dicit discipulos nunc suscepisse ꝑtē quandā spūalē ⁊ gratiā/ſz nō vt moztuos suscitent ⁊ virtutes faciāt: ſz vt dimittāt peccata: diuersa em̄ sunt charismata spūssancti: Ideo indurit:

b ¶ Quoz̄ remiseri/tis peccata ⁊c. p hoc ostendēs ad q̄d eis spūs datur ꝓius: post ascensionē aūt eis dictū est: Accipietis virtutē supuenię/tis spūssancti ī nos ⁊ eritis mihi testes: Act. j. a. Testes aūt p signa fiebāt: vnde ibi determinat species illius datiōis. Sz adhuc ꝝrit: Nōne hoc datū erat iam apl'is in petro: Matth. xvi. c. Sēcūq; ꝝ gaueris sup terrā ⁊c. Rādemus. Potest dici ꝙ ibi fuit ꝓmissio siue ꝑdictio huius: vel hoc illius ē confirmatio. Sz tū adhuc videt hoc contrariū ei q̄d dicit Esa. xliij. d. Ego sum/ego sum q̄ deleo miḡates tuas ꝓpē me. Ibi Interlin. Ꝓropter me tū. Nō q̄ apostoli remittebāt pcta. Item Osee. xiij. c. Perditio tua ex te tū: in me aūt auxiliū tuū. Sz Glo. ꝫ soluit sic.

c ¶ Quoz̄ remiseritis peccata. i. quos dignos remissiōe iudicaueritis: duabus videlicet claubus. i. potestatis ⁊ discretiōis.

d ¶ Remittunt eis. Tūc enī dñs approbat remissionē.

e ¶ Et quoz̄ retinueritis. i. nō remiserit⁹ vel p vos vel p successores.

f ¶ Retēta sūt. i. remissa nō ſunt. Et nota ꝙ ex hoc q̄d errauerūt/dicēt⁹: neminē posse soluere vel ligare nisi habeat spūm sanctū/q̄ auctoze ꝫ faciat: ⁊ hoc volūt habere ex ordine ꝓbor. Ad q̄d dicimus/q̄ ⁊ ante resurrectionē dedit eis dñs ex q̄dē ꝑtē sine insufflatiōe: nec tunc legit eti am dedisse eis spīrtum: Matth. xvi. hic autē eā confirmauit.

Ꝓteterea bñ ꝓcedo q̄ q̄ nō habet spīritūsanctū/nō pōt remittere peccata. i. q̄ nō habet spīritūsanctū donū. s. ordinis ⁊ iurisdictionis q̄d est a spūsancto. Vel sicut dicit Aug⁹. Quia sola charitas q̄ ꝑ spīritūsanctū diffundit in cordibus nostris participū suoz̄ pctā dimittit: coz autē q̄ nō sunt eius ꝑticipes/tenet. Ideo postq̄ dixit: Accipite spūm sanctū/ꝫ tinue ꝫ peccatoz remissiōe ac de tētiōe ꝑiecit. Sequit:

g ¶ Thomas aūt vnus ex duodecim cū iudas iā suspē/disset ser. Matth. xxvij. a. Et Act. j. c. Sus pēsus crepuit medi⁹. Rādem⁹: h ¶ Un⁹ ex duodecim/ō fuerant: vel li/duodecī/ refert ad numez ꝑdestinatiōis: q̄ in numero duodenario ꝑdestinati erāt apostoli.

i ¶ Unus ex duode/cim/erat: licet nō essent tot: sicut alīqs dicit esse de duodeci paribus frācię: licet nō sint oēs q̄ debent esse.

o ¶ Qui dicit dydimus. Nomē cōpetit q̄litati mētis. Dicit dydimus. i. geminus/q̄ dubius: dicit thomas. i. abyssus/q̄ dubitādo ꝓfundius nouit ⁊ firmius stetit.

p ¶ Nō erat cū eis q̄n venit iesus: in die. s. resurrectionis in sero. Chrysostomus. Sz q̄rit iste decerat: Forte post suspionē ⁊ fugā: de q̄ dicit Zach. xij. d. Percute pastoz̄ ⁊c. nondū redierat. Gregorius. Nō casu/ſz diuina dispositiōe defuit thomas ⁊ audita nō credidit. Ut palpandā se ei dñs tribuit: q̄ eius dubitatiōe ⁊ facta sibi ꝓbatione nulli relinquit iā dubitare.

q ¶ Dixerūt ergo ei alī discipuli. Vidimus dñm. Ille aūt dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixurā clauoz̄. i. signa siue cicatrices vulnez/vt ꝓbem visu. Et nō solū hoc: ſz etiā tactu. Ut subdit/

r ¶ Et mittā digitū meū in locū clauoz̄: ⁊ in manibus. s.

s ¶ Et mittā manū meā in latu: eius nō credā. Chrysostomus: Sic̄ simplicit⁹ ⁊ cito credere/facilitatis ⁊ leuitatis ē. Eccl. xix. a. Qui cito credit/leuis corde ē: ita vltra modū circūscrutari ⁊ multū sueſtigare grossitiemq; mēt. Ꝓpter hoc ⁊ thomas accusat: q̄m aplis dicentibus: Vidimus dominū/nō credidit: nō tñ illis decredēs q̄tū rē putās impossibile esse. s. resurrectionē: Nō enī dixit/q̄m nō credo vobis/sed nisi videro non credo.

t ¶ Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus ⁊ thomas cū eis: Venit iesus ianuis clausis: vt ꝓus.

v ¶ Et stetit in medio ⁊c. Chryſ. Cū videret decredentē discipulū/excogita dñator⁹ clemētiā: ꝙlit ⁊, p vna aia ostēdit sciēm vulnera habentē/ꝫ accedit vt saluēt vnū ⁊ nimiz alīs grossiozē: q̄ enī grossissimus fuit: idcirco eā ꝙ p sensum grossissimuz ꝝrebat fidē: ⁊ neq; oculis credebat: nō enī dixit tñ/nisi videro: ſz nisi mātus fuero ne ꝑimat⁹ fuerit, cūq; phātasia esset q̄d videbat. Sz ꝝre nō strūm apparęt/sed post dies octo: Rādemus: vt ꝓ illos dies a discipulis audiēs/ in amplius accēdat desideriū: ⁊ interim p ꝓba eoz ꝓpararet ad credēdū. Sz vñ sciuerat q̄ costa eius apta ei fuerat: A discipulis id audierat. Qualit igit hoc credidit/resurrectionem aūt nō: Om̄ hoc multū inopinabile, ⁊ mirabile erat.

r ¶ Et dixit: Pax vobis. In ꝓma visitatiōe in die resurrectiōis dixit bis/pax vob: ꝫ aūt semel. Quare ꝫ: Quia ꝓ illā visitationē significat visitatio ꝑsens ꝓ graz in q̄ dat pacē pectoris ⁊, ꝓmittit pacē ⁊ternitat⁹ ⁊ ꝙgustare facit: hęc autē apparitio significat apparitionē vel visitationē q̄ erit in octaua resurrectiōis: in q̄ nō erit distinctiō inē pacē ⁊ pacē: q̄ vna pax erit tñ ī solutiōe.

y ¶ Deinde dicit thomę: Infer digitū tuū huc. Obtulit ꝓmo pacē oīb⁹: ſz ifirmo specialit loquit/vt educat sanitatē. Chryſ. Vide q̄lit nō expectat a thoma ꝓus rogari: ⁊ audire q̄d tale q̄le alīs diceratur: nō credā nisi videro: ſz ꝓoccupat eū/oñdēs p ꝫ: q̄m ⁊ cū ꝫ lo q̄bat ad discipulos ipe adęratetesti ꝓbis vsus est eisdē. Dicit enī:

z ¶ Infer digitū tuū huc/ vt cōgnoscas p tactū.

a ¶ Et vide manus meas. i. etiā cōsidera p visū. Vl/ Vide. i. cāge. Visus enī ꝓ q̄libet sensu sumitur.

b ¶ Et affer manū tuā. i. applica.

c ¶ Et mitte in latꝰ meū. In replicatiōe istoz̄ q̄ dixerat thomas/ꝓfudit eū ⁊ oñdit se ea audisse. Jn ꝫ q̄ sequit/arguit eū valde īcrepatiue.

℣ Et noli esse

a ¶ Et noli esse incredulus ſz fidelis. Chryſ. Vides q̄m ifidelitatē fuit ābiguitas: ſz ꝫ añq̄ spūsanctū recepisset. Et nota ꝙ dicit Chryſ. Dignū ē inq̄t ꝫ grere q̄lit corꝓ īcorruptibile

typos oñdebat clauoz̄/⁊ tāgibile erat mortali manu. Sz ne tu multueris: ꝓdescīsiōis enī erat: nō enī ita subtile ⁊ leue erat vt clausis itraret ianuis

a grossitie oīm erutū erat: ſz vt crederet re surrectio/hęc oñdunt a christo. s. vt discāt q̄m ipe erat q̄ crucifixus erat/⁊ nō alius, p eo surrexit: ꝓpēea resurgit ḥūs signa crucis/⁊ comedit: ꝓpē ꝫ ⁊ apli ꝫ signū resurrectiōis vbi ꝫ reuoluit⁹ dicētes: Qui comedimus ⁊ bibim⁹ cuz eo: Act. x. f. Sic igit in ꝓcell'ābulātē añ crucē/nō dicim⁹ alterius naturę corꝓus illud.

Al. t ęternā Matth. xiij. c. ſz nr̄ę/ita post resurrectionē cū videtes typos clauoz̄ habęrē/nō dicem⁹ id corꝓruptibile eē de reliq̄. Propē discipulū eri hęc mōstrabat vt crederet: de q̄ subdit:

b ¶ Rndit thomas ⁊ dixit ei: dñs meus/inq̄/tū hō.

c ¶ Et deꝰ me⁹/tu es. s. Et ꝓfiteī nō solū ꝫ hūanitatē: ſz ⁊ deitatē quā credidit ꝓ resurrectionē.

d ¶ Dic ei iesus: q̄z vidisti me/thoma/ credidisti. Aug⁹. Videndo. Nō ait: q̄ tetigisti/ꝫ vidi. sed/q̄z visus ē q̄dām̄ generalis sensus q̄ de alīs q̄tuor dici solet. Vel fortasse nō fuit ausus tāgere: ſz aspiciēdo tñ etiā tāgēdo credidit. Chryſ. Nō ꝓ ꝑmū tñ increpat⁹ ē thomas: ſz ⁊ ꝓ hoc enī cū respirasset/certioratus dicit ei christus.

e ¶ Quia vidisti me credidisti: beati q̄ nō viderūt et credidērūt. Hoc enī ē fidei/cui nō vident ſuscipe. Est enī fides sperāda: ſubstātie/ꝝ rerū redargutio nō visa: Heb. xi. a. Hic aūt nō solū beatificauit discipulos: ſz eos q̄ post illos credūt. Et nūmq̄ discipuli viderūt ⁊ crediderūt: ſz nihil tale petierūt: ſz a iudaīs stati cū q̄ de resurrectiē susceperūt sermonē ⁊ añq̄ cō/ꝓ⁹ ꝑsiderārēt/fidē oñderūt cēm. Cū igit dixerit q̄s: vellē ꝑm tpa illa esse ⁊ videre christū mirificātē: excogiter q̄m bti q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Sz ꝝrit de b/

f ¶ Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Et ꝫ videt q̄ difficili⁹ ē nō videre ⁊ credere: ⁊ iō dic beati. Sz ꝝrit videt. s. xvj. b. Nisi ego abiero paracletus nō veniet ad vos. Ibi Jnterlin. Quia nō sūt idonei spūm accipe nisi eū ꝑm carnē desistāt nosse. Ꝑē tibi/dē alia Glo: Paracletus nō veniet/vt. s. me spūalit nosceatis. Difficillius q̄ erat eis spūalit nosse. i. credere/ eo ꝓ eū videbāt: ⁊ ita videt ꝓcedere ꝫ a supiori ad iferi⁹ affirmādo. Sed ꝓ. Facili⁹ fuit thome credere/q̄z vidit eū/⁊ añ passionē/z mō vidit ⁊ palpauit. Facili⁹ inquā ꝙtū ad hoc q̄ crederet eū resurrexisse: ⁊ ꝓ resurrectionē crederet eius deitatē. Ad illud q̄d dr: Nisi ego abiero ⁊c. dicēdū q̄ alī arti/cīli fūt de reb⁹ inuisibilib⁹: vt q̄ de⁹ vn⁹ ⁊ trin⁹: q̄ ḡlis pr̄: q̄ eiusdē substātię ⁊ hmōi: ⁊ ad ꝫ ꝑsentia ei⁹ coꝓalis ⁊ ꝑuersatio mortal' ꝓdiebāt/ne illa crederēt de ipo. Sequit:

g ¶ Multa q̄dē ⁊ alia signa fecit iesus in ꝓspectu discipulorū suoz̄ q̄ nō sūt scꝑta in lib⁹ hoc. q. d. hęc ⁊ alia fec. Chryſ. Quia pauciora alīs euāgelist' narrauit signa ꝫ euāgelista: iō dicit/q̄ neq; reliq̄ oēs oīa direxerūt: ſz q̄ sufficiētia fūt ad attrahēdū ad fidē audiētes. Ut subdit:

h ¶ Hęc aūt scꝑta sunt vt credaz⁹. q. d. sufficiētia sūt ad fidē. Sz q̄rit nō oia scꝑsit: Ꝓpē multitudinē: q̄ sic ꝓ. j. xxi. g. Nec tot⁹ mūdus capere posset. Ꝓpēea hoc excogitauerūt euāgelistę: q̄m q̄ nō credit h. ꝫ q̄cta sūt: neq; plurib⁹ attēderet: q̄ ꝓ hęc suscipit sufficiunt et: nec alīq; alio idigebit in fidei rōnē. Mihi aūt videt q̄ ꝫ specialit loquit de lignis post resurrectionē: iō dit: Jn ꝓspectu discipulorū suoz̄. Sic enī añ resurrectionē multa fecit vt credāt q̄m fil⁹ dei ē: ita ⁊ post resurrectionē vt credāt q̄m resurrexit: ꝓpēea addidit:

i ¶ Jn ꝓspectu discipulorū suoz̄: q̄ cū sol eis apparuit post resurrectionē sic eis ꝑdicerat: a. xliij. c. Adhuc modicū ⁊ mūdus iā nō videt me: vos aūt videbit⁹ me. Sz q̄ licet coꝛā discipul' facta sūt: ſz nō ,ꝓpē discipulos tm̄: iō sb dit:

k ¶ Hęc aūt scꝑta sūt. q. d. facta sūt coꝛā discipul: ſz scꝑta sunt ,ꝓ vob.

l ¶ Ut credat⁹/vos oēs. Cōit enī loquit ad eos.

m ¶ Quia iesus ē christ⁹ filⁱ⁹ dei/messias. s. in lege ,pmissus/⁊ ꝓ miracula dei filⁱ⁹ ,pbat⁹. Et pōt ꝫ tāgi intētio huⁱ⁹ opis specialit/⁊ generalit oīm alioꝛ libroꝛ sacꝛ scꝑturꝛ.

l ¶ Et vt credētes vitā habeat/ ꝑtnā. Hic ē finis vltimus.

m ¶ Jn nōie eius. Chryſ. Hoc est ꝙ cū. Ꝑē enī ē vita. ē. xiiij. a. Et salus. Ut Act. ē. 2. c. iiij. b. Nō ē aliud nomē sū cęlo in q̄ oporteat nos saluos fieri. Sz ꝝre interserit ꝫ in boc loco cū videat ꝓtinere ad finem libr⁹? Rādem⁹/ sicut dicit Chryſ. Loquit ꝫ de signis specialit q̄ fecit post resurrectionē coꝛā discipul⁹? q̄z plurꝛ coꝛū fecit intermedio tpe ꝑdicte apparitiꝛ/

XXI

nis q̄ facta ē coꝛā discipul: ꝓma die resurrectiōis ⁊ octaua ⁊ sequēs q̄ facta ē ad mare tyberiadis: ideo istud inserit dicens:

n ¶ Multa q̄dē ⁊c. q. d. ego ꝑtermitto mīsta q̄ interī facta sūt/⁊ ad aliā vado apparitionē q̄ facta ē ad mare tyberiadi. Sēm Aug⁹. soluit mysteriū. Et patet ī Glo.

Expo. La. XXI.

o ¶ Ostea manifestauit se ⁊c. Supius narrauit euangelista apparitionē factā in ꝓma die resurrectionis ⁊ eā q̄ in octaua: Hic narrat aliā apparitionē factā ī die alīa a ꝑdictis: ſz q̄ta die/nō ē certū. Ꝓtēea alię apparitiones factę sūt in hierlm: ista aūt iuxta mare tyberiadis in galilea. Jtē ꝓzes factę sūt coꝛā discīpulis q̄ congregatis ⁊ itus: ista facta nō oib⁹/ſz plurib⁹ positis ad opus. s. ad piscationē. Dicit ꝫ:

n ¶ Post hęc/ vel/postea manifestauit se iterū. i. alias discipul. Chryſ. Quid ē ḥ: manifestauit se? Et ḥ manifestū/q̄m nō videbat ne/q; ꝓdescēderet: q̄z īcorꝓuptibile erat coꝛꝓ⁹ ⁊ inuiolabile: discipulis adhuc existētib⁹ in timore sic ⁊ ꝓus.

o ¶ Ad mare tyberiadis/ vel in mari. i. eis existētib⁹ in mari ⁊ piscātibus. Chryſ. Vides q̄m nō cōtinue cū ipis īcedit vr antea. Apparuit enī in vltima ⁊ auolauit: deinde rursus post octo dies/⁊ rursus auolauit: deinde post ḥ in mari vt dicit ḥ. Dicit aūt mare q̄uis sit aq̄ dulcis more bebręoꝛ: q̄ omnē ꝛgregationē aquaꝛ vocāt mare. Dicit tyberiadis/a ciuitate tyberiade q̄ sita ē iuxta lacū. Dicit mare galilęę/a regiōe adiacēte. Dicit genesareth a natura lacꝰ: q̄z ex se generat auras. Chryſ. Cui⁹ grā/⁊ loci in quo apparuit meminit euāgelista? Ut discas q̄m tā magnam ꝓ timoꝛis coꝛ abstulerat/vt auderēt exire de domo/⁊ extra adeāt: nō enī vltra in domo cōcluſi erāt vt ꝓus: ſz in galilęam fuerāt vñ erāt/periculō declinārēs iudaicū: q̄d adhuc erat timoris ⁊ cautelę.

p ¶ Manifestauit aūt sic: Erāt simul simon petr⁹ ⁊ thomas q̄ ꝺr didym⁹

q et nāthanael q̄ erat a chana galilęę/⁊ filij ꝛebedei/⁊ alij

r ex discipul' eⁱ⁹ duo. Dicit ęis

s simō petrus: Vado piscari.

Dicūt ei: Venim⁹ ⁊ nos te/

t cū. Et ęxierūt ⁊ ascēderūt in

m beaīt in nōie eius. Ca. XXI

n Ostea mānifestauit se

o p iterū iesus ād mare ty

p beriadis. Manifestauit aūt sic: Erāt simul simon petr⁹ ⁊ thomas q̄ ꝺr didym⁹ et nāthanael q̄ erat a chana galilęę/⁊ filij ꝛebedei/⁊ alij ex discipul' eⁱ⁹ duo. Dicit ęis simō petrus: Vado piscari. Dicūt ei: Venim⁹ ⁊ nos tecū. Et ęxierūt ⁊ ascēderūt in

E Ssuis: vel forte añ cū secuti sunt dñm/sic reliquerant sua oino et subito/vt vēditionē suo⁹ vtensiliū nō attēderēt. Sz hic dicit Aug⁹. Queri solet de hac piscatione discipulo⁹/ cur redierūt petrus ⁊ filij zebedei ad id qđ fuerunt anteq̄ a dño vocarent: Erant añt piscatores qñ dixit eis: Venite post me ⁊ faciā vos piscatores hominū: ⁊ relictis omib⁹ mgro adhęserūt: Matth. iiij. d. Jtē Mat. xix. d. Ecce nos reliq̄mus oia ⁊c. Quid est g̃ q̄ nūc ea g̃ dimiserāt repetūt/ cū audierant a dño/ Luc. ix. g. Nemo mittēs manū suā ad aratrū ⁊ aspiciens retro aptus ē regno celorū. Qđ si hoc fecissent defuncto iesu añ resurrectionē/ putarem⁹ eos hoc fecisse ex desperatione illa g̃ animos eorū occupauerat: Nūc vo post eū sibi de sepulchro redditū viuum post oblatā suis oculis ⁊ manib⁹ videndā ⁊ palpādā carnē verā/ post inspecta vulnerū loca/ post acceptū eius insufflatione spūsctū: post vba eiā el⁹: Sic̄ milit me pr̄ ⁊ ego mitto vos: quoz remiseritis pcā remittunt eis ⁊ quoz retinueritis/ retēta sūt. Jtē subito fiūt sicut fuerūt/ nō bōm sed piscū piscatores. Dis g̃ q̄s hoc mouet/ rūdendū est: nō eos fuisse ꝓhibitos arte sua licita. Satꝭ cōcessa victū necessariū gerere ⁊ tūc ⁊ postea sui aplatus integritate seruata. i. ꝺdicatione non omissa: si qñ vñ vuerēt aliud nō haberēt: Sic̄ ⁊ paulus neq̄ ab euāgelio ꝺdicādo cessabat: ⁊ tñ nō de euāgelio sz de labore suo vīuebat: ideo dicit. j. Cor. ix. b. Plus oīb⁹ laborau. Jtē. j. Cor. x. b. Si nos vobis spūalia seminauim⁹/ magnū ē si vestra carnalia metam⁹? Si alij ꝑtātis vestrę participātinō mag⁹ nos: Sz nō sumus vsi hac ptāte. Jtē in codē. c. Ego aūt nulli⁹ hoz vsus sum. Si g̃ paulus artē quā nō nouerat didicit: vt dū suis manib⁹ transigit doctor/ nullus grauarēt auditor: q̄to mag⁹ beatus petrus q̄ iam piscator fuerat qđ nouerat añ facere potuit/ si ad ꝺfectū tēpus aliud vnde viueret nō inuenit. Sz adhuc forte gręt alię: cur nō inuenit vñ viueret/ cū dñs ꝓmisit dicēs: Matth. vj. d. Primū grite regnū dei ⁊ iusticiā eius/ et hęc oīa adicient vobis? Rūdemus: Etiā hoc mō labozātib⁹ dñs adꝺcit g̃ ꝓmisit: Ipse enī pisces qui caperent apposuit: nec ob aliud credendus est eis ingessisse penuriā qua cōpelleręt ire piscatū/ nisi dispositū volēs exhibere miraculū: vt simul ⁊ ꝺdicatores euangelij sui pasceret/ ⁊ ipsum sacramentū de numero piscū cōmendaret. Et nota mysteriū in Glo. Sequitur: a ¶Mane autē iam facto stetit iesus in litore. Chryp. Laborāntibus ⁊ iā afflictis assistit iesus/ ⁊ non mox ostēdit seip̄m. Vñ sequit: b ¶Nō tū cognouerūt discipuli qz iesus est: voce enī ⁊ visu se occultauit. Loquit enim ꝺsi alien⁹: licut p sequētia patet. c ¶Dicit ergo eis iesus: pueri: nunquid pulmentariū/ vel/ pulmetū habetis? Chryp. Interim humanius loquit ranę debens qđ emere ab eis: vt añt innuerūt se nihil habere/ iussit mittere in dexteram nauigij rete/ ⁊ mittētes ceperūt: sic g̃ paulatim intrat in miraculū faciendū ⁊ se ostendendū. Et nota q̄ pulmentariū dicit⁹ ꝺ quōdā panis condimentū siue in carnibus siue in piscib⁹. Jsido. Pulmentū vocat a pulte: sed siue sola pulis siue qđ aliud ejus ꝓmixtione sumak pulmentū dicit. d ¶Nūquid pulmentariū habetis: quasi habetis pisces ad comedendum: vel pisces comestibiles ne habetis venales: ꝑm Chryp. e ¶Respōderūt ei: nō. q. d. nihil adhuc cepimus. Ideo cōsequēter/ f ¶Dicit eis: mittite in dexteram nauigij rete ⁊ inuenietis. In quo videt q̄ ꝓnus ad similitrā miserāt rete. g ¶Miserunt g̃/ rete: nō qz crederēt dñm esse qui hoc iusserat: sz qr̄adiu laborātes nihil ceperāt/ nescientes q̄d possent agere/ volebāt adhuc qđ dixerat ille g̃ loquebat experiri. h ¶Et tā non valebāt illud trahere ꝓ multitudine piscū. Pisces aūt parauerat ibi christus q̄ eos vt sic mitterēt docuerat. i ¶Dicit g̃ discipulus ille quē diligebat iesus/ petro: dñs ē: qz vidit impletū sīc dixerat/ eū recognouit: ⁊ petr⁹ cognouit/ sz ad vocē iohānis. Sequit: k ¶Simon petr⁹ cū audisset ⁊c. Chryp. Jn ꝫ idiomata ꝓpriozū indicāt modoz discipuli/ petr⁹. i. ⁊ iohānes. Mā quidē petr⁹ feructioz/ iohānes ꝺo excellioz. i. subtilioz erat. Et ꝫ quidē tacēsioz. i. feructioz: ille ꝺo ꝑspicatioz: ꝓpterea et ꝑm⁹ cognouit iesuz: petrus ꝺo iuuenē ꝑm⁹ ad eū. Etenī nō modica facta erāt signa. Et g̃ erāt: Primū: qz multi capiunt pisces: secūdū/ qz nō est rete scissum: tertiū lucnisse carbones accēsos ⁊ piscē supiacentē ⁊ pānē/ sīc ꝺpositū. Sed ꝺoręt dicet. Sed ꝺoręt tertiū ꝓpter quē ꝓmittit. Simon petr⁹ cū audisset qz dñs ē: a. iohāne ⁊ cōstituisset ꝓ vbū iohannis miraculū captionis. l ¶Tunica succinxit se: erat enī nudus: et nolebat sic cozā dño apparere. m ¶Et misit se in mare/ vt natando veniret. n ¶Alij aūt discipuli nauigio venerūt: qz nō ita festinauerūt vt petr⁹. Sz quō quisq̄ ē aggredi mare natādo? Jmmo/ o ¶Nō enī lōge erāt ⁊c. Vel sic. Discipuli nauigio venerūt ⁊ satis sine anxietate potuerunt expectare nauigio venire ad mgr̄m: qz ꝓpe erāt: Et ꝫ ē: Nō enī lōge erāt a tra ⁊c. Vel sic. Petr⁹ misit se i mare: Et ne gręret aliqđ/ q̄re nō retinuerit eū secū vt iuuaret eos ad regēdū nauē ⁊ trahendū rete qđ ita erat plenū? Rūdet q̄ ꝺmo: dī/ nō lōge erāt a tra: ⁊ ita trahēdo rete ⁊ regēda naui satis sufficere⁹ alij. Et ꝫ ē: ꝑ ¶Sz ꝺsi cubit⁹ ducētis/ erāt. i. a tra. Jpi dico/ q ¶Trahentes rete piscū. Chryp. Ut cogerit petr⁹ qz dñs ē/ oia eiecit ⁊ pisces ⁊ retia ⁊ ꝺfectū ē petr⁹. Vides g̃ ⁊ verecūdiā ei⁹ ex ꝺfectione ⁊ afflictione ex dilatiōe. Et nimirū a ducētis cubitis erāt: sz neq; ita sustinuit naui ad eū venire/ sz natās accessit tāq̄ erat el⁹ ardor. r ¶Ut g̃ descēderūt/ de nauī in trā. i. ad litus. Et loqt̄ eo mō q̄ solemnis dicer⁹ de intrātib⁹ nauē/ q̄ ascēdūt nauē: ⁊ de exeūtib⁹ q̄ descēdūt. s ¶Viderūt prūnas positas. i. carbōes accēsos. t ¶Et piscē suppositū/ prunis. v ¶Et panē/ iux paratū. Oia aūt de nouo creauerat christ⁹. Vñ Chryp. Nō adhuc ex materia subiecta opat: vt. s. ꝓ. a. sz admirabili⁹ ducit signa/ vt ex nihilo faceret creaturas: q̄ ꝫ oñdēs qñ et cū ex materia subiecta faciebat añ cruc̄: nō ex insufficiētia sua: sz ꝓpt quādā dispēsationē faciebat: vt. s. oñderet se fecisse ipa visibilia qđ⁹ vtebat ad miracula facięda. De ꝫ habet. s. vj. ℨ hereticos. x ¶Dicit eis iesus: afferte de piscib⁹ q̄s ꝓdidistis nūc/ vt coquant⁹ ⁊ comedant. Chryp. Ne crederet phātasma esse qđ videbāt panē ⁊ piscē: iō iubet eiā de piscibus captis afferre. Et qr inbebat mgr̄ vt pisces pararent capti: iō/ y ¶Ascēdit simō petr⁹ ⁊ traxit: nō solus sz auriliātibus alijs. z ¶Rete in trā plenū magnis piscib⁹. Ecce vnū miraculū. a ¶Centum quinquagintatrib⁹. Ecce mysteriū vt dicit Aug⁹. Sīc patet in Glo. Jsid. Piscū omniū q̄ in aq̄ viuūt/ centū quinq̄gintatria esse genera philosophi enumerāt. b ¶Et cū tanti essent. Glo. numero ⁊ quātitate. i. tot ⁊ tā magni. c ¶Nō ē scissum rete. Ecce aliud miraculū. Et hoc facto ⁊ piscib⁹ vt iusserat allatis ꝺparat: d ¶Dicit eis iesus: venite prādete. Aug⁹. Prandiū fecit illis sępe discipulis de pisce quē viderūt sup prunas/ ⁊ de pane addens/ ⁊ de piscib⁹ qs eo iubēre attulerunt. Et hoc est aliud miraculū ⁊ resurrectionis: ⁊ q̄ verus hō erat nō phantasma/ argumentū: qr. s. comēdit cū eis. Hoc etiā dicit Gręgo⁹. s. q̄ comederit. Unde Glo. Hic dicit manducasse iesus cum pisce panem: in alio euangelio cū pisce fauū mellis: Luc. xxiv. f. Tamen sicut dicit Chryp. hic non dicit euangelista expresse q̄ comederit: sed Lucas hoc expresse ait: Luc. xxiv. Qualiter autem comederit: non ē nostrum dicere: modo cū qđam inopinabilion hoc fecit: non vt natura indigēte cibis sicut ante crucem/ sz condescensione

¶ ad demonstrationem

A ¶ ad demonstrationē resurrectionis facta. Verba sunt Chrysostomi. a ¶Et nemo audebat discumbentiū interrogare eum tu quis es. Et quare? Scientes quia dominus est. Augustinus. Tanta erat euidentia veritatis q̄ iesus erat/ vt nullus eoz auderet/ nō solū negare: sed nec dubitare: ⁊ ideo nō interrogare. Chrysostomus. Nō adhuc eādē audaciā quaz ante habebant: neq; ita ꝑsumebant ei loq̄ vt ante: sz cū silētio ⁊ formidie siue reuerentia multa sedebāt attēdētes in euz: nā sciuerāt qđ quia dñs est: ꝓpterea non interrogabāt eū/ tu q̄s es: formā q̄t alterā. i. clariorē videtes/ ⁊ multa stupefactiōe q̄ charitate. s. plenaz: valde erāt stupefacti/ ⁊ volebāt aliqđ ꝺ ea forma interrogare: sz formido ⁊ scire eoz⁹ q̄ nō alter erat/ sz ipse ꝺtinebat eos ab interrogatiōe: sed solū concedebāt q̄ eis dñs parauerat. Sequit: b ¶Et venit iesus. i. accessit. Et refert hoc ad prędecedens: Dicit eis/ venite ⁊ prandete. Et dicēdo hoc ꝫ eos vocādo/ etiā ipemet/ venit: id est accessit ad mēsam. c ¶Et accepit panē/ quē creauerat. d ¶Et dabat eis/ q̄ ministeriū accēdēs in eis amoꝛē: ⁊ per hoc minuās q̄m ipe erat q̄ ante eis in cena ministrauerat: q̄ inuicē ministrare monuerat. ℨ. xiij. b. e ¶Et piscez similit/ eis dabat/ supple. Qm̄ aūt nō cōtinue cōuersabat cū eis/ neq; sīc vt ante crucē/ dicit: f ¶Hoc iā tertio manifestatus ē iesus discipulis suis cū surrexisset a mortuis. Et expone/ tertio. i. tertia vice ꝑm. narrationē ipius euāg-liste. q. d. plures manifestauit se discipulis: sed alias ꝑmittens/ hāc tertio dixit. Sz ℨ: Immo quarta videt apparitio etiā ꝑm eius narrationē. Primo enī dicit eū apparuisse marię magdalene: secūdo discip⁹ⁱus: tertio post octo dies: ⁊ ꝛrto ℨ. Solo. Quarta ē hic apparitio simplr: sz tertia est q̄ apparuit discipulis: ⁊ intelige ꝑm eius narrationē. Vel ꝑm Aug⁹. ¶Hoc iaz tertio/ dic: nō q̄tū ad ordinē feriarū: sz tertio die/ vt cōputet prima dies apparitiōis dies resurrectiōis q̄tiēscūq; in illa apparuit: secūda dies qñ post octo dies apparuit thome: tertia vt hic. Et est tertū q̄ta die ℨ factū sit. Sequit: g ¶Cū g̃ prādidissent/ vel/ prāsi essent/ discipuli. s. cū iesu. b ¶Dicit simoni petro iesus: in q̄ dat exēplū q̄ post prādiū nō debeat dissolui lingua nisi ad vtilia. Et nota q̄ specialit loquit petro solī/ alios ꝛteriēs. Cur? Rūdem⁹. Eximius aplor erat petr⁹ ⁊ os discipuloz ⁊ ꝛter collegii. Jō ⁊ paulus ascēdit videre petrū ꝓ alīq̄ Gal. i. d Jtē in ꝓ q̄ ꝓmo eū alloquit ⁊ inrogat/ dat ei fiduciā de negatiōe dimissa: ⁊ ostendit qm̄ oporter eū audire de relīq̄: i ¶Simō iohānis/ vel/ iohanna/ ꝑm Chryp. filius supple. Vñ ⁊ dicit bariona: Matth. xvi. c. k ¶Diligis me plus his. i. q̄s hęc visibilia ⁊ trena. Al⁹. l ¶Plus his. i. magis q̄s illi: diligāt/ demōstrat⁹ discipul⁹ q̄ ibi erāt. m ¶Dicit ei/ etiā dñe: tu scis qz amo te. Nō est ita distinguēdū/ n ¶Etiā dñe/ vr. s. dicitllet se diligere plus his: Hoc enī nesciebat: sed abūdat etiā idiomate bearo. Tacens ergo qđ ignorabat: respōdit qđ sciebat. De se enī dixit: de aliis tacuit: vt dicit Aug⁹. Vel ita. Dñe amo te: ⁊ etiā tu scis qz amo te. q. d. etiā te testez inuoco/ qz amo te. Chrysostomus. Deū testē inuocat: qui scit scrutabilia cordia. Et nota sicut dicit Augustinus: Interrogās petrū de amore/ ⁊ nō alibi: vocat eū sic/ sunc⁹ n Johānis/ obediens scz suius gr⁹tię: ad innuendū quia q̄ ardētius ceteris diligit ⁊ obedit nō est nisi ex gratia spiritus sancti. o ¶Dicit ei: Pasce agnos meos. Aug⁹. q. d. si diligis me/ non te: pasce agnos meos vt meos/ nō vt tuos: gloriā meā in eis q̄gre/ non tuā: mea lucra/ nō tua. ¶Hęc est ꝓbatio dilectionis. j. Cor. xiij. b. Charitas nō grit q̄ sua sunt. j. Pet. vlt. a. Pascite q̄ in vob⁹ est gregē dei. Sed ecōtra dicit Ezech. xxxiiij. b. Pascebāt se metipos. p ¶Dicit ei iterū: vt ex iteratiōe fiat impssio/ qđ ꝛcipit custodiēdi: inferat sollicitudo. q ¶Simō iohannis diligis me. Hęc addit/ plus his: quia iam dilectionē petri ꝓbauerat in respōsione super hoc: vi. a. it cū arrogantiā ⁊ temeritatē iudicādi de alio ignoto. r ¶Ait illi: Etiam dñe tu scis quia amo te. Expone vt ꝓus. s ¶Dicit ei iterū: Pasce agnos meos: vt ꝓus. t ¶Dicit ei tertio: Simō iohānis amas me? ⁊c. Augs. Interrogat qđ sciebat/ nō semel sz iterū ⁊ tertio: ⁊ tertio audit a Petro se diligi: ⁊ tertio iubet pascere oues. Trina negatiōi respōdet trina cōfessio: ne minus amori lingua seruiat q̄ timori. Et sicut fuit indiciū timoris negare pastorē: sic officium amoris pascere dñi gregez. Chrysostomus. Tangit trina negatione deleta/ cōmittit ei ꝓfectū fratrū: sz negationē non exprobrat/ sed dicit: Si diligis me ꝓfice fratribus/ ⁊ feruentē amorē quē p oīa demōstrasti/ hic oñde: ⁊ alaz quā dixisti te donaturū ꝓ me/ nūc da ꝓ ouibus meis. Tertio aūt interrogat ⁊ tertio eā inūgit/ ostēdēs fidei appreciā outū suaz diligentiā: ⁊ qm̄ boc magis amatis christi signū. Per hoc ergo erudit nos quō cū magis amare oportet. Et nota qđ dicit: v ¶Cōtristatus ē petrus qz dixit ei tertio/ amas me. Chryp. Semel interrogatus ⁊ secūdo/ ipm q̄ occulta cordis nouit testē vocauit. Deinde interrogatus ⁊ tertio/ ꝑturbabat rursus formidās ꝓna. Cū se forte dicēs ad cōmonēdū corripit. s. xiij. d. z quia suā infirmitatē passus ēst: ꝺo ⁊ nūc timet ⁊ ideo ad ipm refugit. x ¶Et dixit ei: Dñe tu omnia nosti. q. d. ꝓsentia ⁊ futura: sed ego nescio de futuris: sz/ y ¶Tu scis quia amo te/ in ꝓsenti. Et vide quāter lactus ē melioz petrus ⁊ magis sobrius: nō temerarius neq; audax contradictor sicut ꝓus cū dixit: Et si oportuerit me mori tecum: nō te negabo. Propter hoc enī turbatus est/ timēs ne forte estimaret se diligere ⁊ nō diligeret. 3 ¶Dicit ei: Pasce oues meas: ⁊ exemplo ⁊ verbo ⁊ oratiōis suffragio. Sequit: a ¶Amen amen dico tibi cum esses iunioz cingebas te ⁊c. Sic continuatur. Requisita dilectione cōmisit ei curā ouium: hic aūt ꝺdicit ei ſu. Jmartyriū/ vt ostendat q̄ in his duobus ꝓbabit amorem suū ad christū. Vel sic. Pasce oues meas: ⁊ scio q̄ pasces: quia animā ꝓ eis pones. Et hoc est: b ¶Cum esses iunioz ⁊c. Vel sic ꝑm Chrysostomū. Cū ꝛsisset a petro de eo qui in ipm est amore/ quia petrus ꝑturbatus est/ ꝛfuciari ei ⁊ martyriū quod debebat sustinere: per hoc offendens q̄ nō decrę dens hoc ei dixerat totiēs/ amas me: sz ⁊ valde credēs ⁊ eius qui in eū petrū amoris oblectionē monstrare volēs/ ⁊ volēs etiam crudire quo vrtūz modo maxime eū amare oporter sz pascēdo oues ⁊ ꝓ ipo moriendo: ideo ait: Cum esses iunioz/ ętate ⁊ moribus: c ¶Cingebas te ⁊ ambulabas vbi volebas. i. ad libitū te cobibebas/ ⁊ ad libitū te efferē reddebas. q. d. faciebas q̄ volebas. d ¶Cū aūt senueris ⁊c. q. d. q̄ nō es passus inuenil/ oporter te pati senē. Chrysostomus dicit: cū esses iunioz: ⁊ potes/ cū aut senueris: ꝓ ꝺ oñdit q̄ petrus nō erat tūc iuuenis sz neq; senex adhuc: sz virōsūmatus. Sz ꝛre memnit eū ꝓtoris gratis vel vitę? Manifestū est eū qm̄ sic est in iuuentute in ſequentibus quidē inuenis vtilis est ⁊ strenuus: senex ꝺo inutilis: ꝺ in meis aūt nō ita est/ ait: sed cū suguenerit senectus/ tūc virtus clari. i. mire virilitas illustrioz apparebit in nullo ab ętate ꝓhibito senili. Hoc aūt dixit christus/ nō obstupefaciēs eū/ sz rudē erigēs: Sciuerat enī eius dilectionē. Et qm̄ ꝺ olim ꝓturbat⁹ erat ꝺ deliberabat bonū. ℨ. ꝓ eo moriēdi. Vñ. ℨ. xiij. d. Quare nō possū te seq̄ mō? Et alibi: Tecū paratus sū ⁊ in carcerē ⁊ in mortē ire: Et nō solū mortē sz ⁊ gen⁹ mortis oñdit: Quia enī petrus sg volebat esse in eis g̃ sūt ꝓ eo periculis: ꝓfide ait: ita enī ipse/ bo de. derioū tuū/ vt g̃ nō passus es ꝛuenis/ hęc te oportebat pati senē. Et hoc ē: Cū aūt senueris: ad lras. e ¶Extēdes manus tuas/ in cruce. i. crucifigeris. f ¶Et/ ad hoc/ alius te cinget: id ē cōpellet: vel vinculis ad lras te ligabit.

¶ Et ducet te

B

C

D Matt. 26. d.

Luc. 5. b.

Luc. 24. f.

Al. tacutios

Luc. 24. f.

Al. tbat

Luc. 22. d.

E ꝙ a ¶Et ducet te q̄ tu non vis. ¶Hoc autē dixit significās q̄ morte clarificātur eēt deū. Et cūm hoc dixisset/dicit: Sequere me. ¶Conuersus petr⁹/vidit illū discipulū quē diligebat ihesus sequentē: q̄ et recubuit i cena super pectus ei⁹/ et dixit: Domine q̄s est q̄ tradet te: ¶Hūc ꝙ cū vidisset petrus Dicit ihesu/ Dñe: hic aūt q̄d: Dicit ei ihesus: Sic eū volo manere donec veniā/ quid ad te: Tu me sequere. Exijt ergo sermo iste inter fratres:

Ad. tad iesū

a ¶Et ducet q̄ tu non vis. ¶Hoc autē dixit significās q̄ morte clarificātur eēt deū. Et cūm hoc dixisset/dicēt: Sequere me. ¶Conuersus petr⁹/vidit illū discipulū quē diligebat ihesus sequentē: q̄ et recubuit i cena super pectus ei⁹/ et dixit: Domine q̄s est q̄ tradet te: ¶Hūc ꝙ cū vidisset petrus Dicit ihesu/ Dñe: hic aūt q̄d: Dicit ei ihesus: Sic eū volo manere donec veniā/ quid ad te: Tu me sequere. Exijt ergo sermo iste inter fratres: Et quarta est in alia Glo. q̄ si nulla esset vel parua molestia mortis: nō esset tam magna gloria martyrū. Or autem dixerat dñs de petro: exponit euāgelista/dicēs:

b ¶Hoc aūt dixit/significās q̄ morte. s. martyrio: et quo genere martyrij. i. manuū extensione in cruce. c ¶Clarificaturus/vel/glorificaturus eēt deū. Hoc dicit: q̄ ppt fidē ei⁹ moriturus ē. Aug⁹. Quia hac morte ostēdit quātū gōlēdus et amādus sit de⁹. Chrys⁹. Nō dixit q̄ morte/sed q̄ glorificabit: vt discas q̄m pati ꝓ christo glia et honor est patientis.

d ¶Et cū hoc dixisset/dicit ei: sequere me. q. d. ne timeas mori ꝓ me: cū ego pus ꝓ te. Eccl. xxiij. d. Magna est glia sequi dñm. Itē/ e ¶Sequere me/eodem genere mortis. Vel sm Chrys⁹. Sequere me. i. me imitare in ꝑcutione greg⁹. q. d. te dimitto vt sis loco mei/ vt sis vicarius et imitator et successor me⁹. Chrys⁹. Si ꝙ dixerit q̄s: sliter igit iacob⁹ thronū assumpsit hieroſolymoꝝ? Illud vnicꝫ dicā: q̄m hūc. i. petrū orbi terrārū intronizauit mgrm. f ¶Conuersus petr⁹ vidit et. Aug⁹. His dictis a dño/cepit ipe ihesus abire: et nōdū intellecto q̄ audiuit: Sequere me: cepit petr⁹ icellu pedū sequi. Secutus est aūt et iohānes q̄ scibat se diligi. Et hoc ē q̄ dicit hic: g ¶Vidit illū discipulū quē diligebat ihesus: familiarius donauit potiori dulcedine sui amoris. h ¶Sequentē/ post ihesu et petrū: ad ifaz. Et determinat ꝑtilegus q̄dā amoris sui. i ¶Qui et recubuit in cena sup pect⁹ ei⁹. ā. riū. c. k ¶Et dixit/ei. i. fluit ab eo silent suadēte petro: l ¶Dñe ās ē qui tradet te: Hūc ꝙ cū vidisset petr⁹/ sequentem: m ¶Dicit ihesu/ dñe: hic aūt q̄d/ sultinebit. i. ꝑ te: Intellexerat enī petrus q̄ de sua morte ei dixisset. Beda. Quia audierat petrus se crucifigēdū/ voluit etiā fratris cognoscere finē. Chrys⁹. Cuius gra vel q̄ de causa meminit h euāgelista illi⁹ accubationis sup pect⁹ dñi: Rudem⁹. Nō inanit hec⁹ sine cā/ fz ostendēs quātā mō petr⁹ habebat audaciā post negationem. Qui enī tūc nō audebat interrogare fz iohānī suasit: huic et ꝑ silētia credita est fratrū: et nō solū de se fz et de alijs mgrm audet interrogare: Et iohannes q̄dē silet/ille ꝙ loquit. Et sicut in cena nō audēs interrogare/hūc. i. iohannē ꝑmittit ad interrogandū: ita et nūc reddēs ei retributionē: et existimās eū libēter velle intērogare de seipso/et nō audere: ipe suscepit interrogationē ꝓ eo dicēs: Hic aūt q̄d. Itē p b oſtēdit petr⁹ amorē quē ad iohānē habebat: Eteni valde amabat eū. Et b oñdit/et p hoc ch̄s dicit hic/ et p totū euāgeliū oſtēdit horū colligatio. Et in actib⁹ apl̄oꝝ. Act. iij. a. Petr⁹ et iohannes ascēdebāt in templū et. Quia igit magna petro dñs et orbē terrarū cōmisit et martyriū ꝓsonauit: et amorē testatus ē ampliꝰ et alijs: iō volēs et hūc petr⁹ habere sociū et cōmunicatorē ꝑsidat⁹ et martyrij/ait: n ¶Hic aūt q̄d. q. d. nō cadē nob via eueniet: Valde enī amabat eū petr⁹ et nolebat ab eo diuelli. o ¶Dicit ei ihesus: sic eū volo manere donec veniā: q̄d ad te: Et loquit increpatiue. Quis enī q̄si ꝑcurās eū et nolēs ab eō diuelli/ dixerat b petr⁹: iō oſtēdit q̄ quātūcūq; amauerit: amorē tñ ei⁹ nō excedit: Et b ē: p ¶Sic eū volo manere/q̄d ad te/ ptinet. s. de corimo ad me. q. d. etsi valde amao eū/ tū plus ego.

f qz discipulus ille nō morit. Et nō dixit ei ihesus: nō moritur: sed sic eū volo manere donec veniā/ q̄d ad te. ¶Hic est discipulus ille ā testimoniū phibet de his/ et scripsit hec: et scim⁹ qz verū ē testimoniū ei⁹. Beda. Vsi gagte designat sua psonā ex officio/quā noluit designare ex vocabulo.

a ¶Sūt aūt et alia multa q̄ fecit ihesus: q̄ si scribant ꝓ singula/ nec ipm arbitror mundū capere eos q̄ scribēdi sūt libros. Hic in fine ponit rōnē. s. b q̄ tā pauca signa scripsit: Aug⁹. cm intēdit ꝓbis christi q̄ signis. Et dicit q̄ nec etiā alij ꝓphi scripserūt: qz infinita fuerūt. Vel sm Chrys⁹. sic cōtinuat. Quia dixerat se testimoniū phibere christo de ꝑdictis: ne alij⁹ diceret: tu cm gratificādo mgro tuo hoc dicis/nō ꝓ veritate: ideo ad vltimū dicit de signis dicēs: Sunt autē et alia multa. q. d. ex hoc manifestū est q̄m nequaq̄ gratificatus sum mgro/nec⁹ p gratiā testimoniū phibui: fz ppt veritatē. Qui em de tot signis pauca scripsi/nec et tot ēt et ceteri: fz insidias iudaicas et lapidationes et ꝓtumelias/odiū/cōuitia in mediū ꝓposit/et alia humilia dē eo: et q̄m eū dēmonium habentē vocabāt: manifestū ē q̄m nequaq̄ gratificatus sum. Eū enī q̄ gratificaret/cōtrariū oportebat facere/ exprobrabilissima. i. occultare et clara ꝓponere. Et nota q̄ dicit: Nec ipm arbitror mundū capere posse eos q̄ scribēdi sūt/ vel scriberent. i. scribi possent/libros. Aug⁹. Nō spacio locorū credendū est: mundū capere nō posse q̄ in eo scribi si possent/scripta nō legret: fz capacitate legentiū cōprehēdi fortasse nō possent. Fuis salua rerū fide/plerūq; verba excedere videant fidē: q̄ nō fit quādo aliq̄d q̄ erat obscurū vel dubium causa et ratione reddita exponit: sed quando id q̄ apertū est vel auget vel extenuat nec tñ a tramite significandę veritatis erratur: q̄m sic verba rem q̄ indicat excedunt vt voluntas loquentis nec fallentis appareat: q̄ nouit quousq; credat a quo vltra q̄ credendū est/vel minuit loquendo aliquid vel augetur. Hunc loquendi modū et greci et latini hyperbolen vocāt: qui et in alijs scripturę locis inuenitur: vt est illud Dñ. Posuerunt in celum os suum: et verticem capilli peraut⁹ulantiū in delictis suis. Pā. 72.

Explicit postilla dñi Hugonis Cardinalis sup euangeliū sm Johannem.

Ecci. 3. c.

h

Ite/ Quid ad te: q̄ hoc erudit nos nō anxiari negq; nimis inuestigare: negq; vltra ea q̄ deo placēt grere. Vñ: In supuacuis reb⁹ noli pscrutari mltiplicē. Quia esse so per⁹ feruidus erat et ꝓfliebat/abscidēs ei⁹ feruorē/et erudiēs etiā nos nihil pscrutari vltra q̄ saluti necesse ē/ b act: Quid ad te: tu me sequere. q. d. opus tibi cōmissum attēde et pfice et exerce et certa: quid essi ad te etsi volo eū manere hic: nō mittere p orbē terrarū: tu ea q̄ tuipsius sūt attende: et de his sollicitus sis. Hoc aūt dicebat: sic dicit Chrys⁹. ab intēperanea cōpassione q̄d scilicē erat diuidēs eos: q̄ eū debebat orbi terrarū pcuratione accipere/non oportebat cōplexus esse de reliquo ad scientiam: profecto enim hoc magnū esset dāpnū orbi terrarū. Vel sm Aug⁹. p ¶Sic: id ē in pace: q ¶Cū volo manere. i. semp finire. r ¶Donec veniā/ad eū remunerādū et recipiēdū in ętna beatitudie. s ¶Quid ad te/de ꝙ petr⁹. t ¶Tu me sequere/in crucis passione. v ¶Exijt q̄ſmo iste int̄ fres. i. int discipulos. x ¶Quia discipulus ille nō morit. Putauerē enī discipuli q̄ dñs diceret eū sic debere manere. i. sp viuere/et nō esse moriturū donec christ⁹ veniret ad iudiciū. Aug⁹. Qz nō erat magnū dare dilecto nō mortē: cū meli⁹ sit dissolui et esse cū christo: Phil. i. d. Beda. Vñ q̄ nō eēt ita intelligēdū: ipe iohānes admonet/dicēs: y ¶Et nō dixit ei ihesus: nō morit: sed sic eū volo manere donec veniā/ad ad te. Chrys⁹. Dices euāgelista opinionē discipulo ꝓ/corrigit eā tāq̄ nō intelligētib⁹/negq; cōspicientib⁹ eis q̄d dixerat christus. z ¶Hic est discipulus ille ā testimoniū phibet de his/ et scripsit hec: et scim⁹ qz verū ē testimoniū ei⁹. Beda. Designat sua psonā ex officio/quā noluit designare ex vocabulo.

a ¶Sūt aūt et alia multa q̄ fecit ihesus: q̄ si scribant ꝓ singula/ nec ipm arbitror mundū capere eos q̄ scribēdi sūt libros. Aug⁹. Nō spacio locorū credendū est: mundū capere nō posse eos q̄ in eo scribi si possent/scripta nō legret: fz capacitate legentiū cōprehēdi fortasse nō possent. Fuis salua rerū fide/plerūq; verba excedere videant fidē: q̄ nō fit quādo aliq̄d q̄ erat obscurū vel dubium causa et ratione reddita exponit: sed quando id q̄ apertū est vel augeat vel extenuat nec tñ a tramite significandę veritatis erratur: q̄m sic verba rem q̄ indicat excedunt vt voluntas loquentis nec fallentis appareat: q̄ nouit quousq; credat a quo vltra q̄ credendū est/vel minuit loquendo aliquid vel augetur. Hunc loquendi modū et greci et latini hyperbolen vocāt: qui et in alijs scripturę locis inuenitur: vt est illud Dñ. Posuerunt in celum os suum: et verticem capilli peraut⁹ulantiū in delictis suis. Pā. 72.

Explicit postilla dñi Hugonis Cardinalis sup euangeliū sm Johannem.

Prefentis chartas operis si colligere optas:
Aspice principium/litterulasq; suas.

a
Prima vacat
Epla beati Hiero.
Reuerendissimi in
Intellectus est
Mystice. Aegias
b
Predicās in deserto
Arbor est genus
aquas sedet vt
cathedrā moysi et.
c
mus est mēs hūana
Beati q̄ pscrutionē
et glorificent/in
repletus ē locus
quo dimisi eam
d
pueris autez his
Et alterus diliget
Moli iudicare et.
Omnia ergo et.
e
Et extendens iesus
et non curant de
bet vbi caput suū
si licuisset: quare
Et peccatoribus
f
Cauete autem ab
misi vos inter lupos:
Et factum est cum
Omnes essi ꝓpter et.
g
et. xxiiij. Hoc sancti
Cū aūt immūdus et.
Et cōtinuo exo. za sume
Luc. j. c. Tu debam
Tunc dim illis turbis
h
nō ꝓcedat. Coinānāt
Et illi dixerunt/
Z. zarum erit et in
est firmamentum et
i
Tūc accedēs petrus.
Cuius signū est/q̄
vrorē/aut filios
in limbo. Et
ge ad montē oliu. i
k
de resurrectione
Amant autē primos
Et illa. ō omittere
Dico essi vobis
l
Quinq; sensuū
Tollite iraq; et.
rētię: decant et ꝓfessio.
loco misericordię suę
aūt tenge orōnis

m
ctionibus platoy:
sarifactionē iterum
sepulchrū: Et ecce
solum co. poraliter
n
id est aquas a.
Non em veni
Item Beñ. xxiij. f.
eos ligentes cancoria
Da vt possint sub
o
In cor eius. Si
Et accipiēs et.
Omni negocio
liam vinum inducit.
p
omnia bona. Nemo
Baptismo. i. tinctur.
Qui dixerunt eis
Et et pater. ester et.
redduntur triplex
q
r mihi enī viri
Matthēū: significās
Et venit tertio
Et exurgēs summus
r
clamore validō et
Johānes. xix. g.
deo vita/mortium
figurati sunt alij duo
Cui lucę et. Subdit:
s
nitas. i. matris virgi.
gratia et fortitudie et
tui ponam sup sedem
et hic mensi. i.
t
etiā in illicitis
Testamenti sui sancti
Nec de augusto ira
Nō timebis a timore
fructū labioꝝ
v
locū et nomen melius
Et descendit cum eis
gratia et sapientia
sed tamē medicinalis
x
Modus etiā tempta
siue incarnatio: vel
Ihe aūt luteos corda
Et hec similiē
siderium. Et ipe
y
siue nouę vitę
Nec hoc legistis
Josue. iiij. a. Duo ecclesiast
sicut monachorū est

z
correctione desperare
id est arbor conuersa:
eius magna: quia
Turba multa cum
eo vel in suis.
A
Hec dicēs clamat at:
loquerētur: Water
arripiebat illū
Et ecce venit vir.
B
Et hoc idē significat
Si q̄d residuū fuerit
ꝓactū est aūt
terrenis negocijs
cogētes fuerint
C
corū bonitas.
Quę vos videtis
descenderet et.
Et ipse intrauit
D
adiuuante resistere:
Et qui querit/
eūcio demones
Sap. vij. a.
prius de ipso
E
Cain occidit abel.
Non deficientem:
debeant vigilare:
si vellent studium
F
sunt verba: regnum
imaginem meam non
comparauerat vulpi:
Et tunc. i. qñ
lac q̄ō carne
G
Esa. ix. a. Habitātib⁹
Et surgēs. Sicut
Et vocauit vnum
Quia frater tuus
H
dicit Matth. vi. d.
abraam/si in supna
E. in his omnibus
proximis ꝓ veritate/
insufficientes. Unde
I
Quia nō sum
Quid me dicis bonū
Ait autem petrus
quidam vt docerent/
K
prelatus debet
Pax in celo et
et leuiticū. Hiere.
bitaret et inanē
enim pharisei et scribę

L
Erubesceret luna
Scitote qñ ꝓpe
Appropinquabat aūt
dño: de q. o dicit
M
Secuti sunt aūt
et pcussit: sed
Gregorius
iudeoꝝ: quia
tes habeat accusato.
N
mini. Notabile etiā
Solutio. Luna et
est ꝓprie mortuorum.
Ibat cum illis
O
In ortu stellarum
In eph. so/ciuitate
esse nō ab ipis
hoc erat in principio
conditiōis hic
P
quę fide dignissimum
descēdit sup christum
primo cum nullos
Et dicit ei:
Q
su. predicationis
Quem dixit ihesus/
efficit studiosum
Et quod natum est
nicodemus q. corde
R
Et audiit/a patre
est mortem fugere
Hoza aūt erat
Et dedisset tibi:
S
meę esse cum filijs
Unde sequitur:
Tertio soluit et
parcant. Aug
Erat aūt et.
T
filium nihil posse
in gloriam: quia
Chrys⁹. Nos
Quia pater misit
U
obstruat hereticorum
Cum remigassent
nō periēs: sed
res est fides/
Illi trahere:

X
priam. Sicut
Hec: Christus cum
sed quod de
ideo talem casum

Y
vestras: post et
luti et sordium
Hec est tota villicus
Hihiwindicta:
Et interrogauerunt
Z
scribe et pharisei
Sed non audierunt
est erroneus sed
dicuntur quasi
Aa
Multi aūt ex
Et turbauit semetipm
esse ligatū nō
idem dicit Glo.
ad diem festū
Bb
In finem dilexit
tione accepit
Non de omnibus
in qua separatis
Cc
viderūt cū resurrexisse
dies quadragint.
q̄ hec turbatio
Et fructum plus
Hoc est preceptum
Dd
dixerat/subdit:
Cum autem venerit
Amen amen dico
Aliq̄ modo non
Ee
Non/ tamen/
Quia sicut dicit
Simon ergo
ferita ē illoꝝ
Ff
verboꝝ scz cōsolatio.
et ista. Nam
angeli stupefacti
Et noli esse

Finis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Nuevo León
Biblioteca